Universidad de Deusto
Biblioteca

IHS
Archivo de Loyola
Sección 3ª Serie 2ª N.º 6 bis
Est. 13
Plut. 1

BIBLIA
SACRA
2

IHS
BIBLIOTECA DE LOYOLA.
Sala 1
Estante 1
Plúteo 7

Universidad de Deusto
Biblioteca

Vitrina C/2 S

Universidad de Deusto
Biblioteca
1-8-9

Secunda pars huius

operis in se continens glosam ordinariā cū expositione lyre litterali ⁊ morali: nec non additionibus ac replicis:

Josue
Judicum
Ruth
Regum
Super libros Paralipomenon
Esdre
Neemie
Tobie
Judith
Hester

Societatis Jesu. Burgis. 1862.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Summarium libri.

Noscere presentis vis forte volumina libri:
Qui lyram integrū continet: atqz glosas.
Primus adest Jesus iosue: cognoie naue:
Alter Judicibus sceptra data insinuat.
Tertiꝰ atqz nurū Noemi: spicas legit in Ruth.
Quartꝰ habet Regū: bis duo gesta: libros.
Dabryamin quitꝰ: seqturqz Paralipomenon:
Esdra Neemie dogmata sextus habet.
Septimꝰ instruxit natum bene sepe Tobias:
Octauo Judith ora nephanda secat.
Hester habet nonus qui regis mitigat iram:
Hoc numero finem continet ille liber.

Prologus in librum Josue

Incipit expositio fratris Baitonis ordinis fratꝝ minorum super prologum beati Hieronymi in librū Josue.

Andem finito pētateucho. Iste plogus ī ḋnqꝫ ptes diuidit principales. In quaꝝ ꝑma ꝓsens opus ordinat ad ꝓcedētem pentateuchū cū dicitur: Tandē finito ꝛc.

In scḋa lectorem reddit attētū: ibi: Monemusqꝫ lectorem. In tertia cōpescit detractiones emuloꝝ: ibi: Uñ cesser arcuato vulnere ꝛc. In quarta eos multipliciē cōfutat: qz nihil ex translatiōe. lxx. putabant recipiēduz: ibi: Qd si vetus ꝛc. In quinta ꝓponit post istius cōpletionem operis se trāsferre ad explanationem ꝓphetaꝝ: ibi: Cetez pꝰ sancte paule ꝛc. Littera satis plana ē. Inde pauca subdiuisiōes faciemus.

a Tandē finito pētateucho moysi: velut grādi fenore liberati. Metaphorice loquitur ad modū debētis vl debitoris q̄ p solutionem debiti liberat a creditoris obligatione. Sic beatꝰ Hieronymꝰ trāslato pētateucho liberatꝰ est ab obligatiōe transferēdi pentateuchū q̄ desiderio tenebat. Et pētateuchus dicitur a penta qd est quinqꝫ: a teuchos quod ē volumen: qz quinqꝫ ꝛtinet volumina. Origenes ſm grecos addidit pētateucho duos libros. s. Josue a Judicū. Et vocat heptateuchū: ab hepta qd est septē: et teuchos qd ē volumē. Nos itaqꝫ liberati q̄si ḋ grandi fenore: hoc est ſcz ḋ graui obligatione: manum mittimus: id ē opaz dare intendim⁹ ad inꝑctandū iesum filiū naue. Nota q iosue a filius naue idē est nomē. Cognominatꝰ est aūt a ꝑe iesus naue vel iosue ben nun. i. filius naue. s. filiꝰ nun: ad differentiā iesu filij sirach ꝓnepotis iesu magni sacerdotis q̄ scripsit ecclesiasticū. Et nota q ſm hebreos hic incipit secūdus ordo veteris testamēti: qui distinguūt vetꝰ testamentū ī tres ordines. Primū vocāt legē: scḋm ꝓphetas: tertiū agiographa. In lege ponūt ḋnqꝫ libros moysi. In ꝓphetis. viij. Josue: Judicum: Samuel: Malachim: Esaiā: Hieremiaz: Ezechielē: Et. xij. ꝓphetas mīores. In agiographis. ix. li. ve. te. q̄ supsūt. Hi dicunt agiographi. i. sanctoꝝ scḋa: ab agios qd ē sanctū: et graphe quod est scriptura. Nam grapho verbū grecū idē est qd scribo: quasi sancte vel sanctoꝝ scripture. Qd nomen cōmune ē oīnib⁹ sacre scripture libris: qz hi nouē nō habuerūt eminentiam ꝑ ceteris ſm quā agnoiarent: ideo cōmuni noīe cōtenti sūt. Unꝰ Job: dauid: tres Salomōis libri: Daniel: Paralipomenō: Esdras: Hester. Alij supsunt. s. liber Judith: liber Machabeoꝝ: liber Sapiētie a Ecclesiasticus ac tertiꝰ a quartus Esdre: a liber Tobie: q̄ apocryphi dicūt: qz auctores eoꝝ ignoraūt. Et dicit apocryphus ab apo: qd ē valde: a crypho qd est obscurꝰ: quasi valde obscurus. Uñ dicunt apocryphe virgines. i. valde obscure: quaꝝ lāpades sūt extincte. Sic exponit magister Matthe⁹ vindocinensis. Scḋm alios ḋ apocryphus ab apo: qd ē de: a crysis qd ē secretū: q̄si secretꝰ vl occultus. i. de numero secretoꝝ. vel dicit ab crypto qd est abscōdo: q̄si abscōditꝰ. Quia vero de veritate istoꝝ librorū nō dubitat ab eccl̄ia recipiunt. Mittimꝰ inquā manū ad interp̄tādū iesum naue. i. libꝝ Josue.

b Quē hebrei iosue ben nun. i. iosue filiū nun vocāt. Et ad iudicū libꝝ quē indei sopthī appellant: q̄ iudices describit vsqz ad heli sacerdotem: et ob ḃ ḋ iudicū tanq̄ a materia. Uidet tñ quibusdaz auctoribꝰ sic nomīatus: vt quasi chronice scribēdo: cuilibet iudicū ꝑs suum in actibus redegerit. Quis aūt ī vnū cōpegerit dubiū ē. Dicūt quidā qꝰ Samuel: alij qꝰ Esdras. Uerisimiliꝰ videt qꝰ Ezechias qui pabolas Salomonis a librū regū in vnū collegit. Sed quare iosue a moyses inter iudices nō annumerent: Dicēdū: qz nō solū iudicauerūt: ß etiā rexerūt: Ceteri vero nil iuris in ꝓpio habuerūt: nisi q̄ in tribulatiōib⁹ ꝓsilio a ꝓuidē bester mittimꝰ manū. Quos. s. libros hebrei.

c Isdē nominibus efferūt. i. vocāt. Istos duos libros trāstulit Hieronymus ḋ greco in latinū ad petitiōem paule a eustochij: sicut scribit in historiis. Cōtrariū videt in fine istiꝰ ꝓlogi: vbi ḋz Cetez post sancte paule dormitionē hos libros eustochio negare nō potui: ergo videt qꝰ post mortē paule ab eustochio rogatꝰ libros istos trāstulit. Solutio. Simul fuit rogatꝰ ab eis a eis ꝓcessit: vnḋ mortua paula: eustochio negare nō debuit: qd vna cū paula primitus impetrauit: vnde etsi post mortē paule transtulerit: tū ꝓpter ꝓcedentē eiꝰ petitiōem hoc fecit.

Incipit prologus beati Hieronymi presbyteri in libꝝ iosue.

Andem finito pentateucho moysi: velut grādi fenore liberati: ad iesū filiū naue manuz mittimus: quē hebrei iosue ben nun. id est iosue filiū nun vocāt: a ad iudicū libꝝ quē sopthī apellāt: ad ruth q̄s a hester quos hisdez nominib⁹ efferūt. Admonemusqꝫ f lectorē vt siluam hebraicoꝝ nominum a distinctiōes per membra diuisas: diligēs scriptor cōfuet: ne a noster labor a illi⁹ studiuz pereat. Et vt imprimis qd sepe testat⁹ sum: sciat me nō in reprehēsionē vetez noua cudere: sic amici mei criminant: ſ ꝓ virili ꝑte offerre linguę meę hominib⁹ q̄s tū nostra delectant: vt ꝑ greco⁹ hexaplis: q̄ et sum/ nymus ḋ greco in latinū ad petitiōem paule a eustochij: sicut scribit in historiis. Cōtrariū videt in fine istiꝰ ꝓlogi: vbi ḋz Cetez post sancte paule dormitionē hos libros eustochio negare nō potui: ergo videt qꝰ post mortē paule ab eustochio rogatꝰ libros istos trāstulit. Solutio. Simul fuit rogatꝰ ab eis a eis ꝓcessit: vnḋ mortua paula: eustochio negare nō debuit: qd vna cū paula primitus impetrauit: vnde etsi post mortē paule transtulerit: tū ꝓpter ꝓcedentē eiꝰ petitiōem hoc fecit.

f Monemusqꝫ lectorem. In hac scḋa ꝑte reddit attentū lectorē: ꝑmo insinuās operis difficultatē: cū dicit: Monemusqꝫ lectorē: vt siluā. i. multitudinē a obscuritatē hebraicoꝝ noīm.

g Et distinctiōes: eoꝝ.

h Per membra. i. spacia.

i Diuisas: a nobis.

k Diligens. i. sollicitus.

l Scriptor ꝓsequet: ne a noster labor: quē sustinemꝰ in studiosa noīm distinctiōe.

m Et illius lectoris.

n Studiū pereat. i. inutile fiat ꝑ nominū cōfusiōe. Scḋo hūiliter se excusans reddit attentum lectorem: ostendēs operis multiplicē vtilitatem: qz eīm ab emulis ei imponebat q̄ ad suggillatiōez a vituperationē. lxx. interpretum nitebat: excusat se dicēs.

o Et vt ī ꝓmis. i. ī ꝓncipio.

p Qd sepe testatus sum: supra ī epla ad Desideriū.

q Sciat lector.

r Me nō in reprehēsionē vetez noua cudere. i. fabricare. Supra. s. i. epistola ad Desideriū inuenies declarationē a plures significatiōes huiꝰ ꝟbi cudere. Ueteres appellat septuaginta interpretes: qz ꝑ alios interpretati sunt.

s Sicut amici mei. i. emuli inimici: vt sit antiphrasis.

t Criminant. i. crimina ꝓponūt mihi. Sed dicunt hic amici in ꝓpria significatiōe: vt sit sensus: Sicut amici mei qui a me amāt a mea trāslationez cōmēdāt: criminant in passiua significatiōe. i. culpant a criminatoribꝰ emulis. Sz potiꝰ sciat lector me:

v Ꝓ virili parte. Hoc expositum est supra in epistola ad Desiderium: circa ꝓncipiū. Sciat inq̄ me:

x Offerre lingue mee hoib⁹. s. latinis.

y Quos tū nostra delectāt: innuit se nō fastidiose quibuslibz sua scripta ingerere: sed tantū offerre his quibus nouerit cōplacere. Postmodū subdit operis multiplicē vtilitatem dicēs.

z Ut ꝑ greco⁹ ꝛc. Nostrā editionē habeant: que modicū requirit sumptū a laborē temperatū. Sicut dicit Eusebius in. vj. lib. ecclesiastice historie: Origenes famosissimos codices ꝓmꝰ cōposuit: in quib⁹ ꝑ singulas colūnellas separatim e regiōe opus cuiuslibet interpret⁹ descripsit: vt primo oīm ipa hebraica ꝟba hebraicis lr̄is poneret: scḋo loco p ordinē grecis litteris hebrea ꝟba describeret: tertio aq̄le editionem subiūgeret: quarto symmachi: quīto. lxx. interpretū q̄ nostra est: sexto theodotiōis editionē collocaret: a ꝓ hmōi cōpositionē ipsa exēplaria noīaut hexapla. i. simplici ordine scripta. Hec Eusebiꝰ. Scḋm hoc cōstrue lr̄az ꝓcedentē. Ut ꝑ greco⁹ hexaplis ꝛc. nostrā editionē habeāt. i. ꝑ exemplaribꝰ dictaꝝ editionū apud grecos in ser colūnellis descriptis. Nota q̄ hexaploys trisſyllabū ē: Est eīm ibi oy greca diphtōg⁹: que sonat. y. tam apud grecos q̄ apud latinos: a dicunt hexapla ab hexa qd ē ser: a ploys qd ē plica q̄si ser plicis. i. ser colūnellis descripta. vel ab hexa qd est ser a aploym qd est simplex vel rectū: quasi ser simplices vl rectas editiones habētia: qz simplr̄ ī recta linea q̄libet scribebat. Et declinat hexapla: ozū. plis. Qd eīm ḋ: hexaploys scḋa grecа est: sz hexaplis debet ꝓferri. Quod autez debeat aspirari: vel saltem per ſ initialem litteram scribi: patet per Isidorum: qui dicit li. etymol. iij. Ser a septē a greco venūt: In mīs eīm nominib⁹ q̄ ī greco aspiratiōe habēt: nos ꝑ aspiratione ſ ponim⁹. Inde est qꝰ ꝑ hexa ser a ꝑ hepta septe: sic ꝑ herpillo herba serpillū. Que indiget magno sumptu. i. magnis expēsis: cū ſm ea scripties biblia scribereť. Et marīo laboze q̄stū ad studiū: oportet eīm qꝰ septies eadē smia ꝓcurrať. Sic ptz vtilitas trāslationis Hieronymi: q̄ sumptuositatē resecat a laborez abbreuiat: Insuꝑ et hebraicā ꝟitatē aliꝫ plenꝰ explicat. Inde dicit:

a

Universidad de Deusto
Biblioteca

a Et sicubi, i. si alicubi. b In antiquoꝝ vo. lec. dubitaue
rint. s. i trãslatiõe. lxx. c Hec illis. i. mea veteriꝫ. d Cõ
ferẽtes inueniãt: in mea. s. editiõe. e Nõ reqrũt: de hebrai
ca ẏritate. Irez aliã vtilitatẽ sue editiõis innuit. s. vitandã ex
emplariũ ꝛfusionẽ. f Marie cũ apud latinos tot sint exẽ
plaria: a se discrepãtia. g Quot co
dices. Adeo eĩ iã variata erat editio se
ptuagĩta ꝙ vir duo codices in aliq cõ
cordabãt. h Et vnusquisq; sciolꝫ.
i Pro arbitrio suo vel addiderit vl
subtraxerit qđ ei visũ ẽ: addẽdũ vl sub
trahẽdũ a trãslatiõe. lxx. k Et vtiq;
nõ possit vez esse qđ dissonat. i. ꝙ
rietatẽ discordat: qđ. s. diũsa cõtinet et
aduersa. l Ũn cesset. In hac tertia
pte cõpescit detractiões emuloꝝ: t tan
git tria mala que detractoribus ẽuenĩ
unt. Sunt eñ venenosi in corde: dolo
si in ore: pnitiosi i opere. Venenositas
tãgit cũ dicit: Ũn cesset arcuato. i. ob
liquo. m Vulnere ꝙtra nos ĩsurge
re scorpius. Scorpius i cauda hz acu
leũ: t a posteriori pcutiens facit vuln
obliquũ: qđ valde difficile ẽ ad sanan
dũ t tñ i facie blãdit. Cui assimilat ꝺ
tractor Hiere. ix. In ore suo pacẽ cum
amico suo loquit: t occulte ponit ei in
sidias. n Et sanctũ opus venenata
carpere lingua desiſtat. pñs. Venenum
aspidũ sub labijs eorũ. i. corde qđ lin
gue subiacet ſm dispositionẽ mẽbroꝝ.
Carpe. i. repẽdere. Ihesus: Dissipo:
purgo: paro: scindo: minuo: repẽdo.
Dicẽdo carpo ſer simul ista noto. Ces
set iquã t desiſtat. o Vel suscipiẽs:
hoc opus. p Si placet ei vel cõtem
nens si displicet: qz nullus cogit eũ re
cipere: t sic cesset detrahere. q Me
mineritq; illorũ versuũ pñs. vbi tangit
detractoris dolositas: cũ ꝺr: r Os
tuũ abũdauit malicia. Cõtra illꝰ apli
Eph. iiij. Omis ſmo malus ex ore ꝙ
nõ pcedat. s Lingua tua ꝙcinabat:
id ẽ componebat dolos. pñs. Linguis
suis dolose agebãt. Versus ꝺrales. Est
dolus i lingua maledicẽtis mãifesta.
Fraus ẽ falletis sub lingua blanda lo
quẽtis. Linn⁹. ni. ꝺr grũlibz rex cõmi
xtio ꝓportionalis Et cõponit ꝙcin⁹ a.
um. i. ꝙcors: affabil: t in q̃ mores ꝙcor
diter cõmixti t cõpositi sũt. Et inde ꝺr
ꝙcino. as. cõmiscere: cõponẽ: ordinare:
ꝓparare. t Sedẽs: i cathedra pesti
lẽtie. v Adusus fratrẽ tuũ: natura.
x Loqbar⁹: t adusus filiũ mĩs tue:
vl ecclesie. y Ponebas scãdalũ. i.
detractiõis offendiculũ. Scãdalũ ẽ di
ctum vel factũ min⁹ rectũ: alteri pbẽs
occasionẽ ruine. grecũ ẽ. Versus: Scã
dalũ eq̃uocãt: ober: impactio: casus.
z Nec: pdicta. a Fecisti t tacui: ex
pectãs ad correctiões sue ad penitẽtiã.
b Existimasti iniq ꝙ ero tui silis. i.
inusꝰ sicut tu. c Arguã te: de pctõ
tuo. d Et statuã ꝙtra faciẽ tuam. i.
pctã tua. s. detractiõib⁹ et emulatiõis.
e Que eñ audiẽt⁹ rẽ. Hic oñdit de
tractoꝝ pnitiositas in ſpediẽdo bonũ
cõmune. qđ eñ vtile ẽ aliꝫ reddũt ab
ominabile. vñ dic: Que eñ audictis rẽ. Et alios. s. emulos.
f Detrahẽdo laborare. q. d. nulla ẽ vtilitas legẽtiũ sue sint
ipi detrahẽtes: sue aliꝫ. Itẽ repete: t q̃ vtilitas est? g Dole
re iudeos. i. ꝙ iudei dolẽt. h O calũniandi eis rẽ. qz mõ
nõ pũt calũniari t irridere christianos, ꝙt trãslationẽ. lxx. in
qua mĩsta deficiebãt ꝺ ẏritate hebraica. i Et ecclie. hoies:
id ẽ fideles. k Despicere: ĩmo ꝙ plꝰ ẽ lacerare. i. ꝺtrahẽdo
discerpere ad modũ lupe. l Ũn. i. ꝙter qđ. m Ad
usa
rij. ecclie: iudei scz. n Torqueant⁹. i. crucient⁹, multũ eñ an
gustiãt ꝺ ẏ q̃ mõ habem⁹ plene hebraicã ẏritatẽ. Sic ꝙ oñdit
mala que faciũt detractores. o Qz si vez rẽ. Jn hac quar
ta pte eos multiplicit ꝙfutat: qz nihil eꝛ trãslationẽ lxx. puta
bãt rcipiẽdũ. Et ꝑmo ꝙfutat eos de ꝙceptu ẏritat⁹ agnite. Jn
correctiõe eñ quã Origenes fecerat: multa viderãt addita: t
mĩsta ꝺtracta: nec tñ ꝙpt ẏ volebãt cre
dere ẏritati. vnde dic: Qz si vez⁹. i. lxx.
p Eis tñ inẽ. pla. q̃ t mi. nõ displicet:
ſppone: inquãtũ sequit veritatẽ hebrai
cam. q Cur ea q̃ sub astericis rẽ. le
gunt: ecce agnitio veritatis. r Et ne
gligũt: ecce ꝓtemptus: qz nõ acqescũt.
Supra i epla ad Desideriũ: tueties ple
nius de ista correctiõe Origenis: t qđ
significet astericus: qđ obelus: vbi ta
lia signa ponunt exteri⁹. Scdo ꝙfutat
eos ꝺ opiniõis singularitate: ꝙt quã
nolebant sequi cõitatẽ ecclie. vñ dicit:
s Quare da. iuẽ theo. trãslatiões. t
nõ iuẽ. lxx. t Ecclesie susceperũt: et
tñ isti nolebãt suscipe: cũ tñ dicat Hie
ro. q̃ liber danielis ſm translationem
lxx. recto iudicio ꝛpudiat⁹ sit: sic legit
i ꝓncipio ꝓlogi sup danielẽ. Tertio cõ
futat eos de iudicij indiscretiõe: qz cõ
mendabãt q̃ recipienda nõ indicabãt.
vnde dic: v Cur Origenẽ miranꝫ:
id est mirabiliter cõmendãt. Cõmẽda
bilis fuit Origenes i mltis: sicut testa ps. 49.
tur Hiero. in libro illustriũ virorũ: di
cens: Origenes q̃ adamãtius alexan
dri dispsa ecclesia. xviij. etat⁹ sue ãno:
catheson. i. doctrinaꝝ opꝰ aggressus
ꝑ mltos annos flouit. Quis ignorat
q̃ tñ habuerit i scpturas sacras studij
vt etiã hebreã linguã ꝙtra etat⁹ gẽtis
qs sue naturã ediscerẽt: et exceꝛpt⁹. lxx. Ibidem
interptib⁹: alias quoq; editiões i vnũ
ꝙgregaret: Aquile. s. põtici, ꝓselyti: et
Theodotionis. vl editionẽ Ebionei t
Symmachi ejusꝺ dogmat⁹? Ꝑterea
ãntiq; t sertã t septimã editiões qs etiã
nos ꝺ eius bibliotheca habem⁹: mlto
labore reppit t cũ ceteris editiõib⁹ cõ
pauit rẽ. Cur Origenẽ miranꝫ t Eu
sebiũ pamphili? Ipsos dico: r Cũ
ctas edi. que in vniuerso sunt septẽ: sic
patet ex verbis Hiero. supra ꝓximo.
y Silr. i. ꝙcordit. z Disserẽtes
. i. exponẽtes. Differo ris. rui. rere. dis
sertũ: sic ait Huguitio: ꝺr loq; sapiẽter:
dicere: ꝙfirmare. De eusebio et pãphi
lo ũ legi ꝙ nouã fecerit editionẽ ꝺ Ori
genis vulgaueꝛt trãslationez. De his
dic Hiero. i libro illustriũ virorũ: Eu
sebi⁹ cesaree palestine eps: i scꝺtur⁹ di
uinis studiosissimus: t bibliothece di
uine cũ pãphilo martyre diligẽtissim⁹
questigator: edidit ifinita volumĩa. Et
ſdit ibi cãm ꝛre dixit ꝺ Eusebiũ pã
phili: dicẽs: Et ob amicitiã pamphili
martyr⁹ ab eo cognomentũ sortiꝰ est.
Jdẽ i eodẽ. Pamphilus ꝓsbyter Eu
sebij cesariẽsis epi necessarij: tãto bi
bliothece diuĩo amore flagrauit: vt ma
xĩmã ptẽ Origenis voluminũ sua ma
nu descripserit rẽ. Sic oñsa ẽ idiscretio
emuloꝝ: Origenẽ t Eusebiũ cõmẽdã
tiũ: t tñ eoꝝ scpta fideliꝰ tradita temẽ
iudicabãt ũ eẽ recipiẽda: initẽ tel solis. lxx. Quarto: qz ꝙpone
bãt ei q̃ falsa scpsisset i sua trãslatiõe: ꝙfutat eos oñdẽs ea ꝺa
ee: ſ i trãslatiõe. lxx. ꝺficẽ. Ũn dic: a Aut q̃ fu. stul. p. lxx.
vera direrit: ſm opinionẽ eoꝝ: me i trãslatiõe mea: b Ꝓ
ferre q̃ fal. st? Ita diccbãt emuli: q̃ ex q̃. lxx. ꝺa direrit: q̃ Hie
ron⁹. stulte egerat addẽdo q̃ falsa sũt: ideo ãt ꝛputabãt falsa:
qz nõ ĩueniebãt in trãslatiõe. lxx. q̃bus eꝛzio oñdit ea eẽ ꝺa p
nouũ testa. in q̃ iã dicta testimoĩa assumũt. t trãslatiõez. lxx.
deficẽ: cũ ibi nõ ĩueiank: t ecõuerso ẽ qđ dic: c Ũn ãt. mist
de ẏritate

Damantius. Donauit deus no
men qđ est sup oĩe nomẽ Jesu
xpi: hoc aũt ẽ Jesus. Jdeo i no
mine iesu oĩe genu flectat: cele
stiũ t. t infer. Et qz ẽ sup oĩe no
mẽ: nullis retro gene
ratiõib⁹ noĩatũ ẽ. Jn
genesi multos iustos
legim⁹: ꝺ nullus eorũ
noĩat⁹ ẽ iesus. In exo
do ꝺ nomẽ ꝑmũ ĩue
nio: vbi legit: qz veit
amalech et expugna
bat isrl. Et dixit moy
ses ad iesũ i raphidi:
Elige tibi viros potẽ
tes ex oĩb⁹ filijs isrl:
Egredere t ꝙfuge cũ
amalech. Moyses ꝺi
tek se ũ posse exercitũ
ducere: ũ posse obtine
re: q̃uis eus eduerit
ꝺ egypto. Ides cui
bellum cesserit gerere
adũsus amalech. Hic
ꝑmo nom̃ amalech t
iesu discim⁹: vbi vide
m⁹ cũ ducẽ exercit⁹:
si cui moyses idulserit
ꝓncipatũ: sed cui cesse
rit. Nõ poterat elige
re viros potẽtes: tu i
quit elige tibi: Ubi ꝙ
ꝑmũ disco nomẽ iesu
ꝙtinuo mysteriũ vido
sacrm. Ducit. n. iesus
exercitũ: t cũ extolle
ret moyses manꝰ ĩua
lesebat israel: cũ aũt
deiceret: ĩualesebat
amalech. Tũc ꝙ ĩuale
scit iesus t vicit qñ moyses erigit manꝰ. Ui
ctus ẽ aũt ꝙls ille ab amalech: qz iã nõ eri
gebat manꝰ moyses: ꝺ erãt demisse deorsuz.
Illi sũt eñ de quib⁹ ꝺr: Si credideretis moysi
crederetis⁹ t mihi: t ecce vultis me occidere: q̃
legẽ nõ facitis. Cessante eñ lege t opib⁹ le
gis apud illos q̃ suã iusticiã volẽtes statue
re: iusticie dei ũ sũt ſbiecti. Demisse sũt manꝰ
moysi: ĩualuit ĩcredulitas: vincit ꝙls. Sed
t nadab et abiu t eleazar relinquunt in ca
stris t iothor cũ eis vt iudicẽt populũ. Je
sus sequit moysen i montẽ cũ qđã adiectiõe
ẏbi mirabil⁹. ꝺr eñ: qz assistebat moysi: ũ vt
secũdus vel inferior: ꝺ vt adiutor⁹ t ꝓtegẽs.
Illud aũt quale ẽ qz cũ ꝓmo nominat: nõ
indicat nomẽ patris ei⁹: neqz scꝺo: neqz ter
tio. Cũ vero pater noĩat: nõ iesus ꝺ osee ꝺr.
Inter exploratores eñ nomẽ eius ꝺr: t forte
exploratoris officio: non iesus sed osee dicit
t naue fili⁹. Cũ ẏo redũt: t ꝓterrit⁹ oñib⁹:
solus ꝺsperantẽ ꝙtin erigit: iesus ꝺr: nõ na
ue fili⁹? Is ille cui dictũ erat: Educ exercitũ t
confligẽ cum amalech.

Illud quoq; magnipẽdendũ est qz eũz in
transfiguratiõe vultus moysi oĩm hebreoꝝ
hebetarẽ aspect⁹: nec possent intueri faciez
eius: iesus nõ tñ faciẽ intuef: sed in ꝛioribus tabernaculi mysterioꝝ cõsci⁹ pseuerat.
Liber ꝙ hic: ũ tã filij gesta naue: q̃ Jesu dei
mei sacramẽta significat. Ipse eñ ducit exer
citũ t: ꝙfligit ꝛ amalech: t qđ ibi adumbrat
manifꝰ extat ex his: affigit cruci sue triũphas
ꝓncipatus et potestates in semetipso.

Defunct⁹ ẽ moyses. i. lex. Nec eñ t ꝙbe
vsq; ad Johannẽ. Ũn hñt moysen. i. legẽ et
ꝙphetas a. i. Defunct⁹ ẽ ꝙ Moyses famul⁹
dei. i. lex t legalia ꝓcepta. vñ: Mulier viuẽ
de ẏritate hebraica. a Poterũt emuli. b Probare as. te. ab aplis t euãgeli
stis. c Jn no. te. q̃ exempla ponunt i epla ad Desideriũ. d Que i li. ve.
lxx. interptũ. e Nõ habenẽ. q. d. ꝙstat aplos t euãgelistas ẏa sepsisse. ꝙ si
lxx. ea non scripserũt: t in trãslatione mea scripta sunt: ẏa scripsi: et. lxx. sũt di
minuti. Me aũt credereẽ q̃ supradicta direrisset ad iactãtiã: excusat se dicẽs: q̃ ꝺ
dixit ad refellendã iuidoꝝ calũniã. i. falsi crimis ĩpositiõez: vñ dic: f Nec di. ne oĩno. calũ. i. falsa crimia im
ponẽtib⁹. g Tacere vi. i. ſb dissimulatiõe trãsire. h Le
tex p⁹ s. p. tc. Jn hac q̃nta pte, ꝙponit post isti⁹ opis cõ
pletionẽ: trãferre se ad, ꝙbaꝝ explanatiões. Ẏra plana
ẽ: t subdiuisiões p se patẽt. Letex. i. ſ: i Ob⁹ sancte p.
doc. i. mortẽ. Mors eñ sctoꝝ ꝺ dormitio: Johã. xj. La
çar⁹ amic⁹ nr dormit. Et. j. Thes. iiij. Nolum⁹ vos ig
norare de dormiẽtib⁹ rẽ. Ista paula romana fuit matro
na nobilissima: vtpote ꝑma romani senat⁹: cui⁹ vitã scri
psit beat⁹ Hiero. cui⁹ mr fuit blesilla scipionũ graccho
rũq; ꝓgenies: pr ei⁹ rogat⁹ agamẽnonis soboles toro
ti⁹ marit⁹ ipius descẽdẽs ꝺ stirpe enee t iulioꝝ. Hec ita
q̃ paula q̃nq; liberos edidit: blesillã: paulinã mrem pã
machij: eustochiũ: ruffinã: toꝛotiũ. Ad⁹ epistolã Hiero.
ad pãmachiũ ꝺ dormitiõe pauline: ibi nulla fit mẽtio ni
si de trib⁹ filiab⁹: q̃ę due iã erãt mortue. s. paulina t ble
silla: sic ꝺ fine illi⁹ eple. Lũq; oziẽt⁹ t occidẽt⁹ epos ob
q̃sdã ecclias dissensiões romã impiales lre ꝙtra isset:
Epiphaniũ salamie cypri epm hospitẽ habuit: t pauli
nũ antiochene vrbis epm i alia manẽte domo q̃si ꝓxiũ
hũanitate possedit: q̃ę accesa virtutib⁹ t exacta hyeme
redeũtib⁹ epis ad ecclias suas: ipa assumpta secũ custo
chio xpine cũ eis nauigauit: t cypro. r. dieb⁹ cõmorata
lustratis mõasterijs: refrigeria sumptuũ frib⁹ dereliq̃t.
Inde p selenciã ascẽdẽs antiochiã sancti paulini modi
cũ charitate ꝺtẽta p maritimũ iter ascẽdit hierosolymã:
t lustrat⁹ sanctis loc⁹ terre, ꝑmissiõis descẽdit i egyptũ:
t visitatis heremit⁹ atq; monachis ibi degentib⁹ ꝺbitare
inẽ tot milia monachoꝝ cũ puellis cupiebat. ꝺ cũ mai⁹
desideriũ sctoꝝ locoꝝ eã retrazisset: i bethlee reuersa ẽ:
in q̃ edificauit tria mõasteria xpi: q̃s c diuersis, puĩ,
cijs ꝙgregauit: t i tres turmas diuisit: ita dũtaxat vt in
ope t cibo sepate: psalmis t oꝛonib⁹ iũgerenẽ: mane ho
ra tertia: sexta: nona: vespe t noct⁹ medio p ordinẽ psal
teriũ canebãt. Uirit i scõ, ꝓsito rome annos. v. bethle
em ãnos. xx. oĩe vite tps ipleuit ãnos. lvj. mẽses. viij. dies. xx. Ita scribit Hie
ro. ꝺ q̃ dic ꝺ: Cui⁹ vita ẏtut⁹ exẽplũ ẽ: Precib⁹ isti⁹ t custochij filie ei⁹: mltos li
bros trãstulit: t cõmẽtarios edidit. k Et p⁹ hos libros. i. p⁹ hoꝝ libroꝝ trãs
lationẽ. l Quos eu. tc. negare ũ potui. s. q̃n trãsferrẽ: qz añ mĩs sue dormi
tionẽ id ei, ꝑmiserã. m Decreuim⁹. i. ꝙposuim⁹. Nã ꝺcerno is. sic ait Hugui
tio: ꝺ, ꝙponere: iudicare: statuere: deliberare: diffinire. Decreuim⁹. i. ꝙposuim⁹
inquã: n Dũ spi. hos re. ar. i. dũ viuã. o Incũbere. i. instare. p Expla
natiõi. i. expositiõi. q Prophetaꝝ. maioꝝ: t minoꝝ t ꝑcipue mioꝝ: q̃ę expo
sitionẽ pãmachi⁹ postulabat. De incũbere nota versus: Si cubat incũbit: mu
tek t addider⁹ con: Luxuriat: dis t ad comedũt: sub subiacet hosti. Qzat p: re
iacet ob obit: de languet: in instat. r Et omissũ iã diu opus. i. diu interpola
tum. s Quasi q̃. postli. repetẽ. Nota qz ꝺ liminiũ ꝺr captiuitas t exilium: ex
pulsio: pulsio eꝛ limẽ: vñ ꝙ cõpositionẽ ꝺr ꝺ postliminiũ. i. reuersio de exilio ad
iura que amiserat: vel ius qđ q̃s sibi vẽdicat in rebus suis post hmõi reuersio
nem: vñ postlimini⁹. a. um. dicit⁹ ille q̃ ꝙ hmõi reuersionẽ iura que amiserat re
sumit. Quia ꝙ naum: micheã: sophoniã t aggeũ: paule t eustochio explanaue
rat: t alioꝝ ꝙbaꝝ explanationẽ diu intermiserat: loquit ꝙ metaphoraꝝ: qz vult
exponẽdi laborẽ resumere: sic postlimini⁹ sua resumit postq̃ reuersus ẽ de capti
uitati. q. d. diu omisi op⁹ istud ac si essem in captiuitate detent⁹: ꝺ mõ ꝙpono re
petere q̃si libertati donat⁹: t ab aliꝫ occupatiõib⁹ expedit⁹. t Ꝑsertim. i.
ꝑcipue vl maxie: adũsũ ẽ: t ꝺa ꝑsertu ꝑsertim: sic a tractu tractim: teste Pri
sciano: ꝑsero. ris. ꝺr anteserere: vel p aliꝫ serere: ꝑsertim. i. ꝑterea ꝓiũctio cãlis
ẽ teste Donato: ꝺ accipit ꝙ ꝑcipue. vñ dic: Decreuimus explanatiõi ꝙbaꝝ in
stare: Ꝑsertim cũ rẽ. Flagitet. i. expostulet. vi ꝺalias significatiões i opuscu
lo de vocabulis biblie. Iste pãmachi⁹ fuit fili⁹ pauline sozozis custochij t ble
sille. Iste tres filie paule legunt in epla ad pãmachiũ ꝺ dormitiõe pauline: vbi
Hiero. cõmẽdat pãmachiũ dicens: Nobis post dormitiõem somnuꝝ pauline
pãmachiũ monachũ ecclia peperit: Nũc multi monachi sapientes: potẽtes: no
biles: quib⁹ cũctis pãmachius sapiẽtioꝝ: potẽtioꝝ: nobilioꝝ. Quis ꝺ crederet:
vt consulũ, pnepos t fusiani germinis decus: inter purpuras senatoꝝ furua tu
nica pullat⁹ incederet: t nõ erubesceret oculos sodalium: vt deridẽtes ipe deri
deret: ? tc, ꝙt hoc dicit hic: Admirabilis. i. admiratiõe t oĩm laude dign⁹. Ad
cui⁹ petitionẽ Hiero. cõmentat⁹ est sup Osee: Joel t Amos: Abdiã t Jonã
sic dicit glosa sup Abacuch. v Et nos ad patriã celestẽ. r Festinantes ad
Hebre. iij. Festinem⁹ ingredi in illam requiẽ. y Mortiferos sire. cã tc. Si
rena ne. t ꝺ siren. renis. monstrũ marinũ ẽ: qđ dulcedine sui cantus nauigãtes
attrahit ad loca pciosa: submergiqz facit. vñ ꝺr a siren qđ ẽ conar⁹. Ꝑ sire

te viro: alligata est legi: ⁊ adultera nō habiť si fuerit cū viro adultero ⁊c. Mulier ē iuⁿ dabio ālam nomīauit: que sub moysi lege tenebať: ⁊ viuente viro alligata erat legi. Si autē mortuus fuerit vir eius. i. lex. absoluta dicit eam: que subiecta esse videbať. Ideo necesse ē p legem mori: vt qui credit Jesu: adulterij crimīe nō tenet. Jesus ḡ dominⁱ me⁹ suscipit ꝓncipatū. Cōferamus gesta moysi cum principatu Jesu. Cum moyses educeret populū de egypto: nullus ordo i populis: nulla i sacerdotib⁹ obseruātia: transeūt aquā maris sallam ⁊ nihil hūtem dulcedinis. Murus erat aque dextera ⁊ leua. Cū vero Jesus meus ducit exercitū: sacerdotes p̄cedunt: arca testaměti i hūer' portať sacerdotū: nō amare aque: nō salsus fluct⁹ occurrit. Genio ad iozdanē nō in turbatiōe metus ⁊ fuge: sed cum sacerdotibus arcā dñi portantib⁹ in qua lex dei ⁊ diuīe lre seruanť. Ingredior iozdanē non in furto: ꝑ in tubaꝝ cantib⁹: mysticum quiddā ⁊ diuinuz canentibus: vt ad p̄dicatiōne tube celestis incedam. Jbi dictū est q⁹ diuisa est aqua in duas ptes: ⁊ vnus aque murus erat a dextr': alius a sinistris. Dic vero q̄ veit soluere medū parietem: feē vtraq; vnū. vna ēm pte erecta ē aqua: alia vero pars deflu rit in mare. Hic quoq; ait: Parate vobis cibos ad viā. Hodie idem dicit christ⁹: Libi ēm opa sūt que nos ad futurā vitā velut fidele viaticum comitanť. Sed vnde habet hos cibos parare: nō hūtes frumētū: Manna ēm erat eis cibus. Sz cū trāslerim⁹ fluminis hui⁹ ripas desinet māna. Jdeo si q̄sq; nō parauerit sibi cibos ꝑ potent sequi iesū terrā ꝓmissionis intrantē. Videam⁹ quos fructꝰ primū capiāt in terra ꝓmissiōis. Manducauerūt inquit ꝑmū fructū de regiōe palmarū: ⁊ manducauerūt ꝑmū azyma. Nobis ēm mūdi iter digressis: si recte sequamur Jesum: ꝑma occurrit palme victoria: ⁊ abiecto fermēto malicie ⁊ nequicie: azyma nob⁹ sinceritať ⁊ veritať parant. Mittit tū Jesus nī exploratores ad hierichōtinū regē: ⁊ suscipiunť a mere trice. Sz ideo suscipit ne vltra sit meretrix. Quelibz aīa meretrix fuit dū viueret in desideriꝭ carnis. Suscepit ḡ exploratores Jesu. i. angelos quos mittit aī faciē suā: vt ꝓpararet viam: neq; in oīb⁹ locis: neq; in inferioribꝰ locat: ꝑ in excelsis: q: nō in infimis ⁊ terrenis dñm Jesum suscipiunt⁹: ꝑ a patre ꝓfectū: ⁊ de celestibus venientem. Hec stipulā lini in qua latuerūt absq; sacramētis accipio. Est ēm linum sacerdotale indumentū: ꝑ q⁹ significant: q⁹ mutandi erāt ad sacerdotale fastigiū. vñ: Vos aūt gens sancta: regale sacerdotiū: vel q⁹ in sacramento legis vbi de sacerdotib⁹ annotať: p̄ſi hui⁹ qui ē ex gentib⁹ latebat occulta vocatio. Cōtinuo inimicitias subdit meretrix aduersus hierechōtinū regē. q: caro ꝓcupiscit aduſus spm: ⁊ spūs a. c. Vñ: odit vos mūdus: q: me priozē vestrū odio habuit. Est ḡ rex inimicus hui⁹ meretricis p̄ceps sez hui⁹ mundi: qui insequiť ⁊ occupare cupit exploratores iesu. Sz nō pōt: q: p montē iter faciūt: nō p humilia: nec in vallib⁹ delectanť: q: hec meretrix dicit: Leuani oculos meos i mōtes vñ ve. au. ri. mi. Nō pōt illuc ascēdere p̄ceps mūdi nec p excelsuz iter ad iesum puenire: q: si eum temptās in excelsis locauerit dicit ei: Mitte te deorsū: q: hūlia sp eligit et caduca. In his sedet: ⁊ regnat: in quib⁹ etiā vsq; ad infernū descendit. Moyses nō dixit: Stet sol. nec maximis impauit elemētis. Jesus vero ait: Stet sol sup̄ gabaon: et luna sup̄ vallem elon. Et adiecit scriptura: q: nunq̄ sic de⁹ audiuit hoīem. Jesus ḡ meus solē stare fecit: nec tūc tantū: ꝑ multo magis in aduentu suo: dū pugnam⁹ ꝓtra inimicos: ⁊ luctamur ꝓtra p̄ncipes ⁊ potestates: sol nobis iusticie semp assistit: nec deserit: nec festinat occūbere. Ait ēm: Ego vobiscū sum oīm⁹ diēb⁹. Hec solū duplicato die nobiscū ē: ꝑ vsq; ad ꝓsumatiōnē seculi: donec obtineamus inimicos.

Videam⁹ etiā quid ꝓmittat Jesus militib⁹ suis: Ois inquit locꝰ quēcunq; subdideritis vestigijs pedū vestroꝝ vester erit: ꝑ dixit illis qui tūc erāt de regionib⁹ chananeoꝝ ⁊ ceteraꝝ gentiū: quas expulsis indignis habitatorib⁹: hereditate possederūt. Sz sunt quedā diabolice gentes: ꝓtra q̄s ē nobis spūalis colluctatio: quātascūq; ex his pedibus nr̄is subdiderim⁹: ipaꝝ regiōes ꝓuincias ⁊ regna iesu meo distribuēte capiem⁹. Fuerūt ēm aliq̄ angeli: ⁊ in regno dei magnifici. vñ: Quō cecidit lucifer qui mane oriebať? Si hūc vincere potuero: si meruero vt dñs me⁹ iesus ꝓterat sathanā sub pedib⁹ meis: ꝓsequēter accipiā locū ei⁹ i celis. Sz i hāc hereditatē nō oscitātes ⁊ dormitātes intrabim⁹. Jra sue gētis angelū hz: hāc nisi viceris in temetipo: ⁊ abscideris a te oēs motus iracūdie ⁊ furoris: locū quē habuit ille angelus in hereditatē capere nō poter': q: desidia tua: eum de terra ꝓmissionis nō expuler'. Sili⁹ supbie ꝯli auaricie ꝯ libidinis incēdores sunt angeli: ⁊ instinctores hoꝝ malorꝝ: quoꝝ nisi in temetipo vicia vicer': et de terra tua que iam p gram baptismi sanctificata est: exterminaue-

subuertit: diuidit terraz victori populo: et p singulas vrbes: vi culos: mōtes: flumia: toꝛrētes atq; ꝓuincia eccl̄ie: celestiſcz hierusalē spūalia regna describit.

Incipit liber Josue: La. I.

At factū ē post mortem moysi fuit dñi: ſ parer ſ ie, vt loqûer' dñs ad

Josue filiū nun ministrū moysi:

nas ītelligit emulos ei ī facie blādiēt̄es: ⁊ p adulationis dulcedinē a laboꝛe īterꝓtādi ad ociositat' picul̄ trahē cupiēt̄es: q̄z blādit̄as appellat cāt⁹ mozif̄eros: qz sepe p eas spūal' occidūt icautos. Istos cāt⁹ debem⁹ surda aure trāsire: ⁊ nūq̄ ꝑ eis a bona opat̄oe desistē. ꝑs. Ego āt tāq̄ surdus ñ audie. ⁊c. Jdē. Et factꝰ sū sicḇ ō audiēs. i. tales blādit̄as ñ curāſ: pl⁹ q̄s ñ audiē.

Explicit qualitcunq; expla-
natio istius ꝓlogi.

Postilla frīs Nicolai ō lyra sup̄ libꝝ Josue īcipit: La. I.

Introduces eos ⁊ plātabis eos ī mōte hereditatis tue. Exo. xv. Scōm hebreos a libro Joſ. īcipiūt libri ꝓphetales: vt pz p Hiero. i. ꝓlogo sup̄ libꝛos Regū. Scōm Xo diuisiōez quā posui ī ꝓnci. Heñ. ⁊ q̄ cōter ponit ab expositoꝛib⁹ nr̄is ab ipo īcipiūt libri historiales. Sic ē ī libr' legalib⁹ ꝺscribit ꝺatio legis ⁊ ei⁹ explicatio ī ꝓlo ſ cultu vn⁹ dei adunato: ꝓ ut patuit ī ꝓcessu libꝛoꝝ legaliū q̄ sūt q̄nq; libri moyſi Sic ī libr' historialib⁹ gesta ꝓli isr̄l q̄ legē dñi recepe-
rat ꝺscribunť: inť q̄ ꝓmū ē tre ꝓmissiōis ingressus. scdz ē ꝓli trā ingressi gubernatio ⁊ ꝓcessus. Primū deſcribit ī lib. Iosue. scōm Xo ī aliꝭ libꝛis historialib⁹. Ad uertēdū q⁹ ista facta sī a deo tāq̄ ꝓncipali actoꝛe: ⁊ tō materia vī ſbiectū hmōi libꝛoꝝ ē ipe de⁹ ſb ẓcta rone. Sic̄ ēm ī philosophia naturali coꝛp⁹ mobile absolute ē ſbiectū. Et ī libꝛo celi ⁊ mūdi: coꝛp⁹ mobile ⁊tractū ad situ ē ſbiectū. Sic ī tota theologia q̄ ꝑpe ⁊tinet ī sacra scꝑtura de⁹ absolute ē subiectū. In libꝛis aūt partialib⁹ sacre scꝑture de⁹ ē ſbiectū sub ⁊termīata rone: ⁊ fm ſ libꝛi legales pūt dici generaliť ō deo legē dāt: licet ab inuicē diuidanť p cōtractionē hui⁹ rōnis: vt satis patuit ī ꝓsecutiōe dictoꝝ libꝛoꝝ. Et ſilr libri historiales de deo gesta ꝓli isr̄l dirigēt̄e: inter q̄ ꝓmū ē: terre ꝓmissiōis ingressus: vt dictū est: q̄ deo actoꝛe factus ē: vt patebit in ꝓsecutiōe hui⁹ libri: ⁊ ſ ē q⁹ fuit ꝓdictū in verbo ꝓposito p moysen. Exo. xv. Introduces eos ⁊c. In quo quidē Xbo ꝓcessus hui⁹ libri: describiť in general: q: ꝓmo describiť terre ꝓmissionis deo actoꝛe acq̄sitio: cū ō: Introduces eos. scdo acq̄site possessio: cū dicit: Et plātabis eos. tertio possesse cōditio: cū ō: In monte hereditatis tue. Tū ēm de⁹ filios isr̄l in terrā ꝓmissiōis introduxit: q̄ ad ingressū eoꝝ aquas iozdanis siccauit: vt habeť. j. iij. ca. Tunc etiā eos ibidē plātauit: q̄ ꝑ iosue ⁊ eleaçarū singulis tribub⁹ possessiōes determiatas assignauit: vt habeť infra. xiiij. ca. Terre Xo possesse cōditio designat: cū dicit: In monte hereditatis tue. Tū q⁹ terra ꝓmissionis montuosa est ⁊ altioꝛ aliꝭ terris sibi adiacentib⁹. Tū q⁹ in hierusalē q̄ metropolis est ī illa terra fundatum fuit templū in monte moria: vt habeť. ij. Paral. iij. c. vbi viguit diuin⁹ cultus tanq̄ hereditas ꝓpria. Jgitur fm p̄dicta liber Iosue diuidit: Quia ꝓmo determinať de terre ꝓmissiōis introitu. scdo de multiplici ꝓfectu. ca. vj. tertio de terre diuisiōe et hereditario obtentu. ca. xiij. quarto de ducis ordinatiōe et obitu. ca. xxij. Circa ꝓmū ꝓmo acies disponunť. scdo exploratoꝛes trāsmittunť. c. ij. tertio ad loca explorata filij isr̄l ingrediunť. ca. iij. Circa ꝓmū ꝓmo fit ipi iosue dei mandatū siue cōmissio. scdo mādati executio: ibi: Precepitq; Iosue. Adhuc circa ꝓmuz fit iosue triplex mandatū: ꝓmū ē de terra ꝓmissionis capiēda: scōm de ipsa diuidenda: ibi: Cōfortare ⁊ esto. tertiū de lege seruanda: ibi: Confortare igit̄. Circa ꝓmum sic dicit: a Et fa. ē. p. m. mo. Jn q̄ notať tps ī q̄ ista mādata facta sūt Iosue. ſ. p⁹ mortē moyſi: ⁊ añ terminū luct⁹ moꝛtis eius qui durauit. xxx. diebus: vt ꝺ Deutro. vlti. q: mandata ista facta sunt Iosue a dño añ missionē exploratoꝝ ab eo: ipſi aūt missi fuerūt ante terminū luctus moyſi

ris: nullo mō plenitudinē ꝓmisse hereditatis accipies. Sub moyse nō ē dictū: q: cessauit terra a ꝓlijs. Certū ē aūt q⁹ terra nr̄a ī q̄ sustinem⁹ certamīa xtute soli⁹ iesu cessauit a ꝓlijs. Intra nos ēm sunt gētes vicioꝝ: q̄ aīaz iugiter oppugnāt. Inter nos sūt chananei: phereꝛei: iebusei. Laboꝛādū ē ḡ ⁊ vigilādū ⁊ multo tpe ꝓseuerādū: vt bis

a ſ lex ꝙ tāq̄ pedagog⁹ fuit

a et diceret ei: Moyses seru⁹ me⁹ a
ſ secundum litteram: viuit aūr spiritu.
b mortu⁹ ē. Surge ⁊ transi iozdanē istū tu ⁊ ois populus tecum: b+
a ſ viuētiū. bri mītes q̄m ipi pos. trā. b ſ nō moyses. c ſ mortuo moyſe. c+
ī terrāz quā egō dabo filijs isr̄l
ſ sut surſum est.
c el. Omnē locum quē calcauerit e
ſ qō lauit iesus ch⁹ist⁹ ſ ybi ego sum ⁊ mini-
ster meus erit.
vestigiū pedis vestri: vobis tradam: sicut locutus sum moysi.
ſ lerabiť ꝺferra ⁊ inuia ⁊c. Et alibi: Vbi filij deserti magis q̄ eius que habebat virum.
d A desto et libano vsq; ad fluuium magnū euphraten. Dis terra etheoꝝ vsq; ad mare magnū ꝓtra solis occasum erit terminⁱ vester. Nullus poterit vobis resistere cūctis diebus vite tue. Sicut fui cū moyse: ita ero tecum: non dimittā nec derelinquā te. Cōfortare ⁊ esto robust⁹: Tu ei sorte diuides pplo huic terrā: ꝑ qua iuraui patribus tuis vt tradam posteris eoꝝ.
ſ in ꝓsperitate ne re emolliar: in aduersitate ne subuertar.
derē eā illi. Cōfortare igit̄ ⁊ esto robustus valde: vt custodias ⁊ facias oēm legē quā p̄cepit tibi moyses seruus meus. Ne declines ab ea ad dexteraz vel ad sinistrā: vt itelligas cūcta q̄ agi. Nō recedat volumē legis hui⁹ ab ore tuo: sed meditaberis ī eo

a ſ lex ꝙ tāq̄ pedagog⁹ fuit
ētus moyſi ſm hebreos. Aliq̄ tñ exposit̄oes dicūt q⁹ vtrūq; scz verbū dñi ad iosue: ⁊ missio exploratoꝝ ab eo: fuit post terminū luct⁹ moyſi. ſ ꝓmū videť, ꝑbabiliť: vt magis videbiť infra. a Moyses seru⁹ meus mortuus ē. Ex hoc ꝑz error illoꝝ qui dixerūt moysen damnatū: eo q⁹ legit ei⁹ pecca tū ī aquis ꝺictiōis: vt habeť Nu. xx. nec legit ei⁹ pnīa vt dicūt: q: dñs vocat ꝑ moysen famulū suū: etiā post mortez ei⁹: q⁹ de nullo damnato vere dici tur. Necvalet q⁹ obijcit: q: penitētia moyſi sat' ex lra habeť: in ꝑ q⁹ sententiā mortis a deo fi bi ꝓpositā añ ingressum terre ꝓmissionis: ī peccati sui punitionē acceptauit: q⁹ pz ex ꝑ ⁊ q⁹ ad verbū dñi ī monte abarim volūtari⁹ ⁊ ꝓmpte ibidē moꝛi turus ascēdit: ⁊ in hoc q⁹ dñs tanq̄ acceptās eius obedientiā eū sepeliuit: vt habeť Deu. vl.
b Surge ⁊ trāsi iozdanē istū: id ē ꝺispone te ⁊ pplm tuuz ad trāseundū: q: nō statim transiuit ꝑ post aliq̄t ꝺies: vt magꝛ patebit infra. c Tu ⁊ ois populus tecū: q: cura ꝓli erat si bi ꝓposita a ꝺo: vt habeť Deu. xxxj. d In terrā quā ego ꝺabo filijs isr̄l. q: deo actoꝛe ingressi sunt terrā ⁊ obtinuerūt eam. e Oēm locū quē calcauerit vestigiū pedis vr̄i ⁊c. Ex hoc ꝺicūt aliq̄ doctoꝛes hebrei q⁹ hic nō soluz fuit eis ꝓmissa terra in ꝺea: sed etiam tota habitabilis trā. Q⁹ ꝺicūt q̄ ꝺāmodo fuisse impletū tpe salomōis cui oēs reges terre fuerūt tributarij: ⁊ sic exponunt q⁹ ꝺr. iij. Regū. c. Aduerſa terra ꝺsideꝛabat videre vultū salomōis ⁊ singuli ꝺeferebāt ei munera .i. tributa: vt ipi exponūt. ſ pfectius expectāt implēdū ī rege messia quē expectant futurū regem ⁊ palez sup̄ totū mundū: ſ falsitas vrīusꝛq; ꝺicti apparet ex hoc q⁹ subꝺit: f A deserto et libano vsq; ad fluuiū magnum euphraten ⁊c. vbi exprimunť termini terre filijs isr̄l ꝓmisse. g Vite tue. q: post mortē iosue filij isr̄l peccauerūt: ⁊ tūc aduersarij eoꝝ ꝓualuerūt: vt habeť libꝛo Judicū. Aliqui ibi hñt vestre: sed male. h Sicut fui cū moyse in reuelatiōnibus ꝺiuinis ⁊ opib⁹ miraculosis. i Jtā ero tecum ⁊ hoc satis patz ex ꝺecursu libri in sequentibus.
k Nō ꝺimittā nec derelinquā te. Ꝺic fit multiplicatio verboꝝ idē significantiū ad maiorē ꝺicti assertionem. l Cōfortare. Ꝺic ponit scōm mādatū de terra diuidēda: cui ꝓmittit ꝺiuina consolatio. cū ꝺicit: Confortare ⁊ esto robustus. Videret eī iosue q⁹ moyses sanctissim⁹ malicia populi ꝓturbaꝝ: peccauerat ī aquis ꝺictiōis: ꝓpter q̄ ꝓuat⁹ fuerat ingressu terre ꝓmissiōis: ⁊ ideo merito timebat ne sibi aliq̄ simile accideret: ⁊ ideo fuit ꝑfortat⁹ ⁊ assecurat⁹ de terre acquisitiōe ⁊ diuisiōe. ideo subꝺit: m Tu eñ sorte ꝺiuides pplo huic terram. ꝑ qua iurauī patrib⁹ tuis vt traderē eam illis. de quo iuramento habeť Heb. xxij. Per memetipm iurauī ꝺicit dominus ⁊c. n Confortare igit̄ ⁊ esto robustus valde. Ꝺic ponit tertiuz ꝓceptum de lege seruāda: ⁊ ptz lra vsq; ibi: o Nō recedat volumē legⁱ huius ab ore tuo: quia ꝺebebat alios ꝺocere de lege: ad quod requiritur meditatio. ideo subꝺitur: p Sed meditaberis ī eo ꝺieb⁹ ⁊c. vt custodias ⁊ faciaſ: q: ꝑ⁹ ꝺebebat facere q̄ ꝺocere.

Ꝯsa honesta ⁊ utilia habere. a Precepitq̃ Iosue ⁊c. Aug⁹. Querit quō ꝺ ꝓcepit: postq̃ ꝺns exhortatus ē eū ⁊ confirmauit ꝓmittes se cum illo futurꝫ cū ꝓ⁹ multo plures dies trāsiuit iordanē. Cū em̃ hec mādasset misit exploratores ī hiericho q̃ diuerterūt ad raab: et ab illa occultati ⁊ a rege quesiti ⁊ nō inuenti: ipa dimittēte p fenestram illos ⁊ mōnēte vt triduo ī mōtanis manerēt. Quattuor ergo dies videnᵏ in his esse cōsumpti. Cuiꝰ nūciassent q̃ circa se gesta erant, ꝓmouit Iesus cū oī ꝓplo de loco vbi erat diluculo: ⁊ veniēs ad iordanē diuertit. Tunc populus admonetur rursus vt post triduū ꝑpararet se trāsire iordanē: fuit ꝯ hūana dispositiō qō ꝓ⁹ fecit nūciari. Sperauit em̃ sicut hō hoc fieri posse si exploratores cito reuertissent: quib⁹ tardantib⁹ impedimentū fuit: ⁊ si scriptura taceat: dei dispositiōe cetera impleta vt iā inciperet apud ꝓsm̃ glorificari ie sus: vnde fluuio trāsito dicerēt fluuiū transituri. In die isto incipiaꝫ te exaltare coꝛā filijs nr̃ē. Ram ⁊ illi cū quib⁹ deus ꝺr lo qui aliq̃ hūana dispositiōe agere volūt in qua deū rectorem sibi esse ꝓfidunt: sed eoꝝ cōsilio sepe ab illo mutanᵏ cui⁹ quidē tia regunᵏ: vñ moyses tangꝫ hō putauit omēs causas populi sibi esse audiēdas. Dispositio eiꝰ tetro suggerente diuinitus mutatur. b Rubenitis quoq;. Adam̃. Considerem⁹ quā formam teneāt dne ⁊ semis trib⁹ q̃ p moysen hereditatē acciꝑiūt: ⁊ quā reliquę nouē ⁊ semis q̃ p iesum reꝛomissionē sancte terre: qui p moysen acciꝑiūt portionem oēs ꝓmogeniti sunt. Ruben nanq; ꝓmogenit⁹ est ex lia: gad: ex zelpha. Manasses ex filia sacerdotis eliopoleos vroꝛe ioseph. In his g̃ tā tunc adumbrabaᵏ duoꝝ forma populoꝝ. Vn⁹ qui ꝓmogenit⁹ esset p natiure ordinem: alteri⁹ qui per fidem ⁊ gr̃am b̃dictionē heredi tatis acciꝑet. Nec ꝓmus illis q̃ p moysen acciꝑiūt hereditatez: id ē q̃ p legē placuerunt deo: requies datur nisi adiuuent fratres suos in prelijs. Mulieres tñ ⁊ infantes acciꝑiūt quietez: ceteri nō requiescēt: ꝙ eunt ad auxiliū fratrū. Nobis certantibus in hac vita cōtra demones venūt in auxiliū q̃ añ aduentū christi in lege iustificati sunt: vt Esaias: Dieremias: ⁊ alij, ꝙbete quoꝝ lectiōe armamur ⁊ illuminamur. Vñ sūt qui viri fortes armati ⁊ ꝑcincti lumbos: in veritate exeūt ad auxiliū nostrū ⁊ pugnāt nobiscū. Infantes vero ac mulieres nō exeunt ad prelia nostrū. Infans dicit q̃ nō loquit. Quid me g̃ iuuare potest nihil locut⁹ est qō legam: cui⁹ me sermo non instruit. Mulier infirmū vas est: nec ad ꝓflictū venit ne cōfringaᵏ ⁊ pereat: Vñ: Calamū quassatū nō confringet. Quia g̃ mulieres a vir̃ suis domi doceri iubenᵏ: et magis discētes q̃ docentes significāt: ad auxilium nostrū nō veniūt. Me em̃ nihil docere pōt: cui⁹ nihil inuenio qō imitari debeā vel tenere. Hec videᵏ mihi ociosum: q nō tres integre tribus sunt: que p moysen dispensaᵏ: nec ille integre, x. que p iesuꝫ heredita-

a Moli metuere. metu humano. b Et noli timere. timoꝛe mundano: qz tecū ē ꝺns deus tu⁹ qui est potēs in oīb⁹. c Precepitq̃ Iosue. Hic ꝓscīgnter ponit diuini mandati executio. ⁊ ꝓmo quantū ad totū populū generaliter. secꝺo quantū ad duas tribus et dimidiā specialiter: ibi: Rubenitis quoq;. Circa primū sciendū q̃ ꝑceptū erat Iosue de transitu iordanis: vt ꝑdictū est: ideo ponitur hic executio hui⁹ mandati. cū ꝺr: Precepitq̃ Iosue ꝓncipib⁹ populi. In q̃libet em̃ tribu erat vnus ꝓnceps: ⁊ omēs erāt subditi ipsi Iosue. d Prepate vobis cibaria. hoc nō ꝑt intelligi de manna que seruari nō poterat etiā in craſtinū: nisi feria sexta, ꝓ sabbato: vt habeᵏ Exoꝺ. xvi. ca. nec tñ adhuc defecerat māna: vt habeᵏ. j. v. ca. Et ideo intelligiꝺ de alijs cibarijs que tūc poterāt comedi a filijs israel etiaz cū manna. vñ Deut. ij. c. dicit sūt q̃ filij clau et moabite vendiderūt filijs isrl̃ trāseuntibus in ꝑta terrā suā cibaria: qō non pōt intelligi de manna q̃ nō erat venalis: nec ꝺabaᵏ a deo idumeis et moabitis: sed tñ filijs isrl̃. Sic em̃ in confinio legis ⁊ euangelij simul ꝛcurrerūt legalia cū euangelio: sic aꝛꝓpinquāte tpe quo manna debebat deficere simul cōcurrerunt in vsuꝫ filioꝝ isrl̃ māna ⁊ alia cibaria. e Cum post diem tertiū trāsibitis iordanē. Ex hoc ꝺicunt expositores nr̃i cōmuniter in hoc sequentes Augustinū: q̃ Iosue nō fecit istud ꝑceptuꝫ de quo loquit hic scriptura sp̃ū diuino: ſ magis hūano ⁊ ꝓprio: qz a fine luctꝰ moysi ī quo dicūt Iosue ꝳ ꝑcepisse flu erūt septē dies ad minus añ trāsitū iordāis: qz vt dicūt añ istud ꝑceptum misit exploratores: qui anteq̃ reuerterē tur remāserūt ad min⁹ ꝑ ꝛttuoꝛ dies: qz postq̃ missi a Iosue intrauerāt ciuitatē hiericho ⁊ hospitati fuerāt ī domo raab: exēutes inde latuerunt in mōtanis trib⁹ diebus anteq̃ reuerterenᵏ ad Iosue: vt habeᵏ ca. sequēti: ⁊ tunc Iosue mouit castra ⁊ venit ad iordanē vbi manserūt filij israel tribus diebus: vt habeᵏ. j. in principio tertij capituli: ⁊ ideo nō videᵏ vez fuisse q̃ fecē ꝑoniçare: ⁊ ꝺicūt etiā vltra: q̃ sic ꝓmissus est Iosue deficere: ne vltra attēꝺaret similia facere absq; ꝛsilio diuino: maxime cū ꝺns ꝺixisset Nu. xxvij. ipsi moysi: Tolle Iosue filiū nun ⁊c. scz vt ꝑ em̃ ꝓtz ex ꝑdictis: intentio ꝺni erat allecuꝛare Iosue in ꝓncipio sui ducatus: vt eū ꝺirigeret in suis actib⁹ ꝺicēs: Nō ꝺimittam neq; ꝺerelinquā te. ⁊ postea subꝺit: Noli metuere: et noli timere: qm̃ ꝺns deus tuus tecū est ī oīb⁹ ad quecūq; ꝓpeꝛeris: ⁊ ideo nō videᵏ q̃uenies q̃ ꝺns in ꝓncipio sui ducatus ꝺimiserit eum sic agere spiritu ꝓprio ⁊ errare. Similiter hoc nō est ꝳonū lr̃e sequenti. Ex qua videᵏ intentionē ꝺni fuisse exaltare Iosue: ⁊ ꝺare ei auctoritatē in ꝓncipio ducatus sui: ita q̃ populus israel sibi crederet in postez ⁊ obꝺediret. vñ ꝺr. j. iij. ca. Dixitq; ꝺns ad Iosue: Hodie ꝛcipiam exaltare te coraz omni populo israel ⁊c. Et ideo nō est verisimile q̃ in ꝓncipio sui ducat⁹ ꝓmiserit eum ꝑdicere falsum et ꝑconiçare in toto populo: quia ex hoc crederet q̃ spiritus ꝺomini non esset in eo. Et ideo ꝺicūt hebrei ⁊ etiam aliqui expositores nostri: q̃ istud ꝑceptum Iosue scribit hic ꝓ anticipationē: qz nō fuit factum donec exploratores ab eo missi reuersi fuerūt ad ip̃m: ⁊ ex tūc non fluxerunt nisi tres dies vsq; ad transitum iordanis: vt habeᵏ infra. iij. ca. Non em̃ sacra scriptura semp refert gesta eoꝺez ꝺrdine quo facta sunt: sed aliq̃n ꝓtns facta posterius scribunᵏ ⁊ econuerso. ⁊ sm̃ hoc accipitur sexta regula exponendi sacram scripturā: ꝓout ꝺictum fuit in ꝓncipio Hen̄. f Rubenitis quoq; et gaꝺditis ⁊c. Hic ponitur ex̃cutio ꝑcepti quantū ad duas tribus ⁊ ꝺimidiaz specialiter: quibus moyses assignauerat terrā vltra iordanē cū tali pacto q̃ mulieres ⁊ familie remanerēt in vrbibus muratis: ⁊ viri bellatores irent iordanē quousq; acquisita esset terra alijs nouē tribubus ⁊ ꝺimidie: ꝓpter quod Iosue reꝺuxit eis ad memoriā istud pactuz: vt patrati sint

dieb⁹ ac noctib⁹: vt custoꝺias ⁊ facias oīa que scripta sunt in eo. Tūc ꝺiriges viā tuā: ⁊ intelliges eā. Ecce ꝑcipio tibi: cōfortare esto robust⁹. Noli metuere ⁊ noli timere: qm̃ tecū ē ꝺns deus tu⁹ in oīb⁹ ad quecunq; preꝛeris. Precepitq; Iosue principib⁹ ꝑpli ꝺicens: Transite per mediū castroꝝ: ⁊ impate ꝑplo ac ꝺicite: Prepate vob cibaria: q̃niā post ꝺiem tertiū transibitis iordanē: ⁊ intrabitᵏ ad possiꝺendam terrā quaz ꝺomin⁹ ꝺe⁹ noster ꝺatur ē nobis. Rubenitis quoq; ⁊ gaꝺditis et ꝺimiꝺie tribui manasse ait: Memētote sermonis quē ꝑcepit vob moyses famulus ꝺni ꝺicēs: Ꝺns deus vester ꝺedit vobis requiem et a ꝳ vasa ifirma nec ad ꝓficū apta: ne fragāt ⁊ ꝑeant quib⁹ nō ꝓmittit ꝺocere ꝳ tantū ꝺoceri. omnem terram. Vxoꝛes vr̃e et filij vr̃i ac iūmēta manebūt ī a ꝳ q nesciūt loqui vł ꝺocere. b ꝳ stulti idiote. terra quā ꝺedit vob moyses trans iordanē. Vos aūt trāsite a ꝳ armis fidei. armati añ fratres vestros oēs ꝳ opatione ꝳ ꝺoctrina vł exemplo. fortes māu: ⁊ pugnate p eis ꝺo ꝳ filijs noui te nec ꝺet requiē ꝺomin⁹ fratrib⁹ stamenti ꝳ q fuistis in tempore legis. vestr̃ sicut ⁊ vobis ꝺedit: ⁊ possideāt ipsi quoq; terrā quā ꝺns ꝳ viuentium ꝳ credo videre bona ꝺni in terra viuentium. ꝺeus vester ꝺaturus ē eis: ⁊ sic reuertimini in terrā possessiōis a ꝳ instruen vestre: ⁊ habitabitis in ea quā ꝺo do quomodo habueritis. bis ꝺedit moyses famulus ꝺni

te potiunᵏ: ſ ꝺue semis ꝺr: et nouē semis ibi. Sz vna ꝺiuiꝺit p quaz nec ternari⁹ implet: nec denarius: q̃ ꝓiores ꝓtigerūt quidez scientiā trinitatis nō integre nec pfecte: qz nō cognoscebāt vnigeniti ī carnatione: licz em̃ aꝺuentū ei⁹ crederēt ⁊ reliquas ei⁹ ꝺispēsationes ⁊ etiā ꝑdicarēt: nō tñ viꝺere et aꝺipisci q̃ crediꝺerāt potuerūt. vñ misti ꝓbere et reges voluerᵗ viꝺere q̃ vos viꝺetᵗ ⁊c. Erat em̃ fides illoꝝ ſ integra: qz nōꝺū fuerat ꝛpleta ꝺispensatio carnis: ⁊ qō nos iā factū crediᵐ: illi credebāt factuꝝ. Ille g̃ trib⁹ ne q̃ ꝺue sūt: nec patres extra fidē: ⁊ salutē trinitatᵗ sunt: neq; tres integre ⁊ pfecte: ne trinitatᵗ sacramentū in illis viꝺereᵏ impletū. Sed ꝓtigerūt quidez tertiū nūez: qz cupierunt viꝺere que viꝺemus ⁊ ſ potuerūt: fortasse nec ī aꝺuētu Iesu qō pfectū ē ⁊ integrū ꝺiscim⁹: nec ſ aꝺ crucē ꝺucaᵏ ⁊ ꝓsumeᵏ in oīb⁹: nec ſ a mortuis surrexerit: oīa nob ꝙ pfecta sūt: per semetip̃m monstrabit. Vñ Mita habeo vob ꝺicere: ſ nō. p. p. mō. Venier aūt ip̃us ꝓtestat⁹ ꝙ a patre ꝓcedit ⁊c.

ꝳ ante tempus noui testamenti ꝳ a quo ortꝫ omne bonum.

trans iordanē: cōtra solis ortū.

ꝳ ad christum.

Rūdertq; ad Iosue: at q̃ ꝺixerᵗ: Omnia q̃ ꝑcepisti nobis faciemus: ⁊ q̃cunq; miseris ibimus.

ꝳ vnde si credereris moysi: credereris ⁊ mihi.

Sicut obediuim⁹ ī cūctis moysi: ita obediem⁹ ⁊ tibi: tm̃ sit ꝺomin⁹ ꝺe⁹ tecū: sic fuit cū moyse. Qui ꝓtraꝺixerit ori tuo ⁊ nō obeꝺierit cūctis ꝓmonib⁹ quos ꝓceperis ei moziaᵏ. Tu tantū cōfortare: ⁊ viriliter age.

ꝳ mortꝫ eterna.

ꝳ christus.

Jsit ergo Iosue filiꝰ nun a ꝳ ꝺuo testamēta: vt credētiū fiꝺē. vel rebellio infideliratē, ꝑbaret ante aꝺuentum iudicij. ſ ꝳ m de sethim ꝺuos viros exploratores in abscondito: et ꝺixit eis: Jte et considerate terram vrbēq; hiericho. Qui ꝓgētes ingressi sunt domū mulierꝭ

Jaco. 2. ꝺ Heb. 11. f.

Adam̃. Wittunᵏ a Iesu exploratoꝛes ī hiericho ⁊ suscipiunᵏ a meretrice raab. Exploratores isti possunt angeli putari: ſm illud: Ecce mitto angelū meū ante faciez tuā ⁊c. Quod ꝑ alios inuisibiliter. ꝑ Johānem vero visibiliter compleb aᵏ. Vn⁹ baptismo ꝺicit: qz scribe ⁊ pharisei nō credideterrā viuentiū in ſpe ante sanctos noui testamēti. Moraliter: ꝑ Iosue q̃ nō solum ꝺe transitu suo ſ etiā totius ꝓpuli fuit valde sollicit⁹ significat bon⁹ ꝓlatus vel ꝺoctor secularis vel religiosus q̃ nō solū ꝺe suo trāsitu ex hoc mūꝺo ad patrē: sed etiā alioꝝ ē sollicit⁹: et iste trāsit Iordanē qui interꝑtat riuus iudicij: ꝓpter qō significat cursum ꝑtis vite vsq; ad mortē que ē iudiciū hoīs ꝓticulare. Eccl. xxxviij. Memor esto iudicij mei: sic em̃ erit et tuū: mihi heri ⁊ tibi hodie. Et ꝓ⁹ hūc transitū bon⁹ ꝺoctor ⁊ ꝓlat⁹ a peccatis expurgat⁹ intrat terrā viuentiū: ⁊ sibi ꝓ⁹ ꝓpls ei⁹ q̃ ꝺoctrinā ei⁹ ⁊ vitā ifoꝛmat⁹ trāsit ad patriā. Ca. II

Jsit ergo Iosue. Hic ꝺescribit exploratoꝝ missio: vbi sic ꝓceꝺit: qz ꝓmo exploratores mittunᵏ. scꝺo a muliere absc̄ꝺunᵏ: ibi: Collensq; mulier. tertio absc̄si ꝺe pacto requirunᵏ: ibi: Reꝺcum obꝺormierāt. quarto cū certo signo ꝺimittunᵏ: ibi: Demisit g̃ eos. quīto ad Iosue reuertunᵏ: ibi: Illi vero ambulātes. Circa primū ꝺicit: Misit g̃ Iosue ⁊c. Hic ꝺicit Ra. Sa. q̃ missio istoꝝ exploratoꝝ facta fuit añ terminū luctus mortis moysi: qꝺ ꝙbat sic. qz filij israel trāsierūt iordanē decimo ꝺie mēsis ꝓmi: vt habeᵏ. j. iij. ca. Item moyses fuit mortuus: vt ꝺicit Ra. Sa. vij. ꝺie mensis. xij. anni imeꝺiate ꝓcedētis: ⁊ licet nō ꝙbet hoc ex sacra scriptura: tū verisimile est q̃ ꝺies mortis moysi qui tot et tanta fecerat israeli: in annalib⁹ hebꝛoꝝ fuerit certitꝺinaliter inregistrata. Ex ꝺuobus aūt istis ꝑdictis sequiᵗ q̃ a ꝺie mortis moysi vsq; ad ꝺiem trāsitus iordanis ꝛclusiue fluxerūt tm̃. xxxij. ꝺies. s. xxij. ꝺ mēse. xij. anni ꝓcedēt. ⁊c. ꝺ ꝓmo mēse anni sequēt. Judei em̃ faciūt mēses ꝑ lunatiōes: ꝺue em̃ lunationes ꝓtinēt. lix. ꝺies: ⁊ iō ꝓm⁹ mēsis apud eos ē. xxx. ꝺiez. scꝺs ꝺo. xxix. ⁊ sic ꝓtz ꝺ aliꝰ cōbinando. Ex quo patet q̃ mensis. xij. ꝓtinet tm̃. xxix. ꝺies: a quib⁹ si subtrahanᵏ sex ꝺies q̃ ꝓcesserūt mortē moysi remanēt tm̃. xxiij. quib⁹ si aꝺꝺanᵏ. x. ꝺies ꝓm i mensis anni sequētis qui fluxerūt vsq; ad trāsitū iordanis: vt ꝓceꝺitum est: habenᵏ tm̃. xxxij. ꝺies a ꝺie mortis moysi ꝛclusiue: vsq; ad ꝺiem transitus iordanis ꝛclusiue. Lucᵏ aūt moysi q̃ incepit a ꝺie mortᵗ sue ꝺurauit. xxx. ꝺiebus: vt habeᵏ Deut. vlti. ⁊ sic a termino luctus moysi vsq; ad trāsitū iordanis ꝛclusiue fluxerūt tm̃ tres ꝺies. a missiōe vero exploratoꝝ vsq; ad ꝺictū trāsitū iordāis fluxerūt. vij. ꝺies ad min⁹: vt ꝺictū est supra. j. ca. Ex q̃ ꝛcludiᵏ q̃ Iosue misit exploratoꝛes añ terminū luctᵗ moysi. c We serbim. nomen est loci in campestrib⁹ moab. ꝺ Duos viros exploratoꝛes in absc̄ꝺito. sub simulatiōe em̃ fatuitatis explorabāt terrā vt ꝺicūt aliqui. Sic ꝺauid finxit se fatuū coraz achis ne agnosceretᵏ: vt habeᵏ. j. Reg. xxi. Hebrei aūt ꝺicūt q̃ fingebāt se eē surꝺos ⁊ mutos ne ꝑ linguā hebraicā ab aꝺuersarijs cognoscerenᵗ: vñ vbi hic habemus: Exploratores ī absc̄ꝺito. In hebꝛeo habeᵏ: Exploratores surꝺos: scz ficte: vt ꝺictū est, e Ingressi sunt ꝺo, mu, me. Dicūt expositores aliq̃ hebrei ⁊

rũt ei. Meretrices aũt ⁊ publicani credentes baptizati sũt: sẽ meretrix exploratores Iosue suscepit: p quos ab interitu inimice gẽtis eripitur. Raab interp̃tat latitudo: hec ẽ ecclesia christi que ex peccatoribus tanq̃ ex meretricatiõe collecta dic: Angustus ẽ mihi loc⁹: fac mihi locũ vbi habitẽ. Nos ãt mihi q̃s enutriuit. ⁊ ad quã d: Dilata edes tuas ⁊ extẽde tentoria tua. Hec ẽ meretrix: cui salomõ q̃ pacẽ venit facere eozũ que in celis sunt ⁊ q̃ in terris: reddi vitũ tuũ sit infantes. Illa ẽ q̃ mortuũ habebat infãtem ꝓpis ꝓ̃ est synagoga: vel eoꝝ qui i heresum ꝺcliauerũt. Hec aũt meretrix: exploratores iesu suscipit: susceptos i supioꝛib⁹ collocat: excelsis scz fidei sacramẽtis. Nemo enĩ missus a iesu: inuenit deoꝛsum ⁊ humi iacẽs sed in supioꝛibus permanet. Nec ipe solũ in supioꝛib⁹ pmanet: ꝙ et meretrix q̃ suscipit ex meretrice fit ꝓphetes. dicit enĩ: Scio qz ds tradit vob terrã hanc ⁊c. Vides quõ oliz meretrix impia ⁊ imũda: nũc spũsancto repleta est: de ꝓteritis cõfitẽt: de pñtib⁹ credit: de futuris ꝓphetat. Sic rab dilatat ⁊ ꝓficit: vsq̃ quo in oẽm terrã exiuit sonus eoꝝ. Sz ⁊ iaphet dilatatio iterp̃tatur q̃ ipe formã gẽtil ꝓpũ gerebat: ⁊ chanaã puer ꝺnus ei subiicit a patre: ⁊ fratri suo sem: in forma eozũ q̃ ex circũcisiõe saluant. Jn q̃ miranda benignitas: et ꝓuidentia dei: q̃ volens peccatozi cham p̃ stare remediũ ⁊ salutẽ: seruũ fecit eum fratribus suis: sic esau fratri suo iacob: nõ vt periret: sed vt salutẽ melioꝛib⁹ obediendo acq̃reret. Ꝓestat eĩ plurimũ malis q̃ se regere nesciũt: cũ sibimetipis non cõmittunt: ꝙ serui fiũt sanctoꝛ: ⁊ sbiacẽt melioꝛibus. Vides q̃ mira benignitas dñi: quã absc̃ondit auribus vulgi: ⁊ ꝛbis aspioꝛibus tegit: ne fu⁹ malꝝ ⁊ igrat⁹ ꝓteptoꝛ efficiatur si i mificoꝛdia dñi sui itelleꝛit bonitatẽ

Ecclesie seu de gentib⁹ ꝙ gregare: que añ in desiderijs carnis fornicabãt cũ idolis: vñ. Mercatrices ꝓcedent vos in regno celoꝝm.

meretricis noie raab: ⁊ quieuerunt apud eam. Nunciatũq̃ est † ꝙ diabolo vel mũdo qui maluit periclitari q̃ ꝓdere exploratores christi.
regi hiericho: ⁊ dictũ: Ecce viri ingressi sũt huc per noctem de filijs israel: vt explorarẽt terram. Misitq̃ rex hiericho ad raab dicens: Educ viros qui venerunt ad te: ⁊ ingressi sunt domũ tuã. Exploratores quipe sũt: ⁊ oẽm terrã considerare venerũt. Tol- a
ꝙ fideliter apud se cõseruãs.
lensq̃ mlr viros abscõdit et ait: Fateoꝛ venerũt ad me: ꝙ nescie b
bã vñ eẽnt. Cũq̃ porta claude- c
reꝛ i tenebris: ⁊ illi piter exieꝛt: nescio q̃ abieꝛt. Ꝑsequmĩ cito:
vel cõprehẽdite
⁊ cõprehẽdetꝫ eos. Jpa ãt feĉ a- d
scẽdẽ viros i solariũ dom⁹ suę:
vel stupa vel ꝺsquilijs.
opuitq̃ eos stipꝛa lini q̃ ibi erat. Hi ãt q̃ missi fuerãt secuti sũt eos p viã q̃ ducit ad vadũ iordanis: illicq̃ egressis: statim porta claua e
sa ẽ. Necdũ obdormierãt q̃ latebãt: ⁊ ecce mlr ascẽdit ad eos: et f
ait: Noui q̃ dñs tradiderit vob g
traz. Eteni irruit i nos terꝛoꝛ: vt h
⁊ elãgueſt oẽs hitatoꝛes terrę. Audiuimus q̃ siccauerit dñs aq̃s maris rubri ad vꝛm itroituz qñ egressi estis ex ęgypto: ⁊ q̃ fecerit⁊ duob⁹ ãmoꝛreoꝛ regibus q̃ erãt trãs iordanẽ: seon ⁊ og q̃s interfecistꝫ: ⁊ ꝙ audiẽtes ptimuimus et elãguit coꝛ nꝛm: nec remãsit i nob spũs ad introitũ vestrũ. Dominus eĩ deus vester ipe ẽ de⁹ in celo sursũ: ⁊ in terra
ꝙ pactũ facẽ ꝓ salute suaꝝ suoꝝ cũ restaurãt dñi deoꝛsum. Nũc ergo iurate mihi i
per dñz: vt quomõ ego mificoꝛdiã feci vobiscũ: ita ⁊ vos faciatis cũ domo patris mei: detisq̃ mihi vez signũ vt saluetis patrẽ meũ ⁊ matrẽ: fratres ac soꝛores meas: ⁊ omia q̃ eoꝝ sunt: ⁊ eruꝝ
ꝙ ruina seculi.
atis aĩas nostras a morte. Qui k
respõderũt ei: Aĩa nostra sit proꝛ vob in moꝛtez: si tu nõ ꝓdideris nos. Cũq̃ tradiderit nobis ds terrã: faciemus in te miam l
⁊ veritatez. Demisit ergo eos p m
funẽ de fenestra. Dom⁹ eĩ eius o
herebat muro. Dixitq̃ ad eos:

a Ad mõtana ꝙscẽdite: ne forte occurrãt vobis reuertentes. Adam. ⁊c. Dat sapiẽs metrix cõsilium mysticum ⁊ celeste: nihil terrenũ habens. Ꝑer montana inquit abite: noli/te per valles incedere: humilia ⁊ deiecta refu/gite: que erecta sunt et sublimia predicate. Jpsa aũt pannũ coccineum ponit in domo sua: p qõ saluetur ab exci/dio ciuitat⁊ coccineuz scz ꝙ sanguinis formam gerebat. Scie/bat enim q̃ nulli cẽt salus: nisi in sanguine chri/sti: datur etiã ei hoc mandatuz: Omnes qui in/uenti fuerint in domo tua salua buntur. Siquis q̃ saluari vult: veniat i hãc domum: i qua xpi sanguis i signo est redemptois. Nam apud eos q̃ dixerũt: Sanguis eius sup/nos et super filios nostros: christi sanguis i dãnationem. Ꝓpositus est enim ie/sus in ruinam: et in resurrectionem multoꝝm. Jdeo contradicentibus signo eius efficit sanguis ad penaz: credentibus ad salutem. Memo ergo extra eccle/siã saluaꝝ. Qui foras exit mort⁊ sue reus fit: hoc est sanguinis signũ: qz ꝺ ẽ scificatio q̃ p sanguinẽ ꝓstat. Qꝺ in fenestra ꝓpẽdet ꝺ signũ: illud ar bitroz indicare: qz fenestra domum illuminat: et per quam tantum luminis capimus: quantũ sufficiat oculis nostris ⁊ visui: ⁊ icarnatio salutoꝛis: nõ nobis integrũ deitatis aspectũ ingessit: ꝑ tanq̃ per fenestrã p icarnationem suã fec nos lumẽ deitatis aspicere. Jdeo mihi videt signũ salutis p fenestrã datũ: q̃ salutem ꝓsequanꝝ oẽs qui in domo eius sunt: que aliquãdo mererit⁊ erat: mũdati in aqua ⁊ in spiritusancto ⁊ in sanguine christi.

a ꝙ quasi humilia ⁊ deiecta fugite: celestia ꝑdicate.

a Ad mõtana ꝙscẽdite: ne forte occurrant vobis reuertẽtes: ibiq̃ latitate b
diebus trib⁹ donec redeãt: ⁊ sic ibitꝫ p viã vꝛaz. Qui dixerunt ad eã: Jnoxij erim⁹ a iuramẽto ꝺ q̃ adiurasti
ꝙ redemptionis.
nos: si ingredictib⁹ nob terrã: signũ c
ꝙ sanguis christi.
nõ fuerit funiculus iste coccine⁹: ⁊ ligaueris eũ in fenestra p quã nos demisisti: ⁊ patrẽ tuũ ac matrẽ: fratres q̃ ⁊ oẽm cognationẽ tuã ꝓgregaueris in domũ tuã. Qui ostiũ domus
ꝙ in ecclesiam. ꝙ nemo exeꝛa ecclesiam saluaꝝ.
tuę egressus fuerit: sanguis ipsius erit i caput eius: ⁊ nos erimus alieni. Cunctoꝝm autẽ sanguis qui te- e
cum i domo fuerint: redundabit in caput nostrum: si eos aliquis tetigerit. Qꝛ si nos prodere volueris et sermonem istum ꝓferre in mediũ: erimus mundi ab hoc iuramento q̃ adiurasti nos. Et illa respõdit: Sic locuti estꝫ ita fiat. Dimittensq̃ eos vt pergerent: appendit funiculũ coc- f
cineum in fenestra. Jlli vero ambu- g
lantes peruenerunt ad montana: ⁊ manserunt ibi tres dies donec reuerterenꝫ qui fuerant ꝓsecuti. Quorentes eĩ per omnem viam non repererũt eos. Quibus vbẽ ingressis: reuersi sunt: et descenderunt explo- h
ratores ꝺ mõte: ⁊ iordane transmisso venerũt ad iosue filium nun: narrauerunt ei omnia q̃ acciderant sibi atq̃ direrũt: Tradidit dom⁹ i
omnem terram hanc in manus nostras: ⁊ timoꝛe ꝓstrati sunt cuncti k
habitatoꝛes eius. Ca. III

Ii Bitur iosue de nocte ꝓsurgens mouit castra: egre- l
dientesq̃ de sethim: venerunt ad iordanem: ipi et m
omnes filij israel: et morati sunt ibi n
per tres dies. Quibus euolutis trã sierũt ꝓcones p castroꝝ medium: et rati sũt ibi p tres dies. Dicũt expositores nꝛi q̃ causa huj⁹ moꝛe fuit eo q̃ iordanis fluu⁹ tũc ex resolutiõe niuiũ increuerat: vt habeꝫ j. ⁊ ideo steterunt ibi trib⁹ diebꝫ q̃usq̃ aque aliq̃tulũ decreuissent. Sz hoc nõ videt bene ꝓsonare veritati hebraice: qz j. eodem ca. vbi nos habemus; Jordanis aũtez ripas alueo sue

Ad montana

Ii Bitur iosue. Hic ꝓsequẽter agit ꝺ ingressu terre q̃ fact⁹ ẽ p trãsitũ iordãis: ⁊ ideo ꝓmo ostendit q̃d actũ ẽ in ipo trãsitu. scẽdo q̃d in exitu. iiij. ca. tertio q̃d in statu ca. v. Prima ps diuidit in tres: qꝛ ꝓmo ꝺ trãsitu dat ꝓceptũ. scẽdo addit signũ diuinit⁊ dandũ: ibi: Dixitq̃ dns ad iosue. tertio ponit vtriusq̃ complementũ: ibi: Jgit egressus est ꝓphẽs. Circa primũ ꝺ: Jgit iosu e de nocte ꝓsurgẽs. Jn hebreo habet: De mane cõsurgẽs: quia surrexit in auroꝛa: que ẽ cõfiniũ diei et noct⁊: ⁊ sic põt vtroq̃ modo noiari. m Egredietesq̃ de sethim. locus est vñ miserat exploratoꝛes. n Venert ad iordanẽ: qui nõ multũ a sethim distat. o Et moꝛa

Moraliter. ✦ exploratores a iosue missos ad exploradũ hiericho intelligunt apostoli aliiq̃ discipuli a iesu christo missi ad ꝑdicãdũ p mundũ: sic ꝺ Mar. vlt. Euntes in mundũ vniũsum ꝑdicate euãgeliũ oñi creature. Ꝑer hiericho xo ẽ luna interp̃tat bene mundus. hic significat q̃ est in ꝓtinua trãsmutatiõe sic luna in cõtinua variabilitate. Ꝑer hoc aũt q̃ iosue misit duos exploratores: significatũ fuit q̃ gemina charitatẽ scz dei ⁊ ꝓximi habere debẽt euãgelij ꝑdicatores. Jn cuj⁹ signũ saluatoꝛ misit ad ꝑdicandũ discipulos cõbinatos: vt habeẽ Luc. x. sic exposuit Hzego. omel. xxxix. et Qui vgressi sunt domũ mulieris meretric⁊. i. gentilitat⁊ q̃ publice fornicabãt cũ idolis. Hãc eĩ domũ ingressi fuerũt apostoli: repellẽtib⁹ eos iudeis: sic paulus ⁊ barnabas eis direrũt Actũ. xiij. Vobis oportebat primũ loqui verbũ dei: ꝺ qm repellitis illud ⁊ indignos vos iudicatis eterne vite: ecce cõuertimur ad gentes: sic eĩ ꝓcepit nobis de⁹. † Nũciatũq̃ ẽ regi hiericho. Ꝑer quẽ intelligit diabolus qui Job. xij. dicit ꝓnceps mũdi hui⁹. Ipe vero q̃tum pot querit euãgeliũ ꝑdicatores extermi nare. Explũ de beato Anthonio ꝺ ordine fratrũ miꝛoꝝ quẽ diabolus voluit strangulare: eo q̃ disposuerat q̃libet die. xl. ꝙlo ꝑdicare: ꝺ ad inuocatiõe beate ꝛginis ꝓfusus fuit turpit⁊ repulsus. Et sic raab exploratores saluauit: sic gẽtilitas ad christũ ꝓuerſa ꝑdicatores euãgeliũ saluat: ipos sustẽtando ⁊ a ꝑsecutoꝛib⁹ defendẽdo. Et sicꝫ ꝑdicatoꝛes euãgeliũ gẽtilitatẽ saluãt ipaz ad christũ q̃ ꝛa salus ẽ suis exhoꝛtatiõib⁹ adducẽdo. Moraliter ꝓfessoꝛes dici pũt exploratores qz debẽt diligenter peccatoꝝ ꝓsciẽtias explorare: ⁊ sic ingrediunt domum mulieris meretricis. i. ꝓsciẽtiã ꝓsone peccatric⁊: qua saluãt ad moꝛũ rectitudinẽ suis ꝓsilijs reducẽdo: ⁊ ꝓsona sic saluata saluat eos coꝛpaliter sustẽtando. j. Coꝛ. ix. Si nos vob spũalia seminauim⁹: nõ ẽ magnũ si nos carnalia vꝛa metam⁹. Ꝑer regẽ hiericho: q̃ sciuit exploratoꝛes interfecere significat diabol⁹: vt dicũ ẽ: q̃ nõ solũ ꝑdicatoꝛes euãgelij sed etiam bonos cõfessoꝛes nititur extirpare aut saltem perturbare. Ca. III

Hitur iosue. Hic ꝓsequẽter agit ꝺ ingressu terre q̃ fact⁹ ẽ p trãsitũ iordãis: ⁊ ideo ꝓmo ostendit q̃d actũ ẽ in ipo trãsitu. scẽdo q̃d in exitu. iiij. ca. tertio q̃d in statu ca. v. Prima ps diuidit in tres: qꝛ ꝓmo ꝺ trãsitu dat ꝓceptũ. scẽdo addit signũ diuinit⁊ dandũ: ibi: Dixitq̃ dns ad iosue. tertio ponit vtriusq̃ complementũ: ibi: Jgit egressus est ꝓphẽs. Circa primũ ꝺ: Jgit iosu e de nocte ꝓsurgẽs. Jn hebreo habet: De mane cõsurgẽs: quia surrexit in auroꝛa: que ẽ cõfiniũ diei et noct⁊: ⁊ sic põt vtroq̃ modo noiari. m Egredietesq̃ de sethim. locus est vñ miserat exploratoꝛes. n Venert ad iordanẽ: qui nõ multũ a sethim distat. o Et moꝛa

Quando viderit arcā. Aug⁹. Scribe ꝓpḥa dicit: Cū viderit arcā testimoniū dei nr̄i: t sacerdotes t leuitas portātes eā: ꝓficisci mini de loc⁹ vr̄is t ite p⁹ eā. Sz hoc ideo iteruallū sit inter vos t illā ꝙntū duo milia cubitoꝝ: stabit ne ꝙpinqt ei vt sciat⁹ viā quā inibit⁹ i eā.

Hō em̄ abist⁹ viaz ab hesterna t nudi⁹ et tertiana die tē. Hoc ideo iussū ē arcā ꝑcedere vt posset a ꝓplo videri. Tā grāde em̄ agmē si p⁹ eā ꝓcedere: nō nosset q̄ seqr̄etur. Ex hoc itelligit: q columna nubis q̄ solebat mouēdis castr̄is signū dare: t iter oñdere: iā recesserat: nec eis apparebat. Hic factū ē: q tridui illud ex hūana dispositiōe ꝑdiceretur. Nūc g̃ duce iesu p⁹ arcā dñi sequunt⁹: nube sbtracta tā g̃ velamīe ablato. b Hodie incipiā exaltare. Adam. Mira ꝓdigia i heremo gesta sūt: t nus g̃ dr̄ exaltat⁹ iesus. Ubi vero trāsiit iordānis: dr ad cū: Hodie icipiā te exaltare tē. Exaltatio em̄ iesu i ꝓspectu ꝓpl: a baptismo sumit exordiū. Qui em̄ baptiçant⁹: i morte ipi⁹ baptiçāt cui⁹ mors i cruce exaltatiōe cōpleā. Merito g̃ cuiꝝ fidelium tūc primū Jesus exaltat⁹: cū ad mysteriū baptismi puenit. vñ: Exaltauit illuz de⁹: t donauit illi nomē q̄ ē sup oē nomē tē.

c Dñs de⁹ viues tē. Adam. Peccatoꝝ oīs creatura host⁹ ē: sic egyptijs fluui⁹: t rā t celū. Justo seruiūt oīa. Mare rubr̄ trāsit sicco vestigio: egypti⁹ ꝙmergit⁹. In heremo. i. i deserto horribili t vasto cib⁹ ꝺ celo mistrat⁹ iusto. Et i iordane arca testamēti dux ē ꝓplo: aq̄ defecerūt sacerdotib⁹ t leuit⁹. Silr tibi q̄ p baptismi sacramētū iordāis fluēta egressus es: p ipm aera trāsit⁹ ꝓmittit⁹. Nō rapiemur obuiā xpo i aera tē. Nihil g̃ ē qđ metuat iust⁹ cui oīs creatura famulat⁹: t cui dr: Si trāsier⁹ p ignē flāma n̄ aduret te tē. Dia xo q̄ i ꝓrib⁹ gesta sūt: i te fm mystica rationē cōplent⁹: qui cupis idolatrie tenebris derelictis ad audientiam divine legis accedere. Egyptū derelinquis: cum cathecuminis aggregatus t ꝓceptis ecclesiastic⁹ parere cepisti: t egressus mare rubrum: et in desertis stationibus posit⁹ ad audiendam legem dei: t intuendum vultum moysi p gloziam domini revelatum quotidie vacas. Si autē ad baptismuz veneris: t ꝓsistente sacerdotali t leuitico ordie initiat⁹ fueris venerādis sacrameñt⁹: tūc sacerdotū ministerijs: iordane trāsmisso: terrā ꝓmissiōis intrabis. Jn q̄ te post moysen suscipit iesus nouī itinerī dux: tu aūt memor tāte xrtutū: q tibi mare diuisū ē: q aq̄ iordāis sterit dicēs: Quid ē tibi mare q fugisti: t tu iordāis q: ꝙsus es retroz. tē. Et rñdebit ℞mo divin⁹: A facie dñi mota ē tra: a facie dei iacob. Qui cōuertit petrā in stagna aq̄ꝝ tē.

d Chananeus: possidens vel possessio vel negociatores vel mutabilis.

e Etheus: formidās siue stupens.

f Eueus: lapides colligēs.

g Pherese⁹: separās siue disseminās.

h Gergese⁹: colonū applica vl colonū eꝛciēs: siue aduena ꝓpoinquās.

i Ammoreus: amarus vl loquens.

k Jebuseus: calcantes vel presepe eorum.

a clamare ceperūt. Nñ videritis arcā fedeꝛ⁹ dñi dei vr̄i t sacerdotes stirpis leuitice portātes eā: vos q̄ ꝙsurgite⁹ seqmini ꝑcedē tes: sitꝝ inf vos t arcaz spaciū cubitoꝝ duum miliū: vt procul videre possitis: t nosse per quā viam ingrediamini: qz pr⁹ non ambulastis p eā: t cauete ne appropinquet⁹ ad arcā. Dixitq̄ iosue ad pplm: Sāficamini: cras em̄ faciet dñs inter vos mirabilia. Et ait ad sacerdotes: Tollite arcā fœderis: t ꝑcedite populū. Qui iussa cōplētes: tuleꝛ⁹ et ambulauerunt añ eos. Dixitq̄ domin⁹ ad iosue: Hodie incipiā exaltare te coꝝ oñi isrl: vt sciāt q̄ sicut cū moyse fui: ita et tecuz sum. Tu autē ꝑcipe sacerdotib⁹ qui portāt arcam fœderis: et dic eis: Cū ingressi fueritis ꝑtē aquę iordāis: state i ea. Dixitq̄ iosue ad filios isrl: Accedite huc t audite verbum dñi dei vestri. Et rursum in⁹ inquit scietis q̄ dominus deus viuēs in medio vestri ē: t disperdet in cōspectu vestro chananeū et etheū: euęū et pherezeum: gergeseū quoq̄ t amoꝛreū t iebuzeū: Ecce arca fœderis dñi omis terrę antecedet vos p iordanē. Parate duodecim viros de duodecim tribub⁹ isrl: singulos p singulas tribus. Et cum posuerit vestigia pedū eius mare pfecte: postea pfecti⁹.

b Cuiꝝ christ⁹ exaltat⁹ cū in morte ei⁹ baptizat

k At sciāt q̄ sicut cū moyse fui: p signa mirabilia.

l Jta t tecum sum. quod patuit p transitū miraculosum.

m Cum ingressi fueritis ꝓtem aque iordanis tē. Dicit hebrei: q̄ steterūt i iordane ꝙpe ripam p quā ingrediebant quousq̄ totus pop⁹l⁹ trāsisset: t ex hoc dicit quedā alia: vt patebit postea. Sed hoc videt falsum: p hoc q̄ in fine huius ca. dicit: Sacerdotes q̄ portabant arcam federis dñi: stabant super siccaz humum in medio iordanis. Ex quo videt q̄ ꝑcesserunt vsq̄ ad medium aluei vt ꝑfs transiret securius.

n Accedite huc t audite xbū dñi. Hoc dixit iosue principib⁹ populi in q̄bus tot⁹ pl⁹us virtualiter ꝙtinet: Non enim potuisset totus populus verbū eius audire.

o Jn hoc inq̄t scietis q̄ dominus deus viuens in medio vestri est: scz per opus mirabile: quod non potest fieri nisi divina virtute: quod expꝛimitur cū dicit: p Ecce arca federis dñi omis terre tē. Ad cui⁹ appropinq̄tionez siccate sunt aque: vt expꝛimit postea.

q Parate duodecim viros: scz ad tollēdū. rij. lapides de alueo iordanis desiccādo: vt expꝛimit i ꝓncipio seq̄nt⁹ ca.

r Et cū posuerit vestigia pedū suoꝝ tē. Hic expꝛimit modus desiccationis aluei iordanis: t patet littera.

Igitur

a Messis impleuerat. Septuaginta. Sicut in diebus messis tritici: hoc incredibile videtur regionibus nostris. Jbi autē sicut perhibent qui nouerūt: in initio veris: est messis tritici: tunc autez ille fluuius redundat et impletur amplius q̄ per hyemem.

b Steterunt aque descendentes in loco. tē. Adam. Hō abst q̄ mysterij ratione arbitroz scripturā q̄ pars aquarū iordanis mergatur in mare et in amaritudinem fluat: ps autem in dulcedine perseueret.

Si enim omnes qui baptiçātur celestis grē dulcedinez sustodiūrēt: nullus in amaritudinē peccatoꝝ vertetur: Sed sepe suscepto baptismo ad secularia redeūt t auaricie salsum poculuz bibūt t in mare fluentes: salsis fluctib⁹ pereūt. Pars vero illa que in stabilitate pmanet t dulcedinē seruat: significat eos qui acceptū munus dei firmit⁹ tenēt. Et recte est vna pars eoꝝ qui saluant⁹: qz vn⁹ est panis qui de celo descendit: t fides vna t vnū baptisma: t vn⁹ spūs quo omēs purantur in baptismo: et vnus deus pater oīm

c Sacerdotes qui portabāt arcam fe. tē. Jdez sacerdotalis ordo et leuiticus: arce domini assistit: i qua ler dei portat⁹. Jpsi em̄ sunt qui illuminant populū de mādat⁹ dei. Unde: Lucerna pedibus meis verbum tuum t lumen semitis meis. Hoc lumen per sacerdotes t leuitas accenditur. Populus inquit longe sit ab arca testamēti dñi: duo milia cubitoꝝ. Sacerdotes xo et lenite. primi: t tā primi vt in hūer⁹ eoꝝ ponet⁹. Beati q̄ merent primi esse deo. Sz scriptū ē: Qui approximant mihi: approximāt igni. Si aut̄ argentū fueris: t igni approximauer⁹: clari⁹ q̄ igne effulgebis. Si superficasti ligna: fenū: stipulā: ꝙsumeris. Beati q̄ primi sūt vt ignis eos illūiet: nō adurat. Salnabit⁹ tantū israel: sed longe positus iter egit nō sua xtute i ministerio sacerdotū.

a Jgit egressus. Hic ꝙsequēter describit trāsitus t signi cōplemētū. t ptz lra vsq̄ ibi: b Jordanis āt ripas aluei sui tpe messis impleuerat. Nō pōt itelligi q̄ tūc colligerent blada cōmuniter: qz decima die mēsis pmi trāsibāt iordanem: vt habet ca. se. Mēsis aūt pmus hebreoꝝ incipit a lunatiōe ꝓpinquioꝛi eq̄noctio vernali siue sit añ siue p⁹: fi ꝺr tps messis p tāto: qz in terra pmissionis q̄ calida ē in aliquib⁹ locis magis calidis spice aliq̄ ꝓpoinq̄bant ad maturitatē: t de illis colligebāt manipulus t torrebāt aliq̄ntulū: t p ꝓfricationem excutiebant grana de quib⁹ fiebat oblatio in festiuitate paschali q̄ celebrabāt. xv. die mēsis pmi: vt habet Leui. xxij. t ꝓpter h̄ mēsis pm⁹ vocat mēsis nouaꝝ frugū. Exo. xiij. et Deut. xvj. Qđ aūt h̄ interponit ꝺ inundatiōe iordanis: h̄ fuit ad declarationē maioris miraculi in siccatiōe aluei iordanis in trāsitu filioꝝ isrl. iō subdit: c Steterūt aque descēdētes in loco vno tē. cōtra naturā cum sint fluide. d Que aūt inferiores erāt: i mare solitudinis qđ nūc vocat⁹ mortuū descēdēt. Jste loc⁹ erat magnus lac⁹ p quē trāsit iordanis fluuius: et vocat mare fm modū loquēdi hebraicū: q̄ omis cōgregatio magna aquaꝝ mare vocat. Añ Hēn. j. dicit: Cōgregatiōes aquaꝝ appellauit maria. Et h̄ modo stagnū geneçareth p qđ transit iordāis fluui⁹ vocat⁹ mare tyberiadis t mare galilee: vt habet in plurib⁹ locis in euāgelio. Et eodē mō i ꝓsito lac⁹ iste vocat h̄ mare solitudinis: qz ē in⁻ desertū Sin. Et mare mortuū: eo q̄ nullus piscis possit ibi viuere: vt dic philosoph⁹. ij. methauroꝝ: vbi loquit de isto lacu vel stagno: tum qz aque sūt ita spisse q̄ sunt q̄si lutū: ꝓpter qđ vestimēta ibi ꝓiecta magis sordidantur q̄ lauent: vt dr ibidē: tum qz sunt excessiue salse: ꝓt qđ alibi in scriptura vocat mare salsissimū. e Usq̄q̄ oīno deficerēt: ab aspectu filioꝝ isrl. f Populus aūt icedebat ꝺtra iordanē. i. p iordanē: ita q̄ ponit hic vna ꝓpositio ꝓ alia. Al⁹ ꝺr: ꝺtra iordanē: qz pplis approximābat ad aq̄s iordanis desup veniēres q̄ stabāt elevate ad modū colt⁹ inf trāsitū pplī. Cetera patēt.

Ca. III

Moraliter. a Cū viderit arcā fede. tē. Hic agit ꝺ mō transeūdi iordanē q̄ fuit miraculosus: t iō p h̄ iosue fuit exaltat⁹ scōm qđ dixit ei dñs: i Hodie icipiā tē. Allegoꝛice: p hūc trāsitū significat baptismi sacramētū: vt dictū ē. ℣. In ēstitutōe xo baptismi: dñs iesus cui⁹ iosue figura fuit in gestis et noī: exaltat⁹ fuit coꝝ iohāne baptista t alijs assistentibus p aptionē celi sup eū: t p vocē p⁹is dicētis: Hic ē filiꝰ me⁹ tē. t p testimoniū spūssancti i colūbe specie dēscēdētis sup eū t manētis: t ꝺinceps p mīsta miracla alias inaudita. † Tu aūt ꝑcipe sa. tē. Per istos sacerdotes signant⁹ apli aliq̄s discipli t eoꝝ successores euāgelīū xpi p orbē portātes: qđ quidē euāgeliū bū p arcā significat: eo q̄ tria ꝺtinebat spūaliter: q̄ erāt in arca ꝺtenta: scz tabule: p q̄s significabat⁹ lex ver⁹ quā ꝺtinet euangeliū: ei⁹ ip̄fectionē supplēdo. Sedm fuit virga aarō: q̄ significauit dignitatē regiā t sacerdotalē: quā continet auctor euāgelij xp̄s: q̄ ē rex t sacerdos: t p ꝙseqūs ipm euāgeliū ꝺtinet: ꝓt qđ ꝺr euāgeliū regni: Matth. iij. Tertiū fuit māna: p quā significat⁹ fuit cib⁹ spūal⁹ ex verbis euāgelij: ꝓt qđ Joh. vj. xpo dicebat apl⁹: Mne ad quē ibim⁹? ꝺba vite eterne hēs. c Steterūt aque tē. p q̄s significanť mūdi tribulatiōes. Esa. viij. Adducet dñs sup eos aq̄s fluuiꝰ fortes t mltas: regē assyrioꝝ tē. Per h̄ igit q̄ aq̄ iordanis supueniētes: t etiā inferiores arce trāsitū nō ipediuerūt: significatū fuit q̄ tribulationes mūdi ꝓterite nō impedirēt portationē euāgelij p orbez: qđ ps qz: p̄secutio in deo: i ꝓmitiua ecclia: t postea p̄secutio tyrāno: t hereticoꝝ nō ipediuerūt p̄dicatiōes euāgelij: t sīlr sperādū ē q̄ supueture nō impediēt saltē

D

De. ꝑse. di. 1. c. venera. fr. iordanis.

Moralit

A

oīno. j. Coꝝ. x. Fidelis de⁹ q̄ nō patiet vos tēptari supra id qđ potest⁹: s faciet cū tēptatiōe ꝓuētū vt possit⁹ sustinere. Per h̄ etiā significatū fuit q̄ trāsit⁹ electoꝝ ad patriā: nō ipedieꝝ p quācūq̄s tribulationē. Per h̄ aūt q̄ arca p̄cessit ꝓplm in ingressu iordanis: t in egressu secuta ē: significatū fuit q̄ euāgelij ꝺdicatio gētiles ad baptismū adduceret t adductos i xpo ꝓfuaret.

Ca. IIII

g Uib⁹ trāsgressis. Hic ꝓnter oñdit q̄d actū fuit i exitu iordanis: qz. rij. lapides de alueo iordanis fuerūt exportati t. rij. alij de terra arida in alueū positi. Jn h̄ igit ca. sic ꝓcedit: qz ꝓmo ponit dñi t iosue iussio. secundo iussiōis ꝓpletio: ibi: Fecerūt ergo. tertio tpis determinatio: ibi: Populus aūt. Circa ꝓmū ꝺr: h Dixit dñs ad iosue: Elige. rij. viros. i. iam electos accipe: qz ꝺ mādato iosue q̄libet trib⁹ elegerat vnū: vt dictū ē ca. ꝑcedēti: i iō ista electio aliq̄ attribuit iosue: aliq̄ tribub⁹: qz facta ē a iosue auctoritatiue t ab illis executiue. i Duodecim durissimos lapides: vt possint diu pmanere ad

Universidad de Navarra Biblioteca

IN eternū fece.tē. La IIII
Augustin⁹. Quomodo ī eternum: cum celū ⁊ terra trāseat? An quoniā eternū aliquid significāt: cū ipsi eterni esse nō possint? q̄uis possit quod in greco est latine dici vsq; in seculum. b Festinauitq; populus et transijt. Adamanti⁹. Qui mare rubrū transierūt baptiçati sunt ī moyse et in nube ⁊ in mari. De his vero q̄ iordanem transeunt: similiter transeunt: possumus sīliter dicere: q̄ omēs in ieſu baptiçati sunt in iordane. Q̄d vero scriptū ē: Et festinauit populus ⁊ transiuit iordanē: nō puto esse otiosum. Nobis eīm venientibus ad baptismū: ⁊ suscipientib⁹ verbi dei sacramentū: nō seguiter agendū est: ſ festinandū: donec omīa trāseam⁹: id ē omīa mandata impleam⁹: vt q̄untire ad ꝓmissam beatitudinē mereamur. Cū vero omīa transierim⁹: diligenter ⁊ caute incedendum est: ne de impetuoſo effundant gressus nostri. Unde. Pene effusi sunt gressus mei: nec remissio: sollicitudo debet eē i ꝓseruādis q̄s acquirēdis virtutibus: q̄d designat cum dicit: q̄z. xl. milia virorum in veritate accincti trāsierūt ad expugnandā hiericho: accincti scz cingulo veritatis. Unde: Estote ergo accincti lumbos vros in veritate. Firm etiam cingulū debet esse veritatis: si tū seruauerim⁹ militie hui⁹ ⁊ cinguli sacramentum. Si falluz loquimur: discingimur baltheo veritatis. Simus g̃ in veritate cincti: ſ falsitate discincti: transeūtes iordanē: ad bella trāsim⁹: ꝓtra spiritualia nequicie ī celestib⁹. Hec enim omīa ꝓpter nos scripta sunt: ex eam⁹ g̃ ad bellū: vt expugnet a nobis ciuitas ꝓma: hui⁹ scz mundi malicia: et supbia. Intra te ꝓlū est: intra te edificatio mala ⁊ subuertēda. Hostis tu⁹ ō corde tuo ꝓcedit: de corde eīm exeunt cogitationes male: homicidia: adulteria: fornicationes tē. Unides quantus sit ⁊ qualis ē exercit⁹ tuoꝝ hostiū. Ihi nobis ꝓma strage fundēdi sūt: vt nullum relinquam⁹: tūc nobis p ieſum dabitur illa requies: vt vnuſq̄sq; requiescat sub vite sua ⁊ sub ficu sua: cū iam nō sit q̄ exterreat filios isrl. c In illo die tē. Semp exaltat⁹ ē ieſus apud patrē: sed op⁹ est in ꝓspectu nr̄o exaltet illū deus. i. vt altitudinē diuinitat⁹ ei⁹ cognoscam⁹. Hoc aūt fit si iordanē trāsierim⁹: ⁊ varijs sacramētoꝝ munimēt⁹ ad futura bella armemur. d Ꝓcepe sacerdotib⁹. Aug⁹. Manda sacerdotibus portātib⁹ arcā testamenti tē. Solet dici arca testamēti: vel arca testimonij. Huc g̃ dz arca testamenti testimonij: vt nō solū arca: sed etiā ipm testamentū appellet testamentū testimonij. Hinc eīm dicit aplūs: Huc aūt sine lege iusticia dei manifesta est: testimonium habēs p legem ⁊ ꝓphetas: q̄z in rei venture testimoniū datū fuit vetus testamentū. e Populus aūt. Ada mantius. Nō sine causa signat: q̄ veniunt ad iordanē: Decima inquit mēsis ꝓmi: hec ē ipsa dies in q̄ agni mysteriū ꝓcipiebat in egypto: in eandē terram ꝓmissionis intrāt: ⁊ valde beatū est vt ipa die qua errores q̄s subterfugit seculi: terrā ꝓmissionis ingrediat. i. ī hac die: q̄ ī hoc seculo viuim⁹: tota eīm vita pñs vno die signat. Per b g̃ edo-

tribub⁹ singul: et ait ad eos: Ite añ arcā dñi dei vr̄i ad iordanis mediū: ⁊ portate inde singli singulos lapides ī hūer̄ vr̄is iux̄ numer̄ filioꝝ isrl vt sit signū int̄ vos. Et q̄n interrogauerit vos filij vr̄i cras dicētes: quid sibi volūt isti lapides? rñdebit̄ eis: Decesserūt aque iordānis añ arcā fed̄is dñi cū trāsiret eū: Idcirco positi sūt lapides isti ī monimētū filioꝝ isrl vsq; ī eternū. Fecerūt ḡ filij isrl sic eis ꝓcepit iosue: portantes ō medio iordanis alueo: duodecī lapides vt ei dñs ꝓcerat iux̄ nūer̄ filioꝝ isrl vsq; ad locū ī q̄ castrametati sūt: ibiq; posuerūt eos. Alios q̄z. xij. lapides posuit iosue ī medio iordanis alueo: vbi steterūt sacerdotes q̄ portabāt arcaz fed̄is: et sūt ibi vsq; ī p̄sentez diē. Sacerdotes aūt q̄ portabāt arcā: stabāt ī iordanis medio: donec oīa cōplerent̄ q̄ iosue vt loq̄ret̄ ad populū ꝓceperat dñs: ⁊ dixerat ei

ſ nō otiose: nō remisse nob agendū ē: sed omīa

moyses. Festinauitq; ꝓ⁹ ⁊ trā
ꝓcepta dñi festinanter transeunda ⁊ pficienda.

sijt. Cūq; trāsissent oēs transiuit ⁊ arca dñi. Sacerdotes q̄z perſ quasi doctores ⁊ duces ad terraz ꝓmissionis.

gebant ante populum. Filij q̄z rubē ⁊ gad: ⁊ dimidia trib⁹ ma-

ſ q̄ cū omia trāsierim⁹ diligēter ⁊ caute eundum est ne effundant gressus nostri.

nasse armati ꝓcedebant frēs suos filios isrl: sicut eis ꝓceperat moyses: ⁊ q̄dragita pugnatorū milia p turmas ⁊ cuneos icedebant p plana atq; cāpestria vr̄bis hiericho. In illo die magnificauit dñs iosue coram omni israel:

ſ qui sub lege ē timer moysen cū ad euāgeliū tranſit murata obseruantia ri-

vt timerēt eū sic timuerāt moyſmoꝝ immurarur: vnde. Per legem legi mortuū sum vt deo viuam tē.

sen dum adhuc viueret. Dixitq; ad eū: Ꝓcipe sacerdotib⁹ qui portāt arcā fed̄is dñi vt ascendant ō iordane. Qui ꝓcepit eis dicēs: Ascēdite de iordane. Cūq; ascēdissent: portātes arcā fed̄eris dñi: ⁊ siccā humū calcare cepissent: reuſe sūt aq̄ ī alueū suū ⁊ fluebāt sic añ ꝓsueuerāt. Populus aūt ascendit de iordane

re ad memoriā facti: q̄z ad b tollebant vt. j. dicit: Ut sit signū inter vos. ⁊ pz lra vsq; ibi: a Utq; in eternū: ⁊ accipit hic eternū ꝓ tpe longo et indeterminato. b Fecerūt ergo. Hic ponit iussionis impletio: ⁊ patz lra vsq; ibi: c Alios q̄z. xij. lapides posuit iosue ī medio iordānis alueo: vt haberet̄ testimoniū trāsit⁹ miraculosi ītra aquā ⁊ ex. Et isti. xij. lapides positi intra alueū fuerūt ita magni q̄ poterāt appa- Deu.27.d.
rere sup aquā quādo erat pua: ideo de istis duodecim lapidibus non dicit q̄ singuli homies portauerint singulos lapides sicut de alijs. xij. b q̄ iosue posuit eos: quod est intelligendū p aditoriū multoꝝ. ꝓpter magnitudinez lapidum. Et ō istis lapidibus dicit communiter a doctorib⁹ q̄ Johannes baptista baptizans in iordane dixit: Potens est deus de lapidib⁹ istis suscitare filios abrae: vt habet̄ Math. iij. ca. d Et sunt ibi vsq; in p̄sentē diē: hoc refert ad tp̄s quo liber iste fuit script⁹ et forte adhuc sūt ibi. e Festinauit q̄z populus ⁊ trāsijt: quia erat magna multitudo valde: ⁊ ideo oportebat eos festinanter transire. f Cūq; transissent oēs: transiuit ⁊ arca dñi. ⁊ hoc ad ꝓceptuz dñi ad iosue: vt infra explīt. g Sacerdotes quoq; pgebāt añ populum. q̄uis eīm populus añ trāsisset iordanē: tū sterit in ꝛta ripā quousq; sacerdotes portātes arcam trāssent vltra ꝓplm qui debebat sequi arcā: vt dicum fuit ca. p̄cedēti. b In illo die magnificauit dñs iosue. p factum p̄dictū mirabile: vt ꝓplus haberet eū in reuerentia ⁊ timore. i Ꝓcipe sacerdotib⁹ tē. hoc ponit ad ostendū q̄ sicut de speciali mādato dei steterāt in iordanis alueo: ita de eī⁹ speciali mandato recesserūt. k At ascēdāt ō iordane. Ex b q̄ nō dr̄ hic vt trāseāt ſ vt ascēdant: dicunt hebrei q̄ ascenderūt sup ripā p quā itrauerāt: eo q̄ stabāt iux̄ illā fm eos: put dictū ē. ſ. ca. p̄cedēti. Et q̄ dicit textus hic: q̄ cū pedes sacerdotū fuerūt ex alueū: aque iordanis q̄ steterāt: statim fluxerūt fm cursum suū. ex q̄ sequit fm dictū hebreoꝝ populus isrl tūc fuit ex vna pte iordanis et sacerdotes cū arca in pte opposita: ⁊ aq̄ iordanis ī medio currēs. Jdeo dicūt q̄ arca aliter trāsiuit ꝙpulus: dicētes: q̄ arca portauit portatores suos: qđ ē sic intelligendū q̄ vltra te diuīa arca cū sacerdotib⁹ fuerat subito trāsportata: nō solū vltra fluuiū: ſ etiā vltra ꝓplm quē debebat p̄cedere vt p̄dictū ē. Sz b vid⁹ fictitiū: tū q̄z ñ ē verisile q̄ scptura tacuisset tm̄ mirabile: tū q̄z initiū falso: scz q̄ sacerdotes steterūt in alueo iordānis iuxta ripā p quā ingressi fuerūt: q̄z steterūt in medio aluei: vt dictū ē ca. p̄cedenti: tū q̄z modus loquēdi ex q̄ arguūt ꝓpositū cū dicit vt ascēdāt: magis ē ad ꝓpositū vt videt̄: q̄z ꝓsequēnter ō trāsitu ꝓ⁹ subdit̄: Populus aūt de iordane ascēdit decimo die tē. ⁊ tū p alueū peditando trāsiuit: vt explīt in lra: ⁊ ipimet ꝓcedūt. Qđ g̃ dr̄: Ut ascēdāt: b ē q̄z sacerdotes stabāt ī medio aluei: vt. ſ. dictū ē: vbi alue⁹ ē ꝓfundior q̄z ꝓ ripā: et iō ꝓgressus ō loco illo ad ripā ꝓcedit ascēdendo. Cetera patēt ex predictis. l Populus āt. Hic ꝓsequenter describitur

cemur: ne opa iusticie in crastinū differam⁹: ſ hodie. i. dū viuim⁹ oīa q̄ ad pfectionē sūt: implere festinem⁹: ⁊ ita poterim⁹ decima die ꝓmi mensis terrā ꝓmissionis. i. beatitudinez pfectionis intrare. Notandū aūt q̄ sepe ista

a decimo die mensis primi et castrametati sunt in galgalis cōtra orientalē plagaz vrbis hiericho. Duodecim q̄z lapides q̄s de iordanis alueo sumpserant: posuit iosue ī galgalis. Et dixit ad filios israel: Quādo interrogauerint filij vr̄i cras patres suos: ⁊ dixerint eis: Quid sibi volunt lapides isti: docebitis eos atq; dicetis: q̄ parentē alueū trāsiuit isrl iordanē istū: siccāte dōmino deo nostro aquas eius in cōspectu nr̄o: donec trāsiremus sicut fecerat pr⁹ in mari rubro: qđ siccauit donec trāsirem⁹: vt discant omēs terrā populi fortissimam manum dei: et vt vos timeatis dominū deum vestrū omni tempore. La. V

Ostq̄ g̃ audierunt oēs reges āmorreoꝝ: q̄ habitabāt trans iordanem ad occidētalē plagaz: ⁊ cūcti reges chanaā q̄ ꝓpinq̄ possidebāt magni maris loca: q̄ siccasset dñs fluēta iordānis cōa filijs isrl donec trāsirēt: dissolutū ē cor eoꝝ: ⁊ nō remāsit ī eis spūs: timētiū ī troitū filioꝝ isrl. Eo tpe ait dñs

a ſ Quia ī petra q̄ xps est purgamur: ⁊ oppriuū egypti. i. obfuantias egyptioꝝ deponim⁹.

ad iosue: Fac tibi cultros lapi-

a ſ Populū scz nō hoiem vnū.

deos: ⁊ circūcide scōs filiōs isrl.

bitur tp̄is determiatio: cū dicit: Populus aūt de iordane ascēdit decimo die p̄mi mensis. hoc aūt explīt ad matorē historie certitudinē. a Et castrametati sūt in galgalis: b nomē ponit b ꝓ anticipationē: q̄z postea fuit ipositū illi loco vt habeā sequēti ca. b Duodecim quoq; la. tē. posuit iosue in galgalis. Dicūt hebrei q̄ trāsito iordane nō statim iuerūt in galgalis: sed ꝑus iuerūt in mōtē hebal et ibi portauerūt illos. xij. lapides ⁊ leuigauerūt eos calce: ⁊ scripserūt sup eos mādata legis: et fecerūt benedictiones ⁊ maledictiones solēniter ⁊ de lapidib⁹ illis fecerūt altare: ⁊ sup illo obtulerūt hostias: ⁊ in sero venerūt galgalis: vbi metati sunt castra: apportātes ibi xij. lapides p̄dictos vt manerēt ibi ꝓ signo trāsitus iordanis miraculosi: ⁊ ad b allegāt qđ p̄dictū ē in b ca. donec oīa cōplerent̄ q̄ iosue vt loqueret̄ ad ꝓplm ꝓceperat dñs ⁊ dixerat ei moyses. Moyses aūt dixerat q̄ trāsito iordane leuigarēt lapides calce: ⁊ scriberēt ibi legē et q̄ ponerēt benedictiones sup montē gariçim: ⁊ maledictiones sup montē hebal: vt habet̄ Deut. xxij. sed hoc videt̄ falsum. Cū q̄z tot ⁊ tāta nō possent fieri vna die: vt pote transitus iordanis: maxime tante multitudinis ꝓgressus ad montē hebal ⁊ gariçim: qui locus satis plus distat a iordane q̄s ciuitas hiericho: solēnitas benedictionū ⁊ maledictionū: descriptio legis sup lapides: ⁊ īmolatio hostiaꝝ: ⁊ inde ꝓgressus ad galgale locū. Tum q̄z videt̄ ꝓtradicere ei q̄ dicit. j. viij. ca. post destructiōem hiericho ⁊ hay. Tūc edificauit iosue altare dño deo isrl ī mōte hebal tē. vbi subdit ō descriptiōe legis sup lapides ⁊ bñdictiōib⁹ ⁊ maledictiōib⁹. Tum q̄z repugnat ei qđ dr̄ Deut. xxvij. vbi dr̄ de lapidib⁹ in q̄bus scribenda erat lex. Eriges in gētes lapides tē. lapides aūt isti nō fuerūt tales: q̄z singli hoīes portabāt singulos lapides vsq; ad locū castroꝝ: vt dr̄ ī ꝓnci. hui⁹ ca. Item lra hui⁹ ca. quā ꝓ se allegāt: magis ē ad ꝓpositū: q̄z ibi dr̄: Sacerdotes aūt q̄ portabāt arcā stabāt ī iordānis medio donec oīa cōplerent̄: q̄ iosue vt loq̄ret̄ ad ꝓplm ꝓceperat dñs: ⁊ dixerat ei moyses. Si g̃ istd dictū moysi ītelligit dr̄ de scptiōe legis sup lapides ⁊ bñdictionibus ⁊ maledictionib⁹: seq̄tur q̄ sacerdotes steterūt ī medio iordanis cū arca: quousq; oīa p̄dicta fuerūt cōpleta: ⁊ tunc arca nō p̄cessisset ꝓplm in ꝓgressu p̄dicto: cui⁹ ꝓtrariū dicit ī b ca. Similiter arca ⁊ sacerdotes nō fuissent ꝑtes qū benedictiones ⁊ maledictiones solennizate fuerūt in mōte hebal ⁊ mōte gariçim: cui⁹ ꝓtrariū dicit. j. viij. ca. Et iō qđ. ſ. dicit: Donec cōplerent̄. ⁊ subdit: q̄ dūs ꝓceperat vt moyses dixerat: intelligit de trāsitu iordanis: ⁊ ō portatiōe. xij. lapidū vsq; ad locū vbi mansērūt sequēti nocte: ⁊ de portatiōe. xij. lapidū alioꝝ intra iordanis alueum: ꝓceperat eīm ista dūs: ⁊ moyses etiam dixerat iosue saltē in pte scz q̄ntz ad iordanis transitū: ⁊ nō intelligit de alijs q̄ postea fuerūt facta. c Ita interrogauerint filij vr̄i cras. i. in futuꝝ tp̄s: cetera patent. La. IIII

c Mozaliter. ſ Hic agit̄ de duodecim lapidibus exportādis de alueo iordanis: ⁊ de alijs duodecim in ipo ponēdis. Per ꝓmos lapides allegozice significat̄ ꝓplus iudaic⁹ ex duodecim filijs iacob ꝓcreatus: ⁊ nutrit⁹ fuit in humore doctrine legis ⁊ ꝓphetaꝝ: sed aduenīte christo eiect⁹ fuit ad obdicationē duodecim aplorum uersus est ad christi fidē: ⁊ ex ariditate infidelitat̄ translat⁹ ē ad humorē gratie p gr̄am baptismalē. Mozaliter āt p. xij. lapides in iordane positos significant. xij. fructꝰ spūs qui cum gr̄a dant in baptismo: ⁊ ponunt Hal. v. Fructꝰ aūt spūs est charitas: gaudiū: pax: patientia: longanimitas: bonitas: benignitas: mansuetudo: fides: modestia: ꝓtinentia: castitas: et hi fructus lapides dicunt ꝓpter firmitatē ⁊ stabilitatē in bono: quā ꝓsone fideles p eos ꝓsequent̄: ꝓt qđ dicit Heb. xij. Optimū ē gr̄a stabilire cor. La. V

Ostq̄ ergo. Postq̄ dē factū sit in iordanis introitu ⁊ quid ī eritu. Hic ꝓsiter ostendit quid factū sit a filijs israel in statu: anteq̄ bellarēt ꝓtra et ab angelo apparēte iosue cōfortati sunt. Et ideo ꝓmo agit de circūcisiōe. secōdo de pasce celebratiōe. ibi: Māserūtq̄. tertio ō ꝓpli ꝓfortatiōe. ibi: Cū aūt esset iosue. Circa primū ꝓmittit timor a deo īmissus sup aduersarios hebreoꝝ: ⁊ patet lra. Hoc aūt a deo factū ē: ne venirēt ad pugnādū ꝓtra filios isrl tpe q̄ fuerāt de nouo circūcisi: q̄z tūc erāt ad bellandū inepti: ⁊ subdit circūcisiōis p̄ceptū: cum dicit: e Fac tibi cultros lapideos. Hebrei dicunt nouaculas acutas. Cultellus eīm lapide⁹ nō ē de necessitate circūcisiōis: neq; b vtunt iudei moderni ī circūcisione: sed cultello ferreo. f Circūcide scōs. Ex hoc dixerūt aliqui q̄ idez hō pōt bis baptiçari sicut ⁊ circūcidi: sed hoc ē falsū: q̄z eodem ꝓsone nō fuerūt hic circūcise que alis fuerūt: sed illi tm̄ q̄ nati in deserto remāserūt incircūcisi: vt pz in textu. Et ideo cū dr̄ hic: Circūcide secūdo, subintelligit solenniter: q̄z ista

fuit secūda

cuāgeliū pueiat:secam circūcisionē accipiet p petrā q ē xp̄s: et auferēt ab eo opprobriū egypti. Nisi eīm q̄s p cuāgeliū fuerit secūd circūcisioe purgat':nō deponit opprobriū egypti:t si eīm oēs ex lege venīāt et p moysen eruditi: hūt tm opprobriū peccator. vñ t Paul':Fuim' t nos aliq̄n insipientes: t increduli errātes i desideriis t voluptatib' t. Sz postq̄ christ' venit:t p baptismū secdo circūcidit:t purgauit alias nr̄as: ablecim' h oīa: t p his assumim' cōscie bone astipulationē in deū. Nemo ergo si integre quersus ē t ex corde penituit:fideliter iordanē trāsiuit t secūdam circūcisionē accepit:pterit o metuat opprobria delictor audiēs:q: hodie abstuli a te opprobriū egypti. vnde alibi: Remissa sūt tibi peccata tua: sed tā noli peccare:ne q̄d tibi deteri' ptingat. Si eīm post remissionē peccator vltra nō pecces:vere ablatū ē a te opprobriū egypti. Si vo iter peccauer':iter i te reuoluent opprobria egypti:eo magis q: maioris criminis ē filiū dei conculcare:t sanguinē testamēti pollutū ducere q̄s legē mo vsi negligere. Misto q̄s q̄ sub lege fornicat:q: tollēs mēbra xp̄i facit mēbra meretricis:deniq; nemo eū stupri arguit:sz sacrilegū scelere cōdemnat:q: dr ad cū:an nescitis:q: cor pora vra templū dei ē. Siq̄s templū dei violauerit disp̄det illū deus:pterea q fornicat in corp' suū peccat:non istud solū corp' q̄dē audiēdo t in corde retinendo verbū dei:factū ē templū dei:sz et illud d q̄ dr: Quia oēs eccl̄ia corp' christi ē:t in oēm eccl̄iam videt delinq're:q corp' suū maculauerit:q: p vnuz mēbr macula in oīe corp' diffundit. a Populus aūt. Adam. Qui nō obedietes fuerāt mādat' dñi incircūcisi dicunt. Ex q̄ intelligit illos appellari icircūcisos q̄ nō obediūt mādat' dei: q: xo oēm aiam diligit de':misit iesuz filiū dei q̄ t dignos t indignos circūcideret:nō filiū naue q nō vere t pfecte circūcidit pp̄lm sz iesum filiū dei: q̄ vere corp' t aiam purgauit ab oīi inq̄namēto peccati. b Postq̄ aūt. Circūcisi xo filij isr̄l receuerūt i eodē loco sedētes in castris vsq; dū sanarent:nō sufficit circūcidi. Necesse ē p' circūcisionē sanari t cicatricē i vulnere obduci. Circūcidi g̃ p iesuz ē vicia t pessima instituta deponere:t q̄cq̄d ab honestat' regla discordat abscindere:sz h faciētes q̄dā difficultate ꝓstringimur cū q̄dā doloze animi ꝓsuetudīs culpā nouella institutiōe vitam':hoc g̃ tpe velut in doloze circūcisionis nostre dicimur residere vsq; q̄ cicatrice obducta: sanemur id ē nouā institutā absq; difficultate impleam' t in vsum vertat: q̄ prius in solitū t difficile videbat:t tūc merito dicet nobis hodie:abstuli opprobriū. e. a v. c Et fecerūt tē. Postq̄ abstulit opprobriū egypti fecerūt filij isr̄l pasca q̄tadecima die mēsis. Nec eīm aū circūcisionē:nec post anteq̄ sanarent potuerant carnes agni comedere. vides g̃:q: nemo īmundus facit pasca. Nemo incircūcisus. Ūñ: Pasca nr̄m īmolat' ē christ': itaq; festū celebrem' diē:nō in fermēto veteri:neq; i fermento malicie t nequicie sz in azymis sinceritatis t veritat'. c Et fecerūt. Ihs. Post euāgeliū circūcisionē:statim i loco reuelationis:pasca celebrat:t agn' īmolat q̄ tollit peccata mūdi:t deficiēte māna typice legis:Primū comedit pp̄lis panē corporis christi:quē incorrupta repromissiōis terra.i. virgo maria ꝓtulit:cui' granū in ira cadēs:fructū plurimū attulit. Nota ordinē postq̄ iesu xp̄o duce p lauacri fluēta trāsim':t p fidez spūali circūcisiōe signamur:tūc demū pasca celebram'.i. īmolatū christū credimus ꝑ salute mūdi:t credētes statim panē dñici panis pascimur. d Et comederūt tē. Adam. Ūñ xo exijt pp̄lis ō terra egypti portauit cōspsum fermentū i vestimē

Fecit q̄ quod iusserat dñs t circūcidit filios isr̄l i colle ꝓputiorū. Hec aūt causa ē scde circūcisionis. Dis pp̄lis q̄ igressus ē ō egypto generl masculini vniūsi bellatores viri mortui sunt i deserto p̄logissimos vie circūit':q: oēs circūcisi erāt. Popul' aūt q̄ nat' ē in deserto p q̄dragita ānos itinerl latissimę solitudis:circūcisus fuit donec ꝓsūrēt q̄ si audierūt vocē dñi:t q̄b' añ iurauerat vt oñderet eis terraz lacte t melle manātē. Ihoz filij i locum successer̄t parz:t circūcisi sunt a iesu christo.

iosue:q̄ sic nati fuerāt in ꝓputione erāt:nec eos i via aliqs circūciderat. Postq̄ aūt oēs circūcisi sr̄:

a ꝑ id ē cū amore faceret q̄ p' difficilia videbāt

māserūt i eodē castroz loco dō nec sanarēt. Dixitq; dns ad iosue: Hodie abstuli opprobrium egypti a vob. Vocatūq; ē nomē loci illi' gālgala: vsq; in p̄tem diē. Māserūtq; filij isr̄l in galgalis: t fecerūt phase quartadecia die mēsis ad vesperz in cāpestribus hiericho:t comedert ō fruges terre die altero:t azymos

a ꝑ omīa vicia t peccata egyptioz.

a ꝑ id ē reuelatio q: dñ ꝓputio ifidelitat' ambulat quisq; p desertū hui' vite ecc' est:vt aūt circūcisus fuerit: starim reuelant ei oculi.

a ꝑ post secundā circūcisionē:et sanationem.

panes:t polentaz eiusdē anni.

ꝑ quia cū venerit quod ꝓfecto est euacuabitur quod ex parte est.

Defecitq; māna postq̄ cōederūt de frugib' terre:nec vsi sūt vltra illo cibo filij isr̄l:ꝫ comederūt de frugib' p̄tis anni terre chanaan. Cū aūt esset iosue in agro

a ꝑ Aug'. lxx. i hiericho. Nō i ipa ciuitate. s. q̄ nōdū capta erat:sed in agro ad eam ꝓtinente.

vidit viz stātē ꝓtra se enāgia-

a ꝑ ad resecandā carnis nr̄e spurcitiam.

tū tenētē gladiū:perrexitq; ad

ꝑ Moliter omī spūi credere. Vñ Hieremie ō:: Si sepaueris pciosuz a vili quasi os meū eris.

euz t ait: Noster es an aduersarior:? Qui respondit: Nequaq̄

ꝑ Christ' est ꝓceps celestis militie:q: omīa p ip̄m facta sunt: t dedit vnicuiq; ꝓcipatū suū.

ꝫ sum princeps exercitus domini:t nūc venio. Lecidit iosue p

ꝑ quia intellexit deū esse.

nus i terrā:t adorās ait: Quid dominus meus loquit ad suū?

ꝑ Omne mortale vinculum.

Solue inq̄t calciamētū tuum de pedib' tuis. Locus eīm in q̄ stas sanct' ē. Fecitq; iosue vt sibi fuerat imperatū.

bus:vt habet ibidē.

Et polentā eiusdē anni. In hebreo habet:et granatā. In solēnitate eīm pascali fiebat oblatio de granis nouis ex cuīs de manipulo p ofricationē:vt dictū ē. 3. lij. ca. 1. de talibus poterat comedere ꝓlus post q̄tie erāt oblate.

Defecitq; māna. q: nō erat data a deo nisi in suppletionē victualiū deficietiū:vt ꝓz Exo. xvj.

Cū aūt esset iosue. Hic ꝓiter ponit ꝓlū ꝓfortatio p apparitionē angeli ipi iosue qui erat dux ꝓlis:et dicit: d Et vidit stantē. i. angelū in specie viri. e Euaginatū tenentē gladiū. Qui p̄ratū ad ꝓlium. f Noster es an aduersariorū:? ignorabat adhuc eū esse angelū. g Qui rūdit:nequaq̄. supple sum aduersarior. h Sed sum ꝓceps exercitus dñi. exercit' aūt isr̄l hic vocat exercit' dñi:q: a dño mittebat ad faciendū vindictā de iniq̄tatibus bitatorū terre chanaan. i Et nūc venio:ad aduitorū vr̄m. Dicunt aūt hebrei q̄ iste fuit michael t rōnabiliter:eo q̄ danieli dictum fuit Dan. r. Nemo ē aditor me' i oīb' his nisi michael ꝓnceps vester:et angelus h apparens nōiat ꝓceps exercit' israel. k Lecidit iosue. ad faciendū ei reuerentiā ex q̄ cognouit euz esse angelum. l Adorans ait: adoratione dulie. m Quid dñs me' loquit ad suū q. d. obedire parat' sum. n Solue calciamētū tē. Simile xbū dictū fuit moysi in apparitiōe sibi facta in rubo: vt habet Exod. iij. o Locus eīm in q̄ stas sanctus est:ꝓter apparitionē angelicam ibi factam.

La. V

Moraliter. Postq̄ g. tē. Secūd. Eo tpe ait dns ad iosue fac tibi cultros lapideos tē. Ista circūcisio solennis figura fuit sacramēti baptismal' q̄ ꝓcindunt oīa peccata simpliciter ḡtum ad culpā t penā: t q: baptismus efficatiā hz a passiōe xp̄i:ideo ista circūcisio carnalis facta fuit cultro lapideo christū significāte q̄ est lapis viu' ꝫm q̄ dr. j. Pet. ij. Ad quē accedentes lapidē viuū ab hominib' q̄dē reprobatū:a deo aūt electū t honorificatus: t ipi tanq̄ lapides viui superedificamini domos

Exo. 3. b Act. 7. d

Additio.

In ca. v. Josue vbi dicit ī postilla: Ideo aliter dicit q̄ hec circūcisio solennis dicitur scda respectu illius quā fecit abraam vt habet Gen. xvij.

Additio. Expositio hec nō cōsonat lre. Nam in illa circūcisiōe generali quā abraā fecit cū oībus masculis ō domo sua nullus filiō isr̄l fuit circūcisus: nec

spūales. ff Et circūcide scdo. p̄ aūt q̄ circūcisio facta ꝫ iosue dicit scda. ostēdit q̄ fuit circūcisiōis spūalis figura: nā circūcisio legalis fuit ꝓma. spūal' aūt scda t vera: et ꝓma fuit hui' vmbra xo. ij. Nō eīm q̄ i māifesto iude' ē neq; q̄ in māifesto in carne circūsio:sz q̄ in abscondito iude' est t circūcisio cordis in spū nō lra. gg Māserūt filij isr̄l i galgalis. Per phase figuratū fuit sacramētū eucharistie sic dictū fuit. 5. diffuse Exod. xij. r. xij. p hoc igit q̄ circūcisi fecerūt phase significatū fuit q̄ circūcisi spūalit ꝓcipere debēt sacramentū eucharistie. hh Cuz aūt esset iosue in agro vbis hiericho leuauit oculos t vidit viz stātē tē. Iste fuit angelus apparēs i specie viri t signat iesum christū q̄ fuit ab instanti sue ꝓceptionis virtutib' t sciētijs Diere. xxxj. Mouū creauit dñs sup terrā:femina circūdabit virū. †† Tenentē gladiū. s. iniam iudicū irrefragabilē. Joh. v. Pater omne iudiciū dedit filio. ii Princeps sū exercit' dñi. i. ꝓlis christiani. licz eīm ꝓnceps sit nō solū oīm hoīm:sed etiā angelor:t specialiter dicit esse ꝓnceps ꝓlis christiani tāq̄s ab eo denominati. †† Et nūc venio. hec eīm apparitio facta fuit post ꝓlis circūcisionez t phase celebrationē:ad significandū q̄ hominib' spūalit circūcisis t eucharistie sacramento munitis apparet christ' ꝑ speciales illuminatiōes t eos ꝓfortat ꝓtra demonum temptationes.

Additio.

etiam isaac q̄ nōdū erat natus:nec etiam ꝓceptus: put ptz in eodem ca. Gen. xvij. sed tū in circūcisiōe facta ꝑ iosue:de q̄ agitur. iij. ca. expresse dicit lra: Circūcide scdo filios isr̄l:oportet q̄ li scdo referat ad aliquā circūcisionē generalē seu solennez que in filijs israel fuisset facta:nō ad illā de abraā in qua nullus filiorū israel circūcisus fuit:t iō opinio hebreistaz ī h̄ lo-

eo tenēda est saltem in pte ⁊ si nō in toto. Ad cui⁹ cuidentiam attendendū est ꝙ filij isrl in egypto exītes nō oēs circūcidebant in octauo die: sic fuerat ꝓceptū abrae Heñ. xvij. sed ex q̄busdā causa seu occasiōe ꝓlongabāt parentes circūcidere pueros suos: put ponit postillator Exod. xij. in fine: vbi de israelitis i egypto exītib⁹ exp̄sse dicit ꝙ iudei in egypto exītes nō circūcidebāt pueros suos. Nō em̄ verisile ē: deū illi⁹ ꝓli tantā curā habuisse: ⁊ eū suū ꝓmogenitū noīasse: Exod. iiij. si hec ꝛ̄ legressio circūcisiōis in ꝓlo fuisset: vt fingit Bur. Nec valet ꝙ de postillatore Exod. xij. allegat Bur. Nā postillator nō dicit exp̄sse ꝙ iudei. Sz ꝙ aliq̄ iudei nimis inordinate filios suos amātes dimittebāt eos incircūcisos: timētes ne ex ipa circūcisione mors vel infirmitas accideret. Illos igit siqui vsq; ad exitū egypti incircūcisi remāserant: añ eē manducarēt pasca circūcidi oportebat et ꝙ pauci vel nulli fuerūt: idcirco cū de ritu manducatiōis pasce fieret mētio d circūcisione: Exod. xij. nō dz de incircūcisis filios isrl sed suos pegrinos ⁊ alienigenas: q̄ incircūcisi ad māducationē pasce nō debebāt admitti: qz eadē lex in b ritu eē debebat colono ⁊ indigene vt dz ibidē. Si igit aliq̄ iudei ex causis ordinatis circūcisionē distulissent ⁊ eā añ exitū de egypto fecissent: talis circūcisio fuisset ꝓuata ⁊ ꝓtinus exp̄sse: nec specialr mādata: nec soleniter executa: sic ꝓmo tpe abrae: ⁊ secdo i colle ꝓputionis: d q̄ hic dicit. Ad añ Burgeñ. allegat de moyse: qui circūcisionē filij sui distulit: b locū nō habet: qz nō amore inordinato nec ex ꝓtēptu: sed timore vxoris: ⁊ ad eā ꝓtinētiū incircūcisos feeit: ió exīs in via circūcisus ē illo timore cessante: d q̄ materia vide. ē. Exod. iiij. Nec Burgeñ. se bñ hz in solutione argumēti postillatoris. Nā ipe declinat argumentū postillatoris q̄ arguit: ꝙ in scriptura nō fit mētio d solēni circūcisione vel mādata vl facta in egypto: q̄ posset dici ꝓma respectu cui⁹ dicat secda: hoc enī argumētū apud Burgeñ. sepe reputat achilles: qz semp arguit ab auctoritate negatiue: sz Bur. solnēdo dic illi⁹ circūcisiōis fieri tacitā mentionē: qd ⁊ falsū esse ofīsum ē. ē. qz potī⁹ ibi filij isrl excludunt q̄s includunt: cū ⁊ i tali respectu ꝓmi ⁊ secdi oporteret fieri exp̄ssaz mētionē. Añ ad satisfaciendū Burgeñ. ⁊ suoꝝ amatoꝝ cōtentioni p̄ dici: ꝙ li secdo debet referri ad solēnē ꝓceptionē ipi⁹ circūcisionis: q̄ ꝓmo fuit facta abrae: vt ptz Heñ. xvij. secdo hic iosue. v. nec legit de⁹ alibi d circūcisiōe solēne mādatū dedisse: nisi ibi ⁊ hic. Cōstruaī igit lra sic: Circūcide filios isrl. Sin̄tellige circūcisione secdo mādata: q̄ ꝓmo fuit mādata abrae: huic ꝛstructiōi cōsonat qd sequit. Hec aūt ē causa secde circūcisiōis: et no addit filioꝝ isrl: ad innuendū ꝙ ē circūcisio secūdo soleniter mandata: per hoc tollitur argumentū p Burgeñ. hic factū.

Replica. Jn ca. v. Josue cū postillator exponeret circūcisionē b iosue mandatā eē secdaz respectu ei⁹ q̄ fuerat abrae mādata: Illa eñ fuit ꝓma: ista secūda. Burgeñ. se opponit mot⁹ debilib⁹ rōnib⁹: asserēs ꝙ ꝓma nō fuit circūcisio filioꝝ isrl: qz nullus tpe abrae fuit filij isrl ⁊

38.q.5.§.fi. Dei. g filios Israel voluit deus punire

Ca. VI

A Jericho ät. Jdē. Circūdat hierichō: ⁊ expugnari eam necesse est. Gladi⁹ nō educit aduersus eam: arc⁹ vel aries nō dirigit ad eā: nec tela vibrant: tube tm̄ sacerdotib⁹ adhibent: ⁊ i bis muri hierichō subruunt. Hierichō hūc mundū significat. Añ: Homo q̄dā descēdebat ab hierusalē i hierichō: ⁊ incidit i latrōes: forma erat ade q̄ de paradiso in hui⁹ mundi exiliū trusus ē. Leci quoq; qui erāt in hierichō q̄s illuminauit deus: significabāt eos qui in h mūdo cecitate ignorantie ꝓmebāt. Hierichō ğ. i. mūdus cassura est. Summatio enī seculi iā dudū sanctis voluminibus vulgata est: cōsummatio aūt fi⁹ et tubaꝝ vocib⁹. Añ aplus: Canet em̄ tuba: ⁊ mortui q̄m̄ in christo sunt resur. ꝓmi: ⁊ ipe dom⁹ in iussu ⁊ in voce archangeli: et in tuba dei descēdet de celo. Tūc ğ iesus cū tubis vincet hierichō ⁊ ꝓsternet eā ita vt ex ea sola meretrix saluet ⁊ ois dom⁹ eius. Veniet ğ iesus et i voce tubaꝝ. Sz iam nūc ozem⁹ vt veniat ⁊ destruat mundū cū q̄ in maligno posit⁹ est: ⁊ omīa q̄ in mūdo posita sunt: qz ome quod i mūdo est ꝛcupiscētia carnis est: ⁊ ꝛcupiscētia oculoꝝ ⁊ supbia vite. Saluet aūt hāc solaz q̄ exploratores ei⁹ suscepit: q̄ apostolos ei⁹ in fide ⁊ obediētia receptos in supiozib⁹ collocauit ⁊ societ hāc meretricē cū domo isrl. Sz iā nō reputem⁹ veterē culpā aliq̄n meretrix fuit: Hūc aūt vni viro casta virgo ē copulata christo. Unde: Despōdi vos vni viro virginē castam exhibere christo. Ut em̄ posset cuadere: ne cū hierichō interiret: validissimū ab explo-

a ꝑ mundus. Ca. VI

a ꝑ mūdana astutia vel astructa.

Jericho aūt clausa erat atq; mūnita timore filiorū isrl: ⁊ nullus ingredi audebat aut egredi. Dixitq; dns ad iosue. Ecce dedi i manu

a ꝑ mundū. b ꝑ principē hui⁹ mundi. c ꝑ demones vl q̄libet i seculo potātes

tuas hierichō ⁊ regē eius. Omnes q̄ fortes viros. Circūite vrbez

ꝑ predicatores.

cūcti bellatores semel p diē. Sic facietis sex dieb⁹. Septimo aute

a ꝑ cōsummatio em̄ seculi dudum sanctis voluminibus vulgata est.

die sacerdotes tollent septē buccinas: quaꝝ vsus ē in iubileo: ⁊ ꝓcedant arcā fœderis. Septiesq; circūibitis ciuitatē: ⁊ sacerdotes clangēt buccinis. Cūq; insonu-

ꝑ q̄ modo sonat mō tacet.

erit vox tubę lōgior: atq; ꝓlixior ⁊ in auribus vīs increpuerit: cōclamabit omīs populus vocife

ratione maxia: ⁊ muri fūdit⁹ cor-

Ca. VI

b Jericho ät. Hic incipit secda ps ꝓncipalis hui⁹ libri de cōflictu ⁊ acq̄sitiōe terre. ⁊ primo de acq̄sitiōe hierichō. secundo de acq̄sitione hay. ca. viij. tertio de debellatione quinq; regum. x. ca. quarto d debellatione plurīū regū simul cōgregatorum. ca. xj. Prima diuidit i duas ptes scilicet in partē ꝓncipalem et incidentalem. secūda incipit in principio. vij. ca. Circa captionem hierichō primo docetur modus captiōis. secundo subditur actus executionis: ibi: Cunq; iosue verba fi. ⁊c. Circa primū scienduz ꝙ dominus docuit iosue de modo captionis ⁊ iosue denunciauit populo: ⁊ patet littera pcis exceptis que exponentur.

b Et nullus ingredi audebat. ad auxiliādū i clusos i ciuitate. c Aut egredi: ad fugiēdū ꝓ sua salute. d Dixit q̄s dns ad iosue. dicūt aliqui ⁊ probabiliter ꝙ dominus docuit iosue per angelum sibi apparentem: vt dictum ē de his que sequūtur: scilicet de modo capiendi ciuitatem. e Concilior. i. interpolatus.

Armati

rat ordinibus signū salutis accepit ꝑtū coccineū: ꝙ christi cū sanguinez ecclia saluaꝝ. Jlis. Hierichō luna interꝑtatur: luna xo mundū significat quia sicut luna menstruis cōpletionib⁹ deficit: ita hic mundus ad cōsummationem temporꝭ currēs quottidianis defectibus cadit. Jn arca xo ecclesia figuratur fortes predicatores in tubis eneis. Hanc em̄ vbem hierichō septē diebus ferentes arcam israelite eneis tubis clangentibus circūeunt: ⁊ muri eius ꝑ arce presentiā ⁊ tubarum sonitū cadunt: quia in hoc tempore q̄ septem dierū vicissitudine volui⁹: dū arca fertur. i. dum orbem terrarum circuens ecclesia mouetur: ad predicatorum voces quasi ad tubaꝝ sonum: muri hierichō. i. elatio mūdi: ⁊ supba infidelitatis obstacula corruunt: donec in fine temporū inimica mors nouissima destruatur ⁊ ab impiozū ꝓditione vnica domus raab. i. ecclesia liberet: munda a turpitudine fornicationis ꝑ fenestram confessionis: in sanguine remissionis. Jsta enim meretrix in hierichō. i. in hoc mortali corpore. i. seculo mozatur: que vt saluari possit ꝑ fenestram domos sue: tanq̄ ꝑ os corporis sui coccum mittit q̄ est sanguinis xpi signū. ꝑ remissione peccatoꝝ confiteri ad salutem. Qui inuenti sunt i domo illius: saluati sunt ab interitu vtriusq; extremi. e Die aūt septimo ⁊c. Dicūt hebrei ꝙ erat sabbatū: ⁊ rōnabiliter: qz vocat dies septim⁹: ⁊ tñ nō peccauerūt in addēdo ⁊ ostruēdo ciuitatē: qz fecerūt ꝑ d mādato dei: vt ptz i lra qui ē dns sabbati: imo bñ fecerūt ei obediēdo. f Dixit iosue ad oēs israelē: vociferamini. Nō ē verisile ꝙ tant⁹ exercit⁹ posset voce ei⁹ audire: maxime qz sacerdotes clāgebāt tubis: ⁊ ió videt ꝙ dicere ꝑ accipit ꝑ denūciare aliquo sensibili signo: vtpote ꝑ eleuatiōez vexilli vl aliq̄ hmōi: qd poterat videri a toto ꝓlo. g Sitq; ciuitas hec anathema. Jn hebreo hr. Herem. quod hz duplicē significationē. qz significat destructionē ⁊ ꝓsecratiōez vt diffusi⁹ dicūt fuit Leui. vlt. Utraq; tñ significatio ꝛcurrit i ꝑ facto: qz ciuitas fuit cōbitatorib⁹ destructa: aur xo ⁊ argentū: es ⁊ ferrū: q̄ inuenta fuerūt ibi: fuerūt reꝑuata ⁊ dño ꝓsecrata: ita ꝙ d cetero nō possent hūanis vsib⁹ applicari: hz ad faciēdū ea inde illa que erāt necessaria ad cultū dei. Hierichō em̄ fuit ꝓma ciuitas capta a filijs isrl: ⁊ speciali miracło: ió iosue ꝛnient eā posuit sub anathemate aliq̄ destruendo oīno i signū diuine iusticie. et aliq̄ que poterāt veīre i predā bellātiū dño cōsecrādo tanq̄ ꝓmitias ꝑdarū: sic ⁊ de fructib⁹ aliaꝝ ⁊ terre dabant ꝓmitte. sic aūt nō fuit de ꝑda Iday ⁊ aliaꝝ ciuitatū vt dz. j. Cauete ne d bis q̄ ꝓcepta sūt vob q̄ppiā ꝓtigat. ꝑ auariciā accipiēdo aliq̄d de illis q̄ debebāt dño ꝓsecrari. h Et oīa castra isrl ꝛsb peccato sint. i. ꝛsb pena peccati. qz ꝑ peccato ali⁹ quoq; vel etiā vni⁹ q̄ est ps alicui⁹ cōmunitat⁹ tota cōmunitas punit aliq̄n ⁊ iuste: ⁊ maxime a deo: cui oēs sūt debitores mortis: ⁊ hec materia diffusius fuit ꝑtractata Deut. xxiij. sup illo Xpō: Nō occident patres ꝑ filios ⁊c.

a Armati ꝓcedētes. Dicūt hebrei ꝙ B itelligit d filijs ruben ⁊ gad ⁊ dimidia tribu manasse: q̄ armati debebāt ꝓcedere alios ad bellū: vt dictū fuit. c. j. ⁊ Nu. xxxij. b Cūq; iosue. Hic cō seq̄nter ponit ꝓcepti executio. et ꝓmo ꝗtū ad ciuitat⁹ destructionē. secdo ꝗntū ad raab meretrīc⁹ saluationem: ibi: Duob⁹ aūt viris. tertio ꝗtū ad iosue impcatiōez: ibi: Jn tpe illo. Prima ps ptz paucis exceptis: qz ponit executio captionis hierichō: sic fuerat dicta a dño ⁊ p iosue denūciata ꝓlo. c Reliquū vulg⁹ arcaz seq̄bat ac buccinis oīa ꝛcrepabāt. Nō ē intelligendū ꝙ mulieres ⁊ puuli ⁊ inepti ad pūg cirB cūierūt ciuitatē: qz in ꝓncipio hui⁹ ca. dicit: Circūite vrbē cūcti bellatores. ⁊ ideo ꝑ reliquū vulgus hic intelligunt viri bellatores trib⁹ Dan cū alijs duabus tribub⁹ sibi adiūctis: qz erāt vltimi in motiōe castroꝝ: ⁊ faciebant vltimā custodiā: vt habet Ru. ꝑ. ca. Uno vbi trāslatio nra hz: Reliquū vulgus. Jn hebreo habet: Aggregatio. sic em̄ vocabāt acies illaꝝ eo ꝙ illi q̄ d ꝓcedētib⁹ acieb⁹ ꝓ lassitudine vl alia cām remanebāt post alios vltime acies aggregabant. d Igit iosue d nocte cō surgente. Jn hebreo habet: de mane. Surrexit em̄ in auroza que est ꝓfinitz diei ⁊ noctis: ⁊ ideo ab vtroq; pōt denoīari: qz mediū sapit naturā vtriusq; extremi. e Die aūt septimo ⁊c. Dicūt hebrei ꝙ erat sabbatū: ⁊ rōnabil⁹: qz vocat dies septim⁹: ⁊ tñ nō peccauerūt in addēdo ⁊ ostruēdo ciuitatē: qz fecerūt ꝑ d mādato dei: vt ptz i lra qui ē dns sabbati: imo bñ fecerūt ei obediēdo. f Dixit iosue ad oēs israelē: vociferamini. Nō ē verisile ꝙ tant⁹ exercit⁹ posset voce ei⁹ audire: maxime qz sacerdotes clāgebāt tubis: ⁊ ió videt ꝙ dicere ꝑ accipit ꝑ denūciare aliquo sensibili signo: vtpote ꝑ eleuatiōez vexilli vl aliq̄ hmōi: qd poterat videri a toto ꝓlo. g Sitq; ciuitas hec anathema. Jn hebreo habet: Herem. quod hz duplicē significationē. qz significat destructionē ⁊ ꝓsecratiōez vt diffusi⁹ dicūt fuit Leui. vlt. Utraq; tñ significatio ꝛcurrit i ꝑ facto: qz ciuitas fuit cōbitatorib⁹ destructa: aur xo ⁊ argentū: es ⁊ ferrū: q̄ inuenta fuerūt ibi: fuerūt reꝑuata ⁊ dño ꝓsecrata: ita ꝙ d cetero nō possent hūanis vsib⁹ applicari: hz ad faciēdū ea inde illa que erāt necessaria ad cultū dei. Hierichō em̄ fuit ꝓma ciuitas capta a filijs isrl: ⁊ speciali miracło: ió iosue ꝛnient eā posuit sub anathemate aliq̄ destruendo oīno i signū diuine iusticie. et aliq̄ que poterāt veīre i predā bellātiū dño cōsecrādo tanq̄ ꝓmitias ꝑdarū: sic ⁊ de fructib⁹ aliaꝝ ⁊ terre dabant ꝓmitte. sic aūt nō fuit de ꝑda Iday ⁊ aliaꝝ ciuitatū vt dz. j. Cauete ne d bis q̄ ꝓcepta sūt vob q̄ppiā ꝓtigat. ꝑ auariciā accipiēdo aliq̄d de illis q̄ debebāt dño ꝓsecrari. h Et oīa castra isrl ꝛsb peccato sint. i. ꝛsb pena peccati. qz ꝑ peccato ali⁹ quoq; vel etiā vni⁹ q̄ est ps alicui⁹ cōmunitat⁹ tota cōmunitas punit aliq̄n ⁊ iuste: ⁊ maxime a deo: cui oēs sūt debitores mortis: ⁊ hec materia diffusius fuit ꝑtractata Deut. xxiij. sup illo Xpō: Nō occident patres ꝑ filios ⁊c.

mūdi canet tuba ⁊ mortui q̄m in xpo sūt resurgēt primi: ⁊ ipe dns in tuba dei descēdet de celo.

ruēt ciuitat⁹: Jngredienti q̄z singuli p locū cōtra quē steterunt. Uocauit ergo iosue fili⁹ nun sacerdotes ⁊ dixit ad eos: Tollite arcā fœderis: ⁊ septē alij sacerdotes tollant septē iubileoꝝ buccinas ⁊ incedant ante arcaz dñi.

ꝗ id est bellatorum

Ad populū quoq; ait: Jte ⁊ circūite ciuitatē armati: ꝓcedētes a arcā dñi. Cūq; iosue verba finisset ⁊ septē sacerdotes septē buccinis clangerēt añ arcā fœderis dñi: omīsq; ꝓl⁹ ꝓcederet armati exercit⁹: reliquū vulg⁹ arcā sequebat: ac buccinis omīa cōcrepabant. Ꝓceperat aūt iosue ꝓl⁹ dicens: Nō clamabitis nec audiet vox vra nec vllus smo ex ore vro egredietur donec veniat dies in quo dicā vobis: Clamate ⁊ vociferamini. Circūiuit ergo arca dñi ciuitatē semel per diem: ⁊ reuersa in castra mansit ibi. Igit iosue de nocte cōsurgēte: tulerūt sacerdotes arcā dñi: et septē ex eis septem buccinas quaꝝ in iubileo vsus est. Ꝓcedebātq; arcam dñi ambulātes atq; clangentes: ⁊ armatus populus ibat añ eos. Reliquū aūt reliquū sequebat arcam: ⁊ buccinis ꝓsonabat. Circūierūtq; ciuitatez secundo die semel: ⁊ reuersi sunt in castra: sic fecerunt sex dieb⁹. Die aūt septimo diluculo consurgētes: circūierūt vrbem sic disposituz erat septies. Cūq; septimo circuitu clāgerēt

ꝑ predicatores.

buccinis sacerdotes: dixit iosue

ꝑ alij iubilare.

ad oēm israel: vociferamini. Tradidit enim vobis dns ciuitatē.

b ꝑ vt nullus sibi quicq̄ accipiat inde.

a ꝑ mundus

Sitq; ciuitas hec anathema: et oīa que i ea sunt domino. Sola

ꝑ gentiles ad fidem cōuersi qui prius mererri cabantur cum idolis.

raab meretrix viuat cū vniūsis que cū ea in domo sunt. Absco-

a ꝑ predicatores. b ꝑ ire i mundū vniuersū ꝑdicare euāgelium oīi creature.

dit em̄ nūncios q̄s direximus.

ꝗ id ē nihil mūdanū vobiscū i ecclīam deferat

Clos aūt cauete ne de his q̄ ꝓcepta sūt quippiā ꝓtigatis: ⁊ sitis

a ꝑ Dodicū em̄ fermētū totā massaz cōrūpit

ꝓuaricatiōis rei ⁊ ōmnia castra

er hmõi obseruant: castra dñi polluũt ⁊ pũn dei vin
ci facũt. Modicũ eñ fer.to.mas. a Igit oñi vo.
Jdẽ. Ois pples dr vlulasse vlulatu magno. Sic fm ali
os: Jubilasse jubilo magno: de b iubilo dr. Jubilate
deo ois tra: ⁊ alibi: Beat⁹ pplus q̃ scit iubilationẽ. Nõ
dixit q̃ opa⁹ iustitiã: vel q̃ scit
mysteria: sz q̃ scit iubilationẽ.
In alijs timor dñi fac bonũ vl
beatũ: sz vnũ trñ hoiez. Btus
eñ inq̃t vir q̃ timet dñm: alibi
etiã plures fiũt beati: sic pau
peres spiritu vel mansueti: vl
pacifici: vel mũdi corde. Hec
aũt btitudo ꝓfusa vniuersum
pũn btificat scz q̃ scit iubilati
onẽ. vñ videt mihi ista iubila
tio quẽdã ꝯcordie ⁊ vnanimi
tat⁹ significare affectũ: q̃ si in
cidat in duos vl tres x̃pi disci
pulos: oĩa q̃cũq petierit i no
mine saluatois fiẽt eis. Si aũt
ãta fuerit btitudo vt ois po
pulus vnanimis maneat: ideo
dicat eodẽ sensu: eadẽ snĩa: ta
li pplo eleuãte vnanimiẽ vo
cem: fiet qđ i actib⁹ apl̃oꝝ scri
ptũ ẽ: Quia terremot⁹ magn⁹
fact⁹ ẽ vbi vnanimes orabant
apl̃i cũ mulierib⁹ ⁊ maria mr̃e
iesu: et b terremotu cadẽt oĩa
terrena: ⁊ mũdus ipe subuer
tetur: ad b iesus exhortat di
cẽs: Cõfidite ego vici mũdũ.
Jllo q̃ duce iã nobis vict⁹ est
mũdus: ⁊ muri ei⁹ co lapsi sũt
quib⁹ etiã hoies seculi nutebã
tur. b Et clãgẽtib⁹. Unus
quisq; nr̃m debet hec i semet
ipo cõplere: habes in te iesum
ducẽ p fidẽ. Fac tibi tubas du
ctiles ex scripturis sanctis: in
de duc sensus: inde ꝟmões: io
eñ tube ductiles dicunt. In
ipsis cane. i. in psalmis: i hym
nis: i cãticis spũalib⁹: si in ta
libus cecineris tubis: ⁊ septi
es arcã testamẽti circũtuler⁹:
id ẽ si legis mystica p̃cepta ab
euãgelicis nõ separes tubis:
si etiã iubilatiõis cõsensum de
temetipo exigas. i. si cogitatio
num ⁊ sensuũ tuoꝝ pples cõco
dem semp ⁊ psonã ꝓferat vo
cem: ⁊ si nõ aliq̃n veruz dicas
aliquando adulando menti
ris: si nõ modo blãdus remil
sione: mõ truculẽtus iracũdia:
⁊ si nõ intra te caro cõcupiscat
aduersus spiritũ: ⁊ spũs adũ
sus carnẽ: vocẽ iubilationis e
mitte: q̃ tibi victus ẽ mũdus.
Hic paulus dicebat: Mihi aũ
absit gloriari nisi in cruce dñi
nr̃i iesu christi p quẽ mihi mũ
dus crucifixus ẽ ⁊ ego mũdo.
c Muri ilico coꝛ. In aduẽtu
iesu muri hiericho sbuersi sũt:
in aduẽtu x̃pi vincẽ mũdus.
Vñ pau. Qđ erat x̃ũ nob tulit de mũdio affigẽs il
lud cruci: ⁊ exuẽs p̃cipat⁹ et ptãtes traduxit libere
triũphãs cos i ligno crucis. Ex his verbis intelligo
q̃ videtes pugnã iesu: celestes virtutes: p̃cipatus ⁊
potestates: alligatũ fortẽ ⁊ vasa ei⁹ diripi ꝯcepuerũt
celestib⁹ tubis: q̃ alligato p̃cipe mũdi vict⁹ ẽ mun
dus: et vocẽ iubilatiõis i triũpho regis celestis exer
cit⁹ dedit. Uere q̃ liberat⁹ ẽ pples gentiũ q̃ hãc iubila
tionẽ nouit: ⁊ mysteria agnoscit ⁊ credit. d Ingres
sioz. Adam. Raab mereticẽ ⁊ oĩm domũ pris ei⁹ vi

sicut accidit ꝓ peccato achan: vt habeẽ ca. sequẽti. cetera patent in
lra. a Duob⁹ aũt viris. Hic ꝓiter agit ð raab saluatiõe quã ipo
suit iosue duob⁹ explorat⁹ibus: q̃ eã ⁊ domũ ei⁹ meli⁹ cognoscẽbat:
et q̃ ad b q̃ iuramẽtũ astricti erãt vt dictũ fuit. ꝟ. ij. ca. b Ingres
siq; iuuenes ⁊c. Querit hic quo ifti duo explorat⁹es vocant iuue
nes. Cũ q̃ ad explorãdũ solẽt mitti viri pu
dentes ⁊ astuti: nõ aũt iuuenes inepti ⁊ ineꝛ
perti. Cũ q̃. ꝟ. dictũ ẽ ca. ij. q̃ caleph fuit vn⁹
de illis duobus: vt dicũt hebrei: qui tñ iam fe
re erat octogenarius: q̃ quadragita erat an
noꝝ qñ mo⁹ses misit eum cum alijs deca
desdarne ad explorandũ terrã, pmissionis: vt
habeẽ. j. xiij. ca. Ab illo ño tpe vsq; ad tran
sitũ iozdanis fluxerunt anni trigintanouẽ: q̃
missio illa facta fuit ãno secdo egressiõis ð egy
pto. Ab egressu ño illo vsq; ad ingressiz ter
re, pmissiõis flu⁹erũt anni. lx. ⁊ sic ptz q̃ ca
ptione biericho caleph habebat. lxxx. ãnos.
Ad hoc dicẽdũ q̃ vocanẽ hic viri ⁊ iuuenes
vt ptz in textu. viri rõne etatis ⁊ prudẽtie. iu
uenes ño rõne aptitudinis ⁊ audatie ad gra
diendũ ad bellũ. Vñ ⁊ de caleph dr. j. xiij. ca.
q̃ cũ esset. lxxx. annoꝝ erat ita fort⁹ ⁊ potẽs
ad gradiendũ ⁊ bellandũ sic q̃n fuerat. xl. an
noꝝ. c Et extra castra isr̃l manere fecerũt.
qz ñ erãt adhuc ꝯcorporati pples isr̃l. d Ba
ab ⁊c. fecit iosue viuere. Licet eñ p̃ceptũ fu
isset Ru. xxiij. q̃ oẽs hĩtatores illi⁹ terre di
sperderent: tñ cũ raab ⁊ sibi ꝟiunctis fuit di
spensatũ q̃tum ad vitã ⁊ cohabitationẽ ꝓpe
speciale factũ sue fidei ⁊ virtutis: qđ fuit ex
pressuz. ꝟ. ij. ca. In p̃ceptis aũt decalogi que
sunt de dictamine iuris naturalis nõ cadit ta
lis dispẽsatio. e Et habitauerũt in medio
israel. ꝟuersi ad iudaismum. f In tpe illo.
Hic describit iosue impẽcatio. Limitas eñ hie
richo miraculose fuerat euersa: vt dictũ ẽ. io
ad hui⁹ facti memoriã: ⁊ dei gl̃iaz optabat io
sue q̃ nõ reedificaret: ideo iosue impẽcat⁹ fuit
malũ pene eiq; reedificaret eã i posteꝝ: dicẽs:
g In pmogenito suo fũdameta illi⁹ iaciat:
id ẽ pmogenit⁹ ei⁹ moziak qñ ponet fundamẽ
ta. b Et i nouissimo liberoꝝ ponat portas
ei⁹. i. vltim⁹ liberoꝝ suoꝝ moziak in positione
portaꝝ. Et sic accidit ahiel q̃ eã reedificauit:
vt habeẽ. iij. Regũ. xvj. i fine. Qñ breuis ẽ
sñia hui⁹ ca. põt breuis hic moralitas poni.
Hiericho significat ciuitatem culpe quã facit
amor sui vsq; ad ꝓtemptũ dei. Hec ciuitas tri
plici muro claudit scz muro carnalis cõcupi
scentie: tpalis affluẽtie: mũdialis excellẽtie:
q̃ triplex mur⁹ subuertit sonitu sancte p̃dica
tionis: clamore deuote oꝛõis: circũitu ꝓpie
discussiõis: q̃ circũit⁹ debet fieri. vj. vicib⁹. i.
pfecte: q̃ pfectio numero septenario designa
tur: q̃ eñ ꝟuertit de culpa ad gr̃am: debet di
ligenter ⁊ pfecte discutere ꝓpriã sciam: q̃c
quid autez in hac ciuitate reperitur saluti cõ
trarium debet interimi. Quod autem inue
nitur ibi auri philosophice sapientie: argenti
eloquẽtie: valoꝝ eneoꝝ: id est naturalis
industrie que valet ad multa: sicut ⁊ vasa fer
ri. i. coꝛporalis et temporalis potentie: debet
domino cõsecrari. i. de cetero bonis actibus
applicari. Raab cum suis propter opus pie
tatis saluat⁹: q̃ fm dictũ saluatoris Matth⁹.
v. Beati misericordes: qñ ipi misericordiam
consequentur ⁊c. Ca. VI

a † Hiericho aũt erat clausa atq; munita.
Per hiericho ciuitas diaboli significat q̃
d: clausa p obstinatioẽz i peccat⁹ ⁊ mũita ꝟ fidẽ ⁊ mores sophistic⁹ ar
gumẽt⁹. Josue ño q̃ nẽ signat x̃ps: ñ solũ i gest⁹ b ẽt i noie vt dcm ẽ
s. ꝓtra ciuitatẽ istã ordiat exercitũ in q̃ sũt sacerdotes portãtes arcã
dñi p q̃s significanẽ doctores i scribẽdo: ⁊ docẽtes i scl̃o sacrã scri
pturã exponẽdo: que bene p arcã significat: nam i ea diuina myste
ria ꝓtinenẽ. Fuerẽ etiã ibi septẽ alij sacerdotes ꝓcepãtes buccinis:
p q̃s significanẽ p̃dicantes pples. Esa. lviij. Clama ne cesses q̃si tu
ba exalta voce tuam: ⁊ annũcia pplo meo scelera coꝝ ⁊ domui iacob
peccata eoꝝm.

ísr̃ ꝫ peccato sint atq; turbenẽ.
Quicqd autẽ auri aut argenti
fuerit ⁊ vasoꝝ eneoꝝ ac ferri:
dño ꝓsecreẽ: repositũ i thesaurũ
§ iubilance.
eius. Igit oñi pplo vociferãte ⁊
clangentib⁹ tubis: postq; in au
a § Cultus idoloꝝ fallaria diui
narionis ⁊ huiusmodi.
res mltitudinis võr sonitusq;
increpuit: muri ilico coꝛruerũt:
⁊ ascẽdit vnusq̃sq; p locũ q̃ ꝓ
se erat. Ceperũtq; ciuitatẽ ⁊ inꝛ
fecerũt oĩa q̃ erant in ea: a viro
vsq; ad mulierez: ab infante vs
q; ad senẽ. Boues q̃; et oues et
asinos in ore gladij pcusserunt.
Duob⁹ aũt viris q̃ exploratoꝛes a
missi fuerãt: dixit iosue: Ingre
dimini domũ mlier meretricẽ:
⁊ pducite eam ⁊ omnia q̃ ꝑ
lius sunt: sicut illi iuramẽto fir
mastis. Ingressiq; iuuenes edu b
xerunt raab ⁊ parẽtes eius: fra
tres quoq; ⁊ cunctã supellectiꝫ
lem ac cognationem illius: ⁊ ex c
castra isr̃l manere fecerũt: vbẽ
aũt ⁊ oĩa q̃ inuẽta sũt i ea: succẽ
derũt: absq; auro ⁊ argẽto: ⁊ va
sis eneis ac ferro q̃ i ꝛariũ dñi
ꝓsecrarunt. Raab vero meretri d
cẽ ⁊ domũ pris ei⁹ et omia q̃ ha
§ q; rami oleastri excisi inseꝛti sunt ī radicem
pinguedinis oliue.
bebat feĉ iosue viuere: ⁊ hitãue
runt in medio isr̃l vsq; in pñtem e
diẽ: eo q̃ absc̃derit nũcios q̃s
miserat vt explorarẽt hiericho.
Jn tpe illo impẽcat⁹ est iosue di f
cẽs: Maledict⁹ vir coram dño q̃
suscitauerit ⁊ edificauerit ciuita
tẽ hiericho: i pmogenito suo fun g
damẽta illi⁹ iaceat: ⁊ i nouissimo h
liberoꝝ ponat portas eius.

Ca. VI

Moraliter. a † Per hiericho ciuitas diaboli significat q̃
d: clausa p obstinatioẽz i peccat⁹ ⁊ mũita ꝟ fidẽ ⁊ mores sophistic⁹ ar
gumẽt⁹. Josue ño q̃ nẽ signat x̃ps: ñ solũ i gest⁹ b ẽt i noie vt dcm ẽ
s. ꝓtra ciuitatẽ istã ordiat exercitũ in q̃ sũt sacerdotes portãtes arcã
dñi p q̃s significanẽ doctores i scribẽdo: ⁊ docẽtes i scl̃o sacrã scri
pturã exponẽdo: que bene p arcã significat: nam i ea diuina myste
ria ꝓtinenẽ. Fuerẽ etiã ibi septẽ alij sacerdotes ꝓcepãtes buccinis:
p q̃s significanẽ p̃dicantes pples. Esa. lviij. Clama ne cesses q̃si tu
ba exalta voce tuam: ⁊ annũcia pplo meo scelera coꝝ ⁊ domui iacob
peccata eoꝝm.

nificauit iesus: ⁊ adiecta ẽad israel vsq; in
hodiernũ diẽ ⁊c. Quo vsq; in hodiernũ diẽ
adiecta ẽ: b em̃ moꝛis ẽ scẽ scripture: dicere
ð his q̃ vsq; ad finẽ vite vl scl̃i pmanẽt: vt b
ẽ pat moabitaꝫ vsq; i hodiernũ diẽ. i. vsq; i
scl̃i finẽ: ⁊ diffamat⁹ ẽ
fmo iste apd iudeos
vsq; in hodiernũ diẽ:
i. q̃diu stat seculum.
Raab vero quo adie
cta est domui isr̃l vsq;
in hodiernũ diem: an
matri posteritati asceꝛ
bitur: vt videat in so
bole suari: an magꝫ i
telligenduz ẽ: q̃ vere
israel sociata est vsq; i
hodiernũ diẽ. Ram⁹
enĩ oleastri appõit ẽ. i.
inseꝛit in radicẽ oliue
bone: et adũgit isra
el vsq; in hodiernum
diem: q̃ in illoꝫ radi
ce nos ex gẽtib⁹ assũ
pti: q̃ aliq̃n merecrices
bamur lignũ ⁊ lapidẽ
p deo colẽtes facti su
mus p fidẽ christi sus
sum: ille aũt pplus p i
credulitatẽ deo sum.
Qui enĩ in sebz rõm
q̃ est caput oĩm: effici
tur in caput: illi aũt q̃
negauerũt eũ: facti sũt
in cauda: ⁊ qui erant
primi facti sunt nouis
simi. Ca. VII
1.8.a a † Ratusq; ẽ ⁊c.
Adam. Non
ociose trãscur
rẽdũ ẽ: q̃ vno peccã
te ira sup omnẽ pplũz
venit: b accidit q̃n sa
cerdotes q̃ pplo pfũt:
erga delinq̃ntẽ benigni videri volũt ⁊ verẽ
tes peccãtiũ liguas: ne forte de eis male lo
quanẽ. Sacerdotalis seueritat⁹ imemores:
peccãtẽ cozã oĩb⁹ nolũt publice arguere vt
ceteri timoꝛẽ habeãt: nec malũ aufert ex se
ipis: nec tradũt hmõi sathane in interitum
carnis vt spũs salu⁹ sit: ⁊ dũ vni pcunt: vni
uerse ecclie moliunt̃ iteritũ. Ex vna enĩ oue
morbida greꝫ vniuersus ĩficit. Obseruem⁹
q̃ nos inuicẽ ⁊ vniuscuiusq; ꝛseruatio nota
sit: marie sacerdotib⁹ ⁊ miñtris. Oẽs eĩ vnũ
coꝛp⁹ sum⁹ i xp̃o: tu q̃ ꝑsides hui⁹ coꝛpis o
cul⁹ es: vt oĩa circũspicias ⁊ oĩa vẽtura pui
deas. Pastoꝛes: ouiculas dñi vides ferri
p p̃cipitia ⁊ p p̃rupta pendẽre: nõ occurris:
nõ reuocas saltẽ: nec clamoꝛe terres: b nõ
dicimus ideo vt ꝑ leui culpa aliq̃s abscin
dat: sz si forte monit⁹ vl coꝛrect⁹ semel: iteꝛ
⁊ tertio nõ emẽdat: vtamur medici discipli
na. Si oleo punxim⁹: si emplastris mitiga
mus: malagmate molluimus: nec tñ cedit
medicamentis tumoꝛis duricia: solũ supest
remediũ resecãdi. Vñ: Si man⁹ tua scãdal.
te abscinde eã ⁊ pro. abs te. hoc ẽ qđ dicit:
vt ego qui videoꝛ tibi manus esse dextera ⁊
ꝑsbyter nominoꝛ: ⁊ xp̃o dñi p̃dicare vide
oꝛ: si aliq̃d cõtra euãgelij regulã gessero: vt
scandalũ ecclie faciã: in huius cõsensu vni
uersa ecclia cõspirans: ercidat me ⁊ ꝑiciat
a se: expedit enim tibi ecclie absq; me manu
tua q̃ male agẽdo scãdalũ feci: ittroire in re
gnũ celoꝝ q̃m mecũ ire i gehẽnã. Aug. Que
ri solet quo iuste ꝑ pctis alteri⁹ in alios vi
dicet: cũ in lege dictũ sit: nec patres ꝑ filio

Fuit ergo domin⁹ cũ iosue: ⁊ no
men eius in omni terra vulga
tum est. Ca. VII
Jlij autẽ israel ꝓuarica
ti sunt mandatũ: ⁊ vsur
pauerũt de anathemate.
§ in paralipomenõ achar: i iosue achã vl achoꝛ
Mã achã fili⁹ charmi: filij q̃bdi
filij ꝛare ð tribu iuda: tulit aliq̃d
de anathemate. Jratusq; ẽ dñs
cõtra filios israel. Cũq; mitteret
iosue ð hiericho viros ꝓtra hay
q̃ ẽ iuxt bethauẽ ad oriẽtalẽ pla
gã oppidi bethel: dixit eis: Ascẽ
diteꝛ explorate trã. Qui ꝑcepta
cõplẽtes exploꝛauerũt hay. Et re
uersi dixerũt ei: Nõ ascẽdat om
nis popul⁹: ꝟ duo vel tria milia
viroꝝ pgãt ⁊ deleãt ciuitatem.
Quare ois populus frustra ve
rabit ꝓtra hostes paucissimos?
Ascẽdẽrt ergo tria milia pugna
toꝝ. Qui stati terga vertẽtes p
cussi sunt a viris vrbis hay ⁊ coꝛ
ruerũt ex eis. xxx. ⁊. vj. hoies: pse
cutiq; sũt eos adusarij de porta
pmittitur tñ situs ciuitatis. cũ dicit: f Que est iuxta bethauẽ ⁊c. Dicũt aliq̃
q̃ eadem est ciuitas bethel et bethauen: sed vocata est bethel a iacob eo q̃ vi
dit ibi scalã: vt habeẽ Heñ. xxviij. vbi dicit: Appellauitq; nomen vrbis bethel
quod interꝑetat⁹ dom⁹ dei: Sed postea vocata ẽ bethauen. i. domus idoli: eo
q̃ hieroboã posuit ibi vitulũ aureum a populo adorandũ: vt habeẽ. iij. Reg.
xij. ca. Primum autẽ quod hic dicitur. ſ. q̃ sit eadem ciuitas bethel ⁊ bethauẽ
bene est vertisimile. Cũ: qz ꝟ in textu idẽ situs determinat̃ vtriusq;. Tum: qz ꝟ di
cit Ra. Sa. super Osee. x. ca. super illud verbũ: Jaccas bethauẽ coluerũt. Sz
secundũ non videtur verũ. ſ. q̃ nominata sit bethel a iacob: qz illa ciuitas quã
sic nominauit iacob est eadem ciuitas cũ hierusalem: fm q̃ dicunt cõmuniter
doctoꝛes: put diffusi⁹ fuit declaratũ Heñ. xxviij. Illa aũt bethel de q̃ fit ꝟ mẽ
tio est longe sita a hierusalem: vt patet per descriptionẽ terre sancte: et sic non
est eadem. Item quia vt habetur. iij. Reg. xij. ad hoc posuit hieroboã vitulos
aureũ in ista bethel: ne pplus israel iret in hierusalẽ ad adorandũ dñm: ⁊ sic pa
tet ꝓpositũ. Similiꝛ qđ dicit q̃ nomiata est bethauen: eo q̃ hieroboã posuit
ibi idolũ: videt aliqualiꝛ extraneũ: qz iosue scripsit istũ librũ. A tempoze vero
iosue vsq; ad tps hieroboam fluxerunt anni quingenti vel circiteꝛ: q̃ ꝺrigẽ
tesimo octogesimo anno ab egressu filioꝝ israel de egypto fũdauit Salomõ tẽ
plum anno quarto regni sui: vt habeẽ. iij. Reg. vj. Jpe aũt regnauit ꝺdragita
annis vt habeẽ. iij. Reg. xj. Hieroboã vero regnauit post mortẽ salomonis: vt
patet ibidẽ. xij. ca. ⁊ tũc fecit vitulos aureos. Ab exitu vero de egypto vsq; ad
destructionẽ ciuitatis hay et bethauen p iosue fluxerũt tñ. xl. anni integri: et
ideo si tunc bethauen vocabaꝫ a facto hieroboã futuro per q̃ngẽtos annos vi
detur extraneum: nisi dicaꝫ q̃ iosue in spũ vidit hoc futurũ: et sic eam nomina
uit in hoc libro p anticipationẽ: q̃ anticipatio est multũ magna: Et ideo alit̃ po
test dici q̃ vocata est bethel. i. domus dei: eo q̃ abzaã edificauit altare domi
no inter bethel et hay: habẽs bethel ab occidente: vt habeẽ Heñ. xij. Et qz he
brei adorant ad occidentẽ: ideo abzaaz ibi adorãs habebat faciẽ v ersaz ad be
thel: que erat prope ⁊ inde sic vocata est. Dicta est aũt bethauen. i. domus ido
li eo q̃ chananei ibi habitãtes colebãt idola. Cetera patent vsq; ibi: g De
porta vsq; ad sabarim. Dicũt expositoꝛes nr̃i q̃ sabarim est ꝓprium nomen lo
ci. Hebrei vero dicũt q̃ est nomẽ cõmune: et significat ꝛfractionẽ. vt sit sensus:
q̃ illi de hay psecuti sunt filios israel vsq; q̃ sentirẽt in se lassitudinẽ in psequen
do: vel q̃ confractio referaꝫ ad filios isr̃l. vnde subdit: Et ceci.

a-5. di. c. sed
illis. ibi. vno
peccãte. 50.
di. c. ñ q̃s di
acon⁹. in fi.
23. q. 4. c. si
ea. De ꝑse. di
1. c. in ꝛtã. 1.
q. 4. §. Item
ꝓtã ciuili. ⁊
§. Itẽ pecca
to achan. et
q̃ Archiẽ. de
iniurijs. ca.
vno. li. vj.

1. q. 4. §. Itẽ
ꝓtã Achan
plebs. ⁊c.

rum: nec filios ꝓ patruꝫ
inicꝫ tribus ee puniẽdos:
an illud iudicatib⁹ homi/
nib⁹ ẽ ꝓceptũ: ne quẽꝫ ꝓ
altero puniãt: dei autẽ iu
dicia nõ sũt ciusmodi q̃
alto et iuisibili cõsilio suo
nouit quatenꝰ extendat:
etiã hoim tpalẽ pena sa/
lubrẽꝫ terrozẽ. Non enĩ
aliq̃d dirũ: quãtũ attinet
ad vnũsmũdi admini/
strationẽ ꝭtingit mortali
bus cũ moriũt qñꝫ mori
turi: et tñ apud eos q̃ tñ
metuũt disciplina sanciẽ:
vt nõ se solũ q̃sq̃ curet in
ꝑsonis: ꝫ iuicẽ sibi adhibe/
ant diligẽtiã. et tã ꝙ vni⁹
corꝓis ꝙ vni⁹ hois alia
ꝓ aliis sint mẽbra sollici/
tanꝫ: nec tñ credẽdũ ẽ: etiã i
pẽis q̃ post mortẽ irrogã/
tur: aliũ ꝓ alio posse dam
nari: ꝫ in his tñ reb⁹ hãc
irrogari penã q̃ finẽ fue/
rint habitare: et si non co
mõ finirẽt. Silr et oñdit
ꝗtũ cõeꝛa sit in ꝑsona so/
cietate ipsa vniuersitas:
vt nõ i seipis singlis: ꝫ tã/
ꝗ ptes i toto exist̃ẽt.
Per vnius q̃ pctũ: moꝛ/
temꝫ paucoꝝ ammonit⁹
est ꝑplus vniuersus: tãꝗ
i corꝓe vniuerso q̃rere qd
amissũ est. Sic etiaꝫ ostẽ/
sũ ẽ ꝗtũ mali fieret: si vni
uersa ꝙgregatio peccassꝫ
qñ ne vn⁹ q̃dez ita potuit
iudicari: vt ab eo possent
ceteri eẽ securi. At ꝯo si
achan ab aliquo inuẽt⁹ et
cõꝛehẽsus et crimis re⁹:
ad iudiciũ iesu fuisset ad/
duct⁹: ñ putãdũ ẽ hoiem
iudicẽ quẽꝫ aliũ q̃ socie/
tate fcti ei⁹ nõ teneret: ꝫ
ꝓ illo vl cũ illo fuisse pu/
nitus. Sic enĩ mãdatũ le
gl licebat excedere qd da
tũ ẽ hoib⁹: ne iudicio suo
qd in hoiꝛ homi visũ vl
ꝓmissum ẽ alter ꝓ altero
arbitrareꝫ eẽ plectẽdũ: lõ
ge ãt secretioꝛi iudicio iu
dicat de⁹ q̃ potẽs est: etiã
post mortez qd hõ nõ põt
vel liberare vl ꝓdere: vi/
sibiles igit̃ afflictiões ho
minũ vl mortes: qñ bis
quibus ingerunt̃ et obcl/
se et ꝓdesse pñt: nouit do
minus in occlto prouidẽ/
tie sue: quẽadmodũ iuste
quibusq̃ dispẽset: etiã cũ
aliozũ pctã in alios videt̃
vlcisci penas inuisibiles
q̃ nocẽt et nõ ꝓsunt: ita
null⁹ (deo iudice) ꝓ alie/
nis pctis luit: sic (hoie in
dice) luerẽ null⁹ nisi ꝓ sua
culpa istas visibiles ꝺz: ꝺ
ei ꝓcepit hoi iudici de⁹ vt
in his q̃ ad humanũ iudi
cũ ꝓtinẽt iudicãda: qꝫ i
suo iudicio facit ipe q̃ po/
testas hũana nõ aspirat.

3.3.d

Josue vsq̃ ad sabarim: et ceciderũt per
ꝓna fugiẽtes. Pertimuitq̃ coꝛ
ppũ et ad istar aq̃ liq̃fctũ est. Jo
sue vero scidit vestimẽta suaꝛ ꝓ
nus cecidit in terrã coram arca
domini vsq̃ ad vesperã: tã ipse
q̃ omnes senes israel. Miserũt
q̃ puluerẽ sup capita sua: et dixit
iosue: Heu domine deus. Quid
voluisti traducere ꝑplum istuꝫ
iordanẽ fluuiũ vt traderes nos
ĩ man⁹ ãmoꝛei et ꝑderes? Utiã
nã vt cepim⁹ mãsissem⁹ trãs ior
danẽ. Mi domie deus q̃d dicã:
videꝫ israelẽ hostibus suis ter/
ga vertentẽ: Audient chananei
et oẽs habitatoꝛes terꝛe et pa/
riter conglobati circũdabũt nos
atq̃ delebunt nomẽ nr̃m de ter/
ra: et quid facies magno nomi
tuo? Dixitq̃ dñs ad iosue: Sur/
ge q̃d iaces ꝓn̄ in terra? Pecca
uit israel et ꝓteuaricat⁹ est pactũ
meum: tuleruntq̃ de anathema
te et furati sũt atq̃ mentiti: et ab/
scõdeꝛt inꝛ vasa sua. Nec poterit
israel stare añ hostes suos: eos
q̃ fugiet qꝛ pollut⁹ ẽ anathema
te. Nõ ero vltra vobiscũ: donec
ꝺteratis eum q̃ huius sceleris re
us est. Surge sanctifica populũ
et dic eis: Sanctificamini ĩ crasti
num. Hec enĩ dicit dñs deꝰ israꝫ/
el. Anathema i medio tui ẽ israꝫ/
el: Nõ poteris stare coram hostib⁹
tuis: donec deleatur ex te q̃ hoc
cõtaminatus est scelere. Accede
tisq̃ mane singuli ꝓ tribus vr̃as
et quãcũq̃ tribũ sors inuenerit:
accedet ꝓ cognatiões suas: et co
gnatio per domos: domusq̃ ꝓ
viros: et q̃cunq̃ ille ĩ hoc facino/
re fuerit deprehẽsus: comburet̃
cũ omni substãtia sua: quo/
niã ꝓteuaricat⁹ ẽ pactũ dñi et fe/
cit nephas in israꝫ. Surgẽs itaq̃
iosue mane: applicuit israꝫ ꝓ tri/
bus suas et inuenta est trib⁹ iu/
da. Quẽ cũ iurta familias suas
eẽt oblata: iuẽta ẽ familia ẽare.
Illã quoq̃ ꝓ domos offerẽs re/
pit ẽabdi. Cuius domũ in singu
los diuidẽs viros: iuenit achan
filiũ charmi: filij ẽabdi: filij ẽare
ꝺ tribu iuda. Et ait iosue ad ach
an. Fili mi da gl̃iaz dño deo israꝫ

f Pẽa vehemẽti quã sigt̃ ferrea fornax egypti.

a Et ceciderũt ꝓ ꝓna fugiẽtes. tã q̃ ꝓfracti ab ad/
uersarijs. b Josue vero. Hic ꝓsequnt̃ ponit̃ iose
ꝓcatio occasiõe casus ꝑdicti. c Scidit vestimẽ
ta sua. in signũ doloris ꝫm ꝙsuetudinem iudeoꝝ: vt
patet in ꝑlib⁹ locis veter⁹ ac noui testamẽti. d Et
ꝓn⁹ cecidit in terrã: qꝛ oratio ꝺz eẽ hũilis. e As
q̃ ad vesperã. ieiun⁹ ozãs. f Miserũtq̃ puluerẽ
sup capita sua. in signũ hũiliatiõis. g Quid vo/
luisti traducere tẽ. vt traderes nos in manus ãmoꝛ
rei. li vt nõ teneẽ hic causalit̃ ꝫ cõsecutiue. q. d. ꝫ seq̃
tur ad illud nisi tu ꝓtegas nos. h Atinã vt cepi.
man. trãs iordanẽ. i. in regnis seon et og: q̃ acq̃sierãt
filij israel trãs iordanẽ. ꝫ dixit iosue ex passiõe dolo
ris: licet male: nec dixisset extra passionẽ positus: ꝓ
pter qꝺ indulsit ei dñs. i Audiẽt chananei. i. filij
os israel deuictos a paucis aduersarijs. k Et pa
riter ꝙglobati circũdabũt nos ꝫ facto aiati. l Et
nã vt cepim⁹ mãsissem⁹ trãs iordanẽ. Mi domie deus qd dicã:
videꝫ israelẽ hostibus suis ter/
ga vertentẽ: Audient chananei
et oẽs habitatoꝛes terꝛe et pa/
riter conglobati circũdabũt nos
atq̃ delebunt nomẽ nr̃m de ter/
ra: et quid facies magno nomi
tuo? Dixitq̃ dñs ad iosue: Sur/
ge q̃d iaces ꝓn̄ in terra? Pecca
uit israel et ꝓteuaricat⁹ est pactũ
meum: tuleruntq̃ de anathema
te et furati sũt atq̃ mentiti: et ab/
scõdeꝛt inꝛ vasa sua. Nec poterit
israel stare añ hostes suos: eos
q̃ fugiet qꝛ pollut⁹ ẽ anathema
te. Nõ ero vltra vobiscũ: donec
ꝺteratis eum q̃ huius sceleris re
us est. Surge sanctifica populũ
et dic eis: Sanctificamini ĩ crasti
num. Hec enĩ dicit dñs deꝰ israꝫ/
el. Anathema i medio tui ẽ israꝫ/
el: Nõ poteris stare coram hostib⁹
tuis: donec deleatur ex te q̃ hoc
cõtaminatus est scelere. Accede
tisq̃ mane singuli ꝓ tribus vr̃as
et quãcũq̃ tribũ sors inuenerit:
accedet ꝓ cognatiões suas: et co
gnatio per domos: domusq̃ ꝓ
viros: et q̃cunq̃ ille ĩ hoc facino/
re fuerit deprehẽsus: comburet̃
cũ omni substãtia sua: quo/
niã ꝓteuaricat⁹ ẽ pactũ dñi et fe/
cit nephas in israꝫ. Surgẽs itaq̃
iosue mane: applicuit israꝫ ꝓ tri/
bus suas et inuenta est trib⁹ iu/
da. Quẽ cũ iurta familias suas
eẽt oblata: iuẽta ẽ familia ẽare.
Illã quoq̃ ꝓ domos offerẽs re/
pit ẽabdi. Cuius domũ in singu
los diuidẽs viros: iuenit achan
filiũ charmi: filij ẽabdi: filij ẽare
ꝺ tribu iuda. Et ait iosue ad ach
an. Fili mi da gl̃iaz dño deo israꝫ

b Josue vero. Hic ꝓsequnt̃ ponit̃ iose
ꝓcatio occasiõe casus ꝑdicti. c Scidit vestimẽ
ta sua. in signũ doloris ꝫm ꝙsuetudinem iudeoꝝ: vt
patet in ꝑlib⁹ locis veter⁹ ac noui testamẽti. d Et
ꝓn⁹ cecidit in terrã: qꝛ oratio ꝺz eẽ hũilis. e As
q̃ ad vesperã. ieiun⁹ ozãs. f Miserũtq̃ puluerẽ
sup capita sua. in signũ hũiliatiõis. g Quid vo/
luisti traducere tẽ. vt traderes nos in manus ãmoꝛ
rei. li vt nõ teneẽ hic causalit̃ ꝫ cõsecutiue. q. d. ꝫ seq̃
tur ad illud nisi tu ꝓtegas nos. h Atinã vt cepi.
man. trãs iordanẽ. i. in regnis seon et og: q̃ acq̃sierãt
filij israel trãs iordanẽ. ꝫ dixit iosue ex passiõe dolo
ris: licet male: nec dixisset extra passionẽ positus: ꝓ
pter qꝺ indulsit ei dñs. i Audiẽt chananei. i. filij
os israel deuictos a paucis aduersarijs. k Et pa
riter ꝙglobati circũdabũt nos ꝫ facto aiati. l Et
ꝺ facies magno nomi tuo: q. d. ꝫ cederet in oppro
brium nomis tui: quia dicerẽt ifideles q̃ nõ posses
nos vltra iuuare. m Dixitq̃ dñs. Hic cõsequnt̃
ponit̃ dñi rẽsponsio ꝓ quã reuelat̃ ꝑcm̃ ĩ generali.
cũ dicit: n Tulerũtq̃ de anathemate: qꝺ est pec
catũ sacrilegij. o Atq̃ mẽriti sunt. qꝛ ꝓmiserant
deo obedire: et sic mẽriti sunt: qꝛ nõ seruauerũt ꝓmis/
sum. Sciendũ tñ q̃ scriptura hic loquit̃ ĩ plurali: li
cet vnus tñ peccauerit rõne ꝑdicta in principio hu
ius ca. p Surge. Hic ꝓñ ponit̃ cognitio ꝑpetrati
peccati i speciali. et primo ꝗtũ ad psonã peccatricẽ.
secundo ꝗtum ad culpã determinatã: ibi: Et ait io/
sue. Circa primũ dicit: q Sanctifica populũ. i. ci
ta scõm hebreos et eodẽ mõ qꝺ sequit̃: r Sancti
ficamini ĩ crastinũ. i. statis citati. Scõm doctores ve
ro nostros hic accipitur sanctificatio ꝓ ꝓparatio/
ne populi per deuotionẽ. Ratio huius diuersitatis
est: quia dictio hebraica hic posita equiuoca ẽ ad ci
tationẽ: ꝓparationẽ et sanctificationẽ. Doctores tñ
nr̃i rõnabili⁹ dicere videnẽt: qꝛ in agẽdis vl suscipiẽ
dis diuio oraculo fiebat ꝓparatio ꝑplis ꝓ deuotiõeꝝ:
q̃ ꝓparatio aliq̃n fiebat per continentiam ab vxoꝛi
bus: vt habet̃ Exo. xix. in legis datiõe: aliq̃n ꝙ ora/
tionẽ. vt habet̃ Act. j. i Matthie electiõe: aliq̃n ꝙ ie
iunijs: vt habet̃ iij. Reg. xxj. in naboth condemna/
tione: At enĩ eius condẽnatio videret̃ esse iusta et a
deo: mãdauit ieꝫabel ante ꝓdicari ieiunijs sicut so
litũ erat fieri ante diuina oracula. Qualit̃ aũt fuerit
facta ista sanctificatio de q̃ loquit̃ hic scriptura: non
est expressũ in littera: sed credẽdũ est q̃ facta est ali
quo istoꝝm modoꝝm. s Accedetisq̃ mane sin/
guli per tribus vestras: quia viri cuiuslibet tribus
erant distincti ab inuicẽ scõm tribus: et in qualibet
tribu erãt plures familie: et in qualibet familia erãt
plures domus: et in qualibet domo plures viri seu
capita. Primo igit̃ deprehẽsa est trib⁹ in q̃ perpetra/
tũ fuerat sacrilegiũ: postea familia determiata eius/
dem tribus: et postea dom⁹ eiusdẽ familie: et postea
vir determinatus in illa domo. Dicit tñ Rabi Sa.
q̃ trib⁹ deprehẽsa est ꝙ ꝫ q̃ iosue ex ordinatiõe diuina
adduxit tribus coram rõnali iudicio: in q̃ erãt. xij. la
pides ꝑciosi: in q̃bus erãt sculpta nomia tribuũ. xij.
et dixit ei dñs q̃ fulgoꝛ illius trib⁹ q̃ peccauerat ob
fuscaret̃. et sic deprehẽsa est tribus iuda: ꝫ familia de/
terminata in illa tribu: et domus in familia: et vir in
domo deprehensi sũt ꝓ missionẽ sortis. Ex ꝓmũ videt̃
esse victiciũ: qꝛ ẽ cõtra tertũ. vbi dicit: t Et quã/
cunq̃ tribũ sors inuenerit ꝛc. ex q̃ patet q̃ trib⁹ fuit
deprehẽsa ꝓ sortẽ: sicut et cetera. v Accedet ꝓ co
gnatiões. i. ꝓ familias. idẽ enĩ significat ꝫ cognatio
et familia. Sciẽdũ aũt q̃ iosue nõ peccauit ꝫ vtẽs sor/
te. Tũ qꝛ ꝫ fecit ex ꝑcepto dñi: vt patz ĩ tertu. vñ ꝺz
Prouũ. xvj. Sortes mittunt̃ in sinũ ꝫ a dño tẽperan
tur. Tũ qꝛ hoc fecẽ cũ debita reuerẽtia. s. scrificatiõe
ꝑplis ꝑmissa. In q̃bus aũt casibus et q̃liter licitũ est
vti sortibus: et in q̃bus nõ: dictũ fuit diffusius Ma.
xxviij. x Surgẽs itaq̃ iosue mane. ad exequen/
dũ diligenꝫ dei mãdatũ: et patet littera. y Et ait
iosue. Hic ꝓsequnt̃ ponit̃ cognitio peccati ꝗtũ ad
culpã determinatã per iosue interrogationẽ. cũ dici
tur: z Fili mi da gloziã dño, vt s. ꝓfessionẽ tuaz

appareat

a Regulãq̃ aure. Furat⁹ est aũt linguã aureã et posuit eaz
in tabernaculo suo. Nõ puto in illo furto pui auri tantã vim
fuisse pcti vt tã numerosam dei ecclesiã macularet. ꝫ multus
decoꝛ est in verbis: mlta in rhetoꝛ vl philosophoꝛ ꝫmoniẽ?
pulchritudo: qui omnes sunt de ciuitate hierichoꝛ: id est de ꝫ
mundo. Si ergo inuenias apud philo
sophos peruersa dogmata luculẽti ꝫ,
monis assertionibus decoꝛata: ista est
lingua aurea: ꝫ inde ne te decipiat ful
goꝛ operis: ne te rapiat sermonis au/
rea pulchritudo. Memẽto quia iesus
anathema esse iussit omne aurũ qꝺ in
hiericho fuerit inuentũ. Si poetam le
geris fulgẽti carmine deos deasq̃ te/
xentem: ne delecteris eloquentie sua/
uitate: lingua aurea est. Si cã sustule
ris et posueris in tabernaculo tuo: id
est si introduxeris in coꝛ tuũ que ab il
lis asseruntꝰ pollues oẽm ecclesiam dñi.
Debem⁹ ãt diligenter discutere: ne q̃s
habeat in tabernaculo suo hierichon/
tinam lingã absolutã: et abijciam⁹ ma
lũ ex nobis ipis: qꝛ etiã si cessam⁹ ar/
guere de⁹ vt spõte ꝙ. teaꝫ et dicat: Fura
tus sum lingũa aureã et dextraria pu/
ra: pura aũt dextraria sũt opa q̃bꝰ ni/
hil miscẽt diuinũ: ꝫ totũ scõm hoiem
gerit nos ꝛ̃m deũ et hominẽ confite/
mur. Quod de hiericho furatũ est pu
rũ. i. sine deo esse dicit: qꝺ furanti erti
tit causa pcti. b Regulã q̃z. lxx. Lin/
guã hereticoꝝ. s. dogmata vl sup̃stitio
sa seculariũ lr̃aꝝ studia. hec enĩ est lin
gua aurea: luculẽto ꝫmõe aptata: hãc
furati sunt heretici de hiericho ꝙ au
reã regulã: q̃ pboꝝ secta conati sũt in/
ducere in ecclesiam: quoꝝ anathemate
multi pdunt̃: et quasi acerno lapidum
multitudie pctoꝝ extinguunt̃: q̃ru ou
ctoꝛ diabol⁹ q̃ p illoꝝ ipietatẽ fidelitũ
quosdã vicerat: rursus superatus vin
citur et a ꝑplo dei suspẽsus crucis vir/
tute necat. c Jhs. D hiericho mũdum
significat: de anathemate eius in taber
naculo suo absconditꝰ: q̃ seclares mores
ecclie secretis inserit: q̃ sub cultu dei
manẽs solemnitates scis: vl spectacula
diligit qui sortilegos aurũspices et au
gures inq̃rit vel cetera facit: q̃ in hie/
richo. i. i seculo habebãt. b Lapi/
dauitq̃ eũ. Augꝰ. Querit cũ dñs eũ
q̃ furtum fecerat cũ fuisset cõꝛehẽsus
igni cremari insserit: cur iesus potꝰ la
pidari fecerit an ita eũ mozi oportuit.
Quõ iesus Xpha iubẽtis intellexerit.
Sic enĩ alius nõ facile intelligere po/
tuit: ideo magis querendũ cur dñs la
pidationẽ ignẽ dixerit q̃s credendũ iesum aliud fecisse q̃s do
minus iussisset. Mã q̃s ad intelligẽda verba dñi sapiẽtioꝛ eẽ
potuit: vl ad faciẽda obediẽtioꝛ: sed nomẽ ignis potuit pe/
na significari: sicut ibi: Eduxit nos de fornace ferrea. scilicz
de tribulatione dura. d Huc mihi cause occurrũt nõ vt am/
be sint: ꝫ altera ex eis: cur nõ ille cũ oĩb⁹ suis euidenti igne
crematus fit. Si enĩ peccatũ eius dñs tale iudicauit: qꝺ sup/
plicio illo expiatũ nõ puniret in eternũ ꝓpter ipaz purgatio/
nem pena illa dicta est ignis. Aeq̃s ad hũc intellectũ q̃s̃ ten
dere moueret: si cũ visibilis ignis exureret sed in eo q̃s̃ ma
neret qꝺ apte impletũ videt̃: neq̃ vltra quereret. Nunc ve
ro ꝓpter verba dei et factũ iosue quo ꝑuaricari verba illa nõ
possent recte dicit̃ lapidationẽ ignez fuisse: vt cognoscat̃ illa
pena hominẽ illũ fuisse purgatũ ne puniret̃ i posterũ q̃ signi
ficant vasa in leuitico: q̃ inbenẽ igne purgari. Si aũt tale fu
it illud peccatũ ꝓpter qꝺ eũ etiã post hãc vitã gehẽne ignis
susciperet: ideo iesus eũ voluit lapidari: vt qꝺ a dño dictũ ẽ
igni cremabit̃: intelligeret̃ q̃ dñs faceret: nõ q̃ ab ipsis esset
faciẽdũ. Nõ enĩ dictũ est: igni cremabitis ꝛc. Cũ vero ita di/
cũ ẽ vt magis videat de⁹ qꝺ ei futuꝝ esset ꝑdixisse: q̃s qꝺ ei
ab hoie fieret ꝑcepisse: nõ potuit melⁱ facere iesus: q̃ diuina

2.Re.18.a

Judi.2.a

b Regulãq̃ aure. Furat⁹ est aũt linguã aureã et posuit eaz
in tabernaculo suo. Nõ puto in illo furto pui auri tantã vim
fuisse pcti vt tã numerosam dei ecclesiã macularet. ꝫ multus
decoꝛ est in verbis: mlta in rhetoꝛ vl philosophoꝛ ꝫmoniẽ?
pulchritudo: qui omnes sunt de ciuitate hierichoꝛ: id est de ꝫ
mundo. Si ergo inuenias apud philo
sophos peruersa dogmata luculẽti ꝫ,
monis assertionibus decoꝛata: ista est
lingua aurea: ꝫ inde ne te decipiat ful
goꝛ operis: ne te rapiat sermonis au/
rea pulchritudo. Memẽto quia iesus
anathema esse iussit omne aurũ qꝺ in
hiericho fuerit inuentũ. Si poetam le
geris fulgẽti carmine deos deasq̃ te/
xentem: ne delecteris eloquentie sua/
uitate: lingua aurea est. Si cã sustule
ris et posueris in tabernaculo tuo: id
est si introduxeris in coꝛ tuũ que ab il
lis asseruntꝰ pollues oẽm ecclesiam dñi.
Debem⁹ ãt diligenter discutere: ne q̃s
habeat in tabernaculo suo hierichon/
tinam lingã absolutã: et abijciam⁹ ma
lũ ex nobis ipis: qꝛ etiã si cessam⁹ ar/
guere de⁹ vt spõte ꝙ. teaꝫ et dicat: Fura
tus sum lingũa aureã et dextraria pu/
ra: pura aũt dextraria sũt opa q̃bꝰ ni/
hil miscẽt diuinũ: ꝫ totũ scõm hoiem
gerit nos ꝛ̃m deũ et hominẽ confite/
mur. Quod de hiericho furatũ est pu
rũ. i. sine deo esse dicit: qꝺ furanti erti
tit causa pcti. b Regulã q̃z. lxx. Lin/
guã hereticoꝝ. s. dogmata vl sup̃stitio
sa seculariũ lr̃aꝝ studia. hec enĩ est lin
gua aurea: luculẽto ꝫmõe aptata: hãc
furati sunt heretici de hiericho ꝙ au
reã regulã: q̃ pboꝝ secta conati sũt in/
ducere in ecclesiam: quoꝝ anathemate
multi pdunt̃: et quasi acerno lapidum
multitudie pctoꝝ extinguunt̃: q̃ru ou
ctoꝛ diabol⁹ q̃ p illoꝝ ipietatẽ fidelitũ
quosdã vicerat: rursus superatus vin
citur et a ꝑplo dei suspẽsus crucis vir/
tute necat. c Jhs. D hiericho mũdum
significat: de anathemate eius in taber
naculo suo absconditꝰ: q̃ seclares mores
ecclie secretis inserit: q̃ sub cultu dei
manẽs solemnitates scis: vl spectacula
diligit qui sortilegos aurũspices et au
gures inq̃rit vel cetera facit: q̃ in hie/
richo. i. i seculo habebãt. b Lapi/
dauitq̃ eũ. Augꝰ. Querit cũ dñs eũ
q̃ furtum fecerat cũ fuisset cõꝛehẽsus
igni cremari insserit: cur iesus potꝰ la
pidari fecerit an ita eũ mozi oportuit.
Quõ iesus Xpha iubẽtis intellexerit.
Sic enĩ alius nõ facile intelligere po/
tuit: ideo magis querendũ cur dñs la
pidationẽ ignẽ dixerit q̃s credendũ iesum aliud fecisse q̃s do
minus iussisset. Mã q̃s ad intelligẽda verba dñi sapiẽtioꝛ eẽ
potuit: vl ad faciẽda obediẽtioꝛ: sed nomẽ ignis potuit pe/
na significari: sicut ibi: Eduxit nos de fornace ferrea. scilicz
de tribulatione dura. d Huc mihi cause occurrũt nõ vt am/
be sint: ꝫ altera ex eis: cur nõ ille cũ oĩb⁹ suis euidenti igne
crematus fit. Si enĩ peccatũ eius dñs tale iudicauit: qꝺ sup/
plicio illo expiatũ nõ puniret in eternũ ꝓpter ipaz purgatio/
nem pena illa dicta est ignis. Aeq̃s ad hũc intellectũ q̃s̃ ten
dere moueret: si cũ visibilis ignis exureret sed in eo q̃s̃ ma
neret qꝺ apte impletũ videt̃: neq̃ vltra quereret. Nunc ve
ro ꝓpter verba dei et factũ iosue quo ꝑuaricari verba illa nõ
possent recte dicit̃ lapidationẽ ignez fuisse: vt cognoscat̃ illa
pena hominẽ illũ fuisse purgatũ ne puniret̃ i posterũ q̃ signi
ficant vasa in leuitico: q̃ inbenẽ igne purgari. Si aũt tale fu
it illud peccatũ ꝓpter qꝺ eũ etiã post hãc vitã gehẽne ignis
susciperet: ideo iesus eũ voluit lapidari: vt qꝺ a dño dictũ ẽ
igni cremabit̃: intelligeret̃ q̃ dñs faceret: nõ q̃ ab ipsis esset
faciẽdũ. Nõ enĩ dictũ est: igni cremabitis ꝛc. Cũ vero ita di/
cũ ẽ vt magis videat de⁹ qꝺ ei futuꝝ esset ꝑdixisse: q̃s qꝺ ei
ab hoie fieret ꝑcepisse: nõ potuit melⁱ facere iesus: q̃ diuina

appeat deũ vere dixisse ꝺ petõ anathemat⁹ et ꝓ ꝺñs iuste puni
uisse ꝑplm. a Rũditq̃ achan. ꝓfitẽdo ꝛ̃itatẽ. b Vidi
enĩ inꝛ spolia palliũ coccineũ. i. rubeũ. hebraei tñ dicũt palliũ
babylonicũ. cetera patet. c Misit ꝛ̃. ꝺ ꝓnter ꝺscribit̃ pe/
cati cogniti punitio. et patet lr̃a vsq̃ ibi: d Tollẽs itaq̃ io
sue ꝛ̃. aureã regulã. In hebreo habeẽ
linguã. Erat enĩ lamina aurea in sũitu
dinẽ lingue feã: ꝺ ãt tulit iosue: qꝛ ꝑce
ptum erat a dño q̃ peccator cõburereꝰ
cũ omni substãtia sua: vt ꝺdicit̃ i tertu.
e Filios q̃z et filias eius. Dicunt he/
brei q̃ ducti sũt ad videndũ punitionẽ
patris: vt ꝙ ꝺ arcerent̃ a silo⁹. Docto
res aũt nr̃i dicũt q̃ ducti sũt vt cũ pa/
tre mozerent̃: et ꝺ videt̃ rõnabiliuꝰ: q̃a
ꝙ petõ ei⁹. xxxvj. viri mozt̃ sũt i bel/
lo: vt dictũ est. s. e. ca. et rõnabil⁹ vis
tũr q̃ pueri sui morerent̃ cũ eo in detes
tatiõe crimis. Jtez. s. eo. ca. dixerat
dñs: Nõ poteris stare coꝛã hostib⁹ tu/
is donec deleaꝫ ex te q̃ cõtaminat⁹ ẽ ꝺ
scelere. Deletio aũt aliqua⁹ ꝓprie ꝓpo/
tat occisionem ei⁹ cũ sua posteritate.
f Duxerũt eos ad vallẽ achoꝛ. i. tur
batiõis q̃ sic denoiata est: nõ a nomine
viri ibi puniti: vt credũt aliq̃: ꝫ ex ver
bo iosue qꝺ subdit cuz ꝺz: g Quia
turbasti nos: exturbet te ꝺñs ideo vo
catus est loc⁹ ille vallis achoꝛ. i. turba
tiõis: ita q̃ achoꝛ nõ est nomẽ ꝓpriũ ꝫ
cõmune. h Lapidauitq̃ eũ oĩs israꝫ.
Videt̃ q̃ ꝺ facrũ sit ꝛ̃a ꝓceptũ ꝺñi
dicẽtis. s. eo. ca. Et q̃cunq̃ ille in ꝺ fa
cinoze fuerit deprehensus cõburet̃ igni
cũ omni substãtia sua. Ad ꝺ dicunt q̃
nomine cõbustionis intelligit̃ alia pe
na quecunq̃ ꝫm illud Hiere. vj. Et du
ri te de fornace ferrea egypti. i. de ser/
uitute dura. et sic in ꝓposito nomine cõ
bustiõis itelligit̃ lapidatio. Sz ꝺ ñ vi
det̃ bene cõsonũ tertuiꝺ: simul ꝓeci
pitur a dño cõburi cuz ei⁹ substãtia: q̃
fuit cõbusta: vt patet ꝓ lr̃am sequẽtẽ:
cũ dicit: Et cũcta q̃ illius erãt igne eõ
busta sunt. Aliꝫ exponũt aliq̃: dicẽtes
q̃ verbũ ꝺñi de cõbustiõe achan itelli/
gitur de igne gehẽne: qꝛ vt dicũt non
penituit vere rõne culpe: sz tñ rõe pe/
ne. Et ad ꝺ designãdũ signanter dixit
dñs: Et q̃cũq̃ ille in hoc facinoze fue/
rit deprehẽsus cõburet̃ igni. q. d. a me si
bi penã futurã refuãte: ideo nõ dixit:
cõburetis cuz igni: sz cõburet̃. Sed ꝺ
dictũ nõ videt̃ tertui cõsonum: qꝛ iste
achan ad dandã gl̃iam deo ꝓfessus fu
it veraciter et humiliter peccatũ suum:
vt patet in tertu: et ideo nõ ẽ verisimi/
le q̃ furerit dãnaꝰ: et ꝺ sonat verbum iosue dicẽtis ei: Quia
turbasti nos turbabit te deus in hac die. q. d. nõ i futuro. In
hebreo enĩ nõ est verbũ optatiuũ. s. turbet te: sz indicatiuum
s. turbabit te. qꝛ iosue ad eius ꝓfoꝛtionẽ ꝓpter humilẽ con
fessionem ꝺicabat ei: vt videt̃ q̃ moꝛs tẽporalis essz sibi ex
piatio peccati. Et lõ aliꝫ põt dici q̃ iste achan dupliciter pec
cauit. s. petõ sacrilegij furãdo rẽ dño ꝛ̃ataz: et violatione
sabbati: qꝛ furtũ illud cõmisit in die sabbati: vt ptz ex dictis
capituli sexti: et ideo punitus est duplici pena. s. lapidationis
ꝓ violatione sabbati: qꝛ hec ẽ pena debita ꝫm determinatio
nem domini: vt habet̃ Nu. xv. de colligente ligna in sabba/
to. secundo pena cõbustionis cũ ptinẽtibus ad ipsum: ꝫm q̃
dñs ꝑceperat in ꝺ ca. i Cõgregauerũtq̃ sup eũ magnum
aceruũ lapidũ ꝓ memoꝛia futura ad terꝛoꝛẽ alioꝝ. Ca. VII

Moraliter. at Filij aũt israel ꝑuaricati sũt ꝛ̃.
Sequitur: Nam achan: Sic enim
debet scribi: qꝛ sic scribit̃ in hebꝛeo. Per achan q̃ tribulatoꝛ
interꝑtat̃ et erat de filijs israꝫ q̃ ꝓpter ei⁹ peccatũ fuerũt tribu
lati significat̃ malus religiosus: ꝓpter cui⁹ malicia alij reli/
giosi inculpãtur: et ꝺ significat̃ ꝙ ꝺ qꝺ dicit: at Filij autem
israꝫ ꝑuaricati sũt: licet sol⁹ achan fuerit ꝑuaricat⁹. de isto ꝺz

1.q.4.§.Jrẽ peto. x. Jrẽ ppfs. 26.q.2 §.1. ibi. ceci dit sois. De pe. di.5. i ſma. x. Alij dicunt.

Universidad de Navarra Biblioteca

verba sic ꝓpheta intellexit: q̄ ꝑ ipm ꝓphetice fecit ꝙs vt illū lapidib⁹ magis ꝙs flāmis perimeret: ne vllis ignib⁹ ꝛ̄ba ꝺñi ipleta viderent: q̄ ob aliud dicta vo luit intelligi. ¶ Nec mouere debet q̄ nō ipsū tm̄ sed eriā oīa q̄ sunt eius. Ne⁹ igni cremāda ꝑdixerit: ait eni: Igni cremabit: ꝛ oīa q̄cūq; sunt ei⁹. Oīa eni ꝑ opa pnt̄ i telligi: q̄ cū illo dixit cē cremāda. Nā sicut aplus dicit de q̄ busdā opib⁹ igne cōsūptis: ipe aūt saluus erit: si bui⁹ peccatū ita intelligēdū est vt eriā eter no igne puniat. ¶ Filios ꝙ ei⁹ ꝛ filias cū pecoribus et omnia q̄ habebat ꝓpls cū euz puniret simul lapidib⁹ obruit: non tm̄ ꝑ iudicio humano: ꝫ spū ꝓphe tico fecit iesus: siue ita intelli gēs oīa q̄cunq; sūt ei⁹ vt nec fi lios censeret exceptos: lapida tiōis penā ꝙ igne ẽgerēs: siue opa ei⁹ ꝙ post mortē ei⁹ in illo fuerat crematur⁹: nō solū ꝙ ce tera q̄ illi erāt: ꝫ etiaz ꝑ filios significās: nec ideo credēdum est eos ꝙ pctō patris a q̄ inno cētes erāt post mortē igne ifer ni esse cremādos. Mors enim q̄ oēs manet: q̄uis ꝺ ꝓmo pec cato veniat: q̄ ita nati sum⁹ vt necessario moziamur: accelera ta q̄busdaz ẽ vtilis: vnde Ra prus ẽ ne malicia mutaret sen sum illius. Quo ꝙ iudicio dei vl̄ miserico:dia fuerit irroga ta filijs huius: vl̄ illis. xxvj. virl̄ cū oēs ab ei⁹ pctō fuerint alieni: latet apud eū apd quē nō ẽ iniq̄tas. Sz illō ī ꝓmptu ẽ q̄ ꝑlum terribile oportebat q̄rere q̄ amissū est: ꝛ tanto ti muerūt ceteri factū ei⁹ imitari quāto humana hoīe reret infirm tas: in tā magnū ꝛ tā iustū odiū ꝑl̄ va ri: ꝛ eis q̄s ad spē ꝓpagādi generis se relicturā puta bat: peccato suo secū cōsumptis mori. ¶ Ca. VIII

a IN oppidū hay. Adamā. Primo ꝓpt̄ pctā victi sum: ⁹ ꝛ q̄ habitāt hay multos iterfecerī. Hay ei interp̄tat chaos q̄ ẽ habitaculū demonuz q̄r rex diabol⁹ est. contra quē veniens iesus in duas p/ tes diuidit p̄lium: alios in ꝑmis: alios in postremis statuit: q̄ ex inꝑrato post terga veniāt inimico ꝛ. p̄ mi aūt sunt iudei de q̄b⁹ dicit: Nō veni nisi ad oues perditas domus israel: et alibi: Judeo ꝑmū: ꝛ greco i. gentili posteriozi. Judaic⁹ ꝙ ꝑlus ẽ q̄ ꝑm⁹ statuit: ꝛ q̄si fugiēs cū iesu. posterior vero gētilis q̄si ex ꝑpe rato venīēs. Quis ei speraret gētes saluari: acrius post tergū aduersarios cedit: ꝛ sic vteq; ꝓls medi am turbā demonū ꝓcludit ꝛ vincit. Fugere aūt visi sunt qui sequunt iesum ab onere legis: obſuatione sabbati: circūcisione carnis ꝛ huiusmodi: sed itez nō fugit q̄ sequit rp̄m pfectionē legis ꝛ plenitudinē.

b ¶ Pone insidias. Aug⁹. Cum quis iustum bel lum susceperit cui bellare phas est. Non enim phas est omnibus vtrū aperta pugna: vel insidijs vincāt: nihil ad iusticiam interest. Justa aūt bella definiri solent que vlciscuntur iniurias: si ea gēs vel ciuitas que bello petenda est: vel vindicare neglexerint: q̄b⁹ a suis improbe factū est: vl̄ reddere quod per iniuri as ablatum est. Sed ꝛ hoc genus belli iustum est q̄b⁹ deus imperat apud quem non est iniquitas: ꝛ nouit quid cuiq; fieri debeat. In quo bello ductor exercit⁹ vel ipse populus: non tamen auctor belli ꝙs minister iudicandus est. ¶ Aug⁹. Querendum est vtrū om nis fallendi voluntas ꝓ mendacio putanda sit: et si ita est vtrum possit esse iustum mendacium: quo il le fallitur qui dignus est falli: et si non hoc quidē iu stum reperitur: restat vt sc̄m aliquā significationez ꝑ quod de insidijs factum est ad veritatē referatur.

Dixit aūt ds̄ Ca. VIII ad iosue: ne timeas ne/ q̄ formides. Tolle tecū oēz mlt̄itudinē pugnatoꝝ: ꝛ cō surgēs ascēde i oppidū hay. Ec/ ce tradidi i manū tuā regē ei⁹ ꝛ pp̄lm: vrbē q̄ ꝛ ꝛram. Faciesq; vi bi hay ꝛ regi ei⁹: sic̄ fecisti hieri/ choꝝ regi illi⁹. ꝓdā vero ꝛ oīa aīantia diripiet̄ vob. Pone in sidias vrbi p⁹ eā. Surrexitq; io sue: ꝛ ds̄ exercitus bellatoꝝ cuz eo: vt ascēderēt i hay ꝛ electa tri gita milia viroꝝ fortiū misit no cte: ꝓcepitq; eis dicēs: Ponite ĩsidias post ciuitatē: nec lōgi⁹ re cedatis ꝛ eritis oēs parati. Ego aūt ꝛ reliq̄ multitudo q̄ mecū ẽ a/ scendem⁹ ex aduerso ꝓtra vrbē. Cūq; exierint cōtra nos sicut añ fecimus fugiem⁹: ꝛ terga verte/ mus donec pseq̄ntes ab vrbe lō gius ꝓtrahātur. Putabūt eni q̄ furat⁹ fuit regulā aureā. Regula ꝺo beati Frācisci aurea ꝺr: ꝛ si/ milit̄ regule alioꝝ religiosoꝝ: eo q̄ inducūt ad charitatē dei ꝛ primi q̄ ꝑ auꝝ signat̄ eo q̄ sicut aurū int̄ metalla ꝑciosi⁹ est: sic charitas ī ter virtutes. j. Cor. xiij. Maior aūt hoꝝ est charitas. Hāc aūt regu lā aureā furat̄ malus religiosus. Haz furtū est ꝓtractario rei aliene inuito ꝺño. Ds̄ aūt regule religiose ꝓuenie ter dicit̄ institutor ipius. s. beat⁹ Benedict⁹. Frāciscus. ꝛ sic de alijs. malꝰ autē religiosus frāgēdo regulā cōtra volūtatem institutoris tractat eā. Similiter vestē furat̄. Nā indigne portat habitū religionis sc̄te: ꝛ argentū opit humo. ꝑ argētū significari pōt q̄libet gra tia grat⁹ data. s. sc̄ientia: eloq̄ntia ꝛ hmōi: q̄ ma lus religiosus terra opit. Nā ad q̄stū terrenū talia cōuertit. Sed ꝑcepto iosue talis moꝝtur in valle achor: q̄ interꝑetat vallis turbatio nis: ꝛ ideo significat penā gehēne: q̄ sc̄m do ctores ẽ i ꝑfidis ꝛre. In hac igit̄ valle achan pūit̄ ad significādū q̄ malꝰ religiosus ad moꝝ tē gehēne ꝙ rp̄i iudiciū ꝓdēnat. ¶ Ca. VIII

a Dixit aūt ds̄. Hic ꝙnter describit̄ ciui tatis hay destructio. ꝛ secūdo ex ꝑ ha bitatoꝝ terre chanaan trepidatio. ca. ix. Circa ꝓmū ꝓmo a ꝺño ꝺr: captiōis modus. Sc̄do subdit̄ executiōis actus: ibi: Surrexit/ q̄ iosue. Tertio ĩmolatiōis cult⁹: ibi: Tūc edi ficauit iosue altare. Circa primuz dicit: Dixit aūt ds̄ ad iosue: ne timeas ꝛc. q. ꝺ. sicut sub traxi a te auxiliū meū, ꝙter pctm̄ ipsi⁹ achan: ita te, ptegā, ꝙter iustitiā de ipo factā: ideo ꝺdit: b ¶ Ecce tradidi ꝛc. q. ꝺ. victoria hec erit virtute mea. c ¶ Faciesq; vrbi hay: ipaz destruendo. Et regi eius: ipsum occidendo.

d ¶ Prędā ꝛc. diripiet̄ vobis. i. ꝺuidet̄. sic aūt nō fuit factū de ꝓda hiericho q̄ fuit posi ta sub anathemate: vt dictū fuit. s. vj. ca. 8.7.a

e ¶ Ponē insidias vrbi post eā. Qualit̄ aūt ꝛ ad q̄d nō exꝑmit hic: ꝫ pte sequēti. ꝺūs ta men ꝺ reuelauit ipi iosue q̄q̄d postea execu tus est. Occasiōe autē huius dicti querit hic: vtꝝ i bello licitū sit insidijs ꝛ cautel vti: ꝛ vide tur q̄ nō: q̄ ius naturale dic̄: Nō faciaſ alijs q̄ ꝺ tibi nō vis fieri. nul lus aī vellet sibi fieri insidias: q̄ ꝛc. Ite insidie sūt q̄ꝺ fraudes: ꝛ q̄ cō seq̄ns ptinēt ad iniusticiā: q̄ nō est eis licitū vti: quia scriptū ẽ Deu. xvj. Quod iustū est iuste exequeris. In cōtrariū est glosa Augusti ni sup locū istū: ꝛ tertus in quo dicit: q̄ iosue posuit insidias de mā dato ds̄i. Rñsio: aut bellū iustū est aut iniustū. Si iniustū nō ẽ licitū bellare: ꝛ ꝑ ꝙsequēs iniustū est ꝛ illicitū insidijs vti. Si autē sit bel lū iustū: Tūc dicēdū q̄ insidie ꝛ cautele ad hoc ordinant̄ vt hostes decipiantur. Possunt autē hostes dupliciter decipi ab aduersarijs suis: scz vno mō q̄ dicit̄ eis falsum vel nō fuat̄ semp ꝑmissuz: ꝛ ꝺ est semp illicitū: q̄ in bellis sunt quedā iura semp obseruāda: etiā cum aduersarijs: ꝺm q̄ dicit Ambro. libro de officijs: sic̄ obseruatio treu garū ꝛ cōsimilia. Et iō si insidie fiāt ꝑ talē modū sunt iniuste ꝛ illici te. Alio modo decipiunt hostes per hoc q̄ aduersarij occultant eis verbis vel factis suā intentionē. ꝛ hoc est licitū: quia non tenentur eis reuelare sua secreta: Añ ꝛ in sacra scriptura dicitur q̄ secreta fi dei occultāda sunt infidelib⁹: ne ab eis deridean̄t ꝺm q̄ ꝺr. Matth. x. Nolite sanctū dare canib⁹: ꝛ multo fortiꝰ in bello iusto licitū ẽ oc cultare secreta sua aduersarijs: q̄ ꝺ maxie valet in reb⁹ bellicis: vt patet ꝑ Vegetiū libro. iij. ꝺe arte militari. Et ideo Aug⁹. in glosa su per locū istū dicit: Si quis bellū iustū suscꝑerit: vtrum apta pugna an ex insidijs vincat: nō refert ad iusticiā. Ex dictis patet ꝓmū argu mentū: q̄ nullꝰ volūtate rōnabili ꝺr velle q̄ oīa sibi reueleńt. Simil sc̄m: q̄ tales insidie nō ꝓtinēt ad iniusticiā: ꝫ ad prudētiā bellicā.

f ¶ Surrexitq; iosue. Hic cōsequen̄t describit̄ executiōis actus. q̄: sic iosue executus est: sic ds̄ sibi reuelauit. q̄ quidē executio ꝓmo ꝺscri bitur ꝙtū ad exercit⁹ ordinationē. sc̄ꝺo ꝙtū ad ciuitatis captionē: ibi: Abiit ꝙ iosue. Sētētia ꝓme ptis ptz in lra q̄ est plana: pauc̄ ex/ cept̄ q̄ discurrēt.

g ¶ Et electa: xxx. milia viroꝝ ꝛc. Dic̄ Ra. Sa: q̄ ibi fuert posite duplices insidie. In ꝑmis fuert. xxx. milia viroꝝ: de q̄ bus loq̄t̄ scriptura. In sc̄is xo insidijs fuert q̄nq; milia: ꝺ q̄b⁹ ꝺr. j. i pte ista. Quinq; aūt mil. viros elegerat ꝛ posuerat in insidijs. ita q̄ iste insidie erāt ꝓpinquozes ciuitati ꝙ alie. Expositozes aūt catholici cō ter dicūt q̄ q̄nq; milia viri ꝺ q̄b⁹ fit ꝺmo ifra fuert de numero istoꝝ triginta milium: ꝛ illi tm̄ remanserunt in insidijs: ꝛ. xxx. milia rediē runt ad pugnandū cum iosue cōtra regē hay ꝺ ciuitate exeuntem. ꝛ hoc videt̄ per hoc q̄ subditur hic:

b ¶ Ponite insidias post ciui tatē. q. ꝺ.

a ¶ Et fugiētes. Adamā. Quid pu tas iesus fugies significet. Videam⁹ si sit tale aliq̄d q̄ꝺ fugiendo vincam⁹ quia est aliqua ꝑfecta virtus in fuga: Paul⁹ indicat dicēs: Fugite fornica tionē. Vides ergo esse quāꝺaz speciē fornicationis quaz fugere debem⁹ si caste in christo viuere volumus. hec ergo fuga parit salutē. Simili modo fugere debemus iram: auariciā: inui diam: liuorē: detractionē ꝛ huiusmo di. Hic ẽ exercitus hay quē iesus fu gere docebat. Unde si vos persecuti fuerint in vna ciuitate fugite in aliā. Vult enī nos huiusmodi hostes fu gere ꝛ fugiendo euaserimus horum malorū contagia: videntes deuotio nem nostrā ꝛ ꝓpositū mentis: angeli et nos in sectationē demonū pati in surgunt ꝛ eos post tergū cedētes in terimūt. Jesus enī est cū his qui fu giunt: magis ꝙs cū his qui persequū tur: diligit enī eos qui fugiunt forni cationem: dolum: mendacium ꝛ hu iusmodi. b ¶ Igitur omnibus inter fectis. Adaman. ꝑcusserūt eos in ore gladij: vsq; quo non relinquere tur ex eis qui saluus fierat ꝛc. Indi catur nobis: q̄ ex his quoꝝ chaos ẽ habitaculū: id est: demonibus qui in abysso regnant: nullum penitus re linquere debemus: ꝫ oēs iterimere. Nō substātiā. s. illoꝝ: ꝫ opa ꝛ studiū q̄ peccare homines facīt: ꝺ est enī eo rū vita si peccem⁹: ꝛ interi⁹ eoꝝ si nō peccem⁹. Interimūt ꝙ scī habitato / res hay: nec vllū dimittūt: q̄ cū oī ꝺi ligētia fuāt coꝝ suū: ne ꝓcedāt ex eo cogitatiōes male ꝛ os suū ne ꝓcedat inde ꝺmo malus: hoc est nō relinq̄re vllū q̄ effugiat cū eo nec ꝺmo effugit malus. Extinguam⁹ ꝙ oēs chaos ha bitātes: id est cōtrarias virtutes: et nullā relinq̄mus q̄ effugiat. Sic enī festū celebrabim⁹ ꝺiē deo: ꝛ leta solē nitate gaudebim⁹. Quādo ergo le gis in scripturis pugnas instoꝝ: ce des iterempto ꝛ: et qz sancti nulli ho stiū peunt: ꝛ si pepcerint reputari eis i peccatū. Sic̄ sanli q̄ vitū reseruauit agag regē amalech: ꝺ sic̄ exposuim⁹ in/ telligēda sūt: q̄ hec bella gerunt ad uersus petm̄. Quō aūt iusti erunt si vl̄ parū pctī in seipis fuauerint: ꝺo ꝺr: de eis: q̄ nec vnū reliq̄rūt: vnde Mōdū vsq; ad sāguinē resististis ad uersū petm̄. Ulnde alibi ꝺr. Scrificate bellū ꝛ pugnate pugnā ꝺñi. Quid ẽ enī scrificare bellū: nisi iteremptꝰ om nib⁹ aīe hostib⁹. i. victis: ꝛ mortifica tis mēbris q̄ sūt sup terrā: ꝛ oīb⁹ mal cupiditatib⁹ amputat̄: effici scīm coꝝ poze ꝛ spū: ꝛ fortiꝰ facientē venire ad ꝓspectū dei viuēt̄is: ꝛ ꝑ palma victo rie virtut̄ merito coꝛonari. c ¶ Re/ gē ꝙs ꝛc. Adam. Rex hay ī ligno ge mino suspēdit̄ diabol⁹. s. in cruce rp̄i q̄ gemīa fuit. i. gemīa rōne ꝓstitit: q̄ visibilit̄ ꝺei filij in carne crucifix⁹ est inuisibilit̄ ꝺeo diabol⁹ cuz ꝓncipatib⁹ ꝛ ptātib⁹ suis. Añ aplōs: Ꝺ erat cō trariū nobis tulit illō ꝺ medio: affi gēs cruci sue: ernēs ꝓncipat⁹ ꝛ pote states: traduxit libere triūphās eos i ligno crucis: q̄uis ī aliꝝ exēplari rib⁹ habeat: triūphās eos in semet ipso: ꝫ apud grecos habet̄ in ligno: Ergo duplex est rō ꝺñice cruc̄: vna

nos fugere sicut p⁹. Nobis ergo fugientibus ꝛ illis pseq̄ntibus ꝓsurgetis de insidijs ꝛ vastabit̄ ci uitatē: tradetq; eā ꝺūs ꝺe⁹ vester ī man⁹ vestras. Cunq; ceperitis succendite eam: ꝛ sic oīa facietis vt iussi. Dimisitq; eos ꝛ prexerūt ad locū insidia rū: sederūtq; inter bethel ꝛ hay ad occidentalem plagam vrbis hay. Josue aūt nocte illa in medio mansit populi. Surgensq; diluculo recensuit soci os ꝛ ascēdit cū senioꝝ⁹ in frōte exercit⁹: vallat⁹ auxilio pugnatoꝝ. Cūq; venissēt ꝛ ascēdissent ex aduerso ciuitatis: steterūt ad septentrionalē vrbē plagā: inter quā ꝛ eos vallis media erat. Quin q̄ aūt milia viros elegerat ꝛ posuerat in insidijs iter bethauen ꝛ hay: ex occidētali pte eiusꝺē ciui tatis. Ds̄ vero reliquus exercitus ad aquilonez aciem dirigebat: ita vt nouissimi mlt̄itudinis oc cidentalē plagā vrbis attingerēt. Abiit ergo io/ a sue nocte illa: ꝛ stetit in vallis medio. Qꝺ cum vi disset rex hay festinauit mane et egressus ē cū om ni exercitu ciuitatis. Direxitq; aciē ꝓtra ꝺeſtum: ignorās q̄ post tergū laterēt insidie. Josue vero a ꝛ ois isrl̄ cesserūt loco simulātes metū ꝛ fugientes ꝑ solitudis viā. At illi vociferantes parit̄ ꝛ se mu tuo cohortātes pscuti sūt eos. Cunq; recessissēt a ciuitate: ꝛ ne vn⁹ quidē in vrbe hay et bethauē remansisset q̄ nō pseqrer̄t israel: sicut eruperant aperta oppida relinquētes: dixit dominus ad io sue: Leua clypeū q̄ in manu tua ẽ ꝓtra vrbē hay: b+ quoniā tibi tradā eā. Cūq; eleuasset clypeū ex ad uerso ciuitatis insidie que latebant surrexerūt cō festim: ꝛ pgentes ad ciuitatem ceperunt ꝛ succen derunt eaz. Cuiri aūt ciuitatis qui pseq̄ebant̄ iosue respicientes ꝛ videntes fumū vrbis ad ce/ lum vsq; conscendere: nō potuerūt vltra huc illuc q̄ diffugere: ꝓsertim cū hi qui simꝰ fauerāt fugā: ꝛ tendebāt ad solitudinē ꝓtra pseq̄ntes: fortis/ sime restitissent. Cluidensq; iosue ꝛ omnis israel: q̄ capta esset ciuitas ꝛ fum⁹ vrbis ascēderet: reuer/ sus percussit viros hay. Siq̄dē ꝛ illi qui ceperāt ꝛ succēderāt ciuitatē: egressi ex vrbe cōtra suos me dios hostiū ferire ceperunt. Cum ergo ex vtraq; pte aduersarij cederenᵗ ita vt nullus ꝺ tāta mul/ titudine saluareť: regē quoq; vrbis hay apprehē derunt viuentez: ꝛ obtulerunt iosue. Jgit̄ omni/ b bus interfectis qui israelē ad deserta tendentem fuerāt persecuti: ꝛ ī eodē loco gladio coꝛruētib⁹: reuersi filij israel pcusserūt ciuitatē. Erāt aūt q̄ in eodē ꝺie ꝓciderāt a viro vsq; ad mlierē: duodecī milia hominū oēs vrbis hay. Josue vero nō con † traxit manū quā in sublime poꝛrexerat tenēs clypeū: donec iterficerenᵗ oēs habitatoꝛes hay. Ju mēta aūt ꝛ prędam ciuitatᵗ diuiserūt sibi filij isrl̄.

§ Non solū hoc ad litterā: sed locus demonū inhabi / tabilis erit in eternū: cum iā nemo peccabit neq; regnabit peccatuz: cum diabolus et angeli eius ibunt in ignem eternum.

sicut ꝓceꝑerat ꝺūs iosue. Qui succendit vrbem c ꝛ fecit eam tumuluz sempiternum. Regē ꝙs eius

tatē. q. ꝺ. ponite ibi ī insidijs aliꝙs de vobis. s. ꝺnq; milia ad hoc ele cta. Intētio eniz iosue erat extra / here regē hay ꝺ ciuitate: et tūc ī / sidie ciuitatem i / trarent: ꝛ eaz in / cenderent: vt ex / pesse ꝺicitur ī lit tera: ꝛ ideo non cōparuit coꝛā ei / uitate cum totō suo exercitu: ne aduersarij ex trā / ta mlt̄itudie ter / riti nō auderent exire: ꝛ isto. xxv. milia supradicta iungerūt se iosue post egressū illo / rum aduersario / rum de ciuitate.

a ¶ Abiit ꝙ io / sue nocte illa: et stetit in vall. Hic ponitur act⁹ exe / cutionis ꝙtū ad ciuitatis captio / nē: ꝛ patet litte / ra vsq; ibi:

b ¶ Leua clype / um qui in manu tua est. hebrei di cūt: Leua hastā ꝛc. Ad hoc enim fiebat illa elena tio vt socij iosue qui erant in insi / dijs viderent: et ciuitatem intra / rēt: et alij se ei iū gerent: quia hoc erat eis ꝓ signo datum quo viso statim exierunt: vt patet in litte / ra: et ideo opoꝛ / tuit q̄ illa eleua / tio sic fieret i al / tū vt possz a mul tis ꝛ a longe vi / deri: ꝛ ideo vt di cunt hebrei fuit hasta in cuius su mitate erat ali / quod vexillu⁊ ꝓ signo determina to. Uel si fuit cly / peꝰ vt dicit trā / latio nostra opoꝛ tet dicere q̄ fuit leuatus in altuz in summitate cu / iusdam haste vel ptice. Cetera pa / tent vsq; ibi:

c ¶ Qui succen / dit vrbem et fe / cit eam tumuluz sempiternum: id est: nō reedificā / dam in posterū: sic̄ fecerat de hie richo.

b ¶ Tūc edi.

Universidad de Deusto Biblioteca

& q̄ xp̄s crucifix⁹ reliq̄t nob exēplū. altera in q̄ crux illa tropheū fuit diaboli i q̄ crucifix⁹ est ⁊ triūphat⁹: vñ. Mihi āt absit glo. nisi i cru. do. nr̄i ihesu xp̄i: p quē mihi mūd⁹ cru. ē ⁊ ego mū. Vides quō apl's dupli cē crucē. pdit rōnē: duo ei sibi ꝺria dic cē crucifixa: se scīm. s. ⁊ pctō. no⁹ nō iuēit q̄cq̄: ⁊ in nob crucifigit mūd⁹ cū pctī ꝺcupiscētias nō recipim⁹. Sed dicet ali q̄s Si diabol⁹ ⁊ exercit⁹ ei⁹ iterēpt⁹ ē quō adhuc ꝫ suos deu. alex: ⁊ sic leo rugiēs circuit q̄rēs quē deuorer: Sz ⁊ aduē. tus xp̄i: vn⁹ q̄dē in hūilitate cōpler⁹ est. Ali⁹ sperā in glia: ⁊ b pm⁹ aduēt⁹ in carne: mysti ce in scripturis vmbra ei⁹ dr. Añ: Spūs vult⁹ nr̄i: xp̄s dñs: cui dixim⁹: in vmbra tua viue mus in gētib⁹. Habriel q̄z de natiuitate ei⁹ dic: Hirt⁹ altissi mi obumbra. ti. Añ. Intelligim⁹ plurima pmo aduēru ei⁹ ob umbrari: q̄z cōpletio ꝺsūmabit i scdo. ⁊ Apls. dic: qr resusci tauit nos cū eo: simlq̄ sedere fec̄ in celestib⁹: que adhuc im pleta nō videm⁹: ſz nūc obumbrata sūt b p fidē: qr mēte ⁊ spe a terrenis ⁊ mortuis opib⁹ eleuamur: ⁊ q̄rtidie cor nostrū ad celestia erigim⁹: ſz in scdo aduēru ipleburē q̄ nūc credimus ⁊ speram⁹. Sic ergo diabol⁹ victꝰ ē ⁊ crucifix⁹: ſz bis q̄ cū xp̄o crucifixi sūt: olb⁹ aūt erit crucifixus: cū cōplebit illud qd ait Apl's: Sic in adā o oēs moriunt: ita ⁊ in xp̄o oēs viuificabū tur. Est ergo b etiā resurrectiōis future mysteriū. Nā ⁊ tunc diuidit xp̄s i duas ptes: ⁊ erūt alij: pmi alij postremi: q̄cūq̄ ad iesū cōspirauerūt in vnū: necyltra erit diabol⁹ nec mors. Añ nos q̄ viuim⁹ q̄ residui sum⁹ in aduētu dñi nō p̄uenie m⁹ eos: q.d. qr ipe dñs in iussu ⁊ in voce archāgeli: ⁊ i tuba dei descēdet de cru. ⁊ mortui q̄ i xp̄o sūt resurgēt pmi: deinō nos q̄ viuim⁹ ⁊c. de diabolo aūt ait: Mouissim⁹ inimic⁹ destruet mors ⁊c. Adamā. lxx. in gemio ligno. b ē lignū sciētie bo ni ⁊ mali: in q̄ ⁊ bon⁹ i. xp̄s ⁊ mal⁹. i. diabol⁹ pepēdit: ſz mal⁹ vt interiret: bon⁹ vt viueret ex virtute: qr crucifixus ē ex in firmitate: ſz viuit ex virtute dei: nec solū vt viueret ſz vt vi uificaret. Ipe ē nouissim⁹ adā i spū viuificāte. a Tūc edifi cauit ⁊c. Adaman. Edificauit iesus altare dño deo israel ⁊c. Oēs q̄ i xp̄m credim⁹: lapides viui cē dicimur ꝑm illō: Vos aūt estis lapides viui ⁊c. Sic aūt lapides validiores pmi ia ciunt in fudamento: vt ipis supponi possit edificij pōd⁹: scōi vero ⁊ paulo inferiores ꝓmi ordinant. Qui vero plus ife riores sunt paulo supiores: deinde in cōparatiōe lapidū q̄ in firmiores sūt in supiorib⁹ ⁊ pe ipa vestigia collocant. Idez itelligēdū ē de lapidib⁹ viuis apl's ⁊ pphete sūt in fudamēt. Añ: Edificati sup fudamētū apl'oꝝ ⁊ pphaꝝ: ipo sūmo angu lari lapide xp̄o iesu. Ipe āt xp̄s spūal' edificij fudamēta ē: Añ Fudamētū aliꝺ nemo pōt ponere: pter id qꝺ positū est: qꝺ ē ihs xp̄s. Beati ergo q̄ supza tā nobile fudamētū edificia san cta ꝓstruerūt. Sed in b edificio oportet esse altare. Quicū q̄s ergo lapides viui: o zōnib⁹ ⁊ obsecratiōib⁹ vacāt ⁊ suppli cationū victimas imolāt ex his edificat iesus altare. Sed vi de q̄d ascribit laudis lapidib⁹ altar'. sic dixit legislator moy ses edificare altare ex lapidib⁹ integris q̄b⁹ ferꝝ nō ē iniectū. Mouit cuiusq̄ ꝺscia q̄s sit integer: i corrupt⁹: ipollut⁹: imacu lat⁹: carne ⁊ spū cui ferrū nō ē iniectū. i. q̄ ignea tela maligni nō recepit: ſz scuto fidei extinxit ⁊ repulit: vt q̄s ē q̄ ferrū pu gnet: belli: ltiū nunq̄ recepit: ſz sp pacific⁹ fuit: q̄er⁹ mitis ⁊ xp̄i humilitate formar⁹. hi sūt lapides viui ex q̄b⁹ altare fit: vt offerat iesus sup eos holocausta ⁊ sacrificia saluf'. Sed adhuc deest qꝺ his olb⁹ adiciat iesus. Scripsit inq̄t iesus su p lapides altaris deuteronomiū legē moysi ⁊c. Quō āt b po tuit facere. Sed noster iesus in lapidib⁹ viuis ⁊ integris scri psit deuteronomiū. i. scꝺaz legē. vñ ipe ait: Dictū ē ānq̄s. Nō occides. Ego āt dico vob. Vis q̄ irasci fratri suo homicida ē ⁊c. Vides deuteronomiū qꝺ scripsit iesus in lapidib⁹ viuis ⁊ integris nō in tabul' lapideis: ſz in tabul' cordis carnalib⁹: nō attramēto ſz spū dei viui. Añ: Cū enī gētes q̄ legē nō hūt naturalit q̄ legis sūt faciūt. Hmōi legē nō hūtes: ipi sibi sunt lex: q̄ ostēdūt op⁹ legis scriptū in cordibus suis ⁊c. Sed nūc p b q̄ loq̄mur: iesus deuteronomiū scripsit i cordib⁹ eoꝝ q̄ integra fide ⁊ toto animo accipi unt q̄si integris lapidib⁹. Aug⁹. Quō potuit sup lapides tā magnū libꝝ scribere: ⁊ pma nētibus ibi filijs isr̄l vsq̄ quo pscripsisset: nī aūt iesus nō indiget mīsta moza vt scōam legez in cordib⁹ crederēt figat q̄ ad altaris ꝓstructionē digni sunt. b Ois aūt. Et ois israel ⁊ pbyteri ⁊ iudices ⁊ scribe: p̄cedebāt hīc ⁊ illinc: arcā testimōi dñi ē. in q̄ tabule legis manu dei scripte fuanť: ⁊ circa hāc q̄ vere isr̄l est i cedit: nec ē lōge ab ea: Leuite vero ⁊ sacerdotes i humer⁹ suis eā portabāt. Quicūq̄ enī sacerdatali religiōe ⁊ scītate viuūt nō solū hi q̄ sedēt in sede sacerdotali: ſ magis q̄ sacerdotalit agūt q̄z ps ē do minus: ipi vero sacerdotes ⁊ leuite domini qui legē portāt in humeris iplēdo. s. op⁹ q̄ scri pta sūt in lege c Ut aduena ⁊c. Sed ⁊ pselit⁹ ⁊ indigena simul: ⁊ erāt dimidij iuxta mō tē gariçim: ⁊ dimidij iuxta mōtē hebal ⁊c. Qui sunt q̄ dimidij incedūt iuxta mōtē garizim ⁊ q̄ sunt dimidij q̄ licet saluenť: nō tū potuerūt iuxta mōtē gariçim incedere: ſz icedūt iuxta montē hebal. Nōs gariçim bñdictiōes hz. Nōs hebal maledictiōes: q̄ pcōrib⁹ imminēt.

suspēdit i patibulo vsq̄ advesperaz ⁊ solis occasū. Pręcepitq̄ Iosue et depositi sunt cadauer eius de cruce: proiecerūtq̄ in ipo itroitu ciuitatis: cōgesto sup eo magno aceruo lapidū qui pmanet

a ℔ Oportebat cum aliquid deo dignū tāta vi / croria offerre.

a vsq̄ in pśentē diē. Tūc edificauit iosue altare dño deo israel i mōte hebal: sic pręceperat moyses famulus domini filijs israel: Et scriptum ē in volumie legis

℔ Di lapides viui sūt apli: ⁊ integri ⁊ incōtamiati: vnū altare faciētes, ppē vnanimi tatem ⁊ cōcordiā ynanimitē ostātes. Sup ꝺ alta re offert iesus sacrificiū pri. Nos q̄z possum⁹ ef ficī lapides altaris: nō ei deserit nos xp̄s: ⁊ oza tiōes nr̄as spūs adiuuat ⁊ offert pri oīōes nr̄as ℔ omnibus fidelib⁹ q̄ sunt lapides viui.

moysi altare de lapidib⁹ ipolitꝫ b

℔ qui incorrupti carne ⁊ spiritu.

q̄s ferrū nō tetigit: ⁊ obtulit sup eo holocaustū dño: immolauit pacificas victias ⁊ scripsit sup la c

℔ Euāgeliū. s. in cordib⁹ credētiū.

pides deuteronomiū legī moysi a ℔ dādo fidi sacramēta. b ℔ Di sūt celestes virtutes angeli. i. ecclia primitiuoruz q̄ in huius modi assistunt ℔ qui semp videt facie patris

q̄ illē digesserat cozā filijs isra b el. Ois aūt popul⁹ ⁊ oēs maio d res natu ducesq̄ ac iudices stabāt ex vtraq̄ pte arcę in ꝓspectu

a ℔ q̄ sacerdotali religione viuunt b ℔ opere implendo legem: q̄ in arca erat.

sacerdotū q̄ portabāt arcā fęde a ℔ cathecuminus vl qui iam sociari studet fide libus. b ℔ christianus.

c ris dñi vt ādueną ita ⁊ idigęna.

℔ q̄ amore boni ⁊ pmisse bñdictiōis bū opat.

Media ps eoz iux mōtē gariçi

a ℔ qui supplicij rimore: et maledictionis cauen de benefaciunt.

⁊ media iuxta mōtē hebal sic p̄ ℔ Lex

a ℔ gratiam intelligētie tribuit: vel lege habea / mus sensum christi.

cepat moyses famul⁹ dñi. Et pri e mū qdez bñdixit populo israel.

tem hebal: et populus ibi exi / stens respondebat amen: put dictum fuit Deutero. xxvij.

e Et primum quidem benedi / rit populo israel. Non est intel / ligendū q̄ iosue propie loquē / do benediceret populum: quia hoc pertinet ad sacerdotū offi / cium: sed imprecatus est bona populo tanq̄ princeps populi / post immolationem predictam / quā similit fecit: nō p se sed per / sacerdotes.

Post ꝫ le.

℔ Statuerūt enī sic scriptū est in Deutero. sex trib⁹ ad bñdicē / dū in mōte gariçim: nobiles ⁊ eximias. i. symeō: leui: iuda: isa char: ioseph ⁊ beniamin. Sex vero ignobiliores ad maledicē dū: in q̄bus est ruben: q̄ ascēdit cubile p̄ris: ⁊ q̄bulon q̄ ē vl / timus filij⁹ lye. Ego video duas cē spēs eoz q̄ p fidē merant ad salutē. Una eoz q̄ pmissionē cele / stiū cupiditate succēsi sūmo studio nl / tant: ne vl minima brūtudo eos pter / at: ꝺsiderātes si solū bñdictionē capiē dā ⁊ effici in pte sortꝫ sctōrꝫ: ſz semp as / sistere in ꝓspectu dei. Alij vero ⁊ si ten / dūt ad salutē nō tā amore bñdictionū vl pmissionum q̄s ne eant i gehēnam. Quasi dicāt. Sufficiē mihi nō ire i ignē eternū: nō expelli in tenebras exterio / res. Dimidij ergo illi q̄ iuxta mōtē ga / çim incedūt: q̄ ad bñdictionē electꝰ est illos significāt q̄ nō metu pene: ſ bñdi ctiōis ⁊ pmissiōis desiderio venīūt ad salutē. Illi vero dimidij q̄ iuxta mōtez hebal incedūt: in q̄ maledictiōes pla / te sunt alios ꝺicāt q̄ metu pene ⁊ sup / plicij cōplētes legē venīūt ad salutem. Nobiliores aūt sunt illi q̄ ipius boni ⁊ bñdictiōis desiderio bonū agūt q̄s q̄ metu supplicij. Sol⁹ āt iesus ē q̄ pōt ex oīm pplo hmōi mētes discernere: ⁊ ali / os statuere in monte gariçim ad bñdi / ctiones: alios in mōte hebal ad male / dictiones: nō vt maledictiones accipiāt: ſ vt metuētes pscriptas maledictiones ⁊ penas petōrib⁹ ꝓstitutas: caueāt eas incurrere. a Post ꝫ legit. Adam. Referť: q̄: legit iesus oīa ꝟba legis be nedictiōis ⁊ maledictiōis ⁊c. Ego ar / bitro: q̄ si q̄ legīt nob moyses: ⁊ per graz dñi velamē lre amouet: ⁊ icipim⁹ intelligere et diligere: q̄ lex spūalis ē. Jesus dñs legit legē ⁊ p in aurib⁹ ꝑm recitat: p̄cipiēs ne seq̄mur occidentem lram: ſ teneam⁹ spūz viuificātē. Legit ergo iesus nobis legē: cū legis archa / na revelat. Añ: Nos aūt sensū xp̄i ha / bem⁹ vt sciam⁹ q̄ a deo ꝺnata sūt nob.

b Nihil ex his. Nō erat ꝑmo ex his q̄ mādauit moyses quē nō legeret iesus in aurib⁹ toti⁹ eccl'ie isr̄l: additū est etiā mu / lierib⁹ ⁊ infātib⁹ ⁊ pselytis. Mouit enī iesus nr̄ aures eē pter ītas carnales: de q̄bus ait: Qui habet aures audiēdi audi / at. In his ē aurib⁹ legit iesus legē. Si ergo separim intelliga mus mulieres ⁊ infantes ⁊ pselytos: ⁊ eos velut sequelā q̄n / dam esse sentiam⁹ eccl'ie: quō in magna domo sunt etiā lignea ⁊ fictilia vasa? Dicim⁹ q̄dē vir' fortib⁹ fortē tradi cibū: de q̄ / bus ꝺ: Perfectoꝝ ē āt solid⁹ cib⁹ ex q̄bus eccl'ia parať: q̄ nō habet maculā aut rugā. Eos vero quos mlieres: infātes: p / selytosq̄ appellat: ītelligam⁹ eos esse q̄ adhuc lacte indigēt vel etiā infirmi: vt mulieres: olerib⁹ vescuntur. Si vero oīm⁹ simul eccl'ia accipiať: viri intelligunť q̄ in omnib⁹ p fecti stant armati cōtra asturias diaboli. Mulieres vero q̄ nōdū ex se q̄ vtilia sūt gerūt: ſz melioꝝ exēpla sectādo q̄ sūt eis caput. Ca / put enī mulieris vir. Infātes vero erunt q̄ nup fide susceptā lacte euāgelico nutriunť. Proselyti aūt cathecumi vl q̄ iā so ciari fidelibus studēt.

La. IX

c Congregati ⁊c. Adam. Ex his q̄ gesta sūt dñi iesu bel la ⁊ triūphos cōtēplemur: q̄uis etiā hec in ipo visibi liter cernam⁹ expleta. Cōuenerť enī reges terre senat⁹ ꝑsus ⁊ pncipes romani: vt expugnarēt nomē iesu ⁊ isr̄l simł. Decreuerūt em̄ legibus suis vt nō sint christiani oīs ciuitas: oīs ordo christianū nomē ipugnat: ſz sicut tūc oēs reges illi ꝓuenietes: nihil ꝓtra iesū facere potuerūt: ita etiaz nūc nihil potuerť vl pncipes vl ptātes iste ꝺric: vt nō christianoꝝ gen⁹ lati⁹ ⁊ pfūdi ꝑpageť. Scriptū est em̄: q̄z q̄nto magis eos hu miliabāt tāto plęs fiebāt. Cōfidim⁹ āt q̄z nō solū nō poterūt nos obtinere inuisibiles inimici: ſ velocit dño nr̄o iesu vincē te ꝓterek sathanas sub pedib⁹ nr̄oꝝ eius. d At hi q̄. Ada / manti⁹ Jn domo patr⁹ mei mānsiones multe sūt: ⁊ multe differē tie eoꝝ q̄ ad salutē sūt vel veniūt: vnde ⁊ gabaontas arbitroꝝ porciūculā quā dā eoꝝ cē q̄ saluādi sūt: ſ nō sine nota alicui⁹ infamie. Ligni cęsores vl aque gestatores fiūt ad obsequ

Post ꝫ le. oīa ver. be. ⁊ ma. nō p se ſ p sacerdotes: vt pdi ctū ē cozā oīm multitudie isr̄l: q̄ sup oēs cadebāt maledictiōes si trāsgrederēt legē. ⁊ bñdictiōes si eā obſuarēt: scīm q̄ ha / beť Deut. xxx. ⁊. xxvij. Ca. VIII

Moraliter.

a Dixit aūt dñs ad iosue ⁊c. In ꝫ capitulo agit de debellatiōe ciuitatis hay ⁊ regis eius. Hay interp̄tať chaos q̄ idē est q̄ cōfusio. Rex igit hay regē cōfusiōis signat: ⁊ sic dic q̄dā glosa he / braica sup Ecclesiasten: fomes pcti ē talis rex. Dr enī rex: q̄z miki obedit ei ⁊ rex confusionis. nā iclinat subditos contra dictamē recte rationis: vbi ve / ro non est ratio ibi non est nisi cōfusio. Per iosue vero qui salus interpretať. intellectus vel ratio bene significatur. Nam ratio semp ad optima deprecať. Hinc aūt dicitur: et Ponę isidi / as vbi. quia semp cauendū est contra fomitem seu carnis inclinationē: eo q̄ in senectute debellauit sapientissimum salomonē. b† Leua clypeum qui in manu tua est contra regē hay. Clype⁹ iste est memoria passionis dñice. Tre / no. iij. Habis eis domine scutū coz / dis labozem tuum. j. Pet. iij. Christo in carne passo ⁊ vos eadē cogitatione armamini. Si vero clypeus iste con / stanter teneatur in manu bone opera / tionis: debellatur insultus carnis vel fomitis: ideo dicitur postea: † Jo / sue vero non contrahit manū quam in sublime porrexerat tenens clypeu ⁊c. Sequitur: Regem quoq̄ eius suspen / dit in patibulo. Per patibulū asperi / tas penitentie potest itelligi: in qua sit spendendus est fomes peccati Hal. v. Qui christi sunt carnem suā crucifixe / runt cum vitijs et concupiscentijs.

a† Tunc edificauit iosue altare dño in mōte hebal sicut preceperat moyses. Per hoc q̄ iosue fuit sollicitus moysi pręceptū implere: instruunť ꝑlati bo / nas ordinationes p decessoꝝ suoz cu / stodire: contra multos qui studentes eas totaliter dissipare.

b Ne lapidib⁹ ipolit'. p q̄s significanť fideles i fide ⁊ mozi bus stabiles: de verbis polit' rhetorice nō curātes. c† Et scripsit sup lapides ⁊c. in cordib⁹ enī fideliū scribiť lex euan / gelica ad credendū cozde ⁊ cōfitendū oze. † Media pars eoz iuxta mōtē gariçi. s. ad bñdicēdū. † Et media ps iux mō tem hebal. s. ad maledicēdū: vt habeť Deut. xxvij. Per hoc autē ostendit q̄ sicut boni sunt bñdicēdi ita mali maledicen / di: differenter tamē. Iste nāq̄ bñdictiōes ⁊ maledictiōes sūt q̄dam impcationes bonoꝝ ipsis bonis: ⁊ maloꝝ ipis malis: vt habeť Deut. xxvij. vbi bñdictiōes ⁊ maledictiones iste po nunť explicite. bonis aūt hominib⁹ impcāda sunt bona spi / ritualia ⁊ temporalia. mal' aūt hominib⁹ iprecāda sunt bona spiritualia tm̄ ⁊ nō tēporalia: ſz aliq̄n magis opositū: nō ta / men ex odio: ſz vt veratio det eis ītellectū: ⁊ sic a suis iniqui / taribus resipiscant.

La. IX

b Quibus audit'. Descripta destructiōe hay. Hic ꝓter describiť timoz circūstātis ꝑpli. Ex ꝫ āt timore aliq̄ se ꝛgregauerť vt possēt melꝰ resistere: de q̄b⁹ ꝓio agiť. Aliq̄ ꝛo cogitauerť ꝓiungi filijs isr̄l fedęre de q̄b⁹ agiť. Scꝺo ibi: At hi q̄ erāt i gabaō. Circa ꝑmū ꝺ: Quib⁹ audit'. s. trā / situ iozdānis mirabili: ⁊ ostructiōe hiericho ⁊ hay. c Cūcti reges trās iozdanē. Hic accipiť trās iozdanē respectu illi⁹ loci in q̄ filij isr̄l mānserāt in cāpestrib⁹ moab: vbi moyses legē ex / planauit. d Jn maritimis. i. in loc' ꝓpinq̄s mari mozuo ⁊ mari cenereth. e Ac litoze magni mar'. Jstꝰ est mare me / diterraneuz quod ꝺ: magnū respectu maris mozui ⁊ maris cenereth: q̄ sūt q̄dā lac⁹: vt. s. dictū ē. iij. ca. cetera patent.

f At hi. Hic ꝓter agiť de gabaonit' q̄ timoze ducti q̄sierūt cū filijs isr̄l federari. Circa q̄ ꝑmo describiť simulatio falsi. Scꝺo firmatio federis initi: ibi: Suscepert igit. Tertio dete / ctio doli: ibi: Post dies aūt tres. Quarto tpatio pacti: ibi: Qui rñderūt. Sētētia āt ꝑme ptis est in ꝫ q̄ finxerūt se verꝫ ⁊ fact' venisse ꝺ tra lōginq̄ q̄ erāt extra fines tre, missse filijs isr̄l vt sic

Bppli taltaris: qr cū dolo acceſſerūt ad filios iſrael:pānis calciamētiſq; veterib⁹ induti:ferētes cibū vetuſti panis.Vbi ḡ veniūt ad ieſū cū vetuſtatib⁹ ſuis petētes ſaluari tñ.Sūt enī in eccliā credētes q̄dē ⁊ acq̄eſcētes diuinis p̄ceptī erga ſuos dei religioſi ⁊ officioſi:ſz ad ornatū eccle vl̄ miniſteriū ſatis ꝓmpti:ſz in ꝓuerſatiōe ꝓpria obſceni ⁊ victꝰ inuoluti:nec oīno deponētes veterē hoiem cū actib⁹ ſuis:nihil adhibēt emēdationis mox vl̄ innouatiōis.Iſtis ergo xp̄s ieſus ſalutē ꝓcedit:ſ quādā infamie notā ſ euadūt.Simile qđ i libro paſtoris de his dr. Quia ē arbor q̄dā q̄ vlm⁹ vocaī q̄ fructū ſ affert:portat tū vitem fructiferā:⁊ ſic neceſſaria eſt:qr frugifere viti fuit. Sic gabaonite nō depoſuerūt veterē hominem cū actib⁹ ſuis: ſ minuſtrāt ſctis ⁊ fuiūt ⁊ aliq̄d vtilitatis ꝓpendūt:⁊ ſic ab ieſu ſalutē cū iuramēti inſpoſitione ſuſcipiūt. Notādū aūt q̄ heretici q̄ vet⁹ teſtamētū non recipiūt in ſ loco dicūt. Vide qr nihil ſ hūanitatis habuit ieſus naue filius vt hominibus q̄ ad ſe ſupplices venerāt ſalutē cōcedēs notā ifamie ⁊ iugū fuiutis ſ igeret. Sed ieſus ſcōm mēſurā fidei ipox cōpetentē iudicauit.Sed raab meretrix q̄ fidē integra credidit cū omni domo ſua et explozatozes plēa deuotiōe ſuſcepit integre in ſocietatē xp̄i ſuſcepta ē:⁊ apposita ad filios iſrl. Iſti vero qui nō tā iſraelitice plebis cōſortia dilexerūt q̄ ſue p̄ditiōis metu fraudulēter accelſerūt ad ieſū:quō poterāt libertatē vite ⁊ regni ꝓſortiū dolis ſ milibus ꝓmereri: xp̄ea cū dicerēt: Audiuim⁹ q̄nta fecit vobis dñs per mare rubrū ⁊ in deſerto:nihil tñ tā te fidei dignū: nihil tāta⁊ virtutū admiratiōe dignū geſſerī. Jeſus ḡ videſ angustū i fide ꝓpositū moderationē erga eos iuſtiſſimā fuat vt ſalutē mereanī q̄ parū fidei hūt:nec tñ ſūmā regni vel libertatis accipiant:qr fides eox nullo opex nobilitatur acceſſu. Fides aūt ſine operibus mortua eſt. Nobis autē p̄ozvidendū eſt dū poteſtatē habemus:vt abiciētes antiquas ſozdes ⁊ pānos viciozū veteres ſociemur iſraelitice libertati. Jn lege enī p̄ceptī ne liceat hebreū puex:ſi forte in ſeruitutez deuenerit ampli⁹ ſeruire q̄ ſex ānis: in ſeptimo vero liberū dimitti:tanta ap̄ iſraelitas libertaī cura. Tu ergo ſi hebreus puer es ⁊ in ſeruitiū decidiſti:puer enī eſt q̄ facilitate animi i fuitiū decidit:q̄ āt peccat fu⁹ ē pcti. Jn ſ fuitiū ñ viril⁹ ⁊ fcet⁹ animus ꝺcidit:ſ puerīl⁹ facit. Tu ḡ ſi hebre⁹ puer es.i. fideī iā baptiçat⁹: ⁊ p⁹ i pctū lapſus ſufficiat tibi.vj. ānis fuiſſe. Jn.vij. vide ne fuias:ſ redi ad libertatē tuā.Septenari⁹ legē ſignificat mā dato x:ſenari⁹ vero mūdū.dū ḡ q̄ mūdi ſt ſapis:⁊ i his exercer⁹ ⁊ fm carnē cogitas nccē ē te fuire pctō.Cū ḡ ad ſeptenariū.s.legis ſciaz puener⁹ tūc reḡre libertatē tuā:ne ſi pſeuerauer⁹ i pctis defira i aure nota:qr ſi cōmonēr⁹ dei ad libertatē p̄ſtinā reuocār⁹ vba nō audias fias pcti fu⁹ i eternū. a Jurauimus eis in noīe dñi dei iſrl: ⁊ idcirco nō poſſumus eos ꝓtigere. ⁊ ſequit̄.

veteres aſinis ipōnētes:⁊ vtres vinarios ſciſſos atq; cōſutos. Calcia/mētaq; p ātiq; q̄ ad indiciū vetuſtatis pitacijs ꝓſuta erāt:induti veteri b⁹ veſtim⁹tl: panes q̄ ḡs portabāt ob viaticū duri erāt:⁊ i fruſta cōmi
a ſ ieſum chriſtum. b ſ ego vobiſcū ſuz vſq; ad conſummationē ſeculi.
nuti. Perrexerūtq; ād ioſue q̄l tūc
a ſ ſanct⁹ qui ſemp parati ſunt pugnare ꝓtra aereas poteſtates.
morabāt in cāſtr⁹ in galgale. Et di
a ſ reuelatiōe.ſ.de qua dr. Reuela oculos meos ⁊c.
xerūt ei atq; ſil⁹ oīs iſraeli. Dē tra lō
ginq venimus pacē vobiſcū facere
ſ als. filij iſrael.
cupiētes. Rñdertq; viri iſr⁹ ad eos: atq; dixer⁹: Ne forte in terra q̄ nob a
ſorte debeā habitet⁹:⁊ non poſſim⁹ fed⁹ inire vobiſcuz. At illi ad ioſue Serui inq̄unt tui ſumus. Quib⁹ ioſue ait:Qui nā eſt⁹ vos:aut vñ ve/niſt⁹? Rñdert: De tra lōginq valde b
a ſ audierūt ſe diuina mirabilia audiſſe ⁊ ſcire: nihil veneꝛt fui tui:i noīe dñi dei tui. Aū
tū dignū tāta⁊ virtutū admiratiōe faciūt.
diuim⁹ enī famā potētie ei⁹: cūcta q̄ fecit i egypto:⁊ duob⁹ āmoꝛeoꝝ regib⁹ trans iordanē:ſeon regi eſebon:⁊ og regi baſan q̄ erat in aſtaroth. Dixerūtq; nob ſeniozes ⁊ oēs habitatozes terre nr̄e: Tollite i ma/nibus vr̄is cibaria:ob lōgiſſimā viam:⁊ occurrite eis ac dicite: Serui vr̄i ſum⁹ fed⁹ inite nobiſcuz. En panes q̄n egreſſi ſum⁹ de domib⁹ no/ſtris:vt vēirem⁹ ad vos:calidos ſūpſimus:nūc ſicci facti ſūt:⁊ vetuſtate nimia cōminuti. Utres vini nouos ipleuim⁹ nūc rupti ſūt⁊ ſoluti. Veſtes⁊ calciamēta q̄b⁹ iduimur: ⁊ q̄ habem⁹ in pedib⁹ ob lōgitudinē lōgioris vie trita ſūt⁊ pene ꝓſūpta. Suſceperūt igit⁹ de cibarijs eo/rū:⁊ os dñi nō interrogauer⁹. Fecit c
q; ioſue cū eis pacem⁊ iniro fœdere pollicitus ē vt nō occiderenī. Prīcipes q̄z mltitudinis iurauerūt eis. Poſt dies āt tres:initi fœder⁹ audierūt q; in vicino habitarēt⁊ inī eos futuri eſſent. Mouerūtq; caſtra filij iſr⁹⁊ venerunt in ciuitates eox die tertio. Quaꝝ h vocabl'a ſūt. Gabaon:⁊ caphira:⁊ beroth:⁊ cariathiarim:⁊ nō pcuſſer⁹ eos :eo q; iurass̄et eis p̄ncipes multitudis in noīe dñi dei iſr⁹. Murmurauit itaq; oīe vulgus ꝓtra p̄ncipes iſr⁹:q rñdeꝛ eis: s
a Jurauimus eis in noīe dñi dei iſr⁹: b

iſrael vt ſic possent cū eis aliq̄s fed⁹ facere p qđ morte euaderēt:⁊ in terra manerēt:⁊ patet littera vſq; ibi:
a Ne forte ⁊c.⁊ nō possim⁹ fedus inire vobiſcum:quia inhibituz erat eis ne fedus facerent cum habitatoribus illius terre: vt habeꝛ Nume. xxxiij. b Venerūt serui tui i noīe dñi dei tui. Ex hoc videt⁹ q̄ non ſolū venerūt ad ioſue timoze ducti:ſed etiam fide vni⁹ veri dei:quia ex miraculis que fecerat p filijs iſrael auditis:crediderūt ipſum esse vez deū celi⁊ terre:⁊ deſiderauerūt ad cultū ipſius venire per fedus ineundū cū filijs iſrael:⁊ de hoc sunt cōmendandi:nō autē de fictione falſi per quaz ad hoc deuenerunt. c Tollite in manib⁹ vr̄is cibaria:ob lōgiſſimaz viā.i.ſi ob lōgiſſimā viam ficte:qr ſcōm veritatē ñ erat:ſic p⁹ i lra. cetera patēt. d Suſceperūt igit⁹ de cibarijs eox. Nic cōſequenter pōitur firmatio fœderis initi:cū dicitur: Suſceperūt igit⁹ de cibarijs eox. Dicūt aliqui q̄ non ſuſceperunt ad comedendum:ſed ad p̄bandū q̄ apposita fuiſſent de lōginquo. Sed hoc non videtur conuenienter dictū:qr ita bene vidiſſent hoc in manib⁹ gabaonitaꝝ:⁊ ideo dicendū q̄ acceperunt ad comedendū:licet modicum in ſignū confederationis. Iſte enim fuit modus ap̄ antiquos comedere ſimul poſt fœdera inita: vt habeꝛ ꝺ iacob⁊ laban Heñ. xxxj.⁊ adhuc ſeruatur tēpozibus modernis apud multos. e Et os dñi nō interrogauerunt.⁊ in hoc defecerunt: quia in arduis debebant recurrere ad cōſiliū dñi:ſi tñ recurriſſent forſitan ex ei⁹ reſpōſione idē fecissent:vt videbit infra. f Poſt dies aūt tres. Vbi ꝓiter ponit mēdacij detectio q̄ viſū ⁊ auditū:qr filij iſr⁹ audierūt⁊ viderūt q̄ ciuitates gabaonitarū erāt ſi te inter terminos terre ſibi .pmiſſe:⁊ patet littera. g Qui reſpōderūt. Vbi ꝓiter ponit pacti tēperatio: qa ioſue⁊ p̄ncipes ad cōpeſcēdū murmur p⁹i:⁊ ſuandū obligationē iuramēti:liberauerunt gabaonitas a morte coꝛporali:⁊ ſuppoſuerunt eos morti ciuili: videlicet ſuituri ad cedendū ligna⁊ portādū⁊ ad hauriēdū aquas⁊ portādū ad locū vbi viget cultus dei:⁊ hoc ceſſit in vtilitatē cōitatis p⁹i:q̄ tenebaī talia ministrare:⁊ iſti vocanī nathinnei i libꝛis Regū⁊ Paral.⁊ ex dict⁹ patet lra. Ad euidētiā p̄dictoꝝ q̄rit⁹ ⁊ vtꝝ ioſue⁊ p̄ncipes tenebanī ſuare iuramentū p̄dictū de fœdere cū gabaonitis. Et arguit⁹ primo q̄ non: quia erat ꝓtra dñi p̄ceptū q̄ p̄ceperat oēs habitatores illi⁹ terre occidi:vt habetur Nume. xxxiij. ⁊ in alijs locis p⁹ibus. Itē iuramētū ꝺditionatum nō tenet deficiēte ꝺditiōe:ſ iſtud iuramētū fuit ꝺditionatū. ſ.ſi illi q̄b⁹ fiebat nō eēnt de habitatoꝛib⁹ terre ꝓmissionis:q̄ ꝺditio nō ſtetit:vt patet in lra. Itē fraus⁊ dol⁹ nō debēt alicui patrocinari. ſ gabaonite videbāt dolose egisse x̄bis⁊ factis. ergo ⁊c. Jn ꝓriū videt⁹ q̄ ꝺz in lra.
b Jurauim⁹ eis i noīe dñi dei iſrael:⁊ idcirco nō poſſum⁹ eos ꝓtigere. c

a.Re.21.a

Vimus eis. Aug⁹. Querit quō iurationē quā fnādā crediderī hebrei gabaonit⁹:q̄b⁹ ita iurauerāt:⁊ anq̄ de lōginq terra venientib⁹:ſic illi mētiti fuerāt. Sciebāt enī ſe debellādos ſi cognitū eſſet eos habitare quā erāt recepturi. Mētientib⁹ ergo q̄ de lōginq terra veniſſent:p⁹ q̄z vo cognouerūt bitare eos vbi omēs q̄s ſuenirēt fm deceptū debellare debeꝛēt:noluerūt tñ frangere iurationē⁊ q̄uis eos mentitos didiciſſent:parcere maluerī cū poſſet diuersum⁹ a vobis:cum in medio noſtri ſitis? Itaq; ſub maledictione eri b+
tis ⁊ nō deficiet de ſtirpe veſtra ligna cedens:aquaſq; cōportās in domū dei mei. Qui rñderūt: Nunciatum eſt nobis ſeruis tuis:q̄ promiſiſſz dominus deus tuus moyſi ſuo ſuo vt traderet vobis omnem terram:⁊ diſperderet cunctos habitatores ei⁹. Timuim⁹ igitur valde:⁊ pui/dimus animabus noſtris:vñ terroꝛe cōpulſi:et hoc conſilium iniuimus. Nunc autez in manu tua ſumus: Quod tibi bonū et rectū videī:fac nobis. Fecit ergo ioſue vt dixerat:et liberauit eos de manu filiozum iſrael vt nō occiderētur. Decreuitq; in illo die eos eſſe in miniſterio cuncti populi⁊ altaris dñi cedētes ligna:⁊ aquas cōportātes vſq; in p̄ſens tempus in loco quez dñs elegiſſet. La. X

Q Ue cū audiſſet adoniſedech rex hieruſalē q̄ ſcilicet cepiſſet ioſue hay⁊ ſubuertiſſet eam. Sicut enī feceꝛat hiericho⁊ regi ei⁹:ſic feḉ hay
ſ q̄ ieſu experiſ amicitiaſ:mltoꝝ pariet iimiciti as.vñ:fili accedēſ ad fuituꝛē dei ꝑpara a.r.a.t.
⁊ regi illi⁹:⁊ q̄ trāſfugiſſēt gabaonite ad iſr⁹⁊ eēnt fœderati eoꝝ timuit valde. Urbs enī magna erat gabaon:⁊ vna regaliū ciuitatū:⁊ maioꝛ opido hay: oēſq; bellatoꝛes eius fortiſſimi. Abiſit ergo adoniſedech rex hieruſalē ad ohām regē ebrō:⁊ ad phārā regē hierimoth: ad iaphie quoq; regez lachis:⁊ ad dabyr regem

Reſeruētur quidē vt vināt ne ⁊tra nos ira dñi ꝓiciat ſi peieraue/rim⁹ eis. Periuriū aūt nō incurriī niſi ex trāſgreſſione iuramēti obligatoꝛij:nec ira dñi ꝓcitaī:niſi ꝓpter illud qđ ē illicitū fieri.ergo ⁊c. Rñſio. Dicēdū q̄ ſ iuramētū fuit fnādū triplici rōne. Prima accipiī ex pte gabaonitaꝝ:q̄ ſic dictuz est venerūt ad ioſue i noīe dñi volētes ei⁹ cultui ſubiici:⁊ ideo p̄ceptū dñi dei ī
terfectione habitatoꝛ terre nō videbaī cōtra eos curre/re:qđ erat datū ꝓpter malicią habitātiū in terra:⁊ obſtinatiōe eoꝝ in malis:vñ.j.rj.ca.ꝺ: de obſtinat⁹. Dñi enī ſnīa fuerat vt indurarenī corda eoꝝ⁊ pugnarēt contra iſr⁹⁊ caderēt⁊ nō mererenī vllā clemētiā ac perirēt ſicut p̄eceperat dñs moyſi. Ex quo patet q̄ gabaonite meruerūt clemētiā:nec currebat cōtra eos ſnīa dñi. Secūda accipiī ex pte filioꝝ iſrael:qr iſtud fuit ꝑmū pactū⁊ iuramētū qđ fecerūt extraneis gētib⁹:excepto tñ iuramento facto ipſi raab:qđ fuit magis ꝑticulare: vt dictū fuit. ſ.ij.ca. iſtud aūt fuit cōmune:⁊ ideo ſi fregiſſet iuramentū gabaonitas occidēdo:q̄bus iurauerāt vt non occiderent:vt patet in lra:ſ fuiſſet diuulgatū p terras⁊ circuitu:⁊ reputati fuiſſent filij iſr⁹ infideles:⁊ iuramēti trāſgreſſoꝛes in magnū ſcāḍalū illi⁹ p⁹li:⁊ p ꝓſequēs in irreuerētiā ſeu blaſphemiā dei:cuius dicebanī peculiaris p⁹lus⁊ a deo electus.⁊ ideo ad ꝟ vitāda fuandū fuit iuramētū. Tertia accipiī ex pte dei q̄ ꝓioꝛ ē ad miſerādū q̄z ad cōdenandū. Et ideo credēdū ē q̄ ioſue ex familiari ꝓſilio dei morte eoꝝ coꝛporalē mutauit in ciuilē:vt ſic de ſuis mēdacijs puniren⁊ iuramētū ſeruaretur:qđ de morte coꝛporali eis nō inferēda intelligebaī. ⁊ q̄ dñs hāc ſentētiā approbauerit: patet ex ꝟ: q̄ ꝓter afflictionē iniuſtā gabaonitaꝝ factā per ſaul:fames facta fuit in terra iſrael tribus annis:⁊ ſeptē viri de ſtirpe ſaul fuerūt crucifixi:vt habeī.ij. Reg⁹.xxj. gloſa. etiam Aug⁹. ſup ca. ꝓ. exponēdo illud. In manus tuas tradidi illos. ꝺicit ſic: Ubi neq; cōſultus ē dñs vtrū eūdū eſſet ſed vltro ſuis recte ſubuenire volētib⁹ futurā p̄nūciauit de eis victoriā. ſic poſſet de gabaonitis incōſult⁹ manere:nō quia interrogauerūt ipm q̄ eſſēt cū mētiꝛētur:ni⁊ ſi ei placuiſſet illa iuratio:q̄ ſubiectis p̄cre cogeret:crediderāt enī deo quē audierāt ꝓmiſiſſe q̄ illas gētes ſb uerteret⁊ terrā eaꝝ obtineret⁊ hāc eaꝝ fidē q̄ammodo remunerauit:qr nō p̄ditī. Ex dict⁹ ſolutū ē argumētū ꝑmū:qr ꝓtra gabaonitas nō currebat dictū p̄ceptuz vt dictū eſt. Ad ſecūdū ꝺicēdū q̄ licet in tractatu cū gabaonitis fuerit facta mētio de ꝺditiōe illa:tñ q̄ poſtea iurauerūt p̄ncipes:nō fuit poſita ſub forma iuramēti:⁊ dato q̄ fuiſſet poſita:poterat tñ iuramētū ſuari⁊ debebat ꝓpter rōes p̄dictas. Ad tertiū ꝺicēdū q̄ fraus⁊ dolus ꝓpie ſūt mēdacia in x̄bis vel factis ordiata ad malū finē:mēdacia aūt⁊ fictiōes gabaonitaꝝ licz eēnt mala de ſe:tñ ordiabanī ab eis ad bonū finē.ſ.ad eox ſalutē coꝛporalē⁊ ſpiritualē: vt patet ex p̄dict⁹. La. IX

Moraliter. b† Quib⁹ audit⁹ cūcti reges ⁊c. Per iſtos reges ꝓgregatos ad pugnādū ⁊tra ioſue⁊ p⁹lum iſr⁹ allegoꝛice ſignificanī p̄ncipes iudee⁊ imꝑatoꝛes romanoꝝ⁊ eoꝝ p̄fecti:volētes deſtruere nomē xp̄i⁊ p⁹li xp̄iani q̄ ꝓ ioſue⁊ p⁹lm iſrael ſignificanī. Et ꝺ iſta ꝓgregatiōe ⁊tra chriſtū ꝺr.pſ.ij. Aſtiterūt reges terre⁊ p̄ncipes ꝓuenerunt in vnū aduerſus dñm⁊ aduerſus xp̄m ei⁹:ſz nō potuerūt. Nā ecōtrario iſtis p̄ſecutiōib⁹ maꝛie creuit p⁹lus xp̄ian⁹:⁊ q̄ ꝓſequēs nomē xp̄i. Et ꝺ fuit figuratū Exo. j. vbi ꝺr de filijs iſr⁹: Quanto vero magis opp̄imebantur tāto magis mltiplicabanī⁊ creſcebāt. Et ideo pſalmo.ij. poſt verba p̄missa: Aſtiterūt reges ⁊c. ſubdit⁹: Dirūpamus vincula eoꝝ⁊ p̄jciam⁹ a nobis iugū ipſoꝝ. Qui habitat in celis irridebit eos. qr fecit euenire oppoſitū intētionis ſue. ſ† At illi q̄ habitabāt i gabaon ⁊c. Per gabaonitas q̄ cū veſtimētis cōciſis⁊ calciamētis veteꝛib⁹⁊ repetiatis venerūt facere fœdus cū filiis iſr⁹. Intelligi p̄t illi q̄ moꝛib⁹ ſclarib⁹ q̄rūt religionē cōtra dictū apoſtoli Coloſ.iij. Expoliātes vos veterē hominē cū actib⁹ ſuis induite nouū. ꝓpter qđ cū talibus ſubdit⁹: b† Itaq; ſūb maledictōe eritī. Aū dicit Aug⁹. Sicut nō vidi meliozes illis q̄ in monaſteriis ꝓfecerūt:ita non vidi deteriozes illis qui in monaſteriis defecerunt. La. X
b Ue cū audiſſ⁹. Vbi agit⁹ ꝺ debellatiōe q̄nq; regū ſit cōgregatoꝝ. vbi ꝑmo deſcribit⁹ occaſio belli. Secꝺo actꝰ ꝺ debellādi:ibi: Aſcēditq; ioſue. Occaſio autem

22.q.4.c.ſi nocens. t.c. ꝑdi.9. fe. 23. q.7.c.2. ibi. dutina ꝑtre q̄ ſ ſa intelligitur de gabaonite. Pm ſimō. ad ſ. de.clec.c. venerabilē. ad finem.

ter spūales autem.i.inter sctōs dei regnū eternū vel libertatē nō consequuntur.

La. X

a a Ascēdite ad me.Cū se aīa vbo dei sociat:statim patitur inimicos q̄s antea habuerat amicos:nec solū homines ſ etiā ꝓrarias virtutes. Sciat ḡ q̄ iesu expetit amicitias:multoꝝ sibi inimicitias tolerāda. vñ: Omēs q̄ pie volūt viuere in xpo pse.p.tē. Et alibi: Fili accedēs ad seruitutē dei ꝑpara aīam tuā ad tentationē. Oppugnanť etiā gabaonite ꝓpter amicitias iesu: q̄uis ligni cesores ⁊ aque gestatores.i.licet vltim⁹ meritis in ecclia sis: ſ ipo tū q̄ ptines ad iesum ipugnaris a q̄nq; regibus. Sed nec gabaonite relinquunť vl spernuntur a iesu: vl a ducib⁹ vl p̄lib⁹ teris israelitaꝝ: ſ infirmitati eoꝝ auxiliū ferť: ſ aūt agiť in nobis.vnde: Cōsolami: ni pusillanimes:sustinete ifirmos. Itē Nos aūt potēciores inbecillitates ifirmoꝝ sustinere. Sic ergo iesus cū ducibus ⁊ p̄ncipib⁹ adest his q̄ ꝓ nomine suo a ꝓrarijs virtutibus oppugnanť. Nec solū auxiliū in bello ſtat ſ etiaꝫ ꝓducit diē ⁊ spacia luc⁹:⁊ discutit aduersū noctis. b Cōgregati igitur tē. Aug⁹. Querit quō rex hierlm adonisedech ⁊ ceteri cū q̄b⁹ obsedit gabaonitas: ſm septuagīta. Primo reges ierbuseoꝝ:cū ad eos oblidēdos conuenirūt. Postea vero reges āmoꝝreoꝝ dicanť ab ipsis gabaonitis:q̄ nuncios miserūt ad iesū vt sibi subueniret. Sic aūt insperim⁹ ſm hebreum vtrobiq; āmoꝝreoꝝ dicunť: cū ꝑstet iebuseus rege fuisse hierlm: q̄ dicta est ieb⁹ tanq̄ illi⁹ gētis metropolis:⁊ vij. gētes sepe scriptura cōmemoret exterminādas: q̄ruꝫ vna phibeť āmoꝝreoꝝ:nisi forte ꝑ nomē vniuersale fuerat olim aut potiꝰ maioris ptis vt nō vna ꝑ ples in his sepē:hoc nomīe celerenť: q̄uis eēt vna ꝺ. vij. q̄ āmoꝝreoꝝ ꝓprie vocareť. Sic ē q̄dā ps q̄ ꝓprie dr libia: q̄uis ꝑ nomē vniuerse africe cōpetat:⁊ ps q̄dā q̄ ꝓprie dr asia q̄uis asiā:alij dimidiū oꝝbē terraꝝ:alij tertiā ptē posuerūt: chananei q̄z tanq̄ vna gēs in illis septem cōmemoranť:⁊ tū vniuersa ⁊ra illa originaliter terra chanaan vocatur.

c Ascenditq; iosue tē. Aug⁹. Cum obsessi gabaonite a regib⁹ āmoꝝreoꝝ missent ad iesū vt sibi subueniret:ascēdit iesus a galgala ipe ⁊ omnis ꝓlius bellatoꝝ cū illo omnipotens in fortitudine. Et dixit dñs ad iesum: Noli timere illos. In manus enī tuas tradidi eos. Nō subsistet ex ilť q̄sq; tē. vbi neq; ꝑsiluť est dñs vtrū eundū ad eos esset. Sed vltro suis recte subuēire voleńt futurā p̄nūciauit victoriā. Sic ergo posset incōsulť de gabaonitis mouere q̄ essent cū mētirenť: nisi ei placuisset illa iuratio q̄ subiectis ꝑcere cogeret:crediderant enī deo quē audierāt ꝓlo suo ꝓmisisse:q̄ illas gētes subueret ⁊ eaꝝ terrā obtineret ⁊ hāc eoꝝ fidē q̄dammodo remunerauit: q̄ non ꝓdidit. d Sol cōtra gabaon. Aduersum si possumus ostēdere quō dñs noster iesus xp̄s ꝓtelauerit lucē:⁊ maiozē fecerit diē: vel ꝓ salute hominū vel ꝓ interitu ꝓrariaꝝ virtutū. Ex q̄ saluatoꝝ aduenit:finis erat seculi. Denicq; ipse ait: Penitentiā agite:appropinquabit enī regnū celoꝝ. Sed retinuit ⁊ repssit diē ꝑsumatiōis. Videś enī de⁹ pater salutē gentiū ꝓ ipm solū posse ꝓstare: dicit ad eū. Pete a me: ⁊ dabo tibi gen. be. t. tē. Nū ḡ paterna pollicitatio ipleať ⁊ ecclia creatio aūt belli fuit eo q̄ isti quinq; reges simul cōgregati venerūt ad debellādū gabaōitas: eo q̄ eēnt ꝺfederati filijs israel ꝓpter q̄ fuerūt cōpulsi petere auxiliū a iosue: q̄ ꝺcessit ⁊ debuit ꝺcedere ꝓpter dictū fed⁹:⁊ patet ⁊ra pauc⁹ exceptis. Que cū audisset adonisedech. ſ est vera ⁊ra: sic enī hūt hebrei ⁊ li-

a eglon:dicens: Ascēdite ad me: ⁊ ferte p̄sidiuꝫ: vt expugnem⁹ gabaon: quare trāsfugerint ad iosue ⁊ ad filios israel. Congregati igiť ascēderunt quinq; reges ammoꝝreoꝝ:rex hierusalez:rex hebrō:rex hierimoth:rex lachis:rex eglon:simul cuz exercitibus suis:⁊ castrametati sūt circa gabaon oppugnantes eam. Habitatores aūt gabaon vbis obsesse miserť ad iosue qui tūc morabatur in castris apud galgalā ⁊ dixerūt ei: Ne retrahas manꝰ tuas ab auxilio seruoꝝ tuoꝝ:uz. ascēde cito ⁊ libera nos:ferq; ꝑ fidiū. Conuenerunt enim aduersū nos omnes reges āmoꝝreoꝝ qui habitāt in montanis. Ascenditq; iosue de galgal:⁊ oīs exercitus bellatoꝝ cū eo viri fortissimi. Dixitq; dñs ad iosue: Ne timeas eos. In manus eīm tuas tradidi illos. Nullus eīm ex eis tibi resistere poterit Irruit itaq; iosue sup eos repēte:tota nocte ascendens de galgalis. Et ꝓturbauit eos dñs a facie israel: ꝑtriuitq; plaga magna in gabaō:ac pſecutus est eos per viā ascēsus bethoron et percussit vsq; aqecha ⁊ maceda. Cūq; fugerēt filij israel:⁊ eēnt i descēsu bethoroō: domin⁹ misit super eos lapides magnos ō celo vsq; ad aqecha. Et mortui sūt mlto plures lapidibus grādinis:q̄s q̄s gladio pcusserāt filij israel. Tūc locutꝰ est iosue dño i die q̄ tradidit āmoꝝreū i ꝓspectu filioꝝ israel:dixitq; coram eis:Sol ꝓtra gabaō ne moueris:⁊ luna cōtra vallē haylō

a ſ iusticie.ſ.q̄ nescit occasū.b ſ Ecclie claritas

Stetertq; sol ⁊ lūa dōec vlcisceret se gēs de inimicis suis. Nōne scriptum est hoc in libro iustoꝝ?

b Mone scriptū ē ſ in libro iustoꝝ. Aliq̄ vo doctores nr̄i dicunt q̄ iste liber nō puenit ad nos:q̄ nō est trāslatus in latinū. ſ hoc nō videť puenienť dictū:q̄ saltē esset vl fuisset apd hebreos:q̄ nō dicūt expositores eoꝝ:ſ magis ꝓriū vt videbiť. Alij aūt dicūt q̄ ē liber. rij. ꝓphaꝝ:q̄ abacuch. iij. scribitur:Sol ⁊ luna steterūt in habitaculo suo.sed istud etiā videť extraneum: q̄ liber. rij. ꝓphaꝝ saltē q̄tū ad ꝓphetiā abacuch fuit scriptꝰ p magnū tempus post mortē iosue.ſ. p octingentos annos ⁊ plus:q̄ abacuch ꝓphauit pō trāsmigrationē babylonis:vt dic̄ Hieronym⁹ i ꝓlogo sup abacuch. A morte vero iosue vsq; ad trāsmigrationem fluxerť octūgēti anni ⁊ plus:q̄ patebit Si q̄s velit cōputare tpa iudiciū ⁊ regū vsq; ad illō tp̄s ꝑ ut i sacra scriptura ⁊ Josepho cōtinenť:⁊ ideo irrōnabiliter videť dictū q̄ diceret aliq̄d esse scriptū i libro scribēdo postea p tp̄s tātū. Nec pōt dici q̄ istud sit additū a trāslatore nr̄o:q̄ sic ē in hebreo.⁊ ideo aliter dicūt hebrei q̄ iste liber est liber genesis:q̄ ibi scribunť facta abraā isaac ⁊ iacob: qui fuerť excellenť iusti:⁊ ideo ꝓpter eoꝝ merita fctā sē mlta mūdi ꝓpulo israel:vt freq̄nť exꝑmiť i sacra scriptura. Dicūt igiť q̄ ſ scriptū ē Hen. cl. viij. vbi pōť bñdixit ioiacob sup manasse ⁊ ephraim:⁊ de ephraim dr: Et semē ei⁹ creſcet in gētes. hebrei dicūt: Et semē ei⁹ ꝓgregabit gētes vl congregatio gētiū:q̄ fuit ipletū i iosue: q̄ fuit de semīe ephraim q̄ q̄n dixit iosue, Sol ne moueaťⁿ tē. filij israel fuerūt cōgregati ad audiē-

ſ scat:⁊ plenitudo gētiū ītroeat: vt tādē oīs israel saluet:dies ꝓducť⁊ differť occasus:nec vnq̄ sol occūbit ſ semp oriť: dū credētiū cordib⁹ sol iusticie lumē veritaťⁱ infūdit. Cum vero ipleta fuerit mēsura credentiuꝫ ⁊ deterior aut decolor etas vltime generatiōis aduenerit:⁊ crescēte iniquitate refrigescet charitas multoꝝ ⁊ in paucis fides inueniť:tunc abbreuiabunť dies. Idē igiť dñs nouit extēdere diē cū sanctis tp̄s ē:⁊ breuiare in tpe tribulatiōis ⁊ ꝑditiōis: dū ergo spaciū lucis ꝓducit: sic vt in die honeste ambulemus.

a Fugerāt eīm q̄nq; reges. Adam. Quid ē q̄d dic̄ q̄nq; reges fuisse:⁊ hoſ i spelūcā ꝓfugisse:duplex pugna ē xp̄ianis: Perfectis q̄dē q̄lis erat Paul⁹ ⁊ Ephes⁹:sic ipe dic̄: Non ē pugna aduersus carnē ⁊ sanguinē: ſ adūsus p̄ncipatꝰ et potestates:⁊ aduersus rectores tenebrarum. Inferioribus vero contra carnem ⁊ sanguinē bis.ſ.qui adhuc carnalib⁹ vicijs ⁊ fragilitatibus ipugnanť:quod etiā in hoc loco indicari puto. Habaonitis enī bellū indictū est a quinq; regibus his qui impfecti sunt a quinq; corporeis sensibus:per aliquē enī hoꝝ vnūquemq; necesse est cadere in peccatū:hi quinq; reges gabaonitas.i.carnales homīes impugnant.

Q̄ aūt dicuntur in spelūcas confugisse. pōt hic fozitā ldicari:quia spelūca locus est in profundū terre defossus. Sensus ergo est:cū se terrenis actibus in corpore positi demerserint:⁊ nihil ad opus dei:sed totū ad ministeriū corporis egerint:in spelūcas cōfugisse dicūtur. Sciēdū tū q̄ ipa regna quoꝝ reges nūc vincūtur a iesu ⁊ cōfugiūt in spelun-

b cas:postea venūt i sortes sanctoꝝ:⁊ ps domini appellanť: sicut regnū hierusalē vel lachis vel ebron. In quibus ſ indicatur q̄ quinq; sensus in corpore positi:cū p iesum fuerit deuicti:⁊ infidelitas ab eis discesserit:⁊ mortui pctō fuerit ipis postea mīstris vtiť aīa ad facieda iusticie opa. Ita fit vt in hierlm in q̄ regnabat rex pessimus:regnet postea danid manu potēs:vel salomon rex pacificus. Assidēt vel assistunt enī corporeis sensib⁹ maligne virtutes que ad cōcupiscentias ⁊ feda p̄bēda ministeria anime sollicitēt:q̄s si fides xp̄i supauerit ⁊ in ligno cruc⁹ eī⁹ suspēse fuerit:his inemptis regnoꝝ depulsis:tūc efficiť aīa in ptē dei:⁊ hierlm regnū dei ⁊ templū in ea dño ꝓstruitur. Unde: Quia eramus ⁊ nos aliq̄n insensati:increduli:errātes ⁊ fugientes desideriis ⁊ voluptatib⁹ variis tē. Hoc est eīm hierlm aliq̄n fuisse sub rege adonizedech: vl alīs ciuitates ſ alijs. Adaman. Jesus inficit inimicos nō crudelitatē docēs:sic hereticis putāt:ſ futura in his sacrāmēta designās:vt cū pemerit reges qui regnū pctī tenēt i nobis:Sic exhibuim⁹ membra nr̄a fuire iniq̄tati ad iniq̄tatē:ita exhibeam⁹ fuire iusticie in sctificationē:ſ q̄si crudele culpať q̄d ait iesus: Pōite pedes vr̄os sup colla eoꝝ:⁊ inficite eos. Sed ſ nō crudelitas ſz hūanitas ⁊ benignitas inuēniť. Etinā ⁊ tu ponas pedes tuos super serpētes ⁊ scorpiōes ⁊ sup oēm virtutē inimici:⁊ ꝓculces draconē ⁊ regulū:q̄ aliq̄n in te regnauit vt oīb⁹ interēptis q̄ regnabāt in te ope pctī sol⁹ i te regnet ie-

sus xp̄s. b Nos aūt nolite stare. Adamā. Bella iesu ⁊ regū:atq; hostiū strages:celestiū rex vmbra sunt eoꝝ.ſ.bello rū q̄ iesus xp̄s cū exercitu suo ⁊ maiestatib⁹.i.credētiū populis ⁊ eoꝝ ducib⁹ ꝓtra ꝑabulō ⁊ ei⁹ angelos ꝓliať. Ipe ē enī q̄ in paulo ⁊ i ephesijs pugnat ꝓtra rectores tenebraꝝ. Et vide o hereticе quō noua veteribꝰ ꝓcedāt: ꝓmissuꝫ est veteribꝰ regnū terre sēcⁿ ⁊ fluētis lac ⁊ mel:q̄ tūc a pessimis incolis ⁊ regib⁹ incolebať. Uenit in hāc terrā iesus cū exercitu suo ⁊ israeliticis ducib⁹ expugnat:oēs interimit ⁊ obtinet:⁊ ꝓ victorie merito accipit eoꝝ regna:tibi ꝓ euāgeliū nō ꝓmittunť regna terre:ſ celoꝝ nec vacua. Habēt eīm habitatores pctōres ⁊ demones ꝺ q̄s aplica tuba te horať ad ꝓliū:⁊ sic ibi dicebat iesus:q̄ bellū vob ñ erit adūsus ammoꝝreos:phereꝫeos:cueos ⁊ iebuꝫeos: ita ⁊ ſ Paul⁹ dic̄: Nō ē nob pugna adūsus carnē ⁊ sāguinē. i. nō sic pugnabim⁹: vt antiq̄:nec in terris nob cū homīb⁹ habēda sūt ꝓlia: ꝓtra p̄ncipatus ⁊ ptātes ꝓtra mūdi hui⁹ rectoꝝes tenebraꝝ huꝫ. Jā intelligis i q̄bus locis ſ tibi mouēda sint certamina: vel si nō ītelligis manifestⁿ audi ꝓtra spūalia neq̄cie in celestib⁹. Audisti q̄ tibi bello ⁊ inde celestibus expellēdi sūt vt possis loca regni celoꝝ hereditatis sorte ꝓcipe. Hoc quoq; i euāgelio dñs ait: A diebꝰ Jobis regnū celoꝝ vimpatiť:⁊ violēti rapiūt illō. Potes ḡ sibi saluatori nr̄o calūniā facere q̄ regnū celoꝝ q̄ fidelib⁹ ꝓmisit: violenť diripi iubet. Cum aūt facere ſ ē possideťē violenť expellere ⁊ posſessionē diripe. Quid ḡ accusaťⁿ feciſle iesū successorē moyſi:atq; vtinā agiret nob iesus thesaurꝰ sapie sue: vt videre-

a ſ christi⁹ lumē veritaťⁱ infūdēs b ſ ecclesie.

Stetit itaq; sol i medio celi:et nō festinauit occūbere spacio vnⁱ diei. Nō fuit aūt ⁊ postea tā longa dies obediēte domino voci

a ſ Quia semper oritur fidelibus

a ſ sic cū contra demones pugnam⁹:assistit nobis sol iusticie qui ait: Ego vobiscuꝫ sū vsq; ad cōsummationem secⁱ.

c

a ſ sic cū contra demones pugnam⁹:assistit nobis sol iusticie qui ait: Ego vobiscuꝫ sū vsq; ad cōsummationem secⁱ.

hois ⁊ pugnāt ꝓ israel. Reuersus

d

a ſ q̄nq; sensib⁹ corpis terrenis accidonaliter imersi.

est iosue cū omni israel:in castra galgale:fugerāt eīm q̄nq; reges ⁊ se abscōderāt in spelūca vbis maceda. Nūciatūq; ē iosue q̄ i-

ſ iesu christo

uenti eēnt quinq; reges: latētes in spelūca vbis maceda. Qui ꝑ cepit socijs ⁊ ait: Voluite saxa i gentia ad os spelūce:⁊ pōite viros idustrios q̄ dautos custodiant. Vos aūt nolite stare:sed p

e

f

a ſ cōrarias poreſtares que sensibus assistūt.

seqmi hostes: et extremos q̄sq; fugientiū cedite. Ne dimittatis eos vbiū suaꝝ intrare p̄sidia quos tradidit dominus deⁱ vester in manⁿ vr̄as. Celis ergo aduersarijs plaga magna ⁊ vsq; ad ternitionez pene cōsumptis:hi qui israel effugere potuerūt:ingres-

a ſ incolumis:qui enim sub iesu militat: non suscipit inimici ignita iacula.

si sūt ciuitates munitas. Reuersusq; est omnis exercitus ad iosue i maceda vbi tūc erāt castra: tra filios israel mutire ausus ē. Precepitq; iosue dicens: Apite os spelūcē:⁊ pducite ad me q̄nq; reges q̄ i ea latitāt. Fecerūtq; ministrivt sibi fuerat imperatū: ⁊ adduxerūt ad eū quinq; reges de spelunca:regem hierusalem: regem ebron:regem hierimoth: regem lachis:regem eglō. Cūq; educti essent ad eū:vocauit omnes virōs israel:⁊ ait ad p̄ncipes exercitus qui secū erant: Ite ⁊ ponite pedes sup colla regū istorum. Qui cū perrexissent ⁊ subiectorum colla pedibus calcarent

b

g

a ſ ecclesie b ſ in nullo discordantes.

a ſ sup aspi. ⁊ bas. ambu. ⁊ ꝑcal. leonē ⁊ draco.

a ſ quasi viriliter agite:⁊ ꝓsp. qui spe. in dño.

a ſ spirituū scilicet ⁊ viciorum.

rursuꝫ ait ad eos: Nolite timere nec paueatis:ꝓfortamini ⁊ estote robusti. Sic ei faciet dominⁿ

ti ad audiēdum ſ verbū ſm q̄ dicit ī textu. Dixitq; coram eis:sol ꝓtra gabaon tē. vt admiraremⁿ ⁊ regratiaremⁿ deo ꝺ tāto beneficio et miraculo celitus sibi dato.

a Stetit itaq; sol in medio celi:ter ſ vidēt q̄ erat tūc ī pūcto meridionali: nisi dicatur q̄ mediū celi aliquā do vocať totū q̄ est supra hemisperium nostrum.

b Non fuit ante et postea tā longa dies.in fine capituli diceť q̄liter ſ intelligēdū sit.

c Obediēte dño i. cōdescēdēte: q̄ obediētia ꝓprie loquēdo ē iferioris ad suꝑiorem: ꝺ secūdo vero ecōuerſo ſuꝑioris ad iferiorē. d Reuersusq; ē iosue tē. ſ ꝺ: ſ ꝑ anticipationē: q̄ non fuit ibi reuersus ꝺnec hab̄isset victoriā cōpletā q̄tū ad ea q̄ tractanť in ſ capitulo: vt habeť i fine hui⁹ capituli:⁊ adhuc erat in pseqūdo aduersarios: vt patz in ſra. e Voluite saxa i gentia ad os spelūce: vt nō possint ibi latētes p̄ se exire. f Et ponite tē. ne ab exteriori bus possint educi ind:cetera patēt. g Reuertusq; ē oīs. Hic ꝓsequitur descriptio manifestatio victorie. ꝓmo ī ſ q̄ exercit⁹ iosue redūt in numero integro. ſecⁱo q̄ ad uersarij nō fuerūt ausi eos īuadere. ideo subditur:

h Nullusq; ꝓtra filios israel mutire ausus est tē. ſ. ꝓ tunc:sz postea alij ꝓtra eos pugnauerūt: vt patēt capitulo sequēti. tertio ꝓ hoc q̄ ꝓncipes exercitus ꝓsuerūt pedes suos sup colla q̄nq; regū q̄ latuerāt i spelūca:i signū q̄ eorū aduersarij q̄ nō dū erāt debellati: pedib⁹ eoꝝ ſbijcerentur:⁊ patet litera vsq

mus cui⁹ celestiū spūaliū hostiū q̄ ꝑpugnāt israel figurā tenuit ꝓceps iste de maceda ⁊ ille de lachis ⁊ ille de lebna: aut cuius intra me vicij vel erroris: quibus anima implicat formā tenēt singuli quinq; eor̄. quos iesu duce iterfecit populus dei: hi. s. q̄ audiūt mādata ei⁹: q̄bus tribuit facultatē calcādi sup ꝑpentes ⁊ scorpiones ⁊ omnē potestatē inimici. Ozem⁹ ergo vt pedes nostri tā speciosi sint: ⁊ tā validi q̄ possint calcare cerulces inimicoz̄: ⁊ ita caput serpentis conculcare vt calcaneum nostrum non possit mordere. Qui enim pugnat sub iesu duce debet illud ꝓmereri quod de illis bellatoribus scriptuz est: Et reuersus est vniuersus ꝓplus ad iesum icolumis: ⁊ nō mutiuit quisq̄ de filijs israel in lingua sua. Qui enī sub iesu militat incolumis debet redire de ꝑlio: nec vsq̄ er iacul⁹ maligni ignitis vulnᵇ accipe: nec corde nec cogitatiōe pollui. ¶ Nō ātaddit q: null⁹ mutiuit in lingua sua: videl⁹ dici: q: nemo de victoria se iactauit: nec sue ꝑturi ascripsit. Sciūt enī q: iesus victoriam tribuit. Ān: Nō aūt ego ꝑ gra dei q̄ in me est. ⁊ alib: Cū āt feceritis hec oīa: dicite: q: fui inutiles sum⁹. ¶ Atinā dñs me⁹ iesus ocedat mihi calcare ispūm fornicatiōis: ⁊ ceruicem ispūs iracūdie ⁊ furoris ⁊ auaricie: demonēt iactātiā: ⁊ ꝑterere pedibus meis supbie spūm: ⁊ cū hec fecero: gesti opis summā: non mihi ꝭ cruci ei⁹ appēdere: ſm illd: Per quez mihi mūd⁹ crucifixus ē ⁊c. non āt ego: ꝑ gra ei⁹ q̄ ē in me. Nō si fecero dicēt mihi q̄ antiq⁹ iesus dic: Virilit agite ⁊ ꝓfortami: ne timeat⁹: nec vereamī a facie eor̄: q: dñs de⁹ tradidit vob oēs inimicos in manus. ¶ Adamā. Dia hec in figura ꝓtingebāt illī. Scripta sūt aūt ꝓter nos. Que cū legit q̄ in manifesto iudeⁿ ē: ⁊ in carne circūcisus putat tm̄ bella descripta ⁊ interit⁹ hostium ⁊ israelitas duce iesu vicisse ⁊ diripuisse regna gentiū. Qui ẋo in occulto iudeus est: idest ꝓianus qui iesum nō filium naue: sed filium dei sequitur: intelligit hec mysteria esse regni celorū et dicit: quia etiam nūc pugnat iesus contra virtutes cōtrari⁹: ⁊ eiecit de ciuitatibus possessis: id est animab⁹ nostris: et iterfecit reges q̄ regnabant in animab⁹ nostri⁹: ne vltra regnet peccatū i nobis: vt exclusa lege peccati: fiat aīa nostra ciuitas dei ⁊ regnet in ea de⁹: ⁊ dicat nob: Ecce regnū dei intra vos ē.

F Est g̃ miſicordia q̄ heretic⁹ videt crudelitas: q̄ iesus x̄ps ꝑ singlas ciuitates. i. aīas credētiū cōplet vt cōpleuit: vt q̄ possidebant a pessimis regib⁹ expulsis his ⁊ pemptis: facere eas dignet habitaculū dei: ⁊ tēplū spūscti: ⁊ mēbra q̄ fuerāt iniqtati fuīāt iustitie. Sic g̃ intellige q̄ iterfecit iesus regē hierich: ⁊ regē hay: ⁊ regē lebna: ⁊ regē lachis: ⁊ regē ebron: vt omnes anume que sub pessimis regib⁹ legē pcti colebāt: nūc sub dei legibus agāt. ¶ Lebna quoq; cādoz interp̄tat q̄ diuerse itelligit. Est enī cādoz lepre ⁊ cādoz lucē: ⁊ cādorē q̄dē lepre habuit lebna sub regib⁹ malis: ꝑ cū ad israeliticū ꝑpm̄ puēit cādorem lucis accepit. ¶ Lachis etiā interp̄tat iter q̄ ⁊ laudabile in scripturis est ⁊ culpabile. Unde: Iter ipioz peribit. Et alibi: Iter rectū facite pedib⁹ vestris. Primo ergo iter ipiozū fuit lachis ciuitas: quo destructo postmodū israelitis regnātibus ad rectū iter pervenit. ¶ Ebron cōiunctio vel cōiugium. Cōiūctio vero anime nostre fuit ꝓmo cū viro pessimo cabulo: quo mortuo liberata est a lege priozis: ⁊ coniūcta est a lege poris: ⁊ coniuncta viro bono ⁊ legitimo: de quo paul⁹ dic: Statui vos vni viro virginē castā exhibere xp̄o. Sic ergo ipsoruz nominū intelligentia ad geminū ꝙsonat statū. Sic meli⁹ ē intelligi bella israelitica: ⁊ ꝑuerti vbes ⁊ regna: sic religiosi⁹ apparet subuertisse iesū vbes singulas: vt nihil in eis relinqueretur quod spiraret: neq; q̄ saluus fieret: neq; qui effugeret vt nullus. s. malicie sensus in anima vltra respiret: vel ire vl̄ concupiscentie saluet affectus. Nullus sit qui effugiat de ore ſmo malus. Sic edificant ciuitates inde: eteni nūc cuiusq; animā destruit iesus ⁊ edificat. Primū enī op⁹ dei est eradicare mala: spinas ⁊ tribulos viciozū: dū enī occupāt terrā: hec nō potest semina sancta suscipere. Necesse est ergo primū plantā eradicare peccati: quam non plantauit pater celest⁹: ignicq; cōsumi. Secundū opus est plantare. Moyses dicit: quia plātauit deus paradisum. Sed ⁊ nunc plantat in animabus credētiū. In anima enim de qua excidit iram: plantat mansuetudinez: de q̄ excidit supbiā: plātat hūilitatē: de qua eradicat lasciniā: plātat pudicitiā: ertirpata ignorātia iserit sciētiā: tal⁹ dicit esse plantatio dei magis q̄z insensibilium lignorum: est enī in pr̄mis opus verbi dei destruere edificia cabolica. Ille enim turres superbie: ⁊ muros elationis in vno quoq; extruit que sermo dei destruit: vt efficiamur dei cultura: ⁊ dei edificatio sup̄a fundamenta apostolorum ⁊ ꝓphetaruz positi: ⁊ effici mur in hereditatē terre sancte in parte israelitica exterris hostibus nostris.

§ spiritualibus.

cūctis hostibus vr̄is aduersum
§ spiritualibus armis.
quos dimicabitis. Percussitq; ꝭ xp̄s § morte sua § q: in ligno cruc triūpha.
ihesus ⁊ interfecit eos: ātq; suspēdit sup quinq; stipites: fuertq; suspēsi vsq; ad vesperū. Cunq; occūberet sol: precepit socijs vt deponerēt eos de patibulis: q: b̄ erat ꝑceptum in lege Deutero. .xxj. a
b Eodē die. Postq̄ descripta est debellatio hostiū: b cōsequēter describitur captio ciuitatū. ⁊ patet lra vsq; ibi:

c Ascēdit q̄z cum omni israel de eglō in ebron ⁊ pugnauit contra eam cepitq; eā ꝑcussit i ore gladij. b est intelligendū de ꝑte ciuitat⁹ ebron que erat in valle. reliquā ꝑtez que erat fortioz cepit caleph p⁹ea: vt habetur infra. xv. ca. ⁊ Judi. j. Uel pōt dici q̄ b̄ dicitur per anticipationē: q: ei attribuitur q̄d postea fecit caleph: qui ex cōcessiōe iosue habuit ebron: vt habetur infra xiij. ca.

d Begē quoq; eius. hoc potest exponi dupliciter. Uno modo de rege ebron quem sup̄derat: vt dictum est. Alio mō de alio rege nouo: vtpote q: filiⁿ mortuo sūscepat: si rex erat ꝑ heredi⁹tatē: vel q: populⁿ regē nouū sibi elegerat si erat ꝑ electionem: inter suspensiones enī ꝑdicti regis ⁊ factū istō iosue plures ciuitates ceperat: vt patet in ꝑtu: ⁊ ideo tempore interme/dio potuerat fieri īstitutio noui regis prędictis modis. Cetera patent vsq; ibi:

a. §. coniunctio vel coniugium.

omni israel de eglon in ebron et pugnauit contra eam: cepitq; ⁊ § destruxit mala vt edificaret bona. § vbi dei.
percussit i ore gladij: regē q̄q; eiⁿ ⁊ oīa oppida regionis illius vniuersasq; animas que i ea fuerāt commorātę. Nō reliquit i ea vllas reliquias Sicut fecerat eglō sic fecit ⁊ ebron: cuncta que i ea repperit consumens gladio. In de reuersus i dabyr cepit eā atq; vastauit: regez quoq; eius atq; omnia per circūitū oppida ꝑcus/

Dēu.xx

Ome qō

a Ome qō sp̄irare poterat interfecit. qō itelligit ō spē hūana: bruta cū aialia cesserūt i p̄dam bellantiū. b A cadesbarne vsq; ad gaçam: hec est ē lōgitudo terre ab oriēte i occidentē. c Uno imperu cepit. q̄tū ad p̄mū bellū: q: multo tēpore pugnauit iosue: vt habet ca. se. Circa p̄dicta de statione solis pōt q̄r: q̄ fuit lōg oz dies: sub iosue vel sub ecechia? Et dicūt alij q̄ illa fuit longioz q̄ fuit sub iosue: eo q̄ oz in ꝑtu. Nō fuit ante ⁊ postea tā lōga dies: vt dictū ē. Sed occurrit difficultas: q: de die sub Ecechia scribit .iij. Regū. xx. ⁊ Esa. xxxviij. q̄ sol retrocessit decē lineis vel gradib⁹: quib⁹ decē gnanᵗ decē hore fm cōmuniorē opinionē. Ad cui⁹ solutionē dicunt alij: q̄ sol retrocessit subito: ⁊ iō dies nō fuit augmētata: misi tm̄ decē horis: q̄b⁹ succesiue redijt ad locū vñ retrocesserat: ⁊ vlter.⁹ vsq; ad occasū descēdit ꝑ duas horas. q̄. r. hore dieī trāserant q̄n sol retrocessit: ⁊ fm b illa dies artificialis de q̄ est fmo: fuit tm̄. xxij. horaz: dies autez sub iosue fuit. xiij. horarū: q: sol stetit īmobilis spacio vnius dieī artificialis: ⁊ postea cursū suo naturali iuit ad occasū: ⁊ sic illa dies fuit duplicata. Sz q: ecechias q̄suit signū notabile ab oīb⁹: vt videt. iiij. Regū. xx. ca. ⁊ Esa. xxxviij. Et magⁿ fuit notabile signū sol⁹ retrocedendo successiue: ⁊ magis notū plurib⁹ q̄s si retrocessisset subito. Q̄ dicūt aliqui q̄ due linee in horologio achaz faciebāt tm̄ vnā horā: ⁊ iō sol retrocedēdo. r. lineis successiue: ⁊ redeundo ad locū vñ retrocesserat fec tm̄. r. horas: ⁊ sic idē habeet q̄d pr⁹: scz q̄ dies sub iosue fuit lōgioz duab⁹ horis. Alij ẋo innitentes dictis Dionysij dicūt q̄ dies sb ecechia fuit lōgior. Dicit enī Dionysi⁹ i epla ad Policarpū q̄ dies sb ecechia fuit fere triplicata: q̄m dfecert tm̄ hore q̄tuoz: q: fm ipm sol ꝑcesserat ō oriente in occidentē p. r. horas: ⁊ retrocessit successiue p. r. horas: ⁊ p decē alias redijt ad locū vñ retrocesserat ⁊ vltra. pcessit ad occidentez p duas horas: ⁊ sic dies artificialis fuit augmentata. xx. horis: ⁊ sic fuit. xxij. horaz. Illa autē que fuit sub iosue. xxiij. tm̄: q: illa dies nō fuit nisi duplicata. Ad illud aūt q̄d dicit in b loco: Nō fuit aī ⁊ post tā lōga dies ⁊c. Dicūt q̄ hoc refert ad tps in q̄ iosue scripsit libū istuz: q: pⁿ victoriā p̄dictā virit lōgo tpe: ⁊ libū istū scripsit circa finē vite sue: ⁊ vsq; ad tps illud nō fuit tā lōga dies aī victoriaz dictā neq; post: ꝑ b tm̄ nō excludit quin dies sb ecechia que fuit postea fuerit lōgioz: ꝑ q: bonū ē sustinere dicta sacre scripture q̄tuz ē possibile: q̄ absolute dic hic q̄ nō fuit tā lōga dies aī neq; post. Idco nō obstātib⁹ p̄dictis potest dici q̄ dies sb iosue fuit longioz: q: vt dictū ē. s. .iiij. ca. Filij israel trāsierūt ioz/danē decima die mēsis p̄mi: q̄ apud hebreos incipit a p̄ma lunatione ꝓpinq̄or equinoctio vernali: ⁊ q̄rtadecia die eiusdez mensis celebrauerūt pasca: ⁊ postea septē diebus obsederunt hiericho: ⁊ postea miserūt explozatores ad ciuitatem hay: postea bellatores ꝙtra eam: qui deuicti fuerūt ꝑter peccatum achan: q̄ depḡenso ⁊ punito postea ceperūt hay ⁊ bethauen: quib⁹ pactis venerūt gabaonite ⁊ ꝙfederati fuerūt filijs israel: ꝑter quā cōfederatiōez q̄nq; reges obsederūt eos: ⁊ iosue ab eis rogatus venit ad liberandū eos pugnādo ꝙtra reges p̄dictos: in qua pugna fuit statio solis: vt p̄z ex p̄dictis. In tot aūt ⁊ tantis agendis bene ⁊ ꝓbabiliter potest dici q̄ fuit tempus ab equinoctio vernali vsq; ad medietatem Junij vel circiter: tunc ẋo dies artificialis hz. xviij. horas: ⁊ tūc fuit duplicata vt dictū est: ⁊ p ꝙsequēs fuit. xxxvj. horarū: dies aūt sub Ecechia fuit. xxxij. horaz ad plus: vt patet ex supradictis: ⁊ sic videt q̄ sub iosue fuerit maior dies. Ad cui⁹ itellectū ē sciendū q̄ q̄stio ē de q̄ntitate dieī artificialis ⁊ de eius augmēto: quia dies augmētari sub iosue ⁊ ecechia fuert artificiales. Quātitas ẋo dieī artificialis variat fm diuersitatem climatū ⁊ fm approp̄inq̄tionē maiorē ad solsticiū estiuale ⁊ hyemale: ⁊ iō licet i oīi climate ⁊ q̄libet tpe anni q̄libet dies artificialis habeat. xij. horas artificiales: tm̄ horas naturales hz aliq̄n plures: aliq̄n pauciores. In tertio vero climate dies bruissima scz q̄n sol est i solsticio hyemali hz. x. horas Lōgissima ẋo scz q̄n sol ē i solsticio estiuali hz. xiij. horas: q̄/

sit i ore gladij. Nō dimisit in ea vllas reliq̄as. Sic fecerat ebrō ⁊ lebna ⁊ regib⁹ eaz: sic fecit dabyr ⁊ regi illius. Percussit itaq; iosue omnē terrā mōtanā ⁊ meridianaz atq; cāpestrē ⁊ aseroth cū regibus suis. Non dimisit in ea vllas reliquias: sed oīne qō a spirare poterat interfecit: sic ꝑceperat ei dñs deus israel: a cab desbarne vsq; gaçam. Omēz terram gosen vsq; gabaon: vniuersosq; reges ⁊ regiōes eoz vno c impetu cepit atq; vastauit. Dominus enī de⁹ israel pugnabat ꝓ eo. Reuersusq; ē cū oīi israel ad locū castroz in galgala.

stio aūt nostra debet applicari ad tertiū clima: q̄z in eo est hierusalez vbi erat Ecechias q̄n dies fuit sibi plongata: ⁊ similr iosue erat satis ꝓpe hierusalē q̄n ꝓlongauit deus diez ad ei⁹ petitionē. Si aūt dicāt q: dies ꝓlongata sub iosue fuit in solsticio estiuali: q̄d satis ꝓbabiliter pōt dici eo ꝙ eodem anno iosue aliqua alia bella peregerat. Seq̄tur q: illa duplicata habuit. xxviij. horas: ⁊ si ꝓter oppositionē dicaī q̄ dies ꝓlongata sub Ecechia fuerit in solsticio hyemali: q̄d fat⁹ ꝓbabilit pōt dici: vt videbit postea: sic dies ille habuit tm̄. xxvj. horas naturales ⁊ duas ptes vni⁹ hore naturalis: q̄ tm̄ oz hore artificiales q̄ deficiūt a ꝑfecta triplicatiōe illi⁹ dici: vt patet ex p̄dictis: nō valer⁹ nisi tres horas ⁊ tertiam ptem vni⁹ hore: ⁊ sic habeet q̄ dies sub iosue fuerit longioz in vna hora naturali: ⁊ tertia ꝑte vnius hore naturalis. Prōbatio assumpti scz q̄ ꝓbabilit pōt dici diem sub ecechia ꝓlōgataz fuisse in solsticio hyemali ⁊ b ratiōe climat⁹: q: in tertio climate sol eleuaī in meridie minoris dieī p. xxxvj. gradus fere: et ideo tale tps est ibi tūc quale est apud nos in septimo climate circa finē februarij p. xij. dies aī equinoctiū vernale q̄d ē tempus satis aptū ad ꝓcedendū ad bellū: cum non sit nimis calidū nec nimis frigidū. Dies aūt ꝓlongata fuit ecechie ante ꝑcussionē exercitus sennacherib: vt ostendit. iiij. Regū. xx. p. cussio autē illa fuit q̄n sennacherib venit cū exercitu magno ꝙtra hierusalē. ⁊ sic ꝓz ꝓpositum scz q̄ ꝓbabiliter pōt dici illam diem in solsticio hyemali fuisse. Ad dictū aūt Dionysij dicētis q̄ illa dies sub ecechia fuit .xxij. horaz. Dicendū q̄ loquit de horis artificialibus ⁊ ille valerent tm̄. xxvj. horas naturales: et duas partes vnius hore vt dictum est.

Moraliter. bt Que cū audisset adonicedech. Hic describit pugna iosue ꝙtra q̄nq; reges āmoreoz ꝑ q̄s intelligi pōt q̄nq; sensus corp⁹ pugnantes ꝙtra dictamē rōnis q̄ p iosue significat vt. s. dictuz est. De hac pugna dicit Hal. v. Caro concupiscit aduersus spiritū et spiritus aduersus carnē. Quinq; ẋo reges p̄dicti per q̄tuor fuert debellati. s. p gladios filioz israel ⁊ p lapides grādinis: ⁊ p ibisitētiā solis ⁊ lunc. ⁊ ist⁹ spūaliter itelligēdo debellanᵗ sensus carnis: Per gladios em̄ filioz israel itelligunt ẋba diuīa: q̄ sūt spūales gladij Eph. vj. Et gladiū spūs q̄d est verbū dei. Or āt p gladios istos debellenᵗ sensus carnis dic Hiero. ad rusticū moachū: Ama scāz scpturaz studiū ⁊ carnis vicia nō amabis. Per lapides ẋo grādinis intelligunt act⁹ pnie. s. ieiunia: vigilie: asperitas: vici⁹ ⁊ vestit⁹ ⁊ cetere discipline q̄ carnis sensus ꝑcutiūt ⁊ infrigidāt ⁊ domāt magis q̄z studiū sūt sacre scpture: iō dr: d† Et mortui sūt multo plures lapidibus ⁊c. Per assistentiam ẋo solis intelligit adiutoriū christi q̄ sol est iusticie ꝓtra tēptatiōes carnis. j. Coz. x. Fidelis de⁹ q̄ nō patiet vos tēptari supra id q̄d potest⁹: ꝙ faciet cū tēptatiōe ꝓuentū vt possit⁹ sustinere. Per assistentiaz ẋo lune intelligit adiutoriū ẋginis marie: q̄ Cañ. vj. dr terribilis vt castroz acies ordinata: ꝓpt q̄d ꝑ ei⁹ auxiliū ꝓuenit nobis d sensib⁹ carnis victoria gl̄iosa. † Jte ⁊ ponite pedes vestros sup colla regū istoz. Per ꝙ aūt q̄ iosue ꝑcepit ꝓncipib⁹ israel ponere pedes suos sup colla q̄nq; regū: significatū fuit q̄ q̄nq; sensus carnis subijci debent imperio rōnis.

In ca. x. vbi dr i postilla: Nō fuit antea ⁊ p⁹ea tā lōga dies.

Additio. Jurta sniam lr̄alem ꝓpt intellectū tā illi⁹ hist⁹ie q̄z Ecechie i. iij. Regū. xx. ⁊ Esa. xxxviij. pōt ꝓbabilit dici salua tñ scōz auctē: q: dies illa in q̄ illō miraculū i horologio achaz diuinit⁹ ecechie fuit factū: n longioz nec breuioz fuit solito: et sic cessat tota altercatio pstillatoris in hoc ca. circa istā materiā ꝓtēta: q̄liter em̄ hoc intelligatur dño dirigente videbit infra. iij. Regū. xx.

Replica. In ca. x. vbi postillator: disputat ō statione solis ꝛ iosue Burgen. allegat digressionē quā facit⁹ ē ō hac statiōe ⁊ retrogradatiōe tpe ecechie circa. xx. iiij. Regū. vbi mira ꝓtra sanctoz auctoritatē sine ratione imaginat. ⁊ ibi vide correctoriū satis rationabile.

c

Capitulum. XI

Que La. XI

Que cū audisset Adam. Has scripturas aī aduē/ ¶ q tū christi cū legeret isr'l scom carnē: nō i eis intelligēs nisi bel la ⁊ sanguinis effusionē: ad ferocitatē acuebat: ⁊ bellis ac se ditioīb⁹ pascebat. Sz postq̄ ꝑsentia iesu christi sciētie lumē infudit: cū ipse sit pax nostra: pacē docet: delectiōes bellor. Pax em̄ reddit aīe si ab ea hostes peccata sez ⁊ vicia ꝓpellant: ideo ꝑm traditionem iesu christi legentes ista armamur ⁊ ocramur ad ꝓeliū: sed cōtra ho stes qui de corde nostro ꝓcedunt cogitatiōes. s. malas: furta: falsa te stimonia ⁊ hmōi: vt nullum relinquamus qui saluus fiat: vel qui re spiret: bis em̄ victis vincem⁹ eas aereas potestates ⁊ regno suo q̄ inter nos supra vicior sedes locauerāt depellemus. Superi⁹ rex hie/ rusalē ꝓgreadit secum quattuor reges contra iesu: als iosue: ⁊ cō/ tra filios israel. Huc aūt nō vn⁹ quattuor cōgregat aut q̄nq̄: s mul/ titudinem nimiam. vnde: Et aut auduit iabin rex asor misit ad io/ bab regem āmorreorū ⁊c. Vides quanta aduersus iesum ⁊ dei ꝑm cōtrariarū virtutum cōcitanē examina: hi em̄ demones ante aduen/ tum christi quieti ⁊ securi animas possidentes regnabāt. Sz vbi gra tia ⁊ misericordia saluatoris apparuit ⁊ pie ⁊ sancte viuere docuit: vt libertatē suaz ⁊ imaginē dei: anima quecz̄ suscipiat. Hac de causa an tiqui possessores ad pugnam ꝓuocanē: ⁊ si oꝑimanē primi: multo plures consurgunt ⁊ in malum conspirant: ⁊ si secū dī victi fuerint: alij nequiores erurgēt ⁊ forte quāto magis angeē populus dei ⁊ ml/ tiplicat: tanto illi plures ad oppugnandū cōspirant. Primus oīm ⁊ auctor belli qui ceteros ad coniurationem inuitat: ipe est iabin rex asor. Jabin aūt interpretat sensus vel prudētia: s hoc sensu Esaias: Et inducā sup te sensum magnū principe assyrior: qui dixit mea vir tute faciam: ⁊ sapientia sensus mei auferam fines gentiū ⁊c. Serpēs quoq̄ in paradiso fuisse scribitur prudētior oīm bestiar. Et villicus iniquitatis prudentior fecisse dicitur. Asor vero interpretatur aula. Est ergo omis terra aula hui⁹ regis qui est cabolus. Hī in euāgelio scriptū ē: Quia est fort' i aula sua securus dormies: vsqueq̄ veiat fo tior: qui ipm alliget ⁊ auferat que possidet. Iste mittit ad iobaz et ad regē maron. Jobaz interptat inimicitie: maron amaritudines. Mittit ē cabolus ad aliā virtutem inimicā que amaritudinū rex ē: quo auctore. s. omnes amaritudines miseriq̄ mortalibus infligunt: diuersa sez genera peccati. Nihil em̄ amari⁹ peccato: ⁊ si quedā dul cia videanē in ꝑmis. vñ Salomon: Jn nouissimis felle amarius in uenies ⁊c. Justicia vero in ꝑmis amara videē: in fine mel dulcior cū virtutis fructū attulerit. Misit ē cabolus ad iobaz inimicū ama ritudinis regē. Misit etiā ad regē symeon q̄ interptat exauditio: exauditio vero duplex est: vel cū exaudit deus hominē vñ et symeon patriarcha nomē accepit: qr de⁹ precē matr' ei⁹ exaudiuit: vl cū ꝑcc ptum caboli homo exaudit dicentis: Si procidēs adorauerit me/ ti/ bi dabo hec oīa. Sz qui iesum sequit dicit ei: Hām deū adorabo ⁊ illi soli seruiā: audiūt illū q̄ sunt ex ꝑte ei⁹. Sicut iste symeon q̄ illum audiēs venit ad pugnā ꝓtra iesu. Mittit ⁊ ad regē ciph q̄ interptat quō fluxit āmiratiue. s. Mirandū em̄ ē quō fluant oīa que sūt hui⁹ mūdi: q̄ apud infideles manētia putanē. Qui aūt ꝓfiderat rerū rati onem ⁊ oīm mundanor transitū: dicit quō fluit. Vocat aūt ꝓtra filios israel cabolus etiam eos qui contra sidonem magnā sūt. Ego quidem in locis sidonis aliquotiens morat⁹: non cōperi duas eē sidones: vnam paruā ⁊ aliā magnā quantū ad terrenū ptinet locū. Sed sidon interptat venatrix: vel venatores ⁊ demonū quor multe differētie sūt: q̄dā sūt venatores in magnis peccat' alij i paruis. Cū in delicijs carnis aīa decipit in paruo capta dicit. Cum vero dei ꝑ uidentia negat: aut demones quasi deū colit in magno decepta est: Mittit etiā ad montana: ꝺ est oīs sensus: qui extollit se ⁊ erigit cō tra sciam dei. Mittit etiā ad arabā. i. insidias. Jnnuit em̄ Xrutes insidiatrices: q̄ hūanas aīas nō vi: nec apte: s ipeouisis insidijs deci piūt. Hī insidiat in abscōdito q̄si leo in spelūca sua insidiat vt rapi/ at pauperē ⁊c. ꝺ q̄libet paul⁹ dic: Nō ignoram⁹ astutias ei⁹. Mit/ tit etiā in ceneroth: qꝺ interptat q̄si lucerne nō lucerne. Aliud ē em̄ lucerna: aliud q̄si lucerna: Johānes erat lucerna ardens: qr erat an/ gelus lucis. Quasi lucerna est ille qui trāsfigurat se i angelū lucis. Sūt etiā q̄ in ecclia fidē catholicā docēt: ⁊ plebē dei verbo veritatis illuminat lucerne ardentes. Qui vero ad heretica dogmata scriptu re sancte restitutiōis ⁊ assertiōib⁹ falsis vtunt: videnē accendere lu cernas: qr scripturas legūt. Sz qr falsis assertiōib⁹ vtunt: nō sunt lu cerne sed quasi lucerne. Misit etiā ad campos eos. s. qui i campis sunt: ⁊ humilia ⁊ terrena sapiūt. Misit etiā in nauē dor. qꝺ inter/ pretat ꝓuersio. Cōuersio aūt duplex intelligit: q̄ scz q̄s ad deū ꝓuertit ur: vel a deo ad bona vel q̄ rex Jabin. i. cabolus ad se ꝓuertit ad aīas. Mittit etiā ad eos q̄ erāt i maritimis loc' ad vicinos fluctuū chananeos q̄ interptanē velut cōmoti. i. q̄ cōmotiōib⁹ et fluctib⁹ ꝑ manēt cūcta. Et ad maritimos āmorreos. i. amarascētes: q̄. s. amari/ tudies infligūt. Tal ē cathalog⁹ militie hostiū iuisibiliū q̄ ogregāt ꝑ regē iabin: vt expugnēt nos q̄ seq̄mur iesū saluatorē nr̄m: sed dīs sit: Ne verear' a facie eor ⁊c. b Cras em̄ hac eadē hora, Adam.

Que cum audisset. Hic describit debellatio. xxiij. Re gū. Et ꝑmo ponit dicta debellatio. secdo q̄ dā epilogatio. xij. c. Circa ꝑmū primo describit belli apparatus. secdo ꝓficit: ibi: Venitq̄ iosue. tertio victorie obtent⁹: ibi: Cepit itaq̄ iosue Circa ꝑmū ꝑmittit appa ratū regū ꝓtra iosue: cū dr: Que cū audis set iabin rex ⁊c. quia tenebat ꝓncipatū su/ per ista alia regna vt dr. J. eo. ca. b Egres siq̄ sunt omnes cum turmis suis: popul⁹ multus nimis ⁊c. hy perbolica locutio ē: ad designandū mul/ titudinem magnā ex ercitus. c Conue nerūt q̄ ⁊c. ad aq̄s me ron lac? q̄dā ē: p quē trāsit iordanis fluui/ us sit⁹ inf mare cene/ reth ⁊ ortū iordanis fluuius sit⁹ inf mare cene/ reth ⁊ ortū iordanis. Cōsequnter describit apparat⁹ belli ex pte iosue: cū dr: d Dixitq̄ dns ad iosue ne timeas eos. apparat⁹ em̄ belli ex pte iosue magis erat in cōfidē/ tia dei q̄ in ꝓfidētia armoū. vnde subdi/ tur: e Tradā oēs istos vulne. in cōspe. israel. nō ē intelligen dum q̄ omēs fuerūt ibi mortui vel vulne/ rati: qr multi fugerūt ad fortalitia: vt patz ex sequētib⁹: ⁊ omnes fuerunt ibi deuicti et ꝑ magna ꝑte interfe cti: ⁊ est cōmunis mo dus loquendi sic di/ citur: Omēs de ciui/ tate vadunt ad tale spectaculū: licz multi remaneant. f Eqs eor subneruabis ⁊c. in signum victorie a deo obtēte. g Ve/ nitq̄ iosue ⁊ oīs exer citus. Hic consequē/ ter describit belli cō/ flictus ⁊ pater littera vsq̄ ibi: h Et aq̄s masserephot. Hebrei dicunt: Aquas sali/ narum: quia sicut di/ cunt erant ibi cana/ les facte iuxta mare per quas aqua ma/ ris ingrediens desic/ cabatur a sole et in sa lem conuertebatur: ⁊ sic masserephot ꝺm eos non est nomen ꝑ ꝓium loci: sed nomē commune.

Jtaq̄ ꝑ

Videō q̄ hodie oēs illos nō possum⁹ oppzimere: nec cunctos interficere: in crastino ꝓmen̄. i. post ꝓsūmatiōez mūdi cū dicē eis: Jte i ignē eternū quē ꝑparauit de⁹ cabulo ⁊ angelis ei⁹. Tūc em̄ si vicerim⁹: sequentes iesuz du/ cem ꝓcipiem⁹ regnū qꝺ ꝑparauit de⁹ sanct' suis ꝑ iesū xꝝm. Adam. Nisi ꝺ bella figurā spūaliū gererēt nūq̄ discipli xꝝi q̄ pacē veit docere: ꝺ apli legēda tradidisset: Aut em̄ iesus: pacē meā do vob ⁊c. Et apls: nō vos/ metipos defendēte charissimi ⁊c. Qui sciēs carnalia bella nō cē ampliꝰ nobis agenda: s ꝺ spūales neq̄tias: velut magister militie ꝓcipit militib⁹ xꝝi. Jnduite vos armaturā dei: vt possit' stare adūsus. i. d. Spūaliū vero bellor ei gen⁹ vetez habem⁹ ꝓcipla vt spūales sim⁹: audiētes q̄ lex spūal/ ē: spūalib⁹ spūalia cōparem⁹ ꝓsiderātes ex his gētib⁹ q̄ carnalē israelē vi/ sibil⁹ oppugnāt q̄te sint gētes Jtaq̄ Xtutū q̄ ꝺ ecclīaz dei pugnāt vt pecca re faciāt. Sic ei cozp⁹ accepto vulnere ferri mozit ira aīa pctō vulnerata: fec ḡ iesus sic ꝑcepit dns. a Eqs eor subneruauit. Hoc ḡ s̄m mādatū dei ie/ sus ipleuit. Sz si supfuissent aliq̄ ex hostib⁹ oportebat eqs subneruari: ne q̄s aufugeret ex eis. Sz cū nullus relict⁹ sit q̄ spiraret: cur equi subneuanē q̄ po terāt vsui eē victorib⁹. Solēt em̄ israelite deuict' hostib⁹ i vsus iumēta ref/ nare: sic deuict' madianit' aliq̄t milia asinor refuauerūt. Hec de asinis scri/ ptū ē q̄ subneruati sint: nec madianitar spolia vel aīalia interēpta dicunt ꝺ vsib⁹ refuata. Sz qr hi asinos nō hēbant ꝺ eqs: ꝑcepit ipe dns subneruari eqs: putam⁹ ꝺ fortuitu accidisse: vt equi occiderenē asini refuenē: ⁊ ꝑcept' dei aliq̄d casu incidere: deniq̄ filij israel nūq̄ referunē eqs vsi eē. Lex q̄s ni/ hil de eqs ꝺ de asinis mādat: vt de aālib⁹ q̄ ad labores ⁊ onera hoīm poꝛ tāda videē existere. Equi Xo mag' ad pditiōez hoīm: ꝑ eos em̄ bella gerū/ tur. Est em̄ equ⁹ lasciui mor⁹ aīal: ⁊ supbe ceruic'. Asini Xo freq̄nt gētes si gnificāt q̄ ipe saluator supra asinū sedēs oīdit: q̄ nūq̄ equo sediſſe referē ⁊ mittēs discipl̄os ad soluēdā asinā ⁊ pullū dic: dicite: qr dns eo op⁹ hz: et sedēs sup eū ingredit hierlm. Hī: Ecce rex tu⁹ ve. ti. mā. sedēs sup ꝓmgalē ⁊ pullū. asine nouellū ⁊ extemiat curr⁹ effrem: ⁊ equū ꝺ hierlm. Equi ḡ sup asinū sedet exterminat curr⁹ effrem ⁊ equū de hierlm. Equi Xo ḡ exterminā tur ⁊ curr⁹ significāt eos q̄ ꝑ supbiā ⁊ lasciuiā de celo ceciderūt: qñ vl ad fi/ lias hoīm ꝓcipiēdas: semetipos incētores ꝓduerūt: vl securi sūt illū q̄ ait: Ponā sup nubē sedē meā: ⁊ ero. s. a. Jnde fortitā dr: Fallax equ⁹ ad sal. et de his q̄ in demonib⁹ ꝓfidebāt: hi i currib⁹ ⁊ hi in eqs: nos. a. i. n. d. o. n. i. Nō em̄ curr⁹ ⁊ equos deo coparasset q̄ntū ad iuocādū: s demōes q̄s iuoca bāt gētes ꝺ israelpugnātes. Hētes Xo ad fidē venientes merito refuanē q̄ p asinos significāt. Jder eqs Xo ⁊ curr⁹ demones q̄ hūane salut' inimici me/ rito ꝓmunt. Passiōes q̄z cozp⁹. i. libido: supbia: lasciuia ⁊ leuitas: q̄b⁹ infelic aīa velut equitās ferē ad ꝓcipitia. Jder eqs ⁊ curr⁹ ꝓsit intelligi q̄ in/ benē sneruari. Subneruat em̄ equ⁹ qñ abstinentia cozp⁹ hūliat. Et igni curr⁹ exurunē: cū illud ipleē. Jgnē veni mittere i terrā ⁊c. ꝺ q̄ dr: Nōne cor nr̄m ardēs. e. in. ⁊c. iō ḡ falsus dr ad salutē: si mor⁹ cozpozis nr̄i feranē ifre/ nes: nec abstinētie iugo repmāt. Sz ⁊ si q̄s ex his q̄ dicim⁹ Xbis dei stimu/ lat ⁊ cōpūgit: ⁊ q̄ erit tā q̄s equ⁹ i libid inē ferebat. hodie penitet ꝙuertit ⁊ publicā vitā aplectit: videbimur gladio Xbi dei sneruasse eqs. Quor āt subneruanē equi: tabin. s. q̄ prudētia vl sensus interptat: illi⁹. s. de q̄ dr: qr prudētia carnis inimica ē deo: ⁊ alibi: Jnflati sensu carnis sue. Jabin vero fuit rex asor q̄ interptat aula: ⁊ oīm regnor obtinere dicit ꝓncipatum. Jn hac aula regnat ꝓnceps hui⁹ mūdi. i. sup terrā vel magis in vicijs carnis. Omnīū etiā illor regū q̄r vim s̄m noīa sua exposuim⁹ equi ab iesu sūt inf/ fecti q̄r debem⁹ in nobis abscidere vicia: q̄ sub iesu militam⁹ ⁊ subneruare spūali gladio oēm equitatū vicior: curr⁹ q̄s debem⁹ incēdere. i. oēm elatio nis spiritū a nobis resecare. Cōpleam⁹ etiā i nob q̄ dr: vt nō remittat vl/ lus qui respiret. Si ira ascēdit in cor tuū forte opa ei⁹ nō implebit: vel ho/ minū meru vel futuri timore iudicis. Sz ꝺ nō sufficit: nec ipa cōmotio ire lo cū debet bre in te. Jpa ꝙturbatio indecēs ē ei q̄ sub iesu duce militat. Jdez de oīb⁹ vicijs sentiendū est: vt hor nihil oīno in corde respiret: ne forte si parui alicui⁹ vicij ꝙsuetudo vl cogitatio relinquat ꝓcessū tpis ꝙualescat: ⁊ ꝑaulatim vires latitudo assumat ⁊ tādē reuocet ad vomitū: ⁊ fiāt nouis/ sima peiora ꝓtib⁹. vñ: Beat⁹ q̄ tenet ⁊ allidit ꝑuulos. s. a. p. scz babylōis: ꝑuulos. i. cogitatiōes malas q̄ cor ꝓfundūt ⁊ ꝙturbāt: q̄ i ꝓncipio oū pue sūt tenēde sūt: ⁊ allidēde ad petrā q̄ ē christ⁹: ⁊ ipo inuente iugulāde: vt ni hil in nobis resideat qꝺ respiret. b Et oēs re. ea. ce. p. Adam. Jn oīb⁹ nobis regnauit peccatū ⁊ fuit in oīnibus peccati generale regnū. vñ: omēs eē peccauerē ⁊ egēt gl̄ia dei. Unusqsq̄ em̄ habuit in se spūale regē: vl auā riciā: vel supbiā: vel mendaciū: vel hmōi. vñ Paulus ait: Nō regnet ergo peccatū in vr̄o mortali corpe ⁊c. Sz postq̄ venit iesus ⁊ occidit oēs reges q̄ regnabāt in nobis ⁊ oēs interficere ꝓcipit: q̄ em̄ aliquē in se viuū fuauerit: in exercitu iesu esse nō poterit. Si regnat in te auaricia: iactātia: libido: supbia vl hmōi: nō es israelitic⁹ miles: nec imples ꝓceptū qꝺ dedit dns ie/ su. c Sicut ꝓcepat ei mo. ⁊c. Hic est ꝑmo legis s̄m illud: habent mor/ sen ⁊ ꝓphetas au. illos. Lex ergo ꝑcepit nobis oēs reges peccati interfi/ cere qui nos ꝙuocant ad peccatū. Sic fecit iesus: nec quicq̄ transgressus est. Jpe ē em̄ q̄ perimit vicia in nobis ⁊ regna peccati. Jpe etiā xp̄s oīa. q̄ ꝑcepit moyses i lege fecit. vñ: Misit de⁹ filiū suuz factū ex. m. f. s. l. ⁊c. Hia em̄ q̄ lex mandauit impleuit: vt nos redimeret a maledicto legis q̄ ait: Nō mo. io. Aug⁹ Nō puranda est crudelitas: qr nullū viuū in ciuitatib⁹ sibi

entalē illius partem. Jtaq̄ pcussit omnes a vt nullas dimitteret ex eis reliquias. Fec q̄ sicut ꝑceperat ei do

ꝺ demones: superbos: lasciuos: vnde fallax equus ad sal. ⁊ hi in curribus: ⁊ hi in equis.

minus. Equos eoruz b subneruauit: curruscq̄ cōbussit igni. Reuer/ susq̄ statim cepit asor ⁊ regē eius pcussit gla dio. Asor em̄ antiqui/ tus inter omia regna hec principatum tene bat. Percussitq̄ oēs d animas ḡ ibidem mo rabantur. Non dimi/

ꝺ malignor spiritu um vel viciorum.

sit in ea vllas reliqui/ as: sed vsq̄ ad inter nitionē vniuersa va stauit: ipamq̄ vrbem

ꝺ Ignis eterni de quo dicitur: Ignem veni mittere in terram.

pemit incendio ⁊ oēs

ꝺ animas

p circūitū ciuitates:

ꝺ In maturino iterficiebā oēs peccatores terre vt disperdere ci/ uitatem domini ⁊c.

ꝺ cōtrarias potestates.

reges quoq̄ earū ce/ c pit percussit atq̄ dele uit: sicut ꝑceperat ei

ꝺ Lex vñ: Habent moysen ⁊ p/ pheras audiant illos.

moyses famulus do/ mini. Absq̄ vrbibus e quę erāt in collibus ⁊ i tumulis sitę ceteras succendit israel: vnaz f tm̄ asor munitissimaz flāma ꝓsumpsit. Oēm q̄ ꝑdā istaz vrbiū ac iumenta diuiserunt si bi filij israel: cūctis ho minibus interfectis. Sicut ꝑceperat domi d nus moysi seruo suo: ita ꝑcepit moyses io/ sue: ⁊ ille vniuersa cō/

ꝺ quia non venit soluere legem sed adimplere.

pleuit. Non preterijt de vniuersis manda/ tis: nec vnum quidez verbuz quod iusserat dominus moysi. Le/ g pit itaq̄ iosue omnez terrā montanā ⁊ me/

a Itaq̄ pcussit omēs vt nul las ⁊c. quod ē itelligendū de his q̄s potuit attigere ex/ fortitia. b Re uersusq̄ sta. ce. asor. q̄ erat ꝓn/ cipalior ciuitas vt statim ꝺdix i lra: et iō ꝑmo debellauit eam vt alie timētes se redderent ei: sicut ⁊ pactū ē: vt postea sub/ dit eodem ca. c Et regē ei⁹ pcussit gladio. q̄ de ꝑlio fuge/ rat ad ciuitatē d Percussit q̄s omēs aīas: id est homies. Anima cis ꝓn cipalior pars ē hominis: et iō ab ipsa deno/ minat aliquā/ do tot⁹ homo. e Absq̄ vrbi bus que erant in collibus. il/ las em̄ dimisit duplici de cau/ sa: vt patet i se/ quētib⁹. f Unaz tantū asor mu/ nitissimam flā/ ma cōsumpsit. ꝺ illis quas ce perat iosue: qꝺ fecit quia rex a sor iduxerat a/ lios reges ad pugnanduz cō tra filios israel. g Cepit itaq̄ iosue om/ nem terrā mon tanam ⁊ meri. ⁊c. Hic conse/ quenter descri/ bitur victorie obtentus: per hoc q̄ iosue ob tinuit terraz ꝑ maiozi parte: ⁊ quantum suffi/ ciebat tunc ha/ bitationi filio/ ruz israel: quia mlte ciuitates et ville reman/ serunt: que nō fuerunt acqui/ site tempore io sue ꝓout dici/ tur infra. xiij. capitulo.

c 2 Multo

traditis dimisit Iesus: qz deus hec iusserat. Qui aũt hic existimãt ꝑm deũ fuisse crudelẽ: ꝛ ideo veteris testa. verũ deum fuisse auctorẽ credere volũt: tam querẽs de opibus dei: q̃ de peccatis hoim iudicãt nescientes quouscz dign⁹ sit: ꝛ magnũ putantes malum cum casuri deijciunt ꝛ mortales moriunt.

a Mõ fuit ciuitas que se nõ tra. fili. isrl. Aug⁹. Querit quõ hoc verũ sit: cũ nec postea tpe iudicũ nec regũ: oẽs oĩno illax septẽ gentiũ ciuitates capere potuerint hebrei. Sz aut sic intelligendũ est: q̃ ad nullã ciuitatẽ bellando accessit Iesus quam nõ ceperit: aut certe nulla eax capta ẽ: ꝑ eax que in regionib⁹ supza memorat' fuerũt: Enumerate sũt eĩ regiões i q̃b⁹ fuerũt ciuitates: de quib⁹ facta ẽ ista ꝓclusio: ꝛ oẽs cepit bello. Adamã. Et accepit ie sus oẽs i bello q̃ exierãt ad bellũ. Superior eĩ oĩb⁹ ẽ iesus qz ꝑ deũ factum vt ꝓfortarẽt cor eox ꝛ occurrerẽt ꝓtra isrl i ꝓliũ. Mõ dixit qz aliq̃s accepit ie sus i bello ꝛ aliq̃s nõ: ꝛ cepit oẽs ꝛ ꝑmit. Oẽs eĩ spẽs petrã purgauit dñs ie sus oẽsq̃ destruxit. Oẽs ei eram⁹ ĩsensati: ĩcreduli errãtes: seruiẽtes variis desideriis: ꝛ quibuslib et peccat'. Oẽs ergo occidit iesus qui exierãt ad bellum: superior eĩ oĩbus est iesus dei verbum ꝛ sapientia patris. vñ Paulus ait: Et hec quidẽ fuistis: ꝑ abluti estis ꝑ institicati est' in noĩe dñi nostri iesu christi. Sic ergo oẽs cepit ꝛ ꝑmit: qz ꝑ dñm factũ est: vt inualesceret cor eox ꝛ occurrerẽt i ꝓliũ ꝓtra isrl vt exterminarent: dũ eĩ nõ veniũt inimice ẋtutes q̃ peccato opanẽ in nob: nec ꝑ nocãt ad pugnãdũ vel ad dimicãduz ĩterfici nõ ꝑnt nec exterminari. Ideo dr de⁹ ꝑmittere ĩmo incitare ꝓpe moduz adũsarias ẋtutes: vt veniãt ꝺ nos i ꝓliũ vt vincam⁹ ꝛ ille ꝑcãt: vñ mihi videt ifinitꝫ eẽ numer⁹ eax: qz ꝑ singlos pene hoĩes aliq̃ sũt spũs: q̃ diũsa pctõx genera moliũt. Est spũs fornicatiõis: ẽ spũs ire: ẽ ali⁹ auaricie: ẽ ali⁹ supbie: ꝛ si eueniat aliquẽ esse q̃ his oĩb⁹ malis vel etiã plũb⁹ agitet: omnes hos vt etiã plures in se hre spũs putãdus ẽ: vñ ꝛ ꝑ singlos plures eẽ credẽdi sunt: qz nõ singla singlũ hoĩes hũt vicia sed plura. Nec putãdũ ẽ q̃ vn⁹ fornicatiõis spũs seducat eũ: q̃ ĩ britannijs fornicaꝫ ꝛ illũ q̃ ĩ india: vt ĩ aliis loc'. Nec̃ vnũ esse ire spm̃ qui diuersis in loc' diuersos hoĩes agitet. Sz puto magz spm̃ fornicatiõis vnũ eẽ ꝛ in nũeros q̃ ꝺ officio ei pareant: ꝛ ꝑ singulos hoĩes diuersi spũs ꝺ ipo ꝓncipe militãtes q̃ ad hmõi peccata eos sollicitẽt. Silr iracũdie ꝓncipẽ vnũ eẽ arbitror: ꝛ innumeros sub ipo: ꝛ idem de ceteris peccatis sentiẽdũ. Ideo nõ vn⁹ ꝓncipat⁹ ꝺ ab apostolo: ꝑ pkes ꝺ q̃s nobis pugna ẽ.

Esse tñ reor oĩm hozũ ꝓncipẽ in nequitia eminẽtioꝛ. ꝛ ĩ scelere fortioꝛ: q̃ totũ mundũ quẽ isti spaciatim sollicitãt: velut oĩm ꝓncipũ duxr: ꝛ toti⁹ militie magister exagitet: q̃ ꝑ iabin significat. Puto aũt qz sancti ꝓtra istos incentores petõx pugnãtes: ꝛ vincẽtes vnũquẽq̃ minuãt exercitũ demonũ: ꝛ velut plũmos eĩs interimant. Verbi causa: vtinaz is q̃ pudice viuẽdo spm̃ fornicatiõis supauerit nõ vltra fas sit illũ spiritũ q̃ ab eo victꝫ ẽ aliũ hoiem impugnare: ꝑ sic ille spũs q̃ rogabat iesum ne ĩ abyssum mitteret: ꝺsequẽs videt q̃ singuli victi vel in abyssum vel in exteriores tenebras: vel in locũ sibi dignũ abducant̃ a iusto iudice christo: ꝛ inde nõ est q̃ pluri/mo numero demonũ iam deuicto: ad fidem gentes venire la ꝛent̃. Si aũt difficile alicui vel fabulosum videt singulis peccantibus plurima ineſſe demonia: ad euangelij redeat auctoritatem: ꝛ inueniat demoniacũ q̃ ĩ sepulchris habitabat. cũ interrogaret̃ a christo: qđ tibi nomẽ est? rñdisse legio. Quid ꝑ mixꝫ si ꝑ singla genera pctõx: singli demones ascribant̃: cũ scdm̃ sit ĩ vno hoie ĩtegrã fuisse legionẽ. Sũt ꝑ ĩ manib⁹ eox gladij ancipites q̃ gestãt ꝓnas ẋtutes, hinc Paul⁹ ait: Induite vos armatura dei ut possitis stare adversus insidias diaboli. Non enim est nobis colluctatio adversus carnem et sanguinem: sed adversus principes et potestates: adversus mundi rectores tenebrarum harum: contra spiritalia nequitie. Per hoc ꝑ q̃ pplus isrl ꝺ iosue duce debellauit dictos reges: significatum fuit q̃ pplus xp̃ianꝰ numero ꝛ merito trium/phat de demoĩb⁹ sub duce dño ie su xp̃o.

† Oẽs reges trigintaun⁹. in ꝺ nũero eẽ nari⁹ multiplicãs denariũ. nã ter decẽ sũt triginta. ꝛ cũ ꝺ ẽ ibi vnitas: ꝑ qđ mystice ꝺsignat q̃ ꝑ fidẽ vni⁹ dei cẽtialiter ꝛ trini psonaliter: ꝛ multiplicationẽ bonorum operum ꝼm decẽ precepta decalogi debellantur a fidelibus spiritus maligni.

k Iosue senex. La. XIII

Hic incipit tertia ps principal' hui⁹ libri in q̃ agitur

pac' ꝓteret sathanan sb pedes vros velociter. si eĩ vn⁹ est sathanas quõ põt trir? esse ꝛ itez opari: forte q̃ tãti putãdi sũt sathane q̃nti sũt q̃ opa ei⁹ factũr. Ũñ ꝛ ĩ sapiẽtia dicit videt Quia ipi⁹ maledicẽs sathanan ipe maledicit animã suã. Jn libello q̃s q̃ appellat testamẽtũ. xij patriarchax: q̃ nõ habet in cãone inuenit q̃ ꝑ singulos peccãtes: singũ sathane ĩtelligi debẽt. Precea sathanas aduersari⁹ ꝺr. Oẽs q̃ ꝺ aduersanꝫ volũtati dei sathane ꝓnt dici. Beat⁹ est q̃ ꝺ spũalẽ macherã tenẽs nõ aufert eã a cernicib⁹ hoꝛ hostiũ. Ũñ Hieremias: Maledict⁹ hõ ꝺ fac̃ opa dei negligenter: ꝛ aufert macherã suã a sanguine iniquoꝛ: ꝺ si fm ĩraz ĩtelligam⁹: nccẽ ẽ indesinenꝫ sãguinẽ fudere qđ indei putãtes crudeles fũt: ꝛ velocẽs ad effũdẽdũ sãguinẽ. Mos ãt nõ auferam⁹ gladiũ ẋbi ꝺ a sãguine ꝺ riarũ ẋtutũ q̃ inficiũt: cũ opa eox nõ facim⁹. Aug⁹. Quia ꝑ dñm factũ ẽ cõfortari cor eox: vt obuiã irẽt ad bellũ isrl vt exĩmiarent: ita vt nõ darẽt eis mificordia ꝺ vt exĩmiarentur sic dixit dñs ad moysen ꝛc. ita dictũ ẽ ꝑ dñm ꝓfortari .i. obdurari cor eox: sic̃ de pharaone: q̃ dimiõ alrocz indicio fieri dubitãdũ nõ ẽ cũ ꝺscrib⁹ ꝛ ꝑsidet inimic⁹ qđ sic accipendũ ẽ sic ꝛ ibi. Sed ꝺ aliꝺ mouet quõ dictũ sit: ad ꝺ ꝓfortatũ cor vt exurgerent in bellũ aduersus isrl: ꝛ ideo nõ ꝑberẽt eis mificordiã ꝺ si ꝑbẽdaret: si nõ bellarẽt: cũ de⁹ ꝑceperit nulli eĩ ꝑcendũ: qz se de lõginq̃ tra venire fingẽtes eox iurationes tenuerãt. Sed quõ qbusdam vltro israelite ꝑbuere mificordiã: q̃uis ꝓtra dei mãdatuz ad ꝺ dictũ eẽ ĩtelligẽdũ est: istos ita bell isse vt nõ eis ꝑcer̃t: nec ab ipis israelite neglecto dei mãdato ad mificordiã flecterent̃. Qđ q̃dẽ duce iesu q̃ dei ꝑcepta diligent̃ fuabat: ñ ẽ credẽdũ fieri potuisse. Sed nec ipe istos tã cito deleuisset: nisi ꝺspirãtissime ꝓtraxr̃t: ꝛ ita fieri posset vt eis ab illo nõ ꝺbellar' q̃ dei ꝑcepta impiere curabãt: remãsissent ad illũ tẽpus quo eis posset ꝑcere post mortẽ iesu: q̃ nõ tãta cura mãdata dei facie bant. Mã ꝛ eo viuẽte q̃busdã illi ꝑcerũt eos tãtũ ditiõi sue subiugantes: quosdã vero nec vincere potuerunt. Sed ꝺ nõ illo duce facta sunt: sed cum iã senex vacaret a bello: tñ eis terras diuidẽs vt ipi iã cũ illo ñ bellãte diuisas sibi terras ptim hoste vacuas tenerẽt: partim pugnãdo caperent.

a Quicunq̃ terra. Nõ sub iesu filio naue: sub q̃ nunq̃ fere cessauit a bell: ꝼ sub iesu christo: venisti enĩ ad iesũ ꝛ in baptismo pctõz remissionẽ ꝺsecut⁹ es: ꝛ iã in te non pugnat caro aduersus spũm: ꝛ spiritus aduersus carnẽ. Cessauit ꝙ terra tua a bell: si tu mortẽ iesu in corpore tuo circũferas: vt cessantib⁹ in te oĩb⁹ ꝓlijs ver⁹ pacific⁹ efficiar'. ꝛ voceris filiꝰ dei. Sz ꝺ fiet cũ bella trãsegeris ꝛ aduersarios ꝺgeer'? tũc re qescес sub vite tua q̃ est xp̃s ꝛ sub fi cu tua q̃ ẽ spũsctus. La. XIII

b Iosue senex ꝛc. senuisti ꝛ lon. es. Adamã. Presbyteri ꝛ se/

a bus suas: q̃euitq̃ tra a ꝓlijs. La. XII

Hij isrl et possederẽt terrã eorum trãs iordanẽ ad solis ortum a torrẽte arnon vsq̃ ad mõtẽ hermon: et omnẽ orientalez plagã que respicit solitudinẽ. Seon rex ãmoꝛreoꝝ q̃ habitabat i esebon: dominat⁹ ẽ ab aroer que sita est sup ripã torrẽtis arnõ: ꝛ medię ptis i valle: dimidięq̃ galaad vsq̃ ad torrẽtẽ ieboc qui ẽ termi b nus filioꝝ ãmon: ꝛ a solitudie vsq̃ ad c mare ceneroth ꝓtra orientẽ: ꝛ vsq̃ ad d mare deserti qđ ẽ mare salsissimuz: ad orientalẽ plagã ꝑ viaz que ducit bethsimoth: et ab australi ptę q̃ sbiacet a/seroth vsq̃ phasga: terminꝰ og regi ba e san: de reliq̃is raphaim q̃ habitauit i f astaroth ꝛ in edrai: et dñat⁹ est in mõte hermõ: et i salecha atq̃ i vniũsa basan vsq̃ ad finꝰ gessuri ꝛ machati ꝛ dimidię ptis galaad ad finꝰ seon regis esebon. Moyses famulus dñi ꝛ filij israel pcusserũt eos: tradiditq̃ terram eox moyses in possessionẽ rubenitꝫ ꝛ gadditꝫ ꝛ dimidię tribui manasse. Hi sũt reges trꝝ quos pcussit iosue g et filij israel trãs iordanẽ ad occidẽtalem plagã a baalgad i cãpo libani vsq̃ ad montẽ libani cui⁹ pars ascendit in seyr. Tradiditq̃ eã iosue i possessionem tribub⁹ israel: singlis ptes suas: tam in mõtanis q̃ i planis atq̃ cãpestrib⁹. In aseroth et i solitudie ac i meridie: ethę⁹ fuit ꝛ ãmoꝛreę⁹: chananę⁹ ꝛ pherezę⁹: euę⁹ et iebuzę⁹. Rex hierico vn⁹. Rex hay q̃ ẽ ex latere bethel vnus. Rex hierusalẽ vn⁹. Rex ebron vn⁹. Rex hierimoth vn⁹. Rex lachis vnus. Rex eglõ vn⁹. Rex gazer vn⁹. Rex dabir vn⁹. Rex gader vn⁹. Rex herma vn⁹. Rex hereth vn⁹. Rex lebna vn⁹. Rex odollã vn⁹. Rex maceda vn⁹. Rex bethel vn⁹. Rex taphua vn⁹. Rex opher vn⁹. Rex affec vn⁹. Rex saron vn⁹. Rex madan vnus. Rex asoꝛ vn⁹. Rex samerõ vn⁹. Rex acsaph vn⁹ Rex thenach vn⁹. Rex mageddo vn⁹ Rex cedes vn⁹. Rex iachanen carmeli vnus. Rex doꝛ ꝛ puicię doꝛ vn⁹. Rex i gẽtiũ galgal vn⁹. Rex thersa vn⁹. Omnes reges triginta vn⁹. La. XIII †

a ꝼ iesus xp̃s ꝓncipiũ ꝛ ꝓmogẽit⁹ oĩs creaturę. b ꝼ a dieb⁹ malis et paucis ad dies eternos ꝓmor⁹.

Iosue senex ꝓuectęq̃ etatis erat: et dixit dñs ad eũ: Senui k

Dij sũt reges. Hic La. XI põtur epilogus regũ debellatoꝝ a filijs isrl. ꝛ primo regũ debellatoꝝ tẽpore Moysi. secundo regum debellatoꝝ tẽpore Josue: ibi: Hi sũt reges terre quos pcussit iosue. Circa primum dicitur sic: Hi sũt reges terre quos pcusserunt filij israel adhuc viuente Moyse trans iordanem ad solis ortũ. Jordanis enim fluuius est terminus terre ꝓmissionis a parte orientis: vt frequenter dictum est: ꝛ ideo terra que est ex parte illa est ad orientem terre ꝓmissionis. b Usq̃ ad torrentem ieboc. iuxta hunc torrentem fuit lucta iacob cuz angelo: vt habetur Gen. xxxij. A

c Usq̃ ad mare ceneroth. istꝫ est mare quod i euangelio vocat mare cenereth: ꝛ mare tyberiadis: ꝛ stagnũ geneçareth: sic enĩ in latino nomina ꝓpria idem significantia variantur a parte finis: sicut parisius ꝛ pariseos: sic ꝛ cenereth ꝛ ceneroth eũdem locum significãt. d Usq̃ ad mare deserti ꝛc. istud est mare quod dicit mortuum. ꝺ. iij. ca. in fine. B

e Phasga ꝛc. ꝺ reliq̃is raphaim. i. gigãtũ: put habet Deu. iij. ca. f Qui habitauit in astaroth. in alijs eĩ locis bñ remanserũt alij gigantes: vt dictũ ẽ ca. ꝓcc. Cetera patẽt in littera.

g Hi sunt reges. Hic põtur epilogus regum quos pcussit iosue: ꝛ patet littera paucis exceptis. C

h Trãs ior. ad occi. pla. sic dictũ est iordanis fluuius est terminus terre ꝓmissionis a ꝓte oriẽt: ꝛ ideo tota tra ꝓmissionis ẽ in occidẽte respectu ipius. i Rex gẽtiũ galgal: alias galgath vnus. Iste ꝺr rex gẽtiuz: non qz omnes gẽtes eẽnt sub dominio ei⁹: ꝺ qa homines de diuersis gẽtibus ꝛ nationib⁹ habitabãt in regno ei⁹: sic in ciuitate parisiensi habitant viri de diuersis gẽtib⁹. La. XII

Moraliter. a Hic ꝛ fges ꝛc. Per q̃s ĩtelligũt spũs maligni q̃ dicũt rectores malorũ hoĩm hui⁹ mundi: contra q̃s nobis incumbit inuisibilis pugna. Ephes. vj. Mõ est nobis collectatio aduersus carnẽ ꝛ sãguinez: ꝺ aduersus ꝓncipes ꝛ ptates: adũsus mũdi rectores tenebraꝝ harꝝ: ꝓtra spũalia neq̃cie. Per hoc ꝑ q̃ pplus isrl ꝺ iosue duce debellauit dictos reges: significatum fuit q̃ pplus xp̃ianꝰ numero ꝛ merito triumphat de demoĩb⁹ sub duce dño ie su xp̃o. D

niores:nō ꝓlōgeua vita dicunt: ß ꝑ maturitate sē/sus ⁊ grauitate vite venerāda: marie cū addit ꝓ/pheta:Si enim pluritate pbyter quis vel senior dicere tur :primus Adam vel Matusalem vl Noe qui plusq̄ ceteri vixerūt hoc nomine cēseren. Sed abraaz qui minus vixit:primus in scripturis presby/ter vel senior appellatur. Dixit ei dñs moysi: Elige tibi ab omni popnlo pbyteros q̄s tuipse nosti:quia pbyteri sūt Obsua etiā sicubi inuenerꝑcōz aliquē vocari seniorē ⁊ plenū diez. Nūc ß spūssci ē vox ꝑ/nūciātis iesū pbyterꝝ vl seniorē ⁊ ꝓuectū in diebus: qō de petro dicī nō pōt:q; petr nō ē ꝓuect⁹ diez. Nō em se extēdit i anteriora: ß sp retro ꝙuertit ad vomitū suū:⁊ ideo nō est aptus regno celoꝝ. Nō er go de etate senili dicebat dñs ad iesum qō oēs vide bāt ⁊ nouerāt:ß ꝑ hoc dat magnū mysteriū testimo/niū filio naue. Sicut em sol iste dies facit huic mun/do:ita sol iusticie dies facit spirituales q̄ fulgore ve/ritatis ⁊ scientie illustrant. Si quis ergo in ꝓceptis dei hanc vitā ꝓsentē quā sicut iacob dicit paucoꝝ et malorꝝ diez est transegerit ⁊ imaculatā se ab ß mun do custodierit:⁊ omnes hostes suos spirituales ſß/egerit ab istis paucis ⁊ malis diebus ꝓuehit ad di/es eternos:eterni solis luce signatos. Sic ergo iesus diuino responso ꝓuectus diez dicitur. Quis au tem ita pbr et senior ꝓuect⁹ diez vt Jesus chr istus qui est principiū ⁊ ꝓnogenit⁹ omnis creature? Ideo fortitan ipse solus vere pbr dicitur ante quem nemo est. Etsi sunt qui dicant pbteri vl se niores vl pontifices:ipse tñ sicut in pontificib⁹ pon tificū princeps est:ita in pbyteris vl seniorib⁹ prin/ceps pbr eroꝝ est:sicut in omnibus princeps est: q; caput omniū ē. a Terraq; latissima derelicta. Alia littera. Et terra relicta est valde multa. Supe/rius dictum est quia cessauit terra a bellis:⁊ q; Je/sus cepit omnem terrā:non tamen putandū est con/trariam sibi esse scripturam. In intelligentia em spi/rituali nihil inuenies contrariū. Intuere salnatoris nostri primū aduentum cū venit seminare semen vl verbū suum:cepit em omnē terrā solo seminis iactu et contrarias potestates que gentilium mentes ob/sederant effugauit:⁊ verbū seminauit:ecclias ꝓpa/gauit. hec est prima eius totiꝰ terre possessio. Vide quomodo etiā secūdo capiat terraz: que nunc dicit multa esse derelicta. Paul⁹ em de eo dicit: Oportet eum regnare:donec ponat inimicos scabellū pe.⁊c. hec est terra que nūc dicitur derelicta esse donec om nes omnino subdanť sub pedibus eius. Hec est ter/ra que derelicta est. Omnes fines philistiim ⁊ alia que sequunť. Multa supsūt q̄ videm⁹ nōdū ſbiecta: q̄ necesse est oīa subiici. Non em finis eē poterit: nisi cuncta fuerint subiecta ei: vñ omnes gentes ser uient ei. In secundo ergo aduētu hanc multā terrā obtinebit iesus. Sed illi beati sunt qui primo aduē tu eius obtenti sunt. Isti enī vere in gratiā erunt: q̄ multis aduersarijs resistentib⁹ bello ⁊ armis here/ditatē terre ꝓmissionē accipiūt. Qui vero ex necessi tate subijciet cū nouissim⁹ inimicus destruet mors nō erit i gra. b Vniuersiq; sidonij. Ego sū. Ada/man. Cū plurimas gentes enumerasset iesus de so/lis sidonijs dixit:⁊ omnes sidonios ego extermina bo a facie filioꝝ israel. Sidonij interpretant venato res. Hi sunt demones de quibus dicit ꝓpheta: La/queos parauerūt pedib⁹ meis. Istos exterminat do minus:vt nō sit qui laqueos tendat ⁊ retia ad decī/piendas aias:⁊ requiescat vnusquisq; sub vite sua: ⁊ sub ficu sua. c Et nūc diuide. Post hoc autem legit q: moyses dedit hereditatez q̄busdā:⁊ postea iesus ſm ꝓceptū dñi distribuit hereditatem. Per moysen legē intellige:qui ſm legē vixerūt primi he/reditatē acceperūt:ß extra terrā ꝓmissionis. Cūq; eā accepissent:nō eā possidēt neq; diuidūt inter se:ß expectāt vsq; quo eis ꝑ iesū distribuat in sortē. Hinc aplus ait: Hi omnes testimoniū habētes ꝑ fidē nō/dum consecuti sūt repromissiones deo pro nobis ali quid melius ꝓuidēte:ne sine nobis cōsumarentur. Habent igitur iam ꝓmissionē suā ⁊ requieuerūt di/gni iudicati ꝑ moysen capere hereditatem suā: sed

ſ vñ:dōec po. iimi.ru.sca.pe.r.

a ſti ⁊ lōgeu⁹es:terraq; latissima derelicta ē: ḡ necdū sorte diuisa est: omnis videlicet gali/ b lea philistiim ⁊ vniuer sa gessuri:a fluuio tur c bido qui irrigat egy/ptuz vsq; ad termios accharō cōtra aq̄lonē ſra chanaan q̄ in quī/q; reg'os philistiim di uidit:gaçeos ⁊ açori/os ascalonitas:gethe os:⁊ accharōitas. Ad meredie vero ſ euei: oīs ſra chanaā:⁊ ma/ara sidōioꝝ vsq; afe/ca ⁊ ſminos āmoꝝrei eiusq; ꝓfinia:libani q̄ regio ꝓra oriētē a ba algad sub monte her/mon donec ingredia/ris emath. Oium qui habitabāt in mōte a libāo vsq; ad aq̄s mas serephot vniuersiq; si/donij. Ego sum q̄ dele b ſ sidōios.i.venatores ō q̄b⁹ ōr: Alia nſa sic passer ere.ē ō la.ve. bo eos a facie filioꝝ isral. Veniat ergo i ptē hereditat̄ isral:sicut p/cepit tibi. Et nunc di/ c uide terrā in possessio nē nouē tribubus ⁊ di/ d midię tribui manasse: cum qua ruben ⁊ gad e possidēt ſrā quaz tra didit eis moyses famu lus dñi trās fluēta ioꝛ danis ad oriētalē pla gā ab aroer que sita ē in ripa torrentis arnō ⁊ in vallis medio:vni uersaq; cāpestria me/daba vsq; dibon:⁊ cū ctas ciuitates seon re gis ammoꝛrei qui re/gnauit i esebō vsq; ad termios filioꝝ āmō ⁊ galaad ac ſminū ges/suri ⁊ machati et oēm mōtē hermō ⁊ vniuer sā basan vsq; salecha: oīne regnū og in basā q̄ regnauit i astaroth

de terre diuisionē:⁊ ꝑmo ꝓtes determi nate singuł tribub⁹ assignanť.scdo ci/uitates ꝑ fugitiuis separāť.ca.xx.ter tio ciuitates ⁊ suburbana leuitis dan tur.ca.xxi. Circa ꝑmum ꝑmo agit de terre limitib⁹.scdo de ꝑsonis diuiden tibus.xiiij.ca.tertio ō determinať tri buū ptib⁹.xv.ca. Prima in duas:q̄a ꝑmo describunť termini terre diuidē/de.scdo ſre iā diuise:ibi: Et nūc diui/de ſrā. Circa ꝑmū dicit: Josue senex ꝙecteq; etatis erat.q.d. scriptura: q; tp̄s erat diuidēdi terrā: q; dñs di/xerat ei q; ipse diuideret eā: vt habeť ſ.j.ca. a Terraq; latissima derelicta est.cui⁹ maior ꝑs erat acq̄sita ⁊ ali qua ꝑs acq̄rēda ꝓut ſbdit: b Om nis videlz galilea philistiim. In heb. habeť. Oēs ſmini philistiim.galilea ei est i oppositu ꝓte ſre ꝓmissiōis. Cō tra.als xpus aq̄lonē ⁊c.ꝑles em ter/re ⁊ ciuitates in ſra ꝓmissiōis remāse rūt aduersarijs filioꝝ isral ꝑ magnū tē/pus ꝓlib⁹ de causis. Una fuit:q; filij israel nō erāt adhuc in tanto numero q; possent totā terrā sufficienť ꝓlare: ⁊ iō si subito fuissent adūsarij eoꝝ de leti possent ꝺ eos mltiplicari feroces bestie:q̄ magis nocerēt eis q̄ hoies ⁊ b eā assignať Exo.xxiij.in fine: vbi ꝺ sic: Non enciā eos a facie tua anno vno:ne terra in solitudinē redigať:et crescāt q̄tidie ꝓtra te bestie ⁊c. Scda cā fuit: vt filij isral habētes aduersari/os ꝓpe se exercerenť in ꝓlio ⁊ nō fie/rēt ignaui:sic solēt hoies in lōga pace fieri. Tertia cā fuit: vt cēnt hoies sol/liciti fuare mādata dei: q; q̄ ea trās/grediebant ab aduersarijs sibi ꝓpin/q̄s affligebanť:⁊ q̄ fuabāt eis dña/bātur: vt patet ex decursu libri Judi. ⁊ iste diue cāe tanguntť Judic.iij.ca.in ꝓncipio: vbi ꝺ sic: Hꝺ sūt gētes q̄s do min⁹ dereliq̄t: vt erudiret in eis israe/lē.sequit: Et discerēt filij isral certare cū hostib⁹ ⁊ habere cōsuetudinē ꝓliā/di.⁊ subdit ibidē: Dimisitq; eos vt in ipsis experirēt israelē ⁊ vtrū audirent mādata dñi q̄ ꝑceperat patrib⁹ eoꝝ ꝑ manū moysi an nō. Igit enumerat hic ꝑles ciuitates ⁊ loca q̄ nō erāt ad/huc acq̄sita filijs israel ex causis ꝑdi/ctis:⁊ patet ſra:ß excepto qō sequit: c Aduuio turbido qui irrigat ⁊c. hic est nilus qui irrigat terrā egypti: ⁊ inde ita contrahit admixtionem ter re ex quo fit turbidus :concludit ta/men de habitatoribus istoꝝ locoꝝ et ciuitatum. d Ego sūm qui dele/bo eos a facie filioꝝ israel : sicut de leui habitatores ciuitatum et locoꝝ iam acquisitoꝝ:vt patet ex supradi ctis. e Veniat ergo in partem he/reditatis israel:ita q; dimidiatur tribu bus:sicut illa que est acquisita.

f Et nunc diuide terraz in possessio/nem;nouem tribubus. Hic consequē/ter describuntur termini terre iam di/uise per moysen anteq̄s filij israel trā/sirēt iordanē:⁊ ꝑmo describunť in ge/nerali.scdo i speciali applicādo ad tri/bus:ibi:Dedit ḡ moyses. Circa ꝑmā ꝑte ꝑmo ꝓtinuat dicta dicēdis dicēs: Et nūc diuide ſrā.s.immediate supra scriptā. g Nouē tribub⁹ ⁊ di.tri.q̄ adhuc nō accepant possessiōes deſmi natas. h Cū q̄.s.tribu manasse q̄/tū ad alterā medietatē: Ruben ⁊ gad possederunt

E adhuc pugnant ꝑ his qui sub iesu militant. Oīnes em patres q̄ ante nos dormierūt pugnāt nobiscum ⁊ oꝛationibus adiuuāt. vñ: Ablinget synagoga il/la hāc synagogā:sicut ablingit vitulus herbā viri/dem de campo. Synagoga em domini que nos pre/cessit oꝛe ⁊ lingua cōsumet cōtrariā synagogā:id est oꝛationibus consumet aduersarios nostros. Ora/tionibus ergo et verbi dei:meditatione et opere et sensu recto pugnandum est. Adamātius. Sicut vmbre exemplari deseruiunt celestium:et qui legem suscipiunt que vere legis vmbra est :ita exemplar et vmbram sequuntur diuisionis celestis:qui in iudea hereditatem terre diuidunt. Veritas enim est in ce/lis:vmbra in terris:hꝺ hec cōstabat in ſris erat hie rusalē terrestr⁹:⁊ tēplū ⁊ altare ⁊ cult⁹ visibil erāt pōtifices ⁊ sacerdotes: ciuitates iudee ⁊ vici ⁊ oīa que in hoc libro scripta sunt. Cum vero in aduentu chr̄i veritas descēdens de celis de terra oꝛta est: ⁊ iusticia de celo ꝓspexit: vmbre eeciderunt: cecidit altare et tēpluz vt iam nec in monte gariçim:nec in hierosolymis sit locus vbi oporteat adoꝛare:ß ve/ri adoꝛatores adoꝛent patrem in spiritu ⁊ veritate. Ꝺesente ergo veritate vmbra cessauit. Et cum ad/esset templū quod per spiritū dei ⁊ virtutē altissimi in vtero virg nis fabꝛicatū est:dirutū est templum de lapidibus compositū. Adest pontifex futuroꝝ bonoꝝ:et cessant pontifices tauroꝝ ⁊ hyrcoꝝ. Ve nit agnus qui tollit peccata mundi:⁊ cessat agn⁹ de pecudibus assumptus:et ne quicq̄ tot seculis in gu latus. Consequēs ergo erat vt hereditate regni ce lozū patefacta hereditas terrena cessaret:⁊ oībus cessantib⁹ oē os obstrueret:⁊ ſbdit ꝓficeret oīs mūd⁹ deo. Ideo eī hec oīa aufferri diuīa dispēsauit ꝓuidē tia: vt viā quādā recipiāt veritat̄ cessantib⁹ figur̄. Subuersa est oīs terrena hierm:ſz habem⁹ celestē q̄ ē mat oīm. Mīsicordia ḡ dei hereditat̄ ſrena nob ꝓblata est: vt hereditatē ſram⁹ in celis. Referť ita/q; ꝑma ⁊ scda hereditat̄ diuisio. ꝑma quidē ꝑ moy/sen.scda q̄ ⁊ potētior ꝑ iesū facta est. Moyses trans iordanē rubē ⁊ gad ⁊ dimidie tribui manasse dedit possessionē. Alij vero oēs ꝑ iesum suscipiūt heredi/tatem. a Tribui aūt leui. Leuitis aūt neq; moy/ses dedit hereditatē nec iesus q: ipe de⁹ est heredi/tas eoꝝ:hi sūt forte q̄ in ecclia virtute animi ⁊ meri torū gr̄a alios ꝓcedūt. hi sunt forte qui i ꝓplo salua doꝝ sapie ⁊ scientie operā tribuunt: ⁊ mētē suā purā custodiūt:⁊ oīb⁹ ꝓlaris virtutib⁹ excolūt:⁊ simpli cioꝛes docēt quō veniāt ad salutē:hoꝛuz hereditas ipse dñs ē q̄ est sapientia quā ꝑ ceteris oīb⁹ dilexerť. b Tribui filioꝝ ruben ⁊c. Inuenio tñ aliquā dif/ferentiā in his q̄ moyses distribuit ⁊ in his q̄ iesus Moyses em duab⁹ semis tribub⁹ hereditatē tribu/ens nō dedit leuitis portionē. Jesus aūt nō solū in his tribub⁹ q̄bus terrā diuisit: ſz etiā in illis q̄bus moyses diuiserat:habitacla leuit̄ i singlis tribub⁹ decreuit. Ordo em leuitie⁹ vl sacerdotal̄ q̄ dei sapi entie ⁊ scientie operā impēdit:nō potuit a moyse acci pere sortē habitatiōis q̄ nō erat minister veritat̄: ſz vmbre ⁊ exēplaris. Jesus vero noster q̄ est sapientia dei:habit acula sapientib⁹ ꝑbet. Nō potuit dicē moy ses:vēde oīa q̄ habes ⁊ da paupibus ⁊ hebeb⁹ the/saurū in cel.⁊ veni.ſ.m.ß ē ptē dare leuit̄. Nec po/tuit dicē:q̄ nō renūciauerit oīb⁹ q̄ possidet:non pōt me⁹ ē dī.nec aliō:Oīs q̄ nō odit patrē ⁊ mr̄ez ⁊ fra tres ⁊ sorores ⁊c. Ideo habitacula sacerdotū ⁊ le/uitaꝝ dispēsare nō potuit. Beat⁹ ē ḡ q̄ inuenit dign⁹ vt ab iesu sorte celest̄ mānōis accipiat: ō q̄ dicē ibs: Volo pat vt vbi ego sū ⁊ isti sint mecū:⁊ sic ego i te ⁊ tu in me vnū sum⁹:⁊ isti in nob vnū sint. Hꝺ tū q̄/b⁹ sapientia:dei ꝟbū: veritas ⁊ iusticia eē hereditas dicit:habitationē interim cum illis accipiunt: quo/rum hereditas in terris:vt qui per se non valent:ꝑ illos efficiantur participes sapientie ⁊ scientie dei: ⁊ ita ad minimos dispēsatio diuina ꝓtendit vt illō compleatur: Qui multum non abundauit:⁊ q̄ mi/nimuz non minoꝛatus est. Et quod apostolus ait: Ut vr̄a abūdātia fiat ad illoꝝ iopiā ⁊c. Ita ḡ coha bitare iubenť sacerdos ⁊ leuita:q̄ nō būt ſrā vt pci/

a tedrai:ipse fuit de reliquijs ra/phaī:pcussitq; eos moyses atq; deleuit. Moueťq; dispdere filij israel gessuri ⁊ machati:⁊ habitaue rūt in medio israel vsq; i pñtē diē. a ſ q: non potuit dicere:vēde oīa q̄ habes ⁊ da paupibus ⁊c. ß est em ꝓtē leuitis dare:ꝑs enī q̄ hec et huiusmodi dixit leuitis ꝓtē dedit.

a Tribui aūt leui nō dedit possessionē:ſz sacrificia ⁊ victię dñi dei israel:ipa ē ei⁹ hereditas sicut lo cutus ē illi. Dedit ergo moyses b possessionē tribui filioꝝ rubē iu/xta cognatiōes suas. Fuitq; ſmi nus eoꝝ ab aroer q̄ sita ē i ripa torrētis arnō:⁊ in valle eiusdez torrētis media:vniuersā planiciē que ducit medaba ⁊ esebō:cun/ctosq; viculos eaꝝ q̄ sūt in cāpe stribꝰ: dibō q̄q; et abamothbaal ⁊ opidū baalmaon ⁊ gessa ⁊ ce/dimoth ⁊ mephet ⁊ chariathaiz ⁊ sabama et sarathasar:in mōte cōuallis bethphogoꝝ et aseroth phasga ⁊ bethaisimoth oēs vi/bes cāpestres:vniuersaq; regna seō regis āmoꝛrei qui regnauit i esebon: quem percussit moyses cum principibus madian :eueū ⁊ recen ⁊ sur ⁊ vr ⁊ rebec duces se on habitatores ṫrę:⁊ balaā filiū beoꝛ ariolū occidert filij israel gla/dio cū ceterꝭ inſrectꝭ:factusq; est ſmin⁹ filioꝝ rubē iordāis fluui/ c us. Hec est possessio rubēitarū p cognatiōes suas vzbiū ⁊ viculo rū. Dedit moyses tribui gad d filijs eius per cognationes suas possessiōez:cui⁹ ß diuisio ē. Ter/min⁹ gaçer ⁊ oēs ciuitates gala ad ⁊ dimidiā ptē ſrę filioꝝ āmō vsq; ad aroer q̄ ē ꝓtra rabba: et ab esebō vsq; ramoth:masphe ⁊ bethani:⁊ amanai vsq; ad ter/mios dabir. In valle quoq; be tharan ⁊ bethnēra ⁊ soccoth ⁊ sa phō reliqm ptē regni seō regis esebon. Huius quoq; finis iordāis ē vsq; ad extremā ptē marꝭ cene reth trāſ iordāez ad oriētalē pla gā. Hec ē possessio filioꝝ gad p familias suas ⁊ ciuitates ⁊ villę eaꝝ. Dedit ⁊ dimidię tribui ma/nasse filijsq; eius iurta cognatio nes suas possessionē: cui⁹ ß prin cipiū ē. Amanai vniuersā basan ⁊ cūcta regna og regis basā: oēsq;

a possederunt terram quā tradidit eis moyses. Cē/tera patent vsq; ibi:

a Ipse fuit ō reliqs ra phaim.i.gigātū ſm q; di cit Deu.iij. Solus quip pe og rex basan restiterat de stirpe gigantū : quod est intelligendu; de illis qui habitabant in asta/roth ⁊ in edrai:ꝭ alijs esť terris bene erāt gigātes: vt in ebrō ⁊ gaça ⁊ geth ⁊ açoto: vt dictum ē.ſ. Flo. ca.cetera patēt in lr̄a.

b Dedit ergo moyses. Hic consequenť describū tur termini terre iam di/uise per moysen in specia li applicādo ad duas tri/bus et dimidiā. ⁊ primo ꝑtum ad tribū ruben. se cūdo ꝑtū ad tribū gad: ibi: Deditq; moyses tri/bui gad.tertio ꝑtum ad dimidiā tribuz manasse: ibi: Dedit et dimidie: ⁊ ptz lr̄a vsq; ibi: c Hec ē possessio ⁊c. vbiū ⁊ vi/culoꝝ.dicūť ā ť hybes q̄ erāt clause muris. viculi āt ⁊ ville dicūť q̄ nō erāt sic clause. d Deditq; moyses tribui gad. Hic ꝑ̄ter describiť ṫra in spe ciali ꝑtū ad tribū gad.⁊ ptz lr̄a ß excepto qō ſbdi tur:Et dimidiā ptē terre filioꝝ āmon. Primū aūt hu ius videť ꝓcipi Deut.iij. ca. vbi ꝺ sic: Nō dabo ti bi aliq̄d ō ṫra filioꝝ āmō q̄ filijs loth dedi eam in possessionē. Ad ß respō/dent aliqui dicētes: q; fi/lij āmon habebāt duplicem terrā: vnā quaz dñs eis ꝓcesserat: aliā quā in ṫra se violenť acq̄sierāt: ⁊ istā secam occupauerť filij isral: nō ꝓmaz: ſz ß videť ilsufficienť dictū. Tū q; ť ꝑmā acq̄sierant filij āmon pugnādo ꝓtra gi/gantes: ⁊ expellēdo eos inde violenť: licet ex ad/iutorio diuino: vt habeť Deut.ij. Aū q; ꝓceptū erat filijs isral absolutē vt nō mouerēt ꝑliū ꝓtra fi/lios āmō:⁊ ideo nō ē ve/risimile q; terram ab eis actu possessā occuparēt: ideo aliť diē Ra. Sa. q; ista ꝑs terre filioꝝ āmon possidebať actu a seon re ge āmoꝛreoꝝ q̄ eā abstu/lerat a filijs āmon: sic ⁊ a filijs moab abstulerat p/tē terre sue quam possi/dēt: vt habetur Nu.xxj. Filij āt isral occiderť seō: vt ibidē ꝺ ⁊ ideo omnē terrā quā possidebāt ac/quierť sibi:licz ꝙtū ad a/liqs ptes fuisset aliqn fi/liozum moab et filiozum ammon.

c 4 Tribui aū

piant ab israelita sacerdos ⁊ leuita terrena q̄ nō habēt: ⁊ israelita a sacerdote ⁊ leuita celestia ⁊ diuina q̄ nō habet. Lex enī dei sacerdotibus cōmissa ē ⁊ leuitis: vt huic soli operam tribuāt ⁊ verbo dei absq; vlla solliciudine vacent: laico⁊ ministerijs sustētati. Si enī necessaria nō pbuerint mūn⁹ legi dei vacabūt occupati cozporalib⁹ curis ⁊ periclita bunt laici. Obscurabitur ei lux scientie q̄ i illis ē: te nō ministrante oleū lucerne: ⁊ culpa tua cec⁹ ceco ducatū pbēs: in foueā cadet cū eo. a Hāc possessionē. Adamā. Discam⁹ ex lege q̄ necessario discripta ē terre diuisio: q̄ pmo p moysē. scdo p iesū. 3⁹ fcā fuit vtrāq; fuemus: ℈ vt rōnē vtriusq; discētes illā solā teneam⁹ q̄ ab iesu xp̄o nobis tradit. Illā ℈ terrā q̄ est trans iordanē moyses distribuit. Hāc vero q̄ est i terra sctā iesus ⁊ pnceps tribuum. Uides: q⁊ cū ceperat vera hereditas terre sancte distribui: assumunt pncipes tribuū veri ⁊ spūalis israel. Hi sūt apli q̄b⁹ 3⁹: Sedebitis ⁊ vos sup sedes iudicātes. rij. trib⁹ israel. assumit etiā sacerdos. i. mystic⁹ pmo dei. Sic enī dic⁊ q⁊ ceperūt iesus ⁊ eleaz sunt ad diuidēdā terrā. Ca. XIIII

a Orte oia diuidētes. Isido. Deleris gerib⁹ iosue sorte diuidit pl⁹us terrā pmissiōis: xp̄s q̄z a facie fideliū suorū gētes. i. gētiliū errozuz spūs eiecit: ⁊ sorte diuisit terrā: vnicuiq; ꝓria dona tribuens. c Duab⁹ ei tribub⁹. Isido. Moyses trās iordanē duab⁹ tm̄ tribub⁹ ⁊ dimidie possessionē decreuit: ceteri vero oēs p iesū suscipiunt: q⁊ plures p fidē iesu christi. pmissa celestia suscipiūt q̄ p legē: vne eni semis tribus figurabāt pozē pl⁹um: q̄ habuit q̄dē trinitatis noticiā: ℈ nō pfectā. Nouē vero ⁊ semis trib⁹ q̄ p iesū. pmissionē terre sctē suscipiūt: significant nouū ꝓplum: q̄ ab iesu xp̄o p fidē ⁊ grāz eterne repromissiōis hereditatē p⁹ lauacruz q̄si post iordanis trāsitum accipiūt. b Sed ipsi q̄z ad denariū numer⁹ q̄ pfect⁹ ē nō puenīūt: q⁊ nec in ipo aduētu vñ oia nobis pfecte annūciata sūt. Unde: multa habeo vobis dicere: ⁊ nō. p. p. mō: ⁊ spūs veritat⁹ q̄ a patre ꝓcedit: annūciabit vobis oia. Perfectio ergo sūma oīm bonoz in spūsctō est.

d Absq; le. qui ni. Isido. Leuite nō accipiūt hereditatez terre: q⁊ iesus xp̄s ē hereditas eoz. fm illud: Ego hereditas eoz ⁊ possessio nō dabit eis i israel. Ego enī sū possessio eoz. Clerico⁊ enī hereditas ⁊ possessio: ideo dici voluit de⁹: q⁊ ministri altaris ipius effecti sūt ⁊ sozs. vñ ⁊ cler⁹ sozs interpretat. Ergo deū in hereditate possidēt merito q̄ vt sine impedimēto deo seruire valeāt pauperes spū esse cupiūt: vt possint dicē: Dis ps hereditat⁹ mee tē. e Hec ac. le. Isido. Habitacla leuitis p oēs trib⁹ decreuit iesus: vt q̄ in ecclesia dñi sctie opaz dāt: ⁊ doctrie graz administrāt: ab his q̄b⁹ diuīa dispēsāt terrena sbsidia recipiāt. vñ Paul⁹: Si nos vob⁹ spūalia seminauim⁹: magnū ē vt carnalia vra metam⁹. Et merito in oēs trib⁹ diuidunt: quia dispēsatiōe oīm vtiūt. f Locutusq; ē ad deū ca. fi. Adam. Caleph pm⁹ hēditatē accipit a iesu: q̄ interpretat q̄si coz. Hic ē q̄ in oīb⁹ itell ectui opaz tribuit: q̄ nō aliō mēbrū cozporis ecclie esse 3⁹ q̄ coz q̄ est pclari⁹ i nobis. i. q̄ oīa cū rōe ⁊ prudētia agit: ⁊ ita cunctis dispēsat q̄si nō sit aliō mēbrū nisi coz. Interpretat aūt iephōe ꝓuersio. Caleph xo filij ꝓuersiōis est: ꝓuersus ei ad deū talē fructū ex se. pfert: ⁊ coz filiū generat. Est ℈ oīs qui diuinis sensibus vacat: et rationabilit agit omnia caleph: ℈ quidem pāo erudit⁹ a moyse. secundo a iesu: cui assistebat dicit: Tu nosti verbū quod locut⁹ est dñs ad moysen tē.

vicos iahir q̄ sūt in basan seraginta opida ⁊ dimidiā ptē galaad: ⁊ astaroth ⁊ edrai vrbes regni og i basan: filijs machir filij manasse dimidie pti machir: iuxta cognatiōes suas. Hāc possessionē diuisit moyses in campestrib⁹ moab trans iordanē ꝓtra iericho ad oriētalē plagā. Tribui aūt leui nō dedit a ℈ q̄ ē sapientia ⁊ scientia cui soli leuite ⁊ sacerdotes ꝓpaz tribuūt possessionē: qm̄ dñs deus ipse ē possessio ei⁹ vt locut⁹ ē illi.

℈ ne repozaliby⁹ occupari: min⁹ celestibus deseruirent.

Ca. XIIII

b Hec ē q̄ possederūt. Descript⁹ terre limitib⁹. Hic ꝓuter agit de pl⁹onis diuidēdis. ⁊ diuidit in duas ptes: in ptē pncipalē ⁊ icidētalē. scda ibi: Accesserūt itaq;. Circa pmū 3⁹: Hoc ē q̄ possederūt tē. q̄ supple diuidet. put ꝓtinet infra. xv. c. ⁊ licet ℈ dicat posse derūt: nō tm̄ totū erat adhuc acq̄situ rōnib⁹ p̄dictis ca. p̄ce. c Quā dede. eis ele. sa. ⁊ io. fil⁹ nun. sequit: Sicut p̄ceperat dñs: vt habet Nume. xxviij. d Absq; leuit⁹ q̄ nihil terre acceperūt inē fres tē. Jus enī ꝓmogenture ablatū fuit a tribu ruben. ꝓpt peccatū suū: eo q̄ ascendit cubile p̄ris sui: vt habet Gen. xlix. ⁊ trāslatū fuit ad tribū iuda q̄tū ad dignitatē regiā: ⁊ ad tribū ioseph q̄tū ad duplicē portionē q̄ primogēit⁹ debebat. Qō ℈ 3⁹ q̄ filij ioseph successerūt leuitis. f. ad cōplēdū numer⁹. xij. tribuum q̄bus erat terra diuidēda. Iblata enī tribu leui q̄ hereditatē habere nō debebat rōe p̄dicta in fi. xiij. ca. ñ remanerēt nisi. xj. nisi trib⁹ ioseph fuisset in duas diuisa. ꝓpt qō iacob patriarcha manasse ⁊ effraim filios ioseph cōstituit capita duarū tribuū: vt habet Gen. xlviij. e Accesserūt itaq;. ℈ est ps incidētalis in qua interponit petio caleph cui moyses in speciali promiserat ebron: ⁊ ideo vidēs q⁊ agebat de terre diuisiōe fecit mētionē de. pmissione sibi facta ne terra sibi ꝓmissa alteri ꝓcederet. Circa qō pmo ponit caleph petitio. scdo petitiōis ipletio. ibi: Bñdixit eī iosue. Circa pmū 3⁹: Accesserūt tē. Caleph enī erat hō magn⁹ ⁊ famosus in illa tribu: ⁊ ideo maiozes de tribu iuda associauerūt eū q̄n fecē petitionē suā. put subdit: f Locutusq; ē ad eū tē. Dicūt hebrei q̄ mozuo iephōe p̄e caleph naturali: ceneę accepit mrez el⁹ vroze: ⁊ q⁊ nutriuit eū vocat⁹ ē ide ceneęe. Alij xo dicūt q⁊ fuit frat ipsi⁹ ceneę iunioz ipo: ⁊ q⁊ mozuo p̄e ceneę habuit

a ℈ quasi coz. b ℈ puersionis.

Quis ali⁹ pōt nosse xp̄m q̄s⁹ locut⁹ est dñs ad moysē nisi sol⁹ iesus? Nemo enī sic itellexit legē: sic docuit iesus. Ipe enī oia edocuit ⁊ apuit. ipe reuelauit panlo. ⁊ aperuit. ℈ de corde eni

Nu. 14. 9. phone ceneęe. Nosti q̄d a locut⁹ sit dñs tē. Adamā. Hoc ē q̄d dixit dñs: Si credereris moysi: credereris ⁊ mihi: de me enī ille scripsit. ℈ Si credere. moy. cre. ⁊ mi. locut⁹ sit dñs ad moysen hoiez dei de me ⁊ te i cadesbarne. Quadraginta annoruz erā q̄n⁹ misit me moyses famul⁹ dñi de cadesbarne vt ꝓsiderarē terrā: nūciauiq; ei q̄d mihi b vez videbat. Fres autē c mei q̄ ascēderāt mecū dissoluerūt coz pl̄i: ⁊ nihilomin⁹ ego secut⁹ sū dñm d deū meū Jurauitq; moyses i die illo dicēs: Terra e

Nu. 13. quā calcauit pes tu⁹ erit f possessio tua: et filijs tuis in hereditatē tuā q̄ repleuisti dñm deū meū. Locessit ℈ dñs vitā mihi sicut polliciti est ysq; in ꝓsentez diē. Quadraginta ⁊ q̄nq; anni sunt ex quo locutus est dñs verbum istud ad moysen q̄n ābulabat israel p solitudinē: hodie g octogintaq̄nq; annoz sū: sic valēs vt eo valebā tē poze q̄n ad explorādum missus sū: illi⁹ in me tpis fortitudo vsq; hodie pseuerat tā ad bellādū q̄ ad gradiēdū. Da ℈ mihi mōtē istū quē pollicit⁹ ē dom̄in⁹ te q̄ audiente in q̄ enachim sūt ⁊ vrbes magne atq; munite: si forte m sit dñs mecū: ⁊ potuero delere eos sic ꝓmisit mi-

℈ q̄ talia deposcit ⁊ auder.

hi. Bñdixitq; ei iosue: et n ℈ q̄ interpret cōiugiū vl cōiugiti. tradidit ei ebron i possessionē atq; ex eo fuit ebrō caleph filio iephōe cenee- o ꝛeo vsq; i pñtē diē: q⁊ secut⁹ ē dñm deū israel. Mo- p

a ℈ ciuitas quattuoz. b ℈ patriarche principales ibi sūt sepulti tē. q

moē ebrō ātea vocabat cā- r riatharbe. Adā maxim⁹

a ℈ Si vis hr̄e hereditā. a iesu oportet vt ēra carnis rue ḋscat nec ꝓtra spiritum confligat.

e ibi iter enachi sit⁹ ē: ⁊ trā- s cessauit a pr̄eliis.

a Tribui aūt leui nō dedit. possel. q⁊ sustētabāt de decimis: ꝓmittis ⁊ oblationib⁹: dedit tñ eis vrbes ad habitādū ⁊ suburbana ad nutriendā aīalia vt locutus est illi. Nu. xxv. Ca. XIIII

k Josue senex ⁊c. Si cut dictū ē frequent io sue in gestis ⁊ nomē typū gerit saluatoris: q̄ dicitur senex rōne deitat⁹ eterne. Heb. xiij. Jesus xp̄s heri ⁊ hodie ipe⁊ in secula. Et fm̄ b dicē Joban. viij. Anteq̄ abraā fieret ego sū. Igit⁊ diuisio terre ptinentis ad ip̄m duplicit intelligi potest. s. de ecclia militāte ⁊ triūphāte. vtriusq; nāq; diuisio prinet ad ip̄m. Sic aūt accipiat diuisio ecclie militantis sic p nouē ptes q̄ diuise fuerūt nouē tribub⁹ significat diuisio gratiaruz in ecclia q̄s enumerat aplus. j. Coz. xij. Diuisiones gratiaz sūt ⁊c. Sequit: Alij quidem p spūz datur sermo sapiētie: alij sermo scientie fm eundem spiritum. Alteri fides i eodē spū: alij gratia sanitatū in vno spū: alij opatio virtutū: alij ꝓphetia: alij discretio spiritū: alij genera linguaz: alij interptatio sermonū. Et sic sunt nouē gratie fm sortes nouē tribuū. Per diuidiā ve ro tribū manasse que accepit sortē cū istis nouē tribub⁹ minoze tū: significat stat⁹ simpliciū chr̄istianoz q̄bus nō dat alij q̄ de gratijs ꝓnomiat⁹ q̄ dant ad manifestationē spūs in ecclia. p eius vtilitate: vt dicit aplus ibidē. Potest ⁊ aliter accipi diuisio fm diuersos stat⁹ pl⁹onz q̄bus sum mo pōtifice. s. patriarchaz: cardinalū: archiepiscopoz: episcopoz: decanoz: archidiaconoz: decanoz ruraliū: religiosoz ⁊ sacerdotū cura tozū. Alij vero inferiozes p dimidiā tribū manasse designant. Quātū aūt ad statū ecclie triunphāris p diuisionē factā nouē tribub⁹ significatur assumptio fideliū ad nouē ordies angelozū. Per sortē xo dimidie trib⁹ manasse significat gl̄ia sanctoz q̄ nō meruerūt assumi ad aliquem ordinē angeloz ſ3 faciūt decimū ordinez significatū: scm̄ aliquos doctozes p decimam dragmā Luce. xv. Ca. XIIII

b Hec ē q̄s possederūt. Descript⁹ terre limitib⁹. Hic ꝓuter agit de pl⁹onis diuidēdis. ⁊ diuidit in duas ptes: in ptē pncipalē ⁊ icidētalē. scda ibi: Accesserūt itaq;. Circa pmū 3⁹: Hoc ē q̄s possederūt tē. q̄s supple diuidet. put ꝓtinet infra. xv. c. ⁊ licet ℈ dicat possederūt: nō tm̄ totū erat adhuc acq̄situ rōnib⁹ p̄dictis ca. p̄ce. c Quā dede. eis ele. sa. ⁊ io. fil⁹ nun. sequit: Sicut p̄ceperat dñs: vt habet Nume. xxviij. d Absq; leuit⁹ q̄ nihil terre acceperūt inē fres tē. Jus enī ꝓmogenture ablatū fuit a tribu ruben. ꝓpt peccatū suū: eo q̄ ascendit cubile p̄ris sui: vt habet Gen. xlix. ⁊ trāslatū fuit ad tribū iuda q̄tū ad dignitatē regiā: ⁊ ad tribū ioseph q̄tū ad duplicē portionē q̄ primogēit⁹ debebat. Qō ℈ 3⁹ q̄ filij ioseph successerūt leuitis. f. ad cōplēdū numer⁹. xij. tribuum q̄bus erat terra diuidēda. Iblata enī tribu leui q̄ hereditatē habere nō debebat rōe p̄dicta in fi. xiij. ca. ñ remanerēt nisi. xj. nisi trib⁹ ioseph fuisset in duas diuisa. ꝓpt qō iacob patriarcha manasse ⁊ effraim filios ioseph cōstituit capita duarū tribuū: vt habet Gen. xlviij. e Accesserūt itaq;. ℈ est ps incidētalis in qua interponit petio caleph cui moyses in speciali promiserat ebron: ⁊ ideo vidēs q⁊ agebat de terre diuisiōe fecit mētionē de. pmissione sibi facta ne terra sibi ꝓmissa alteri ꝓcederet. Circa qō pmo ponit caleph petitio. scdo petitiōis ipletio. ibi: Bñdixit eī iosue. Circa pmū 3⁹: Accesserūt tē. Caleph enī erat hō magn⁹ ⁊ famosus in illa tribu: ⁊ ideo maiozes de tribu iuda associauerūt eū q̄n fecē petitionē suā. put subdit: f Locutusq; ē ad eū tē. Dicūt hebrei q̄ mozuo iephōe p̄e caleph naturali: ceneę accepit mrez el⁹ vroze: ⁊ q⁊ nutriuit eū vocat⁹ ē ide ceneęe. Alij xo dicūt q⁊ fuit frat ipsi⁹ ceneę iunioz ipo: ⁊ q⁊ mozuo p̄e ceneę habuit ceneę habuit cūrā caleph ide dict⁹ ē ceneęe. j. Para. iij. ca. 3⁹ q⁊ ex rom fuit p̄ncipi⁹ caleph q̄s ē cenedū. ⁊ ideo ꝓpter 3⁹ cōit q⁊ fuit binomi⁹: tū in glosa hebraicū. j. Para. iij. ca. 3⁹ q⁊ caleph fuit fr̄ iephone. i. diuertēs: q⁊ diuertit se a ꝓpositio malo⁊ explorato-

Nu. 14. 6. rū. a Nosti q̄d locut⁹ sit dñs tē. q⁊ dñs dedit sententiaz mort⁹ sup filios israel q̄ exierāt de egypto: excepiēs caleph ⁊ iosue: vt h̄ Nu. xiij. b Nūciauit q⁊ ei q̄d mihi vez videbat. s. q⁊ terra ꝓmissionis explozata posset cum dei adiutozio de facili obtineri. c Fratres āt mei. i. alij explozatores ꝓter iosue. d Dissoluerūt coz pl̄i. terroze eis imittēdo: vt h̄ Nu. xiij. e Jurauitq; moyses: nō iuenit⁹ b scptū in ꝓcedētib⁹: credēdū tñ est q⁊ sic fuit: ex q̄ scribit⁹. f Terra quā calcauit pes tu⁹ erit possessio tua: et 3⁹ pes tu⁹ i singlari: q⁊ sic dcm̄ fuit. s. Nu. xiij. c. Caleph vidēs alios explozatores ꝓter iosue inclinatos ad inducēdū pl̄m ne itrarēt terrā. pmissiōis: p aliq̄ d rp̄s recessit ab eis ⁊ venit sol⁹ in ebron: vbi erat sepultura p̄triarchaz ꝓncipaliū: oraōs ibi vt nō diseteret a veritate sicut alij explozatores: ⁊ lō moyses ſb iuramēto ꝓmisit ei ebron i possessionē. g Quadraginta ⁊ q̄nq; āni sūt ex q̄ locut⁹ est dñs xp̄ō istō ad moysen. Hoc aūt fuit scdo anno egressiōis: ⁊ egypto: q⁊ illo anno mēse scdo decima die mēsis recesserūt filij israel de mōte sinai. ⁊. xxix. die mēsis tertij venerūt in cadesbarne: vt dicit Ra. Sa. Et inde missi sūt explozatores: vt h̄ 3⁹. ⁊ h̄ Nu. xiij. Filij aūt israel fuerūt in dekto. xl. āis aūq; trālirēt iordanē ⁊ pugnarēt ꝛ hiericho. si igit⁊ ab istis. xl v. āis ſbrahat pm⁹ ann⁹ aūq; mitterenk explozatores: remanēt ser anni a trāsitu iordanis vsq; ad diuisionē terre p iosue: de q̄ fit h̄ sermo: q⁊ tūc dixit caleph verbū istud. Et ex h̄ ꝓz q̄d supra dictū ē. xj. ca. videl⁹ q⁊ iosue ser annis pugnauit. p acquisitione terre anteq̄ diuideret eā. h Hodie octogintaq̄nq; ānoz sum sic valens vt eo valebā tpe: q̄ nō fuit factū xp̄o naturali: ⁊ gra di spāli. i Da ℈ mihi mōtē istū. s. ebrō vt ptz ex his q̄ sequūt: ⁊ sic ptz q⁊. ℈. dictū ē. xj. c. q⁊ liez iosue a cāsuisset añ ebrō q̄tū ad illā ptē q̄ erat i valle: ñ tñ q̄tū ad illā ptē mōtanā in q̄ erat fortaliciū. k Que pollicit⁹ ē do. s. p moysē: vt. ℈. dictū ē. xj. ca. l In q̄ enachi sūt. s. gigātes. ex q̄ ptz q̄. ℈. dictū ē xj. ca. q⁊ iosue nō inf̄ecerat oēs gigātes de ebron. m Si forte sit dñs mecū. dicit forte: nō ꝓpter dubitatiōnē diuine veritatis in sua ꝓmissione: sed propter variabilitatē liberi arbitrij in homine: quia tales diuine promissiones intelligende sunt sub cōditione. s. si homo cui fit ꝓmissio pseueret in bono. n Benedixitq; ei iosue. Hic cōsequēter ponit dicte petitiōis ꝓcessio: cui 3⁹: Benedixitq; ei iosue: impcādo sibi bona. o Et tradidit ei ebron in possessionē. q̄tū ad ptē acq̄sitā ⁊ ius acq̄rēdi q̄tū ad aliā. p Quia secutus est dñm. referēdo veritatē de terra ꝓmissionis explozata. q Nomē ebron an. voca. i. cuitas q̄ttuoz: eo q̄ q̄ttuoz patriarche principales ibi sūt sepulti cū suis cōiugib⁹. s. adā ⁊ eua: abraam ⁊ sara: isaac ⁊ rebecca: Jacob ⁊ lya: vel ꝓpter q̄t tuoz gigātes ibi sepultos: vt pleni⁹ fuit dictū Gen. xxiij. Alij aūt dicūt q⁊ vocata ē cariatharbe. i. ciuitas arbe q̄ dñat⁹ fuit ibi: ⁊ a quo descēderūt gigantes alij: ⁊ huic dicto ꝓsonat q⁊ 3⁹. j. xv. ca. Caleph vero filio iephone dedit partē in medio filioz iuda sicut p̄ceperat ei dñs. cariatharbe. i. ciuitas arbe patris enach ipsa est ebron. Potest aūt dici ꝓ dictorū ꝓcordia q⁊ ab ifidelib⁹ vocata est cariatharbe ꝓpter quattuoz gigātes ibi sepultos: ⁊ ꝓpt nomē ꝓpriū illi⁹ q̄ ibi dñatus fuit. a fidelib⁹ vero vocata est cariatharbe ꝓpter quattuoz patriarchas ꝓncipales ibi sepultos. r Adā maxi. ibi inf̄ena. si. ē. Adam est nomē cōe: ⁊ significat hominē: vt dictū ē Gen. j. tū appropriatū fuit ꝓmo homi. Dicunt igit⁊ aliq⁊ q⁊ tenet adā. put ē nomē appropriatū. p ꝓmo hoīe ibi dē sepulto: vt dictū ē. Alij dicūt q⁊ accipit. p illo qui te noīe arbe. Aliq̄ āt hebrei dicūt q⁊ accipit. p abraam ibi sepulto: vt habetur Gen. xxv. q̄ fuit maxime reputatiōis i illo loco: vt habet Gen. xxiij. vbi de ipo 3⁹: Princeps dei es apud nos. s Et terra cessauit a pr̄eliis

℈ uit a pr̄eliis

pretatur: post terrena ergo statim sequuntur fines iudee: sed a deserto iquit sin: id est temptationum: post tptationes ergo sequuntur fines hereditatis iude. Oriens tocidens nominantur vicina loca que supra dixmus: id est cōfinia. Gallis quoq; egpti vicina occidentalibus partib⁹ designatur: que a deserto est ab occidente. Ab oriēte vero cingūtur fines mari salso. Post hec a collibus inquit q tendunt ad occidentem: tinde ascendit ab occidente vsq; ad cadesbarne: et sic ptenditur ab occidēte ad cades: hi sunt fines eox ab africo tin de perrexit vsq; ad vallem egypti. Ui de quomodo in occidentis partibus africum egyptum tocasum nomiat: vt sciat sibi quisq; hec esse transeūda: tita demū ad tribū regiā peruenire: de qua ortus est domin⁹ noster. A finibus autē idumee est desertum sin: ideo necesse est nos transire heremuz temptationum: vt possim⁹ peruenire i hereditatem filioruz iuda. Ascendere quoq; oportet assensum collium accabim: qui interpretatur scorpiones: qa transeūdi sunt a nobis tcalcādi scorpiones: de quibus dicitur: Ecce dedi vobis potestatē calcandi super scorpiones tserpētes tc. Qui ergo vult ingredi in hereditatē tribus inde: ascendat istas ascensiones: calcet tcuadat hos scorpiones. Forte hoc iter agenti Ezechieli dicebat dns: Fili homis in medio scorpionum tu habitas.

Et sunt inquit fines vsq; ad cadesbarne: cades interpretatur sanctum: vel sanctificatio. Fines ergo iude vsq; ad sanctificationem peruenient.

Dicitur etiam ab oriētis partib⁹ tribus iude esse mare salsum: et post hec in parte eius nominatur fons solis: tciuitas solis: tin eadem tribu est etiā ciuitas litterarū. Oportet igitur omnem qui vult introire in partem filiorum iuda transire prius mare salsum: id est mundi huius vndas tturbines superare: tomnia huius mundi euadere que pro sui incerto tinbrico marinis fluctibus comparantur: vt possit ad inde terrā peruenire tad fontē solis iusticie qui est fons aque salientis in vitā eternā: tpostea ciuitatē solis iusticie inuenire. Est tin egypto ciuitas solis: sed illa huius solis nomē accepit: quem pater celestis oriri inbz super bonos tmalos. Illa vero que ē in iudea sanctoz tm efficitur: quia ciuitas dei est tfos ille supradictus fluuius effectus letificat ciuitatē dei.

Tu quoq; si vndiq; munitus sis et continentie muro circumdatus: patientie tmagnanimitatis turribus cōsummatus efficiar ciuitas dei. Si vero ad hoc lumen scientie dei tibi addideris tte sol iusticie irradiauerit efficieris ciuitas solis: vel ciuitatez solis sorte hereditabis. Si autez in lege dei die ac nocte studueris: tde manu tua liber legis non recesserit: efficietur hereditas tua ciuitas litterarum.

Adam. Hō pax vtilitat⁹ offert alecū ad aures nras licet obscura lectio diui⁹ fmōis illabif. Si ei credit a gētilib⁹ q p carmia q̄dā q̄ pcātatiōes appellāt qb⁹ istis: artē susurrates nōib⁹ q̄busā cōpilat⁹: et cū his q̄ nec illi qui

Josue Ca. XV

Sit La. XV sors filioz iuda p cognationes suas ista fuit: a a ꝙ interpretatur terrrenus. tmio edōm vsq; ad desertū sin ptra meridiē tvsq; ad extremā ptē australis plage. Initium eius a summita ꝙ mundanoz scz fluctuum. te maris salsissimi: ta lingua eius q̄ respicit meridiē: egredieturq; b ꝙ dedi vobis ptātem calcādi super serpētes tscorpiones. contra assensum scorpionis et ptrāsit in sina: ascēditq; in cadesbarne et puenit in esrom ad daram et circūiens cariathaa atq; inde ptrāsiēs in asemona tpueniens ad torrentē egypti: erūtq; termini eius mare magnū. Hic erit finis meridianę plagę. Ab oriente vero erit initium mare salsissimum vsq; ad extrema iordanis: tea que respiciūt ad aquilonē a lingua marl vsq; ad eūdē iordanis fluuium. Ascenditq; terminos in bethagla et transit ab aquilone in betharaba: ascendens ad lapidez boem filij rubē tendens vsq; ad terminos debera de valle achor cōtra aquilonem respiciens galgala q̄ ē ex aduerso ascēsiōis adommim ab australi parte torrentis: ꝙ aque salientis in viram eter / trāsitq; aquas queyonam. a ꝙ iusticie. catur fons sōlis: t erit exitus eius ad fontez rogel: ascēditq; per cōuallez filij ennon ex latere iebusei ad meridem: h est hierusalē ti de se erigēs ad verticē montis qui ē ptra ie/

uit a plijs. s. cōmunib⁹: nō tm a ꝑticularib⁹ dictus est in fine ca. precedentis.

Ca. XIIII

Moraliter Hoc est qd̄ possedēt filij israel tc. Recapitulatio ē vsq; ibi: fi Locutusq; ē ad eū. s. iosue caleph. Per caleph qui interpretat totū cor. tbene: q̄ cum esset lxxxv. annoz postulauit terrā a gigātibus possessaz tp forte bellū acq̄rendā: significat senex cordat⁹ ad pugnādū ptra demōes tvicia: talis fuit sctūs Hylarion abbas de quo scribit q̄ a septuagesimo quarto anno vsq; ad octuagesimuz annū incredibili feruore mētis pane abstinuit quasi nou⁹ accedens ad seruitutē dei: cū tm eo tpe soleāt homines remissi⁹ agere. n† Benedictus ei iosue. Sicut frequent dictū est p iosue significat xp̄s q̄ bñdicit talib⁹ cordat⁹ bōib⁹ 2ferēdo eis grām i p̄nti tgliam i futuro. Ca. XV

a Hitur sors filioz iuda. Postq̄ actū ē de ꝑsonis terrā diuidēti⁹. hic ꝓnter agit de ptibus assignatis singulis tribub⁹. tpmo de assignatiōe terre tribui iuda: oz erat tribus regia. scōo de assignatiōe terre filijs ioseph: q̄ successit filijs ruben in iure ꝓmogeniture q̄tū ad duplicē porcionē. xvj. ca. tertio de assignatiōe terre septē aliꝫ tribub⁹ xvij. ca. Circa p̄mū pmo assignat terra tribui iuda i generali. scōo in spāli ipi caleph: ibi: Caleph xo. tertio describit numer⁹ ciuitatū. ibi: Erātq; ciuitates. quarto additio habitatoz: ibi: Jebuseū aūt. Prima ps diuidit in q̄ttuo: fm q̄ terra describit fm q̄ttuoz eius latera. s. australe: oriētale: aq̄lonare toccidētale. tpatebūt ptes. psequēdo. Circa p̄mū dicit: Jgitur sors filioz iuda p cognationes suas. i. familias.

b Ista fuit a termio edom tc. B oz ad designādum i quo situ sors iuda fuerit respectu aliaz sortiū: q̄ fuit in pte meridionali ře. pmissiōis: ad quā ptē erat egyptij eox aduersarij: vt sic trib⁹ iuda q̄ erat bellicosioz ceteris: parata esset resistere eis. c Initium ei⁹ a sum. ma. salissimi. istō ē mare mortuū: vt dictū est. s. terat in angulo q̄ūgēte lat⁹ australe toriēta le: tideo ab illo icipit describere lat⁹ australe: q̄ describebat versus occidentē: tideo loca intermedia describit: cū subdit: d Egredieq̄z. latera eīs sortiū nō poterūt semp describi fm lineā rectā. ꝓpter mōtes occurrētes: vl paludes vl aliꝰ hmōi. tideo dicit b: Egredieturq;. i. linea describēs sortē iude a pte australi. e Cōtra ascēsū scorpiōis mōs q̄dā ē vbi sūt scorpiōes in abūdātia: tad illū mōtē includēdū intra sortē iude flectebat linea describēs xp̄us a ustra: tvbicūq; in descriptiōe sortiū vtit scriptura B xpo egredit⁹: xgit vl reflectit vl aliꝰ hmōi: intelligēdū est q̄ linea describens sortem aliquaz flectitur a sua rectitudine ad vnam partē vl ad aliā. f Et ptransit in sina. iste nō ē mōs sinai q̄ in plib⁹ locis in scriptura vocaf sina: q̄ sors iude nō ibat vsq; ad illū locū ꝙ significat desertū sin: de q̄ facta ē mētio i ꝓncipio huius sortis: tB magis patet in hebreo: q̄ sina q̄n accipit ꝓ mōte sinai in q̄ data ē lex scribit⁹ p samech līra in ꝓncipio. put aūt accipit ꝓ deserto sin: scribit⁹ persade. g Peruenies ad oz. egy. B ē milus fm alios: tfm alios ē q̄dā torrēs q̄ vocaf riuus egypti q̄ est in ēmio australi ře. pmissiōis. h Erūtq; ter. eius mare magnū. i. mare mediterraneū: q̄ claudit ťras pmissiōis a pte occidēt⁹: tsic ptz descriptio lateris sort⁹ iude australis ab oriēte in occidētē. i Ab oriēte vero. Hic describit lat⁹ oriētale: cū oz: k Erit vitiū mare salsissimū: q̄ sic dictū ē: facit ā gelū ře. pmissiōis i ꝓtractiōe later⁹ australis toriētal⁹. l Ascq; ad extrema iordānis. i. vsq; ad locū illū vbi iordanis fluui⁹ ītrat mare mortuū: tātū ei ꝓdicit lat⁹ sort⁹ iude oriētale. pcedēdo ab austro xp̄us aq̄lonē. Consequēter describit lat⁹ aq̄lonare dicēs: m Ascēditq; ēmin⁹: q̄ trāsit xp̄us hierlm: q̄ ē i altioꝛi loco ře. pmissiōis: ideo sbdit: n Et exit exit⁹ ei⁹ ad fōtē rogel. q̄ ē ꝓpe hierlm: vt habet. iij. Reg⁹. j. hebrei dicūt: Ad fōtē fullōis: ita q̄ rogel fm eos nō ē nomen ꝓprium ī cōe. ibi ei fullōes lauāt vestes: tfz B oz. iiij. Reg⁹. xvij. Veneūt hierlm tsteterūt inf aq̄ductū piscine supioris q̄ est in via agri fullōis. o Ex latere iebusei tc. dixit: Ex latere ad meridiē q̄ linea di/ uidens sortē

innocant nocent: ex solo tamen vocis sono sopiuntur serpētes: vel etiam de cauernis trahuntur: tsepe in corporib⁹ humanis tumores vel feruores vel alia huiusmodi voce sola soluere vl remere dicunt. Interdū etiā anime stupore quēdā sensus infligere. Si tm xp̄i nō restiterit fides: q̄ntomagis toti⁹ pcātatiōis tcarmis validioꝛe ducēdā credim⁹: quā cūq; scripture sctē vl sermonū vl nominū appellatiōem. Sic em apd̄ fideles ☧rie virtutes audiētes illa noia assūt: etiā dāt operā in b ad qd̄ invocari se ex illo: vl ex illo noīe sentiūt officij sui rē cui se mācipauerūt ipendētes: mistomagis celestes virtutes q̄ nobiscū sūt libēter accipiunt: si xba scripture tbox noīm appellatiōes: velut carmia q̄dā tpcātatiōes ex ore nro ꝓmam⁹. Et si ei illa fiāt itelligim⁹: ille virtutes itelligūt: tvelut carmie q̄dā inritate tadesse nob⁹ tferre animilitū delectant. Nō solū em circa nos fiē etiā intra nos diuīe virtutes sūt. Unde bñdic alia mea dño: tomia interioza mea nomē sanctū ei⁹. i. omia q̄ intra me sūt. Costat q̄ multas esse xputes intra nos q̄b⁹ aliaz nraz vl corpoz cura cōmissa est. Si sctē sūt cū scripture legūt a nobis tdelectāt: tvalidioꝛes erga nram diligētiā fiunt: licet sensus noster sine fructu sit. Scōm illō apli: Si liguis loq̄mur tspūs nr̄ orat: sensus aūt nr̄ sine fructu sit ad intelligē/ dū. Mirū in ysteriū in b ꝓtulit aplus. aliq̄n. s. fieri posse vt spiritus qui in nobis est oret tsensus nr̄ sine fructu sit. Ille em̄ virtutes que anime nostre in adiutoriū date sunt: reficiunt ex auditu sce scripture velut diuīs trōnabilib⁹ cibis: cū. s. diuīa verba ꝓferim⁹ ex ore. Ipe etiā xp̄s si i hmōi studijs nos vacātes inuenat: nō solū refici tpasci dignat in nob: fiē etiā si bas epulas viderit apd̄ nos paratas prez secū adducet: fm illō: Ego tpat vēiem⁹ tmāsionē apd̄ e. fa. Sz sic hmōi meditatiōib⁹ diuīaz ergā nos xtutū ospitia tofficia ꝓuocam⁹: ita malignaz xtutū ifidias tdemonū icursiōes: hmōi fmonū tnoīm appellatiōib⁹ effugam⁹: xbi gra: vt si q̄s ꝓsperit pcātatiōib⁹ sopitū fpētes in manib⁹ portari vl de cauernis extrahi: nihil nocere valēte venenis icātationū virtute torpētib⁹: ita lectiōis diuīe xtute si q̄s ītra nos ē ☧rie xtut⁹ fpēs: si patient feras. i. si nō tedio audituz auertas carmib⁹ spelliē. Si q̄ legīt tibi scriptura obscura tquā nō itelligis: hāc iteri vtilitate suscipe: ob fua tm ne efficiar sicut aspides surde: tobturātes aures suas ne q̄ exaudiūt vocē incātātis tvenefici q̄ incātat a sapiēte: ē enī carmē q̄d incātat a sapiente iesu naue tab ob⁹ ꝓphet⁹. Me q̄ fastidiam⁹ audiētes sctās scripturas: etiā si q̄ itelligam⁹: fiet nob⁹ fm fidē nraz credētib⁹: qz ois scptura diuinit⁹ ē ispirata: tvtil etiā si q̄ sctam⁹ vtilitatē. Poebet aliq̄ medici cibū vl potū: vbi gra: ad discutiēdā caliginē oculoꝛ: nec tm in edēdo vl potādo sentim⁹ q̄ ꝓfit. Sz cū transierit dies vna taltera tertia: suo tpe p occultos meat⁹ relata ad visū cibi vl poculi xtus paulati purgat aspectū. Ca. XV

c Aleph xo filio iephōe ōdit tc. Adamā. Initiū distributiōis Jesu icipit a caleph: data ē ei huic portiōis sue sortis ꝓtius q̄z tribus sua. i. trib⁹ iuda ꝓcipet: nec in extremis pribus Iz i medio filioz iuda: nec p sortē Iz p ꝓceptū dñi daf ei ciuitas integra. Que enī alia dignū erat ꝓsecutalē hereditatez nisi caleph q̄ sol⁹ saluat⁹ ē cū Jesu q̄ sercētis milib⁹ armatoz: q̄ exterār de egypto? Et ipm oportet accipe metropolim q̄deo dedit ei Jesus ciuitatē arboꝛ: metropolim enach q̄ est ebron in q̄ erāt memorie patrū: texāmīauit inde tres filios enach. Primo q̄ distinamus ḡre metropolī accepit caleph: tilla q̄ prima inf oes in terra ꝓmissiōis metropol oꝛ: tmetropol enach q̄ interpretat bilitas inanis. Due aūt bilitates sūt: vna laudabil⁹ de q̄ dr: Disce a me qz mit⁹ sū tbilis corde tc. tq̄ se humiliat exaltabit tc. mon biliauit Thamar sozorē suā. B ē bilitas inanis q̄ ex peccato discēdit: bui⁹ metropolī cepit: texcidit caleph tinfemit tres filios enach. i. inanis bilitat⁹ tbabitauit ciuitatē. ꝓm⁹ aūt est mo textra deū. Est alius achimaan: qui interpretatur frater meus extra consilium velut si dicatur frater meus sine cōsilio. Omnes enim fratres qui de humilitate mani nascuntur extra consilium sunt. Tertius est thalamin: quod interpretatur precipiti/ um vel suspensio: quia nihil in eo stabilitatis: sed vaga omnia et in preceps ruentia. His exterminatis ascendit in dabir: cuius nomen erat ꝓius ciuitas litterarum: dabir autem interpre/ tatur loquela. Jgitur ciuitatem litterarum intellige omne vete/ ris instrumentum testamenti: sicut hanc ipsam quam nunc exponimus scripturam que post efficitur dabir: id est loquela. Que enim ꝓius in litteris erat tfm litteraz ītelligebatur: modo ī ecclesijs christi loquela facta est: loquentibus de ea tdifferenti/ bus ꝓmo apostolis: tremouētib⁹ superficiē littere: t ꝓferētib⁹ in spiritualē loquelā: deinde doctoꝛib⁹ singul⁹ litteraz singlis loqlā tdisputatioēz enāgelicā faciētib⁹. Qui fr̄ tres filij enach

Judi. i. c
1. Pa. 2.

hennon ad occidentē i summitate vallis raphaim cōtra aquilonē: pertransitq; a vertice montis vsq; ad fōtē aque nepthoa: tpueīt vsq; ad vicos mōtis ephrō: idinaturq; in bala q̄ est cariathiarim: id ē vrbs siluaz: tcircūit de bala cōtra occidentē vsq; ad mōtem seyr: transitq; iuxta latus montis iarim ad aquilonē i chesló: tdescendit in bethsames: trāsitq; in thamna: tperuenit contra aq̄lonez partis accharon ex latere: inclinaturq; secrona et trāsit montē baala: puenit q; i gebneel: tmagni maris contra occidentē fine cōcludit. Ibi sūt termini filiorū iuda p circūitū in cognatiōibus suis. Caleph ve/ v† ꝙ conuersionis. ro filio iephone dedit ꝙ non in extremis. ptē in medio filioz iuda sicut preceperat ei domin⁹: cariatharbe ꝙ d interpretatur hūilitas ianis vel responsio inanis. patris enach: ipa ē ebrō: deleuitq; ex ea caleph tres filios enach a ꝙ frater meus extra. i. consiliū sine consilio. omnes enim filij inanis humilitatis extra cōsiliū sūt b q lxx. thalamin. i. ꝓcipitiū vel suspensio: quasi vagus scz in preceps ruentia. sesai tahymā tthol/ mai ō stirpe enach: at q; inde ascendens venit ad habitatoꝛes dā a ꝙ que interpretatur loquela. bir que prius vocabatur cariathsepher: id ē ciuitas litterarū. Di/ a ꝙ vt non carnaliter impleat vl intelligat: sed spiritualiter. rit q; caleph: Qui per a ꝙ ciuitatem litterarū: litteram scilicet veteris testamenti. cusserit cariathsepher tceperit eaz: dabo ei axā filiā meam vxorē.

uidens sortē iude a sorte beniamin. pcedēs de oriēte i occidētē in latere aquilonari declinabat ad partem meridionalē in rta hierusalē: tsic hierusalē erat extra lineā illā in parte aq̄lonari vbi erat sors beniamin: nō tm torā: sed q̄tum ad illam partem in qua postea fuit fundatū tēplum taltare holocausti quod ꝙ oēs expositores fuit in sorte beniamin. a Chariathiarim. i. vrbs siluaz: istō vrbs siluaz nō ē i hebreo: sed additū est a trāslatore ad ostēdēdū interpretationez hui⁹ nomis cariathiarum. Cariath ei idē ē q̄ ciuitas iarum siluę. b Et puenit ptra aquilonē ptis accharon ex latere tc. B nō dr b: eo q̄ linea determinans lat⁹ istō pcedat recte xp̄us aq̄lonē: q̄ linea describēs latus aq̄lonare trāsit ab oriēte in occidētē: ꝙ q̄ in b loco linea p̄dicta a sua rectitudie flectit xp̄us aq̄lonē. ideo sbdit: c Et magnima. ptra oc. fi. cō. mare magnū. B vocat mare mediterraneū: vt. s. dictum ē. vbi termiat lat⁹ aq̄lonare sortis iude: ticipit lat⁹ occidētale: lat⁹ enī occidētale sortis iude ē totū sup illud mare: qd̄ etiā claudit torā terrā. pmissiōis a pte occidēt': tsic patet descriptio quarti lateris sortis iude. d Caleph xo filio iephone. Hic ꝓnter describit sors iude i speciali q̄tū ad ipm caleph: qz cepit partē speciālē: vt dictū est ca. xvij. tB repetitur: tpatet littera ex predictis vsq; ibi: e Venit ad habitatoꝛes dabir: que prius vocabatur cariathsepher: id ē ciuitas litterarum. hoc est additum a trāslatore ad oñendū interpretationē huius nominis cariathsepher: quia cariath interpretatur ciuitas: sepher scriptura vel liber. Dicunt autem hebrei q̄ ideo sic vocata est ista ciuitas: eo q̄ othoniel q̄ istā ciuitatem cepit: vt starī ībditur: aliqua legis capitula: que obfuscata tdelecta fuerant tempore luct⁹ moy si ibidem reparauit: sed B patet ficticium: quia hoc ē manifeste cōtrariū tertui: vbi dicitur: Uēit ad habitatoꝛes dabir que prius vocabat cariathsepher. si aūt dictū hebreoꝛum esset vez diceret ecōuerso: Uenit ad habitatoꝛes cariathsepher que prius dabir vocabatur: et ideo oportet dicere q̄ alia ratione vocabaf cariathsepher, i. ciuitas lrārū añq̄

quos caleph inkefecit in cuius psonā virtutē legis ascripsimus in terrenis. Inanis humilitas est illa: quā poete vl philosophi de diuitate senserūt: humilia enim deo indigna sunt q̄ senserūt. Quid em̄ tā inanit humile q̄ ligna lapides deos putare. Huius ianis hūiliat̄ prim⁹ filius est qui dicitur extra me: id est primus sensus eorum extra veritatē extra deum est. Secūdus achiman: id est frater sine consilio. Frater enim est illius erroris qui sine psilio gerit. Quid em̄ tam sine psilio est q̄ relinquere deū q̄ nos fecit: sequi deos alienos quos nos fecimus. Tertius erroris sēsus est thalamin: quod est precipitium in pfundū inferni: hos gētilitat̄ sēsus tā q̄ filios enach vetusti erroris abscidit lex q̄ etiam sm litterā vex deū creatorē omniū pdicat.

Sed nūc ascēdit caleph ad istā ciuitatē Hebrā dixit: Quicūq; perciderit ciuitatē Hebr interpretatur responsio dei. Responsio autē dei dicitur is cui respondet deus: id est cui archana reuelat. Iste ergo qui potest capere ciuitatem litterarū veteris testamenti excidere litteram occidentē: frater caleph iunior: hic ego sū qui excisa legis littera sensum in ea spiritualem requiro. Excido autem litterā cū non sm carnē circūcido: neq; sm carnem açyma comedo neq; pascha cū iudeis observo vel huiusmodi tē. pmittitur enī mihi si ciuitatē litteraz excidero filia fratris mei maioris. Erat ei filiꝰ ceneç qui iterpretat̄ sprecio. Quis enim erat sprecio sicut nos gentes alienati a conuersatione israel. Nam prior frater meus cuius accipio filiā quia excidit ciuitatē litteraz fuit filius iephone: qui iterpretatur conuersio: dat ergo mihi minori fratri filiā suā: id est intelligenti am sui: ler: vnde: Auferet a vobis regnū dei. et dabitur genti facienti f. e. Sciēdū tñ aliud esse legem cuius nunc persona dedimus caleph: aliud litterā veteris testamenti: id est ciuitatē litterarum. Accepta ergo filia eius: ego frater eius iunior: adduco eā de domo patris sui. Que cū veniret mecū sedens super asinū quē. s. soluerūt discipuli christi: dicit ad patrē suū da mihi benedictionem tuā pater: et accepit ionechlā supiorem et ionechlam inferiorem: id est pollicitationē vite que nunc est et future et cētuplū in psenti seculo: et vitam eternā i futuro. a Othoniel filius tē. Mora q̄ caleph dr filius iephone: et othoniel filiꝰ ceneç qui ē caleph iunior. i. ꝓsāguine⁹. b Sedēs i asino. Hzego, ara sup asinū sedet: cū irrationabilib⁹ carnis motib⁹ aīa psidet. Que suspirās a patre terrā irriguā petit: qz a creatore cū magno gemitu querēdā ē lach: rymaz gratia. Sunt enī qui iā perceperūt libere pro iusticia loqui: oppressos tueri: indigētib⁹ tribuere: ardo rē fidei habere: sed adhuc gratiā lachrymaz nō habēt: hi terrā australē et arentē habēt sz adhuc irrigua indigent: qz in bonis opib⁹ positi: i q̄l⁹ magni et feruētes sūt: oportet vt timore supplicij vel amore regni celestis: mala etiam q̄ añ ppetrauerunt deplorēt. Cōpūctionis aūt duo principalia genera sunt: qz deum sitiens anima prius timore cōpungitur: post amore. Prius enī timore lachrymis afficit: ḡa dū malox suox recolit: pro his eterna supplicia ptimescit. Cum vero lōgo meroze fuerit fomido consumpta: quedā de psumptione venie securitas nascitur: et in amorem celestiū gaudiorum animus inflammat. Et que prius flebat ne duceretur ad supplicia: post flere incipit: quia differtur a regno. Dat ergo ei pater irriguum superius cū se in lachrymis celestis regni desiderio affligit. Irriguū vero inferius accipit: cum inferni supplicia flendo pertimescit. Prius aūt inferius: et post irriguū superius datur: sed quia cōpunctio amore dignitatis preminet: necesse fuit vt prius irriguum superius: et post inferius poneretur.

Lepitoz eaz othoniel filiꝰ ceneç frat caleph iunior: deditq; ei ārā filiā suaz vxorē. Que cū pgeret simul: suasit a viro suo vt peteret a patre suo agr: suspi
s gēriū pplo de q̄ dr soluit et adducite mihi.
rauitq; sedēs i asino. Cui caleph: q̄d habes inq̄t: At illa respōdit: Da mihi bñdictionē. Terrā australē et arentē dedisti mihi: iūge et irriguā. Dedit itaq; ei caleph irriguū supi⁹ et inferi⁹. Hec est possessio tribus filioꝝ iuda per cognatiōes suas: erātq; ciuitates ab extremis ptib⁹ filioꝝ iuda iuxta termios edō a meridie: cabseel et eder et iagur et cina et dimona et adada et cedes et asor: et iethā et iph et hethlē et baloth et asormoba et carioth et sron: hec est aso: amāsame et melodā et asergadda et assemoth: et bethfeleth et asersual et bersabee et baziothia et abala et hūsem et heltholath et exul et erma et sicelech et medemena et sensenna et lebaoth et seli et aheē mon: oēs ciuitates triginta nouē et ville eaz. In campestrib⁹ vero estaol et sara et asena et açone et engānī et taphua et enaym et hierimoth et adulam sochoth et açecha et sarēz et adithaym et gedera et giderothaim: vrbes q̄ttuordecim et ville eaz. Sanā et adasa et magdalgad delean et maspha et iectel lachis et baschat et eglō et tebbōz et leemas et cethl et giderothaim et bethdagon et neama et macheda ciuitates sedecim et ville eaz. Labana et

rū anteq̄ othoniel et caleph venirent illuc: vtpote qz ibi inuēte fuerāt lr̄e q̄bus vtebāt chananei habitatores terre: vl qz ibi vigebat studiū alicui⁹ sciētie: vl aliq̄d hmōi.

a Deditq; ei ārā filiam suam vxorē. Hoc videt ee cōtra legē Leui. xviij. vbi ꝓhibet matrimoniū inter filiū alicui⁹ et sororē eiusdē sm q̄ ibi dicit: Turpitudinē sororis patris tui nō reuelabis: et in eodē gradu sunt frater alicui⁹ et filia eiusdē. Othoniel aūt dicit frater caleph: et ideo vtra legez videt q̄ accepit eiꝰ filiam. Ad q̄ dicunt aliq̄ q̄ caleph ignorās euētū belli futuri. s. q̄ othoniel frater eiꝰ deberet petere cariathsepher dixit publice et in generali illud qđ pmittit hic: Qui percusserit cariathsepher dabo ei aram filiā meā vxorē: post factū vero ex q̄dam magnificentia noluit retractare dictū suū: sicut et Jepte voluit implere votū suum de imolatione filie sue: sic habet Judic. xj. Sz istud nō videt vex. Tū q̄ caleph erat vir sctūs et bonus: vt dictū ē ca. xiiij. et ideo nō ē verisile q̄ fecisset vtra legē. Tū q̄ othoniel fuit vir sctūs et bonꝰ: sm q̄ dr Judic. iij. Suscitauit eis saluatorē othoniel. et sequit: Fuit i eo spūs dñi et iudicauit israel: et ideo nō est verisile q̄ vellet vtra legē vxorē accipere: quia ꝑ b dicit alij q̄ ceneç pat othoniel fuit frater ipsius caleph: vt dictū ē. s. xiiij. ca. et sic othoniel fuit nepos eius et p ꝓsequens non fuit vtra legē q̄ acciperet eiꝰ filiā: qz iste gradus in lege nō fuit ꝓhibit⁹. Or aūt othoniel dr b frater caleph: b est eo mō loq̄ndi quo loth dr frat abrāe Hebr. xiij. q̄ tñ erat ei⁹ nepos: vt patet ibidez. Pōt etiā dici, ꝓbabilit vt videt: q̄ licz othoniel eēt frat caleph. nō tñ peccauit accipiēdo neptē suā: nō em̄ b ē vtra legē nature: qz abrāā accepit sarai filiā frīs sui aram: nec ē vtra legē moysi exp̄sse: sz tñ b dr ex quadā argumētatiōe: vt dictū ē: sz argumētū nō videt valere: qz in p̄hibēdis gradib⁹ attēditur irreuerētia nature: vxor aūt ē obiecta viro et nō econuerso: et ideo magis ē vtra reuerentiā nature q̄ amita sit vxor nepotis sui: q̄ q̄ neptis sit vxor auunculi. Jtē in lege moysi vir et mulier nō erant ad paria i ꝯhedo matrimōiū: qz licitum fuit viro habere plures vxores sil: nō aūt mulieri q̄ hēret ples viros: et ideo nō sequit: q̄ si fuerit ꝓhibitū matrimoniū inē amitā et neptē: q̄ ex b fuerit ꝓhibitū matrimoniū inter auunculū et neptē nisi aliūde iuēiat exp̄ssum b Que cū pgerēt sil suasa est a viro suo tē. Jn hebreo habet: Que cum pgeret incitauit eū. i. vix suū ad petēdū agrū a caleph. Et vtrūq; fuit vex: qz ipa ꝓmo incitauit vix suū ad petēdū agz a caleph: et ille q̄suasit ei q̄ ipamet faceret: qz ꝓuenieti⁹ erat q̄ ipa peteret b a pre ꝓmo q̄ vir suus.

c Suspirauitq; sedens in asino: hebrei dicūt: Lapsa ē dorsū asinū: qz sbito: volūtarie tū descēdit de asino vt poneret se ad pedes prīs sui vt sic facili⁹ ipetraret. d Terraz australē et arētē. i. ifructiferā, ꝓpter siccitatez.

e Dedit itaq; ei caleph irri. sup. et ifē. qz dedit ei trā sic dispositā q̄ i pte superiori erat irriguū fōr: et sibi i pte inferiori. f Erātq; ciuitates. Hic ꝓnter describit numer⁹ ciuitatū q̄ erāt in sorte iude: et patet littera vsq; ibi.

g Oēs ci. xxix. Jn hebreo habet Oēs ciuitates. xxix. qz sm Hieratē tot remāserūt ex ples filijs iuda. Alie aūt q̄ sūt vltra istū nūez assignate fuerūt tribui symeō p ea: ꝓpter qđ aliq̄ b enūerate enūerāt p ea i sorte symeō. s. bersabee: melodā: sicelech et aliq̄ alie: vt videbit. j. xix. ca. sequēt: h Arbes. xiiij. i Hebron. Ponunt. xv. b vna ē binomia: et iō cōputant sibi due. s. taphua et ethan. i Lachis. Ista est alia ciuitas

a Jebuseū aūt habitatorē tē. Adam. Jntelligim⁹ spūalr habuisse iebuseos alias iebuseū cū iudeis i hierlm vsq; in pūtez diē sm paboli euāgelij q̄ de q̄anijs dicit: Sinite vtraq; crescere ne eradicetis simul et triticum. Sic em̄ in hierlm. i. in ecclia sūt iebusei: q̄ sez degenerem vitā ducunt: fide quidam et actib⁹ vel actiōe: et quersatiōe peccati peruersi. Nō pōt em̄ ad liquidū ecclia purgari dū i terris ē. Sūt in ea omēs sancti i quib⁹ peccati macula nō est. Sz ne cū q̄anijs eradicetur et triticū: sunt in ea aliqui: i quib⁹ vel dubia vel occulta peccata sunt. Qui em̄ manifeste et euidenter crimi nosi sunt de ecclesia expellēdi sūt. Nō ergo potuerūt filij iuda disp̄dere iebuseos: b habitauerūt cū ipis in hierlm vsq; in psentem diē. Jebuseus interp̄tat cōculcatio: debet q̄ nobis esse summa cautela et studiū: ne quis scandalum faciat vel patiat: ne quis pollutus in hāc sanctoz ꝯgregationem introeat. Si tñ eos nō possum⁹ ejicere: qui nos ꝓculcāt eos saltem q̄s possumus quoz peccata manifesta sūt ejiciamus. Ubi em̄ peccatū euidens nō est ejcere d ecclesia neminē possum⁹. Illi aūt sunt in ecclesia ꝓculcātes de quibus dicit: Nolite mittere sanctuz canibus: neq; margaritas vras ante porcos ne forte cōculcent ea tē. Jsti ergo sunt iebusei qui idigni audiunt verbū dei: quo audito neq; discedūt vt infideles: neq; permanent vt fideles: sed percepta mysteriozuz noticia et fidei nostre secretiozib⁹ perscrutatis: conuersi impugnant nos et cōtradictionibus dirumpūt corda nostra verbi dei margaritas conculcantes: et ornamenta fidei maculantes hos non potuerūt ejcere filij iuda de hierusalem vsq; in presentē diem. Cōculcationem scandalū. s. facientes in ecclesia et qui pcepta mysteriozuz noticia verbum dei margaritas impugnādo ꝓculcāt. Hierusalē visio pacis interp̄tat. si q̄ i cozde nro edificata est hirlm. i. visio pacis et rpm q̄ sp ē pax nra intueamur et seruam⁹ i cozde: siquidē ita fixi et stabiles sumus in hac visiōe pacis vt nulla cogitatio peccati ascēdat i cor nrm: possum⁹ dicere quia hierusalem sumus et nullus nobiscuz est nisi soli sancti. Hūc vero etiam si ad grandem profectuz veniamus: et summis nos studijs excolam⁹: nūlm puto tā pur eē q̄ ñ aliq̄ cogitatiōe maculet. Certū ē q̄ hīare etiā iebuseos cū filijs iuda i hierlm. Laborādū tñ ē q̄ttidie: ejicere eos d hierlm. s nō eos sil ejici possint.

Judi. 15. g

b Habitauitq; cha/ Ca. XVI
nane⁹ i medio. Aug⁹. Et hī
tabat chananeꝰ i effremꝰ vsq; i
diē istū donec ascēdit pharao rex egypti et cepit ciuitatē et incendit eā igni et chananeos et pherezeos q̄ habitabant in gaçer trucidauit: et dedit eaz filie sue in dotem. Quod de pharaone dictum est miror si prophetia sit: cum hec historia illis temporib⁹ scripta credatur quibus erant illa gesta recentia. Quid autem magnum eligi potuit qđ ꝓpherice diceret: cū ꝑte rita narrent et taceant futura maioz et magis necessaria. Magis q̄ putādū ē

ether et asan iepta et esna et nesib et ceyla et achçib et maresa: ciuitates nouē et villę eaz. Accharon cū vicis et villul suis. Ab accharō vsq; ad mare oia q̄ vergunt ad açotū et viculos eiꝰ. Açot⁹ cū vicis et villulis suis. Baça cū vicis et villul suis vsq; ad torrētē egypti: et mare magnū et finꝰ eiꝰ et i monte samir et iether et soccoth et dēna cariathsēna hē dabir: anab et histemo et anym gosen et olon et gylo: citates vndeci et villę earū. Arab et roma et esaā et ianū et bethafua et afeca athmathar et cariatharbe: hē ebrō et sion: ciuitates nouē et villę eaz. Maon et chermel et ziph et iloche iesrael et iucadā et ḡanoe accaym gabaa et thāna: citates decē et villę earū. Aiul et bethsor et iedor mareth et bethanoth et heltheceē: ciuitates sex et villę eaz. Lariathbaal h est charia thiarim vrbs siluaz et arebba: ciuitates due et ville eaz. In deserto betharabameddyn et sacha et nebsan citates salis et engaddi ciuitates sex et ville eaz. Fiūt sil centum ḡndecim.

§ Zizania. s.

a Jebuseū aūt habitato
§ ecclesie.
rem hierusalem non
a § ne eradicarēt sil et triticū.
b § qui sūt sine macula et ruga
pōtuerūt filij iūda delere habitauitq; iebuseus cum filijs iuda in hierlm vsq; in
§ israel. § ecclesie.
pūtē diē. Ca. XVI

alia ciuitas ab illa quā ceperūt filij dan: q̄ prī⁹ vocabat lachis: et postea nōiata ē dan ab eis: vt hī Judi. xviij. qz illa lachis: sita ē i termio aḡlonari terre, pmissionis: ista aūt lachis de q̄ fit h mētio ē i pte australi eiusdē: qz erat ibi sors iude: vt dictū ē. Uā i hebreo illa q̄ capta fuit a filijs dan vocat lais: vt dicetur Judic. xviij. a Accharon cū vicis, iste ciuitates adhuc nō erāt capte tñ decidērūt sb diuisione: vt dictū ē. s. xiij. ca. b Cariathbaal: h ē cariathiarim vrbs siluaz. Vocata ē et cariathbaal: qz ibi fuit idolū baal. Hēbreus em̄ colebāt cōiter i siluis vel ꝓpe siluas et ꝓpter h fuit ꝓhibitū filijs israel ne plātarent arbores iuxta altare dñi: vt habet Deut. xvj. ca. ne eēnt similes idolatris. c Jebuseū aūt. Hic describit additio cohabitatoz. cū dr: Jebuseū aūt habitatorē hierlm tē. Dicūt expositores nri cōiter q̄ isti fuerūt d genere iebuseorū: et tenuerūt vnū fortalitiū i hierlm q̄ nō potuerūt filij iude expugnare: et iō habitauerūt cū eis i eadē ciuitate. Hebrei aūt dicūt q̄ isti sūt iebusei: nō qz essent de genere iebuseoz: h qz habitabāt i hierlm q̄ altero nole vocabat iebus: vt habet Judic. xix. b descenderūt de abimelech q̄ fuit rex gerare cū q̄ abrāā iniit fedus firmatū inramēto: vt habet Hen. xxj. ꝓpter istud inramētū ꝙdū nō potuerūt filij iuda eos expellere: qz inramentū illud fuerat vsq; ad certū tps: qđ adhuc ñ trāsierat: tū dauid postea eos expugnauit: vt hī. ij. Regū. v. ca. qz tps dicti federī tūc trāsierat: de quo federe dicet plenius q̄ veniemus ad locum illum. Ca. XV

Moraliter. a Jgit sors filioz iuda tē. ꝓper iudā q̄ iterp̄tat ꝓfites sine laudās pōt itelligi bon⁹ plat⁹ sectar⁹ vl religiosus q̄ de ꝓfessiōe laudis i obsequio diuino debet esse sollicit⁹. Jn sorte ho iude inter cetera loca q̄ describunt esse i ea tria special⁹ sūt notāda: sez fons solis p quē xitas vite q̄ est p gram significat. nā gra fons aque saliētis in vitā eternā notat Joh. iij. Et cariathsepher. i. ciuitas lr̄az p quā veritas doctrine significat: et ciuitas solis: p quam veritas iusticie q̄ moz corruptionem repimit designat. Iste tres xitates debēt ee i sorte iude. i. boni plati secularis vel religiosi. d Caleph xo filio iephone dedit ptez tē. Sic supra p caleph signat⁹ ē senex vigorosus ad debellandū vicia: q̄ ē rpi mēbrū. sic i loco p caleph pōt signficari rps q̄ ē fidelis caput. Nā frequenter i expositiōe sacre scripture: et marie mystica: fit trāsit⁹ de capite ad mēbra et econuerso, ꝓpter eoz ꝓnexionē. Jpse b igit q̄ caleph i cariatharbe ꝓfudit tres gigātes filios enach: figuratū fuit q̄ rps i hierlm ternariū filioz diaboli ꝓfusur⁹ erat. sez sacerdotū scribaz et phariseoz: qs i euangelio legit freqnter ꝓfudisse. e Jnde ꝓscendēs ad hitatores dabir. q̄ pri⁹ cariathsepher. i. citas itelligi lr̄az vocabat: p quā potest vniūsitas hereticoz q̄ ex lr̄atura supbientes nouas fingūt hereses: et eas nitūt xbostitare pbica vel rhetorica defendere: iō bñ dr q̄ cariathsepher vocata fuit dabir q̄ locutio iterp̄tat. Hāc aūt ciuitatē debellauit p othoniel q̄ sm hebreos fuit valde lr̄at⁹: et frat caleph dicit i textu: et signū dei iterp̄tat. ꝓpt qđ p b tria othoniel signat hoiez lr̄atū et etiā bonū dr q̄ dr saluator. Matth. xij. Unicuiq; fecerit volūtatē ptis mei q̄ in cel ē b frater me⁹ ē tē. et p iterp̄tationē q̄ ē signū dei signat hoiez baptizatū xpi signū habētē. Jste xo tres q̄ditiones fuerūt in beatis. Ambrosio Hiero. Augu. et Gregorio: et plurib⁹ alijs p qs rps hereticos ꝓfurauit. a Deditq; ei aram filiā tē. p quā itelligi pōt sapia diuina q̄ ei⁹ filia dr Eccl. xxiiij. Ego ex ore altissimi ꝓdij ꝓmogenita añ oēz creaturā. Hec aūt sapia data fuit spōse p dict⁹ doctoribus et alijs sibi⁹. Hec tū sapia q̄ a deo dat i via arens ē. i. desideras clarā visionē patrie iō subdit: e Deditq; ei caleph irriguū tē. p irriguū supi⁹ itelligit gaudiū de diuina visione: p irriguū inferi⁹ gaudiū de pene dānato: quā videt euasione. Jn cā. xv. vbi dr in postilla: Sz argumentū nō videt valere: qz i ꝓhibēdis gradib⁹ attēditur reuerentia.

Additio. Hec expositio postillator⁹ efficax ē et valida: Nā bebraica ꝙsuetudo q̄ ad obſuātiā pceptoz mosaice legis adipē lr̄e firmissime tenet frequenter vtit rali matrimonio. s. auūculi et neptis: nōn enim in gradibus ꝓhibitis attendit similitudo solum sm distantiam numeralē: sed etiam sm respectū prefrentie viri ad vxorez: caput enim mulieris est vir: ꝓma Corinth. xj. ca.

Ecclidit

ſ lxx. interpretes ꝙ auctoritate ꝓpheti/
ca ex ipa mirabili ꝓfenſione interpretati
perhibent hec addidiſſe nō tanꝯ fu/
tura ꝓnunciantes: ſed quia illo tem/
pore erant quo hec facta meminerāt:
t in libris regnorum legerant. Regū
enim tpibus factuꝫ eſt quod ideo no
bis credibilius viſum ē: qz ex hac in/
terpretatione que eſt ex hebreo nō in/
uenimus: ſicut nec illud de hierícho
ꝙ qui eam ſuſcitaret incurreret male/
dictū: qđ dixerat Jeſus: Sic eſt ſcri/
ptum eſt: t adiurauit Jeſus in die il/
la: Maledictus homo qui reſuſcita/
bit ciuitatez illam. Jn ꝓmogenito ſuo
fundabit eum: t in nouiſſimo impo/
net portas eius. Quod aūt ſequitur
non in littera noſtra eſt t ita fecit oca
ꝙ ex bethel: in abiron ꝓmogenito
fundauit eam. t iure ſaluato nouiſſi/
mo impoſuit portas eius: hoc ibi nō
legitur. Unde apparet a. lxx. interpo/
ſitum qui factū eſſe nouerāt. a Uſqꝫ
in diem hanc ꝛc. Jd eſt ſeculi eter/
nitatem moze ſcripture: ſed hoc ad lit/
teram ſtare nō poteſt: quō enī iebuſeꝰ
habitat cum filijs iuda in hieruſalem
q̄diu durat hoc ſeculum cum nec filij
iuda habitent ibi in ſeculum. Hie/
gozius. Chananeus gētilis populus
ſcz vicium ſignificat. Sepe in magnis
virtutibus terram ꝓmiſſionis ingre/
dimur: qz ſpe intima de eternitate ro/
bozamur: ſed dum inter alta et ſubli/
mia quedam parua vicia retinemus:
quaſi chananeum viuere in terra no/
ſtra concedimus. Qui tamen tributa
rius efficitur: quia hoc ipſum vicium
quod ſubigere non poſſumus ad vſū
vtilitatis noſtre humiliter retorque/
mus: vt de ſe mens in ſūmis vilia ſen
tiat: que ſuis viribus contra parua q̄
appetit nō expugnat. Unde bene rur/
ſus ſcriptuꝫ eſt: hec ſunt gentes quas
domin⁹ dereliquit: vt erudiret in eis
hierusalem. Ad hoc enim quedaꝫ vi/
cia minima retinentur vt ſe noſtra in/
tentio ſollicitam ſemper in certamine
exerceat: ne de victoria ſuperbiat: cuꝫ
in ſe hoſtes viuere ſentiat: a quib⁹ ad/
huc vinci formidat. Jſrael vero reſer/
uatis gentibus eruditur cum in qui/
buſdam minimis vicijs elatio virtut⁹
noſtre comꝓmit: t in paruis ſibi reſi
ſtentibus diſcit qz ex ſe maioza nō ſu/
bigit. Adaman. Effrem interpreta
tur fructificatio. Qui enim fructifi/
cat t creſcit in fide nō poteſt extermi/
nare chananeum: ſemen peſſimū: ma/
ledictum: mobile: incertum. hec eſt in
terpretatur chananeus: t certū ē quia
cum eo qui fructificat et creſcit ſemp
habitat chananeus. Rūq enim tem/
ptationuꝫ motus ceſſant ab eo: ſed tu
ſi vere fructificas in deo et vides ali/
quem talem inquietum turbidū t mo
bilem: ſcito quia chananeus eſt: et ſi
non potes cum eijcere de eccleſia: ſci/
to quia non potuerunt filij effrem ex/
pellere chananeos. Jdem etiam in
his qui fructificant ſentienduꝫ eſt: qz
filij effrem nominantur. Chananeos
enim vagas ſcz t lubricas cogitatio/
nes ſemper debent eijcere de animab⁹
ſuis: potens eſt autem de⁹ iebuſeos t
chananeos ſubijcere nobis. ſicut ſcri/
ptum eſt: Subiecit chananeos filijs
effrem. Capitulum XVI

Capitulum XVI

c Ecidit q̄z ſors fili/
oꝝ ioſeph ab
iordāe ꝓtra hieri
cho t ad aq̄s eiꝰ ab orie/
te ſolitudo q̄ aſcendit de
hiericho ad mōtē bethel
t egredit de bethel luc̄am: b
trāſitq; ꝯminū archiatha
roth t diſcēdit ad occidētē
iuxt ꝯminū iefleti vſq; ad
ꝯfios bethozō ſiferioris
t gaçer: finiūt̄q; regiões
eiꝰ mari magno: poſſede
rūtq; filij ioſeph manaſ/
ſes et effraim. Et factus
ē ꝯminꝰ filioꝝ effraī ꝙ co/
gnatiões ſuas: et poſſeſ/
ſio eoꝝ ꝓtra orientē aſta
roth addar vſq; bethozō
ſupiozē: egrediunt̄q; ꝓfi
nia ī mar. Machmethat
ꝛo aq̄lonē reſpicit t cir/
cūit ꝯfioſ ꝛ orietē ī tha
natſelo t ꝓtrāſit a toꝛrē/
te ianoe: ꝛdēscēditq; de ia/
noe ī atharoth t noara/
tha et pueit ī hieriche: e/
gredit̄q; ad iordanē ꝛ ta
phua ꝓtrāſitq; ꝛ mare in
vallez arūdineti: ſūtq; e/
greſſus eius in mare ſal/
ſiſſimum. Hec ē poſſeſſio
tribus filioꝝ ſuz effraim ꝙ
familias ſuas: vtbeſq; ſe
pate ſūt filijs effraī ī me/
dio poſſeſſiōis filioꝝ ma
naſſe t villę eaꝝ. Et ſ̄ ink
a ſ qui in deo creſcūt t fructificant
morū. b ſ cēprationū.
feceꝛt filij effraī chanāne
a ſ i ꝓſtructiõe. b ſ ſepe vicia mima
refuāt vt virtures maxie i hūilitate
habeanť et vicia maxime ꝓmanť.
um q̄ habitabat ī gāçer: hā
bitauitq; chananeꝰ ī me
dio effraī vſq; in diē hāc
a
tributarī⁹. XVII

c Ecidit autē ſors
tribui manaſſe:
ipe. n. ē ꝓmogenit⁹ ioſeph:
machir ꝓiogeito manaſ
ſe ꝓri galaad qui fuit vir
pugnator: habuitq; poſ/
ſeſſionē galaad t baſā et
reliquis filioꝝ manaſſe
iuxta familias ſuas: fi/
lijs abieçer t filijs helech

c Ecidit quoq; ſors filioꝝ io/ Ca. XVI
ſeph. Hic ꝓſequēter deſcribit aſſignatio
terre filijs ioſeph. t ꝓmo deſcribit dicta
aſſignatio. ſcdo aſſignatiōis dilatatio verſus ſi/
nem. xvij. ca. ibi: Locutiq; ſunt filij ioſeph. Ꝓ/
ma ī duas: qz ꝓmo aſſignat ſors tribui effraim.
ſcdo dimidie tribui manaſſe: ī ꝓncipio. xvij. ca. ꝙ
ma adhuc ī duas. qz ꝓmo ponit ſort̄ effraim de/
ſcriptio. ſcdo ꝓcepti dñi trāſgreſſio: ibi: Et nō ī
terfecerūt. Circa ꝓmū ſciēdū ꝙ deſcriptio iſtaꝝ
ſortiū ꝙ determīata loca t ciuitates nō ē bñ ītel/
ligibil⁹ illis q̄ nō videť terrā ꝓmiſſiōis vl̄ ſaltē
eiꝰ deſcriptioez depictā: verūtn tales deſcriptio
nes ī plīb⁹ deficiūt apud hebreos t latinos: t iō
in deſcptiõe iſtaꝝ ſortiū intēdo breuiꝰ ꝓtranſire
exponendo aliq̄ vocabula. Legat̄ ḡ lra vt iacet
vſq; ibi: b Et egredit de bethel luc̄am. Eadē
ē ciuitas luſa t bethel. vt ꝛ infra. xvij. ca. quō
ergo fit egreſſus ꝛ vna ī aliā. Dicēdū ꝙ ꝓmo fu
erūt due: poſtea ꝛo ſil ꝓiūcte: qz ꝓinq; t parue
erāt ita ꝙ in ꝑticulari retinebāt ſibi nōia ꝓpria:
t ſic erat egreſſus de vna in aliā ſm ꝑtes. Sic to
ta pariſius ꝛ ciuitas pariſiēſis: t tū ſpecialis no/
mine illud qđ ē intra duos pontes ꝛ ciuitas re/
ſpectu aliaꝝ partiū: qz antiquit⁹ extra põtes ni/
hil erat: t ideo illi qui adhuc ſūt extra q̄ vadūt
intra pontes: dicūt eam⁹ ī ciuitatē: t eodem mo/
do illi qui exeūt locū ꝓtentū intra põtes dicunt
egredi ciuitatem. c Pertrāſitq; ꝓtra mare in
vallem arundineti: ſic aūt nomiaꝝ vallis illa: qz
ibi creſcunt arundines in copia. d Suntq; e/
greſſus eius in mare ſaliſſimuꝫ: id eſt verſus lo
cum illum vbi iordanis cadit in mare mortuuꝫ:
quod etiam vocaꝝ ſalſiſſimum: vt dictū ē ſupra.
Sors effraim nō attingit vſq; ad locū illuꝫ: imo
ſunt alique ſortes inter medie: vt videbit infra.
e Arbeſq; ſeparate ſunt filijs effraim ī medio
poſſeſſionis filiorum manaſſe: hoc non eſt intelli
gendū q̄ alique ciuitates effraim eſſent extra ſor
tem ſuaꝝ que eſſent ſite in ſorte manaſſe: ſed ſicut
ſupra dictum eſt ca. xv. linea diuidens inter duas ſortes non ſemp procedebat ſm rectitudinē
ſed aliquando flectebatur ad vnam partem vel
ad aliam ꝓpter cauſas ſupradictas: ca. xv. Et
ideo aliquando contingebat q̄ vna ſors ſm ali/
quem ſui angulum ſubintrabat ſortem ſibi con/
iunctam: ita q̄ in illo angulo erant alique ciui/
tates illius ſortis: et ciuitates alterius ſortis e/
rant hinc et inde: et angulus dictus erat inter
medius: ſicut accidit frequenter in ripa maris:
q̄ mare per modum cuiuſdā ſinus ſubintrat ter
ram: ita q̄ alique villule ſunt intra hinc et inde:
et mare ſubintrans terrā eſt in medio: t hoc mō
alique ciuitates effraim erant in medio manaſ/
ſe. f Et non interfecerunt filij effraim chana/
neum. Hic conſequenter ponitur tranſgreſſio ꝓ/
cepti: quia dominus ꝓceperat illum populum
interfici a filijs iſrael ꝓpter peccata ſua: vt ha/
betur Nu. xxxiij. et in pluribus alijs locis: ꝓ/
pter quod filij effraim peccauerunt dimittendo
aliquos de illo populo habitare in ſorte ſua ſub
tributo cupiditate ducti ad quā indei erāt̄ ꝓni.

Moraliter. a Cecidit Ca. XVI
ioꝛdane ꝛc. In hoc ca. nō occurrit mihi aliq̄ my/
ſticatio notabil⁹ ꝓt qđ ꝓtranſeo. Ca. XVII

g Ecidit aūt ſors. Hic ꝓſequenter deſcribi
tur ſors dimidie tribus manaſſe. et ꝓmo
repetitur ſors iam aſſignata ꝓtius vni me
dietati. ſcdo deſcribit ſors que aſſignabatur al/
teri: ibi: Salphaad vero. Circa ꝓmū dicit: Ce/
cidit autem ſors tribui manaſſe. h Ipſe enim
eſt ꝓmogenitus ioſeph ſcz ſm etatez: ſi effraim
fuit ꝓmogenit⁹ ſm dignitatem: quia iacob be/
nedicens eis ꝓpoſuit effraim iuniozem ipi ma/
naſſe: vt habet Heñ. xlviij. i Machir ꝓmoge
nito manaſſe ꝛc. ideo elegit ſibi partem in terra
ꝓmo acquiſita per moꝛſen.

Salphaad.

a Hec potuerť filij Adam. Chana/
nei tertio dicunť eē i filijs effrem: ſi ob
ſeruādus ē ordo dictoꝝ i ſingul⁹. Ꝓi/
mo q̄ dictū ē: qz ſi ꝑdiderť filij effrem:
chananeū q̄ habitabat in gaçer: ſi hīta/
uit chanane⁹ in effrem vſq; in hodier/
nū diē: t factꝰ ē ſub tributo fu⁹ vſq; q̄
aſcēdit pharao rex egypti t accepit ci/
uitatē t incēdit eaz igni: t chananeos
t phereçeos q̄ habitabant in gaçer truci
dauit: t dedit eā pharao in dotez filie
ſue. Scdo. Et factū ē inquit qm̄ inualu/
erūt filij iſrl ſubuertētes chananeos:
t fecerūt chananeos ſubiectos: exter/
minatiõe aūt nō exterminauerūt eos.
Tertio qñ ꝛdixerť viri ꝛ tribu effrem
ieſum volētes ſcdm nūerositatē ſuaz:
qz plures erāt: t validioꝛ maioꝛē acci/
pere ſortē. Et inbenť aſcendere ad ſal/
tū: t facere ſibi ampliozē locū: t vt poſ/
ſint ampliora ſpacia occupare: inbenť
exterminare chananeū. Ideam⁹ ḡ qđ
ſibi velit hec tripartita narratio. Ꝓi/
mo chanane⁹ nobiſcū ē et ſub tributo
nō tū obediēs: neq; fu⁹ efficiť t obedi
ens. Chananeū: hic carnē accipi⁹ vl̄
ea q̄ carnis ſunt: hec ꝓmo nobiſcū ē. i.
anime inēra: ſi obediens nō eſt: niſi tū
q̄ tributa ſoluit: id ē miniſteriū agēdi
aliq̄d vel mouendi. Cōcupiſcit tū ad/
uerſus ſpiritū t nō ē obediens aīe. Si
vero aliquantū ꝓfecerim⁹ efficiť fu⁹
t obediēs anime t volūtati. Et hic eſt
aīe ꝓfect⁹ ſecūdus: cū carnē ſibi obe/
dire fecerit t ſeruire. Tertiū vero ē qđ
ꝓfectū eſt. Si eñ veniam⁹ ad ꝓfectuꝫ:
etiā exterminādus nobis dicit chane
us. vñ: Mortificate mēbra vſa q̄ ſunt
ſup terrā: Fornicatiõem: īmūdiciā ꝛc.
t alibi: Qui aūt ſūt chriſti carnē ſuam
crucifixerūt cum vicijs t cupiſcētijs
ꝛc. Sic ḡ tertio. i. cū ad ꝓfectioēz vene
rim⁹: et membra nſa mortificauerim⁹
mortē ꝓi ī corꝑe nſo circūferēte⁹: ex/
termiari a nob⁹ ꝛ chanane⁹. Brige.
Illud quoq; ꝓtereūdū nō ē qđ ꝛ pha/
rao veniſſe t cepiſſe gaçer in q̄ chana/
neus hītabat cū effrem t dediſſe eā in
dotem filie ſue. Gaçer eñ interꝓtat cō
ſtrictio. Si corꝑis t aīa in vna cōſtric/
tione habitēt ꝓiūcta ſibi t ſocia vt et
aīa carnalit̄ viuat: nec ſibi carnē obe/
dire faciat: verēdū ē ne veiat pharao
ex egypto t captiuet aīaz: t in dotē fi
lie ſue tradat eā. Erurgit eñ alia lex
in mēbris nſis: t captiuat nos in lege
pcti: cui pharao. i. rex peccati aīam q̄
carnalit̄ viuit ī dotē trāſcribit. Ꝓ/
ꝑ vidēdū ē: q̄ filij ioſeph maioꝛē ſoꝛ/
tē req̄rūt dicētes: Quare dediſti nob
ſortē t ꝑdaturā vnā. Ego aūt ꝓpls ml/
tus ſū: t dñs bñdixit me. Si ḡ nos po
pulus multus ſumus t benedicť: au
diamus a domino ieſu: populus mul/
tus es aſcende in ſaltum t mād a tibi
ipſi: et para locum in terra et expugna
phereçeos et raphaim. Eſt̄ciamus er/
go phereçeos qui interpretāt̄ fructi
ficatio. Fructificatio autez alia bona:
alia mala: quia arboꝛ bona fructꝰ bo/
nos facit vel affert: t mala malos. Ex
pellamus ergo quicquid nō bene fru/
ctificat t fructum peccati: et purgem⁹
fructum iniſticie. Raphaim inquit
expelle: vel potius expurga de te. Ra
phaim interpretatur reſolute matres.
Eſt in anima noſtra virtus quedam q̄
parit ſenſus velut mr̄ q̄, ꝓcedit ex no/

a Salphaad ꝛo. Hic deſcribit ſors
dimidie tribꝰ manaſſe. t ꝓmo q̄tū ad
mulieres. ſcdo q̄ntū ad viros: ibi: Et
ceciderūt funiculi manaſſe. Circa ꝓ/
mū ſciēdū q̄ terra fuit diuiſa ſm capi/
ta viroꝝ qui egreſſi ſūt de egypto: inē
q̄s fuit iſte ſalphaad: qui nō habebat
filios: t ideo ꝑs ſua fuit aſſignata fili/
abus ſuis de mandato dñi: vt habeť
Nu. xxvij. Et hic repet. t idem ꝓceptū
vt eis debita portio aſſigneť. Dediťq;
eis iuxta imperium dñi poſſeſſionem.
Ex q̄ ꝓz q̄ iſte filie ſalphaad habuerť
hereditate in terra ꝓmiſſiōis: qz terrā
aliā q̄ fuit acq̄ſita añ tranſitū iordānis
dedit eis moyſes ī vita ſua: vt habeť
Nu. xxxij. b Et ceciderūt funiculi
manaſſe. hic deſcribit aſſignatio terre
tribui manaſſe q̄tū ad viros. c Fu/
niculi ma. de. ſ. i terra ꝓmiſſiōis: t ac/
cipit ꝑ menſuras ꝓ menſurato. Funicu/
lus eñ ē inſtrumētū menſurādi terrā:
decem q̄ funiculi terre ē terra menſura/
ta funiculo decies ꝓiecto vel ꝓtenſo.
d Filie eñ manaſſe. i. filie ſalphaad:
q̄ fuit de tribu manaſſe. e Etem in
ſorte manaſſe cecidit terra taphue ꝛc.
ꝑ ꝛo q. ſ. xv. ca. dictuꝫ ē q̄ ciuitas ta/
phua fuit ī ſorte inde: t ꝓ ſequēs ter
ra q̄ erat intra ciuitatē illā erat verſus
ſortē inde: ſi alia ꝑs terre ꝓpinque ei/
dem ciuitati ex ꝑte oppoſita fuit de ſoꝛ
te manaſſe. f Ciuitatū effraim q̄ in
medio ſunt vbīū manaſſe. ꝑ expoſiti
ē ca. ꝓcedenti. g Ita vt poſſeſſio ef/
fraim ſit ab auſtro. i. auſtrali ꝑte toꝛrē/
tis. h Et ab aq̄lone manaſſe: id ē
illud quod eſt in aq̄lonari ꝑte toꝛren/
tis pertinet ad poſſeſſionem manaſſe:
quia poſſeſſio effraim fuit ꝓpinqui/
oꝛ poſſeſſioni inde: vt ſupra dictuꝫ eſt:
et ſors inde fuit in parte auſtrali ter/
re ꝓmiſſionis: vt ꝑz ex ſupradictis.
i Et vtrāq; claudit mare. ſ. mediter/
raneū q̄ claudit totā terrā ꝓmiſſiōis
a ꝑte occidēt̄: vt. ſ. dictū ē. k Fuit
q̄ hereditas manaſſe in iſachar et in
aſer: qz ꝓiūgebať ſortib⁹ eoꝝ: t ſm ali
q̄s angulos ſubintrabat ſortes illas:
ſic dictū ē ca. ꝓcedēti ꝛ ſortib⁹ effraim
t manaſſe. l Poſtq̄ aūt ꝓaluerūt
filij iſrl ꝛc. in ꝑ peccauerť filij manaſ/
ſe: ſic dictū ē de filijs effraim in fine ꝑ/
cedētis ca. m Locutiq; ſūt filij io/
ſeph. Hic ꝓſequēter deſcribit poſſeſſiōis filio/
ꝝ ioſeph dilatio: qđ nō ē ſic ītelligē/
dū q̄ intrarent ſortē alteri⁹ trib⁹: ſ̄ qz
terrā ꝓtentā intra ſortē ſuā ab eis nō
habitatā ꝓpter ſiluas: vel ꝓt gētes
adhuc ibidē habitātes ad exhortatio
nē ioſue acq̄ſierūt t ꝑtz lr̄a: paucis ex
ceptis. ꝑmittit tū eoꝝ q̄rimonia: cū di
cit: n Quare dediſti mihi terrā ꝛc.
id eſt modicam reſpectu multitudinis
mee: t ē modus loq̄ndi qñ notať pu/
tas alicuius rei nō eñ pōt dici q̄ filij
ioſeph haberent tm̄ vnū funiculū: ad
lr̄am: cum ſola dimidia trib⁹ manaſſe
habuerit decē funiculos: vt dictum ē.
o Et bñdixerit mihi dñs multiplicā
do in prole. p Ad q̄s ioſue ait. ex
dict⁹ eoꝝ exhortādo eos ad dilatatio/
nē habitatioōis ſue. q Si ꝓpls ml/
tus es: aſcende in ſiluā: t ſuccide tibi
ꝛc. quaſi diceret: ſi tu habes magnaz
multitudinē populi: conſequenter de
bes habere magnam fortitudinē ad
dilatandum poſſeſſionem tuam.

Luire.

bis.vñ: Saluabit
ãt mulier p filiũ
generatiõem: si p
mãserit i fide. Iste
ẽ matres. i. istã
tus aie: illis in q
bus fort' ẽ: fortes
generat sensus t q
superari a cõtradi
cẽte nõ pñt. In a
liis aũt resoluta ẽ
t remissa qõ indi
cant sensus: q̃s p
fert languidos et
ineptos: has ma
tres õ nob expur
gemus. i. sordes t
imũdicias q̃ natu
ralib⁹ aie motib⁹
ex nr̃a negligẽtia
aduenium purge
m⁹ vt nãlis vigor
ẽgenite x̃turꝫ effu
gear. a Nõ po
terim⁹ ad monta.
Adam. Nõ suffic
nob mõs t equ⁹ e
lect⁹ q ferr̃ chana
neo ẽ: q̃ habitabat i
mõ. t̃c. Rũ ẽ iue
nies q equũ habe
at israelita: ẽ cha
nane⁹ hz equuz: q̃
falsus ẽ ad salutẽ
t ferr̃ bellicũ. Sz
rñdit iesus: Si po
pulus mult⁹ es: t
x̃rutem habes nõ
erit tibi sors vna:
q: salt⁹ est tibi t e
mũdabis eum t̃c.
Emũdem⁹ q̃ silua
q̃ in nobis ẽ: inuti
les. s. t infructuo
sas arbores t faci
am⁹ ibi noualia q̃
semp innouem⁹: t
fructũ captiam⁹ tri
cesimum: sexagesi
mũ t cẽtesimũ. vn
de: securꝫ ad radi
cez arborũ posita
ẽ. Qis q̃ arbor q̃
ñ fac fructũ bonũ
excidet̃ t in ignez
mittet̃. Si emũ
daueris inq̃t silua
et erit tibi cũ inde
extermiauer⁹ cha
naneũ. Conemur
q̃ chananeũ q̃ no
biscũ ẽ citi⁹ subij
cere: t obediẽtẽ fa
cere. Post h etiaz
exẽminare. Si aũt
dimittim⁹ eũ t ne
gligim⁹ veiet pha
rao rex egypti: t i
cipiet locũ nostrũ
dare in dotez filie
sue t captiuos nos
tradere legi pcti.
Obfuem⁹ q̃ vt p
ualeam⁹ ꝫ chana
neos: ne si inalue
rit ꝫ nos õ israeli
tis faciant chana
neos.

a multus es: ascẽde i silu
am t succide tibi spa
cia in terra pherezei t
raphaim: qz angusta
ẽ tibi possessio mõtis
effraim. Cui responde
runt filij ioseph. Non
poterimus ad monta
na cõscẽdere: cum fer
reis curribus vtãtur
chananei qui habitãt
in terra campestri: in
qua siti sunt bersan cũ
viculis suis: et iezrael
mediã possidens val
lem. Dixitq̃ iosue ad
domuz ioseph t effra
im t manasse. Popu
lus multus es et ma
gne fortitudinis: non
habebis sortẽ vnã: ẽ
transibis ad montẽ t
succides tibi atq̃ pur
gabis ad habitãdum
spacia et poter̃ vltra
pcedere cum subuer
teris chananeuz quẽ
dicꝫ ferreos hr̃e curr⁹
et esse fortissimum.

Capitulum XVIII

Congregatiq̃ sũt oẽs filij is
rael i sylo ibiq̃ fixerũt tabernacu
lum testimonij: et fuit
eis terra subiecta. Re
mãserãt aũt filiorũ is
rael septem tribus q̃
necdum accepant pos
sessiones suas. Ad q̃s
iosue ait: Vsquequo
marcetis ignauia: et
non intratis ad possi
dendam terram quaz
domin⁹ deus patruz
vestroz dedit vobis?
Eligite ỏ singulis tri
bubus ternos viros
vt mittam eos: t per
gãt atq̃ circũeant ter
ram et describãt eam
iuxta numeruz vniuꝰ
cuiusq̃ mltitudinis:
referãtq̃ ad me qõ de
scripserit. Diuidite vo
bis terrã i septẽ ptes.

a Cui rñderũt filij ioseph. allegãtes difficultatẽ. b Nõ poterim⁹
ad mõtana t̃c. Iudic. j. vocanꝫ curr⁹ falcati: qz i lateribus vncinis fer
reis fact⁹ ad modũ falcis armabanꝫ: talib⁹ em̃ antiq̃⁹ vtebanꝫ i pliis.
c Dixitq̃ iosue. remouẽs eo rallegationẽ. d Populus mult⁹ es t
ma. fo. filij em̃ effraim fuerũt hoies bellicosi. e Nõ habebis sortem
vnã: nõ ẽ intelligendũ q̃ vna tribus habuerit pñs sortes: ẽ qõ dr̃ hic:
Nõ habebis sortẽ vnã: nic ẽ intelligendũ: non eris ẽtentus terra acq̃si
ta in sorte tua: ẽ acquires residuũ aduersarios expugnãdo cũ dei adiu
torio q̃bus debellatis poteris succidere nemora et dilatare spacia ad
habitandũ. Sciendũ tñ q̃ occasione hui⁹ dicti dixerũt aliq̃ q̃ iosue nõ
diuisit totaz terrã ẽ aliquã retinuit diuidendã illis q̃ haberẽt maiorem
multitudinẽ. sed h nõ est bñ. ꝑsonũ ꝑcedentib⁹: qz dictũ est q̃ etiã terra
philistinoꝝ et plures alie ceciderũt sub diuisiõe: cũ tñ nõ eẽnt acquisite.
Preterea fm̃ h dictum: fortes non essent abinuicem distincte: sed essent
cõiũcte p istam additionem. La. XVII

Moraliter. f Cecidit autẽ sors tribui manasse. Sequit infra. Salphaat ỏo t̃c. Iste mortu⁹ fuit i deſ
to sine filijs: nõ hereditas ei⁹ trãsijt ad eius filias de mãdato dñi vt hr̃
Nu. xxvij. t hic repetit cũ ỏr: † Dederuntq̃ ei possessionẽ iuxe imperiuz
dñi t̃c. Per possessionẽ i tra. pmissiõis significat adeptio brtudinis in
tra viuentiũ. Per iosue ỏo figurat⁹ fuit ipe xp̃s vt sepi⁹ ẽ dictũ: p h q̃
q̃ iosue filiab⁹ salphaat q̃ mortu⁹ fuit in pcto suo: vt habeẽt Nu. xxvij.
dedit possessionẽ in terra. pmissionis: significat q̃ pueri maloꝝ parentũ
nõ ꝑuanꝫ hereditate celesti. ꝑ malicia ipoꝝ: nili fuerint imitatores sce
lerũ paternoꝝ: lz aliq̃n ꝑuenꝫ hereditate terrena fm̃ iudiciũ humanuz.
Item p h q̃ hereditas filiab⁹ fuit data significat q̃ in adeptiõe beatitu
dinis differentia nõ facit distinctio seruiũ ẽ meritoꝝ. Loloſ. iij. Expoli
antes vos veterẽ hominẽ cũ actib⁹ suis: t induẽtes nouũ q̃ renouat⁹ est
in agnitionẽ dei fm̃ imaginẽ q̃ creauit eũ vbi nõ est masculus t femina.
† Locutiq̃ sunt filij ioseph. scz tribus effraim t dimidia tribus ma
nasse: p q̃s significat stat⁹ religiosoꝝ t maxime mendicãtiũ. Manasses
em̃ interꝑtat obliuio. Religiosi ỏo mendicãtes iter alios magis obliui
sci debent tp aliũ. Effraim aũt fructifer vel fructificatio interꝑtat: un re
ligionib⁹ aũt mendicantiũ dieb⁹ istis plures inueniunt apti ad facien
du fructũ aliaꝝ. Per filios igit effraim t manasse petẽtes ampliationẽ
possessiõis sue: significant religiosi mẽdicantes: petẽtes p se vel p alios
exp̃sse vl interꝑtatiue ampliationẽ. ꝑmotiõis in officijs p̃dicãdi: legen
di t hmõi: plusq̃ sunt apti: ꝑ qõ exp̃lo iosue debent eis plati dicere.
† Ascẽde in siluã t fac tibi spacia. i. applica te ad studiũ sacre scriptu
re t bone vite vt p h mereaꝝ i dictis officijs dilatari: nec ꝑ difficulta
tẽ debẽt se excusare qz fm̃ poetã: Labor ipzob⁹ oia vicit. La. XVIII
c Congregatiq̃ sũt. Hic ỏnter ponit descriptionẽ assignatio sortiũ septẽ tri
bub⁹ residuis. Circa qõ ỏmo describit tabernaculi translatio.
scdo sortiũ descriptio: ibi: Remãserãt. tertio ducis diuidẽt⁹ pos
sessio. circa finẽ. xix. ca. ibi: Cũq̃ cõplesset. Circa ỏmũ dr̃: Cõgregatiq̃
sunt oẽs filij isrl in sylo: vt ibi cũ solẽnitate debita trãsferrẽt tabernacu
lũ dñi ỏ galgalis. g Ibiq̃ fixerũt tabernaculũ. sylo em̃ erat in sorte
effraim: ỏ q̃ tribu erat iosue q̃ ꝑ ceter⁹ magis ꝑlabat ỏ cultu diuino: et iõ
ibi fuit positũ tabernaculũ ad manẽdũ t ibi mãsit q̃usq̃ destructa sylo
trãslatũ fuit i nobe. h Et fuit eis tra subiecta. nõ q̃ tũc eẽt adhuc acq̃
sita tota: vt ptz ex ꝑdict⁹: ẽ qz adũsarij q̃ remanserãt nõ audebãt ỏ cos
mouere bellũ: t qz aliq̃ eoꝝ redacti erãt ẽ tributo: vt ptz ex predictis.
i Remãserãt ãt. Hic ỏnter ponit sortiũ descriptio: t scdo eaꝝ assigna
tio: ibi: Et ascẽdit sors ỏma. Circa ỏmũ sciẽdũ q̃ ista descptio facta est
ad instinctũ iosue p viros ad h missos: t iõ ỏmo isti viri eligũt. et scdo
elegatiões erequirũt: ibi: Cũq̃ surrexissent viri. Circa ỏmũ dr̃: Remãse
rãt aũt filioꝝ isrl septẽ trib⁹ q̃ necdũ acceperãt possessiões: qz q̃q̃ alie
ia acceperãt ruben t gad vltra iordanez: iudas t effraim citra: manas
se ỏo ꝓtim hinc ꝓtim inde: vt ptz ex supradict. k Usqueq̃ marcetis
ignauia. qz nõ erãt bñ diligẽtes ad habendũ portiones determinatas: t
p ꝓsequẽs min⁹ solliciti ad extirpandũ gẽtiles q̃ remãserãt i terra: q
q̃libet ẽ mag⁹ sollicit⁹ circa rem ꝓpriã q̃s circa cõem. l Eligite de sin
gulis tribub⁹. vt nulla trib⁹ posset ꝓqueri de illa descriptiõe. m De
uidite vo. t. i. s. p. fm̃ nũez tribuũ q̃ nõ acceꝑant hereditatẽ. Dicũt aũt
aliq̃ q̃ ille ꝓtes ñ fuerũt eẽles: qz trib⁹ ñ erãt eẽles i mltitudine: t ỏ ꝓ
nat ei qõ imediate ꝓmittit: Describãt eã in ẽ nũez vniuscuiusq̃ mltitu
dinis: cõsonat etiã ei qõ scribit Nu. xxvj. Plurib⁹ maiorẽ ptẽ dabis.
Sz ỏ h videt illud qõ postea subdit hic: Circũite terrã t describite eã
ac reũtimini ad me vt h corã dño deo vr̃o i sylo mittã vob sortẽ. s. ad q̃
q̃ sciaꝝ q̃ trib⁹ quã ptẽ habere debeat: si aũt fuisset facta diuisio p par
tes maiores t miores fm̃ maiorẽ vl miorẽ mltitudinẽ cuiuslibet trib⁹
p h fuisset scitũ quã ptẽ q̃libet trib⁹ deberet habere: t missio sortiũ p to
sue eẽt ỹutilis: imo posset eẽ nociua. s. si sors trib⁹ hñt̃ maiorẽ mltitud
nẽ caderet sup miorẽ ptẽ: iõ fm̃ istã viã opoꝛz dicere q̃ sors ex diui
ordinatiõe sp cadebat sup ptẽ ꝓportionatã illi tribui: t sic ñ poterat eẽ
nociua: nec etiã erat ỹutilis: imo vtilis. s. ad rẽmẽdũ ꝓtentiões q̃ pos
sẽt oriri si illa diuisio eẽt facta simplr ex ordiatiõe hũana. Aliq̃ ỏ dicit
q̃ ꝓtes ꝑdicte fuerũt eẽles t q̃libet ps fuit distributa p familias vni

tribus: ve.

Dixitq̃ vobis ỏ sortẽ. Adam. In Ca. XVIII
ꝓsuetudie hoim cũ aliq̃d sorte diuidit: fortu
itu videt sors illa ad illũ: vl alia ad aliũ cad
re. In scptura ãt sctã ñ ẽ ita. Si ei dẽ tãta re pñs sor
tib⁹ sumerẽt iudiciũ vl emiſſent nihil mix eẽt: si gẽ
tiles ỏ facerẽt. Sz videam⁹ si i scptur⁹ aliq̃d sit posi
tũ qõ nob q̃d x̃turꝫ sit i sortib⁹ mãifestet. In leuiti
co scriptũ est: Accipiant duas sortes: sors vna i do
mino et sors vna in apompeio t̃c. Ihẽ dicit mo yses sor
te diuisit terrã tribui ruben t gad t dimidie tribui
manasse. Dedit etiã Iesus fz ꝓceptũ dñi caleph sor
tẽ t tribui effrr̃ t dimidie tribui manasse. Et p h
lquit: congregauit ecclĩaz ỏ filijs isrl et dixit: Mittaz
sortẽ proferam in ꝓspectu domini sortẽ t̃c. t post h
sortibus missis sic hereditas populo distribuitur et
agitaꝝ sors ita nõ fortuitu: sed fm̃ q̃ predestinatũ ẽ
a deo: deniq̃ tribus beniamin prima ibi accepit sor
tem vbi erat hierusalem: post hanc tribus symeon.
secũda post hanc. deide gabulon. deide aser post
neptalim. deide dan in q̃bus nouissime veniũt tres
ille tribus que ex concubinis sunt. Inuenio in scri
pturis etiã gẽtiles sortẽ misisse cũ ionas nauigaret:
t tẽpestas vrgeret: quasi sors ꝓdere deberet vl pos
set: cuius cã periculũ imminer̃et: t cũ is gẽtiles es
set a cognitione dei alien: non hac opinioe fallunt
Sors enim verũ prodidit. Salomon quoq; ait: Cõ
tradictiões q̃s cohibet sors t̃c. veluti cessare ostẽ
dens cõtradictiones vbi sors mittitur. In nouo q̃s
testamento conuenientes apostoli multo sapientio
res q̃ qui nunc: episcopos vel ꝓsbyteros: vel dia
conꝫ ordinãt: elegerũt duos: nec tñ ỏ eis iudicauerũt
vt illũ facerẽt apt̃um quẽ voluissent: sed orãtes mi
serũt sortẽ t cecidit sors sup Matthiã t annumerat⁹
est cũ. xj. aplis t factus est duodenari⁹: ꝑcedente ei
ordẽ: nõ casu: sed diuina ꝓuidẽtia sors diuinũ iudi
ciũ ꝓferebat. Paulus q̃s de xp̃o dicit: In quo sor
te vocati sumus ꝑdestinati fm̃ ꝓpositũ eius qui om
nia opaꝝ t̃c. Et ad thessalonicenses. Gratias agẽs
deo patri qui idoneos nos fecit in parte sortis eoꝝ
in lumine. Ex his omnibus hoc dixisse sufficiat:
quod nobis ab apostolis sors ducta designat: quia
vbi ex fide integra et oratione premissa sors ducit:
ea que dei voluntas continet in occulto sors homi
nibus declarat in manifesto. Scõm vero interioꝛz
itellectũ: sicut Paulus videt indicare dicẽs: in q
te sortis sanctoꝝ t in sorte vocati in xp̃o. Videndũ
ẽ ne sorte nõ solũ in hominib⁹ sed in supnis virtuti
bus sors agaꝝ: t presideat aliqua virtus huic offi
cio: que verbi causa iesu filio naue: nunc sorte here
ditatẽ distribuẽti: nõ ad aliquã gratiã: sed fm̃ hoc
q̃ scit deo placere ductũ ꝑbeat sortẽ. t illi faciat eue
nire que prima sunt quẽ scit apud deum primũ tene
re locũ: vt quod latet apud deũ sortis gubernatiõe
etiã hominib⁹ demõstret: altũ vero facere secũdi lo
ci: t aliũ tertij: qõ ita gestũ nõ solũ i terris arboruꝫ
sed etiã in celestibus: t huiusmodi sortẽ q̃ apud de
um etiã meritoꝝ cõtẽplatione distinguit etiã illo tẽ
pore habitã: cũ diuideret excelsus gẽtes fm̃ numeꝝ
angeloꝝ dei et facta est porcio domini iacob: funicu
lus hereditatis eius israel. hic enim partẽ per sortẽ
t funiculũ israel deum dicit esse sortitus. Non ergo
fortuitu putandũ est per sortem euenisse illi angelo
egyptiorum gentem: alij idumeorum: alij moabita
rum t similia. Sed ibi etiam si fm̃ numeꝝ angeloꝝ
dei diuiduntur gentes sorte sicut in hominibus di
uimus: quia dei iudiciũ occultũ sors pandit in pu
blicũ: talis sors fuisse credẽda ẽ: qua p merito suo
quisq; illã vel illã gentẽ suscepit. Nec per singulos
q̃dẽ q̃ sine sorte que dei iudicio dispendit euenire.
Dicendũ est vt alĩ talẽ vl talẽ vitã a natiuitate soꝛ
tiaꝫ: vl q̃ boni angeli assint hominib⁹ t cõtrarij: vt
ille angel⁹ anime petri custodiã sortiꝫ sit: alius pau
li: alius cuiuslibet sanctis de ecclesia. Nõ est enim
dubitandũ dei iudicio que vl illoꝝ dignitatẽ vl aie
nr̃e ad lq̃dũ respicit q̃litatẽ: cuiꝰ nostꝝ custodiam
dari q̃dã sorte mystica xp̃i dispẽsatiõe directa.
Puto etiã de his virtutib⁹ que mundi ministe
ria susceperunt: q̃ non fortuitu illa virtus terre vel

Judas sit in fmĩnis suis ab au
strali plaga: t domus ioseph ab
aquilone: mediã inter hos terrã
i septẽ ptes describite: t huc ve
nietis ad me vt coram dño deo
vestro mittã vobis hic sortẽ: qz
non est inter vos pars leuitaꝝ:
sed sacerdotiũ dñi est eorũ here
ditas. Gad aũt t ruben t dimi
dia tribus manasse: iã acceperãt
possessiones suas trans iorda
nem ad oriẽtalẽ plagã: quas de
dit eis moyses famul⁹ dñi. Cun
q̃ surrexissent viri vt pergerent
ad describendã terrã: ꝑcepit eis
iosue dicẽs: Circũite terrã t de
scribite eã ac reuertimini ad me
vt hic corã domino deo vestro
in sylo mittam vobis sortẽ. Ita
q̃ perrexerunt t lustrantes eaz
in septem partes diuiserunt scri
bentes in volumie: reuersiq̃ sũt
ad iosue in castra sylo. Qui mi
sit sortes coraz domino in sylo.
Diuisitq̃ terrã filijs isrl i septem
ptes. Et ascendit sors prima fi
liorũ beniamin p familias suas
vt possiderent terrã inter filios
iuda et filios ioseph. Fuitq̃ ter
min⁹ eoꝝ ꝓtra aquilonẽ a iorda
ne pgens iuxta latus hiericho
septẽtrionalis plage: t inde cõ
tra occidẽtẽ ad mõtana cõscen
dens t pueniens ad solitudinẽ
bethauen atq̃ ptransiẽs iuxta
luzã ad meridiẽ: ipsa est bethel:
descẽditq̃ in astaroth addar in
montẽ qui est ad meridiẽ betho
ron inferioris: t incliaꝫ circũiẽs
contra mare ad meridiẽ mõtis
q̃ respicit betho: on cõtra affri
cũ. Sũtq̃ exitꝰ eiꝰ in cariathba
al: q̃ vocaꝫ t cariathiari vr̃ bẽ fili
oꝝ iuda. Hec ẽ plaga ꝓtra mare
ad occidẽtẽ. A meridie ãt ex pte
cariathiari egredit̃ fmĩn⁹ cõtra
mare: t puẽit vsq; ad fontẽ aq̃ꝝ
nepthoa. Descẽditq̃ in ptẽ mõ
tis q̃ respicit vallẽ filioꝝ ennon: t
ẽ cõtra septẽtrionalẽ plagã i ex
trema pte vall raphaim. Descẽdit
q̃ i iehẽnõ. i. vall ennõ iuxta la
tus iebusei ad austr: t puẽit ad
fõtẽ rogel trãsiẽs ad aq̃lonẽ t e
greditur ad ensemes. i. fõtẽ solis:
t pterãsit vsq; ad tumulos q̃ sũt

tribus: verũtamen vna fami
lia accipiebat maiorẽ ptez q̃
alia fm̃ q̃ cõtinebat ptes dõ
mos: t vna domus maiorez
ptẽ q̃ alia fm̃ q̃ ꝓtiebat plã
capita. t q̃tũ ad h intelligit
qõ allegatũ est de libro Nu
meroꝝ. Plurib⁹ dabis ma
iorẽ: t paucioꝛib⁹ minorẽ: nõ
ãt q̃tũ ad ineq̃litatẽ sortium
seu ptiũ q̃ assignabanꝫ singu
lis tribub⁹. a Judas sit i
ter. suis t̃c. erat enĩ in fmino
australi: t trib⁹ effraim in a
quilonari: quia erant tribus
bellicosiores ad sustinẽdũ i
petũ inimicoꝝ aduẽientiũ cõ
tra filios isrl ab extra: qz non
poterãt sic ex aliis partibus
intrare: eo q̃ mare mediter
raneuz claudit totũ latus oc
cidentale terre ꝓmissionis:
t iordanis fluuius latus ori
entale.
b Cunq; surrexissent. Hic
ponit̃ executio descriptiõis t
patet lr̃a ex ꝑdict⁹: q̃liꝫ ãt li
citũ sit vti sortib⁹ dictũ fuit.
s. vij. ca. t etiã Nu. xxiij.
c Et ascẽdit sors. Hic põit̃
r̃e descripte assignatio: t pri
mo tribui beniamin. scdo ali
is ser tribub⁹. xix. ca. Circa
ỏmum ỏmo tribui beniamin
fmuit assignanꝫ. scdo ciuita
tes nomianꝫ: ibi: Fuerũtq̃.
Circa ỏmũ dr̃: Et ascẽdit sors
ỏma. ỏ dr̃ qz hierm̃ ꝑ pte ce
cidit in tribu beniamin: vt di
ctũ fuit. s. q̃ ẽ in altioꝛ loco
q̃ loca circũadiacẽtia: sequi
tur: d Atq̃ ꝑ. in. luzã. Di
cũt aliq̃ q̃ ipa ẽ hierm̃ q̃ vo
cata ẽ luza t bethel: vt dictũ
fuit Ge. xxviij. sz ỏ non vi
detꝫ verũ: qz. j. co. ca. vbi no
minant̃ ciuitates sort⁹ benia
min: bethel t hierm̃ distincte
nõianꝫ aliꝰ i medio inꝑsi
tis. Itẽ h imediate añ fit mẽ
tio de bethauen: q̃ ẽ eadẽ cuz
bethel. vt dictũ ẽ. s. viij. ca.
t ideo meli⁹ videt q̃ ista be
thel t luza est alia a hierm̃:
nec est incõueniẽs q̃ plures
ciuitates eisdẽ nomiꝰ nomi
nentur: qz ỏ freq̃nt̃ repit. Ad
uertẽdũ tñ ẽ q̃ ista bethel nõ
ẽ de sorte beniamin. ideo ỏ h:
Pterãsiẽs iuxta luzã. nõ i
cludẽs ipam. ideo Judi. j. ỏ
sorte iosep etiã dr̃. c Cõ
tra affricum: sũtq̃ exitus eiꝰ
in cariathbaal: q̃ vocaꝫ cha
riathiarim. vẽr⁹ ẽ aq̃lonar⁹.
t põit ỏ ꝑ pte ozb ex q̃ flat il
le ventus. f Iuxta latus
iebusei habitatoꝛ⁹ hierusalẽ
cuius vna pars cecidit in sor
te beniamin. g Et pterã
sit vsq; ad tumulos qui sunt
e regione ascensus adomim.
Hebrei dicunt: Vsq; ad ter
minos e regiõe ascẽsus adom
mim: id est sanguinũ. Dicũt
aliqui q̃ erat ibi frequentia
latronuz qui exercebant ho
micidia.

arbor germinatiõib⁹ p̃sit: illa fontiuz vel fluminа fluenta exhibeat alia imbriũ: alia vẽtor: alia marinis: alia terrenis aialib⁹ vel singulis q̃busq̃ e terra gignẽtib⁹ p̃sit: r esse in singulis sacramẽta ineffabilia diuĩe dispẽsatiõis vt ordine suo cũcta p vnãquãq̃ virtutẽ dirimã: r cõpetenti officio. Ãn: Mõne oẽs sunt admĩstratorij spũs r mĩsterĩũ missi ꝓpter eos q̃ hereditatẽ capt̃ salutis? Ad hozũ imitatiõnẽ dicũt sortes duci p iesuz: r hereditas p trib⁹ diuĩa dispẽsatiõe discerni: r p ineffabilẽ dei puidẽtiã ac p̃sciẽtiã in his sortib⁹ adumbrari futurę ĩ his bẽditat' exẽplar: q: lex vmbrã hz futurorum bonozũ habere. Hinc paulus ait: Accessistis ad sion montem r ad ciuitatem dei viuentis hierusalem celestem. Est ergo ciuitas ĩ celis que hz hierusalem r mõs sion. Non sine causa beniamin accepit in sorte sua hierusalem r montẽ sion: sed q: celestis hierusalẽ ratio exigebat: vt nõ alij darent terrestris que est figura celestis.

Adamanti⁹. Bethleẽ quoq; nõ sine certa rõne in sorte iude decernit vt ebron: vel singule ciuitates singulis tribubus cõscribunt. Sed celestia loca in q̃b⁹ hierũ r sion noiant: r cetera q̃ his vicina sunt ꝑ in se rõnis cõtineb̃at in celis q̃ sorte gubernabat in terris. Hinc ergo est q̃ dispensauit diuina sapientia nomina quedã loco rũ scribi: que mystica interp̃tationem cõtineant quib⁹ indicat: q: hec certis rõnibus nõ casu fieri dispẽsant. Sicut enĩ non fortuito ille angelus michael: alius gabriel: alius vero raphael vocatur: ille patriarcha abraam: r ille isaac r alius iacob. Sed et certa ratiõe illa sara ex sarai: ille israel et iacob vel ille abraam ex abram: r quisq; angelorum vel hominũ ex his que sibi iniunguntur officijs r actibus noĩa sortiunt. Ita c̃ sequẽs ẽ loca q̃dã eẽ celestia r ciuitates: sicut hierusalẽ celestis dicit et mons sion esse etiam alias quarum figurã iste que in terris sunt cõtinent: que hic nobis ꝑ Jesum naue mystice designant. De ciuitatibus dictũ puto. Edif. cabunt ciuitates iude: r habitabũt ibi: r in domo patris mei mãsiones multe sunt. Et esto potestatem habẽs sup decẽ ciuitates. Ne ergo cũ fastidio hoc legatis: r putetis vilem scripturã ex multis nominib⁹ ꝓtextã. Sz scitote in his mysteria cõtineri magna: q̃ põt human⁹ sermo ꝓferre: vl audit⁹ mortalis audire. Cognita sũt hec illi integre qui raptus est vsq; ad tertiũ celũ. In celo enĩ vidit celestia: vidit hierusalẽ celestẽ verã ciuitatem dei r sion montẽ quocũq; loci est. Vidit bethleem r ebron r oĩa que scribunt hic sorte diuisa. Ratiões quoq; eozũ in spiritu cõpẽdit. Cõfiteb̃at enĩ se audisse verba et rationes que non licet homini loqui: quales sz illi erãt quibus dicebat: Mõne homines estis et ſm hominez ambulatis? dicebat ea fortitã illis q̃ nõ ſm carnẽ ambulabãt timotheo r lince r ceter' discipul' quos sciebat capaces eẽ ineffabiliũ sacramẽtorum. vnde: Timotheo ait: Memor esto verboruz que a me audisti que cõmendo fidelibus hominibus: et his qui idonei sunt alios docere.

e regiõe ascẽsus adõmin descẽditq; habẽboen: id est lapidẽ boen filij rubẽ r ptrãsit ex latere aquilonis ad cãpestria: descẽditq; in planiciẽ r p̃gredit ꝺ aq̃lonẽ bethagla: sũtq; exit⁹ ei⁹ ꝓtra liguã maris salsimi ab aq̃lone ĩ fine iordanis ad austrã plagã q̃ ẽ hmin⁹ illi⁹ ab oriẽte. Hęc ẽ possessio filioz beniamĩ p hminos suos ĩ circũitu r familias suas. Fuerũtq; ciuitates ei⁹ hiericho r bethagla: r vallis casis betharaba r samaraĩ r bethel r auĩ r affara r offora villa hemona r offui r gabae: ciuitates duodecĩ r villę earũ. Gabaon r rama et beroth r mespheh caphara r amosa r recem iarepheel r tharela r sela heleph r iebus q̃ ẽ hierl'm gabaad r cariath ciuitates q̃ttuordecĩ r villę earũ. Fuerũt oẽs ciuitates viginti sex. Hęc ẽ possessio filioz beniamĩ iuxta familias suas. La. XIX

Egressa ẽ sors scẽa filioz symeon p̃ ꝓgnatiões suas: fuitq; hereditas eorũ ĩ medio possessiõis filioz iuda: bersabee r sabee r molada et asersua baala r asẽ et heltholad bethularma r sicelech et bethmarchaboth r asersua r bethlepaboth r sarohẽ: ciuitates tredecĩ r villę earũ. Aym r rẽmõ r athar r asan: ciuitates q̃ttuor r ville earũ. Oẽs vicũli p circũitum vrbiũ istarũ vsq; ad balaad berameth ꝓtra australẽ plagã. Fuerũtq; oẽs ciuitates decẽ r septẽ. Hęc ẽ hereditas filioz symeõ iuxta ꝓgnatiões suas ĩ possessione r funiculo filioz iuda q: maioz erat: et idcirco

a Filij Ruben. rubẽ nõ ẽ hic nomẽ ꝓprium arche: q: filij ei⁹ acceperũt possessionẽ vltra iordanẽ vt ꝓz ex suprad̃ict': ꝺ ẽ nomẽ alteri⁹ bois eiusdẽ nois.
b Fuerũtq; ciuitates. Hic ꝓphr ponũt noĩa ciuitatũ trib⁹ beniamin: r legat̃ lra sicẽ iacet vsq; ibi: c Et ie. q̃ ẽ hie. ꝺ ei ciuitas multipl'r noiata fuit: vt dictũ fuit Heũ. xxviij. r ꝓ pte cecidit ĩ tribu beniamin. La. XVIII et XIX

Moraliter. sensus mysticus duozũ capitulozũ ꝓpter cõnexionem eoz cum dicitur.
f Cõgregati sunt omnes filij israel in sylo. p sylo q̃ interp̃tat missus significat oĩs noster ie sus christ⁹ ꝺ quo dicit Hab. iij. At vbi venit plenitudo tpis misit de⁹ filiũ suũ factuz ex muliere factũ sub lege: vt eos q̃ sub lege erant redimeret ꝛc. p ꝺ q̃ qꝺ dicit: Cõgregati sũt filij isral ĩ sylo si gnificat cõgregatio fideliũ in xp̃o Mat. xviij. Ubi sunt duo vel tres cõgregati in noĩe meo in medio eoz suz. g Ibiq; fixerũt tabernaculũ dñi. p qꝺ intelligit ecclesia. Apo. xxj. Ecce tabernaculũ dei cũ hominib⁹. Et hoc tabernaculũ in xp̃o fixũ ẽ: Mat. xvj. Sup hãc petrã edificabo ecclesiã meã. Ipse nãq; christus fixit hoc tabernaculũ i scipso. Per hoc aũt qꝺ dicit: g Qz filij isral fixerũt. intelligunt apostoli q̃ post xp̃m fuerũt fundatores ecclie. Unde Apo. xxj. dicit: q noĩa duodecim apostoloz r agni scripta sunt in portis ciuitat' p quã ecclia designat. ii Remanserãt aũt filioz isral septẽ trib⁹ que nõdũ acceperãt possessiones suas. p quas significat vniuersitas electozũ q̃ nondũ habent possessionẽ in terra viuentiũ r diuidunt̃ ĩ septẽ trib⁹: id ẽ stat⁹ q̃ ꝓlatozũ: curatozũ: clericoz: religiosozũ: ꝓcipũ: militũ: vulgariũ: ꝺ quolibet eĩ statu sunt aliqui acceꝑturi possessionẽ in terra viuẽtium.
c† Et ascẽdit sors ꝓma filioz beniamin. qui interp̃tat filius dextre: r cõuenit statui ꝓlatozũ qui debẽt esse in dextera christi. Apo. j. Et habebat ĩ dextera sua septẽ stellas. Et subdit ibidẽ. Septẽ stelle angeli sunt: septẽ ecclesiarũ: id ẽ epi scopi earũ. ꝺ† Et egressa est sors secũda filiorũ symeon. q̃ interp̃tat audiens r ꝓuenit statui curatoz q̃ audiunt synodalia statuta ab epis r denũciãt suis parrochijs. a† Ecciditq; sors tercia filioz çabulon. qui interp̃tat habitaculũ pulchritudinis r cõuenit statui clericoz ĩ q̃b⁹ refulgere debet decoz bone vitaris. ꝺ† Ysachar egressa est sors quarta. p ysachar qui merces interp̃tat signat̃ statũ religiosoz q̃ bona nature et fortune exponũt ꝓ mercede regni celoz. f Ecciditq; sors q̃nta tribui aser. q̃ interp̃tat carcer: r cõuenit statui ꝓncipũ ad quoz spectat officiuz illos q̃s paterna castigatio cozrigere non potuit vinculis r carcerib⁹ mãcipare. g† Filioz neptalim sexta sors cecidit ꝛc. neptalim interp̃tat dilatatio et cõuenit statui militum quoz labores publica ꝓseruat ac etiã dilatat. i Tribui filiorũ dan p familias suas egressa est sors septima. dan interp̃tat iudiciũ r cõuenit statui vulgarium q̃ iudicant in foro secreto r publico et hoc duplici scz ecclesiastico r seculari. La. XIX

Egressa ẽ sors. Hic ꝓphr describũt sortes sex tribuũ. r ſm ꝺ posset diuidi in sex ptes. Scẽa ibi: Ecciditq; sors tertia filiorũ çabulõ. cita ibi: Ysachar egressa ẽ sors. q̃rta ibi: Ecciditq; sors q̃nta tribui filioz aser. q̃nta ibi: Filioz neptali: sexta ibi: Tribui filioz dan. Circa ꝓmũ hz: Et egressa ẽ sors scẽa. s. a sorte beniamĩ q̃ fuit ꝓma ꝺ septẽ vltimis ꝺ q̃b⁹ loq̃t hic scꝑtura. e Fuitq; be. eo. i me. ꝛc: inda hereditatẽ. qz sic dcm fuit. s. xv. ca. Ista citat̃ ꝓles alie fuerũt assignate tribui symeõ cui⁹ rõ postea ꝑdit cũ hz: f Hec ẽ he. fi. sy. ꝛc. qz maioz erat q̃ possessio aliaz tribuũ. Dicũt cõit expositores q̃ habuerit trã duplr. s. p sortẽ ꝛ p cõcessionẽ si posset acq̃rere iuxe se: r qz erat trib⁹ bellicosa dilatauit ĩmios suos: r iõ qñ p⁹ ea debuit assignari trã septẽ tribuũ

Filiorũ ne. La. XIX
ptali. Aug. Et ãmore⁹ pmãsit vt habitaret i belon r in salamim: r in ẽuata ẽ man⁹ effrem sup eos r facti sũt tributarĩ illi. Hoc lã ꝺ ꝓceptũ dñi fiebat: r adhuc viuebat iesus: ꝺ duxi ĩ illis ꝺies. p senectute nõ erat. Ideo dictũ ẽ a dño factũ ẽ vt cõfortaret̃ cor illoz: q̃ sil' conspirauerãt inire bellũ ꝺ iesũ: ne ista ill' miseria ꝓhereꝛ etiã ꝺ ꝓceptũ dei: si remanssent nõ expugnati et senescẽte iesu vel defuncto relinq̃rent̃ expugnãdi filijs isr̃l q̃ eis ꝺ ꝓceptũ dñi possent ꝓcere qꝺ ille nõ faceret ꝛc. Adamantius. Ju rta. lxx. pmãsit ãmoreus habitare in belon r ĩ salamin: r grauis effecta ẽ man⁹ effrẽ sup eos. Ammoꝛe⁹ interp̃tat amar⁹ vel amaritudo: habitãtes q̃ in belon qꝺ interp̃tat arietes: vel in salamim: q̃ interpretatur pacifici amari r arietes sũt q̃ i agone positi çabolicas structuras expugnare conant. Pacifici vero q̃ carnalib⁹ desideriis r cõcupiscẽtijs supatis pacẽ aie gerũt. In vtrisq; tñ ꝓtendit diabol⁹. i. amaritudo pñs stere. Si q̃ inimica Xr⁹. i. demonis ex amaritudĩs turba veniẽs: obsideat aliqui⁹ corpus pturbet r sopiat mẽtez: adhibeãt ãt mite oꝛonel: mita ieiunia: mite exorcistaz in uocatiões: r ad ꝺ oĩa surdus demõ i obsesso corpe pñstat: tolerabili⁹ exorcistaz penas ferẽs r ex dei noĩs iuocatiõe tormẽta q̃s discedere. Ita intelligẽdũ ẽ qz ãmoꝛei pñstũt habitare i belõ: r i salamĩ r vt oñderet scꝑtura: qz pferẽtes penas r flagella pñstũt: dicqz ĩuis effecta ẽ sup eos man⁹ effrem: qꝺ fit p exorcistaz man⁹ ipositionẽ vehemẽti⁹: vl p bonos act⁹ r opa bona. Quãto ei melioza gerim⁹ vl agim⁹ r in optimis cõuersamur: tãto illis ꝺ grauioza efficiunt̃. Erat⁹ est illis r acceꝑt⁹ q̃ i turpitudine r flagitijs vivit. Quiꝺo ꝺ bonis actib⁹ manũ sup eos ĩuauerit: etiã si penit⁹ expellere nõ potuerit tributarios eos faciet r ꝺ iectos. Et abierũt filij effrem ꝑagrare trã ſm fines suos.
b Cũq; cõplesl. ꝛc. Adamã. Uide mãsuetudinẽ r hũilitatẽ Jesu: q̃ digne ferebat nomẽ veri saluatoris Jesu. dederũt inq̃t filij isr̃l sortẽ Jesu filio naue ĩ semetipis p ꝓceptũ dñi ꝛc. Ipe dedit hereditatẽ oĩb⁹ filijs iuda r effrai: r dimidie tribui manasse: et Caleph filio iephone: ipe misit ternos viros p singulas trib⁹ q̃ tota trã ꝑagrarẽt r describerẽt in libz: r redeũtes oñderẽt sibi: r sei nouissimis

ptẽ trib⁹ q̃ nõdũ possessionẽ acceperãt reptũ fuit q̃ trã residua ĩ sufficiebat eis: r ĩ aliq̃ loca ꝺ sorte iuda fuerũt adiũcta sorti trib⁹ symeõ: vt ꝺ ꝺ Et aliq̃ sorti trib⁹ dan: vt dicet. j. a Ecciditq; sors ter. fi. ca. Hec est ꝓs scda r legat̃ lra sicut iacet vsq; ibi: b Jn fi. cetha. Hebzei dicũt: Jn diminũ ciseloth thabor: r ẽ ciseloth nomẽ cõe: r sic gnificat pẽdulũ mõ⁹ q̃ ẽ loc⁹ itermedi⁹ sumitat⁹ r vall' gallice pendant.
c Bethleẽ ista nõ ẽ illa bethleẽ ĩ q̃ nat⁹ fuit xp̃s qz illa ẽ ꝺ sorte iude: ista aũt ẽ ꝺ sorte çabulõ: sicẽi freq̃nt dictũ ẽ ꝓles ciuitates vl ville sitr noĩantur. d Ysachar egres. ẽ sors. Hec ẽ ẽtia ꝓs: r legat̃ lra sicẽ iacet vsq; ibi: e Bethsemes. i. ciuitas sol: r sic noĩabat qz forsitan gẽtiles ibi colebãt solẽ. f Ecciditq; sors q̃nta tribui filioz aser. Hec est ꝓs q̃rta: r legat̃ lra vt iacet. g Filiorũ neptalim. Hec ẽ ps q̃nta r legat̃ lra vt iacet vsq; ibi: h Masor. ꝓpe locũ illũ fuit nat⁹ tob. vt hr̃i ꝓncipio libri sui. i Tribui filioz dan. Hec ẽ ps sexta ĩ q̃ describit̃ sors filioz dan: cũ ꝺ: k Et fuit ẽmin⁹ possessiõis ei⁹ saraa r bestaol. dicũt alii q̃ iste due ciuitates ñ fuerũt de sorte dan: ſ fuerũt iuxe sortẽ ipi⁹ dan: ita q̃ ibi ẽmĩabat sors ei⁹ erãt: tñ ꝺ sorte iude. Alij ãt dicũt q̃ lz fuerit ꝺ sorte iude: fuerit tñ adiũcte sorti ipi⁹ dan: eadẽ rõne q̃ alique ciuitates ꝺ sorte iude fuerunt adiũcte sorti filioz symeon: vt. s. dictũ est.
l Et hairsemes ꝛc. ista ciuitas fuit de sorte dan tñ erat iuxe sortẽ ysachar: ita q̃ sors ysachar ibi terminabat ſm vnã sui ptẽ vt ꝓz ex ꝓmissis.
m Pugnauerũt ꝺ lesem dicũt hebrei q̃ ꝺ ẽ ciuitas q̃ vocat̃ lays. Judi. xviij vbi agit̃ de expugnatione dicte ciuitatis. n Ciuitates no. ei⁹ lesem dan. i. noĩe cõpositio ex antiq̃ r nouo r ſm istã trãslationẽ i heb. hz: Et vocauerũt nomẽ lesem dan. i. ciuitatẽ q̃ ꝓus lesem vocabat: noluerũt dan noĩe simplici: r hoc ꝓsonat ei qꝺ hz: Judi. xviij. vocato noĩe ciuitat' dan q̃ ꝓus lays dicebat.
o Cũq; cõplesset. Hic vltimo describit̃ ducis di-

refuauit: ⁊ voluit eē oīm nouissim⁹: vt cēt oīm prim⁹: nec sibi hereditatē ꝑsumit: sed a ꝙlo accipit cui dedut ꝙ h figuraliē cōtingebāt illi nobis ꝓpositā vt illud ꝓceptū seruem⁹: qđ iste ope cōplenit. Quāto maior est tāto mag⁹ hūilia tenet añ dīm iueniet ḡtiā: ⁊ alibi: Si te duxerint seruaturum ex tollar: si esto iter eos ḡsi vn⁹ ex ipsis. Unde ꝙ quō erat dux ꝓli: qđ eos introduxit i ⁊ras sanctā i ⁊ā reprōmissiōis. Ihe erat successor moysi: nec sibi ꝓmittit sumere sortē ⁊re ꝙ dux ꝓli expectat vt a ꝙlo portiunculā accipiat ⁊ edificat locū quez accipit et extruit: vt vere faciat dignū mūere dei ⁊ herēditate diuīa. Forsitan ⁊ ꝙlus dat aliquā partē dño nr̄o iesu et velut habitationi eius locū distribuit. Qui ei bon⁹ ē dat locū filio dei in se: quē locū acceptū i aīa ibs edificat ⁊ ornat: et facit i eo muros inexpugnabiles et turres excelsas: vt edificet māsiones dignam sibi: adornat q̄z aīam ⁊ capacē sapientie et scīētie sue et rōnis ⁊ tot⁹ scītatis facit vt faciat prēz secū intrare: ⁊ māsiones facere ⁊ cibos cēnare quos ipse donauerit. Quod vt consequi mereamur ꝓparemus cor mundū vt libenter dominus iesus introeat cordis nostri hospitiū.

Ca .XXI

Accesserūt ꝓnci pes. Adamā. Omnes filij isr̄l acceperūt sortes suas i terra. Leuitis in hereditate sol⁹ sufficit de⁹. Sed qua accipiunt decimas et primitias ꝓceptum dñi: oportet eos, etiā de terra ⁊ de habitaculis decimas accipere: hoc est enim de omnibus decimas accepisse. Ihō accedentes principes leuitarū ad eleaçarū sacerdotē: et ad iesuz filium naue: et ad ꝓncipes tribuz dixerūt dñs ꝓcepit ciuitates dari nobis ad habitādū: ⁊ suburbana eaꝝ

ꝙ nō ipe ꝓsumpsit facer⁹ oīm nouissim⁹ vt eēt oīm prim⁹ dere ⁊rā singlis ꝙ trib⁹ suas dedert fi- a
a ꝙ scri. b ꝙ mnni cordis habitationem. c ꝙ iesu christo. d ꝙ in corde cuiusqz.
lij isr̄ael ꝓsessionē iosue filio nū i mē dio sui iuxta ꝓceptū dñi: vbem quā postulauit tānathsaraa in mōte effraī b
a ꝙ virturib⁹. b ꝙ aiam cuiusqz.
Et ēdificauit ciuitatez habitauitqz in ea. Ihe sunt possessiones quas sorte diuiserūt eleaçar sacerdos: ⁊ iosue filius nun: et principes familiarū ac tribuū filioꝝ isr̄l in silo: corā dño ad hostium tabernaculi testimonij: ptitiqz sūt ⁊rā. c d
Locutus est dñs La.XX ad iosue dicēs: Loqre filijs israel: et dic eis: Separate vrbes fugitiuoꝝ de qb⁹ locut⁹ sum ad vos ꝙ manū moysi: vt ꝑfugiat ad eas q̄cūqz aīam ꝑcusserit nescius: et possit euadere irā primi q̄ vlto: ē sāguinis: cū ad vnā haꝝ ꝑfugerit ciuitatū. Stabitqz añ portaz citat⁹ ⁊ loqr̄ senioribus⁹ vrbis illi⁹ ea ḡ se cōprobēt innocētē: sicqz suscipiēt eum: ⁊ dabūt ei locū ad habitandū. Cūqz vlto: sāguinis eū fuerit ꝑsecut⁹: nō tradēt in manꝰ ei⁹: qz ignorans ꝑcussit ꝓximū ei⁹: nec ante biduū triduūve ei⁹ ꝓbat inimic⁹. Et habitabit i ciuitate illa donec stet ante iudiciū cām reddēs facti sui ⁊ morietur sacerdos magn⁹ q̄ fuerit i illo tēpore. Tunc reuertet homicida: et ingrediet ciuitatē et domū suaz de qua fugerat. Decreuerūtqz cedes in galilea mōtis neptalim: et sychem i mōte effraim et cariatharbe: ipsa est ebron in mōte iuda: ⁊ trāsiordanē cōtra orientalē plagā hiericho statuerūt bosor quę sita est in cāpestri solitudine ō tribu ruben: et ramoth galaad de tribu gad: et gaulon in basan de tribu manasse. Ihę ciuitates cōstitutę sūt cūctis filijs isr̄l ⁊ aduenis qui habitabāt inter eos vt fugeret ad eas q̄ aiam nescius ꝑcussisset: et non moreret in manu ꝓximi: effusuz sanguinē vindicare cupientis donec staret ante populuz ex positurus causam suā. La.XXI e f g h

Accesserūtqz ꝓncipes familiarū leui ad eleaçaꝝ sacerdotem et iosue filium nun: ⁊ ad duces cognationū ꝑ singulas trib⁹ filiozū israel: locutiqz sūt ad eos in silo terrę chanaan: atqz dixerunt: Dominus ꝓcepit ꝑ manū moysi vt darentur nobis vrbes ad habitandum ⁊ suburbana eaꝝ ad alenda iumēta: a p

nidēt⁹ possessio. s. iosue: q̄ sīc fidel⁹ dispēsator alijs ⁊rā distribuit: nihil accipiens sibi ꝓpria auctoritate ꝙli cōcessione. ō subdit. a Dederūt filij isr̄l ꝓssessionē iosue: iuxt⁹ tñ suū bīplactitū. sic erat iustū. ō subdit: b Urbē quā po. tānathsaraa. i mō. effraī. erat ei ō illa tribu: vt hr̄ Nu. xiij. c Desūt pos. nē q. s. dicte sūt. d Coꝛā dño ad ostiū ta. i. atrio añ ostiū tabnaculi: ⁊ tabnaculū testimonij: q: i illo erat arca i q̄ erat lex q̄ testionū
Et locut⁹ ē dñs ad iosue. Postq̄ actū est de ꝛe diuisiōe: b ꝙ agit de ciuitatū refugij sepatiōe: ⁊ ꝓmo circa h ꝓceptū dñi renouat. secūdo executiōi dat: ibi: Decreuerūtqz. Circa ꝓmū dr̄: f Separate vrbes fugitiuoꝝ. de qb⁹ locut⁹ sū ad vos ꝙ manū moysi. Nu. xxxv. et Deu. xix. vbi ista materia pleni⁹ ē tractata: ⁊ iō breui⁹ ē hic ptrāseūdū. g Quicūqz aīam ꝑcus. nesci⁹. i. casualiter oīno. h Stabitqz añ portas ciui. i. añ iudices q̄ antiq̄t⁹ sedebāt i foꝛib⁹ ciuitatū: vt q̄libet posset ad eos accedere: iō subdit: i Et locut⁹ est. vr. il. ea q̄ se cō. inocētē. sīa tñ finalis de sua inocētia vl de ꝛario nō dabat ꝙ iudices ciuitatū refugij ꝙ iudices illi⁹ ciuitat⁹ i cui⁹ ēmi nis homicidiū fuerat ꝓperatū: put declaratū fuit Nu. xxxv. k Cūqz vl. s. eū fu. p. i. primus occīsi ad quē spectat cām defūcti. ꝓsequ. l Nō tra. in. nē. ⁊ ē sīa suspēsiua vsqz ibi: m Donec stet añ iudiciū. i. ciuitate i cui⁹ ꝛminis fuerat homicidiū ꝓperatū: vbi dicebat de ciuitate refugij cū securitate: et sīa data de ei⁹ inocentia reducebat ad ciuitatē refugij ibidē saluādus. si aūt darēt sīa ꝛra cū tradebat amicis ⁊ferfecti occidēdus. Et nō moriat q̄ ⁊ferfecit. s. a casu. Donec moriat sacerdos: ꝙ refert ad illud ꝓdictū. n Et habitabit i ciuitate illa donec stet ante iudiciū cām reddēs facti sui ⁊ morietur sacerdos magn⁹ q̄ fuerit i illo tēpore. Tunc reuertet homicida: et ingrediet ciuitatē et domū suaz de qua fugerat. Decreuerūtqz cedes in galilea mōtis neptalim: et sychem i mōte effraim et cariatharbe: ipsa est ebron in mōte iuda: ⁊ trāsiordanē cōtra orientalē plagā hiericho statuerūt bosor quę sita est in cāpestri solitudine ō tribu ruben: et ramoth galaad de tribu gad: et gaulon in basan de tribu manasse. Ihę ciuitates cōstitutę sūt cūctis filijs isr̄l ⁊ aduenis qui habitabāt inter eos vt fugeret ad eas q̄ aiam nescius ꝑcussisset: et non moreret in manu ꝓximi: effusuz sanguinē vindicare cupientis donec staret ante populuz ex positurus causam suā. La.XXI

Accesserūtqz ꝓncipes familiarū leui ad eleaçaꝝ sacerdotem et iosue filium nun: ⁊ ad duces cognationū ꝑ singulas trib⁹ filiozū israel: locutiqz sūt ad eos in silo terrę chanaan: atqz dixerunt: Dominus ꝓcepit ꝑ manū moysi vt darentur nobis vrbes ad habitandum ⁊ suburbana eaꝝ ad alenda iumēta: a p

Accesserūt ꝓn. tē. Postq̄ actū ē de ciuitatib⁹ fugitiuoꝝ: hic ꝓtr agit de ciuitatib⁹ leuitarū. vbi ꝓmo ponit eoꝝ petitio. sc̄o petitionis ꝓcessio ibi: Dederūtqz filij isr̄l. ⁊tio citatū eis ꝓcessaꝝ notatio: ibi: De tribu⁹ filioꝝ iuda. ⁊rto ꝓdictoꝝ epilogatio ibi: Deditqz dñs. Circa ꝓmū leuite in sua petitiōe allegāt ꝓceptū dñi dicentes: q Dñs ꝓcepit ꝑ manū moysi ⁊ſ. istud ꝓceptū dr̄ q r

rū aīabus nr̄is. Oportet ergo de cinitatib⁹ ⁊ de suburbanis sortem fieri: ne indiscrete ⁊ fortuito videatur facta diuisio leuitis. Sicut ergo distributio in filijs israel habuit rationem: quā prima sorte dignus habebatur ⁊ alius secūda in quib⁹ fuit vltim⁹ dan. Ita necesse est dic esse alia quā rationē vt alij prima: alij secūda: alij vero tertia sors ducāt. Dicūtur aūt esse filij leui: gerson ⁊ caath ⁊ merari: ⁊ ostendit ꝓmatus tenuisse honorem caath: cuius filij fuerunt moyses: aaron et maria. Ingitur de caath: pars quidem plebis facta est sacerdotalis que est aaron ⁊ filij eius. Moyses aūt in sacerdotali ordine: aut si quid plus esse pōt habendus est. Alia vero ratio est de filijs israel. Ceteri aūt ex filijs caath ꝑm ordinem tenuerūt i tribu leui: qui sunt isachar ⁊ ebzon ⁊ ociel: deinde accipiunt post hos partem: post caath ex filijs leui gerson. Tertio loco nouissimus omniū merari: hec est aūt differētia ꝓmi ordinis: ꝓsecūdi: tertij: vel quarti: quā ꝓmo omniū obseruanimus in numeris. Postq̄ enim ordinate sunt. xij. tribus per quattuoꝛ ozbis partes circa arcaꝝ testamenti dñi excubias agere: statute sunt. Tres quidem ab oriente: tres ab africo. i. meridie: tres ad mare. i. ad occidentē: tres ꝛo ab aq̄lone. Ibi etiā isti ꝙ q̄ttuoꝛ ozbis ptes eodē ordine deputāt. Et ab oriente quidem vbi erat tribus iuda q̄ est inter ceteras ꝓma aaron ⁊ filij ei⁹ locant. Caath ꝛo filij q̄ erant reliqui arcam dñi portare: ⁊ tubis canere statuunt: ita vt cum ꝓma tuba cecinisset mouerent castra: q̄ erāt ab oriente. Cum ꝛo secūda qui erant a meridie. tertia ab occidente. q̄rta ab aquilone. Unde quātus ordo: quāta in scripturis sanctis rerum ꝓsequentia custodit: nihil sine ratione gerit ⁊ ordine. Diligētius vero que hic referunt aduerte: ꝓma inquit erāt sors caath: et facta est filijs aaron sacerdotibus qui erant in leuitis: cui oportebat ꝓmatuz dari nisi aaron ꝓmo vl summo pontifici? Ꝑdimo in vite merit⁹: i honoribus: in virtute. Non ē ergo ista sors fortuita: sed adest virtus supna gubnās eam ꝑm diuine ꝓuidētie iudiciū: ⁊ decernit hec sors filijs aaron ꝓma habitacula. Filijs aaron in tribu iuda ⁊ in tribu symeon ⁊ in tribu beniamin ꝙ sorte: ciuitates. xiij. Unde quō electis viris in electis tribubus bīnacula dispēsant? Quos aūt oportuit secūdā sorte suscipere: filios inquit caath: q̄ reliqui erāt post filios aaron: ⁊ q̄s trib⁹ isti accipiunt? In tribu inquit effrem: ⁊ in tribu dan ⁊ in dimidia tribu manasse: ciuitates. x. ꝙ sorte. Qui sūt aūt tertij filij gerson: ⁊ in quib⁹ tribub⁹ sortiunt? In isachar inquit ⁊ açer. In neptalim ⁊ in dimidia tribu manasse que est in basanitidi: ciuitates. xiij Qui sunt aūt vltimi in leuitis? Filij inquit merari. In quibus accipiunt tribubus? Ex tribu inquit ruben trans iordanē: ⁊ gad de tribu gabulon q̄ vltimus est inter filios lie: accipiūt in sorte ciuitates. xij. Cū quattuoꝛ ptes sint ozbis terre caath accipit sorte ꝓim⁹ inter filios leui a ꝑte oziētis cū illis tribub⁹ ꝓmatū omniū tenēt. Unde quō omīa ꝓuenīunt in quattuoꝛ ꝓtib⁹. Ozbis orientalis nobilioꝛ est: in q̄ nobilioꝛ oīm iude trib⁹ habebat. Et filij caath sacerdotes ꝓmā ducūt in ꝓmis tribub⁹ ⁊ ozbis ꝓtib⁹ sortem gerson ⁊ merari q̄ erāt ꝓmi inter filios leui. Sic ḡ tres ꝓmi leui accipiūt oziente. Occidentē vero vbi erat ruben ⁊ symeon ⁊ gad: sortit sc̄a sorte caath: ⁊ tribū symeonis. Merari ꝛo ꝓmū sortit ruben ⁊ gad ⁊ iterū merari tertiū in nūeris ab oziēte accipit gabulon vt iustitia seruet i sorte que ꝑm deum ducit ⁊ credentiū mentes ad mysteria futuri seculi dirigat ꝛtuenda. Post hec eoꝝ qui ad mare erant. i. effrem ⁊ beniamin ⁊ manasses caath cū suscepisset sc̄a sorte tribū beniamin ceteri ex familia eius sortiti sunt effrem. Post hec eos qui erant ex dimidia tribu manasse que fuit in terra sancta sortit gerson: ⁊ altā dimidiā tribū manasse. Sed q̄ oportebat etiam eos qui erāt in aquilone aliquid sacerdotalis gratie ꝙsequi: ne penitus nudati celestib⁹ donis viderent. In his ergo: q̄z nouissim⁹ ordo erat i aquilone. i. dan ⁊ neptalim ⁊ aser. Rursus caath nō inter sacerdotes: ꝑ inter ceteros: ꝓmā tñ accipit sortez in dan. secūdā ꝛo gerson in aser: ⁊ tertiā idem gerson in neptalim. Quis pōt ꝺ omīa cōprehēdere? Quis meminisse saltem ordinē ipm mysteriorum? Ꝺ si etiaz ad lr̄am explicare difficile est ꝓmptiones locoꝝ vel ꝓsonarū que in historia cōtinent. Quid dicim⁹ ꝺ sacramētis que ꝑ hec describunt: in quibus distributiōes future hereditatis adumbrantur? Quis castroꝝ sedes diuersa explicet? quō hec (in resurrectione per singulos quosq̄ sanctoꝝ sacerdotali vl leuitico ordine) habenda sit distributio: vt in resurrectione nō ꝙfuse agant oīa: ꝑ veīat vnusquisq̄ suo ordine. Initiū xp̄s: deinde q̄ sūt xp̄i q̄ i aduētu ei⁹ resurgēt cū tradiderit regnū deo patri: cū subiecerit ei oēz ꝓncipatū ⁊ ptātē. Ibi tales quedā castroꝝ obꝛuationes ⁊ sacerdotales descriptiōes ⁊ ordies ac tubarū sīgnificationes erūt. Fortassis etiā sic ordiauit de⁹ stellas celi ⁊ mirādis ꝛōnib⁹ collocauit: alias in aꝛe aq̄lonis: alias in ptib⁹ oziētis: alias i austro ⁊ alias i occasu. Ita eos (q̄ ex resurrectiōe mortuoꝝ erūt sic stelle celi i multitudine ⁊ claritate) venientes. s. ex semie abrae ordinabit i regno celoꝝ: ꝑm ordinē stellaꝝ ⁊ ptiū celi: ⁊ dabit alijs sortē ad oziētē: alijs ad occidentē: alijs ad austrū: alijs ꝛo q̄s ipe nouit ad aq̄lonē: q: multi venūt ab oziēte ⁊ occidēte: ⁊ q̄ttuoꝛ ptib⁹ ozbis terre ⁊ recūbēt cū abrā: cū isaac ⁊ cū iacob in regno celoꝝ. Adamā. Supra dicū ē q: filij isr̄l dederūt sortē iesu in mōte effraim: ⁊ q: edificauit ciuitatē ibi ⁊ habitauit i ea. Sed in eadē scriptura repetit vt addat q̄ macheras petrinas quib⁹ s

Dederūtqz filij israel de possessionibus suis iuxta imperium domini ciuitates ⁊ suburbana earū. Egressaqz est sors in familiā caath filioꝝ aaron sacerdotis ō tribu iuda ⁊ symeō ⁊ beniamin ciuitates tredecim ⁊ reliquis filioꝝ caath. i. leuitis q̄ supfuerā. de tribub⁹ effraim ⁊ dan et dimidię trib⁹ manasse ciuitates decē. Ꝓro filijs gerson egressa est sors vt acciperent de tribubus isachar ⁊ aser ⁊ neptali: et midiaqz tribu manasse in basan ciuitates numero tredecim. Et filijs merari per cognatiōes suas de tribub⁹ ruben et gad ⁊ çabulō vrbes duodecim. Dederūtqz filij israel leuitis ciuitates et suburbana eaꝝ: sicut ꝓcepit dominus per manum moysi: singulis sorte tribuentes. De tribubus filioꝝ iuda et symeon dedit iosue ciuitates: quaꝝ ista sūt nōia: filijs aaron ꝙ familias caath leuitici generis: ꝓma enim sors illis egressa ē cariatharbe patris enach: quę vocatur ebzon in monte iuda: et suburbana eius per circūitū. Agros vero et villas eius dederat caleph filio iephone ad possidēdum. Dedit ergo filijs aaron sacerdoti ebzon confugij ciuitatē ac ſburbana eius ⁊ lobnam cum suburbanis suis ⁊ iether ⁊ istimon et helō et dabir ⁊ ain ⁊ iethan et bethsames cum suburbanis suis: ciuitates nouez de tribubus: vt dictuz ē duab⁹. De tribu āt filioꝝ beniamin: a b c d e

Num. xxxv. vbi cōditio citatū et ſburbanoꝝ ⁊ spaciuz ipoꝝ pleni⁹ pertractata sūt. a Dederūtqz filij isr̄l. Dic ꝓinter describit ꝑdicte petitiōis ꝓcessio ꝓmo i generali. cū dr̄: Dederūtqz filij isr̄l de possessiōib⁹ suis. secūdo mag⁹ i speciali cuz subdit: b Egressaqz ē sors i familiā caath filioꝝ aaron. i. illoꝝ caathitaruz: q̄ spāli noīe dicti sūt a aronite. c De tribu iuda et symeō ⁊ beniamī. Iste tres tribus assignauerūt eis ciuitates ⁊ ſburbana: ⁊ sīlit alie trib⁹ assignauerūt ō possessionibus suis alijs tribub⁹ ꝓtib⁹ leuitaꝝ put erpmit in lra. ⁊ pz. d De tri. fi. iu. Dic ꝓinterpmunt i ꝓticulari noīa ciuitatū leuit⁹ assignatarū ꝑ familias eoꝝ ⁊ pz lra paucis exceptis. e Agros ꝛo ⁊ villas ei⁹ dede- d 3 rat ca.

circūcidit filios isrl in deremo absēdit ibi. Dixitq; aūt q; iesus christ; petit a nobis locū quē edificet in q̄ habitet. Et q; tales effici debem; mēte t corpore: vt i aīa nr̄a locus dignet accipe t edificare t habitare. Et q̄s est in oīi pplo tam acceptabilis qui ad h̄ dignus sit: forte nec singuli: ꝑ tota sīl ecclesia recipe pōt in se iesum vt habitet in ea. Quis ē q̄ loc; in q̄ hītare debet iesus? In mōte inq̄t effrem. i. in mōte fructifero. Qui sūt mōtes fructiferi? Illi. s. in q̄b; sūt fruct; spūs: pax: gaudiū: patiētia t charitas tc. Ibi sūt mēte t spū semp excelsi: t q̄uis pauci fuerint: in ipis tm̄ habitās iesus q̄ est lux vera: emittit radios sue lucis sup eos q̄s nōdū dignos suo habitaculo ꝓncipaliter indicat. Eidem; ḡ q̄ sunt machere petrine q̄b; circūcidit iesus filios isrl. Si ozetis ꝑ nobis vt ſmo nr̄ viuēs sit t efficax t acutior sup oēm macherā: ꝑstabit t nobis dñs iesus xps vt verbū dei q̄ loq̄mur ad vos: circūcidat oēm īmūditiā t vicia de auditoribus et amputet oīne q̄ vis mētis t efficacia naturalis obtegit: t sic p verbū dei q̄ ē machera petrina circūcidemini a iesu: t audiet; q̄ abstuli opprobriū egypti hodie a vob. Quid em̄ pdest exisse de egypto. i. ō seclo t p heremū ambulare: t mox ꝑtinas sordes t vicior īmūdicias retinē? Oportet ḡ ꝑ digressiōez maris rubri auferri carnalia veter; cōuetudinis vicia p iesum xp̄m: vt tandē egypti caream; opprobrijs. Ponunt ꝺo illi cultri lapidei q̄b; scdo circūcisi sum; a iesu i eo loco quem petit iesus: accipit iesus: possidet in aīa. s. iusti. Est eī machera verbū dei: q̄ purgant pctā ꝺ auditor; animis: h̄ ḡ virtus verbi diuini recōdit i eo loco cui dat ſmo sapientie t scie: vt opposituno tpe aīa illa ꝓferat istas macheras i ecclia: t circūcidat scdo eos q̄ scdā indigēt circūcisiōe. Qd aūt dicit petrinas macheras. i. ex saxo cultros t nō ex ferro ope artificis fabricatos illud oñdit: q̄d hic ꝺmo dei q̄ īmūdicias cordiū circūcidit: nō ex arte grāmatica: vl rhetorica venit: neq; doctor; malleis domat aut studior; cotibus elimat: ꝑ ex illa petra descēdit q̄ de mōte sine manib; abscisa orbē terre ꝑpleuit: t dona spūalia credētibus tribuit. a Itaq; ciuitates vniūse leui. tc. Ihs. Qd. rlij. vbes accipiūt leuite ꝓdicatio significat sctor. Ipsi em̄ possidēt doctrinā q̄ ꝓstat ex decalogo legis: t q̄drifido nūero euāgelij: q̄si q̄terdenas vbes habētes q̄b; etiā addunt due: q; cūcta q̄ ꝓdicant mozali t mystico sensu annūciāt. b Dedit; dñs de; is. Aug. Quer̄ cū isrl nō solū vsq; ad diē mortis iesu: ꝑ etiā p; nō credidauerit gētes q̄ terrā ꝓmissiōis tenebāt: q̄uis ex pte illis ꝺ bellatis ibi ꝓsisterent: quō dictū sit: t dedit dñs de; isrl oēz terrā quā iurauerat dare patrib; eor; t eā hereditaueri: t requiē dedit illis dñs i circuitu sic iurauerat patrib; eor; nec resistit q̄sq; añ faciē illor; ab oīb; inimicis eor. Oēs inimicos eoz tradidit dñs de; i man; eor; nō decidit ex oībus verbis q̄ locut; ē dñs filijs isrl: oīa aduenerūt: diligēter oīa ꝓsidera da sūt: t ꝓmū q; cū oīm gētiū ſtra ꝓmissa sit israelit;. Septē gētes videt assidue mēorari. vñ in Exo. legit: Mittā añ faciē tuā āgelū meū: t ejciet āmoreū: etheuz: pherezeū: gergeseū: eueū t iebuseū t chananeū. Idaz ḡ gētiū terrā vide de; patrib; ꝓmisisse. In Deu. etiā scriptuz ē exꝑsse: Si accesseris ad ciuitatē expugnare eā t vocaueris eos cū pace si pacifice rūderit tibi: t apparuerit tibi: oīs pls q̄ inuēti fuerint i citate erūt tibi tributarij t obēdiēres. Si aūt nō obedierit tibi: t fecerit ad te bellū circūsedebis eaz t tradet eā de; in man; tuas: interficies oīne masculinū ei; t i nece gladij ꝑter mulieres. Suppellectilē t oīa pecora: t q̄cūq; fuerit i ciuitate: t oīa vtēsilia ꝑdaber; tibi: t edes oēm ꝑdationez inimicor; tuor; q̄s dñs de; tu; dabit tibi. Sic facies oīb; ciuitatib; q̄ lōge sūt ad te valde q̄ nō sūt ō ciuitatib; gētiū istar. Ecce aūt ex citatib; istis q̄s de; dabit tibi i hereditatē terrā eor; nō viuificabis oēm viuū: ꝑ anathematizabis eos: ethum t āmoreū. e. p. i. t. g. quēadmodū mādauit de; tu; et ꝑ istar. vij. gētiū terrā eē ꝓmissaz i hereditatē quā debellatis eisdē gētib; vsq; ad iternitiōez israelite possiderēt manifestū est. Ceteras em̄ gētes q̄ lōginq̄ eēnt voluit eē tributarias si nō resisterēt. Si aūt resisterēt. etiā ipas iterfici excepta; pecorib; t ꝺa. Ire in Deu: Et erit cū abstulerit dñs gētes multas: t magnas a ꝺspectu tuo etheū: gergeseū: āmoreū: pherezeū: chananeū: eueū t iebuseū exterminio peuties eos: et extermio exterminabis eos. Nō dispones ad eos testamētū: nec miſcear; eor; tc. His ḡ t aliis scripturar; loc; oñdit: hanc gētiū terras ita accepisse i hereditatē filio; isrl: vt nō ei eis q̄ eas tenebāt: ꝑ ꝑ eis illic habitarēt. In Genesi aūt vndecim gētes ꝓmittunt semini abrae sic. Semini tuo dabo terrā hanc: a flumine egypti vsq; ad flumē magnū euphraten

gabaon t gabae t anathoth et almon cuz ſburbanis suis: ciuitates q̄ttuor: oēs sīl ciuitates filior aarō sacerdotis tredecī cū ſburbanis suis. Reliq; ꝺo ꝓ familias filiorū caath leuitici generis h̄ ē data possessio. De tribu effraim vrbes ꝓfugij sichem cuz ſburbanis suis i mōte effraim: t gazer t iebsan t bethozon cuz ſburbanis suis ciuitates q̄ttuor. De tribu ḏ dan heltheco et gabathon t baialō et iethzēmō cū ſburbanis suis ciuitates q̄ttuor. Porro de dimidia tribu manasse tenach t iethzēmon cū suburbanis suis: ciuitates due. Oēs ciuitates decē: t suburbana eaz date sūt filijs caath iferi oris grad;. Filijs ḏ gerson leuitici generis dedit de dimidia tribu manasse ꝓfugij citates: gaulō i basan t bosram cū suburbanis suis: citates duas. Porro ō tribu isachar cesion t dabereth t iaramoth t engānim cū suburbanis suis: citates q̄ttuor. De tribu aūt aser: masan t abdō et elrath t roob cū ſburbāis suis: citates q̄ttuor. De tribu ḏ nephtalim citates ꝓfugij cedes i galilea t amothdor et carthari cū ſburbāis suis citates tres. Oēs vrbes familiar; gerson tredeciz cū ſburbanis suis. Filijs aūt merari leuitici inferioris grad; ꝑ familias suas: data ē ō tribu ꝯabulō iecnal t cartha t damna et naalol: citates q̄ttuor cū ſburbanis suis. De tribu gad ciuitates ꝓfugij ramoth i galaad et manaim t esebō t iazer: ciuitates q̄ttuor cū suburbāis suis. De tribu ruben vltra iordanē ꝺ hiericho ciuitates refugij: bosor i solitudine misor t iazer t iethsōr masphat: citates q̄ttuor cū ſburbāis suis. Oēs vrbes filior merari ꝑ familias t cognatiōes suas duodecim. Itaq; citates vniūse leuitarū i medio possessiōis filior isrl: fuer̄t q̄dragita octo cū ſburbāis suis: single ꝑ familias distribute. Dedit; dñs de; isrl oēm terrā quā tradit; se patrib; eorū iurauerat: t possederūt illā atq;

rat caleph filio iephone: ita q; erat dñs ciuitat; ebron ꝑ erat ꝓcessa filijs aaron ad habitandū sicut dictū fuit Nu. xxxv. a Itaq; ciuitates vniūse leuitar; tc. Circa qđ notādū q; leuite fuerunt dispsi p oēs trib;: vt ptz ex ꝓmissis i textu. ꝓmo ne cultus dei ad vnā tm̄ tribuz ptinere videret, se cūdo ne vna trib; vel due vel hmōi: de sustātiōe eor; nimis grauarent. tertio qz apd oēs gētes istd fuit observatū q̄ illi q̄ in tendūt cultui diuino sustētentā toto pplo: vel ab illis q̄ hūt curā cōtatis: ꝓpt qđ sacerdotes egypti tpe famis q̄ fuerūt cōpulsi vēdere possessiōes suas: qz alienēta eis de public; honeris ꝓhibebant vt habeā. Hen. rlvij. Qrto qz leuite tenebāt ocere pplm de his q̄ ptinēt ad cultū diuinū: facili; ātur ocebāt p h̄ q̄ erāt i oīb; tribub; dispsi q̄s si q̄s si cēnt in vna tribu congregati. b Dedit; dñs. hic pōit epilogatō respectu ꝓdictor; qz i toto libro isto actū ē de acq̄sitiōe terre ꝓmissiōis p adiutoriū diuinū t h̄ ē qđ ō:: Dedit qz dñs de; isra. tc. ō q̄ iuramento hr Hen. xxij. Per memetipm iurauī tc. Sz illd qđ ō: h̄ nō videt vez: qz tota illa ſra nō erat eis acq̄sita: ꝑ iter eos adhuc habitabāt multi gētiles: vt habet. j. xxij ca. Dicendū q; dñs ꝓdixerat se eis traditurz terraz nō sic ꝑ successiue ꝓpter rationes tactas supi; l ꝓncipio. xiij. ca. q̄z vna ē ne ꝺ filios isrl cresceret bestie: qz adhuc non erāt i tāta multitudine q; possent tota terrā sufficiēter populare: nec aūt tm̄ habebāt ō terra q̄ttū sufficienter poterat ab eis populari t

cyneos t ceneçeos t chelmoneos: phereçeos: etheos t raphaim: āmoreos t chananeos t eueos et gergeseos t iebuseos. Que ita soluit q̄stio: vt itelligamus hāc ꝓcessisse, vt heti: q; i eos fines regnū erat porrectum; salomō: ō q̄ ita sept̄u ē: Et oē ꝓpositū salomōis qđ destinauerat edificare i hierlm t i libano: t i oīi terra ptāt; sue: oīs pls q̄ derelict; ē a cetheo t āmoreo t phereçeo: eueo t iebuseo q̄ nō erāt ex isrl: t filijs eor; q̄ residui erāt in terra cū eis q̄s nō cōsumauerāt filij isrl: subiugauit eos salomō in tributū vsq; in diē hāc. Ecce residua pplor; debellando t oīno ex dei ꝓcepto pdedor; subiugauit salomon i tributū: q̄s vtiq; ſm dei ꝓceptū pdere debuit: ꝑ tm̄ subiugari tanq̄z tributarij possessi sūt. Post aūt ita legit. Et erat dominās in oīb; regiōib; a flumie vsq; ad terrā philistiim t vsq; ad fines egypti. Ecce ipletū ē qđ in Genesi abrae ꝓmissū ē. a flumine em̄ hic intelligit euphraten. Magnū em̄ flumē i illis locis etiā ꝓpter noīe nō addito pōt intelligi: nō em̄ de iordane accipi pōt: cū t citra iordanē t vltra ita ſras israelite obtinerēt: t añ regnū salomonis: ḡ a flumie euphrate ex ꝓpb; ozietis vsq; ad fines egypti: q̄ ps illis erat ab occidēte regnū salomōis Ro.32.f. diē liber regū fi isse porrectū. Tūc ḡ plus subiugatū ē q̄z tenebāt. vij. gentes: t tūc in fuitutē redacte sūt: nō vij. ꝺ. rj. Qđ em̄ i libro Regū scriptū ē vsq; ad fines egypti a flumine: cū scriptura ab oriēte vsq; ad occidēte: q̄tū porrectū erat regnū veller ondere: idē i Genesi cū ab occidēte vsq; ad orientē ꝓmineret: dictū ē a flumine egypti vsq; ad flumē magnū euphraten. Flumē em̄ egypti qđ distermiat regnū isrl ab egypto: nō ē nisi ꝺ fluui; ñ magn; q̄ fluit p rinocorulā ciuitatē. vñ iam ad oriētē versus icipit ſra ꝓmissiōis. Sic ḡ fuerat ꝓstitutū filijs isrl: vt septē gētiū terras illis ꝓdit; habitarēt: alijs aūt regnarēt ſbdit; atq; tributarijs vsq; ad flumē euphraten. Et cū i h̄ nō obedissent: qz ex illis q̄s extermiare debebāt: obediētes aliqs fecerāt: deus tū tpe salomōis fidē sue repromissiōis ipleuit. Nūc ḡ i libro iesu naue qđ consideram; quō erit vez. Et dedit de; isrl oēm ſrā quā iurauerat dare pri; eor; t here ditauerūt eā. Quō adhuc viuēte iesu oēz terrā dedit: cū etiā reliq̄as septē gētiū nōdū supauissent. Rā qđ sequit: t hereditauerūt eā: vez ē: qz ābierāt ibiq; ꝓsedēr̄at. Deinde qđ adiūgit: t requiē dedit illis i circuitu dñs: sic iurauerat pri; eor; vez ē: qz vīuo adhuc iesu nō eis q̄dē cedēbāt reliquie illar; gentiū: ſ nulla ea; audebat eos lacessere. Ideo dictuz ē etiā qđ adiūgit: nō restitit ḏsq; añ faciē illor; ab oīb; inimicis eor. Qđ ꝺo seq̄t: ꝑ oēs inimicos eor; tradidit dñs i man; eor; illos. s. intelligi voluit q̄ obuiā ire in bellis ausi sunt. Qđ postea dic: Non decidit ex oīb; ꝟbis bonis q̄ locut; ē dñs filijs isrl: oīa aduenerūt: ita vult itelligi: qz cū iā illi ꝺ ꝓceptū dñi fecissēt: q̄busdā pcēdo: t eos obedientes faciēdo: adhuc tū iter eos salui erāt: iō cū dixisset ex oīb; ꝟbis addidit bōis: qz nōdū euenerāt maledicta ꝓceptoz; t trāsgressoz; ꝓstituta. Restat ḡ vt qđ ait: odit dñs de; isrl oēz terrā quā iurauerat dare pri; eor; scōm h̄ itelligat qz adhuc erāt ex illis gētib; reliq̄e ꝺterēde t exterminānde: vl ex alijs vsq; ad flumē euphratē aut subiugāde: si ñ resisterēt: aut pdē si resisterēt: tū i vsū eor; relicte sūt i q̄b; exercerent ne carnalib; affectib; t cupiditatib; firmi repērīnt ꝑ spitatē modeste t salubrē sustinere ñ possent: ꝑ elati ci ri; iterirēt: oīs ḡ ill; ſra data ē q̄z illa ps q̄ nōdū fuerat data i possessionē iā data fuerat i q̄dā exercitationis vtilitatē. a Nulluscz eis tc. Aug. Qđ ait: nō restitit ḏsq; añ faciē eor; ab oīb; inimicis eor; quer̄i pōt: quō vez sit: cū ō tribu dan supius scriptū sit q̄ eos hostes ñ ꝓmiserit descēdere i vallē t ꝓualuerit eis i mōtib; ꝑ ꝓncipio. xiij. ca. q̄z vna ē ne ꝺ filios isrl cresceret bestie: qz adhuc non erāt i tāta multitudine q; possent tota terrā sufficiēter populare: nec aūt tm̄ habebāt ō terra q̄ttū sufficienter poterat ab eis populari t

habitauerūt in ea. Dataq; ē ab eo pr in oēs p circūitū natiōes: nulluscz eis hostiū resistere ausus ē: ꝑ cūcti i eorū ditionē redacti sūt. Ne vnuz qđē verbū qđ ill; ꝑstitux se esse ꝓmiserat irritū fuit: ꝑ reb; expleta sunt omnia.

Lapi. XXII

Qđē tē- dr
pore vo
cauit io-
sue rubenitas t
gaditas: et di-
midiā tribū ma-
nasse: dixitq; ad
eos: Fecistī oīa f+
q̄ ꝓcepit vobis
moyses famulus
dñi: mihi quoq;
i oīb; obedistī:
nec reliq̄stis fra
tres vr̄os tēpore
vsq; in ꝓsētē
diē: custodientes
imperiū dñi dei
vestri. Quia igi
tur dedit dñs ō-
us vester fratri-
bus vr̄is quietē
t pacē sic pollici
tus ē: reuertimi
ni t ite in taber-
nacula vr̄a et in
terrā possessiōis
quā tradidit vo
bis moyses fa-
mulus domini
trans iordanez:
ita dumtaxat vt
custodiatis at-
tente t opere cō
pleatis manda-
tum et legē quā
ꝓcepit vobis
moyses famul;
domini: vt dili-
gatis dominuz
deum vestruz t p
ambuletis i oīi-

pulari t habitari: t iō dñs ipleuerat dictū suuz ſm formā ꝓmissi. a Dataq; ē ab eo pr in oēs p circūitū natiōes. i. ab oīb; p circūitū natiōis: qz illi q̄ erāt ex terrā ꝓmissiōis vt egyptij: idumei t alij nō audebāt ꝺtra eos mouere bellum. b Nulluscz eis hostiū. i. illor; q̄ remāserāt ad huc i terra ꝓmissiōis: q̄ magr ꝓpter dicebāt hostes eor; qz inhibitū erat filijs isrl facere cū eis amicitias: vt h̄ Nu. xxiij. t j. hoc libro. xxij. c Sz cūcti i eor; ditionē redacti sūt. Sz videt qz i ꝺ peccauerī filij isrl: qz sic dictū ē. s. ca. xvi. t. xvij. illi ꝺ tribu effraim t ꝺ tribu manasse peccauerūt i ꝺ q̄ ꝓmiserūt allīs hostiū h̄itare i sor tib; suis sub tributo. Dicēdū q; trib; effraim et dimidia manasse erāt i magna multitudine: sic dictū ē. s. xvij. ca. ꝓpt qđ cōquesti fuer̄t de artitudie sue possessiōis: poterāt etiā suos aduersarios supare: vñ ibidē ꝺr: Postq̄z aūt ꝓualuerī filij isrl subiecerūt chananeos t fecerūt sibi tributarios nec interfecerunt eos. s. ſm ꝓceptum dñi lz possent: ducti cupiditate tributi: istis aūt duob; ꝟcurrētib;. s. mltitudie ad terrā populādū t ptāte ad adūsarios debellādū: nō erat filijs isrl licitū refuare hītatores illi; terre: ꝑ ſm ꝓceptū oñi debebāt eos interficere: t iō tribus effraim t trib; manasse peccauerūt dimittendo eos in sortib; suis: q̄si aūt ista duo vl altera eor; ꝺficiebat: poterāt hītatores terre i ditionē recipere vel trengā cū eis facere nō ad semp: qz hoc erat simplr illicitū: ꝑ ad tps q̄sq; haberēt multitudinē sufficierē ad terrā populādū t ꝛtutem destruēdi eos: q̄ depēdebat ex volūtate dñi: q̄ illos refuauerat i terra illa: vt i eis experirēt isrl vtr̄ fuarēt ei; mādata vl nō vt haberēt ꝺsuetudinē pliā di: sic dicrū ē. s. i ꝑn. xiij. ca. C XXI

Mozaliter. o Accesserūtq; ꝑn cipes familiar; tc. Hic agit ō ciuitatib; sacerdotū t leuitar; q̄ fuerūt eis assignate a tribub; alijs de possessiōib; suis: p qđ significat q; ꝑlatis t curatis et alijs deputatis ad diuinū cultū i noua lege de hīta culis q̄uenientib;, puideri debet p singulas dioceses de bonis laicor; non occurrit aūt hic alia mysticatio notabil; ꝓpt qđ trāseo. La. XXII

Qđē tpe. Dec ē vltima ps ꝓncipal; huius libri i q̄ agit de ducis dispositiōe. t ꝓmo in q̄tū respicit finez certaminis. scdo, ꝓ ut respicit tps pacis ca. xxiij. tertio, put respicit tps siue mortis ca. vlt. Circa ꝓmū sciēdū q; bellis terminatis trib; ruben t gad t dimidia manasse ꝺbebāt reuerti ad loca sua vltra iordanē: h̄ tm̄ debebāt facere de licētia t scitu iosue: et iō ꝓmo ḏt eis hec licētia. scdo notāt ō idolatria: ibi: Cūq; venissent. tertio inq̄rit ō fama: ibi: Et interim misert. q̄rto declaratur veritas plana: ibi: Rūderūtq; filij ruben. Circa ꝓmū sciēdū q; licētia ḏt tū ꝺ duplici ꝺditiōe: put videbit ꝑ seq̄ndo. Primo igit notāt tps debitū hui; licētie. cū ꝺ: Eodē tpe. s. q̄ nouē trib; t dimidia habebāt ſrā sufficiētē ꝑ hītatiōe sua: t quietez ab adūsarijs tā extrīsecis q̄z ītrinsecis: eo mō q̄ dictū ē in fine ꝑce. ca. e Vocauit iosue rubenitas tc. vt remitteret eos ad loca sua. f Fecist; oīa q̄ ꝑce. vo. mo. ꝓcedēdo frēs vr̄os ad pugnā q̄sq; haberēt suā possessionē: ꝑ aūt ꝓceptus moysi h̄. Nu. xxij. g Mihi q̄z i oīb; obedistis. cōmēdat eos: qz vt laudata crescit: t patz ſra vsq; ibi: h Ita dūtaxat. vbi huic licentie addit duplex ꝺditio. scda ponit ibi: Cunq; dimitteret. Prīa aūt ꝺditio ē respectu dei: vt. s. diligēter fuēt mādata dei: iō ſdixit: i Attendiat; attē. iteri;. k Et ope cō. exteri;. l Mādatū q̄tū ad ꝓcepta moralia. m Et legē. q̄tū ad iudicialia t cerimōialia. n Quā ꝑce. vo. mo. fa. dñi. q. d. ñ ꝓcepit vob aute, ꝓpria ꝑ deis cui ē i oīb; obediēdū. o Et dili. dñm d. v. qz ei; dilectio ē finis toti; leg;: vt declaratum fuit diffusius Deu. vj. p Et ambuletis in oīib;

nasse q̄ secū militauerāt: t dimittit eos ī hereditatē suā: dat' q̄busdā mūeribꝰ. Jn q̄ significat: qz qñ plenitudo gētiū ītrauerit: t q̄ pmissa sūt a dño iesu pcepit: illi q̄ p moysen cruciati t ūstructi fuerāt: t nob ī certamīe ostiōibꝰ t exēplis aūiliati sūt: qz nōdū pmissiones ꝓsecuti sunt expectātes vt etiā nr̄a vocatio ipleret: tūc demū pfectiōem ꝓsequnt cū mūeribꝰ q̄ accipiūt a iesu: vt vnusq̄sq̄ habitet ī pace oī ꝓpugnatiōe cessante. a Cūq̄ venissent tc. Adam. Filij rubē t gad t dimidia tribꝰ manasse trās iordanē edificauerūt altare. filij Xo isrl reliq̄ cāz ignorātes mittūt phinee filiū eleazari cū. x. viris ō singul' tribubꝰ electis q̄rētes q̄re b fecissēt. Illi aūt satisfaciūt ō ara dicentes:

Scimꝰ qz altare verū est apud vos vbi iesus habitat tc. Sz videam' huius facti sacramentū prioz q̄dus circūcisiōis ī ruben primogenito figuratur: t gad q̄ t ipe pmogenitus ē ex celfa: t manasse pmogenitꝰ ē. Oz̄ dico pmogenitꝰ ꝑm tps loquor: b aūt dicunt ne inter nos t illos q̄ añ aduentū christi fuerūt iusti diuisio aliqua videretur sed vt ostēderēt se etiam fratres nostros esse: licz eis tūc habuerint altare sentiebāt: qz nō erat vez̄ forma futuri t veri altaris. Rouerāt illi qz vere hostie: t q̄ possent auferre peccata: non in illo altari offerebant: qō habebat primogenitus populus: sed ī isto vbi erat iesus. Fiet g̈ vnus grex: t vnus pastor: illi iusti: t isti iusti christiani.

b Multiq̄ de populo eoꝝ ru. Cadebat g̈ aliq̄s populus in deserto t moriebaī. venit aaron t stetit in medio eoꝝ q̄ moriebantur: t qui viuebāt ne vltra vastatio mortis proficeret. Venit ergo et nūc verus pontifex dñs meus medi⁹ inter mortē tes t viuos. i. iter eos q̄ ex iudeis suā p̄sentiā susceperūt: t inter eos qui nō solū nō susceperūt sed se magis g̈ illū occidēt dicētes: Sanguis eiꝰ super nos t sup fi. no. vñ: Dis sanguis iustus qui effusus ē sup terrā: requiretur ab hac generatiōe q̄ b dixit. Sunt g̈ isti ps pli mortui: qz neq̄ a sy-

bus vijs eius t obseruetis mandata illius: adhereatisq̄ ei: ac seruiatis in oñi corde: et in omni aīa vestra. a b

Benedixitq̄ eis iosue t dimisit eos c

Qui reuersi sūt ī tabernacula sua.

Dimidię aūt tribui manasse possessionez moyses dederat in basan: et idcirco medię g̈ supfuit dedit iosue sortē inf cęteros fratres suos trās iordanē ad occidentalē ei' plagaz. d

Cūq̄ dimitteret eos ī tabernacula sua et benedixisset eis dixit ad eos: e

Jn multa substātia atq̄ diuitijs reuertimini ad sedes vras cū argēto et auro ere ac ferro t veste multipli ci. Diuidite p̄daz hostiū cū fratribus vris. Reuersi sūt t abierūt filij ruben t filij gad t dimidia tribꝰ manasse a filijs israel de sylo g̈ sita ē in chanaan: vt intrarēt galaad terraz possessiōis suę quā obtinuerant iuxta imperiū dñi ī manu moysi. Cūq̄ venissent ad tumulos iordanis ī terrā chanaā ędificauerūt iuxta iordanē altare infinite magnitudinis. Qō cū audissent filij isrl: t ad eos certi nūcij ōtulissent ędificasse filios ruben t gad t dimidię tribꝰ manesse altare ī terra chanaā sup iordāis tumulos ex filios isrl: ꝓuenerūt oēs ī sylo vt ascenderēt t dimicarēt ꝓtra eos.

Et interim miserūt ad illos in terrā galaad phinees filiū eleaçari sacerdotis: t decē p̄ncipes cū eo singl'os ō singulis tribubus. Qui venerūt ad filios rubē a gad et dimidię tribus manasse ī terrā galaad: dixerūt q̄ ad eos: Hec mādat oīs pl's dñi. Quę ē ista trāsgressio: Cur reliquistis dñm deū israel ędificātes altare sacrilegū: t a cultu illi⁹ recedentes: An parū vobis ē q̄ peccastis ī beelphegor: t vsq̄ ī p̄sentem diem: macula huiꝰ sceleris in vobis pmanet: multiq̄ de pl'o coꝝruerunt: Et vos hodie reliquistis dñm: t cras ī vniuersum israel ira eius deseuiet. Qz si putatis immūdam esse terrā possessiōis vestre: transite ad terraz in qua tabernaculū dñi est: t habitate inter nos: tm̄ vt a dño t a nro cōsortio nō recedatis: ędificato altari p̄ter altare dñi dei nr̄i. Nonne achan filius ȝare preterijt mandatū dñi: t super omnem populū isrl ira ei' incubuit: Et ille erat vn'

ma: neq̄ dies festos competēter agunt. Sed conuersi sūt dies festi eoꝝ in luctuz t cārica in lamēta. Qui etiam si vellēt poterāt dicm festū celebrare: i eo loco quē elegit dñs deus. Nos aūt nō diximus eis: Non erit vobis ps in hoc altari: vl' in hereditate dñi: q̄ ipsi sponte sua altare vez̄ t celeste pōtificē refutauerūt. Jō etiā imaginē pdiderūt. vñ: Ecce relinquet' vob' domus vestra deserta. Trāslata est enī ad nos gratia spiritussancti t solēnitates: qz transijt ad nos pōtifex ver' ꝑm ordinem melchisedech: t necesse est eiz veras hostias: id est spirituales offerre apud nos vbi edificat templū dei ex lapidibus viuis que est ecclesia dei viuentis: t vbi est ver' israel in christo iesu domino nr̄o.

a Extructo altari ad holocausta. Aug'. Et in sacrificijs salutarium nostrozum quia pluraliter dicta sunt sacrificia: pluraliter etiam salutaria. Ubi aduertendum est quēadmodum singulariter dicit sole at sacrificiū salutare: quia si christum acceperimꝰ qui dictus est salutare dei: nō occurrit quemadmodum pluraliter possit intelligi: vn' enim dominus noster iesus christus q̄uis multi dicantur christi q̄ eius gratiā post cuz. vñ: Nolite tāgere christos meos. vtruz aūt salutare possit dici vel salutaria nō facile audenduz est. Solus enim saluator est ipse.

hō atq̄ vtinā solus pisset ī scelere suo. Respōderūtq̄ filij ruben t gad t dimidię tribus manasse p̄ncipib' legatiōis isrl. Fortissim' dñs de' isrl ipe nouit: t israel simul intelliget: si p̄uaricatiōis animo hoc altare cōstruximus: nō custodiat nos ꝑ puniat nos in p̄senti. Et si ea mente fecimus vt holocausta t sacrificium t pacificas victimas super eo imponeremus: ipse querat iudicet t nō ea magis cogitatiōe atq̄ tractatu vt diceremus: cras dicēt filij vestri filijs nr̄is. Quid vobis t dño deo israel: Terminum posuit dñs inter nos et vos o filij ruben t filij gad iordanē fluuium: t idcirco ptem nō habetis in dño: et per hanc occasionem auertent filij vestri filios nostros a timoze domini. Putauimus itaq̄ melius: et dirimus: Extruam' nobis altare: non ī holocausta neq̄ ad victimas offerendas: sed in testimoniuz inter nos et vos: et sobolez nostraz: vestrā q̄ progeniem vt seruiamus domino: t iuris nostri sit offerre et holocausta t victimas pacificas hostias et nequaq̄ dicant cras filij vestri filijs nostris: nō est vobis pars in domino. Q̄ si voluerint dicere: respondebūt eis: Ecce altare domini q̄ fecerunt patres nostri: nō in holocausta: neq̄ in sacrificium: sed in testimoniuz nostrum ac vestrum. Absit a nobis hoc scelus vt recedamus a domino et eius vestigia relinquamus: extructo altari ad holocausta t sacrificia t victimas offerēdas: p̄ter altare domini dei nostri q̄ extructū est ante tabernaculum eius. Quib' auditis phinees sacerdos et p̄ncipes legationis israel qui erant cum eo placati sunt: et verba filiozum ruben et gad t dimidię tribus manasse libentissime susceperunt. Dixitq̄ phinees filius eleaçari sacerdos ad eos: Nunc scimus q̄ nobiscuz sit dominus: quoniā alieni estis a p̄uaricatione hac: et liberastis filios israel de manu domini. Reuersusq̄ est cum p̄ncipibus a filijs ruben t gad ō terra galaad finiū chanaā ad filios israel et retulit eis. Placuitq̄ sermo cūctis audientibus. Et laudauerūt deū filij israel t nequaq̄ vltra dixerūt vt ascenderent ꝓtra eos atq̄ pugnarēt t delerent terrā possessionis eoꝝ. Vocauerūtq̄ filij ruben et filij gad altare quod extruxerant: testimoniuz nr̄m: q̄ dñs ipe sit deus.

La. XXIII

Voluto autem multo tempoze postq̄ pacem dederat dominus israeli: subiectis in gyro natiōib' vniuer-

a Rūdertq̄ filij ruben. Hic apīt Xtas plana p rūsionē filioꝝ ruben t gad t dimidie trib' manasse: vbi ꝑmo ponit eoꝝ rūsio. scdo rūsiōis acceptatio: ibi: Quib' audit'. Jn rūsiōe aūt sua ꝑmo excludūt cās sibi ꝓpositas edificatōis altar': t ꝑmo illā ō idolatria. cū ōr: b Si p̄uaricationis aīo. i. idolatrie intētiōe. c Hoc altare cōstruximus tc: puniat nos ī p̄nti pena publica et patēti. scdo excludūt aliā cāz ō illicito cultu. cuz ōr: d Et si ea mēte fecim' vt holocausta. offerem' ibi dño. e Ipe q̄rat t iudicet. pena ꝓbita nos puniēdo. Cōsequnt aperūt verā cāz. cū ōr: f Et ū ea mag' co. atq̄ tra. vt di. cras. i. ꝓposterꝰ. g Dicēt. i. dicere potuerit. h Filij vr̄i filijs nr̄is. q̄s trāsibūt iordanē ad offerēdū dño i loco tabernaculi dñi. i Quid vob' t dño deo isrl. i. nō habet' i eo ptē. cui' cā q̄ posset allegari subdit: k Terminū posuit dñs inter nos tc. q̄ terminꝰ terre. pmissiōis. l Et idcirco ptē nō habet' ī dño. i. ad vos nō ptinet accedere ad locū cultus eius: qz nō estis ō terra pmissionis. m Et p hāc occasionē auertēt. i. auertere poterunt. n Filij vr̄i filios nr̄os a timoze dei. qz illi q̄ elōgant a cultu dei: p ꝓs elōgant t finalit auertunt a timoze t reuerētia ipi⁹. o Putauim' itaq̄ meli⁹. ad excludēdū hoc malū futuꝝ. p Et dixim': extruam' no. alta. nō ī holocausta tc. i. ad cās q̄s opinari est'. q Sz ī testimoniū iter nos t vos tc. videlicet q̄ nos habeam' ius accedēdi t sūr filij nr̄i ad locū cult' dñi sicut vos t filij vr̄i: t ptz lra vsq̄ ibi: r Sz in testimoniū nr̄m ac vrm. nr̄m: qz hēm' ius accedēdi: vr̄m: qz nō hēt' ptātes nos repellēdi. s Quibus audit'. Dic ꝓs ponit dicte rūsiois acceptatio: t ptz lra vsq̄ ibi: t Et liberast' filios isrl de manu dñi. qz nō peccast' sic opinabamur: nec p ꝓs occasiōe vr̄i punient'. v Vocauerūtq̄ filij rubē tc. q̄ dñs ipe sit de'. i. q̄ dñs sit de' nr̄: sic et illoꝝ hebreoꝝ q̄ habitāt ī terra chanaan. Dicit aūt Joseph' q̄ iste titulus erat sculptꝰ in altari illo ad memoriaz futuram.

La. XXII

Moraliter. d† Eodez tpe vocauit iosue rubenitas tc. hic agit ō reuersiōe tribuū rubē t gad t dimidie tribus manasse ad sortes suas vltra iordanē. t primo iosue cōmēdat eos de obedientia ad deū t ad moysen t ad seipm dicēs: f† Fecist' omia tc. p qō oñdit q̄ lz opa Xtutū ī p̄ncipio nō sint cōmendāda. ꝓpt dubiū ō pseuerātia vt dictuz fuit s. Leui. xix. tū q̄n pseuerātia manifestat' sic fuit ī ꝓposito debēt cōmēdari. Amb. in ſmone de ꝓfessore pōtifice. Lauda nauigāt' felicitatē: ſ cū puenerit ad portū. Lauda ducē Xtutē: ſ cū pduci' ē ad triūphū. Scdo iducit eos ad obſuātiaz diuīe leg'. cū ōr: b Ita dūtaxat tc. t vt ō bonis acq̄sit' liberal' diuidāt frib' suis q̄ remānerāt ad terrā custodiēdā. cū ōr: † Jn multa substātia atq̄ diuitijs reūtimini tc. p ſ aūt significat q̄ bona spūalia q̄ alijs cōiacta nō minuunt ſ poti⁹ augent liberal' sūt cōiicanda: ſ aūt dixit iosue ī recessu ꝓdictoꝝ vt ei⁹ Xba ī eoꝝ cordib' arti⁹ remanerēt impssa. h† Cūq̄ venisset ad tumulos iordanis tc. p ſ aūt q̄ edificauerūt altare ī tra chanaā sup iordanē ī testimoniū q̄ ipi et eoꝝ filij haberēt ius accedēdi ad tras ꝓmissiōis. p cultu dei. pusq̄ ītrarēt suas hereditates t viderent filios suos t ꝓzoes. significat q̄ fideles aīe oia debēt ee solliciti de cultu debito ipi⁹ dei.

C XXIII

Voluto aūt multo tpe. Hic ꝓ̄ descrībit dispositio iosue ad tps pace inducēdo p̄lim ad cultū diuinū: vt p ſ ostenderēt se gratos o dei bñficijs iā p̄stitis: t securiā cēnt ō ꝓmissis obtinēdis: ad ſ aūt inducit rationez: ꝑmo ex amoze boni. scdo ex timoze mali: ibi: Qz si voluerit'. Sntia ꝑme pt' ptz ī lra pauc' exceptis. y Postq̄ pacem dederat dominus tc. Hec autem pax et subiectio nationum intelligēda est sicut dicum est. s. in fine. xxi. ca. qz etiā

Capi. XXIIII

M ego
c igredi
ar ho.
Aug⁹. Qō ăt
dic̄ ihesus. Ego
ăt recurro viā
sic᷑ r oēs q̄ sunt
sup terrā: i int̄
station̄e q̄ ē ex
hebreo inueni
mus: igrediōr
viā: Ita q̄ acci
piendū est: qō
lxx. dixerūt re
curro sic᷑ dn̄s ē
hoi donec reū
taris in terrā
vī sumpt⁹ es:
vt ſm corpus
intelligaf. Se
cūdū aīam ve
ro si volueri
accipere: sicut i
ecclesiaste scri
ptū ē: Et spūs
reuertet ad eū
qui dedit euz.
cū nō arbitror
de oīb⁹ posse
dici: sed de his
qui sic vixerūt
vt ad deū redi
re mereanf tā
q̄ ad auctorez
ā q̄ creati sunt.
non eīm hoc de
illis intelligi po
test: de quibus
dr: Spūs am
bulans et non
reuertens. Je
sus aut̄ē si non
addidisset: sic̄
et omnes q̄ sūt
super terrā nul
la esset questio
Non enim ali
ud ꝺ illo crede
remus q̄z q̄ ꝺ
eo dignum esse
legimus. Cum
vero additum
est hoc mirum:
si quod latin⁹
interpres recur
ro posuit: non
magis percur
ro: vel excurro
dicendum est.
Omnes enim
percurrunt: vt
excurrunt hu
ius vite viam
cum ad eius fi
nem peruene
rint. Sed quia
hoc verbū po
situm ē vbi pa
rentes rebecce
dicunt ad ser
vum abrae: Ec
ce rebeccā acci
piens recurre
re: t sit vtor dn̄o
mini tui. Ideo
t B ita B verbū
interpretatū ē.

sis: et iosue iā lōgeuo et plenilis etatis: post
q̄z diuiserat terrā filijs israel secūdū q̄ domi
nus imperauerat: vocauit iosue oēm israelē
maiores q̄z natu et principes ac duces et ma
gistros: dixitq̄ ad eos: Ego senui et pgressi
oris etatis sum vosq̄ cernit. oia q̄ fecerat do
min⁹ deus vester cūctis p circuitū nationib⁹
quō p vobis ipse pugnauerit. Et nūc q: vo
bis sorte diuisit omnē terrā: ab orientali par
te iordanis vsq̄ ad mare magnum: multeq̄ a
adhuc supersunt nationes: dn̄s deus vester
disperdet eas et auferet a facie vestra: et pos
sidebitis terrā sicut vobis pollicitus est. Tā
tum cōfortamini et estote solliciti vt custodi
atis cuncta q̄e scripta sunt in volumine le
gis moysi: t nō declinetf ab eis neq̄ ad dex
terā neq̄ ad sinistrā: ne postq̄z intraueritf ad b
gentes q̄e inter vos futurę sunt: iuretis in
nomine deorū earum et seruiatis eis et ado c
retis illos: sed adhereatf domino deo vestro
quod fecistis vsq̄ in diem hāc. Et tunc aufe
ret domin⁹ deus a cōspectu vestro gētes ma
gnas t robustissimas: t nullus vobis resiste
re poterit. Unus e vobis psequef hostiū mil
le viros: quia domin⁹ deus vester p vobis
ipse pugnabit: sicut pollicitus est: hoc tantū
diligentissime p̄ecauete vt diligatis domi
num deum vestrum. Q: si volueritis genti b
um harum q̄e inter vos habitāt errorib⁹
adherere: t cū eis miscere cōnubia atq̄ ami
citias copulare: iam tūc scitote q̄ dominus
deus vester nō eas deleat ante faciem vestrā
sed erunt vobis in foueā ac laqueum t offen f
diculū ex latere vestro: et sudes in oculis ve
stris: donec vos auferat atq̄ disperdat ꝺ ter b
a hac optima quā tradidit vobis. En ego
hodie ingrediar viam vniuersę terrę et toto
animo cognoscetis q̄ de omnibus verbis q̄
se dominus p̄stiturum vobis esse pollicit⁹
est: vnum nō p̄teierit incassum. Sicut er
go impleuit opere quod ꝓmisit: et prospera i
cūcta venerunt: sic adducet sup vos quicq̄d
malor̄ cōminatus est: donec vos auferat at
q̄ disperdat de terra hac optima quā tradi
dit vobis: eo q̄ p̄teieritis pactuz domini
dei vestri quod pepigit vobiscū et serueritf
dijs alienis et adorueritf eos. Cito atq̄ ve
lociter consurget in vos furor domini: et au
feremini ab hac terra optima quam tradi
dit vobis.

Capitulū XXIIII

Ongregauitq̄ Josue oēs tribus is k
rael in sychem et vocauit maiores
natu ac principes et iudices t magistros: ste
terūtq̄ in cōspectu dn̄i t ad pl'm sic locut⁹ ē.
Hec dicit dn̄s deus israel. Transfluuium ha
bitauerunt pres vestri ab initio: thare pater l
m

post mortē Josue habuerūt filij israel bella
ꝟtra gētes derelictas in terra sua: vt habet
Judicū. j. t etiaz hic subdit: a Multeq̄ a
adhuc supersunt nationes dn̄s deus vester
disperdet eas: supple si colatis eū fideliter t
deuote: ideo subdit: Tantū ꝓfortamini t.
et patet littera vsq̄ ibi: b Ne postq̄z in b
traueritis t. iuretis in nōie deor̄ ea⁹: q̄ b
ptinet ad reuerētiā idolor̄ ſm q̄ ꝺr ad He
breos. vj. Omēs p maiorē sui iurāt. c Et c
seruiat⁹ eis t. q̄ ex reuerētia idoli deducit
alios ad actū idolatrandi. Fuit etiā ꝓhibi
tū pdictū iuramentū: q̄ de facili possent cre
dere simplices q̄ trāsgressio talis iuramēti
ñ eēt petīn: qō ē falsū q̄ p b frāgit fidelitas
et ideo ſm Aug⁹. ibi ē duplex peccatū: vnū
est faciēdo reuerentiā idolo: aliud est fidem
frangendo. d Q: si volueriris. Hic indu d
cit ad cultū t dilectionē dei ex timore mali
qō ꝓtingit ab eo recedēdo. t hoc ē qō dicit:
Q: si volueritis hāc gentiū q̄ inter vos ha
bitāt errorib⁹ adherere: colēdo eā⁹ idola.
e Et cū eis miscere ꝓnubia atq̄ amicitias e
copulare: qō erat eis ꝓhibituz: vt ꝺr Deu.
vij. q̄ talia fūt occasiones recedēdi a cultu di
uino. Treugas aūt vl' aliq̄ pacta ad hoc nō
inducētia nō erat eis illicitū: vt dictum fuit
supra. xxj. ca. sicut t christiani aliq̄n habent
cū saracenis. f Nobis erūt in foueā. trāſ f
gressionis. g Et offendiculū ex latere ve g
stro. In hebreo habeť. Et scrutiniū laterum
vestror̄: id est scrutabunt omia secreta ve
stra ad vos subuertēdū t cōcidēdū de terra:
ideo subditur: h Donec vos auferat. tē. h
s. domin⁹: quia sicut tradidit eam vobis p
pter merita patrum: ita auferet a vobis p
demeritis vestris. i Unū non p̄teriet i
incassum. licet eīn adhuc nō haberent totaz
terrā sibi ꝓmissam: tñ habebāt ſm formā t
modū ꝓmissiōis: sic̄ ꝺclaratū fuit. ā. ca. xxj.

Moraliter. Et Exo C XXIII
luto aūt multo tpe tē.
In hoc ca. iosue debellatis aduersarijs pro
maiori pte induxit populū ad dei timorē et
futurē ꝓmittēs eis q̄ si fideliter hec fecerit
de remanentib⁹ aduersarijs triūphabunt.
Per hoc aūt significaf q̄ libet don⁹ p̄la
tus q̄ p iosue significaf suos ſbditos sollici
te monet ad dei reuerentiā t amorē: t cū vi
det eos ꝺ vitijs aliq̄bus triūphasse: ꝓfortat
eos i dn̄o ꝓmittēs eis q̄ cū dei adiutorio ꝺ
alijs triūphabūt. Pōt aūt hoc aliter ex
poni ꝺ pſona singulari: vt p iosue syndere
sis intelligaf q̄ malo remurmurat t ad bo
num semp inclinat: ꝓpter qō incitat intelle
ctū t voluntatē ad debellationē motuū sen
sitive ptis inordinator: t post debellatiōez
vni⁹ ptis sensitive scz irascibilis vel ꝺcupi
scibilis incitat cū dei adiutorio ad deuincē
dū passiōes alterius ptis. Ca. XXIIII
k
Ongregauitq̄ iosue. Hic ꝟñ describ
it dispositio ducis iosue circa tps
sue mort⁹: renouādo obligatiōez pl'i
ad futurē dei. Primo igit dicta renouatio
describit. t secdo mors iosue ſbdit: ibi: Et p⁹
ꝺ mortu⁹ ē iosue. Circa ꝓmū iosue ꝓmo cau
sas dicte obligatiōis cōmemorat: secdo ꝓsen
sū pl'i captat: ibi: Nūc ḡ timete dn̄m: tertio
explicat difficultatem: ibi: Dixitq̄ iosue ad
pl'm: nō poterit⁹. q̄rto ꝓsensū iteratū ꝓfes
siōe firmat: ibi: Testes inḋt vos estis. ḋnto
ad ꝺ signū applicat: ibi: Et tulit lapidē. Cir
ca ꝓmū cōmemorat bñficia dei exhibita isral
q̄ debēt ipm mouere ad fruiēdū dn̄o fideliť t
deuote. Primū aūt bñficiū ē reuocatio patr⁹
ab idolatria: qō notaf. cū ꝺr: k Trās flu k
uiū. s. euphratē. l Habitauerūt pres vr̄i. seqf. l
Seruieritq̄ dijs alienis. qō fuit ꝺcla. Heñ. xj

Tuli ergo

Capi. XXIIII

Tuli ergo
t patrem
vestrum.
Aug⁹. Qō. lxx.
habet. Et assum
pſi patrē vr̄m a
braā: ꝺ trās flu
mina t deduxi cū
i oēz trā: Inter
station̄e q̄ ē hebꝺ.
bz. Et iduxi eū i
trā chanaā. Mi
rū est q̄ si. lxx. p
tra chanaā oēm
terrā ponere vo
luerūt nisi intuē
tes ꝓphetiā: vt
magis ex ꝓmissi
one dei tangēs fa
ctū accipiat: qō
certissime futuꝝ
in xp̄o t i eccl'ia
ꝓnūciabat qō ē
verum semen a
braē. b Pugnauerūtq̄ vos b
tē. Aug⁹. Clau
sis port⁹ se muro
rū abitu tuebāt
q̄ claudere ꝺ ho
stē portaſ ꝓtinet
ad bellum: non
eīn miserūt lega
tos q̄ pacē poscē
rēt. Si aūt dictū
eēt: pugnauerūt
adūsuz vos: fal
sum esset: q̄ bel
lū continuas pu
gnas nō habet:
ſ aliquādo cre
bras: aliquan
do raras: aliq̄n
nullas. Bellum
tñ est quādo est
quodāmodo ar
mata dissensio.
c Scabriones
et eieci e. tē. lxx.
Vespas. i. sorte
translatiue acer
rimos timor⁹ a
culeos q̄b⁹ q̄dā
mō timorib⁹ pū
gebanť vt fuge
rēt aut acreos a
culeos spūs qō
i ps̄. ꝺr: p āge
los malos nisi q̄
dicat si ola q̄ fa
cta fūt eē scpta:
t velut veras ve
spas intelligi.
d Nō poterit⁹
tē. Aug⁹. Non
poterit⁹ fuire do
mino q: tētus ē?
An q: illi⁹ sāc
tati pfecta fruitu
te: q̄dāmō ꝓtēpo
rari bñane fragi
litati ꝟpossibile
est: q̄ audito nō
solū ist⁹ ci⁹ elige
re seruitutē: sed
etiā ꝺ auditorio
t mīs icordia ei⁹

Tuli ergo patrem vr̄m abraā de mesopota a
mię finibus: t adduxi eū in terrā chanaā: b
multiplicauiq̄ semen ei⁹: t dedi ei isaac: il
liq̄ rursuz dedi iacob t esau. Equib⁹ esau
dedi montē seyr ad possidendū. Jacob ve c
ro et filij eius descēderūt in ęgyptū. Misi
q̄ moysen t aaron: t pcussi ęgyptū multis
signis atq̄ portēt: eduxiq̄ vos t patres
vr̄os de ęgypto: t venistī ad mare: pscu
tiq̄ sūt ęgyptij patres vr̄os cū currib⁹ et
eq̄tatu vsq̄ ad mare rubrū. Clamauerūt
aūt ad dn̄m filij isr̄l: q̄ posuit tenebras in d
ter vos t ęgyptios: t adduxit sup eos ma
re et operuit eos. Viderūt oculi vr̄i cūcta e
q̄ in ęgypto fecerim: t habitastī i solitudi
ne multo tpe: t introduxi vos i terraz am
morrei q̄ habitabat trās iordanem. Cūq̄
pugnarēt ꝟtra vos: tradidi eos i manus
vr̄as: t possedistī terrā eor̄ atq̄ interfeci
stis eos. Surrexit aūt balach filⁱ sephor
rex moab: t pugnauit cōtra israelē. Misit
q̄ t vocauit balaā filiū beor: vt maledice
ret vobis et ego nolui audire eū: ſ ecōtra
rio p illū bñdixi vobis et liberaui vos de
manu eius. Trāsistisq̄ iordanē t venistī
ad hiericho: pugnauerūtq̄ ꝟtra vos viri b f
ciuitatis ei⁹: āmorreus t pherecę⁹ t cha g
naneus t etheus et gergeceus t eueus t
iebuseus: t tradidi illos in man⁹ vestras.
Misiq̄ aū vos scabrones: t eieci eos ꝺ lo c h
cis suis duos reges āmorreor̄: nō in gla
dio t in arcu tuo: dediq̄ vobis terrā in q̄
nō laborastis: et vrbes q̄s nō ędificastis
vt habitaretī i eis: vineas t oliueta que
plātastis. Nūc ḡ timete dn̄m t seruite ei p i
fecto corde atq̄ verissimo: t auferte deos k
quibus seruierūt patres vr̄i in mesopota l
mia t in egypto ac seruite dn̄o. Si nautez m
malū vob videť vt dn̄o seruiatī: optio vo n
bis dať: Eligite hodie q̄ placet cui seruia o
re potissimū debeatī: vtr̄ dijs quib⁹ serui
erūt patres vr̄i in mesopotamia: an dijs
āmorreor̄ in q̄r terra habitat⁹? Ego ăt t
dom⁹ mea seruiem⁹ dn̄o. Rñditq̄ pl's: et
ait: Absit a nobis vt reliquamus dn̄m: t
seruiamus dijs alienis. Dn̄s de⁹ nr̄ ipe e
duxit nos t patres nr̄os de terra ęgypti:
t de domo seruitutī: fecitq̄ videntib⁹ no
bis signa ingētia: et custodiuit nos i oī
via per quam ambulauimus t in cūctis
populis p quos transiuim⁹: et eiecit v p
uersas gentes āmorreum habitatorem
terrę quā nos intrauim⁹. Seruiem⁹ igit
dn̄o: quia ipse est deus noster. Dixitq̄ io q
b sue ad pl'm: Nō poteritī seruire dn̄o: de⁹ r

a Tuli ḡ patrē vr̄m abraam: separando eū ab ido
latrijs. b Et adduxi eū in ter. cha. put habeť
Heñ. xj. Secundū bñficiū ē plis multiplicatio.
qō notaf cū dicit: Multiplicauitq̄ semē ei⁹ tē.
Tertiuz bñficiū est liberatio a famis piculo: qō
notaf cū ꝺr: c Jacob ẋo t filij ei⁹ tē. vt ha
beť Heñ. xlvj. Et ibi saluati fuerunt a piculo fa
mis p ioseph. Quartū bñficiū ē signoꝝ ostensio
qō notaf ibi: Misiq̄ moysen t aaron tē. Quintū
ē a futurę liberatio: ibi: Eduxiq̄ vos t pres ve
stros ꝺ egypto. Sextū ē mar⁹ rubr⁹ diuisio t egy
ptiorum submersio: ibi: Persecutiq̄ sunt tē.
d Qui posuit tenebras inter vos t egyptios: d
id ē nubes tenebrosaz ex pte egyptioꝝ: ita q̄ nō
poterāt accedere ad filios isr̄l: vt habetur Exo.
xiuj. e Viderūt oculi vr̄i cūcta q̄ in egypto fe e
cerim: q: iosue t caleph t multi de tribu leui qui
bus erāt exierūt de egypto: t aū exitū viderāt mi
rabilia q̄ dn̄s ibi fecerat. p filijs isr̄l. Septimum
bñficiū ē gubernatio ꝟpli in deserto vbi q̄dragi
ta ānis sustētati sūt māna celit⁹ dato: vt hr̄ Exo.
xvj. Octauū ē duoꝝ regū āmorreoꝝ debellatio:
ibi: Et introduxi vos i terrā tē. Nonū ē maledi
ctiōis baalā euacuatio: ibi: Surrexit aūt balach.
Decimū ē iordanis desiccatio: ibi: Transistisq̄
iordanē. Undecimū ē ciuitatis hiericho debella
tio: ibi: f Pugnauerūtq̄ ꝺ vos viri ciuitat⁹. f
Iz ei nō exiuissent ad bellādū ꝺ filios isr̄l: stabāt
tñ supra muros parati ad resistēdū eis nec mise
runt ad eos legationē pacis. g Ammorreⁱ et g
pherecę⁹ tē. ḃ notanf septē ꝟpli bitantes i terra
chanaā q̄ hiericho erat ꝓma ciuitas oppugnan
da a filijs isr̄l: t iō de oīb⁹ gētib⁹ in tota terra
chanaā habitātib⁹ venerī aliq̄ bellatores i hie
richo ad resistendū filijs isr̄l i ꝓncipio. Duodeci
mū bñficiū ē de auxilio diuinit⁹ eis dato: cū ꝺr: L
h Misiq̄ aū vos scabrones: ls scabrones ꝓprie h
loq̄ndo sunt muscę ex fimo equi nascētes: tū ꝺ ac
cipiunť ꝓ muscis a deo supnaturaliter format⁹
q̄ habebāt aculeos venenatos ſm q̄ dicunt he
brei. Dicūt aūt alij expositores q̄ scabrones ꝺ ac
cipiunť metaphorice ꝓ aculeis timoris t terro
ris dissoluētib⁹ corda eor̄: ita q̄ nō poterāt resi
stere filijs isr̄l. Tertiūdecimū bñficiū ē ꝺ ꝓcessio
ne ẽre fructifere t edificate. qō notaf: ibi: Dedi
q̄ vobis terrā tē. sequit: i Nunc ḡ. Hic ꝟñ i
Iosue captat ꝟpli cōsensum ad dei seruitiū dicēs:
Nūc ergo timete dn̄m: timore filiali. k Et ser k
uite ei pfecto corde absq̄ diminutiōe. l Atq̄ l
verissimo. sine simulatione. m Et auferte de m
os alienos. Dicūt aliqui q̄ tūc nō habebāt ido
la. Et iō auferte hic accipiť ꝓ nō recipe. potest tñ
dici vt videť q̄ aliq̄ eor̄ habebāt idola q̄ appor
tata fuerāt ꝺ egypto ſm q̄ habeť Amos. v. Nūq̄
quid hostias t sacrificiū obtulistis mihi in de
serto quadraginta annis domus israel et porta
sť tabernaculū moloch t imaginē idoloruz ve
strorum sidus dei vestri que fecistis vobis tē. t
hanc auctoritatem allegat beatus Stephanus
contra iudeos Actuū. vij. n Sinautē malu n
vobis videť vt domino seruiatis ꝟpter sumptⁿ
sacrificioꝝ et aliorū que in cultu eius requiru
tur. o Optio vobis datur tē. ista optio non o
est concessionis sed ꝓmissionis: quia deus ꝓmit
tit hominem agere ſm libertatem arbitrij: si tra
men ad malum flectitur iuste punitur. cetera pa
tent vsq̄ ibi: p Et eiecit vniuersas gentes am p
morreuz habitatorē terre quā nos intrauimus:
id est aliquas de vniuersis: quia ꝓ maiori par
te eiecit: aliquas tamē dimisit ꝟpter causas su
pradictas. xiij. ca. q Dixitq̄ iosue ad pl'm. q
Hic cōsequenter Josue ostenditeis difficultatē
seruitut⁹ dei dicens: r Non poteritis seruire r
domino. id est de difficili poteritis: quia virtus
est circa bonū et difficile: et dixit hoc iosue con
siderans ꝓnitatē populi ad malum et dei iusti
ciam ad puniendum: et vt postea nō possent ne
gare ista fuisse ex eis explicata.

Testes

ꝑsumere debuerūt de q̄ dr: Nō intres in iudicium cū. s.t. qz non. i. i. cōfert. o. viuēs. bi aūt de se poti⁹ ꝑsumpserūt ꝙ sine vlla offensiōe deo fuerēt: vt iā tūc icīperēt qđ dictū ē: Ignozātes dei iusticiā ⁊ suā volētes ꝟstituere: iusticie dei non sūt subiecti. Ita eis iā lex ꝟintrabat vt abūdaret dicētū ⁊ postea supabūdaret gr̄a p iesū christū q̄ ē finis legis. a Auferte deos alienos. Aug⁹. Quid ē qđ ait: Et nūc auferte deos alienos qui sūt in vobis ⁊ dirigite corda vr̄a ad deum isrl. Nō em̄ adhuc habebāt simulachra gentiū cum supius obediētiā cozꝝ ꝑdicauerit. Aut vero si haberent post tātas legis cōmonitiōes: illa cozꝝ ꝙspera nō sequerenť cū sic vindicatum sit in eos q̄ vnus de anathemate furat⁹ ē. Denicꝫ iacob dixit hoc eis qui cū illo ꝺ mesopotamia exierant: vbi sic idola colebanť: vt ⁊ rachel paterna furaretur. Sed post illam admonitionem iacob dederunt que habebant. vnde: apparuit eū hoc dixisse: q: sciebat eos habere. Post hanc vero admonitionē iesu: nullus tale aliq̄d protulit. Non tamē putandū est hoc illū inanit̄ precepisse: non enim ait: ⁊ nunc auferte deos alienos si qui sunt in vobis: sed oīno tanq̄ sciens esse: qui sunt inquit in vobis. Sanct⁹ ergo ꝙpheta in cordib⁹ cozꝝ cogitatiōes cernebat de deo ⁊ alienas a deo ⁊ ipas ammonebat auferri. Qui em̄ talez cogitat deū qualis nō est: alienū deum ⁊ falsum in cogitatione portat. Quis est aūt q̄ sic cogitet deum ⁊ ipe ē? Relinquet ergo fidelib⁹ q̄diu pegrinant a dño auferre a corde suo fantasmata que se cogitatiōib⁹ ingerūt: velint talis aut talis sit deus qualis nō ē ⁊ dirigere cor ad illum fideliter: vt quēadmodū ⁊ q̄tū vobis expedire nouit: ipe se ꝟsinuet donec absumat oīne mēdaciū: vñ dictū ē: ois hō mēdax. ⁊ trāsacta nō solū impia falsitate: ꝟ ipo speculo ⁊ enigmate: facie ad faciem cognoscamus eum. b Percussit igit ⁊c. Aug⁹. Et disposuit ihesus testamentum ad populum in die illo et dedit illi legem ⁊ iudicium in sylo: cozam tabernaculo dñi dei israel: q scripsit verba hec in libro legis dei: et accepit lapidem magnum: ⁊ statuit illum iesus sub therebinto ante dominū ⁊ dixit ad populum: Ecce lapis iste erit vobis ī testimoniū: quia hic audiuit omnia que dicta sunt a dño q̄: cunq̄ locutus ē ad vos hodie: ⁊ hic erit vobis in testimonium in nouissimis diebus cum mentiti fueritis domino deo vestro. Hec verba q̄ altius perscrutantur: nō tantum virum tam insipientem putant: vt verba dei que locutus ē populo lapidem audisse crediderit: qui etiam si in hominem effigiatus esset: aures haberet ⁊ non audiret. Sz ꝓ hūc lapidez illū significauit qui est lapis offensionis: nō credētibus indeis ⁊ petra scādali quem reprobauerūt edificātes. ⁊. f. ē i. c. a. de quo dicit: Bibebāt aūt de spūali consequēte eos petra. pe. a. e. rp̄s. vñ petrinis cultris ꝙm circūcidit ductoz egregi⁹ qui cū illo etiaz sepulti sunt vt ꝓfundū mysteriū demonstraret posteris ꝓfutnrum. Sic ergo ⁊ hunc lapidē visibiliter statutū debem⁹ spiritualiter accipe ī testimoniū ꝓfuturū. infidelibus iudeis. i. mentientibus. de quib⁹ dicit: Inimici dñi mētiti sunt ei. Neq̄ em̄ frustra cū moyses: vl poti⁹ de⁹ ꝑ eū disposuisset ad ꝙm testamētū q̄ erat in arca testaméti: ⁊ i libris leg̃ tāta sacramēta ꝙ ꝓcepto rū mꝫtiplicitate ꝟscript⁹ dictū ē hic: Disposuit ihesus testamētū ī die illa. Repetitio em̄ testaméti nouū testamētū significat: sic deuteronomiū. i. seda lex ⁊ secūde tabule. Mult⁹ em̄ modis significatū est qđ vno mō implendū fuit. Qđ aūt sub therebinto statutus ē lapis ꝟ: significat q̄ virga ad petraz vt aq̄ ꝓfueret: ⁊ qz negꝫ ꝟ sine ligno statur⁹ ē lapis. Ideo aūt ꝟter qz ñ fuisset in cruce exaltat⁹: nisi humilitate ꝟiect⁹. Vel q̄ illo tpe q̄ id faciebat iesus naue adhuc obūbrādū mysteriū fuit. Therebint⁹ etiā medicinalem

a Testes inquit vos estis: q: ipe elegerit⁹ vobis ⁊c. Hic ꝟpter iosue ꝟsensum populi iteratꝫ ꝓfessione ꝟfirmat cū ꝟdik: b Respōderūt q̄. testes. supple sumus. ⁊ ideo ꝓfessiōe facta cōclusit: c Nūc ergo ait: auferte deos alienos. et exponatur sicut supra. d Percussit q̄ iosue in die illo fedus. i. renouauit fedus inter popm̄ ⁊ deū. e Et ꝓposuit populo ꝓcepta: q̄tū ad moralia ⁊ cerimonialia. f Atq̄ iudicia. q̄tū ad iudicialia. g Scripsit quoq̄ oīa ꝟba hec. i. hanc ꝓfessionē populi ⁊ obligationē iteratam ad fortius astringendū populū ad seruiendū dño in futuro. h Et tulit lapidem. Hic ꝟpter iosue applicat signū sensibile ad memoriā hui⁹ facti in futuꝫ. cum dicit: Et tulit lapidem pgrandē: sicut solet fieri in terminis terraꝫ vel regnoꝫ q̄s statuunť in signum diuisionis territoriorum. i Posuitq̄ eum ꝟbter quercū ⁊c. videť q̄ in hoc fecerit cōtra legē Deut. xvj. Nō plantabis lucum in tra altare dñi. quod soluūr aliqui dicentes q̄ vna arbor nō facit lucuz: ⁊ ꝟ nō valet: qz ibidem sub dik⁹: Et omnē arborez ex quo patet intētio ꝓcepti q̄ nulla arbor deberet ibi plantari. Ideo dicunt alij q̄ inhibitum erat plantare: nō tamē ꝓius existentē reseruare: arboz autem ista erat ibi anteq̄ ponerēt ibi altare dñi: sed adhuc istud nō videť sufficere qz ad hoc datum fuit illud ꝓceptū ne iudei essent similes idolatris qui prope phana idoloꝝ habebant lucos ad luxuriam exercendam ⁊ q̄tū ad hoc nō videť differre ibi plātare arbozes de nouo vel plantatas ꝓius dimittere: ⁊ ideo dixit Ra. Sa. q̄ vera lra ē: Subter limen. Dictio em̄ hebraica que est ibi ē equiuoca: ⁊ in vna significatiōe significat idem qđ limē: ⁊ ꝟm tm̄ lapis iste fuit positus ꝓpe ingressum sanctuarij ⁊ non eleuabať vsq̄ ad limen sup⁹. Posset ꝟ dici ꝟm trāslationē nostrā q̄ hic nō accipiť sanctuariuz dei ꝓ tabernaculo moysi: quia positū erat in ylo sicut dictū est supra. xxviij. ca. Josue aūt fecit ista que scribunť hic in sichem: vt patz in textu vbi dicit: Et ꝓposuit ꝙlo ꝓcepta atq̄ iudicia in sichem: qui locus bene multo distat a sylo: et ꝺ sanctuarium hic potest accipi ꝓ synagoga in q̄ conueniebāt habitatores illius loci causa orationis ⁊ audiendi verbum dei: qz in singulis ciuitatibus ⁊ villis iudei habebāt talia loca: licz haberēt vnum templū tm̄ vel tabernaculū antecq̄ templum esset factū: vbi videtur quod sacrificia: sicut patet in euangelijs: vbi legunť fuisse plures synagoge: vtpote in naçareth ⁊ capharnaū: et alijs locis: stante vnico templo in hierusalē: tamen ante templi edificationem tempozib⁹ quibus arca nō habuit stabilem mansionē licitum fuit alibi offerre sacrificia votiua: non tamen debita: vt dictum fuit Deu. xij. k En lapis iste erit vobis in testimonium federis renouati cum dño: ⁊ sicut lapis iste ē durabilis: ita et fedus istud debet esse ꝑpetuū. l Qz audieritis omnia verba. In hebreo habetur: Qz audierit omia. s. ipse lapis: ꝓpter qđ dicunt hebrei aliq̄ q̄ (ad litteram) lapis audiuit: virtute tm̄ diuina: ꝟ hoc videtur impossibile: quia q̄ lapis manēs lapis habeat sensum auditus vel cognitionē aliquā videť implicare cōtradictionem. Item q̄ habebat actum secundū qui est audire ⁊ nō habebat actum ꝓmū qui est principiuz huiⁿ actus secundi: videtur impossibile: qz eiusdez ē actus ꝓm⁹ ⁊ secundus: et accipiť actus secūdus ꝓ operatione siue ꝟsitat in pati siue in agere: qz ꝟ hoc sunt varie opiniones: sed audire sentire ⁊ intelligere: siue sint actiones eius qui sentit vl⁹ intelligit: siue sint passiones ei⁹ ab obiecto: tm̄ necessario in sentiente vel intelligente requirunť potentie sensitiue ⁊ intellectiue q̄ in lapide esse nō possunt. Ideo aliter pōt dici ꝙ hic accipitur lapis ꝓ dominib⁹ existentibus circa lapidem illum: sicut dicit Deu. xxxij. Audiat terra verba oris mei. i. homines habitātes in terra. sic ibi expositū fuit. ⁊ ꝺm istū sensū ꝓcedit trāslatio nostra. Fz em̄ q̄ dicit Hieron⁹. i libro de optimo genere interpretādi. Optima interpretatio nō semꝑ fit trāsferēdo ꝟbo ex ꝟbo. sz aliq̄n meli⁹ ē trāsferre sensū ex sensu: ⁊ sic est in ꝓposito. a Et post hec. Hic vltimo agit de morte ⁊ sepultura iosue. ⁊ patz littera. Et occasione hui⁹ ꝙsequent agit de sepultura ioseph: cū dicit: b Ossa q̄z ioseph q̄ tulerant filij israel de egypto. Bem̄ ꝓposuerat eis ioseph: vt habetur Gen. vlti. c Sepelierūt i sychem. huc em̄ locū dederat iacob ipsi ioseph: vt habeť Gen. xlviij. d Quē emerat iacob a filijs emmoꝝ ꝑ centuz nouellis ouib⁹. In hebreo habeť: Cētū obolis: ⁊ eo dē mō habeť Gen. xxxiij. vbi fit mētio de ista emptiōe. Cōsequent fit mētio de morte eleaçari sacerdotis. cū dicit: Eleaçar q̄z. ⁊ de sepultura ei⁹ cū dr: e Et sepeli. cū i gabaath phinees filij ei⁹. successerat ei phinees in hereditate patris sui: ⁊ ideo ille loc⁹ iā dicebať ꝟpius phinees. In aliqbus aūt libris inꝑonit ⁊: dicēdo sic: Et sepelieť eū in gabaath phinees ⁊ filij eius. ⁊ tūc mutatur sentētia. sz li et nō est in hebreo: nec in libris correctis.

Ca. XXIIII

Moraliter

k Cōgregauitq̄ iosue oēs trib⁹. Per iosue q̄ tē + pore sue mortꝫ appropiquāte ꝙgregauit trib⁹ isrl: et ꝑ eis explicauit legē dei ⁊ mādata: ⁊ fedꝰ inē deū ⁊ ꝙlum renouauit: vt habeť in ꝑ capitulo. significat bon⁹ plat⁹ sclaris vl religiosus q̄ tpe sue mortis debet suos subditos monere de ꝙseuerātia in bono: qz tunc verba sua in cordib⁹ audiētiū remanēt fort⁹ impssa. sic em̄ fecit moyses vt patet in libro Deuteronomij quasi ꝑ totū. ⁊ silit̄er xp̄s discipulos suos: vt habeť Joh. xvij. ⁊ similit̄ btus Fr̄aciscus ⁊ beat⁹ Dominic⁹: ⁊ similit̄ plures alij ꝓphe sancti. put scribit̄ in eoꝝ legēdis.

Postilla fratris Nicolai de lyra sup libꝝ Josue finit.

Postilla sup libꝝ Judicū incipit: Ca. I

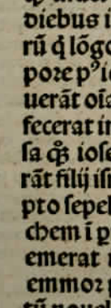

Uscitauit dñs iudices q̄ liberarēt eos de vastātiū manib⁹ Judi. ij. ca. Sicut in libro Josue (a quo icipiūt libri hist̄oriales) agitur de terre ꝙmissiōis ingressu vl ꝑquitus de deo filios isrl in trā ꝙmissiōis introducēte. ita i alijs libris hist̄orialib⁹ agit de ꝙli isrl dictā trā habitāt̄ gubernatiōe vl ꝓgressu: vl ꝑoti⁹ de deo dictū ꝙlm gubernante: qz sicut i tota sacra scriptura de⁹ absolute ē subiectū: ita ⁊ in ꝑtialib⁹ libris de⁹ ē subiectū sub rōnib⁹ ꝓtract⁹: sic dictū fuit ibidē. De⁹ aūt ꝙlm isrl gubernauit ⁊ direxit triplicit̄. Primo ꝑ iudices vsq̄ ad saulē regē: Secdo ꝑ reges a saule vsq̄ ad babylonis trāsmigrationē. Tertio ꝑ pōtifices a redim captinitat̄ babylonice vsq̄ ꝙ tps rpi qñ Jobānes hircan⁹ q̄ descēdit de machabeis primo⁹ post captiuitatē babylonicā ꝙsumit sibi diadema regiū. De ꝓma igit gubernatiōe vl poti⁹ de deo ꝓmo mō gubernāte agit in ꝑ libro Judicū: ⁊ ꝑ eē qđ dicē ꝟbū ꝓssuptū: Suscitauit dñs ⁊c. in q̄ tria tāgunť. ꝓmū ē dei ꝓsidet⁹ clemētia: cū dr: Suscitauit dñs. secm̄ ē medij obseq̄nt⁹ decētia: ibi: Judices q̄ liberarēt eos. tertiuz ē ꝙli gemēt⁹ indigētia. ibi: De vastātiū manib⁹. Ad plenioꝝ intellectū istoꝝ triū. ꝙsiderādū q̄ iudices q̄ rexerūt ꝙlum vsq̄ ad tp̄s saulis reg⁹ nō regebāt ꝑ modū ꝑij seu alicui⁹ dominij: ꝟ trm̄ ꝑ modum ministerij exhortatiōis ⁊ ꝟsilij. de⁹ em̄ retinuerat sibi istū dominū. ⁊ ideo cū filij isrl liberati essent ꝑ gedeonē de manib⁹ madian: vt habeť. j. viij. ca. ⁊ el dicerēt dñare nr̄i tu ⁊ filij tui⁹ ⁊ filij filij tui. Rñdit: Nō dñabor vr̄i: nec dñabit in vos filius meus: ꝟ dñabit dñs. ⁊ ideo ꝓter tale dominiū dei immediatū facili⁹ ⁊ frequēti⁹ ꝺdescēdebat dñs ad castigādū ꝙlum patrū correctiōe ⁊ ad liberādū matna ꝟsolatiōe: sic patet intuēti hui⁹ libri decursū. Cōsiderādū etiā q̄ licet de⁹ posset oīa immediate regere ꝑ seipm: tm̄ ad suādū vniuersitatis pulchritudinē ⁊ ordinē: regit iferiora ꝑ media: ⁊ sic ꝙlum isrl gubernauit ꝑ iudices tanq̄ ꝑ ministros idoneos ⁊ decētes: q̄ ꝓpt excellētiā virtut⁹ q̄tū ad ꝓles erāt q̄si mediatores ipsius dei ad ꝙlum: ⁊ ꝓpt affluētiā pietat⁹ q̄ ꝙlo in afflictiōe posito cōpatiebanť erāt q̄si mediatores ꝙli ad deū ipetrādo ei⁹ auxiliū: ⁊ ꝓpt ista dr. j. ij. ca. Cuīqz dñs iudices suscitaret: i dieb⁹ eoꝝ flectebať misericordia ⁊ audiebat afflictoꝝ gemit⁹: ⁊ liberabat eos de cede vastātiū. De his ꝟo tribus videlicet de diuinis ꝺdescēsionib⁹ ⁊ liberatiōib⁹ ꝙli ab afflictiōibus ⁊ iudicū sustētatiōib⁹ est tot⁹ decursus hui⁹ libri: vt patet ex seqntibus. Primo igit ꝑ modū ꝓlogi ꝓmittit materie hui⁹ libri breuis ꝓlibatio. ⁊ secō sdit hist̄orie narratio. ca. iij. Circa ꝓmū sciēdū q̄ occasio suscitādi iudices fuit eo q̄ ꝙlus recedēs a dño affligebať: ⁊ penitēs liberabať. ⁊ ista ꝓmo i breui tāgit ꝙli trāsgressio. secō trāsgressiōis reꝑhensio: i ꝓnci. ij. ca. tertio materie hui⁹ libri ꝓlibatio: ibi: Dimisit q̄ iosue ⁊c. Circa ꝓmū sciēdū q̄ ꝓposita in⁹ se posita magꝫ eluceſcūt. ista ꝓmo pōit ꝓfect⁹ ꝙli laudabil⁹. secō defect⁹ ei⁹ culpabil⁹: ibi: Manasses q̄z. Adhuc circa ꝓmū ꝓmo pōit ꝓfect⁹ iude. secō alioꝝ: ibi: Filij aūt cyanei. Adhuc circa ꝓmū ꝓmo pōit ꝓfect⁹ trib⁹ in ꝺ i ꝗnali. secō ipi⁹ caleph i spāli: ibi: Pergensq̄ iudas. Circa ꝓmuz dr: f Post mortē iosue ⁊c. qz expti fuerūt male accidisse eis qñ iosue ꝺ ordine ꝺsulto dño misit bellatores cōtra regē bay: vt habeť iosue. vij. g Judas ascēdet. i. trib⁹ iude. ꝺ eōit expōit sic: q̄ iudas ist̄ituebať dux in bell⁹ filioꝝ isrl gnalit̄. ꝺ ꝺ nō bñ cōsonat seqntib⁹: qz aioth barach gedeō ⁊ iepte fuerūt duces exercit⁹ i magnis ꝙlib⁹

lachrymā exudat: q̄ arbor a. lxx. hic posita est: Alij vero quercū posuerūt. Mirū est q̄ saltē in his nouissimis ꝟbis qb⁹ ꝙlum allocut⁹ ē non eos obiurgauit: qui bis gentib⁹ pepcerūt q̄s dñs oīno pdēdas cē ꝓcepit. Sic enī scriptū ē. Et factū ē ꝓstq̄ inualuerunt filij isrl ⁊ fecerunt cbananeos obedītes: exīminio antē eos ñ exīmiauerunt. Nā ꝓmo id eos ñ potuisse scīptura testata ē. Sz nūc ꝓstq̄ ꝓualuerūt ita vt faccrent eos obediētes q̄ ñ eti am exīmiauerēt ⁊tra ꝓceptū dñi: factū ē q̄ nō ē aliq̄s factū: cū ie sus exercitū duceret. An forte q̄ prī⁹ dixit eos scīptura nō potuisse añ. s. q̄ ꝓualerēt: et cū ꝓualuisset timuisse credēdi sī: ne forte paratos obedire si nō ꝓcerēt: acri⁹ ex desperatiōe pugnare ꝺ se compellerēt: ⁊ eos supare ñ posset: hūc q̄ eis bumanū timorē dñs voluit ꝙputari: ⁊ sic apparet i eo q̄dā ꝟbdefectō fidei: q̄ si i eis fuit fuisset ea seq̄renť q̄ iesu bellātē secuta sūt: qa ꝟo i eis ñ fuit tāta fides ēt cū ꝓualuissent pugnare vsq̄ ad intētionē inimicoꝝ ausi nō sūt: ñ de malicia vl ſuphia vl ꝺtemptu dñi ci ꝓcepti: ꝟ de infirmitate animi. Unde apls: Alexāder erari⁹ mlta mala mihi ostēdit: reddet illi dñs ꝟm opa ei⁹: de illāt q̄ ñ malicia ꝟ timoꝛe eū deseruerāt: ait: i ꝓma mea ꝺfēsiōe nemo mihi affuit: ꝟ oēs me dereliquerunt quod nō illis imputetur.

Ca. I

Ost mortez Jesu. Historia libri iudicū nō parua mysteriox indicat sacramēta. Post iosue em̄ succedūt iudices sic post ꝙm apostoli: ⁊ ecclia: recto res ad regēdos fideles: q̄s ipe ad spē ꝓ missiōis etne ꝓducit. Per omnia autem in hoc volumine indaici ꝙli dicta: ⁊ fuit⁹ cla mozꝫ cozꝝ et mi fatio dei ꝓinef. Mult⁹ em̄ annis ꝓ peccat⁹ suis seruierunt ⁊ ꝟsi liberati sūt: qz pcā no

ꝺ tribus iude.

tis ⁊ mentiri domino deo vr̄o. Dimisit q̄ populū singulos i possessionē suā. Et post hec mortuus ē a iosue filius nun seruus domini centuz decem annoꝝ: sepelierūtq̄ eū in finib⁹ possessiōis sue ī thānathsare: q̄ sita ē in monte effraim a septentrionali ꝓte mōtis gaas. Seruiuit q̄ isrl dño cūctis diebus iosue ⁊ senioꝝ q̄ ḷōgo vixerāt tē pore ꝑioſue: ⁊ q̄ noverāt oīa opa dñi q̄ fecerat in israel. Ol sa q̄ ioseph q̄ tulerāt filij israel de egypto sepelierūt in sychem i ꝓte agri quē emerat iacob a filijs emmoꝝ ꝑ ſil sychē cētū nouell⁹ ouib⁹: ⁊ fuit in possessionē filiorum ioseph. Eleaçar q̄ fili⁹ aaron mortuus est: ⁊ sepelieť eū in gabaad phinees filij ei⁹ q̄ data est ei ī mōte effraim.

Finit liber iosue.

Liber sopthim quē nos Judicū appellamus Incipit:

I

Ost mortez iosue cōsulueſt filij israel dñm dicētes. Quis ascendet añ nos ꝺ chananeū: et erit dux belli: Di

ritq̄ dominus: Ju

Universidad de Navarra Biblioteca

Estra vires hostibus pbent: t qñ ma/lum facimus in cõspectu domini cõ/fortantur aduersarij nostri. i. demo/nes. Cum autem coruertimur suscitat deus iudices t saluatores: id est principes t doctores quos mittit in auxilium eorum qui toto corde clamant ad deum. Aug⁹. In fine libri iesu naue breuiter narrator ponit historiam quousq; filij israel ad colẽdos deos alienos declinauerũt In hoc autem libro: ad ordinem redditur quomodo consequentia gesta fuerint post mortez iesu naue. Nõ ergo ab illo tempore incipit liber q̃ populus ad colẽda simulachra deflu/xit: sed a prioribus interpositis tem/poribus quib⁹ ea gesta sunt: post q̃ ad illa peuenit. a Judas ascẽdet t̃c. Aug⁹. Queritur vtrum aliquis homo iudas vocabatur: an ipsa tribum de more sic appellauit. Sed illi qui interrogauerant dominũ ducez requirebant. Unde purat vnⁱ⁹ exps sum hominis nomen. Sed quia non soler duces nominare scriptura cum constituuntur: nisi memorata etiam origine parẽtum: t constat post iesu duces habuisse populum israel: q̃rũ primus othoniel filius ceneç recte in/telligit nomine iude tribũ iuda fuisse significatã: ab ipsa eñ voluit dñs in ciꝑ oꝑteri chananeos. Et cũ ꝓpls de duce interrogaret: ad b̃ valuit risio dominι vt scirẽt deũ noluisse ab vntiso ppło bellari aduersũ chananeos. dixit ergo: iudas ascendet. et sequitur: t dixit iudas symeõ fratrem suum tribus. s. ad tribum: non eñ adhuc viuebãt filij iacob: qui sic appellati sũt. Manifestũ est tribũ iuda alteri⁹ sibi tribus au rillũ postulasse qđ redderet cũ op⁹ esset. b Dixitq; caleph qui pcusserit. Aug⁹. Quicunq; percusserit cuitatẽ litteraꝝ t ceperit eã: dabo ei filiã meã in vxorẽ. hoc in libro iesu memoratũ est. Sed vtrũ iesus viuente sit factũ: t nũc recapitulatum. An post ei⁹ mortẽ postq̃ dictũ est: Judas ascẽdet: t cepit iudas bellare cõtra chananeos. In quo bello omnia hec gesta narrantur: merito queritur. Sed credibili⁹ est post mortem iesu factũ. Tũc autẽ ꝑ plesim i. ꝓoccupationẽ memoratũ: sic t alia Nunc cñ cũ res geste aduersus chananeos tribus iude exponerentur: ita se narrationis ordo cõtinet inter cetera iude facta bellica: ꝺ quo post mortem iesu dixit dñs: Judas ascendet: t post hec ascẽdẽt filij iuda pugnare aduersus chananeũ q̃ habitabat in montanis austꝝ t campestrẽ: t abijt iudas ad chananeũ habitantem in ebron: t exyt ebron ex aduersο. Nomen aũt ebron erat cariathar both t sepher: t percussit sesi t achiman t tholmai: filios enach: t ascẽderũt inde ad inhabitantes dabir. Cui añ fuit nomẽ ciuitas lfarum: t dixit caleph: Quicũq; pcusserit ciuitatẽ lfar t̃c. Cõstat q̃ ex b̃ ordine gestaꝝ rex p⁹ mortẽ iesu b̃ ce factũ. Cũ q̃ ciuitates date ipsi caleph memoratẽ. ꝛcepta occasiõe. narrator qđ postea gestum ẽ ꝓoccupauit. Nec tñ b̃ frustra arbitror b̃ filia caleph data i victor. ꝓmiũ bis sẽptura mẽoratte.

a das ascendet. Ecce tradidi terram
§ tribus .s. tribut.
in manu ei⁹ Et ait iudas symeõi fri a†
suo: Ascẽde mecũ i sortez meã: t pu
§ cum opus tibi fuerit.
gna ꝺ chananeũ: vt t ego pgã tecũ i sortẽ tuã. Et abijt cũ eo symeõ. Ascẽditq; iudas t tradidit dñs chananeũ ac phereçeũ i man⁹ eoꝝ: t pcusserũt i beçech decẽ milia viroꝝ: iue/nerũtq; adonibeçech i beçech: t pugnauerũt ꝺ eũ: ac pcusserũt chananeũ t phereçeũ. Fugit aũt adonibeçech: † b
quẽ psecuti cõprehẽderũt: cesis sum mitatib⁹ manuũ eius ac pedũ. Di/xitq; adonibeçech: Septuagita re/ges amputatis manuũ ac pedũ sũ/mitatib⁹ collegebãt sub mẽsa mea ciborũ reliquas: sic feci ita reddidit mihi deꝰ. Adduxerũtq; eũ in hieru/salẽ t ibi mortu⁹ ẽ. Oppugnãtes er/go filij iuda hierl'm ceperũt eã: t per cusserũt in ore gladij tradẽtes cun/ctã icẽdio ciuitatẽ. Et postea descẽ/dentes pugnauerũt ꝓtra chananeũz q̃ habitabat i mõtanis: t ad meridi/em i cãpestrib⁹. Pergẽsq; iudas cõ/tra chananeũ q̃ habitabat i ebrõ cu/ius nomẽ fuit ãtiq̃t⁹ chariatharbe pcussit sesai t hayman t tholmai: at q̃ inde ꝓfect⁹ abijt ad habitatores dabir: cui⁹ nomẽ vet⁹ erat chariath sepher .i. ciuitas lfarũ. Dixitq; caleph: Qui pcusserit chariathsepher t vastauerit eã ꝺabo ei axã filiã meam vxorẽ. Cũq; cepisset eã othoni/el filiꝰ ceneç frat caleph mior: dedit ei axã filiã suã ꝓiugẽ. Quã pgẽtẽ in itinere monuit vir suꝰ vt peteret a pre suo agrũ. Que cũ suspirasset sedẽs in asino: dixit ei caleph: Quid habes? At illa rñdit: da mihi bñdi/
§ Aug⁹. Lxx. redẽptionẽ aque: terrã. s. de cui⁹ frucibus aquã redimeret: cui⁹ inopia erat in illis regionibus ad quas nupta ducebatur.
ctionẽ: qz terrã arentẽ dedisti mihi:
§ Aug⁹. Lxx. redẽptionẽ excelsoꝝ t redẽptionẽ bũi liũ fluꝯ: subaudis: q̃ vl in mõtibus vl i cãpes. fluũt.
da t irriguã aqs. Dedit ĝ caleph ir riguũ supⁱ⁹ t irriguũ inferi⁹. Filij aũt k
cynei cognati moysi ascẽderũt de ci/uitate palmaꝝ cũ filijs iuda i deꝛtũ so:tl ei⁹ qđ ẽ ad meridiẽ arath: t habitauerũt cũ eo. Abijt ãt iudas cũ symeone fre suo: t pcusserũt sil' chanaꝛ/neũ q̃ habitabat i sephat: t interfecerũt eũ. Vocatũq; ẽ nomẽ vrb⁹ horma. i. anathẽa. Lepitq; iudas gaçã cũ fi/nib⁹ suis t ascalõez: atq; accharõ cũ t/

gnis plijs q̃ tũ ñ fuerũt de tribu iudaꝛ t ideo alit exponũt hebrei qꝛ p b̃ qꝛ ꝺ b: Judas ascẽdit: intelligit qꝛ trib⁹ iuda pma expugnaret aduersarios i sorte sua. vñ subdit: a Et ait iudas symeoni fratri suo t̃c. Trib⁹ enĩ symeon habuit sortẽ iuxta tribũ iuda, ꝓpter qꝺ aliq̃ ciuitates de pte iude fuerũt adiũcte sorti trib⁹ symeõ: vt dictũ fuit Jo/sue. xv. t ꝓpter ꝺ erat magis ꝓuenies q̃ iuuarent se mutuo. cetera patẽt vsq; ibi: b Cesis sũmitatib⁹ manuuz ei⁹ ac pedũ. In hebreo habẽt: Cesis pollicibus t̃c. tales eñ inepti redduntur ad pliũ. c Dixitq; adonibeçech. Septuagita reges ãputat manuũ ac pedũ sũmitatib⁹ t̃c. ꝺ fecerat iste adoibeçech ex magna crudelitate t superbia ad ostentationẽ victoriarũ q̃s habuerat. d Adduxerũtq; eũ i hierl'm. in exercitu suo. e Oppugnãtes q̃ filij iuda hierl'm ceperũt eã. ñ totã ꝛs ptẽ ei⁹: qz forta liciũ vbi manebat iebuseꝰ ñ fuit expugnatũ vsq; ad tp⁹ dauid: vt dictũ fuit Josue. xv. f Tradẽtes cũctã incendio ciuitatẽ. locutio est hyperbolica: qz ps ei⁹ remansit incõbusta: vt dictũ est: sicut aliq̃n ꝺr: Tota ciuitas vadit ad tale spectaculũ. licet aliq̃n maior ps remaneat. g Pergensq; in/das cõtra chananeũ qui habitabat in ebron. Hic ꝓnter agit de ꝓfectu tribꝰ iude in speciali. s. ipius caleph: cui assignata fuit ebron specialit: vt habet Josue. xiiij. b Cuius nomẽ fuit antiquit⁹ cariatharbe. i. ciuitas ꝗtuor: ꝓpter ꝗttuor patriarchas ibi sepultos vl ꝓpter ꝗttuor gigates ibidẽ cõmorantes: vt dictũ fuit Josue. xiiij. t Heb. xi. i Percussit sesai t hayman t̃c. Isti fuerũt tres gigates magna fortitudine pditi: t pater eoꝝ fuit quartꝰ nomie enach. cetera patẽt ex dict⁹ Jo/sue. xv. vbi eadẽ sẽtẽtia t ẽsdem verbis ponunt. k Filij aũt cynei cognati moysi. Hic ponit ꝓfect⁹ alioꝝ. t hmoi uersoꝝ ad iudaismũ: cũ ꝺr: Filij a cynei cognati moysi t̃c. Dicit cõit positores q̃ iste fuit filiꝰ ietro q̃ ad pces moysi venit cũ filijs israel ad terrã ꝓmissionis: vt habetur Nu. x. t catus fuit cyn vl cyneus t obab. Hebrei dicũt q̃ iste fuit ipemet ietro socer moysi sicut declaratũ fuit pleni⁹ Nu. x. vnde vbi dicit b cognati moysi. Hebreo habẽt: soceri moysi. l As/derũt de ciuitate palmarũ que est bi/richo: ñ q̃ habitarẽt in ciuitate q̃ erat ꝺstructa: nec fuit reedificata vsq; ad tpus regum israel: ꝓout dictũ fuit Jo/sue. vj. sed habitabãt in territorio q̃s fuerat illius ciuitatis. m Cuz filijs iuda in desertuz. Dicit hebrei q̃ illi ierũt ad manẽdũ vt addiscerẽt legem ab othoniel: qui erat eloctus in ea. n Abijt autẽ. Hic ꝓsequẽs agit de ꝓfectu tribus symeõ. t patz lra vsq; ibi. o Vocatũq; est no. vbis horma: est anathema. b̃ nõ ẽ in hebreo ñ additũ fuit a translatore nr̃o: ad ostẽdẽdã significationẽ huiꝰ nois horma: de cuius significatiõe dictũ fuit pleni⁹ Jo/sue vj. t Leui. vi. tñ b accipit ꝓ destructiõe ꝓfecta: qz ciuitas ista fuit fũditꝰ euersa p Lepitq; iudas. Hic reuertit sẽptura ad describẽdũ ꝓfectũ iude cũ ꝺr: Lepitq; iudas t̃c. ñ ẽ tẽ intelligẽdum q̃ cepit tũc istas ciuitates q̃ erãt ꝓtinoꝝ

minis suis. Fuitq; dñs cũ iuda a t mõtana possedit. Nec potuit a
delere habitatores vall'q; falcatl
§ Aug⁹. b in libro iesu dictũ est qz illo viuo dicũ est: sed hic recapitulando memoratuz est cũ de tribu iuda vñ fuit caleph loqueret scriptura.
currib⁹ abũdabãt. Dederũtq; ca/ b
leph ebron sic dixerat moyses: q̃ deleuit ex ea tres filios enach c
b Jebuseũ aũt habitatorẽ hieru/ d
salẽ ñ ẽleuerũt filij beniamĩ: habi/tauitq; iebuseꝰ cũ filijs beniamĩ i hierl'm vsq; in pñtẽ diẽ. Dom⁹ e
q̃z ioseph ascẽdit i bethel: fuit q̃ domin⁹ cũ eis. Nã cũ obsiderẽt vrbẽ q̃ prⁱ⁹ luça vocabãt: viderũt hõiez egredientẽ de ciuitate: di/xerũtq; ad eũ: Ostẽde nob itroi f
tũ ciuitatl: t faciem⁹ tecũ miseri/cordiã. Qui cũ ostẽdisset eis: p/ cusserũt vrbẽ i ore gladij: homi/nẽ aũt illũ t omnẽ cognationẽ ei⁹ dimiserũt. Qui dimissus abijt in terrã ethi t ẽdificauit ibi ciui/tatẽ: vocauitq; eã luçã q̃ ita ap/ c
pellat vsq; in pñtẽ diẽ. Manas/ b
§ Lxx. et ñ hereditauit manasses bethsan que est scithariꝰ ciuitas: neq; filias eius: id est ciuitates quas ipsa rangẽ metropolis instituerat
ses q̃z nõ ẽleuit bethsã t canath cũ vicul' suis: et habitatores do: t ieblaã t mageddo cũ vicul' suis: cepitq; chananeꝰ habitare cũ eis.
§ Idẽ pene i iesu naue et eisdẽ verbis dicit: ideo aut hic ꝑ anacephaleosim ꝺr aut b̃ ꝑ plesim ẽ: id est aut hic recapitulãdo aut illic poccupãdo.
Postq̃ãt ꝓfortat⁹ ẽ israhel eos tri i
butarios t delere noluit. Effra/im etiã nõ interfeꝰ chananeũ q̃ habitabat i gazer: sz habitauit cũ eo Zabulõ nõ ẽleuit habitatores tethõ t naalon: sz habitauit chanaꝰ i medio eiꝰ: factusq; est ei tributari⁹. Aser q̃z nõ deleuit habitatores accho t sidõis alab t
§ als albia.
achaçib t ãma t aphech t roob: habitauitq; i medio chananei habitatoris illⁱ⁹ t̃rę: nec interfeꝰ eũ. Nepthali q̃z nõ ẽleuit habitatores bethsames t bethanath: t habitauit inꝰ chananeũ habitatorẽ terrę: fuerũtq; ei bethsamitę t bethanitę tributarij. Artauitq; am/ k
morę⁹ filios dã i mõte: nec dedit eis locũ vt ad planiora ꝺscẽderẽt: habitauitq; i mõte hares quod interpretatur testatio in baylon t salabim. Et aggraua/ l
ta ẽ manⁱ⁹ dom⁹ ioseph: factusq;

stinoꝝ. ꝛs accepit aliq̃ ptinẽtia ad istas ciuitates t ꝓ tãto ꝺr eas accepisse: qz infra. iij. ca. ꝺr qđ ãn qꝛ satrape philistinoꝝ remãserũt ad exercendũ israhel quoꝝ aliq̃ perãt ciuitatib⁹ ist'. put pater. j. Reg'. vj. vel si dicaꝛ qꝛ iudas tũc cepit ciuitates istas, put sonat littera. oportz dicere qꝛ philistei recuperauerũt eas: qz ibi dñabant tpe heli: vt dicit. j. Reg'. v. a Nec potuit delere habitatores vallis: qz falcatis currib⁹ abũdabãt. erãt eñ armati isti currus vncis ferreis ad modũ falcis scindentibus: vt dictũ fuit Josue xvij. b De/derunt⁹ caleph ebron: hoc habẽt pleni⁹ Josue xiiij. c Qui ẽleuit ex ea tres filios enach. isti 11.q.3.c.80 luc.j.
sunt tres gigates supra notati. d Jebuseũ ãt. Hic agit de filijs beniamin: cũ ꝺr: Jebuseũ autẽ t̃c. qz nõ potuerũt, ꝓpter iuramẽtũ federis initi inter abraam t abimelech a quo descenderũt illi iebusei: sicut dictũ fuit Josue. xv. in fi. e Dom⁹ q̃z ioseph. Hic agit de ꝓfectu filioꝝ effraim: cuz ꝺr. Fuitq; dñs cũ eis. t sequit: f Ostẽde nob t̃c. Ubi ei hebrei q̃ habebat intro itũ t exitum subterraneũ extraneis occultũ. g Dominẽ ãt illũ t̃c. pcẽtes ei sic filij israꝛl pepcerunt raab t cognationi eiꝰ: vt habeꝛ Josue vj. t dauid puero q̃ dixit eũ ad cuneum amalechitaꝝ: vt habeꝛ. j. Reg'. xxx. h Manasses q̃z. Hic ꝓsequit describit defectꝰ filioꝝ israꝛl culpabil' cũ ꝺr: i Post/q̃ ãt ꝓfor. israꝛl. ꝓpter cupiditatẽ tributi t in b̃ fecerãt ꝓtra ꝓceptũ dñi q̃ ꝓcepat eos occidi t deos eoꝝ extermiari: vt habeꝛ Nu. xxxiij. t Deu. vij. t eodẽ mõ intelligẽdũ ẽ in seqntib⁹ de his q̃ facti sũt tributarij ipi ephraim: zabulon: aser t neptalim: qz noluerũt eos occidere, ꝓpter cupiditatẽ tributi. in b̃ trãsgredientes ꝓceptũ dñi: vt dictũ ẽ: t patet ira vsq; ibi: k Arrauitq; am. fili. dan. ꝓpter suã ñ potuerũt ꝓuenient dilatari. l Et ag/ẽman⁹ t̃c. b exꝑit dupl'r. Uno mõ actiue, vt manus. i. ptãs dom⁹ ioseph grauauerit inimicos et redegerit eos ib tributo. Alio mõ passiue. vt potestas ei⁹ sit depssa t aduersarij redegerũt domũ ioseph ib tributo. nec apparet plane ex textu qđ istoꝝ intelligatur.

Moraliter. f Post mortẽ La. I
iosue cõsuleꝛt filij israꝛl dominũ dicẽtes: Quis ascendet ante nos cõtra chananeum t erit dux belli. Dixitq; dñs: iudas ascẽdet. Allegorice p iudã significat dñs nr̃m ie sum xp̃s: q̃ ex carne ẽ de tribu iuda, put ꝺclarat Matth. j. t Ro. j. Dicit de ipso q̃ factꝰ ẽ ei ex semine dauid ꝛm carnẽ. ipe nãz p nobis ascendit crucẽ t ibi ꝺbellauit chananeũ. i. hũani generis inimicũ cũ satellitib⁹ suis. † Fugit aũt adonibeçech. q̃ interp̃tat dñs fulguris: ꝓpter qđ significat diabolũ q̃ fideles nitit ictu fulguris p/cutere inducẽdo eos ad peccatũ mortale: qđ fe/ret cozã deo t angelis sic ignis fulguris: hũc autẽ fugauit xp̃s. † Septuagita reges t̃c. Per septuaginta reges q̃s adonibeçech tenebat capitiuos. significanꝛ homies de septuagita idolatribus quos diabol⁹ tenebat inclusos q̃s xp̃s p virtutẽ sue crucis liberauit. Moralit aũt p iudã q̃ intꝛpretatꝛ cõfessio significat q̃libet cõfitẽs Est ãt dupl'r cõfessio. s. ꝓtioꝝ pctorũ t diuine laudis. t vtraq; ꝓfessio pcedere ꝺbet i expugnatione demonis t vitioꝝ: de qua ditꝛ Seneca Patiẽtiã habeto cũ homib⁹ t cũ vicijs bellũ. Et ꝓter duplicẽ ꝓfessionẽ ꝺictã bñ querit. Quis ascendet ante nos t̃c. Rñdet dñs. a † Judas ascendet. Sequit: b † Et ait iudas symeõi fri suo ascẽde mecũ. Per symeonẽ q̃ audiẽs intꝛpretatꝛ. obediẽtia diuinis ꝓceptꝛ t ecclie significat q̃ cũ ꝓfessiõe ꝓctoꝝ t laudis diuie debet adiũgi in demonis t vitioꝝ expugnatiõe. t sic adonibeçech p quẽ vt dictũ est demõ significat cũ suis satellitibus supatur. h Pergensq; iudas ꝓtra chananeũ qui habitabat in ebron t̃c. Moraliter aũt huius historie posita est. ñ, iosue. xv.

Ascenditq;

Hscēditq; angel⁹ d⁹. Aug⁹. Et ascēdit ag̃el⁹ dñi sup clautios mō. La. II tē. Scriptor hoc nomie appellauit locū: qz postea scripsit. Q̃ enī angelus domini sup cū ascēdit: nōdū sic vocabat: a plozatiōe ei nomen accepit que grece clautinos dr. Jbi enī pl⁹us fleuit cū audisset ab angelo vba domini vindicātis ī eos q̃ iobediētes fuissent: qz nō exterminauerūt pl⁹os ℔m p̄ ceptū eius q̃bus pualuerūt: eligētes eos tributarios facere q̃ p dere: sicut dñs iusserat. Q̃ sine stēpto dei mādato siue timore fecerint (ne hostes ītra se acrī⁹ pugnarēt p salute obtinēda: q̃ tributo ñ vādo) sine dubio peccauerūt: vl spernēdo dei p̄ceptū: vl nō p̄sumendo q̃ eos posset q̃ p̄eparat adiuuare. Q̃ ideo p iesū noluit eis dicere: si tū adhuc eo viuēte iā fieri p̄eparat. non potuis p̄occupando memoratū fuerat: q̃ illo mortuo fieri cepit: qz ℔ omnib⁹ voluit exprobrare p ag̃elū. Nōdū aūt oēs id fecerant viuēte iesu: tū aliq̃ forte iā cepe/rant: credibile est tū nihil rale incepisse viuēte iesu tanq̃ terraz sub illo tenuisse filios israel: q̃rū eis ad cōsedēdum sufficeret q̃uis in sozibus suis haberēt vnde crescendo t̄ qualescēdo aduersarios extermīarēt. Proinde post mortē iesu: post q̃ pualuerūt maluerūt habere tributarios ℔m volūtatē suā q̃ p dere ℔m volūtatem dei. Jdeo ad illos corripiēdos angel⁹ missus est. Q̃ vero memoratū est in libro iesu magis puto p̄occupatū q̃ post mortē suā factū: vl futurū ipe nouerat ꝓphetico spiritu: si ab illo liber script⁹ est: q̃ appellat iesus nauē: vl si ab illo iā factū esse sciebat post mortē iesu qō ibi p̄occupādo memoranit. b Quāobrē nolui delere. Augusti. Jntelligim⁹ q̃dā ex ira dei venire peccatat: vt dij gentiū inter quas nō extermiatas israelite habitare voluerūt essent eis in scādalū. i. facerēt eos scādaliçari in deo suo: eo q̃ offenso viuere indignās cōminat⁹ est deus qō manifestū e magnū esse pctm̃. c Dimisit ergo iosue. Hoc p recapitulatiōnē iterat. Mā t mos iesu naue in hoc libro memorat: vt tā q̃ ab exordio breuit cuncta insinuent ex quo dedit eis dñs terrā: t quō sub iudicibus vixerint: vel que ppessi sunt: t iterū redit ad iudicū ordinē ab eo q̃ primus est ꝓstimtus. d Seruiērq; dño. Adamā. Et fuiuit pl⁹us dño oīb⁹ dieb⁹ iesu: t omnibus diebus senio⁹ eo⁹ q̃ lōgioꝝ diez fuerūt post iesum. Sciēdū est qz quisq; sibi p̄stat vt in bonis diebus sit aut in malis t habeat dies iesu vel iusto⁹ aut ipio⁹. Si enī intelligam⁹ lumē vez qō illuminat oēm hominē veniētē in hūc mūdū: t p̄beam⁹ ei aīas nr̄as ad illuminandū: aut si oriaī nobis sol iusticie: t illuminet mūdū aīe nr̄e: habem⁹ dies iesu rp̄i dies salutis. Si q̃s vero receperit lucē q̃ extinguit cōtraria veritati t ab ea illuminatus fuerit: habebit dies ℨ malos: t ñ erit ī dieb⁹ iesu sed in dieb⁹ manasse vl pharaōis vl cuiuslibet pessimi: Veniq; i dieb⁹ achaz regis pessimi nō potuit Esaias videre dñm sabaoth sedē/tē sup thronū excels⁹: ℨ mortuo rege nequā cui⁹ erāt dies mali: vidit visionem dei. Cū aūt dr in scripturis dies illi⁹ vl illi⁹ nō significat tp̃s vite ipōrū. Nōd: oriē in dieb⁹ ei⁹ iusticia: t multitudo pacis: vel vsq; quo extollat luna. Q̃ si accipim⁹: qz in dieb⁹ q̃b⁹ saluator mozabat in terris dies erāt iusticie t pacis: quō ꝓbabim⁹ dies iusticie t pacis ortos esse: bis q̃ cū crucifigerēt: t aduersum ei⁹ nō receperūt. Aut quō multitudo gētiū in dieb⁹ ei⁹ fuit apō eos q̃ cū in mozte malis criminib⁹ tradiderūt. Quō bi dies pacis t iusticie habuerūt: in q̃rū mētib⁹ tenebre imq̃tatis t furozis versabant. Veniq; qz nō sūt nūc dies illi: nō oriē iusticia nec multitudo pac⁹ rp̃i apō fideles. Magis g̃ q̃sq; ex quersatiōe vite dies sibi imq̃tatis t belli: vl iusticie t pacis acq̃rit. vñ: timentib⁹ nomē meū: oriet sol iusticie vt faciat eis. s. dies iusticie: dies iesu. De ip̄is aūt dr: qz occidit eis sol iusticie: in q̃b⁹. s. iusticia domut t tenebre imq̃tat⁹ oriunt: t alibi ecōtrario. Pax multa diligētib⁹ nomē tuū: t nō est illis scādalū. hūt t impij lucē suam: ex q̃ oz unā eis dies mali. Vñ: lux inst⁹ semp: lux aūt ip̄io⁹ extinguet. Nescio si tā iepte q̃s itelligat: vt puter eē aliquā substātialē lucē: aliā q̃ ip̄io⁹ dicatur t aliā q̃ inst⁹: qō fieri si pōt. Una est enī lux mūdi a deo facta q̃ oīb⁹ cōiter t equaliter lucet. Sed sciēdū est q̃ aīa nr̄a: aut vero lumie illumiāt qō nō extinguitur: id est christ⁹. aut si non habet in se hoc lumen eternum: temporali t extinguibili illuminatur. s. ab illo qui transfigurat se in angelum lucis: t falsa luce illumina: coz peccatoris vt videantur ei vera bona esse que caduca sunt: hoc lumine illuminantur qui summū bonum voluptatem dicunt: qui diuitias honores seculi t terrenā gloriā quasi eternā querunt. Sunt ergo isti in diebus lucis eius qui extinguitur. Quecunq; enī agunt vel cupiunt extinguentur: ℔ lumine Marcion illuminat⁹ deū legis iustū sed non bonum dicit. Sunt ergo dies iesu de quibus dicitur: Seruiut populus domino omnibus diebus iesu. Qui enim habet in se dies iesu seruit domino. Non enim potest seruire ḡabulo aut auaricie. Nec potest fieri vt qui illuminatur lumine veritatis seruiat mendacio. Oremus ergo vt christus qui est lux vera semper faciat in nobis dies bonos ne vnq̃ ḡabulo illumiante habeamus dies malos. de quibus dicitur: Re

Hscēditq; angelus dñi. Hic La. II cōsequēter describit trāsgressiōis rep̄/hensio: t dicit hebrei q̃ iste angel⁹ fuit phines. Tū quia angel⁹ interp̄tat nuncius. ipe aūt fuit missus a deo ad arguendū pl⁹m de trāsgressione mandator⁹ ei⁹ eo mō qui sequitur. Tū ḡa hebrei dicūt ip̄m fuisse angelū sic in corpore humano assūpto apparentē sicut dictū fuit Jesue. ij. Expositores aūt catholici dicunt q̃ nō fuit phines: sed angelus a deo specialiter missus: t p̄ videt veri⁹: qz q̃ phines fuerit ag̃el⁹: falsum t fictū videt: ḡa scriptura vbiq; de eo loquit sicut de homie puro t mortali. Q̃ aūt ille q̃ apparuit hic fuerit hō pur⁹ falsū videt vt magis appareat ꝓ sequentibus. Accendū igit q̃ iste fuit angelus specialiter a deo missus: ad rep̄/hendendū filios isr̄l de trāsgressionib⁹ suis t apparuit sic q̃ eius apparitio fuit nota ꝓplo. Et ꝑmo apparuit in galgalis: vbi filij israel fuerunt circūcisi post trāsitū iordanis: vt habet Jo/sue. v. t inde trāstulit se ad aliū locū q̃ dr locus flentiū p annā/tionē: qz sic vocat⁹ est locus ille: ex ℔ q̃ pul⁹ post reprehensionē angeli ibi fleuit postea dicit: b Et ait: Eduxi vos d egypto t̄c Ex ℔ patet q̃ fuit vere angel⁹: qz loq̃tur in ꝑsona dei sicut angel⁹ loquebat⁹ mo⁹ si. q̃ aūt homies sci t ꝓphete denunciabāt mandatū dei cōmuniter p̄emittebant. Hec dicit dñs: vl aliq̃d cōsimile: qō nō fecit ille: ℨ absolute dixit: Eduxi vos de egypto. t ꝓpter hoc angelus sic loquēs aliq̃n de⁹: aliquis angel⁹ nomiat: vt dictū fuit Exo. iij. ca. Eduxit autē dūtaxat: qz ꝓmissiōes dei de bono futuro intelligēde sūt sub cōditiōe si homines fidelit⁹ seruiēt deo. c Et non feritis fed⁹ t̄c. vt habet Jud. xxiij. t Deu. vij. d Et noluistis audire vocē meā: vt pater ex dict⁹ ca. p̄cēd. e Ut habeatis hostes t̄c. li vt nō teneāt hi causaliter ℨ securitate tñ: qz ex ℔ q̃ filij israel trāsgressi sūt p̄ceptū dñi: ꝓsecuti est illos manu sup eos. f Jmmolauerūtq; ibi hostias dño. ex ℔ etiā apparet q̃ fuit vere angel⁹ domini ille qui apparuit ibi: qz ex quo fuit fixum tabernaculū dñi in sylo: nō erat licitū filiis israel offerre hostias alibi: vt dictū fuit Josue. xxij. nisi ex speciali reuelatiōe diuina vel apparitiōe angelica: sic manue obtulit sacrificiū q̃n angel⁹ sibi apparuit: vt habet. j. ca. g Dimisit g̃ iosue. Hic ꝓpter pōt mā/terie hui⁹ libri breuis ꝓlibatio. vbi ꝑmo ponitur federis pl⁹i ad deū p iosue renouatio. secūdo renouati trāsgressio: ibi: Et surrexerūt. tertio trāsgressionis punitio: ibi: Fratresq; dñs. q̃rto punitionis sublenatio: ibi: Suscitauitq; dñs

a † Scēditq; angel⁹ dñi de galgalis ad locum flentium: t ait: Eduxi vos de egypto: t introduxi in terrā ꝓ qua iuraui patrib⁹ vr̄is: t pollicitus sū vt nō facerē irritū pactū meū vobiscū in sempiternū: ita dūtaxat vt nō feriretis fed⁹ cū habitatoribus terre hui⁹ t aras eoz subuerteretis: t noluistis audire vocē meā. Cur b fecistis? b Quāobrē nolui delere eos a facie vr̄a: vt habeatis hostes: t dij eoz̄ sint vobis in ruinā. Cunq; loquerēt angel⁹ dñi hec verba ad oēs filios israel: eleuauerunt vocē suā t fleuerunt. Et vocatū est nomē loci illius locus flētū sue lachrymaꝝ: immolauerūtq; ibi hostias dño. Dimisit ergo iosue populū t abierunt filij isr̄l vnusq̃sq; ī possessionē suā vt ob

a ℨ Beat⁹ qui fuit dño in dieb⁹ iesu q̃ ℔bo t sapiētia ei⁹ illuiat: q̃ ꝓceptis ei⁹ et doctrina illuminatur. ℨ Bene placentes.

b tinerēt eaz: seruieruntq; domio

dimētes tempus qñ dies mali sunt. Etiam similiter secūdū malum ℨm apl̃m.

Seruierūtq; domino t̄c. Seruiuitq; pl⁹us domino oībus diebus iesu. Nō enī dixit vnū die fuisse iesu: qz multi sunt dies ei⁹. vn⁹ dies ē iusticia: alius sanctificatio: alius prudētia: alius misericordia: t singula virtutū bona ī q̃b⁹ dño seruit: dies aūt virtutib⁹ animi dño placēt. Jn his oībus diebus iesu dño seruies. Nō vult scriptura sancta vt aliquas ℞tutes habeas: t alias negligas. Sed vt omnib⁹ his adornatus sis virtutibus: et in earū actib⁹ posit⁹ deo seruias. Similiter seniorū dies quis habet in se t in dieb⁹ eoz seruit deo: ℨm illud: Jmitatores mei estote: sicut et ego christi. Jn diebus inquit seniorū eoz qui cognouerūt oīa opa dñi t̄c. Ille cognoscit oīa opera dñi qui facit. sicut filij heli dicunt nescientes dñm: nō q̃ dñm ignorarēt cū alios docerēt: sed qz agebāt sicut illi qui dñm nesciunt. Similiter hic dicit: Qui cognouerūt oē opus domini: nō solū inquit cognouerūt opus dñi: sed addidit omne. i. q̃ cognouerūt t iusticie opus t sanctificationis t patiētie et māsuetudinis t similiū. Quicq̃d ex mādatis dei venit opus dñi dr. Cōtrariū ē opus diaboli iniusticia. s. ira t similia. Cognoscunt ergo opus dñi q̃ faciūt opus eius. vñ: q̃ custodit mādatū nesciet verbū malum id est cauebit. de christo quoq; dictū est: qz nō nouit pctm̃. i. nō fecit opus peccati. Cognoscit ergo opera domini qui facit: ignorat: qui nō facit. Cognouerunt inquit opera domini magna que fecit in israel. Quasi sint aliqua opa domini parua. Ego arbitror q̃ omne opus dñi magnū est: sed ꝓ capacitate eoz̄ q̃bus opat⁹ si sibijnuicē cōparent: magna opa dñi dicunt: vel parua. verbi causa. Eduxit filios israel de egypto in manu forti: egypto ꝓdigijs celestibus verberata. Etiam fecit in mari: manna in deserto dedit: de celo locutus est moysi: t dedit legē in tabulis lapideis. Nōne hec magna sūt opera dei? Sed si illud his cōpares: q̃ ita dilexit deus mundū: vt filiū vnigenitū daret: ꝓ eo inuenies illa parua esse. Et seniores. Adam. Seniores qui cum iesu vel post iesum fuerunt apostoli sunt: qui scripturis vel p̄ceptis suis illumināt eozda nostra: et faciunt in nobis quosdam dies ex vera luce quā participati sunt venientes in hunc mūdum. Qui ergo p̄ceptis eoz̄ illuminat: seruire deo dicit in dieb⁹ seniorum qui fuerunt post iesum. Sicut aūt christus erat lux vera q̃ illuminat omnē hominez veniente in hūc mūdū: ita ipsi erāt lux mundi: ſm illud: Vos estis lux mūdi. Illuminant ergo nobis dies in q̃bus domino seruiam⁹. Soli⁹ dei nosse est: post iesum inter seniores quis longioꝝ diē fecerit: id est qui maiorem ex se lucē emiserit: vtrū Paulus an Petrus: Bartholomeus an Johannes: sed tamen longorum dicrum dicunt sancti. Econtra q̃ scandalis mundus replebit: quando crescente iniquitate refrigesceret charitas multoꝝ: tunc nō dicunt dies futuri longi sed abbreuiati. ℨm illud: Nisi abbreuiati fuerint dies illi: nō fiet salua omnis caro. Mali ergo dies breuiari dicunt: lōgeui aūt et multi spacij dies boni: in quibus domino seruimus: ꝓpter electos aūt breuiant dies mali: dies iniquitatis et scādali: t vt arbitror: cū semel electis dies mali ceperit breuiari: semper breuiant et minuunt vsq; in nihilū: et ad vltimū pereunt. E quib⁹ vnus puto erat qui dicebat: Pereat dies in quo nat⁹ sum: dies vero seniorū sanctorum longui sunt et ꝓlixi. Mortuus est aūt. Jn paulo viuit iesus: et in omnibus qui dicere possunt: viuo aūt iam: non ego: viuit vero in me rp̃s: et mihi viuere christus est t mori lucrū. Jn illis mozit qui sepe penitēdo: et iterū delinquēdo: q̃si insultāt mozti iesu. vnde: Rursus crucifigētes sibimetipsis filiū dei. t. o. h. Non solum ergo in peccantibus mozitur: sed etiam crucifigit et illuditur. Si etiam de auaricia cogitas: vel de stupro si furoze agitar⁹: vel quibuslibet vitijs non viuit in te christus. Mozit ergo rp̃s peccantibus: qz nihil in eis iusticia: nihil patientia: nihil veritas: t oīa illa que christus est opank. A sanctis vero quecūq; opera fiūt: christus est q̃ ea opat: vnde omnia possum in eo qui me confortat christ⁹. vnde: Qui me cōfessus fuerit coram hominib⁹ et ego cōfitebor. e. c. p. m. q̃ est in celis: q̃ aūt negauerit me coram hoībus t ego negabo eū co. p. m. Cōfitentes in semetipso dixit: cōfiteri: qz in eis viuit et operat christ⁹: ℨ nō sibi ait: de his qui negāt. Qui enī negat extra ipm est. Qui cōfitet in ipso est: dicit ergo qz mozuus est iesus: t resurrexit generatio altera que nesciebat iesum t̄c.

Et seruierūt baalim. Adam. Seruierūtq; baalim: et dereliq̃runt dñm deū patrū suoꝝ: hec quidem fecerūt antiqui: ℨ qz ꝓpter nos hec scripta sunt: videam⁹ ne maiora ex parte de nobis hec q̃ de illis dicta videant: audi ap̃lm. Jn helia quid dicit scriptura: quō interpellat deū aduersum isr̄l. Domine: ꝓphetas tuos occiderūt: altaria tua domolita sunt: et ego relictus sum solus: t querūt aīmā meā. Sed quid dicit illi diuinū responsum? Reliqui mihi. vij. milia virorū: qui nō curnauerūt genua ante baal. Sic ergo t̄ hoc tēpore reliquie scōm electionē gratie salue facte sunt. Sides ergo qz illos qui curuauerūt genua ante baalim t qui nō curuauerūt: in reliquijs credētiū t in multitudine nō credentiū intelligank. Qui enī in tēpore saluatoris increduli fuerūt genua curuauerūt baali: sed nō hi qui crediderūt: t opera fidei impleuerunt. Ruſq̃ enī legit q̃ in tēpore saluatoris aliqs flexerit genua simulachris. Sed de illis hoc dicit: qui peccatis compediti tenent. vnde cōstat quia cum peccamus genua nostra baalim curuamus. Qui ad hoc vocati sumus: vt flectamus genua in nomie iesu t ad patrem domini nostri iesu christi: ex quo omnis paternitas in celis et ī terra nominat. Nihil aūt ꝓdest si genua corporis in oratione flectam⁹ deo: t genua cordis ḡabulo. Si enī nō stetero firmus ꝓtra astutias eius: flexi genua mea ḡabulo: t si nō cōstanter stetero cōtra irā: flexi genua mea ire. Similiter de omnibus vitijs sentiendū est. Sic fecerūt illi qui coluerūt baalim: et dereliquerūt deū patrū suoꝝ. Unusquisq; quod ꝑ ceteros colit mirat t diligit hoc ei deus est: hoc ē quod ante omnia et super omnia poscit deus ab homine: diliges dominū deuz tuum ex toto corde tuo t̄c. Preoccupare quodāmodo erga se cupiēs totos hu

ℨ virtutibus
cūctis diebus eius
a ℨ apostolorū. b ℨ dies sanctorum longi: dies malorum breuiantur.
et seniorū: qui lōgo post eū vixerūt
ℨ faciebant.
tēpore: et nouerāt
ℨ opus scz̃ patrīcie: iusticie et oīm virtutum.
oīa opa domini
ℨ lxx. opa domini magna.
que fecerat cū isr̄l.
Mortuus est aūt iosue filius nun: famulus domini centū t decem annoꝝ
et sepelierūt euz in a finib⁹ possessionis sue in thānathsare in mōte effraim a septētrionali plaga montis gaas.
Omnisq; illa generatio cōgregata est
a ℨ generatio malaꝝ cogitationū q̃ pcedit ex corde: t facit obliuisci opis dei magni que ermēs apls ait Memor esto iesum xp̃m surrexisse a mortuis.
ad p̄res suos: t sur b rexerūt alij qui nō
ℨ Aug⁹. exponit quō dixit: nō nouerāt dñm ī illis. s. claris opib⁹ q̃ facta sunt aīs illos: vt isr̄l nosceret dñm.
ℨ qō crucifixus ē. s. ꝓ peccatis nostris et surrexit ꝓpter iustificationem nostrā.
nouerūt dñm t ōpa q̃ fecerat cū israel.
Feceruntq; filij isr̄l malū ī ꝓspectu dñi
ℨ qō quisq; sug oīa diligit et colit hoc illi deus est.
t seruierūt baalim ac dimiserūt dñm deū patruz suoꝝ q̃ eduxerat eos ō terra egypti: et secuti sūt deos alienos: deos q̃bus populoꝝ q̃ habitabāt in circuitu eoz̄: et ado/

ℨ vide quantū faciūt pcā deū ī q̃ nulli⁹ ire affect⁹: nullus passibil⁹ mor⁹ ad iracūdiā puocare dicūtur: sed ille manet imutabil⁹: ego cū peccatore irā mihi asscisco. vñ: thesaurizas tibi irā in die t̄c.
rauerunt eos: t ad iracūdiā cōcitauerunt dominum: dimittentes eū et seruiētes baal t asta/

tauitq; dominus. Circa pl⁹mum dicit sic: Dimisit q̃ iosue populū t̄c. hoc factum fuit ante mortem eius: sed hic recolitur propter fedus quod renouauit iosue inter deum et populum: vt dictum fuit Jo/suelytimo: q̃ facto dimisit vnū quēq; ire ad locum suum: vt ibidez dicitur: et hic recolitur vt appareat q̃ tempore iosue: et seniorū qui viderant mirabilia dei: fedus illud fuit obseruatum: vt cōsequenter dicitur in littera. t patet vsq; ibi:

b Et sepelierunt eum in finibus possessionis sue in thānathsare. Jn hebreo habet sic: Jn thamnathheré: id est thamnath solis: quia sicut dicūt hebrei super sepulchrum iosue fuit posita statuido solis in memoriam illius facti mirabilis q̃ fecit solem stare vt habetur Josue decimo. vt omnes transeuntes lugerēt mortē tanti hominis ꝓ quo dominus talia fecisset: et ideo ciuitas illa sic vocata est que ꝓius thānathsare vocabat.

Jos. 10. 4. 8 et. 6. a

Fratresq;

mane mētis affect⁹ :⁊ sciēs qđ ꝺs to to corde dilexerit ⁊ tota aīa: ⁊ totis viribꝫ hoc esse deū illi. Qđ ergo ꝺsq; sup oīa diligit: hoc illi deus est. apō plurimos ꝓpoderat amor auri: ⁊ auaricie ⁊ dicit illi: Nō potestis deo seruire ⁊ māmone: id ē auaricie. Jn alijs amor voluptatis vel gloꝛie secularis vel humane dignitatis pauci sunt in ī q̄b⁹ ꝓpoderet amor dei. Hinc tot⁹ gētilitatis error cepit exoꝛdiū: dū ea que multū diligūt hoīes: deos eē volunt et humanis vitijs ⁊ cupiditatibus diuinū nomē ascribūt. Pecunie em̄ cupidi et auaricie amoꝛe flagrantes: māmonā quidē apud syros deū cupiditatis dicunt: libidinis ⁊ voluptatis amatoꝛes venerē dcā sibi hui⁹ vitij quo agitanť ascribūt. Similiter in ceteris vicijs: nām quo vrgēt⁹ affectū: deū sibi fecerūt. vñ aplus: Auaricia qđ est idolorꝫ seruitꝰ. Cū ḡ aliq̄ vita toto corde: tota anima et tot⁹ viribus diligimus: idola adoramus.

Aug⁹. Et seruierūt baal ⁊ astartibus: dicit baal eē nomē iouis apud illas gentes: astarte vero iunonis. Punici em̄ baal dominū dicere videtur: et baalsaman dūm celi. Junonē aūt sine dubio astarten vocant: et qꝫ he lingue parū differunt: dicit ꝟ scriptura qꝫ seruierūt baal et astartibus ioui scz et iunonib⁹: nec singulariter dixit astarti: sed ad simulacroꝫ multitudinē intellectū retulit: varietatis causa tñ estimo ioue singulariter: iunonē pluraliter memoꝛari voluisse.

a Jratusqꝫ do. ⁊c. Orige. Fm .lxx. et vendidit eos ī man⁹ inimicoꝝ sitoꝝ rum in circuitu. sed ⁊ ī psalmo dicit: Vēdidisti populū tuū sine p̄cio: ⁊ in ꝓpheta: Gratis vēditi estis ⁊c. Quare ergo venditi si gratis: et nō potius donati. An forte scripturarū locutio est: vt dicať venditꝰ: etiam donatus hic sensus optimus est ibi: Gratis vēditi estis: ⁊ vendidisti populū tuum sine p̄cio: qꝫ impij nō deū colēdo tradi sibi populū meruerūt: vt ipse cui⁹ tus p̄ciū videreť. Quod vero dictuꝫ est: neq; cū argento redimemini: non ait: neq; cū p̄cio: sed neq; cū argento vt p̄ciū redemptionis intelligať sanguis agni īmaculati. Jn argento em̄ ꝓpheta oēm pecuniā significauit: qꝫ p̄cio sanguinis christi: nō p̄cio pecuniario fuerant redimēdi. a Jratusqꝫ dns. Orige. Cū quis deo seruit nō tradiť in man⁹ diripientiū: sed cū deū derelinq̄t: et seruit passionib⁹ suis tradiť passionib⁹ ignominie: ⁊ reꝓbum sensum: vt faciat que nō cōueniunt: quia repletus est omni iniq̄tate: neq̄icia fornicatione et hmōi.

Si cū peccamus dño et voluptates nostras et desideria: velut deum colimus: tradimur in manu diaboli apostolica auctoꝛitate vt ipse air: tradidi hmōi sathane in interitum carnis vt spiritus saluus fiat. Non soluꝫ ergo p angelos tradit de⁹ delinquētes in man⁹ inimicoꝝ: sed etiā p ꝑlatos ecclesie q̄ ptāt habent soluēdi et ligandi. Tradunť aūt in interitū carnis cū ꝑ delict⁹ a christi coꝛpoꝛe sepanť. tradunť aūt dupliciter cū delictū scz manifestū sit ecclesie et ꝑ sacerdotes quis ꝺ ecclesia pellit: vt notat⁹ ab ho

a roth. Jratusqꝫ dns contra israel a tradidit eos in man⁹ diripienti b um: qui ceperūt eos et vendiderūt hostib⁹ qui habitabāt ꝑ gyrū: nec potuerūt resistere aduersarijs suis: ꝟ q̄cūq; pgere voluissent: man⁹ dñi sup eos erat: sic c locut⁹ ē et iurauit eis: ⁊ vehemēter afflicti sunt. Suscitauitq; dd min⁹ iudices q̄ liberarēt eos de vastātium manibus: ꝟ nec eos audire voluerūt: fornicātes cuꝫ dijs alicis ⁊ adorātes eos. Cito deseruerūt viā ꝑ quā īgressi fuerāt pres eoꝝ: ⁊ audiētes māda ta dñi oīa fecere ꝺria. Cūq; dns iudices suscitaret: i dieb⁹ eoꝝ flectebať misericoꝛdia ⁊ audiebat afflictoꝝ gemit⁹: ⁊ liberabat eos de cede vastantiū. Postq; autē moꝛtu⁹ esset iudex reuertabanť ⁊ multo faciebāt maioꝛa q̄ fecerant patres eoꝝ sequētes deos alienos seruientes eis: ⁊ adorātes illos. Nō dimiserūt adinuētiones suas: ⁊ viā duriſſimā ꝑ quā ambulare ꝓsueuerāt. Jratusq; ē furoꝛ dñi in isr̄l: ⁊ ait: Quia irritū fecit gens ista pactū meū qđ pepigeram cū patrib⁹ eoꝝ ⁊ vo

Aug⁹. Pater cā quare iesus nō deleuit oēs gētes illas vt eēnt. s. in qb⁹ isr̄l pharenť: poterant autē ꝓdesse si rēptari ī eis nō inuenirenť reprobi: ⁊ tales inuenirēť q̄les dns eē ꝓcepit. auferēť ei gētes si īraviuerēt: nec bella eis uccaria eēnt.

cē meā audire cōtēpsit: ⁊ ego nō c delebo gentes quas dimisit iosue: et moꝛtu⁹ est vt in ipsis ex

ꝟ verba scriptoris exponēt. q̄re nō sint delere gentes ille.

periar isr̄l vtrū custodiāt viā dō mini: ⁊ ambulant in ea: sicut cu

a ꝟ Aug⁹. qui fuerūt. s. cū iesu cū viuerent. illis ei moꝛtuis: surrexit generatio altera q̄ cepit offendere dominum ꝓ quib⁹ ꝓbandis nō sunt delere gētes. ꝟ quasi nō videať iesus humano cōsilio gentes illas reliquisse.

stodierāt pres eoꝝ: an nō. Dimisit ergo dns omnes nationes has: et cito subuertere noluit: nec tradidit ī man⁹ iosue. La. III

f+ Hē sunt gētes quas do/ b min⁹ dereliquit vt eruditet in eis israelem: et

ꝟ Aug⁹. Erat ergo ista cā ī eoꝝ rēptationē vt bella discerent. i. vt tāta pietate ⁊ obedientia legis dei bellarēt quāta patres eoꝝ qui deo etiā bellādo placuerūt: nō qꝫ oprabile sit bellū: sed qꝫ pietas laudabilis etiā in bello.

omnes qui non nouerant bella chananeoꝝ: ⁊ postea discerēt filij eoꝝ certare cum hostib⁹ et habere consuetudinem p̄liā/

a Jratusqꝫ dns. Hic ꝓfr ponit trāsgressionis punitio cū dicit: b Tradidit eos ⁊c. quia bona filioꝝ israel rapuerūt sibi et coꝛpoꝛa eoꝝ vendiderūt hostibus extraneis: cui⁹ cā subdit. cū ꝺ: c Manus dñi sup eos erat. s. ad flagellandum sicut ante trāsgressionem fuerat sup eos ad adiuuandū. d Suscitauitq; dns iudices. Hic ꝓfr ponit punitionis sublevatio: qꝫ filij isr̄l in afflictiōe positi recurrebāt ad dñm: qꝫ veratio dat intellectū: ⁊ tūc deꝰ ꝑ iudices quos suscitabat prohebat eis remediū: sed postea reuertebāt ad vomitū: ⁊ ideo reiterabat diuina punitio: et iterꝫ sublevatio modo p̄dicto sicut patebit in sequētib⁹ huiꝰ libri: cui⁹ materia hic breuiter p̄libať: et ptz littera vsq; ibi. e Et ego nō delebo gē. ⁊c. Experientia aūt fit vt cognoscať aliquid ignotū: ⁊ ideo non experiť deus aliquid ad hoc q̄ aliq̄d fiat sibi notū: cū nihil hiateat ip̄m: sed dicit experiri aliq̄d vt ꝑ hoc aliqua fiāt nota alijs que erant eis ignota: ⁊ hoc mō deꝰ experiebať filios isr̄l in gentib⁹ p̄dictis: qꝫ ēdiu seruiebāt dño p̄nalebāt eis. qñ aūt derelinquebāt dñm eis subijciebanť. ⁊ ꝑ hoc obedientia et inobedientia filioꝝ isr̄l ad deū dominab⁹ erant note. La. II

Moraliter.

a Accedit angel⁹ dñi ⁊c. Per istū angelū q̄ de ꝑtis cōmissis arguit populū: significať bon⁹ ꝓlatus vel ꝓdicator: arguēs efficaciť peccata populi: ⁊ cū deducēs vsq; ad lachꝛymas vere cōtritionis. ideo subdit: † Cūq; loqueret angelus dñi verba hec ad oēs filios isr̄l eleuauerūt voceꝫ suā et fleuerunt: qꝫ nō sufficiūt lachꝛyme contritionis de cōmuni cursu nisi sequāť opa satisfactionis. ideo subdit: f Immolauerūtq; ibi hostias dño. vnde dicit aplus Ro. xij. Obsecro vos ꝑ miseriꝯdiā dei: vt exhibeatis coꝛpa vra hostiā viuēte: sāctā: ꝺo placēte ⁊c. d Suscitauitq; dns iudices liberarēt eos de vastantiū manib⁹. Per istos iudices figurati fuerūt eccle sanctꝯ pontifices et doctoꝛes quoꝝ p̄cib⁹ ⁊ meritis et laboꝛib⁹ de manib⁹ demonū frequenter liberat⁹ fuit populus christianꝯ et aliq̄n a coꝛpalib⁹ inimicis: sicut ꝑ merita beati basilij liberat⁹ fuit a ꝑsecutione iuliani apostate. ⁊ ꝑ merita bti silaestri a ꝑsecutione cōstantini: ⁊ alioꝝ qui tūc ecclesiam ꝑsequebanť: et cōsimilia facta sūt frequēter p̄cib⁹ ⁊ meritis alioꝝ sc̄oꝝ.

b Hē sunt gētes. Postq; La. III p̄missa ē hui⁹ libri p̄fatio. b ꝓ describiť historie narratio. ⁊ ꝓmo historia texiť. scdo tripler casus in dicť. xvij. ca. Prīa aūt diuidiť i septē ꝑtes. ꝝ septē tribulationes. ꝺs passi sunt filij isr̄l. ꝑ ꝑtis suis: ⁊ a q̄b⁹ penitētia ducti liberati sūt ꝑ septē iudices sibi succedētes. Due prime tanguntur in hoc ca. tertia ca. iiij. quarta ca. vj. quīta ca. ix. sexta ca. x. septima ca. xiij. Presens aūt ca. diuidiť i duas ꝑtes ꝝ duas tribulationes q̄ i eo tāguntur. scda ibi: Addiderūt aūt. Circa ꝓmū ponit ad ꝑdicta cōtinuatio. scdo describit prīa tribulatio. ibi: Jtaq; filij isr̄l. Jn fine ꝑcedētis ca. hr̄ q̄ de⁹ dimisit gentes inter filios isr̄l: vt experiret eoꝝ obedientiā ⁊ inobedientiā: ⁊ ideo ī ꝓncipio huiꝰ ca. ꝑ modū cōtinuatiōis ad ꝑdicta oīdit q̄ fuerūt ille gētes cū ꝺs: Hē sunt gētes. s. q̄ postea noīanť. g Quas dns dereliqt ⁊c. s. q̄tū ad artē p̄liādi ne fierēt

ignauj ꝑ

minibus erubescat ⁊ conuerso eueniat qđ sequit: vt spūs saluus fiat in die dñi: vl cū peccatū nō sit manifestū hoīb⁹. De⁹ aūt q̄ videt occulto vidēs eoꝝ mētē vicijs ⁊ passioib⁹ seruiēte: ⁊ in coꝛde eoꝝ nō se coli: ꝟ auariciā aut libidinē aut hmōi: talē ipe tradidit sathane. Auertit em̄ se ⁊ refugit a cogitatōib⁹ suis malis: ⁊ ꝺsideriis idignis: ⁊ reliq̄t dnm coꝛdis eoꝝ vacuum. Tūc imundꝰ spūs q̄ erierat ab hoīe: inueniēs domū suā vacātē ⁊ emūdatā: assumit alios septē spūs nequiores se: ⁊ ingressi habitāt ibi: ⁊ fiunt nouissima hois illi⁹ peioꝛa prioꝛib⁹. Sic itelligēdū ē deū tradere qđ tradit: nō qꝫ ipe tradat aliquē: ꝟ indignos deꝛeliq̄t: nec habitat in eis. Ea aūt tradita deꝛ eo q̄ deo vacua inuenit ⁊ a spū neḡ ūnadit. Vigilemus ḡ ⁊ nos a vicijs purgem⁹ vt deū intra nos teneam⁹ ne diabolo tradamur. La. III

a Jn medio chananei. Aug⁹. Jn deutero. dic⁹: ꝟ bis gētib⁹: Nō ejciā illos ī anno vno ne fiat terra deserta: ⁊ multiplicenť in te bestie fere. Paulati ejciā illos donec multiplicemī ⁊ crescať ⁊ hereditetis terrā. Poterat hanc ꝓmissionē suā dns fuare erga obedientes: vt extermiatio gētiū illaꝝ crescētib⁹ israelitic⁹ ptib⁹ fieret: cū eoꝝ multitudo terras vñ aduersarij extermiarenť desertas eē nō sineret. Qđ aūt ait: ne multiplicenť in te bestie fere. mirū si nō bestiales cupiditates ⁊ libidines ītelligi voluit: q̄ solēt de repētino successu terrene felicitať eꝛistere. Nō em̄ deus homines exterminare poterat: ⁊ bestias nō poterat. b Tradidit eos in ma. Ea damā. Et tradidit eos dns in man⁹ chusanrasathaim regis mesopotamie. Interꝑtatur chusanrasathaim humiliatio coꝛ Traditi sunt ḡ ei. vt humiliaret eos: ⁊ qꝫ in excelsis montiū ipie agebāt ꝓtra altissimū: ab ipo in humilitatē traditi sunt. Nec solū olim diuina ꝓuidentia: eos q̄ ipie exaltabanť: tradidit humiliādos: vt salubri medicina ꝺria ꝺrijs curarenť: ſz ⁊ nunc idē agit in ecclesia sua. Est ⁊ nūc chusanrasathaim rex mesopotamie cui humiliādet affligende tradunť anime: q̄ rp̄iana humilitate cōtēpta se in supbiā extulerūt: q̄ in ꝓspectu dei valde est odiosa. Initiū em̄ discedē di a deo supbia: deꝰ aūt supbis resistit: ⁊ humilibus dat gr̄am. Si quis ḡ rp̄i humilitate despecta (q̄ ꝓpe nos cū deꝰ eēt hō factꝰ ē hūiliatus vsq; ad moꝛtez) extollit ⁊ vsq; ad potestates ⁊ dignitates scl̄i ꝓsilit ⁊ artes q̄bus assequiť: etiā si ꝓtra fidē ⁊ religionem sint nō refugit: euenit vt malū faciat in ꝓspectu dñi: ⁊ cū summas adeptus fuerit ī sulas ptāt⁹: ⁊ ad ipa supbie fastigia sūma ꝓscēderit: ide deiectꝰ tradiť chusanrasathaim: vni. s. acriꝯ ꝓncipū: sic alibi pharaoni: ⁊ alibi chyram: vt hūilier eū q̄ nimis fuerat exaltatus: ⁊ affligat donec resipiscat ⁊ q̄rat dñm: qꝫ cū esset in superbia ignoꝛabat euꝫ. Potest quisq; eti am puus vl minimus: etiā si nulla dignitate vsus supbie vicio laboꝛare: ⁊ nihil tā fedum tā execrabile: q̄ pauꝑ supbus ⁊ diues mēdax. Penetrat aliquā do moꝛbus supbie ip̄m facerdoralē ⁊ leuiticū oꝛdinē: ⁊ ī nobis q̄ ad exemplū humilitatis positi sum⁹: ⁊ in circulo altaris velut specula q̄dā intueťb⁹ arroꝛgātie viciū fcret: ⁊ de altari dñi qđ debet (incēsi sua uirtate) flagrare: odoꝛ deterrim⁹ supbie renitet.

Aide benignū dūm mīsicoꝛdiā cū sceritē: ⁊ ip̄i⁹ pene modū iusta ⁊ clemēti ꝺliberatiōe pēsātē: ⁊ io fi ippetuū tradidit deliq̄ētes: ſ q̄nto inq̄t tpe fuerūt baalī: tāto fuūt chusanrasathaī. i. viij. annis. discē b q̄ errasse te cogscis: ⁊ q̄sto tpe peccasti tāto hūilia teip̄m deo. in ꝓfessiōe penitētie: nō exprectes vt hūilier te chusanrasathaī ⁊ iuito necessitas extoꝛq̄at penitētiā. Preueni toꝛtoꝛ man⁹: qꝫ si teip̄e coꝛrexeris: p̄i⁹ ē dns q̄ vindictā tpet ei q̄ illā penitēdo ꝓuenit. Notādū aūt qꝫ dū fuirēt chusanrasatha/im: ⁊ nō clamarēt ad dñm: nemo suscitabat⁹ est q̄ saluare eos posset. Cū ḡ clamauerūt suscitauit eis saluatorē otholiel qui interꝑtatur tps mihi deus: p quez ille ꝓfus de fuitute erept⁹ est: ⁊ pax ꝓlo reddita quaz supbia: ⁊ diuersa plebis facinoꝛa fugauerāt. Audeť aūt mihi otholiel vn⁹ eē de milicia celesti ⁊ archangelicis turmis q̄ ad auxiliū eoꝝ mittunť: q̄ hereditatē capiūt salut⁹. Sē ei ageli salutares: q̄ p otholiel vl athoth ꝺsignāť. c Fuitq; ī eo spi. Magna

ꝟ Aug⁹. Sarrape dicūť q̄si parua regna q̄bus sarrape ꝑerāt qđ nomē i illis partib⁹ cuiusdā honoris est vel fuit.

di: quinq; satrapas philistino/ a† rum: omnemq; chananeum ⁊ si† donium atq; euеuz qui habita/ † bat i mōte libano de mōte baal hermon vsq; ad itroituz emath.

ꝟ Aug⁹. Nō vt sciret deꝰ oim cognitoꝛ etiā futuroꝝ: ſz vt ipsi scirent ⁊ ꝓsciēcia sua: vel gloriarentur vel conuincerentur.

Dimisitq; eos vt in ipis expireť israelē vtrū audirēt mādata domini q̄ ꝑceperat patribus eoꝝ ꝑ manū moysi: an nō: Jtaq; filij b israel habitauerūt in medio chanaei ⁊ ethei ⁊ āmoꝛei ⁊ pherei ⁊ euei ⁊ iebusei: ⁊ duxerūt vxoc res filias eoꝝ: ipisq; filias suas filijs eoꝝ tradiderūt: ⁊ fuierūt dis eoꝝ. Fecerūtq; malū i ꝓspectū domini ⁊ obliti sunt dei sui fui

ꝟ qz thesaurizauerūt si/ entes baali ⁊ astaroth. Jratusqꝫ e bꝫpsis iram. ꝟ iusto iudicio.

cōtra israel dns: tradidit eos in † man⁹ chusanrasathaī regis me

a ꝟ ḡrū. s. fuierūt baalim. debet em̄ afflictio pe nitētie esse fm quātitatē culpe.

sopotamię. seruieruntq; ei octo an

ꝟ clamauerūt ad dñm cū tribularenť ⁊ de necessitatib⁹ eoꝝ liberauit eos: ⁊ eduxit eos de tenebris ⁊c. ꝟ nisi clamassent nō fuscitaret eis saluatoꝛ. ꝟ in tribulatione positi.

nis. Et clamauerūt ad dñm q̄ su f+

ꝟ Aug⁹. Nota q̄ hominē saluatoꝛē dic ꝑ quē deꝰ saluat. ꝟ hysterologia. spēs. s. hꝛpbati.

scitauit eis saluatoꝛē: ⁊ liberauit

ꝟ aliquē. s. archangeloꝝ missum in auxiliū eoꝝ qui hereditatē capiūt salut. ꝟ Lxx. Othoniel qđ est rēpus mihi deꝰ ꝟ cuius familie.

eos othoniel videlicet filium ce

cuius nobilitatis sit ostenditur.

ꝟ viri. s. mirabilis qui socius iosue fuit.

c neq; ffem caleph minoꝛē: fuitq; ī eo spiritus domini: ⁊ iudicauit

ꝟ qz spiritus dñi erat in eo.

isr̄l. Egressusq; ē ad pugnā ⁊ tradidit dns in man⁹ ei⁹ chusanrasathaim regē syrie: ⁊ oppressit eū.

ꝟ magna largitať diuie clemētie octo ānis fuierūt ꝑ miseꝝ delicti. q̄. l. dcuerūt ꝑ vnā iustitia.

ꝟ Aug⁹. Ctū rpis. s. ꝓmoꝛdia imperij romani sub numa pōpilio: tm̄ modo repacata habuerunt.

Quieuitq; terra q̄dragita ānis g

a ꝟ qz. s. idign⁹ erat ppls q̄ haberet talē iudicē. vñ sequit: addiderūt aūt filij isr̄l ⁊c. cōsidera qz ꝑ eo q̄ idigni erāt hēre talē ꝓncipē: nō auferēť eis.

⁊ moꝛtu⁹ ē othoniel filj⁹ ceneç. Addiderūt aūt filij israel facere b+

ꝟ vides qz peccata

malum ī ꝓspectu domini: qui cō i

nostra vires hostib⁹ ꝑbēt reddūt: qñ malū facimus ī cōspectū dñi: et cōfortanťa dño aduersarij nr̄i: in spualib⁹ ḡz cōtrarie virtures nō inualescēt cōtra nos. Nec ipe zabul⁹ nisi ei vires ex nostris vicijs ꝑberem⁹: et locū et irroeūdi et domināndi i nob⁹ peccādo facerem⁹. vñ: nol. lo. da. dia.

fortauit aduersū eos eglō regē moab: qz fecerūt malū in ꝓspectū

ignauj ex dissuetudie armoꝝ ista cīs fuit vna cā inter alias q̄re dimisse sūt iste gētes: vt dictum fuit Josue. xiij. a Quinq; satrapas ⁊c. i. regulos vl ꝓncipes fm numeꝝ quī q̄ ciuitatū ꝓncipaliuz. s. açoti: ged: gaça: ascalō: accharō. Et dicūť satrape: quasi satis parati vel satis sapiētes. cetera patet ex dictis. b Jtaq; filij israel. Hic conseq̄nť describiť tribulatio ꝑma que fuit ꝑ regez syrie. Circa quā ꝓmo deꝛ scribiť culpa filioꝝ isr̄l. cū dicit: c Et duxerūt vxores filias eoꝝ ⁊c. qđ erat eis inhibitū Deut. vij. d Et seruierūt dijs eoꝝ. qz viri etiā sapiētes aliq̄n trahunť ad idolatriā per mulieres: vt ꝺ de salomone. iij. Reg. xj. scdo subditur pena inflicta. cuz ꝺ: e Jratusq; ꝓtra israel dns ⁊c. Mesopotamia ē ciuitas syrie: ⁊ tūc erat metropolis huius regni. et ꝺ mesopotamia a meso qđ est mediū: ⁊ potamos qđ ē fluuius: quia erat in medio duoꝝ fluminū. ista tamē inꝑpetratio ē fm idioma grecū. Jn hebꝛeo enī habetur aram fluniozuz. Et clamauerūt ad dominū veratī ⁊ nimis afflicti. tertio subditur subleuatis miseriꝯdia. cū dicitur: f Qui suscitauit eis saluatoꝛem ⁊c. et patet littera vsq; ibi:

ḡ Quieuitq; terra q̄ dragінta annis. in istis tū quadraginta annis ī cludūtur octo anni afflictionis p̄dicte: aliter nō haberetur certus numerus annoꝝ fundationis templi ꝑ salomonē: put describitur. iij. Reg⁹. vj. quia tēpus ibi determiatum computatur per tēpoꝛa iudicum ⁊ regū qui fuerunt vsq; ad tempus illud: ꝓout declarabiť domino concedente quā do veniemus ad locū illum. h Addiderūt āt. Hic ponit secūda tribulatio q̄ fuit ꝑ regē moab: q̄ primo describitur: ⁊ scūdo. ꝺ tertio iudice additur. ibi: Post hūc ⁊c. Circa ꝓmum describit filioꝝ israel culpa. cuz ꝺicitur: Addiderunt autem filij israel facere malum in conspectu domi. secundo subdit pena. cū ꝺicitur: i Qui confortauit aduersum eos eglō regē moab ad eos debellādum.

laus est ꝓmi iudicis q̄ spūs dñi fact⁹ est sup eū t̄ q̄ spūm dei indicauit ꝓplum: q̄ de alio dictū nō valde memini. Sūt hodie ecclīæ indices q̄bus datū est etiā iudiciū aīaꝝ: sed nescio si q̄s dign⁹ sit spū dei repleri. Fuitq; in eo spūs. Adamā. Postq̄ sex clamauerūt ad dñm. Quis in nob tā validū taz

a Et copulauit ei. i. federe iunxit.
b Filios ammon ꝛc. vt esset potētior cōtra filios isrl.
c Atq; possedit vrbē palmaꝝ. i. hiericho. nō q̄ esset recedis/cata sed q̄ accepit totū territoriū illō. Ūñ filij isrl territi reddiderūt ei tributū. ideo subditur: d Seruierūtq; filij isra/el eglon regi moab decē t octo annis.

instū clamorē emittit ad dñm: vt mere/atur ꝓlus accipe iudicem quē repleat spūs dei vt possit rectū tenere iudiciū. Ūñ liber ipe iudicū dr: q. d. iudicaue/rūt ꝓlm isrl. viros. i. mirabiles sic Jo/sue fuit. Sic t liber regū t q̄ dr: quō q̄s ex regū regnauerit: t q̄d egerit etiā malū vt eccle sez ꝓncipes vl iudices bōa eoꝝ imitēt: mala caueāt. a Seruie/rūt ꝛc. decē et octo an. Adamā. Post x. t octo annos itez clamauerunt filij israel ad dñm t suscitauit eis saluato/rē aioth filiū gera: filij gemini: virum ambidextrū. Qui suscitat ad saluan/dū israel nihil habet in se sinistruz sed vtrāq; manū dextrā. dign⁹ ꝓl ꝓnceps: dign⁹ ecc̄le iudex: q̄ nihil agit sinistrū: cui⁹ nescit sinistra q̄d facit dextra. In vtraq; pte dexter est in fide: in actib⁹ nihil habet de illis q̄ locant a sinistr. q̄bus dicet: Discedite a me opera iniquitatis: nescio vos: ite i ignē eternū ꝛc. Adamā. Etiā mēsuras pene indicat diuina scriptura supza octo annis: b decē t octo dicit. Certū est āt qz fm modū petī t ꝙuersiōis mozā etiam castigatiōis tpa terminātur. trāsierūt em t isti. r. t. viij. anni seruitutis: t nō dr: qz clamauerūt ad dñm: vl conuersi sūt a malicia sua ꝓ post. b Salnatorē. Adamā. Salnatores vl iudices q̄ ad liberādos filios isrl suscitanť ꝓncipes celestis militie significant: q̄s emittit deus ad ꝓsidiū eoꝝ: q̄ ad se toto corde clamauerūt t diuinā clemētiam erga se ꝙuersiōe penitētie fl exerūt. Scriptū est ei: qz cū milto tpe fuissent pharaoni pres nostri clamauerunt ad dñm: ita vt ipe diceret: Clamor filioꝝ isrl ascendit ad me: t misso mo yse vsibiliter edurit eos. Angel⁹ q̄z extermi/nator missus est q̄ oia ꝓmogenita egypti vastaret: israelitaꝝ vero neminē tāgeret. t sic patet virtutē celestē fuisse: q̄ vastatis egyptijs filios isrl de seruitute edurit. Sub rege etiā assyrioꝝ sennacherib: angel⁹ dñi mittit. q̄ ꝓstrauit vna nocte. c. lxxxv. milib⁹ hostiū t vr/bē ab obsidiōe t ꝓlum ab interitu liberauit. Silr ergo quādo peccam⁹ vl ꝓ peccatis in captiuitatez tradimur: clamem⁹ ad dñm non ore sed mēte: vt dolor cordis fōtē lachrymaꝝ ꝓducat ex oculis. Sicut ille qui ait: Lauabo per singulas noctes lectum meū: lachrymis meis stratū meū rigabo. Si ita conuertimur a malis vt vltra non contingamus ea: mittet nobis dominus virtutem suam celestē: per quā liberemur a virtute ꝯa bolica que omnia ꝓ nobis agat: dextera t prospera que faciat nos relinquere viam sinistram que ducit in perditionem: t reuocet nos ad viam dexteram que dicit: Ego sum via veritas et vita. c Qui vtraq; ꝛc. Sc̄m spiritualem intelligētiam omnes sancti ambidextri dicuntur: diabolus t principes eius ambi sinistri: totū enim quod agunt sinistrum est t ꝓuersum: t eterno igni cū his qui a sinistris sunt deputatū.

d Ingressus est aioth ad eum. Adaman. Aioth interpretatur laus: arte em callida t laudabili vsus deceptione intermit eglon: qui interpretatur rotatus vel orbita. Oportet tales esse nostri populi iudices qualis fuit aioth: qui interpretatur laus vt omnes volubiles motus: t orbitas mali itineris excidant et perimant madianitarū regē qui interpretatur fluxus vel effusio. fluxe ergo t dissolute gentis quis est ꝓnceps vel dux: nisi sermo illius philosophie que summū bonū iudicat voluptatem: quē interficit euangelicus sermo t ꝓ/

a pessimos inimicos q̄ cū ipso ꝓpugnarēt isrl.

eius. Et copulauit ei filiōs āmō a
t amalech: abijtq; t ꝓcussit isra/el: atq; possedit vrbē palmaruz. c
a Seruierūtq; filij israel eglō regi d
moab decē t octo ānis: t postea e
clamauerūt ad dñm. Qui suscita f+
§ qui interp⁹etat laus.
uit eis saluatorē vocabl'o aioth
§ nihil sinistrū habēs cuius nescie/
b filiū gera filij gemini: q̄i vtraq; g
bat sinistra q̄d faciet dextera.
manu ꝓ dextera vtebať. Miserť i
q̄ filij israel ꝓ illū munera eglon k
regi moab. Qui fecit sibi gladiuz l
ancipitē hñtē i medio capulū lō m
gitudis palme man⁹: t accinct⁹ n
a § Adam. Quicūq; gerit aioth ābidexť dextrē: dexter ē māib⁹ t pedib⁹: i femoze ei dextro gladiū portat: vt veniat ad regē moab t inficiat.
ē eo subter sagū in dextro femo/re. Obtulitq; mūera eglon regi
a § rotarus vel orbita: ibi est sermo philosophis que summum bonum iudicat voluptatem.
moab. Erat āt eglon crāssus nimis. Cūq; obtulisset ei munera o
ꝓsecut⁹ est socios qui cū: eo venerāt: t reuersus ỏ galgal' vbi erāt p
a § Aug⁹. Non mentitur: factum em̄ verbū ap
idola: dixit ad regē: Verbum se q
pellatur: et secretum factum erat ei ad regem.
cretū hēo ad te o rex. Et ille ipe/ r
rauit silētiū. Egressisq; omnib⁹ q̄
circa eū erant: ingressus ē aioth
ad eū. Sedebat aūt in ęstiuo cę/
a § quia precepe/
naculo sol'. Dixitq;: Verbū dei s
rat ei dominus hoc facere: quem populo suo salvatorem excitauerat.
habeo ad te. Qui statiz surrexit de throno. Extēditq; aioth sini/

a Et copulauit ei. i. federe iunxit.
b Filios ammon ꝛc. vt esset potētior cōtra filios isrl.
c Atq; possedit vrbē palmaꝝ. i. hiericho. nō q̄ esset recedis/cata sed q̄ accepit totū territoriū illō. Ūñ filij isrl territi reddiderūt ei tributū. ideo subditur: d Seruierūtq; filij isra/el eglon regi moab decē t octo annis.
Tertio subdit penitētia. cū dicit:
e Et postea clamauerūt ad dñm ni/mis afflicti de tyrānide eglon. Quarto subiūgit dei misericordia. cū dicit: f Qui suscitauit eis saluatorē voca/bulo aioth. Circa q̄ sciendum q̄ iste aioth liberauit ꝓplum p hoc q̄ interfecit regē ꝑdictū: q̄n missus fuit ad reddēdū ei tributū. Primo igit describitur ipsius aioth cōditio. secūdo eius legatio ibi: Miseruntq; filij. tertio eglō interfectio. ibi: Cūq; obtulisset. quarto exercit⁹ eglō debellatio. ibi: Aioth aūt. Circa primū cōditio aioth describitur ex genere. cū dicit: g Filiū gera filij gemini. Ex hoc ỏr q̄ erat de tribu beniamin. sc̄do describit ēgtū ad ꝓsonā. cū dicit: h Qui vtraq; manu. t. i. ita faciliter t fortiter vtebať sinistra sicut t dextera. hebrei aūt dicūt sic Debilis manu dextera. nō q̄ esset impotēs in illa pte: sed q̄ meli⁹ t ꝓmptius iuuabat se de sinistra. gallice esclēchier. t tales aliq̄ fūt optimi bellatores: q̄ tāto minus pōt puideri icⁱ⁹ corū quāto magis est ineōsuet⁹. i Misertq;. Hic ꝓfr ỏscribit eius legatio. cū dr: Misertq; filij isrl ꝓ illū: tanq̄ ꝓ solēnē nunciū. k Munera. i. tributū. l Qui fecit sibi gladiū ancipitē. i. scindentē ex vtroq; latere. in Ha/bentē in medio capulū. hoc nō est hebreo: sed illud q̄ sequit imediate coniungit lr̄e p̄cedenti sic: Fecit sibi gladium ancipitē lōgitudinis palme man⁹. Jn hebreo habeť: Lōgitudis pue. ad hoc q̄ minus appareret. vnde sub dit: n Et accinct⁹ est eo subter sagū. id ē palliū militare: vt dicūt expositores cōmuniter: tū i hebreo habeť: Jn dextro femore. qz meli⁹ iuuabat se de sinistra. fm q̄ dicūt hebrei: Jlli āt qui melius se iuuāt de dextra cingūt gladiū ad p/tē sinistrā. fm aūt trāslationē nr̄am q̄ dicit q̄ equaliter se iuuabat de vtraq; manu. dicūt expositores q̄ hoc fecit ad hoc vt min⁹ appareret gladi⁹: vl vt vl deretur in armis inexptus. o Cūq; obtulisset. Hic ꝓfr describit ipsius eglon interfectio t modus interfectionis: qz aioth nō inkfecit eū statim: ỉz recessit inde facta sua legatiōe. t hoc est q̄ dicit: Cūq; obtulisset ei munera. ꝓsecutus est socios q̄ cum eo venerant: ad deferendū munera ꝑdicta. p Et reuersus de galgalis vbi erāt idola. vsq; ad locū illū redierat cū sociis suis. ỉz q̄ vidit idola q̄ eglō posuerat in galgal' quē locum hebrei reputabāt sanctū: eo q̄ ibi ꝓmo māserāt post trāsitum iordanis t circūcisi fuerāt t pasca celebrauerant: vt habetur Josue: iiij. t. v. t qz arca testamenti t tabernaculū fuerūt ibi quousq; trāslata fuerūt in sylo: vt dicūt fuit Josue. xviij. q̄d fecerat eglon in contēptū loci sacri. sicut antiochus epiphanes posuit idolū in templo dñi: vt habeť. j. Mach. j. c. ex ỉ fuit accęssus aioth ad reuerendū vt interficeret regē eglon.
q Verbū secretū habeo ad te o rex. Et accipiť hic x̄pū pro re significata x̄po: qz intēdebat eū occidere in secreto. i. aperto em̄ nō poterat ꝓpter assistentes. r Et ille ipe/rauit silentium. innuendo q̄ omnes exirēt: vt patet per litteram sequētem. s Verbum dei habeo ad te. q. d. oportet q̄ surgas ꝓpter reuerentiam x̄pi dñi. nec oportet ỉ aioth de mēdacio excusari: maxīe: qz illō mēdaciū nō fuit ꝓnitiosū ỉz magis officiosū: qz fuit ordiatū ad infectionē idolatre pessimi t tyrānide sup ꝓplūz dei. ꝓpter q̄ cōmēdat aioth: nō āt ꝓpter mēdaciū

pheticus qui gladio cōparatur qui in/ventre eoꝝ t in imis ꝓcordijs ambidextri doctoris disputationibus concluditur t vt veritat' eos assertione cō/cludens extinguat omnē prauī dogmatis t crasse intelligētie sensum qui se extollit contra spiritualem scientiā cbristi: vt hoc faciens t dimicās i verbo dei omnis ecclesie iudex fiat laudabilis aioth. Cui dicatur a domīo. Euge serue bone t fidel': quia supza pauca fuisti fidelis super multa te constituā.
a § Jnquissimo adipe strin. Aug⁹. Merito queritur quomodo fierit ex iis valde rex eglon t clauserunt adipes vulnus quando percussus est: ỉz intelligendū est ea locutione dictū (q̄ solent econtrario intelligi) sicut dicit lucus q̄ minime luceat: t abūdare q̄ non est t benedixit regi. i. maledixit: sic in libro regnoꝝ de nabaioth dictū est. Nam in ea interpretatione dictum q̄ nō fm lxx. sed ex hebreo est. ita inuenimus: erat aūt eglon crassus nimis.
b Tulerūt clauē. Aug⁹. Quō pueri regis eglon clauī aperuerūt: quod aioth clauī non clauserat. Aut si ille clauī clauserat: quomodo cū secuz nō tulerat? vt nec isti clauī aperire possent? Proinde aut alia clauis allata ē: aut tale genus clausure fuit q̄ sine clauī posset claudi: nec sine clauī aperiri. Hā fūt q̄dā tlia: sic ea q̄ verruduta dicūt. c Post hunc fuit. Adam. Exx. Semegar. i. ibi aduena. oēs em̄ homines dei aduene sunt in hoc mūdo. sicut ille qui dicebat: Jncola ego sum in terra apud te t peregrinus sicut omnes patres mei. hūc ergo semegar spūssanctus ibi incolam dicit. i. b: q̄ em̄ spiritui sancto q̄ in celis est ibi ē: nob ỏ ē. d Post hūc ꝛc. Aug⁹. Queritur quomodo post aioth pugnauerit sangar pro israel t eum saluasse dicit? sit. Non em̄ fuerat captinat⁹ vl iugo seruitutis innexus. Sed ita saluauit: non quia hostis nocuerit: sed ne permitteretur nocere: quem credendū est bello cepisse tentare: t huius victoria fuisse repulsū. e Qui ꝑcussit. Adaman. Semegar percussit allophilos i sexcentis viris in stinaꝝ l pede aratri. Aliud gen⁹ laudis in semegar video. Jste in aratro pugnat. aioth inquit in gladio: vicit tamen t hic t ꝓsternit allophilos. Potest ergo fieri vt ecclesie iudex non semp gladiū ꝓferat. i. non semp austeritate verbi t acumine correctionis vtať: sed imiteur agricolam: velut aratro sulcans animę no/stre terrā: t sepius clementi monitiōe rescindēs vt apter eā susciptēdis semi/nibus. Jnterficiūť etiam sic allophili: cū non argumentis t acumine contra aduersarios vtimur: sed agresti t simplici cōmonitione de animis audito/rum vitia propellimus. f Tu quoq; esto agricola anime tue. Utere aratro quo vtitur semegar. Sed cuz miseris manū i aratrum noli respicere retro: id est postq̄ tuleris crucem tuam: et secutus fueris christū: postq̄ sęclo renunciasti: t his que in seculo sunt: nolī requirere ea q̄. ꝓpter xp̄m reputasti vt stercora: quia si in hoc aratro manū habueris semp: vt ꝓficiens dicas: mihi āt absit gl'iari nisi i cruce dñi nr̄i. Cadēt a dextr' tuis mille: t. x. mil. ꝛc.

a § sermonē euangelicum vl ꝓpheticū
strā manū: t tulit sicāz de a
§ disputādo. s. vt extingueret oēs prauī dogmatis: t crasse intelligētie sęculo
dextro femore suo ifixitq; b
eā in vētrē eius tāvalide: c
vt capulus sequerēť ferrū in b
a vulnere: ac pinguissimo a
dipe stringerēť. Nec edu/rit gladiū: sed ita vt ꝑcussa/rat reliqt in corpore: sta- e
timq; p secreta nature alui sterc̄oza ꝓoruperunt. f
Aioth aūt clausis diligen- e
tissime hostijs cęnacli t ob f
firmatis sera per posticuz g
egressus est. Seruiq; regi h
ingressi: viderunt clausas
fores cęnacli: atq; dixerť:
Forsitan purgat aluuz in
estiuo cęnaculo. Expectā/tesq; diu donec erubesce/rēt: t videtes q̄ null⁹ ape/riret: tulerūt clauē: t apiētes inuenerūt dñm suū in
b tra iacētē mortuū. Aioth
aūt dū illi turbarenť effugit t ptransit locū idoloꝝ
vnde reuersus fuerat. Ce- i
nitq; in seyrath: t stati in/sonuit buccia i mōte effraim. Descēderūtq; cū eo fi/lij isrl ipo in frōte gradiente. Qui dixit ad eos: Seq/- k
mini me. Tradidit ei dñs
inimicos nros moabitas
in manus nostras. Descē/derūtq; post eū t occupauerūt vada iordānis q̄ trās
mittūt in moab: t non di
miserūt trāsire quēq;: sed
ꝑcusserūt moabitas i tpe
illo circit decez milia oēs
robustos t fortes viros.
Null⁹ eoꝝ euadere potuit. Subiuliatusq; ē moab in
die illo sub manu israel: t
a § Aug⁹. Duplicaro. s. tpe qō fuit me
morabile romanoꝝ sub rege pōpilio.
q̄uit trā octogita ānis a
c pūjs. Post hūc fuit sāgar l+
d filⁱ⁹ anath: q̄ ꝑcussit ỏ phi m
a § senarⁱ⁹ q̄ multiplicat⁹ ꝙuenit in sexcēt⁹ mūdū significat sex diēb⁹ cōsummatū. sexcēt⁹ ergo i aratro ille dicit ꝑcussisse cui per crucē christi crucifixus est mundus.
listijm sexcēt⁹ viros vomere. Et ipe quoq; defendit israel.

sicut Exo. j. cōmendant obstetrices eo q̄ saluauerūt pueros hebreoꝝ: nō aūt ꝓpter mēdacium qō dixerūt regi mēdaciter se excusantes.
a Et tulit sicā. i. gladiū. qui sic nominat' a sonitu quē facit qñ de vagina extrahit. b Ut capulus sequerēť ferrū. Capul⁹ ē manubriū sic factuz qō supeminet vagine: t vocatur gallice heuth. c Nec edūrit gladiū. rum quia rectus erat in adipe. rum quia festinauit fugere. d Aluī stercora ꝓruperunt. in his em̄ q̄ moriuntur violenter egestiones solent exire: sicut suspensi emittunt vrinā vel aliq̄ tale. e Aioth aūt clauī. dili. ostijs cēnaculi ne aliās itraret ad regē t inueniret ipm̄ mortuū donec eēt elōgatus. f Et obfirmatis sera. infra dicit q̄ seruī regis tulerūt clauē ad aperiendū ostiū. t ideo dicendum q̄ plures erant ibi claues: quarum vnā tm̄ aioth secum portauit. vel q̄ ostium sic erat factū q̄ per impulsiōnem claudebatur: sed non poterat aperiri sine clauē: sicut modo fit in pluribus ostijs. g Per posticū egressus est. Jn hebreo habeť: Porticū. que solet fieri i domibus magnatoꝝ. t videť littera nr̄a corrupta ꝓ scriptores ꝓpter similitudinē lr̄aꝝ. h Seruiq; regis ingressi. nō cenaculū in quo erat rex: vt patet i textu. sed porticū que erat ante a q̄ se aliquātulum elongauerat t post exitum aioth ibidē rediērunt: stantes ibi ꝓ aliq̄ spaciū temporis ꝓpter causam que exprimitur in textu. et patet littera. i Venitq; in seyrath: t statim. Hic consequenter describitur debellatio exercitus eglon: quia videntes ex insperato regē mortuum fugit mens t consiliū ab eis: vt de exercitu holofernis dicit Judith. xv. quando sciuerť eū mortuū. t ideo aioth potuit eos cū pauc' debellare. ideo dixit ad socios: k Sequimini me ꝛc. i. locum illū per quem homines poterant transire de terra promissionis in terram moab. eglon em̄ cū suo exercitu acceperat partem terre promissionis: vt patet ex supradictis: t ibi erat. cetera patent. l Post hunc fuit sangar. sub isto non legitur aliqua notabilis tribulatio: sed pacē facā sub aioth conseruauit: nec ꝓmisit philistęos eis dñari. ideo subditur:
m Qui percussit ꝛc. Jn hebreo habeť: stimulo bouis. iste videtur fuisse bō rustican⁹ t fort': fortitan de ligno in quo erat acule⁹ ad pūgēdū boues: fecit lanceam vel hastam ad pugnandū t aliquos alios induxit ad simile faciendū: q̄a non est verisimile q̄ ipse solus sexcentos viros interfecerit. t sic hic accipitur singulare ꝓ plurali: scilicet stimulo ꝓ stimulis: sicut frequent fit in sacra scriptura. vnde Exo. viij. Venit musca grauissima. i. multitudo muscarū. Ca. III

Moraliter. f Hi sūt gētes quas domin⁹ dereliquit vt eruditet in eis israelem. f. in exercitio prelij: per quas spiritualiter intelligūtur ea que nos impugnant de peccatis t resistendo viriliter in spiritualibus prelijs erudimur. a † Quinq; satrapas philistinoꝝ. per quos intelligūtur quinq; sensus exteriores nos ad vitia impellētes. Trenoꝝ. iij. Oculus meus depredatus est animam meā: t sicut ē de visu ita est de alijs sensibus: ꝓpter q̄ dicit Hiere. ix. Ingressa ē mors p fenestras meas. b † Omnēq; chananeū. q̄ i terpretať cōmutatus. ꝓpter quod signat mūdū in cōtinua mutatiōe positū: cui⁹ concupiscentia nos ꝛpugnat. † Et sidoniū. qui interpretatur venator. ideo signat carnis insultū q̄ ꝓtinue sibi delectabilia venať. Job. xxix. Circumspicit montes pascue sue t virentia queq; ꝙquirit.
† Atq; eueum. qui interpretatur ferus vl pessimus. ideo signat diabolū de quo dr. j. Pet. v. Aduersari⁹ vester diabol⁹ tanq̄ leo rugiēs circuit querēs quē devorez: cui resistite fortes in fide: p talē em̄ resistētiā acq̄rūt fideles glīe corōnā. ij. Thi. ij. Nō coronabit nisi q̄ legitime certauerit.

Adideruntq filij rē. Quasi pro pecca/ tis populi dux bonus obijt: peccatoribus autē indignis auferetur homo dei. Sed dicit aliquis: Quādo ecclesia dei sine iudice est? si prior discesserit alter adhibetur: non semper princeps populi ecclesie iudex per dei arbitrium datur: sed vt merita nostra deposcunt.

Si mali sunt actus nostri ⁊ operamur mala in conspectu domini: dantur nobis principes ſm cor nostrum. Vñ: Fecerunt sibi regem sed non per me: ⁊ principem: ⁊ non per consiliū meū. hoc dictum videtur de saule quem ipse dominus elegerat ⁊ regem fieri iusserat. Sz quia non ſm dei voluntatē: sed ſz peccatoris populi meritū fuerat electus: negat eum sua voluntate vel cōsilio cōstitutū. Sic in ecclesia p meritis populi: aut verbo aut opere potens a deo tribuitur rector: aut si malū faciat populus in conspectu domini: talis ecclesie iudex datur sub quo famē verbi dei ⁊ sitim populus patiatur: ⁊ non famē panis aut sitim aque: sed audiendi verbum dei. Ira ergo aganus ⁊ ozem⁹ ne hac fame ⁊ siti indignatione dei condēnemur: ne auferaꝫ a nobis q̄ nos verbo dei ⁊ opere instruat. Si enim malū fecerimus in conspectu domini moziek nobis aioth: ⁊ auferet semegar: ⁊ obscurabitur laus nostra: ⁊ trademur in manus iabin regis chanaan: qui intꝫpretatur sensus vel prudentia. Si ergo non prohauerimus deū habere in noticia tradet nos deus in reprobū sensum: repletos iniquitate: nequitia: fornicatione: auaricia ⁊c. Videres qui sunt ⁊ quales sunt qui traduntur in reprobum sēsum: ⁊ iabin principi chananeorū. b In manus iabin regis. Adaman. Princeps militie iabin erat sysara: qui interpretatur visio equi. Iste ei est animalis non spiritualis: ⁊ non videt nisi ea que animalis sunt. Ipsa est ei visio: ipse est ei semper intuitus. et ideo semper aīalis homo: qui ſm carnem natus est persequitur euz qui ſm spiritū: donec animalis intelligat ⁊ examinet omnia: ⁊ intelligat vnde sibi sit auxilium deposcendū: ⁊ clamet ad dominuz: donec illi anime q̄ clamauerit ad dominū suscitet prheria: quā debora significat: ⁊ ſm prophetie gratiā ⁊ intelligentiam: vel ecclesie populus gubernetur: vl cuiuscq; anime sensus.

c Erat autē. Adaman. Scōz apostolum Omnis scriptura diuinit⁹ inspirata vtilis est ad docendum: ad increpandum ad doctrinā que est ad iusticiam. Queritur ergo quid habet ista scriptura q̄ diuinitus est inspirata doctrine vel increpationis vel discipline? Quid enī confert si legamus q̄ debora mulier prheticca vroz lapidoth iudicabat israel ⁊c. Primo ergo hoc ipm q̄ cū plurimi iudices in israel fuerant de nullo dicitur: quia prheta fuerit sicut debora mulier: Prestat ī hoc cōsolationē muliebri seruili ne p ſir mitate desperet se prhetiam posse suscipere: sed credat quia confert hanc gratiā mentis puritas non sexus diuersitas.

d Debora. Apis vel loquela que prhetiaz significat: que suaues celestis doctrine fauos: ⁊ dulcia diuini eloquij mella conponit. Unde: O dulcia faucibus meis eloquia tua: super mel ⁊ fauū oz meo. ⁊ alibi: Iudicia dñi dicit prheta pciosa esse sup aurū ⁊ lapidē preciosū ntimis: ⁊ dulciora sup mel ⁊ fauum c Et sedebat sup pal. Adamā. Vide in quibus locis sedet prhetia inter excelsa. s. ⁊ domū dei. Nihil humile vl vile erga prheticca sedē reperiri pōt. Sic salomō dic̄ q̄ō in alt⁹. s. portis ciuitatū assistat: vl in muroz menib⁹ habitet vel in altis turribus libere agat. Inter domū dei ⁊ excelsa dz habitare. Nō enī docet q̄ sup terrā sūt q̄rere: ſ q̄ in cel⁹ vbi xp̄s ē in dextra dei sedens. Illuc nos hortat ascēdere: illuc discipulos suos mollit mouere prhetia. a Si venis. Aug⁹. Quid ē q̄d respondēs barach delboze ait: Si ibis mecū ibo: ⁊ si nō ieris mecū nō ibo: q̄si nescio dic̄ in quo psperat angelū dom⁹ mecū. Quasi a prhetissa die audire ū potuerit: nec illa die rndit: sz prexit cū illo. ⁊ q̄d est q̄d psperat angelū dñs mecū? an ꝺ demōstratū est: q: ⁊ angelo⁹ act⁹ psperant. i. adiuuant a dño vt feliciter cedāt. an locutiōis est? psperat angelū mecū. i. facit mecū pspera p ā angelū.

Adam. Nō ascēdā nisi tu ascenderis mecū: vides quō illis porib⁹ prhetia detulit eloquia dei: ⁊ illis dicit data esse p̄cepta vt ascēdāt in montē ſ excusāt ⁊ dicūt. Nō ascēdā nisi tu ascēderis mecū: ⁊ de excusatione q̄dē vez est: de pmissiōe falsū. Nō ei ascēdūt in mōtē dñi. Quod aūt pollicent se ascēdere cū prheta falsum est. Nō em̄ secuti sunt prhetiam: vt crederēt xp̄o: de quo oīs prheta ē. Dic̄ ergo ei delboza: Jbo tecū: sed nō erit p̄ matus in hac vice tuus. In manu mulieris tradet dñs sysarā rē. aptē ostēdit: q: nō erat apd populū illū primat⁹: nec vi ctozie palma: sed in manu mulier⁹ cui nomen iabel traditur sysara. b Egressa igitur iabel ī occur. Adamā. Jabel mulier alienigena eccliam significat: que ex alienis gentibus congregata est. Interpretatur em̄ iabel ascensio: q: nō est alia ascensio ad celū: nisi per ecclesiā mlitfor mis sapientie dei. Ipsa ergo dū a corporalibus ad spiritualia: ⁊ a terrenis ascēdit ad celestia iterficit sysarā: qui carnalium vitiorum ⁊ animalis dominis formam tenet. Quia sysara visio equi intꝫpretatur. de quo dicit: Nolite fieri sicut equus ⁊ mulus quibus nō est intellect⁹. Palo ergo eū interficit: id est ligni crucis acumie ⁊ virtute ⁊ bene maxillas ei⁹ palo transfuerberasse dicitur. Os enī q̄d de carnalibus loquebetur: ⁊ doctrina q̄ carnis gloziam preferebat: que in delitiis ⁊ voluptate viuendum. sapientib⁹ seculi persuadebat: ⁊ luxurie adulatiōe deceperat ligno crucis confodit: quia vitā quā philosophia latā ⁊ spaciosā p̄dicauerat voluptatis: hāc christus artam et angustam nobis salutis viam ostendit. Sic ergo iabel: id est ecclesia vitioz⁹ principem sysarā tectū pellibus: id est membrozum mortificatione sopitum eterno tradidit somno. c Da mihi obsecro. Adamā. Sysara aquā petijt. iabel vero lac tribuit. Lactis cibus dicitur in scripturis sactis doctria: q̄ icipiētib⁹ velut paulis tradit. Nō em̄ statz discipul⁹ p̄funda ⁊ secretiora tradēda sūt sacramenta: ſ mozū correctio ⁊ discipline emendatio: religiose cōuersatiōis: ⁊ simplic⁹ fidei p̄ma elemēta ꝺ est eccle lac. ꝺ icipiētiuz paulox⁹ p̄ma elementa. Sed iste cib⁹ bis q̄ ad bonū tēdūt vitā tribuit ⁊ salutem: his vero quibus cōtraria placent: q̄bus luxuria: libido: auaricia ⁊ omnis impietas cordi ē necē. Ex eisdē q̄ cib⁹ alūt bōi: suffocāt mali: ⁊ vbi pisi vita: ibi pisc⁹ mors. Sic vinū sanos iuuat: ⁊ cor bōis sani dūtarat letificat: febricit⁹ xo pnitiē parit. Sic itelligēdū ē sysarā aīalē boīez: ⁊ vitioz⁹ pncipē p doctrinā eccle que ñ ex fide suscepit erticū. d Que aquit. Adam. Unaquecq; aīa ꝺ lacte cuāgelico ⁊ aplico sysaram in se sopiat ⁊ extinguat. Si em̄ per hoc quis edoctus mortificauerit mēbra sua que sunt sup terrā. aua/

ritia. fornicatione. immūdicia. libidinē. cupiditatē. ydolorū seruitutē. ira. indignationē. furorē. rixas. blasphemias. odia. homicidia. ebrietates. luxurias. et his similia. Hec ⁊ alia huiusmodi mortificata sopita ⁊ extincta sunt. Ecce quō cōmendat scriptura agere deū in cordi/ decē milia pugnatoz cuz eo. Sperterruit

a ſ Aug⁹. Ecce quō cōmendat scriptura agere deū in cordibus hominum vt per exitū rebus que constituit. Pauefecit enim sysaram vt traderet eum.

q̄s dñs sysaraz ⁊ omnes currus eius: vniuersamq; multitudinē in ore gladij ad cōspectū barach intantū vt sysara de curru desiliens: pedibus fugeret: ⁊ barach pse/queretur fugientes currus et exercitum vsq; ad aroseth gentiū: ⁊ omnis hostium multitudo vsq; ad iternitionē caderet. Sysara aūt fugiens puenit ad tentoziuz iabel vxoris aber cynei. Erat autem pax inter iabin regem asoz: ⁊ domū aber cynei.

a ſ mulier alienigena q̄ prius cū eo amicitie fedus habuerat

b Egressa igitur iabel in occursū sysarę: dixit ad eū: Intra ad me domine mi: ne timeas. Qui ingressus tabernaculum ei⁹:

ſ Lxx. pellibus.

c ⁊ opertus ab ea pallio: dixit ad eam: Da mihi obsecro pauluz aque: q: sitio valde. Que aperuit vtrē lactis ⁊ dedit ei bibere: et operuit illū: Dixitq; sysara ad eā: Sta ate hostiū tabernaculi: ⁊ cū venerit aliq̄s interrogās te ⁊ dicēs: Nūqd hic est aliq̄s: rñdeb: Null⁹ ē. Tulit itaq; iabel vxor

a ſ moralis doctrine q̄ cōuenit paruulis.

d de. Que aperuit vtrē lactis ⁊ dedit ei bibere: et operuit illū: Dixitq; sysara ad eā: Sta ate hostiū tabernaculi: ⁊ cū venerit aliq̄s interrogās te ⁊ dicēs: Nūqd hic est aliq̄s: rñdeb: Null⁹ ē. Tulit itaq; iabel vxor

a ſ animalis homo.

aber clauū tabernacli assumēs pic⁹ ⁊ malleū manu aptauit. ⁊ ingressus est ad eū: ⁊ percussit clauū in tempora eius: ⁊ perforauit vsq; ad terrā. Ille dormiens ⁊ quasi grauissimo sopore depressus: defecit ⁊ mortuus est. Que apparente barach persequente fugientem: egressa est ei obuiam: ⁊ ait ei: Ostendam tibi virum quē quaris. Cumq; intrasset ad eā: vidit mortuum sysaram: ⁊ clauum in tempore eius. Humiliauit ergo deus in die illa iabin regem chanaan coram filijs israel. Et manus eorum semper ingrauescebat: ⁊ opprimebat iabin regem chanaan: donec penitus deleret eum.

Cap. V.

Cantauit autem debora ⁊ barach filius abinoem die illa: dicentes: Quia ultores extiterunt israel in reuelando: ⁊ populus sponte se obtulit ad prelium: benedicite dño. Audite reges: auribus percipite principes: ego dño placebo: ego cantabo dño deo meo israel. Domine cū exires de seir: ⁊ pgeres de regione edom: terra mota est: celum etiam ⁊ nubes distillauerunt aquas. Montes ingressi sunt a facie dñi: ⁊ mons sinai a facie dñi dei israel. In diebus samgar filij anath: in diebus iahel cessauerunt semite: ⁊ qui ambulabant per viam: ibant per deuia. Cessauerunt fortes in israel: ⁊ steterunt donec surgeret debora: donec surgeret mater in israel. Elegit deus nouos bellatores: tunc portę hostium bellatorum: nec scutum apparuit ⁊ hasta in quadraginta milibus israel. Cor meum dilectum est principibus israel: qui sponte obtulerunt se populo. Benedicite dño. Qui ascenditis super nitentem asinam: ⁊ sedetis pretiosis stratis: ⁊ ambulatis in via: narrate. Vox sagittantium inter hydrias: ibi laudent iustitias dñi: iustitias fortitudinis eius in israel. Tunc descendit ad portas populus dñi. Surge surge debora: surge surge: loquere canticum. Surge barach: ⁊ tolle captiuos tuos fili abinoem. Tunc derelictus est reliquus populus: ⁊ dñs mihi dominatus est in fortibus. De ephraim radix eorum in amalech: post te beniamin in populis tuis. De machir principes descenderunt: ⁊ de zabulon qui regunt virgam principatus. Principes quoque isachar cum debora: ⁊ imitator barach in campestribus pedibus eius. In diuisionibus rubenitarum magna exquisitiones cordium. Quare habitasti inter duos terminos: vt audires sibilos gregum tuorum? In diuisionibus rubenitarum magna exquisitiones cordium. Galaad trans iordanem requieuit: ⁊ dan quare incolit naues? Aser habitauit in litore maris: ⁊ in portubus suis requieuit. Zabulon populus qui obtulit animam suam ad mortem: ⁊ nephthalim super excelsa agri. Venerunt reges ⁊ pugnauerunt: tunc pugnauerunt reges chanaan in thanach iuxta aquas mageddo: ⁊ prędam argenti non tulerunt. De celo dimicatum est contra eos: stelle manentes in ordine ⁊ cursu suo pugnauerunt contra sysaram. Torrens cadumim torrens kyson: conculcabit in eo anima mea robustos. Tunc ruerunt ungule equorum: fugam fecerunt fortes eorum. Maledicite terre meroz: dixit angelus dñi: maledicite habitatoribus eius: quia non venerunt in auxilium dñi: in auxilium dñi in fortibus. Benedicta inter mulieres iahel uxor aber cynei: benedicta inter mulieres in tabernaculo sua. Aquam petenti lac dedit: ⁊ butyrum in phialam optimatum obtulit. Manum suam ad clauum misit: ⁊ dextram ad fabrorum malleum: ⁊ percussit sysaram: confodit ⁊ perforauit tempora eius. Inter pedes eius concidit: cecidit: dormiuit: ⁊ requieuit. Inter pedes eius concidit: cecidit: ubi concidit: ibi inuolutus est. Per fenestram prospexit ⁊ ululauit mater sysare: ⁊ per cancellos: quare tardauit adductus eius? quare posteriores rote ⁊ ungule equorum? Sapientissime ancille respondebant ei: ⁊ ipsa respondebat sibi: Nunquid non inuenerunt ⁊ diuidunt prędam? Puella ⁊ duo vasa unicuique militum: ⁊ sysare diuersa ornamenta vestium: ⁊ vasa varia in collo. Sic pereant omnes inimici tui dñe: ⁊ qui diligunt eum sicut sol oritur in fortitudine sua. Et quieuit terra quadraginta annis.

Cap. VI.

Fecerunt autem filij israel malum in conspectu dñi: ⁊ tradidit eos in manibus madian septem annis. Et prevalens contra eos manus madian: fecerunt sibi filij israel latibula in montibus ⁊ speluncas ⁊ munitiones. Cumq; sevisset israel: ascendebant madianite ⁊ amalech ⁊ filij orientis: ⁊ ascendebant contra eum. Et castrametati per singula loca vastabant omnia germina terre usque ingressum gazę: ⁊ non dimittebant ullam substantiam per israel: oues ⁊ boues ⁊ asinos. Ascendebant enim cum gregibus ⁊ tentoriis suis: ⁊ quasi locuste multitudine sua operiebant terram: ⁊ innumerabilis erat numerus hominum ⁊ camelorum: ⁊ ingrediebantur terram meam ut vastarent eam. Et attenuatus est israel nimis a facie madian: ⁊ clamauerunt filij israel ad dominum. Cumq; clamassent filij israel ad dominum propter madian: misit dominus virum prophetam ad filios israel: ⁊ dixit ad eos: Hec dicit dominus deus israel: Ego eduxi vos de egypto: ⁊ eduxi vos de domo seruitutis: ⁊ liberaui vos de manu egyptiorum ⁊ de manu omnium qui affligebant vos: ⁊ eiecit eos coram vobis: ⁊ dedi vobis terram eorum: ⁊ dixi ego vobis: Ego dominus deus vester: ne timueritis deos amorreorum in quorum terra habitatis. Et non audistis vocem meam. Venit autem angelus dñi: ⁊ sedit sub terebinto que erat in ephra: ⁊ pertinebat ad ioas patrem familias de familia abiezer. Et gedeon filius eius excutiebat triticum in torculari: ut fugeret madianitas. Et apparuit ei angelus dñi: ⁊ dixit ei: Dominus tecum virorum fortissime. Et dixit ei gedeon: Obsecro domine mi: si dominus nobiscum est: cur apprehenderunt nos hec omnia? ⁊ ubi sunt mirabilia eius que narrauerunt patres nostri dicentes: De egypto eduxit nos dominus? nunc autem dereliquit nos dominus: ⁊ tradidit nos in manibus madian. Et respexit ad eum dominus: ⁊ dixit: Vade in hac fortitudine tua: ⁊ liberabis israel de manu madian: nonne ego mitto te? Et dixit ei: Obsecro domine mi: in quo liberabo israel? ecce familia mea infima est in manasse: ⁊ ego minimus in domo patris mei. Dixitq; ei dominus: Ego ero tecum: percutiesq; madianitas quasi virum unum. Et ait ei gedeon: Si inueni gratiam coram te: fac mihi signum ut sciam quia tu es qui loqueris mecum. Ne recedas hinc: donec reuertar ad te: ⁊ proferam munera mea ⁊ ponam coram te. Et ait: Ego manebo donec reuertaris. Et ingressus gedeon coxit hedum ⁊ de farinę modio azimos panes: carnes posuit in canistro: ⁊ ius carnium in ollula: ⁊ attulit subtus terebinthum: ⁊ obtulit. Et dixit ei angelus dei: Tolle carnes ⁊ azimos panes: ⁊ pone super petram hanc: ⁊ ius carnium effunde. Quod cum fecisset: extendit angelus dñi extremum baculum quem tenebat in manu: ⁊ tetigit carnes ⁊ azimos panes: ⁊ ascendit ignis de petra ⁊ consumpsit carnes ⁊ panes azimos. Angelus autem dñi evanuit ab oculis eius. Videns autem gedeon angelum dñi: dixit: Heu heu domine deus: quia propterea vidi angelum dñi facie ad faciem. Dixitq; ei dominus: Pax tibi: ne timeas: non morieris. Edificauit ergo ibi gedeon altare domino: ⁊ vocauit nomen eius: dominus pax. Usque hodie adhuc pendet in ephra patris familias de familia abiezer. Et factum est in nocte illa: dixit dominus ad eum: Tolle vitulum patris tui: ⁊ alterum vitulum septennem: ⁊ destrue aram baal que est patris tui: ⁊ nemus quod circa eam est succide. Et edifica altare domino deo tuo in vertice petre istius in quo ante sedisti: ⁊ tollens alterum vitulum offeres holocaustum in ligno nemoris quod succideris. Tulit ergo gedeon decem viros de seruis suis: ⁊ fecit sicut locutus est ei dominus. Timens autem domum patris sui ⁊ homines ciuitatis: ne hoc videntes interficerent eum: fecit nocte. Cumq; surrexissent mane homines ciuitatis: apparuit ara baal destructa: ⁊ nemus quod circa eam erat succisum: ⁊ vitulus alter impositus super altare quod edificatum est. Dixerunt ergo ad alterutrum: Quis hoc fecit? Cumq; diligenter inquirerent ⁊ perscrutarentur: dixerunt: Gedeon filius ioas fecit hoc. Dixerunt ergo homines ciuitatis ad ioas: Educ filium tuum ut moriatur: destruxit enim aram baal: ⁊ succidit nemus quod circa eam erat. Qui respondens dixit omni turbe stanti contra se: Numquid vos defendetis baal? aut vos saluum facietis eum? Si deus est: ipse ulciscatur de eo qui destruxit aram eius. Eo die vocauerunt eum ierobaal: dicentes: Ulciscatur in eo baal: quia destruxit aram eius. Omnes autem madianite ⁊ amalech ⁊ filij orientis congregati sunt pariter: ⁊ transeuntes iordanem castrametati sunt in ualle iezrahel. Igitur spiritus dñi indutus est gedeon: ⁊ clangente buccina conuocauit domum abiezer ut sequeretur eum. Misitq; nuncios in uniuersum manasse: qui ⁊ ipse conuocata est ut sequeretur eum. Misitq; nuncios in aser ⁊ zabulon ⁊ nephthalim: ⁊ ascenderunt in occursum eius. Dixit autem gedeon deo: Si saluum facis per manum meam israel: sicut locutus es: ecce ego ponam vellus lane in area: si ros in vellere solo fuerit: ⁊ in omni terra siccitas: sciam quia per manum meam saluum facies israel: sicut locutus es. Factum est ita. Et cum de nocte surrexisset: ⁊ uellus expressisset: implens rore phialam aquę: dixit gedeon deo: Ne irascatur furor tuus contra me: si adhuc semel temptauero. Obsecro ut experiar in uellere: ⁊ in omni terra ros sit. Fecit deus nocte illa: ⁊ siccitas fuit in uellere solo: ⁊ in omni terra ros fuit.

Cap. VII.

Igitur ierobaal qui ⁊ gedeon: mane consurgens ⁊ omnis populus qui erat cum eo: castrametati sunt iuxta fontem harad: castra autem madian erant ex aduerso ad aquilonem in ualle contra collem more. Dixit autem dominus ad gedeon: Multus est populus qui tecum est: non tradam madian in manibus eius: ne forte glorietur israel contra me ⁊ dicat: Manus mea saluauit me. Clama ergo in auribus populi ⁊ dic: Quicunq; timidus ⁊ formidolosus est: reuertatur ⁊ auolet de monte galaad. Reuersi sunt ergo de populo uiginti duo milia: ⁊ remanserunt decem milia. Dixit autem dominus ad gedeon: Adhuc populus multus est: adduc eos ad aquas: ⁊ ibi probabo eos tibi. Et de quo dixero tibi: iste vadat tecum: ipse vadat tecum. Omnis autem quem dixero tibi: non vadat tecum: non vadat. Adduxit ergo populum ad aquas: ⁊ dixit dominus ad gedeon: Omnis qui lingua lambet aquam de flumine sicut lambere solet canis: separabis eum seorsum. Omnis autem qui curvato genu biberit: ⁊ ad os suum manum applicuerit: ⁊ ipse separetur. Fuit ergo numerus eorum qui lambendo manum ori suo aquam hauserunt: trecenti viri. Omnis autem populus qui reliquus fuerat: curvato genu hauriebat aquam. Dixitq; dominus ad gedeon: In trecentis hominibus qui lambendo hauserunt aquam: saluabo vos ⁊ tradam madianitas in manibus tuis. Omnis autem populus reuertatur in locum suum. Tulerunt ergo cibaria populi ⁊ tubas in manibus suis: ⁊ omnes viros israel misit unumquemque in tabernaculum suum: trecentis autem viris qui hauserant aquam: ⁊ castra madian erant subter in ualle. Dixit autem dominus ad gedeon: In tribus centuriis percutiam inimicos:

ricia fornicatione ⁊ huiusmodi: sysaram in
scipso videbitur peminsse: vt hec nō modo in
persona ecclie consummari: sed etiam in ani
ma sua ostendat q̄s ꝑfecte ipleri. Quia ꝙ sysaraz
incepit insectari ꝑplus prior: ꝙ iterempt⁹ ē a
mulier etc. id est gentiū
ecclesia: ⁊ in manu ei⁹
data est victoria pal
ma: in consummatio
ne omniū. i. in fine sę
culi ēticum etiā dño
cātabit ꝙ delbora: i q̄
ꝑmat⁹ dabit iabel .i.
ecclie gentiū: nec ta
mē delbore laus sile
bit: ꝙ vnū ꝑmis ⁊ no
uissimū victorie ꝑmiū
dabit. a Egressa,
q̄s iabel in occursum
eius. dixit ei: Veni et
ostendam tibi: Ada.
manu⁹. Occurrit ia
bel. i. ecclia priori po
pulo insectāti sysarā.
Insectabat enī isrl le
gē iusticie: ꝙ in legem
iusticie ñ puenit. Oc
currit ꝙ ecclia etiā ipi
ostēdēs op⁹ suū ⁊ vi
ctoriā cōsumatā: ⁊ in
societatē ꝑstrati ho
stis inuitat: q̄ cū ple
nitudo gētiū itroierit
tūc ois isrl salu⁹ fiet.
Fit ꝙ primat⁹ in mā
mulieris alienigene ñ
tū excluditur etiā ba
rach a cōsortio glie q̄
prior q̄dē ceperat: sed
nouissim⁹ pūcit ad fi
dē. Immo dū ille per
uenit: iabel alienige,
na ꝑtereūtē q̄dammo
do victoriā rapit. Ea
dem forma ꝑcessit in esau ⁊ iacob: dum enim
esau sequeretur agrestia ⁊ mozaretur in sal
tibus: ꝓueniens iacob et mulieris matris
consilio compositos patri offerēs cibos bñ
dictionē ꝑmar⁹ accepit. In euāgelio q̄z pgē
te dño ad filiā ꝓncipis synagoge suscitādā:
ꝓueniēs mulier sāguinaria fideli tactu prior
consequitur sanitatem.

Capitulum: V.

Ecinerūtq; delbora. Adam. Si me
minerim⁹ q̄ in supioz⁹ dicta sūt q̄d
significet delbora: q̄d barach: q̄d itē
iabel: q̄ aduersariū sola deiecit: q̄d ve sysara
q̄ a muliere alienigena ligni virtute ꝑstrat⁹
ē: intelligim⁹ bē oia sacramēta eē: q̄ i nouissi
mis tpib⁹ p ecclīam cōsūmenē: ⁊ in b̄ ēticō
velut epinichiā. i. laudē eē descriptā victorie
illi⁹. s. tpis: q̄ nouissim⁹ ilmic⁹ ꝺstruet mozs.
Tūc ei exultabit delbora. i. illustrabit ꝓphe
tie glia: q̄z que prędixit implebuntur: tunc
iabel: id est ecclesia hostem communē omni
um superabit: ⁊ cuz plenitudo gentium in
troierit. barach: id est reliquus israel saluus
fiet ⁊ in societatez victorie recipietur. Tūc si
digni fuerimus cantabimus canticuz istud:
refertum mysticis et ꝓpheticis sacramen
tis. Idem. Inciendo principes in isra
el in voluntatibus populi benedicite domi
num ⁊c. Benedicitio inquit qua benedicim⁹
dominum fit in exordio principum in israel.
deinde in voluntatibus populi. verbi gra
tia. Cū ꝓmū vēim⁹ ad cultū dei: ⁊ initū do
ctrine celestī accipim⁹ a ꝓncipib⁹ isrl b̄ iitia.

leū: ⁊ ingressa abscōdite ⁊ cum si a
§ Lxx. maxillam.
lentio: pōsuit supra tipus capitl b
eius clauū: pcussūq; malleo de
fixit in cerebrū vsq; ad terrā: qui c
sopozē: mozti socians defecit et
a § qui prior sequi ceperat.
mozt⁹ ē. Et ecce bārach sequēs
a § ecclesia de gētib⁹ que pre
sysarā vēiebat: egressaq; iabel ī cesserunt victoriam ꝑpuerat.
occursū eius: dixit ei: Vēi ⁊ ostē
a § Mora nō esse cōsequens cum
dam tibi viruz quē queris. Qui scriptura dic virū irrare ad aliquā: nullā
cū ea mꝛe⁹ sic q̄uis ira soleat loqui. hic § ꝓprie
dicta est: intrauit ad eā. t. in domū eius.
cū intrasset ad eā: vidit sysarā ia
centē mozt⁹ū ⁊ clauū infixū i ti
pore eius. Humiliauit ergo de⁹
in die illo iabin regē chanaā co
ram filijs israel: q̄ crescebāt quot
tidie fortī manu oppzimebāt ia
bin regem chanaan donec dele
rent eum.

La. V.

a § laudē victorie.
b § q̄ supandū sysarā ꝑcinerat.
Ecinerunt q; delbora ⁊ b

rnerūt. Tū q̄z exercit⁹ ei⁹ fuit magis ꝑstrat⁹ ictib⁹ fulguris ⁊ lapidib⁹ grādis
deo ꝓ filijs israel dimicāte q̄s bellato⁹ q̄ gladijs: ⁊ ideo ipm interficiēdo confor
miter egit volūtati diuine: ⁊ fortitā instinctu speciali diuino sicut ⁊ delbora ꝑ
dixerat spū ꝓphetie. Ad ꝓmū in cōtrariū posset dici q̄ fortitan pax illa erat
hoc q̄ aber soluebat iabin tributū excessiuū: vt sic ñ ꝑderet totū q̄d habebat:
sic a tali iiusta exactiōe licite poterat se ꝑ se ⁊ suos liberare occurrēte facultate.
Nec etiā in littera habet q̄ fuerit ibi fed⁹ amicitie inē eos ꝓtractū vl pactū al
q̄d aliquo iuramento firmatū: sed tm̄ q̄ pax erat inē iabin ⁊ domū aber: q̄d ꝑ
tuit fieri modo iniusto ꝑdicto. Itē dato q̄ fuissēt ibi fedus vl pactū sub iura
to: tm̄ nō tenebat observare. vt videt: q̄z in talib⁹ federib⁹ ⁊ pactis mulieres n
vocāt: sed tm̄ viri. vnde aūt nō semp tenet̄ ꝙuare pacta ⁊ iuramēta viri sui.
scom̄ patet responsio ex ꝑdictis in q̄stiōe. La. III

Mozaliter. Addidert filij. Seq̄t: et Erat aūt delbora ꝓphetes ⁊c.
ficat bonus ꝓnceps vel ꝑlat⁹. Apis ei habet aculeū pungētē ⁊ facit mel consi
lās. ⁊ in bono prelato vl ꝓncipe debet esse rigoz iusticie ⁊ dulcoz misericordie
Grego. in pastorali. Inesse bonis rectoz⁹ debet iuste consulēs misericordia:
ple seuiens disciplia: ne iusticia sit nimis aspera et pietas sit remissa. sit igitur
amoz sed non emolliēs. sit rigoz sed nō exasperans. sit zelus sed nō ūmoderat
seuiēs. sit pietas sed nō plusq̄ expedit parcēs. Talis aūt ꝓnceps vel ꝑlat⁹ vo
cat viros aptos ad pugnandū contra sysarā. i. contra diabolū. q̄ sysara inter
ꝓetat exclusio gaudij. diabol⁹ aūt nitit excludere fideles a gaudijs paradisi.
Homies aūt ad pugnādū apti cōtra diabolū: sūt boies vite laudabil⁹ ⁊ doctri
ne ⁊ zelatores iusticie. q̄z tales pūt efficacit̄ ꝑdicare ⁊ sana consilia dare ⁊ vicia
punire: ꝓpter q̄d significant⁹ ꝑ barach ꝙ fulgoz inꝓtetat⁹ vl cozuscatio quā se
quit tonitrū. ⁊ ideo signat fulgozē bone vite: ⁊ sonū sane doctrine. Simili
barach significant⁹ boies q̄ sūt discreti ⁊ iusti: eo q̄ fulgēt industria naturali ⁊
nāt tētia indiciali: ꝓt q̄ sūt ad pugnādū ꝺtra iiusticiā valde apti. Licet
in manib⁹ barach tradit⁹ fuerit sysara debellād⁹: nō tm̄ ꝑ eū totalit̄ cōterēd⁹ ꝑ
ꝑ fuit reseruatū femie sez ipi iabel: vt dicit in textu. q̄ cū clauo ⁊ martello cōtr
uit caput ei⁹. ideo ꝑ ipam figurata fuit virgo maria ꝺ qua scribit Hes. ij. Ipa
cōteret caput tuū: q̄ ibidē dicitur diabolo: eo q̄ cōtritio demonis qua
per serpentem ⁊ sysaram significatur fuit beate virgini reseruata.
Ecinerūt q; delbora ⁊ barach filij abinoem. Postq̄ descripta est La. V
hostiū debellatio.

capiēda sūt: ꝓncipes ār israel. i. ꝓli chri
stiani: angelos accipiēdos puto. de q̄b⁹
dicit: Angeli eoz semp videt faciē patrī
q̄ i cel ē. xbi gra. Si eat q̄s puer ad scho
lā a magistro q̄si discipul⁹ suscipit: ꝙ si sta
tim ab ipo discēdi sumit exordiū: ꝙ cū ab
eo ꝓma tm̄ elementa suscepit: tradit alijs
erudiēd⁹: q̄si scholes ipius ꝓncipib⁹: vt cū
ab illis ḡtū in ipis ē fuerit edoctus tan
dē ipsius doctoris pfectioza p̄cepta suscī
piat. Institutionū ergo nostraz initia re
petēs, ꝓphetia dicit: q̄ cū a ꝓncipio cepe
rint ꝓncipes operari in nobis: deīde nos
volūtate ⁊ ꝓposito, ꝑsequamur: ⁊ aucti
, pfectibus iā ad benedicēdū ipm deū ve
niam⁹. In incipiēdo inquit: principes in
israel. Initia sūt que inuiari a principib⁹
dicunt. Post hec iam volūtate, ꝓpia: et
, ꝓposito nitendum est vt benedicere do
minum mereamur. populus enī israel cū
inciperet exire de egypto ⁊ transire ma
re rubrum: nihil ipsius propio laboze: ꝙ
totū p principes: id est per angelos age
batur. Unde: vos tacebit⁹ ⁊ dñs pugna
bit pro vobis. Gastator angel⁹, p eis pu
gnauit: qui egyptiozum primogenita in
teremit. Israelitarū nec pecus mutire fe
cit. Non aūt expectandū est semp: vt an
geli pugnent pro nobis: sed in principio
tm̄ ab his principib⁹ iuuamur: sed proce
su tēpoz⁹ opozet nosipsos etiaz armatos
exire ad ꝓelium. Ante enī q̄s bella disca
mus: anteq̄ pugnaī domini pugnare me
ditemur: a principibus angelis subleua
mur: anteq̄ panis celestis annonā conse
quamur: ⁊ agni immaculati carnibus sa
tiemur. anteq̄ vere vitis q̄ ascēdit de ra
dice david sanguine inebriemur dñ par
uuli sumus ⁊ lacte alimur: vt initio ꝙ chri
sti ꝑmonē teneamus tanq̄ puuli sub pzo
curatoribus ⁊ actoribus angelis agim⁹.
Postea vero dicit nobis: Induite vos
armaturam dei: vt possit⁹ stare aduersus
insidias diaboli. Nō patit nos vltra apo
stolus sub alis lactātiū latitare. Inuitat
nos ad certaminū cāpos. Uides quō oīa
p ordinē fiūt in ꝓlo dei: in icipiēdo prin
cipes iuuāt. Cū adiut⁹ fuer⁹ ab eis ⁊ eru
dit⁹ iā tribuīpse spōte: que didicisti a ꝓnci
pibus gere. Recte em̄ decoctis principi
is depositisq; rudimentis cōmittitur nr̄e
voluntati: vt vel laus merito sit nostra q̄
si nostra virtute quesita: vel culpa que
per nostrā venit ignauiā. a Audite re
ges. Adam. Aurib⁹ ꝑcipite oēs satrape.
Sic inferiozes sūt regib⁹ satrape: ita ⁊ au
rib⁹ ꝑcipere iferi⁹ videt eē q̄s audire. au
dire ei ad iteriozē ptinet boiez. vñ: Qui
habet aures audiēdi audiat. Aurib⁹ ꝺbo
bi q̄ audire debēt reges dicūt. Qui vero
aurib⁹ ꝑcipe satrape. Adamā. Exulta
ple de: audi tue nobilitatis insignia: vo
caris ad audiēdū xbū dei: nō vt plebs ꝙ
vt rex: tu es em̄ gen⁹ regale ⁊ sacerdota
le. vnde: Christ⁹ rex vester ꝺr. rex regū et
dñs dominātiū. ꝙ si exultas de nobilita
tis titulo: disce q̄d agēdo quisq; fiat rex.
Regē te omnib⁹ esse facis: si regnet xps in
te. Rex enī a regēdo dictus est. Si ergo ī
te animus regnat ⁊ cozp⁹ obtēperat: si vi
tia sobrietat⁹ ꝑmas freno: merito rex vo
car⁹: q̄z recte reg⁹ ⁊ effect⁹ tal⁹ digne vt rex
ad audiēdā xba diuina vocaber⁹. b In
dieb⁹ sangar. Quieuisse dicūt semite: q̄ i
dieb⁹ sāgar duc⁹ isrl ꝓoccupate erāt ab
hostib⁹ ⁊ nō audebāt i domū dñi ad oza
tionē ascēdere a q̄b⁹ nō scribit sāgar ple
ne liberasse.

a § Daritus delboze qui ⁊ lapi
barach filij⁹ abinoem
doth traditur. Lapidoth inter
ꝑetatur fulgor. Barach fulmen
quia anteq̄ vlcisceretur israel q̄
si fulgo: resplendebat in populo
meritis. s. ⁊ ꝓrogatiua operū.
post q̄ vero vlt⁹ est israel fulmē:
id est percutiens vocatus est.
in illo die dicentes:
Qui spōte obtulistis a
de israel aīas vestras
ad piculum: bñdicite b
a § iteriozib⁹ aurib⁹ . b § reges
vocat q̄s ad audiēdū xbū dei cō
uocat. c § exteriozibus.
a dño. Audite rēges aū d
a § Lxx. satrape.
rib⁹ ꝑcipite ꝓncipes.
§ Adam. Dop iusti ille q̄dē est
Ego sum ego sum: q̄ e f
canoze vocis ⁊ sincere mēris vt
cārilena ei⁹ diuinū delectar au
dirū q̄ oino nō baber in se raucū
peri sonū ⁊ nihil offensiōis i ling
ua: nihil crassitudinis i spiritu.
dño cana: psallaz dño
a § exisse dicitur domin⁹
do isrl. Domie cū exi g
de seir: ⁊ transisse per edom: quia
idumeis legem recipe nolentibus
dedit eā iudeis in monte sina.
res de seir: ⁊ transires
a § mōs sina. s.
ꝑ regiōes edō: frā mo b
§ a facie dñi celi pauētes sudas
se et aquis stillasse dicunt.
ta est: celiq̄ aquis. Nō
a § contremuit
tes fluxerūt a facie do i
er fumauit. subaudis.
mini ⁊ sinai a facie do
b mini dei isrl. In dieb⁹ k
a § vel enaph vel sanaph.
sangar filij anath: i di
a § iabel. s. iterēpto sysara: apre
bus iabel quieuerūt l
sunt vie et absq; vllo timore ibāt
semite: ⁊ qui ingredie m
in domum dñi: non sicut ante ꝙ
bātur p eas: ambu n
calles deuios.
lauerūt per calles de
a § defuerūr. b § legt
uios. Cessauerunt fo
predicatores.
tes in israel et quieue
a § que predicādo et exhortādo
rūt donec surgerz dē
docerer: et consiliando ab hosti
bus liberarer.
bora: surgeret mater
a § quia inermes
in israel. Noua bella o
fortes fecit et triumphales.
elegit dñs: ⁊ portas
hostium ipse subuer
a § quia nec clypeus nec hasta
tit. Clypeus ⁊ hasta si p
inueniri poterat in isral: q̄ iabin
rex chanaā abstulerat eis arma.
apparuerī i q̄dragita

hostiū debellatio. Hic ꝙsequenter describit gra
tiarū actio: sicut rationabiliter et iuste consuetū
est fieri. in q̄ q̄dē gratiaz actiōe: q̄ vocat cāticuz
delboze, delbora ꝓmo se ⁊ alios ad diuinas lau
des incitat. secōo audaciā filioz isrl ⁊ ignauiā re
citat. ibi: De machir. tertio cui attribuēda sit vi
ctoria explicat ibi: De celo ⁊c. q̄rto ipaz iabel cō
mēdat. ibi: Bñdicta inē mulieres iabel. Prima
in duas: q̄z ꝓmo excitat se ⁊ alios ad diuinā lau
dē. secōo ad b̄ iducit triplicē rationē. ibi: Dñe cū
exires. Primo igit̄ icitat alios dicēs: a Qui
spōte obtulistis de isrl aīas vras. i. vitas vras:
vt sic liceat loq̄. b Ad periculū. fm hūanum
iudiciū: q̄z pauci ⁊ inermes: vt postea videbitur
volūtarie ⁊ ꝓmpte iuerūt ad pugnādū ꝺtra mlt̄
os ⁊ bñ armatos. tū fm veritatē ibi nō erat pe
riculū: q̄z assistebat eis diuinū ꝑsidiū: vt patet ex
ꝑdictis ca. iiij. c Benedicite dño. de tāto ei⁹
beneficio. ⁊ alloquit̄ delboza illos q̄ fuerāt in ꝓ
lio. d Audite reges aurib⁹ ꝑcipite ꝓncipes.
id est intelligite diuina bñficia sup illos q̄ cōfi
dunt in eo. Consequēter excitat seipam dicens:
e Ego sum ego sum. ⁊ fit duplicatio ad deno
tādum duplicē laudem. s. oris que notatur. ibi:
f Que dño cana. ⁊ cordis. ibi: Psallā dño do
isrl. sequit̄: g Dñe cū exires. dic ad ꝓpositz
ducit delboza triplicē rationē. scōa ibi: In dieb⁹
sangar. tertia ibi: Noua bella. Prīa ratio indu
cēt ad diuinā laudē accipit ex bñficio legis date
a deo q̄ notat. cū ꝺr: Dñe cū exires seir ⁊c. Dicūt
hebrei q̄ dñs ꝓmo obtulit legē filijs esau habitā
tib⁹ in mōte seir: ꝙ ipi noluerūt eā recipe: ⁊ tunc
dedit eā filijs isrl in mōte sinai. ⁊ sic exponūt lit
terā istā. Cū exires de seir ⁊c. eo q̄ recusasset le
gē sibi oblatā: ꝙ hoc dictū videt̄ ficticiū: put de
claratū fuit plen⁹ Deut. xxxiij. Ideo expositores
nr̄i sic exponūt cōter: Dñe cum exires de seir ⁊c.
ꝑ sum illū relinquēdo in erroribus suis indicio
tui o iusto licz nobis occulto: ⁊ applicares tibi po
pulū israel legē dādo. fm illū Malach. j. Jacob
dilexi: Esau aūt odio habui. q̄ ꝺr nō tm̄ de ꝑso
nis iacob ⁊ esau: sed etiā de successozib⁹ eoz. s. iu
deis ⁊ ydumeis. h Terra mota est ⁊c. In he
breo nō habet ⁊. Ex quo patet q̄ li ⁊ ponit̄ ꝙ ꝓ
i. ita q̄ tota ista lra Terra mota est ⁊c. referēt ad
sinai: q̄z cū lex daret̄ sup montē sinai a dño: cepe
runt audire tonitrua ⁊ micare fulgura ⁊ nubes
densissima opuit montez: vt habet Exo. ix. ⁊ de
istis mons videbat̄ tremere ⁊ fortitā realiter tre
muit: vt dicit hic: Et ex nube ꝺēsa fluxerūt aque.
quoz cā subdit̄. cū ꝺr: i A facie dñi dei isrl. q̄z
dñs descēdit sup mōtē illū: vt ꝺr ibidē: ⁊ ista fie
bāt in creaturis irrationabilibus: vt ꝙ ꝺ ostēde
ret̄ q̄ creatura rōnalis debet deū timere ⁊ reue
reri ⁊ cozā eo tremere timore filiali. k In die
bus sangar. Hic ponit̄ scōa rō ex ꝓli defensiōe:
q̄z in dieb⁹ sangar q̄uis nō legat̄ magn⁹ exerci
tus venisse ꝺtra filios israel: tū terrā eoz subin
trabāt aliq̄ latrūculi marime de philisteis: a q̄b⁹
defendit eos sangar: nō tm̄ ꝑbuit ꝓli⁹ plenā se
curitatē, ꝑpter latrūculos subintrates. ⁊ b̄ ē q̄d
subditur: l Quieuert semite. q̄z nō audebāt
hebrei ire ꝑ vias philisteis, ꝓpinquas nisi in suffi
cienti societate ad se defendēdū: q̄d nō fit de fa
cili ⁊ frequenter. m Et qui ingrediebanī per
eas in parua comitiua vel solitarij. n Ambu
lauerunt per calles deuios. diuertendo a recta
via ne incideret in prędictos latrunculos. Qd
aūt fit hic mētio de viebus iabel nō est referēdū
ad tps postq̄ ꝑcusserat sysarā ꝑ ad tps ꝑcedēs.
o Noua bella. Hic ponit̄ tertia ratio que acci
pit ex hostiū mirabili debellatiōe: vbi ꝓmo de
scribitur debellatio hostium ꝑsens. secōo ꝓtetri
ta ⁊ futura. ibi: Dñs in fortib⁹. Circa ꝓmū ꝺr:
Noua bel. i. nouū modum debellandi hostes ⁊
eoz ciuitates: que nouitas exponit̄. cum dicit:
p Clype⁹ ⁊ hasta. In hebreo habet̄ In isrl. ita
q̄ li, rl. milib⁹ nō iungit̄. cū isrl. ⁊ ꝑ videt̄ ex eo
qđ dictū

a Cor meū. Adam. Cor meū ad ea q̄ dispōsita sunt huic isrl. Quasi cor meū: aīa mea: et tota mea ad illū tēdit: illū ꝓspicit q̄ dispositū ē: et ꝓparatū isrl. vnū oīa q̄ in mūdo sūt reputo vt ꝓpter hoc: vt ꝓpter lucrifaciā: q̄ ꝓparauit illa oīa q̄ oculus nō vidit nec auris audiuit. b Qui prōptus ꝓpria vo. De q̄b⁹ dr: q̄ ꝓpter obtulistis aīas vras ad piculū ꝛc. qz legi dei et fruituri se ibi dicerēt die et nocte i lege eius meditātes.

c Qui ascēditis super nitentes asinos. Adam. Poterēt ꝑpli bñdicite dñm q̄ ascendit sup iumenta ꝛc. Cor⁹ nr̄m iumētū ē. ad iumēta ei et ad ministeriū ale datus est. Inclioi hoi dr: Qui ascēdit sr iumētū. i. cor⁹ suū: et supior fcūs ē corpalib⁹ desiderijs⁹ mot⁹ corpis modēat freno rōis vt bñdicat dño. d Colliū sūt. Quasi ḡuis sp vbi q̄s laudād⁹ sit de⁹: nōne b̄ pot⁹ laudād⁹ et bñdicēd⁹ ē q̄ ibi ꝛuertit iimicos nros: sic egyptios in mari rubro. e Ibi narrentur iusticie dñi. Adam. Vxor. iusti ꝓfortati sē i isrl. In alijs gētib⁹ q̄ corpis roboze fortiores sūt: potētes dñr i ꝓlio. In isrl xo q̄ iustiozes: q̄ iusticia etiam virib⁹ ifirma vincit. Iniusticia xo et similtos hēat bellatores validos: supat g̃ i nostra gēte aut p iusticiam supam⁹: aut p iūs ticiā vincimur.

f Surge surge delboza: surge et loq̄. In hebreo hētur: ꝟ exp/gisce spū. i. ꝓphetie. p fecti ei doctores olborā. puocāt: vt exp/gisceat spū. ꝓphetie et laudis. g Diuiso ō se. Vor delbor et increpātis rubē q̄ ipio dñi nō obtpauit cū frib⁹ suis vt obellaret iimicos: ꝑ pterrit⁹ et xbis dñi icredul⁹: diuisit se ab eis: et ideo magnanim⁹. i. supb⁹ rept⁹ est. vnde in spū ꝓphetie increpatur sic: Quare habitas inter duos terminos ꝛc. In hebreo autem nō habetur: duos.

a Adamā. Nō humanū. i. sed diuinū necꝭ ei fm homine cogito ꝟ deum inducit loquentem.

a mlibus israel. Cor meū diligit ꝓncipes. a ꝟ i hebreo doctores. b ꝟ legis doctores q̄ ꝓpter offert animas suas discrimini.

b pes israel. Qui ꝓpria volūtate obtulistis vos discrimini bñdicite domio: a ꝟ Adamā. Corpa. i. aie subiugata: castrat et pudicicie splendore nitētia. ꝟ scīētia legis. b ꝟ in hebreo asinas hi sūt doctores isrl sup quos doctrinā populus ascēdere et requiescere dicit. c ꝟ in hebreo sedētes sup iudicium.

c q̄ ascēditis sup nitentes asinos: et sedetis super iudicio: et ambulatis i via: loquimini. Vbi colliī sunt curr⁹ et fortitudo. a ꝟ laudate. b ꝟ pl̄m sedentem sup asinas: puocat ad benedicendū dñm. a ꝟ Adamā. Sacrificium deo acceptabile quod offertur in iusticia et equitate.

d Vbi colliī sunt curr⁹. grādine et tēpestate cadente sup eos. g Ibi narrent iusticie dñi. q̄ dñs israel: qz clemētia dei dedit eis fortitudinem ad supandū aduersarios. cetera patēt. i Dñs in fortibus. Idic ꝺscribit debellatio hostiū ꝓterita et futura. cū dicit: Dñs in fortib⁹. i. ꝓtra fortes. k Dimicauit p isrl. et pōit exemplū de ꝓteritis dicēs: l Et ephraim deleuit eos i amalech. q̄ iosue fuit de tribu ephraim: q̄ debellauit amalech vt habet Exo. xvij. Cōsequēter pōit exēplum de futuro. cū dr: m Et post eū ex beniamin ꝛc. qz saul q̄ fuit de tribu beniamin debellauit et deleuit amalech: vt habet. j. Reg. xv. n De machir. Idic ꝓnter delboza recitat ꝓstantiā filioz isrl q̄ iuerūt cū barach ad ꝓlium et ignauiā illoz ire noluerūt cōmixtim loquēdo de istis et de illis dicēs: De machir ꝓncipes descēderūt. machir em fuit filius manasse: de cuius tribu aliq̄ fuerūt in boc exercitu. o Et de zabulon. sicut patet ex dictis. ca. iiij. p Duces isacher fuere cū debora: qz aliq̄ de illa tribu steterunt cum delbora ad deprecandū dñm. q Et barach vestigia eius secuti. quia alij iuerūt cū barach ad pugnādum. Qui quasi in ꝑ. ac ba. se diuisi. dedit: ꝓsequēdo aduersarios p loca deuia ac aspera. r Diuiso cōtra se ruben. in illa enī tribu erāt q̄dā contentiones intestine. ꝓpter q̄s noluerūt venire ad ꝓlium cū barach. ideo subdit: s Magnanimorū. i. superbox. t Repta est cōtentio. qz manifesta fuit alijs tribub⁹ ex ꝑ facto. v Quare habitas ꝛc. qz sors ruben fuit sup iordanē ꝛnuiā qui diuidebat terrā duab⁹ tribub⁹ et dimidie a tra aliarū tribuū. p Ut au. sibi. gregū. i. balatus. illa enī tribus delectabat in talib⁹: qz habebat pecora multa et intēdebat nutritioī et multiplicationi eox: vt habet Mu. xxiij. v Diuiso contra se ruben ꝛc. repetit ad maiozē affirmationem. et qz sicut in cātilenis idē repetitur: sic i isto cantico. et expōatur sicut pri⁹. z Galaad trās iordanē. quiescebat. nolens venire ad ꝓlium sicut puger et ignauus. a Et dan vacabat nauib⁹. ꝟ mercibus exercendis: quia sors sua fuit sup littus maris mediterranei: et ideo noluit vēire ad ꝓlium intentus ad lucrum. et eodem modo exponitur quod subditur. b Aser habitabat in litore maris. et in portub⁹ morum. ꝟ cereris oficiēribus he due trib⁹ obtulerūt alias suas mox ri i regiōe mozome. i. excelsi: qz ꝑ pplo dei se obtu. discrepat. Zabulō xo et neptali obtulerūt aias suas morti in regiōe mozōe. ꝟ hostilis derisio.

Venerūt reges et pugnauerūt: pugnauerūt reges chanaā i thānē iuxta aq̄s mageddo: et ꝛ. nihil tulere ꝑ. a ꝟ qui. s. iabin subdit erane. b ꝟ ꝓuincia in q̄ est roꝛres cyson supra aquas mageddo. c ꝟ quia in. ꝑ. milib⁹ isrl nec clꝛpe⁹ erat nec hasta. ꝟ grandine et igni.

dātes. De celo dimicatū ē ꝺ cos: et stelle manentes in ordine et cursu suo aduersus sysaraz pugnauerūt. d ꝟ angeli qui cōtra ꝟsaram pugnauerunt. e Torrēs cyson traxit cadauera eorū: torrēs cadumim: torrēs cysō. f ꝟ vox ꝓpli sese magnanimitē exhortāris ē: vt ꝙculcet colla iimicoꝝ suoꝝ. g ꝟ lapidibus grandinis de celo missis quasi vngule equoꝝ lapidibus pcusse ceciderunt qō puras equitibus aecidisse.

Cōculca aīa mea robustos. Vngule equoꝝ ceciderūt: fugiētib⁹ impetu: et ꝓceps ruētib⁹ fortibus. a ꝟ Michael q̄ iuber ꝑ delboraz maledicere meroz. i. ꝓtrarie potestati: q̄ ꝓerat chananeis. Meroz em interꝓetat archanum: ceteris em angel⁹ dimicātib⁹ ꝓ isrl apostate ꝙgeli: n solū n pugnauerūt ꝟ etiā aduersari fuit. b ꝟ lapidibus grandinis de celo missis quasi vngule equorum lapidibus pcusse ceciderunt qō puras equitibus aecidisse. g b t

tissimis hostiū. Maledicite terre meroz: dixit angelus dñi: maledicite habitatoribus eius: qz nō venerūt ad auxiliū dñi i adiutoriū fortissimoꝝ ei⁹. k ꝟ bellatorum. l

Benedicta inter mulieres iahel vxor aber cynei: et benedicatur in tabernaculo suo. Aquam petēti lac dedit: et i phiala principū obtulit butyrum. Sinistrā manū misit ad clauum: et dexterā ad fabroꝝ malleos: percussitq̄ sysarā grēs in capite vulneri locū: et tympⁿ valid⁹ perforās. Inc pedes ei⁹ ruit: defecit et mortu⁹ ē: voluebat ante pedes ei⁹ et iacebat exanimis et miserabilis. Per fenestrā respiciēs vlulabat mater eius: et de cenaculo loq̄bat. Cur moꝛat regredi curr⁹ eius: ḡre tardauerūt pedes quadrigaꝝ illi⁹? Una sapiētioꝛ eqterꝛ uxoꝛib⁹ ei⁹ hec socrui ꝓba rndit: Forsitā nūc diuidit spolia: et pulcherrima femiaꝝ eligit ei. Vestes dyuersoꝝ coloꝝ sysarę tradunt in ḡdaz: et suppellex varia ad oīnāda colla ꝓgerit. Sic pereāt oēs inimici tui dñe: q̄ āt diligūt te: sic sol in oꝛtu suo splēdet: a ꝟ Adam. Quiescit terra oū ḡscit peccatū: movet et conturbant peccata. Locus. i. ꝙ

ita rutilent. Quieuitq̄ terra ꝑ̄ draginta annos. La. VI

Lectio. VI.

Decert āt. Adamā. Nō dicūtur inualuisse madianite sup ꝓplum dei: dū ꝑcepta custodiunt. Cū ḡnegligere cepit: mox inualuit bost⁹. Adūsuz nos q̄z q̄ israel fm spūm dicitur: supat'bostis insurgit cū negligim⁹ mādata dei: et inimici tradimur cū a gratia dei deserimur.

a Venerūt reges. q̄ erant ꝓfederati ipi iabin. b Et pugnauerūt. qz venerūt ad expugnādum barach et eos exercitū: vt habet. s. iiij. ca. c Illibā tulere ꝺdātes. minus dicit et plus significat. venerāt enī ad deꝑdādū terrā isrl: et tñ ipi et sua ibidē remāserant. d De celo. Idic ꝓnter delboza explicat cui ista victoria sit attribuēda. s. ipi deo: et ideo dicit: De celo dimi. ē ꝓtra eos. s. fulgure et grādie. e Stella ma. in oꝛ. et cur. suo ꝛc. hoc dr ad differētiā illi⁹ victorie q̄ facta ē a deo p iosue: vt habet Josue. x. qz tūc sol et luna steterūt per spaciū vni⁹ diei. in hac aūt victoria nō steterūt ꝟ ꝓcesserunt in cursu suo. f Torrēs cyson ꝛc. Cyson et cadumim sūt nomina torrentiū. ꝙe ḡs fuit bellū: et multi ceciderūt ibi et fuerūt sūmersi. g Cōculca aīa mea. i. despice. h Robustos i. syaraz et bellatores suos: q̄ ꝓfidētes in sua fortitudīe volebāt ꝓplum dñi delere. i Angule equoꝝ. ceci. ex magnitudine grādis et fulgur⁹ et aspitate locoꝝ fuerūt lese et dissipate. k Maledicite terre meroꝝ ꝛc. Dicūt expositores nr̄i cōit q̄ angel⁹ dñi ꝺ accipit ꝓ michaele q̄ ꝓerat filijs isrl ad custodiam: vt habet Daniel. x. Meroꝝ āt est nomē demonis q̄ exciauit syaraz et suos ad veniēdū ꝓtra filios isrl: cui dixit michael cē maledicēdū et malū angel⁹ sibi adiūctis: ideo subdit: l Maledicite habitatoꝛib⁹ ei⁹. i. exercit⁹ dñi q̄ erat exercit⁹ isrl. ꝟ magis venerāt ad nocēdū. sic q̄ exponūt cōit doctores catholici. hebrei aūt alij exponūt dicētes: q̄ angel⁹ dñi ꝺ intelligit ipe barach missus a deo ad pugnā ꝓdictā: vt ptz ex dict⁹. s. iiij. ca. Angel⁹ enī idē ē q̄ nūci⁹. Maleath em q̄ est nomē hebraicū: eq̄nocū ē ad angelū et ad nūciū. Meroꝝ aūt ē nomē hoīs potēt⁹ q̄ hītabat ꝓpe locū vbi fuit bellū: et ideo magis fuit repbēibil⁹: eo q̄ noluit venire ꝙ alij q̄ erāt lōge: ꝓpter q̄d barach dixit ei maledicēdū et hoīb⁹ sub ei⁹ ptāte constitut⁹. t ꝺ expositio magis videt ꝓcordare lre. m Benedicta inter mulieres. Idic ꝓnter delboza cōmēdat iahel q̄ syasarā interfecit: vt patet ex ꝓdictis. iiij. ca. n Būdicat. i. ꝓ mulieribꝰ habitātib⁹ i tabernaculo būdicat. i. ꝓ mulieribꝰ habitātib⁹ i tabernaculo q̄ ñ legūtur fecisse tā virtiliter et caute. ideo subdit: o Aquam petēti lac dedit. vt citi⁹ dormiret et grauī⁹: vt dictū est. s. iiij. ca. p Et i phiala ꝓncipū. i. apta ꝓ ꝓncipib⁹. q Obtulit butyrū. i. lac pingue. phiala ei vt videt nō ē vas aptū ꝓ butyro. nā fm Isid. ethymol. vlti. int vasa potatoria nūerat. hebrei tñ dicūt ꝺ: in phiala. i. in bacino. als catino: et ē vas in q̄ pōt offerri butyrū. ꝙie dicū. t fm ꝺ dicūt alij q̄ nō solum obtulit ei potū vt pcierat: s etiā cibū. cetera patēt in lra vs/q̄ ibi: r ꝺper fenestrā. vbi describit anxietas mris syasare: eo ꝙ vltra modū tardabat venire: quā nurꝰ sua volēs cōsolari. rndit: s Forsitan nūc diuidit spolia bellatoꝛib⁹ suis. t Et pulcherrima feminarū. de hebreis. v Eligit ei: ad cōcubitū. Ultimo ponit cōclusio cantici. cū dr: r Sic pereant omnes inimici tui domine: qui te in tuis fidelibus persequunt: sicut dictū est saulo Act. ix. Saule saule q̄d me ꝑsequeris? y Qui āt diligūt te ꝛc. In hebreo habet: In fortitudine sua. q̄ exponūt hebrei de illa fortitudīe sol⁹ futura. ꝺ qua dicit Esa. xxx. Erit lux lune sic lux solis: et lux solis erit septēplicit sicut lux septē dierū. La. V

Moraliter. Decinerūt ꝺ elboza et barach cāticū ꝛc. Licet aūt plures expositiones mystice sup illud cāticū a doctoꝛib⁹ sint posite. tñ qz cantic⁹ istud ē grāxactio de triumpho de syasara habito. videt q̄ ꝺ sit principalis expositio mystica. s. q̄ in hoc habem⁹ documentū regratiandi dño quotiēscūq̄ p ei⁹ auxiliū triūphamus de diabolo ipius tēptatiōnē supando: vl de aliq̄ vicio supato: vl etiā de quocūq̄ dei bñficio nobis misericoꝛditer collato. Residuū vero nō videt ee nisi litteralis expositio de neficijs diuini ex victoria consecuta. La. VI

Decerūt autē. Idic consequēter describitur quarta tribulatio que facta fuit per reges madian. et a qua liberati fuerant filij israel per gedeonē. et diuiditur in duas partes: scilicet principalem et incidentalē. secunda incipit ir. ca. Prima in duas. qz primo describitur tribulatio. secundo liberatio. ibi: Qui milit ad eos. Circa primum dicit: Fecerūt aūt filij isrl malū. nō ꝺ hic addiderūt facere malū: sicī alijs tribulationibus dicit p ost primam. cuius rationē assignāt hebrei: dicentes: q̄ per cantic⁹ delboze et barach et eox merita pcā ꝓterita erāt simplicit dimissa. a Qui tradidit illos in manu madian septē annis: vt deformitas vel dedecus culpe non transiret sine decoze iusticie. b Fecerūntq̄ sibi antra. s. paupes et debiles et timidi: vt se abscōderent. c Et munitissima ad repugnādum loca ꝺtum ad potētes vt ibi re.

israel ꝛ carnē. Seminabat terrā: ꝙ quia ꝑ pctis suis ꝛaditus erat inimicis ꝑ frugibus corruptionez metebat. Nos ꝛo ꝙ ꝛm spūm isrl nominamur: aliqñ semina/mus: ꝛ nō pñt inimici semiata corrūpere: vel insidiari agricultre nrē. Est aūt quā do sata nra corrūpunt, vñ: Qui seminat in carne ꝺ carne metet corruptionē. Qui aūt semiat in spū de spū metet vitā eternā. Madianite ꝙ semia eoꝝ corrūpūt: ꝙ i carne seminā ꝛ eoꝝ fructꝰ exterminat: ꝛ pereūt. Que ꝛo in spū seminantur: nō pñt madianite corrūpere. Nō enī pñt demones ascēdere ad spūales cāpos: ꝛ nō/ualia spūs temerare: eoꝝ. s. ꝙ nō seminat sup spinas: sed innouat sibi noualia.

Frequenꝯ etiam accidit vt ꝙ in spūali ope multū ꝺūdās plūmos fructꝰ fecerit: ꝛ repleuerit horrea sua fruge insticie: et multa bona opa cōdiderit in cōclaui conscientie sue: ꝛ si negligat ꝛ post laborez ꝑclinꝰ ad voluptatē vergat: oīa illa bonorū semia dominātre libidīe corrūpentur. Ideo dictū est: oīni custodia serua cor: tuum. Custodiendū est igit coz ab oīni peccato: ꝑcipue in tpe ꝑsecutiōis. Si ꝙs enī tūc deneget fidē oēs iusticie fructꝰ amisit: nudꝰ repēte facꝰ ꝛ inanis: ꝛ ditu q̄situs: ꝛ multo ꝛtr laboze collectꝰ: subito omnis labor effundit. ꝛm illud: Oēs iusticie eiꝰ quas fecerat nō recordabunꝝ. Ozemꝰ ergo vt ꝑsecutionē sustinere possimꝰ: quia tribulatio patientiā opatur: patiētia ꝑbationē: ꝑbatio spem. Pertendit enī ꝑbatio nra non solum vsq; ad verba: ꝛ vsq; ad sanguinis ꝓfusionem: quia christus quem sequimur ꝓ redemptione nostra effudit sanguinez suum: vt inde exemplum loti in sanguine nostro. Baptismuz enim sanguinis solum est quod nos puriozes reddat q̄ aqua baptismi. de quo dicitur: baptismū habeo baptiçari quod vos nescitis. ꝓfusionem ergo sui sanguinis baptisma nominauit. ꝛ si nō ista docens offēdo: vereoꝛ ne baptisma istō eminentius sit illo baptismate quod ꝑ aquā traditur. Illud enī acceptū valde pauci immaculate vsq; ad exitū vite custodiūt: hoc vero qui baptiçatus est vltra peccare nō potest: ꝛ si temerariū nō ē in rebus talibus audire aliquid: possumus dicere ꝙ illud baptisma peccata ꝑterita purgantur: per istud etiaz futura perimunꝰ: ꝛ veniens ꝓinceps huius mūdi ad talez animā nō inuenit quicq̄ⓢ immo sanguinis ꝓfusione sopīt: nec audet in aliquo criminari animā moꝛte sua clarificatam: sā/guine lotam. b Qui misit ad eos ꝛc. Aug⁹. Cur nō dicaꝝ nomē huiꝰ ꝙbete: latēs causa ē: nō tñ nullam esse arbitroꝛ. Sed quia post verba quibus exꝓbrauit inobediētiā populo. sequitur scriptura dicens: Et venit angelus domini: ꝛ sedit sub quercu que erat in effra. nō absurde intelligitur iste angelus nomīe viri significatꝰ: vt postea q̄ hec ꝝba dixerit venerit ad querc̄u: ꝛ ibi sederit. Nomīe enī virozū sepe dicūtur angeli. ꝑ angelos ꝙ/phetas dici nō occurrit: q̄uis eū ꝙ ꝙphēta ē sepe occurrat angelū dici. Sed si angelozū dicta ꝙphetica nota sunt. i. q̄ꝺ futura ꝓnūciauerꝰ: cur nō possit angelꝰ ꝙphēta dici. c Ꝯcꝝ gede. Jsiꝺ. Hedeō ꝛpm significat: q̄ sub vmbza sacre crucꝭ ꝑdestinato incarnatiōis future mysterio ꝓstituꝰ rectitudīe iudicij ꝗsi virga electionē sctoꝝ a viciozꝝ paleis sequestrabat.

a ma ad repugnādū loca. Ꝯcꝝ se/uisset isrl ascēdebat madian et amalech ceteriq; oriētaliū nati/onū: ꝛ apō eos figētes tētoria: sicut erāt in herbis cūcta vastābāt vsq; ad introitū gazę: nihil q; oīno ad vitā ptinēs relinquebāt in israel: nō oues: nō boues nō asinos. Jpsi enim ꝛ vniuersi greges eoꝝ vēiebāt cū taberna culis suis: ꝛ instar locustaꝝ vniuersa cōplebāt: innumera multitudo hominuz ꝛ cameloꝝ q̄cq̄d tetigerat deuastātes. Humiliatusq; ē isrl valde ꝛ ꝓspectu madian. Et clamauit ad dñm postulans auxiliū ꝓtra madianitas. Qui misit ad eos virū ꝙphētā: ꝛ locutus est. Hec dicit dñs deus israel: Ego vos feci ꝓscēdere de egypto: ꝛ eduxi vos de domo seruitutis: ꝛ liberaui ꝺ manu egyptiorū ꝛ oīm inimicoꝝ q̄ affligebant vos. Ejeciq; eos ad introitū vestrū ꝛ tradidi vob̄ ꝛrā coꝝ: ꝛ dixi: Ego dñs deus vester. Ne timeatis deos ām̄oꝛeoꝝ ī quoꝝ terra habitatis. Et noluistis audire vocē meā. Venit autem angelus domini ꝛ sedit sub quercu que erat ī effra: ꝛ pertinebat ad ioas patrē familię ęgri. Ꝯcꝝ gedeon filius eiꝰ ęxcuteret atq;

a ꝗ in vmbza querc⁹. i. cruc.

a ꝗ a vicijs. b ꝗ fructus

purgaret frumenta in torculari vt fugeret madian: apparuit ei angelus domini: ꝛ ait: Dominus tecum virozum fortissime. Dixitq; gedeō: Obsecro mi domine si dominus nobiscum est. cur ergo apręhenderūt nos hec omnia? Ubi sūt mirabilia eius quę enarrauerūt patres nostri: atq; dixerunt: de egypto eduxit nos dominus? Nunc autem dereliquit nos dominꝰ: ꝛ tradidit ī manu madian. Respexitq; ad eū dñs: ꝛ ait: Uade ī hac fortitudie tua ꝛ liberabis israel de

ꝗ Augꝰ. auctoritate dñi loquitur a q̄ missus est.

manu madian. Scito q; miseriz te. Qui rīdens ait: Obsecro mi dñe ī quo liberabo isrl? Ecce familia mea infima est in manasse ꝛ ego minimꝰ in domo ꝑris mei

ꝗ qui seminat in carne de carne metet corruptionem.

vt ibi refugiū haberēt. a Ꝯcꝝ seuisset isrl ascēdebat madian ꝛc. l. tēpoze ꝟnali q̄ semia incipiūt fructifi/care: vt nullus victus remaneret de/bzeis. b Jpi enī ꝛc. ita q; ꝙ ꝛcepe/rie aer⁹ nō cogerēt exire de ꝛra donec oīa ēent ꝓsupta. cetera patēt in ꝛra.

c Qui milit ad eos. Hic ꝓnter describit liberatio de dicta tribulatiōe Circa qō scīēdū q; sic supra dictū est ꝛ patet ex decursu libri: q̄n filij israel peccabāt affligebanꝰ: ꝛ q̄n pēnitebāt liberabanꝰ. ꝛ ideo dūs primo mittit eis rēpbensozē vt vere peniteāt. secūdo adiutozē vt vincant: ibi: Venit āgel⁹. Circa primum ꝺr: Qui misit ad eos viz. Dicūt cōiter expositoꝛes nr̄i q; fuit angelꝰ in specie viri ꝛ illę idē q̄ infra noīaꝝ angelꝰ. Hebrei aūt dicūt q; fuit phinees filiꝰ eleazari sacerdotis. ꝛ satꝭ videt ex textu q; ista missus a deo fuerit bō verꝰ: sine fuerit phinees siue alius: q; ꝺr in textu. Misit ad eos viz. ꝙphētā. angeli ꝟnomine in sacra scriptura ꝛ vocāt. ꝙphete q; tū mihi occurrit: ꝛ bō nābiliter: q; licet ꝙphetica cognitio sit clarioꝛ notitia fidei: tñ ē enigmatica: cognitio vero angeloꝝ qua cognoscunt res in verbo de qua est hic sermo: clara est. d Ego vos feci ꝛc. In signis mirabilibus: sicī Exo. cōtinet. e Ne timeatis ꝛc. ipē dedo eis latriā. f Et noluistis ꝛc. ad idolatriā declinastis. ꝛ ideo meto cecidistis in tribulatiōe istam. g Venit autē angelus. Hic cōscriber describit missio adiutozis angeli cuius assistentia gedeō habuit victoziā: ꝛ nō fuit phinees sed verꝰ angelus. Circa q̄ primo pōit vocatus. Circa primū primo ꝺat duci ꝓcepti ad aggrediēdū pugnā. scdo signū cognoscēdū psonā esse angelicā: ibi: Et ille. tertio mandatum destruendi patris idolatriam: ibi: Ꝯcꝝ adhuc esset. quarto duplex signū assequēs victoziam: ibi: Dixitq; gedeon. Circa primū dicitur: Venit autem angelus domini in specie viri. tamen erat verus angelus dei: vt patebit ex ꝓximo. b Et pertinebat ad eas patrem familie eęri. Dicitur autem hic pater: non ratione generationis: ꝗ quia erat potēs: ꝛ principalior familia sua: diuidebantur enī tribus in familias: ꝛ familie in domos: ꝛ sic mus in capita virozum: sicut dictum fuit Josue. xvij. ca. i Ꝯcꝝ gedeon filius eius excuteret ꝛc. ad prouidendum sibi de victu. k Et fuit ꝛc. ad aliquod ꝛoꝛalicium. l Apparuit ei angelus domini. ī specie viri. m Et ait: salutando eum. n Dominus tecum virozum fortissime. non propter ꝑterita nec ꝓpter eius conditionem: quia ꝓparatus se ad fugam: sed propter futura in quibus habiturus erat ex dei assistentia victoziam. vnde sequitur postea. o Uade in hac fortitudie tua: q; habebis per assistentiā meā. p Et liberabis israel. non per teipsum sed per me. ideo subditur: q Scito miserim te. Qui respondēs ait: Obsecro mi dñe in quo liberabo ꝛc. cetera patent ex dictis.

Et ille

a Da mihi signuz. Adam. Air erudit⁹ ꝛ bñs ieiu ꝑdecessoris exemplum cauti⁹ agit. Sciebat enī posse angelos tenebraz trāsfigurare se ī angelos luc⁹: iō exāiat spūs si a deo sit. Spūalis enī oīa exāiat. Sic ꝑdecessoꝛ eiꝰ Iesus nauę cū ꝓncipē celestis militie vidisset inquirit: si nr̄ es an aduersariozꝝ? Ideo gedeō discutit angelicā visionē diūstitate ꝛ mutatiōe signoꝝ. b Ꝓpter tans sacrificiū. Augꝰ. Aduertēdū ē q; gedeon nō ait angelo: offerā tibi sacrificiū meū: ꝛ ponā ꝟ ꝓspectu tuo. vñ intelligendū ē: nō eū angelo ꝟ ꝑ angelū sacrificiū obtulisse. Q̄ꝺ angelꝰ ostēdit: qui nō ab eo tanq̄ sibi sumpsit: sed ait illi: Accipe carnes ꝛ azymos panes et pone ad petram illā: et ius effunde. Et cū ꝺ fecisset: extēdit angelus dñi summū virgę q̄ in manu eiꝰ erat et tetigit carnes et azymos ꝛc. ita ipse angelus in sacrificio officiū ministrātis implenit. Ignē enī dō ministet: vt dō sine miraculo subiecisset: quē mirabiliter vt angelus ipe subiecit. Deniq; tūc cognouit gedeon q; angelus dñi esset. hoc enī scꝛa ꝓtinuo subdidit: et vidit gedeō q̄n angelus dñi est. Ꝓi⁹ ꝗ tanq̄ cū homīe loquebaꝝ quē tū hominē dei credidit: vt cozam ipo sacrificiū vellet offerre. velut adiunādus ꝑtia sanctitat⁹ eiꝰ. c Ingressus ē itaq; gedeō. Sequ. Sedeon cū a paleis frumēta discuteret: angelū vidit: ad cuiꝰ impiū coꝛit bedū: supra petrā posuit: et ius carnū supfudit. Qui angelus ꝟga tetigit et ea ignis exiens de petra ꝓsumpsit. frumentū virga cedere ē rectitudine iudicij a vicio rū paleis virtutū girata separe. hec agēbaⁿ angelus apparet: q; tāto magis dūs interioza denunciat: q̄to se studiosiꝰ holes ab exterioꝛibus purgāt. Qui occidi bedū ꝑcipit. i. oēm appetitū nr̄e carnis īmolari: carneq; supza petraz ponit: ꝛ ius carniū supfūdi. Petra significat ꝛpm de q̄ ꝺr: petra aūt erat christꝰ. Carnes supza petrā ponunⁿ: cū coꝛpⁿ nostꝝ christi imitatiōe crucianⁿ. Jus etiā carniū supfudit: q̄ inquisitaⁿ one christi ipas etiā cogitatiōes carnales exinaniuit: q̄si cū ius ex cārne liquatū ī petra fundit q̄ⁿ mens a cogitationū carnaliū fluxu vacuaꝝ. Q̄ angelus ꝟga tāgit: q̄ intentionē nr̄am potestas diuini adiutozij nō deserit: ꝺ petra ignis exit et ius carneq; ꝓsumit: q; afflat⁹ a redēptore spūs tāta coꝛ nr̄a: flāma cōpūctiōis cremat: vt oīe q̄ ī eo ē illicitū opis et cogitatiōis exurat. pfecta enī mens solerter inuigilat: vt nō solū puersa agere renuat: ꝟ oīe etiā q̄ ī se p cogitationes turpiter liquaꝝ tergat. c Ingressus gedeō ꝛc. obtulit ei ꝛc. Augꝰ. Querit q̄re gedeon ausus sit sacrificiū offerre ꝓter locū vbi iusserat deus: ꝓhibuit enī ex tabernaculū suuz sacrificari sibi cui templū successit. Tpe aūt gedeonis tabernaculū erat in ꝟlo. Sz sciendū q; quia erat potētioꝛ ꝛ principalioꝛ familia sua: diuidebantur enī tribus in familias: ꝛ familie in domos: ꝛ sic mus in capita virozum: sicut dictum fuit Josue. xvij. ca. i Ꝯcꝝ gedeon filius eius excuteret ꝛc. ad prouidendum sibi de victu. k Et fuit ꝛc. ad aliquod ꝛoꝛalicium. l Apparuit ei angelus domini. ī specie viri. m Et ait: salutando eum. n Dominus tecum virozum fortissime. non ꝓpter ꝑterita nec ꝓpter eius conditionem: quia ꝓparatus se ad fugam: sed ꝓpter futura in quibus habiturus erat ex dei assistentia victoziam. vnde sequitur postea. o Uade in hac fortitudie tua: q; habebis per assistentiā meā. p Et liberabis israel. non per teipsum sed per me. ideo subditur: q Scito miserim te. Qui respondēs ait: Obsecro mi dñe in quo liberabo ꝛc. cetera patent ex dictis.

Et ille

Dixitq; ei dñs: Ego ero tecū ꝛ ꝑcuties madian quasi vnū virū. Et ille: si inueni inquit gratiam coꝝ te: a

ꝗ q: diabol⁹ trāsfigurat se ī āgelū luc⁹

da mihi signū q; tu sis q̄ loquerꝛ ad me. Ne recedas hinc donec reuertar ad te b portās sacrificiū ꝛ offerēs tibi. Qui rūdit: Ego ꝓsto/labor aductū tuū. Ingressus ē itaq; gedeon ꝛ coxit c

ꝗ omnem ꝛez carnis appetitum.

hędum: ꝛ de farinę modio azymos pānes: carneq; ponęs ī canistro: ꝛ ius carnium mittēs ī ollā: tulit oīa d

a ꝗ carnales cogitationes.

ꝟ ministro.

ꝟb quercu: ꝛ obtulit ei. Cui dixit angelꝰ dñi: Tolle carnes ꝛ azymos panes: ꝛ po e

ꝗ christum cuius imitatione corpus nostrum cruciamus.

ne supę petrā illā: ꝛ ius ꝺsu per fūde. Fecisset ita: extēdit āgelꝰ dñi sūmitatē f ꝟge quā tenebat ī manu: et tetigit carnes et panes

ꝗ affiatus. s. a redemptoꝛe spirit⁹

ꝗ Jsiꝺ. Q: ī carne ꝛpi fort⁹ mūdi.

azymos: ascēditq; ignis ꝺ g

deleta sūt petā. virga. s. pcussa. i. cruci/fixa: nec solū facta: ꝟ etiaz cupiditates purgauit. caro enī ꝺcī culpā faceri: ius significat illeceb: as cupiditatis: exijt ignis de petra: q: caro xpi diuino spiritu replera omia peccata exussit. vnde: ignem veni mittere in terram ꝛc.

petra: et carnes azymos q̄ panes ꝓsumpsit: angelus aūt dñi euanuit ex oculis eiꝰ. Uidēsq; gedeon q; eēt angelꝰ dñi ait: Heu mi dñe deꝰ: q; vidi angeluz dñi facie ad faciē. Dixitq; ī ei dñs: Pax tecū. Ne timeas: nō moꝛieꝛ. Ędificauit ꝗ ibi gedeō altare dño: vocauitq; illō dñi paxvsq; in pñtez diē. Ꝯcꝝ adhuc eēt k in effra ꝗ ē familię eęri: nocte illa dixit dñs ad eum: l Tolle tauꝝ pris tui ꝛ alterū taurū annoꝝ septē: de/ m n

ꝗ superior: vel ꝺcuozaroꝝ.

struesq; arā baal q̄ est pris tui: ꝛ nem⁹ q̄ꝺ circa arā est o succide: et ędificab altare p dño deo tuo ī sūmitate petrę huiꝰ: sup quā añ sacrificiū posuisti: tollesq; taurū r secūdū ꝛ offeres holocau/ s

a Et ille. Hic ꝓsequēter ꝺat signū gedeoni q; vere angelus domini loquebatur ei: et hoc est quod petit dicens: b Da mihi signuz q; tu sis. scz missus ex parte dei. c Ne recedas hinc donec reuertar. Non est intelligendum q; per hoc veller offerre sacrificiū ei qui sibi apparebat quod soli deo est offerendum: cum adhuc ignoraret si esset ꝓpheta vel angelus a deo missus: sed q; volebat experiri per signum a deo datum in acceptatione sacrificij p illum qui sibi apparebat deo offerendum si esset vere a deo missus: nec in hoc peccauit: q; licet esset ꝓhibitū offerre sacrificium extra locum vbi erat tabernaculum: ꝓout dictum fuit Josue. xxij. hoc tamen intelligendū est sicut ibidem dictum fuit ō modo communi. poterat tamen alibi offerri de speciali mādato dei per angelum vel ꝓpheram loquentem in nomine dei: quod iste gedeō volebat expiri. ꝛm illud. j. Joh. iiij. Probate spiritus si ex deo sint.

d Azymos panes. ex hoc ꝺcīt dei q; erat solennitas paschalis ī qua iudei septem diebus vtunt azymis: sed hoc argumentuz non valet: quia panes domino oblati debebant esse azymi etiā alijs temporib⁹. e Tulit omnia sub quercu ꝛ obtulit ei. nō tanq̄ ei sacrificans sed vt per eū offerretur deo sacrificiū. ideo sequitur postea: f Extēdit angelus dñi summitatem virge quam tenebat in manu et tetigit carnes et panes azymos: tanq̄ offerens sacrificium.

g Ascenditq; ignis. in signuz diuine acceptationis. Sequit: h Heu mi domine deus q; vidi angelum domini facie ad faciē. Ex hoc enī quod scriptum est Exo. xxxij. Non videbit me homo et viuet: surrexit opinio inter vulgares ꝛ simplices iudeoꝛuz: q; homo videns deum vel angelum sibi apparentem in specie aliqua sensibili: deberet cito moꝛi: quod nō erat verū. ideo subditur: i Ne timeas non moꝛieꝛis. Edificauit ergo ibi gedeō altare. hoc ꝺcīt ꝟ p anticipatiōnē: q; nō edificauit illud nisi pⁿ diuinā reuelationē q̄ habeb̄ ꝓte sequēti. k Ꝯcꝝ adhuc esset in effra. Hic cōsequnter ꝺat gedeoni mandatū de patris sui idolatria ꝺestruēda. cū ꝺcīt: l Dixit dūs ad eū. Tolle taurū patris tui: q̄ idolo baal sacrificari debebat. m Et alterum taurum annoꝝ septem. i. impinguatuz septem annis vt idolo baal sacrificetur. n Destruesq; aram baal. tanq̄ abominās idolatriā. o Et nem⁹ q̄ꝺ circa arā est succide. vbi boues exercebāt luxuriā. p Et edificabis altare dño deo tuo. istud ē altare ꝺ q̄. s. ꝺictū ē p anticipatiōez. q̄ꝺ patet ex eo q̄ꝺ subdit: q In sūmitate petre hu. su. quā ānsa. po. q; in vno loco non poterāt ab eodem edificari simul duo altaria.

r Tollesq; taurum secundū. impinguatum septem annis. vt ꝓdictum est. s Et offeres holocaustum ꝛc. Ex ꝓdictis patet q; edificando altare alibi ꝟ in loco tabernaculi et offerendo ibi nō peccauit. quia hoc fecit de speciali mandato dei: vt ptz ex ꝓdictis: cetera patent vsq; ibi:

t.q. 1. c. cum scriptura.

f Nunq̄d

ꝯ cristcatū ē:sed de illa ignis memorat eriſſe:quo ſacrificiū conſumeret. Stille eīm per aquā quā pcuſſa petra effudit i heremo ſiue p ignē donū ſpirituſſancti ſignificat:qđ ditiſſime ſup nos effudit chriſt⁹. vnde: Siȝs ſitit veniat et bibat. Qui credit in me flumina de vētre ei⁹ fluent aque viue. hoc aūt dixit de ſpiritu quē accepturi erāt credētes in cū. Et alibi: Aīse ſunt illis lingue diuiſe velut ignis ꝛc. Et ipſe dñs ait: Ignem veni mittere in terrā. d Tolleſcȝ taurū. Iſido. Quē pater idolis deputauit. hunc gedeon occidit et alinȝ ſeptēnem immolauit deo. In quo oſtēdit poſt aduētū chriſti:oīa gentilitatis ſacrificia abolēda:ſolūcȝ iam ſacrificiū paſſionis chriſti p redemptione populi deo offerendū. Ipſe eīm eſt vitulus ſeptēnis plenus.ſ.ſpiritu ſeptiformi. a Jgīt omnes. Adam. Cōuenerūt aduerſum iſrael madianite:q interptant extra iudiciū q ſcz extra iudiciū dei ſunt:ꝛ extra legē peccauerūt:et extra legē peribūt.et amalech.i.pl⁹ ablingēs natio.ſ.terrena:ventri et gule dedita. carnalis.ſ.iſrl cōuenit cōtra ſpiritualē. Miſcenē eis etiā filij orientis. Dis eīm qui ſup ſe nomē chriſti ſuſcipit: filij⁹ efficit orientis.de chriſto eīm dicit:Ecce vir oriēs nomen eſt illi. Sed nō ſemp q chriſti nomē habēt in eccleſia chriſti permanēt:cū heretici qui cenſenē noīe chriſti eccleſiā et fidē expugnāt:filij orietis cū madianitis ꝛ amalech expugnāt populū dei cū paganis.ſ.et iudeis. b Jn valle iezrahel. Adam. Que interptat ſemē dei. Rō el audēt aduerſarij illuc ire: vbi ſunt iā nati fructus ſpiritus. Sed vbi adhuc ſemē dei tacet:ꝛ nōdū fructus aſcēdit. Aliud eīm cecidit ſecus viā ꝛ volucres celi diripiūt illud:hi ſunt.ſ.qui audūt verbū dei: et cū leticia ſuſcipiunt. Venit aūt diabolus et tollit verbū vel ſemē de corde eoꝝ. Sic ergo iſti veniūt et volūt tollere ſemen dei de corde eoꝝ in quib⁹ ſeminatū ē:qz inueniūt eos in vallib⁹ poſitos ꝛ ima ſectātes. humiliter eīm et indigne et iudaico intellectu ſuſcipiūt verbū dei. Qui aūt ab humilitate littere ad excelſa ſpirit⁹ cōſcēdit:nihil ei rapiūt madianite: vel amalechite: ſ neqꝫ filij orietis:qz ꝑſtitut ē in vertice intelligētie ſpiritualis.

c Si ſaluū facis. Si ſaluū facis p manū meā iſrl quēadmodū locut⁹ es. Ecce ego ſum et ponā vellus lane in area ꝛc. Cū multa ſint ꝛ innumera ſigna q petere potuiſſet ad ꝓfirmādam ꝓmiſſionē dei. q rīk quare poſt angelicā vocē ꝛ ꝓmiſſionē celeſtē hoc nouū ſignū petijt quo impetrato vellus i pelui exprimit quare cōuerſo ordine ſecūdū ſignū depoſcit:pſertim cū dictuȝ ſit: Nō tēptabis dñm deū tuū. Sed exitus rei docet nō eſſe factū cōtra mandatū. d Nō eīm erau diſſet de⁹ petitionē ſi fuiſſet cōtra legē. Videnda eſt ergo hui⁹ myſterij ratio. Memini autē quēdā ex pdeceſſoribus noſtris: vellus lane pl⁹ iſrl dixiſſe. Reliquā aūt terrā:reliquas gentes:et rozē qui ceciđit ſup vellus verbū dei eſſe:qđ illi ſoli populo celit⁹ miſſum eſt. Supra ſolū eīm iſrl ros diuine legis venerat. Siccitas aūt oēs gētes habebat quas nullus humor diuini verbi infundebat.

d Jn area. Idem. Nō vbicūqꝫ:nō in cāpo:nec in ſaltu:ſed i area vbi meſſis eſt. Meſſis quidā multa oparij autem pauci. Prenidebat p ſpīſanctū: qz chriſt⁹ in area cōgregat ꝑpl⁹ ſuum:et ibi eū expurgat:tenēs ventilabrū in manu ſua. Nō ergo ſine cauſa vir tant⁹ aut talis:cui⁹ etiā apoſtolus in catha/logo ꝓphetarū facit mentionē:areā delegit ponendo vellert. Nec ſine cauſa exīſſit vellus in peluim:et repleuit eum aqua: Chriſtus eīm exuit veſtīmēta ſua et p̄cinct⁹ linteo miſit aquā in peluim et lauit pedes diſcipulorū. Videſ ergo qz hec adumbrabāt ꝓphete:q̄ erant in nouiſſimis tēporib⁹ īplēda p xp̄m. Aqua ergo miſſa in peluim ros erat gratie celeſtis:quo lauāntur pedes diſcipulorū. vnde ait: Vos autē mundi eſtis ꝓpter verbum quod locutus ſum vobis. Sed ꝛ nos ſi ꝑbeamus pedes noſtros paratus eſt ieſus lauare pedes anime noſtre:ꝛ purgare eos celeſti rozе gratia ſpirituſſancti:verbo doctrine: nō eīm ſolos apoſtolos mūdos eſſe voluit:ſed etiam omnes q̄ credūt p verbū eius: et omnibus cū petro dicit:niſi lauero te nō habebis partē mecū. Memo eīm habet partē cū ieſu:niſi lotus et mūdus. Exue preco⁹ dñe veſtimēta q̄ ꝓpter me induiſti accingere ꝓpter me:mitte aquā in peluim:ꝛ laua pedes ſeruorū tuorū:diſne ſordes filiorū tuorū et filiarū:lauа pedes anime noſtre vt imitantes te ꝛ ſectātes:exuam⁹ nos vetera veſtimēta dicētes: Exui veſtimētū meū quō induam illud: lauі pedes meos quō ſordidabo eos? Cuȝ eīm lauer⁹ pedes meos ſtatim facies me recumbere tecū et audire: vos vocatis me magiſter et domine:et bene dicitis:ſum etenī ꝛc. Volo ergo lauare pedes fratrū meorū. Jdeo haurio aquā ō fontibus iſrael: immo exprimo de iſraelitico vellere:nunc de vellere libri Judicū vel libri Regū. nūc de vellere Eſaie vel Hieremie:et mitto eam in peluim anime mee:cōcipiens ſenſum in corde meo: et acci/

ſtū ſuper ſtruē ligno:ū q̄ de nocte ſuccideris. Aſſumptis ergo gedeō decē viris ō ſeruis ſuis:fecit ſicut p̄cepat ei dñs. Timēs aūt domū patris ſui: ꝛ homines illius ciuitatis p diē noluit facere:ſed oīa nocte cōpleuit. Lūcȝ ſurrexiſſent viri oppidi ei⁹ mane:viderūt deſtructā arā baal lucūcȝ ſucciſum: et tauruȝ alterꝫ impoſitū ſup altare quod tunc ędificatū erat: dixeruntcȝ adinuicē:Quis hoc fecit? Lūcȝ pquirerent auctorē facti: dictū eſt. Gedeon filius ioas fecit hec omnia. Et dixerūt ad ioas. Produc filiū tuū huc vt moriat: qz deſtruxit arā baal ꝛ ſuccidit nemus. Quib⁹ ille reſpōdit: Nunqđ vltores eſtis baal vt pugnetis pro eo? Qui aduerſarius ē eius moriat anteq̄ lux craſtina veniat. Si deus eſt:vindicet ſe de eo qui ſuffodit arā ei⁹.

ſ Jſi. Circūiens in vtero:hic eſt chriſt⁹ qui i vtero ꝛ ginis incarnat⁹ intra vterū fuit p ſubſtātiā infirmitatis:ꝛ extra mūdū per potētiā maieſtatis. ſ id eſt fortis cōtra baal.

lo die vocat⁹ eſt gedeō hieroba al:eo q̄ dixiſſet ioas:vlciſcat ſe de eo baal qui ſuffodit arā ei⁹.

a ſ extra iudiciū. ſ de iudicio. b ſ pp⁹ ablingēs:id ē vētri et gule dedit⁹

a Jgīt omnis mādiā ꝛ amālech b

a ſ Adamā. Lxx. oriēris filij.i. falſi chriſtiani

et ōrientales populi cōgregati ſunt ſimul:et trāſeūtes iordanē

a ſ Adamā. Jn deiect.ſ.ꝛ humilit⁹ loc⁹ caſtra ponunt qui populum dei expugnare volūt.

b caſtrametati ſunt in vālle iezra

a ſ Lxx. ſpūs domini confortauit gedeon. b ſ impleuit eū ſpūs ſapientie:et intellectus: ſpiritus cōſilij et fortitudinis.

hel. Spiritus aūt domini indū it gedeon:qui clangēs buccina

a ſ Adamā. Lxx. ꝛ vocauit p⁹ ſe abiezer: q̄ ſcz nuſq̄ erat:interptat aūt patris noſtri auxiliū nō ergo vocauit aliquē hoīem ſed patris ſumi videtur vocaſſe auxilium.

cōuōcauit domū abiezer vt ſeq̄ retur ſe. Miſitcȝ nūcios in vniuſum manaſſen:qui et ipſe ſecutus eſt eum. Et alios nūcios in aſer et ẓabulon et neptalim qui occurrerunt ei. Dixitcȝ gedeon ad dominū: Si ſaluum facis p manū meā pp̄z iſrl:ſicut locut⁹

a ſ Jſi. Nō hoc ſignū quaſi icredul⁹ petijt:ſz futura myſteria ꝓuidit:ꝛ diligēter exploraꝫ:vt ampli⁹ credat myſteriū cū intellexerit ꝛ oraculū. b ſ populū iudeorū. c ſ vbi meſſis purgāda ꝛ palea a frumēto ſeparanda.

d es:pōnā hoc vēll⁹ lane in āreā.

pio pedes eoꝝ qui ſe prebent ad lauandum: vt omnes purificari p verbum:non abijciamur de thalamo ſponſi ,p ſordidis indumētis:ſed candidis veſtibus lotis pedib⁹ mundo corde recūbamus in conuiuio ſponſi ieſu chriſti. a Si ros in ſolo vel. Aug⁹. In tē pratiōe gedeonis:qđ ꝓnunciare dñs volebat, oſtēdit in cōpluteꝫ circunqꝫ ſicca:figurare primū populū iſrael vbi erāt ſancti cū grā celeſti:tancȝ pluuia ſpūali:ꝛ poſtea cōpluta area:ſiccato vel lere figurare eccleſiaȝ dei toto orbe diffuſā: habentem nō in velle re tancȝ in velamine: ſed in aperto celeſtem gratiā:prioꝛe pp̄lo velut ab eiuſdem gratie rore alienato atqꝫ ſicato. b Qro vt ſolū vellus ꝛc. Adam. Jn ſecundi quoqꝫ ſigni ratiōe in quo ait: vt ſupra oēs terrā ros deſcēdat:ſupra velluſ autē ſiccitas maneat: vide oēm pp̄m būc:q̄ p oēm terrā ex gentibus cōgregatus ē habentem nūc in ſe rozе diuinū et in os ei⁹ roze infundi: ꝛ ꝓphetarū litteris irroꝛari:ꝛ euāgelico humoꝛe vireſcere. Illud aūt vellus: id eſt iudaicū populū ſiccitatē verbi dei patientē:ſm illud:Erūt filij iſrael multo tempoꝛe ſine rege:ſine ꝓn cipe: ſine ꝓphēta ꝛc. Prophēta quoqꝫ aduentum chriſti deſcribens ait:deſcender ſicut pluuia in vellus ꝛ ſicut ſtille. ſ.ſ.t. Deſcendit enim ſicut pluuia in vellus populi circūciſiōis: ꝛ ſicut ſtille. ſ.ſ.ter.i.ſup reliquam terrā deſcēdit chriſtus. Sed ſtillans etiā ſup nos ꝛ guttas nobis gentibus celeſtis rozis afferēs: vt ꝛ nos bibam⁹ qui eram⁹ ſup terram iugi ariditate ſiccati. Hūc q̄ myſterij oꝛdinem ſanctus gedeon ꝓpherico ſpiritu intuens:etiā ſcōm ſignū cōuerſo ordine petit. Sciebat enim rozem diuinū qui eſt aduent⁹ filij dei non ſolū in deis:ſed poſt etiam gentibus eſſe futuꝝ:qz ex incredulitate iſrl ſalus ſit gentibus:ꝛ hoc ē qđ ,p ariditate velleris vniuerſa terra diuini rozis gratia infundit.

c Qui formidoloſus ꝛ timi/ dus. Adam. Idē hodie clamat ieſus: Qui timidus ꝛ formidoloſus ē corde: nō veniat ad me ad bella. ait eīm: Qui non tollit crucē ſuam et ſequit̄ me nō eſt me dignus: et q̄ nō odit patrem ſuuꝫ ꝛ matrem: fratres ſoꝛores et filios: inſuper ꝛ animam ſuam: non eſt me dignus. Item qui nō renūciauerit oīnibus que poſſidet non poteſt eſſe me⁹ diſcipulus. Sic timidos et formidoloſos ſepat a ſuis caſtris. Miles ergo chriſti timoꝛem ꝛ formidi/

a ſ Si ros ī ſolo vēllere fuerit et in a

a ſ chriſtus miſit aquā i peluim: ꝛ lauit pedes diſcipulorū. b ſ cordis. c ſ ſenſu verbi.

ſurgēs ex̄pſſo vellere cōchā rō a re ipleuit. Dixitcȝ rurſus ad do b minū: Ne iraſcat furoꝛ tu⁹ ꝓtra me: ſi adhuc ſemel tentauero ſi c gnū querēs i vellere. Qro vt ſo

a ſ iudaic⁹ populus. b ſ cū perierint.ſ.oues dom⁹ iſrael ꝛ fontes aque viue negauerint:are/ ſcat in peccatoꝛib⁹ iudeoꝝ ros fidei.

c ſ gētiles. d ſ diuini fidei.

lū vēll⁹ ſiccum ſit:ꝛ ōis ſra roꝛe madens. Fecitcȝ dñs nocte illa vt poſtulauerat:ꝛ fuit ſiccitas i ſolo vellere et ros i omni terra.

d Sic hierobaal C VII q̄ ꝛ gedō de nocte ꝓſurgēs ꝛ oīs pl⁹ cū eo: venit ad fontē q̄ vocat arad. Erāt aūt caſtra madian i valle ad ſeptētrionalē plagā collis excelſi.

a ſ in bellis hūanis nūeroſior exercitus ꝑſtat

Dixitcȝ dñs ad gedeon: Adhuc⁹ turioꝛa ſubſidia:ſz nō ē ita i diuinis:nō eīm claꝛū ē diuiſe ruit⁹ op⁹ ſi hūanis āminiculis fulciatur:nō eīm ſaluabit rex i multitudine ſtruis ſue.

tecū ē pl⁹: nec tradet madian i

a ſ victoriam meā ſibi aſcribat.

man⁹ ei⁹ ne glōrīet ꝓtra me iſrl: ꝛ dicat: meis viribus liberatus ſū. Loq̄re ad pp̄lm:ꝛ cūctis au/ et

c diētib⁹ pdica. Qui formidolo/

gedeon deſtruit aram baal falſam doctrinā ꝓfutando:ꝛ aliam aram ꝓſtruit ſanam doctrinā cōfirmādo. Ipſe etiam deo principaliter opante ros diuini verbi inſtuit i vellus ſimplicib⁹ chriſtianis pdicādo q̄ p vellus ſignificant:ꝛ vellus rozare ceſſat qñ ex feruoꝛe deuotionis ſe tranſfert ad pdicandū infidelib⁹ p areā ſignificat:ꝛ tūc ros ei⁹ ē in area ꝛ nō i vellere: qz i duob⁹ loc' ſi pōt ſil' eē.

Jn ca. vj. Judicū vbi dr i poſtilla. Angelicꝺo i ſacra ſcptura nō vocāt ꝓphe.

Additio. Licet cognitio angelorꝫ q̄ res in ẋbo cognoſcūt:ſit clara et abſcꝫ enigmate:ex b ſolo nō ſeq̄rek q̄ nō poſſent dici ꝓphete cum alio adiūcto:prout ſupra prologū pſalterij deo duce declarabitur ꝛc.

Replica. Circa libꝫ Judicū facit modicū Burgēſ. niſi circa ca. vj. vbi poſtillatoꝛ dic̄ angelos in ſcptur' nō dici ꝓphetas ,pk clarā viſionē diuīe eēntie: Burgēſ. ,pmittit ſup. plogū pſalterij de b dicere: vi/

b Sic Hierobaal. Poſtcȝ deſcpta ē vo/ de ibi correctoriū. La VII catio ducis:hic ꝓſr deſcribit modus certaminis. vbi ꝓmo ponit ꝓcerta tio pugne. ſcdo pfectio victorie ca. viij. Circa ꝓmū ꝓmo deſcribit bellatoꝫ electio. ſcdo electoꝫ aſſecuratio. ibi: Caſtra aūt madiā. tertio aſſecuratoꝫ certatio. ibi: Diuiſitcȝ trecentos viros. quarto aditoꝫ aſſociatio. ibi: Cōclamātes. Circa primum ſciendum q̄ dominus voluit eligere bellatoꝛes in parvo numero vt ſit ſibi victoria illa totaliter attribuere⁹: vt pater in textu. eligunt igit huiuſmodi bellatoꝛes duplici ſigno. Primum eſt conſtantia mentalis. cum dicitur: e Qui formidoloſus et timidus ē reuertatur. ita q̄ ſoluꝫ cōſtantes et impauidi ad prelium remanerent. vnde ſubditur:

nem depellat: ꝛ ꝓfidenter dicat: Si cōsistāt aduersū me castra nō timebit cor meū: et dñs illumiatio mea ꝛ salus mea quē timebo ꝛc. Mō vos terreat ista malicia que facile fideliter militātib⁹ impleſ. Solent in his castris mulieres vincere: nō corporis roboze: sed fidei virtute: sicut delbora ꝛ iudith q̄ quā viri pdiderant: patrie reddidit salutē. Virgines quoq; prima etate: p martyrio tyrānica ptulere tormēta. In his ergo q̄ militāt deo: nō corporis ſz aīe fortitudo q̄rit̄ur: qz nō iaculis ferreis: sed orationū telis victoria acquirit̄: ꝛ fides in certamine tollerantiaz p̄bet. vñ: State ergo induti loricā iusticie: succinci lumbos i veritate: ꝛ galeam salutis accipite: ꝛ gladiū spiritꝰ: sup omīa scutū fidei ꝛc. Sic armati debemus tollere vexilla crucis christi ꝛ eū sequi. Si tamen in persecutione inferiozē te viribus contra tyranni crudelitatem videris eſt in militia christi dare locū ire: ō loco in locū fugere: nec tibi in hoc aſcribīt militare cōmissum. vñ: Si psecuti vos fuerint i vna ciuitate fugite in aliam. Summa enī rei est: iesum quē semel cōfessus es nō negare. Confiteꝛ aūt q̄ ꝓterea fugit ne neget. in apocalypſi cū enumerant: q̄ i stagnū ignis mittēdi sunt cū infidelib⁹ ꝛ fornicatoꝛib⁹ et veneraꝝ⁹: timidi ꝛ formidolosi cōputant̄. Sic inter ingentia ꝛ nephanda crimīa timoꝛis ꝛ formidinis crimen ponitur. ¶ Nyr. Formidolosus est: qui quasi adolescēte vicio anteq̄ videat mala: sola cogitatiōe terreꝛtur: gelidā p membra formidinē voluēs: vt nō tā ꝓspectu malox q̄ auditu ꝛ expectatiōe soluat̄. Jō iuxta lxx. formidolosus corde dr. in corde eīs ꝛ i interioꝛibus animi defectum manet hoc vitiū. timidus aūt ē q̄ ꝓmo aspectu ad ꝓgressum trepidat: nō tū toto corde terreꝛ: sed reparī ꝛ alari denuo pōt. a ¶ Adhuc ꝓplus. Adam. Adhuc ꝓplus mult⁹ ē depone eos ad aquā ꝛ ibi eos ꝓbabo tibi. Ut video q̄ ꝓmū repꝛobati sunt: nec in aqua descēderāt: sed adhuc se cathecuminos designabāt: ꝛ in tm formidinis vicio deteriti sunt: vt nec ad lauacrū salutare descenderēt. Jō repꝛobati sunt. Jdi xo secūdi veniūt ad aquā: vt pꝛobent ibi: ꝛ dixit dñs ad gedeon: Quos q̄cūq; lambuerit aquā in lingua sua sicut lambit canis: statues eū deoꝛsum ꝛc. In oīibus pene vetex gestis: mysteria designant̄ ingētia: sic hic. Qui enī descendunt ad aquā. i. ad baptismi grām: nō debēt ꝓcedere i terrā: nec flectere genua: ꝛ cedere tētatiōib⁹ futuꝝ: ꝛ stare ꝓstāter: ꝛ remissas manꝰ et dissoluta genua erigere: ꝛ gressus rectos facere pedib⁹ suis. Venisti ad aquā baptismi: ſ ē tibi initiuz pugne spūalis. Si remissioꝛ fuerꝛ: si flecti facile potuerꝛ quō pugnabis? Quō stabis ꝛ astutias diaboli. Jō clamāt aplus. State ꝛ nolite iugo seruitutis iterū herere. Jlle q̄ ꝓbabilis: ille electus ē qui postq̄ ad aq̄s baptismi veīt: ad necessitates corporeas ꝛ terrenas flecti nescit: q̄ vicijs non īdulget: nec ꝓpꝛ peccati stim sternit̄ pn⁹. b ¶ Qui manu ꝛ lingua. Manu ꝛ lingua dicit eos aquā lambere: quia manu ꝛ lingua debēt opari milites christi id est ope ꝛ verbo. Qui enī docet ꝛ facit: magn⁹ vocabit̄ in regno ceIoꝛ. ¶ Silitudinē quoq; canis lābentis inducit: qz supza oīa cetera aīalia amoꝛē dicitur ꝓprio dño seruare: nec terroꝛe nec iniurijs: obliteꝛari in eo fertur affectus. Treceī q̄ sunt soli: q̄ sacramēti hui⁹ imaginē ferūt. Jsti electi ꝓbati: ꝛ ad victoꝛiā ꝓsecrati: q̄ etiā ipo nūeri sacramēto: obtinere aduersarios possūt. Treceī enī sūt: q̄ tertio centeno multiplicantur: ꝛ pfecte trinitatis numeꝝ ferunt.

c ¶ Fuit itaq; numer⁹. Aug. Et fact⁹ ē numer⁹ eoꝝ q̄ lambuerāt manu sua lingua sua trecēti viri. Pleriq; latini codices non habent manu sua: sed tantū lingua sua: quia sic intellexerunt q̄ supza dictus est tanq̄ canes. Hebreus autem vtrūq; habet: manu sua lingua sua: vt intelligatur q̄ manu aquam raptam in os proficiebant: sicut canes qui non oze apposito sicut boues aquam ducunt quā bibunt: sed lingua in os rapiunt: sicut etiam isti fecerūt. Sed cum manu aquam in os proīcerent quā lingua exciperent. Interpretatio vero ex hebzeo id planius habet. fuit itaq; numerus eoꝝ qui manu in os ꝓiciente aquas lambuerant trecenti viri. Non enim ita bibūt

a ſ ēſi certamina fortib⁹ viris derelinquat: ne exemplū timoꝛis ꝛ formidinis ceteris prebeat.

sus ꝛ timidus ē: reūtaꝛ. Recesseꝛūtq; de mōte galaad: ꝛ reuersi a ſ cathecumini. ſ. q̄ aū baptismū territi cedūt sūt ex populo vigintiduo milia viroꝝ: ꝛ tm̄ decē milia remāseꝛt

a Dixitq; dom⁹ ad gedeon. Adhuc b a ſ probandos. populus mult⁹ ē: Duc eos a ſ baptismi. ad aquas: ꝛ ibi ꝓbabo illos: et de q̄ dixero tibi vt tecuz vadat ipse pgat: quē ire ꝓhibuero: reuertaꝛ. Cūq; descēdisset ꝑplus ad aquas: dixit dñs ad gedeō: a ſ .i. ope. b ſ .i. ꝓbo. c ſ .i. q̄ recitudinē do crine hauriūr: ꝛ recitudinē operū nō flectūr.

b Qui mānu ꝛ lingua lambuerit a c ꝑ ſ qui sup omīa animalia amāt dños suos. quas sicut solēt canes lambere a ſ dissoluti. ſ. in ogib⁹. sepabis eos seoꝛsuz: q̄li aūt curꝝ a ſ q̄. ſ. nō faciūt rectos gressus pedibꝰ suis. uatis gēnib⁹ biberit: i altero p c te erūt. Fuit itaq; numer⁹ eoꝝ qui manu ad os ꝓiciēte aquas a ſ in numero. ſ. pfecte trinitatis. lambuerāt trecēti viri: oīs aūt reliqua mꝝtitudo flexo poplite biberat. Et ait dñs ad gedeon: In trecētis viris qui lambueſt aq̄s liberabo vos ꝛ tradā i manu tua madian: oīs aūt reliqua a ſ qz nō est speciosa laus in oze peccatoꝛis. multitudo reuertaꝛ in locū suū. Supꝛi itaq; ꝓ numero cibarijs d ꝛ tubis: oēz reliquā mꝝtitudinē abire ꝓcepit ad tabnacula sua: ꝛ ipe cuz trecētꝛ viris se certamini dedit. Castra āt madian erāt ſbter in valle. Eadē nocte dixit dom⁹ ad eū: Surge ꝛ descēde i castra: quia tradi eos i manu tua. Sinaūt solus ire formidas descēdat tecuz phara puer tuꝰ. Et cū audieriꝛ q̄d loquanꝝ: tūc ꝓfortabunꝝ manus tue: ꝛ securi oꝛ ad hostilū castra ꝺscēdes. Descēdit ergo ipe ꝛ phara puer eiꝰ in ptē castroꝝ: vbi erāt armatoꝛuz vigilię. Madian aūt ꝛ amalech: ꝛ omēs orientales ꝑli fusi iacebant in valle vt locustaruz multitudo. Cameli aūt innumerabiles erāt: sicut arena que iacet in litoꝛe maris. Cūq; veniſset gedeon narrabat alīq̄s somniū ꝓximo suo: et in hūc modū referebat quod viderat. Eli di somnium: et videbatur mibi

a ¶ Recesseꝛūtq; ꝺ mon te galaad ꝛc. Iste mons non est ille qui est vltra iordanem vbi laban cōprehendit iacob: vt habetur Heſ. xxxj. sed est alius mons in terra pꝛomissiōis qui ſmiliter nominaf. secundo eliguntꝰ signa potentie corporalis. ibi: b ¶ Adhuc populus multus est: duc eos ad aquas et ibi ꝛc. Nō est intelligendum q̄ deꝰ probet aliquē vel aliq̄s ad cognoscenduz aliq̄d sibi ignotum: sed vt cognoscatur ab alijs.

c ¶ Qui manu ꝛ lingua lambuerint aquas. hoc erat signum q̄ nō erant multum sitibundi: quia sufficiebat eis accipere modicum de aqua cum manu et ꝓiicere ad os magis per modū refrigerationis et lotionis q̄ pmodum potationis. Signum etiam erat q̄ nō erant multum fatigati: qz nolebant ad terram pꝛocumbere sed statim transire. et econtrario in illis qui biberunt curuatꝝ genibus ad terrā vt effunderent se super aquā q̄ bibendum in magna copia: signum erat q̄ erant fatigati ꝛ multū sitibundi: ꝛ ideo de exercitu fuerūt separati. Hebzei aūt dicunt q̄ hoc fuit eo q̄ erant assueti curuare genua coram idolis: sed ꝑma expositio est magꝝ literalis. d ¶ Sumpsitq; itaq; ꝓ numero cibarijs sez ꝓ trecentis viris electis ad ꝓlium: qz reliquum ciborum dimisit reuertētibus. e ¶ Castra autem madian. Hic cōsequenter describitur clꝝ ctorum assecuratio. ꝛ ꝑmo verbo diuino. cuz dicitur: Surge et descēde in castra. secūdo ex somnio audito. et ideo subditur: f ¶ Et cum audieris quid loquaꝝ ꝛc. q̄ intelligiꝝ de somnio audito: et interꝓtatiōe eiꝰ que postea ponunꝝ. cum dicitur: Narrabat alīq̄s somniū ꝛc. cuius formā subditur. cum dicitur:

g ¶ Videbatur mihi q̄ si subcinericius panis ꝓ hordeo ꝛc. per quem significabaꝝ gedeon qui nullius reputationis erat in conspectu regum madian: sicut panis subcinericij et hordeacius vilis est ex materia ꝛ forma: et hoc est quod subditur in interꝓtatiōe. cum dicitur:

Mō est

Boles vt sine opem⁹ lingua aquaz hauriant sicut canes. haud vero istis ꝓptū fuerat vt hoc facerēt: sed cū ad bibēdum descendissent ad aquā: multi genuflexo biberunt: qđ facilius ꝛ minoze laboze fieret. Pauci xo non flexo genu se incuruauerūt: sed vt canes biberūt: aquam manu in os iaciendo. Quoꝝ numerus: q̄ trecenti erāt crucez significāt: ꝓpter lām thau grecam. Per quod etiaz gentes magis in minaf. secundo eliguntꝰ signa potentie corporalis. ibi: b ¶ Adhuc populus multus est: duc eos ad aquas et ibi ꝛc. Nō est intelligendum q̄ deꝰ probet aliquē vel aliq̄s ad cognoscenduz aliq̄d sibi ignotum: sed vt cognoscatur ab alijs.

c ¶ Qui manu ꝛ lingua lambuerint aquas. hoc erat signum q̄ nō erant multum sitibundi: quia sufficiebat eis accipere modicum de aqua cum manu et ꝓiicere ad os magis per modū refrigerationis et lotionis q̄ pmodum potationis. Signum etiam erat q̄ nō erant multum fatigati: qz nolebant ad terram pꝛocumbere sed statim transire. et econtrario in illis qui biberunt curuatꝝ genibus ad terrā vt effunderent se super aquā q̄ bibendum in magna copia: signum erat q̄ erant fatigati ꝛ multū sitibundi: ꝛ ideo de exercitu fuerūt separati. Hebzei aūt dicunt q̄ hoc fuit eo q̄ erant assueti curuare genua coram idolis: sed ꝑma expositio est magꝝ literalis. d ¶ Sumpsitq; itaq; ꝓ numero cibarijs sez ꝓ trecentis viris electis ad ꝓlium: qz reliquum ciborum dimisit reuertētibus. e ¶ Castra autem madian. Hic cōsequenter describitur clꝝ ctorum assecuratio. ꝛ ꝑmo verbo diuino. cuz dicitur: Surge et descēde in castra. secūdo ex somnio audito. et ideo subditur: f ¶ Et cum audieris quid loquaꝝ ꝛc. q̄ intelligiꝝ de somnio audito: et interꝓtatiōe eiꝰ que postea ponunꝝ. cum dicitur: Narrabat alīq̄s somniū ꝛc. cuius formā subditur. cum dicitur:

g ¶ Videbatur mihi q̄ si subcinericius panis ꝓ hordeo ꝛc. per quem significabaꝝ gedeon qui nullius reputationis erat in conspectu regum madian: sicut panis subcinericij et hordeacius vilis est ex materia ꝛ forma: et hoc est quod subditur in interꝓtatiōe. cum dicitur:

Mō est

ſ Aug⁹. Quia ꝓ cōtemptibilia mūdi saluatoꝛ inimicos ꝓfudit.

quasi ſbcinericius panis ex hordeo volui: ꝛ in castra madian descēdere: cūq; pueniſſet ad tabernaculū: pcuſſit illō atq; subuertit: ꝛ terrę funditus coequauit. Respondit is cui loquebatur. Non a est hoc aliud nisi gladius gedeonis filij ioas viri israelitę. Tradidit enī dominus in manꝰ eius madian et omīa castra eiꝰ. Cūq; audiſſet gedeō somnium ꝛ interꝓtationem eiꝰ adoꝛauit: et reuersus ē ad castra israel: et ait: Surgite: tradidit enī dñs i manꝰ nostras castra madian. b Diuiſitq; trecētos viros i tres partes ꝛ de b c a ſ predicationis. dit tubas i manibus a ſ corpoꝛa. eoꝝ: lagenasq; vacuas ſ fulgoꝛem miraculoꝝ. d ac lampades i medio lagenaꝝ. Et dixit ſ christus passus est ꝓ nob⁹ re ad eos: Mō me facere linquens nobis exemplū: vt seq̄mur vestigia eius. videritis ſ facite. Ingrediar ꝓtē castroꝝ: ꝛ qđ fecero sectamini. a ſ predicatio. Quādo ꝓsonuerit tū a ſ quia opus nō debet dissenti ba in manū mea: vos re a predicatione. quoq; ꝓ castroꝝ circa ſ Aug⁹. Quia id. ſ. fiecūitum clāgite: ꝛ cō placeret dño ꝛ gedeonī. bar qđ clamate dño ꝛ gedeoni. Ingressusq; est gedeon ꝛ trecenti viri q̄ erant cum eo in partē castroꝝ incipientiꝫ e vigilijs noctꝝ medię: et custodibus suscitatis: ceperūt buccinis clangere et cōplodere inter se lagenas. Cumq; ꝓ gyrū castroꝝ i tribus ꝓsonarent locis:

a ¶ Mō est hoc aliud nisi gladiꝰ gedeōis ꝛc. Cūq; audiſset gedeō somniū ꝛ interꝓtatiōem eiꝰ adoꝛauit: eo q̄ iuenerat verbū ꝓfortatiuū: sic ei dixerat dominꝰ: Tūc cōfortabuntur manꝰ tue ꝛc. ꝛ p hoc sciuit q̄ non erat somniū vanū: sed magꝝ a deo immissum ad ꝓfortationem gedeonis ꝛ socioꝝ eius: et ad desolationem aduersarioꝝ ipiꝰ. tales enī visiones ꝛ interꝓtatiōes eaꝝ aliquādo a deo cōcedunꝝ etiā malis hominib⁹ sic ꝛ ꝓphetandi actus ꝓpter habeſ in plurib⁹ loc⁹ sacre scꝓture. vñ saluatoꝛ Matth. vij. dic: Multi dicēt mihi in illa die: nonne in noīe tuo ꝓphetauimus ꝛc. sequit: Tunc cōfitebor illis quia nūq̄ noui vos ꝛc. Gedeon aūt ex ꝓdictis assecuratus de victoria assecuꝝ⁹ socios suos dicēs: Surgite tradidit enī dominꝰ ꝛc.

b ¶ Diuisitq; trecētos. Hic ꝓsequēter ponit assecuratioꝝ certatio. cum dr: Diuisitq; trecētos viros in tres partes vt sic inuaderent exercitū aduersarioꝝ per tres partes: quasi essent tres exercitus magni subito supuenientes: vt ex hoc exercitus terreꝛet: sicut ꝛ factum fuit: vt patet ex sequentibus.

c ¶ Et dedit tubas in manibus eoꝝ ꝛc. modus enī pugnandi fuit talis: quia quilibet de trecētis viris habebat tubam in manu dextera. ꝛ lāpadem: id est faculam ardentem in sinistra manu que nō posset de facili extingui. ꝛ lagene vacue erant desup ꝛcludentes faculas: ita q̄ lumen nō posset videri. ꝓpter quod videꝛ q̄ officia lagenarū essent inferius versus manꝰ tenentium faculas. ꝛ buccināte gedeone trecentis viri in tribus partibus circa exercituz hostium cōfregerūt lagenas ꝛ sic subito apparuit lumē inclusum et ceperunt clamare: Gladius domini ꝛ gedeonis et buccinare: ꝛ sic ex terribili sonitu ꝓfractionis lagenarū et clamoꝛis hominū ꝛ sonitu tubarum ꝛ subita apparitione luminis fuit territus exercitus hostium et ita turbatꝰ q̄ vnus interficiebat alium credens percutere aduersarium: ꝛ sic fuerūt aduersarij debellati. ꝛ ex predictis ꝓtz lra paucis exceptis que ꝺscurrentur. d ¶ Ac lampades. id est faculas ardētes vel toꝛticea vel aliqua hmōi que nō possent de facili extingui.

e ¶ Jncipientiꝫ vigilijs ꝛc. ita q̄ illi qui vigilauerāt pro custodia exercitus erant fatigati et deponebant arma vt dormirent: ꝛ alij q̄ debebant eis succedere in vigilia nōdū erāt armati ꝛ sic fuerunt citiꝰ

f 3 stupefacti

despecta salute corporis: hostes moriendo pternerẽt: eorũq; gladios ñ armis ꝟ patrie tia superent. Armati em venerũt sub duce suo ad plium martyres xpi. s. tubis lageis ⁊ lampadibus: tubis sonant dũ ꝓdicãt, ꝟfringũt lagenas dum solnẽdã ĩ passiõe corpora hostilibus gladijs opponunt. fulgẽt lampadib⁹ duz post solutionez corpoꝝ miraculis coruscant. Wo ꝙ hostes in fugã ꝟuersi sunt: quia dum mortuoꝝ martyrum corpora miraculis coruscare conspicinnt luce veritatis fracti: qđ impugnabãt crediderũt. Cecinerũtq; ergo tubis vt lagene frangerent: lagene fracte sunt vt lampades apparerent. Apparuerũt lampades vt hostes in fugã verterent: id est ꝓdicauerũt martyres do nec eoꝝ corpora soluerent q̃ solута sunt vt miraculis coruscarent. Coruscauerunt vt hostes ex diuina luce prosterent ne erecti deo resisterent: sed cũ subiuti formidarent. Et notandũ q̃ iteruerũt hostes añ lagenas. fulgerũt ante lãpades: qz plectores fidei ꝓdicatoribus adhuc in corpore posit' restiterũ. Post solutionem ẽ corporiz: apparentibus miraculis in fugam conuersi sunt: qz paulo territi a psecutiõe fidelũ cessauerũt. ꝓdicatiõe .s. tubarũ fractis lagenis corpoꝝ riminerant visis lampadibus miraculoꝝ. Notandũ etiam q̃ ibi scriptum est: qz in dextera tubas: in sinistra aũt lagenas tenuerũt. pro dextro em habere dicimur: quicquid ꝑ magno pensam⁹. pro sinistro vero quod pro nihilo. Bene autem in dextera tubas: in sinistra tenuerunt lagenas: qz christi martyres pro magno habent predicatiõis gratiã: corporum vero vtilitatem ꝑ nihilo vel ꝑ minimo. Quisquis vero plus facit vtilitatem corporis q̃ gratiam predicationis in sinistra tubaz: in dextera tenet lagenam.

a Et hydrias cõfregissent: tenuerũt sinistris manibus. Adan̄. Hydrias portant et lampades buccinam corneã in manibus sic veniunt ad illam innumerabilem hostiuz multitudinem. In quibus erãt cameli sicut arena mar. et cum venissent ad bellum: buccinis corneis insonuerũt: et dimiserũt hydrias de manibus et contrite sunt. Tunc vero arreptis lampadibus ⁊ prorunt in aduersarios ⁊ simul buccinis concrepant: vide quomõ electi milites dei cum lampadibus pugnant. Sic enim christus eos armauerat dicens: Sint lumbi vestri precincti: ⁊ luceme ardentes in manib⁹ vestr': ⁊ sic fulgeat lux vra coraz hoibus vt videãt opa vestra ꝛc. Talib⁹ ergo lãpadib⁹ accẽtis debent pugnare christi milites luce operum refulgentes. Buccina vero canit qui ō celestib⁹ loquitur: ō spiritualibus disserit: et mysteria regni celorum revelat.

Ille ō tuba loquitur: qui de magnis et maximis loquit: qui scientiam christi humanis auribus pãdit. Cornea aũt dicitur buccina: quia de sancto dicitur: cornu eius exalrabitur ⁊ gloria. Ideo cuiꝰ q̃ buccina dicitur cornea: quia multiplicem scientiam christi: et cruc⁹ eiꝰ que ĩ comm significat: differt sacramenta. Hac q̃ buccina milites ⁊ pugnantes alienigenas vincimus: et hostes in fugam vertimus. etiam si fuerit multitudo eorum sicut locuste.

Locuste enim comparat de monum multitudo quib⁹ neq; in celo neq; in terris sedes est. Precedebat ergo ĩ hoc bello operum lux et scientie virtus: diuini verbi predicatio. Pugnemus et nos in hymnis ⁊ psalmis ⁊ canticis spiritualibus concinnentes ⁊ clamãtes ad dominũ: vt ab ipso victoriam consequi mereamur.

et hydrias ꝓfregissẽt
a ꝟ quia ꝓ minimo habet vtilitatem corporũ: ꝓ magno aũt predicationum gratiam.
nib⁹ lampades: ⁊ de
xtrꝰ sonãtes tubas:
Clamauerũtq; Gladius dñi ⁊ gedeõis:
stantes singuli in loco suo ꝙ circũitũ castrozũ hostiliũ. Diaitaq; castra turbata sunt et vociferãtes: vlulãtesq; fugerũt. Et nihilomin⁹ ĩsistebãt trecẽti viri buccinis psonantes. Immisit q̃ dñs gladiũ ĩ oĩb⁹ castr': ⁊ mutua se cede trucabãt fugiẽtes vsq; ad bethsecha et crepidinẽ abelmeula ītebbath. Concamãtes aũt viri isrl̃ ō neptali ⁊ aser oĩ manasse psequbanꝰ madiã. Et dedit dñs victoriaz ꝙ ō israel in die illa. Misitq; gedeon nũcios in oẽm mõtẽ effraim dicẽs: Descẽdite ĩ occursuz madian: ⁊ occupate aq̃s vsq; bethbera atq; iordanem. Clamauit ois effrai ⁊ ꝓ occupauit aq̃s atq; iordanẽ vsq; bethbera. Apꝑhensoq; duos viros madian: oreb ⁊ zeb: iterfecit oreb ĩ petra oreb: zeb vero ĩ torculari zeb. Et psecuti sũt madian: capita oreb ⁊ zeb portãtes ad gedeon trãs fluẽta iordãis.

Dixerũtq; ad eũ viri effrai: Quid ẽꝫ qđ facere voluisti vt nos ñ vocares cũ ad pugnã pgeres ꝓ madian: iurgãtes fortiꝰ: ⁊ ꝙpe vim iferẽtes. Quib⁹ ille respondebat se tribui manasse. Gedeon aũt erat de tribu manasse: vt patet ex dictis. ℟. ca. vj. ⁊ ideo isti de effraim fuerũt indignati de hoc q̃ gedeon posset ō victoria pre ipsis gloriari: ideo volebant cõtra ipm cõtendere ⁊ pugnare. Ihm q̃ dicit: Iurgantes fortiter ⁊ ꝙpe vim inferẽtes. quod videns gedeon maluit eis gloriam victorie tribuere ne seditio moueretur inter eos dicens:

a Quid em tale facere potui quale vos fecistis? ꝗsi dicat: vobis est ad tribuẽda victoria ⁊ nõ mihi. ad qõ rationez apparentẽ inducit dicens: b Monne melioz est racem⁹ effraim vindemijs abieçer? Ioquit parabolice. Racem⁹ enim ꝟinet pauca grana. vindemia aũt multa. Per hoc igit̃ significat q̃ pauce psone capte ⁊ occise a filijs effraim erãt maioris ponderis q̃ multitudo victa ⁊ occisa ab exercitu qui erat cuz gedeone: quam denominat abieçer cuius domuz vocauerat ad prelium: vt patet ex suprad̃ictis: ca. vj. vt sic ex humilitate etiam nõ ascribat sibi victoriaz dicte multitudinis sed alteri. vel potius quia ipse gedeon erat de familia abieçer: ⁊ ideo factuz illud nõ attribuit sibi: sed toti familie ab abieçer denominate. Q̃ autez pauce persone capte a filijs effraim essent maioris ponderis designat cum ꝙsequẽnter dicit: c In manꝰ vestras dñs tradidit principes madian ꝛc. Quod cũ locutus esset redeunt spiritus eoz̃. i. spiritus superbie: quia nõ querebant nisi gloriam victorie. ex hoc aũt loco ⁊ forte similibus accepit postea salomon parabolam: que habet ꝓuerb. xv. Responsio mollis frangit iram: sermo aũt durus suscitat furorem. d Cumq; venisset gedeon. Hic ꝙsequẽter describit gedeonis iniusta derisio: qz cũ peteret refectionem ab illis qui erãt de populo israel: vt posset ꝑsequi aduersarios fugiẽtes: nõ solum nõ dederunt sed etiam derisorie respõderũt. ⁊ patet ꝛa: paucis exceptis.

e Dixitq; ad viros soccoth. soccoth nõ est hic nomẽ mansionis filiorũ israel in exitu eoz̃ de egypto: qz locus ille est in egypto: vt habet Nu. xxxiij. sed est locus vbi iacob recedens ab esau post ꝑfederationẽ fixit tabernaculũ. ⁊ appellauit nomen illius loci soccoth: vt habet Heñ. xxxiij. ⁊ erat locus ille ꝓpe iordanem.

f Date obsecro panes. ꝟsidenter petebat ab eis quia erant de filijs israel. g Responderunt principes soccoth. negatiue ⁊ derisorie. h Forsitan palme manuum ꝛc. i. iam tenes eos captos: ⁊ ideo merito gedeon respondit: i Conteram carnes vestras. in penã debitam huius iniurie. k Et inde conscendens venit in phanuel ꝛc. locus est vbi iacob luctatus fuit cũ angelo: ⁊ ideo vocauit nomen loci illius phanuel: vt habetur Heñ. xxxij. Ee viri phanuel responderũt derisorie sicut ⁊ precedentes. l Zebee autez ⁊ salmana. Hic ꝙsequenter describit cõprehensio aduersariozũ qui remanserant: ⁊ patet littera vsq; ibi: m Qui securi erant ꝛc. quia erant vltra iordanem nec credebant q̃ gedeon transiret iordanem ad persequendum eos ⁊ qz repente venit super eos fuerant de facili capti et debellati. n Reuertensq; de bello. Hic consequenter describitur derisorum suprad̃ictorum punitio. cum dicit: Reuertensq; de bello añ solis ortum. In hebreo habetur. De altitudine solis: id est añ occasum solis sole adhuc existente in alto vt exponunt hebrei. o Interrogauitq; eum nomina principum ⁊ seniorum soccoth. Tum quia volebat parcere multitudini populi eo q̃ erant de filijs israel. Tum qz soli principes erant in culpa: vt patet per predicta. p En zebee et salmana super quib⁹ exprobrastis. ad hoc enim reseruauerat eos viuos vt ostenderet viris soccoth victoriam a deo sibi datã. q Tulit ergo seniores ciuitatis: ⁊ spinas deserti ac tribulos: ⁊ ꝓtriuit cuz eis atq; cõmiuit viros soccoth. Turri q̃ phanuel ĩuertit occisis hitatoribus ciuitatis. Dixitq; ad zebee ⁊ salmana: r Quales fuerẽt viri q̃s occidistis in thabor? Qui rñderũt: Sicut tui: ⁊ vnꝰ ex eis q̃si filiꝰ regis. Quib⁹ ille rñdit: Frẽs mei fuerũt: filij matris meę. viuit dñs: qz si fuassetis eos ñ vos occidere.

stupefacti. a Cõclamãtes aũt. Hic ꝙsequitur aditorum associatio. qz filij israel qui nõ erant in plio videntes aduersarios fugere insecuti sunt eos (qz vulgariter dicit: si ē q̃ fugiat satis inuenit q̃ insequit̃) ⁊ interfecerũt eos ꝓoccupãtes loca ꝑ q̃ poterãt iordanẽ trãsire ⁊ ptz ꝛa vsq; ibi: b In petra oreb. Ista nõ est petra oreb de q̃ Moyses eduxit aquã: vt habetur. Exo. xvij. qz illa nõ ē in terra ꝓmissionis: ꝟ in deserto. ista aũt ē in terra ꝓmissiõis: ꝟ aliꝰ scribunt in hebreo: qz illa incipit ꝑ ℟am hem: ista aũt ꝑ ℟az aim: ⁊ nolata est ista petra oreb: qz oreb fuit iuxta illã interfectus. c Capita oreb et çeb portãtes ad gedeon trãs fluenta iordanis. i. post gedeon transierũt iordanẽ ad psequẽdũ aduersarios. ō q̃ trãsitu habet ca. sequẽti. Et ideo illud qđ dicit hic de ista portatione capitũ vltra iordanem ꝟ ꝓ anticipatiõez: qz gesta nõ semp scribunt eodẽ ordine q̃ facta sunt. Quia ſnia huius ca. brevis ẽ põt hic poni brevis moralitas. hierobaal em q̃ interꝑtat̃ confutis ꝓtra baal: significat dñm nr̃m iesuz xpm ꝓtra demonũ fortissimũ. exercitꝰ eiꝰ ē plus xpian⁹. i. hoc exercitu multꝰ ē populus: qz multi sũt vocati: pauci ℣o electi. Matth. xx. Reputdiant aũt tanq̃ inepti ad pliũ ℣ virtia timidi: stitibundi ⁊ fatigati. i. timẽtes ad tremorẽ humanũ. sitientes honorẽ mũdani: impotẽtes ad laborez seu obsequiũ diuinũ. Et cõtrario eligunt apti ad ꝟ pliũ. ostãtes in humanis terroꝛib⁹ nõ curãtes de mũdanis honoꝛib⁹. pseuerãtes in diuinis obsequijs seu laboribus. ⁊ isti vincunt ꝓfractiõe lagenaꝝ. psonatiõe tubaꝝ. exclamatiõe vocũ humanaꝝ. cõfractio lagenaꝝ est carnis mortificatio: exclamatio vocũ: deuota oro. sonit⁹ tubaꝝ: sãcta ⁊ feruẽs ꝓdicatio: qb⁹ adũsari⁹ nr̃ diabolus debellat.

Moraliter. d Igit̃ hierobaal q̃ ⁊ ꝛa. VII
gedeon. Per quẽ vt dictũ est xps signat. pgẽs ad hliũ ꝓtra madian ꝑ quẽ vt ꝓdictũ ē diabolus signat. Primo suos bellatores examinat ad videndũ q̃ sũt apti ad sequẽdũ ipm: ereludunt autẽ timidi. cũ dicit: et Qui formidolosus ⁊ timidus reuertat̃ ꝛc. ⁊ sic fuit discipulis xpi quoꝝ plures dixerũt Job. vj. Durus ē hic sermo: ⁊ q̃s põt eũ audire? ⁊ subdit: Ex ꝟ aũt multi discipuloꝝ eiꝰ abierũt retro. Et sic ē de christianis carnalib⁹ qui nõ pñt eũ sequi ꝑ viã asteritat̃ ⁊ penitẽtie. Secõ examinauit gedeõ bellatores ꝑ modũ potatiõis. cũ dicit: et Qui lingua lambuerit aq̃s ꝛc. ꝑ illos em qui biberũt flexo poplice: significant illi q̃ ad hanriendũ huiꝰ mũdi bona sũt nimis effusi ⁊ illi nõ sunt apti ad sequendũ christũ ꝑ viam pauptatis ⁊ sufficientie. ꝑ illos aũt qui biberũt manu aquã ad os. ꝓjiciẽte: significant illi qui ꝟ bonis huiꝰ mũdi accipiũt q̃tũ sufficit ad necessitatẽ: ⁊ illi sũt apti ad sequẽdũ christũ in bello cõtra diabolũ. Propter qđ dicit apl̃us Heb. xij. Deponẽtes oñe põdus ⁊ circũstãs nos peccatũ curram⁹ ad. ꝓpositũ nob̃ certamẽ: aspiciẽtes in auctorem fidei ⁊ ꝙsummatorẽ iesuz. Pondus aũt inpediẽs ē superabundãtia tpalium. Gzego. omel. xxxv. Terrena nãq; substantia põdus est nõ subsidiũ. Isti ℣o cũ christo vadũt ad ꝓlium ⁊ vincũt in triꝰ. s. in fractiõe lagenaꝝ ꝑ quã significat carnis maceratio: ꝑ quã caro nr̃a que terrea est a dño ꝓterit et spiritui subiugat̃. ꝓpter qđ dicit saluator Matth. xvj. Si quis vult post me venire abneget semetipm: ⁊ tollat crucẽ suam ⁊ sequat̃ me. Et ĩ incẽsiõe lampadaꝝ ꝑ quã significat exemplaris oratio. Luc. xij. Sint lumbi vestri precincti ⁊ lucerne ardẽtes in manib⁹ vris. Qđ exponẽs Gzego. omel. xxxij. d. Lucernas quippe ardẽtes ĩ manib⁹ tenem⁹ cũ ꝑ bona opera primis nr̃is lucis exẽpla mõstram⁹: ⁊ tales sũt apti ad sequelã christi. Joh. viij. Ego sum lux mũdi: q̃ sequit̃ me nõ ambulat in tenebris: ꝟ habebit lumẽ vite. Et in sonatione tubaꝝ. ꝑ quã significat̃ sonꝰ ꝓdicatõis. Esa. lviij. Clama ne cesses: qsi tuba exalta vocem tuã: ⁊ annũcia populo meo scelera eoꝝ ꝛc. Et hoc modo ꝓdicabat christus ꝑ gedeonẽ significatꝰ. Joh. vij. In nouissimo aũt die magno festiuitat̃ stabat iesus ⁊ clamabat: Si quis sitit: veniat ad me ⁊ bibat. Et hunc modũ ꝓdicandi secuti sunt ꝓdicatores euangelici. ꝓpter quod predicant populis stando et clamando. Ca VIII

Dixerunt q̃. Hic cõsequẽter describit victorie ꝓfectio, vbi primo ponit occasiõe huiꝰ victorie cõtentio. secũdo malignoꝝ derisio. ibi: Cumq; venissent. tertio aduersariozum comprehensio. ibi. Zebee aũt et salmana. quarto derisorum punitio. ibi: Reuertẽsq; de bello. quinto aduersariozũ comprehensoꝝ occisio. ibi: Dixitq; ad zebee ⁊ salmana. sexto prede diuisio. ibi: Dixerunt q̃. septimo sequẽs transgressio. ibi: Fecitq;. Circa primũ sciendũ q̃ iacob patriarcha benedicens filijs ioseph manasse ⁊ effraim: prepositum effraim ipsi manasse: vt habet Heñ. xlviij. Propter qđ triꝰ effraim ꝓponebat

Fecitq̄ ex eo gedeon. Ca. VIII
Aug⁹. Querit q̄d sit ephud vel ephot. Q̄ quidē si sacerdotale ē indumētū q̄ pleriq; dicūt vl̄ potiꝰ supellectilis quidē q̄ gre ce epodima dr: vel epomis: q̄ magⁿ sup hūerale intelligi pt. merito mouet quō tāto auro gedeō id fecerit: qz scptū ē: fa ctū ē pōd⁹ iaurīū aureaꝝ: q̄l petierat sicli mille septingēti auri p̄ter brachilia ꝛ torq̄s ꝛ opimēta purpurea: q̄ erāt sup reges madiā: p̄ter torq̄s q̄ erāt i camelor̄ cerui cib⁹: ꝛ fec illō gedeō i ephud: ꝛ statuit illō i citate sua: ꝛ fornicat⁹ ē ois isrl̄ p⁹ illō ꝛē Quō g̃ ista vesti⁹ tāto auro fieri potuit. Rā ꝛ mr samuel fec illi ephud bath q̄ d̄ē interp̄tati sūt ephud lineū: q̄ eū dedit dño i templo nutriēdū: vbi euidēti⁹ appet b̄ gen⁹ eē idumēti. An iō dcm̄ ē. statuit illud i citate sua: vt itelligeret aureū fuisse factū. Nō em̄ dictū ē posuit: ꝑ statuit: qz ita erat solidū: vt statui possz. i. positū stare. b̄ g̃ illicitū cū fecisset gedeō fornicat⁹ ē p⁹ illō⁹ ois isrl̄. i. seq̄ndo illos ꝑ legē dei.
Rā nō frustra g̃rit: cū idolū nō fuerit. i. cui⁹ q̄ falsi dei silachū: ꝑ ephud. i. vnū ꝑ sacris tabnaculi: q̄ ad vestē sacerdotalē ptinere t: quō scptura dicat fornicatiōem pp̄ ista venerāt: iō. s. q̄ p̄ter tabnaculuꝫ dei vbi erāt ista: q̄ ibi fieri iusserat de⁹ ex sile aliq̄d fieri phas fi erat: iō fcm̄ ē gedeōi ꝛ domui ei⁹ i scā dalū. i. vt ab offenso do discederet: qz ꝛ b̄ q̄dā idoli gen⁹ erat q̄ ex dei tabnaculū q̄libz māufactū ꝑ do colerēt cū illa ipa q̄ iussa fl̄ i tabnaculo fieri: ad dei potiꝰ cultū referrēt q̄ ꝑ deo: ant di silachzo colerent. Quā q̄ ephud ex locutiōe q̄ significat a pte totū oia p̄t itelligi: q̄ ꝛ stituit gedeō i sua citate: velut ad coledū deū: sista tabnaculo di. Et iō p ephot: qz b̄ ē sacerdotal⁹ ligne honoris vt b̄ sit pctm̄ gedeō: q̄ ex dei tabnaculū fecerit aliq̄d sisse vbi colerēt de⁹. ñ q̄ soli do auro velut adorādū ꝛstituerit ephud ꝑ q̄ ex auro illo fecerit ea q̄ ptinerent ad ornamēta vl̄ istrumēta sacrarij: q̄ oia p ephud significata sl̄. Jꝑm q̄z ephud nō ex solo auro fieri ꝑceptū ē: ꝑ b̄ ē supēhūerale sacerdotal⁹ vest⁹: ꝑ aliq̄d auri hz. Nam ex auro ꝛ hyacintho ꝛ purpura ꝛ coccino ꝛ byſſo fieri in⁹ū ē. Sz qz ꝑ ista posuerī. lxx vt mēorat⁹ oib⁹ q̄ d spoliꝫ accepat gedeon: iferrēt: ꝛ fec illō⁹ gedeō i ephud. Aliꝰ ex illo toto b̄ fcm̄ eē cū ea locutiōe q̄ significat a toto ptē: ista posslt itelligi: fec illō⁹ i ephud: q̄i inde fē ephud: vl̄ ex eo fecit ephud: ñ illō⁹ totū. s. i ephud ꝛsumēs: ꝑ ex illo ẽtū sufficiebat ipēdēs. Rā i illa iter pr̄atoe q̄ ex hebreo ē sic legit. Fecēs ex eo gedeō ephot. Q̄ ei apꝰ. lxx. ephud: b̄ in hebreo ephot legit: ñ āt oēs sacerdotes tñ vtebāt suphūerali: q̄ eēt ex auro byacīto purpura coccio ꝛ byſſo: ꝑ sol⁹ sūm⁹ sacerdos. ñ erat q̄ tūc q̄ datū ē samueli a mr̄e cū adhuc puer eēt. vñ ephud bath dr. i. lineū. Sz gedeō estimo illud fecisse: q erat p̄cipuū idumētū sacerdot⁹ ꝑ q̄ ꝛ cetera significata sl̄ opa sacrij q̄ i sua citate p̄t dei tabnaculū ꝛstituit: ꝛ iō fcm̄ ē illi ꝛ domui ei⁹ i scā dalū. vt sic iteriret filios ꝑ les nūerosa: sic p⁹ea testat scptura. Augu. Intelligēdū ē ꝑ plepsiz dcm̄ eē: q̄ fecerit gedeō ephot⁹ legē di: ex auro q̄ de nictis hostib⁹ erat ablatū: vt sl̄ diceret. vñ erat aur⁹ ꝛ q̄d ō illo sit fcm̄: factū ē ei b̄ pctm̄ i fine diei: gedeō q̄ ꝛsecuta sl̄ mala q̄ ānectit scptura p⁹ q̄ dixit q̄t ānis i die⁹ gedeō ꝛa q̄uit. b Postq̄ aūt. Augu. Et fcm̄ ē cū mortu⁹ eēt gedeō: ꝛ auersi sūt filij isrl̄: ꝛ fornicati sūt p⁹ baalim ꝛ po

Dixitq; iether p̃mogenito suo: Surge ꝛ interfice eos. Qui nō e durxit gladiū. Timebat ei q̄ ad huc puer erat. Dixerūtq; ẽbeę ꝛ a salmana: Tu surge ꝛ irrue i nos q̄ iuꝛ ẽtatē robur ē hoīs. Surrexit gedeō ꝛ interfec ẽbee ꝛ salmana: ꝛ tulit ornamenta ac bul las q̄b⁹ colla regaliū camelorū ōcoꝛari solēt. Dixerūtq; oēs viri isrl̄ ad gedeon. Domiare nr̄i tu et filiꝰ tuus ꝛ filius filij tui: qz li beraſti nos de manu madian. Quib⁹ ille ait: Nō dñabor vr̄i: nec dñabit in vos filius me⁹: ꝑ dñabit vobis dñs. Dixitq; ad eos: Unaꝫ petitiōem postulo a vob. Date mihi inaures ex p̃da vr̄a. Inaures em̄ aureas hisma elitę habere ꝙsueuerāt. Qui re spōderūt: Libentissime dabim⁹ Expādēteſq; sup terrā palliū ꝑ iecerūt in eo inaures ō p̄eda: ꝛ fuit pōdus postulataꝫ inauriū mille septingēti auri sicli absq; ornamēt⁹ ꝛ mōilib⁹ ꝛ veste pur purea: q̄b⁹ reges madiā vti soliti erant: ꝛ p̄ter torques aureas cameloꝝ. Fecitq; ex eo gedeon ephot: ꝛ posuit illō in citate sua ephra. Fornicatusq; ē ois isrl̄ i eo: ꝛ factū ē gedeoni ꝛ oⁿi domui eius i ruinā. Ihumillat⁹ est aūt madiā coꝝ filijs isrl̄: nec po tuerūt vltra ceruices eleuare: ꝑ q̄euit terra p q̄draginta annos quib⁹ gedeon p̃fuit. Abijt itaq; hierobaal filiꝰ ioas ꝛ habitauit i domo sua: habuitq; septuagin ta filios q̄ egressi sūt de femore ei⁹: eo q̄ plures haberet vxores. Cōcubina āt illi⁹ quā habebat i sychē genuit ei filiū noīe abime lech. Mortuusq; ē gedeō fili⁹ io as i senectute bona: et sepult⁹ ē i sepulchro ioas p̃is sui i ephra ō familia eẽri. Postq; āt mortu⁹ est gedeō: auersi sūt filij israel et fornicati sūt in baali. Percusse rūtq; cū baal fędus vt eēt eis i deū: nec recordati sl̄ dñi dei sui q̄ eruit eos ō manib⁹ inimicoꝝ suoꝝ oim̄ p circuitū: nec fecerūt misericordiā cū domo hieroba al gedeon iuxta omnia bona q̄ fecerat isrāeli.

a Direxitq; ẽbee ꝛ salmana: tu surge ꝛ irrue in nos. Tum qz magl̄ vole bant habere mortē breuē ꝙ manū ho minis fort⁹. q̄ poterat hoīz interfice re vno ictu q̄ longā ꝙ manū pueri q̄ hoc nō posset. Tū qz magl̄ horrebāt mori ꝑ manū pueri q̄ in hoc nō videt differre a muliere q̄ ꝑ manū hoīs p fecti. sic et abimelech letaliter vulne rat⁹ a muliere fec̄ se interfici ꝑ armi gerū suū ne dicer̄et q̄ a muliere iterfe ctus eēt vt habet ca. se. b Dixerūt q̄ oēs viri israel ad gedeon. Hic p̃fr describit pręde diuisio. peracta em̄ victoria filij isrl̄ obtulerunt gedeoni q̄ dominarel̄ sup eos vsq; ad tertiā ge nerationem inclusiue: q̄ renuit eo q dñs hoc dominiuꝫ sibi retinuisse: sic dictum est. s. petijt tamē vt de pręda sibi darentur iaures aureę: quas no biles ismaelitarū portare ꝙsueuerāt. quod sibi ꝓcessum fuit: ꝛ patet ifra. c Fecitq; ex eo gedeon. Hic p̃fr po nitur sequēs transgressio. cum dicit: Fecitq; ex eo gedeon ephot. i. vestē sacerdotalem que vocatur superhu merale: vt habetur Exo. xxviij. Scien dum tamen q̄ istud vestimentum nō est solum de auro: sed etiam de lino c serico diuersoꝝ coloꝝ ꝛ lapidibus p̃ciosis sicut fuit dictuꝫ ibidem (ꝛ fr q̄ dicitur in scholastica historia. ꝛ Au gustinus idem videtur dicere) q̄ p istud ornamentum quod summi sa cerdotis erat proprium intelligūt alia eius ornamenta: iste enim ged on motus quadam deuotione indi screta: vt communiter dicitur ab e positoribꝰ nostris voluit habere e tum diuinuꝫ in domo sua sicut erat sylo: quod tamē erat illicitum: vt h betur Josue. xxij. d Fornicatus est omnis israel in eo. Fornicatio idolatria. licet enim gedeon vsus fu rit predictis ad cultum diuinum tu tum: tñ filij isrl̄ post mortem eius sunt in cultu idolorum: vt dicunt d ctores hebraici ꝛ latini. e Et fa est gedeoni et omni domui eius i r nam: quia gedeon in predictis pe uit: vt communiter dicunt docto propter quod ꝛ eius dom⁹ post m rē ei⁹ fere deleta fuit: vt hr̄ ca. se. c ra patēt vsq; ibi: f Cōcubina illi⁹ quā habebat in sychē ꝛc. Di aliq̄ q̄ fuit vxor eius: nō tñ princi lis sed adiūcta: sicut de abzaq; d Gen. xxv. Filijs autem concubin largitus est munera. et tamen nō gnouit aliquā que nō esset vxor g Mortuusq; est gedeon filius as in senectute bona. ex hoc vide q̄ in gratia mortu⁹ fuerit: et p con quēs q̄ a peccato p̃dicto penit vel excusat⁹ fuerit. h Postq; g mor. ē ge. auersi sūt fi. il. s. a cultu d i Et fornicati sūt i ba. p idolatri k Percusserūtq; cū baal fędus esset eis in deū. de cetero i ppetu l Nec fecerī misericordiā cū do hierobaal: q̄ interfecerūt filios vt hr̄ ca. seq̄nti. Ad maiorē p̃dicti intelligētiā vl̄ potiꝰ studiosoꝝ exp tionē pōt q̄ri vtruꝫ gedeon mor fuerit i pctō mortali: ꝛ vidr q̄ fi: hic ō eo: Mortu⁹ ē i senectute bo q̄ nō ꝙsuenit dici in scriptura s

suerunt ipi sibi baalberith testamentum: vt esset eis in deum ꝛc. Et baalim et baalberith idola intelligenda sunt. maior q̄ transgressio et fornicatio est a p̃lo post mortē gedeon: q̄ illo vi uo ꝑter ephud. Quod ꝛ si illi eite factū erat: tamen de sacramentis tabernaculi erat: b vero idolatria non habet vel falsam paterne religionis defensionem. vnde etiaz si in fine tp̃is gedeō ephud factum est: sed ante ita deus patiēter tulit: vt pax in terra p̃seueraret: quia lz factū erat q̄ ꝑ bibuerat: non tamē longe recesserat ab illo qui tale aliq̄d in tabernaculo suo in honorez suum fieri iusserat. Nunc vero gratiosa cō missa: et aperta p⁹ idola fornicationem populi noluit esse impunitam.

Capitulū. IX
a Remansit ex. Jhū. Filius iunior: q̄ fugiendo: gladiuꝫ inimici eua dit: significat reliquias isra el in extremo tē pore credituras: ꝛ antichri sti gladiū enasuras. hic ascēdit in verticem mōtis gariçim quia nec ꝑphetare: nec p̃sen tionē antichri sti potest quilibet euadere ni si p̃ius in mon tem benedictionis: id est in sublimitatē fidei ac virtutū ascēderit. hic ē enim gariçim: qui a moyse in bñdictionē deputatur.

Capitulum. IX
a Bijt au tē abime lech filiꝰ hierobaal i sychē ad frēs mr̄is sue: b locut⁹ ē ad eos et ad oēm cognationē domus patris mr̄isq; sue dicēs: Loqmini ad omnes viros sychē. Quid vob ē melius: vt dñent vr̄i septuaginta viri oēs filij hieroba al: an vt dominet vobis vnus vir? Silꝫ cōsiderate: q̄ os vr̄m ꝛ caro vr̄a suꝫ. Locutiq; sunt frēs mr̄is ei⁹ ō eo ad omēs viros sychē vniuersos fm̄oes istos: et inclinaueſt coꝛ eoꝝ post abimelech dicētes: Frater nr̄ ē. Dederūtq; illi septuagita pōdo argēti de phano baal berith.
a ℣ Jhū. Sic antichristꝰ
f Qui cōdurit sibi multos ꝓducet muneribꝰ ex eo viros īopes vt faueant sibi.
ꝛ vagos: secutiq; sūt euꝫ. Et veit in domū p̃is sui in
a ℣ Jst. Credēres q̄s rp̃o in fide genuit.
effra: ꝛ occidit fratres suos filios
a ℣ de septuagita linguis.
hierobaal septuagita viros sup la
a ℣ reli
a pidem vnum. Rē quie isrl̄ salue fient.
māsitq; ioathan filius hierobaal minimus: et absconditus est. Cō g gregati sunt autem omnes viri sychem et vniuerse familię vbis mello: abierūtq; nisi de illis qui moziuntur in gratia fm doctores hebraicos ꝛ latinos. Jtē ad hebreos. xi. nolaꝫ in cathalogo sctoꝝ ꝛc. Cōtra: qz dictū ē q̄ fecit ornāta sacerdotalia pro cultu diuino exercendo in domo sua: quod erat illicitū: put dictū fuit Josue. xxij. qz vt ibidē dicitur: Filij israel volucrūt bellare contra ruben ꝛ gad et dimidiā tribum manasse: eo q̄ putabant eos fecisse altare ad sacrificia offerēda extra locum sylo etiam domino. Jtem iste gedeon vt dicūt exprositores cōmuniter in ornamentis p̃dictis offerebat sacrificia dño: qō nō erat licitum nisi filijs aarō: vt habet Nu. iij. Si aūt dicaꝫ q̄ penituerit: nō videt rationabiliter dictuꝫ: quia si vere ꝛ pfecte penituisset p̃dicta destruxisset. Respon sio. questio ista est ō facto per viam nature nobis ignota: ꝛ ideo nihil ē hic dicendū nisi q̄tum pōt trahi ex scriptura vel dictis sanctoꝝ. Dicūt igit doctores nr̄i q̄ mortuus fuit in gratia ꝓpter rationes allegatas pro parte ista. dicunt tamē cōmuniter q̄ peccauit mortaliter vestes sacerdotales faciendo extra locum diuini cultus ꝛ eis vtendo cū non esset de tribu aaron nec etiam leuita. dicūt tñ q̄ ante mortem penituit. Ad illud aūt qō cōtra hoc arguit q̄ talia nō destruxit. pōt dici q̄ penituit circa mortem cū iā erat ita debilis q̄ hoc facere per se nō poterat. precepit tamē filijs suis hoc fieri. vel saltem vestes dictas ad locum diuini cultus portari: quod qz factum nō fuit: nō sibi imputandum est: sed magis illis qui ad idolatriam ad quā ꝓni erāt abusi sunt: ideo domus eius fere deleta fuit. Posset aūt dici (scholastice tamē ꝛ absq; assertione) q̄ gedeon in predictis nō peccauit. licet enī illicitum esset q̄diu arca fuerit in sylo alibi offerre sacrificia de cōmuni cursu: vt dictum fuit Deu. xij. tñ speciali dispensatione diuina poterat hoc fieri. ꝛ sic gedeon sacrificiū obtulit in ciuitate sua: vt dictum est supra. vj. ꝛ forsitan non solū fuit concessum pro illa die sed etiam pro futuro tempore: ꝛ per ꝙsequens vestes sacerdotales facere ꝛ eis vti: qz cui ꝓcedit principale: eidem ꝛ accessoriū ꝓcedit. vti aūt dictus vestib⁹ est ꝑpter oblationē sacrificioꝝ ꝛ quid annexū est eis: ergo ꝛc. ꝛ sic patet responsio ad rationē cōtra hoc factam in arguendo. Sed cōtra hoc dictū videt qō in lra dicit: Et factū est ipi gedeoni ꝛ domui eius in ruinam. Potest dici q̄ factum est domui eius in ruinā cū pe: eo q̄ abusi fuerunt ad idolatriā: nec etiā in diuino cultu habebāt licentiā vendēdi eis sicut gedeon. Factum est etiam domui gedeonis in ruinam pene: vt dictū est: ꝛ per ꝙsequens ipsi gedeoni in q̄tum pater quodāmodo manet in filijs: fm illud Eccl. xxx. Mortuus est pater ei⁹ ꝛ quasi nō est mortu⁹. ꝛ p ꝙsequēs pater punitur in filijs in q̄tum maner altēliter in eis: ꝛ sic ruina filiorum gedeonis p pena redundat in ipsum: non tamen quantū ad culpam. Ca. VIII

Moraliter. Dixerūtq; ad eū ꝛc. Sequitur. d Cumq; venisset gedeon ad iordanē trāsiuit ꝛc. Per gedeonē qui debellat hostibus in campo ꝓsecutus est eos fugientes vsq; ad locum in quo credebāt esse securi: put in textu dicit dom⁹ iesus christus significat: qui post electionem de monum de corꝑibꝰ obsessis in mundo intantū q̄ simul eiecit legionem que facit semilia sexcenta sexaginta sex: vt habet Mar. v. postea transiuit ad eoꝝ locū scz infernuz ad ipos deꝑdandū. Per viros sochot qui gedeoni exprobrauerūt: ꝓsochot intelligi vulgares in deoꝝ: qz sochot interpretat tabernacula: ꝛ ideo viri sochot idē ē q̄ viri tabernaculoꝝ. Sic aūt nominari p̃nt vulgares in deoꝝ eo q̄ diuexerūt. ij. Regū. xij. Que nobis ꝓs i dauid aut hereditas i filio isai? Reuerere i tabernacula tua isrl̄. Ipsi ꝛo exprobrauerūt christo p gedeonē significato. Matth. xxvij. Pretereūtes aūt blasphemabāt eum mouentes capita sua dicētes: vach q̄ destruis templū dei ꝛc. Per viros phanuel intelligunt scribe ꝛ sacerdotes. Phanuel em̄ interp̃tatur facies dei: ꝛ fm Hzego. sup Ezech. facies ad noticiā pertinet. ipi vero noticiā dei p legē ꝛ ꝓphetas habuerūt ꝛ ipi similiter exprobrauerūt christo dicentes: Alios saluos fecit scipm̄ saluare nō pōt ꝛc. vbi. s. Sed sicut gedeon exprobrat⁹ transiens hostes debellauit. Sic saluator noster post oppꝛobria in cruce sibi illata p mortem suā ad infernū descendit: ꝛ ibidem demones simplr̄ confudit. Et sicut gedeō habita victoria de madian destruxit viros sochot ꝛ phanuel. sic saluator noster post triūphū de demonib⁹ ꝛ ascensionē ad celos ꝑsecutionē ad celos ꝑsin iudeoꝝ ꝛ sacerdotes destruxit p romanos ꝛ ꝑsin p turrē phanuel significatū cōremanuit. Ca. IX

a Bijt aūt abimelech filiꝰ hierobaal. Hec est ps incidentalis: in qua describitur ruina domus gedeonis de qua facta fuit mentio ca. p̃ce. Circa qō p̃mo describit ipsius abimelech ꝓmotio iniqua. secundo maledictio digna. primū describit primo ambitio abimelech. cum dicit: Abijt aūt abimelech filius hierobaal. cui⁹ mater nominat⁹ ꝛcubina ca. precedenti. ꝛ ancilla in isto vt videbi tur. per quod denotat⁹ q̄ inter filios gedeōis fuit minus nobilis ꝛ minoris repu tationis ꝛ tñ anhelabat ad dñium p alijs ꝛ regnū. b Ad fratres mr̄is sue. vt p eos inclinaret alios ad votū suū. c Quid vobis ē melius⁹ vt dominent vr̄i. p b innuebat q̄ oēs alij filij gedeonis vellent sup populū dominari qō erat falsum: fs hoc fingebat ad habendū intentū. d Simulq; ꝛsiderate qz os vr̄m ꝛ caro vr̄a sum. q. d. si ꝓmotus fuero defendā vos ꝛ ꝓmouebo. Cōsequēter describit eius indebita ꝓmotio. cum dicit: e Dederuntq; illi septuaginta pondo argēti. Pondo indeclinabile est: ꝛ significat pōdus indeterminatū fm aliqs. Fm alios idē est qō libza. In hebreo aūt habet: septuaginta argēteos de phano baal berith nomē est illius phani eo q̄ habitatores sychem ibi percusserunt fedus cuꝫ baal. Berith enim fedus interpretatur. ibi autem thesaurus communis reponebat. f Qui conducti sibi ex eo viros inopes ꝛ vagos. In hebreo habet. Et ceruicosos. Et occidit fratres suos. vt solus posset dominari. vnde sequit: g Cōgregati sūt aūt omnes viri sychem et vniuerse familie vbis mello. Mello autem ꝓout accipitur ij. Regum. Momen est cuiusdam vorāginis que erat in hierusalem quā Salomō coequauit terre: sed hic mello nomen est vbis.

Ierunt ligna. Jsis. Si hoc factum mysticuz non esset quid opus erat scire gedeō .lxx. filios ⁊ mitas vxores habuisse: sed et cōcubinam: ꝺ qua vnū et malū suscepisset.

Gedeon ergo christuz significauit: vxores nationes q̄ p fidem christo adheserūt. Septuaginta filij .lxx. linguas mūdi: in quib⁹ p fidē sibi dñs filios generauit: cōcubina synagogā in nouissimis antichristo creditura. de q̄ ꝺr: q̄ se dicūt iudeos eē et tamen nō sunt: sed sūt synagoga sathane: de q̄ in nouissimis filius negāt: id est antichristus generandus est: fili⁹ ancille. i. synagoge peccatricis. Qui enī facit peccatū suus est peccati. ℞ congregat sibi impijs sicut abimelech regnū iprobe vsurpabit interfectis nobilib⁹ filijs fidelib⁹. ſ. ex diuersis nationib⁹ ⁊ linguis inducet psecutionē vt oēs sanctos interficiat. b Dixeruntq; oli. Impera. Jsis. Ligna silue: sūt homines ifructuosi: vani: vagi: eterno incendio ꝓparati. Super hos nec oliua: nec fic⁹: nec vitis regnare dignant: q: nō merent. Oliua enim grām spūssancti: ⁊ vncti onē pacis significat: fic⁹ ℞o legem quaz paterfamilias plātauit in vinea sua: de⁹. ſ. qui familie. i. oīm credentiū pater est: qui plantauit vineam. i. populū iudeozū: et ī hac vinea ficū. i. legē que primitiuum populum sicut ficus grossos: aridos et inutiles deiecit in terrā: et postea alios fructⁿ generauit. i. populū christianum quem ad debitam euangelice discipline maturitatē: ⁊ suauissimā pīguedinem christi: cū gloria ⁊ honoze perduxit.

Jdem. Vitis aūt ꝛ̄ps est qui dixit: Ego suz vitis vera. Quia ergo populus q̄ antichristo seruit in reprobum sensum datur vt credat mendacio. i. antixp̄o: q̄ ℞itati. i. xp̄o credere noluit a regno vit⁹. i. xp̄i ⁊ ab oliua id est spiritussancti gratia: ⁊ a ficu: id est diuine legis dulcedine reprobatur.

c Dixeruntq; omnia. Jsis. Rhamnus est genus rubi. quē vulgo senticem vasinam appellat: asperum nimis et spinosuz: p q̄ antichr⁹ significat cū oi aspe-

et ꝓstituerūt regē abimelech iuxta quercū q̄ stabat ī sychem. Jn hebreo habet: Juxta vlmū statue que erat ī sychem. ibi enī quedā erat statua ꝓ idolatria. ⁊ ibi ꝓstitus est ipe rex. cui⁹ ꝓmptio fuit iniq̄ssima.

a ℣ qui depuratus est in benedictionem.

stetit ī ꝟtice mōtis gārizim: eleuataq; voce clamauit et dixit: Audite me viri sychē ita vt audiat vos dñs. Jerūt ligna vt vngerēt sup se regem. Dixerūtq;

a ℣ hoies vagi: ifructuosi: eterno icēdio ꝓparati.

b

c

d

a ℣ gratie spiritussancti.

ōliue: Jmpera nob. Quē rndit: Nunq̄d possum deserere pīguedinē meā q̄ ⁊ dij vtunt⁹ ⁊ homes ⁊ veire vt iter ligna ꝓmouear?

e

f

a ℣ legem diuinā.

Dixeruntq; ligna ad ārborem ficum: Veni: ⁊ super nos regnū accipe. Quē respondit eis: Nū quid possum deserere dulcedinez meā: fructuſq; suauissimos ⁊ ire vt inter cętera ligna ꝓmouear? Locutaq; sunt ligna ad

a ℣ christū qui dixit ego sum vitis vera.

vitē: Veni et impera nobis. Quē respondit eis: Nunquid possum deserere vinum meum quod lętificat deum ⁊ homies: et inter ligna cętera promoueri? Dixeruntq; omnia ligna ad

a

b

c

d

e

i

℣ antichristum vel diabolum.

rhamnū: Veni ⁊ impa sup nos. Quē rndit eis: Si vere me regē vobis cōstituitis: venite et sub

℣ Aug⁹. Vehemētioris cōminatiōis est ⁊ quodammodo efficacie ꝑsentioris si q̄s dicat: si nō vis facere q̄ volo seuiat in te ira mea. i. iam seuiat: vt quid eaz teneo q̄si dicat: seuiet ꝓmissiuo modo penam futuram intentans.

vmbza mea refugite. Si aūt nō vultⁿ: egrediat ignis de rhāno: ⁊ deuoret cedros libani. Nunc igit si recte ⁊ absq; pctō ꝓstituistis sup vos regē abimelech: et bñ egistis cū hierobaal ⁊ cū domo ei⁹: ⁊ reddidistis vicem bñficijs ei⁹ q̄ pugnauit ꝓ vobis et aiam suā dedit piculis: vt eueret vos ꝺ manu madian q̄ nūc surrexistis ꝓtra domū ꝑis mei

k

l

m

a ℣ fideles de .lxx. linguis.

⁊ interfecistⁿ filios ei⁹ septuāginta viros sup vnū lapidē: ⁊ cōstituistⁿ regē abimelech filiū ācille ei⁹ sup habitatores sychē: eo q̄

a ℣ peccatricis synagoge.

a ℣ filius. ſ. perditionis sicut et vos.

frāt vr sit. Si g̃ recte ⁊ absq; vitio egistⁿ cū hierōbaal et dōmo ei⁹ hodie lętemini ī abimelech: ⁊ ille lętet ī vobis. Sinaūt puer

a Et ꝓstituerūt regē abimelech iuxta quercū q̄ stabat in sychem. Jn hebreo habet: Juxta vlmū statue que erat ī sychem. ibi enī quedā erat statua ꝓ idolatria. ⁊ ibi ꝓstitus est ipe rex. cui⁹ ꝓmptio fuit iniq̄ssima.

b Qd cū nunciatū esset ioathan. Hic ꝓsequēter describit ꝓmptⁿ ⁊ ꝓmouentiū maledictio. in q̄ ꝓmo ponit pabola. cū dicit: Jerūt ligna ⁊c. ⁊ ꝓmo pabola ponit. ⁊ secūdo ad ꝓpositū applicat. ibi: Nūc igitur. Circa ꝓmū sciēdū q̄ aliq̄ expositores nr̄i dicūt ꝺ q̄ per ligna in generali intelligit cōmunis populus sychem. per cedros: principales qui fuerūt abimelech. per olinam ꝺ qua exprimit oleū: ⁊ ficū que habet dulcem fructum: ⁊ vitem que facit fructuz plurimū: intelligunt alij filij gedeonis qui erāt pingues in diuitijs. dulces in mansuetudine: ⁊ multiplicati ī pole. Per rhamnū aūt q̄ arboz vilis intelligit abimelech q̄ erat ꝺ ignobili matre q̄ regnauit alijs occisis. ⁊ scom ꝺ pz expositio lr̄e. Sz ℣tū ad aliq̄d videt lr̄a obuiare in q̄ dicit: Jerūt ligna ⁊c. q̄ viri sychem nō iuerūt ad requirendū alios filios gedeōis vt dominarent eis: sed magis dederūt pecuniā ad interficiēdū eos: ꝓpter qꝺ dicūt expositores ꝓdicti q̄ sicut tudo nō tenet ī ostiū⁹: ꝺ tenet ℣tū ad ꝺ q̄ sychimite tractabāt inter se dicētes: Si reqrerem⁹ alios filios gedeōis vt dñarent nr̄i ⁊ defenderent nos: ipsi nos despicerent ꝓpter nobilitatē ⁊ magnificentiā suam: nec curarēt de nobis: q̄si diceret: melⁱ est q̄ nos promoueam⁹ istū abimelech min⁹ nobilē: ⁊ qui ē ꝓpinquus nr̄ ex pte matr⁹. Hebrei ℞o exponūt aliter pabolā istam ℣tū ad oliuā ficū: ⁊ vitē: ⁊ mag⁹ lr̄aliter: videt: dicētes q̄ p ista significāt tres psone notabiles in bñficijs exhibit⁹ ꝙlo israel. ſ. gedeon: ꝺ elbora ⁊ othoniel q̄ oblatū sibi dñium sup filios israel recusauerūt: eo q̄ dñs illū dñm sibi retinuerat: vt dictū ē. ℞. De gedeōe aūt q̄ recusauerit pz ī ca. ꝓce. ⁊ ꝺ alijs duobus idē dicūt hebrei licet nō sit scriptū: q̄ nō omnia sūt scꝑta. Dicūt igit q̄ p olinā significat othoniel q̄ fuit de tribu iuda: vt dictū fuit. ſ. ca. j. Trib⁹ aūt iuda vocat oliua Jer. xj. Oliua vberē: pulchra: fructiferā: speciosaz vocauit dñs nomē tuū. Per ficū q̄ habet fructum dulcem intelligitur delbora. que hebreo scribitur diboza. et interpretatur apis que facit mel dulce sic ficus fructū dulcē. ita q̄ ꝓpter huⁱ⁹ arboris rndet iterp̄tatiōi nois. Per vitē vero intelligit gedeon q̄ erat de filijs ioseph: eo q̄ ioseph vocat⁹ ē fili⁹ accrescēs Gen. xlix. Vitis aūt ram⁹ crescit notabiliter in vna estate. Secūdum hunc igitur sensum exponit sic lr̄a: c Jerūt li. i. filij isr̄l generaliter: nō sychimite specialr. d Dixerūtq; oliue. id est othoniel ratione ꝓdicta. e Nunquid possum deserere pinguedinem meā qua ⁊ dij vtunt. i. de⁹ in lucernis ardentib⁹ ī tabernaculo q̄ implebant olea olinarum purissimo. f Et homines. in condimentis ciboz⁹ ⁊ cōfectionib⁹ medicinaz: per hanc aūt pinguedinē intelligit pietas que fuit in othoniel ad leuandū miseriam filioz israel: vt patet ex dictis. ſ. iij. ca. g Nunq̄d possum deserere dulcedinē meā. id est ꝓsolatiōis diuine q̄ fuit in delbora habēte spiritū ꝓphetie. vt patet ex dictis. ſ. iij. ca. h Nunquid possum deserere vinum meū quod lerificat deum ⁊ homines. de letificatiōe hominū videmus experientiam. de letificatiōe dei dicit Ra. Sa. q̄ hoc dicitur eo q̄ leuite in oblationibus hostiaz nō cantabant cātica diuina donec offerrent libamina que fiebant de vino. potest etiam hoc exponi de sacramento eucharistie quod ē deo acceptissimum quo cōmunitur vinum in sanguinem christi. i Dixerunt omnia lingna ad rhamnum. i. ad abimelech rationem predicta. et accipitur hic ligna pro sychimitis in speciali et alijs qui cum eis constituerunt abimelech regem: vt predictum est. k Si aūt nō vultis egredi atur ignis de rhamno. Rhamnus fm Jsis. est dumus paruus qui vento agitatus ex se emittit ignem sic abimelech agitatus ira succēdit populū sychem vt habetur infra. ideo subditur: l Et deuoret cedros libani: id ē ꝓncipes dicti ꝓpli. m Nūc igit. Hic ꝓsiter applicatur predicta parabola ad propositū videlicet de imꝓcatione maledictiōis sup abimelech regē

ritate ⁊ feritate humanū gen⁹ vastaturⁿ. ⁊ eriet ignis de rhāno. i. iniq̄tas ꝺ antichristo: ⁊ oēs q̄ in ūllo cōfidūt piter cū illo deuozabit.

a Misitq; dñs spūm. Aug. Et misit deⁱ spūm malignū inter abimelech ⁊ viros sychimo rū. ℞ vtrū ipantem an ꝓmittēte deū significet ū facile diffiniri pōt. Qd el ℞ positū ē emisit: greⁱ hz erapestilen. qꝺ ē etiā ī psalmo vbi legit Emitte lucē tuā: ℣tus ī ąbuslā loc⁹ interptes nr̄i vbi ē erapestilen. misit ī terp̄tari sunt: nō emisit. Pōt g̃ ⁊ sic intelligi: vt spūm malū deⁱ tāq; volēte ire iter eos emiserit. i. ptātez dederit malignospiritui pacē eoz ꝓturbādi. vsq; adeo āt etiā misit a dño malignū spūm ꝓpter iusticiā vindicandi absurdū nō ē: vt q̄dā ex apestilen: etiā ūmisit inꝓtati sūt.

a

b Surge itaq; nocte. Augusti. Et nū ē surge nocte. tu ⁊ populⁿ tu⁹ tecū ⁊ ūsidiare ī agro: et erit mane sic vt oriet sol maturab ⁊ tendes sup citatē. Quidaz latini habent maturab. quidaz ℞o manicabis. Qd ℞o greⁱ hz nō pōt dici vno ℞bo: q̄ ē diluculo surges: ⁊ fortasse dcm ē maturab a maturio tēpore: ℣tus etiā alijs tpib⁹ dici soleat ad rē accelerādā: manicabis āt latinū ℞bū ē mihi ñ occurrit. Sed illud monet: q̄ cū dixisset sil vt oriet sol addidit: dilueulo surges cū ipm dilueulū qd grece dr ortheos tps aī solē significet: qd lā vsitatissime dr cū albescere cepit. Sic g̃ itelligēdū ē: vt q̄ positū ē māe ipm dilueulū itelligat: additū ē āt sil vt oriet sol vt exprimeretur fi iā orto sole faciēdū ℞bi fulgoz apparerit sol oriet⁹. Nō ē aliūde albescit dilueulū nisi cū cepit ptē celi quā videmus ab oriēte lucere sol⁹ redeūt⁹ attigere. hic ē q̄ ī euāgelio vnā ⁊ cādē rē aliⁱ euāgelista dicit dilueulo factā: cū adhuc obscuz eēt aliⁱ oriente sole: qz ⁊ ipa lux quātulacūq; dilueuli: sole fit oriēte. i. ad ortū veniēte: ⁊ fulgoze ꝺ ꝑsentie ꝓpinquitate iactātē sol⁹ eē dinoscit. Quā lucē q̄dā idiote sol nō eē putauerūt sed esse illam que primitus cōdita est anteq̄ deus quarto die solem conderet.

c

d

e

f

g

h

i

k

l

m

n

o

p

q

iniquitaris.

se: egrediat ignis ex eo: et cōsumat habitatores sychem ⁊ oppidū mello: egrediatq; ignis de virⁿ sychē

a ℣ ipm antichristū ⁊ se ⁊ alios ꝺcer. b ℣ Jsis. in psecutiōe antichristi nō euadit nisi q̄ fugit: et in mōre benedictionis ascēdit: hic ē mōs quē circūdat scriptⁿ moyses in deuteronomio bñdictionib⁹ depurauit.

⁊ ꝺ oppido mello: ⁊ deuoret abimelech. Quę cū dixisset fugit ⁊ abijt ī bera: habitauitq; ibi ob metū abimelech frⁱs sui. Regnauit itaq; abimelech sup isr̄l trib⁹ ānis. Misitq; dñs spūm pessimū iter abimelech ⁊ habitatores sychē q̄ ceperūt eū detestari: ⁊ scel⁹ iterfectiōis septuagīta filioz hierobaal ⁊ effusionē sāguinis eoz ꝓferre ī abimelech frēz suū: ⁊ ī cęteros sychimoz principes q̄ eū adiuuerāt. Posuerūtq; insidias adversuz eū in summitate mōtiū: ⁊ dū illi⁹ pstolabāt aduētū: exercebāt latrocinia agētes ꝑdas de ꝓtereuntibus. Nūciatūq; est abimelech. Venit aūt gaal fili⁹ obeth cū fratrib⁹ suis: ⁊ trāsiuit ī sychimā. Ad cui⁹ aduētū erecti habitatores sychem: egressi sunt in agros vastātes vineas: vuasq; calcātes: ⁊ factis cātātiū chorīs: ingressi sūt phanū dei sui: ⁊ iter epulas ⁊ pocula maledicebāt abimelech clamāte gaal filio obeth. Quis ē iste abimelech: ⁊ q̄ ē sychem vt seruiam⁹ ei? Nūq̄d nō est ipe fili⁹ hierobaal ⁊ cōstituit principē ꝙbul seruū suuz sup viros emoz pris sychem? Cur ergo seruiemus ei? Vtinā daret aliqs pplm istū sub manu mea vt auferrē ꝺ medio abimelech. Dictūq; ē abimelech: Cōgrega exercitus multitudinē ⁊ veni. Zebul enī princeps citatⁿ auditis sermonib⁹ gaal filij obeth irat⁹ ē valde: et misit clā ad abimelech nūcios dicēs: Ecce gaal fili⁹ obeth venit in sychimā cū frīb⁹ suis: ⁊ oppugnat aduersuz te ciuitatē. Surge itaq; nocte cū populo q̄ tecū ē: ⁊ latita in agro: ⁊ primo mane oriente sole irrue sup ciuitatē. Jllo aūt egrediēte aduersū te cū pplo suo: fac ei qꝺ potueris. Surrexit itaq; abimelech cū oi exercitu suo nocte ⁊ tetēdit insidias iuxta sychimā ī qt̄tuoz locis. Egressusq; ē gaal fili⁹ obeth: ⁊ stetit ī introitu portę ciuitatⁿ. Surrexit āt abimelech: ⁊ ois exercit⁹ cū eo de insidiarū loco. Cūq; vidisset populū gaal dixit ad ꝙbul: Ecce de mōtib⁹ mⁱltitudo descendit. Cui ille rndit: Umbras montiū vides quasi capita hominū: et hoc errore deciperis. Rursumq; gaal ait: Ecce populus ꝺ umbilico terrę descendit: et vnus cuneus venit p viā que respicit quercum. Cui dixit ꝙbul: Ubi est nūc os tuū quo loquebaris: qs est abimelech vt seruiam⁹ ei? Nōne hic pplus est quē despiciebas? Egredere ⁊ pugna ℣ eū. Abijt g̃ gaal expectāte sychimoz pplo ⁊ pugnauit ℣ abimelech q̄ psecut⁹ ē eū fugiente: ⁊ ī vrbē cōpulit. Ceciderūtq; ex pte ei⁹ plimi vsq; ad portā citatⁿ: ⁊ abimelech sedit ī ruma. Zebul āt gaal ⁊ socios ei⁹ expulit ꝺ vrbe: nec ī ea passus ē cōmorari. Sequēti g̃ die egressus ē pplus ī cāpū: qꝺ cū nūciatū eēt abimelech: tulit exercitū suū ⁊ diuisit ī tres turmas: tēdēs insidias ī agrⁿ. Videnſq; q̄ egrederet pplus ꝺ citate: surrexit ⁊ irruit ī eo cū cuneo suo oppugnās ⁊ obsidēs citatē.

a

b

c

d

e

f

g

h

i

k

l

m

n

o

p

q

r

s

t

v

Universidad de Navarra Biblioteca de Humanidades

duc ãt turme palãtes p cãpũ adũsarios a
psequbant. Porro abimelech omi die illo b
opugnabat vrbẽ: quã cepit iterfect̃ ha/ c
bitatorib⁹ ei⁹: ipsa q̃ destructa ita vt sal
in ea dispgeret. Qñ cũ audissent q̃ habi/
tabãt i turre sychimox: ingressi sũt pha/
nũ dei sui berith vbi fedus cũ eo pepige
rãt: t ex eo loc⁹ nomẽ accepat: q̃ erat mu
nitus valde. Abimelech q̃ audiens vi/
ros turris sychimox pariter pglobatos:
ascẽdit i mõtẽ selmon cũ oi pl̃o suo: t ar/
repta securi pcidit arboris ramũ: imposi
tũq; ferẽs humero: dixit ad socios: Qñ d
me vidistis facere cito facite. Igit certa/
tim ramos de arboribꝫ pcidẽtes seque/
bant ducẽ. Qui circũdãtes pfidiũ succẽ/
derũt: atq; ita factũ ẽ vt fumo t igne mil
le hoim necarẽt: viri piter t mulieres ha
bitatox turris sychem. Abimelech autẽ

Capitulũ. X

Post abi/
melech. August.
Quñ fuit pa/
truus abime/
lech vir de tri/
bu isachar: cuz
abimelech pa/
trem habuerit
gedeon de tri/
bu manasse.
Quñ ḡ phua
et gedeon frẽs
fuerũt: vt pos/
set eẽ phua pa/
tru⁹ abimelech
cui⁹ filꝰ. thola
ipsi abimelech
succederet: po
tuerũt ḡ gedeõ
t phua vnã ha
bere matrẽ: ex
q̃ diuersis pri/
bus nascerent̃
t fratres essent
vni⁹ mris filij:
ñ vni⁹ patris.
Solebãt ei nu
bere femine de
alijs tribubus
in alias. vnꝺ t
saul cũ esset de
tribu beniamī
dedit filiã suaz
dauid homi ꝺ
tribu iuda t sa
cerdos ꝺ tribu
leui duxit filiã
iozã regꝭ hois
de tribu iuda.
hic eliçabeth t
maria cognate
in euãgelio le/
gunt̃: cũ fuerit
eliçabeth ꝺ fili
ab⁹ aarõ ex q̃
intelligitur de
tribu leui alig̃
nupsisse i tribu

inde pficiscẽs vẽit ad op
pidũ thebes: qꝺ circũdas
obsidebat exercitu. Erat
aũt turr̃ excelsa i media
ciuitate: ad quã pfugerãt
sim ul viri ac mulieres et
oẽs pncipes citat̃: clau
sa firmissime ianua: t sup
turris tectũ stãtes p pro/
pugnacula: accedẽsq; abi
melech iuxt turrim pugna
bat fortiter: et appropin/
quans ostio ignem suppo
nere nitebat. Et ecce vna f
mulier fragmen molę de/
sup iaciẽs illisit capiti abi
melech: t pfregit cerebrũ
ei⁹. Qui vocauit cito ar/
migerꝫ suuz t ait ad eum:
Euagina gladiũ tuũ t p/ g
cute me: ne forte dicat̃ q̃
a fẽmina interfectus sim.
Qui iussa pficiẽs: interfe
cit eũ. Illo q̃ mortuo oẽs
q̃ cũ eo erant de israel re/
uersi sunt in sedes suas: t b
reddidit deꝰ malũ qꝺ fe/
cerat abimelech ꝺ patrez
suũ: iterfect̃ septuaginta
fratrib⁹ suis. Sychimitꝫ
q̃ qꝺ opati erãt retribu/
tũ ẽ: t venit sup eos male
dictio ioathan filij hiero/
baal. La. X

Post abimelech
surrexit dux i isr̃l
thola filius phua patrui k

et ppẽ ꝺ pl̃s ciuitat̃ parũ curabat ꝺ eis: cetera patẽt vsq; ibi: a Pa
lantes p campũ. i. manifeste discurrẽtes: t inde dicit paleter gallice.
b Porro abimelech. Hic q̃sequẽter describit vtroq; punitio. s. abi
melech t eoz qui pmouerũt cũ ad regnũ: qz interfecit eos t finaliter i
terfectus est ab eis. Primo ergo describit destructio vrbis sychem. cũ
dicit: c Quã cepit interfectis habitatoribꝰ ei⁹ t̃. ita vt sal in ea dis
spergeret. Sal eñ reddit terrã sterilẽ: et ideo quãdo aliquis destruebat
nẽ meã t̃. Tertij sunt homines vere humiles qui nõ reputãt se digñ
pmotione ad regimẽ alioz. ppter quod hec refugiũt q̃tũ bono mo
fulcit: tñ ex ea fructꝰ optimus pducit: sic vere humilis p aliũ regi t
deserere vinũ meũ qꝺ deum letificat t homines t̃. Humilitatis et fr
ctus est valde placẽs deo et hominꝫ: ppter quod beata virgo mar
j. Respexit humilitatẽ ancille sue t̃. i Dixerũtq; oĩa ligna ad rꝛ
nũ t̃. Per rhamnũ qui est arbor parua: et primo mollis est sicut bo
ba: postea vero spinas habet: significant homies indigni, pmotione
moueri tñ, pcurãt multiplici fictione: et graviter pungũt: t ignẽ diss
sionis emittũt quo ipsi et pmotores sui destruunt: sicut cõtigit abim
lech et habitatoribus sychem qui male pmouerãt eũ in regem: et v
nam alijs similibus sic contingat. La.

Post abimelech. Hic describit quinta tribulatio filioz isr̃l a q
secũdo modus liberatiõis. ca. xj. tertio impet̃ seditiõis. xij. c
Prima in duas: qz primo describit tẽpus pacis, secũdo tribulationi
ibi: Filij aũt isr̃l: vt opposita iuxta se posita magis illucescant. Tempo
aũt pacis describit sub duob⁹ iudicib⁹ successiue pstitit⁹. Tẽpus a
surrexit dux in isr̃l: nõ dicit rex sicut de abimelech q̃ inique vsurpauit
bi nomẽ regiũ. Iste aũt redijt ad modũ pristinũ quo iudices perant
p modũ directiõis et cõsilij magis q̃ p modũ dominij. k Thola
li⁹ phua patrui abimelech. Patru⁹ ẽ frater pris: t ꝺ fm ista trãslatio
nẽ phua fuit frater gedeonis: sed sequens lra videt repugnare cum d
citur: Vir de Jsachar. Gedeon autez fuit de tribu Manasse: vt dicun
est supra

Iuda vnde fie/ret iter ambas illa cognatio: vt domini ca/ro: non solum de regia: sed etiam de sacer/dorali stirpe, p pagarctur.

abimelech: vir ꝺ isachar: q̃ habita
uit i sanir mõtis effraim: t iudica/
uit isr̃l vigiti t trib⁹ annis: mortu/
usq; est ac sepult⁹ in sanir. Huic suc a
cessit iair galaadites qui iudicauit
isr̃l p vigiti t duos annos: habẽs
triginta filios sedẽtes sup trigita b
pullos asinarũ: t pncipes triginta ciuitatũ q̃ ex
noie eius sunt appellatę auothiair. i. oppida iair
vsq; in pñtẽ diẽ in terra galaad. Mortuusq; ẽ iair
ac sepult⁹ in loco cui est vocabulũ camõ. Filij aũt c
israel pctis veterib⁹ iungẽtes noua: fecerũt malũ
in ꝑspectu dñi: t fuerũt idol̃ baali t astaroth t di/ ꝺ
is syrię ac sidonis t moab t filioz
ammõz philistijm: dimiserũtq; do
minũ t nõ coluerũt eũ. Contra q̃s
dñs irat⁹: tradidit eos i man⁹ phi/
listijm t filiorũ ãmon: afflictiq; sũt
t vehementer oppressi per annos
decẽ t octo oẽs q̃ habitabãt trãs
iordanẽ in terra ãmorrei q̃ ẽ in ga
laad. intãtũ vt filij ammon iorda/
ne trãsmisso vastarẽt iudã t benia
min t effraim. Afflictusq; est israel
nimis. Et clamãtes ad dñm dixe/
rũt: Peccauim⁹ tibi: qz dereliq̃m⁹
te dñm deũ nr̃m t fuiuim⁹ baali. e
Quib⁹ locut⁹ ẽ dñs: Rũqd nõ egy f
ptij t ammorrei filijq; ãmon t phi
listijm: sidonij quoq; t amalech et
chanaam oppressерunt vos. t cla/
mastis ad me t erui vos de manu
eoz: Et tamen reliquistis me t co
luistis deos alienos: Idcirco nõ g
addã vt vltra vos liberẽ. Ite t i/ h
uocate deos quos elegistis. Ipsi
vos liberẽt in tpe angustię. Dixe/ i
runtq; filij israel ad dominũ: Pec/
cauim⁹: redde tu nobis quicqd ti
bi placet: tñ nũc libera nos. Que
dicẽtes omnia de finib⁹ suis alie/ k
noz deozũ idola proiecerũt: t ser/
uierũt dño deo: qui doluit sup mi/ l
serijs eoz. Itaq; filij ammon pcla/
mãtes i galaad fixere tẽtoria: ptra
quos pgregati filij isr̃l: in maspha
castrametati sũt. Direxerũtq; pncipes
galaad singli ad prios suos: Qui m
pmus ex nob cõtra filios ãmon ce
perit dimicare erit dux populi ga
laad. La. XI

Fuit itaq; illo in tẽpore ie n
pthe galaadites vir fortis
sim⁹ atq; pugnator fili/ o
us mlieris meretricis: qui natus
est de galaad. Habuit aũt galaad p

Capitulũ. XI

Fuit itaq; illo i tẽpo/
re iepthe gala/
adites vir for/
tissimus. Au/
gusti. Jepthe
interpretat ape/
riens: qui chri
stum significat
Ipse enim dis/
cipul⁹ suis ape/
ruit sensum: vt
intelligerẽt scri/
pturas. hunc
iepthe fratres
ꝺ domo patris
expulerunt: tã
q̃ legitime vx/
oris filij fornī/
carie filiũ. Hoc
contra christũ
fecerunt pnn/
cipes sacerdo/
tum: scribe et
pharisei: qui ꝺ
legis observa/
tione gloriari
videbantur tã
q̃ legem solue
rent: et ideo le/
gitimus filius
nõ essꝫ: t quã/
tum ad gentez
mater eius sy/
nagoga iudeo/
ruz dici potest:
que sepe cum
idolis fornica/
ta est. Sed illi
quasi observa/
tores legis vi/
debantur legi/
timi hic autem
contra legem
facere videba/
tur. Ideo tan/
q̃ legitimi: nõ
legitimum in/
re sibi visi sunt
eiecisse. fz hoc
enim plebs il/
la dicta est for/
nicari: quia le/
gis pcepta nõ
seruans et tan
q̃ viro non ex
hibebat fidẽ.

De pe. di. 3-q. denicq

est supra. vj. ca. tribus aũt erant incõmixte. Ad qꝺ potest
dici q̃ incõmixtio tribuũ fuit sub pcepto ne cõmiscerẽt sor
tes hereditatũ: vt dictũ fuit Nu. xxxvj. t ideo mulieres q̃
nõ habebãt hereditatẽ poterãt nubere cũ viris alteri⁹ tri/
bus: vt dictũ fuit ibidẽ: qz ex hoc nõ sequebat cõmixtio sor
tiũ. Mater aũt gedeonis fm ista fuit hui⁹ cõditionis: t sic
successiue cõtraxit vni viro de tribu manasse et alteri de isa
char. Sciẽdũ tñ q̃ vbi trãslatio nostra habet phua patrui
abimelech. In hebreo habet: Filij dodo. et fm hebreos est
hoc nomen, priũ patris ipsius phua: t fm hoc nõ oportet
dicere q̃ phua t gedeon fuerũt fratres ex pte matris. Sci
endũ etiã q̃ dodo apud hebreos est etiã nomẽ cõe: et signi
ficat patruũ suũ. et fm hoc, pcessit trãslatio nostra. sicut in
latino idẽ nomẽ aliqñ ẽ, priũ et cõe: sequoce tñ. sicut ꝺ no
mẽ roman⁹ aliqñ accipit, p, prio noie vni⁹ hois. aliqñ, p
noie adiectiuo cõi ad oẽm hoiem romanũ. trãslatio aũt no
stra discrepat ꝺ ab hebraico: vt ptz p ꝺicta. a Huic suc
cessit iair. Hic describit tps secũdi iudic⁹: t ptz lra vsq; ibi:
b Sedẽtes sup triginta pullos asinarũ. i. mulos fm trãs
lationẽ istã. Jn hebreo nõ addit asinaz. t iõ fm doctores
hebraicos: p pullos intelliguñ hic equi iuuenes t electi.
c Filij aũt isr̃l. Hic ꝟõr describit tps tribulatiõis: vbi p/
mo describit culpa. cũ ꝺr: Filij aũt isr̃l petis veterib⁹ iun/
gẽtes noua: q̃ explicãt magis i particulari. cũ ꝺr: d Et
seruierũt idolis baalim t̃. t noiank hic septẽ idolatrie: vt
ptz i lra. scꝺo ponit debita pena. cũ ꝺr: Cõtra q̃s irat⁹ ẽ do
min⁹ t̃. t ptz. tertio penitẽtia. cũ subdit: Peccauim⁹ t̃. t
sequit: e Quib⁹ locut⁹ ẽ dñs. s. p phinees q̃ adhuc vi
uebat vt dicũt hebrei: tñ si dictũ eoz ẽ verũ erat multũ an/
tiqu⁹: qz a tpe quo filij isr̃l debellauerũt scon t og t balach
vsq; ad tps iepthe q̃ liberauit filios isr̃l de hac tribulatiõe
fluxẽrt anni trecẽti: vt habeẽ ca. sequẽti. deficiũt tñ alię vt
dicẽt: t tñ, ertũc phinees iã erat hõ pfect⁹: qz fuit ductor ex
ercit⁹ cõtra madianitas: vt habeẽ Nu. xxxj. Põt etiã dici
q̃ fuit p aliũ, pheriã: qz ñ noiãk hic q̃s ille fuerit. f Rũ
qd nõ egyptij t ãmorrei t̃. Hic noiank septẽ gẽtes a q̃bus
tribulatiões passi sunt filij isr̃l cõtra septẽ idolatrias supra
nominatas in quib⁹ deliquerãt. g Idcirco nõ addam
vt vltra vos liberẽ. tales negationes diuini auꝺitꝰ intelli/
gende sunt sub cõditione. s. si vere nõ penitebãt illi q̃ sunt in
affrictione positi: vt ptz ex sequẽtib⁹. h Ite t invocate
deos q̃s elegist⁹. ironice loquit: vt ꝺ peccatis magis do/
leant et ꝟfundank. ideo subdit: i Dixerũtq; filij isr̃l ad
dñm: peccauim⁹. t q̃ hec penitẽtia vera fuit. ptz p ꝺ qꝺ sub
dit: k Omnia de finibus suis alienoꝝ deoꝝq; idola
piecerunt t seruierũt domino. t ideo prius negatum au/ri
liũ cõcessit dominus. ideo subdit: l Qui doluit super
miserijs eoꝝ. Itaq; filij ammõ cõclamãtes. i. ad bellũ mu
tuo se cõuocãtes t exhortãtes cõtra isr̃l. m Qui pm⁹ ex
nobis cõtra filios ammõ ceperit t̃. Hoc dixerũt pncipes
de galaad: vt aliq̃s cũ maiori diligẽtia esset capitane⁹ i bel
lo illo: qz ad victoriã cõsequẽdã multũ valet diligẽtia du/
cis et constantia ipsius. La. X

Moraliter. i Post abimelech surrexit dux
in israel thola t̃. In hoc capitu/
lo mihi nõ occurrit aliquid exponẽdũ mystice quod sit alt
cuius momenti, pter quod pertranseo.

La. XI

Fuit itaq; Descripto pondere tribulatiõis. Hic cõ
sequenter describit modus liberationis. vbi pri/
mo describit cõditio ducis liberantis. secundo hu
miliatio ipsius deprecantis. ibi: Et misit nuncios. tertio, p
stratio aduersarij rebellantis. ibi: Factus est ergo. Circa
primũ describit ipsius iepthe electio. secundo ipius in pn/
cipem electio. ibi: Jn illis diebus. Circa primũ dicit: Fuit
itaq; illo i tẽpore iepthe galaadites. Galaad aũt aliquã/
do accipit, p nomine vnius terre. aliquãdo, p noie vnius
ciuitatis in illa terra. t aliquãdo, p nomine vni⁹ hominis.
et omnibus istis modis iepthe dicit galaadites: quia fuit
natus de terra galaad: et pater eius vocatus est galaad:
vt statim subditur in hoc capitulo. Et ciuitas sua vocata
est galaad: vt habetur infra capitulo. xij. o Filius mu
lieris meretricis qui natus est de galaad. Hebraei dicũt: Fi
lius mulieris hospitatricis: quia nomẽ hebraicũ hic positũ
est equinocium ad meretricẽ et hospitatricẽ: vt dictum fuit
Josue. ij. de raab: et forsitan vtraq; significatio isti mulie/
ri conuenit. p Habuit autem galaad vxorẽ de qua su/
scepit filios. pater iepthe. Uxo rem aliam et veram.

g Heres in

a Habuit in terra thob. Aug⁹. Habitauit in terra thob. in terra. s. bona: vel potius optima. Ꝺ̄o enī grece agathon hoc latine optimū ꝺ̄r. Id aūt interp̄tat thob: vbi videt itelligēda resurrectio. Que enī magis terra optia q̄ terrenuz corpus excellētia imortalitat̄ z incorruptionis indutū. b Congregatiq̄ sūt tc̄. Aug⁹. Ante passionē cū publicanis z pctōrib⁹ māducauit. dicēs: Mō ē op⁹ sanis medicus sed egrotis. Inter latrones quoq; crucifixus: vnū de cruce i paradisum trāstulit. Postq̄ vero surrexit z cepit esse in terra thob: collecti sūt ad eum scelerati homines p remissiōe peccatorū: qui cum illo ambulabāt: q̄ fm p̄cepta eius viuebāt. hoc etiam quotidie fit: ꝺ̄o ꝓfugiūt ad eū ipij vt iustificent z discāt vias ei⁹. c In ill⁹ diebus pugnabāt filij ammon contra israel tc̄. Aug⁹. Qui abiecerāt p̄m ad eum rursus cōuersi in ipo receperūt salutez. Ā in actib⁹ aplo⁹ petro hortāte vt ad eūz verterent quē fuerāt p̄secuti: multi sūt cōpūcti corde ab ipo quē alienauerunt desiderātes salutē. Quid eī liberari ab inimicis nisi a peccatis saluari? Sic enī ait: Agite penitētiā z baptizet vnusq̄s/q̄ vr̄m in nomīe ꝺ̄ni nostri iesu x̄pi: z remittent vobis pctā vr̄a. vl̄ illa potī⁹ significat vocatio iudeoz q̄ in fine sperātur. qꝺ videt notari cū ꝺ̄r: z factū ē post dies. i. post t̄ps. Gsi nō illud itelligāt qꝺ recenti passiōe ꝺ̄ni est factū: ꝑ qꝺ postea futurū. qꝺ videt ꝓtinere q̄ seniores galaad venerūt ad iepthe: vt p etatē seniem nouissima tpa significentur.

d Direuntq̄ p̄n. ga. Aug⁹. Tale ꝺd figuratū est in ioseph: quē fratres vendētes abiecerūt: z cū fame tribularent ad ei⁹ opē missi coꝺiāgs cōuersi sunt. Ꝺ vero ampli⁹ elucet significatio futuro/rū: q: nō ipi p̄orsus fratres q̄ ciecerunt iepthe ad eū venerūt: sed galaad seniores p toto pl̄o supplicātes sicut eadē gens nō dicit israel siue in eis q̄ tūc fuerūt: christūq̄ reꝓbauerūt siue in eis q̄ postea ad ei⁹ opē reuersi sūt. pl̄o enī ꝺicitur inimico: siue in maioꝛib⁹ siue i minoꝛib⁹: siue in posteris suis: lōga odia trahent: tādēq̄ ꝟuerso in eis q̄ tūc sūt cōuertēdi. Mōne vos odio habuist⁹ me: z ciecistis de domo p̄tis mei? putauerūt enī se ciecisse x̄pm de domo ꝺauid. i qua regni eius nō erit finis. e Et pugnes contra filios ammon. Augusti. Q̄ contra filios ammon ꝺux queritur iepthe: quibus victis liberentur q̄ eo ꝺuce bellare cupiebant: quia ammon interp̄tatur filius populi mei: vel popul⁹ meoꝛis. aut illi significantur inimici qui ex ipsa gēte in infidelitate permānerūt: aut omnes gehenne p̄destinati: vbi erit fletus et stridoꝛ dentiū tanq̄s populo meroꝛis. quāq̄s pl̄us meroꝛis diabolus et angeli eius conuenienter intelliguntur: vel quia eternam miseriam eis quos decipiunt acquirunt: vl̄ quia ipi eterne miserie deputati sunt.

f Ego ero vester princeps. Aug⁹. Id est rex quem nondū habebat gens illa tempoze iudicū. Ceperunt aūt habere saulē regem: z postea successoꝛes eius. Nam in deuteronomio cū eis p̄cipit quem debeant habere regem: si hoc eis placuerit: non ibi rex sed princeps nominatur: sed iepthe illum significabat qui verus est rex. Aug⁹. Rex scilicet

ꝓzoꝛē ꝺ̄o q̄ suscepit filios: q̄ postq̄s
a ℣ Aug⁹. Infirmitati. s. x̄pi ꝺualuerāt: q: ita volunt vt ab eis q̄ oꝑtebat patereꝛ. sicut ꝺ̄ idē significās iacob: ꝺualuit āgelo cū quo lō vt idipm̄ poꝛtēderet lucrabat ꝺ̄m. b ℣ christū.
creuerāt eiecerūt iepthe dicētes:
a ℣ Aug⁹. Quasi hic homo nō est a deo qui sabbatū nō custodit: se aūt legitimos filios iactantes: ꝺicētes Nos ex fornicatione nō sumus nati: vnū patrē habemus ꝺeum.
Heres in domo patris nr̄i eē nō a
poteris q: ꝺ̄ adultera matre na †
a ℣ Aug⁹. Quia quārus eē abscōꝺit et seuientes latuit. Si enī cognouissent: nūq̄ ꝺ̄m glorie crucifixissent. fugit: q: morientis infirmitatē viderūt ℣ nō ꝺrue resurgēris.
tus es. Quos ille fugiens atq̄
a deuitās habitauit i terra thob.
b Cōgregatiq̄ sūt ad eū viri iopes b
z latrocinātes: z quasi p̄ncipē se
c ḡbant. Jn illis ꝺieb⁹ pugnabāt c
filij ām̄on ꝓtra isral: ꝺ̄b⁹ acriter in
stantib⁹ preꝛerūt maioꝛes natu
a ℣ Aug⁹. Abiciēs vl̄ reuelario: q: primo x̄pm abiecerunt sed eis postea reuelabitur.
ꝺ̄ galaad vt tollerēt i auriliū sui
iepthe de ꝛra thob. Dixer̄tq̄ ad d
eū: Veni z esto p̄nceps nr̄: et pu
a ℣ qui interp̄tat filij⁹ populi mei: vel filij⁹ meroꝛis. hi sunt qui ex ipa gente in fideles pmāserūt. vel qui gehēne ꝺepurati sunt vel ꝺiabolo et angelis eius.
gna cōtra filios ām̄on. Quib⁹ il e
℣ elegans responsio. ꝓpheria cuiꝺēr⁹ exp̄mir.
le rn̄ꝺit: Nonne vos estis q̄ odi/ f
a ℣ opinione vr̄a. ℣ ꝺauid.
stis me z eiecistis de domo p̄tis
mei: z nūc veīst̄ ad me necessita
a ℣ Quasi rūc venimus ad te: vt pseque/remur: modo venimus vt sequamur.
te cōpulsi? Dixer̄tq̄ p̄ncipes ga
laad ad iepthe. Ob hāc igit̄ cāz g
nūc ad te venim⁹ vt p̄ficiscaris
c nobiscū: z pugnes contra filios
ām̄on: sisq̄ ꝺux oim q̄ hītāt i galaad. Jepthe q̄s ꝺixit eis. Si ve/ h
re venistis ad me vt pugnē ꝓ
vob⁹ ꝓtra filios ām̄o: tradiderit
f q̄ eos ꝺ̄s i man⁹ meas: ego ero
vr̄ p̄nceps? Qui rn̄ꝺit ei. Ꝺ̄s q̄ i
ℏ audit ipe mediator ac test̄ est:
q̄ nr̄a p̄missa faciem⁹. Abijt ita
q̄ iepthe cuz p̄ncipib⁹ galaad
℣ q: ipe ē caput corpis ecclie ℣ iudicē. s. ñ regē
fecitq̄ eū ois pp̄lus p̄ncipē sui. k
Locutusq̄ est iepthe oēs fmones suos coraz ꝺ̄o in maspha.
a ℣ Aug⁹. Dimīt nūcios pacis sicut apl̄us in quoꝛ̄ps loquebat. ait: Si fieri p̄t q̄ ex vobis est cū oibus hoibus pacē habēte.
Et misit nūcios ad regē filioꝛuz l
ammon: q̄ ex p̄sona sua ꝺicerēt:
℣ Aug⁹. Admōet nos ꝺoctria x̄pi quēadmoꝺū sit ābulādū. i. viuēꝺū int̄ eos: q̄ ñ ℣ ꝓpositū
Quid mihi et tibi ē: q: veīsti ꝺ̄ m
vocati sunt sancti. Nouit enīz ꝺ̄s q̄ sūt scti ei⁹.
me vt vastares terrā meā? Qui n
buſ ille resp̄ꝺit: Quia tulit isra p

a Heres in domo patris nostri esse non poteris. quia de adultera matre natus es. Jn hebreo habetur z in libris correctis: Quia de altera matre nat⁹ es. b Cōgregatiq̄ sūt ad eū viri inopes z la. Jn hebreo nō habetur hoc: z latrocinātes. credibile enī ē q̄ agebāt p̄das de aduersarijs filiorū isr̄l tm̄: sic ꝺauid z viri ei⁹ faciebāt vt hr̄. j. Reg. xxvij. c Jn ill⁹ ꝺieb⁹. Hic ꝓ̄r iepthe in p̄ncipē terre galaad eligit. vñ sb ḋic̄: ꝺ Direxitq̄ ad eū: Veni z esto p̄nceps nr̄. ꝺū tm̄ tu fis ꝺux belli nr̄i. e Quib⁹ ille rn̄ꝺit: Si statim credēs eis x̄pē ea q̄ passus fuerat ab eis. f Mōne vos est⁹ q̄ odistis me. licet supza ꝺictū sit ꝺe fratribus suis tm̄ q̄ ciecerūt eū: tm̄ ꝺ alloq̄tur senes illi⁹ pl̄i generalit̄: q: ad q̄rimoniā z istinctū fratrū suoꝛ seniores q̄ erāt iudices illi⁹ pl̄i ciecerāt eum: vl̄ forte iter illos q̄ venerūt ad iepthe erāt fratres sui: vl̄ eoꝛ aliq̄ ad q̄s p̄ncipalit̄ direxit verbū suū: ꝓpter q̄ ꝺ ligētius explicāt intētū suū ꝺicētes: g Ob hāc igit̄ cām tc̄. Qua expli cata rn̄ꝺit iepthe: h Si vēre venistis ad me. i. fidelit̄ z absq̄ fallacia. Ꝺ ꝺicit interrogādo. Qui rn̄ꝺerunt ei simpliciter: affirmando etiā iuramento. cū ꝺ: i Ds̄ q̄ hec audit. quia nihil ei latet. Ipse me. ac test̄ tc̄. Jnra re enī est ꝺ cū test̄ē iuo care. sequitur z
Ro.11.e. k Locutusq̄ est iepthe tc̄. ma spha. ibi enī erāt ꝛgregati galaadite coraz ꝺ̄o: q: ꝺ̄s p̄sens est vbiq̄. licz ibi n esset tabernaculū. z ideo ibi replicauit iepthe pacta q̄ erāt int̄ ipm z ꝓpulū vt negociū esset firmū z solliḋū. l Et misit nuncios. Hic ꝓ̄ter ponitur supplicatio ꝺecātis. Ad cui⁹ telligentiā p̄sideranꝺū q̄ filijs isral petentibus transitū pacificū p terras seon regis ammoꝛrei: non solum ipse negauit ſz eis occurrēs eos ꝺē etiā ad p̄liū ꝓuocauit. ꝓpter quod ꝺominus ipsum z terrā suā in manus filiorum israel tradidit: cuius terre vna partem seon abstulerat a filijs moab vt habetur Nu. xxj. Rex aūt iste ammon ꝺe quo hic agitur regnabat etiam in moab: ꝓpter q̄ illā terrā q̄ seon abstulerat ꝺe moab tāq̄ suā repetebat z a filijs isr̄l iniuste possessā ꝺicebat: q̄ nō erat vex. sic fuit ꝺeclaratū Nu. xxj. Jgit̄ circa ꝺ̄ p̄mo p̄ ipsius iepthe petitio humilis. ſcḋo regis ammō rūsio irrationabilis. ibi Quib⁹ ille rn̄ꝺit. tertio rn̄sionis eius ꝓcuatio rōnabilis. ibi: Per q̄s rursū. Circa p̄mū ꝺ: Et misit nūcios ad regem filioꝛū ammon. volebat enī ꝺeclarare titulum suū iustū. z ideo primo misit nūcios ꝺe pace tractāda. z ꝑ se hūiliauit ꝺicēs: m Quid mihi z tibi est? Quasi ꝺiceret: non ha beo volūtatē bellā ꝺi tecū: nec tu habes cām ꝓtra me. n At vastares terrā meā. i. meo regimine z ꝺefensioni cōmissam. o Quibus ille rn̄ꝺit. Hic ꝓ̄r ponit rūsio irratiōabil. cuius ꝺ: p Quia tulit isr̄l terrā meā. q: erat falsū: q: israel nō abstulit a filijs moab z ammon aliq̄ ꝺe terra sua vt habetur Nu. xxj. z Deut. ij. sz solū a seon z og. z illud fuit eis licitum vt ꝺeclaratū fuit Nu. xxj. z iterū ꝺeclarabit ꝓ verba iepthe.

Universidad de Navarra Biblioteca

ſiē titulo cruciſſcptū ē. post q̄ eīm iepthe liberauit eos ab inimicis: non eis rex factus est: vt intelligere mus hec potius ad christū q̄ ad ipsius iepthe ptinere: de quo scriptura narrationē cōcludit ita. Et iudicauit iepthe isr̄l vj. annis et mortuus tc̄. Judicauit ergo israel sicut ceteri iudices: ñ ibi regnauit vt p̄ceps sicut ꝺi q̄ regnoꝝ voluminibus cōtinentur.

a Monne ea que possedit. Aug⁹. Monne quecunq̄ hereditauit tibi chamos deus tu⁹ possidebis tc̄. Quod qui ꝺam latini sic interp̄tati sūt. Mōne q̄cunq̄ ꝺedit tibi chamos deus tu⁹ possidebis tc̄. vbi videt iepthe confirmasse ꝺeum quivocatur chamos potuisse aliq̄ hereditatis ꝺare cultoꝛibus suis. Quidaz ꝺo sic habēt: Monne que/cunq̄ possedit chamos deus tuus hec possi debis: quasi aliq̄ ꝺ̄ tale potuerit possidere? An forte fm hoc ꝺictuz est q̄ sub angelis constituite sunt gentes iuxta canticum moysi. Vnde aliq̄ ille āgelus sub quo erant filij ām̄on: chamos ꝺicitur? Quis hoc audeat affirmare cum possit intelligi fm opinionez eius ꝺictum qui putabat ꝺeum suū possidere hoc: vel in possessionem sibi ꝺedisse?

el terrā meā quādo ascendit de egypto: a finibus arnon vsq̄ ie boc atq̄ iozdanē. Nūc ergo cuz pace redde mihi eaz. Per quos a
rursum mādauit iepthe et imperauit eis vt ꝺicerēt regi ammō. Hec ꝺicit iepthe. Non tulit isra/el terram moab nec terrā filioꝝ ammon: sed quando de egypto conscenderūt: ambulauit p solitudinem vsq̄ ad mare rubrum et venit in cades. Misitq̄ nuncios ad regem edom ꝺicēs: Dimitte vt trāseam terram tuaz. Qui noluit acquiescere p̄ecib⁹ eius. Misit quoq; ad regem moab: qui et ipse transitū ḡbere cōtempsit. Mānsit itaq̄ in cades: z circūiuit ex latere terrā edom et terrā moab. Venitq̄ ad oriēta/lē plagā terre moab: z castrametatus est trās arnon nec voluit intra terminos moab. Arnō q̄ pe cōfiniū est terre moab. Misit itaq̄ isr̄l nūcios ad seon regem ammoꝛreoꝝ q̄ habitabat i esebon: et ꝺixerunt ei: Dimitte vt trāseā p terrā tuā vsq̄ ad fluuiū. Qui r ipe isr̄l ꝓba despiciēs nō ꝺimisit eū trāsire p terminos suos: sed infinita multitudine cōgregata egressus est ꝺ eū in iasa b
et foztiter resistebat. Tradiditq̄ c
eū ꝺ̄s in manu isr̄l cū omni exercitu suo z pcussit eū: z possedit oēm terrā āmoꝛrei habitatoris regionis illi⁹ z vniuersos fines ei⁹ ꝺe arnō vsq̄ ieboc: z ꝺe solitudine vsq̄ ad iozdanē. Ꝺ̄s ergo ꝺe⁹ isr̄l subuertit āmoꝛreum pugnantē contra illum populo suo isr̄l. Et tu nūc vis possidere
a terrā eius? Monne ea que posse ꝺ
ꝺit chamos deus tuus tibi iure e
ꝺebentur? Que aūt ꝺ̄ dominus f
ꝺeus noster victoꝛ obtinuit: in g
nostraz cedent possessionē. Misi h
forte melioꝛ es balac filio sephoꝛ
rege moab: aut ꝺocere potes q̄ i
iurgat⁹ sit ꝺ̄ isr̄l z pugnauerit ꝺ̄ k
eū quādo habitauit i esebō z vi l
culis ei⁹ z i aroer z villis illius:
vel i cūctis ciuitatib⁹ iuxta iozdanē p trecētos annos? Quare tā m
to tpe nihil sup hac repetitiōe tē
ptaist̄? Jgit̄ nō ego pecco i te: ꝺ n

a Per quos rursum. Hic ꝓ̄r ponit ꝺicte respōsionis euacuatio rōnabilis: vbi iepthe ostēdit triplici rōne q̄ illā terraz filij isr̄l iuste possiḋāt. scḋa ponit ibi: Tradiditq̄ eum. tertia ibi: Misit forte. Prima ratio accipit ex hoc q̄ filij isr̄l i nullo impugnauerūt filios ammon et moab: sed seon eos impugnantē occiderūt: et p cōsequēs quicq̄ possidebat iure belli acq̄sierūt. Hāc aūt rationē iepthe tāgit ꝺiffuse repetēs ꝓcessum filioꝝ isr̄l ꝺeclinādo a terminis ammon et moab: vt habet Deut. ij. et Nu. xxj. et ptz ira vsq̄ ibi: b Egressus ē cōtra euz in iasa ipse eīm seon iuit obuiā filijs israel etiam extra terram suā ad eos ꝺebellandum. Ex quo patet q̄ habuerunt cōtra eū iustū bellū et per q̄sequēs regnū eius iusto bello acq̄situm a filijs israel fuit ab eis et iuste possessum. c Tradidit q: eum ꝺomin⁹. Hic ponit secūda ratio que accipit ex auctoritate ꝺiuina: q: est ꝺominus celi et terre: et ideo potest terram ab vno possessam alteri ꝺare ꝓ sua voluntate: quod fecit ꝺ terra possessa a seon rege tradendo eam filijs israel possidendaz fm q̄ ꝺictū Deut. ij. Ecce tradidi in manu tua seon regem esebon ammoꝛreum et terram eius incipe postidere tc̄. z hanc rationem tangit iepthe ꝺicens: Tradiditq̄ eum ꝺominus tc̄. et patet littera vsq̄ ibi: d Mōne ea que possedit chamos tc̄. qꝺ ꝺupliciter exponit: vno modo sic: Que possedit chamos deus tuus id ē populus moab que chamos colebat: vt sit sensus q̄ illa pars terre moab que actu possidebat ab eo quādo filij israel ꝺebellauerunt seon: illa ꝺe iure erat populi moab: nō autem illa pars quā possidebat seon a filijs israel acquisita. Alio modo exponit vt sit cōfirmatio rationis precedētis. Ad cuius intellectum est cōsideranꝺum: q̄ sicut fideles victorias suas attribuūt ꝺeo vero: ita infideles victorias suas suo ꝺeo falso. Ꝺicit igit̄. Monne ea que possedit. id est possidere te fecit. e Chamos deus tuus: fm opinionem tuam.
f Tibi iure ꝺebent̄: id est reputas iuste acquisita p victoriā?
g Que autem ꝺominus deus noster victoꝛ obtinuit: quasi ꝺiceret multo foztius illud quod obtinnimus ꝺeo vero nobis victoriam prestant: iuste est nobis acquisitū et possessum.
h Misi forte. Hic ponit tertia ratio que hic accipit ex ꝓscriptione: quia populus israel fuerat in tam longeua et pacifica possessione huius terre q̄ nullus ꝺe cetero ꝺeberet reclamare et ma̅time quia iustus titulus p̄cesserat: vt patet ex p̄ꝺictis. et hoc est quod ꝺicit: Misi forte melioꝛ es balac filio sephoꝛ rege moab: qui erat rex moab illo tempoze quo ꝺebellatus fuit seon. vt habet Nu. xxij. qui licet vocauerit balaam ad maleꝺicendum filijs israel: nō tamē repetebat terram moab quā filij israel obtulerant a seon: sed timebat ne perꝺeret aliam partez et terram madian ꝺe qua erat natus: vt ꝺictum fuit ibiḋē. nec aliquis alius rex post eum repetinit hanc terrā ideo. subḋit:
i Aut ꝺocere potes q̄ iurgatus sit. scz quicunq̄ rex moab post balac. k Contra israel et pugnauerit cōtra eum: ad recuperandū hanc terrā. l Quando habitauit in esebon tc̄. i. toto tēpoze quo israel habitauit in ista terra: et quantum fuerit illud tēpus subḋit ꝺicēs: m Per trecētos annos: ꝺeficūt tm̄ aliqui vt videbim̄. n Jgit̄ non ego pecco in te. Hic ex p̄ꝺictis rōnib⁹ iepthe cōcludit q̄ habeat iustā causam ꝺefensionis z rex ām̄on iniustā inuasionis. Anteq̄ vltra ꝓceꝺat̄ videndū est quid ꝺe trecētis annis p̄ꝺictis ꝺeficiat. Ad cuius intellectū cōsiḋerandum q̄ sicut in scientijs humanit⁹ inuentis minus nota vel ꝺubia per ea que sunt certa ꝺeclarātur: sic in sacra scriptura que est p ꝺiuinam reuelationē tradita passus ꝺubius vel obscurus p alium passum qui certus est et ꝺeterminatus ꝺebet ꝺeclarari: Jsti aūt trecēti anni nō ꝺeterminant̄ hic p scripturam nisi relatiue tantū. s. inquantū refert ꝺictum iepthe argumentis p̄scriptionem: in qua allegatione solent homines allegare quantū possunt plus ꝺe tēpoze apparē ter z aliquando excedūt: nec tamē scriptura vel actor scripturę hoc referens ꝺicit falsum: quia refert veraciter id quod ꝺictum est: licet ꝺicēs excesserit vl̄ ꝺefecerit: Sic est in ꝓposito ꝺ iepthe: cuius verba non sunt autentica inquantū sunt ipsius. Sacra autem scriptura. iij. Reg. vj. ꝺeterminat tēpus qꝺ fluxit ab exitu filioꝝ isr̄l ꝺe egypto vsq̄ ad fundationē templi p salomonē in principio quarti anni regni sui. s. cccclxxx. annos Si aūt. lxx. anni. ab isto numero qui in scriptura certus reputāt remoueant̄: tēpus quod p̄cessit ab exitu ꝺe egypto vsq̄ ad ꝺebellationē seon quādo terra p̄ꝺicta fuit acquisita: vt ꝺictum est: z tempus quod fluxit a principio principatus iepthe quādo ista allegauit vsq̄ ad quartum annum regni salomonis exclusiue in cui⁹ principio templum fundauit: remanēt tm̄. cclxvij. anni z sic a. ccc. p̄ꝺictis ꝺeficiūt. xxxiij. anni. Ꝓpo batio assumpti: q: ab exitu ꝺe egypto vsq̄ ad ingressum terre

a Et circūiens galaad .Aug⁹. Galaad interp⁹tat abiciens.manasse necessitas transeundi. Sunt ḡ a ꝓficientib⁹: abiciētes:id est p̄emnētes.Trāseunda etiā necessitas: ne forte eū transierit q̄ ꝓficit contemnētes cedat terrētibus. Transeūda etiā specula galaad:qm̄ galaad etiā reuelatio int̄p⁹tat. est aūt specula altitudo:ad ꝓspiciēdū vl̄ despiciēdū.i.delup aspiciēdū.Specula ḡ galaad videt significare supbiā reuelatiōis. Ān: Et ne magnitudo reuela.ertol.me tē.ergo ꝛ ipa trāseūda ē.i.in ea manēdū nō ē ꝓpter cadēdi piculū. Dis trāsit⁹ facile supāt timici:qđ significat dicēdo ꝛa specula galaad transeundi ꝛ transiens ad filios ammon. b Si tradideris filios ammō. Aug⁹. Quēlibz cogitauerit iepthe non videtur filiam cogitasse:non em̄ dicer:heu me filia mi: impedisti me tē. Indicat enim se impeditum:ne illud qđ cogitauerat impleret. Quem aūt potuit cogitare qui filios non habebat? An cōiugem cogitauit:ꝛ vt hoc fieret deus noluit:ꝛ vt nō relinq̄ret impunit:ꝛ vt hoc fieret deus noluit:ꝛ vt nō relinq̄ret impunitum:ne quis postea id auderet:ꝛ vt magna prouidentia ex hoc qđ accideret magnū sacramentū ecclie figuraret. Ex vtroq; ḡ ꝓpheta adaptata ē:qđ.s. vouens cogitauit:ꝛ qđ nolēti cōtigit. Si em̄ iugem cogitauit: cōiunx christi ecclesia est. Sed quia huius iepthe iunx virgo esse nō potuit in eo q̄ filia potius occurrit:ꝛ inulta non remansit voti temeritas:ꝛ virginitas ecclesie figurata est. Cui dicitur: Filia:fides tua te saluam fecit: vade in pace. c Quicūq; p̄m⁹ fuerit egressus tē. Aug⁹. De iepthe filia solet esse magna questio: Quibusdaz q̄d sibi velit: ḡ nosse cupientibus ꝛ pie querentibus. Quibusdā qui scripturis ꝛperitabus ꝛ pie querentibus. Quibusdā qui scripturis ꝛperitabus impietate aduersantur:hec criminantibus q̄ legis ꝓpheta rumq; deus:etiā humanis sacrificijs delectet. Sed nec illa sacrificia eum delectauerunt: vbi pecorum holocausta offerebantur. Sed quia significatiua fuerūt ꝛ quedā vmbre futurorum:res his sacrificijs significatas:nobis commendare voluit. Fuit aūt ꝛ hec cā vtilis cur illa mutarē tur:nec modo iuberent:ꝛs ꝓiberentur offerri: ne vere ꝗz carnalem affectum talibus deum delectari putaremus.

Sed vtrum humanis sacrificijs etiam significari futura opozuerit: merito queritur: non q̄ mortes hominum q̄q; morituroz in hac causa horrescere deberemꝰ: ꝗ illi qui hoc de se fieri gratanter accipent in eternaz remunerationem cōmendarent deo. Sed si hoc vez erꝫ ꝗ sacrificiuz deo nō displiceret. Scriptura vero testatur quia displicet. Cū em̄ omnia ꝓmogenita sua eē voluerit ꝛ ꝓcepit: redim tamen a se voluit ꝓmogēita hoim:ne imolandos deo ꝓmogenitos suos crederēt. Unde: Nō ita facies domino deo tuo:abominata enim q̄ deus odit fecerunt dijs suis:q̄n filios ꝛ filias combusserunt igni dijs suis. Nō solum ergo nō diligit deꝰ ꝗ etiaz odit talia sacrificia in q̄bus homines immolantur. Illa vero diligit ꝛ coronat:cuz iustus vsq; ad mortem ꝓ veritate decertat: vel ab inimicis quos ꝓ iusticia offendit occiditur: retribuens eis bona ꝓ malis.i.ꝓ odio dilectionē. Talē dicit sanguinem iustū: a sanguīe abel iusti vsq; ad sanguinē ẓacharie. Ꝓcipue aūt ḡ sanguinem ipe fudit ꝓ nobis ꝛ sacrificium seipsum deo obtulit:sic vtiq; obtulit:vt ab inimicis ꝓ iusticia occideretur. Hunc imitati martyres vsq; ad mortem ꝓ veritate certauerunt. de quib⁹ dicitur: Tanq̄ aur in fornace ꝓbauit illos:ꝛ quasi holocausti h.a.e. Unde apls: Ego em̄ iaz immolor:ꝗ nō sicut iepthe filiā immolauit dño: ꝗ sicut ꝓceptū erat pecora offerri:ꝛ ꝓhibitū homines imolari. Magis hoc illi sile videt qđ fecē abrāā: qđ dns spāliē fieri ꝓcepit nō generaliē vt talia sibi sacrificia fierēt aliq̄n mandauit:imo fieri omnino ꝓhibuit. Distat ḡ qđ iepthe fecē a fctō abrae:quia ille iussus obtulit filium: iste fecit qđ lege vetatur:ꝛ nullo spāli imperio iubeē. In ipo etiam abrae filio: quia talib⁹ sacrificijs nō delectarē domin⁹ ostēdit:cū patrem cui⁹ fidē iubendo ꝓbauit:a filij interfectione ꝓhibuit:ꝛ arietē q̄ sacrificiū licite fm cōgruā temporis consuetudinem cōpleret apposuit. Si aūt ꝗ quenq̄ mouet: quō pie crediderit abrāam deum talibus sacrificijs delectari: si illicite offeruntur:ꝛ ideo putat recte credidisse etiam iepte:q̄ tale sacrificiū posset esse deo acceptum. ꝓmo consideret aliud esse vltro vouere:aliud iubenti obtēpare. Non em̄ si aliq̄d in damno ꝓeter mozem a dño institutū suo iubetur:ꝛ id laudabili obedientia facit: ideo nō est plectendū si ꝗ facere spōte ꝓsupserit. Deide habebat abrāaz qđ crederet: vt ꝓter diuinū imptū nō ꝑceret filio vt credēs tales vltimas deū libenē accipe: ꝗ ꝓterea iussisse vt resuscitaret

a ꝗ in ꝗ significat:q: spūs impetur mēbris xpi.

tu ꝓtra me male agis indices mihi bella nō iusta. Judicet dns arbiꝝ hui⁹ die inf isrl ꝛ filios ām̄o. Moluitq; ac q̄escere rex filiozū ammon verbis iepthe q̄ ꝓ nuncios mandaue/

rat. Fact⁹ est ergo sup a

a ꝗ signanf mēbra xpi,ꝓficientia ad victoriā de hosti. reportā.

a iepthe spiritus dñi ꝛ circuiēs galaad ꝛ manasse: masphat q̄ galaad: ꝛ ide trāsiēs ad filios ām̄on: votū vo b uit dño dicēs: Si tradideꝛ filios ām̄on in c man⁹ meas: q̄cunq; ꝓ mus fuerit egressus ō foꝛib⁹ dom⁹ me: mihi q; occurrerit reuertēti cū pace a filijs ām̄on: eū holocaustū offeraz dño. Transiuitq; iepthe ad filios ammon vt pugnaret ꝓtra eos q̄s tradidit dns i manus ei⁹: percussitq; ab aroer vsq; dū venias i mēnith viginti ciuitates: ꝛ vsq; ad abel q̄ē vineis cōsita plaga magna nimis: hūiliatiq; sūt filij ammon: a filijs israel. Reuertēti † aūt iepthe in maspha domū suā: occurrit ei † vnigenita filia sua cū † tympāis ꝛ chozl. Nō em̄ habebat alios liberos. Qua visa scidit vestimenta sua ꝛ ait: Heu me filia mi: decepisti me: ꝛ ipa ꝏcepta es. Aperui em̄ os meū ad dñm: ꝛ aliō facere nō potero. Cui illa rñdit: Pat mi: si aperuisti os tuū ad dñm: fac mihi quodcunq; pollicitus es: concessa tibi vltione atq; victoria de hostibus tuis. Dixitq; ad patrem: Hoc soluz

ꝓmissionis fluxerūt. xl. anni: vt patet in plurib⁹ locis sacre scripture. seon aūt fuit debellatus quasi per vnū annū ante ingressum terre ꝓmissiōis viuēte adhuc moyse:ꝛ sic ante acquisitionē predicte terre fluxerūt anni xxix. Itē a ꝓncipio principat⁹ iepthe vsq; ad tertiū ānū regni salomōis inclusiue fluxerunt cē tū ꝛ.lxxiij. anni:quia iepthe iudicauit israel sex annis: ꝛ post eū abessan septē:ꝛ postea abialon decē.ꝛ post ipm abdō octo: vt habeē Judicū .xij. de his tribus. Post ipm samsō. xx. Judicū. xvj. post ipsū beli quadraginta: vt habeē. j. Reg. iij. Postea samuel cui⁹ anni cōprehendunf cū annis saulis ꝛ fuerunt insimul iūcti. xl. vt habeē Act. xiij. Postea dauid regnauit annis quadraginta: vt habeē .ij. Reg. v. Post eū salomon triginta annis ante fundationē tēpli: vt habeē. iij. Reg. vj. ꝛ isti anni simul iūcti cū precedentibus faciūt ānos. ccxij. quib⁹ si iunganf. ccl xvij. anni predicti faciūt. cccc l xxx. annos. ꝛ sic ptz qđ. ē. dictū ē. Anni ꝛt. cclxvij. ꝑdicti. s. a tpe debellatiōis seon vsq; ad ꝓncipiū ducat⁹ iepthe sic accipiūf ꝗ ptes: vn⁹ annus añ ingressū ēre, ꝓmissiōis de ducatu moysi: vt ptz ꝗ ꝑdicta q̄dragita q̄d⁹ ꝑfuerunt iosue ꝛ othoniel: vt hr Jud. iij. Cps ē iosue ī sacra scriptura ñ determiatur ꝛ isoſſ tpe othoniel q̄ ci iuc cessit cōprehēditur. Octauginta quib⁹ ꝑfuit aioth post othoniel: vt habetur Judi. iij. ca. Quadragita anni delbore: vt habetur Judi. v. ca. Quadraginta gedeōis Judi. viij. Tres abimelech Judi. ix. Uigintitres ipsius thola Judi. x. ca. Uigintiduo ipsius iair Judi. x. Decē ꝛ octo anni q̄bus filij israel fuerunt sine iudice seruientes philistijm ꝛ filijs ammon ante ꝓmotionē iepthe: vt habeē Jud. x. Et isti anni simul iūcti faciūt ccl xvij. ꝛ sic patet ꝓpositum.

a Fact⁹ est ḡ sup iepthe. Hic ꝓnr describit ꝓstrato rebellātis. s. regis ammō q̄ noluit acqescere xbis rōnabilib⁹ ipius iepthe: cui⁹ mod⁹ describit. cū dr: Fact⁹ ē ḡ sup iepthe spūs dñi. l. volūtas ꝛ audacia pugnādi ꝓ pl⁹ ī fidē tia diuini adiutoꝛij.

b Uotū vo. do. di. Ricz ār illud votū ꝓcesserit ex ꝺuotiōe: nī facētū fuit īdiscret: qđ domo sue ꝓmo poterat egredi obuiā ei canis q̄ nō est aīal imolaticiū: immo nec ī oblatiōe poterat recipi ei⁹ p̄ciū. Cetera patēt vsq; ibi

c Decepisti me. In hebreo dr: Turbasti me tē. Tū qz credebat eā imolādā: tū qz nō habebat aliā ꝓle. d Aperui em̄ os meū. ꝓ votū supradictū. e Et aliō facere. nō po. qz votū ē ꝓmissio deo facta que debet impleri: eo tm̄ modo quo licitū ē.

Plāgē

occisum: ꝛ hinc aliq̄d tanq̄ deꝰ sapiēs dem̄ōstraret. vñ fides eiꝰ ī epla ad hebreos laudat: q: ꝗ deo q̄ possz filiū suū suscitare credidit. Iste xo deo nō iubēte neq; poscente ꝛ ꝗ legitimū dei p̄ceptū: vltro sacrificiū vouit hūanū. Ait em̄: Quicūq; exierit ō ianuis dom⁹ mee obuiā mihi tē. Nō his xbis pecus aliq̄d vouit qđ fm legē posset offerri. Neq; ꝓsuetudis fuit vt redeūtib⁹ cū victoria ducib⁹: pecora occurrerēt. Canes aūt solēt dñis occurrere: de q̄b⁹ ille cū nō vouerꝫ: cogitare ñ potuit: ne iniuriā dei nō solū illicitū: ꝗ etiā ꝓptibile: ꝛ fm legē imūdū vouisse videret. Nec aut: qđ cūq; exierit: ꝗ q̄cūq; exierit vbi hoīem tm̄ cogitauit. Nō tm̄ fortasse vnicā filiā: q̄s uis illā ī tāta ꝓis glia q̄s posset añire nisi forte vxoꝛ. Nā q̄ nō dixit: q̄cūq; ꝗ q̄cūq; exierit de ianuis dom⁹ mee: scriptura solet masculinū gen⁹ ꝓ q̄libet sexu ponere: sic de abrāā dictū est: surgēs a mortuo: cū eꝰ vxoꝛ mortua fuisset. Quia ḡ de ꝗ voto ꝛ facto nihil videē scriptura indicasse sic ō abrāā q̄s filiū suū iussus obtulit: ꝗ tm̄ sc̄pū reliq̄sse legētib⁹ iudicādū: sic de facto iude q̄s intrauit ad nurū suā nesciēs quidē: ꝗ q̄tā in ipo fuit fornicat⁹ est: qz meretricē putauit: neq; approbauit ꝗ scriptura neq; reprobauit: sed iusticia ꝛ lege dei cōsulta pēsandū dimisit. Sic ō facto iepthe ī neutrā ptē īniaz ꝓtulit: vt noster intellect⁹ iudicādo exercereꝫ. Possem⁹ iam dicere deo displicuisse tale votū: ꝛ ad illā ꝑducram esse vindictā: vt patri potissimū filia vnica occurreret. Ad si sperasset ꝛ voluisset: si ea visa statim scidisset vestimēta sua: ꝛ dixisset: heu me filia mea ꝗ pedisti me tē. deinde. l.xdiez tā longa dilatiōe data filie sue dns cū ab vnice charissime nece eum nō ꝓhibuerit sicut abrāā: donec ꝓficiendo sciꝑm ozbaret: deū aūt nō hoīs immolatiōe placaret: ꝛ ideo hāc penaz patri fuisse retributā: ne impunitū talis voti reliqueret exemplū: vt aut magnū ali q̄d se vouere deo putarēt hoīes cū victimas humanas vouerēt: ꝛ qđ est horribile⁹ filioꝝ: aut nō vera: ꝗ potiꝰ simulata eadem vota eēnt cū velut exēplo abrae sperarēt: q̄ nouissent deū ꝓhibuꝛ talia vota cōpleri. Possem⁹ inquā hoc dicere: nisi duo scripturaꝝ testimonia nos retardarēt: vt hāc rem gestā ꝛ in libris tāte auctis memorie cōmēdatā diligēter pscrutemur ne temere iudicem⁹. Unū q̄ inter tales iepthe memoraꝫ vt eū culpare vereamur: cū dicit: deficiet em̄ me tps enarrātē ō gedeon: barach: sampson ꝛ iepthe tē. Alterꝫ q̄ ꝓmisit scriptura dicēs: Et fact⁹ ē sup iepthe spūs dñi tē. ꝛ addidit: ꝛ vouit iepthe votū dño tē. vt omia q̄ post facta sunt tanq̄ opa spūs dñi q̄ sup eū fact⁹ est intelligenda videanf. Aug⁹. Sz inter laudabiles viros nō solū esse iepthe: sed etiā gedeon: de quo scriptura similr dicit: Spūs dñi ꝓfortauit gedeō tē. q̄ ephut opat⁹ ē nō solū nō approbam⁹: sed apte iudicāte scriptura reprobam⁹. Nec tm̄ vlla iniuria fit spūi dñi q̄ eū ꝓfortauit. Cōmemoranf tm̄ iter eos qui p fidem vicerūt regna opantes iusticiā: qz scriptura sancta q̄z fidē ꝛ insticiaz veraciter laudat nō impedit eoꝝ notare peccata. Nā ꝛ ideo q̄ gedeō signū petens: siē ille locut⁹ est: tentauit in vellere: nesciꝰ vtꝝ nō fuerit trāsgressus hoc ꝓceptū: Nō trabis dñm deū tuū. Sz tm̄ etiā in ei⁹ tentatiōe dns q̄d ꝓnūciare volebat ondit: nō tm̄ frustra inter fideles ꝛ opantes insticiā: ꝓter bonā fidelēq; vitaz in qua eū credendū est esse defunctū tale meruit testimonium.

Utꝝ āt qz postq̄ dictū ē: fact⁹ ē sup iepthe spūs dñi: secuta sunt ea vt votū illud voueret et hostes vinceret: ꝛ votuz redderet cū spū dñi ola deputāda sint: vt sic habeaꝫ hoc sacrificiū tāq̄ dns sic abrae iusserit: nō facile dixerim: cū gedeō postq̄ fecit ephut nulla ē memorata ꝓspitas. Postea xo q̄ iepthe votū vouit: secuta ē victoria ꝓpter quā vouerat: qua adepta votū soluit. Rursus em̄ ꝓsiderandū ē: qz gedeon ꝛ si non postea q̄ fecē ephut: postea tm̄ q̄ tentauit dñm (qđ vtiq; peccatū est: magna strage hostib⁹ supatis) ꝓpō salutem acq̄siuit. Sic em̄ scriptū ē: Et dixit gedeō ad dñm: Nō irascaꝫ indignatio tua in me: ꝛ loquar adhuc semel in vellere. Irā em̄ dei meruebat: qz se tentā do peccare sciebat: qđ deꝰ ī lege sua manifeste ꝓhibet: ꝗ tm̄ peccatū ꝛ mirabilis signi euidētia: ꝛ victoziꝫ ꝓ sperītas secuta ē. Jam em̄ deus statuerat afflicto ꝓpō subuenire: ꝛ huiꝰ ducis quē ad hoc opꝰ assūpserat vtebaꝫ aō: non solū fideli ꝛ pio: sed etiā deficiēte ꝛ delinquēte: ꝛ ad ꝓnūciandā que volebat ꝛ complenda que dixerat. Non enim ꝓ iustos tm̄ qui ꝛ si peccauerint inter iustos narranf: sed etiaz ꝓ saulem olim reꝓbatū: multa deꝰ ꝓpō suo ꝓtitit in quē invt in dauid virū sanctū seuiret. Agit spūs dñi ꝓ bonos ꝛ malos: ꝓ scientes ꝛ nescientes: qđ agendū nouit ꝛ statuit: qui etiā ꝛ caypham nescientem quid dixerit ꝓphetauit q̄ oporteret christū mori ꝓ gente. Quis em̄ egit nisi spūs dñi: curans

ꝓnūciare ventura: vt gedeon tentare voleēti dñm ꝛ nō credēti q̄ ei iam dns locut⁹ fuerat: hoc potissimū de vellere ꝓ⁹ cōpluto postea sicco: ꝛ de area ꝓ⁹ sicca: postea irrigata veiret īmentē: vt q̄ deficit a fide: delicto ei⁹ deputeꝫ. Qz xo tali aō eius vsus est deꝰ eius misericordie ꝛ mirabili. quidētie relinquēdū ē. Siq̄s aūt dicē oīa scientē fecisse: ꝛ dixisse gedeō ex reuelatōe ꝓphetica: vt ꝓ eū signa talia mōstraret: nec ōfecisse in fide: ꝛ q̄ ei iā ꝓmiserat dns credidisse: ꝗ actiōe ꝓphetica īvellere voluisse tētare: ꝛ iō tentationē fuisse iculpabilē: siē do luz iacob: ꝛ illud qđ dño ait: Nō irascaꝫ īdignatio tua ī me: nō dixisse q̄ irā nō timeret: ꝗ euz nō irasci ꝓfideret cū ea faceret q̄ spiritu dictante facienda sentiret: dicat vt videē dū modo qđ de facto ephut scriptura culpauit qđliet significet nō audeat excusare a peccato. Nam ꝛ illud trecēti viri ad signum crucis ipo numero ptinentes hydrias ficriles accepe runt: eisq; ardentes faculas incluserūt: quib⁹ fractis repente lumina hostiū multitudinē terruerunt: tanq̄ ex arbitrio suo videē fecisse gedeō. Nō em̄ scriptura dicē dñm monuisse vt faceret: ꝛ tm̄ tā grande signū: quis faciendū putet nisi dns ispirauit: q̄ ꝓfigurauit sanctos euāgelici luminis thesauꝝ in vasis ficilib⁹ habituros. Unde: Habem⁹ thesauꝝ istuz ī vasis fictilibus quibus in passiōe sua fractis: maioꝝ eoꝝ glozie fulgoꝝ emicuit: q̄ inimicos inopinata christi claritate supauit.

Uel p scientes ergo vel p nesciētes significationē futuroꝝ spiritus domini ꝓpheticis temporibus operatus est. Nec tō peccata eozum nō fuerunt peccata: quia deus qui ꝛ malis bene vtitur: vsus est eis ad significanda que voluit. Si ergo peccatum nō fuit cuiuslibet necis humane: vel etiam parricidale sacrificium: vel vouere vel reddere: quia magnū aliq̄d ꝛ spirituale significauit: frustra deus talia ꝓhibuit ꝛ se odisse dicit: qz et illa q̄ fieri iussit ad significationem spiritualiū rerum referuntur: sed humana deo sacrificia nō placuerunt qñ non ꝓ iusticia quisq; recte viuit vel peccare non vult interimitur: sed homo ab homine tanq̄ electa hostia moze pecoris immolatur. Si aūt dicit aliquis: quia pecoꝝ victime iam vsitate: ad significationem licet relate minus faciebat intentos ad sacramentū magnum christi et ecclesie requirendum: propterea deus re insigni ꝛ inopinata: volens animos hominum excitare: eo magis quod sibi talia sacrificia offerri vetuerāt: curauit sibi aliquid offerendum: in quo ipsa admiratio magnam gigneret questionem: ꝛ questio exigeret studiuz ad pscrutandū mysteriū. Die xo scrutās mens homis altitudinem ꝓhetie velut hamo piscem christuz de ꝓfundo scripturarū leuaret: huic ratiōi nō obsistimus. Sed alia questio ē ō animo vouentis: alia de ꝓuidentia dei: qualicūq; animo oppime vtentis. Ideo si spiritus domini qui factus est sup iepthe vt hoc voueret: ꝓcepit qđ scriptura nō aperuit: cui⁹ nō licet iussa cōtemnere: nō modo insipientia culpanda nō ē: sed obedientia laudanda. Hoc enim modo etiā si se homo ipe perimat. qđ humana voluntate ꝛ cōsilio nefas est facere: intelligendum est obedienter fieri nō sceleste. Si aūt iepthe humanum secutus errozem: humanū sacrificium vouendum putauit: eius quidem peccatum de vnica filia iure punitū ē: Nō ipe videē ostēdere scissis vestib⁹ dicens: heu me filia mi impedisti me. tē. Hic tamē erroꝝ habet aliquā laudem fidei: quia deuz timuit: vt qđ voueret redderet: nec diuini in se iudicij sententiā declinauit. Siue sperans dominū ꝓhibiturum sicut fecit abrae: siue eius voluntatē etiam nō ꝓhibentis intellectam facere potius q̄ cōtemnere statuens. Quis hic merito queritur: vtrū verius intelligiē hoc deum nolle fieri: et in eo potius deo si nō fieret obediēt: qm̄ hoc se nolle: ꝛ in abrae filio et in legitima ꝓhibitione mōstrauerat: ꝛ tm̄ si ꝓpterea iepthe nō faceret: sibi potius in vnica pepercisse q̄ dei voluntatem secut⁹ videret. Magis ergo intelligerit in eo q̄ sibi filia occurrit: vltroē deū: et iuste pene se fideliter subdidit: timens seuiozem de tergiuersatiōe vindictam. Credebat enim bone et virginis filie animam bene recipi: quia non seipsam vouerat immolandā: sed voto ꝛ voluntati non restiterat patris et secuta fuerat iudicium dei. Moꝛs em̄ sicut nec sibi a quoq̄ sponte: nec cuiq̄ sponte inferenda est: ita deo inbente recusanda nō est: cuius constitutiōe quocūq; tempoze subeunda est. Nec quisq̄ qui eam perpetī detrectet: vt omnino euitetur: sed tantum vt differaꝫ laboraꝫ. Iste. Iepthe christuz de ꝓfundo scripturarū leuaret: huic ratiōi nō obsistimus. Sed alia questio ē ō animo vouentis: alia de ꝓuidentia dei: qualicūq; animo oppime vtentis. Ideo si spiritus domini qui factus est sup iepthe vt hoc voueret: ꝓcepit qđ scriptura nō aperuit: cui⁹ nō licet iussa cōtemnere: nō modo insipientia culpanda nō ē: sed obedientia laudanda. Hoc enim modo etiā si se homo ipe perimat. qđ humana voluntate ꝛ cōsilio nefas est facere: intelligendum est obedienter fieri nō sceleste. Si aūt iepthe humanum secutus errozem: humanū sacrificium vouendum putauit: eius quidem peccatum de vnica filia iure punitū ē: Nō ipe videē ostēdere scissis vestib⁹ dicens: heu me filia mi impedisti me. tē. Hic tamē erroꝝ habet aliquā laudem fidei: quia deuz timuit: vt qđ voueret redderet: nec diuini in se iudicij sententiā declinauit. Siue sperans dominū ꝓhibiturum sicut fecit abrae: siue eius voluntatē etiam nō ꝓhibentis intellectam facere potius q̄ cōtemnere statuens. Quis hic merito queritur: vtrū verius intelligiē hoc deum nolle fieri: et in eo potius deo si nō fieret obediēt: qm̄ hoc se nolle: ꝛ in abrae filio et in legitima ꝓhibitione mōstrauerat: ꝛ tm̄ si ꝓpterea iepthe nō faceret: sibi potius in vnica pepercisse q̄ dei voluntatem secut⁹ videret. Magis ergo intelligerit in eo q̄ sibi filia occurrit: vltroē deū: et iuste pene se fideliter subdidit: timens seuiozem de tergiuersatiōe vindictam. Credebat enim bone et virginis filie animam bene recipi: quia non seipsam vouerat immolandā: sed voto ꝛ voluntati non restiterat patris et secuta fuerat iudicium dei. Moꝛs em̄ sicut nec sibi a quoq̄ sponte: nec cuiq̄ sponte inferenda est: ita deo inbente recusanda nō est: cuius constitutiōe quocūq; tempoze subeunda est. Nec quisq̄ qui eam perpeti

sacramentum religionis in carnis sue passione pro salute humani generis expleret. Nec ergo ita per christum acta sunt vt videantur religione iuramenti esse completa.

a Et plangā virginitatē meā. qz tūc tpis oppobriū erat mori sine ple. b Reuersa ē ad patrē suū ⁊ fecit ei sicut vouerat: eam interficiēdo ⁊ offerēdo dño in holocaustū ſm q dicūt expositores catholici. Nā dicit Hiero. q fuit idiscreta ī vouēdo ⁊ impia ī adimplēdo. Hebrei ārdent q ipam nō īmolauit ꝙ votū ei⁹ fuit relaxatū p ipm phīnees: ⁊ aliqui dicūt q fuit interpositores

Capitulū. XIII

a Erat aūt quidā vir. Iſtō. Sāſon hz ꝗdā in tyꝑ xpi: q ſcz ab ãgelo natuitas eiꝰ anūciaſ. Sicem ãgelꝰ dñi ait ad virginē: Maria inueniſti graz apd deū. Ecce cōcipies ī vtero et paries filiuz tē. Nazareusꝰ qz dr ſamſon: et d xpo dictū ē qm̃ nazareꝰ vocabiſ: liberauit ſamſon filios iſrl d mãu hoſtiū: t xps ꝑm ſuū a pctis eoz. Sāſon iterꝑtaſ ſol eoz: t d xpo dictū ē p aphetã: Oriet vobis ſol iuſticie t ſanitas in pēnis eiꝰ.

b Nec imūdū. Aug⁹. Immundū eſt diſſolutio diſcipline q̃ ēe ceperat ī iſrl: t iaz ad ea mãducandā: eos labefecerat: q de ī alijs bus phibuerat. Jam em̃ etiā ad cultuz trāſibant ydolozum.

c Que cū veiſſet. Aug⁹. Dr ait mlier dictū ſibi ab ãgelo: qm̃ nazareꝰ dei erit puer a vētre vſq ad diē mortis ſue: ñ legiſ ab ãgelo dictū t q legiſ dictū. Jpe ī cipiet ſalnū facere iſrl de manu philiſtijm: nō ē a mliere memoratū. Aliq̃d ꝗ ñ dixit qd audiuit: t tñ mihi credēda ē dixiſſe qd ñ audiuit. Sz ſcpturā poti⁹ non oīa xba ãgeli poſuiſſe: cū ip̃m mlierī loq̃ntē inſereret. Jō aūt dictū ē: a vētre vſq ad diē mortis ſue: q nazarei dicebāt ī lege vſq ad tēpus q̃ votuz habebant: m ea q̃ ſcpturā p moyſē p̃ceperat. vñ ē b q huic inſſū ē vt ferrū nō aſcēderet ī caput eiꝰ: et vinū t ſicerā nō biberet. Hec em̃ tota vita ſua ſeruauit ſamſō: qđ

ꝯ abechſan.

abeſſan de bethleē: q̃ habuit triginta filios t totidē filias. Quas emittēs foras maritis dedit: et eiuſdē numeri filios ſuis accepit vxores: introducēs ī domū ſuā: Qui ſeptē annis iudicauit iſrl: mortuuſq ē ac ſepult⁹ i bethleē. Cui ſucceſſit abialon ẓabuloni/tes: t iudicauit iſrl decē annis: mortuuſq ē ac ſepult⁹ in ẓabulon. Poſt hūc iudicauit iſrl ab/

a ꝯ melⁱ⁹ bellelphara thecuites.

don filiꝰ bellel pharatonites q̃ habuit q̃dragita filios t trigita ex eis nepotes aſcēdētes ſup ſeptuaginta pullos aſinaz: t iudicauit iſrl octo ānis: mortuuſq ē ac ſepult⁹ in pharaton ſre effrai in mōte amalech.

Ursumq filij iſrl fecerunt malū ī ꝺſpectu domini q̃ tradidit eos in manꝰ philiſtinoz q̃dragita annis. Erat aūt q̃dā vir ꝺ ſaraa et de ſtirpe dan noie manue hūs vxoꝛ ſterilē: cui apparuit angelus dñi: t dixit ad eaz: Sterilis es t abſq liberis: ſed ꝯcipies t paries filiū. Caue g̃ ne bibas vinū ac ſicerā nec imūdū q̃cq̃ comedes: qz cōcipies t paries filium: cuiꝰ nō tanget caput nouacula. Erit em̃ naçarꝰ dei ab ifā/tia ſua t ex mſis vtero: t ipe ici/piet liberare iſrl de manu philiſtinoz. Que cū veniſſet ad maritū ſuuz: dixit ei: Vir dei venit ad me hūs vultū ãgelicū t̃ribil/nimis. Que cū iterrogaſſez q̃s

ꝯ Augꝰ. Hoc ſcriptura ſuperius tacuit.

eſſet t vñ veniſſet t q̃ noie vocaretur: noluit mihi dicere: ꝑ hz reſpodit: Ecce ꝯcipies t paries filiū. Caue ne vinū bibaſ nec ſicerā t ne aliq̃ veſcaꝝ imūdo. Erit em̃ puer naçarꝰ dei ab infantia ſua et ex vtero mſis ſuę vſq ad diē mortis ſue. Orauit itaq̃ manue dñm t ait: Obſecro dñe vt vir dei quē miſiſti veniat itez t doceat nos q̃d debeam⁹ facere de puero q̃ naſcitur⁹ ē. Exaudiuitq̃ dñs deprecantē manue t apparuit rurſū angelus dñi vxoꝛi eius ſedenti in agro. Manue aūt maritus eius nō erat cū ea.

a Abechſan. alⁱ⁹ abeſſan de bethleē. Hebrei dicūt q̃ iſte fuit booz. ſecūdus fuit ahialon. tertius fuit abdon. b Qui habuit quadraginta filios t triginta ex eis nepotes aſcēdētes ſuper ſeptuagita pullos aſinaz. i. mulos. Jm trāſlatione iſtā li aſſinarū nō ē in hebreo: t p ꝑ intelliguntꝰ equi iuuenes fortes t ele/cti: ſic dictū fuit. ē. ꝛ. ca. de filijs iair.

† Ecce aūt ī effraim orta ē seditio.

Moraliter.

Per effraitas q̃ interꝑtant̃ agētes ſignificāt clerici cupidi q̃ ñ studēt niſi ad augēdū pecūias p lites t fraudes: t p ꝑbēdas malo titulo acquirēdas: t ſic ter effrai/tas intelliguntꝰ religioſi ꝓfetarij. Hos igiſ vocauit xps p leꝑthe ſignificatꝰ ad pugnā ꝓtra diabolū ꝑcipⁱ deuotis t ſanctis exhortationibⁱ⁹ t doctrinis: ſed ipi noluerūt venire. Jnſuper et domū iepthe. i. eccleſiā chriſti nituntꝰ incendere igne cupiditatis luxurie t ambitiōis. Sz p galaaditas q̃ acerui teſtimonij iterp̃tant̃ ꝓfuſibilꝰ debellāt. Per aceruos xo teſtimonij dicta ſacre ſcpture ſignificāt: p q̃ p̃dicti clerici t religioſi vilesꝰ t ꝓfuſibiles declarant̃: t transitu iordanis. i. mortis inguluntꝰ iugulo mortis eterne. Or aūt per iordanis transitū mors ſignificet ptz: qz iordanis riuus iudicij interp̃tat̃. Tot⁹ xo decurſus vite p̃ntis est quidē deflux⁹ vſq ad trāſitū mort⁹ q̃ ē ꝑticulare iudiciū dominis: Eccl. xxviij. Memoraſto iudicij mei: ſic em̃ erit t tuuz: mihi heri t tibi hodie. Cauſa xo dicte iugulatiōis ē eo q̃ in ſine vite non p̃ſt dicere ſebbolech. i. ſpicam q̃ absolute ſumpta ſignat ſpicā granis bonis plenā. p q̃ ſignant̃ opa bona q̃z defectū patiunt̃. Sz dicere p̃ſt ebbolech qđ interp̃taſ ſpica paleez: qz ſm xp̃tatē dici p̃ſt ſpice plene paleis vanitatis t cenodoxie.

Ursumq filij iſrael fecerūt malū in ꝺſpectu dñi. Hic deſcribiſ ſeptima tribulatio q̃ facta ē p philiſteos. Et p̃mo ponit tribulatiōis pondus. ſecūdo liberatiōis modus. ibi: Erat aūt quidā vir. Circa p̃mū ponit filiorū iſrael culpa renouata. cū dr: Ursumq filij iſrl fecerūt malum. t ſubdit pena inflicta. cū dicit: d Qui tradidit nos ī manus philiſtinoz q̃draginta annis. iſti quadragita anni cōputant̃ a tpe Samſonis t heli: qz p ſamſonē nō fuerunt filij iſrl omnino liberati de ſuitute philiſtinoz: licet reſtricta fuerit tyrannis eoꝝ. e Erat autem. Hic ꝺſequēter ponit liberatiōis modus vbi p̃mo deſcribit ducis cōceptio. ſecūdo inuaſiōis occaſio. ca. xiij. tertio hoſtium debellatio. ca. xv. ibi: Cui ſamſon reſpondit. quarto ipius ſamſonis mors t cōſummatio. ca. xvj. Circa p̃mū p̃mo deſcribit ducis cōceptio. ſecūdo eius natiuitas t cōditio. ibi: Peperit. Circa p̃mū ſciendū q̃ mater ſamſonis erat ſterilis: t ideo nō cōcepit eum virtute nature tantū: ſed virtute nature p gratiā adiute. Circa quā gratiā p̃mo deſcribiſ annūciatio angeli: ſecūdo relatio verbi. ibi: Que cū veniſſet ad maritū. tertio cōfirmatio facti. ibi: Orauit itaq̃ manue. quarto oblatio ſacrificij. ibi: Dixit itaq̃ manue. Circa p̃mū ponit conditio patris. cum dicit: f Vir de ſaraa. nomē eſt loci.

g Et de ſtirpe dan t̃. vbi apparet eiꝰ cognatio. h Habes vxoꝛē ſterilē. in q̃ oſtendit impedimētū ex pte matr⁹ vt ꝯceptio pueri ſit magis mirabilis. ſequit: i Caue ergo ne bibas vinum ac ſicerā. Sicera dicit omis potꝰ inebriatiuus. k Nec immundū q̃cq̃ comedas. i. illa q̃ dicunt̃ immūda ad eſum ſm legē. put determinat̃ Leui. xj. ca. phibet̃ em̃ comedere t bibere illa que ꝓhibent̃ naçareis Nu. vj. ca. cuiꝰ causa ſubditur: l Quia cōcipies t paries filiū. gratia adiuuante naturam.

m Cui⁹ nō tanget caput nouacula. qz naçarei tpe ſue ꝺſecrationis nō poterāt radi: vt habet Nu. vj. ca. Iſte aūt ſamſon fuit ꝺſecratꝰ p totā vitā ſuā. iō ſubdit: n Erit em̃ naçarꝰ dei ab infantia ſua. Nō eſt intelligēdū p ꝑ q̃ fuerit ſanctificatꝰ in vtero ſic Johānes baptiſta: qz d talibⁱ⁹ ſanctificatꝰ tenet̃ q̃ nō peccauerūt mortaliter. ſed iſta ꝺſecratio intelligit̃ p donū fortitudinis que fuit q̃dam gra gratis data: t p̃t ſtare cū peccato mortali: ſicut t donū ꝓphetie: t fuit data ſamſoni ꝓ cōſolatiōe populi. ideo ſubditur: o Et ipſe incipiet liberare iſrael de manu philiſtinoz: t dicit incipiet: qz nō liberauit cōplete: vt. ſ. dicetur eſt. p Que cū veniſſet. Hic ꝺſequenter deſcribiſ relatio verbi: qz mulier iſta retulit marito ſuo p̃dicto dicēs: q Vir dei venit ad me. i. angelus in ſpecie viri. neſciebat tñ mulier q̃ eſſet vere angelus: credebat tñ q̃ eſſet a deo miſſus. r habens vultū angelicū. i. ſplendidū vltra ꝺſuetū hoīm modū.

s Terribilis nimis. i. venerabil⁹ t reuerēdus. ſic Heſi. xxviij. dr: Ecce terribiſ eſt locⁿ iſte: nō eſt hic aliud niſi dom⁹ dei t porta celi. cetera patēt ex dictis. t Orauit itaq̃ manue. Hic ꝺſponit ꝺfirmatio facti p angelū ſcdo apparētē ad ꝑces manues t ptz ſra paucis exceptis q̃ diſcurrēt. v Doceat nos q̃d debeamus facere d puero: lz em̃ angelus dixiſſet mlieri a q̃b⁹ caueret deberet: ꝑ tñ nō dixerat de puero naſcituro. iō ſequit poſtea:

Ab oīibus

illi q̃ vocabāt̃ naçerei: certꝰ diebus obſeruabāt vouentes votuq̃ reddētes. a Tulit itaq̃ manue. Augꝰ. Dr ſcriptura ignoraſſe manue q̃ angelꝰ dñi ēmani feſtū ē: etiā vxoꝛ eiꝰ hoiez credidiſſe. Or q̃ ei dixit. vim faciam⁹ nunc tibi: t faciam⁹ ī cōſpectu tuo hedum capraz: tāq̃ hoiez ſuitanit. ſ. vt ꝑ cū illo epularet̃ qđ ſacrificiū feciſſz. Nā facere hedū ñ ſolz dici: niſi cū ſacrificiū fit. Jlle etiā ita ñdit: ſi vim feceris mihi nō mādu/cabo d panibⁱ⁹ tuis: vbi oñdit ſe ad epulas fuiſſe iuita tuz: deinde addit: t ſi feceris holocauſtum: dño offer illū: qz. ſ. ille dixerat: faciam⁹ ī cōſpectu tuo hedum capraz: ñ aūt oñe ſacrificiū holocauſtū: nā d holocauſto ñ māducabāt: q: totū icēdebāt: t iō vocabāt̃ holocauſtū: ꝑ angelus etiā nō māducaturus holocauſtum potiꝰ fieri monuit nō tñ ſibi ſz dño: qz. ſ. iſrl ꝺſueuerat illo tpe falſis dijs ſacrificare: vnde t tūc deū offēderat vt tradereꝝ inimicis: p. xl. annos.

b Qđ cū vidiſſz. Grego. Quid ē q̃ ad viſionē angeli vir ē timidus: mulier audax: niſi q̃ celeſtia nobis mēſtrant̃: ſpūs q̃dem pauoꝛe ſe ꝯcutit: ꝑ tamen ſpes ꝓfu/mit. Jnde em̃ ſpes ad maioza videnda ſe erigit. vñ tur batur ſpiritus qui ea que ſupna ſunt prioꝛ videt: quia cum altioza ſecretoꝛum celeſtiuz ſic lenata mens conſpicit: cuncta humanarum virium ſoliditas contemiſcit.

c Morte moriemur. Aug. Quid ē q̃ poſtq̃ manifeſtatus ē manue: et vxoꝛi eiꝰ angelus q̃ cuz eis loq̃bat:

Que cū vidiſſet ãgelū: feſtinauit t cucurrit ad virū ſuuz: nūciauitq̃ ei dicens: Ecce apparuit mihi vir quē ante videraꝝ. Qui ſurrexit t ſecutꝰ eſt vxoꝛē ſuā: veniensq̃ ad virū dixit ei: Tu es qui locutꝰ es mulieri? Et ille ñdit: Ego ſuz. Cui manue: quādo inquit ſermo tuꝰ fuerit expletus: qđ vis vt faciat puer: aut a quo ſe obſeruare debebit? Dixitq̃ angelus dñi ad manue. Ab omnibus a que locutus ſum vxoꝛi tuę abſtineat ſe: t quicquid ex vinea naſciꝰ nō comedat: vinum et ſiceram nō bibat: nullo veſcatur immūdo: t qđ ei p̃cepi impleat atq̃ cuſtodiat. Dixit ita b q̃ manue ad angelū domini: Obſecro te vt acquieſcas p̃cibus meis: t faciamus tibi hedū de caprīs. Cui reſpōdit angelus. Si me cogis nō comedam panes tuos: ſi autez vis holocauſtuz facere offer illud domino. Et neſciebat manue q̃ angelus domini eēt. Dixit q̃ ad eū: Quod eſt tibi nomē vt ſi ſermo tuus fuerit expletꝰ honoremus te? Cui ille ñdit: Cur queris nomē meū qđ eſt mirabile? Tulit itaq̃ manue hedū de caprīs et libamēta: t poſuit ſup petrā offerēs domino q̃ facit mirabilia. Ipſe aūt et vxoꝛ eius intuebant̃. Cūq̃ aſcenderet flamma altaris in celū: angelus dñi pariter ī flā/ma aſcēdit. Qđ cū vidiſſet ma nue et vxoꝛ eiꝰ: pni ceciderūt in terrā: t vltra eis nō appuit angelus dñi. Statimq̃ itellexit manue angelū dñi eē: t dixit ad vxoꝛē ſuā. Morte morie q mur qz vidim⁹ dñm. Cui ñdit mulier: Si dñs nos vellet occidere: de manibⁱ⁹ nr̃is holocauſtū t libamenta nō ſuſcepiſſet: nec oſtēdiſſet nob hec oīa: neq̃ ea q̃ ſūt vētura dixiſſet. Peperit itaq̃ filiū t vocauit nomē eiꝰ ſamſon. Creuitq̃ puer: s t benedixit ei dñs: cepitq̃ ſpi t ritus dñi eſſe cū eo in caſtris dan: inter ſaraa t eſthaol.

a Ab oībus q̃ locutꝰ fuiz vxoꝛi tue abſtineat ſe t̃. qz hec abſtinētia iniūcta erat mulieri rōne pueri: t iō multo fortiꝰ puer erat a talibⁱ⁹ abſtinēdus: aliter tñ q̃ mal: qz cū eēt naçareus p totā vitā debebat ſuare legē naçareoꝝ oīb⁹ diebus vite ſue: mater aūt vſq ad natiuitatē pueri tñ. b Dixit itaq̃ manue. Hic ꝓſr ponit oblatio ſacrificij: manue em̃ credebat eū q̃ ei loq̃bat eē hoiem: t iō voluit ei offerre p̃dictū ꝓpitiū dicens:

c Faciam⁹ tibi. i. ꝑparem⁹ tibi ad comedēdū. d Medū de caprīs. t p ꝑ intelliguntꝰ alia ī p̃dicto neceſſaria: vt panis t vinū t ſimilia. e Cui ñdit angelus: qz eibo nō indigebat.

f Si me cogis nō comedā. i. ſi velles me cogere nō comederē. g Si aūt vis holocauſtū facere. i. illa q̃ attuliſti ad honoꝛez diuinū incēdere: h Offer illud dño: p ꝓficio qđ tibi ex parte eiꝰ annunciaui. i Et neſciebat manue q̃ angelus dñi eſſet. qz talia nō obtuliſſet ei ad comedēdū: ꝑ credebat q̃ eſſet ꝓpheta a deo miſſus: t iō nō peccauit offerēdo ſacrificiū extra locū tabernaculi d p̃cepto vel ꝓhibitione illi⁹ q̃ erat nūcius dei. ſequit: k Cur queris nomē meū qđ ē mirabile. Jn hebreo habeť: qđ eſt celatū vel ignotū: qđ exponūt hebrei dicētes q̃ noīa angeloꝝ q̃ mittunt̃ ī miniſteriū variant̃ ſm legatiōes ad quas mittunt̃. Vñ Eſa. vj. Angelus q̃ miſſus ē ad purgādū labia Eſaie cū calculo ardenti noīat̃ ibi ſeraph: cū tñ nō eſſet de ordine ſeraphico. Angeli aūt q̃ futuꝝ ad q̃ mittēdi ſūt: nō habēt p̃cognitionē niſi q̃n deꝰ reuelat eis: q̃ reuelatio fit ſm formā ſue volūtatis. t iō angelus dixit nomē ſuū eſſe occultū: qz neſciebat ad q̃d de futuro mittēdus erat. Alio mō p̃t exponi qz ſecreta dei t angeloꝝ nō ſūt noīb⁹ reuelāda niſi quātū deo placet. l Tulit itaq̃ manue hedū d caprīs t libamēta. i. liq̃da q̃ cū carnibⁱ⁹ holocauſtoꝝ offerri ſolēt: put hr̃ Ru. xv.

m Et posuit ſup petrā: vtēs ea p altari. n Offerēs dño q̃ facit mirabilia. Jn hebreo hr̃: Offerēs dño t mirabili vel occulto ad faciēdū: qz manue nō erat de genere ſacerdotali: t iō ad eū nō ꝓtinebat offerre ſacrificiū ſed obtulit materiā ſacrificij ei q̃ ſibi loquebaťr i noīe dei q̃ dixerat nomē ſuū eē mirabile vel occultū vt ex illa materia faceret deo ſacrificiū: qz ꝓphete loquēt̃es in noīe dñi poterāt offerre auctoritate ei⁹ ſicut t ſacerdotes. ſicut patet de helia. iij. Regū. xviij. Manue aūt credebat cū q̃ ſibi apparebat eē ꝓphetā dñi: erat etiā plus q̃z ꝓpheta. ſ. angelus. o Cūq̃ aſcēderet flāma altaris: ex d videť q̃ ex illo lapide ꝓceſſit ignis cōſumēs holocauſtū t ſignū diuine acceptationis. p Angelus dñi pariter in flamma aſcendit: volens oſtēdere q̃ ipſe eſſet vere dei angelus ad certificationē verbi eius. q Morte moriemur: quia vidim⁹ deo minū: exponať ſicut. ſ. vj. de gedeone. r Peperit itaq̃. Hic cōſequēter deſcribiť natiuitas pueri t eiꝰ educatio: cū dr:

s Creuitq̃ puer et benedixit ei domin⁹: cōferēdo ei donum fortitudinis t forte cū hoc gratie gratū faciēs. Vñ ſequit:

t Cepitq̃ ſpiritus domini eſſe cū eo in caſtris dan: qz ꝓ tūc illa tribus habitabat in tentoꝛijs.

Moraliter.

Cursumq filij iſrl fecerūt malum t̃. Jn hoc capitulo agit̃ de cōceptione ſamſonis t eiꝰ natiuitate ad liberandū ꝑplm iſrael de manu philiſtinoz. Per ſamſonē vero qui interp̃taſ ſol eoz: ſignificari poteſt dominꝰ noſter ieſus chriſtus: de quo ſcribitur Malachie. iiij. Oriet vobis timētibⁱ⁹ deū ſol iuſticie. Et ſicut cōceptus ſamſonis ortus t viuēdi modus fuit p angelū denūciatus. vt dicit in hoc capitulo: ita fuit de dño noſtro ieſu chriſto: vt habeť Luce. j. Per hoc aūt q̃ ſamſon vxoꝛē nō accepit de filijs iſrael ſed de gētilibⁱ⁹ ſignificatū fuit q̃ chriſtꝰ acceptus erat de gētilibⁱ⁹ eccleſiā ſibi ſponſam relictis iudeis: paucis tñ exceptis q̃ ſibi adheſerunt: qđ aūt modicū eſt frequēter nō cōputať. ꝓter quod Oſee. j. dixit dominus de gētilitate: Vocabo non dilectam meam. Et Malachie. j. Ab ortu ſolis vſq ad occaſum magnū eſt nomē meū in gentibⁱ⁹. Et hoc diffuſe tractat apoſtolus Ro. ix. Moraliter aūt per ſamſonē ſignatur bonus doctoꝛ vel ꝓlatus vita t doctrina ſicut ſol illuminās eccleſiā: t ſicut de ſamſone dicit: q̃ non comedat aliq̃d immūdū. ſic talis doctoꝛ vel ꝓlatus nō incoꝛporat ſibi mortale peccatū. Similiter ſicut d ſamſone p̃cipit q̃ nō bibat aliq̃d inebriatiuū: ſic doctoꝛ vel ꝓlatus nō debet aliq̃d agere qđ ſit extra mēſurā rōnis recte. Ebrietas em̃ dr ab eo q̃d ē extra t bria qđ eſt mēſura. Samſon etiā accepit vxoꝛē de filiabⁱ⁹ philiſtinorū vt p hoc ſibi daret occaſio pugnādi cōtra eos: vt habeť in tertio. Sic bonꝰ doctoꝛ vel ꝓlatꝰ accipit ſibi ſapientiā gentiliū philoſophoꝝ q̃ dici p̃t eiꝰ vxoꝛ. Nā de ſapiētia dr Sapiētie viij. Hāc ꝙſiui mihi ſponſam aſſumere: t p ipam hz occaſionē pugnādi ꝯ infideles t hereticos: q̃ rōnibⁱ⁹ ſophiſticis ſuoluūt catholicos ſimplices ſapiam philoſophicā ignoraātes.

Deſcendit

dixit manue vxori, morte
morieмur tē. Pro eo scz
qđ scriptū est: Nemo po-
test facieм meā videre et
viuere. Opinabant ḡ vt
boies deū se vidisse: tāto
vtiq; miraculo facto q̄ i
igne sacrificij steterit: q̄ cuz
illis pz̄ ql̄s hō loq̄bat.
Sz deū i angelo: an deū
ipm angeluz apellabāt.
sic eñ scriptū ē. Et supdit
manue hedū capzarū et
fecit sacrificium et obtu-
lit supza petrā dño mira-
bilia faciēti t manue vx-
oz eius expectabant tē.
Dis ergo verbis: qz non
dixit morte moriemur: qz
vidimus angelū dñi sed
deum vidimus: ozāt que
stio. Utruz in angelo in-
telligebant deum an eñ
dem angelum vocabant
deum. Illud enim tertiū
q̄ deum putauerant qui
erat angelus dici nō po-
test aperte dicēte scriptu-
ra: Tūc cognouit: quia
angelus dñi est. Sed vñ
metuebant mortem. Nō
enim scriptum erat: Ne-
mo videt faciem angeli
t viuet. An t in hoc ipo
q̄ in angeli psenti deuz
cognouerat manue ita p
turbatus est vt mortē ti-
meret. Quod autem illi
vxor respondit: si vellet
domin⁹ mortificare nos
non accepisset de manu
nostra holocausta et sa-
crificium: nec illuminas-
set hec oīa sz nec audita
fuisset ℞ nobis. vtz ipm
angelū crediderūt acce-
pisse sacrificiū: qz videt
eū in flamma altaris ste-
tisse: an per hoc intelle-
runt accepisse dominuz:
qz hoc fēc angelus vt se
ostēderet angelū. Qđli-
bet horz sit tā angelus di
xerat. si autē facis holo-
caustū: dño offer illd ℞ ē
nō mihi ℞ dño. Nō ḡ ste
tit angelus in altar⁹ flā-
ma mag⁹ intelligēdus ē
significasse illum magni
psilij angelū i forma hui
id est i hoie: quē suscep-
tur⁹ erat: non accepturū
sacrificiū sz ipm sacrifici
um futurz. a Descēdit
itaq; Jsido. Samson
cū aliēigenas tetēderet
causa petēde vxoris: leo
nē occidit t christi eccle-
siam vocatur⁹ de gētib⁹
diabolū vicit q̄ ait: Au-
dete qz ego vici mundū.
Ex oze leonis occisi fau⁹
extrahit: qz vt conspici-
mus reges terreni regni
q̄ ℞ xpm añ fremuerant
tā empta feritate dulce
dinē euangelij p̄dicant:
et munimenta prebent.

Judicum Ca. XIIII

Descēdit ca. XIIII a
ḡ samson i thānata
videsq; ibi mulierez
de filiab⁹ philistiim ascēdit t
nūciauit pr̄i suo et matri suę
dicēs: Vidi mulierē i thāna-
ta de filiabus philistinoruz:
rū: quā ḡso vt mihi accipiat
vxorē. Cui dixer̄t pr̄ t mater
sua: Nūqd ñ ē mlier i filiab⁹ b
fratrū tuoz: t i oñi pl̄o tuo:
qz vis accipe vxorē de phili
stiim q̄ incircūcisi sunt? Dixit
q̄ samson ad patrē suū: Hāc
mihi accipe quia placuit ocu
lis meis. Parētes aūt ei⁹ ne c
sciebant q̄ res a dño fieret: t
quereret occasiōes cōtra phi d
listiim. Eo eñ tpe philistiim e
dñabant israeli. Descēdit ita f
q̄ samson cū patre suo t ma
tre i thānata. Cūq; venissent
ad vineas oppidi apparuit ca g
tulus leonis seuus t rugiēs
t occurrit ei. Irruit aūt spūs h
dñi in samson: et dilacerauit
leonem: quasi hedū in frusta
decerperet: nihil omnino ha i
bēs i manu: t hoc patri t ma
tri noluit indicare. Descēdit k
q̄ t locutus est mulieri q̄ pla
cuerat oculis ei⁹. Et post ali- l
quot dies reuertēs vt accipe m
ret eam: declinauit vt vide-
ret cadauer leōis. Et ecce ex- n
amen apū i ore leonis erat:
ac fauū mellis. Quē cū sum-
psisset i manib⁹ comedebāt i
via: veniēsq; ad patrē suuz t
matrē dedit eis ptem: q̄ t ipi
comederūt: nec tamē eis vo-
luit idicare q̄ mel de corpe le
onis assumpserat. Descendit o
itaq; pater ei⁹ ad mulierez et
fecit filio suo samson ꝓuiuiū. p
Sic eñ iuuenes facere ꝓsue-
uerāt. Cū ergo ciues loci illi⁹ q
vidissent eum: dederūt ei so- r
dales triginta qui eēt cū eo.
Quibus locutus ē samson: s
Proponā vob̄ ꝓbleuma: q̄d
si soluerit⁹ mihi intra septem
dies cōiuij: dabo vobis tri v
ginta syndones et totidē tu-
nicas. Sinaūt ñ potuerit⁹ sol
uere: vos dabit⁹ mihi trigin

Descēdit ḡ samson. Hic ꝓr descri- Ca. XIIII
bit occasio inuasiōis philistinoz: q̄ occasio data
bit ē samsoni ex acceptiōe vxoris de philisteis: vt pa
tebit ex seq̄ntib⁹. Et iō circa ℞ pmo describit dicte vxoris
petitio. secūdo perite despōsatio. ibi: Descēdit itaq; ter
tio despōsate acceptio. ibi: Et post aliāt dies. q̄rto inuasi
onis occasio. ibi: Cū igit ciues. Circa pmū dr: Descēdit
ergo samson i thānata. villa ē philistinoz ad quā venit
samson ad videndū festū qđ faciebāt philistei q̄bus fuie
bāt hebrei ſ̄ tributo: apt qđ secure poterāt ad loca eoz
declinare. b Nūqd nō ē mulier i filiab⁹ fratrū tuoz.
℞ dicebāt parētes samsonis: qz phtū ē Deu. vij. ne con
trahāt mr̄imonia cū alienigenis. iō ſ̄dicit: c Parētes
aūt eius nesciebāt q̄ res a dño fieret. Ex hoc aūt q̄ scri
ptura excludit parentes samsonis tūm ab hac noticia: vi
det q̄ samson cognouerit p reuelationē volūtatē dñi cz
ca ℞: aliq; eñ peccasset si mulierē alienigenā accepisset vx
orē: nisi sciret dñi volūtatē q̄ poterat i p̄cepto dispēsare.
Sed adhuc videt q̄ parētes ei⁹ male fecerūt illā mulie-
rē petēdo p filio: qz ℞ phibet Deu. vij. vbi dr: Filiā ei⁹
scz alienigene nō accipies filio tuo vxorē. Dicēdū q̄ sam
son eis volūtatē dñi reuelauit: lz nō sit scriptuz. Erāt eñ
deuoti: t iō nō ē verisile q̄ fecissent ꝓtra p̄ceptū dñi: nisi
samson eis dixisset hoc esse ꝺ dñi volūtate: t ℞ debebāt
ei credere eo q̄ fuerat p angelū annūciat⁹ et mirabiliter
nat⁹: vt. ℟. dictū ē. d Et quereret occasiōes ꝓtra phi-
listiim. sciebat eñ samson in generali p reuelationē q̄ cō
tractus illius matrimonij esset rebellādi philisteis: lz ad
huc ignoraret modū i ꝑticulari. Sz querit hic quare ad
℞ q̄rebat occasiō: cū philistei habitarēt in terra hebreis
pmissa: vt ptz ex. ℟. dictis ca. iij. De illis aūt habitato
bus p̄ceperat dñs filijs israel q̄ eos exterminarent sine
misericordia. vt habet Nu. xxxiij. t Deu. vij. apt qđ vi
det qđ nō erat q̄renda alia occasio. Dicēdū q̄ apt petā
hebreoz dñs pmiserat philisteos ad tp̄s eis ℞nari: t int
ipos erant aliq̄ pacta iuramēto firmata: qđ erat licitu
hebreis facere i tali casu: vt dcm fuit Josue. xxj. t xxiij.
apter qđ nō licebat hebreis philisteos tūc inuadere abs
q̄ noua occasiōe: t. ij. Paral. vl. Inter mala sedechie
gis apt q̄ fuit captiuat⁹ t ciuitas ℞tructa ℞: A rege q̄z
nabuchodonoſor recessit q̄ adiurauerat eū p deū: t ℞ no
tat. cū ſ̄dicit: e Eo eñ tpe philistiim dñabant israeli.
qđ dominiū erat p̄dicto mō firmatū. f Descēdit itaq;
samson. Hic describit p̄dicte mulieris despōsatio: pmit
titur tū casus accidens in via. cū dicit: g Apparuit
catulus leonis seu⁹ t rugiēs t occurrit ei: scz samsoni qui
ad deuozandum eum. Separauerat enim se samson a pa
rētibus suis p aliqua necessitate. t tūc occurrit ei leo ira
q̄ parētes nō viderunt. h Irruit aūt spūs dñi. tā.
℞ dicebāt parētes samsonis: qz. phtū ē Deu. vij. ne con
trahāt mr̄imonia cū alienigenis. iō ſ̄dicit: c Parētes
aūt eius nesciebāt q̄ res a dño fieret. Ex hoc aūt q̄ scri
ptura excludit parentes samsonis tūm ab hac noticia: vi
det q̄ samson cognouerit p reuelationē volūtatē dñi cz
ca ℞: aliq; eñ peccasset si mulierē alienigenā accepisset vx
orē: nisi sciret dñi volūtatē q̄ poterat i p̄cepto dispēsare.
Sed adhuc videt q̄ parētes ei⁹ male fecerūt illā mulie-
rē petēdo p filio: qz ℞ phibet Deu. vij. vbi dr: Filiā ei⁹
scz alienigene nō accipies filio tuo vxorē. Dicēdū q̄ sam
son eis volūtatē dñi reuelauit: lz nō sit scriptuz. Erāt eñ
deuoti: t iō nō ē verisile q̄ fecissent ꝓtra p̄ceptū dñi: nisi
samson eis dixisset hoc esse ꝺ dñi volūtate: t ℞ debebāt
ei credere eo q̄ fuerat p angelū annūciat⁹ et mirabiliter
nat⁹: vt. ℟. dictū ē. d Et quereret occasiōes ꝓtra phi-
listiim. sciebat eñ samson in generali p reuelationē q̄ cō
tractus illius matrimonij esset rebellādi philisteis: lz ad
huc ignoraret modū i ꝑticulari. Sz querit hic quare ad
℞ q̄rebat occasiō: cū philistei habitarēt in terra hebreis
pmissa: vt ptz ex. ℟. dictis ca. iij. De illis aūt habitato
bus p̄ceperat dñs filijs israel q̄ eos exterminarent sine
misericordia. vt habet Nu. xxxiij. t Deu. vij. apt qđ vi
det qđ nō erat q̄renda alia occasio. Dicēdū q̄ apt petā
hebreoz dñs pmiserat philisteos ad tp̄s eis ℞nari: t int
ipos erant aliq̄ pacta iuramēto firmata: qđ erat licitu
hebreis facere i tali casu: vt dcm fuit Josue. xxj. t xxiij.
apter qđ nō licebat hebreis philisteos tūc inuadere abs
q̄ noua occasiōe: t. ij. Paral. vl. Inter mala sedechie
gis apt q̄ fuit captiuat⁹ t ciuitas ℞tructa ℞: A rege q̄z
nabuchodonoſor recessit q̄ adiurauerat eū p deū: t ℞ no
tat. cū ſ̄dicit: e Eo eñ tpe philistiim dñabant israeli.
qđ dominiū erat p̄dicto mō firmatū. f Descēdit itaq;
samson. Hic describit p̄dicte mulieris despōsatio: pmit
titur tū casus accidens in via. cū dicit: g Apparuit
catulus leonis seu⁹ t rugiēs t occurrit ei: scz samsoni qui
ad deuozandum eum. Separauerat enim se samson a pa
rētibus suis p aliqua necessitate. t tūc occurrit ei leo ira
q̄ parētes nō viderunt. h Irruit aūt spūs dñi. tā.
est spūs fortitudinis. illa eñ fortitudo nō inerat ei exti
plexione seu ℞tute naturali: alioq̄n nō recessisset ab eo qui
fuit rasus: vt hr̄. j. xvj. ca. Sz erat illa fortitudo quedā
gra grat⁹ data: q̄ nō semp adest hoi: sic spūs ꝓphie non
semp aderat. ꝓphis ℞ qđ expediebat ſm ordinatiōez di
uinā: t ℞ mō videt dicēdū ℞ fortitudie sāsonis: apt q̄
occurrēte leone ℞: ℞ q̄ irruit i eū spūs dñi. i. mot⁹ illi⁹ for
titudinis. i Nihil oīno hās i manu. ad oñendū q̄
℞ nō fec̄ gladio vel baculo. k Descēditq; t locut⁹ ē mu
lieri. ſ. ℞ mr̄imonio ꝓtrahēdo: t tūc facta fuerit spōsalia.
l Et post aliāt dies. Hic ꝓr describit mlier⁹ despōsa
te acceptio i mr̄imoniū. iō subdit: m Reuertēs vt ac
ciperet eā. interponit tū casus ꝓtingēs i via. cū ℞: Declī
nauit tē. n Et ecce examen apū. i. cōgregatio apum.
Querit ℞ quō apes q̄ abhozrēt fetida ibi mellificauerāt.
Pōt dici q̄ apū diūse sūt spēs. t aliq̄ sūt rusticane t ñ ab
horrēt talia cuiusmodi erāt iste. vñ t aliq̄ mellificāt i for
raminib⁹ ēre. seq̄t: o Descēdit itaq; pr̄ ei⁹ ad mlierē.
qz loc⁹ vbi mānebat mulier erat demissior q̄z loc⁹ vbi ma
nebat pr̄ samsonis. p Et fec̄ filio suo samson ꝓuiuiū.
p celebratiōe nuptiaz ſm ꝓsuetudinē illi⁹ ēre. q Et
q̄. Hic ꝓr describit rebelliōis occasio dupler. scōa pos
ſ̄pn. xv. ca. Circa pmū ℞: Cū q̄ ciues loci illi⁹ videssent
eū. ſ. magnū t robustū. r Dederūt ei so. tri. vt si samso
vellet aliq̄d agere ℞ eos: isti resisterēt ei: tū fuerūt ei affi
gnati ſ̄ specie societat⁹ t honoris nuptiaz. s Quibus
locut⁹ ē samson. vt ide iter ipos oziret q̄stio seu cōtio.
t Proponā vob̄. pbleu. i. ꝑbū dubiū occultū: qđ gal
lice ℞: demualle. v Dabo vo. xxx. syn. i. lineas vestes.

Dixitq; eis

ta syndones: t eiusdez numeri tunicas.
Qui rñderūt ei: Propone ꝓbleuma vt a
audiam⁹. Dixitq; eis: De comedēte exi- b+
uit cib⁹: t de forti egressa ē dulcedo. Nec c
potuerūt q̄ tres dies ꝓpositionem solue
re. Cunq; adesset dies septim⁹ dixerunt d
ad vxorem samson. Blādire viro tuo: et
suade ei vt indicet tibi qđ significet pro
bleuma. Qđ si facere noluer⁹: incēdem⁹
te t domū patris tui. An idcirco vocast⁹
nos ad nuptias vt spoliaret⁹? Quę fun
debat apud samson lachrymas: et que
rebatur dicēs: Odis me: t nō diligis: id
circo ꝓbleuma qđ ꝓposuisti filijs popu
li mei non vis mihi exponere? At ille re
spondit: Patri meo t matri nolui dice
re: t tibi indicare potero? Septē igit di e
ebus cōiuij flebat ante eū: tandēq; die f
septio cū ei esset molesta exposuit. Quę
statim indicauit ciuib⁹ suis. Et illi dixe- g
rūt ei die septimo añ solis occubituz: qđ h
dulci⁹ melle: t qđ fort⁹ leone? Qui ait
ad eos: Si nō arassetis i vitula mea nō i
inuenissetis propositionem meā. Irruit k
itaq; in eū spūs dñi descēditq; ascalonē:
et pcussit ibi triginta viros: quorum ab
latas vestes dedit q̄ ꝓbleuma soluerāt.
Iratusq; nimis ascēdit in domum patr⁹ l
sui: vxor aūt ei⁹ accepit maritū vnuz de m
amicis ei⁹ t pronubis. Ca. XV

Post aliq̄ntulū aūt tp̄is. Hic ꝓsequēter ponit secunda occasio:
co q̄ fuit ꝓhibit⁹ ab vxore sua: t ℞ est qđ ℞: o Cūq; cu. ei⁹
so. vel. intrare. i. modo t affectu maritali. p Prohibuit illū
pater il. di. putaui q̄ odisses eā. in ℞ facta fuit samsoni iniuria: qz nō re
pudiauerat vxorē ℞ tm̄ ad horā recesserat ab ea: qđ erat sibi licitum. t iō
facta fuit sibi iniuria: eo q̄ sine scitu t requisitiōe ei⁹ alteri fuit data: et
iō dixit: q Ab hac die nō erit cul. ī me ꝓ phi. ĩuadēdo. ſ. eos apt infi
delitates t iniurias mihi factas: t manifeste qz direxat angel⁹ de corpe inci
pier liberare isrl de manu philistinoz. vt habet. ℟. ca. xiij. r Perre
xitq;. Habita iusta occasiōe nocēdi philisteis: vt ꝓz ex p̄dictis. Hic ꝓr
describit eoz inuasio t debellatio. t pmo i eoz bonis. scōo i psonis: ibi:
Quib⁹ ait samson. Circa pmū dr: Perrexitq; t cepit trecētas vulpes.
lz eēt multū fort⁹ t agilis: tū verisile est q̄ cepit eas auxilio aliāz. i illa
eñ terra abūdāt vulpes t cū retib⁹ t ignis ꝓt cito capi i tāta mlitu
dine: sic i terra ista i vna garena pñt cito capi trecēti cuniculi: marie per
homies ad hoc ingeniosos. s Caudasq; earz iūxit ad caudas tē. qđ
ē intelligēdū q̄ p aliq̄ ligamina ad ℞ apta ligauit caudas duaz adiuicez
t ligamia erāt ita lōga q̄ i medio poterāt ligari faces ardētes q̄ ꝺ faci
li nō possēt extingui: nec lederēt vulpes. t Que statī p. i. se. eo eñ q̄ li
gate erāt mō p̄dicto ñ poterāt currere ordiare t expedite ad occultādū
se i nemoribꝰ vel foueis ire: ℞ cucurrēt ad illꝰ qđ erat magis i pmpti
scz ad segetes stātes q̄ erāt desiccate t ꝓpinq; messiōi. qđ ptz ex ℞ q̄ aliq̄
ia erāt collecte. vñ subdit: v Et cōportate ia fruges. nō ad domos
℞ i cāpis vbi p aliqđ tp̄s dimittebant⁹ i magnis acervis: sic fit in multe
terris. cetera patent in littera. r Quibus ait samson. Hic ꝓsequen
ter ponit inuasio in personis. t hec est duplex. secūda ponit ibi: Igitur
ascendentes. Circa pmū dicit: y Licet hec feceritis tamen adhuc
ex vobis expetā vltionez. hoc dixit samson. Tum q̄ philisteі nō cōbus
serant vxorem eius et patrem celo iusticie sed magis commoti passiōe
ire propter damnum eis illatum. Tum quia occasione predicta habita

guerra

Capitulū. XV

a Percussitq; eos. Lxx. Percussit alieigenas sāmson ad tibiā sup femur. i. tam mirabiliʒ: vt stupētes tibiā vn⁹ pedis sup femur alteri⁹ ponerent

b Jurate ait. Aug⁹. Quid ē ait samson viris iuda: Jurate mihi ne interficiat⁹ me vos ⁊ tradite me eis: ne forte occurrat⁹ in me vos: quā locuti onē ita q̄dā inf̄ pati sūt ne forte veniat⁹ aduersū me vos. Sz hoc eū ne ab his inficeret diʒisse illud īdicat: q̄ in libro regnoʒum scriptū ē: iubēte salomone vt hō occideret ⁊ dicēte: vade occurre illi. Ō ió nō in telligit: q; nō est cōsuetudinis apud nos ita dici. Sic eñ q̄ mirabiliʒ: vt stupētes tibiā vn⁹ pedis sup femur alteri⁹ ponerent. Jurate mihi ⁊ nemo intelligit: nisi q̄ audire cōsueuit. hec ē eñ vis gñal' oīm locutionū vt quē admodū ipe lingue nō intelligātur: nisi audiendo vel legendo discant: ita nec modi locutionū

c In maxilla asini. Gregoriʒ. Maxilla asini p̄dicatores signi/ficat. Redēptoʒ enim noster: simplicitatem et patientiam predicantiuʒ: sue manu virtut⁹ tenēs a vitiis carnalesq; interfecit: et maxilla in terram ꝓiecta: postmodum aquas fudit quia tradita morti predicatorū corpora magna ꝓpter mōstra fuere miracula.

bis expetaʒ vltionem: ⁊ tūc quiescā. Percussitq; eos ingēti plaga: ita vt stupētes surā femori ipo nerēt. Et descēdēs hitauit i spelūca petre ethaz. Jgit ascēdētes philisti/ im i terrā iuda: castrametati sūt i loco qui postea vocat⁹ ē lechi. i. maxilla vbi eoʒ fusus ē exercit⁹.

d Dixeruntq; ad eos ō tribu iuda: Cur ascēdistis aduersū nos? Qui rñderūt Ut ligem⁹ samson veni/mus: ⁊ reddam⁹ ei quę i nos opat⁹ ē. Descēderūt ē tria milia viroʒ ō iuda ad specū silicis ethā. Dixerūt ad samson: Nescis q; philistijm imperēt nobis? Quare ḃ facere voluisti? Quib⁹ ille ait: Sicut fecerunt mihi: sic feci eis. Ligare inquntte venim⁹ ⁊ tradere i manus philistinoʒ. Quib⁹ samson: Jurate ait ⁊ sponde te mihi q; non occidatis me. Dixerunt: Nō te occidemus: ꝑ vinctum tradem⁹. Ligauerūtq; eū duobus nouis funib⁹ ⁊ tulerūt eū ō petra ethā. Qui cū venisset ad locuz maxille: ⁊ philistijm vociferātes occurrissēt ei: irruit spūs dñi in eū: ⁊ sic solēt ad ardorē ignis ligna cōsumi: ita vincula q̄b⁹ ligatus erat: dissipata sunt ⁊ soluta. Jnuentāq; māxilla. i. mādibulā asini: q̄ iacebat ārripiēs: interfecit in ea mille viros. et ait:

In maxilla asini i mādibula pulli asinaʒ deleui eos: ⁊ pcussi mille viros.

Lūq; hec ꝺba canēs cōplesset: piecit mādibulā de manu: et vocauit nomē loci illi⁹ ramathlechi qō iterptat eleuatio maxille. Sitiēsq; valde: da/

guerra erat inter samsonē ⁊ philisteos apte: nec tenebat cessare ab eoʒū innuasione: maxime cum ad hoc fuisset ꝓcreatus ex diuina reuelatione: vt patet ex supradictis. a Percussitq; eos ingenti plaga ⁊c. sura est posterioʒ ps cruris: femur anterioʒ. Modus aūt ē hoim q̄ sūt attoniti et meditabūdi imponere surā vnius cruris sup femur alteri⁹. ⁊ per hoc designatur q; philistei fuerūt ita stupefacti de plaga eis inflicta a samsone q; multū cogitabant qualiter se vindicare possent. Jn hebreo autē sic habet: Percussit eos plaga magna tibiaz sup crus suū. qō exponūt hebrei de pcussione peditum cum equitibus: qz pedites in bello innitūtur tibijs suis: equites ℞o cruribus. b Jgitur ascendentes. Idc pōnitur secunda pcussio philistinoʒ. vbi primo ponit huius pcussiōis occasio. secundo ipsa pcussio. ibi: Qui cum venisset. tertio gratiarūactio. ibi: Jn maxilla asini. Occasio aūt samsoni fuit eo q; apter eum volebāt inuadere totū populum israel. ⁊ hoc est qō dicitur: Jgitur ascendentes philistijm in terram iuda: et tamē samson nō erat de tribu illa sed de tribu dan vt patet ex supradictis. ca. xiij. c Castrametati sunt in loco q̄ postea vocat⁹ est lechi. hoc dicitur p diminutionem: quia locus ille vocatus est postea ramathlechi: vt habet eodem ca. sicut aliquādo aliqs vocatur minus pro iacominus. ℞o d Ubi eoʒū fusus est exercitus. hoc dicitur ad denotandū magnitudinem exercitus eoʒū: quia occupabat magnum terre spatiū. e Cur ascendistis aduersum nos. quasi dicerent: tributū vobis reddimus nec rebellam⁹: ⁊ ideo nō habetis occasionem inuadendi nos. f Qui responderunt vt ligemus samson ⁊c. nimus: licet enim venirēt ꝓncipaliter apter samsonē: tamen occasione ipsius veniebant contra totum populū nisi traderet eū in manibus eoʒ quod fuisset eis cōcessum. ideo subditur: g Descenderunt ergo tria milia viroʒ ad capiendu samsonem ⁊ tradendū philisteis ſm q; fuerat inter eos conditū. et patet littera vsq; ibi: b Jurate ait et spōdete mihi q; non occidatis me. volebat eū satisfacere e israelitis ⁊ sic agere q; nō interficerent a philisteis nec ab ipso eis resistendo: ⁊ haberet occasionem iustā interficiendi philisteos qui veniebāt ad eum occidendum. i Qui cum venisset. Idc cōsequenter describit philistinoʒum insultio. cum dicitur: Qui cū venisset ad locū maxille. hic locus sic nominat⁹ p anticipationem: vt patet per ſram sequentē. k Jrruit spiritus dñi ⁊c. cum. i. motus dono fortitudinis ad rumpendus vincula ⁊ ad philisteos debellandum. l Jnuentamq; maxillā. per hoc ostendit victoria magis mirabilis et a deo facta: quia non fuit per arma ferrea. Sciēdū eñ q; asini maiores sūt in terra illa et habēt maioza ossa. m Interfecit in ea mille viros. ex quo patet q; miraculose seruabat a cōfractione in tot⁹ tāt⁹ pcussiōib⁹ viroʒ armatoʒ. n Jn maxilla asini. Hic ponit gratiarūactio. modus eñ erat hebreoʒ i victoriis a deo datis canere cānticū p modū gratiaʒ actiōis: sic pz i cāntico moysi Exo. xxv. ⁊ in cāntico debore. ē. v. ca. ⁊ iō samson i hac victoria diuinit⁹ sibi data cecinit canticū incipiēdo p talē modū. Jn maxilla asini ⁊c. vtz aūt totū cānticū ei⁹ sit hic scriptuz vel solū ipi⁹ ꝓncipiū certū nō habet. videt tn probabili⁹ q; solū ꝓncipiū sit hic scriptū: qz nō oīa sūt scripta: ⁊ qz nō legit sequit: qō interptat eleuatio maxille. nō ē in hebreo ꝑ appositū ē a translatore ad ostēdēdū significatū noīs qō bñ fuit impositū: quia satis fuit mirabile et insolidum q; cum maxilla asini fieret tantum factum. Quia autem hoc diuinitus fieret: ostenditur per ꝓsequens miraculū. cum dicitur: Aperuit itaq; dñs molarem dentem: ⁊ patet ſra. Ca. xv

Moraliter.

n† Post aliq̄ntulū aūt tps ⁊c. Per patroziʒ samsonis q̄ ꝓhibuit samsonē ab ingressu ad suā vrorē. intelligi pōt imperator romanus vel ei⁹ imperiū sup gētes habēs dominiū: ⁊ q̄tū i se fuit ꝓhibuit ꝓiunctionē xpi p̄ samsonē figurat⁹ cū ecclia de gentib⁹ collecta: ⁊ sic samson p cōbinationē vulpiū incēdit segetes philistinoʒ. sic xp̄s p̄ p̄dicatores charitate cōbinatos succendit fide charitate formata gētiliū corda: in tm q; in mult⁹ erāt ad martyrium ꝓmptissima. De ḃ igne dic saluator: Luc. xij. Jgnē veni mittere i terram ⁊ q̄d volo nisi vt ardeat? Oz aūt p vulpes pōt itelligi p̄dicatores ostenditur: pinguedo nāq; vulpiū medicinal' ē ꝺ ꝓtractionē ⁊ stupefactionem neruoʒ. mkri ꝺo p̄dicatores ꝓtractos corpalr ereperūt: vt pz ꝺ Paulum ⁊ Johānē Act. iiij. ⁊ ꝺ paulo ⁊ barnaba Act. xiij. ⁊ mkra silia fecerūt aplī discipli xp̄i ⁊ ministri. Spūaliē aūt ꝓtractos p pigriciā ⁊ accidiā q̄ tridie erigūt p̄dicatores ecclie: ⁊ i via moʒ facīūt ambulare. † Liberare iquiūt ⁊c. Per ligatiōez sāsonis p viros iuda pōt itelligi ligatio xp̄i in petro: sic ⁊ crucifixus fuit i ipo: apt qō eidē apparēs dixit: Ad deum ītez crucifigi. Hec aūt ligatio facta fuit a iudeis ⁊ soluta ꝺtute diuina Act. xij. sic samson ꝺno fortitudinis a deo rupit vincula. Per ḃ aūt q̄ sāson i mādibula philisteos ꝺbellauit: significatū fuit q; xp̄s ꝑ ꝓpriā ꝓp̄dicationē suā q̄ gelij gētiles occidit ⁊ ecclīe ꝺcorpauit: sic dictū fuit supra Act. x. ꝺ ꝙuersiōe cornelij ⁊ alioʒ gentiliū. Surge petre occide ⁊ manduca. Oz aūt p mādibulā p̄dicatio designet p̄z: Mā sic i mādibula mollificat esce cozpales cozpaliter nutriētes: sic i p̄dicatiōe moliunt sacre scripture q̄ sūt esce spūaliter nutritine Deu. viij. Nō i solo pane viuit hō ſi in omni verbo q̄ ꝓcedit de ore dei. Per aquā ꝺo de mādibula mirabiliʒ ꝓcessit: significata fuit aqua salutar⁹ sapie q̄ debeati petri ꝓcessit ore.

Jn. ca. xv.

mauit ad dñm. ⁊ ait: Tu dedisti in manu serui tui salutē hāc maximā atq; victoriā: ⁊ en siti moriʒ: i cidāq; i man⁹ incircūcisoʒ. Apuit itaq; dñs molarē dētē i maxilla asini ⁊ egressē sūt ex eo aquę. Quibus hausti refocillauit spūm: ⁊ vires recepit. Jdcirco appellatū ē nomē loci illi⁹ fōs iuocātī de maxilla: vsq; i pnte die. Judicauitq; isr̄l in dieb⁹ philistijm viginti annis.

a Judicauitq; ⁊c. Quē ḃ facto sāson nisi remorē ꝓtoze significat. Quid gaza nisi sternū? quid philistei nisi pfidia iudeoʒ? qui cū mortuū dñm viderēt: etiā corpus ei⁹ in sepulchro positū cū stodes illico deputauerūt. ⁊ aucto rem vite inferni claustris retētū: ꝺsi sāson in gaza se dep̄hēdisse letati sūt. Sālō vero nocte media nō solū exijt: sed etiā portas tulit: qz redemptoʒ nr̄ aū lucē rsurgēs: ñ solū de iferno liber exijt: sz etiā inferni claustra ꝺstruxit. portas tulit ⁊ mōt⁹ ꝺbi/cē sbnt. qz rsurgēdo claustra ifeni abstulit: ascendēdo celoz regna penetrauit.

a ℣ qz mortua sunt p̄dicatoʒ corpora magna mōstrauere miracla.

Bijt q̄ i gaza La. XVI ⁊ vidit ibi mulierē meretricē: ingressusq; ē ad eā.

℣ iudei.

Ꝺ cū audissēt philistijm ⁊ pcre/

℣ christū.

buisset apd eos: circūdederūt eū: posuerūt i porta ciuitatis custodib⁹: ⁊ ibi tota nocte cū silētio p̄stolātes vt fer̄ mane exeuntē occiderēt. Dormiuit aūt samson vsq; ad mediū noctis: ⁊ ide cō surgens apphēdit ābas pōtes fores cū postib⁹ suis ⁊ sera: ipositas q; hūerīs suis portauit ad verticē mōtis q̄ respicit ebrō. Post ḃ amauit mulierē q̄ habitauit i valle soreth: ⁊ vocabat dalila. Uenerūtq; ad eā ꝓncipes philistinoʒ: atq; dixerūt: Decipe eū ⁊ disce ab illo in q̄ habeat tātā fortitudinē: ⁊ quō eū supare valeam⁹ ⁊ vinctū affligere. Quod si feceris dabim⁹ tibi singuli mille centū argēteos. Locuta ē q̄ dalila ad sāson: Dic mihi obsecro in q̄ sit tua maxia fortitudo: ⁊ q̄d sit q̄ ligat⁹ erūpe neq; as? Cui rñdit sāsō: Si septē neruicеis funib⁹ necdū siccis ⁊ adhuc humēti/bus ligat⁹ fuero: ifirm⁹ ero vt ceteri hoies. Attulerūtq; ad eā satrapę philistinoʒ septē funes vt dixerat: q̄b⁹ vixit eū latētib⁹ apō se isidijs: ⁊ i cubicło fixerūt rei expectantib⁹. Clamauitq; ad eum: Philistijm sup te sāsō. Qui rupit vincła quō si rūpat q̄s fili de stuppa torta sputamie cū odorē ignis accenderit: ⁊ ñ ē cognitū i q̄ eēt fortitudo ei⁹. Dixitq; ad eū dalila: Ecce illusisti mihi ⁊ flm locut⁹ es. Saltē nūc indica mihi q̄ ligari debeas. Cui ille rñdit: Si ligat⁹ fuero nouis funib⁹ q̄ nūq; fuerūt i opere: ifirm⁹ ero ⁊ alioʒ hoim silis. Quib⁹ rursū dalila vixit eū ⁊ damauit: philistijm sup te sāson: i cubicło isidijs p̄paratis. Qui ita rupit vincła q̄si fila telaʒ. Dixitq; dalila rursū ad eū. Usq; q̄ decipis me ⁊ flm logr̄is? Ostēde q̄ vinci debeas? Cui rñdit sāsō: Si inq septē crines capit⁹ mei cū licio plexuer⁹ ⁊ clauū his circumligatū terre fixeris infirmus ero. Quod cū fecisset dalila dixit ad euz: Philistijm super te samson. Qui consurgens de somno extraxit clauum cū crinibus et licio. Dixitq; ad eū dalila: Quō dicis

a Ca. xvi

Jn ca. xv. vbi dicit in postilla: Percussitq; eos ingēti plaga: ita vt stupentes surā femori imponerent. I

Additio. Quod hic in hebreo. Percussit eos sura sup femur plaga magna: qō antiq hebreoz sic exponūt q; nullī armis nec aliq̄ aditorio corpali extrinseco pcussit eos ſ solū calcitrādo. Calcitrādo enī hō cū calcaneo suo ꝓiecto sure cōiter pcutit femur alteri⁹ hoīs: et sic si pcussio ē valida: pcussus cadit. vñ ad ostēdēdā excellētiā fortitudīs ipsi⁹ sāsonis exp̄mit modū pcutiēdi q̄ est satis extraneⁿ ⁊ insolit⁹. s. vt vn⁹ sol⁹ hō ſ mō plaga magna multos pcutiat. Dicit eī q; stupētes ꝓponūt surā sup femur. Nō credo q; habebat fūdamētū in mō loquendi sacre scripture: nec ſra hebraica ḃ facit mētionē de stupore.

Jn eo dē ca. xv. vbi dr i postilla: Jn maxilla asini. Hic cōsequent ponitur gratiarūactio. II

Additio. Ubi trāslatio nr̄a habet: Jn mandibula pulli asinoʒ: in hebraica veritate hr̄ habet hamoz hamoracoz. Ubi notādū q; hamoz i hebreo ē nomē eōnocū. qō vno mō significat asinū. alio modo significat acervum vl' cumulū seu caternā. Ās intētio hui⁹ locutiōis erat dicē q; in maxilla asini acerū atq; aceruos philistinoʒ peruersat. i. plures hoīm cateruas: qō est valde mirabile: ⁊ ex ḃ q; sub eadē dictiōe ꝛclud ebat asin⁹ ⁊ caterua ſm eq̄uocatiōnē ꝓdictā reddebat locutio ꝛz modū hebraice locutiōis rhetorice ornata. La. XVI.

Bijt q̄z. Hic ꝓn describit tp̄ius sāsonis mores ⁊ p̄fūmatio. ⁊ qz mors ei⁹ fuit p mulierē. ꝓcurata. iō ꝓmo describit quō cū vna periculo se exposuit. scōo ꝛclit ꝓ alterā mortī succubuit. ibi: Post ḃ amauit. Circa ꝓmū dicitur: Abijt q̄z in gaza. q̄ erat ciuitas philistinoʒ mortē ipius ārentiū. b Et vidit ibi mulierē meretricē. Jn hebreo habet: Mulierē hospitalariā. qz nomē ibi positū eq̄uocū est ad vtrāq; significationē sicut dictū fuit. ſ. xj. de matre iepthe. ⁊ iosue. ij. de raab. ⁊ ꝓpter ḃ nō inaserūt eū ibi philistei: qz ſm legē terre securitatē debebat habere in loco hospitij. ḃ posuerūt insidias i porta ciuitatis vt eū exeuntē occiderēt: ⁊ fortitā vtrāq; significatio ꝙcluebat illi mlēri. qz in aliq̄b⁹ terr⁹ hospitatrices se de facili exponūt hospitib⁹ suis. c Ingressusq; est ad eā. ḃ itelligit de cōcubitu carnali ſm sensū trāslationis nr̄e. ſm aūt hebreos intelligit de ingressu hospitij: ⁊ forte vtrūq; fuit ibi: cetera patēt ex dict⁹ vsq; ibi: d Apphēdit ambas portę fores. Porta ꝓpie loquēdo est muri aptura. fores aūt sūt ostia q̄b⁹ aptura claudit⁹: vnū tñ ꝓ alio frequēter pōit. e Post ḃ amauit mlierē. Hic ꝓn ondit⁹ q̄lit samson ꝓ aliā mlierē mortī succubuit. vbi ꝓmo describit mulieris fraudulēta īquisitio. scōo ꝛitat⁹ aptio. ibi: Cūq; molesta ei eēt. tertio ipius sāsonis cōprehēsio. ibi: Quē cū apphēdissēt. Circa ꝓmū pōit mlier⁹ triplex tētatio. scōa ibi: Dixitq; ad eū. tertia ibi: Dixitq; dalila. Circa ꝓmū dr: Post ḃ amauit mulierē. vtrū aūt fuerit hebrea vl' philistea nō bñ in tēxtu. videt tamē magis q; fuerit philistea: eo q; fuerit ita sollicita decipere samsonē aduersarium philisteoʒ: ⁊ vocabat dalila. sic enī deber scribi ⁊ pronūciari. f Venerūtq; ad eam ꝓncipes philistinoʒ. vt quē nō poterāt superare virtute caperent fraude. cetera patent ibi: g Si septem neruiceis funibus. id est factis de neruis. h Necdū siccis et adhuc humentibus: quia tales funes extendunt ⁊ nō rumpuntur. i Latentibus apud se insidijs ⁊ in cubiculo filiē rei expectātibus: quia nō audebant inuadere samsonem donec viderent per experientiā q; vincula nō posset rūpere. k Qui rupit vincula. valde faciliter. ideo subditur: l Quōmodo si rūpat quis filū de stuppa torta. quia multi lieres quādo filant imiscent aliquid de sputo suo. m Dixitq; ad eum dalila. Hic ponitur secunda tentatio mulieris ad deceptionē samsonis. cū dicit: n Saltē nunc indica mihi ⁊c. fingebat eñ ista mulier q; ex magno amore ad samsonē desiderabat scire fortitudinis sue ꝙditionē: sicut amās desiderat scire intima sui amici. o Si ligatus fuero nouis funibus. hanc conditionē nouitatis addidit samson ad suā primā responsionē: ita q; funes nō essent tātūmodo nerūicei ⁊ humidi: sed etiā omnino nouī. ⁊ hoc dicebat samson ad coloratiōnē sui mendacij. p Dixitq; dalila rursū. ad eū Hic ponitur tentatio tertia. cū dicitur: q Usq; quo decipis me. celando secretū tuū amice tue. r Si inquit septē crines capit⁹ mei ⁊c. Jn hebreo habet: Septē cincinnos vel floccellos. cesaries ei capit⁹ sui distincta erat p septē floccellos vl' cicinnos. s Cū licio plexuer⁹. i. cū forti ligamīto. sequitur: t Dixitq; ad euz dalila quō ⁊c. q. d. ḃ est falsum manifeste

cū ꝓium

Ca. XVI

a Vocauitq; tōsorē. Ysido. Nō mulier ſb dola caput ſā/ſonis raſit t al lophili illudē dū tradidit q; captuat̄ ē: q; cecat̄ t ad mo lā deputatus: nō in his xp̄s ſed illi figurā/tur qui tm̄ xp̄i noīe gloriant̄ et malis actib⁹ iugiter impli/cant̄. Vir enim ſensus rationa lis intelligitur Caro aūt mu/lierē ſignificat Si em̄ mulieri id est carni nr̄e blādiētelibidi ne: vt alijs ma lis operib⁹ cō/ſenserim⁹ gr̄a ſpūſſeti q; naça rei crine ſigni/ficatur nudati expoliamur at q; decipimur. Ira em̄ ſuper bis t petōrib⁹ vio lata christi gra tia: ſicut ſam/ſoni incīſa co/ma a diabolo illudit̄. Si q; aūt agēdo pe/nitētiā redeat coma redeūte id est gr̄a reſto reſcēte repara tur ad virtutē t cupidinis ac luxurie ſubuer ſis colūnis ho ſtes deiecit: et pato certamīe in finē fortiſſi/me demōes tri umphabit.

b Que cū ap phēdiſſet. Hre gorius. Sāſon amiſſis oculis ab allophil ad molā ꝓputat̄. Sciēdū ē q; p/us itellect⁹ ob tūdit̄: t poſtea capt⁹ anim⁹ p exteriora deſi/derio vagat̄ vt ceca mēs q; du/citur neſciat t carnis illece/bris ſe libēt̄ ib dat: aliq; xp̄o pus deſideria carnis ebullūt t poſt lōgū vſū īlicitis opib⁹ oculuz cordis claudūt. Naz ſepe mēs recta

cis q; amas me cū anim⁹ tuus nō ſit mecū? Per tres vices mētit⁹ es mihi: et noluiſti di cere in quo ſit maxima fortitudo tua. Lunq; moleſta eſſet ei et p multos dies iugiter ad a hereret: ſpatiū ad quietem nō tribuens: de/fecit anima eius: t ad mortem vſq; laſſata ē. Tunc aperiens veritatem rei dixit ad eam: Ferrum nūq; aſcēdit ſuper caput meum: q; b naçareus: id est cōſecratus domino ſum de vtero matris meę. Si raſum fuerit caput me c um: recedet a me fortitudo mea et deficiam: eroq; ſicut ceteri homines. Videſq; illa q; cō d feſſus ei eſſet omnē animū ſuum: miſit ad p̄n cipes philiſtinorum ac mādauit. Aſcendite e adhuc ſemel: quia nūc mihi aperuit cor ſuū. Qui aſcenderunt: aſſumpta pecunia quā p/ f miſerant. At illa dormire eum fecit ſuper ge/ a nua ſua: et in ſinu ſuo reclinare caput. Voca uitq; tonſorem: et raſit ſeptem crines eius: t cepit abigere eum t a ſe repellere. Statim ei g de eo fortitudo diſceſſit. Dixitq;: Philiſtijm ſuper te ſamſon. Qui de ſomno conſurgens h dixit in animo ſuo: Egrediar ſicut ante feci t i me excutiam: neſciens q; receſſiſſet ab eo do/ k minus. Quem cum apprehendiſſent philiſ/ b l tijm: ſtatim eruerunt oculos eius: et duxe m runt gaçam vinctuz cathenis: et clauſum in n carcere molere fecerunt. Jamq; capilli eius o renaſci ceperant: et principes philiſtinorum conuenerunt in vnum vt immolarent hoſti/ p as magnificas dagon deo ſuo et epularenť dicētes: Tradidit deus noſter inimicum no ſtrum ſamſon in man⁹ noſtras. Quod etiaz populus videns laudabat deū ſuum: eadē q; dicebat: Tradidit deus noſter aduerſari/ um noſtrū i manus noſtras: qui deleuit ter/ q ram noſtram: et occidit plurimos. Lętātes q; per cōuiuia ſumptis iam epulis ꝯceperūt r vt vocarēt ſamſon: t ante eos luderet. Qui adductus de carcere ludebat ante eos: fece/ runtq; euz ſtare inter duas columnas. Qui s dixit puero regēti greſſus ſuos: Dimitte me t vt tangam columnas quibus omnis immi/ net domus: et recliner ſup eas et paululum requieſcam. Domus aut̄ erat plena virorū ac mulierum: et erāt ibi omnes p̄cipes phi liſtinorum: ac de tecto et ſolario circiter tria milia vtriuſq; ſexus ſpectantes ludentē ſam ſon. At ille inuocato domino ait: Domine de/ us memento mei: et redde mihi nunc forti/ tudinem priſtinā deus meus vt vlciſcar me u de hoſtibus meis: et pro amiſſione duorum luminum vnam vltionez recipiam. Et ap̄/ hendens ambas columnas quibus initeba tur domus: alterāq; earū dextera et alteram leua tenens ait: Moriatur aīa mea cum phi

cū ꝓtiū ſit amātiū ſecreta ſua inicē reuelare. a Luq; moleſta eēt ei. Hic ꝓfr̄ deſcribit̄ veri/ tatis aptio. q; p moleſtiā mulieris ꝓportune pe tēris Nitatē rei apuit ad ſui iteritū. b Ferrū nūq; al. ſu. ca. meū. q; de ritu naçareoꝝ erat q; nō raderēť eoꝝ capilli toto tpe ꝓſecratiōis ſue vt deū fuit. ſ. xiij. ca. c Si raſum fue. t. q; ſicut dictū fuit. ſ. iſta fortitudo ñ erat Nrute nā ture: ſ erat q; dā donū gr̄e grat̄ date q; i neceſ/ ſarijs t expediētib⁹ fuit i eo ꝯdiu tenuit ritum naçarei: ꝓt q; ipo violato p raſurā nō affuit ſi bi. Sz ꝓ ſ videť q; vorū naçarei violabat̄ p ta/ cētū t etiā aſpectū mortui: vt hr̄ Nu. vj. Sāſon aūt multos iā añ iterfecerat: vt ptz ex ſuprad/ ctis. Dicēdū q; nō fuit ſile ꝺ ſamſone t alijs na çareis q; erāt ꝓſecrati ad rp̄s t ad vacādū oro/ nib⁹ t pijs opib⁹. Samſon aūt fuit ꝓſecrat⁹ p to tā vitā: t ſua ꝓſecratio erat ordiata ad alia opa ſcz ad liberationē iſrl̄ ꝺ manu philiſtioꝝ: vt hr̄. ſ. xiij. ca. ꝓt q; ꝺ iterficiēdo philiſteos ꝓſecra tionē ſuā nō violauit ſ magis adimpleuit. d Videſq; illa q; ꝓfeſſus ei eēt oēm aīm ſuū. reuelādo Nitatē: b ei pcepat p ſ q; nomē ꝺi no minauit: dicēs ſe ꝓſecratū ꝺo: nō em̄ moſaſſet nomē ꝺi dicēdo mēdaciū. e Aſcendite ad huc ſemel. Ex ſ videť q; illi ijdē pz⁹ fuerāt apd ipam ad cōphēdēdū ſamſonē ſ videtes ei⁹ ſor titudinē p ruptionē viculoꝝ ipm̄ nō ſuaſerāt: ſ latēť ad ſua loca receſſerāt: t p ſ etiā ſamſon ſu q; machīarēť i mortē ei⁹. f At illa dor. t. q; tōſor meli⁹ poſſet radere eū ꝯ ſi i lecto iacere. g Et raſit t. i hebreo hr̄ ſeptē floccellos: q; ſit totā ceſariē ſeptē floccell diſtinctā: vt ꝓdictū eſt. h Statim ei ꝺ eo t. cui⁹ cā ꝓdicta eſt. i Dixitq;: philiſtijm ſup t. volebat ei exp̄i ſic ꝓpus: vtz fortitudo diſceſſit ab eo. k Egr diar ſi. añ fe. t. ſ. a vicul: ipa em̄ ligauerat ipm ad experiēdū certitudinaliter ſi raſo capite poſ ſet vincula rūpe. qꝺ cū nō poſſet philiſtei inue ſerūt eū ſecuri. l Que cū ap. Hic ꝓfr̄ deſcri bit̄ ſamſonis cōphēſio vbi ꝓmo deſcribit̄ ei⁹ carceratio. ſcꝺo illuſio. ibi: Jāq; capilli: terti/ mors t cōſumatio. ibi: Qui dixit puero. Circa ꝓmū ꝺr: Que cū apphēdiſſent philiſtijm. dono fortitudis deſtitutū. m Stati eru. t. ne ſi ſo te cuaderet dāna eis īferret. n Et clauſū in/ cere molere feceŕt. i. ḡuit laborare ne ḡtis pane comederet. Aliq; āt exponūt molere. i. cobire vel coire cū magnis mulierib⁹ ḡs adduceba philiſtei vt ꝺ illī magni hoīes t robuſti naſcen apti ad ꝓliū. o Jāq; capil. Hic ꝓfr̄ deſcribi ipi⁹ illuſio i feſto philiſtinorū. cū ꝺr: p Con nerūt i vnū vt īmolarēť hoſtias. gr̄as reddēt idolo ſuo de captiōe ſamſonis quā attribue idolo. q Qui deleuit trā noſtrā. p iniectio terrenaſcētiū: vt. ſ. dictū ē. xv. ca. r Mo perūt vt vocarēť ſamſon t añ eos luderet. i. ma teriā riſus eis ꝓberet. qz cecus erat: t ꝺ impu gebat aliq; ad parietē aliq; ad colūnā: t alt quādo cadebat: ex q̄bus ridebāt philiſtei. s Qui dixit puero. Hic deſcribit̄ mors ei⁹ et cōſūmatio. t Dimitte me vt tangā colūnas tū qz ex colliſionibus ꝓdictis erat fatigatus vt reqeſceret. tū vt p earū impulſū cū dei adiuto rio de q̄ ſperabat domū cadere faceret. ꝺ ſub di tur: v At ille īuocato ꝺno: qz videbat q; eſt deluſio reuertebat i o ꝓbrobriū diuinū: eo q; cu ptio ſamſonis attribuebat idolis: et de ꝺ idolo laudabant̄ ab idolatris. r At vlciſcar me d hoſtib⁹ meis. Hoc em̄ dixit nō liuore vindicte ſ zelo iuſticie et honoris diuini noīs: ita q; ꝑ liſtei deū blaſphemabāt idola laudando: ꝺ pec cauit philiſteoſ occidēdo: nec etiā occidēdo ſe cū ipis ꝓut ſubdit̄: y Moriat aīa mea cū philiſtijm. t accipit̄ ꝺ aīa ꝓ toto cōpoſito qꝺ corruptibile. ly aīa ſit īmortal. nō ei ſamſon ꝺ debat ſe occidere ꝓ ſe ſ tm̄ ꝓ accidēs qz ñ poſſe

blaſphematores

cernit: nec tū audēter ꝺ puer/ ſa ſe erigit t renitēs vicit: dū hoc ipſum quod egit dijudi cans carnis ſue delectatione ſuperatur. Quod em̄ plerū/ q; ꝓtius oculus cōtemplatio/ nis amittitur: et poſt per car nis deſideria hui⁹ mūdi labo ribus animis ſubiugat̄: teſta tur ſamſon: ab allophilis ca ptus: qui poſtq; oculus pdi dit: ad molam deputat⁹ eſt: quia maligni ſpiritus poſtq; tentationum ſtimulis intus aciem contēplationis effodi unt: foris in circūitu laboris mittunt. a Multoq; plu res. Greg. In hoc loco p ſam ſon chriſtus ſignificat̄. Sam ſon em̄ dum vineret pancos interfecit: cuerſo vero tēplo moriens maximam aduerſa riorum multitudinem interfe cit. et domino noſtro ꝓdican te pauci ex iudeis credideŕt. Innumeri vero gētilium po puli viam vite illo moriente ſunt ſecuti. Superbos enim dum adhuc paſſibilis viue ret pertulit. Impaſſibili ve ro vita mortuus ſtrauit: hūc ſamſon in ſemetipſo dudum figuraliter expreſſit qui pau cos duz viueret interemit. de ſtructo vero templo multos cū moreŕ occidit: quia do minus ab elatione ſuperbie pancos dum vineret plures cum corpoꝝ ſui templuz ſol ueŕtur ertinxit: atq; electos ex gentibus quos viuēdo ſu ſtinuit ſimul omnes morien/ do proſtrauit.

liſtijm. Concuſſiſq; fo/ rtiter columnis cecidit domus ſuper omnes p̄cipes t cętera mul titudinē quę ibi erat. Multoq; plures iterfe cit moriens: ḡ ante vi uus occiderat. Deſcen dentes autem fratres eius t vniuerſa cogna tio: tulerūt corpus ei⁹ et ſepelierunt inter ſa raa et eſthaol in ſepul chro patriſ ſue manue: iudicauitq; iſrael vigi ti annis.

a ff. q. 5. ſi non licet. §. Ite nō occidēs. et c. reos. et ne timot. c. gaudemus.

Capitulū XVII

Eritq; eo tem a† poze vir qui/ dam de mon te effraim nomine mi chas: qui dixit matri

blaſphematores nominis diuine occidere niſi ſcipm̄ cum eis occidēdo. Preterea voluntas domini erat q; ꝺ fieret: qꝺ ptz p hoc q; fortitudinem miraculoſe ſibi reddidit ad hoc faciendū. Quilibet aūt ꝺebitor eſt mortis ipſi deo: t hoc debitū pōt repetere q̄n vult t quō vult: et ideo ſamſon nō peccauit ſe cū alijs occidēdo ex dei volūtate t inſtinctu diuino. Credendum eſt etiam q; de peccatis priꝰ ꝑpetratis penituit: et q; illa mors pena petōrū ſuoꝝ fuit: quā non ſolum acceptauit ſed etiā pro ea dominū rogauit: et ideo cōputat̄ in catbalogo ſanctoꝝ ad Hebreos. xj. Moralit̄ Samſō naçareus eſt homo p baptiſmū domino conſeerat⁹. dalila que ſitula interꝑtat̄ eſt ſenſualitas p quā voluptas carnis quaſi p ſitulam hauritur. per hanc ſamſon decipit̄: quia p ſenſualitatē homo aliquādo a gratia in baptiſmo recepta dejci tur. ſeptem crinibus denudat̄: qz ſeptem donis ſpiritusſancti ſpoliatur. oculis priuat̄ per mē tis excecationem. carcheris ligatur per peccandi aſſuefactionem. carcere clauditur p obſtina tionem. ſed tūc capilli eius incipiūt recreſcere quādo diuine faciei reſpectu incipit penitere: q; moriēs triūphat de hoſtib⁹ qz moriēdo petō triūphat de demonibus. Ca. XVI

Moraliter. a† Abijt quoq; in gaçam t. Per deſcenſum ſamſonis in gaçam ſignificatus fuit deſcēſus christi ad inferos: ſm beatū Greg. t plu res doctores alios: ſed ab hoc m̄ltū diſſonare videť qꝺ ſubdit: b Et vidit ibi mulierē me retrice: ingreſſuſq; eſt ad eā. ꝓter quod ſciendum ꝙ hebrei dicunt hanc eſſe litteram: Mulierē hoſpitatricē: et hoc veriꝰ videť ſic dixi pleni⁹ in expoſitione litterali. Scꝺm hoc igit̄ p deſcēſum ſamſonis in gaçam: figuratus fuit deſcēſus christi ad limbū patrū: qui bene ſignificat̄ per mulierē hoſpitatricem: eo q; ibi ſancti patres erāt hoſpitati vſq; ad acceptionez ſue beatitudinis de qua iam erant certi. c Dormiuit aūt ſamſon vſq; ad mediū noctis et inde cōſurgēs t. p hoc aūt christi reſurrectio fuit figurata que fuit ſm cōmunē opinionem doctorum in auroza et ſic in ſecūda mediętate noctis. nā dies ſequens incipit ab ortu ſolis: eſt em̄ dies latio ſolis ſuper terram. d Apprehendit ambas portas t. q; christus reſurgēs infernū fregit et ſpoliauit patrib⁹ ibi detentis: et deduxit eos vſq; ad mōtem patrie celeſtis Moraliter aūt p ſamſonē naçareum ſignificat̄ homo cōtemplatiuus intentus circa deū: tamen ꝓter neceſſitatē populi deſcendit ad actiuā: ꝓdicādo t exhortādo ad bonū: t ſurgens ab hac occupatione aufert portas ciuitatis diaboli: q; ſunt: fauoꝝ human⁹ et timoꝝ mundan⁹ et inclusos ducit ad patriā celeſtem in ſpe de ꝑſenti et in re de futuro. e Poſt hec amauit mulierem. Doctores noſtri dicūt et bene q; in hoc facto ſamſon nō fuit figura christi: nam in principio huius operis dictū fuit q; res vna numero diuerſa ſignat et incōpoſſibilia ꝓter diuerſas ꝓpietates: ſicut leo ratione cōſtātie ſignat christū t rōne vorācitatis diabolū. t eodē modo cōtingit de eadē ꝑſona que rōne virtutis christū ſignat: et ratione vitij nullo modo ſignat ipm̄ ſed magis oppoſitū. Dicē ſalomon in edificatione tēpli domini fuit figura christi q; edificauit eccleſiā. Jn hoc aūt q; edificauit idolozū templa. iij. Reg. xj. Nō potuit eſſe figura christi ſed magis diaboli. Sic eſt in ꝓpoſito. ſamſon em̄ in ꝓdictis bene fuit figura christi: ſed nō in eius deceptione q; dalilaz. Samſon igit̄ deceptus a dalila ſecretū ſue cōſecrationis eidem illicite reuelauit: et in hoc ſignificat hominē dño cōſecratum per ꝓfeſſionē in religione vel ordinē ſacrum: qui p blāditias mulieris deceptus trahit̄ ad impudicos tactus t amplexus. t ſic excecat̄ primo tenebris ignorantie: et ſecūdo ligat̄ vinculo conſuetudinis puer ſe: et in carcere peccati deputat̄ ad molendū: id est ad coitus exercitium ſm hebreos. vel alter ad molendū: id est ad opus laboriosum t malū qꝺ est opus peccati. ſm qꝺ dicit̄ Sap̄. v. in ꝑſona peccatorum: Laſſati ſum⁹ in via iniquitatis et ꝓditionis: ambulauimus vias difficiles: viā aūt domini nō ambulauimus. Per hoc aūt q; capillis ſamſonis renaſcētibus ipſe plus nocuit philiſteis ḡ ante fecerat. ſignificat̄ q; aliquādo homo deo ꝓſecratus t dicto modo deceptus ex reſpectu diuine gratie reilluminat̄: et cōtra demones et vitia fortius ḡ ante caſum ꝓliatur. Poteſt etiam aliter dici q; ꝑ ſamſonem qui ante tonſionē capillorum fuit fortiſſimus: et poſt tonſionē capillorū fuit ſicut ceteri homines infirm⁹: ſignificant̄ religioſi ad bonū opus tepidi: qui ante depoſitionē capillorū per religionis ingreſſum erāt fortes et agiles ad luctandū et ſaltandū et huiuſmodi: et poſt ingreſſum religionis infirmi ſunt et debiles ab bene operandum. Ca. XVII

a Eritq; eo tpe. Hec eſt vltima pars principalis hui⁹ libri: in qua agit̄ de q̄buſdā caſibus tēpore iudicū accidentibus. Et ſunt tres caſus. ſecundus ponit̄ ca. xix. tertius ponit̄ in libro Ruth qui ſm hebreos antiquos nō eſt liber diſtinctus a libro Judicum: vt ptz per Jhiero. in ꝓlogo galeato. Circa primū dubitat̄ quo tēpore accidit caſus miche: et dicūt expoſitores noſtri cōmuniter q; accidit poſt mortem Joſue anteq; ſurgerent iudices: et ad hoc ꝓbandū inducūt quod hic bis dicit: Jn diebus illis nō erat rex in iſrael t. quia tūc nō erat rex vel iudex qui errata corrigeret. Dicunt etiā q; hec hiſtoria hic deſcribit̄ ad oſtendendum neceſſitatem dandi iudices iſraeli ad corrigendū errata. ſed iſtud dictum nō videť multum valere. Tum quia ſicut dictum eſt: pluries iudices ꝑerant per modum directionis et cōſilij: nō p modū dominij: ꝓter qꝺ nō habebant efficaciam corrigendi: ſed reges eis ſuccedentes habuerunt auctoritatē et poteſtatē ſubditos coercendi. Cauſa etiam ſuſcitandi iudices inducta nō habeť ex ꝓcedentibus: qꝛ ubicūq; ſcriptura dicit: Suſcitauit eis dñs talem vel talem iudicem. ꝓmittitur pro cauſa hui⁹ ſuſcitationis tribulatio in qua erat ꝓpius iſrael: vt p iudicē ſuſcitatū liberareť. Hebrei vero dicūt q; factū miche ꝓtigit ſub otho niel q; ſucceſſit ioſue. et ad hoc ꝓbandū inducūt qꝺ ſcribit̄ in fine. xviij. ca. Manſitq; apud eos idolū miche omni tpe quo fuit dom⁹ dei in ſylo. hoc tps incepit ante mortē ioſue: vt habeť Joſue. xviij. Tempore aūt ioſue nō declinauerūt ad idolatriā: vt habetur ſupra. ij. ca. t ideo dicūt q; hoc accidit in principio tēporis otboniel quod fuit ꝓpinquius poſitioni tabernaculi in ſylo poſt tempus ioſue. Jgitur circa hiſtoriā miche ſic ꝓceditur: qz primo deſcribitur idolatrie perpetratio. ſecūdo idolatre ſpoliatio: ca. xviij. Circa primum ꝓmittit̄ fabricatio idoli. ſecundo ſubdit̄ abuſus ſacerdotij. ibi: Jmpleuitq; Circa primum quia littera eſt in chas autēvolēs illā in alios vſus expendere ſubtraxit illam occulte. poſtea vero penitēs. tū qz et ipſe idolatra erat. tū quia maledictionem matris timebat que illi qui pecuniaz ſubtraxerat. et hoc eſt quod dicitur: Fuitq; eo tēpore. hoc nō referť ad tēpus ſamſonis de quo immediate ſupra dictum eſt: quia factum iſtud accidit longe ante. ſ. immediate poſt mortē ioſue: vt

ꝓdictū eſt

Universidad de Deusto
Biblioteca

sue. Mille ⁊ centum argente a
os quos separaueras ⁊ sup b
quibus me audiente iuraue
ras: ecce ego habeo: ⁊ apud
me sunt. Cui illa rñdit: Be/ c
dictus filius meus domino.
Reddidit ergo eos matri sue e
que dixerat ei: Consecraui ⁊ f
voui hoc argentum domio:
vt de manu mea suscipiat fi/ g
lius meus ⁊ faciat sculptile
atq; conflatile: ⁊ nunc trado h
illo tibi. Reddidit igitur eos i
matri sue. Que tulit ducen/ k
tos argenteos: ⁊ dedit eos l
argentario: vt faceret ex eis m
sculptile atq; conflatile: qđ n
fuit i domo miche. Qui edi/ o
culam quoq; in ea deo sepa/ p
rauit ⁊ fecit ephot et thera/
phin: id est vestē sacerdota/ q
lem ⁊ idola. Implenitq; vni r
us filiorum suorum manu: s
et factus est ei sacerdos. In
diebus illis non erat rex in
israel. sed vnusquisq; quod
sibi rectuz videbatur hoc fa
ciebat. Fuit quoq; in tēpore t
illo alter adolescens de beth
leem iuda ex cognatiōe ei⁹: v
erat ipe leuites ⁊ habitabat
ibi. Egressusq; de ciuitate x
bethleem: peregrinari volu/
it vbicunq; sibi commodum
reperisset. Cunq; venisset in
montem effraim iter faciēs:
et declinasset parūper in do/
mo miche: iterrogatus ē ab
eo vñ venisset? Qui respon/
dit: Leuita suz de bethleē iu
da: ⁊ vado vt habitē vbi po/
tuero et vtile mihi esse ,pspe
rero. Dixitq; micha: Mane
apud me inquit: ⁊ esto mihi
parens ac sacerdos: dabo q;
tibi per annos singulos de/
cem argēteos ac vestem du/
plicem: ⁊ que ad victum sūt
necessaria. Acquieuit ⁊ man
sit apud hominem: fuitq; il/ y
li quasi vnus de filijs. Imple z
uitq; micha manum eius: et
habuit puerum sacerdotem
apud se: nunc scio dicens: q;
benefaciet mihi deus haben
ti leuitici generis sacerdotē.

B

C Ja.18.a. M.d.

D

p dictū est: sed referť in generali ad tps iudicū: tñ intelligiť ,p prima pte illi⁹ tēporis
a Mille ⁊ centū argenteos. Ex hoc dixerūt aliqui q; ista mater miche fuit dalila ⁊
q; ista pecunia fuit illa quā recepit ,p ,pditione samsonis: vt dictū est ca. ꝓcedenti. sed
boc patet falsū. Tū qz istud factū cōtigit diu ante tēpus samsonis et dalile: vt iā di/
ctū ē. Tū qz summa pecunie nō est idez hic et ibi: qz ipsi dalile dederūt satrape philist
nozū singuli mille et centū argenteos: erant aūt quinq; ⁊ sic summa illi⁹ pecunie ascē
dit ad quinq; milia et quingēteos argēteos. hic aūt ponunť tñ mille centum argen/
tei. b Quos separaueras. ſ.a cōmunib⁹ vsib⁹ idolo dedicando. c Et sup qui
bus me audi. iura. i. voto et iuramēto ,pmiseras ſm expositores nostros. In hebreo
autē habeť: Me audiēte maledixeras. ſ. ei qui pecuniā abstulerat. d Ecce ego ha
beo. quasi dicat: paratus sum reddere tibi ,pter causas p̄dictas. e Reddidit ei
matri sue. id est reddere ,pmisit: quia de redditione actuali postea agit.
f Que dixerat ei. scz antequā cōfitereť pecuniā se habere ſm istā litterā. In hebreo
habeť: Et dixit ei: scz post cōfessionē pecunie. g Consecraui et voui hoc argentū do
mino: dūm vocat falsum deū quē colebat. h Et de manu mea suscipiat ꝛc. In hoc
explicat modū voti sui. sic enī vouerat q; de manu sua argētū traderet filio vt inde fa
ceret fieri idolū. i Et nūc trado illud tibi. i. statim cū mihi reddideris pecuniā ſm
formā voti mei: statim tradā eā tibi ad faciendū qđ voui. k Reddidit igit eos scz
ipse mishas. l Matri sue. redditione actuali. m Que tulit ducētos argēteos.
residuū aūt pecunie fuit cōsumptū in aliqs q; ptinebāt ad cultū illius idolatrie: vtpo
te in edicula ephot et cōsimilib⁹. de q̄bus postea subdit: n Et dedit argentario. nō
p manū ,ppriam sed p manū filij sui ſm formā voti p̄dictā. o Vt faceret ex eis scul
ptile. Dicit aliq; q; fuit vnū idolū quod vocať hic sculptile et cōflatile. i. factuz p fu
sionē et cōflationē: quia metalla prius calefiūt in igne et postea malleo tūdunť: vt ex
eis aliquid faciliꝰ formeť. Alij aūt dicūt q; fuit duplex idolū vnū p sculpturā: qđ no
tať: cū dicit hic: sculptile. Aliud p fusurā quod notať p hoc qđ dicit cōflatile.
p Qui ediculā id est paruā edē. deo separauit: idolo dedicando et ab alijs vsibus
so accipiť excepto qđ in fine dicit: Omni tpe quo fuit dom⁹ dei in ſylo: hic enī accipi
,p vero deo. Et fecit ephot ⁊ theraphin. qđ aūt sequit: q Id est vestē sacerdotalē
et idola nō est in hebreo sed appositū fuit a trāslatore ad exprimēdū intertationem
ephot et theraphin. Ephot enī est idē qđ suphumerale: vt habeť Exo. xxviij. et est ve
stis principalis summi sacerdotis. et p ipam hic intelliguntť alia vestimenta sacerdo
talia que fecit michas: vt dicit expositores cōiter. Si aūt p theraphin hic intelligā
tur idola in plurali nescio. Dicūt tñ hebrei q; theraphin est caput pueri p̄cogniti de
moni ,molati: qđ aromatib⁹ cōdiť vt possit diu ꝑmanere sine purrefactione. et sup lā
guā ei⁹ in lamina aurea parua poniť nomē demonis. et sic dat respōsa ,put dictū est
fusius. Heñ. xxxj. ⁊ huic dicto videť cōcordare illud qz habeť sequēti ca. Rostis q
domib⁹ istis sit ephot et theraphin ⁊ sculptile atq; cōflatile. ita q; theraphin videť
aliud a duob⁹ idolis p̄dictis: quoꝝ vnū fuit factū p fusurā aliud p sculpturā: vt ab
ud ab vno duob⁹ modis fctō: vt p̄dictū ē. r Impleuitq;. Hic ꝑ̄ describiť abusus
cerdotij dupler. ꝑmo qz fec̄ sibi sacerdotē vnū ō filijs suis: qđ notať cū dr: Impleuit
vni⁹ filioꝝ suoꝝ manū. i. obtulit ad manū ei⁹ oblationē vel sacrificiū p eū offerēdū
q̄s p sacerdotē. ió subdit: s Et fact⁹ ē ei sacerdos. cū tñ null⁹ eēt ,pmouēdus ad
cerdotiū nisi de filijs aarō. Michas aūt ñ erat ō stirpe illa ꝑ ō tribu ephraim. scdo
fecit sibi sacerdotē ō tribu leui: ꝑ ñ de filijs aarō. qđ notať cū dr: t Fuit q; i tpe il
alter adolescēs de bethleē. ꝑ dr ad dr̄iam alteri⁹ bethleē q; erat i tribu ,cabulon: vt
Josue. xix. v Ex cognatiōe ei⁹. ſ. ipi⁹ miche: vt dicūt aliq; ꝑ ē falsum: qz i hebreo
Ex cognatiōe iuda. Mulieres ei q; nō succedebāt i hēditate pr̄na poterāt ꝓhere cū
ris alteri⁹ trib⁹: vt dictū fuit Nu. vi. ⁊ iō mr̄ isti⁹ leuite fuit ō tribu iuda: pat aūt ꝓ
bu leui. dr etiā de bethleē iuda: qz trib⁹ leui p oēs trib⁹ erat dispsa: vt dictū fuit Jo
xxij. x Egressusq; de citate bethleē ꝛc. qz filij isrl iā decliauerant ad idolatriā: n
reddebāt decimas ad sustētatiōez leuitaꝝ vt tenebāť: ⁊ iō leuite cogebāť gr̄ere vi
p aliū modū. cetera patēt vsq; ibi: y Fuitq; illi q̄si vn⁹ ō filijs: tenebat ei eū i do
sua honorifice nec occupabat eū opib⁹ ꝓprijs. z Impleuitq; micha manū ei⁹.
ponať sic pr̄. a Nūc scio dicēs ꝛc. ly ei ei eēt idolatra iste michas ⁊ coleret deū fal
vtpote demonē i idolo: tñ credebat q; obsequiū sacerdotis de stirpe leui esset ei ma

Moraliter. dā ꝛc. a† Ecclesia maſ dr oim ꝓlatoꝝ ly multi eoꝝ fu
ei⁹ filij solo numero ⁊ nō merito. Itē pastor inutil ecclesie dicit idolū. Zach. xj. O pa
stor ⁊ idolū de reliquēs gregē. Igit michas qui matri sue tradidit argētū ad fabric
dū idolū: signat illū qui filij⁹ est ecclie solo numero: et pecuniā offert p̄sidenti eccle
vt ipse ,pmoueať ad pastoris officiū. et sic fiat idolū. quia sic ,pmotus nō solū inutil
est ecclesie: sed etiā nociuus: et de tali subditť: r Impleuitq; vni⁹ filioꝝ suoꝝ m
num. qz talis nō dat aliq̄d nisi nepotib⁹ et cōsanguineis in vita ac scientia defectu
sis: q̄bus dat ꝓbendas si sit ēpūs: et bona ecclesie sue si sit inferioris gradus: et par
aut nihil dat pauperib⁹: et huic bene cōueit hoc nomē michas qđ interꝑtať quis:
est quasi nullus. Sic de sobna ꝓposito templi dicit Esa. xxij. Quis tu hic aut q̄si q
hic ꝛc. sequit: Ecce dominus asportari te facit sicut asportať gallus gallinacius.

In ca. xvij. vbi dicit in postilla. Et vocať idolū de⁹ in tota ista historia ꝛc.

Additio. Si quis obijciat quō sacra scriptura vtať nole diuino ,p deo falso
catholicos et hebreos est incōmunicabile creature ,put pōt haberi Exo. iij. Dicen
q; scriptura sacra in talib⁹ recitat idolatrarū opinionē licet erroneā et falsissimā n
asserēdo sed trāmodo referēdo. Idolatre ei gentiles qui legē mosaicā nō suscepera
demonia sua deos vocāt i cōmuni. idolatre vero ab israelitico ritu puersi q; nomē d
terragrāmaton ex fide habuerāt. hoc idē nomē suis idolis ꝓcioseꝝ attribuebāt. ꝓ
in hoc capi. et in similibus reperiť ꝛc.

In diebus

In diebus illis nō erat rex in La. XVIII a
israel: ⁊ tribus dan querebat possessionē b+
sibi vt habitaret in ea. Vsq; ad illū enī diē c+
inter ceteras tribus sortē non accepat. Miserūt er/ d
go filij dan stirpis ⁊ familię sue quinq; viros fortis
mos de saraa ⁊ esthaol vt explorarēt terrā ⁊ diligē
ter inspicerēt. Dixerūtq; eis: Jte ⁊ ꝑsiderate terrā.
Qui cū pgētes venissent i mōtē effrai: et intrassēt e
domū miche requieuerunt ibi. Et agnoscentes vocē f
adolescētis leuitę: vtētesq; illi⁹ diuersorio: dixerūt g
ad euz: Quis te huc adduxit? Quid h agis? Quā
ob causam huc venire voluisti? Qui rñdit eis. Hęc
⁊ hęc ꝓstitit mihi michas: ⁊ me mercede cōduxit vt
sim ei sacerdos. Rogauerūt aūt eū vt ꝓsuleret dñm h
⁊ scire possent an ,pspero itinere pgerēt: ⁊ res habe
ret effectū. Qui rñdit eis: Jte cū pace Dñs respicit i
viā vr̄am ⁊ iter q̄ pgitis. Eūtes igiť q̄nq; viri vene k
rūt lais: viderūtq; ꝑlm habitantē i ea absq; vllo ti l
more: iuxta ꝓsuetudinē sidonioꝝ securū ⁊ q̄etū nul m
lo eis penit⁹ resistēte: magnarūq; opū: ⁊ ꝑcul a si/ n
donę atq; a cūctis hoib⁹ sepatū. Reuersiq; ad frēs o
suos i saraa et esthaol: ⁊ qđ egissent scissitātib⁹ rñde
Ru.13.d. rūt: Surgite ⁊ eam⁹ ad eos. Vidim⁹ enī trā valde
opulentā ⁊ vberē. Nolite negligere: nolite cessare.
Eam⁹ ⁊ possideam⁹ eā: null⁹ erit labor. Intrabim⁹
ad securos i regionē latissimā: tradetq; nob dñs lo
cū i q̄ nulli⁹ rei ē penuria eoꝝ q̄ gignūť i terra. Pro p
fecti igiť sūt ō cognatiōe dan de saraa ⁊ esthaol sex
cēti viri accicti armis bellicis: ascēdēteq; māserūt q
in cariathiari iude: q̄ loc⁹ ex eo tpe castroꝝ dan no
mē accepit ⁊ ē post tergū cariathiarim. Inde trāsie r
rūt i mōtē effraim. Cūq; venissent ad domū miche:
dixerūt q̄nq; viri q̄ pri⁹ missi fuerant ad ꝑsiderādā
terrā lais: ceteri frib⁹ suis. Rostis q; i domib⁹ istis s
sit ephot ⁊ theraphim ⁊ sculptile atq; cōflatile. Vi/ t
dete qđ vob placeat. Et cū paululū declinassent in
gressi sūt domū adolescēti leuitę q̄ erat i domo mi/
che: salutaueruntq; eū ꝓbis pacifice: sexcēti aūt viri ita v
vt erāt armati stabāt añ hostiū. At illi q̄ ingressi fu
erāt domū iuuenis: sculptile ⁊ ephot ⁊ theraphim
atq; cōflatile tollere nitebāť: ⁊ sacerdos stabat añ
hostiū: sexcētis viris fortissimis haud ,pcul expectā
tib⁹. Tulerūt igiť q̄ itrauerāt sculptile ephot ⁊ ido
la atq; cōflatile. Quib⁹ dixit sacerdos: Quid faci/
tis? Qui rñderunt: Tace ⁊ pone digitū sup os tuū:
veniq; nobiscū vt habeam⁹ te patrē ac sacerdotē.
Quid tibi melꝰ ē vt sis sacerdos i domo vni⁹ viri
an i vna tribu ⁊ familia i isrl? Qđ cū audisset acqe
uit ſmonib⁹ eoꝝ: ⁊ tulit ephot et idola ac sculptile
⁊ pfect⁹ ē cū eis. Qui cū pgerēt ⁊ añ se ire fecissent x
puulos ac iumēta: ⁊ oē qđ erat p̄cioſū: iāq; a domo y
miche eēnt ,pcul viri q̄ habitabāt i edib⁹ miche cō/
clamantes secuti sūt: ⁊ post tergū clamare cepert.
Qui cū respexissent: dixerūt ad micha: Quid tibi
vis? Cur clamas? Qui rñdit: Deos meos q̄s mihi z
feci tulistis et sacerdotē et omnia que habeo: et di/

A

B

C

D

E

F

citis: quid tibi ē? Dixerūtq; ei filij dan: Laue ne vl a
tra loquar[ad nos ⁊ veniāt ad te viri aio ꝯcitati ⁊
ipe cū oi domo tua peas. Et sic cepto itinere prete
rūt. Vidēs aūt micha q fortiores se eēnt: reuersus
ē in domū suā. Sercēti āt viri tulert sacerdotē ⁊ q
supra dixim⁹: venerūtq; i lais ad pplz qescētē atq; se
curū: ⁊ pcusserūt eos in ore gladij: vrbēq; icēdio tra
diderūt: nullo penit⁹ ferēte ꝓsidiū: eo q pcul habi
tarēt a sidōe: ⁊ cū nullo hoim haberēt qcq; societa
tis ac negocij. Erat aūt ciuitas sita i regiōe roob: b
quā rursū extruētes habitauerūt in ea: vocato no
mine ciuitat[dan: iuxta vocabulū patr[sui quē ge
nuerat isr[q pri⁹ lais dicebat: Posuerūtq; sibi scul
ptile ⁊ ionathā filiū gersan filij moysi ac filios eius
sacerdotes i tribu dan vsq; ad diē captiuitat[sue.
Mansitq; apd eos idolū michę oīni tpe q fuit do
mus dei in silo. In dieb⁹ illis nō erat rex in israel.

A Fuit quidā vir leuites habitās La. XIX
in latere montis effraim: qui accepit vxo
rem de bethleem iuda. Que reliquit eum
⁊ reuersa est in domū patris sui in bethleem: man
sitq; apud eum quattuor mensibus. Secutusq; est
eam vir suus: volensq; reconciliari ei atq; blandi
ri ⁊ secum reducere: habens in comitatu puerum
et duos asinos. Que suscepit eum ⁊ introduxit in
domum patris sui. Quod cū audisset socer eius
eumq; vidisset: occurrit ei lętus: ⁊ amplexatus est
hominem. Mansitq; gener in domo soceri tribus
diebus comedens cum eo ⁊ bibens familiariter:
die autez quarto de nocte consurgēs ꝓficisci vo n
luit. Quem tenuit socer. et ait ad eū: Gusta prius
B pusillu panis ⁊ conforta stomahū: et sic ꝓficisce
ris. Sederuntq; sil: ac comederūt ⁊ biberūt. Dixit
q; pater puellę ad generum suum: Queso te vt ho
die hic maneas: pariterq; lętemur. At ille consur
gens cępit velle ꝓficisci. Et nihilominus obnixe
eu socer tenuit: et apud se fecit manere. Mane au
tem facto parabat leuites iter. Cui socer rursum:
Obsecro inquit vt paululum cibi capias: et assum
ptis viribus donec ĩcrescat dies: postea ꝓficisca
ris. Comederunt ergo simul: surrexitq; adolescens
vt pergeret cum vxore sua ⁊ puero. Cui rursum lo
cutus est socer: Considera q dies ad occasum decli o
C uio: sit et propinquat ad vesperum. Mane apud
me etiam hodie et duc lętum diem: et cras ꝓfici
sceris vt vadas in domum tuam. Noluit gener ac
quiescere sermonibus eius: ꝫ statim perrexit ⁊ ve p
nit cōtra hiebus: que altero nomine vocatur hie
rusalem: ducens secum duos asinos onustos ⁊ cō
cubinā. Jamq; aderant iuxta hiebus: ⁊ dies mu
tabatur in noctem. Dixitq; puer ad dominum su
um: Veni obsecro declinemus ad vrbem hiebusęo
rum: ⁊ maneamus in ea. Cui respondit dominus:
Non ingrediar oppidum gentis alienę que nō est q
de filijs israel: sed transibo vsq; gabaa: et cum illuc
peruenero manebimus in ea: aut certe in vrbe ra/

a Laue ne vltra ⁊c. i. cū familia tua ⁊ bōis tuis. Cetera pa
tent ex supradictis vsq; ibi: b Erat aūt ⁊c. In hebreo ha
betur: In torrēte roob. c Posuerunt q. Hic ꝓr descri
bitur spoliū abusio: q illis que abstulerāt de domo mi
che: abusi sunt ad idolatriaz exercendā. ⁊ hoc ē quod dici
tur: Posuerūtq; sibi sculptile. Per hoc intelliguntur alia
ad idolatriā pertinentia que sibi posuerunt. s. ad exercēdā
idolatriā. ideo subditur: d Et ionathan. Iste est leui
tes quem adduxerunt de domo miche. e Ac filios ei⁹
sacerdotes: Predictoū idolorū. f Usq; ad diez capti
uitatis sue: que facta est per salmanasar regē assyriorū: vt
habetur. iiij. Reg. xvij. Et fm hāc expositionē li captiuita
tis sue referr ad tribū dan. Hieronym⁹ aūt sup libz̄ Pa
rali. dicit q refertur ad domū dñi. i. vsq; ad captionē arce
per philisteos: que habet. j. Reg. iiij. quia tunc translata
fuit tabernaculū de sylo. Et hoc dictū cōsonat lr̄e sequen
ti. cum dicit: g Mansitq; apud eos idolum ⁊c. quasi
c diceret: nos amplius. La. XVIII

a Moraliter. In dieb⁹ illꝰ nō erat rex in isr[. ⁊c.
b† Tribus dan querebat pos
f+ sessionez sibi. Scōm doctores de antichristo loquētes: ipe
nascetur de tribu dan. Propter quod Apoc. vij. int̄ suos
g domini signatos nō fit mentio de tribu dan. igit̄ per tribū
dan conuenient potest antichristus cū sibi adherētibus de
b+ signari. Per viros aūt de tribu dan missos ad ꝓsiderādā
terrā designanr eius prenūcij ad predicationē ⁊ dilatatio
i+ nem sui imperij. Per lachis que dicitur ciuitas magnarū
k+ opum ⁊ eius terram: hierusalē ⁊ iudea designanr: eo q in
dea dicitur i sacra scriptura optima terra fluēs lacte ⁊ mel
le. Per b autē q viri de tribu dan spoliauerūt michā ⁊ do
l+ mū eius anteq; caperēt lachis significantē hierusalē: signi
ficat q antichristus alias terras saltē plures anteq; capi
at hierusalem subiugabit sibi. Per hoc autē q tribus dan
m posuit idolū in lachis: figuratū fuit q antichristus i hieru
† salem sit ponend⁹ sicut idolū adorand⁹. Unde dicit Apo.
ij. Thes. ij. de ipso. Qui extollit supra omne id quod dici
tur deus aut quod colitur: ita vt i templo dei sedeat tanq;
sit deus. Per hoc autem quod subditur: f† Usq; ad di
em captiuitatis sue. significatur q antichristus p christū
sit deficiendus. sic̄ dz. ij. Thes. ij. Quē dñs iesus interficiet
spū oris sui ⁊ destruet illustratione aduēt⁹ sui. La. XIX
n Fuit quidam vir leuites habitans in la. Hic ponit
casus secundus de vxore leuite que in ciuitate ga
baa mortua fuit ex nimia libidine abutētiū ipsa. Circa q̄
sic ꝓceditur: quia primo describitur hic scelerꝫ ppetratio.
secundo ppetrantiū vastatio. xx. ca. tertio vastatoꝝ repa
ratio. xxj. ca. Prima pars diuidit̄ in tres: quia primo de
scribitur occasio peccati. secūdo modus ppetrandi. ibi: Il
lis epulantibus. tertio manifestatio facti. ibi: Quā cū eam
ingressus. Occasio autem peccati fuit in hoc q leuites vxo
rem suā que recesserat ab eo reduxit per ciuitatē gabaa in
qua erant aliqui homines pessimi ⁊ luxuriosi nimis. Circa
hoc igitur sic ꝓceditur: quia primo describitur vxoris re
conciliatio. secūdo recōciliate reductio. ibi: Die autē quar
to. ⁊rio ī gabaa hospitatio. ibi: Occubuitq; eis sol. Circa
primū ōr: i Qui accepit vxorē de bethleē iuda. Hoc di
citur ad differentiā alteri⁹ bethleem que est in tribu zabu
lon: vt. s. dictū ē. xvij. ca. k Que reliquit eū. In hebreo
habetur: Que fornicata est sup eū. ⁊ sic in hebreo videt̄ ea
gi causa recessus: vtpote q̄ ꝓpter fornicationez vir eius
eiecit eam. vel quia ipsa ignorante viro recessit ab eo cū ad
ultrero et postea non fuit ausa reuerti ad maritum suum: et
ideo iuit ad domuz patris sui. l Secutusq; est eam vir
suus volēsq; ei recōciliari: sicut frequenr cōtingit q viri fi
entes vxores suas male egisse ꝓtra legē thoz: adhuc eas ih
reuocāt. m Habēs ī comita. puez. i. fuū. Cetera patēt ī
lra. n Die aūt quarto. Hic ꝓr describit vxor[recōciliate
reductio. Et ptz lra vsq; ibi: o Cōsidera q dies ad occasū
declinioz sit: nō q essz ita ꝓpe nocte: sz q trāsferat hora me
ridionalē: a qua hora ĩcipit sol decliare a sua altitudie.
p Et venit cōtra hieb⁹. De ratiōib⁹ hoz nominū ⁊ alioz q
bus nomiata est hec ciuitas ꝫ diuersa tpa dictū fuit Ge.
xxviij. Ex hoc aūt loco dicūt hebrei q ista historia cōtigit
tpe othoniel ante illā q̄ scribit̄ in ꝓncipio hui⁹ libri de ea
ptiōe hierūm p filios iuda. q. s. dixit hic: q Nō ingrediar
oppidū. Ex quo videt̄ q adhuc filij iuda nō ceperāt illā ci
uitatē. Catholici aūt alij dicūt q cōtigit ante othoniel: eo
q in fine hui⁹ historie ōr: In dieb⁹ illꝰ nō erat rex in isr[: sz
supra dictū est

ma. Trāslerūt ergo iebus: ⁊ ceptum carpebant
iter: occubuitq; eis sol iuxta gabaa quę est i tri a
bu beniamin: diuerterūtq; ad eam vt manerēt
ibi. Quo cū intrassent sedebāt in platea ciuita
tis: ⁊ nullus eos recipe voluit hospitio. Et ecce b
apparuit hō senex reuertēs de agro ⁊ ō ope suo
vesperi: q ⁊ ipse de mōte erat effraim: ⁊ peregri
nus habitabat in gabaa. Uoies aūt regionis il
lius erāt filij gemini. Eleuatisq; oculis vidit se
nex sedentē hominē cū sarcinulis suis in platea
ciuitatis: ⁊ dixit ad euz: Unde venis ⁊ quo va
dis? Qui respōdit ei: Profecti sum⁹ de bethleē
iuda ⁊ pgim⁹ ad locū nostrū q̄ est i latere mōtis
effraim vnde ieram⁹ in bethleē. Et nūc vadim⁹ c
ad domū dei: nullusq; sub tectū suū nos vult re
cipere: habentes paleas et fęnū in asinoz̄ pa
bulū: ⁊ panē ac vinū in meos ⁊ ancille tue vsus
⁊ pueri qui mecū est. Nulla re indigem⁹ nisi ho
spitio. Cui respōdit senex: Pax tecū sit. Ego ꝓbe
bo omnia que necessaria sunt: tm̄ queso ne i pla
tea maneas. Introduxitq; eū in domū suam: ⁊
pabulū asinis ꝓbuit: ac postq; lauerunt pedes
suos recepit eos in cōuiuiū. Illis epulantibus d
et post laborem itineris cibo et potu reficienti
bus corpora: venerunt viri ciuitatis illius fi
lij belial: id est absq; iugo: et circundantes do e
mum senis: fores pulsare ceperunt clamantes f
ad dominū domus atq; dicentes: Educ virum g
qui: ingressus est domū tuam: vt abutamur eo.
Egressusq; est ad eos senex: ⁊ ait: Nolite fratres
nolite facere malum hoc: quia ingressus est ho
mo hospitium meuz: et cessate ab hac stultitia.
Habeo filiam virginem: et hic homo habet con b1
cubinam: educaz eas ad vos vt humilietis eas
et vestram libidinem cōpleatis: tm̄ obsecro ne
scelus hoc contra naturam operemini in viruz.
Nolebant acquiescere sermonibus illi⁹. Quos
cernēs homo: eduxit ad eos concubinam suam
⁊ eis tradidit illudendam. Que cum tota no k
cte abusi essent: dimiserūt eam mane. At mulier
recedentibus tenebris venit ad hostium dom⁹
vbi manebat dominus suus: ⁊ ibi corruit. Ma l
ne facto surrexit homo et aperuit hostium vt ce
ptam expleret viam: ⁊ ecce concubina eius iace
bat ante hostium sparsis in limine manib⁹. Cui
ille putās eā quiescere loquebat̄: Surge vt am
bulem⁹. Qua nihil respondente: intelligens q
erat mortua: tulit eā ⁊ imposuit asino: reuersus
q est in domum suā. Quam cuz esset ingressus m
arripuit gladium: ⁊ cadauer vxoris cum ossib⁹ n
suis in duodecim partes: ac frusta concidens
misit in oēs termios isr[. Quod cū vidissent sin o
guli cōclamabant. Munq; res talis facta est in
israel ex eo die quo ascenderūt patres nostri de
ęgypto vsq; in ꝑsens tēpus. Ferte sententiā et
in cōmne decernite quid facto opus sit.

De pe. di. 1. q. 3. Si an tem. d. Nescitur. 2. Cau. 6. c. Seth. 19. d.

ꝫ. dictū ē de historia miche. ca. xvij. a Occubuitq; eis. Hic
ꝓr describit redeuntiū hospitatio. cū dz: Occubuitq; eis sol
iuxta gabaa. Et ideo nō poterāt bono modo vltra transire.
b Et nullus eos recipere voluit hospitio: q boni timebant
eos recipere: timētes inuasionē domus sue de nocte ab hoibus
insolētib⁹ q̄ erāt ī ciuitate: sicut et cōtigit ei q̄ eos recepit. Ma
li aūt homines vagi ⁊ insolentes nō habēt hospitia ad recipi
endū trāsēntes: nec ipsi libenter declinarēt ad eos. Cetera
patēt vsq; ibi: c Et nūc vadim⁹ ⁊c. hoc est in sylo vbi erat
tabernaculū ⁊ arca testamēti: q̄ anteq; intraret domū suā vo
lebat deo regratiari de hoc q̄ direxerat eū ī via ⁊ custodierat:
vt ex hoc deberent homines inclinari ad ipos recipiendū.
d Illis epulantib⁹. Describit peccādi occasione. hic ꝓr de
scribit peccati ppetratio. cū subdit: Venerūt viri ciuitatis illi
us filij belial. qd aūt sequit: e Idest absq; iugo. non est in
hebreo: sed est interpratio hui⁹ dictionis belial: q̄ tales homi
nes sunt sine disciplina et timore dei. f Fores pulsare cepe
rant: cū tñ fm dictamē rationis recte peregrini in hospitio de
beant esse securi. g Educ virū qui ingressus est domū tuā
⁊c. cōcubitu sodomitico. vt cōiter dicūt expositores. Josephus
aūt dicit q nō querebant nisi mulierē: sed sic loquebant vt in
clinarent dñm domus ⁊ maritū mulieris ad tradendū eā. Un
de et in fine intentabāt viro mortē: nisi traderet eis vxorem su
am. scōm q̄ allegat capitulo sequēti dicēs: Uolētes me occide
re ⁊c. et hoc videt̄ ex hoc q̄ tradita eis vxor fuerūt contenti:
vt habet infra. h Habeo filiā virginem. Dicunt aliqui q̄
nō peccauit offerendo eis filiā suam: ad euitanduz maius ma
lū. s. peccatū cōtra naturam qd ipsi ꝓtendebāt ad iniuriam ho
spitū suoz̄. Sed hoc nō est verum: quia nullus debet cōsenti
re in hoc quod est peccatū: maxime mortale ō genere vt euitet
in alio maius peccatū: put declaratū fuit diffuse Seū. xix. de
loth: qui in casu cōsimili voluit tradere filias suas virgines.
i Et hic homo habet cōcubinā: id est vxorē que sic nominat
a cōcubitu et similis modus loquēdi habet. ij. Regū. xvj. vbi
achitophel dixit ad absalon: Ingredere ad cōcubinas patris
tui: que tñ erant vxores dauid: nō em̄ habebat cōcubinas ad
exercendū adulteriū. k Qua cū ⁊c. q̄ nō erat eoz̄ vxor
et ideo talis cōcubit⁹ erat abusus: vel quia vtebant ea cōcubi
tu innaturali. l Et ibi corruit. tū quia erat nimis afflicta.
tum etiā ex verecūdia. m Quā cū esset ingres. Hic describ
bit facti diuulgatio. cū dicit: n Arripuit gladiū. ⁊c. Erāt
em̄ duodecim trib⁹ ꝓter tribū leui. Trib⁹ aūt manasse erat di
uisa in duas partes: quarū vna erat vltra iordanē: alia citra:
⁊ sic ꝓ illa tribu fecit duas partes: aliter nō fuisset notificatuz
factū sufficiēter: ꝓ tribu vero beniamin nō fecit aliquā partē:
quia nuncios q̄ quos misisset occidissent: neq; ꝓ tribu leui: q̄
erat dispsa ꝓ omnes trib⁹: ⁊ ideo denūciato facto aliis tribu
bus sufficienter erat denūciatū tribui leui. o Misit in om
nes terminos israel: sez ꝓ nūcios qui factū et modū faciēdi po
pulo explicabant. Cetera patent. La. XIX

b Moraliter. † Fuit quidam vir leuites ⁊c. Per
hunc leuitā qui dicit vir a virtute po
test allegorice deus significari. ō quo dicit Exo. xv. Dominus
quasi vir pugnator. i Qui accepit vxorē. i. synagogā in da
tione legis in monte sinai sibi cōiūgēs eam. k† Que reliqt
eum: ꝓ idolatriā multipliciter fornicādo. Unde in hebreo ha
bet hic: Que fornicata ē sup eum: et hec fornicatio per idola
triā patet ex decursu veteris testamenti. l Secutusq; est eā
vir suus volens ei recōciliari. Per quod significat q̄ deus vo
luit sibi recōciliare synagogam: et ad hoc misit ꝓphetas ꝓ ip
sos eam reuocans ab idolatria. Hiere. iij. Tu aūt fornicata es
cū amatoribus multis: tamē reuertere et ego suscipiam te dicit
domin⁹. Tandē post ꝓphetas ipe venit in ꝓpria persona ad re
cōciliandū ipsam sibi ꝓ fidē et dilectionē. Unde dicit Matth.
xv. Non sum missus nisi ad oues que perierūt domus israel.
Et qñ aliq̄ de synagoga receperūt eū ꝓ fidē et dilectionem sez
apli ⁊ alij credētes de iudea. ideo subdit: q Que suscepit eū.
in paucis tñ ꝑsonis respective. Moraliter aūt ꝓ virū intelli
git rō fm Aug⁹. ⁊ ꝓ vxorez sensualitas cui rō debet dominari
sicut vir mulieri. ipa tñ sensualitas recedit ab obedientia rōnis
illicite delectabilib⁹ sensuū inherēdo: sed tūc rō debet esse dili
gens vt ad ei⁹ obedientiā reducat. Et q̄ ꝑsonis ad deū reuer
tentib⁹ fide ⁊ feruenti dilectiōe diabolus ꝓcurat tribulationes
multas ⁊ magnas: ꝓpter q̄ aplis ⁊ alijs credētib⁹ ꝓcurauit tri
bulationes. Primo ꝓ sacerdotes ⁊ scribas in deoz̄: vt ptz Act.
viij. et. ix. ⁊ plurib⁹ alijs locis: ⁊ postea ꝓ imperatores romanoz̄
in q̄b⁹ tribulationib⁹ apli ⁊ plures alij cū illusionib⁹ magnis
fuerūt mortui: ⁊ hoc fuit figuratū ī interfectione ꝑdicte mulie

b ij ris cū magna

La. XX

A a Consulue/runtq. Greg. Qui semetip/sius nō iudicat quid in alio recte iudicet ignorat: ⁊ si nouit forasse per auditū q recte iudicare debeat: recte tū iudicare aliena merita nō valet cui ꝓsciētia ꝓprie innocentie nullam iudicij regulam ꝓbet. Hinc est q cum tribus beniamī i carnis scelere fuisset obruta: colleꝯ omnis israel iniq̄tatem vlcisci voluit: sed tū semel et itex ī bello ꝓstrat⁹ ē. Cōsulto āt: si ad vlciscēdū ire debuissent iussuꝫ ē. Qui inꝫ ipe riū diuine vocē prexit semel ⁊ secōo ꝓdidit: ⁊ tandē pecca tricē tribū pene fūdit⁹ extirpit. Quid est ḡ q vltiōe scelˢ ris inflāmāt ⁊ pn⁹ ꝓsternūt nisi q pn⁹ ipsi purgādi sūt: ꝓ quos alios culpe feriunt: vt ipi iā mundi p vltionē veniāt ꝙ aliorū vicia corrigere festināt. Sīc ꝙ sine pctō ē vīm: pn⁹ in illam lamit. Ad aliena em̄ pctā puniē da ībāt: sua relīq̄bāt. Reuocāt ḡ ad ꝓsciētiā vt pn⁹ ꝓpa pctā corrigāt: ⁊ tūc aliena rephendāt. Sīc necesse ē: vt dū cōtra nos vltio diuina cessat ipsa cōsciētia se reprehendat: ⁊ ad lamēta penitētie cōtra semetipam erigat se: ne cōtra bonos elata: ⁊ sibi humilis: sed ꝓtra se rigida: bonis vero omnibus sit submissa.

B

Gressi itaq̄ sunt omnes filij israel: et pariter congregati quasi vir vnus de dan vsq̄ bersabee: ⁊ terra galaad ad dīm in maspha: oēs quoq̄ anguli populorum ⁊ cuncte tribus israel in ecclesiā populi dei conuenerunt qua draginta miliū peditum pugnatorum. Nec latuit filios beniamin q̄ ascēdissent filij isrl̄ in maspha. Interrogatusq̄ leuita maritus mulieris interfectę quomodo tātum scelus perpetratum esset. respondit: Veni in gabaa beniamin cum vxore mea: illucq̄ diuerti. Et ecce homines ciuitatis illius circūdederūt nocte domum in qua manebam volentes me occidere: et vxorem meaz incredibili furore libidinis vexātes: deniq̄ mortua est. Quā arreptam in frusta concidi: misiq̄ partes in omnes terminos possessionis vestrę: quia nunq̄ tantū nefas et tam grande piaculum factum est in israel. Adestis omnes filij israel: decernite quid facere debeatis. Stās q̄ omnis populus et quasi vnius hominis sermone respondit: Nō recedemus in tabernacula nostra: nec suā quisq̄ intrabit domū: sed hoc cōtra gabaa in commune faciemus. Decem viri eligantur e cētum ex omnibus tribubus israel: et cētum de mille et mille de decem milibus vt comportent exercitui cibaria: et possimus pugnare contra gabaa beniamin: ⁊ reddere ei ꝓ scelere q̄ meruit. Conueniteq̄ vniuersus israel ad ciuitatē quasi homo vnus eadem mente vnoq̄ consilio: et miserunt nuncios ad omnem tribum beniamin qui dicerent: Cur tantum nefas in vobis repertum est? Tradite homines de gabaa qui hoc flagitium ꝓpetrarūt vt moriantur: et auferatur malus de israel. Qui noluerūt fratrum suorum filiorū israel audire mādatus: sed ex cunctis vrbibus quę sortis suę erant conuenerunt in gabaa vt illis ferrent auxilium ⁊ contra vniuersum populum israel dimicarent. Inuentiq̄ sunt viginti quinq̄ milia de beniamin educentium gladium pręter habitatores gabaa: qui septingenti erant viri fortissimi ita sinistra vt dextra pręliantes: et sic fundis lapides ad certum iacientes: vt capillum quoq̄ possent percutere: et nequaq̄ in alteram partem ictus lapidis deferretur. Virorum quoq̄ israel absq̄ filijs beniamin inuenta sunt quadraginta milia educentium gladios et paratorum ad pugnam: qui surgentes venerūt in domum dei a hoc est in sylo: consulueruntq̄ dominum atq̄ dixerūt: Quis erit in exercitu nostro ꝓncipes certaminis cōtra filios beniamī? Qui ris cū magna illusione. Q̄ aūt eius interfectio fuit ꝙ terrā isrl̄ nunciata: ꝙ p̄ significatū fuit q̄ apl̄oꝝ aliorūq̄ sanctorū martyria debēt denunciari ꝙ totā ecclesiā: vt fideles eoꝝ cōstātiā imitent ⁊ deuotione debita venerent. La. XX

Gressi itaq̄. Hic ꝓfr describit peccātiū vastatio: vbi ꝓmo facti veritas discrīt. secōo iusticie cāsas reqrīt. ibi: Et miserūt. tertio iniq̄tas defendit. ibi: Qui noluerūt. q̄rto iuste inuadit. ibi: Virorū q̄q̄ isrl̄. Circa ꝓmū ōr: Egressi itaq̄ sunt oēs. sequit: b De dan vsq̄ bersabee. Hic exprimit lōgitudo terre isrl̄: q̄ ciuitas dan est in termino ei⁹ aq̄lonari: ⁊ bersabee in termino australi. c Et terra galaad. in hoc exprimit latitudo q̄ incipit a terra galaad q̄ ē vltra iordanē ⁊ prēdit vsq̄ ad mare mediterraneū. d Oēs q̄q̄ anguli ꝓpl̄oꝝ. Hebrei dicūt: dūi ꝓpl̄oꝝ. i. capitanei ī tribub⁹ ⁊ in familijs. e Et cūcte trib⁹ isrl̄. excepta tū tribu beniamin. f In ecclesiā. i. in cōgregationē: tunc em̄ nō fuerūt cōgregati ī sylo vbi erat dom⁹ dei sed in maspha. g Interrogatusq̄ leuita: q̄ nō debet ꝓcedi ad punitionē tāti facti absq̄ diquisitione diligenti. h Respōdit veni in gabaa: mō exp̄sso ca. p̄cedēti. i Volētes me occidere: nisi eis traderē vxorē meā: sm dictū Josephi. Vel: Volētes me occidere. affligēdo me carnali cōcubitu: ⁊ nefario: sm dictū aliorū. k Nunq̄ tm̄ nefas ⁊ tā ⁊c. Piaculū ōr a propias: q̄ significat purgare: Ām ōr piaculū quasi factū nullo modo absq̄ purgatione pene trāseundū. Sciēdū tm̄ q̄ leuita nō solū factū retulit sed etiā testib⁹ ꝓbauit. s. p seruū quē habebat in comitiua: ⁊ p senē q̄ recepit eos hospitio et familiā ei⁹: aliter nō esset ꝓcedendū ꝓ filios beniamin ad bellū ad dictū vnius bois. l Stansq̄ ois ꝓplus: ex admiratione facti. m Quasi vn⁹ bois sermone rīdit. i. cōcorditer et sine retractatione ⁊ dilatione iō subdit. n Nō recedem⁹ in tabernacula ⁊c. Cetera patēt in lra. o Et miserūt. Hic ꝓfr insticie equitas reqrit videlicet vt actores sceleris tradant. cū ōr: p Cur tm̄ nefas ī vobis repertū ē? q̄si diceret: nullo mō debetis sustinere actores tāti mali. iō subdit: q Tradite bores ⁊c. Et auferat malū ō isrl: q̄ experimēto didicerāt q̄ p flagitio vn⁹ vel paucoꝝ infortuniū veniebat suptotū ꝓpl̄m: sicut dictū fuit Josue. vij. de peccato achan. r Qui noluerūt. Hic ꝓfr iniq̄tas ꝓteruę defendit: q̄ notat cū subdit: s Cōenerūt in gabaa vt illis ferrēt auxiliū ⁊c. Inuentiq̄ sunt ⁊c. In hebreo habet: Viginti sex milia et videt hic lra nra corrupta p aliq̄s correctores q̄ ex ō q. ī. co. ca. cōnumerāt viri de beniamin qui ceciderūt ī ꝓlio: inueniūt tm̄ viginti q̄q̄ milia atq̄ sexcēti viri q̄ fugerūt: ꝓpter q̄ ab isto nūero subtrahert mille ex ignorātia hebraice veritatis. t Et sic fundis lapides ⁊c. locutio est hyperbolica ad exprimēdā excellentiā artis fundibularie in ipsis. Sicut aliq̄n ōr. Tota ciuitas currit ad tale spectaculū: cū tm̄ aliquando maior ps remaneat. v Virorū quoq̄ isrl̄. Hic ꝓfr cōtumacia iuste inuadit p bellū apud vbi primo reprimit supbia. et sc̄do cōfundit cōtumacia. ibi: Q̄obrē. Circa primū sciendū q̄ ⁊ filij isrl̄ habebāt iustū bellū: tm̄ nimis cōfidebāt in sua multitudine ⁊ fortitudine. iō dūs ꝓmisit eos bis in principio debellari: vt humiliarent et ad deū recurrent magis cōfitētes de virtute diuina q̄ ō sua. Hebrei āt dicūt q̄ istud cōtigit eis eo q̄ negligentes erāt de punitiōe idolatrie in domo miche et in tribu filiorū dan: q̄ ꝏdem factū cōtigerat īmediate ante istud: vt dicūt hebrei: et fuerat notoriū: ꝓpter q̄ filij isrl̄ tenebāntur illud corrigere: quia fuit ita graue ⁊ grauⁱ isto. Sicut ⁊ cōmunitas populi israel voluit ire ad pręliū cōtra ruben et gad et dimidiā tribum manasse: eo q̄ credebāt eos edificasse altare sacrilegū: vt habet Josue. xxij. Satis cōuenienter pōt dici q̄ vtrūq̄ dictoꝝ fuit in causa debellationis ꝓpli isrl̄ p filios beniamin in ꝓncipio: vt sic peccatum ꝓmū ꝓmus puniret q̄s secundū. Hīs dictis veniamus ad litteraz que patet vsq̄ ibi: a Judas sit dux vester. i. tribus iuda sit ꝓncipalis ⁊ ꝓma: et ille qui est capitaneus in illa tribu sit dux exercitus.

b Rursum filij israel: ⁊ fortitudine et numero ⁊c. Ex quo patet quod. s. dictum est q̄ nimis ꝓsumebant de seipsis ratione multitudinis ⁊ fortitudinis. Cetera patēt in littera.

c Q̄obrem. Hic cōsequēter cōfunditur contumacia: vbi primo describitur filiorū israel humiliatio. ⁊ secūdo filiorū beniamin cōfutatio. ibi: Posuerūtq̄. Circa primū dicit: Q̄ obrem. i., ꝓter casum suorū p̄cedentem. d Omnes filij israel venerunt ⁊c. Utrum aūt venerūt in sylo: vel vtrū domus dei hic vocetur arca testamenti ⁊ tabernaculū que aliquādo portabant ad exercitū: vt habet. j. Regū. iiij. ca. ſ habet exp̄esse: veruntamen satis videtur q̄ conuenerunt in sylo: quia ciuitas gabaa quā oppugnabāt nō est longe a sylo sed satis ꝓpe: ita q̄ poterant illuc satis cōueniēter accedere absq̄ arce ⁊ tabernaculi translatione.

e Eo tpe ibi erat arca domini. q̄ autē subdit: in sylo. nō est in hebreo sed subintelligit: quia arca non fuit transportata ad exercitum. verūtamē vbicūq̄ erat arca cum qua trāsferebatur tabernaculum et altare holocaustoꝝ poterat ibi sacrificiū fieri.

f Et phinees filius eleaçari filij aaron erat ꝓpositus domus. i. summ⁹ sacerdos. g Cōsuluerūt igit̄ dominum. p ipsum phinees. Cetera patent. h Posuerūntq̄ filij israel insidias ⁊c. Hic cōsequenter describitur filiorum beniamin confutatio. instum enim erat q̄ eorum contumacia puniretur: et quia littera videtur intricata: eo q̄ ꝑm modū loquendi hebraicum idem pluries aliquibus interpositis replicatur. Ad intellectum ipsius sciendum q̄ exercitus filiorū israel fuit ī tres partes diuisus ineq̄les tamē. Una pars fuit posita retro ciuitatē in insidijs: vt cum filij beniamin ciuitatē exirent: ipsi intrarent et comburerent ciuitatem atq̄ occurrent filijs beniamin si de bello vellēt refugere ad ciuitatem. Alia pars in qua erant decem milia bellatorum: ante ciuitatem ꝓuocabant filios beniamin ad bellum: et cum filij beniamin exissent contra eos inceperunt fugere versus duas semitas: vt sic filij beniamin eos insequentes a ciuitate se aliquantulum elongarent: et sic daretur in insidijs latentibus spacium intrandi ciuitatem et comburēdi: et cum hoc filij beniamin inciderent in tertiam partem filiorum israel in qua erat multitudo exercitus que erat iuxta duas semitas ꝓdictas: et sic factum est: ⁊ per talem modum fuerunt debellati filij beniamin et fere omnes trucidati: quia erant inter aduersarios inclusi. Hīs dictis patet littera satis longa vsq̄ ibi:

bus rndit dns: Judas sit dux vester. Statimq̄ filij isrl̄ surgētes mane castrametati sunt iuxta gabaa: ⁊ inde ꝓcedētes ad pugnā cōtra beniamin: vrbem oppugnare ceperunt. Egressiq̄ filij beniamin de gabaa occiderunt de filijs israel die illo viginti duo milia virorum. Rursum filij israel: ⁊ fortitudine ⁊ numero cōfidētes in eodem loco in quo pri⁹ certauerūt: aciem direxerunt: ita tū vt prius ascēderent ⁊ flerēt cōtra dominum vsq̄ ad noctē: cōsulerētq̄ eum et dicerēt: Debemus vltra ꝓcedere ad dimicandū cōtra filios beniamin fratres nostros: an nō? Quib⁹ ille rndit: Ascēdite ad eos: ⁊ inite certamen Lunq̄ filij israel altera die cōtra filios beniamin ad ꝓlium ꝓcessissent: eruperunt filij beniamin de portis gabaa: ⁊ occurrentes eis tāta in illos cede bachati sunt vt decem et octo milia virorum edu/ c centium gladium ꝓsternerent. Q̄obrem omnes filij israel venerūt d in domū dei: ⁊ sedentes flebant cōtra dominum. Jeiunauerūtq̄ die illo vsq̄ ad vesperam: ⁊ obtulerūt ei holocausta atq̄ pacificas victimas: ⁊ super statu suo interrogauerūt. Eo tpe ibi erat arca fęderis e domini: ꝓphinees filius eleaçari filij aaron prępositus domus. Cō f sulucrunt igitur dominum atq̄ dixerunt: Exire vltra debemus ad pugnam cōtra filios beniamin fratres nostros: an quiescere? Quibus ait dominus: Ascendite. Cras enim tradam eos in manus vestras. Posuerūntq̄ filij israel insidias per circūitum vrbis gabaa: ⁊ tertia vice sicut semel et bis contra beniamin exercitum produxerunt. Sed et filij beniamin audacter eruperunt de ciuitate: et fugiētes aduersarios longius persecuti sunt ita vt vulnerarent ex eis sicut ꝓmo die et secundo: ⁊ cederent per duas semitas vertētes terga: quaruz vna ferebatur in bethel: et altera in gabaa: atq̄ ꝓsternerent triginta circiter viros. Putauerūt em̄ solito eos more cedere. Qui fugam arte simulantes inierunt consilium vt abstraherēt eos de ciuitate: ⁊ quasi fugientes ad supradictas semitas perducerent. Omnes itaq̄ filij israel surgentes de sedibus suis: tetenderūt aciem in loco qui vocatur baalthamar: insidię quoq̄ quę circa vrbem erant paulatim se aperire ceperunt: ⁊ ab occidentali vrbis parte ꝓcedere. Sed ⁊ alia decem milia virorum de vniuerso israel: habitatores vrbis ad certamina ꝓuocabant: ingrauatumq̄ est bellum contra filios beniamin: ⁊ non intellexerunt q̄ ex omni parte illis instaret interitus. Ꝑcussitq̄ eos dominus in conspectu filiorum israel: ⁊ interfecerūt ex eis in illo die viginti quinq̄ milia ⁊ centum viros omnes bellatores ⁊ educentes gladium. Filij aūt̄ beniamin cum se inferiores esse vidissent: ceperunt fugere. Quod cernentes filij israel dederunt eis ad fugiendum locum vt ad ꝓparatas insidias deuenirent quas iuxta vrbem posuerant. Qui cum repente de latibulis surrexissent: ⁊ beniamin terga cedētibus daret: ingressi sunt ciuitatem ⁊ percusserunt eam in ore gladij. Signū autem dederant filij israel his quos in insidijs collocauerant vt postq̄ vrbem cepissent: ignem accēderent: vt ascendente in altuz fumo captam vrbem demonstrarent. Quod cū cernerent filij israel in ipso certamine positi: putauerunt em̄ filij beniamin eos fugere ⁊ instantius persequebant: cęsis de exercitu eoruz triginta viris: vt viderūt quasi columnam fumi de ciuitate cōscendere: beniamin quoq̄ respiciens retro cum captam cernerent ciuitatem ⁊ flammas in sublime ferri: qui ꝓius simulauerant fugam: versa facie fortius resistebant. Quod cū vidissent filij beniamin: in fugam versi sunt: et ad viam deserti ire ceperunt: illuc quoq̄ eos aduersarijs persequētibus. Sed et hi qui vrbem succenderant occurrerūt eis: atq̄ ita factum est vt ex vtraq̄ parte ab hostib⁹ cederent: nec erat vlla requies morientium. Ceciderunt atq̄ ꝓstrati sunt ad orientalem pla/

1. q. 7. c. qui sine

gam vrbis gabaa. Fuerunt autē qui in eodem loco interfecti sūt decē ⁊ octo milia virorū: omnes robustissimi pugnatores. Q̄ cū vidissent qui remanserant de beniamin fugerunt in solitudinem: et pergebāt ad petram cuius vocabulum est remmon. Jn illa quoq; fuga palantes et in diuersa tendentes: occiderunt quinq; milia viros. Et cum vltra tenderēt persecuti sunt eos: et interfecerunt etiaz alia duo milia. Et sic factum est vt omnes qui ceciderant de beniamin in diuersis locis essent viginti quinq; milia pugnatores ad bella promptissimi. Remanserunt itaq; de omni numero beniamin q̄ euadere potuerant ⁊ fugere in solitudinē sexcēti viri: sederuntq; in petra remmon mensibus quatuor. Regressi autē filij isr̄l omnes reliquias ciuitatl a viris vsq; ad iumēta gladio p̄cusserūt: cunctasq; vrbes ⁊ viculos beniamin vorax flāma consumpsit. La. XXI

A Jurauerāt quoq; filij israel in maspha et dixerunt: Nullus nostrum dabit filijs beniamin ō filiabus suis vxorem. Venerūtq; omnes ad domū dei in sylo: ⁊ in cōspectu eius sedentes vsq; ad vesperam leuauerunt vocē: et magno vlulatu ceperunt flere dicentes: Quare domine deus israel factum est hoc malū in populo tuo: vt hodie vna trib⁹ auferet ex nobis? Altera autem die diluculo consurgentes extruxerunt altare: obtuleruntq; ibi holocausta et pacificas victimas: et dixerunt: Quis nō ascendit in exercitum domini: de vniuersis tribubus israel? Grādi eñ iuramento se cōstrinxerant cū essent in maspha interfici eos qui defuissent: ductiq; penitentia filij israel super fratre suo beniamin: ceperunt dicere: Ablata ē B tribus vna de israel. Vnde vxores accipient? Omnes eñ in commune iurauimus nō daturos nos his filias nostras. Jdcirco dixerunt: Quis est de vniuersis tribubus israel qui non ascendit ad dominum in maspha? Et ecce inuētī sunt habitatores iabis galaad in illo exercitu non fuisse. Eo quoq; tempore cum essent in sylo nullus ex eis ibi repertus est. Miserūt itaq; decem milia viros robustissimos: ⁊ precepe-
runt eis: Jte ⁊ percutite habitatores iabis galaad in ore gladij: tam vxores q̄ paruulos eorum: ⁊ hoc erit quod obseruare debebitis. Omne generis masculini ⁊ mulieres que cognoue-
Nu. 31. c. rite viros interficite: virgines autem reseruate. Jnuentaq; sunt de iabis galaad quadringētę virgines que nescierūt viri thorū et: adduxerūt eas ad castra in sylo in terrā chanaan. Misē-
runtq; nuncios ad filios beniamin qui erant i petra remmon: et pceperūt eis vt eas suscipe-
ret in pace. Venerunt filij beniamin in illo tē-
pore: et datę sunt eis vxores de filiabus iabis

a Et sic factū est ⁊ē. et sequit: b Remāserūt itaq; de octo nūero ⁊ē. Scōm aūt hebraicā veritatē de filijs beniamin erāt xxvj. milia: ⁊ cū hoc sexcenti viri ō ciuitate gabaa. vt. s. dictū est: ⁊ sic deficiūt mille ⁊ sexcēti viri: ⁊ de istis dicūt hebrei q̄ refugerūt ad ciuitates alias de sorte beniamin: vnde venerant in gabaa: vt. s. habitū est. Homies eñ fugientes de plio fugiunt ad diuersa loca: fm q̄ melius possunt: ⁊ in illis ciuitatib⁹ fuerunt interfecti cū mulieribus et aīalibus: ⁊ hoc videt per hoc q̄ subdit: c Regressi aūt filij israel: post victoriā i cāpo habitam. Cetera patent. La. XX

Mozaliter. † Egressi sunt itaq; filij israel: scz ad puniendū tā nepharium pctm in morte vxor⁹ leuite nequiter ppetratū. Ad ducendū tñ q̄ licet haberēt bellū iustū cōtra filios beniamin: tñ anteq̄ haberēt victoriā bis fugerunt ab eis debellati: q̄ fm hebreos cōtigit ꝓpter idolū michee q̄ in tribu dan colebaī publice: et hoc erat populo israel notoriū: ⁊ sic tenebaī punire sicut p̄cipit Deut. xiij. ꝓpter q̄ dñs istud pctm q̄ erat primū ⁊ cōmun⁹ voluit primo punire p gladios filiorū beniamin: et in hoc documentū habent ꝓcedentes ad bellū iustū vt diligenter cōsiderent ne habeant in se notabile peccatū p aduersariorū gladios puniendū. † Ire vltra debemus ad pugnā ꝓtra filios beniamin fratres nostros. Per hoc aūt q̄ fratres vocāt illos q̄s impugnāt ostēdit
tur q̄ licet vicia sint punienda. natura tñ est diligēda. Moraliter p hoc bellū filiorū israel cōtra beniamin bellū cōtra vicia designat: in quo bello tria requirunt: scz cōtritio vera: confessio integra: et satisfactio pfecta. Cōfessio designat p hoc q̄ dicit: † Judas sit dux vester: Judas eñ cōfessio vel cōfitēs interptaī. Cōtritio ⁊o p hoc q̄ ante cōgressū venerūt coram dño ⁊ fleuerūt. satisfactio vero p hoc q̄ dr: † Jeiunauerunt q̄s de illo et obtulerūt holocausta: et sic habuerūt plenā victoriā: p quā designat plena victoria de pctis. La. XXI

D Jurauerāt q̄s. Hic ꝓr describit trib⁹ beniamin dissipate reparatio. Circa quā ꝓmo describit effect⁹ cōpassionis. secdo effect⁹ reparatiōis. ibi: Jdcirco dixerūt. Circa ꝓmū ꝓponit motiuū cōpassiōis. cū dr: Jurauerant q̄s filij isr̄l ⁊ē. ℔ iurauerant ante bellū: ⁊ q̄ illi qui euaserāt nō poterant accipere vxores alienigenas: cū esset lege diuina. ꝓhibitū. ideo nō videbaī via qualiter trib⁹ beniamin repari posset p generationē: quia omnes mulieres trib⁹ beniamin fuerāt interfecte. q̄ satis miserabile videbaī q̄ vna trib⁹ tota de populo israel deleret maxime cū hoc dñs nō ꝓcepisset: sed tñ dixisset: Crescite et tradam eos in manus vestras: vt habet. ca. p̄cedēti. ideo subditur: e Venauerūt vocē suā ⁊ē. Altera autē die ⁊ē. quia forte illud quod erat ibi primus erat dissipatū: vel forte quia arcam trāsportauerāt ad exercitū: ⁊ reportatio ad locū suū et situatio vocaī hic extructio. f Obtuleruntq; ibi holocausta ꝓ gratiarūactione de victoria habita licet cōpateretur ruinę beniamin sic dissipate. g Et dixerunt: quis nō ascēdit ⁊ē. cuius causa subdit. cum dicit: h Grāndi eñ iuramento se ⁊ē. eo q̄ bellum contra filios beniamin pertinebat ad totam communitatē populi cui sufficienter fuerat nunciatū scelus eorum. vt patet per ꝓdicta. i Jdcirco dixerunt. Hic cōsequenter describit tribus beniamin reparatio studiosa. et primo p mulieres eis datas. secūdo per mulieres ab eis acceptas. ibi: Dixeruntq; maiores natu. Circa primū dicitur.
k Quis est ō vniuersis tribubus isr̄l ⁊ē. hoc autē quesierūt duplici de causa: vna vt occiderentur ratione iam dicta. secūda vt virgines ibi reperte filijs beniamin qui de bello euaserant darent. l Et ecce inuenti sunt habitatores iabis ⁊ē. et modus hui⁹ inuentionis subdit. cū dicit. m Eo quoq; tēpore cū essent in sylo. s. filij israel redeuntes de plio: vt grās agerēt domino. vt ꝓdictum est. n Nullus ex eis. s. de habitatoribus galaad. o Jbi repertus est. ⁊ p hoc scitū fuit q̄ non fuerant in prelio. quia redijssent in sylo ad reddendas gratias cum alijs: ideo sequit punitio eorū cum dicit:
p Jte et percutite habitatores iabis ⁊ē. in detestatione eius sui crimis quia subtraxerant se a negocio totius cōmunitatis facta est tanta punitio. q Jnuenteq; sunt de iabis ⁊ē. Si autē querat qualiter cognoscebant eas ab alijs: potest dici sicut dictum fuit Nume. xxxj. de virginibus madianitarū scz q̄ faciebant mulieres trāsire ante arcam dñi: et ex signo ibidē posito cognoscebant que essent virgines et que non. r Dixeruntq; nuncios ad filios beniamin ⁊ē. qui ducerent illas virgines. s Et ꝓceperunt eis vt eas susciperent in pace. Jn hebreo habeī: Pceceperunt eis vt eos susciperent in pace. Et vtrūq; fuit verum: quia ꝓceptū fuit filijs beniamin q̄ reciperēt illas virgines in vxores: ⁊ virginib⁹ q̄ in ℔ continentur.

Dixeruntq;

galaad: alias autem nō reppererunt quas simili modo traderēt. Vniuersus israel valde doluit et egit penitentiam super interfectione vnius tribus ex israel: dixeruntq; maiores natu: Quid faciemus reliquis qui non acceperunt vxores? Omnes in beniamin fęmine conciderūt: ⁊ magna nobis cura ingentiq; studio prouidendum est ne vna tribus deleatur ex israel. Filias ei nostras eis dare non possumus constricti iuramento ⁊ maledictiōe qua diximus: maledict⁹ qui dederit de filiabus suis vxorē beniamin. Ceperuntq; consilium atq; dixerunt. Ecce solennitas domini est in sylo annuersaria: que sita ē ad septentrionē vbis bethel ad orientalem plagam vię que de bethel tendit ad sichimam: ⁊ ad meridiem oppidi lebona. Pcecepe-
runtq; filijs beniamin: atq; dixerunt: Jte ⁊ latitate in vineis. Cū q̄ videritis filias silo ad ducendos chozos ex more procedere: exite repente de vineis: et rapite ex eis singuli vxores singulas: et D pergite in terram beniamin. Cumq; venerint patres earum ac fratres et aduersum vos queri cepe-
rint atq; iurgari: dicem⁹ eis: Miseremini eorum. Non eñ rapuerunt eas iure bellantium atq; victorum: sed rogantibus vt acciperent nō dedistis: ⁊ a vestra parte peccatum est. Feceruntq; filij beniamin vt sibi fuerat imperatum: et iuxta numerum suum rapuerunt sibi de his que ducebāt chozos vxores singulas: abierūt q̄ in possessionem suam ędificantes vrbes: et habitantes in eis. Filij quoq; israel reuersi sunt per tribus et familias in tabernaculla sua. Jn diebus illis nō erat rex in israel: sed vnusquisq; quod sibi rectū videbatur hoc faciebat.

3. 17. c. 21. a.

Explicit liber Judicum.

Liber Ruth incipit.

Capitulū I

A M diebus vnius et iudicis qñ iudices

a Dixeruntq;. Hic cōsequēter describit reparatio dicte tribus p mulieres ab eis captas: de cōsilio tñ et voluntate maiorū de israel. Circa q̄ primo ponit dictorū maiorū cōsultatio. secūdo cōsultationis denūciatio. ibi: Pceceperuntq;. Circa primū dicit: Dixerūtq; maiores natu. ad quos spectabat cura totius populi. b Quid faciemus reliquis: q̄ adhuc remanebāt. cc. viri de beniamin absq; vxoribus. c Filias eñ ⁊ē. dicit cum iter q̄ poterant: q̄ filij beniamin nō poterant ducere alienigenas vxores: et sic iuramentū illud videbaī eē contra charitatē: quia erat cōtra reparationē vnius tribus: que reparatio cedebat in bonū cōmunitatis totius populi: ⁊ ideo nō erat seruandū: verūtamen q̄ tunc tēporis horridum erat frangere q̄cunq; iuramentū: ideo habuerūt aliud consilium: videlicet q̄ filij beniamin nō habentes vxores venirent latenter ꝓ locū sylo: ⁊ ibi de virginibus ducētib⁹ chozos acciperēt sibi fm numerum suum ⁊ fugerent in terram beniamin. Hec maiores natu hoc cōsulentes venerunt cōtra inramētum suū: quia nullus iurauerat nisi de ꝓpris filiabus. Similiter nec patres earū: q̄ nō fuerūt in hoc cōsilio nec dederunt eas. Similiter nec filij beniamin eas rapientes peccauerūt: quia hoc fecerunt de mandato illoruz ad quos spectabat cura totius populi: vt dictū est: ⁊ ꝓbabile est: q̄ ille virgines consenserunt in matrimoniū anteq̄ cognoscerēt ab eis: et ex dictis patet littera vsq; ibi:
b Miseremini eorū: nō eñ rapuerunt eas iure bellantiū ⁊ē. nō ꝓter negationem dationis: quia sic etiam maiores natu hoc allegantes essent in cōsimili culpa: eo q̄ suas filias illis nō dederant: ⁊ sic nō haberent frontem sic loquēdi: sed illud peccatū est intelligendum eo q̄ nō custodierant filias suas diligenter: sed ꝓmiserant eas ducere chozos p campos vbi poterant capi. eo eñ ipso q̄ iurauerant nō dare eas filijs beniamin: debebāt eas sic custodire q̄ illi nō haberent facultatem rapiēdi. Sic ergo exponit hic passus fm trāslationē nostrā. Jn hebreo aūt habet sic: Miseremini eorū. Nō eñ cepimus viro vxorem suā in bello: nec vos dedistis eis: quasi tempore culpemini: quod sic exponūt hebrei: Miseremini eorum vt possint repare tribū per generationez. Non eñ cepimus viro vxorem suam: id est cuilibet viro vxorē sibi copulandā. Jn bello contra viros iabes: sed deficiunt ducēti. Nec vos dedistis eis: quasi tempore culpemini: id est nō potest vobis imponi culpa trāsgressionis iuramenti ex tēpore quo acceperunt eas: scz post tempus iuramenti vestri: quia nō dedistis eis. nec plus iuraueratis. s. nisi q̄ nō daretis eis. ō q̄ nō fecistis: q̄ nō ceperunt eas de volūtate vra. La. XXI

Mozaliter. † Jurauerunt quoq; filij israel ⁊ē. Jn hoc capitulo cōsequenter describit cōpassio filiorū israel sup tribū beniamin quā destruxerant paucis exceptis: et eorū diligentia ad ipius reparationem. Jn hoc aūt documentum habent iudices tēporales et ecclesiastici seculares ⁊ religiosi cōpatiendi punitis per eos et reparandi defectus ꝓut potest fieri bono modo. Si tñ aliqua ꝑsona singularis sit morte punita: reparatio locum nō habet in ea: sed in illis qui peiorati sunt p eā. Mā eius morte territi retrahuntur ab actu peccandi. Si vero cōmunitas morte punita fuerit in aliqua sui parte: debent esse solliciti qualiter in remanentibus repareī ꝓut fm deum fieri poterit. Si aūt punitio nō sit fienda p morte: solliciti debent esse punientes: ne punitio p sui duriciam ad desperationē inducat: nec per sui lenitatē occasionē tribuat delinquendi. Greg. Jnesse bonis rectoribus debet iuste cōsulēs misericordia: ⁊ pie seuiens disciplina: ne iusticia nimis sit aspera et pietas sit remissa. Jper hoc aūt q̄ filijs beniamin remanētibus date fuerūt virgines ad sue tribus reparationē: significat q̄ peccatoribus sufficienter punitis debent dari exhortationes sancte ad bonorū omissorum: ꝓut fieri potest recuperationem.

Liber Judicū finit: Incipit postilla super libz̄ Ruth. La. I

I M diebus vnius iudicis. Hic ꝓsequenter ponit tertius casus: scz ipsius Ruth. Et diuidit in quattuor ptes. q̄ primo describit ip⁹ Ruth cōuersio gratiosa. secdo eius cōuersatio virtuosa. tertio conuentio legalis. quarto copulatio matrimonialis. Partes incipiunt in quattuor capitulis hui⁹ historie. Prima adhuc in duas: q̄ primo describit cōuersionis occasio. secūdo ipsa conuersio. ibi: Cui dixit noemi: Occasio aūt conuersionis Ruth ad iudaismū fuit: eo q̄ fuit desponsata filio elimelech iudeo peregrinanti in terra moab. Et ideo primo describit ipsius elimelech peregrinatio. secdo ipsius Ruth desponsatio. ibi: Qui acceperūt. Circa primū primo describit tēpus peregrinationis hui⁹. cū dicit: e In diebus vni⁹ iudicis. quis aūt hic fuerit: varie dicit. Dicit eñ magister in historijs et aliqui expositores alij: q̄ iste iudex fuit heli qui cuz hoc vsurpauit sibi sacerdotiū: quia nō fuit de eleaçar: ꝑ de ithamar. Licet autē istud scōm dictū sit verū quātū ad ꝑ q̄ heli nō fuit de eleaçar sed de ithamar: nō tamē videt verum q̄ sibi vsurpauerit sacerdotium. qz. j. Regū. ij. ca. dicit ipse heli in ꝑsona dñi: Loquens locutus sum: vt dom⁹ tua ⁊ dom⁹ patris tui ministraret in cōspectu meo vsq; in sempiternū ⁊ē. Ex quo videt q̄ illud sacerdotiū habuit ex ordinatione diuina: vt dicet ibidē plenius. Primū etiā dictū nō videt verū: videlicet q̄ peregrinatio elimelech q̄ hic describit cōtigerit tpe heli: qz a principio quo incepit iudicare isr̄l vsq; ad principiū regni dauid fluxerūt trā. lxxx. anni: ꝓut fuit declaratū. s. Judi. xj. ca. Jn isto igit tpe oportuit fm istud dictū q̄ peregrinatio elimelech fuerit: et q̄ booz ō ruth obeth genuerit: et obeth iesse: ⁊ iesse dauid: ⁊ vita ipius dauid vsq; ad principiū regni sui: quod nō videt verū. Primo qz de isto tpe fluxerūt vndecim anni ad minus ante natiuitatē obeth: videlicet decem anni quib⁹ noemi mānsit in regiōe moab: vt habet in hoc ca. ⁊ vnus annus ante natiuitatem obeth: qz dato q̄ booz statim acceperit ruth post aduentum eius in bethleem cū noemi: tñ anteq̄ natus fuisset de ea obeth trāsiuisset ann⁹ vndecim⁹ tor⁹: vl saltē fere. Jtē

a Facta ē fames. La. I Propter paucitatē spiritualiū doctorū q̄b⁹ iudicādi datur auctoritas: facta ē fames verbi dei q̄ lex etiā p̄ iudaicas traditiones corrupta ē.
b Abijt homo ⁊c. Ra. Christus. s. in bethleē iuda natus peregrinationem hui⁹ mūdi visitauit cū vroze sua. i. ecclesia: ⁊ cū duob⁹ liberis: duobus. s. ordinib⁹ ꝓhetarū et apostolorū q̄ sanguine xp̄i a peccati seruitute sunt liberati. Abijt hō. Baba. Que q̄ dā decalogi intelligūt vxorē eius synagogā ⁊ duos filios regalē honorē et sacerdotalē: q̄ nō solū in gente iudeozū: sed et ꝓselitozū copulā sibi acq̄rebant: sicut in tpe dō ⁊ salomōis ⁊ alioꝝ factū ē.
c Maalō. Qui de fenestra vl̄a p̄cipio. b ē chorus ꝓhetarū p q̄s de fenestra p̄mū fidei lumē i ozbē ꝓcessit: q̄ etiā veri lumis. i. xp̄i p̄mi p̄dicatores fuerūt. d Chelion. Cōsūmatio. hi sunt apli q̄ enigmata ꝓbarū ad cōsūmationē pleni itellect⁹ pduxerūt. hi merito eufratei: ⁊ de bethleē iuda orti sunt q̄ celesti pane satiati p̄ dicationē euāgelij fructū p̄dicationis collegerunt: eufrateus enim frugifer: bethleē domus panis: iudas cōfessio interp̄tatur. Unde vos date illis mā ducare. Itē. Euntes p̄dicate euangeliū regni dei. ⁊ alibi: Elegi vos ō mūdo vt eat⁹ ⁊ fruct⁹ afferatis. e Ruth. Uidēs vel festinās vel deficiēs in qua obedientia ⁊ credulitas gētiū designat. de q̄ b⁹ ō: Ꝑpl̄us que ñ cognoui seruit mihi ⁊c. ⁊ alibi: Ethiopia p̄ueniet manus ei⁹ deo. Uocabant ꝑ duo xp̄li p sanctos p̄dicatores ad cōsortiū fidei ⁊ electoꝝ deivt ex diuersis gregib⁹ fieret vnū ouile.
f Moztui sūt ⁊c. Post p̄fectionē pij laboris. i. de exilio hui⁹ mūdi ad celestia regna migrauerāt: vt exp̄lto mandato decalogi acciperēt denariū btitudinis.
g Egressa ē cū vtraq̄ nuru. Studiose satagit ecclia vt plebes q̄s apli et ꝓphete tpe suo ištruxerūt p̄ducat ad vnitatē fidei ⁊ societatē xp̄iane religionis q̄ scriptura referente didicit: qz iust⁹ ñ derelinq̄t nec semē ei⁹ q̄rens panē q̄ ō celo descēdit.
h Ite ī domū. Ecclia nō i discrete agit nec indiscrete quēq̄ recipit. Ait: Molite oi spiritui credere: sed ꝓbate spūs si ex deo sūt. Possūt ꝟ synagoge ꝓuenire q̄ retrahit ad fidē xp̄i venientes: ⁊ mariti me illud vt supra a Xp̄o ⁊ firmā se ꝓgnoscit ⁊ effetā dicēs: reuertimini filie mee.
i Nū vltra habebo fili. ⁊c.

a præerāt facta est fames in ter
ſ christus.
ra. Abijtq̄ homo de bethleez
a ſ regiōe. ſ. diaboli q̄ ē ꝓceps hui⁹ mūdi.
iuda vt pegrinaret in regione
moabitide cū vroze sua: ac du
a ſ de⁹ me⁹ rex. b est xp̄s cui ō: Intrēde voci ora. m. rex me⁹ et deus meus.
obus liberis: ipe vocabat ēli/
a ſ i. pulchra ſ pulchra es amica mea ⁊c.
melech vxor ei⁹ noemi ⁊ duo
filij: alter maalō ⁊ alt chelion:
eufratei de bethleē iuda. In/
a ſ iudeam q̄ male vrebat lege.
gressiq̄ regionē moabitidem
morabāt ibi. Et moztu⁹ ē eli/
a ſ in exilio huius mundi.
melech marit⁹ noemi. rēman/
a ſ ecclia. b ſ cū doctoꝝib⁹. c ſ q̄ apli duaꝝ plebū sibi sociauere ꝓsortiū iudoꝝ. s. q̄rentū
sitq̄ ipsā cūm filijs. Qui acce/
perūt vxores moabitidas q̄ꝝ
a ſ ceruiz ei⁹. ſ hi sūt fideles de iudeis q̄ rob⁹ fidē ⁊ fortitudiez opatiōis ꝓmi ꝓceperūt
vna vocabat ozpha: alia ruth
a ſ apostoli et ꝓphete.
Mānserūtq̄ ibi decē ānis ⁊ ām/
bo moztui sūt maalō videlicet
a ſ i hac pegriatōe p⁹ascēsionē dñi. b ſ ecclia.
⁊ chelio: rēmānsitq̄ mlier ozba/
ſ ꝓphis ⁊ aplis q̄ꝝ caruit pñtia tpalit l' corpali
ta duob⁹ liberl ac marito. Et
surrexit vt in patriā pgeret: cū
vtraq̄ nuru sua de regiōe mo
abitide: audierat ei q̄ respexi
ſ vire. ſ mundo.
set dñs pplm suū ⁊ dedisset eis
escas. Egressa est itaq̄ de loco
a ſ plebe. b ſ xp̄o vl' mādat⁹ ei⁹ c ſ firmit
nūru sua: ⁊ iā in viā reuertēdi
posita ī trā iuda. dixit ad eas:
Ite in domū mris vr̄e. faciat
vobiscū dñs misericordiā sic fe/
cistis cū moztuis ⁊ mecū: det
vob iuēire requem i domib⁹ vi
roꝝ q̄l sortiture est: ⁊ osculata
ē eas. Que eleuata voce flere
cepēr ⁊ dicere: tecū pgem⁹ ad
pplum tuū. Quib⁹ illa rndit:
Reūtimi filie mee: cur vēitis
mecū. Nū vltra habebo filios
ī vtero meo: vt viros ex me spe
rare possitis? Reuertimi filie
ſ als. moabitide
mi ⁊ abite. Jam enī senectute
ꝓfecta sū: nec apta vinculo cōiugali. Etiā si possē hac nocte
ꝓcipere parere filios si eos expectare velit⁹ dōec crescāt ⁊ ānos
pubertat⁹ ipleāt: añ erit⁹ vetule q̄ nubatis. Molite queso filie mi facere hoc qz vestra an/

dauid vixit. xxx. annis antecꝫ cepit regnare. vt habet. ij. Reg. v. Itē iesse pater dauid iā erat senex qñ genuit dauid. vt videt: qz habuit sex filios ante eum vt habet. j. Regū. xvj. et. j. Paral. ij. ⁊ sic habuit tot gintanouē annos ad minus: vt videt quādo genuit dauid: hoc etiā patet ex hoc qd dicit. j. Reg. xvij. q̄ erat senex ⁊ grandeuus ⁊ iā emerite ⁊ militie quādo dauid adhuc adolescēs missus fuit ad ipsū ad vt sitandū fratres suos. Si aūt isti anni simul cōputā tur faciūt annos. lxxx. ⁊ sic nō remanet aliqd tpis vite ipius obeth quousq̄ posset generasse ipm iesse. Posito etiā cū hoc q̄ elimelech a primo āno beli cepisset peregrinari. ꝓpter qd nō videt verū q̄ historia ruth fuerit tpe beli: sed ante. Et ideo aliter dicūt de brei ⁊ melius. vt videt: q̄ iste iudex fuit abessan: de quo dictū fuit Judi. xij. q̄ fuit ante beli q̄dragintā septē annis: vt patuit ex dictis supra Judi. xj. Dicūt etiā hebrei q̄ iste abessan ⁊ booz est idē hō: binomis tñ. Oportet tñ dicere fm istā viā q̄ pegriatio elimelech icepat anteꝫ booz inciperet iudicare: qz iudicauit ꝓpm septē annis tñ: ⁊ noemi fuit ī regiōe moab decem annis: vt ōz infra eodē ca. ⁊ booz accepit ruth post. Uerūtū illa pegrinatio p reditum noemi finit termiata sub abessan q̄ ē idē qd booz fm hebreos. ló dicūt ꝟ fuisse tpe ei⁹: qz res a fine ꝺnoiaꝫ: ⁊ qz ista historia ꝟ ponit ad oñēdū quō dō rex descēdit de booz. vt ptz in fine.
a Facta ē fames ī trā ꝓ xp̄li pctā. b Abijtq̄ hō de bethleē iu. ⁊c. Ra hui⁹ pegrinatiōis varie assignat. Dicit ei Hiero. sup. iiij. ca. Paral. q̄ tūc tpis sol stetit p aliqd spaciū imobilis ad terrēdū hostes: vt sic retraherēt ab enormib⁹ pctis q̄b⁹ erāt inuoluti: qō nō fecerūt. ꝓpter qd tāta fames facta ē ī trā illa: q̄ elimelech q̄ erat ō nobilio rib⁹ ⁊ potētiozib⁹ ciuitat⁹ bethleē: fuit coact⁹ ire ad terrā extraneā ad querēdū victū suū. Hebrei aūt dicūt q̄ ꝓpter famē ī illa terra accidēte multi pauperes recurrerūt ad elimelech qz erat diues ⁊ potēs: ⁊ ꝓ auaricia sua durū erat ei dare: ꝓpter qd ad exitādū ipozunitates illoꝝ exiuit de terra isr̄l cū bonis mobilib⁹ q̄ habebat. ⁊ qz ex mala cā exiuit: ibidē mortu⁹ fuit cū filijs suis ⁊ depauperat⁹. Cetera patet in lr̄a.
c Qui acceperūt. Hic ꝓr describit ꝓph⁹ ruth desp̄satio: Dicūt aūt hebrei et etiā aliq̄ catholici q̄ ista ruth fuit filia eglon reg⁹ moab. ſ ꝟ videt falluꝫ: qz a tpe aioth q̄ iterfecit eglon. vt hr̄ Judi. iij. fuerūt āni ducēti. xxxij. vsq̄ ad abessan: vt declaratū fuit Judi. xj. Et multo plures āni fuerūt vsq̄ ad beli. ⁊ ló si abessan fuit idē qō booz: vt dicūt hebrei: ipossibile ē q̄ ruth fuerit filia eglon quē iterfecit aioth. qz adhuc erat sat⁹ iunenis et apta ad ꝓlē qñ fuit cōiucta ipi booz. Itē si booz fuit alē ab ipo abessā ita q̄ historia ruth accidit tpe beli: vt dicūt aliq̄: multo magis ꝓbile ē q̄ ipa ruth fuerit filia p̄dicti eglō: qz mlto plures āni fuerūt vsq̄ ad beli q̄ vsq̄ ad abessan: vt declaratū fuit Judi. xj. ⁊ ló si aliqs velit dicere q̄ ruth fuerit filia eglō reg⁹ moab: optet p̄ dicere q̄ iste eglō fuerit ali⁹ ab illo quē iterfecit aioth. ⁊ lōge posterior ipo: ⁊ tñ adhuc ꝟ nō videt cōuenire. ter dictū fm dicta hebreoꝝ ⁊ catholicoꝝ: qz fm Hieronimū elimelech iuit paup ad regionē moab: ⁊ fm hebreos: licet inerit diues: tñ fuit ibi depaupat⁹: vt dictū ē supra. Et ꝟ videt ex eo qō ōz infra eodē ca. q̄ noemi redijt de terra moab vacua. s. sine viro filijs ⁊ diuitijs. Nō ē aūt verisimile q̄ rex moab dedisset filiā suā vroze viro pauperi ⁊ extraneo: ⁊ si post datio nē depauperat⁹ fuisset vir ei⁹: nō ē verisimile q̄ ꝓmitteret eā recedere de terra sua ita paup eñ q̄ indigeret colligere spicas ī agro alieno: sicut ōz de ruth sequēti ca. ⁊ ideo magis videt q̄ ipa ruth fuerit ō humili ꝓgenie, sequit:
d Audierat ei q̄ respexisset dñs ⁊c. ⁊ ideo fame recedēte de terra sua meli⁹ potuerat ad eā redire.
e Ite in domū matris vr̄e: hoc dixerat: qz patres eaꝝ erāt mortui: vel qz mulieres sunt magis familiares matrib⁹ suis q̄ patribus.
f Que eleuata voce ⁊c. Ex quo ptz q̄ noemi valde bene se habuerat ad nurus suas.
g Nū vltra habebo ⁊c. Ꝑceptū em̄ erat ī lege Deut. xxv. q̄ si alt q̄s mozereť sine herede relicta vxor: frat⁹ ei⁹ acciperet eam ad

Synagoge veritatē confitentis ⁊ sugnuentiē culpā non tacentis q̄ a viro
a David relicta ⁊ a filijs
l. regib⁹ ⁊ ꝓncipib⁹ p̄uata sterilē se esse ⁊ infirmā
ad ꝓcipiendū filios deo confitetur post aduentū
christi.
a Eleuata igit voce ⁊c. Per has mulieres quarū vna dolens ⁊ lugēs a socru recedit: alteram obstinato animo adherentē credentes significant: quoruꝫ alij ꝓcepta
1. Re. 15. c. gratia baptismi ⁊ societate fidei ad errores ꝓphetinos relabunt: quos significat oꝛpha: q̄ ad deos suos reuersa est. alij vero definito consilio ꝓceptā gratiā cōsequunt quos significat ruth.
b Quocūq̄ ei ꝓrexer. Sic ecclia ō gētib⁹ vocata relicta patria. i. idolatria omissa carnali querēs
c satione ⁊ desideriꝭ: ꝓfitet deū suū esse in quem crediderūt sancti ⁊ iturā quo caro xp̄i ascēdit ⁊ ꝓ eius nomie in hoc seculo pati vsq̄ ad mortē: ⁊ cuz ꝓlo sctō ⁊ ꝓphaꝫ ⁊ patriarchaꝫ: vñ letami gētes cū plebe eius.
c Uidēs noemi. Sentilis ꝓphetinos obstinato animo p̄dicatores sequit in terrā sanctā: ⁊ in ciuitatem dei bethleem: vbi ꝓparatur ad suscipiendū sponsum ō stirpe abrae natū: in quo benedicentur omnes gētes vl' tribus terre.
d Ne vocetis me noe. Agnoscit synagoga calamitatē suam quā post aduentum christi meritopatitur ⁊ refugit pulchra vocari: qz tpa ꝓsperitatis sue finiri ꝓspicit.
e Quādo primū hoz. me. ⁊c. Id est quando incarnationis sue ordinez ad mysteriū passiōis xp̄i conuertit. Messis ei hordeacia tp̄s dūice passionis expaimit: q̄ mēse nouo: id ē p̄mo mense contigit. Bene ergo tēpore illo ad bethleem veniunt: quādo lex xp̄m quē docet in bethleem natuꝫ in pasca: id est in mense nouoꝝm predicat occisum. Sancta quoq̄ ecclesia toto nisu laborat: vt quos ad fidē conuocat incarnationis passionis: resurrectionis merito ꝺuat. Messis hordeacea iudeoꝝ ꝓmit credulitatē: q̄ pacto sacrāmento passiōis p̄dicātib⁹ aplis pmū ad fidē vēiūt q̄ alibi q̄nq̄ pāib⁹ hordeaceis pasti a dño legunt.

gustia magis p̄mit me: ⁊ egressa ē man⁹ dñi ꝓtra me.
a Eleuata igit voce flere rursū cepunt: oꝛpha osculata ē socrū ac reuersa ē. Ruth adhesit socrui sue. Cui dixit noemi: Ecce reuersa ē cognata tua ad pp̄lum suū: ⁊ ad deos suos: vade cum ea. q̄ rndit: Ne aduersaris mihi vt relinq̄m te ⁊ abeā.
b Quocūq̄ ei ꝓrexeris pgā ⁊c. vbi morata fuer⁹: ⁊ ego paria morabor: pp̄l's tu⁹ pp̄l's me⁹: ⁊ de⁹ tu⁹ deus meus.
c Que tra moriēte subscēperit i ea moriar: ibiq̄ loc cū accipiā sepulture: hec mihi faciat deus ⁊ hec addat si nō sola mors me ⁊ te separauerit. Uidens ergo noemi q̄ obstinato animo ruth decreuisset secū pgere aduersari noluit: nec vltra ad suos reditū psuadere. ꝓfectoq̄ sūt sic⁹ venert in bethleē. Quib⁹ vbi ingressis: velox apd cūctos fama pcrebruit. Dicebāt q̄ mulieres: ſ est illa noemi. Quib⁹ ait: Ne vocetis me noemi. i. pulchrā ſz vocate me mara. i. amaram: qz valde amaritudie repleuit me oipotēs. Egressa sū plēa: ⁊ vacuā me reduxit dñs: cur igit vocatis me noemi: quaz dñs hūiliauit ⁊ afflixit oipotēs: vēit q̄ noemi cum ruth moabitide nuru sua ō ꝺra pegrinationis sue: ac reuersa ē i bethleem qñ ꝓmū hordea metebantur.

La. II.

Erat aūt viro elimelech ꝓsāguineus hō potēs ⁊ ma
a ſ fortitudo dei. vñ et vocabit nomē ei⁹ āmirabile: ꝓsiliari⁹: d. fo. p. p. fu. sc.
gnaꝫ opū noie booz. Dixitq̄ ruth moabit ad socrā
a ſ ecclesiam.
suā: si iubes vadā i agrū ⁊
a ſ spice remanētes: fideles significat q̄ trāsiat ceteros ad celū nos relinquūt ad exemplum.
colligam spicas que fuge
a ſ messis sūt scrī qui colligūt reponēdi in horreo dei. messores sunt angeli.
rint manus mētentium:

eā ad suscitādū semē fratri suo defūcto. Cetera patēt ī lr̄a.
a Cui ꝓr noemi. Hic ꝓr describit ipsius ruth cōuersio: q̄ noluit reuerti sic altera: ſz ire ad terrā isr̄l cū socru sua ⁊ cōuerti ad cultū dei vn⁹: getilitate relicta. ꝓt qō dixit.
b Ne aduersetis mihi ⁊c. reuertēdo ad cultū idoloꝝ.
c Quocūq̄ enī preteris ⁊c. Hic dicūt hebrei q̄ volētib⁹ cōuerti ad iudaismū dicēda sūt grauia legis saltē fm ptē. sic volētib⁹ ingredi religionē explicāda sūt difficilia illi⁹ religiōis. Dicūt igit q̄ noemi vidēs ruth velle cōuerti ad iudaismū dixit sibi aliq̄ onera legis. Et ꝓmo dixit ei q̄ ñ erat licitū iudeis ire extra terrā isr̄l: nisi ex cā magne necessitat⁹.
d Et tūc ruth ei rndit: Quocūq̄ preteris pgā: ⁊ nō alibi. Itez dixit ei: Nō ē nobis licitū q̄ mulier sit sola cū viro nisi fuerit marit⁹ eius. ⁊ ruth rndit.
e Ubi morata fuer⁹ ⁊c. nolēs eē sine te cū alio viro. Itez dixit: pp̄l's hebreoꝝ ē subiect⁹ legis onerib⁹ in q̄ste exercēta ⁊ tredeci ꝓcepta. Tūc rndit:
f Ꝑopul⁹ tu⁹ ⁊c. q. d. volo subdi legi ipsi⁹. Itez dixit: ꝓhibitū est nobis colere deos alienos. ⁊ ipa rndit.
g De⁹ tu⁹ de⁹ me⁹. q. d. aliū nolo colere. Itez dixit ei: trāsgressoꝝib⁹ legis nre in diuersis casibus ꝓponit pena q̄druplicis mort⁹. s. lapidatōis: cōbustiōis: strāgulatiōis in suspēsiōe: ⁊ occisiōis gladio: vt ptz in Exo. ⁊ Deu. Et tūc ruth rndit:
g Que te terra suscepit mo. q. di. parata sū suscipe penā cuiuscūq̄ mort⁹ si meruero sicut ⁊ tu.
h Uidēs ergo noemi ⁊c. qz qñ aliqs hz firmā volūtatē trāseundi ad legē diuinā vl' religionē nō est ꝺpediēdus seu refutand⁹. Cetera patēt vsq̄ ibi:
i Dicebātq̄ mulieres. fm ex positores nr̄os legit dep̄sstue. ⁊ est verbū cōgaudēdi de redītu noemi. fm hebreos vero legit interrogatiue: ⁊ est verbuz admirādi. q̄si dicat: Hec est illa noemi q̄ recessit cū curru ⁊ equis ⁊ diuitijs: ⁊ mō reuertit⁹ pauꝑ ⁊ peditādo: qz exiuit terrā isr̄l ex mala cā: vt. s. dictū est fm opinionē hebreoꝝ. ⁊ hoc cōsonat qō sequit:
k Egressa sū plena: filijs ⁊ diuitijs: et vacuā me reduxit dñs: ⁊ in ꝺ ꝓfitet pena sibi inflictaz a dño ꝓpter sui exit⁹ de terra isr̄l ex mala cā: vt. s. dictū ē. s. ſz opi

Moraliter. Jn diebꝰ (nione hebreoꝝ. La. I vni⁹ iudicis ⁊c. Sequit:
† Abijt hō de bethleem. Scōm hebreos iste fuit valde diues ſz auarus: ꝓpter qō tpe famis exorte moleste ferebat petitiones suorū cōsanguineoꝝ ⁊ cōciuiū q̄ fame coacti recurrebāt ad ei⁹ auxiliū. ⁊ ideo ad declinādū petitiones eoꝝ cū vroze ac filijs ⁊ mobilibus bonis abijt in terrā moab. Et qñ habuit malum motiuū dñs ibidē puniuit eū morte ꝓpria: ⁊ filioꝝ ⁊ oſupti/one bonoꝝ tēporaliū: ꝓpter qō vroz ei⁹ noemi reuersa i bethleem dixit.
† Egressa sū plena ⁊ vacuā me reduxit dñs: vt habet. j. co. ca. Jn ꝟ ergo documētū habent diuites hui⁹mūdi ne molestē ferāt petitiones pauperū: nec declinēt ab eis indebite: ne sic elimelech puniant⁹. fm qd ōz sapiētie. xj. Ꝑder q̄ peccat q̄s: p ꝟ ⁊ torquet⁹. ⁊ Prouer ꝟ. xxj. Qui obturat aurē suā ad clamorē pauꝑis. ⁊ ipe clamabit ⁊ nō exaudiet⁹. Exemplū Luc. xvj. de diuite epulōe: qui guttā aque ipetrare nō potuit. eo q̄ micas panis laçaro negauit. Et multo plus timere debēt auari sciētie q̄ cōmūicationē ñ minuit⁹ augeat⁹. Et sili ter sapiētes ī tpalib⁹ si fuerint auari de dādo ꝓsilio pauꝑib⁹ in q̄ nō dat⁹ res possessa ſ tm̄ xp̄o. Ꝑter ruth aūt q̄ relicta gētilitate noemi adhesit dicēs:
† De⁹ tu⁹ de⁹ me⁹. Et ei humilit⁹ obediuit. significat ꝓsona penitētis xp̄o acit. q̄ relicta diaboli seruitute adheret ecclie ei⁹ mādat⁹ humilit⁹ obediēdo. q̄ ꝓ noemi bū significat: eo q̄ noemi pulchra interꝑtat⁹. Et Cant. iij. de ecclia ōr: Tota pulchra es amica mea ⁊ macla nō ē in te. Et talis fuit in ꝓncipio. ſz mō pōt dicere:
† Ne vocetis me noemi. i. pulchrā. sed vocate me mara: ꝟ est amarā: qz valde me amaritudine repleuit omnipotens. Nam multi qui de bonis ecclesie laute viuunt et magnifice per suam vitam malā ipsaz multipliciter amaricant. De quo beat⁹ Bernardus in eius persona loquens exponit illud Esa. xxxviij. Ecce ī pace amaritudo mea amarissima. Post q̄ enī cessauit persecutio tyrannorum contra ecclesiam: ⁊ ipsa dotata est mūdis ⁊ magnis tēporalibus bonis. mlti abutentes peccatis enormibus: plus fm veritatem amaricant ecclesiā in ista pace q̄ amaricata fuerit in tyrannoꝝ persecutione.

La. II.

Erat autem viro elimelech consanguineus. Dic cōsequenter describit ipsius ruth conuersatio virtuosa: ⁊ quia humilitas est fundamentum omnium virtutuz. ideo circa eam primo describitur humilitatis virtus. secundo honestatis decus. ibi: Accidit autem. tertio gratitudo in beneficijs. ibi: Que cadēs in faciem suaz. quarto sollicitudo exercitijs. ibi: Collegit ꝫ. Humiliтas aūt ei⁹ apparet ī ꝟ q̄ obtulit se ad colligēdū spicas ī agro ō volūtate ⁊ licētia soc⁹ sue:

pmissus ⁊ de patriarchis nat⁹ : ⁊ de gẽte iudeox ſ̄z carnẽ. Uñ : Prophetã ſuſcitabit vobis de⁹ de fratrib⁹ veſtris tãq̃ me audientˈ: h̃ ẽ potẽs qui mãdi pncipẽ debellauit ⁊ totũ orbez ſuo impio ſbugauit: ⁊ magna⁹ opũ qz celi et terre poſſeſſor eſt: ⁊ in eo ſũt oẽs theſauri ſapiẽtie ⁊ ſcientie. Ipe ẽ eni virtus dei ⁊ ſapiẽtia. a Acci/dit ãt ⁊c. Quia ſcrã eccl̃ia ad xp̃m p tinet cui⁹ ſpoſa ⁊ corp⁹ ẽ. De quo di/citur: Fortitudo mea⁊ laus mea do. ⁊ alibi: Dñs fortis ⁊ potẽs. d. p. i. p. Ipſe ẽ cognat⁹ elimelech q̃ de bethleem ⁊ de ſtirpe dauid nat⁹ teſtimoniũ hz a lege ⁊ pphetis. h̃ ẽba ſalut⁹ fa/milie ſue attulit: in cui⁹ natiuitate ce/ciderũt ãgeli : Gloria i excelſis deo ⁊ in terra pax ho. ⁊c. Cui venienti i hie/ruſalẽ: obuia turba clamauit dicẽs : Bñdictus q̃ venit in nomĩe dñi.

b Et rogauit ⁊c. Quia ſcrã eccl̃ia p ſeuerat i agro diuine lectiõis: p⁹ meſ/ſores ⁊ pdicatores myſteria ſcriptu/pturarũ colligẽs vt in ſinu mẽtis ſue teſtimõia ⁊ exẽpla virtutũ recondat. Ul̃ ager ille ẽ celeſtis ſtudij diſciplia: meſſis intelligẽtia ſpũalis: meſſores: pdicatores: ſpice remanẽtes ſentẽtie ſcripturax q̃ multũ p myſteriũ occul tate q̃ſi pleniores remanẽt ad exerci/tiũ meditãt⁹: plebs g̃ gẽtilis eccl̃esia ſticã diſciplinã ardẽter appetit: vt ad meditationẽ diuine legis ⁊ ſcto⁹ ſocie tatẽ admittat⁹ ⁊ ſcto⁹ documẽtis vel exẽplis reficiatur. c Ne vadas in al. Quaſi ne recedas a ſtatu fidei: ne ſequaris errores hereticox vl̃ ſciſma ticoru: h̃ magis ĩgerea⁊ iab⁹ ſctis vt metas ſcripturas ſctãs meditãdo: et ope ĩplẽdo ⁊ hauſtũ diuĩe ſapiẽtie ꝺ libr⁹ uox teſtantox. (⁊ vñ pueri. i. ſcti bibũt) ⁊ ipa bibas. d Que ca dẽs in facĩe. H̃as refert eccl̃ia gẽtiũ ſaluatoꝛ q̃ eã reſpicere dignatus ẽ. Cui ille rñdit placere ſibi: q⁹ mortuo viro ſuo. i. diabolo pentes idolatras reliq̃t: ⁊ trã natiuitat⁹. i. carnalia de ſideria: ⁊ pplo ſctõx ſe ſociauit. q̃ ſi / bi antea ignot⁹ fuit cũ ſequereꝛ cupi/ditatẽ veteris hois. e Inueni ⁊c. Mota hũilitatẽ gẽtilis eccl̃ie q̃ ſe co/gnoſcit ĩparẽ tãte gr̃e: nec audet ſe e/quiparare pmitiue eccl̃ie. vñ ⁊ dicit: Mã ⁊ catelli edũt ꝺ mic⁹ q̃ ca. de mẽ. do. ſuox. ⁊ alibi: Dñe nõ ſũ dign⁹ vt ĩtres ſub tectũ meũ: h̃ dic tm̃ x. ⁊ ſa. aĩa mea. f Cũ hora ⁊c. Hora ve/ſcẽdi fuit qñ dictũ ẽ aplis: ite docete oẽs gẽ. baptiçã. eos. In nomĩe pa. ⁊ fi. ⁊ ſ. A dño ei dictũ ẽ: in viã gẽtiũ ne abieritis. g Intĩge buc. Lege. ſ. q̃ dixi meditata pſeuerãs in p̃ce po/pulũ phariſeox cõditoꝛib⁹ vl̃ tradi/tionib⁹ corrupta natiuũ ſapoꝛẽ pdi/dit. In hac tingit eccl̃ia buccellaz. i. myſteriũ incarnatiõis xp̃i diſcit eẽ ĩ teſtamento veteri. ⁊ ideo firmi⁹ cre/dit: q⁹ añ lõge p̃figuratũ cognoſcit. h De vñis q̃z ma. Mota hũilitatez pñ iſſamil. q̃ nõ ſolũ ſpicas relictas re ſtimõiox colligi pmittit: ſz etiã manu pulos ſcieẽs tronea largitate ĩpartit. De veſtris manibus proĳcite ⁊c. Quia gentilis populi infirmitatem nõ deſpicit nec priſtinos errores im/properat: ſed ſtudij ſagacitate ad edi ficationem perducit.

vbicũq; clemẽtˈ i me p̃riſſamilias reppero gr̃az. Cui illa rñdit: Uade filia mi. Abĳt itaq; ⁊ colligebat ſpi/cas p⁹ terga metẽtiũ. Accidit ãt vt a ager ille h̃ret dñz noie booc: q̃ erat ꝺ cognatiõe elimelech. Et ecce ipe vẽiebat de bethleẽ. Dixitq; meſſo/rib⁹: Dñs vobiſcũ: q̃ rñ deꝛt ei: Bñ a ſ qz x̃ps quẽliber ꝺ doctoꝛib⁹ q̃ miotib⁹ p̃eſt facer dotib⁹ q̃ſi ignoꝛãs de fide gẽtiũ ſciſcitaꝛ cũ eũ ,puo eat ad predicandũ.
dicat tibi dñs. Dixitq; booc iuueĩ b q̃ p̃erat meſſoꝛib⁹. Cui⁹ eſt h puel/la: Cui rñdit: h eſt moabitˈ q̃ vẽit cũ noemi ꝺ regiõe moabitide: ⁊ ro gauit vt ſpicas colligeret remanẽ/tes: ſequens meſſoꝝ veſtigia: ⁊ de a ſ qz in initio. ſ. fidei vſq; ad pfeciõez boni opis. mãne vſq; ad meridiẽ nunc ſtat in agro: ⁊ nec ad momẽtũ q̃dẽ domũ ſ antique ſuperſtitiones.
reũſa ẽ. Et ait booc ad ruth: Audi c filia: Ne vadas ĩ altex agrũ ad col ligẽdũ: nec recedas ab hoc loco: ſz iũgere puellis meis: ⁊ vbi meſſue/rint ſequere. Mãdaui ei puerˈ me/is vt nemo moleſt⁹ ſit tibi: h̃ etiã ſi ſitieꝛˈ: vade ad ſarcinulas ⁊ bibe d aq̃s ꝺ q̃b⁹ ⁊ pueri mei bibũt. Quę d cadẽs in faciẽ ſuã: ⁊ adorãs ſuper trã dixit ad eũ: Uñ mihi h̃ vt iue/nirẽ gr̃az añ oc̃os tuos: ⁊ noſſe me dignareꝛˈ peregrina mulierẽ? Cui ille rñdit: Nũciata mihi oĩa ſunt q̃ feceꝛˈ ſocrui tue: p⁹ moꝛtẽ viri tui: ⁊ q̃ reliq̃rˈ pntes tuos ⁊ trã i q̃ nata es: ⁊ veneꝛˈ ad q̃ſm quẽ ãtea neſci bas. Reddat tibi dñs ꝓ ope tuo: ⁊ ſ fide. ſ. vñ: h ẽ op⁹ dei vt credatˈ i eũ quẽ miſit ille plenã mercedẽ recipias a dño deo a ſ duo reſta. q̃b⁹ de⁹ ,pregit fugitẽres ad ſc. vñ: In vmbra alaꝝ tuaꝝ ſperabo.
iſrˈ ad quẽ vẽiſti: ⁊ ſub cui⁹ ꝓtũgi/ſti alas. Que ait: Iueni gr̃am coꝝ oculˈ tuiſ dñe mi: q̃ ꝓſolat⁹ eſ me/lo cur⁹ es ad coꝛ ãcillę tuę: q̃ ñ ſũ ſilis e vni⁹ puellaꝝ tuaꝝ. Dixitq; ad eam f booc: Cũ hora veſcẽdi venerit: ve g ni huc ⁊ comede panẽ: ⁊ itĩge buc a ſ qz eccl̃ia gentiˈ ſctis p̃dicatoꝛib⁹ ſe iũgit p fidẽ.
cellã tuã ĩ aceto. Sedit itaq; ad la/ s a ſ qz ſcięntia diuĩe legˈ deuotã re fecit mentẽ.
tus meſſoꝝ ꝓgeſſit polẽtã ſibi: cũ b a ſ qz ſingla⁊ba q̃ audiuit ſbrili diſcretiõe rumiauit
meditq; ⁊ ſaturata ẽ. Et tũlit reliq̃ a ſ qz ĩ corde ⁊ba audita retinuit⁊ vt maiora ꝑcipi ar inſtanter meditando laboꝛauit.
as. Atq; inde ſurreꝛit vt ſpicas ex more colligeret. Pręcepit ãt booc puerˈ ſuiſ di. Etiã ſi vobiſcũ meteꝛ b voluerit ne ꝓhibeatˈ eã: ⁊ de vñis p̃mittitur tñ ꝺ nomẽ ipſi⁹ booc: eo q⁹ ager in quo collegit erat ipſi⁹: q̃ etiaꝝ erat ꝺ cognatiõe mariti ſui defuncti. ⁊ h̃ eſt q̃ ꝺ: Erat aũt viro elimelech cõſanguine⁹. Dicit̃ hebrei q⁹ elime/lech ſocer ruth ⁊ ſalmõ pat⁹ booc fue rũt ffres. ⁊ ſic marit⁹ ruth ⁊ booc erãt conſanguinei germani. Sed p̃mũ dictũ videt falſũ. q̃ ſalmõ q̃ genuit booc de raab fuit tpe ioſue. ⁊ accepit vxo/rẽ raab poſt deſtructionẽ vbis hie/richo. q̃ tũc fuit copulata ꝑſo iſrl̃: vt habet Joſue. vj. h̃ ãt fuit circa p̃n cipiũ ducat⁹ ioſue. a p̃ncipio vero du catus ei⁹ vſq; ad abeſſan q̃ deſtruxit ei⁹ vſq; ad abeſſan q̃ deſtruxit dicũt eſſe ĩp̃m booc: fluxerũt anni. cc lxxij. ⁊ multo plures fluxerꝛ vſq; ad beli. ⁊ ideo ſi ſm opinionẽ hebreoꝝ dicaꝛ booc ⁊ abeſſan idẽ hõ fuit: i/poſſibile videt q⁹ elimelech fuerit ff ſalmõ. q̃ ruth vꝺ maalon filij eli melech adhuc erat iuuenis: vt ſatis patet ex ſeq̃ntib⁹ q̃ſ fuit coplata ma trimonio ĩpi booc: adhuc potẽti ge/nerare. ⁊ adhuc magis ĩpoſſibile ẽ ſi dicaꝛ q⁹ booc fuit tpe beli q̃ poſtea p multos annos ĩdicauit: ,pt̃ q̃ dꝺ cũt doctoꝛes nr̃i⁊ h̃ vt videt: q⁹ tres fuerũt booc ſibi ſucceꝺẽtes: q̃z p̃m⁹ fuit auus: ſc̃dus fili⁹: ⁊ tertiˈ nepos. p̃im⁹ fuit fili⁹ ſalmõ quẽ genuit ꝺ ra ab. ⁊ tertiˈ fuit iſte q̃ genuit obeth ex ruth. ⁊ h̃ idez dixi ſup Matth. j. ca. vbi iſti tres ſ̃b vno noĩe cõprehẽdũt. tũ q⁊ cõphẽdũ ꝺ eodẽ mõ i ſi. hui⁹ lib. ſ̃b vno noĩe. tũ q⁊ Matth. euã. genea logiã ſaluatorˈ in trib⁹ q̃terdenis vo luit deſcribere: vt ibidẽ ꝺz. i q̃ ãt gra/du vltim⁹ booc attinebat ipſi elime/lech ⁊ filio ei⁹ maalon. poſtea dicek: Cetera patẽt in lr̃a. a Accidit aũt. Hic deſcribit ipius ruth honeſtat⁹ de cuius qꝺ pcepit booc veniẽs ad meſſo res ſuos. vñ ſubdit: b Dixitq; bo oz iuueni. qui meſſoꝝ⁹ perat ⁊c. Fm q⁹ dicũt hebrei ⁊ ſatis apparet ex te/xtu. Booc iã erat hõ puecte eratis⁊ honorabilis rõne ſcientie ⁊ virtutis. ⁊ ideo nõ eſt veriſimile q⁹ quereret de aliqua iuuẽcula muliere q̃ eẽt: niſi ra tiõe honeſtat⁹ ſinglaꝝ quã i ea vide/ret. ⁊ ideo dicit hebrei: q⁹ ſpicas ſtã/tes remanẽtes poſt meſſoꝛes colligeꝛ bat ſtãdo: ita eẽtes aũt colligebat ſe/dẽdo: ne iclinãdo ſe ad colligẽdũ ve ſtes ſue eleuareꝛˈ a pte poſteriori. et pſaliq̃ tibiaꝝ ſuaꝝ diſcoopta appare ret. ⁊ iõ booc vidẽs ei⁹ honeſtatẽ mo tus fuit ad q̃rẽdũ q̃ eẽt: ⁊ ad faciẽdũ ſibi gr̃az. dicẽs ei qꝺ ſeq̃t: c Audi filia ⁊c. ⁊ ptz lr̃a. ptz etiã q⁹ erat inue cula reſpectu ipi⁹: q̃z vocauit eã filiã d Que cadẽs in ⁊c. Hic cõmenda tur ruth de gratitudie: q̃z ipi booc ꝺ beneficijs oblatis: licet nõ eſſent mi/tũ magna valde fuit regratiata. ⁊ pa tet lr̃a vſq; ibi: e Que non ſũ ⁊c. In hebreo habeꝛ ãcillaꝝ tuaꝝ. q. d. nõ ſũ tãti valoris ſicut minima ancil la tua. ⁊ ideo maiozẽ gratiaz inuenit apꝺ ipm booc. vñ ſ̃bdit: f Dixitq; ad eã booc ⁊c. i. cibũ paratum de do mo mea cũ famulˈ meis. g Et itĩn/ge ⁊c. acetũ eſſi multũ refrigerat. ⁊ iõ ẽ calidis regiõib⁹ cuiuſmodi ẽ terra iſrl̃ vtiq; aceto: maxĩe tpe calido: cu/iuſmodi ẽ tp̃s meſſiõis. h Et con/geſſit polentam ſibi. ſ. ipſa ruth ,pre/parauit

quoq; manipulˈ ꝓcite de idu/ſtria ⁊ remanere permittite: vt abſq; ruboꝛe colligat: ⁊ colligẽ tẽ nemo coꝛripiat. Collegit g̃ i a agro vſq; ad veſpaz: ⁊ q̃ colle/ a ſ qz ſcrã ecclia virga diſcretiõis ſpũalẽ ſen ſum elicit de littera legis.
gerat virgã cedẽs ⁊ excutiẽs: i † uenit hordei q̃ſi ephi meſurã. i. a b tres modios. Quos portans reuerſa ẽ in ciuitatẽ ⁊ oñdit ſo/cruĩ ſue. Inſup ꝓtulit ⁊ ꝺdit ei c ꝺ reliq̃ſ cibi ſui q̃ ſaturata ẽ Di xitq; ei ſocr⁹: vbi hodie collegi ſti: ⁊ vbi op⁹ feciſti? Sit bñdict⁹ q̃ miſert⁹ ẽ tui. Indicauitq; ei apꝺ quẽ eẽt opata ⁊ nomẽ di/xit viri q⁹ booc vocareꝛˈ. Qui re ſpꝺit noemi. Bñdict⁹ ſit a do
ſ largitaris.
mino q̃m eãdẽ gr̃az quã ꝓbue/ a ſ iudeis cũ eis fruerenſ bñficijs b ſ gẽtili rant qui in pcris ſepulti erant.
rat viũis ſeruauit ⁊ moꝛtuis. b a ſ ſynagoga fm carnẽ eccl̃ia fm ſpũs vnio/ nem. ſ chriſtus.
Rurſuq; ait. ,ppiqu⁹ nr̃ ẽ hõ: Et d ruth: Hoc q̃ ĩquit ,pcepit mihi c vt tãdiu meſſoꝛib⁹ ei⁹ iũgerer donec oẽs ſegetes meterenˈ. Cui dixit ſocrus: melius ẽ filia a ſ animabus ſanctis.
mi vt cum pũellis ei⁹ exeas ad a ſ hereticox.
meteꝛdũ ne in alieno agro q̃liſ b ſ ſciſmaticoꝝ doctrina: vt rixe et cõtẽtiões piam reſiſtãt tibi. Jũcta ẽ ita q⁊ b puelˈ booc: ⁊ tãdiu cũ eis meſ/ a ſ gr̃am no. r. q̃ rõnabilib⁹ ad refectionẽ col lara ĩ quo offerr caro ⁊ ſãguis xp̃i. de q̃ ꝺz: Ni ſi granũ frumẽti cadẽs ĩ terrã mortuũ fuerie ipm ſolum maner.
ſuit donec triticũm ⁊ hordeuz f a ſ legˈ lr̃a q̃ iubis tãq̃ iumẽtˈ ad paſtũ data in hꝺreis cõderent. La. III

Capitulum III

s g In hac nocte areaz. c
Pꝺſtq; autẽ reuerſa eſt ad ſocrũ ſuã: audiuit a ſ ꝓfulit p̃miriua eccl̃ia gẽtili quo ꝓueniat ad cõſortiũ xp̃i.
ab ea: filiã mi queraz tibi req/ d em ⁊ puidebo vt bene ſit tibi. e Booc iſte cui⁹ puellis in agro iuncta es ꝓpinqu⁹ noſter ẽ: b ⁊ in hac nocte areã hordei ven f a ſ aqua baptiſmi vel penitentie lachrymis. b ſ criſmate vt ſpũſſeri vncriõe.
tilat: lauare igit̃ ⁊ vngẽre: ⁊ i/ g† a ſ oznaru virtutum.
duere cultiꝺib⁹ veſtimẽtˈ: ⁊ de † ſcẽdere in areã. Non te videat h a ſ. xp̃s ꝓuerſa⁊ ad ſe reuocat gen⁹ hũanũ homo: donec eſum potumq; ſi i a ſ i. moztẽdũ. ſ. ꝓ vob vbi oĩa acq̃ſiuit: vñ: Si exaltat⁹ fuero a terra oĩa ad me trahã.
nierit. Cũ aũt ierit ad dꝺrmi/ endum nota locũ i q̃ dozmiet. †

parauit ſibi cibũ ſ̃z trãſlatione nr̃am. In hebreo ha betur: Poꝛrexit ei granatũ. i. cibũ factum de granis nouis quẽ ꝺ manu ſua dedit booc ipi ruth: vt dicũt hebrei. Cetera patẽt in lr̃a. a Collegit g̃ in agro. Hic q̃ſ deſcribit ſollicitudo ipſi⁹ ruth i ope ,p q̃ ve nerat de volũtate ſocr⁹ ſue. cum ꝺz: Collegit g̃ in agro vſq; ad veſperã ⁊c. quod aũt ſubdit. i. tres mo/dios nõ eſt in hebreo: ſed loco eius habet hordeoꝝ: quia inuenit ephei hordei in h̃ qꝺ collegerat. Cuius tñ quãtitatis ſit h̃ meſura ephi. dictuz fuit Exo. xvj. gomoꝛ emi eſt decia ps ephi ⁊ gomoꝛ manne ſufficie/bat vna die ,p vna ꝑſona. vt ibidẽ ꝺz: b Juncta ẽ itaq; ⁊c. i. ancillis. Cetera patẽt in lr̃a. La. II

† Erat ãt vir. ⁊c. In h̃ ca.

Moraliter. agit de ruth hũiliter ꝺ ditã/gent in agro booc ſpicas colligẽte. ,Per agrũ iſtũ ſa cra ſcriptura ſignificat q̃ ẽ ager plen⁹ optis ſentẽtijs ⁊ ſenſib⁹ tanq̃ bonis fructib⁹: ,pt̃ qꝺ ẽ ager quẽ be nedixit dñs. ,Per booc aũt q̃ fortitudo iterp̃tat dñs noſter ieſus xp̃s ſignificatur: q̃ tãte fortitudis eſt q⁹ portat oĩa verbo virtutis ſue: vt ꝺz Heb. j. Ipe xo ꝺo min⁹ ẽ hui⁹ agri: ,pter q̃ ꝺz Deu. xxiij. In derte/ra ei⁹ ignea lex. Que cõtinet in veteri ac nouo teſta/mẽto ⁊ bñ dicit ignea: eo q⁹ ignẽ charitat⁹ in cordiꝺ fideliũ accẽdit. Meſſores aũt viri booc. i. xp̃i ſũt do ctores ⁊ pdicatores. Ruth aũt hũilis ⁊ deuota pſo/nã deuotã ⁊ ſimplicẽ ſignificat. q̃ ſmones audiẽs at tente de his que põt cape vitã ſuã ⁊ cõſcientiã infoꝛ/mat. Et ſiliter alioꝝ verbo ⁊ exemplo ſm cõueniẽtez ſibi modũ: ⁊ de hoc beat⁹ Fr̃anciſcus expõebat illud j. Reg. ij. Sterilˈ peperit plurimos: ⁊ q̃ multos habe/bat filios infirmata ẽ. Sterilẽ em̃ dicebat ff̃em ſim/plicẽ officiũ pdicãdi nõ habentẽ: per quẽ generanꝝ ſi liˈ i ecclia dei. iiij. Coꝛ. j. In xp̃o ieſu p euãgeliũ ego vos genui. Et talis frat ſimpler exẽplari vita plus p ficit ſibi ⁊ alijs q̃ pdicatoꝛ verboſus: ⁊ idẽ dicendũ eſt de alijs ſimplicibus pſonis que ſunt vite exẽpla/ris. Et bñ ſignat⁹ p ruth que maiozẽ gr̃az ĩuenit apꝺ booc q̃ eius meſſores: q̃z facta ẽ ei⁹ vꝺz. Sic pſona ſimpler exẽplaris vite: maiozez gr̃am inuenit apud xp̃z: q̃ ſiguificat⁹ p booc q̃ meſſores p quos vt pdi/ctũ eſt ſignificanꝝ pdicatores. † Jnuenit hordei q̃ſi ephi mẽ. i. tres modios p q̃s ſignificanꝝ ſãctitas meditatiõis: veritas locutiõis: ⁊ ſinceritas bõe ope ratiõis facte ſimplicit⁊ ,pt̃ deũ. Iſtos tres modios colligit ruth. i. pſona ſimpler ⁊ deuota fm̃oes audi/endo ⁊ ope adimplẽdo. La. III

Poſtq; aũt. Hic ,pñ deſcribit circa ipaz ruth q̃uẽtio legal: q̃z fm legẽ q̃ hr̃ Deu. xxv. ꝺ ſu ſcitatiõe ſemis ꝺfficti: ipa req̃ſuit booc ꝺ ma trimõio: de ,pſilio ſocr⁹ ſue. ⁊ ideo circa h̃ ,pmo põit ſo cruſ ,pſultatio. ſc̃do nur⁹ obtẽpatio. tertio ipſi⁹ booc rõnabilis rñſio. ſc̃da ibi: Que rñdit. tertia ibi. Et il/le bñdicta ⁊c. Circa ,pmũ ꝺz: Poſtq; ãt reuerſa ẽ. ⁊c. ſ. de meſſiõib⁹ q̃rũ tpe fuit cõiucta puelˈ booc: vt di/ctũ ẽ. ſ. ij. ca. i fi. d Querã tibi re. i. mr̃imoniũ bo/nũ ita q⁹ nõ oporteat te laboꝛare ꝓ victu. e Et ꝓ uidebo vt bñ ſit tibi. habẽdo ,plẽ: q̃ marĩe deſide/rãt mlieres. f Et in hac no. i. feſtũ facit ,pvẽtila/tiõe. Dicũt ei aliq⁹ q⁹ mos erat ãtiq⁹ i ,veritatiõe meſ/ſis facere cõuiuiuz meſſoꝝ⁹: ⁊ dozmirẽ de nocte i a/rea. Ra. Sa. diẽ h̃ q⁹ in illo tpe erãt multi latrones i terra. ⁊ ideo booc init illuc ad dozmiẽdũ: vt in pſen/tia eius meli⁹ cuſtodiret p famulos ſuos granũ ven tilatũ: ⁊ vtriq; potuit eſſe in eã. g Lauare igitur ⁊c. h̃ dixit ſibi ad h̃ q⁹ booc magis inclinareꝛ ad de/ſponſãdũ eã. h Nõ te videat. ſ. ipe booc. i Do/nec eſũ potũq; finierit. h̃ dixit q̃z tũc magis ,pni ſunt hoies ad ꝺbẽdũ ⁊ ꝓſũmãdũ mr̃imoniũ. Dicũt h̃ ali qui q⁹ iſta noemi nõ peccauit: q̃z p legez matrimoniũ q̃rebat ſuſcitationẽ ſemis defuncti. Cõtrariũ tñ magẽ videt. tũ q̃z mod⁹ querendi non erat bonus. ſ. in oc/culto. tum q̃ etiã erat alius ,pquinitor ipſo booc: vt j. habetur: qui debebat ,pius requiri: aliter fuiſſet ſi bi facta iniuria: niſi voluntarie ſuo iuri ceſſiſſet: pro/pter quod booc dixit ipſi ruth q⁹ factum cebaret. ipa autez ruth fuit totaliter exẽcuſata: q̃z erat de nono cõ uerſa ad iudaiſmum et neſciebat de lege req̃rẽdi ma trimoniũ: nec ꝺ modo niſi q̃tũ ſua ſocr⁹ docebat eã.

a Discooperies tē. Quasi agno/sce xp̄m ꝓ te passū ⁊ veni deuota mē/te discute ꝺ imen/tū lr̄e. ve. tes. i quo regit̄ sacramētū i/carnatiōis rp̄lt cū cognouer/ide tibi salutē ꝓmissā: hui/lit̄ ad au riliu cī/ꝺfuge vt ibi ꝓma/neas oñi tpe.

b Cūq comedis/set booꝯ. comedit xp̄s ⁊ bibit cū i ce/na corpis ⁊ sāgui/nis sui sacramēta tradidit apl̄is. vñ. qz pueri coicauer/t carni ⁊ sāguī ipse ꝓticipauit eisdē.

c Archoniū. Te/stimōia scriptura/rū. vñ: Fili⁹ hois vadit sic̄ scriptū ē ꝺ illꝰ vl iuꝫ turmal fideliū aīaruz q̄s morte sua ab infe/ris reuocauit ad hunc lectū ꝓperauit ecclia ⁊ discoo/pto pallio tē.

d Expāde palli/liū tuū. Que pal/liū supsceptēdi po/stulauit bñdictio/nē accipe meruit. Qui ei grāz fidei plene ꝓcipit: bñdi/ctionē ⁊ vtutē pit/possidebit. e Sz ē aliꝰ me ꝓpi. Jo/hānes bap. q̄ xp̄s putabaꝫ. ſz sponſi nomē nō vſurpa/uit ſz xp̄o reſerua/uit. ꝺicēs: q̄ hz spō/sā spōsus ē tē. hic ꝓpinq̄or: qz in mū/ꝺo poz nat⁹. vl iste ꝓpiquus ē leg⁹ de/calog⁹ q̄ ꝓpinq̄or ſynagogē q̄ cuan/geliū videbaꝫ: qz ſpāliē illi ꝓp̄o da/tus ⁊ tpe poz est.

f Surrexit itaq̄ an. Quia añq̄ in/ꝺei doctrīa leg⁹ i/buti nature ſue iu/ra cognoscerēt: ec/clesia gētiū iertie ſue sōniū excutiēt/ꝺiluculo nasceꝫ. fi/ꝺei resurrexit: ad xp̄i grāz ꝓperā uit/g Mēſ ē. Quia iuꝫ capacitatē itel/lect⁹ tribuit. pfctē/opatiōis mod⁹ vt intus ⁊ foris ditet/ꝺiuīo munere. se/nari⁹ q̄z numer⁹ ꝺ significare pōt q̄/ꝺns vj. etate hoꝺeū leg⁹ ſpūa/lit̄ itellectū ꝓcessit ecclie gētiū

a Veniesq̄ ⁊ discoopies palliū q̄ † / operit̄ a pte pedū: ⁊ pjcies te ⁊ †
a ſ q: nēcē ē vt ab ipo ſaluatiōis tue ordinē di/scas. Si āt ad ſynagogā ꝺba noēmi reruler⁹: iue/
ibi iacebis. Jpsē aūt ꝺicet tibi: nies in legē ⁊ ꝓphetē q̄ post passionē ventura/
sit ad fidem ecclesia gentium.
q̄d agere ꝺebeas. Que rñdit: a
a ſ obediencia ecclie merek ꝺesideriꝫ sui effectū/
Dñ: O mlier magna ē fides tua: fi. ri. sic̄ petiſti
Quicq̄d p̄cepis faciā: ꝺscēditq̄ i areā ⁊ fec̄ oia q̄ sibi ipauerat so/
crus. Lūq̄ cōediſſz booꝯ ⁊ bibiſ/set ⁊ fact⁹ eſſz hilario: iſſetq̄ ad b
ſ aceruum.
ꝺormiēꝺū iuxt archoniū māipu/loꝝ vēit abſcōdite et ꝺiscoopto/pallio a pediꝫ ei⁹ se ꝓiecit. Et c
a ſ q: mūꝺo tenebriſ erroꝝ iuoluto ecclie celerē/
ecce nōcte iā media exp̄auit hō b
fidē ostēdit nob imitāꝺā. a ſ ecclesiam.
b ſ hūiliter incarnatiōis sacramētū veneraꝛē.
⁊ ꝺturbat⁹ ē: viditq̄ mlierē iacē c
a ſ xp̄s. b ſ cōfessionē ecclie experit.
tē ad pedes suos ⁊ ait: Quę es? d
illa rñdit: Ego sū ruth ācilla tua
ſ ecclia ꝺicit ⁊ precioſis xp̄i grāz añ oia ꝺsiꝺrat
Expāde palliū tuū sup famulaz † e
tuā q⁊ ꝓpiquꝰ es. Et ille: bñꝺi/ f
a ſ q: tu tibi cōſulēs ꝺolatriā deiecisti. g
cta es inq̄t a ꝺño filia ⁊ pōrē mi h
ſ q: postq̄ ad xp̄m vēisti ꝓstarer ꝓseueraſti.
sericoꝛꝺiā posteriore supasti: qz i
a ſ hereticos vl scismaticos q̄ nō habēt maturi
nō es secuta iuuenes pauperes ſi
rarē cōſilij: qz semp instabiles et incerti.
ue ꝺiuites. Moli ḡ timere: ſz q̄c/ k
a ſ perite et accipiteꝫ: q̄rite et inueniet⁹: q̄cquid/
fides recte petit xp̄i benignitas cōcedat.
q̄ꝺ ꝺixer⁹ mihi fāciā tibi. Scit ei l
ois ꝓlus q̄ hitat itra portas vr
ſ q: fidelitꝰ firmit̄ ꝓsuasū ē q̄ ecclia virtu/
tibꝰ plēa sit. ꝺe q̄ ꝺr: Mulierē fortē q̄s inueñet.
bis meę mlierē te eē vtut⁹. Nec m
abnuo me ꝓpiquū eē: ſz ē alius
me ꝓpiq̄or. Quiesce hac nocte: †
⁊ facto māne: ſi te voluerit ꝓpin/
q̄tat⁹ iure retiere: bñ res acta ē.
Si āt ille noluerit abſcq̄ vlla du/
bitatione ego suſcipiā te: viuit
ꝺns. Dormi vſq̄ mane. Dormi n
a ſ q: in spe icarnatiōis reꝺescēs patienť expe
uit itaq̄ ad pedes ei⁹ vſq̄ ad nō
crauit ꝺonec recederēt reneb:e infideliratis.
f ctis abscessū. Surrexit itaq̄ an/ o
teq̄ homies cognoscerēt se mu/ p
a ſ ne q̄ras laudē de tua ꝓuersatiōe. vñ: cū fac/
clemoſy. nesciat sinistra tua q̄ꝺ faciat dex. tua.
tuo: ⁊ ꝺixit booꝯ: caue ne q̄s nō/ q
uerit: q̄ huc veneris: ⁊ rursū: Ex
a ſ ꝺilata fidē tuā. b ſ oge exerce q̄s pce. cor⁹
pāde iq̄t pallīū tuū q̄ꝺo opir⁹ ⁊
tene vtraq̄ māu. q̄ extēꝺēter te r†
nēte mēſ⁹ ē sex modios hoꝺei ⁊ s

a Que rñdit. Hic ꝓr ꝺescribit ipsi⁹ ruth obtēpatio: qz fe/cit oīa q̄ sibi socr⁹ ꝺixerat: credēs se in oīb⁹ bñ agere. Et ptz/ſa vſq̄ ibi. b Exp̄auit hō. Dicit Ra. Sa. q̄ timuit ne ei/set maligⁿ spūs q̄ in corpe assūpto eēt q̄ꝺ pedes ei⁹. vl forſ/tan timuit ꝺe latronib⁹. Et cōturbat⁹ ē. In hebreo hr̄: Et te/nuit vl amplerat⁹ ē. qz ertēꝺit manū suā ⁊ tetigit caputsp̄i⁹/ruth: ⁊ p b cognouit q̄ eēt mulier: qz mlieres hñt capita ali/ter parata ⁊ tecta q̄ viri. iō sb̄ꝺit: c Viditq̄ mulierē. i. co/gnouit ꝙ tactū: qz ꝺe nocte nō poterat cognoscere p visū: ſi/noſe visus ꝺesignanť aliq̄ alij sensus. sic̄ Exo. xx. ꝺr: Cūc/q̄ aūt ꝙlus videbat voces. i. audiebat. tū booꝯ aꝺhuc nesci/ebat q̄ eēt mulier ꝺetermiate. iō q̄sunt: ꝺ Que es: Per b/reḋrebat ꝺespōsationē. Hic ei erat mod⁹ tūc tpis q̄ spōsus/ꝺtrahēs spōsalia pōebat extremū vestis sue sup spōsā. Alij/aūt ꝺicūt ꝙ cū b curialiē petebat cōsūmationē matrimōij p⁹/q̄ erat ꝺocta a socru sua: ꝓpter q̄ꝺ booꝯ habuit eā totaliē/excusatā. Dicūt ei hebrei q̄ ruth ꝺixit ꝓt⁹ ipsi booꝯ: ſz q̄ ei/socr⁹ sua ꝺocuerat: socr⁹ mea ⁊ ego nēcē habem⁹ vēḋere he/reḋitatē q̄ fuit elimelech ⁊ filioꝝ ei⁹: ⁊ tu es ꝓpinqⁿ⁹ ad quē/ptinet redēptio: vt hr̄ Leui. xxv. Et ideo accipe hereḋitatē/me p ꝺns in vxorē ad suscitāḋū nomē ꝺefūcti i hēḋitate sua./⁊ sic ꝺixit: e Quia ꝓpinqⁿ⁹ es. Ad quē spectat redēptio/hēḋitat⁹: ⁊ suscitatio semīs ꝛz ꝺuplicē legē ꝑallegatā. ⁊ hoc/ꝺictū cōsonat ei q̄ sequnti ca. booꝯ ꝺixit: Partē agri vēḋit/noemi. f Et ille. Hic ꝓr ꝓiē ipius booꝯ rōnabiḷ⁹ rñsio e/scōꝺ curiale emissio. ibi: Surrexit itaq̄s. Circa ꝓmū ꝺicitur:/g Bñdicta inq̄t es. Et in b oñdit q̄ ipa erat sine culpa rōe/ꝑdicta: ⁊ cū b oñdit ei⁹ affectū bonū ꝺicēs: h Et ꝓtoze mi./Ꝓtozē mificoꝛꝺiā vocat: q̄z bñ se habuerat ad vitꝫ suū vl/nētē: ⁊ ad socꝝ suā sic̄ audierat booꝯ a narrātib⁹: vt ptz. ſ./ij. ca. Secūḋā aūt vocat bonū affectū. q̄ꝺ habebat aḋ suscī/tāḋū nomē ꝺefūcti ꝙ matrimoniū. ⁊ b vocaḳ maioꝛ ꝓma: q̄/maioꝛ mificoꝛꝺia ē bñ se habere aḋ aliq̄ē post mortē ei⁹ q̄i/nō pōt se iuuare q̄ꝺ bñ aḋhuc viuit. ⁊ q̄ ipa ruth monuer⁹/amoꝛe ꝓpis ⁊ ñ libiḋis oñdit ꝺicēs. i Quia nō es secu./q̄ꝺo eis ꝓiūgi in mr̄imonio: ſz me senē. in cui⁹ copula nō ē/taḷ ꝺelectatio. k Noli ḡ metuere. ꝺe mr̄imōio itaḋ assum/ro. l Scit ei oīs ꝑpls. q. ꝺ. ex fama bōitat⁹ tue parat⁹ eēm/te accipe: ſz non possū b licite absq̄ ꝓpinq̄or⁹ cessiōe. iō sub/ꝺit: m Sz ē aliꝰ me ꝓpinq̄or. Iste ꝓpinq̄or ē cui⁹ nomē ꝺ/exp̄mit eo q̄ noluit suscitare semē fr̄i suo ꝺefūcto: ꝓt q̄ꝺ fu/it ꝺignⁿ⁹ noīari. Elimelech ei marit⁹ noemi ⁊ pat ist⁹ booꝯ/fuer⁹ fr̄es: ⁊ sic vno gradu alt̄ p̄cedebat eū. n Dormi vl/q̄ māe. ꝺormiuit itaq̄. ⁊ i b ptz ꝙtinētia vtriusq̄. o Sur/rexit itaq̄. Hic ꝓr ꝺescribit ipi⁹ ruth curiaḷ⁹ recessūs sen/missū. ⁊ ꝓmo ex pte ipsi⁹ ruth. ⁊ b cū subḋit: p Ante/ q̄ bo/mines se cognoscerēt mutuo. noleḅat ei ab hoīb⁹ viḋeri i it/lo egressu ne mala suspicio ꝺe ipa ⁊ booꝯ haḅer⁹. Scōꝺ ex/pte ipsi⁹ booꝯ: q̄ mōuit eā ꝺe fama vtriusq̄ ꝑuāḋa. ꝺicēs:/q̄ Caue ne q̄s nouerit tē. ⁊ q̄ noluit eā reḋire vacuā. ideo/sbḋit: r Mēſus est tē. Jn hebreo haḅet: Sex hoꝛꝺea. i./ſex mēſuras hoꝛꝺei. ſz cui⁹ quātitat⁹ fuerit nō exp̄mit. tū ex/circūstātia text⁹ hr̄ ꝙ nō fuerūt mltū magne. tū q̄ ꝙtinebā/tur itra palliū ipsi⁹ ruth. tuz q̄ ipa sola poꝛtauit sup caput/suū totū simⁱ⁹ vsq̄ aḋ cluitatē: ⁊ vsq̄ aḋ ꝺomū noemi. Dic/aūt b Ba. Sa. q̄ iste ſex mēſure fuerūt signū ⁊ p̄figuratio/ſex bñdictionū ꝺei q̄ future erāt sup messiā nasciturꝫ ꝺ ruth/ꝙ ꝺauiḋ genealogiā regiā. Ez q̄ ꝺr Esa. xj. Egrediēt virga/ḋe radice iesse tē. ſeq̄t: Et req̄escet sup eū spūs ꝺñi: spūs sa/piētie ⁊ itellect⁹: spūs ꝓsilij ⁊ fortituḋis: spūs scie ⁊ timor⁹/ꝺñi. Qz āt in trāslatiōe nr̄a inep̄oīt ⁊ pictat⁹: nō est i hebreo/Ex b aūt ḋicto Ba. Sa. ꝺuo habenť. vnū ē q̄ scriptura ve/teris legis nō solū exponēḋa est hystorice. sed etiā aliquan/ḋo mystice. Scōm ē q̄ illꝰ ḋictū Esa. allegatū intelligiť ḋe/xp̄o etiā ſm hebreos. Cetera patēt in lr̄a. Ca. III.

Moraliter. ¶ Postq̄ aūt reuersa est aḋ socꝝ/suā tē. Hic agiť ꝺ ꝑparatiōe ruth/aḋ matrimoniū cū booꝯ: p q̄ significat ꝙuctio ꝙsone ꝺeuo/te cū xp̄o: q̄ cōuctio sp pōt effici ꝺuāte vita p̄nti. Ḋic igit/noemi. i. ecclia. † Cauare p verā ⁊ frequētē cōfessionez./q̄ pctā freq̄nter pullulāt. j. Joh. j. Si ḋixerimus quia pec/catū nō habem⁹ ipi nos seḋucim⁹: ⁊ veritas i nob nō ē. † Et/vngere. Per augmētū gr̄e q̄ augeť in sacramētali ꝓfessiōe./ Et iḋuere cultioꝛib⁹ vestimēt⁹. Per augmētū virtutū q̄/cū grā ifisḋū ⁊ i ei⁹ augmto augmtāt. Et ḋescēḋe i are/am. Per q̄ꝺ significat q̄ bōa merita p hūilitatē sūt tegēḋa.

† Nota locū. ſ. i q̄ ꝺoz booꝯ p quē xp̄s: significat. loc⁹ aūt i q̄ xp̄s ꝺoz. sōno mort⁹: ē ipa cruꝛ sc̄ā/locū aūt istū notare: est xp̄i passionē ꝺeuote ꝓsiḋerare. † Et ḋiscoopies tē. ꝙs pedū ē iferior: ideo ꝙ ipam

Secēḋit La. IIII ergo booꝯ. Quia i/virgis aluo in qua/
appareret carnē sumebat: de hac poꝛta ꝺr: Poꝛta b/
clausa erit ⁊ n apiet: ⁊ vir/
no trā. p eā: q̄ ꝺns ꝺ⁹ isr̄l/
ingressus ē p eā. b De/
clina paulisp. Quia xp̄s/
ꝺudeis vidit legē ꝓstitutaz/
corporalit⁹: ⁊ aḋ se ꝺeclinare/
iussit: q̄ eā aḋ dispēsatiōis/
sue mysteriū testificāḋū in/
clinauit. Aliter vidit ꝓpin/
quū ꝑterire cū p̄cursoꝛ⁹ sui/
aḋuctū q̄ꝺ more humane/
vite ꝓperare cōsp̄exit ⁊ aḋ/
officiū p̄cursoris misericoꝛ/
diter cōuertit. c Locu/
tus est aḋ ꝓ. Cōueniēs le/
gisperitos ptē agri noemi/
aḋ emēḋū obtulit cū ptem/
plebis q̄ apparēte iā grā re/
māsit aḋ saluāḋū mgr̄is sy/
nagoge oñdit vt ifirmita/
tē suā agnoscerēt: ⁊ q̄ ipsi/
neq̄r̄ēt vero medico facien/
ḋum committerent. vnde/
leprosis ḋicitur: Jte osten/
ḋite vos sacerḋotibus: et/
cum irent mundati sunt.
ḋ Ut suscites nomen ꝓ/
pinqui tui in hereḋita. Si/
gnificat eū aliā possessio/
nē plebis q̄ copulationez/
ecclie in ꝙiugiū xp̄i: q̄ susci/
tauit ātiquū nomē filij ḋei/
q̄ ꝺ similio habuer⁹ sci. Aū/
ꝺicētes filij ḋei filias ho/
minū tē. ⁊ Lucas ḋicē aḋā/
filiū ḋi q̄ē i ecclia gētiū p/
gr̄az ḋei suscitauit. vñ De/
ḋit eis ptātē fi. ḋ. f. tē. hoc/
nomē i natiōib⁹ leg⁹ ḋeca/
log⁹ suscitare ñ potuit. Si/
āt b aḋ Johānē baptistā re/
tuler⁹ iuenies eū cedētē iu/
re, ꝓpinq̄tat⁹. ⁊ ḋicētē: Ego/
bapt̄iço in aq̄: medi⁹ autē/
vr̄m stetit quē vos nesciť:/
cui⁹ ñ sū ḋi. sol. coz. cal. ei⁹:/
⁊ alibi: Ego nō sū xp̄s: sed/
missus su añ eū. q̄ hz spōsā/
spōsus ē. Cedit ḋz lex ewā/
gelio. Lex enī sb̄itrauit vt/
abūḋaret ḋelictū: vbi aūt/
abūḋauit ḋelictū: supabū/
ḋauit ⁊ grā. Re, pbatio q̄/
ḋē fit p̄cedēt⁹ mḋati, q̄ꝺ/
infirmitatē eius. Introdu/
ctio vero meliozis spei per/ d
quam pzoximamus aḋ de/
um fit per iesum christum.
e Soluebat homo calci/
amentū suum: ⁊ ḋabat ꝓ/
ximo suo. Calciamentum/
velamen est mysteriozum./
Lex ḋo ꝺ pede suo calcia/
mentuz soluit: ⁊ christo de/
ḋit: quia sacramenta q̄ ma/
gistros populi manifesta/
re nō potuit: sed christo ꝺ e
faciendum reseruauit. Jo/
hannes ergo non sibi sed/
christo calciamentum ven/
ḋicauit: q̄ soli christo spō/
sam cōpetere intellexit. vñ/
ait: Nō sum dign⁹ soluere

a ſ cōḋita. ſ. xp̄i ḋonationib⁹ ⁊ virtutū ornata/
fructibus.
posuit sup eā. Que poꝛtās igres/
sa ē ciuitatē: ⁊ vēit aḋ socꝝ suā q̄/
a ſ magnalia ḋei. ſ. vr ecclam ꝓmittuā ꝙocat
ḋixit ei. Quid egisti filia? Mār/
aḋ laudē: vl synagogā aḋ cōuersionē.
rauitq̄ ei oīa q̄ sibi fecisset hō. ⁊
ait: ecce sex modios hoꝛdei ḋit
a ſ fiḋucialiē ꝓmisit ecclia: q̄ ⁊ tras nō cessabit/
iplere ꝓmissa q̄ ait: q̄ crediḋerit ⁊ bap. fu. sal. e.
mihi ⁊ ait: nōlovacuā te reuerti
a ſ ꝓmittuā ecclam vel synagogā.
aḋ socrū tuā. Dixitq̄ noemi: Ex/
pecta filia ꝺonec viḋeam⁹ quez/
res exitū hēat. Meq̄ ei cessabit/
hō nisi cōpleuerit q̄ꝺ locut⁹ est.

Ca. IIII

a Scendit ergo booꝯ aḋ a
poꝛtaz ⁊ sedit ibi. Lun/ a†
q̄ vidisset ꝓpiquū ꝑterire ꝺe q̄/ b
pi⁹ ſmo habit⁹ est: ḋixit aḋ eū:
a ſ p gabrielē. ſ. ḋicēs: Jobes vocabiť no. ei⁹.
Decliа paulisp ⁊ sede ꝺ: vocās c
eū nomie suo: q̄ ḋiuertit ⁊ sedit.
ſ in testimoniū secuṇḋi aḋuersus sui.
Tollēs aūt booꝯ. decē viros ꝺe d
a ſ pñes veret⁹ ē. q ḋecalogū ſuauerūt ⁊ xp̄i ī/
seniozib⁹ ciuitat⁹. ḋixit aḋ eos:
carnationē ibiḋē ꝑsignatā esse cognouerūt.
sedete ꝺ. Quib⁹ residētib⁹ locu/ c
tus ē aḋ ꝓpinquū. Partē agri e
fratr⁹ nr̄i elimelech: ḋendet noe f
mi q̄ reuersa ē ḋe regiōe moabi/
tide: qꝺ audire te volui ⁊ tibi ḋi
cere coꝛā cūctⁱ sedētib⁹ ⁊ maioꝛi
bus natu ḋe ꝓ⁹o meo: si vis pos/
sidere agꝛ iure ꝓpinq̄tat⁹: eme
⁊ possiḋe. Si aūtē ḋisplicet tibi:
ꝺ ipm indica mihi: vt sciā q̄ḋ fa/
cere ḋebeā. Null⁹ ē ei ꝓpiquus g
excepto te q̄ poꝛ es: ⁊ me q̄ scōus
suz. at ille rñdit: Ego agrū emā b
Lui ḋixit booꝯ: q̄si emeris agꝛ. i
ḋe māu mlieris: ruth quoq̄ mo/
abitidē q̄ vꝛoꝛ ḋefūcti fuit ꝺbes/
accipe vt suscites nomē ꝓpinq̄
tui in hereḋitate sua: qui rñdit: k
Ledo iure ꝓpiq̄tat⁹: Meq̄ ei po l
steritatē familię meę ḋelere ḋe/
beo. Tu meo vtere ꝓilegio: q̄
me libenť carere ꝑfiteoꝛ: ꝺ aūt/
erat mos antiq̄t⁹ in isr̄l inť ꝓpi/
quos: vt si q̄ aḷ alteri suo iuri/
cedebat vt eēt firma ꝓcessio: sol n
uebat ꝺ calciamētū suū: ⁊ ḋa/
bat ꝓpiquo suo: ꝺ erat testimo/
niū cessiōis i isr̄l. Dixit ḡ ꝓpin/
quo suo booꝯ: Tolle calciamen/
tum: Nō statim soluit ḋe pede

ideo q ipam humanitas xp̄i significaḳ. Per hāc er/go ḋiscoopti onē significaḳ q̄ passio non cōpetit xp̄o/nisi ſm hūanitatē: ⁊ ꝺ firmit fide tenere ē a pte pedū/ḋiscoopire. † Et pjcies te ⁊ ibi ia. Per ꝙtinuati/onē affectuose cōpassiōis: ⁊ q̄ſn taḷ psona xp̄o cōiun/cta p grām ḋesiḋerat sibi ꝙiugi p gliam. ideo ḋic̄ q⁹/subḋit: † Expāḋe palliū tuū tē. Per q⁹ signifi/catur gloria celestis Esa. lxj. Palliuz laudis pro spi/ritu merozis. Hoc eñ pallio vestiunť illi q̄z pctā lu/ctu vite p̄ntis ḋiluunť. Propť q⁹ ḋicit sal. Matth./v. Beati q̄ lugēt: q̄ñ ipi ꝺsolabuntur. † Quiesce/hac nocte tē. Per hoc ꝓbū booꝯ significaḳ respōsio/xp̄i psone ꝑḋicto mō ipm ḋesiḋerāti. i. nocte pñt⁹ se/culi pseuera in statu gr̄e vsq̄ mane futuri in quo oīa/erūt clara: ⁊ tūc ꝙiūctio tua mecū erit pfecta: ⁊ quo/niā q̄ḋiu psona ꝺuota ē in pñti, pficit in ḋonis ḋei./ideo subḋit: † Mensus ē sex modios hoꝛdei tē./Per q̄s significaṇ sex ḋona spūsscti q̄ ponunť Esa./xj. Spūs sapiētie ⁊ itellect⁹: spūs ꝓsilij fortitudis:/spūs sciētie ⁊ timor⁹ ḋñi. Jn hebreo ꝙ nō habeť spi/rit⁹ pietat⁹: sic̄ ḋixi pleni⁹ i expositiōe lr̄ali. La. III

a Scēḋit ḡ booꝯ. Hic vltio ḋscribiť copla matri/mōiaḷ inť booꝯ et ruth p cessionē, ꝓpiq̄or⁹. Cir/ca q⁹ ꝑmo tāgiť ḋecti, ꝓpiq̄ citatio. ſcḋo vꝛoꝛ⁹/acceptio. ibi: At ille maio. tio, plis ꝙceptio. ibi: In/gressusq̄ est. quarto plebis cōgratulatio. ibi: Dixe/runtq̄ mulieres. Prima in duas: q̄ ꝑmo ḋescribiť/citatio, ꝓpinq̄oris. ſcḋo cessio sui iuris. ibi: Qui re/ſpōḋit. Circa ꝑmū ḋicit: Ascēḋit ḡ booꝯ aḋ poꝛtaz./Jn poꝛta ei ciuitat⁹ antiq̄t⁹ tenebank iuḋicia: vt cito/⁊ in ꝓmpto vnicuiq̄ pateret locꝰ iusticie. b Et se/ḋit ibi. tanq̄ iuḋex ꝓncipal⁹: ſm hebreos q̄ ḋicūt ipz/fuisse abessan: vt ḋictū est. ſ. j. ca. c Declina pauli/sper tē. vt in loco iuḋicij rñḋeas. ḋ Tollēs aūt tē./vt negociū fieret firmi⁹. e Partē agri frīs tē. vo/cat eū fratrē: eo q̄ erat ḋe cognatiōe sua. ⁊ ꝺ mod⁹ lo/quēḋi frequēs ē in scriptura. f Ascēḋet noemi. i. ē/in ꝓsito vēḋēḋi. q̄z nō erat aḋhuc ager vēḋit⁹: vt/ptz ꝙ seq̄ntia: Hebrei aūt nō hūt pñs tps in mō iḋi/catiuo xbi: ſ ꝙ eo vtunť ꝓticipio pñtis tpis cōiter/ḋicētes: vēḋēs ꝙ vēḋit. ⁊ aliq̄n ꝑterito xbi in mō in/ḋicatiuo: vt i isto loco vl forte ibi vēḋiderat. ⁊ q̄ḋ de/emptiōe ꝙ ꝓpinquū subḋit: intelligēḋū est ḋe redē/ptiōe emptiōis: q̄ spectabat aḋ ius ꝓpinq̄: vt habeť/Leuit. xxv. Sciēḋū aūt est ꝺ q̄ liz mlieres nō succe/ḋerēt in hereḋitate: tū q̄z vxoꝛ post maritū ḋefūctū si/ne liberis remanebat: ipa tenebat ptē hereḋitat⁹ aḋ/vitā ⁊ illā poterat vēḋere in q̄ḋtū erat sui iuris. ⁊ sic/ḋz ꝺ q̄ noemi eoḋē mō vēḋere volebat ptē agri. Ce/tera patēt vsq̄ ibi: g Null⁹ ei est tē. nō ē intelligē/ḋū q̄ nulli aliꝰ cēnt ḋe ꝺsāguinitate illa cū cēnt bo/mines magni ⁊ potentes: ꝺ q̄ null⁹ erat ꝓpīq̄or ist⁹/duob⁹: nec q̄ ita haberet ius in ḋicto negocio.
h Ego agrū emā. Bñ volebat hr̄e possessionē: ꝺ ñ/vxoꝛē: tñ vnū erat annexū alteri. iō sb̄ḋit: i Quā/ḋo emer⁹ agꝛ tē. ⁊ ptz lr̄a. k Qui rñdit. Hic ꝓr/ḋescribiť cessio iuris. cū ḋr: l Cedo iuri tē. cui⁹ rō/allegať cū ḋr: m Meq̄ enī posteritatē familie mee/ḋelere ḋebeo: qꝺ exponūt aliq̄ hebrei ḋe posteritate/egressura ḋe ruth si eā acciperet: eo q̄ scribiť Deut./xxiij. Moabites ⁊ āmonites nō intrabūt in eccliam/ḋei i eternū: Sed si iste hāc cāz allegauit falsū ḋixit:/q̄ illa pena nō cadit sup mulieres: nec ꝙ ꝓns sup. ꝓ/le eaꝫ ḋe viro israelita: sicut ibiḋē ḋictū fuit. Et ideo/aliter expōiť: videliczꝫ ḋe, ple quā iā habebat ḋe alia/vxoꝛe: q̄z si accepisset ruth: oportuisset eū intēḋere e/ducatiōi ⁊ ꝓnisiōi, plis nasciture ḋe ipa: ⁊ ꝙ ꝓns mi/nus posset intēḋere ꝓuisiōi, plis iā habite ḋe alia: ⁊/isto vocat ḋeletionē ſm cōem modū loq̄ndi q̄ ḋr ḋe/aliq̄ si habeat aliq⁹ ḋānū notabile: ḋestruc⁹ ē vl ḋe/ler⁹. n Soluebat hō calciamētū tū. ꝺ erat signū q̄/vn⁹ sp oliabať iure ⁊ alt̄ iuestiebať. ḋr aūt Deut. xxv. q̄ mulier ḋefūcti soluebat calciamētū illꝰ: ⁊ spue/bat in faciē illi⁹ volētis suscitare semen ḋefūcti. Sed/ꝺ erat q̄ñ mlier ꝓuēiebat eū coraꝫ iudicib⁹ ⁊ ille recu/sabat eā accipe. Sz q̄ñ alt̄ ꝓpinquus ꝓuēiebat eū: si/cut fuit in ꝓsito: tūc ipsemet soluebat: ideo subḋi/tur: Dixit ergo booꝯ ꝓpinquo tē.

At ille maio.

Ecorrigiam calciamẽti eius. a Testes vos in. Sic xps ex vtroq; testamẽto testes habet sufficiẽtes q populũ gẽtiũ quẽ decalogus iã finitus spiritualiter fecundare nõ potuit: ipse semine verbi fecundauit oia possidẽs q̃ priores t posteriores habuerunt sancti.

b Et maiores natu tc. Isid. Decem maiorũ natu benedictio ostẽdit in nomine iesu oẽs gẽtes esse benedicẽdas. Jotha ei apud grecos decẽ significat que in nomine iesu prima littera est.

c Faciat dñs hãc. Imprecat pspera ecclesie gentiũ: vt gratiã fecũditatis quã habuerũt israelitæ primi parentes percipiat. d Rachel. Species interne contẽplationis habẽs certam intelligẽtiã veritatis. Unde: Rachel bona facie t pulchra specie quã amat oĩs pie studiosus: t propter hãc fuit laban qui interpretatur dealbatio: quã cõparat gratie dei qui dicit: Q̃si fuerint peccata nostra sicut phenicium tã̃ nix dealbabunt. e Lia. Actio huius vite in qua viuim⁹ laboriosa ẽ ex fide t icerta: quo exitu pueniat ad vtilitatẽ eor q̃bus consulere volum⁹: Jpa est lia prior: vnor iacob que infirmis oculis fuisse memorat: f Ipsa res tc. Quia gẽtil⁹ pplus grãz tenuit t in partu fratrẽ q̃ prior manũ emiserat: pcessit. Jsrl em in ope legis primo manũ emisit t eã ꝓpheta t ipsũ⁹ xpi cruore pollutã retra rit. Postea vero pplus gentiũ ꝓrupit: vt essent primi nouissi. t no. primi. Thamar quoq; cõmutans vl amaritudo interpretatur. Ecclia em gẽtiũ t noũe t habitu q̃ fuit in idolatria feda t amara: in pcitẽtia fit dulcis t pulchra. g At cõci. t pare. Sẽp ecclia spũsti munere fecũdat: t aliis ad lucẽ ppetuã decedẽtibus succedet vt xpianũ nomẽ maneat in eternũ: t mat sctissima ꝺ noua p genie senectute sua ꝓsolatioẽz habeat. Decedẽtib⁹ q̃z patriarchis t ꝓphetis: successert euãgeliste t apli. Unde Pro pñib⁹ tu. nati sũt tibi fi. h De nuru em. Nur⁹ synagoge gẽtil⁹ ecclia est que nupsit xpo de synagoga nato. Que. s. p legẽ gignere nõ potuit p ꝓphetie mysteriũ susceptũ sub leuamine figurarũ portabat occltũ t nutricẽ fũgebat officio: qr matr⁹ carebat puilegio. i Multo tibi me. Mltitudinẽ. l. eor q̃ in ve. testa. leg⁹ doctria nutrierunt. q. s. ñ crediderẽt xpũ dñi t ĩmo lauerũt filos suos t filias demonijs: t tãdẽ xpm occiderũt t aplos psecuti sũt. k Et nutricẽ tc. Spũal⁹ psapia generatioĩ ꝺmõstrat. Obeth em fuit iterptat. Jsai in solũ sacrificiũ vl incẽsũ. Dauid manu fort⁹ vl desiderabil⁹. Qui em strẽnue deo fuit sacrificiũ illi gratũ t suauissimũ odoris incẽsũ popa xtutũ t ozoris studiũ ꝓdit. Sic q̃ roborat⁹ fide t deuotiõe desiderabilis est et deo placet. l Vicine autem. Celoũ virtutes que gaudent infecunditate ecclesie et vocant nomen

1. Pa. 2. a Matth. 1a

eius obeth: id est seruiens q̃z quem superno regi secum seruire desiderant.

m Hec st ge. Decẽ st generatiões filij ĩ deusq; ad dauid. Uñ cognosc q̃ ꝛtius diuine intentio legis ad christũ tendit: qui natus est de semine dauid vt illius aduẽtũ ꝓdicet t leg⁹ pfectionẽ in eo manifestet. Finis enim legis

a At ille maioribus natu. Hic cõsequenꝫ describitur vrotis acceptio: vbi ad maiorẽ solemnitatẽ booz dirit: b Testes vos inquit est⁹ hoc eni dirit booz ad maiorẽ certitudinẽ facti. c Faciat domin⁹ tc. quia filij eax facti sũt capita. xij. tribuũ isrl: ꝓponit autẽ rachel ipe liceꝛ esset minor quia fuit ꝓma t ꝓncipalis vxor ipius iacob: vt habeẽ Heñ. xxix. quia in illã ꝓmo consensit: licet alia sibi fraudulenter suposita fuerit. d Fiatq; dom⁹ tua tc. Hoc expsilit qz genealogi catio ipsi⁹ dauid ichoaẽ a phares postea cũ dr: De sũt generatiões phares tc.

e Tulit itaq; booz ruth tc. videt q fecerit ꝺ ibitionẽ dñi ꝺ ducẽdis alienigẽas mlieres vt habeẽ Deu. vij. Dicẽdũ q illa inhibitio fuit fctã ne p vxores alicigenas filij isrl traherẽtur ad idolatriã. Jsta ãt ruth iã erat ꝓsã ad fidẽ t cultũ vni⁹ dei t p bonã vitã i hoc firmata: vt ptz ex ꝓdict⁹: xpt qꝺ dicta ibitio nõ habebat locũ. Sz maalõ t cheliõ nõ videnꝫ excusari a dicta trãsgressiõe: qz cepert vxores moabitidas añq; eẽnt ꝓsse ad fidẽ t cultũ vni⁹ dei: qꝺ videtur ex ꝺ q ozpha redijt ad deos suos: vt dictũ fuit. s. i. ca. t p hoc q noemi suadebat ipsi ruth siliter reuerti: qꝺ nõ fecisset si añ ꝓuersa fuisset quia nõ suasisset ei apostatare a fide t cultu vni dei veri. f Ingressusq; ad eã. Hic ꝓsequitur de scribitur prolis conceptio. cum dicitur:

g Et dedit illi dominus vt conciperet t pareret filium. Unde videtur q non solum virtute nature: sed cũ hoc gratia naturã iuuante eo q ita cito concepit de homine iã sene. Et hoc fuit concessum a domino: quia booz acceperat ruth ex fraterna charitate ad suscitãdũ semẽ defuncti sue hereditate: t ex obedientia legis que ad hoc iducit Deuteromij. xxv. h Dixerũtq;. Hic consequenter ponitur plebis congratulatio et gratiarumactio. cum dicitur: Benedictus dominus tc. i Et vocaretur nomẽ eius in isrl: quia filius sic natus dicebatur filius defuncti. licet alio nomĩe vocaret: sicut iste vocatus ẽ obeth nõ elimelech aut maalon. k Et multo tibi melior est q̃ si septem haberes filios tc. Hyperbolica est locutio ad congaudendũ. ipse noemi. vel quia melius erat ei habere vnũ nepotem de patre diuite t potente q̃ septem filios de patre paupere: qualis fuit elimelech in fine: vt dictuꝫ fuit supra. j. ca. Cetera patent ibi. l Salmon genuit booz. Tres fuerunt booꝫ sibi succedentes hic cõprehensi sub vno nomine: sicut dictũ est supra secundo ca. Ca. IIII

Moraliter.

Ascẽdit q̃ booz tc. Hic describit ꝓuctio ruth cũ booz in matrimõio: qꝺ q̃dẽ matrimõiũ factũ fuit p xp ille q̃ ꝓpinqor videbat ad ꝓpriũ hẽdũ cũ ipa ruth cessit iuri ꝓpinqtatis: t sic booz accepit eã in vxorẽ. Per ruth q̃ videtur intercpi tur ecclia bñ significat q̃ cognitiõe fidei t gratie illumiat. Per ꝓpinqorẽ aũt iohãnes baptista põt intelligi q̃ nat⁹ fuit añ xpm t pri⁹ pdicauit: t ñ solũ a vulgaribꝰ homibꝰ ñ etiã a notabilibꝰ ꝓsonis iudeoꝝ xps esse credebatur: propter qꝺ de hierlm metropoli ciuitate misert nũcios solẽnes. s. sacerdotes t leuitas ad interrogãdũ si ipe eẽt xps: t p ꝓs ecclie spõsus Joh. j. Jpe xo iohãnes cessit iuri ꝓpinqtatis qꝺ sibi credebat ineſſe. dicẽs: Nõ sũ ego xps. vt ibidẽ habetur. Et silr. iij. ca. vbi idẽ replicauit t adiũxit q̃ hz spõsã spõsus ẽ. vbi oñdit se nõ eẽ spõsũ eccle ñ amicũ spõsi. t sic oñdit mãifeste q ecclia erat refuãda xpo sicẽ spõsa: t xps q̃ booz ĩtelligit sicẽ dictũ est. s. eã accepit spõsã. Per ꝺ aũt q ex generatiõe booz et ruth deducit genealogia regal. cũ dr: † Hic ẽ pat isai tc. significatiũ fuit q illi q̃ p fidẽ generant ex xpo t ecclia t nõ alii celesti glia sũt regnaturi. qꝺ nob ꝓcedat ille q̃ est benedict⁹ in scla sclorꝫ Amen.

Explicit liber Ruth.

xpi: ad iusticiã o. c. añ legẽ ꝺ iacob de incarnatiõe xpi ait: Nõ auferet sceptr ꝺ. i. t dux de fe. ei⁹ donec ve. q̃ mit. tc. Ad dauid aũt. qz xps de semine inda detñ ẽ: De fru. vẽtris t. po. sit. se. tu. Pater ergo oĩm ꝓbaꝝ t patriarcha: rũ oratiõ ptiere ad dispẽsationẽ dñi nostri iesu christi.

Jginti et duas litteras tc. Hebrei. xxij. lras habent ꝺm numerum librorũ suorum. Nam xxij. libros habent: videlicet v. libros moysi. viij. ꝓpheta rum: t. ix. agiographorũ: id est sancta scribentiũ. Licet q̃ dam. xxiij. esse dicant: Ruth accipiẽtes libꝝ: cũ sit pars libri iudicũ: t lamentationes Hieremie similiter per se accipientes. Sciendũ autem est tres esse liguas principales: scz hebream: grecã t latinaz. Hebrea. xxij. lras hz. greca xxiij. latiã ligua media iter has duas. xxiij. Et ipsi syri t chaldei eodẽ sono. i. eadez ꝓnunciatione. xxij. elemẽta habẽt sicut hebrei: sed diuersis characteribus. i. figuris.

Samaritani aũt pen. tc. Samaritani q̃ deũ t idola colebãt simt. Samaria ciuitas fuit quondã. x. tribuũ metropolis: q̃bus i captiuitate ducẽtis a salmanasar rege assyriorũ: ne terra i solitudinẽ redigeretur missi sũt ex diuersis gẽtib⁹ q̃ illas icolerẽt. Jnde appellanꝫ samaritani a samaria metropoli ciuitate: q̃ verũ deũ simt t falsos deos colebãt. c Totidẽ. i. xxij. apicib⁹. i. sũmitatib⁹ litterarum.

Alias lras tc. s. q̃ sint ille q̃s moyses iuẽit: q̃bus nũc iudei vtunt. e Vidẽ characteres: id est eedem littere.

Supputatio. i. nũeratio.

Ceſu mystice. i. q̃si per illas lras q̃ numez significãt: cẽsus leuitaz annotabatur.

Tetragrãmatõ. i. quattuor lrarum. Q̃ nomẽ scriptũ erat in lamia aurea: q̃ erat in frõte põtific⁹ qñ accedebat ad sacrificiũ: de qua scriptũ ẽ: Fecerũt laminã: scripseruntq; in ea p q̃ttuor lras nomẽ dñi: qꝺ iterptat ineffabile. Nõ p fari ꝺ p diffiniri vt ẽ: qr mime possit. Ne be sẽ: heioth: heth: vau. Et ꝺ iterptatio he iste: ioth ꝓncipiũ: heth passio. vau ẽ vita. Jste ꝓncipiũ passiõis vite. i Antiqs lras. Moysi: q̃s nunc nõ hũt hebrei. Notãdũ ẽ aũt hebreos ideo lras q̃s esdras iuẽit vti: qr facilioꝝ sono t lratura enũciant: t a sinistra i dexterã: sicẽ t latine scribunt. Wolaice ẽ difficilioꝝ: t a dexterra in sinistrã scribebantur.

nuit obeth: obeth genuit isai: isai genuit dauid regẽ.

Finit liber ruth.

Jncipit prolog⁹ sancti Hieronymi in libros regũ qui galeatus dicitur.

Jginti et duas litteras cẽ apõ hebreos: syrorũ quoq; lingua t chaldeoꝝ testatur: quę hebręę magna ex parte cõfinis est. Maz et ipi vigintiduo elementa habent eodez sono: sed diuersis characteribus. Samaritani etiam pentateuchuz moysi: t ideo litteras hebreoꝝ adhuc in scriptis suis retinent: et ꝓpter hoc introducuntur hic in testimoniũ numeri litteratum. Sz post reuersionem iudeoꝝ de captiuitate babylonica: in reparatione bibliothece cõbuste a chaldeis Esdras quasdam nouas litteras inuenit: quasdam mutauit que nimis aspere sonabant. t hoc est quod sequitur: d Certumq; est esdram scribam legisq; doctorem post captã tc. A nabuchodonosor rege babylonis: vt habeť. iij. Regũ. xxv. Et. ij. Paral. xxxvj.

e Et instaurationem templi sub zorobabel. j. Esdre. vj.

f Alias litteras reperisse: quibus nũc vtimur tc. id est figure vel formationes litteraruz. Sic ostenso numero litteraꝝ: descendit ad figuram vt ostendat numerum librorum ve. te. concordare in litteris t figuris. Unde dicit: g Jn libro quoq; numerorum hec eadem supputatio. i. computatio. h Sub leuitarum ac sacerdotũ censu. Numeri. iij. Censeo censes censere dicitur numerare: t in de hic census dicitur numeratio. i Mystice ostenditur. i. figurate. qz per hunc numerum scz. xxij. datur intelligi q̃ sacerdotes et leuite debent intelligere. xxij. duos libros ve. te. k Et nomẽ domini tetragrammaton quibusdã grecis voluminibus tc. Dictũ est supra q̃ post reparationẽ templi Esdras alias litteras repperit etñ vsq; ad tempus illud samaritani t hebrei easdem litteras habuerunt: Et hoc patet: quia. Et nomen domini tetragrammaton tc. Tetragrãmaton interpretat quattuor litterarũ. t cõponitur a tetra qꝺ est quattuor t gramma quod est littera. Est autem nomẽ domini quod erat i lamina aurea que super thyaram fronti pontificis imminebat Exo. xxviij. f. t quattuor litteris scribebatur. s. ioth: heth vau t heth. Et ꝺm Hieronymũ in q̃ꝺ epistola ad marcellã Joth interpretatur ꝓncipiũ. vau t he ista: heth vita. t est ita intelligẽda interpretatio. Jste. s. xps qui per legalẽ pontificẽ figuratur est ꝓncipium vite: id est actor vite spiritualis: scilicet per incarnationem t passionẽ suam. Aliam interpretationem inuenies in postillis.

l Sed t psalmi tc. Adhuc ostendit q̃ vigintidue littere sunt apũd hebreos per quinqz psalmos qui apud ipsos per omnes litteras alphabeti digeruntur: tñ in epistola quadam ad marcellam nõ facit

Hieronymus

a Quãꝫ diuiso scribãt metro: id est lyrico carmie. Mã dõ ꝓba lyric⁹ fuit: t diuiso metro psalmos composuit. b Eius dẽ numeri. i. xxij. lrarũ alphabeto. c Et hieremie lamẽtatiões ꝙ. xxij. lris scpte sunt.

d Eisdẽ alphabetis. i. eisdẽ lris. e Incisionib⁹. i. brevib⁹ sentẽtijs.

Prouer. xi. d f Quinq; littere duplices sũt apũd hebreos ꝛc. sicut apud latinos .x. et .z. g Alit ꝑ has scribũt ꝓncipia. i. aliã vim habẽt: qñ i ꝓncipio verboꝝ scribũt: aliã i medio: aliã i fine. h Samuel: id est duo libri q̃ a ꝓpheta samuel li succedẽtib⁹ sũt scpti. i Habzeiamin: hebraice ꝟ ẽ relictoꝝ vl ꝑmissoꝝ: ea eñ q̃ ꝑtermittũt i libro regũ ꝟ supplenť. k Esdras. t ipe bz duos libros.

l Cinoth hebrace: grece threni: latie lamẽtatiões dicũt. m Eorũ initijs. i. elemẽtorũ lrarũ videlz. n Airi iusti. i. sancti alicuius.

o Bresith hebraice: genesis grece latie natiuitas dicit: vl genitura siue generatio Mũdi eniz generatio ibi describitur. p Ellesmoth hebraice: exod⁹ grece: latie egressio. Odos ei grece latine via. Mã i eo egressus filioꝝ israel ex egypto describit. q Vagechra hebraice: leuitic⁹ grece: mysterialis latie. Leui eñ diacon⁹ vl minister dicit. r Vagedaber hebraice: rithimon grece: latie nũer⁹ s Addabarim hebraice: deuteronomiu grece: latine secũda ler. t Hi sunt q̃nq; libri. ꝙdm⁹ ordo. s. legis in q̃nq; libris moysi. Et nũc incipit ꝑm

triceſimuſſert⁹ t centeſi a
muſdecim⁹: t cẽteſimuſ b
vndecim⁹ et cẽteſimuſ/ c
decimuſoctau⁹ t cẽteſi/ d
muſq̃drageſimuſq̃rt⁹ q̃ e
q̃ diuſo ſcribãt metro: f
tũ eiuſdẽ numeri textũ/ g
tur alphabeto Et hiere h
mię lamẽtatiões: t oſo i
ei⁹. Salomonis q̃ in ſi k
ne prouerbia: ab eo lo/
co in quo ait: Mulierẽ
fortem quis inueniet:
eiſdem alphabetis vel
incisionibus ſuputan/
tur. Porro quinq; lr̃e l
duplices apũd hebreos
sũt: Laph. Hem. Mun
s Pe. Saen. Aliter eniz m
ſcribunť ꝙ has ꝓncipia medietateſq; verbo
rũ: alit fines. Unde et n
quinq; a plerisq; dupli
ces libri eſtimãt Samu/ o
el: malachim: dabzeia/
min: eſdras: hieremias
cũ cinoth. i. lamẽtatiõi
bus ſuis. Quõ igit vi/
gintiduo elemẽta ſunt
per quę ſcribimus he/
braice omne quod lo/
quimur: et eorũ initijs p
vox humana cõprehẽ/
ditur: ita vingintiduo q
volumina ſupputanť:
quibus quaſi litteris t
exordijs i dei doctrina
tenera adhuc t lactens
n viri iuſti eruditur iſan/
tia. Primus apud eos r
o liber vocatur breſith:
quem nos geneſim di/
p cimus. Secundus elleſ
moth: qui exoduſ appel
q latur. Tertiꝰ vagechra
id eſt leuiticus. Quar/
r tus vagedaber quẽ nu
merũ vocam⁹. Quint⁹
s elleaddabarim: q̃ deu
teronomiuz ꝓnotatur.
t Hi q̃nq; ſunt libri moy
ſi: quos ꝓprie thorath s
id eſt legem appellant.
Secundum ꝓphetarũ c
ordinem faciunt: et in/
cipiũt a ieſu filio naue

Hieronym⁹ niſi ꝺ quattuoꝝ mẽtionẽ: ſed forte vitio ſcriptorũ omiſſus eſt cẽteſimuſ vndecim⁹. t hec ſunt verba Hieronymi. Scire debes q̃ tuoꝝ pſalmoꝝ ſm ordinẽ hebraeoꝝ incipere elemẽtoꝝ. triceſimuſ ſextꝰ t cẽteſimumdecimũ: cẽteſimũdecimũoctauũ: t cẽteſimũq̃drageſimũq̃ tũ: verũ ſcire debes i ꝓximo⁹. p̃. ſingulis lr̃is ſingulos ẋticulos q̃ trimetro iambico verſu cõſtãt cẽ cõneros. inferiores tetrametro iambico cõſtare. ſ. ſicut deuteronomij cãticũ ſcriptũ ẽ. Sũt q̃ alios putãt ꝺ ordine incipe. ſ falſa cõꝛ opinio ẽ. lege lr̃am ſic: Sed t pſalmi. iſti q̃ ſequunť: a Triceſimuſſert⁹. Moli emulari. b Et cẽteſimuſdecimu⁹. Cõfitebor tibi dñe i toto corde meo: i cõſilio iuſtoꝝ t congregatiõe. c Et cẽteſimuſundecim⁹. Beat⁹ vir q̃ timet dñm. vbi gloſa. eſt etiam ille pſalm⁹ digeſtus p oẽs lr̃as alphabeti. d Et cẽteſimuſdecimuſoctau⁹. Beati imaculati. in quo ſũt. xxij. octonarij verſuũ t ſingulas lr̃as octo ẋus ſequunť. Mã ex alpha ꝓma lr̃a incipiũt octo ẋus. ex beth ſeꝺa lr̃a alij octo: t ſic de alijs octo vſq; ad thau: q̃ ẽ extrema lr̃a ita dicit Hieronym⁹ i epla ſuprꝺicta. e Et centeſimuſquadrageſimuſquart⁹. Exaltabo te deꝰ me⁹ rex. in q̃ ſicut ait Hieronym⁹ i eaꝺe epla ſingulis lr̃is ſinguli verſus gemine deputanť. f Oẽꝫ diuerſo ꝛc. ꝺ dictũ ẽ. g Tũ ciuſdẽ numeri ꝛc. i. duodecim lr̃is ordinãtur q̃ vt trimetrũ iãbicũ dictũ ẽ. ſ. i epla ad Paulinũ. vij. ca. vbi agitur de lamẽtationib⁹ Hieremie. Sz tetrametrũ recipit iãbicũ oĩb⁹ locis: ſ ſpõdeũ tm̃ i imparib⁹: t ꝺr iambicũ a pede ꝓdominãte i loco pari: i q̃ nullus ali⁹ pes ꝺz poni: t ſicut ꝺr i cõmẽto boecij ꝺ cõſolatione ſup illũ locũ ꝓmi libri: O ſtelliferi ꝺditoꝝ orbis. iãbicũ metrũ. Si ꝺ metrũ ẽ q̃ttuoꝝ hz pedes: ſi trimetrũ eſt ſer: ſi tetrametrũ octo: gr̃a exẽpli accipiať iſtud: Deꝰ creatoꝝ oĩm: iã ſurgit hora tertia: deꝰ iambꝰ ꝓmus: crea alter iãbus: iũge ſimul t habebis vnũ metrũ: tora tertia: deꝰ iambꝰ ſecundus: crea alter iãbus: iũge ſimul t habebis tertiũ metrũ. tora quarta: deꝰ iambꝰ tertius: crea alter iãbus: iũge ſimul t habebis quartũ metrũ. Et ita ꝑ q̃re dicať tetrametrũ. Silꝫ poſſes ponere exẽplũ i illo hymno. Jã lucis orto ſidere: deũ ꝑcemur ſupplices: t i cõſilib⁹. cõiter tũ aſſignať ibi ꝺimetrũ iãbicũ: q̃ tz q̃libet ẋsũ hymni ſũt quattuoꝝ ẋsus metrici. Jſte ei eſt vn⁹ ẋsus metricus. Jã lucis orto ſidere. ali⁹ ẽ: deũ ꝑcemur ſupplices: t ſic ꝺ alijs. h Et hieremie lamẽtatiões. ꝺ qb⁹ habitũ ẽ. ſ. i epla ad Paulinum ca. vij. i Et oratio ei⁹. q̃ incipit: Recordare dñe. k Salomonis q̃z in fine ꝓuerbia ꝛc. i. numeranť alphabeta: appellat lr̃as alphabeti ſm q̃s fit ẋsũ ſuputatio t ordinatio. Incisiões appellat metrorũ vel verſuũ diſtinctiones: i qb⁹ q̃ſi inciſi diſtinguũť pedes: ſicut ꝑz ſupra ꝓmo: vel q̃ ita certũ habẽt nũerũ ſyllabarũ q̃ q̃ꝺ ſuperfluũ eſt videť abſciſuz. Uñ Hiero. ad Marcellã: Prouerbia ſalomõis extremũ claꝺit alphabetũ: q̃ tetrametro iãbico ſuppuranť ab eo loco in q̃ ait: Mulierẽ fortẽ ꝛc. puer. xxxj. l Porro q̃nq; littere duplices ꝛc. Hic aſſignat aliã cõuenientiã inter lr̃as alphabeti t libros veteris teſtamẽti: lr̃a ſatis plana ẽ. Porro q̃nq; lr̃e duplices apud hebreos ꝛc. t ſubiũgit q̃re dicunť duplices. m Aliter eñ ſcribũť ꝙ has ꝓncipia ꝛc. i. aliter ſcribunť i principio: aliter i fine. n Unde t q̃nq; a plerisq; libri duplices eſtimãť ꝛc. Libri regũ q̃ttuoꝝ ſũt apũd nos: duo tm̃ apud hebreos. primũ dicũt: Samuel a noie auctoris. Uñ dicit Jſidorus libro ethymol. vj. Libũ iudicuz t ruth ſamuel ediſſe credit. Liber ſamuel eiuſdẽ ſamuelis natiuitatẽ t ſocerdotiũ t geſta deſcribit: idcirco nomẽ ab eo accepit. Et quãuis ꝺ liber ſaul t dauid hiſtoriã cõtineat: vtriq; tm̃ ad ſamuel referũť: q̃ ipe vnꝛit ſaul i regẽ. ipſemet etiã vnꝛit dauid in regẽ futurũ: cui⁹ libri ꝓrima ꝑte cõſcripſit idẽ ſamuel. ſequẽtia vero vſq; ad calcẽ ſcripſit ꝺ ꝛc. Secũꝺũ libros appellauit malachim. i. regũ a materia. Uñ dicit Jſidorus ethymol. vj. Malachim, ꝺinde appellať eo q̃ reges iude t iſraelitice gẽtis: geſtaq; eorũ ꝙ ordinẽ digerat tẽporũ. Malachim eñ hebraice: latine regũ interꝑtať. Hũc libũ Hieremias ꝓm⁹ i vnũ volumẽ coegit: nã ad ſparſus erat ꝙ ſingulas regũ hiſtorias. Habzeiamĩ hebraice. Paralipomenon grece verba ꝺiez latine. Cetera patebũt inferi⁹. o Quõ igit vigintiduo elemẽta ſunt ꝙ q̃ ſcribim⁹ ꝛc. Littere dicunť elemẽta quaſi alimẽta. ad ſiſtitudinẽ mũꝺi elemẽtorũ. ſicut ei illa cocuntia oẽ ꝓficiũt corpus. ſic et he cõiũcte lr̃ale vocẽ q̃ſi corpus aliq̃ cõponũt: tũ elemẽta ꝓprie dicũť ipe ꝓnũciationes: note autẽ earũ lr̃e: abuſiue tũ t elemẽta ꝙ litteris: t littere ꝙ elemẽtis vocanť: cũ dicim⁹ nõ poſſe cõſtare in eaꝺe ſyllaba r ante ꝙ nõ ꝺe litteris dicim⁹ ſed ꝺe ꝓnũciatiõe exprimẽ quãtũ ad ſcripturã poſſunt cõiũgi: nõ tm̃ enũciari niſi poſtpoſita. p Et eo. ini. vox hu. cõ. i. ex his vigintiduobus elemẽtis vl lr̃is inuentiať et cõponiť. Unde dicit Priſcian⁹ in maiori volumine: Littera ẽ minima ꝓs vocis cõpoſite ꝛc. ꝟ eſt q̃ cõſtat ex cõpoſitiõe lr̃arũ.

q Ita vi. vo. ſup. qui. qua. ꝛc. quaſi diceret: ſicut puer inſtruit ꝙ litteras ad cõpoſitiões vocũ: ita ꝙ hos libros inſtruit auditor in doctrina fidei t moꝛũ. r Primꝰ apud eos li. vo. bze. in epla ad Paulinũ. vij. ca. exponunť hec: quoꝝ expoſitionẽ breuitatis cã nõ itero in ꝟ loco. Littera ſatis ꝓtz oĩbus. tũ aliqua breuiter ꝓſtringã. s Thorath ſm Remigiũ: lex vel pentateuchus. t Secũꝺũ ꝓphetaꝝ ꝛc. videť q̃ male aſſigneť iſte ordo ꝓphetaꝝ: qz ꝓphetia eſt rerũ eventus

a Ordinẽ ꝓpheta rũ a ioſue ben nun. a Ben: id eſt filius.

b Sopthim. hebraice: latine ꝺiudicum.

Marb. i

c Cõpingũt: id eſt conſociant vel coniungunt primuz t ſecundum ſcilicet qz duo ſũt.

d Thareaſra: id eſt duodecim prophetarũ. Tharelſa duodecim.

e Agiographa: id ẽ ſacra ſcriptura. i. de ſanctorũ vita: vt tobias t iob

f Quinq; in cisionib⁹. i. ãn/ q̃ partitiõib⁹.

Pſalmoꝝ eñ vnus liber eſt: ſicut et apoſtoli ꝺicerũt. Sz tamen quinq; habet diuiſiones: quia quicquid eſt ibi: fiat fiat.

g Masloth hebraice: parabole grece: latine ꝓuerbia.

h Coeleth hebraice: eccleſiaſtes grece: latine cõcionator.

i Syraſirim hebraice: latine cantica canticorum.

k Habzeiamim hebraice: latine ẋba ꝺierum.

l Chronicon: id eſt temporale: chronos tẽpus. Totũ eñ tempus quod eſt ab adam vſq; ad captiuitatem babylonis in eo capitulatim deſcribitur.

m Stantibꝰ coram quattuoꝝ animalibꝰ: id eſt in preſenti.

a q̃ apud illos ioſue ben nun ꝺ::

b Deide ſbtexerũt ſopthim. i. iu/

c dicũ libr̃ũ: t in eũꝺẽ cõpingũt a
ruth: qz i dieb⁹ iudicum facta
ei⁹ narrat hiſtoria. Tert⁹ ſeq̃t
ſamuel quẽ nos regnoꝝ ꝓmũ b
et ſcõm dicim⁹. Quart⁹ mala/
chim. i. regũ q̃ tertio et quarto
regnoꝝ volumie ꝓtinet. Abeli
uſq; multo ẽ malachim. i. regũ
q̃ malacoth. i. regnoꝝ ꝺicere.
Nõ eñ multarũ gentiũ regna
deſcribit: ſed vnius iſraelitici
populi q̃ tribubus ꝺuodecim
continetur. Quintus eſt eſai/
as. Sextus hieremias. Septi/
mus ezechiel. Octauus liber
ꝺuodecim prophetarum: qui
d apud illos vocatur thareaſra. c
e Tert⁹ ordo agiographa poſ/ ꝺ
ſidet. Et primus liber incipit
a iob. Secundus a ꝺauid e
f quinq; incisionib⁹ t vno pſal/
morum volumine comprehen
ꝺunt. Tertius ẽ ſalomon tres
libros habẽs. Prouerbia quę
g illi parabolas et masloth ap/ f
pellant. Quartus eccleſiaſten
h id eſt coeleth. Quintus ẽ can/ g
i ticumcanticorum quẽ ſyraſi/ h
rim ꝓnotant. Sextus eſt da/
k niel. Septimus habzeiamim: i
id eſt verba ꝺierũ: quod ſigni/
l ficantius chronicon totius ꝺi k
uine hiſtorię poſſumus appel/
lare: qui liber apud nos para/
lipomenon primus t ſecũdus
inſcribitur. Octauus eſdras:
qui et ipſe ſimiliter apud grę/
cos et latinos in ꝺuos libros
ꝺiuiſus eſt. Nonus heſter. At/
q; ita fiunt pariter veteris le/
gis libri vigintiduo. i. Moyſi
quinq;: et prophetarum octo:
agiographorum nouem. Q̃/
q̃ nõnulli ruth et cinoth inter l
agiographa ſcriptitent: et hos
libros in ſuo putent numero
ſupputandos: ac per hoc eſſe
priſce legis libros vigintiq̃t/
tuor: quos ſub numero vigin/ m
tiquattuoꝝ ſeniorum apocaly
pſis Iohannis inducit: adoꝛã/ n
tes agnum: t coronas ſuas ꝓ/
ſtratis vultib⁹ offerẽtes: ſtan
tibus coraz quattuoꝛ anima/

immobili veritate denũciatio qõ: nõ facit aliquis liber hiſtoricus. Uñ ſio. qz ꝓpheria nõ eſt ſolũ annũciatio futuroꝝ verbis ſ etiã factis: vt Oſee. xij. Ego viſionẽ multiplicaui t in manu ꝓpheraꝝ aſſimilat⁹ ſum. i. oſtẽſus: qz nõ tm̃ verbis ꝓꝺicabãt: ſ t opib⁹ ꝑfigurabãt. Silꝫ Eſaie. xx. legiť q̃ eſaias inceſſit nudus et diſcalciatus trib⁹ ꝺiebus: in ſignũ t poꝛtentũ triũ annoꝝ captiuitatẽ vẽture ſup egyptũ t ethiopiã. Sz ſm ꝟ iob t alia agiographa ꝺebẽt inter ꝓpheras enumerari: iõ ꝺicit Hugo ꝺe ſancto victoꝛe: q̃ liber ꝓpheticus ꝺr ꝺuob⁹ modis: vel qz editus a ꝓpheta: vel qz ſcriptus ꝓpheticoſtilo. Uñ Joſue: iudicum: ſamuel t malachim ꝓphete ꝺicunť: qz a ꝓphetis ꝺſcripti. Joſue igit ꝓpheta fuit: vt hr̃ Nu. xxvij. Tolle ioſue filiũ nun in q̃ eſt ſpũs ꝺñi. Et Deu. xviij. Prophetã ꝺ gẽte tua t ꝺ fratrib⁹ tuis ſic me ſuſcitabit ꝺñs: hoc ꝺr ꝺe ioſue ad lr̃am. Sz adhuc ꝺaniel inter ꝓphetas nũerari ꝺeberet: t liber pſalmoꝝ. Rũſio. ꝓphetia largiſſime ꝺr inſpiratio ꝺiuina occulta ꝺenũciãs: t ſm ꝟ hiſtoria creatiõis reuelata moyſi ꝺr. ꝓphetia. Large aũt ꝺr ꝓphetia ꝺenũciatio futuroꝝ factis vel verbis figurativa: t ſm ꝟ libri ve. teſta. ꝺicunť ꝓtinere ꝓpheriã: qz illis ꝓtinenť figure futuroꝝ. i. Cozinth. x. Hã i figura ꝓtigebãt illis. Specialr ꝺr ꝓphetia ꝺenũciatio futuri verbis vel facť ꝑ hoiem ſpiritũ ꝓphetie habentẽ. Sic pſalteriũ t ꝺaniel ꝺicunť ꝓphetie. Specialiſſime ꝺr ꝓphetia ꝺenũciatio futuri verbis vel factis anthonomatice: t ꝙ viros ꝓphetas. t ſic ioſue t iudicũ t ꝺuo ꝓmi libri regũ ꝓphetie ꝺicunť. Propꝛie ꝺr ꝓphetia ꝺenũciatio futuri vt futuri: vt Eſaie: Hieremie t ceteroꝝ. Uel aliꝫ ꝺici põt q̃ ꝓpha tripliꝫ ꝺr: officio: gr̃a: t miſſione. Officio: gñ aliꝗs eligebať ꝺ in ꝺubijs ꝓſuleret ꝺñm: ſic moyſes t ioſue. Hr̃a: ſic ille q̃ ꝙ inſpiratiõe noticiã aliꝗ habať: q̃ nec natura nec diſciplina aliq̃ ꝺari poterat: ſic ꝺauid t ꝺaniel. Miſſione: ſic ille q̃ mittebat ꝺñs ad ꝺenũciandũ q̃ ei inſpiraueraꝛ: vt ionas. Quia ẋo ꝓpbe nõ ꝺicebank: nec opa eoꝝ ꝓpheraꝝ opa vocabank: niſi q̃ aut miſſi one aut officio ꝓphetabãt: lz inſpiratiõe edocti eẽnt: iõ ꝺauid t ꝺaniel inť ꝓphetas ñ cõputank: qz nec officiũ habuerunt: nec miſſi fuerũt: tm̃ gr̃az ꝓphetãꝺi habuerũt: t ẋitate ꝓpbe fuerť.

a Cõpingũt. i. ꝺiũgũt. Uide vbi exponiť cõpingere i opuſculo ꝺe vocabulis biblie. b Quẽnos re. ꝛc. qz agit ꝺe ꝺuob⁹ regnis. ſ. ꝺe regno ꝺuaꝝ tribuũ: qꝺ ꝺr regnũ iuꝺa: t ꝺ regno ꝺecẽ tribuũ: qꝺ ꝺr regnũ iſrl. c Thareaſra hebraice: liber. xij. ꝓphaꝝ. d Agiographa. ſ. expoſita ſũt i ꝓlogo ſup Joſue circa ꝓncipiũ. e Quẽ q̃nq; incipiũb⁹. i. q̃nq; petitiõib⁹ vl ꝺiſtinctiõib⁹ q̃ fiũt ꝑ fiat fiat. q̃ttuoꝛ ꝓmas ꝺiſtinctiões terminãt q̃ttuoꝛ pſalmi q̃ terminank in fiat fiat. ſ. Beat⁹ q̃ intelligit. Deꝰ iudiciũ. Miſericoꝛdias ꝺñi. t Cõfitemini. ij. t inde vſq; ad finẽ ꝓrẽdik. quira diſtinctio. Propter iſtas quinq; diſtinctiões volebat Hieronym⁹ ꝺicere quinq; libꝛos eſſe pſalmoꝝ. Cõmunioꝛ tm̃ opinio eſt q̃: ſit vn⁹ liber. Uñ ſic intitulať pſalteriũ: Jncipit liber hymnoꝝ vel ſoliloquioꝝ ꝺ chriſto. f Masloth hebraice: parabole grece: puerbiũ latine. Eſt aũt puerbiũ parabola vel ſimilitudo vbi aliud ꝺicit et aliud intelligiť: vnde ꝺicit ꝙ puerbiũ quaſi ꝙ verbo poſitum: vel quaſi verbũ ꝙ alio. vide in opuſculo ꝺe vocabulis biblie: vbi exponitur parabola.

g Coeleth hebraice: eccleſiaſtes grece: ꝺcioneꝛ latine: qz ei⁹ ſermo nõ eſt ad vnũ ſed ad vniuerſos. Cõcionoꝛ. aris. ꝺicit loqui ad cõcionẽ. vñ cõcionatoꝛ ꝺicit q̃ pſuadet vel loquit cõcioni. h Syraſirim hebraice: canticacãticoꝝ latine: ſyr eñ cãticũ: a articulus: ſyrim canticoꝝ interꝑtať: q̃ ſic appellank: eo q̃ vniuerſa cantica ꝑcellãt: ſic ſancta ſanctoꝝ ꝺicebant: qz ſanctorũ cõparatiõe ſanctioꝛa erãt vl qz exterioꝛi oraculo erãt ſanctiora. Quere pleni⁹ ꝺe his trib⁹ libris: t ꝺ ſapiẽtie libꝛo: t ꝺ eccleſiaſtico. j. in ꝓlogo ſup libꝛos Salomonis: q̃ ſic incipit: Jũgat epiſtola ꝛc. i Habzeiamim hebraice: paralipomenon grece: verba ꝺiez latine. Habzeiamim terminať in m q̃ ſic ꝓtz ꝑ glo ſam Hieronymi Heñ. xxxv. vbi ꝺr: Errant q̃ putãt beniamin filiũ ꝺiez interꝑtari. ꝺextera eñ ꝺr iamin. t finiť in n. ꝺies q̃ꝺez appellank iamim. t terminank in m. cũ g habzeiamim interꝑtatur ẋba ꝺiez t nõ verba ꝺextere: ꝓz q̃ terminať in m t nõ i n.

k Chꝛonicon. id eſt tpale vl tẽpoꝛaneũ: eo q̃ totuz tẽs cõplectiť ab Adã vſq; ad finẽ regũ. Et ꝺr a chronon q̃ ẽ tps: t inde chꝛonic⁹ ca. cũ. i. tpalis vl tẽpoꝛane⁹: Et chꝛonica eoꝝ: tpa vl tẽpoꝛ ſeries vel oꝛꝺo vel vbi tpa vel facta ꝺiuerſoꝛ tempoꝛ cõtinenť. Uide. ſ. epla ad Paulinũ. vij. ca. vbi exponiť paralipomenon. l Cynoth hebraice: threni grece: lamẽtatiões latine. m Quos ſ nũero vigin. ꝛc. iiij. ca. vigintiq̃ttuoꝛ seniores ſũt ve. te. ꝺoc. eminẽtiã ẋtutũ t ꝑfectionẽ opeꝝ ꝺocẽtes. nã q̃ter ſex faciũt. xxiiij. vt ꝑ q̃ternariũ ꝺeſignet eminẽtia ẋtutũ: ꝓ ſenariũ ꝑfectio opeꝝ: qz ſex ꝺies ſũt i q̃bus lz opari. Uel ꝑ ſeniores. xxiiij. ꝺeſignanť. xij. pꝛiarche t. xij. ꝙbe. n Adoꝛãtes

Ex a Oculatis.id est plenis oculis. b Quasi galeatum principiū. Sicut em galea caput militis ptegit vt fiducialiter pergat ad bellū:ita ꝛ iste titulus lectori pitiam pstat:vt q̄ valeat decernere:qui liberi apud hebreos in canone recipiant: ꝙve int apocrypha deputent. c Jgit sapientia.i.ille liber qui dr vel vocat sapientia:ꝛ ita inchoat:Diligite iusticiā. d Liber iesu fili syrach. qui sic inchoat: Oīs sapiētia a dño deo ē. hic et panaretos dicit.i. liber oīm virtutū. Pan enim grece oīs dr: ares virt: Hūc hebrei iō ñ recipiūt qz i eodē dñi passio māifeste phat. e Pastor. id est liber pastoris:filii ē revelatiōi iohānis.i.apocalypsi:ß i nra biblia nō hr. Jpe aūt ē q̄ ꝛ hermes dr. f Ex ipa phrasi.i.ex ipa locutiōe:quia greca redolet eloquētiā. Jnde antiphrasis:ꝙraria locutio. g Antiq̄rū.i.lxx. h Alij aurū. Per aux argentū:lapides ꝓciosos:ꝛc.q̄s excellētiores: vel maiores in ecclia vtutes figurāt: p pelles ho ptiosq̄ capraꝝ minores. i Tabernaculi pulchritudo.i.cortina ꝺ cocco ꝛ byssо retorta pellibus tegitur.

1.Co.12.c

k Et cilicijs.i.pellib arietū rubricatis:ꝛ pellibus hyacinthinis. Tabernaculū q̄tuor opimētis tegebat. Primū erat ex cocco byssoq̄ retorta. Secūdum ex sagis cilicinis. Tertiū ex pellib arietū rubricat. Quartū ex pellib hyacinthinis q̄ a lōge intuētib celi sereni colorē imitari videbant. Pellib itaq̄ ꝛ sagis cilicinis iterptes cōparat:q̄ lz ordie sint posteriores:tamē nō minorē ecclie vtilitatē prestāt l Et iniuriā. Jniuria dr q̄d ꝺ legē fit. Nā ius lex dr:vñ ꝛ adūbialr dicim: Jniuriā fec.i.nō iuste. m Meū inquā.i. quē ego feci ꝛ transtuli. n Paraphrasten.i.falsū iterptē. o Cōfer.i. cōpa. p Hostrā.i.hebraicam veritatem. q Eum.scz hebreum. r Diuinarit.p diuinauerit. s Nos famulas xpi.i.o paula ꝛ eustochium. t Myrrha .est amarissima spēs:q̄ mortuoꝝ corpa ꝛdiunt. Myrrhū ho vnguētū pciosū

a libus oculatis ante et retro.i. in ab
c d e f
ptēritū ꝛ in futuꝝ respiciētib:ꝛ in
defessa voce clamātib:sanct sanct sanct dñs deus omnipotens:q̄ erat ꝛ qui est:et q̄ vēturꝰ est. Hic plogus scripturarū: q̄si galeatū principiuꝫ oīb libris
h i k l m n o
q̄s de hebreo vertimus i latinū conuenire potest:vt scire valeamus q̄cquid extra hos est inter
c apocrypha eē ponēdū. Jgit sapientia q̄ vulgo salomōis inscribit:ꝛ iesu filij syrach liber: et iu
d e
dith ꝛ tobias et pastor nō sūt in canone. Machabeoꝝ primum libꝝ hebraicū repperi: secundus
f p q
greꝰ ē:q̄ ex ipa q̄dē phrasi pbari pōt. Quę cū ita se habeāt ob
g r s t v x y
secro te lector:ne laborē meū reprehensionē estimes antiquoꝝ. Jn tēplo dei offert vnusquisq̄
b
q̄ potest:alij aux ꝛ argentum ꝛ lapides preciosos:alij byssum ꝛ purpurā ꝛ coccū offeruut ꝛ hyacinthū. Nobiscū bñ agit: si obtulerim pelles ꝛ capraꝝ pilos:et
2.Co.12.c
tū aplus ꝓemptibiliora nra magis necessaria iudicat. Tū et tota illa tabernaculi pulchritudo:
i
et p singulas ſspecies ecclesię presentis futureq̄ distinctio pellib
k l a
tegit et cilicijs ardoreq̄ solis et iniuriā imbrū: ea q̄ viliora sunt
b c d e
prohibent. Lege ergo primuꝫ samuel ꝛ malachim meū: Deū in
m
quā meū. Quicquid em crebro vertendo et emēdando sollicito et didicimus ꝛ tenemus nostrū
f
est:ꝛ cū intellexeris quod antea nesciebas:vel interpretē me esti
n s
mato si gratus es:vel paraphrasten si ingrat:quāq̄ mihi omnino ꝓsci nō sim:mutasse me quippiaꝝ de hebraica veritate. Certe
o
si incredulus es:lege greꝯos codices ꝛ latinos:ꝛ cōfer cum his opusculis q̄ nup emendauim:ꝛ
p q
vbicūq̄ discrepare inter se videris:interroga quēlibet hebreoꝝ cui magꝭ accōmodare debeas fidem ꝛ si nostrā firmauerit: puto
b
q̄ eum non estimes coniectorē: vt in eodem loco mecum similiter diuinarit. Sz ꝛ vos famulas
r s i
xpi rogo:que dñi discumbentis pciosissimo fidei myrrha vn
t
agnum.i.christū verū deū:credentes eum p nobis passum. Per coronas:victorie tētationū intelligitur quas pstratis vultib offerūt dum oīa bona sua deo humiliter attribuūt. Animalia quatuor sicut dicit glo.christus qui nat est:passus:resurgens:ascendēs:et breuiter tangit glosa q̄ christus dicit homo i natiuitate, vitulus qui ē animal imolaticiū in passione.leo fortis in resurrectiōe:aquila que i altū volat in ascensiōe. Vel virtus fortitudinis designatur in leone:in vitulo imobilis virt tēperantie: in homine virtus iusticie: in aquila que viget in visu virtus prudētie. Vel in hoīe humanitas: in vitulo sacerdotiū:in leone regnū: in aquila exprimit diuinitatis sacramentū. a Oculatis añ. ratiōe pncipij. b Et retro:ratiōe finis. Jpe est em alpha ꝛ o initiū ꝛ finis: Apocal.xxj. c Clamātib.i.in sanctis suis gratias agentib. d Sanctus.pater. e Sanctus.filius. f Sanctus spiritussanct. g Dominus ꝓpter regnū q̄d ꝓprium est bonitat. h Deus.i. videns ꝓpter sapientiaz. i Omnipotens. ꝓpter potentiā. k Qui erat.sine principio. l Et qui ē.imutabilis. m Et qui venturus est.glo.filius corporaliter apparebit. rota dicitas se manifestabit hominib. n Hic prologus. rē. Vide diuisionē. s. positam in principio prologi. o Galeatū pncipiū. Methaphorice loquit: q̄si capiti supponit galea ꝛ armatū ꝓtra hostes se defendit:sic plogus iste oīnibus quos Hieronym de hebreo transtulit in latinū supponi potest:ꝛ defendit sacram scripturā ꝓtra illos qui inducūt apocrypha p agiographis. Vide .s. i plogo sup Josue in principio:ꝛ inuenies q̄d sit apocryphū ꝛ quid agiographum.sequit: p Ex ipa phrasi.i.ex ipso modo loquēdi:qz greca redolet eloquētiam. Phrasis grece:locutio latine. vñ piphrasis.i.circūlocutio.et antiphrasis:ꝓraria locutio. Jtez phraco verbū grecum:idē est q̄d loquor:ꝛ inde phrasis locutio:ꝛ inde phrastes locutor:ꝛ cōponit metaphrastes .i. interpres.ꝛ paraphrastes q̄ minus bñ interpretat. q Que cū ita se habeāt rē. antiquoꝝ.i.lxx. interptū. r In tēplo als in tabernaculo dei rē. Humiliando se videt potꝰ cōmēdare.lxx. interptes q̄ dēnare. Nā i.ij. libro ꝓtra Rufinū:cū posuisset eadē ꝛba q̄ ß sequūt dic: Quāto ꝺ.lxx. interptes tumeā supcilio:vt illos aux ꝛ pciosos lapides et purpurā me pelles ꝛ pilos capraꝝ i tabernaculo xpi obtulisse ꝓfitear: s Offert q̄d pōt: Exo.xxv.a.ꝛ.xxxv.b. t Byssum.linū cādidissimū. v Coccū.i.coccineū vl vermiculū. x Hyacinthū.q̄ndā lapidē pciosū:q̄q̄ ponit hyacinthꝰ ꝓ lana vel serico hyacinthini colorꝭ:ꝛ ita pōt hic accipi:ꝛ melꝰ q̄ ꝓ lapide. y Purpurā.pānū sericū pciosuꝫ. Mota q̄ byssus ē colorꝭ niuei:coccꝰ flāmei:hyacinthus aerei:purpura sanguinei. De ist q̄tuoꝝ opimēt q̄ nunc ß fit mētio Exo.xxxv. z Et tu apls.i. Corinth.xij. Multo magꝭ mēbra q̄ vident coꝛpis infirmiora eē necessariora sūt rē. a Cilicijs.i.sagis cilicinis ꝺ pilis capraꝝ factꝭ. vñ ꝛ capzilacia vel capillatia vela dicunt. b Lege q̄ ꝓmū. añq̄ pūse iudices. c Samuel rē.i.a me trāslatū. Samuel apud hebreos ꝓtinet duos ꝓmos libros regū apud nos:malachim duos vltimos. d Meum inquā meū.i.a me veracit trāslatū ꝛ sollicite emēdatū: ꝓpter ß dic bis meū. e Jnq̄.i.dico.verbū defectiū ē. Jnq̄ pūt ē ꝛ q̄nq̄ futuri. f Jnterptē.i.vertrāslatorē. Vide i opusclo ꝺ vocabul biblie vbi ponit interptes. g Vel paraphrasten.i.int logrem. Paraphrastes dr q̄ nō trāsfert ſraz ex lra:ß sēsū ex sēsu. Et dr a para q̄d ē iuꝛ ꝛ phrastes q̄d ē locutor:q̄si locutor: ꝛm sensū ꝛ nō ꝛm lram. Tū ꝺ b excusat se Hiero. dicēs:q̄ nō ē ꝓscius se mutasse aliq̄d de hebraica veritate. b Cōiectorē.i. diuinū vel pugnacinatorē. Cōiector dr iterptes: vel i ꝓiectur periē sortileg:diuin. i Sz ꝛ vos famulas xpi rē. Myrrho.i. vnguēto i q̄ ꝓncipal spēs ē myrrha. versus: Unguentū nardū:ſz nardus dr arbor. Est vnguentū myrrhū:ſz gūmi myrrha vel arbor. Hoc myrrha ē amarissima spēs q̄ mortuoꝝ corpa ꝛdiūt. Myrrhū

Ꝝ simū de myrrha factum. a Ungitis caput.caput christi diuinitas ē illi. Capit christi ho ungit:q̄ cū vez deū veraciter adorat. Pedes vero ungit ei:q̄ verū etiā hominē cū credit. b Que nequaq̄ saluatorē q̄ritis in sepulchro. Jesum in sepulchro querit:q̄ cū solū hominē esse credit. c Quibus iam ad patrem christ ascēdit. Illis christ ad patrē ascēdit:q̄ cū i diuinitate pri coequalem accipiūt. d Rabido.i.insano. Rabidus vero ē velox. e Et circūeūt ciuitatē.i.ecclesiā volētes eā decipere. Q̄ dic circūeūt ciuitatē:hic in malo accipit. In Pſs. vero vbi dr:Cōuertent ad vesperā:ꝛ famē patient vt canes:ꝛ circūibūt ciuitatē i bono. Judei em circa finē mūdi ꝙquirunt ad xpm:sic canes auide cibū glutientes:ita accipiēt fidē:ꝛ circūibūt ecclesiā de ciuitate in ciuitatē q̄rentes doctores. f Ego scies.i. ego ꝛ nō alius: id est ī alio coꝛpe:vt q̄dā dicūt. g Pctōr.i. ōtractor.



Rimū libꝝ regum scripsit Samuel vsq̄ ad mortē suā: deinde Dauid:post Salomon: tandez ꝓphete. Digintidue lre apud hebreos reperiunt: ꝝ q̄z numez apd hebreos. xxij. volumia supputant: inter q̄ libꝝ regū post iudicū in ordine habet tertiꝰ. Bñ pꝰ iudicū ponitur regū:q̄m nūc sūt ꝓsules eccle: postmodū regnū. seu qz p̄cedet in dicū:sequet sempiternū imperium.

i Melchana.Hiero. Possessio dei interpretat:q̄ animi virtute vir dr:ꝛ nō vnꝰ:nō mobilis:nō vagabundus:ſz firmꝰ ꝛ incōfusus. Dēs etiā cōpetent vn dicūt:vnā sapiētiā bñtes:q̄ vnū iesū xpm ꝓfitent:vno spū dei replet: vñ: Dēs q̄dē currūt:ß vnꝰ accipit brauiū. Annūq̄z iſpiētiū nō ē vnꝰ ß mlti. vñ: Jnſipiēs sic luna mutat. Unaūt dr de:nō nūero:ſz qz nunq̄ mutat. vñ: Tu aūt idē ipe es ꝛ anni tui nō deficient. k Ramathai. Orige. Sive armathaim q̄ i aljs codicib hr:altitudo coꝛ interptat. Sophim: specula vl scopulus. Effraim: fructificatio. In mōte effraim:ꝛ i ramathaim sophim habitaſ se dr: In alta.s. ꝺtēplatiōe virtutū: vt a nullis ſbiacētib ꝛ circūlatrātib vicioꝝ cogitatiōib mētis eius sublimitas deiçeret: vl vnitas scinderet. Jō nō ꝺ vallib vl de cāpis:ſz de mōte effraim.i.frugifero eē dr: i q̄ nobilitas oīm vtutū fructificare dinoscit. Orige. Hic habuit duas vxores q̄z nobiliorꝭ.i.anna sterilis erat:sic sara nobiliorꝭ vxor abrae. Secūa ho.i.fenēna fuit fecunda:sicut agar egyptia. Helchana q̄ q̄ ē possessio dei. Primū ꝺ secūda vxore pat efficit:qz vuluā anne ꝙcluserat de:quā postea aperuit. Fenēna itepꝛtat ꝙfitio. Anna grā. Qui vult q̄ eē possessio dei:has duas habeat vxores:ꝛ ꝓmā nobiliorē.i.grām. Nec em ꝓmo p fidē ꝙiungit hoi. vñ: Hra dei saluati est p fidē. Deinde iūgat fenēne.i. ꝙversioni:qz pꝰ grāz fidei sequit emēdatio moꝝ Fenēna prima filios generat:qz ꝓmos fructꝰ p ꝙversionē ꝓferim:nisi em a malo ꝙvertantur. De anna patres nō efficimur: Fenēne filij nō assistūt altari:nō tū ianes fiunt:qz de sacrificijs diuinis edūt. Qui q̄ cōuertit a peccato:de ꝙversiōe generat operat iusticie. Et postea excitata anna.i.aīa çelo bono orat:vt habeat filios qui assistāt deo.i.filios gratie. Qui em deo vacat:ꝛ legē ei meditat die ac nocte:filius ē gratie. Hinc in euāgelio: Martha satagit circa frequēs ministeriū:explens opera iusticie:ꝛ quasi filios ꝙversiōis generat. Maria sedens secꝰ pedes dñi audit verbū illi:ꝛ vt optimā partē eligit:ꝛ generat filiū gratie:q̄ dicat: Mihi aūt adherere deo bonū est. Anna generat filiuꝫ samuelē: de q̄ dr: Et samuel q̄ inter eos q̄ inuocāt nomē ei:q̄ dr: vbi ipse dr: vbi em spirit gratie: ibi deus. Alij em ꝓcedāt opa ꝙversiōis:nō possum generare dona spūsancti: hāc sobolē ex imitatiōe anne:sicut ꝛ ipa oremus. Primus historice pphete generatio dicēda:deinde ꝓtinuāda allegoria. Melchana pat samuelis fuit de stirpe leui:sed nō de generatiōe aaron sacerdot. Fuit em ſm Paral. Filij hieroboam filij helihel:filij thau:filij suph:filij helchane:filij maath:filij amasabi: filij helchane:filij iobel:filij açaric:filij sophonie:filij thabat:filij asir:filij abiasaph:filij chore:filij isaar:filij caath:filij leui:filij israel:Mater q̄z eius de tribu iuda monstrat:ex hoc q̄ effrateus vocat:ab effrata vxore caleph:q̄ fuit de tribu iuda:non ab effraim:sic Dauid filꝰ viri effratei dr.i. isai. q̄ nō de effraim sed de iuda fuit. b Iter medios ciues fortē effrem existēs:ramathaim sophim: ciuitatē bñtabat:q̄ ē i regiōe thanitica iuxta diospolim vñ fuit Joseph q̄ i euāgelio ab arimathia eē dr:habuit aūt duas vxores annā ꝛ fenēnā. Cōueniēter q̄z anne sterilitas memorat cui ꝓtus celebrior erat. Sic sara priꝰ sterilis fuit:ꝛ agar egyptia generauit:ꝛ rachel p q̄ iacob diu fuiuit:diu sterilis fuit:cū sorore eius gauderet numerositate ꝓlis. Armathaim. vel ramathaim interptatur ex celsa duo:vt due intelligant tribꝰ:regalis.s.ꝛ sacerdotalis:ex quib exitit pater eius ꝛ mater. Sophim: speculatores qui fortassis sunt ꝓphete:quoꝝ filius helchana. Helchana. Allego. possessio dei qui est filius dei dicēs:dñs possidit me:qui bene vir vnꝰ nō numero:ſz qz nunq̄ mutat:nec a se alter efficit deꝰ. Armathaim. sophim excelsa vel specula:hec est supna hierusalem:de qua velens speculūtionem docuit:et morte sua possidere fecit.

a gitis caput:quę nequaq̄ saluatorē queritis i sepulchro q̄b iā ad patrē christ ascēdit: vt ꝓtra latrātes canes:q̄ aduersum me rabido ore deseuiūt: ꝛ circūeūt ciuitatē atq̄ i eo se doctos arbitrant:si alijs ōtrahāt: orationū vſuꝫ clypeos oponat. Ego sciens hūilitatē meā illi spſnię recordabor. Dixi custodiaꝝ vias meas:vt ñ deliquā i liguamea. Posui ori meo custodiā:cūcōſsteret adūſsū me pctōr. Obmutui:ꝛ hūiliat sū:ꝛ silui a bonis.

a q c d e f g b i k l m n o p

Finit prologus galeatus.

Jncipit liber samuelis ꝓm.



Capitulū: I

ſ vtute animi. a ſ nō vagabūdus nō mobil.

Sit vir vnus ō r†

a ſ qđ interptat altitudo eorum. b ſ specula vel scopulus.

ramathai ſophi †

a ſ nō ō vallibus: nō ō campis:nō ō collibus. ſ de altitudine virtutum. b ſ fructificatio.

de monte effra

ſ Possessio dei.

im: et nomen eius helchana: s†

Myrrhū vero vnguētū ꝓciosissimū de myrrha factū. a Caput.i. diuinitatē. ſ. Cor. xj. Caput xpi deꝰ. Cōstrue sic: Sz et vos famulas xpi rogo q̄ vngit caput dñi.i. credentis ꝛ adorat diuinitatē xpi. Discūbētis.i. sedēt ī celo ad dexterā pris. Ungit ūgēs myrrha fidei.i. fidē deo accepta sup oīa fragrantia. Añ ipe dic sponse iij. Canticoꝝ: Odor vnguētoꝝ tuoꝝ super oīa aromata. vnguentoꝝ dic:qz nō solū caput ß ꝛ pedes xpi vngi debēt. Caput vngit qui vez deū adorat ꝛ credit. Pedes ho vngit qui ez deū adorat ꝛ credit. b Que nequaq̄ saluatorē. cum Magdalena. Queritis i sepulchro: qz eūz creditis resurrexisse. c Quib iā rē.i. ꝺ detractores ꝺ me bñ taliter ꝓloquentes. d Qui aduersū me rabido ore.i. insano. e Deseuiūt.i. insani unt. f Et circūeūt ciuitatez. diffamando translationem meam. Pſs. Jn circuitu ipoꝝ ambulāt. g Atq̄ i eo rē.i. iudicant.ſ. h Si aljs rē.i. ꝓtegat me oronib:quia nolo ꝓtēdere cū eis:ꝛ ß ē ſsidit: i Ego sciens. supbie ꝛ cōtumelie ꝓponēdā. k Julius semp rē.i. i coꝛde deliberaui. l Custodiā vias meas.i. actiones ꝛ ꝛba. m Ut nō delinquā rē. ne loquēdo dem additū calūnioſis i q̄ sepe fit turbatio: vt dicant nō dicenda. iō: n Posui ori meo custodiā.i. silētium:qz custodiui os meū ne incōgrua ereāt. o Cū ꝙsisteret rē queres calūniā. Obmutui.i. penit tacui. p Et hu.ſsum. ß ꝺ. vt ītelligas silētiū purū nō dolosū. q Ut humiliat sū.i. paraꝰ ipzoperia ab eis hūiliter sustinere. q Et silui a bonis. q̄ docerē ꝓtēctes q̄ causas ꝓtionis q̄rūt ne margaritas spargerē añ porcos Matth. vij. a. Nolite sanctū dare canib:neq̄ mittat margaritas ante porcos:ne forte. ꝙculcēt eas pedib suis ꝛ ꝙsi dirūpat vos.

Explicit qualiterc̄q̄ expositio istius p logi galeati.

Primus liber Regū incipit. Prologꝰ. Er me regel regnāt. Proū. viij. Sic dictū fuit i ꝓncipio libri Judicū: ꝓlis isral post ingressū tre promissiōis habuit triplicē modum gubnatiōis:qz ꝓmo fuit gubernatus p iudices vsq̄ ad saulē. secdo p reges a saule vsq̄ ad captiuitatē babylonicā. tertio p pōtifices a reditu dicte captiuitat ꝛ citra. De gubnatiōe aūt pmi sb iudicib vl pti de deo pſm gubernāte p iudices actū ē in libro Judicū. sic dictū fuit ibidē. Et eodē mō i libris Regū. ꝛ Paral. Agit ō deo gubernāte pſm p reges. ꝛ ß ē qđ dr i ꝛbo passupto: Per me reges regnāt. Jn q̄ q̄dē verbo ꝓmo tāgit buiꝰ gubnatiōis rector ꝓnci-

palis

a misericors. b deus me⁹. c signarus.

fil⁹ hieroboā filij heliu: filij thau

a effundēs. b ab effrata vxore caleph: non ab effraim. c cōuersionē. s.a malo: z gratiā.

filij suph effrateus: z habuit dū

a gratia.

as vxores. Nomē vni ānna: et

a cōuersio. b opera iusticie.

nomē secūdę fenēnna. Fuerūtq

a que prima z nobilior. b vt quanto desiderario: tanto esset acceptio: pars⁹

fenennę filij: ānnę autē nō erant

a filij gratie qui nō cōtēplatiōe semp assistūt deo. b fortium est ascēdere: sicut infirmorum descendere.

liberi. Et ascendebat vir ille de

a in pasca. scz in pentecoste in solennitate tabernaculoꝝ: vnde ter in anno apparebit omne masculinū cora domino zc.

b in lege. c legi scz obrēperās.

a in operibus sanctorū nō fit mentio noctis: q: nō sunt filij noctis vel tenebrarum.

ciuitate sua. stātutis diebus vt

a tangē leuita.

adorarent: z sacrificārent domino

a ciuitas in tribu effraim vbi fuit arca restamenti z tabernaculum domini a tēpore iosue vsq; ad tempus samuelis.

exercituū in sylō. Erant aūt ibi

duo filij heli ophni et phinees sacerdotes dñi. Venit ḡ dies:

a quia post oblatas victimas cū vxoribus z

z immolauit helchana: dⁱditq

filijs z filiabus leuita vescebatur.

fenēnę vxori suę z cunctis filijs

Et quē dñs possidet. Fenēna z āna actua z cōtēplatiua vita. Fenēna secūda i filijs z filiabus actiua forma gignēs opa z ifirma. Fenēna interptat 2uersio: q; actiua ad actiones q̄bus ꝓsit primis: nescisse e vt sollicite cōuertat. Actiua em vita est panem corporalē vel doctrine esurienti tribuere: errātē corrigere: ad humilitatis viā supbū reuocare: infirmātē curā gerere: q̄ singul' expediant dispēsare. Anna int, ptat gratia: q; cōtēplatio hr p gratiā: hec est sterilis q; cū ea nullus ꝓsit e penetrare valeat: nullusq; qđ i ea sentit ꝑdicare sufficiat: cōtingit: vt eā ꝑdicādo nemo plures filios gignat. Cōtēplativa vita e charitatē dei z ꝓximi tota mente retinere: ab exteriori actiōe q̄escere: soli desiderio 2ditoris inhere: vt nihil iam agere libeat. Qui vult effici possessio dei: has duas ducat vxores. Actiuā ꝑmū: cōtēplativā secūdo. Ꝑcipue doctor ex amplexib⁹ fenēne trāseat ad cōplex⁹ anne: vtriq; ptes tribuat ꝓtutes ꝓtutib⁹ subnectēs.

Judi. 13.a

a Usq; q̄ ebria. zc. Homo videt facie: deus i corde Heli estimabat ebriam: qui tm̄ os intuebat. Dñs autē respexit ad oratiōnē eius: q̄ videbat cor ei⁹. Hic ait tradit nobis forma oratōdi: vt nō i multiloquio: sed in compunctione cordis: z effusione lachryarū ozem⁹: qz sacrificiū deo spiritus ꝓtribu. cor cōtri. zc. b Vultusq; illi⁹ nō sūt am. in di. mutati. Baba. Alia trasslatio: facies nō cōcidit amplī⁹: qz certissime se credidit exaudita. Rab. Meq; ḡ

L

ceius: z filiab⁹ partes. Anne aūt dedit

a partē vnā tristis: q: ānā diligebat. Dominus aūt cōcluserat vuluā eius. Affli

a sicut agar sarai.

gebat quoq; eam emula eius: z vehe/

a malozū em̄ est solatiū vitā bonozū carpere.

menter angebat: in tantū vt exprobraret q; cōclusisset dñs vuluā eius. Sicq; faciebat p singulos annos cū redeūte

tpe ascēderēt ad tēplū dñi: z sic puoca

a fuerūt mihi lachrymę mee panes die ac nocte.

b lera.

bāt eam. Porro illa flebat: et nō cāpie

a corporeū: z alibi. Porū meū cū fletu miscebam.

bat cibū. Dixit ergo ei helchana vir

suus: Anna cur fles z quare non comedis: z q̄obrem affligit cor tuum? Nū

quid nō ego melior sum tibi q̄ decem

filij? Surrexit aūt anna postq̄ comede

a hic maxim⁹ sacerdos erat: et post samsonē populū isrl rexit annis. xl. sed iuxta. lxx. xx.

rat z biberat i sylo. Et heli sacerdote se

a vt ingredientib⁹ z egredientib⁹ remplū verbū dei ministraret: sacerdotes em̄ scientie claues habent.

dēte sup sellā ante postes tēpli domi/

a qui deridet ab amico: ait iob:

ni: cuz esset anna amaro aio: orauit ad

sicut ego rogabit dominū: et ipse exaudiet eum.

dñm flēs largiter: z votū vouit dicēs: Dñe exercituū si respiciēs videris afflictionē famulę tuę: z recordatus mei fueris: nec oblitus ancillę tuę: dederisq;

seruę tuę sexum virilē: dabo eū dño oibus diebus vitę ei⁹: z nouacula nō ascēdet sup caput eius. Factū est aūt cum

illa multiplicaret ꝓces coram dño: vt

a qz de⁹ nō voce em̄ inuenit: sed

heli obseruaret os ei⁹. Porro anna lo/

corde vnde desiderii pauperū. c. d. p. c. zc.

quebat in corde suo tantūq; labia illi⁹

mouebant z vox penit⁹ nō audiebat.

a remulentā a remero: qđ antiqui vinū dicebant.

Estimauit ḡ eā heli tēmulētā dixitq; ei

a digere. i. dormiendo excoque.

a Usq; quo ebria eris? Digere paulisper

vinū quo mades. Respōdēs anna: ne/

quaq; inquit dñe mi. Mā mulier infelix

nimis ego sū: vinūq; z oē qđ inebriare

a hodie. s.

potest nō bibi: sed effudi animā meā in

cōspectu dñi. Ne reputes ancillā tuam

a absq; iugo: Et norādū hic q; ebriosi filij belial vocāt.

q̄si vnā de filiab⁹ belial: q: ex multitudine dolorꝭ z merozis mei locuta sū vsq; i pñs. Tūc heli ait ei: Vade i pace: et

de⁹ isrl det tibi petitionē tuā quā rogasti eū. Et illa dixit: Utinā iueniat ancilla tua gram i oculis tuis. Et abiit mulier

a q: in incepto. s. voto firmiter pseuerauit: sic z nos pseuerare debem⁹: si exaudiri a domino volumus.

i viā suā z comedit: vultusq; illi⁹ nō sūt ampli⁹ i diuersa mutati. Et surrexerūt

mane z adorauerūt coram dño: reuersiq;

erant offerentis: z de istis dabat ptes filijs z filiabus et vxori⁹ quasi qđ sacrū. a Anne aūt de. zc. nō scz de datione: sed qz nō habebat liberos de anna q̄bus partes darent. ideo subdit:

b Quia annā diligebat: ꝓter qđ magis tristabat de sterilitate ipius. In hebreo habet. Anaz partē pulchrā vel dupliceꝭ. cui⁹ rō subdit: qz annam diligebat: z in hoc volebat honorare eam.

c Affligebat quoq; eā emula eius. i. fenenna dicēdo ei verba pūgitiua intātū vt ei exprobraret sterilitatē. d Porro illa flebat: p̄ tristicia.

e Et nō capiebat cibū. i. parū de cibo capiebat et qđ modicuz est quasi nihil reputat: vt habeat ꝙ. phisicoꝝ. f Rūquid nō ego melior zc. qđ exponūt hebrei de pueris fenenne. q. d. intantū diligo te q; ego sum melior tibi q̄ decē filij fenenne matri sue: hoc dicēs ad ipius cōsolationem. Alij exponūt: q̄ decē filij. i. q̄ si haberes decem filios: sed ista expositio nō videt rōnabilis: quia si haberet decē filios non ꝓter hoc excluderet amor helchane ad ipam vel minueret: sed magis includeretur z augeret. g Surrexit aūt anna. Hic cōsequēter describit modus orandi humilis et deuotus. cū dicit: Surrexit autē anna: vt iret ad locum oationis iuxta tabernaculū.

h Postq̄ comederat zc. Ex quo patet qđ supra dictum est. scilicet q; comederat aliquid licet modicū. i Et heli sacerdote sedente sup sellā: id est sup sedem magnā et honorabilē: vt dicunt hebrei: ex hac sessione dicentes: q; illa die fuerat institutus iudex sup populū: sed hoc non videt verum. quia. j. iiij. ca. dicitur q; ipse iudicauit israel. xl. annis. Itē ca. sequēti dicit q; samuel adhuc iuuene existente heli erat senex valde. Ex q̄ videtur q; plures annos fuit iudex ante nativitatē samuelis: qui cōceptus fuit et natus eodem anno quo mater eius orauit ꝓ ipso habendo: vt cōfitent hebrei z satis apparet ex sequētibus: nec valet motiuū allegatum: qz. j. iiij. ca. dicit: Heli sedebat super sellaz de qua cecidit et mortuus est: vt ibidē dicit: ex qua sessione nō potest dici q; illa die fuerit factꝰ iudex: nec similiter est ista. k Et nouacula nō ascendet super caput eius: ex hoc datur intelligi q; deberet tenere ritum naçareorum: sicut dictum fuit Judi. xiij. de Samsone. l Ut heli obseruaret os eius: attendens si aliquod verbuz exprimeret: vel a motu laboriosum cessaret. m Estimauit ergo heli temulentam: id est plenam bono vino: et dicit a temeto quod significat bonum vinum z lentos quod est plenum. n Digere paulisper vinū. quasi dicat vade ꝓius ad dormiēdum: z postea venias ad orandum. o Requaq; inquit domine mi zc. scz tum ebria vt tu credis. p Mā mulier infelix zc. tum ꝓter defectum prolis: tum ꝓter verba fenenne me pronocantis.

q Vinumq; z omne quod inebriare potest non bibi: quia liquorez inebriatiuū non biberat illa die: vel si biberat acceperat ita parum q; quasi nihil esset reputandum. r Ne reputes ancillam tuam quasi vnam zc. id est sine iugo discipline. s Deus israel det tibi petitionem. In hebreo habet: Dabit tibi petitionem zc.

t Utinam inueniat ancilla tua zc. vt velis orare ꝓ me dominum. v Vultusq; illius non sunt amplius in diuersa mutati. quia passiones ire z tristicie que mutat faciem in diuersos colores recesserunt ab ea ex consolatione exteriori verborum heli: z ex interiori consolatione gratie diuine. x Reuertiq; sunt: z venerunt i domum suam ramatha: Ista est eadez ciuitas que supra nominata est ramathaim. Ramathaim ei quod significat excelsa: plurale est huius nominis ramatha quod significat excelsum: sicut in latino eadem ciuitas aliquando vocatur nomine singulari: et aliquando nomine plurali: sicut ciuitas ebroicensis: aliquando vocatur ebroias aliquando ebroie.

Ueṁ ecclesia a fide ⁊ dilectione redemptoris i diuersa declinãdo mutata ẽ.
a ¶ Et recordatus est ei⁹ dñs. Ra. Quia anna dominum deuote postulauit: cõcepit et peperit. Sic ecclesia per naturalem intellectũ ozans mysterium incarnationis ozde cõcepit: ozе confessionis genuit.
b ¶ Vocauitq; nomen eius samuel: id est deus anne primogenitus: propheta. Quis est hic nisi dominicus hõ. ¶ Rab. Samuel postulatio dei: vl nomen eius deus: quia actor scilicet natiuitatis ei⁹: quia sterili ozanti concessit filium: qui cunctis diebus sibi i templo deseruiret. c ¶ Anna non ascendit: id est: ecclesia ex nationibus prius lacte nutriuit filiũ: quẽ concepit per fidem: id est simplici intellectu in suis auditoribus. Tres vituli tria tpa significãt: quib⁹ christum expectabat ecclia. Tres modij farine: fides: spes: charitas: qs obtulit ecclesia: seu tres filij Noe ex q̃bus plures ecclesia per fidez deo obtulit: hec dona pro puero offert ecclesia gentium: vt ostendat se puerũ genuisse: id est fidem christi percepisse: et operibus demonstrare velle: ⁊ adduxit eum in sylo in domuz domini: cum perfecta fide incarnationis iunxit se primitiue ecclesie ex iudeis.
d ¶ Precorq; vt impleat dominꝰ verbum suum. Quod voluisti: vel suuz quod promisit per heli. cum ait: et tibi deus petitionem ⁊c.
e ¶ Mansit ergo mulier ⁊c. Hõ vult anna puerum ducere ad domum dei anteq̃ ablactetur: quia ecclesiã nullum ad sacerdotium promouebit: dũ lactis infantie particeps est: nõ solidi cibi ⁊ intelligentie spiritualis capax.
f ¶ In vitulis. in pro cum. vt ibi i argento et auro.
g ¶ Et trib⁹ modijs farine et amphora vini. que cõtinet tres modios: nõ intelligit cuncta simul obtulisse deo: sed quedam deo: quedam sacerdoti: vt libenter susciperet puerum i ministerio. ¶ Hieronym⁹. in hebreo. Modio farine: sed vicio scriptoruz depranatum est. Si enim cum tribus vitulis tres modios farine obtulit: contra legem fecit. In qua dicitur: Vitulum de armento vnum: arietez vnũ: agnos agniculos immaculatos. vij. et in sacrificijs eorum simile oleo conspersе tres decimas per singulos vitulos: duas decimas per arietẽ: vnã decimam per agnum. Hec vero decima pars decima ephi erat. Vñ intelligitur q̃ helchana non obtulit tres modios farine: cum tribus vitulis: sed nouem decimas.
h ¶ Et adorauit anna. Non inuenit orare in hoc cantico. nisi per duo verba tantum. Unum est vbi dicit. Letata sum in salutari tuo. Alterum ibi: Quia non est deus preter te. Sed iustus orat sine intermissione: quia nõ desinit bene agere. vñ: Eleuatio manuum mearum sacrificium vespertinum. leuat manus qui leuat actus. Moyse leuante manus: vincit israel: dimittente vero vincit amalech: quia dum eleuat actus famulus dei: vincit plebs dei. Si autem dimiserit: vincit amalech inimicus dei.

1.q.2.§.1. 20.q.1.c. q̃dã.16 q.5.c.nec mirũ.l.ẋ. a natiuitate.33.q.5.q̃ deo in fine.

sũt: ⁊ venerũt i domũ suã ramatha. Cognouit autẽ helchana annã vxorẽ suã: et recordatꝰ ẽ eiꝰ dñs. Et
a ¶ anni reditum.
factũ ẽ post circulũ dierũ: cõcepit anna ⁊ pepit filiũ:
† ¶ postulatio vel nomẽ eius deus.
b vocauitq; nomẽ eiꝰ samũ el: eo q̃ a dño postulasset eum. Ascendit aũt vir eiꝰ helchana ⁊ omis domus eius vt imolaret dño hostiam solennem et votum suum: ⁊ anna nõ ascendit. Dixit enim viro suo: Nõ vadam donec ablactetur infans et ducam eum: vt appareat ante cõspectum domini: ⁊ mãeat ibi iugiter. Et ait ei helchana vir suus: Fac quod bonum tibi videtur: ⁊ mane donec ablactes eũ: Precorq; vt impleat dominus verbũ suum. Mansit ergo mulier: et lactauit filium suuz: donec amoueret eum a lacte. Et adduxit eum secuz
a ¶ in sacrificio scz pie confessionis.
c postq̃ ablactauerat i vitũ
f ¶ lis tribus: ⁊ trib⁹ modijs
a ¶ gra eruditiõis. ſ. ⁊ fide sancte triuitatis instructũ vt possz dicere: reddem⁹ vitulos labioz nostroz et digne offerre sacramentũ corporis et sanguinis domini.
farine: et amphora vini: ⁊ adduxit eũ ad domuz dñi in sylo. Puer aũt erat adhuc infantulus: et imolauerũt vitulũ: et obtulerũt puerum heli. Et ait anna:
g ¶ scilicet vt bene suscipias.
Obsecro mi domine: viuit anima tua. Ego sũ mulier illa que steti coram te hic ozans dñm pro puero isto. Ozaui et dedit mihi dominus petitionem meam quam postulaui eum. Idcirco et ego commodabo eum domino: cunctis diebus quibus fuerit accommodatꝰ domino. Et adorauerũt ibi dominũ.
h Et adorauit anna: ⁊ ait.

a Cognouit aũt helchana Annã vxorẽ suã. scz postq̃ reuersus fuit in domũ suam: quia inter euntes in hierusalem cuz vxoribus suis ad diem solennem: vl causa sacrificij seu ozationis vsq; ad reditum suũ in domos suas continebãt ab vxoribus suis. Et ad hoc melius seruandum postea fuit constitutum: q̃ qũ de eadem ciuitate ibant hierusalem ꝓpter dictã causam plures viri ⁊ plures mulieres: viri ibãt i vna comitiua: ⁊ mulieres in alia. Pueri aũt de quib⁹ nõ erat suspitio poterãt ire in ista comitiua vel in alia. Et ideo cũ saluator nr̃ iesus christꝰ. xij. annoꝝ ascẽdisset i hierusalẽ ad diem festũ ⁊ ibi recedentib⁹ parẽtib⁹ remãsisset: nõ cognouerũt parẽtes eiꝰ existimãtes illũ esse in comitatu. vt habet Luc. ij. qz ioseph existimabat eũ esse in comitatu mulierũ: Maria aũt mater eius i comitatu virorũ.
b ¶ Vocauitq; nomen eius samuel: eo q̃ postulasset eũ a dño. Samuel em̃ interpꝛtat q̃si postulatus a deo. Sequit: c ¶ Nõ vadã donec ablactet ifans. Duplex ẽ ablactatio. vna ẽ abstractio a lacte mamille. ⁊ ista fit circa ꝓncipiũ tertij anni vel circiter. alia ẽ abstractio q̃n abstrabit puer a lacte pueritie: q̃n icipit vti alijs cibis cõmunib⁹ ⁊ lacticinijs nõ nutrit amplꝰ. ⁊ fit circa decimũ annũ vel circiter. ⁊ de hac ablactatione loquit̃ h̃ scꝑtura: qz añ decimũ annũ vel circiter pueri nõ sunt apti ad faciẽdũ aliq̃d officiũ in tẽplo dñi sz ex tũc pñt aliq̃ pua officia facere: vt accẽdere lampades vel hmõi. ⁊ sic paulatim assuefieri ad maiora. d ¶ Et maneat ibi iugit. In hebreo habet vsq; ad seculũ. i. vsq; ad q̃nq; gesimũ annũ: qz vltra nõ debebãt leuite seruire in templo: vt habet Nu. iv. vñ ⁊. j. vij. ca. õr: q̃ samuel fact⁹ iudex ꝓli ibat p singlos annos circũiens bethel ⁊ galgal ⁊ maspha: et iudicabat israelẽ i supradict⁹ locis. e ¶ Precorq; vt impleat dominus ⁊c. q̃le aũt fuerit istud verbũ nõ exꝑmit h̃ scꝑtura: ⁊ ꝓpter h̃ dicũt aliq̃ hebrei q̃ añ natiuitatez samuelis audita fuit vox de celis q̃ futurꝰ erat quidã iustꝰ noie samuel: ꝓpẽ qđ mulieres plesq; parietes masculos illo tpe vocabãt eos noie samuelis: q̃libet p opa apparebat q̃ h̃ illis nõ itelligebat vox diuina. ⁊ fm h̃ sic intelligit verbum helchane p̃dictũ. Precorq; ⁊c. i. precor dñm vt q̃ bonã indolẽ isti⁹ pueri appareat q̃ ille sit samuel de q̃ audita ẽ vox a deo emissa: sz istõ videt fi citiũ. Tum qz de scriptura nõ habet. Tũ qz anna nõ vocauit filiũ suũ samuelẽ ꝓpter aliquem vocẽ de celo auditã: sz qz postulauerat eũ a domino: vt p̃dictũ est. ⁊ ideo aliter õr q̃ verbũ dñi h̃ accipit verbũ ipi⁹ Heli sacerdotꝭ. q̃ fm veritatẽ hebraicã dixerat anne depcanti: Dabit tibi dñs petitionẽ tuã: vt. s. dictũ est: ⁊ h̃ dixit instinctu spũssancti. Anna xo petebat a dño filiũ qui viueret ⁊ ministraret in templo dñi: vt patz ex p̃dictis: ⁊ hoc pcabat helchana a dño implere: qz licet puer samuel esset natus nõ tantũ adhuc erat in statu quo posset in tabernaculo ministrare. f ¶ In vitulis trib⁹. postea dicit: Et immolauerũt vitulũ: ⁊ obtulerũt puerũ heli. Ex quo videt q̃ vnũ vitulũ obtulerũt in sacrificiũ dñi ⁊ alios duos obtulerit heli sacerdoti: qz puerum dimittebãt in cura ipius. vñ subditur:
g ¶ Et ait anna obsecro mi dñe. ⁊ subintelligit q̃ iste puer sit discipulus ⁊ minister eius. cetera patent in lra. h ¶ Et adorauit anna. Hic ponit gratiarũ actio ꝓ bñficio recepto. ⁊ h̃ fit i cõtico anne. In q̃ ꝓmo gratiarũ actio reddit. secũdo anna ꝓtra supbiã ⁊ ingratitudinẽ inuehit. ibi: Nolite multiplicare loq̃ sublimia. tertio dei magnificatio ꝑdit. ibi: Dñi em̃ sũt cardines. Circa primũ dr: Et orauit anna qz gratiarũ actio est q̃dam spes orationis vt habet .j. ad Timoth .ij. vbi dr sic: Obsecro igit primo oim fieri obsecrationes: postulatiões. gratiarũ actiões ⁊c. ¶ Ca. I

Moraliter. † ¶ Fuit vir vnus ⁊c. Allegorice ꝓ iste virũ fuit significatus christꝰ q̃ Luc. xxiij. dicit vir potẽs in ope ⁊ sermone. Et bene dicit vnꝰ: qz nullus alius fuit: nec est: nec erit: de⁹ ⁊ homo in vna ꝓsona. † ¶ De ramathaim sophim. i. excelsis speculatiõib⁹. Mã in xpo est duplex speculatio: scz diuina ⁊ humana ⁊ q̃libet est excelsa. Mã speculatõe diuina cognouit ꝓfecte se ipm: ⁊ oĩa facta fiẽda ⁊: fieri possibilia. Speculatõe xo humana cognouit oĩa q̃ de⁹ cognoscit noticia visiõis. † ¶ Et nomẽ eiꝰ helchana. Qui interꝑtat dei possessio: nã hõ rps ẽ tot⁹ deificat⁹ et a deo possessus. † ¶ Et habuit duas vxores. Per q̃s synagoga ⁊ ecclesia significanꝰ: vel iudea ⁊ gentilitas.
† ¶ Fuerũtq; fenenne filij. Per quã significat indea q̃ filios habuit. ſ. ꝓphetas ⁊ legisperitos. † ¶ Anne aũtez nõ erant liberi. Per quã significat gẽtilitas q̃ legẽ dinã nõ habuit nec ꝓphetas Ps. cxlvij. Mõ fecit taliter omni nationi: ⁊ iudicia sua nõ manifestauit eis. ¶ Dicitq; fenẽne vxori sue: ⁊ cũctis filijs suis ⁊ filiab⁹ ꝓtes. Mã de⁹ ꝓphetis et regib⁹ ⁊ sacerdotibus iudeoz fecit gratias multas q̃ dicunt filij iudee. † ¶ Anne vero. i. gentilitati dedit vnã partem tristis. In hebreo habet. † ¶ Anã partẽ pulchrã. Per quã intelligi põt Paulus apls a christo datus doctor gẽtiũ. sicut ipe dicit Hal. ij. q̃ em̃ opat⁹ est petro i apostolatũ circũcisionis: opat⁹ ẽ ⁊ mihi inter gẽtes. ¶ Vxor illa flebat ⁊ nõ capiebat cibum. Gentiles em̃ ad fidẽ christi cõuersi flebant ⁊ ieiunabant ꝓpter peccata in gẽtilitate cõmissa: ⁊ maxime in idolorũ cultura. Cõuersi vero de iudaismo nõ habebant talẽ occasionẽ flendi ⁊ ieiunandi: qz nõ fuerãt idolatre sed cultores vnius veri dei. † ¶ Cõcepit anna ⁊ peperit. p qđ significat q̃ gentilitatis cõuersa fructificauit in bonis opib⁹ q̃ dici possunt eiꝰ filij: qz ꝓcedũt a libero arbitrio: sicut ꝓles ab vtero monẽte spũsctõ. Moraliter aũt helchana signat bonũ ꝓlatũ secularẽ vel religiosum. Per duas aũt vxores intelligunt vita actiua ⁊ cõtẽplatiua q̃b⁹ debet debitũ reddere vtriq; vacãdo tpe cõpetẽti. Greg. Sit ꝓsul actione ꝓcipuus: sit ꝓ cetera cõtẽplatiõe suspensus. Prẽsuli vero debẽt inferiores ꝓlati in h̃ quãtũ possunt cõformari. Actiua vero q̃ fertilis ẽ ꝓ fenẽnã. Cõtẽplatiua vero p annã significãt. † ¶ Dedit fenẽne filijs ⁊ filiab⁹ ꝓtes. Per q̃s intelligunt opa misericordie q̃bus correspõdent merita ⁊ plura ꝓmia.
† ¶ Anne vero dedit vnã ptẽ pulchrã. i. dei cõtẽplationẽ q̃ habet pulchritudinẽ ⁊ suauitatẽ annexã. In actiua nãq; vita ex hũanis negotijs admiscenꝰ multi pulueres alieq̃ facit obscurãtes: in cui⁹ figura Hen. xxix. dicit q̃ lya lippis erat oculis: rachel aũt venusto aspectu. ¶ Affligebatq; eã emula ei⁹. Per qđ intelligit disceptatio vite cõtẽplatiue ⁊ actiue. Mã charitas dei trahit bonũ ꝓximi ad act⁹ vite cõtẽplatiue. Necessitas vero ꝓximi retrahit ipm a cõtẽplatione: vt intendat opibus actiue. † ¶ Vxor illa flebat scz contẽplatiua de dilatione glozie in qua cõtẽplatio cõsummat. ¶ Et nõ capiebat cibũ. Per qđ designat mirabilis abstinẽtia cõtẽplatiuoz: Dicit ei in collationibus patrũ de plurib⁹ q̃ aliq̃ trãsibãt tres vel quattuor dies nõ solũ absq; cibo corꝑali sed etiã absq; memoria ei⁹. Per hoc aũt q̃ anne dat filius cui⁹ caput nouacula nõ debet tangere: significat actus p̃dicandi ꝓcedens ex contemplatione interiori cuius caput. i. intentionẽ nouacula vane glozie tangere nõ debet per appetitum laudis humane.

¶ Ca. II

a ¶ Exultauit cor meũ ⁊c. Haudiũ ꝓprie loquendo est de lectatio appetitus intellectiui ab intra in bono adepto vel p̃senti. Sed quãdo resultat in signis exterioribus. tũc dicit exultatio ⁊ dicit quasi extra saltatio: totaliter autẽ gaudebat anna de beneficio sibi collato a deo. fm illud Ps. Cor meum ⁊ caro mea exultauerũt i deũ viuũ. b ¶ Et exalta. est cornu meũ. Cornu ĩ, sacra scriptura accipit ꝓ motu cordis tendẽtis in aliquid arduũ: ⁊ si careat regula rationis ⁊ legis diuine dicit cornu supbie. Si aũt dictis regulis mẽsuret: dicit cornu magnanimitatis vel magnificẽtie: qđ est quãdo animꝰ ex beneficio a deo collato in p̃senti p spem tendit ad maius beneficiũ ex dei liberalitate cõsequẽdũ. Sic aũt mouebat anna in augmẽtũ gratie cõsequendũ a deo in vita p̃senti: ⁊ cõplementũ glozie in futuro. c ¶ Dilatatũ est os meũ. Ad deũ aperte ⁊ magnifice laudandũ de collato mihi filio: ⁊ qz fenenna ⁊ liberi eiꝰ de hoc torquebant: ideo subdit: d ¶ Sup inimicos meos. odiebat em̃ eoz malicia sed diligebat naturã fm charitatis formã. e ¶ Nõ est sanctus: vt est dñs: quia ipse est sanctus p essentiã: alij aũt p participationẽ: ⁊ hoc modo exponat qđ subdit: Et nõ est fortis ⁊c. f ¶ Nolite multiplicare. Dic cõsequẽter anna inuehit cõtra ingratã supbiã: qz fenenna de ꝓle sibi a deo data supbierat: de quo tũ deberet esse humilior: ⁊ deo gratior: et hoc est qđ dicit: Nolite multiplicare loqui sublimia. i. supba ⁊ aliorũ cõtẽptiua: qualia erãt verba fenenne cõtra annã: vt patet ex p̃dictis ca. j. g ¶ Recedant vetera. i. mala verba iã quasi ex longa cõsuetudine inueterata. h ¶ Quia deus scientiarũ dñs est. q. d. nihil latet eũ: sed omnia certitudinaliter retinet ad iudicandũ etiã secreta cordiũ. ideo subdit: Et ipsi ꝓparanꝰ cogitationes. i ¶ Arcus fortiũ supatus est. Arcũ fortiũ vocat linguã fenenne ⁊ puerorũ eius: ex qua ꝓcedebãt verba pungitiua quasi sagitte. k ¶ Et infirmi ⁊c. loquit ꝓ se et sibi similib⁹: natura em̃ in ea erat infir

et galea salut': ⁊ gladio spūs poterit ignea tela diaboli extinguere. a Saturati pr̄i⁹ ꝑ panib⁹. Repleti pr̄i⁹ iudei. ſ. mysteriis eloquio⁹ ꝑ panib⁹ se locauerūt. i. ſepauerūt a deo: vel a ꝓpriis sedib⁹ euulserūt: ne reciperēt euāgeliū agēs ō pane q̄ de celo descendit. Saturati. ijdē q̄ ⁊ potētes. i. israelite: q̄bus credita sunt eloquia dei: ſz ancille filie mīozati: sūt q̄ ſe subtraxerūt: nec ſaluatorē crediderūt: ⁊ ī ipſis panib⁹. i. diuinis eloquijs tm̄ terrena senserunt. Hētes aūt q̄bus nō ē data lex: postq̄ p nouū testamentū ad illa eloquia venerūt: multū esuriēdo terrā trāsierūt: q̄ in nō terrena: ſ celestia sapuerūt. In greco ita: Pleni panib⁹ mīozati sūt: ⁊ esurierūt transierūt terrā. b Et famelici saturati sūt. i. gētiles egētes panez verbi dei tā gustant: qm̄ suauis est. Tam diu pasti sunt ſcia dei. Donec sterilꝫ peperit plurimos. In hebreo sabba q̄ ſignificat. vij. ⁊ plūmos. c Sterilis pepit. In ſeptenario vniuersitas ecclesie desygnat. vñ et Johānes scribit. vij. ecclesijs ad vnū⁹ plenitudinē se scribere ostēdēs. vñ: Sapīa edificauit sibi domū: ⁊ ſuffulsit colūnas. vij. Sterilis erat i gētib⁹ ecclesia añq̄ iste fet⁹ quē cernim⁹ oriret. Cernim⁹ etiā terrenā hierlm ꝑfecūdā: nūc infirmatā: q̄ q̄ūq̄ ī ea filij liberi erāt virtut' ei⁹. nūc ꝺo ibi q̄m̄ lra est: spūs nō est: amissa ☧tute infirmata ē. d Plūmos. Rab. Plūmos in hebreo ⁊ ī. lxx. hr̄. vij. Judei dicūt q̄ nato samuele mortu⁹ ē ꝓmogenit⁹ filij fenēne ⁊ singulis anne nascētib⁹ filijs. singuli fenēne sunt mortui. Sz fenēna habuit. vij. Anna ꝺo q̄nq̄. Sz hebrei duos filios samuelis annūerant anne filijs. Rab. Sterilꝫ: vel eosdē mortificat ⁊ viuificat: q̄ō repetit adiungēs deducit ad iferos. ⁊. r. vñ. Si mortui est cū ꝓo: q̄ surſū sūt q̄rite. Saluabit⁹ mortificanť. q̄b⁹ ōz: Que surſuz sūt sapite: nō q̄ sup terrā: vt sunt. ſ. illi q̄ esuriētes trāsierūt terrā. Mortui em̄ est' inq̄t salua bitter. ſ. ⁊ vita vr̄a abscondita ē cū xpo in deo. Jidē q̄ viuificati vl viui: sic xp̄s mortu⁹ ē, ꝑ pctā nr̄a: ⁊ resurrexit ꝑ iustificatōez nr̄az: ⁊ q̄ ait: Nō ꝺreliq̄s aīaz meā ī inferno. Eūdē deduxit ad iferos de⁹ ⁊ reduxit: hac eius pauptate ditati sum⁹. e Pauperē fac. Jesuz q̄ ꝑ nos paup factꝰ ē: ⁊ ditat eūdē q̄a resurrectōis. f De pulnere. De corruptiōe xp̄i. vñ Nec dab ſactū tuū. vi. coz. g De stercore. R. Judaico ꝓ'o ī q̄ cū se ꝺixisset apls ecclesiaz ꝓsecutū: q̄ mihi inq̄t fuerī lucra: ꝑter xp̄m estimaui stercora. h Principib⁹. Rab. Quib⁹ ōz sedebit' super sedes. xij. iudicātes. xij. trib⁹ isral. i Solū glie. In eq̄litate p̄ris sedēdo: ⁊ q̄ pr̄ oē iudiciū dedit filio: ⁊ q̄ regni ei⁹ ñ erit finis. k Cardines ter. Quattuor. ſ. plage mūdi: ī q̄bus dilatauit ozbē ecclie q̄ a sol' ortu vsq̄ ad occasū laudāt nomē dñi. Mystice. Predicatores: sup q̄s orbis. i. ecclia: fide eoꝝ stabilita. ꝺ q̄b⁹ ōz: Sub q̄ curuāť q̄ portāt ozbē. l Dñm fo. Quia infirmū faciet adūsariū ei⁹ pōt ex ambiguo greco ītelligi: ⁊ adūsariū suū. Cū ei dñs possidere nos icipit: adūsari⁹ nr̄ ipi⁹ fit: ⁊ vincit' a nob: nō viribꝰ nr̄is: q̄ nō ī ☧tute ꝓria potēs ē vir. Dñm fo. ⁊c. Adūsarij iudei: sup q̄s in cel'. i. aplis dñs tonauit: q̄ñ eos fruit gehēna minādo minas signis firmādo vñ multi ꝯsi ſc. Al' formidabūt ī iudicio: q̄ē b adūsantes ꝺtēpscēt sup q̄s tonabit dicēs: Jte ī ignē eternū: q̄ō ne oīb⁹ ꝺtigat dñs q̄ttidie ī cel'. i. scpturť ⁊ doctozib⁹. m Jn ce. to. Ra. Quia iusta retributio futura ē i die iudicij: ſ interim tonat ō nubib⁹ suis: q̄s spūscto īpleuit p⁹ q̄ celos ascēdit. n Fines ter. Extrema hois: q̄ñ iudicabūť: q̄ ī melꝰ vl ī ꝺteri⁹ medio tpe cōmutāť: ſ extrema ī q̄b⁹ fuerit iuēť. o Et da. re. ⁊c. i. xp̄o. p Jmperiū. i. ecclziaz. vñ: ꝺabo tibi gētes hereditatem tuā: vl imperiū. i. ptātez iudicādi: q̄ oē iudiciū dedit filio.

q Regi suo. R. Christiano ꝓ'o cui dat virtutem regendi carnē: vt in eo vincat mūdū: qui ꝑ cū fudit ſanguinē suū.

a ſ alias repleti.
a accicti sūt roboze. Saturati pr̄i⁹ a+
a ſ vel pane. b ſ gentiles.
b ꝑ panib⁹ se locauerūt: et famē/ b+
a ſ causa ē cur ira facrum sit.
c lici saturati sūt. Donec sterilꝫ pe/ c+
d pit plūmos: ⁊ q̄ mltos habebat d+
filios infirmata est. Dñs mortī/ e+
ficat ⁊ viuificat: deducit ad infe f+
ſ hoc est. ſ superbos. ſ deus ſupbis re g+
ſistit: humilibus autem dat gratiam.
e ros ⁊ reducit. Dñs pauperē fac h+
a ſ humiles. b ſ cito vt caro ei⁹ ñ videret coꝛ i+
⁊ ditat: hūiliat ⁊ ſblimāt. Sūsci/ j+
ruptionem a ſ christum: qui ꝓ nobis pau k+
per factus est: vt ditaremur.
f tat ō puluere ēgenū: ⁊ de sterco l+
ſ sup: a diuites.
g re eleuat paupē: vt sedeat cū ꝓn m+
a ſ vt det eis hereditarē. i. sedē glie. b ſ q: do
i cipib⁹: et soliuz gl̄ię teneat. Dñi k+
minat a mari vsq̄ ad mare. a ſ id est quartu/
k eñ sūt cardines ☧re: ⁊ posuit sup l+
o: plage mundi. a ſ id est opera electoꝝm.
l cos ozbē: Pedes sanctoꝝ suoꝝ m+
a ſ in via iusticie diriget. b ſ infernī: vbi erit
fler' ⁊ stridoz dentiū. c ſ ab arrogātia cessabūt
m fuabit: ⁊ ipſi ī tenebꝛis ꝺticēscēt n+
a ſ sed dei:
qz nō ī fortitudie suā roborabit n+
a ſ ppls fidel. b ſ iudei. ſ pcōres. ſ dānari. †
ſ iudeos. ſ pcōres. ſ dānatos
n vir. Dñm formidabunt adūsarij o+
a ſ apostolis. ſ scripturis sanct'.
m ei⁹: et sup ipos in cēlis tonabit. †
ſ postea vero. b ſ nō solū mediterraneas re/ p+
giones: ſz extremas ſ iudicio. ſ extrema hois.
o Dñs iudicabit fines terr̄: ⁊ da q+
ſ ecclīā. ſ carnē regēdi ſ xp̄o b ſ pplo xp̄iano
p bit ipēriū regi suo: ⁊ sublimabit r+

a ſ alias repleti.
a accicti sūt roboze. Saturati pr̄i⁹ a+
a ſ vel pane. b ſ gentiles.
b ꝑ panib⁹ se locauerūt: et famē/ b+
a ſ causa ē cur ira facrum sit.
c lici saturati sūt. Donec sterilꝫ pe/ c+
d pit plūmos: ⁊ q̄ mltos habebat d+
filios infirmata est. Dñs mortī/ e+
ficat ⁊ viuificat: deducit ad infe f+
ſ hoc est. ſ superbos. ſ deus ſupbis re g+
ſistit: humilibus autem dat gratiam.
e ros ⁊ reducit. Dñs pauperē fac h+
a ſ humiles. b ſ cito vt caro ei⁹ ñ videret coꝛ i+
⁊ ditat: hūiliat ⁊ ſblimāt. Sūsci/ j+
ruptionem a ſ christum: qui ꝓ nobis pau k+
per factus est: vt ditaremur.
f tat ō puluere ēgenū: ⁊ de sterco l+
ſ sup: a diuites.
g re eleuat paupē: vt sedeat cū ꝓn m+
a ſ vt det eis hereditarē. i. sedē glie. b ſ q: do
i cipib⁹: et soliuz gl̄ię teneat. Dñi k+
minat a mari vsq̄ ad mare. a ſ id est quartu/
k eñ sūt cardines ☧re: ⁊ posuit sup l+
o: plage mundi. a ſ id est opera electoꝝm.
l cos ozbē: Pedes sanctoꝝ suoꝝ m+
a ſ in via iusticie diriget. b ſ infernī: vbi erit
fler' ⁊ stridoz dentiū. c ſ ab arrogātia cessabūt
m fuabit: ⁊ ipſi ī tenebꝛis ꝺticēscēt n+
a ſ sed dei:
qz nō ī fortitudie suā roborabit n+
a ſ ppls fidel. b ſ iudei. ſ pcōres. ſ dānari. †
ſ iudeos. ſ pcōres. ſ dānatos
n vir. Dñm formidabunt adūsarij o+
a ſ apostolis. ſ scripturis sanct'.
m ei⁹: et sup ipos in cēlis tonabit. †
ſ postea vero. b ſ nō solū mediterraneas re/ p+
giones: ſz extremas ſ iudicio. ſ extrema hois.
o Dñs iudicabit fines terr̄: ⁊ da q+
ſ ecclīā. ſ carnē regēdi ſ xp̄o b ſ pplo xp̄iano
p bit ipēriū regi suo: ⁊ sublimabit r+

Deu. 32. f. Tob. 13. a. Sap. 16. b

B

ps. 112.

4. 9. di. c. 1. N. ccc

plicabaťi ple: ita fenēna diminuebať: ſm q̄ dicunt expositores hebrei ⁊ catholici. e Dñs mortificat, pueros fenēne. f Et viuificat, pueros anne. g Deducit ad inferos. Jn hebreo hr̄: Ad fossam. i. sepulchrū. h Et reducit. q̄ aliq̄ ꝓtingit q̄ aliq̄ de q̄ sepultura iam tractať ad vitā referuntur: sic de Ezechia hr̄. iiij. Regū. xx. p hūiliatiōe sua coꝛā domino. i Dñs pauperē facit ⁊ ditat ⁊c. q̄ de diuitijs ⁊ honozib⁹ frequēter deijcit aliq̄s ꝓpter eoꝝ ſupbiā: ⁊ aliq̄s pauperes ⁊ abiectos eleuat ad diuitias ⁊ honores ꝓpter eoꝝ hūilitatē: per hoc innuit anna q̄ sic factū ē a dño de ipa ⁊ fenenna. k Dñi em̄ sūt ⁊c. Hic ꝓr ponit' dei magnificatio: ⁊ ꝓmo ☧tū ad potētiā: ⁊ hoc ī actu creatiōis. cū ōz: Dñi em̄ sunt cardines ⁊c. scō ☧tū ad sapientiā: in actu gubernationis. cū ōz. l Pedes sanctoꝝ ⁊c. dirigēdo eos ī via uoꝝ. tertio ☧tū ad eī⁹ iusticiā ī actu debite punitionis. cum ōz: m Et impij ī tenebꝛis ꝺticescēt. ſ. ī tenebꝛis culpe ⁊ postea in tenebꝛis gehēne. n Quia nō ī fortitudie ⁊c. q̄z potentiā secularē nullus poterit manū dei euadere. o Dñs iudicabit fines ⁊re: ī iudicio extremo. p Et dabit ipēriū regi suo. i. ipi christo cui pater dedit iudiciuz: vt habeť Job. v. ca. ⁊ q̄z iudicabit in forma humanitatis in qua fuit coꝛaz pilato iudicatus. ideo sequiť: q Et sublimabit cornu christi. i. vncti sui. Christus em̄ in humanitate fuit vnct⁹ plenitudine gratie. licet aūt christ⁹ appareat in iudicio in forma humanitatis. tñ nō erat infirmitati subiecta sic fuit coꝛā pilato. Sed apparebit in forma gloriosa oīni creature etiā supremis angelis

angelis ꝓlata. ideo bene ꝺicit: Et sublimabit cornu. i. potestatē christi sui. Tūc em̄ ptās christi sublimabiť q̄n oīa ei pfecte subijcient: q̄ō nō est adhuc impletū. ſm q̄ ꝺicit Paulus apls ad Heb. ij. Nūc aūt necdū videm⁹ oīa esse subiecta ei. Ad cui⁹ intellectū ꝯsiderandū q̄ in christo ē duplex natura. ſ. diuina ⁊ hūana. Scōm diuinā naturā oīa plene sūt ei subiecta. nec potestas ei⁹ depzimi pōt aut ſblimari cū sit ī finita. Scōm vero naturā humanā sublimata ē ptās christi: ⁊ adhuc sublimabiť. licet em̄ ab instanti illi⁹ sancte vnionis nature diuine ⁊ hūane in supposito verbi: oīa plene subiecta fuerint humanitati christi auctozitative: ñ tñ executiue. Primū ptz: q̄z quāto aliqua sunt deitati ꝓpinquioza: tāto alia sunt ei magis subiecta sic ptz de elemētari regiōe q̄ tota subiecta ē lationi astroꝝ: vt oīs virtꝰ eius inde gubernet: vt ōz. j. methauroꝝ. Corpoza ꝺo celestia subiecta sūt angelis siue intelligētijs mouētib⁹ ea: ⁊ iteꝝ angeli inferiozis ⁊ medie hierarchie subiecti sunt angelis hierarchie supiozis. Natura aūt hūana in xp̄o ab instanti vnionis ꝑdicte ꝓpinquioz fuit deitati oīnib⁹ angelis: q̄z vnita ē ei ī esse hypostatico. Angeli em̄ ☧tūcūq̄z supmi nō sūt ei sic vniti: q̄z nullq̄ angelos apprehendit: vt ōz ad Hebreos. ij. ſz tñ p opationē. ſ. p aptam visionē ⁊ fruitionē pfectā: ⁊ iō ab instanti vnionis ꝑdicte oīa sūt subiecta xp̄o hoī auctozitative. Scōm silr̄ patz: q̄z aū resurrectionē natura hūana ī xp̄o fuit passibilis ⁊ subiecta penalitatib⁹ ad cōplendū mysteriū nr̄e redēptiōis: ⁊ sic nō fuerī ei oīa subiecta executiue. Sz q̄n resurrexit ad vitā imoꝛtalē: natura illa fuit plene gl̄iosa ī alia ⁊ corpoze: ⁊ p oīs ptās ei⁹ tūc fuit ſblimata: ꝓt q̄ō tūc ꝺixit apls Matth. vlt. Data ē mihi ⁊c. et adhuc sublimabiť ī futuro iudicio q̄n sniā ei⁹ quā ꝓferet in natura hūana: vt ꝑdictū ē: ꝑfecte implebiť ī oib⁹ tā in elect' q̄ in dānat': ⁊ ſm b dic hic: Et ſblimabit cornu xp̄i sui. Sciēdū aūt q̄ ionathan filꝰ oçibel ī trāslatiōe chaldaica aliť exponit cāticū anne ꝑdictū: cui⁹ sensuz accipiā, put potero. ad dēdo etiā aliq̄ ad maiozē ītellectū: Dic igiť q̄ anna p spīm ꝓpheticū cognouit statū iudeoꝝ futuꝝ tpe filij sui samuelis: ⁊ tpib⁹ seq̄ntib⁹: ⁊ ſm b ꝓphetiā suaz, ptulit ꝑ modū orōnis ⁊ diuine laudis: sic ⁊ psalmi sūt q̄dā ꝓphetie, plate ꝑ modū laudis diuine. Dic igiť q̄ anna pmo ipā, ꝓphetico cognouit filiū suū samuelē futuꝝ, ꝓphetā magnū ī isral: ⁊ facturū signa et mirabilia: sic ptz. j. Regū. vij. q̄ ipo offerēte sacrificiū, p filijs isral' dñs intronuit fragoze magno: ⁊ exterruit philisteos ⁊ debellauit ⁊. j. Regū. vij. Samuele rogāte deū: dñs dedit voces ⁊ pluuias ꝺtra solitū cursū nature vt p b ppls isral' peteꝛ/do regē cognosceret se peccasse: vt hr̄. j. Regū. xij. Cognouit etiā q̄ tpe filij sui filij isral' de fuitute philistinoꝝ eēnt liberandi saltē in pte. ⁊ ſm b dixit: Exultauit coꝛ meū in dño: ꝓpter ꝑdicta. Scōo cognouit in spū, ꝓphetico q̄ filꝰ filij samuel. ſ. hemā cum ☧tuordecim filijs suis futuri erāt cantoꝛes diuina ꝓ laudū in tēplo dñi: vt hr̄. j. Pa. xxv. ⁊ ꝑpter b dixit. Et exaltatū est cornu meū. i. gl̄ia mea in deo meo. Tertio vidit anna p spīritū ꝓphetie q̄ philistei ꝑpter captionē arce ⁊ deductionē in terrā suā pcutiendi erant a dño: in tantū q̄ compellerenť eam remittere sup plaustrū nouū cū emēda ꝑ peccati sui recognitiōe: ponēda in capsella iuxta arcā mures aureos ⁊ anos aureos: vt habeť. j. Regū. vj. ⁊ ꝑpter hoc ꝺic: Dilatatū est os meum. ad narrandū vindictā dñi. Sup inimicos meos. i. philisteos q̄ erāt inimici populi israel. Quia letata sum in salutari tuo: in hoc q̄ coges hostes remittere arcam modo ꝑdicto. Quarto vidit anna q̄ sennacherib diceturus foꝛet blasphemias ꝺtra dominū: ⁊ q̄ niteꝛeť destruere ciuitatem hierusalē ⁊ templū: sed ab angelo dñi pcuteꝛet eius exercitus vsq̄ ad. clxxv. milia viroꝝ: ⁊ sic compelleꝛeť fugere in terram suam verecūde: vt habeť. iiij. Regū. xix. Et ꝑpter b dixit anna: Nō est sanctus vt est dñs: quia ipe ē sanctus sanctoꝝ: vt habeť Dan. ix. Neq̄ em̄ est alī⁹ extra te scz verus deus: quia alij ꝺicunť oēs erronice: sicut iupiter et saturnus ⁊ ꝺsimiles: vl participatiue: vt iudices ⁊ viri sancti. Et nō fortis sicut deus noster: quia in momento ⁊ per vnicū angelum conteret ipsius sennacherib exercituz. Quinto vidit futuꝝ esse q̄ nabuchodonosoꝛ rex babylonis destrueret ciuitatem ⁊ templū: ⁊ populū israel captiuaret: vt habeť. iiij. Regū. vlti. et de hoc multum gloziareť. ꝓpter quod ꝺixit: Nolite multiplicare loqui ſblimia: gloziantes. de ciuitatis destructione ⁊ populi israel captiuatione. Recedant vetera de oze vestro: id est verba superba que ꝺicunť vetera: q̄z inscientiarū dominꝰ est quasi ꝺicat ipse scit tempoꝛa futura determinata in quibus adducet super vos vindictam ꝓpter

peccata vestra. ⁊ postea nabuchodonosoꝛ in furiā versus ē: vt habeť Dan. iiij. Et balthasar eius abnepos ſm Josephū occisus est. Scōm ꝺo alios hebreos balthasar fuit eius nepos: cui concordat dictū Jheremie. xxvij. Ego dedi omnes terras istas in manu nabuchodonosoꝛ regis ⁊ seruiēt ei oēs gentes ⁊ filio eius ⁊ filio filij eius: nec plures ibi expzimunť: et babylon destructa fuit per Cyrum ⁊ Darium: vt habetur Dan. v. Et ipi ꝓparanť cogitationes: quia homo videt ea que parent: deus aūt intuet coꝛ: vt habeť. j. Regū. xvj. Sexto vidit q̄ greci afflicturi essent filios israel tempoze Antiochi illustris qui coegit filios israel transire ad gentilē ritū: et in templo domini posuit abominandū idolū: vt habeť. j. Machab. j. Et q̄ per mathathiā ⁊ filios eius greci foꝛēt debellādi ⁊ mūdandū templum dñi: vt habeť. j. Machab. iiij. et ꝑpter hoc ꝺixit anna: Arcus fortium superatus est. i. virtus grecoꝝ est debellata. Et infirmi accincti sunt roboze. i. machabei qui respectu grecoꝝ videbanť nullius momenti: et tamen pluries eos superauerūt ⁊ de terrā israel eiecerunt: vt patet in processu libri Machab. Septimo vidit in spiritu tribulationem futuram iudeis tempoze amanagagite: ⁊ filios israel liberandos ab illa per mardocheuz ⁊ hester vt habetur in processu libri hester. ⁊ quantum ad hoc ꝺixit anna: Repleti alī⁹ saturati: priuz. i. aman et filij eius pleni diuitijs et delicijs temporalibus. Pro panibus se locauerunt: quia pro seruanda et sustentanda vita sua libenter suppositionem se seruituti hester ⁊ mardochei: vnde Hester. vij. ōz q̄ aman rogauit hester reginam ꝑ aīa sua ⁊ famelici saturati sunt. i. indei qui tunc erant pauperes ⁊ abiecti: per hester ⁊ mardocheum fuerunt eleuati per totum imperium assueri. Donec sterilis peperit plurimos. i. hierusalem siue iudea que ſm hebreos mō ōz sterilis: eo q̄ iudei qui sūt ei⁹ filij inde sunt electi: ⁊ per ozbem ꝺisperſi: pariet tamen plurimos: vt ꝺicūt q̄z in aduentu messie quem expectant: ꝺicunt hierusalez ⁊ iudeam debere replere filijs israel ibidem de diuersis mundi partibus congregandis: ⁊ ꝺicunt q̄ tunc omnes alie nationes subijcienť eis. Et que multos habebat filios infirmata est. i. roma siue romanum imperium quod vastauit iudeam et dispersit iudeos: tunc debilitabitur ⁊ ad nihilum deducetur. Sed illud quod hic ꝺicitur de partu sterilis ſm veritatez intelligitur de ecclesia que primo videbatur sterilis ꝑpter paucitatem fidelium. sed peperit plurimos in conuersione multitudinis gentiuz ad fidem. ⁊ sic exponit apostolus ad Hāt. iiij. ca. Letare sterilis ⁊c. Et que multos habebat filios infirmata est. i. synagoga: vt patz per ozbem vniuersuz. Dominꝰ mortificat. hic ostenditur ſm ꝺictum ionathan filij oçiel. vnde contingant scilicet ex virtute ꝺiuina qui potest mortificare viuentes: ⁊ viuificare mortuos: id est potentes huius seculi deducere ad nihilum. ⁊ abiectos ⁊ inpotētes qui quasi mortui ⁊ descēdentes ad inferos computanť reducere ad prosperum ⁊ potentem statum: ⁊ eodez modo exponiť quod subditur: Dominus pauperem facit ⁊ ditat humiliat et subleuat: quia ſm ipsum populum iudaicum quē depauperauit et humiliauit per romanos ditabit ⁊ subleuabit p regez mesiam: ⁊ sic eleuabit eum de stercoze vilificatiōis ad sedem glorie et exaltatiōis temporalis. Dñi enim sunt cardines terre. Jn hebreo habeť: Fortes terre. Et posuit sup eos ozbem: q̄z terra tenet infimū locum: sicut in domo fundamentum. Pedes sanctoꝝ suoꝝ seruabit: ne ruant in culpam: ⁊ inde in gehennam. Et impij in tenebꝛis cōticescent. i. in tenebꝛis gehenne. Quia non in fortitudine sua roborabiť vir. quia non potest, ꝓpria virtute subsistere nisi ꝺiuina virtute sustenteť. Dominū formidabunt aduersarij eius. i. omnes gentiles q̄s vocat omnes extra sectam iudaicam existentes: ⁊ ideo vocat eos aduersarios dei: ⁊ in aduentu messie ꝺeterreri ⁊ subiugari. ideo subdiť: Dominꝰ iudicabit fines terre. reddens penā pro peccatis perpetratis. Et ꝺabit imperiū regi suo. i. messie futuro ſm ipsos. Et sublimabit cornu. i. potestatē christi sui: id est messie: quod idez significat. Messias em̄ hebraice: christus grece: ⁊ vnctus latine idez significant. Reges enim per inunctionem instituebanť: ⁊ iudei expectant messiam futuꝝ regem ⁊ dominari temporaliter super totum mundum. Ex ꝑdictis patet q̄ expectant ꝓdictum messiam circa cessationē romani imperij: ⁊ ſm veritatē ille qui tunc veniet in maxima potestate temporali erit antichristus: ſm q̄ ꝺicit apostolus ij. ad Thessal. ij. ca. Ubi signum precedens aduentum antichristi ꝺixit esse cessationem romani imperij ꝺicens: Quoniam nisi venerit discessio primuz: id est discessio a subiectione romani imperij: ſm q̄ exponūt doc. ⁊ reuelat' fuerit hō pec/

i ſ cati filꝰ

Universidad de Navarra
Biblioteca

a ℣ christi sui. Christiani populi crismate uncti, totum tū corpus cū capite suo unū est xps. Hec anna ꝓphetauit mater samuelis: in quo tūc figurata est mutatio veteris sacerdotij: ⁊ nunc ꝓpleta: qū infirmata est fecūda: ut nouū haberet sterilis in xpo sacerdotiū. b Heli. Interp̄tat extrane": a deo em̄ alieny est: q̄ subditos nō corrigit. Ophni ifamia cōuersiōis: merito ät sic vocat: q̄ differt cōuerti in melio. Phineos ozis obdu/ratio vel oꝛi parcens. Duos phinees sacerdotes legim⁹. Alter⁹ iustū eleaçari filiū: alterū iniustū filiū heli. Sacerdotes q̄ custodiūt os suū ne exeat inde aliq̄d ꝓauū: i filio eleaçari signant. Qui ät os habēt obturatū vel imperitia: vel pctōꝝ conscięntia in filio heli figurāt. c Poro filij heli. Refert iosephus heli sacerdoti erant duo filij ophni ⁊ phinees circa hoēs iurioſi: ⁊ circa diuinitatē impij: nulliq̄s iniq̄tati parcebāt ⁊ alia q̄dē munera ab oblaturis ꝓter honorem sibimet sequestrabāt: alia rapine mō tollebāt: mulieriby religiōis cā cōueniētib⁹ cōtumelias inferebāt: alijs violētias faciētes: alijs ꝓsuadētes donis: nihilq̄ eoꝝ vita a tyrānide pessima differebat. Ät ⁊ heli ꝓ eoꝝ iniq̄tate dānatus ē: qz min⁹ seuera aīaduersione plectebat: etsi q̄dē coercuit: ⁊ coꝛripuit: cū lenitate tū ⁊ mā suetudine patris: nō seueritate et auctoꝛitate pōtific": Discāt ergo sacerdotes: qz ꝓter scelera ꝓli puniēt: ⁊ subditoꝝ culpa illis imputabit. d Et tunicā. Tunica quaz faciebat anna. i. gratia: ⁊ puero tradebat ꝛceptiua doctrina est: qua fideles pꝛia rudimēta accipiūt: Ät Lac vob potū dedi non escā. Sup humerale ℣o lineū castitatē et ꝓtinentiā cū bonis opib⁹ signat. Qui ei dño ministrare desiderat neꝛe ē vt caste ⁊ ꝓtinēter viuat: ⁊ bonis opibus se exerceat. e Si peccauerit vir ⁊c. Mō eo mō peccāt i virū: q̄ peccāt i deū: qz peccare i virū. i. ꝺ ꝓximū leniꝰ est et venialius. In deū ℣o peccare. i. a cultu eⁱ⁹ recedere: impietat' pctōꝝ est: qđ difficilⁱ⁹ punit: ⁊ tardⁱ⁹ remittit: ⁊ cū qs in virū peccat placato viro facile sibi deū placabilē. Sz cū qs i deū peccat: qs orabit ꝓ eo: id ē ꝓ quē sibi deū faciet ꝓpitiū: nō q̄ nulla sperāda sit venia eis q̄ i duplo peccāt officio: ꝙ maioꝛ ē pena ⁊ tardioꝛ venia his q̄ i reb⁹ deo sacrat' offendūt: q̄s si ℣bo vl facto leserīt ꝓximū qz q̄nto maioꝛ glia tato grauioꝛ offensa.

a ℣ cornu christi: capitis. ſ. ⁊ membꝛoꝝ regnū sublime ostrabit qđ nūc ab infidelib⁹ despicit.

a cornu xpi sui. Et abiit helchana in ramatha i domū suā. Puer āt erat a
b minister i cōspectu dñi: añ faciē he

a ℣ absqz iugo ⁊ absqz dommo.

c li sacerdotⁱ. Poꝛro filij heli: filij b/lial: nesciētes dñm neq̄ officiū sa/c
cerdotū ad ꝓpm: sed q̄cūq̄ imolas/set victimā: veniebat puer sacerdo
tⁱ dū coq̄rent carnes: ⁊ hēbat fusci d
nulā tridentē i manu sua: ⁊ mittebat eā i lebetē: vⁱ i chaldariā: aut i
ollā siue i cacabū: ⁊ oē qđ leuabat fusciula: tollebat sacerdos sibi. Sic
q̄ faciebāt vniuſo ist̄ii veniēt̄iū i sylo. Etiā añq̄ adolerēt adipē: venie e
bat puer sacerdotⁱ: ⁊ dicebat imolāti: Da mihi carnē vt coquā sacer f
doti: nō ei accipiā a te carnē coctā: sed crudā. Dicebatq̄ illi imolans:
Incēdat ꝓmū iuxta moꝛē hodie g
adeps: ⁊ tolle tibi quātūcūq̄ desiderat aīa tua. Qui ñdens aiebat
ei: Nequaq̄. Nūc ei dabis: alioq̄n
tollā vi. Erat ergo pctm̄ puꝛoꝝ h
grāde nimis coꝛā dño: qz detrahe i
bāt hoes a sacrificio dñi. Samuel k
aūt mīstrabat añ faciē dñi: puer ac l

a ℣ superhumerali. ℣ nō eo quo induebaꝛ pōtifex illud em̄ quattuoꝛ coloꝛibus distinguebaꝛ hyacintho ⁊ cocco: bysso: ⁊ auro: ℣ quod minoꝛib⁹ gradibus concessum erat.

d cinctus ęphot lineo: ⁊ tunicā par/m
uā faciebat ei mater sua: quā affe/n
rebat statutis dieb⁹ ascēdēs cū viro suo vt imolaret hostiā solennē:
⁊ votū suū: ⁊ bñdixit heli helcanę
⁊ vxoꝛi eⁱ⁹: dixitq̄ ei: Reddat tibi
dñs semē de muliere hac ꝓ fęnoꝛe
qđ cōmodasti dño. Et abierūt i lo/o
cū suū: Visitauit ergo dñs annā: ⁊
cōcepit: ⁊ peperit tres filios ⁊ duas filias. Et magnificatus ē puer o
samuel apud dñm. Heli aūt erat se p
nex valde. Et audiuit oīa q̄ facie/q
bāt filij sui vniuerso ist̄li: et quō r
dormiebāt cū mulieribⁿ q̄ obseruabāt ad hostiuꝫ tabernaculi. Et dixit s
eis: Quare facit⁊res huiuscemodi q̄s ego audio: res pessimas ab
omni ꝓplo? Molite filij mei. Nō est
em̄ bona fama quā ego audio: vt t
e transgredi faciatis populū dñi. Si v
peccauerit vir i virū: placari ei potest deⁱ. Si aūt peccauerit in deuꝫ x
vir: quis orabit ꝓ eo? Et nō audiꝰ
erūt vocē ꝑris sui: qz voluit deⁱ oc z

50. di. c. 6 his vero.

a ℣ cornu ꝓ ꝑssa vobis.

mitiās omnis sacrificij
israel populi mei: ꝓ/
ptera ait dñs deus ist̄:

1.Reg.2.

a ℣ Patris tui mi
nistraret. Aaron
ſ. Quis enim alⁱ⁹
fuit i egypciaca ſ/
uitute: qui post li/
berationē electus
sit in sacerdotem:
quicunq̄ enim ex
eius genere est: cū
videt sacerdotiuꝫ
christianoꝝ polle/
re per mundū: sibi
autem esse subtractum: doloꝛe ⁊ meroꝛe tabescit.

Loquēs locutⁱ⁹ suꝫ: k
vt domⁱ⁹ tua ⁊ domⁱ⁹
a patris tui ministra/
ret i ꝓspectu meo vſ/

a ℣ ñ qđ vmbꝛa ecna: ſz vitas.

q̄ i ęmpiternū. Nūc
aūt dic dñs: Absit ḥ l
a ℣ sicut samuel.
a me. Sz q̄cunq̄ hō/m
noꝛificauerit me glo n
rificabo eū. Qui aūt o
contemnūt me erūt p
ignobiles. Ecce dies q

a ℣ noui testamēti i quo nō ē sacerdos ꝑm aaron. b ℣ dignitatem.

vēniunt: ⁊ pręcidā bꝛā/
et robur sacerdotij.
chiū tuū et bꝛachiū do/
℣ aaron.
mus patris tui: vt non
a ℣ sacerdos magnus.
sit senex in domo tua.

6

b Emulum. ℟. Emulus domus heli fuit Sadoch sacerdos: qui abtecto abyathar a Salomone sacerdotium suscepit. Unde: projecit salomon abyathar: ℣

a ℣ christianum populum.

b Et videbis emulum
tuum in templo in
vniuersis ꝓsperis
israel: et non erit se/s
nex in domo tua omnibus dieb⁹. Uerū/t
tamen non auferam

Ezech.xxviij. Nolo moꝛtem peccatoꝛis ⁊c. Dicendū q̄ deus nō vult moꝛtem peccatoꝛis per se: sed per se vult iusticiam suam: sicut ꝺ bonitatem: ad quā sequitur punitio peccatoꝛis que aliq̄n fit ꝓ moꝛtem coꝛpoꝛalem: ⁊ aliq̄ādo cū hoc per moꝛtez gehenne. a Puer aūt. Hic incipit ꝛ̄ scꝑtura ad describēdū samuelis iusticiā in/ filioꝝ heli malicią rōe supradicta. cū ꝺ: b Proficiebat atq̄ crescebat ⁊c. etate scz ⁊ virtute. c Et placebat tam deo ⁊c. sicut dicit de sancto sebastiano: necesse erat vt quē deⁱ⁹ tāta ꝓficerat gꝛa ab oīb⁹ amaret. ꝺ Venit aūt vir dei. Hic ꝓfr describit trāgressiōis filioꝝ heli punitio: ⁊ ꝓmo describit huⁱ⁹ punitiōis denūciatio. ſcdo executio. c. iiij. Prima i duas. qz ꝓmo denūciat ꝑ nūciū eⁱ⁹. ſcdo ꝑ discipulū subiectū. iij. ca. Circa ꝓmū ꝺr: Venit aūt vir dei ad heli. huⁱ⁹ viri nomē nō exꝑmit. ⁊ tō circa ꝺ varie ꝺr: Ab antiquo dixerūt aliqui q̄ fuit phinees filⁱ⁹ eleaçari sacerdotis q̄ adhuc viuebat. Sed hoc videt impossibile: qz phinees añ moꝛtez moysi iam erat ad minus. xxx. annoꝝ vel circiter: quia tunc factus fuit phinees ꝓinceps exercitⁱ⁹ cōtra madianitas: vt habetur Nu. xxx. Item a moꝛte moysi vsq̄ ad moꝛtē heli añ quā pauco tpe vir iste dei venit ad heli fluxerūt anni trecēti. lvij. qđ declarāt sic: qz ducatⁱ⁹ iosue incepit imediate a moꝛte moysi. Tempⁿ aūt ipi⁹ iosue quo ꝓfuit nō exꝑmit in scꝑtura: sed cōtinet sub tpe othoniel q̄ ei successit. ⁊ ꝑ tps fuit. xl. annoꝝ vt habet Iudic. iij. Post ipm aioth ꝓfuit. lxxx. annis. Iudi. ca. iij. Postea delboza. xl. Iudic. v. Postea gedeon. xl. Judic. viij. Postea abimelech tribⁿ annis Judic. ix. Post eū thola. xxiij. Judic. x. Post thola iair. xxij. Judic. x. Post iair filij israel fuerūt sine iudice. xviij. annis quib⁹ seruierūt philistęis ⁊ filijs ammon: vt habet Judi. x. Postea iepthe ꝓfuit sex annis Judic. xij. Post eum abessan annis septē: Judic. xij. Post euꝫ abialon. x. Judic. xij. Post eū abdon. viij. Judic. xij. Post eum samson. xx. Judic. xvj. Post eū heli. xl. vt habeť. j. Regū. iiij. q̄ simul iūcti faciūt annos. cclvij. Alij vero dixerūt q̄ iste vir dei fuit belias ꝓpheta: sed hoc etiā videt impossibile: quia ante moꝛtē heli iam belias fuisset. xx. annoꝝ ⁊ plus cum hic dicat vir ꝺm eos. Item a moꝛte heli vsq̄ ad tps quo belias fuit raptus. vt habeť. iiij. Regū. ij. ca. fluxerunt anni. ccviij. quod declarāt sic: quia samuel ꝓfuit post heli cuiⁿ tempus nō exꝑmit: et ideo ꝓtinetur sub tpe saulis. ⁊ iſtud tempⁿ fuit. xl. annoꝝ vt habeť Act. xiij. Post saul regnauit dauid. xl. annis. ij. Regū. v. Post dauid Salomon. xl. iij. Regū. xj. Post euꝫ Roboam. xvij. iij. Regū. xiij. Post eū abia tribus annis. iij. Regū. xv. Post eum asa. xlj. iij. Regū. xv. Post euꝫ iosaphat. xxv. iij. Regū. xvij. Post eum iozam annis duobus vsq̄ ad moꝛtem ochoꝛie regis israel: vt habeť. iij. Regū. j. qui anni simul iuncti faciunt annos. ccviij. Huic aūt ochoꝛie belias denūciauit moꝛtem suā vicinam anteq̄ raperetur: vt habetur. iij. Regū. j. ꝓpter quod alij dicunt q̄ iste vir dei de quo hic agitur fuit angelus i specie viri. Hebrei aūt moderni dicūt q̄ fuit helchana pater samuelis a deo missus ad ipm heli arguendū: ⁊ penā debitā sibi ac filijs suis nunciandū. ideo subdit: e Hec dic dñs: nūq̄d ⁊c. de ista revelatiōe aūt habeť Exo. iiij. vbi dicit q̄ aaron a quo descenndit iste heli. vt dictū est. ſ. j. ca. ꝑ dñi revelationē iuit obuiam fratri suo moysi ⁊ tunc revelatū fuit sibi q̄ futurus erat summⁿ sacerdos: vt hic dicit lz. Exo. iiij. nō exꝑmat. f Et poꝛtaret ephot coꝛā me. i. ſuphumerale cui ꝓiunctum erat rationale iudicij: vt habeť Exo. xxviij. g Et dedi domui patris ⁊c. i. omia ad ipos pertinentia: quia aliqua de sacrificijs cremabantur ad honoꝛem diuinum: et aliqua ipoꝝ offerentiū in sacrificijs pacificoꝝ. vt frequenter. ſ. dictum est.

b Quare calce abiecistis ⁊c. i. cōtemptibilem reddistis: quia filij heli ꝓius accipiebant partem suam q̄s pars diuina offeretur ⁊ cremaretur et quia aliquando accipiebant ꝓ se illa que debebant deo offerri. ideo subditur: i Et magis honoꝛasti filios tuos ⁊c. ⁊ quia heli tenebať filios suos coꝛripe de contemptu diuino. ideo dicitur hic magⁿ honoꝛasse filios suos q̄s deum. k Loquens locutus sum ⁊c. de domo patrⁿ sui bene inuenitur hoc scꝑtum: quia ipsi aaron de quo iste heli descēdit a deo fuit datum sacerdotium: vt habetur Exo. xxviij. sed de isto heli q̄ concessium fuerit a deo sibi sacerdotium ⁊ domui eius non inuenitur nisi in isto loco loco: ⁊ ideo dicunt hic hebrei q̄ illi qui descenderunt de aaron per eleaçar quibus ex ordinatione diuina debebatur sacerdotiuꝫ ante tempus heli fuerunt negligētes in reꝓhēsione ⁊ doctrina populi israel qui declinabat ad idolatriam ⁊ ad alia enoꝛmia peccata: ideo iusto dei iudicio translatum fuit summum sacerdotium de filijs eleaçar ad filios ithamar i isto heli. Deus enim suo iudicio iusto mutat tpa et etates: transfert regna atq̄ constituit vt dicitur Dañ. ij. ⁊ eodem modo dicendū de ꝓmissionibus diuine ⁊ collationes alicuius boni habendi futuris temporib⁹ intelliguntur sub condicione. ſ. si illi quibus fiunt tales ꝓmissiones vel collatiōes bene se habuerūt in vtendo. ideo subditur: m Sed quicūq̄ honoꝛificauerit me. bene vtendo summo sacerdotio vel alia dignitate. n Glorificabo eum. conseruando eum in statu sue dignitatis. o Qui aūt contemnūt me. abutendo collata sibi potestate. p Erunt ignobiles. quia deijcient a statu sue dignitatis. q Ecce dies. ⁊c. bꝛachium tuum. i. potestatem summi sacerdotij: quod impletum fuit tpe Salomonis: qui abiecto abiathar ꝺ summo sacerdotio qui descēderat de heli: instituit sadoch summum sacerdotem qui descenderat ꝺ eleaçar: vt habeť. iij. Regū. ij. et tunc redijt summū sacerdotium ad primā lineam. r Et videbis emulum tuū ⁊c. i. ipm sadoch ⁊ posteros eius: tamen heli in persona sua non vidit hoc: qz moꝛtuⁿ fuit añ p annos. lxxx. qđ ꝓz: qz pⁿ heli samuel ⁊ saul ꝓfuerūt. xl. annis ⁊ dauid rex. xl. vt dictum est. ſ. eodem ca. sed illi qui descenderunt ꝺ heli hoc viderunt: in quibus ipse heli quodāmodo remanserat: sicut homo moꝛtuus in filio viuente. ſm illud Eccl. xxx. Moꝛtuus est pater eius: et q̄si nō est moꝛtuus: simile em̄ reliquit sibi post se. s Et nō erit ⁊c. qz filij sui interfecti fuerūt i virili etate: vt hr. j. ca. iiij. ꝺ etiam pōt referri ad sacerdotes q̄s saul fecit interfici vt hr. j. xxij. q̄ descēderāt saltez ꝑ maioꝛi pte de heli. t Derūtū nō au. ⁊c. qz post institutionē sadoch in sūmo sacerdotio remāserūt aliq̄ ꝺ domo heli i officio sacerdotū minoꝝ. Istud tñ erat q̄dāmō in ꝓfusionē ⁊ anxietatem ipoꝝ eo q̄ videbant se deiectos

a summo

ne eēt sacerdos domini: vt impleret verbū dñi qđ locutus est sup domum heli. a Ut deficiant oculi tui R. Aug⁹ vt semp: scz sit de domo heli indomo dñi: qui in dignitate sacerdotij vidēs aliū substitutū: t se ostitutū: deficiat aīo et tabescat. Hec aūt mutatio sacerdotij i xpo plene cōpleta est q̄ a samuele figurata post samuelē eīm sacerdotes fuerūt de genere aaron: sed doch t abyathar: t alij vsq ad tēpus xpi. b Et aīam meam fa. R. Aug. Mō habet de⁹ aīaz sed tropice dz aīam habere sicut manꝰ et pedes: et cetera corporis mēbra. De samuele aūt dicit potest: qz in oīb⁹ deo paruit. Chrisꝰ aūt in oīb⁹ deo pri placuit. Aīa q̄ placita sunt ei facio semp: cui pater edificauit domū: q̄ domꝰ nos sum': si fiducia et gratia gliam spei vsq ad finē retineam⁹. De samuele aūt dicī nō pōt: q edificata sit ei domꝰ fidelis: q̄ corā xpo dñi id est samuele indedat cūctis diebꝰ cū legamꝰ i sequētibꝰ qz filij eiꝰ post auaricia declinauerūt: nisi forte domū eiꝰ plebē indaicā accipiamꝰ: q̄ cūctis diebus sacerdotij eius dño seruiuit. Unde t requieuit domus isrl post dñm.

c Futurū est. R. Nō ꝓprie de domo heli hoc dz: sed de domo aarō: de cuiꝰ genere vsq hodie veniūt t cōuertunt

d Buccellā panis Rab. Panis quez ego dabo caro mea est. p.m.v. Quia dixerat se dedisse eidos domui aaron: de victimis veteris testamēti: que fuerūt sacrificia indeorū: dicit esse ꝓstituēdus buccellam panis ad comedendum: qđ est sacrificiū christianoꝝ et pabulum animaꝝ.

penitus virum ex te ab altari meo: sed vt deficiāt oculi tui: et tabescat anima

a ℣ Hoc ipletum est qñ saul iussit interfici sacerdotes ō stirpe eiꝰ.

tua: t pars ma-

a ℣ vel infidelitrare: vel gladio triti.

gna dōmus tue morietꝰ: cū ad virilē ętatē venerit. Hoc aūt erit

a ℣ mutandi sacerdotij: mors ei filioꝝ: significat morē non hois: sed sacerdotij.

tibi signū: qđ venturū ē duobꝰ filijs tuis ophni t phinees. In

a ℣ in bello.

die vna morietꝰ ambo. Et suscitabo mihi sacer-

a ℣ vnde que placita sūt ei facio semper.

dotē fidelē q̄ iuxta cor meū t aiam meā faciet: t

a ℣ ecclesiā vel hierusalē supernam.

ędificabo ei dō-

a ℣ domꝰ. ℣ cōuersac. ℣ de morte ad vitā.

mū fidelē: t ām-

bulabit corā xpo meo cūctis diebus. Futurū est aūt: vt quicūq remāserit in domo tua: veniat vt oret pro eo: t

a ℣ oris cōfessionem.

offerat nūmū ar

a ℣ sacrificiū salutare ab iectis carnalibus.

gēteū: t tortam panis. Dicatq: dimitte me obse

a ℣ id est ipsam plebem christo sacerdote pollentem: Unde vos autem genus electum: regale sacerdotium ꝛc.

cro ad vnāz partem sacerdotalē vt comedaz buccellam panis

1.10.a. Esa.38.b.

a summo sacerdotio et aliōs loco eoꝝ positos. t hoc est quod dicit:

a Sed vt defi. oculi tui. s. i filijs tuis lz nō in ꝑsona tua. b Hoc aūt ꝛc. id est mors filioꝝ tuoꝝ. c In die vna: futura ō ꝓpinq erit signū q̄ alia certitudinaliter eueniēt postea. s. iterfectio sacerdotū ꝑ saulē: t trāslatio sacerdotij ad sadoch ꝑ salomonē. d Et suscitabo mihi ꝛc. i. ipm sadoch. e Et am. ꝛc. xpo meo. i. salomōe. f Futurꝫ ē aūt vt q̄cūq ꝛc. qz iferiores sacerdotes habēbāt recurrere ad sūmū sacerdotē vt ꝑ eis oraret t facere ei oblationem. In hebreo hꝫ: Ueniat ad ēclinādū ꝑ se i obolo argēteo ꝛc. qđ sic exponūt hebrei q̄ sacerdotes remanētes ō stirpe heli futuri erāt humiliare se coā sūmo sacerdote t orare vt possent fuire i tēplo ꝑ pcio oboli argētei t torte panis i die: t lra sequēs videt cōcordare. cū dz: g Dicatq: dimitte me obsecro ꝛc. obolus aūt est vicesima pars sicli: vt habet. Exo. xxx.

Moraliter.

† Et exultauit cor meū ī dño. Ꝓpter multiplicatiōe filiozū i dño credētiū. † Et exal. ē cornu meū. i. xps q̄ defensor ē ecclie. ꝓpq̄ dicit Lu. j. Erexit nobis dñs cornu salut'. † Dilatatū est os meū ꝛc. In pdictorib⁹ t doctorib⁹ sacris eloquijs indeos t hereticos ꝛfundentib⁹. † In saluta. tuo. i. xpo i ipis ꝑncipalit opante Job. xv. Sine me nihil potestis facere. Jdeo subdit: † Nō ē sanct⁹ vt ē dñs. i. xps q̄ dr sctūs sanctoꝝ Dan. ix. † Nolite multiplicare loq̄ sublimia. i. supba ꝛ rpm t ecclam. † Recedant vetera. i. cerimonie veteris testamēti. † Quia deꝰ sciētiaꝝ dñs ē. Jdeo dedit eas simplicib⁹ i nono testamēto Matth. xj. Abscōdisti hec a sapientib⁹ t prudentib⁹ t revelasti ea puulis. † Arcus fortiū superꝰ ē. i. scia scribaꝝ t phariseorū. † Et infirmi. i. apli simplices t illitterati. † Accincti sūt robore. In spiritusancti datiōe ꝑ quē facti sūt itelligētes scripturas t eloquētes in oī idiomate: t ita ostātes q̄ gaudebāt i tribulatiōe Act. v. Jbāt apli gaudētes a cōspectu cōcilij: qm̄ digni habiti sūt ꝑ noīe iesu cōtumelia pati. † Repleti sunt ꝑ panib⁹ se locauerūt. i. sacerdotes et scribe indeoꝝ q̄ prius erāt repleti notacia legis t ꝓbarū: ita euacuati sunt bonis spūalib⁹: sicut illi q̄ ꝑ victu quotidiano semetipos locāt indigēt bonis tpalib⁹ † Et famelici saturati sunt. i. apli ꝓ⁹ illitterati ꝑ spm̄sācti scia dei sūt repleti. ¶ Donec sterilꝫ peperit plurimos. i. gētilitas q̄ sterilis erat in bonis opibus ad pdicationez aplorꝫ valde fructificauit. † Et q̄ multos habebat filios infirmata est. i. iudea q̄ ꝑ infidelitatē est infirmata. ¶ Dñs mortificat. Judeā dimittendo eā cadere i infidelitatē. † Et viuificat. Hēilitatē ꝑ fidei susceptionē. † Deducit ad inferos Judeos obstinatos dimittēdo eos deduci. ¶ Et reducit. Hēiles ab idolatria ꝑ quā digni erāt inferni pena revocādo. ¶ Dñs pauperē facit. Populū iudaicū obstinatū spūalib⁹ bonis. † Et ditat. Eis gentilē ad se cōuertēs. † Humiliat. Judeos i captiuitate dispōs. ¶ Et sublimat. Cōuersos gētiles iudeis dñantes. ¶ Aliter pōt exponi ō eadē ꝑsona ab illo loco. † Dñs mortificat. Ꝑ carnis afflictionē. † Et viuificat. Ꝑ spūs ꝛsolationē. ¶ Deducit ad inferos. Ꝑ sideratiōe pene. † Et reducit. Ꝑ emēdatiōnē vite. ¶ Dñs pauperē facit. Jn tpalib⁹. ¶ Et ditat. i spiritualib⁹. † Humiliat in pñti. † Et subleuat. in futuro. † Suscitās de pulueregenū. Jn futura resurrectiōe. ¶ Ut sedeat cū ꝑncipib⁹. in throno glie. ¶ Dñi ei sūt cardines terre. i. plati t ꝑncipes dñant tm̄ i terra t nō i celo sicut beati. † Et posuit super eos orbē. i. curā orbis spūalē t tpalē. † Pedes sanctoꝝ suoꝝ seruabit. Recorruāt i foueā mortalis culpe t inde in foueā gehenne. ¶ Et impij in tenebris cōticescēt: scz culpe t postea gehennalis miserie. † Quia nō in fortitudine sua. s. corpali t tpali. † Roborabit vir: eo q̄ est defectiua. † Dñm formidabūt aduersarij ei⁹. i. demones t pctōres obstinati. ¶ Et sup ipos in celis tonabit. Illa snīa terribili. Jte maledicti ꝛc. Matth. xxv. q̄ dabit in celo aereo. † Dñs iudicabit fines terre. i. hoies de oībus finib⁹ terre. † Et dabit ꝑiū regi suo. i. christo hoī: qz tunc oīa ꝓfecte subjcieē ei: ideo subdit: ¶ Et sublimabit cornu christi sui. i. ipi⁹ ptārē. † Ꝓpterea filij heli filij belial nescientes dñm neq̄ officiū sacerdotū ad plm. Et ideo q̄ ipos signanꝫ mali sacerdotes noue legis quoꝝ puer. i. sensualitas q̄ tendit ad delectabilia carnis sicut puer ad irrōnabilia habet fuscinulā tridētē: t p vnū dentē signat cōcupiscētia carnis q̄ attrahūt corꝑis delectabilia: p aliū vero ꝛcupiscētia oculoꝝ q̄ attrahunt bona tpalia. Ꝑ tertiū xo supbia vite q̄ attrahunt dignitates t excellētie. Ad hec eīm tria sibi attrahēda supra modū studēt mali curati clerici t plati. † Eratq̄ peccatū puerorꝫ grande nimis corā dño: qz detrahebāt hoies a sacrificio dei. Sic est hodie qz ꝑter malā vitā clericoꝝ curatorū t platoꝝ: multi laici tā de ꝑncipib⁹ q̄z de vulgarib⁹ retrahūt a bonis operib⁹ t ad mala dilabunt. Hre. in pastorali. Cū pastor ꝑ abrupta gradiꝫ conspicit quēs est: vt grex ad ꝑcipitiū sequat.

¶ Jn. j. Regū. ca. ij. vbi dr i postil. ad cui⁹ intellectū sciēdū q̄ dictio hebraica que ponit hic scz sebea est equinoca ꝛc.

Additio.

Illa dictio hebraica scz sebea non est ꝓprie equinoca, put hic ponit: solū eīm significat septē in ꝓpria significatione licet saturitatem significet ſm etymologiā: sed trāslatio nostra que dicit plurimos ex alia ratione obtinet veritatē. Nā in hebraica aliquādo septē accipitur ꝑ plurib⁹: vt intelligat numerꝰ determinatus ꝑ in determinato. vt ibi: Apprehendēt septē mulieres virū vnū Esa. iiij. ca. t sic in alijs locis qō idem est ac si diceret plures mulieres apprehendent virum vnum: put ibidem exponit. Et sic translatoꝛ noster in hoc loco nō solum sensum ex sensu: sed etiam verbum ex verbo transtulit.

La. III Puer aūt

a Capitulū. III

a Pciosus Raba. Unde i diebus illis non erat visio manifesta. Ꝓpterea peccata enim populi et prelatoꝝ non apparebat dominus ꝑ visiones vel per angelicas responsiones: sicut patribus apparuit.

b Lucernā. Raba. que ardebat in tabernaculo ante lucem dei. Sub luce enim diei extinguebat: lucebat autem vsq̄ in mane: vel hoc significat: q̄ beli i ciuitate ꝑmaneret: donec fundirus cum ꝑ lle sua extingueret: id est mo rereretur. Mystice autem ceitas heli significat cecitatem iudeoꝝ: q̄ ꝑsentem saluatorez nō agnouerūt: nec fulgorem miraculorum eiꝰ nec doctrinam: donec sacerdotium cuz populo et templo cuerteret.

c Tinnient aures eius ꝛc. Rab. Commatio dei est super heli et sup domum eius. quia scilicet ꝑ peccato filioꝝ beli ꝓuinaba tur sacerdotio domus domini: vnde aures audientiuz tinnēt stupore, vehementi.

d Hec faciat tibi deꝰ: et hec addat. Ꝓuerbium erat apud hebreos Et est sensus: si absconderis mihi malū qđ locutus est tibi dominus ō me veniat sup caput tuum.

1.4.c.

3.Reg.17.c. 2.Reg.3.c.

Puer aūt samuel. Hic ꝓsequēter describitur denunciatio pene future facta ipſi heli per samuelem sibi subiectū. Circa quā sic ꝓcedit: qz ꝓmo describit reuelatio facta samueli. secōo dicte reuelatiōis denūciatio ipi heli. ibi: Et samuel timebat. tertio hui⁹ manifestatio toti israeli. ibi: Ereuit aūt samuel. Circa primū samuel a dño vocat. secūdo punitio heli futura ei reuelatur. ibi: Et dixit dñs. Circa primū ponit cōditio tpis. cum dicit:

b Et sermo dñi ꝛc. qz ꝑpter malicia filioꝝ heli t negligētia ꝑris i corrigendo cessauerāt rīsiones et reuelatiōes dñi. vñ i hebreo habet hic: Et ſmo dñi erat ꝓhibit⁹ vl obturatus: t redit in eandē snīam cū translatiōe nostra: qz omnerarū ꝑciosuz. c Et oculi eius caligauerāt ꝛc. Hoc exponitur vno mō: qz nō poterat videre ō nocte: sz aliq̄ poterat videre de die: qñ lucerna tabernaculi erat extincta: qz extinguebat qñ dies incipiebat clarescere. Alio mō q̄ non poterat videre lucernā ardentem: eo q̄ offendebat visum eiꝰ nimis debilitatū. sed iste expositiones nō videnť ꝓuenīctes: quia nullus est ita cecutiens: qui non magis videat lucernam ardentē q̄ extinctam: t ꝓcedunt ex suppositiōe falsi: vt dicunt aliqui: sz q̄ hec sit vera lra. Nō poterat videre lucernaz dei anteq̄ extingueret. Jn hebreo eīm sic habet. Et nō poterat videre. t hic finit versus: quod aūt sequit ē principiū versus sequētis. Lucerna dñi nōdum extingebatur: t samuel dormiebat ꝛc. Ad cuius intellectū sciēdū q̄ in templo dñi plures lucerne ardebāt de nocte q̄z de die: ita q̄ aliq̄ extinguebanť in mane. Est igitur sensus q̄ ad huc nō erat tempus extinguendi illas lucernas quādo samuel iacens in lectulo suo: fuit vocatus a dño: qz fuit vocatus anteq̄ esset dies: t sic extinctio lucerne nō refert ad precedentia: sez ad caligationē oculoꝝ ipius heli: sed ad sequentia videlicet ad denotationē temporis in quo reuelatio facta est samueli: t hoc idem dicit magister in historijs: et idem habeť libro de hebraicis questiōibus. ꝑpter quod translatio nostra videť hic corrupta ꝑ imperitiā aliāz correctoꝝ q̄ duos versus ꝛiunxerūt in vnū: licet in plurib⁹ locis aliis factū est: Et tō hic ꝛfr posuerūt lucernā i accusatiuo ꝑ lucerna in noiatiuo: ꝑpter qđ videť q̄ ista fuit veritas translatiōis nře a ꝓncipio. Oculi eiꝰ caligauerāt et nō poterat videre: t hic terminať versus. t sequit: Et lucerna dei anteq̄ extingueret samuel dormiebat ꝛc. d Jn templo dñi vbi erat arca. i. i ędra iuxta tabernaculū vbi erant leuite q̄ custodiebāt tabernaculuz dñi in q̄ erat arca. intra tabernaculū eīm nullus iacebat. e Et cucurrit ad heli credēs q̄ ab eo vocarer: t sic fecit tribus vicib⁹: cuiꝰ ratio subdit: f Ꝓterea samuel necdū sciebat dñm. i. modū loquēdi ipius dñi cū ꝓphetis: sic eīm ars t natura ꝓcedit ō imꝑfecto ad ꝑfectū: ita etiā reuelationes diuine ſm ꝓcessum tpis: qz ꝓphe posteriores ad tpa xpi appropinquātes habuerūt clariores reuelatiōes de xpo q̄z ꝓiores: t ita frequēter fuit i eodē ꝓpha q̄ a ꝓncipio nō habuit ita clarā cognitiōez sic postea: t ꝛ ptz in ꝓpōsito: qz samuel a ꝓncipio vocē dñi audiens credidit eē vocē hois: postea xo cognouit magis distincte. Sequit postea: g Et vocauit sic vocauerat secūdo. Jstud secōo nō refert ad nūez vocationū dñi q̄ iam vocauerat samuelē tertio: vt hꝫ i textu: sz refert ad exꝑssionē nois samuelis q̄ in ipſo libet vocatiōe fuerat duplicata. ió subdit: h Samuel samuel. Et dixit dñs: Ꝓposita vocatiōe samuelis a dño. hic ꝛfr describit sibi facta reuelatio. cū dz: i Ecce ego facio. i. faciā de ꝓpinq: qz qđ modicū distat q̄si nihil distare videť. k Verbū. i. factū vel rem significādā xpo. l Qđ q̄cūq audierit tinnīēt ambe aures eiꝰ. i. erit attonitꝰ ꝑ admiratiōē t stupore: t ꝛ ō: ō captiōe arce dñi futura: put habeť ca. se. qz tale ferī nūq̄ acciderat in isrl. Fuit eīm magne admiratiōis materia q̄ deꝰ ꝑmisit arcā capi ab infidelib⁹: q̄ tāte reuerētie erat q̄ si videreť discoopta a leuitis t dei cultoribꝰ moriebanť: vt hꝫ Reg. iiij. t. j. ca. vj. m Predixi eīm ei q̄ iudicaturꝰ eēm: id est punitur⁹. n Domū eiꝰ. s. heli ꝑ interfectionē multoꝝ t abiectionē alioꝝ ō sacerdotio. o Jdcirco iurauiid est firmiť t absq̄ retractiōe dispositi q̄ nō expieť iniq̄tas q̄tū ad penā ordinatā seu dispositā: lz fuerit expiata q̄tuz ad culpā t penā eternā i ilꝫ q̄ vere penituerit. p Et samuel ꝛc. Hic ꝛfr describit dicte reuelatiōis denūciatio facta ipi heli ad eius petitionem: qz samuel timebat ei denūciare ꝓpter eiꝰ reuerētiā. Et ptz lra vsq̄ ibi: q Hec faciat tibi deꝰ ꝛc. Hic erat modus adiurādi apud hebreos: t ē sensus: faciat tibi deꝰ tāta mala sicut fecit alicui multū punito ab ipso: t

a Et nō cecidit. Ra. Quia nihil ex his q̄ locut⁹ est dñs irritū fuit. Cadet em̄ in terrā verba vacua, p nihilo habēda t oīm despectu calcāda. vñ Job: Luy vult⁹ mei non cadebat in terram: qz i tāta grauitate vultum tenere cōsueuerat: vt non cōtemptibili leticia resoluere/tur. Sz quotiēs hilarē se p̄sentib⁹ exhibebat: certa causa vtilitat⁹ eoz̄ hoc faciebat. b Ad dan vsq̄ bersabee. Rab. Hierony. Per terminos iudee vniuersitatem plebis comprehendit. Dan viculus est in quarto a paneade miliario: q̄ vsq̄ hodie sic vocat⁹. Terminos iudee puincie contra septentrionez: de q̄ iordanis crūpens a loco sortitus ē nomē. Joz quippe fluuiū vel riuuz hebrei vocāt. Dan interp̄tat iudicū vel iudicans. c Bersabee. in tribu iuda vl symeonis, ē vicus grandis in vicesimo ab ebron miliario vergens ad austrum: in quo romanozum positū est p̄sidium: a quo incipiētes termini iudee tendunt vsq̄ ad dan. Nec mirari debet quisp̄iam: si ciuitates iude i tribu symeōis vl beniamin reperiat. Tribus em̄ iuda fortis t bellicosa sepe aduersarios superās in omnibus tribubus tenuit principatuz: ideo aliarum tribuum sortes in ei⁹ funiculo computant⁹. Alioquin in medio trib⁹ iude habitasse symeonem scriptura manifestat.

Capitulū. IIII

d Israel. Uir videt deū: vel fortis cum deo. hi sūt credētes. Philistīm cadētes poculo. s. demones q̄ poculo superbie debriati: t ipsi ceciderūt: t boies puertere festināt. Contra quos isr̄l. i. fideles: ne cedant ꝑ superēt castrametant iuxta lapidē adiutorij. i. legē christi: vbi lapis. i. christ⁹ inuenit⁹. de quo: Lapidē quē reprobauc. edifi. Sz dum fideles in lege dñi meditant: vt deum inueniāt adiutozē: Philistīm veniūt in aphec. i. furozem nouuz: tunc qz fideles immūdi spiritus diuinis legib⁹ ampli⁹ insistere cōspiciunt: ideoq̄ acrioza ac noua certamina cō struūt. vñ i suis virib⁹ cōfidētes: t in bñana sapiētia gloriātes: ac p bē graz euāgelij ꝓtenētes: q̄si q̄tuoz milia imundi spūs facile prosternunt.

e Juxta lapidē adiutorij. Lapis adiutorij quē postea samuel posuit in signū q̄n ꝑmū auxiliat⁹ ē ei dñs.

f Aphec. Rab. Hiero. Loc⁹ ē iuxta vicū esrō ciuitat⁹ ieçrahel. vbi dimicauit saul i sorte aser t interpretatur furoz nou⁹: vel apprehēdēs: q̄ eēm ira dñi meruerūt ab hostib⁹ cō prehēsi sunt. g Et tulerūt in. ar. Filij isr̄l tulert arcā vbi capta est. Et fideles ex indeis duo testamenta ad gētes trāstulert. h Sedētis s. c. Tabula em̄ erat sup arcam quā pregebāt cherubin alis: vbi apparebat dñs per angelum et loquebat. Cherubin plenitudo scientie: que in christo: et in duobus testamentis inuenitur.

i Clamoze grādi. Clamoz grādis vox p̄dicatoꝝ roborata miraculis ꝑ veritate. b Jndicauit itaq̄ ei. sic ꝑius dicti est. c Et ille rñdit. patiēter acq̄escēs dñi sententie. d Dñs est. rē. Ex q̄ videt q̄ licet in psona p̄pria t filijs punitus fuerit ad pen̄ tpalē ipe tñ in p̄sona ꝓpria cuasit eternā: qz in acceptatiōe diuine videtur veraciter penituisse. Sz iam erat ita senex t debilis q̄ delicta filioꝝ nō poterat emendare: potuisset tñ a ꝓncipio q̄n ꝑmo sciuit. Ad verbuz xō Hieron. supra allegatū heli ꝓ iniquitate filioꝝ suoz̄ dānat⁹ est. Pōt dici q̄ intelligendū ē de dānatiōe pene tpalis tñ: qz t bē mō frequēter accipit dānatio. e Creuit aūt. Hic ꝓ̄n describit reuelatiōis diuulgatio. cū dz Creuit aūt samuel etate t virtute. f Et dñs erat cū eo. p gratiā. g Et nō cecidit rē. i. incassum: qz totū fuit adimpletū. h Et cognouit vniuers rē. id est ab vno termino terre ꝓmissiōis vsq̄ ad alterū. Et ipsius lōgitudinē: qz dan est i termino aq̄lonari. Bersabee xō in australi. i Et addidit dñs rē. qz ibi iterꝝ apparuit samuel. Sz in iterata apparitiōe reuelauerit ei nō exprimitur hic.

La. III

Moraliter. Puer aūt Samuel rē. Sequit. † Et non poterat videre lucernā dei anteqū extingueret. Jn b aūt beli figurā inuidi q̄ nō pōt videre bonū ꝓmi q̄ luxoꝝ deo t hoib⁹ p bonā famā: ꝑ q̄n diabolo, pcurante extīguit p ifamiā tūc acute videt. † Et vocauit dñs samuelē t n̄ heli sacerdotē: qz xp̄us hūilib⁹ t ūltis p supbia reuelat. Matth. xi. Cōfiteor tibi pat dñe celi t trē: qz absc̄ondisti h̄ a sapiētib⁹ t prudētib⁹ t revelasti ea puul. † Loqre dñe qz audit⁹ tu⁹ rē. attentio nāq̄ mētis requirit ad b q̄ dei locutio capiatur. † Suscitabo aduersus heli oīa q̄ locut⁹ sum, scz p vir dei vt dictū ē in fine p̄cedēt. ca. t itez b monet p samuelē: qz bina monitio p̄cedere dz sniaz indicialē. Per b etiā ostēdit diuina benignitas: qn̄ statim punit peccatoꝝ: sz patiēter expectat ei⁹ emēdationē. † Et nō cecidit rē. scz de verbis samuelis: p quē significat p̄dicator: q̄ nō debet loqui t terrenis nisi p̄ q̄nto ordinant⁹ ad spūalia: sz de spūalibus t eternis. Loqui nāq̄ ō tpalib⁹, put ordināt⁹ ad spūalia: ē bñ de spūalib⁹: nā vbi vnū, ꝓp alterꝝ vtrobiq̄ tñ vnū.

Jn ca. iij. vbi dicit in postilla: vñ in hebreo habet sic: et sermo dñi erat p̄hibitus vel obturatus rē.

Additio. Jn hebreo in hoc loco ponit⁹ dictio iachar quod nihil alind̄ nat nisi p̄cios̄um: vnde trāslatio nr̄a in hoc loco p̄prie se habet nec indiget alia reductiōe. La. III

Et factum est. Descripto heli t filiorum eius peccato: hic ꝓsequenter describit sequens p̄nitio. Et ꝑmo describit populi depressio, ꝑ heli et filioꝝ ei⁹ peccata. scōo eius renelatio p samuelis merita. vij. ca. Circa primū debellato ꝑlo isr̄l arca dei capit. secūdo capta circūducit⁹ ca. v. tertio ad terrā israel reducit⁹ ca. vj. Prima in quattuoz: q̄ primo describit populi isr̄l debellatio. secundo arce apportatio. ibi: Dixerūtq̄. tertio ipi⁹ captio. ibi: Pugnauerūt ergo. quarto capte lamētatio. ibi: Currēs autē. Circa primū dicit: l Jn dieb⁹ illis conuenerunt philistīm in pugnā. que a dño excitata est: vt p ipam puniret heli t filij eius. t etiā ꝑlis qui occasione eoꝝ retrarerat se a debita dei reuerētia t sacrificijs vt dictū est supra. ij. ca. m Et castrametat⁹ ē in ea lapidē adiutorij. nomen hui⁹ lapidis hic ponit⁹ p anticipationē: qz postea fuit sibi hoc nomē impositum: vt habet. j. vij. ca. n Jnito aūt certamīe terga vertit rē. p peccatis p̄dictis. o Dixerūtq̄. Hic ꝓ̄n describit arce apportatio: quia ꝓpter ei⁹ absentiā credebant se superatos fuisse: t p ꝓ̄n credebāt p ei⁹ p̄sentiā superare: qz sicut dz. ij. philisteoꝝ. Illud q̄ ꝑ sui absentiā ē causa p̄cipitatiōis: p sui p̄sentiā ē cā salutis: vt patet de absentia t p̄sentia naute respectu nauis. p Tulerūt ide ar. rē. Et b videt q̄ ꝓpiciatoriū q̄ erat q̄si sedes dei nō erat operculū arce: ꝑ q̄d tabula deaurata q̄ erat sic posita q̄si ꝓtarent ab ipis cherubin: t operculū arce erat q̄si scabellū illi⁹ sedis: sic ꝑleni⁹ fuit expositū s̄m vnā opinionez Exo. xxv. ca. q Cūq̄ venisset arca fed̄ dñi i castra: vociferat⁹ ē ois isr̄l clamore grādi t ꝑsonuit t̄ra. Et audierūt philistīm vocē clamoꝝ: dixerūtq̄ ipso: t adhuc plura. a Si absc̄oderis rē. celādo aliq̄d ō veritate. b Jndicauit itaq̄ ei. sic ꝑius dictū est. c Et ille rñdit. patiēter acq̄escēs dñi sententie. d Dñs est. rē. Ex q̄ videt q̄ licet in psona ꝓpria t filijs punitus fuerit ad pen̄ tpalē ipe tñ in p̄sona ꝓpria cuasit eternā: qz in acceptatiōe diuine videtur veraciter penituisse. Sz iam erat ita senex t debilis q̄ delicta filioꝝ nō poterat emendare: potuisset tñ a ꝓncipio q̄n ꝑmo sciuit. Ad verbuz xō Hieron. supra allegatū heli ꝓ iniquitate filioꝝ suoz̄ dānat⁹ est. Pōt dici q̄ intelligendū ē de dānatiōe pene tpalis tñ: qz t bē mō frequēter accipit⁹ dānatio. e Creuit aūt. Hic ꝓ̄n describit reuelatiōis diuulgatio. cū dz Creuit aūt samuel etate t virtute. f Et dñs erat cū eo. p gratiā. g Et nō cecidit rē. i. incassum: qz totū fuit adimpletū. h Et cognouit vniuers rē. id est ab vno termino terre ꝓmissiōis vsq̄ ad alterū. Et ipsius lōgitudinē: qz dan est i termino aq̄lonari. Bersabee xō in australi. i Et addidit dñs rē. qz ibi iterꝝ apparuit samuel. Sz in iterata apparitiōe reuelauerit ei nō exprimitur hic.

La. III

Moraliter. Puer aūt Samuel rē. Sequit. † Et non poterat videre lucernā dei anteqū extingueret. Jn b aūt beli figurā inuidi q̄ nō pōt videre bonū ꝓmi q̄ luxoꝝ deo t hoib⁹ p bonā famā: ꝑ q̄n diabolo, procurante extīguit p ifamiā tūc acute videt. † Et vocauit dñs samuelē t n̄ heli sacerdotē: qz xp̄us hūilib⁹ t ūltis p supbia reuelat. Matth. xi. Cōfiteor tibi pat dñe celi t trē: qz absc̄ondisti h̄ a sapiētib⁹ t prudētib⁹ t revelasti ea puul. † Loqre dñe qz audit⁹ tu⁹ rē. attentio nāq̄ mētis requirit ad b q̄ dei locutio capiatur. † Suscitabo aduersus heli oīa q̄ locut⁹ sum, scz p vir dei vt dictū ē in fine p̄cedēt. ca. t itez b monet p samuelē: qz bina monitio p̄cedere dz sniaz iudicialē. Per b etiā ostēdit diuina benignitas: qn̄ statim punit peccatoꝝ: sz patiēter expectat ei⁹ emēdationē. † Et nō cecidit rē. scz de verbis samuelis: p quē significat p̄dicator: q̄ nō debet loqui t terrenis nisi p̄ q̄nto ordinant⁹ ad spūalia: sz de spūalibus t eternis. Loqui nāq̄ ō tpalib⁹, put ordināt⁹ ad spūalia: ē bñ de spūalib⁹: nā vbi vnū, ꝓp alterꝝ vtrobiq̄ tñ vnū.

Jn ca. iij. vbi dicit in postilla: vñ in hebreo habet sic: et sermo dñi erat p̄hibitus vel obturatus rē.

Additio. Jn hebreo in hoc loco ponit⁹ dictio iachar quod nihil alind̄ nat nisi p̄cios̄um: vnde trāslatio nr̄a in hoc loco p̄prie se habet nec indiget alia reductiōe. La. III

Et factum est. Descripto heli t filiorum eius peccato: hic ꝓsequenter describit sequens p̄nitio. Et ꝑmo describit populi depressio, ꝑ heli et filioꝝ ei⁹ peccata. scōo eius renelatio p samuelis merita. vij. ca. Circa primū debellato ꝑlo isr̄l arca dei capit. secūdo capta circūducit⁹ ca. v. tertio ad terrā israel reducit⁹ ca. vj. Prima in quattuoz: q̄ primo describit populi isr̄l debellatio. secundo arce apportatio. ibi: Dixerūtq̄. tertio ipi⁹ captio. ibi: Pugnauerūt ergo. quarto capte lamētatio. ibi: Currēs autē. Circa primū dicit: l Jn dieb⁹ illis conuenerunt philistīm in pugnā. que a dño excitata est: vt p ipam puniret heli t filij eius. t etiā ꝑlis qui occasione eoꝝ retrarerat se a debita dei reuerētia t sacrificijs vt dictū est supra. ij. ca. m Et castrametat⁹ ē in ea lapidē adiutorij. nomen hui⁹ lapidis hic ponit⁹ p anticipationē: qz postea fuit sibi hoc nomē impositum: vt habet. j. vij. ca. n Jnito aūt certamīe terga vertit rē. p peccatis p̄dictis. o Dixerūtq̄. Hic ꝓ̄n describit arce apportatio: quia ꝓpter ei⁹ absentiā credebant se superatos fuisse: t p ꝓ̄n credebāt p ei⁹ p̄sentiā superare: qz sicut dz. ij. philisteoꝝ. Illud q̄ ꝑ sui absentiā ē causa p̄cipitatiōis: p sui p̄sentiā ē cā salutis: vt patet de absentia t p̄sentia naute respectu nauis. p Tulerūt ide ar. rē. Et b videt q̄ ꝓpiciatoriū q̄ erat q̄si sedes dei nō erat operculū arce: ꝑ q̄d tabula deaurata q̄ erat sic posita q̄si ꝓtarent ab ipis cherubin: t operculū arce erat q̄si scabellū illi⁹ sedis: sic ꝑleni⁹ fuit expositū s̄m vnā opinionez Exo. xxv. ca. q Cūq̄ venisset arca fed̄ dñi i castra: vociferat⁹ ē ois isr̄l clamore grādi t ꝑsonuit t̄ra. Et audierūt philistīm vocē clamoꝝ: dixerūtq̄

Glis ex duob⁹ ꝓplata testamētis: t ꝓsonuit terra a voce ꝓdicatiōis: sapiēter ecclesiastes: demones quoq̄ i genuerūt: credētes se superari. a De manu deoz̄. Judei vnū deū colūt: sed gentes suo more loquūt⁹. b Et arca dei capta est. Arca ab alienigenis capta: testamentū ad gentes transituruz si gnificat. c Cunq̄ illi le nominasser arcam dei. Rab. Hec iosephus ita refert cuz heli arcam audisset ab hostibus captā dolore turbatus: ruens de sede defunctus est: dum nonagintaocto vixisset annos: quorū quadraginta tenuit principatū: ea die defuncta est cōiunx phinees filij ei⁹: dū post occasū mariti vinere nō toleraret. Pepererit aūt filiū septē mēsiū: quē appellauerunt Ichaboth. i. igloriū: qz illo tē pore hmōi infortuniū accidisset. Habuit aūt ꝓncipatū ꝑm⁹ heli ō domo ithamar filij aarō. Mansus ō domo eleaçari sacerdotes crāt: ex quo honorē filij a patre pcipiebat: t eleaçar phinees filio suo tradidit. Post cū ableçer filij⁹ honorem accepit: quem boçi filius deleiāt: cui oçi filij successit: t post hūc heli tenuit sacerdotiū: ex domo eleaçari denuo recesserūt. d Cecidit ō sella Et ruēte heli ō sella pontificis sedes remanet vacua: t glia sacerdotū est extincta. e Mortuus est. Mortuus est heli: mortuus: t filij: qz deficit pōtificat⁹ cū sacerdotio veteri. f Uxor phinees. Uxor sacerdot⁹ nō aī iterꝝ: q̄s virū peperit: nec synagoga ex toto interijt: anteqū primitiua ecclia: q̄ ex ipsa erat credidit.

g In ipso aūt mometo rē. Euidēti signo figuratur: quia extincto carnali sacerdotio iudeoz̄: extinguit carnalis synagoga: que ei carnaliter adherebat. h Me time meas quia filium pepe. Credētes synagogā colanⁿt: sed desperās minime aīadūtit: nec sobolē nouā deputat glie: sed ignominie. Uñ seqt: Et vocauit puer bicaboth Chaboth glia bicaboth cecidit gloria. Trāslata est ei gloria capta arca. Unde Auferet a vobis regnū dei: et dabit gēti facienti fructus eius.

a ℣ quicūq̄ terroꝝ sum cōuertit a fide t veritate: necesse est vt cadat et moriat: mystice aūt trāseunte arca domini ad gentes: perijt sacerdotiū iudeoz̄.

b q̄ ille noiasset arcā dei: cecidit ō sella retroꝝ iuxta ostiū: t fractū ceruicib⁹ mortu⁹ ē. Senex ei erat vir: t grādeu⁹: t ipe iudicauit isr̄l q̄dragīta ānis. Mur⁹ aūt ei⁹ vxor phinees ꝓgnās erat: vicinaq̄ partui. Et audito nūcio: q̄ capta eēt arca dei: t mortu⁹ eēt socer su⁹ t vir su⁹: i curuauit se t pepit. Irruerāt ei i eā dolores subiti. In ipo aūt mometo mortē ei⁹ dixerūt ei q̄ stabāt circa eā: Ne timeas: qz filiū pepisti. Quē non rñdit eis: neq̄ aīaduertit: t vocauit puerū hicabod dicēs: Trāslata ē glia dñi ō isr̄l: q̄ capta ē arca dei. Et ꝑ socero suo t ꝑ viro suo ait: trāslata ē glia ab isr̄l eo q̄ capta sit arca dei. La. V

Quę nā est hec vox clamoris magni i castris hebreoꝝ? Et cognouerūt q̄ arca dñi ꝑvenisset i castra: timuerūtq̄ philistīm dicētes: Uenit deus i castra. Et ingemuerūt dicētes: Ue nobis. Nō ei fuit tāta exultatio heri: t nudiusterti⁹: Ue nobis. Quis nos saluabit ō manu deoz̄ sublimiū istoꝝ: Hi sūt dij q̄ ꝑcusserūt egyptū omni plaga in deserto. Cō

§ fortes.

fortamini: t estote viri philistīm: ne seruiat⁹ hebreis sicut illi seruierūt nobis. Cōfortamini t bellate. Pugnauerūt q̄ philistīm: t cesus est isr̄l. Et fugit vnus quisq̄ i tabernaculū suū: t facta ē plaga magna nimis: t ceciderūt de isr̄l triginta milia peditū: t arca dei capta ē. Duo quoq̄ filij heli mortui sūt: ophni et phinees. Currēs aūt vir de beniami ex acie: venit i sylo i die illa: scissa veste

a § iudicium luctus.

t cōspersus puluere caput. Cūq̄ ille venisset: heli sedebat sup sellā cōtra viam expectās. Erat em̄ cor ei⁹ pauēs ꝑ arca dñi. Tir aūt ille postq̄ ingressus est: nūciauit vbi: et vlulauit ois ciuitas. Et audiuit heli sonitū clamoris: dixitq̄: Quis est hic sonit⁹ tumultus hui⁹? At ille festinauit t venit: t nunciauit heli. Heli aūt erat nonaginta t octo ānoz̄: t oculi ei⁹ caligauerāt: t videre nō poterat. Et dixit ad heli: Ego sum q̄ veni de ꝓlio: t ego q̄ de acie fugi hodie. Cui ille ait: Quid actū est fili mi? Rñdens aūt ille q̄ nūciabat: fugit inq̄t isr̄l coram philistīm: t ruina magna facta est i populo. Jnsup t duo filij tui mortui sunt ophni t phineef: t arca dei capta ē. Cū

a Et quotiēs ꝓplata testamēta: t veritate: necesse est vt cadat et moriat: mystice aūt trāseunte arca domini ad gentes: perijt sacerdotiū iudeoz̄.

b q̄ ille noiasset arcā dei: cecidit ō sella retroꝝsuz iuxta ostiū: t fractū ceruicib⁹ mortu⁹ ē. Senex ei erat vir: t grādeu⁹: t ipe iudicauit isr̄l q̄dragīta ānis. Mur⁹ aūt ei⁹ vxor phinees ꝓgnās erat: vicinaq̄ partui. Et audito nūcio: q̄ capta eēt arca dei: t mortu⁹ eēt socer su⁹ t vir su⁹: i curuauit se t pepit. Irruerāt ei i eā dolores subiti. In ipo aūt mometo mortē ei⁹ dixerūt ei q̄ stabāt circa eā: Ne timeas: qz filiū pepisti. Quē non rñdit eis: neq̄ aīaduertit: t vocauit puerū hicabod dicēs: Trāslata ē glia dñi ō isr̄l: q̄ capta ē arca dei. Et ꝑ socero suo t ꝑ viro suo ait: trāslata ē glia ab isr̄l eo q̄ capta sit arca dei. La. V

Philistīm aūt tulerūt arcā dei: sentiā arce. Sed ista cōfidētia erat falsa: qz erat sine merit⁹: t ecōtrario philistīm timuerūt dicētes: Ue nobis rē. Et subdit causa. a Quis nos saluabit de ma. rē. i. de potētia ipoz̄ ꝙsi dicerent: tāta ē potētia q̄ n̄ poterim⁹ resistere: Et ad b inducit exēplū cū dz: b Hi sūt dij rē. t tō sicut pharao cū maxia multitudine nō. potuit resistere: sic nec nos poterim⁹: t sic ꝓ ꝓba ista videbāt oīno diffidere ō victoria. Sic exponit cōiter ista lra. Sz lra sequēs nō videt ꝓcordare: qz i media te subdit: Cōfortami t estote viri philistīm rē. ꝑter q̄d hebrei alit exponūt: dicētes q̄ i exercitu philistinoz̄ aliq̄ erāt habētes reuerētiā ad arcā dñi: q̄uis cēnt gētiles: bū ei ūenit i veteri t nouo testamēto q̄ aliq̄ gētiles veniebāt adorare i hierlm: t de istis dz: Et ingemuerūt dicētes: ve nob. vsq̄ ibi ēclusiue. Quis nos saluabit ō manu deoz̄ sublimiū istoꝝ? Alij erāt nullā habētes reuerentiā ad arcā: nec ꝓ ꝓ̄n timorē: t isti vt excluderēt timorē ab alijs dicebāt: Hi sūt dij q̄ ꝑcusserūt egyptū omni plaga. s. eis possibili. q. d. fecerunt tūc totū posse suū: t ideo nō poterūt nūc nob nocere. Iō ꝓ̄n dicebāt: Cōfortami rē. c Pugnauert. Hic ꝓ̄n describit arce captio: qz ipsi isr̄l debellat⁹ fuit: t residui fugerūt ad tabernacula sua dimittētes arcā: t sic fuit capta: t ptz lra. d Currēs āt rē. Hic ꝓ̄n describit arce capte lamētatio: t ꝓmo ei⁹ captio nūciat. cū dz: Currēs āt vir ō beniamī. Dicūt hebrei q̄ iste fuit saul q̄ capta arca videt tabulas testimonij i manib⁹ goliath gethei q̄s i arca acceperat: abstulit de māib⁹ ei⁹: t fugiēs reposuit eas i sylo: heli sedēte sup sellā ō viā: qz sollicit⁹ erat audire rumores ō exercitu. Cui⁹ cā ꝑdit: e Erat aūt cor ei⁹ pauēs ꝑ arca dñi magꝝ q̄s ꝑ filijs suis. Cetera patēt. vsq̄ ibi. f Et fract⁹ ceruicib⁹ rē. Ju hebreo hr: Et fracto collo suo rē. sequit: g Incuruauit se t pepit: qz dolor magn⁹ t repētin⁹ accelerat partū.

h Et vo. pu. bi. q̄s iterꝝ tat igloriū: tō ꝑ cā huius notationis subdit: Translata est glia domini de israel rē. La. IIII

Moraliter. Et factū ē dieb⁹ illis rē. Per pugnā philistino ꝝ ꝓ filios isr̄l q̄ describit b: allegorice significatū fuisse videt bellū ꝑsaruz sub Cosdroe rege: ꝓ catholicos i ēra inducēs: qz sicut in isto bello filij isr̄l fuerūt debellati: et arca dei fuit capta: sic i bello cosdroe catholici ꝑtim occisi fuerūt t ꝑtim captiuati: t sctā crux fuit capta t portata i ērā ꝑsaꝝ: sic arca trāsportata fuit i ērā philistinoꝝ. De q̄ trāsportatione ōz i fine capituli: Trāslata ē gloria dñi ō israel: Et idē dici poruit ō sācta crux q̄ est gloria plebis christiane. Gal. vj. Mihi aūt absit gloriari nisi in cruce dñi nr̄i iesu xp̄i rē. Per b autē q̄ vxor phinees audita morte viri sui t captiōe arce: incuruauit se et pepit: significat illi q̄ ex auditu repētine cōtritionis gl̄ioſoū i hoc mūdo cōcipiūt timorē: t incuruant ꝑ verā humiliationē reputātes gl̄iam mūdi nulli⁹ esse mometi: et sic pariūt fructū opis meritoꝝ: Et vocauit puerū hicaboth. i. ingloriū: qz vere humilis quis pariat fructū magni meriti nullā tū ide gloriā attribuit sibi: sed totū diuine virtuti �sm salnatoris cōsiliū Lu. xvij. Cū oīa bñ fecerit⁹ dicite serui inutiles sum⁹. rē. La. V

Philistīm aūt. Hic ꝓ̄n describit circūductio arce dñi ꝑ terrā philistinoꝝ: q̄ circūductio fetā ē: eo q̄ ꝓ̄na ciuitas i q̄ posita fuit a dño fuit ꝑcussa grauiter: t tō fecerūt cā duci ad alia loca ad experiēdū si ꝓpt ꝑsentiā arce fuerat ista plaga q̄ apparuit eo q̄ vbicūq̄ ducebat⁹ ꝓp⁹ sūt pcutiebat: et sic

Capitulum V

a In açotum. Rab. Que et aſdoz: vna de quīq; vbīb' paleſtinox dcrera q̄dē tribui iude ſz nō retēta: q; nō potuit īdigenaſ expellere. Int̄ ptāk aūr ignis patris: vl incendiū.

Bñ autē ſic vocāt loc' vbi erat idolū dagō: q; aduēt' arce in açotū erat incēdium diaboli pñs oīm inimicorū vel iniq;. Dagon q̄ interptāt piscis tristicie: ſignificat diabolū: q; in mari hui' ſeculi deuozat pctōres: q̄ t in Job leuiathā t behemoth nūcupatur. Açotus. Locus eſt in q̄ posuit samuel lapidē: ſic in ſeq̄ntib' demōſtrāt. b Caput aūr. ſupbia diaboli: q̄ eſt initiuz oīs peccati. c Suplimē. Ra. Finē p̄finitū ſignificat: i quo ceſſaret idolatria. Limē ei finis eſt itineris.

d Trūc' ſo. Dozſū tñ īuenerūt fractis oīb' mēbris. qō idolatrie fugā exp̄mit: Qui ei fugit: dozſum dat fugāti. vñ: Qñ ponēs eos dozſū tē.

e Et peuſſit in ſ. Qui teſtamētū dei ſuſcipiūt: t poſterioza hui' vite diligūt. ex ipīs iuſte i posteriora crucia bunt: q̄ debēt eſtimare ſic ſtercora. Qui ei teſtamētū dei aſſumūt t i posterioza reſpiciēteſ veteri ſe vanitate nō exuūt: ſiles fūt eis q̄ arcā teſtamēti iuꝛ idola ſua poſuerūt. Et vetera q̄dē ill'etiā nolētib' cadūt: q; oīs caro fenū. arca aūt manet in eternū: ſecutuꝛ ſ. teſtamētū regni celoꝛ vbi ē x̄ꝰ bū dei in eternū.

f Circūducāt. vt ſi q̄cūq; eat: p̄cuſſio comitet: ſciam' eē plagā a dō q̄ volūtate dei cōſilio eoꝛ actū ē vt plaga cōis eēt qñ culpa cōis erat.

g Exta. iterioza

a In açotum. Rab. Que et aſdoz: vna de quīq; vbīb' paleſtinoꝛ dcrera q̄dē tribui iude ſz nō retēta: q; nō potuit īdigenaſ expellere. Int̄ ptāk aūr ignis patris: vl incendiū. Bñ autē ſic vocāt loc' vbi erat idolū dagō: q; aduēt' arce in açotū erat incēdium diaboli pñs oīm inimicorū vel iniq;. Dagon q̄ interptāt piscis tristicie: ſignificat diabolū: q; in mari hui' ſeculi deuozat pctōres: q̄ t in Job leuiathā t behemoth nūcupatur. Açotus. Locus eſt in q̄ posuit samuel lapidē: ſic in ſeq̄ntib' demōſtrāt. b Caput aūr. ſupbia diaboli: q̄ eſt initiuz oīs peccati. c Suplimē. Ra. Finē p̄finitū ſignificat: i quo ceſſaret idolatria. Limē ei finis eſt itineris.

d Trūc' ſo. Dozſū tñ īuenerūt fractis oīb' mēbris. qō idolatrie fugā exp̄mit: Qui ei fugit: dozſum dat fugāti. vñ: Qñ ponēs eos dozſū tē.

e Et peuſſit in ſ. Qui teſtamētū dei ſuſcipiūt: t poſterioza huī' vite diligūt. ex ipīs iuſte i posteriora crucia bunt: q̄ debēt eſtimare ſic ſtercora. Qui ei teſtamētū dei aſſumūt t i posterioza reſpiciēteſ veteri ſe vanitate nō exuūt: ſiles fūt eis q̄ arcā teſtamēti iuꝛ idola ſua poſuerūt. Et vetera q̄dē ill'etiā nolētib' cadūt: q; oīs caro fenū. arca aūt manet in eternū: ſecutuꝛ ſ. teſtamētū regni celoꝛ vbi ē x̄ꝰ bū dei in eternū.

f Circūducāt. vt ſi q̄cūq; eat: p̄cuſſio comitet: ſciam' eē plagā a dō q̄ volūtate dei cōſilio eoꝛ actū ē vt plaga cōis eēt qñ culpa cōis erat.

g Exta. iterioza

et aſportauerūt eam a lapide adiutorij a
in açotū. Tulerūtq; philistīm arcā dei: b
et intulerūt eā in templū dagon: t ſtatuerūt eā iuxta dagon. Lunq; ſurrexiſſent c†
a ſ poſtq̄ reſtamētū dei poſuit ad gētes ſtari idola coꝛruēre
diluculo açotij altera die: ecce dagon iacebat p̄pronus in terra añ arcam dñi. Et d†
e
a ſ multi fuerunt defenſores idolatrie.
tulerunt dagon: et reſtituerūt eum in locum ſuū: Rurſumq; mane die altera cō/
ſurgentes inuenerunt dagon iacentem f
ſuper faciem ſuam in terra coꝛā arca domini. Caput autez dagon t due palme †
b
a ſ id eſt fidem qua idolatria deſtruik.
manuum eius abſciſe erāt ſup̄ limen. c
Pozro dagon truncus ſolus remanſe/ d
rat in loco ſuo: Propter hāc cauſam nō
calcant ſacerdotes dagon: et omēs qui
a ſ ob reuerentiam dei ſui.
ingrediunt templū eius ſuper limēn da
gon in açoto vſq; in hodiernum diem.
Aggrauata eſt autē manus domini ſu/ g
per açotios et demolitus eſt eos. Et p/ e b†
ſ quoniam ſodomite erant.
cuſſit in ſecretioꝛi parte natiū açotū t fi
nes eius. Et ebullierūt villę t agri i me/ i
dio regiōis illi': t nati ſunt mures: t facta eſt ꝓfuſio mortis magna in ciuitate.
Videntes autē viri açotij huiuſcemodi k
plagam dixerunt: Nō maneat arca dei
iſrael apud nos: qm̄ dura eſt man' eius
ſup nos: t ſup dagon deū nr̄m. Et mit/
ſ id eſt principes.
tentes ꝓgregauerūt oēs ſatrapas phi/
liſtinoꝛ ad ſe t dixerūt: Quid faciem' ð
a ſ ſacerdotes et diuini.
arca dei iſrael? Reſpōderuntq; gēthei:
a ſ rotcularia opprimentes.
Circūducāt arca dei iſrael. Et circūduxe/ l
runt arcā dei iſrael. Illis aūt circūducē/
tibus eam: fiebat man' dñi dei p̄ singulas ciuitates interfectionis magnę ni/
mis: t pcutiebat viros vniuſcuiuſq; vi/
bis a paruo vſq; ad maioꝛē: t cōputre/
ſcebāt p̄prominentes extales eoꝛ. Inie/ m
rūtq; gethei ꝓſiliū: t fecerunt ſibi ſedes n
pelliceas. Miſerūt ergo arcam domini
in accharon. Cūq; veniſſet arca dñi dei
in accharon: exclamauerūt accharonitę
dicētes: Adduxerūt ad nos arcam dei
iſrael: vt interficiat nos t populū nr̄m.
Miſerūt itaq; t ꝓgregauerūt oēs ſatra
pas philiſtinoꝛ. Qui dixerūt: Dimittite
arcā dei iſrl' t reuertat' in locū ſuū: vt nō
iterficiat nos cū p̄pl'o nr̄o. Fiebat em̄ pa
uoꝛ mortl' i ſingul' vꝛibꝰ: t grauiſſima
valde man' dñi. Viri q̄ q̄ mortui ñ fuerant: pcutiebant' i ſecretioꝛi pte natiū: t
aſcēdebat vlulat' vniuſcuiuſq; ciuitatl

bat. t ſic i captiōe arce p philiſteos apparuit dei
iuſticia: ne pplus iſrael ſlumptuoſe t ſine meri/
tis p̄ſumeret ð dei ꝓtectiōe ex arce p̄ſentia. Apparuit etiā ei' potētia pcutiēs philiſteos i terra
ꝓpria: ne captionē arce ſue aſcriberēt potētie: et
vt deū iſrl' q̄ ſolus ē ver' dē' cogerent reuereri t
timere. In ꝟ igit ca. ſic ꝓcedit: q; ꝓmo deſcribit
pcuſſio açoti. ſcdo toti' pplī. ibi: Videtes ār. tertio ſup ꝟ ꝓgregatio ꝓſilij. ibi: Miſerūt itaq; t cōgregauerūt. Circa primū ꝟ: Philiſtym aūt tulerūt arcā dei. fugiēte pp'lo iſrl'. a Et aſportauerūt eā a lapide adiutorij. ꝟ nomē exponit ſic
pri'. b In açotū. nomē ē ciuitatl': vbi ꝓmo fuit poſita. c Et intulerūt eā t̄c. attribuētes ſibi victoriā t arce captionē: p̄pt q̄ dñs oñdit ei
trariū. vñ ſubdit: d Ecce dagon ꝓnus iacebat t̄c. q̄ſi faciēs ei reuerētiā. e Et tulerūt dagon. ſ. ſacerdotes añq; pp'lis p̄cipet: p̄pt q̄ dñs
addidit ſcdm ſignū manifeſtū p̄ detrūcationem
idoli. f Inuenerūt dagon t̄c. i eñ caput cū
abſciſū a coꝛpoꝛe: coꝛpꝰ tñ ita iacebat ſup terrā:
ac ſi facies eēt ad terrā verſa ſi eēt coꝛpoꝛi ꝓnuta. Caput etiā ſup limē ſic iacebat q; facies erat
verſus terrā. Dicūt tñ hebrei q̄ iſtd idolū habebat caput factū ad ſilitudinē cuiuſdaz piſcis: et
ideo vocabat dagon a dag q̄ ſignificat piſcē in
hebꝛeo. g Aggrauata ē aūt t̄c. q; poſtq̄ percuſſerat coꝛ deū: p̄cuſſit t pl'm. Et modus pcuſſionis ſubdit: h Et pcuſſit t̄c. pcuſſi eñ fuerūt diſſenteria vehemēti: ita q; intestina inferiora p q̄ feces egrediebant putrescebāt vel ſcaturiebāt ꝟmib' ꝟ: t exteri' ꝓminebāt. i Et ebullierunt t̄c. ſtat' ſupra. ſic ꝟ ſtat ſtercora. Et ebullierūt ville t̄c. ꝟ ſtat

a Bethsames. Domus solis. Hec ē ecclia a sole in stricie illustrata. bethsamitas i valle fruñita metere: ē doctores ecclie annonā verbi dei in humilitate tractare. Lapis in agro iosue. christus in ecclesia sua. Ligna plaustri crux xpi. Vaccas sup lapidē imolare: ē cōuersos a sclo i xpi imitatiōe mortificare. b Açot' vnū: gaça vnum: ascalō vnū. Jliō. q̄nq; anos: ⁊ q̄nq; mures q̄nq; ciuitates derūt. Veliq; aūt ciuitates ꝓuincia ⁊ ville que erāt absq; muro: mures tm̄. vñ: Ab vrbe murata vsq; ad villā q̄ erat absq; muro ⁊c. c Abel. ciuitas ē in t̄mio isrl': que añ bethsames vocata: nunc vocaī abel. vl' ꝑ luctū sup viris bethsamitibus ibi factū. vl' ꝑ distinctionem ciuitat' a bethina/cha: de q̄ exclamauit mulier sapiēs ad ioab: q̄ inrogāt interrogēt i abella d Percussit aūt. Qui cū nō cēnt leuite: ausi sūt videre arcā. ℔ ne paterēt i Exodo ꝓlis lōge stabat solus moyses. ascēdit ad dñm. Percussit ⁊c. Jn hebreo hr: Et pcus. ō populo. lxx. viros. ⁊. l. mil'. viros. lxx. viros iudices Nyr. hebrei dicunt: nulli licebat detectā videre arcam nisi pōtifici. pcussi q̄ sūt eo q̄ idigni eēnt: vl' indigne accessissēt: vl' nō custodissent arcā. e Mi/serūt nūcios. Rabi. Significat trāslatio testamēti dñi a iudeis ad gētes: q̄ cū illi carnali obstātia atq; phariseoꝝ superstitiōib' legē fedarēt xpi ⁊ discipulorū: ei' doctrinā recusauerūt. vñ: Job oportebat ꝑmū loq; xp̄m dei: sz q̄ indignos vos iudicastis ec/ce q̄ertimur ad gētes.

f Chariathiari. Ra. Interp̄tat villa siluaꝝ: de q̄ ōr: Donec ingrediā locū domaber. do iacob. Ecce audi. eā i effra. ingue. e. i. cā. s. Loc' ei dñi ē tabnaculū pectoꝝ xp̄tiani ꝓph. Ciuitas ei siluaꝝ. i. ꝑuer' gētiū: ē loc' apt' ad suscipiendā arcā. In domo aminadab q̄ interp̄tat p̄ meus spōtane'. ⁊ dicē ꝑt: volūtarie. s. tibi Ra. Chariathiarim: ciuitas est saltuū: vna de vbib' gabaonitaꝝ ptinēs ad tribuꝝ iud nono miliario eūtib' ab elya diospoli. ō hac fuit vtias ꝓpha quē interfecē ioachim i hierūm: sicē scribit hieremias.

a tur vsq; ad t̄mios bethsa/mes. Porro bethsamitę metebāt triticū i valle. Et eleuātes oculos videt arcā: ⁊ gauisi sūt cū vidissēt. Et plaustrū vēit i agrū iosue bethsāitę. ⁊ stetit ibi: Erat āt ibi lapis magn'. Et ociderūt ligna plaustri

a ℣ leuite l' sacerdotes: q̄ alijs ñ licebat

vacccasq; iposuēt sup ea holocaustuz dño. Leuitę aūt deposuerūt arcā dei ⁊ capsellā q̄ erat iuxta eā: in q̄ erāt vasa aurea ⁊ posuerūt sup lapidē grādē. Viri aūt bethsamitę obtulerūt holocausta ⁊ īmolauerūt victimas in die illa domino. Et quinq; satrape philistinoꝝ viderunt: ⁊ reuersi sūt in accharō in die illa. Ibi sūt aūt ani aurei: q̄s reddidēt philistiim ꝓ delicto dño. Açot' vnuz: gaça vnū: ascalon vnum: geth vnū: accharon vnū: Et mures aureos ſm numerū vrbiū philistiim q̄nq; ꝓuinciaꝝ: ab vrbe murata vsq; ad villā q̄ erāt absq; muro: ⁊ vsq; ad abel magnū sup quē posuerūt ar/

℣ Hiero. luctus.

cam dñi: q̄ erat vsq; in illa die i agro iosue bethsamitis. Percussit āt dñs deviros bethsamitib' eo q̄ vidissz arcā dñi: ⁊ pcussit de

a ℣ maiores natu optimates. s. populi

ꝓlo septuaginta viros et q̄nq̄gita milia plebis. Luxitq; pplus: eo q̄ pcussisset dñs plebē plaga magna. Et dixerūt viri bethsamitę. Quis poterit stare i cō

℣ presentia.

spectu dñi dei scti huius? ad quē ascēdet a nobis? Miserūtq; nūcios ad habitatores chariathiari dicētes: Reduxerūt philistiim i arcā dñi: descēdite ⁊ reducite eā ad vos. La. VII

Venerūt ergo viri

a ℣ gentilis ecclesie

chariathiarim et

a Porro bethsamite. Hic ꝑm agit d' arce receptiōe. ⁊ ꝑmo describit ipsa receptio. secdo inꝑponit cuiusdā dicti explicatio. ibi: Ibi sūt aūt. Circa ꝑmū dr: b Et eleuātes oculos ⁊c. Dicit breui q̄ ista leticia fuit inepta. pcedēs ex leuitate capit': ⁊ non ex debita reuerētia. c Et ociderūt ⁊c. s. postq̄ arca fuerat deposita p leuitas: licz añ scribat. d Aaccasq; iposuerūt. Jn ℣ vt dē male egisse: q̄ femella nō offerebat dño in holocaustū: q̄ erat sacrificiū pfectissimū: vt hr' Leui. j. ca. Cetera patēt.

e Ibi sūt aūt. Quia supi' dixerat q̄ q̄nq; ꝓncipes philistinoꝝ fecerāt q̄nq; anos aureos ⁊ q̄nq; mures. hic explicat q̄ q̄nq; ciuitates ꝓncipales ℣ fecerūt: tñ alie ville miores adiacētes aduenerūt in exp̄ēsis. ideo subdit postea: Ab vrbe murata vsq; ad villā ⁊c. f Et vsq; ad abel magnū. q̄ terra philistinoꝝ extēdebat vsq; ꝓpe locū illū: ⁊ vocat' ꝺ abel magn' q̄ supra vocat' ē lapis magn' q̄ ptz ex ℣ q̄ sūbdit: g Sup quē ⁊c. rō aūt mutationis hui' nois fuit: q̄ ꝓplus ibi pcussus fuit ⁊ luxit vt dicē: et ideo vocat' ē abel q̄ luctꝰ interp̄tat. Jtē q̄ nois sūt ꝓpinq̄. Abenezer in hebreo lapidē signat ⁊ mutata n in l fit abel: vt ptz.

b Percussit aūt. Hic ꝑm describit ꝓlis pcussio: cui' pcussionis due cāe ꝑt' sc tacte. s. iepta leticia: ⁊ holocaustū idebite oblatū. Tertia tāgit ℣. s. curiositas: q̄ moti fuerūt ad videndū arcā nudā q̄ sub pena mort' inhibēt: vt habēt Nu. iiij. Quarta etiam cā ex circūstātia lre dat intelligi. s. q̄ arcā dñi dimiserūt nisi sub diuo sine luminaribꝰ ⁊ cultu debito. ideo seqt: i Et pcussit de pl'o. lxx. viros. ⁊. l. milia plebis. q̄ sic dz intelligi ex/am fm hebreos q̄ solū. lxx. viri sūt pcussi q̄ erāt tāte reputationis q̄ equiparabant quiq̄ginta milib' de plebeis: eo mō loq̄ndi quo dr. ij. Reg. xvij. de dauid. Tu vn' ꝑ decē milib' cōputaris. ꝓncipales enī ꝓlī pcussi fuerūt eo q̄ debebāt ordiare populū ⁊ pcauere de ꝓdictis offēsis. k Miserūtq; nūcios ad habitatores chariathiarim: q̄ illa ciuitas erat securioꝝ nobilioꝝ ꝙter q̄d arca poterat melī' ibi custodiri. Moraliter vacce portātes arcā testant̄i sūt ꝓdicatores portātes xp̄m euāgelij. Qui lactāt filios spūales eos cōsolādo. Mugiūt deuote orādo. Recte icedūt sctē viuēdo. Nō declināt ad dexterā allecti mūdana ꝓsperitate. Nec ad sinistrā ꝓstrati aduersitate. Et sic veniūt ad bethsames: q̄ dom' sol' interp̄tat. i. ad celuz q̄ casa elios. i. sol'

Moraliter. Fuit aūt arca (nūcupat ⁊a. VI. in regiōe philistinoꝝ. Jn hoc capitulo describit arce reductio ꝓ quā significat sācte crucis reportatio. quā: Heraclꝰ imperator occiso Cosdroe ꝓsū i deditionē recept' in hierusalē reportauit q̄ per bethsamel vbi arca fuit reportata significat eo q̄ bethsames domus sol' interp̄tat: Hierūm aūt cōuenient dicit dom' solis: eo q̄ diuinit' fuit electa ad dei cultū: ⁊ quia ibidē mysteriū christi fuit cōpletū. Aliter aūt ꝓ reportatione arce in iudeā significari pōt reuersio fidei ad iudeos circa finē mūdi. Per duas aūt vaccas arcā reportātes in iudeā intelliguntur duo ꝓdicatores cōtra antichristi pfidiā. scz Helias ⁊ Enoch. quibus eiꝰ pfidiā detegentib' iudei dicunt tūc recepturi fidē. Per vaccis aūt arcā portātib' in textu dicit: q̄ lacta/bant vitulos. ꝓ quod significat q̄ ꝓdicatores verbi diuini debent auditores doctrine dulcedine cōsolari. Dicit etiā q̄ vitule earū fuerūt domi reclusi: q̄ nouicij in fide vl' religiōe nō debēt bincinde euagari. Dicit etiā q̄ vacce ibāt mugiētes: quia ꝓdicatores ꝓ vitā huiꝰ vite ꝓcedētes debēt deuote deū orare. Postea dr: Jtonuit ⁊c. Et ptz lra vsq; ibi: Cōgregate vniū. isrl'. vbi renouauit fedꝰ ꝓli cū deo. ideo subdit: l Hauserūtq; aquā ⁊c. Ra. Sa. dic q̄ ℣ fecerūt in signū hūilitatis. q. dicerēt: Sic aq̄ effusa ad nihilū valet vltra: sic in ꝓspectu tuo nihil sumꝰ nec valemus. Jonathan filiꝰ oziel marie reputationis apud hebreos ℣ exp̄sit de ꝙrsione coz diū ad deū ⁊ sic ꝑ istas aquas intelligūt lachryme ꝓtritōis exp̄ētes a corde: ꝓ oculos effuse. k Judicauitq; samuel ⁊c. q̄ nō solū recōciliauit ꝓplum dño: sz etiā vnūquēq; de ꝓlo ad ꝓrimū suū iniurias ⁊ force facta ad equitatē iusticie reducēdo. Aliē aūt exponit fm aliqs ab illo loco. Erat q̄ppe annꝰ vigesimꝰ. scz q̄ arca dñi manserat in chariathiarim: ita q̄ ꝑ ℣ notat q̄ tot annis mansit ibi anteq̄ inde alibi trāsferret: ⁊ qđ sequit: Hauserūtq; aquā. Dicūt alij q̄ i illa aq̄ erat maledicta ꝓgesta: sic in sacrificio ẓelotypie: ita q̄ labia bibētiū si fuissent idolatre ita iūgebant̄ q̄ nō poterāt ab inuicē separi: ⁊ ꝑ ℣ cōuertebant: sic ē tpe moysi ꝓ potū aq̄: vbi pulvis vituli aurei fuerit cōmixt': put dictū fuit Exo. xxxij. iō seqt: Judicauitq; samuel filios isrl' in maspha. s. idolatras inficiēdo q̄ cōuertebāt mō ꝓdicto. ꝓma tñ expositio videt mihi magis rōnabil: lector: tu eligat quā voluerit. l Et audierūt phi. Hic ꝑm describit philistinoꝝ debellatio. Ad cuius intellectū sciēdū q̄ philistijm post debellationem ꝓplī isrl' ꝓpter pcā filioꝝ beli tenuerāt ipm sub tributo: ⁊ ne haberēt ꝓsiliū ⁊ opportunitatē rebellādi: inde dixerāt eis cōgregatiōes ꝓplī fieri: ꝙter qđ audito q̄ ꝓgregati eēnt in maspha: venerūt ꝛtra eos i ꝓlium: ℣ samuele orāte ⁊ holocaustū ꝓ ꝓplo offerēte fuerūt celit' debellati: fm qđ dr. j. m Intonuit āt ⁊c. Jta q̄ ex fulgure multi fuerūt mortui. ⁊ alij

Capitulum VII

a Habaa. R. Collis aie humiliuz. vñ: Suscipiāt mōtes pacē ꝓplo ⁊c. i. Mōtes maiores aie: colles miores. Seu etiā gabaa interp̄tat sblimitas vbi eleaçar sacerdos cōstituit.

b Eleaçar. R. Dei adiutorū. Bene aūt q̄ ℣ noie vocat' ad arcā dñi cum stodiendā eligit. q. sācti viri quicqđ habēt boni deo attribuūt ñ sibi. Vñ sufficiētia nr̄a ex deo ē: qui idoneos fecit nos ministros noui testamenti.

c Annꝰ vigesimus erat qñ. vij. annō regni saul allata ē in castra. de chariathiarim. Annus vigesimꝰ. R. Mō ita intelligēdū est q̄ viginti anni quibus arca mansit in chariathiarim vsq; ad octauū regni dauid annū quo eā cōgregata ꝓplī frequentia adduxit in hierusalē sunt cōputādi.

Josue. 24. c

Jmueniē enī in sequētibꝰ: q̄ tpe saul de hac ciuitate ablata ē in castra cōtra philistēos. ⁊ q̄ ꝑstat q̄ dauid duxit eā in hierūm de domo aminadab: restat intelligi q̄ in diebꝰ saulis de castris relata ē in ꝑfatā ciuitatē. vnde postea regnāte dauid reducta ē i hierusalē. Est ergo sensus: q̄ ex q̄ manſit arca i chariathiarim: erat annus vigesimꝰ: cū in tpe saul' translata ē in castra. Vl' vigesimꝰ annꝰ erat cū ois domꝰ isrl' post dñm q̄uisset abiectis idolis ⁊ fnūes illi: qđ eaz fecisse toto tpe samuelis Josephꝰ testat. xxvij. s. annis: ⁊ primo tpe regni saul: qđ eodē iosepho teste. xx. annis tenuit. Cū em̄ recessissz a saule spūs dñi: ⁊ agitaret eū spūs nequā ad psequēduz dauid: secuta est eū alia ꝑs militer plebis. d Astaroth. Factura exploratiōnū. Qui ver' israelita ē: aufert a se omnē facturā malignoꝝ spirituuz ⁊ tactātiā atq; supbiā: ⁊ fuit dño soli: q̄ nulla societas luc' ad tenebras.

e Maspha. Ciuitas est in tribu iuda iuxta chariathiarim. Maspha R. Speculatio vl' cōtēplatio vl' intētio vl' locꝰ iudicij. Vñ aūt ꝙcunt iste loc' tā sctō viro q̄ in iusticia ⁊ veritate iudicauit ⁊ sūma prudētia gubernauit ꝓplum. Maspha. R. Ecclesia in vnitate fidei sub nouo sacerdotio collecta: aq̄s lachrymaꝝ hauriēs satisfaciendo in ꝓspectu dñi effudit. ꝓpha populū i maspha iudicat: q̄ doctoz eos marie docet: q̄s i intētione cōtēplatiōis: ⁊ ad amorē patrie celestis itentos esse ꝓspexerit.

f Hauserūt a. ⁊ ef. Et sic aqua effusa nō redit: sic nec ipi redirēt ad idolatriā. g Agnū lactātē. Agnꝰ olat' ꝑ ꝓplo dei victoriā ꝓstat: ⁊ ꝑ passionē xpi demonibꝰ supatis: pax data est fidelibus. Ra. Innocētē vitā igne charitatis accēsam.

Ecth. 46. d

b Jntonuit. R. cū ꝑ ꝓdicatores euāgelij dñs intonat: spiritales hostes i fugā ꝙuertūt coz̄ isrl. i. ꝓplo dei. ⁊ ꝑ sequunt eos vsq; i domū agnitiōis: vsq; quo. s. omnis error expurgetur: ⁊ deus vere cognoscatur. i Bethachar. R. domꝰ agnitiōis: vl' domus agni. k Et posuit e. iter mas. Alia editio int' maspha nouā ⁊ veterē: ⁊ vocauit nomē eius abeneçer. vl' abongener: id est lapis adiutorij. Nec ē medietas saluatoris: per quā transeūdū est a maspha veteri ad no

reduxerūt arcā dñi: ⁊ intulerunt a eā i domū aminadab i gabaa.

b Eleaçarū āt filiū eiꝰ sctificaue/rūt vt custodiret arcā dñi. Et

a ℣ postq̄ restamētū māsit in ecclia multipliciter sunt iusti: qui ab ipso vt dies illumina/ti sunt.

factū ē ex qua die mansit arca dñi in chariathiari: multiplica/ti sūt dies: erat q̄pe iā annꝰ vigesimꝰ: ⁊ requeuit ois domꝰ isrl' post dñm. Ait autē samuel ad vniuersā domū isrl' dicēs: Si i toto cordevro reuertimini ad dñm: auferte deos alienos de

a ℣ ascendentes: vel supiores.

medio vr̄i baalim ⁊ astaroth ⁊ ꝓparate corda vr̄a dño: ⁊ fuite illi soli: ⁊ eruet vos de mānu philistijm. Abstulerūt q̄ filij isrl' baalim ⁊ astaroth: ⁊ fuierūt domino soli. Dixit āt samuel. Cōgregate vniuersum isrl' in maspha: vt orē ꝓ vob dñm. Et cōuenerūt in maspha. Hauserūtq; aquā ⁊ effuderūt in ꝓspectu dñi: ⁊ ieiunauerūt in die illa: ⁊ dixerūt tibi: peccauim' domine. Judicauitq; samuel filios isrl' in maspha. Et audierūt philistijm q̄ cōgregati eēnt filij isrl' i maspha: ⁊ ascēderūt satrapę philistioꝝ ad isrl'. Qđ cū audissent filij isrl' timuerūt a facie philistinoꝝ. dixeruntq; ad samuelez: Ne cesses ꝓ nob clamare ad dñm deū nr̄m: vt saluet nos de manu philistiorū. Tulit aūt samuel agnū lactētem vnū: ⁊ obtulit illū holocaustū integrū dño. Et clama

a ℣ aures dñi in ꝑces iusto: um.

uit samuel ad dñm ꝓ isrl' ⁊ exaudiuit eū dñs. Factū est aūt cū samuel offerret holocaustū dño: philistii iniere ꝓliū ꝛ isrl'.

b Jntonuit āt dñs fragore magno i die illa sup philistii: ⁊ exterruit eos: ⁊ cesi sūt a filijs isrl' Egressiq; filij isrl' de maspha psecuti sūt philisteos: ⁊ pcusserūt eos vsq; ad locū q̄ erat sb/terbethachar. Tulit āt samuel

a ℣ ob signū victorie.

lapidē vnū: ⁊ posuit euz inter maspha ⁊ inter sen: ⁊ vocauit nomen loci illius lapis adiu/

a Et intulerūt eam in domū ⁊c. Hoc non fuit factū statim: sed ꝑ magnū tēpus post: quia ꝓ aliqđ tēpus steterit in chariathiarim. ⁊ inde translata fuit in maspha: ⁊ ide i galgala: vt dicitur libro de hebraicis questionibus. ⁊ postea fuit trāslata in nobe vbi erat tempore saul: scdm quod habet̄ ysa. xxj. ca. ⁊ inde translata est postea in gabaa i domū aminadab: vt ℣ dicit. Et de loco illo dauid transtulit eā in domū obededom. ⁊ inde ci/uitatem dauid: vt habet̄. ij. Reg. vj.

b Eleaçarū autē filiū eius. Hebrei autem dicunt: ꝓpararuerūt seu dispposuerūt ⁊ in idem redit: quia talis ꝓparatio est quedam sanctificatio. c Et factū est. Hic cōsequēter declarat releuatio ꝓpli sub samuele: que facta est ꝙter cōuersionē ꝓli ad deū ꝑ solicitudinē samuelis. Circa qđ primo describitur dicta cōuersio. secundo philistinoꝝ debellatio. ibi: Et audierūt. tertio ꝓli pax ⁊ bona ordinatio. ibi: Facta est itaq;. Circa ꝑmū q̄ lra est intricata ⁊ indiget supplemēto: sic ⁊ in pluribꝰ alijs loc' sacre scripture. Sciendum q̄ beli mortuo samuel statim incepit discurrere ⁊ docere ꝓplum vt illū reduceret ad deum ꝓ debita conuersionē ad cultū dei/uinū: que quidē cōuersio incepit a tpe q̄ populus iā viderat malū quod euenerat ꝙter peccata filioꝝ beli: ⁊ audiuerat plagā philistinoꝝ ꝙter arcam dñi: ⁊ durauit tpe samuelis vsq; ad regnū regis saulis. s. xx. annis vl' circiter. ⁊ hoc notat̄ cū dicitur: Et factuz est ⁊c. i. trāslata fuit ibi de bethsames: vt ꝓdictū est. d Multiplicati sunt dies. in quibus samuel hortabat ꝓplum ad bonū.

e Erat q̄ppe ⁊c. Postq̄ incepat samuel docere ꝓplum. f Et requeuit ⁊c. s. xx. annis q̄/bus ꝓfuit samuel. ⁊ subdit modꝰ q̄ samuel reduxit ꝓplum ad deū a ꝓncipio. cū dicit:

g Si in toto corde ⁊c. Et ptz lra vsq; ibi: h Cōgregate vniū. isrl'. vbi renouauit fedꝰ ꝓpli cū deo. ideo subdit: i Hauserūtq; aquā ⁊c. Ra. Sa. dic q̄ ℣ fecerūt in signū hūilitatis. q. dicerēt: Sic aq̄ effusa ad nihilū valet vltra: sic in ꝓspectu tuo nihil sumꝰ nec valemus. Jonathan filiꝰ oziel marie reputationis apud hebreos ℣ exp̄sit de ꝙrsione coz diū ad deū ⁊ sic ꝑ istas aquas intelligūt lachryme ꝓtritōis exp̄ētes a corde: ꝓ oculos effuse. k Judicauitq; samuel ⁊c. q̄ nō solū recōciliauit ꝓplum dño: sz etiā vnūquēq; de ꝓlo ad ꝓrimū suū iniurias ⁊ force facta ad equitatē iusticie reducēdo. Aliē aūt exponit fm aliqs ab illo loco. Erat q̄ppe annꝰ vigesimꝰ. scz q̄ arca dñi manserat in chariathiarim: ita q̄ ꝑ ℣ notat̄ q̄ tot annis mansit ibi anteq̄ inde alibi trāsferret: ⁊ qđ sequit: Hauserūtq; aquā. Dicūt alij q̄ i illa aq̄ erat maledicta ꝓgesta: sic in sacrificio ẓelotypie: ita q̄ labia bibētiū si fuissent idolatre ita iūgebant̄ q̄ nō poterāt ab inuicē separi: ⁊ ꝑ ℣ cōuertebant: sic ē tpe moysi ꝓ potū aq̄: vbi pulvis vituli aurei fuerit cōmixt': put dictū fuit Exo. xxxij. iō seqt: Judicauitq; samuel filios isrl' in maspha. s. idolatras inficiēdo q̄ cōuertebāt mō ꝓdicto. ꝓma tñ expositio videt mihi magis rōnabil: lector: tu eligat quā voluerit. l Et audierūt phi. Hic ꝑm describit philistinoꝝ debellatio. Ad cuius intellectū sciēdū q̄ philistijm post debellationem ꝓplī isrl' ꝙter pcā filioꝝ beli tenuerāt ipm sub tributo: ⁊ ne haberēt ꝓsiliū ⁊ opportunitatē rebellādi: inde dixerāt eis cōgregatiōes ꝓplī fieri: ꝙter qđ audito q̄ ꝓgregati eēnt in maspha: venerūt ꝛtra eos i ꝓlium: ℣ samuele orāte ⁊ holocaustū ꝓ ꝓplo offerēte fuerūt celitꝰ debellati: fm qđ dr. j. m Intonuit āt ⁊c. Jta q̄ ex fulgure multi fuerūt mortui. ⁊ alij

Nuā: id est ab intentione q̄ expectaī carnalī regno beatitudo falsa: ad intētionē quā p nouū testamētū expectaī in regno celoꝝ btitudo ꝺa: q̄ nihil ē meliꝰ hucusq̄ aduenit ꝺc̄ꝰ. Malsphat. Interdū. Sen: dētū. Lapide. Per. ꝓpl̄ inc̄ intētionē veritatē euāgelij p̄dicatiōez posit⁹: ipe lapꝭ. ꝓpt firmitatē aduersoꝝ: qz suos cōtra demones aduuat diuinitus. a Hucusq̄ au. Quia q̄ hos ſmios trāsmīsēdūt vt hereticī: autē filiū dei nō merent.

b Eratq̄ pax. Xp̄s ē nostra pax q̄ fecit vtraq̄ vnū p quē feriūt ppe q̄ erāt lōge. c Galgala. Ciuitas ē vbi iosue p̄lium scōo circūcidit⁹ pasca celebrauit: et deficiēte manna isr̄l vsus ē panib⁹ tritic̄is: vbi et lapides sunt trāslati ꝺ alueo iordānis: vbi tabernaculū testimonij multo tpe fuit. Ibi ceciꝺit in sortem iude: et vsq̄ hodie oñdit loc⁹ in scōo ab hiericho miliario hominib⁹ illi⁹ regiōis venerāꝺ. Sz iuxe bethel q̄ꝺā alia galgalā suspicant.

A Galgala interpretatur voluptatio vl̄ reuelatio. bñ ergo ꝓpha in bethel et in galgala et malsphat iudicauit isr̄l. et reuertēs ī ramatha in domū suaz iudicauit ibi isr̄l: et edificauit ibi altare ꝺño. Exē plū tribuēs iudiciuz esse faciendū ī domo ꝺei: nō ꝺiscrete vl maliuola mēte ꝺ Fz q̄ scriptura reuelauerit: et ītētione bona et amoꝛe fraterno: et sic esse reuertēꝺū in ramatha in domū nr̄am. i. ad īterna pectoris: vt vacem⁹ cōtēplationi. et in altari fidei gratas hostias ꝺ opis et veritat⁹ offeram⁹. ꝺ Edificauit alta. ꝺ. Lex ꝑcepit nō edificari altare: nisi vbi ꝺns elegisset. Is ne Ose. 13. c immolarēt ꝺijs: cōstruxit Act. 13. c altare in q̄ nō reph̄ēdit.

Capitulū VIII.

e Posuit fi. R. q. ꝺm ioseph̄ altez ī bethlē: alterū in bersabee posuit f Abia. R. Pat ꝺns vl pat fuit: bñ g̃ q̄ ī ꝺcho ata iusticia nō ꝑmāserūt et paternitatē ꝺñi neglexerūt: fuit ꝺc⁹ vl pat fuit nominati sunt: vt significentur paternitate ꝺei indigni. g Et nō ambulauerūt filij illi⁹ in vijs eius sed ꝺeclinauerunt. Quia ꝓ munere opprimebant iusticiam ad ꝑcipulas ꝓcios aq̄ conuiuia ꝺeclinantes.

toriū. Dixitq̄: Ihucusq̄ auxiliatus ē nobis ꝺns. Et humiliati sunt philistiim: nec apposuerunt vt venirēt vltra in terminos isr̄l. Facta ē itaq̄ manꝰ ꝺñi sup philisteos cunctis ꝺieb⁹ samuelis: et redditę sunt vrbes q̄s tulerāt philistii ab isr̄l ab israeli: ab accharō vsq̄ geth et ſmios suos. Liberauit eq̄ isr̄l de manu philistinoꝝ: erat autē pax inc̄ isr̄l et āmoꝛreum: iudicabat q̄s samuel isr̄l cūctis ꝺieb⁹ vite suę. Et ibat p singulos annos circuitū bethel et gālgala et mālsphat et iudicabat israelē in supra dictis locis. Reuertebat eq̄ in rāmatha: ibi enī erat domus eiꝰ: et ibi iudicabat israelē. Edificauit etiā ibi altare ꝺño.

a ℣ domus ꝺei. b ℣ reuelatio. c ℣ itērio
a ℣ excelsū signū vl̄ mortis visio.

La. VIII.

Actum est aūt cuz a ℣ qz erate er cur⁹ grauatus solennia celebrare non poterant.
senuissz samuel: posuit filios suos iudices sup israel. Fuitq̄ nomē filij eiꝰ ℣ incipiens vel fuit ꝺeus.
ꝓimogeniti iohel: et nomē secūdi abia: iudicū in bersabee. Et nō ambulauerūt filij illius in vijs eiꝰ: sed declinauerūt post auariciā: acceperūtq̄ munera: et peruerterūt iudicium. Cōgregati ℣ vniuersi maiores natu isr̄l venerūt ad samuelez in ramatha. Dixerūtq̄ ei: Ecce tū senuisti: et filij tui nō ambulant in vijs tuis. Constitue nobis regem vt iudicet nos: sicut et vniuerse habēt nationes. Displicuitq̄ sermo in oculis samuelis: eo q̄ dixissent: da nobis regē vt iudicet nos. Et ozauit samuel ad ꝺominū. Dixit autem ꝺominus ad samuelē. Audi vocem populi in omnibus q̄ loquitur tibi.

Nico. de lyra

exterriti fugientes ꝓ magna pte occisi. et patet littera.

a Facta est itaq̄. Hic consequenē describit ppī isr̄l trāquillitas et bona ordinatio sub regimine samuelis. Et patet littera vsq̄ ibi: b Eratq̄ pax etc. quia fuiebat ipi isr̄l sub tributo. c Iudicabat quoq; etc. scz vsq̄ ad institutionē et ꝯfirmationē saul. ertūc enī saul habuit officiū iudicādi. d Et ibat etc. Per loca ad iudicādū oportūa ꝓpter laboze et expēsa: vt hr. j. rij. e Reuertebat̄q̄ ī ramatha vbi cōmun⁹ iudicabat ꝓlum. f Edificauit etiā etc. Sz i Ꝟ videt fecisse ꝺtra legē: q̄ nō ꝺebebat esse altare aliq̄ ad imolandū nisi in loco vbi erat arca: sicut dictuz fuit Josue xxij. q̄ ñ legit fuisse ī ramatha. Dicēdū q̄ ex dispēsatione ꝺñi poterat alibi imolari ꝓ ꝯsequēs altare cōstrui. et hoc modo samuel ibi altare cōstruxit. Pōt etiā dici ꝟz illud quod dictū fuit Deut. xij. est satis verisile q̄ a tpe quo arca fuit capta p philisteos vsq̄ ad tps in quo fuit posita in tēplo cōstructo p salomonē: arca nō habuit stabilē māsionem: qz tpe ītermedio de loco ad locū frequēter fuit trāsportata: vt patet ex ꝺictis. et aliq̄n ad exercitū deportata: vt ꝺabet. j. xiiij. et ideo sacrificia votiua: ad q̄ offerēda hoies nō tenebant̄: ꝟz si fiebāt ex ꝺuotiōe poterāt alibi offerri ſm volūtatē et ꝺeuotionē offerētis. Sic et alia sacrificia poterāt fieri Ꝟ mō tpe q̄ arca et tabernaculū fuerūt in ꝺeserto: eo q̄ arca adhuc nō habebat stabilē māsionē sic ꝺictū fuit Deut. xij. Tpe vo q̄ fuit in sylo nō fuit Ꝟ licitū: ꝓut ꝺictū fuit Josue xxij. qz tabernaculū et arca lōgo tpe fuerūt ibi: et habuerūt ibi stabilē mansionē: licet nō ad semper.

La. VII.

Moraliter. Venerūt q̄ viri chariathiarim. Sic ꝺictū ē. s. Per arcā significatur crux sctā. Per viros igit chariathiarim arcam ad se reducentes pñt itelligi paupes religiosi crucē penitentie sibi assumētes. † Ait aūt samuel ad vniuer. Per quē significat bon⁹ ꝓlat⁹ scl'aris vl religiosus: q̄ ꝓlm hortat recedere a fuitute diaboli et inherere fuituri ꝺei ꝺicēs: Auferte ꝺeos alienos. Per q̄s ꝺesignant vitia q̄b⁹ ꝺiabolo ꝺeseruitur. Venē enī ꝺc⁹ ē gulosi: et pecunia cupidi: et sic de aliis vitijs. Mauserte q̄ aquā etc. Ad significādū abiectionē pct̄oꝝ sine recidiuo. Et q̄n ꝺemōes sic recedētes a se nituntur ad suā reducere fuitutē. ideo subdit: † Et ascēdent sarrape. q̄ interpretant satis rapiētes. ꝓpt q̄ significant ꝺemones qui rapere studēt homines ꝓ peccata. ideo ꝺicit q̄ ascēderūt ad israel. i. ad fideles vt sue subijcerēt fuituti.

† Tulit aūt samuel agnū lactētē. i. tenellū: ꝓ quē significatur xp̄s: De quo ꝺr Job. j. Ecce agn⁹ ꝺei etc. Qui ꝺr tenellus teneritu ꝺie pietat⁹. quē bon⁹ ꝓlat⁹ offerre ꝺebet in sacramēto eucharistie. ꝓ suoꝝ subditoꝝ salute et ꝺemonū repulsiōe. ideo subdit: Intonuit āt ꝺns etc. Mā ꝓ ꝺiuinum auxiliū ꝺemōes territi fugiūt a tēptatiōib⁹ fideliū ꝓlomꝝ ꝓpē q̄ subdit: † Ducusq̄ auxilia. Et qz ꝺe talib⁹ bñficiis diuis ꝺebet memoria remanere in fideliū coꝛdib⁹. iō ꝺicit q̄ samuel posuit lapidē et locū vocauit lapidē adiutoꝛij ad memoriā bñficij ꝺiuini. Judicabat q̄s samuel isr̄l. qz bon⁹ ꝓlat⁹ nō solū ꝺebet. ꝓ subditis exoꝛare. Ꝟ defect⁹ eoꝝ p coꝛrectionē ꝺebitā emendare.

Ca. VIII

Actū ē aūt. Descripta supi⁹ malicia filioꝝ heli. Ꝟ ꝓñr describit malicia filioꝝ samuel: qz vtraq̄ fuit occasio vt terminarent regimē p iudices: et reges instituerent. Igit circa Ꝟ ꝓmo describit filioꝝ samuel trāsgressio. scdo ꝓpl̄ petitio. ibi: Cōgregati ℣. tertio ꝺñi diffinitio. ibi: Et ozauit samuel. Circa ꝓmū ꝺr: Factū ē aūt etc. qz ītā nō poterat ita comode p loca ad iudicādū ꝺiscurrere.

h Posuit fi. su. iu. credēs eos foze sue iusticie imitatoꝛes: Ꝟ Ꝟ nō fuit ita. vñ ꝺicit: i Acceperūtq̄ mu. et sic duplicit peccauerūt. s. accipiēdo mūera ꝓ iudicio: q̄ nō ē licitū: licz ꝓ laboze iusto et bono iudices possint accipe stipēdia ad vt ctū decētē et honestū. Secꝺo qz ꝓpt mūera ꝺeclinauerūt a iusticia reꝺꝺēdo iudiciū puersuz k Cōgregati ℣. Hic ꝓñr describit ꝓpl̄ petitio ꝺe rege habēꝺo. cui⁹ vna cā fuit malicia filioꝝ samuel: vt Ꝟ exꝑmīt. cū ꝺr: Filij tui etc. Alia fuit q̄ audierāt naas regē filioꝝ amon disponētē exercitū ad venieꝺū ꝓtra eos. et ideo volebāt habere regē capitaneu⁹ sui exercit⁹ ꝓtra eū. et Ꝟ cā Ꝟ tacet: Ꝟ. j. exꝑmīt. xij. ca. l Displicuitq̄ ser. ꝓpter tria. Unū fuit: qz displicuit sibi malicia filioꝝ suoꝝ: q̄ vsq̄ tūc latuerat ipm. Aliꝰ fuit ꝓpter bonoꝛē ꝺiuinū q̄ videbāt cōtēni seu ꝺiminui eo q̄ retinuerat sibi in ꝓlo isr̄l nomē regiū. Tertio qz ꝓls in Ꝟ volebat assimilari gētilib⁹ ꝺicēs: Cōstitue nob⁹ regē sic et vniuse bñt natiōes: vt imediate ꝑpōit. m Et ozauit. Hic ꝓñr pōit ꝺñi diffinitio. samuel ei isto negotiū reduxit ad ꝺns q̄ rñdit: n Audi vocē ꝓpl̄

vocē ꝓpl̄ de rege istituēdo. a Nō ei te rē. Quia tu solū eras meꝰ vicariꝰ: et q̄ ista petitio eoꝝ ex malo processerit: ostendit cū subdit: Juxta oīa opa sua etc. sequit: b Sicut ꝺereliquerūt etc. Ostēdēdes facto q̄ nō habereī me ꝓ rege suo. c Sic etiā faciūt tibi. Abijciēdo te: ne sis vicariꝰ meꝰ. d Cerūtñ ꝓte. e. ꝓdic eis ius regis etc. Circa q̄ sciendū q̄ aliqua sūt ꝺe iure regis ī necessitate posit. ꝓpter bonū cōe regni. et sic oīa q̄ iferꝰ exꝑmūt a samuele sūt ꝺe iure regis: qz in tali casu oīa sūt regi vl̄ ꝓncipis et exponēda vl̄ exꝑēꝺa. ꝓ bono cōi. Sic et ī corꝑe naturali videmꝰ q̄ manus vl̄ etiam alia pars corꝑis nāturali instinctu exꝑōit ꝓ ꝺefensatiōe vite ipi⁹ corꝑis. Si āt accipiat alio mō ius regi extra nēcitatē: sic plura exꝑmūt a samuele q̄ nō ꝓtinēt ad ius ipsi⁹ regis: vtpote oīa illa q̄ reꝺꝺūt ꝓlm subditū fuisse: et q̄ nō respiciūt bonū cōe ꝑ ma/gis hoīs in regno positi volūtatem: et talia ꝓdicit eis samuel ad retrahēꝺuz eos ne peterēt regē: quia eis non expediebat: et qz regimē ꝓpter magnitudiez ptātis regi cōcessā ꝺe facili ꝑuertit ī tyrānidē. vñ et Deut. xvij. ꝺbi agit ꝺe cōstitutiōe regis ꝺr: Nō multiplicabit sibi equos nec reꝺucet ꝑplm meū in egyptū. quasi ꝺnū: nec habebit argēti et auri ī mēsa pōdera. et ibidē ꝑ ꝺicit: Nec eleuet cor eiꝰ in superbiā sup frēs suos. et Ꝟ istū duplicē itellectū exponēda sūt q̄ sequūtur ꝺ regio iure vsq̄ ibi: e Toll̄q̄ eritis ei ꝺnī. s. i quertat regnū in tyranniꝺēq̄ ꝺe facili fit saltē ī pte. ꝓpt magnā regis ptātē. f Et clamabit⁹ in ꝺie illa etc. i. ꝓpter oppressionē quā vob⁹ iducet. sequit: g Neq̄ez. s. ꝺimittet nos ꝺe⁹ exaudire si regē habeam⁹. Cetā patēt vsq̄ ibi: h Eadat vnusq̄sq̄ ī ciuitatē suā. Ꝟ ꝺe regē istituēꝺo. a Nō eī te abiecerūt: Ꝟ me ne regnez sup eos iuxe oīa opa sua q̄ fecerūt a ꝺie q̄ ꝺuxi eos de egypto vsq̄ ad ꝺiē hāc. Sic ꝺe reliquerūt me: et fuierūt ꝺijs alienis: sic etiā faciūt tibi. Nunc ergo audi vocē eoꝝ. Verūtñ cōn testare eos: et ꝓꝺic eis ius regl q̄ regnaturꝰ est sup eos. Dixit itaq̄ samuel oīa verba ꝺñi ad ꝓpl̄um q̄ petierat a se regem. et ait: Hoc erit ius regis: q̄ ipe/rabit filios vestros et ponet in curribus suis: Facietq̄ sibi eqtes et ꝓcursoꝛes q̄drigarū suaꝝ. Et cōstituet sibi tribūnos et cēturiones: et aratores agroꝝ suoꝝ: et messoꝛes segetū: et fabros armoꝝ et curruum suoꝝ. Filias q̄ vestras faciet sibi vnguētarias: et fōcarias: et panificas. Agros q̄ vestros et vineas et oliueta optima tollet: et ꝺabit ꝟuis suis. Sz et segetes vestras et vineaꝝ reddit⁹ addecimabit: vt det eunuchis et famulis suis. Seruos etiā vestros et ancillas et iuuenes optimos et asinos auferet: et pōet in opere suo. Greges q̄ vestros addecimabit: vosq̄ eritis ei serui. Et clamabitis in ꝺie illa a facie regis vestri: quem elegistis vobis et non exaudiet vos ꝺns in ꝺie illa: qz petistis vob⁹ regē. Noluit aūt pplus audire vocē samuelis: sed ꝺixerūt. Nequāq̄: Rex eni erit super nos: et erimꝰ nos quoq; sicut omnes gētes: et iudicabit nos rex noster et egrediet̄ ante nos: et pugnabit bella nostra ꝓ nobis. Et audiuit samuel omnia verba populi: et locutus est ea in auribus ꝺomini. Dixit autē ꝺominus ad samuelem. Audi vocez eoꝝ: et constitue super eos regē. Et ait samuel ad viros isr̄l.

a ℣ qui vos spernit me spernit.
a ℣ id est testimoniū ꝺa illis.
a ℣ exactionem et ꝺominationē.
a ℣ coquinarias.
a ℣ iudices.
a ℣ scz audiemus re.
b ℣ donec ꝺicat ꝺeus q̄d faciam⁹.
b Eadat vnusq̄sq̄ ī ciuitatē suā.

te sinai ꝑ seipsū. i. ꝓ angelū in ꝓsona illius loquentē. et nō ꝓ ꝺnīē mediatorem. ꝓpter q̄ voluit hoīes gubernatoꝛes illi⁹ ꝓpl̄ ab ipo ꝺimediate institui tanq̄ eiꝰ vicarij essent et nō reges vl̄ ꝺominī: vt ptz in moyse et iosue et ꝺe iudicibus sequēnt⁹: ꝺe q̄b⁹ ꝺicit in libro Judicū: Suscitauit ei ꝺns talē vl̄ talē iudicem: ꝓpter q̄ filij isr̄l fecerūt ꝓtra ordinationē ꝺñi petēꝺo sup se regez hoīem mortalē: cū ꝺns hoc sibi retinuissz ꝓ ad bonū ꝓpl̄: qz semp gubernauit eos optime et ꝑterit ꝑꝺiu casū ꝺe iure boni subditi. et semp sic fecisset si ꝓpls ille in bona ꝑiectiōe sub ꝺño stetisset. Ex ꝺictis patet primū argumentū: qz si gubernatio regis optima est: sequit q̄ melioz ē gubernatio habere regē ꝺeuz imediate: q̄nto ꝺe⁹ ē melioꝛ homīe. et ideo cōtra istā ordinationē petere nō ē bonū sed maluz. Ad scꝺz ꝺicēꝺū q̄ illō q̄ habet Deu. xvij. ꝺe cōstitutiōe regis q̄tum spectat ad ꝓlm nō fuit cōcessio. ꝓtie ꝺicta: sed mag⁹ ꝓmissio: sīc ꝑpudiū vroꝝ fuit ꝓmissū ad ꝺuritiā coꝛdis eoꝝ: ꝓut ꝺictū fuit Deu. xxiiij. sicut tñ ī repudio fuit ꝑceptū q̄ ꝺarēt libellū repudij si repudiarent: sic in ꝓposito si ꝓtinacit regē habere vellēt: ꝑceptū fuit q̄ ꝺe ꝓlo isr̄l haberēt ī nō ꝺe alio. vt ibidē ꝺicitur.

Capitulum VIII.

Moraliter. † Factū ē aūtē cū senuisset samuel etc. Per filios samuel ꝓpt munera iudiciū puertētes: ostendit q̄ aliquā ꝺo bonis et sctis viris nascunt̄ puersi: sic ecōuerso ꝺe puersis insti. De achaz enī manasse qui fuerūt pessimi: nati fuerūt ezechias et iosias qui fuerūt optimi. † Filij tui nō ambulāt in vijs tuis cōstitue nobis regē. Ex hoc patet q̄ ꝓpter maliciā regentiū cōmouet aliquādo pplus ad petēꝺū vl̄ faciēꝺū aliquid quod ei cedit in malū. Qz enī ista petitio populi fuerit culpabilis: patet ex hoc quod habet infra. xij. ca. Innocabo ꝺominū et ꝺabit voces et pluuias: et scietis et videbitis qz grāde malū feceritis in cōspectu ꝺñi petētes sup vos regem. Et similit aliquādo ꝓ malo regentiū ꝑplus mouet ad rebellionē et seditionē ex quib⁹ sequunt maioza mala q̄b⁹ fuerit regētiū rapina. † Audi vocē populi. Ex hoc patet q̄ aliq̄n ꝺns exaudit aliq̄ꝺ q̄b⁹ non cedit ad bonū petentis eo q̄ male petit: et tale exauditio magis est punitio Osee xiij. Dabo tibi regem ī furoꝛe meo. Ꝓꝺic eis ius regis qui regnaturus ē su. Hic accipitur ius large et ꝑpropie ꝺictū quod reputatur ius ꝓpter malū abusū. nam illa que ꝺicuntur hic ꝺe iure regis mag⁹ cōtingunt per exercitiū tyrānidis Qz ei ptinere ꝺicunt ad regē: hoc est ad ostēꝺendū q̄ ꝓpter maliciā hominum regnū ꝺe facili cōuertitur in tyrānidem.

In ca. viij. vbi ꝺicit in postilla. Utz filij isr̄l peccauerī petēꝺo super se regē.

Additio. Responsio postillatoris ad hanc q̄stionē nō videtur ad plenū satisfacere. Nam institutio regis in aliqua gēte vl̄ ꝓlo simpliciē cōsiderata nō tollit imediatā gubernationez ꝺiuinam ab eis. Stant enī simul q̄ ꝺeus sit rex imediatus illius populi: ꝓpter q̄ et legē ꝺedit ei in montis alicuius gentis ipsam in principalibus imediate regendo seu gubernando: et tamē cū hoc habeant supra se regem

seu ꝓncipē hoīez mortalē:qđ mālfeste ptz ī ꝓpō fideliū. Po/
pul⁹ eñ fideliū ımediate a deo gubernari dicēd⁹ ē:qđ patz ꝓ
rōnes a postillatore allegatas ꝓ filijs ısrl. Mā si in antiq lege
ꝑ⁹ illū sibi de⁹ elegit in ſpecialē seu peculiarē:ꝫ illō Deu.
vij. in postilla allegatū:nō tñ min⁹ ꝟ lōge mag⁹ ꝑ⁹ fideliū
in noua lege ē a deo electꝰ ſpecialꝫ peculiarꝫ:iuꝫ illd. j. Petri
ij. Vos aūt estis gen⁹ electū:regale sacerdotiū:gens ſctā:po/
pul⁹ acq̄sitiōis. Silr ꝛ si antiqs dedit legē ꝓ angelū in ꝓsona
dei loquētē ꝛ nō ꝓ hoīem mediatorē:ꝓ ampli⁹ ℞o ꝛ pfecti⁹ ca
tholicis legē dedit ꝓ seipm.i.ꝓ filiū dei eternū: ꝛ ꝓ spūmſctū
in forma visibili missū. vñ si ꝑ⁹ ille rōnib⁹ ꝓdictis debuit ꝓ
deū ımediate gubernari:ꝓ eaſdē rōnes seu fortiores ꝑ⁹ fi/
deliū ımediate a deo debet gubernari:qđ etiā ptz ex ꝓmiſſio/
ne xpi Matth. vl. Ego vobiſcū sū oīb⁹ diebꝫ ꝛc. qđ exponit
vno mō ꝓ assistētiā xpi seu eccl'e cōtinue ipam dirigēdo ꝓ oc/
cultos ıſtinctus spūſſcti: vt idem postillator in eodē loco dic.
Ex quib⁹ ꝯſr habeť:ꝙ ſic eccl'ia licet a deo ımediate interiori
gubernatiōe regat:nō tñ ex ꝟ instituēdo supra se regē hoiem
in tꝑalib⁹ peccat: vt patet ex vniuersali eccl'ie cōsuetudīe que
maxime auctoritatis est. Sic pari mō ꝛ ratione dicendū videť
ꝙ antiqui licet deū habuissent regē ꝛ ımediatū gubernatorē:
tñ petēdo simplicit supra se regez nō peccassent. Nec valet di/
cere ꝙ gubernatio diuina respectu eccl'ie ımediate est ꝋtū ad
spūalia. Mā etiā in spūalib⁹ ſumus pōtifex cōstituit in eccl'ia
absq̄ pctō. ımo sequēdo vestigia xpi dicentis Petro: Pasce
oues meas Joh. xxj. Si aūt dicať ꝙ ſumus pōtifex tanq̄ dei
vicari⁹ eccl'iam gubernat:qđ verū ē.idē etiā posset dici de re/
gimine regali. vñ Apl's de rege simpl'r loq̄ns ad Ro. xiij. Nō
sine cā gladiū portat:minister eñ dei est. Preterea si peccatū
filijs ısrl impositū in hoc ꝙ petierūt regē sibi ex rōne ꝙ postil/
latorē assignata causareť:sequereť ꝙ ſp in eodē pctō pseuera/
reť durāte regio regimīe. Mā sic existendo ſp fecissent ꝛtra dei
ordinationē q̄ sibi soli eoꝝ regimē ımediatū retinuerat:nolēs
ꝙ sup eos homo mortalis regnaret:vt agit postillator. Ex q̄
vlter⁹ sequiť ꝙ oratio samuelis ꝓ ꝑ⁹ vt de⁹ eis ꝑceret hoc
peccatū esset vana ꝛ ꝛtra regulā diuīe legis durāte eoꝝ ꝛtu/
macia eodē in pctō. Ratio huiꝰ est. Mā ſm legē diuīnā nō da
tur venia nisi correcto: vt patet Eccleſ. xvij. Cū auerteriť se ī/
pius ꝛc. Sed cōstat: vt habeť. j. xij. ca. ꝙ samuel ꝑ⁹ sibi sup
plicāti vt ꝓ eo oraret ī suū pctm de pctō regē apte cōfitēti
rūdit:ne timeaťꝛc. Et ifra: Absit a me ne ozē deū ꝓ vob ꝛc.
Ex q̄bus satis patet ꝙ huiusmodi pctm ꝓ ꝑ⁹ ꝛfessionē ꝛ ora
tionē ꝓhete fuit sublatū nō obstāte ꝙ adhuc pseuerabāt ī eo
dē pctō retinēdo sibi regē illicite: ſm opinionē postillatoris.
Preterea dicere ꝙ cōcessio de ıstitutiōe regis filijs ısrl facta
Deu. xvij. nō fuit ꝓpria cōcessio ſ magis ꝓmissio: sic repudiū
vxoris ꝛc. nō videť rōnabilit dictū. Mā ꝙ matrimoniū sit in/
separabile ꝓ hominē est de iure naturali ꝫ postillatorē ꝓut ipe
nitiť ꝓbare Matth. xix. licet ſ nō reputo esse vex: ꝓut ibidez
dño cōcedēte ampli⁹ ꝺclarabiť. Cōstat aūt ꝙ ꝓmissio facta ꝺ
repudio nō tollit legē nature q̄ indelibilis ē: ſ in ꝓposito ē ꝓ
oppositū. Mā cōstitutio regis in aliq̄ gēte ē cōformis iuri na/
turali :repsentat eī gubernationē mūdi ab vno deo: ꝓut etiā
pbs in politicis ꝛ alibi determiat. vñ ꝓmittēte lege diuina re/
gis constitutionē: vt in ca. Deut. allato: talis ꝟstitutio. ſ. re/
gis remanet omnino licita tanq̄ iuri naturali cōformis ꝛ a iu
re diuino nō ꝓhibita. Ex quib⁹ videť ꝙ q̄stio nō remanet suf
ficienter soluta. Unde ad eandez videť aliť dicendū. ſ. ꝙ po/
pulus iſte nō peccauit petēdo regē simplicit cū hoc iā sibi essz
a deo cōcessuz ꝛ iuri naturali ꝟforme:sed peccauit petēdo re
gē certo mō ꝛtra diuinā ordinationē. Ad cui⁹ declarationez
sciendū ꝙ cōstitutio regis in ꝛta ptāte sibi cōcessā pōt esse du ꝙ
plicit. Primo mō ꝙ rex haberet plenā ptātē in ꝓpō sibi sub/
dito nō solū in his q̄ ad defensionē ꝓtinēt subditoꝝ seu ad eo
rū dispositiuā gubernationē:sed etiā ī his q̄ ꝓtinēt ad omnes
act⁹ iudiciales:intātū ꝙ rex sic cōstitut⁹ dicit esse absolut⁹ le/
gib⁹: ꝓut legiſte de impatore dicere solēt. Silr vt ꝛ de regib⁹
q̄ supiorē nō cognoscūt asserit:ꝛ talis rex dicit esse sup oīa iu
ra positiua:seruādo ea ad libitū vl renocādo ꝓut in plurib⁹
mūdi ꝑtibus nō solū paganoꝝ ꝫ etiā catholicoꝝ eē dinoscit:
Et qz bonas seu magnas fortunas ferre nō posset nisi virtuo/
sus: vt habeť in. x. Ethico. Perfecta aūt virt⁹ raro inueniť:
idcirco ꝓter tantā ptātē regib⁹ cōcessā seu ab eis vsurpataz
frequēter in tyrānidē labunť:qđ est pessimū regiminū. vñ et
de talib⁹ pōt intelligi illud Ose. xiij. Dabo eis regē in furore
meo ꝛc. In pena eñ ꝓpoꝝ danť eis reges q̄ tantum absoluta
vtanť ptāte. Scđo mō pōt ꝟstitui rex cuz ptāte limitata: sic. ſ.
ꝙ in his saltē q̄ ad iusticiā ꝙtinēt ꝑserti cōmutatiuā sit sub le/
gib⁹ iā ordinatis ꝛ legitimis cōsuetudinib⁹ q̄s in se ꝛ alijs ob
seruari faciat fortiť exequēdo. ꝛ inferioꝝ iudicū defectū legi/
time supplēdo: nec tñ ꝛtra eas temerarie aliq̄ agēdo. Simili
ter auferēdo a se omnia illa que cupiditati seu cōcupiscētie vꝫ
supbie occasionē pstāt: ex quoꝝ appetitu frequenť delinať ad
tyrānidem. Et qz ſm Tho. in ꝑma scē. q. cv. articulo ꝑmo in
coꝝpe q̄stiōis. Ordinatio ꝓncipat⁹ quā lex diuina antiqs insti/
tuit fuit optima. Idcirco isto mō cōcessū fuit filijs ısrl instituere
supra se regē:nō aūt ꝑmo mō:qđ ptz ex ꝟ. nā ī eodē ca. ꝛ cū
tertio Deu. xvij. cū agereť de cōstitutiōe regis:dño dirigens ꝫ
ba ꝓpō ait:Cū ꝺixeris: Constituā sup me regē sic habēt oēs
ꝑ circuitū natiōes:qđ intelligiť de ꝑmo mō regnādi ꝓdicto.
Cetere enī natiōes vt in ꝓpō reges hūt cū ꝑma ptāte:q̄ sepe
in tyrānidē vertiť. Mā saluator ait: Reges gentiū dñant eoꝝ
ꝛc. Luc. xxij. Quē modū cōstituēdi regē dño ei nō cōcessit:ſ
potⁿ ſm modū. Mā ibidē dedit eis regulas tā in mō eligen/
di q̄ in mō viuēdi ipsius in se q̄ etiā ad deū. ꝛ ad ſbditos ta/
les qꝝ oīno ꝺicūt modis cōmunib⁹ aliaꝝ nationū seu gētiū.
In mō eñ eligēdi ad cauēdas violētias ꝛ fraudes q̄ in silib⁹
electiōib⁹ solēt ꝛtingere:instituit vt spectareť iudiciū diuinū.
vñ ait: Cū cōstitues quē dñs de⁹ tu⁹ elegerit. Silr ad vitādū
imitationē cōsuetudinū aliaꝝ nationū ait: Nō poteris alteri/
us gētis hoiem regē facere. Cōsequenť ꝓhibuit regi multipli
care equos currus ꝛ vxores: ꝛ imensa argēti ꝛ auri pōdera:q̄
occasionē pstāt tyrānidi: vt dictū est. Silr instituit vt rex sem
ꝑ legeret ꝛ cogitaret de lege dei: vt cōtinuo esset in dei timore
ꝛ obedientia. cū dic: Describet sibi deuteronomiū legis huius
ꝛc. legetq̄ illō omnib⁹ vite sue vt discat timere deū ꝛc. Simili
ter ıſtituit vt nō supbe seu tyrannice cōtēneret seu oppⁿmeret
cum dicit: Ne eleuetur coꝛ eius in superbia super fratres su/
os ꝛc. q̄ oīa ꝺicūt modo ꝑmo regnādi q̄ ē cōiter gētiū seu natio
nū: vt dictū ē. Sz cōstat ꝙ filij ısrl regis institutionē ꝑmo mō
eis nō cōcesso: ſ potⁿ iplicite seu interꝑtative eis ꝓhibito pe
tierūt: vt ptz ꝑ ꝟba ꝓncipalia sue petitiōis in ꝟ ca. vbi sic ꝺr:
Pone nobis regē vt iudicet nos sic gētes. Nō eñ solū pete/
bāt eē sub rege mō eis a dño cōcesso: qꝝ est scōs mod⁹: ſ vt rex
iudicaret eos mō q̄ reges cōiter iudicabāt gētes. ſ. absoluta.
ꝛ absq̄ limitatiōe ptātis ꝛ refrenatiōe appetit⁹ ꝓut mor⁹ cō/
munis erat inť gētes ꝑserti eo tpe: ꝛ ideo sequiť. Displicuit ꝫ/
mo ī oculꝫ samuel eo ꝙ petierūt: Da nob regē vt iudicet nos.
Nō eñ displicuisset si regez simplicit petiuissent mō eis a dño
ꝛcesso: ꝫ ꝓ istā additionē: Vt iudicet nos sic gētes :qđ itē
ligiť mō ꝑmo ꝓdicto. vñ ꝛ seq̄ť: Dixit dñs ꝛc. Nō te abiecerī
ſ me :petēdo ei regē cū ptāte ꝛ iurisditiōe absoluta: sic inť gē
tes iplicite petebāt ipm ꝺ modū istituendi regē sibi ꝛcessū: vt
ꝺictū ē. Unꝰ ꝛ statim de⁹ mādauit vt ꝓpō ꝓtestareť seu decla
reť ius regꝫ tali modo regnaturi dicēs: Filios vestros tollet:
filias vras faciet sibi vnguentarios ꝛc. Unꝰ ꝛ finaliť ins bui⁹re
gis cōcludit: Uosq̄ eritis ei fui:qđ ꝓpria ē tyrānoꝝ q̄ suis ſb/
ditis vt suis ꝓncipāt:qđ totū occasione plenissime ptāt⁹ regi
cōcessū ad modū cōm gētiū ꝛtra diuinā ordinationē cōtige/
re ꝑsueuit. Jn q̄ ꝺē petitiōe pniciosa ptinacit pseuerātes:sa
muel iura regni tyrānici explicāri rūderūt. Requaq̄: rex eaꝫ
erit sup nos:ꝛ erim⁹ q̄s sic oēs gētes:ꝛ iudicabit nos rex no/
ster ꝛc. Jn quo euidēti⁹ explicauerūt petitionē eoꝝ esse ꝫ dixi
nā ordinationē ꝛ ꝛcessionē: vt dictū ē. ꝛ sic patet mālfeste quō
in ꝟ peccauerūt: de q̄ pctō verisiť penituerūt petētes a samue
le vt oraret ꝓ eis deū. vt. j. xij. ca. vbi samuel offerēs se ꝓ eis
oraturū ꝓtestaťꝰ est: Jgit timete deū ꝛ fuite ei ꝛc. q. d. pecca/
tū cōmissū in pctēdo regē mō ꝓdicto dimitteť vob: dū tñ nō
derogeť diuīs legib⁹ seu ordiatiōib⁹. Si aūt dicať ꝙ si vere po
pul⁹ penituisset saulē amouisset a regno. Ad ꝟ dicēdū ꝙ ſ
ñ poterāt facere. Primo qz erat iā saul tpe pēitētie ppli ad ſ/
stātiā eoꝝ a deo ꝑ samuelē vnctus: vt. j. x. ca. vñ ꝛ eiꝰ amotio
seu renocatio videreť q̄dammō ꝫ honoꝝ diuinū ꝛ iō cū samu
el dixisset sauli. j. xv. ca. Scidit dñs regnū ısrl a te hodie ꝛc.
subiūgit ibidē: Porro triūphator: in ısrl penitudie nō flecteť
ꝛc. q. d. et si tu iā es a deo abscisus: nō tñ statī amouer⁹ a regno
ne dñs videať ꝙsi pēitudie flecti. Scđo qz saul post victoriā i
abes galaad habitā erat vallat⁹ ī regno. Tertio qz eiꝰ regnū
publice erat ī galgala renouatū: vt. j. xj. ca. Nec obstat ꝙ ꝑ⁹
ꝛfiteret pctm suuz samueli. dicēs: Addidim⁹ eī pctm
nris malū vt peterem⁹ regē. xij. ca. vbi ñ fuit fcta mētio de mō
regnādi: vt inť gētes ꝛ hmōi. Mā ſ ē bꝛeuitat' ca omissū: cū ill
in loco ꝓpio sepe repetitū fuisset: vt dictū ē. De regno aūt ꝟ ſ
ē mētio in ꝟ faciēda. fuit eī ipsi⁹ regnū ꝓ se ꝛ suis ꝛcessoꝛib⁹
a deo ꝓ samuelē iustū ꝛ a deo iudicē ꝛstitutū absq̄ aliq̄ ꝑ⁹ pe
titione seu ıſtātia ıſtitutū: vt ptz. ī. xvj. ca. Pōt ēt dici ad q̄st⁹
onē ꝓnci-

onē ꝓncipalē ſm q̄sdā q filij ısrl peccauerūt petēdo regē: nō
solū pctō mō:ſz etiā iuriādo samuelē iustū ꝛ a deo iudicez
tem in ꝓncipio huiꝰ ca. nō tñ ex ꝟ in scriptura legiť ꝑ⁹iposita cul/
pa samuelis:ſic heli ꝑ⁹oiť ex pctō filioꝝ. ſ. ij. c. Nō differētie ē.
nā pctā filioꝝ heli erāt publica seu notoria tā sibi q̄ ꝑ⁹o. pec
cata ℞o samuel filioꝝ nō ita erāt publica seu mālfesta. pecca/
bāt ei ī accipiēdo mūera ꝛ puertēdo in iudiciū qđ pluries fit oc
cāte ꝛ colorate. ꝛ sic ꝑsumēdū ē q samuele ignorāte ꝟ fecisset:
ꝑserti qz nō fuit antea monit⁹ nec redargut⁹ sic beli. Uñ vt sa
muel oñderet inocētiā suā. j. xij. ca. reqſiuit ꝑ⁹m. Prio ꝑsen
tādo filios suos ꝑ⁹o: vt redderēt rōnē de seipīs dicēdo: Ego
senui ꝛ filij mei vobiscū sī. q. d. vt pūtaťꝰ eos ſm delicta eoꝝ.
Scđo reꝛit eos ꝺ seipo dicēs: Ego ꝑsto sū loq̄ni ꝺ me cozā
dño ꝛ cozā xpo ei⁹. Utꝝ bouē cuiusq̄ tuleri ꝛc. vsq̄ ibi: Te
stis ē dñs: qz nō ſuenerit q̄ꝑtā in manu mea. ꝛ sic ptz q ipse
volebat se purgari ab ifamia sue ꝺispostitiōis. Cōcoꝛdat eum
ꝟ glosa q̄ sup illō ℞b: Nō te abiecerūt sz me. inclineali⁹ dic:
Qui vos spnit me spnit. Jn q̄ ptz q cū samuel ꝟstituťꝰ a deo
sine causa spnebaťꝰ: de⁹ ipe videbaťꝰ spni. in q̄ manifeste pec/
cabāt: etiā si petitio regꝫ p⁹ obitū samuel eēt licita eo mō q̄ pe
tita fuit: de q̄ pctō videnť pēituisse: cū eū postea tā ī vita q̄ in
morte multū honorifice tractauerūt: vt ptz ex decursu histo/
rie. Et sciēdū ꝙ ſ cōs mod⁹ rūdēti ad q̄stionē nō repugnat
ꝓmo. ex vtroꝝ eñ sil' posset fozmari sufficiēs rūsio: vt ptz itu/

Replica. Burgen. saltū faciēs vsq̄ ad ꝑmū (enti.
regū:in q̄ vsq̄ ad vij. ca. non mouet nisi
difficultates vocales: de q̄b⁹ nō iudico cū res sit nota. Jn ꝟ
vij. ca. vbi postillatoꝛ q̄rit disputat ꝛ ꝺcludit q filij ısrl pecca
uerūt petēdo sup se regē. Burgen. lōga digressiōe ſz nō mul
ta rōe nitiť ꝺeīmationē postillatorꝰ ifirmare: ꝛ vt clariꝰ appa
reāt Burgen. ieptie digressionē eiꝰ redigā ī certa dicta q̄ per
ordinē tractabo ſm merita eorūdē. Primū igit eiꝰ dictū ē: q
stat sim' gētē regē aliquē habere mortalē: deū tñ eiꝰ gēt' foꝛe
ımediatū regē ꝛ gubernatoꝛē ꝓncipalē: ꝛ ꝑ illud dictū putat
Burgen. soluere argumētū qđ postillatoꝛ ꝓ ꝺcluſiōe faē: q
videlicet iudei peccauerī regē petēdo. Putat etiā ꝓ idē repli
care ꝛtra solutionē datā ad argumētū iudeoꝝ in ꝟiū. ꝛ foꝛ
tassis bñ putaret si dictū illd eēt in ꝓposito vex: nūc aūt falsi/
tas illi⁹ dicti ptz ex lr'a: iūcta glose inclineali. dic enī lr'a: Nō
te abiecerūt ꝫ me: ne regnē sup eos: inꝫ oīa opa sua q̄ fecerūt
a die q̄ eduxi eos de egypto vsq̄ ad diē hāc: sic ꝺereliquūt me
ꝛ fuerūt ꝺijs alienis: sic faciūt etiā tibi. ſ in lr'a. Glo. incline
alis dic: q̄ vos spnit me spnit. ꝛ. j. ca. ꝛ. resumit pctm ſ. ibi pe
tēdo regē: q̄ꝺ⁹ suppositꝰ nō stat q de⁹ sit rex ꝛ gubernatoꝛ: sic
rege postulato: vt dic lr'a cū glo. nisi generali ifluctia quā iu/
dei abūcere nō potuerūt: ꝫ illa nō ē ad ꝓpositū Burgē. nec
exēpla q̄ pōt valēt ī ſ casu: qz etsi eccl'ia ꝛ ꝑ⁹s xp'ian⁹ ḃz re/
ges in spūalib⁹: vt papa: ꝛ in tꝑalib⁹ vt Jmpatoꝛē. ꝛ eos ve/
neraťꝰ: ei⁹q̄ ſbiect⁹ ē: tñ dei regnū ꝓncipale ꝛ ımediatum non
abūcit ꝫ potⁿ regnū hoīm vie dei ꝛriū vsq̄ ad mortē ꝛtenit:
vt ptz in ꝓmitiua eccl'ia in tpe apl'oꝝ ꝛ martyꝝ. Dcōm dicuz
Burgē. ē: qz pctm iudeoꝝ regē petētū ꝛfessiōe ꝑ⁹ ꝛ samuel'
ozē fuit abolitū: manēte tñ regimīe regio: iō petitio regal' re/
gimis nō fuit pctm. Mā manēte pctō pctm nō cēseť abolitū:
ſ ſ ꝺictū fūdať sup falso fūdamēto. nā petere regez absolute
nō est pctm in ꝓposito cōmissū: ſ petere ꝺ dei ordinationē est
in ꝓposito pctm: qz sic petē ē dei ordinationē cōtenere ꝛ deuz
abijcere ne regnet. Nūc aūt deꝰ noluit aliquē huic ꝓpō ꝑ⁹ici:
vt iudicē regē aut sacerdotē nisi sua ordiatiōe: vt ptz ꝑ totuz
decursū ve. tes. ab exitu egypti vsq̄ huc. ꝑ⁹ius aūt deū ꝛ hāc
eiꝰ ordinationē abiecit petēs regē dari a samuele videlicet ꝑ
electionē vl humanā ıſtitutionē: sic ꝛ cetere natiōes regē ha/
berēt. Uñ ꝺr in lr'a: Cōgregati vniuersi seniozes natu dixerūt
ad samuelē: Cōstitue nob regē vt iudicet nos: sic cetere natio
nes. nō dixerūt: pete nob a deo regē ꝛc. quō si ꝺixisset nō pec
cassent: nec dei ordinatiōi cōtraueniſſet. Cū aūt de pctō sic cō
misso penituissent: ꝛ errozē pfatū correxissent: ꝛ samuel ꝓ eis
orasset: pctm ē abolitū: vt ptz. j. xij. ca. in lr'a iūcta glose inkli/
neali: nec rex tūc fuit ꝟstituťꝰ sic petitꝰ: petebať ei ꝟstitui oz/
diatiōe bñana: vt ostēsū ē: ꝛ ſ fuit pctm: ſ petitio vt sic nō ha
buit effectū: qz ıſtituebať electiōe ꝛ vnctiōe dei. Nō erat igit
pctm ſb rege sic ꝟstituto pmānere. Burgē. igit errauit ī fūda/
mēto putās ꝑ⁹m pmānsse ſb regimīe regio: vt petito: qđ fal
sū ē: vt ptz ex dict'. Quib⁹ bñ pēsat' obiectiōes Burgē. ꝺ po/
uere q̄stionē motā ꝺic ꝛriū. Est igit ētū ei⁹ dictū tle: qz petēre
lud dictū respiciēdo bñ lr'am allegatā videť supponere falsū:

a† de benia/
min. Regi
mine iudicū rer/
miāto: ſ ñr agi
tur de regno. et
ꝑmo ꝺ regno la/
buli saul. scđo de
stabili. ſ. ipi⁹ dō
ca. xvj. Pria in
tres diuidiť. qz

I. Pa. ſ. c. I. 14. ſ.

Cerat vir de benia/
a ſ dur⁹ vl vomic⁹ viri: vlvo
mens vir.
iamin nomīe eius fi
a ſ pater meus deꝰ. b ſ paruul⁹ vl rur/
bulent⁹. c ſ ꝓmogenitus tuus.
li⁹ abiel filij seoꝛ: filij bechoꝛ

ꝓmo ꝺscribiť ipi⁹ saulis regis ıſtitutio. scđo ıſtituti trāsgres/
sio ca. xiij. tertio trāsgressoris reprobatio. ca. xv. ibi: Factū est
aūt ℞b dñi. Pria adhuc in tres: qz circa ıſtitutionē saul' in
regē: ꝑmo ꝺscribiť ipi⁹ electio. scđo electiōis cōfirmatio. ca.
xj. tertio ꝑ⁹ icrepatio. ca. xij. Pria ī duas: qz ꝑmo ꝺscribiť

Capitulum IX.

a Vocabulo saul. Qui offenso deo fact⁹ est rex sup isrl iudeos significat. Sic ei ipse dur⁹ ⁊ supb⁹ ⁊ rigid⁹ fact⁹ ē: vt eos scruili onere magis p/meret q̄ liberaret. sic popul⁹ iudeoꝝ: q̄uis vnct⁹ in sacer/dotib⁹ ⁊ regib⁹: tñ ancille fi/li⁹ erat q̄ in seruitutē genera/bat: nec perfectā libertatez p vnctionem cōsequi poterat: precipue quia regem verū et manſuetuz recipere noluit: et quem potuit liberari. Saul ergo petitio interpetat: qui fuit de stirpe beniamin: quia filius cis: filij abiel: filij seor: filij bechoreth: filij sareth: filij aphia. Bēiami: filij dextre Cis: durus vel vomit⁹ viri: vel vomēs vir. Abiel: pater meus deus. Seor: paruulus: vl turbulentus. Bechoreth: primogenitus tuus. Sareth: descēsio. Aphia liberalitas: domini. Israel ergo filij dei primogenitus: et pater eius deus: filius fuit dextre: quia per auxiliū dei hostibus pre/ualuit: sed quia ingrat⁹ ⁊ durus a liberalitate domini descendit: in blasphemiam eruit: et de magno paruul⁹: et de placido turbulētus fact⁹ est. Remi. Quod saul asinas patris sui querens: vēit ad prophetam: a quo vnctus ē. significat q̄ in dei stulticiā carnalis sensus sequentes p errores deuios luxum mundi perquirunt. Asinus enim bruti et luxuriosum animal est. et ad prophetam venientes: id est moysen: audiūt asinas esse inuentas: id est bona terre sibi esse ꝺbita. a quo etiam vnctionis oleuz ⁊ regni gubernaculum promittitur: in quib⁹ ad tempus fratres suos de manu hostiū erit perent. b Non erat vir de filijs israel melior illo. R. Scōm presentis vite iusticiam. Idē. Hoc magn⁹ ad christum pertinet: de quo dicitur: Ecce puer meus electus quē elegi. ⁊ alibi: Quis similis deo in filijs dei.

3.Re.2.f. 18.d.

c Stateris argenti. Stater siclus est qui habet. xx. obolos: id est denarios decem.

d Demus homini dei vt indicet nob viā nostrā. Quāuis se dare decreuerint: nō leginus q̄ samuel acceperit: si tamen accepissent: non reputaretur in diuinationis pmium: sed in prophete stipendium. e Olim in israel sic loquebatur vnusquisq; vadēs. Ut ait Beda nō historiographi: sed Esdre verba sunt.

f Videns. Dicitur prophetа: quia per spiritum preno/scit futura. g Cliuū egredientes. Cliuus ascēsus mōtis flexuosus.

a ſ descēdēs vl descēsio. b ſ liberalitas dñi. c ſ bi

filij sareth: filij aphia: filij viri gēmi a
nomi⁹ fuit: erat ãt familia principū ad tribū beniamī.

a fortī roboze Et erat ei filj⁹ vocabl⁹ b c
a ſ perio.

b saul elect⁹ ⁊ bon⁹: ⁊ nō erat vir de fi d e
a ſ fm huius vite iusticiam. f
lijs isrl melior illo. Ab hūero ⁊ sur/ g
sū eminebat sup oēm pplm. Perie/ b
rāt ãt asine eis patrl saul. Et dixit
eis ad saul filium suum: Tolle tecū
vnū de pueris: ⁊ cōsurgēs vade et i
quere asinas. Qui cū trāsissent per
montē effraim: et per terrā salisa: ⁊
nō inuenissent: trāsierūt etiā p ter/
ſ ciuitas melchisedech.
rā salim: ⁊ non erāt: sed ⁊ p terram
ſ id est beniamin.
gemi ⁊ minime reppererūt. Cū aũt k
ſ prouius samuelis.
venissent in terrā suph: ⁊ nō inue/
nissent: dixit saul ad puerū suū qui
erat cuz eo: Veni ⁊ reuertamur ne
ſ mente amouerit.
forte dimiserit pa⁹ meus asinas et
sollicit⁹ sit pro nobis. Qui ait: Ec/
ce est vir dei in ciuitate hac vir no l
bilis. Omne qđ loquit⁹: absq; am/
biguitate vēit. Nunc ergo eamus m
illuc: si forte idicet nob de via nr̃a
ꝓpter quā venim⁹. Dixitq; saul ad

a ſ puerauit saul qđ nō indicaret asinas nisi ꝑcio.

puerū suuz: Ecce ibim⁹: qđid fere/ n
mus ad vir̃ dei? Panis defecit in
ſitarcijs nostris: ⁊ sportulā nō ha/ o
bemus vt dem⁹ homi dei: nec q̄c/
q̄ aliꝺ. Rursū puer rñdit saulī ait:
Ecce iuenta ē in manu mea quar/ p
ta ꝑs stateris argēti: dem⁹ homini q
dei: vt indicet nobis viā nostram.
e Olim in israel sic loquebaꝁ vnusq̄s q
q̄ vadēs cōsulere deū. Venite ea/
mus ad videntē. Qui eni ꝓpheta
f dicit hodie: vocabaꝁ olim vidēs.
Et dixit saul ad puerū suū: Opti/
mus ſmo tu⁹: veni eam⁹. Et ierūt
i ciuitatē i q̄ erat vir dei. Cūq; ascē
s derēt diuū citatl iuenerꝁ puellas e
grediētes ad hauriēdā aquā. ⁊ dixe
rūt: Nū ꝓ ēvidēs? Que rñdētes di r
xerūt illī: Ihic ē. Ecce añ te. Festina
nūc. Hodie ei venit in ciuitatē: q̄
sacrificiū ē hodie pplō i excelso. In/ s
gredientes vrbē stati iuenietl eum
anteq; ascēdat excelsū ad vescēdū.
Neq; eni cōmestur⁹ est popul⁹ do/
nec ille veniat: q̄ ipe benedicet ho t
stie: ⁊ deinceps comedēt q̄ vocati
sūt. Nūc ergo conscēdite: q̄ hodie

saulis electio secreta. scōo publica: circa me/
diū decimi capituli. ibi: Et vocauit samuel
pplm. Prima adhuc i duas: q̄ ꝑmo pōitur
saulis electio. secūdo electi vnctio. ca. x. ibi:
Perierāt aũt asine. Circa ꝑmū sic ꝓcedit:
q̄ ꝑmo abilitas saul ad regendū describit.
scōo a samuele cognoscit. ibi: Perierāt ãt.
tertio honorifice a samuele susciꝑit. ibi: Assumēs itaq; samuel. Circa ꝑmū describit ap
titudo saul ad regēdū rōne pr̃is sui. cuz ꝺr:
Et erat vir de beniamin noīe Cis. ꝺ ꝺr quia
erat in toto pplo isrl famosus. a Filij sareth. ꝺ nō ē ꝺ textu. b Fortī roboze. Hoc
ꝺr ad denotā dū fortitudinem saul: q̄ fortes
hoies solēt fortes generare. Cōsequnt oñdit
aptitudo saul rōne moꝛ. cū ꝺr: c Et erat
tē. q̄ erat famosus. d Electꝰ. sine macla
notabili vitioꝝ. e Et bonꝰ. rōe moꝛ ⁊ vir
tutū. f Et nō erat vir tē. Ex q̄ notaꝁ q̄ nō
solū erat bonꝰ: ſz etiā excellēt⁹ bōitat⁹. Cōse
quēter describit eiꝰ aptitudo ex ꝑte corporꝭ.
cuz ꝺr: g Ab hūero. in q̄ notaꝁ fortitudo
corꝑis: q̄ mūtū ē necꝯaria in regib⁹. ⁊ pulchritudo ꝑsone: q̄ ꝺ multū ē decēs in eis. fm illū
Species ꝓiami digna ē ꝺperio. h Perierāt aũt. Hic ꝓsequit describit cognitio saul a samuele q̄ facta ē ꝺupliciter. Primo ꝑ humanā
inquisitionē. secundo ꝑ diuinā reuelationē.
ibi: Dñs aũt reuelauerat. Primū autē contigit eo q̄ saul querēs asinas patris sui ⁊ nō
inueniēs venit ad samuelē: vt de asinab⁹ audiret veritatē. ⁊ hoc est qđ dicit: Perierant
aũt tē. i. timebant perisse. non em simpliciꝰ
perierāt: q̄ postea sunt inuēte. i Vade et
quere asinas. Ex quo ꝓz hūilitas saul: qui
negociū hūile ⁊ laboriosū nō recusauit.
k Cū aũt venissent tē. Iste fuit attau⁹ samuelis: vt habeꝁ in principio huius libri.
l Vir nobilis. Hoc dicit ꝓpter dignitatez
ꝓbie. qđ ꝓz ex ꝺ qđ sequit: Omne qđ loquitur absq; ambiguitate venit. m Rūtego eam⁹ tē. i. de asinabus ꝓpē quas fiebat
via illa. n Quid ferem⁹ tē. Credebat ei
saul q̄ nō indicaret eis gratꝭ: vl forte erubescebat apparere in ꝓspectu eius absq; aliquo
exenio. Unde subdit: o Et sportulam nō
habem⁹. Jn hebreo habeꝁ: Et exenium non
habem⁹. ⁊ in idē redit trāslatio nr̃a: q̄ sportula est vasculū in q̄ pōiꝰ fructꝰ vl aliq̄ꝺ huiusmodi ad exeniandū. ⁊ sic accipit ꝺ ꝓtinēs
ꝓ cōtento. p Ecce inuēta ē i manu mea. Per eñ saulis ꝓpē verbuz magistri sui posuit
manū ad bursā: ⁊ inuenit quartā ꝑtē stateꝛ
argēti. i. quartā ꝑtē sicli: q̄ stater ⁊ sicl⁹ idē
sunt. Siclus aũt. xx. obolos habet: vt habetur Exo. xx. ⁊ sic quarta ꝑs stateris valebat
quinq; obolos. vl fm alios sex obolos: q̄
ex eos sicl⁹ sctuarij habebat. xx. obolos nūr:
sicl⁹ aũt cōis. xxiij. q Olim in isrl sic loqbaꝁ tē. istud nō fuit dictū a puero samuele: ꝺ
ab eo q̄ scripsit librum istū: vt ꝺcit beda. Beda ãt ꝺ q̄ fuit appositū ab Esdra: q̄n legē a chaldeis cōbustā reparauit. Cetera patent vsq; ibi: r Que respōdētes dixerūt illis: hic ē tē. Iste puelle plura verba dixerūt
sauli. vt patz ex seq̄ntib⁹: q̄ sic ꝺcit Ra. Sa.
volebāt eū aliquā tulū detinere vbis admirātes pulchritudinē ipsi⁹. s Sacrificiū ē
hodie tē. Aliq̄ dicit q̄ erat tūc ꝓdiū parat⁹ ꝑ aduentu saul⁹ quē ꝑsciuerat samuel: vt
patebit in sequētib⁹. Alij ãt dicūt q̄ nō solū fuit ꝓdiū ꝓ etiā hostia pacifica: de qua
vna ꝑs dño offerebaꝁ: reliq̄ comedebāt ab
offerentibus. licitū aũt erat tūc ꝑtis offerre
dño sacrificiū alibi q̄ vbi erat arca ⁊ tabernaculū: vt dictū ē. ſ. vij. ca. t Quia ipse
bñdicet tē. Mod⁹ ei erat hebreoꝝ añ ꝓdā
um ⁊ maxie ꝺ sacrificio oblato laudare deū.

Apparuit

reperietis eū. Et ascenderunt in ciui/
L tatez. Cunq; illi ambularēt in medio
vrbis: apparuit samuel egrediēs ob/ a
uiam eis: vt ascēderet in excelsū. Do/ †
minus autē reuelauerat auriculaz sa/ b
muel añ vnā ꝺiē q̄ vēiret saul. dicēs:
Hac ipa hora q̄ nūc ē: cras mittā virū
a ad te de terra beniamī: ⁊ vnges eum

a ſ rp̃s saluet pplz suū ꝺ prāte ꝺmonū

a Et vnget eū ducē. Saul vn
etus rp̃z signi
ficat: qui ⁊ ipe
rp̃s appellat⁹
est. An: Qua
re nō timuisti
mittere manū
in xp̃m dñi.

ducē sup pplm meū isrl: ⁊ saluãbit
pplum meum israel de manu phi/
ſ in aduentu christi.
listinorum: quia respexi populum c
meum. Venit eniz clamoꝛ eoꝝ ad v
me. Cūq; aspexisset samuel saulem
dñs ait ei: Ecce vir quē dixerā tibi.
Iste dñabiꝁ pplo meo. c
Accessit aũt saul ad samuelez i medio
portę. ⁊ ait: Jndica moꝛ mihi vbi ē do
mus videntis? Et respondit samuel
sauli dicens: Ego sum videns. Ascen
de ante me in excelsū vt comedas me
cum hodie: et ꝺimittam te mane: et f

b Ota q̄ sūt i. Ꝛ. Ꝛraduntur hebrei fuisse in corde saul: q̄ rex essz futur⁹ cū vidissz p visū se in vertice arboris palme collocari: qđ ē signum regnaturi.

c Assumens itaq; tē. Ꝛ. Quod samuel saulē in excelsum ꝺuxit: refectionē tribuit: significat ꝑ pheras pplum hebreoꝝ do
ctrīa sua ad altioza ꝓuocantes: vt scia spiritali refectus in culmīe virtutum cōsistat nec relabaꝁ ad vitia. d Triclinium. Cenaculū a trib⁹ lectulis discūbētiū. e De idustria. i. de puꝺētia. daꝁ ꝛitelligi q̄ iā cōederit. licz ñ plene q̄ reuelāte domino q̄ vēiret saul: ꝓuisiū ꝺlatū ē. f Cūq; ꝺes. Descenꝺert de excelso vt saulē secreti oꝛi loq̄reꝛ ꝺ regno ⁊ vngeret eum.

D l.q.1.c. in ꝺicto. q.a. n.c.qđ.1. Archi5. 5 sacra vn. c. vnico.

b omnia q̄e sūt in corde tuo indica/
bo tibi. Et de asinis quas perdidi g
sti nudiustertius ne sollicitus sis:
quia inuentę sunt. Et cuius erunt b
optima q̄eq; israel? Nōne tibi et i
omni domui patris tui? Respon/ k
dens autē saul ait: Nunquid non l
filj⁹ gemini ego sum de minima tri
bu isrl: ⁊ cognatio mea nouissima m
iter oēs familias de tribu bēiamī?
Quare q̄ locut⁹ es mihi ꝑmoꝛa istū? n
c Assumēs itaq; samuel saulem ⁊ ad o
ꝺ puer⁹ ei⁹ introꝺuxit eos i triclinīū: ⁊ p
ꝺedit eis locū i capite eoꝝ q̄ fuerāt q†
iuitati. Erāt eni q̄si trigīta viri. Di
xitq; samuel coco: Da ꝑtē quā de/ r
ꝺi tibi ⁊ p̄cepi vt reponeres seoꝛ: sū
apō te. Leuauit ãt coc⁹ armū ⁊ po/
suit ãte saul. Dixitq; samuel. Ecce s
e qđ remāsit pōe añ te. et comede: q̄ ō t
iꝺustria ꝓuatū ē tibi q̄n pplm voca
ui. Et cōedit saul cū samuele in die
illa: ⁊ ꝺescēꝺerūt ꝺ excelso i oppiꝺū: ⁊ locut⁹ ē cū saule i solario. Stra v
uitq; saul ⁊ ꝺormiuit i solario. Cūq;
mane surrexissēt: ⁊ iā ꝺies lucesceret
vocauit samuel saulē in solariū ꝺicēs: Surge vt ꝺimittā te. Et surrexit
saul. Egressiq; sūt ambo: ipe videli
f cet ⁊ samuel. Cūq; ꝺescēꝺerēt i extrema ꝑte ciuitatl: samuel ꝺixit ad
saul: Dic puero vt añcedat nos ⁊ r†
trāseat. Tu aũt subsiste paulisp: vt
indicem tibi verbum domini.

a Apparuit samuel tē. q̄ ō aꝺuētu saul reuelationē habuerat q̄tū ad diem et horā determiatā: vt ꝑtz ex seq̄ntib⁹. b Dñs ãt. Hic ꝓsequit qđ samuel cognouit saul ꝑ diuinam reuelationem: nō solū q̄tum ad psonam: sed etiā q̄tū ad dignitatem regiam ad quam dominus ipsum elegerat ⁊ ꝑceperat samuel vt vngeret ipm in regē sup pplm isrl. ⁊ ꝺ q̄ ꝺ: Dñs aũt reuelauerat tē. loquit⁹ scḗptura more hūano qñ aliꝭs reuelat secreta amico suo. Cetera patēt ex ꝺictis. vsq; ibi: c Quia respe. po. meū. ſ. oclo mi ſi cor/ ꝺie. d Venit eñ clamoꝛ eoꝝ ad me. De afflictiōe ei⁹ fctā p philisteos. Ex quo patet q̄ licet in pplo isrl eēnt multi mali: tñ cū ꝺ erāt multi boni q̄rū p/ces erāt cozā ꝺeo exaꝺite. e Iste ꝺñabiꝁ po. m. Jn hebreo habeꝁ: Iste retinebit pplm meū. Quia ad reges ꝑtinet retinere pplm: ne i belꝭ ꝓcipitanter se ingerāt: ⁊ etiā tpe pacis ne iniuste extra ꝓrios agant. sequit: f Et oīa tē. Aliꝭ exponūt de asinab⁹ q̄s q̄rebat: ſz lr̃a sequēs nō cōsonat. vbi ꝺr: g Et de asinis tē. Ex q̄ ꝺ videt q̄ alia i corde saul ꝛsabant. Dicit ei liꝺr de hebraica q̄stionib⁹ q̄ in somno viꝺerat se eē in capite arboꝛ⁹ palme: q̄ visio signū regale erat. ⁊ ꝺe ꝺ cogitabat. ideo subdit: h Et cui⁹ erūt tē. i. ꝺignitas regia q̄ pōt accipe optia populi sibi subꝺiti maxie in necessitate: vt ꝑtz ex supꝺictis viij. ca. i Nonne tibi. Quasi ꝺiceret sic: q̄ iam reuelatū erat sibi a ꝺño ipz regē futurz. k Et oi domui. Quia filj⁹ suus isboseth successit sibi in regno septē ānis. ⁊ abner ꝑn/ceps militie ⁊ alij potentes de domo saulis bis tēporibus potiti sūt bonis regni. et posteri eoꝝ habuissent: si saul in bonitate sua steriſſet. l Numquid non filius gemini ego sum tē. id est de tribu beniamin que tunc erat minima inter alias tribus israel: quia ꝓ peccato vꝓzis leuite fuerat quasi ad nihilū redacta: ꝓout ꝺictū fuit Judic. xxj. m Et cognatio tē. Ista ꝺixit saul ex humilitate ⁊ quaꝺā humana curialitate: quia pater saul inter illos de tribu beniamin erat famosus. n Quare ergo locutus es mihi. Ex quo patet verum quod ꝓꝺictum est: scilicet q̄ cogitaucrat se ad dignitatē regiā sblimāꝺū: q̄z verbū samuel⁹ qđ erat obscurū statꝫ itellerit ꝺ dignitate regni: q̄uis aliꝭ possz iteligi: nec oportet saulē ꝺ mēdacio ex hūilitate ꝺicto excusari: q̄ mūta peiora fecit. o Assumens itaq; samuel saulē ⁊ puerū eius. Hic consequēt ostendiꝁ qualiter saul a samuele fuit honorifice susceptus tanq̄ rex ꝺ ꝓximo futurus. cū ꝺicit: p Introduxit eos in triclinium et ꝺedit eis locū. Triclinium ꝓpie loquēꝺo est camera in qua sunt tres ordines lectorū. hic aũt accipitur ꝓ loco in quo sunt tres ordines ꝺentium ad comedendum scz maiorū: mediocriū ⁊ minorū: quia antiquitus homines sedendo in lectis comedebant. Unde et in sacra scriptura comedentes frequenter dicunt recumbere vel accumbere. q Et ꝺedit eis locū in capite eoꝝ. i. in principaliori loco triū ordinū ꝓdictorum.

r Da partē quam ꝺedi tibi: quia ferculū nobilius vl grātiosius fecerat poni ad partē vt cozā saule venturo ponere tur: quia volebat eum ꝓe ceteris honozare tanq̄ regem de ꝓximo futurum: ⁊ iam a deo electū: vt patet ex predictis. s Ecce quod remansit pone ante te ⁊ comede. Ex quo ꝺicunt aliqui q̄ ante aꝺuentū saulis samuel cuz aliꝭ iā erat in mensa. Sed ipso ꝓpinquante surrexit ꝺ mensa obuianꝭ ei ex reuerentia. sed hoc nō consonat littere precedenti vbi ꝺicitur: Apparuit samuel egrediens obviam eis, vt ascenderet in excelsum. Ex quo videtur q̄ adhuc nō ascenꝺerat in superiori parte montis ad sacrificium offerendum seu conuiuiū celebrandū. Jtē ibi statim subꝺit: Dñs aũt reuelauerat tē. vbi ꝺicit q̄ dñs ꝺiē ⁊ horā certā aꝺuēt⁹ saul samueli reuelauerat. ⁊ ideo nō est verisimile q̄ añ intraret ad mensā cū ipm vellet honozare in illo cōuiuio: qđ paratū erat ꝓpter aꝺuētū ipius. vt. s. ꝺictū est. ꝓpter qđ Ra. Sa. aliter exponit q̄ illud qđ ꝺicit hic: Ecce qđ remāsit tē. refertur ad numerū viroꝝ q̄ vocati fuerāt a samuele ad cōuiuium: ita q̄ ꝓ quolibet erat ferculū determinatū fm q̄ ꝺebant sedere: et istud ferculū erat vltra illū numeruz ꝓpter saul quem samuel sciebat venturū. ideo subditur:

t De idustria seruatū est tē. id est vltra numerū populi a me inuitati. v Et locutus est tē. id est in secreto loco. De quo autē sibi locut⁹ fuerit nō exꝑimit: sed hebrei ꝺicūt q̄ fuit ꝺe timoze ꝺei et lege seruāꝺa. Cetera patēt vsq; ibi: x Dic puero. vt añcedat vt ñ possit audire ꝛba mea.

Moraliter.

Erat vir de beniamī. Ca. IX

Per saulē ꝺe q̄ ꝺr ꝺ q̄ vir bonus ⁊ electꝰ ⁊ ñ erat vir ꝺe filijs isrl melior illo: significat q̄libz hō aptꝰ ꝑlationi siue regno. Nā q̄ ꝑ est alijs i ꝑtē ꝺbet etiā moꝛibꝰ ꝑesse ⁊ exercitat⁹ i hūilitate: qđ i saule signi
ficat ꝑ ꝺ q̄ iuit asinas q̄rere. Ubi ꝺe helia ꝺr. iij. Re. ij. Pater mi curr⁹ isrl ⁊ auriga ei⁹. Curr⁹ ei q̄ ducit ꝺ pōit primo ⁊ auriga q̄ ꝺuc scḗdo. ad ostēꝺēdū q̄ ille bñ ꝺuc regēꝺo q̄ pri/

k ſ mo fuit

Capitulū X

Capitulum: X

Tulit letīcu-
lam. Lēti-
cula vas fi-
ctile ꝙdrangulū:
i latere habens fo-
ramen per qō fra-
gilitas regni desi-
gnatur.

Tulit autez samuel lenticulam olei: et effudit sup caput eius: ⁊ deosculatus est eum. b ⁊ ait: Ecce vnxit te dñs super hereditatē suā ī principem: c ⁊ tu liberabis pplm eius de manib⁹ inimicor⁹ eius: qui in circuitu eius sunt. Et hoc tibi signum: qz vnxit te dñs in principem. d Cuncq abieris hodie a me: inuenies duos viros iuxta sepulchrum rachel in finibus beniamin in meridie sālientes magnas foueas: dicentq tibi. Inuente sūt asine ad qs ieras pquirendas: ⁊ intermissis pater tuus asinis sollicit' est pro vobis. ⁊ dicit: Quid faciā de filio meo? e Cū q abieris inde: ⁊ vltra trāseris ⁊ veneris ad quercū thabor inueniēt te ibi tres viri ascendētes ad deū ī bethel: vn⁹ portās tres hedos: ⁊ alius tres tortas pānis: ⁊ alius portās lagenā vini. f Cuncq te salutauerint dabūt tibi duos panes: ⁊ accipies ō mann eor⁹. g Post hec veni

a ¶ collis dei loc' est: vbi pphete habitabāt.

es in cōllē dñi: vbi est statio philistinorum. Et cum ingressus fueris ibi vrbez: obuium habebis gregē prophetarum descendentiū de excelso: et ante eos psalterium ⁊ tympanum ⁊ tybiā ⁊ citharā ipsoq prophetantes. Et insiliet ī

b Et pphetabis. Judei tradūt eum pphetasse de futuro seculo: de gog ⁊ magog: de pmijs iustorum ⁊ penis malor. c Quā do ergo euenerit. Quasi his signis nosse poter': q deus te regē fore voluit. ideo ioīb⁹ regalit' age: qz dñs tecū est. d Septē die. Sbaudit ī ꝓsecratiōe regni tuit: sic ī ꝓsecratiōe sacerdotū vij. diebus offerebāt victime.

te spiritus dñi: ⁊ pphetabis cū eis: ⁊ mutaberis in virū aliū. Quādo ergo euenerint signa hec omnia tibi: fac quecūq̄ inuenerit manus tua: qz dñs tecum est. Et descēdes ante me in galgala: ego ꝙppe descendā ad te vt offeras oblationes: ⁊ īmoles victimas pacificas

a ¶ Subaudītur in consecratione regni tui: septem ita qz dies non ad expectādā sed ad immolandū staturi sunt

Septem diebus expectabis donec veniam ad te: et

mo fuit ductil' obediēdo. † Dñs āt reuelauerat auriculā samuelis. aptitudine ipīus saul' ad regnādū ⁊ eius aducīū. ideo subdit: † Dedit eis locū in capite eor⁹ q̄ fuerāt ūnitati. ⁊ b rōe sue virtutis ⁊ dignitatis regie de ꝓmo īmenentis: vtriq̄ nāq̄ debeb⁹ honor. dicit' em. iij. Ethi. Dr honor ē virtut' ꝓmiū. debet etiā regie dignitati: eo q̄ debet ee custos virtut' ⁊ ꝓmotrix. † Dic puero vt antecedat nos. Secreta nanq̄ diuina ante tps ab eo dispōsitū nō sunt alijs publicā da: ꝓpter qō samuel secretū de regno sibi cōmissum a deo reuelare noluit sauli in ꝑsentia sui pueri.

Ca. X.

Tulit aūt. Hic ꝙr agit de vnctiōe saul' in regē. ⁊ ponit ꝓmo vnctio ista. scōo certificat' p signa. ibi: Cū abier'. Circa ꝓmū ōr. Tulit aūt samuel lenticulā. i. vasculū factū de auro vl' argēto ad reponendū oleū vnctiōis vī inungebant reges et pontifices: ⁊ dicit' a linēdo. b Et deosculat' est eum. in signū amicitie ⁊ cō federatiōis. c Et ait: Ecce ꝛc. Quia in ꝑ nō sū nisi mīster ei⁹. d Et tu liberabis. ⁊ patet lra vsq̄ ibi; e Quia vnxit te ꝛc. Tota ista lra inclusiue nō ē in hebreo nec est de textu. sed ab aliquo antiq̄ doctore fuit apposita p modū glose: ⁊ postea ūserta ꝛtui p ignorātiā scriptorum: sic ⁊ in plīb⁹ alijs locis. f Cūq̄ abieris. Hic ꝙr ponit certificatio p̄dicto ꝝ p signa. ⁊ ꝓmo hmōi signa p̄dicūt. scōo de facto repunit. ibi: Jtaq̄. Circa ꝓmū ōr. Cuncq̄ abieris ꝛc. Iꝫ b dictū videt iplicare repugnātiā: quia rachel sepulta ē in ꝛta bethlē: vt hr̄ Gen. xxxv. q̄ est in sorte iude. hic āt ōr in finibus beniamin. ꝓt qō Ra. Sa. sic expōit: Inuenies duos viros iuxta sepulchr̄ rachel. i. q̄ nūc sūt in ꝛta sepulchrō rachel: Iꝫ qñ ūenies eos erūt ī finib⁹ beniamin. Alīt pōt dici q̄ fortes beniamin ⁊ iude erāt cōiūcte. ⁊ iō erāt idē fines vtrinsq̄ vbi vngebant. g Saliētes mag. foueas. hoc nō ē ī hebreo: nec ī libr' correct'. Cetera patēt vsq̄ ibi: h Jnueniēt ꝛc. Cā oratiōis ⁊ sacrificij: qz tūc tpis erat licitū īmolare dño i excelsis: vt dictū ē vij. ca. i Post ꝭ ꝛc. Dicit Ra. Sa. q̄ ꝭ collis ē chariathiarim: eo q̄ ibi erat arca dñi. sed ꝭ nō videt verū: qz iā trāslata fuerat inde in maspbat ꝑ samuelē vt dictū est. ꝭ. ⁊ ideo alij dicūt q̄ erat loc⁹ vbi manebāt ꝓphe: ⁊ ꝭ videt vez per ea q̄ sequunt postea. k Ubi ē statio philistinor. Statio ꝓt ꝭ accipit ē fortaliciū vbi ponunt bellatores ad tenēdū terrā ne possit rebellare. ⁊ hoc mō fecerāt philistei ī terra isrl. Sed ꝭ videt cē ꝛra illud qō dictū ē. ꝭ. vij. ca. q̄ philistijm nō apposuerunt vltra vt venirēt in termīos isrl' tpe samuel. Ad qō pōt dici q̄ nō venerūt de vbīb⁹ suis: sed illi q̄ positi erāt in fortaliciis adhuc stabāt ibi ⁊ hoc ꝛsonat ei qō ōr. ꝭ. xiij. ca. Et peccāt ionathas statione philistinor. q̄ erat in gabaa: q̄ ē ciuitas in terra isrl. vl' fortitā q̄ antea fuerat ibi tal' statio philistinor. ⁊ nomē remāserat loco. licet ꝓtūc nō essent ibi philistei. primū tñ videt veri': ⁊ mag' ꝛsonat tertui vt allegatū ē. l Obuiū ꝛc. Ex ꝭ videt vez qō p̄dictū ē. ꝭ. q̄ collis dñi vocat' loc⁹: eo q̄ manebāt ibi ꝓphe. ⁊ vocāt hic ꝓphe hoies deuoti ⁊ religiosi: ꝺs ꝛgregauerat samuel ad laudādū deū: ⁊ cū ꝭ habebāt ipūm ꝓphetie saltē aliq̄ eor. m Et aſi eos psal. ꝛc. quia aliq̄ melodie excitārad deuotionē: vt ptz ꝑ experientiā. ⁊ etiā ad ꝓphetiā. vñ ōr. iiij. Reg. iij. q̄ helise' cū ꝛgreret ab eo ꝓphetia. dixit: Adducite mihi psalten. ⁊ ꝭdīt: Cūq̄ caneret psaltes fcā est sup eū manꝰ dñi ꝛc. n Et insiliet in te ꝛc. i. spūs deuotiōis vl' spūs ꝓphetie: vt dicūt hebrei. o Et ꝓpha. cū eis. Deū laudādo: vl' de occult' ꝓphando. Ꝺñ in libr' debraic' q̄stiōib⁹ de recitādo opinionē hebreor⁹ q̄ ꝓphauit de bell' futur' gog ⁊ magog: ⁊ de ꝑmijs iustor⁹ ⁊ penis malor. p Et mutaber' ꝛc. ꝓpter dictū ꝓphetic̄ dicti modū tibi aſs insolitū. q Ꝺñ ꝑ eue ꝛc. Scias q̄ illa sūt vera q̄ ego p̄dixi tibi ō regno. iō ꝭdīt: r Fac q̄cūq̄ ꝛc. i. dispōe te q̄tū potuer' ad decēt ⁊ potenē regnādū.

s Et descēdes ꝛc. Septē dieb⁹. ꝭ dz fieri pūct⁹ vt dicūt alij: ⁊ hr̄ in libro de hebraicis q̄stiōib⁹: ita q̄ li septē dieb⁹ nō notat tps q̄ samuel a saule deberet expectari: Iꝫ tps in q̄ ꝓ saule de nouo inuncto in regē deberēt oblatiōes ⁊ sacrificia fieri: sīc ī ꝓsecratione sūmi pōtific' fiebāt septē dieb⁹: vt hr̄ Exo. xxix. ⁊ Leui. viij. Sed in biblijs hebraicis q̄s vidi nō fit talis pūctus: Iꝫ li septē dieb⁹ cōiūgit cū lra seq̄nti sic: Septē dieb⁹ expectabis ꝛc. Liber etiā de q̄stionib⁹ hebraic' sup libros regū negat ab aliq̄b⁹ ee dicte ironymi q̄r rōes ꝭ ꝓpter ꝓlixitatē omitto. Andreas etiā dictū ist⁹ ꝓpugnat: qz non hr̄ in aliq̄ loco scripture q̄ ꝓ vnctiōe regū debeat tal' solēnitas fieri septē diez: nec legit fctm ꝓ q̄cūq̄ rege q̄tūcūq̄ sctō vl' mag⁹: ꝓpt qō ist⁹ deus vī ficticiū. Et ad ꝭ iducē qō habeť. ꝭ. vi. de inouatiōe regni in galgala. vbi dicit': Et fecerūt ibi regē saul cora dño ꝛc. Ex quo videt q̄ si debuisset de vnctiōe saulis fieri tal' solēnitas: fuisset tūc facta et nō fuisset expectatū in futurū: in q̄ poterāt q̄ aduersarios ꝺpellere: ⁊ maxime qz samuel erat ꝑsens per quē talia debebāt fieri. Ꝺñ hic vbi trāslatio nostra habet: Ego quippe descendā ad te vt offeras oblationē ꝛc. Jn hebreo habeť: Ad offerendū oblationē ꝛc. ꝭ. per me: tñ ꝓ salute tua. ⁊ sic etiā exponit trāslatio nr̄a a doctorib⁹ nostris: Et offeres ⁊ īmoles: nō per te: sed per me. sicut ⁊ popul⁹ offerebat p sacerdotes: propter qō iste Andreas aliter exponit. Ad cuius intellectū ꝑpōit vnū: ꝭz q̄ in magnis negocijs ꝓpter que in primis debebat deus placari sacrificijs: de⁹ nolebat q̄ saul aliquid faceret absq̄ ꝑsentia samuelis: qui pro eo offerret ⁊ ipse dirigeret. ⁊ sic exponit litterā istam. Descendes ante me in galgala: id est si contingat tibi casus in quo debeat placari deus per sacrificia: descendes ante me in galgala. vbi est locus oratiōis ⁊ sacrificij. et subintelligitur: et significabis mihi descensum tuum. ibi: Ego quippe descendam ad te vt offeras oblationem: ⁊ īmoles victimas pacificas. scilicet per me. Septem diebus expectabis ꝛc. subintelligitur postq̄ recepero nunciū tuū. Donec veniā ad te. ad offerēdū pro te sacrificiū ⁊ ad te dirigēdū. Iꝫ ꝭ opio nō videt' bñ cōcordare.

a Et venerūt omnia signa hec. Significat q̄ iudeis oia q̄ moyses ⁊ ꝓphete ꝑdixerant euenerūt. Jſti vo libros leg⁹ ⁊ ꝓphetas tenētes diuinare videntur: cuz futura mysteria de christo et ecclia in eis scripta ꝓnunciare noscūt.

b Et ꝺs pa. Quasi ꝺs malor illo in dignitate ⁊ sapiētia? Pōt q̄ tāq̄ pater ⁊ magister ī ter ꝓphas xpi. Et ꝺs pr eorū. i. ꝓphas ſb audit nisi de⁹.

Mystice. Seniores israel reprobato samuele: regē sibi petierūt: ⁊ scribe cū pharisei repulso xpo vero sacerdote clamauerūt: Nō habem⁹ regez nisi cesarē. vñ samuel interp̄tat nomē eius deus. Saul petit⁹ si ue petitio: q̄ a pl'o ē postulatus: barrabas intelligit. Lis dur⁹ vl' vomer. Abiel pat me⁹ de⁹. Judei em̄ duriā vomētes deū patrē cōfitendo filiū negāt: ꝺ q̄ negat filiū negat ⁊ patrē q̄ misit eum. Saul asinas patris q̄rēs: in regno assūpt⁹ est: Et saluator a pre miss⁹ ad ouez q̄ perāt domus isrl: sup cū ctū ꝓpin in regē cōstitut⁹ est. Tot enim sunt asine q̄t oues. Saul accepit armuz: et christus principatum. Saul a samuele est vnct⁹ ⁊ vnigenitus a patre spiritua li vnctione delibutus. Ab humero saul sup emiebat: quia caput nostrum supra nos ē christus.

ostendā tibi q̄ facias. Jtaq̄ cū aduertisset humez suū: vt abiret a samuele ī mutauit ei de⁹ cor aliud: ⁊ venerūt oia signa hec ī die illa. Venerūtq̄ ad ꝑdictū collē: ⁊ ecce cune⁹ ꝓphetar⁹ obuiꝰ ei. Et insiluit sup eū spūs dñi: ⁊ ꝓphetauit in medio eor⁹. Uidētes āt oēs q̄ nouerāt eū heri ⁊ nudiustertius: q̄ essz cū ꝓphetis ⁊ ꝓphetaret. dixerūt ad inuicē: Quę nā res accidit filio cis? Num et saul inter ꝓphetas? Nūditq̄ ali⁹ ad alterū dicens: Et quis pater ei⁹? Propterea ver sum est in ꝓuerbiū. Num et saul ink ꝓphetas? Cessauit aūt ꝓphetare et venit ad excelsū. Dixitq̄ patruus saul ad euz et ad puerū eius: Quo abiist'? Qui respōderūt: Querere asinas. Quas cum nō repperissemus: venimus ad samuelem. Et dixit ei patruus suus. Jndica mihi q̄d dixerit tibi samuel. Et ait saul ad patruū suū. Jndicauit nobis q̄ inuente essent asine. de sermone autez regni nō indicauit ei: quē locut⁹ fuerat ei samuel. Et cōuocauit samuel populū ad dominū in maspbat: et ait ad filios israel. Hec dicit dñs de⁹ israel. Ego eduxi israel de ęgypto et eruivos de manu ęgyptior⁹ et de manu omniū regū q̄ affligebant vos: vos aūt hodie proiecistis dñm deū vestr⁹: q̄ sol' saluauit vos: de vniuersis malis et tribulationibus vestris. et dixistis: Nequaq̄: sed regem cōstitue sup nos. Nunc ergo state corā domino per tribus vestras et per familias. Et applicuit samuel omnes trib⁹ israel: et cecidit sors sup tribū beniamī. Et applicuit tribū beniamin et cognationes eius: et cecidit sup cognationez methri: et puenit vsq̄ ad saul filiū Cis. Quesierunt ergo eū: et nō est inuent⁹ illic. Et consuluerūt post hec dñm: vtruz nā venturus esset illuc? Respōditq̄ dominus: Ecce abscōditus est domi. Cucurrerunt itaq̄ ⁊ tulerunt eū inde. Stetitq̄ in medio populi et altior fuit vniuerso populo ab humero ⁊ sursū. Et ait samuel ad omnē populū. Certe videtis quē elegit dñs: qm̄ non sit similis illi in omni populo. Et clamauit cunctus populus. ⁊ ait: Uiuat rex. Locut⁹ est aūt

a ¶ quid rex a populo exigeret: et quid populus regi dare deberet.

samuel ad ppl'm lēgē regni: et scripsit ī libro: ⁊ reposuit cora dño. Et dimisit samuel oēz ppl'm: singl'os ī domū suā. Sz ⁊ saul abijt in domū suā ī gabaa: ⁊ abijt

ꝓcordare tertui: quia ex modo loquēdi ⁊ tpe videť q̄ samuel loquerēť sauli nō generalit̄ nec indeterminate. ꝓ quocūq̄ casu arduo in determinato futuro: sē ꝓ casu determiato ⁊ imineti. i. vt ꝓ publicatione electiōis ipsi⁹ in regē descēderet in galgala: vt ibi samuel. ꝓ eo offerret sacrificiū: ⁊ doceret eū de mō gubernādi regnū suū: q̄ ꝭ marie indigebat in ꝓncipio regni sui: ⁊ q̄ samuel tps descēdēdi ī galgala sibi deť minauit: licet nō sit ꝭ expssū: qz ū oia expmūť. dicēs q̄ eū expectaret septē dieb⁹. ꝭ dixit samuel: qz nesciebat vtrū dñs circa illū tps occuparet eū in alio negocio: ita q̄ nō possz venire ad saul ita cito. Jn quo aūt peccauerit saul trāsgrediēdo xpa ista samuel dicť. ꝭ. xiij. ca. vbi habet locū. a Jtaq̄ ꝛc. Hic ꝙr describit euentꝰ signoꝝ ꝑdictoꝝ. ꝓut dixerat samuel: ⁊ ptz lra ex ꝑdict' vsq̄ ibi: b Que nā res ꝛc. Hoc dicebat admirādo: qz saul erat magn⁹ ⁊ robust⁹. ⁊ dispositꝰ ad bellādū. ⁊ nō ad laudādū deū cū religiosis vl' ꝓphetandū cū ꝓphis: c Et ꝺs pat ei⁹. q. d. cis pat ei⁹ nō ē ꝓpha nec ad ꝓphetandū. q. d. nec iste deberet esse. ꝓ tali modū loq̄bat Amos vij. ca. Nō sum ꝓpha nec filius ꝓphe: ꝭ pastor armētarius ꝛc. Jn hebreo ht: Quis pat eoz? ⁊ sic refert ad sēsū oppositū vt dic̄ Ra. Sa. Sic exponēdo. ꝺs pat eoz. i. ꝓphas. q. d. ꝓphetia nō habeť ꝑ successionē patrīā: ꝭ de⁹ cā dat sua gra cuicūq̄ voluerit. ⁊ iō nō ē mirādū si iste hz donū ꝓphetie: dato q̄ pater ei⁹ ꝓpha nō fuerit vl' alius de genere suo. d Propterea versū est ī puerū. i. vulgare xpi vl' exēplare. e Num ⁊ saul ink ꝓphas? Quia q̄ alicui ex ꝺsperato dabať donū ꝓphetie vl' aliq̄d hmōi: dicebať ꝭ xpi. Nū ⁊ saul ꝛc. q. d. nō ē mirū si deť isti sic datū fuit sauli. Cetera patēt vsq̄ ibi: f De Emone ꝛc. Ut euitaret iactātiā et būilitatē fuaret: ⁊ etiā fidelitatē secreti. Samuel enī vnerat eū secrete ꝓpt qō puerū saul feť pīre ne audiret xpa ei⁹: vt. ꝭ. dictū ē. ⁊ iō voluit tenere secretū. ⁊ ꝭbuit quousq̄ samuel negocio publicaret. g Et cōuocauit. Hic ꝙr ponit electio saul' publica: licz et samuel de mādato dñi eū inunxisset. ⁊ stati ꝭ publicare posset: tñ ad cōpescēdū murmur ⁊ indignatiōez alioꝝ q̄ erāt de nobiliorib⁹ tribub⁹: ꝙsiuit a dño vt ꝙ signū euidēs oīb⁹ electio saul' appareret: ⁊ ꝓpter hoc vocauit ꝑpl'z. ⁊ ptz lra vsq̄ ibi: h Et cecidit sors sup cognationē methri. Jn hebreo ht matheri. vl' mathari ⁊ dicūt aliq̄ q̄ est nomē ꝓprium vni⁹ horis a quo denominata fuit illa cognatio. ꝭz qz in libro Paral. seu alibi nō inuenit tale nomē vni⁹ homis in tribu beniamin vñ cognatio nominet. ideo dicūt alij ⁊ ꝓbabiliter q̄ nō ē nomē ꝓprium ꝭ cōe: ⁊ significat ī generali hominē quēcūq̄ recte iacitātē ad signū sagittā telū vl' lapidē. Ad cui⁹ intellectū sciēdū q̄ mathar ī hebreo significat signū ad qō se exercitāt sagittarij vl' fundibularij vl' hmōi. vñ. j. xx. ca. vbi dicit q̄ ionathas dixit. Et iacta ꝙsi exercēs me ad signū. Jn hebreo habetur: ad mathar. ⁊ eodē modo habetur Treno. iij. Posuit me ꝙsi signū ad sagittaz. Jn hebreo habeť: Posuit me quasi mathar: ⁊ inde deriuat hoc nomē matharī vl' matheri significās holez recte ad signū iacitātē. Jn gabaon aūt vnde fuit saul fuerūt tales: vt habeť Judi. xx. vbi dicit de habitatoribus gabaa: Sic fundis lapides ad certū iacitātes vt capillū quoq̄ possent percutere ꝛc. Bebellatis autē filijs beniamin: vt habetur Judi. xxj. aliqui vel saltē aliquis de illis euaserunt vl' euasit. ⁊ ab illa arte in qua erāt excellentes: denominata est vna cognatio sicut frequenter cōtingit in humānis: et de illis descēdit saul. i Quesierunt ergo ꝛc. abscondit em̄ se ex humilitate ⁊ vt oī deret se dignitatē regiā nō ambire. vñ ꝭdit: k Ecce abscōdit⁹ ē domi. nō in domo sua ī gabaon: qz nō potuisset ita cito inde haberi: ꝭ in domo in q̄ hospitat⁹ erat. vñ in hebreo habeť: Abscōdit⁹ ē inē vasa: ⁊ vocanť vasa arma vel quecūq̄ alia q̄ se cū detulerāt illi q̄ erāt congregati in maspbat: ⁊ illa reposuerunt pro custodia in domibus in quib⁹ erāt hospitati. l Locutus est autem samuel ad populum legem regni. scilicet qualiter populus se debebat habere ad regē: ⁊ rex ad populū. m Et abijt cum eo ꝛc. consentientes electioni a deo facte.

Fili⁹ no

Capitulo XI
a Naas iabes gala. Iabes sonat Salaad acernus rest monij. Naas.i. pcs.s. diabol⁹ ascendit contra sensum testimonijs scripture cruditum.
b Et respondit ad eos naas ammonites &c. Belū naas bellū hereticoꝝ ꝯtra ecclesiā significat. Naas interpꝛtat pcs. Ammō cōpmēs vl coangustās: vl ꝑpls meroꝝ Iabes exiccata. Salaad acerui⁹ testimoñ. Naas ḡ significat pcētē ātiquū q̄ ē ꝑceptor ammonitaꝝ.i. hereticorū. Hic ē cū populo meror⁹: q̄ ñ hz gaudiū spūs sancti: q̄ dispōit deus cū ꝑplo ecclesie: vt eruet oculos dextros: visū.s. sane ꝛodoxe fidei. Sinistꝝ relinqt oculū: vt.s. ꝓna tm sentiat: s mēs fideliū exiccata a sozde virtozū: acerui⁹ testimoniū.i. sentētias scꝛe scripture cōgerit: q̄h⁹ viri lit resistat hosti.
c In beceth. Be. Ubi scilicet adonibeçec: vs q̄s hodie due ville dicunt beçec in septimo lapide a neapoli de scēdētib⁹ citopolim. Beçec int pretat egestas. ꝛ electoꝝ pauci tatez significat. vñ: Miti sūt vocati pauci vero electi. Ber q̄z nr ꝛpc q̄ ē sacerdos ꝛ ꝓpheta: ꝓtra hostes acie dirigens: de vtroq populo milites eligit fide trinitatis ꝛ perfectione insignes: hostes fugat et pertrit gladio spiritus: a mane lucescētis fidei: vs q̄s dū lumē scītie ꝛ ardoꝛe charitatis per totū orbē ecclesia diffundat.

cū eo pars exercitus: quorum tetigerat de⁹ corda.
Filij vero belial dixerūt: Num saluare nos poterit iste? Et despexerunt eum: ꝛ non attulerunt ei mūera. Ille vero dissimulabat se audire.

Capitulum XI.

Et factū est quasi post mēsē: ascēdit naas āmonites: ꝛ pūgnare cepit aduersuz iabel galaad. Dixerūt autē oēs viri iabel ad naas: Habeto nos fœderatos et seruiem⁹ tibi. Et rūdit ad eos naas āmonites: In hāc feriā vobiscū fœd⁹: vt eruā omniū vestrū oculos dextros: ponāq̄z vos opprobriū in vniūso isrl. Et dixerūt ad eū seniores iabes. Lōcede nobis septē dies: vt mittam⁹ nūcios ad vniuersos termios israel. Et si nō fuerit q̄ defēdat nos egrediemur ad te. Uenerūt ergo nuncij in gabaa saulis: ꝛ locuti sunt verba hec audiēte pplo. Et leuauit ois pplus vocē suaz ꝛ fleuit. Et ecce saul veniebat sequēs boues de agro. et ait: Quid habet pplus q̄ ploꝛat? Et narrauerūt ei verba viroꝝ iabes. Et ilsiluit spūs dñi in saul: cū audisset verba h: ꝛ iratus⁹ est furoꝛe nimis. Et assumēs vtrū q̄ bouē ꝓcidit i frusta. Misitq̄z i oēs tmios isrl ꝑ manū nūciorū dicēs: Quicūq̄ nō exierit: ꝛ secutusq̄z fuerit saul ꝛ samuel sic fiet bobus ei⁹. Invasit ḡ timoꝛ dñi pplm: ꝛ egressi sūt q̄si vir vnus: ꝛ recensuit eos in beçech. Fuerūtq̄z filioꝝ israel trēcenta milia: virozū autem iuda trigintasex milia. Et dixerūt nūcijs q̄ venerāt. Sic dicet viris galaad. Cras erit vob⁹ sal⁹: cum incaluerit sol. Uenerūt ergo nūcij: ꝛ annūciauerūt viris iabes. Qui letati sūt ꝛ dixerūt: Mane eribimus ad vos: ꝛ facietis nobis omne q̄ placuerit vob. Et factū est cū venisset dies crastinus: ꝓstituit saul pplm i tres ptes: ꝛ ingressus est media castra i vigilia matutina: ꝛ pcussit āmoniten ꝛ eam⁹ in galgala: ꝛ innouemus ibi regnum. Et perrexit omis populus in galgala: ꝛ fecerūt ibi regem saul coraz dño in galgala ꝛ immolauerūt ibi victimas coꝝ dño pacificas. Et lętat⁹ ē ibi saul ꝛ cūcti viri isrl nimis.

a Filij vero belial. i. absq̄z iugo legis diuine ꝛ discipline. b Dixerunt: num saluare nr̄. quasi diceret nō. ideo subdūc: c Et despexerunt eū. eo q̄ nō erat de illis tribub⁹ nobilioꝛb⁹: vtpote de tribu tarda: cui ꝓmissum erat regnū Seō. xlix. vl de tribu ephraim quā iacob in benedictiōe ꝑposuerat manasse Seō. xlviij. d Et nō attulerūt nr̄. i. ꝛenia: sicut tūc erat cōsueti fieri in creationib⁹ regū ꝛ principū. ꝛad huc in plurib⁹ locis obseruat.

La. X.

Moraliter. † Tulit aūt samuel lenticulā olei ꝛ effudit sup caput eius vngēdo eū i regē. Mā ex quo cōstat ei ad quē spectat de aptitudine alicuius ad regēdū in tēporalibus vl spūalibus ꝛ de volūtate dei circa ipm. statim est in principē vt pontificē ꝓmouēdus. dicunt aūt ei tria futura. Primuz est de duob⁹ viris salientib⁹ magnas foueas ad exercitiū sue fortitudinis ꝛ agilitatis. ad significādū q̄ ꝑceptales debet querere ꝛ sibi sociare tanq̄ aptos ad pliū. ꝓpter q̄ infra. xiij. dicit q̄ quēcūq̄z saul videbat ad pliū aptū sibi sociabat. Secm signū ē de trib⁹ viris causa obtinendi ascendētibus ad dominū quod pertinet ad prelationis officiū. ꝛ per hoc significatū fuit sauli q̄ debebat legē accipere a sacerdotib⁹ ꝛ in ea meditari: vt habetur Deutero. xvij. Tertiū signū est de grege ꝓphetarū cui saul obuiauit ꝛ cū eis ꝓphetauit. ꝑ quos significant viri religiosi. Et sm Ritatē historie tales erant isti qui dicunt hic prophetare id est deū laudare: non solū vocibus humanis sed etiā musicis instrumentis: ꝛ tales debet ꝓmotus in principē diligere ꝛ cū eis deum laudare de sua promotione: ꝛ vt eoꝝ oratiōib⁹ possit suū populū gubernare. ideo subditur: † Et mutaberis in virū alium. Per quod ostenditur q̄ promot⁹ in principem debet aliter viuere q̄m prius sez virtuosus. Un̄ phus vij. Ethi. Virtutes trāscendentes cōmunē modū humanū vocat heroycas vel diuinas. † Quando ergo euenerint signa hec omnia tibi fac nr̄. i. scies te esse regē ex ordinatiōe diuia: ideo viuas sicut rex virtuose. † Quia dñs tecū est. ad te dirigendus in his que spectāt ad regis officiū: nisi ponas obicē ꝑ tuū defectū. Ex q̄ habetur argumentū q̄ quando aliquis promouetur sm deum dat ei gratiam exequendi debite suum officiū nisi ponat impedimentū.
† De sermone autem regni nō indicauit ei. vt prius humiliaret teneret et secretū sibi cōmissum vsq̄z ad tempus debitum cōseruaret.
† Conuocauit aūt samuel populum. Ad ostendendū dei ordinationem per sortium missionem. ideo sequitur: Et peruenit vsq̄z ad tribum saluis sozs regni. nec fuit hoc a casu sed ex ordinatione diuina: vt publicaretur electio ꝓius in secreto facta. † Ecce absconditus est dominus. Hoc factū est ex instinctu diuino ad ostendendū q̄ nullus ingerere debet ad huiusmodi dignitates. † Et altioꝛ fuit vniuerso populo. Per quod significatur sup eminentia virtutis que debet esse in ꝓmoto. † Et scripsit in libro. s. legem regni non sm vsurpationez supra positā sed sm ordinationē dei positā Deut. xvij. † Filij vero belial nr̄. Per hoc ostenditur q̄ in omni congregatiōe communiter sūt alqui mali qui de bono murmurant: ꝛ si possent libēt impedirent.

Ascēdit aūt. Hic ꝓnr describit ꝓdicte electiōis ꝓnr. La. XI

matio q̄ facta ē p b q̄ saul triūphauit de filijs āmon. ꝛ sic oēs i eū ꝓsenserūt ꝛ regnū ei⁹ inouauerūt. ꝓmo igit circa b pōit hostiū incursio. scōo ipoꝛ debellatio. ibi: Uenerūt ḡ nūcij. tertio regis cōfirmatio. ibi: Et ait ppls. Circa ꝓmū ꝛ: Ascēdit aūt. Qꝛ aūt in aliqb⁹ bibliis ꝓpōit: Et factū ē q̄si post mēsē. nō ē in hebꝛeo neq̄z in bibliis correctis: q̄ nō ē de textu. f Naas āmonites. tpe eiⁿ iepte rex āmon venit ꝓtra filios isrl repetēs totā terrā filioꝝ isrl vltra iordanē tanq̄ ad suū regnū ptinētē: vt hr Jud. xj. Sed tūc fuit debellat⁹: vt ibidē hr. ꝛ ideo fortificato illo regno iste rex fortis ex eadē cā vēit ꝓtra filios isrl. g Habeto nos fœ. sub tributo cōpetēti: q̄z videbāt se ipotentes ad resistēdū: vt magⁿ ptz ex seq̄ntib⁹. h Eruā oim nr̄. volebat ei⁹ cos inutiles reddere ad bellū. q̄ sinister oculꝰ clypeo tegit. ꝛ ideo carēs oculo dextro nō pōt bñ videre aduersariū. i Ponāq̄z vos. Hoc volebat facere ad sui iactātiā: ꝛ ad icutiēdū terroꝛe alijs: vt sic se ꝑfecte ei ꝑ uituti. k Cōcede nobis. se. di. nr̄. Cōcessit aūt rex supb⁹ spaciū petitū ex dēs q̄ null⁹ auderet venire ad leuādū eū de obsidiōe. ꝛ sic obsessi magis se traderēt volūtati sue. l Et si nō fuerit. Ad suscipiēdū q̄ sibi placet de nob. m Uenerūt ḡ. Hic ꝓnr describit filioꝝ āmon debellatio ꝑ saul ad pces viroꝝ iabes. ꝛ ptz lra vsq̄z ibi: n Et ecce saul. Nō est itelligēdū q̄ saul iā electꝰ publice i regē ageret officiū bubulcie ꝑ vēiebat de agro vbi fuerat cū spaciādi vl se exercitādi i arte sagittaria vl hmōi. ꝛ ide reuertebat hora q̄ solēt boues ad domū reduci.
o Et ilsiluit nr̄. i. mot⁹ fortitudis ꝛ ꝓstātie ad liberādū pplm obsessū.
p Sic fiet. Per b itelligūt alia aalia. vt dicit Ra. Sa. ꝛ sic erat ꝓmissio magne pene: q̄z diuitie illo tpe ꝑ maiozi ꝑte i aalib⁹ ꝓsistebāt. Noluit aūt cōmiari penā moꝛt⁹ vl mutilatiō. i ꝓncipio regni sui: ne a nimio rigoꝛe icipe videret. q Jnuasit ḡ. i. a dño imissus. r Et egressi. i. generaliter ꝛ pfectē. Sic q̄n vn⁹ hō exit: nihil remāet de illo in loco vn⁹ exit. vl alit: Quasi hō vn⁹. i. vno coꝛe ꝛ vna volūtate ad liberādū obsessos. s Et receūt. Romē ē ciuitaⁿ in q̄ rex regnāt adonibeçech: vt hr Jud. j. t Viroꝝ aūt iuda. xxx. milia segregati nūerābāt: eo q̄ illa trib⁹ erat nobilioꝛ ꝛ bellicosioꝛ.

Eras erit

a Cras erit vobis sal⁹. i. in futuro: de ꝓximo tm. b Mane eribim⁹ ad vos ꝛc. Irrisozie loquebant: eo q̄ sciebāt au rilij eis affuturū in crastino. c Et factum ꝛc. s. ab illa die in qua viri iabes dixerāt verbū ꝓcedens: Mane eribim⁹ ꝛc. non aūt a die qua dixerat saul: Cras erit vobis sal⁹ ꝛc. quia q̄n numeranit populum: adhuc distabat a loco obsidiōis: ꝛ postea nuncij iabes redierunt ad suos: et ꝓter hoc sicut dictum est: illud q̄ dixit saul: Cras erit vobis salus. li cras non accipit⁹ ꝑ die crastina sed ꝑ futura die de ꝓximo tm. d Cōstituit saul ꝛc. Ut repente irruētes super exercitū filioꝝ ammon ex diuersis pt⁹ magis tenerent ais terrerēt eos. e Et ait pplus: Hic cōsequent describit salis cōfirmatio in regē: quia populus videbat saulē potenter triūphasse. ideo volebat eos interficere qui eū despexerāt in sua electiōe: ꝓut dictū fuit in fi. ca. precedentis. sed saul ꝑ fieri impediuit: vt a clemētia regnare inciperet offensas ꝓrias remittendo. Un̄ dicit: Sene. li. de clementia. Nullū ex omnibus mun⁹ magis decet principē q̄m clemētia Magni eiⁿ animi ꝓprium est placidū esse tranquillisq̄z: offensas ꝛ iniurias remittere. Muliebre aūt est litigare ꝛ mozā ire sue gerere. Allegauit aūt rationē dicens: f Quia hodie ꝛc. q. d. ꝓcedendū est ad gratiarūactionē ꝛ nō ad occisionem. g Dixit autē samuel ꝛc. Uidens samuel ꝑplus cōcorditer cōsentiebat electioni facte de saul. ideo tunc voluit eā innouare seu cōfirmare solenniter ꝛ in loco solenni. ideo subditur: h Et fecerūt ibi saul regē coram dño in galgala: q̄a iā trāslatum erat ibi tabernaculū dñi ꝛ arca. Moraliter exponēdo: Naas qui serpēs interpꝛtat: diabolū significat q̄ filijs isrl. i. fidelib⁹ inimicat. Querit aūt oculos dextros eruere ꝛ sinistros dimittere: vt sapiētia q̄ de sursuz est: ꝛ ad salutē anime ordinat: penit⁹ auferat: ꝛ sapiētia mūdana que terrena est animalis ꝛ diabolica. Jacobi. iij. remaneat. vt sic homines terrenis vitijs ꝛplicentur. Contra ipm aūt venit rex israel. i. rex glozie ihesus xps cū trib⁹ ordinib⁹. s. aplis: martyrib⁹ ꝛ cōfessoꝛib⁹ cui⁹ victoria incipit a vigilia matutina: ꝛ in caloꝛe solis ꝓsummat: qz a ꝓncipio ꝑdicatiōis eiⁿ gelij cepit potestas demonis diminui: ꝛ aduentēte iudice in potestate clarita tis sue in extremo iudicio totalit auferetur. La. XI.

Moraliter. † Et factū est quasi post men. Per naas q̄ serpēs interpꝛtat diabol⁹ intelligit. Mā in specie serpentis decepit gen⁹ humanū: ꝓpt q̄ serpēs ātiqⁿ nominat: Ipe vero querit eruere oculos dextros viroꝝ iabes que caloꝛ interpꝛtatur. nā viris charitate feruētib⁹ maligni⁹ insidiat. ꝑ oculū aūt signi ficatur intentio. Matth. vj. Si oculꝰ tuus fuerit simplex: id est rēctio tua. sm Augusti. Per oculū igit dextrū intētio ad bona spūalia. ꝑ sinistrū aūt ad tpalia designat. Per hoc igit q̄ naas oculos dextros viroꝝ iabes querebat eruere. significatur q̄ diabol⁹ intēctiones viroꝝ in charitate feruētiū querit a bonis spūalib⁹ totaliter auertere. Per hoc aūt q̄ viri iabes quesierūt au rilij regis significat q̄ a diabolo impugnati dicto mō debēt ad au rilij regⁿ regū iesu xpi ꝑ deuotas orationel recurrere. † Qui ꝓstituit saul pplm i tres ptes. Mā rex nr̄ āgelos ꝑ tres hierarchias diuisit ꝛ omnes sunt in adiutoriū nobis cōtra demonis exercitum. Heb. j. Omnes administratoꝛij spūs sunt in ministeriū missi ꝓpter eos qui capiunt hereditatē salutis. Et sic debellat naas cū suo exercitu: id est diabolus cū angelis malignis. Apocal. xij. Michael ꝛ angeli eius ꝓliabant cū draconе: ꝛ draco pugnabat ꝛ angeli eius ꝛ nō ꝓualuerūt: neq̄z inuent⁹ est eoꝝ locus in celo. Et accipitur hic celū ꝑ ecclesia militante. † Uenite ꝛ eam⁹ in galgala ꝛ innouem⁹ ibi regnū. Ex noua nāq̄z victoria de diabolo habita innouādū est xpi regnū per nouā oblationē laudū diuinaꝝ. nec mirandū q̄ ꝑ saulē ꝑ tēpoꝛe quo fuit bonus significetur iesus christus: sicut infra dicet de dauid ꝛ salomone. Sicut enī dictū fuit in ꝓncipio huius operis. leo ꝓpter diuersas ꝓprietates aliq̄n signat diabolum: aliquando christum.

La. XII.

Dixit autem samuel. Hic consequent describitur īcrepatio populi a samuele. Uiderat enī popul⁹ regē electū prospere egisse: ꝛ ideo poterat credere in petendo super se regem non peccasse: cui⁹ cōtrariū samuel ostendit in ꝑca. primo declarando suam innocentiā. ꝛ secōo ppli culpā. ibi: Et ait samuel. ꝓximū aūt oñdit samuel ꝑ hoc q̄ petitiōi ppli condescenderat de institutione regⁿ in qua erat quodammodo abiectio samuelis: vt dictum fuit supra viij. ca. ꝛ hoc notatur cum dicitur: Ecce audiui vocē vestrā ꝛc. Secundo in hoc q̄ diu iter filios israel sine calumnia viuerat. ꝛ hoc notatur cū dicitur: Ego autē senui. ꝛ subdit: k Ptoꝛo filij ꝛc. Quasi diceret. remanebūt ꝓ me obsides ad satisfaciendum si alicui teneoꝛ ꝛ satisfacere non possum. l Loquimini de me ꝛc. i. saule regē q̄ de nouo erat inunctus: ꝓpter quod samuel coram eo volebat iudicari.
m Utrum bouem cuiusq̄z tulerim. ponendo in opere meo. n Aut āsinum. Super eū de loco ad locū incedendo. o Si quēq̄z calūniat⁹ sū. iniuste ad iudiciū trahēdo. p Si oppressi aliquē. damnū q̄cunq̄z seu iniuriā iferēdo. q Si de manu ꝛc. Etiā ꝑ iusto iudicio reddēdo. Ex quo ptz q̄ ꝓximis sūptib⁹ ꝛ laboꝛib⁹ officiū iudicis exeḡbat. ꝓut dictū fuit. s. vij. r Et cōtēnā illō hodie ꝛc. nolēs mihi retinere. s Et dixerūt nr̄. ꝛ sic testificati sūt eius innocētiā. t Dixitq̄z ad eos ꝛc. Qui ꝑsens ē vbiq̄. v Et testis xps eiⁿ. s. saul qui presentialiter aderat. x Et dixerūt: Test⁹. replicādo q̄ supra dixerant ad maioꝛē affirmationē sm istā trāslationē in hebꝛeo habet: Et dixit: testis. q̄ exponunt hebrei dicentes: q̄ postq̄z pplus testificatus fuerat samuelis innocentiā: ipse samuel quesiuit cū hoc testimoniū diuinū q̄ est maius ꝛ firmius. dicendo: Test⁹ ē dñs. i. rogo vt sit test⁹. ꝛ tūc vēit voꝛa deo missa: et dixit test⁹: testificādo samuel⁹ innocētiā.
y Et ait samuel. Hic ꝓnr samuel declarat ppli culpā. ꝛ ꝓmo xbo. secōo miraculo: ibi: Syr nūc sta. Circa ꝓmū samuel ꝛclarat ꝓmo dei misericordiā erga pplm. cū dicit:

Dns qui ꝛc.

Messis tri. Ra. Collectio ſ. gētilis populi ad fidem
Oloces. Id est tonitrua: et pluuias nō est consuetudo iudee in tpe estatis pluere.
Ca. XIII.
Filius vni⁹ ānus.
Rex. p anticipationē dicē ō isboseth filio saul. ō q̄ i seqn tib⁹ ōz. xl. annorū erat isboseth cū regre cepisz sup israel: et duob⁹ ānis regnauit. Si aūt a morte heli oē tps cōcludit q̄ samuel ⁊ saul regnauerūt: in uentū. xl. ānis: vsq; ad mortez saul: qū ꝙ saul regnare cepit: filiuz habebat vni⁹ anni: q̄ p⁹ mortē pris regnauit israel duob⁹ ānis: et a latrōib⁹ occisus regnū dimisit dauid. Cōtinuat tps samuelis cuiz tpe ⁊ regno saulis. historici enī nō poterāt cōmerare numero iudicū: qm̄ ꝓba erat ⁊ nō toto tēpore vite sue ꝓsm iudicauerat: vt alij

a Dñs q̄ fecit moysen ⁊ aarō: ⁊ edurit pres nros de terra egypti: adest. Nūc ergo state vt iudicio cōtendā aduersū vos coram dño de oib⁹ miſericordiis dñi q̄s fec vobiscū ⁊ cū p⁹ris vr̄is: quō igress⁹ e iacob i egyptū: ⁊ clamauer̄t pres vr̄i ad dñm: ⁊ misit dns moysen ⁊ aaron: ⁊ edurit pres vros ex egypto: ⁊ collocauit eos i loco hui. Qui obliti sr̄ dñi di sui: ⁊ tradidit eos i mānu sysare mgri militie asor: ⁊ in manu philistiorū: ⁊ i mānu regū moab: ⁊ pugnauer̄t aduersū eos. Postea āt clamauer̄t ad dñm: ⁊ dixer̄ut: Peccauim⁹: q̄z dereliquim⁹ dñz: ⁊ fuiuim⁹ baali ⁊ astaroth. Nūc ḡ erue nos ō manu inimicorū nostrorum ⁊ seruiem⁹ tibi: Et misit
a ſ q̄ ⁊ gedeon timor. viri. ſ scipus vel i iudicio. b ſ i. samson fortissim⁹. c ſ fulgur vl fulmen. d ſ apies vel aperes⁹ seu aptio.
dñs hierobaal: ⁊ bādan: ⁊ bārach. ⁊ iepte et samuēl: et eruit vos de manu inimicorū vr̄orū per circuitū: et habitastis confidēter. Videtes āt q̄ naas rex filioꝝ āmon veniſz aduersū vos: dixistis mihi: neq; ſz rex iperabit nob: cū dns de⁹ vr̄ regnaret in nobis. Nūc ergo ēsto est rex vr̄ quē elegistis ⁊ petistis. Ecce dedit vob dns regē. Si timueritis dñm et seruieritis ei: et audieritis vocē ei⁹ et nō exasperaueritis os dñi: eritis et vos et rex q̄ impat vobis sequētes dñm deū vr̄m. Si aūt nō audieritis vocē dñi: sed exasperaueritis mōes ei⁹: erit man⁹ dñi sup vos ⁊ sup pres vros. Sed ⁊ nūc state ⁊ videte rē istā grandē quā facturus ē dns i ꝓspectu vro. Nūq̄d nō messis tritici ē hodie? Inuocabo dñm ⁊ dabit voces ⁊ pluuias: ⁊ scietis ⁊ videbitis: q̄z grāde malū fecerit vobis in
a ſ nominat⁹ seu postulat⁹ a deo. k ſ in aduentu christi.
cōspectu dñi petētes sup vos regē. Et clamauit
a ſ. christus. b ſ blandientē ꝓdicationē. c ſ ꝑba euangelij vel legē
samuēl ad dñm: ⁊ dedit dns voces ⁊ pluuias in die illa. Et timuit ois pplus nimis dñm ⁊ samuelē. Dixitq; vniuersus pplus ad samuelē. Ora p
seruis tuis ad dñz deū tuū: vt nō moriamur. Addidimus ei vniūsis pctis nr̄is malū: vt peteremus nob regē. Dixit āt samuel ad pplm: Nolite timere. Vos
a ſ sed sequamini dñm rangē ducem vestrum.
fecistis vniūsū malū hui. Verūtn nolite recedere a tergo dñi: ſ fuite dño i oī corde vro: ⁊ nolite declinare post vana: q̄ nō pderūt vob: neq; eruēt vos: q̄z vana sūt. Et nō derelinq̄t dns pplm suū: ꝓp nomē suum magnū: q̄z iurauit dns facere vos sibi pplm. Absit
ſ mundi desideria.
ſ q̄m deus offenderitis.
āt me a hoc pctm i dño vt cessē orare ꝓ vob. Et docebo
ſ rpm dei verbū. ſ sicut filij
vos viā bonā ⁊ rectā. Igit timete dñm: ⁊ fuite
ſ non ex necessitate.
ei in veritate: ⁊ ex toto corde vestro. Vidistis enī magnifica q̄ i vob gesserit dns: q̄ si pseueraueritis in malicia: ⁊ vos et rex vester pariter peribitis.

Capitulum. XIII

ſ id est humilis rangē paruul⁹ et lacrens.
Filius vni⁹ ānus erat saul cū regnare cepisz

a Dns q̄ ⁊c. ſ. idoneos nuncios suos ad educendū pplum isrl de egypto. sequit:
b Quō igrec. ſ ia. Vbi eū dns saluauit a periculo famis. c Et clamauerūt ⁊c. Cū affligerent̄ ab egyptijs: vt habet Exo. iij.
d Et collocauit eos ⁊c. ſ. in terra optima latē et melle manēte. Cōsequenter oñdit ex opposito ꝓpli igratitudinē. cū dr: e Qui obliti sūt ⁊c. ꝓ idolatriā ⁊ alia mala. f Et tradidit eos. vt p flagella reduceret eos ad bonū
g In manu sysare ⁊c. i. regis asor: vt habetur Judi. iiij. b Et in mā. phili. vt habetur Judi. x. ⁊. xj. i Et misit d. hierobaal: id est gedeō: vt habet Judi. vj. k Et badan. i. samson: qui descēdit de tribu dan: vt habetur Judi. xiij. l Et barach. De quo Judi. v.
m Et iepte. De quo Judi. xj. n Et samuel. Loquit de seipo tanḡ de alio. o Et eruit vos ⁊c. q̄tūcūq; innocastis fidelit⁹ et⁹ auxiliū. p Et habitastis cōfidenter q̄diu fuistis ei boni ſbiecti: fuit ⁊ ipe rex vester ūmediat⁹.
q Videtes aūt q̄ na. Ista fuit vna cā petēdi regē: vt dictū fuit. ſ. viij. ca. r Dixistis mihi. dissuadēti vob petere aliū regem.
s Neq; q̄. ſ. crim⁹ sine rege hoie. t Nūc ḡ ꝓsto ⁊c. licet ei saul fuerit a deo electus vt dictū ē. ſ. ix. ca. ⁊. x. tū ista electio ꝓcessit hic ꝓpter eo q̄ ad petitionē pplī fctā fuit. Veteres patēt vsq; ibi: v Erit manus dñi ⁊c. ſ. ita erit sup vos de futuro: sic fuit sup patres vestros de ꝓterito. x Sed ⁊ nunc state. Dicit cōsequēter samuel arguit malicia pplī miraculo: q̄z ad ipam declarādā facta fuit subita tonitrua ⁊ pluuia extra solitū cursū nature in terra illa. ⁊ ē q̄ dr. y Nūq̄d nō ⁊c. q. d. isto tpe nō cōsueuerūt talia fieri. ⁊ si aliq̄s fuant: nō tn ita repēte vl subito: sicut factus est ad ꝓces samuelis. Et absq; vllo ꝓsideratiōe aeris ꝓcedente. ideo subdit: z Et timuit ois pplus. vidēs solitū miraculū: ⁊ timēs mors ꝓ horore tēpestat⁹. a Nolite timere. cōsolat assecurauit q̄n cōfessionē eoꝝ de petitōe regis ⁊ aliꝝ malis audiuit. b Nolite recedere ⁊c. ſp cū seqntel ꝓ debitū cultū. c Et nolite declinare ⁊c. i. post idola ea colendo: q̄z in illis nulla est efficatia vos salnādi: sic medicina dr vana q̄ nullā habet efficatiā sanādi. d Et nō derelinq̄t ⁊c. Ordinē sibi fuerit subiectus ꝓ debitū cultū. e Quia inrauit dns ⁊c: sicut habetur. Gen. xxij. Per memetipsū ⁊c. f Absit aūt hoc peccatū a me ⁊c. Cuius em̄ pplus cū abiecisset: vt patet ex supradicto viij. ca. tū peccatū reputabat sibi si nō oraret ꝓ eis: ⁊ hoc est intelligendū q̄tū ad bona gre ⁊ glie ꝓsequēda. ideo subditur: Et docebo vos viā bonā ⁊c. g Timete dñm. timore filiali. h Et fuite ei in veritate. absq; simulatiōe. i Et ex toto corde vro. absq; diminutione.

Ca. XII.

Moraliter.

Dixit aūt samuel ⁊c. In hoc aūt capitulo sac⁹ samuel suā declarat innocētiā dicēs: † Loq̄mi de me coram dño: Nō dicit coram hominibus. sic hypocrite q̄ querūt iustificari coram mundo. † Utrū bouē cuiusq; tulerim. Per calūniā inferēdo. † Si de manu cuiusq; munus accepi. Pro iustitia exercenda. Per hoc informari debēt principes ⁊ prelati vt regant populum sibi subditū sine calumnia ⁊ auaricia. Secūdo arguit populū de petione regis. ostendens q̄ dominus rerum fuerat ūmediatus per iudices tanḡ per ministros ⁊ vicarios eos saluans. dicens: † Misit dominus moysen ⁊ aaron ⁊c. Per hoc signatur q̄ prelati et predicatores debēt ostendere populis dei beneficia vt cognoscant eius bonitatē: ⁊ per oppositū suā ingratitudinē. Nam opposita iuxta se posita magis elucescunt. et sic per verā penitētiā ad deū redeant: ⁊ ipsi fideliter seruiendo verum dominum recognoscant.

Capitulum XIII.

Filius vnius anni: Postq̄ descripta est saulis electio. hic ꝓsequent̄ describitur eius reprobatio: ⁊ ex triplici cā. Prima fuit diffidētia ⁊ vsurpatio. Secūda temeraria iuratio. ca. xiiij. Tertia cupiditas et elatio.

ca. xv. Circa ꝑmum ꝑmo describit diffidētie rō. sc̄o diffident⁹ vsurpatio. ibi: Ait ḡ saul. tertio iactura bonū. ibi: Porro philistijm. quarto ꝑotentia ad resistēdū. ibi: Porro faber. Causa xo diffidētie duplex fuit. Prima fuit ex p̄cussione statōis philistinoꝝ ꝓpter quā saul ⁊ filij isrl formidabāt philistinos aduersū. Secūda fuit dilapsus pplī a saul ꝓpter metū. q̄ ponit ibi: Nō cū audisset. Circa ꝑmū: q̄ i ē ca. agit de saul ꝓ uaricatiōe ꝑmittit ei⁹ bōitas: vt nullꝰ de sua iusticia ꝑsumat: ⁊ vt opposita iuxta se posita magis elucescāt. cū dr: Filius vni⁹ ānī erat ⁊c. i. ta ꝺnocēs ⁊ pur⁹ a peccato sic puer vni⁹ anni. cui⁹ rōnē assignāt hebrei ⁊ p babilit. dicētes: q̄ q̄n bō ꝓmouet ad aliq̄ officium magnū a deo: sic saul fuit electus in regē ab ipo: vt patet ex p̄cedētib⁹: sic sibi dat a deo gra instificās ⁊ ipz disponēs ad suū officiū exercēdū: nisi ipe pōat obicē Saul aūt in sua electiōe nō posuit obicē gre diuīe: q̄z ꝑm q̄ dr. ſ. ix. ca. Erat electus ⁊ bonus: ⁊ nō erat vir de filijs isrl melior: illo. Aliq̄ aūt exponūt de isboseth filio saul. dicētes q̄ habebat vnū annū tm̄ q̄n saul icepit regnare: ⁊ ꝑm ꝑ si saul ē datiui casus. cū dicitur: Filius vni⁹ anni erat saul. i. ipsi saul. ſz ꝑ ptz falsū ꝓ illud q̄ habet. ij. Reg. ij. Quadraginta annoꝝ erat isboseth cū regnare cepisset. Fuit aūt institut⁹ ūmediate post mortē pris. vt ibidē dr. Pater aūt regnauit xx. annis tm̄: ꝓpter q̄ dr̄ctōs ꝑ dictū dicūt q̄ icepto regni saul ꝑ accipit ūmediate post mortē heli: q̄ ꝑ tps fuit. xl. annoꝝ: vt habet Act. xiij. sed ꝑ nō valet q̄ i nullo alio loco sacre scripture repit⁹ q̄ sacra scriptura determinādo ꝓncipiū regni alicui⁹ regis dec⁹ minet ꝑ p etatē filij sui. ⁊ ideo q̄ ista expositio de scriptura nō habet auctoritatē: eadē facilitate cōtēnit q̄ ꝓbat. ⁊ ꝑma magis tenēda ē: vt videt. a Duobus aūt annis ⁊c. ſ. in bonitate ⁊ innocētia sua: licet plurib⁹ annis regnauerit existēs in malicia. Vl aliter pōt dici: q̄z post duos annos a ꝓncipio regni sui dauid fuit a deo electus: ⁊ in regē iunct⁹ p samuelez: vt habet. ij. xvj. ca. ⁊ extūc saul nō regnauit de iure: ſ ꝺ. vsurpatiue: ꝓpter q̄ anni sequētes a regno suo hic re[illegible]nt. Cōsequenter ponit ꝑcussio statōis philistinoꝝ. ca. ⁊c. b Et ꝑcussit ionathas ⁊c. q̄ erat signū manifestū rebellionis filioꝝ isrl ad philisteos. iō subdit: e[illegible] Audiāt hebrei ꝑ fecit saul ꝓclamari vt fi[illegible] ꝑcauerēt sibi ab insultu philistinoꝝ in ꝑ fctō ꝓteptoꝝ ⁊ nō ꝓsiderēt de ipis in aliq̄. vnde subdit:
d Et philistijm ⁊c. Nō ē verisile q̄ tot essent currus. ſ accipit ꝑ numer⁹ boim in currib⁹ existentiū: quia tūc tpis in currib⁹ pugnabāt ꝓ magna pte: vt habetur in plib⁹ locis sacre scripture. e Et reliquū vulgus. ſ. ypbolica locutio ē: ad designādū magnā populi multitudinē. f Nō cū vidisset. Hic pōit secūda rō diffidētie. s. ꝓpter recessū ꝓpli a saule: q̄z aliq̄ ꝑ timore philistinoꝝ abscōderūt se in loc⁹ occult⁹. Alij aūt trāsierūt iordanē: q̄ ē in pte orientali terre. ꝓmissionis. Terra aūt philistioꝝ vñ vēiebat sup filios isrl erat in pte opposita. s. occidētali: q̄z ē sup mari mediterraneū: q̄d est termin⁹ cre. ꝓmissiōis a pte occidentis. ⁊ ideo hebrei fugiētes trāsibāt iordanē. tū vt fugerēt ad ptē oppositā. tū q̄z tenebāt q̄ philistijm nō trāsirent iordanē eos insequēdo. Ex his ptz trā vsq; ibi: g Et expectauit. bñ dr iuxta. q̄z non totaliter ⁊ cōplete expectauit: vt videbit postea. h Ait ergo saul. Hic ꝓpr dicit diffidit diffidēter. vsurpatio. diffidebat enī de populo suo quē videbat in timore positū. ⁊ de aduentu samuelis ad offerēdū sacrificiū. ⁊ ideo stulte vsurpauit sibi illud officiū. dicēs: i Afferte mihi holocaustū ⁊ pacifica. ꝓpter quod a samuele venēte reprehendit. cū dicitur: k Quid fecisti? quasi diceret: rem tibi illicitam. ꝓpter hoc postea subditur. l Stulte egisti nec custodisti mādata dei. Mādatū dñi hic dicit verbū samuelis loquentis ad saulem ex parte domini: vt habet. ſ. x. ca. Ex verbis aūt samuelis in hoc loco que absq; dubio reputāda sūt vera: oportet dicere q̄ saul hic grauiter peccauit: sed quomodo peccauerit diuersimode dicit. Ad cuius intellectū recurrendū est ad intellectū verbi samuel habitū. ſ. x. ca. q̄d tale ē. Et descēdes aī me i galgala ⁊c. vsq; ibi: Et oīa tibi q̄ facias, iclusiue: q̄d ibi

a Babaa. Urbs est phinees filij eleaçari: vbi ipe eleaçar sepultus est. c interpretat collis patruelis. Bñ tria milia israelitarū electa sūt ad pugnā. dū ꝺtra philisteos. bi em̄ soli apti sūt ad pugnandū ꝫ hostes eccliæ: q̄ habēt p fectā fidē trinitat⁹ in q̄ existāt supiores hostib⁹ suis. Philistijm berretici: q̄ parti cōsentiunt aduersus eccliam cōspirātes eā depopulari conant. quibus alij abiurata fide sociant. alij dū fidē palā cōfiteri metuūt: q̄ si in cauernis latitāt varie secte vno ꝑpetuitatis vinculo colligate ad decipiendū discurrūt. Equites ꝓgressi dicūtur quibusdam saul ſculpabiliter sacrificasse: q̄z samuel expectar⁹ iuxta placitū nō vēit. Qui āt diligenter inq̄rit: inuēit eum iure culpatū: ⁊ sobedientie reum. Apostolus hæreticos ita distinguit: ⁊ descendes aī me in galgala. Ego quippe descēdā ad te. Deide infertur ad offerendas oblationes: ⁊ ītno

a ſ iuste scilicet et mansuete. postea enim magis ꝓrannus fuit q̄m rex.
duobus autē ānis regnauit sup israel. Et elegit sibi saul tria milia ō israel. Et erāt cū saul duo milia i
ſ vsq; hodie vicus grādis ostendit⁹ i finib⁹ elpe: ubi stās ab ea octo miliarib⁹ iuxta villā rama: et anti q̄ retinet nomē. interꝑetatur aūr humilitas.
māchmas ⁊ i mōte bethel: mille āt cum ionatha in gabaa beniamin. Porro cętęx pplum remisit: vnumquēq; in tabernacula sua. Et ꝑcussit ionathas stationē philistinoꝝ: q̄ erat i gabaa. Qō cū audissēt philistijm saul cecinit buccina in omni terra dicēs: Audiāt hebrei. Et vniuersus isrl audiuit huiuscemodi fama. Percussit saul stationē philistinoꝝ. Et erexit se isrl aduersus philistijm. Clamauit ḡ pplus post saul in galgala. Et philistijm ꝓgregati sūt ad pliandū cōtra isrl trigitami
ſ alias. d. c.
lia curruū ⁊ sex milia equitū: ⁊ reliquū vulg⁹ sicut arena: q̄ est in litore maris plurima. Et ascēdētes castrametati sūt i māchmas ad orientē
a ſ dom⁹ idolatrie: vl dom⁹ inutilis.
bethāuē. Qō cum vidissent viri isrl se i arto positos. Afflict⁹ erat ei pplus: abscōderūt se in spelūcis: ⁊ in abditis: i petris q̄s ⁊ i antris: ⁊ in cisternis. Hebrei aūt trāsierunt iordanē: in terrā gad ⁊ galaad. Cū q̄ adhuc esset saul in galgala. vniuersus pplus perterritus est: qui sequebatur eū. Et expectauit septez dieb⁹ iuxta placitū samuelis: ⁊ nō venit samuel in galgala. Dilapsus q̄ est populus ab eo. Ait ergo saul afferte mihi holocaustū ⁊ pacifica. Et obtulit holocaustū. Cūq; cōplesset offerēs holocaustū: ecce samuel vēiebat. Et egressus est saul obuiam ei: vt salutaret eū. Locutusq; ē ad eū samuel. Quid fecisti? Ñūdit saul: Quia vidi q̄ dilaberet populus a me ⁊ tu nō veneras iuxta placitos dies: Porro philistijm ꝓgregati fuerāt in machmas. dixi. Nūc descēdent philistijm ad me in galgala: ⁊ faciē domini ñ placaui: Necessitate cōpulsus obtuli holocaustum domino. Dixitq; samuel ad
ſ samuel ex ꝓcepto dñi iusserat: vt expectaret sedonec veniret ad vngēdū illū regē: offerēdas victimas septē dieb⁹: sicut in cōsecratiōe sacerdotis q̄d quia non custodiuit recte arguitur.
saul. Stulte egisti nec custodisti mādata dñi dei tui: quę ꝓcepit ti

ca. xv. Circa ꝑmum ꝑmo describit diffidētie rō. sc̄o diffident⁹ vsurpatio. ibi: Ait ḡ saul. tertio iactura bonū. ibi: Porro philistijm. quarto ꝑotentia ad resistēdū. ibi: Porro faber. Causa xo diffidētie duplex fuit. Prima fuit ex p̄cussione statōis philistinoꝝ ꝓpter quā saul ⁊ filij isrl formidabāt philistinoꝝ adueꝛsū. Secūda fuit dilapsus pplī a saul ꝓpter metū. q̄ ponit ibi: Nō cū audissēt. Circa ꝑmū: q̄ i ē ca. agit de saul ꝓuaricatiōe ꝑmittit ei⁹ bōitas: vt nullꝰ de sua iusticia ꝑsumat: ⁊ vt oppositā iuxta se posita magis elucescāt. cū dr: Filius vni⁹ ānī erat ⁊c. i. ta ꝺnocēs ⁊ pur⁹ a peccato sic puer vni⁹ anni. cui⁹ rōnē assignāt hebrei ⁊ p babilit. dicētes: q̄ q̄n bō ꝓmouet ad aliq̄ officium magnū a deo: sic saul fuit electus in regē ab ipo: vt patet ex p̄cedētib⁹: sic sibi dat a deo gra instificās ⁊ ipz disponēs ad suū officiū exercēdū: nisi ipe pōat obicē Saul aūt in sua electiōe nō posuit obicē gre diuīe: q̄z ꝑm q̄ dr. ſ. ix. ca. Erat electus ⁊ bonus: ⁊ nō erat vir de filijs isrl melior: illo. Aliq̄ aūt exponūt de isboseth filio saul. dicētes q̄ habebat vnū annū tm̄ q̄n saul icepit regnare: ⁊ ꝑm ꝑ si saul ē datiui casus. cū dicitur: Filius vni⁹ anni erat saul. i. ipsi saul. ſz ꝑ ptz falsū ꝓ illud q̄ habet. ij. Reg. ij. Quadraginta annoꝝ erat isboseth cū regnare cepisset. Fuit aūt institut⁹ ūmediate post mortē pris. vt ibidē dr. Pater aūt regnauit xx. annis tm̄: ꝓpter q̄ dr̄ctōs ꝑ dictū dicūt q̄ icepto regni saul ꝑ accipit ūmediate post mortē heli: q̄ ꝑ tps fuit. xl. annoꝝ: vt habet Act. xiij. sed ꝑ nō valet q̄ i nullo alio loco sacre scripture repit⁹ q̄ sacra scriptura determinādo ꝓncipiū regni alicui⁹ regis dec⁹ minet ꝑ p etatē filij sui. ⁊ ideo q̄ ista expositio de scriptura nō habet auctoritatē: eadē facilitate cōtēnit q̄ ꝓbat. ⁊ ꝑma magis tenēda ē: vt videt. a Duobus aūt annis ⁊c. ſ. in bonitate ⁊ innocētia sua: licet plurib⁹ annis regnauerit existēs in malicia. Vl aliter pōt dici: q̄z post duos annos a ꝓncipio regni sui dauid fuit a deo electus: ⁊ in regē iunct⁹ p samuelez: vt habet. ij. xvj. ca. ⁊ extūc saul nō regnauit de iure: ſ ꝺ. vsurpatiue: ꝓpter q̄ anni sequētes a regno suo hic re[illegible]nt. Cōsequenter ponit ꝑcussio statōis philistinoꝝ. ca. ⁊c. b Et ꝑcussit ionathas ⁊c. q̄ erat signū manifestū rebellionis filioꝝ isrl ad philisteos. iō subdit: e[illegible] Audiāt hebrei ꝑ fecit saul ꝓclamari vt fi[illegible] ꝑcauerēt sibi ab insultu philistinoꝝ in ꝑ fctō ꝓteptoꝝ ⁊ nō ꝓsiderēt de ipis in aliq̄. vnde subdit:
d Et philistijm ⁊c. Nō ē verisile q̄ tot essent currus. ſ accipit ꝑ numer⁹ boim in currib⁹ existentiū: quia tūc tpis in currib⁹ pugnabāt ꝓ magna pte: vt habetur in plib⁹ locis sacre scripture. e Et reliquū vulgus. ſ. ypbolica locutio ē: ad designādū magnā populi multitudinē. f Nō cū vidisset. Hic pōit secūda rō diffidētie. s. ꝓpter recessū ꝓpli a saule: q̄z aliq̄ ꝑ timore philistinoꝝ abscōderūt se in loc⁹ occult⁹. Alij aūt trāsierūt iordanē: q̄ ē in pte orientali terre. ꝓmissionis. Terra aūt philistioꝝ vñ vēiebat sup filios isrl erat in pte opposita. s. occidētali: q̄z ē sup mari mediterraneū: q̄d est termin⁹ cre. ꝓmissiōis a pte occidentis. ⁊ ideo hebrei fugiētes trāsibāt iordanē. tū vt fugerēt ad ptē oppositā. tū q̄z tenebāt q̄ philistijm nō trāsirent iordanē eos insequēdo. Ex his ptz trā vsq; ibi: g Et expectauit. bñ dr iuxta. q̄z non totaliter ⁊ cōplete expectauit: vt videbit postea. h Ait ergo saul. Hic ꝓpr dicit diffidit diffidēter. vsurpatio. diffidebat enī de populo suo quē videbat in timore positū. ⁊ de aduentu samuelis ad offerēdū sacrificiū. ⁊ ideo stulte vsurpauit sibi illud officiū. dicēs: i Afferte mihi holocaustū ⁊ pacifica. ꝓpter quod a samuele venēte reprehendit. cū dicitur: k Quid fecisti? quasi diceret: rem tibi illicitam. ꝓpter hoc postea subditur. l Stulte egisti nec custodisti mādata dei. Mādatū dñi hic dicit verbū samuelis loquentis ad saulem ex parte domini: vt habet. ſ. x. ca. Ex verbis aūt samuelis in hoc loco que absq; dubio reputāda sūt vera: oportet dicere q̄ saul hic grauiter peccauit: sed quomodo peccauerit diuersimode dicit. Ad cuius intellectū recurrendū est ad intellectū verbi samuel habitū. ſ. x. ca. q̄d tale ē. Et descēdes aī me i galgala ⁊c. vsq; ibi: Et oīa tibi q̄ facias, iclusiue: q̄d ibi

dem fuit

Glo.ordi.

Ꝯ lãdas victimas pacificas:sẽptẽ dieꝝ expectabis: donec veniã ad te:ꝛ ostẽdã tibi q̃ facias. Mõ ergo samuel se expectarit septẽ dieꝝ ꝓcepit:ſz ad offerẽdas oblatiões ꝛ imolãdas victimas pacificas:se sẽptẽ diebus expectari voluit: qđ ille nõ fecit.ꝛ ideo merito culpatur ꝛ stulticia arguit.

a Qđ ſi nõ fecisses ꝛc. Augu. Non sic accipiendũ est: quasi dñs saulẽ in eternũ parauerit regnaturuz:ꝛ hic noluerit seruare peccanti. Sciebat enĩ peccaturũ:sed ꝓparauerat regnũ eius in quo esset figura regni eterni. vñ addidit: Et nũc regnũ tuũ non stabit tibi. Stetit ergo:ꝛ stabit:qđ in illo signatũ ẽ: ꝙ nõ huic stabit:qz ſ fuerat regnaturꝰi eternũ:nec ꝓgenies eiꝰ: vt saltẽ ꝓ posteros alteꝛ alteri succedẽtes videret ꝓpleri: qđ dictũ ẽ in eternũ. b Sz neq; ꝛc. Reprobatio saulis ablatio regni iudeoꝝ. dauid ei supstes: xp̃s ꝓle in deoꝛũ successur. c Quesiuit sibi. Mõ q̃ſi vbi sit nescis:ſz p bominẽ more hoĩm loquit:qz ꝛ sic loq̃ndo nos ḡrit. Mõ solũ ei deo patri:ſz ipi q̃z vnigẽito:q̃ vẽit q̃rere qđ pericrat. sic iã nõ eram? vt in ipo esse/mus electi añ mũdi cõstituti/onẽ. Queret ergo sibi dixit: suũ habebit. vñ in latina lingua hoc verbũ accipit ꝓpositionẽ ꝛ acquirit: dicitur qđ satis apertum est. Sine prepositione etiã querere intelligitur acquirere.ex quo lucra vocantur questus.

d Virum iuxta coꝛ suũ. David significat:vel ipsum mediatoꝛem noui testamenti: q̃ figurabatur in crismate:in q̃ vnctus est dauid ꝛ ꝓgenies eius. e Jonathas faber ferrarius nõ inueniebatur in. ꝛc. Diabolus quoq; ꝓ pagãos: ꝓ hereticos ꝛ ꝓ falsos christianos studet ꝓhibere ne sint doctoꝛes in ecclesia:qui spiritualia arma faciãt:ꝛ nobis ad pugnãdũ tribuãt. Pagani enim prohibuerũt.ne christiani liberalibus imbuerentur artibus. Hereticiquoq; persuaserunt principibus:vt catholici ecclesie defensoꝛes ẽ rilium pellerentur:vt desolatam plebem facilius seducerent. Nũc quoq; antiquus hostis ab instantia eruditionis prelatos auertit:vt ꝛ ipsos ꝛ subditos facilius deci/pere possit. Duplici reatu diabolus cõstringitur:ſ superbia qua cecidit:ꝛ iuidia qua alios deijcere cõtendit. Philistijm autẽ interpretantur duplex ruina. Hebrei transeuntes. Non enim habemus hic manentem ciuitatem:sed futuram inquiremus.

I Regum

bi. Qđ ſi nõ fecisses: iã nũc ꝓparasset dñs regnũ tuũ sup iſrl̃ i sẽpiternũ: ꝙ nequaq̃ regnũ tuũ vltra ꝓsurget. Quesiuit sibi dñs virũ iuxta coꝛ suũ: ꝛ ꝓcepit ei dñs: vt esset dux sup ꝓplum suum:eo q̃ nõ fuaueꝛl q̃ ꝓcepit dñs. Surrexit aũt samuel:ꝛ ascẽdit de galgalis i gabaa beniamin. Et reliqui ꝓpli ascẽderunt post saul obuiã ꝓlo: q̃ expugnabãt eos: veniẽtes de galgala in gabaa i colle beniamin. Et recensuit saul ꝓplum q̃ inuenti fuerant cuz eo quasi sexcentos viros. Et saul ꝛ ionathas filiꝰ eius :populusq; qui inuentꝰ fuerat cum eis:erat i gabaa beniamin. Philistiim aũt cõsederãt i machmis. Et egressi sũt ad ꝓliãdũ de castris philistinoꝝ tres cunei. Unus cuneus ꝓgebat contra viã efraim ad terraz saul. Alius aũt ingrediebatur ꝓ viã bethoroꝝ Tertiꝰ autem vertebat se ad iter termi in terra sabaa iminẽtl vallis seboim ꝓtra ꝛ desertuz. Faber aũt ferrariꝰ nõ inuẽiebat i

a ſ vt facili⁹ possent supare.

oĩi tra iſrl̃. Cauerãt eñ philistijm ne forte

a ſ quo se defenderent.

te facerẽt hebrei gladium aut lãceã. Descẽdebat ergo oĩis iſrl̃ ad philistijm: vt exacueret vnusq̃sq; a ſ vomerẽ cõrouersia hereticoꝝ bonoꝝ acuit sensum. vomerẽ suum:ꝛ ligonẽ ꝛ securi ꝛ tridẽtẽ ꝛ sarculũ. Retusę itaq; erãt acies vomerꝰ:

La. XIII

dẽ fuit expositũ tripliciter. Et ſm ꝑmã expositionẽ saul peccauit i hoc q̃ nõ expectauit samuelẽ ad offerẽdũ sacrificiũ septẽ dieꝝ cõtinuus ꝓ sua vnctiõe in regẽ:qz saule ꝓoccupante offerre:samuel fuit turbatꝰ ꝛ recessit.ꝛ sic illa solẽnitas septẽ dierũ dimissa fuit. Scõm vero expositionẽ scdam q̃ est Andree: Saul peccauit i ꝺ q̃ nõ expectauit samuelẽ septẽ dieꝝ ꝓut fuerat sibi dictũ:sed tm̃ ser:quia debebat expectare samuelem sẽptẽ diebus postq̃ samuel recepisset eius nũcium:ita q̃ illa dies in quo samuel recepisset nunciũ saulis:non erat de numero septẽ dierũ expectationis.saul aũt illã diẽ intra illũ septenarium inclusit:ꝛ sic sex diebus tm̃ expectauit. Scõm vero tertiaz expositionẽ que videtur mihi ꝓbabilioꝛ:saul peccauit in tribus. Primo quia nõ expectauit samuelẽ septẽ dieꝝ cõplete: vt erat sibi iniunctũ:qđ patet ex tertu. vbi dr. Cunq; cõplesset offerẽs holocaustũ ipse saul. Ecce samuel venit hodie ita q̃ venit die septima.ꝛ de tali hora q̃ poterat offerri sacrificiũ: qz vsq; ad horã iugis sacrificij vesꝑtini poterãt alia sacrificia offerri. Secũdo peccauit:quia officiũ sibi illicitũ.ſ. offerendi ꝓ sepũ vsurpauit:qđ ẽ graue peccatũ.qđ ꝓz ex ꝺ q̃ rex ocias voles offerre incẽsũ:qđ nõ ꝓtinebat ad regis officiũ:ꝓcussus fuit lepra a dño: vt habeꝛ.ij. Paral. xxvj. Et factꝰ fuit terremotꝰ in signũ ire diuine: vt habeꝛ Zacha. xiij. Tertio peccauit in hoc q̃ peccatũ suũ nõ recognouit humiliꝛ cuz argueꝛet a samuele dicẽtes ibi: Quid fecisti? sed se volnit excusare ex necessitate iminentis belli:que excusatio nulla erat penitus:quia tal⁹ oblatio sacrificij nõ est dei placatio sed magis offensio. a Qđ ſi nõ fecisses ꝛc. hoc videt falsũ: quia ꝓordinatio diuina certa ẽ ꝛ infallibilis. Preordinatũ aũt erat a deo regnũ cõcedendũ tribui iude: vt habeꝛ Heñ. xlix. Non auferet sceptrũ de iuda. Dicendũ q̃ ordinatio diuina de aliquo futuro aliquãdo accipiꝛ ꝓut est in diuina ꝓscietia.ꝛ sic imutabilis ẽ. Alio mõ accipitur ſm dispositionẽ causaꝝ secũdaꝝ.i. ex merita ꝛ demerita hominũ ex quib⁹ disponũt: vt ꝓ hoc puniãt vl remuneret ſa ordinationẽ diuinã: ꝛ talis ordinatio mutabilꝰ ẽ: sicut merita ꝛ demerita hominũ:ꝛ freq̃nter cõtingit q̃ ordinatio diuina ſ aliquo futuro isto secũdo mõ exꝑmit in sacra scriptura. sicut Jone. iij. dicit. Adhuc xl. dies ꝛ nineue subuerteꝛ.quia demerita illius ciuitatis exigebant eius subuersionẽ a deo futurã.sed quia egerũt penitẽtiã:hec ordinatio fuit mutata:qz q̃ uitas nõ fuit subuersa.isto modo dicit hic sauli: Qđ ſi nõ fecisses iã nũc ꝓparasset dñs ꝛc.i.ſi nõ fecisses cõtra mãdatũ domini:ꝛ stetisses in bonitate in qua eras qñ regnare cepisti:ecses dispositus vt cõfirmareꝛ tibi regnũ ꝛ filijs tuis. Ista tm̃ cõfirmatio est intelligẽda sub cõditiõe.ſ.ſi saul ꝛ posteri eius starent i bonitate:qđ est mutabile. Qualiꝛ aũt mutabilitas talium stet cũ imutabilitate diuine ꝓscientie diligẽtius ꝓtractare ꝑtinet ad ꝑmũ sentẽtiaꝝ. b Sed nequaq̃ regnũ ꝛc.i. vltra te:qz filij ei⁹ ifboseth nõ regnauit sup totũ iſrl̃:nec etiã sup illud pacifice.ꝛ cũ hoc paruo tpe: vt habeꝛ.ij. libro Reg.

c Quesiuit dñs sibi ꝛc.ſ.ipm̃ dauid. d Et ꝓcepit ei ꝛc. Licet hoc esset adhuc futurũ:tm̃ loquit ꝓ modũ ꝑteriti,qz certitudinẽ diuine ꝓuidentie ,put est in mente diuina:qz sic certa de futuro:ac ſi iã esset in actu ꝓsenti vl fuisset de ꝑterito.

e Surrexit aũt samuel ꝛc.quo ibat ꝓplus iſrl̃ contra philistheos inermis ꝛ paruo numero:vt patet ex sequentibus:vt ex ꝓsentia samuelis cõsolareꝛ. Vel iuit in collẽ dñi vbi erat congregatio ꝓphetaꝝ que erat ꝓpe gabaa:vt ibi vacaret oratiõi ꝓ populo dei. f Veniẽtes de galgala.hoc referꝛ ad ꝓlum sequẽtẽ saul. Cetera patẽt. g Porro philistijm. Hic cõsequenter describitur hostium incursus.cũ dicit: h Et egressi ꝛc. sciebãt eñ esse filios iſrael sine armis ꝛ paucos.ideo ꝓ tria loca intrauerunt terrã coꝝ ad ꝓdandũ:quia nõ timebant de resistentia eoꝝ. i Unus cuneꝰ ꝛc. In hebreo habeꝛ:Contra viã effrate ad terrã saul.ꝛ ideo trãslatio nr̃a videt ꝺ corruptio vitio scriptoꝝ ,ꝓter similitudinẽ dictionũ. k Porro faber. Hic ꝓsequenter describit ꝓpotentia filioꝝ iſrl̃ ad resistendũ. erãt eñ inermes:ꝛ ideo nõ audebant egredi cõtra ꝓdatoꝛes :ſ retinebant se intra fortaliciũ gabaa. Ratio autem quare erant sine armis tangitur.cum dicitur: l Faber ferrarius non inueniebatur in omni terra iſrael. Qui posset facere arma.

m Cauerant enim philistijm ne forte facerent hebrei gladium. quia philistijm dominantes hebreis transtulerant fabros de terra iſrael in terram suam ne fabricarẽt eis arma :ꝓmittebãtq̃ filij iſrael haberẽt instrumenta ad colendũ terram. ideo subditur: n Descendebat ergo omnis iſrael ad philistijm. sed hoc erat tpe pacis:sed postq̃ ionathas ꝓcusserat stationẽ philistinoꝝ non audebant illuc descendere.ideo subditur: Retuse itaq; erant acies vomerum ꝛc.

Usq; ad ſti.

Glo.ordi.

Ꝯ a Porro ionathas donũ: hic eos significat:qui acceꝑta ſpũſſancti gratia: mundi paꝛãt ſpnere illecebras. Mõ eñ ꝑt contra alliphilos ſpiritales.i.demones viriliter pugnare:qui mũdi dulcedinem nesciũt declinare.

b Illuminati sũt. Aug. Mõ advidẽdũ:qz añ videbat ꝙ ad discernendũ:qz vetitũ tetigerat vñ cõfundebaꝛ. Quo facto monet oĩs q̃ deo vult militare:oĩes voluptatum illecebras contemnere. Mel enim distillant labia meretricis: id ẽ volnptas carnalis delectationẽ parit:ꝛ qua mystice putaꝛ ionathan gustasse ꝛ forte deprehendsus:vir ꝑcibꝰ ꝑpli liberatꝰ ẽ. vnde patet eũ qui mundi voluptate superaꝛ:sanctoꝝ suffragijs ꝛ fraternis orationibus indigere.

E c Populus peccasset dño comede.cũ sang. Peccasse domino et comedisse cum sanguine dicunt: quia mactatis victimis nõ obtulerunt ad sanctuariũ sacerdotib⁹ iuxta legẽ adipẽ ꝛ sanguinẽ: cum scilicz sanctuariũ secum haberẽt. Qñ eñ locus sanctuarij ꝓcul eraꝛ:iubebaꝛ in terrã sanguis fundi:eaꝝ.ſ. victimaꝝ quas ꝓparabant ad esum suũ. Cum vero sanctuariuz ꝓsens eraꝛ:sup altare. dñi fundebaꝛ:vñ in Deute. Sanguinẽ hostiarũ tuaꝝ fundes in altari:carnibus aũt ipse vescẽris. Hoc ꝑ⁹ mõ nõ fecit ideo dr dño peccasse ꝛ cũ sanguine comedisse. d Occidite super istud ꝛ vescimini:ꝛ nõ peccabitis dño comedentes cũ sanguine. Adduxit itaq; omis ꝑ⁹ vnusq̃sq; bouẽ suũ ꝛ aretem:ꝛ occidite sup istud ꝛ vescimini:ꝛ nõ peccabitis dño comedentes cũ sanguine. Adduxit itaq; omis ꝑ⁹ vnusq̃sq; bouẽ i e manu sua vsq; ad noctem:ꝛ occiderũt ibi.

ſ ꝓ peccato populi interuenirent.

f Edificauit aũt saul altare dño. Tũc primũ cepit edificare altare dño. Et dixit saul. Jrruam⁹ sup philisteos nocte:ꝛ vastem⁹ eos vsq; dũ illucescat mane:nec relinq̃mus ex eis virũ. Dixit ꝑ⁹: Oĩe qđ bonũ videt in oculis tuis fac. Et ait sacerdos: Accedamus huc ad deũ. Et cõsuluit saul dñm dicẽs: Nũ ꝓsequr philistijm? Si tradas eos i manꝰ iſrl̃? Et nõ rñdit ei i die illa. Dixitq; saul: Applicate huc vniũsos ãgulos ꝑpli:ꝛ scitote ꝛ videte ꝙ quẽ acciderit peccatuz hꝺ hodie. Uiuit dñs saluatoꝝ iſrl̃:qz si ꝙ ionathã filiũ meũ factuz est: absq; retractatiõe moriet. Ad qđ nullus ꝛdixit ei de oĩ ꝑplo. Et ait ad vniuersuz iſrael: Sepamini vos in ꝑtẽ vnã:ꝛ ego cũ ionatha filio meo ero in ꝑte altera. Rñditq; ꝑpls ad saul: Qđ bonũ tibi videt i oculis tuis fac. Et dixit saul ad dñm deũ iſrl̃: Dñe deꝰ iſrael da indiciũ qđ ẽ qđ nõ rñderl̃ tuo tuo hodie? Si in me aut i iõatha filio meo ꝺ iniqtas ẽ:da oĩsionẽ. Aut si ꝺ ẽ iniqtas i ꝑplo tuo:da sãctitatẽ. Et deꝑhẽsus ẽ iõathas ꝛ saul: ꝑls ãt exiuit. Et ait saul: Mittite sortẽ inter me ꝛ inter ionathã filiũ meũ. Et captus ẽ iona/

La. XIIII

a Porro ionathas nõ audierat cum adiuraret pater eius populũ. Extẽditq; sũmitatẽ virge quam habebat i manu:ꝛ intinxit in fauũ mellis:ꝛ cõuertit manũ suã ad os suum. Et illũmiati sunt oculi eiꝰ. Respõdens q; vnus de ꝑplo ait: Jureiurãdo cõstrinxit pater tuꝰ populũ dicẽs: Maledictus vir q̃ comederit panẽ hodie. Defecerat eñ ꝑls. Dixitq; ionathas: Turbauit pater meus b terrã: Uidistis ipi qz illuminati sunt oculi mei: eo q̃ gustauerim paululuz de melle isto: q̃tomagis si comedisset ꝑpls de ꝓda inimicoꝝ suoꝝ quã repperit? Mõne maioꝛ facta fuisset plaga i philistijm? Percusserũt ergo i die illa philisteos a machmis

ſ als abyalon.

vsq; i haylon. Defatigatꝰ est autẽ ꝑpls nimis:ꝛ versus ad ꝓdam:tulit oues ꝛ boues ꝛ vitulos:ꝛ mactauerũt i terra:comeditq; ꝑpls cũ sanguine. Nũciauerũt autez

a ſ quia occisis pecudibus nondum bene expurgatis a sanguine carnibus coꝛerunt et comederunt.

c sauli dicẽtes: q̃ ꝑpls peccasset dño cõmedens cũ sanguine. Qui ait: ꝙuaricati estl̃. Voluite ad me iam nũc saxũ grãde. Et dixit saul: Dispgamini i vulgꝰ: et dicite eis: vt adducat ad me vnusq̃sq; bouẽ suũ ꝛ arietem:ꝛ occidite sup istud ꝛ vescimini:ꝛ nõ peccabitis dño comedentes cũ sanguine. Adduxit itaq; omis ꝑ⁹ vnusq̃sq; bouẽ i e manu sua vsq; ad noctem:ꝛ occiderũt ibi.

ſ ꝓ peccato populi interuenirent.

f Edificauit aũt saul altare dño. Tũc primũ cepit edificare altare dño. Et dixit saul. Jrruam⁹ sup philisteos nocte:ꝛ vastem⁹ eos vsq; dũ illucescat mane:nec relinq̃mus ex eis virũ. Dixit ꝑ⁹: Oĩe qđ bonũ videt in oculis tuis fac. Et ait sacerdos: Accedamus huc ad deũ. Et cõsuluit saul dñm dicẽs: Nũ ꝓsequr philistijm? Si tradas eos i manꝰ iſrl̃? Et nõ rñdit ei i die illa. Dixitq; saul: Applicate huc vniũsos ãgulos ꝑpli:ꝛ scitote ꝛ videte ꝙ quẽ acciderit peccatuz hꝺ hodie. Uiuit dñs saluatoꝝ iſrl̃:qz si ꝙ ionathã filiũ meũ factuz est: absq; retractatiõe moriet. Ad qđ nullus ꝛdixit ei de oĩ ꝑplo. Et ait ad vniuersuz iſrael: Sepamini vos in ꝑtẽ vnã:ꝛ ego cũ ionatha filio meo ero in ꝑte altera. Rñditq; ꝑpls ad saul: Qđ bonũ tibi videt i oculis tuis fac. Et dixit saul ad dñm deũ iſrl̃: Dñe deꝰ iſrael da indiciũ qđ ẽ qđ nõ rñderl̃ tuo tuo hodie? Si in me aut i iõatha filio meo ꝺ iniqtas ẽ:da oĩsionẽ. Aut si ꝺ ẽ iniqtas i ꝑplo tuo:da sãctitatẽ. Et deꝑhẽsus ẽ iõathas ꝛ saul: ꝑls ãt exiuit. Et ait saul: Mittite sortẽ inter me ꝛ inter ionathã filiũ meũ. Et captus ẽ iona/

Nico.de lyra

a Porro ionathas. Hic cõsequenter describit ignorantis trãsgressio: ptz lra ex supradictis vsq; ibi: b Turbauit patꝰ me? terrã. i. hoies ꝛe sue q̃ ꝓpꝑ iuramẽtũ suũ erãt fatigati ex ieiunio et labore: nec poterãt inimicos ꝓsequi. vñ dr hic: Defecerat ãt ꝑpls. cetera patẽt vsq; ibi: c Mactauerũt ꝛc.ꝛ sic peccauit faciendo ꝓtra mãdatũ legis. hec tñ lra diũsimode exponit. Uno mõ sic. Mactauerũt i terra.i. i q̃libet loco vbi erat cõmodius eis indifferẽter:cũ tñ ꝑ⁹ debeꝛet adducere añ sanctuarium qđ erat ibi pñs:vt. s. dictũ ẽ. d Comeditq; ꝑpls cũ sãguine.i.añ q̃ sanguis aspergeret ad honoꝛem diuinũ. Alio mõ Mactauerũt i terra.nõ sup lapidẽ vel locũ talit elevatũ q̃ posſz bñ sanguis exꝑmi ꝺ carnibus ꝛ effluere:ꝛ sic comederũt cũ sanguie.i. carnes ñ sufficienter depuratas a sãguie. Tertio mõ exponit: qz añ q̃ comederẽt ꝺ ꝓda hostiũ debebãt deo ꝓ⁹ facere sacrificiũ: qđ tũc nõ fuit factũ:ꝛ oĩa ista ꝓcesserũt ex ꝺ q̃ ꝑpls erat nimis famelic⁹ et festinabat comedere: ꝓter qđ iuramentũ saulis fuit ꝑpls peccãdi occasio vt. s. dictũ ẽ. e Voluite ad me ꝛc. vt ibi interficerent aialia ſm moꝛẽ paternũ:ꝛ sãguis bñ exꝑmeret. f Et nõ peccabit⁹ dño: sic añ feciſtis. g Edificauit aũt ꝛc. ad agẽdũ gras de victoria cõcessa.

h Tũc ꝙ primũ ꝛc. Iz eñ ꝑ⁹ obtulisset sacrificiũ vt dictuz est ca. ꝓcedenti: hoc tñ fecit super altare ꝓius edificatũ ab alio: vel quia illud sacrificiũ deo nõ placuit vt dictum fuit ibidem. Sicut tñ aliq̃ ꝙ istud altare qđ hic ꝺr edificatum a saule ñ fuit aliud q̃ lapis magnus:ꝺ quo dictũ est vbi macabanꝰ animalia ꝛ exꝑimebaꝰ sanguis ꝛ ibidem adipes eoꝝ cremebanꝰ. i Et dixit saul. Hic ꝓsequenter ponitur facti inquisitio: cuius inquisitionis ꝓmittitur ratio que fuit eo q̃ dominus nõ respõdit sauli:ꝛ patet littera vsq; ibi: k Applicate huc ꝛc. id est totũ ꝙ ꝑpls ab extremitatibus castroꝝ. l Et videte ꝛc. estimabat eñ saul q̃ deus nõ negaret respõsũ absq; peccato alicuⁱ ꝺ populo: qđ tñ nõ oꝑtet: vt predictum est. m Uiuit domin⁹. modus est iurandi ac si dicaꝛ: ꝙ deũ qui semper viuit,cetera patent vsq; ibi: n Si in me aut i ionatha ꝛc: vsq; ibi inclusiue.

o Da sanctitatem. nõ est in hebreo nec de textu.

p Et captus. als deprehensus est ionathas. per sortem que cecidit super eum ex causa supradicta.

§ a Hec faciat mihi deus. Iuramētū hebreorū qō p cōtrariū intelligiḡ: ḡsi diceret malū qō tibi debetur: mihi iputetur: si teū iterfecero.

b Quia fecit salutē ⁊c. Multū pfunt trāsacta bona nisi eniz ionathan preterita bona iuuissent ūmētia mala nō enasisset. Non enim iniustus deus: vt obliuiscaḡ bonoꝝ.

c Bouem et ouez ⁊c. Ideo iubet dñs demoliri iumenta amalech: vt nec i iumēt̄is ei⁹ memoria fiat. Dñs eñ dixerat se deleturū memoriā amalech de sub celo: ⁊ quia eius memoria penitus deleta nō fuit: Saul per inobedientiaz peccauit. De amalech vero in deuteronomio dicitur: qz extremos populi dei qui lassi residebant cecidit. Lassos ℣o exponūt hebrei īmūdos. secūdū legē extra castra manētes. Quozū (sic̄ tradūt) circūcisionē amputauerūt: et ad subsannati/onē dei i celuz ꝓiecerunt.

d Dixit saul cinco. Cineus ipse est ietro cognatus moysi de quo erant cinei: qui habitabant cū amalech. Consanguinei eñ erāt ⁊ in terra eius hereditatē habebāt. Miseri cordiā fecit cineus cuz filijs isrl: quia fouit moysen i terra madiā ⁊ cōsilium dedit ei ḡliter gubernaret multitudinem populi.

a Et indicauit ei ionathas causas sue cōmestionis supradictas. b Et ait: Hustās gustaui. s. modicū in trāsitu. c Et ecce morior adhuc causa rōnabili: ⁊ iō liberauit eū pl's: vt ptz in lra. d Et saul confirmato regno ⁊c. hic vltimo ponit̄ historie ꝓsecutio ⁊ ptz lra vsq; ibi: e Et quocūq; ⁊c. In hebreo habet̄: Et quocūq; se vertebat impie agebat vel impiꝰ fiebat: ⁊ lra īmediate sequēs cōcordat cū ea: f Congregatoq; ⁊c. de qua p cussione agit̄: ca. se. in q̄ pluribꝰ modis incurrit offensam dñi: vt videbit̄.

g Fuerūt aūt filij saul ionathas ⁊c. hic non nominat̄ isboseth nō ꝓter defectū etatis: qz iā habebat xx. annos ⁊ vltra: cū in morte sualis fuerit annoꝝ. xl. vt habet̄. ij. Reg. ij. ca. sed ꝓter defectū magnanimitatis: qz fuit pusillanimis ⁊ ineptus ad pliū: ꝓpter qō in bello vbi mortuꝰ fuit saul nō fuit cū aliis fratribꝰ suis. h Patruelis saul. i. cognatꝰ germanus: qz saul ⁊ abner fuerūt nati de duobꝰ fratribus vt habet̄. i. Paral. viij. ca. i Filiꝰ abiel. s. cis vt dr̄ s. ix. ca. Erat aūt bellū potēs: qz philistei erāt potentes: ⁊ saul ptē suā cōtra eos fortificabat quātū poterat. iō subdit̄: Nā quēcūq; viderat saul virū fortē ⁊c.

Moraliter.

†Et accidit ⁊c. Ca. XIIII

q̄dā die ⁊c. Per ionathan q̄ colūbe donū intercēptā: dñs iesus x̄ps significat̄, nā ad modū colūbe caret amaritudis felle. Per ḡ aūt q ionathas ascēdit p scopulos ad destruēdam philistinoꝝ stationē significatꝰ fuit ascēsus x̄pi i cruce p clauos: ⁊ sic destruxit stationē demonū: frāgēs infernū ⁊ inde liberās collegiū sc̄oꝝ patrū. Per armigerū aūt ei⁹ intelligit beatꝰ franciscus q̄ arma x̄pi nō solū in mēte p fidē: sed etiā in corpe p expssam similitudinē portauit: ⁊ p crucē penitētie post x̄pm incedēs frequēter demones fugauit: nō solū de corporibꝰ obsessis: sed etiā de ciuitatibꝰ ⁊ locis vt in eius legenda plenius cōtinetur.

Jn ca. xiiij. vbi dicit̄ in postilla. Et quocūq; se vertebat superabat: in hebreo habet̄. Quocūq; se vertebat inique agebat vel impie fiebat.

Additio.

Jmmo dictio hebraica in hoc loco equinoca est: vno modo significat idē qō vincebat vel superabat: alio mō cōmuniter significat idē qō ipie agebat: Ita trāslatio nostra habet veritatē in ꝓxima ꝓmā significationē q̄ accidat cū lra ꝓcedēti: vbi dicit: ⁊ pugnabat in circuitu adversuz oēs inimicos ei⁹ ↄ moab ⁊ filios āmon ⁊ edō ⁊ reges saba ⁊ philisteos. Etiā cōstat q̄ in his ꝓtis nō imponit̄ sibi pcm̄ in littera: sed solū victoria. Si militer cōcordat cū lra sequēti: cū dicit̄: Et ecce ibi de manu vastatoꝝ ei⁹: qō solū sonat triūphum de inimicis ⁊ nō peccatū. sed̄a vero significatio cōmuniter cōcordat cū ꝓcessu ipius saul postq̄ regnauit: Unde vtroq; mō lra hebraica de ipo saule x̄pificaḡ ⁊c.

k Et dixit samuel. Hic ꝓpr̄ ponit̄ Ca. XV tertia trāsgressio saulis: q̄ ꝓcessit ex cupiditate ⁊ superbia eo q̄ ex victoria habita ō amalech cōcupiuit pdā: ⁊ arcū triūphalē erexit ad sui iactātiā. Jgit̄ circa hoc describit̄ mādati diuini sibi facti denūciatio. sc̄do ipius trāsgressio ibi: Et applicabit. Circa primū dicit̄: l Me misit dñs ⁊c. q. d. samuel ex ḡ debes esse sollicitꝰ obedire deo. m Nūc ergo audi vocē dñi. q. d. ꝓius trāsgressus es offerendo in pson̄a ꝓria qō tibi nō licebat. vt dictū fuit: ca. xiij. ⁊ temerarie iurando: vt dictum fuit ca. xiij. Sed nūc aduerte: vt obedias: i nullo trāsgrediēdo. n Recēsui q̄cūq; ⁊c. qz primo filios isrl impugnauit i deserto. vt dr̄ Exo. xvij. ⁊ iō demeruit deleri ab hoibus vsq; ad aīalia: ⁊ a maiori vsq; ad minimū. Dicit aūt hic Rab. Sa. q dñs p̄cepit hic animalia interficiendo: eo q̄ inter amalechitas erāt multi sozilegi se trāsformantes in similitudinē bestiarū: sed hoc ficticiū videt̄. ideo ꝓmū ē magis tenēdū: maꝛie cū filijs i terfectio alibi fctā sit: vt ptz Judi. xx. ō citate gabaa i detestationē crimis ꝓpetrati i ꝓxoze leuite: Cetera patēt vsq; ibi: o Dixitq; saul ci. i. ill' q̄ descēderēt ō ietro: ⁊ venerāt cū filijs isrl. vt dcm̄ fuit Exo. xviij. et Nu. x. et Judi. j. p Et app. ⁊c. b ꝓpr̄ pōit̄ mādati trāsgressio. cū dr̄: Et app. ⁊c. ⁊ i b trāsgressiū fuit mādatū dñi

a Penitet me ⁊c. Hec increpatio superbia regis abijcit quod ad correctionem suam cōuertere potest quisq; prelatus. Cū saul se paruuluz in oculis suis estimaret: caput in tribubus israel factꝰ est. Quasi cum te paruulū cōspiceres: ego te pre ceteris magnū feci. Quia ℣o te magnū cōspicis: a me puulus estimar'. Ad cōtra dauid cū regni sui potentiā coraz arca dñi saltādo dispiceret. dixit: Ludam ⁊ vilior fiam plusq; fact' sum: ⁊ ero humilis in oculis meis. Si ḡ sancti etiā cum fortia agūt de semetipis vilia sentiūt q̄d dicturi sī: q̄ sine operibus virtutis intumescūt. Queli/der autē opera nulla sunt: nisi humilitate condiant. Miranda actio cuz elatione nō careat: sed grauat. Qui eñ sine hūilitate virtutes cōgregat: in ventū puluerem portat. vñ dū aliq̄d ferre cernit̄: deteriꝰ excecat. Nō ergo aspiciamꝰ q̄d iā supiores: sz q̄/bus adhuc sumus inferiores: vt ad maioza semp ex hūilitate ascēdam⁹.

b Mone cū puulus esses ⁊c. Ꝛg. Paruulus est in oculis suis. q̄ dū se considerat: imparē alienis meritꝰ pēsat. Nā grandē se ꝓspicit: q̄ sup alienа merita se extēdit. Saul aūt in bono qō cepat nō pmānsit: qz fastu ptātꝰ tumuit. Dauid ℣o semp ō se hūilia sentiēs: ⁊ eidē saul se cōpatione postponēs: postq̄ feriēdi locum repperit pepercit ⁊ seniēti aduersario se būiliter ꝓstrauit dicens: Quē ꝓsequeris rex isrl: quē pseqris? Canē mortuuz ⁊ pulicē viuū. Jā tū in regē vnctꝰ fuerat: iā didicerat q̄ saule reprobato seruabaḁ ad regni gubernacula. Discāt ḡ quō būtiari ꝓrimus debēt: q̄ adhuc i q̄ loco habeaṅ apud deum nesciūt: si electi se illis hūiliāt q̄b⁹ se iā anꝑositos sciūt: b aūt ꝓriū ē electoꝝ: o se sentire infra q̄ sūt. Ūñ: Si nō hūilr sentiebā: ꝑ e. a. m. Et alibi si q̄s puulus ē: veniat ad me ⁊c. Qui ei hūilē se nō sentit: sapiētiā dei nō apprehēdit. c Paruulus. Paruulum se saul pri⁹ vidit: ꝛ elatꝰ potētia iā se puulū nō videbat: cetero ⁊ cōparatione se ꝑferens: qz plus poterat: magnū se p oib⁹ estimabat. Sz cū apud se puulus: apud deū magnus. Cum apd se magnꝰ: apud deū puulꝰ fuit: Ūñ: ducē te cōstituerūt noli extolli: sed esto quasi vnus ex illis.

c Melior ē eñ ⁊c. Quia p victias aliena caro. p obediētiā ℣o volūtas ꝓria mactaṫ. Tāto ḡ q̄sq; deū citiꝰ placat: q̄nto repssa arbitrij sui superbia gladio ꝓcepti se īmolat. Ariolandi ℣o petm̄ ↄobediētia ōr: vt q̄nta sit virt⁹ obediētie ex adūso demōstret̄. Si ei q̄si petm̄ ariolādi ē repugnare: ⁊ q̄si scel⁹ idolatrie nolle acq̄escere: sola ē obediētia q̄ fidei meritū possidet: q̄ sine q̄sq; infidelis ꝓuincit̄. Ūñ salomō: Vir obediēs loquet victorias. Dū eñ aliene voci hūilr subdimur: nosipos i corde supam⁹. Scien/dū aūt q̄ nūq̄ p obediētiā malū fieri aliq̄n aūt bonū qō agit̄ ↄz itermitti. Nō ei mala erat arbor i paradiso quā deus ꝓcere vetuit: vt p obediētie meritū hō dñi ↄdit̄ creseret. dignuz fuit vt hūc etiam a bono ꝓhiberet. Notādū etiā qō ibi dr̄ Exo nūi ligno

amalech viuū. Nūc aūt vulgꝰ iterse ꝑ ad gloriam triūphi sui demonstrandam. cit i ore gladij. Et pepcit saul ⁊ populus agag: ⁊ optimis gregib⁹ ouiū ⁊ armēt̄: ⁊ vestib⁹ ⁊ arietib⁹: ⁊ vniūsis q̄ pulchra erāt: nec voluerūt dispdere ea. Quicqd ℣o vile fuit ⁊ reprobū: h demoliti sūt. Factū est aūt verbū dñi ad samuel dicēs: a Penitz me q̄ ꝓstituerī saul regē: qz dereliq̄t me: ⁊ ℣ba mea opē ñ iple uit. Cōtristatusq; ē samuel: ⁊ clamauit ad dñm tota nocte. Cūq; de nocte surrexissz samuel vt iret ad saul mane nūciatū ē samueli eo q̄ vēiss/ a ꝑ arcum set saul i carmelū ⁊ erexisset sibi fōz et vbi describeret triūphum gloriē sue. nicē triūphalē: ⁊ reūsus trāsisz: descēdisset q̄ i galgala. Venit ḡ samuel ad saul: ⁊ saul offerebat holocaustū dño de initijs ꝓdaꝝ q̄ attulerat ex amalech. Et cū vēiss samuel ad saul: ⁊ dixit ei saul: Bñdict⁹ tu dño: ipleui ℣bū dñi. Dixitq; samuel: Et q̄ē ℣ vox gregū: q̄ resonat i auribꝰ meis: ⁊ armēt̄: quā ego audio? Et ait saul: De amalech adduxerūt ea. Pepcit eñ pplꝰ meliozib⁹ ouib⁹ ⁊ armēt̄: vt īmolarēt dño deo tuo: reliq̄ ℣o occidim⁹. Ait aūt samuel ad saul: Sine me: ⁊ indicabo tibi q̄ locutꝰ sit ad me dñs nocte. Dixitq; ei: loq̄re. Et ait samuel: Nōne cum puulus esses i oculis tuis: caput i tribub⁹ israel factꝰ es? Unxitq; te dñs in regez sup isrl: ⁊ misit te dñs in viā. ⁊ ait: Vade et interfice peccatores amalech ⁊ pugnabis ꝓtra eos vsq; ad ītermitionē eoꝝ. Quare ḡ nō audisti vocez dñi sz versus ad prēdā es: et fecisti malū i oculis ꝑ superbe respondit: maluz malo adiecit: quia culpam defendere studuit: hac ꝑ hoc accumulauit. dñi? Et ait saul ad samuelem: Jmmo audiui vocē dñi: ⁊ ambulaui i via p quaz misit me dñs: ⁊ adduxi agag regē amalech: ⁊ amalech interfeci. Tulit aūt ē pplus de prēda oues ⁊ boues ꝓmitias eorū q̄ cesserunt: vt īmolēt dño deo suo in galgalis. Et ait samuel: Nunqd vult dñs holocausta ⁊ victimas ⁊ nō potiꝰ vt obediaṫ voci dñi? Melior ē eñ obedientia q̄ victime: ⁊ auscultare magis q̄ offerre adipē arietuz: qñ q̄si peccatū ariolādi ē repugnare: ⁊ quasi scelus idolatrie nolle ac/

datū dñi in q̄ fuerat sibi ꝓceptū q̄ totū pplm exīmiaret: ⁊ iō ꝓtissime i telligebat ō capite ꝓpli. Sz saul cupiditate ductꝰ ꝑsabat hec ō eo magnaz redēptionē vl ꝓ eū occīdi thesauri renelatōez: ⁊ eadē cupiditate refuuanit meliora ō ꝑda: vt ptz i lra. a Factū ē aūt ⁊c. Supi⁹ descpta ē ipi⁹ saul trāsgressio. Hic ꝓpr̄ describit ei⁹ diffinitiua reprobatio: q̄ primo samueli renelat̄. sc̄do sauli denūciat̄. ibi: Dixit samuel. Circa ꝓmū dr̄: Factus est ℣bū dñi ad samuel dicēs: penitet me q̄ ꝓstituerim saul regē ⁊c. Pnia cuz mutabilitatē ꝓprie nō pōt eē i deo: dr̄ tū penitere eo q̄ ad modū penitētis se hz q̄n destruit qō fecerat. et sic est i ꝓposito: qz saulē abijcere decreuerat q̄uis ꝓpr̄ sublimauerat. ista tamē mutabilitas solū ē i creatur': qz deꝰ volūtate īmutabili facit mutabilia.

b Cōtristatusq; ē ⁊c. ꝓpr̄ petm̄ saul.

c Et clamauit ⁊c. ad ipm placādū si posset. qz adhuc fozsitan ignorabat vtꝝ eēt dei diffinitio vl solū cōminatio: ꝑ postea bñ scinit: vt ex seq̄ntib⁹ patebit. d Mūciatū ē ⁊c. montem valde altū. e Et erexisset ⁊c. i. arcū triūphalē ō palmis ⁊ oliuis factū i signū victorie habite ad sui iactāti/am: qz illā victoriā soli deo debebat attribuere. vñ ꝓ postea subdit̄ ad sui iactantiā: f Impleui ℣bū dñi qō tūc erat fallū: ⁊ ex isto aggrauabatur saul petm̄. g Dixitq; sa. Hic ꝓpr̄ dñi snīa sauli denūciat̄: ⁊ ꝓmo ponit̄ ista denūciatio: sc̄do saul obstinatio. ibi: Et ait saul. Denūciatio aūt diuise snīe ꝓ samuele ponit̄ modeste ⁊ ordinate: qz ꝓmo pōit̄ simplex reprēsio. cū dr̄: Dixitq; samuel ⁊c. q. d. nō feci sti verbū dñi: qz ꝓcepat ois occidi. secūdo ostdit̄ saulis supba rāsio in ꝑ q̄ petm̄ suū hūilr nō recognūit: ꝑ magz inepte se excusauit: ponens sup pplm qō ꝓncipalr fuerat factum ꝑ ipm: vt ptz ex ꝑdict⁹ ⁊ ptz lra. tertio samuel ꝓcessit ad denūciatiōez diuine snīe ↄ eū dicēs: h Sine me. i. audi me loq̄ntem. i Et indicabo ti. dñi snīam.

k Nōne ⁊c. q. d. sic ꝑ hūilitatē meruisti ad regnū exaltari: ita ꝑ superbiā ⁊ ptēptuz ℣bi diuini meruisti deiici. Qz aūt ꝓtēpserit dei mandatū ondit dicēs: l Misit te ⁊c. ⁊ ptz littera. m Et ait sa. Hic ꝓpr̄ describit ipius saul' obstiatio. ⁊ sc̄do pnie similatio. ibi: Dixitq; saul. saul' obstiatio apparet: qz cū ꝓdicta excusatiōe sua addidit petī sui defensiōez: dicēs: n Jmmo audiui vocē dñi: ⁊ ambulaui i via p quaz misit me dñs: ⁊ adduxi agag regē amalech: ⁊ amalech interfeci. Tulit aūt ē ⁊c. p Tulit aūt ⁊c. q. d. nō ego: cū ñ eēt ꝓncipal i ℣ facto. q Et immolēt dño. q. d. nō debes ℣ rephēdere: qz cedit ad honorē diuinū: qō excludit samuel dicēs: r Nūqd vult ⁊c. q. d. nō. vñ ꝏdit: s Melior ē eñ. in q̄ sacrificaṫ deo volūtas ꝓpria. t Nūq̄ victime. in q̄b⁹ offerṫ caro aliena. q̄nto de re meliori deo fit oblatio: tāto magz sibi placz. v Nñ q̄si petm̄ ⁊c. ꝓriū petm̄ defendēdo: ꝓt qō abiectio saulis a regno diffinitiue sibi denunciaṫ. cum dicitur:

Universitätsbibliothek Basel

paradisi edite ꝛc. Qui eñ ab vno bono subditos vetat: necesse est vt multa cōcedat: ne mēs ab oīb⁹ repulsa quasi ieiuna inter eat. Sciēdū etiā q obediētia aliqñ si ō suo aliq̄ habet nulla ē. Aliq̄ñ at minima: si etiā suū aliq̄d nō habet. Cū ei locus sup ioz iperat: obediētie sibi ✠tutem euacuat q̄ adhuc ꝓuio desiderio anhelat. Cū ✠o opprobria vel cōtumelie iperāt: ni si ex semetipo b̄ animo appetat obediētie sibi meritū minuit: qz ad b̄ iuit⁹ descēdit. Vnde moyses ꝓcipiatū ꝓū humiliter recusat. Paul⁹ aūt audacter dicit. Ego nō solū ligari i hierlm: ꝙ etiā mori paratꝰ sum.

a Mō reuer. te. ꝛc. Alia editio. Mō reuertar in āt samuel tecū: qz spreuisti ✠bū dñi: ꝛ spreuit te dñs ne sis rex sup isrl. Et cōuertit samuel faciē suā vt abiret: ꝛ tenuit saul pinnulā diploidis ei⁹ ꝛ dirupit eā. Et dixit ad eum samuel. Dirupit dñs regnū isrl de manu tua hodie: ꝛ dabit ꝓximo tuo bono sup te: ꝛ dividet isrl i duo: ꝛ nō cōuertet neq̄ penitebit eū: qz nō ē fi cut hō: vt poeniteat eū: b minaꝝ ꝛ nō pmanet. b Ille aūt apphēdit ꝛc. Sicut i passiōe dñi pōtifex vestimētū scidit: ita ꝛ saul vestē ꝓphe. Per vtrāq̄ ei ptātē regalē. s. ꝛ sacerdotalē scissio fctā mōstrat regnū iudeoꝝ ꝛ sacerdotiū stare nō posse: qz vez regē ꝛ sacerdotē. i. xpm noluerūt recipe.

Aug⁹. Iste cui dicit. Spnit te dñs: ne sis rex sup isrl: ꝛ dirupit dñs regnū isrl ✠ manu tua hodie: q̄dragita ānis regnauit quātū. s. regnauit ꝛ dō: ꝛ audiuit b̄ pmo tpe regni sui. Intelligim⁹ g̃ iō dcīm: qz nullus ō stirpe ei⁹ fuerat regtur⁹: ꝛ respicim⁹ ad stirpē dō de q̄ scōm carnē nat⁹ ē xp̄s. Ppli q̄z isrl figura ē saul: q̄ regnū fuerat amissur⁹ xp̄o p nouū testm spāliter regnaturo. d q̄ dr: dabit illud ꝓximo tuo bono sup te. i. meliori: vl iō sup te: qz bon⁹. Vñ donec ponā inimicos tuos sub pedib⁹ tuis. i. q̄b⁹ ē ꝛ isrl. Cui suo pfecutori regnuz abstulit xp̄s: cūius ꝛ ibi eēt isrl: i q̄ñ erat dolus q̄si frumētū illarū paleaꝝ. Inde eī

26. q. 5. c. nec mirū. ante fi. ibi predicauerat dñm solus adorādum.

23. q. 5. p⁹ c. reos. 2. 7. §. ite cū balaā. ante fi. 1. q. 4. Ite pec caro amalechitarū.

quiescere. Pro eo ergo q̄ abiecisti sermonē dñi: abiecit te dñs ne sis rex. Dixitq̄ saul ad samuelē: Pecc cauī: qz ꝓuaricat⁹ sum sermonē dñi ꝛ verba tua timēs ꝓpm ꝛ obediēs voci eoꝝ. Sed nūc porta quaeso pctm meuz: ꝛ reuertere mecū vt adorem dñm. Et ait samuel ad saul: Nō reuertar tecū qz ꝓiecisti sermonē dñi: ꝛ ꝓiecit te dñs ne sis rex sup isrl. Et ꝙuersus est samuel vt abiret. Ille aūt apphendit summitatē pallij ei⁹: quę ꝛ scissa ē. Et ait ad eū samuel: Scidit domin⁹ regnū israel a te hodie: et tradidit illud

a ✠ christo qui de iudeis est scōm carnem sicut ꝛ saul.

ꝓximo tuo meliori te.

a ✠ dñs cui oīs victoria ascribit.

Pozro triūphator i isrl nō parcet tibi: et penitudine

a ✠ quia immurabilis est: ꝛ fm iusticiam ꝛ veritatē oīa iudicat.

nō flectet. Neq̄ eñ homo est vt agat penitentiā. At ille ait: Peccaui. Sed nūc honora me coꝝ seniorib⁹ populi mei ꝛ coꝝ israel ꝛ reuertere mecū vt adorez dominū deū tuū. Reuersus ergo samuel secutus ē saulē: ꝛ adorauit saul dominū. Dixitq̄ samuel: Adducite ad me agag regem amalech. Et oblat⁹ est ei agag piguissim⁹ tremēs. Et dixit agag: Siccine separat amara mors? Et ait samuel. Sicut fecit absq̄ liberis mulieres gladi⁹ tuꝰ sic absq̄ liberlerit iter mulieres mater tua. Et i frusta cōcidit eū samuel coꝝ dño i galgalis. Abijt aūt samuel in ramatha. Saul vero ascendit in domū suam i gabaa. Et nōn vidit samuel vltra saul vsq̄ i diem mortis sue. Verūtū lugebat samuel saul: ✠ dominū penitebat q̄ ꝓstituiss set regē saul sup israel.

a Pro eo ḡ q̄ ꝛc. Dixitq̄ saul. Hic ꝑr ponit pnīe simulatio: timuit eñ saul ne samuel ad electionē alteri⁹ regis ꝓcederet: ꝛ sic ipe regnū pderet: iō ficte se hūiliauit. Pro igit describit ista ficta hūiliatio. scdo ipi⁹ samuelis aliqlis cōdescēsio. ibi: Reuersus ḡ. Circa pmū dr. b Dixitq̄ saul ꝛc. Sz q̄ ista penitētia ficta fuerit. ptz p b̄ q̄ sub dūt: Ut mēs ꝓfm: cū si eēt inobediētia ꝓpt: s magn ecōnersor: ꝛ iō culpā suā obūbrauit falso. vñ subdit: d Sz nūc porta ꝛc. coꝝ ꝓpo dissimulādo. e Et reuertere mecū: honorans me tua pītia. f Mō reuertar tecū. videt q̄ samuel falsū dixerit: qz postea cū ipo reuersus fuit. Dicēdū q̄ ītellect⁹ samuel fuit ꝓfla hora: ꝛ nō ꝓ sequēti. sic Joh. vij. saluator dicit. Ego nō ascēdā ad diē festū istū: ꝛ p ea dr q̄ ipe ascēdit i occulto: vl qz ꝓ tūc samuel ītēdebat nō reuerti: ꝙ post mutauit ꝓpositū ex causis q̄ dicēt. g Ille aūt apphēdit ꝛc. ad retinēdū eū. h Que ꝛ scissa est: i signū scissiōis regni a saule: sicut q̄ subdit a samuele: i Scidit dñs reg. isrl ꝛc. Dicit aūt b aliq̄ hebrei q̄ samuel tūc dedit signum ipi sauli q̄ ille erat regnatur⁹. p eo: q̄ absciderat ozā chlamydis sue: q̄d fecit dauid: vt dr. j. xxiiij. ꝓpter q̄d saul tūc vidēs ozā chlamydis sue i manu dauid: dixit: Nūc scio q̄ certissime regnatur⁹ sis. vt ibidē habet.

k Pozro triūphator i isrl nō parcet. Sciebat ei sniam dñi diminutiuā sup saul ꝛ filios ei⁹ ✠ trāslatiōe regni: ꝙ imurabilit venit i effectū. l At ille ait peccaui: b dixit saul magis timore pene q̄ amore iusticie.

m Sed nūc honora me: ꝛ si nō rōne ꝓsone b̄ tū facias ꝓpter honorē dignitat⁹ regie.

n Reuersus ḡ sa. Hic ponit cōdescēsio samuelvolēs deferre sauli q̄diu a deo i regno tolerabat: ꝛ vt iterficeret agag q̄ adhuc vivus fuabat. iō subdit. o Sicut fecit ꝛc. fm hebreos b̄ n dr ō agag i ꝓsona ꝓpria: ꝙ rege amalech q̄ filios isrl iuasit hostilit i deserto: ꝛ ꝓles ex eis iterfecit. vt hr Exo. xvij. Nu. xiiij. ꝛ Deut. xxv. p Sic absq̄ libe. ꝛc. ꝙ nō ē ītelligēdū q̄ mat agag adhuc viuerat: qz añ mortua fuerat morte naturali: vl interfecta cū aliis ō ꝓlo amalech: ꝙ b̄ ītelligit q̄ oēs filij ei⁹ eēnt iterfecti: qz agag erat i pncto occisionis: ꝛ si cū ipo alios filios habuerat: iā iterfecti fuerāt cū aliis. q Et ī frusta ꝛc. nō zelo vindicte ꝙ iusticie diuie. r Et ī vidit ꝛc. Istud exponit dupl⁹: vno mō referēdo ad mortē samuel. ō q̄ hr. j. xxv. vbi dr q̄ congregat⁹ ē ad eū vnīūsus isrl: ꝛ verisimile ē q̄ saul ibi venerit ꝛ samuel iā ꝓpinqu⁹ mortī ei⁹ viderit: Sz ō b̄ videt q̄ dr ifra. xix. q̄ saul ꝓbauit cū ceteris coꝝ samuele. Ad q̄d rñdet isti q̄ nō vidit eū i regio habitu. Ille sub dit ibidē: Et cecinit nud⁹ tota die illa ꝛ nocte: vl qz erat mutat⁹ i virū alter. ꝓpter spūs ritū ꝓbie: sic. s. r. dr ō ipo: ꝓbabis cū eis ꝛ mutaber i virū aliū: ꝛ sic exponit q̄d dr q̄ samuel ñ vidit eū vsq̄ ad diē mortis sue. i. i regio habitu ꝛ cōi statu. Alij exponit referēdo ad mortē saulis: qz tūc vidit eū samuel suscitat⁹: ꝛ denūciauit ei mortē suā futurā ꝙ crastinū: q̄ diei iā ceperat q̄n samuel ꝙ dixit qz dies apud hebreos ītipit a vespa ꝓcedentis diei. s Verūtū lugebat ꝛc. nō ad ꝙ sniam dñi ō eū mutarek quā sciebat diffinitiuā: vt ꝓdictū ē: ꝙ cōpatiēs aīe ei⁹ ne dānaret eternaliter: ꝛ timēs ne ꝓfs isrl ꝓpter pcta saulis afflīgeret.

Moraliter.

Ca. XV

✠ Et dixit samuel ad saul. Per samuelē q̄ postulat⁹ a dño interꝑtat cōuenienter iesus xp̄s significat quē a dño postulauerat instanter ꝓfiarebe ꝛ ꝓphe. Esa. xvj. Emitte agnū dñe

A Dixitq̄ dñs ad samuelem: vsq̄quo tu luges saul: cum ego proiecerim eum ne regnet sup israel? Imple cornu tuū oleo: et veni vt mittam te ad Jsai bethleemitez. Prouidi enim in filijs eius mihi regez. Et ait samuel: Quomodo vadaz. Audiet eñ saul et iterficiet me. Et ait dñs: Vitulū ō armento tolles in manu tua. ꝛ dices: Ad imolādū dño veni. Et vocabis isai ad victimā. Et ego ostēdā tibi qd facias: ꝛ

a ✠ hec est gens sabbatizans reprobata.

a ✠ xp̄s vnct⁹ ē oleo leticie p consortibus suis.

vnges quēcūq̄ mōstrauero tibi. Fecit ḡ samuel sic locut⁹ ē ei dñs. Venitq̄ i bethleē: ꝛ admirati sūt seniores ciuitatꝫ occurrētes ei. Dixerūtq̄: Pacific⁹ ne ē ingressus tu? ꝛ ait: Pacificus.

a ✠ id est lauare vestes.

Ad imolādū dño veni. Sāncti⁹ nullū penit⁹ relinq̄m⁹. Si eñ peccerim⁹: reprobabit nob⁹ i cul pam: sic sauli q̄ regez amalech viuū reſinuit Sāct⁹ ō sic samuel: nullum petīs dimittūt impunitum.

Capitu. XVI

a Me respicias ꝛc. Nec in ꝛta intuitū ꝛc. Reprobat⁹ ma ioubus filijs Jsai. minimus

a Et dixit dñs ad samuelē: Me respicias vultū ei⁹ neq̄ altitudinem staturę eius: q̄m abieci eū: nec iuxta intuitū hominis ego iudico. Homo eñ videt ea quę parēt. dñs aūt intuet coꝝ. Et vocauit Jsai aminadab: et adduxit eū coꝝ samuel. Qui dixit: Nec hūc elegit domin⁹. Adduxit autez Jsai samma: de quo ait: Etiā hūc non elegit domin⁹. Adduxit itaq̄ Jsai septē filios suos coꝝ samuel.

Et ait samuel ad Jsai: Nōn elegit domin⁹ ex istis. Dixitq̄ samuel ad Jsai: Nūquid iā cōpleti sunt filij? Qui respondit. Adhuc reliqu⁹ est

Gen. 19. b

ad regnū eligitur qz ſpecto iudaico sacerdotio: ꝛ regno ꝓ oris pplī xp̄s caput minoris tpīs rex ꝛ sacerdos fact⁹ est.

b Paruul⁹: ꝛ pa. oues. De officio pecoꝝ fact⁹ est dauid rex hoīm: xp̄s aūt ab oūili iudaice plēb ad regnū gentiuz trāslat⁹ ē.

75. Ni. c. 1. in. 6. exim pio. 15. ¶. 5 reiudaicor.

b paruulus: ꝛ pascit oues. Et ait samuel ad Jsai. Mitte: ꝛ adduc eū. Nec eñ discūbem⁹ ꝓiusq̄ il le huc veiat. Misit ḡ et adduxit

a ✠ Quis ē iste q̄ venit de codē rinctis vestib⁹ de bosra. ✠ speciosus forma ꝓ filijs hoim.

eū. Erat aūt rūfus et pulcher aspectu: decoraq̄ facie. Et ait dominus: Sūrge ꝛ vnge eū. Ipe ē eñ. Tulit ḡ samuel cornu olei ꝛ vnxit eū in medio fratruz eius.

✠ reprobato saule.

Et direct⁹ est spirit⁹ dñi a die il/

agnū dñe dñatoꝝ terre ō petra deserti ad montē filie sion. Et ꝙsilis postulatio i multis locis ponit i veteri testamēto. Per saulē ō regnare volentē pōt itelligi q̄cunq̄ querit vl acceptat ptātem tpalē ꝛ spūalē. ꝛ talis debet ꝑmo ō regi mine sui cogitare qō ꝙsistit i b̄ q̄ sensualitas rediḡit sub rōnis ptāte: ꝓpter qō sibi dr a christo qui p saulem significat: vade ꝛ pcute amalech q̄ bruta gens interpretat: ꝓpter qō p amalech sensualitas p quā hō ꝓuenit cū brutis designat: ꝛ sic debet domari qō obediat rōni. Sz in hac victoria duplex pōt esse defect⁹. Unus ē si nimis parcat carni sub ptertu fuitut⁹ dei. s. vt sit fortior ad fruendū ei: ꝛ b̄ significat p b̄ q̄ saul pepcit meliorib⁹ aūalib⁹ sub ptextu oblatōis deo fiende ex eis. cū dr: † Et pepercit saul ꝛc. ꝛ idem significat p b̄ q̄ dimisit viuū regē agag pinguissimū. Alius aūt defect⁹ est qñ ex vicioꝝ carnaliū victoria insurgit sup bia q̄ aliqñ ē magis dei offensiua. Ber. sup missus est. Expedit magis virginē nō esse q̄m de ✠ginitate insolescere. Et b̄ significat p hoc q̄ saul erexit sibi fornicē triūphalē ad sue victorie ostentationē: ꝛ qñ p humilitatē fuerat electus in regē sicut dr in textu. † Mone cū paruulus esses in oculis tuis ꝛc. ita p supbiam fuit electus sicut dr. j. † Pro eo q̄ abiecisti sermonez dñi ꝛc. ꝛ p b̄ significat p null⁹ pōt eē bon⁹ rex i regimīe sui ꝛ alioꝝ nisi abiiciat a se supbie viciū. † Dixitq̄ samuel adducite ad me agag ꝛc. Per b̄ ꝛ q̄ samuel agag occidit: significat q̄ xp̄s p samuelē figurat⁹ extinguit aliqñ incentiuū carnis in aliquib⁹ amicis suis: sic legit de beato frācisco: ꝛ i collatiōib⁹ patrū de Sereno abbate q̄ in somnis vidit angelū dei eunuchi cantē ipm: ꝛ extūc non sensit motū carnis inordinatū. prima collatione eius. † Ueruntū lugebat samuel saulē. Per hoc designat q̄ libet q̄ ē mēbrū xp̄i reputare debet casum magne ꝓsone valde lamentabilem.

1. Reg. 2. c

Le. 10. b. Jsae. 3. b

c

d

e

f

g

h

i

k

l

m

n

o

p

q

r

s

t

v †

p q

Da. XVI

a † Dixitq̄ dñs. Superi⁹ actū ē de regno Iabi/ ✠ La. XVI li sub saule: hic ꝑr agit ō regno stabili ſb dauid. Circa q̄ aduertēdū q̄ dauid fuit inunct⁹ i regē: nō ad hoc vt statim possideret regnū: ꝙ accederet būpalitū diuinū. deus aūt toleravit saul i possessiōe regni vsq̄ ad mortē suā: vt ex pscutiōe dauid malicia saulis ꝛpli⁹ declararet: ꝛ ꝙ innocētia atq̄ patiētia ꝓbaret. Pro igit describit ipi⁹ ō iunctio. scdo saul emulatio. ca. xvij. tertio ꝙ pscutio. ca. xix. ✠ ipsius saulis mors: ꝛ dauid exaltatio. ca. xxvij. Circa ꝓmum samuel a deo mittit. scdo dauid inter fratres iungit. ibi: Cūq̄ ingressi eēnt. tertio saul tanḡ reprobatus a maligno spū afflīgit. ibi: Spūs aūt dñi ꝛc. Circa ꝓmū dr samueli a dño: b Imple cornu tuū oleo. p cornu q̄ ē vas solidū: designat stabilitas regni dauid: sic p lenticulaz q̄ est vas fragile designata fuit fragilitas regni saulis. s. r. ca. c Et ait samuel ꝛc. b dixit nō diffidēdo de ꝓtectiōe diuina: sz q̄rit modū q̄liter debeat ire. ꝓpter qō dñs respondit: d Vitulū de ar. ꝛc. ad imolanduz dño veni. b erat vez: lz cū b eēt alia cā. e Et vocabis isai ad victimā: vt ipse ꝛ filij ei⁹ sanctificarēt. f Et admirati ꝛc. Tū qz nō ꝙsueuerat illuc veīre: Tū qz veniebat multū solitari⁹. qz legatio sua ō negocio regni erat secreta. g Dixerūtq̄. pa. ꝛc. timebāt eñ ne fugeret a facie saulis offensi ō cū: eo q̄ arguēs ipm denūciauerat ei trāslationē regni. h Ad imolādū dño veni. Ad duo ad ūngēdū regē: ꝛ illud tacuit: qz erat secretū: Et ad offerēdū: ꝛ illud expressit: quia in publico erat agenduz fm q̄ fuerat sibi dictum a dño: vt habet ex ꝓdictis. i Sanctificauit ḡ ꝛc. aqua expiatiōis. vel p cōtinentiā ab vxoribus. k Cūq̄ ingressi essent. hic ꝑr ponit dauid inunctio. ꝓmittitur tū fratrū suoꝝ repulsio. cū dr: Cūq̄ ingressi essent locū secretū ad inungēdū regem. l Vidit heliab. qui erat ꝓmogenit⁹ isai ꝛ magne stature: vt habet ex sequētib⁹. m Et ait in corde suo: n Mū coꝝ dño. q. d. sic: qz ex magnitudine stature iudicauit eū esse aptū dignitati regie. sed b̄ excludit dñs dicens: o Ne respicias ꝛc. qñ abiecit eū nolēs eū regnare. cui⁹ rōnem assignat hebrei qz erat supbus corde ꝛ iracundus: qō ptz ex hoc q̄d sequēti ca. dr: Iratus fuit ira dauid ꝛ eū valde dure increpauit sine causa: cum tū iam vidisset euz vngi in regē ꝓ samuelē. p Dñs aūt intuet coꝝ. b eñ ē ꝓpriū ipi⁹ scire secreta cordiū q Et vocauit isai aimnadab. sic ē in hebreo. r Adduxit itaq̄ ꝛc. j. Paral. ij. ponunt tantū. vij. filij isai: computando duos qui nōdum adhuc venerat: ꝛ ideo dicitur hic ꝛ ca. sequēti: vbi exprimunt octo ei⁹ filij: q̄ Jonathā filius samma quez adoptauerat ei in filium: et nutriverat inter filios suos: computat inter filios eius: ꝛ fuit adductus coram samuele anteq̄ veniret dauid qui erat ipso iunior. s Mitte ꝛ adduc. quia mādatū dñi volebat implere diligēter: et quia debebat inungere regem oleo sacre vnctiōis: quod debet fieri cū reuerentia ꝛ salina ieiuna. t Erat aūt rufus. in hebreo habet: rubeus vel rubicundus. v Et ait dominus ꝛc. quia tale negocium debebat fieri stando cum deuotione et reuerentia. p Et directus est spirit⁹. i. spiritus fortitudinis ꝛ constantie ad liberandum populū: vnde ꝛ se. ca. dicit q̄ inermis iuit cōstanter ꝛ voluntarie ad pugnandum contra philisteum. Hiero. dicit q̄ ab illa die fuit in eo spirit⁹ prophetie: ꝛ extūc cepit psalmos cantare: ꝛ hoc ꝙsonat dicto illoꝝ qui dicunt ipsum fecisse illum ps. Dominus illuminatio mea ꝛc. in sua vnctione.

De pe. di. 2. §. opponit. in fi. ꝓphetādi 2. q. 7. §. ite cū dauid. ibi a sacerdotib⁹ vngebat.

a Spũs aũt dñi ma. rc. Ysa. Sic dicit ẽ ctiã sopor dñi: q occupauit milites saulis: cũ dauid hastã r clypeũ abstulit a capite dormientis: nõ q ipe dñs dormiret: sed qr ei nutu infusus esset: ne quisq; psentiã dauid sentiret. Dicit ergo spiritus dei malus: id ẽ minister dei ad faciendũ in saule: qd eũ pati dcerneret iudex omniũ. Greg. Diabolus licet afflictiões iustoꝝ semp appetat: tñ si a deo potestatẽ nõ accipit: ad tentationis articulũ nõ cũ ualescit: Unde oĩs uolũtas eius iniusta. Ex se ei tentare appetit: sed eos qui tẽtandi sunt: r put tẽtandi sunt: deus iuste tentari permittit. Jdeo idẽ spiritus: r dñi appellat: r malus: dñi p licentiã iuste potestatis: malus: p desideriũ iniuste uolũtat'. Formidari ergo nõ debet: q nihil nisi pmissus valet: cuius etiã malignitas a domio nõ sit: potestas nisi a deo nõ est. b Scientẽ psallere cithara. Erat dauid cãticis musice eruditus. Diuersoꝝ sonoꝝ rõnabilis moderatusq; cõcẽtus: ecclesie unitate significat: que uarijs modis q̃tidie resonat. Dauid in cithara sua malignũ spiritũ cõpescuit: nõ q tãta uis esset in cithara: sed in figura crucis xpi q̃ de ligno r chordaꝝ extẽsione gerebat: que iã tunc demões effugabat. Tropologice aũt ꝑ facto cõpatiendũ. primo instruimur: plerusq; eñ supbus diues exhortatiõis blandimẽto placãdꝰ ẽ. Quia plerusq; dura uulnera p leuia fomẽta mollescũt: r furoꝝ insanoꝝ ad salutẽ medico blãdiẽte reducit: apprehensa dauid cithara sauli sedabat insaniã. Per saulẽ potẽtes: per dõ uita sctoꝝ signat. Cũ ergo saul ab immundo spũ arripit: dauid canẽte eiꝰ uesania tẽperat: Quia cũ sensus potentũ p elationẽ i furoꝝ ẽ ruit: dignũ ẽ ut ad salutẽ mentis: qñ dulcedine cithare locutionis nostre tranquillitate reuocet.

De pe. di. 3-§. deniq; dñs. saul re gnus est.

c Refocillabat' saul. Ante enim uerabatur a demonio usq; ad suffocationem. Refert boetius philosophum quendã tactu cithare demonium ab obsesso corpore pepulisse.

§ xpm q manu fortis: qr diabolũ r mũdũ uicit: r desiderabilis. Dñ uenient desiderat' cunctis gentibus.

la i dauid r deiceps. Surgẽsq; samuel a/ a† bijt i ramatha. Spiritꝰ aũt dñi recessit a saul r exagitabat eũ spũs nequa a dño.

a § oẽs subiecti regis: serui uel pueri soli consiliarij uocantur amici.

Dixerũtq; serui saul ad eũ: Ecce spũs dñi b malꝰ exagitat te: Jubeat dñs nr rex: r serui tui q cor̃a te sunt: q̃rẽt hoiez sciẽtẽ psallere cithara: ut cũ arripuerit te spũs dñi malꝰ: psallat manu sua: r leuꝰ eris. Et ait saul ad seruos suos: Prouidete g̃ mihi aliquẽ bñ psallẽtẽ r adducite eũ ad me Et rñdẽs unꝰ ỏ puerl d ait: Ecce uidi filium Jsai bethleemitẽ scientem psallere cithara: r fortissimũ robore: r uirꝫ bellicosuꝫ: r e prudẽtẽ i ẏbis r uirꝫ pulchꝫ r dñs ẽ cũ eo Misit g̃ saul nũcios ad Jsai dicẽs: Mitte ad me dõ filiũ tuũ q̃ ẽ i pascuis. Tulit ita f qꝫ isai asinũ plenũ panib' r lagenã uini: r hedũ ỏ capris unũ: r misit p manũ dõ filij sui sauli. Et uenit dõ ad saul: r stetit corã eo. At ille dilexit eum nimis: r factꝰ ẽ eiꝰ armiger. Misitq; saul ad isai dicens: Stet dõ i ꝓspectu meo. Jnuenit ei gr̃am i oculmeis. Jgit qñcunq; s spũs dñi malꝰ arripiebat saul tollebat dõ b citharã et pculiebat manu sua: r refocillabat saul r leuꝰ habebat. Recedebat enim ab eo spũs malus.

a Spũs aũt dñi. Hic ꝓr ostendit saulis afflictio p spũs malũ q a deo pmissus fuit eũ affligere. ideo subdit: b Ecce spũs dñi malꝰ. Dicit aũt demon spũs dñi: qr natura ipius bona ẽ r a deo p creationẽ: sed malus factus fuit p supbiã suã: cetera patet usq; ibi: c Psallat manu rc. qualiter aũt hoc fit: dicet in fine capituli. d Et respõdẽs unꝰ de pueris rc. Dicit hebrei q iste fuit doech q erat pcipalis inter famulos saul: r dixit hoc ex odio q iã dauid odiebat: r sic querebat ut staret in pñtia saulis cũ a demone afflig̃eret: r sic a saule uel demone ipm agitante occideret: r ideo ipm cõmendauit: nõ ad bonũ ipius dauid finaliter fm intentionẽ suã. Unde r in eius commendatione aliquid addidit qd nõ uidet' uerũ: dicẽs: e Et uirũ bellicosum: qr adhuc erat iuuenis. Unde r saul dixit ei postea: ut habeat' ca. se. nõ ualles resistere philisteo isti qr puer es. Sic eĩ faciũt hoies malicioscõmẽdando illos quos odiũt: ut in aliquo casu sub specie boni eos cõfundãt: sed deꝰ frequẽter eoꝝ insidias cõuertit ad bonũ illoꝝ quibus insidiant: qr nõ est sciẽtia otra dñm: sicut deꝰ malicia fratrũ ioseph ipm uendẽdo ne eis dominaret' cõuertit ad cõtrariũ: qr ꝑ hoc fuit exaltatꝰ i egypto: r fratres sui coacti fuerũt adorare ipm. f Tulit rc. i. oneratũ panibus: uel scdm alios saccũ factũ de cozio asini plenũ panib': cetera patẽt usq; ibi.

g Jgit quãdocũq; rc. qr nõ afflig̃ebat eũ cõtinue § p intermissionem. b Dauid tollebat citharã. i. accipiebat r pcutiebat manu sua: qr cõtactu digitoꝝ fit talis melodia. i Et refocillabat' spũs sanctꝰ: cui' causa subdit': Recedebat eũ ab eo spiritꝰ malus. Ad maiorẽ huiꝰ euidentiã querit hic: utrũ demões uirtute melodie possint expelli a corporibꝰ obsessis. r uidet' q sic qr dicit hic: Recedebat ab eo spũs malus. Itẽ Tobie. vj. ca. dicit angelus raphael de iecore piscis: q si sup carbones ponat': fumus eiꝰ extricat omne genꝰ demonioꝝ siue a uiro siue a muliere. odoꝝ aũt unꝰ fumi nõ est maioris uirtutis q̃ melodia: maxime cũ sensus audit' sit magis disciplinabil' ergo rc. Itẽ in musica Hugonis dicit q sunt q̃dã demones q melodiã sustinere nõ ualent. Itẽ Josephus libro de iudaico bello dicit q in exercitu titi cum obsideret hierlm: erat q̃dã q̃ lapidẽ anuli demões expellentẽ a corporibꝰ obsessis. Salomõ etiã dicit' fecisse exorcismos ad demones expellendos. Jsta aũt sunt q̃dã sensibilia: ꝑpter qđ nõ uidet' i eis esse maioꝝ uirtꝰ q̃ in melodia: ergo rc. Cõtra: Job. xli. Nõ est ptãs sup terrã q̃ ei cõparet'. dicit' de diabolo. Ex quo ptz q maioꝝ est uirtus demonis r superioꝝ: q̃ cuiuscũq; rei corporalis uel sensibilis: minoꝝ aũt ptãs nõ habet efficaciã sup maiorẽ sed eõuerso. Melodia aũt est q̃dã res sensibilis ĩmutãs auditũ corporalẽ q̃: rc. Rõsio: dicẽdũ si demões fm opinionẽ platonicoꝝ haberẽt corpa naturaliter sibi unita. put dicit Apuleiꝰ q demones sũt aãlia corpe aerea: mẽte rõnalia: tpe eterna: aĩo passiua: sic nullũ eẽt incõueniẽs dicere q ex melodia r ex aliq̃ⁿ rebꝰ sensibilibꝰ possent ĩmutari: r ab afflictione hoĩm repelli. Ponebãt aũt platonici naturã demonũ ẽ mediã inter intelligẽtias: q̃ sit substãtie pure spũales: r hoies habentes corpa ex quattuor elementis ꝓstituta. Sed qr sacra scriptura r fides catholica asserit demones ẽ de natura angelica: r q naturalia remãserũt i eis integra: q̃uis sint p malicia deprauati: oportet ꝯr dicere q nulla res sensibilis aut virtꝰ corpalis põt in eis aliq̃d agere directe uel indirecte: cũ sint oĩno spũales substantie: p qđ possint ad aliq̃d cõpelli: nec p ꝯs ab obsessis corporibꝰ expelli. virtute aũt diuina q̃ supioꝝ est põt ꝑ fieri ĩmediate: uel mediãtibꝰ sanctis angelis q̃ frequẽter i talibꝰ sũt executores uolũtat' diuine. Uidet' tñ rõnabiliter cõcedẽdũ q ꝑ melodiã seu p aliq̃ alia sensibilia possũt afflicti a demonibꝰ afflictionẽ leuiꝰ ferre: Uno mõ qr actꝰ actionũ sunt in patiẽte pdispositio ut dr scdo de aĩa. Demones aũt nõ possunt materiã corpalẽ fm suã uolũtatẽ trãsmutare: ꝑ ꝑ facitur mediãtibꝰ actiuis corpalibꝰ: ꝑpter qđ in suis actibꝰ hoies affligẽdo aliqñ ꝓsiderãt dispositiõez materie corpalis: uñ r dicit' aliq̃ lunatici: ut ꝑ Matth. iiij. r. xvij. q̃ fm uariã dispositionẽ lune affligunt' a demonibꝰ ex diuia tñ pmissiõe: qr luna habet dñium sup hũida: r fm ꝑ cerebꝝ hoĩs qđ iter oẽs ptes corpis ẽ magis humidũ: magꝰ ẽ aptũ ad suscipiẽdũ actionẽ demonis uno tpe ꝑ alio fm uariũ motũ lune: r eodẽ mõ ad opprariũ ꝑ melodiã seu p aliquã rẽ sensibilez põt causari dispositio in corpe hũano p quã minꝰ subiacit actioni demonũ: r sic afflictio ab eis causata diminuit' r alleuiat'. Alio mõ põt ꝑ ptingere: qr ad afflictionẽ requirit' ꝓceptio. Delectatio eĩ ẽ quãctio ꝓueniẽtis cũ ꝓueniẽti cũ ꝓceptione eiusdẽ: ita q ubi nulla ẽ ꝓceptio: nulla ẽ delectatio. r eodem mõ ẽ de tristicia seu afflictiõe q̃ ẽ de pñti malo: seu cõluctio cũ ꝓceptiõe eiusdẽ: r iõ illud qđ diminuit ꝓceptionẽ hmõi diminuit r alleuiat afflictionẽ. Melodia ẋo attrahit ad se mẽtis attẽtionẽ r ꝑ ꝯs ab alio retrahit: r sic põt alleuiare afflictionẽ a demone causatã i hoie in q̃tũ attrahit ad se attẽtionẽ: r retrahit ab afflictionis

ctionis ꝓceptiõe: § demonẽ affligentẽ nõ põt expellere ut pdictũ ẽ. Ad primũ igit dicẽdũ q ꝑ melodiã ẋtute naturali saul leuiꝰ poꝝat ferre: ut dictũ ẽ: ꝑ q̃ cã ut sic demõ nõ recedebat: § magꝰ ẋtute diuia ĩmediate uel mediãtibꝰ ãgel' sctis ex merito dõ: q laudes diuinas i cithara canebat ꝑ salute saul. Sicut r ꝓ oones sctoꝝ frequẽt legũt demões expulsi a corporibꝰ obsessis. Melodia etiã ad ꝑ aliq̃ mõ faciebat: ũ agẽdo i demonẽ § in q̃tũ deuotionẽ dr excitabat. sic r. iiij. Reg. iij. ca. dr q̃ he ilisæ fecit adduci psaltẽ ut mẽs eiꝰ i deũ eleuaret'. Eodẽ mõ i ꝓposito ex melodia mẽs dõ magꝰ eleuabat' in deũ: r sic eiꝰ laudes ad expulsionẽ demõis erãt magꝰ efficaces apud deũ. Ad secũdũ dicẽdũ q liber Tobie fi ẽ ỏ canone: r iõ iꝫ recipiat' in eccliã ad legẽdũ ꝑ edificatiõe: tñ nõ ẽ efficax ad ꝓbationẽ alicuius dubit': ut dicẽ Hiero. i. plogo galeato. Uerũ põt dici q fumꝰ ille iecoris sit expulsit demonẽ: § meritũ oronis Tobie: qđ p fumi odorẽ designabat' r ꝑ ptz ꝑ illud qđ ibidẽ dr: q angelus raphael apprehẽdit demonẽ r religauit eũ i supioribꝰ egyptis. Ex q̃ ptz q nõ ex ẋtute fumi iecoris: § ẋtute sctoꝝ angeliq̃ uirtutẽ diuinã exequẽt' fuit ille demõ expulsus: r ita fuisset i q̃cũq; alia ꝑsona ubi talis oꝝ r diuia ordinatio affuisset: r ꝑ mõ itelligẽda sũt ẋba ãgeli raphael. Ad tertiũ dicẽdũ q ỏ dicto illi' Guidõis nõ ẽ mltũ curãdũ cũ nulli' sit auctoritat'. Põt etiã dici q ad melodiã repellit': ꝓpẽ scritatẽ melodiã faciẽt': ut dictũ ẽ ỏ dõ: uel ꝓpẽ malicia ipi': utpote si fiat ad ꝑ q ꝑ ꝑ reuerẽtia deo debita: demonib' tribuat': cui' fũt cupidi: r sic recedũt ũ sic coacti: § uolũtarie: ut tales hoies i erroꝝ teneãt: r i sua fultute: qđ maxie desiderãt. Et eodẽ mõ dicẽdũ ẽ ỏ illo q̃ i exercitu Titi dõoes expellebat: q ꝑ arte magica faciebat ꝑ pacta cũ demoĩb' inita: tacita uel expꝛssa: q̃b' fingũt se expelli: ut hoies i erroꝝ teneãt r i sua fultute: ut dictũ ẽ. De exorcismis xo a salomõe ꝓfectis: dicẽdũ q si fecerit eos tpe q̃ hebat spũs dei: ill' repellebant demões ẋtute diuia: sic. s. dictũ ẽ de oronib' sctoꝝ: sixo cõfecit eos postq̃ fuit idolatra: repellebãtur eis demões arte magica: put demões fingũt se expelli mõ ỏdicto: ut hoies teneãt in errore.

La. XVI

Horaliter. Dixit q̃z dñs ad sa. rc. Sicut ca. ꝓcedẽti ꝑ samuelẽ significat' ẽ xps ita q ipm significat xpi vicari' ad quẽ spectat aliquẽ ungere in principẽ uel ꝓlatũ. Principẽ onexionẽ ei principal' agẽt' ad vicariũ i expositiõe sacre scripture r maxie mystica: fit frequẽt trãsit' ỏ uno ad aliũ. Dicit igit' sibi: † Usq; q̃ tu luges saul. q̃si dicat: vicari' approbare debet mgri sui inflam: r qr mortuo uel de tecto principe uel ꝓlato: ali' ẽ ĩstituẽdus. iõ subdit': Ueni r mittã te rc. ꝑ isai q̃ iterpretat' sal' mea: xps significat: de q̃ Esa. lvj. i ꝑsona pris dr. Juxta ẽ sal' mea ut ueniat rc. cũ g̃ dicit: Ueni mit. te ad isai. Intelligit' ẽ xpũ uel inspiratio spũssancti ad illũ q̃ principẽ uel ꝓlatũ ĩstituere dr uel ungere. Mã tal' ꝓmot' ỏ filijs isai. i. xpi ꝑ uerã fidẽ debet ẽ. ꝑ ꝑ ãt q̃ de filijs isai minor iunct' fuit ỏ ꝓcepto dñi sic dr infra. † Et ait dñs ſur. rc. significat q̃ ille ỏ xpi filijs q̃ ẽ humilior (ceter' paribꝰ) est ad dignitatẽ ecclesiastica uel secularẽ aptior. † Et direct' rc. ꝑ qđ ostẽdit q̃ ꝓmoto ex ordinatiõe diuia dat gr̃a ad exequẽdũ officiũ suũ nisi ponat obicẽ spũssancti gr̃e. † Spũs aũt dñi re. rc. Per qđ significat q̃ qñ spũssctũs recedit ab aliq̃ ꝓpter peti monat cõmissionẽ: spũs malignꝰ agitat eũ de culpa i culpã. Gre. Petri qđ nõ ꝑ pniaꝫ dilui' : mor suo põdere ad alios trahit. Per ꝑ ãt q̃ psallẽte dõ saul alleuiabat': significat q̃ p oones sctoꝝ a demõib' agitati aliqñ curãt: qđ ỏ corpali curatiõe oronibꝰ sctoꝝ frequẽt legit' eẽ factũ. Spũsalit ãt ꝓdicatores ꝑ faciũt i ill' q̃ ad eoꝝ ꝓdicationẽ spm vere penitẽdi cũ ꝓ

In ca. xvj. vbi dr ỏ postilla: vtq (posito cõitẽdi ꝓcipiũt. demões ẋtute melodie possint expelli a corpibꝰ obsessis.

Additio. Nõ solũ ꝓcedẽdũ videt' q ꝑ aliq̃ sensibilia possint afflicti a demonibꝰ leniꝰ ferre: § etiã q ꝑ sẽsibilia aliq̃ a demõibꝰ afflicti possint totaliter liberari qđ ptz ꝑ eãdẽ rõnẽ ab ipo postillatore allegatã. Mã cũ demones ũ pũt materiã corpalẽ fm suã uolũtatẽ trãsmutare: sic nec passionare: nisi mediãtibꝰ actiuis corpalibꝰ q̃ disponũt materiã ad suscipiẽdũ actionẽ afflictiuã i corpib' ab eis obsessis: put postillator dicit: r ẽ rõnabiliter dictũ eadẽ rõne ꝑ aliquã rẽ sensibilẽ põt cãri dispositio in corpe hũano: ꝑ quã nõ sit aptũ ad suscipiẽdũ actionẽ demõis (ỳbi gr̃a) Mã sic maniaq̃ ẽ ira tudo: q̃ ẽ marie dispositia ad alienationẽ mẽt' scdm sniam me moniaca passio: sic põt alleuiari p sensibilia medicamia: sic r ipse Burgẽ. fauere erroꝛi uicleffitaꝫ r hussitaꝫ dicẽtiꝰ: q nõ oportet credere nisi qđ expꝛsse in sacra scriptura ꝓtineat.

l 5 Congregãtes

Capi. XVII

a Ayecha. Ceritas ē chananeoꝝ ī tribu iudā: ad quā vsq; pſecut⁹ ē ioſue q̄nq; reges: et hodie villa vocat⁹ ayecha ī ter eleuthero/poli ī eliā: q̄ ī terptāt fortitudo et ōcipula.

b Duina vel domi. Duc⁹ ē ī tribu iuda ī finib⁹ eleuthero/pol: diſtās ab ea. xx. r. vij. miliarib⁹. Duina interptāt ſilētium vl gaudiū.

c Therebinthi. Therebinthus ē in ſichimis: ſb q̄ abſcōdit iacob ydola iux neapoli.

d Spuri⁹. qz ignobili pre: matre vero nobili natus erat.

e Octo filios. In ꝓlipomenon tñ. vij. dicunt: q̄ nathan ꝓphaz filiū ſe maa: q̄ſi filium educauerat et nutrierat. Coraz ſamuele q̄z vij. filij Iſai dicūt adducti. et octauū eē ī paſcuis int⁹ q̄s adduct⁹ ē nathā: q̄ ī ionathā: ō q̄ ī extrema pte ſamuelis dicit: Percuſſit aūt eū ionathas filius⁹ ſemmaa friſ dō. Et notādū q̄ vbicunq; p/pheta vocatur nathan ſcribit non ionathan.

Jonathā. filiū fratr⁹ dō q̄dā ſuſpicāt nathā. ꝓpham: ſz falſū ē: qz b ionathā dedit cō filiuz amnō: vt ꝓcūberet cū ſoroze ſua: qō. p/phetā ñ dcuit. Nathan q̄z. p/phetā dic⁹ Iſiō. ō gabaōit⁹ fuiſſe. f Dauid aūt erat. Et octau⁹ q̄ ī regno eligit: b ē rps: q̄ ſemetipm erinanuit formā ſ. a. qz ī p gliaz reſurrectionis

Ongregantes aūt Ca. XVII philiſtiim agmia ſua ī preliū: que

a ſ oppidum in tribu iuda et interpretat⁹ ramus vel humiliras ſiue rentrario.

nerūt in ſoccōth iude ī caſtrametati ſūt in

ſ vel duina.

ter ſoccoth ī azecha ī finib⁹ domim. Porro ſaul ī filij iſrl' congregati venerūt in valle

a ſ therebinthus arbor: ē de qua lachryma reſine ꝑſtātiſſima manat: vñ induſtria medicinalis diſſoluta conglutinat.

therebithi: ī direxerūt aciē ad pugnādū cōtra philiſtiim. Et philiſtiim ſtabāt ſup mōtem ex pte hac: ī iſrl' ſtabat ſuꝑ montez ex altera pte: vallisq; erat inter eos. Et egreſ/

ſ quia de parre gigante: et matre gerhea natus.

ſus eſt vir ſpurius de caſtris philiſtinoꝝ nomīe goliath de geth altitudinis ſex cubitoꝝ ī palmo: ī caſſis ærea ſup caput eiꝰ:

a ſ conſerta hamis et concatenata.

et lorica hamāta induebaſ. Ponro pondus loricę eiꝰ q̄nq; milia ſiclorꝝ æris erat: ī ocreas æreas habebat ī crurib⁹: ī clypeꝰ æreus tegebat humeros eius. Haſtile aūt haſtę eius erat q̄ſi liciatoꝝ texentiū. Ipm aūt ferrū haſtę eius ſexcentos ſiclos habebat ferri. Et armiger eius añcedebat eū. Stāſ

a ſ agmina.

q̄s clamabat aduerſuz phālangas iſrael et dicebat eis: Quare veniſtī parati ad prelium? Nūquid ego nō ſum philiſteus: ī vos fui ſaul? Eligite ex vobis virū: ī deſcēdat ad ſingulare certamē. Si querit pugnare mecū: ī percuſſerit me: erimus vobis ſerui. Si aūtē ego prevaluero et pcuſſero eū: vos ſerui eritis et ſeruietis nobis. Et aie/bat philiſteus. Ego exprobraui agminib⁹ iſrael hodie. Date mihi virum: ī ineat me cū ſingulare certamen. Audiens aūt ſaul ī omēs iſraelitę ſermones philiſtei huiuſcemodi: ſtupebant ī metuebāt nimis. Dauid autē erat filiꝰ viri effratei de q̄ ſupradictū eſt: de bethleem iuda cui nomē erat iſai: qui habebat octo filios. Et erat vir in diebꝰ ſaul ſenex ī grandeuus inter viros. Abierūt āt tres filij eiꝰ maiores poſt ſaul in preliū. Et noia triū filioꝝ eiꝰ q̄ prexerūt ad bellum: beliab ꝓmogenitus: ī ſecūdus aminadab: tertius quoq; ſamma. Dauid autez erat minimus. Tribus igitur maioribus ſecutis ſaulem. Abijt dauid ī reuerſus eſt a ſaul vt paſceret gregē patris ſui ī

a ſ diabolus porione cadens. b ſ proſperitate.

bethleem. Procedebat ꝟo philiſtęus mane

a ſ aduerſitate. b ſ toto tpe preſentis vite quo contra decalogum per quattuor elementa peccamus.

et vēſpere ī ſtābat quadraginta diebus.

Dixit autem iſai ad dauid filium ſuū: Accipe fratribus tuis ēphi polentę: ī decem panes iſtos: et curre ī caſtra ad frēs tuos:

a ſ menſura ē triū modioꝝ.

Ongregātes ār. Poſtq̄ de Ca. XVII ſcripta ē ipi⁹ dauid electio: hic ꝓnr deſcribit ꝟtra eū ſaulis emulatio. Et ꝓmo ponit huius emulatiōis cā. ſcdo inuidia ībſecuta. ca. xviij. Circa primū ſciēdū q̄ cā emulatiōis fuit laus ipi⁹ dō ex victoria quā habuit ꝟ philiſteū: put exꝑmit ca. xvij. et iō in ꝟ ca. ꝓmo deſcribit belli apparat⁹. ſcdo ipius dauid aduent⁹. ibi: Dauid āt. tertio dauid ꝓficit⁹. ibi: Audita ſūt ār. q̄rto ipi⁹ triūph⁹. ibi: Prenaluit q̄s dauid. Circa primū ꝓmittit vtriuſq; exercit⁹ ſtuſatio. cū dr: b Jn ſoccoth iude. ꝟ dr ad differētiaz illi⁹ ſoccoth q̄ ē vltra iordanē vbi iacob māſit declinās ab eſau: vt hr Gen. xxxiij. c Et philiſtiim ſtabāt ſup montē xt. ad ꝟ eīm vteraz exercit⁹ ſtabat in mōte valle exīte ī medio: vt ſi vn⁹ exercit⁹ vellet venire ad aliū: ille exercit⁹ q̄ ſtabat ī mōte oppoſito haberet auātagiū iterficiēdi adūſarios ō valle aſcēdētes ad eū. ſcdo ponit ipi⁹ goliath gliatio: vbi ꝓmittit ei⁹ ſtatura: ī armatura. cū dr: d Et egreſ. xt. hebrei ꝟo dicūt h: Et egreſſus ē vir itermedi⁹ ō acies philiſtinoꝝ. ī dr itermedi⁹ hō fort⁹ ī audax: q̄ ꝓfidēs de fortitudie ſua: egredit añ aciē ſuoꝝ parati ꝟ aliū venientē de acie oppoſita: ſic ſolēt facere ī exercitib⁹ aliq̄ volētes oñdere ſuā. ꝓbitatē: ī ſtrenuitatē. ſequēs ꝟ ſonat huic dicto. e Altitudinis ſex xt. Cubit⁹ ſm vnā opinionē ꝟtinet duos pedes vſuales. ſm aliam ꝟo pedē ī dimidiū: ī ſic ſm vtrāq; expoſitiōez vl opinionē ptz altitudo ipi⁹. f Et calſis erea xt. Hic dicūt aliq̄ q̄ noīe eris itelligit oē genus metalli. ī ſic ī ꝟ loco ꝓ ferro accipit es: ita q̄ calſis erea idē eſt q̄ caſſis ferrea: qz ū ſolet fieri de ere ſ de ferro. g Et lorica ha. indu. i. cōcatenata: q̄ fit ō ānul⁹ ad modū catene ꝟiūct⁹. hebrei aūt ꝟ dicūt Et lorica ſquamata īduebaſ: qz ſup loricā hēbat aretmatura factā ꝟ lamis ferreis ꝓ modū ſquamaz ou diat⁹: ſic ē gen⁹ armature: qō vocaſ plates gallice. et ꝟ erat ne ꝓ foramīa loricę ſagitta vl ſpiculum aut gladi⁹ poſſet trāſire. h Et ocreas xt. i hebreo br. Et vaſaria vl frōtaria xſus pedes ei⁹: qz ō galea q̄ erat erea ſup xticē deſcēdebat q̄dā lamia opies naſū ī tendēs deorſū vſq; ad collū xſus pedes: ſic ſolebat fieri ī antiqs galeis. i Et clype⁹ xt. hebrei dicūt: Et ſpiculū ereū iter ſcapulas ei⁹. ī dr ō ſpiculū ſz eos q̄dā lamia deſcēdēs a caſſide ꝓcedēs i acutū inter ſcapulas vt ſic ꝓtegeret collū ī iūcturā armoꝝ capitis ī corpis. k Et armiger xt. in hebreo br. Et portās peltā ſuā vl ſcutū añ eū ſicut ſolet fieri pugilib⁹ qui vadūt ad ꝟgrediendū: ſ qui debēt actu ꝟgredi tūc tradit eis ſcutū. Ex ꝟ etiā ptz qō ꝓdcm ē. i. q̄ illō qō depēdebat a galea inē hūeros: nō erat ꝓtectyp⁹. ſcdo ponit ipius goliath gloriatio. cū dr: l Stāſq; vt magꝰ videret. m Clamabat vt alōge audiret. n Aduerſuz pha. i. agmia armatoꝝ. o Quare veniſtī xt. ſ. i tāto nūero. q. d. cito pōt fi/nire negociū ꝓ ſingulare certamē inē me ī vnū ō vel a vob⁹ electū. ī ſeqt: p Et aie. phi. ſe iactādo ī exercitui iſrl' exprobrādo. iō ſb dit: Ego exprobraui xt. q Audiēs āt saul. xt. ꝓ altitudinē ſtature ipi⁹ ī robur armature. r Et metuebāt xt: qz nullus audebat ꝟ duellū recipe. s Dauid āt. Hic ꝓfectꝰ dicit ipi⁹ dō aduent⁹ miſſi a patre. iō dr: d Dauid āt xt. i. bethleemite: qz bethleem altero noīe vocat⁹ effrata: vt habet Gen. xlviij. t De bethleez iuda. ſ dr ad differētiā alteri⁹ bethleē q̄ nō ē ī tribu iuda. v Qui hēbat octo fi. cōputādo ionathā: q̄ erat filiꝰ adoptiu⁹: vt dictū ē ca. ꝓce. x Senex ī grādeuus xt. qz iā erat emerite militie. y Abijt dō. xt. qz ñ hēbat officiū cōz eo cythariçādi: iō ad officiū ꝓſtinū reūſus ē in domū ꝓris ſui. z Procedebat ꝟo xt. bis ī die ad ſui iactātiā: ī israel' vituperēz. a Et ſtabat xt. Exercit⁹ eīm philiſtinoꝝ ſtabat ī vno mōte ī exercit⁹ iſrl' ī mōte alio oppoſito ī vall⁹ erat īmedia: ī iō q̄libet exercit⁹ ſic diu ſtabat ī loco ſuo: qz nec iſte exercit⁹ nec ille audebat ī vallē deſcēdere ad ꝓcedēdū ꝟ aduersarios: qz exercit⁹ ſtās in loco ſuo ſtatim poſſet aliū lapidib⁹ obruere. b Accipe fratrib⁹ xt. in hebreo br: Ephi granate. i. grandoꝝ tritici decoctoꝝ. Ephi āt q̄dā mēſura ē ꝓprie dicta

es gomor: ꝓut dictū fuit. Exo. xvj.

a Et deſcē for. caſei. i. decē caſeos paruos habētes formā paruā. b Vidas deferas xt. q̄ erat millenario: ī quo erant filij ſui ordinati: vt ſic tribun⁹ magis cō deſcēderet eis: ī ꝓcaueret eorū piculis. Cetera patēt vſq; ibi. c Et venit xt. ī ſm ꝟ magala ē nomē ꝓpriū. hebrei dicūt q̄ ē nomē cōe ī ſignificat circulū: qz in ſtructiōe caſtroꝝ debet fieri foſſatū in circuitu: ſcōm q̄ docet vegeti⁹ ī lib. ō remilitari: qz ēgūcūqz ſit paruū: tñ caſtra intra locata ſūt magꝰ ſecura ꝟ repētinū hoſtiū incurſuz. ī iō ſubdit. d Et ad ex. xt. extra ꝑdictū circulū in q̄ remāſerūt ſarcine ī aliq̄ eas cuſtodientes: ſeqt: e Et iterro. xt. ſm mādatū ꝑris ſui.

f Apparuit vir xt. Jn heb. hr iterme/dius: ī exponat ſicut. ſ. g Omnes aūtē iſraelite xt. nō ē intelligendū q̄ totus exercit⁹ fugerer: ſed intelligendū eſt q̄ null⁹ audebat egredi aciē ad obuiandū illi: ī pugnādū iter acies duoꝝ exercituū. ſeqt: h Airū q̄ q̄ pcuſſerit xt. ꝟ eīm fecerat rex ꝓclamari ꝓ exercitū anteq̄ dauid veniret. i Et ait dauid ad xt. qō ō. xt. lz eīm iā audiſſet dō vt dictū eſt: tñ volebat a ꝑſb⁹ re. rere ad maiorē certitudinē: nec q̄rebat iſta ō cupidita/te lucri vel honoris ꝓncipaliter: volebat eīm pugnare cū eo ꝓpter gl̄iam dei. vt vidēbit: ī ꝓpter liberatione ꝑpli. libertas aūt a tributo ī alia reg⁹. ꝓmiſſa nō allicie/bat eū ad ꝟ niſi tñ ꝑſequēter. k Qui cū audiſ. xt. Jrat⁹ ē ꝟ dō: qz timebat ne fatuitate iuuenili exponeret ſe piculo vt alij dicūt: qz credebat eū ī ſuperbia crectū eo q̄ fuerat ſunct⁹ ī regē ꝑ frīb⁹ ſuis vt dictū ē. ſ. xvj. ca. l Et dixit dō q̄d feci? q̄ſi dicat adhuc nihil rephēſibile ar tētaui. m Nūquid nō verbū ē? quaſi diceret: nō poſui me ad pugnā: ſed ad audiendū verba de ſtatu exercit⁹ ad referendū patri. n Et declinauit paululū. ī quo apparet humilitas dauid. qz rephēſionē fratris irrationabilē pacienter portauit. o Audita ſūt. Hic ꝓſeqn/ter deſcribit ipius dauid cōflictus. Ad maiorē tñ ſequentiū intelligentiā hic q̄rit: Utrū duellū ſit licitū: ī videt q̄ ſic ꝑ factū ipius dauid: qz ad duellū voluntarie iuit: vt ptz in textu: nec ex hoc rephendit in ſcriptura: ſed magis cōmendatur ergo xt. Cōtra qz in duello daſ potestas vel ſaltē cōcedit licentia vtriq; interficiēdi ſe mutuo: cū igit alter illoꝝ ſit innocēs: ꝑſtat auctoritas vel ſaltē datur licētia interficiēdi innocētē. qō ſimpliciter eſt illicitū: qz ꝟtra dictamē iuris naturaſ; ī ꝟtra diuinū ꝑceptū. ergo xt. Reſpōſio duellū poteſt accipi dupliciter vno mō ꝓprie: ī ſic duellū eſt ſingularis pugna duoꝝ: vt p victoriā vnius apparet eius iuſtitia tāq̄ ꝟ diuinū iudiciuz ī alteri⁹ iniuſtitia: ī ſic ſm oēs doctores duellū eſt illicitū: tam ex parte appellantis q̄ etiam recipientis et etiā iudicātis ī cōſulētiū et fauorē ꝑſtantiū: qz ibi eſt manifeſte tēptatio diuina. ī hoc mō videnī loco de duello iura ipm ꝓhibentia. ſ. q. v. monomachiā. ī extra de purga. vulgari. cura ſuſcepti. niſi p reuelatiōnē diuinā manifeſtū fuerit q̄ deus velit ſic indicare ſuā iuſticiā: ī hoc modo: vt dicūt ſancti ī doctores catholici: dauid ſingulare certamē iniit cū golia: qz ſibi reuelarum fuit a domino q̄ ſic volebat indicare ſuam iuſticiam contra philiſteos

regnū in gētib⁹ adeptus eſt.

a Dixerat ei aciē tē. Pugna philiſtinoꝝ ꝟ iſrl': pugna demonū ꝟ eccliam accipi pōt. Goliath ꝟo ſuperbia diaboli ſignificat: quā dō .i. xps ſingulari certamie ꝓſtrauit ī pplm dei eripuit. Qui leonē et vrſum necauit: diabolū. ſ. ī antixpm: alterq; nūc latēter inſidiātē: alterū poſtea manifeſte ſcuientē. Prouocauit ſuperbia humilitatē: diabol⁹ xpm. Accepit arma bellica dō: q̄ erate ī parua ſtatura portare nō potuit ī abiecit. Accepit q̄nq; lapides de flumine ī poſuit in vaſe paſtorali: bis armat⁹ vicit. Sic xps tpe reuelatiōis nouī. ī. inſinuāde ī comēdāde grā: depoſuit corꝑalia ſacramēta legꝭ q̄ nō ſūt ipoſita gētib⁹ q̄ ī veteri lege legim⁹ ī nō obſeruam⁹: ſed ad aliquā ſignificationē ꝓmiſſa ī poſita intelligim⁹: hec depoſuit tāq̄ onera legis ī ipam legē accepit. Quinq; eīm lapides: q̄nq; libros moyſi ſignificāt. Tulit q̄nq; lapides ō flumine. i. ō ꝟ ſeclo. Habit ei mortale ſeculū. Erāt tāq̄ ī flumine lapides ī ꝓmo ꝓlo. Jlic vacabāt: ī nihil ꝑderāt. Trāſibat ſuꝑa fluui⁹: ꝟ dō accepit gr̄am: vt lex eēt vtilis: q̄ ſine grā ipleri non pōt. Plenitudo eī legis charitas ēq; q̄ legē grā facī ipleri: ſignificatur et grā lacte. Hoc ē ei ī carne q̄ tuitū: vbi xo mat⁹ nō q̄rit accipe: ſ dare: grat⁹ dat: ī cōtrifat: ſi deſit q̄ accipiat. Oſtēdit dō legē ſine grā opari nō poſſe: cū illos q̄nq; lapides: q̄b⁹ ſignificaī lex in v. libris cōiūgere volens gratie: poſuit ī vaſe paſtorali: quo lac ſolebat mulgeri: bis armat⁹ ꝑcuſſit cōtra ſuꝑbū. Tulit lapidē vnū ī deiecit vnū ī fronte ꝑcuſſit ī cecidit: ex eo loco corꝑis vbi ſignuz xpi nō habuit. Quinq; accepit: vnū miſit. Quinq; libz electi ſūt ſed vnitas vincit. Plenitudo ergo leg⁹ charitas. vt ait apls: Suferētes iuicē in dilectiōe: ſtudētes ſeruare vnitatē ſpūs ī vinculo pacis. Jllo delecto gladiū abſtulit: caput illi abſcidit: xps diabolū ō ſuis mēbris occidit: quādo credi derūt magi (quos ille ī manu habebat: ī de q̄bus alios trucidabat) cōuertētes linguas ſuas cōtra diabolū: ī ſic golie gladio ſuo caput abſcidit. b Roui ſuꝑbiā tuā. Putabat ī eo tumorē ꝓpter ſamuelis vnctionē: q̄ſi ex ea audaciā ſumpſiſſet: ī timebat ne ſi cōgrederet cū philiſteo iterfice ret. Eā ſubdit: vt videres ꝓliū deſcēdiſti. i. in hoc ſuꝑbus apparet q̄ cū nō habeas cōſuetudinē ꝓliandi: act⁹ ꝓliꝭ q̄ſi miles ſciſcitar⁹. c Nūqd nō verbū ē. Quaſi diceret eſt: qz nō eſt volūtas ꝓliādi ſ vt ſcirem q̄d neſciebā. Audaciā tū ex eo ſumpſerat q̄ ſpiritū ſcī acceperat: exꝑtus aut liū dei in leone et vrſo: ī ideo audacter ſe obtulit ad ſingulare certamē: nō tā victorie cupidus q̄ vltor blaſphemarum dei ī iniuriarum populi.

Dire erat ei aciē tē. Pugna philiſtinoꝝ ꝟ iſrl': pugna demonū ꝟ eccliam accipi pōt. Goliath ꝟo ſuperbia diaboli ſignificat: quā dō .i. xps ſingulari certamie ꝓſtrauit ī pplm dei eripuit. Qui leonē et vrſum necauit: diabolū. ſ. ī antixpm: alterq; nūc latēter inſidiātē: alterū poſtea manifeſte ſeuientē. Prouocauit ſuperbia humilitatē: diabol⁹ xpm. Accepit arma bellica dō: q̄ erate ī parua ſtatura portare nō potuit ī abiecit. Accepit q̄nq; lapides de flumine ī poſuit in vaſe paſtorali: bis armat⁹ vicit. Sic xps tpe reuelatiōis nouī. ī. inſinuāde ī comēdāde grā: depoſuit corꝑalia ſacramēta legꝭ q̄ nō ſūt ipoſita gētib⁹ q̄ ī veteri lege legim⁹ ī nō obſeruam⁹: ſed ad aliquā ſignificationē ꝓmiſſa ī poſita intelligim⁹: hec depoſuit tāq̄ onera legis ī ipam legē accepit. Quinq; eīm lapides: q̄nq; libros moyſi ſignificāt. Tulit q̄nq; lapides ō flumine. i. ō ꝟ ſeclo. Habit ei mortale ſeculū. Erāt tāq̄ ī flumine lapides ī ꝓmo ꝓlo. Jlic vacabāt: ī nihil ꝑderāt. Trāſibat ſuꝑa fluui⁹: ꝟ dō accepit gr̄am: vt lex eēt vtilis: q̄ ſine grā ipleri non pōt. Plenitudo ergo legis charitas ēq; q̄ legē grā facī ipleri: ſignificatur et grā lacte. Hoc ē ei ī carne q̄ tuitū: vbi xo mat⁹ nō q̄rit accipe: ſ dare: grat⁹ dat: ī cōtrifat: ſi deſit q̄ accipiat. Oſtēdit dō legē ſine grā opari nō poſſe: cū illos q̄nq; lapides: q̄b⁹ ſignificaī lex in v. libris cōiūgere volens gratie: poſuit ī vaſe paſtorali: quo lac ſolebat mulgeri: bis armat⁹ ꝑcuſſit cōtra ſuꝑbū. Tulit lapidē vnū ī deiecit vnū ī fronte ꝑcuſſit ī cecidit: ex eo loco corꝑis vbi ſignuz xpi nō habuit. Quinq; accepit: vnū miſit. Quinq; libz electi ſūt ſed vnitas vincit. Plenitudo ergo legꝭ charitas. vt ait apls: Suferētes iuicē in dilectiōe: ſtudētes ſeruare vnitatē ſpūs ī vinculo pacis. Jllo delecto gladiū abſtulit: caput illi abſcidit: xps diabolū ō ſuis mēbris occidit: quādo credi derūt magi (quos ille ī manu habebat: ī de q̄bus alios trucidabat) cōuertētes linguas ſuas cōtra diabolū: ī ſic golie gladio ſuo caput abſcidit. b Roui ſuꝑbiā tuā. Putabat ī eo tumorē ꝓpter ſamuelis vnctionē: q̄ſi ex ea audaciā ſumpſiſſet: ī timebat ne ſi cōgrederet cū philiſteo iterfice ret. Eā ſubdit: vt videres ꝓliū deſcēdiſti. i. in hoc ſuꝑbus apparet q̄ cū nō habeas cōſuetudinē ꝓliandi: act⁹ ꝓliꝭ q̄ſi miles ſciſcitar⁹. c Nūqd nō verbū ē. Quaſi diceret eſt: qz nō eſt volūtas ꝓliādi ſ vt ſcirem q̄d neſciebā. Audaciā tū ex eo ſumpſerat q̄ ſpiritū ſcī acceperat: exꝑtus aut liū dei in leone et vrſo: ī ideo audacter ſe obtulit ad ſingulare certamē: nō tā victorie cupidus q̄ vltor blaſphemarum dei ī iniuriarum populi.

ſ ſanctis videntibus deū.

it vnuſq̄ſpiā ō iſrl'. Nū vidiſti virū

ſ in ſuperbia.

hūc q̄ aſcēdit? Ad exprobrādū eīm iſrl' aſcēdit. Dixꝭ ꝟ q̄ pcuſſerit eū dabit rex diuitijs magnis: ī filiā ſuam dabit ei: ī domū ꝑris eiꝰ faciet abſq; tributo ī iſrl'. Et ait dō ad viros q̄ ſtabāt ſecū dicēs: Quid dabiſ viro q̄ pcuſſerit philiſteū hūc: ī tulerit opprobriū ō iſrl'? Quis ē ei

ſ immundus.

ꝟ philiſtęus icircūcīſus: q̄ exprobrauit aciē dei viuēti?

a ſ ſanctos deo militantes.

Referebat aūt ei ꝓba eīm dō ſic locutus ē. Dauid: et annunciata in cōſpectu ſaul. Ad quē cuz fuiſſet adductus:

listeos: vñ ꝓcedẽs ꝓtra philisteũ dixit: Ergo velo cõtra te in
noĩe dei viuentis ꝛc. ꝛ sic nõ fuit ꝓpꝛie duellator: sz magꝰ diuꝰ
ne iusticie executor. Alio mõ põt accipi duellũ large: ꝓut est
bellũ singulare vnꝰ cũ vno absq; expectatiõe diuini iudicij:
ꝑ vt ꝙ virtutẽ artẽ vel fortunã vel omnibus istis vel aliq̃bus
eorũ cõcurrẽtibus aliqua cõtrouersia
inter eos criminalis vel ciuilis termi
netur. ꝛ sic adhuc dicũt aliq̃ ꝙ duellũ
est omnino illicitũ nõ soluz a pte appel
lãtis ꝛ iudicantis sed recipientis: ita
ꝙ magis debet sustinere rerũ suarum
spoliationẽ: ꝛ sue psone suspensionem
et mortẽ q̃z duellum recipere: etiã da
to ꝙ se sentiat innocentẽ: cuiꝰ ratio ẽ:
qꝛ intẽtio sic intrãtis duellũ est inter
ficere aduersariũ suũ: qđ nulli psone
private licitũ est: quia est ꝓtra ꝓceptũ
diuinũ. Et ad hoc inducũt xp̃ũ beati
Aug'. libro de libero arbitrio dicẽtis
sic: Quõ possum arbitrare istos care
re libidine: qui ꝓ his quoq; rebꝰ gla
diant q̃s possunt amittere inuiti: ꝛ in
ter istas res ꝑm ipm ponit vita ꝓpia:
vt ibidem ꝑmittit. ꝙ ꝛc. Sed ista non
videt alijs numis dura. ꝓt qđ dicũt
si appellatꝰ de duello ñ possit declina
re: vtpote qꝛ denegant sibi ꝓbationes
alie. ꝛ si appellet nõ defert appellationi
sue: potest licite se defendere duellan
do: ꝛ nõ solũ in causa criminali ꝓ vi
ta sua defendẽda: sz etiã in causa cui
li: qꝛ sicut licitũ ẽ alicui bellare ad sui
corpis defensionẽ: ita etiã ad rerũ su
arũ cõseruationẽ. Nec valet vt videt
qđ alij arguũt ꝙ intendere aliuz occi
dere ẽ ꝓtra dictamen nature. Dicẽdũ
ꝙ hoc verum est si ꝓ se intendat: sz in
hoc casu nõ intendit nisi ꝙ accidens:
si nõ possit aliter vitam suã vel res su
as seruare: ad q̃z ꝓseruationẽ ꝓ se di
rigitur intentio sua: qđ ptz ex hoc qđ
declinat duellum quantũ põt: ꝛ ad cõ
seruationem vite ꝓprie: et rerũ suarũ
magis inclinat natura: ꝓpter qđ ar
gumentum quantũ ad hoc videt ma
gis ad oppositum. Qꝛ autez additur
hoc esse contra ꝓceptum diuinũ. dicẽ
dum ꝙ ꝓceptum diuinũ qđ est: Non
occides: intelligit de occisione innocẽ
tis. Appellans autẽ in hoc casu nõ est
innocens: nec per ꝓsequens iste se de
fendens de mandato ꝛ volũtate iudi
cis nõ videt peccare: maxie ꝓ sue vite
tuitione. Ad dictũ xo Aug'. põt dici
ꝙ loquit inq̃situe ꝛ dubitative et nõ
determinative. Dicũt tñ isti ꝙ licz ap
pellatus in duello in hoc casu excusẽt
a peccato: appellans tamẽ ꝛ iudex au
ctoritatem vel licentiam ꝓestans sem
per peccant mortaliter. Sed quia mꝭ
ti principes sancte vite: ꝛ q̃ bonoꝝ ꝓsi
lio vtebant: aliq̃n duella sustinuerũt
seu cõcesserũt: vt beatꝰ Ludouicꝰ rex
frãcie: Carolus magnꝰ ꝛ plures alij:
et archiepiscopi ꝛ epi institiaz tpalem
habentes: videtur durum duella con
demnare in omni casu ex pte iudicũ: nõ
absq; assertõe aliq̃: ꝙ modũ collatio
nis põt dici ꝙ i aliq̃ casu a iudicibus
ꝑñt ꝑmitti: vtpote q̃n aliqui nobiles
habẽt inꝭ se guerrã quaz ꝑñt mouere
ex lõga ꝓsuetudine q̃uis supioꝛe ha
beãt: vt ꝓz i ꝓuincijs terris ꝛ regnis: ꝛ
ex ꝙ vnus vastat terraz alteriꝰ ferro ꝛ
igne i q̃ subditi q̃ sũt innocẽtes i rebꝰ ꝛ
corpibꝰ multiplr affligunt: ꝛ aliq̃n cõ
tingit ꝙ vnꝰ corã supioꝛi ꝓncipe, puo
cat aliũ ad duellũ: ꝛ aliꝰ statim recipit

locutus est ei: Non cõcidat cor
cuiusquã in eo: Ego seruus tuꝰ a
vadã ꝛ pugnabo aduersus phi
listeũ. Et ait saul ad dauid: Nõ
vales resistere philisteo isti: nec
pugnare aduersus eũ: quia pu
er es. Vir autẽ bellator ẽ ab
adolescentia sua. Dixitq; dauid
ad saul: Pascebat seruꝰ tuꝰ gre b
a ꝟ diabolus.
gẽ patris sui: ꝛ veniebat leõ vel
a ꝟ antichristus. b ꝟ quẽliber ꝓlarũ.
ursus: ꝛ tollebat arietẽ ỗ medio
a ꝟ dominici.
gregis: ꝛ ꝓsequebar eos: ꝛ ꝑcu
tiebaz: eruebãq; de ore eorum.
Et illi consurgebant aduersum
me: et apprehendebam men
tum eorum: ꝛ suffocabam: inter
ficiebamq; eos. Nam ꝛ leonem
ꝛ vrsum interfeci ego seruus tu
us. Erit igitur et philisteus hic c
incircũcisus quasi vnus ex eis.
Nunc vadam ꝛ auferam oppro
brium populi. Quoniam quis
est iste philisteus incircũcisus:
qui ausus est maledicere exerci
tui dei viuentis? Et ait dauid:
a ꝟ poreſtare.
Domiꝰ qui eripuit me de mã d
nu leonis et de manu vrsi: ipse
me liberabit de manu philisthei
huius. Dixit autem saul ad da e
uid: Vade: et domiꝰ tecum sit.
Et induit saul dauid vestimen f
tis suis: ꝛ imposuit galeam ere
am super caput eius: et vestiuit
eum lorica. Accinctus ergo da
uid gladio eius super vestem su
am: cepit tentare si armaꝰ pos
set incedere. Nõ enim habebat
consuetudinem. Dixitq; dauid
ad saul: Nõ possum sic incedere:
quia nec vsum habeo: Et depo
a ꝟ legis sacramenta tanq̃ onerantia.
suit ea. Et tulit baculum suum g
quem semper habebat in mani
a ꝟ legem moꝝi in quinq; libris scripram.
bus. Et elegit sibi q̃ũq; lympi h
a ꝟ adiunxit. ſ. gratie: que ꝓ lac significatur.
dissimos lapides de torrente:
qđ i vase pastorali mulgeꝭ.
ꝛ misit eos i perã pastoralẽ quã
habebat secũ. Et fundaz manu
tulit: ꝛ ꝓcessit aduersum philisteũ. i

libidinibꝰ: vt etiã dicit Aug'. Sic ãt
videt eẽ i ꝓposito: vt ptz ex ꝓdictis. Et
eadẽ rõne videt eẽ ỗ ignobilibꝰ guer
ram ad iniẽ mouere nõ potẽtibꝰ i ali
q̃ casu: vt sic ꝙ ỗ ꝙ nullꝰ possz aliũ ꝓ
uocare ad duellũ multiplicarenꝯ homi
cidia occulta in terra: eo ꝙ homicide
tales nõ timerẽt ad duellũ ab aliq̃ ꝓ
uocari: i tali casu nõ videt illicitũ pu
cipi aliqua duella ꝓmittere: vt ꝓdi
cta homicidia cessent q̃ sũt maioza ma
la. Huic ãt dicto videt ꝓcozdare di
cũ Thome de aquino in sua summa:
vbi dicit ꝙ qñ i duello nõ expectat ali
quis euentꝰ miraculosus sic est i ꝓpo
sito: vt ptz ex. s. dict': tũc tale duellũ
appropinq̃t ad cõmunẽ rõnem sortiũ:
sortibus ãt licitũ ẽ vti in pluribꝰ casi
bus: vt ipe ibidẽ dicit: Ad pamuz ar
gumentũ de dauid ptz solutio ex pre
dictis. Ad argumentũ alteriꝰ oppoſi
te ptis põt dici: ꝙ nõ dat licẽtia occi
dendi innocentez in casibꝰ prędictis:
qꝛ nullus duellantiũ ꝑdicto modo est
immunis a culpa eo ꝙ volũtarie po
nũt se ad hoc ꝑmissus alijs vbi ꝑm
ordinẽ iuris. His dictis ad expositio
nem lr̃e reuertamur. Audita sunt ꝛc.
Hic describit ipi⁹ dauid cõstãcia: ꝛ ꝙ
mo bellũ ab eo perit. cũ dr: a Ego
seruꝰ tuꝰ va. cõstanter em̃ se obmit ꝙ
pter reuelationẽ dei sibi factã: vt prę
dictũ est: sed qꝛ saul nolebat ei cõcedẽ
re eo ꝙ timebat ne vinceret: quia ad
huc erat iuuenis in etate: nec videba
tur ad robur viri peruenisse: ỗ dauid
bellum desiderãs declarat suã fortiz
dinem ꝛ audaciã dicẽs: b Pasce
bat seruus tuꝰ gregez ꝛc. nec dicebat
hoc dauid ad iactantiã sed ad dei glo
riã cui hoc principaliter attribuebat
de quo etiã admonitorio cõtra philisteũ
istũ cõfidebat. ideo subdit: c Erit
igitur philisteus hic ꝛc. ꝙ aũt vtriq;
dauid attribueret deo principaliter.
patz ex hoc qđ subdit: d Dominꝰ
qui eripuit me ꝛc. i. de potestate eiꝰ: si
cũdo bellum ipi dauid cõcedit. cũ di
cit: e Dixit ãt saul ꝛc. Ex ꝙ dicta
aliqui ꝙ reuelatuz fuit sauli ꝙ dauid
vinceret philisteũ. fiunt enim aliquan
do reuelatiões diuine etiã malis ho
minibꝰ ꝓpter cõmune bonũ. f Et
induit saul dauid ꝛc. nõ est intelligen
dum ꝙ arma saulis facta ꝓ suo corpe
tradita fuerint dauid: quia ab humę
ro ꝛ supza eminebat sup totum popu
lũ: vt dictum est. ſ. x. ca. illa eñ arma
oñino fuissent impropoꝛtionata ipi
dauid. Et si dicaꝭ ꝙ ꝓpꝛ ꝙ ea dimisit
postea: nõ est verum: quia dauid i di
mittendo nõ allegauit armoꝝ impro
portionem: sed in cõsuetudinem pos
tandi: vt ptz. ī. Arma igit saul quibꝰ
dõ fuit idut⁹ itelligunt: qꝛ erãt de ar
mamẽtario suo. ꝛ dedit ea dõ: qꝛ time
eũ militẽ fec̃. tertio dõ cũ philisteo cõ
gredit q̃ ogressus describit. cũ dr:
g Et tu. ꝛc. i. ꝓsuetudiarie. h Et e
legit sibi ꝛc. i. duros ꝛ planos ꝛ rotũ
dos sine ãgul: qꝛ tales mag' directe ꝓ
jiciũt ꝛ maioꝛe ipetu. i Et ꝓ. ꝛc. stã
ter ꝛ intrepide de dei auxilio ꝓfidẽs.

Ihus

a Ihat ãt phi. ꝛc. Aduersũ da. ꝛc. Alleg. Philistei dęmones. Goliath caput eoꝝ: q̃ añ
aduẽtũ veri dõ supari ñ potuit. Geth ciuitas golie iterꝑtaꝝ torcular: ỗ ẽ mũd⁹ vl ifernꝰ i
q̃ veluti torcular obnoxios pctis ꝓculcabit: q̃ relicta q̃te supna tãq̃ septenario: i hũc
mũdũ sex dieꝰ factũ lapsus ẽ. Altitudo golie diaboli supbie: ꝓ qua sup filios supbie ꝓn
cipatũ obtinuit: q̃si palma se extollẽs. Arma golie. diaboli ad nocẽdũ xp̃o stie. Dauid a
pre ad visitãdũ frẽs missus ẽ: ꝛ xp̃s a pre deo ad oues q̃ pierãt dom⁹ isrl. Dõ ephi polẽte. i.
triũ modoꝝ mẽsurã
frib⁹ detulit: ꝛ xp̃s
mysteriũ sctẽ trinita
tis credẽtib⁹ cõmẽda
uit. Dauid. r. formel
las casei tribuno de
tulit: ꝛ xp̃s ỗ alogũ
iudeis tradidit. Aly
ab deꝰ meꝰ pr̃. Iudei
se deũ pr̃ez hr̃e mẽtiẽ
tes: q̃ xp̃m emulati ꝓ
mogenita ꝑdiderũt.
Bacul⁹ dõ crux xp̃i.
Holias i frõte ꝑcus
sus ruit: ꝛ subdit ipi
dõ: ꝛ diabol⁹ i frõte
suoꝝ ferit: cuz signũ
crucis eo i loco ifigit
ꝛ subiũcit in mẽbris
xp̃o. Dauid gladiũ
golie i hierlm̃ detu
lit: ꝛ xp̃s ꝙs ỗ diabo
li ptãte raput ad de
fensionẽ ecclie: in cã
trãstulit. Saul ỗ do
mo dõ ꝛ de eo q̃sti ig
noto req̃rit cũ iã du
dũ dõ ei assisteret: et
iudei xp̃m vętuz no
uerãt: et quẽ i ꝓtia
corpali ꝓ virtutes fi
liũ dei approbare po
rãt: tanq̃ ignozãtes
dicũt: tu q̃s es: ꝛ vbi
ẽ pr̃ tuꝰ? Moralit.
Mebzaveri dõ cũ su
phites hẽticos ꝛ sa
cre sctpture sniãs de
ferẽtes eisdẽ sentẽtijs
q̃s, pferũt vincũt q̃si
clarũ goliam gladio
suo detrũcãt. b Et
tulit gladiũ eiꝰ. Hre.
Vir q̃z catholicꝰ col
ligit testimõia sctptu
re: q̃ affert hẽticꝰ: et
errorꝭ eiꝰ ꝓtinacią i
de cõuicit. Ad̃ et dõ
Typũ dñi q̃. ſ. fortꝭ
manu iterꝑtaꝝ. Ho
lias xo renelatꝰ siue
trãsmigrãs: hẽticoꝝ
supbią signãs: ỗ re
bꝰ locuti sũt: qõ nos
xp̃is apimꝰ. Holias
xo cũ gladio: dõ cũ
pera pastorali venit
ad pliũ. Sed dõ go
liã suo occidit gla
dio. Nos q̃z q̃ sumꝰ
mẽbza veri dõ: here
ticos suis sententijs
vincimꝰ. c Caput
philistei ꝛc. Dauid
caput philistei tulit i
hierlm: vt ẽ reꝛet eos
murozũ firmitate et
altitudie ĩsuꝑabiles se eẽ fidẽtes: vt nõ discrederẽt se ab illo vincẽdos eẽ. d De q̃ stir.
Aug'. Qđ saul ꝛ abner ignozat dõ apõ eos diuiꝰ cõmozatũ: fec̃ barba q̃ adolescẽti cre
uinat aia tua ꝛc. i. duros ꝛ planos ꝛ rotũ
dos sine ãgul: qꝛ tales mag' directe ꝓ
jiciũt ꝛ maioꝛe ipetu. i Et ꝓ. ꝛc. stã
ter ꝛ intrepide de dei auxilio ꝓfidẽs.

a Ihat aũt philisteꝰ incedẽs ꝛ approꝑquãs aduersũ
dauid: ꝛ armiger eiꝰ añ eũ. Cũq; inspexisset eũ philis
teꝰ ꝛ vidisset dauid: despexit eũ. Erat ãt adolescens a
a ꝟ passione. ꝙ speciosus forma ꝓ filijs hoim.
rufus ꝛ pulcher aspectu. Et dixit philisteꝰ ad dauid
Munqd ego canis sũ: q̃ tu venis ad me cũ baculo? b
Et maledixit philisteꝰ dauid i dijs suis. Dixitq; ad
dõ: Veni ad me: ꝛ dabo carnes tuas volatilibꝰ celi
ꝛ bestijs trę. Dixit aũt dauid ad philisteũ. Tu venis c
ad me cũ gladio ꝛ hasta ꝛ clypeo: Ego aũt venio ad d
te i noie dñi exercituũ dei agminũ isrl: qđ exprobra
sti hodie. Et dabit te dñs i mãnu mea: ꝛ pcutiã te: ꝛ e
auferã caput tuũ a te ꝛ dabo cadauera castroꝝ phili
a ꝟ q̃ inꝑ viã comedũt semẽtẽ. b ꝟ ỗ qđ ne tradas bestijs aias ꝓfidẽtiũ tibi.
stijm hodie volatilibꝰ celi ꝛ bestijs trę: vt sciat oĩs tra:
qꝛ ẽ dñs deꝰ i isrl: ꝛ nouerit vniũsa ecclia hec: qꝛ nõ
i gladio nec i hasta saluat dñs. Ipius ei ẽ bellũ ꝛ tra
det vos i manꝰ nras. Cũ ġ surrexisset philisteꝰ ꝛ ve
niret: et approprãret ꝛ dauid: festinauit dauid: et f
occurrit ad pugnã ex aduerso philistei. Et misit ma
nũ suã i perã. Tulitq; vnũ lapidẽ: ꝛ fũda iecit: ꝛ circũ g
a ꝟ vbi signũ christi nõ habuit.
ducẽs pcussit philisteũ i frõtẽ. Et ihꝰ ẽ lapis i frõ h
te eiꝰ ꝛ cecidit i faciẽ suã sup trã. Prevaluitq; dauid i
aduersũ philisteũ i funda ꝛ lapide: pcussitq; philisteũ
Edi.47.a iterfecit. Cũq; gladiũ nõ haberet i manu dauid cucur
a ꝟ cos. ſ. quos diabolus i manu habebat: ꝙ quos alios trucidabat.
rit ꝛ stetit sup philisteũ: ꝛ tulit gladiũ eiꝰ ꝛ eduxit eũ k
a ꝟ ꝓpio gladio.
de vagina sua: ꝛ iterfecit eũ: ꝑciditq; caput eiꝰ. Vi
dẽtes aũt philisthim ꝙ mortuꝰ esset fortissimꝰ eoꝝ:
fugerũt. Et ꝓsurgẽtes viri isrl: ꝛ iuda vociferati sũt: m
ꝛ psecuti sũt philisteos vsq; dũ venirẽt i vallẽ: ꝛ vsq;
ad portas accharõ. Ceciderũtq; vulnerati de phili
stijm i via sarim: vsq; ad geth: ꝛ vsq; accharõ. Et re
uertẽtes filij isrl postq; ꝑsecuti fuerãt philisteos: iua
ꝟ anticipatio est: hoc em̃ postea fecit.
serũt castra eoꝝ. Assumẽs aũt dauid caput philistei: c n
a ꝟ vnde postea ab abimelech sacerdote accepit.
attulit illud i hierlm. Armaꝛo eiꝰ posuit i tãbnaculo o
a ꝟ dñi supflue additũ ẽ suo qꝛ arma nõ i suo sed dñi posuit tabernaculo.
suõ. Eo ãt tpe q̃ viderat saul dauid egrediẽtẽ ꝯ phili
steũ: ait ad abner pricipẽ militię sue: ỗ q̃ stirpe descẽ p
dit ỗ adolescẽs? Dixitq; abner. Viuit aia tua rex: si q
noui. Et ait rex: Inꝛroga tu cuiꝰ filiꝰ sit iste puer? Cũ r
q̃z regressus eẽt dauid pcusso philisteo tulit eũ abner
ꝛ itroduxit coꝝ saule caput philistei habẽtẽ in ma
nu. Et ait ad eũ saul: De q̃ ꝓgenie es o adolescens?
Dixitq; dauid filiꝰ serui tui isai bethleemitę ego sũ.

aũt ꝛc. ſ. plane. ꝓt põdus em̃ ar
moꝝ nõ poterat currere sicut dõ.
a Desperit eũ: reputãs eũ nullis
momẽti ad pugnandũ secũ.
b Numqd ego canis sum. q. d. ca
nis q̃ ẽ iermis põt timere bacu
lũ: nõ ego. cetꝛa patet vsq; ibi:
c Tu venis ad me cũ gladio:
id ẽ cõfidẽs de armis ꝛ xp̃ute
tua. d Ego ãt venio ꝛc. i. cõ
fidẽs de xp̃ute diuina. e Et
dabit te dñs ex ꝑ ptz q̃ sup ỗ
diuinã reuelationẽ habuerat:
qꝛ futuꝝ cõtingẽs certitudina
liter ꝑnũciat. f Festinauit
dõ ꝓpius ire lapidẽ añq̃ philiste
us esset sibi nimis ꝓinquꝰ: qꝛ
talis icꝰ fortioꝛ ẽ aliquãtulũ a
lõge. g Dulitq; vnũ lapidẽ.
Matth. iiij. dicit q̃dã glosa q̃
xp̃s vicit diabolũ trib⁹ tẽtatio
nib⁹: sic dõ goliath trib⁹ lapidi
bꝰ: ỗ illa glosa nõ ẽ multũ autẽ
tica: qꝛ nõ dꝛ ibi cuiꝰ sit: ꝛ iõ vi
dẽt eẽ q̃dã glosa magistrali: ꝓ
pter qđ magr̃ est adhrẽdũ tex
tui sacre sctpture. q̃ videt ỗ inne
re q̃ dõ vno tñ lapide philiste
um vicit. h Et ingressus ẽ ꝛc. Di
cũt aliq̃ ꝙ ferꝛ galee cessit lapi
di miraculose: vl põt dici absq;
tali miraclo ꝙ galea sic erat fa
cta ꝙ facies erat discoopta il
la pte excepta q̃ opiebat lamia
ferrea descẽdẽte sup nasũ: vt di
ctũ ẽ. s. i Prevaluitq;. Hic
ꝓñr describit ipi⁹ dõ triũph⁹. ꝛ
ptz ꝛra vsq; ibi: k Et eduxit
ꝛc. philisteꝰ ei adhuc cũ nõ ex- l. q. 5. c. Mo
traxerat: qꝛ ꝓius cũ hasta pu nomachiã. De purga. vulga. c. 1. in glo.
gnare volebat. sic̃ faciũt milites
i duellꝭ pius iuadẽdo se cũ lãce
is. l Videtes aũt phi. ꝛc. di
uino miraculo. m Fugerũt.
territi diuino iudicio. cetera pa
tẽt vsq; ibi: n Assumẽs ãt dõ
ca. ꝛc. nõ tũc ỗ postea ad terrẽ
dñ iebuseos ibi habitãtes i for
talicij fortitudine ꝓfidẽtes.
o Arma xo ꝛc. ſ. dñi qđ ptz
ex ỗ q̃ dr. j. xxj. q̃ gladiꝰ goli
ath erat iuoluꝰ post ephot i tẽ
plo dñi. p De q̃ stirpe ꝛc. ls
aũt dauid fuisset cũ saul. vt ptz
ex ꝓdictis ca. xvj. tñ tũc nõ co
gnoscebat. qꝛ sic dic̃ Augꝰ. ite
rim barba creuerat adolescẽti
q̃ notabiliter mutat aspectũ fa
ciei. Põt etiã dici ꝙ saul ex de
monis afflictione habebat me
moriã ꝛ fãtasiã ꝑturbatã ꝛ im
peditã a cognitiõe. q Dixit
qꝛ abner ꝛc. modꝰ ẽ iurãdi: ꝛ ẽ
sensus: sicut vez ẽ q̃ ego desidẽ
ro vitã tuã: sic vez ẽ q̃ ego nõ
noui: ꝛ accipit ỗ si. ꝓ nõ: nec mi
rũ si abner nõ cognoscebat da
uid: qꝛ erat ꝓnceps militie: et
sic erat occupat⁹ ꝯ aduersarios
i extremitatibꝰ regni rege i do
mo manẽte: ꝛ dõ adhuc cũ saule
parũ fuerat: ita ꝙ forsitã ab
ner eũ ibidẽ nõ viderat. r Et
ait rex ꝛc. fecerat em̃ ꝓclamari ꝙ
filiã suã daret ei q̃ philisteũ pcute
ret: vt dcm̃ ẽ. s. ꝛ iõ volebat scire
si eẽt ỗ bono genere: ita ꝙ filia sua
esset illi cõpetenter assignata.

Moraliter

Moraliter. †Cōgregātes aūt philistīm agmina. Hic agit ō duello dauid cōtra goliath getheū. p qō significat allegorice pugna xpi ⁊ tra diabolū. Circa qō notādū q sic in pcedēti ca. significat' ē xps p isai: sic p ipm pōt b de' pr significari: eo q pater ⁊ filj' vnū sūt in substātia ⁊ opatione: sic dicit Joh. xj. ca. Ego ⁊ pr vnū sum'. Igit p isai mittēt filiū suū dauid ad frēs suos visitandū dicēs: †Fratres tuos visitabis ⁊c. significat deus pater filiū suū mittēs in mundū vt saluet' per ipm Joh. iij. Per b aūt q dauid debellauit goliath getheū: ⁊ p hoc philistinos exercitū sic dr. j. †Videtes aūt philistīm q mortu' est fortissim' eor ⁊c. significat q xps debellauit principē demonū ⁊ eius exercitū. Per baculū aūt ⁊ q̄nq; lapides q̄b' dauid goliath debellauit significat crux sancta ⁊ q̄nq; vulnera p q̄ xps ō diabolo ⁊ āgelis eius triūphauit. Per b āt q dauid gladio golie caput ei' āputauit significatur q sic diabolus p lignū deuicerat gen' hūanū in hoie primo: sic p lignū deuic' ē ab hoie xpo. Moraliter p dauid inunctū a samuele significat q̄libet christian' bon' a xpo inunctus vnctione gratie, pter qō timere nō debet ptātē ⁊ arma sathane ſz ꝓstanter ipm aggredi cū baculo sancte crucis ipm p fidē interi' portādo ⁊ exteteri' in signo. †Et q̄nq; lapidib'. i. exercitio q̄nq; sensuū i bonis ⁊ sanct'. opib'. j. Pe. iij. Christo i carne passo ⁊ vos eadē cogitatiōe armamini: et sic diabolus deuict' cū exercitu suo fugit cōfusus Jaco. iiij. Resistite diabolo ⁊ fugiet a vobis.

In ca. xvij. vbi dicit in postilla ad maiorem sequentiū intelligentiam: hic queritur vtrum duellum sit licitum ⁊c.

Additio. Licet cā collatiōis ⁊ absq; assertiōe mīsta falsa possint dici. In sacra tn scptura vl' ei' expositiōe n videt falsa aliq; mō psuadēda. Possz ei inde seq; error ⁊ ope vl' i mēte: vn' i ꝓposito circa q̄stionē motā per postillatorē cū assertatiōe vera: dicendū q duellū ex pte indicū semp ē illicitū: eriā ⁊ i casib' ponāt a postil. qō ptz ex hoc: nā auctes textuales decretor ⁊ canonū p postillatorē allegate indistricte loquūt: nō excusantes i aliq; casu i duellis indicem a pctō: neq; duellātes saltē q ad vtrāq; ptem duelli. In illo em ca. monomachia p ipm postillatorē allegato expresse habet' sic. Hec ⁊ huiscemodi sectātes deū solūmō tētare vident: q̄ qdē ybā indistricte loquūt: vbi attēdēdū ē: q nō dic oēs b sectātes tentāt deū: ſ videt tētare vt intelligat q posito casu q aliq; ex his sectantib' itēdat aliū finē forte rectū: qz tn apparētia ē mala cauēdū ē. Nā ſm aplm. j. Thessal. v. ca. etiā ab hūte spēm mali abstinēdū ē. Idē modus dicēdi i ca. Dilecti depurga. vul. vbi i silū materia sic hmōi iudicium penit' ē iterdictū: vtpote i q de' tētari videt: etiā i ca. suscepisti regimis ti. pdicto tractās specialr ō duell' exprsse dr q i eo casu vl' alijs b nō debeat aliqten' tolerari. In q̄ hr māifeste q nō solū, phibent duella fieri seu cōmitti: ſz etiā eor tolerātio ē, phibita: qō ē ō directo ꝓpositionē postillator'. Illud āt qō dr ad auctatē. Aug'. q loqtur inq̄sitiue seu dubitatiue ⁊ n deīmatiue ſ hz aliq̄ō fūdamtū eo: q n oīdit ꝓiū dictū ipi' Aug'. nec q pdicta retractet i libro retractationū. Silr nec doctores pdictas auctates iuridice exponētes ipos iudices vident excusare. vn' nec ipe postillator aliquē doctorem allegat: nisi sanctū Thomā q nihil facit p opinione sua: vt patebit leges etiā seclares ab ipis philosophis ꝓdite: q ō p̄cepto, phibitiōis diuie tētatiōis nō curāt: adhuc duellum vident simplr, phibere vt de gladiatorib'. lege vnica. Cum igit nec p auctates textuales: nec p doctores tal' excusatio: scz iudicū i duello appareat: deu eniēdū ē ad rōnes p postillatorē allegatas: ⁊ casus p ipm positos q̄ si bn aspiciunt nō vident ꝓ hāc assertionē aliq̄d facere. Ad cui' euidētia scīendū q ſz bnti curā alicui' cōmunitat' licitū sit pmittere mīora mala: vt euitent maiora: vt ptz ō meretricio p ipm allegatū: nemini tn ſz facere mala vt eueniāt bona. Ān i glosa. ij. Regū. xxj. Vana spe securitat' a diabolo deludunt'. q dicit faciam' mala vt eueniāt bona: taliū ei dānatio iusta ē: cui' rō est manifesta. Nō em sola bonitas finis sufficit ad faciendū actū bonū: nisi simul ocurrāt alie bonitates ad b requisite: vt sat' declarat sanct' Tho. ꝑma scē. q. xviij. arti. iiij. i rnsione ad vltimū argumētū. Et tō ſz tolerare meretriciū, pter bonū finē sit pmissuz: nunq̄ tn cōmittere meretriciū, pter bonū finē sit pmissuz: nunq̄ tn cōmittere meretriciū sup eidē auxiliū aut ꝓsiliū pstare ē licitū. Sz ꝓstat q pncipes seu iudices duelloz nō solū ocurrūt i hmōi duell' pmittēdo seu tolerando: ſz etiā faciēdo seu auxiliū pstādo: ⁊ b m'kipl'r. Primo qz ō eoz mādato ⁊ auctē ordinār seu assignār loca ⁊ tpa

duellādi. Silr ⁊ de eoz auctate ⁊ mādato danf cōfuatores seu rectores: q̄ vtroſq; duellātes custodiāt a fraudibus que circa paritatē amoris vtriusq; ⁊ alijs hmōi pñt ꝓtingere. Silr p pncipes seu iudices cozā quib' duella exercent: oportet q vtraq; ps sit tuta a violētia: sic q neuter duellantium possit ab amicis seu alijs iuuari vt altez innadat seu suppremat: vel ipm a limitib' p principem seu iudicē assignatis expellat: nisi em alijs hīs auctoritatem ad hoc seu potestatez talia duella a violentia extrinseca securaret: iam nō esset duellum ſz bellū: cum vtraq; pars posset cōuocare amico ⁊ fauentes seu coadiutores ad aliū ꝓuincendū: qō est ꝓtra rationem duelli. Similr principes seu iudices cozā quib' duella exercenf manifeste pstant auctoritatē duellis cū ꝓtroueriās seu discrepatiōes duellantiū diffiniūt seu pcipiunt decidi seu diffiniri in curijs suis: put duellū terminā. ſ. si actor viuat in duello: reus habeā, p ꝺdemnato ⁊ deuicto tanq̄ si actoz intentionē suā legitime cozam eo, pbasset ⁊ ecōtra. Et sup hoc ꝓsueuerunt ferre sentētias verbo ⁊ scripto auctoritate iudiciali: sicut fit in alijs causis p legitimas, pbationes. Nā manifestū est q in pdictis principes seu iudices nō solū dici debent tolerātes minoza mala vt euitenf maioza: ſ etiā facientes mala vt bona eueniāt: vel vt mala maioza euitentur: qō nullo licet q̄ntūcūq; malū qō cōmittit sic modici nocumenti: ⁊ bonū qō inde spectat maxie vtilitatis. Nam ſm Aug'. Nō est licitū mendaciū pniciosū, pferre, p salute totius mūdi: vn' in casib' p postillatorē allegatis nō excusant a peccato iudices ex bonitate finis: p vias em insticie rectas decet pncipē talia determinare: nō p illas q̄ diuino iuri obuiant: vt ait Stephanus papa in ca. cōsuluisti. ij. q. v. spōnea confessione vel testiū approbatione delicta cōcessa sūt vestro regimini iudicari: occulta em ⁊ incognita illi sunt relinquenda qui solus nouit cozda hoīm. Et ibidē qō sanctorum patrum documenta sancitū non est: suspticiosa adinuentione nō est psumēdū. Preterea si in casib' positis a postil. nullus duellantiū ē immunis a culpa: eo q volūtarie ponāt se ad hoc ptermissis alijs vijs ſm ordinem iuris: vt idē postillator dicit in fine istius questiōis: a fortiori vinculo iudices qui volūtarie hoc approbāt: ⁊ ad hoc cooperanf modis pdictis: ptermissis alijs vijs iuris ⁊ medijs culpabiles magis sūt. Preterea ratio ista postillatoris in q̄ dicit q si vn' aliū nō posset, puocare ad duellū: multiplicarenf homicidia occulta in terra ⁊c. nō videt habere valorem. nā expositio eiā seq̄ret multiplicatio homicidioz seu aliozū malozū in occulto. Ex hoc em q vnus alium posset, puocare ad duellū: illi qui viribus corporis sunt validiores vel arte bellandi magis eruditi: alios infirmiores occulte opprimerent confidētes de, ppijs viribus ⁊ hmōi. ⁊ sic nō timerent ad duellum puocare: put sepe contingit. Qz aūt dicit sanctus Tho. concordari huic dicto ⁊c. nullo modo habet locū si sanctus Thomas quando intelligat'. Nam in scōa. ij. q. xcv. in fine vltimi arti. ſ. in rsponsiōe ad vltimuz articulum vbi de hoc tractat: dicit q iudicium ferri candentis in aliquo conuenit cum sortibus scz inquātū ordinat' ad alicui' facti occulti inq̄sitionē q aliq̄ō factū ab hoīe: ſz differt a iudicio sortiū i q̄tū spectat i iudicio ferri cādentis aliq̄s miraculosus effect': qō nō ꝓtingit i rōne cōmuni sortiū. ⁊ postea paucis interpositis dicit q duella i quib' nō spectat' miraculosus effect': vtpote quia pugiles sunt penitus pares virtute ⁊ arte magis accedunt ad cōmunem rationem sortiū q̄ examinatio ferri candentis vbi miraculum spectatur diuinū: hec ille. Sed ex hoc nō tollitur quin iudicium belli illicitum reddat ex duobus que ipsemet sanctus doctor ponit in eodem loco tanq̄ illicita. Primū scilicet quia ordinat' ad iudicandū occulta que diuino iudicio reseruantur. Scōo etiam quia hmōi iudicia nō ē auctoritate diuina sancitū. Et sic sunt intelligenda verba sancti doctoris in illo ca. vt patet bene inspicienti. Cū vlterius dicit postillator q pncipes sancte vite duella sustinuerunt seu ꝓcesserunt: vt sanctus Ludouicus rex francoz: et alij ⁊c. Ex hoc nō concludit ꝓpositū suū. nam fuerūt multi sancti a deo in sacra scriptura approbati: qui pluries pecauerunt: vt patet de dauid ⁊ alijs sed peccata eozū nō sunt trahenda ad ꝓsequentiā: sed sua bona opera.

Replica. In ca. xvij. vbi postillator sub distictione duellum pmittentes: Burgen. videt postillatorē cōmisse crimen lese maiestatis. vnde eum instomachanter innadit cōcludens q vera assertione generaliter et sine distinctione dicendum sit q duellum ex pte iudicuz semp sit illicitum qō psuadet ex

psuadet ex ꝺ: qz vt dicit canon. Monomachiā. ij. q. v. ⁊ cetera iura p postillatorē allegata loquunt indistincte: sic q nullo casu debent duella fieri nec tollerari: sed nimis pciſa vidēf hec Burgen. ſnia. Pēsando em ybā iuriū tūcteis glosis oim doctoz materia duellozū tractat' sub distinctionib' manifestis. Nā iura loquūt in casu q̄ deus tēptari videt: duella sunt, phibita. A cōtrario aūt sensu qō est argumētū validū iure: vbi de' tēptari nō videt pmitti possunt ī casu etiā quo ad duellū ptēdit alicui' occulti inquisitio: aut vulgaris purgatio: aut sne, pmulgatio iura nō pmittūt. A cōtrario aūt sensu: vt supra pmitti possūt. Est igit manifesta hmōi, phibitionis ⁊ pmissionis distinctio. In casib' deniq; p postillatorē adductis nulla dei apparet tēptatio: ſ, puocātis pūptio ⁊ assumētis ciuilis coactio: nisi cī puocat' ad duellū assumeret: ſ vulgo iudicaret vel iniust' vel effeminat': vt igit cuade re possit tale vulgi temerariū iudiciū putat duellū necessario assumēdū: vel saltē saluo honore nō esse declinandū: ⁊ sic in, pelligo ciuilē coactionē: ⁊ puto vtrūq; nō eē sine culpa q̄uis, puocās ceteris paribus videat culpabilis magis: iudex tn pmittēs nō: cū ptineat ad pacē pauperū lit' termiatio: ⁊ ad rei publice vtilitatē manifestā: vt ptz ī casib' posit' a postillatore i q̄b' ex pte duellātiū nō ē aliq̄ dei tēptatio: ſ pūptio virium artis ⁊ industrie experimentū hūane: nec ex pte eozū ītno nec iudicis intētione alicui' occulta inq̄sitio nec vulgaris purgatio: rōne cui' i eodē iuris titulo. ⁊. ij. q. v. dr. phiberi: nō videtur peccare iudex: ſ potī' facere debitū officij sui: ⁊ p ꝓs mereri: ptz igit q Bur. nō bn attēdit ybā iuriū ⁊ doctoz assēdo q oīno loquūt indistricte. Nā si sine distinctiōe deberet illa ybā accipi: sequīt' q̄ david assumētē duellū: de q̄ hic sermo ⁊ saul pmittentē īmo approbātē ⁊ opē armis ferētē peccasse: qō erroneū ē dicere. Et si dixeris, put doctores cōiter dicūt: hūc casum facū ex dei reuelatiōe ptz q ī casib' hmōi distinctio ē: ⁊ nō sunt indistincte illa iura recipiēda: nec Burgē. rōnib' posti. satisfacit: cū ei arguit q curatores reipublice posſunt pmittere minoza mala vt euitenf maioza: vt ptz de meretricio ſm beatū Aug. Bur. ꝓcedit totū ſ addit inptinēter q nō pñt facere mīora mala vt vitēf maioza: qz scōm Aplm nō sūt faciēda mala vt eueniāt bona. Et tota digressio Bur. tendit ad ꝓ q iudices nōmō sūt duellū tollerātes: ſ faciētes et ei' auctores: qō sic oīdere nitit. Nā vt inḋt eoz auctoritate deputāt certa tpa ⁊ loca duellādi. Itē ordinānt rectores ⁊ cōseruatores q̄ vtroſq; duellātes pserūet a fraudib' ⁊ violētia amicoz̄ alteri fauētiū ⁊c. Ad qō dicēdū ē q vbi iudices circa duella excedūt naturā pmissiōis: vtpura ex victoria vnī' ptis, pferre sniam ꝺ victū tā q̄ reū: vel alias, pculdubio peccāt: ſ vbi iudices nō excedūt naturā pmissiōis ordinātes ī fauoze iusticie: nō duelli nec duellāriū certos modos q̄b' iniusticia caueri possit circa duellū possibil: nō videt, pterea dici debere auctores vl' factores duelli: ptz ſ ī exēplo ō pmisso meretricio. Rectores ei reipublice ipm pmittētes nolētes tn meretrices hītare ī locis sacris ⁊ honestis ad vitādū sacroz locoz, pfanationē ⁊ scādalū hoīm vtriusq; sex' honestoz̄ ordinār spālia loca vbi meretrices ⁊ alie psone habitēt inf̄mes ⁊ n alibi. Quis cū nro scnioze Bur. desipiēs dicēt ipos ex eo meretrici fautores: factores ⁊ auctores. Itē ordinānt q sacris tpib' puniūt ludi scenici, pstibula vltrices alijs ātē tpib' nō q̄s ex ꝺ dicet eos tpib' pmissis fore meretricij fautores. Itē ordinānt q ī domib' meretricū sit emunitas: ita q nemo possit ibi meretricib' aut alijs ipune violērā inferre ad cauēdū seditiōes ⁊ homicidia: Quis ex his oīb' culpabit reipublice rectores tā q̄ malefactores: aut mali cuiuscūq; auctores: ⁊ nō poti' cōmēdabit eos tā q̄ prudētes, puisores: qz q̄uis pmittēs nō: cū ptineat ad pacē pauperū lit' termiatio: ⁊ ad rei publice vtilitatē manifestā: vt ptz ī casib' posit' a postillatore i q̄b' ex pte duellātiū nō ē aliq̄ dei tēptatio: ſ pūptio virium artis ⁊ industrie experimentū hūane: nec ex pte eozū īmo nec iudicis intētione alicui' occulta inq̄sitio nec vulgaris purgatio: rōne cui' i eodē iuris titulo. ⁊. ij. q. v. dr. phiberi: nō videtur peccare iudex: ſ potī' facere debitū officij sui: ⁊ p ꝓs mereri: ptz igit q Bur. nō bn attēdit ybā iuriū ⁊ doctoz assēdo q oīno loquūt indistricte. Nā si sine distinctiōe deberet illa ybā accipi: sequīt' q̄ david assumētē duellū: de q̄ hic sermo ⁊ saul pmittentē īmo approbātē ⁊ opē armis ferētē peccasse: qō erroneū ē dicere. Et si dixeris, put doctores cōiter dicūt: hūc casum facū ex dei reuelatiōe ptz q ī casib' hmōi distinctio ē: ⁊ nō sunt indistincte illa iura recipiēda: nec Burgē. rōnib' posti. satisfacit: cū ei arguit q curatores reipublice posſunt pmittere minoza mala vt euitenf maioza: vt ptz de meretricio ſm beatū Aug. Bur. ꝓcedit totū ſ addit inptinēter q nō pñt facere mīora mala vt vitēf maioza: qz scōm Aplm nō sūt faciēda mala vt eueniāt bona. Et tota digressio Bur. tendit ad ꝓ q iudices nōmō sūt duellū tollerātes: ſ faciētes et ei' auctores: qō sic oīdere nitit. Nā vt inḋt eoz auctoritate deputāt certa tpa ⁊ loca duellādi. Itē ordinānt rectores ⁊ cōseruatores q̄ vtroſq; duellātes pserūet a fraudib' ⁊ violētia amicoz̄ alteri fauētiū ⁊c. Ad qō dicēdū ē q vbi iudices circa duella excedūt naturā pmissiōis: vtpura ex victoria vnī' ptis, pferre sniam ꝺ victū tā q̄ reū: vel alias, pculdubio peccāt: ſ vbi iudices nō excedūt naturā pmissiōis ordinātes ī fauoze iusticie: nō duelli nec duellāriū certos modos q̄b' iniusticia caueri possit circa duellū possibil: nō videt, pterea dici debere auctores vl' factores duelli: ptz ſ ī exēplo ō pmisso meretricio. Rectores ei reipublice ipm pmittētes nolētes tn meretrices hītare ī locis sacris ⁊ honestis ad vitādū sacroz locoz, pfanationē ⁊ scādalū hoīm vtriusq; sex' honestoz̄ ordinār spālia loca vbi meretrices ⁊ alie psone habitēt inf̄mes ⁊ n alibi. Quis cū nro scnioze Bur. desipiēs dicēt ipos ex eo meretrici fautores: factores ⁊ auctores. Itē ordinānt q sacris tpib' puniūt ludi scenici, pstibula vltrices alijs ātē tpib' nō q̄s ex ꝺ dicet eos tpib' pmissis fore meretricij fautores. Itē ordinānt q ī domib' meretricū sit emunitas: ita q nemo possit ibi meretricib' aut alijs ipune violērā inferre ad cauēdū seditiōes ⁊ homicidia: Quis ex his oīb' culpabit reipublice rectores tā q̄ malefactores: aut mali cuiuscūq; auctores: ⁊ nō poti' cōmēdabit eos tā q̄ prudētes, puisores: qz q̄uis pmittēs nō: cū ptineat ad pacē pauperū lit' termiatio: ⁊ ad rei publice vtilitatē manifestā: vt ptz ī casib' posit' a postillatore i q̄b' ex pte duellātiū nō ē aliq̄ dei tēptatio: ſ pūptio virium artis ⁊ industrie experimentū hūane: nec ex pte eozū īmo nec iudicis intētione alicui' occulta inq̄sitio nec vulgaris purgatio: rōne cui' i eodē iuris titulo. ⁊. ij. q. v. dr. phiberi: nō videtur peccare iudex: ſ potī' facere debitū officij sui: ⁊ p ꝓs mereri: ptz igit q Bur. nō bn attēdit ybā iuriū ⁊ doctoz assēdo q oīno loquūt indistricte. Nā si sine distinctiōe deberet illa ybā accipi: sequīt' q̄ david assumētē duellū: de q̄ hic sermo ⁊ saul pmittentē īmo approbātē ⁊ opē armis ferētē peccasse: qō erroneū ē dicere. Et si dixeris, put doctores cōiter dicūt: hūc casum facū ex dei reuelatiōe ptz q ī casib' hmōi distinctio ē: ⁊ nō sunt indistincte illa iura recipiēda: nec Burgē. rōnib' posti. satisfacit: cū ei arguit q curatores reipublice posſunt pmittere minoza mala vt euitenf maioza: vt ptz de meretricio ſm beatū Aug. Bur. ꝓcedit totū ſ addit inptinēter q nō pñt facere mīora mala vt vitēf maioza: qz scōm Aplm nō sūt faciēda mala vt eueniāt bona. Et tota digressio Bur. tendit ad ꝓ q iudices nōmō sūt duellū tollerātes: ſ faciētes et ei' auctores: qō sic oīdere nitit. Nā vt inḋt eoz auctoritate deputāt certa tpa ⁊ loca duellādi. Itē ordinānt rectores ⁊ cōseruatores q̄ vtroſq; duellātes pserūet a fraudib' ⁊ violētia

La. XVIII

a Et dīle. eū ⁊c. Jonathas dilexit dauid vir videlicet bellicosus iuuenē aptū pugnis. Jonathas significat eos q ō inde is ī xpm crediderūt ⁊ pcepta gra spiritus sancti: p xpo relict' oīb' ipm secuti sunt Nā petr': Ecce nos reliq̄mus oīa ⁊ secuti sum' te. Sic eī Jonathas dedit dō vestimēta sua ⁊ tunica vsq; ad baltheū: cuz credētes oīa q̄ habuerūt ī xpi seruitiū cō tulerunt. b Percussit saul mille ⁊c. Hoc fuit seminariuz odij ⁊tra dauid. Sic iudei audiētes xpm quē crucifixerāt: i ecclesijs pdicari: ⁊ victoziā q̄ postē ātiquū vicit: ⁊ credētes i laude ei' gratulari: Jupter tulerī. c Saul mil. ſ. eos q̄ fugiētes occisi sūt. d Dauid decē milia. ſ. philisteū q̄ vno delecto oēs in fugam misit.

l.u.d. a.19.b

F

La. XVIII

a† Et factū ē. Descpta ipi' dō victoria. Hic ꝓnr describit ex ꝺ iuidia subsecuta. Et pz mo describit circa dō oīm gra. scdo saul' iuidia. ibi: Pozro cū reūteref. ⁊tio effect' malicia. ibi: Post die. Circa pmū describit pmo gra acq̄sita ipi dō circa ionathā filiū reg' cū dr: b Alia iona. cō. ⁊c. id est cōiūcta idissolubili glutino charitat'. huj' aūt dilectiōis subdit effect' cū dr: c Jniert āt ⁊c. iurādo ppetuā amicitia: ⁊ ī signū huj' amicitie subdit.

d Expolianit se ⁊c. reputās eū q̄si seipsum. e Usq; ad gla. ⁊c. li vsq; ſm alīq̄s b teneī excluſiue ita q ista nō dederit ionathas ipi dō: qz nō poterat bono mō istis carere. Alij aūt dicūt q teneī iclusiue: ita q ista etiā dederit dauid ī signū pfecte amicitie: ⁊ ꝺ videt verī': nec valet rō aliozū: qz filj' reg' defacili poterat talia aliūde hre: scdo describit gra ipi' dauid erga pīm. cū dr: f Et accept' ⁊c. qz oīa negocia sibi ipōsita p bono ⁊ defensiōe regni feliciter cōsummabat.

g Pozro cū reuer. ⁊c. Hic ꝓnr describit ipi' saul' inuidia cui' seminariū fuit laus ipi' dō ī cātilenis cōib' ꝺ victoria philistinoz: ī q̄b' cātabāt. h Percussit ⁊c. ⁊ sic pl' honor' attribuebāt dō q̄ sauli. Dicebāt āt dō pcussisse. x. milia eo q pcusserat goliath qui, p. x. milib' cōputat'. eo mō loquēdi q̄ ō dō dr. ij. Reg. xviij. Tu vn' p. x. milib' cōputaris.

i Quid ei ⁊c. ertūc ei timē cepit ne dō pueniret ad regnū: qz sciebat se reprobatū sicut

De cōse. di. i. c. i. in ꝙ. phibito. in fine glo.

lū regnū? Nō rectis ḡ oculis saul aspiciebat da a
uid cū tercia die illa ⁊ deinceps. Post die aūt altera in b
a ℣ id est iudeos. b ℣ id est more arrepticioꝝ aliena referebat.
uasit spūs dei malꝰ saūl: ⁊ pphētabat in medio c
a ℣ christus. b ℣ euangelica dulcedine. c ℣ cepit
domus sue. Dauid aūt psallebat manu sua: si
iesus facere et docere.
cut p singulos dies. Tenebatq; saul lanceā et a
misit eā: putās q cōfigere posset dauid cū pari b
ete. Et declinauit dauid a facie eiꝰ secūdo. Et ti c
muit saul dauid eo q esset dñs cū eo ⁊ a se recel d
sisset. Amouit ergo eū saul a se: ⁊ fecit eū tribu e
a ℣ in pugnā primus more regio.
nū sup mille viros. Et egrediebaꝫ ⁊ intrabat i f
cōspectu populi. In oibus quoq; vijs suis da
uid prudenter agebat: ⁊ dñs erat cū eo. Videt
itaq; saul q prudēs esset nimis: ⁊ cepit cauere
eū. Omis aūt isrl ⁊ iuda diligebat dauid. Ipse ei
ingrediebaꝫ ⁊ egrediebatur ante eos. Dixitq; g
saul ad dauid. Ecce filia mea maior merob ip/ b+
sam dabo tibi vxorē: tātūmodo esto vir fortis
⁊ ꝓliare bella dñi. Saul aūt reputabat dicens:
nō sit manꝰ mea in eo: sed sit sup eū manus phi
listinoꝝ. Ait aūt dauid ad saul: Quis ego sum i
2.Re.9.c. a ℣ latenter dignū se insinuat.
Ē aut ḡ est vita mea aut cognatio patris mei in k
israel: vt fiam gener regis? Factū ē aūt tēpus l
qū deberet dari merob filia saul dauid: data ē m
hadrieli molathite vxori. Dilexit aūt dauid mi
chol filiā saul alterā. Et nūciatum est saul: ⁊ pla
b cuit ei. Dixitq; saul: dabo eā illi: vt fiat ei in scā n
dalū: ⁊ sit sup eum manꝰ philistinoꝝ. Dixitq;
a ℣ vna est res q gigārem ꝑstrauit: altera si centū ꝓputia allophilo/
rum deferrēt.
ḡ saul ad dauid. In dūabus gener meus eris o
hodie. Et mādauit saul seruis suis. Loquimini p
ad dauid dam me dicētes: Ecce places regi: et
oēs serui eiꝰ diligūt te. Nūc ergo esto gener re/
gis. Et locuti sūt serui saul in auribꝰ dauid om
nia verba hec. Et ait dauid: Nū parū vobis vi
deꝫ generū esse regis? Ego aūt sum vir paup ⁊ q
tenuis. Et renūciauerūt serui saul dicētes: Hu
iuscemodi verba locutꝰ est dauid. Dixit autez
saul: Sic loqmini ad dauid: Nō habet rex spō/ r
a ℣ capitā secūdū quosdā: q: ꝓpriū vocaꝫ summitas rei.
salia necesse: nisi tm̄ centū ꝓputia philistinoꝝ: s
vt fiat vltio de inimicis regis. Porro saul cogi
tabat tradere dauid in manꝰ philistinoꝝ. Cūq;
renūciassent serui eiꝰ dauid verba que dixerat
saul: placuit sermo in oculis dauid vt fieret ge t
ner regis. Et post dies paucos surgens dauid
c abijt in accharō cū viris q̄ sub eo erant: ⁊ pcus/
sit ex philistijm ducētos viros: ⁊ attulit ꝓputia
eoꝝ: ⁊ annumerauit ea regi vt eēt gener eiꝰ. De
a ℣ synagogam.
dit itaq; saul ei michol filiam suā vxorē. Et vi/ u
dit saul ⁊ intellexit: q̄ dñs esset cū dauid. Mi/
chol aūt filia saul diligebat eū. Et saul magl ce v
1.Re.5.c. 32.q.1.c. 98 auct.
pit timere dauid. Factusq; ē saul inimicus da/
c Percussit ⁊c. Et attulit ꝓputia ⁊c. sic xps ꝑ/
us i gētibꝰ clari
ficatꝰ ē q̄ synagogā.

tū sic dem̄ fuit. ℣. xv. a Nō re. ḡ ⁊c. mo
dꝰ ē ei iuidioꝝ ⁊ odiētiū respicere eos q̄s
odiūt et oblīq. b Post die āt. Hic ꝑ
scribit ꝓdicte iuidie effectꝰ maligꝰ. Et
ꝑmo dō inadēdo: scdo filiā suā ei insidio
se ꝑmittēdo ibi: Dixit āt saul. Circa ꝑmū
dr. Post die aūt ⁊c. grauiꝰ q̄s āñ xpī odi
um ꝫ dauid cōceptū. c Et ꝓphetabat
Hic nō accipit ꝓphia ꝓprie: ꝑ tm̄ denōia
tiue: qz aliena tā q̄s arrepticiꝰ loq̄bat.
d Putās q cōfigere pos. ⁊c. i. ꝓpter
lācea sic q trāsiret vsq; ad parietē. e Et
decli. dō ⁊c. ꝑus em̄ recesserat ab eo redi/
ens ad domū ꝑris: vt dictū fuit ca. pce/
nūc iterꝝ redijt ad patrē oūdēs piculū in
q̄ fuerat: ꝑ saul reuocauit eū fingēs q nō
feciss̄et a ꝓposito nec ex odio: ꝑ nesciēt q̄d
faceret agitatꝰ a demonio. f Et fec eis
tri. ⁊c. nō ꝓpt honorē suū: ꝑ vt egrediēs
ad belli picula occideret: ꝑ dñs istud ca/
uertit i bonū ipi? dō. vt ptz ex lra sequē/
ti. g Dixitq; saul. Hic ꝑ nūr ponit effec
tꝰ malicie saul: filias suas dō ꝓmittēdo
⁊ ꝑmo primā: scdo scdam. ibi: Dilexit aūt
michol. Circa ꝑmū dr. h Ecce filia mea
maior. q. d. volo te honorare dādo tibi ꝑ
mogenitā: maliciose cogitans: vt ad q̄s
quēdū ꝑ mrīmoniū dō audaci? se piculis
exponeret: ⁊ sic piret sicut ptz in lra.
i Quis ego sū ⁊c. ℣ dixit dō nō renu/
ens mrīmoniū: ꝑ vt magnificaret ipm ꝑ ta
lis būficū. vñ subdit: k Factū ē aūt
vt dauid eiꝰ amplexibꝰ frueret. l De
ta ē hadrieli: ⁊ sic appuit nō solū inuidia
saul: ꝑ etiā eiꝰ falsitas: nō ꝫplēdo ꝓmissa
maxime cū dō iā ꝑ meruisset añ i occisiō
goliath: vt patuit ex supradict. m Di
lexit āt. Hic describit ꝓmissio scdo: q̄ etiā
data fuit dauid maliciose: vt ptz ex sequē/
tib. cū ōz: n Dabo eā ⁊c. i. occasiōi
ruēdi gladijs philistinoꝝ: scādalū ei ꝑ
pzie significat ipactionē pedis ad lapidē
vl aliqd hmōi: q̄ fac hoīem ruere. o
duab? ⁊c. i aliqb? libris addit reb? ꝑ
ē i hebreo nec ē ō textus: Ām ꝑ ēsenius fu
hebreos. In duabꝰ filiabꝰ meis eris g
ner meꝰ: qz i ꝓma fuisti gener meꝰ q̄tū ad
spōsalia: ⁊ i scda eris gener meꝰ q̄tū ad
spōsalia ⁊ mrīmoniū sequēs. q. d. vtriq
cedit tibi ad honorē: ⁊ iō debes te magis
opponere adūsarijs meis. p Loqmini
ad dō ⁊c. ꝑ dixit vt dauid magl credere
saulē honorē eiꝰ q̄rere ⁊ ñ mortē. q Ego
aūt sū vir ⁊c. q. d. nō habeo vñ possem
gi ꝫueniēcia dona dare: q̄ antiq̄t? fiebāt i
mrīmoniīs hebreoꝝ: sīē ptz Gen. xxiiij. q
Fu abrae in mrīmonio rebecce ꝑi ⁊ mr
eiꝰ obtulit mūera: ⁊ iō ad ꝑ rūdit saul nō
ces. r Nō hz rex ⁊c. ꝑ dona ꝓclara a
ri vel argēti: q̄ solēt regibꝰ dari q̄n filias
suas dāt spōsis. s Nisi tm̄ centū ⁊c. ꝑ it
petijt saul duplici rōne: vna est q̄ p illas
ptes amputatas ⁊ sibi ꝓportatas cer
erat saul q illi ꝑterfecti nō erāt ꝫ filijs sit
q̄ fūt circūcisi. Alia ratio fuit q philiste
horrebāt circūcisionē tāq; mortē: ⁊ iō p
cōciperēt maiꝰ odiū ꝫ dauid, ꝓpt tale ob
ꝓbrium illatū eis p ipm: ⁊ sic magl mone
rent ad ꝑterficiēdū dauid: q̄ intendebat
saul. t Placuit sermo ⁊c. tū q̄ michol
diligebat: tū q̄ philisteos idolatras odi
ebat cetera patēt vsq; ibi. v Et saul ⁊c.
tū q̄ iā erat gener regꝫ p ꝑus de maiꝰ
bꝰ i regno: tū q̄ michol filia regis eū diligē
bat ⁊ ionathas filiꝰ eiꝰ erat ipi dō cōfor
ratꝰ. vt patet ex ꝓdictis. Ca. XVIII
Moraliter. Et factū ē aūt cōplesset loq̄ ad
saul anima

uid cūctis diebꝰ. Et egressi sūt pri
apes philistinoꝝ. A ꝓncipio autē
egressiōis eoꝝ ꝓuidētius se gere/
bat dō ꝑ oēs ꝑui saul. Et celebre
factū ē nomē eiꝰ nimis.
B I Locutꝰ est āt Ca. XIX a+ †
saul ad ionathan filiū su/ †
℣ gogā sibi copu
laret. Et ꝓpt i
gētibꝰ imūdi/
ciam refecuit.
Cū ei plenitu/
do gentiū ītra
uerit: tunc oīs
isrl? salvꝰ fiet.
Capitu. XIX
a In agro.
Quo ꝫsiliādi
cā saul venire
ꝓsueuerat: vbi
occidi dō con/
dictū fuerat.
b Misit ḡ ⁊c.
Hoc nō ad cru
cem xpi: ꝫ ad
passiōes ptinz.
Crucifixus em̄
xps et mortuꝰ
est: ⁊ sepultus.
Erat āt illa se/
pultura tanq̄ ꝺ
domꝰ: ad quā
custodiēdū mi
sit regnū iude/
orum: qñ ad se
pulchrum oñi
custodes adhi
biti sūt. Qz cu/
stodira est do/
mus: vt dauid
interficeret (qz
xps nō ē in se/
pulchro: sed in
cruce ē interfe/
ctus) referꝫ ad
corpꝰ eiꝰ. Chri
sti ei nomē tol/
lere ē xpm̄ inī/
ficere. nō ei cre
derēt in xpm̄:
si custodū ꝓua
leret mēdaciū.
Qui dixerūt:
Nobis dormi/
entibꝰ venerūt
discipuli eiꝰ: ⁊
abstulerūt eū.
Sed neq; saul
ponit inīficere
dō: nec reg/
nū iudeoꝝ tol/
lere memoriaz
xpi. Qui āt ꝺ
ꝺtute saul. i. ꝺ
regno iudeoꝝ
in xpm̄ ꝑūpse/
rūt: offendēt ī
lapidē offensi/
onis: tanq̄ in
statuā: ⁊ eis be
b dus visus ē ag
nus: qz i q̄ pec/
catū nō inene/
rūt: ꝫsi pecca/
torē ꝓsequūt.
℣

um: ⁊ ad oēs ꝓuos suos vt occi
derēt dauid. Porro ionathas
filiꝰ saul diligebat dauid valō.
Et indicauit ionathas dauid
dicēs: Querit saul pr̄ meꝰ occi †
dere te. Quapropter obṡua te
queso manē: ⁊ māebis clā ⁊ ab
scōderī. Ego aūt egrediēs sta/ b
bo iuxt patrē meū i agro vbicū
q̄ fuerit: ⁊ ego loq̄r ꝺ te ad pa/
trē meū: ⁊ qōcūq; videro nūci/
abo tibi. Locutꝰ ē ḡ ionathas c
de dauid bona ad saul patrem
suū. Dixitq; ad euz: Ne pecces †
rex i ꝓuū tuū dauid: qz nō pec/
cauit tibi: ⁊ opa eiꝰ bona sunt
tibi valde. Et posuit aīam suā d
i manu tua: ⁊ pcussit philisteū:
⁊ fec dñs salutē magnā vniūso
isrl. Vidisti: ⁊ letatꝰ es. Qua/ e f
re ergo peccas i sanguine ino/
rio: interficiēs dauid qui ē absq;
culpa? Dō cū audisset saul: g
placatꝰ voce ionathe: iurauit: h
Viuit dñs: qz nō occidēt. Vo/ i+
cauit itaq; ionathas dauid: et
indicauit ei omnia verba hec.
Et itroduxit ionathas dauid k
ad saul: ⁊ fuit añ eum sicut fue/
rat heri ⁊ nudiusterti?. Motuz l
est aūt rursū bellū. Et egressus m
dauid pugnauit adūsus phili/
stijm. Percussitq; eos plaga ma
gna: ⁊ fugerūt a facie eius. Et n
factꝰ ē ꝑus dñi malus in saul.
Sedebat aūt in domo sua ⁊ te
nebat lanceam. Porro dauid
psallebat in manu sua. Misusq; o
est saul cōfigere lācea dauid in
pariete. Et declinauit dauid a
facie saul. Lancea autem casso
vulnere perlata est in pariete.
Et dauid fugit: et saluatus est
a ℣ regnum iudeorum.
b ℣ milites qui custodirēt sepulchrū.
nocte illa. Misit ergo saūl satel b
a ℣ sepulchrū. b ℣ christi.
lites suos nocte in dōmum ꝺ
uid vt custodirēt eū: et interfi/

Universitätsbibliothek Basel

saul loq̄: aīa ionathe ꝓglutinata ē aīe dauid. Per ionathan q̄ interꝑat colūbe
donū xps significat: eo q̄ i eiꝰ baptismo spūs̄sanct? sup ipm apparuit i specie co
lumbe. Matth. iij. Cui? aīa. i. volūtas cōglutinat p amorem ipi dauid p quē si
gnificat q̄libet q̄ fortiter ītra vicia pugnat: eo q̄ dauid manu fortis interꝑat:
et ei dat vestimēta sua ⁊ arma sic ōz: † Et dedit eā dauid ⁊ reliq̄ ⁊c. p que itel
ligunt vestes ⁊ arma xpi tūtū ⁊ gre. Scōm em̄ sensū l'alem li vsq; tenet hic inclu
sive. Hec aūt arma dat xps suis militibꝰ nō solū ad ornādū ꝫ etiā ad fortit de/
mones inpugnandū: ꝫ q̄n q̄s xps diligit diabolus fortiꝰ odit: iō sic incitauit
saulē ad odiēdū dauid sic ōz in textu. † Nō rect' ḡ oculis saul ⁊c. Sic diabo/
lus potentes huiꝰ seculi studet incitare ad odiū amicoꝝ xpi: ⁊ nō
solū ad odiendū in corde: ꝫ etiā ad psequendū in ope. in cui? fi/
gura saul voluit dauid cū lācea pforare: ⁊ q̄n diabolus videt q̄
apta psecutio ītra christi amicos nō valet: ad psecutionē mali/
ciosam cōtra eos cōcitādā sub specie boni studet: qō significat p
hoc q̄ saul filiā suā merob, pmisit dare dauid. dicēs: † Ecce fi
lia mea maior merob eā dabo tibi ⁊c. qō faciebat ad ꝺ q̄ dauid
gladio philistinoꝝ mozereꝫ: ⁊ sic deo disponēte dauid fuit salua/
tus ⁊ saul in manibꝰ philistinoꝝ cecidit ⁊ ab eis letaliter vulne/
ratꝰ. Sic ex diuina ordinatiōe frequēter ꝓtingit: q̄ illi q̄ machi/
nanꝫ malū in nocētibꝰ capiunꝫ in suis machinationibꝰ. Pꝺs. ix.
In laqueo isto quē absc̄oderūt cōprehensus ē pes eoꝝ.
In ca. xviij. vbi dicit in postilla. Et declinauit a facie eius se/
cundo. ꝓius enim recesserat ab eo rediens ad domuz patris: vt
dictum fuerat capitulo precedenti.

Additio. Ad veritatē lre habendā sufficit q̄ saul tēta/
uit ꝑcutere dauid bis i eadē die seu tpe: ⁊ in
qualibet vice dauid declinauit: ⁊ sic debet intelligi illdu: Decli
nauit dō scō. i. ñ declinauit ictū seu ꝑcussionē semel: ꝑ etiā bis.
nā i hebreo i ꝺ loco hr̄. Declinauit dō a facie eiꝰ duabꝰ vicibus.

Replica. In ca. xviij. circa illō qō ōz: Declinauit da/
uid a facie scdo saul. vult Burgen. q̄ eadē
die saul nitebaꝫ ꝑcutere dō. ꝑ ꝑ nō videt verisīle: qz semel de/
clinās nō legit redijsse nisi reuocat': vt ptz ꝺ ca. xix. etiā ꝺ ban
nitōe ⁊ tyrānide saul nō ē magna vis cū res sit satis apparens.
a Locutꝰ est aūt saul. Videns saul q̄ nō po/ Ca. XIX
terat occidere dauid p maliciā occultā vt ptz ex ꝓdictis:
ꝓcessit ad psecutionē eiꝰ manifestam inuidia ipm stimu/
lāte: eo q̄ fortuna dauid crescebat q̄tidie ⁊ more malefactoꝝ p/
secutus est euz ordinate. Primo ipm inuadendo. scdo de regno
banniēdo. ca. xxj. tertio bannitū in sequēdo. ca. xxiij. ⁊ q̄rto ipm
exulādo. ca. xxvij. Pꝺma i duas: qz primo saul ūasit dauid pso
naliter. scdo ionathā filiū suū ꝓpter ipm. ca. xx. Circa ꝓmū sic
procedit: quia primo de consilio ionathe dauid abscondit. scdo
in gram saulis ad hoz̄ recipit. ibi: Locutꝰ est ḡ. tertio a saule p
sonaliter inuadit. ibi: Motū ē aūt. q̄rto vrgetis industria a mor
te eripit. ibi: Misit ḡ. q̄nto malicia saulis diuinis laudib' impe
ditur. ibi: Nunciatū est aūt. Prima ꝑs ptz ex ꝓdictis vsq; ibi:
b Ego aūt egredi. ⁊c. Ad hoc em̄ fuit dauid abscōdit ꝺ de ꝫ/
lio ionathe vt exploraret volūtatē pr̄is ō receptiōe dō in gr̄az vt
sic posset i curia absq; piculo stare. Expectauit aūt ionathas loq̄
de hac materia pr̄i suo q̄ndoq; eēt i agro vbi ire ꝫsueuerat cā spac
andi vt tūc in loco recreatiōis magis acquiesceret verbis suis.
c Locutus ē ḡ. Hic ꝫ̄r ponit recōciliatio ipi? dauid cuz saul
p ionathā ipm multipliciter cōmendantē. Et primo de inocētie
puritate. cū dicit: Ne pecces rex in seruū tuū dauid: quia nō pec
cauit tibi. scdo de virtuoso opere. cū dicit: Et opa eius bona sūt
tibi valde. tertio de animositate. cum dicit: d Et posuit ani/
mam suam in manu tua. i. exposuit vitam suam periculo q̄tum
apparebat humano iudicio: quia inermis iuit ad prelianduꝫ cuz
philisteo: vt patet ex supradictis. ca. xvij. quarto de rei publice
vtilitate. cum dicit: Et fecit dominus salutez magnam vniuerso
isracli. et subdit: e Vidisti. q̄si diceret: nō possunt ista negari.
f Et letat' es. q̄si diceret: ex quo dedit tibi leticie materiam nō
debes querere mortem suam. g Quod cum audisset saul ⁊c.
scz ad horam. h Jurauit. vt daret dauid maiorez securitatē.
i Viuit dominus ⁊c. id est per viuentē deum. k Et intro/
duxit ionathas ad saul. credens q̄ ipm stabiliter in gratiam re/
cepisset. l Motum est aūt rursum bellum. Hic ꝫsequenter da
uid a saule rursum impetitur. Habitus enim inclinat per modū
nature. saul autē erat habituatus in odio cōtra dauid: ⁊ ideo li/
cet recepisset eū in gratiā ad pces ionathe filij sui: habita tm̄ oc/
casione ꝫ irrationabili redijt ad eiꝰ psecutiōem: que quidā occa
sio fuit victoria dauid de nouo habita ītra philisteos: q̄ notat.
cū dicit: m Et egressus da. ⁊c. de q̄ saul tozābat inuidia q̄/
uis deberet gaudere. iō subdit: n Et factꝰ est spūs ⁊c. qz cre/
scēte eius malicia dabat demoni maiꝰ potestas in plona sua.
o Misusq; ē saul ⁊c. ex odio inueterato. p Misit ergo saul.
Hic ꝫ̄r dauid vrgetis industria ꝺ piculo liberat. videz em̄ saul

m q̄ dauid

a ¶ Pellē pilosam. Inde pulnillus ꝓiu/tus fuit: q̄ intōsis pti/lis caput tuoluti ho/minis i lecto mētirek b ¶ In ramatha. Ciui/tas saul ē i tribu ben iamī i sexto miliario ab elya ad septētrio/nalē plagā ꝺ bethel. alia ramatha ē i tri/bu aser. Bñ ꝛuenīūt hec noīa rebꝰ gestis i ipīs: qr ꝓphetaꝝ di/cta ꝛ celsitudinē ha/bēt scīe: ꝛ venustatē eloquētie. c ¶ Misit nuncios ꝛc. Dbijt ꝛ ipse. ℞. Saul q̄ꝫ et nūcij eiꝰ indeos signi/ficāt. q̄ dū aduersari ꝓpo cupiūt: habēt in ore sacramēta legꝭ et ꝓphetarū ad xpī te/stimoniū: ꝛ cū eccliā ꝺsi cū ꝓphetis ꝺ scri/ptur⁹ diſputāt: sicut illi cū ꝓphet⁹ ꝓphe/tabāt. d ¶ Prophe/tauit. Jsti ꝓphete re/ligiosi viri erāt: dicti naçarei: q̄ nō bibe/bāt vinū: ꝛ vacabāt semp canētes hym/nos ꝛ ps�path. e ¶ Rudꝰ Et iudei fide atq̄ sa/cerdotio ꝛ regno nu/dati: legē ꝛ ꝓphetas in ore habēt. f ¶ Ū ꝛ saul ꝛc. Proūbiū ꝺr q̄ꝺ i ore loquētiuꝫ sepe versaī. Mira eī res videbaī: hoiem tā ꝓphanū ꝓphetare Et nos cū iſcios vi/demꝰ docere recte di/cimꝰ: Ū ꝛ saul inter ꝓphetas. Rab. Ma/gna q̄stio ꝺ ozīt: cū i p̄cedētibꝰ legaī: ꝛ ñ vidit samuel saulē vſq̄ i diē mozt'ſue quō ꝺ ꝓphetasse cozā sa/muele ꝺicaī? Quod hebrei duobꝰ modis soluūt: qr. ſ. abſcōdit se samuel ne videret ab eo. Vel non vidit eū. ſ. indutū habitu regio q̄ indutꝰ erat: qñ dictū est: nō vidit eū vſq̄ i diē mozt'ſue ꝛ sic nō vidit eū idu/tum. ſ. regio habitu. Se ꝺo expoliasse nō oībꝰ vestimētis: ꝺ re/galibꝰ tñ intelligen/dū est. ¶ Rab. Jtē q̄ rīt quō q̄ missi erant ad hoiem tenēdū: et ad necē ducendū: ꝓ phetaī spūs ꝓticipes ē meruerūt? ꝛ silr ip se saul q̄rēs sangui/nē innocētē? Sed et baalā ꝓphetauit et multi ꝺicēt i illa die: Dñe ꝺsie nōne i noie

cerek mane. Cū cū annūciasset da uid michol vxor sua dicēs: Misi sal uaueris te nocte hac cras morieꝝ:

a ℣ qm̄ domus circūdata erat custodibus.

deposuit eā ꝑ fenēstrā. Porro ille abijt et aufugit: atq̄ saluatus est.

a ℣ lapidē offensionis.

Tulit aūt michol statuam ꝛ posuit

a ℣ quia iudeis ꝺeus visus est agnus.

eā sup lectū: ꝛ pellē pilosaꝫ capꝛaꝝ posuit ad caput eiꝰ: ꝛ operuit eāve

a ℣ ministros qui parent imperanti.

stimētꝫ. Misit aūt saul ad̄paritores ꝺ raperēt ꝺauid. Et respōsum ē q̄ egrotaret. Rursumq̄ misit saul nū cios vt viderēt ꝺauid ꝺicēs: Affer te eū ad me i lectovt occidaī. Cūq̄ venissēt nūcij iuētū ē simulacrū sup lectū: ꝛ pellis capꝛaꝝ ad caput eiꝰ. Dixitq̄ saul ad michol: Qua/re sic illusisti mihi: ꝛ dimisisti inimi cū meū vt fugeret. Et rñdit michol ad saul: Quia ipe locutꝰ ē mihi di cēs: dimitte me: alioq̄n iterficiā te. ꝺauid aūt fugiēs saluatꝰ ē. Et ve/nit ad samuel i ramatha: ꝛ nuncia/uit ei oīa q̄ fecerat sibi saul. Et abi/erūt ipe ꝛ samuel: ꝛ morati sūt i na ioth. Nūciatū ē aūt sauli a ꝺicētibꝰ:

a ℣ locus est i ramatha vbi sedit ꝺauid. ℣ pulchritudo. b ℣ excelsum.

Ecce ꝺauid i naioth ramatha. Abi sit ergo saul lictores vt raperēt ꝺa

℣ qui illo tpe ꝓpherabant.

uid. Qui cū vidissent cuneū ꝓphē tarū vaticinātiū: ꝛ samuelē stantē sup eos: factꝰ est etiā i illis spūs ꝺo mini: ꝛ ꝓphetare ceperūt etiā ipi. Nūciatū eēt sauli: misit ꝛ ali os nūcios. Prophetauerūt aūt et illi. Et rursū saul misit tertios nun cios: q̄ ꝛ ipi ꝓphetauerūt. Et iratꝰ iracūdia saul: abijt ꝛ ipe i ramatha ꝛ venit vſq̄ ad cisternā magnā ℣ ē i sochot: ꝛ inꝛrogauit ꝛ dixit: Jn q̄ loco sūt samuel ꝛ ꝺō? Dictūq̄ est ei: Ecce i naioth sūt i ramatha. Et abijt in naioth i ramatha. Et factꝰ est etiā sup eū spūs ꝺñi: ꝛ ambula/uit igrediēs: ꝛ ꝓphetabat vſq̄ ꝺū veniret i naioth in ramatha. Et ex poliauit etiā se ipe vestimētis suis

℣ abscondito.

et ꝓphetauit cū cēteris cozam sa/muel: et cecinit nudus tota ꝺie il/la et nocte. Unde et exiuit ꝓuer/bium. Num ꝛ saul inter ꝓphetas?

q̄ ꝺauid ictū eius ꝺeclinauerat ꝛ fugerat: misit post eū vt caperet ꝛ occideret: ꝺ p eiꝰ vꝛoꝛē eripiī. qꝺ no taī cū ꝺr: a ¶ Mane cū annūciasset ꝺauid ꝛc. ꝑ ꝺ eīn q̄ a ꝺauid audierat q̄ saul eū cōfigere volueraꝛ: et ꝑ ip̄ viderat hoies armatos post ꝺō missos: cōiectu rauit q̄ mozt̄ē eiꝰ ℣rebāt: vel forte aliās ꝺe famulis saul ad ꝺ missus: secretū aperuit ipsi michol: vt ꝺō p eā salueraī: q̄ erat acceptꝰ marie i cōspectu famu/lozū saul: vt ꝺr ca. ꝓce. b ¶ Tulit aūt michol statuā ꝛ posuit eā sup lectū: ad repsentādū cozpꝰ ꝺauid.

c ¶ Et pellē pilosam: ad repsentādū eiꝰ capillos: vt sic querētes mozt̄ ꝺauid ꝺeluderet: ꝛ interim ꝺō fu geret: q̄ primi nūcij a saule missi habebāt i mādatis vt ipm vſq̄ mane custoꝺirēt: ꝛ tūc occideret eū ꝺ le/cto surrexisset: q̄ turpe erat occidere hoīem in lecto iacētē. Cetera patēt vſq̄ ibi: d ¶ Dimitte me ꝛc. in ꝺ mētira fuit: q̄ ad psuasionē eiꝰ ꝺō fugit: vt ꝑz ex ꝑdict'ſ: tñ ꝺ dixit timoꝛe ꝑnis. istuꝺ tñ mēdaciū fu it officiosum. e ¶ Nūciatū est. Hic ꝛ̄ ponīt fru/stratio conaꝰ saulis psequētis ꝺō p ꝺiuīas laudes: saul aūt misit nūcios ad iterficiēdū ꝺō postq̄ sic ena/serat. ꝺ ostendit eū ꝺr: f ¶ Misit ℣ saul li. i. occi/sores q̄ habēt officiū puniēꝺi malefactores. ꝛ ꝺicūt a lito. tas: qꝺ idē ē qꝺ sacrificare: tñ iterponīt eīra: sed frustrata fuit intētio saul: ꝑ ꝺ qꝺ subꝺit:

g ¶ Qui cū vidissent cuneū ꝛc. i. socierarē religioso/rū ꝺeū laudātiū: put. ℣. ꝺictū fuit. ꝛ. b ¶ Et samue/lē ꝛc. i. ꝓsidentē eis. i ¶ Factꝰ ē etiā spūs ꝛc. i. de/uotionis. k ¶ Et ꝓphetare ceperūt. i. ꝺeū laudare omittētes ꝓsq̄ ꝺō: Simile hꝫ Job. vꝭ. Ne mīstris missis ad capiēꝺū iesum: q̄ cū audissent eū ꝓdicantē cōuersi fuerūt ꝑ ꝺeuotionē ad ipm ꝛ reuersi sunt ꝺo/cētes: Nunq̄ sic locutꝰ est hō: excusantes se de eius captione. Et eoꝺē mō ꝺicēꝺū ꝺe secūꝺis nūciis ꝛ ter tijs a saule missis: ꝛ etiā ꝺe ipo saule q̄ ꝺeliderio oc/cidēꝺi ꝺauid: iuit in ꝛpria ꝑsona: vt ꝺr in lra. ꝛ ꝑz vſq̄ ibi: l ¶ Et expoliauit se. nō q̄ remaneret nu/dus: sed q̄ ꝺeposuit insignia regalia q̄ erāt exterꝰ vt acciperet vestes ſiles a religiosis laꝺātibꝰ ꝺeū: sicut ꝺauid rex vestitus ephot lineo ante arcā ꝓce/debat cantās in organis laudes ꝺiuinas: vt habeī ij. Reg. vj. ꝓpt q̄ ꝺesperit eū michol ꝺicēs: Q̄ glo/riosus fuit hodie rex isrl' ꝺiscooperiēs se: q̄ insignia regalia ꝺeposuerat. ideo subꝺit ibi: Et nudaī ē q̄si nudeī vnꝰ ꝺe scurris: ꝛ eoꝺē mō ꝺicit hic ꝺ saule.

m ¶ Et cecinit nudus ꝛc. q̄ ꝺeposuerat insignia re/galia. vt ꝓ ꝺictū est. n ¶ Unde ꝛ exiuit ꝓuer. i. ver bū cōmune. o ¶ Num ꝛ saul inter ꝓphetas. ℣ expo/nit aliter q̄ꝫ. ſ. ꝛ. ca. q̄ hic accipit ꝺe eo in quo appa/ret aliqua ꝺeuotio ad ꝺeū ex insperato: sicut cū ali quis vite ꝺissolute ostenꝺit aliq̄ꝺ signū ꝺeuotionis ꝺicit mō: Bernhardus factꝰ est monachus: ita nme ꝺicebaī ꝺe talibꝰ: Nū ꝛ saul inter ꝓphetas. q. ꝺ. ista ꝺeuotio trāsitoria ē ꝛ ad ꝺeū nō firma. ¶ Ca. XIX

Moraliter. † Locutus est aūt saul ad ionathan ꝛc. Jlle qui ma/chinaī occulte ad mozt̄ē innocētis ꝛ videt q̄ nō ꝓfi cit q̄ꝺ eī innocētē ꝓtegit: ad ipm occiꝺēꝺū mani/feste si pōt se cōuertit: ꝛ hoc figuraī ꝑ saul qui ꝺixit: † Ad ionathan filiū suū ꝛ ad oēs seruos suos vt occiꝺerēt ꝺauid. Per ꝺ aūt q̄ ionathas insinuauit ꝺauid ꝺicēs: † Querit saul occiꝺere te. Signifi/caī q̄ xp̄s frequēter ꝓmunit suos ꝺeles vt ſcaueāt insiꝺias crudeles: ꝛ ſimiliꝭ ꝑ ꝺ q̄ ionathas ꝓsaīt sauli ꝓtrariū ꝺicēs: † Ne pecces rex in seruū tuuꝫ ꝺauid. Significaī q̄ instinct⁹ ꝺiuini retrahēt̄ im/pios a malo nō ꝺeficiūt eis ℣ꝺiu sunt i vita ꝓsenꝭ: ℣uis ꝺeus sciat eos vitā in malo finire: tñ aliq̄ꝺ ad tēpus retrahunt: ꝛ hoc significaī ꝑ ꝺ qꝺ subꝺit sau lis respōsio: † Viuit ꝺñs q̄ nō occiꝺet. Tamen postea conaꝰ est multipliciter ꝑ se ꝛ suos satellites ipm occiꝺere: vt ꝑz in textu. Per ꝺ etiā apparet ꝺei misericoꝺꝺia retrahēs pctōres a malo ꝛ hoīm mali/cia q̄ ꝓpta tali retractiōe cito reūtūī ad vicia ꝓne/ta. ¶ Tulit aūt michol ꝛc. Per michol ꝺo ꝺō ꝓdit q̄ caute saluauit eiꝰ vitā: significaī hoīs sapīa: ꝺ q̄ ꝺr Sap. viij. Hāc q̄siui mihi ꝓpoſaꝫ assumere: ꝛ ipa ꝺe/rat ꝺūtē ipam: silr ꝺ ipa ꝺr Sap. x. ꝺ liberauit insū.

Surgit aūt

Ntuo ꝓphetani/mus ꝛc. Qui/ꝺ ꝺicet. Non noui vos vn̄ꝺ: ꝺiscedite a me q̄ opamini iniq̄tatē. Nō ē ꝺ mirū hoiez re/probū trāsito/ric ꝓphetasse. Mystice aūt saul ꝛ nūcij eiꝰ ſignificāt here/ticos: q̄ hūt ali/q̄ꝺ ſpūalū ꝺo/nozū: sicut te/ſtamenta legꝭ et euangeliū et baptiſma. Qꝺ cū ad eccliam veniūt. nō ē in eis violādū aut ꝺſi nō habeāt tradēꝺū: ſz o/portet eos co/gnoſcere vni/tatē i vinculo pac': ſine q̄ q̄/q̄ꝺ hūt ℣ius sit sanctū ꝛ ve/nerāꝺū: ipi tñ tāto iꝺignio/res sūt: q̄nto il lis ꝺonis non bene vſi sunt.

Capitu. XX

a ¶ Eno tñ ꝛc. Braꝺuz vocat paricte: q̄ me/ꝺio inſe ꝛ ho/ſtes ꝑ ꝺom⁹ fe nestram euaſit vbi erant obſi/ꝺētes. b ¶ Et reꝙsi. ꝛc. Pro lepſus ē. i. anti/cipatio. ꝺ eniz mſto pꝰ factuz est. cū inꝼecto saule: regnum ad ꝺomum ꝺō trāſlatū ē. et q̄ innocentē pſe/cuti sūt: ꝺiuini rꝰ mulctari sūt Tunc reqsiuit ꝺñs ꝺ manu i/micoꝝ: ꝛre. ſ. viz sanctū af/ſlixerūt. Tūc cogebāt rōem reꝺꝺere: qr o/ꝺerāt eū tanto tpe. Qꝺ ꝺ ab/ſalō: ꝛ ꝺ ſiba fi lio bochri: ꝺe saul. ꝛ ꝺ ceterꝭ hoſtibꝰ ꝺō pōt ītelligi. Vel re quiſiuit ꝺñs ꝺ ma. ꝺauid. q̄ non ꝛ ipi cum eo ꝼedus paq̄ inire voluerī: cum quo ꝺñm esſe viderunt. Hec autē ſcri/ptura ideo pre

a ¶ Ugit aūt ꝺauid ꝺō naioth q̄ ē i ramatha: veniēsq̄ locutꝰ ē co/rā ionatha. Quid feci: q̄ ē iniq̄tas mea: ꝛ q̄ꝺ peccatū meū in patrē tuū: q: q̄rit aiam meā? Qui ꝺixit ei: Absit a te nō mo/rieris. Neq̄ eīn faciet pater meꝰ quicq̄ grā/ꝺe vel puū: nisi prꝰ indicauerit mihi. Hunc ergo celauit a me pr̄ meꝰ ꝼmonē tantūmō. Nequaq̄ eīn erit istuꝺ. Et iurauit rursū ꝺa/uid. Et ille ait: Scit ꝓfecto pater tuus: q: inueni gratiā i oculis: et ꝺicet: Nesciat hoc ionathas: ne forte tristetur. Quinimmo vi/uit ꝺñs: et viuit anima tua: q: vno tñ (vt ita ꝺicā) graꝺu ego moꝛꝛq̄ ꝺiuiꝺimur. Et ait ionathas aꝺ ꝺauid. Quoꝺcūq̄ ꝺixerit mihi aia tua: faciā tibi. Dixit aūt ꝺauid ad

a ℣ Calendas iudei celebrant hostijs: epulis: requie.

ionathā. Ecc̄ kalēꝺę sūt crastino: et ego ex

a ℣ rangꝭ gener regis.

more sedēre ſoleo iuxta regem ad vescēꝺū. Dimitte q̄ me vt abſcōꝺar in agro vſq̄ ꝺ

a ℣ tribus eīn ꝺiebus festiuitatem ncomenie agebant.

vesperā ꝺieī tertię. Si respiciēs reꝙsierit me paī tu⁹: respōꝺebis ei: Rogauit me ꝺauid vt iret celeriter i bethleē ciuitatē suā: q: vi/ctimę ſolēnes ibi sunt vniuersis ꝓtribulibꝰ suis. Si ꝺixerit bñ: paꝛ erit ꝛuo tuo. Si aūt fuerit iratus: scito: q: cōpleta ē malicia eiꝰ. Fac ergo misericoꝺiā in seruū tuum: q: fe/ꝺus ꝺñi me famulū tuū tecū inire feciſti. Si aūt est in me aliqua iniquitas: tu me inter/fice: ꝛ ad patrē tuum ne introꝺucas me. Et ait ionathas: Absit hoc a me. Neq̄ eīn fieri poteſt: vt si certe cognouero completaꝫ esſe patris mei malicią ꝓtra te: nō annūciē tibi. Responꝺitq̄ ꝺauid ad ionathā: Quis re/ nūciabit mihi: si q̄ꝺ fortę rñderit tibi pater tuꝰ ꝺure de me? Et ait ionathas ad ꝺauid:

a ℣ de ybe in agrum egressi sunt: vt securius ꝼedus domini inirent: id est iuramentum.

Ueni ꝛ egrediamur in ag̃ruz. Cūq̄ exiſſent ambo in agrū: ait ionathas ad ꝺauid: Dñe ꝺeꝰ isrl' si inueſtigauero sniam pr̄is mei cra ſtino vel perēꝺie: ꝛ aliq̄ꝺ boni fuerit sup ꝺa uid: et nō statim miſero ad te ꝛ notū tibi fe/cero: hęc faciat ꝺeꝰ ionathę: et hęc augeat. Si autem ꝓseueraueriī patris mei malicia aꝺuersum te: reuelabo aurem tuam: et ꝺi/

℣ sublimer regnum ruum.

mittaq̄ te vt vaꝺas in pace: et sit ꝺōminus

℣ prius.

tecū sicut fuit cū patre meo. Et si vixero: fa/cies mihi miſericoꝺiā ꝺñi. Si ꝺo moꝛtuus fuero nō auferes miſericoꝺiā tuā a ꝺomo mea vſq̄ i sempiternū. Aut si nō fecero: q̄ñ eraꝺicaueriī ꝺñs inimicos ꝺauid: vnūquę q̄s ꝺ ꝛra auferat ionathā ꝺ ꝺomo sua: ꝛ req/rat ꝺñs ꝺ manu inimicoꝝ ꝺō. Pepigit q̄ io nathas ꝼedus cū ꝺomo ꝺō. Et reqsiuit ꝺñs

occupauit vt qđ
dixerat qñ era-
dicaueric dñs i-
imicos dauid:
verū esse cōpro-
baret: qz scz ini-
mici dauid era-
dicati sunt ō ter
ra: ñ ipo dauid
se vlciscēte: ꝑ do
mino ꝓ illo vin
dicante.

Et addidit
iona. tc. R. Et
a ꝓditioe inimi-
corū dauid ostē
deret ūmunis:
qz diligebat eus
ſm legem dei.
Qui essi morte
pueſ regnū ter
renū cū eo: sicut
sperabat habe-
re nō potuit: absq
vlla dubita-
tione regni cele-
stis cōsortiū cus
eo: quē ꝓ xtuti
b' diligebat cus
esset et ipse vir x
rutū accepit.

a de manu inimicorū dauid. Et addidit io
a ꝙ id est valde iurare.
nathas dicerāre dauid eo qđ diligeret eū.
Sic ei aiam suā ita diligebat eū. Dixitq
ad eū ionathas: Eras kalēdę sūt: et reqre
ris. Requiret enī sessio tua vsq perēdie.
Descēdes ergo festin⁹: et venies i locū vbi
ꝙ pridie calendarum.
celādus es i die qua operari licet: et sede/
a ꝙ videns deū: vel fortitudo dei.
bis iuxta lapidē cui nomē est ęçel. Et ego
tres sagittas mittā iuxta eū: et iaciā qua/
si exercēs me ad signū. Mittā ąq et pue/
rū dicens ei: Vade et affer mihi sagittas.
Si dixero puero ecce sagittę intra te sūt:
Tolle eas: tu veni ad me qz pax tibi est:
ꝙ rex saul.
et nihil est mali: viuit dñs. Si aūt sic locu
tus fuero puero: ecce sagittę vltra te sunt
vade in pace: qz dimisit te dñs. De ver/
bo aūt qđ locuti fuimus ego et tu: sit dñs
inter me et te vsq in sempiternū. Abscōdi
tus est ergo dauid in agro: et venerūt ka/
lendę: et sedit rex ad comedēdū panē. Cū/
q sedisset rex sup cathedrā suā scōm ꝙsuetu/
dinē q erat iuxta parietē: surrexit ionathas
et sedit abner ex latere saul: vacuusq apparu
it locus dauid: et nō ē locut⁹ saul q̄cq in die
illa. Cogitabat enī q forte euenisset ei: vt nō
esset mūdus nec purificat⁹. Cunq illuxisset
dies scda post kalēdas: rursus vacuus ap/
paruit locꝰ dauid. Dixitq saul ad ionathā
filiū suū. Cur nō venit fili⁹ isai: nec heri nec
hodie ad vescēdū? Et rndit ionathas sauli:
Rogauit me obnixe vt iret i bethleē. et ait:
Dimitte me: qñ sacrificiū solēne ē i ciuitate
mea. Tnus de fratrib⁹ meis accersiuit me.
Nūc q̄ si inueni gratiā i oculis tuis: vadā ci
to et videbo frēs meos. Ob hāc cām nō ve/
nit ad mēsā regi. Irat⁹ aūt saul aduersuz io
ꝙ id est adultere.
nathā: dixit ei: Fili mulieris virū vltro rapi
b Nūq̄d igno
ro qz. tc. Qua
si dicat amas ini
micū meū adū
sans mihi i quo
ōndis adultério
te ꝓceptū cōcu/
bitu. Nā legiti/
me nati artius
amāt patres.
c Afferas. tc.
Quid ē q iona
than volēs fua
re dauid: cū ille
lateret i agro iu
xta lapidē ad si/
gnū duas sagit/
tas iecit: qs pu
er puul⁹ ignorās
quid faceret col
legit: et in ciuita
ꝙ imꝓperās qđ filius esset adultere.
entis: nūq̄d ignoro qz dīligis filiū isai in
ꝓfusiōez tuā et i ꝓfusionē ignominiosę ma
tris tuę. Oib⁹ ei dieb⁹ q̄b⁹ fili⁹ isai vixerit
sup terrā: nō stabilierī tu neq regnū tuū.
Itaq iā nūc mitte: et adduc eū ad me: qz
filiꝰ mortī ē. Rndēs aūt ionathas sauli pri
suo ait: Quare moriet? Quid feci? Et ar/
ripuit saul lāceā vt peuteret eū. Et itellex
it ionathas q diffinitū eēt a pre suo vt iter
ficeret đ. Surrexit ǧ ionathas a mēsa i
ira furoris: et nō cōedit i die kalēdaꝝ scda
panē: cōtristat⁹ ē ei sup đ: eo q ꝓfudisset
ꝙ imꝓperās qđ filius esset adultere.
eū pat⁹ su⁹. Cūq illuxisset mane: venit io/
nathas i agrū iuxta placitū đ: et puer pu⁹
c cū eo. Et ait ad pueꝝ suū: vade et affer mi

micoꝝ đ. qđ exponūt expositores nri de victa
diuina ꝙ saul et alios inimicos đ. Hebrei xo re
torquēt ad sensū oppositū dicētes: q inimici đ đ
ponunt ꝓ ipo đ: et est sensus: Requirat dñs de
manu dauid: qz dauid fedus istud initū cū iona/
tha fregit: qñ medietatē hereditat⁹ miphiboseth
filij ionathe dedit sibe suo et⁹: vt hr. j. ij. lib. xix.
ca. vt pleni⁹ videbit qñ erim⁹ ibi dño cōcedente.
Vñ dicit hic Ra. Sa. q qñ dauid dixit ipsi miphi
boseth tu et siba diuidite possessiōes: venit vox a
deo dicēs: Roboā et hieroboā diuidēt regnū: eo
q Dauid fregerat istud pactū qđ erat inter đ et
ionathan ac posteros eoꝝ. qđ aūt ponit hic:
a De manu inimi. da. loco hui⁹ de manu đ. di
cūt q hoc factū ē ad reuerētiā ipius dauid: sicut
mater maledicens puero suo ex amicitia ad ipm:
statim subdit: huic lapidi dico vel parieti vel ali/
q̄d hmōi: et eodē modo Job. ij. đ. Bñdic deo et
mozere: ꝙter reuerentiā diuinā. ibi ponit bñdic
ꝓ maledic ſm oēs expositores: et tali mō loquen
di vsus ē đ. j. xxv. iurās destruere domū nabal
dicēs: ꝺ faciat de⁹ inimicis dauid. tc. i. mihi: vt di
cēt ibidē: Aliter ſm sensum istuz pōt exponi. De
manu inimicoꝝ đ. i. ꝙ manꝰ inimicoꝝ đ: qz bie
roboā et alij q̄ insurrexerūt ꝺ salomonē ad diuidē
dū regnū dicūt inimici đ: inq̄tū fuerūt inimici
postea⁹ tat⁹ sue. b Et addidit iona. deterare. i.
valde iurare. ita q non accipit hic ꝓ piurio: ꝙ
assertione iuramēti. Cetera patēt vsq ibi. c Et
ve. i lo. tc. qz dies kalēdaꝝ et crastina erāt festine
et sic apparet qđ. ā. decīm ē. i. q̄ absēsio đ fuit sta
tuta die tertia a kalēdis. d Et sedebis tc. i. am
bulatōis ſm hebreos: qz ille lapis erat signū dirt
ionathas đ: qz nesciebat si posset venire sol⁹ ad loquēdū cū đ:
vl si veniret secrete: forte poterāt aliq̄ supuenire: ita q nō eēt turū
ipi đ apparere ne referret sauli et caperet. f De xbo tc. i. đ se/
dere iter nos et posteritates nras. g Sit dñs iter me et te. s. testi⁹
et reqsitor: qz null⁹ alī ad ꝙ fuerat vocat⁹: ad piculū đ euitādū.
h Abscōdit ē ǧ đ i agro. s. qđ e cōstituto die tertio kalendaꝝ: qz
dubiū erat si rex đ regreret die kalēdaꝝ vel expectaret vsq i cra
stinū: sic et fecit. i Et vene. ka. Hic ꝙr describit ꝓdicte ꝓcessiōis
executio: qz ionathas explorauit itētionē ꝙris đ đ ꝙ modū inter
eos cōdictū: et ptz ira ex ꝓdict⁹: paucis exceptis. k Surrexit io.
tc. qñ ei erat ibi đ sedebat iuxta regē: et postea ionathas q ꝙ ipm
abner: et iō absente đ null⁹ erat iter saul et ionathā: et qz nō ē ꝓlue
tū q̄ fili⁹ reg⁹ sedeat post ꝓrem: ita q null⁹ sit intermedi⁹: iō surrex
it ionathas et sedit post abner. l Et nō ē tc. s. đ ipo đ: cui⁹ rō sub
dit. m Cogitabat ei tc. ex ꝓcubitu cū vxore vel ex tactu rei imū
de: qz de sacrificio neomenie nō debebant imūdi comedere donec
eēnt purificati: q̄ qđē purificatio i aliq̄b⁹ fiebat ꝙ trāsitū tpis: et in
aliq̄b⁹ ꝙ aquā expiatiōis: sic dcm fuit Num. xix. n Cur nō ve.
tc. ex ꝓceptu et odio nolebat eū nōiare nolē ꝓpio. Cetera patent.
o Irat⁹ aūt saul. Hic ꝙr describit ipi⁹ saul indignatio dicit io
nathe. p Fili mulie. vltro vi. ra. i. ꝓcubitū viri ꝓpter tue petit⁹.
q Diligis filiū isai tc. qz ꝙ hoc tu ofidis qđ non
sis fili⁹ me⁹ qui ipm odio: et ꝙ ꝓsequēs q tu sis ō
adulterio: qđ cedit in cōfusionē tuā et mris tue.
r Omnib⁹ enī dieb⁹ q̄bus fili⁹ tc. Ex quo pa/
tet ꝙfectio ionathe q̄ ꝙpter hoc nō retrahebat a
dauid charitate. s Itaq iā nūc mitte: sine all
qua tardatiōe. t Et adduc eū ad me. vt i patria
mea occidat et sim cert⁹ ō ei⁹ morte. v Quia fi
li⁹ mortī ē. i. dign⁹ morte: sic petōres dicūt filiū ge
hēne Matth. xxiij. Cetera patēt. x Cūq illux
isset. Hic ꝙr describit đ et ionathe flebilis sepa
tio ꝙ ipe et ionathas idicauit ei itētionē saul đ mor
te ei⁹: vt sic fugeret et saluaret. z Ē qđ đ: Cūq
illuxisset mane. Ex q̄ ptz fidelitas ioathe q̄ die p
cedēti nō comederat: vt ptz ex ꝓdict⁹: et tū mane
ante comestionē venit ad dauid ad nūciandū qđ
interuenerat: tū quia magis secrete poterat cum
eo loqui antequā cōiter homīes ad campos ex/
irent: tum qz mora erat ipsi dauid periculosa.
y Iurta placitum: id est cōdictū vel ꝓmissum.
3 Et puer paruus cum eo: vt minus posset pe/
pere ad quid ionathas venerat: et vt facilius pos
set se expedire de eo. Cetera patēt vsq ibi:
Festina

tem retulit: nisi q ꝓ fili/
um vnigenitū ad saluta
ñiani genert⁹ mittēdū i
Ira leg⁹ indeis nescīēti/
bus habuit abscōditus:
Dauid ǧ absc̄ditus est
in agro: et ꝙs in mūdo.
Jn mūdo erat et mūdus
ꝙ ipm fact⁹ est et mūdus
eū nō cognouit. Juxta la/
pidē sedebat q̄ i rabulis
leg⁹ script⁹ erat. vñ: Dñs
deus tu⁹ vn⁹ ē: et nō assu
mes nomē dei tui i vanū.
Saul inter epulas eum
mort⁹ filiū cē indicabat:
et iudaica pfidia inē pa/
scales epulas ō nece dñi
tractabat. Cū ǧ illuxis
set mane: venit ionathas
in agrū iuxta placitū đ: et
puer puulus cū eo: iecit
vnā sagittaz: iecit et alte/
ram: et de⁹ ꝓ illucescēte
mane fidei pu⁹ testimo/
niū legis de ꝙs ꝓulit:
deinde ꝙhas misit. Col
legit puer ionathe sagit/
tas: et ad dñm ignorans
q̄d ageret retulit. Sic in
daic⁹ ꝓpls libros legis et
ꝓphetaꝝ pozrās q̄si diui
nit⁹ scꝑtos honorabat:
sed quē moyses et ꝙphe/
te ꝓdixerant ignorabat.
Capitulum. XXI
a Achimelech. frater
me⁹ rex. Apli q̄s rex re/
gū fratres suos appellat
solus fuit đ: et ꝙs i pas
sione. Dauid ait: Illo et
illo in loco cōdixi puer⁹
meis. Et ꝙs dixit: post/
ǧ resurrexero ꝓcecdam
vos in galileā. Per viā
pollutā venit đ: et ꝙs
imūdas actiōes iudeoꝝ
impollut⁹ ꝓtransiit. Da/
uid ait: Et ipa hodie san
ctificabit in vasis meis.
Et vasa dñi. i. apli a ꝓta/
gione iudeoꝝ fide sanctifi
cati sunt. b Uia ꝺ pol
luta ē. R. In hebreo via
hec laica est. Quasi in
lege scriptū est: vt extra/
neus nō comedat ex eis:
cur iterrogas vtꝝ mūdi
sint pueri: q̄ eriā si mūdi
essent vesci nō deberent:
Uia ǧ laica ē: qz tu laica
liť iterrogas: ꝺ ipa ho/
die sctificat in vasis. In
vasis .i. mēte sua se scrifi
cari dixit: qz nisi necessi/
tate corpor⁹: et piculo vi/
te vrgēte nō vescerēt eis.
c Dedit ǧ eis. Quan/
tū ad ꝓbetia ptinet. ꝺ i
ꝙ impletū ē: q̄ positus
i carne dū iudeoꝝ seuitiā
declinaret: ad apl̄os trā
sijt: cū quib⁹ cibū deside
ratū sumpsit. Desiderio
ei desiderauit māducare
pasca. Solie: id ē diabo/
li arma sustulit. Jpse enī
fortior spolia fortis diri/

hi sagittas q̄s ego iacio. Cunq
puer cucurrisset: iecit aliā sagit/
tā trās puez. Venit itaq puer
ad locuz iaculi quod miserat io
nathas. Et clamauit ionathas
p⁹ tergū pueri. et ait: Ecce ibi est
sagitta. Porro vltra te. Clama/
uitq itez ionathas p⁹ tergū pue
ri dicēs: Festina velociť: ne ste/
teris. Collegit āt puer ionathe sa
gittas: et attulit ad dñm suū: et
q̄d ageret penitus ignorabat.
Tantūmodo enī ionathas et đ
rē nouerāt. Dedit ǧ ionathas ar/
ma sua puero: et dixit ei: Vade
defer i ciuitatē. Cūq abyssset pu
er: surrexit đ de loco qui verge
bat ad austrū: et cadēs ꝓn⁹ i ter
rā adorauit tertio. Et osculātes
se alterutrū: fleuerūt piter: dauid
āt ampli⁹. Dixit ǧ ionathas ad
ǧ Isaudis firma sint: nimi⁹ dolor defecī i loqndo.
đ: vade i pace. Quęcūq iura/
uim⁹ ambo i noie dñi dicētes:
dñs sit inter me et te: et iter semē
tuū et semī meū, vsq i sēpiternū. Et
surrexit đ et abijt: ꝺ et ionathas
igressus ē ciuitatē. La. XXI
Venit autē dauid i nobe
ad achimelech sacerdo
a ꝙ eo q sine militibus venit.
tē. ꝺ achimelech ipe ē achas nepos heli.
et obstupuit achimelech: eo
q venisset đ. et dixit ei: Quare
tu solus et nullus ē tecū? Et ait
dauid ad achimelech sacerdotē
Rex ꝑcepit mihi ſmonem et di/
xit: Nemo sciat rem ꝙpter quā
missus es a me: et cuiusmodi ti/
bi ꝑcepta dederim. Nā et pueri
meis condixi i illū et illū locum.
Nunc igitur si q̄d habes ad ma
num: vel quinq panes da mi/
hi: aut q̄cq̄d iueneris. Et rndēs
sacerdos ad dauid. ait ei: Nō ha
a ꝙ laos grece populus: inde laicos panes: id
est populares.
beo laicos panes ad manū: sed
tm panē sanctū. Si mūdi sūt pu
eri maxie a mlierib⁹: māducēt.
Et rndit dauid sacerdoti: et di/
xit ei: Et q̄dē si ō mulierib⁹ agit
ꝓtinuim⁹ nos ab heri et nudiuſ/
tertiꝰ qñ egrediebamur: et fuerūt
ꝙ a concubitu. s.
vasa pueroꝝ sancta. Porro via
ꝙ in hebreo laica.
hec polluta ē: ꝺ et ipa hodie san/
ctificabit i vasis. Dedit ǧ eis sa

Festina velocit. videbat enī ionathas tps aptū
ad loquendū cū dauid: eo q null⁹ eēt in agro: iō vo
luit statim remittere puez vt solus cum đ loqueret
anteq̄ aliq̄ supueniret q̄ possent accusare dauid.
b Dedit ǧ ionathas arma sua puero. i. arcū pha/
retrā et sagittas. c Surrexit dauid. ꝙ indiciū pre
dictū. Et cadēs ꝓnus in terrā adorauit. adoratiōe
dulie. d Et osculantes se. ex amoris fidelitate.
e Fleuerūt pariter. ex immineti sepatiōe. f Da/
uid aūt āpli⁹. qz ñ solū deserebat ionathā: ꝺ et terrā et
cognatiōez suā. g Quecūq iurauim⁹ ābo. s. intel
ligit sint rata et firma. Cetera patēt i Ira. La. XX
Moraliter. † Fugit autē dauid de na
ioth tc. Per ꝺ q̄ dauid in
psecutiōe posit⁹ fugit ad ionathan amicū snū fidelē
ostēdēs ei an rietatē animi sui: docemur in angustia
positi recurrere ad eū ō cui⁹ amicitia et fidelitate no
bis ꝓstat et eidē aperire: qz ꝙ ꝺ alleuiat: sic apostema
plus affligit q̄diu clausiz remanet q̄ post aptionē
ꝙ quā sanies defluit et euacuat. Per hoc aūt q iona
thas dedit ei ꝓsiliū et auxiliū offensa ꝓis sui non ob
state: docemur dare cōsiliū et auxiliū innocēti nō ob
state offensa cuiuscūq ꝓsone. Alit aūt pōt dici q ꝙ
ionathan q̄ colūbe donū interꝑtat: spūssanct⁹ q̄ i co
lumbe specie apparuit i baptismo xpi significat: ad
cui⁹ auxiliū et cōsiliū debem⁹ recurrere in angustijs
et ipe parat⁹ ē iuuare: qz ꝓxū ē diuinitat⁹ succurre
re i casib⁹ desperat⁹ i q̄ dauid erat ſm viā humanā.
Per hoc etiā q ionathas ꝓfortauit đ ꝙ dicēs ei q
esset ꝓsecutionē saulis euasurus et regnuz israel ade
pturus. dicēs: † Dimittā te vt vadas in pace tc.
et sequit postea: † Si eradicauerit dñs inimicos
dauid. significat q spūssanctus innocentes positos
in aduersitatib⁹ ꝓsolat: et eis adeptiōez regni celest⁹
pollicet. Matth. v. Beati qui ꝑsecutionē patiunt ꝙ
pter iusticiā: qñ ipoz est regnū celoꝝ. La. XXI
Venit aūt dauid. Hic ꝙr saul dauid ꝓsequit
ipm banniēdo. Circa q sciēdū q saul cogno
scens euasisse dauid: ipm de regno suo banni
uit: vt nullus auderet eū recipere: qđ ꝙz ex hoc q sa
cerdotes occidit ꝙ eius receptiōe: vt habet ca. xxij.
Jsta tñ mandatio ad achimelech nō puenerat qñ da/
uid recepit. Sic ǧ ꝓcedit: qz ꝙmo erga dauid deseri
bitur ipi⁹ achimelech bñficiū. scdo ex hoc illatū sup/
plicium. ca. xxij. Circa ꝓmū describit ipi⁹ dauid cu
rialis receptio. scdo piculi iminent⁹ euasio. ibi: Sur
rexit itaq dauid. Primū ondit eo q achimelech de
dit ipi dauid cibū et gladiū: et interponit doech ꝓse/
sentia: ex q̄ secutū ē sacerdotū excidiū. Dicit ǧ: Ve/
nit aūt dauid in nobe: vbi erat tabernaculū dñi: vt
ibi oraret q eum dñs de manibus saulis eriperet.
i Ad achimelech. Jste ē q̄ supra vocat⁹ est achias
xiij. k Quare tu solus. nō est intelligēdū q nul/
lus esset cū eo: qz infra quesiuit achimelech: Si mun
di sunt pueri tc. et Matth. xij. dic saluator: Munq̄d
legistis q̄d fecerit đ qñ esurijt: et q̄ cū eo erāt tc. Ex
quibus ptz q aliqui erāt in comitiua sua: sed pauci
respectiue et in cōparatiōe ad illos q̄ soliti erāt cum
eo ire: sicut dicit cōiter: nullus est in foro qñ sunt ibi
pauci respectu alterius temporis: Cuius sint ꝙ tunc
ibi multi. l Rex ꝑcepit mihi tc. nō oportet hic ex/
cusare đ de mēdacio officioso: sic et dictū ē ca. ꝑce.
Cetera patēt vsq ibi: m Nō habeo panes laicos,
erāt ei panes i triplici gradu. Aliq̄ dicebanꝫ panes
ꝓpositiōis: q erāt liciti sacerdotib⁹ tm: et panes obla
tiōis q̄ offerebanꝫ i altari holocaustoꝝ et illꝫ vtebanꝫ
leuite: et panes cōes q̄b⁹ oēs indifferent poterāt vti:
et dicunt ꝺ panes laici. n Si mūdi sūt tc. q. d. pos
sent i necessitate eis dari. o Cōtinuim⁹ nos tc. im
mūdicia ei illa ꝓtracta purgabat ꝙ transitū tpis: qz
durabat tm vsq ad vesperā. p Et fuerūt vasa pue
rozū sancta. i. corpora ab imūdicia coit⁹: vel vasa ꝺ
dicunt ipsemet pueri. q Porro hec via polluta ē,
qđ exponit alij sic. q. d. dauid in via forte aliquam
immūdiciā potuim⁹ ꝓtrahere. r Sz et ipa bodie
sanctificabit in vasis. q. d. talis immūdicia excusa/
bitur in nobis ꝙ ꝓtinentiam a mulieribus ꝓdictam.
aliter sic: Hec via polluta est. i. hic ꝓcessus ē illicit⁹

puit. Mis aũt q̃ b⁹ recept⁹ est r̃ps tulit diabol⁹ pse cutionẽ: tribulationẽ: ⁊ mortem. Oẽs eĩ q̃ volũt pie viuere in xp̃o psecutiõez patiũt Eĩ si me psecuti sũt ⁊ vos psequẽtur. a In tabernaculo. R. In hebreo obligat⁹ i cõspectu dñi: forte eĩ vouerat: qz aliq̃t dieb⁹ in tabernaculo dñi morar̃: ⁊ vacaret ofonib⁹. b Doech idume⁹. R. Qui camelo⁹. i. infructuosi gregl⁹: ⁊ rotuosi custos erat ⁊ interp̃tat̃ mor⁹ vel sollicit⁹: q̃ ⁊ p cussit achimelech sacerdotẽ magnũ q̃ interp̃tat̃ frater meus rex: noie ⁊ actu iudã significat: p quẽ ɔ r̃p̃m regẽ vex diabol⁹ op̃at⁹ est fraudẽ: vt eo pdito etiaz eccl̃ia pateret: et discipuli r̃pi ⁊ sacerdotes p noie ei⁹ occideret. Sz in domo achimelech sol⁹ abiathar p̃ceps sacerdotũ euasit qz nemo pot nocere xp̃o sacerdotũ p̃cipit: q̃ victor celos ascẽdit. c Posuit autez dõ Isi. R. Achis interp̃tat quõ ẽ: p qõ significat ignorantia. Verbũ eĩ iuranti⁹ ⁊ nõ agnoscẽtis: qõ in iudeis impletũ est: q̃ dñs xp̃m viderũt non agnouerũt: corazeis mutauit os suũm: ⁊ abijt. Erat eĩ ibi p̃cepta legis carnalia: erat sacrificiũ ſm aaron: ſ ipse de corpore suo ⁊ sanguine instituit sacrificiũ ſm ordinẽmelchisedech. Mutauit os suũ in sacerdotio: mutauit in p̃ceptis: dans aliud testamẽtũ euacuata opatiõe carnali collapsus est in manibus eorũ. Quando eũ cõp henderunt ⁊ crucifixerunt: ⁊ p̃cideret ad hostium porte. i. humilia/

cerdos sãctificatũ panẽ: neq̃ eĩ erat ibi panis: nisi tãtũ panes ꝓpositionis q̃ subleuati fuerãt a facie dñi: vt ponerẽt̃ panes calidi. Erat autẽ ibi a vir quidã de seruis saul: in die illa itus i taberna b culo dñi: ⁊ nomẽ ei⁹ doech idumeus: potentissi- c mus pastorũ saul. Dixit aut dõ ad achimelech: Si habes hic ad manuz e hastã aut gladiũ: da mihi quia gladiũ meũ et arma mea non tuli mecũ. Sermo eĩ regis vrgebat. Et dixit sacerdos. Ecce hic gladi⁹ goliath f philistei quẽ p̃cussisti in valle therebinti: est iuolutus pallio post ephot: si istum vis tollere: tolle. Neq̃ eĩ hic alius est absq̃ eo. Et ait dauid: Non est huic alter similis: da mihi eũ. Surrexit b itaq̃ dauid ⁊ fugit i die illa a facie saul: et venit † ad achis regẽ geth. Dixerũtq̃ ei serui achis cuz i vidissent dauid. Nunq̃d nõ iste est dauid rex terre? Nõne huic cantabãt k per chozos dicẽtes: percussit saul mille: ⁊ dauid decẽ milia. Posuit autẽ dauid sermones istos i c a ſ ne iuidia mor⁹: aliquid mali machinaretur. corde suo ⁊ extimuit valde a facie achis regis l geth: et mutauit os suũ m† coram achis: ⁊ collabebat n iter man⁹ eoz: ⁊ impingebat i hostia porte: defluebãtq̃ saliue eius in barbam. Et ait achis ad seruos suos: Vidistis hominẽ insanum: Quare adduxistis eũ ad me: an desunt nobis furiosi q̃z introduxistis istũ vt furet me p̃sente? Dimitte illũ hinc ne ingrediat domum meam.

de cõi cursu. ſ. q̃ dẽt panis sanctificatus laicis. Sz hodie sanctificabitur in vasis. i. excusabit̃ in nobis ꝓpter necessitatẽ comedẽdi in quasum⁹. Erat eĩ vt dicũt hebrei valde fatigati a ieiunio. ⁊ B mõ salvator hoc factũ dicit esse licitũ Matth. xij. eo q̃ dauid ⁊ viri ei⁹ erãt in necessitatis articulo. Cetera patẽt vsq̃ ibi: a Erat aũt ibi vir quidã ⁊c. istud hic interponit r̃one p̃dicta. b Intus in tabernaculo dñi: id est in atrio vbi laici admittebant̃ ratione oblationis vl̃ orationis: qz tabernaculũ soli sacerdotes intrabant. in hebreo habet: Betenz in tabernaculo. Obligat⁹ eĩm erat ex voto ad manẽdũ ibi aliquibus diebꝫ ad ozãdũ vel offerẽdũ vel forte ad vtrũq̃. c Potentissimus pastorũ saul. i. iudicũ. vt dicũt hebrei. Judices eĩm in veteri testamẽ. frequẽter nominãt̃ pastores: qz p eũ rex reddebat iudicia: nõ est eũ verisimile q̃ esset custos asinorũ: qz erat p̃im⁹ inter seruos saul: vt dicit ca. xxij. ⁊ ideo illud q̃ sequit̃ in aliãbus libris. d Hic pa. mu. saul nõ est in hebreo nec i libris correctis. e Si habes. ⁊c. danid el dimissus a michol p̃ fenestrã: vt dictũ est. ſ. xix. nõ potuerat sumere arma sua. f Ecce hic gladi⁹ goliath ⁊c. Dicũt hic aliqui q̃ ꝓter victoriã illã ille gladi⁹ quo fuerat amputatũ caput golie fuerat dominꝫ no ꝓsecratus: sed B nõ videt verũ: qz talis ꝓsecratio est ad semp: ꝓpter q̃ res dño cõsecrata non poterat redire ad cõmunes vsus: vt dictũ fuit Leui. vlti. ⁊ sic dauid nõ potuisset eo vti de cetero licite. q̃ dicendũ q̃ ibi fuerat positus tm̃ ad memoriã illius victorie a deo date. g Nõ est huic alter similis. i. equalis ei. b Surrexit itaq̃ dauid ⁊c. Hic ꝓsequẽter describit̃ iminentis p̃culi euasio in ciuitate geth: ad quã dauid bannit⁹ fugit: qz erat extra regnũ saulis. i Nũquid nõ iste est dauid ⁊c. qz iam diuulgatũ fuerat ipm̃ fuisse inuentũ a samuele. k Nõne huic cantabãt ⁊c. ſ. de philisteis: dicebãt aũt dicebãt vt achis eũ detineret ⁊ occideret. ideo subdit: l Et extimuit valde: qz nõ poterat resistere. m Et mutauit os suum. loquẽs aliena sicut insan⁹. n Et collabebat inter man⁹ eoꝝ sicut epilentic⁹. vnde subdit: p Defluebãtq̃ saliue ei⁹ in barbã sicut solet fieri in tali passione. o Et impingebat in ostia porte: quasi initẽs transire per ostia clausa. In hebreo habet. Et pingebat in hostia: faciẽdo ibi quasdã figuras sicut solẽt facere fatui: ꝓter quẽ achis eũ repulit vt insanũ. Ca. XXI

Moraliter. † Venit aũt dauid in nobe ad achimelech sacerdotẽ. Per istũ achimelech bene significat̃ iesus r̃ps. Primo ratione nois. Haz achimelech interp̃tat⁹ frater me⁹ rex. Christus aũt frater noster est rõne humanitat̃ assumpte. Heb. ij. Oz de r̃po ⁊ suis fidelib⁹. Nõ ꝓfundit̃ eos vocare fratres. d. Mũciabo nomẽ tuũ fratrib⁹ meis ⁊c. Ipse ẽ etiã rex regũ ⁊ dñs dñantiũ. vt Oz. Apo. xvij. Secdo rõne officij. Nã achimelech erat sũm⁹ sacerdos qđ cõpetit ipi r̃po. ꝓt̃ qđ p Melchisedech q̃ rex erat ⁊ sacerdos significat̃ Heb. vij. Per b ergo q̃ dauid in arto posit⁹ venit ad achimelech significat̃ q̃ aliquet xp̃ian⁹ in arto posit⁹ p̃ces devotas recurrere debet ad dñm iesu⁹ xp̃m. Per hoc aũt q̃ dauid ab achimelech panẽ petijt: ⁊ ille dedit: significat̃ q̃ christian⁹ debet a christo petere panẽ verbi diuini ⁊ eukaristie sicut dicit̃ oratiõe dominica: Panẽ nostrũ quotidianũ da nobis hodie: et hoc significat̃ p hoc qđ dicit̃. † Dedit ergo ei sacerdos sanctificatũ panẽ. Per hoc aũt q̃ dicit sacerdos q̃ ad esum panis illi⁹ requirebat mũdicia maxime a mulierib⁹: significatũ fuit q̃ peccatũ carnale impedit maxime p̃ceptionẽ eukaristie. Per hoc aũt q̃ achimelech dedit dauid gladiũ: significat̃ q̃ christus armat suos fideles ꝓtra demonũ insultus. Per hoc aũt q̃ fuit gladi⁹ quo caput goliath fuerat amputatũ: significat̃ q̃ memoria passiõis r̃pi qua caput demonũ fuit deuictũ est efficax gladius ꝓtra demonũ insultũ. j. Pe. iij. Christo i carne passo ⁊ vos eadem cogitatiõe armamini. † Et venit ad achis regẽ geth. Et fingitur. † Et mutauit os suũ coram achis. Per hoc aũt q̃ se simulauit insanũ vt euaderet mortis periculũ. dedit exemplũ vtẽdi cautelis cõtra malicia puerorũ. Unde dicit poeta. Stulticiã simulare loco summa prudẽtia est. Quod habet locũ quãdo querit aliquid cui⁹ repulsio odiosa est ⁊ sine fructu. tũc declinare q̃n potest fieri licite videt esse prudẽtie. Aliter p achis ⁊ ei⁹ populũ possunt sacerdotes ⁊ scribe in deorũ intelligi. Et p dauid ipse christus q̃ corã eis mutauit os vocẽs cõtrariũ tpaliũ bonorũ. que tũ in lege veteri ꝓmittebant in ꝓmium Esa. j. Si audieritis me bona terre comedetis. Propter qđ ipm reputabãt insanũ: sicut habet Job. x. Dicebãt eĩm de christo: demonium habet ⁊ insanit: vt quid cũ auditis. sicut achis reputauit dauid insanũ dicens: videtis hominem insanientem.

In ca. xxj. vbi dicit in postil. Circa quod sciẽdũ q̃ saul cognoscẽs euasisse dauid ipsum de regno suo banniuit.

Additio. Hec bãnitio nõ habet ex textu: nec etiã ex hoc q̃ saul sacerdotes dauid recipiẽtes occidit: talis diuisio cõprobat̃. Saul eĩm absq̃ aliqua iusticia: sed tyrannici et crudeliter psequebat nõ solũ dauid: sed etiã amicos ei⁹ ⁊ ei fauentes: vt patet in capi. p̃cedenti: vbi habet̃ q̃ saul voluit p̃cutere ionathan filiũ suum: solũ ex hoc q̃ innocentiã dauid allegabat.

Abijt ergo

Bat se ad initium fidei nostre: hostium porte initiuz fidei ẽt: a fide ĩcipit ecclesia: ⁊ pueĩ vsq̃ ad ipez. Oz saliue quasi furiosi decurrebant per barbam eius: apostolus apit dicẽs: Predicamus christũ crucifixum: iudeis q̃dez scandalu⁹: gentibus autez stulticiã. Infirmitatem saliue eĩm significant: quia stultum dei fortius ẽ hominibus. Saliue fluunt per barbaz. quõ eĩm in saliuis infirmitas sic virtus ostenditur in barba. Terit ergo virtutẽ suaz corpore infirmitatis sue: ⁊ quod fortis ĩfirmabat̃: tanq̃ saliua apparebat int⁹ diuia virtus: tanq̃ barba latebat. Ca. XXII a Qđ cum audissent. R. Significauit q̃ redemptor: nostter pacta passione ⁊ redemptiõe humani generis ꝺ israelitica plebe in iudea ꝓmuz ecclesiã collocauit: ꝺ q̃ et carnem sumpsit. vbi fratres ei⁹. i. apostoli ⁊ domus patris ei⁹. i. qui crediderũt ex iudeis venerunt ad illum: et cõuenerẽt ad eum omes q̃. c. i. an. cõstituti ⁊c. Quibus. ſ. ait: Venite ad me omes q̃ laboratis ⁊ onerati estis: ⁊ ego reficiam vos.

b Ere alieno. R. Censu. ſ. pctõr quez diabolo psoluũt: dũ eribẽt mẽbra seruire iniquitati ad iniq̃tatem: necesse est vt tales in amaritudie animi penitẽtiã agãt: ⁊ ad dõ veniãt. i. ad xp̃m cunctis gentib⁹ desideratũ: vt fiat eo rũ p̃ceps. Ipse ẽ eĩm iudex viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ ⁊ princeps patris cuius regni non erit finis. c Dixit q̃ gad. R. De ipso uiso gad iducit̃. Illa eĩm fit mẽtio ei⁹ i p̃cedẽtib⁹: ſic ⁊ beliasl: vbi ꝺr: ⁊ dixit beliasl thesbites ꝺ bitarotꝫ b⁹ galaad. Ex ore igr dñi gad. ꝓpha dixit ad dauid: vt nõ morarẽt inter gentes in terra polluta: sed in frã inde redeat: vbi iuꝛ volũtatẽ dñi per secutionẽ sustineat.

a ſ id est beniamin.

Abijt ergo. Post bñficiũ a sacerdo te ipi dõ exhibitũ: ꝑũr describit̃ ex b sequẽs sacerdotũ exterminiũ. ⁊ primo achimelech accusat: secõ corã rege citat̃. ibi: Misit q̃ ⁊c. tertio iniuste cuz suis cõdemnat̃. ibi: Dixitq̃ rex. quarto factum ipsi dauid nunciat̃. ibi: Euadens aũt. Prima in duas: qz primo ponit̃ accusatiõis occasio. secõ ipa accusatio. ibi: Rndens aũt doech. Circa primũ sciendũ q̃ occasio accusationis fuit: eo q̃ dõ iã sibi multitudinez fugitiuoꝝ aggregauerat: ⁊ iõ timebat saul ne ptãs dauid augeret̃: ꝓt̃ qđ cõquerebãt de ꝓpijs famulis: quasi aliq̃ eoꝝ ipi dõ fauerent: ⁊ eũ ipi sauli nõ accusarẽt. Dicit̃ ergo. Abijt q̃ in de dauid scz de geth: ꝓpter periculũ qđ ibi exptus fuerat. b Et fugit i spe. odollã. loc⁹ est plen⁹ cauernis et rupib⁹: ⁊ p ꝺsequẽs fugitiuis apt⁹: ⁊ etiã i sorte iude: ꝓpter qđ dõ q̃ erat ꝺ tribu iuda ad illũ locũ fugit securi⁹. c Qđ cũ audissent frẽs ei⁹ ⁊c. qz saul ꝓt̃ dõ ei⁹ ꝓpinquos psequẽbat̃. d Et quenerũt ad eũ ⁊c. ꝓt̃ debita q̃ nõ poterãt soluere: vel ꝓt̃ inimicos qđ⁹ nõ poterãt resistere: vel qz erãt i saulis psecutiõe: vl̃ alia hmõi causa. e Et fact⁹ ẽ eoꝝ ꝑn. videt q̃ peccauerit tales recipiendo: sic abimelech inopes ⁊ vagos sibi aggregãdo: vt hr̃ Judicũ. ir. Dicẽdũ q̃ nõ aggregauit eos ad interficiendũ inocẽtes: sic fecit abimelech ad interficiẽdũ frẽs suos: nec ad depẽdandũ fideles: qz nõ legit̃ ꝓpm̃ isrl̃ depẽdãsse: ſ magz bona eoꝝ custodiuisse: sic hr̃. j. xxv. de nabal: ſ aggregauit eos ad infideles psequẽdũ: vt hr̃. j. i plibus casib⁹: ⁊ ad corp⁹ ꝓpriũ custodiẽdum ɔ insidias saul: qđ poterat facere i tali necessitate: maxie eũ iã esset rex inuct⁹: ꝓt̃ qđ i tali casu poterat solutionẽ debitorũ plogare: ⁊ plib⁹ forefacta relaxare ꝓt̃ cãm p̃dictaz. f Et ꝓfect⁹ ẽ dõ ⁊c. ꝺ addit ad differẽtiã illi⁹ maspha q̃ est i terra isrl̃: vt hr̃. ſ. vij. ca. g Et dixit ad regẽ moab: mãeat ⁊c. expositores mirabiliter hic dicũt cõter q̃ iste rex fuit Maas quẽ saul debellauerat: vt dictũ ẽ. ſ. xj. ca. ⁊ iõ dõ ad ipm iuit securi⁹: qz erat inimic⁹ saul. Huic aũt dicto ꝓcordare videt qđ hr̃. j. li. q̃. et. r. ca. Oz mortuo Maas misit nũcios ad ꝓsolandũ ei⁹ filiũ: eo q̃ ꝓ secuz fecerat misericordiã. Sz huic dicto obuiare videt q̃ i locis pallegatis ille naas ꝺr rex filioꝝ ãmon ⁊ nõ moab: ⁊ ꝓt̃ B ſm istos ꝓr dicere oportet q̃ idẽ eẽt rex ãmon ⁊ moab: cui⁹ nomẽ hic tacet̃: ꝺ i alijs locis pallegat̃ exprimit̃. Sz qz in scriptura cõiter regnuz ãmon ⁊ moab dicunt duo regna diuersa: iõ dicit Ra. Sa. q̃ iste rex moab ad quez fuit dauid nõ fuit naas q̃ erat rex filioꝝ ammon: fuit tñ ad ipm duplici de causa. Una fuit qz saul habebat guerram ꝓtra regẽ moab: sic ⁊ ꝓtra filios ammon: vt habet̃ supra. xiij. Alia fuit qz dauid descenderat de ruth moabite: vt habet̃. ſ. Ruth. vlti. ⁊ ideo securi⁹ fugit ibi ꝓt̃ cognatiõez ex pte matris sue: maxime ſm illos hebreos qui dicũt Ruth fuisse filiã regis moab: ꝓter qđ rex illa recepit dauid ⁊ viros ei⁹ et posuit eos in quodã fortalitio ꝓpinquo terre saul: de quo subdit postea. h Mãserũtq̃ apud eũ. ſ. pater ⁊ mater dauid: et alij de sua cognatiõe qui nõ poterãt eũ sequi. i Cunctis dieb⁹ ⁊c. id est in ꝑdicto fortalicio: ſ qz ad monitionẽ gad ꝓphete dauid cũ viris suis inde recessit: vt statim subdit: k Dixitq̃ gad ꝓpheta ⁊c. qđ factũ fuit ne viri q̃ erãt cũ dauid: q̃z aliqui nõ erant multũ stabiles in fide: ꝓpter debita ⁊ tribulationes in quib⁹ erant: declinarent ad idolatriam ſi diu manerẽt in terra idolatrie subdita: et vt patientia dauid in psecutione saulis magis ꝓbaretur. Ex illo ꝺo recessu dauid: rex moab idignatus occidit patrẽ ⁊ matrez dauid: aliquos tñ fugiẽtes naas ammonites saluauit: ꝓt̃ qđ postea dauid misit nũcios ad ꝓsolandũ ei⁹ filiũ: eo q̃ pater fecerat istã misericordiã secũ i amicis suis: vt dicit Ra. Sa. l Et audiuit saul ⁊c. ꝓt̃ qđ timuit rõne ꝑdicta: ⁊ iõ mouit querimoniã ꝺ familia sua quasi aliqui fauerẽt dauid: ꝙ ptz lra. m Respondẽs aũt ⁊c. Posita occasiõe accusatiõis: hic ꝓsequẽnt ponit̃ accusãdi act⁹. cũ ꝺr: n Vidi iãt filiũ isai. nõ nomiauit eũ. ꝓpio noie tanq̃ indignũ nobari: volens in B placere sauli. accusat etiam achimelech ex ꝓsequenti dicens: o Qui consuluit ꝓ eo dñm. dicũt aliqui q̃ iste mentitus fuit: sicut relatores solent plus dicere q̃z sit in veritate. cõtrariũ tñ magis videt verũ: vt postea dicẽt. p Misit ergo rex ⁊c. Hic ꝓsequẽter ponitur ipsi⁹ achimelech cum suis citatio. ⁊ pater littera vsq̃ ibi:

a Respōdēsq achimelech:ad decla
rādā suā inocētiā. b Et qs i oi.tr.
qz negocia sibi in iūcta a rege fideliter
fecerat. c Et gener regis:t p ꝯis
ē ei sicut filī. d Et pgēs ad impe
riū tuū:pmpte se exponēdo oīb⁹ pe
riculis ꝓ te t regno tuo. e Et glo
i do.tua.i. honorabil⁹ p oīb⁹:Unde
t i mēsa solit⁹ erat sedere imediate in
tra regē:vt hr.ꝯ.xx.qsi dicerct. Me
esse fuit i plūb⁹ articul⁹ ꝓ̄ dicta qō
iā diu est vt plies ꝓsulueri ꝓ eo dīm:
iō subdit: f Nū ho.ce.tr. q.d.si
hodie cepissem ꝓsulere dīm t nō aū:
posses me brē suspectū.illi āt q tenēt
doech.ꝯ.falsum dixisse dicūt. Nū
ho.ce.tr.i.nec nūc nec alīs ꝓsului ꝓ
eo dīm:ꝑ ꝓtot expositio magī ꝓcor
dat hr̄e p̄cedēti. g Absit ꝑ a me.s.
q cōtrauerim i aliq̄ ꝯte. vñ sb dit:
h Nō ei sci.tr.ꝑ istud videt repug
nare ei qō dictū ē q ꝓsuluit ꝓ eo dīz
t si ꝓsuluit verisīle ē q sciuit ō fuga
ci⁹a facie saul t sic negociū scinit. Di
cēdū q dō dixit tātūmō xbis gene
ralib⁹ q piculū sibi iminebat:t q cō
suleret dīm vtr euaderet piculū illō
rogauit sacerdotē vt oraret ꝓ eo:t
p ꝑ achimelech scire nō potuit q dō
fugeret a facie saulis:qz frequēter ip
si dō aliūde picula iminebāt.
i Dixitq̄ rex. ꝑ ponit ipi⁹ achime
lech t oīs dom⁹ p̄ris sui iiusta cōdē
natio.cū dr:Morte morieris tr.
k Et ait rex emi.dic Rab.Sa.q isti
fuerūt abner t amasa q̄ mittebāt ad
regni negocia. l Moluerūt āt tr.
Sciebāt ei q ñ erat obediēdū regi i
llis q̄ sūt ꝯ deū:t ꝑ accepant. vt dic
Rab.Sa.ab eo qō dr Jos.j. Sicut
obediuim⁹ i cūctis moysi:ita obedie
m⁹ t tibi:tm̄ sit dīs de⁹ tu⁹ tecū.i.in
illi qb⁹ volūtas tua ē ꝯcors volūta
ti diuine tibi obediem⁹:t nō i alijs.
m Et ait rex ad doech.iste nō fuit in
dei natiōe:si idume⁹ ꝓuersus ad iu
daismū:t iō nō i tm̄ horruit iterfice
re sacerdotes sic alij: verūtū nō fuit
sol⁹:qz nō posset tot homes iterficere
t citatē destruē:nisi fuissent ples ma
li secū. n Uesti.ephot li.venerāt ei
ad regē i vestib⁹ i qb⁹ mīstrabāt añ
deū:vt magī flecterēt aīm ei⁹ iratū.
o Nobe aūt ci.tr.s.mādato saul:
i q̄ apparet magna crudelitas i vasta
tione tot bonoꝝ:t i ingulatiōe tot i
nocētiū. p Eua.āt.Hic ꝓ̄ ponit
hui⁹ fcti denūciatio ipi dō p ipm abi
athar:q̄ effugerat vt p dō tutaret:p
pter quē dom⁹ p̄ris sui destructa fue
rat. q Et ait dō tr.Hic ponit scire
ipz̄prie ,p cōiecturare vl timere: nō
tm̄ reuelauit ꝑ achimelech:qz ō futu
ro ꝓtingēti certitudinē nō habebat:
t qz si fecisset:sibi piculū iminebat:
qz forte p sacerdotes fuisset retēt⁹ et
sauli tradit⁹:ipe aūt magī debebat p
cauere ꝓ̄pio piculo q̄ alieno.Si aūt
q̄rat q̄re doech ñ detinuit eū: t q̄re ñ
vocauit ad ꝑ adiutoriuꝫ sacerdotū.
Dicēdū q ex voto fuerat plūb⁹ dieb⁹
i loco tabernaculi cā oīonis vl ad dis
cēdū legem: vt dicūt hebrei: ꝓ̄t q
ignorabat modū recedēdi ipi⁹ dō a
saule:t q fugeret ibi bannit⁹.

Moraliter. La. XXII
Abijt ḡ in
de dō.Sequit: † Et dixit ad regē mo

adūsū me:isidiator ꝯ vsq̄ hodie pma
nēs? Rndēsq̄ achimelech regi ait:
Et q̄s i oīb⁹ fuis tuis sic dō fidelis
t gener regī t pgēs ad iperiū tuū:t
gl̄iosus i domo tua? Nū hodie cepi
ꝓ eo cōsulere dīm? Absit ꝑ a me
Ne suspicet rex aduersū fuū suū rē
huiusemōi i vniuersa domo p̄ris
mei. Nō ei sciuit fu⁹ tu⁹ q̄cq̄ sup ꝑ
negocio:vl modicū vl grāde. Dixit
q̄ rex: Morte morieri achimelech
tu t ois domus p̄ris tui. Et ait rex
a ſ emissarij sūt q ipio regi mittūt ad iēficiēdos reos.
ēmissarijs q̄ circūstabāt eū:Cōuer
timi t iterficite sacerdotes dīi. Nā
a ſ dauid et serui eius.
man⁹ eoꝝ cū dō ē:sciētes q fugissēt
l t nō idicauerūt mihi. Noluerūt āt
serui regī extēdere man⁹ suas i sa
cerdotes dīi. Et ait rex ad doech:
Cōuertere tu t irrue i sacerdotes dīi.
Cōuersusq̄ doech idume⁹ irruit i sa
cerdotes:t trucidauit i die illa octo
a ſ vt p hirū religiōis moueret⁹ anim⁹ regī ad pietatē
n gintaq̄nq̄ viros vestitōs ephoth li
o neo. Nobe āt ciuitatē sacerdotū p
cussit i ore gladij:viros t mulieres:
puulos t lactātes:bouēq̄ t asinū
p t ouē i ore gladij. Euadēs āt vn⁹ fi † †
li⁹ achimelech filij achitob:cui⁹ no
mē erat abiathar. Fugit ad dō: et
ānūciauit ei q occidisset saul sacer
q dotes dīi. Et ait dō ad abiathar:
Sciebā ei i die illa q cū ibi eēt do
ech idume⁹ ꝓculdubio annūciaret
sauli.Ego sū re⁹ oīm aiaꝝ p̄ris tui.
Mane mecū:ne tieas.Siq̄s q̄sierit
aiaz meā q̄ret t aiam tuā: mecū q̄
seruaberis. La. XXIII
r † Tānūciauer̄t dō dicētes:
Ecce philistīm oppugnāt
a ſ annonā de areis asportatā
ceilā:t diripiūt areas.Cōsuluit igi
s † tur dō dīm dicēs:Nū vadā t pcu
tiā philisteos istos? Et ait dīs ad
dō:Uade t pcuties philisteos: et
saluab ceilā.Et dixer̄t viri q̄ erāt cū
dō ad eū:Ecce nos ḥ i iudea ꝓsistē
t tes timem⁹:quātomagī si ierim⁹ i
ceilā adūsū agmia philistioꝝ? Rur
sū q̄ dō ꝓsuluit dīz.Qui rndēs ait:
ei:Surgevade i ceilā.Ego ei tradā
philisteos i mānu tua. Abijt q̄ dō et
viri ei⁹ i ceilā t pugnauit adūsū phi
a ſ onerāda de arca.
v listeos.Et abegit iūmēta eoꝝ:t p
cussit eos plaga magna:t saluauit
x dauid habitatores ceilę. Porro eo

ab maneat ozo p̄ me⁹ t mr̄ mea vobi
scū tr̄.Per ḥ aūt q dō fugitiu⁹ t in
piculo sui corpis t eoꝝ q erāt secū añ
oīa q̄sinit parētib⁹ suis securitatē mā
sionis:oñdit q factū quātū ō parēti
b⁹ sit curādū. ¶ Dixitq̄ gad ad dō
tr̄.Per gad ꝓphetā intelligit bon⁹
plat⁹ q̄ de salute maxime spūali suoꝝ
subdito⁹ debet eē sollicit⁹: t iō mo
nuit dō recedere de loco vbi securius
erat corporaliter inter idolatras tū pi
culosū spūaliter. Nam alīq̄ de socie
tate dō ad idolatriā declinare possent
si ibi diu māsisset.iō dixit: † Uade
i terrā iuda. Ubi de⁹ colebat tū saul
ei⁹ adūsarij ibi dñabāt. Et ḥ etiā q
dō cuꝫ suis illuc iuit:oñdit q bonos
debēt eē magī solliciti ō canēdo spūa
le piculū q̄ corporale. † Respondēs
aūt doech idume⁹. Per doech q̄ in
terp̄tat mozu⁹: allegorice significat
iudas ,pditor q̄ de morte x̄pi tracta
uit cū p̄ncipib⁹ iudeoꝝ:sic doech de
nūciauit sauli ferū achimelech signā
tis x̄pm.sic ca.p̄ce.fuit dictū:t p illā
ꝺnūciationē achimelech fuit occisus
t alij sacerdotes occasione ei⁹:t sic
p tractatū iude p̄dictū.x̄pus fuit ca
p̄t⁹ t occisus:t post ḥ apli t marty
res alij ,p fide ipi⁹. † Euadēs aūt
vn⁹ fi.achi.tr.Per euasionē ist⁹ si
gnificat⁹ fuit stat⁹ cōfessoꝝ q̄ filij sūt
x̄pi q̄uis ñ trāsierit p gladiū Mo
raliter p doech q̄ bonū factū inocēt
sauli retulit in malū:signāt adulato
res t maligni relatores:t p ḥ potēn
tes cōcitāt ꝯ inocētes: t ḥ ē pessimā
maxime q̄n fit ꝯ psonas deo ꝓsecra
tas.sic i ꝓposito Ecci.xxviij. Susur
ro t biliguis maledict⁹:turbauit eꝫ
multos pacē habentes. La. XXIII
Tannūcia.dō.Postq̄ saul
pſecut⁹ fuerat dō eū bānien
do.Hic ꝓ̄ponit eū pſeq̄ multi
plicit⁹ ist̄equēdo:t qz de⁹ fac cū tēpta
one ,puētū: iō circa ḥ ꝓmo ponit ꝯ
dō duplex iſult⁹.scō triplex ,puēt⁹.
ca.xviij. Circa ꝓmū saul pſeq̄t dō.p
mo i citate:scō i deserti vastitate.ibi:
Et vidit dō. Ꝑtia i tres:qz ꝓmo ce
la p dō ꝓtegit.scō i ea ꝯ dō obsidio
disponit ibi: Nūciatū ē aūt sauli.ter
tio dō dei reuelatiōe eripit. ibi: Nō
cū rescisset. Circa ꝓmū dr: Et annūci
auer̄t dō.s. viri ō ceila iminēs eis pe
riculū. s Cōsuluit ḡ dō dīm: erat
ei pat⁹ iuuare filios isr̄l.tū qz eos di
ligebat.tū qz iā erat iunct⁹ rex: tū
cura bēbat ō eoꝝ salute: tū sic debe
bat ꝑus voluit dīm ꝓsulere: sed viri
sui eū aūtebāt dicētes. t Ecce nos
ḥ i iu.tr̄.qsi dicāt.si ierim⁹ ad bellan
dū ꝯ philisteos audiet saul: t sic da
to q vicerimus philisteos oponēbit
nos pugnare ꝯ saulē:t nō poterim⁹
,pter laborē belli p̄cedēt. v Rur
sū ḡ dō cō.do.nō qz dubitaret ō vi
crozia:cū iā sup ḥ habuisset diuinuꝫ
rnsū:ꝑ vt ex duplici rnsō diuino viri
sui cēnt ꝓfortati t pati ire cū eo.
x Et pū.adū.phi.eos debellādo.iō
ſdit: y Et abegit iu.eoꝝ.q̄ adduꝫ
erāt philisteī ad portādū i terrā suā.
blada t alia bona hebreoꝝ. Addu
ro eo tpe tr̄.istud subdit ad rndēdū
q̄stioni tacite:qz dictū ē q dō bis cō
suluit dīz:iō posset q̄ri p quē t quā
t rndet ḥ q ꝑ abiathar sacerdotē q
fugiēs

La.XXIII
a Descēdet.
tr̄.R. Si hic
steteris descē
det saul t tra
dēt te viri cei
le in manus e
ius:ergo volū
tatem eoꝝ in
dicauit. Uiri
autē ceile ingra
ti beneficij da
uid: quos de
I.30.b. manibus phi
listinoꝝ li
beraui:iudeo
rum infidelita
tem significāt
t inconstanti
am:qui red em
ptori suo ingra
ti apud seculi
potestates in
sidiant. Ceila
autem interp̄
tatur ad fun
dam iacta:vel
excellens sibi
met. In circūi
tu impij am
bulant et stul
ti vt luna mu
tatur.
b Ziphei ad
saul in gabaa
tr̄. R. Apud
se latitantem
dauid sauli ,p
diderunt:t cū
eo ō morte ei⁹
tractauerunt.
Ziphei autem
florentes vel
germinantes i
terpretantur:
et significant
eos iudeos q̄
florem terreni
regni appeten
tes:cum ꝓin
cipibus suis ō
nece christi tra
ctauerūt:quo
modo eum p
discipulum su
um perditum
apprehende
rent:et p̄sidi
ad interficien
dum traderēt
t florentes se
culi christū in
membris pote
states scz bui⁹
mūdi ,pdunt.

tpe q̄ fugiebat abiathar fili⁹ achimelech ad
a ſ Quod moyses iubēte dño fecerat:sicut etiā rationale i quo erat
doctrina t veritas:i q̄ etiā ꝓsuluit dauid dominum.
dauid i ceilā ephot secū habēs descenderat.
Nūciatū ē aūt sauli q venisset dauid i ceilā. a
Et ait saul:Tradidit eū dom⁹ in man⁹ me
as. Conclususq̄ est introgressus vrbē:in qua
portę t serę sunt. Et p̄cepit saul omni popu
lo vt ad pugnā descēderet in ceilā:t obside
ret dauid t viros ei⁹. Quod cū dauid rescī b
set q: p̄pararet ei saul clā malū:dixit ad abi c
athar sacerdotē: Applica ephot. Et ait dō: d
Dñe deus isr̄l audiuit famā seruus tuus q̄
disponat saul venire in ceilā:vt euertat ,ppt e
me vrbē. Si tradēt me viri ceilę in man⁹ ei⁹: f
t si descendet saul sicut audiuit seruus tuus.
Dñe de⁹ israel indica seruo tuo. Et ait dīs: g
a Descēdet. Dixitq̄ dauid rursū: Si tradēt me † †
viri ceilę:t viros qui sunt mecū i man⁹ saul:
a ſ in volūtate habēt vt tradāt.
Et dixit dīs: Trādēt. Surrexit ḡ dauid t viri b
eius quasi sexcenti:t egressi de ceila: huc at
q̄ illuc vagabanť incerti. Nūciatū q̄ est saul
q̄ fugisset dauid de ceila t saluatus esset q̄; i
obrē dissimulauit exire. Morabať aūt dauid
in deserto i locis firmissimis :māsitq̄ i mōte
ſ Ziph mons squalidus vel nebulosus vel caligans:vnus aūt de
posteris caleph sic appellatus est.
solitudinis ziph in monte opaco. Querebat k
tū eū saul cunctis dieb⁹:t nō tradidit eū do
min⁹ in man⁹ ei⁹. Et vidit dō q egressus eēt l
saul vt q̄reret aīam ei⁹. Porro dauid erat in m
deserto ziph:i silua. Et surrexit ionathas fili⁹ n
ſ ionathas.
saul:t abijt ad dō in siluā:t cōfortauit man⁹ o
ei⁹ i deo. Dixitq̄ ei: Ne timeas. Neq̄ te inueni
et te man⁹ saul p̄fis mei. Et tu regnabis sup
isr̄l:t ego ero tibi scōs. Sed t saul p̄ me⁹ scit
ḥ. Percussit igit̄ vterq̄ fedus coꝝ dño. Mā p
sitq̄ dauid i silua. Jonathas aūt reuersus ē
b in domū suā. Ascēderūt aūt ziphei ad saul in q†
gabaa dicentes: Nōne ecce dō latitat apud
nos i locis tutissimis siluę: i colle achile q̄ est
ad dexterā deserti? Nūc ḡ sic desiderauit aia
tua vt descēderes: descēde. Nostrū āt erit vt
tradam⁹ eū i man⁹ regī. Dixitq̄ saul: Bndi
cti vos a dño qz doluistis vicē meā. Abite ḡ
ozo t diligēti p̄parate t curiosi⁹ agite:t ꝓsi
derate locū vbi sit pes ei⁹ velociter: vl q̄s vi
derit eū ibi vbi dixistis. Recogitat ei de me
q̄ callide isidier ei. Cōsiderate t videte oīa la r
tibula ei⁹ i q̄b⁹ abscōdit:t reuertimini ad me s
ad rem certaꝝ:vt vadā vobiscū. Q̄ si etiā in t
terrā se obstruxerit:pscrutabor eū in cunctis v
milib⁹ iuda. At illi surgētes abierūt i ziph añ x
saul. Dauid aūt t viri ei⁹ erāt i deserto maon y
i cāpestrib⁹ ad dexterā iesimuth. Iuit ḡ saul z
t socij ei⁹ ad q̄rēdū eū. Et nūciatū est dauid. a
b

fugiēs ad dauid secū apportauerat ephot: q̄
est vestis summi sacerdotis in q̄ erat rationale iudicij:in quo apparebat rnsio dñi: ,put di
ctū fuit Exo.xxviij. a Nūciatū ē. Hic ꝓ̄
ponit dispositio ad obsidēdū dauid i ceila p
saul t viros ei⁹.t ptz lra. b Nō cū dō re.
Hic ꝓ̄ponit exceptio dauid cū dr:qō cū re
scisset.p exploratores suos: eo q semp ō sau
le timebat. c Dixit ad abiathar tr̄.i. idue
te veste sacerdotali ad cōsulēdū dīm. d Et
ait dō.s.p sacerdotē dīm cōsulentē. e Ut
euertat tr̄.si illi ō ciuitate nolu erint me ei tra
dere. f Si tradēt me viri tr̄.vt ꝑceaēt ciui
tati sue lz iste due interrogatiōes sint scripte
immediate absq̄ rnsione media. nō tm̄ sic fuer̄t
facte:sed habito rnso de ꝓxima.s.de aduentu
saul:facta fuit scōa de traditiōe dauid.
g Et ait dīs:descēdet.i.si māseris in ciuita
te descēdet: qz nō vēit illuc:vt postea habeā:
qz dauid inde recesserat. h Et dixit dīs:
tradēt.s.si māseris in ciuitate:t saul illuc ve
nerit:ita q̄ cōditional⁹ est vera: Cuius neutrū
euenerit:sicut ista ē ꝛa:si hō volat habet alas
q̄uis vtraq̄ ꝑs cōditional⁹ sit falsa.sequit:
i Cognobo⁹ dissimulauit exire:post dō ,p tuc.
k Querebat tm̄ tr̄.nō q̄ semp ipm actu q̄re
ret:ſ qz semp habebat volūtatē q̄rēdi si facul
tas capiēdi se offerret: vl qz semp actu ipz nō
q̄rebat nō ꝑ se:sed p exploratores. l Et vi
dit dauid. Hic cōsequēter ponit pscutio da
uid i deserto:qñ em̄ saul vidit se eē frustratū
ab intētione sua de obsidione dō in loco clau
so muris:psecutus fuit eū i nemoribus⁹ siluis.
In qua pscutione sic ,pcedit: qz primo da
uid a ionatha cōfortat̄.scdo a suis cōtribuli
b⁹ accusat̄.ibi: Ascenderūt aūt ziphei.tertio
saul i latibulis eū pscrutat̄.ibi: At illi surgē
tes. Circa ꝓmū dr. Et vidit dauid q̄ egres
sus esset saul.ad querēdū dauid p nemora et
deserta:t ideo versabať dauid in turioribus lo
cis:t hoc est qđ dicit: m Dauid erat i de
serto ziph:q̄ est locus nemorosus t opacus.
n Et surrexit ionathas.de societate p̄fis ipo
ignoāte. o Et abijt ad dauid in siluā.scie
bat em̄ vbi eēt:qz frequēter mittebāt nūcios
ad inuicē:occulte tm̄.cetera patēt vsq̄ ibi.
p Percussit igit̄ vterq̄ fedus.trib⁹ em̄ vi
cib⁹ inijt ionathas fed⁹ cū dō.ꝓmo in domo.
scōo i agro:vt ꝓz ex supradict⁹.xviij.c.et.xx.
tertio i deserto:vt hic ptz:i signū q̄ fidel⁹ aia
q̄ significat p ionathā debet inire fedus cum
deo q̄ p dō itelligit.ꝓio i domo cordis.scōo
in agro opis.tertio i deserto ꝓtemplatiōis.
q Ascēderūt āt zi.Hic ponit accusatio dō p
ꝓtribules suos. Ziphei ei descēdert a ziph q̄
fuit ō genere caleph:vt hr̄.j. Paral.ij.ca. et
iij.caleph aūt fuit de tribu iuda: sicut t dō.
Ex quo ꝓz q̄ ziphei fuerūt de eadē tribu cū
dō. Ex quo ꝓz malicia eoꝝ q̄ cōtribulē suū i
nocētē accusauerūt:t cū hoc ad tradēdū euꝫ
,pditorie se obtulerūt.t ꝓz lra vsq̄ ibi:
r Cōsiderate t videte tr̄.qz ad enitādū in
sidias meas mutat loca: t sic nō possum euꝫ
inuenire. s Et reuertimini ad me ad tr̄.
id est denūciando mihi certa loca in quibus
inueniāt ne exercit⁹ me⁹ incertitudinaliť va
gando ab eius captione fraudeť. t Q̄ si
etiā in terrā tr̄.in cauernis. v Perscruta
D
boz eū tr̄.ḥ dixit saul: vt ziphei eēnt magis aīati ad faciēdū vo
lūtatē ipi⁹ saulis :q̄si boies militares illi⁹ trib⁹ eēnt ꝯ dō i facto
isto:sic t ipi.t fortitā ita erat q̄ sic ziphei q̄ erāt boies rurales
timore vel fauore regī erāt ꝯrij dō:sic t boies bellatores saltem
,p magna ꝑte. x Ut illi sur.ḥ ꝓz describit pscrutatio ipi⁹ dō
a saule p iudicū ziphęoꝝ:t ḥ ē qđ dr: y Abierūt i ziph ante
saul:vt explorarēt loca i qb⁹ dō latitabat. z Dauid aūt tr̄.
Dicit Rab.Sa.q maon est nomē ciuitat⁹ cui adiacet desertum
ab ea sic noiatū. a Iuit ḡ saul t socij ei⁹.post renūciationem
ziphęoꝝ:vt victū est. b Et nūciatū ē dō.p exploratores suos.
m ſ Statim q̄

a Satimq; descēdit ad petrā. Dicūt aliq; q est nomē castri: vbi dauid reposuit ea q̄ habebat vt esset expeditior. Alij aūt dicūt q; erat cauerna i rupib⁹ magna ⁊ occulta in q̄ dauid reposuit predicta: noluit tñ ibi remanere: ne forte p saul ibi includerēt. sequit: b Porro dauid ⁊c. Sz videt q; in ꝟ dubius fuerit i fide: q; p reuelatiōez diuinā certitudinaliter habuerat ipm fore regē ꝓ saul. Dicēdū q; nō desperabat cuationez ꝓ sua ꝑsona: q; certus erat de implerione diuini ꝓmissi: sz desperabat se posse euadere absq; bello cū saule: qđ quidez bellū horrebat: q; timebat de morte viroꝝ suoꝝ et aliq; qui erāt cū saule eū sequentiū i ꝟ magis inuoluntarie q̄ voluntarie.

c Et nuncius venit ad saul ⁊c. hoc facta ē ex cōdescēsione diuina: vt saul impediret a captione dauid. d Propt hoc vocauerūt locū illū ⁊c. q; ibi fuit diuisus exercit⁹ saul' a psecutione dō.

Capitulum: XXIII

Moraliter. † Et annūtiauerūt dauid ecce philistim oppugnāt ceilam. que interpretatur ad fundam iuncta: ideo per ipsam significatur militans ecclesia. Funda nāq; bellicum est instrumentum vt patet Judicū. xix. Militans autem ecclesia semper est coniuncta bello contra demones ⁊ vitia. Per habitatores igit ceile significantur filij ecclesie quoꝝ aliqui sunt boni aliqui mali vsq; ad finem mundi: tamen bonus prelatus qui per dauid significatur: eo q; dauid fuit pastor oūm debet vtrosq; consolari: sic dauid habitatores ceile consolatus fuit. † Et diripiunt arcas. i. rapiunt alimēta ō areis: p que significant ꝟba diuina et eucharistie sacramentum: quibus fideles spiritualiter reficiuntur. Hec autez alimenta philistim rapiunt quādo demones qui p philisteos significant fructū ꝟbi diuini et eucharistie sacrameti suis tentatiōibus impediūt. Sed dauid habitatores ceile saluat q̄ bonus prelatus suis p̄cibus et exhortationib⁹ tentationes demonū erga suos subditos euacuat. Sz q̄m sicut dictū est in filijs ecclesie aliq; mali sūt ⁊ ingrati: ō p illis dicit q; virtus ceile ad tradendū dauid in manus saulis fuerūt parati sicut dicit infra. † Et dixit dñs tradent. ⁊ p hoc significant mali subiecti qui bonos ꝓlatos suos nequit accusant ⁊ tradunt manib⁹ tyrānoꝝ. † Ascenderunt aūt ziphei. qui interp̄tant germinātes vel florentes: et significāt pharisēos q̄ ex radice ſtꝰbie germinauerunt in odiū christi p dauid significati: sic dictum est. s. in plurib⁹ locis: ⁊ ex odio psecuti sūt eum vsq; ad mortē: eo q; arguebat vicia eoꝝ. Et de hoc pōt accipi qđ dicit Ezech. vij. Flouit virga: germinauit ſuꝑbia: inuitas surrexit in virgam impietatis: magna est immo maxima impietas fuit vsq; ad mortē psequi innocentē et mundi saluatorē. Per hoc igit q; ziphei insidiati sunt dauid vt i manus saul traderet: significata fuit insidiatio pharisēoꝝ cōtra christū vt traderet in manus herodis. Mar. iij. Exeuntes aūt pharisei cū herodianis cōsiliuz faciebant quō eum pderent. Sed sic dauid tūc inuasit eorum insidias. sicut dicit: † Statimq; descendit ad petram. ita iesus tunc cum discipulis suis secessit ad mare vt dicit Mar. iij.

In ca. xxiij. vbi ꝺz i postil. Et dixit dñs tradēt. i. si pmāserit in citate ⁊ saul illic venerit ita q; ꝺditioāl ē ꝟa. Additio. j.

Additio. Licet ꝺditionalis possit esse vera: q̄uis vtraq; ei⁹ ps sit falsa: nunq̄ tñ ꝺditionalis ē vera q̄n oppositū ꝟsequentis ē cōpossibile aūcedēti. vñ ista cōditionalis: si bō currit baculus ē in angulo: ē falsa: ⁊z vtraq; ei⁹ ps esset vera: ⁊ tō i ꝓposit nō saluat ꝟitas diuine rñsionis p hoc cōditionaliter: vt in postilla ꝺz: sez si māseritis i ciuitate ⁊ saul illuc venerit: tradēt. Mā p tūc. s. tpe rñsiōis possibile erat q; nō traderēt dauid ab illis de ceila: ⁊z illuc remāsissent: ⁊ saul illuc venisset: cū quelibet istaꝝ ꝓpositionū erat mere ꝟtingēs ⁊ cōpossibilis alteri: vt de se ptz. Hec valet dicere q; apud deū: cui⁹ sciētia est infallibilis ꝑdicte ꝓpositiones erant necessarie. Nam diuina p̄sciētia ⁊z sit certissima: non tñ tollit ꝟtingentiā a rebus: put cōmuniter tenet a doctorib⁹. Unde ad saluandū veritatē diuine respōsiōis aliter videtur dicendum: scilicz q; dauid querebat a domino apud quem oia sunt nuda ⁊ aperta. vtrū saul habebat in corde descēdere ad ceilā: vt ipm apphēderet. Sil' q̄rebat ꝺ a deo vtz vri ceile habebant in corde vt traderēt dauid ⁊ viros eius in manu saul propter liberationem suam. Et ad vtrūq; deus respōdit affirmatiue: quasi dem responsiones fuerunt vere: etiaz si saul nō descendit nec dauid fuit traditus: q; in mente eorum erat sic facere: occurrente opportunitate: put deo qui nouit corda hoīm erat notū ⁊c.

In eo. ca. xxiij. vbi ꝺz in postil. Porro dō desperabat se posse euadere.

Additio. ij. Trāslatio nra in ꝟ loco multū deuiat a veritate hebraica. Mā ibi hoc loco sic dicit: Porro dauid festinabat ad eundum a facie saul: vt ptz bñ intelligenti illaz linguā: ⁊ sic ibi nō fit mentio de desperatiōe. Nam posito q; dauid certitudinal'r credebat se ipsum fore regem post saulem: put fuerat sibi diuinitus reuelatū: ex hoc nō tollit q̄n faceret ꝯtū in ipo erat ad saluādā vitam suam ⁊ suoꝝ ⁊c.

Replica In ca. xxiij. vbi postillator vult verificare diuinā respōsionez cum dicit. Si manseritis tradent. dicit illam rñsionē esse veram cōditionalr. i. ex suppositione si saul descenderet ⁊ dauid maneret Burgēn. nescio quid cōfusum murmurans mensurare videt veritatē falsitatem aut possibilitatem ptiū: volēs illā conditionalem non esse veram: si manseritis tradent: ei q; vtraq; pars erat mere contingens: ⁊ sic alteri compossibilis: ꝟ istud nō est dictū. Mā fm logicos veritas cōditionalis vel falsitas nō ē ex ꝟitate aut falsitate ptiū: sic nec ꝟtingētia: quia etsi ptes cōditionalis sint contingentes stat bene cōditionalez esse necessariam: immo stat partes esse impossibiles: dūmodo nō sint incompossibiles: ⁊ tamē cōditionalē esse veram immo necessariā. Exēplū ꝑmi: si sortes currit sortes movetur. Exemplū scdi: si homo est asinus homo est rudibilis. Omnis igitur conditionalis falsa ē impossibilis: omnis vera est necessaria: q; nulla est vera nisi equipolleat ꝓsequentie bone ⁊ formali: in qua oppositum ꝟsequentis non potest stare cum antecedente: nunc autē ꝓpter veritatez salutandam diuine responsionis qua dicit: Si manseritis tradent: hec cōditionalis est necessaria: q̄uis vtraq; pars eius sit mere contingens: sicut illa de virtute sermonis: si sortes currit sortes movetur: ita et ista de qua sermo: et si non sit vera de virtute sermonis: est tamen necessaria virtute sententie dei nō obstante contingentia antecedētis et cōsequentis sicut illa: si sortes est p̄destinatus saluabitur est necessaria: q̄uis ⁊ antecedēs et cōsequens sit mere contingens. Et per istam logicā magister sententiaꝝ: in primo lib. soluit argumenta in cōtrarium. dicens: q; sortes fm talem conditionalem necessario saluabitur necessitate ꝟsequentie: sed non necessitate consequētis.

In eodem ca. Burgēn. notat nostram translationez: sicut et postillatoz in tractatu suo de differentia nostre translationis ⁊ hebraice veritatis: cum littera dicit de desperatiōe dauid. Dicūt enim in littera hebraica non haberi li desperanit sed loco eius festinauit. vnde translatio nostra potest habere veritatem de desperatione ꝯtum ē de remedio humano nō ꝯtum est de subsidio diuino: quod statim apparuit cū de diuina ordinatiōe occurreret nuncius qui saul a psecutiōe dauid auerteret ad pugnandum contra philisteos sollicitaret: de dei aūt auxilio dauid nunq̄ desperauit. Ca. XXIIII

a Ascendit ergo dauid inde ⁊c. Postq̄ descripsit eius multiplex insultus contra dauid. hic ꝟsequēter describitur triplex dei ꝓuentus erga ipsum: quia primo saul eius persecutoz manibus eius traditur. secundo animo eius irrisoz mouetur. ca. xxv. tertio saul factus erga eum benigne. ca. xxvj. Prima in duas: q; primo describit crudelitas saulis dauid ꝓsequētis. secūdo benignitas ipi⁹

a Eratq; ibi spelunca q̄ ⁊c. Rex ex improuisis exceptꝰ insidijs: q̄ innocēti moliebat: incidit in foueā quā fecit. Dauid vero ꝓ malis bona retribuēs: nō occidit eū: ꝟ in testimoniū facti ozā chlāydis abscidit: cū facilꝰ eēt aduersariū p̄dere q̄ fallere: latuit ꝺ i spelūca. ne inueniret. Et egit aūt terra .i. carne q̄ latet i spelūca. Jesus aūt latebat i carne quā accepat ō ⁊ra ne a iudeis inueniret diuinitas. Si ei cognouissent nūq̄ deū glie crucifixiſſent. Illi q̄ nō cognoscētes deū: hoiem psecuti sūt. Jn spelūca fuerūt ꝟs a facie saul: tādiu ei psecuti sūt illū indei: donec i monumēto poneret q̄ exciſū erat i petra. Saul ad purgādū vētre spelūcā igredit: q; iudei ꝓceptā malicia ꝺ rpm q̄si odorē fetidū emiserūt: ⁊ cogitatiōes malas facti deterioꝝ oñdebāt. Dauid magis fuare saulē q̄ pdere maluit: quē i antro occultaꝝ ipo testāte habuit. Sic ⁊ rps cū eēt i spelūca carnis psecutoꝝ ꝑfm i ꝑtē habuit: nec occidit. de q̄ scriptū erat: Ne occidas eos Sūmitatē chlāydis silent abscidit: q; rps indeos ñ occidit: ꝟ gliam regni abstulit. Chlāydis ei abscissio regni āputatio. Ān cū saul vestiñ tū dirupit samuel: ait samuel. Dirupit dñs regnū isrl ꝺ māu tua. b Saul. Hre. Moral'r. Quid p saul nisi mali rectores. Quid p dō nisi boni sbditi signāt. Saul vētre purgare est p̄uos ꝑpositos cōcepta in corde malicia vsq; ad opa miseri odoris extēdere: ⁊ cogitata apud se noxia facti exterioꝝ exequēdo mōstrare. Que tñ dō ferire metuit: q; pie subditoꝝ mentes ab oi se peste obtrectationis abstinētes ꝑpositoꝝ vitā nullo lingue gladio p̄cutiūt: etiā cū ip̄fectionē rep̄hēdūt: q; si q̄ñ ꝓpter infirmitatē se abstinere vix p̄ūt: extrema q̄dāq; exteriora ꝑpositoꝝ mala. ꝟ tñ humilr loquūt: ⁊ q̄si ozā chlamydis silent ꝺcidūt: q; dū plate dignitati saltē inoriē: ⁊ latenter derogāt: q̄si regi suppositi vestē fedāt: ꝟ tñ ad semetipos redeūt: seq; de tenuissima ꝺbi laceratione rep̄hendūt. Dauid ei pcussit coz suū: eo q; abscidisset ozā chlamydis saul: fctā quippe ꝑpositi ozis gladio ferieda ñ sūt: etiā cū recte rep̄hēdēda videāt. Si q̄s ꝺo ꝺ eos vel i minimis ligua labik: necesse ē: vt p afflictionē penitētie cōpzimat: vt ad seipm redeat: ⁊ cū ꝑposite dignitati deli q̄rit: ei ꝺ se indiciū sibi q̄ plat⁹ ē phorrescat. Mā cū ꝑposit⁹ delicti mi ei⁹ ozdiatiōi q̄ eos nob ꝑtulit obuiam⁹. Ān moyses cū ꝺ se et aarō ꝓpz cōgri cogruisz ait: nos ei qđ sum⁹? nec ꝺ nos murmur vrm ē: ꝟ ꝺ deū. c Dixit do. Defectia lre Joseph⁹ supplet: q̄ erat cū eo redarguebāt eū Seruabat ei inimicū q̄ volebat delere eū ⁊ sedauit eos dicēs: viuit dñs ⁊c.

di. Cūq; reuersus eēt saul postq̄ ꝑsecut⁹ est philisteos: nūciauerūt ei dicētes: Ecce dauid i deserto ē engaddi. Assumens ꝺ saul tria milia electoꝝ viroꝝ ex oi isrl: prexit ad i uestigandū dauid ⁊ viros ei⁹ etiā sup abruptissimas petras que sol' a ꝟ ibices sunt animalia q̄ de rupibus cadēria se cornu b⁹ excipiunt. b ꝟ locus sit appellat⁹. ibi ꝺz i spelūca. ne inueniret. Et egit aūt terra .i. carne q̄ latet i spelūca. Jesus aūt latebat i carne quā accepat ō ⁊ra ne a iudeis inueniret diuinitas. Si ei cognouissent nūq̄ deū glie crucifixiſſent. Illi q̄ nō cognoscētes deū: hoiem psecuti sūt. Jn spelūca fuerūt ꝟs a facie saul: tādiu ei psecuti sūt illū indei: donec i monumēto poneret q̄ exciſū erat i petra. Saul ad purgādū vētre spelūcā igredit: q; iudei ꝓceptā malicia ꝺ rpm q̄si odorē fetidū emiserūt: ⁊ cogitatiōes malas facti deterioꝝ oñdebāt. Dauid magis fuare saulē q̄ pdere maluit: quē i antro occultaꝝ ipo testāte habuit. Sic ⁊ rps cū eēt i spelūca carnis psecutoꝝ ꝑfm i ꝑtē habuit: nec occidit. de q̄ scriptū erat: Ne occidas eos Sūmitatē chlāydis silent ꝺcidūt: q; rps indeos ñ occidit: ꝟ gliam regni abstulit. Chlāydis ei abscissio regni āputatio. Ān cū saul vestiñ tū dirupit samuel: ait samuel. Dirupit dñs regnū isrl ꝺ māu tua. b Saul. Hre. Moral'r. Quid p saul nisi mali rectores. Quid p dō nisi boni sbditi signāt. Saul vētre purgare est p̄uos ꝑpositos cōcepta in corde malicia vsq; ad opa miseri odoris extēdere: ⁊ cogitata apud se noxia facti exterioꝝ exequēdo mōstrare. Que tñ dō ferire metuit: q; pie subditoꝝ mentes ab oi se peste obtrectationis abstinētes ꝑpositoꝝ vitā nullo lingue gladio p̄cutiūt: etiā cū ip̄fectionē rep̄hēdūt: q; si q̄ñ ꝓpter infirmitatē se abstinere vix p̄ūt: extrema q̄dāq; exteriora ꝑpositoꝝ mala. ꝟ tñ humilr loquūt: ⁊ q̄si ozā chlamydis silent ꝺcidūt: q; dū plate dignitati saltē inoriē: ⁊ latenter derogāt: q̄si regi suppositi vestē fedāt: ꝟ tñ ad semetipos redeūt: seq; de tenuissima ꝺbi laceratione rep̄hendūt. Dauid ei pcussit coz suū: eo q; abscidisset ozā chlamydis saul: fctā quippe ꝑpositi ozis gladio ferieda ñ sūt: etiā cū recte rep̄hēdēda videāt. Si q̄s ꝺo ꝺ eos vel i minimis ligua labik: necesse ē: vt p afflictionē penitētie cōpzimat: vt ad seipm redeat: ⁊ cū ꝑposite dignitati deli q̄rit: ei ꝺ se indiciū sibi q̄ plat⁹ ē phorrescat. Mā cū ꝑposit⁹ delicti mi ei⁹ ozdiatiōi q̄ eos nob ꝑtulit obuiam⁹. Ān moyses cū ꝺ se et aarō ꝓpz cōgri cogruisz ait: nos ei qđ sum⁹? nec ꝺ nos murmur vrm ē: ꝟ ꝺ deū. c Dixit do. Defectia lre Joseph⁹ supplet: q̄ erat cū eo redarguebāt eū Seruabat ei inimicū q̄ volebat delere eū ⁊ sedauit eos dicēs: viuit dñs ⁊c.

† a Satimq; descēdit ad petram: ⁊ versabt i deserto maon. Dō cū audisset saul: ꝑsecut⁹ est dauid i dekto maon. Et ibat saul ⁊ viri ei⁹ ad latus mōtis ex pte vna. Dauid āt et viri ei⁹ erāt i latere b mōtis ex pte altera. Porro dauid desp̄abat se posse euadere a facie saul. Jtaq; saul et viri ei⁹ i modū cozonę cingebāt dō ⁊ viros ei⁹: vt caperēt eū. Et nunci⁹ c venit ad saul dicens: Festina ⁊ veni: q̄m infuderūt se philistijm sup terrā. Reūsus est ꝺ saul desistēs ꝑseq; dauid: ⁊ prexit i occur d sum philistinoꝝ. Propter ꝟ vocauerūt locū illū petrā diuidentem. Ca. XXIIII

a Sedit ꝺ dauid inde ⁊ a ꝟ fons hedi vl' oculꝰ renratiōis. hitauit i locꝭ rūtissimis engad/ conditionalem non esse veram: si manseritis tradent: ei q; vtraq; pars erat mere contingens: ⁊ sic alteri compossibilis: ꝟ istud nō est dictū. Mā fm logicos veritas cōditionalis vel falsitas nō ē ex ꝟitate aut falsitate ptiū: sic nec ꝟtingētia: quia etsi ptes cōditionalis sint contingentes stat bene cōditionalez esse necessariam: immo stat partes esse impossibiles: dūmodo nō sint incompossibiles: ⁊ tamē cōditionalē esse veram immo necessariā. Exēplū ꝑmi: si sortes currit sortes movetur. Exemplū scdi: si homo est asinus homo est rudibilis. Omnis igitur conditionalis falsa ē impossibilis: omnis vera est necessaria: q; nulla est vera nisi equipolleat ꝓsequentie bone ⁊ formali: in qua oppositum ꝟsequentis non potest stare cum antecedente: nunc autē ꝓpter veritatez salutandam diuine responsionis qua dicit: Si manseritis tradent: hec cōditionalis est necessaria: q̄uis vtraq; pars eius sit mere contingens: sicut illa de virtute sermonis: si sortes currit sortes movetur: ita et ista de qua sermo: et si non sit vera de virtute sermonis: est tamen necessaria virtute sententie dei nō obstante contingentia antecedētis et cōsequentis sicut illa: si sortes est p̄destinatus saluabitur est necessaria: q̄uis ⁊ antecedēs et cōsequens sit mere contingens. Et per istam logicā magister sententiaꝝ: in primo lib. soluit argumenta in cōtrarium. dicens: q; sortes fm talem conditionalem necessario saluabitur necessitate ꝟsequentie: sed non necessitate consequētis.

In eodem ca. Burgēn. notat nostram translationez: sicut et postillatoz in tractatu suo de differentia nostre translationis ⁊ hebraice veritatis: cum littera dicit de desperatiōe dauid. Dicūt enim in littera hebraica non haberi li desperanit sed loco eius festinauit. vnde translatio nostra potest habere veritatem de desperatione ꝯtum ē de remedio humano nō ꝯtum est de subsidio diuino: quod statim apparuit cū de diuina ordinatiōe occurreret nuncius qui saul a psecutiōe dauid auerteret ad pugnandum contra philisteos sollicitaret: de dei aūt auxilio dauid nunq̄ desperauit. Ca. XXIIII

a Ascendit ergo dauid inde ⁊c. Postq̄ descripsit eius multiplex insultus contra dauid. hic ꝟsequēter describitur triplex dei ꝓuentus erga ipsum: quia primo saul eius persecutoz manibus eius traditur. secundo animo eius irrisoz mouetur. ca. xxv. tertio saul factus erga eum benigne. ca. xxvj. Prima in duas: q; primo describit crudelitas saulis dauid ꝑsequētis. secūdo benignitas ipi⁹

2.q.7.§.illā obiciatur. 1.q.1.c.de minus.

De pt. dō. 2.§. opponit. idē. q̄ Grēti alias suā pcedit 1.q.1.c. sacramenta in fi.c. domin⁹.§.ite obiciatur.

B

C

De pe. di. 2. §. oppo. nit. vltra mediam. 23. q. 4. c. nimius in fi. mali. in glo.

Lapi. XXV

a Pharan. R. Opidum est i arabia vicinum saracenis: qui in solitudine erant. per hoc transierunt filij isra/el cum de monte sinai castra mouissent. est autem contra australem plagaz t distat ab hailia ꝑtra orientem itinere dierum triuz. In deserto pharā memorat scriptura habitasse ismaelem: a quo ismaelite qui nunc saraceni dicuntur. legimus t chodorlaomor p/cussisse eos qui erant in deserto pharan.

Quē pleqris rex isrl: quē

§ ignobilem: imporentem.

b pleqrl? Canē mortuū p/sequerl et pulicē vnū. Sit dñs iudex t iudicet inter me t te: t videat t iudicet causā meā: t eruat me de manu tua. Cū aūt cōples/set dauid loquēs ſmones/ huiuscemodi ad saul. di/xit saul: Nūqd h vox tua est fili mi dauid? Et leua/uit saul vocē suā t fleuit. Dixitqz ad dauid: Justi/or tu es qz ego. Tu eī tri/buisti mihi bona: ego aūt reddidi tibi mala: Et tu i/dicasti mihi hodie q fece/ris mihi bona: quō tradi/derit me dñs i manu tua: t nō occiderl me. Quis eī c cū inuenerit inimicū suū: dimittet eū i via bona? h dñs reddat tibi vicissitu/dinē hāc p eo qō hodie o/perat⁹ es i me. Et nunc qz scio q certissime regnatu/rus sis t habitur⁹ i manu tua regnū isrl: Jura mihi f i dño ne deleas semē me/um post me: neqz auferas nomē meū de domo pris mei. Et iurauit dauid sau s li. Abijt q saul i domū suā h t dauid t viri ei⁹ ascēderūt ad tutiora loca. C XXV

A I. 25. a.

Ortu⁹ ē aūt samu/ i† el: et cōgregatus k ē vniūsus israel: t planxerūt eū nimis: t se/pelierūt euz in domo sua in ramatha. Consurgens qz dauid descendit in de/ l† a sertum pharan. Erat aūt vir quispiā in solitudine maon: et possessio eius in carmelo: et homo ille ma/gnus nimis. Erātqz ei o/ues tria milia: et mille ca/prē. Et accidit vt tōderet grex eius in carmelo. No/ men autez viri illius erat b nabal: t nomē vroris ei⁹ abigail. Eratqz illa muli/ m† er ꝑudentissima t specio/sa. Porro vir eius durus n

erat dign⁹ expelli ad tps de sua ciuitate. s. vsqz ad mortē sūmi pōtificis: t qz dicta peccata ocīta pñt vīdicari p hūanū iudiciū: isto mō vindican/tur p diuinū: sz h dictū nō est semp vez: iz aliqñ possit cōtingere: qz fre/quēter ꝓtingit homicidiū casuale alb qz peccato occidētis vl occisi b de/merente ſm diuina iudicia nobis occulta: omia tñ ad bonum electoruz ordinanť. a Quem psequeris? q. d. vile est tibi me psequi: etiā dato q essem nocēs: cū sum nullius momenti respectu tui. b Cum aūt cō/plesset. Hic cōsequēter ponit ipius saul responsio: qui confictus t con/fusus de sua nequicia dixit: c Justior me es. ista est comparatio abu/siua ac si diceret: nix est albior corno. d Quis eī cum inuenerit rē. q. d. hoc nullus faceret nisi esset valde bonus t perfectus: t in h ꝓfitet ipm dauid esse dignū regno: iō subditur: e Et nunc quia scio rē. Di/cunt aūt aliqui hebrei q hoc sciuit per signum sibi datum a samuele: qz ille regnaret post eum qui scinderet vestem eius: put fuit dictū ca. xv. f Jurā mihi in domino rē. videns eum pronū ad misericordiam: ha/bita p se misericordia vna: petit aliam p semīe suo. g Et iu. da. tā/pn⁹ ad misericordiā. h Abijt q sa. rē. penitēs de psecutiōe dō: h tm iurādo facere misericordiā ipi sauli: cū sciret eū esse a dño reprobatū. Jtē qz istud iuramentū trāsgressus fuit: vt videť: qz septē viros d filijs saul tradidit crucifigēdos: vt hr. j. ij. lib. xxi. ca. Ad pmū dicēdū q dō ne/sciuit saul reprobatū simplr. i. qntū ad vitā eternā: h tm respectu regni tpal: nō ät p iuramētū suū ꝓcesserit filijs saul q regnarēt: iz solū q viue/rēt: qō poterat stare absqz h q regnarēt: pť qō iurādo nō peccauit: tim/mo op⁹ p fectiōis fecit: ſm illud Matth. v. Būfacite his q oderunt vos rē. Silr nō fuit trāsgressus iuramentū: qz in oñi iuramēto volūtas su/perioris intelligiť excepta t maxie ipius dei: de cuī volūtate exprssa fu/it punita posteritas saul ꝓpter gabaonitas: q punitio nō debebat fieri p penā pecuniariā: h p mortē saltem aliqrū: t iō nō peccauit tradēdo il/los septē viros crucifigendos: nec p hoc fuit deleta posteritas saul: qz dauid refuauit miphiboseth: vt ibidē hr q descēdit d saul p ionathā h

Moraliter. Ascēdit q dō in/ (liū eī⁹. La. XXIII de rē. Sequiť: † Assumēs q saul tria milia viroz preris ad inuestigādū dō. Allegorice p saul q cū sociis suis q/rebat dauid sup abruptissimas petras q solis capreis silueſtrib⁹ sūt p/ uie: significat cayphas pōtifex anni illi⁹ vt dr Jobis. xj. q cū aliis facer/dotib⁹ q̄rebat mortē xpi p vias t modos irrōnabiles: qō nullus debe/ret querere. † Erat aūt ibi spelūca rē. in q latebat dauid: iō p ipaz si/gnificari pōt hūanitas xpi in q latebat diuinitas. Phil. ij. Qui cuz in forma dei esset nō rapinā arbitrat⁹ ē eē se eqlē deo: h semetipm exinani/uit formā ſui accipiēs: in silitudinē hoīm fact⁹: t habitu inuēt⁹ vt hō. † Quā ingressus est saul rē. cayphas eī ꝓsiderās xpm purū hoīem emisit illud xpō fetidū: Expedit vob vt vn⁹ hō moriať p ꝓplo: licet eīs ipe t alij nō haberēt aliquā cām rōnabilē interficiēdi xpm innocentē: tñ ne occasiōe ei⁹ romani venirēt t tollerēt locū t gentē: affirmās min⁹ ma/lū ē innocentē interficere qz locū t gentē perire. † Surrexit q dō. rē. Per h significať q xps p⁹ resurrectionē suā et ascēsionē abscidit a iu/deis regni t sacerdotij dignitatē. Scōm xo hralem sensum dauid oram clamydis abscidit: vt p h oñderet sauli q ipm si voluisset occidere potu/it: Et similiter xps querētib⁹ eī capere hoc ostendit: nā ex solo xpo qō dixit eis: ego sum. omnes ad terram prostrauit. Ca. XXV

Ortuus est aūt samuel. Hic ꝓr ponit scōs ꝓnūtus p mortē im/ qui nabal: qz diuina vltiōe mortuus ē: eo q vituperanerat da/uid t seruos eius inique: t sic vroz eius t q̄cquid habebat fuit ipsius dauid: pmittit tamē hic moz samuelis insti ꝓcipua: vt per hoc magis appareat moz hoīs iniqui ignominiosa: ſm q dicit Prou. j. Memoria iusti cum laudibus: et nomen impiozū putrescet: et hoc ē qō dicitur de samuele ad eius laudem. k Et congregatus est vniuersus irael. de morte vero naal nullus planctus scribiť. Sed hic oritur que/stio: quomodo secūdus liber reguz dicit ipsius samuelis sicut t ꝓmo: cum tñ ab isto loco t deinceps nō potuerit scribere. s. post mortē suam. Ad quod dicit q vnus de discipulis suis residuum scripsit: qui ab ali/quibus dicit fuisse nathan ꝓpheta: t ideo ascribiť samueli: sicut fa/cturn discipuli magistro. l Erat autē vir rē. Hic ꝓsequēter agit d ipso nabal. vbi primo describitur nabal t abigail psonalis cōditio. secūdo ipsius dauid curialis petitio. ibi: Cum ergo audisset. tertio rusticana responsio. ibi Respondens autem. quarto abigail ꝓuida obuiatio. ibi: Abigail autem. quinto circa nabal diuina vltio. ibi: Diluculo autem. Circa primum dicit: Erat autem vir quispiam in solitudine maon: li so/litudine nō est in hebreo: nec est de textu: quia ſm q dicit libro de que/stionibus hebraicis manebat i ciuitate maon. Sed eius animalia erāt in monte carmelo vbi habebat domum ꝓ pastoribus et pecoribus ad quem venit pro tondendis ouibus cum vroze sua. Sciendum autez q istе carmelus est mons in sorte iude. Alius autē carmelus vbi Helias interfecit sacerdotes baal est in tribu isachar. Exprimitur nomen viri t vroris. cum dicitur: Nomen autem rē. et conditio vtriusq. cum dicit: m Eratqz illa mulier ꝓudentissima t speciosa. t sic erat mēte t corpore gratiosa. n Porro vir eius durus. ad conueniendum.

a t pessim⁹ t malicioſus. Erat autem ō genere ca/ a b leph. Cū aūt audisset dō in deserto: q tōderet na/ bal gregē suū: misit decē iuuenes t dixit eis: As/ c cēdite i carmelū: t veniet ad nabal: t salutabit eū ex noie meo pacifice: t sic dicet: Sit frib⁹ me/is t tibi pax: t domui tuę pax: t oībus q̄cūqz ha/bes sit pax. Et multannis saluos faciēs tuos t a § Quia patriarche pastores ouiū fuerūt: ideo in tonsione ouiū in me/moria eorum festine epulabanť iudei.

oſa tua. Audiui q tōnderēt pastores tui greges/ tuos: q erāt nobiscū in deserto. Nūqz eis molesti b fuim⁹: nec aliqñ defuit eis q̄cqz de grege oi tpe q̄ e fuerūt nobiscū i carmelo. Interroga pueros tuos: t idicabūt tibi. Nūc q iueniāt pueri tui gram in f oculis tuis. In die eī bona venim⁹ ad te. Quōcūq qz iuenerit man⁹ tua da fuis tuis t filio tuo dō. Cūqz venissent pueri dō: locuti sūt ad nabal oſa verba h ex noie dauid t siluerūt. Respōdēs aūt b

§ despectue.

nabal pueris dō. ait: Quis est dō: t q̄s est filⁱ i

§ multiplicari sunt.

isai? Hodie increuerūt serui q fugiūt dños suos. k Tollam ergo panes meos t aquas meas t car/ l nes pecoꝝ q occidi tonsoribⁿ meis: t dabo viris m quos nescio vnde sint? Regressi sunt itaqz pue/ n ri dauid p viā suā: t reuersi venerunt t annūcia/uerunt ei omnia verba q̄ dixerat nabal. Tūc ait o dauid pueris suis: Accingať vnusquisqz gladio p suo. Et accincti sunt singuli gladijs suis. Accin/ctusqz ē t dauid ense suo: t secuti sunt dauid qua/ si quadringēti viri. Porro ducēti remanserūt ad

§ Danc dauid post mortē viri sui qui demens in stultitia sua perijt sibi copulauit sponsam: nō habentē maculā neqz rugam.

sarcinas. Abigāil aūt vroꝛi nabal nūciauit vn⁹ q de pueris suis, dicēs: Ecce misit dauid nūcios ō r

§ despexit.

deserto: vt bñdicerent dño nostro: et auersatus s ē eos. Boies isti satl boni fuerūt nobis t nō mo/lesti: nec quicqz aliqñ perijt oī tpe quo fuim⁹ con/uersati cū eis i deserto. Pro muro erāt nobis tā in nocte q̄qz in die: oībus dieb⁹ q̄b⁹ pauim⁹ apud eos greges. Videt ꝓsidera t recogita q̄d faciaſ t qñ cōpleta est malicia aduersū vir tuū: t aduer/ u

§ id est diaboli.

sum domū tuā t ipe est filⁱ belial: ita vt nemo ei v possit loq. Festiauit igiť abigail: t tulit ducētos z panes t duos vtres vini: t q̄nqz arietes coctos

§ Mensuras a polli quod est farina.

§ peccatoꝛe peniten/tiam agente.

a Sata polente Satum est genus mensure continēs modium et semis. Polenta est accu/ratissima farina. Quapassa dicitur que p̄nusqz matu/rescat ad solez diu/ericcatur: t sic ser/natur. Massas ca/ricarum: id est li/gaturas de fructi/bus ficozum.

a t q̄nqz sata polēte: t cētū ligaturas vuepasse t ducētas massas caricaꝝ: t posuit sup asinos dixitqz pueris suis: ꝓcedite me: t ecce ego post tergū seqrvos. Viro aūt suo nabal nō idicauit. a Cū q ascēdisset asinū: t descenderet ad radicē b mōtis: dō t viri ei⁹ descēdebāt i occursu ei⁹. Quib⁹ t illa occurrit. t ait dō: Vere frustra ser c uaui oſa q̄ hui⁹ erāt i deserto: t nō periit q̄cqz de cunctis q ad euz ptinebāt: t reddidit mihi malum p bono. Hec faciat dñs inimicis da/ d uid: t hec addat. Si reliquero de oībus q ad ipm ptinent vsqz mane mingentē ad parietē. e

Et pessim⁹ t malicioſus ad iuriādū, primū t decipiē/dum. b Erat aūt ō genere caleph. Hoc aūt nō addit ad designādū q caleph fuerit tal: qz fuit virtuosus t bonus: vt ptz Nume. xiiij. t Jos. xiiij. sed ad ostendēdū q nabal erat de tribu iuda sicut t dauid: t ideo grauⁱ peccauit ip/sum vituperādo. sequit: c Cū aūt audisset. Hic cōsequē/ter ponit ipius dauid curialis petitio: qō ptz primo ex ami/cabili salutatiōe. cū dicit: Et salutabitis eū rē. hoc aūt qō ibi sequit: Ex multis annis saluos faciens tuos t oīa tua: nō est in hebreo. scdo ex rōnabili allegatione: vbi tangunť q̄nqz rōnes quib⁹ nabal debebat inclinari ad eraditionē petitionis. Prima ē qz dauid t viri ei⁹ pacifice ꝓuersati fu/erāt cū pastoribⁿ nabal: licet possent omni die accipe qō ha/bebāt: t h notať cū dr: d Nūqz eis mole. rē. Scda qz eos t gregē secure fuauerāt a feris t ꝓdonib⁹: t h notať. cū dr: e Nec aliqñ rē. pdones eīm nō audebāt illuc accedere ti/more ipsⁱ dō: vñ dr. j. Erāt nobis ꝓ muro. Tertia ē humi/lis modⁱ petēdi. ibi: f Nūc q rē. cū tū dō de iure posset accipe ꝓ sua volūtate cū esset rex inūctⁱ t i necessitate posi/tⁱ. Quarta est rōne diei festiui. cū dr: g In die eī bo. rē. Faciebāt eī hebrei festū magnū tōsoribⁿ suis t pastoribⁿ i die tonsiōis ouiū i memoriā pⁿriarchārū q fuerāt pastores ouiū: vt habeť Gen. xlvij. t alib⁹ dieb⁹ solēt homines ma/gis eē curiales. Quīta rō accipiť ex pte rei petite: quā sim/pliciter ponūt in voluntate nabal quantū ad qualitatem t quantitatē: quod notať ibi: Quodcūqz inuenerit man⁹ tua rē. h Respodēs aūt nabal. Hic cōsequenter ponit/ rusticana respōsio: qz nō solū negauit q̄d petebať: sed etiā a vituperijs inchoauit dicēs: i Quis ē dauid. q. d. nul/lius valoris: qz descēdit de alienigena muliere. s. de Ruth moabite: t nō solū vituperauit dauid: h t viros ei⁹ dicēs: k Hodie increuerūt rē. ita q notauit eos de seruilitate t malignitate: ꝓpter quā fugitiui essent. l Tollam ergo rē. q. d. nō debeo facere. m Et aquas meas: id est potus meos: qz frequēter in scriptura noie aque intelligiť omnis potus: sicut noie panis oīs cibus. Ēn. iiij. Reg. vj. dr. Po/ne eis panē t aquā. t subdit ibidē: Et apposita est eis ma/gna cibor⁹ ꝓparatio. n Regressi sunt rē. vacui t vitupe/rati. o Tūc ait dauid: merito ꝓuocat⁹. p Accingať vnusquisqz rē. ad accipiēdū vindictā de tā vili rustico. q Abigail aūt. Hic ꝓr ponit ipius abigail ꝓudēs ob/uiatio. t secūdo ipius dauid pacificatio. ibi: Cū aūt vidis/set. Circa primū ꝓmittit facti notificatio ipsi abigail p vnū de famulis suis dicentē ei: r Ecce misit dauid rē. vbi pa/tit defectum victualiū. s Ut bñdicerent dño nostro. cū curialiter salutādo: t eius bñficiū humiliter petendo: cete/ra patet ex ꝓdictis vsqz ibi: t Considera t recogita rē. q̄ cū ēdo tibi t domui tuc. v Nūc cōpleta est rē. qz i. pm/ptu est vindicta de malicia sua: cognoscebat enim iste ani/mositatē dauid et virozū eius. r Et aduersum domū tuā: id est i oſies nos redūbabit istud malū cuius sim⁹ in/noxij. y Et ipse ē filⁱ rē. q. d. ideo dico tibi h: qz mari/t⁹ xpⁱ meū nō recipet: h magis fureret. z Festinauit igiť abigail. ad pcauēdū malo ꝓdicto: t ptz Ira vsqz ibi: a Viro aūt suo rē. qz ꝓ auaricia t nēcia sua totū impe/diniſſet. b Et descē. ad ra. mō. rē. vbi inter duos mōtes erat vallis media ad quā descēdebat dauid ex pte vna: et abigail ex opposita: t sic obuiabāt mutuo. c Et ait dō rē. Jsta dixit dō audita relatiōe nūciozū: h b ponit ꝓ reca/pitulationē: vt dicūt alij: vel, pcedēdo p viā dicebat hoc virīs suis: vt dicūt alij: t forte vtrūqz potuit eē. d Nec fa. rē. h ē modⁱ iurā/di p exercrationē qñ aliqs sibi impcat malū futuꝝ nisi ipleat xpō suū: t iō h ꝓ ipo dō accipiūť timici dō: reēt aliē in/ramētū nullū: h mag⁹ verisoziū: sic t. s. xx. c. i cōsiſi ponūť inimici dō ꝓ ipo dō vt ibidē dcm fuit. e Mingētē ad rē. .i. canē q leuato crure mīgit ad parietē Dicūt etiā h alij q ꝓ mīgētē ad pietē intelligiť infirmⁱ q nō pōt surgere: t iō facit vrinā iter lectū t pietē: t sic ē intel/lectⁱ verbi q nō parceret viro t anima/li: qz etiā canis q ,pť vilitatē nō esset tāgēd⁹: t infirmⁱ cui ,pter infirmitatē esset parcēdū: nō euaderēt manū meā. Alij vero dicūt q ꝓ mingentē ad parie/tē itelligiť oīs masculus: qz mīgit ere/

etus: t sic

¶ a Erit aīa domini tc. Pulcherrima cōparatiōe statum iustorum ⁊ reprobox discreuit: horū quippe aīas appellat viuētes. illox spiritali morte occupatas. Aia eīm q̄ peccauerit: ipa morietur. hoc fasciculis: illos lapidi funde assimilat. Fasciculꝰ eīm astringit vt ꝓfuetur. Lapis i fūda ponit: vt abijciat Sic eīm electi pssuria tribulationuz ꝓstringunt: vt his admoniti artꝰ adinuicē mutua charitate nectāt: ⁊ adunati p manꝰ redēptoris ꝓpetuo cōseruent. Reprobi q̄nto latius volutabꝰ suis dimittunt: tāto lōgiꝰ a diuine visiōis gloriā ꝓcipiunt. Ipsi eīm ō manu dei repulsi sūt. Mire āt oīpotentē ꝓtidētiā supni ꝓtectoris describit: cum dicit aīaz sctī viri in fasciculo viuētium apud eū eē custoditā. Sic eīm facile ē cuilibz fasciculū herbe vl̄ feni manu retētū ꝓseruare: ita virtꝰ salvatorꝭ nr̄i electos ab initio vsq; i finē ꝓseruare ⁊ custodire. vñ: Et nō rapiet eos quisq̄ de manu mea. Sicut aūt fasciculus alligat: ita sctōx deꝰ ꝛa charitate constringit: diuīo nuc nimine circūdat. Ad Ifram aūt aīa dō q̄uis mlti pseq̄rent: semp custodita est in sorte viuētiū. Inimici ꝛo eiꝰ sic lapis funda circūact⁹ instabili motu ꝓturbant: ō finiꝰ suis vt ō rebꝰ hūanis ablati sunt. b Cum digessissz tc. Moraliter. Grego. Iracūdos meliꝰ corrigim⁹ si in ipsa ire cōmotiōe declinamus: ꝓturbati ei q̄d audiāt ignorāt. Sz cū ad se redeunt: tāto libentiꝰ exhortatiōis verba recipiūt: q̄nto se trāquilliꝰ tolerant: ¶

22. q.4.c. q̄ dauid. c.iuraūit. c.si aliq̄d. q.1.i sum. de iureiu. c.et si xp̄s 3.c.14.

Lū aūt vidisset abigail dauid: Festinauit ⁊ descēdit de asino: ⁊ pcidit coraī dō sup faciē suā: ⁊ adorauit sup terrā: ⁊ cecidit ad pedes a ¶ blādiēdo sibi impetrāt petīn qō haberet dauid si se vlciscereꝝ. b ei⁹ ⁊ dixit: In mē sit dn̄e mi hec iniqtas: loquat obsecro ancilla tua in auribus tuis: ⁊ audi verba famule tue. Me ponat ozo dn̄s c meus rex coz suū sup vir istū iniquū nabal qm̄ fm nomen suū stultus est: ⁊ stulticia est cū eo. Ego aūt ancilla tua non vidi pueros d ¶ veni ad te. e tuos dn̄e mi q̄s misisti. Nūc g̃ dn̄e mi viuit f dn̄s ⁊ viuit aīa tua: q̄ phibuit te ne venires ¶ inroriam. g in sanguinem ⁊ saluauit manū tuā tibi. Et nūc fiāt sic nabal inimici tui ⁊ q̄ q̄runt dn̄o meo malū. Quapropt̄ suscipe bñdictionez i hāc quā attulit ancilla tua tibi dño meo: et Gen.39.d. inuicē mutua charitate nectāt: ⁊ adunati p manꝰ redēptoris ꝓpetuo ꝓfuent. Reprobi q̄nto latius volutabꝰ suis dimittunt: tāto lōgiꝰ a diuine visiōis gloriā ꝓcipiunt. Ipsi eīm ō manu dei repulsi sūt. Mire āt oīpotentē ꝓtidētiā supni ꝓtectoris describit: cum dicit aīaz sctī viri in fasciculo viuētium apud eū eē custodītā. Sic eīm facile ē cuilibz fasciculū herbe vl̄ feni manu retētū ꝓseruare: ita virtꝰ salvatorꝭ nr̄i electos ab initio vsq; i finē ꝓseruare ⁊ custodire. vñ: Et nō rapiet eos quisq̄ de manu mea. Sicut aūt fasciculus alligat: ita sctōx deꝰ ꝛa charitate constringit: diuīo numine circūdat. Ad Ifram aūt aīa dō q̄uis mlti pseq̄rent: semp custodita est in sorte viuētiū. Inimici ꝛo eiꝰ sic lapis funda circūactꝰ instabili motu ꝓturbati: ō finiꝰ suis vt ō rebꝰ hūanis ablati sunt. b Cum digessissz tc. Moraliter. Grego. Iracūdos meliꝰ corrigim⁹ si in ipsa ire cōmotiōe declinamus: ꝓturbati ei q̄d audiāt ignorāt. Sz cū ad se redeunt: tāto libentiꝰ exhortatiōis verba recipiūt: q̄nto se trāquilliꝰ tolerant: ¶

a ¶ id est in fierum.

dn̄s domino meo domū fidelem: q̄ pliа m dn̄i dn̄e mi tu pliaris. Malicia ergo nō in n ueniat in te oībus diebꝰ vite tue. Si eīm surrexerit aliq̄s hō psequēs te ⁊ quērēs ani a mā tuā: erit aīa domini mei custodita: quasi a ¶ ad lras. fasciculus viciū viuit ī aq̄ cū ad trāsplāt̄ādū ꝑparat o si in fasciculo viuentiū apud dn̄m deū tuū. Porro inimicoꝝ tuoꝝ anima rotabit quasi p in impetu ⁊ circulo funde. Cum ergo fecerit dominus tibi dño meo oīa hec q̄ locutus est bona de te: ⁊ cōstituerit te ducē sup a ¶ id est in fierum. israel: nō erit tibi hoc in singultum ⁊ in scrupulū cordis domino meo q effuderis sanguinem innoxium: aut ipse te vltus fueris. Et cum benefecerit dominꝰ domino meo: recordaberꝭ ancille tue: et tu benefacies ei. Et ait dauid ad abigail: Benedictus dn̄s deus israel: qui misit te hodie in occursum meum: ⁊ benedictū eloquiū tuū: ⁊ bñdicta tu que phibuisti me hodie ne irem ad sanguinem: ⁊ vlciscerer me manu mea. Alioq̄n viuit dn̄s deꝰ israel: qui phibuit me ne malum facerē tibi: nisi cito venisses in occursū mihi: nō remansisset nabal vsq; ad matutinam lucem mingēs ad parietē. Suscepit g̃ de manu eius omnia eius que attulerat ei. Dixit ei: Vade ī pace in domū tuā. Ecce audiui vocē tuā: ⁊ honorauī faciē tuā. Venit aūt abigail ad nabal: ⁊ ecce erat ei cōuiuiū in domo eiꝰ q̄si conuiuiū regis: ⁊ cor nabal iocundū. Erat eīm ebriꝰ nimis: ⁊ nō indicauit b verbū illi pusillū aut grāde vsq; mane. Diluculo āt cū digessisset vinū nabal: idicauit b ei vxor sua verba hec: et emortuum est cor c eius intrinsecus: et factus est quasi lapis. Cūq; ptrāsissent decē dies: pcussit dn̄s nabal d mortuꝰ est. Quod cū audisset dauid mortuū nabal. ait: d ¶ hoc dicebat dauid amore iusticie non libidi/ne vindicte.

Benedictꝰ dn̄s: qui iudicauit cām opprobrij mei ō manu nabal: ⁊ seruū suū custodiuit a malo: ⁊ malicia nabal reddidit dn̄s ī caput eiꝰ. Misit g̃ dauid ⁊ locutꝰ ē ad abigail: vt sumeret eā e sibi in vxorē. Et venerūt pueri dauid ad abigail ī carmelū: ⁊ locuti sunt ad eā dicētes: Dauid misit nos ad te: vt accipiat te sibi ī vxorē. Que ꝓsurgēs adorauit ꝓna ī terrā. ⁊ ait: Ecce famula tua sit in ancillā: vt lauet pedes seruoꝝ dn̄i mei. Et festinauit ⁊ surrexit abigail ⁊ ascendit sup asinū: ⁊ q̄nq; puelle ierūt cū ea pedisseque eiꝰ. Et secuta ē nuncios dō: ⁊ facta ē illi vxor. Sed ⁊ achinoen accepit dauid ō ieq/rael: ⁊ fuit vtraq; vxor eiꝰ. Saul g aūt dedit michol filiā suā vxorē dauid phalti filio lays: qui a erat de gallim.

¶ La. XXVI

Et venerunt ziphei ad saul ī gabaa dicentes: Ecce dauid abscōditꝰ ē ī colle achille: q̄ est ex aduerso solitudis. Et surrexit saul ⁊ descēdit ī desertū ziph: ⁊ cū eo tria milia virox de electis isr̄l vt q̄reret dauid ī dēsto ziph. Et ca/ ¶ In colle locus est. strametatus est saul in gabaa achille: q̄ erat ex aduerso solitudinis ī via. Dauid aūt habitabat in dēsto. Vidēs aūt q̄ venisset saul post se ī dēstū: misit explo/ratores: ⁊ didicit q̄ illuc vēisset certissime. Et surrexit dō clā: et venit ad locū vbi erat saul. Cū/q; vidisset locū vbi dormiebat saul ⁊ abner filiꝰ ner ꝓnceps militie eiꝰ: ⁊ saulē dormientē in tētorio ⁊ reliquū vulgus p circuitū eius. ait dauid ad achimelech ethēū ⁊ abisai filiū saruie: fratrē ioab dicēs: Quis descēdet mecū ī castra ad saul? dixit q̄ abisai: Ego descēdā tecū. Venerūt g̃ dauid ⁊ abisai ad populū nocte: ⁊ inuenerūt saul iacentē ⁊ dormientē in tētorio: ⁊ hastā fixam in terra ad caput eiꝰ.

Frari erubescūt Menti aūt furori ebrie omne rectum q̄ dicit puer sum videt. Unde et nabal ebrio culpam suam abigail laudabiliter tacuit: quā digesto vino laudabiliter dixit: Mali eīm q̄ fecerit nocere potuit: q̄ ebrius nō audiuit.

a ¶ Phalti filio R. Sic trādit hebrei nō ꝓgnouit eam phalti. q̄ si cognouisset: dō postea nō recessisset eā: q̄ lege ꝓhibetur. Phalti eī de gallim erat. i. d mūdatiōe. i. de lege. Legi eī doctor erat d baurim. i. de electis. q̄n mi/chol ei datur. Phalti eī vades dr: q̄n auferf. Phalti/el. i. euadens a deo: q̄ custodiuit eū: ne tāgeret eā: ne fieret trāsgressor legis. tñ secutꝰ est eā plorans vsq; baurim p̄ gaudio: q̄ nō tetigerat eam.

La. XXVI

b ¶ Dormientem. R. Per/sequunt iudei xp̄m: ⁊ ꝓsequē/do dormiunt: quia nō vigilāt corde. Dormitio eīm cordis duricia ē. dormiunt ī veteri vita: non vigilant in nova. christus venit nō eos occidit: sed cybum aque. i. gratiā legis ab stulit: ⁊ sceptra regni. i. potestatem qua se tēporaliter ꝓtegebant: et cōtra deum ergebant: sed da uid noster victor de castris eox egressus: altitudinē celi conscendit. ¶

Dō cū

a ¶ Dō cū audisset dō mortuū nabal: tali diuina ꝓuisiōe.

b ¶ Ait būdict⁹ dn̄s tc. applaudens diuine iusticie: fm illud ps. lvij. Letabit iust⁹ cū viderit vindictā tc. nō aūt gaudebat de morte nabal zelo vindicte. c ¶ Misit g̃ dō tc. ꝓ nuncios missos. d ¶ Et su. eā sibi ī vxorē. q̄ sciebat eā ee pulchrā et prudētē ⁊ divitē: vt ptz ex suprādictis sequit: e ¶ Que ꝓsurgēs adorauit. s. dn̄m ō tāto bñficio q̄ dō ī regē electo a deo petebat eā ꝓ vxore: ꝓpter qō rñdit humilit⁹ valde dicens: Ecce famula tua sit ī ancillā tc. f ¶ Sz ⁊ achinoen tc. videt q̄ fecerit ꝫ mādatū dn̄i Deut. xvij. vbi dr q̄ rex ꝓstituꝰ de isr̄l nō debebat sibi mltiplicare vxores. Dicēdū q̄ illud ītelligit ō vxoribꝰ alienigenis inclinātibꝰ animū viri ad idolatriā: sic ꝓtigit salomōi: vt hr̄ ī. iij. li. rj. ca. B aūt nō fecit dō. g ¶ Saul aūt tc. Dicit hebrei q̄ iste fuit legisdoctor: ⁊ iō lz accepit michol ad obediēdū sauli: ⁊ vt honorareť tā q̄ gener reg⁹: nō tñ cognouit eā q̄ sciebat eā ee verā vxorē dō: q̄ ipam nō repudiauerat: ꝓpt̄ q̄ dō postea recepit eā: q̄ tñ nō accepisset eā si fuisset ab eo cognita: sic nō fuit ingressus vltra ad vxores suas quas cognouit absalon: vt habeť. ī. ij. lib. ca. xx. La. XXV

¶ Moraliter. ¶ Mortuus est aūt samuel tc. Per ꝓphetā populū cōmunē samuel⁹ ostēdit quātū plāgēdus ē obitꝰ boni ꝓlati vl̄ doctoris. ¶ Erat āt vir q̄ ꝓpiā i solitudine maon tc. Per istū q̄ vocabat nabal: ⁊ stulter ītrpt̄at: significari pōt q̄libz pbs ꝓphꝰ. stult⁹ ei⁹ dr. q. statu altus. s. i estimatiōe sua. Pbus eīm supbꝰ rōne sciētie ē alti stat⁹ sed rōne supbie stult⁹. dr ei ꝓuerb. xj. ca. Ubi humilitas ibi ⁊ sapia. Et eadē rōne: vbi supbia ibi stulticia. Vñ de pbis supbis dr Ro. j. Qui cū cognouissent deū nō sicut deū glorificauerūt aut grās egerūt: ꝫ euanuerūt ī cogitatiōib⁹ suis: ⁊ obscuratū ē insipiēs cor eox: dicētes ei se ee sapientes stulti facti sūt. ¶ Uxor aūt eiꝰ prudentissima ⁊ speciosa. Per quā significat sapiētia pbica fm q̄d dr Sap. viij. Hanc q̄ lui sponsam mihi assumere: est etiā speciosa in se. Vñ dicit plato. Si sapientie forma oculis videri posset ad amorē suum oēs magnime alliceret: nec ex habeť supbia ī se deteriorat aut deturpat: fm q̄d dr Sap. vj. Clara est ⁊ q̄ nūq; marcessit sapia. Per ꝫ aūt q̄ nabal nūcios dauid repulit vacuos: significat supbꝰ pbs q̄ repellit a se instinctꝰ diuinos: q̄ sunt q̄si q̄dā nūcij dei a malo retrahentes et ad bonū inducētes: ⁊ de tali repulsu tam dictū est. Qui cū cognouissent deū nō sicut deū glorificauerūt tc. Per ꝫ aūt q̄ mortuo nabal vxor eiꝰ copulata fuit dauid: significat q̄ post morte gentiliū pbox sapiētia pbophica copulata est ipi xpo ī sacris ecclesie doctorib⁹ scz Dionysio: Augustio: ⁊ alijs plurib⁹. Potest āt hoc exponi aliter scz de trāslatiōe studij pbie ad ptes fideliū. Nā de athenis trāslatū fuit Romā: ⁊ ō roma Parisius p karolū magnū.

¶ In ca. xxv. vbi dicit in postil. Et erit aīa dn̄i mei incustodita quasi in fasciculo viuentium.

Additio. Hec verba nō videnť ꝓprie posse declari nisi metaphorice: vnde ⁊ in glo. ordina/ria plura notabilia hic ponunt: iter que sic dicit: Pulcherrima cōparatione statum iustox ⁊ reprobox decreuit: ⁊ infra hos fasciculos illos lapidi fūde assimilat. Fasciculꝰ eīm astringit vt cōseruet lapis: ī funda ponit vt abijciat. Sic ei electi tribulationū pssuris astringunt: vt in his admoniti armis adinuicē mutua charitate nectant: ⁊ adunati in manu redēptoris ꝓpetuo cōseruent. Reprobi q̄nto latiꝰ voluptatibꝰ suis revolutur: tāto longius a diuine visionis gloria ꝓcipiunt. Ipsi eīm ō manu domini repulsi sunt. La. XXVI

b ¶ Et venerūt ziphei. Hic ponit tertiꝰ ꝓtestꝰ dei circa dauid: q̄ hoc q̄ saulē iterū ī manu sua tradidit: vt sic dauid innocentia ⁊ saulis nequicia plenius appareret. Et diuidit in tres ptes: q̄ primo saul manibus dō exponit. secōo exponit⁹ custodit. ibi: Dixitq; abisai. tertio a dauid cōuincit ibi: Cunq; transisset. Circa primū dicit: Et venerūt ziphei ad saul. isti iā ante dauid accusauerāt sauli: vt habitū est. ℞. xxiij. ⁊ iō timentes ne dauid post saul regnaret: ⁊ p cōsequēs eox ꝓditionē puniret: solliciti erāt de captione dauid vt mozeret. i ¶ Et cū eo tria milia virox tc. ſ. ad bellandū. k ¶ Vidēs aūt q̄ vidisset saul tc. i. cognoscens q̄ nuncij sibi dicentē: q̄ processus regis cū tali multitudine bellatorū nō potest latere. l ¶ Misit explo. vt sciret certitudinaliter tps ⁊ locū vbi castra ponerent. m ¶ Et surrexit dō clā. i. abscōdite: ⁊ mutato habitu ne ꝓgnosceret: sicut Alexāder magnꝰ fuit in castris. Poꝛi regis psarū ad explorandū: ꝓut habeť in historia ipius. n ¶ Ait dō ad achimelech tc. Dauid ei habuit duas sorores vna earū vocata est abigail de q̄ natꝰ fuit amasa ꝓnceps militie absalō: vt hr̄. j. ℞. li. xvij. c. Alia saruia de q̄ nat⁹ ē ioab et abisai: ⁊ sic

abisai:ꝛ sic isti erāt nepotes dauid.
a Dixitq; abisai ad dauid tē. accepit licētiaz interficiendi saul:qz sciebat q; dauid nō interficeret cū manu ꝓpria. b Et scdo op; nō erit. ita vno ictu interficiā eum ꝑfecte q; nō oporebit vltra manū apponere ꝛ sic poterim⁹ recedere expedite. c Et di. dauid. Vic ꝯnr saul p dauid a morte ꝓtegit. cū dicit: Ne interficias eū. cui⁹ cā subditur: d Quis eñ extēdit tē. volebat eñ dauid ꝑsonē ipi⁹ deferre quādiu a deo tolerabat i regno ō subdit: e Viuit dñs. i.p viuētem deū. f Quia niſi dñs ꝑcusserit eū. aliq; pestilētia vel infirmitate acceleras mortē ei⁹. g Aut dies tē. ſ. vltima. h Et moziaꝛ. scz morte naturali. Aut in ꝓlio descendēs perierit. gladio istis trib⁹ modis poterat mori. p ꝙ ītēdit dauid dicere q; nullo mō volebat esse causa efficies mortis sue: niſi forsitan se defendendo: ita q; nō posset aliter euadere. i Nūc igit tolle hastā tē. i. fixa in terrā ad caput lectuli. vt si esset necesse statim posset eam accipere: erat etiam in ꝑte superiori signum armoꝝ regis ad significandū locum regiū. k Et cyphum aque. In hebreo habet: Et phialā aque. et forsitan erat aq; rosacea ad refrigeriū caloris: vl a qua simplex ad ablutiones manuū regis quādo surgeret de somno.
l Et nō erat quisq; q̄ videret. cuius causa subdit: Quia sopoz dñi ītd est somn⁹ grauis a deo īmissus.
m Irruerat sup eos. vt sic dauid sine ꝑiculo recederet: ꝛ p hastā accepta ꝛ vas aque suā declararet innocētiā: ꝛ saul de neḡcia ꝙiucereꝛ.
n Cūq; trā. Vic saul et viri ei⁹ a dauid ꝙincunt: qz ꝑmo viri saul ꝙincunt ō negligētia. cū subdit:
o Clamauit dō ad ꝓlm. cū iam esset sic clōgat⁹ et ī tuto loco posit⁹ q; viri saul nō possent capere eū: et ꝑmo ꝙincit abner singulariter. cum subditur: p Quare ergo nō custodisti tē. qz erat ꝑnceps militie: ꝛ custos erat ꝑncipalis ꝑsone regie. q Ingressus est eñ vn⁹ tē. iste fuit abisai qui voluit eū interficere vt ꝓdictū est. scdo arguit oēs alios dicēs: r Viuit dñs: qm̄ filij mort' est' vos. i. digni mori te. ꝯnr ꝓbat dictū suū p euidēs signū dicēs: s Nūc ḡ tē. p ꝙ eñ patebat q; ille q̄ hastā abstulit: regē interficere potuit. t Cognouit tē. Vic ꝯnr ꝙincit saul de malicia: qz ꝑsequebat dauid sine cā. Et ptz lra vsq; ibi: v Si dñs inciꝛtat te tē. ſ. ad me ꝑsequendum.
x Odoꝛet sacrificiū. i. patientia mea in ꝑsecutiōe ista sit accepta coram deo: ac si offerrē holocaustum ad altare suū. y Si aūt filij hominū incitāt te ad hoc sic faciebat docch ꝛ sui cōplices. z Maledicti sūt i ꝑspe. tē. cui⁹ rō subdit:
a Qui eiecc. me ho. i. ꝓtri tpe.
b Et ñ ha. tē. i. vt ñ ītē pacifice in ēra ꝓmissiōis vbi vigebat cult⁹ diuin⁹: vt possem illuc accedere et debita sacrificia offerre. c Dicē-

Abner aūt ꝛ populū dormiētes i cir-
a cuitu ei⁹. Dixitq; abisai ad dauid: Cōclusit de⁹ hodie inimicū tuū i manus tuas. Nū ḡ ꝑfodiā eū lancea i terra semel: ꝛ scdo opus nō erit: Et dixit dab uid ad abisai: Ne interficias eū. Quis eñ extēdet manū suā i xp̄m dñi: ꝛ innocēs erit: Et dixit dō. Viuit dñs qz ni si dñs ꝑcusserit eū: aut dies ei⁹ veneꝛit vt moziaꝛ: aut i ꝓeliū descēdens pierit: ꝓpic⁹ sit mihi dñs: ne extēdaz manū meā in xp̄m dñi. Nūc igit tolle hastā ḡ ē ad caput ei⁹: et cyphū aque ꝛ abeam⁹. Tulit ḡ dauid hastaz ꝛ cy-

ꝯ vel eius.

phū aque ḡ erat ad caput saul: ꝛ abierūt: ꝛ nō erat quisq; q̄ videret ꝛ itelligeret ꝛ euigilaret: ꝛ oēs dormiebāt:
m qz sopoꝛ dñi irruerat sup eos. Cunq; trāsisset dō ex adūso ꝛ stetisset i ꝓtice
o mōtis de lōge: ꝛ eēt grāde interuallū ink eos: clamauit ad ꝓlm dō ꝛ ad abner filiū ner dicēs: Nōne rñdebis abner: Et rñdēs abner. dixit: Quis es tu q̄ clamas ꝛ inq̄etas regē: ꝛ ait dauid ad abner: Nūqd ñ vir tu es et q̄s
p alius sicꝯ tui in isr̄l: Quare ḡ non custodisti dñm tuū regem: Ingressus ē
q eñ vnus de turba: vt interficeret regem dñm tuū. Nō est bonū hoc qđ fecisti. Viuit dñs: qm̄ filij mortis estis
r vos: qz nō custodistis dñm vr̄m chriſtū dñi. Nūc ḡ vide vbi sit hasta regis
s et vbi sit cyphus aque qui erat ad ca
t put eius: Cognouit aūt saul vocē dauid. et dixit: Nūqd vox hec ē tua fili mi dauid: Et ait dauid: Vox mea domine mi rex. Et ait: Quā ob causam dominus me⁹ ꝑsequit seruuz: Quid feci: aut qđ est in manu mea maluz: Nunc ergo audi dñe mi rex verba ser
v ui tui. Si dñs incitat te aduersuz me:
a ꝯ Placaret eū sacrificio et ꝑce oporter.
b ꝯ Jncitāt te in me.
x odoꝛetur sacrificiū. Si aūt filij hoīm:
y maledicti sunt in ꝓspectu dñi: qui eiz cerūt me hodie vt nō habitē in here
b ditate domini. dicentes: Vade serui
c a ꝯ Quasi diceret: opus mihi ē inter exteros moꝛari: qz rex israel moꝛtem meam querit.
dijs aliēnis: ꝛ nūc ñ effūdat sanguis e
christi in terra coā domino: qz egres- f
sus ē rex israel vt querat pulicē vnū:
a ꝯ Quasi nec per deum nec per filios hominum incitaꝛ tus sum in te sed per meipsum.
sicē ꝑsequit perdix in montib⁹. Et ait g
saul: Peccaui: reūtere fili mi dō. Re- h
quaq; eñ vltra tibi male faciaz: eo q
ꝑciosa fuerit aia mea in oculis tuis.

tes. facto: d Vade fui vijs aliis nis. qz illi q̄ ꝑsecutionē cogunt
tur itrare terrā idolatrie subditaꝛ exponunt ꝑtō idolatrie: eo q; ab idolatris ad ꝙ ō facili inclinant ꝛ aliq̄n violētia pene cogūt. e Et nūc tē. i. i terra i q̄ colit deus. q. d. meli⁹ ē q; fugiā. ꝓ ꝑsecutōis atrocitate. f Quia egressus ē cū exercitu forti. Et ḡrat pulicē vnū. i. homīnē nulli⁹ mōmti. g Sic ꝑsequit. Hebrei dicūt quoquim q̄ ē auis in sequēs muscā vel aliā rē vilē. ꝛ cōsonat lre ꝑcedēti vt ptz tā rōe sntie q̄ rōe significati hui⁹ dictiōis ꝑsequit qđ ē i sensu actiuo. Scdz trālationē ꝙo nr̄am oportet dicere q; li ꝑsequit hz ꝙ sensuz passiuū: vt sit sensus: Sic me ꝑsequit rex isr̄l sic ꝑdit ꝑsequit ab aucupe. i. fugat vt capiat: ꝛ ē sīlis modus loq̄ndi ad Heb. vlē. Talib⁹ eñ hostijs ꝓmeret de⁹. i. ꝓ merito taliuz acquirit deus: tñ sm grāmaticam cōem: ꝓ mereť: sensū actiui ꝙortat. Cōsequ-
ter saul ꝓtñ suū ꝓfitet dicens:
h Peccaui reū. fili mi dō. tū qđ nō fuit reuersus. tum qz saul als sibi ꝓmissum nō tenuerat. tū qz qđ curia inimicos hēbat impertassent retractatiōez ꝓmissi. tū qz deus arripiēs saul p tps eū ad occisionē dauid incitabat. tū qz ex afflictiōe demonis saul memoꝛā fere amiserat: ꝛ iō cito oblit⁹ fuisset ꝓmissum maxime ꝓpter habitum ꝑcedentē rancozis ꝛ odij cōtra dauid. Cetera patēt in littera.

La. XXVI

Et vo-

Moralitꝛ. nerūt ꝛ phei. Sequit: † Et surrexit saul ꝛ descēdit in deſtum ziph tē. Per saulez q̄ cū exercitu armato iuit ad capiendū dauid: ꝙuenient signi-
ficari potest iudas. ꝑditoꝛ: q̄ cū malis armis venit ad capiendū iesum sic ō: Joh. xviij. Judas aūt cū accepisset cohoꝛtē ꝛ a pontificibus ꝙ phariseis ministros: venit illuc cū laternis ꝛ facibus ꝛ armis. Per ō aūt q; dō descēdit ī castra sancti significat ꝑcessus ipi⁹ iesu obuiā querentib⁹ ipm. Joh. xviij. Jesus aūt sciēs oīa q̄ vēnura erāt sup ipm. ꝓcessit eis obuiā. ꝛ dixit eis: Quē q̄ritis. † Sopoꝛ aūt dñi irruerat sup eos. ſ. sup saulē ꝛ suos socios: ꝓ qđ significat casus iude ꝛ aliorū cū eo existentiū: qui ad verbuz ꝓdicētis: Ego sum. abierūt retro et ceciderunt. ꝓni in terram tanq̄ insensibiles et dormientes. Per hoc etiam ostendit iesus q; poterat eos occidere sicut dauid ꝓ lanceaz saulis quā secum poꝛtauit: ostendit q; poterat eum occidere. Item ꝓ lanceam significatur ꝓncipatus: eo q; ad ꝓncipem ꝑtinet ꝓo subditis pugnare. Per cyphum aūt sacerdotiuz: eo q; sacerdotes ꝛtebiꝛtur cyphis in oblationibus liquidoꝛuz. Per hoc ergo q; dauid hastam saulis ꝛ cyphū aque secum tulit: significata fuit ablatio regni et sacerdotij a iudeis quam fecit christus in vltionem mortis sue per exercitum romanoꝝ.

Et ait da-

a ꝯ cōsilia dei qui te cōseruat: ꝛ me in manꝰ tuas tradit.
hodie. Apparet eī q; stulte egeri: ꝛ ignoraueri multa nimis. Et rñdens dauid ait: Ecce hasta regis: trāseat vn⁹ de pueris regis ꝛ tollat eā. Dñs aūt reꝛtribuet vnicuiq; sm iusticiā suā ꝛ fidē. Tradidit eñ dñs te hodie in manū meā: ꝛ nolui extēdere manū meā in xp̄m dñi. Et sicut magnificata est
a ꝯ Quod vt fierer sepius inimico pepercit.
aia tua hodie in oculis meis: sic magnificet aia mea i oculis dñi: ꝛ liberet me de oī angustia. Ait ḡ saul ad dauid: Benedictus tu fili mi dauid.
a ꝯ iam mihi ꝑualēs ampli⁹ ꝑualebis.
b ꝯ i. abundanter facies. c ꝯ iam d ꝯ vt regnes.
Et qđq; faciēs fac̄ies: ꝛ pōtēs pōteris. Abijt aūt dauid in viā suā: ꝛ saul reuersus est in locū suū.

a Ait dauid in corde suo: La. XXVII
b c aliq̄n incidā vna die in manꝰ saul. Nō-
ne meli⁹ ē vt fugiā: et saluer i terra phi-
b listinoꝝ vt desperet saul: cesseꝛq; me querere in
cūctis finib⁹ israel: Fugiā ergo manꝰ ei⁹. Et sur-
e rexit dauid ꝛ abijt ipe ꝛ seꝛcenti viri cum eo ad
a ꝯ Nō illū a quo vir cuasi ſz filiū ei⁹ q̄ ipsū dilexit ꝓpter famā ꝑutt
f achis filiū maoch regez geth. Et habitauit dauid cū achis in geth: ipe ꝛ viri ei⁹: ꝛ domꝰ ei⁹: et
duę vxoꝛes eius achinoē iezraelites: ꝛ abigail
vxoꝛ nabal carmeli. Et nūciatū est saul q; fugiſset dauid i geth: ꝛ nō addidit vltra vt quereꝛe
g eū. Dixit aūt dauid ad achis: Si inueni gꝛaz in
oculis tuis: det mihi locꝰ i vnaꝝbiū regiōis huius vt habitē ibi. Cur eñ māet ſu⁹ tu⁹ i ciuitate
regis tecum: Dedit itaq; ei achis in die illa sicelech. Proꝑ quā cām fctā ē sicelech regū iuda vsq; in diē hāc. Fuit aūt nūerꝰ dieꝝ qbꝰ habitauit
i dauid in regiōe philistiōꝝ q̄ttuoꝝ mēsiū. Et ascē
a ꝯ Dipagi non erant sub poreſtate achis.
dit dauid ꝛ viri ei⁹ ꝛ agebāt ꝑdas de gēſſuri ꝛ ō
ꝯ Secure. ſ. et quiete: qz nō erat q̄ depꝛedaꝛetur.
geꝛe: ꝛ de amalechitꝭ. Ibi eñ pagi habitabāt in terra antiquitꝰ eūtibus sur. vsq; ad terrā ęgypti.
a ꝯ ne accusarent eū apud achis.
k Et ꝑcutiebat dauid omnē terrā illoꝝ: nec rēlinquebat viuētē virū ꝛ mulierē. Tollensq; oues ꝛ
boues ꝛ asinos ꝛ camelos ꝛ vestes reuertebaꝛ
ꝛ vēiebat ad achis. Dicebat aūt ei achis: In quē
ꝯ ingens gentē suā se habere ꝛosam.
l irruisti hodie: Nūdebat dauid: Contra meridiē iudę: et contra meridiē hieramel: et contra meri
a ꝯ id est viuere ꝑmittebat.
diē ceni. Virū ꝛ mulierem nō viuificabat dauid nec adducebat in geth dicēs: Ne forte loquant aduersū nos. Hęc fecit dauid. Et ꝙ erat decretū illi omnibus dieb⁹ quib⁹ habitauit in regione philistiōꝝ. Credidit ḡ achis dauid dicēs: Abulta eñ mala opat⁹ ē cōtra ꝑplm suū isr̄l. Erit igit m
mihi seruus sempiternꝰ La. XXVIII

† n o Actū ē aūt in dieb⁹ illis congregauerūt philistijm agmina in multitudie magna et valida. p Dixitq; achis ad dauid tē. qz multū cōfidebat de ꝓbitate dauid ꝛ eius fidelitate. Dixitq; dauid ad achis. q Nunc scies que factuꝰ est tē. scz ꝓ te cōtra inimicos tuos: vt dicis

ta peioza fec. nec ipe dō peccauit ꝑdctōs ifideles interficiendo: qz māebāt. ſ. fmios terre. ꝑmissiōis: q̄ habitatoꝛes fuerāt a dño ꝙdēnati ad moꝛtē: vt dictū ē. s. freḡnt i libro Jos. ꝛ Deu. ꝛ Nu. ꝓt qđ si isr̄l poterat eos licite occidere habita opoꝛtunitate: ꝛ bōa eoꝝ occupare niſi p treugas ad tps positas ipediret: qz fuāde sūt de iure naturali q̄diu durāt. licet ei filij isr̄l nō posset cū illꝭ federa ꝑpetua cōtrahere: poterāt tñ ex aliq; cā rōnabili treugas seu pacta ad tēpus cū ipis inire: vt dictū fuit. s. Jos. xxj. i fi. m Erit igit mihi ser. Credebat ei eū tot mala feciſſe filijs isr̄l q; ō cetero nō posſz cū eis recōciliari: ꝛ sic eēt coactꝰ ipi⁹ achis fidelit̄ fuire. La. XXVII.

† A

Moraliter.

† Et ait dō tē. Allegozice ꝓ dauid q̄ dimisit iudeā ꝛ abijt ad gētilē trā. significatū fuit ꝙ xp̄s ꝙ dō figuraꝝ relictus erat in deā ꝓt obstiatione suā ꝛ ad gētiles trāsitur⁹ ꝓ fidē ꝛ deuotiōez. ꝓt quod paul⁹ ꝛ barnabas ꝙstāter dixerūt in deis Act. xiij. Vobis oportebat ꝓmū loq̄ xp̄m dei. ꝙ qm̄ repellit illꝰ ꝛ idignos vos iudicat eterne vite: ecce ꝙuertimur ad gētes: sic ei ꝓcepit nob⁹ dn⁹ Per ō aūt q; dō agebat ꝑdas de gētib⁹ circūstātib⁹: ꝛ neminē viuificabat significatū fuit q; xp̄s ꝓ ꝑdicatiōez apl̄oꝝ occidebat errozes gētiliū et illos sibi ꝓ fidē charitate formatā icozporabat. sic ei dictū fuit ꝑtro Act. x. Surge ꝑtre occide ꝛ māduca. qđ ītelligit de cōuersiōe Cornelij ꝛ amicoꝝ ei⁹ ad fidē xp̄i ꝓ ꝑdicatiōez beati petri. La. XXVIII.

B

C

D

† Actū ē ait. Hec ē vltia ꝓs ꝓncipal⁹ hui⁹ libri ꝑmi in q̄ describit saul mozs ꝛ cōsūmatio ꝓ belluz ꝓ philisteos. ꝓmo igit describitur belli apparatus. scdo dō recess⁹. ca. xxix. tertio saul occubit⁹. ca. xxxj. Circa ꝓmū sciendū q; xp̄i magnitudinē apparat⁹ i philistinoꝝ exercitu saul territ⁹ cōsuluit ꝑhitonisſā. Circa qđ ꝓmo describit cōsultatiōis occasio. scdo ipa cōsultatio. ibi: Dixitq; saul. tertio data responsio. ibi: Dixit aūt samuel. quarto saulis desolatio. ibi: Statiq; saul cecidit. Circa ꝓmū dicit:

o Congregauerūt philistijm agmina in multitudie magna et valida. p Dixitq; achis ad dauid tē. qz multū cōfidebat de ꝓbitate dauid ꝛ eius fidelitate. Dixitq; dauid ad achis. q Nunc scies que factuꝰ est tē. scz ꝓ te cōtra inimicos tuos: vt dicis

n hic glosa

A

B

C

D

¶ a Samuel ãt ꝛc. R. Samuel supi⁹ La. XXVIII
mortu⁹ legit: ℞ cã resurrectiõis ei⁹ repetit ad dãna/
tionẽ saul: ꝙ relicto deo ℞ legẽ phitonẽ ꝯsulebat.
b Cõsuluitꝙ do. R. Sic hebrei tradũt ieiunãdo ꝛ
orãdo: a do petebaꝫ oraculũ: ꝛ deꝫ ill ꝑ sõnia reuela
bat futura: qõ saul fecisse nõ legit. c Necꝙ ꝑ sacer. R. In
hebreo. Neꝙ ꝑ doctrinã ne/
cꝙ ꝑ ephot sez ꝙ sacerdos ge/
rebat i pectore in q̃ scriptum
7.5.a. erat doctrina ꝛ veritas. ¶

Nico.delyra

hic glosa interlinearis. Sz vi
detur ꝙ in hoc dauid pecca/
uerit: ꝙ si intẽdebat hoc face
re: intẽdebat pugnare cõtra
fideles pro infidelibus: qõ ẽ
illicitũ: aut si nõ intẽdebat ℔
sed magis cõtrariũ: sez iuua
re filios isrl cõtra philisteos
sicut opinati fuerũt satrape:
vt habeꝫ se. ca. sic fuit falsus
ꝛ ꝓditor: intendẽs nocere ei
quẽ ꝓmittebat adiuuare. Di
cendũ ꝙ dauid intẽdebat de
fendere ipz achis cui teneba/
9.13.f. tur ex beneficijs receptis: qz
achis ipm benigne recepat: ꝛ
sic eũ securũ fecerat a psecuti
one saulis: vt patet ex ꝓdict⁹
nec peccasset ℔ faciẽdo dupli
ci rõne. Una accipit ex parte
achis: sez si habebat instum
bellũ cõtra saul: qõ potuit ei
se si saul ꝙ erat arreptici⁹ a demõe aliꝙ pacta frege/
rat seu iuramẽta cũ philisteis inita: qz talia sũt seruã
da. Ũñ ꝛ Sedechias. ij. Paral. xxxvj. arguit: eo ꝙ
fregit iuramẽtũ qõ fecerat nabuchodonosor. Quis
aũt filij isrl nõ possent facere cũ philisteis federa ꝓ/
petua: eo ꝙ habitabãt i terra sibi ꝓmissa: tñ ex cau/
sa rõnabili poterãt facere treugas ad tps ꝛ iuramẽ/
to firmare: vt ptz ex supradict. Alia rõ accipit ex p
te ipi⁹ dauid q̃ habebat ius in regno isrl: ꝛ iõ pote/
rat illõ acq̃rere virtute armoꝝ facultate occurrẽte.
ꝛ in tali bello iusto poterat licite vti philistinoꝝ cõ/
fortatiõe ꝛ auxilio. Cogitabat eĩ, phabilit ꝙ si philis
tei haberẽt victoriã: ꝛ achis ei amic⁹ ꝛ fauorabil eũ
iuuaret ad possidẽdũ regnũ: qz habita victoria phi/
listei illõ regnũ nõ possederũt: iz in terrã suã reuersi
fuerãt: ꝛ Isboseth fili⁹ saul successit in regno: vt habe
tur. j. q̃. li. ij. ca. Ex dict. patz argumẽtũ factũ ad cõ
trariũ. a Samuel aũt mor. ẽ ꝛc. Licet mors ei⁹ su
pra descripta fuerit. xxv. ca. tñ ℔ repetit: qz erat exci/
tãd⁹ de ꝓpõ ad denũciãdũ saul casũ. b Et saul
abstulit ꝛc. Ipsud ponit ℔ ad declarationẽ sui facto
ris: qz qõ ostruxerat q̃si zelo legis: itez reqsiuit. Di
cũt tñ aliꝙ ꝙ eos inkfecit eo ꝙ vaticinabanꝫ dõ re/
gnaturũ p⁹ eũ. c Et inkfecit eos qui phitones ha
bebant in ventre. Hoc non est in hebreo: nec est de
textu: sed primo videtur ꝙ modũ glose apositum:
postea p scriptores textui ĩsertũ. seꝯ: d Cõsuluit
qs dñm ꝛc. qz eos occiderat excepto abiathar q̃ erat
cũ dõ. e Neqꝫ p sõnia. Sicũt ℔ aliꝙ qz in tali req̃
sitiõe debebãt ieiunia ꝛ orões ꝓcedere: qõ ñ feꝫ saul.
f Neqꝫ p ꝓphas: isti fuerãt discipli samuel.
g Dixitqꝫ saul. Descripta occasiõe cõsulẽdi phito
nissã. s. timore saul de apparatu philistioꝝ ꝛ negati/
one diuini respõsi: ℔ ꝓñr describit phitonisse ꝯsultra
tio. Ad ĩtellectũ tñ sequẽtiũ q̃rit vtrũ in tali suscita
tiõe apparuit ipe samuel: vl malign⁹ spũs i ei⁹ specie.
Et arguit ꝓmo ꝙ fuerit ipe samuel: qz scptura hic
de ipo loq̃t cãq̃ de psona ipi⁹: nõians ipm pluries
ꝓdicit. ꝛ iõ videreꝫ falsitatẽ ꝓtẽdere: nisi ipe fu
isset. Itẽ magna irreuerẽtia fcã fuisset sctõ si malign⁹
spũs totiẽs in scriptura sacra noiat⁹ fuisset nisi ipsi

seruus tuus. Et ait achis ad da
uid: Et ego custodẽ capitis mei
ponã te cunctis diebus. Samu a
el autẽ mortuus est: plãxitqꝫ eũ
omnis israel: et sepelierunt eum

§ Superius dicitur sepultus in domo sua: ita ẽ in familia et cognatione sua.

in ramatha vrbe sua. Et saul ab b
stulit magos ꝛ ariolos ꝺ terra:
et interfecit eos q̃ phitones ha
bebant in ventre. Congregati c
sunt philistijm: et venerunt et
castrametati sunt in sunã. Con
gregauit autẽ et saul vniuersꝰ
israel: et vẽit in gelboe: ꝛ vidit †
saul castra philistijm ꝛ timuit: ꝛ
b expauit coꝝ eius nimis. Consu/ d†
luitqꝫ dñm: et nõ respõdit ei: ne
cꝙ ꝑ sacerdotẽ neqꝙ ꝑ sõnia neqꝙ e
a § Qui dicuntur fuisse discipuli samuelis cũ q
bus saul prophecauerit.
ꝑ ꝓphãs. Dixitqꝫ saul ad ꝰ uos suos: §

q̃ lõge incõpabilit mior fuit ipo: ꝛ aliquã figurã facẽ seu ondere ꝑ quã
apperet sauli q̃si ꝓpo corpe ꝛ hitu: vt ira ꝓdẽdit. Alio mõ ꝙ ista appa/
ritio ñ fuerit aliq̃lit arte magica seu ptãte diabolica ad ℔ ꝓmissa: ℞
ẋtute ℔ faciẽte ex sua dispõe q̃ phitonissã ꝛ demões latebat: vt sauli ꝓ
sua demerita snia dina sup eũ futura ꝺ ꝓño ꝑ samuelẽ ꝺnũciaret: sic ꝙ
ipz vitẽtẽ reprobatio a req̃ sibi fuerat añ ꝺnũciata: sic dictũ fuit. ꝛ. xv.
ca. Aliũ ℞o modũ dicẽdi põit Aug. i ea. epla ꝙ ñ fuerit samuel: ℔ malig
gn⁹ spũs apparẽs i ei⁹ effigie. Vñ ei apls. ij. ad Coꝝ. xi. ꝙ ipe satbanas
trãsfigurat se i ãgelũ luc.: ꝛ mlto fortiꝰ vt vr̃ potuit se trãsformare i sili
tudinẽ samuel: tñ deo ℞ pmittẽte i vtraq̃ trãsfiguratiõe sine q̃ nihil põ
facẽ. Adduc ẽt ad ℞ aliq̃s rões tactas i arguẽdo ꝑ pte ista: ꝛ ad ℞ vide
tur magr declĩare agẽs ꝺ ꝓstigijs demonũ: vt hr̃ i decret. xxvj. q. v. ca.
nec mir. Dicẽdũ igit ꝙ si ꝺcretũ allegatũ hẽat ꝑ ꝺtermiatiõe eccle. ꝺ
nẽda ẽ ista ps deĩmiate. Si ãt nõ sit deĩmiatio eccle vt ꝓbabilit vr̃. tñ
qz Aug. cui⁹ ẽ illꝺ decretũ vtrũq̃ modũ dicẽdi põit vt ꝓbabilẽ ꝛ rõna
bile i epla ad Simplicianũ. tũ: qz p⁹ cõpilatiões decretoꝝ expositores ſ
cre scpture ꝓdctõs modos recitauerũt ꝛ scpserũt tãq̃ ꝓbabiles ꝛ rõnabi/
les: qõ ñ fecissẽt si vn⁹ dicẽdi mod⁹ eẽt ab ecclia deĩmiat⁹: nisi fortiꝰ ex
ignoãtia h⁹ ꝺtermiatiõis: qõ ñ vr̃ eis ꝰputãdũ: ꝛ iõ si illꝺ ꝺcretũ ſ fit ꝺ
miatio ecclie: vr̃ (ablq̃ tñ assertiõe) ꝙ ꝓbabilioꝝ sit mod⁹ dicẽdi: q̃ alia
samuel ẋtute dina ꝛ ei⁹ dispẽsatiõe apparuerit mõ ꝓdctõ ad annũciãdũ
sauli dinã sniaz: qz huic dicto magr vr̃ ꝛ ozdare text⁹ biblie ℞ ꝛ eccle/
stico: vt. ſ. allegatũ ẽ ꝑ ista pte. Ad ℞ etiã faciũt rões supra ĩducte. ℞ ꝛ
dictũ tenẽt oẽs hebraici doctores. Istꝺ ẽt dictũ vr̃ ꝛ ozdare ei qꝺ hr̃ i li
bro Ru. i. casu q̃tũ ad aliq̃d sile. Dicit ẽt ibi: xxij. ca. ꝛ xxiij. ꝙ balaam
magꝰ ꝛ ariol⁹ q̃ter q̃siuit rñsũ demõis: bis i domo sua: ꝛ bis cũ balaco
tũc ꝛz oẽs doctores catholicos: demõ ẋtute dina fuit, phibit⁹ dare ſ, /
bi rñsũ: ꝛ angel⁹ bon⁹ dedit ei rñsũ sue volũtati ꝛriũ. Nec deꝰ ꝛ ℔ vl an
gel⁹ bon⁹ mago vl magice arti fauebat: ℞ magr effectũ artr magice ipedi
ebat. Sic vr̃ i ꝓposito rõnabilit posse dici: ꝙ demõ fuit, phibit⁹ ad voca
tionẽ phitonisse vẽire. Ad ℞ cl illa ars ozdiar vt ab oĩb⁹ teneꝫ. Et ptz ꝙ
glo. Esa. supi⁹ allegatã: ꝙ dina ẋtute ꝛ volũtate apparuit samuel ãñ/
ciãs sauli ꝛriũ volũtati sue. Tenẽdo igit modũ istũ ad ea q̃ obijciũt i
ꝛriũ põt rñderi. Ad ꝓmũ dicẽdũ ꝙ phitonissa nõ suscitauit samuelẽ ſ ill
lũ deꝰ apparere feꝫ: vt dictũ ẽ℞ ipa vocauit demonẽ q̃ tñ fuit, phibit⁹ ve
nire: vt dictũ ẽ: ꝛ sic illa glo. ñ ẽ huic mõ dicẽdi ꝛria: cuius nõ sit magis
auctozitat⁹: cũ sit q̃dã glo. magistrat⁹. Ad scõm dicẽdũ ꝙ nõ fuit sine ei
ꝙ deꝰ magr rñdit sauli ꝑ samuelẽ iã ꝺfuctũ q̃ ꝑ, ꝓphaz viuũ: vt ptz ex ſ
prædict⁹. Ad tertiũ dicẽdũ ꝙ samuel ꝓmisit se adozari adozatiõe vulie.
nec ℔ fuit malũ: sic ꝛ ꝺ ꝓmisit se adozari a nathã, ꝓphã: vt hr̃. iij. Reg. i.
Ad q̃rtũ dicẽdũ ꝙ samuel dixit sauli ipm fore secũ ꝛ crastiõ. i. i statu de/

Deu. 18.c. Leuit. 20. d. Ecc. 19.

¶ a Magos ꝛ ariol. ꝛc. Magi
vtrũq̃ sanguĩe hũano: ꝛ cõta/
ctu mortuoꝝ in maleficijs ꝛ di
uinatiõib⁹. Arioli sol⁹ ẋbis. i.
ĩcãtatiõib⁹ diuinãt. Phitõ⁹ ꝺ
apollo hab⁹ artium cultor: a q̃
phitonisse. i. dẽi. hos saul q̃ũ
celo leg⁹ ꝺleuit: qz (vt aũt) a
ꝺmõib⁹ coacti dõ regẽ eẽ futu
rũ ꝑconabãt. b Que fusci
tabo. Aug⁹. ad simplicianuz.
Quer⁹ vtrũ potuerit malign⁹
spũs excitare aĩaz iusti: vt vi/
deret ꝛ loq̃ret cũ saul: Nõne
ꝛ mag⁹ murã dũ ẽ: q̃ sathanas
dñm assũpsit: ꝛ ꝙstituit supra a
pinnã tẽpli. Quõ cũ fecerit:
factũ ẽ. nisi q̃s dicat: facilozẽ
diabolo fuisse licẽtiã ad dñm
viuũ vñ voluit assumẽdum ꝛ
vbi voluit ad ꝙstruẽdũ q̃s ad
samuelẽ spũm ercitã dũ. Si aũt
℔ nõ ꝙturbat: qz volũt dñs ꝛ
ꝓmisit nlla diminutiõe sue po/
testat⁹ ꝛ ditat⁹ id fieri: sic a
iudeis se crucifigi ꝛ interfici pas
sus ẽ. nõ ẽ absurdũ credere ali
qua dispẽsatiõe ꝓmissũ fuisse:
vt ñ dñante magica arte vl po
tẽtia: ℞ dispẽsatõe occlta q̃ phi
tonissã ꝛ saulẽ latebat: se ostẽ/
deret spũs iusti aspectib⁹ regl
dina eũ snia ꝓcussur⁹. Ut ñ ẋe
spũs samuel a reqe sua excita/
tus ẽ: ℞ aliqꝺ fãtasma ꝛ illusio
imagiaria diaboli machiatio
nib⁹ facta: quã, ꝓpha samuelẽ
appellat: sic solẽt imagines rez
suaz noib⁹ appellari: sic pictu
ra cicerõis vl salustij. Sic che
rubin sup arcã testamti de me
tallo facti magne rei significã
de gra cherubin vocabãt: cuz
sint celestes ẋtutes: q̃ cheru/
bin dicunt. dũ ẽt q̃s videt sõ/
niũ ñ dicẽ imagies vidi augusti
ni: ℞ vidi augustinũ. cũ eo tpe
q̃ aliq̃d tle vidit i gr̃aret au/
gusti. Pharao q̃s spicas se vi
disse dixit i sõnis ꝛ bones nõ
spicaꝝ aut boũ imagies. Forte
g̃ appuit imago samuel ꝑ ficta
machiamẽta ei⁹ q̃ trãsfigurat
se i ãgelũ luc. Si ãt mõet quõ
a malig̃ spũ ẋa sauli ꝓdcta sſ.
Põt⁹ illꝺ videri miꝝ: q̃ ómo
nes aĝuerẽt rp̃m: quẽ iudei ñ
a ĝscebãt. cũ ei vult de⁹ ẽt ifir/ a
mos sps aliq̃ẋa coĝscẽ (tpalia
dũtaxat ad istã mortalitatẽ p/
tinẽtia) facile ẽ nec incõgruũ:
vt osꝰ ꝛ iust⁹ (ad coꝝ penã q̃/
b⁹ ista ꝓdicũt vt malũ qꝺ ĩminet añ/ b
q̃ vẽiat patiãt) occlto apparu vide/
licet mysterioꝝ suoꝝ tlib⁹ spiritibus
aliq̃d diuiatiõis ĩptiat: ut qꝺ audiũt
ab ãgel⁹ pñciẽt hoib⁹. Tm ãt audi/
unt: q̃tuz oĩm moderatoꝛ dñs iubet
vl sinit. vñ ẽt spũs phitõis i actib⁹ a/
postoloꝝ paulo attestat: ꝛ euangeli/
stã cẽ ꝺcionat. Miscẽt tñ fallacias ꝛ
vez ñ docẽdi ſz decipiẽdi fine ꝓnũci
ant. Dic forte illa imago dixit secum
saulẽ futuꝝ: qꝺ falsũ ẽ. Jnt bonos ei
ꝛ malos p⁹ mortẽ chaos magnũ fir/
matũ ẽ. Ut, ꝓterea dixit: mecũ eris:
vt ad parẽ ꝺditiõez mort⁹ referat qꝺ
vterq̃ hõ fuerit ꝛ mori potuerit: iam
mortu⁹ mortẽ viuo ꝓnũcauit. ¶

Querite mihi mulierẽ hũtẽ phi a
tonez ꝛ vadã ad eã ꝛ scisciteboꝛ
p illã. Et dixerũt hui ei⁹ ad eũ. Est
mlier hũs phitonẽ i endoꝛ. Mu b
tauit g̃ hitũ suũ: vestituſq̃ ẽ ali/
is vestimẽtis ꝛ abijt ipe ꝛ duo viri
cũ eo: venerũtq̃ ad mlierẽ nocte. c
ꝛ ait illi: Diuia mihi i phitõe: et d
suscita mihi quẽ dixero tibi. Et
ait mulier ad eum: Ecce tu nosti
q̃nta fecerit saul: ꝛ quõ eraserit
magos ꝛ ariolos ꝺ terra. Qua/
re g̃ insidiarꝛ aĩe meę vt occidar?
Et iurauit ei saul in dño dicẽs:
Viuit dñs: qz ñ euẽiet tibi q̃q̃
mali ꝓpt hãc rẽ. Dixitq̃ ei mlier
b Quem suscitabo tibi? Qui ait: e
Suscita samuelẽ mihi. Cũq̃ ãt
vidisset mlier samuelẽ exclama/ f
uit voce magna ꝛ dixit ad saul:
Quare iposti sti mihi? tu es enim
saul. Dixitq̃ ei rex: Nolite time/
re. Quid vidisti? Et ait mlier ad
a § plurale p singulare. g
saul: Deos vidi ascẽdẽtes ꝺ tra.
Dixitq̃ ei: Qualis est forma eoꝝ? b
Que ait: Vir senex ascẽdit: ꝛ ipe
amict⁹ ẽ pallio. Et intellexit saul i
q̃ samuel esset. Et iclauit se sup
faciẽ suã i terra ꝛ adozauit. Di/
xitq̃ samuel ad saul: Quare in/ k
q̃etasti me vt suscitarer? Et ait
saul: Coarto: nimis. Siq̃dẽ phi
listiĩ pugnãt adũsũ me ꝛ deꝰ re/
cessit a me: ꝛ exaudire me nolu/
it: neqꝫ i mãu ꝓphaꝝ neqꝫ p sõ/
nia. Vocaui g̃ te vt oñderes mi
hi qd faciã? Et ait sãuel: Quid
ĩterrogas me cũ dñs recesserit a
te: ꝛ trãsierit ad emulũ tuũ? Fa/
ciet ei tibi dñs sicẽ locut⁹ ẽ i mãu
mea: ꝛ scidz rgnũ tuũ ꝺ mãu tua
ꝛ dabit illꝺ ꝓpter tuo dõ: qz ñ o/ l
bedisti voci dñi: neqꝫ fecisti iraz

16.q.2.c. illud. et. 5. q. c. nec mẽ rum. circa mediũ.

B

dictis sciebat rp̃m venturũ: videꝫ ẽt textui ꝛriũ: qz stati ſdict: b Quale ẽ forma ei⁹ in
singlari: ꝛ ita ẽ i hebreo: ꝛ iõ dicẽdum q̃ sol⁹ samuel apparuit: ꝛ põt ℔ deos in pl̃ali ꝓ
deũ: sic Exo. xxij. Isti sũt dij tui isrl: ꝛ tñ erat ibi vnũ idolũ. i Et intellexit saul.
ℏm veritatẽ vl ℏm apparentiã ℏm duos modos supra dictos. ꝛ ita intelligaꝫ istud no
men hic ꝛ in aliis. fuerat eĩ saul i sepultura samuel: put dictũ fuit. ſ. xv. ca. ꝛ vidit eũ
sepeliri in habitu suo sicẽ religiosũ: qz ꝓmo ꝛgregauit bones religiose viuẽtes ſ ipo: vt
patet ex suprioꝛib⁹. ꝛ ideo ex figura et etate ꝛ habitu sibi relatis ꝑ phitonissã saul cõe/
cturauit ꝙ esset samuel: patet etiã ex ℔ ꝙ licet saul audiret ẋba samuelis: nõ tñ eũ vi/
dit: nec alij qui erãt cũ eo ℞ solũ phitonissa: Dicũt etiã hebrei ꝙ sol⁹ saul audiuit ẋba
samuelis cũ eo loquẽt. ꝛ ℔ sat⁹ videꝫ ex circũstãtia lre. tũ: qz mulier illa rogauit eũ eo
medere. tum: quia nec ipsa nec illi qui erant cũ eo suaserunt sibi absentare se a pericu/
lo vel a prelio futuro: vbi erat moriturus: videtur tamẽ probabiliter ꝙ hoc feciſſent ſi
verba samuelis audiſſent. Cetera patent ex dictis. k Et ait saul ꝛc. Hic consequẽ/
ter ponitur samuelis responsio. Et patet littera ex prædictis vsq̃ ibi: l Et dabit il/
lud ꝓmo suo. Quia propter peccatũ principis bene puniunt subditi pena tẽporali
ꝛ etiã morte corporali: ꝛ maxime quia multi erant fautores saulis ꝛ consentanei in ma
lis suis.

a Eras aūt tu ⁊c. Istud iā expositū est. ⁊. b Statiq. Nec ꝑ̄ pōit saul desolatio. cū ꝓ̄ dñi sniaz. cū ꝓ̄ debilitatē. cui⁹ tāgit. cū ꝺz: c Quia nō cōe. ⁊c. i. cibū aliquē. ꝑ̄ pōi tur ei⁹ aliq̄lis cōsolatio. ⁊ ꝑmo ex pte mlier⁹ iuitāt⁹ eū curiali ter ⁊ obnixe ad accipiēdū cibū. dicēs: d Ecce obedi. Et i facto mihi piculoso. ꝛō ſbdit: e Et po sui aiaz ⁊c. i. feci ad tuā petitiōez ſb pēa mort⁹ ꝓhibitū. q. d. ex ꝗ debes ĩcliari mee perditiōi. ſcdo ex pte socioꝝ suoꝝ. cū ꝺz: f Coegerūt āt. ꝓcib⁹ ipoztunis: ⁊ sic aliq̄lit ꝑ̄solat⁹ eis acq̄euit. g Mulier ⁊c. i. hebreo hr̄ ꝑ̄spiatū. i. i ꝑ̄spicio ĩ pinguatū. h Tolle⁹q fari. mlr. cā. ifū dēdo aquā vt inde faceret pastā.

i Et co rit a. q: nō hēbat tp̄s fermētā / di. k Qui cū cōedissent. Cōfortati ci do. l Et ābula. ⁊c. vbi apparet mira bilis ꝓbitas ⁊ aiositas saul q̄ ita festīa uit redire ad ꝑ̄lm suū vt eēt cū eo i ꝓlio ĩ q̄ sciebat se mozitur. Ca. XXVIII.

D Dozaliter. Factū ē āt. Hic incipit hi storia dō quō ꝓmisit ire ad bellū ꝺ̄ fili os isrl. ꝺ̄ seq̄nti ca. mag⁹ explicaē. ꝓpter q̄ ibidē exponeē. ħ āt ponit pauoz sau lis de suis adūsarijs. cū ꝺz: † Vidit saul cas. phi. Quesierat ei mozte dō cuz magna sollicitudie ⁊ labore: cui⁹ tñ ĩno cētiā pluries ꝓbauerat. ⁊ qñ ipz pluri es terruerat iniuste: ꝛō dñs terrozez ab aduersarijs suis ĩmisit sibi iuste Saꝑ. xj. Ꝑter q̄ peccat q̄s p ꝺ̄ et torquet. Ūñ et ſbdit: † Cōsiliūq̄ dñm ⁊ nō rndit ei neq̄ p sōnia neq̄ p sacerdotes neq̄ p ꝓphas. Rñsio p sōnia ē iteri⁹: ⁊ ꝛō signi ficat cōsolationē iteriozē a deo dātā q̄ negata est sauli ⁊ iuste vt ptz ex dictis. Rñsio p sacerdotes signat effectū oꝛōis ecclie quā nō ħt hoies obstiati ꝺ̄ ĩno cētes q̄lis erat saul. ⁊ ꝛō nō habuit rñsū p sacerdotes nec ei cōsiles. Rñsio ꝺo p ꝓphas signat ꝓsiliū bonoꝝ ⁊ prudētiuꝝ ꝓp̄ q̄s ꝓphe videtes antiq̄t⁹ appellabā tur. i. Reg. ix. Qui hodie ꝺz ꝓpha olim appellabat videēs. Hoc āt rñsū obstiati nō q̄rūt nec ei acquieſcūt: ħ q̄rūt rñsū a phitonissa: p quā significāt mali hoies artib⁹ ꝓhibit⁹ vtētes. vl qz i mal⁹ obsti nati instict⁹ diaboli ꝑsequūt.

In ca. xxviij. vbi ꝺz in postil. Dixitq̄ dauid ad achis: Nūc scies q̄ factur⁹ est fu⁹ tu. s. p te contra inimicos tuos.

furor⁹ ei⁹ i amalech. Idcirco q̄ ꝺ̄ pater⁹ fec̄ tibi dñs hodie: ⁊ da bit dñs etiā isrl tecū i mānu phili

a ſtym. Crās āt tu ⁊ filij tui mecuz eritis: ħ ⁊ castra isrl tradet dñs in b manu⁹ philistiī. Statiq̄ saul ceci dit pozrect⁹ i terrā. Extimuerat ei verba samuel: ⁊ robur ñ erat i eo: q̄z ñ cōederat panē tota die

a ſ de secretario vbi maleficiū exercebat.

illa. Ingrēssa est itaq̄ mulier il la ad saul. Cōturbat⁹ ei erat val de Dixitq̄ ad eū. Ecce obediuit ancilla tua voci tuę ⁊ posui aiaz

a ſ id est discrimini me exposui.

meā i mānu meā: ⁊ audiui ſmōes tuos q̄s locut⁹ es ad me. Nunc igit audi ⁊ tu vocē ācillę tuę: et ponā cozā te buccellā pāis vt co medēs qualescas: ⁊ possis iter agere. Qui renuit. ⁊ ait: Nō co medā. Coegerūt āt eū fui sui et mulier. Et tādē audita voce eo rū surrexit ꝺ̄ terra: ⁊ sedit sup le ctū. Mlier āt illa habebat vitu

ſ incrassatum.

lū pascuale in domo: ⁊ festīauit ⁊ occidit eū. Tollēq̄ farinā mi scuit eā: ⁊ coxit asyma: ⁊ posuit añ saul ⁊ añ fuos ei⁹. Qui cū co medissēt surrexerūt ⁊ ambulaue rūt p totā noctē illam.

Additio.

Nulla rōnū i po stilla videt effi cax ad excusandum dauid a peccato si impugnasset populum fidelium. p ifidelib⁹. Dauid eī licet fu it vnct⁹ in regē deo iubēte p samuelē: vt ptz. ſ. xvj. Ex ꝺ̄ nō se quit q̄ habuisset ius in regno ad execution̄ regie ptār⁹ i po pulo isrl. donec ꝑ̄lis recepisset eū supza se in regē. Cui⁹ rō est. Nā in ĩstitutiōe regis a deo p legē ordiata duo req̄rebantur. Unū ex pte ĩstituēt⁹. s. q̄ diuīa. puidētia fuisset elect⁹. Aliū ex pte ꝑ̄lī. s. q̄ talē electū a deo in regē ꝑ̄lis recip et ponēdo ipz electū supza se regē: q̄ clare denotāt ꝺ̄ba Deut. xvij. vbi de ĩstitutiōe regia agit. Legit enī ibidez: Ꝑm ponas sup te regē quē ꝺ̄s de⁹ tu⁹ elegerit. Ex q̄b⁹ ꝺ̄bis ptz q̄ acceptio ꝑ̄lis req̄rebat ad execution̄ regie ptār⁹ post diuinaz electiōez: q̄ē ꝓpositū: q̄ē ēt mānifeste ptz fuisse obſnatū in ipso saul: q̄ licet p̄⁹ fuerat vnct⁹ i regē a dño deo p samuelē: vt ptz. ſ. x. ca. vl teri⁹ habuit institui a ꝑ̄lo ĩpm in regē recipiēdo: vt ptz. ſ. xj. Ꝑterea ꝛfirmāt ꝑdicta sic: Nā si ꝺ̄ fuisz rex ⁊ haberet ius in reg̃ añ mortē saul. ⁊ añ q̄ fuisset recept⁹ i regē: tūc inseq̄ndo ꝺ̄ hostilit⁹ essz. ꝓditor mānifest⁹ ⁊ lese maiestat⁹ crimen ĩcurrisset. ⁊ p ꝺ̄s ꝺ̄ meritozie potuisset ⁊ etiā debuisset occidere eū tanq̄ ꝓditorē manifestū sibi de iure subditū: cui⁹ oppositū fe cit occurrēte sibi opoztunitate: vt. ſ. xviij. c. vbi ꝺ̄ fuis suis volētib⁹ saul⁹ occidere. aut: Absit a me facere rē hāc dño meo x̄ꝺ̄ dñi. Ꝺn q̄b⁹ ꝺ̄bis duo oñdit. ꝑmū q̄ talis occisio esset ne ꝑ̄ha sine illicita. cū ꝺz: Absit ⁊c. scꝺo q̄ reddēs rōnez ꝑ̄mi ipē̄sa ipi ꝺ̄ a rege achis nō soluebāt ipm a ſbiectione q̄ tenebat ipi saul: nec a fidelitate quā tenebat⁹ ꝺ̄ fuare suis frib⁹. ſ. filijs isrl: licet tñ p alias rōes obligaret⁹ ꝺ̄ fuire ipi achis. ſ. rōe hu micij: vt dictū ē. Et ꝛō ad excusā dū i ħ loco ꝺ̄ a pctō: aliē possz dici. ſ. q̄ ꝺ̄ nūq̄ deꝛmiauit se ad bellādū ꝺ̄ filios isrl nec ꝺ̄ saul⁹ q̄ erat rex su⁹. Et ꝛō nūq̄ dixit nec asserruit regi achis q̄ ipē pugnet ꝺ̄ regē isrl ⁊ suos. ħ rm dixit: Tu scies q̄d factur⁹ sit fu⁹ tu⁹: q̄ ꝺ̄ba sūt mānifeste ĩdetermiata: pūt ei ꝓinē ꝛitatē eā ex ꝺ̄ q̄ pugnet ꝺ̄ saulē ⁊ suos: q̄s ēt ex hoc q̄ nihil ꝺ̄ eos fecisset: sīē de facto cū tigit: vñ in ħ verisiliē estimādū ē q̄ ꝺ̄ q̄ i fac⁹ suis a deo singla riē dirigebat: vt in ꝓcessu gestoꝝ suoꝝ sat⁹ ptz: vidēs se i hac bietate seu ꝑpl exitate: q̄z si adimuiss philisteos adūsareē q̄lo dez et regi suo debitā ſbtraheret fidelitatē. ſ. fauli regi isrl: si āt ñ ad / imuisset regē achis eēt sibi mānifeste ingrat⁹. Idcirco diuīe puidē tie se cōmittebat: sīē in ceter⁹ suis eanſis. Ūñ sup ħ spectabat dim nā directionē seu ꝑ̄spiratiōez ad ħ q̄ ipē excusareē a cōmitēdo p ditionē ꝺ̄ regē isrl ⁊ exercitū ei⁹. Sīē excusareē ne eēt i gratus regi achis: q̄ē ēt q̄si miraculose sic fuit factū: vt ptz in lra. Nā dīno nēte deo de volūtate philistiōꝝ recessit ab ei⁹ ꝛozio sine aliq̄ me ta ingratitudis: nec etiā puḡnit ꝺ̄ exercitū isrl ħ potz ꝺ̄ hostes dā ſ. amalechitas. nec glo. inclinear⁹ allegaē p postillatorē ꝺ̄ hoc ſa ctū. vbi ꝺic: q̄d faciet fu⁹ tu⁹ ꝺ̄ inimicos tuos. Nā ista ꝺ̄ba ꝓ̄ sūt ĩdetermiata: sīē ꝺ̄ba text⁹, nō ei dixit: Tu scies q̄ pugnabo ꝺ̄ inimicos

inimicos tuos: q̄z sic dixisset mēdaciū seu falsū: ꝛ soluz dixit: Tu scies ⁊c. q̄ habet duplicē cām ꝛitatis: vt dictū est. ſ.

In eo. ca. xxviij. vbi ꝺz in postilla: Aliū vero modū dicēdi ꝑ̄it Aug⁹. in eaḋē epla. ſ. q̄ nō fuerit samuel: ꝛ malign⁹ ſpūs (apparens in eius effigie.

Additio. ij. Recte intuēti ꝺ̄ba Aug⁹. māifeste cō stat de mēte illi⁹ esse q̄ ista appartio samuel fuisset ꝑ̄stigiosa ⁊ demoniaca. Nā in epla ad simplicianū q̄ sup hūc passū i glo. ponit. licet duos modos dicēdi ꝓponat: nō tñ cālit. In illo eñ mō vbi dic⁹ q̄ spūs samuelis apparuisset. talia aūt ꝺ̄ba po nit. s. nō ē absurdū credere aliq̄ dispēsatiōe ꝑmissū fuisse ⁊c. q̄ q̄dē ꝺ̄ba si pōderēt nō asserūt nō ēe incōueniēs: neq̄ falsū ħ credere: ħ solū dicūt nō ēe absurdū: mlta eñ nō sūt absurda q̄ tñ sūt falsa: vl incōuenienē dicunt. In ca. vero nec mirū p po stillato. allegato totalit⁹ ⁊ indistincte tenet vnā ptē. ſ. q̄ nō sa muel ꝑ̄m veritatē apparuit: ħ demō in ei⁹ specie. Cū igit ꝛ ve ritatē ħ sit ꝓpria opio Aug⁹. ⁊ nō sit ali⁹ de doctozib⁹ eccl̄ie approbat⁹ q̄ oppositū videat tenere sat⁹ debet sufficere ad au ctozitatē: etiā si ꝑ eccl̄iā ħ nō deciminet. Ūñ ⁊ si aliq̄ doctores in ħ loco vtrūq̄ modū dicēdi ꝓnāt: ħ est ad sufficiētia distī ctiōis ostēdēdā: quā distictionē ipe Aug⁹. posuit vt dictū ē. Circa q̄ vlteri⁹ attēdēdū q̄ ꝑncipales oppositā opionē tenē tes sūt hebrei ⁊ eoꝝ seq̄ces: q̄ intātū adheret lr̄e: vt credāt q̄ vbicūq̄ ꝺ̄ samuel ītelligaē in ꝑsona. ꝓpria: ⁊ nō i el⁹ sīlitudīe. cui⁹ tñ oppositū satis deducīt per exempla sacre scripture ab Aug⁹. in ca. Nec mirū. Pfato allegato: q̄ ꝑ postillatorē aliq̄lit ħ colligunt. Eodē mō hebrei in ħ loco icidūt i aliū errorez ex nimia adherētia lr̄e. Dicūt eñ mo ysen ⁊ samuelē resurrexisse ex ħ q̄ phitonissa dixit i ꝑl̄i: deos vidi ascēdētes de ẽra: q̄ rū fūdamētū nihil valet cū ꝑl̄es in scriptura pl̄ale incipit ex ꝑ singlari: vt i postil. allegaē. Dimittere igit ꝓpriā opionē Au gusti. q̄ mētē lr̄e scrutaē ⁊ adherere hebraistis: qui sufficiē lr̄e tñ ilpiciūt valde irrōnabile videt. Sz attēdēdū ē q̄ licet oēs auctozitates q̄ videnē ꝓma facie ꝺ̄ opionē Aug⁹. facere: sunt sufficienē solute ab Aug⁹. in ca. Nec mirū supadicto. Illa tñ auctozitas Eccl̄i. xlvj. ꝑ postillatorē allegata vbi ꝺz de samue le. Post ħ dormiuit. ⁊ notū fecit regi ⁊ oñdit illi finē vite sue: videt facere specialē difficultatē ꝺ̄ opionē Aug⁹. ꝑdictā. Nā illa auctozitate ꝺ̄ vno ⁊ eodē supposito asserit q̄ dormiuit et q̄ notū fecit regi ⁊c. Si eñ demō tātūmō apparuit sauli ⁊ no tū fecit ei finē vite sue: quō de eodē ꝺz q̄ dormiuit. diabol⁹ eñ nūq̄ dormit nec req̄escit. Ad q̄ ꝺ̄ dici pōt q̄ vez corp⁹ samuel in sepulchro iacēs cū ꝓpio habitu in q̄ sepult⁹ fuit virtute ma gica deo ꝑmittēte apparuit ipi sauli: in q̄ corpe demō loq̄bat⁹ ex q̄ nō attribuit⁹ samueli aliq̄ incōueniēs: cū tale corp⁹ post aīe sepatiōez careat ītellectu ⁊ sēsu: sīē ⁊ velle ⁊ nolle. Et iste mod⁹ suscitādi. ꝓprie ē necromantic⁹. Necromancia eñ ꝛ ei⁹ iterp̄tationē ē diuīatio p mortuos: q̄ ꝺ̄ corp⁹. ſ. samuelis: samuel potuit in sacra scriptura vocari: sīē in alijs q̄ ꝑ̄lmis locis sacri eloquij defūctozū corpora eīsdē nomīb⁹ vocāt q̄b⁹ in vita ꝺ̄seuerūt nomiari. Ūñ Heñ. vlti. Ibi sepelierūt abra am ⁊ sarā. vxorē ei⁹: Ibi sepelierūt ysaac ⁊ vxorē ei⁹ rebeccam ⁊c. Cōstat aūt q̄ illoꝝ corpa fuerūt sepulta: nō aūt eoꝝ aīe: pa ri mō vulgariē corp⁹ ꝺ̄ defūcti nolāt eodē mō q̄ p̄i⁹ cū aīa fue rit sibi cōiūcta. Cōiter ei ꝺz: hic iacet tal⁹ vl talis. Huic etiā di cto cōsonat illd q̄d legit ī ꝑ̄ti ca. ⁊ in ꝑsona samuel. Quare ĩdetasti me vt ꝓ̄suscitarer? q̄d pōt referri ad corp⁹ samuel tñ q̄ samuel nolāt mō ꝑdicto. q̄ q̄dē mod⁹ nō ē ali⁹ ab eo q̄ē Au gus. tenet: ħ sub eodē ꝛtinet sīḋba Aug⁹. ad Sipliciānū vbi narrat ħ sua. ꝓpria opio ħ ꝛsideret. Dic enī ibi sic: Ut non vere spūs samuel a reḋe sua ē excitat⁹: ꝛ aliq̄ fātasma ⁊ illu sio ⁊c. Ubi aduertēdū q̄ nō dixit: nō vere corp⁹ samuel ē excī tatū: ꝛ spūs samuel. excludit eñ spūm samuel a suscitatiōe ñ tñ ei⁹ corp⁹: q̄ ꝺ̄ corp⁹ cū illusiōe imagīaria ꝺiaboli viuuz apparebat. ⁊ loq̄bat⁹: ⁊ poterat vocari samuel rōne ꝑdicta. Et iste mod⁹ ꝺicēdi seu declarādi mētē Aug⁹. videt sat⁹ sufficere

Replica. (ex illis qui volūt min⁹ litteraliçare. Jn ca. xxviij. vbi postillator⁹ adducit cer tas excusatiōes. p dauid cū dixisset ad achis. Nūc scies q̄ fa cturus sit fu⁹ tu⁹. Burgē. volēs illas excusatiōes ñ sufficere: vt a pctis excusare ꝺ̄ valeāt: addit aliā excusationē dicens ꝺ̄ba ꝺ̄ fuisse ĩdetermiata: sīē sūt q̄z veritas sumi pōt ex duo / bus. ſ. siue pugnarē sue ñ. Cōtra arguīt sic: p illa ꝺ̄ba ipe ꝺ̄ aut aliq̄d ītēdebat aut nihil: si nihil igit mētebat ⁊ peccauit. Si aliq̄d aut q̄ voluit puḡre ꝺ̄ isrl: aut q̄ noluit. Si ꝑmum peccasz volēdo puḡre ꝺ̄ frēs suos fideles. p ifidelib⁹. Si se / nis. Sz videt ꝺ̄ ĩdetermiasse illa ꝺ̄ba ĩdetermiata: cū. J. xxix. ca.

Capi. XXIX.

a Percussit saul in milibus suis: et dauid in decẽ mill. Innuidẽtes glie dauid: aiũt eũ pugnasse tm̃ in decẽ milib⁹ q̃si multis potẽtie. saul aũt in milibus q̃si in nũerabilib⁹: nec addũt q̃t pcussit innuidẽtes illoꝝ laudi: vel ne suos terrerent. in vetustissimis libris non habeꝫ milib⁹ ꝙ tm̃ mille: et decem milia tm̃.

Capitulũ: XXX

b Amalechite i petum fecerant ex parte au. Hegozi⁹. Cõsiderandũ ẽ q̃d sit ꝙ amalechite si celech inuadũt: et p̃dã capiũt. Amalechite ppls lãbẽs vocaꝫ: p quẽ seculariũ mẽtes designãt q̃ terrena ambiẽdo q̃si lãbunt dñi eis õ lectaꝫ: q̃si ppls lambẽs p̃dã facit: dum terrena diligentes lucra de aliẽis dãnis sibi exaggerãt. Et ꝙ absente dõa gũt: qz redẽptorem añ oculos cordis habere negligũt. Egypti⁹ puer in itinere lassaꝫ: qz amatoꝝ p̃sent. scli petri nigredie opt⁹ sepe ab eo dẽ sclo ifirm⁹ dispensaꝫ relinq̃t: vt cũ eo currẽ nõ valeat: ꝙ fract⁹ aduersitate torpescat. Huc dõ iuenit: qz xp̃s Xe manu fortis q̃s dispectos a mũdi gla reperit: in suum amorem conuertit. Eli/do pascit: quia scientia verbi reficit. ducem itineris eligit: quia suum etiam p̃dicatorem facit. Et quia amalechitam sequi ñ valuit: duxit dauid efficitur: qz quem mundus deseruit: nõ solũ conuersus in mente deum recipit: sed p̃dicando vsq̃ ad aliena corda perducit. Quo duce dauid amalechitũ cõuiuantem inuenit et extinguit: qz christus ipsis p̃dicantibus mundi leticiam destruit: quos comites mundus habere despexit.

Congregata sunt ergo La. XXIX a† agmina philistiim vniũsa in aphec. Sed et israel castrametat⁹ est sup fõtẽ q̃ erat i iezrahel. Et satrapę q̃dẽ philistiim

a ꝙ vnde centurio et qui tribunus.

icedebãt in cẽtũrijs et milib⁹. Dauid ãt t viri ei⁹ erãt in nouissimo agmie cũ achis. Dixerũtq̃ p̃ncipes philistiim ad achis: Quid sibi volũt hebrei isti? Et ait achis ad p̃ncipes philistiim: Nũquid ignoratꝫ dauid q̃ fuit seruus b saul regꝫ israel: t ẽ apõ me multꝫ dieb⁹ vꝫ annis? Et nõ inueni i eo q̃cq̃ mali ex die q̃ trãsfugit ad me vsq̃ ad diẽ hãc. Irati sũt aũt aduersũ eũ p̃ncipes philistiim t dixerũt ei: reuertaꝫ vir et sedeat in loco suo in q̃ ꝓstituisti eũ: et nõ descẽdat nobiscũ in ꝓliũ: ne fiat nob v aduersari⁹ cũ ꝓliari ceperim⁹. Quõ ei placare alit poterit dñs suũ: nisi capitib⁹ nr̃is? Mõne iste ẽ dauid cui cãtabãt i choris, dicẽtes:

ꝙ amputaris.

a pcussit saul in milib⁹ suis: t dauid in decẽ mi e libus suis? Vocauit ergo achis dauid et dixit ei: Viuit dñs: qz rect⁹ es tu et bon⁹ i ꝓspectu meo t exit⁹ tu⁹ t introit⁹ tu⁹ mecũ ẽ in castris. Et nõ inueni in te q̃cq̃ mali ex die q̃ vẽisti ad me vsq̃ ad diẽ hãc: ꝙ satrapis non places. Reuertere ergo t vade i pace: t nõ offẽdas oculos satrapaꝝ philistiim. Dixitq̃ dõ ad achis: Quid ei feci? t q̃d inueniſti in me f uo tuo a die qua fui i cõspectu tuo vsq̃ in diem hãc: vt nõ veniã t pugnẽ ꝓtra inimicos domini mei regis? Respõdẽs aũt achis: locut⁹ ẽ ad dauid: Scio qz bon⁹ es tu in ocul⁹ meis: sic angel⁹ dei. Sed p̃ncipes philistii dixerũt: Nõ ascẽdet nobiscũ in ꝓliũ. Igit ꝓsurge mãe tu et serui dñi tui qui venerũt tecũ: t cum de nocte surrexeritis: t ceperit diluescere: pgite. Surrexit itaq̃ dauid de nocte ipse et viri ei⁹ vt pficiscerẽt mane t reuerterẽt ad trã philistiim. Philistiim aũt ascẽdert in iezrahel.

XXX

ꝙ Isti sunt amalechite quos saul delere debuit: t iobedientie reus regnũ amisit.

c Vnq̃ venissẽt dauid et viri ei⁹ i sic ꝙ† b lech die ẽtia: amalechite ipetũ fecerant ex pte australi i sicelech: t pcusserãt sicelech: t succẽderãt eã igni. Et captiuas duxerãt mlieres ex ea a mimo vsq̃ ad magnũ: t nõ i interfecerãt quẽq̃: sz secũ duxerãt t pgebãt itinere suo. Cũ ꝙ venisset dauid t viri ei⁹ ad ciuitatẽ: t iuenissent eã succẽsã igni: t vxores suas t filios suos t filias ductas eẽ captiuas. Leuauerunt dauid t pplus qui erat cum eo voces suas: t planxerũt donec deficerent in eis lachrymę. Siquidẽ et duę vxores dauid captiuę ductę fuerãt achinoen iezrahelites:

Mo libex est saul dicẽ saluatũ vl dãnatũ cũ ad neutrã ptẽ ẽ demonstratio vl eccle

a auctoritas cogẽs. Ca. XXIX.

c Ongregata sũt. Hic ꝙñr describitur recessus dõ de philistinoꝝ exercitu. et ꝓmo describit hmõi recessus. Iecũdo incidẽs casus. ca. xxx. Circa ꝓmum achis ꝓpt dõ t viros ei⁹ reꝑhendit. Iecdo ꝓpt ꝙ dõ ad locũ suũ remittit. ibi: Vocauit q̃ achis dõ. Pœna ps ptz vsq̃ ibi:

b Rũqd igrat. q. d. nõ debet timere ꝙ eo: qz saul pcut⁹ ẽ eũ vsq̃ ad mortẽ. t iõ cõpulsus fuit fugẽ ad terrã meã. Iõ ꝙdicit

c Et est apõ tt. Illi ãt q̃ dicũt q̃ fuit ibi tm̃ q̃ttuoꝝ mensib⁹. hñt ꝙñr dicẽ q̃ achis dixit de mora dõ in trra sua plus q̃ ẽt in xpitate ad pacificãdũ p̃ncipes philistiim vñ ꝙdicit: d Et nõ. i. in eo q̃cq̃. s. machinationibus ad malũ: q̃ tm̃ fuisset p̃cepta in tũto tpe si fuisset in eo fm xpitatẽ. Cetera patẽt vsq̃ ibi: e Percussit sa. in mi. su. tt. Ista lra videt sonare q̃ in acie saul cẽt tm̃ mille bellatores cũ eo. t cũ dõ. r. milia qõ nõ ẽ vex qz ples t fortiores ponũt circa regẽ. t iõ exponẽdũ ẽ ꝙ sic fuit. s. expositũ. xviij. ca. ita q̃ mille ꝙ notiati ītelligũtur pcussi ab ipo saule. vt sit sẽsus. In milib⁹ suis. i. i milib⁹ ab eodẽ pcussis. t eo/dẽ mõ dr. milib⁹ dõ. f Vocauit. ꝙt ꝓ dictã cãm dõ ad locũ suum remittit qõa deo factũ ẽ: ne forte bellando ꝛ filios ilit aliãs bonos de illo ꝓpl vl amicos suos inficeret. scdo vt amalechites q̃ manum saul euaserãt t ciuitatẽ sicelech in odium dõ icẽderãt deleret: t pdã ab eis captam recuperaret. ttio: vt ex pda ibi acq̃sita amicos sibi aggregaret: q̃ inuarẽt ipz p̃moꝝ tẽ saul ad obtinẽdũ regnũ. Ca. XXIX

Moraliter. † Congregata sũt agmia tt. Saul t ei⁹ ppls puniti fuerũt ꝙ philisteos ꝓpter mala q̃ fec̃ saul spẽaliꝫ ꝛ dõ. in cui⁹ pcutiõe fauebat t obediebat sibi ppls ꝓ maiori pte. ꝓpt qõ cũ eo meruit puniri. Igit ꝙ philisteos ifirl obellãtes: significãt i fideles ppli ipugnãtes fideles ex istiem dei ad puniẽdũ pctã ꝙ fideles cõmissa. sic frequẽter legit eẽ factũ. Aũ Atila rex hunorũ cũ obsiõret ciuitatẽ trecẽtẽ: iterrogat⁹ a btõ Lupo q̃s eẽt. rñdit Ego sũ flagellũ dei. at ille dixit: Et ego sũ Lup⁹ q̃ merui flagellari. Tale xo flagellũ fuit colodroe saladin⁹: t ꝙles alij. Igit ꝙ dõ q̃ voluit ire ꝛ filios isral cũ philisteis signanꝫ scti q̃ in punitionib⁹ fideliũ factis ꝙ man⁹ infidelium. applaudũt iusticie ei. ꝛ illõ ꝙs. lvij. Letabit⁹ iustus cũ viderit vindictã. manus suas lauabit in sãguie pctõis. Et talẽ modũ Hiere. xviij. dicebat dõ ꝙlo isral peccatoze. Da filios eoꝝ i famẽ: t deduc eos in manus gladij. Per ꝙ autẽ q̃ dõ a philisteis recessit: significaꝫ affect⁹ naturaꝫ sctoꝝ ad fideles: ꝛ applaudãt diuine iusticie i eoꝝ pũitiõe. ꝓpt qõ t scũs Hiericz dixit ꝙdicta: tm̃ capta citate et ꝙlo pti occiso: pti captinato lamẽtabãt dicẽs: Quõ sedet sola ciui. plẽa po. tt. Siẽ ptz i illis lamẽtatiõib⁹ ꝙsequent Ca. XXX

c Vnq̃ venissẽt. Hic ꝙñr. describit casus. s. õ ciuitate sicelech i cẽsa t dõ ꝙdata tpe q̃ dõ t viri ei⁹: erãt i exercitu philistinoꝝ. Circa qõ ꝓmo describit icẽdiũ ciuitatꝫ t ei⁹ depdatio. iecũdo hostiũ isecutio. ibi: Cõfortat⁹ ẽ aũt dõ. tertio eoꝝ debellatio. ibi: Qui cũ diriſſet. ꝗrto ꝓde diuisio. ibi: Rũdẽs q̃. Circa ꝓmũ ondit q̃ fecerit istõ maleficiũ. cuius õr: b Amalechite i. f. odiebãt eũ filios isral eo ꝙ saul fere deleuerat eos. t iõ cogitabãt ꝙ dauid t viri ei⁹ erãt absentes: ciuitatẽ sicelech iuaserũt. i Et nõ interfecerant tt.

t abigail vxor nabal carmeli. t cõtristat⁹ ẽ dõ valde. Lo a lebat ei eũ ppls lapidare: qz amara erat aĩa vniuscuiusq̃ viri sup filijs suis t filiab⁹. Cõfortat⁹ ẽ aũt dõ in dño deo b 23.b suo: t ait ad abiathar sacerdotẽ filiũ achimelech. Applica c ad me ephot. Et applicuit abiathar ephot ad dõ: t cõsuluit dõ dñm. dicẽs: Persequr latrũculos hos: t cõp̃hẽdaz eos an nõ? Dixitq̃ ei dñs: Persequre: absq̃ dubio cõp̃hẽdes eos: t excuties p̃dã. Abijt ꝙ dõ ipe t sexcẽti viri qui

a ꝙ In hebreo non lassos sed lussos remansisse dicit.

erãt cũ eo: t venerũt vsq̃ ad torrẽtẽ besor: et lãssi quidaz d L subsistiterũt. Persecut⁹ ẽ aũt dõ ipe t q̃dringẽti viri cũ eo.

a Substiterãt ei ducẽti q̃ lassi trãsire nõ po e terãt torrẽtẽ besor. Et iuenerũt virũ egyptiũ i agro t adduxerunt eũ ad dõ. Dederũtq̃ ei panẽ vt cõederet t biberet aquã: sed t fragmẽ masse carycaꝝ: t duas ligaturas vuepasse. Qui cũ cõedisset: reuisus f ẽ spũs ei⁹: t refocillat⁹ est. Mõ ei cõederat g panẽ neq̃ biberat aquã trib⁹ dieb⁹ t trib⁹ h noctib⁹. Dixit itaq̃ ei dõ: Cui es tu: vel vñ: t quo ꝙgl? Qui ait: puer egypti⁹ ego sum: fu⁹ viri amalechitę. Dereliq̃t ãt me D dñs me⁹: qz ęgrotare cepi nudiusterti⁹. Si q̃dẽ nos erupim⁹ ad australẽ plagã cerethi t ꝓtra iudã: et ad meridiẽ caleph: t sicelech succẽdim⁹ igni. Dixitq̃ ei dõ: Potes me ducere ad cuneũ istũ? Qui ait: Jura mihi ꝙ deũ q̃ ñ occidas me: t ñ tradas me i man⁹ dñi mei: t ego ducã te i cuneũ istũ. Et iurauit ei dõ. Qui

a ꝙ facies homis ẽ dicta: eo q̃ eã faciat notũ. b ꝙ Securiter.

cũ duxiſſz eũ: Ecce illi discũbebãt sup faciẽ vniuse trę cõ k medẽtes t bibẽtes t quasi festũ celebrãtes diem ꝙ cuncta p̃da t spolijs q̃ cepãt de trra philistijz t õ trra iuda: Et ꝙ l E

a ꝙ Isti sũt amalechite q̃s saul delere debuit: et iobedientie reꝰ regnũ amisit.

cussit eos dõ a vespa vsq̃ ad vesp̃ alteri⁹ diei: t nõ euasit m ex eis q̃sqũ nisi tm̃ q̃drigẽti viri adolescẽtes q̃ ascẽderãt camelos t fugerant. Eruit ꝙ dõ oĩa q̃ tulerãt amalechite: t duas vxores suas eruit. Nec õfuit q̃sqũ a quo vsq̃ ad magnũ tm̃ õ filijs q̃ de filiab⁹ t õ spolijs: et q̃cq̃ rapuerant oĩa reduxit dõ: et tulit vniũsos greges t armẽta t miauit añ faciẽ suã. Dixerũtq̃: h ẽ p̃da dõ. Venit ãt dõ ad ducẽtos viros q̃ lassi sbstiterãt: nec seq̃ poterãt dõ: et resident eos n iusserat i torrẽte besor. Qui egressi sũt obuiã dõ et ꝙlo q̃ erat cũ eo. Accedẽs ãt dõ ad ꝙlm salutauit eos pacifice. Rñdẽsq̃ ois vir pessim⁹ t iniqu⁹ õ viris q̃ erãt cũ dõ. dixit: n qz nõ venert nobiscũ: nõ dabim⁹ eis q̃cq̃ õ p̃da quã erui mus: sz sufficiat vnicuiq̃ vxor sua t filij: q̃s cũ accepint recedãt. Dixit ãt dõ: Nõ sic facietꝭ ffres mei: õ his q̃ tradidit o nobis dñs: t custodiuit nos: et dedit latrũculos q̃ erupũt aduersũ nos i man⁹ nr̃as: nec audiet vos q̃sqũ sup fmõe h. Eq̃. n. ps erit õscẽdẽtꝭ ad ꝓliũ t remanẽtꝭ ad sarcias: t p sibi diuidẽt. Et factũ ẽ ꝙ ex die illa t deiceps ꝓstitutũ t p/ q finitũ: et q̃si lex i isral vsq̃ ad diẽ hãc. Elẽit ꝙ dõ i sicelech t r†

a ꝙ vt attraheret eos in amicitiã et facerẽt eũ regẽ: sicut et fecerunt.

misit dõna õ p̃da seniorib⁹ iuda ꝓxis suis dicẽs: Accipite bñdictionẽ de p̃da hostiũ dñi. Hijs q̃ erãt in bethel: t q̃ erãt i rhamoth ad meridiẽ: t q̃ i gether: t q̃ i aroer: t q̃ i sephamoth: t q̃ i esthama: t q̃ i rhachal: t q̃ i vrbib⁹ hierãeli t q̃ i vrbib⁹ ceni: t q̃ i rhama: t q̃ i lacu asan: t q̃ i gthach:

Quia volebant eos habere t vendere in suos t ancillas: vt facerẽt vtilitatẽ suã: nõ solũ de rebꝰ ꝙ ẽt de plõis. Cetera patẽt vsq̃ ibi: a Volebat eũ tt. eo q̃ erãt in passiõe doloris positi: t q̃ se cũ duxerat oẽs bellatores: nec dimiserat aliq̃s ad custodiã loci. b Cõfortat⁹ ẽ tt. Hic ꝙñr describitur hostiũ isecutio. t ꝓmo ex directione diuina requirẽdo ei⁹ cõsiliũ. cũ dr: c Applica ad me. i. p me. q. d. idue te veste sacerdotali vt cõsulas deũ. p me. Cetera patẽt vsq̃ ibi: d Et lassi q̃. ꝙ. s. duceti q̃ licet ꝓpter fatigationẽ ñ possẽt cõpetenẽ ad uersarios pseq̃: tñ poterãt cõpetenẽ custodire sarcinas: ꝓpter qõ dõ t viri ei⁹ reliq̃ dimiserũt ꝙ custodia eoꝝ illa q̃ poterãt eis eẽ oneri: vt ptz ex sequẽtib⁹. j. vt possent hostes expediti⁹ pseq̃. scdo i sequit dõ hostes directiõe hũana. cũ dr: e Et iuenerũt virũ egyptiũ. ifirmitate t fame q̃si mortuũ ꝓinquũ. f Reuersus est spũs ei⁹. i. aliq̃ cõualescẽtia virtute cibi ꝓfortãtis. g Mõ ei cõederat panẽ. i. aliquẽ cibũ. h Neq̃ biberat aquã. i. aliquẽ potũ. i Trib⁹ dieb⁹ tt. t iõ nõ ẽ mirũ si erat exinanit⁹. Cetera patẽt. k Qui cũ duxisset hic ꝙñr describit hostiũ obellatio: q̃ a sicelech elõgati credebãt eẽ securi. l Comedẽtes t bibẽtes: t sic sibi nõ pcauẽtes: t iõ fuerũt facilit debellati. Et ptz lra. vsq̃ ibi: m Usq̃ ad vesp̃ alteri⁹ diei: qz fugiebãt t absc̃debãt se p diuĩa loca i quib⁹ dõ et viri ei⁹ isequẽtes eos pscrutabanꝫ. t iõ tãtũ tps apposuerũt. Cetera patẽt. n Rũdẽs q̃. Hic ꝙñr describit p̃de diuisio. et ꝓmo ẽtũ ad bellatores. scdo ẽtũ ad amicos dauid seu bñfactores. ibi: Venit ꝙ dauid. Circa ꝓmũ dr: Respõdensq̃ ois vir pessim⁹. isti q̃ erãt i comitiua dauid cupidi t mali: ꝛ dicebãt tractãtes inꝛ se de p̃de diuisõe. o Dixit aũt dauid repellẽs auariciaz et nequiciã istoꝝ. p Equa esñ ps erit tt. Ex ꝛ patet illud qõ p̃dictũ est. s. q̃ illi. cc. remanẽtes custodierũt sarcinas. t ideo nõ erãt debita portione p̃uãdi. ꝛ aũt accepit dauid de facto abrae qui sibi milit fecit socijs suis ad sarcinas remanẽtib⁹: q̃ttuoꝝ reges debellauit: vt dictum fuit Hen. xiiij. vñ subdit: q Et fctm ẽ tt. In hebreo hr: Ex die illa t ab añ. s. a tpe abrae. Sed p dauid fuit ꝛ firmi⁹ statutũ t lege decretũ ex regia ptãte: vt de cetero sic simplicit obseruaret. r Cõenit ꝙ. Hic cõsequent describit p̃de diuisio q̃tũ ad amicos dauid t bñfactores: apõ q̃s dauid t viri ei⁹ latuerãt fugiẽdo psecutiõel sauꝭ t a q̃b⁹ bñficia receperãt: qz iustũ erat q̃ hmõi bñficia recognoscerẽt facultate occurrẽte. Et pater lra. Ca. XXX

Moraliter. † Cũq̃ vellẽt tt. Per ꝛ ãt q̃ ab ẽte dõ cõbusta fuit sua citas: t mlieres cũ puerꝭ i captiuitatẽ ducte p amalechitas q̃ gẽtes barbare iterp̃tant: ꝓpter qõ t demões signãt q̃ i forma brutoꝝ vt frequẽnt hoib⁹ apparẽt. vñ t eue appuit i ꝭpẽt specie Hen. lij. significaꝫ q̃ absẽtia boni plati q̃ p dõ significatur: a sua dyoceſi dmões iceduũt ꝓplm suũ igne cõcupiscẽtie carnal⁹ t cupiditat⁹: t ducũt eũ captiuũ multiplicib⁹ pctis irretitũ. † Cõsuluit dõ dñm. Et sic dõ reduxit p̃dã p suã diligẽtiã t laborẽ. in q̃ docẽt bon⁹ plat⁹ diligẽtiam t laborẽ apponere vt malũ qõ p ei⁹ absentiã ꝓtigit refocilẽt. Per ꝛ ẽt q̃ dõ eristẽte cũ achis rege ꝓtigit dãnũ p̃dictũ: signaꝫ dãnũ i spũalib⁹ qõ ꝓtigit frequẽter i dyoceſib⁹ platoꝝ ꝓpt ipoꝝ occupatiõem circa negocia regũ t magnatoꝝ. † Et misit dõa de p. Per ꝛ aũt significaꝫ q̃ succedẽtib⁹ ꝓlpis debet q̃libet de bonis a deo sibi cõcessis refũdẽ suis bñfactoribꝰ t amicꝭ. t si debet ꝛ fieri de bonis tpalib⁹: multo magis fieri debet de bonis spũalib⁹ q̃ alijs cõcata nõ diminuũt ꝛ poti⁹ augmẽtãt. Dãnũ vero qõ ꝓtigit i citate dõ ipo absẽte: sic expositũ ẽ õ plati absentia. sic expõi põt õ regꝭ vl pncipis negligẽtia circa regimẽ sue terre: q̃ nimis itẽr⁹ aucupijs t venationibus negocia regni dimittit alijs tractãda: et sic ex hoc contingunt aliquãdo magna damna.

ꝛ q̄ i hebrō: ꝛ reliq̄s q̄ erāt i hiſ loc: i q̄b⁹ fuerat cōmorat⁹ dō ꝛ viri eⁱ⁹. La. XXXI

A Philiſtii āt pugnabāt adūſū iſrl̄ ‡ p ꝛ fugert viri iſrl̄ añ faciē philiſti r. Pa.10.a
im ꝛ cecidert iterfecti i mōte gel
boe. Irruertq̄ philiſtii i ſaul ꝛ i filios eⁱ⁹:

La. XXXI

a Percuſ.ionā.tē.Ra. Jonathā abinadab: q̄ et ieſui ꝛ melchiſue. iſboſeth aūt do mi erat: qui eo anno q̄ ſaul cōſtitut⁹ ē rex na tus ō: q̄ ēt. xl. annoꝝ fuiſſe legit cū regnare cepiſſet. vñ col ligitur ſaul. xl. annis regnaſſe Jeſui aūt iter p̄tat eḡlis: qz eḡlis merit⁹ fu iſſe filij cū p̄ memorāt. Abi nadab pater meus ſponte. Sponte ei ſua p̄⁹ eⁱ⁹ ſaul ma le agēdo acḡſi uit: vt vna cuꝝ filijs periret.

b Arripuit itaq̄ ſaul. Hladio quo amale chitis ꝟtra p̄ ceptū dei pep cit: merito ſcip ſū occidit. Sic qui p̄tāte p cō muni vtilitate accepta aut nō vtit⁹: aut abuti tur: ſuo ſe nimi rū gladio ꝟfodit: ꝛ q̄ ab ho ſte vīcēdi ōbue rat: hoſtē poti⁹ uſ iuuat.

c Habitatores labes. Quos ſaul ab aduer ſarijs defende rat: p̄dūt qđ p̄it. Moſ q̄z be nefcītes nr̄os gladio pcti p / emptos quoad poſſum⁹ a phi liſtinoꝝ oppro brio eripiam⁹.

B Judi.9.6. 1.Pa.10.a

a Percuſſerūt ioathā: ꝛ abina dab: ꝛ melchiſue filios ſaul. Totūq̄ pōd⁹ plij vſū ē in ſaul. Et ꝟſecuti ſūt eū viri ſagittarij: ꝛ vl̄nerat⁹ eſt vehemēt a ſagittarijſ. Dixitq̄ ſaul ad armigerū ſuū: Euagia gladiū tuū ꝛ pcute me: ne forte vēiāt i / circūciſi iſti: ꝛ iterficiāt me illudētes mihi. Et noluit armiger eⁱ⁹: fuerat enī ni mio terroꝛe pterrit⁹. Arri puit itaq̄ ſaul gladiū ſuū et irruit ſuper eū. Q̄ō cū au

a ℣ Doech fm hebreos: q̄ vidēs ſaulez mortuū meruēs dauid ſe interimit.

diſſet armiger eⁱ⁹ videlz q̄ mortu⁹ eſſet ſaul: irruit etiā ipe ſup gladiū ſuū et mortu⁹ ē cū eo. Mortu⁹ ē ḡ ſaul ꝛ tres filij eⁱ⁹: ꝛ ar / domeſtici.

miger illi⁹: ꝛ vniuerſi viri eⁱ⁹ in die illa pīl. Videtes ℣ valī iſta circa iordanē grād⁹ ē cāpeſtr⁹

aūt filij iſrl̄ q̄ erāt trāſ valle ꝛ trās iordanē q̄ fugiſ ſēt viri iſraelitę: ꝛ q̄ mor tu⁹ eēt ſaul ꝛ tres filij eⁱ⁹: reliq̄rūt ciuitates ſuas: ꝛ fu gert. Venertq̄ philiſtii ꝛ habitauert ibi. Facta āt al tera die venert philiſtijz vt expoliarēt iterfectos: ꝛ iuenert ſaul ꝛ tres filios eⁱ⁹ iacētes i mōte gelboe. Et p̄cidert caput ſaul: ꝛ ex poliauert eū armis: ꝛ mi ſerūt in terrā philiſtioꝝ p circūitū: vt ānūciarēt i tē plo idoloꝝ ꝛ i ppls: ꝛ po ſuert arma eⁱ⁹ i tēplo aſta roth: corp⁹ vo eⁱ⁹ ſuſpēde

c rūt i muro bethſā. Q̄ō cū audiſſēt hita tozel iabel galaad q̄cūq̄ fecerāt philiſtii ſaul: ſurrexert oēs viri fortiſſimi ꝛ ābula uert tota nocte ꝛ tulert cadauer ſaul: ꝛ ca dauer filioꝝ eⁱ⁹ ō muro bethſā. Venerūt q̄ viri iabel galaad: ꝛ cōbuſſert ea igni: ꝛ tulert oſſa eoꝝ: ꝛ ſepelierūt i nemoꝛe ia bes. ꝛ ieiunauerūt ſeptē diebus.

Finit liber primus regum.

p Philiſtijm āt. Hec ē vltia ps ꝓncipal⁹ ꝓmi libri in q̄ La. XXXI describit⁹ ipi⁹ ſaulis occubit⁹. ſc. / cūdo occiſi vituperatio. ibi: Facta āt die altera. tertio ipſi⁹ bo / norabilis tumulatio. ibi: Q̄ō cū audiſſert. Circa ꝓmū ꝓmittit filioꝝ oc / ciſio. cū ꝟſ: b Et pcuſſerūt ionathā ꝛ abinadab. ſic ē in hebreo. ꝛ ido aliq̄ libri male habēt aminadab. Jſdoſeth nō nōiat⁹ ī int̄ filios ſaul. tū qz remāſerat ad diſponēdā domū. tū qz nō erat multū apt⁹ ad p̄liū.

c Diritq̄ ſaul ad ar. tē. Jſte fuit doech: vt cōit ꝟſ: ꝛ ſat⁹ rōnabiliter: vt videt. qz. ſ. xxij. ꝟſ q̄ ipe aſſiſtebat ſauli: ꝛ erat ꝓm⁹ inter ſeruos eⁱ⁹.

d Percute me tē. i. affligētes me mozte ignominioſa in cōtēptū pſone mee ꝛ ppli mei: ꝛ p ꝟſs redūdet in ꝟſeptū dei. e Arripuit itaq̄ ſaul gladiū ſuū tē. ex q̄ dicūt doctores nr̄i ꝟſozdit ipm ee dānatū: qz int̄fec ſeipm: qđ nulli ē licitū. Ad q̄ ēt inducit q̄ hr̄. j. Paral. x. Mortu⁹ eſt q̄ ſaul ꝓter iniq̄tates ſuas: eo q̄ ꝓuaricat⁹ ſit mādatū dñi qđ p̄ceperat: ꝛ nō cuſtodierat illū: ſz inſup et phitoniſſā ꝟſulerit nec ſperauerit i dño Hebrei ꝟo dicūt ipm eſſe ſaluatū: qz audita dñi ſnīa ſibi p ſamuelē an nūciata de oīb⁹ pctīs ſuis penituit: ꝛ licz ꝓmo fuiſſet deſolat⁹: tū diuiaz ſnīam ō mozte ſua ꝛ filioꝝ ſuoꝝ: ac regni trāſlatōe patiēter acceptauit: vt diuīa volūtas ꝓleret: qđ videt ex q̄ modico cibo ſūpto p ſuſtēta tione nature p totā noctē ābulauit vt veniret ad p̄liū fm diuinū iudiciū ibidē mozitur⁹. Nec ionathā ꝓmogenitū ſuū ſeu alios duoſ filios ſuos ibidē cr̄iſtētes ſuaſit de p̄lio recedere: volēs diuinā ſnīam nō ſolū i ſe ſz ēt in filijs recipe in penā ſuoꝝ pctoꝝ. Ad q̄ ēt inducūt hebrei q̄ ſamuel dixit ei: Tu ꝛ filij tui cras erit⁹ mecū. i. in pte iuſtoꝝ. tū qz ſamuel in illa pte erat. tū qz ionathas q̄ erat ſctūs ꝛ bon⁹ credēd⁹ eſt q̄ in pte ſctoꝝ ſit recept⁹: ꝛ idē dicūt de ſaule: qz eodē mō ō: de vtroq̄: Tu ꝛ filij tē. Ad q̄ ētiā videt facere qđ dictū ē. ſ. ix. ca. de ſaule q̄ erat elect⁹ ꝛ bon⁹: nec erat in filijs iſrl̄ vir melioꝛ illo. ꝛ ſi licet poſtea mlt̄iplicit⁹ ꝛ grauit⁹ pec cauerit: videt tū diuīe pietati ꝟgruū: vt p̄ pcedēte bonitatē dñs de derit ei i fine p̄itētie locū ad euadēdū penā eternā: nō tū ad rcuperā dū regiā dignitatē. Hec auctoritates supⁱ⁹ in p̄lio⁹ loc⁹ allegare de ab tectiōe saulis a deo vident aliō ſonare: niſi de regia dignitate q̄ ad da, nid erat trāſſerēda ex determiatiōe diuīa. Ad illō aūt qđ obīcit in cō trariū dicūt hebrei ꝛ aliq̄ etiā x̄piani q̄ inf̄icere ſeipm intuitu p̄ie p / ſone: vt q̄s p b mozte acerbioꝛē vl̄ turpioꝛē euadat ſemp ē illicitū: ꝛ ſz dic Aug⁹. j. de ci. dei. ca. xvij. ſ. iterficere ſeipm intuitu diuini bonoris ꝛ ne. ſ. vituperiū exerceat in ꝓximo coꝛe redūdās in dei vituperiū: ſic time bat saul: ne in ipo q̄ erat ꝓncipal⁹ in pp̄lo fierēt ludibria in cōtēptu dei iſrl̄: vt dicūt iſti: b nō ē illicitū. ꝛ b mō rasias videt ſe interfecīſſe. q. Ma chab. xiij. nec tū ide vituperat⁹ in ſcriptura: ſ magis laudari videt. Hoc etiā mō Sāſon ſe iterfecit: vt ꝟ Jud. xvj. Jſto etiā mō aliq̄ ſctē mulieres ꝛ de q̄b⁹ ſolēniçat eccl̄ia ſe iterfecerūt: ne ifideles ipis abuterēt exerci dū luxuriā ꝟtra diuinū honoꝛē. Uerūtn Aug⁹. j. de ciui. dei iſtas ꝓ / nas nō excuſat a culpa: niſi fecerit b iſtinctu diuīo nobis occulto. Jſto etiā mō poſſet excuſari ſaul ſi alie vie nō ſufficerēt: niſi ꝟtrariū ineniat exp̄ſſe determiatū in ſacra ſcriptura: vl̄ p auctoritatē eccl̄e: q̄ nō reco lo me vidiſſe. ad illō aūt q̄ obīcit de. j. Paral. x. Mortu⁹ ē ſaul ꝓter iniq̄tates ſuas tē. pōt dici q̄ ꝓp̄ iniq̄tates ſuas pena mort⁹ iflicta ē ſi bi ꝛ filijs ſuis: ſz q̄ ꝓpter b ſit dānat⁹: auctoritas n̄ ſonat: ſic fur ſuſpē dit ꝓpter furta ſua: ſi tū peniteat in fine veracit⁹ ꝛ mozte patiēter ſuſti neat: efficit dign⁹ vita eterna. Reſiduū aūt hui⁹ auctoritat⁹ inducte ex ponet. j. Para. x. ca. Q̄ō aūt ſequit: Jnſup ꝛ phitoniſſaz ꝟſulerit: nec ſperauerit in dño: nō valet: qz licet tūc nō ſperauerit qñ ipam cōſuluit: tū de oībus iſtis ꝛ aliꝝ malis finaliter penituit: ꝛ tunc in dño ſperauit de ſalute eterna: licz non de tpali vita. f Q̄ō cū vidiſſet armiger eⁱ⁹. Jſte p̄dicto mō ab hebreis nō excuſat: nec etiā a latinis. Dicūt enī cō ter q̄ fuit doech idume⁹ qui timēs graui⁹ affligi a dauid ſi ſupuiueret iō ex triſticia et ḡſi deſperās ſurripuit ſibi vitā. Sic ꝛ cato ꝓp̄ ceſaris victoziā: qđ factū fuit puſillanimitat⁹: ꝓut declarat Aug⁹. j. de ciuita. dei. Cetera patēt vſq̄ ibi: g Generūtq̄ philiſtijz tē. Nō māſuer ſed q̄ occupauerūt aliq̄ fortalicia ponētes ibi militeſ ne filij iſrl̄ rebellarēt ſic dictū fuit. ſ. xiij. ca. de ſtatiōe philiſtioꝝ. p̄ncipes aūt philiſtii ꝛ cōi tas p̄lī reuerſi fuerūt in terrā ſuā. h Facta aūt tē. Die ꝟō p̄it ipi us ſaul⁹ occiſi vituperatio. cū ō: i Et p̄ciderūt caput ſaul. tē. Ad cuꝰ vituperiū ꝛ laudē idoloꝝ ſuoꝝ: qb⁹ illā victoziā attribuebant. k Et poſuerāt arma tē. ea cōſecrādo idolo. p victoria habita. l Corp⁹ vo eⁱ⁹ ſuſpēderūt. ad iferēdū mai⁹ vituperiū: ꝛ ad ſuā victoziā oſtēdēdū.

m Q̄ō cū au. Die ꝟō deſcribit ipius honozabil⁹ tumulatio. cum ō: Q̄ō cū audiſſent tē. iſti aūt p̄ ceter⁹ doluerūt de vitupio ſauli illato eo q̄ liberauerat eos de manu naas regis āmon: vt dictū fuit. ſ. xj.

n Et ābulauerūt to. qz de die nō poterant illa coꝛpa auferre. o Et cōbuſſerūt ea ig. aromatica multa ibidē cōburēdo: ſic fiebāt ātiq̄t⁹ ſepulturis ſolēnib⁹: ſic ō. ij. Paral. xvj. i ſepultura aſa regis iuda. Po ſuerūtq̄ eū ſup lectū ſuū plenū aromatib⁹ ꝛ vnguētis mererticis: que erāt pigmētarioꝝ arte ꝟfecta: ꝛ cōbuſſerūt ſup eū ambitiōe nimia.

p Et ieiunauerūt ſeptē dieb⁹. i ſignū triſticie. p mozte ſaul ꝛ filioꝝ eⁱ⁹. La XXXI

Moraliter. † Philiſtijm aūt pugnabāt tē La

Scōm Hze. Ome. r. Jniquoꝝ oīm caput ē diabol⁹: ꝛ hui⁹ capit⁹ mēbra ſt oēs iniq̄. ꝓp̄ qđ ſic. ſ. ca. xxix. p philiſtheos

ſtelligūt iſfideles q̄ ſt mēbra diaboli. ſic i iſto ca. p philiſteos p̄it ōmes ſtelligi. ꝓp̄ ꝟformitatē capit⁹ ad mēbra ꝛ coꝛ cōſeqr̄es. In b āt bello philiſtioꝝ ſ iſrl̄ aliq̄ de pp̄lo iſrl̄ fugiētes turpit⁹ e, naſerūt ꝛ aliq̄ gladijs philiſtioꝝ iterfecti fuert ꝛ aliq̄. ſ. ſaul ꝛ ar miger eⁱ⁹. ꝓpijs gladijs occubuert. Iz añ ſaul a ſagittarijs fuiſſz vulnerat⁹ vt dz i tertu. ꝛ idē. ꝓbabilit⁹ vr ō armigero ipi⁹. Per p mos āt q̄ enaſert ex aliq̄ turpitudie: ſignificanť illi q̄ ō bello de monū ō nos cuadūt ſine culpa mortali: ñ tū ſine veniali q̄ habz aliquā turpitudinē ānexā. Per ſcdos āt q̄ cecidert gladijs phi liſtinoꝝ: ſignificāt illi q̄ cadūt i mortale pctū: ꝛ b tertiōib⁹ de monū. Per tertios vo q̄ a philiſteis leraliter vulnerati gladijs ꝓpijs ſe int̄fecert: ſignificāt illi q̄ tēptatōib⁹ demonū vulnerāt pctō mortali ꝛ cū b postea. ꝓpio motu mortalit⁹ peccāt: vl̄ allos ad b īducūt. ꝛ ſic gladijs demonū ꝛ ſuis ꝓpijs moriūt. † Et p̄ciderūt caput ſaul tē. Per hāc expoliationez ſignificāt q̄ bō mortalit⁹ peccās armis ꝟtutū ꝛ gr̄e ſpoliat. q. b āt q̄ caput ſaul ꝛ eⁱ⁹ coꝛp⁹ ad vituperiū eⁱ⁹ apēſa fuerūt in muro bethſā: ſignifica tur iſamie turpitudo q̄ ſeq̄t ad mortalē culpā. † Q̄ō cū au. Per iſtos qui caput ꝛ coꝛp⁹ ſaul aufe. ō mu. ſepe. ſignificāt illi q̄ turpitudinē ſuoꝝ ſupioꝝ q̄ntū p̄it bono mō ſatagūt occūtare.

In ca. xxxj. vbi ō: i poſtilla. Hebrei ꝟo dicūt ſaulē ee ſaluatū.

Additio. Opinio hebreoꝝ i b paſſu nullo mō vr̄ ſuſti nēda. nō enī hz fūdamētū i aucte nec i rōne. Nā fūdamētū eoꝝ aſſūptū ex b q̄ ſaul dīnā ſnīaz p ſamuelē ſibi ānūciatā acceptauit nulli⁹ valoꝛ ē. In b ei ū excuſāt ſaulē a pec cato: ſ potī⁹ cū grauī⁹ accuſāt. qđ ſic ptz. nā i phitonicē dīnatio nib⁹ ꝛ hmōi duo ꝓhibēť i lege dīna: q̄z vnū ē tles dīnatores cō ſulere. vñ Deu. xviij. Nō ſit in te malefic⁹ neq̄ ꝙ phitōes ꝟſulat. Aliō ꝟo ꝓhibitū ē ne q̄s ꝟbiſ tūū credat ſeu aſſēriat. vñ Deu. vbi. ſ. Hētes iſte q̄z poſſideb ērā augures ꝛ dīnos audiūt: tu āt a deo tuo alit⁹ iſtitut⁹ es. Ubi ꝛ i ſeq̄ntib⁹ mālifeſte br̄ q̄ ſic i lege dīna p̄cipit vr credat ꝟo ꝓbe dei: ita ī eadē lege ꝓhibet ne q̄s talib⁹ ſupſticiolis vaticinijs aſſēriat ſeu credat: vt i pdctō ca. ſa tis declarat. Er q̄b⁹ euidēť ſeq̄t q̄ ſi q̄s ꝟſuleret phitōes ſeu di mi p̄cepti tñ. Si āt nō ſolū ꝟſulēt ſ ēt eoꝝ ꝓnoſtic⁹ aſſēriret ēt trāſgreſſoꝛ vtriuſq̄ p̄cepti: vt ptz ex dict⁹. Er q̄b⁹ manifeſte ſeq̄t q̄ volētes excuſare ſaulē a ꝟſultatōe phitoniſſe: p b q̄ ſnīaz ſibi p illū reſuſcitatū annūciatā acceptauit: nō ſolū ipm ñ excuſāt a pctō ꝟſultatiōis: ſz inſup ipm accuſāt de nouo pctō. ſ. acḡſcēdi ꝟbis magic⁹ ſeu dīnatiōib⁹ vt ſic nō ſolū ſit saul ꝓmi p̄cepti ſu pradicti trāſgreſſoꝛ: ſ ēt ſcōi. Si āt dicať q̄ ſaul ſi credidit phito niſſe ſeu phitoni: ꝓbabiſ ſamuelē q̄ erat fideť ꝓba dñi: b nō va let. nā fm opi. Aug⁹. ſ. ca. xxviij. traditā q̄ ꝟa ē: vt ibi fuit ōcla ratū: nō ſamuel i ſpū apparuit: b demō i ſamuelē trāſformat⁹ ē. ꝛ ſic nō ſamueli b demōi credidit ꝟbis eⁱ⁹ aſſēriēdo. Dato ēt q̄ ſa muel in ꝓpria ꝓſona appuiſſet: ꝓut q̄dā volūt. Iz min⁹ ſane: vt ſ. ad hoc ſaul peccauit i credēdo ꝟbiſ illi⁹: cui⁹ rō ē. nā dicentes ſamuelē vez fuiſſe ſuſcitatū: b aſſerūt ex diſpēſatiōe dīna euenis ſe: q̄ phitoniſſa et ſaulē latebat: vt exp̄ſſe br̄ i glo. ibidē. ꝛ ſic ſaul nō credebat ipm ee vez ſamuelē b ſpūm malignū arte magica in ſamuel ſpecie appent̄: cui credēdo idubie peccauit ō ſciam cō mittēdo: qđ ei ñ ē ex fid⁹: pctm ē. ad Ro. xiij. Si āt dicať q̄ ſaul credidit ꝟbis ſibi annūciat⁹ rōe ſig̃ q̄ forte viderat phitoniſſa vl̄ ipe ſaul: nec ex b excuſať a pctō. Nā ſz Aug⁹. i ca. Hec mirū ſ. allegato: nō ſo q̄s oz credeť tlib⁹: qz aliq̄n euenīt ea q̄ p dicūt Ad cui⁹ ꝓbatiōez adduť clarā auctē Deu. xiij. Qz āt dz ſaulez de oīb⁹ ſuis pctīs penituiſſe audita ſnīa. tal⁹ aſſertio eadē facili tate cōtēniť q̄ approbať ſz Hze. Nullū ei fūdamētū hui⁹ p̄nie ap paret i ſacra ſcptura: niſi forte i acceptatiōe p̄dicte ſnīe: q̄ q̄dē ac ceptatio nō hz p̄nie rōnē: ſz poti⁹ pctī vt dictū ē. Si āt ſignū ſue p̄nie volūt accipe ex b q̄ modico cibo ſūpto p totā noctē ābula uit: vt veniret ad p̄liū vbi erat mozitur⁹: ꝓut i poſtil. dz: b nō vr valē. rōnabili⁹ ei poſſz dici ſeu p̄ſui q̄ ſaul init ad p̄liū credēs ſi cē diuīnā ſnīaz ſibi ꝓpriā: ſz poti⁹ demōiacā illuſionē. Ex q̄ alit ceť excuſar⁹: vl̄ ſaltē alienar⁹ a pctō p̄dicto. Illō āt qđ dicūt be brei ad ſuā opīonē ꝟfirmadā ex ill⁹ ꝟbis. Cras tu ꝛ filij tui eritⁿ mecū. nō vr valē: nā li mecū nō ē neče vt itelligať in pte iuſtoꝝ: b ſuffic⁹ itelligē i ſtatu ōfūctoꝝ. nec pl⁹ ſonat auctas vt idē poſtill⁹. ait. ſ. ca. xxviij. ꝛ p̄t argui ex ꝟbis x̄pi ad latroně. Lu. xxiij. vbi dic⁹: Hodie mecū er⁹ i pa. Si ei hāc dictionē mecū oporterz refer ri ad ſtatū b̄titudis. ſupfluū eē addēi paradiſo. ſufficēt ei dīrīſ ſe hodie mecū er⁹. ſz qz ſine tl̄i additiōe poſſz itelligi mecū er⁹. i. i ſtatu ōfūctoꝝ: iō ꝓuenīē addiť i paradiſo. ſamuel āt non dīrit: Cras erit⁹ mecū i libo. ſz tñ dīrit: erit⁹ mecū. Et iō rō hebreoꝝ ex bac auctē nō ē efficax. Ad aliā ꝟo rōnē q̄. p hebreoꝝ opīone i du q̄ volūt iferre q̄ ſz poſtea grauiť ꝛ mlt̄ipliciť peccaſſz. tū dīne p / etati ꝟgruū vr̄: vt ꝓp̄ p̄cedētē bōitatē dñs dederit ei i fine p̄nie

locū: b nō videť valē. Nā ſz de⁹ b potuiſſet facē ex diſpēſatiōe ō cōi tū lege dīna ꝟriū legiť Eccēſ. xviij. Cū ei āuterit ſe iuſt⁹ a in ſticia ꝛ fecerit iniq̄tatē morieť i ea i iuſticia q̄ opar⁹ ē. Sic igiť patēt fūdamēta heboꝝ i b paſſu nulli⁹ ee efficacie. Snīa igiť do ctoꝝ nr̄oꝝ ē tenēda tāq̄ ex ver⁹ ſupta fūdamēt⁹. Fūdať ei ꝓmo i b q̄ ſaul ſcīpm occidit: qđ ē ḡuiſſimū pctm: qz magⁿ ō nāle iclia tionē ꝛ ō charitatē q̄s cetera homicidia: ſil⁹ ꝛ ē piculoſ⁹ ceteris pctis: cū p⁹ mozte null⁹ ē loc⁹ pēitēdi. Necvaler dicē q̄ b fec: ne in ꝓpria ꝑſōa patereť ō honoꝛē dīnū tē. ꝓut i poſtil. alleg⁹. Nā ludibria ſeu i ꝓperia q̄cūq̄ ꝓp̄ deū ſuſtinē q̄tūcūq̄ ignominio ſa ſint ꝛ acerba: tāto magis ad diuinū honoꝛē ꝓtinent: vt ptz in martyrib⁹. vñ ꝛ saul debuiſſet ī deū ſperare q̄ potēs ē hoiez q̄cū q̄ tēptatiōe ſuguiēte liberare a pctō: qđ tñ nō fec ſe occidēdo. Et iō vere ō ipo dz. j. Paral. x. ca. Nec ſpauit i dño. Preīea bo nitas finis nō tollit maliciā act⁹ būani: ſi tal⁹ act⁹ ſm ſuā ſpeciez ē mal⁹. nō ei ſūt facīēda mala vt euenīāt bona: ſūt tū toleranda mīoza mala vt vitent⁹ maioza: vt dictū fuit. ſ. ca. xvij. Preterea ſi saul excuſar⁹ fuiſſet a reatu homicidij rōne p̄dicta: pari mō ex cuſareť amalechita: ſi ipm ſaulē ꝓp̄ eādē rōnē occidiſſet. cuius ꝟriū ptz. j. q. Beg. j. ca. vbi br̄ q̄ dō q̄ fuit rex iuſt⁹ audita ama lechite excuſatiōe: ipz mādauit iterfici. Q̄ō āt īducit ō raſa. ij Mach. xiiij. ca. nō ē trahēdū ad ſeq̄ntiā: qz nō cōmēdať ex b i ſcriptura tāq̄ virtuoſus ſimplr̄: ſz tāq̄ hōs q̄ndā ſpēm fortitu / dīs: eſtimās ſe fortiť agē: q̄ tū nō ē ꝛa fortitudo: ſz magis q̄daz mollicies animi nō valēť maioza penalia ſuſtinē: vt p ꝑm ptz in. iij. Ethic. Et p Aug⁹. ꝓmo de ci. dei. Pōt et aliť dici. ſ. q̄ raſi as ille p totū ꝑceſſū ſue vite in ſacra ſcriptura cōmēdať: vt ptz ibidē. vñ ꝛ taleꝰ ꝑſumēdū ē iſtictu dīne ſpiratiōis b feciſſe. Naz fm iuriſtas: Qui ſemel bon⁹ ſp ꝑſumiť ee bon⁹. Sec⁹ āt de ſau le ō q̄ legiť. ſ. xiij. ca. iuſt hebraicā ꝟitatē: q̄ q̄cūq̄ ſe ꝟtebat i / pie agebat. de tali igiť ꝑſumēdū ē ſp foꝛe malū: ꝛ p ꝙs nō iſtin ctu dīno ſe occidiſſe: ſz ex deſpatione ſeu timoꝛe acerbioꝛ⁹ piculi ſeu mozt⁹ tpal⁹. De Sāſone āt nō ē retrahēda ꝓfitia: qz p illū de⁹ mlta miracula faciebat. vñ ꝑſumēdū ē q̄ latēť iſpiratiōe dīna b fec. Sil⁹ tenēdū ē de ſctis feminis q̄ tpe ꝑſecutiōis ſeipſas occid⁹ rūt: ꝓut diť Aug⁹. ꝓmo de ci. dei. nec ad dānatiōez saul⁹ alia au ctoꝛitas ſacre ſcripture ſeu deſmiatio eccl̄e vr̄ reqr̄i: cū doctoreſ nr̄i b ꝓcordit teneāt: vt ō: i poſtil. Mā vt i ca. decretalē eple di. xx. ſcriptura⁹ tractatoꝛes. i. doctoꝛes in ea⁹ expoſitiōib⁹ ſūmis pōtificib⁹ ꝓponūť. vñ deſmiatio doctoꝝ ſacre ſcripture ī talib⁹ tñ ſufficere debet ac ſi ab eccl̄ia ꝺtermiareť: igiť illa ꝟba. j. Pa ral. x. ca. vbi ō: Jnſup ꝛ phitoniſſā ꝟſuluit: nec ſpauit i dño in telligēda ſūt de deſpatiōe finali: ꝓut doctoꝛes nr̄i eā exponunt: q̄ ēt malicia toti⁹ vite ipi⁹ ſaul⁹ poſtq̄ regnauit vna cuꝝ peſſimo ipi⁹ fine ſibi ſuiſſe coꝛrelpōdēdo b teſtāť.

Replica. Quis Bur. ipe circa ca. xxxj. lōga laboꝛet digreſſiōe: volēs q̄ saul ſit dānat⁹ ō opīonē hebreoꝝ: cui vr̄ po ſtil. fauere: nō obſtātib⁹ obiectiōib⁹ Burḡ. q̄ ſūt facilit ſolubi / les: qz volēs ſuſtinē opīonē de ꝟa apparitiōe ꝑſone ſamuelē mō p dicto ceſſāt oīa argumēta Bur. q̄ fūdāť in pctō ꝟſultatiōis phi toniſſe. Nā saul p ſamuelē vez ſ̄format⁹ de ꝟſultatiōe p̄tuit: ꝛ ſnīam dīnā ō ſe latā acceptauit: ꝛ p pniam meruit de ꝟa ſamuelē appitiōe certificari: vt ſic ſine picto deceptiōis ſnīam dīnā acce praret: q̄b⁹ bñ ateṙ⁹ ſoluūť ea q̄ Bur. de glo. ī ꝟriū adduť. Et p eāde pniaz ꝛ ſnīe acceptionē ſaul meruit recipe iſpiratiōez de ſe ipm occidēdo ſic cōit teneť ō Sāſone. Et b⁹ Aug⁹. ꝓmo de ci. dei dic de ſctis femis q̄ ſeſe tpe ꝑſecutiōis occideṙ: ne ī vitupiū honoris diuini illuſiōes ifideliū pateren⁹. ꝛ b dctā ſufficiāt tē.

Scōs liber Regū incipit:

La. I

Actū ē āt poſtq̄ mortu⁹ ē ſaul: vt dō reuertereť a cēde amalech: ꝛ māeret duos di es i ſicelech. In die āt tertia appuit hō vēiēs ō caſtr⁹ saul

Poſtilla ſup ſecūdū librū Regū incipit.

Capitulum I

Actū ē āt tē. P⁹ q̄s in p̄lio libro actū ē ō regno p ele ctionē: b ꝓp agit ō ſ̄gno p ſucceſſio nē: qz iſboſeth ſucceſſit ſauli: ſz puo tpe. ꝛ ſalomō ſucceſſit dō: ꝛ ſic ꝓp alij ſ̄ges vſq̄ ad captiuitatē babylōicā: ꝛ qz regnū iſboſeth ꝓcedebat ōbilitādo: ſ̄gnū āt dō fortificādo. iō p̄io deſcribit ichoatio ſ̄gni vtriuſq̄ p / tiať. ſcdo exīmiatio ſ̄gni iſboſeth totaľ. ca. iiij. ētio ꝓmotō ſ̄gni dō ītegraľ. ca. v. Circa p̄mū p̄mittit ſaul⁹ ꝛ filioꝝ eⁱ⁹ lamētatio. ſe cūdo ſucceſſor⁹ dupler iſtitutio. ca. ij. Circa p̄mū p̄io deſcribit ō nūciatio mort⁹. ſcdo act⁹ lamētatiōis. ibi: Apphēdēs āt dō. Circa p̄mū p̄mittit ꝑs hui⁹ denūciatiōis. cū ō: b In die āt ter /

a Amalechi/ La. I
tes Ra. Hūc aiūt hebrei
filiū fuisse doech. Ama/
lechites ei⁹ t idume⁹ vnū
t: qz filiꝰ ꝓmogeit⁹ Esau
eliphaz fuit. t hui⁹ filius
amalech. diadema aut̄
t armillā a patre cōmen
dat̄ habebat. b Ac/
cedēs. Dis q̄ ꝓlio ma/
chinat̄ malum: vl de ei⁹
gaudet interitu iuste re/
tributionis penā a iudi/
ce sup no⁹ mereꝫ. Qui ei
fodit foueā ꝛcidit in eā.
t os qđ mētit̄ occidit a/
nimā. hic aūt mentiebat
sese saulē occidisse.
c Filios iuda. Filij iu/
da filij cōfessiōis q̄s ver⁹
dō vult arcu scꝑture mu
nire: ne p ignorātiā in cō
spectu dn̄ōnū succūbāt.

d Arcuz. Rab. Quia
philistijm sagittarij sunt
qua arte saul iterfecerāt
Eā dē belli artē vult eos
discē. vl ꝓcepit vt reges
iuda docerēt fortitudiez:
vt fortes. s. t intēti essent
in timore dn̄i: ne perirēt
sicut saul. e In libro
iustoꝝ. Ra. Legit̄ vl scri
ptū ē hūc libꝝ nusq̄ re/
periri asseuerāt: sic librū
belloꝝ dn̄i: cui⁹ in libro
numeroꝝ mētio fit: t car
mina salomonis t dispu
tatiōes eius de natura li
gnoꝝ: herbaꝝ: iumētoꝝ:
volucrū: reptiliū t pisci
um. Vl qđ in libro ℞bo/
rū dieꝝ dr. Reliq̄ ℞o ope
rū salomōis ꝓphetaꝝ t no
uissimoꝝ scripta sūt in li/
bris⁹ nathan ꝓphe t ahie
silonit⁹. In visiōe q̄z ad
do videtis ꝓtra hierobo
am filiū nabath: t multa
volumina hmōi q̄ scriptu
ra fuisse ꝓbat: sed hodie
nō ē cōstat. Iastata eīm
a chaldeis iudea biblio/
theca hostili igne cōsum/
pta est. pauci aūt libri Es
dre pōtificis ex ꝓphetie
industria reparati vl re/
staurati sūt. b ℞o Edras
scriba i lege dei fuit: qui
ꝓmptiores litteraꝝ figu
ras q̄s eateⁿ⁹ hebrei ha/
buissent repperit. Sūt ei
q̄ dicūt librū iustoꝝ esse
libꝝ regū: vbi cōtinētur
ꝓphe iusti: samuel: gad:
et nathan: i quo scriptuz
ē: Quomodo saul rece/
dens a timore domini p
inobedientiā suā periit.
f Considera israel pro
bis qui mor. Qui remā
sisti. p qua culpa interfe
cti sunt: et ꝓcaue ne et
tu in scelere eoꝝ pere/
as. Vl cōsidera q̄s glo/
riosi fuerūt: qui pro tua
libertate vulnerati sunt.

veste ꝙscissa: et puluere conspersus a
a ℣ Aperte torū: nō ei hō cadit solū sup faciē ſz i eā
ꝑē in qua ē facies torus cadit.
caput: et vt venit ad dauid cēcidit
sup faciē suam t adorauit. Dixitq̄
ad euz dauid: Ūñ venis? Qui ait
ad eum. De castris israel fugi. Et
dixit ad eum dauid. Qđ ēverbum
quod factū est? Indica mihi. Qui
ait: Fugit pplus ex ꝓlio: t mlti coꝛ
ruētes e ppl̄o mortui sunt: ſz t saul
et ionathas filiꝰ ei⁹ interierūt. Di/
xitq̄ dauid ad adolescētē q̄ nūcia/
bat ei: Ūñ scis qz mortuꝰ est saul t
ionathas filiꝰ ei⁹? Et ait adolescēs
q̄ nūciabat ei: Casu vēi i mōtē gel/ b
a ℣ fatigatus sustentabatur.
boe et saul icūbebat sup hāstā suaz c
Pozro currus et eq̄tes appropiq̄/ d
bāt ei: et cōuersus post tergū suuz:
vidēsq̄ me vocauit. Cui cū rñdissē
adsū. Dixit mihi: Quisnā es tu? Et
a aio ad eū. amalechites ego suz. Et e
locutꝰ ē mihi: Sta sup me t iterfice
me: qñ tenēt me angustię: t adhuc
a ℣ torus vigor anime.
tōta aia mea i me ē. Stāsq̄ sup eū: f
occidi illū. Sciebā eīm q̄ viuere nō
a ℣ vulnerationem.
poterat post ruinā m. Et tuli diade g
ma qđ erat in capite ei⁹: t armillaz
ꝺ brachio illi⁹: t attuli ad te dn̄z me
um huc. Apprehēdēs āt dauid ve/ h
stimēta sua cidit: oēsq̄ viri q̄ erant
cū eo: et plāxerūt et fleuerūt et ieiu
naueꝛ vsq̄ ad vesp̄ā sup saul t sup
a ℣ Sacerdotes.
ionathā filiū ei⁹: t sup pōpulū dn̄i
a ℣ generaliter.
et sup pplum israel: eo q̄ coꝛruissēt
gladio. Dixitq̄ dauid ad iuuenē q̄ i
nūciauerat ei: Ūñ es tu? Qui respō k
dit: Filiꝰ homis aduenę amalechi/ l
te ego sū. Et ait dauid ad eū: Qua m
re ñ timuisti mittere manū tuaz vt
occideres xp̄z dn̄i? Vocāsq̄ dauid n
b vnū de pueris sūis. ait: Accedens
irrue in eū. Qui pcussit illū: et moꝛ
a ℣ damnatio tua.
tuꝰ ē. Et ait ad eū dō: Sanguis tuꝰ
sup caput tuū. Os ei tuū locutū est
adūsū te. dicēs: ego iterfeci xp̄m dn̄i
Plāxit aūt dō planctū huiuscemo o
di sup saul et sup ionathā filiuz ei⁹ p
Et ꝓcepit vt docerēt filios iuda ar q
cū: sic scriptū ē in libro iustoꝝ. Et r
a ℣ gemit subitum casum principis populi.
f ait: Cōnsidera israel p bis q̄ moꝛ/ t
a ℣ montes gelboe.
tui sūt super excelsa tua vulnerati. u

tia. s. a reuersiōe dauid in sicelech iterfect⁹ amalechi/ a
tis q̄ eā icenderāt: put dictū fuit. j. libro. xxx. ca.
a Aeste cōcussa tc. ista fiebāt apd hebreos i signū
tristicie t magne desolatiōis. Cetera patēt vlq̄ ibi:
b Casu veni i mō. tc. Licet vēisset a ꝓposito ad pli
um: tñ fugiēs casualiē vēit ad locū vbi saul erat vul
nerat⁹: vl forte i ꝺ dixit mēdaciū sic et i alijs: vtpote
bit ꝙphe. Dicit ei cōiter q̄ erat filiꝰ doech: t iō verisimi
le ē q̄ eēt in ꝓ patrē suū q̄ erat cū saule: vt ꝓdictū ē i fi/
nē ꝓmi libri. c Et saul icūbebat sup hastā suā. gra
uit̄ vulnerat⁹ t nō potēs icedere. d Pozro curꝰ
t eq̄tes appropinq̄bāt ei: ita q̄ ñ poterat eos euade/
re. e Sta sup me t inſi. me. Hoc fingebat: ꝙ nō e/
rat vez: qz ꝺ dixit saul armigero suo tm: q̄ etiā intfe/
cit seipm. f Stāsq̄ sup eū occidi il. Sīliter in ꝺ mi
tit⁹ fuit: qz saul semetipm occidit. Dicit tū Joseph⁹
q̄ iste verū dixit: qz licz saul irruisset sup gladiū suū:
tñ ita ꝺbilitat⁹ erat q̄ nō poterat seipm ꝓfozare. t iō
iste iuuenis ex et⁹ ꝓcepto ipegit eū sup gladiū ita q̄
fuit mortu⁹: cōtrariū tñ teneꝫ. g Et tuli diade. tc.
Dicūt āt ꝺ hebrei q̄ doech vidēs saul mortuū tradi/
dit ista ilignia regalia filio suo: vt ꝓtaret ad dō: ac
ꝙ ꝺ ueniret grāz apd eū: et tūc seipz iterfecē rōne ꝺdi
cta: i fine ꝓmi libri. h Apphēdēs aūt tc. Hic ꝓ/
ꝓit act⁹ lamētatiōis. et ꝓmo i gnāli. scꝺo mod⁹ plā
ctus in speciali. ibi: Plāxit aūt dō. Circa ꝓmā ꝓmitti
tur plāct⁹. cū dr: Apphēdēs āt dō tc. t ibdē pūcto
nūciāt⁹. cū dr: i Dixitq̄ dō ad iuuenē. qz diceret
se interfecisse saulē. k Unde es tu. ibi eīm dicebat q̄
erat amalechites: ꝙ dauid de morte ionathan et ꝓ/
puli israel turbatus non aduerterat. l Filius do
minis aduene: id est cōuersi ad iudaismū. m Ama
lechite. Hoc videt falsum: quia supra dictū est q̄ do
ech pater eius erat idumeus. j. libro. xxj. ca. t. xxij.
Dicendū q̄ amalech a quo dicti sunt amalechite fu
it filius eliphaz ꝓmogeniti Esau, put declaratum
fuit. s. diffuse Exo. xvij. ab Esau vero denomina/
ti sunt idumei: t sic omnis amalechita ē idume⁹: sed
non econuerso. n Vocānsq̄ dauid vnum tc. Et
sic iusto dei iudicio et mendacio de quo sperebat in
petrare gratiam: reportauit mortem. o Planctū
aūt. Hic ꝓsequit̄ describit forma plāctus in speciali
cum dicitur: p Planctū huiuscemodi. qui postea
subdit: sed quoddā ꝓceptum dauid interponit de
sagittandi arte. secūdo explicatur carmē eius lugu/
bre. ibi: Et ait: Considera. Circa ꝓmum ergo pōi/
tur dauid ꝓceptū. cum dicitur: q Et ꝓcepit tc.
Sic est in hebreo et in libris correctis: et per arcum
hic intelligitur ars sagittandi ne filij iuda de cetero
debellarenꝫ a philisteis p artem sagittādi: sicut saul
et eius exercitus fuerant debellati. r Sicut scꝛi/
ptum est in libro iustorum. Aliqui dicūt q̄ hic est li/
ber regum in quo agitur de samuele t dauid t aliis
pluribus iustis. sed hoc non est verisimile q̄ idem
liber alleget seipsuz. t ideo dicunt alij q̄ iste liber est
vnus specialis liber qui nō habetur: qz Esdras repa
rans bibliothecā a chaldeis incensam nō reparauit
omnes libros: sicut ꝙ de libris Salomōis q̄s fecit
de naturis animaliū et herbarum: vt habetur. j. iij.
libro. t de libris nathan ꝓphete t ahie silonitis q̄
allegantur. ij. Paral. ix. nec tamen habenꝫ: q̄ non
fuerunt reparati: t idem dicūt de isto qui vocat li/
ber iustoꝝ. Raba. Sa. dicit q̄ ꝺ liber est Heli. in q̄
agitur de iustis scilicz abraā isaac et iacob. t Heli. j.
reg. xviij. scribit in benedictiōe iude. Manus tua in cer/
uicib⁹ inimicoꝝ tuoꝝ: qđ fuit impletū potissime tem
poze dauid qui inimicos israel potenter in circuitu
tu debellauit. Ad quam debellationem multuz fecit
ars sagittandi: in qua filios iuda instrui ꝓcepit.
s Et ait cōsidera tc. Ꝺremisso ꝓcepto dauid de
sagittandi arte: hic ꝓsequit̄er explicat carmen eius
lugubre. et primo generaliter. secūdo specialiē. ibi:
A sanguine interfectoꝝ. tertio singlariē. ibi: Jona
thas. Circa ꝓmum lamētatur ꝓphm israelitas dicēs:
t Considera israel. i. attente recogita. v Pro bis
qui mortui sunt. de ꝓlio tuo. x Sup excelsa tua
uul tc. quod est turpius: videlicet q̄ sunt deuicti in
terra ꝓpria et in loco montuoso et male accessibili:

propter

Gab Geth. Torcular scz hierusalem que
occidit ꝓphetas: cui moꝛs dñi et apo/
stolorum in derisum fuit: t ob hoc pre/
cipit verus dauid ne passio sua illis an
nuncietur. b Montes gelboe tc.
Ut. Alij exclsi: qz. s. ꝺ saul inobediē/
tia tua quasi idolatria in excelsis repu/
tata est: qz scelus idolatrie est nolle ac
quiescere. Montes gelboe. Uberri/
mi ante maledictionē fuerūt: qđs bacte/
nus maledictiōi subiacere fecerūt. nec
vnq̄ pluere ibi testantur. Ra. Rex et
ꝓpheta dauid: q̄ ꝓsecutorib⁹ mala non
reddidit: cū saul et ionatha bello occu
buissent in lamētatiōe sua gelboe mon
ti⁹ maledicit. Mōtes gelboe nec ros
nec pluuia tc. Quid deliq̄runt mōtes:
sed qz gelboe interꝙat decursus. Per
saul ꝺ vnctū et mortuū. vnctio t moꝛs
nñi mediatoris exꝑimit. merito p gel/
boe supba iudeoꝝ corda significanꝫ:
que ꝺ in huius mundi desideriis de/
fluunt: inūcti. i. christi se morte miscue/
runt. Et quia in eis vnct⁹ rex tēporalit
moꝛitur ab ofñi roꝛe gratie siccanꝫ. De
q̄bus benedicit: vt agri primitiarū esse
nō pñt. Supbi eīm hebreoꝝ mōtes pri/
mitiuos fruct⁹ nō ferūt: q̄ et in redēpto
ris aduētu ex pte marīa i ꝓfidia rema/
nētes: ꝓmodia fidei sequi noluerunt.
Sctā eīm ecclia in ꝓmitijs suis multitu
dine gentiū fecūdata: vir in fine mūdi
iudeos quos inuenerit suscipit: t extre
ma colligēs: eos quasi reliquias frugū
pōit. vnde reliquie isrl salue fient Pos
sunt tñ mōtes gelboe oꝛe ꝙphete male/
dici: vt dū fructus arescēte terra moꝛi/
tur: possessores terre sterilitat⁹ dāno fe
riantur: vt ipi maledictiōis sentētiam
acciperent: qui apud se moꝛte regis su/
scipere inquitate exigēte meruissent.
c A sanguie interfecto. Sanguis et
adeps robur ꝓstant coꝛpi. Ita illi foꝛ/
titudinem dabant subiectis: a quibus
saul et ionathas interfecti sunt: quasi
nō a rustic⁹. Vel ita: Saul reꝓbat⁹ ē
a deo: et ab incircumcisis viliter inter
fectus: tanꝫ nō esset vnctus oleo: ꝓ/
pter sanguinem interfectoꝝ. s. lxxv.
sacerdotū: qui dño adipem adolebāt:
quos innocios iussit saul interfici.
d Sagitta iona. tc. Et gladi⁹ saul'.
Jonathan et saul bellicosos t fortissi/
mos significat fuisse: et laudat i eis de/
coꝛe forme t constantiam animi. Re.
Alle. Ꝓius ꝓpheta dauid figurali/
ter deflet saul et ionathan: qui cū potē
tes essent: et semp hostibus pualerent.
sanciati ilico et vulnerati in medio ꝓ/
lio coꝛruerūt. Sic et christiani deflent
eos qui repugnantes demonibus: i lu
brico seculi labunt (Helboe nanq̄ mō
tes lubrici iterꝑetanꝫ) et spem recupe/
rationis omittentes ꝓꝓrio mucro/
ne desperationis seipsos interficiunt:
sicut saul irruens super gladium suuz.
Philistei vero. i. demones de interfe/
ctis spolia virtutū auferentes: ꝓꝓrie
fortitudini victoziam aſcribunt: cū ta/
lia iustis ꝓmissione dei eueniunt. Sed
dauid noster in electis suis coꝛruentiū
casum gemit: et in vbibus allophiloꝝ
ꝓhibet diuulgari. i. ꝓcipit fidelib⁹
vt caute se custodiant: vt scutū fidei: lo
ricam iusticie: galeam saluti⁹: et gladium spirit⁹ ha/
beant: quod est verbum dei. quibus aduersarijs resi
stant: ne iterum ignominiose superati: gaudium ini/
micis faciant.

Inclyti israel sup mō a
tes tuos iterfecti sūt
a ℣ quasi di. ilico inē hostes.
Quōmodo ceciderꝫ b
a ℣ ꝓhiber ne vll⁹ leref i rēi ca
su: ne diuulgeť casus ꝓpli dei i
emitarib⁹ inimicoꝝ.
fortes: Nolite an/ c
a nūciare i geth: neq̄
annūcietis in cōpitꝫ
ascalōis: ne forte le/ d
tenť filię philistijz ne
exultēt filię incircūci
a ℣ Indignar⁹ casu fortiū ipz
iterfectiōis locū abominat.
b soꝛ. Mōtes gelboe: e
nec roꝛ nec pluuia ve
niant sup vos. Neq̄
sint agri primitiaꝝ:
qz ibi abiect⁹ ē clype f
us fortiū: clype⁹ saul
quasi nō essz vnctus g
oleo: a sāguine inter h
fectoꝝ ab adipe foꝛ/
tium. Sagitta iona/
thę nūq̄ redijt retroꝛ
sū: t gladi⁹ saul ñ ē re i
uersus inanis. Saul
et ionathas amabi/
les t decoꝛi valde in k
vita sua: in moꝛte q̄ l
℣ Hypbole.
ñ sūt diuisi. Aquil⁹ ve m
lociores: leonib⁹ foꝛ n
tiores. Filię isrl sup o
a ℣ de ꝓda. s. hostiū.
saul flete: q̄ vestiebāt
vos coccino in deli/
tijs: q̄ ꝓbebat oꝛna/ p
mēta aurea cultui ve q
a ℣ in pcō subaudis.
stro. Quō cēciderūt r
fortes in ꝓlio? Jona s
℣ sicut supra.
thas in excelsis tuis
occisus ē. Doleo sup
te frat mi ionatha ꝺ
coꝛe nimis: t amabi t
lis super amoꝛē mu/
lierum. Sicut mater
amat vnicum filiuz
suum: ita te ego dili/
gebam. Quomodo
ceciderunt robusti:
et perierūt arma bel
lica?

propter quod potest facilius ab aduersarijs defēdi.
a Inclyti israel. i. nobiles genere: armoꝝ peritia: t
coꝛporis ꝛtute. Ex q̄ ꝓcludit admiratiue. b Quō
ceciderūt fortes. q. d. nō videť humana victoria sed
vltio diuia. s. ꝓpt̄ pcā saul t cōplicū ei⁹. t ideo sum/
me cauendū est a talib⁹. c Nolite ānūciare i geth
tc. i. in quadrijs seu locis vbi plures vie cōeniūt
t ibi solēt boies cōuenire ad audiendū rumores: sic
patet ex ꝓcedētib⁹. Istud factū iā erat diuulgatuz p
totā terraz philistinoꝝ: Quō ḡ dixit dauid: Nolite
annūciare tc. qz qđ factū est nō pōt nō fieri. Dicēdū
q̄ loquit̄ ad modū dolētis q̄ aliq̄n imiscet aliq̄ irra/
tionabilia. t aliq̄n ꝓnūciat aliq̄ absolute: q̄ tñ sunt
sub cōditiōe intelligēda. Est igit̄ sensus: Nolite an/
nunciare tc. i. si istud possz fieri q̄ nō ānūciareť ibi:
illud vellē ex toto dn̄siderio animi. d Me for. le. fi.
philistijm. mulieres ꝺ exꝑimit poti⁹ q̄s viros: qz il/
le sunt q̄ ꝓcipue solēt canere in chozis cātilenas ꝺ vi
ctoziis suoꝝ: sicut. s. in li. xvij. ca. dictū fuit de mlie/
ribus ꝓcinētibus obuiā sauli t dauid de victoria re/
deuntib⁹. e Mōtes gelboe tc. Licet terra sit res
inaiata: bene tñ maledicit ꝓpter factū qđ cōtigit in
ea. f Quia ibi abiect⁹ ē tc. qz plures videtes se ꝺ
bellatos ꝓiecerūt ibi clypeos ꝓprios: vt expediti⁹
possent fugere. vl dicunt clypei abiecti: qz nō potue/
rūt bellatores a sagittis philistinoꝝ ꝺfendere. t i isto
sensu accipit̄ qđ subdit: g Clype⁹ sa. q̄si nō e. vn.
oleo. s. ꝓsecratiōis regie a samuele: put habeť. ℟. j. li
bro. x. ca. ac si dicat: ita ꝓtrat⁹ ē ibi saul q̄si esset vn⁹
de humili plebe. h A sāguie. Hic lamētat ꝺ i spe
ciali saul t ionathan. ꝓmo rememorans eoꝝ ꝓbita/
tem. dicēs: A sāguie interfectoꝝ tc. i. sagitta ionathe
t ensis saulis nō pcuſſerť in vanū: ꝙ ꝓfozabāt arma
fortiū vsq̄ ad adipē t sanguinē intrinsec⁹. i Saul
t iona. ama. i. digni amoze: qđ ptz de ionatha in plu
ribus locis supra: t de saule ꝓpte ꝙ fuit electꝰ a ꝺ
mino: qz in israel nō erat vir melioꝛ eo: vt habeť. ℟. li
bro. j. ca. xv. k Et decoꝛi. qđ patet de saule q̄ ab hu
mero t supra eminebat sup totū ꝓplm: vt habeť. ℟. j.
li. x. ca. t de ionatha ei⁹ ꝓmogēito. Unde q̄ fuerit
ꝓcere statureet forme decoꝛe. l In moꝛte q̄z non
sunt diuisi. q. d. lamētabile ē q̄ tales duo sint simul i
terfecti. m Aq̄lis velociores. ad ꝙeq̄ndū hostes.
n Leonib⁹ foꝛtiores. aduersarijs resistēdo. Scien
dū tñ q̄ ꝺ est hypbole: ad exꝑimēdū coꝛ notabilē a/
gilitatē et foꝛtitudiez: sic de alią re notabilit̄ alba ꝺ
qđ ē albioꝛ nive. o Filie isrl tc. i. in vestib⁹ colo/
ratis t ꝓciosis de ꝓda hostiū sublatis. p Qui ꝓ/
bebat oꝛnamēta aurea. de hostiū preda. q Cultui
vrō. i. oꝛnatui. illō enī vocat cult⁹ alicui⁹ circa qđ ē
multū itent⁹. mulieres aūt sūt multū itēte circa oꝛna
tū suū. t ideo oꝛnatū hmōi hic vocat ea cultū.
r Quō cecideꝛt fortes i ꝓlio? Uerba ista vel sen
tentia pluries repetunť in isto lugubri carmie: sicut
et in cantico leticie illud qđ est ꝓmū vel principale
ibi pluries repetitur. s Jonathas. Hic ponit̄ la/
mentatio singularis sup ionathā. eo q̄ dauid eū sin/
gulariter diligebat. ideo subdit: t Amabilis su/
per amoꝛē mulierū: quod potest intelligi dupliciter.
Uno modo passiue. i. plus q̄s amanť mulieres. t tñ il
le amoz est multū feruid⁹: ꝙ q̄ dicitur. ij. Esdre. iiij.
Multi dementes facti sunt ꝓpter voꝛres suas: id ē
ꝓpter feruentē amoꝛē ipsaꝝ. Alio modo actiue. i.
plus q̄s mulieres diligunt: que tamen aliquādo val
de feruenter amant. t huic consonat quod subdit:
Sicut mater vnicū amat filiū suū tc.

Capitulum: I

Moꝛaliter. Factum est autem post/
q̄ moꝛtuus est saul tc. Se/
quitur: † In die autem tertia apparuit homo tc.
Per istū hominē qui ad habendū ipsius dauid gra
tiam mendaciū sibi dixit. s. q̄ interfecisset saul: cū ta
men interfectus fuisset ꝓtim sagittis philistinoꝝ: ꝓ/
tim ꝓprio gladio: significantur illi qui per menda/
cia querunt placere potentibus et ꝓlatis. † Uocānsq̄ dauid
vnum de pueris suis. ait: Accedens irrue in euz. Qui percussit illū.
Jn hoc dauid dedit exemplum potentibus huius mundi vt nō sint
fauorabiles aut benefici adulatoꝛib⁹ t mēdacib⁹: ꝙ magꝫ puniāt eos

fm q̄ntita

Capitulum: II

a Ascēdit ergo dauid. R. Ascensio dauid cū duab⁹ vxorib⁹ in hebrō: significat cōuocationē duoꝝ pplorꝝ in ecclesiā catholicā. Hebron cū interpretat cōiugiū. Sola aūt ecclia celebr⁹ regis spōsa est. Illuc duxit dauid singulos viros cū domo sua: qz singuli fideles in illā societatē p euāgelij p̄dicationē cōuocant̄ vbi nō est distinctio iudei ꝛ greci. b Venerūtqꝫ viri. R. Quia sup̄bis ꝛ cōtēptoribus gratiā dei spernentibus electi fama p̄dicatiōis ꝛ virtutū studio cōfitent̄ xp̄m regē cē i populo suo: cui data ē ois ptās in celo ꝛ in terra. c Dixitqꝫ ad eos. R. Bē dēptoꝛi nr̄o multū placet: q opera malorū q̄ in pctis mortui sunt: obliuioni tradit dānādo: nec ea q̄ dño displicēt imitat̄ sed q̄ p̄cepit facere recordat̄.

Isboseth. R. Qui interpretat filius cōfusiōis abner auxiliante. qui interpretatur p̄ris lucerna regnauit super vniuersū isr̄l: ꝛ sola dom⁹ iuda seḡbatur dauid: quia solis credētib⁹ ꝛ vere cōfitentib⁹ sequētib⁹ xp̄m: in ceteris erroꝛ cōfusiōis regnauit: diabolo istigante qui transfigurat se in angelum lucis. d Circūduxit eū. p. ca. In hebreo dicit: Traduxit eū in manaim: qō interpretat castra. traduxit. s. vltra iordanē: ꝛ in naim regē cōstituit.

e Et fuit numer⁹. R. Bñ dixit q̄ dauid septē diēb⁹ ꝛ sex mēsib⁹ regnauit in hebron q̄ interpretat̄ cōiugiū: vel visio sempiterna: qz xp̄s in ecclia q̄ ē ei⁹ psona p oīne tp̄s hui⁹ vite qō septenarius diez nūero decurrit regnat. Sm ulud. Ecce ego vobiscū sū. v. ad. 2sū. s. ꝛ qz post expletionē senarij. i. pfectionē boni operis electos suos ad veruz sabbatū. i. requiē sempiternā p ducit: vbi pfruent visiōe dei ppetua. Est aūt hebron ciuitas in tribu iuda q̄ quondam vocabatur arbe: licet in greco dicit̄b⁹ male habeat̄ arbor sic ꝛ in nostris cū in hebreo legāt arbe. i. q̄ttuor qz abraā ꝛ isaac ꝛ iacob ibi sepulti sūt ꝛ magn⁹ adā. licet eū in loco caluarie q̄dā suspicent̄: b fuit metropolis philistinoꝝ ꝛ habitaculū gigātiū. postea ciuitas sacerdotalis ꝛ fugitiuoꝝ. di stat a meridiana plaga ab helia milibus circiter. xxij. vbi ḡr⁹ abraā q̄ etiam therebinꝰ q̄ ꝛ mābre vsq ad cōstātini regis ip̄eriū mōstrabat̄: ꝛ mansoleū ei⁹ ip̄ezesentiaꝫ cernit̄: cunctꝫ a nostris ibidē ecclia iā extructa sit in circuitu a cunctis gentib⁹ terebinthi locus supstitiōe colit̄: qz sub ea abzaam angelos hospicio recepit. b p̄mū arbe dctā ē. postea hebrō ab vno filioꝝ caleph. cōdita ē aūt añ septē ānos q̄ thanis vrbs egypti. f Egressus est. R. Hūc locū Joseph⁹ ita expōit. abner p mouit electū nimis exercitū: vt ꝛgrederet eū tribu iuda. Irascebat ei aduersū cos: a q̄b⁹ rex dō fuerat ordiat⁹. Huic occurrit miss⁹ ioab a dō fili⁹ saruie sororis ei⁹. b erat ꝺ abner ꝓstitut⁹ ꝓnceps militie: cū q̄ fuerūt fratres sui abisai ꝛ asahel: ꝛ oēs armati dō. veniensqꝫ ad quēdā fontē i ciuitate gabaon. aciē cōstituit ad pugnādū. dicēte vero abner ad eū: velle se ꝓbare q̄s eoꝝ haberet robustioꝛ exercitū. cōuenit iter vtrosqꝫ: vt duodeci viros pugnatoros mitterēt: eductisqꝫ gladijs vi

1. Re. 31. d

Capitulum: II

Hit post hec cōsuluit dauid dm̄. dicēs: Ascendā in vnā de ciuitatib⁹ iuda? Et ait dn̄s ad eū: Ascende. Dixitqꝫ dauid: Quo ascendā? Et respōdit ei: In hebron. Ascendit ergo dauid et duę vxores ei⁹ achinoen iezrahelites ꝛ abigail vxoꝛ nabal carmeli: sed et viros qui erant cuz eo: duxit dauid singulos cum domo sua: et manserūt in oppidis hebrō. Venerunt̄qꝫ viri iuda: ꝛ vnxerūt ibi dauid vt regnaret ℊ hoc pleni⁹ scriptū est i Paralipom. super domum iuda. Et annūciatum est dauid q̄ viri iabes galaad sepelissent saul. Misit ergo dauid nūcios ad viros iabes galaad. Dixitqꝫ ad eos. Benedicti vos a dño: qui fecistis misericordiam hanc cū dño vr̄o saul: et sepelistis eū. Et nunc retribuet vobis quidem dominus misericordiaz et veritatē: et ego reddā gratiā: eo q̄ fecistis verbum istud. Cōfortentur manus vestre: ꝛ estote filij fortitudinis: licet eñ mortuus sit dn̄s vester saul: tñ vnxit me dom⁹ iuda in regem sibi. Abner aūt filius ner princeps exercitus saul tulit isboseth filiū saul: ꝛ circūduxit euz p castra: regēqꝫ ꝓstituit super galaad et super gessuri ꝛ sup iezrael: ꝛ sup effraim: ꝛ super beniamin: ꝛ super vniuersū israel. Quadraginta annoꝝ erat isboseth filius saul cū regnare cepisset sup israel: ꝛ duobus annis regnauit. Sola aūt dom⁹ iuda seḡbat̄ dauid. Et fuit numer⁹ dieꝝ q̄s cōmorat̄ ē dauid iperāt̄ i hebrō sup domū iuda septē ānoꝝ ꝛ sex mensiū.

Sm q̄ntitatē delicti vt iusticia seruet̄ ꝛ terror alijs incutiat. † Plā rit aūt plāctū dauid. ꝛc. Per casū saul ꝛ populi corpalez: significat lapsus fideliū in culpā mortalē: q̄ plāgēdus ē val. de q̄nto aīa est melioꝛ corpe: ꝛ maxīe q̄n pctm̄ ē plati vl̄ p̄ncipis ad qō sequit malū cōmunitatis. † Et p̄cepit vt docerēt filios iuda arcū. Dec ē vera lra licet aliq̄ libri habeāt plāctū. ꝛ Sm sensū lr̄alē p arcū intelligit̄ ars sagittādi q̄ filij iuda scirēt ip̄ugnare philisteos. sic̄ sagittis debellati fuerāt p ipos. Ars aūt sagittādi spūalis ē exercitiū deuote oꝛōis q̄ demōes q̄ p philisteos intelligunt̄ fortit̄ debellant̄. In cui⁹ figura dicitur Exo. xvij. q̄ moyse in oꝛōib⁹ p̄seuerāte amalechite p q̄s silr̄ demōes significant̄: vt dictū ē. s. j. libro. xxx. ca. fuerūt a filijs isr̄l debellati.

† Cōsidera isr̄l. p illis q̄ mortui sūt sup excelsa tua. Sicut. s. dictū ē. xxix. ca. p̄mi libri. mortalitas ista ꝓtigit ꝓpter pctm̄. ꝛ b̄ est a viuētib⁹ valde cōsiderādū: ꝛ maxīe a pḡētib⁹ ad bellū. ne et ipi sint irretiti aliquo pctō graui ꝛ cōtingat eis sislis pena vl̄ etiā maioꝛ in gehēna.

Jn. q̄. libro regū. j. ca. vbi dicitur: Et p̄cepit vt docerēt filios iuda arcū ꝛc.

Additio. Hoc p̄ceptum vt q̄dā debuit ozum exp̄sitoꝛes dicūt: est de substātialib⁹ lamētatiōis: cui⁹ rō est. Vaz in hoc carmīe p̄ncipalit̄ intēdebat dō plāgere inualitudinē ip̄ll. ꝛ debilitatē fortiozū ei⁹ q̄ in patria et in locis excelsis fuerāt turpit̄ deuicti. Ex q̄ inferebat lamētādo q̄ ia nō erat mod⁹ defēdendi pp̄lm et patriā nisi p artē sagittādi: fz quam artē debiliozes sepe p̄nt fortiozes eis debellare: qō sic nō cōtingit in pugna q̄ fit cuz gladio in q̄ magis requirit animi virilitas ꝛ brachij fortitudo. Idcirco tanḡ phemiū sui carmis p̄misit ꝺ lamētatoꝛie. dicens: p̄cepit vt docerent.

a Hitur. posita lamētatiōe sanct. Ca. II. Hic ꝓn describit institutio successoris. Habuit aūt duplicē successoꝛē. vnuz de iure. s. dauid q̄ ia iunct⁹ erat ex diuina electiōe. aliū de facto. s. isboseth quē instituit abner p̄nceps militie. Et iō primo agit de institutiōe dauid. secōo de institutiōe isboseth. ibi: Abner aūt. tertio de ꝓcessu vtriusqꝫ. ibi: Egressusqꝫ est abner. Circa primū dicit: b Post hec cōsuluit dauid dn̄m ꝛc. Licet haberet ius i regno: quia erat iunctus ex p̄cepto diuīo: tñ noluit itrare possessionē absqꝫ diuino cōsilio: quia attingit a fine vsqꝫ ad finē fortit̄: ꝛ disponit oīa suauiter.

c Num ascēdā ꝛc. de illis primo q̄siuit: qz magē cōfidebat de hominib⁹ illi⁹ trib⁹: eo q̄ ēct ꝺ eadem tribu. d Quo ascēdā. Habita r̄sione de tribu iuda: cōuenient̄ querit de loco.

e Et r̄ndit ei i hebrō. Quia in illa ciuitate fuit sepulti ḡttuoꝛ p̄ncipales patriarche: put dictū fuit Gen. xxiij. ꝓpter qō ꝛ caleph illuc iuit ad orādū dn̄m ex deuotiōe: put dictū fuit Nu. xiij. ꝛ Josue. xiij. ꝓpter q̄ dn̄s voluit q̄ ibi ingrederet regnū dauid. f Venerunt̄qꝫ viri ꝛc. Ter fuit inunct⁹. primo in domo patris: vt dictū fuit. Gen. j. libro. xvj. ca. secūdo in hebron sup tribū iuda vt hic habet. tertio sup totū ppl̄m isr̄: vt habet j. v. ca. Jn signū q̄ bonus catholicus regno celesti dignus deb⁹ er habere vnctionē spiritussancti in corde per verā fidē: in ore per cōfessionē: in opere per sanctā conuersationē. Et quia bonus rex debet esse gratus subditis de facto fidelitatis ꝛ pietatis. ideo cōsequenter ostendit gratitudo ipsi⁹ dauid erga viros gabes galaad de sepultura saulis ꝛ filioꝝ ei⁹. Et ptz littera.

g Abner aūt. Hic ꝓn ponit institutio ipsius isboseth ꝺ facto. Et pater lra. Sciēdū tñ q̄ Rabi. Sa. dicit hic q̄ hoc factū fuit ad verificandum verbū dn̄i ad iacob Gen. xxxv. Reges ex te egredient: ꝛ tñ oēs filij ei⁹ erāt nati ꝓter beniamin. ꝛ sic significatū fuit ei q̄ de beniamin cēnt duo reges futuri. s. saul ꝛ isboseth. b Egressusqꝫ

ri dō: ꝛ tenēres hostiū capita lūbos ꝛ latera suis gladijs p̄forarūt donec oēs q̄si ex vno cōstituto periculo perimerēt. bis cadētibus etiā reliquus dilabatur exercitus: ꝛ abner populus victus. Fugiēteqꝫ ioab p̄sequi non cessabat: p̄cipiens armatis vt festinarent: ꝛ occidendo nō deficerēt. Cuius etiam fratres p̄ompt̄issime decertabāt. Inter quos clarioꝛ fuit asabel: qui tantam gloriam in pedum velocitate habuit: vt etiam equos currendo superaret. hic p̄sequebatur abner in neutrā partem declinans.

a Dixitqꝫ abner ad ioab ꝛc. Abner ꝺ tribu beniamin. princeps exercit⁹ saul: pueros dauid ad p̄lium. puocauit: et Saul⁹ necdū apls de tribu beniamin pharisеus apostolos ad certamen prouocauit: ac nec stephani interfuit. b Porro asahel cursoꝛ velocissimus fuit. Hzeg. Asahel significat eos quos vehemēs arripiēs furoꝛ impulsos ducit: q̄ in eodē furoꝛ ipe tu tāto cauti⁹ declinādi sunt: q̄nto ilsane rapiūtur. vñ abner. i. p̄ris lucerna fugit: qz doctoꝛ lingua q̄ supnū dei lumē ꝺicat: cū p abrupta furoꝛ mētē cuiuspiā ferri ꝓspicit: ꝛ ꝓtra irascētē ꝛbos dissimulat iacula reddere: q̄si p seqntē nō vult ferire. Sed cū iracūdi nulla se ꝓsideratiōe mitigāt: ꝛ q̄si asahel p̄seq̄ ñ cessāt. Nōne ē em̄ vt q̄ furentes repimere conant̄: nō se i furoꝛē erigāt: ℊ si q̄d est trāq̄llitat⁹ ostēdāt. q̄ dazꝛbo ꝛstilit̄ p̄erāt: i q̄bus ex oblitā animū furentis pugnāt. vñ abner p̄seqn̄s nō recta sz auersa hasta p̄forauit. Ex mucrōe ei⁹ cuere est ipetu apte increpationis obuiare. Auersa aūt hasta ferire: ē furētē intrāllc ex q̄bus dā tāgere ꝛ q̄si pcēdo supare. Asahel aūt ꝓtin⁹ occūbit: qz cōmote mentes dō ꝛ parci sibi senti-unt: ꝛ tñ r̄sioꝝ rōne i tantis sub tranquillitate tāgunt: ab eo quo se ereꝛāt statim cadūt: qz ergo a furoꝛis sui ipetu ꝛ lenitatis p̄cussiōe resiliunt: quasi sine ferro moriunt. c An ignoras q̄ periculosa ꝛc. In hebreo habet: an ignoras q̄ amar⁹ erit finis: si pulū delere niteris.

Egressusqꝫ ē abner. Hic ꝓn pōit vtriusqꝫ regis instituti ꝓcessus: qz isboseth ꝓcedebat semp deficiēdo: dauid aūt ꝓficiēdo: qō ostendit in duob⁹. ꝓmo in viroꝝ isboseth ꝺ bellatiōe. secō in ipi⁹ abner cū dō cōfederatiōe. ca. iij. Circa ꝓmū ꝓmo ponit bellatorū cōgregatio. secō ptis isboseth depssio. ibi: Fugatusqꝫ ē abner. ꝛtio belli cessatio. ibi: Perseqntib⁹ aūt. Circa ꝓmū sciēdum q̄ ꝛtū ex lra vr̄ abner p̄ceps militie isboseth: ꝛ ioab p̄ceps exercit⁹ dō ꝓdixerāt ad ūicē vt cōuenirēt ad locū certū ꝛ ibi viderēt pugnam singlarē aliquoꝝ ex ista pte ꝛ ex altera ad vltimādū. pbitaret viroꝝ vtriusqꝫ pt̄. ꝛ b̄ ē qō dicit: b Et cū i vnū cōuenissent. i. i vnū locū determiatū. c E regiōe sederūt. i. exercit⁹ dō ex vna pte: ꝛ exercit⁹ isboseth ex altera. Et piscina erat i medio. i. cōgregatio aq̄rū pluuialiū in vna fouea: sicut solet cē i cāpis ꝓ aslatib⁹ potādis. d Surgāt pueri. Hoc ē ad p̄lium apti. e Et ludāt cozā nob. i. ostēdāt fortitudinē suā ꝛ pbitarē. Ān sciē dū q̄ istō ꝛbū qō b pōit eq̄uoce ad ludere ꝛ occidere: ꝛ ēt ad q̄dā alia: sic dictū fuit Gen. xxj. b aūt pōit ꝓ occidere. iō sdicit:

f Apphensoqꝫ vnusq̄sqꝫ ꝛc. Ex q̄ vr̄ q̄ ex vtraqꝫ pte fuert̄ ꝛterfecti: licet Joseph⁹ dicat q̄ illi soli de pte isboseth fuert̄ interfecti: sed magis credēdū ē tertiū: q̄ Joseph⁹ freq̄nter dic aliq̄ tertiū dissona: vñ sdicit: Vocatusqꝫ ē ꝛc. Jn hebreo hr̄: Cāp⁹ cōcisoꝝ. eo q̄ mutis gladijs cōcisi ceciderūt ibi isti ꝛ illi.

g Et ortū est bellū. Quia ist⁹ occisis vter q̄ exercit⁹ icepit pugnare ad ūicē ad suoꝛū vindictā. b Fugatusqꝫ est abner. Hic cō sequēt describit ptis isboseth debellatio. Et ptz lra paul⁹ excepta. i Porro asahele ꝛc. Ex b ptz q̄ pugnauerat pdictā ꝺo: alit⁹ non cōmendaret de velocitate cursus: ℊ magis equ⁹ portās ip̄m. k Quasi vn⁹ ꝛc. Hyperbole est. ad denotādū ei⁹ agilitatē excellētē.

l Persequebat aūt asahel abner. Repugnās sibi ad magnā gliam si posset denincere militie p̄ncipē. m Et leuare ꝛc. Cogitabat eni abner q̄ dō finalit̄ ꝓualeret: ꝛ tūc indigeret gr̄a ipsius ioab q̄ erat maioꝛ in domo dauid: ꝓpt̄ qō refozmidabat occidere ffrem eius. n Percussit ergo eū abner ꝛc. i. cōtra eū r̄sa. Si em̄ de ligno haste p̄cussiss⁹ eū vt direrūt alij: nō potuisset eū ita trāsfodisse: maxime qz armat⁹ erat: licet lenib⁹ armis Jn hebreo habet: Percussit ḡ eū post epar: i. circa mēbra vitalia vbi ē ictus mortalis.

o Jn inguine. Jn hebreo habet: Jn quinta. s. costa: sub qua sūt mēbra vitalia.

p Persequēt⁹ aūt. Hic ꝓn describitur belli cessatio duplici de cā. Prima ꝓpter noctē supuenientē. q̄ notat̄ cū dicit: Sol occubuit. Sc̄da ꝓpter periculū interfectionis ex vtraqꝫ pte: qz filij beniamin se recolligētes circa abner parabant se ad ponēdū totū ꝓ toto ad fortunā: ꝓpt̄ qō clamauit ad ioab: q An ignoras q̄ periculosa sit desperatio ꝛc. de fuga absq̄ bello. q. d. tu ñ debes ignorare: qz ꝓ talē modū vtraqꝫ ps ponit totū ꝓ toto: ꝛ sic ē in piculo cui ñ debebāt exp̄oi. iō subdit: r Usqꝫquo ꝛc. faciēdo signū cessatiōis. s Ut omittat ꝛc. Quia isti ꝛ illi erāt cultoꝛes dei ꝛ de eadē lege: ꝛ ideo non erat bonū destructionē hui⁹ ptis vl̄ illi⁹ q̄rere. Cui ioab assētiēs dixit. t Si locut⁹ fuisses mane. Hoc ē si citi⁹ ista ꝛba dixisses: bellū citi⁹ cessasset. Aliq̄ hebrei dicūt q̄ b ē littera. Si enī locutus fuisses mane. s. verbum q̄ prædixisti in principio: surgāt pueri ꝛ ludant cozā nobis: recessisset popul⁹ absq̄ bello: qz occasiōe illi⁹ dicti ꝛ seqntī facti ozū fuit bellū: vt ptz ex p̄dict⁹. Cetera patēt vsq̄ ibi:

Exceptꝫ

sunt vltra iſrl: neq; iniere certamē. Abner autē r viri eiꝰ abierunt per campestria moab tota illa nocte: r transierūt iordanē: et lustrata omni bethoron: venerunt ad castra. Porro ioab reuersus omisso abner cōgregauit omnem populum: et defuerūt de pueris dauid decez r nouē viri excepto asahele. Serui autē dauid percusserunt de beniamin et de viris qui erant cū abner trecētos sexaginta: qui et mortui sunt. Tuleruntq; asahel et sepelierunt eum in sepulchro patris sui in bethleez. Et ambulauerūt tota nocte ioab et viri qui erāt cū eo: et in ipo crepusculo quenerūt in hebrō.

a Excepto asahele. Licet esset de pueris dauid sicut et alij interfecti: tñ mors eius per se exprimitur: quia plus ponderabatur q̄ omnium aliorum: propt̄ q̄ de eius sepultura specialiter agitur. Et patet littera. Sepultura tamē ista fuit post q̄ ioab et exercitus redierant in hebron: licet ante scribatur. Ca. II

Moraliter.

† Igitur post hec consuluit dauid dominum. Per hoc autē q̄ dauid ex diuina reuelatione ascēdit in debron que altero nomine vocat̄ chariatharbe: id ē ciuitas quattuor: significat q̄ homo bone voluntatis: qui p dauid significat̄ ascendit ad pfectionez quatuor virtutū cardinaliū per instinctū et adiutoriū diuinū. q̄ quidē pfectio ciuitas quattuor pōt dici. de qua ꝺ Apocal'. xxj. et ciuitas erat in quadro posita.

† Ueneruntq; viri iuda r unxerunt dauid. ibi: † Juda interpretatur confitens. et ideo viri iuda dicuntur illi qui corde ore et opere deū confitent: r isti vngere dauid: id est virum virtuosiꝰ promouere nituntᵉ. Mā si est promotio in regimine tēporali volunt eū habere principē. si autē in spiritualibus pontificez vel presidentē. † Misit ergo dauid nuncios ad viros iabes galaad. dicitq; ad eos: benedicti vos a dño rē. Sicut dictū est supra vltimo ca. j. libri. Per istos viros iabes significant̄ illi qui cooperire studeut quantū bono modo possunt turpitudinē superiozis sui. et ipsi sunt a domīo benedicti. Ām Heñ. i. Sem r Japhet operientes verēda patris sui: ex hoc receperūt benedictionē. Cham autē reuelans maledictionē. Abner autem filius ner qui constituit isboseth regem significat illū qui p potentiā studet promouere idignū. Isboseth autē confusionis interpretatur. et sic signat illum qui non est dignus honore ſ magis vituperio. † Egressus est abner rē. Per abner qui monuit contentionem cōtra viros dauid. significatur q̄ illi qui indignū promouere nituntᵉ r cōtētiones r bzigas mouent pro ipio. r sic iste abner de contentione sua reportauit confusionē multis de suis bellatoribus occisis de prelio fugiendo: sic dei iudicio iusto pro indignis contētiones mouentes confusionē reportant frequenter. et vtinam esset semper. Ca. III.

Capitulū: III

a Acta est ergo longa cō certatio iter domū dauid r inf domū saul: dauid proficiēs r semp seipo robustior: domus aūt saul decrescēs quotidie. Natiq; sūt ex filijs da

a ſ Si multas haberet tñ grauide q̄ parere debebant ibi mirebanᵗ in hebron. ſ.

uid in hebron. Fuitq; primogēi ſ alias amon.

tus eius āmon de achinoē iezraelitē: r post eū cheleab de abigail vxore nabal carmeli. Porro tertiꝰ absalon: filiꝰ maacha filie tholomai regis gessur. Quartus āt adonias filiꝰ agith. Et quintus saphacias filiꝰ abithal. Sextus iethraam ex egla vxore dauid. Hi nati sūt dauid in hebron. Cū ergo esset p̄eliū inter domum dauid et domum saul: abner filius ner regebat domū saul. Fuerat autem sauli concubina nomine respha filia achia. Ingressusq; est ad eam abner.

a ſ timebat ne concubinā vendicans regnum vsurparet.

Dixitq; isboseth ad abner: Quare ingressus es ad ꝯcubinā pris

a ſ ira cā fuit vt nuru dei trāsferet regnū ad dō

mei? Qui irat' nimis ꝓpt verba

a ſ i. vilis abominabilis. b ſ caput canis. i. pn ceps stultoꝝ: r ꝙsi latratū ꝺtra ꝓm dñi.

isboseth. ait: Numq̄d caput canis ego sū aduersū iudā hodie: q̄ feceri misericordiā sup domū saul pris tui: r sup fratres r ꝓximos eiꝰ r nō tradidi te in manu dauid r tu requisisti i me qđ argueres ꝓ mliere hodie? Hec faciat deus

a Misi quō inrauit dñs dauid rē. hoc ē nisi ipleā xp̄m dñi.
b Ut trāsferat. ad dauid. c Regnū. tuū. d Et nō potuit ei rñdere quicq̄. tū qz isboseth nō erat hō alicuiꝰ valoris. tū: qz abner regebat totā domū illā r habebat in manu sua totaz militiā. e Misit ergo. Posita occasiōe cōfederatiōis cū dauid. h̄ ꝓnr ponit ipa-cōfederatio. r ꝓmo p nūcios. ſcḋo p seipz ibi: Et abijt. Circa ꝓmū ꝺ: Misit ergo abner rē. Ad videduz q̄lit posset cū eo fed' cōtrahere. f Dicētes. ſ. ex noie abner.
g Cuiꝰ est terra? q̄si dicerēt: tua ꝺ iure: ex q̄ voluit te deꝰ i regē eligere. Cetera patēt vsq; ibi: h Nō videb faciē meā añ q̄ addux̄eris mihi Michol. volebat enī dauid r debebat p̄cauere honori suo. fuerat enī dauid vxor sua iniuste spoliat'. et ideo in ꝓmis voluit eā sibi restitui. i Misit aūt dauid nūcios ad isboseth: qz abner rescripserat ipi dauid q̄ nō poterat sibi reducere Michol nisi de volūtate isboseth: cuiꝰ erat sozor. et ideo tūc dauid petuit eā ab ipo isboseth. k Misit g isboseth de cōsilio abner. l Et tulit eā a viro suo. phaltiel nō erat vir suus nisi putatiuꝰ: qz ſm veritatē erat vxor dauid: nec poterat simul habere duos viros ſm veritatē: qz nūq̄ fuit licitū mulieri habere plēs viros sīl. m Sequebat̄q; eā. Dicit expositores ñri cōiter q̄ plorabat ex gaudio eo q̄ ad vir suū reducebatur absq; ꝺ q̄ eā tetigisset: ſ sic sozorē ſuasset. Erat eī doctor in lege: r sciebat sibi esse illicitū eā tangere carnalit̄ ipo dauid viuēte: sic dictū fuit. ē. ſ. li. xxv. ca. Ba. Sa. dic̄ q̄ flebat dolēs eo q̄ exercitiū pfectiōis ab eo recedebat. Reputabat eī exercitiū magne pfectiōis talē dñaz sic pulchraz r nobilē ſuare sic sozorē absq; copla carnali. n Sermōez q̄z. vt adhereret ipi dō. sciēs q̄ alij vulgares istos ꝺ facili seq̄ret. o Locutꝰ ē rē. id est ad illos ꝺ tribu beniamin. istos ei opozebat specialiꝰ r efficaciꝰ educere: eo q̄ i ꝓmotiōe dō trāsferebat regnū ꝺ tribu eoꝝ. p Et abijt. Hic ꝓnr ꝺscribit̄ fōederatio abner p seipz: qz psonalit̄ vēit ad dō. Et ꝓmo describit hmōi cōfederatio amicabilis. secundo federis violatio detestabilis. ibi: Nūciatū est itaq; tertio occisi tumulatio venerabilis. ibi: Dixit autem dauid. Circa primū sciendū q̄ ista federatio fuit amicabilis. tum ex parte abner venientis: quia ante iclinauerat corda filiozū iſrael ad dauid vt patet ex ꝺdict'. tū ex ꝑte dauid recipiēt' q̄ eū amicabilit̄ r honorifice recepat. r ꝺ notat̄ cū ꝺ: q Et fec dō rē. Valde solēne in federi' signū: similit̄ ex ꝑte abner recedētis: ad hoc enī a rege recessit vt ꝓmissum impleret i effectu: quod notatur ibi: r Surgā vt cō. rē. Sicut ex ꝑte dō eū dimittēt': qz ad ipm honorādū ꝺduxit eū per aliqꝺ vie spaci. ideo subditur: s Cū ergo deduxiſſz dauid abner. Cetera patent in littera. t Nunciatum est. Hic ꝓnr ostēdit federi' violatio ꝺtestabil'. ꝓmo i ipi' abner falsa diffamatione cū subdit postea: v Ignoras abner. qꝺ erat falſū: vt ptz ex p̄cedētibus: qz venerat ad ꝺ vt ꝓficeret regnū ei'. ſcḋo i ſḋola ei' reductiōe. cū ꝺ: p Misit nūci. Ad reducēdū cū q̄ rex h̄ret cū eo loq̄ r sibi dicē aliq̄ q̄ omisisset: qꝺ tñ fuit fictū r

a Sermōne q̄z r. Abner hortat̄ vniuersū iſrl vt relicto isboseth filio saul ad dauid cōueniat: qz doctores scti (q̄ patrl lucerna dicunt) lumīe fidei r scīētie pleni: oēs gētes exhortant̄: vt spreta idolox cultura r relicto erroze ꝙfusiōis cū auctore suo diabolo ad verū dauid. i. xp̄m venire festinent. Mā r ioab q̄ abner in dolo loquēs r ꝑcutiens in inguine interfecit: bostē ātiquū significat: q̄ fideles fraudulenē ſb uertit: r p libidinis cōtagionē interficit. Joab enī inimicuꝰ vl' idē pat interpretat. oīm enī iniquox diabolus caput ē. vñ: Ados ex p̄re diabolo estis. ab hac interfectiōe dauid ꝺmunis est: qz deꝰ neminē tentat: q̄ oēs homes vult saluos fieri vl' esse. Per inuidiā āt diaboli mors intrauit in orbē. Pōt ioab psona r nolē ipm iudeox significare: q̄ semp inimici fuerī p̄dicatox: r fidem xp̄i vbiq; persecuti sunt.

a Sermonē q̄z intulit abner ad seniores iſrl. vicēs: Tā heri q̄s nudiusterti' q̄rebat' dauid vt regnaret sup vos. Nunc g facite: qm̄ dñs locut' est ad dauid dicēs: In manu fui mei dauid saluabo populuz meū iſrael de manu philistijm et omnium inimicorū eius: Locutus est autē abner etiā ad beniamin. Et abijt vt loqueretur ad dauid in hebron omnia que placuerant iſraeli r vniuerso beniamin. Uenitq; ad dauid in hebron cum viginti viris. Et fecit dauid abner et viris eius qui venerant cū eo cōuiuiū. Et dixit abner ad dauid: Surgā vt cōgregē ad te dñm meū regem omnē iſrael r ineam tecū fedus: r iperes omnibus sicut desiderat anima tua. Cum ergo deduxisset dauid abner: et ille isset in pace: statim pueri dauid r ioab venerunt cesis latronibus cū p̄reda magna nimis. Abner autem nō erat cum dauid in hebron: qz iam dimiserat eū: r profectus fuerat in pace. Et ioab r omnis exercitus qui erant cū eo postea venerāt. Nunciatū est itaq; ioab a narrantibus: Uenit abner filius ner ad regem: r dimisit eum et abijt in pace. Et ingressus est ioab ad regez. et ait: Quid fecisti? Ecce venit

a Misi quō inrauit dñs dauid rē. hoc ē nisi ipleā xp̄m dñi.
b Ut trāsferat. ad dauid. c Regnū. tuū. d Et nō potuit ei rñdere quicq̄. tū qz isboseth nō erat hō alicuiꝰ valoris. tū: qz abner regebat totā domū illā r habebat in manu sua totaz militiā. e Misit ergo. Posita occasiōe cōfederatiōis cū dauid. h̄ ꝓnr ponit ipa-cōfederatio. r ꝓmo p nūcios. ſcḋo p seipz ibi: Et abijt. Circa ꝓmū ꝺ: Misit ergo abner rē. Ad videduz q̄lit posset cū eo fed' cōtrahere. f Dicētes. ſ. ex noie abner.
g Cuiꝰ est terra? q̄si dicerēt: tua ꝺ iure: ex q̄ voluit te deꝰ i regē eligere. Cetera patēt vsq; ibi: h Nō videb faciē meā añ q̄ addux̄eris mihi Michol. volebat enī dauid r debebat p̄cauere honori suo. fuerat enī dauid vxor sua iniuste spoliat'. et ideo in ꝓmis voluit eā sibi restitui. i Misit aūt dauid nūcios ad isboseth: qz abner rescripserat ipi dauid q̄ nō poterat sibi reducere Michol nisi de volūtate isboseth: cuiꝰ erat sozor. et ideo tūc dauid petuit eā ab ipo isboseth. k Misit g isboseth de cōsilio abner. l Et tulit eā a viro suo. phaltiel nō erat vir suus nisi putatiuꝰ: qz ſm veritatē erat vxor dauid: nec poterat simul habere duos viros ſm veritatē: qz nūq̄ fuit licitū mulieri habere plēs viros sīl. m Sequebat̄q; eā. Dicit expositores ñri cōiter q̄ plorabat ex gaudio eo q̄ ad vir suū reducebatur absq; ꝺ q̄ eā tetigisset: ſ sic sozorē ſuasset. Erat eī doctor in lege: r sciebat sibi esse illicitū eā tangere carnalit̄ ipo dauid viuēte: sic dictū fuit. ē. ſ. li. xxv. ca. Ba. Sa. dic̄ q̄ flebat dolēs eo q̄ exercitiū pfectiōis ab eo recedebat. Reputabat eī exercitiū magne pfectiōis talē dñaz sic pulchraz r nobilē ſuare sic sozorē absq; copla carnali. n Sermōez q̄z. vt adhereret ipi dō. sciēs q̄ alij vulgares istos ꝺ facili seq̄ret. o Locutꝰ ē rē. id est ad illos ꝺ tribu beniamin. istos ei opozebat specialiꝰ r efficaciꝰ educere: eo q̄ i ꝓmotiōe dō trāsferebat regnū ꝺ tribu eoꝝ. p Et abijt. Hic ꝓnr ꝺscribit̄ fōederatio abner p seipz: qz psonalit̄ vēit ad dō. Et ꝓmo describit hmōi cōfederatio amicabilis. secundo federis violatio detestabilis. ibi: Nūciatū est itaq; tertio occisi tumulatio venerabilis. ibi: Dixit autem dauid. Circa primū sciendū q̄ ista federatio fuit amicabilis. tum ex parte abner venientis: quia ante iclinauerat corda filiozū iſrael ad dauid vt patet ex ꝺdict'. tū ex ꝑte dauid recipiēt' q̄ eū amicabilit̄ r honorifice recepat. r ꝺ notat̄ cū ꝺ: q Et fec dō rē. Valde solēne in federi' signū: similit̄ ex ꝑte abner recedētis: ad hoc enī a rege recessit vt ꝓmissum impleret i effectu: quod notatur ibi: r Surgā vt cō. rē. Sicut ex ꝑte dō eū dimittēt': qz ad ipm honorādū ꝺduxit eū per aliqꝺ vie spaci. ideo subditur: s Cū ergo deduxiſſz dauid abner. Cetera patent in littera. t Nunciatum est. Hic ꝓnr ostēdit federi' violatio ꝺtestabil'. ꝓmo i ipi' abner falsa diffamatione cū subdit postea: v Ignoras abner. qꝺ erat falſū: vt ptz ex p̄cedētibus: qz venerat ad ꝺ vt ꝓficeret regnū ei'. ſcḋo i ſḋola ei' reductiōe. cū ꝺ: p Misit nūci. Ad reducēdū cū q̄ rex h̄ret cū eo loq̄ r sibi dicē aliq̄ q̄ omisisset: qꝺ tñ fuit fictū r

abner ad te. Quare dimisisti eum et abijt et recessit? Ignoras abner filiū ner qm̄ ad hoc vēit vt deciperet te: r sciret exitū tuū r introitū tuū: et nosset omnia que agis? Egressus itaq; ioab a dauid misit nuncios post abner: et reduxit eū a cisterna syra ignorante dauid. Cumq; redisset abner in hebron: seorsum adduxit eum ioab ad

a ſ er iudei ſſ, ne hereticī quosdam presules ecclesie ob defensionem fidei necauerunt.

medium porte: vt loqꝛereꝛ ei in dolo. Et pcūſſit illū ibi in iguine r mortuꝰ eū i vltionē sangui

abſq; scitu dō: vt ptz i lra. y Et redu. Sic aūt vocabat' locꝰ ille: eo q̄ cisterna illa erat i q̄da via cōi eūdi ꝺ ſus syriā: vt dicūt aliq̄. In hebreo hr: A cisterna spie: qz ibi erat q̄da spia notabilis r grōsa. tertio ostendit detestabilē ex dolosa occisiōe. cū ꝺ: z Adduxit eū. Fingēdo q̄ vellet ei loq̄ secrete ex ꝑte dō. iō ſſ dix̄: a Et loqꝛeꝛ ei i dolo. qꝺ ptz ex effectu. cū ſḋic: b Et pcussit rē. qz i nullo sibi p̄cauebat credēs eē in tuto: eo q̄ iam erat cū rege dō ꝓfederatꝰ: r p ꝓnr cū oīb' alijs ꝺ domo regis. q̄rto ostēdit detestabilē ex ꝑte cause. cū ꝺ: c In vltiōez. Que cā erat nulla: eo q̄ abner inf fecerat eū i bello se defēdēdo: nec potēs alit manū ei' euadē: vt ptz ex supradict'. Aliq̄ xo dicūt q̄ nō solū iterfec eū p ista cā: ſ mort' iuidia: qz timebat ne dō faceret abner p̄ncipē militie: sic fuerat eū saule. r h̄ ē sat' verisimile: qz ex sili cā inf fec amasā: vt h̄. j. xx. ca. r h̄ fuit pessimū. p

pter quod

nis asahel fratrꝭ eius. Ob cū audisset
a ℣ Ne consentiens neci videretur.
Dan. 13 c. Act. 20. f. dauid rem iā gestā. ait: a Mundus ego a
sum: ⁊ regnū meū apud deuz vsq; in
a ℣ iudeozū pfidiā ⁊ miseriā notat.
sempiternū a sanguie abner filij ner: ⁊
b ℣ Synagogam scilicet
sarhabe ⁊ generatione malozū: vt requiratur ab eis om
nis sanguis iustus qui effusus ē super terram.
a ℣ Principes scz et sacerdotes populi.
veniat sup caput ioab ⁊ sup omnē do b
mū patris eius: nec deficiat de domo
a ℣ Qui de celo descendit.
a Fluxus se a ioab fluxū semis sustinēs ⁊ lepzo
minis susti ⁊c. a ℣ instabilitatē heresis et mundane voluptatis.
Jurta ilam vi b ℣ virione diuīoa.
det ipzecari ef
fluctiā libidis
lepze: plagam
effeminationē: i
imici sbiacere
gladio: mendi
care. b Te
nens fusū. Au
gust. Pec am
bitū verboz
notanꝭ q̄ falla
ciam suā defen
dere nituntꝭ.
c Cadēs gla
dio. Qui gla
dio pcurit gla
dio peribit. he
retici gladio o
ris perfodiūt:
pius gladio i
pietatꝭ cōfossi.
sus: ⁊ tenēs fusū ⁊ cadēs gladio: c
a ℣ Qui de celo descendit.
⁊ idigēs pane. Igit ioab ⁊ abisai
frater eius interfecerūt abner: eo
q occidisset asahel fratrez eoz in
gabaon in ꝓlio. Dixit aūt dauid d
ad ioab ⁊ ad oēm pplm q̄ erat cū e
eo: Scindite vestimēta vra: ⁊ ac f
cingimi saccis: ⁊ plāgite ante exe
quias abner. Pozro rex dauid se
quebaꝭ feretrū. Cūq; sepelissent
abner i hebrō: leuauit rex dauid
vocē suā: ⁊ fleuit sup tumulū ab
ner. Fleuit aūt ⁊ ois ppl's. Plan
gensq; rex ⁊ lugēs abner. ait: Me g
quaq; vt solēt mori ignaui: mo
tuus es abner. Manꝰ tue ñ fūt ligate
⁊ pedes tui nō sunt cōpedib⁹ aggra
uati: sed sicut solent cadere cozā filijs b
iniq̄tatis sic cozruisti. Longeminans
q; omnis popul⁹ fleuit sup eum. Cum m
q; venisset vniuersa multitudo cibuz
capere cū dauid dixa adhuc die: iura n
uit dauid dicēs: Hec faciat mihi deꝰ: o
⁊ hec addat: si ante occasū solis gusta p
uero panē vel aliud quicq;. Omnisq;
popul⁹ audiuit ⁊ placuerūt eis cūcta
que fecit rex in conspectu totiꝰ popu
li. Et cognouit oē vulgꝰ ⁊ vniūsus isrl
in die illa: quoniam non actum fuis
set a rege vt occideretur abner filius
ner. Dixit quoq; rex ad seruos suos:
a ℣ Qui me regem facere voluit super omnē domū
israel.
Num ignoratis quoniam pncēps:
et maxim⁹ cecidit hodie in israel:
d Delicatus. Antiqui delicata dicebant dijs cōsecrata q̄ nūc dicimus dedicata. ℣ d Ego autez delicatus adhuc ⁊ vn q
ctus rex. Pozro viri isti filij saruię r
duri mihi sunt: retribuat domi s
nus facienti malum iuxta mali
ciam suam.
A a Capitulum: IIII. t
Vdiuit aūt isboseth filiꝰ saul v
q; cecidisset abner i hebron:

pter qđ oō ōtestās istō factū dixit: a Mūdꝰ ego. Uolebat ei sciri ab oīb⁹
q̄ taꝭ pditio ñ erat fctā p eū. tū qz horrebat tlē hōicidiū. tū qz si ppls būsꝭ
cū suspectū de ꝑ fctō: merito abhorruissz eiꝰ dñiū: ꝑ qđ ipcabaꝭ faciēdū
multiplex malū dicēs: b Et veniat sup caput ioab ⁊c. sez vidicta a deo
ꝓ sāguine abner effuso: ⁊ impcaꝭ q̄q; mala: videlicet fluxū semis. lepzā ⁊
debilitatē. ibi: c Tenēs fusū. Hebrei dicūt. Appodiametū ⁊ gladiū ⁊ fa
mē. d Dixit aūt dauid. Hic ꝑ describit ipſe⁹ abner venerabilis tumu
latio ex lucru dauid ⁊ totius ppli ⁊ ieiunio ⁊ plāctu lugubri: ⁊ ꝑ quod di
cit: Dixit aūt dauid ad ioab in ꝑ ostēdēs qđ male fecerat. e Et ad oēm
pplm q̄ erat cū eo. vt solenni⁹ fieret negociū. f Scindite vestimēta vra ⁊
accingimini saccis ⁊ plāgite ⁊c. Hec enī fiebant apd iudeos i signū magne
tristicie. Cetera patēt vsq; ibi: g Mequaq; ⁊c. Ubi ponit plāctꝰ dauid i
speciali. Mequaq; vt solēt mori ignaui. id est timidi ⁊ effeminati: qui vidē
tes cōtra se gladiū ꝓmittūt se capi ⁊ ligari absq; defēsiōe. ideo subdit: Ma
nus tue ligate nō fūt ⁊c. b Sed sicut solēt cadere. viri for
tes ⁊ animosi. i Cozā filijs iniq̄tatis: quia sub simulatio
ne amicitie ⁊ pacis interficiūt eos dolose quos nō audeꝛent
inuadere manifeste. k Cozruisti. tu abner virozū fortissi
me. l Cōgeminānsq; ois ppls fleuit sup eū. Sic enī in cātile
nis leticie ꝟba p̄cinētis repetūtur ab alijs in chorea existen
tibus: sic in carmīe lugubri abner: ꝟba dauid ipm lugendo
repetebanꝭ a populo. m Cūq; venisset vniuersa multi
do cibū capere cū dauid. post sepulturā ipſi⁹ abner. n Ju
rauit dauid. Ad maiozē declarationē sue inocētie circa mor
tem abner. o Hec faciat mihi deꝰ: id est tantū malū sicut
abner et plus. p Si ante occasū ⁊c. Et patet ꝛa vsq; ibi:
q Ego aūt adhuc delicatꝰ. In hebreo habe�: Tener. ⁊ lo
tur meraphorice: qz sicut ramuscul⁹ tener de nouo plāta⁹ vꝛ
insertꝰ indiget fomēto ⁊ nutritiōe: aliꝫ cito desiccaꝛet: sic da
uid ꝓtūc multū idigebat auxilio abner: vt in regno suo sta
ueꝛet ⁊ firmaꝛet. ideo subdit: r Pozro viri isti. s. ioab et
abisai cū adheꝛēntib⁹ sibi. s Duri mihi sūt. qz dictū auxi
lium mihi necessariū subtraxerūt. Sed querit ꝺ quare dauid
eos nō puniuit morte sicut puniuit morte eos q̄ occiderūt ibo
seth: vt habeꝭ sequēti ca. Dicendū q̄ dauid erat in ꝓncipio
regni sui: ⁊ sola trib⁹ iuda tūc erat cū eo: qz alie trib⁹ adhuc
nō erāt sibi cōfederate. In tribu vero iuda inꝭ milites: ioab
⁊ abisai erāt ꝓncipales ⁊ trahebāt p⁹ se totā milicīā: ꝓt qđ
dō eos punire ñ potuit tūc ꝓt qđ eoꝝ pūtionē deo reōmē
danit. dicēs: t Retribuat dñs fa. ⁊c. In fine etiā vite sue
pūtionē hui⁹ facti ꝓsuit filio suo salomoni: vt habeꝭ. j. iđ.

Moraliter. ✝ Facta est ergo lōga cōcer- (libro. ij. La. III.
tatio. Sequiꝭ dauid ꝓficies ⁊c. Per dauid qui i
terpzetaꝭ manu fortis: bon⁹ ꝓnceps vl ꝓlat⁹ significaꝭ: qz mittit manū suā
ad fortia. Per saul aūt q̄ interpzetaꝭ abutēs. mal⁹ ꝓnceps vl ꝓlat⁹ qñ ab
utitur potestate sibi data. Per ꝺ ꝺ qđ dicit: ✝ Dauid ꝓficiens ⁊c. Signi
ficaꝭ ꝓcessus boni ꝓlati vl ꝓncipis in se ⁊ in suis ꝑditis de bono in melꝰ
ℌm illo Ps. lxxxiij. Jbūt de virtute in virtutē: videbiꝭ deꝰ deoꝝ in syon. ꝙ
hoc aūt qđ dz: ✝ Dom⁹ aūt saul decrescēs q̄tidie. Significaꝭ defectꝰ mali
ꝓlati vl ꝓncipis in se ⁊ in suis subditis q̄ntum ad bonum virtutis.
✝ Dixitq; isboseth ad abner: q̄re ingressus es ad cōcubinā p̄ris mei. sic di
ctū est. s. abner conaꝭ fuit cōstituere regē isboseth ⁊ male: qz dauid in re
gno ius habebat ex diuīa electiōe. Per ꝺ igit q̄ inꝭ ipos orta fuit discoꝛ
dia. significaꝭ q̄ inꝭ ꝓmouentē indignū ⁊ ipm ꝓmotū dei iudicio frequen
ter oꝛt dissensio. ex q̄ sequiꝭ vtriusq; ruina. ⁊ sic fuit i ꝓposito. Ma occasio
ne hui⁹ discoꝛdie abner iuit ad dauid in hebron: ⁊ ibidē fuit interfectꝰ: ꝛ ipo
mortuo isboseth fuit mēte ꝓsternatꝰ: ex q̄ rechab ⁊ banaa acceperūt anda
ciā intrādi domū isboseth ⁊ interficiēdi eū: vt habeꝭ ca. sequēti. ✝ Misit
ergo abner nūcios ad dauid. Ad ꝛtrahēdū cū eo amicitiā. ⁊ qz dauid ꝛpi
figura fuit. ideo abner in ꝑ gerit typū pctōzis penitētis ⁊ xp̄o recōciliaꝛi q̄
rētis. Per nūcios aūt eiꝰ itelligunꝭ viri bōi ⁊ religiosi: ꝓ q̄z ozōes pūtēs
sperat ⁊ q̄rit xp̄o recōciliari exemplo Cēturiōis. Luc. vij. qui misit indeos ad
xp̄m vt p eos seruī sui sanationē ipetraret. ✝ Mō videb faciē meā antꝫ
q̄ adducaꝛ mihi Michol. q̄ interpꝛtaꝭ aqua ex oīb⁹ ⁊ io signat lachrymas
vere penitētie q̄ de pctis oīb⁹ debet eē. Per ꝺ āt qđ dō abner
ad se venientē ⁊ Michol adducētē gratiose recepit ⁊ magnī
cōuiuiū ei fecit: significaꝭ q̄ xp̄s vere penitētē recipit gratio
se et eū refīcit eucharistie sacramēto. in cuius figura dicit de
xp̄o Luc. xv. Hic peccatozes recipit et mādducat cum illis.
H a Adiuit aūt isboseth. Hic cōsequenꝭ de/ Ca. IIII
scribitur totalis ꝛstructio regni isboseth ꝙ mortē eiꝰ.
Et primo describiꝭ eius occisio iniqua. secdo punitio
iusta. ibi: Respondēs aūt dauid. Circa ꝓmū sciendū q̄ in il
bro de hebraicis q̄stiōibus dicitur q̄ mortuo abner isboseth
cōstituit rechab ⁊ bennaa: alꝰ bānaa: qui erāt de tribu beniamin: vt pa
tet in textu: duces suarū expeditionū. Unde hic vbi dicunꝭ ꝓncipes latro
num. In hebreo habetur: Principes turmarū vel cuneozū. postea isti duo
de scitu mipbiboseth conspiraueruntꝭ mortē Isboeth: vt miphiboseth regē
istituerent

Capitulū: IIII ad Duo aūt viri. R. Hi duo vi
ri ꝓncipes erāt in exercitu isbo
seth: et mortuo abner siē tradūt hebrei ꝓsiliari sē cū miphiboseth vt isboseth inf
cerēt: ⁊ ipz regē ꝓstitueret. Sed miphiboseth cō
filiuz ꝓdidit: ⁊ sic iducit. Erat aūt ioathe filius pedib⁹ debiꝭ ⁊c. Jlli ꝺo tloze p
territi fugerūt in gethaim: fuerūt q̄ ibi vsq; ad tē
pus illud q̄. s. in de reūsi domum isboseth ingres
si sunt. b Et ostiaria do. R. Ostiaria trici
cū purgat. cum mētis custodia discernēdo vir
tutes a vitijs sepa
rat: q̄ si obdoꝛ
mierit i mortem ꝓcij dñi insidia
toꝛes admittit:
qz cū discretiōis
sollicitudo cessa
uerit: ad iterfici
endū aliaz mali
gnis spiritibus
iter pādit. Qui
igressi spicas tol
lūt: qz bonaz co
gitationū germi
na auferūt atq;
in inguie ferūt:
qz xp̄ūtē coꝛdis
delectatione car
nis occidūt. In
inguie eī ferire
est vitā mētis carnis delectatione pfozare. Mō eī is
boseth iopinata
mozte succumbe
ret: si ñ ad ingres
sum dom⁹ mlieꝛe. i. ad mētis adi
tū mollem custo
diā deputasset.
Foꝛtis enī vigilęs
sēsus ꝓponi coꝛ
dis foꝛtis⁹ debz:
quē nec negligē
tie somn⁹ oppri
mat: nec ignoꝛā
tie eroꝛ fallat.
Uā bñ isboseth
dꝛ q̄ custode fe
mina hostilibus
gladijs nudaꝭ.
Isboseth enī vir
ꝛfusiōis dꝛ. Uir
aūt ꝛfusiōis ē: q̄
foꝛti mētis custo
dia munit⁹ ñ ē:
qz dū xp̄tutes se
agere estiaꝭ: ſb/

a ℣ Ignorans quem potius sequatur.
rael gr̄bat ē. Duo āt viri ꝓn b+
cipes latronū erāt filio saul: no c
mē vni bānaa: ⁊ nomē alteri re
chab filij rēmon berothitę de fi
lijs bēiamin. Siq̄dē ⁊ beroth re
putata ē i bēiamin. Et fugerūt
berothitę i gethaī. Fuerūtq; ibi
aduenę vsq; i tps illud. Erat āt d
ioathe filio saul filiꝰ debiꝭ pedi
bus. Quiquēnis ei fuit: qñ ve
nit nūcⁱ ꝺ saul ⁊ ioatha ex ieq
rabel. Tollēs itaq; eum nutrix
sua fugit. Cūq; festinaret vt fuge
ret: cecidit: et claudus effectꝰ ē.
Habuitq; vocabulū miphibo
seth. Uenientes igiꝭ filij rēmon
berothitę rechab ⁊ bānaa: igressi
si sūt feruēti die domū isboseth:
q̄ dormiebat sup stratū suū me
ridie: ⁊ ostiaria domꝰ purgans e+
triticū obdormiuit. Jngressi sūt f+
aūt domum latēter: assumētes
a ℣ Quasi causa primitiaꝝ vt regi deferre vide
rent: ⁊ dolus nō deprehenderetur.
spicas tritici. Et pcusseꝛt eū i in
guie rechab ⁊ bānaa ff ei⁹: ⁊ fu
gerūt. Cū aūt igressi fuissent do
mū ille dormiebat sup lectū suū
i ꝓclaui: ⁊ pcutiētes iterfecerūt
eū. Sblatoq; capite eiꝰ abieꝛt p
viā deꝛti tota nocte: et attuleꝛt
caput isboseth ad dō i hebron.
Direxitq; ad regē: Ecce caput ił
boseth filij saul inimici tui: q̄ q̄re
bat aiaz tuā: Et dedit dñs dño
nſo regi vltionē hodie ꝺ saul et
ꝺ semie eiꝰ. Ñdens aūt dauid g
rechab ⁊ bānaa fratri filijs rem
mon berothitę dixit ad eos: Ui
uit dñs q̄ eruit aiam meā ꝺ oñi
angustia: qñ eū qui annūciaue
rat mihi ⁊ dixeꝛat mozt⁹ est
saul: q̄ putabat se ꝓspera nūcia
re: tenui ⁊ occidi eum in sicelech:
cui opoꝛtebat me dare merce
dem ꝓ nūcio. Quātomagł nūc
cū homies impij interfecerūt vi
rū innoxiuz in domo sua sup le
ctum suū: nō querā sāguinē eiꝰ
de manu vra: ⁊ auferaz vos de
terra: ✝ Pręcepit itaq; dō puerł †
suis: ⁊ interfeceꝛt eos. Pręcidē h
tesq; manꝰ ⁊ pedes eoꝝ suspēde
rūt eos sup piscinā i hebrō. La/ i

Moraliter. ✝ Duo āt (sue militie. La. IIII
viri ꝓncipes latronū ⁊c. Per istos
duos. demones significanꝭ qui Luc. r. latrōes nominanꝭ. cū
dicit: Homo quidā descendebat ab hierusalē in hiericho ⁊ in
cidit in latrones. Per quos ſm expositoꝛes demones intelli
guntur. ✝ Jngressi sunt aūt domū latenter. Cui⁹ causa pre
mittit. cum dicit: ✝ Et ostiaria domus purgans triticum
obdormiuit. Cui⁹ sensus mysticus in glosa ponit hoc modo.
Ostiaria triticū purgat cum mentis custodia discernēdo vir
tutes a vitijs separat: que si dormierit in mortem domini ꝓcij
insidiatores admittit: q̄ si discretionis sollicitudo cessauerit:
ad interficiendum animum malignis spiritibus iter pandit
qui ingressi spicas tollunt: quia bonarum cogitationum ger
mina auferunt: atq; in inguine feriunt: quia virtutem coꝛdis
delectatione carnis occidūt. In inguine eī ferire: ē vitā men
tis carnis delectatiōe pfozare: Mō eī isboseth iopinata mozte
succumberet: si nō ad ingressum domus mulieꝛē. i. ad mentis
aditus mollem custodiā deputasset. Foꝛtis enī vigilęs sensus
ꝓponi coꝛdis foꝛtis⁹ debeꝛ: quē nec negligentie somnus oppri
mat: nec ignoꝛātie eroꝛ fallat. Unde bñ isboseth dꝛ q̄ custode
femina hostilibus gladijs nudaꝭ. Isboseth enī vir ꝛfusionis
dicitur: Uir aūt cōfusionis est qui foꝛti mentis custodia nō est
munit⁹: qz dum virtutes se agere estimat subintrātia vicia ne
scientē necāt. Tota q̄ virtute muniēdus est mētis aditus ne eā
hostes inuadāt ⁊ penetrent foꝛamina neglecte cogitationis.
Respondens aūtē dauid ⁊c. Sequitur: ✝ Pręcepit ita
q̄s dauid pueris suis ⁊ interfecerūt eos. Per hoc autem dedit
dauid exemplū ꝓncipib⁹ ⁊ ꝓlatis vt nō peant malefactoꝛibus
qui talia agūt ad eoꝝ gr̄am consequendam.

o Et venerūt

intrãtia vicia nesciẽtẽ necãt. Tota ꝑ virtute mmiẽdus ẽ adu⁹ mẽtis: ne eã hostes penetrẽt: foꝛamine neglecte cogitationis. La. V

A ET venerũt. Sic oẽs gentes cõueniũt ad xp̃m: t ꝙ si blandiẽdo dicũt: Os tuũ t caro tua sum⁹: cũ in illo ĩcarnatione quã (ex nr̃a natura in virginis vtero suscepit) diligũt t veneranꝛ. b Seniores ꝺ isrl. R. ꝓphete apostoli: pari fide et deuotiõe ad xp̃m cõcurrũt.

c Unxeruntq; da. R. Dauid bis vnctus ꝺr: t xp̃s pr⁹ ĩ iudeis post ĩ gẽtib⁹ pricipatũ supsit. d Et ꝯdragi. tẽ. Rab. Querit cur ñ ĩ suma. xl. ãni t ser mẽses nũerẽt: qꝺ ab hebreis duob⁹ solui modis. Dicũt eñ q ꝺ ser mẽsib⁹ absalon filiũ suum fugerit: t eos de summa regni eẽ subtractos. Dicũt etiã q ser mẽsib⁹ in hebꝛõ coꝛporis laboꝛauit infirmitate: ideirco eos nõ debere cõputari. Ex eo ei tpe in hebꝛon illũ regnasse diciũt: ex quo deuictis amalechitis de spoliꝭ cozũ misit dona seniozib⁹ iuda: q. s. erãt in hebꝛon t in bethel: t vbi cõmoꝛatus fuerat ꝺ. Ds autẽ ꝺ triginta annoꝛ regnare cepit: signficat q ds noster cuꝫ esset. xxx. annoꝛ venit ad baptismũ: t cepit p̃dicare euangeliũ regni cui⁹ regnum est sempiternum: t potestas eterna. Quadragenari⁹ vero numer⁹ ꝙ ex quater denis cõstat: tẽpoꝛ t reꝛ pfectionez significat. e In hierlm. Tradũt hebrei q Sem filꝰ noe quẽ dicũt melchised ech: cõdidit salem: hãc postea tenuerũt iebusei: e ꝙbus soꝛtita est nomẽ iebus. Jnde hierlm quasi iebus salẽ: que post a salomone hieroslyma: ꝙsi hieroslomonia dicta est: q postea ab helio adriano vocata est helia. f Cecos t claudos. Quasi qui sufficiũt ꝺ te: ꝺ dicebãt fidẽtes muris. Aut ita nõ ingredieris nisi nos auferas: ꝙs inermes sicut cecos t claudos arbitraris: et triũphare putas. g Cepit aũt ꝺ arcẽ. Sicut ioseph⁹ ait. cũctis conscẽdere festinãtib⁹ ioab saruie filius ꝓnunit vniuersos: t cõscẽdẽs cacumẽ clamauit ad regẽ exigẽs militie ꝓncipatũ. Expulsis ꝙ rex de summa arce iebuseis: t edificãs ciuitatẽ vocauit eã hierosolymã: t in ea oĩ tpe imperij sui habitauit. R. Dauid iebuseũ habitatoꝛẽ terre de hierlm eiciẽs: significat xp̃m ẽrias ptãtes ꝺ cozdib⁹ fideliũ eiciẽtẽ: t ibidẽ manẽtẽ. Jebuseus eĩ interꝑtat ocultat⁹ hierl'z: visio pac'. Nõ solũ eĩ p mysteriũ cruc' oẽm ꝓncipatũ diaboli destruẽdo tropheũ glie acq̃siuit: ꝺ etiã fidelib⁹ suis sup oẽm xtutẽ diaboli ptãtẽ dedit. Un: Ecce dedi vob ptãtẽ calcãdi sup serpẽtes t sup scoꝛpiones tẽ. Bñ ꝙ ꝺ eiect' cec' t claudis hitauit arcẽ sĩõ: t citatẽ suã noĩauit qz cũ xp̃s malignos spũs t viciozꝫ turbã ꝺ aĩa expulerit: habitat ibi q̃ merito arx sion. i. speculatiõis vocat vt ꝺ ea recte vicat: Fact⁹ ẽ i pace loc⁹. e. t. h. e. i. ibi ꝙfregit arcũ. scutũ g. t bellũ. h Dauid arcẽ sĩõ cepit ablat' ꝓus cec' t claudis ꝺ odiẽtib⁹ aĩaz ꝺ. Sic ds ꝓmatũ ĩ eccla gẽtiũ acq̃siuit: reꝓbat' ꝓus scribis t pharisẽis: ꝙ cec' t claudi oderũt aĩaz xp̃i. ci⁹ vitã auferre conati sũt. b Domatũ

put ãt isdoseth tulerꝛ t sepeliert i sepulchꝛo abner i hebꝛõ. La. V

a ET venerunt vniuse trib⁹ isrl ad ꝺ i hebꝛõ: dicẽtes. Ecce nos tuũ t caro tua sum⁹. Sed t heri t nudi usterի cũ eẽt saul rex sup nos: tu eras educẽs t reducẽs isrl. Di xit aũt ds ad te: Tu pasces ꝓp̃m meũ isrl: t tu eris dux sup isrl.

b Venerũt quoq; t seniores de isrl ad regẽ i hebꝛon: t pcussit cũ eis rex ꝺ fedus i hebꝛõ coꝛã dño. Unxerũtq; dauid i regẽ sup isrl.

a ꝙ hac erate ds baptizatus: discipulos habere cepit.

Fili⁹ triginta annoꝛ erat dauid cũ regnare cepisset: t ꝙdraginta ãnis regnauit. In hebꝛon regnauit sup iudã septẽ annis t sex mensib⁹. In hierusalẽ aũt regnauit triginta trib⁹ annis sup oẽm israel t iudã. Et abijt rex t oẽs viri qui erãt cum eo in hierusalem

a ꝙ erat ꝺ genere chananeoꝛ.

ad iebusẽum habitatoꝛẽ terꝛe. Dictũq; est dauid ab eis. Nõ ingredieris huc: nisi abstuleris cecos t claudos. dicentes: Non ingreditur dauid huc. Cepit aũt ꝺ arcẽ syõ. Hec

a ꝙ vr in pricipio regni foꝛtitu⁹ dine demonstraret.

ẽ ciuitas ꝺ. Prõposuerat eñ dauid in die

a ꝙ Pricipatũ militie. b ꝙ Qui secꝫ p subiectos colles in arcẽ cõscenderet eamqꝫ caperet.

illa prẽmiũ: qũi percussisset iebusẽum et

a ꝙ Quia iam capta inferioꝛi ciuitate arcẽ obtinere nõ poterat

b tẽtigisset domatum

a ꝙ Qui erant super murum.

Quid est tectoꝛ fistula appellat aq̃ductꝰ de plumbo vel tegula factos: per quos aqua ibat super murum p toram ciuitatem.

Mat.24.b. a Fistule. Falsam scientiã mũdi seu hereticoꝝ dogmata figurant: que domin⁹ per ioab. i. ꝓ dicatoꝛes destruit. Jebusei⁹ con culcans: hec est gentilitas: q̃ante fidem precepta dei conculcabat. Jtem iebuseus calcatus: qz diabolus a domino calcatur: et

1.Pe.5.a suo ioab calcandus subditur.

b Et edificauit p gyrum a mello. i. a loco ita dicto. subaudis muꝛ t intrinsec⁹ subaudis aliũ murum: hoc est muniuit vbem duplici muro. c Misit quoq; hiraz. Hiram vltẽs excelse. hec est gentilitas in christo excelsa. nuncios mittit ad dauid. i. doctoꝛes ad christũ: t p eos cedrigna: id est incoꝛruptos t foꝛtes t artifices: id est eos quoꝛ arte mentes sunt incoꝛrupte: t tanq; lapides quattuoꝛ virtutibus quadrate: sic domus dauid: id est ecclesia christi edificat: et cognoscit q deus nostrum dauid confirmauit regem sup israel. i. videntes deũ. d Cõcubinas et vꝛozes tẽ. Hereticoꝝ ecclesias que sub christiani nois titulo se manere gloriant. Sz quia ꝓter lucra carnalia christũ sequuntur: non coniuges sed concubine vocantur: Nũc ẽo si reges plures vꝛozes: vel concubinas habent: peccatum est quia figure transierũt: ꝓ quib⁹ hoc aliquando venale fuit.

e Matiq; sunt dauid t filij tẽ. Si per dauid significatur christus: nõ immerito ꝓ filios eius intelligunt christiani: qui sũt ex iudeis t nationibus: quib⁹ congruit interpretatiões nominũ: Samua audacia. Sobab: cõuertens. Jabaar: elegit. Helisua: dei mei salus. Nepheg: applicans oꝛi. Japhia: illuminat vel ostendit. Helisama: deus meus audiens. Helida deus me⁹ scit. Helifeleth: deus me⁹ saluans.

f Baalpharasim. Jnterpretatur inimicoꝝ diuisio: potest dici sic locus vocatus: quia philistiim reliquerũt idola sua in loco vbi diuisi sunt.

g Piroum. Jn hebꝛeo fletium: id est idoloꝝ vbi scilicz idola erant in quibus confidebant: que flentiuꝫ vocanꝛ: quia fletu digna sunt: et cultoꝛes suos ad fletuꝫ miseriaq; ꝓducũt.

h Jn cacumine pirozũ. Pir⁹ dicit ex greco pyr: quod ẽ ignis Piri: sancti. cacumen: sublimitas vite eoꝝ in qua flante spiritusancto intonuit predicatoꝛ nis sonit⁹. Qui est gradientis: id est donum in carne aduenientis: in cacumine pirozum: id est supeꝛ celsitudinem sanctoꝝ. dũ hic sonitus auditur a nostro dauid: philistei intelligibiles supeꝛantur.

a† fistulas: t abstulisset claudos t cecos odiẽtes aiam dauid. Jdcirco dicit in ꝓuerbio: Cec⁹ et claudus nõ intrabũt i tẽplũ. Jhabitauit aũt dauid i arce sion: t vocauit eã ciuitatẽ dauid. Et edificauit ꝓ gyrum a mello t intrinsec⁹. Et ingrediebaꝛ ꝓficiẽs atq; succresc̃s: et ds de⁹ exercituũ erat cum eo. Misit q̃s hiram reꝛ tyri nũcios ad dauid et ligna cedrina t artifices lignoꝝ: artifices q; lapidũ ad parietes: et edificauerꝛ domuꝫ dauid. Et cognouit dauid qm̃ cõfirmasset eũ ds regẽ sup isrl: t qm̃ exaltasset regnũ eius sup ꝓp̃m suũ israel. Accepit aũt da-

a ꝙ diuersas ecclesias.

uid adhuc cõcubinas t vꝛozes de hierusalẽ postq̃ venerat ꝺ hebꝛon.

Matiq; sunt dauid t alij filij t filie. Et h̃ noia eoꝝ q̃ nati sũt ei i hieru-

a ꝙ Jn primo Paral'. Symma.

ꝙ Di quattuoꝛ: filij ex dersabee filij amihel.

salẽ: samuã t sobab t nathã t salomon: t iabaar t helisua t nepheg

a ꝙ Jn Paral'. Jebaar. b ꝙ Jn Para'. Napheg.

a ꝙ Jn Paral'. iaphie. b ꝙ Jn Para. beliade.

et iaphia t helisama t helida t helifeleth. Audierꝛ ergo philistiim q̃ vnxissent dauid in regẽ sup isrl: et ascẽderũt vniuersi vt q̃rent dauid. Ds cũ audisset ds descẽdit i ꝓsidium. Philistiim aũt venientes diffusi sũt i valle raphaim. Et ꝓsuluit ds ds dicẽs: Si ascẽdã ad philistiim: et si dabis eos i manu mea? Et dixit dñs ad ds: Ascende: qz tradẽs dabo tibi philistiim in manu tua. Venit ꝙ dauid i baalpharasim: et pcussit eos ibi. t dixit: Diuisit dñs inimicos meos coꝛã me sicut diuidunt aquẽ. Propterea vocatũ est nomẽ loci illius baalpharasim. Et

a ꝙ etiã excussit: sicut in Paral'. declaratur.

reliquerũt ibi sculptilia sua q̃ tulit dauid t viri eius. Et addidert adhuc philistiim vt ascẽderẽt: t diffusi sũt i valle raphaim. Cõsuluit aũt dauid ds. Si ascendã ꝓtra philisteos: t tradas eos i man⁹ meas?

ꝙ als contra eos.

Qui ñdit: Nõ ascẽdas obuiã eis: ꝙ gyra p⁹ terguꝫ eoꝝ: et venies ad

a ꝙ vel cum audieris a prãrib⁹ angelicis eoꝝ idola conteri et conculcari.

eos ex aduso pirozũ. Et cũ audie-

ris sonitũ clamoꝛi gradiẽti i cacumine piroꝝ: tũc inibis ꝓliũ: qz tũc

domatũ fistulas. i. stillicidia que erãt in tectis domozũ. a Et abstulisset cecos t claudos. i. homines tales: vel imagines ds duplicem modũ dicẽdi ꝓdictũ: qz ds vtrangz opinionẽ erãt ibi. b Odiẽtes animã dauid. si erant. hoies odiebãt vere: si imagines repꝛesentatiue: put est. s. expositum. c Jdcirco dicit in ꝓuerbio Cecus t claudus tẽ. Leui. xxi. scribit q cec⁹ t claud⁹ nõ debẽt ĩtrare tẽplũ ad exercẽdũ sacerdotũ misteriũ: t illa scꝛiptura ex isto facto tracta ẽ ad ꝓuerbiũ. i. vt vnl gariter inter hoies diceꝛet. d Et edificauit p gyrũ. quia dilataꝛit edificia illa. e A mello t intrinsec⁹. mello erat q̃dam voꝛago que erat ante foꝛtaliciũ ꝓdictum: ita tñ q̃ inter voꝛaginẽ illã t murũ foꝛtalicij erat terre spaciũ ĩ quo dauid illa edificia construxit. f Et dñs deus tẽ. eius in suis operibus manifeste dirigendo. g Misit quoq;. Hic ꝓp̃ ostendit ꝙliter dauid amicos exteꝛiores mltiplicauit faciendo amicitiã cum rege tyri. h Et ligna cedrina. ꝓpter amicitiã eñ ꝓtractaꝫ int̃ eos misit ei ligna ꝺ terra sua p mare. i Et artifices lignoꝝ tẽ. qz ĩ terra illa nõ ꝛueniunt ita bona ligna: nec artifices ita expti sic in regno tyri: sm q habet. s. iij. li. v. ca. k Et cognouit ꝺ tẽ. qz videbat facta sua ĩ oĩb⁹ opib⁹ ꝓpar⁹: nec erat aliqs in regno isrl q̃ auderet seu vellet aliqd ꝓtra eũ machinari: vt ꝺ foꝛte habuit p diuinã reuelationez. l Accepit aũt. Hic ꝓp̃ ostẽdit ꝙliter mltiplicauit amicos interiores p hoc q de nouo accepit vꝛozes plures ad multiplicandũ prolem q̃ ꝓ̃gerek in mltmoniũ cũ nobiliꝛib⁹ t potẽtioꝛib⁹ regni sui: et sic essent ei affinitate ꝓ̃uncti ad maioꝛẽ firmitatem regni sui. licet eñ de diuĩa ꝓtectiõe t ꝓseꝛnatiõe cõfideret: omittere tñ nõ debebat ea q̃ poterat facere sm ꝓuidentiã hũanã ad regni sui stabilitatẽ. Et ptz lra ꝺ exceꝑto q ꝺ ꝺ. m Cõcubinas t vꝛozes. li et ñ tenek ꝺ copulatiue: ꝺ expositiue ꝓ. i. ille eñ fuert xe vꝛozes sue: ꝺ dicũk cuz ꝺ ꝓcubie eo q erãt scdarie t nõ ꝓncipales. n Audierũt ꝙ. Hic ꝓp̃ ostẽdit ꝙliter dis expugnauit inimicos exteꝛiores. i. philisteos: ꝓsuluit tñ ꝓmo dñm vt p ei⁹ auxilium dirigeret t ꝓtegeret. Et ptz lra vsq; ibi: o Dixit ꝙ ds ĩ baalpharasim. istud nomẽ ponit ꝺ p anticipationẽ: qz sic vocat⁹ ẽ ille loc⁹ ex victoꝛia quã habuit ds: sm qd ꝺdit: p Et dixit ds: diuisit dñs inimi. tẽ. Aqua ei ꝓpt sui mollicie facilꝛ diuidit: sic philistei a deo territi t molles t effemĩati effecti fugerũt coꝛã ds p vias diuersas se diuidẽdo: qz mod⁹ fugiẽtiũ ꝺ ꝓlio ẽ diuisim recedere: sic eẽzio mod⁹ venientiũ ad ꝓliũ ẽ ꝓ̃uctim t vnite ĩcedere. q Propterea vocatũ ẽ no. lo. ii. baalpharasim. a baal qd ẽ campꝰ seu planicies et phares qd ẽ diuisio: ꝙsi campꝰ seu locꝰ diuisiõis. r Et reliquerũt ibi scul. sua. que apportauerãt spãtes ꝙsecꝫ victoriã ꝙ ipa. s Que tulit ds. Jn heb. hꝛ: Et cõbussit ea dauid: t q hec sit ꝛa lra ptz ꝙ id qd ds dixi. j. Paral'. xiiij. ꝺ ist' idolis. Et tulit ea t iussit ea cõburi ds: qz ꝓceptũ erat i lege q aux t argẽtũ seu aliqd aliud ꝺ idol nõ ꝓcupiscerent: ꝺ oĩno destruerẽt: vt habek Deut. vij. t Et addidert adhuc. qz collegert maioꝛẽ exercitũ q̃ ꝓ⁹ vt se vidicaret. Et ptz lra vsq; ibi: v Et cũ audierꝛ so. tẽ. signũ erat angeloꝝ veniẽtiũ ĩ auxiliũ ds ad bellã dũ adũsarios: iõ subdit: p Tũc egrediek dñs. i. diuĩa xt⁹ t angelis a deo missis.

Moraliter. Et venerūt vniuerse tri Ca. V
bꝰ isrl̄ ꝛc. Seq̄t. † Unxerūtq; dō in regē. Tribꝰ aūt vicibꝰ fuit dauid in regē inunctꝰ. Primo p samuelē ō dñi mādato: vt hr̄.s.j.lib.xvj. Scdo p viros iuda: vt hr̄.s.ij. Tertio ab vniuersis tribubꝰ isrl̄ i hebꝝ loco. Per ꝟ allegorice significatū fuit q xp̄s p dō figuratꝰ tangꝫ dignꝰ regie maiestatis ter fuit declaratꝰ. Primo i magoꝝ adoratione Matth.ij. Scdo in baptizatiōe dicēte patre. Hic est filius meꝰ dilectꝰ ꝛc. Matth.iij. Tertio in trāsfiguratiōe siliter p testimoniū patris dicētis: Hic est filiꝰ meꝰ ꝛc. Matth.xvij.

Moraliter aūt p triplicē dō vnctionē significatū fuit q ꝗlibet christianꝰ esse debet ter inunctꝰ. Primo in baptismo. Secūdo in cōfirmatiōe. Tertio i extrema vnctione. † Et abijt rex ꝛ oēs viri q erant i hierl̄m ꝛc. i. ꝛra iebuceū: p qꝰ signific̄ fuit q xp̄s pōst baptismū suū iturus erat in hierl̄m ad impugnādū malicia scribaꝝ ꝛ phariseoꝝ. q bñ significanꝫ p iebuceū: eo q interptat̄ pcipe meū. Et ō ipis scribit Matth. xxiij. Ue vobis scribe ꝛ pharisei hypocrite q comedit̄ domos viduaꝝ oratiōe lōga simulantes. † Et abstulisset claudos ꝛ cecos odiētes aīam dō. Per istos significati fuerūt scribe ꝛ pharisei odiētes aīam xp̄i: sicut ptz ex euāgelio. Mā ipi p/secuti fuerūt xp̄m vsq; ad mortē. Fuerūt etiā ceci p ignorātiā ꝓpter qꝰ de ipis dicit salnatoꝛ Matth.xv. Ceci sunt ꝛ duces cecoꝝ. Similiter fuerūt claudi in via mozis: qꝰ ptz ex bꝰ q irrita fecerūt mādata dei ꝓpter traditiones suas. vt hr̄ Matth. vij. ipsos aūt abstulit xp̄s ō hierl̄m. i. auferēdos p̄dixit Luc. xix. Ubi p̄dixit destructionē ciuitat̄ ꝛ ꝑpli p romanos in vltionē mortis sue: qꝰ impletū fuit anno xlij. a xp̄i passione.

† Habitauit aūt dō in arce. scz sion p quā itelligit militās ecclesia: eo q ibidē p missionē spūssancti sup apl̄os fuit fundata. In hac aūt arce habitat xp̄s p grām sic dicit Matth. vl. Ecce ego vobiscū sum oībus diebꝰ vsq; ad finē seculi.

† Misit g̃ hirā ꝛc. Per ꝟ q hirā gētil talia fec̄: fuit signi/ficatū q gētilitas i edificatiōe ecclie ꝓficeret multū. † Audierūt aūt phi. ꝛc. Per ꝟ aūt q ipi ō dō isurgēres ab eo fuerūt bis ꝟbellati: significatū fuit q ꝓcipel iudeoꝝ ꝛ tyrāni ō xp̄s i mēbris suis pugnaturi: p fidē ꝛ miracla eēnt bis debellādi ꝛ cōfutandi: primo. s. in iudea: ꝛ in alijs terris postea.

In ca. v. vbi ōr i postilla. Rab. Sa. dicit q isti ceci ꝛ claudi erāt due imagines: quarū vna repūtabat Jsaac.

Additio. Hec expositio Rab. Sa. videt aliq̄ falsa p̄supponere: ꝛ q̄dā alia icerta q̄ nullū habēt fundamētū i sacra scptura subiūgere. Primū ptz. Mā p̄/supponit q Jebuçei descēderāt ꝟ abimelech cū q̄ Abraā iuit fedus ꝛ iuramētū ꝛc. qꝰ ē falsuz. Mā abimelech erat rex philistinoꝝ: vt ptz Heñ.xxj.et.xxvj. Philistei aūt descēdert a meisrhaim scdo filio Cham filij Noe: vt ptz Heñ.x. Jebuçei aūt ꝺo descēdert a chanaā ꝺrto filio eiusdē Chā filij Noe: vt ptz ibidē. ꝛ sic ptz falsitas buiꝰ p̄supponit. Preterea p̄suppo/nit scdo q posteri abrae nō possent inuadere hierl̄m rōne p̄dicti iuramēti: qꝰ ē falsū. Mā i p̄dicto federe cū Abimelech in ito: ly Abraā iurauit ñ nocere abimelech nec posterꝫ suis seu stirpi sue: nō tñ iurauit q posteritas abrae nō noceret posteritati Abimelech: vt ptz i p̄dicto caplo Heñ.xxj. aspicienti for mā illiꝰ iuramēti: Sikr ꝛ Heñ.xxvj. Abimelech ꝺfederauit se cū Jsaac cū iurassito: qꝰ nō oportebat facere si iā abraā iuras/set ꝓ posteritate sua: ꝛ sic dato q Jebuçei descēderāt ab Abimelech: adhuc possent filij isrl̄ eos inuadere. Scdm ptz: nā dic q iuramētū abrae fuerat ad xp̄s certū: qꝰ nōdū trāsierat qñ Josue cepit trā: ꝟ tpe dō iā xp̄s illud trāsierat: q̄ q̄dē p̄suppo/sita nulla aūtē videt i sacra scptura hr̄e: Añ ō tali expone ñ videt mētio cē faciēda. Alia ꝺo expositio doctoꝝ ē fatꝫ applicabilis ire: ꝟ tñ ē alia ꝺicēdi mod̄ q̄ forte magꝭ lre adaptat: ꝛ ē talꝫ videlz q ceci ꝛ claudi illi erant simulacra deoꝝ Jebuçeoꝝ. s. posita i sumilitudine fortalicijs suis: q̄ q̄dē Jebuçei suos deos cecos ꝛ claudos nolabāt ꝺm estiationē dō: q illos deos ipos perādo dicebat. Celos habēt ꝛc. Sz cēneū vr q ꝓpt dictū dō iebuçei suos deos dicerēt cecos. Dauid ci fuit iebuçeis ꝛ dijs gētiū ꝺri. Añ sile vr q p̄s q̄s ifidel blasphemꝰ deo xo ꝓponeret nomē turpe: ꝛ fidel ꝺ deo xo loq̄ volēs vtere blasphemijs nolc: ita ꝛ ifidel audiēs idola ꝺceptibilꝰ cecos p suū adsarū nolarī se suo nolē adūsario ꝺformaret: q̄n potꝰ reprobaret. nec fortasse ille modꝰ loquēdi ꝺ dijs gētiū erat apd dō in vsu: q nōdū ille ps. factꝰ vr fuisse: q̄ loq̄t ꝺ deoꝝ cecitate: nec fortasse iebuçei sibi putassēt honestū deos suos exponere sup muros vbi sagitt̄ ꝺperi potuissēt: qꝰ tñ ꝺ ceci ꝛ claudis ꝺ dur nec noꝭ foret honestū sacrm sic ponēi locū vbi ñ peceret cidē. Est igit exterta expō bur. ꝛ sivt dic Bur. hebraica lra hēat re eos ꝛ claudos q̄s odiebat aīa ꝺ: ꝟ bñ stat cū nra trāslatiōe ꝛ doctoꝝ nr̄oꝝ expone: nā stāt bñ sik q ipi ceci q̄ ad deridēdū ꝺ sup fortalicia positi oderāt aīam ꝺ: ꝛ qꝰ ꝺ oderat eos. Nec vere applicat Bur. ꝓuerbiū iebuseoꝝ ceci ꝛ claudi nō/trabūt i tēplū: q̄si ꝓnoscice vez ꝺxerit q ꝺij gētiū nō ēent ingressuri: qz ꝺtrariū huiꝰ hr̄ ex Daniele ꝛ euangelio Matth. vbi ōr. Abhoīatio desolatiōis ponēda i tēplo: ꝛ fortasse ꝺdictē tēplū ꝟ ꝓphanationibꝰ deseruit: sicut tpe achaz.

Replica. Ra. Sa. nō vr et⁹ dicta approbet: ꝟ ob scure dictū ō cecis ꝛ claudis aliq̄ꝭ elucidet. Bur. rōnabiliꝭ q̄dā dicta Ra. Sa. abijcit ō ceci ꝛ claudis: ꝛ extortā sniaz sup/addit ꝺ cōez doctoꝝ nr̄oꝝ expōnē: asserēs p cecos ꝛ claudos i telligi deos iebuçeoꝝ: q̄ suos deos sic nolabāt: qz dō ō dijs gē/tiū ꝺri⁹. Añ sile vr q̄ ꝟ q̄s ifidel blasphemꝰ deo xo ꝓponeret nomē turpe: ꝛ fidel ꝺ deo xo loq̄ volēs vtere blasphemijs nolc: ita ꝛ ifidel audiēs idola ꝺceptibilꝰ cecos p suū adsarū nolarī se suo nolē adūsario ꝺformaret: q̄n potꝰ reprobaret. nec fortasse ille modꝰ loquēdi ꝺ dijs gētiū erat apd dō in vsu: qz nōdū ille ps. factꝰ vr fuisse: q̄ loq̄t ꝺ deoꝝ cecitate: nec fortasse iebuçei sibi putassēt honestū deos suos exponere sup muros vbi sagitt̄ ꝺperi potuissēt: qꝰ tñ ꝺ ceci ꝛ claudis ꝺ dur nec noꝭ foret honestū sacrm sic ponēi locū vbi ñ peceret cidē. Est igit exterta expō bur. ꝛ sivt dic Bur. hebraica lra hēat re eos ꝛ claudos q̄s odiebat aīa ꝺ: ꝟ bñ stat cū nra trāslatiōe ꝛ doctoꝝ nr̄oꝝ expōne: nā stāt bñ sik q ipi ceci q̄ ad deridēdū ꝺ sup fortalicia positi oderāt aīam ꝺ: ꝛ qꝰ ꝺ oderat eos. Nec vere applicat Bur. ꝓuerbiū iebuseoꝝ ceci ꝛ claudi nō/trabūt i tēplū: q̄si ꝓnoscice vez ꝺxerit q ꝺij gētiū nō ēent ingressuri: qz ꝺtrariū huiꝰ hr̄ ex Daniele ꝛ euangelio Matth. vbi ōr. Abhoīatio desolatiōis ponēda i tēplo: ꝛ fortasse ꝺdictē tēplū ꝟ ꝓphanationibꝰ deseruit: sicut tpe achaz.

Ca. VI

a c Ongregauit aūt ꝛc. Dauid xp̄m: arca significat ecclām. Quesiuit ꝺ arcā in ciuitatē suā adducere: ꝟ cā interueniē te ad xp̄s: eā alibi diūtit: ꝛ postea qꝰ vouerat erpleuit: qz dñs i carne appa rēs euāgelū gēti sue p̄dicauit: ꝟ ceci/tas ex pte cōtigit i isrl̄: donec ple. gē. i. ꝛ sic oīs isl. salꝰ fi. c Cōgregauit ꝺ ex isrl̄ electos triginta milia: qz dñs p̄ mitiuā ecclām ex isrl̄ ꝓstituit: nō oēs sed electos sibi cōsociās. Nō em oēs q̄ ex isrl̄ hi sūt israelite: ꝟ filij ꝓmissionis deputanꝫ in semine. Qui triginta milia dicunt. i. fidei opis ꝛ spei firmi/tate pfecti. Tria em ꝓpter cōfessionē egredieꝝ dñs ante faciē tuā: vt pcutiat castra philistijm. Fecit itaq; dauid sicut ꝓcepat ei dñs ꝛ pcussit philistijm de gabaa vsq; dū venias geçer.

Ca. VI

a c Ongregauit aūt rursū a dauid oēs electos ex israel trigita milia. Sur rexitq; ꝺ ꝛ abijt: ꝛ vniūsus po pulus q̄ erat cū eo de viris iu/da: vt adducerent arcā dei: sup b+ Ongregauit aūt. Hic Ca. VI ꝓ ir oīdit ꝺuotio ꝺ erga deū ꝟ ꝺ tū ad duo. Prio tū ad arcā dei deducēdā ad locū solēnem. i. hierl̄m. Scdo ꝺtū ad domū dñi edifi/cādā. ca. vij. Circa primū ꝺducto ar/ce incipit. scdo ex timore terrūpit. ibi: Postq̄ aūt puenerūt. Tertio deuote pficit. ibi: Rūciatūq; est. Circa primū dicit. Cōgregauit aūt rursū dauid om nes electos ex isrl̄: qz talis trāslatio ne debebat fieri cū magna solēnitate.

b Ut adduce. arcā dei sup quā inno catū est nomē dñi. Sicut em dictū fuit Exo. xxv. sup arcā erat ꝓpiatoriū qꝰ erat q̄si sedes dei inde ꝺtis rūsa.

Et ꝓposuerūt

Trinitat̄ ad fidē ptinēt. Decē ꝓpt decalogū ad opa. Mille ꝓpt sui pfectiōes ad spem vite eēne: q̄ supi⁹ nihil est: sic nullus nūer⁹ maioꝝ millenario ē. Si em decē milia: si trigita: si etiā mille milia ꝺirer̄: nō ipm mille nūerādo trāsccdis: ꝟ vl̄ꝰ se vl̄ꝰ mīores nu/meros sepi⁹ ducēdo multiplicaſ. Tria g̃ p decē multiplica: ne fidei sine opib⁹ mortua sit. Jtē trigita p mille vt fides q̄ p dilectiōem opaſ: nō alibi q̄ i celis retributiōez sperat. Electi igit ex isrl̄. po/pulos recte credētes: opantes: sperātes q̄ significāt. Uiri aūt iu da q̄ erāt cū dō aplos ꝛ doctoꝛes lateri xp̄i q̄si familiari⁹ adhe/rētes indicāt. his stipatus dñs arcam adducere. i. eccl̄iam dila/tare: ꝛ i eoꝝ q̄ nō crediderī cordib⁹ unserere gaudet. Impōit ar/ca plaustro nouo vt nouī testamēti gra renouat̄ i baptismo infū dat̄: ꝛ vinū nouū nouis vtrib⁹ cōmēdet. Erat q̄dē pri⁹ arca i do mo aminadab: q erat i gabaa: qz eadē q̄ nūc p̄dicat ecclie fides: q añ icarnatiōis dñice tp̄s florebat: i his q̄ priarchaꝝ deuotiōez secuti sūt. Aminadab ei q̄ interptat̄ deꝰ meꝰ spōtaneꝰ vl̄ abraam patrē fidei: vl̄ mo ysen legislatorē significat: q vtq; i gabaa custo dit arcā: qz ꝺlibmi exēplo xp̄i⁹ credētiū pectora munit. Añ ꝛ ga baa collis iterptat̄: q̄ ē locꝰ i ciuitate cariathiarim. Elata forꝫ ar ca ludebat dō: ꝛ oēs isrl̄ cozā dño ꝺuſis ſtrumēt̄ ꝛ musicoꝝ ge/nerib⁹: qz inchoāte noue gr̄e p̄conio: dñs ad exhibēdas deo p̄ri laudes hūilitat̄ oēs iuitat dicēs: Qui mihi mīstrat: me sequat̄. Alij dādo p spm̄ fmonē sapie: alij fmonē scie: alij genera lignaꝝ rū ꝛc. Sz bis ꝛ bmōi charismatū generib⁹ ꝓgredit̄e arca. i. cre ēcclaz fidei xp̄itate ꝓsecrādā. ō q̄ ōr: Permūdabit arcā suā: vbi sacerdos q̄ arcā icaut⁹ q̄si corrigēdo tetigit mor a dño p̄cussus occubuit: qz indeoꝛ ꝓpter dō inuidet gētib⁹: salut̄ munere ꝺuat. Dū legē vult euāgelio miscere: vtriusq; gras ꝺdit. Tenuit eā: qz calcitrabāt boues. Boues calcitrare ē p̄dicatoꝛes euāgelij libe/rius circa fidē agere: nec fm ꝟsuetudinē legꝭ ingredi: ſz sabbata neomenias: circūcisionē: victimalesq; spūalr̄ iterptari. Quos ve/lut errātes corrigere tētabāt: q̄ delēdētes ō in iudea docebāt frēs Nisi circūcidamini fm morē mo ysi: nō potest̄ salui fieri.

Sedētis i cherubin ꝛc. Sup arcā erat tabula quaz alis duo cherubin tegebant. int̄ q̄s dñs apparebat ꝛ loq̄bat. Brego. In historia regis dō ꝛ ꝓphe: q̄ arcā dei adduxisse ꝺ hūilitas ap̄ro/bata: superbia dānata: ꝛ temeritas vīdicata mōstrat. Dauid ei q̄ cozā arca hūilr̄ saltare nō erubuit. mox ꝓmissionē filij dei de sua stirpe nasciturī: susc̄ipere meruit: ꝛ ꝓiunx q̄ hūilitatē despexit: q/petue sterilitat̄ penas luit. Sacerdos q̄s q̄ arcam temerarie teti/git reatū sui ausus imatura morte purgauit. Ubi intuēdū ē q̄ztū delinq̄t q̄ ad coꝛp⁹ dñi re⁹ accedit si ille morte mulctat̄ q̄ arcā do minici corporis figurā: minori q̄ debuit veneratiōe corripuit.

Brego. Sepe qz itelligi nō valēt: ꝺ eteriozib⁹ dispicēt facta: vl̄ dicta melioꝝ. Sz eo ab eis nō temere repbēdēda fūt: q̄ apbēdi ꝺaciter nō pūt. Sepe aliq̄ꝺ a maioꝛib⁹ dispēsatoꝛie agit̄ qd̄ a mi noꝛib⁹ erroꝛ putat̄. Sepe mlta a fortib⁹ dicunt̄: q̄ infirmi ꝺiudi/cāt: qz igrant. Qd̄ bñ bob⁹ calcitrātib⁹ inclinata illa testamēti arca significat: quā qz casurā eredēs leuites erigere voluit: mox sniam mort̄ accepit. Quid em ē mēs insti nisi arca testamenti: q̄ bob⁹ calcitrātib⁹ iclinat̄: qz sepe etiā q̄ bñ pest dū sbiecto⁹ cōpas sīōe ꝓmit: ad dispēsatiōis ꝺdescēsiōez ex sola dilectōe ꝓmouet. Sz i ꝟ qd̄ dispēsatoꝛie agit̄: iclinatio fortitudinis casus putat̄ i/perit̄. Añ ꝛ sḋiti ꝺ hāc manū repbēsiōis mittūt: si a vita ꝓtin⁹ sua temeritate ōsiciūt. Leuites g̃ q̄i adiuuās manū tetēdit: ꝟ de/linquēs vitā p̄didit: qz dū infirmi fortiū facta corripiūt: ab ipsa viuētiū sorte reꝓbant̄. Aliq̄n sancti viri q̄dā minimis cōdescē dēres dicūt: q̄dā xo sūma ꝓtēplātes ꝓferūt: dūq; vim vel ꝺde/scēsiōis vel altitudinis nesciūt: audacter ꝟ stulti repbendūt. Et qd̄ ē instū de sua ꝺdescēsiōe velle corrigere: nisi inclinatā arcam supba repbēsiōis manu reuelare. Quid ē instū ꝺ incognita lo/cutiōe repbēdere: nisi motū eiꝰ fortitudinis erroꝛis lapsuz puta/re. Sz p̄dit vitā qui arcā dei tumide subleuat: qz nō sanctoꝝ coꝛ/rigere recta p̄sumit: nisi qui ꝺ se pri⁹ melioꝛa sentit. vñ ꝛ leuites oca. i. robust⁹ dñi ōr: qz p̄sumptoꝛes nisi robustos se i dño crede/rent: nō melioꝝ facta vel dicta velut infirma iudicarent.

b Qui moꝛtuus est ꝛc. Moꝛtuo sacerdote nō ausus ē arcā di/uertere ad se in ciuitatē ꝺ: ſz diuertit eā in domū obededom ge thei. Quia respuētib⁹ ver bū iudeis: ne p̄dicatio audita ꝛ nō su/scepta pl⁹ noceret: apl̄s trāsiert ad gētes. vñ loc⁹ arce nachoꝛ: q̄ gentiū fidē dñi gr̄e ꝓparatā significat: peussio oce nuncupat̄: qz ex illoꝝ delicto ꝓuenit salus gētib⁹. Obededom nāq; ꝺ iterptat̄ mihi: i audi. au. ꝛc. ꝛ q̄i moꝛs oce ꝓmittit. Eripies me ꝺ ꝺictiōi bus ꝓpli. Seth q̄s toꝛcular iterptat̄: significās crucē: i q̄ vit̄ xa calcari et erꝑmi dignata ē. A q̄ gethe⁹ ꝓpt̄s pōt appellari: q̄ dic: Mihi āt absit gl̄iari nisi i cruce dñi. c Trib⁹ mēsib⁹. Quibus

Ca. VI

quam inuocatuz est nomen domini exer
a cituum sedētis i che/rubin super eam. Et a ꝓposuerunt arcam dei super plaustrum nouum. Tuleruntq; b eam de domo ami/nadab: qui erat ꝛ in gabaa. Oca autem et haio filij amina/dab minabant plaustrum nouum. Cūq; tulissent eam de do/mo aminadab: qui erat in gabaa custo/diens arcā dei: haio ꝓcedebat arcā dei: c Dauid āt ꝛ oēs isra/el ludebāt cozam do mino in omnibus li gnis fabrefactꝭ: ꝛ ci/tharis ꝛ lyris ꝛ tym/panis ꝛ sistris ꝛ cym balis. Postq̄ aūt ve d nerūt ad areā nachoꝛ: extēdit oca manum ad arcā dei et tenuit eam: qñ calcitrabāt boues: ꝛ declinaue/rāt eam. Iratusq; est dñs indignatiōe cō/tra oca. Et pcussit

a ꝟ id est sup humeros ē pcus/sus quibus ꝺm legem arcaz fer re debuit.

eū sup̄ temeritate: b q̄ moꝛtuus est ibi iu/xta arcā dñi. Contri e status est aūt dauid eo q̄ pcussisset dñs oca. Et vocatū est nomē loci illius per/cussio oce vsq; in diē hāc. Et extimuit da/ f uid dominum in die illa dicens: Quomo do ingredieꝝ ad me arca domini? Et no/luit diūtere ad se ar/cam domini in ciui/tatem dauid: sed di/uertit eam in domū obededom gethei. Et hitauit arca dñi in domo obededom gethei trib⁹ mēsib⁹.

Nico.de lyra

a Et imposuert arcā dei. ꝛc. isto modo remisērāt eaz p̄ncipes philistinoꝝ vt hr̄ li.j.vj.ca. b Tuleruntq; eā de domo aminadab: q̄ erat in gabaa. cōtrarīū videt. j. Paral.xiij. vbi ōr: Et assē/dit dauid ꝛ oēs viri isrl̄ ad collē cariathiarim q̄ est i iu/da: vt auferret ide arcā do/mini. Dicēdū q̄ cariathiari ꝛ gabaa erāt loca satis ꝓ/pinq̄: ꝛ i cariathiarim ꝓmo ꝛgregat̄ ē p̄ls ad oēs: ꝛ in de trāsierūt ad deducendū arcā q̄ erat i gabaa: et inde ducēdo eā trāsierūt p carta thiarim: et sic intelligēdū ē illō qō ē inductū ō.j. Para. Ultim⁹ em̄ locꝰ i q̄ māserat arca anteq̄ p dō trāsferet eā i domuz obededom fuit ga/baa: sic dictuz fuit. s.j.lib. vij.ca. c Dauid āt ꝛ oēs isrl̄ ludebāt cozā dño. iste lu/dus nō erat dissolutiōis ſz deuotionis: sm illud Ps. lxxxiij. Cor meū ꝛ caro mea exultauerūt in deum viuū. d Postq̄ āt venert ad ar/cam. Hic deductio arce inc/rūpit ꝓpt mortē oce repeti/nā: cui⁹ cā fuit: vt dicūt he/brei: qz fecerat poni arcā su/per plaustruz cū tū deberet portari in hūeris leuitarū: vt hr̄ Nu.vij.ꝛ i plūb⁹ alijs locis: et ꝓpt ꝟ qñ scdo fuit portata de domo obededō fuit portata ꝛ nō hueris: vt ptz infra eodez ca.et.j. Paral. xiij. Oz aūt sic deberet por/tari oca nllo mō debebat ig nozare. Preterea peccauit in ꝟ q voluit assimilari phi/steis infidelib⁹ i arce deꝓor/tatiōe: vt ptz ex p̄dict̄: fuit tū pcussus a deo qñ arcā te tigit iclinatā ex recalcitra/tiōe boū portātiū ipam: qz tūc fuit mānifestū q nō debe bat sic portari: ꝟ humer⁹ ho minū rōnabiliū: q̄ ꝛ deꝓor/tatiōe sic nō fuisset iclinata. Oz aūt aliq̄ dicunt q fuit p cussus a dño: eo q arcā nu/dā tetigerit: nō hz apparen/tiā: qz arca portabat iuolu/ta panno ne videret nuda a leuitis eā portātibus et a ꝓplo: ne mozerenꝭ subito: si/cut hr̄ Nu.iij.et.ē.j.li.vj. ca. Item sciendū q ista ocā solus fuit pcussus ꝛ nō frat eiꝰ cū eo: qz ꝓncipalis erat: ꝛ illa temeritas erat de eius ordinatione ꝛ mandato.

e Cōtristat⁹ ē aūt dauid. nō de diuina iustitia: ſz ma/gis de oce offensa ꝓpt quaz meruerat a domino pcuti.

f Et extimuit dauid dñz. ꝛc. ex facto enim illo timuit ne esset idign⁹ deducere ar/cam ad domū suā. ō ꝺdit: g Sz diuertit eā in domū obededom gethei. iste aūt obededom erat de leuitis:

¶ Sęz fides:spes:ꝛ charitas significaꝯ. Sicut eñ dicꝫ mẽsis implet:ita singule virtutes suis eque passibꝰ ad pfectionẽ veniũt:hi menses donec plenitudo gentiũ intret currere nõ cessant. Tandẽ redies dauid arcã in ciuitatẽ dñi reducet:qz christus helia ꝛ enoch p̃dicantibꝰ cõuertet corda patrũ ad filios.boues ꝛ arietes immolãs: id est eos qui arcã dñi triturãt:ꝛ ouiũ ducatũ gerunt in martyrij sanguine coronãs. a ¶ In organis armigatis.i.ad armã ligatis:dũ manibꝰ ferẽtis tanguñt. Aliud genus organi est qđ cũ aqua fit. b ¶ Ephot. Rõ põtificali:sed linea veste causa humilitatis. Linũ de terra ꝓcreatũ multo laboze ad cãdorẽ vestis puenit:ꝛ humanitas a verbo assumpta inter flagella triũphauit.

c ¶ Cũq; intrasset ar.dñi in ci.ꝛc. Cũctis exultãtibus ꝛ ad arce celestis itroitũ hymnos resonãtibꝰ:sola michol filia saul abest:ꝛ ex spectaculo dauid humiliatũ despicit: qz credẽtibus in fine mũdi iudeis:multi ꝓfessione r̃p̃m sed opere sequẽt̃ antichristũ:q̃bus cõgruit q̃ michol (q̃ ob figurandũ instabilitatẽ carnalium a qua oĩs interpꝛtaf)nõ vꝛoz dauid:sed filia saul dicit:qz qui r̃p̃o fidetenus seruiũt: nõ illius regno coronãdi: sed pſecutoꝛ eiꝰ quos imitanꝯ anathematesunt damnandi. Ꝯrũ prauicurreant humilitatẽ ecclesie cõtemnãt: nihilominus arca dñi locũ suũ ingredit:ꝛ ponit in medio tabernaculi:q̃ tetẽderat ei dauid.i.fides ecclie:p̃dicaꝯ:pficit in seriꝯ cozdibꝰ omniũ:quos deus ad vitã ꝓdinauit eternã. Offert dauid holocausta ꝛ pacifica cozã dño:fidem deuotionẽq; ecclie cõmẽdat r̃p̃s patri:q̃ ad dexterã dei interpellat ꝓ nobis:q̃ in exemplũ dauid fideles humilesq; benedicẽs:salutaris mysterij pascit alimẽtis: pariꝯ singulis collyridã panis vnã:illius.s.q̃ ꝺ celo descẽdit:ꝛ dat vitã mũdo ꝛ assaturã:bubale carnis vnã illius.s.vituli saginati q̃ ꝓ reuertẽte filio mactatus:ꝛ igne passionis assatus est dicẽs: Exaruit velut testa virtus mea:ꝛ similam frixam oleo carnẽ sc̃z a peccati labe mundissimã:sed humane salutis causa ꝟberrimã delectationibus crucis sartagine coctã. Merito vnꝰ panis collyrida:vna carnis assatura daꝯ:qz vnus dñs:vna fides:vnũ baptisma:vnꝰ deꝰ ꝛ pater omnipotẽs. ¶ Aliꝯ:hec munera fideles accipiũt:cũ vnus panis et vnũ corpus multi in christo:sue carnis singuli lasciuiam castigantes et seruituti subiicientes:spiritꝰ igne decoquũt: ꝛ fructꝰ bonozum operũ oleo misericozdie pinguissimos:cõpassione ꝓmi feruere faciũt. At cõtra:filia saul cubiculuz regis ingressa:nullos cõcepti seminis fructus dat: qz q̃ verbum dei auretenus ꝓcipiũt:absq; boni operis prole diẽ ꝓpetue mortis expectãt. d ¶ Egressa michol filia saul ꝛc. Greg. Intueri libet quãta virtutũ munera dauid ꝓceperat:ꝛ in his omnibus q̃s fortem se humilitate seruabat. Quẽ eñ nõ extollet oza leonũ frangere: vrsorum brachia dissipare:despectis ꝓiozibus fratribus eligi: reꝓbato rege ad regni gubernacula vngi:timẽdũ cunctis vno lapide goliã sternere:a rege ꝓposita extinctis allophilis numerosa ꝓutia reportare: ꝓmissuz tãdem regnum percipere:cũctũq; israeliticũ populũ sine vlla cõtradictione possidere:ꝛ tamẽ cum arcam dei ĩ hierusalem reuocat:quasi oblitus ꝓlatũ se omnibꝰ admixtus populis ante arcã saltat. Et qz cozã arca saltare (vt credit) vulgi mos fuerat:rex se in diuino obsequio per saltum rotat. Ecce quẽ dñs cunctis singulariter ꝓtulit: sese sub dño exequãdo minimis:ꝛ abiecta exhibẽdo cõtemnit. Nõ potestas regni ad memoziã reducit:nõ subiectozum oculis saltando vilescere metuit:nõ se honoze ꝓlatum ceteris ante eius arcã qui honozem dederat recognoscit. Cozã deo egit debilia vel extrema: vt illa ex humilitate solidaret:q̃ cozã hominibus gesserat fortia. Quid de his factis ab aliꝯ sentiaꝯ ignoro. Ego dauid plus saltantẽ stupeo q̃s pugnantẽ. pugnãdo hostẽ subdidit:saltãdo cozã dño semetipz vicit. Quẽ michol saul filia adhuc ex rumoze regij generis insana cũ humiliatũ despiceret. dicẽs: Qꝫ gloziosus fuit hodie rex diſcooperiens se ante ancillas seruoꝝ suoꝝ ꝛ nudat⁹ q̃si vnus de scurris: ꝓtinꝰ audiuit. Nudã ante dñm q̃ eligit me potiꝰ q̃s patrẽ tuũ:ꝛ paulo post: Nudã ꝛ vilioꝛ fiã plus q̃s factus sũ:croq; humilis ĩ oculis meis. At si dicat: vilescere cozã hoibꝰ appeto:qz seruare mihi cozã deo ingenuitatẽ ꝓ humilitatẽ q̃ro. Sunt q̃ de se humilia sentiũt:q̃ ĩ hoꝛibꝰ positi nihil se nisi puluerẽ fauillãq; ꝓpẽdũt:ꝝ co-

Et benedixit dñs obededom a
ꝛ oẽm domũ eiꝰ. Nunciatũq; b
est regi dauid: q̃ benedixisset
dominꝰ obededom: ꝛ oĩa eiꝰ
ꝓpter arcam dñi. Dixitq; dauid: Ibo :ꝛ reducam arcaz cũ
benedictione in domum meam: Abiit ergo dauid et adduxit arcã dei de domo obededom in ciuitatem dauid cũ
gaudio. Et erãt cum dauid septem chori et victima vituli. c

a ſ In humeris ne pesterent sicut oza.

Cũq; trãscendissent qui portabãt arcam domini sex passus: immolabant bouem ꝛ ouem
arietem. Et dauid ꝓcutiebat ꝺ
in organis armigatis: ꝛ saltabat totis viribus ante domi- a
num. Porro dauid erat accinctꝰ ephot lineo:ꝛ dauid ꝛ omnis domus israel ducebãt ar- e
cam testamẽti domini in iubilo ꝛ in clãgore buccinę. Cumq; b
intrasset arca domini ĩ ciuita-

a ſ Aqua omnis: vel ex omnibus aqua.

tem dauid: michol filia saul ꝓ
spiciens ꝓ fenestram: vidit re-

a ſ Quia gestus corporis ad vocẽ prinebat cãrantis: vnde cecinimus ꝛ nõ saltastis.

gem dauid subsilientẽ atq; sal- f
tãtem cozã domino:ꝛ despexit eum in corde suo. Et introduxerũt arcam domini: ꝛ ipo
suerunt eam in loco suo in medio tabernaculi quod tetenderat ei dauid. Et obtulit da- g
uid holocausta cozam domino et pacifica. Cũq; complesset offerens holocausta ꝛ pacifica. Benedixit populo in no- h
mine domini exercituum. Et partitus est vniuersę multitu- i
dini israel tam viro q̃s mulie-

a ſ Panis est triangulus ꝛ modicus.

ri singulis cõllyridam panis
a ſ A boue dicit bubalus agrestis: et indomitus.

vnam:et assaturaz bũbale car m
a ſ Paniculi prius cocti: deinde friguntur oleo.

nis vnam:et similã frixam n
oleo. Et abiit omnis populus vnusquisq; in domum suam.
a ſ Sicut prius populum ira nũc familiã benedicit:id est epulas distribuit.

Reuersusq; est dauid vt bẽne o
diceret domui suę. Et egressa
michol filia saul in occursum ꝺ

vt hr̃.j. Paral.xvj. Wcif aũt getheus:qz ibi.s. in geth fuerat cũ dõ. fugiente saulẽ. a ¶ Et bñdixit dñs obededõ: multiplicãdo eũ ĩ bonis spiritualibꝰ ꝛ tpalibꝰ:eo q̃ circa arcã dñi reuerẽter se habuerat ꝛ deuote.

b ¶ Nũciatũq; ẽ. hic ꝑfr deductio arce ĩterrupta pficiẽ. Ubi primo oñdit ipius dõ deuota iocũditas respectu dei. secũdo ampla liberalitas respectu ꝓpli. ibi: Cũq; cõplesset: tertio ꝛa humilitas respectu sui. ibi: Reuersusq; ẽ dõ. Circa ꝓmã dr Nũciatũq; ẽ regi dõ q̃ bñdixisset dñs obededõ ꝛ oĩa eiꝰ ꝓpter arcã dñi: ꝛ iõ cõfides de dei misericozdia voluit arcã adducere ad domũ suã: vt bñdictio dei eẽt sup ipm ꝛ sup domũ suã:ꝛ sic fecit. ptz lra vsq; ibi. ¶ Et erãt cũ dõ ꝛc. iste versus nõ est ĩ hebreo nec in libꝝ bris correct⁹:ꝛ iõ nõ expono:qz apposite ẽ ab hominibꝰ ĩperitis. d ¶ Et dõ ꝓcutiebat ꝛc.i.ad armũ ligat⁹:fuit sũt organa portatilia. e ¶ Porro dõ ꝛc. deposuerat eñ insignia regalia: vt bũliaret se cozã deo ꝛ acceperat vestẽ sũez leuitĩ corã deo ministrãtibus.

f ¶ Et despexit eũ ĩ corde suo. eo q̃ ĩ tãta solẽnitate nõ apparebat ĩ babitu regio. g ¶ Et obtulit dõ holocausta.i. oblatiões totaliꝝ incẽsas ad honorẽ diuinũ. b ¶ Et pacifica.i. oblatiões quaz vnus incẽdebaꝯ ad honoꝛ diuinũ:alia erat sacerdotũ:ꝛ alia offerentiũ: ſz pleniꝰ dr in Leuitico in pluribꝰ locis. i ¶ Cũq; cõplesset. Hic ostẽditur ipius dõ liberalitas respectu ꝓpli: ꝛ primo in spiritualibꝰ cũ dicit:

k ¶ Bñdixit ꝓplo.i. bona ipzecaꝯ est:scdo ĩ tẽporalibus.cũ dr. l ¶ Et partitus est vniuerse multitudini israel tam viro q̃s mulieri singulis collyridã panis.i.panẽ tenuẽ. m ¶ Et assaturã bubale car. vnã.i. vnã portionẽ tal carnis assate. n ¶ Et similã frixã. Simila ẽ farina tritici delicatissima: ex qua cũ aqua tẽperata fiebat pasta:ꝛ oleo frigebaf:ꝛ p portiones ꝓpt diuinũ debaꝯ. o ¶ Reuersusq; est. Hic ostẽditur humilitas dauid respectu sui:qz reuersus ĩ domuz suã:vt bñficeret illis de domo sua

¶ Tã boibꝰ viles apparere refugiũt:ꝛ ꝛ bꝰ qđ ſe iterius cogitãt:q̃si rigida exteriꝰ venustate palliant. Et sũt q̃ viles videri ab hominibꝰ appetũt:ꝛ oñe qđ sunt deiectos ſe exhibẽdo ꝓmittũt:ſ apđ se q̃si ex ipso merito ostẽse vilitat⁹ intumescũt:ꝛ tãto magis in corde elati sũt:q̃to amplius ĩ specie elatiõez p̃mũt. Que vtraq; elatiõis bella: dõ magna circũspectione deprebẽdit: mira virtute supauit. Qz enim de se intꝰ bũlia sentiẽs: bonoꝛez exterius nõ querit: ĩsinuat dicẽs:ludã ꝛ vilioꝛ fiam. Et qz ꝓ q̃ vilem se exteriꝰ pæbuit: interius nõ intumescit. adiũgit: Ero. hu. in o.m. Acsi dicat: Qualẽ me exteriꝰ exhibeo:talẽ inteꝛiꝰ attẽdo. Quid ꝝ acturi sũt q̃s doctria eleuat:si dauid q̃ ex carne sua vẽturũ redẽptoꝛẽ nouerat:ei⁹q; gaudia ꝓbando nũciabat:tũ in se certicẽ cordis valida discretiõis calce ꝺ primebat. dicens: Ero hũilis ĩ o. m.

a ¶ Hlosius. Dõ cũ arcam ĩ hierlm trãsferrz a michol ſblãnat⁹ ẽ. Et r̃ps cũ testamẽtũ nouũ ĩ eccliam suã trãsferret: indelẽ ĩ ecclesia hudibrium fuit. nudus apparuit: dũ potẽtiã illi abscõdẽs carnis ĩfirmitatẽ q̃i ephot lineũ oñdit. Ancille suoꝝ ꝓsonã gestãt sctoꝝ inẽ q̃s ꝓ cruc⁹ triũphũ gloriosioꝛ effectus ẽ. quẽ dũ michol irridet:gliosioꝛ ancill⁹ apparet:q̃ ĩ typo synagoge steriles ꝓmãsit. b ¶ Et nudat⁹. Nudatus ñ oĩno:ſ regalibꝰ ĩdumẽt⁹:ꝛ qz se corã dño bũliare ñ eruduit:moꝛ ꝓmissionem filij dei ex sua stirpe nascituri suscipe meruit. c ¶ Oñe qđ ẽ.

Dupe. dr. 2. hoppo. nit. circa medium.

1. Pa. 17. a

a ſ Sylo: galgala: nobe: et cetera loca vbi tabernaculũ ꝛ arca domini locata sunt.

a dauid. ait:Qꝫ gloriosus fuit hodie rex a
isrl discooperiens se
añ ancillas seruoꝝ b
suoꝝ:ꝛ nudat⁹ est
quasi si nudeꝯ vnus ꝺ
de scurrꝝ. Dixitq; da e
uid ad michol: Uilf
uit dñs: qz ludaz añ g
dñm q̃ elegit me potius q̃s patrẽ tuuz: ꝛ
q̃s oẽm domũ eius:
ꝛ ꝓcepit mihi vt eẽm
duxẽ super populum
dñi in israel. Et ludã h
ꝛ vilioꝛ fiam plus q̃s
factus sum:ꝛ ero humilis ĩ oculis meis:
et cũ ancillis de q̃b⁹ i
locuta es gloziosioꝛ
apparebo. Igit̃ mi- k
chol filię saul non est
nat⁹ filiꝰ vsq; ad diẽ
mortꝝ suę. ¶ La. VII

Actũ est aũt l
cum sedisset
rex in domo
sua:ꝛ dñs dedisset ei
requiem vndiq; ab
vniuersis inimicis suis dixit ad nathan ꝓ m
phetaz: Uides ne q n
ego habitem in docedria :ꝛ arca dei po o
sita sit in medio pelliũ? Dixitq; nathan p
ad regẽ: Oñe qđ est q
ĩ corde tuo vade fac: r
qz dñs tecuz est. Factũ est aũt in nocte illa:ꝛ ecce ſmo dñi ad s
nathan dicens: Uade ꝛ loq̃re ad seruuz
meũ dauid. Hec dic

a ſ q̃si nõ: qz vir sanguinũ es.

dñs. Nũqđ tu edifi t
cabis mihi domum
ad habitãduz? Neq; v
eñ habitaui ĩ domo
ex die illa q̃ eduxi israel de terra ęgypti
vsq; in diẽ hãc:ſ ambulabã ĩ tabernacu-

domo sua:sic fecerat illis eẽteis: michol vꝛoz eiꝰ ꝓperauit ei: eo q̃ in tanta solennitate nõ apparuerat in ornatu regio. dicens: a ¶ Qꝫ gloziosus fuit hodie rex isrl. q.d. in nullo: imo vilis ꝛ inglozi⁹. b ¶ Discooperiẽs se. qz regalia insignia deposuerat ex bũilitate: q̃ magis placet deo q̃s ornat⁹ regi⁹:vñ de Heraclio impatoze legit:q̃ cũ reportaret crucẽ in hierusalẽ Cosdroe rege deuicto:ꝛ sedẽs in equo ꝛ ornat⁹ insignijs ĩperialibꝰ portãs crucẽ:nõ potuit ingredi hierusalez donec depositis oñibꝰ hũilit venit pedit̃do. c ¶ Añ ancillas suoꝝ suoꝝ.i. ita publice q̃ psone etiam fuiles poterãt ꝺ videre. q.d. pei⁹ ẽ q̃s si fuisset factũ secrete. d ¶ Quasi si nudeꝯ vnus de scurris. q.d. nõ fuit distinctio in habitu regis a vilibus psonis. e ¶ Dixitq; dauid ad michol. humiliter respõdendo: f ¶ Ludit dñs. i. per vivẽtem deũ. g ¶ Ludam añ dominũ qui elegit ꝛc. mente ꝛ corpoze erultãdo. h ¶ Et vilioꝛ fiam. i. humilioꝛ: qz ꝝ q̃ dicit beat⁹ Hze gozius omelia. xxxj. Tãto hũilioꝛ atq; ad fuiendum deo ꝓmptioꝛ quisq; debet esse ex munere: quãto obligatioꝛe se esse cõspicit in reddenda rõne. dauid aũt a deo multa beneficia receperat q̃ se hũiliãdo recognoscebat. i ¶ Et cum ancillis de quib⁹ locuta es gloziosioꝛ apparebo. michol enim ex sua supbia inter ancillas reputabat alias vꝛozes dauid: quas accepꝛat tanq̃ secũdarias. ꝛ cũ istis dauid apparuit gloziosioꝛ: qz de ipsis habuit ꝓlem multã pulchzã ꝛ nobilem etiã post istud factum: nõ aũt de michol. ideo subdit̃: k ¶ Igit̃ michol filie saul nõ est natꝰ filius. ſ. de cetero lz habuisset añ filiũ: ꝓut dictum fuit supra. xij. ca. ¶ La. VI

Moraliter. Congregauit autem rursus dauid omnes electos ex israel. Sequitur: † Ut adduceret arcam dei. In hac aũt arca tria fuerũt. ſ. tabule testimonij ꝓ quas designaꝯ donũ sacre scripture:ꝛ virga aaron per quã rigoꝛ iustitie:ꝛ manna ꝓ quã dulcoꝛ misericozdie figuraꝯ. Hec eñ tria regimini tẽporali et spirituali sunt necessaria. Per hoc igit̃ qđ dauid arcam ad se adduxit: significaꝯ q̃ bonus ꝓncps et ꝓlatus debent esse solliciti de habẽdis istis tribꝰ. Per hoc aũt q̃ hec arca debebat sacerdotum humeris deportari: significaꝯ q̃ principes ꝛ ꝓlati ꝓpzios humeros debẽt ſmittere ad portandũ onus sui officij ne ꝓcutiant⁹ a dño sic oꝛa ad deportatiõem arce boũ humeros applicauit: cui sunt similes qui regendas ecclesias suas alijs tradũt etiam ignozantibꝰ ꝛ ipi in alijs occupant̃. Licet aũt oꝛa fuit ꝓcussus ꝓ peccato deportatiõis indebite ꝛ nõ ꝓ tactu arce sic plenius dr in expositiõe litterali: tñ nõ fuit ꝓcussus ante tactuz eiꝰ qñ inclinata fuit ex recalcitratione boum: qz tunc apparuit oꝛe peccatũ: quia nõ fuisset sic inclinata si fuisset humeris deportata:ꝛ in hoc dñs documentũ dedit iudicibus differendi punitionẽ maloꝛ vsq; ad tps debitum. Et hoc modo dauid punitionem ioab et semei distulit vt habeẽ. iij. Regũ. ij. Hoc etiã modo dñs dic̃ Hesi. xv. Mondũ cõplete sunt iniq̃tates ãmoꝛeoꝛ. Per hoc aũt q̃ dauid fuit ita sollicit⁹ de portatiõe arce ad locũ honestũ ꝛ de statuendis cantoꝛibꝰ ꝛ leuitis ibidem ad diuinũ obsequiũ: vt habeẽ. j. Paral. xvj. ostendit̃ q̃liter ꝓncipes christiani de cultu diuino debent sollicitari.

¶ In ca. vj. vbi dicitur in postilla. Et cum ancillis: de quibus locuta es gliosioꝛ apparebo.

Additio. Non apparet q̃ michol vocasset alias vꝛozes dauid ancillas ꝓut postillator ait. Nã xba sua ĩ textu talia sũt. Qꝫ gliosus fuit rex isrl hodie discoopiens se añ ancillas suoꝝ suoꝝ. Nõ enĩ dixit añ ancillas suas: sed añ ancillas seruoꝝ: volẽs dicere q̃ nõ solum vꝛozes: sed etiã ancille seruoꝝ poterant eoꝝ videre discoopertum: quod ipsi michol videbaꝯ inhonestum. In respõsiõe xo dauid vbi dic̃: Cum ancillis de quibus locuta es. gloziosioꝛ apparebo: intẽdit dicere q̃ etiam vilificando se cozam ancillis seruoꝝm gloziosioꝛ deberet apparere iuxta illud Saluatoꝛis. Qui se humiliat exaltabit̃. ¶ La. VII

Factũ est aũt. Hic consequẽter describit̃ deuotio dauid erga deũ ꝓtum ad domũ ipsius edificandã. Circa qđ primo ponit̃ humana consultatio. scda diuina ꝓhibitio. ibi: Factum est autez. tertio de christo repromissio. ibi: Et nũc hec dices. Circa ꝓmũ sciendũ q̃ Deuteronomij. xij. dicit̃ Qꝫ qñ filij israel quietati essent in terra ꝓmissionis: tunc dominus eligeret locũ vbi templo edificato offerrentur de cetero sacrificia domini: ꝛ nõ alibi: sicut etiã fuit expositũ ibidẽ: et ideo vidẽs dauid q̃ dñs dedisset sibi requiem vndiq; ab vniuersis inimicis suis: credidit esse tps edificandi templum: ꝓpter quod. m ¶ Dixit ad nathan ꝓbam. p modũ collatiõis ꝛ ꝓsilij. n ¶ Uides ne ꝛc. nobiliꝛ ꝛ sumptuose edificata.

o ¶ Et arca dei ꝛc. q.d. iustũ videt ꝛ rõnabile q̃ ego ei edificẽ excellẽtissimam domũ. p ¶ Dixitq; nathan ad regẽ. nõ spũ ꝓhetico: ſ bũano. qđ ptz ex hoc qz postea retractauit verbũ suũ. q ¶ Oñe qđ est ꝛc. q.d. bonuz ꝓpositũ ꝺcepisti ipleas ope. r ¶ Quia dñs tecũ ẽ. credebat ei deo placere q̃ dom⁹ a dõ edificaret. Et ex hoc ptz q̃ spũs ꝓhetie nõ semp tãgit corda ꝓhetarũ quia aliq̃s loquunt̃ instinctu propzio ꝛ humano ꝛ nõ diuino: vt patet in hoc loco ꝛ in pluribus alijs. s ¶ Factum est aũt. Hic cõsequenter ponit̃ diuina prohibitio. cum dicit̃: Factum est aũt in nocte illa. i. immediate sequenti dictũ consiliũ. videbat enĩ dñs ipm valde volũtariũ ad opus inchoandũ cuius tñ tempus nondũ aduencrat: vt magis patebit ex sequentibus: ideo ita cito facta est diuina prohibitio ne dauid statim inchoaret op⁹. t ¶ Nunqđ tu edificabis ꝛc. q.d. nõ: cuiꝰ ratio ibꝺitur: v ¶ Neq; enĩ in domo habitaui ꝛc. qz arca dei ꝛ propiciatoꝛium:

Paret q̄ ꝓhie spūs ꝓphetarū mētes non semp irradiat. Spūs ei vbi vult spirat: hic heliseus ait: Dūs celauit me: ⁊ nō indicauit mihi. Q̄ deus ex dispēsatiōe pietat' dispōnit: q̄ dū ꝓhie spīm dat ⁊ subtrahit: ꝓhe tantū mētes eleuat i celsitudine: ⁊ custodit in humilitate: vt accipientes spīritū inueniant quid de deo sint: ⁊ rursum ꝓphetie spīritū nō habentes: cognoscant quid sint de semetipsis. Greg. Mūdus in se cē a viciis debet q̄ curat aliena corrigere: vt terrena nō cogitet: vt desiderijs infimis nō succūbat: quaten⁹ pspiciatius alijs fugienda videat: quāto hec ipe p scīam ⁊ vitā verius declinat. Nō pure mundā in mēbro cōsiderat oculus: quē pulvis ḡuat: ⁊ supiectas sordes tergere nō valēt man⁹ q̄ lutū tenēt: q̄ō iuxta antiquā trāslationē bñ ad dō erga exteriora bella laborātē p significationē dr: Nō tu edificabis mihi tēplū: q: vir sāguinū es. Dei tēplū edificat: q̄ corrigēdis atq; instituēdis ꝓximoꝝ mentib⁹ vacat. Tēplū dei sum⁹ nos: q̄ ad verā vitā ex ei⁹ inhabitatiōe cōstruimur. Ān: Tēplū dei sctm̄ est q̄ estis vos. Sz vir sanguinū tēplū dei edificare ꝓhibeb⁹ qz q̄ adhuc actib⁹ carnalib⁹ incubat: necesse est: vt instituere ꝓximoꝝ mētes erubescat. a Mūdo loquēs lo. xī. Alicui iudici ō tribub⁹ isrl: cui p̄cepi vt pasceret ꝓplz meuz israel: quare nō edificasti mihi domū cedrinam. Ideo a nullo iudicū sibi edificari domū cedrinam iust: qz omnes cōtra hostes pugnauerūt: ⁊ effusores sanguinis fuerūt. Fili⁹ tū tuus cui nō instabunt bella hostium: ⁊ q̄ non erit vir sanguinū ipse edificabit mihi domum.

b Et ponam locuz. Tempus salomōis describit quo filij israel pacem vndiq; habuerūt: nec afflicti sunt sicut ꝓe iudicum.

loca q̄ trāsiui cū oīb⁹ filijs isrl. Nū a q̄d loquēs locut' sū ad vnā ō tribub⁹ isrl cui p̄cepi vt pasceret populū meū isrl. dicēs: q̄re nō edificasti mihi domū cedrinā? Et nūc b hec dices seruo meo dauid. Hec dicit dūs exercituū: Ego te tuli c ō pascuis sequētē greges vt eēs dux sup ꝓplm meum isrl: ⁊ fui tecū d i oībus vbicūq; ambulasti: ⁊ interfeci vniūsos inimicos tuos a facie tua. Feciq; tibi nomen grāde f

§ Abrāā: isaac: ⁊ iacob. moysi ⁊ iosue: quoꝝ nomia famosa fūr i terra.

iuxta nomē mā- g gnoꝝ q̄ sunt i ter- a § Celum.
b ra. Et ponā locū b
§ spirituali.
populo meo isrl. i
⁊ plantabo euz. Et habitabo cū k
eo: ⁊ nō turbabi- l
tur amplius: nec
a § Nec tāra bona q̄ in ēra sperat ispiēter sapit
addēt filij iniq̄tā m
tis vt affligant n
eum sicut ꝓius:
ex die qua cōsti-
tui iudices sup
populū meum is-
rael. Et requiem o
dabo tibi ab oī-
bus inimicis tu
is. Ꝓdixitq; ti p
bi dominus: q
§ .i. filios tibi succederet
dōmuz faciat ti- q
bi domin⁹. Cūq;
completi fuerit
dies tui: et dor-
mieris cū patri-
a § Christum.
bus tuis: suscitā †
§ Nō nō de salomone.
bo semen tuum

qō erat q̄si sedes dei: vt supra dictū est: semp fuerāt in tabernaculo: ⁊ nō in domo stabili vel māsiua de lignis ⁊ lapidib⁹ edificata. a Mūdo loquēs locut' sū cē. q. d. adhuc nō p̄cepi. In hebreo hr̄: Et dixit ad vnā de tribub⁹ isrl: cui p̄cepi vt pasceret: q̄z de oīb⁹ fere tribub⁹ fuerant aliq̄ pastores ꝓpli isrl: Vbi gra: ō tribu leui Moyses ⁊ Aarō: ō tribu effraī Josue: ō tribu iuda Othoniel: ō tribu manasse Jepte: ō tribu bēiamī Aioth ⁊ Saul: ō tribu neptalim Barach: ō tribu ḡabulō Ailon: ō tribu dan Samson: ō tribu isachar Thola. b Et nūc hec dices. Hic ꝓfr ponit ō xp̄o reprōmissio: ⁊ secūdo ipi⁹ dō grāruactio. ibi: Ingressus ē aūt rex. Prima i duas: qz prāo bñficiū exhibitū recolit. scdo exhibēdū ꝓmittit. ibi: Et ponā locū. Circa primū dr. c Ego tuli te ō pascuis ⁊c. Ō ptz ex p̄dictis supra. j. libro. xvi. et. xvij. d Et fui tecū: ptegēs te ab aduersarijs ⁊ dirigēs in oīb⁹ tuis. e Et interfeci ⁊c. s. saul: doech ⁊ alios: vt ptz ex supradictis. f Feciq; tibi nomē grande: dādo tibi dignitatē regiā. g Juxta nomē magnoꝝ q̄ sunt in terra ⁊c. q. d. magnitudo ista q̄ hr̄ in terra modica est respectu illius que expectat in futuro. Unde dicit saluator Matth. xj. Qui aūt minor est in regno celoꝝ maior est illo. Ista aūt beneficia dauid exhibita de⁹ recognouit nō ad exprobrādū sed ad accendēdū amplius cor dauid ad amorem diuinū. h Et ponā locū. Hic ꝓfr ꝓmittit bñficiū exhibendū. Et primo q̄ntū ad tēporale regnū. Secdo q̄ntū ad spirituale ⁊ eternū. ibi: Cūq; cōpleti fuerint. Circa primū dicit. Et ponā locū populo meo isrl. i. tēplū in hierm vt populus ibi offerat ⁊ nō alibi. i Et plantabo eū. i. firmiter radicabo in regno tuo. k Et habitabo cū eo. ꝓ verū cultū. l Et nō turbabitur amplius sicut fuit in egypto sub pharaone. m Nec addēt filij iniquitatis. i. ifideles. n Ut affligāt eū sicut pri⁹. s. tpe iudicū quo frequēter ꝓpter peccā sua affligebant ab infidelib⁹: sicut ptz ex decursu illius libi: q̄ licet filij isrl fuerint postea aliquādo afflicti ꝓpter peccata sua: nō tñ ita frequēter. o Et requiē dabo tibi. Iz ēm dauid iā esset in requie: vt p̄dictū est: tamē illa requies nō erat adhuc ita pfecta sicut postea fuit: q̄ infideles existentes in circuitu regni sui debellauit. vt habet ca. se. p Prædixitq; tibi ⁊c. s. successionē regni tui in filijs tuis. q Cūq; cōpleti fuerint. Hic ꝓfr fit ꝓmissio ipsi dauid de regno spirituali ⁊ eterno: q̄ ꝓmissio impleta fuit in xp̄o. Ad intellectū aūt huj⁹ passus ⁊ similiū cōsiderādū q̄ gesta vel testa. fuerūt figura gestoꝝ nouī: sm q̄ dicit apl's. j. ad Cor. x. Omnia in figura cōtingebāt illis: ⁊ sic salomō fili⁹ dauid fuit figura xp̄i: q̄ natus est etiā de dauid sm carnē: vt dicit Ro. j. Illud aūt q̄ō est figura alteri⁹ oportet q̄ sit aliq̄ res sm se: nisi ēm circulus pēdens i taberne ostio esset aliq̄ res in se: nō posset esse signū vt figura vini exīstētis i cellario. Sic igit illud q̄ō est figura alteri⁹ pōt tripliciter ꝓsiderari. vno mō vt est res i se tm̄: alio mō vt est figura alteri⁹ tm̄: tertio mō sm vtrūq;. Sic igit in sacra scriptura aliqua dicunt de salomone sm se: ⁊ sic nō fuit figura xp̄i: sicut q̄ fecit templa idoloꝝ. vt hr̄. j. iij. libro. xj. ca. Aliq̄ aūt dicunt de ipo inq̄ntuz fuit figura xp̄i tm̄: q̄ nō possunt verificari de salomōe sm se: ꝙ tm̄ ō xp̄o: sicut illō psalmi. lxxj. Et dñabit a mari vsq; ad mare: ⁊ a flumīe vsq; ad terminos orbis terrarū: q̄ō nō fuit verū de salomone: q̄ nō fuit monarcha: ꝙ habuit regnū satis artū. Sed verū est de xp̄o hoīe cui i sua resurrectione data fuit oīs potestas i celo ⁊ i terra: vt hr̄ Matth. vlti. Alia aūt dicunt in sc̄ptura de salomone vtroq; mō: q̄. s. verificata sunt de ipso lz minus pfecte: ⁊ de xp̄o pfectius: cuiusmodi fuit illa que hic ponit' saltē aliq̄ Cūq; cōpleti fuerint dies tui ⁊c. Exponēdo de salomone: sciēdū q̄ lz fuerit coronat⁹ in regē viuēte adhuc dauid: vt hr̄. j. iij. libro. j. ca. tñ nō fuit firmiter stabilit⁹ in regno vsq; post mortē dauid: quādo adonia ⁊ ioab interfectis dissoluta fuit collegatio eoꝝ q̄ fauebāt adonie: tñ salomō adhuc nō erat natus nec cōceptus: qñ ista ꝙba fuerūt dicta dō ex pte dñi. sic igit q̄ō dr hic. Suscitabo semē tuum post te: ⁊ firmabo regnū ei⁹. s. post mortē tuā: ita q̄ ista suscitatio intelligit q̄ntū ad regni stabilitatē: sicut aliq̄s dr creari i regē. Nō egrediēt de vtero tuo: ꝙ ō designat natiuitas salomōis: q̄ lz fuerit ante mortē p̄ris: fuit tñ p̄ ꝙba ista sibi dicta: ⁊ sic lr̄a est intricata ⁊ referēda ē ad diuersa mō dicto. ⁊ talis modus loquēdi bñ inuenit alibi in scriptura. Ipse edificabit domuz noī meo. sicut hr̄. j. iij. libro. vj. ca. Et stabiliā thronū regni ei⁹ vsq; i sempiternū. i. in tp̄s longū: sicut in psalmo dicunt mōtes eterni. Regnū ēm salomonis defecit in trāsmigratione babylonis. vel saltē in diēb⁹ herodis q̄ fuit alienigena: q̄z pater ei⁹ fuit idume⁹. Et ero ei in patrē. ⁊ ipse erit mihi ꝙ filiū: ꝙ gratiā adoptionis: q̄z in principio salomō fuit gratiosus coā dō: ꝓpter q̄ō nathan ꝓpha vocauit eū amabilē dō. vt hr̄. j. xij. Qui si iniquē aliq̄d gesserit. Hic accipit si ꝓ q̄z: q̄ de eo scribit infra. iij. libro. xj. ca. Cum ꝙ iā esset senex deprauatū ē cor ei⁹ p mulieres vt sequerēt deos alienos: et ibidē subdit: quō edificauit tēpla idoloꝝ in mōte oliueti cōtra hierm: ita q̄ de tēplo dñi poterāt idolatre videri: q̄ō erat maximū incitamētū ꝓlō israel ad relinquēdū dm̄: q̄z ꝓn⁹ erat ad idolatriā. Arguā eū in virga virozū. i. in molestijs ab hoibus inflictis: sicut infra dr. iij. lib. xj. q̄ dñs suscitauit aduersarios plures salomoni in fine vite sue. Et in plagis filioꝝ hominū: eodē modo exponēdum est aduersarijs p̄dictis salomoni suscitatis. In hebreo hr̄. In plagis filioꝝ adam q̄ō exponūt hebrei de adā primo homine: dicētes q̄ adam in centū tribus annis quib⁹ cōtinuit se ab vxore sua eua ꝓpter interfectionē abel: demones succubi inngebanꝫ ei: ⁊ cōcipiebāt ab eo: ⁊ pariebāt demones: ⁊ isti fuerūt filij adam: qui vt dicūt incrauerūt salomonē ad peccādū: ⁊ ꝙ hoc diuisum fuit regnū tpe filij sui. Hoc aūt hic posui ad

a Et fidelis erit do. Hoc vere ō xp̄o dicit. Salomōis ēm domus plena fuit alienigenis mulieribus falsos deos colētib⁹: ⁊ ipm salomonē ad idem inducētib⁹. In christo vero cōplēt ista
1. Pa. 22. c
2. Pa. 6. a
qui est ex semine dauid sm carnē. Jude filiū dauid in hoc loco. ꝓmissuz in
Dds. 1. b
qz tēplū edificauit: pacē sm nomē suū habuit. Salomō ei pacific⁹ interp̄tat: ꝙ principio regni sui laudabilis fuit: ꝙ ꝓm ꝓnūciabat nō exhibebat. Unde q̄dā de illo scripta sūt: q̄si de ipso p̄dicta: dū scriptura in eo figurā depingit futuroꝝ. Nā in psalmo q̄ noīe ei⁹ inuocat: multa dicunt q̄ ei cōuenire non possunt: xp̄o aūt euidenter cōueniūt. In salomone ēm figura: In xp̄o veritas. Notū est ei q̄b⁹ terminis regnum salomōis cōclusū sit: cū ibi legat: Dominabit' a mari vsq; ad mare: ⁊ a flumīe vsq; ad termīos orbis frax. Christus aūt a flumīe dñandi sūpsit exordium: vbi baptiz⁹ a iohāne eo demonstrāte cepit agnosci a discipulis: q̄ cuz nō solū magistrū: ꝙ etiā dñm appellauerūt: nec ob aliud viuēte adhuc patre suo regnare cepit (q̄ō nulli illoꝝ regū cōgit) nisi vt appareat ipm nō eē quē ꝓphia ꝓsignat dicēs: Cum repleti fuerint dies tui: ⁊ dormies cū patrib⁹ tuis: suscitabo semē tuū post te ⁊c. Hic est ēm verus pacificus: q̄ nō ante sicut salomō: sed post mortē dauid ꝓpheticaē suscitādus: q̄ edificauit domū deo nō de lignis ⁊ lapidib⁹: ꝙ de hoibus. Ān: Tēplū dei sanctū est: q̄ō estis vos Benedictio ei dñi in semine dauid i eternū sperāda est. Ān certissima spe dr fiat fiat: sm illud: Bñdict⁹ dñs in eternū: fiat fiat. Spei aūt cōfirmatio ē ipa repetitio. Ān dauid: Et locut⁹ es pro domo serui tui i lōginquū. Inde addit: Nūc incipe ⁊ benedic domū serui tui in eternū: q̄z tūc generatur⁹ erat filiū: ex quo ꝓgenies eius ducerēt ad xp̄m. Ideo cum sm. lxx. in verbis natha dictū sit: Et nūciabit tibi dñs: qm̄ domū edificabis ipi. postea dicit ipse dauid: Ām tu dñs de⁹ oīpotēs deus isrl revelasti aurē serui tui dicēs: Domū edificabo tibi. Hāc ei domū edificamus bñ viuēdo: ⁊ de⁹ opitulando. Huj⁹ dom⁹ cū venerit vltima dedicatio: implebit q̄ō p Nathan dictuz est: Et ponā locū populo meo israel: ⁊ plātabo illū ⁊ inhabitabit seorsum: ⁊ nō licebit' nō erit vltra: Et nō apponet filius iniquitatis humiliare eū sicut ab initio a diebus quibus cōstituī iudices sup ꝓplm meū isrl. Judices ei ante fuerūt q̄s reges: ⁊ bñliabat ꝓplm filij iniq̄tat'. i. hostis alienigena p tpm inf nalla: ⁊ iueniūt ibi pac' tpa. plixioza q̄s salomō habuit: q̄. rl. āni regnauit: Nā sub iudice Aioth fuit pax. lxx. annis. Nō q̄ sub salomōe hec ꝓmissa sūt nec q̄s illoꝝ regū ⁊ tāta pace regnauit: vt ges illa sollicita nō fuerit. Nonus ē: vbi erit ver⁹ isrl. i. vidēs deū.
b Et sedit ⁊c. Sedere coā dño: ē bñficia ei⁹ i humilitate cōfiteri. c Nec ada. d. s. dois vt tibi i simplicitate cordis ⁊ puritate fuiat: ⁊ tu facias ei sm misericordiā tuā sicut mihi fecisti.

post te: quod egredietur de vtero tuo et firmabo regnū eius. a
Ipse ędificabit do- b
mū noi meo: ⁊ stabiliam thronum regni
ei⁹ vsq; in sempiternū. Ego ero ei in pa- c
trē: ⁊ ipe erit mihi in
§ In membris.
filiū. Qui si iniq̄ aliq̄d d
a § Salomonem.
gesserit: arguā eū
a § gladio inimicoꝝ.
in virgā viroꝝ: et in
a § Incōmodatiōib⁹ coꝝ.
b § Qui ralia merent.
plāgis filiozum hō-
minum. Misericordiam autem meā non
auferam ab eo sicut abstuli a saul quem
amoui a facie mea. e
a Et fidelis erit dom⁹ f
tua: ⁊ regnū tuū vsq;
in eternū ante faciez
meā: ⁊ thron⁹ tu⁹ erit
firmus iugiter. Secū- g
dū oīa verba hec: et h
iuxta vniuersam vi-
sionē istam: sic locu-
b tus est nathā ad da-
§ Arca. s. dominī.
uid. Ingressus ē au-
tem rex dauid: et se-
dit coram dño: ⁊ dix- i
it: Quis ego suz do-
mine deus meus: et
q̄ domus mea: q̄z ad
§ Ad regnum.
duxisti me hucusq;? k
Sed ⁊ hoc parū visū
est in conspectu tuo
dñe deus meus: nisi
loquereris etiā ō do-
mo serui tui in longi-
quum. Jsta est enim l
c lex adam domie de-
us. Quid ergo ad- m
dere poterit adhuc
dauid vt loquaꝫ ad
te? Tu ēm scis seruū n
tuū dñe deus. Pro- o
§ Nō. s. ꝓmisisti: abrāā: isaac: et iacob.
pter verbū tuū: et
a § Misericordiam tuam scilicet: quia non est similis tui.
§ Dixi
sēcūdū cor tuū fecisti p

posui ad ostendendū ad quā cecitatē deuenerunt iudei: sm dictū Apli ad Ro. xj. q̄z cū demones sint spirituales substantie nō possunt ex semine hominis ꝓduci: ⁊ si demones aliquādo fiunt succubi: vt ex semine illo aliquid generet oportet q̄ postea fiāt incubi: vt semē illud in mulieres transfundat: ⁊ sic ex eo homo ⁊ nō demon generaret. Misericordiā aūt meam nō auferam ab eo. Ex hoc dicunt aliqui q̄ salomon licet peccauerit graviter vt dictū est. tamē in fine penituit: ⁊ sic est saluatus. Et hoc etiam dicit quedam glo. hebraica sup Ecclesiasten. ij. ca. Sed hoc ē mihi valde dubium sicut diffusius tractaui in quadā questione de quolibet mihi sup hoc ꝓposita: quia si vere penituisset cum esset rex valde potens cui nullus de populo ausus fuisset cōtradicere: destruxisset templa idoloꝝ que edificauerat vt videt: quod tamen nō fecit: quia steterunt vsq; ad tempus Josie regis: vt habet infra. iiij. libro. xxiij. ca. Nec ex hoc loco potest efficaciter argui de misericordia dei circa eū: nisi q̄tū ad tēporale regnū: quod nō fuit ab eo nec a filijs eius totaliter ablatum: sicut fuit a saule: ideo subdit: Sicut abstuli a saul q̄ē amoui a facie mea scilicet ne regnaret posteritas sua. Qz ēm saul fuerit damnatus nō habet expresse ex scriptura. sicut supra dictū est libro. j. ca. vlti. Et fidelis erit domus tua: quia licet aliqui reges a dauid descendentes declinauerūt ad idolatriā: tamē alij sequētes reducebāt populū ad cultū diuinū. Exponēdo autem litterā istam de christo: expositio est multo clarior et melior saltem in pluribus. cū dicit: Cunq; completi fuerint dies tui ⁊c. certum est q̄ christus descendēs ex dauid sm carnē per virginem mariā: fuit magno tempore post mortē dauid: ⁊ sic littera patet ꝓout iacet. a Et firmabo regnum eius: q̄z regnum christi firmum est imperpetuū. sm q̄ dicit Dan. vij. Potestas eius potestas eterna que non auferetur: ⁊ regnum eius quod nō corrumpet. b Ipse edificabit domū nomini meo ⁊c. sez ecclesiā de lapidib⁹ viuis et electis. c Ego ero ei in patrē: ⁊ ipse erit ⁊c. nō per adoptionē: sed per naturā que est vera ⁊ perfecta filiatio: ⁊ sub isto intellectu introducit apls hanc auctoritatē dictam de christo Heb. j. ca.
d Qui si inique aliquid gesserit: hoc nō potest exponi de christo in ꝓsona ꝓpria: q̄z peccatū non fecit nec inuentus est dolus in ore eius: nec salomon in q̄tum peccatoz fuit figura ipsius: vt p̄dictū est. Potest tamen exponi de ipso ꝓ membris ipius ꝓpter condescensionem capitis ad membra sm illam regulaz quā posui in principio Hesi. ⁊ hoc modo peccata populi christiani dicūt peccata christi. psalmo. xxj. Longe a salute mea verba delictoꝝ meoꝝ: vbi loquit ꝓpheta in ꝓsona christi. Unde ⁊ pro peccatis nostris verberatus fuit: plagatus ⁊ crucifixus. e Et fidelis erit domus tua. quia fides nō deficiet in ecclesia. f Et regnū tuum vsq; in eternum: quia regni christi nō erit finis Luce. j. g Ingressus est autē dauid. Hic cōsequēter ponit gratiarūactio. vbi dauid primo regratiat de ꝓmissione. scdo depcat ꝓ ꝓmissi impletione. ibi: Nūc ergo dñe. Circa primū dicitur: Ingressus est aūt rex dauid. locū oronis iuxta tabernaculū. h Et sedit coā domino. i. coram arca dñi vbi deus repsentabat modo speciali: licet sit vbiq; p essentiā presentiā ⁊ potētiā. i Quis ego sum domine de⁹ meus ⁊c. q̄z adduxisti me hucusq;: id est vsq; ad sublimitatē regiā. q. d. ex me non habeo ad hoc aptitudinē. k Sed ⁊ ō parū ⁊c. q̄z nō solum locutus es de regno cōfirmando in ꝓsona mea: sed etiā in posteritate mea. l Jsta est ēm lex adā. s. vt quilibet sit sollicit⁹ ⁊ desideras ꝓsperitatē posteritatis sue. m Quid ergo ⁊c. q. d. tu maiora fecisti ⁊ ꝓmisisti q̄ ego fuissem ausus petere.
n Tu ēm scis seruū tuū. i. p effectū ostendisti q̄ tu habeas noticiā ⁊ memoriā mei: tot ⁊ tāta mihi faciēdo et promittendo. o Propter verbū tuū. i. ꝓt verbum q̄ō locut⁹ es de me samueli: ista fecisti ⁊ ꝓmisisti: vt impleaꝫ q̄ ei dixisti. p Et sm cor tuum fecisti. i. sm voluntatē tuā: q̄z hoc ꝓcedit ex tua mera liberalitate nō ex mea dignitate.

a Que est. In ḡra alia p̄ter electā: ꝑ quā veīt dei filius in mūdū veluti i egyptū vt cōmercio sā guinis redimeret sibi pplum acceptabilē sectatorē bonoꝝ operuꝫ. Deum aūt eiusdē populi dominicū hoīez intelligimus: quē de egypto. i. mūdo p vterū virginis assūmsit.
b Ex egypto. Hēte ⁊ deo eiꝰ vl gentē ⁊ deū eiꝰ. Hēte isral: ⁊ deuꝫ eiꝰ Moysen ꝺ q̄: ꝓstituite deū pharaonis.

a ℣ Jdcirco magnificatus es. Modus em̄ magnifici est facere maiora q̄ sit dignitas recipientis. b Que ē aūt ⁊c. deducēdo filios isral in colūna ignis ⁊ nubis. Sciendum tm̄ q̄ ille qui p̄cedebat erat angelus: vt habet̄ Exo. xxiij. tm̄ aliquā do nominat deus cuiꝰ persona repsentabat fm̄ q̄ dicit Hiero. In hebreo habet: Propter quā iuerūt dñi, qꝺ exponit Ra. Sa. de moyse et aaron qui missi fuerūt ad educendū populū israel ꝺ egypto: ⁊ dicunt dñi pticipative eo modo q̄ dicit moysi Exo. vij. Ego ꝓstitui te deū pharaonis: ꝫ hec expositio apparet falsa p illud qꝺ dicit. j. Paral. xvij. vbi dicit: Ad quā prexit dominꝰ deꝰ: ⁊ sic ē in hebreo. ex quo ptz q̄ intelligit de deo vero. Sed meliꝰ pōt exponi de pluralitate psonaꝝ i diuinis: quaꝝ opa sunt indiuisa. ⁊ ideo hic notat pluralitas psonaꝝ. cū dicit: Juerūt dñi: q̄ tres psone vere dicunt tres deos tm̄ habentes: q̄ tm̄ illa deitas ⁊ essentia vna est simplex in tribus. ⁊ō subditur in singulari: c At redimeret eam sibi in populum ⁊c. quia ex redemptiōe illius ppli noīat̄ est deꝰ israel i speciali. ꝺ Faceretq; eis magnalia ⁊c. ⁊ q̄ sint illa ostēdit dicēs: e A facie ppli tui. quē ⁊c. subintelligit ejiciēdo. s. f A facie ppli tui. ⁊c. i. pplm qui habitabat in terra chananeoꝝ: ⁊ deos eiꝰ quos ꝓtriuerūt filij isral. Et q̄ sic debeat intelligi: ptz p illud qꝺ habet̄. j. Paral. xvij. vbi ista snīa clariꝰ ponit sic: Et magnitudine sua atq; terroꝛe ejceret nationes ⁊c. f Nunc g̈. Hic ꝓsequēter dauid dēprecat̄ p̄ pmissi adimpletione: duplici de causa. Una est q̄ licet deus velit dare bñficia in futuro: vult tm̄ sup hoc dēprecari: vt recipientes mereant̄. Alia est q̄ tales pmissiones diuine intelligende sunt sub conditione. s. si homies faciāt debitum suum: ⁊ nō ponāt diuine pmissioni impedimentū: put diffusius dictū fuit. g̈. j. lib. ca. ij. versus finem. Cetera patēt vsq; ibi: g Reuelasti auriculā. alꝭ aurem serui tui ⁊c. sequit: h Propterea inuenit seruꝰ tuus ⁊c. i. nisi revelasses mihi p nathan pphetam q̄ tu velles mihi tanta bona facere: nullo mō presumerem ista deprecari a te. i Tu es deus. ⁊ per ꝓmissa veritas per essentiā. k Et verba tua erūt vera. p ꝓmissa nisi ponāt impedimentū a parte nostra. La. VII

a ℣ Opere perfice scilicet filium da: per quem stabiliatur domus mea in eternū.

notū faceres seruo tuo. Jdcirco magnificaꝝ es dñe deus: q̄z nō est similꝭ tui: neq; est deus extra te: in oīb⁹ q̄ audiuimus auribus nostris.
a Que est aūt vt ꝑpls tuꝰ israel gens in terra ꝑ quā iuit deꝰ vt redimeret eam sibi in populuz: et poneret sibi nomen. Faceretq; eis magnalia ⁊ horribilia super terraz a facie ꝑpli tui quē redemisti tibi ex egypto gēm tē ⁊ deū eius? Firmasti enim tibi populum tuum israel in populum sempiternum. Et tu domīe deus factus es eis in deum.
Nunc ergo domine deus verbum quod locutus es super seruum tuum ⁊ super domum eius suscitā in sempiternum et fac sicut locutus es: vt magnificet nomen tuum vsq; in sempiternum atq; dicatur dominꝰ deus exercituum: deus super israel. Et dōmus serui tui dauid erit stabilita coram domio: quia tu domine exercituum deus israel reuelasti auriculā serui tui dicēs: domū edificabo ti. Propterea iuenit seruus tuꝰ cor suū: vt oraret oratione hac. Nūc g̈ dñe deus tu es deus verus: et verba tua erunt vera. Locutꝰ es em̄ ad seruū tuum bona hec. Incipe igitur ⁊ benedic domū seruī tui: vt sit in sempiternuz coꝝ te: q̄z tu dñe deꝰ locutus es hec: ⁊ bñdictiōe tua bñdicetur domus serui tui in sempiternum.

a ℣ Quod facturus es.
a ℣ Ecclesia.
a ℣ Nathan.
a ℣ per prophetam.
a ℣ Quia. s. reuelasti aurē serui tui.
a ℣ Audaciam cordis.

Moraliter.

in domo sua ⁊c. Ad intellectū seq̄ntiū ꝓsiderandū q̄ doctores nr̄i loquētes de vita actiua ⁊ cōtemplatiua dupliciter eas distinguūt. Uno modo accipiendo vtrāq; in vita p̄nti: ⁊ sic actiua dicit q̄ circa ꝓximi necessitatē versat̄ p tpalesidiū vel spūale. Cōtemplatiua ꝰo q̄ tpalibꝰ omissis eterna meditat̄. Alio ꝰo modo distinguūt eas sic: vt tota vita p̄s dicat̄ actiua. futura ꝰo contēplatiua. vñ Aug⁹ super Johānem. Una bona ꝫ adhuc misera: alia melioꝛ ꝫ beata. Scdm primū modū distinctionis p dauid significat̄ princeps vel prelatus circa necessitatē ꝑpli ꝑter deū intentus: qui tm̄ desiderat ab ꝰ onere liberari ⁊ celestia meditari: fm illud Aug⁹. Oculꝰ sanctum querit charitas: negociū iustū suscipit necessitas charitatis. Quia cōtemplatiua debet esse in desiderio. iō dixit dñs ad dꝰ vt hꝫ. iij. Regū. viij. Qꝛ cogitasti domū edificare nomini meo bñ fecisti: ꝰ ipm mēte ptractās. Cōtēplatiꝰ aūt edificat deo domū cerdinā. i. ꝓtēplatiōe altā. Sꝫ q̄z talis occupari desideraꝝ in ꝓtēplatiōe ꝑ̄ necessitatem ꝑpli aliq̄n detinet̄ i actiōe. iō ꝰdicit: t Suscitabo semē tuū post te. q̄z de discipul⁹ eiꝰ q̄ dicūt filij sui aliq̄ fiūt ꝓtēplatiui q̄ domū hāc edificāt. p eos: q̄z bona ꝓtēplatio discipuli cedit ad meritū magri. Scdm aūt modū aliū distinctiōis actiue vite ⁊ contēplatiue q̄ dauid: significat hō q̄ ex feruoze dilectōis diuīe dissolui desiderat vt cū xp̄o sit i patria: tm̄ ex diuīa dispositiōe ꝑ̄ salutē ꝑpli retinet̄ in p̄nti vita. Sic āt dicebat Paulus de seipo ad Phil. j. Desiderū hñs dissolui ⁊ esse cū xp̄o. Manere aūt i carne necessariū ē ꝓpter vos: esse āt cū xp̄o mlto meliꝰ ē. Jdeo ꝺz: q̄ aūt cogitasti edificare domū noi meo id est q̄ tu sic lapis p̄fect⁹ i edificio celesti statim ponerer̄ hñ fecisti. q. d. ꝰ ē meliꝰ vt dicētū ē. Suscitabo semen tuū ⁊c. i. dabo tibi bonos discipulos q̄ edificabūt ꝓ te: q̄z per meritū circa doctrinā ipoꝝ bēbis i patria gradū altioꝛē q̄ si statim trāsires ad glām. Sic āt dixerī discipli btō martino. Salua sūt tibi tua ꝓmia nec dilata minuēt: ꝰ hūp. potiꝰ augebūt. Et sīr btūs Jobes euāgelista dicebat xp̄o. Quotiens te rogaui vt venires ad te. ⁊ dixisti mihi: expecta vt liberes populum mihi crediturum.

Additio.

In ca. vij. vbi ꝺz i postil. Mihi cordiā āt meā ñ auferā ab eo: ex ꝰ dicit Possibile fuit q̄liq̄ q̄ salomon ꝫ peccauerit ⁊c. salomonē penituisse: sic tm̄ ꝓpe mortē q̄ iam nō valebat idola destruere: vñ ex ꝰ nō ꝓcludit̄ necessario ipm nō esse saluatuz. In ꝰ āt q̄ dicit postil. Mihi cordiā āt meā ñ auferā ab eo: nō intelligit nisi q̄tū ad tpale regnū ⁊c. nimis videt̄ lrāliçare. nā manifestū ē fm doctoꝛes nr̄os q̄ lex vet⁹ disponebat ad xp̄m: sic ipfectū ad pfectū. ⁊ō populus ille cōpat̄ puero ꝫ pedagogo exīti: vt ptz ad Gal. iij. Uñ ꝫ tpalia bona eis ꝓmissa ꝓncipalr intelligunt̄ ꝑ spūalib⁹: ⁊ iō ista regna dauid ꝓmissa ⁊ filio suo salomōi. Silr ⁊ ꝓpetuitas fidelitat̄ domꝰ eiꝰ: ⁊ si intelligant̄ ꝺ regno tpali intelligēda sūt ꝓncipali⁹ etiā ad lrāz ꝺ regno ecno: sic cū ꝺz abrae: Et bñdicēt̄ i semīe tuo oēs gētes ⁊c. Heū. xxij. Intelligēdū ē ꝺ bñdictiōe spūali etiaz ad lrāz. Si ei ītelligerent̄ de bñdictiōe tpali tm̄: euacuaret̄ rō apli ad Gal. iij. qꝺ nllo mō a catholicis ē asserendū. De damnatione aūt saulis dictum supra in addi. primi libri ca vlti.

Replica.

In ca. vij. vbi mlta bona dicūt ꝺ salomōe ⁊ eiꝰ domo: qꝺ postil. exponit fm ꝑ̄ inſticiā: volēs q̄ ex illꝭ dict⁹ nō pōt argui salomō saluat⁹ sic q̄dā voluerī: huic Bur. opōit asserēt etiā ītelligēdū ñ ꝺ regno tpali solū ꝰ ecno volēs salomōez saluare eo sic dic Bur. q̄ possibile fuit salomonē penituisse sic ꝑpe mortem: vt nō valeret idola destruere. Sed istud videt̄ confictum iuxta achillem Burgēſ. Est enī cōmune eius argumentū q̄ repetit et cōsueuit sepe repetere: videlz ex lrā nō ꝺz fundamentū. igit̄ irrationabiliꝰ dictū: ⁊ maxīe q̄ ex lrā pōt rōnabiliꝰ trahi cōtrarium. Uñ si p

La. VIII

a ℣ Frenum tributi. Quicq; ciuitates erāt philistinoꝝ: q̄ israelē tributarium faciebāt. Pas tulit sibi dauid ⁊ fecit tributarias: sicut in Paral. legit. Percussit dauid philistȳm: et humiliauit eos: ⁊ tulit geth ⁊ filias eiꝰ de manu eoꝝ ⁊c. f Frenū tributi. Christus de aeris potestatib⁹ triūphans: frenū erroꝛis qꝺ humano generi impositū erant cōfregit.
b Coequās terre. Nō ei hoīes in terra viuentes intantū humiliabant̄: vt funiculo superpēsō terre apparēt equales: sed adeo viles ⁊ cōtempti vt in nullo plus valerēt q̄ terra q̄ nullos homines habet. Funiculū aūt p sorte posuit: q̄z funiculo solet terra mensurari: fm illud: et sorte diuisit eis terram in funiculo distri. Significat aūt q̄ tā libere regiones moabitarū: quibus vellet diuidere: q̄ possessoꝛ agros p̄pios. Mensus ē aūt duos funiculos: vnū ad occidēdū: ⁊ vnuz ad viuificādū. Signi ficat aūt q̄ qꝺ voluit potuit occidere: ⁊ q̄ꝺ voluit pcere. Nō aūt moab q̄ iterptat̄ ex pte: ⁊ syriā damasci ⁊ ceteras regiones tributarias fec̄: significat q̄ ꝛp̄s oēs gentes sub ꝺnatiōe sua tenet ⁊ pmut: ⁊ cēsū bonoꝝ opeꝝ exigit. Damascus ei nobil⁹ vrbs phenicis eodē vocabulo q̄ ⁊ maseth ācille abrae filiꝰ ꝺz: ⁊ interptat̄ sāguinis poculū. Syria ꝰo sublimis vel humecta. Que ei ꝑ humecta libidie: sāguinē būanū ꝛepleb⁹ sitiebat nūc mundata baptismo x̄pi: sublimis ꝑ fectu x̄tutū sāguis eiꝰ poculū desiderat.
c Sanctificauit rex dꝰ. Si ꝛp̄s oēs q̄s de gētib⁹ cōuocat: alios quasi auruz. i. sensus ſpūales facit: alios q̄ si argētū. i. eloquētie nitoꝛe splēdētes: alios ꝑ sonoꝛos ſcificat dño vt eiꝰ tabernaculo fideliter deseruiāt.

Dt 7b. bi. Glo. et ip ītelligere ea opera.

a ℣ Frenum tributi. Quicq; ciuitates erāt philistinoꝝ: q̄ israelē tributarium faciebāt. Pas tulit sibi dauid ⁊ fecit tributarias: sicut in Paral. legit. Percussit dauid philistȳm: et humiliauit eos: ⁊ tulit geth ⁊ filias eiꝰ de manu eoꝝ ⁊c. f Frenū tributi. Christus de aeris potestatib⁹ triūphans: frenū erroꝛis qꝺ humano generi impositū erant cōfregit.
b Coequās terre. Nō ei hoīes in terra viuentes intantū humiliabant̄: vt funiculo superpēsō terre apparēt equales: sed adeo viles ⁊ cōtempti vt in nullo plus valerēt q̄ terra q̄ nullos homines habet. Funiculū aūt p sorte posuit: q̄z funiculo solet terra mensurari: fm illud: et sorte diuisit eis terram in funiculo distri. Significat aūt q̄ tā libere regiones moabitarū: quibus vellet diuidere: q̄ possessoꝛ agros p̄pios. Mensus ē aūt duos funiculos: vnū ad occidēdū: ⁊ vnuz ad viuificādū. Significat aūt q̄ qꝺ voluit potuit occidere: ⁊ q̄ꝺ voluit pcere. Nō aūt moab q̄ iterptat̄ ex pte: ⁊ syriā damasci ⁊ ceteras regiones tributarias fec̄: significat q̄ ꝛp̄s oēs gentes sub ꝺnatiōe sua tenet ⁊ pmut: ⁊ cēsū bonoꝝ opeꝝ exigit. Damascus ei nobil⁹ vrbs phenicis eodē vocabulo q̄ ⁊ maseth ācille abrae filiꝰ ꝺz: ⁊ interptat̄ sāguinis poculū. Syria ꝰo sublimis vel humecta. Que ei ꝑ humecta libidie: sāguinē būanū ꝛepleb⁹ sitiebat nūc mundata baptismo x̄pi: sublimis ꝑ fectu x̄tutū sāguis eiꝰ poculū desiderat.
c Sanctificauit rex dꝰ. Si ꝛp̄s oēs q̄s de gētib⁹ cōuocat: alios quasi auruz. i. sensus ſpūales facit: alios q̄ si argētū. i. eloquētie nitoꝛe splēdētes: alios ꝑ sonoꝛos ſcificat dño vt eiꝰ tabernaculo fideliter deseruiāt.

Actū La. VIII est aūt post hec ꝑcussit dauid philistȳm: et humiliauit eos.
a Et tulit dauid frenuz tributi de manu philistȳm: ⁊ pcussit moab: ⁊ mēsus ē eos funiculo coequās terre. Mēsus est aūt duos funiculos: vnū ad ōccidēdū et vnū ad viuificandum. Factusq; est moab dauid seruiēs sub tributo. Et pcussit dauid adadeçer filium roob regē soba: q̄n ꝑfectus est vt dñaret̄ super flumen euphraten. Et captis dauid ex parte eius mille septingentis equitibus ⁊ viginti milib⁹ pedituꝫ: subnernauit oēs iugales curruū. Dereliquit āt ex eis cētū curr⁹. Uenit q̄ syria damasci vt p̄sidiū ferret adadeçer regi soba: ⁊ pcussit dauid de syria viginti duo milia viroꝝ. Et posuit dauid p̄sidiū in syria damasci. Factaq; ē syria dauid ſuiēs sub tributo. Seruauitq; dñs dauid in oībus ad q̄cunq; profectus est. Et tulit dauid arma aurea ⁊ torqueſ quas habebāt serui adadeçer: ⁊ detulit ea in hierusalē. Et de bethe ⁊ de beroth ciuitatib⁹ adadeçer: tulit rex dauid ꝑs multū nimis de quo fecit salomon omnia vasa ærea in tēplo ⁊ mare æneum ⁊ columnas ⁊ altare. Audiuit aūt thou rex emath q̄ pcussisset dauid oē robur adadeçer. Et misit thou ioꝛā filiū suum ad regē dꝰ vt salutaret eū cōgratulans: ⁊ grās ageret eo q̄ expugnasset adadeçer: ⁊ pcussisset eū. Hostis q̄pe erat thou adadeçer. Et in manu eiꝰ erant vasa aurea ⁊ vasa argētea ⁊ vasa ærea: q̄ et ipsa ſcifi/

La. VIII

a Actū est aūt. Hic ꝓfr ostēdit fortitudo dauid: in debellādo aduersarios. Et primo ponit hmōi debellatio. Secūdo regni dauid ordinatio. ibi: Et regnauit dꝰ. Prīa in quattuoꝛ ptes: fm quattuoꝛ gētes quas debellauit. scda ibi: Et pcussit moab. tertia ibi: Et pcussit dauid adadeçer. quarta ibi: Fecit quoq;. Prima gēs ab eo debellata fuit gēs philistinoꝝ. qꝺ notat cū ꝺz: b Et tulit dꝰ frenū ⁊c. frenū est id quo tenet equꝰ sub sessoꝛe: ⁊ eo dē mō tributū est: id quo tenet populus subiect⁹ sub dominatoꝛe. Dauid aūt deuincēdo philisteos hoc frenū de manib⁹ eoꝝ abstulit: q̄z prius dñabant hebreis: sed postea ecōuerso seruierūt dauid sub tributo. c Et pcussit moab. scōs ppls a dauid debellat⁹ fuit ꝑ ls moabitaꝝ: qꝺ notat cū ꝺz: d Et mēsus est eos funiculo: agēs cū eis rigoꝛe iusticie. e Coequās terre: q̄z destruxit fortalicia eoꝝ ne posteā possent rebellare. f Mēsus est aūt ⁊c. i. ordinauit duos ꝑcedendi modos. g Unū ad occidendū. s. magis culpabiles ꝑ viā iusticie. h Et vnū ad vi. min⁹ culpabiles dimittēs ꝑ viaz misericoꝛdie. In hebreo hr̄: Mēsus ē duos funiculos ad mortificādū: ⁊ ipleuit funiculū ad vinificādū: qꝺ exponūt hebrei dicētes q̄ duas ptes occidit: tertiā ptē vite reseruauit. Causa aūt q̄re sic rigide ꝺ eos ꝑcessit fuit: q̄z rex moab pr̄em ⁊ matrē dꝰ ⁊ aliq̄s de amicis eiꝰ quos ibi reliq̄rat dꝰ ꝑ custodia occidit: recedēte dauid de terra illa: fm q̄ dicit Ra. Sa. ⁊ ꝑ ut dictū fuit ſ. li. j. xxij. ca. Jsta tm̄ snīa dꝰ intelligēda ē quātū ad viros belatoꝛes: q̄z totū vulgarē ꝑ̄ dimisit ad seruiendū sibi sub tributo. i Et pcussit dauid ⁊c. Hic ponit debellatio ꝑ̄ syrie a dauid: ⁊ primo ponit ista debellatio. secūdo ex hoc sequēs cōfederatio. ibi: Audiuit āt thou. Circa ꝑmū ꝺz: Et pcussit dauid adadeçer: q̄ regnabat in vna pte syrie. k Subnerauit oēs iugales curruū. i. equos iugo curruū applicatos: vt de cetero essent inepti ad ꝑliū l Dereliquit aūt ex eis cētū cur. i. equos centū curruū q̄ erant ei necessarij. In quolibet aūt curru erant ꝛ̄ttuoꝛ equi: vt ꝑbat ꝑ illud qꝺ dicit. j. iij. lib. x. ca. in fi. Egrediebāt aūt quadriga ex egypto. i. equi ꝑ vna quadriga ſercentis siclis argēti ⁊ equꝰ. cl. Ex quo ptz q̄ in vna quadriga erant quattuoꝛ equi: q̄z. cl. sicli quater accepti faciūt ſcxcētos siclos: ⁊ sic ptz q̄ dauid quadringētos equos reseruauit: q̄ erāt sibi necessarij in diuersis negocijs. m Et posuit ⁊c. i. hoīes bellatoꝛes in fortalicio: vt syri securi⁹ tenerent̄ sub tributo. n Et tulit dꝰ arma aurea. Jn hebreo habet̄ pharetras aureas.
o Tulit rex dauid es multū nimis: qꝺ aūt sequit immediate. De quo fecit: vsq; ibi: Et altare: nō est in hebreo: sed appositum fuit a quodā glosatoꝛe: q̄z illud es fuit expēsum in opib⁹ tēpli: ⁊ postea vitio scriptoꝝ hec glosa inserta est textui. p Audiuit aūt thou. Hic ꝓfr ponit sequēs ꝓfederatio: q̄z frequēter cōtigit q̄ aliq̄ fiūt amici: eo q̄ sunt inimici eiusdē: ⁊ hoc mō thou: fact⁹ est amicus dauid eo q̄ debellauerat adadeçer inimicū eiꝰ ⁊ in signū amicitie misit sibi vasa aurea ⁊ argētea ⁊ erea.
q Que ⁊ ipsa sanctificauit ⁊c. i. cōsecrauit vt inde fierent illa que erant necessaria in templo: ita q̄ de cetero nō poterat humanis vsibus applicari. Dicit aūt hic Ra. Sa. q̄ ꝑter ꝰ ista bella dauid posita sunt in hoc ca. post ꝑcedēs immediate: in q̄

declarat

Cesis decē ⁊ octo. Q̄ō in ḡbusdā codicib⁹ duodecim milia cesa dicūt. vicio scripto⁊ inolitū ē. Veraciter ei dō ī valle salinaꝝ decem ⁊ octo milia cecidit. Joab ẏo xvij. milia: sic in titulo lviij. psalmi scribit. Significat āt q⁹ rp̄s districtiōe sui eraminis ī his q̄ ō illo p⁹na sentiūt stulticiam immoderati saporis extinguit. b Acōmētarius. Utcē regis agebat: cui⁹ iudicio leges scribebantur. Scriba ex ore regis. Ẏba describebat.

De ꝑc. di. 1. ibi. ꝑpē multū sanguinē quē fuderat.

c Sacerdotes. Sacerdotes q̄si sacer dux. Filij aūt dō ducatuꝝ habebāt ī tribu iuda

d Celebri ⁊c. Assistebāt regi custodientes cor⁹ ei⁹: ⁊ iterp̄tanī interficiētes ⁊ vnificātes: qm̄ ꝑm iudiciū eor⁹ digni reseruabanī ad vitaꝝ: alij ducebanī ad mortē.

Capitulū: IX

e Putasne ⁊c. Ecce dauid nō est oblit⁹ iuramēti ⁊ fedeꝝ qō cuꝝ ionatha pepigit: ꝛ misericordiā quaꝝ ꝑmisit p̄ri: filio ipleuit. Dauid q̄ꝝ rp̄m significat. Jonathā q̄ interp̄tat colūbe dono ḡram spūssancti. Habuit ḡ ionathas punū filiuꝝ noīe miphiboseth vtroq⁹ pede claudum: quē dō ad se vocauit: cū predestinatio et p̄scīa dei eū quē ad scū desideria ⁊ mūdana negocia erercēda ꝑmōe et actiōe debilē ꝛspicit ad dei mīsteriū eligit q: quē mūdus p fastū elatiōis spnit: de ꝑpē deuotionē būiliꝝ acq̄rit. Interp̄tatur ei miphiboseth ō ore ignominia. Vis eī cui⁹ loquelā ⁊ p̄sentiā supbia mundi despicit: dei dono vtilis ad spiritale mīsteriū in ecclia apparebit. Quid est antē q⁹ dauid sibam ꝓuꝝ saul de stirpe ipi⁹ inꝛogās inuenit miphiboseth: nisi q⁹ rp̄s electoꝝ numerū discutiendo inter eos qui contempti mūdi reliquerūt: ad se venire fac. Siba eī egressus: veniet ⁊terpretatur. Machir: vēdēs

f.10.g.

cauit rex dauid dō cū argento et auro: q̄ sanctificauerat de vniuersis gētibus: quas subegerat de syria ⁊ moab ⁊ filijs ammon ⁊ philistym ⁊ amalech ⁊ ō manubijs adadeçer filij roob regis soba. Fecit q̄ꝝ sibi dauid nomē cuꝝ reuerteret capta syria ī valle salinaruꝝ cesis decem et octo milibus: et in gebelem ad viginti tria milia: et posuit in idumea custodes: statuitq⁹ p̄sidiū: et facta est vniuersa idumea seruiens dauid. Et seruauit dominus dauid in omnibus ad quecunq⁹ profectus est. Et regnauit dauid super omnem israel. Faciebat quoq⁹ dauid iudicium et iusticiaꝝ omni populo suo. Joab autem filius saruię erat super exercitū. Josaphat filius achilud erat acommētarius. Et sadoch filius achitob et achimelech filius abiathar erāt sacerdotes et saraias scriba. Banaias autem filius ioiadę super celethi et phelethi. Filij autem dauid sacerdotes erant.

a
b
c
d
k
l

La. IX

Et dixit dauid: Putasne est aliquis qui remāserit de domo saul vt faciam cum eo misericordiā ꝓpter ionathā? Erat aūt de domo saul seruus noīe siba. Quez cum vocasset rex ad se: dixit ei: Tu ne es siba? Et ille respondit: Ego sum seruus tuus. Et ait

ſ vel num.

rex: Nunq̄d superest alīq̄s de domo saul: vt faciam cū eo misericordiā dei? Dixitq⁹ siba regi:

m†
n

declarat volūtas dauid circa templi edificationē: q: oīa metalla q̄ ꝑ ista bella acq̄suit ad opa tēpli fiendi ꝓsecrauit. a Fecit q̄ꝝ. Dicit ponit debellatio q̄rti p̄li. s. idumeoꝝ q̄s debellauit redīes de syria in valle salinaꝝ. ⁊ b ē q⁹ ō: Fecit q̄ꝝ sibi dauid nomē ⁊c. i. arcū triūphalē: vt cōiter dicūt expositores nr̄i: posuit in signū victorie habite de idumeis. Sz b nō videt ꝓbabile: q: tale q̄d fit ad tactāū q̄si saul increpat de erectiōe arc⁹ triūphalis. vt hr̄. s. j. li. xv. ca. propter q⁹ Ra. Sa. b exponit de sepultura idumeoꝝ tūc occisoꝝ ī filios q̄s dauid fec sepeliri: ⁊ in b acq̄suit sibi nomē bonū. Tū q: exercuit circa mortuos opus misericordie. Tū q: scribit Deu. vlti. xviij. Nō abominaberis idumeū: q: frater tu⁹ est. Jacob em̄ a q̄ descēderūt in dei: ⁊ esau a q̄ descēderūt idumei. fuerūt fratres vterini: vt hr̄ Heb. xxv. ⁊ ī ō in dei ⁊ idumei frēs dicunt: ꝓpter q⁹ dō eis sepulturā exhibuit. Et idē legit fecisse ioab. j. iij. li. xj. ca. b Et po. i. idu. custo. ne rebellarēt ⁊ recederēt ab eo. c Et facta ē vniūsa ⁊c. sic p̄dictū fuerat Heb. xxv. Maio: seruient minori. d Et fuauit dñs da. b addi tū ē ad oñdēdū q⁹ dō habuit p̄dictas victorias nō virtute hūana: sz diuina. e Et regnauit dō. Hic ꝓfr ostēdit regni dō ordinatio. cū dicit: f Faciebat q̄ꝝ dō iudiciū. recte sentētiando. g Et iusticiā. debite exequēdo. h Joab aūt filij ⁊c. Sic em̄ regnū bū ordinauerat intra se ꝑ iusticiā: ita ex se repimēdo aduersarios p militiam. i Josaphat filij achilud ⁊c. vnū nomē est indeclinabile: ⁊ significat idē q⁹ cācellari⁹: vt dicūt alij. Alij aūt dicūt q⁹ est officiū dictādi leges. Jn hebreo hr̄ h: Recordator. Et sic dic Ra. Sa. q⁹ officium ei⁹ erat repetere seu recordari casus varios q̄ venerāt ad dō: vt per ordinē expedirent. s. primus ꝑmo ⁊ secūdus secō. ⁊ sic de aliis. k Et saraias scri. hēbat ei officiū scribēdi gesta tēpoꝝ. Alij dicūt q⁹ scribebat lr̄as reg⁹. l Banaias āt ⁊c. i. sup sagittarios ⁊ balistarios: vt dic trāslatio chaldaica. Filij āt dō sacerdotes erāt. i. maiozes vel primi ad honozes. vñ. j. Paral. xviij. hr̄: Filij aūt dō ꝑmi ad manū regis. non eni potest dici q⁹ essent sacerdotes ꝓpie i tabernaculo ministrātes: q: non erant de genere aaron.

La. VIII

Moraliter. Factū est post hec ⁊c. Sequit: † Et tu lit frenū tributi. Hic ostendit triūphus david de ḡtuoꝝ ꝓlis. s. philisteis: moabitis: syris et idumeis. Moraliter p dauid q̄ manu fortis interp̄tat: vir fortiter pugnās ꝛ passiones inordinatas significat. Ipe xo de ḡtuoꝝ passionib⁹ principalibus triūphat q̄ sit gaudiū ineptū in ꝓsperis: ⁊ doloꝝ nimi⁹ in aduersis: ⁊ spes de bono futuro incōpetēti sibi: ⁊ timoꝝ inordinat⁹ de incursiōe tpis mali: ⁊ bis passiōib⁹ subiect⁹ ꝓficit bō in pfectione moralis ⁊ intellectual⁹ virtutis. ió dr. vñ. philisteoꝝ. Sedēdo ⁊ q̄escendo fit alīs scies ⁊ prudēs. Quia sedatis ⁊ q̄erat⁹ tumultib⁹ passionū ac q̄runt scie ⁊ virtutes. Propt̄ q⁹ ō ḡtuoꝝ passiōib⁹ p̄dict⁹ ad q̄s alie reducūt dr. j. ō ꝓsolatiōe. Tu q̄ꝝ si vis luce claro cernere verū. Tramite recto carpe callē gaudia pelle. Pelle tioꝛē spemq⁹ fugato. Mēs doloꝛ assit: nubila mens ē vinctaq⁹ frenis. Ь vbi regnāt. Propt̄ q⁹ ipis ablat⁹ ꝑ dō tollit frenū tributi. Per philisteos āt q̄ cadētes interp̄tant timoꝛ mūdan⁹ q̄ cadere fac boīes a virtute significat. Per moabitas significat doloꝛ p̄ñti pena: nam moab ⁊terp̄tat ex p̄re. Talis xo doloꝛ ꝛtrahit ī nobis ex carnali generatiōe. Per ſros autē qui sublimes interpretant spes ꝛmoderata que magis propriedr. ꝓsūptio significatur. Per idumeos autē qui interpretantur terreni: significat gaudium ineptum de adeptione tpalis boni.

a
b
c
d
e
f
g
h
i
k
l
m
n

Jn ca. viij. vbi dr ī postil. Faciebat q̄ꝝ dō iudiciū recte sniando.

Additio. Cū ſm pbm ī. iij. Pollitic. Ordinario populi ꝑ quē dependet ex maxime principatu: idcirco postq̄ dixit q⁹ dauid faciebat iudiciū ⁊ iusticiā ⁊c. subiungit suam optimā ordinationē in eius officialibus ī quibus tota ordinatio regiminis principatus virtualiter ꝛtineri videt. Nam ad officiū ioab pertinebant omnia illa que ad defensionē subditoꝝ ⁊ invasionē hostium erant necessaria cum ipe esset princeps militie. Ad officium xo iosaphat pertinebant omnia illa que ad iudicia ꝑticularia erāt necessaria ꝑse vel per alios expedienda tanq̄ ad cancellariuꝝ. Ad officium xo saruie pertinebant omnia dictamina scripturarū que a rege vel suis iudicibus emanabant: seu in bistoriis regalibus erāt reponenda. Ad officium vero banaie filij ioiade pertinebat custodia regis et executio iusticie specialiter criminalis. que cum manu valida ⁊ potenter exerceri solent. et hoc est quod dicit: Super chethi ⁊ felethi. qui ſm hebraicā veritatem que in glo. in hoc loco habetur: interpretat interficientes ⁊ vivificantes. quoniā ſm iudiciū regis vel officialium eius digni reseruabanī ad vitā. alij ducebant ad mortem. Filij aūt dauid nō habebant nomē officij sed dignitat⁹: erāt enī maiozes seu primi post regē ad honozes.

La. IX

m Et dixit dauid. Hic ꝓfr ostenditur pietas dauid ad ꝓximū facīdo misericordiā erga domū saul ꝓpter ionathan amicū suū: que pietas in trib⁹ ostendit. ꝓmo q: diligēter inqsuit. q̄ notat cū dr: n Putasne ⁊c. hoc q̄siuit dauid ab assistentibus sibi

vbe ifirmitate. Amihel ꝓlis ei⁹ deus. Lodabar: ipe verbū Deniq⁹ dō noster cōtēptibiles but⁹ mundi: ⁊ q̄ nō sunt eligēs vt q̄ sūt destruat eos

f.19.b. vēdibiles mūdo: et in infirmitate cōstitutos reperiens: populo suo dignos verbo ꝓdicatiōis adiūgit: eisq⁹ regiū honoꝛē interfilios concedit: Unde ⁊ dauid agros saul ⁊ seruitia miphiboseth tribuit: ⁊ supmensam suam cū filijs esse ꝑcipit: quia

2.Re.ix.b ꝛps qui ꝛ sterco⁊ erigit pauperem: vt sedeat cū principibus: ⁊ solitū gloꝛe teneat cōtēptibiles psonas de mundo auferens: possessoꝛes virtutuꝝ efficit: ⁊ ī mēsa ꝑtu rarū q̄tidie refic. Tales xo soboleꝛ gignūt q̄ ꝛ micha. i. q̄s ē iste q: ī admiratiōez ꝓli venīt: q̄ nup ī mundo dispecti ī ecclīa apparēt gl̄osi. 4 La. X

a Facīā misericordiā ⁊c. Q̄ō dō fugit a facie achis regis geth: venit ad naas regez ammō q̄ fecit cum eo misericordiā. De naas itaq⁹ venit ad speluncā odollā: vbi vencrūt ad cū p̄ri ei⁹ et mr̄: ⁊ ois dom⁹ ei⁹: ī de puenit ad moab: ⁊ dimisit apd eū p̄rez ⁊ mr̄em ⁊ oēm domū suā. Q̄ō xo dixit achis rex geth: ꝛ ne ingrediet domū meā. Abijt ide dō ⁊ fugit ī spelūcā odollā: sub audiēdū ō domo naas. Si q̄rit cur ad achis redierit: quē prius fugerat Intelligē dū ē cū ad quē redijt fuisse filiū ei⁹ quē fugit. vñ ī sequētib⁹ de achis cū q̄ descendebat dō ī p̄liū fili⁹ fuisse dr maoch. Mō ei apte ꝛ patronymicū ſ a mr̄e sūpsit: q̄ maachavocabat. b Tulit itaq⁹ ⁊c. Signifiēāt ꝛ bellū diaboli ꝛ ecclīam. Anō ei. i. dolor eoꝝ diabolū sūgit q̄ ammonita ꝛ. i. malignoꝝ spirituū rector. i. p̄li meroꝝ: ⁊ sēp ī angustia cōstituti: q̄ cōprimere vl angustiare hoies desiderat. Radit ḡ anō barbā dimidiā nūcioꝝ dō: cū diabolus quoniā

Supest filⁱ ionathę debilis pedib⁹. Ubi inq̄t ē: Et siba ad regē: Ecce ait ī domo ē machir filij amihel ī lodabar. Misit ḡ rex dō ⁊ tulit eū ō domo machir filij amihel ō lodabar. Cū aūt venisset miphiboseth filⁱ ionathę filij saul ad dō: corruit in faciē suā ⁊ adorauit. Dixitq⁹ dō Miphiboseth: Qui rūdit: Adsum seruⁱ tu⁹. Et ait ei dauid: Ne timeas: q: faciēs faciā in te misericordiam ꝓpt̄ ionathā patrē tuū: ⁊ restituā tibi oēs agros saul ꝑris tui: ⁊ tu comedes panē ī mēsa mea semꝑ. Qui adorāſ eū dixit: Quis ego sum seruⁱ tu⁹ qm̄ respexisti sup canē mortuū silem mei? Vocauit itaq⁹ rex sibā puerū saul ⁊ dixit ei: Oia q̄cūq⁹ fuerūt saul: ⁊ vniuersam domū ei⁹ dedi filio dñi tui. Opare igitur ei terrā tu ⁊ filij tui ⁊ serui tui: ⁊ inferes filio dñi tui cibos vt alat. Miphiboseth āt filⁱ dñi tui comedet semꝑ panē sup mēsā meā. Erāt aūt sibę q̄ndecī filij ⁊ viginti serui. Dixitq⁹ siba ad regē: Sicut iussisti dñe mi rex ſuo tuo: sic faciet seruⁱ tu⁹. Et miphiboseth comedet sup

ſ vel meam.

mēsā tuā q̄si vnⁱ de filijs regⁱ. Habebat āt miphiboseth filiū puerū noīe micha. Dis xo cognatio domⁱ sibę fuiebat miphiboseth. Porro miphiboseth habitabat ī hierl̄ q: ō mēsa dō regⁱ iugiter vescebat ⁊ erat claudⁱ vtroq⁹ pede.

La. X

e Actū ē aūt post hęc vt moreꝛeꝛ rex filioꝝ ammō ⁊ regnauit anon filⁱ ei⁹ ꝑ eo.

a Dixitq⁹ dauid: Faciā misericordiā cū anon filio naas: sicut fecit pater ei⁹ mecū misericordiā. Misit ḡ dō ꝓsolās eū ꝑ fuos suos sup ꝑris iteritu. Cū āt venissēt fui dō ī frā filiorū āmō. dixeſt ꝓncipes filioꝝ āmō ad anon dñm suū. Putas q⁹ ꝓpter honoꝛē ꝑris tui miserit dō ad te cōsolatoꝛes ⁊ nō iō vt inuestigaret: ⁊ exploꝛaret citatē ⁊ euerteret eaz: misit dō seruos suos ad te? Tulit

b o†

a ſ et diabolus pristinā fortitudinē eripit.

itaq⁹ anō fuos dō: rāsitq⁹ dimidiā

a ſ Et diabolⁱ castrat⁹ dignitatē nudat: ⁊ turpia que persuasit reuelat.

ptē barbę eoꝝ: ⁊ pręciditvestes eorū medias vsq⁹ ad nates: ⁊ dimisit eos. Q̄ō cū nūciatū eēt dauid: misit ī occursū eoꝝ. Erāt ei viri cōfusi

p

bus sibi: ꝑ quoꝝ idiotā vocauit sibā q̄ sauli fuerat: vt ab eo certi⁹ dō ī biquireret: ⁊ ī pticulari: q̄ interrogat⁹ rūdit. a Sup est filⁱ ionathe debilis pedib⁹ cui⁹ cā dicta fuit. s. iij. ca. Sedo ostēdit fidelitat dō ⁊ ei⁹ pietas: eo q⁹ miphiboseth q̄stū dulcit recepit: q̄ notat. cū dr: b Et ait ei dō: Ne timeas: timebat ei eo q⁹ auus ei⁹ ⁊ patru⁹ fuerāt inimici dō: ꝓpt̄ q̄ eū assecurauit: ⁊ sibi bū facere ꝓmisit dicēs: Restituā tibi oēs agros ⁊c. c Qui adorās eū adoratione dulie. d Dixit q̄s ego sū. q. d. nulli⁹ momēti respectu tāti būficij. e Qm̄ respexisti. oculo pietatis. f Sup canē mortuū. i. sup me vilē ⁊ despicabilē: q: erat impotens cozpe ⁊ genere: eo q⁹ amici sui erāt mortui. Tertio ostēdit pietas dō: eo q⁹ ipi miphiboseth diligēter ꝓuidit assignās ei ꝓcuratoꝛē ⁊ fūꝑ domo sua ⁊ familia gubernanda. s. sibā q̄ auo suo seruierat: ⁊ ipm miphiboseth faciēdo sibi cōmēsalez. Et ptz lr̄a paucis exceptis q̄ discurrenī. g Dedi filio dñi tui. i. filio miphiboseth: q̄ nūc ē dñs tu⁹ cui⁹ filius vocabat micha: vt. j. hr̄: nō ei pōt ꝑ intelligi de cibis administrādis miphiboseth: q: semp comedebat ī mēsa regis. sequit: h Miphiboseth aūt comedet sup mēsaz tuā: ⁊ fm̄ ꝑ siba dixit istud verbū. Jn hebreo hr̄: Et miphiboseth comedet sup mēsam meā: ⁊ fm̄ ꝑ ē xbū ipius dō: q⁹ exponūt hebrei dicētes q⁹ postq̄ siba dixerat regi: sic faciet seruⁱ tu⁹: dō rūdit: Et miphiboseth comedet sup mēsā meā: ita q⁹ hic subintelligit respōdit dō. Et ē modus loquēdi q̄ apud hebreos vocāt decurtat⁹ vel recisus. s. qñ aliq̄d omittit q⁹ tñ necessario subintelligit ad habēdū sniam pfectā. ⁊ talis mod⁹ loquēdi frequēter inuenitur ī scriptura ve. te. Cetera patēt.

La. IX

Moraliter. Et dixit dō putasne ē aliqs q̄ remanserit ⁊c. Sz fm̄ sensuz lr̄alē ꝑ b q⁹ dauid mortuo ionatha q̄ fuerat ei amicissim⁹ in vita diligēter inqsiuit de posteris eius vt eis exhiberet būficia: docemur amicicia seruare post mortē q⁹ tñ pauci faciūt intñ q⁹ vulgariter dr mortuⁱ nō habet amicū. Sedm aūt sensū allegoricū ꝑ ionathā q̄ ītpt̄at colūbe donū significat ipe rp̄s: q̄ colūba dr amaritudinis felle carēs. Est etiā donū ex charitate paterna nob datū. Joh. iij. Sic dⁱ dilexit mūdū vt filiū suū vnigenitū daret ⁊c. Per filiuꝝ ionathe claudū vtroq⁹ pede ꝛsignificat q̄libet christian⁹ q̄ rp̄i filⁱ est ꝑ baptismū. Claudus tñ est vtroq⁹ pede. nā ꝓnus ē dupliciter ad eadēdū in pctīs: sez ꝑ ignoꝛātiā ⁊ infirmitatē. Per dō vero potest intelligi bon⁹ ꝓlat⁹ q̄ talē ad ambulādū in via mor̄ debilez debet fouere ⁊ nutrire cibis mēse sue. s. alimēto sacre scripture ⁊ sacramento eukaristie: vt sic disponat q⁹ ad mensam glorie finaliter trāsferat.

La. X

A Actū ē aūt. Hic ꝓfr ponit gratitudo dō erga būficiū. Circa q̄ dō ꝓmo ponit ipi⁹ dō gr̄a ꝓpt̄ ipēsuz sibi būficiū. secō illata sibi iniuria ꝑ malū ꝓsiliū. ibi: Cū aūt venissēt. tertio vindicās iusticia: ꝓpt̄ illatū oppꝛobriū. ibi: Q̄ō cū audisset. Circa ꝓmū dr: k Facīā misecōiaz ⁊c. Ista āt misecōia quā fecit naas cū dō tacta est supra ꝓmo lib. xxij. ca. fm̄ duplicē opinionē. Una ē q⁹ iste naas q̄ dr ꝑ mortuⁱ eēt simul rex ammō ⁊ moab: q: ibidē dr q⁹ dō dimisit ꝓrem ⁊ mr̄ez ⁊ aliq̄s ei⁹ amicos: q̄ nō poterāt se q̄ eū cū rege moab ꝑ custodia: ⁊ sic voluit filio ei⁹ re cōpēsare. Alia ē q⁹ rex moab apud quē dimisit p̄dictos: iratⁱ ꝓpter recessuz dō ꝑ terra sua: iterfecit eos paucis exceptis: q̄ fugerūt ad naas regē āmon: ⁊ ibi saluati fuerūt. Et ista opinio videt verior: q: s. viij. ca. dictū ē q̄lit dō rigide ꝓcessit ꝑ regē moab ⁊ pl̄m ei⁹: ⁊ ꝑ dr quō amicabilit voluit ꝓcedere ꝑ regē āmō Ex q̄ mānifeste videt q⁹ iste naas fuerit aliⁱ a rege mo ab cui recōmēdauit ꝓrez ⁊ mr̄ez cū eēt ī fuga saul.

l M. Misit ḡ ⁊c. nūcias ei q⁹ eēt parat⁹ ad ei⁹ auxiliū si ldigeret: ꝓpt̄ ꝑris sui receptū būficiū. m Cū aūt ve. Hic ꝓfr describit illata dō iniuria ꝑ malū ꝓsiliū: cū dr: n Putas q⁹ ⁊c. q. d. nō: ꝑ vt sub spē amicitie decipiat te exploꝛādo ꝑ nūcios suos ifirma ⁊re tue.

o Tulit itaq⁹ ⁊c. qz tūc tpis erat maximū vituperiū: ⁊ adhuc ē ī frā illa ī q̄ boies sine barba reputant q̄si mulieꝛes. p Et p. ve. ⁊c. ita q⁹ apparebāt verēda eoꝝ.

Manete

Universidad de Sevilla Biblioteca

dam p̄dicator̄ fmonē vl 2ū/
satiōem cozrū/
pēdo maclat.
Precidit tuni
cas vsq; ad in/
guina: cū tur/
pia fcā q̄ syna
det i ocul̄ hoiz
fuelat. Ihis ne
cesse ē sedeāt i
hiericho: do/
nec crescat bar
ba: ne sint op/
p̄briū alioz̄: t
anathema oz̄
.l. donec increme
ta ꝛtutū in
eis nascāt: t di
gni habeāt p̄/
setari suo regi:
dō aūt nr̄ mili
tes suos iultos
eē ñ patit: ß ex/
ercitu 2gre/
gato suor̄ iu/
riaz vindicat:
nec solū adūsa
rios p sctōr̄ su
oz̄ victoriā cō
fūdit: ß etiā in
extremo iudi/
cio ppetuis ig/
nib⁹ tradit.
Capitulū. XI
a Tpe q̄ solēt
rē. Xe qñ pul
sa frigor' aspi/
tate: pabula re
periūt inmēto
rū. In hebreo
ita legit: eo tē/
pore quo reges
ad bella p̄ces/
serāt. misit dō
ioab rē. Pro/
cesserant .s. ad
pugnam cōtra
dō: rex roob: t
Histob: sobat
maacha: q̄ re/
ges syrie fuer̄
t pugre volue
rūt 2 dō cōdu/
cti a rege mo/
ab: ß victi st.
b Nū b age/
rent. Dauid ḡ
iter peccauit
qō t p̄ ꝓphām
deus arguit: t
ipe penitendo
abluit. Sz ille
desiderabil' cū
ctis gētib⁹ q̄si
in solario dam
bulās: in sole
posuit tabna/
culum suum. t
amauit eccliaz
sup tectū se la/
uantē. i. mūdā
tez se a sordib⁹
scīs: t domū lu
teā spiritali cō
tēplatōe trāsce
dētē t calcātez
et inchoata cū

turpiter valde. Et mādauit eis dauid †
a ℣ Sub anathemate penitentie.
Manete in hiericho donec crescat bar/ a
ba vr̄a: t tūc reuertimini. Videtes aūt †
filij āmon q̄ iniuriā fecissent dauid: mi/ b
serūt t 2duxer̄t mercede syrū roob t sy/
rum soba viginti milia peditū: t a rege
maacha mille viros: t ab histob decem
milia viroz. Dō cū audisset dō: misit c
ioab t omnē exercitū bellator̄. Egressi
sunt ḡ filij āmon: t direxer̄t aciē ad̄ in
introitū porte. Syr⁹ aūt soba t roob et d
histob t maacha seoz̄ suz erāt i cāpo. Vi e
dens igit̄ ioab q̄ ꝓparatū esset adūsuz
se p̄eliū: t ex adūso t post tergū: elegit
sibi ex oīb⁹ electi israt: t instruxit aciez
cōtra syrū. Reliquā aūt p̄tem p̄pli tradi
dit abisai fratri suo. Qui direxit aciem
aduersus filios āmon. Et ait ioab: Si
p̄eualuerint aduersum me syri: eris mi
hi in adiutoriū. Si aūt filij ammon p̄e
ualuerint aduersum te: auxiliabor tibi.
Esto vir fortis: t pugnemus ꝓ populo
nostro t ciuitate dei nr̄i. Dñs aūt faci/
et quod bonū est in cōspectu suo. Iniit
itaq; ioab t pp̄s eius q̄ erat cū eo certa
men ℈ syros: Qui statim fugerūt a facie
eī. Filij āt āmon videtes q̄ fugissēt sy/
ri: fuger̄t t ipi a facie abisai: t igressi sūt
ciuitatē. Reūsusq; ē ioab a filijs āmon:

a ℣ Alias: videres igit̄ filij ammon qñ syrus expauit re.
t veit hierusalē. Videntes igit̄ syri qñ g
cozruissent cozā israt: gregati sūt parit.
Misitq; adadeçer t eduxit syros q̄ erāt
trās fluuiū t adduxit eoz̄ exercitū. So
bach āt magister militię adadeçer erat
ꝓnceps eoz̄. Dō cū nunciatū esset da/
uid: cōtraxit oēm israelē t transiuit ior/
danē: veitq; i helema. Et direxer̄t aciē
syri ex aduerso dauid: t pugnauer̄t cō/
tra israel. Fugerūtq; syri a facie israel:
Et occidit dauid de syris septingētos
currus: t q̄draginta milia equitū: t so/
bach ꝓncipē militię pcussit q̄ stati mor/
tu⁹ ē: Videtes āt vniūsi reges q̄ erāt i b
p̄sidio adadeçer victos se eē ab israt: ex/
pauer̄t t fugerūt q̄nq̄ginta t octo milia
cozā israt. Et fecer̄t pacē cū israt: t fuierūt
eis. Timuerūtq; syri auxilium p̄bere fi
lijs ammon. La. XI
a ℣ Actū ē aūt vertēte āno eo tpe †
q̄ solēt reges ad bella p̄cedere:
misit dauid ioab t ꝑuos suos cum eo: k
t vniūsuz israt et vastauerūt filos āmon
℣ vel rabba.
et obsederūt rabbach. Dauid āt remā/ †
b sit in hierm. Dū hec ageret accidit q̄/

a Manete i hiericho. q̄ erat i ꝓncipio regni dō ex
illa pte vñ veniebāt: vt sic nō appareret inē boies cū
turpitudie sibi illata. b Videtes aūt filij. rē. q̄
cogner̄t qō ñ ex fraudulētia ß ex ꝺna amicitia nūcios
miserat: t tñ nō recognouer̄t culpā nec petierūt ve/
niā: sz mag' ꝓpauerūt se ad defendēdū suā stulticiā
vocādo alios i suū auxiliū 2tra dō: qō facta eoz̄ no
tabilit aggrauauit. c Dō cū audisset dō. Hic cō
seq̄nter ponit vindicatio p̄dicte iniurie p viā iusticie
et ꝑ notat cū dō: Dō cū audisset dō. .s. filios ammon
obstinatos i sua malicia. d Misit ioab rē. ad vin
dicādū oꝓbriū sibi illatū: nō celo vindicte ß amore
iusticie. e Syrus aūt soba t roob rē. isti libēter in
uabāt filios āmon vt p ꝑ eēnt liberati de tributo da
uid. f Vides ḡ ioab. rē. i. añ t retro. Sic eñ diui
serāt aduersarij suū exercitū vt ꝺcluderēt filios israt
ꝑpter qō ioab exptus in bellis diuisit exercitū i duas ptes: vt q̄libet ps haberet hostes in fröte: t sic se
curi⁹ possent pugnare: t p ista viā habuer̄t contra
vtroq; victoriā. Cetera patēt vsq; ibi: g Videntes igit̄ syri. .s. suā debellationē t cōfusionē: vt pos/
sent se vindicare: 2gregauer̄t mltitudinē maiorē, q̄
qō dauid in ꝓpria ꝑsona ad p̄eliū venit cū exercitu
suo maiori q̄ p̄i: et eos debellauit. Et ps ira vsq;
ibi: b Videtes aūt vniuersi reges rē. fecerūt pa/
cem. ꝓmittētes reddere dō pacifice tributū: t de ce/
tero nō ꝑbere eī adūsarijs auxiliū. La. X

Moraliter. † tur rē. Per anon q̄ ꝓpter
murmurās iterp̄tat iudaic⁹ pp̄s significat q̄ a pnci
pio fuit murmuratiōib⁹ assuet⁹. .s. ꝺ moysen t aaron
t etiam 2tra dñm vt p̄z in Exodo: i locis plurib⁹ t
in lib. Nūeroꝝ t postea cōtra xp̄m vt p̄z ex decursu
euāgelioꝝ. Ad hūc aūt ꝓpter̄ misit dauid. i. christus
p̄ dauid figurat⁹ ꝑuos suos. .s. apl̄os aliosq; discipu/
los ad spūalem eius ꝺsolationē dicēs eis Matth. 5.
In viā gētiū ne abieritis: t i ciuitates samaritanoꝝ
ne intraueritis: sed potiꝰ ite ad oues que perierūt do/
mus israel: Sed sicut anon seruis dauid vituperiuz
intulit qz sequit: † Tulit itaq; anon ꝑuis dauid
rasitq; dimidiā p̄tē barbe eoz̄. sic pp̄s iudaic⁹ ꝑuos
christi vituꝑauit multipliciter t affligit: vt habeā in
actibus apl̄oꝝ in plurib⁹ locis. ꝑpter qō noster da/
uid sz christ⁹. † Mandauit eis t manete in hieri
cho donec crescat rē. Per hiericho q̄ interp̄tat luna
t mutatiōes signat: eo q̄ luna cōtinue variat̄ bñ ꝙ
tilitas significat̄ que multis erroꝛib⁹ tūc tp̄is varia
bat. In hac aūt hiericho mānserūt apostoli aliiq; xp̄i
discipuli a pp̄lo iudaico reprobati et vilipensi: ꝑpter
qō paulus et barnabas direxerūt iudeis Actuū. xiij.
Vobis oportebat primū loq̄ verbū dei: sz q̄m repellit
illud t indignos vos iudicat' eē vite: ecce conuerti
mur ad gētes: sic eñ ꝓcepit nob⁹ dn⁹. Manēdo xo i
gētilibus t eis p̄dicādo creuit barba eoz̄. .i. ꝑfectio
meritoꝝ q̄ p incremētū barbe signat̄: eo q̄ barba si
gnū ē masculini sex⁹ q̄ est ꝑfect⁹. † Et tūc reuerti
mini. Post ꝑfectionē eñ meritoꝝ in doctrina genti/
liū apl̄i t alij discipli venerūt ad dō. i. xp̄m p aptā et
clarā visionē. ij. Cor. v. Audem⁹ t bonā voluntatē
habem⁹ pegrinari magis a corꝑe t p̄sentes eē ad dn̄m.

Actū est aūt. Hic p̄z ostēdit q̄. La. XI
Liter dauid vixit insolēter: ꝑpt qō fuit a deo
castigat⁹. vbi etiā ondit ei⁹ penitētia de pec/
catis t patientia i adūsis. Primo igit̄ ondit peccasse
p luxuriā. scdo p negligētiā ca. xxj. tertio p superbiā.
ca. xxiij. Circa p̄mū ponit ꝓmo culpe perpetratio.
scdo hūit recognitio ca. xij. tertio punitionis patiēs
tolerato ca. xiij. Circa ꝓmū describit ꝓmo ipius dō
adulteratio. scdo ḡrit facti celatio. ibi: Misit at da/
uid. tertio p̄cipit innocentis occisio. ibi: Misit ergo. Circa p̄mum dicit: Factū est aūt vertente an
no rē. sc̄z in p̄incipio estatis: quādo terr enascentia
sunt in campis ad pabulum equorum.
k Misit dauid ioab rē. Alijs enim ꝓcedentibus
ad bellum remansit dauid in hierusalem quasi otio
sus: ꝑpter qō fuit lapsus in adulterium. vnde dicit
Ouidius poeta: Otia si tollas periere cupidinis ar/
tes. et Eccl. xxxiij. Multā malicia docuit ocositas.
Dilitig

illa prime cōuētionis noticia: separatū
ab ea diabolū occidit: sibiq; eā ꝑpetuo
copulauit. Oderim⁹ ergo peccatū: sed
nō exting̃uamus ꝓphetiā: amem⁹ illū
dauid quātū amādus est: q̄ nos a dia/
bolo per misericordiam liberauit. ame
mus istū penitētē: q̄ tā graue vulnus
peccati humilitatis cōfessione sanauit.
a Bersabee. Isi. Pute⁹ satietat': vel
pute⁹ septim⁹. Ecclesia xo vocat̄ pute
us aque viue: t huic puteo septenarij
nomē numeri i spūssancti significatio/
ne cōuēnit. ꝑter rōnē penthecostes: q̄
die ꝺ celo spiritussanct⁹ missus est. Ad
rlix. i. species septē vnū addit: qñ vni
tas cōmedat. Añ Solliciti seruare vni
tatē spūs i vinculo pacis. Dono itaq;
spiritali. i. septenario: facta ē eccl̄ia pu
teus sacietat': qz fact⁹ ē i ea fons aq̄ sa
luentis in vitā eternā: quē q̄ biberit nō
sitiet in eternū. Greg. Adhuc carnis
corruptibilis pōdere grauati nō vale/
m⁹ sic viuere: vt nulla nos possit culpe
delectatio pulsare. Sed aliud ē nolētē
tāgi: t aliud cōsentiētē. Sācti aūt viri
tāto vigilātioꝝ se circūspectiōe custodi
unt: quāto se pulsari sinistris motibus
vt trāsitorie ōdignāt': vt si q̄d forte cor
illicitū 2cupisceret: ꝑssus p discipline
magisteriū oculꝰ videre recusaret. Si/
cut eñ sepe tētatio p oculos trahit: sic
nōnūq̄ ꝓcepta itrinsec⁹ ꝓpellit sibi: ex
trinsec⁹ oculos deseruire. Plerūq; ei q̄/
libet rei inocēti mēte respicit: ß i ipo cō
spectu anim⁹ cōcupiē gladio cōfodit.
Nō ei dō vrie cōiugē studiose respexit:
qz ocupuerat: ß potiꝰ ocupiuit qz ei cau
te respexit. Justo xo retributiōis exa/
mine q̄ exteriori negligenē vtit̄ interiori
oculo cecat̄. Sepe aūt iā itrinsec⁹ 2cu/
piscētia dñat̄: t illecebrat⁹ aīm⁹ ad vsus
suos sensus corꝑeos famulari more
tyrānidis exigit: suisq; voluptatib⁹ ocu
los fruire cōpellit: t fenestras luminis
apit ad tenebras cecitat'. Vñ scī viri
cū sinistra delectatiōe pulsari se sentiūt
ipa p q̄ forme spēs ad mētē igredit̄: di/
scipline magisterio lumīa restrīgūt: ne
praue cogitatiōi visio lenocīata famu/
let. Que si vnq̄ subtilit̄ custodiri ne/
gligit̄: cogitatiōis īmūdicia ad opatio
nē trāsit. Greg. Sepe res q̄libet p hi
storiā virt⁹ est: p significationē culpa.
sicut aliq̄s culpa i facto: i scripto ꝓphe
tie xp̄i. Quis eñ nō detestet q̄ dō in
solario deambulās bersabee vrie cōcu
piit vxorē. Que tñ a p̄lio reuertēte ire
domū monet: pedes lauare: q̄ ꝓtin⁹ re
spōdit dicēs: Arca dei sub pellibus: t
ego in domo mea reḍescā? Que dō ad
mēsaz vrīā suscepit: eiq; epulas p q̄s
moꝛi debeat tradit. Tenet ḡ dō figurā
ei⁹ de q̄ scriptū ē. In sole posuit taber.
suū. Qui bersabee ad se iubet p̄duce:
id est legē lr̄e carnali p̄pl⁹ cōiūctā spūa
li sibi ītellectu sociare. Bersabee ei pu
te⁹. vij. dr: qz p cognitionē leg' infusiōe
spālis gr̄e ꝑfecta nob⁹ sapia ministrat.
Urias xo iudaicū p̄pl⁹ significat: q̄ i
terp̄tat lux mea dei. Judaic⁹ eñ p̄pls
q̄ de accepta legis scientia extollit̄: q̄si
dei luce gloriat̄. Sed huic dauid vro/
rē abstulit: sibiq; 2iūrit: qz manu fort'
redēptoꝝ apparēs: dū de se spiritualiter
legē loqui innotuit: p hoc qō in ꝛta lit
terā tenebat. hanc a iudaico p̄pl⁹ ex/
neā demōstrauit: sibiq; cōiūrit: qz se p
illā p̄dicatū ꝺclarauit. Uriā tñ ad do/

dā die vt surgeret dauid de stratu suo
a ℣ declinare iā mūdo. b ℣ In sole posuit rabernaculū
suum: corꝑus. .s. qō assumpsit: cuneris parefecit.
post mēridiē: t deambularet i solariō
a ℣ Propter fluxum mēstruū: vt quidā volunt.
dom⁹ regię. Videtq; mulierē se lāuātē a†
ex aduerso sup solariū suum. Erat aūt
mulier pulchra valde. Misit ergo rex b
t requisiuit q̄ esset mulier. Nūciatūq;
a est ei q̄ ipsa esset bersabee filia heliam
a ℣ id est diaboli: q̄ falso dixit: lux mea dei: ideoq; de ꝛra
viuēriū merito abscisus. Etheus vl eethe⁹ eñ abscisus.
vxor vrię ethei. Misitq; dauid nū
cijs tulit eā. Que cū ingressa esset ad il
lū: dormiuit cū ea. Statimq; sanctifi/ c
℣ id est menstruali effusione.
cata est ab immūdicia sua: t reuersa ē
in domū suā cōcepto fętu. Mittensq;
nūciauit dauid. t ait: Concepi. Misit d
aūt dauid ad ioab dicens: Mitte ad e
me vrīā ethēū. Misitq; ioab vriam ad
dauid. Et venit vrias ad dauid. Que f
suiitq; dauid q̄s recte ageret ioab t po
pulus: t quō administraretur bellum.
Et dixit dauid ad vriam: Vade in do g
a ℣ Post laborem balneis vtere parrem posuit
pro toro corꝑore: non enim tantus vir discalcia/
tus incedebat.
mū tuā t lāua pedes tuos. Et egressus
est vrias de domo regis: secutusq; est h
a ℣ vt refectus deliriose: puocatus libidine dormiret cū
vxore: t sic adulteriū lateret.
eū cibūs regius. Dormiuit aūt vrias
ante portā dom⁹ regię cū alijs seruis
dñi sui t nō descēdit ad domū suā. Nū i
ciatūq; est dauid a dicētib⁹. Non iuit
vrias ad domū suam. Et ait dauid ad
vriā: Nūquid nō de via venisti? Qua i
re nō descendisti in domū tuā? Et ait k
vrias ad dauid. Arca dei t isrt t iuda l
habitāt in papilionib⁹: t domin⁹ me⁹
ioab: t serui dñi mei sup faciē terrę ma
nent: t ego ingrediar domū meā vt co
medā t bibā t dormiā cū vxore mea?
Per salutē tuā: t p salutem anime tue
nō faciā rem hanc. Ait ergo dauid ad
vriā: Mane hic etiam hodie: t cras di
mittā te. Mansit vrias in hierm i die
illa t altera. Et vocauit eū dauid vt m
comederet cozā se t biberet t inebria/
uit eū. Qui egressus vespere dormiuit
in stratu suo cum seruis dñi sui t in do
muz suā nō descēdit. Factū ē ergo ma/ n
ne: t scꝑsit dauid epl̄am ad ioab. misit
q̄s p manū vrię: scribēs i epistola. Po/ o
nite vriā ex aduerso belli vbi fortissimū
est p̄liū: et derelinquite eū vt pcussus p q
intereat. Igit̄ cū ioab obsideret vrbē: r
posuit vriā i loco vbi sciebat viros esse

a Videtq; mu. se la. Ex q̄ p̄z
q̄ aspect⁹ ipudic⁹ ē valde pi/
culosus: qz dō tā sctūs t bo/
n⁹ p ꝺ fuit tract' i adulteriū: t
ex ꝓsequēti ad homicidiū. p/
ditorie. pcuratū: vt ex seq̄nti/
b⁹ appebit. b Misit ḡ rex
rē. Ad ꝺ em q̄sluit vt sciret si
eēt soluta: vt sic eā acciꝑet in
vxorē t licite cogn̄sceret eā: ꝛua
lescēte tñ tētatiōe sciēs q̄ eēt
maritata: nihilomin⁹ māda/
uit p ea adducēda t cōmisit
adulteriū. c Statimq; sctifica
ta ē rē. i. a fluxu mēstruoꝝ: nō
qz tūc pateret mēstrua q̄n dō
eā cognouit: qz tūc mulieres
sūt turpis colozis: t abomīa/
biles ad actū carnalē: t ꝺ ipa
dr ꝺ q̄ erat pulchra valde: dr
q̄ tūc purgata a mēstruis futu
ris vsq; ad p̄tū: qz i illo coitu
cōcepit: vt p̄z i textu: p⁹ cōce/
ptionē aut cessat fluxꝰ mēstru
oꝝ: qz sāguis ille cedit in fo/
mationē fet⁹ t ei⁹ alimētū.
d Misit aūt dō. Hic p̄z ḡrit
celatio facti: cū dr. e Mit/ B
te ad me vriā: ad ꝺ ei ꝑ ipso
mādabat: vt vxorē sua cogno
sceret: t sic crederet puer na/
scitur⁹ eē suꝰ: t sic pctm dō oc
cultaret: t mulier a lapidatio
ne q̄ fm legē ei debebāt p̄seꝛ
uaret. f Quelniitq; dō q̄s
recte ageret ioab rē. ꝺ q̄siuit
vt statuz sui exercit⁹ sciret: et
vrias cāz sui aduēt⁹ ñ peiret.
g Vade in domū tuā t laua
pedes tuos. i. vtere balneo ꝑ
pter fatigationē laboris p̄ce/
dētis: t p lotionez pedū desi/
gnat̄ ablutio totiꝰ corꝑis: in/
telligēdo a pte totū. h Se/
cutusq; ē eū ci. vt sic p balneū
t cibū delicatū puocaret ad
coitū. Cetera patēt vsq; ibi.
i Nūqd nō de via lōginq̄ ve
nisti. rē. q. d. i exercitu fuisti i
labore: t sic' i via venīēdo in
de: t iō idiges recreatiōe.
k Et ait vri. se excusādo val/
de fidelit̄. l Arca dei: qz tūc
erat portata ad exercitū. sic̄ fu
erat tpe saul: put hr̄. ß. j. lib.
xiiij. c. ad dāū ꝓfidētiā bel/
latoꝝ. Cetera patēt vsq; ibi.
m Et vocauit rē. faciēs sibi
ꝓinari latēt potū iebriatiuū
credēs q̄ p ꝺ daret oblitioni
arcā t exercitū: t sic vino cale
fact⁹ cū vxore sua dormiret. p
ꝺ tñ nō fuit deceꝑt⁹: t sic p̄z
bonitas t pfectio ipi⁹ q̄ p re/
uerētia dei t afflictiōe p̄pli ex
istēt' i expeditiōe ēt a licit' ab
stiebat. Et ex ꝺ p̄z ḡuitas pcti
dō: q̄ militē tam fidelē t ꝓbū
nō horruit occidere. pditorie. n Factū ē ḡ. ꝺ p̄z describit
inocēt' occisio cū dr. o Po
nite vriā rē. i. vbi adūsarij sūt
fortes t audaces. p Et de.
rē. retrahēdo vos ab ipo.
q Et pcussus itere. Sciebat
ei eū eē ꝓtātē t q̄ si turpit̄ re
cederet: ß mag' moꝛi eligeret.
r Igit̄ cū Io. rē. credebat ei

q̄ regem

mũ monet ire: ⁊ pedes lauare: qz incarnatus iudeis ꝓcipit: vt ad ꝓscientiã rediẽãt: ⁊ sordes opeꝝ fletibus tergãt: vt specialr mãdata legis intelligãt: ⁊ pr tanta duriciã ꝓceptoꝝ fontẽ baptismi iuenientes ad aquã post laboꝛẽ currãt. Sz vrias q̃ arcã dñi esse sub pellib⁹ memi-
nit. nñ det: qz domũ suã intrare nõ possit. q.d. Ego mãdata dei in sacrificijs carnalibus video: ⁊ redire ad cõsciam p spũalẽ intelligẽtiã nõ requiro. Quasi eñ arcam dei esse sub pellib⁹ dicit: qz ꝓcepta dei nõ nisi exhibẽdo ministeriũ carnalis sacrificij intelligit. Hñc tñ redire domuz nolentẽ dauid ad mensam vocat: qz cũ iudei ad conscientiã reuerti ꝓtemnãt: christus tñ spũalia ꝓdicat discẽs: Si credideretis moysi: crederetis forsitan ⁊ mihi. De me eñ ille scripsit. Legem eñ iudeus tenet q̃ eius diuinitatẽ loquit̃: cui credere dedignat̃. vñ ⁊ vrias ad ioab cuz epistolis ⁊ q̃bus occidi debeat: mittit̃: qz iudeus legẽ portat: q̃ cõuincẽte moziat̃. Cum eñ mãdata legis retinẽs implere nititur: ipse defert iudiciũ vnde damnet̃. Quid g̃ ꝑ factũ istud dauid scelesti⁹? q̃d vria mũdius? Sed ad mysteriũ q̃d dauid sancti⁹? q̃d vria infideli⁹? Quia ille ꝑ vite culpã, ꝑ phetie signat innocẽtiã: ⁊ iste ꝑ vite innocentiã in ꝓphetia exꝑmit culpã. Uirt⁹ eñ sacri eloquij sic trãsacta narrat: vt vẽtura exꝑmat: sic in facto rẽ approbat vt in mysterio ꝓtradicat. Sic gesta dãnat: vt hec mystice gerenda suadeat.

Judi. 6. b

D

Hzegoꝛi⁹. Ad ꝑ in scriptura dauid ⁊ petri peccata sunt indita: vt cautela minozũ sit ruina maiozũ. Ad hoc peniten-
tia insinuat̃ ⁊ venia: vt spes peuntium sit recupatio perditoꝝ. De statu suo dauid cadẽte nemo supbiat: de lapsu etiã resurgẽte dauid: nõ desperet. Mirabiliter scriptura eodẽ verbo supbos premit: q̃ hũiles leuat. Unã nãq rem gestam retulit: ⁊ diũso modo supbos ad hũilitatis formidinez: humiles ad spei fiduciaz reuocauit. Inestimabile nouigeris medicamentũ: qõ eodẽ ordine positũ ⁊ ꝓmendo tumẽtia exiccat: ⁊ sẽlenando arentia infundit. De maiorũ nos lapsu terruit: ꝑ de repatiõe roborauit. Sic nos diuĩe dispensatiõis miseri-
cordia: ⁊ supbientes rẽpmit: ⁊ ne dispationem cozruam⁹ fulcit. Sz forsasse lector⁊ animo⁹ mouet̃: cur de⁹ eos quos eligit quosq; ad donoꝝ specialiũ culmẽ assumit: a vitijs nõ custodit? Sz multi p accepta dona xtutũ: p ipsũ grazꝝ bonoꝝ operũ i supbiã cadũt: ꝑ tñ q̃ ceciderẽt ñ agẽscũt. Cõtra eos g̃ hostis antiqu⁹: q̃ lã interi⁹ oñaꝛ: exteri⁹ seuire ꝓmittit̃: vt q̃ i cogitatiõe elati sũt: ꝓ carnis luxuriã ꝓsternant̃. Aliq̃n ãt min⁹ est in cozporis cozruptiõe cadere: q̃ cogitatiõe tacita ex deliberata elatiõe peccare. Sz cũ min⁹ turpis supbia credit̃: min⁹ vitatur. Luxuriã eo magis erubescũt homines: qz simul oẽs turpẽ nouerũt. Ideo multi per superbiã i luxuriã cozruentes exapto casu malũ culpe latẽt⁊ erubescũt ⁊ maiora cozrigũt: cũ ꝓstrati i minimis graui⁹ ꝛfundunt̃. Deos eñ se inꝺ mira ꝛspiciũt: q̃ se liberos inꝺ gulioza crediderũt. Ipla g̃ dñi dispẽsatiõe laxatos sepe malign⁹ spũs ꝺ culpa ad culpã trahit: ⁊ q̃ plus ꝑcutit cum quẽ ceperat admittit: et vñ vicisse cernit̃: inde supaꝛ. Cõsiderare libet intra munitum gratie

De pe. di. 1. §. In q̃. et. c. ſi pec catũ. Di. 2. §. opponit̃. in fi. Di. 3. c. totam. Di. 4. §. fi. 56. di. c. do minus. in princi. ibi adul teriũs. 1. q. 7. c. 2. §. fi. in prin. De offi. de le. c. cũ oli 31. q. 1. §. ſed obĵcit

fortissimos. Egressiq; viri de ciuitate: bellabant adũsum ioab: et ceciderunt de a
populo seruoꝝ dauid: ⁊ mortu⁹ est etiã vrias ethe-
us. Misit itaq; ioab ⁊ nunciauit dauid omnia verba prelij. Precepitq; nũcio dicens: Cum compleueris
vniuersos sermones belli ad regem: si eũ videris in- b
dignari: ⁊ dixerit: quare accessistis ad murũ vt prelia-
remini. An ignorabatis q̃ multa desuper ex muro tela mittantur. Quis pcussit abimelech filium hieroꝺbaal. Nonne mulier misit super eũ fragmen molę de muro ⁊ interfecit eũ in thebes: quare iuxta murũ accessistis. Dicẽs: Etiam seruus tuus vrias etheus occubuit. Abijt ergo nunci⁹ ⁊ venit ⁊ narrauit dauid oia quę ei preceperat ioab. Et dixit nunci⁹ ad dauid: Preualuerũt aduersum nos viri: et egressi sunt ad nos in agrum. Nos autẽ facto impetu persecuti sumus eos vsq; ad portam ciuitatis. Et direxerunt iacula sagittarij ad seruos tuos ex muro desuper: mortuiq; sunt de seruis regis. Quinetiã seruus tuus vrias etheus mortuus ẽ. Et dixit dõ ad nũciũ: Hec dices ioab: Hõ e
te frangat ista res. Clarius f
eñ euentus est belli: ⁊ nũc hunc ⁊ nũc illum consumit gladius. Conforta bellatores tuos aduersus vrbem vt destruas eam: et exhortare eos. Audiuit autẽ vr- g
oꝛ vrię q̃ mortuus esset vrias vir suus: et planxit euz. Trãsactoq; luctu misit da- h
uid et introduxit eam i do-

a ¶ Jam obstinatio culpe occasionez non habet defensionis: ⁊ ideo recte prophera mittitur.

mum suam: ⁊ factã est ei vxor. Peperitq; ei filium. Et displicuit verbũ hoc quod fecerat dauid cozam dño.

sinum: quãto deus misericordie fauoze nos contineat. Ecce qui de virtute se extulit: per viciũ adhumilitatem redit. Qui
xo acceptis virtutibus extollitur: non gladio ſ medicamẽto vulneraꝛ. Uirtus enim medicamẽ-
tũ: viciũ vulnus. Quia q̃ ꝺ medicamẽto vulnus facim⁹: fac ille ꝺ vulnere medicamẽtũ: vt q̃ xtute
pcutit: vicio cureꝛ. Uirtutũ ei dona retorq̃m⁹ i vsuz vicioꝝ: ille viciorũ illecebras assumit i arcẽ xtutũ: et salutꝛ statũ p-
cutit vt fuet: vt q̃ hũilitatẽ curãt̃: fugim⁹ ei sal-
tem cadẽtes be reamus. Sz pleriq; quo in mẽtis
cozrũt: artius liganꝺ. Cũq; eos antiqu⁹ hosti⁊ vno vicio pcutit vt cõ-
cidãt: ex alio ligat ne surgant. Cõsideret g̃ hõ: cũ quo aduersario bellũ gerat: ⁊ si iam se in aliq̃ deliquisse ꝑpẽdit: saltẽ ad culpã ꝓrabi ex culpa ꝓtimescat: ⁊ studiose vitẽ-
tur vulnera q̃b⁹ freq̃nt̃ iterficit: qz valde raꝛ est q̃ hostis nr electoꝝ saluti etiaz vulneribꝰ fruiat. Ad eruditiõẽ ei dñs se-
pe electos tẽtatoꝛ subijcit: sic p⁹ padisi claustra p⁹ tertij celi secreta ne revelationũ magnitudine paul⁹ extolleret̃ datꝰ est ei angelus sathane. Sz
hac tẽtatiõe disponit̃: vt q̃ elati pire poteraꝛ: hũiliati fruet̃. Secreto g̃ dispẽsatiõis ordie vñ scuire pmittit̃ iniq̃tas diaboli: ide pficit̃ benignitas dei: qz ide obtẽpat nutriꝺ⁹ supne gre: vñ exercet iram voluntatis sue.

14. 7. 4. ſi.

Capitulum: XII

a ¶ Dixitq; nathã. Dia-
tũ q̃ ꝓ pctõ ꝓdicta sẽ ei: postmodũ toleranit. Deus delictũ delet: ſ iultũ nõ deserit. Aut ei hõ i se penitẽs punit: aut deꝰ ꝺ
cũ hoie vidicãs pcutit. Nõ igr pctõ pcit̃: qz sine vidicta nõ laxaꝛ. Sic ei dõ audire pꝰ ꝛfessionez meruit: dñs trãstulit peccatũ tuũ: ⁊ tñ mult⁊ post cruciatibꝰ afflictus effugiens reatũ culpe quã ꝑ
petrauerat eroluit. Sic nos salut⁊ vnda a culpa ꝑmi parẽt⁊ absoluimur: ſ absoluti q̃z adhuc carnalr obim⁹ q̃ ꝺlicta nr̃a vt ꝑ nos vt ꝑ seipm deꝰ
resecat etiaz cũ relaxat. Ad electi⁊ ei suis iũgratũ
macias studet tpali aflictiõe tergere: q̃s i eis ꝑpetuo nõ vult videre.

De pe. di. 1. cũ aliq̃s. 8. ait̃ aut. 1. q. 7. §. ſed ĵre dimitt. c. Jeſ cũ ba uid.

Dixit aũtez nathan ad dauid: Tu es ille vir q̃ fecisti hãc rem. Hec dicit dominus deus israel: Ego vnxi te in regẽ sup isrl̃: ⁊ ego erui te de manu saul: et dedi tibi domũ domini tui: et vxores dñi tui i sinu tuo: de l
dicq; tibi domum israel ⁊ iuda: et si parua sunt ista: adiciam tibi multo maiora. Quare ergo cõtẽpsisti verbũ domini: vt faceres malũ in
conspectu meo? Uriam etheũ per- m
cussisti gladio et vxorem illi⁹ accepisti tibi in vxorẽ: ⁊ interfecisti euz gladio filiorũ ammon. Nobrẽ nõ n
recedet gladius de domo tua vsq; in sempiternũ: eo q̃ despexerꝛ me: et tuleris vxorẽ vrię ethei vt esset vxor tua. Itaq; hec dicit dñs: Ec- o
ce ego suscitabo sup te malũ de domo tua: ⁊ tollã vxores tuas in oculis tuis: et dabo ꝓximo tuo: ⁊ dor- p
miet cũ vxoribꝰ tuis i oculis solis huius. Tu enim fecisti abscondite ego vero faciam verbũ istud in cõspectu omnis israel ⁊ in conspectu solis huius. Et dixit dauid ad na- q

a ¶ Qui humiliter cõfitẽt veniam moꝛ cõsequetur.

a ¶ Cũ ꝓlati ecclesie poẽres arguũr: pr⁹ q̃ sdã silitudies velut ꝺ alieno negotio inducũr.

Sponde mihi iudicium. Duo viri b
erant in ciuitate vna: vnus diues et alter pauper. Diues habebat oues et boues plurios valde: pau-
per autẽ nihil habebat omino ꝑ- c
ter ouem vnã pulã quã emerat ⁊ d
nutrierat et q̃ creuerat apud eũ cũ filijs ei⁹: sil̃ ꝺ pane illi⁹ comedens f
⁊ de calice ei⁹ bibẽs: et i sinu illius dormiẽs: erat q̃ illi sic filia. Cũ aũt g
pegrin⁹ quidã venisset ad diuitem pcens ille sumere ꝺ ouib⁹ ⁊ ꝺ bob⁹ suis: vt exhiberet cõuiuiũ pegrino illi q̃ venerat ad se: tulit ouem viri pauperis: ⁊ ꝑparauit cibos homi-
a ¶ Post similitudines recram sententiam cõtra se quasi in alterũ proferunt potentes.

ni illi q̃ venerat ad se. Irat⁹ aũt in
dignatiõe dauid aduersus hoiez il luz nimis: dixit ad nathan. Uiuit dñs: qm̃ filius mortis est vir q̃ hoc b
fecit. Ouẽ reddet i q̃druplu: eo q̃ i
fecerit verbũ istud ⁊ non pepcerit.

a ¶ Tandem prelati modis cõgruentibus de ꝓprio reatu potentes feriant iam in nulla sui defensione correctos. quippe sententia ꝓprij oris ligatos.

Dixit aũtez nathan ad dauid: Tu k

a ¶ Pauꝑ aũt nihil ⁊ c. i. vxorẽ vnicaz. dauid aũt habebat plures vt pꝛs ex. ſ. dictis.

Quã emerat. dando ꝑ ea dotem. e Et nutrierat. qz acceperat eã pulã. f De pane illi⁹ co. ⁊ c. qz cõmunicabat cũ eo in cibo ⁊ lecto.

g Cum aũt peregrinus ⁊ c. i. diabolus q̃ alienatus est a cõitate ciuiũ celestiũ p obstinationez in peccato: cui dauid fecit cõuiuiũ p cõsensum i adulterium ⁊ homicidiũ in opus deductum: qz diabolus in talibus delectat̃. Talẽ aũt parabolã ꝑ posuit nathan ipe dauid vt ignozãs seipm cõdemnaret: ⁊ sic frontẽ nõ haberet defendẽdi peccatũ suũ. ideo subdit̃ snĩa dauid: h Filius mortis est vir q̃ ꝺ fecerit. i. dign⁹ morte ꝓpter horrozẽ facti. i Quẽ reddet in q̃druplũ. hoc sententiauit ẽm lẽgem que habet̃ Exo. xxij. ſ. q̃ ꝓ furto ouis reddat̃ quadruplũ. ⁊ sic facteiũ ẽ: quia ꝑ morte vrie mortui sunt q̃tuoz filij eius scz ꝑmus filius bet̃sabee: absalon: amnon: adonias vt habet̃ ex seq̃ntib⁹. k Dixit ẽt nathan ad dauid ꝛ. hec parabola ꝓdicta exponit̃ ꝛtra ipm dauid: Et pꝛs sententia ex ꝓdictis: paucis exceptis q̃ discurrent̃.

l Et vxores dñi tui i sinu tuo. Iz nõ legat̃ q̃ dõ vxores saulis acceperit: tñ dñs tantã ptãtem ei dedit q̃ poterat accipe: et forsitan aliquas accepit: qz notabiles erant. non enĩ omĩa scripta sunt.

m Uiam etheũ percussit gladio. qz ex ei⁹ mãdato factũ fuit: vt pꝛs ex ꝓdictis: ⁊ ille facit rem cuius auctoritate fit. n Nobrem nõ recedet gladius ꝺ domo tua. qz frater occidit fratrẽ vt absalon amnon. vt habet̃. ſ. iij. lib. ij. ca. Et fili⁹ insurrexit ꝛtra patrẽ. ſ. absalõ ꝛtra dauid. vt habet̃. ſ. xv. ca. iõ subdit̃: o Ecce ego suscitabo super te malũ ꝺ do. t. scz absalon filiũ tuũ volẽtez inuaderе regnũ. p Et dor. cũ vxo. tu. in ocu. ⁊ c. manifeste cozã oib⁹: put hr̃. ſ. xv. ca. q Et dixit dõ. Hic ꝓnr ponit̃ ipi⁹ ꝺ hũil⁊ ꝛfessio ⁊ pene tpalis. ⁊ scdo hũana ꝛsolatio. ibi: Et ꝛsolat⁊ ẽ. tertio recipit̃ histozie narratio. ibi: Igit̃ pugnabat. Circa ꝑmũ 8z: Et dixit dõ. oze ⁊ corde. r Peccaui domino. nõ defendens peccatũ suũ: ſ hũilit̃ recognoscẽs: ꝓt q̃ sequit̃ pene tẽperatio. cũ dicit̃

D a Misitq̃ Ioab. Decvictoria dauid quã ioab ꝛchoauit: ꝛ ipse ꝓfecit significat victoriã nr̃i regẽ. Dux ei ꝫ hostes bellũ gerit eũ ꝑdicato ꝛ ordo ꝫ mũdi potẽtes scutum fidei opponit. Sz victoria ad xp̃m referẽ: cui ois ptãs ꝛ potentia regni ascribit. Deꝰ ẽ ei q̃ opaꝝ i nobis ꝛ velle ꝛ pficere. Corona ḡ regis hostilis xp̃i tulit dõ: ꝛ sibi diadema fecit: cũ xp̃s diabolo regnũ auferẽs sibi ꝟ signe decoꝝ parauit. Est eñ dõ corona cõuẽtꝰ catholici xp̃i: q̃ caput nr̃m. i. xp̃m fide et cõuersatione coronat et ambit. Ois eñ sanctoꝝ labor certamẽ ꝛ victoria ad honorẽ eiꝰ referẽ. Rabbath ciuitas regni ammon: q̃ nũc philadelphia vocatur: ꝛ ĩterp̃tat multitudo. Et i euãgelio dr: qr multi veniẽt ab oriẽte ꝛ occidẽte ꝛ recũbẽt cuz abraã isaac ꝛ iacob in regno celoz̃. b Urbs aquaruz. Propter abundãtiã q̃ ibi erat aque: vel vt quidã dicũt populoruz. c Et tulit diadema. In paral. ita legit. Tulit dauid coronã melchon de capite eiꝰ: ꝛ inuenit in ea auri põdo talẽtu: ꝛ pciosissimas gẽmas. Fecitq̃ sibi ĩde diadema. Nõ est eñ nomen ꝓpium Melchon: sed ĩterp̃tat rex eoꝝ. Melchon vtvolunt hebrei idolum est ammonitarum: cuiꝰ diadematis aurum ꝛ gẽmas dauid dicit̃ conflasse ꝛ purgasse fm legẽ et fecisse sibi diadema.

ad dauid. Dominꝰ quoq̃ trãstulit peccatũ tuũ. a† a ꝫ Apud gentes scelestũ habet: si quis vxorẽ alterius ꝙ vim sibi vẽdi cauerit maxime q̃ proest.

Non morieris. Uerũtñ qñ blãsphemare fecisti b c a ꝫ quia talẽ regẽ ꝓfecisse.

inimicos nomẽ dñi ꝓpter vẽrbũ hoc: filius qui natus est tibi morte morieꝝ. Et reuersus est nathan in domũ suã. Percussitq̃ dominꝰ paruulum quẽ pepererat vxor vrię dauid: ꝛ desperatus est. d Deprecatusq̃ est dauid dominũ ꝙ paraꝫ a ꝫ Et nos ieiunemus ꝛ sup terrã iaceamus: donec peccati desideriũ funditus aboleatur.

uulo: ꝛ ieiunãuit dauid ieiunio: ꝛ ingressus sedit. Senes domus eius cogentes eũ vt surgeret de terra. Qui noluit: neq̃ comedit cuz eis cibum. Accidit aũt die septima vt moreretur infans. Timuerunt q̃ serui dauid nunciare ei ꝙ mortuus esset paruulus. Dixerũtq̃ eñ. Ecce cum paruulus adhuc viueret loquebamur ad eum et non audiebat vocem nostrã: quanto magis si dixerimꝰ mortuꝰ est puer se affliget? Cũ ergo dõ audisset seruos suos musitantes: intellexit ꝙ mortuus esset infantulus. Dixitq̃ ad seruos suos: Nũ mortuꝰ est puer? Qui respõderunt ei: Mortuus est. Surrexit ergo dauid de terra: ꝛ lotus vnctusq̃ est. Cunq̃ mutasset vestem: ingressus est domũ domini ꝛ adorauit: ꝛ venit in domuz suam. Petiuitq̃ vt ponerẽt ei panẽ ꝛ comedit. Dixerunt aũt ei serui sui. Quis est sermo quẽ fecisti? Propter infantẽ dũ ei adhuc viueret: ieiunasti ꝛ flebas. Mortuo autẽ puero surrexisti et comedisti panem: Qui ait: Propter infantem cum adhuc viueret ieiunaui ꝛ fleui. Dicebã eñ. Quis scit si forte donet eũ mihi dominus ꝛ viuat infans? Nũc aũt quia mortuus est: quare ieiuno? Nũquid potero reuocare eũ amplius? Ego vadam magis ad eũ: ille vero nõ reuertet ad me. Et cõsolatꝰ ẽ dauid bethsabee vxorem suã. Ingressusq̃ ad eã dormiuit cũ ea. Quę genuit filiũ: ꝛ vocauit nomẽ eiꝰ salomõ. Et dñs dilexit eũ. Misitq̃ eũ ĩ manu nathã ꝓphetę: ꝛ vocauit nomẽ eiꝰ amãbilis dño: eo ꝙ diligeret eũ a ꝫ Jn hebreo: idida. i. dilectꝰ dñi ꝓpter dñm. s. ꝓpter gratuitã misericordiam qua eũ diligere dignatꝰ est quãuis manzer esset. a ꝫ qñ cũ adiectiõe scribit̃ rabbath sicut: hic qñ sine adiectiõe rabba.

dñs. Igit̃ pugnabat ioab cõtra rabbath filiorũ ammon: ꝛ expugnabat vrbẽ regiã. Misitq̃ ioab nũcios ad dauid dicẽs: Dimicaui aduersum rabba: ꝛ capienda est vrbs aquarũ. Nunc igit̃ congrega reliquã ptẽ pl̃i: ꝛ obside ciuitatẽ ꝛ cape eã: ne cũ a me vastata fuerit vrbs nomini meo ascribaꝫ victoria. Congregauit itaq̃ dauid omnem populũ: ꝛ pfectus est aduersuz rabba. Cunq̃ dimicasset cepit eam. Et tulit diadema regis eoꝝ de capite eius: pondo auri talentũ habẽs gẽmas pretiosissimas ꝛ impositũ est super caput dauid. Sed ꝛ predam ciuitatis asportauit multã valde. Populũ aũt q̃ ei⁹ adducẽs

a Dñs q̃z trã. pec. tuũ: ḡtũ ad culpã: remittẽdo ꝓpter pniam tuã: ꝛ ḡtum ad penã. tpando eã: qz licet sis homicida: ꝛ morte dignꝰ tñ. b Nõ morieris. i. ꝓpria psona: ꝫ in filio tibi nato. cuiꝰ causa subdit̃: c Qm̃ blasphemare. ꝛc. qz boies ignorãtes ꝛ mali ex hõ blasphemabãt iudicia dei occulta dicẽtes eũ iniuste egisse: reprobãdo saul ꝛ eligẽdo dõ q̃ satisfeciꝝ fecerat q̃ saul. d Percussitq̃ eũ dominꝰ. i. dolore. par. infirmitate incurabili simplr̃ ꝙ naturã. ꝛõ subdit̃: e Et desperatus est. s. dñs de sanatiõe pueri ꝙ viã nature ꝛ arte medicine: qz tñ deꝰ poterat eũ sanare. ideo subdit̃: f Deprecatusq̃ ẽ dõ ꝛc. qz nesciebat si xp̃s dñi de morte pueri fuisset dictũ ꝙ sniaz diffinitiuã: qz tũc ñ orasset ꝓ eiꝰ sanitate: aut ꝙ cõminationẽ tñ: sz Jone. iij. dr: Adhuc. xl. dies ꝛ ninive subuertet̃: q̃ tñ nõ fuit subuersa eo ꝙ ninuite egerũt pniam: ꝓpter hõ dõ interrogatꝰ de fletu ꝓ puero q̃diu viuebat: ꝛ cõsolatione sua ipõ mortuo de quo mirabilr̃ hoies fuit. vt ptz ĩ lr̃a. rñdit: g Dũ adhuc viueret ieiunaui ꝛ fleui: ꝓ eiꝰ sanitate impetrãda. b Dicebã em̃. i. in corde meo cogitabam. i Quis scit si forte donet ꝛc. ꝓpter pniam ꝛ afflictionẽ meã. k Et cõsolatꝰ est. Hic ꝛ̃r ponit ipi⁹ dõ aliq̃lis cõsolatio eo ꝙ dñs petitũ remiserat quãtũ ad culpã ꝛ tẽporaliter quãtũ ad penã. vt ꝑdictũ ẽ: ꝛ ideo ꝛ̃r ꝛsolatꝰ ẽ bet̃sabee vxorẽ suã: ꝺ mortẽ pueri. l Que genuit ꝛc. q̃ interpꝛat pacifice: ꝛ b fuit ex ordinatiõe diuina: sicut ei ipi dõ reuelatũ ꝙ post eũ regnaret ꝛ ĩ tãta pace ꝙ tẽplũ dñi edificaret sic ꝓmissũ fuerat dõ a dño. ꝺ. vij. ca. m Et dñs ꝛc. dãdo sibi gr̃am ĩ sua iuuẽtute. q̃ uis erraverit ĩ senectute: vl dr ꝙ dñs dilexit eũ eo ꝙ dñs dedit sibi bona naturalia ex pte corpis ꝛ aĩe. n Misitq̃ eũ in manu nathã ꝓphe: vt ꝙ eũ sẽtẽ nutriret ꝛ bñ doceret: vt sic postea ad regnũ aptior efficeret. o Igit̃ pugna. Interposito pctõ dõ ḡtũ ad adulteriũ ꝛ homicidiũ. ꝫ reuertit̃ scripta ad cõplẽdã historiã. ꝺ. ichoatã. x. ca. de expugnatione filioꝝ ãmon. cũ dr: Igit̃ pugnabat ioab ꝺ rabbath: q̃ erat citas pncipal̃ regia: ꝓpter qđ rex ꝛ bellatores sui posuerãt sedea. p Et capiẽda ẽ ꝛc. qz circa eã erat aq̃ ꝛ paludes ĩ q̃bꝰ ꝛsidebãt interiores. Sz his nõ obstãtibꝰ ioab tñ fecerat q̃ erat ĩ ꝓmo capiẽda. q Cõgrega ꝛc. Ex quo ptz magna fidelitas ipi⁹ ad ergã dõ: qz victoriã suo labore ꝓparatã noluit ei ascribi. r Et tulit ꝛc. coꝝ. ꝫ ẽ. idoli ipoꝝ q̃ vocabaꝫ melchon ꝛ interp̃tat rex eoꝝ. s Et iposuit ẽ ꝛc. palmo tñ constauit ꝛ purgauit metallũ fm purgatiões legis: ꝛ pꝰ ea fecẽ ide sibi diadema. Sz si ꝫ dicaꝫ videꝝ dõ fecisse ꝺ lege Deut̃. vn. dr: Sculptilia coꝝ igne cõbures: ꝛ nõ cõcupisces aur̃ ꝛ argẽtũ q̃ ꝫ facta sũt ꝛc. Ad qđ dicẽdũ q̃ istud ꝓcepꝛ̃ itelligit tñ de citatibꝰ ꝛ pl̃is q̃ erãt ĩtra ẽminos terre ꝓmissiõis: qz ꝺ eis loquit̃. sic ptz ibidẽ: pl̃s aũt ãmonitaꝝ ꝛ erat cõtẽꝰ ĩtra termios ẽre ꝓmissionis. t Populũ quoq̃ eius addu. qz. qđ est intelligẽdũ de toto populo ãmonitarũ: sed de illis solũ qui cõsiliũ dederant ꝓ q̃ fieret vituperiũ nũcijs suis: quia miserat eos bõa itẽriõe ad ꝛsolationẽ regis ꝛ reddidert malũ ꝓ bono: ꝛ iõ voluit ꝓ eos exercere rigoze iusticie ne de cetero aliq̃s attẽtaret sile facere.

F Capl. XIII a Sozbiciũcula Est qđ ad sozbendũz aptum est.

a ꝫ. i. serra ꝙ mediũ secuit. b ꝫ silicũdinẽ. c ꝫ rotã. icidẽria.

serrauit: ꝛ circũegit supẽr eos ferrãta carpenta. Diuisitq̃ cultris: ꝛ trãsduxit in tyla ꝛ Similitudine. b ꝫ Modo quo transducunt̃ per lateres adhuc teneros vt conformentur.

pẽ lateꝝ. Sic fecit vniuersis ciuitatibꝰ filiorũ ãmon. Et reuersus ẽ dauid et omnis exercitus in hierusalẽ. La. XIII

f Actũ est aũt post hęc vt absalon filij dauid sozorẽ speciosissimã vocabulo thamar adamaret amnon filius dauid: ꝛ deperiret ĩ eã valde ita vt egrotaret ꝓpter amorem eius: quia cum esset virgo: difficile ei videbaꝫ: vt quicquam inhoneste ageret cum ea. Erat aũt amnon amicꝰ noie ionadab filius semmaa fratr̃ dauid et vir prudẽs valde. Qui dixit ad eũ. Quare sic attenuaris macie fili regis ꝙ singlos dies? Cur nõ indicas mihi? Dixitq̃ ei amnon: Thamar sozorem fratris mei absalõ amo. Cui rñdit ionadab: Cuba sup lectulũ tuũ: ꝛ lãguorẽ simula: cũq̃ venerit pr̃ tuꝰ vt visitet te. dic ei: Veniat obsecro thamar sozor mea: vt det mihi cibũ: ꝛ faciat pulmẽtũ et comedã de manu eiꝰ. Accubuit itaq̃ amnõ ꝛ ꝗ egrotare cepit. Cũq̃ venisset rex ad visitandũ eũ. ait amnõ ad regẽ: Veniat obsecro thamar sozor mea: vt faciat ĩ oculis meis duas sozbiciũculas ꝛ cibũ paratũ capiã ꝺ manu eiꝰ. Misit ḡ dauid ad thamar domuz. dicẽs: Veni ĩ domũ amnon fratris tui: et fac ei pulmentũ. Veitq̃ thamar ĩ domũ amnõ fratr̃ sui. Ille aũt iacebat. Que tollẽs farinã cõmiscuit: ꝛ liq̃faciẽs ĩ oculis eiꝰ: coxit sozbiciũculas. Tollẽsq̃ qđ coxerat: effudit ꝛ posuit cozã eo: ꝛ noluit comedere. Dixitq̃ amnõ: Ejcite vniuersos a me. Cũq̃ eiecissent oẽs: dixit amnõ ad thamar: Infer cibũ in cõclaui vt vescar de manu tua. Tulit ḡ thamar sozbiciũculas q̃s fecerat: ꝛ itulit ad amnõ frẽm suũ ĩ cõclaui. Cũq̃ obtulisset ei cibũ: apꝑhẽdit eã ꝛ ait: Veni cuba mecũ sozor mea. Que rñdit ei: Noli ff mi: noli oppmere me: Neq̃ eñ ꝓ fas ẽ ĩ isr̃l. Noli facer̃ stulticiã hãc. Ego ei ferre nõ potero opꝛobriũ meũ: et tu eris q̃si vnꝰ ꝺ insipiẽtibꝰ ĩ isr̃l: Qui potiꝰ loq̃re ad regẽ: et nõ negabit me tibi. Noluit aũt amnon acq̃escere pcibꝰ eiꝰ: ꝫ ꝙualẽs virib⁹ oppꝑsit eam: ꝛ cubauit cum illa. Et exosam eam habuit odio magno nimis: ita vt maiꝰ eẽt odiũ q̃ oderat eã amore q̃ aũ dilexerat. Dixitq̃ ei amnõ: Surge et vade. Que rñdit ei: Maius ẽ ꝓ malũ qđ nũc agis aduersũ me q̃ qđ añ fecisti expel-

a Actũ aũt. Postq̃ descripta La. XIII est trãsgressio dauid et eiꝰ punitio occulta ꝙ pueri mortẽ: ibi: c ꝛ̃r describit̃ eiꝰ punitio manifesta: ꝛ qz peccauerat ꝙ homicidium ꝛ adulteriũ: iõ ꝓmo describit̃ ꝓmogeniti sui interfectio. secũdo vxorum suaꝝ cognitio. ca. xiij. tertio cõtra eũ ꝓpr̃ rebellatio. ca. xx. Circa ꝓmũ. ꝛ̃r ꝛsidebrandũ q̃ ꝓmogenitꝰ dauid occisus est: eo ꝙ sororem suã thamar violẽter deflorauit: ꝛ iõ ꝓmo describit̃ stupratio sozoris ab amnon. secũdo cõceptio rãcoris ĩ corde absalõ. ibi: Pozro nõ ẽ locutꝰ absalon. tertio vidicatio pudoris. ibi: Factũ est aũt post tps ꝛc. Circa ꝓmũ dr: Factũ ẽ aũt post ꝫ ꝛc. qz ĩ vindictã peccatoꝝ dauid amnon ꝓmogenitꝰ eius amore illicito exarsit in sozorẽ suã: ita q̃ ĩfirmabaꝫ ꝓpter eã: qz passiões excessiue amoris odij vel timoris ꝛ hmõi mirabilr̃ immutãt corpus.

b Quia cũ eẽt ẋgo ꝛc. nõ qz formidaret inhonestatẽ: ꝫ qz filie regis ẋgines clause intra domũ custodiebãt: ita q̃ sibi ipossibile videbaꝫ q̃ posset eiꝰ habere psentiã ad exercẽdũ suã luxuriam.

c Erat ãt amnon amicꝰ noie io. ꝛc. i. astutꝰ: qz ad finẽ maluz sciebat inuenire media ꝙ portuna sic ptz ꝙ malũ ꝛsiliũ qđ dedit ipsi amnon. Et ptz lr̃a vsq̃ ibi: d Ut faciat ĩ oculis meis duas sozbiciũculas. i. duo pulmẽti genera ad sozbendum apta. Cetera patẽt vsq̃ ibi: e Infer ei. in cõ. i. in loco secreto et remoto qđ dicebat vt posset eabuti: vt ptz ex ꝛsequntibꝰ. sequit̃: f Loquere ad re. ꝛ nõ nega. me tibi. ꝫ videꝝ esse ꝙtra legem: Leuit̃. xx. vbi ꝓhibeꝝ mr̃imoniũ fratr̃ cũ sozore siue sit de pr̃e tũ siue de matre: et mlto fortius de vtroq̃. ad qđ rñdet Ra. Sa. ꝙ dauid cepit mr̃em thamar in bello: ꝛ circũcisis vnguibꝰ ꝛ pactis aliis q̃ ad ꝫ requirunt̃: vt habeꝝ Deu. xxj. Et accepit eã vxorẽ. verũtamẽ tũc erat ipregnata de viro quẽ pr̃ habuerat ꝫs ĩ vtero istaz thamar: et iõ nõ erat filia naturalis ipi⁹ dauid. ꝓpr̃ qđ filiꝰ eiꝰ poterat eã habere vxorẽ fm legem. g Et exosam illam habuit. quia sicut dicũt hebrei in eius defloratiõe lesus fuit ĩ tñ ꝙ dolor sequẽs maior fuit delectatiõe ꝓcedẽti. h Maius est hoc malum. s. me expellendo cõfusibiliter sic̃ meretricem q̃ me violẽter deflorasti: qz poterat eã accipe-

lens me. Et noluit audire eā: sed vocato puero q̄ mi-
nistrabat ei dixit: Ejce hāc a me foras: ꝛ claude ho-
D stium post eam. Quę induta erat talari tunica: hu- a
iuscemodi em̄ filię regis virgines vestibus vtebāt.
Ejecit itaq; eaz minister illius foras: clausitq; fores
post eam. Quę aspergens cinerem capiti suo: scissa
talari tunica: impositisq; manib⁹ sup caput suū: ibat b
ingrediens ꝛ clamās: Dixit autē ei absalon frater su-
us: Nunquid amnon frater tuus concubuit tecum?
Sed nūc sozor tace: frater tuus est: neq; affligas coz
tuū p hac re. Mansit itaq; thamar cōtabescēs in do c
mo absalon fratris sui. Cum aūt audisset rex dauid d
verba hec: cōtristatus est valde: ꝛ noluit contristare e
spiritū amnon filij sui: qm̄ diligebat eū: quia primo
genitus erat ei. Porro nō est locutus absalō ad am- f+
non nec malū nec bonum. Oderat em̄ absalon am-
non: eo q̄ violasset thamar sozorem suā. Factum est g
autem post tempus biennij: vt tonderent̄ oues ab- h
L salon in balasoz que est iuxta effraim. Et vocauit ab
salon omnes filios regis. Veniteq; ad regem. et ait
ad eum: Ecce tondent̄ oues serui tui. Veniat ozo rex
cū seruis suis ad seruū suū. Dixitq; rex ad absalon:
Noli fili mi: noli rogare vt veniamus omnes: et gra
uemus te. Cū aūt cogeret eum ꝛ noluisset ire: bene- i
dixit ei. Et ait absalō ad dauid: Si nō vis venire: ve k
niat obsecro nobiscū saltē amnon frater me⁹. Dixit l
q̄ ad eū rex: Nō est necesse vt vadat tecū. Coegit ita
q̄ eū absalon: ꝛ dimisit cū eo amnon: et vniuersos fi
lios regis. Feceratq; absalon cōuiuiū quasi cōuiuiū
regis. Preceperat aūt absalon pueris suis dicens:
Obseruate cū temulentus fuerit amnō vino: et dixe n+
ro vobis: percutite eū ꝛ interficite: nolite timere. Ego o
F em̄ sum qui precipio vobis. Roboramini: et estote
viri fortes. Fecerūt ergo pueri absalō aduersum am
non sicut preceperat illis absalon. Surgentesq; om-
nes filij regis ascenderūt singuli mulas suas ꝛ fuge- p
runt. Cūq; adhuc pergerent in itinere. Fama perue- q
nit ad dauid dicens: Percussit absalō omnes filios r
3.r.b. regis: ꝛ nō remāsit ex eis saltem vnus. Surrexit ita-
er.3.f. q̄ rex dauid: ꝛ scidit vestimēta sua: ꝛ cecidit sup ter-
ram. Et omnes serui eius qui assistebant ei: sciderūt
vestimenta sua. Respondēs aūt ionadab filius sem
maa fratris dauid dixit: Ne estimet dominus me⁹
rex q̄ omnes pueri regis occisi sint. Amnō solus mo- s
tuus est: qm̄ in odio absalon erat positus ex die qua
oppressit thamar sozorem eius. Nūc ergo ne ponat
B dominus me⁹ rex sup coz suum verbum istud. dicēs:
Omnes filij regis occisi sunt: qm̄ amnon solus moz-
tuus est. Fugit aūt absalon. Et eleuauit puer specu-
lator oculos suos ꝛ aspexit: ꝛ ecce populus multus
veniebat per iter deuium ex latere montis. Dixit au
tem ionadab ad regem: Ecce filij regis adsunt: iuxta
verbum serui tui sic factum est. Cunq; cessasset loqui
apparuerūt ꝛ filij regis. Et intrantes leuauerunt vo
cem suam et fleuerunt. Sed et rex ꝛ omnes serui ei⁹
fleuerūt ploratu magno nimis. Porro absalō fugiēs t

re in vxorē. a Que indu. erat ta. tu. In hebreo ha-
bet: Serica tunica. b Que aspgens cinerem capiti
suo ꝛc. hoc non fecit thamar statim cum electa fuit ab
amnon: q̄z seipsam scādaliçasset: sed postq̄ venit ad do
mū fratris sui: ideo subdit: Ibat ingrediēs ꝛ clamans
ꝛc. c Mansit itaq; thamar cōtabescens. magis vo-
lēs innupta manere q̄ a viro sibi dato violata inueni-
ri. Ex ex hoc patet cōtinētia ꝛ puritas illius temporis i
virginibus despōcandis. d Cū aūt audisset rex da-
uid verba hec cōtristatus est valde: tum quia filius su-
us deū offenderat faciendo opus nephārium: tum q̄
filia sua adoptiua erat vituperata i pperuū. e Et no-
luit cōtristare ꝛc. videt q̄ dauid in hoc grauiter pecca-
uerit: q̄z nō solū tenebat filiū increpare: sed etiā interfi
cere: vt videt̄ p virginis violēta defloratione. Nec dā
q̄ nō habebat sibi instigere penā mort̄: nec rōne defec-
rationis: nec rōne violētie. Primū ptz q̄z amnon ꝛ thā
mar erāt psone libere nullo vinculo matrimoniali alli-
gate: nō solū p matrimonij cōsūmationē: sed nec etiā p
affidationē. Lex aūt nō ponit penā mort̄ talib⁹. Exo
de Deuꝛ. xxij. vbi pena mortis instigit virgini defloza-
te in domo paterna: lex illa loquit̄ de virgine alteri af-
data: sicut ibidē diffusius fuit declaratū. Silr secūdo
patet: q̄z illa violētia ꝛ totū factū erat occultū: nec po-
terat defloratio ꝛ violētia ꝑbari: nisi p querimoniā ip-
sius thamar ꝛ sui corporis ostensionē: qd ipsa non fecit
immo simpliciter tacuit: ꝛ de ꝓsilio fratris sui absalon:
vt ptz in lra: ꝛ ideo dauid nō habebat viā interficiendi
amnon iuste. tenēdū est tn̄ q̄ aliter corripuit eū secreto:
licet nō sit scriptū: in tali aūt correctione debet expecta-
ri oportunū tps: ꝛ alie circūstātie: ꝛ sic intelligit̄ qd hie
dicit̄. Voluit cōtristare spiritū amnon filij sui. ſ. p tunc
q̄z erat debilis ꝛ infirm⁹ ꝛ dolēs ꝺ facto: qd ptz ex hoc
q̄ habebat thamar odio: q̄z ꝛ si nō dolebat rōne culpe
dolebat tn̄ rōne lesionis incurse: vt p̄dictū est. Si aūt
querat̄ quare dauid nō coegit amnō ad accipiēdā tha
mar vxorē: ptz respōsio: q̄z ꝓpter odiū cōtra eā cōcepit
ꝑbabile erat q̄ interfecisset eā. f Porro nō est locu-
tus. Hic ꝓsequēter describit̄ cōceptio rancoris: q̄z absa-
lon istā iniuriā sibi ꝛ sozori factā tenuit i corde suo dā
sam: ꝛ ideo magis fuit rancoz odij augmentans q̄ si
p aliqua facta vel signa exteriora fuisset extra ꝑalat̄:
q̄z virtus vnita fortioz est seipsa dispsa. g Factum e
aūt. Hic ꝓr ponit̄ ꝓdicte iniurie vindicatio: mō tn̄ p
ditorio: q̄z absalon vocauit amnon ad prādiū quasi fa-
cētū esset toraliter oblitū: ꝛ tūc interfecit eū. Et ptz litte-
ra paucis exceptis q̄ discurrēt̄. h Et tōderent̄ oues
absalon. tūc em̄ faciebāt antiquitus magna cōuiuia in
memoriā patriarcharū qui fuerūt pastores ouiū. vt ꝺr
Heñ. xlvij. i Cū aūt coge. eū. i. obnixe rogaret patrē
suum. k Et noluisset ire bñdixit ei. inꝑcando bona
sibi absalon: ꝛ amicabiliter se excusando. l Si non
vis venire. in psona ꝓpria. m Veniat obsecro nobi
scū ꝛc. qui repsentat psonā tuā tanq̄ primogenitus.
n Obseruate cū temulētus fuerit ꝛc. q̄: tunc nō pote-
rit sibi pcauere. o Nolite timere ego sū qui ꝑcipio.
quasi diceret factū sup me accipio: ꝛ vos defendaz. Un
de credendum est q̄ absalon fugiens duxit eos secū.
p Ascenderūt singuli mu. suas. licet em̄ esset ꝓhibitū
filijs ysrael ne facerēt cōmisceri aīalia diuerse specie. vt
habet̄ Leui. xix. tamē poterāt vti animalib⁹ ex tali cō-
mixtione generatis cuiusmodi sunt mule. q Fama
venit ad dō. q̄z ō tali facto fama cito volat. r Per
cussit absalon ꝛc. q̄z in talib⁹ plus cōiter dicit̄ in pinci
pio q̄ sit in veritate. sequit̄. s Amnon solus mortu⁹
est ꝛc. Ex hoc dicūt aliq̄ q̄ iste ionadab erat nathan pro
pheta: ꝛ q̄ erat binomius: dicētes q̄ spū ꝓphetico scie
uit solū amnon moztuū: q̄z cuz esset absens: via būana
scire nō potuit. Sed istud dictū patet falsum: p illud q̄
iste ionadab dederat amnon pessimū consiliū de sozore
sua defloranda: vt patet p p̄dicta: quod nullo modo fe
cisset ꝓpheta domini q̄ō ergo dixit: Solus amnon moz
tuus est: hoc nō dixit certitudinaliter: sed coniecturali
ter tantū: eo q̄ nouerat odium absalon cōtra amnon: ꝛ
causam odij: vt patet ex p̄dict̄. Cetera patent vsq; ibi
t Porro absalon fugiens abiit ad tholomai ꝛc. quia
attinebat ei ex parte matris: erat em̄ pater maacha ma-
tris absalon: vt habet̄ ex supradictis. iij. ca.

Luxit ergo

a Ptholo-
mai. Hic fuit
pater maacha
matris absalon.
quā dicit̄ he-
bzei dauid i p̄-
lio cepisse: ꝛ ce
sarie ꝛ vngui-
bus p̄cisis: ꝛ
legē in vxorez
sibi sociasse: et
ex ea generas-
se thamar: ab
salō. b Cēs-
sauitq; ꝛc. In
hebzeo. Cessa-
uit rex exire p̄
absalon. Per
bibek̄ em̄ da-
uid exire volu
isse post absa-
lon vt revoca-
ret eū: ꝑ putās
q̄ q̄diēs eū vi-
deret: mortem
amnon ad me-
moriā reduce-
ret: cessauit ex
ire. C XIIII
c Ancille tue
ꝛc. Aiunt he-
bzei hāc mulie
rem vere duos
filios habuis-
se: et pro here-
ditate certasse:
ꝛ alter ab alte-
ro interēptus:
mlr tn̄ se in pso
na dō posuit ꝛ
filios in psona
amnon ꝛ absa-
lon. cognatio-
nem xo q̄ ꝓsur
git cōtra filiū
in psona alioꝝ
filioꝝ dauid.

4. Re. 6. f.

a ad ptholomai filiū āmi
ur regez gessur. Luxit q̄ a
dauid filiū suum amnō
m̄tis die⁹. Absalō aūt
cū fugisset et venisset in
gessur: fuit ibi trib⁹ an-
a ℣ Quia cessauit exire post absalō
vel quia nouerat amnon flagitiosuz
et morte dignum.
nis. Cessauitq; dō rex p b
seq̄ absalō: eo q̄ ꝓsolat⁹
esset sup amnō interitu.
Capitulum: XIIII
a ℣ Et vidit eū. p absalō suspirasse.
Intelligēs aūt ioab fili⁹ saruie c+
q̄ cor regis versū
a ℣ de q̄ fuit Amos ꝓpha: cui⁹ hec
vidua puratur fuisse auia.
eēt ad absalō: misit thē- d
cuā ꝛ tulit inde mulierē e
sapientē. dixitq; ad eā:
Lugere te simula: ꝛ idu
ere veste lugubri: et ne f
vngaris oleo vt sis q̄si
m̄lier plurio iam tpe lu-
gēs mortuū. Et ingredie
ris ad regē: et loq̄ris ad
eū ſmões huiuscemodi.
Posuit aūt ioab ꝟba in
ore ei⁹. Itaq; cū ingressa g
fuisset mulier thecuites
ad regē: cecidit coraz eo
sup terrā: et adorauit et
dixit: Serua me rex. et b
ait ad eā rex: Quid cau
se habes? Que respon-
dit: Heu mlier vidua ego sum. Mortu⁹ i
ē em̄ vir me⁹ ꝛ ācille tue erāt duo fi- k
lij q̄ rixati sūt adūsum se in agro: nullus l
q̄ erat q̄ eos ꝓhibere posset: et ꝑcussit m
alt alterꝫ: ꝛ iterficit eū. Et ecce ꝓsurgēs
vniūsa cognatio adūsū ācillā tuā dicit:
Trade eū q̄ ꝑcussit fratrē suū: vt occida
mus eū p aīa fratris sui quē interfecit:
ꝛ deleam⁹ hēredē. Et querūt extingue- n
re scintillaz meā q̄ relicta o
est: vt non supersit viro
meo nomen et reliquię
super terram. Et ait rex
ad mulierem: Vade in
domum tuaz: et ego iu- p
bebo ꝓ te. Dixitq; mu- q
lier thecuites ad regez:
In me domine mi rex r
sit iniquitas: ꝛ in domū
patris mei: rex autem ꝛ
thron⁹ eius sit innocēs.

a ℣ reliquas meas a siliquidine ignis.
b In me dñe.
Quasi: q̄z alē
adūsus alterū
furrerit: in me
sit iniq̄tas: si tū
aliq̄ cē dz: in te
aūt nulla sit: q̄z
absq̄ culpa es
et sic ego absq̄
culpa sum: si al
ter fili⁹ me⁹ in-
terfect⁹ ē ab al
tero: sic et tu. si
absalō amnon
morte dignum
interfecit.

a Luxit ergo dauid ad fili amnō ꝛc. magr̄ ꝓ morte spūali q̄s corpali: eo
q̄ fuerat occisus actu ebrius. b Cessauitq; rex ꝛc. eo q̄ reuoluerat in
animo amnō flagitiū ꝛ sic iusto dei iudicio eum fuisse occisum: ꝛ ꝺ est qd
subdit̄: Eo q̄ cōsolatus est super amnon interitu. La. XIII
Moraliter. †Factū est post hec vt absalon filij dauid spe-
ciosissimā sozorem ꝛc. Per thamar virginē que
cubiculum amnon fratris sui ex patre sed nō ex matre intrauit sola cū so-
lo et ibidem fuit defloratā: significat̄ quecūq; virgo vel mulier continere
proponens: sed de sua securitate nimis confidens. Nam frequenē in tali
confidentia diabolus cuius alitus prunas ardere facit. vt dicit̄ Job. xli.
quādo solam cum solo etiam valde ꝓpinquo reperit ignem cōcupiscētie
carnalis accēdit. ꝓpter qd̄ talis solitudo caueri debet sollicite. Bern̄. su-
p missus est. Solēt xgines q̄ vere xgines sūt semp esse pauide ꝛ nūq̄ se-
cure ꝛ vt timenda caueāt etiā tuta ptimescere. †Porro nō est locus
absalon ad amnon nec malū nec bonū. Per absalon qui illatam iniuriaz
sue sozori falso dissimulauit: et cū hoc amnon ad ꝓuiniū inuitādo cum eo
amicitiā simulauit: significat̄ quicunq; insidiator fraudulent⁹ vsq; quo
videat vindicte tps ideo dixit sue malicie ministris. †Obseruate cuz A
temulentus fuerit amnon vino ꝛ dixero vobis percutite eum ꝛ interficite.
licet enī amnon mortem meruisset nō tn̄ erat inferēda per eū nec p talem
modū proditoriū. Aliter p absalon q̄ interp̄tatur pater amaritudinis
diabolus pōt intelligi qui mēdacij pater ē ꝛ amaritudinis peccati. Per
amnon xo quilibet insolens quē inuitat primo diabolus ad ꝓuiniū gu-
le ꝛ inde ptrahit ip̄m ad peccatū luxurie: q̄z sicut dic̄ Hiero. Venter ꝛ ge-
nitalia sūt mēbra ꝓpinq̄: ꝛ ex vicinitate mēbroꝝ designat̄ ꝓpinquas victo
ꝛ sic diabol⁹ ip̄m ingulat morte culpe ꝛ postea ptrahit ad mortē gehēne.
In ca. xiij. vbi dicit̄ in postill. Cessauitq; rex dauid psequi absalō ꝛc.
Additio. Ubi i trālatiōe nostra habet̄: Et cessauit dauid rex:
in hebreo est quoddā verbū equiuocuz: qd̄ vno idem
significat qd̄ cessare vel cōsummare. Alio modo significat idez qd̄ desi-
derare seu ocupiscere: vñ vt videt̄ in scā significatiōe posset ꝓ⁹ itelligi.
Nam dauid nunq̄ incboauit nec incepit psequi absalon: vt ptz ex dict̄
in hoc ca. ꝛ iō impropzie diceret̄: Cessauit a psecutiōe. Silr vbi trālatio
nra habet psequi absalon. i hebreo habet̄: vt egrederet̄ ad absalō. Cui⁹
sensus ē q̄ dauid desiderabat seu ocupiscebat egredi ad recipiendū absa
lon. eo q̄ ꝓsolat̄ eēt ꝛc. Et ꝺ sensus magr̄ ꝓsonat cū ymediate seq̄nti: vbi
dz: Cognouit ioab q̄ cor regis esset versuz ad absalon q̄ sonat idē qd̄ egre
di ad recipiendū eū. Scōm em̄ ꝓmā significationē q̄ dicit eū solū cessare
a psecutiōe: nō ita pfecte intelligeret̄ cor regis esse versum ad absalon: sed
solum q̄ cessaret a persecutione eius ꝛc.
Replica. In ca. xiij. notat Bur. nraz trālatiōez sic et postill.
facit i tractatu suo ꝺ differentia trālatiōis nre ꝛ he-
braice ꝟitat̄. Rūdeat ꝺ btūs Hiero. p q̄ nō recipio luctamē: ꝺ solū. ꝓ po B
stillatore. Auctas ei ꝺ Hiero. ꝛ nre trālatiōis p ecclias recepte defecit
c Intelligēs aūt. Descripta pena da- (semetipam. La. XIIII
uid rōne homicidij. Hic ꝓr describit̄ ei⁹ pena rōne adulterij p ꝺ
q̄ absalō fili⁹ ei⁹ ipz fugauit ꝛ vxores ei⁹ carnal'r coīuit. ꝛ ꝺ scīn
enorme oīb⁹ mānifestauit. Igit̄ circa ꝺ sic ꝓcedit: q̄z ꝓmo describit ipsius
absalō reuocatio. scdo ꝓtra patrē ꝓspiratio. ca. xv. Circa primuz ꝓmittit
mulier' iformatio. scdo iformate petitio. ibi: Itaq; cū ingressa fuisset. ter-
tio petitiōis interp̄tatio. ibi: Dixit q̄ mlr. q̄rto regis ꝓcessio. ibi: Et ait rex
ad ioab. Circa ꝓmū dz: Intelligēs aūt ioab fili⁹ saruie ꝛc. q̄z videbat cuz
cōsolatū de morte amnon ꝛ suspirātē post absalō. d Misit thecuā. no
mē ē ville: de q̄ fuit Amos ꝓpha. ꝛ in terminis illius sunt pascua bona.
e Et tulit inde mlierē sapientē. i. prudēter ꝛ efficaciter loq̄ntē. f Tu-
gere te simula ꝛ induere veste lugubri ꝛc. Ex ꝺ videt̄ eē falsū q̄ aliq̄ dicūt
hāc mlierē ad lram duos filios habuisse q̄z vn⁹ interfecerat aliū: q̄z tūc
nō fuisset simulatio luct⁹ sz Xitas: nec esset locutio figuralis: ꝺ magis rei
geste: cui⁹ ꝟnū dz. ſ. Posuit in os ancille tue oīa ꝟba hec: vt verterem
figurā ſmonis hui⁹. g Itaq; cū ingressa. Hic ꝓr ponit̄ mulier' infor
mate a ioab petitio. cū dicit̄: h Serua me rex. q. d. reputo me moztuaz
nisi iuues me. i Heu mulier vidua ego sum. istud erat rex ad litteraz.
k Et ancille tue erāt duo filij. totū qd̄ sequit̄ ē pabola ꝓficta: ꝓt̄ illud
qd̄ explicat̄ postea. l Nullusq; erat q̄ ꝛc. de insurrectiōe vni⁹ cōtra al-
terū. ꝛ p ꝓns nullus erat q̄ posset ferre testimoniū ꝓtra interfectorem.
m Et pcussit alter alterꝫ. ꝺ nō dixit mulier ꝓfitendo q̄ ita esset: ꝺ repetē
do qd̄ dicebāt psecutores filij: nō hītes tn̄ legitimā ꝓbationē ꝓtra cuz.
ideo sequit̄: Et ecce ꝓsurgēs vniūsa cognatio ꝛc. Sequit̄: n Et delea-
mus hereditē. q. d. nō querūt ꝺ amore iusticie: ꝺ ducti hereditatis cupidita
te: vt deuoluat̄ ad eos quia sunt ꝓpinqui. o Et querūt extinguere scin L
tillam meā: id est nomen meum ꝛ nomē viri mei defuncti: vt nō sit ex par
te eius qui nominet̄ in hereditate nostra. sequitur regis responsio.
p Et ego iubebo ꝓ te. scz q̄ filius tuus non moziat̄: supposito q̄ tu di-
cas verū: et hoc erat iustū: q̄z filius eius nō erat conuictus de homicidio
per euidentiā facti: nec p testes cum essent soli in agro: nec per recognitio
nem ꝓpriam: ꝛ ideo istud debebat derelinqui iudicio diuino. daro q̄ sic
in Xitate. q Dixitq; mulier ꝛc. nō ꝓtenta ista rōsione. r In me do-
mine ꝛc. quod sic exponūt hebrei ꝛ bene vt videtur. Domine mi rex pro-

Et ait rex: Qui cõtradixerit tibi adduc eum ad me: ⁊ vltra nõ addet vt tãgat te. Que ait: Recordet rex dñi dei sui: vt non multiplicent primi sanguinis ad vlciscẽdũ: ⁊ nequaq̃ interficiant filiũ meũ. Qui ait: Viuit dñs: q̃ nõ cadet de capillis filij tui sup terrã. Dixit ḡ mulier. Loquat ancilla tua ad dñm meũ regem verbũ. Et

a ℣ Absalon. s. ⁊ q̃ cũ eo erãt q̃ ℣ capitui ⁊ electi nõ reducebãt ad hereditatẽ dei: ⁊ poterãt coacti i terra aliena fuire dñs alienis.

ait: Loquere. Dixitq̃ mulier: Quare cogitasti huiuscemodi rẽ ꝓtra pm̃ dei: ⁊ locut' est rex verbũ istud vt peccet: et nõ reducat abiectuz suũ? Oẽs morimur: ⁊ quasi aq̃ dilabimur in terrã q̃ nõ reuertunt.

a ℣ Quasi de' reuocat perõres q̃ a diabolo captiui tenent: ⁊ tu abijcis q̃ eũ debes imitari.

Mẽc vult de' perire aiam: sed retractat cogitans ne penit' pereat q̃ abiect' est. Nũc igit veni vt loquar ad dñm regẽ verbũ ꝑ pñte plo. Et dixit ancilla tua: loquar ad regẽ: si quo mõ faciat rex verbũ ancille sue. Et audiuit rex vt liberaret ancillam suã de manu omniũ q̃ volebant de hereditate dñi delere me et filiũ meum simul. Dicat ergo ancilla tua vt fiat

a ℣ .i. firmum et acceptum.

verbũ dñi mei regis sicut sacrificiũ. Sicut em̃ angelus dñi sic est dñs me' rex: vt nec bñdictione

a ℣ hominũ. b ℣ a recto.

nec mãledictione mouear. Unde ⁊ dñs de' tu' est tecũ. Et respõdẽs rex dixit ad mulierem: Ne abscõdas a me verbũ qõ te interrogo. Dixitq̃ mulier: Loquere dñe mi rex. Et ait rex: Nunqd man' ioab tecũ est in oibus istis? Respõdit mulier. ⁊ ait: Per salutẽ aie tue dñe mi rex: nec ad sinistrã nec ad dexterã est ex oib' bis q̃ locut' ẽ dñs me' rex. Seruus em̃ tu' ioab ipe ꝓcepit mihi: ⁊ ipse posuit in os ancille tue oia verba hec

a ℣ .i. me in pſona tui accipem filios meos in pſona tuorũ.

vt ꝑterẽ figurã sermõis hui'. Seru' ei tu' ioab ꝓcepit istud. Tu aũt dñe mi rex sapiẽs es: sicut habet sapientiã angelus dei: vt intelligas omnia sup terrã. Et ait rex ad ioab: Ecce placatus feci verbum tuũ. Vade ergo: ⁊ reuoca puer̃ absalon. Cadensq̃ ioab super faciem suam in terram adorauit: et benedixit regi. Et dixit ioab: Hodie intellexit seruus tuus: q̃ inueni gratiã in oculis tuis dñe mi rex. Fecisti em̃ sermonem

℣ In plerisq̃ interponit domine mi rex.

dñe mi rex serui tui. Surrexit ḡ ioab et abijt in gessur: ⁊ adduxit absalon in hierusalẽ. Dixit autem rex: Reuertat in domũ suã: ⁊ faciẽ meã nõ

a ℣ Ne pñia ei' a morte amnõ ad mẽoriã reducẽs criminiã mihi iferat

videat. Reuersus est itaq̃ absalon in domũ suam: et faciem regis nõ vidit. Porro sicut absalon vir nõ erat pulcher i omni israel: ⁊ decorus nimis. A vestigio pedis vsq̃ ad verticem non erat in eo vlla macula: Et quando tõdebat capillum: semel autẽ in anno tondebat: quia grauabat eum cesaries: ponderabat capillos capitis sui. cc. siclis: dicũt aliq̃ q̃ tm̃ vendebat tõsionẽ capillorũ mulieribus que inde ornabãt capita sua: sed hoc nõ est verisimile q̃ filij regis tonsionẽ capillorũ suorũ venderet. Preterea dicit hic q̃ semel in anno ad min' tõdebat. Crescẽtia vero capillorũ vni' anni nõ videt ita longa q̃ in de possent fieri talia ornamenta: ⁊ ideo videt magis ꝓbabile q̃ scriptura solũ faciat mentionẽ de hoc pondere: ad ostendendũ q̃ habebat multos capillos qõ facit ad pulchritudinẽ hois: q̃ de pulchritudine absalon scriptura hic loquit. a ℣ Pondere publico. Hoc dicit ad distinctionẽ ponderis sanctuarij qõ erat alteri' quãtitatis. Cetera patẽt vsq̃ ibi: b Et venietes serui ioab: iste versus nõ est i hebreo: sed imediate subdit: c Surrexit ioab ⁊c. ad sciendũ cãm damni sibi illati. d Quare veni de gessur q. d. nihil valet mihi ex quo nõ possum accedere ad regẽ: imo nocet. ideo subdit: e Melius mihi erat ibi esse: q̃ tũc nõ erat mihi cõfusibile faciez patris mei nõ videre: sed ex quo sum hic in eadem ciuitate cum eo est mihi valde confusibile. f Oꝛ si memor est ⁊c. nolẽs me videre: hoc dicebat absalon ad inclinandum cor̃ dauid fingens q̃ tantũ eũ diligeret q̃ magis vellet mori q̃ diutius ab eius consortio segregari. La. XIIII.

Moraliter. ✠ Intelligẽs autẽ ioab filij' saruie q̃ cor̃ regis' versum esset ad absalon ⁊c. Per reuocationem absalon ad patrẽ suũ: significat reuocatio peccatorũ ad deũ. igit p ioab qui reuocationẽ istã ꝓcurauit: ꝓdicator̃ bon' significat cui' officiũ est reuocare peccatores ad dominũ: ⁊ nominis interꝓtatio cõgruit. Mã absalon idẽ pater interꝓtat. ꝓdicator̃ aũt peccatorũ ad deũ reuersi pater nominat. ✠ Cor. iij. In christo iesu p euãgelũ ego vos genui. Mulier aũt thecuites p quã ioab fecit absalon reuocationẽ: signat ꝓdicandi gratiã p quã ꝓdicator̃ peccatores reuocat ad penitentiam: ⁊ nominis interꝓtatio cõgruit. Nam thecua interꝓtat tuba. De ꝓdicãdi vero grã ꝓdicatori dicit Ysaie. lviij. Quasi tuba eralta voce tuã: ⁊ annuncia populo meo scelera eor̃: ⁊ domui iacob peccata eorum. ✠ Mansitq̃ absalon in hierlm̃ duobus annis ⁊ faciẽ regis nõ vidit. Per istos duos annos intelligunt integra cõfessio ⁊ debita satisfactio: que post cõtritionẽ ad verbum ꝓdicatoris cõceptam requirunt ad pfectam reconciliationẽ cum deo habendam.

✠ In ca. xiij. vbi dicit in postil. Mec vult deus perire animam.

Additio. Ubi trãslatio nostra habet. Oꝛ nõ vult deus perire animã: veritas hebraica dicit: Ho accipit de' aiam. Ũnde verba hui' sapientis mulieris ꝓfundius possunt intelligi: ⁊ in fauorẽ catholice veritatis exponi. Pro cui' intellectu sciendũ q̃ licet cõiter antiqui nõ haberẽt explicitã fidẽ de ministerijs xpi: habebãt tm̃ implicitã: vt ptz p Aug'. in li. de correctione ⁊ gratia. Ũn hec mulier ꝓponebat ipsi dauid q̃ totũ genus humanũ nõ solũ erat ad mortẽ tpalem condemnatũ: sed etiã vltima felicitas que in adhesione ad deũ p gloriã consistit ei erat interdicta. et ideo dicebat: Omnes morimur: hoc est morte tpali. ꝓsequẽter dicit: Quasi aque dilabimur in terra q̃ nõ reuertent: hoc est dicere q̃ post mortẽ non cõgregamur in locũ beatitudinis. cui' rõnẽ subdit dicens: Qm̃ nõ accipit de' animã. s. ad sui cõsortiũ. Sed retractat cogitans ne penit' pereat q̃ abiectus est: hoc est dicere q̃ ꝓuidentia diuina intẽdebat sic disponere: vt humanũ genus q̃ abiectũ erat nõ periret. iuxta illud: Ego cogito cogitationes pacis. Hiere. xxix. ca. Ex quo intẽdebat ꝓcludere q̃ dõ tanq̃ minister dei i terris debebat cogitare q̃liter recõciliaret electũ filiũ suũ ne piret ⁊c.

Replica. Et qõ in ca. xiij. Burgẽ. ponit circa illũ passum. Nec vult deus perire aiam: habeat ꝓ additiõe quãtis nõ directe ad litteram: vt patet intuenti.

La. XV

Hitur post hec. Descripta reuocatione absalon ⁊ eius recõciliatione. Hic cõsequẽter describit eius conspiratio cõtra patrem: ⁊ primo qualiter eum fugauit. Secũdo qualiter fugatum fedauit. ca. xvj. Tertio qualiter de morte eius tractauit: ca. xvij. Quarto qualiter dei iudicio interijt. ca. xviij. Quinto quõ dauid ad domuz regiam redijt. ca. xix. Circa primũ primo ponit ipsius absalon deceptio simulatoria. secũdo eius cõspiratio ꝓditoria ibi: Misit aũt absalon. tertio ipsius dauid humiliatio meritoria. ibi: Et ait dauid. quarto eius ordinatio consultoria. ibi: Et dixit rex. Simulatio autẽ absalõ fuit in duobus: quia primo simulauit maximũ zelum erga populum. secũdo deuotionẽ erga deum. ibi: Post quadraginta autẽ annos. Circa primũ dicit: Igit post hec id est post recõciliationem absalon cum patrẽ cõfidens de patris benignitate ⁊ de ioab familiaritate: ⁊ eleuatus ex sua pulchritudine: ⁊ quia inter ceteros filios dauid remanẽtes erat primogenitus quia cheleab erat mortuus: quod videt ex hoc: q̃ de eo non fit aliqua mentio. b Fecit sibi absalõ currus ⁊ equites: quasi quoddã ꝓeludium q̃ deberet regnare post patrem suũ. Sed eius ambitio in tantum inualuit q̃ patrem de regno expellere voluit. ⁊ ideo coꝛda populi ad se trahere disposuit. ideo subditur: i Et mane consurgẽs: id est anteq̃ aliquis intraret ad regem. k Stabat iuxta introitum porte: ita q̃ omnes illi qui ingrediebant ad regem pro negocijs habebant iuxta eum transire. l Et omnem virum: pauperẽ vel diuitem vt magis colozaret fictionem suam. m Vident mihi sermones tui ⁊c. q. d. statim deberet tua petitio exaudiri. n Sed nõ est qui te audiat ⁊c. q. d. rex iam est antiqu' nec potest cõpetenter intendere talibus: ⁊ ideo magnũ damnũ est q̃ alius habens zelum cõtaris nõ est ad hoc constitutus. o Quis me cõstituat iudicẽ. q. d. pro necessitate populi ⁊ nõ ꝓ alia re istud onus sustinerem.

a Post ḡdragita aūt ānos xl. Quadragesimus annꝰ agebaꝫ ex quo saul nobe ciuitatē subuertit et .lxxxv. sacerdotes ꝑsecutiōi interemit. Ideo hic quadragesimꝰ annus ponit: vt monstret diuinā vltionē suscitari sup dō eo q̄ abimelech fefellit: et tante cedis causa fuit. In mendosis aūt codicibus quattuor non. rl. leguntꝫ sed i hebreaue ritate nō quattuor. rl. Sed quis vero contentiosus quattuor annos eē asserit: ex quo absalon amnō interfecit: vsq̄ quo patri dixit: Uadā et reddā vota mea q̄ vouī dño in hebrō. Uouēs ei vouit seruus tuus cū esset in gessur syrię dicens: Si reduxerit me dominꝰ i hierlm: sacrificabo dño. Dixitq̄ ei rex dauid: Uade in pace. Et surrexit et abijt i hebrō. Ubi sit aūt absalō exploratores in vniuersas tribus israel dicēs: Statiz vt audieritis clangorē buccinę: dicite regnabit absalō in hebrō. Porro cum absalō ierunt ducenti viri de hierusalē vocati euntes simplici corde et causam penitus ignorantes. Accersiuit quoq̄ absalon achitophel gilonitē cōsiliarū dauid de ciuitate sua gilo. Cūq̄ immolaret victimas facta est cōiuratio valida: populusq̄ concurrens augebaꝫ cū absalō. Uenit igitur nūcius ad dauid dicens: Toto corde vniuersus israel sequit absalō. Et ait dauid seruis suis q̄ erant cū eo i hierlm: Surgite et fugiamus. Neq̄ eñ erit nobis effugiū a facie absalon. Festinate egredi: ne forte veniēs occupet nos: et impellat super nos ruinā: et ꝓcutiat ciuitatem

a Post ḡdragita aūt ānos ꝛc. quadragesimꝰ annꝰ agebaꝫ ex quo saul nobe ciuitatē subuertit et lxxxv. sacerdotes ꝑsecutiōi interemit. Ideo hic quadragesimꝰ annus ponit: vt monstret diuinā vltionē suscitari sup dō eo q̄ abimelech fefellit: et tante cedis causa fuit. In mendosis aūt codicibus quattuor non. rl. leguntꝫ sed i hebreaue ritate nō quattuor. rl. Sed quis vero contentiosus quattuor annos eē asserit: ex quo absalon amnō interfecit: vsq̄ quo patri dixit: Uadā et reddā vota mea q̄ vouī dño in hebrō. Uouēs ei vouit seruus tuus cū esset in gessur syrię dicens: Si reduxerit me dominꝰ i hierlm: sacrificabo dño. Dixitq̄ ei rex dauid: Uade in pace. Et surrexit et abijt i hebrō. Ubi sit aūt absalō exploratores in vniuersas tribus israel dicēs: Statiz vt audieritis clangorē buccinę: dicite regnabit absalō in hebrō. Porro cum absalō ierunt ducenti viri de hierusalē vocati euntes simplici corde et causam penitus ignorantes. Accersiuit quoq̄ absalon achitophel gilonitē cōsiliarū dauid de ciuitate sua gilo. Cūq̄ immolaret victimas facta est cōiuratio valida: populusq̄ concurrens augebaꝫ cū absalō. Uenit igitur nūcius ad dauid dicens: Toto corde vniuersus israel sequit absalō. Et ait dauid seruis suis q̄ erant cū eo i hierlm: Surgite et fugiamus. Neq̄ eñ erit nobis effugiū a facie absalon. Festinate egredi: ne forte veniēs occupet nos: et impellat super nos ruinā: et ꝓcutiat ciuitatem

Sed et cū accederet ad eū homo vt salutaret illū: extendebat manū suam et apprehēdens osculabaꝫ eū. Faciebat q̄ hoc omni israel venienti ad iudiciū vt audiret a rege: et sollicitabat corda virorū israel. Post q̄ draginta aūt ānos

a ℔ reuersionis.

dixit absalō ad regē dauid: Uadā et reddā vota mea q̄ vouī dño in hebrō. Uouēs ei vouit seruus tuus cū esset in gessur syrię dicens: Si reduxerit me dominꝰ i hierlm: sacrificabo dño. Dixitq̄ ei rex dauid: Uade in pace. Et surrexit et abijt i hebrō. Ubi sit aūt absalō exploratores in vniuersas tribus israel dicēs: Statiz vt audieritis clangorē buccinę: dicite regnabit absalō in hebrō. Porro cum absalō ierunt ducenti viri de hierusalē vocati euntes simplici corde et causam penitus ignorantes. Accersiuit quoq̄ absalon achitophel gilonitē cōsiliarū dauid de ciuitate sua gilo. Cūq̄ immolaret victimas facta est cōiuratio valida: populusq̄ concurrens augebaꝫ cū absalō. Uenit igitur nūcius ad dauid dicens: Toto corde vniuersus israel sequit absalō. Et ait dauid seruis suis q̄ erant cū eo i hierlm: Surgite et fugiamus. Neq̄ eñ erit nobis effugiū a facie absalon. Festinate egredi: ne forte veniēs occupet nos: et impellat super nos ruinā: et ꝓcutiat ciuitatem

Iz.9.5.c. q̄s enim De pe.di. 1.c.si peccatū.c.si cut primi

a Sed et cū accederet ꝛc. tanq̄ regis filium. b Extēdebat manū suam: in signū familiaritatis. c Osculabaꝫ eum. in signū magne cōdescēsionis.

d Et sollicitabat corda. Jn hebreo habet: Et furabaꝫ corda: q̄ per tales actiones falsas iniuste attrahebat ad se corda hominū: vt sic ei iungeret cōtra patrē suū: quia ꝓter talia eis impensa iudicabant: et dicebant eum esse regno dignū. e Post quadraginta aūt annos. Hic cōsequēter ponit fictio deuotionis erga deum p sacrificiū in hebron offerendū. Absalon aūt intendebat ibi cōspirare contra patrem suū. Dicit igit: Post quadraginta aūt annos ꝛc. Aliqui libri habent post quattuor annos: qui accipiunt a fuga absalon vsq̄ tunc fm istā litterā: sed q̄ sit falsa patet ex duobus: quia primo a fuga absalō vsq̄ tunc cucurrit maius tempus: q̄ post dictā fugam absalon manfit in gessur tribus annis: vt habet .ꝟ. xiij. ca. in fine. Item post eiꝰ reuocationē mansit in hierusalē duobus annis anteqū videret facie regis: vt habet .ꝟ. xiij. ca. et sic in serto anno faciem regis vidit et perfecte recōciliatus fuit: et postea fecit sibi currū et equites et corda populi sibi attraxit: vt ꝓdictū est: que nō potuerunt fieri in tam breui tēpore quin ad minus currerent ibi duo anni vel circiter: et sic anteq̄ cōspirasset in hebron cōtra patrē suū. iam trāsierant septē anni vel octo. Scdo hoc apparet: q̄ hebraica veritas et libri nostri correcti habent hic quadraginta et nō quattuor: ex quo patet litterā fuisse corruptam vitio scriptorū. Isti aūt quadraginta anni varie computant. Jn libro eñ de hebraicis questionibus dicit q̄ hec cōputatio incipit a tpe quo saul interfecit sacerdotes: vt habet .ꝟ. .i. libro. xxij. ca. et terminat in cōspiratione absalon contra patrē suum cuiꝰ ratio est: quia dauid fuit causa et occasio aliquo modo dicte occisionis: licet eñ nō peccauerit petendo panes et gladiū ab achimelech sacerdote: et celando ei fugā suam: ꝓut ibidem dictum fuit: tamē in hoc peccauit q̄ nimis patēter hoc fecit. Ex quo eñ sciebat ibi esse doech idumeū de quo timebat ꝓbabiliter q̄ ista saul referret: vt ibidē dicit: debuit facere ita secrete q̄ lateret ipm doech: et ideo hic fit mētio illius tēporis: q̄ culpa illa ipsius dauid in parte fuit causa huiꝰ rebellionis absalon cōtra ipm: nec obstat q̄ ꝺ dictum est hanc rebellionē eneniſſe ꝓpter peccatū dauid cū bethsabee. q̄ plura peccata possunt bene esse cause partiales vnius pene a deo inferende. Ja. Sa. dicit q̄ isti quadraginta anni incipiunt a tempore quo populus israel petiuit regem: et simpliciter habere voluit cōtra samuelis persuasionem: vt habet .ꝟ. .i. libro. viij. capi. et fit hic memoria illius tēporis in rebellione ipsius absalon cōtra patrē: q̄ prima facie videbaꝫ magnū malum: quasi scriptura recideret ad memoriā dictū samuelis videlicet q̄ petitio populi de institutione regis nō erat ad bonum. f Dixit absalon ad regem: ad hoc accepit licentiam vt magis operiret maliciam suā et cogitatam. g Uadā et reddam vota mea ꝛc. id est offerēda in hebron. Locus eī ille sanctus reputabaꝫ eo q̄ quattuor patriarche principales sunt ibi sepulti cum suis coniugibus. .ſ. Adam et eua: Abrāā et sara: isaac et rebecca: iacob et lya: sicut dictum fuit Hcā. xxij. et ideo absalon fingebat illuc ire ex deuotione. Sed principaliter intendebat ibidem contra patrem conspirare: quia locus ille distat a hierusalem per septem miliaria. fm Hiero. libro de distantijs locorum: et ideo melius poterat ibi fautores siue conspirationes aggregare. Item quia dauid pater eius ibi primo regnauit: vt habet .ꝟ. .ij. capi. et ideo videbatur locus aptus vt ibi incipere regnum eius. h Misit aūt absalon exploratores in vniuer. ꝛc. Hic cōsequenter describit ipsius absalon conspiratio: quia ad diem determinatā cōgregauit fautores suos in hebron. Misit eñ nuncios ad ciuitates principales tribuum: ita q̄ in qualibet ciuitate notabili erant plures missi ex parte absalon: quorum vnus habebat tubam scientes horā in qua clamaretur in hebron ad sonitum tube: Regnabit absalon: ita q̄ eadem hora in omnibus ciuitatibus notabilibus nuncius absalon habens tubam vt sonaret: et alij discurrentes pervicos clamarent. Regnabit absalon in hebron: diuulgantes q̄ ibi erat inunctus in regem: et q̄ principales de ciuitatibus festinarent illuc ad faciendum sibi debitam reuerentiam: ideo postea subditur. Populusq̄ cōcurrens augebaꝫ cum absalon. i Porro cum absalon ierunt .cc. viri ad petitionem ipsius absalon vt pauciores cum dauid remanerent: et vt illi de ciuitate regia viderent sibi fauere: q̄ ꝓter multitudinē aliorū absalon fauentium nō audebāt cōtradicere. k Accersiuit quoq̄ ꝛc. de cuiꝰ cōsilio iste absalon hoc negociū acceperat: et vt alij facilius iungeret sibi videntes principalē regis cōsiliariū adherentē sibi. l Facta est aūt coniuratio valida: q̄ illi qui erant ibi iurauerunt stare cum absalon ad malorem cōspirationis confirmationem. m Uenit igit nuncius ad dauid: nō tamen ita cito eo q̄ absalon faciebat custodiri vias nec hoc factum nunciaretur dauid donec haberet tantā multitudinē q̄ dauid nō posset resistere fm suā estimationem. n Et ait dauid. Hic cōsequēter describit ipsius dauid humiliatio meritoria: quia per eā deus fuit placatus erga dauid: et contra absalon ꝓuocatus: apparuit aūt ista humiliatio specialiter in duob⁹. .ſ. in humilitate ciuitate regia recedēdo. secdo arcam domini remittendo. ibi: Uenit aūt et sadoch. Circa ꝓmum sciendum q̄ cum dauid esset in bellis expertus et audacissimus et esset in loco fortis et haberet secum plures et fortissimos bellatores: nō recessit de ciuitate timore ipsius absalon principaliter: sed timore dei quē sciebat se ꝓius offendisse. ꝓpter hoc ex sententia dei istud malum sup eum euenisset. fm q̄ dixerat sibi nathan ꝓpheta. .ſ. xij. ca. Hec dicit dominꝰ: suscitabo sup te malum ō domo tua et ideo ad placandum iram dei voluit se coram deo humiliare: qui ꝓces huiusmodi exaudit: et ista humilitas apparuit in confusibili egressu eius ō ciuitate: ecce dicit. o Fugiamus ꝛc. nō ꝓpter ipsius virtutē sed dei cuiꝰ erat flagellū ad punitionē

in ore gladij. Dixerūtq̄ serui regi ad eū: Omnia quecūq̄ ꝓceperit dñs noster rex libēter exequimur serui tui. Egressus est ergo rex et vniuersa domus eiꝰ pedibꝰ suis. Et reliquit rex decē mulieres cōcubinas ad custodiēdā domū. Egressusq̄ rex et omnis israel pedibꝰ suis. stetit ꝓcul a domo. Et vniuersi serui eius ambulabāt iuxta eum: et legiones celerbi et pheleti et omnes gethei pugnatores validi sexcenti viri qui secuti eū fuerant de geth pedites ꝓcedebant regē. Dixit aūt rex ad ethai gethēū: Cur venis nobiscū? Reuertere et habita cū rege q̄ peregrinꝰ es: et egressus es de loco tuo. Heri venisti: et hodie cōpellerꝫ nobiscū egredi. Ego autez vadam quo iturus sum. Reuertere et reduc tecū fratres tuos: et dominꝰ faciat tecū misericordiam et veritatē: q̄ ostendisti gratiam et fidem. Et respōdit ethai regi dicens: Uiuit dñs et viuit dñs meus rex: quoniā in quocūq̄ loco fueris domine mi rex: siue i morte siue in vita: ibi erit seruꝰ tuus. Et ait dauid ethai: Ueni et transi. Et transiuit ethai gethēus et rex: et omnes viri q̄ cū eo erant: et reliqua multitudo. Omnesq̄ flebant voce magna: et vniuersus populus transibat. Rex quoq̄ trāsgrediebatur torrentem cedron: et cunctus populus incedebat contra viā oliuę quę respicit ad desertū. Uenit autē et sadoch sacerdos et vniuersi leuitę cū eo: portantes arcā federis domini: et deposuerūt arcaz dei

a ℔ Ad orationē: vt ab omnibus videri posset.

Et ascendit abiathar: donec expletus est omnis populus qui egressus fuerat ō ciui

a ℔ Quia responsum datum nō est.

tate. Et dixit rex ad sadoch. Reporta arcā dei in vrbem. Si inuenero gratiā i oculis domini reducet me: et ostendet mihi eam et tabernaculum suū. Si aūt dixerit mihi nō places: ꝓsto suz: faciat quod bonū est coram se. Et dixit rex ad sadoch sacerdotem:

a ℔ .i. ꝓphera quādo. .ſ. cōsulto deo populo ꝓdicebat futura.

O videns reuertere in ciuitatem in pace et achimaas filius tuus: et ionathan filius abiathar: duo filij vestri sint vobiscum. Ecce ego abscōdar in campestribus deserti: donec veniat sermo a vobis indicans mihi. Reportauerunt igitur sadoch et abiathar arcam dei in hierusalem: et manserunt ibi. Porro dauid ascendebat ciuum oliuaz

a ℔ ne videret flere.

scandēs et flens: ō perto capite et nudis pedibus incedens. Sed et omnis populus qui erat cum eo operto capite ascendebat plorans. Nunciatum est autem dauid: q̄ achitophel esset in coniuratione cuz absalon. Dixitq̄ dauid: Jnfatua queso domine cōsilium achitophel. Cunq̄ ascenderet dauid summitatem montis in quo adoraturus erat dominū. Ecce occurrit ei chusi arachites scissa veste: et terra pleno capite. Et dixit ei dauid Si veneris mecum eris mihi oneri. Si autem in ciuitatem reuertaris: et dixeris absalon seruus tuus sum rex patere me viuere: sicut fui seruus patris tui sic ero seruus tuus: dissipabis consilium achitophel. Habes autem te/

punitionē dauid: secdo apparuit eiꝰ humiliatio in ꝓgressu: cū dicit: a Egressus est ergo ꝛc. q̄ incedebat petitā do cū tamē posset habere equos et mulos: et nō solū exiuit peditā do: sed etiam nudis pedibus incedendo: vt habet .ſ. eo. ca.

b Et reliquit rex decē mulieres: q̄ sciebat q̄ nō interficerentur. c Stetit ꝓcul a domo: extra ciuitatē vt transire faceret totum populum suum ante se vt poneret se in maiori periculo si absalon eū insequeretur: quod fecit eo q̄ erat in culpa: vt ꝓdictum est: et alij patiebanꝫ ꝓpter eum.

d Dixit aūt rex ꝛc. Dicūt aliqui q̄ iste fuit filiꝰ achis regis geth qui adhesit dauid ꝓpter suā bonitatem et ꝓbitatē: et cōuersus erat ad iudaismū ꝓpter qꝺ dauid magis sibi et socijs suis cōpatiebaꝫ: eo q̄ dimiserant gentē suā et locū. e Ego aūt vadam quo iturus sum. i. vagabūdus ad locum incertum quousq̄ dñs sit mihi placitus. Cetera patent vsq̄ ibi: f Omnesq̄ flebant voce magna: ipsi regi cōpatiēdo: et ad ꝓuocanduz dei misericordiā. g Uenit aūt et sadoch. Hic ꝓfr ostendit humiliatio dauid in remissione arce: cuius primo describit apportatio: cū dr: Uenit aūt et sadoch ꝛc. q̄ volebat se associare dauid i fuga sua et ꝓ eo cōsulere dñm tēpore debito: ideo subdit. h Et deposuerūt arcā dei. .ſ. ad vnā ptē ad cōsulendū dñm ad quē locū dauid deberet declinare. i Et ascēdit abiathar. .ſ. ad cōsulēdū dñm se applicauit: q̄ erat tunc sacerdos principalis: sed tūc non habuit responsum p qꝺ cognouit dauid deū adhuc nō esse placatum erga ipsum: ꝓpter qꝺ societate arce reputauit se idignū: et ideo eā humiliter remisit ad tabernaculuz: vnde fuerat assumpta. dicēs: k Si inuenero gratiā ꝛc. et patet ꝛra. l Si aūt dixerit ꝛc. .ſ. subire fugam exiliū: et mortē: vt impleat ꝺiuinū ꝰplacitū.

m Et dixit rex. Hic ꝓfr ponit ordinatio cōsulto ria: q̄ licet dauid nō desperaret de dei misericordia cōsequēda. noluit tn omittere illud qꝺ poterat fieri via humana: et iō primo ordinauit de statu absalon sibi renūciando. secūdo de cōsilio eiꝰ dissipādo. ibi: Cunq̄ ascēderet dauid: primū aūt fecit ꝓ hoc q̄ duos sacerdotes remittēs cum arca ordinauit q̄ duo filij eorum eēnt nūcij ad reportandum sibi illud q̄ audirēt de domo absalon: et esset expediens sibi illud scire: et ptz ꝛra vsq̄ ibi.

n Jnfatua queso ꝛc. Erat eñ iste nimis astutꝰ ꝓpter qꝺ erat magis timēdus. o Cūq̄ ascēderet. Hic ꝓfr ponit ordinatio dauid de cōsilio absalon dissipādo: remittēdo chusi ad hoc qui etiaz erat valde sapiens et eloquēs: vt patebit. .ſ. xvij. ca. ꝓmittit tn hic locus in quo chusi occurrit ipsi dauid: cum dicit: Cunq̄ ascēderet da. sum. mō. sez oliuarū. p Jn quo adorabatꝫ erat dñm: de loco eñ illo videbaꝫ clare tabernaculū in quo seruabaꝫ arca in monte syon ex opposito: et ideo qñ dauid veniebat ad locū illū solitus erat adorare dñm: sicut homines a longe vidētes ecclām alicuiꝰ sancti solēt eū dēpcari: et tūc ibi dauid dñm adorauit. q Ecce occurrit ei chusi arachites q̄ erat de ciuitate arach. r Scissa veste ꝛc. in signū magne tristicie. s Si veneris ꝛc. quia nō erat vir bellator. t Si aūt i ciuitatē reuertaris: quasi nō curans de me. v Et dixeris ꝛc. videt q̄ dauid hic peccauerit i ducēdo eū ad mētiendum. dicendū q̄ licet nō sit aliqua necessitas excusandi dauid et chusi de aliquo mendacio o ñ cioso: cū ipe dauid peꝰ fecerit tūc vt patebit ea. sequē. potest tn dici q̄ nō erat ibi mendaciū: ille eñ seruit alicui qui agit et agere intendit ad bonū ipsius: bonū autē erat absalon q̄ a suo intento pessimo frustraret et patri traderetur: maxime quia nolebat eū interficere: sed magis cōseruare ad sui correctionē: vt patet ex his que habent .ſ. xvij. ca. r Dissipabis cōsilium ꝛc. i. dissipare poteris per tuam sapientiam et eloquētiam: sicut apparuit per effectuz: vt habet .ſ. ca. xvij. Cetera patent in littera. p ℔ Moraliter

Capitulum: XV

Moraliter. †Igitur post hec absalon fecit sibi currum ⁊ eqtes ⁊ quinquaginta viros qui pcce. ⁊c. ¶Per absalon qui timens mortem ꝓpter culpam suam fugerat: et per liberalitatem patris recōciliatus fuerat: et nihilomin⁹ tanḡ ingratus vel potius ingratissim⁹ patrem suum malicioſe quesiuit subuertere: et sibi dignitatem regiam vsurpare: significatur quicunq; malicioſus ⁊ ingratus qui suum superiorem ⁊ benefactorem querit malicioſe subuertere: et eius gradum per serpentinaz astutiam obtinere: ad hoc autez conſequendū facit ostentatio ꝓprie ſufficientie ⁊ superioris in ſufficientie: vtrunq; enim fecit absalon. ¶Per hoc eñ q fecit sibi currum ⁊ equites: ostendit se potentem ad regni defensionem: ⁊ patrem impotentem qui iam senex in domo quieſcebat. ¶Per hoc autem quod dicebat: †Quis me conſtituat iudicem super terram ⁊c. Ostendebat se ſapientem ad negocia tractanda: et patrem notabat de deſipientia. Similiter ad ambitioſi propoſitum obtinēdu; facit fauor populi quem absalon querebat: vt patet in textu: ꝓpter quod dicitur q ſollicitabat eozda viro; israel: ſcz ad ſe attrahendo. Ad hoc etiam facit apparentia zeli circa cultū dei q fingebat absalon dicēs: †Vadam et reddam vota mea que vouī dño in hebron. Cū tamen intenderet ꝓtiare regno patrem ſuū vt patuit per effectum. ¶Per vias aūt predictas ⁊ cōſimiles querunt ambitioſi bonos ſuperiozes a ſuo ſtatu deijcere vt ſic ad eu; poſſint aſcēdere. †Egreſſus eſt ergo rex ⁊ vniuerſa domus eius pedibus ſuis. ¶Per fugam autem datur ad cāpeſtria deſerti nudis pedibus ⁊ operto capite: ſignificatur patientia boni ꝑlati vel pncipis in perſecutionibus ꝟſtituti. †Ecce occurrit ei chuſi arachites ſciſſa veſte: ⁊ter. ⁊c. ¶Per hoc q dauid deu; remiſit vt cōſilium achitophel diſſiparet: ⁊ ſtatum negociozū per certos nuncios ſibi ſignificaret: oſtenditur q licet bonus vir ⁊ ſanctus in perſecutione poſitus de dei auxilio principaliter confidat: tamen ea que fieri poſſunt via humana ad ſui liberationem ⁊ malorum repreſſionem non debet ſcienter omittere: nam hoc eſſet deum tentare.

¶In ca. xv. vbi dicit in poſtilla. Iſti autē quadraginta anni varie computant.

Additio. Licet dauid fuiſſet cauſa occaſionalis occiſionis ſacerdotū: nō tū culpabiliter ei attribuendū eſt: tū quia ſacra ſcriptura nō imponit ei hmōi culpam: tū quia nō debebat ꝑſumere in ſaule eſſe tantā maliciam: vt interficeret ſacerdotes ꝓpter hoſpitalitatez dauid qui erat gener regis: ⁊ nōdū publice ab eo electus neq; damnat⁹: licet i occulto ſaul ꝛcepiſſet rācoze ō eo: qō latebat abimelech: vt. ſ. j. Reg. xxij. Tum quia querit as ipſius doech nōdū erat ipſi dauid nota: qz nihil legit cōtigiſſe ante illud factū: in quo dauid potuiſſet hoc ꝑſumere de doech: nec ipſe doech hoc reuelauit ſauli ſponte quaſi ingerens ſe ad hoc: ſed poſt inſtantē inq; ſitionē ipſius ſaulis: vt ptz. ſ. j. Reg. xxij. ca. Ex quib⁹ videt q hoc geſtum nullā habet cōtinuationē cum facto abimelech: nec rōnabiliter habet reſpectū ad petitionē populi de rege inſtituendo: vt Rab. Sa. dicit. Tum qz in huiuſmodi petitione licet populus peccaſſet: nō tū dauid qui ꝓtunc erat innocēs: Tū qz illa mala q̄ ſamuel p̄dixerat populo eſſe vēturā verifiſt ex inſtitutione regis: nō ſunt huic caſui abſalō ſimilia: ſed oīa pertinebant ad malum regimē regis qui ad tyrannidē ſe inclinaret: qō nullo modo dicēdū eſt de dauid: cui⁹ regimē publicū fuit a deo approbatū: vt. ſ. ca. viij. Unde cōputatio horum xl. annoz melius videret inchoari a prima vnctione ipſius dauid in regē: de qua. ſ. j. Reg. xvj. Que quidē vnctio in ordine tēporis fuit poſt petitionē populi de inſtitutiōe regis: ⁊ ante occiſionē ſacerdotū p̄dictā. Ratio autē hui⁹ continuatiōis talis eſt. Nam in prima p̄dicta vnctione legit. Directus ē ſpiritus dñi in dauid a die illa ⁊ deinceps: qui quidē ſpūs dñi ex ponit cōmuniter de ſpū fortitudinis ⁊ cōſtantie: q̄ poſt vnctionē viguerunt in dauid: vnde extūc incepit dauid in virtutib⁹ florere ⁊ ad magnos honozes aſcēdere. Et exinde cōtinue fuit i cūctis ꝓſpere agens: ⁊ famoſiſſim⁹ in omnibus actibus virtuoſis: ⁊ in victoriis bellicis adeo: vt nō ſolū in iſrael: ſed in ceteris nationibus p gyrū timeret: ⁊ in magna reuerētia haberet tanḡ dñs p̄cipuus ⁊ ſtrēnuus vir bellator: vt ptz. j. Reg. xvj. et. xvij. et. xviij. et. xj. Reg. v. ⁊ in ḡplurimis alijs locis. Cuius tū oppoſitū videt ei cōtingere in ꝓſecutione abſalon: in qua ꝓſperitas ſua ⁊ celeritas ſeu claritas ſue fame fuit multipliciter denigrata: cū ille qui de fructu vētris ſui egreſſus fuit

tam inuerecūde ⁊ audacter illuz ꝓſecut⁹ ē vſq; ad electionē p̄ ſone ſue de domo ⁊ ciuitate regia: ⁊ deturpationem concubinarum ⁊ huiuſmodi. Hec ſolum hoc: ſed etiaz per vnum ſimplicem hominez ſcilicet ſemei fuit in facie blaſphemat⁹: ⁊ verbis ⁊ factis grauiter iniuriat⁹: vt patet. j. xvj. ca. Merito igitur ſacra hiſtoria accipit computationem huius perſecutionis abſalon a prima vnctione ipſius dauid: tum quia oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcūt: tum ad oſtendendum q ex leberrima proſperitas ipſius dauid viguit continue p. xl. annos dū ipſe dauid recte ambulauit cū deo: ⁊ deinde incepit degrari ſeu debilitari p tale infortuniū quod ſibi contigit ex ordinatione diuina ꝓpter peccatuz cōmiſſum: ex quo fideles poſſunt ſalubriter erudiri. Quecunq; eñ ſcripta ſunt ad noſtrā doctrinam ſcripta ſunt ad Roma. xv. ca. et vt intelligamus q ꝓſperitas ipſius dauid cuz ad culmē celſitudinis ſublimatus fuit ex ſuo peccato facliter verſa fuit in ꝓfundū. iuxta illud. Eieciſti eos cū alleuiarent. quod totū etiā in bonū ſpirituale ipſius dauid redūdauit: vt ipſe dixit. j. xvj. ca. Forte videbit deus afflictionez meā ⁊c. Unde iuxta ſententiam apoſtoli. Diligētibus deū omnia cooperant in bonum: ad Ro. viij. ca. Nam ſm doctores deus tū dat iuſtis de bonis vel malis tēporalibus quātū decet eozū ſaluti ſpirituali: ꝓut in prima. ij. q. vlti. arti. vlti. reſpōdendo ad queſtionem.

Replica. In ca. xv. vbi dicit de. xl. annis poſt hoc abſalon contra dauid patrem ſuū ſe erexit: Poſtilla. dicit: Initiū illoz. xl. annoz a diuerſis variē putari. Nam beatus Hiero. cōputat eos ab occiſione ſacerdotū in nobe cui necē dauid cauſam ⁊ occaſionem dedit. Burgē. licet in ꝓlogo ſui operis valde rēpendit poſtillatorem: quia aliqñ dicta ſanctozū ꝑcipue ſacri Tho. ex magnis cauſis declinauit: hic ipſe ſine ratione beato Hiero. cōtradicit: aſſerens q p̄dicta occaſio ſacerdotū nō ſit ipſi dauid culpabiliter attribuenda: nec ſacra ſcriptura vt dicit imponit ei huiuſmodi culpam: ſed ecce Burgē. nō vereſ ſe opponere rotundo textui: nō mirum igit q ſe opponat ſancto doctori: dicit eñ. j. Reg. xxij. Cunq; abiathar necē ſacerdotum ipſi dauid nūciaſſet. Reſpondit dauid. Sciebā in illa die q cum ibi eſſet doech idumeus ꝓculdubio annunciaret ſauli dicendo. Ego ſum reus omniū animarū patris tui. Et beatus Hiero. dicit: ⁊ aſſumit in glo. ordi. ideo hic. xl. annus ponit vt meſtret⁹ diuinam vltionē ſuſcitari ſup dauid: eo q abimelech ſacerdotem dei fefellit ⁊ tante cedis cauſa fuit: nec poteſt dici q dauid ex humilitate ſit mēritus dicēs: Ego ſum reus: ⁊ alia perpendāt qui Burgē. delyramēta grandipendūt. Illud aūt q̄ Burgē. quaſi ſuā cōputationem ſubiungit nō minus delyramentum videt. Computat eñ illos. xl. annos a prima vnctione dauid vſq; ad rebellionem filij ſui abſalon: vt oppoſita iuxta ſe poſita magis mouēant: vtputa quia dauid ab illa vnctione. xl. annis fuit in continua ꝓſperitate. et poſt cepit rebellio: de qua p̄ſens ſermo. Sed de opinione beati Hiero. Rab. Sa. Burgē. ⁊ aliozū circa hanc computationē nō faciendo vim. Ratio cōputationis Burgē. nihil videt valere. Nam prima vnctio dauid que facta fuit primo anno regni ſaul: vt vult beatus Aug⁹. xvij. de ciuitate dei ca. vij. Et ponit dictū eius in glo. j. Reg. xv. ſup verbo: ꝓcidit tedium ne ſis rex. xl. autē annis regnauit ſicut ⁊ dauid: vt dicit idē beatus Aug⁹. ibidē. Dauid aūt ꝓtūc nulluz ius in regno habuit: licet haberet ius ad regnū: nec habebat executionē ꝓtunc regie poteſtatis: vt dicit Bur. ē. j. Reg. xxviij. ca. ⁊ tamen vt patet ex decurſu primi libri. Be. p totum: viuente ſaul ⁊ regnante nulla fuerit ipſi dauid ſecuritas neq; ꝓſperitas: ſed neq; ſuis: nec auſus fuit quiſq; in regno iſrael eū aut ſuos recipere in domū ſuam: nec quicq; humanitatis exhibere: quia bannitus coactus eſt ſe transferre ad achis regem geth: vt patet. j. Reg. xxvij. et. xxviij. A prima igit vnctione dauid vſq; ad mortem ſaul fluxerunt. xxxix. anni q̄bus fuit ſub continua fuga ⁊ tribulatione: niſi quis illam tribulationem ꝓſperitatem dicere voluerit: quia in bonum fuit pariter et ꝓſperitas abſalon dicenda erit ꝓſperitas: quia in bonū ſcz humiliationem dauid: ⁊ cōſequenter exaltationē vt etiā dicit Burgē. Videt igitur manifeſtum delyramentum dicere dauid fuiſſe in continua ꝓſperitate ante adeptum regnū quando fuit ſecundo vnctus. Nam talis modus loquendi eſt omnium ſanctorum doctoꝝ qui dicunt dauid tempore aduerſitatis in virtutibus creuiſſe: ſed tēpore ꝓſperitatis ruiter ſe peccaſſe: ſicut patet per decurſum ſecūdi libri ⁊c. Reliqua vſq; ad finē libri ſecundi ſtāt in difficultate vocali ꝛc.

La. XVI a Quid mihi ⁊ vobis eſt filij ſaruie ⁊c. Solus abſalō dixerat: Vadā ⁊ reputabo ea; put eius: ⁊ dō abſalō et ioab rūdit. Quid mihi ⁊ vobis filij ſarnie ⁊c. Rūdet vultis interficere iſtū ſicut interfeciſtis abner?

b Dimitte eū vt maledicat iuxta ꝓceptū ⁊c. Greg. Quia verboꝝ contumelijs ꝓceſſus ⁊tute patiētie ſeruare nō pōt vel ſufficit: facē dauid ad memoriā reuocet: quē cum ſe mei cōuitijs vrget: ⁊ arma, ni ꝓceres vlciſci contēderēt, ait: Quid mi, et vo. fi. ſa. ⁊c. et paulopoſt. Dimittite eum vt maledicat iuxta ꝓceptuz dñi ⁊c. Qui, b⁹ verbis indicat: q: ꝓ peccato bethſabee i ſurgentem cōtra ſe filiū paterē. Fugiens q; reduxit ad animū malum quod fecit: et contumelioſa verba nō tam conuitia q̄ ad iuſtoria eſſe credidit quib⁹ ſe purgari ſibiq; miſereri poſſe iudicauit. Tūc eñ illata cōtumelia bene tolerāmus: cum in ſecreto mentis ad mala ꝓpe trata recurrimus: leue quippe videbit q inuria percutimur: dū conſpicimus que penis merui, mus: ſicq; fit vt cōtumelijs gratia magis q̄ ira debeat: quozum interuentu deo indice pena grauior declinatur.

cum ſadoch ⁊ abiathar ſacerdotes: ⁊ oīe verbū qcūq; audieris ō domo regis: indicabis ſadoch ⁊ abiathar ſacerdotibus. Sunt enim cum eis duo filij eozum achimaas filius ſadoch: ⁊ ionathan filius abiathar: ⁊ mittetis p eos ad me omne verbū quod audieritis. Ueniente ergo chuſi amico dauid in ciuitatē: abſalon quoq; ingreſſus eſt hieruſalē ⁊ achitophel cū eo.

c Unq; dauid trāſiſſet La. XVI a† paululū montis verticem appa/ b ruit ſiba puer miphiboſeth in occurſū ei⁹ cū duobus aſinis q̄ onerati erāt ducētis panibus ⁊ centū alligaturis vuę

a ſ ficoꝝ: palaras appellat eo q per maſſas ꝓmerent inter duas rabulas quas palas dicūt a quibus palate vocant.

paſſe: ⁊ ſeptē maſſis pālatax ⁊ duob⁹ vtribus vini. Et dixit rex ſibe: Quid tibi vo/ lūt hec? Reſpōditq; ſiba regi: Dñe mi rex a ſ Sunt. b ſ Sup eos filij regis aſini domeſticis regis vt ſedeāt: ⁊ panes c d ⁊ palatę ad veſcendū pueris tuis: vinum autē vt bibat ſi quis defecerit in deſerto. Et ait rex: Ubi eſt filius dñi tui? Reſpōdit e q̄ ſiba regi: Remanſit in hieruſalē dicēs: f Hodie reſtituet mihi dominus iſrael regnuz patris mei. Et ait rex ſibę. Tua ſint g† omnia quę fuerunt miphiboſeth. Dixitq; ſiba: Oro vt inueniam gratiaz coram te domine mi rex. Ueniť ergo rex dauid vſq; h babahurim. Et ecce egrediebat vir inde de i† cognatione domus ſaul nomine ſemei filius gera: ꝓcedebat egrediens ⁊ maledicebat: mittebatq; lapides cōtra dauid et ꝑ vniuerſos ſeruos regis dauid. Omnis autē populus et vniuerſi bellatores a dextro et a ſiniſtro latere regis incedebant. Ita autē loquebat ſemei cū maleddiceret regi: Egredere egredere vir ſāgui k num et vir belial: reddidit tibi dñs vniuerſum ſanguinem dom⁹ ſaul: qñ inuaſiſti regnū ꝓ eo: ⁊ dedit dom⁹ regnuz in manu abſalon filij tui: ⁊ ecce premunt te mala tua: qñ vir ſanguinū es. Dixit aūt abiſai fili⁹ ſaruię regi: Quare maledicit canis hic mortu⁹ dño meo regi? Uadā a et amputabo caput ei⁹. Et ait rex: Quid m

a ſ Jn heb: eo non habetur dimittite vt maledicat: ſed tantum maledicat.

b mihi ⁊ vobis eſt filij ſaruię. Dimittitē eū n a ſ Permittendo.

vt maledicat: dñs eñ ꝓcepit ei vt male o ſ Penitendo.

diceret dauid: ⁊ quis eſt q̄ audeat dicere: a ſ Quia iuſte omnia fecerit.

ꝙre ſic fecerit? Et ait rex abiſai ⁊ vniuerſis ſeruis ſuis. Ecce fili⁹ me⁹ q̄ egreſſus ē p de vtero meo ꝙrit aiam meā quātomagis hic fili⁹ gemini maledicet mihi? Dimitte

c Unq; dō. Hic ꝙr oñdit q̄li/ La. XVI. ter abſalō patrē ſuū fedauit ꝛgrediēdo ad ei⁹ vxores. Premittūť tū b q̄ttuor: qz ꝓio dō a ſiba decipiť. ſcdo a ſemei ꝛpetiť. ibi: Uenit ē rex. tertio chuſi ab abſalō recipiť. ibi: Abſalō aūt quarto abſalō ad vxores ꝓis ꝛgrediť. ibi: Dixit aūt abſalon: Circa primū ſciēdū q̄ adulatores intēdētes magnates decipe: ꝓſiderāt tps ⁊ locū et alia ad b apta: ⁊ b notāť cū ō: r: Cunq; dō trāſiſſet paululū mōt⁹ verticē: qz iā erat fatigat⁹ ex itinere ⁊ triſticia. b Apparuit ſiba ⁊c. q̄ſi multū parat⁹ ad ſuccurrēdū regi i tali neceſſitate. vñ ſequit: c Aſini domeſticis reg⁹ vt ſedeāt. i. ſi aliqs ō domo tua fuerit ita fatigat⁹ q̄ nō poſſit incedere poterit ſup aſinū ſedere. d Et panes ⁊c. palate dicūť ficus cōpſe iter tabulas. e Ubi ē filius dñi tui: habebat ei ei⁹ curā ꝓpter ionathe amicitiā. Beſpōditq; ſiba ⁊c. iſte ſiba mentiebat: vt ptz ex his que habenť. j. xix. ca. qz miphiboſeth ō fuga dō fuit valde triſtis ſicut apparebit. ibi: Cogitabat ei ſiba q̄ dō ꝓpter ſapiam ſuā ⁊ bonā mititiā finaliter obtineret victoriā: ⁊ iō ſtupebat here ditarē dñi ſui impetrare a dō: qō ⁊ factū ē. vñ ſubdiť: g Tua ſint oſa ⁊c. qō fuit male ⁊ ꝓcipitāť ⁊ iniuſte dictū: tū qz iſte ſiba dixerat falſum: tū qz dato q̄ verū dixiſſet. tū miphiboſeth dñs ſuus nō erat cōdēnandus añq; audireť: vel añq; veritas alio mō ſufficiēter declarareť. h Uenit ē rex. Hic ꝙr dō a ſemei ꝛpetiť xbis maledictis ⁊ altis iniurijs. ⁊ b ē qō ō:: i Egrediebat vir ⁊c. j. xix. ca. ō q̄ erat de domo ioſeph. Dicēdū q̄ erat ō domo ioſeph ex pte pris. ſ. de tribu ephraim. ſ ex pte mris erat de cognatione ſaul: qz mulieres i hereditate nō ſuccedētes poterāt ꝛhere matrimoniū cū viris alteri⁹ trib⁹: put dictū fuit Nu. xxxvj. k Egrędere egre. vir ſangui. i. effuſor multi ſanguinis innoxij. l Et vir belial. i. abſqz iugo diſcipline ⁊ legis diuine. Cetera patēť vſq; ibi: m Quid mihi ⁊ vobis filij ſaruie? ex hoc ptz q̄ ioab ſiť ſemei occidere volebat: ⁊ fratrē ſuū abiſai ad b incitabat. n Dimittite eum vt ma. qz ei⁹ maledictio eſt mihi materia ad exercitium patiētie. o Dñs ei ꝓcepit ei ⁊c. hic occurrit ꝓplexitas qz ſi dñs ꝓcepit ei nō peccauit b faciēdo ſicut nec miniſter iudicis de ꝓcepto ei⁹ malefactoꝛe interficiēdo. Dauid aūt peccauerat coram deo: ⁊ dign⁹ erat hac pena ⁊ maiori: vt ptz ex ſupradictis xj. ca. Sz ad b ſcḋ q̄ dō peccauit iniūgēdo ſalomoni ei⁹ ꝛterfectionē: vt hr. j. iij. li. iij. ca. Cui⁹ ō/ riū videť ſcriptura inuere ibidē. Si aūt dicať q̄ ſemei maledicēdo dō peccauit: ſeḋť icōueniēs. ſ. q̄ de⁹ ꝓceperit eū peccare: ⁊ ſic fuit cā pcti ꝑ ſe et directe: qđ ē ipoſſibile. Dicēdū ad b q̄ dō vides ſemei ſolū ⁊ inermē ita cōſtāter ⁊ intrepide ſibi iuriantē ⁊ manifeſte coram bellatorib⁹ multť fortiſſimis ⁊ audaciſſimis: ⁊ ad vindictā dū reg⁹ iniuriā ꝓmptiſſimis: ꝓpdit q̄ b ñ ꝓuenichat ab ipo ſemei tm: ſ a deo ſpāliter b agēte: ⁊ b vocauit p̄ceptū dei: ⁊ ſi ſemei i b peccauerit volūtate iniq̄ maledicēs dō: nō tñ ꝓpter b de⁹ fuit cā pcti inq̄ſtum pctm ē. Ad cui⁹ intellectū ſciēdū q̄ ad pctm pluraꝛ curritť. ſ. potētia q̄ peccať, q̄ ē libex arbitriū: ⁊ mot⁹ liberi arbitrij i cōſenſu: ⁊ ad ipulſum potētiarū executiuaꝝ: ⁊ totū iſtud ē a deo q̄ eſt actoꝛ nature ⁊ opationū ei⁹. Eſt etiā ibi deformitas in actu q̄ ē q̄da defect⁹ ex q̄ act⁹ habet rōnē pcti. et hui⁹ de⁹ nō eſt cā ſ defectibilitas liberi arbitrij ſicut i claudicatiōe q̄dā ē ibi ambulatiōis ſeu motiōis reducť i xtutē motiuā ſicut i cām. illud aūt qō ē ibi deformitať ⁊ defect⁹ reducť in cām tibie curuitatis. ⁊ ſic ptz q̄ deus nō eſt cauſa peccati: licet ſit cauſa liberi arbitrij ⁊ motionis ipius. Sic igit poteſt dici q̄ cōſtantia ⁊ audacia que fuit in ſemei dauid impetēdo: ⁊ entitas illi⁹ actiōis totū fuit a deo: vt per b dauid puniret ⁊ ei⁹ patiētia ꝓbaret. Sed deformitas ſeu defect⁹. ſ. q̄ iniq̄ volūtate hoc fecerit: b nō reducť i deū ſic in cauſa: ſ in liberi arbitrij defectibilitatez p Ecce filius meus ⁊c.

a Semei ăt. Hic ē nabath pat hieroboā fm hebreos: q̄ fili⁹ gemini dicit: nī celo domus saul maledicit dō. Homen dō aut ei⁹ gemini fuit. Ipse semei ex tribu effraī filij ioseph exti-tit. vñ dicit ad dauid: pm⁹ veni hodie de oī tribu ioseph: ꝑ semei vt supe-ri⁹ legit de cognatione saul fuit. Saul dō beniamī. Ipse ăt semei filius cis legit: qr cis erat gera vocabat pr̄ ei⁹ fili⁹ geminī .i. beniamin ꝑ legit: ꝑ de tribu ioseph pm⁹ venisse dicit: qr in tribu Joseph habitauit.

a ꝙ Pro meruī enim.

eum vt maledicat iuxta preceptū dñi si forte respiciat dñs afflictionē meā: et reddat mihi dñs bonuz p maledictiōe hac hodierna. Ambulabat itaq; dauid et socij eius p viā cū eo. Semei aūt p iugū montis ex latere contra illū gradiebat maledicēs et mittens lapides adu-

a ꝙ vt fedaret eos.

uersus eū: terrāq; spargēs. Venit itaq; dauid rex et vniūsus pl̄s cū eo lassus et refocillati sunt ibi. Absalon aūt et vniūsus pl̄us eius ingressi sunt hierlm: ꝑ et achitophel cū eo. Cū ăt venisset chusi archites amic⁹ dō ad absalon locut⁹ ē ad eum: Salue rex: Salue rex. Ad

a ꝙ In hebreo misericordia quasi nullius miseri; cordie videris: quia dimisisti amicum tuum.

quē absalō: Hęc ē inqt grā tua ad amicum tuum? Quare non iuisti cū amico tuo? Respondit; chusi ad absalon. Nequaq; : quia illius ero quem elegit dominus et omnis hic populus et vniuersus isrl̄ et cū eo manebo. Sz vt ꝙ ꝑ inferā: cui ego fuitur⁹ sū? Mōne filio regis? Sic parui pr̄i tuo ita parebo et tibi. Dixit ăt absalō ad achi-

1.Pa.27.d

tophel: inite ꝓsiliū q̄d agere debeamus. Et ait achithophel ad absalon: Ingredere ad concubinas

b

pr̄is tui q̄s dimisit ad custodiēdā domū: vt cū audierit ois isrl̄ q̄ fędauerī patrē tuū: roborent̄ tecuz man⁹ eoz. Tetēderūt igit̄ absalō tabernaculū i solario. Ingressusq; est ad ꝓcubinas pr̄is sui coram vniuerso isrl̄. Consiliū aūt achitophel q̄ dabat in dieb⁹ illis: q̄si siquis cōsuleret deū. Sic erat oīe ꝓsiliū achitophel: et cum esset cum dauid: et cum esset cum absalon.

c Achitophel. Interpretat ruina fris: iudas de rui-na xp̄i agens: ꝓsiliū dedit iudeis aduersus xp̄m vteq; suspēdio iterēt.

47.di.4.nec esse.

Ca. XVII

Dixit igit̄ achitophel ad absalon. Eligam mihi duodecim milia viroz et cōsurgens persequar dauid hac nocte: et irruens super eum quippe qui lassus est et solūtis manib⁹

a ꝙ Pre timore.

a ꝙ A facie nostra.

et percutiā eum. Luncq; fugerit omnis populus

a ꝙ Propter fugā socioz.

qui cum eo est: percutiam regem desolātum: et reducam vniuersum populū: quomodo vnus hō

a ꝙ id est concorditer.

a ꝙ Vnde expedit vt vnus moriatur homo ꝛc.

mo reuerti solet. Unum em̄ viruz tu queris et ois populus erit i pace. Placuitq; sermo eius absalon: et cūctis maioribus natu isrl̄. Ait aūt absalon:

Ca. XVII

Et fortissimus quisq; ꝛc. In hebreo fortissim⁹ ipse cui⁹ est cor quasi leonis pa.so. subaudis: nō fortissim⁹ iste dauid intelligit̄. Unde: Scit em̄ omnis israel patrē tuū eē fortissimū. Iſido. Scom allegoriā cōsiderari oportet quid sit q̄ absalon parricida patrē insequit: Primo pater fugit ō victoria securus: et interitū paricide deplorabat: quē periturū sciebat. Scribit em̄ fugisse dauid a facie filij. Et de populo hierusalem dicit dōs: Filios enutrini et exaltaui: ipsi aūt spreuerūt me. Filius aūt ei⁹: populus iudaicus qui tradidit eu⁹. Absalon aūt patris pax interpretat: qō in historia mirū videt: quomodo sz pax patris intelligat vel dicat q̄ patrē psequit. Sed absalon hierlm significat q̄ visio pacis dicit: a cuius facie fugit xp̄s qñ eaz deseruit et ad gentes trāsijt. b Absalon. Alij absolō Judā traditorē accipiūt quē xp̄s ꝓmlit tanq̄ eius cogitationes ignorauerit et conuiuiū participauit: in quo corporis et sanguinis figurā discipulis cōmēdauit. In ipa vero traditione ab ipo osculū accepit: ideo absalon pax pacis dicit: qr pacē pater habuit: quā ille nō habuit.

a Et omnis populus isrl̄ fortē esse patrē tuū: et robustos oēs q̄ cū eo sūt. Sed hoc mihi rectuz videt esse cōsiliū. Cōgregeť ad te vniuer-

a ꝙ duo termini terre ꝓmissionis.

sus popul⁹ israel a dān vsq; berſabee q̄si arena maris inumerabilis: et tu eris i medio eoz: et iruem⁹ sup eū i q̄cūq; loco inuēt⁹ fuerit: et opiem⁹ eū sicut cadere ros solet sup terrā: et nō relique-m⁹ de viris q̄ cū eo sūt nec vnū quidez. Qr si vrbē aliquā fuerit ingressus: circūdabit ois israel ciuitati illi funes: et trahem⁹ eā i

a ꝙ Hyperbole. b ꝙ paruus lapis.

torrentē: vt nō reperiat nec cal-culus quidē ex ea. Dixitq; absalon et omnes viri israel. Melius est consilium chusi archite cōsilio achitophel. Domini aūt nutu dissipatū est cōsilium achitophel vtile: vt induceret dōs super absalon malū. Et ait chusadoch et abiathar sacerdotib⁹. Hoc et hoc modo cōsiliuz dedit achitophel absalon et seniorib⁹ israel: et ego tale et tale dedi consiliū. Nūc ergo mittite cito et nūciate dauid dicētes: Ne moreris hac nocte in cāpestrib⁹ deserti: sed absq; dilatiōe trāsgrede-re: ne forte absorbeat rex et ois

a Nō est bonū hoc cōsiliū ꝛc. quasi diceret licet sit sapiens homo et consuetus dare bona cōsilia: tñ defecit ista vice. hoc aūt dixit chusi ne videret contra achitophel inuidia moueri: et ideo licet de sapientia eum cōmēdauerit generaliter. nō tñ in hoc facto: ꝑm illud: Quādoq; bonus dormitat homerus. Rationē aūt huius defectus ostēdit ex trib⁹ rōnib⁹. Prima accipit̄ ex fortitudine dauid et voluntate se vindicandi: et similiter aliorū qui cū eo erāt: qō notat cuz dicit: b Tu nosti patrē tuū ꝛc. q. d. periculosū est inuadere eū: et maxime mō: qr ex amaritudine animi ponet totū p toto ad se vindicandū. Secda rō accipit̄ ex prudētia bellica q̄ erat in dauid ex multis experimentis: et ꝑ notat cū dicit: c Sed et pater tu⁹ ꝛc. Modus ei est ducū exercit⁹ qui timēt inuadi psonaliter de nocte quieſcēti b⁹ alijs se cū paucis solēt absentare maxime qñ timēt a suis tradi: qr dicebat chusi ipm dauid de ꝑ ꝓbabiliter se timere vt tradētes eū haberēt grām absalon. q. d. chusi sic faciet pat tu⁹. Et ideo si pcutiatur tot⁹ ei⁹ pl̄s: nō habebis ītātū qr nō mozabit cū eis i castris: ꝑ alibi vbi poterit ad eū postea pl̄us aggregari. Tertia rō accipit̄ ex pte viroz absalō: qr cōiter i talib⁹ inuasionib⁹ cadūt aliq de inuadentib⁹: et ex festuca fit trabs: qr ex modica pcussione fit rumor magne occisionis: et sic expauescūt insequētes: et dissoluunt et fugiūt: et hec rō notat cū dicit: Et cū ceciderit vn⁹ quilibet in pr̄incipio ꝛc. d Sz ꝑ mihi rectū videt. Hic ꝛnr chusi dat suum cōsiliū. dicēs: e Congregeť ad te vniuersus pl̄us isrl̄. i. in tanta multitudine: qr null⁹ possit tibi resistere. f Et tu eris i medio eoz. sicut rex potētissim⁹ et glorioſissim⁹: et sic attribuet tibi victoria de dauid et nō achitophel vel cuicūq; alteri ad hoc misso. g Et operiem⁹ eū ꝛc. i. in tanta multitudine qr non poterit se ꝓtegere. h Qr si vrbez aliquā fuerit ingressus. te fugiēdo. i Circūdabit ois isrl̄ ꝛc. loquit metaphorice: et est sensus: ita destruem⁹ totā illā ciuitatē qr nō erit aliqua resistētia. Hā i hebreo habet: Circūdabit ois isrl̄ ciuitati illi societates sz armatorū ad totū pl̄m destruendū. k Dixitq; absalon et oēs viri isrl̄ ꝛc. ita qr dissiparū fuit consiliū achitophel. cui⁹ causa subdit: l Dñi aūt nutu dissipatū est: qr dōs humiliationē dauid et eius patiētiā respexerat oculo misericordie: et absalon reddere volebat penā sue malitie: totam aūt ꝓdictā contionē narrauit chusi vt dauid haberet tempus se recolligendi in aliquo fortalicio: et congregandi populum sibi deuotū et ordinandi eū ad pugnandū contra absalon. m Et ait chusi. Hic ꝓsequēter tractatus consilij predicti renūciat ipsi dauid: et primo describit hui⁹ cōsilij renūciatio. Secdo ipsius achitophel digna punitio. ibi: Poro achitophel. Tertio pugne ꝛ dauid ꝑparatio. ibi: Dauid aūt. Sntia prime partis patet vsq; ibi: n Et nūciate dō ꝛc. hoc aūt dixit chusi timens ne in eius absentia achitophel suaderet absalō executionem sui cōsilij. Unde ibi translatio nostra habet. o Ne forte absorbeat ꝛc. i. dō In hebreo habet: Ne cōsulat regi. s. absalon: qr faciat cōsiliū achitophel: et sic in ueniret dauid et eius exercitus lassus et fatigatus: et sic de facili posset capi rationibus ꝑdictis in cōsilio achitophel.

Jonathas.

a Jonathas aūt ꝛc. Rab. Nō aūt ionathas q̄ iterꝑtatur colūbe dominū: ꝛ achimaas ff ei⁹ ad explorādū factū absalō ꝛ dō renūciādū ꝛcreti fugiētes absalon declinauerūt i domū cuiusdā viri i bahurī q̄ hēbat puteū in vestibulo ꝛ descēderūt in eū. ꝛc. Nō sine mysterio credēdū est. Significāt enī hi duo eos q̄ p gr̄am spūs sancti sūt renati: ꝛ i nūero fratrū sūt ascepti: q̄ credētes ab absalon fugiunt: cum malignos spūs euadere q̄rūt. Ibi stāt iuxta fontez rogel: q̄ iterꝑtat tristis vel deorsū: cū luctu ꝛ desperatiōe i mūdo apetūt. ꝑpt celestis regni desideriū: declināt in domuz viri i bahurim: q̄ locus iterꝑtat electi⁹ vel viuēs: cū adolescentie tpa i memoriaz reducūt: descēdūt i puteū qui erāt in vestibulo cū penitētie se humiliāt sbiciunt: que cunctis necessaria est añ finē pñt⁹ vite. Expandit mulier velamē sup os putei cū ecclia precū assiduitate delicta iuuētutis ꝛ ignorantie filioꝝ abscōdit: quasi siccās ptisanas cū carnis lasciuiam per continentie rigorem strīgit: et sic reī latet transgressio: id est humane vite: qui per assiduitatez p̄cum in compūctione lachrymaruz ꝛ per castigationez coꝝ pcōs oīa delicta absc̄dūt: ꝛ hoīes a ꝓsecutiōe hostis ꝓpte cti liberabūt.

a populus qui cū eo est. Jonathas aūt ꝛ achimaas stabant iuxta fontem rogel. Abūt ancilla ꝛ nunciauit eis: ꝛ illi ꝓfecti sunt vt referrent ad regē dauid nuncium. Nō eñ poterant videri aut introire ciuitatē. Vidit aūt eos quidā puer ꝛ indicauit absalon. Illi vero concito gradu ingressi sunt in domuz cuiusdam viri in bahurim qui habebat puteū in vestibulo suo ꝛ descenderūt in eum. Tulit aūt mulier ꝛ expādit velamē sup os putei q̄ siccāns ptisanas ꝛ sic latuit res. Cunq̄ venissent fuī absalon ī domū ad mulierē dixerūt. Ubi est achimaas ꝛ ionathas? Et rñdit eis mulier: Trāsierūt festināter gustata paulū aqua. At hi q̄ querbāt cū nō reperissēt: reuersi sūt ī hierlm. Cūq̄ abyssent: ascēderūt illi de puteo: ꝛ pergentes nunciauerūt regi dauid. dixerunt: Surgite ꝛ transite cito fluuiū: quoniā huiuscemodi dedit consilium cōtra vos achitophel. Surrexit ergo dauid et oīs populus qui cum eo erat: et transierunt iordanem donec diluceſceret anteq̄ denudaretur verbum: ꝛ nec vnus quidē resīduus fuit qui non transiret fluuiuz. Porro achitophel videns q̄ non fuisset factum consilium suuz: strauit asinū suuz: surrexitq̄ ꝛ abyt in domū suam ꝛ in ciuitatē suam: Et dispōsita domo ipsum feciſſe potius ex magnanimitate q̄s ex pusillanimitate. sua suspendio interyt: ꝛ sepultus est in sepulchro patris sui. Dauid autez venit in cāstra: et absalon transit iordanem ipse et omēs viri ysrael cum eo. Amasan vero constituit absalon ꝓ ioab super exercitum. Amasa autē erat filius viri qui vocabaꝰ iethra de iegreli qui ingressus est ad abigail filiam nāas sororem saruię q̄e fuit mater ioab. Et castrametatus est ysrael cum absalon in tetra galaad. Cunq̄ venisset dauid in castra sōbi filius naas de rabbath filiozuz āmon ꝛ machir filius āmihel de lodabar ꝛ berçellai galaadites de rogelim obtulerūt ei stratōzia et tapetia vasa fictilia frumētū et hozdeū ꝛ farinā ꝛ pōlētā ꝛ fabā ꝛ lentē: et frixūm oleo cicer ꝛ mel ꝛ butyrum: oues ꝛ pingues vitulos: dederuntq̄ dauid et populo qui cum eo erat ad vescendum. Suspicati eñ sunt populum fame ꝛ siti fatigari in deserto.

a Jonathas aūt ꝛc. expectātes eē cuitates rumores de domo absalō. b Abūt ancilla. Ad ꝗ enī fuit missa vt magꝰ lateret negociuz: q̄ ibat q̄si ad lauādū pānos ibidē. c Non enī poterāt videri ꝛc. Jam enī sciebat absalō q̄ erāt ꝓiuncti ipi dauid: ꝛ iō iussisset eos inſici. d Qui habebat puteum in vestibulo suo. i. in curia sua seu atrio. e Quasi siccās ptisanas. i. hozdeū decorticatū. f Trāsierūt festinanter gustata paululū aqua. Jn hebreo habeť: Trāsierūt riuū aquaz. q̄ exponūt de hebreo ō iordane q̄ dz riuus aq̄z: eo q̄ riui fontiū illiꝰ terre descēdūt ī eo sic in fluuio ꝓpria. Est igit sensus: Trāsierūt fluuiū aquarū. i. iam sunt ita elōgati q̄ trāsierūt dz quōd nūcij absalon de ꝓsecutiōe eoꝝ desperati reuersi sunt in hierlm. Cetera patēt. g Porro achitophel. Hic ꝓpr ponit ipi⁹ achitophel digna punitio. q̄ ꝑpt nimiā imꝑtatē suā permissus ē a deo interficere seipm: ꝛ b ē q̄d dz: h Videns q̄ nō fuisset ꝛc. ꝗ fuit valde ingnaꝰ eo q̄ ꝓsiliū ch̄usi approbatū fuerat esse reprobatū. i Et dispōsita domo sua. q̄ filijs suis diuisit bona sua. k Suspendio interyt. p seipm. q̄ fecit nō solū ꝑpter indignationē p̄dictā: sed etiā q̄ stulticiā absalon ꝓpuli q̄ erat cū eo p̄cipiebat: ꝛ ex ꝗ firmiť tenebat q̄ dauid ꝓualeret ꝛ in regnū rediret: ꝓt q̄ timebat ab eo occidi morte turpi ꝛ dolorosa: ꝛ iō voluit magis ꝓueire morte suā p alia viā. l Dauid aūt. Hic ꝓn describiť belli ꝓparatio. q̄ dauid trāsito iordane venit ad quēdam locū forziter munitū: ꝑpter q̄ vocabat manaym. i. castra: q̄ iacob ibi obuiauit angelus: vt habeť Geñ. xxxij. Et ibi dauid populuz ad se venientē recollegit ꝛ ipm ordinauit ad resistendū absalon. vt plenius habeť. j. m Et absalon trāsiit iordanē vt caperet dauid cōfidēs de mltitudine ꝓpli cū eo existentis. n Amasan ꝺo ꝓstituit absalō. ꝓ ioab sup exercitū. Ex q̄ ptz q̄ ꝓponebat ioab occidere cū dauid: et iste amasa erat nepos dauid: quod ptz ex ꝗ sequit de patre ei⁹. o Quū ingressus ē ad abigail filiā naas. i. isai patrē ꝺ q̄ vocaꝰ ē iesse: isai ꝛ naas. p Cūq̄ venisset dauid. Hic reuertiť scriptura ad ostēdēdū ꝗliter dauid fuit ibi receptꝰ. cū dr: q Sobi filius naas ꝛc. iste naas fuit rex ammon q̄ fuit cū dauid misericordiā: vt dictuz ē. j. r. ca. Cuiꝰ filius anon deturpauit nuncios dauid: ꝓter q̄ fuit ab eo interfectꝰ: ꝛ sobi frater eiꝰ ꝓ eo rex ꝓstitutꝰ: q̄ illud vituperiū nō fuit factū p ipm: ꝛ q̄ tūc dō misericorditer egit cū eo: ipe conuersa dauid fugiēti ꝓbuit aut filiū cōtra absalon: ꝛ necessaria. put potuit ministrauit: ꝛ militer āmihel ꝛ berçellai. r Stratozia ꝛ tapetia. i. necessaria. ꝓ lectis. Cetera patent.

Moraliter. Dirit ꝛc. igit achitophel ꝛc. Sequiť postea. † Et dixit chusi nō est ꝛc. Per chusi q̄ interꝑtať silentiū vl archanū: significari pōt quilibet bō deuotꝰ q̄ in abscōdito orat deū: ꝛ talis p oīonis sue meritū frequenter dissipat ꝓsiliū malignoꝝ qō ordinauit fuerat ad destructionez bonoꝝ. † Jonathas aūt ꝛ achimaas stabant iūx fontem rogel ꝛc. Per ionathan aūt ꝛ ei⁹ sociū q̄ denūciauerūt dauid achitophel ꝛ chusi ꝓsiliū ad ꝓmuniendū ipi⁹ dauid ꝛ viroꝝ suoꝝ: significant ꝓsolationes spūssancti date diuinitꝰ afflictꝰ iniuste p oīones hoīm deuotoꝝ ꝛ interpretatio notabile ad hoc ꝓgruit: q̄ ionathas colūbe donū interpretaťur q̄ spūssanctꝰ significať. † Et cū venisset dauid in castra sobi filꝰ naas ꝛc. Per istos q̄ dauid et viris ei⁹ fame et labore afflictꝰ ministrauerūt charitatiue necessaria: significanť illi q̄ afflictꝰ iniuste ꝓsolationes cōsilia ꝛ auxilia subministrant.

Additio.j.

a La. XVIII Accidit aūt. Rab. Absalon mulo fugiens in quercu per cesarem capitis suspēsus ē: quia iudei stulticie carnalis sensus incumbentes ꝑpter supstitiones pharisęoꝝ legē coꝛrūpētes: per ipam quā ad correctionez vite p̄ceperāt mortis occasionē nō habuerūt. Unde est qui accusat vos moyses: i q̄ spaz Joab ꝺo i coꝛ absalō tres lāceas figit: cū diabolus auaricię supbię ꝛ inuidię vl pfidię i coꝛ iudaici pli mittit: q̄ ill mariti fūt cā̄ p̄ditionis. Ex supbia eī i cōtēptū dei idola fabricauerūt. Ex cupiditate rei trāsitorias ꝛtuti bus ꝓsecuti sunt. Ex pfidia ꝛ inuidia nō solū dicta legis et ꝓpheta rū: sed etiā ipius salnatoris pśen tiam spreuerunt: Unde Nō habem⁹ regem nisi cesarem: et si būc dimittis: nō es amicus cesaris. Absalon post mortez in foueā grādem mittiť: et quisq̄ iniquꝰ post obitū carnis i lacū ifernī: sup quē acerū lapidū cōgeriť dū duricia mētis exprobrať. Dauid extinctū absalō plorauit: ꝛ ꝑpter iteritū iudaici pli rp̄s videś ciuitatē fleuit: cuius miserte cōpatiēs in eruditionē ꝛ curā salutis eiꝰ vsq̄ ad mortē crucis ꝓmansit. Scribe ꝛ pharisei principes iudeoꝝ i ligno crucis in quo dñm suspenderūt: occulto iudicio dānati sunt: ꝛ q̄ carnali sensu velut irrationabili mulo p̄sidere videbantur: in dispsiones gentiū ꝓtranseūt ipsi p̄cipitatū pariter et populum amiserunt.

Ista cōsiderato dauid La. XVIII populo suo cōstituit sup eos tribunos ꝛ centuriōes: ꝛ dedit populi tertiā partē sub manu ioab: ꝛ tertiam partē sub manu abisai filij saruię fratris ioab: et tertiā partem sub manu ethāi qui erat ō geth. Dixitq̄ rex ad populū: Egrediar ꝛ ego vobiscū. Et respondit populus: Nō exibis. Siue eñ fugerimus: non magnopere ad eos de nobis ptinebit: siue media pars ceciderit e nobis: non satis curabunt: quia tu vnus ꝓ decem milibus computaris. Melius est igit vt sis nobis in vrbe p̄sidio. Ad quos rex ait: Quō vobis videť rectū hoc faciā. Stetit ergo rex iuxta portā. Egrediebaťq̄ populus per turmas suas centeni et milleni. Et p̄cepit rex ioab ꝛ abisai et ethai dicēs: Seruate mihi p̄uerū absalon. Et omnis populus audiebat p̄cipientem regem cūctis p̄cipibus ꝓ absalon. Itaq̄ egressus est populus in campum cōtra ysrael. Et factum est p̄eliū in saltu effraim. Et cęsus est ibi populus ysrael ab exercitu dauid: factaq̄ est plaga magna in die illa viginti miliū. Fuit aūt ibi ꝑlium dispsum sup faciē omnis terre: ꝛ multo plures erant quos saltūs cōsūpserat de populo q̄s hi quos vorauerat gladiꝰ in die illa. Accidit aūt vt occurreret absalon seruis dauid sedēs mulo. Cūq̄ ingressus fuisset mulus sub ter cōdensam quercū ꝛ magnam: adhesit caput eiꝰ quercui. Et illo suspenso inter celū et terrā: mulus cui insederat ptransiuit. Elidit aūt hoc quispiā ꝛ nūciauit ioab dicēs: Vidi absalon pēdere de quercu. Et ait ioab viro q̄ nūciauerat ei: Si vidisti quare nō cōfodisti eū cū terra: ꝛ ego dedissem tibi decē argenti siclos ꝛ vnū baltheū? Qui dixit ad ioab: Si apēderes in manib⁹ meis mille argenteos: nequaq̄ mitterē manū meā in filiū regis. Audientib⁹ eñ nobis p̄cepit rex tibi ꝛ abisai et ethei dicens: Custodite mihi puez absalon. Sed ꝛ si fecissem contra animā meam audacter nequaq̄ hoc regem latere potuisset: ꝛ tu stares ex aduerso. Et ait ioab: Non sicut tu vis: sed aggrediar eū coraz te. Tulit ergo ioab tres lāceas in manu sua: et infixit eas in coꝛde absalon. Cūq̄ adhuc palpitaret herēs i quercu: cucurrerūt decē iuuenes armigeri ioab: ꝛ ꝓcutientes iterfecerūt eū. Cecinit aūt ioab buccina: ꝛ retinuit populū ne ꝓsequeretur fugientē isrl: volēs parcere multitudini. Et tulerūt absalon ꝛ ꝓiecerūt eū in saltu in foueā grandē: ꝛ cōꝓtauerūt sup eū aceruū

a† In ca. xvij. vbi dr: i postil. Circūdabit oīs isrl ciuitati illi funes ꝛc. Loq̄ť metaphorice

Additio.j. Immo in hebreo hr latione nr̄a: ꝛ est intelligēdū metaphorice: q. d. sic attraherem⁹ illā ciuitatē vsq̄ ad torrentē: ac si eēt aliqua res mobilis q̄ ꝑ funes posset attrahi ꝛc.

In eodē ca. xvij. vbi dicit in postil. Me cōsulať regi. s. absalon ꝛc.

Additio.ij. Immo ī hebreo hr. Me absolueat regi exprēsse ꝛc. La. XVIII

a Hitur cōsiderato. Hic ꝓn ostēdit q̄ liter absalō ꝺo i iudicio in bello interyt. Et primo ex parte dauid describit ordinatio ꝓpli. scōo cōgressio belli. ibi: Itaq̄ egressus. tertio denūciatio facti. ibi: Achimaas aūt. quarto lamētatio filij. ibi: Cōtristaťꝰ itaq̄. Circa primū sciendū q̄ fm Vegetiū libro de re militari, pauci bñ ordinati ꝛ cōstantes sunt dispositi ad victoriā. multitudo vero inordinata nō ē nisi victima parata ad cedē. ꝑpter ꝺ dauid exptus ī rebus bellicis ꝓpm suū q̄ parū⁹ erat cōparatiue: diligēter ordinauit. ꝛ ꝺ est q̄ dr: b Constituit sup eos tribunos: quoꝝ quilibet p̄erat mille bellatorib⁹. c Et centuriones: p̄dictos centū. d Et dedit ꝓpli tertiā ptē. q̄ de toto ꝓplo fecit tres acies. e Egrediar ꝛ ego vobiscū: q̄ volebat eē de p̄mis ad laborē ꝛ p̄icula. f Nō exibis: cui⁹ rō subdit: Siue ei fugerim⁹ ꝛc. q. d. paz curāt de nobis: q̄ te solū querūt. g Melius est igit vt sis nobis i vrbe p̄sidio: vt si debellati fuerim⁹ possimus ibi habere refugiū vt possit ibi iterū exercitꝰ congregari. h Stetit g̃ rex iuxta portā: vt videret g̃liter exirēt ordinate: ꝛ eos aīaret ad fortiter ꝓliandū. i Seruate mihi puerū absalō. s. viuū si ei ꝓualebitis: ꝺ dicebat dauid ne mozereť ī ꝓtō motali ꝓsequēdo patrē ꝑpriū. ꝛ sic eternaliter dānaret. k Et oīs ꝓpls audiebat rex vt nullus eū interficeret. l Itaq̄ egressus est. Hic ꝓn describiť cōgressus belli: et notať locus cū dicit: m In saltu effraim id est, ꝑpe saltū illū: q̄ pugnabāt ī cāpo plano nō in nemore. Sed queriť hic quō vocabať saltus effraim: cū non esset in sorte effraim: sed vltra iordanē: vt ptz ex p̄dictis. Dicendū q̄ erat ex opposito sortis effraim: ita q̄ iordanis fluuius tm̄ erat intermedius: ꝛ ex hoc sortitus est istud nomē. n Et multo plures ꝛc. q̄ ibi erāt fouee magne: vt patet ex hoc quod. j. dicit q̄ absalon fuit ꝓiectus in foueā magnā: ꝛ in foueis illis fugiētes de exercitu absalon ceciderūt ꝛ mortui sunt. Dicūt etiā hebrei q̄ in illo saltu erant fere terribiles que multos de illo exercitu fugiētes ꝛ intrātes saltū occiderūt. o Accidit aūt ꝛc. q̄ fugiētes de ꝓlio vagaňť incerti ꝛ frequēter incidunt in illos quos fugere intendūt. p Adhesit caput eiꝰ quer cui ꝛc. q̄ videns suos deuictos: ad fugiendū expeditius deposuerat galeā: ꝛ sic ꝑ capillos suos qui multi erant vt dictū est. ꝺ. xiiij. ca. retentus est frondib⁹ quercus. Cetera patēt vsq̄ ibi: q Nō sicut tu vis. Absalon seruabit⁹ viuus. r Sed aggrediar eum coraz te ꝛc. interficiendo. s Et tulerunt absalon ꝛc. Ex quo patet q̄ dictū est q̄ in illo saltu erāt fouee magne. t Et cōportauerunt sup eū acerū ꝛc. hoc fecerunt fm legem Deut. xxj. vbi p̄cipiť filius cōtumax a populo lapidari. Iste aūt non solum erat cōtumax: sed etiā manifeste ꝓsequebať patrē: ꝛ ideo non solum erat dign⁹ a gladio ꝓmi: sed etiā a populo lapidari.

Porro

a ¶Porro absalon erexerat sibi
cū adhuc viueret titulū. dic̄ Jose-
phus q̄ fecerat statuā marmoreā
ad sui memoriā ī postē. Aliꝫ di-
cūt q̄ fecerat q̄dā edificiū nota-
bile ⁊ altū ad cūdē fine. b
xerat ei. nō habeo fili
dictū q̄ habuit tres filios
cēdū ē q̄ erāt mortui vl̄ inepti ad
regnādū p̄ ipm. c ¶Et appellaꝫ
manꝰ absalō. i. opus eiꝰ memoria
dignū. Manꝰ ei ē organū organo-
rū: vt hr̄. iij. de aīa. et iō p̄ eam si-
gnantꝫ opa ⁊ maxīe solēnia ⁊ me-
moria digna. d ¶Achimaas āt.
Hic ꝑ̄ describīt denūciatio fc̄i.
qz achimaas ç̄lans ꝑ dō deside-
rabat victoriā suoꝝ nūciare: ꝫ io-
ab ꝑpediebat dic̄s: Nō erꝫ nūciꝰ
ī hac nocte. e ¶Sz nūciabis ī a-
lia. ſ. de alia victoria futura q̄ ma-
gis placebit regi. Sciebat ei ioab
dō de morte absalō turbari: et iō
nolebat istū quē diligebat rumo-
res istos portare. ꝑ̄ qō misit ali-
um. ſ. chusi. Sciēdū tū q̄ iste chu-
si nō erat ille ō q̄ dc̄m ē ca. p̄cedē-
ti: q̄ erat amicꝰ ⁊ ꝓsiliariꝰ dō. Tū
qz tāt̄ hō ad ꝫ nō mitteret sic̄ cur-
sor. Tū qz nō fuerat ī bello: ꝫ fuit
aliꝰ eiusdē nois ⁊ de hūili plebe.
f ¶Rursus āt achimaas ⁊c. qz oī-
bus modis volebat currere ad da
uid. ꝑ̄ eius ꝑportunitatē ꝓmisit
ꝫ ioab: maxīe qz credebat ꝑbabi
liter q̄ chusi p̄uēisset ⁊ mortē ab-
salō nūciasset. g ¶Si solꝰ ē bonꝰ
ē nūciꝰ ī ore ei⁹. Illi enī q̄ rēdunt
de ꝓlio fugitiui nō veniūt soli sed
turmatim. victores aūt remanēt:
qz ſ̄t intēti ad rapīdū spolia de-
victos: ⁊ iō ex ꝫ q̄ erat solꝰ bū cō-
iecturauit dō q̄ erat cuēt̄ ꝓsperi
nūciꝰ: ⁊ eoō mō ō alio ꝑz seq̄nte.
b ¶Cōtēploꝝ ait cursuz ꝑ̄is ⁊c.
iam enī erat ita ꝑpe q̄ poterat p̄
sonā currēt̄ discernere. Cetera pa
tēt vsq̄ ibi: i ¶Vidi tumultū ma
gnū. Aliꝫ libri hr̄t: Tumuluz. et
male. qz hebraica v̄itas ⁊ libri coꝝ
recti hr̄t Tumultū: ⁊ accipit ꝫ vi
di ꝑ audiui sic̄ Exo. xix. Cūctꝰ āt
ꝑplus videbat voces. i. audiebat
ꝫ. d. tāt̄ erat ibi tumltꝰ q̄ ego nō
potui audire seu ꝑcipe q̄d eēt fc̄m
de absalō: ꝫ mēticbaꝫ ne regē of-
fenderet: qz viderat ipm mortuū:
denunciauit tū victoriā q̄ erat bo
nū nūciū. k ¶Transi ait ⁊ sta ꝫ.
donec audiam⁹ q̄d dicet cursoꝝ a-
liꝰ. l ¶Judicauit eī ꝑ te dns hodie.
tuos adūsarios debellando.
m ¶Fiāt inq̄t sic̄ pu. ⁊c. ꝑ ꝫ ītelle-
xit rex absalō eē mortuū: qz ꝑ talē
modū loquēdi mos⁹ alicuiꝰ nūci-
abaꝫ cōiter. n ¶Cōtristatꝰ itaq̄
rex. ꝫ vltimo p̄oīꝫ lamētatio filij.
cū ꝺr: o ¶Ascēdit cenaculū porte
.i. solariū vt ē loco seq̄strato ab a-
liis fleret ⁊ plāgeret filiū suū. di-
cēs: p ¶Fili mi absalō ⁊c. Plā-
gebat eī mortē eiꝰ spūalēr: qz mor-
tuus erat ī peccato mortali actu-
liter pseq̄ndo p̄em ⁊ ꝑ ꝫ xbuz
istud: q ¶Absalō fili. p̄oīꝫ ꝫ sex
vicibꝰ: q̄ter ī ꝫ ca. ⁊ bis in sequēti
ꝑ̄ sex ꝺditiōes pene gehēne: qz
ibi ē pena damni: et pena sensus:

lapidū magnū nimis. Dis āt isr̄l fugit
a ī tabnacula sua. Porro absalō erexerat
sibi cū adhuc viueret titulū q̄ ē in valle
a ℣ Qui scz cum absalon rebellis extiterat.
b regl. Dixerat ei. Nō habeo filiū: ⁊ hoc
erit monimētū nois mei. Vocauitq̄ ti-
c tulū noīe suo: ⁊ appellaꝫ manꝰ absalon
d vsq̄ ad hāc dic̄. Achimaas aūt filꝰ sa-
doch ait: Curā: ⁊ ānūciabo regi: qz iu-
diciū fecerit ei deꝰ de manu inimicoꝝ
eiꝰ. Ad quē ioab dixit: Nō eris nūcius
in hac die ꝫ nūciabis in alia. Hodie no
e lo te nūciare: filiꝰ em̄ regis ē mortuꝰ. Et
a ℣ Nomen appellatiuum. i. egyptius.
vidisti. Adorauit chusi ioab: ⁊ cucurrit.
f Rursus āt achimaas filꝰ sadoch dixit
ad ioab: Quid ꝑpedit si etiā ego curro
post chusi? Dixitq̄ ei ioab: Quid vis
currere fili mi? Veni huc: Nō eris boni
nuncij baiulus. Qui rūdit: Quid em̄ si
a ℣ Sic q̄dē cōuersiōe nouissimi fide ⁊ dilectōis fiūt ꝑmi.
cucurrero? Et ait ei: Curre. Cūrens ꝙ
achimaas p̄ viā cōpendij trāsiuit chu-
si. Dauid aūt sedebat inter duas por-
tas. Speculatoꝝ vo q̄ erat ī fastigio por
tę sup murū eleuās oculos vidit homi
nem solū currentē: ⁊ exclamans indica
g uit regi. Dixitq̄ rex: Si solus ē bonꝰ est
nuncius in ore eius. Properante aūt ē
illo ⁊ accedente propius: vidit specula
b toꝝ hoiem alterꝫ currentē: ⁊ vociferās ī
culmie ait: Aparet mihi alꝰ hō currēs
solꝰ. Dixitq̄ rex: Et iste bonꝰ ē nunciꝰ.
Speculatoꝝ āt ꝓtēploꝝ ait cursū priorꝫ
q̄si cursuz achimaas filij sadoch. Et ait
rex: Vir bonꝰ ē: ⁊ nuncīū portās bonū
velt. Clamās aūt achimaas dixit ad re
gē: Salue rex. Et adorās regē coraz eo
ꝑnꝰ in terrā. ait: Bñdictꝰ dñs deꝰ tuꝰ:
q̄ pclusit hoies q̄ leuauerūt manꝰ suas
contra dominū meū regem. Et ait rex:
Est ne paz puero absalō? Dixitq̄ achi-
i maas: Vidi tumultū magnū cū mitte-
ret ioab seruus tuus o rex me seruū tu-
k um. Nescio aliud: Ad quē rex: trāsi ait:
⁊ sta hic. Cūq̄ ille trāsiret ⁊ staret appa-
l ruit chusi: ⁊ veniens ait: Bonū appoꝝ
to nunciuz dñe mi rex. Judicauit em̄ ꝑ
te dns hodie de manu oim qui surrexe
rūt cōtra te. Dixit aūt rex ad chusi: Est
ne paz puero absalō? Cui rñdēs chusi:
m Fiāt inq̄t sic̄ puer inimici dñi mei regl:
⁊ vniūsi q̄ ꝓsurgūt adūsus euz in malū.
n o Cōtristatus itaq̄ rex ascēdit cenaculū
p porte: ⁊ fleuit: ⁊ sic loq̄baꝫ vadēs: Fili
q mi absalon: absalon fili mi. Quis mihi

stridoꝝ dentiuz: ⁊ fleꝫ: exteriores
tenebre: ⁊ duratio sine fine. ¶ Mo-
raliter exponēdo absalō ꝓsequēs
dauid ⁊ viros eiꝰ: tyrānū signifi-
cat simpliciū opꝑssoꝝ: cuiꝰ caput
adheret quercui. mūdi ꝓlimia ap
petēdo. Tribus lāceis ꝓfigit̄ tri
plici ꝓcupiscētie assentiēdo: in fo-
ueā ꝑjcit: ad ifēros descēdēdo.
¶ Capitulum: XVIII
¶ Moraliter. † Jgit̄ ꝺd ꝑlde
rato ꝓlio ⁊c. ¶ Moraliter p ꝺd q̄
manu fortis interp̄tat: significat
hō virtuosus qui ꝑtra vicia fort
ter ꝓliaꝫ. de q̄ ꝓlio dic̄ Seneca.
Habeto pacē cū hominibꝰ ⁊ cū v
cijs bellū. Jgit̄ virtuosus dispo-
nit exercitū suū. ſ. ꝑgerit actuum
bonoꝝ in tres ptes sic̄ dauid suū
exercitū disposuit. Prima ꝑs ē in
terioꝝ meditationū respectu dei.
Scōa ꝑs ꝓsistit in actibꝰ charita-
tis respectu ꝓximi p elemosynas
coꝝales ⁊ spūales. Coꝝales ꝓ-
nenť in ꝫ versu. Jsto poto cibo
redimo tego colligo condo. Qui
sic ītelligiť. Jsto infirmū: potu
sitiētē: cibo famelicū: redimo cap
tiuū: tego nudū: colligo hospi-
condo. i. sepelio mortuū. Jste sit
septē elemosyne coꝝales. Spūa-
les āt elemosyne ꝓtinenť ī ꝫ ꝑs.
Cōsule castiga remitte solare fr
oza. Qui sic intelligiť. Cōsule ꝰ
q̄ verbo intelligiť ꝓsilū ⁊ doctri-
na: iō sic accipiť: cōsule dubitanti
⁊ doce ignoratē: ⁊ sūt due elemo-
syne spūales. castiga delinquēti:
remitte offensam: solare. i. cōsola-
re tristē: fer. i. supporta infirmū. ſ.
ī mozibꝰ: oza ꝓ oibꝰ: et sic sunt te
ptē elemosyne spūales. Tertia ꝑs
exercitꝰ virtuosi est gestuū ⁊ ver-
boz̄ modestia respectu sui. Per
istas tres ptes seu acies debellan
tur exercitꝰ viciorꝫ. Principes ꝺ
exercitꝰ istiꝰ ē ſ̄ supbia sic̄ ꝺr: Eccl.
x. Jnitiū oīs peccati supbia. Su-
perbus aūt excellēter dicī pōt su-
pbia in abstracto: sicut excellēter
liberalis dicit liberalitas: ⁊ talis
supbus p absalon figuraꝫ qui ex
nimia supbia cōtra patrē rebella
uit: ⁊ ꝓtra ipm tāꝙ princeps mo
uit exercitum. † Multus super
quē sedebat ptrāsiꝫ. Jste multus
super quē sedet superbus est glo-
ria mundana que cito transiꝫ. ſ.
Job. ij. Mundus transiꝫ ⁊ concu
piscentia eius. Et supbus p absa-
lon figuratus remanet ſ̄ spūalis
in arboze p quā significaꝫ patribu
lū gehenne: ⁊ cōfigiť tribus lan-
ceis scz pena ignis ⁊ pena vermis
et pena carentie visionis.
¶ In ca. xviij. vbi dicit in ꝓtit.
Sciendum tamē q̄ iste chusi non
erat ille de quo dictum est prece-
denti capitulo.
¶ Additio. In hebreo no
mina ifōrum
sunt diuersa. Nam ille amicus da
uid vocatur chusai: iste aūt voca
chusi. ⁊ ex vicio translatorum ꝺs
scripto ꝙ vocatus est vterq̄ chusi.
Chusi aūt ī hebreo est equinoci-
vno modo significat idez q̄ ebu-
opsalio

ops. Alio mō est nomē ꝑti
um: quo istoꝝ modoꝝ acci
piatur in ꝫ ca. nō bene ex lit
tera cōprobatur. Ca. XIX
Dnciatū est. Hic cō
sequent ostendiť q̄li
ter dauid in regnum
suū rediit. vbi primo describi
bitur ipius dauid ꝓsolatio.
secūdo consolati reuocatio.
ibi: Omnis ꝺz ppls. tertio
reuocati reductio. ibi: Wise
runtq̄ ad regē. quarto redu
centū cōcertatio. ibi: Om
nis autē ppl⁹ iuda. Circa
primū dicit: Nūciatū est au-
dē ioab. ab illis qui fomida
bant redire ad domuz regis
ꝑpter eiꝰ luctū. vnde subdi-
mir: b ¶Et declinauit po
pulꝰ ⁊c. ⁊ ideo iminebat pe
riculū ne ppl⁹ idignaꝫ cō
tra dauid faceret sibi aliū re
gē: q̄d aduertēs ioab repre-
bendit eū acriter. dicens:
c ¶Cōfudisti hodie vultus
⁊c. cū tū deberes eos hono
rare ⁊ cōgaudere ō victoria
in q̄ exposuerūt se piculo ꝑ
te. d ¶Diligis odiētes te. i.
ni ostēdis ꝫ p signū lugēdo
absalon aduersariū tuū.
e ¶Surgiť surge. de luctu.
f ¶Et ꝓcede. ad recipiēduz
bellatoꝝes nuos honorifice.
g ¶Et alloq̄ť satisfac ꝺuis
mis ꝓmittēdo eis honoꝝes
et ꝑmia ꝑ victoria. h ¶Ju
ro enī tibi ꝑ dñm. quasi ō re
certa. ¶Si nō exieꝝ. ad sa-
tisfaciēdū eis mō ꝓdicto.
i ¶Me vn⁹ q̄dē remānsurus.
qz illi q̄ pugnauerūt ꝑ te cō
tra absalon recedēt a te ⁊ iū
genť alijs ad faciēdū regem
sup totū ppl̄m: et tu remā
bis solus ab oibꝰ derelict⁹.
k ¶Surrexit ꝙ rex de luctu
acquiescēs rōnabili rep̄hen
sioni. l ¶Et sedit in porta.
in loco patēti ⁊ cōi: vt posset
oēs venientes amicabiliť reci
pere ⁊ gratiose alloq̄. ⁊ sic re
collegit populū. m ¶Isra
el aūt fugit. ſ. illi q̄ erāt cum
absalon. n ¶Omnis ꝺz po
pul⁹. Hic ꝑ̄ describiť ipsiꝰ
dauid reuocatio: qz ppl̄us q̄
fuerat cuz absalō videbat se
deceptū. ideo dicebant.
o ¶Rex liberauit nos. ſ. da
uid. ſ. qui ppl̄um isr̄l de ini-
micis suis existentibꝰ p cir
cuitū liberauit: vt patz ex su
pra dict⁹. viij. ca. p ¶Et nūc
fugit de terra. i. ō vrbe regia
ꝑter absalon. cuiꝰ mala re-
ducebāt ad memoriā ī feda-
tione patr⁹ ⁊ eiꝰ ꝑsecutiōe: q̄
si diceret: idignū ē q̄ ꝓ ipso
fugiat. q ¶Usq̄quo siletꝫ.
a recognitiōe culpe ⁊ petitio
ne venie. r ¶Et nō reducitꝫ
regē. ad locū suū honorifice
s ¶Et cōsiliū totiꝰ isr̄l venit
ad regē. Quia ꝑ nūcios cer
tos ⁊ solēnes significata fue
rūt sibi ista. q̄bꝰ auditis rex

tribuat vt ego moriar ꝑ te? Absalō fili mi: fili mi
absalon. Ca. XIX
a† ¶Unciatū est autē ioab q̄ rex fleret ⁊ lu-
n geret sup filiū suū: et versa est victoria ī
die illa ī luctū omni populo suo. Audi-
uit em̄ ꝑplus in die illa dici: Dolet rex sup filio
b suo. Et declinauit popul⁹ in die illa ingredi ciui
tatē: quō declinare solet ꝑplus versus ⁊ fugiēs ō
ꝓlio. Porro rex opuit caput suuz: ⁊ clamabat
voce magna: Fili mi absalon: absalō fili mi. Jn-
c gressus ergo ioab ad regē in domū dixit: Cōfu-
disti hodie vultꝰ omniū seruoꝝ tuoꝝ: q̄ saluā fe
cerūt animā tuā ⁊ animā filiorū tuoꝝ ⁊ filiaruz
tuarū: ⁊ animā vxoꝝ tuaꝝ: ⁊ animā cōcubinarū
d tuarū. Diligis odiētes te: ⁊ odio habes diligē-
tes te. Et ostēdisti hodie quia nō curas de duci
bus tuis ⁊ de fuis tuis: ⁊ vere cognoui modo:
qz si absalon viueret ⁊ oēs nos occubuissem⁹:
tūc placeret tibi. Nūc igit̄ surge ⁊ ꝓcede: ⁊ allo-
e quēs satisfac seruis tuis. Juro em̄ tibi ꝑ dñm q̄
f si nō exieris: ne vn⁹ q̄dē remānsurꝰ sit tecuz nocte
hac et peius erit hoc tibi: q̄ oīa mala q̄ venerūt
k sup te ab adolescētia tua vsq̄ in ꝑsens. Surrexit
l ergo rex: et sedit in porta. Et omni populo nun-
ciatū est q̄ rex sederet in porta. Uenitq̄ vniuer-
m sa multitudo coꝝā rege: isr̄l aūt fugit in taberna
n cula sua. Omnis quoq̄ ppl̄us certabat in cūctis
o tribubus israel. dicēs: Rex liberauit nos de ma
nu inimicoꝝ nostroꝝ: ipse saluauit nos de ma-
p nu philistinoꝝ: et nūc fugit de terra ꝓpter absa
lon. Absalon aūt quē vnximus sup nos mortuꝰ
q est ī bello. Usq̄quo siletis et nō reducitis regē? †
r Et cōsiliū totiꝰ isr̄l venit ad regē. Rex vero da
s uid misit ad sadoch ⁊ ad abiathar sacerdotes di
cens: Loq̄mini ad maiores natu iuda dicētes:
Cur venitis nouissimi ad reducendū regē in do
mū suā? Sermo autē omnis isr̄l puenerat ad re-
gē vt reducerent eū in domū eiꝰ: qz dixerat rex:
t Hęc dicetis ad populū: Fres mei: vos os meū
⁊ caro mea vos. Quare nouissimi reducitis re-
gē? Et amasę dicite: Nonne os meum es ⁊ caro
v mea? Hęc faciat mihi deus ⁊ hęc addat. Si nō
x y magister militię fueris coꝝā me oīni tēpore ꝑ io-
ab. Et inclinauit coꝝ omniū virorum e iuda q̄si
z viri vnⁱ. Miserūtq̄ ad regē dicētes: Reuertere
a tu et omnes serui tui. Et reuersus est rex ⁊ venit
b+ vsq̄ iordanem. Et oīnis iuda venit vsq̄ in gal
gala vt occurreret regi ⁊ traduceret eū iordanē.
c Festinauit autem semei filius gera filij gemini
de bahurim: et descēdit cū viris iuda in occursū
regis dauid cuz mille viris de beniamin: ⁊ siba
puer de domo saul ⁊ quindecim filij eius: ac vi-
ginti serui erant cum eo. Et irrumpentes iorda-
nem ante regem transierūt vada vt traducerēt
domum regis: et facerent iuxta iussionem eius.
Semei autem filius gera ꝓstratus coꝝā rege

misit ad viros iuda q̄ fuerant
cū absalon: vt essent de ꝓmis
ad ipsū reducendū. Ex ꝫ cnī
q̄ erant de tribu dauid vere-
cundabant apparere in con-
spectu eius: qz plus sibi forę
fecerāt q̄s extranei. ⁊ ideo da
uid hoc aduertēs mandauit
ꝑ eis vt venirent secure: qz
paratus erat remittere: cui
tationē tangit. t ¶Os meū
⁊ caro mea vos. Quare no-
uissimi redu. ⁊c. q. d. nō pos-
sem vos odire: qz hoc eēt cō
tra me. v ¶Et amasę dicite:
Nōne os meū es et caro ⁊c.
Jste inter omnes plus pecca
uerat cōtra dauid: qz fuit ꝑn
ceps exercitus absalō: vt ha-
betur. ſ. xvij. ca. cū tū ellꝫ ne
pos dauid. ⁊ ideo ipz specia-
liter nominauit: sicut ⁊ chri-
stus post resurrectionē suā ꝑ
angelum expressit: specialiter
petrū. dicēs: Dicite discipul
suis et ꝑtro. Mar. xxj. ca.
qz ꝑter christi negationē nō
fuisset ausus inter discipulos
cōparere: nisi fuisset specialit̄
nominatus. x ¶Hec faciat
mihi deꝰ ⁊c. i. maiora mala cū
sustinuerī in ꝑsecutiōe absa-
lon. y ¶Si nō magister mi-
litie fueris coꝝā me oīni tem-
pore ꝑ ioab. Aliqui libri ha
bent post ioab. i. sub ioab. di
ctio em̄ hebraica q̄ ibi ponit
aliquādo significat ꝑ aliqn
do sub. tamē est eadē senten-
tia. quia dauid nō intēdebat
amouere ioab de suo officio:
sed q̄ iste suppleret vices eiꝰ
pro tēpore et loco vbi vide-
retur expedire. z ¶Et inclia-
uit coꝝ omniū virorꝫ iuda. ad
se ꝑ suū benignū mandatum

a ¶Miserūtq̄ ad regem. Hic
consequenter describitur ipi
us reuocati reductio: vbi in-
terponiť benignitas dauid ī
semei obuiatiōe. scdo eiꝰ ine-
qualitas in hereditatis mi-
phiboseth diuisione. ibi: Di
phiboseth quoq̄. tertio eius
curialitas in berçellai licen-
tiatione. ibi: Berçellai quo-
q̄. Circa primū dicitur: Mi-
seruntq̄ ad regem. scilicet vi
ri iuda. b ¶Et omnis iuda.
id est tribus iuda: vt occurre
ret regi et traduceret eum ior
danem: in nauibus ad ꝫ pa-
ratis ab ipsis: vt dicunt aliq̄
Aliꝫ aūt dicunt q̄ ista tradu
ctio intelligitur ꝑ hoc q̄ viri
iuda transierunt iordanē an-
te regem in equis: ad explo-
randum vbi aqua esset bene
vadabiť. c ¶Festinauit au-
tem semei filius gera ⁊c. vt
apud dauid inueniret miseri
cordiam. d ¶Et irrumpen-
tes iordanem ante regem ⁊c.
transeuntes ad ripā oppositā
tam in qua adhuc erat dauid
vt sibi seruirent in transitu.
Cetera patent vsq̄ ibi:
q Rūq̄d

¶ Capitu. XIX

D a Quid mihi dicit. Timebat dauid si interficeret semei: q reliqui q̄ fuit regz offenderāt nollēt cum sibi facere regem.

b Illotis pedibus. In hebreo infect'. Fecerat el sibi miphiboseth ligneos pedes ꝫ hebreos quib⁹ ꝑ naturalibus vtebaf: erat ei claudus. F.16.b.

c Tu t siba. In hebreo: Dixit tu et siba diuidite agrum. Quod dauid immemor federis t iuramenti qđ fecerat cū ionathan tā iniustuz protulit iudicium: ideo roboam t hieroboam diuiserūt regnū ciuf. Mfphiboseth enī in libro samuelis legitur t interpretatur os verecunde. In Paral. vero idem miphiboseth meriboal legitur. i. litigans cum altissimo: quia dauid scilicz reduxisset cuz pace. et qđ ait cūcta accipiat postq̄ reuersus est dominus meus in domum suā pacifice: indignādo et verba obliquando protulit contra altissimum. F.9.b. F.9.b.

d Est autem seruus tu⁹ chamaam. Est aūt in hebreo. Ecce seruus tu⁹ chanaan. Chanaan interpretaf suspirās. q̄diu cuz patre fuit. suspirans vocatus ē. Postq̄ vero ad doctrinam dauid trāsijt: non chanaam: sed chamaam vocatus ē: id est fidelis. E S

Cum iam transisset iordanē: dixit ad eum: Mē reputes mihi dñe mi iniquitatem: neq̄ memineris iniuriarū serui tui i die qua egressus es dñe mi rex de hierusalē: neq̄ ponas rex i corde tuo. Agnosco eñ seruus tu⁹ peccatū meū: et idcirco hodie primus veni de omni domo ioseph: descendiq̄ in occursum domini mei regis. Respōdens vero abisai filius saruię dixit: Munquid ꝑ his verbis nō occidet semei qui maledixit christo domini? Et ait dauid: Quid mihi et vobis a ¶ id est contrariū. filij saruie? cur efficimini mihi hodie in sathan? b a ¶ Illos occidam hodie: qui me fecerunt regem super se. Ergo ne hodie interficiet vir in isrl? An ignōro hodie me factū regē sup israel? Et ait rex semei: Non morieris. Iurauitq̄ ei. Miphiboseth q̄ fi c d lius saul descendit in occursum regis illotis pe b dibus t intonsa barba: vestesq̄ suas nō lauerat e f a die q̄ egressus fuerat rex vsq̄ ad diē reuersionis ei⁹ i pace. Cūq̄ occurrisset regi. dixit ei rex: Quare nō venisti mecū miphiboseth? Et respō dēs ait: Dñe mi rex seru⁹ me⁹ ꝓtemptsit me. Dixiq̄ ei: ego famulus tu⁹ vt sterneret mihi asinū t descēdens abirem cū rege. Claudus enī sū seruus tu⁹. Insup t accusauit me seruū tuum ad te dñm meū regē. Tu aūt dñe mi rex sicut angelus a ¶ Quo ad sciam: quia sicut angelus scis voluntatem dei. dei es: fac qđ būplacitū est tibi. Neq̄ enim fuit dom⁹ pris mei nisi morti obnoxia dño meo regi. Tu aūt posuisti me seruū tuū inꝰ quinas mēse tue. Quid q̄ habeo iuste querele. aut q̄d possū vltra vociferari ad regē? Ait āt ei rex: Quid g vltra loq̄ris? fixū ē qđ locut⁹ sū. Tu t siba diuidite possessiones. Rūditq̄ miphiboseth regi: etiam cūcta accipiat postq̄ reuersus est dñs me⁹ rex pacifice i domū suā. Berçellai q̄ galaadites senex valde descēdēs ꝺ rogelim trāsduxit regē iordanē patus etiā vltra fluuiū ꝓsequi eū. Erat āt berçellai galaadites senex valde. i. octogenari⁹. t ipe ꝑbuit alimēta regi cū morareť i castris: fuit quipe vir dives nimis. Dixit itaq̄ rex ad berçellai: Veni mecū vt requescas secur⁹ in hierusalem. Et ait berçellai ad regē: Quot sūt dies annozū vite mee vt ascendā cū rege i hierusalem? Octogenari⁹ sū hodie: Nūqd vigēt sensus mei ad discernēdū suaue vl amaz: aut delectare potest ꝺuū tuū cib⁹ aut pot⁹? vel audire possuz vltra vocē cantoz atq̄ cātatricū? Quare ꝺu⁹ tu⁹ fit oneri dño meo regi? Paululū ꝓcedā famul⁹ tu⁹ ab iordane tecū. Nō idigeo hac vicissitudie: ꝫ obsecro vt reūtar ꝺuus tu⁹: t moriar i ciuitate mea t sepeliar iuxt sepulchz ꝑris mei t mris meę. a ¶ In hebreo chanaan. Est āt ꝺu⁹ tu⁹ chamaam ipse vadat tecū dñe mi rex: t fac ei qcqd tibi bonū videť: Dixit itaq̄ ei rex: Mecū trāseat chamaā t ego faciā ei qcqd tibi placuerit: t omne qđ petieris a me ipetrabis. Cūq̄ trāsisset vniuersus ppl's et rex iordanē: re- k l m

a Munquid ꝑ his verbis nō occidet semei. q. d. magnū malū esset si viu⁹ euadere: qz incurrerat crimen lese maiestatis.

b Cur efficimini mihi hodie in sathan? qz si dauid eū statim occidi ꝓmisisset: alii qui cum absalon fuerāt in ꝓsequendo david timuissent sibi: t illi qui nondū venirāt retrocessissent t forte aliqui qui iā venerāt occulte recessissent. t sic eius occisio potuisset cē occasio magne scissiōis t magni mali cōtra dauid. c Nō morieris iurauitq̄ ei. Sz videt qđ dauid istō iuramētū fregerit: qz iniunxit filio suo salomoni de morte ei⁹: vt habet. j. reg. ii. ca. Dicendū q̄ dauid nō iurauit nisi q̄ nō moreretur tūc t ꝑ illa cā tm: sz qz erat bō sedtiosus monuit dauid filiū suuz: vt extra ꝓponeret cautelaz. d. Vir aūt sapiēs es vt scias que facies ei: vt ibidē habeť: ꝓt qđ salomon inhibuit ei sub pena mortis ne ei⁹ ret hierlm ꝑcludendo sibi viā faciēdi colligationes: t ꝓt trāsgressionez hui⁹ ꝓcepti fuit mortu⁹. dō etiā bñ cogitabat q̄ cautelā sibi ꝑpostā nō fuaret: t sic mortē de nouo icurreret. d Miphiboseth. Hic ostenditur tēgitas dō i hereditatis miphiboseth diuisiōe. cū ōr: Miphiboseth q̄ filius saul id est nepos. Alij libri hñt: Filij ionathā filij saul. Sz veritas hebraica t libri correcti nō hñt. Dauid enī nō fuit tūc recordatus amicitie ionathan pris miphiboseth. Si ei fuisz recordat⁹: medicatē beredita tis sue ꝺuo suo ñ dedisset. e Ingressa barba. In heb. hr: Incomposita barba: qz illo tpe nō tōdebāt barbā filij isrl: ꝓut dabeť. ē. r. ca. de nūcijs dō. f Vestesq̄ suas nō lauerat. i signū tristicie ꝓpter fugaz dō. Ex q̄ ptz vez qđ dictū ē. ē. xvj. ca. i. q siba ꝺu⁹ su⁹ falso diffamauerat eū apd dauid. Cetera patēt vsq̄ ibi: g Quid vltra loq̄ris. q. d. ꝑ nihilo: qz dictū meū nō retractabo totaliť. retractauit tñ i gre. d. b Tu t siba diuidite possessiones. Iniuste ꝓcedēs seruo suo medietatez hereditatis sue. ꝓpter qđ regnū eius fuit postea diuisum tpe roboam nepotis sui: ꝓut dictum fuit plenī⁹. ē. j. li. ij. ca. Hic aūt aduertendū q̄tum adulatores t detractores sūt periculosi ꝓncipib⁹: qz dauid tam sanctus et iustus verbis sibe adulatoris t detractoris: vt ptz ex ꝑdictis fuit ita captꝰ t inmutus q̄ bereditatem miphiboseth dūsui ei ꝓcessit in absentia miphiboseth. t eo nō audito: t qđ pei⁹ est postq̄ audiuit miphiboseth se vere excusantez: vt ptz ꝑ ꝑdicta nō retractauit dictū suū iniustū totaliter sz seruū suū pessimū fecit equalē dño quez tū debuisset suspēdisse ꝓpter falsam accusationē dñi sui de crimie lese maiestatis. i Berçellai q̄z. Hic ꝓnr ostēdit gratitudo dauid erga berçellai q̄ sibi necessaria ꝓ pte ministrauerat: vt ptz ex ꝑdictis: t eū vsq̄ ad iordanem ꝺduxerat cui dō obtulit ꝓmia t bonores si vellet ire birlz secū sz excusauit se ꝓpter senectutem. d. k Quot sūt dies annozū vite mee. q. d. tēs est q̄ ego cogitē de morte: nō ꝺ bonoribus aut delitijs qđ est ꝓtra senes se ingrētes curijs magnatoz: misit tū filium eū dauid. d. l Est aūt ꝺu⁹ tu⁹ chamaam. ita q̄ debet scribi ꝑ m in medio t fine. m Ipe vadat tecū. ipe est enī inuenis et poterit addiscere ea q̄ sūt vtut⁹ t bonoris. Notā dū est ꝺ q̄ in curia dauid erāt cithares t cantatrices instrumētis et vocibus humanis. talibus enī licitum est vti moderate: qz sic mēbra corporis idiget ꝺte recreatiōe: ita t vires animales: ad quāq̄ qualiū facta

multū facit melodia. a Et osculat⁹ est rex berçellai. Ju signū amicitie.

b Et benedixit ei. Impecās ei bōa vite presentis t future. c Vis aūt ꝑ ductio. b ꝑ post intꝑpositionem ꝑdictoz describit reducētiū concertatio: cuius cā exprimit. cū dicit: Vis aūt ppls iuda trāsduxerat regē. iordanez fluuiū modo supradicto. d Et medias tñ ps affuerat de po. isrl. t iō in hoc reputabāt se debonoratos. tuz qz plures erant. tū qz primo nuncios miserāt ad dauid ꝑ ei⁹ reuersiōe: vt ꝑ dictū ē. ꝓpter qđ dixerūt regi:

c Quare te furati sūt te. q. d. in clāculo factū est anteq̄ venirem⁹ in conspectū nr̄m. f Et rūdit omnis vir iuda. superbe. g Quia mihi ꝓpior ē est rex. i. de tribu t cognatione mea.

h Decē ptib⁹ ego maior sū. q. d. licz nō sit de tribu nr̄a: tñ multo plus valem⁹ sibi in subsidiū tpale t adiutoriū ꝺtra aduersarios. i Duri⁹ āt rūde rūt viri iuda. tū qz erant viri bellicosi t animosi. tū qz erāt homies de tribu regia ex q̄ ꝑ alios i supbiā erigebant.

¶ Capitulum: XIX

Moraliter. † Nuncia tūq̄ est ioab tē. Per dauid lugētē mortē filij sui. significaf bonus ꝓlat⁹ lugēs mortē culpe subditi: marie qñ. ꝓbabilit estimatur q̄ comitet mors inferni: sicut dauid ꝓbabiliter estimabat de filio qui mortu⁹ fuerat in ꝓsecutiōe patr⁹ actuali. † Usq̄quo siletis t nō reducit regē. Per reditū dauid ad regnū suum de quo fuerat expulsus ꝑ absalon ꝓpter vie peccatum: sicut dixerat sibi dñs ꝑ nathan ꝓphetā. ē. xij. ca. Ecce ego suscitabo sup te malū ꝺ domo tua significatur pctōr̄ Ne penitēs t ad bona regimē vite sue rediēs: t sic ē i via vite ꝑ quā vāt ad regnū celeste. Ipz āt comitat berçellai valde senex: per quē significatur sapiētia. de qua dicit Prou. viij. Ab eterno ordinata sum t ex antiqs. † Usq̄ ad iordanē. i. vsq̄ ad mortē q̄ ꝑ iordanē significat: eo q iordanis iudicij riuus interpretat. t i morte est hominis iudiciū ꝓticulare. Eccl. xxxviij. Memor esto iudicij mei: sic enī erit t tuū: mihi heri t tibi hodie. Per ꝺ aūt q̄ in trāsitu iordānis occurrūt dauid viri iuda t isrl. significat q̄ bene morīēti occurrūt angeli scti q̄ dicunt viri israel: qz videt deū clare. t viri iuda: qz laudant eū ꝓtinue. ps. lxxxiij. Beati q̄ habitāt in domo tua dñe in scla seculoꝝ. laudabunt te. ¶ Ca. XX.

Hcidit q̄z. Postq̄ descripta ē punitio dauid rōe homicidij vxie: t rōne adulterij cū Bethsabee. ꝺ nūr pōit eiusdē punitio rōne ꝓditiōis: qz vtiā occidit ꝓditorie: vt patet ex supradictis. xj. ca. t de ꝺ punit ꝺ q rebellionē ppli ꝺtra ipz ad instinctū siba filij bochri. Circa qđ sic ꝓceditur: qz ꝓmo describit hui⁹ rebellionis ort⁹. scdo punitiōis mod⁹. ibi: Dixit aūt rex amasę. Prima in duas. in ꝑte ꝓncipalē t incidētalē. scda ibi: Cūcidit q̄z vt eēt ibi. s. i cōtēptōe aliaꝝ tribuū ꝺ tribū iuda. l Vir belial. i. absq̄ iugo discipline t legis diuine. m Homie seba. t sic debet scribi vbi

a stitit. t osculat⁹ est rex berçellai. t b bñdixit ei. Et ille reuersus ē in loc cū suū. Trāsiuit ergo rex i galgala c lā t chamaā cū eo. Vis aūt ppls d iuda trāsduxerat regē: t media tā tū ps affuerat de ppl'o isrl. Itaq̄ oēs viri isrl ꝙcurrētes ad regē. Di e rerunt ei: Quare te furati sūt fratres nr̄i viri iuda: t trāsduxerunt regē t domū ei⁹ iordanē: oēsq̄ vif ros dauid cū eo? Et rūdit ois vir g iuda ad viros isrl: qz mihi ꝓpior est rex. Cur irascer' sup hac re? Nūqd comedim⁹ aliqd ex rege: aut munera nob data sūt? Et respōdit vir isrl ad viros iuda. t b ait: decē ptib⁹ ego maior sū apd regē: magisq̄ ad me ptiet dauid q̄ ad te. Cur fecisti mihi iniuriā t nō mihi nūciatū ē ꝓpior vt redui cerē regē meū? Duri⁹ aūt rūdert viri iuda viris isrl.

Capitulum: XX

k l m Accidit ꝺ vt ibi esset vir † belial nomine siba filius bochri vir gemine⁹: t cecinit buccina. t ait: Nō ē nobis pars in dauid: neq̄ hereditas in filio isai. Reuertere in ta n o p q a ¶ damnari ab ecclia in sua ꝓuitate moriunt: ꝓiusq̄ quod ceperāt iplere possunt. bernacula tua vir israel. Et sepā r ratus est ois israel a dauid: secutusq̄ est siba filiū bochri. Viri aūt iuda adheserūt regi suo a iordane vsq̄ hierusalē. Cunq̄ venisset e rex in domū suam in hierlz: tulit decē mlieres cōcubinas suas q̄s dereliḡrat ad custodiēdā domuz t tradidit i custodiā eas: alimēta eis ꝓbēs t nō ē ingressus ad eas: sed erant clause vsq̄ ad diē mor t v tis sue in viduitate viuētes. Dixit aūt rex amasę: Conuoca mihi oēs viros iuda in diē tertiū: t tu adesto pñs. Abiit ḡ amasa vt cō uocaret iudā: t morat⁹ ē ex pala tiū qđ ei ꝓstituerat rex. Ait āt dō ad abisai: Nūc magis afflictur⁹ ē nos siba filius bochri q̄s absalō? Tolle igit seruos domini tui t ꝑ f sequere euz: ne forte inueniat ciuitates munitas t effugiat nos. Egressi sūt ergo cū eo viri ioab: ce § due legiones. lethi q̄z t pheleti t oēs robusti exierūt ꝺ hierlm ad ꝓsegndū siba fi

ꝙ per e. sed cōmunis vsus nō habet.

n Vir gemine⁹. i. de stirpe gemi. et sic ptz q̄ erat de cognatiōe saul ꝓpter qđ odiebat dauid ꝓpter trāslationez regni de domo saul ad ipm. t ideo vides ꝓpm dispositū ad rebellādum ipsi dauid. o Cecinit buccina. vt ex repentino sonitu oēs tacerēt. t sic dareť ei maior audiētia. p Et ait. voce magna. q Non est nobis pars in dauid neq̄ hereditas tē. Quasi diceret ex q̄ cōtēpsit nos: nos debem⁹ eum dimittere t aliū regē eligere. r Et ꝑparat⁹ est ois isrl a dauid. ad tps vt sic dauid de ꝓditiōe ꝺtra vrā punire tur. t seba ꝓpt suā malicia occidereť. s Cunq̄ venisset rex. Nec ē ps inciꝺentalis: qz dauid veniēs i hierlm reꝑit se esse fedatū in vxorib⁹ suis per absalō: vt dictū est. ē. xvj. ca. t ideo reclusit eas: quidēs eis de victu t vestitu duplici rōe. ꝓmo qz ꝓhibeť Leui. xx. Turpitudinē nur⁹ tue nō discooperies. licet āt iste mulieres nō fuerint vxores absalon filij dauid ſm veritatē: fuerant tñ ſm apparētiā ꝓpter concubitū carnalē. t iō nō erat decens q̄ dauid vltra ad eas accederet: nec etiā aliq̄s ali⁹: t iō fecit eas recludi. scdo qz si viderenf in publico rememorare tur factū absalon: qđ in vituperiū dauid redūdabat. t In viduitate viuentes. ex hoc ptz qđ ꝓdictuz ē. ſ. eas fuisse vxores dauid. Aliter nō dicereť hic viuere in viduitate. Ista tñ viduitas intelligiť q̄tū ad separationē thori: nō q̄tū ad mortē mariti: qz dauid adhuc viuebat. Absalō aūt nūq̄ fuit earū marit⁹: qz null⁹ poterat accipe vxorē patris. maxime eo viuēte. v Dixit autē rex. Hic ꝓnr describit punitio sebe ꝺ rebelliōis cōmotione. vbi ꝓmo describit ipius sllecitio. secūdo ei⁹ occisio. ibi: Venerūt itaq̄. tertio repetit regni dauid ordinatio. ibi: Fuit ergo ioab. Prima in duas. in ꝑtē ꝓncipalē t incidētalē. scda ibi: Cūq̄ illi essent. Circa primū sciēdū q̄ dauid habebat bellatores ex trib⁹ ptib⁹. vna erat trib⁹ iuda q̄ sibi adheserat: vt dictū ē: t cōgregationē istoꝝ cōmisit amase: qz erat ꝓnceps militie illius trib⁹: qz licet ioab esset sup totū exercitū generaliť. tñ i q̄libet tribu erat vn⁹ ꝓnceps militie specialiť. t ideo cōgregationē militie trib⁹ iuda meli⁹ poterat facere amasa q̄s ali⁹. Alia ps erat bellatoꝝ q̄ erāt de domo dauid tanq̄ famuli ei⁹: t stipēdiarij specialeſ. t istos cōmēdauit abisai. ꝺ. ꝓ Tolle ergo seruos dñi tui tē. qz de facili nō possz ibi capi. Tertia ps erat bellatoꝝ ꝺ diuersis tribub⁹ isrl: quia licet multitudo cuiuslibet trib⁹ recessisset a dauid excepta tribu iuda: tñ de q̄libet tribu erāt viri bellatores robusti q̄ coniūcti fuerāt ipi dō a tpe q̄ fugit a facie saul: F.16.c. vt hr̄. j. Paral. xij. ca. t isti volebant iuuare ipm dauid: t ad hos ꝺgregādos exierat ioab: qz erat difficili⁹ negocij: ꝓpter qđ in ei⁹ absentia dū essz dicto mō occupat⁹: t ꝑiculū eēt i mora ꝙsegndi siba: dauid cōmisit abisai bellatores de domo sua qui erant assueti exire cū ioab et obedire ei: verūtamē ioab t abisai cū suis societatib⁹ cōuenerunt in vnū sicut erat ꝺdictuz. t ſm ista patet littera.

Capitu. XX

a Et tenuit. Dextera mentū tenere ē ĝsi ex benignitate blādiri. Sz sinistrā ad gladiū mittit: qui latēter ex malicia percutit.

b Mōne ego sum ꝛc. Bab. Iste est sermo legis i qua iubetur vt filij i ſrael ingressi terram chanaan ꝓius pacē offerant: ꝛ eos qui pacem suscepērūt tributarios faciāt. eos vero q̄ nō susceperint: delēat. Ideo mulier sapiens exclamasse dicit

1. Reg. 2. b Mōne ego sum qui respondeo veritatē in ſrl ꝛc. Quasi curdestruis hanc ciuitatez añ q̄ pacem offeras ſm legē: cur ſ suas legē i ſraelit': q̄ olim fuata ē alieni/genis.

c Qui abscisum ꝛc. Bab. Reditus ꝓpſi ad danid post interfectionez absalō redituz ꝓtis ꝓpſi ad ꝓm p⁹ mortē prauoꝝ mgſorū: significat q̄ i synagoga in deoꝝ diu regnabat: ꝛ a xp̄o audit' populū subuertebat. Interpꝛtatur aūt siba secta a secando: nō a sectando. Bochri xo p̄mogenit⁹ meus ſrael: de q̄ dicitur: Filiⁿ me⁹ primogenitus ſrael siba: id est errorem secutus sepauit se a domo dauid. i. ecclesia: ſ ad mulieris sapient' id est ſpiritual doctrīe suggestionē caput sibe. i. diabolus a corde suo abscidit: ꝛ ad dō id est christū filiū dei redijt.

a Cunq̄ illi essent. Nec ē ꝓs incidētalis i q̄ agit de infectiōe amase q̄ occurrit ioab in dicta insecutiōe sibe.

b Qui fabricat' leui motu ꝛc. In heb. hr: Et expit ꝛ cecidit. qō exponēs Ra. Sa. d. q̄ ioab a ꝓposito sic dispositum vt caderet ad terrā de vagina vt sic amasā crederet q̄ ioab leuaret de terra ad reponendū in vagina: ꝛ nos ad ꝓcutiendū ipm. ideo subdit:

c Ꝓro amasa nō obser. i. nō se obseruauit a ꝓcussiōe gladij: ꝛ interfecit eū ꝓditorie sub signo pacis ꝛ amicitie. d. Salue mi frater. Erat enī ei⁹ cognat⁹ german⁹: q̄ erāt ō duo filij soroꝝ vt ꝓtx ex ꝓdict'. xvij. ca. ꝛ iō vocauit eū fratrē. Occidit aūt eū ex inuidia timēs ne ei equarek: q̄ dauid ei iurauerat. Hoc faciat mihi de⁹ ꝛ ꝑ addat: si nō magister militie fueris coꝝ me omī tpe ꝓ ioab: vt dictū ē ca. ꝓcedenti. ꝓter q̄d aliq̄ de amicis ioab videtes eū mortuū dixerūt insultādo.

d Ecce q̄ esse vo. ꝓ ioab co. da. q. d. ꝓpter suā ambitionē reportauit mortē. Cetera patēt vsq̄ e Ꝓro il. trāsi. ſ. siba filiⁿ bochri.

f Per oēs tri. il. sollicitādo eas vt ꝓstituerēt eū regē.

g Vsq̄ abe. nomē ē ciuitat' fort' ꝛ murate.

h Et i bethmacha. nomē est territorij i q̄ ciuitas illa ē sita.

i Oēsq̄ viri ele. ꝛgre. fue. ad eū. Ista expōit duplr: vno mō q̄ fuissēt cōgregati ad siba filiū bochri. alio mō q̄ essent cōgregati ad ioab: verūtū illi cūq̄ accipiāt li oēs accipit ꝓ milt: q̄ milti ꝛgregati sūt ꝛ ad istū ꝛ ad aliū: verūtū videt q̄ fortior ꝑs ꝛgregata fuerit ad ioab: q̄ siba obsessus ita audebat exire.

k Venerūt itaq̄. Hic ꝛnr describit ipius siba occisio: q̄ ciuitas obsessa erat i periculo destructiōis. q̄ notat' eū ōr: Ois aūt turba q̄ erat cū ioab moliebat destruere muros. Et exclamauit mlr sapiens ō citate: Audite: audite. dicite ioab: Appropi q̄ huc ꝛ loq̄r tecuz. Qui cū accessisset ad eā. ait illi: Tu es ioab? Et ille rñdit: Ego sū. Ad quē sic locuta ē: Audi ſmōes ācille tuę. Qui rñdit: Audio. Rursūq̄ illa: Sermo inq̄t dicebaⁿ i veteri ꝓuerbio: Qui inꝛrogāt

a ĝ In hebreo non habetur ꝓuerbio. b ĝ Quasi hec est vrbs consilij.

b iterrogēt i abela: ꝛ sic ꝓficiebāt. Nō ne ego sū q̄ rñdeo veritatē in ſrl': ꝛ tu

a ĝ Que est mater cōsilij.

q̄ris subūtere citatē: ꝛ eūtere mātrez in ſrael? Quare precipitas hereditatē dñi? Rñdēsq̄ ioab ait: Absit absit ꝑ a me: nō ꝓcipito neq̄ demolior: nō sic se hz res: ſ hō ō mōte effraiz siba filiⁿ bochri cognoie: leuauit manū suā ꝓtra regē dō. Tradite illū solū: ꝛ recedem⁹ a citate. Et ait mlr ad ioab: Ecce caput ei⁹ mittet ad te p murū. Ingressa ē q̄ ad oēm ꝓplm: et locuta ē eis sapienter. Qui abscisuz

Capl. XXI

Acta ē quoq̄. Baba. Fames facta in ſrael ꝓpter gabaonitas sterilitatez bonoꝝ operuz significat i ſb/ditis ꝓpt ne/gligētiā doctorū: q̄ nō ꝓcurāt eis pastum verbi dei dum inseruiūt terrenis. Necanē q̄ gabaonite: cū studiū recte cōuersatiōis ꝛ reformatio pnie p⁹ lapsuz subtrahit incaut' p hereticos. ſ. vel spūs malignos. Haba/on em coll' merouis interpꝛtat. Habaonite interficiunt cū desidioſi p⁹ perpetrata sceleꝛa vana spe securitat' a diabolo deludūtur: q̄ dicūt fa/ciam⁹ mala vt veniāt bona: q̄ damnatio iusta ē. Respba q̄ ꝛterpꝛtat cursus filia achia: q̄ ꝛterpꝛetat pax eius tollēs cultum. substra/uit supra petrā ꝛc. qz pia solicitudo sētoꝝ talib⁹ succurrens rigore ieiunij ꝛ lōgania precum incumbit donec misericordia dei ō celo ipetret super eos: cōpescens prauos homines ꝛ malignos spiritⁿ: ne vitā eoꝝ praue suggerēdo corrumpāt viterius.

b Et voluit saul ꝛc. Dicēs scilicet Josue gratis gabaonitas vinere p̄misisse: et filijs ſrl' ꝛ iuda p̄dā eoꝝ in iuste abstulisse. Huius vero vltionis causa in gabaonitas achimelech sacerdos fuit.

Capitulum: XXI

Acta ē q̄q̄ fames in dieb⁹ da/uid tribus annis iugiter: ꝛ consuluit dauid oraculuz domini. Dixitq̄ dominus ꝓpter saul et domum eius sanguinuz qz occidit gabaonitas. Vocatis ergo gabaonitis rex dixit ad eos: Ꝓro gabaonitę non erant de filijs israel sed reliquię amorreoꝝ. Filij quipe israel iurauerant eis. Et vo/

a ĝ i hebreo ne ꝓimerēt eos

luit saul percūtere eos q̄lo quasi ꝓ filijs israel ꝛ iuda. Dixit ĝ dauid ad gabaōitas: Quid faciam vobis: et ostendit eis bona ipsius dauid. ꝛ mala ipsius siba. ꝛ q̄ tota ciuitas erat ꝓpinqua exterminio ꝓpter eū. Ex his cōcludēs q̄ melius erat ipm solū occidi q̄ ipz ꝛ oēs alios ꝓpter ipm: ꝛ sic factū est.

a Fuit ergo. Hic cōsequnter post reducti onē dauid in regnū ꝛ sedationē cōmotionis excitate p siba. conueniēt repetitur ordinatio domus dauid: et paret sententia ex dictis. ſ. viij. ca. in fine. bis exceptis.

b Adurā vero sup tributa. que reddebant ipsi dauid a nationibus sibi seruientibus sub tributo: ꝓut dictū fuit, ſ. viij. ca.

c Dirā aūt biraites. Dicitur biraites a ciuitate de qua erat.

d Sacerdos dauid. i. magnus apō eū sicut dictū est. ſ. viij. ca. q̄ filij dauid sacerdotes erant. Dicit aūt Ra. Sa. q̄ dauid fecerat istū principē ꝛ iudicē. i. magnū inter ꝓncipes ꝛ iudices.

Ca. XX

Moraliter.

Accidit quoq̄ vt ibi esset vir belial nomine siba ꝛc.

Per istū qui cū sonitu buccine monuit seditionē in populo cōtra regē: significat quilibet sedicios in regno vl' ꝓncipatu: ciuitate: ecclesia vl' cenobio turbās cōmunitatis pacē.

† Dixit aūt rex amase ꝛc. Per ĝ aūt q̄ dauid sibam pſequi iussit: significat q̄ supior in regno: principatu: ciuitate: ecclia ꝛ cenobio debet sedicioſū hominē p se ꝛ p suos pſequi ne p eū corrumpantur alij. ꝛ sicut caput siba fuit abscisum: vt dicit. j. sic talis sedicios ꝑuari debet capite. i. vita corpali p porētiā secularē si ptineat ad eius iurisditionem: si aūt ad forū ptineat ecclesie ꝑuari debet capite. i. suo gradu ꝛ potestate ꝛ sic arceri q̄ nō possit tales malicias exercere. Per hoc aūt q̄ mulier sapiens dedit cōsiliū de sibe decapitatiōe. significat q̄ tales punitiōes fieri debēt cuz magna discretiōe.

† Fuit aūt ioab sup oēm exercitū ꝛc. Per hoc āt q̄ decapitato siba ordinatio domus dauid recolit. significat q̄ subtractis de medio seditiosis quātū ad regnū: ꝓncipatū: eccliam vel cenobiū: quodlibet istorū ad bonū statum et dispositionē reformatur.

In ca. xx. vbi dicit in postil. Qui interrogāt: interrogēt in abela ꝛc.

Additio.

Veritas hebraica sic habet. Interrogare interrogāt in abela: ꝛ sic ꝓfecerūt seu cōsumauerūt: ego pacificarū ꝛ veraciū ſrael quare subuertis ciuitatē ꝛ matrē in ſrael. Ad cuius sensū ꝓpriū dicēduz q̄ cū ioab venisset pſequendo siba: gētes sue p viā querebāt ꝓ ciuitate abela: eo q̄ audissent ipsū siba ibidē esse reclusū ꝛ nō cessabāt interrogare ꝓ hac ciuitate donec ad eū peruenerūt. Idcirco hec mulier in ꝑsona ciuitatis dicebat ipi ioab: Audiui q̄ tu seu gētes tue p viā interrogastis ꝓ ists ciuitate ꝓinue donec ad eā pueniſtis. ꝛ hoc ē q̄d dicit: Interrogare interrogāt. i. gētes tue. In abela i. ꝓ abela: ꝛ sic ꝓfecerūt viā sua. i. donec accesserāt ad eā. ꝛ q̄ ipe ioab veniebat cū exercitu disposit⁹ ad bellū. ꝛ ciuitas illa nō turbabat pacē regni ſrl': neq̄ ſb/trahebat veritatē fidelitatis ipsi⁹ regni ſrl': idcirco nō apparebat eā aliq̄ quare ꝓnceps militie regis ipsā ciuitatē debuisset debellare. vñ ō̄r querebat ab ipo ioab cām ḡre sic veniebat interrogādo ꝓ ciuitate in bellico apparatu. quasi ad destructionē ei⁹. ꝛ hoc cū dicit: Ego pacificarū ꝛ veraciū ſrl': q̄re ſbuertis ꝛc.

Acta est post punitionē dauid de pctō lu rurie. Hic ō̄r po/

Ca. XXI

nitur punitio ꝓ peccato negligētie. ꝛ primo narrat factū. secundo explicatur quadruplex bellū. ibi: Factū est autē. Circa primū sciendū q̄ to/

sue ꝛ ꝓncipes ſrael iurauerūt gabaonitis q̄ nō iterficerenᵗ: ꝓut habet Josue ix. ca. Saul aūt cū regnaret multos eoꝝ inter fecit ꝓtra ꝓdictū iuramētū q̄ ob ligabat nō solū iosue ꝛ ꝓncipes ſrl' illi⁹ tp⁹: ſ etiā posteros eoꝝ. factū aūt istud erat notoriū. ꝛ ideo debuit puniri per dauid qui successit sauli: ꝛ qz circa ſ fuit negligens secuta est vltio diuina cogēs ad vindicādū istud factū. Sic igit ꝑcedit. qz ꝓmo ponit afflictio ꝓpli. secdo vindicatio delicti. ibi: Vocat' ergo. Primū ponit cū ō̄r: Facta est q̄z fames. ſ. in terra ſrl'.

f In diebus dauid. Eo q̄ negligens fuerat de iusticia fiēda modo ꝓdicto.

g Trib⁹ annis iugit. i. continue se habentib⁹.

h Et cōsuluit dauid oraculū dñi. Dicit Ra. Sa. q̄ primo anno nō cōsuluit: eo q̄ credidit q̄ sterilitas terre cōtigisset ex cursu naturali tēporis. secdo anno credidit q̄ cōtigisset ꝓpter idolū Miche: q̄d adhuc erat in tribu dan: vt dicit Ra. Sa. ꝓpter q̄d illud idolū destruxit: ſ q̄ sterilitas terre p hoc nō cessauit: tūc cōsuluit dñm de cā sterilitatis. secdo ꝓpter reuelatio ꝓphe ꝓpter q̄d dicta sterilitas acciderat. cū dicit:

i Dixitq̄ dōs ꝓpter saul ꝛ domū eius sanguinū. domus saul vocatur domus sanguinū. i. digna sanguis sui effusiōe.

k Vocatis ergo gabaonitis. Hic ō̄r pōit vindicatio delicti. Circa q̄d primo describit pene tota ratio. secdo executio. ibi: Tulit itaq̄ rex. Tertio mortuoꝝ tumulatio ibi: Et nūciata sūt. Circa primū dicit:

l Ꝓro gabaonite nō erāt de filijs ꝛc. Hoc introducit duplici de cā. vna ē: vt sciret ꝓpter quā causā reseruati fuerāt a filijs ſrl' ceteris interfectis: que notat. cū ō̄r.

m Filij quipe ſrl' iurauerant eis. ſ. q̄ nō interficerenᵗ. vnde aliq̄ libri sic habēt: Ne perimerēt eos. Sed nō est in hebreo nec in libris cōrectis. subintelligit tū: ꝓpter q̄d aliqs posuit per modū glose. ꝛ postea insertū est textui p ꝛperitiā scriptorū. iuramētū autē factū gabaonitis ꝛ modus obligatiōis: plene habet Josue. ix. ca. Alia causa est: vt dicit Ra. Sa. Quia si gabaonite fuissent de filijs ſrl': fuissent magⁿ miſericordes: ꝛ indulsissent factū sauli ꝛtra eos: sic idulserāt sacerdotes q̄ remāserāt post mortē achimelech ꝛ aliōꝝ q̄ fuerūt interfecti cō eo: vt hr. ſ. j. libro. xxij. ca. ꝛ sic ppl's nō fuisset fame punit⁹.

n Et voluit saul ꝛc. Dicūt aliq̄ q̄ nō interfecit gabaonitas. ſ q̄z interfecit sacerdotes: vt dictū ē: ꝛ gabaonite habebāt ab eis victū ꝛ vestitū eo q̄ seruiebāt eis portādo ligna ꝛ aquas ad locū cultus diuini: ꝓut determiatū fuerat ꝓ Josue ꝛ ꝓncipes ſrael: vt habet Josue. ix. ꝓpter quod loquitur scriptura ac ſi saul interfecisset gabaonnitas: quia ille q̄dammodo dicit hominē interfecere qui aufert sibi victū. Sed littera nō cōcordat huic expositioni. qz dicitur: Voluit eos pcutere celo quasi ꝓ filijs ſrael ꝛ iuda. saul autē nō interfecit sacerdotes hoc celo: sed quia dederant panes et gladium ipsi dauid: vt habetur supra libro primo. xxij. ca.

q 3 ꝛ ideo

quod erit vestri placuluz vt būdicatis hereditati domini? Dixerūtq; ei gabaonite: Non est nobis sup auro et argēto questio: sed contra saul et contra domum eius: neq; volumus vt interficiatur hō de israel. Ad quos rex ait: Quid ergo vultis vt faciā vobis? Qui dixerunt regi: Virū qui attriuit nos et oppressit inique ita delere debem⁹ vt nec vn⁹ q̄dem residuus sit de stirpe ei⁹ in cūctis finibus israel. Dentur nobis septem viri de filijs eius: vt crucifigam⁹ eos domino in gabaa saul quondaz electi domini. Et ait rex: Ego dabo. Pepercitq; rex miphiboseth filio ionathe filij saul propter iusiurandū domini: quod fuit inter dauid ꝛ inter ionathan filiū saul.

a Tulit itaq; rex duos filios respha filie aboa q̄s pepit saul armoni ꝛ miphiboseth. ꝛ q̄nq; filios michol filie saul q̄s genuerat hadrieli filio berçellai q̄ fuit de molathi: ꝛ dedit eos in manꝰ gabaonitaꝝ: q̄ crucifixerūt eos i mōte coꝝ dño. Et ceciderūt hi septē simul occisi in diebus messis p̄me incipiente messiōe hordei. Tollens aūt respha filia aboa ciliciū sbstrauit sibi supza petraz ab initio messis donec stillaret aqua super eos de celo ꝛ nō dimisit aues lacerare eos p̄ die: neq; bestias p noctem. Et nunciata sunt dauid q̄ fecerat respha filia aboa cōcubina saul: et abijt dauid ꝛ tulit ossa saul ꝛ ossa ionathe filij eiꝰ a viris iabes galaad qui furati fuerant ea de platea bethsan in qua suspenderāt eos philistijm cum interfecissent saul in mōte gelboe: ꝛ asportauit inde ossa saul et ossa ionathe filij eius. Et colligentes ossa eoꝝ qui affixi fuerāt: sepelierunt ea cum ossibus saul et ionathe filij eius in terra beniamin in latere in sepulchro cis patrē eiꝰ. Feceruntq; omnia q̄cūq; p̄ceperat rex: et repropiciatus est deꝰ terre post hec.

Factum est autē rursum p̄liū philistinoꝝ aduersum israel: ꝛ descendit dauid ꝛ serui eius cum eo: ꝛ pugnabāt cōtra philistijm. Deficiēte aūt dauid iesbidenob qui fuit ō genere arapha cuius ferrum hastę trecentas vncias appēde-

a Tulit itaq; rex. Qui cū doech idumeo adhuc pueri sacerdotes et gabaonitas occiderit armoni. s. et miphiboseth.

b Filios michol. Quos scz michol vxor dauid q̄ et regla dz adoptauit sibi inter filios: q̄s merob sororem eius ō filio Berçellai suscepit.

1.Re.18.a.

et ideo dicūt alij q̄ iste ẓelus intelligit: qz saul cupiēs possessiones gabaonitarū: eo q̄ erant in tribu beniamin: ꝛ occupabant vnā ciuitatez nobilem. dicebat q̄ melꝰ esset ꝛ deo acceptius q̄ filij israel ipsimet aquas et ligna ministrarēt i loco diuini cultus: ꝛ illi deserent. per hoc palliās cupiditatem suam. Sed hoc nō est verisimile: quia illa cōpositio aquarum ꝛ lignorū fuit gabaonitis imposita tanq̄ seruitus et mors ciuilis: ꝓut dictum fuit Josue. ix. ca. ꝛ ideo nō erat ꝓ filijs israel: sed ꝓtra ipos hāc seruitutem ad eos trāsferre. ꝓpter q̄ dicūt alij q̄ saul morꝰ cupidi tate p̄dicta: dicebat q̄ Josue ꝛ principes tribuū male fecerāt dimittēdo gabaonitas: qz ptem hereditatis israel occupabāt: ꝛ q̄ debebat hoc correctum esse tante potestat⁹ ꝛ maioꝝ in regnie ꝑli q̄s Josue ꝛ principes tribuū qui nō habuerūt regiā potestatē. a Dō erit vestri placulum. i. emenda vobis sufficiēs. b Ut benedicatis hereditati dñi. i. vt deꝰ placatus emēda vobis sufficēti: būdicat terre israel dando pluuiam ad terre fecundationē. c Non est nobis sup auro ꝛc. Erant enī paruperes: ꝛ ideo verisimile est q̄ dauid eis obtulerit primo emendam pecuniariam: sed ipsi renuerūt dicētes: d Virum qui attriuit nos et oppressit inique ꝛc. ita q̄ ꝑmo petierūt occisionez oim qui erant de domo saulis: sed quia dauid eis suggessit q̄ nimis petebant: fuerūt finaliē contenti de septem viris. e Ut crucifigamus eos dño. i. ad declarationē iusticie diuine. f Et ait rex ego dabo. Tum quia sciebat voluntatē domini q̄ factum saulis puniret: vt ꝑtz ex predictis. Tum qz magꝰ erat cō descendendū toti populo qui affligebat fame quousq; hoc factū vindicaretur. g Tulit itaq; Dic ponit pene tanrate executio. cuz ōr: Tulit itaq; rex duos filios respha filie aboa quos peperit saul armoni ꝛc. Dicit Ra. Sa. q̄ isti duo specialiter notant: quia fuerūt in occisione sacerdotum cuz doech. b Et quinq; filios michol filie saul quos genuerat. ꝛc. Isti fuerunt filij merob sororis michol naturales: sed michol eos nutriuit ꝛ adoptauit postea eo q̄ nō habebat filios naturales: ideo dicuntur eius filij: ꝛ ꝺm hoc dicit eos genuisse badrieli: nō q̄ fuerit eius vxor sed merob sororꝰ eiꝰ: vt habet .ℌ.j.li.xvij.ca. i Qui crucifixerūt eos in monte. i. in loco patenti. k Coram dño. i. ad declarationem diuine iusticie. l Tollēs aūt respha filia aboa ciliciū substrauit sibi ꝛc. quo poza illa dimissa fuerūt in patibulis: voluit ea seruare intacta ab auib⁹ et feris: ideo parauit sibi locū iuxta ea: nec tamē erat sola: qz non posset sic custodire: qz aliq̄ deberet eam dormire. tamē sola nomiaꝝ q̄ erat principalis in hoc facto. Sed videt q̄ dauid fecerat ꝓtra legē Deu. xxj. vbi ꝓcipit q̄ adiudicatꝰ morti ꝛ appensus in patibulo deponatur eadē die ꝛ sepeliatur. Dicendū q̄ illud erat fiendū de cōmuni lege. Sed i hoc facto fuit principaliter reuelatū ipi nathan ꝓpbete ꝛ p nathan denūciatū dauid q̄ voluntas dei erat q̄ remanerēt in patibulis donec ostēderetur signū ꝓpiatiōis diuine p dationez pluuie: qz dicta sterilitas p siccitatem ꝓtigerat. ꝛ ideo subdit: m Donec stillaret aqua. madefaciēs terrā. sup eos de celo ꝛc. Nominant isti suspensi specialiter: qz descēsus pluuie erat signum q̄ tūc deberent dari sepulture. Ra. Sa. assignat etiā aliā cām moze ipoꝝ in patibulo: quia erāt iuxta viam cōmunē in q̄ multi gentiles trasibant: ꝛ cum peterent quales homines fuissent: respōdebatur eis: de genere regio: ꝛ cum quererēt vltra causam suspensionis: respōdebāt eis q̄ hoc erat ꝓpter occisionē gabaonitaꝝ q̄ de gēilitate cōuersi fuerāt ad iudaismū: qz tpe iosue fuit ista ꝓuersio. vt dictuz fuit Josue. ix. ca. et per hoc multi gentiles mouebantur ad hoc q̄ transirent ad fidem ꝛ ritum iudeorum. n Et nunciata sunt dauid ꝛc. Hic ꝓsequenter ponitur istoꝝ venerabilis tumulatio: cum dicit: Et nunciata sūt dauid que fecerat respha. custodiendo coꝝpora. o Et abijt dauid et tulit ossa ꝛc. que erāt sepulta in nemore iabes. vt habet .ℌ.li.j.xxj.ca. q̄ non erat locus solēnis ꝓ talib⁹ ꝓfonis. p Et colligētes ossa coꝝ qui affixi fuerāt sepelierūt ꝛc. in terra beniamin de cui⁹ tribu erant.

q In latere in sepulchro cis patris eius. i. in ꝛra latus sepulchri cis patris saul. r Factū est aūt. Hic ꝓr ponit quadruplex bellū. ꝛ ꝑmo ostendit qualiter dñs ꝓterit dauid i illis periculis. secūdo grārūactio reddit ꝓ his ꝛ aliis beneficijs. ca. xxij. Circa ꝑmū dicitur: Factū ē aūt rursum ꝓliū philistinoꝝ Dicūt aliqui q̄ istud acciderat ante famē ꝑdictam: quia iam ante in ꝓsecutione absalon serui dauid nō ꝑmiserāt ipsum ire cum alijs ad ꝓlium: vt habet .ℌ.ca. xvij. sed hoc nō videt verū per hoc q̄ dicit hic. Post hec ꝛc. ꝛ sic videt referri ad factū narratū aīmediate. aliter nō haberet aliquid certū ad q̄ referret. Preterea istud bellum videt ꝓtigisse q̄n vires dauid iam debilitate erant ex senectute vt ostendunt circūstantie littere. Nec valet istud q̄ inducit de bello cōtra absalon. Qz enim serui dauid non ꝑmiserunt ipm ire ad ꝓlium fuit ex causa speciali. s. quia dauid principal⁹ ꝛ singulariter quasi ad mortem ꝙrebatur. vt ꝑtz ibidem. ꝛ ca. xvij. Dixit achitophel de dauid: Unum enim virum tu queris ꝛc. et ideo illud impedimentum fuit singulare. Sed in isto bello videntes serui dauid ipsum viribus debilitatuz: ordinauerūt et iuramento firmauerūt q̄ de cetero nō iret ad ꝓlium in ꝓria ꝑsona.

s Jesbidenob. Dicunt aliqui q̄ sunt tres dictiones: ita q̄ de est ꝓpositio: ꝛ nob nomen loci: sed patet ō falsum. Tū qz iste nō fuit de nob sed de geth. vt ꝑtz i fine huiꝰ ca. Tū qz i hebreo li de nō pōt cē ꝓpositio: ꝛ totū ē vna dictio. t De genere arapha. i. gigāteo: vt dicūt hebrei.

2.Re.17.a.

Et accinc-

bat: ꝛ accicꝰ erat ense nouo: nisus ē percutere dauid: ꝓpsidioq; ei fuit abisai filias saruie: et percussū philisteū interfecit. Tūc iurauerūt viri dauid. dicentes: Jam nō egredieꝛ nobiscū in bellū: ne extinguas lucernā israel. Secundū bellum

a ℌ vbs er gaser.

a quoq; fuit in gob contra philisteos. Tunc percussit sobochai de vsathi: çaph de stirpe arapha de genere gigantū. Tertiū q̄s fuit bellū i gob cōtra philisteos. in q̄ percussit adeoda

a ℌ dauid qui scz electꝰ est a deo in regnū. b ℌ quia ō saltu vbi pascebat oues accepit cū deus. c ℌ quia de genere beseleel mater eiꝰ.

tus filiꝰ salt⁹ pō/

a ℌ de bethleem exiuit.

lymitarius bethlemites goliath getheum: cuius hastile hastę erat q̄si liciorium texentium. Quartuz bellum fuit in geth in quo vir fuit excelsus: qui senos i manibꝰ pedibusq; habebat digitos: id est viginti quattuor: ꝛ erat de orige/

a ℌ Hanc dicūt iudei matrem gigātū fuisse orphanoemi nurum.

ne arapha: ꝛ blasphemauit israℓ. Percussit autem eū ionathas filius samaa fratriℓ dauid. Hi quattuor nati sunt de arapha in geth et ceciderūt in mānu dō ꝛ fuoꝝ eiꝰ

La. XXII

Ocutꝰ est aūt dō do

a Et accinctꝰ erat en. nō. In hebreo hī: Et accinctꝰ erat de nouo. ita q̄ li ense nō ē de textu. Dicūt ei hebrei ꝛ est verisile q̄ illa die fuerat factꝰ miles de nouo. ꝛ ideo nitebat facere ꝓbitatē cuidētē in pcussiōe regis. Cetera patēt ex dictis.

b Scōm bel. q̄z fu. li scōm nō significat ō ordinē tpis: qz ō mō nō narrant ō ista bella: q̄ ꝑtet ex ō q̄ illud bellū q̄ dicit ō tertiū fuit simplr ꝑmū: vt patebit. illo aūt q̄ dz ō ꝑmus fuit simplr vltimū: qz post illud dō ñ fuit ad ꝓlū. Narrat tñ ō ꝑmo ꝓpter cōtinuationē ad p̄cedētia īmediate: qz ꝓtigit pꝰ famē supradictā in senectute dō. ꝛ iō nō ē ō ordo tpis: ꝑ narrationis: qz istud bellū īmediate narrat post p̄cedēs. ꝛ ita dicē dū de alijs sequētib⁹. c Tūc pcussit sobochai. nomē est ꝓ pnū militis. d De vsathi. i. de ti⁹ loco. e Zaph. als çiph nomē est gigātis ab eo pcussi. f Tertiū q̄s fu. bel. in gob. Istud fuit bellū in q̄ dauid iterfecit goliath: vt ptz ex sequētibus: ꝓpter q̄ dicēdū q̄ gob est nomē loci speciaℓ q̄ erat in valle terebinthi in qua fuit illud bellū: sicut habet .ℌ.li.j.ca. xvij. sicut in valle suessionensi sūt multa loca pticularia. ꝛ sic istud bellū q̄ fuit in gob tanq̄ in loco pticulari. fuit etiā in valle terebinthi sicut loco cōi. g In quo pcus. adeoda. i. dauid qui fuit a deo electꝰ ꝛ dat⁹ ad regimē ꝑli: vt patet ex dictis. ℌ.j.li. xvj.ca. h Filiꝰ sal. Quia lōgo tpe habitauit in nemoꝛib⁹ fugiēs a facie saul: vt patet ex ꝑdictis. ℌ.j.li.ca. xxiij. i Polymitari⁹. qz descēdit de genere beçeleel q̄ fuit principalis in opere polymitario tabernacli: vt habet Exo. xxxj. k Bethleemites. Quia ibi fuit natus: vt patz ex dictis. ℌ.li.j.ca.xvj. l Goliath getheū. cum quo pugnauit dauid ad singulare certamē: ꝛ ex hoc patet q̄ dictuz est. ℌ. q̄ istud bellū ordine tpis fuit ꝑmū: quia ante bellū illud non fuit dauid in aliquo bello: imo domi remāserat alijs fratrib⁹ suis ad bellū post saul eūtib⁹ tāq̄ nimis iuuēis. m Quartū bel. ꝛc. in quo fuit vir excelsus. i. magnitudie excedēs cōmunem staturā hominū. n Qui senos in ma. ꝛc. Hoc ponit ad ostēdēdū q̄ sic erat excessiue magnitudis: ita etiā erat terribil⁹ in alijs. o Et blasphemauit israℓ. i. vituperauit ꝓuocādo eos ad ꝓliū: sic de golia ōr. ℌ.j.li.xvij.ca. La. XXI

Moraliter.

Facta ē ergo fames ꝛc. Que fuit ꝓpter ira deo ēmissa ꝓpter pctm saul ex gabaonitaꝝ occisiōe. ꝛ ꝓ ō ostēdit ꝙnta sit pctī grauitas in inocentū deꝑssiōe: ꝛ maxie eiꝰ q̄ tenet eos custodire. Nā ꝓpter ō peccatū tribꝰ annis torꝰ ꝓpls afflictꝰ fuit fame. Sūt em tria genera pctoꝝ q̄. ꝓpter sui grauitatē dicunt ad deū clamare. Primū ē innocētis occisio Heñ. iiij. Ecce vox sāguis fratris tui abel clamat ad me de terra. Scōm ē pctm ꝓtra naturam Heñ. xviij. Clamor sodomoꝝ ꝛ gomorreoꝝ venit ad me. Tertiū est defraudatio paupeꝝ Jac. v. Ecce merces operariorū vestroꝝ q̄ fraudati sūt a vob clamat: ꝛ clamor eoꝝ in aures dñi sabbaoth introiuit. Dent nob se, viri. Sic dic Eze. Omel. xviij. Qm̄ totū tps septē dieb⁹ cōprehendit: recte septenarius numerꝰ vniuersitas designat. Per septē igit viros crucifigēdos ꝓ pctō expiādo vt deꝰ terre repropitiaret: significatur vniuersitas hoim carnē suā crucifigentiū cū vicijs ꝛ cōcupiscentijs ꝓ pctoꝝ suoꝝ ꝛ alioꝝ expiatiōe: ꝓpter q̄ isti dicunt crucifigi coꝝ dño ad differentiā hypocritaꝝ qui carnē suam crucifigūt coꝝ mūdo Matth. vj. Exterminat faces suas vt videant homib⁹ ieiunātes. ideo subdit: † Oz cārnes eorū nō fuerūt lacerate ꝛc. Per aues aūt significant demōes: vt habet Matth. xiij. In parabola seminant. Silit ꝓ bestias vt habet in pluribus sacre scripture locis. Jgit ꝓ aues ad alta volātes significantur demones de vana gl̄ia tēptantes. ꝛ ꝓ bestias de nocte circūeuntes significātur demōes de nimia carnis afflictione tentātes: sicut in collationibus patrū dicitur de abbate Johāne quē diabolꝰ iduxit ad ēmoderatū ieiunium: ꝓ q̄ ipediuit bonoꝝ actuū exercitiuz. Carnes igit se crucifigentiū coꝝ dño mō ꝑdicto nō lacerant ab auib⁹: qz sibi cauent de vanitate gl̄ie. nec a bestijs: qz sibi cauēt ab indiscretione. † Post hec factū est ꝑliū ꝛc. Hic describunt q̄tuor bella dauid ꝛ seruoꝝ eius contra aduersarios: ꝓ q̄ significāt q̄tuor bella xp̄ianoꝝ ꝓtra infideles ꝛ iniquos. Primū fuit ꝓtra ꝑncipes iudeoꝝ. Scōm ꝓtra ꝑatores romanoꝝ. Tertiū cōtra versutias hereticoꝝ in quib⁹ habuerūt victoriā ꝓ patientiā: sapiētiā ꝛ oratione miraculoꝝ. Quartū bellū erit ꝓtra antichristū ō quo victoria habebit ꝓ iesū xp̄m. Nā ipm interficiet spū oris sui ꝛ destruet illustratiōe aduentꝰ sui: vt dicitur. ij. Thes. ij.

La. XXII.

Ocutus est aūt dauid domino ꝛc. Post liberationē dauid a periculis. Hic ꝓr ponit cāticū grārūactionis. ꝛ ꝑmo ponit grārūactio ꝓ ꝑterit. secōo vaticinatio de futuris

ca. xviij. Circa primũ ꝓmittit quedã pre
facio. scdo subdit grãrũactio. ibi: Dñs
petra mea. Circa primũ dicit: Locutus
est aũt dauid verba carminis hui⁹. s. qõ
sequit postea. Et dr carmẽ. qz psalmus
iste in hebreo cõpositus ẽ metrice: z per
modũ laudis dinine. a In die qua li
berauit eum dñs tc. Ex q̃ ptz q̃ iste psal
mus fuit fact⁹ a dauid post omes psecu
tiones eius z sedat⁹ aduersarijs ipo exi
stente inquiete ꝓtemptatiõis. b Et d
manu saul. ista psecutio specialiter exp
mitur: qz fuit diuturnior alijs z pericu
losior. c Dñs petra mea. Hic ꝓfr po
nitur canticũ p grãrũactiõe: vbi primo
Ps.17. ponit cantici narratio. z scdo intenta cõ
clusio. ibi: Viuit dñs. Canticũ aũt istud
factũ fuit a dauid p sua liberatiõe a pe
riculis multis: vt ptz ex dictis: et iõ primo
exprimit dei ipm liberantis efficatia. se
cũdo sue liberatiõis materia. ibi: Saluta
tor meus. tertio modus siue forma. ibi:
Misit de excelso. Circa primũ dicit: Do
minus petra mea. i. fundamentũ me sta
biliẽs z tra multiplices impulsus.
d Et robur meũ. me fortificans cõtra
hostiles insultus. e Scutũ meũ. mu
niens me z tra hostiũ ictus. f Et cor
nu salutis mee. repellẽs z deijciẽs adũ
sarioꝝ incursus. g Saluator meus.
Hic ꝓfr exprimit materia hui⁹ liberatio
Exo.9.e nis: videlicet multa mala z picula d qui
bus liberat⁹ fuit virtute dinina. Circa
qd primo describit sua liberatio. secundo
subdit liberatio populi de egypto quasi
p exemplo. ibi: Cõmota ẽ. Circa ea que
sunt dicenda in h cantico: ꝓsideranduz
q factũ fuit metrice: vt dictũ est: z ideo
rõne metri hic ponunt aliqui modi lo
quẽdi qui nõ ponunt cõiter in oratione. p
saica: qz frequenter accipit ꝓteritum pro
ptõ vel futuro z ecõuerso: z aliqñ de fi
guratiua locutiõe trãsit ad planam z e
conuerso. Dicit igitur: Saluator meus
B de iniquitate liberabis me: id est libera
sti. Et notatur hic iniquitas dauid in fa
cto bethsabee. de qua fuit liberatus q̃
tum ad culpam per veram contritionez
et ꝓfessionem: z q̃tum ad penam p diui
Exo.10.f nam vltionẽ: vt ptz ex supradictis.
h Laudabilẽ inuo. dñm. i. dignũ omi
laude. i Et ab ini. me. sal. ero. s. ab ini
micis inuisibilib⁹ qui sũt maligni spũs
sicut iam liberatus sum ab inimicis visi
bilib⁹. k Quia circũdederũt me tc.
post mala spũalia a quib⁹ liberat⁹ fuit:
enarrat corpozalia ex psecutiõe saulis: i
hoc qd dr: Circũdederunt me. qz saul z
viri eius cingebãt dauid in modũ cozo
ne: ita q̃ dauid desperabat se posse eua
dere: vt habet. s. li. j. xviij. ca. l Tor
rentes belial. i. impet⁹ psecutiõis saul. q̃
erat absq; iugo discipline z legis dinine.
m Funes inferni. In hebreo habet:
Societates inferni. i. demões incitãtes
saulem ad me psequendũ. n Preue
nerũt me laquei mortis. s. Ziphei: z alij
insidiatores qui querebãt tempus z lo
cum quõ dauid caperet: vt habet. s. j.
li. xviij. ca. o In tribulatione mea in
uocabo dñm. i. inuocaui. p Et exau
diet de templo. i. de celo qd est templum
glie sue. q Cõmota ẽ. Hic inducit ex
emplũ de liberatiõe ppli isrl de egypto:
vt dicit Ra. Sa. quia modus fuit hebre
oꝝ in liberationibus ptic̃laribus face
re mentionẽ de liberatione egyptiaca q̃
fuit generalis toti populo: vt ptz in plu

§ anticipatio est.

a mino ꝙba carminis hui⁹ in
die qua liberauit eũ dñs de
manu omniũ inimicoꝝ su
b c oruz: et de manu saul. Et ait ‡
d dominus petra mea et ro ‡
bur meũ: z saluator me⁹. De⁹ †
e dñs fortis me⁹ sperabo i eu.
f Scutũ meũ et cornu salutis
mee: eleuator me⁹ z refugiuz
g meũ saluator me⁹: de iniqta †
h te liberabis me. Laudabilẽ
i inuocabo dñm: z ab inimicis †
k meis saluus ero. Quia circũ †
dederũt me ꝓtritiões mortis:
l torrẽtes beliab terruerũt me. ‡
m Funes inferi circũderũt me: †
n puenerũt me laquei mortis.
o In tribulatiõe mea inuocabo †
dñm: z ad deũ meũ clamabo
a § remplum dei filius dei.
p et exaudiet ꝺ templo sancto †
suo vocez meã: z clamor me
q us veniet ad aures ei⁹. Lõ ‡
a § peccatores.
mota est z contremuit terra:
a § Spes b § super.
fundamenta montium con †
cussa sunt z cõquassata: quo
a § recognouerunt iram dei.
niam iratus est eis. Ascendit r
a § compunctio penitentium.
fumus de narib⁹ eius: et ig s
a § corda hominũ inflamata a spũsancto.
nis de ore eius volauit: cãr
† bones succesi sunt ab eo: Et
a § apostolos aduentus sui nuncios misit.
b § formã serui suscepit.
inclinauit celos z descendit: t
† et caligo sub pedibus eius. v
a § plenitudinem scientie.
† Et ascẽdit sup cherubin: z vo x
a § sciam sanctoꝝ.
† lauit: et lapsus ẽ sup pẽnas
† venti. Posuit tenebras i circ/ y
† cuitu suo latibuluz: cribrans z
aquas de nubibus celorum.
† Pre fulgore in conspectu ei⁹ a
nubes: succensi sunt carbo/
a § apostolis.
† nes ignis. Tonabit de celo
dominus: et excelsus dabit
a § euangelistas.
† vocẽ suã. Misit sagittas suas b
a § miracula.
et dissipauit eos: fulgura et
‡ consumpsit eos. Et apparue c
a § manifsta/
† runt effusiones maris: et rẽ d
ta fides ecclesie.
† uelata sunt fundamenta oꝝ/
bis ab increpatiõe domini:

ribus locis sacre scripture. Dicit igitur:
Commota est z cõtremuit terra: quia p
pter plagas inflictas egypto a dño oes
habitantes terrã egypti fuerunt commo
ti z cõterriti: vt habet in Exodo. Et etiã
ad litteram inter plagas illas egypti fu
erũt facte coruscatiões z tonitrua horri
bilia: vt habet Exo. viij. ita q̃ videbat
tremere tota terra: et montiũ fundamen
ta commoueri. r Ascendit fumus de
naribus eius. loquitur de deo more ho
minis irati de cuius naribus exit fum⁹:
quia ira est accensio sanguinis circa cor.
et inde ascendunt spiritus ad superiora:
et ideo ira maxime apparet in facie: vt i
oculis z naribus. Scienduz tamẽ q̃ ira
et alie passiones in deo nõ bonẽ locũ:
nisi fm quendaz modum. Dicitur enim
deus irasci quando punit peccatores: qz
ad modum hominis irati se habet.
s Et ignis ꝺ ore eius volauit. q. ignis
et grando mixta pariter ferebant ad pu
nitionem egyptioꝝ: vt habet Exo. ix.
Et dicitur hic processisse de ore dei: quia
de volũtate et precepto eius fiebat talis
punitio. t Et inclinauit celos z descẽ
dit. non per loci mutationez sed per effe
ctus exhibitionem. scilicet ad punitionẽ
egyptioꝝ et liberationem hebreoꝝ.
v Et caligo sub pedibus eius. quia fe
cit tenebras palpabiles tribus diebus.
in egypto: vt habetur Exo. x.
x Et ascendit sup cherubin et volauit
tc. Per hoc designatur velocitas diui
ni subsidij ad liberationem populi ꝺ egy
pto: quia omnes filios israel eadem die
simul eduxit. cum tamen essent in nume
ro maximo: vt habetur Exo. xij.
y Posuit tenebras i circuitu suo. hoc
intelligitur de nube existente inter filios
israel et exercitum egyptiorum super ma
re rubrum que erat obscurissima et den
sissima ex parte egyptiorum: ita q̃ no po
terant accedere ad filios israel: vt habe
tur Exo. xiij. z Cribrãs aquas ꝺ nu
bibus celorum. quia ex densitate illius
nubis fluebant pluuie grosse ad maius
impedimentuz egyptiorum: verũtamen
quia illa nubes illuminabat noctem ex
parte filiorum israel: vt ibidem dicitur.
ideo subditur: a Pre fulgore in con
spectu ei⁹ nubes. et quia ex nube illa ge
nerata fuerũt fulgura et tonitrua quib⁹
rote curruum ferebantur in profunduz:
sicut dictum fuit ibidem. ideo subditur:
Succensi sunt carbones ignis tc.
b Misit sagittas z dissipabit eos. i. ful
gura z coruscationes quibus territi di
cerunt: Fugiamus israelẽ. dominus enim
pugnat pro eis contra nos: quia tamen
sicut ibidem dicitur: Fugientibus egy
ptijs occurrerunt aque. ideo subditur:
c Et apparuerunt effusiones maris.
egyptios submergentes.
d Et reuelata sunt fundamenta orbis.
qui superficies terre que erat in profun
do maris fuit discooperta. ita q̃ filij isra
el transierunt per medium maris: vt ha
betur Exo. xiij. Dicitur autez terra que
est sub aquis maris fundamentuz orbis
ad similitudinẽ fundamenti domus q̃
est pars inferior. Similiter terra que est
in profundo maris habet super se clemẽ
tum aque et postea aeris: et consequẽter
alias partes orbis. Consequẽter ostẽdi
tur a quo talis punitio egyptiorum fu
cta sit. cuz dicitur: Ab increpatione do
mini tc.

Misit ꝺ ex-

§ filium suum.

ab inspiratiõe spũs furoris eius. Misit a
b § ecclesiam.
a § vel celo.
de excelso et assũpsit me: et extraxit me
§ diabolo.
de aquis multis. Liberauit me ab ini/ b+
mico meo potentissimo: z ab his q̃ ode c+
rant me: quoniã robustiores me erant. d+
Preuenit me in die afflictionis meę: e+
et factus est dominꝰ firmamentuz me/ f+
a § charitatem.
um: Et eduxit me in latitudinẽ: libera/ g+
uit me quia cõplacui ei: Retribuet mi/ h+
hi dominus fm iusticiam meam: et fm
mundiciã manuum meaꝝ reddet mihi.
Quia custodiui vias dñi: et non impie
egi a deo meo. Omia enim iudicia eius i
in conspectu meo: z precepta eius non
amoui a me. Et ero perfectus cozaz eo: et k
custodiam me ab iniquitate mea. Et re l
stituet mihi dñs fm iusticiam meam: et
fm mundiciã manuũ mearũ in conspe/ m+
Ps.17. ctu oculoꝝ suorum. Cum sancto sanctꝰ n+
a § o deus. o+
eris: z cũ robusto perfectꝰ. Et cũ electo p+
a § quia ei non faues: puersus videris. q+
electus eris: et cum peruerso peruerte/ r+
a § vel humilem.
ris. Et populum pauperem saluum fa/ s
cies oculisq; tuis excelsos humiliabis.
Quia tu lucerna mea domine: et tu do t+
mine illuminabis tenebras meas. In u+
te enim curram accinctus: in deo meo v+
a § peccatorum qui est inter deum z homines. x+
transiliam murum. Deus immaculata a
via eius: eloquium dñi igne examina/ b
tum: scutum est omniũ sperantiuz in se. c
Quis est deus preter dominũ? et quis e
deus fortis preter deuz nostrum? Deꝰ f
qui accinxit me fortitudine: z cõplana/ g+
a uit perfectam viam me/ b+
am coequãs pedes me/ i+
os ceruis: et sup excelsa k+
mea statuẽs me. Docẽs
manus meas ad preliũ †
et componens quasi ar/ l
cum ereũ brachia mea.
Dedisti mihi clypeũ sa/ m
lutis tuę et mansuetudo mea multipli/ n+
cauit me. Dilatabis gressus meos sub/ o+
tus me: et non deficient tali mei. Per/
a § christus infideles electus vicia.
sequar inimicos meos et conteram: et
nõ reuertar donec consumam eos. Lõ
sumam eos et confringam vt non con/
surgant: cadent sub pedibus meis.
Accinxisti me fortitudine ad prelium: †
incuruasti resistentes mihi subtus me. p+
a § Dã: donec ponã inimicos tuos scabelluz pedũ tuoꝝ.
Inimicos meos dedisti mihi dorsum:

Ceruis. Ceruus spiritua
les viri ꝓpter
Ps.17. alacritatẽ: ve/
et.43. pres id est im/
plicamenta se/
culi transilien/
tes.

a Misit ꝺ excelso. Hic describit forma siue modus liberatiõis ipi⁹ da/
uid: q̃ modus fact⁹ est virtute dinina. z primo describit modus siue libe/
ratiõis p modũ euasiõis de manu aduersarioꝝ. scdo p modũ insecutio/
nis z destructiõis eoꝝ. ibi: Jn te enim curra accinctus. Prima ꝺuas. in
ptem ꝓncipalẽ z incidentalẽ. scda ibi: Cum sancto. Circa primũ dicitur:
b Liberauit me. s. deus sua gratia z virtute. c Ab inimico meo po/
tentissimo: id est saule. d Et ab his q̃ oderũt me. i. absalon z suis seq̃
cibus. e Qm̃ robustiores me erãt. z in h cõtext dauid se liberatũ vir
tute dinia: nõ sua. f Preuenit me i die afflictiõis mee. qz cũ desperaret
se nõ posse euadere a facie saul: vt habet. s. j. li. ca. xviij. Venit nunc⁹ ad
saul. d. Festina z veni: qm̃ philistijm infuderũt se sup terrã. qd factũ fuit
ordinatiõe diuina: vt saul omitteret psequi dauid. g Et eduxit me in
latitudinẽ: qz dauid qui a saul z viris eius erat circũdat⁹ in modũ cozo
ne vt ibidẽ dicit recedente saule liber potuit ire quo voluit. h Metri.
mi. dñs fm iu. me. tc. Ex hoc esm q̃ sauli pepcit: cũ tñ posset cũ occidere:
vt hr. s. lib. j. ca. xviij. et. xxvj. z qz absalon se psequentes saluare voluit
ne i peccato mortali morerẽt: pur dictũ fuit. s. ca. xvij. Ex misericordia
fuit dispositꝰ ad h q̃ deus esset sibi misericors z ꝓpi⁹ in dando sibi gra
tiam in pñti z gliam in futuro: fm illud Matth. v. Beati misericordes
qm̃ ipi misericordiã ꝓsequntur. i Qia enim iudicia ei⁹ in cõspectu meo.
vt cauea ab eoꝝ trãsgressiõe. k Et ero pfect⁹ cozã eo. qz ꝺ iunctiõe ad
deũ p charitatem cõsistit essentialr pfectio vite. l Et custodiã me ab
iniquitate mea. cauendo diligẽter ꝺ cetero a recidiuo. m Cũ sancto.
Hec est ps incidẽtalis: qz dauid locut⁹ fuerat de sua liberatiõe ꝓpt suaz
innocentiã: ideo hic incidentaliter ostẽdit dei misericordiã z benignita
tem generalr erga bonos: dicẽs ipi deo: Cum sancto sanct⁹ eris: qz san
ctus te sanctũ cõsitebit aquo sua sanctitas derinat. n Et cum robu
sto. ad tolerandũ aduersa patienter. o Perfectus scz eris dando si
bi gratiã tolerandi aduersa: nõ solũ patiẽter: sed etiã suscipiẽdi gaudẽter
sic martyres gaudebãt in passionibus. qd est maxime pfectiõis in virtu
te fortitudinis. p Et cum electo. ad vitã beatã ex tua liberalitate.
q Electus eris. qz eliget te omib⁹ alijs cõtemptis. r Et cum peruer
so puerter⁹. reddẽdo ei penã fm puersitatẽ suã: iuste tñ ex pte tua. Vel
aliter: Cum puerso puerteris. s. fm iudiciũ suũ erroneũ: qz hoies puersi
cum ab eo puniunt iuste: dicũt deũ cum eis puerse agere. s Et popu
lũ pauperẽ. i. abiectũ z humilẽ. t Salutẽ facies tc. qz fm qd ꝺr Jaco.
iij. Deus superbis resistit: humilib⁹ aũt dat grãm. v Quia tu lucerna
mea dñe. qd potest intelligi dupl̃r. Lucerna enim est lumẽ in testa: z iõ lu
men naturale intellect⁹ humani positum in corpore terreo bene dicit lu
cerna dñi: qz lumen naturale ratiõis ẽ quedaz impressio diuini luminis:
fm illud Ps. iij. Signatũ est sup nos lumen tc. Item deꝰ pñs homini
p grãz suã ꝺr eius lucerna: qz oĩs creatura ad deũ cõparata tenebra est.
Ideo subdit: x Et tu dñe illu. tene. meas. Pot etiã dici q̃ tenebre hic
vocanꝭ opa meritoria p peccatũ mortale supuenies extincta. que viuifi
cantur z illuminanꝭ recuperata gratia. y Jn te enim. Hic ponitur li
beratio dauid p modũ insecutiõis z destructiõis aduersarioꝝ suoꝝ. cuz
dicitur: Jn te. i. in tua virtute. z Curra accinct⁹. i. ad pliũ expedit⁹.
a Jn deo meo trã. mu. capiẽdo adũsarios intra suũ fortalitiũ. b De
us jmaculata via ei⁹. via ista ẽ lex diuina in q̃ nõ est aliq̃ jmundicia ꝓces
sa tanq̃ licita: licz aliq̃ mala fuerint ꝓmissa. ppt maiora mala euitãda: sic
libellus repudij permissus fuit in le. ve. z usura cuz extraneis: ne vrores
occiderent z ne fratres suos usuris grauarent: ꝓout dictum fuit pleni
us Deu. xviij. et. xxiij. c Eloquium dñi igne examinatũ. i. purũ z mũ
dũ: sicut metallũ in fornace ꝓbatũ. d Scutũ est oĩm tc. s. ipe deus.
e Quis deus tc. q. d. nullus: qz alij sũt dij participative. s. hoies san
cti: fm illud Ps. lxxxj. Ego dixi: dij estis. vel dij falsi: sic idola gentiũ.
f Deus qui accinxit me fortitudine. corpozali ꝓtra hostes visibiles: et
spirituali contra inuisibiles. g Et complanauit perfectam viã meaz.
auferendo offendicula corpozalia z spũalia. h Coequans pedes tc.
dando mihi agilitatem ad insequendũ hostes meos fugientes: z est locu
tio hyppolica: quia nõ habuit tantã velocitatem currendi sicut ceruus.
sicut dicit: talis mulier est albioz nive. ad designandũ excellentiaz sue al
bedinis: q̃uis nõ sit ita alba sicut niz. i Et sup excelsa mea statuens
me. i. stabiliens in regia dignitate. k Docens manus meas ad pliũ.
quia artem preliandi me docuit. l Et componẽs quasi arcum ereum
tc. i. fortitudinẽ ad hoc ꝓuenientem mihi dedit. Jn hebreo habet. Et cõ
cussus arcus ereus brachio meo: qz arcum ereũ faciliter tendebat: vt di
Ra. Sa. m Dedisti mihi clypeũ tc. q. d. fortitudo mea parũ esset nisi
adesset ꝓtectio tua. n Et mansue. tc. est enim dispositio ad hoc q̃ hõ
multiplicet i bonis tpalib⁹ z spũalib⁹: fm illud Matth. v. Bti mites qm̃
ipi possidebũt terrã. Jn heb. hr: Et mãsuetudo tua multiplicauit me: et ẽ
sensus: ex benignitate tua ꝓuenit mihi multiplicatio in bonis tpalibus
et spũalibus z ꝓole z non ex merito meo. o Dilatabis tc. Jn hebreo
habetur: Passus meos: quãdo enim pedes sunt cõiuncti ad inuicem: tũc
homo est dispositus ad cadendum: sed quãdo sunt ꝓuenienter elongati:
tũc stat firmi⁹. Per hãc igitur similitudinẽ intelligit q̃ firmitas in sta
tu regio inerat ipi dauid a deo. Cetera patẽt ex dictis vsq; ibi: p Jni
micos meos dedisti mihi dor. i. vertẽtes dorsum cozã me fugiendo.

q § Clamabũt

a Clamabūt ad idola. b Et nō erit qui sal.qz ī eis nulla virtus est saluādi. Al' alit'.Clamabūt.iuocādo auxiliū hūanū.ꝛ nō erat q̄ audeat iuuare. c Ad dūm.Couertent se humano auxilio deficiēte. d Et nō exau.eos.qz tal' clamor p̄cedit ex seruili timore. e Saluabis me.i.saluasti. f A cō

tradictionibus ppli mei.i.in rebellione ppli mei ꝟtra me excitata p̄ sība filium boch:ꝟ: vt dictū ē.s.xx.ca. g Custodies me in ca.gē.i.in statu regni.

h Ppls quē ignoꝛ.fuiet mihi.Quia philistei:āmonite ꝛ moabite ꝛ idumei seruiebāt ei sub tributo:ꝟ vt ptz ex p̄dictis ca.viij.ꝛ.xij. q̄ tñ erāt gentiles ꝛ idolatre:ꝛ sic erāt ignoti ipī dauid notitia approbatiōis. i Filij alieni resistent mihi.i.illi qui deberēt esse filij mei.p malitiā suam alienati restiterūt mihi: vt patuit.s.in rebellione absalon ꝛ aliorū existētiū cū eo:qui tū debebāt obedire dauid sicut patri. k Auditu au.obe.mihi.i.simulatozie ꝛ nō vere: qz absalon ꝛ sui sequaces qui simulabāt se dauid obedientes:de facto fuerūt rebelles. l Filij alie.defluxe.qz debellati fuerūt:ꝛ mozuo absalō fugert vt dictū est.s.xviij. m Et ꝟtrahent ī angustijs suis.Ip hebꝛeo hꝫ:In clausuris suis: qz siba cū fautozib⁹ suis p̄ timoꝛe reclusit se in abela:ꝟbi fuit decapitatus:ꝟ vt dictū est.s.xx. n Ait dñs.Hic ponit hui⁹ cātici intentā cōclusio:videlicet diuini nominis magnificatio p̄ dictis hūficijs.ꝛ hē q̄ dicit: Viuit dñs:qz est ipa vita p̄ essentiā.ꝛ oīa viuūt ī eo.fm q̄ ꝺr Jobis.j. Ps.17. Rom.1.b Q̄ factū ē (.s. oīs creatura) in ep̄o ꝟtra vita erat.qz creatura anteq̄ creet nō est nisi ipa creatrix essentia:que ē idez q̄ intelligere diuinū sine intelligentia diuina.ꝛ qz intelligere est sup̄m gradus vite:ꝟ vt habet.ij.de aīa:ꝛ de⁹ solus vnico actu intelligēdi p̄fecte se cōp̄hendit ꝛ oīa:q̄ quidē act⁹ est sempiternus.ideo dicit ps. xij. Metaphysice. Qz de⁹ viuit vita nobilissima sempiterna ꝛ optia. o Et bñdict⁹ ex bñfi. mihi collat'. p Et exaltabit'. nō i se cū sit magnitudīs infinite:sed in creaturis ip̄m laudātib⁹. q Deus qui das vin.mihi ꝛc.vt patet ex p̄cedētib⁹:.p̄t q̄ cōcludit: r Propterea cōfi.ti.do.in psalmis laudis tue. s In gentib⁹.qz psalmi facti a dauid deriuati sūt ad gētes cōuersas ad fidē xp̄i in diuersis ptibus oꝛbis. t Magnificās.re.sui.i.mei q̄ sum cōstitut⁹ rex ab eo. v Et faciēs miseri. xp̄o suo dauid:q̄ de mādato dei vnct⁹ fuit a Samuele:ꝟ habet.ꝛ.j.libꝛo.xvj.ca. x Et semini ei⁹ vsq̄ in sem. Quia filij dauid regnauerūt vsq̄ ad captionē babylonicā:ꝛ post reuersionē de babylone Zozobabel q̄ descendit de dauid habuit ducatū sup̄ pplm:ꝛ alij cōr de tribu dauid vsq̄ ad beatā illā ingenā sub quo nat⁹ est xp̄s de semīe dauid fm carnē:cui⁹ regnū ꝛ imperiū manet in scla scloꝝ amē:Et ista fuerūt diffusi⁹ tractata Heū.xlix. ꝛ Matth.ij.ꝛ ī quadā q̄stiōe de quolibet quā de hac materia diffusius disputaui. La. XXII

Mozaliter

minis hui⁹ ꝛc.Dauid figura xp̄i fuit. ꝓpter q̄ xp̄s dauid nominat Osee.iij. vbi dicit: Et querēt dūm deū suū ꝛ dauid regē suū. Et trāslatio chaldaica sic habz Et obedient dō messie suo. Ppop̄ē q̄ iste ps. exponit mystice de xp̄o hoīe q̄ liberat⁹ fuit ab aduersarijs suis in sua resurrectiōe. ꝓp̄t q̄ tūc dixit Matth.vi. Data est mihi oīs ptās ī celo ꝛ in terra.igitur in ei⁹ psona ꝺr: † Dñs petra mea.i.fūda mentū meū.nā hūana xp̄i natura in diuīo supposito sustētabatur. † Et robur meū. Nā opa miraculosa fecit virtute diuīa † Et saluatoꝛ me⁹ de⁹ me⁹ ꝛc.Hec xba sūt xp̄i fm q̄ hō. sic enī minoꝛ est p̄ꝛe ꝛ fm ħ ꝺr:pater ꝛ saluatoꝛ ei⁹ ꝛ deus ei⁹ .et ħ modo exponāt in sequētib⁹ in q̄bus est talis loquēdi mod⁹.

i De iniq̄tate liberabis me.i.de manib⁹ iudeoꝝ q̄ dicunt ħ iniquitas in abstracto. ꝓpter excessū malignitat' eoꝝ. † Circūdederūt me ꝓtri.ꝛc. In angustia mee passiōis. † Dixerūtes odiētes me:ꝛ dispdā eos. Clamabūt et nō erit q̄ saluet:ad dūm et nō exaudiet eos. Delebo eos vt puluerē terre:q̄si lutū plateaꝝ cō minuā eos atq̄ cōfrigā. Salua/

a ℣ iudeozū.

bis me a ꝓtradictionib⁹ ppli mei custodies me in caput gētiū. Ꝑpulus quez ignoꝛo seruiet mihi:

a ℣ iudei ex parte diabolo nati.

filij ālieni resistēt mihi:auditu auris obedient mihi. Filij alieni defluxerūt:ꝛ ꝟtrahent in angustijs suis. Viuit dñs ꝛ benedict⁹ de⁹ meus:ꝛ exaltabitur deus fortis salutis mee. Deus qui das vindictas mihi:ꝛ deꝝcis populos sub me. Qui educis me ab inimicis meis:ꝛ a resistentib⁹ mihi eleuas

a ℣ diabolo. b ℣ ecclesiā meam.

me:a viro iniquo liberabis me. Propterea confitebor tibi dñe in gentibus:ꝛ nomini tuo cantabo Magnificās salutes regis sui:ꝛ

a ℣ Saluatori.

faciens misericordiaz christo suo

a ℣ electis.

dauid:et semini ei⁹ vsq̄ in sempiternum.

a Nouissima.Rab.Quia vltimā ꝓfessiōis laudē significāt:quā supato hoste ꝛ pacta victoria mort' sancti cantabūt in eternū. b Egregi⁹ psaltes. Quia luculentissime de christo dei:ꝛ de incarnatiōe ei⁹ ac redemptiōe hūani gener'.ꝓberauit. c Jn tioꝛe dei. Jn tioꝛe dñationē ī illuminata.ꝓfer:nec in eis aliq̄d obscurū remanet:ꝑ imbꝛe celestis gratie. irrigat⁹ germina virtutū in carne viuens fructificat.

Nico.de lyra

rū accint⁹. in actiue vite opib⁹ ħ Et in deo meo trāsiliaz murꝝ.i.tentatiōis impedimētū. † Eloquiū dñi igne examinatū.qz nō bz aliq̄d ꝑpuritatis vt falsitat' admixtū. † Scutū est oīm sperātiū in se.cōtra inuasiones potestatis maligne. † Et cōplanauit perfectā viā meā.oīa offēdicula auferēdo. Cocquās pedes meos ceruis.dās mihi ꝑmptitudinē volūtatis ad currendū p⁹ tp̄m in bonis. † Et sup̄ excelsa sua statuēs me.i.me firmā do in ꝓsilioꝝ obfuatiōe. † Docēs manꝰ meas.i.opatiōes meas. † Ad plūm. cōtra incentiua vicioꝝ. † Et māsuetudo tua multiplicauit me. scz merito/rie ꝛ dispositiue. Nam māsuetudo est q̄dā tractabilitas mentis ad oīne bonū. † Dilatabis gressus meos ꝛc.ad ambulādū sine casu ī via mozū. † Persequar inimicos meos.i.vicia ꝛ diabolos. † Jncuruasti resistētes mihi.i.mor⁹ sensualitat' inclinādo sub obedientia rationis † Potest ꝛ ħ alit̄ exponi de impugnatozib⁹ ecclie q̄ facti sūt ei obedientes vt saulus ꝛ ꝓsiles. † Jnimicos meos dedisti mihi dorsum.i.obstinatos ī iudaismo q̄ fugati sūt ꝛ dispsi p mundū. † Quasi lutū plateaꝝ cōminuā eos. qz ꝓpti/biles sunt omib⁹ alijs gentib⁹. † Saluabis me a cōtradictionibus ppli.qz ꝓtra ecclīaz nō audēt modo loqui. † Ꝑpulus quē ignoꝛo fuiet mihi.qz gentiles q̄ a deo videbantur ignoꝛati:eo q̄ erāt in idolatria derelicti denote seruiūt in ecclesia xp̄i. † Filij alieni resistet mihi.i.iudei a veritate alieni ꝝtum potuerūt restiterūt ecclesie christi. † Auditu auris obediēt mihi.et nō auditu cordis qđ ꝺr ꝓpter illos qui ficte ꝙuertunt̄ de iudaismo. ꝓpter qđ subdit: † Filij alieni defluxerūt.a via veritat'. † Et ꝟtrahent ī angustijs suis.ī gehenne penis. † Viuit dñs ꝛc. Hec sūt verba cuiuslibet membri xp̄o vniti p gram. † Deus fort' salutis mee.ad me ꝓtegendū ab impulsu oīs potestatis aduersarie. † Deus qui das vindictas mihi.cōtra mundū carnē diabolum.

† Deꝺcis populos sub me: id est motus meos interiores ꝛ exteriores subijciens rōni recte. Qui educis me ab inimicis meis.scz mūdo:diabolo:carne. † A viro iniq̄ liberabis. scz ab antichristo q̄ erit iniquissim⁹. † Propterea ꝙfiteboꝛ tibi ꝛc.gras agēdo magnifice de beneficijs supradictis.

b Ec aūt sūt. Posita gr̄arū actiōe ꝺ ꝑte/rit'.Hic ꝙr describit ꝓphetia dauid de ꝑmiatiōe bonoꝝ.scdo ꝺ punitiōe malоꝝ.ibi: Prevaricatores aūt. Circa primū primo ostendit excellentia ꝓphetie dauid verbo.secūdo exemplo.ibi: Sicut luxꝝ auroꝛe. Circa primū sciendū q̄ excellentia ꝓphetie maxime accipit ex duobus.s. ex materia revelata ꝛ ex modo revelatiōis.primo ergo ostendit excellentia ꝓphetie dauid ex primo.scdo ex scdo.ibi: Spiritus domini. Circa primū sciendū q̄ ꝝtro aliquod futurū est excellēti⁹: tanto revelatio facta de illo sive ꝓphetia est excellētioꝝ: quia cognitio nobilitatē sortit ex obiecto:ꝟ habet.j. de aīa. Ꝑ/aūt ve.te.illud qđ fuit futurū excellentissimū fuit incarnationis mysterium:qđ fuit revelatū ipī dauid nō solum ꝝtum ad futuritionis certitudinē: sed etiā ꝝtum ad eius ꝙgenie: videlicet q̄ Christ⁹ de semine suo esset nasciturꝰ:ꝛ q̄ eū mundus cēt saluādus: sic dauid a ꝓsecutiōib⁹ inimicoꝝ suoꝝ fuerat virtute diuina saluatus.ꝛ hoc est qđ dicit: Hec aūt sunt verba nouissima.ꝛ ideo p̄ ceteris memoꝛiter retinēda: fm q̄ dicit Hzego.omel.xix. Jdcirco dominꝰ tūc discipulos increpa/

uit cum eos corpaliter reliquit: vt verba q̄ recedens diceret: arti⁹ in coꝛda audiētiū ipzessa remanerēt. b Dixit vir.i.dauid. c Cui ꝓstitutū ē.i.firmiter ꝓmissuz absq̄ retractatiōe. d De christo dei iacob.i.de xp̄o qui ē iacob spūsancto inspiratus predixit venturū ad salutem hoim:fm q̄ dicit. Heū.xlix. Nō auferet sceptrū de iuda:ꝛ dux de femoꝛe eius:donec veniat qui mittendus est:ꝛ ipse erit expectatio gentium tanq̄ saluatoꝛ earꝝ. Ubi notandū ē q̄ translatio chaldaica habet:donec veniat messias.i. christus grece: et vnct⁹ latine.que quidem ꝓphetia fuit ipleta in dño nr̄o iesu christo vncto p̄ ceteris plenitudīe gratie:vt hꝫ Job.j. Viderunt eū quasi vnigenitū a p̄re plenū gratie ꝛ veritat'.qz natus fuit de Vgine tpe herodis regis sub q̄ fuit trāslatum sceptrum regni ad alienigenā: vt dictū est ca. p̄cedēti:qz pater eius fuit idumeus:vt alit̄ est diffusius declarātum. e Egregius psaltes isrl'.qz cātica que cantabant̄ in templo erāt de psalmis dauid. f Spirit⁹ dñi. Hic ostendit excellentia ꝓphetie dauid ex modo revelationis sibi facte. Circa q̄ sciendū q̄ licz revelatio ꝓphetica fiat multis modis vt pleni⁹ declarauī sup Danielē ꝛ sup libꝝ Psalmoꝝ: tñ duo modi sunt magⁱ generales q̄s accipio ꝝtum ad pñs. vnus est q̄n mēti ꝓphete fit revelatio alicui⁹ futuri sup̄naturalis

La. XXIII

a Dēcaūt a ℣ qz hanc laudem dauid in articulo mortis dño devote cantauit.

a b sūt verba nouissima q̄ dixit dauid filius isai. Dixit vir cui cōstitutū ē de xp̄o dei iacob: a ℣ als psalmista. ℣ sanctus.

b egregi⁹ psaltes isrl'.Spūs dñi locut⁹ a ℣ filius.

est mihi dominator iust⁹: dñator in timoꝛe dei. Sic a ℣ ecclie. b ℣ resurgere xp̄o a mortuis. c ℣ in

lux aūroꝝ oꝛiēte sole mane ābs/ fidelitat'. a ℣ miraculis. b ℣ p̄ze/

q̄ nubibus rūtilat: et sicut plū/ dicatione. a ℣ vir infidelis de ecclesia.

uijs germinat herba de terra.

lic cogniti:ꝛ cū ħ ī xtute imaginatiua ꝙphe xtute diuīa forma tur aliq̄ visio imaginaria ī q̄ tāq̄ ī speclo intellectual:sic ī cognitiōe naturali cognitio q̄ditatiua inspicit in fantasmatib⁹ ī virtute imaginatiua formatis fm q̄ dicit ps⁹ tij. de anima. Intelligentib⁹ nobis necesse est fantasmata speculari.ꝛ hoc modo Hieremias ꝓpheta vidit destructionē ciuitatis hierusalē futurā p̄ intellectum in visione imaginaria olle succense ꝛ virge vigilātis: vt habet Hiere.j. Alio mō fit revelatio veritatis supernaturalis absq̄ tali visiōe imaginaria.ꝛ iste modus ꝓphetie altioꝝ est p̄mo:sicut melioris intellectus iudicat ille in cognitiōe naturali q̄ veritatē ītelligibilez sibi ꝓpositā statim capit absq̄ exēplo ad ħ manuductiuo:q̄s ille q̄ nō pōt eā capere nisi sibi ꝓponat exemplū sensibile manuductiuū.ꝛ sic ille ꝙclusiones ḡometricas ītelligeret absq̄ descriptiōe alicui⁹ figure:q̄s ille q̄ nō posset ħ capere absq̄ tali descriptiōe. Isto aūt scdo mō fuit cognitio ꝓphetica ipī ꝺ: vt hꝫ ī plogo sup Psalmista.ꝛ ħ ē qđ ꝺr:Spūs dñi lo.ē p me.i. spūali visiōe instruit me absq̄ visiōe imaginaria. g Et ser. ei⁹ p lin.meā. qz nō solū illuminauit ītellectū meū ad intelligēdū:fi etiā linguā meā speciali mō direxit ad loq̄ndū:qz ꝓphetias suas locut⁹ ē p modū laudis diuīe mag⁹ q̄s alij ꝓphete. h Dixit.s.dauid. i De isrl' mihi lo.ē.licet enī sit de⁹ oīm generalr:tñ ꝺr de⁹ isrl p verā fidē ꝛ cultū latrie specialr. k Fortis isrl.i.ad ꝓtectionē isrl:sic patuit ī eductiōe isrl ꝺ egypto in signis mirabilib⁹. l Dñator hoiu.reddēs vnicuiq⁹ fm ꝓpria merita. m Dñator ī ti.dei.qz a subdit' suis vult timeri timoꝛe filiali:nō timoꝛe fuili. n Sic lux. Hic inducit exempla ad p̄dicta.ꝛ p̄mo ad vltimū dictū.s.ꝺ ꝓphetia ꝛ visione spūali absq̄ imaginaria. Ad cui⁹ intellectū sciēduz q̄ sol dupliciter videt. vno mō tectus aliqua nubecula. Alio modo in sua claritate sine tali nube:ꝛ certū ē q̄ ille ē acutior⁹ visus qui potest eum videre sine tali nube: q̄s ille qui nō pōt videre absq̄ nube excessum claritat' solis suo visui ꝓtemperāte:ꝛ iō istud ꝑ exemplo inducit ad ostēdendū excellentiā ꝑ ꝓphetie dauid q̄ fuit sine imaginib⁹:ꝟ p̄dictū est:q̄ sunt quasi quedā nubes ꝓtempantes veritatē intelligibilē debilitati intellect⁹ hūani:ꝟ vt ptz ex p̄dictis.ꝛ ħ est qđ ꝺr: o Absq̄ nubilo rutilat.i.absq̄ imaginibus visione intellectuali me illustrat. Scdo inducit exemplū ad aliud dictū.s.de revelatione facta ipsi dauid de christo nascituro de semine suo: quod factuz est ex divina liberalitate:ꝛ nō merito humano.et hoc est qđ dicitur in exemplo. p Et sicut pluuijs ꝛc. terra enim que de se est arida non habet aptitudinē ad ꝓferendum herbam: ħ cū ꝓfert ex humoꝛe pluuie desup descendētis. Sic christus natus est de beata virgine perfusa plenitudine gratie. fm illud Esa.xlv. Rozate celi desuper et nubes pluant iustum:aperiat̄ terra et germinet saluatoꝛem. vnde subditur:

Hec tanta

a Hec est quicq̃ ex eo quod non germinet Raba. Qui in lege dñi meditat die ac nocte fit tanq̃ lignū qđ plātatū in / xta aquas dat fructū suū i tẽ / pore suo: et omnia q̃cunq̃ faciet / prosperabuntur. b Et si quis tangere voluerit eas ar / mabitur ferro et lig. tẽ. Qui scz cōmunicās peccat alienis / ꝓpter cordis sui duriciaz im / quitatū pōdere p̄mūt: et iacul / petōr cōfodit: eiusq̃ opa eter / nis ignib⁹ digna: ad nihilū re / digent. c Hec sūt nomia. Jisd. Texit catholog⁹ viroꝝ / fortiū i figura sctōr: q̃ q̃nis / virtutū sublimitate ꝓficiant: / tñ vsq̃ ad excellētiā diuine tri / nitatis non attingūt. Hoc est / enim quod scriptum est: vsq̃ / ad tres primos non peruenit. / Quis enī in nubibus equabi / tur dño: aut similis erit dño i / filijs dei? d Fortium da / nid. De his fortib⁹ ait Jose / phus. Primus omniū erat eu / sebius filius achimee: qui ac / em hostiū frequenter irrūpēs / nō cessauit donec nōgētos oc / cideret. Post hūc erat eleaçar / filius dodi: qui cū rege fuerat / in sarpha. Hic israelitis formi / dantibus palestinoꝝ exercitū / et fugientibus solus restitit: et / multos occidit vt sanguīe oc / cisorum gladius ei⁹ hereret in / dextera. Jsraelite vero viden / tes palestinos in fugam con / uersos: descēdentes de monti / bus p̄secuti sunt eos: et puenit / israelē famosa victoria. Ter / tius fuit semeias filius⁹ heli: q̃ i / loco maxille cū hebrei fugerēt / exercitus palestinoꝝ sol⁹ poz / tauit alios ꝓsternēs: alios in / fugam conuertēs.

B e Ipse ē. Ra. Virga ɔ radice / iesse absq̃ nuptiali ope florem / ꝓtulit: q̃ de vno homīe typuz / gentiū p̄figūrēt: vno ipetu. i. f / monis imperio: legionē expu / lit demonū. f Tenerrimus / ligni ver. Ra. Virtus viri bel / lica et modesta signat: qz sicut / vermiculus ligni tener q̃dē et / fragilis et modic⁹ apparet: fo / tissimū tñ lignū terebrat et ꝑsu / mit (vnde a terēdo teredinis / nomē accepit) sic ille domi oi / bus affabilis quietus et humi / lis: in certamine publico ro / bustum se et intollerabilez ho / stibus exhibebat. Hunc tamē / principem fortium hebreus si / spicat eē dō de quo dicitur: se / dēs i cathedra sapientissimus / tē. cui⁹ sapiētia ostendit in sa / pientissimo: humilitas in ver / miculi exemplo: in interfectio / ne octingētoꝝ fortitudo.

g Semma. audiens.

h Agge. meditans siue lo / quens.

i Ararites. Montanus qui / gestat personam christi siue p / dicatorum eius.

Hec tāta ē dom⁹ mea apud deū: vt pactum ęternū ītret mecū firmū i oib⁹ atq̃ munitū. Lun a ſ i ei⁹ prāte cōsistit. cta enī sāl⁹ mea et / ois volūtas: nec ē quicq̃ ex eo qđ nō a ſ ois arbor q̃ nō facit fru / ctū bonum eradicabit et in / ignē mittetur.

germiet. Preuāri / catores aūt q̃si spi a ſ specialit̃ iudi et hereticī ō / terra viuentiū eunūsi: eter / no incendio eraduntur. ne euellenē vniū / si: q̃ ñ tollūtur ma / nib⁹. Et si q̃s tāge / re voluerit eas ar / mabitur ferro et li / gno lāceato: igne / q̃ succēse cōburēt / vsq̃ ad nihilū. Hec / noia fortiū dauid Dauid sedēs i ca / thedra sapientissi / a ſ ielbaan filij⁹ achomoi / nitis in Paral. legit. mus: p̄ncēps iter / tres. Ipe est q̃si te a ſ q̃ ait ego sū ꝑmus et nō / homo tē. nerrim⁹ ligni vēr / a ſ in Paral. ccc. sed qđ / ibi min⁹ hr̄ ɔ supplet̃ur. micul⁹: q̃ octīgēn / tos iterfecit ipetu / vno. Post hūc ele a ſ dauid. açar filij⁹ patrui ei⁹ / aboites inter tres / fortes q̃ erāt cū da / uid: q̃n exprobra / uerūt philistīm et a ſ in Paral. in aphec dñi / cōgrēgati sūt illuc / i p̄liū. Cūq̃ ascēdis / sent filij israel ipse / stetit et pcussit phi / listeos: donec de / ficeret man⁹ ei⁹: et / obrigesceret cum / gladio. Fecitq̃ do / minus salutē ma / gnā i die illa: et po / pul⁹ q̃ fugerat reū / sus ē ad cęlos spo / lia ōtrahēda. Et p⁹ / hunc semma filius agge de arari.

a Hec tanta est domus mea apud deum tē. id est tāt merit. / b Et pactum eternū intret mecū firmum in omnib⁹ tē. De christo nascituro de domo mea cui⁹ regnū stabit in eternū: ꝑm q̃ ꝓ Jsa. ix. Sup soliū dauid et sup regnū ei⁹ sedebit vt confirmet illud et / coroboret in iudicio et iustitia āmodo et vsq̃ in sempiternū. Zelus / subdit: c Cūcta enī salus mea supple deꝑdet et expectat ab / eo. d Et ois vo. mea. i. oīne desiderium meum supplebit dñs in ꝑsona / et est modus loquēdi q̃ apud hebreos vocat decurtat⁹. i. q̃n loquens / nō exprimit totū cōceptū suū: qđ maxime ꝓtingit q̃n loquit ex ꝓ / cessu deuotiōis: sicut erat in ꝓposito. e Hec est quicq̃ ex ea qđ / nō germinet. qđ fit q̃n ex volūtate nihil ꝑcedit deliberāte qđ non / ordinet in deū: fz q̃ dic apls. i. ad Cor. x. Dia in gliaz dei facite / et in statu tali erat dauid in fine vite sue q̃n dixit ista verba.

f Spinaricatores autem quasi spine euellentur vniuersi. Hic / ponitur prophetia dauid de punitione malorum. et primo ꝗnz / ad penam temporalem. cum dicitur: Prenaricatores aūt tē. et / Triplet⁹ fuit q̃n iudei p Titū et Vespasianū ꝓpt ꝑuarication⁹ / in xpm fuerūt de terra isrl exuli. g Que nō tol. ma. qz corre / ctionē xpi et apl⁹ mānsuetā nō recepēr⁹: cōtra eos insurrexēr⁹: / et ideo missa est correctio dura romanoꝝ q̃ notat cū dr: b Et si / quis rāgere tē. Quia romani venēr sup iudeos cū exercitu ma / gno et bene armato. i Ignea succense. Quia romani cōbusse / rūt ciuitatē et templū et magnā ptē ppli ibidē existētē. scdo tāgitur / pena eterna. cū subdit: k Cōburenē vsq̃ ad nihilū: qz mortal / in infidelitate descēderūt ad ignē gehēne. Pōt etiā ꝑ intelligi ō / punitiōe malorū in generali in iudicio extremo. l Hec nomia. / Hic ponit catholog⁹ fortiū dauid. et primo exprimit nomia aliqꝝ / valde notabiliū. scdo aliq̃ magis cōum ibi: Habet. Circa pri / mū sciendū q̃ aliter exprimunt hic et. i. Paral. xi. et aliqua ibi ex / primunt q̃ hic tacent et ecōuerso: et aliq̃ hic tacent q̃ sufficienter exꝑssa. et oīa ista sūt cōsideranda ad intelligēdū istū cathe / logū. Sciēdū igit q̃ in vniuersali fuerūt. xxix. cōputatis dño / ge et ioab ꝓncipe militie: et ꝓter istos duos fuerūt. xxvii. vt con / cludit in fine hui⁹ ca. quoꝝ septē fuerūt valde notabiles: quoꝝ / tres primi dicunt robustissimi: qz q̃libet eoꝝ debellauit q̃s vnoꝝ / exercitū. et ꝓmus de illis trib⁹ fuit Jesbaā. de q̃ hr̄. i. Para. xi. ꝗ / cūdus fuit Eleaçar filius ahoy. tertius⁹ fuit Semma filius agge de q̃ / bus habet in hoc ca. Post istos fuerūt tres alij valde fortes: / rū q̃libet interfecit vnū gigātē. et ꝓmus istoꝝ fuit Abisai frat ioab / q̃ interfecit ielbidenob. secūd⁹ Sobochai: q̃ iterfecit ꝗarb. tertius⁹ / Jonathā filius sammaa fratris dō q̃ iterfecit illū gigātē q̃ habebat / senos digitos in manib⁹ et pedib⁹: et de istis trib⁹ dictū est. ꝗ. ca. / xxi. Post istos tres fuit Banaias filius ioiade: ō quo agit in hoc / ca. qui fuit valde fortis. et ideo singulariē nominat post seꝑtem / dentes: et ante. xxx. sequētes. Istis visis descēdamus ad litteraz. / m Dauid sedens tē. Plus enī cōmendatur de sapientia q̃ de / fortitudine. qz Prouerb. vi. ɔ: Melior est sapientia q̃ vires. / n Princeps inter tres. i. excellentior in fortitudine q̃s tres pri / mi qui vocati sunt robustissimi. o Ipse est quasi tenerrimus / tē. Quia licet iste vermiculus in se sit mollissimus: tamen ꝑforat / lignū durū. sic dauid in se mansuetissimus et mitissim⁹: cōtra hos / stes rebellātes fuit fortissim⁹. p Qui octīgētos interfecit in / ꝑcu suo. Quod nō est intelligendū sic q̃ omnes interfecerit ꝑ / ꝑia manu. sed quia per eius probitatem fuerunt principaliter occi / si. Vel quia fugientes eū ꝓ timore aliq̃ ceciderūt in aquā vel lo / ca ruinosa vbi fuerunt mortui. et sm istā expositionē dō opus / tet dicere q̃ iesbaan hic non nominat: quia ꝰmediate subditur: / Post hūc Eleaçar filius⁹ patrui eius tē. In aliquibus autē libris / hebraicis et latinis fit hic punctus. Dauid sedens in cathedra / sapientissimus. et quod sequitur: Princeps inter tres. Intelligi / tur de iesbaan: qui fuit primus inter tres robustissimos: vt dictū / est. Ipse est quasi tenerrimus tē. id est valde dulcis et amicabil / erga suos: et durus cōtra aduersarios. Qui octingentos inter / fecit. i. Paral. xi. dicitur q̃ ipse leuauit hastā suā sup. ccc. vulne / ratos. Dicendū q̃ hic narratur vna de victoriis suis et maior: et / ibi alia et minor. vnde ibidē dicitur: Leuauit hastam suam super / ccc. vulneratos vna vice. per hoc denotans aliam eius victoriā / q̃ Post hunc eleaçar filius patrui ei⁹ aboites tē. De bul⁹ pe / bitate subditur: Ipse sterit in bello socijs suis retrocedentibus: / vt patet ex sequentibus. r Donec deficeret manus eius et ob / rigesceret cū gladio. Ex labore et sanguine aduersariorū ad ma / num eius decurrente. s Fecitq̃ dñs salutē magnaz in die il / la tē. Per eius probitatem. vnde subditur: t Et populus q̃ / fugerat. de eius societate. v Reuersus est. scilicet ad predaz / animatus probitate ipsius: et sic patet q̃ per eum debellatus fu / it exercitus aduersariorum. x Ad cesorum spolia detrahen / da. Habita perfecta victoria. y Et post hunc semma filius agge de arari. De cuius probitate subditur:

Sterit

a Sterit. Rab. Christ⁹ cū spūsctō i agro ecclie stans / infirmos velut hordeū tuet: vel certe verecūdia casti / tatis in ꝓtinentib⁹ q̃si lentes gladio ozis ɔ luxuriam / defendit. b Descēderāt tres. Tres fortes supra no / minati. Jesbaā filius achomoni quē Josephus eusebi / um filiū achimee nōiat: et eleaçar filij⁹ ahoi: quez dicit / filiū esse dodi: et semma filius agge: quē semeiā filiuz / beli vocat. Hebrei aūt tres istos arbitrant fuisse abi / sai: filiū saruie et sobochai vsathitem: et ionathan filiū / sāmaa fratr⁹ dō: q̃ supra memorati sūt in ꝑlijs philisti / noz. Cui sñie ꝛgruere videt: qđ sequit: Abisai q̃z frat / ioab: filij⁹ saruie tē. Hic enī apparet q̃ abisai ꝓnceps / erat: et nolat⁹ inter tres sequntes. Josephus. Cū eēt / rex i bierim palestinoꝝ supuenit exercit⁹: tūc dō ascen / dit i arcē vt de bello ꝑsuleret dñm. Castra xo inimico / rū erāt in valle fixa vsq̃ bethleē q̃, ꝑcul est ab bierim / stadijs viginti. Dauid ɔ ait: Bona aquā habemus i / regiōe mea: et ꝓpue laudabat eā q̃ erat iuxt puteū in / porta: mirabat si esset q̃ ex eo poculū ei ꝓberet: qđ ma / gis ōp pecuniā magnā optaret. Hoc cuz audissent isti / tres viri irrūpentes ꝑ medios hostes venerūt i beth / leē: et hauriētes aquā ꝑ inimica castra reūsi sūt ad re / gē obstupescētibus palestinis fiduciā et magnitudinē / eoꝝ q̃ sic eos p̄tenebāt. c At ille noluit. Grego. Lo / girandū ē vt q̃ illicita cōmisit: a q̃busdā etiā licita ab / stineat vt p̄ q̃ditoꝛi suo satisfaciat: vt q̃ cōmisit. phi / bita: abscidat sibi etiā ꝓcessa: et se rep̄hendat in mini / mis: quē meminit peccasse in maximis. Lex veter⁹ te / vroꝛē aliēā ꝓcupisci, phibet. A rege xo fortia iube / ri militib⁹ vt desiderare aquā ñ penalr vetat. Dauid / xo aliēā vroꝛē ꝓcupiuit et abstulit cui⁹ culpā digna / xbera sūt secuta: et malū qđ ꝓpetrauit ꝑ pnie lamēta / correxit. Qui cū lōge ꝓ ɔ hostiū cuneos sedit: aquaz / ex eoꝝ cisterna ɔsiderauit. cui⁹ electi milites itra cater / uas hostiū erūpētes: aquā quā desiderauerat illesi ꝑ / tulerūt. Sz vir flagellis eruditꝰ se ꝓtin⁹ cū pielo mi / litū aquā desiderasse rep̄hendit: eāq̃ dño fundēs liba / uit. In sacrificiū ei dñi effusa aq̃ ɔfusa ē: qz culpā ꝓcu / piscētie mactauit ꝑ pniaz sue rep̄hēsiōis. Qui ɔ ꝓcupi / scere aliēā ꝓnge nō timuit: ꝓpter istoꝝ fuit Abisai frat ioab / q̃ interfecit ielbidenob. secūd⁹ Sobochai: q̃ iterfecit ꝗarb. tertius⁹ / Jonathā filij⁹ sammaa fratr⁹ dō q̃ iterfecit illū gigātē q̃ habebat / senos digitos in manib⁹ et pedib⁹: et de istis trib⁹ dictū est. ꝗ. ca. / xxi. Post istos tres fuit Banaias filij⁹ ioiade: ō quo agit in hoc / ca. qui fuit valde fortis. et ideo singulariē nominat post seꝑtem / dentes: et ante. xxx. sequētes. Istis visis descēdamus ad litteraz. / m Dauid sedens tē. Plus enī cōmendatur de sapientia q̃ de / fortitudine. qz Prouerb. vi. ɔ: Melior est sapientia q̃ vires. / n Princeps inter tres. i. excellentior in fortitudine q̃s tres pri / mi qui vocati sunt robustissimi. o Ipse est quasi tenerrimus / tē. Quia licet iste vermiculus in se sit mollissimus: tamen ꝑforat / lignū durū. sic dauid in se mansuetissimus et mitissim⁹: cōtra hos / stes rebellātes fuit fortissim⁹. p Qui octīgētos interfecit in / ꝑcu suo. Quod nō est intelligendū sic q̃ omnes interfecerit ꝑ / ꝑia manu. sed quia per eius probitatem fuerunt principaliter occi / si. Vel quia fugientes eū ꝓ timore aliq̃ ceciderūt in aquā vel lo / ca ruinosa vbi fuerunt mortui. et sm istā expositionē dō opus / tet dicere q̃ iesbaan hic non nominat: quia ꝰmediate subditur: / Post hūc Eleaçar filij⁹ patrui eius tē. In aliquibus autē libris / hebraicis et latinis fit hic punctus. Dauid sedens in cathedra / sapientissimus. et quod sequitur: Princeps inter tres. Intelligi / tur de iesbaan: qui fuit primus inter tres robustissimos: vt dictū / est. Ipse est quasi tenerrimus tē. id est valde dulcis et amicabil / erga suos: et durus cōtra aduersarios. Qui octingentos inter / fecit. i. Paral. xi. dicitur q̃ ipse leuauit hastā suā sup. ccc. vulne / ratos. Dicendū q̃ hic narratur vna de victoriis suis et maior: et / ibi alia et minor. vnde ibidē dicitur: Leuauit hastam suam super / ccc. vulneratos vna vice. per hoc denotans aliam eius victoriā / q̃ Post hunc eleaçar filius patrui ei⁹ aboites tē. De bul⁹ pe / bitate subditur: Ipse sterit in bello socijs suis retrocedentibus: / vt patet ex sequentibus. r Donec deficeret manus eius et ob / rigesceret cū gladio. Ex labore et sanguine aduersariorū ad ma / num eius decurrente. s Fecitq̃ dñs salutē magnaz in die il / la tē. Per eius probitatem. vnde subditur: t Et populus q̃ / fugerat. de eius societate. v Reuersus est. scilicet ad predaz / animatus probitate ipsius: et sic patet q̃ per eum debellatus fu / it exercitus aduersariorum. x Ad cesorum spolia detrahen / da. Habita perfecta victoria. y Et post hunc semma filius agge de arari. De cuius probitate subditur:

Et congregati sunt phili / stijm in statione. Erat q̃p / a ſ In Paral. hordeo. pe ibi ager lēte plenus. Cūq̃ fugisset ꝑplus a facie / philistijm: sterit ille in me / a dio agri: et tut⁹ ē euz. Per / cussitq̃ philistęos et fecit / dñs salutē magnam. Nec a ſ abisai: sobochai: ionathan. nō et añ descēderāt trēs q̃ / erant ꝓncipes inf trigita: / et venerant tpe messis ad / dauid i speluncā odollaz. / Castra aūt philistijm erāt / a ſ id est valle raphaim. posita in valle gigāntū: et / dauid erat in ꝑsidio. Poz / ro statio philistinoꝝ tunc / erat i bethleem. Desidera / uit igit dauid aquā de la / a ſ vt suos temperaret. cu: et ait: O si q̃s mihi da / ret potum aquę de cistern / na quę est i bethleē iuxta / portā. Irripuerunt q̃ tres / fortes castra philistinoꝝ: / et hauserūt aquā de cister / na bethleē q̃ erat iuxt poz / tā: et attulerūt ad dō. At il / le noluit bibere ɔz libauit / eā dño dicēs: Propicius / sit mihi dñs ne faciā hoc. / Num sanguinē hoim isto / rū qui ꝑfecti sunt: et aiarū / periculū bibaz? Noluit q̃ / bibere. Hęc fecerunt tres / robustissimi. Abisai q̃z fra / ter ioab filius saruię ꝓn / ceps erat de tribus. Ipse / est qui leuauit hastam suā / contra trecentos quos in / terfecit: nolat⁹ in tribus: / et iter tres nobilior. Erat / q̃z eoꝝ ꝓnceps: ɔz vsq̃ ad / tres ꝓmos nō puenerat. / Et banaias filij⁹ ioiade vi / a ſ al's master. b ſ Qui ruebā / tur moab contra dauid. ri fortissimi magnoꝝ opeꝝ / de cāpseel. Ipe ꝑcussit du / os leōes moab: et ipe ōscē / dit et ꝑcussit leonē i media / cisterna i dieb⁹ niuis. Ipe / a ſ semei qui maledixit dauid. q̃z itērfecē virꝝ egyptiū virꝝ / a ſ qui in Paral. quinq̃ cubitos sta / ture legitur habuisse. dignū spectāculo haben /

a Sterit ille i medio agri. fu / gientib⁹ suis. b Et turus ē / eum. quia defendit agrum. / c Et fecit dñs salutē magnā. / qz tunc ꝑ illū ppls israel habu / it victoriam. d Hec non et / ante descenderāt. Istud factū / de apportatione aque ipi dauid / tam piculosa: i libro de hebrai / cis questiōibus exponit de tri / bus fortibus sequentibus scz / abisai et alijs duobus post eū. / Sed hoc nō videt verū quia i / fine cōcludit: Hec fecerūt tres / robustissimi: et ideo ɔ trib⁹ pri / mis simpliciter videt intelligi / et nō de abisai: et duobus sibi / adiūctis: maxime quia subdit / postea cōmendatio abisai. / e Si quis daret mihi potum / aque de ci. tē. et dixit dauid ꝑ / nō ꝓpter cōcupiscentiaz aque: / sed quia volebat audaciā suo / rum experiri. vnde subditur: / f At ille noluit bibere sed li / bauit eam dño. Per hoc ostē / dens q̃ exponens se piculis cō / tra infideles facit sacrificiū do / mino acceptissimum. / g Abisai quoq̃. Hic ponit / cōmendatio triū fortiuz q̃ erāt / in secundo gradu: quoꝝ ꝑm⁹ / erat abisai q̃ interfecit ielbide / nob gigātē: vt dictū est. ꝗ. ca. / et cū hoc fecit aliā ꝓbitatē / notabilē. q̃ notat cū dicitur: / h Ipse est q̃ le. ba. su. tē. et ꝑs / ka. Alij xo duo de isto terna / rio. s. sobochai et ionathan fili⁹ / sammaa fratris dauid ꝑ ta / cent: qz sufficiēter. s. exprimun / tur. xxi. ca. i Et banaias. / Iste est septimus specialit̃ no / minatus ꝓter specialem phi / tatez que exprimitur. cū dicit: / k Ipse percussit duos leones / moab. i. duos milites ill⁹ po / puli audaces vt leones. / l Et ipe descendit tē. Hic ac / tipit leo ad litteraz: qui ꝓter / nimiem os fouee cooperientem / illuc cecidit: ad quem descēdit / banaias et eum interfecit. Cō / sequenter ostendit eius alia ꝑ / bitas de interfectione cuiusdā / egyptij qui ꝓter magnitudi / nem approꝑinquabat ad natu / ram gigantē. cū dr: m Ipe / quoq̃ interfecit tē. In libro ɔ / hebraicis questionib⁹ exponit / ꝰ de semei quē iterfecit banai / as ɔ mandato salomōis: vt hr̄ / j. iij. li. ij. ca. et vocat ꝰ egypti⁹ / p imitatiōez: eo q̃ maledixit re / gi dauid sic egypti⁹ quē inter / fecit moyses i deserto qz male / dixerat deo: vt hr̄ Leui. xxiiij. / ꝰ exposito in nullo ꝛcordat / tertul: et iō eadē facilitate ꝛē / nitur q̃. phar: ꝓpter qđ et mul / ta alia liber hebraicarū q̃stio / nū sup libros Regū a pluribꝰ / peritis dicit non esse ꝰhieron / mi ꝰ cuiusdam iudei: et qz Hie / ronymus in libro illustriuz vi / rorum inter libros suos solum / sup Gen. nōiat librū suum he / braicarum questionum.

Et ipse

Universidad de Navarra Biblioteca de Humanidades

a hastā. Le/ gē dei: quaz si meditar fuis/ set pmanēdo i hierlm nō pi/ ret: ꝟ qz ꝓcep/ tū reg ntēpsit banaiaſ i ꝛga i. i rectitudie iu/ sticie ad eū de/ scēdit: ꝛ hastā quā ñ recte te/ nebat extorsit.

b Qui erāt inf trigita nobi/ liozes. Uerūtū vsq ad

a ℣ primos.

tres nō puenerat. Fec

a ℣ xpz. b ℣ cui diuitas oēz scie/ tiā cōtulit. c ℣ id ē secreti cōsciū

q eū sibi auriculariū à

℣ pater.

secreto dauid. Asa/ hel frater ioab inf tri/ gita. Eleanan filiꝰ pa/ trui eius de bethleez. Sēma ō arari. Elicha de arodi. Iheles ō phal ti. Hiras filiꝰ acces de thecua. Abieēr de a/ nathot. Mobonnai ō vsathi Selmō ahoites Maharai netophati tes. Iheleph filiꝰ baa/ na: ꝛ ipe netophatites Ithy thai filiꝰ ribai ō ge beth filioꝝ beniami. Banai pharathōites.

℣ vel thai.

Iheldai de toꝛrēte ga/ as. Albialbon arba/ thites. Açameuet ō be/ romi. Eliaba de salbo/ ni. Filij iasen ionathā naran. Sēma de ozo/ di. Iahiā filiꝰ sarar aro thites. Iehelifeleth filiꝰ aasdai filij maachati. Iheliā filiꝰ achitophel gelonites. Esrai ō car melo. Pharai ō arbi. Igaal filiꝰ nathā ō so ba. Bōni ō gaddi. Se lech ō āmoni. Maarai berothites armiger io ab filij saruie. Ihira hie trites Gareb ꝛ ipe hie trites. Urias etheus.

a ℣ fidē ꝛ obfuātiā decalogi gra/ sepriformꝫ spūs opāte honorātes

Omēs trigintaseptē.

Ca. XXIIII

℣ Sarban.

Et addidit fu

a Et ipe noīat i. tres ro. scōi grad nō qz eēt de numero eoꝝ sed qz ꝑfi/ ꝓbitates suas poterat ꝙsi eq̄parari vni eoꝝ ꝓpt qō noīat ante. xxx. lequa/ tes vt ꝓdictū ē.

b Asahel frater ioab. Hic ꝓnr noiank alij. xxx. ꝛ legat lra sicut iacet. Inter ꝓdictos fortes nō noīat ioab. qz erat sup oēs princi/ pes ꝓpus: vt dicūt aliq. Alij vero dicūt qz nomē eiꝰ tacet iter fortes: qz po/ suit maculā in gīa sua: qz occidit ꝓditiose abner: vt habet. ℟. iij. ca. ꝛ ama/ sam silr: vt hr. ℟. xx. ca. ꝛ absalon ⁊tra ihibitionē regis: vt hr. ℟. xvij. ca.

Moraliter.

Hec sunt ꝟba nouissima q dixit Ca. XXIII. dauid ꝛc. Per dauid qui in glosa sup psalmū di/ citur eximiꝰ ꝓpheratū: significat hō ꝑfectꝰ in vita cōtēplatiua. nā antiqui/ tus ꝓphete appellabant videtes. j Reg. ix. Qui hodie dicit ꝓpheta olim appellabat vides. Uita vero cōtēplatiua cōsistit in oꝛōne deuota: ꝛ in medi/ tatiōe sanctaꝝ scripturaꝝ diuinarꝰ eleuata. Et tal cōtēplatiuꝰ hō dicit filiꝰ isai. i. dei. Nā isai interptat sal mea. ꝛ de deo dicit ps. xxvij. Dns illumina/ tio mea ꝛ salus mea ꝛc. Talis aūt cōtēplatiuꝰ mō speciali assimilat deo: ꝓ/ pter qō dicit eiꝰ filiꝰ. Et quoniā recognoscit sicut gratꝰ dei bñficia: debet re/ graciādo dicere ꝛ maxime circa finē vite sue. Dixit vir. i. dicat loquēs de seipo sicut de alio. nā hic ē modꝰ loquēdi sctoꝝ de seipis. vnde Moyses Mu. xij. dixit. Erat aūt moyses mansuetissimꝰ ꝛc. Et lohes euāgelista: Ille est discipulꝰ ille qui testimōiū phibet ꝛc.

Cui cōstitutū ē de christo. i. ꝓ/ missū est ei qꝫ sit eternaliter cū ipso. Joh. xij. Ubi ego sū illic et minister me/ us erit.

Egregius psaltes isrl. Quia talis cōtēplatiuꝰ in diuinis laudi/ bus cōponendis et dicendis est precipuus. ꝛ quia talia nō attribuit sibi sz gratie dei. subditur:

Spiritus dñi locutus est ꝓ me: ꝛ sermo dñi ꝓ lin/ guā meā. in diuinis laudibꝰ ꝛ doctrinis.

Dixit. i. dicat regratiando.

Deus israel. i. angelorū deū clare videntiū.

Mihi locutꝰ est. Nam ꝓ angelos fiunt cōmunit illustratiōes hominū.

Fortis israel. Nā in/ geli sancti habent ab ipso virtutē.

Dominator hominū. Quos regit ꝓ angelos tangꝫ ꝓ medios inter homines et deū.

In timore dei. scz fi/ liali qui semp cōiungit charitati.

Sicut lux auroze oriente sole. verba sunt contēplatiui dei beneficia recognoscētis: vt sit sensus: sicut lux auroze est a sole: sic a deo est illustratio mētis mee.

Ablqꝫ nubib. i. ablqꝫ fali/ tatis admixtione.

Et sicut pluuijs germinat herba de terra. Non vir/ tute terre sed pluuie. sic germinat mens mea in ꝑfectu bonorū virtute gra/ tie diuine.

Nec tanta est dom mea. i. edificiū virtutū quātū est ex me.

Ut pactū eternū iniret mecū. De beatitudine supna cōsequēda. sed nōn est ex sua gratia.

Cuncta enī salus mea ꝛ voluntas. sup. tendit ad beati/ tudinē consequēdā inquātū mouet ex dei gratia.

Nec est quic ꝫ ex eo quod non germinet. bonū inq̄ntū mouet ex dei gratia.

Uaricatores aūt. Hic cōsequenter tāgit statū peccatorū: vt oppositis iuxta se positis magis elucescant. Dicit igit:

Uaricatores aūt quasi spine euellentur. scilicet de consortio sanctorū.

Que nō tollunt manib. scilicet hominū simplicium sed iudicium locū dei tenentiū.

Et si quis tan/ gere eas voluerit. Pena debita ferietur.

Armabitur ferro ꝛ ligno lā/ ceato: id est debita potestate ꝛ efficaci ad hoc faciendū.

Igneq cōburē/ tur. scilicet gehenne si in suis peccatis moriantur.

Hec nomina fortiuꝫ dauid. Per quos significantur bonus prelatus ꝛ eius coadiutores.

Dauid sedet i cathedra sapientissimus. Per quod designatur q bon⁹ princeps vel prelatus qui habet alios iudicare debet eos in sapiētia supe/ rare.

Ipse est quasi tenerrimus ligni vermiculus. Sicut enī ligni ver/ miculus est valde mollis ꝛ tamen perforat lignū durū. sic bonus princeps vel prelatus bonis est suauissimus: ꝛ contra rebelles et malos acutꝰ. ideo subditur:

Uix octingentos interfecit impetu vno. Nā malorū mul/ titudine non terretur nec ab executiōe iusticie ꝓpedit.

Post hūc erat ele/ azar. Per istum significatur fortis bellator contra vicia vsq ad hoā mor/ tis. ideo subditur:

Ipse stetit et percussit philisteos donec deficeret ma/ nus eius. In morte nāq bellū contra vicia terminatur.

Et post hūc sema ꝛc. Per istū significat fortis defensor ecclesie. ideo subditur:

Stetit ille in medio agri ꝛ tuitus est eum. Ager iste est ecclesia: que est ager do/ mini nostri iesu christi: in quo seminauit bonum semen.

Nec non ꝛ tres de descenderant tres ꝛc. Per istos significatur bonus religiosus: qui ꝓ ob seruantiam triū votoꝝ religionis efficitur triplicatus. ꝛ p hoc haurit aquā salutaris sapientie de puteo sacre scripture. qui dicitur altus. Jobānis. iij. Qz autē boni religiosi hāc hauserint aquā: patet p libros Hieronymi: Au/ gustini ꝛ aliorum doctorum plurium qui fuerūt religiosi. ꝛ hec aqua est do/ mino libanda. nā ad eius honorem est simpliciter ordinanda.

Erba/ naias filius ioiade. De isto dicitur qꝫ ipse interfecit duos leones Moab et tertium leonem in diebus niuis: ꝛ signat virum valde virtuosum in seculo qui interficit irascibilē ꝛ concupiscibilē: significatas per duos leones ma/ ab qui interpretatur ex parte. Rebellio autem istarum viriuꝫ contracta est ex primo parente: Sed homo virtuosus tollit eā reducēdo irascibilē ꝛ con/ piscibilē sb rōne. Per tertiū vo leonē significat ocpiscētia occoꝝ quā in/ ficit p largitatē erga paupes in diebꝰ niuis. i. tpe refrigescent charitatis.

Ipse qz interfecit virū egyptiū. i. valde altū. ꝓ quē significat diabolꝰ q dicit egypti. i. tenebrosus: ꝛ ē valde altꝰ p superbiā: ipm ät dejcit virtuosus ꝓ verā hūilitatē.

Fecitq eū sibi auri. Nā bonꝰ ꝓlatꝰ ꝛ pin/ ceps figuratus p dauid tales secretarios ꝛ ꝓsiliarios cū diligētia si

Addidit furoz. Hic describit punitio (bi querit, Ca. XXIIII dauid ꝓpter

a ℣ In Parał. cōsurrexit satha/ aduersus isrl: et incitauit dō vt numeraret populum.

roz domini irascī contra israel: cōmouitq dauid in eis dicentez ad ioab: Uade nume/ ra israel ꝛ iudā. Dixit qꝫ rex ad ioab ꝑncipē exercitꝰ sui: Perābu/ la omēs tribꝰ israel a dan vsq ad bersabee. ꝛ numera oēm popu/ lum vt sciam numerū eius. Dixitq ioab re/ gi: Adaugeat dominus deus tuus ad po/ pulum tuum quantus nunc est: iterūq cen/ tuplicet in conspectu domini mei regi. Sz quid sibi dominꝰ meus rex vult in re hu/ iuscemōi? Obtimuit autē sermo regis ver/ ba ioab ꝛ principum exercitus. Egressusq est ioab et principes militum a facie regis vt numerarent popu/ lum israel. Cunqz per transissent iordanez: venerunt in aroer ad dexteram vrbis quę est in valle gad: ꝛ per iaçer transierunt i ga/ laad: ꝛ in terram infe/ riorem hodsi. Et ve/ nerunt in dan silue/ stria. Circūeūteſq iu/ xta sidonez trāsierūt prope mēnia tyri: et omnem terraz euei ꝛ chananei: venerūtq ad meridiem iuda in bersabee. Et lustrata vniuersa terra affue/ rūt post nouem men/ ses ꝛ vigīti dies i hie/ rusalez. Dedit q ioab nūeruz descriptionis ꝑpli regi. Et inuenta sūt ō isrl octigēta mi/ lia virorū fortiū. q e/ ducerēt gladiū ꝛ ō iu/ da qngēta milia pu/

a ℣ pria volūtate supbiēs a cul/ pa alienꝰ nō fuit: vidlicā etiā ipe suscepit. Ira enī q corpalr ꝑm pmlit: ipm qꝫ dolore ꝑ/ trauit. Ira ei iūcta sūt merita rectoꝝ ꝛ plebiū: vt sepe ex cul/ pa pastoꝝ deterioꝛ fiat vita plebiū: ꝛ ex merito plebiū mu/ tat vita pastoꝝ. Sed qz recto/ res bñt iudicē suum: nō temere iudicēt subditi vitā regentiū. Per semetipm enī dns es nū/ mulariorꝝ fudit: et cathedras vendentiū colūbas euertit: si/ gnās qz p mgros vitam iudi/ cat plebium: p semetipm facta magistroꝝ: q̄uis etiā subdito rū vicia q̄ a magistr dissimu/ lant: vl indicari neq̄unt eius iudicio refuenk: dū q̄ salua fi/ de res agit vtut ē meritū: q̄/ dā ꝓris est tolerare. Debz tñ būiliter suggeri si forte valeat qđ displicet emendari. Sz cu/ randū ē ne i superbiā trāseat in/ sticie lozdiata defēsio: ꝛ dū re/ etitudo incaute dirigit: magi/ stra rectitudinis humilitas a/ mittat: ne eū pēsse q̄s despici/ at: quē forte in aliq̄ reprehēdat

Cōtra hūc tumoꝛē supbie pro/ pria infirmitas ꝛcessant attēda/ tur. Uires ei nras ꝛaciter ex/ aminare negligim: ꝛ qz ō no/ bis fortia credim: platos di/ stricte iudicam. Quo ei nos min agnoscim? illos qs rep/ hēdere nitimur plus videm.

Singla ō mala sūt q̄ sepe a ſbditis i ꝓlat: sepe a ꝓlat i ſbdi/ tis cōmittunt: qz plati subdi/ tos min sapiētes arbitrant: ꝛ sibiecti rectoꝝ facta iudicāt: ꝛ si regimen tenere ꝓtingeret: se melꝰ agere putāt. Un recto/ res min prudenter q̄ agenda sunt vident: qz eoꝝ oculus ne/ bula datiōis obscurat: ꝛ sepe subiectus factus ꝓlatus ō fa/ cit: qō ō subditus fuerat ar/ guebat: vt qz illa q̄ iudicaue/ rat perpetrat: saltez qz iudica/ uit erubescat. Sic igit ꝓlat curandū est: ne eoꝝ corda sin/ gularis sapientie locus supe/ rior extollat: ita subiectis ꝓui/ dendū ne sibi rectoꝝ facta di/ spliceāt. Si aūt magistroꝝ vi/ ta iure rēpendit: oportet vt subditi eos etiam cū displicēt venerenk. Sz solerter intuen/ dum est ne eū quē venerari ne esse est: imitari appetas aut quem imitari despicis venera ri contēnas. Subtilis enī via tenēda ē rectitudinis ꝛ hūili/ tat: vt sic mgroꝝ facta displi/ ceāt: vt subditoꝝ mens a ma/ gisterij reuerētia nō recedat.

a Dedit ergo ioab numerū descriptionis. Rorandū qz in Parał. legitur: Mille milia cētum milia de israel: et de iu/ da quadringēta supuaginta milia quos intelligendum est Joab numerasse: sed noluisse ostendere nisi quanti in ſamu elis libꝛo scribuntur.

dauid ꝓpter peccatū supbie: qz ꝑcepit nūerari ꝑpm ex elati/ one. Igit circa hoc ꝓmo ponit ipi dauid iussio. scdo iussio/ nis executio. ibi: Egressusq ē ioab. tertio facti punitio. ibi: Percussit aūt cor dauid. Circa ꝓmū sciendū quod istud fa/ ctū ꝓtigit añ ea que dicta sūt in principio ꝑcedētis ca. qz il/ la fuerī verba nouissima dauid: vt ꝛz ibidē. ꝓmittit igit ori/ go trāsgressiōis dauid in facto isto. cū ꝛz: Et addidit furoz. ꝛc. Ex hoc enī qꝫ dns volebat punire populuꝫ ꝓmisit dauid efferri ad numerationē ꝑpli. vñ dicit glosa Hegozij sup locū istum. Pro ꝙlitatibꝰ subditoꝝ disponunt acta regentiū: vt sepe ꝓ malo gregis etiam vere boni delinqt vita pastoris. Dauid enim deo teste laudatus tumoꝛe repentine elatiōis inflatus populum numerando peccauit ꝛ populus penam suscepit: quia ꝑm meritum plebium disponunt corda rectoꝛ/ rum. Quale autem fuerit peccatum populi quo demeruit: in littera non habet: sed in libꝛo de hebraicis questionibus dicit quod ꝫ fuit eo qꝫ populus dauid nō restitit vt debuit in facto vie: ꝛ iō in ca. ꝑcedēti vltimꝰ noīat: vt ſnia hui⁹ ca/ pituli precedenti aliqualiter copuletur: Sed hoc dictum vi/ detur falsum: quia peccatum dauid contra viam vꝛoꝝ ei⁹ polluendo: ꝛ ipm ꝓditiose occidendo fuit secretum q̄ſqꝫ totū fuit completū: vt patet ex predictis ca. xij. ꝓpter quod dixit nathan ad dauid: tu fecisti abscondite ꝛc. Propter qō patet qꝫ populus non potuit peccato dauid occurrere. Simi/ liter nec post factū quando venit ad noticiaꝝ populi debuit puniri: quia pena iam determinata erat a ſsmo iudice deoꝛ vt ꝓz ibidē ꝓ verba nathan ꝓphete: ꝛ ideo melius ꝛz qꝫ pec/ catū ꝑpli fuit rebellio eius ⁊tra dauid ꝙsequēdo ſiba filium bochꝛi: qui erat hō pessimꝰ ꝛ seditiosus: ꝛ de hac rebelliōe so/ lus ſiba fuerat punitus: vt habet. ℟. xx. ca. ꝓpter qō popu/ lus erat puniendus: qō factū est ꝓ pestilentiā ēmissam a deo super populum ꝓpter eius numerationem.

a Commouitq dauid in eis dicentem ad ioab. scilicet sa/ than ipsum incitauit: vt habetur expresse. j. Parał. xxj.

b Uade numera israel ꝛ iudā. per se ꝑcepit tribum inde nu/ merari: qz erat nobilioꝛ ꝛ bellicosioꝛ. hāc aūt numerationem ꝑcepit dauid ad sui ostentationē de tot milib bellatorum.

c Sed quid sibi dns meus rex vult. Joab enī vidēs regez ex elatione moueri voluit hoc impedire: sed nō potuit: ideo subditur: ō

Obtimuit aūt sermo regis. Tum qz superioꝛ erat: Tum qz dns populū punire disposuerat. e Egressus qꝫ est ioab. Hic ponit dicte iussiōis executio: ꝛ ꝓz littera vs/ qꝫ ibi: f

Et in terrā inferioꝛē bodsi. In hebꝛeo habet: In terram locoꝝ nouoꝝ. i. de nouo habitatoꝝ vel cultoꝝ per abscisionē nemoꝝ. Cetera patēt vsqꝫ ibi: g

Et inuēta sunt de israel octingenta milia ꝛc. j. Parał. xxj. habet numerus israel mille milia ꝛ centū milia. que dissonantia soluit ab he/ breis. Uno modo ꝓ hoc qꝫ ioab nō numerauit tribum leui ꝛ tribum beniamin: vt habet. j. Parał. xxj. Quarū numerus bene ascendebat ad. ccc. milia: ꝛ sic in vniuerso erat numer sicut ponit. j. Parał. Hic aūt ponit numerus resecatis illis de tribu beniamin et leui. Alio modo ꝛ melius: vt videt: qz ioab inuitus exequebat hoc mandatum: et ideo nō curauit multos omittere: vt patet de tribu leui et beniamin: et quia videbat regem ex superbia motum: ideo tradidit sibi mino/ rem numerum q̄s esset in veritate: ne nimis superbiret: et hic ponit numerus ipsi dauid traditus qui erat minor: ali aūt qui erat maioꝛ ſm veritatem expressit. j. Parał. Causa aūt quare nō numerauit tribū leui et beniamin dicit. j. Parał. vbi habet locum.

b Et de iuda quinquaginta milia. Aliqui libri habent hic quinquaginta milia. sed i hebꝛeo ꝛ in libris correctis habet: Quingenta milia. Sed tunc occurrit dubi/ um quomodo tot erant in vna tribu: quia numerus nouem tribuum aliarū q̄ fuerunt numerate per ioab: non ascēdit ni si ad mille milia et centum milia: vt predictum est. Ad quod dicendum ꝓ tribus iuda fuit alijs bellicosioꝛ: et ideo plures habuit bellatores q̄s aliqua alia. Item quia bellatores de a/ lijs nationibus coniungebantur cum dauid: sicut patet su/ pra. xv. ca. de ethai getheo: qui cum sexcentis bellatoribus erat coniunctus ipsi dauid: et similiter fuit de alijs nationi/ bus. et omnes isti computabantur cum bellatoribus de tri/ bu iuda de qua erat dauid: ꝓpter quod numerus bellato/ rum tribus inde tantum ascendebat. Sciendum tamen q. j. Parał. xxj. dicit. De iuda aūt. ccccl xx. milia qō soluit ab he/ breis. Uno mō qꝫ. xxx. milia que omittunt. j. Parał. erāt ca/ pita aliorū: ꝛ sic nō numerantur cum eis ibi: hic aūt in nu/ mero cū alijs ꝙcludūt. Alio mō qꝫ in li. Para. ponit nūerꝰ minoꝛ q̄ fuit traditꝰ dauid ne nimis supbiret: vt ꝓdictū est.

Hic aūt

B

1. q. 4. ℣. Dis ira ſ. sce da/ uid.

A

1. Pa. 21. a.

Sermo dñi ꝛc. In Exo. scripti est. Quãdo tuleris sũmã filiorũ isrl iuxta numerũ. dabũt singuli ꝓciũ ꝓ aĩabus suis dño: ꝛ nõ erit plaga in eis ꝛc. Hoc oblit' david facere offẽdit deũ ꝛ fctã ẽ plaga i israel. Hinc Josephus ait ꝓphetis declarãtibus david q deus irasceret: supplicauit vt ꝓpitꝰ esset: ꝛ venĩã daret. Had ḡ Ꝓphetã misit ad eũ deꝰ: tres supplitꝫ cõditiões portãt. Utrũ. s. vellet famẽ in ꝓuincia generari annis septẽ: aut tribꝰ mẽsibꝰ pugnãdo vincereꝫ ab hostibꝰ: aut mortibus ac lãguor accederet tribꝰ diebus hebrcis. Cũqꝫ ꝓpheta vẽgdo respõsionẽ exigeret quã dño renunciaret: cogitãs rex quia si famẽ eligeret ꝺ alios ḃ facere videreꝫ: cũ ipe multa frumẽta haberet nec inopiã sustineret: reliqs vero angustia essꝫ. Si ꝺo eligeret triũ mẽsiũ victoriã hostiũ: ipe habẽs circa se viros fortissimos ꝛ custodes nihil timeret: sed neci exercitus subiaceret: cõmunẽ portꝰ passionẽ ꝛ omnibꝰ equalez elegit dicẽs: Multo melius est in dei ḡ hostiũ manꝰ incidere. Qꝺ ꝓpha renũciauit dño: q mortẽ ꝛ interitũ misit in exercitũ hebreoꝝ. Moriebãt nõ vno modo: vt lãguor posset facile agnosci: sed mors q̃dẽ in omnibꝰ: alius sup aliũ moriebat: alij sup sepeliẽdis moriebant ꝛ latenter ĩminẽs malũ velocitꝫ affere bãt iteritũ. Incipiẽte pestifero lãguore ab hora matutina vsq ad horã prãdij cõsũpta sũt septuaginta milia. Erat ãt angelꝰ dñi in tra areã areune iebusei. In Paral. q̃ qꝫ scriptũ ẽ. Porro angelꝰ dñi stabat iuxta aream ornã iebusei. Veranstq̃ dauid oculos suos vidit angelũ domini inter celũ ꝛ terrã: ꝛ euaginatũ gladiũ in manu eiꝰ: et versum cõtra hierusalẽ. Et cecidert tam ipse q̃ maiores natu vestiti cilicijs ꝓni in terram.

ḃ Aut septẽ annis. Et videtur quia q̃ pane verbi dei ꝑ gratiã septiformis spũs nõ pascunt: septẽ annis famẽ sustinent: et qui in nomine trinitatis regenerati nõ sũt: hostibus: id est demonibus resistere non valent: sed pestilẽtia impietatis increduli moziuntur.

ć Iuxta areã areuna. Area areuna ecclia est gentiũ in qua postq̃ altare fidei verus dauid erexit: cõfestim mors ꝑietatis cessat: hanc aream dauid quinquaginta siclis emit: quia christꝰ per septiformis spiritus gratiam cunctis delictis omissis: gentilitatẽ in domuz sibi sempiternam sanctificauit.

ḋ Areuna. Interpretatur arca Ornan vero lumẽ nobis. Bene ergo dauid volens placare dñm: altare iubeꝫ in area areune vt' cõstituere: quia aliter non placat deus ab hoc nisi in arca cordis plumẽ recte fidei ꝛ vere dilectionis ꝓstituat altare hũilitat': in q̃ offerat sacrificiũ oblatiõis ꝛ laudis. vñ: Sacrificiũ laudis. h. m. ꝛ sacrificiũ ꝺo ꝛc. Area areune vt' orne.

Hic. conse. di. 1. c. 1. in ꝓ. ppheti. cus. in glo. De pe. di. 2 c. fugerat. ante. c si cñ.

De pe. di. 3 c. illud.

Et obtu. ho. ꝛc. Hic ipse est hierusalẽ. a in Paral. Tabernaculũ qꝺ fecerat moyses in deserto ꝛ altare holocaustoꝝ ea tẽpesta. re erat in excelso gabaon: ꝛ non ꝓualuit ire ad altare: vt obsecraret dñm. Mimio eñ timore fuerat ꝓterrit' videꝫ gladiũ angeli dñi. Dixitq̃ david: hec est domꝰ dei ꝛc. In hoc loco fm hebreos voluit abraam offerre filiũ cũ aries subito apparuit: quẽ assumẽs obtulit ꝓ filio.

La. I

b Et rex david senuerat. Hõne tibi videt si occidentẽ sequaris lram figmẽtũ esse vl' athletaꝫ ludricaꝫ? Frigidus senex obuoluit vestimẽtis: ꝛ nisi cõplerta adolescẽtule nõ tepescit. Uiuebat adhuc bethsabee: superat abigail ꝛ reliq̃ vxores ꝛ cõcubine. Omnes quasi frigide reputant: ꝛ ī vnꝰ tñ grãdeuꝰ calescit amplexibus. Abrãã multo dauid senior fuit: ꝛ tñ vigente sara altã nõ quesiuit vxorẽ. Isaac duplices dauid annos habuit: ꝛ cũ rebecca iã vetula nũq̃ refrixit. Jacobo ꝓ ꝓximis ꝺo ille senilibꝰ: sed pene cariosis artubꝰ nusq̃ puellares ꝙsiere cõplexus. Moyses duxit racionis ꝓli cẽtũ viginti ãnos habuit ꝛ sephorã nõ mutauit. Que est ḡ ista sunamitꝫ vxor ꝛ virgo tã feruẽs vt frigidũ calefaceret? Tã sancta: vt calentẽ ad libidinẽ nõ ꝓuocaret? Exponat salomõ patris delitias ꝛ pacificꝰ bellatoris amplexꝰ. Possideꝫ sapiẽtiã: possideꝫ intelligentiã. Me derelinq̃s eam ꝛ apphẽdet te: ama illã ꝛ seruabit te. Omnes pene virtutes coꝝ ꝓximis mutanꝫ in senibꝰ: ꝛ crescẽte sola sapia decrescũt cetera. Scientia: camene: hec illucq̃ discursus: peginoꝝ susceptio: defensio pauperꝝ: instantia oratiõ: visitatio lãguentiũ: laboꝝ manuũ vñ ꝓbent elemosynẽ: ꝛ cũcta q̃ ꝑ corpus exercentur: fracto corpore minora fiũt. Hec ꝺ dico q̃ in iuuenilibꝰ ꝛ adhuc solidioris etatis: q̃ sez labore ꝛ ardentissimo studio: vite quoq̃ sanctimonia ꝛ orationis frequẽtia scientiã ꝙsecuti sunt: frigeat sapiẽtia: q̃ ī plerisq̃ senibꝰ etate marcescit. Sz q̃ adolescẽtia multa corporis bella sustinet: ꝛ inter incẽtiua viciorũ ꝛ carnis titillationis quasi ignis in lignis viridibus suffocaꝫ: ꝛ suũ nõ possit explere fulgorẽ. Senectꝰ vero eorũ q̃ adolescẽtiã suã honestis actibꝰ instruerũt: ꝛ in lege dñi meditati sunt die ac nocte: etate fit doctior: ꝓcessu tẽporis sapientior: ꝛ veterũ studiorũ dulcissimos fructꝰ metit. Ipsumq̃ nõ mẽ abisac sapiam senũ indicat ampliorem. Interptat eñ pater meꝰ suppluus. i. abundãs vel patris mei rugitꝰ: verbũ supfluii ambigũ est: ꝺ hic significat q̃ sapia ãplior sit ī senibus ꝛ redũdãs. Alibi aũt supfluus ꝙsi nõ necessarius ponit. abisaac aũt ꝛ rugitus ꝓprie nũcupat: qꝺ maris fluctus resonat: ꝛ (vt ita dicã) ꝺ pelago veniẽs fremitꝰ audit. Ex quo ostendit abũdantissimũ ꝛ vltra humanã vocẽ in senibꝰ diuini sermonis tonitruũ cõmorari. Sunamitis vero coccinea dicit: vt significet calere sapientiã ꝛ diuina lectione feruere. Qꝺ licet dñici sanguinis indicet sacramentũ etiã feruoꝝ ostendit sapiẽtie. Unde obstetrix illa in geneſi coccinũ ligat in manu pharesꝝ: qui ab eo q̃ parietẽ diuiserat duos populos ante separantẽ diuisoris nomẽ. i. pbares sortit' est. Et raab meretrix in typo ecclesie resticulã mysteriũ sanguinis cõtinentẽ: vt hiericho pereũte domꝰ eius saluareꝫ appendit. Unde de sanctis ꝺ: Qui sunt qui venerũt de caloze domꝰ? rechab Et alibi: Ignẽ veni mittere in terrã ꝛc. q. s. in discipulorũ corde succensus cogebat eos

a Jn Paral. legit: dedit ergo ꝺ ornã ꝓ loco siclos ergo dauid areaz auri iustissimi põderis sex centos. Intelligendũ est ei ꝛ boues argẽti si/ boues argenti siclis quinq̃ginta: aream vero sexcentis aureis emisse.

clis q̃nq̃ginta: et ędificauit ibi altare dño ꝺõ: ꝛ obtulit holocausta et pacifica. Et ꝓpiciatus est dñs terre et cohibita est plaga ab israel.

Finit secũdus Primꝰ liber Adalachim. i. regũ tertius incipit.

Capitulũ I

b Et rex dauid senuerat habebatq̃ etatis plurimos diez.

a Omnia dedit areuna regi. i. dare voluit: ꝙ quid accipere noluit nisi ꝓ ꝓcio. vñ seq̃t: b Emit ḡ dauid aream. i. Paral. xxi. ꝺ: Dedit ergo dñs ornan ꝓ loco siclos auri iustissimi põderis sexcẽtos Et ideo lra q̃ sic habet debet sic puncturi: Emit ḡ dñs aream: ꝛ tacet hic ꝓciũ qꝺ. i. Paral. exprimit sexcẽtorũ auri siclorũ. ꝛ sequit: c Et boues argenti siclis q̃nquaginta. s. ꝓ bob' tñ. d Et edifi. ibi dñ alta. dño. ille locꝰ ẽ in q̃ abrãã voluit ĩmolare isaac filiũ suũ: vt dictũ fuit Heñ. xxij. ꝛ iacob vidit ibi scalã: vt dictũ fuit Heñ. xxviij. et ibi postea fundatũ fuit tẽplũ ꝓ salomonez: vt hꝫ. j. iij. libro. vj. ca. et. tj. Paral. iij.

Moraliter. † Et addi La. XXIIII dit furo: dñi irasci ꝛ isrl. Ex ḃ aũt ostendit q̃ ꝓpter malicia ꝓli ꝑmittit aliq̃n dñs bonũ principẽ vel ꝑlatum errare. Uñ dicit Greg'. exponẽs locũ istũ. Scõm merita subditoꝝ disponũt acta regentiũ. Uñ sepe fit vt ꝓ culpa gregis boni delinquat vita pastoris. † Iade ꝛ numera isrl ꝛ iudã. Per dñ q̃ ex elatione ꝺcepit ꝓplm numerari: significat q̃cunq̃ ſuꝑbiẽs de bonis opibus suis: cũ tñ sint ex bonitate dei: ꝛ talis est similꝫ pharisei dicẽti Luc. xviij. Nõ sum sicut ceteri hominũ: raptores: adulteri: iniusti. velut etiã ꝺ publicanꝰ: ieiuno bis in sabbato: decimas do oĩa q̃ possideo. Per ḃ aũt q̃ ꝓpls dauid fuit mortalitate ꝓcussus: significat q̃ opa bona de genere talis supbientis mortificanꝫ ꝑ pcm̃ sꝙueniẽtis supbie: fm q̃m aliquãdo talis supbus humiliaꝫ ꝛ conterit de peccatis: ideo ad ḃ significandũ subdit: † Per cussit aũt coꝛ dauid eũ: per cõtritionẽ. Sed q̃ non sufficit cõtritio nisi cõfessio sequaꝫ habita opportunitate. ideo subdit: † Et dixit dñs ad ꝺo. Peccaui valde in ḃ facto. Et ꝺ: in ḃ facto. nã in cõfessiõe vera peccata sunt particulariter exprimenda. Et q̃m post cõfessionẽ requirit' satisfactio ꝓ pena. iõ subditur: † Triũ tibi ꝺaꝫ optio. Sequit: Aut septẽ annis veniet tibi fames ꝛc. Per ḃ aũt q̃ ꝺ ꝑelegit pestilentiã triũ dierũ ꝙsecutorũ triũ mẽsium ꝛ fami septẽ annoꝝ: significat q̃ pena ꝓ peccatis sustinẽda in vita ꝓsenti: magꝝ est eligẽda ꝛ acceptãda q̃ in purgatorio q̃ longioꝝ est: aut in inferno: q̃ a parte post est eterna: ꝑ hoc aũt q̃ dauid dixit. † Uertaꝫ obsecro ira tua ꝺ me. Ostẽdit q̃ ꝓnceps ꝑfectꝰ ī bonitate paratꝰ est exponere se morti ꝓ ꝓli sui salutiõe: exẽplum huiꝰ dedit dñs noster ihesus xps di. Joh. x. Ego sũ pastoꝝ bonꝰ: et aĩas meã pono ꝓ ouibꝰ meis. Hoc etiã fecit Codrus rex ꝓsaꝫ q̃ ꝑelegit occidi, ꝓ salutẽ ꝓli sui: vt supra ẽ dictũ.

Explicit Nicolaꝰ ꝺ lyra supra libũ secũm Regũ

Postilla sup tertiũ libũ Regũ incipit. La. I

e Et rex dauid senuerat. Jn ꝑcedẽtibꝰ libris actũ est de regno filioꝝ isrl vnito. Hic ꝺ agit de regno eiꝰ diuiso: ꝓpter qꝺ apud hebreos duo libri ꝑcedentes sunt: vn liber qui vocaꝫ samuel: ꝛ duo sequentes sunt vnꝰ: alius liber q̃ vocaꝫ malachim. i. regũ in plurali. Primo igit de duplici regno agit ꝓut floruit. Secꝺ ꝓut cadere cepit. s. quarto libro qz extũc gẽtes subdite hebreis ceperũt rebellare: ꝛ tandẽ dñari eis ꝛ finaliter eos captiuare. Circa ꝑmũ sciendũ q̃ vbi vnũ regimẽ terminaꝫ: sequẽs in choaꝫ: ideo primo agit ꝺ regni vnitate sub salomone in principio regni sui: secũdo de regni diuisione circa finẽ vite sue. xj. ca. Prima in duas: qz primo describit ipius salomonis regis institutio. secꝺ instituti cõfirmatio. ca. ij. prima in tres: qz primo describit ipius ꝺ senilis cõditio. secũdo adonie ambitio. ibi: Adonias aũt: tertio salomonis ꝓmotio ibi: Dixitq̃ nathan. Circa primũ ꝺ: Et rex dauid senuerat: ꝛ tñ nõ habebat nisi. lxx. annos ad plus qz. xxx. anno ꝛ erat qꝺ cepit regnare: ꝛ quadraginta annis regnauit: vt habeꝫ. s. ij. libro. v. ca. Sed ad sensum ptz q̃ aliq̃ citius senescũt ꝛ alij tardius fm diuersitatẽ cõplexionũ ꝛ laboꝝ ꝛ curaꝝ.

r Cunqꝫ

dicere. Nōne coz nostruz ardens erat.

a ¶ Cūq; operiretur tc. Dauid nimiū frigꝰ ptulit: vñ quidā de senioribus natus est parētibus: vñ quia multum in prelio sanguinem fuderat: vñ potius ex quo angelum cedentem populum vidit: pauore vehementi cōtabuit: Unde in incōmoditate frigoris vsq; ad mortem permansit.

b ¶ Adonias autem filiꝰ tc. Judaicum populum significat: qui maioz filius esse videtur: quia prioz legem suscepit et gētilem populum qui per gratiaz dei posterioz vocatꝰ est spernens se solum cum domino regnare putauit. Adonias eñ dominatoz dñs interꝓtatur. Sz ecclesie populus cum vero salomōe. i. pacifico nr̄o cuiꝰ ipse corpus est per diuinā oz dinationez in regnum substituitur: de quo merito pfidie maioz filius. i. prioz populus ꝓcipitatur.

47. di. g. ne eccle.

c ¶ Bethsabee interpretatur filia iuramenti: significat ātiquaz ecclesiaz q̄ fuit sub lege: de cuius stirpe verꝰ salomon nasci promissus est. Nathan interpretatur donum: ⁊ figurat veterem ꝓphetiā.

Cūq; opiretꝰ vestibus nō calefiebat. Dixerūt ergo ei serui sui: Queramꝰ domino nr̄o regi adolescentulā ꝙginē: ⁊ stet coram rege ⁊ foueat eū: dormiatq; in sinu suo: ⁊ calefaciat dñm nr̄m regē. Quesierūt igit adolescētulā speciosam in oibꝰ finibꝰ isrl: ⁊ inuenerūt abisac sunamitē: ⁊ adduxerūt eā ad regē. a ꝙ sapiav cōrēplario: quā cōplectē. Erat aūt puella pulchra nimis. Dormiebat q; cū rege: ⁊ ministrabat ei. Rex vo nō cognouit eam. Adonias aūt filius agith eleuabat dicens: Ego regnabo. Fecitq; sibi currū ⁊ equites: ⁊ q̄nquaginta viros q̄ ante eū currerēt. Nec corripuit eū pater suꝰ aliquādo dicens: Quare hoc fecisti? Erat autē ⁊ ipse pulcher valde secūdus natu post absalō. Et sermo eiꝰ cū ioab filio saruiē: et cū abiathar sacerdote: qui adiuuabāt partes adoniē. Sadoch vero sacerdos et banaias filiꝰ ioiade ⁊ nathan ꝓpheta ⁊ semei ⁊ cerethi ⁊ pheleti et oē robur exercitꝰ dō nō erat cuz adonia. Immolatis ergo adonias arietibus ⁊ vitulis ⁊ vniuersis pinguibus iuxta lapi dē ꝯoeleth q̄ erat vicinꝰ fonti rogel: vocauit vniuersos fratres suos filios regis: ⁊ omnes viros iuda seruos regis. Nathan aūt ꝓphetā ⁊ banaiam ⁊ robustos quosq; ⁊ salomonē frēz suū nō vocauit. Dixit itaq; nathā ad bethsabee matrē salomonis. Num audisti q̄ regnauerit adonias filius agith ⁊ dominus noster dauid hoc ignorat? Nunc ergo veni accipe

a ¶ Cūq; operiretur vestibꝰ nō calefiebat: qđ fuit satis mirabile de tāta frigiditate in hoie bene cōplexionato. Cuiꝰ vna causa assignat: q̄ a iuuentute fuit bellicosus ꝓpter qđ multos ictus ⁊ plagas sustinuit ex quibus plurimus sanguis emanauit: ꝓpter qđ citius senuit ⁊ infrigidatus fuit. Alia etiā causa addit: q̄ ex visione angeli tenentis gladiū cuaginatū super hierusalē: vt dictū est. ē. ij. li. xxiiij. ca. supra modū territꝰ fuit. Timoraūt infrigidat ⁊ maxime excessiuus: ꝓpter qđ timētes palescūt ⁊ tremunt ⁊ ideo extunc dauid notabiliter infrigidatus fuit. Aliā etiā causam assignat Ba. Sa. dicens: q̄ hoc fuit in penā peccati quo abscidit ozam vestis saul: vt habet. ē. j. libro ca. xxiij. Q̄ eñ in hoc peccauerit videt: qđ dē subdit: Post hec ꝓcessit coz suū dauid: eo q̄ abscidisset ozam chlamydis saul: q̄diu eñ saul in regno tolerabat a deo dauid debebat ei reuereri: ⁊ quia in hoc irreuerēter se habuit ad ipm: fuit punitus pena correspondēte. s. vt vestibꝰ nō calefieret in senectute: ꝛm illud Sap. xi. Per q̄ peccat quis p hec ⁊ torquet. Queramꝰ dño nr̄o regi adolescentulam tc. Hiero. sup locū istū dicit sic: Nōne tibi videt si occidēte Iram sequeris figmētū esse vel atbletaꝝ ludicra q̄ frigidus senex obuolutꝰ vestimētis nisi cōplexu adolescētularū non calescit tc. ⁊ ideo vt q̄ dic est locutio parabolica: ita q̄ p abisac virginē intelligit sapia: q̄ ē incorrupta q̄ animā senibus: ꝛm q̄ dicit Job. xij. In antiquis est sapia: ⁊ b maxime fuit i dauid in q̄ in senectute maxime viguit spūs ꝓphetie: put dictū fuit. ē. ij. lib. ca. xxiij. ⁊ hec sapia calefecit regē dauid ipm ad amorē diuinū accendendo: ⁊ talis modus loquēdi parabolicꝰ frequēter habet in scriptura sicut habet Judi. ix. Jerūt ligna vt vngerēt sup se regē tc. sicut fuit expositū ibidē. Sed salua reuerētia. Hieronymi istud dicū stare nō pōt vt videtur: q̄ circūstantia lr̄e ostēdit manifeste q̄ abisac fuit quedā puella adducta ipsi dauid in remediū frigiditat̄ corpozalis: qđ etiā ptz ex hoc q̄ adonias q̄ erat iuuenis petuit eā ꝓ vroze mortuo dauid: vt habetur. j. ij. ca. ⁊ ideo oportet dicere ad veritatē lr̄e q̄ fuerit puella corpozalis ꝛm hoc igit exponit. cū ōr: b ¶ Dixerūt ḡ ei serui sui. s. medici q̄ erant solliciti de eiꝰ vita ꝓlongāda ꝓpter suā sanctitatē. c ¶ Queramus dño nr̄o tc. Dicūt eī medici q̄ optimū remediū ꝙtra frigiditatē mēbroꝝ ⁊ paralysim ūmēctē est amplexus mulieris maxime iuuēcule ⁊ virginis: ⁊ io talis fuit adducta ipsi dauid: nec ex b peccauit: q̄ cū ea cōtraxit matrimoniū: vt magis patebit ex sequētibꝰ. Senes eñ quātūcūq; possint cōtrahere: licet nō possint generare: ⁊ sicut dicūt doctores si mulier sciēter cōtrahat cū frigido nō potēte eā cognoscere: nihilomin̄ tenet ꝙtractꝰ: ⁊ ita fuit in ꝓposito: ⁊ ideo vti amplexibus hui⁹ virginis in statu matrimonii nō videt fuisse illicitū ipsi dauid: maxime cū hoc esset ei in remediū tante frigiditatis. d ¶ Adonias aūt. Hic cōsequēter describit ipius adonie ambitio. cū ōr: e ¶ Eleuabat dicēs: tc. hoc nō dicebat in palā sed secretarijs suis qui ei fauebant: vt postea habet. f ¶ Fecitq; sibi currū tc. ad ostētationē ⁊ quādā dispositionē ad regnādū. g ¶ Nec corripuit eū tc. videt q̄ ex b dauid peccauerit grauiter: sicut heli. vt dictū ē. ij. lib. ij. ca. Dicēdū q̄ nō est simile: q̄ petūt filiozū heli fuit recte cōtra deū. Factū aūt adonie cētū exteriꝰ apparebat non erat nisi quedā vanitas et ostētatio: que satis cōiter ꝓmittunt filijs Regū: ⁊ forte dauid q̄ iacebat i lecto nesciuit q̄ in hoc excederet: ⁊ si sciuit tñ ignorauit q̄ ad regnū aspiraret: qđ ptz ex b q̄ qñ sibi innotuit q̄ tanq̄ rex festū faciebat: statim ꝛm salomonē regē instituit: vt habet. j. eo. ca. h ¶ Erat aūt ⁊ ipe pulcher valde tc. ex pulchritudine eñ ista ⁊ ex hoc q̄ erat primogenitꝰ iter filios dauid viuentes: ⁊ quia patrē videbat impotentē fuit elatꝰ ad vsurpandā sibi honorē regiū absq; licentia patris. i ¶ Et sermo eiꝰ fuit cū ioab: cuius causa fuit ex parte adonie: vt p ipm ioab qui erat magister militie haberet militiā sibi fauentē. Ex parte aūt ioab causa fuit q̄ bene ꝓceperat q̄ dauid habebat cordi vindictā occisionis abner ⁊ amasē: ⁊ q̄ dauid hoc imponeret suo filio regnaturo: ⁊ ideo querebat vt p eiꝰ auxiliū adonias instituereť ⁊ sic sibi parcereť. k ¶ Et cū abiathar sacerdote: cuiꝰ causa fuit ex parte adonie: vt p abiathar qui erat summꝰ sacerdos ꝓpīs ad ipm inclinareť ⁊ ab ipso inungereť. Ex parte vero abiathar cā fuit: q̄ descenderat de heli cui dictū fuerat ex parte dei q̄ filij eiꝰ essent a summo sacerdotio deponēdi ꝓut dictū fuit. ē. j. lib. ij. ca. Iterū q̄ sicut dicūt hebrei a tēpore quo fugit dauid de hierlm ꝓpter absalō: dñs nō dedit rāsum p abiathar sicut tactū fuit. ē. ij. li. xv. ca. licet in alijs faceret officiū summi sacerdotis. ⁊ io querebat habere regē sibi fauorabilē ne a statu suo deijceretur. l ¶ Immolat̄ ḡ adonias arietibꝰ in signū regie dignitat̄.

m ¶ Juxta lapidē ꝯoeleth: Zoeleth erat lapis magnꝰ ex̄ ciuitatē in cuiꝰ mōtione ⁊ tractione viri fortes exꝑiebant vires suas: ⁊ ideo hebrei dicūt ē. Juxta lapidē tractū. n ¶ Qui erat vicinꝰ fonti rogel: hebrei dicūt fontē fullonis: q̄ ꝓpe fontē illū erat locus vbi fullones parabāt pānos: ⁊ hic cōsonat: qđ hr̄. j. iiij. lib. xviij. ca. de rabsace ⁊ socijs eī. Steterūt iuxta aqueductū piscine superioris q̄ est in via agri fullonis: ⁊ sic ꝛm hebraeos geleth ⁊ rogel nō sunt noīa ꝓpria ꝛ appellatiua. o ¶ Nathā aūt. videtur tc. q̄ nō fauebāt sibi ꝑ salomoni. p ¶ Dixit itaq; nathā. Hic ꝛm ordinat̄ ipius salomonis ꝓmotio. ⁊ secō adonie cōfutatio. ibi: Adhuc illo loquente. Circa primū primo ponit matris petitio. secō regis cōcessio. ibi: Respondit rex. ⁊ tertio cōcessionis executio. ibi: Dixit quoq; rex. Petitio aūt matris facta fuit de cōsilio nathan q̄ celabat ꝓ salomone: q̄ ipse nutrierat

g me cōsiliū: ⁊ salua animā tuā filijq; tui salomonis. Ua/ a
de et ingredere ad regē dauid ⁊ dic ei: Nonne tu dñe mi b
rex iurasti mihi ancille tuę dicēs: q̄ salomon filius tuus
regnabit post me: ⁊ ipe sedebit in solio meo? Quare ergo
regnat adonias? Et adhuc ibi te loquēte cū rege: ego ve/ c
nīā post te ⁊ complebo sermones tuos. Ingressa est itaq;
bethsabee ad regē in cubiculo. Rex aūt senuerat nimis: ⁊
abisac sunamitis ministrabat ei. Inclinauit se bethsabee
⁊ adorauit regē. Ad quā rex: Quid tibi inquit vis? Que
respondēs ait: Dñe mi tu iurasti ꝑ dñm deum tuū ancille d
tuę. Salomō filius tuus regnabit post me: ⁊ ipse sedebit
in solio meo: et ecce nunc adonias regnat te domine mi
rex ignorāte. Mactauit boues ⁊ pinguia queq; ⁊ arietes
plurimos: et vocauit omnes filios regis: abiathar quo/
q̄ sacerdotem ⁊ ioab principem militię: salomonē autez
seruum tuum nō vocauit. Uerūtamē domine mi rex in te e
oculi respiciunt totius israel: vt indices eis quis sedere
debeat in solio tuo domine mi rex post te. Eritq; cuz dor/
mierit dominus meus rex cum patribus suis: erim⁹ ego f
et filius meus salomon peccatores. Adhuc illa loquen/ g
te cum rege nathan ꝓpheta venit. Et nunciauerunt re
gi dicentes: Adest nathan ꝓpheta. Cunq; introisset in
conspectu regis: ⁊ adorasset cum pronus in terram. dixit
nathā: Domie mi rex tu dixisti: adonias regnet post me: h
⁊ ipse sedeat super thronum meū? Quia descendit hodie
et immolauit boues ⁊ pinguia ⁊ arietes plurimos: et vo
cauit vniuersos filios regis ⁊ principes exercitus: abia/
thar quoq; sacerdotem. Illiq; vescētibus et bibentibus
coram eo: et dicētibus: Uiuat rex adonias: me seruuz tu
um et sadoch sacerdotem ⁊ banaiam filium ioiade et salo
monē famulum tuū nō vocauit. Numquid a domino meo i
rege exiuit hoc verbū: ⁊ mihi nō indicasti seruo tuo quis k
sessurus esset sup thronū domini mei regis post eū? Et re/ l
spondit rex dauid dicēs: Uocate ad me bethsabee. Que
cū fuisset ingressa coram rege: et stetisset ante eum: iurauit
rex et ait: Uiuit dñs qui eruit animā meam de omni an/
gustia: quia sicut iuraui tibi ꝑ dñm deū israel. dicens: Sa
lomon filiꝰ tuus regnabit post me: ⁊ ipse sedebit sup soliū
meum ꝓ me: sic faciam hodie. Summissoq; bethsabee in
terram vultu adorauit regem dicēs: Uiuat dominꝰ meꝰ n
rex dauid in ęternū. Dixit q̄q; rex dō. Uocate mihi sadōch o
sacerdotē ⁊ nathan ꝓphetā ⁊ banaiam filiū ioiade. Qui
cum ingressi fuissent coram rege dixit ad eos: Tollite vobi
scū seruos dñi vestri: ⁊ imponite salomonē filium meum p
sup mulā meaz: ⁊ ducite eū i gion ⁊ vngat
eū ibi sadoch sacerdos ⁊ nathā ꝓpheta in
regē sup israel: ⁊ canetis buccina atq; dice
tis: Uiuat rex salomon. Et ascēdetis post
eū ⁊ venietis in hierlm: ⁊ sedebit sup soliū
meum: ⁊ ipse regnabit ꝓ me: illiq; ꝓcipiā †
vt sit dux sup isrl ⁊ sup iudam. Et rndit banaias filius io/ r
iade regi dicēs: amē. Sic loquat̄ dñs deus dñi mei regis s
Quō fuit dñs cū dño meo rege: sic sit cum salomōe ⁊ sub t
limius faciat soliū eiꝰ a solio dñi mei regis dauid. Descē/ v
dit ergo sadoch sacerdos ⁊ nathan ꝓpheta ⁊ banaias fi/
lius ioiade: ⁊ cerethi ⁊ pheleti: ⁊ imposuerūt salomonem

a ¶ Mulā meaz. Dauid alij ecclām alij synagogā ꝓpter infecunditatē dicunt.

nutrierat ⁊ docuerat: vt dictū fuit. ē. ij. li. xij. ca. ⁊ q̄ ex reuelatione dñi dixerat ipi dō q̄ salomon esset regnaturꝰ post eū ꝛm qđ dō refert. j. Para. xxij. verba nathan ad ipm. vbi subdit: ob hanc causaz pacificus vocabit. In hebreo habet: Nomē eiꝰ salomon. ⁊. xxix. ca. dixit: Salomonē filiū meū elegit dñs: ⁊ postea eodē ca. Salomoni ꝯz filio meo da coz ꝑfectū tc. ⁊ hoc est qđ dz hic. dixit itaq; nathan. ⁊ ptz lra vsq; ibi: a ¶ Et salua aīam tuā tc. timebat eñ ꝓbabiliter q̄ si adonias in regno cōfirmareť q̄ mortuo dauid puniret bethsabee de crimine adulterij: ⁊ ꝙtra salomonē q̄reret mortis occasionē. Sed hic occurrit dubiū quō ꝓpheta de hoc timebat: cū sicut dictuz est ex reuelatiōe dixerat salomonē regnaturū post ipm. Ad qđ dicendū q̄ istud fuit quedam ꝓmissio facta ipsi dauid de futuro: tales aūt ꝓmissiones diuine intelligende sunt sub cōditione. s. si ex parte hoīm nō ponaꝝ impedimentū sicut diffusius fuit declaratū. ē. j. lib. ca. ij. ⁊ ideo ꝓpheta poterat timere: ne ꝑ aliqđ peccatū ipsius dauid vel bethsabee seu salomōis aliqđ impedimētū pueniſſet. b ¶ Ingredere ad regē dauid tc. ꝑ aūt iuramētū sciebat nathā ꝑ reuelationē dauid vel bethsabee vel forte q̄ fuerat ꝑsens. c ¶ Complebo sermones tuos. ꝓmisit eñ matrē ad petendū pro filio: vt coz dauid inclinareť: ⁊ sic iueniret regē dispositū ad pficiendum negociū. Inclinauit se bethsabee ⁊ adorauit regē: adoratione dulie. d ¶ Domine mi. Hic formal petitionē suā: ī qua ānq; exꝓmit q̄ faciūt ad regis animū inclinādū: q̄ ꝓmo humiliter petit dicēs: Dñe mi. ſcdo iuramētū ad memoriā reducit dicēs: Tu iurasti ꝑ dñm tc. tertio supbiā adonie exꝓmit dicēs. Et ecce nūc adonias regnat te viuente ⁊ ignorāte. quarto de uotionē populi ad cōtrariū ꝓponit dicens:

e ¶ Uerūtamē dñe mi rex tc. q. d. populus nō approbat adonie ambitionē: sed exꝑectat tuā determinationē. quinto periculū ꝓsone sue: ⁊ filij sui ī ducit dicēs: Eritq; cū dormierit dñs me⁹ rex cum patribꝰ suis. f ¶ Erim⁹ ego ⁊ filius me⁹ salomō pctōres. i. adonias ꝓponet nobis crimina ad prīuandū nos vita: vt predictum est. g ¶ Adhuc illa loquēte tc. ad cōplēdū negociū: nō tñ statim intrauit cubiculū regis sed stetit aliquantulū extra: quousq; de volūtate regis vocareť: vt ptz in lra. h ¶ Dñe mi rex tu dixisti tc. non dixit hoc ꝓpheta affirmatiue: sed magis interrogatiue. q. d. mirabile est q̄ talia fecerat sine scitu tuo: ⁊ i b notat eū de ꝓsūptione ⁊ cōtēptu ꝑis q̄ ipo viuente ⁊ nesciēte vellet regnare. vñ subdit: i ¶ Numq̄d a dño meo tc. q̄si diceret nō. k ¶ Et mihi nō indicasti: q̄ sū secretarꝰ tuus: ⁊ tibi reuelaui volūtatē dñi ō regno salomonis post te: ⁊ iō si fuit aliq̄ causa mutatiōis hui⁹ ex alia reuelatiōe tibi facta: debuisti vtiq; dicere mihi. l ¶ Et rndit rex. Hic ꝓpr ponit petitiōis cōcessio. cū ōr: m ¶ Uocate ad me bethsabee: loquēte eñ nathā cū rege. ipa exiuerat regis cubiculū: sicut in talibus fieri est cōsuetū. Cetera patent vsq; ibi: n ¶ Uiuat dñs meꝰ tc. i. vita beata que est eterna. o ¶ Dixit quoq; rex. Hic ponit ꝓdicte cōcessionis executio. ⁊ ptz littera vsq; ibi: p ¶ Imponite salomonē tc. ī signū regie dignitat̄: q̄ illa mula erat ap ꝓpriata regi dauid: vt popul⁹ manifestevideat q̄ volo eū regnare post me. q ¶ Et ducite euz in gion: fons ē siloe: vt dicūt hebrei. Cetera patent vsq; ibi: r ¶ Et rndit banaias tc. amen. i. fideliter seu veraciter: ⁊ ē dictio hebraica. iō subdit:

s ¶ Sic loquat̄ dñs de⁹. i. cōpleat ꝟba tua que sunt fidelia. t ¶ Quō fuit dñs cū dño meo. i. tecū te dirigēdo ⁊ in regno stabiliendo. t ¶ Et sublimius faciat tc. nō eñ est inuidia patris ad filiū si excedat euz in gloria ⁊ honore: q̄ pater manet quodāmodo in filio: ⁊ ideo bonū filij est etiā bonū patris: ⁊ iō sicut nullus tristat̄ de bono ꝓprio sic nec ō bono filij sui nisi ex maxima puericitate.

v ¶ Descēdit ḡ sadoch. q̄ ciuitas dauid vbi manebat erat

nebat erat in alto. a Sumpsitq; sadoch sacer. cornu olei. i. vasculū plenū vnctione. b De tabernaculo: vnctio em facta tpe moysi ad inungēdū reges ⁊ pontifices seruabat reuerenter in tabernaculo in vase magno ⁊ inde accepit aliquā portionē: ⁊ vnxit salomonē. dicē Ra. Sa. q istā vnctio fiebat in fronte regis inter palpebras p modū corone. Cetera patēt in littera vsq; ibi: c Quid sibi vult tē. Bñ aūt quesiuit ioab: q; ad eū officiū spectabat sedare tumultū ⁊ cōmotionē i ciuitate orientem. d Adhuc eo loquēte. Hic ꝓsequēter describit adonie cōfutatio audita institutione salomonis in regē p ionathan filiū abiathar ⁊ ptz hra paucis excepti. e Requa q̄. s. sum bona annūcians tibi: sed magis aduersa. f Territi sunt ḡ: q; timuerūt ne rex salomō calūniaret eos ꝓ crimine lese maiestatis: sicut aliqs eox postea calūniat' est: vt hr. j. ca. sequēti. g Et iuit vnusquisq; tē. dimittētes totaliter adoniā. h Adonias aūt timens salomonē surrexit et abiit in tabernaculū dñi: tenuitq; cornu altar'. s. holocausti: ad qō etiā laici poterāt ingredi. ad altare cī thymiamatis soli sacerdotes intrabāt: ex q̄ etiā ptz q ibi erat refugiū in aliqbus casibus: ⁊ multo fortiꝰ debet esse in ecclesia: cui⁹ tabernaculū in ve. le. erat solū figura. i Si fuerit vir bonꝰ. i. nō querēs machinatiōes de cetero ad obtinēdū regnum. k Et ingressus adorauit regē salomonē: faciēs ei debitā reuerētiā sicut dño suo. La. I

Moraliter. † Et rex dauid. Sicut frequēter dictum est per dauid ſfigurat dominꝰ noster iesus xp̄s q̄ senex dicit eo q; eternꝰ est in deitate ḟcb. xxij. Jesus heri ⁊ hodie: ipe ⁊ in secula. † Cūq; operiret vestibꝰ nō calefiebat. Per vestes significant veteris legis obseruātie cerimoniales: eo q; magna ps earū in vestibꝰ cōsistebat: scz in vestibꝰ singularibus summi sacerdotis: ⁊ in vestibꝰ specialibꝰ minorū sacerdotū ⁊ leuitarū: ⁊ generalit in vestibus populariū qui habebant fimbrias i suox angulis palliox. Dauid igit vestibus nō calefiebat ex secunda cerimonialiū obseruatio dño non placebat Psal. xxxix. Sacrificiū ⁊ oblationē noluisti: aures aūt pfecisti mihi. Holocaustū ⁊ p pctō nō postulasti: tūc dixi ecce venio. Nā xp̄s venies in mundū cerimonialē cultū corporalez mutauit in spiritualem. qō significat Joh. iij. Veniet hora qñ neq; in monte hoc: neq; hierosolymis adorabit patrē: sed veri adoratores erūt q̄ adorabūt patrē in spū ⁊ veritate. Et subdit: Spūs est deꝰ: ⁊ eos q̄ adorant eū i spiritu ⁊ veritate oportet adorare. Ideo dicit Aug'. in encheri. Fide spe ⁊ charitate colit deus. Ideo subdit q̄ abiſac virgo pulcherrima p quā significat ecclesia q̄ virgo est sine macula et ruga calefaciebat dauid: q; spiritualis cultus ecclie cōsistens in fide spe ⁊ charitate est deo placidus ⁊ dilectus. † Adonias aūt filiꝰ agith eleuabatur dicens: ego regnabo. Per istū significat dignitatis ambitiosus cū tū sit indignus: et ideo quātū potest p-

sup mulā regi dauid: et adduxerūt eū i gion. Sūpsitq; sadoch sacerdos cornu olei de tabernaculo ⁊ vnxit salomonē: ⁊ cecinerūt buccina. ⁊ dixit oīs pꝰs: Viuat rex salomon. Et ascēdit vniuersa multitudo post eū: ⁊ pꝰs canētiū tibijs ⁊ lętātiū gaudio magno: ⁊ insonuit terra a clamore eox. Audiuit aūt adonias ⁊ oēs q̄ iuitati fuerāt ab eo. Jāq; cōuiuiū finitū erat. Sz ⁊ ioab audita voce tube. ait: Quid sibi vult clamor ciuitatis tumultuātis? Adhuc illo loquēte ionathā filiꝰ abiathar sacerdos venit. Cui dixit adonias: Ingredere: q; vir fortis es ⁊ bona nūcias. Rñditq; ionathā adonię. Requaq;. Dñs ei noster rex dauid regē cōstituit salomonez. Misitq; cū eo sadoch sacerdotē ⁊ nathā ꝓphetā ⁊ banaiā filiū ioiada ⁊ cerethi ⁊ pheleti ⁊ iposuerūt eū sup mulā regi. Unxerūtq; eū sadoch sacerdos ⁊ nathā ꝓpheta regē i gion. Et ascēderūt inde lętātes: ⁊ insonuit ciuitas. Hec ē vox quā audistis. Sed et salomon sedet sup soliū regni. Et ingressi serui regis benedixerūt dño nostro regi dauid dicentes: Amplificet deꝰ nomē salomōis sup nomē tuum: et magnificet thronū eiꝰ sup thronū tuuz. Et adorauit rex dō in lectulo suo: insup ⁊ hec locutꝰ est. Bñdictꝰ dñs deꝰ israel q̄ dedit hodie sedentē in solio meo videntibꝰ oculis meis. Territi sūt ergo ⁊ surrexerūt oēs q̄ inuitati fuerāt ab adonia: ⁊ iuit vnusquisq; q̄ i viā suā. Adonias aūt timēs salomonē surrexit ⁊ abiit i tabernaculū dñi: tenuitq; cornu altaris. Et nūciauerūt salomoni dicētes: Ecce adonias timēs regē salomonez tenet cornu altaris dicens: Juret mihi hodie rex salomon: q; nō interficiat fuū suū gladio. Dixitq; salomō: Si fuerit vir bonꝰ nō cadet ne vnus quidē capillus eiꝰ in terrā. Sin aūt malū inuētū fuerit in eo morietur. Misit ḡ rex salomon ⁊ eduxit eum ab altari. Et ingressus adorauit regē salomonē. Dixitq; ei rex salomon: Vade in domum tuam.

tendit se sufficienter: qꝰ notat cū ōr. † Fecitq; sibi currum et equites ⁊c. Tanq̄ potēs ad agēdū regni vel dignitatis negocia: querit etiā ad cōquēdū ꝓpositū quātū pōt potētū aure. illia: qō notat ꝓ hoc qꝰ subdit: † Et sermo eiꝰ cū ioab ⁊c. sed qr talis ambitiosus frequēter a suo ꝓposito defraudat ⁊ sui cōplices cōfundunt. iō sequit: † Dixitq; nathan ad bethsabee ⁊c. Per pces em eox deiectꝰ fuit adonias cū suis cōplicibꝰ: q̄ qō significat q̄ frequnter ambitiosi p pces bonox viroz usq; sexus a suis conatibꝰ repelluntur. † Imponite salomonē filiū meū sup mulā meā ⁊ vngat eum sadoch sacerdos ⁊ nathan ꝓpheta: Per sadoch sacerdotē lex significat ⁊ p nathā ꝓphetā. Per q̄ q̄ vnxerūt salomonē i regē: significatū fuit q; vnctio veri salomonis iesu xp̄i in regē regū fuit figurata in scriptura legis et ꝓphetar. † Illicq; pcipiā vt sit dux sup isr̄l ⁊ iudam. Nā hō xp̄s sup angelos q̄ ꝓsilit ⁊ sup hoīes q̄ iudā significanf erat in gloria sublimandus.

Additio prima in Tertiū libꝝ Regum incipit.

In ca. j. vbi dr in postilla. Cūq; operiret vestibꝰ nō calefiebat qō fuit satis mirabile de tāta frigiditate.

Additio. Licet dō bellicis legiſ: nūq̄ tñ de eo hr in scriptur' q̄ vulneratꝰ fuisset seu plagatus sic vt a corpe suo sāguis copia effluēret: qō iā nō esset verisīle: vt scriptura de eo talia si cōtigissent tacuisset. Sed verisp̄t alia causa huiꝰ frigiditat' assignari. s. q̄ dauid a iuuentute fuit libidinosus: ⁊ in actibꝰ venereis excessiue implicatꝰ: vt ptz ex toto ꝓcessu sue historie. s. in multitudine vxoꝝ et cōcubinarū. Sed cōstat q̄ vsus veneroꝝ ex cessiuus naturaliter calorē cōsumit naturalē: et eiꝰ subiectū. s. humidū radicale. Nā ꝓuer. xxxj. Ne dederis mulieribꝰ substātiā tuā. Substātia est vita te corporalis in calore naturali ⁊ humido radicali ꝓcipue cōsistit iux̄ philosophorum sniam. Sicut igit deficiēn tibꝰ istis moꝝ naturaliter sequit: sic ex eox notabili diminutione seu cōsumptiōe frigiditas. q. irreparabil̄ subsequi habet. In eodē ca. j. vbi dr in postilla. Queram' dño nr̄o regi adolescēculą ⁊c. Hlo. Hiero. sup. locū istū

Additio. ij. Hlosa Hiero. nō ē sic reprobāda: ſ potius ad bonū trahēda sensum. Pro cui⁹ declaratiōe sciendū: q; sequētes hr̄ales sensum si generaliter cōsiderenf: sūt i duplici differētia. Quidā ei tenēt: q; tñ sensus hr̄alis ē verꝰ et solus intēt' ab auctore: ceteri vo sensus q̄ dicū spūales credunf ab eis esse ficti ⁊ nulli⁹ auctoritat'. Et hāc opinionē seu errorē ꝓcipaliter tenēt sadducei q̄ solā hr̄am sequunf. Nā ⁊ negant resurrectionē: ⁊ alia q̄ ad pdē hr̄e patria facie nō apparēt. Alij vero tenent q; sacra scriptura sub vna littera habet plures sensus: licet oēs fundent sup vnū. s. litteralē: ⁊ est cōis sententia catholicoꝝ: vt ptz p Greg. in. iij. Moral'. ⁊ p Aug'. 3 Uincē. ⁊ in plurib⁹ alijs locis. Erroꝝ aūt primoꝝ cō uincit multiplicit: ꝑsertim duboꝝ modus quoꝝ

dis: quoꝝ primus est: qū fm sensum hr̄alē eoruz errox detegit. sicut ptz. Matth. xxij. vbi Saluator volēs cōfundere saduceos negātes vitā futurā seculi: eo q; in hr̄a ve. te. sic palpabilit nō habet cōfundit eos p sensum hr̄alē allegās illud: Deus abraam: deus isaac ⁊c. nō est deus mortuoꝝ sed viuentiū. Sedo mō cōuincunf tales. s. qui hr̄alē sensum tñmodo cōsequunf: cū cōtingit q; aliqua historia hr̄aliter tñ intellecta: nō iducit aliquā vtilitatē i fide: nec i moꝛib⁹: nec etiā ad humanā cōuersationē. Et illo modo allegat aplus illud Deut. xxv. ca. Nō ligabis os bouis terētis. vbi dicit: quasi arguendo: nūqd est cura deo de bob⁹. q. d. Si hoc ꝓceptū solū ad pedē hr̄e intelligat nullā ꝓducit vtilitatē: ⁊ isto modo scdo arguit Hiero. in ſ loco cōtra sequētes hr̄am occidentē d. q; si hec historia d' abſac tñmodo hr̄aliter intelligit nō referendo eā ad aliquā sensum spiritualē vtiliozē: videt. q. athenax ludrica sint: seu fabulationes q̄ minime ꝓficiūt. Et ideo istā historiā pulcherrime ⁊ cōmode Hiero. exponit: vt ptz intuenti: q̄ quidē sensus Hiero. est in hoc loco hr̄alis: eo mō quo aplꝰ in auctoritate ꝑdicta tanq̄ a sensu litterali sumit argumētū. ex sensu accepto fm mysticā expositionē vt ptz intuenti. Hinc etiā cōsonat auctoritas quedā beati Hre. q̄ allegat ⁊ exponit in quadā questione addita. ē. in ꝓlogo sup Heñ. i rñsione ad. vij. Argu. vi dē ibi: Qō aūt iducit postilla. ꝓ fulcimēto plane expositiōis hr̄e d' auctoritate medicoꝝ dicētiū: q; optimū remediū ō frigiditatē mēbroꝝ ⁊c. ē ăplexus mulier' iuuēcule nō facit ꝓ eo: licet em dicāt medici q; calox naturalis alicui⁹ hoīs seu ālis cōfortet ex suo cōtactu calorē naturalē hoīs debilitati: non tñ faciūt differētiā in ꝑ de calore iuuēcule seu virginis seu corrupte pulchre vel incōposite: ⁊ ideo ista in hoc loco ad hr̄am potius sunt intelligēda fm mysticā significationē terminox quā hic auctor sacre scripture: q̄ de⁹ est ad nr̄am doctrinā intēdit.

Replica. In primo ca. iij. lib. Reg. vbi postilla. admiras q; dauid cū eēt hō bñ cōplexionatus sic in senectute potuit infrigidari: vt cooptus vestibꝰ calefieri nō potuit ⁊c. Huiꝰ infrigidationis ponit plures bonestas rōnes: sed Bur. ō optimo rege sue gētis rōnez reddit minus bonestā videlicet q; qr a iuuētute fuit libidinosus ⁊ ītmoderatꝰ coitus cōsumit calorē naturalē ⁊ ei⁹ subiectum. s. humidū radicale. sed Bur. potuit honestiꝰ loq̄. Nā cū a tpe prime vnctionis vsq; ad cōtinuos. xl. annos valde cōmēdat: ⁊ hoc

de cōtinentia a tpe iuuētutis vitupat: quā cōstat esse viciū morale: nec hoc vituperiū fundat Bur. in aliqua scriptura. Quis em legat dauid plures vxores habuisse: nō tñ de eo repiet sic ō salomōe q; coz ei⁹ p mulieres deprauatū fuisset: potuisset igit de suo rege sentire: sicut beat' Aug⁹. ō Abraam quē dicit vsum cōiuge tēperāter. ancilla cōtemptanter: nulla intpanter vt dicit. xvj. de ciui. dei. ca. xxv. Multi legūt habuisse vxores ⁊ ancillas q̄s tñ Burgē. incōtinētes nō iudicat. Nec valet obiectio Bur. ō primā rōnē assignatā a postil. Nā ipse ponit plures cōcurrentes ad cūdē effectū: nō em sequit: vn⁹ nō pōt tra here nauē: igit nec duo vel tres: sic est in ꝓposito. Nec sequit ꝓut Burgē. putat: nō legit dauid in bellis vulneratū nec sanguinē effudisse: igit nō est verū. Nō est em cōsuetudo scripture vulnerū facere memoziā nisi sint ad mortē: qualiter dauid vulneratꝰ nō fuit. In eodē ca. passum ō abiſac sunamite cū postilla. exponeret hr̄az declinās bñ Hiero. q̄ quasi videt reprobare sensum illū hr̄alem tanq̄ figmentū ⁊ athenax ludrica Bur. q̄. s. lib. ij. ca. xv. se opposuit. ⁊ hr̄e ⁊ bō Hiero. hic ꝓ eo certamē assumit: putās postill. excludere sensus scripture al legoricos ⁊ alios: qō q̄ falsum sit ptz in postil. morali quā fecit sup totā bibliā. Obiectio etiā Bur. 2tra rōnē postil. nō valet: cū dicit medicos nō facere differētiā fomenti calozis inter iuuenē bñ cōplexionatū ⁊ pulchrū: falsū est em ⁊ 2tra oēm rōnē. Nā in iuuene calor est magis intēsus: in pulchro ⁊ cōplexionato magis incoꝛporatꝰ: in virgine magis mundus: q̄ calox scdm huiusmodi qualitates maioris est virtutis q̄ in corrupta turpiveteri ⁊ male cōplexiōis. Rō igit recta cū medicis facit magnā differētiā. ⁊ fortassis vt sensum littere bui⁹ Bur. redat absurdū: vt scdm sanctos doctoꝛes ad mysticuz oporteat habere refugiū cū beato Hiero. Ipse turpiter senſit de sancto rege suo q̄si vt lascīu⁹ ex cōsuetudine fomētū puelle exegerit: qō verū nō videt. Nā fui ei⁹ ex cōsilio medicoꝝ sciētes hmōi fomētū valere ꝓ calozis naturalis excitamēto ⁊ vite ꝓlōgatiōe nō iussi dispositi. Argumētū huiꝰ q; nō ex lasciuia petijt: hr ex hr̄a. cū dr: Erat puella pulchra nimis: dormiebatq; cū rege ⁊ ministrabat ei: rex xo nō cognouit eā. Ex q̄ sensu hr̄ali pōt trahi ⁊ vtilitas ⁊ moralitas quō. s. subditi curā habere debēt tā scīti sentis: vt etiā oīm diligētiā infirmo ꝓuideāt de necessarijs: nō modo petēti: ſ etiā nō petēti immo renitenti. Scīūt vt plurimū sani plusq̄ infirmi q̄d infirmo opus est ⁊ expedītes.

a Tu quoq; nosti que. David precepit salomoni de insta retributione eorum qui sibi solatio fuerunt: vel iniuste nocuerunt quos ipse patienter tolerauit. Et prophe
Deu. 31. b
Jos. 1. b
ta indicat: q̄d malis in futuro fieri oporteat vel bonis: quod verus salomon implebit. Interim
c
3 Re. 7. b
4 Re. c
tamen patientia dei sepe bonos tribulari reprobos deliſis vti concedit.
d
1 Re. 1. c
11. 20. c

Apropinqua La. II uerunt autem dies dauid vt moreret: ꝓcepitq; salomoni filio suo dicēs: Ecce ego ingredior viam vniuersę terę. Cōfortare: ⁊ esto vir fortis ⁊ obserua vt custodias mādata dñi dei tui: ⁊ ambules i vijs eiꝰ: ⁊ custodias cerimonias eius et ꝓcepta eius et iudicia et testimonia: sicut scriptum est in lege moysi: vt intelligas vniuersa q̄ facis: ⁊ quocunq; teverteris: vt confirmet dñs sermones suos quos locutus est de me dicens: Si custodierint filij tui vias meas ⁊ ambulauerint coꝛā me i veritate in omni coꝛde suo: ⁊ in oi anima sua: non auferet tibi vir de solio israel. Tu quoq; nosti q̄ fecerit mihi ioab filius saruię: quę fecerit duobus principibꝰ exercitus israel: abner filio ner ⁊ amasę filio iether: quos occidit: ⁊ effudit sanguinem belli i

Apropinquauerūt aūt. Hic ꝓr ponit re/ gni salomonis cōfirmatio. ⁊ primo p remotionē impedientiū. scdo p accumulationē expedientiū. ca. iij. Illa q̄ maxime impediunt stabilitatem alicui⁹ regis sunt psone machinātes cōtra eū de quoꝝ morte hic agit: ⁊ ne salomon in hoc videret ꝓcedere celo ꝓprie vindicte: ideo circa ꝑ q̄tū ad aliqua ꝓmittit ipius dauid ordinatio. scdo subdit ipius salomonis executio. ibi: Salomon aūt. Circa primū dauid ꝓmo iniūgit filio suo salomoni vt sit sollicitꝰ ō cultu dei dicēs:
a
b Obserua custodias dñi. i. illa que ꝓcepit custodiri: ⁊ que sint illa subiūgit. dicēs:
c Ut custodias cerimonias eius: q̄tū ad ꝓcepta cerimonialia.
d Et ꝓcepta ei⁹. q̄tū ad moralia.
e Et iudicia ei⁹: q̄tū ad iudicialia: de quoꝝ cōditione ⁊ distinctione dictū fuit in Exo.
f Et testimonia ei⁹ q̄tū ad ea q̄ ꝓmissa sunt in lege de xpo vēturo ⁊ aliꝰ bonis ꝓlo ifrl ꝓmissis.
g Ut intelligas vniuersa q̄ facis: q̄ p cōsiderationē legis diuine dirigit hō in agēdis. Si custodierint filij tui vias meas ⁊c. sequit.
h Nō auferet ti. vir. ex quo patet qō supra dictū est. s. q; ꝓmissiones diuine de bonis futur' intelliguntf sub cōditione. s. q; nō ponat impedimētū a parte hoīs.
i Tu quoq; nosti. Hic ꝓr ponit ordinatio dō de punitione aliquoꝝ malozū quos nō poterat ꝓuenienter punire in vita sua: ⁊ primo de punitione ioab cū dr: Tu quoq; nosti q̄ fecerit mihi ioab. dicit Ra. Sa. q; p ꝑ intelligit malū qō fecit ioab ō ꝓsonā dō oñdēdo alij hr̄as q̄s sibi secrete miserat dō de morte vrie: ⁊ sic regē scādalizauit: q; ei istud secretū fuerat reuelatū: ptz ex ꝑ qō hr̄. ō. ij. lib. xij. ca. q; nathā dixit ad dauid: Fecisti inimicos blasphemare nomē dñi: sicut fuit ibi expositū: nec istud factū fuit reuelatū p dō neq; p bethsabee: quia celabant crimē suū quātū poterāt: ⁊ lō verisimile est q; p ioab fuit reuelatū ad excusandū se erga alios militeſ dō morte vrie q; nō fuisset mortuꝰ p incautelam suā: sed p regis mādatum.
k Que fecerit duobus principibꝰ ⁊c. sequit.
l Et effudit sanguinē belli in pace. i. sanguinē humanū qui nō debet effundi nisi in bello: effudit tpe pacis: q; quādo occidit abner nō habebat bellū iustū ꝓtra eum nec ratione regi

Salomon aūt sedit. Salomō xp̄i figurā gestat: hic enī tēplū edificat: sicut xp̄s ecclesiā: h pacē habuit ꝑ nomē suum sicut ⁊ ipse dñs rex pacis ē dictus: faciens pacez his qui longe: et pacē his qui ꝓpe. In sapientia quoq; et diuitijs et glia salutatoris typuz gestasse nō dubium est.

Venit ergo bethsabee vt loqueretur ꝓ adonia. ⁊c. Adonias bethsabee interueniente que interpretatur filia saturitatis ablsac sunami tem cozrūpere gestiuit: qz iudaicus populus p obseruātiam cerimoniarūleg' qua satur ⁊ plenissimus erat: spiritualem intelligentiā: vt ecclesiaz que est virgo incozrupta dauid nostro cōiunctaz temerare voluit: cōsortiuz cuius quia nō meruit: mortē incurrit quaz meruit Mecbethsabee apud salomonē ꝓ adonia interueniens quicq; ꝓfuit: nec lex quā iudei sibi adiutricē apud deum ee opinantur.

Abiathar quoq; sacerdoti dixit rex ⁊c. Abiathar sacerdotio expulsus: nō tamen occisus: significat iudeos quoniam licet sacerdotium sit abolitum: ipsi tamē ꝓpter eos qui in fine mundi ex eis credituri sūt deleti nō sunt.

ꝙ vel belli.

pace: ⁊ posuit cruorē p̄lij in baltheo suo q̄ erat circa lumbos eī: ⁊ in calciamēto suo qō erat in pedib' eī. Facies ergo iuxta sapientiā tuā: ⁊ nō deduces canicie eī' pacifice ad inferos. Sed ⁊ filijs berçellai galaaditis reddes gr̄am: erūtq; comedētes i mēsa tua. Occurrerūt eñ mihi quādo fugiebā a facie absalon fratris tui. Habes quoq; apud te semei filiū gera filij gemini de bahurim: q̄ maledixit mihi maledictione pessima qñ ibam ad castra. Sed qz descēdit mihi in occursum cū trāsirē iordanē: ⁊ iurauī ei p dñm dicens: Nō te interficiā gladio: tu noli pati eū esse innoxiū. Vir āt sapiēs es vt scias q̄ facies ei: deducesq; canos eī' cū sanguine ad īferos: Dormiuit igit̄ dauid cū patrib' suis: ⁊ sepultus est in ciuitate dauid. Dies aūt q̄bus regnauit dauid sup israēl: quadragīta anni sūt. In hebron regnauit septē annis: in hierlm triginta trib'. Salomō aūt sedit sup thronū dauid patris sui: ⁊ firmatū est regnū eius nimis. Et ingressus est adonias filī' agith ad bethsabee matrē salomonis. Que dixit ei: Pacificus ne est ingressus tuus? Qui respōdit. Pacificus. Addiditq;: Sermo mihi ē ad te. Cui ait: Loquere. Et ille: Tu inquit nosti qz meū erat regnū: ⁊ me ꝓposuerat oīs israel sibi in regem sed translatū est regnuz et factū est fratris mei. A dño eñ ꝓstitutū ē ei. Nūc ergo petitionē vnā paruulā ego deꝓcoz a te: ne cōfundas faciē meā. Que dixit ad eū: Loqre. Et ille ait: Precoz vt dicas salomōi regi: neq; eñ q̄cq; negare tibi pōt: vt det mihi abisac sunamitē vxorē. Et ait bethsabee. Bñ loquar ego ꝓ te regi. Venit g̣ bethsabee ad regem salomonē vt loquerē ei ꝓ adonia: Et surrexit rex in occursū eī' adozauitq; eā: ⁊ sedit sup thronū suū. Positus q̄ est thronus matri regi: q̄ sedit ad dexterā eī'. Dixitq; ei: Petitionē vnā paruulā ego deꝓcoz a te: ne cōfundas faciē meā. Dixitq; ei rex: Pete mater mea: neq; eñ fas est vt auertā faciē tuā. Que ait: Det abisac sunamites adonię fratri tuo vxor. Rñditq; rex salomō: ⁊ dixit matri suę: Quare postulas abisac sunamitem adonię? Postula ei ⁊ regnū. Ipse est eñ frater mē' maioz me: ⁊ habet abiathar sacerdotē ⁊ ioab filiū saruię. Jurauit itaq; rex salomō ꝓ dñm dicēs: Hec faciat mihi de': ⁊ hec addat: qz ꝺ aīam suā locut' est adonias verbū hoc. Et nūc viuit dñs q̄ firmauit me: ⁊ collocauit me sup soliū dauid pr̄is mei: ⁊ q̄ fecit mihi domū sicut locut' est: qz hodie occidet adonias. Abisitq; rex salomon ꝓ manum banaię filij ioiadę qui interfecit eum ⁊ mortuus est. Abiathar quoq; sacerdoti dixit rex: nec rōne fratris sui interfecti: sicut dictum fuit

Vade in anathot ad agrū tuū. Et quidē vir es mortis: sed hodie te nō īterficiā: qz portasti arcam dñi dei coz̄a dauid patre meo: et sustinuisti laborē in omnib' in q̄bus laborauit pater meus. Eiecit ergo salomō abiathar vt nō esset sacerdos dñi: vt impleret sermo dñi quē locutus est sup domū heli ī silo. Venit aūt nūcius ad salomonē ꝙ ioab declinasset post adoniā: ⁊ post salomonē non declinasset.

Fugit ergo ioab. Job ab q̄ ad altare fugiēs iubēte salomone ibi dē interfect' ē significat magistros puerili dogmatis qui ob hoc q̄ ecclesiasticos p insidias perimūt sicut ioab abner ⁊ amasa: ab altario fidei expulsi ꝑ petua morte punient. Dauid autem ⁊ semini eī' sit pax in eternū: hoc est abolit' xp̄i inimicis: thronus dauid .i. ecclesia eterna pace fruēs manebit ī eternū.

Fugit ergo ioab in tabernaculū dñi: ⁊ apprehēdit coznu altaris. Nunciatūq; est regi salomoni: ꝙ fugisset ioab in tabernaculū dñi: ⁊ esset iuxta altare. Misit salomon banaiā filiū ioiadę dicens: Vade īterfice eū. Et venit banaias ad tabernaculū domini: et dixit ei: Hec dixit rex: Egredere. Qui ait: Nō egrediar: ſ hic moriar. Renūciauit banaias regi sermonē dicēs: Hec locut' ē ioab: ⁊ hec rñdit mihi. Dixitq; ei rex: Fac sicut locut' est: ⁊ īterfice eū ⁊ sepeli. Et amouebis sanguinē innocētē q̄ effudit ioab a me: ⁊ a domo patris mei: ⁊ reddet dñs sanguinē eī' sup caput eī': qz iterfecit duos viros iustos meliozesq; se: ⁊ occidit eos gladio pr̄e meo dō ignozāte: abner filiū ner principē militię israēl: ⁊ amasam filiū iether principē exercit' iuda. Et reuertet̄ sanguis illoz̄ in caput ioab: ⁊ in caput seminis eī' in sempiternū. Dauid aūt ⁊ semini eī' et domui ⁊ throno illī' sit pax vsq; in eternū a dño. Ascēdit itaq; banaias filī' ioiadę: ⁊ aggressus eū interfecit. Sepultusq; est in domo sua in deserto. Et cōstituit rex banaiam filiū ioiadę ꝓ eo sup exercitū: ⁊ sadoch sacerdotē posuit ꝓ abiathar. Misit quoq; rex et vocauit semei: dixitq; ei: Edifica tibi domū ī hierusalē: ⁊ habita ibi: ⁊ nō egredieris inde huc atq; illuc. Quacūq; aūt die egressus fueris: ⁊ trāsieris torrētē cedrō: scito īterficiēdū te. Sāguis tuus erit sup caput tuum. Dixitq; semei regi. Bon' sermo: Sicut locut' ē dñs me' rex: sic faciet seruus tu'. Habitauit itaq; semei ī hierlm dieb' multis. Factū est aūt post annos tres: vt fugerēt serui semei ad achis: filium maacha regē geth. Nūciatūq; ē se-

tate regia cū ꝺ: Vade in anathot ad agrū tuū. i. ad possessionis tue locū: lz eū sacerdotes nō haberēt possessiōes rurales: habebāt tn̄ ciuitates assignatas ꝓ sua habitatiōe: ⁊ suburbana ad nutriēdū aīalia: vt ꝓz Num. xxv. et Jos. xxj.

Et quidē vir mortis es. i. morte dign' ꝓ cōspiratiōe ꝺ me ⁊ ordinatiōne dei ⁊ pr̄is mei. Ut impleret sermo dñi quē locut' est sup domū heli ī silo. s. q̄ eijceret a sacerdotio: vt hr̄ ſ. j. lib. ca. ij.

Venit aūt nūcius. Hic ꝙr ponit executio ordinatiōis ꝺ. ⁊ pmo q̄rū ad punitionē ioab. secōo ipius semei. ibi: Misit q̄q; rex. Circa pr̄imū ꝺ: Venit aūt nūci' ad salomonē. p modū accusatiōis q̄ ioab declinasset post adoniā nō solū añ institutionē salomōis: ſ etiā post vt p̄dictū est.

Et post salomonē nō decli. Jn hebreo hr: Venit aūt nūcius ad ioab q̄ ioab declinauerat post adoniā: ⁊ post absalō nō declinauerat: nūciatū ei fuit ioab q̄ salomō ħ sciebat: ⁊ iō sibi periculū iminebat: qz q̄uis ioab multū diligeret absalō: vt ꝓz ex supradict'. ij. li. xiij. c. tn̄ nō declinauit post eū qñ voluit obtinere regnū: imo iterfecit eū. vt hr̄. li. ij. ca. xvij. Cum ꝙ post adoniā ⁊ nō salomonē declinauit ad obtinendū regnū: signū fuit q̄ habebat multū cozdi istud negociū. s. machinādo ꝺ salomonē. p adonia: ⁊ iō ioab audiēs q̄ salomō sciebat ħ merito timuit: et iō ꝓ refugio fugit ad tabernaculū.

Egredere: qz refomidabat eū in loco sacro īterficere.

Nō egrediar. dicit Ba. Sa. q̄ ioab dixit banaie: nō egrediar nisi sub cōditiōe. s. q̄ salomō recipiat sup se maledictiōes q̄s ꝺ impr̄cat' fuit sup me ꝓ iterfectiōe abner. s. lepzā: debilitatē: gladiū: ⁊ famē: vt dictū fuit. ſ. ij. li. ca. iij. allegās q̄ nō debebat dupliciter puniri. s. occisione in sua ꝓsona: ⁊ maledictionib' dictis in semine suo: ⁊ qz ħ videbat hr̄e aliquē colorē iusticie: iō banaias nō iterfecit eū ſ redijt ad salomonē referēs ei ꝛba ioab: ⁊ tūc salomon rñdit q̄ sequit:

Fac sicut lo. ē: dicēdo ei. s. q̄ recipio illas maledictiones sup semē meū ⁊ sic interfice eū. Añ etiā subdit Ba. Sa. q̄ maledictiōes p̄dicte venerūt sup semē salomōis: qz oci as rex fuit lepzosus: vt hr̄. j. iiij. li. ca. xv. et. ij. Para. xxvj. Et asa doluit pedes: ita q̄ non poterat ire sine baculo: vt hr̄. j. ij. Paral. xvj. Et ioachim interfect' gladio: vt hr̄ Iere. xxij. Sepultura asini sepeliet': qz īterfect' ꝓiect' fuit extra hierlm ⁊ eę chias īdigēs pane ī obsidiōe p sennacherib. Añ tūc sibi dictuz fuit. Scōo āno pomis vescere: Esa. xxxvij. i. fructib' arboz̄ ꝓpter panis defectū: ſ hec exceptio nō cōsonat lr̄e. qz ħ ꝺ: Non egrediar ſ ħ moriar: nullā cōditionē apponēdo Silr̄ ñ ꝛsonat lr̄e p̄cedēti: qz ꝺ q̄ erat sctūs illas maledictiōes sciebat: qz illas fecerat: ⁊ tn̄ cū ħ iposuit salomōi punitionē ioab ꝓ iterfectione abner ⁊ amase: vt p̄dictū ē absq; aliq̄ retractatiōe dict̄ maledictionū. Itē dato q̄ ille maledictiones sufficerēt ꝓ interfectione abner: adhuc remanebat ioab dign' morte ꝓ interfectione amase: ⁊ iō nullo mō ē verisile q̄ salomon maledictiones pr̄is sui recepit sup se vel sup semē suū. Nō añt inducit ꝺ q̄rtū oz regib' de salomōe descendētib' nō valet ad ꝓpositū: qz ille pene fuerūt eis inflicte ꝓ aliis causis: vt patebit in locis suis dño cōcedēte: ⁊ iō qō ꝺ ħ: Fac sic̄ locut' ē: nō refert̄ nisi ad illud qō dixerat: Hic moriar. Credēdū tn̄ ē q̄ violēter auulsus fuit ab altari: ⁊ sic īterfect' sic̄ p̄cipit Exo. xxj. Si q̄s de industria occiderit ꝓximū suū ⁊ ꝓ insidias ab altari meo auelles eū vt moriat̄: sic aūt occiderat ioab abner ⁊ amasā: vt ꝓz ex supradict'.

Sepultusq; ē ī ⁊c. Dicit eī Ba. Sa. q̄ fecerat ibi hospitale ad recipiēdū paupes ⁊ pegrinos trāseūtes. Añ dicunt hebrei ipm̄ ee saluatū: ⁊ q̄ moz̄ tpalis sibi inflicta fuit ī expiationē pctoz̄ suoz̄.

Et cōstituit rex ba. ⁊c. qz erat vir fort' et prudēs: ꝓter qō ꝺ fecit eū sibi secretariū. vt hr̄. ſ. li. ij. ca. xxiij.

Et sadoch sa. po. ꝓ abia. ⁊ sic reductū est sacerdotiū ad debitā lineā: aarō eñ q̄ ex electiōe dei fact' fuit summ' sacerdos: vt hr̄. Exo. xxviij. habuit duos filios. s. eleaçar et ithamar q̄ remāserūt sibi: alijs duob' mortuis coz̄a dño: vt hr̄ Leui. x. ⁊ de volūtate dñi sacerdotiū trāsijt ad eleaz̄ar ⁊ filios eī': vt hr̄ Nu. xx. ca. de q̄ descēdit iste sadoch. heli aūt descēdit ꝺ ithamar: ⁊ cū eēt ī ordine ꝓpi assūpsit sibi sacerdotiū: ħ aūt fuit ex diuīa ordinatiōe: sicut dictū fuit. j. Reg. ij. ⁊ ab ipo descendit abiathar quē eiecit salomō ponēdo sadoch loco eī'.

Misit q̄q; rex. Hic ꝙr agit de punitione semei cui salomō imposuit legē ꝺ remanēdo ī hierlm sub pena mortis: eo q̄ erat seditiosus: ⁊ ħ acceptauit dicēs: Bon' est ſmo quē audiui: vt hr̄: infra quā trāsgressus ē: ⁊ sic punit' est morte sicut meruerat ⁊ absq; trāsgressione īramēti ipius dauid sicut pleni' dictum fuit. ſ. ij. li. ca. xix. ex q̄ loco et aliis supradictis ꝓz sentētia huius partis.

Moraliter. Appropinquauerūt aūt dies dauid vt moreret ⁊c. Dauid aūt añ mortem suam

a Accepit nāq filiā eiꝰ ꝛc. Filia pharaonis quā sibi salomō in cōiugio copulauit: ecclīam ex gētibꝰ significauit. b Attamē ꝑls ītmo. i excel. Maxime ꝑls i mōtibus īmolabat. vel deo vel dēonibus.

Nicolaus de lyra

tē suā salomōi filio suo primo recōmēdauit cultū diuinū. scdo berçellai būficiū: tertio ioab et semei supplicīū. Per b aūt significat q bonus rex vel princeps filios suos primo et principaliter debet inducere ad debitam dei veneratiōnē: scdo ad bonoꝝ remuneratōes ꝛ pmotionē. tertio ad maloꝝ repressionē ꝛ punitionē. Allegorice ꝯo p b q dauid filio suo recōmēdauit io ab et semei punitionē: significat q deꝰ pater omne iudiciū dedit filio: vt hr̄ Joh. v. et Act. x. de xp̄o. Ipse est q cōstituꝰ est a deo iudex viuoꝝ ꝛ mortuoꝝ. † Et ingressus est adonias ad bethsabee matrē salomōis ꝛc. Per adoniā qui primo adorauit regē salomonē: vt habeā in fine capituli ꝓcedentis: ꝛ hic p matrimoniū cū abisac maliciose voluit regnū obtinere: significat ambitiosus maliciosus q̄ q̄ nō pōt obtinere p potestā studet habere p malicīā fraudulentā. † Abiathar q̄z sacerdoti dixit rex vade i anathot ꝛc. Per abiectionē abiathar de summo sacerdotio ꝛ substitutiōes sadoch: allegorice significata fuit abiectio veteris sacerdotij p̄m ordinē leuiticū: ꝛ institutionē p̄m ordinē melchisedech q̄ obtulit panē ꝛ vinū Gen. xiiij. Et hāc figurā deducit apls heb. vij. † Et surrexit semei et strauit asinū ꝛc. p semei q̄ clausurā ītra hierl̄m acceptauit ꝛ postea exiuit: significatur ꝓfessus clausurā religionis q̄ postea egredīt p tēptationes diaboli mūdi vel carnis: et sicut semei mortē incurrit corpalē. sic iste mortē culpe et nisi vere peniteat mortē gehenne.

In ca. ij. vbi dicīt in postil. Contra aīam suā locutus est adonias ꝛc.

Additio.

Licet ꝓhibitū sit cōtrahere matrimoniū cū vxore prīs: petere tū illā i vxorē nō est ꝓhibitū: neq; p̄m legē q̄ talē petit in vxorē ē puniēdus capitaliter: si eā nō habeat: ꝛ ideo hec scda rō nō videt valere sed sufficit prima.

Replica.

In ca. ij. sup xbo. Contra aīam suā locutꝰ ē adonias postil. dicit qz ꝺ regē machinabat ꝛ ꝺ legē petebat vxorē prīs sui. Bur. scdam rōnē dicit non valere: qz petere vxorē talē nō fuit ꝓhibitum p ꝙs nō fuit capitaliter puniēdus. Sz ītra: aut periit vt haberet aut nō. Si primū: talis volūtas reputat̄ p facto: et p ꝙs puniēda. Si scdz det: tūc nec p b insidiabat regi: sicq; prima nō valeret ad occidēdū adoniā: ꝛ iō si altera sola nō sufficit: sufficiat vtraq; simul: vt quia petitio adonie fuit ꝺ legē ꝛ ꝺ regē meruit audire: Contra aīam suā locutꝰ est adonias. Ca. III

A a c Onfirmatū est. Post remotionē ipediēntiū stabilitatē regni salomōis. Hic cōsequēter agit ꝺ accumulatiōe expedientiū ad hāc stabilitatē: q̄ sunt deuotio erga deū: sapīa i iudicijs: magnificētia in familijs: sanctimonia i cultu dei ꝛ edificijs: ꝛ opulētia in diuitijs: verūtū qz deuotio est aliorū meritoria. iō p mittit eiꝰ deuotio. scdo alioꝝ cōcessio. ibi: Apparuitq; dñs. Prima ꝛ duas: qz primo cōtinuātur dicta dicēdis. scdo exprimit deuotio salomonis. ibi: Dilexit aūt salomon dñm. Circa primū ꝺ: Cōfirmatū ē igit ꝛc. istud cōcludit ex dictis ca. ꝑce. vbi actū ē de morte machinātiū ꝺ salomonē: q̄ꝺ mortuis ꝓfirmatū ē regnū salomōis literi. Cōsequēter oñdit eiꝰ cōfirmatio exteriꝰ: cū ꝺ: b Et affinitate cōiūctꝰ est pharaoni q̄ erat rex potēs ꝛ regno eiꝰ ꝓpinquus: ꝛ iō cū eo ꝺxit affinitatē ꝛ regni sui firmitatē. c Et adduxit in ciuitatē dauid: cuiꝰ ratio ꝺdit:

Donec cōpleret edificās domū suā: de cuiꝰ edificatione postea hr̄. vij. ca. e Et mur̄ dirusa. quā clausit triplici muro: ītra q̄ i interiori clausura erat tēplū dñi ꝛ palaciū reg̃. in exteriori erat vulgꝰ ꝛ manu artifices. in media xo habitabāt ꝓbe ꝛ nobiles. vñ. j. iiij. li. xvij. ꝺz q olda. ꝓbes manebat i hierl̄m i scda. f. clausura. f Attamē ꝑls ꝛc. Sicut ꝺcīm fuit supra Deu. xij. et. j. Reg. a destructione sylo vsq; ad edificationē tēpli arca dñi nō habuit stabilem māsionē: ꝛ iō licitū fuit offerre ꝛ īmolare oblationes votiuas ꝛ sacrificia alibi q̄ vbi erat arca ꝛm deuotionē offerēt: post edificationē xo tēpli nō licuit nisi ex spāli mādato dei vel eiꝰ institūctu: sicut helias īmolauit i mōte carmeli: vt hr̄. j. xviij. ca. Querit ꝺ vtrū salomō peccauit accipiēdo i vxorē filiā pharaōis. Et arguit primo q̄ sic: qz ꝓhibitū erat iudeis ꝺ here mrimoniū cū mulieribus alienigenis: vt hr̄ Deu. vij. ca. q̄ ꝛc. Itē ifra. xj. ca. vbi repꝺdit salomō de mulieribꝰ alienigenis: spāliter exprimit filia pharaōis. Cōtrariū arguit p b q ꝺs illo tpe apparuit salomōi ꝺcēs ei: Postula q̄ vis ꝛc. Itē edificato tēplo oratione salomōis exaudiūit ꝛ tēplū nebula īpleuit ad denotādū spāliem p̄sentiā suā: vt hr̄. ij. Paral. v. q̄ ꝺs si fecisset salomō eū offendisset. Basilius. dicēdū q̄ ītā videt text̄ sonare nō peccauit: qz statim subdit ur: Dilexit aūt salomō dñm ābulās i ꝓceptis ꝺ pris sui: excepto q̄ i excelsis īmolabat: ꝛ illud erat licitū vt dictū ē ꝓ illo tpe. minus bonū vt videbīt. Si igit̄ salomō peccasset accipiēdo filiā pharaōis: scriptura illud multo fortius excepisset. Sciēdū igit̄ q mulieres alienigene erāt i duplici gradu: qz aliq̄ erāt de ꝙbus habitābꝰ terrā. ꝓmissionis. antēq; filij isrl̄ītarum rēt: quarū aliq̄ cū eis i terra remāserūt: vt patuit i libris Jos. et Judi. ꝛ cū illis nō poterāt filij isrl̄ licite ꝺ here mrimonia nisi ex spāli causa vt ꝺcīt. Cū alijs xo mulieribꝰ alienigenis poterāt ꝺ here maxime ex rōnabili cā: gētilitate ꝛ tū ꝓmo relicta: ꝛ sic booz ꝺxit cū ruth moabitide: put hr̄ Ruth vltio. Et b mō salomō cū filia pharaōis ad cōfirmationē regni sui: vt ꝺdictū ē cōtraxit. Et credēdū ē iz nō sit expressum q ipa religīgrit gētilitatē añq; cognouerit ei: qz tūc salomō diligebat dñm ꝛ ecōuerso vt ostēditur infra. Ad primū igit̄ argumētū dicit aliq̄ qz vxores alienigene de genere chananeoꝝ tū erāt. ꝓhibite iudeis: nō aūt de alijs nationibꝰ ꝙ b ꝓtz falsū. j. Esdre. ix. ca. vbi ꝺz q filij isrl̄ uerse de captiuitate acceperūt vxores de genere āmonitarū et moabitaꝝ ꝛ egyptiorum q̄ nō erāt de chananeis: ꝛ tū Esdras q̄ optime sciuit legē determinauit b eē illicitū: ꝓter q̄ dicēdū q mulieres chananee fuerūt magis iterdicte q̄ alie: ꝛ iō cū illis nō erat licitū ꝺ here nisi relicta gētilitate: ꝛ cū b ꝓ aliq̄ magno facto in spāli ꝓpter fidē vnī veri dei: ꝛ sic salomō ꝓtraxit cum raab q̄ erat de illis: qz ex fide saluauit nūcios hebreoꝝ: vt dicit apls ad Heb. xj. Cū aūt alienigenis licitū erat cōtrahere ex minori causa relicta gentilitate: vt ꝺz Deut. xxj. q̄ si aliquis iudeus debellaꝝ aduersarijs de illis nationibꝰ videret iter captiuos mulierē pulchraꝝ relictam gētilitate poterat eā accipe vxorē: ꝛ b mō ꝓtraxit cū tholomai filia regis gessiur: vt hr̄. ij. lib. ij. ca. illas aūt ꝙs esdras iussit eici fuerāt accepte a filijs isrl̄ ex mala cā. s. qz vxores inducte q̄ cū eis venerāt de captiuitate ex labore itineris erāt deturpate: ꝛ ꝓter b erant a maritis suis abiecte ꝛ q̄si repudiate. Preterea ille alienigene docebāt filios suos aliq̄ ad ritū gentilitatis ꝓtinentia. Ad secūdū dicēdū q̄ ibi infra. xj. ca. duo dicunt de salomōe. Primū est q̄ ardētissimo amoze copulat̄ est alienigenis mulieribꝰ. Aliud est q̄ ad satisfaciēdū eis coluit deos earū: et

a Abijt itaq; salomō in gabaō. In gabaon erat excelsum maximuz vbi erat tabernaculū qđ fecit moyses: et altare eneum sup quod salomon offerens mille hostias diuinum meruit oraculum.

b Si autem ambulaueris in vijs meis: et custodieris ꝓcepta mea et mandata mea sicut ambu. ꝛc. Absq; obseruatione mandatoꝝ dei: adipisci nemo potest longos dies: id est beatitudinem.

c Tūc venerunt ꝛc. Greg. Postq̄ dñs erroris nostri tenebras luce sue

Nico.de lyra

De pe. dic. cā. solomō a/ nabdia.

carnis: ꝛ ad hoc edificauit templum. ꝛ Primum ad primum nominatur ibi filia pharaonis que fuit dilecta pre omnibus vt dicunt doctores hebrei et catholici: non autem quātuz ad se cūdū: qz reliquerat idolatrie cultum vt dictū est. Alie vero q̄ꝺ edificauit tēpla nō reliquerāt. ꝛ istis idolatris mulieribus cōiūct̄ fuit salomon in senectute: vt ibidē dicīt. Si aūt dicat q̄ eodē mō fecit ꝓ filia pharaonis eo q̄ ibidē subdit: Atq; in hunc modū fecit salomō vniuersis vxorib⁹ suis alienigenis: pōt responderi p illud qđ imediate subdit: Que adolebant thura ꝛc. ꝛ p hoc determinat̄ ꝓ q̄ꝺs mulieribus alienigenis fecit b scz ꝓ illis q̄ nō reliquerāt idolatriaz vt dictum est. Et si dicat q̄ tunc filia pharaonis rediit ad idolatriā vides salomonē idolatrare cum alijs vxoribus suis: per hoc nō tollit quin matrimoniū cum ipsa a principio licituz fuerit. a Dilexit aūt. Hic cōsequēter ostendit salomonis deuotio erga deū: et primo i cultu interiori qui potissime cōsistit in actu dilectionis: ꝛm q̄ dicit Aug⁹ in enchiridion. Fide: spe et charitate colit̄ deus: et hoc notat cū dicit: Dilexit aūt salomon dominū. Scdo in cultu exteriori cū ꝺz: Ambulans in ꝓceptis dauid. Verū tamē q̄z in hoc ad pfectionē eius nō ꝓuenit. ideo ꝺdit: b Excepto q̄ in excelsis immolabat: licet enim hoc esset licitū illo tempore vt ꝓdictū est: tamen melius erat talia offerre in loco vbi erat arca dei: dauid aūt nō legitur alibi immolasse nisi ex speciali mandato dei in area areuna iebusei: vt habet. ꝛ. ij. libro vltimo capitulo: sicut et helias post edificationē templi obtulit in mōte carmeli: vt dictuz est. c Abijt itaq; salomon in gabaon ꝛc. cuiꝰ causa ꝺdit: d Illud quippe erat excelsum maximuz. nō magnitudine molis sed reuerētie et bonoꝝ: q̄z ibi erat tabernaculum et altare holocausti q̄ fecerat moyses vt habet. j. Paral. xxj. Arca tū dñi erat i hierl̄m vbi adduxerat eā dauid vt habet. ꝛ. ij. libro ca. vj. e Mille hostias i holocaustū obtulit salomō. Ex quo apparet effectus sue deuotionis. f Apparuit autē dominus. Hic cōsequenter ostendit quid deuotio salomonis meruit: et primo circa hoc ostendit dei concessio. scdo in effectu ostensio. ibi: Tunc venerūt. Circa primū ꝺcit: Apparuit autem do-

minus salomoni ꝓter deuotionem p̄dictam: ꝛ ex hoc patet qđ supra dicti ē. s. q̄ licitū erat offerre sacrificia alibi q̄ꝺ vbi erat arca: et non solū licitum sed etiā meritoriū: licet nō tātū sicut in p̄sentia arce: sicut continētia coniugalis meritoria est minꝰ tamen q̄ꝺ vidualis et virginalis. g Per somniū nocte: qz illa boza anima intellectiua magis disposita est ad illuminationes diuinas percipiendas: vtpote cessantibus tumultibus ꝛ q̄ꝺescentibus sensibus exterioribus ꝓ q̄ distrahīt intellectus. h Postula quod vis: hoc nō ꝺxit deus tātū ex merito salomonis: sed principaliter ex merito dauid: qui ꝓ eo orauerat: ꝛ ideo salomon in respōsione sua primo fecit mentionem de patre suo dicens: i Tu fecisti cum seruo tuo dauid. et patet littera ex ꝓdictis vsq; ibi: k Ego autē sum puer paruulus ignorans egressum ꝛ introitum meum: id est ꝓcedendi modum in tanto regimine: ideo subdit: l In medio est populi quē elegisti: populi infiniti ꝛc. hyperbolice est locutus ad denotandū magnitudinez multitudinis: Quis esset finita ꝛ numerabilis simpliciter. m Dabis ergo seruo tuo coꝛ docile: id est illustratum a te. n Quis eñ potest iudicare populū istū ꝛc. quasi ꝺceret nullus sine tua speciali illustratione. o Placuit ergo sermo coꝛā domino: qz petitio erat ordinata ad diuinū honoꝛē: ad ꝓriam salutē: et ad bonū populi regimē. p Et dedi tibi coꝛ sapiēs ꝛ intelligēs ꝛc. b est intelligendum respectu regū qui fuerunt ante eū et post. de alijs autē hominibus plures fuerūt sapientiores: sicut Adaz qui fuit creatus i plenitudine sciētie ꝓut dictū fuit Heñ. ij. et moyses cui deus loquebatur sicut solet loqui homo ad amicum suum: vt habet Exo. xxxiij. et sanctus Paulus ceteriq; apostoli: et Johānes qui scripsit Apocalypsim: qui omnes fuerunt magis illuminati q̄ꝺ aliqui in veteri testamēto. q Diuitias. ꝛ gloriā: vt nemo ꝛc. ij. Paralip. j. ꝺcit substantiam ꝛ gloriam dabo tibi: ita vt nullus in regibus: nec ante nec post similis fuerit tibi: hoc est intelligendum ꝛm ꝺficiendi ꝛ plenitudine sciētie ꝓut dictū fuit Heñ. ij. et moyses qui deus loquebatur sicut solet loqui homo ad amicum suum: vt habet Exo. xxxiij. et sanctus Paulus ceteriq; apostoli: et Johānes qui scripsit Apocalypsim: qui omnes fuerunt magis illuminati q̄ꝺ aliqui in veteri testamēto. q Diuitias. ꝛ gloriā: vt nemo ꝛc. ij. Paralip. j. ꝺcit substantiam ꝛ gloriam dabo tibi: ita vt nullus in regibus: nec ante nec post similis fuerit tibi: hoc est intelligendum ꝛm ꝺficiendi ꝛ plenitudine sciētie ꝓut dictū fuit Heñ. ij. et moyses c

cognitionis illustrat: mox tẽtationis aculeo visitando ꝓbat: qz accedẽdo
corda nra ad xtum ꝓficit: t recedẽdo cõcuti tẽtatione ꝓmittit. Si enī
post virtutū mũera nulla tẽtatione cõcutiẽ: b se habere animꝰ ex se gliaẽ.
Ut ꝙ firmitatis habeat dona: t infirmitatẽ suã agnoscat: p accessum gre
ad alta sustollit: t p recessũ ꝺd ex se sit ꝓbaẽ. Uñ salomõ post acceptã diui
niꝰ sapiam meretricũ questione pulsat. Quia sepe cũ mẽtẽ nram cõcessis
xtutibꝰ respectꝰ itime largitar illuminat: mox eã lubrice cogitatiões tur
bãt: vt ꝙ sublenata ímẽso mũere exultat: t tẽtatiõe pulsata ꝺd sit ꝺueniat.
Sic t helias visitatꝰ desup sermõe celos aperuit t subito ꝓbatꝰ infirmꝰ p
deserta fugiẽs vnã mulierẽ expauit. Sic paulus vsq ad tertiũ celũ paduli
penetrãs secreta cõsiderat: t ad se rediẽs ꝛ carnis bellũ laborat. Legẽ ali
am ī mẽbris sustinet: cui⁹in se rebellione fatigari spũs legẽ dolet. Post da
tionẽ ꝙ munerꝰ deꝰ hoiem ꝓbat: qz t collato munere subleuat: t abstracto
paululũ ipm sibi demõstrat. Qd iõ patimur: vt ad ꝓmisse incorruptionis
substãtiã reformemur. Quidã autumãt sup synagogã t ecclesiam ꝺ eẽ sen
tiẽdũ: t ad illud tps referẽdũ ꝙ post crucẽ t resurrectionẽ tã in iudeis ꝙ
in gẽtibꝰ verꝰ salomõ. i. pacificus regnare cepit. Osee eñ accepit vxorẽ for
nicariã deinde adulterã. Jdeo ei xps venit: vt meretrices donaret mrimo
nio t deꝺuobꝰ gregibꝰ faceret vnũ ouile. Ne fũt ꝺue virge ꝙ in ezechiele
ligunt: t deꝺ ꝙbꝰ p Zachariã ꝛ: Et assũpsi mihi duas xgas: vnã vocaui
decoz: t alterã vocaui funiculũ. Mulier ꝙz illa ī euãgelio ꝙ pedes iesu la
chrymis lauit: crine detersit: t cui oĩa pcta dimissa sũt: significat ecclesiã ꝛ
gẽtibꝰ cõgregatã. Ecclesia tñ nõ habet maculã neq; rugã: nec dicimꝰ eam
meretricẽ pmãsisse: ꝺ fuisse: ꝺm qꝺ ꝛ: Cũ eẽt iesus ī domo simõis leprosi:
nõ qz tũc leprosus erat: ꝺ ꝙ ante fuerat. Notãdũ ꝙz ꝙd dicat ecclia ꝛ synа
gogã. Ego t mulier hec habitabam ī domo vna ꝛc. Quia post resurrecti
onẽ saluatoris vna ꝛ vtroq; pl̃o ꝛgregata ẽ. Elegãter ꝺo adiũxit: Pepe
ri apud eã ī cubiculo. Ecclia eñ de gẽtibꝰ ꝙ non habebat legẽ t ꝓpheras
peperit ī domo synagoge: nec egressa ẽ de cubiculo: ꝺ ingressa. Uñ itro du
xit me rex ī cubiculũ suũ: t introducã te ī domũ mris mee: t ī cubiculũ ei⁹
ꝙ cõcepit me. Rab. Si cõsideres Pilatũ lauãtẽ manꝰ t dicentẽ: Mũdꝰ
ego sum a sanguine iusti huiꝰ: t Centurionẽ cõfitentẽ: Uere ꝺ erat filiꝰ dei:
Et eos qui añ passionẽ p philippũ dñm videre ꝺesiderãt: nõ ambigis pri
mã peperisse eccliam: t post natũ ꝓm iudeoz, p ꝙ dñs ꝓcabaẽ. Uaẽ igno
sce illis ꝛc. t crediderũt vna die tria milia t alia ꝙnq; milia. Greg. Per
mres lactãtes ordo doctoz: p filios eaz signaẽ ꝓsona discipuloz. Ñã ma
gistri scia vigilãtes: ꝺ vita dormiẽtes: auditores suos quos p vigilias p/
dicationis nutriũt: oũ qꝺ dicũt facere negligũt p somnũ torporis occidũt
et negligẽdo opprimũt ꝙs alere verboz lacte videbaneẽ. Uñ: oũ reprehensi/
biliter viuũt t habere discipulos laudabilis vite nequeũt: alienos sibi at
trahere conaneẽ: vt oũ bonos se habere sequaces oũdũt: apud iudicia ho
minũ excusent mala ꝙ agũt: t subditoz vita mortiferã tegãt negligẽtiam.
Uñ mulier ꝙ filiũ extinxit ꝓmũ: ꝙsiuit alienũ: ꝺ mrem verã salomõis gla
dius inuenit: qz cui fructꝰ viuat vel intereat: extremo examine ira iudicis
demõstrabit. Et notãdũ ꝙ viuẽs filiꝰ priꝰ diuidi ꝓcipit: vt soli postmodũ
mri reddaẽ: qz in hac vita ꝙsi partiri cõcediẽ vita discipuli: oũ ex illa alter
apud deũ meritũ: alter apud hoies laudẽ bñe ꝓmittiẽ. Sed falsa maẽ quẽ
nõ genuit occidi nõ timuit: qz arrogãtes magistri t charitaẽ ignari: si ple
nissimũ nomẽ laudis ex alienis discipulis cõsequi nequeũt: eoz vitã cru
deliter insequunneẽ. Inuidia eñ succedi nolũt alijs viuere: ꝙs se cõspiciunt
nõ posse possidere. Uñ nec meꝰ sit nec istiꝰ. Quos eñ sibi obsequi nõ vident
ad gliam tpalẽ: eos alijs inuidẽt viuere p veritatẽ. Sz xa maẽ satagit vt
eiꝰ filiꝰ saltẽ apud extraneũ sit t viuat: qz cõcedũt veraces magistri: vt ex
eoz discipulis alij magisterij laudẽ habeãt: si tñ integritatem vite nõ amit
tãt. Per ꝙ pietatis viscera hec eadẽ vera mater agnoscit: qz oĩno magiste
rii in examine charitaẽ approbaẽ. Sola totũ recipe meruit: ꝙ ꝙsi totũ cõ/
cessit: qz fideles ꝓpositi ꝓ eo qꝺ ex bonis discipulis: nõ solũ alijs laudẽ nõ
inuidẽt: sed etiã vtilitatẽ ꝓfectꝰ exoraẽt. Ipsi integros t vinẽtes filios re/
cipiũt: qñ in supmo iudicio ex eoz vita ꝓfectã retributionẽ assequunneẽ.

a Mortuꝰ est. Rab. Dñs eñ legis sequiẽ obseruãtiã et gratiã euangelij
copulat legi: tenebraruũ erroz cooperta est. b Tulit filiũ meũ. Uiuum
ꝙz nõ vt possideret: sed vt occideret. Nõ eñ fecit hoc filij amoze sed odio
emule. c Quẽ diligẽtiꝰ ꝛc. Rab. Lõgũ est ostẽdere quomodo ꝙ pau,
lũ t alios ecclesiasticos intellexerit ecclesia nõ esse filiũ suũ ꝙ tenebaẽ ī le
ge: t in luce cognouit quẽ in tenebris nõ videbat: Due mulieres quaz
vna dilectione ardebat: in altera simulatio surrepebat: ecclesiã figurãt et
synagogã sue hereticã prauitatẽ: quarũ vtraq; et suos nequiter nutrien/
do interimit: et alienos quouisq; ꝓdat illiciendo ꝓsuadet. Inter duas mu
lieres dñs dum id qꝺ iustum est spiritu oris sui diirimit vnicuiq; quod de/
betur restituit. d Dixit ergo rex. Hiero. Rab. Simulãs ignorãtiã bu
manos ꝓ dispensatione carnis metiẽ affect: sicut et ibi: Ubi posuistis eñ
et alibi: quis me tetigit. e Diuidite infantẽ. Hiero. Rab. Tẽptat na
turã nature dñs: t vult ꝺm vtriusq; voluntatẽ viuentẽ filiũ in legẽ gratiã
ꝙ diuidere: nõ ꝙ hoc ꝓbet sed ad arguendã synagoge calũniã hoc se vel
le dicit: f Dixit autẽ mulier ꝛc. Rab. Ecclesia que scit suũ esse libenter
cõcedit emule vt viuat saltem apud eã: ne inter legẽ diuisus et gratiã chri
sti mucrone feriatur. Unde: Ecce ego paulus dico vobis: qz si legem ob/
seruatis: christus vobis nihil proderit.

De p:eſũ. c. afferre. 9.q.7.§. fi. ibi. ad eiuſ iudiciũ cõ/ fluebat.

gẽ: steterũtq; coraã eo. Quarũ vna ait: Obse
cro mi dñe: ego t mu/
lier hec habitabamus
in domo vna: t peperi
apud eaz in cubiculo.
Tertia aũt die postq̃
ego peperi: peperit et
a § multitudinis credẽtiũ. e. c. v.
hec. Et erãmus simul
a § blasphemãtiũ iudeorũ: vel gẽ
tiũ idolis seruientiũ.
nullusq; ãli⁹ in domo
nobiscũ: exceptꝰ nobis
duabꝰ. Mortuꝰ est aũt
filius mulieris huiꝰ no
a § qz nõ poterat dicere ego pos/
mio et coz mei vigilar.
cte. Dormiẽs quippe
a § lege epistolã ad Galathas: t
vide quomodo filios eccie: synа
goga suos facere festinat.
oppressit eũ. Et cõsur/ a
gens in tempeste no/
ctis silentio: tulit filiũ
b meũ de latere meo an
cille tue dormiẽtis: et
collocauit in sinu suo:
suũ aũt filiuz qui erat
a § p cerimonias legis.
mortuus põsuit in si/
nu meo. Lunq; surrex
a § doctrine.
issez mane vt darẽ lac
filio meo: appuit mor
c tuꝰ. Quẽ diligẽtiꝰ itu
ens clara luce deꝑhen
di ñ eẽ meũ quẽ genu/
erã. Ñditq; alĩa mu/
lier: Nõ ẽ ita vt dicis:
ꝺ filiꝰ tuꝰ mortuꝰ ẽ: meꝰ
aũt viuit. Loquebãtur: filiꝰ ꝺp
pe meꝰ viuit: t filiꝰ tuꝰ
mortuꝰ ẽ. Atq; in hũc
modũ ꝓtẽdebãt coraz
rege. Tũc rex ait: Ihec
dic: Filiꝰ meꝰ viuit: t fi
liꝰ tuꝰ mortuꝰ ẽ. Et ista
§ christus.
d uit. Dixit ꝙ rex: Affer/
te mihi gladiũ. Lunq;
a § nõ veni pacẽ mittere ꝛ gladiũ
attulissent gladiũ coraã
e rege. ait: Diuidite in/ †
quit infantẽ viuuz in
duas ptes: t date di/
midiã ptẽ vni: t dimi/
f diã partẽ alteri. Dixit

meretrices ad
regem. Hic cõ
sequenter ostẽ
ditur impietas
promissionis fa
cte salomoni
et primo ꝙnq;
ad sapientiam,
secundo ꝙnq;
ad gloriaz ca.
iiij. tertio ꝙnq;
ad opulentiaz
capitu. x. Ita
tamen tria sũt
ita coniuncta
q vnum perfi
cit aliud t eoꝝ
uersio: nõ nunc
distincte: tunc
mixtim agitur
de ipsis. Post/
mum ostendi/
tur per verum
iudicium, que
esset mater ve
ra t que ficta:
per hoc q vbi
deficiebat hu/
mana proba/
tio. sapienter
recurrit ad in/
clinationez na
turalem: quia
vera mater ab/
ficitur ad fili/
um: et patet li
tera pauca ex
ceptis.

a Et consur/
gens in tempe
ste noctis silen
tio Intem/
pestum prout
est substanti/
uum est quan
ta hora noctis
sed prout et
adiectiuũ tẽ
est quod sine
tempore: et sic
noz dicitur in
tempesta: non
quia sit sine tẽ
pore simplici/
ter: sed quia
tunc non est tẽ
pus aptum ad
operã dũ: oper
atione autem
et mora tem/
pus cognosci/
tur t distingui/
tur: vt habe/
tur ꝙsto ꝓbꝫ
cozum in fine
conclusionis.

a Et timuerũt regẽ videntes sapiẽtiã
dei. i. diuinã sibi datã. b Esse in eo
vtra modũ aliozũ hoim: t iõ tũc ma/
gis timuerũt eũ ꝙ ante. La. III
† Cõfirma
tio. Moraliter. cũ est igit re/
gnũ in manu salomonis ꝛc. Per con
junctionẽ matrimonialẽ salomõis cũ
filia regis egypti: allegorice fuit signi
ficata cõiunctio xpi cũ ecclia de gẽtibꝰ
collecta nec ī ꝺ facto peccauit salomõ
sicut plenꝰ dixi in expositione l̃ali: et
textus etiã ostendit qz sequit: † Di
a lexit aũt salomõ dñm. Propter qꝺ nõ
b põt dici q hic p pctõ significeẽ xpi et
ecclie mysteriũ. † Postula qꝺ vis
vt dem tibi ꝛc. Per ꝺ ꝙ salomõ a do/
mino petit sciam ad regẽdũ ꝓpm ꝺm
honoẽ dei t cõmunẽ vtilitatẽ. t dñs
sibi dedit: t cum ꝺ addidit diuitias t
gloriã q̃ decẽt regiã maiestatẽ: signifi
cat ꝙ petẽtibꝰ illa ꝙ sunt ad honorem
dei t bonũ cõis ꝓpm: non solũ petita a
deo dant: sed etiaz alia ꝙ ad decentẽ
statũ petentiũ suffragant: Matth. vj.
Primũ querite regnum dei t iusticiã
eius t hec oĩa adiicientur vobis. † Si
aũt ambulaueris ī vijs meis ꝛc. Per
ꝺ ptz ꝙ dicta ꝓmissio t consilia sunt
sub cõditione ꝙ hõ debeat ī bono ꝑse
nerare. † Tunc venerũt due mulie
res meretrices ad regẽ ꝛc. Allegori/
ce p eas significant iudea t gẽtilitas
ꝙ p idolatriã fornicate fuerũt: vt ptz
sacram scripturã inspicienti: t de vtra/
q venerũt aliqui p fidẽ ad xpm verũ
salomonẽ etiam in ecclesia primitiua.
Per puerũ aũt viuũ de quo due mu/
lieres cõtenderũt: significat opus meri
torii de quo fuit cõtentio inter iudeã t
gẽtilitatẽ. Ñã iudea dicebat fidẽ xpi
nõ sufficere ad salutẽ: nec p ꝙsequens
ad opus meritorii sine legaliũ obser/
uatione. sicut ꝛ Act. xv. Nisi circũci
damini ꝺm morẽ moysi nõ poteẽ sal/
ui fieri. Ecõtra vero apli⁹ gẽtiũ dice/
bat Gal. v. Si circũcidamini xps ni/
hil vobis ꝓderit. Et sic quelibet dice/
bat filiũ suũ esse vitũ t alteriꝰ mortu/
um. Per ꝺ autẽ qꝺ ꝛ. † Diuidite
infantẽ viuũ ꝛc. significatũ fuit ꝙ iu/
dei ꝓmittereneẽ obseruare legalia ad
tẽpus scz vsq; ad publicationẽ euãge
lij: et gẽtilibꝰ fuit impositũ ꝙ obserua/
rẽt aliqua legalia ad tẽpus scz ꝙ ab/
stinereẽt ab immolato simulacroz san/
guine et suffocato: t ꝺ ꝓter quietum
t pacificũ cõiunctũ cũ iudeis: ꝙ abho/
rebãt vtẽtes tribꝰ dictã. sicut plenꝰ ex
posui exponẽdo l̃aliter: sed qz circũ/
cisio t alia legalia post publicationez
euãgelij cessauerũt tã ꝙ mortifera: pu
er viuꝰ datꝰ fuit vni. s. ecclie de gẽtibꝰ
collecte. Nam ad saluteẽ sufficit fides
christi p dilectionẽ operãs sine lega/
liũ obseruatione. Moralitꝫ aũt ꝓ iu/
diciũ salomonis verũ ex disquisitiõe
affectus materni ꝓtinus docenẽ iudi/
ces veritatẽ inquirere p circũstãtias
vbi deficit humana ꝓbatio ꝙ testes t
aliquando veritas eẽ inquirẽda per
moderatas questiones. La. IIII
Erat aũt rex salomõ. Hic agit
de gloria t bonore salomonis
t primo in familijs t subiectꝫ
secꝺo i edificijs. ca. v. tertio ī diuitijs.
ca. x. Circa primũ ostẽdit primo salo/
monis gliã, secꝺo eiꝰ sapiã, ibi: Dedit

aũt mulier cuiꝰ filiꝰ erat viuꝰ ad re
gẽ (Cõmota sũt ꝙpe viscera eiꝰ su
ꝑ filio suo) Obsecro dñe: date illi
infantẽ viuũ t nolite iterficere eũ.
Ex hõrio illa dicebat: Nec mihi nec
tibi sit: ꝺ diuidaẽ. Ñdẽs rex ait:
Date huic infantẽ viuũ: t nõ occi
daẽ: Hec ẽ eñ mater eiꝰ. Audiuit
itaq; oĩs isrl̃ iudiciũ qꝺ iudicasset
a rex: t timuerũt regẽ videntes sapiẽ
b tiã dei esse ī eo ad faciẽdũ iudiciũ.
c† Erat aũt salomõ La. IIII
regnans sup oẽm isrl̃. Et † d
hi pncipes ꝙs habebat. e
Azarias filiꝰ sadoch sacerdotꝫ. Ihe
lioreph t ahia filiꝰ sisa scribę. Jo/
saphat filiꝰ ahilud acõmentarijs.
Banaias filiꝰ ioiadę sup exercitũ.
Sadoch autẽ t abiathar sacerdo
tes. Azarias filiꝰ nathã sup eos ꝙ f
assistebãt regi. Sabud filiꝰ nathã g
sacerdos amicus regꝫ. Et ahisa ꝓ/ h
positꝰ domꝰ. Et adonirã filius ab i
da sup tributa. Habebat aũt salo k
mõ duodeci ꝓfectos sup oẽm isrl̃: l+
ꝙ ꝓbebant annonã regi t domui
eiꝰ. Per singulos ei mẽses ī anno
singuli necessaria ministrabãt. Et
hec noia eoꝝ. Bẽhur ī mõte effra/
im. Bendecar in macces t in sale
bim: t in bethsames: t in helon t
§ vel. d.
bethanã. Beneseth ī araboth: ip/
sius ei erat socho: t oĩs tra epher.
Benab ī adab cuiꝰ oĩs nephadoz
Taphet filiã salomonis habebat m
vxorẽ. Bana filiꝰ ahilud regebat
thanach: t mageddo t vniuersaz
bethsan: ꝙ est iuxta sarthana sub/
ter iezrahel a bethsãvsq; abelmeu
§ alias zeelmanan.
la e regiõe iecmaã. Bẽgaber in ra
moth galaad: hẽbat auothiair fi/
lij manasse ī galaad. Ipe ꝑerat in
oi regiõe argob ꝙ ẽ ī basan sexagi
ta ciuitatibꝰ magnis atq; muratꝫ
ꝙ hẽbant seras ęreas. Abinadab
filiꝰ addo ꝑerat ī manai. Achima/
as ī neptali: ꝺ t ipe habebat base
math filiã salomõis ī cõiugio. Ba
ana filiꝰ husi ī aser t ī baloth. Jo/
saphat filiꝰ pharue in isachar. Se
mei filiꝰ hela ī beniami. Saber fi/ n
liꝰ suri ī tra galaad: t ī tra seon re/
gis ãmoꝛ: rei: et og regꝫ basan sup
oĩa ꝙ erant ī illa tra. Juda t israel o†
innumerabiles sicut arena marꝫ in

quoq; deꝰ sapiẽtiã. Circa primũ ostẽ/
dit primo salomõis gliã in ordine fa/
muloz. secũdo in multitudine subie/
ctoz. ibi: Juda t isrl̃ innumerabiles.
tertio in magnitudine expensarũ. ibi:
Erat aũt cibus. Circa primũ describi
tur ordo famulozũ salomonis interꝰ
cuz dicit: d Azarias filius sadoch
sacerdotis ꝛc. ex ꝺ videt ꝙ eẽt scriba
cũ alijs duobꝰ sequẽtibꝰ: sed hoc non
videt verũ: qz in hebreo incipit alius
versus. ibi: helioreph ꝛc. t iõ i hebreo
sic dicitur: Azarias filius sadoch.
sacerdos sub patre suo qui erat sum/
mus sacerdos. e Helioreph t ahia
filij sisa scribe. vnꝰ ad scribendũ acta
temporũ: alius pro litteris regis.
f Sadoch aũt t abiathar sacerdo/
tes: hoc videt esse contra illud qꝺ di/
ctũ est. ij. cap. ꝙ salomon eiecit abia/
thar a sacerdotio dicẽs: Uade in ana/
thot ad agrum tuum. Dicendũ ꝙ ip/
sum renouauerat vt ministraret in tẽ/
plo t viueret de altario: nõ tamen ad
summum sacerdotium: et hoc fuerat
ꝓdictum Heli. j. libro. ij. ca. Futurum
est autem vt quicunq; remãserit ꝺ do/
mo tua veniat vt orẽt pro eo. t sequit
Dicatq;: dimitte me obsecro ad vnã
partẽ sacerdotalẽ: vt comedã buccel/
lam panis. g Azarias filiꝰ nathã
sup eos qui assistebant regi: scruticdo
ei in palatio. Ra. Sa. tñ dicit ꝙ isti as
sistentes erãt. xij. ꝓfecti de quib⁹ po/
stea agit qui ꝓuidebant domui salo/
monis de victualibus t alijs necessa/
rijs: sed primũ dictũ meliꝰ videt quia
isti ꝓfecti nõ assistebãt regi: sed magis
erant in duodecim partibus regni sui
diuersi. b Sabud filiꝰ nathan sa
cerdos. i. magnꝰ t honoratꝰ: sicut di/
cit. ꝺ. ij. libro. ca. viij. Filij aũt dauid
sacerdotes erant: nõ eñ nathan erat
de genere sacerdotali: sed nutrierat sa
lomonẽ ꝓter qꝺ filios eius honora/
bat. i Et ahisar ꝓpositus domꝰ:
qz disponebat generaliter de his que
ꝓtinebãt ad domũ salomonis.
k Et adonirã filiꝰ abda sup tribu/
ta: qz ꝺm eius ordinationẽ colligebã/
tur: t de ipsis sibi ratio reddebaẽ. Ce/
tera ꝙ nõ sunt hic exposita de istis offi
cijs exposita fuerunt supra. ij. libro ca
pi. viij. in fine. l Habebat aũt sa/
lomon ꝛc. Hic consequenter ponit fa
mulozũ ordinatio exterius videlicet
duodecim ꝓfectozum in diuersis par/
tibus regni ad ꝓbendum necessaria
domui salomonis p singulos mẽses
puidentes: t patet littera vsq; ibi.
m Filiã salomonis habebat vxorẽ:
hoc ꝺz p anticipationẽ: qz salomõ ad/
huc nõ habebat filiã mrimonio aptã:
ꝺ qz iste erat idustriꝰ: ꝓter hoc salo/
mõ dedit sibi postea filiã suã. n Ba
ber filiꝰ suri in terra galaad ꝙtum ad
vnã partẽ: qz ī alia pte ꝑerat benga/
ber: vt dictũ est: t ꝙlibet habebat cuz
hoc alias terras adiũctas: vt ptz ī lit
tera. o Juda t israel. Hic describit
gloria salomonis in multitudine po/
puli sibi subiecti sicut scribit Deu/
teronomii. In multitudine ꝓpli dignitas re
gis: t paucitate plebis ignominia ꝓ/
cipis. ideo ꝺz: Juda t isrl̃ innumerabi/
les hyperbolice est dictũ: ad denotãdũ
excessum t magnitudinez multitudi
nis sicut dictum est ca. ꝓcedenti.

Comedãtes

La. IIII

a Cibus salomōis ꝓsingulos dies. Refectio christi: qui pascit recta fide: ꝛ operib⁹ bonis que illi q̄ tidie offerunt ab ecclesia catholica.

b Aligti boues pascuales. Predicatores noui testamēti: q̄ quasi geminatū decalogū in se habēt cum nouum ꝛ vetus testamēta equaliter p̄dicant pleni dilectione dei ꝛ primi.

c Excepta venatione ceruoꝝ: capreaꝝ atq̄ bubalorū ꝛ auiū altiliū. Ipse em̄ obtinebat oēm regionē q̄ erat trāsflumen quasi a thapsa vsq̄ gaçam: et cunctos reges illarū regionū: ꝛ habebat pacem ex omni parte in circuitu. Habitabatq̄

d Quadragita milia ꝓsepia. Per q̄dragita tpa ꝓfecte legis designant quam moyses acceptur⁹ ie iunauit quadragita dieb⁹ ꝛ populus qui ea instruebatur: quadraginta annis in deserto fuit.

e Et duodecim milia. Hic numerus p̄sens tps significat: i q̄ apostolica doctrina noui testamēti populum nutrit.

f Hordeū. Ne quid deficit in domo regis ordo predicatorū scribendo et loquendo laborat: vt in mensa domini abundet vnde nutrianꝫ fideles.

g Carmina ei⁹ q̄nq̄ milia et disputauit ꝛc. Constat neq̄ carmina neq̄ disputationes salomonis hodie esse.

h Quinq̄ milia ꝛc. Propter quinq̄ sensus quos qui i diuersis virtutibus bene regit: beatus est: et per eos quasi carmina quinq̄ milia domino canit.

i Hysopū. Hysop⁹ herba humilis ꝛ saxo berens christi significat humilitatem: qui a cedro vsq̄ ad hysopū disputauit: quia ab excellentia glorie celestis vsq̄ ad carnis humilitatem descendit. per cedrum q̄ prauoꝝ superbia designatur: Unde vox

---

mltitudie comedētes ꝛ bibētes atq̄ letātes: q̄ nō timebāt de incursu aduersarioꝝ ꝓpter pacem sub salomone dātā. b Flumine terre ꝓpter listijm vsq̄ ad terminū egypti: in salomone ꝑfuit cōplētū q̄ fuerat Abrae ꝓmissum. Gen. xv. Semini tuo dabo terrā hāc a fluuio eufratē vsq̄ ad fluuiū magnū euphraten. c Offerētiū sibi munera. i. tributa. d Erat aūt cibus salomōis. Hic ꝑ̄ describit gsta salomonis i magnitudine expensaꝝ ꝛ primo ꝗtū ad victualia. cū d̄r: Per dies singulos. xxx. dori similē. Chorus ē gen⁹ mēsure cōtinens. xxx. modios: apud hebreos tñ modi⁹ est paru⁹: qz Ruth portauit sex modios hordei: vt habet Ruth. iij. Simila ē farina tritici delicatissima ꝛ purgatissima ō q̄ fiebāt panes ꝓ regē ⁊ aliis nobilib⁹ ꝓsonis. e Et auiū altiliū. i. impinguatarū: ꝛ d̄r ab alo alis. Cetera patēt ex ꝓdictis vsq̄ ibi: f Et habebat salomō ꝛc. vbi describit magnitudo expēsarū in alijs cū d̄r. g Quadragita milia ꝓsepiorū equoꝝ curruliū. i. ꝓ currib⁹ trahēdis ꝛ hmōi opib⁹ faciēdis. ij. Paral. ix. d̄r: Habuit q̄z salomon. xl. milia eorū in stabulis: ꝛ ꝑm ibi ꝓsepia d accipiunt loca distincta ꝓ q̄libet equo: i vna tñ domo sicut solet fieri i stabulis vbi iter equos ponunt alia distincta: vtpote ligna vel hmōi ne pcutiāt se mutuo vel mordeāt: ꝛ ne vn⁹ comedat annonā alteri⁹. Sciēdū tñ q̄. ij. Paral. vbi trāslatio nr̄a habet. xl. milia equoꝝ in stabulis in hebreo hr̄: q̄ttuoꝝ milia ꝓsepia equoꝝ: ꝛ ꝑm ibi eēt dicēdū q̄ ꝓsepia hic accipiunt ꝓ domib⁹ vbi plures eq̄ custodiunt: ita q̄ de. xl. milib⁹ ꝓsepib⁹ hic positis q̄ttuoꝝ milia erāt ꝓ equis regis ꝛ famulorū suoꝝ in diuersis pdictis regni sui. et. xxxvj. milia ꝓ eq̄s aliorū suoꝝ subditorū: q̄ dicūt ꝺ esse salomonis: eo mō quo bona subditoꝝ dicūt eē bona ꝓncipis: qz pōt ea accipe i necessitate. h Et. xij. milia equestriū. i. dispositoꝝ ad eq̄tādū. i Dedit q̄z de⁹ eis. ꝺ reuertif scptura ad declarādū sapiam salomonis dicēs: Dedit q̄z de⁹ sapiam salomōi. i. cognitionē speculabiliū. k Et prudētia: in agibilib⁹. l Et latitudinē cordis: ad magnifice expēdēdū. m Et pce. sa. salo. ꝛc. ꝺ studebāt i cursu astroꝝ. Et egyptioꝝ: q̄ studebāt in pbicis: vt dicit pbs. i. metha. n Et erat sa. cun. ho. illi⁹ tpis: lz aliq̄ an eū ꝛ post fuerint sapiētiores: vt dictū est ca. pce. o Sapientioꝝ ethā eçraite. i. ō villa eçrai. iste fuit ⁊ta ⁊ cātoꝝ ⁊ ab eo ītitulat pṡ. lxxxviij. q̄ fle incipit. Misericordias dñi. p Et heman: ille similiter fuit leuita ⁊ cātoꝝ: vt habet. i. Paral. xv. ⁊ silr alij duo sequētes: qz fuerūt frēs eiꝰ ⁊ fuerūt valde sapiētes: q̄ ptz de ethan i. pṡ. Palle. q̄ talis est: Intellect⁹ siue sapia ⁊ eçraite: ⁊ idē ꝓbabile ē de alijs. q Ecce est q̄z salo. tria mi. parabolas: nō cōtinēt oēs in libro quē habem⁹ parabolaꝝ salomōis i q̄ sūt tñ nōgēti. xv. Xpus i hebreo: nec tñ ꝺubet Xpus semp facit vnā pabolā. Dicit ē ille liber fact⁹ a salomone: non qz scripserit: sed qz ꝑs notabilia frequēter diuersis locis ⁊ tpibus docebat ⁊ aliq̄ sibi assistētes ⁊ audītes rediger bāt in scripto: ⁊ postea ex diuersis scriptis fuerūt collecta: nō tñ cōplete: qz i talib⁹ collectionib⁹ multa frequēter omittūt. r Et fue. carmina quinq̄ milia. Jn hebreo habeē quilibet mille: ꝑm em̄ modū loquēdi hebraicū quādo duo numeri simul iungūt minor cōiter ꝓponitur: nec ista carmina oia cōtinēt in libro q̄ dicitur canticoꝝ. s Et disputauit sup ligna a cedro q̄ est i libano: q̄ est arbor maxima. t Usq̄ ad hy. q̄ ē herba parua. ꝺ ē dicit ꝙ perfecte ō istis arboribus disputauit determinando de naturis ⁊ ꝓprietatib⁹ eaꝝ: maxime de illis q̄ erāt necessarie vel vtiles vite humane i medicinis et consimilibus.

Et disseruit

---

cōfringētis cedros. A cedro ergo vsq̄ hysopū christ⁹ disputat: qz sup bonis cozda: ⁊ humilium iudicat. Sup ligna quoq̄ disputauit ꝺū in cruce pepēdit. Tūc em̄ cedrū. i. ar rogātiā seculi inclinauit vsq̄ ad humilitatē hysopi. i. vsq̄ ad stulticiā crucis. Uerbū em̄ crucis pereuntibus stultitia est: his aūt q̄ salui fiunt virtus dei: ⁊ paulo post. Quia qm̄ in sapientia dei nō cognouit mundus ꝓ sapiētiam deū: placuit deo ꝓ stulticiā p̄dicationis saluos facere credentes. a Et disseruit ꝛc. Rab. Omnia em̄ nuda ⁊ aperta sūt christo: nec est vlla creatura inuisibilis in conspectu eius: ipse nouit cogitationes hoīm: ⁊ numerat multitudinem stellarū: ipsi ꝓtz abyssus: ⁊ infernus nō est absconditꝰ coꝝ eo. Disputat aūt cū singulozū rōnē nobis ꝓponit i scriptur⁹ suis. manifestatoꝝ sacramēta q̄ fuerāt absc̄dita a seculis ⁊ generatiōib⁹: vt cōsiderem⁹ b eā ⁊ dinē angelozū: vnitatē hominū: astutiā demonū: ⁊ reprobantes q̄ malum est: fectemur q̄ bonū est. La. V

b Edificare domū. Bed. Domus quā salomon edificauit ecclesie figura fuit: q̄ a ꝓmo electo vsq̄ ad vltimū quoꝺie ꝓ gratiā regis pacifici: id est christi edificat: que paretim peregrinat ab illo in terris: ꝑtim post peregrinationē iā cū illo regnat in celis: vbi post vltimū iudiciū totā regnabit. Ad hanc pertinēt angeli: quozū nobis similitudo ꝓmittit in futuro. vnde: Equales sunt angelis ⁊ filij sunt dei: cū sint filij resurrectionis. Ad hanc ptinet ⁊ ipse christus. Unde: Soluite tēplū hoc: ⁊ in tri. r. i. hoc em̄ docebat de templo corporis sui. De nobis aūt dicit apostolus: Nescitis q̄ templū dei estis ⁊c. Si ergo ille templum ꝑm carnē factus est: ⁊ nos templū dei ꝓ inhabitātē spiritū efficimur. Cōstat vtiq̄ qz figura omniū nostrū ⁊ ipsius dominici: id est membroꝝ ⁊ capitis templū illud fuit. Sed ipsius tanq̄ lapidis angularis: electi pretiosi: ⁊ in fundamento fundati: nostri autē tanq̄ lapidū viuozum supedificatorum sup fundamentū apostolozū ⁊ ꝓphetarū. i. christum. Ꝺ melius cōsiderato ordine ipsius templi edificationē patebit: vt in quibusdam scz figura ad ipsum: in q̄ⁿ busdam ad omnes electos ptineat: in quibusdā intemerata in celis angelorum felicitatē: in quibusdā collata hominibus angelozū auxilia: in quibusdā remunerata cum angelis hominū certamina demōstraret. Hanc domuz spiritualem etiā tabernaculū in heremo factū significat. Bed. Dicēdū est ꝓius de oparijs templi qui vel vnde fuerūt: ⁊ de ipa materia. Qia em̄ in figura cōtingebāt illis. Scripta sūt aūt ꝓpter nos. Salomō edificatur⁹ domum dño: quesit aurilium ab hirā rege tyri: qui semp fuit amicus ꝺauid: ⁊ cū ipso salomone pacem iam habere ceperat ꝓmtūq̄ ꝺo⁹ inuenit vt artifices ⁊ ligna ⁊ aur ꝓut op⁹ habebat illi dederit. Salomō vero ꝓ annos singulos plu

---

a ⁊ disseruit de iumē tis ⁊ volucrib⁹ ⁊ reptilib⁹ ⁊ piscib⁹. Et †

a ꝑ hinc Esaias: Et fluent ad eum omnes gēes ⁊ ibūt populi multi et dicent: Deuinite: ascendamus ad montē dñi: ⁊ ad domū dei iacob.

venīebāt de cūctis populis ad audiē dā sapiētiā salomonis: ⁊ ab vniuersis regib⁹ terre q̄ audiebant sapiētiā ei⁹.

La. V

m Jlit q̄z hirā rex tyri seruos suos ad salomonē. Audiuit ei q̄ ipm vnxissent regem sup israel ꝓ patre eius: qz amicus fuerat hirā dauid omni tēpore. Misit aūt salomō † ad hirā dicēs: Tu scis voluntatē dauid patris mei: et qz nō poterat edificare domū noi domini dei sui ꝓpter bella iminentia ꝓ circuitū: donec daret dñs eos sub vestigio peduz eius. Nūc aūt requiē dedit deꝰ meus mihi ꝑcircuitū: ⁊ nō ē satā neq̄ occursus malus: q̄obrez cogito edificare templum nomini dñi dei mei: sicut locutus est dauid patri meo dicēs: Filius tuus quē dabo ꝓ te sup soliū tuuz ipse edificabit domū noi meo. Ꝓcipe igit vt ꝓcidant mihi serui tui cedros de libano: et serui mei sint cū seruis tuis: mercedē āt seruoꝝ tuoꝝ dabo tibi quācūq̄ pe tierī. Scis em̄ quō nō est in pplo meo

---

a Et disseruit de iumētis ⁊c. maxime inquātū veniūt in vsum ⁊ vtilitatē hoīm. Iste tñ determiatiōes vel nō sunt scripte: vel si fuerūt scripte fuerūt cōbuste ꝓ nabuçardanec: fuerūt reparate ꝑ esdrā sicut ⁊ de pluribus alijs dicit a doctorib⁹

Moraliter. La. IIII

Erat ārex salomon regnās sup oēm isral. Per salomonē aūt q̄ pacificus intrpt̄at iesus christus significat: q̄ ꝓ sanguine suū pacificauit oia q̄ in celis sūt ⁊ in terris. Per oēm isral significat ecclia militās in qua deꝰ videt ꝑ fidē ⁊ in enigmate: ⁊ ecclia triumphās in qua clare videt ⁊ apte. † Et hi principes quos habebat. Per quos significanꝫ ordines beatozū in ecclesia triumphante ⁊ diuersi gradus ⁊ officia viatorū in ecclia militāte. † Habebat aūt salamon. xij. p̄fectos ⁊c. Per quos significari sūt. xij. apostoli p̄ bētes annonā dñi veri salomonis iesu xp̄i ecclesiā pascēdo verbo p̄dicationis et actu celebratiōis. Haz in p̄mitiua ecclesia quotidie fidelib⁹ ministrabaꝫ eukaristia: ⁊ hoc in sortib⁹ sibi assignatis ꝑm ordinationē veri salomonis. † Juda et israel innumerabiles ⁊c. Per ꝺ significata fuit multiplicatio credentiū ꝓ vniuersum orbē etiā a tpe apostoloꝝ: sicut dixi plenius exponēdo illud Pṡ. xviij. In omnē terram exiuit sonus eozū ⁊ in fines orbis terre verba eozu. † Dedit quoq̄ deus sapiētiā salomoni ⁊c. Per qō significat q̄ homini christo ab instanti sue cōceptionis data fuit omnium noticia diuinitus qua cognoscit omnia que deus cognoscit scientia visionis. † Et veniebant de cunctis populis ad audiendam sapientiā salomonis. Et ad audiendā christi doctrinā venerunt multi nō solum de iudea: sed etiā ꝺ aliꝭ nationibus ⁊ terris. vt patet in euangelio et ecclesiastica historia.

La. V

b Jlit quoq̄ hiram. Hic consequenter describit gloria seu magnificentia salomonis in edificijs. Et ꝓmo describit materie ꝓparatio. scōo domoꝝ edificatio. ca. vj. tertio tēpli dedicatio ca. viij. quarto edificantiū remuneratio. ca. ix. Circa ꝓmū ꝓmittit reuerētia facta salomōi ab hirā rege tyri ꝑ nuncios ab eo missos. cū d̄r: Misit quoq̄ hiraz rex tyri seruos suos ad salomonem ꝓpter qō salomon cōfidentius requisuit ei⁹ auxilium dicens: c Tu scis voluntatē ꝺauid patris mei. s. de edificatione domus dei: put hr̄. ꝭ. ij. lib. ca. vij. ꝺ Et quia non poterat edificare domū ⁊c. tū quia fuit prohibit⁹ a deo ꝑ nathan: vt hr̄ ibidē: tū qz requirebāt maxima paz i regno isral tpe huj⁹ edificatiōis. tū ꝓpter magnitudinē expēsaꝝ. tū ꝓpē

multitudinē

Frimos tricici ⁊ olei chozos repēdit. Salomon.i.pacificus: ⁊ nomini serenis/
simo regni statu ꝛpm significat: de quo dicit: Multiplicabit ei⁹ imperium:
⁊ pacis nō erit finis. Hiram vero qui viuens excelse interꝑtat: gentiles vi/
ta ⁊ fide gloriosus. Vel qz rex erat ⁊ regali potentia salomonē in edificatiōe
templi iuuabat. cōuersos ad fidē rerum dominos significat: quorū ope au/
gmētat ecclesia: ⁊ cōtra hereticos ⁊ scismaticos paganos principalibus de/
cretis est erecta. Petit ergo salomō in opere templi auxiliū
ab hiram: qz veniens in carne dominus: ⁊ ecclesiaz edificare
volens: non de iudeis tantū: sed etiam ꝺ gentibus aduito/
res elegit. De vtroqꝫ eñ populo ministros sermōis assum/
pſit. Misit hirā salomoni ligna cedrina de libano precisa et
abiegna que in domo domini ponerent: quia conuersa gen
tilitas missit ad dominū viros in seculo claros: sed securi in
crepationis de mōte superbie deiectos ⁊ humiliatos: q̄ ad
normā euangelice veritatis instituti in edificio ecclesie pro
suo quisqꝫ merito vel tēpore collocarent. Misit et artifices
.i. phos ad verā sapiētiam cōuersos: qui populis regendis
gratia eruditiōis ꝓponerent: qualis fuit tēporibus aposto
lorū Dionysius ariopagita: ⁊ Cyprian⁹ doctor eruditissim⁹
⁊ martyr fortissim⁹. Misit quoqꝫ aurū. viros. s. sapientia et
ingenio claros: ꝑ quibus expectat dona gr̄e celestis: triti/
cū. s. verbi dei: oleū charitatis vnctiōis ⁊ spūssancti illumia
natiōis. a Itaqꝫ hirā dabat salomoni xc. Tyrus Unde
rex hirā insula ē dedita negociationi: vbi erāt optimi fabri/
catores lignoꝝ qui dabāt ligna ꝓciosa accipientes cibaria:
viuūt eñ non agrū colendo sed negociando. Ibi est mons
libanus: de cui⁹ lignis facta est domus dñi: Unde et liba/
nus dicit. ibi: Aperi libane. p. t. b Elegitqꝫ rex salomon
xc. Non frustra operarios de onmi isr̄l elegit: qz nō de vna
stirpe aaron sacerdotis eligendi: sed de omni ecclesia sunt
querendi q̄ domū dei exemplo verboqꝫ edificēt: ⁊ sine plo/
ne acceptione ꝓmouēdi. Qui cum ad eruditēdos infideles
⁊ collegiū eccl̄e vocādos ordinār: q̄si ad cedēdas i libano
tēpli materias viri strenui ⁊ electi mittūt. Trigita milia ce/
sores: eos significāt q̄ i fide trinitatis sūt pfecti: qō doctori/
b⁹ maxime cōgruit. Sz qz. xxx. milia ita erāt ordinata: vt de
na ꝑ mēses singulos opi instarēt: magis denarij pādedū est
sacramētū. Dena milia ad cedēda ligna de isr̄l in op⁹ dom⁹
dñi mittunt. q̄ eñ ad eruditionē insipiētiū ordinant: decē p̄
cepta legis ꝑ oīa seruare ⁊ auditorib⁹ debēt seruāda mōstra
re. Premia quoqꝫ in celis futura denario figurant. Que ⁊
ipi debēt sperare: ⁊ auditorib⁹ sperāda intimare. Terni aūt
mēses quoꝝ distātia singulis lignorū cesorib⁹ erat ꝓposita ꝑ
fectionē triū virtutū euāgelicaꝝ typice denunciāt: elemosy
ne: oſonis ⁊ ieiunij. Per elemosynā nāqꝫ cōprehēdūr oīa q̄
ad dilectionē ꝓximi explēdā benivole i frēs opamur. Per
oſonē oīa q̄b⁹ ꝑ iternā cōpūctionē nr̄o cōditori cōiūgimur.
Per ieiuniū oīa q̄b⁹ nos a cōtagione vitioꝝ ⁊ illecebris se/
culi obseruam⁹: vt libera mēte ⁊ casto corpore semp dilectio
ni dei ⁊ ꝓximi valeam⁹ inherere. Hi sunt tres menses opera
riorū templi. Quia eñ mensis plenitudine dierum lunaris
circuli pficitur: recte per illū plenitudo virtutis ostendit: in
qua mens fideliū a domino quotidiana illustratione quasi
luna a sole respicit. c Operarios. Hi operatores erant
prosely ti: boꝝ magistri de iudeis quia nō fecit quemq̄ seruī
re de israel. d Adonirā erat sup xc. Domin⁹ me⁹ excel/
sus. Hic est christus qui operarijs templi ꝓponit vt ordinet
quib⁹ mensib⁹ singuli ad operā dū exeant: q̄b⁹ denuo ad cu
randū suā domū redeant: cū p̄dicatorū mētes familiarius
informat: vt discernāt quādo oporteat ecclesiā edificare p̄/
dicando: vel alia pietatis officia p̄stando: ⁊ quando ad cō
scientiā suā examinandā quasi ad ꝓriā domū inspiciendā
reuerti: vt orationibus ⁊ ieiunijs supno inspectore et visita/
tore digna sit. e Fuerūt itaqꝫ salomoni septua. milia xc.
Nec ꝓtereundū q̄. lxx. et. lxxx. milia portantiū onera ⁊ lato
rū cum ꝓpositis suis nō fuerūt israelite: sed ꝓselyti. i. ad
ueue qui morabant iter eos. Unde in Paralipo. Numera/
uit salomon oēs viros ꝓselytos: ⁊ inuenti sunt. cliij. milia ⁊
sexcenti. Fecitqꝫ eos. lxxx. milia: qui humeris onera porta/
rēt xc. Proselyti aūt vocabant grece: qui ex alijs nationib⁹
in consortium populi dei accepta circumcisione trāsierunt.
Fuerunt ergo operarij domus domini de israel: et de ꝓselytis ⁊ de gentibus. De isr̄l. xxx. milia qui ad p̄cidendas ce/
dros ꝺ libano missi sunt. De ꝓselytis: bi lapidū cesores. De
gentibus: hiram et serui eius: qui cū seruis salomōis ligna
cedebāt. Omne igit̄ hoim gen⁹ ꝑ qs edificāda erat eccl̄ia in
edificatiōe tēpli p̄cessit. Judei ei ꝓselyti ⁊ gētiles ad xp̄ianē
conuersi vnā xp̄i eccl̄iā recte viuēdo ⁊ docēdo cōstruunt.

vir q̄ nouerit ligna cede
re sicut sidonij. Luz ergo a
audisset hirā verba salo/
monis: lętatus est valde
⁊ ait: Benedictus domi
nus deus hodie: qui de/
dit dauid filium sapien/
tissimū sup populuz hūc
plurimū. Et misit hiram
ad salomonē dicens: Au
diui quęcūqꝫ mādasti mi
hi. Ego faciā omnē volū
tatē tuā in lignis cedri/ b
nis et abiegnis. Serui c
mei deponēt ea de liba/
no ad mare: ⁊ ego cōpo/ ꝺ
nā ea in ratibus in mari e
vsqꝫ ad locū quē signifi/
cauerį mihi: ⁊ applicabo
ea ibi: ⁊ tu tolles ea. Pręf
bebisqꝫ necessaria mihi:
vt deꝭ cib⁹ domui meę.
a Itaqꝫ hiram dabat salo/
moni ligna cedrina ⁊ li/
gna abiegna iuxta om/
nem volūtatem eius. Sa
lomon aūt ꝓbebat hiraz
viginti milia chozos tri/
tici in cibum domui ei⁹:
et viginti chozos purissi
mi olei. Hęc tribuebat sa
lomon hiram per singu/
los annos. Dedit quoqꝫ
dñs sapientiam salomo/
ni sicut locutus est ei. Et
erat paꝛ inter hirā ⁊ salo g
monē: ⁊ pcusserūt fędus b
ambo. Elegitqꝫ rex salo/ c
mon operarios de omni

a ℣ quia indicebaꝭ cuiqꝫ q̄d ageret.

isr̄l: ⁊ erat indictio trigin i
ta milia virorum. Mittebatqꝫ eos in libanū. De
cē milia ꝑ singulos men

a ℣ mēsis cedēdi elemosyna qua ꝓxi/
mis ꝓficiꝫ duo: oratio ⁊ ieiunij.

ses vicissim: ita vt duo/
bus mensibus vicissim
essent in domib⁹ suis. Et
adonirā erat sup huius/ ꝺ
cemōi idictionē. Fuerūt e k

Abscꝫ ꝓpo. q̄ erāt xc. ne ficrēt ne/
gligēt. b Rūero triū xc. ij. Paral.
ij. ꝺ. Tria aūt milia ⁊ sexcētos ꝓpositos
opex ꝓpli. dicēdū q̄ ꝺ enumerāt ꝓpositi q̄ erāt sup operarios ꝛmediate videdo
q̄liter opabant: ⁊ illi fuerūt tria milia. ccc. Trecē ti aūt q̄ excedūt hūc nūerū: non erant ꝛmediate sup operarios: ſ reddebaꝭ eis rō ab illis q̄ ꝛmedi ate ꝑāt: ⁊ exp̄ munt i. ij. Paral. qz qꝺ omittit in vno loco i alio exp̄imit. c Precepitqꝫ rex: vt tol. xc. he brei dicūt: Pōderosos. tales ei lapides sunt apti ꝓ fūdamēto. ꝺ Pozro bib/ lij xc. nomē ē hominū sic vocatorū a ciuitate bib lis: vt dicunt ex positores nr̄i. In hebreo hr̄ guebelin. ⁊ ē nomē plurale hoim sic vocatorū a ciuitate guebel: vt dicit Ra. Sa. ⁊ pōt cē q̄ illa ciuitas fuit bino/ mia: ⁊ sic r̄ ges illa: ⁊ erat ꝺ regno hirā Ca. V

itaqꝫ salomōi septuagita milia
eoꝝ q̄ onera portabāt: ⁊ octogi
℣ lapidum cesores.
a ta milia latomoꝝ i mōte: absq̄ a
b ꝓpositis q̄ ꝑerāt singulis operi/ b
bus nūero triū miliū ⁊ trecētoꝝ
c ꝓcipientiū populo ⁊ his q̄ facie/ c
bāt opus. Pręcepitqꝫ rex vt tol
d lerēt lapides grādes lapides ꝓ d
e ciosos i fundamētū tēpli: ⁊ qua e
f drarēt eos: q̄s dolauerūt cemē f
g
a ℣ qui cementū ꝓparant vel inducūt.
tarij salomōis ⁊ cēmētarij hirā.
b Pozro biblij ꝓparauerūt ligna b
i ⁊ lapides ad ędificādū domū. i

Moraliter. † Misit q̄z hirā rex xc. Per istos signifi
cati fuerūt nūcij regis Abagari ad xp̄m petēt⁹ p
eos a xp̄o curari: sicut hr̄ i ecclesiastica historia
⁊ ponit in legenda sctoꝝ apl̄oꝝ simonis ⁊ iu/
de. † Misit aūt ⁊ salomō ad hirā xc. Hic agi
tur de ꝓparatiōe materie ad edificandū domū
dñi. p quā allegorice militās eccl̄ia designat:
⁊ tangunt hic q̄ttuor. s. materia: artifices: tem
pus opdi: ⁊ opārioꝝ merces. Quātū ad pri
mū tria tāguntur. s. lapides ⁊ ligna abiegna ⁊ li
gna cedrina. Per lapides aūt q̄ i fundamēto
ponunt simplices laici significant inquātū ex
eoꝝ labore cetera mēbra eccl̄ie sustētant. Per
ligna abiegna significāt clerici q̄ p intentionē
erectā ad deū debēt ad modū abiet⁹ esse recti.
Hiero. Cleric⁹ q̄ habuit eccl̄ie primo vocabulū suū
interꝑtat ⁊ nitat eē qō ꝺ: cleros ei grece sors la
tine ꝺr. igit̄ clerici dicūt eo q̄ sint ꝺ sorte dñi vt
dñs sit ꝑs ⁊ sors clericoꝝ. ꝓpt̄ qō i capite tōsu/
rati sūt ad significādū celestiū appetitū. Per li
gna cedrina religiosi designāt: qz sic cedrus nō
terebaꝭ verme sic ⁊ religiosi talit debēt viuere
q̄ nō mordeāt verme cōscie. Circa scōm sciēdū
q̄ opatores aliq̄ fuerūt iudei. s. salomōis serui
aliq̄ sidonij ⁊ aliq̄ biblij. Per iudeos significā
cant eccl̄ie ꝓlati. Rā apl̄i quoꝝ successores sūt
epi fuerūt natiōe iudei. Per sydonios q̄ vena
tores interꝑtāt: significāt ꝓdicatores ad capiē
dū aīas ipi xp̄o discurrētes. Per biblios xo q̄
lrati interꝑtant: doctores eccl̄ie i script⁹ vel scibo
lis significant. Quātū ad tertiū oparij ꝑ tres
mēses ordinant: ꝑ quos mēses tria significāt
sc̄z oro: ieiuniū ⁊ elemosyna. Duo ꝓma sūt ad
deū ⁊ seipm: ⁊ io signāt i domib⁹ ꝓpr̄is māsi/
onē opariorū. tertiū aūt ē ad ꝓximū: ꝓt q̄ si
gnat actū opandi extra ꝓriū domiciliū. Circa q̄rtū duo ponūt. s. oleū ⁊ triticū: ꝑ oleū aūt
bona gr̄e ꝺsignāt q̄ sūt merces opariorū i p̄nt
vita. ꝑ triticū xo bona glie significāt: Rā ibi
beati fruūt illo pane triticeo: q̄ dicit Joh. vj.
Ego sū pa. vi. xc. Et seipm cōpat tritico: Joh.
xij. Nisi granum fru. xc. De illo pane ꝺr Lu.
xiij. Beat⁹ qui māducat panē in regno dei.

Factū est

Actū est igit̄. Be. Ra. Fit cōmemoratio egressionis de egypto q̄ tabernaculū cepit edificari vt sciāt quot anni inter edificationē vtriusq; dom⁹ trāsierūt: ⁊ sacramētū spirituale sciāt inesse summe tpis. Quater em̄ centeni ⁊ viceni quadringētos octoginta faciūt: quat tuor euāgelice pfectioni cōueniunt: qz quattuor euāgeliste sunt. Cētū. xx. doctrine legis: ꝓpter totidē annos legislatoris. In quo etiā numero viroꝝ spiritualiū pmittua suscepit ecclia: ostēdens qz qui lege legitime vtunt̄. i. q̄ i ea xpi gram cognoscētes amplectunt̄ spūs ei⁹ gra replent̄: qua in charitate ei⁹ agnoscūt ampli⁹. Per tabernaculū q̄ fec̄ Moyses ⁊ filij isrl̄ i deserto: significat synagoga. Per templū vero q̄ salamō ⁊ filij isrl̄ cū ꝓselytis ⁊ gentilib⁹ cōstruxit gentiū ecclia. Permāsit aūt cult⁹ ⁊ religio tabernaculi annos q̄dringentos. lxxx. ⁊ sic tēplū edificari cepit. Quia scriptura ve. te. tanta pfectione redūdat: vt q̄ ea bene intelligit: cūcta in se noui testa. mysteria cōtinear. Plures quoq; prēs ve. te. tā pfecte viverunt: vt aplis et aplicis viris in nullo putent̄ esse minores. Permāsit aūt tabernaculū vsq; ad cōstructionē tēpli p annos quadringētos lxx. id est. cxx. p q̄ttuor multiplicatos: qz ex tpe date leg⁹ vsq; ad incarnationē xpi: nō defuere viri q̄ i lege euāgelicā p oīa pfectionē mēte ⁊ ope seruarent: nec scriptūrā q̄ gram noui testamēti intunaret i veteri. b Anno quarto. Quarto anno regis salomōis cepit edificari dom⁹: qz post expletā xpi i carnatiōis dispēsationē in quattuor euāgelijs scriptaz missio spūssancto ecclie structura cepit. c Mēse cio ipe est mense. Ol mēse scdo ad electionē gētiū respicit: q̄ scdo post israel edificare cepit. Aū et scds mēsis in lege cōcessus est ad factē dū pasca bis q̄ īmūdi in aīa vel in via ꝓcul in primo mēse facere nō poterāt. Ubi nos designati sum⁹ q̄ īmūdi sup̄ morte aīe nostre ⁊ adhuc ꝓcul a pl̄o dei: nō potuim⁹ primū facere qđ in carne agni fiebat ⁊ sanguine. Celebram⁹ aūt hodie secūdū pasca: qđ fit in corpe ⁊ sāguine redēptoris. Maios scz aprilis. Aprilis em̄ q̄ pasca celebrāt prim⁹ ē apud hebreos i mēsib⁹ āni. Aū patet qz mox pacto pasca: cepit edificare domū dñi: ⁊ ꝓsecratus mystica solēnitate populus misit man⁹ ad mysticū opus. d Edificare cepit domū Be. Ubi edificatū sit tēplū: in Paral. manifestāt sic. Et cepit salomō edificare domū in hierl̄m in mōte moria: q̄ demōstrat⁹ fuerat dauid patri eius: in loco quē parauerat dauid in area ornā iebusei. Edificat̄ ḡ domus dñi in visione pacis qz dilatata per orbē eccl̄ia in vna fide ⁊ veritatis societate cōsistit. Sub scissura em̄ mentiū deus nō est: sed fact⁹ est i pace locus ei⁹. Edificat̄ in monte. i. xp̄o. de quo dr: Et erit in nouissimis diebus ꝓparat⁹ mōs dom⁹ dñi i vertice montiū. ⁊ alibi: Nō pōt abscondi ciuitas supza mōtē posita. Ipse est em̄ mōs mōtiū: qui de terra fm carnē ortus oim terrenoꝝ potentiā ⁊ sanctitatez culmine dignitatis transcēdit. In ꝺ ciuitas vel domus dñi cōstructa est: qz si nō in illo radicē figat spes ⁊ fides nostra: nulla est. Qui recte mōs moria. i. visiōis dr: qz quos ad eternā claritatis visionē cōseruat: in hac vita laborātes videre et adiuuare dignat̄. Ipse est em̄ locus in quo obtulit abraaz filiū suū dño: ⁊ ꝓ deuotione obedientie ab illo videri meruit vnde nomē accepit. Veniq; vbi dñs ait: Tolle filiū tuū quē diligis isaac ⁊ vade in terrā quā mō. tē. In hebreo habet terra moria. Et qz immolatio isaac typus dñice passiōis fuit: recte in loco eodē tēplū edificat̄: qz ꝓ fidē ⁊ mysteria dñice passionis ecclia dedicata crescit in tēplū sanctū in dño. Qui demōstrat⁹ fuerat dauid patri ei⁹. Ostēsus em̄ erat dauid sicut ceteris ꝓphetis vētur⁹ in carne dñs: q̄ vocatā de gentib⁹ ecclesiā ꝓ ipam incarnationē ablueret a pctis: ⁊ cōsecraret i fidelē domū sibi. In area ornā iebusei. Area ecclīaz significat Aū: Et pmū dabit aream suā. Ornā vero. i. illuminat⁹: natione iebuseus gētiles significat illustrandos a dño: ⁊ in filios ecclesie imutandos. Aū fuistis aliq̄n tenebre: nūc a. l. in. d. Jebus q̄ ⁊ hierl̄m: cōculcata interpt̄at. hierl̄m visio pacis. in qua dum ornā gentilis regnat ieb⁹ dicit̄. Cuz dauid in ea locū holocausti emit: ⁊ salomon edificat templū dñi hierl̄m vocat̄: quia gentilitas diuini cultus nescia ꝓculcat̄ ⁊ illudit̄ a demonibus: sed cū eā gratia cōditoris respexit: pacis in se locū inuenit ⁊ nomē. Aū beati pacifici: q̄n filij dei vocabūt̄. Cū ergo ornā in hac ciuitate regnaret iebus vocabat̄. Sed

a Actū est igit̄. Descripta materie ꝓparatiōe. Hic ꝓpr̄ agit̄ ō domoꝝ edificatiōe. Et primo ipius dom⁹ dñi scdo regalis palacij: ca. vij. Prima i duas: qz primo ponit inchoationis tēpus. scdo edificij modus. ibi: Domus aūt. Circa primū dicit: Factū est ergo quadringentesimo octogesimo anno egressiōis filioꝝ isrl̄ de tra egypti: ita q̄ annus egressiōis in hoc numero includit̄. b In anno quarto. s. regni salomonis: ⁊ hic annus quart⁹ non includit̄ in ꝓdicto nūero: qz de illo transierat tm̄ vn⁹ mensis. iō subdit̄: c Mense cio: hebraice dyar: ⁊ corrūdet parti aprili nr̄oꝝ ⁊ partim maio: sicut ptz ex his q̄ dixi de primo mēse hebraoꝝ Heū. vij. et Exo. xij. Ipse ē mēsis secūdus apud hebreos. d Regni salo. ꝺ refert̄ ad id qđ ꝓdicit̄ in anno quarto. Ad videndū autē hūc numerū ꝓ partes: ponit hic subtus in pagina sequēti tres ordines. Primus cōtinet noīa illoꝝ q̄ ꝓfuerūt successiue ꝓpło isrl̄ ab anno egressionis de egypto inclusiue vsq; ad quartū annuꝝ regni salomōis exclusiue. Scds cōtinet numeros annoꝝ q̄bus quilibet eoꝝ ꝓfuit. Tertius ꝓtinet loca scripture vnde ꝺ habet. Sciendū tm̄ q̄ duo sunt. s. iosue ⁊ samuel quoꝝ tēpus nō exprimit in scriptura: ⁊ iō intelligit̄ inclusū in tpe sequētium.

Primus ordo	scds ordo	tertius ordo	Primus ordo	scds ordo	tertius ordo
Moyses	xl.	Exo. xvj.	Josue	xl.	Judi. iij.
Othoniel.	xl.	Judi. iij.	Hioth	lxxx.	Judi. iij.
Delbora	xl.	Judi. v.	Hedeon	xl.	Judi. viij.
Abimelech	iij.	Judi. ix.	Thola	xxiij.	Judi. x.
Jair	xxij.	Judi. x.	Sine iudice	xviij.	Judi. x.
Jepte	vj.	Judi. xij.	Abessan	vij.	Judi. xij.
Abialon	x.	Judi. xij.	Abdon	viij.	Judi. xij.
Samson	xx.	Judi. xvj.	Heli	xl.	j. Reg. iij.
Samuel	xl.	Act̄. xiij.	Saul	xl.	Act̄. xiij.
Dauid	xl.	iij. Reg. ij.	Salomō	xl.	iij. Reg. xj.
Rectores	nūer⁹ annoꝝ	loca scripture	Rectores	nūer⁹ annoꝝ	loca scripture

c Domus aūt. Hic ꝓpr̄ describit̄ forma edificij: ⁊ qz hoc intricate describit̄: ⁊ idē pluries repetit̄: ⁊ aliqua hic omittunq; ea. ij. Paral. supplent̄: ꝓpter qđ lra difficilius intelligit̄: ideo hic aliqua ordinate ꝓmitto de forma tēpli: vt intellect⁹ lre facilius possit capi. Sciendū igit̄ q̄ tēplū erat quedā domus magna cui⁹ longitudo ꝓtēdebat̄ ab oriēte in occidēte: ⁊ latitudo a meridie in aq̄lonē: sicut ⁊ tabernaculū q̄ fecit moyses: habebat aūt hec dom⁹. xl. cubitos in lōgitudine. et. xx. in latitudine intra parietes. et. c. et. xx. i altitudie: vt dr̄. q. Paralipo. iij. ⁊ iō erat facta ad modū turris quadrate: cui⁹ duo latera sibi opposita sunt lōgiora in triplo duob⁹ aliis sibi oppositis. ꝓpter q̄ hec dom⁹ aliq̄n vocat̄ turris ꝓut dictū fuit Heū. xxxv. Tectū vero desup erat planū fm modū domoꝝ palestine: ⁊ vltra planicie ascēdebat quedam clausura in circuitu p modū ꝓpugnaculoꝝ ad decorē ⁊ defensionē. In altitudine vero hui⁹ dom⁹ erāt tres māsiones inferior ꝓpter rā q̄ erat deputata ad cultū diuinū: ꝓpter qđ de illa scriptura facit mētionē: in aliis aūt duab⁹. s. media ⁊ supma cultores diebant̄ vtēsilia vestes ministroꝝ ⁊ cetera ꝑciosa ꝓ templo necessaria: ⁊ iō de illis duab⁹ parua fit mētio. Inferior autē fm longitudinē diuidebat̄ in duas ptes inequales: quaruꝝ prima que erat a pte oriētali ⁊ in qua erat introitus tēpli habebat. xl. cubitos in lōgitudine: ⁊ dicebat̄ dom⁹ exterior: ille sanctū: in qua erat altare incensi ⁊ mensa ꝓpositionis q̄ delabra: alia aūt habebat. xx. cubitos p quadruꝝ: ⁊ dicebat̄ dom⁹ interior vel sanctū sanctoꝝ siue oraculū: in qua erāt arca ⁊ cherubin ⁊ ꝓpiciatoriū: ⁊ diuidebant̄ iste due partes pariete intermedio in quo erat ostiū ad ingrediendum de vna ad aliā: parietes aūt hui⁹ domus erant de lapidibus ⁊ parte interiori operti tabulis cedrinis: ⁊ sup̄ tabulas illas aurei⁹ laminis: ⁊ tectum ei⁹ vbi incipiebat māsio media a pte inferiori erat laqueatū gallice lābroisse tabulis cedrinis similiter opertis laminis aureis. Pauimētū vero fuit de pario marmore opto desup tabulis abiegnis fm translationē nostrā. Hebrei vero dicūt q̄ ille tabule erāt de buxo qđ ē lignū durū ⁊ forte ne cito putrefierent ex humiditate terre: operte erant desup laminis aureis: ita q̄ māsia inferior tēpli

que erat

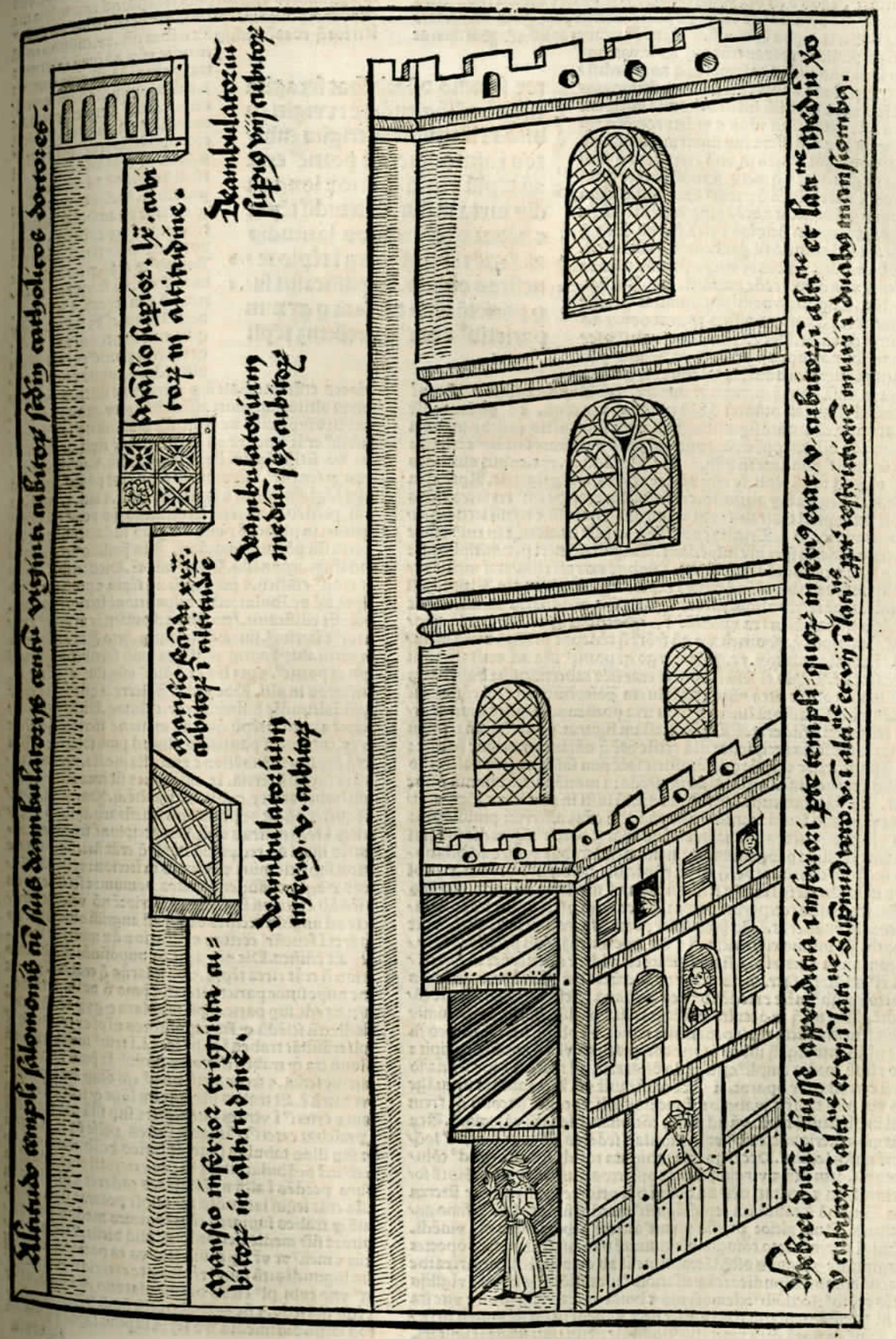

cū locū aree cū bob' ⁊ tribꝰ dō r̄gi vēderet: nomē hierꝫ accepit: qꝛ
psistēs i sna obstiatia gētilitas ꝓcicabat q̄si vi⁊ abiecta a maligno
spiritu. Porro cū ois vēdere ⁊ vero regi offerre didicit: non vltra
cōculcari a demonib' vl' viciꝰ potuit: ꝫ interne pac' quaꝫ cū ꝓditore
suo haberet cōpos effecta ē. Quē pparauerat dō ⁊c. Parauerat
eni dō psallēdo: parauerūt alij ꝓphe vaticinā
do locū dño vero. s. salomōi in q̄ domū edifi
caret: qꝛ corda audituꝝ fide ist̄ituerūt: montes
vt i carnatū dei filiū fideli denotiōe suscipent
Ūñ: Leuate ocꝭ vr̄os ⁊ videte regiōes: qꝛ
albe sūt iā ad messē: ⁊ qui metit mercedē acci
pit: ⁊ ꝯgregat fructū in vitā eternā: vt q̄ semi
nat sik gaudeat ⁊ q̄ metit. Quasi leuate ocꝭ
vr̄os ⁊ videte locū q̄ parat' ē ad edificādam
domū: ⁊ q̄ edificat docēdo mercedē accipit: ⁊
ꝯgregat lapides ꝓciosos i vitā eternā. Ut ⁊ q̄
parat locū edificio sit' gaudeat: ⁊ q̄ edificat. i.
ꝓphe vēturū ꝓdicēs: ⁊ apl̄is ꝓdicās dñm ve
nientē vna sit' mercede potiant. a In lōgi
tudine. Lōgitudo dom' lōganimitatez ecclie
significat: q̄ patienter adūsa tolerat donec ad
patriā puenīat. Hec ē. lx. cubi. qꝛ senarij' pfe
ctionē bonoꝝ opeꝝ significat: qꝛ debem' ꝑ lō
ganimitatem ita aduersa tolerare: vt ꝑ bona
opa ꝑmissā patriā mereamur intrare. b Viginti cubitos. Propt
geminā charitat' distātiā q̄ deū diligim' ⁊ ꝓximū. c In latitudie
Latitudo charitatē significat q̄ dilatato sinu mētis amicos in deo ⁊
inimicos diligit ꝓpt deū: donec ad pacē ꝓuersis: vl' fūdit' exterioris:
cū sol' amic' gaudeat in dño. d Be. Rotādū q̄. xxx. cubiti altitudis
nō vsq; ad tectū tēpli: ꝫ vsq; ad cenaculū iferi' ptigebāt. Apte ei in
Parał. scriptū ē q̄ altitudo. cxx. cubitoꝝ erat: de cui' rei sacramētis
apl' in sequēti tractabit: vbi ad mediū cenaculū ⁊ tertiū lectiōis or
do puenerit. d Trigita cubi. Propt fidē trinitat' : in cui' visiōe
cūcta desideria spei nr̄e suspēdant. Singuli numeri ꝑ. x. multiplicant:
qꝛ ꝑ fidē ⁊ custodiā leg' patiētia salubr̄ exerceāt: charitas virilit̄ ar
descit: ⁊ spes sublimit̄ ad eterna rapiāt. e In altitudie. Altitudo si
gnificat spē rerū utiōis future: ꝑ q̄ ꝓspa vl' aduersa ꝓtēnit: donec
videat bona dñi in tra viuētiū. f Portic' erat ⁊c. De hac in Pa
ral. ita scriptū ē. Porticū ꝺo ad frōtē q̄ tēdebat in lōgū in tra mēsu
rā latitudis cubitoꝝ. xx. Patet ergo qꝛ portic' ista ad oriētalē tēpli
ptē facta ē. Tēplū ei ꝺño ad oriētē erat sic⁊ tabernaculū: habebatq;
ostium ab oriēte ꝺtra ostiuꝫ tēpli in tra Josephū: ita vt sol ēnoctial'
oriēs direct' radioꝝ lineis ꝑ ostia tria porticus. s. tēpli: ⁊ oraculi ar
cā testamēti pfūderet. Tēplū ecclīam figurat. portic' q̄ añ tēplum
ꝓtior lumē solis recipiebat illā ecclie ptē q̄ dñi incarnationē ꝓcessit:
in q̄ patriarche ⁊ ꝓphe oriētē iusticie solē ꝓmi susceperūt: ⁊ nascēti do
mino i carne viuēdo: ꝑdicādo: nascēdo: ⁊ morīēdo testimoniū ꝑbue
rūt. g Viginti cubi. lon. Quia antiq̄ iusti in patiētia ⁊ lōganimi
tate expectabāt: qū̄ incarnat' dñs cuāgelij gr̄az afferret: ꝓmissiōes su
as a lōge aspiciēt̄es ⁊ salutātes. Equabat q̄ portic' lōgitudie sua lati
tudinē tēpli: qꝛ ꝑ lōganimitatē mēris ꝺesiderabāt venire ad dilatio
nē ecclie in charitate dei q̄ est in r̄ꝑo iesu. h Portic' habebat. x. cubi
tos in latitudie: qꝛ talē ⁊ si nōdū ꝛ̄ba vl' mysteria euāgelij q̄ erāt ꝑ
r̄ꝑm tradenda receperūt: ꝑcepta tn̄ decalogi pfecta dilectiōe dilata
ti cordis ꝺuauerūt. i In ꝓma frōte portic' fuere ꝓmi iusti abel. scz et
enoch. In intimo ei' penetrali ⁊ q̄si ꝑpe muruꝫ tēpli ꝑcursoꝝ dñi sy
meon: anna ⁊ ceteri: q̄ ⁊ si natiuitatē ei' videre meruerūt: tn̄ doctri
nā ei' audire ⁊ sacrāmēta pcipe neꝺuerūt. k Fenestras. Sāctos
doctores q̄ꝫ' mēte excedētib' deo archana celestiū speciali' vidē cō
cedit. Qui dū q̄ in occulto vidēt publice pādūt: q̄si suscepto lumie
solis fenestre cūcta tēpli penetralia replēt. vñ obliq̄. i. intr' latiores fu
isse phibentur: qꝛ q̄ inbar supne cōtēplatiōis vl' ad momētū pcipit:
moꝝ sinū cordis ampli' castigādo dilatat: ⁊ ad maiora capesslenda so
lerti exercitatiōe ꝓparat. l Et edificauit ⁊c. Hec tablata in cuāge
lio vbi dñs tētāt' a diabolo: pinacula tēpli vocāt'. Jacobū q̄ꝫ ffrem
dñi in pinaculū tēpli. vñ ad pplm cōcionarer leuatū eē legim'. Utꝝ
aūt mos fuerit doctorib' vt in tabulat' sedētes ad turbā inferi' loq̄
renť nusq̄ legim'. Hec ergo tria tabulata totidē fideliū grad' cōiu
gatoꝝ. s. ꝓtinētiū ⁊ virginū signāt distīctos altitudie, pfessiōis: ꝫ so
cietate fidei ⁊ veritat' oēs ad domū dñi ꝓtinētes: ⁊ fixa mēte ꝺherentes. Supmū q̄ tabulatū ceter' q̄gusti': mediū supmo lati': ifimo an
gustius. Quia altior ꝓfessio virtut' altiorē debet tenere viā vīuēdi.
Qui eī abrenūciato cōiugio virginitatē dño ꝓsecrāt: mores oportet
virginitate ꝺignos ostēdāt: abstineāt ab ociosis ꝛ̄bis: ira: rixa: de
tractiōe: habitu ipudico: cōmessatiōib': potatiōib' ⁊ hmōi: vigilijs
sctis ozōib': lectiōib': elemosynis ⁊ hmōi vacēt. Ut q̄ future vite sta
tū in pfessiōe tenēt: in q̄ nō nubēt neq; nubent: ꝫ sūt sic angeli in ce
lo. Qui' q̄ꝫ statū q̄stū mortalib' possibile est: in pūri studeāt imitari.

rex salomō dño: hēbat sexagīta cubitos i lōgitudine: ⁊ vigīti cubitos i latitudie: ⁊ trigīta cubitos i altitudine. Et portic' erat añ tēplū vigīti cubitoꝝ longitudis iuxta mēsurā latitudis tēpli: ⁊ hēbat decē cubitos latitudis añ faciē tēpli: Fecitq; i tēplo fenestras obliq̄s. Et edificauit su
ꝑ parietē tēpli tabl'ata ꝑ gyꝝ in

a b c d e f

a

b

b c

riores erāt imediate sup terrā: ⁊ sic illi tres ordines iuxta altitudinē muri ascēdebāt ꝑ xv. cubitos. i. xv. cubitis supioꝝ. de altitudie māsioīs iferior' remanētib' erāt fenestre ad illumiationē tēpli. de altimdine ꝺo scīscroꝝ sm̄ ꝺ remanebāt tm̄. v. cubiti supiores ꝑ fenestr'. i. troitu ꝺo tēpli erat portic'. xx. cubitoꝝ lōgi. sm̄ mēsurā latitudis tēpli. ⁊ lati. x. cubi. qꝛ tm̄ ꝓcedebat añ tēpli troitū. ista ꝺo dom' nō pōt figurari in plano: ꝫ posui ꝺ figurā fūdamenti: ꝛ ꝑ ea ꝺicta sūt ꝑhe alia imagiari. Ꝺis ꝑmissis accedamus ad ir̄am exponēdā. Dom' aūt ⁊c. Hic ꝺscribit̄ forma ⁊ mod' edificij. ⁊ ꝑmo q̄stū ad tēplū ⁊ porticuꝫ. scdo q̄stū ad deābulatoria ⁊ dispositionē iteriorē parieti. ibi: Et edificauit. ⁊tio q̄stū ad distīctiōem dom' exterior' ⁊ iteriorꝫ. ibi: Edificauitq;. q̄rto q̄stū ad troitū ⁊ atriū. ibi: Fecitq; ⁊c. Circa ꝑmū ꝺscribit̄ mēsura ad
pli et portic'. ⁊ ptz ir̄a ex ꝓdict' vsq; ibi: a Et. xxx.
cubitos in alti. Hoc videt̄ ꝺicere ei qꝺ ꝺictū ē q̄ tē
plū ialtitudie habebat. cxx. cubitos. Dicēdū q̄ ꝺ hoc
cipit altitudo tēpli q̄stū ad māsionē iferiorē q̄ hēbat
xxx. cubitos a pauimēto vsq; ad ꝑmū solariū: vt ꝺicti
ctū ē: ⁊ sup illā māsion ē erat alia media. xxx. cubitoꝝ
rū: ⁊ sup illā tertia. lx. cubitoꝝ: ⁊ sic tota altitudo tē
pli habebat. cxx. cubitos: put hr̄. ij. Parał. iij. Con
sequēter oñdit dispositiōem fenestrarū. ibi: b Fe
citq; i tē. fenestras obli. Hic accipiunt fenestre ꝑ ap
turis muri ad recipiēdū lumē: q̄ erāt strictiores i exte
riori sup̄ficie muri ⁊ latiores in interiori: vt lumē trāsiens magis diffūderetur ītra ꝺomum: ⁊ sic linea ꝛ̄ta
siēs ab exteriori sup̄ficie ad iteriorē nō vēiebat dire
cte ad angulū rectū: ꝫ obliq̄ ad angulū obtusū: q̄si ꝑ
paret i fenestr' ecclīaꝝ ⁊ edificioꝝ q̄ꝝ muri sūt ꝑfil.
c Et edifica. Hic ꝓñr agit̄ de dispositiōe ꝺambulato
rioꝝ q̄ erāt circa tēplū. ⁊ ꝺ solarijs q̄ erāt in tēplo: et
de dispositiōe parietū iteri'. ⁊ ꝑmo ꝺ deābulatorijs.
ꝺ: Et edi. sup parie. tēpli tabulata ꝑ gyꝝ ⁊c. Ad cui'
intellectū sciēdū q̄ sm̄ expositores nr̄os ex trāsferto tē
pli trāsībāt trabes i trib' loc'. s. i. trib' sūmitatib' mā
sionū ita q̄ trabes iferiores portabāt ꝑmū solariū: et
medie scdm̄. ⁊ tertie tectū dom' qꝺ ꝺsup erat planū:
vt ꝺictū ē. Et trabes iste erāt ita lōge q̄ trāsībāt vtra
muꝝ exteri' i vtroq; latē tēpli: ⁊ sup illā ptē trabiū q̄
ꝑmebat exteri' erāt tabl'e fortes ꝓpt̄e ꝫ lōgit. tēpli:
⁊ sup illas tabulas poterāt hoīes ꝺābulare. ⁊ iō ꝺi
cebant ꝺābulatoria: ⁊ in ptē exteriori erat q̄ꝺā clau
sura ꝓcedēs i altū ne ābulātes caderēt ⁊ ābulatoria
ista erāt ieq̄lis latitudis qꝺ ꝺupl' poterat fieri. Uno
mō q̄ trabes supiores eēnt lōgiores medijs uno cu
bito: ⁊ sic' medie iferioriꝺ' sic aliq̄ ꝺicūt. Aliq̄ aūt ꝺi
cit: ⁊ sic' meli' vt vr̄: q̄ ꝺuis trabes ea portātes eēnt eq̄
cūt ⁊ meli' vt vr̄: q̄ ꝺuis trabes ea portātes eēnt eq̄
lis lōgitudis: tn̄ mur' tēpli a ptē exteriori erat restri
ct' vno cubi. pl' scꝺo ꝺeambulatoriū q̄ hēbat. v. cubi
i ttio q̄stū scꝺo. ⁊ sic ꝺeābulatoriū ꝑmū hēbat. v. cubi
tos latitudis: mediū xo sex: ⁊ supmū septē ꝫ modū
figuratū

Infimū xo ampliorꝫ ē latitudis: qꝛ nō ꝺ ꝓiugat': vēde oīa q̄ habes
⁊ da pauperib': ꝫ si vis ad vitā īgredi ꝛua mādata: nō occides: fi adul
terabis ⁊c. Mediū locū tenēt ꝓtinētes: q̄stū virginib' iferiores: tan
tū ꝓiugat' altiores: q̄ porticu gloriosa edificabat ecclīam ꝓmittuꝫ.
Ūñ multitudis credētiū erat coꝛ v. ⁊ a. v. ⁊c. Quoꝝ mariam ptē vro
ris reliq̄sse cōpler' scti Stephāi testat' histo
ria: vbi femias eadē religiōe pollētes nō ꝓiu
ges ꝫ viduas eoꝝ appellat. a Latera. i. luri
ces: ne q̄s inde facile ad iferiora ꝺecideret:
q̄ō Ochoçie regi in samaria cōtigisse legim'
ꝺ q̄ndiana diuīe ꝓtectiōis erga nos muni
mina ꝺelignāt. Ūñ imittit angelū ꝺūs in cir
cūitu r. e. ⁊c. Ascēdit inq̄t cenaculū ochoçias
rex samarie: q̄ se a domo ꝺō separauerat: ꝫ p cā
cellos decidit. Quia ⁊ si hereticī vl' scismatici
aliquā bone actiōis arcē ꝓdescēdere videnť:
qꝛ tn̄ cōpagē vnitat' ecclie nō habēt: q̄si patē
tibus ⁊ nō solidis laterū ꝑsidijs ad viciorum
ifima delabunť: ꝺū diuīo ꝺestituti auxilio ꝑ
tinacie sue fastu intereūt. Latera. i. muros:
vel cācellos: vl' luriculas: doctores in tabula
tis sedētes: q̄ ad circūstātē iferi' ppl'm ꝓcio
rāda suspēdāt: ⁊ intercedēdo vt ꝑsistāt adiuuāt. Legim' āt i Parał.
q̄ trabes tēpli sic cetera ei' iterioꝛa: auro vestite fuerūt. Ꝺ ita fcm
ē: vt ille trabiū ptē q̄ int' fūt i tēplo aureis eēnt lamis tecte: q̄ for' pa
rebāt nō ꝺeaurate ꝫ cedri spēm formāq; oñderet: in q̄ tn̄ ipositā sibi
tabulata gestabāt. Ꝺ ergo extrīsec' eminebat: vitā scr̄oꝝ q̄ nob in
notescit ꝺesignat. Ꝺ xo int' ꝺeauratū fulgebat: claritatē q̄ in ecle
sti patria in aspectu creatoris sui gaudēt. Claritas trabiū aurea illis
tn̄ q̄ tēplū itrauerāt patebat: qꝛ q̄ magna sit latitudo dulcedis ꝺei
quā absc̄ꝺit timētib' se: ⁊ ꝓfecit sperātib' i se: illi soli nouerūt q̄ re
gnū celeste meruerūt intrare: ⁊ tn̄ nos vitā passiōes ꝺoctrinaq; scr̄o
rū cernētes. i. in scriptur' legētes ad bñfaciēdū excitamur: ⁊ q̄si i ca
pitib' trabiū foris apparētib' a terra subleuamur Quis ei internaꝫ
scr̄oꝝ gliam pspicere nōꝺū valem': ⁊ eo tn̄ qꝺ exteri' videre valui
mus: sblimib' ecclie mēbris fideliť adherem'. Possum' etiā ꝺ ꝺe sā
ctis aduc in hac vita posit' itelligere: q̄ꝝ puritatē ꝺilectiōis q̄ in se
creto cordis cōā ꝺño refulgēt ispicere nequim': ⁊ tn̄ ex eis q̄ loquē
ꝺo agēdo vl' patiēꝺo foꝛ' oñdūt iuenim' salutis auxiliū. c Tra
bes foznsec'. Tāte lōgitudis erat vt capita eaꝝ foźisec' ꝓminerēt.
In infimo ordie cubitoꝝ septē: in medio sex: in supmo. v. vt in capiti
bus eaꝝ tabulata cōponerēt. nō muris tēpli ifira: ꝫ iuxta muros tra
bib' q̄ ꝺ muris exterāt suppositā. d Dom' aūt ⁊c. Hec ad illā ec
clesie ptē: q̄ post scīs labores ⁊ certamīa ad eterna ꝑmia meruit ītro
duci ꝓpte ptinēt. Nihil ei inq̄natū ītrabit in illā ciuitatem. e Et
malle' ⁊ secu. Quia ꝫ tundimur aduersitatib' ⁊ disciplina veritatis
exercemur: vt illic iuxta meritū loc' cōgruis ꝺisponamur: ⁊ castigati
one cessāte: solo amor' glutino q̄ adinuicē copulemur: vno ꝛpleti spi
ritu pfūdamur. Sed q̄uis ꝺicat Noe vir pfect' i generatiōib' suis:
⁊ beati imaculati in via ⁊ huiuscemodi. Null' ꝺe pfect' q̄ sine macu
la vīā hui' vite īcedere pōt. Nō ē ei q̄ faciat bonū ⁊ nō peccet. Sed sm̄
hui' tpis modū pfecti ⁊ imaculati vocāt': q̄ tūc vere pficiunť: cū ne
rib' cozpis absoluti ad imortalē ꝺom' ꝺñi decozē puenerint.
f Ostiū late. me. ⁊c. Beda. Quidā hūc locū male itelligentes pu
tāt ostiū tēpli a meridie fuisse: nō attēꝺētes: qꝛ si scriptura ꝺ significa
re voluiſꝫ ñ ita diceret: Ostiū later' mediꝰ i pariete erat dom' ꝺ extre.
Sed ita ⁊ habebat ostiū dom' ad meridiē. nunc aūt aliud significat.
Partē nāq; dom' ꝺ extre lat' tēpli meridianū ꝺicit: in cui' ptē oriē
tali ostiū erat in ipo angulo factū iuxta terrā in qꝺ introeūtes statiz
ad altioza gradati ascēꝺebāt: habētes viā ⁊ ascēsū p parietis iterio
ra ꝺonec tali itinē ad mediū cenaculū: ⁊ a medio puenirēt ad tertiū.
Et q̄uis scriptura nō ꝺicat creberrimas hēbāt a meridie fenestras:
q̄ꝝ luce certū ⁊ sine offēsiōe iter agerēt: q̄ loc' ꝓpte ad cozp' ꝺñi respi
at qꝺ de xgine sup̄sit. Ostiū ei later' medij in ptē erat dom' ꝺextre:
qꝛ vn' militū lācea lat' ei' apuit: ꝺextrū aūt lat' a milite aptiꝫ sācta
credit ecclia. Aquit āt ꝺixit euāgelista: q̄si ostium mediꝰ later': ꝑ qꝺ
noꝫ iter ad celestia pāderet. Deniq; ita sbiūxit: Et ꝓtinuo exiuit sā
guis ⁊ aqua. Aqua. s. q̄ abluimur i baptismo: ⁊ sāguis q̄ ꝺsecramur
in calice sctō. Per ꝺ ei ostiū est noꝺ ascēsus in mediū cenaculuꝫ: ⁊ a
medio in tertiū: qꝛ ꝑ fidē ⁊ mysteria nr̄e redēptiōis ꝺe p̄ñi ecclie con
uersatiōe ad requiē aīaꝝ post mortē ascēdim': ⁊ ꝺe reqe aīaꝝ aduen

figuratū i colūna īteri' i margie exteriori: put pōt i plano figurari. Sciēꝺū etiā q̄ ista ꝺeambulatoria vo
cant in lra tabulata ⁊ latera: ⁊ patet lra ex ꝺict' vsq; ibi: a Trabes aūt po. ⁊c. Quia trabes vt ꝺictū ē
trāsībāt vltra murū exteri'. b Ut nō hererēt murī templi. Istud non referť ad tra
bes sm̄ ista expositionē: qꝛ cum
trāsirent ꝑ mediū muri necessa
rio ei inherebant: ꝫ referť ad ta
bulas sup trabes positas q̄ sic
erāt posite q̄ nō īugebant mu
ro tēpli imediate: tn̄ illō spaciū
qꝺ erat imediate iter murū ⁊ ta
bulas erat ita ꝓtū q̄ homines
ambulātes nō posset ibi cadere
nec pes homis intrare. Sed ad
ꝺ ꝺimitteret tale spaciū inť ta
bulas ⁊ murū nō videť: ꝓpť qꝺ
alij ꝺicunt ⁊ meli': vt videť q̄
ꝫ referť ad cācellos ꝺeambula
toriorū ipediētiū casū ābulātiū
a ptē exteriori: ⁊ sic ꝺistabant a
muro tēpli sm̄ lōgitu dinē trab
extra murū ꝓdeuntē: vt sic ꝺe
ābulatoria haberēt latitudiem
cōueniētē. Scōm xo hebreos ꝺ
nō ponūt ista ꝺeambulatoria ꝫ
appēditia seu domūculas latera
les: vt ꝓdictū ē. sic ē itelligēꝺus

a ⁊ oraculi: ⁊ fecit latera in circūi
a ꝫ virgines.
tu. Tabulatū qꝺ subť erat ꝺnq;
ꝫ a cōmentes.
cubitos habebat latitudis: ⁊ mē
diū tabulatū sex cubitoꝝ latitu
a ꝫ coniugati.
dinis: ⁊ tertiū tabulatū septē ha
b bēs cubitos latitudis. Trabes a
c āt posuit i domo ꝑ circūitū fozi
d sec': vt ñ hererēt murī tēpli. Do
b ꝛ mus āt cū ꝺificareť ꝺe lapidib'
e latī atq; pfectī ꝺificata ē: ⁊ mal
d leus ⁊ securis ⁊ omne ferramen
tū nō sūt audita in domo cū ꝺi
e ficaretur. Ostium lateris mediꝰ f

f

B

Bente die iudicij ad imortalitatẽ corpoꝝ: vt i magna corpis ⁊ a
nime brimdie ꝓpetuo viuam⁹: ꝟ iter iuisibilẽ agebaꝫ: ita vt
soli q̃ itrauerũt nossent q̃uis p ipm ostiũ etiã for⁹ positi vide
rẽt: qz act⁹ fidelitũ i ꝟ scio ⁊ celebratiões sacramẽtoꝝ etiã re.p/
bi intueri pñt. Sed arcana fidei ⁊ itime gr̃am dilectiõis nul/
lus nisi q̃ p hec ad celestia scãdit dño
duce agnoscit. Qui eĩ dic̃ se nosse deũ
⁊ mãdata eⁱ⁹ nõ custodit: mẽdax est.

Ostiũ tẽpli dñs ẽ. qz nemo vẽit ad
p̃em nisi p me. Unde: Ego sũ ostiũ p
me si q̃s itroierit salnabit̃. Ostiũ poz/
tic⁹: fmo ꝓphetic⁹: q̃ ssi recto calle i/
grediẽtes ad ostiũ tabernacli ꝺduce/
bat: qz gr̃am xp̃i qua mũdũ erat redẽ
ptur⁹ ꝓdicabat. Tota g̃ poꝛtic⁹ factu/
ra fideles illi⁹ tpis signat. Ostiũ ℞o i
porticu docroꝛes: q̃ ceter⁹ lucẽ vite ia/
nuãꝝ intrãdi ad deũ pãdebãt expri/
mit. Et bñ vnũ ostiũ ꝙ cõsona i oi/
bus sctis fidẽ ⁊ dilectionẽ veritat⁹.

a Ascẽdebãt i mediũ ce. Be. Notã/
dũ q. xxx. cubiti altitudis de q̃⁹ .ꝫ. legit: vsq; ad mediũ cenaculũ ꝓtinge
bãt: deinde. xxx. vsq; ad tertiũ addẽ/
bãt: quousq; ad porticum q̃ erat circa
tẽplũ ab austro aq̃lõe ⁊ occasu tectuꝝ
pueniebaꝫ fm Josephuꝝ: deinde vsq;
ad sup̃mũ tecti tẽplũ. lx. cubiti nũera/
bant: ⁊ sic tota altitudo dom⁹ ꝫ ꝑa/
ral. in. cxx. cubitos ꝓsumata ẽ. Porti
cus q̃ q̃ erat añ frõtẽ tẽpli: ad oriẽtez
fm eãdẽ libꝝ eãdẽ cubitoꝝ sũmã i al
titudie habebat q̃. s. liber p̃dictas poꝛ/
tic⁹ vocat cellaria ⁊ cubilia. Dedit in/
quit dõ Salomõi filio suo descriptio/
nẽ poꝛtic⁹ ⁊ tẽpli ⁊ cellariorũ ⁊ cenacu
li ⁊ cubiculoꝝ in abdit⁹ dom⁹ ,ꝫ, ratiõis: vbi etiã exteriꝝ domoꝝ q̃ erãt
extra atriũ sacerdotũ in circũitu tẽpli
meminit sic: Mecnõ ⁊ omniũ q̃ cogita
uerat atrioꝝ exedrarũ p circũitũ i the
sauris dom⁹ dñi: ⁊ in thesaur⁹ sctõrũ.

Qr añt oĩs altitudo tẽpli centũ vigĩti cubitoꝝ erat: significat
q̃ ꝑmitiua in hieroſolymis eccl̃ia post ascẽsionẽ dñi ꝟ nũero
virorũ gr̃aꝝ spũsctã accepit: qz q̃ndeci q̃ ex septẽ ⁊ octo ꝛstãt:
solẽt ad significationẽ referri vite q̃ nũc i sabbato gerit̃ aĩaꝝ
fideliũ: ⁊ pficiet̃ i fine scli in resurrectiõe corpoꝝ immortaliũ.
Quĩdeci ℞o in trigonũ ducta. i. cũ oĩb⁹ suis ꝓtib⁹ annũera/
ta. cxx. efficiũt. Bene igit̃ cẽtenario nũero ⁊ vicenario magna
electorũ brũtudo in futuro ꝺsignat̃. Apte i ꝟ tertiũ dom⁹ dñi
cenaculũ ꝓsumat̃: qz post pñtes fideliũ labores: post acceptã
in futuro requiẽ aĩaꝝ: plena toti⁹ eccl̃ie felicitas i resurrectio
ne cõplebit̃. Ad qõ ꝓtinet q̃ resurgẽs a mortuis dñs: ⁊ ad ce
los ascẽdẽs: ꝟ nũero virorũ spũmsctm in liguis igneis misit:
quo eos q̃ diuersis liguis distabãt cognatiõe linguarũ cõem
fecit habere fmonẽ. Eccl̃ia ei suo tpe resurgẽs: ⁊ celos carne
icorruptibili ascẽdẽs: plene ⁊ pfecte dono scti spũs illustrabi/
tur: qñ erit de⁹ oĩa in oĩb⁹ ad p̃dicãda magnalia dei: qz cõso/
na mẽte ⁊ voce oẽs dinũe maiestat⁹ gl̃iam collaudabũt.

b Laq̃rib⁹. Be. Laq̃aria sũt tabulata q̃ magno decoꝛe cõ/
posita ⁊ ornata: ab iferiori ꝓte trabib⁹ affigunt̃: ⁊ qz terne al/
titudis dom⁹ dñi facta erat: terna habebat laq̃aria. Sanct⁹
sublimioꝝ .ſ. quoꝝ op⁹ ⁊ doctria cũct⁹ in tẽplo ꝓpositа: q̃si
lõgi⁹ i alto ꝑeminẽt. Quicq; itercedẽdo: exhortãdo: aĩas infir
moꝝ ne deficiãt ꝓtegũt. c Cedrinis. Cedr⁹ arboꝝ iputri/
bil⁹: odor⁹ iocũdi: aspect⁹ nitidi: fpẽtes accẽſa nitoꝛe fugãs et
pimẽs. Que pfect⁹ ꝓueniũt: q̃z insupabil⁹ patiẽtia: fama vir/
tutũ eximia: pſentia bonis gratissima: auctoꝛitas ad reuĩcen/
dos ⁊ cõfutãdos veritat⁹ inimicos ꝛstãtissima q̃ ⁊ in hac vita
⁊ in futura sing⁹ari eminẽtia p̃fulgẽt. Auriculas significat:
q̃ in sup̃mo dom⁹ tecto p circũitũ facte erãt: ne q̃s ad altioꝛa p
ueniẽs repente labereꝛ ad ima: qõ in omni domo p̃cepit fieri
moyses: ⁊ ꝟ supra latera vocata sũt: vbi dictũ ẽ. ⁊ fecit latera
in circũitu. In q̃b⁹ diuĩa p̃sidia figuranꝝ: q̃ nos adhuc in se/
culo laborãtes: ⁊ p captu nr̃o ad sup̃oꝛa nitẽtes quotidie ne
deficiam⁹ adiuuãt. Silr̃ q̃z hũc locũ itelligim⁹: ꝟ ea distictio
ne qõ in hac vita int̃ creb⁹a vl̃ host⁹ ipacati tẽtamẽta: vl̃ nr̃e
fragilitat⁹ obstacula ꝓtinuo sup̃ne pietat⁹ munere ne coꝛrua/
mus defẽdamur. Jn illa ℞o vita sup̃mũ tẽpli tectũ ꝙscẽdim⁹:
vt nec velim⁹ vltra peccare nec possim⁹: nec vllo moꝛ⁹ dolore
vl̃ tẽtat⁹ adũsarij metu afficiamur. De p̃tib⁹ dñi au rijis q̃
de laterib⁹ tabulatoꝝ dic̃ ipe dñs: Cũ ipo sũ i tribulatiõe: ei
am e. ⁊ glo. e. De futura ãt gr̃a q̃ supna ciuitas illustrat: dic̃ p

i pariete erat dom⁹ dextre: ⁊ per
a cochleã ascẽdebãt i mediũ cẽna b
culũ: ⁊ a medio i tertiũ. Et ẽdifi/ c
cauit domũ ⁊ cõsũmauit eã. Te/ d
b xit q̃z domũ laq̃arib⁹ cedrinis: e
c ⁊ ẽdificauit tabulatũ sup omnẽ
d domũ q̃nq; cubitis altitudis: ⁊ f
oꝑuit domũ lignis cedrinis. Et
fact⁹ ẽ fmo dñi ad salomonẽ di/
cẽs: Dom⁹ ꝟ quã ẽdificas si am
bulaueꝛ⁹ in ꝓcept⁹ meis ⁊ iudi/
cia mea feceris ⁊ custodieꝛ⁹ oĩa
mãdata mea gradiens p ea: fir/
mabo fmonẽ meũ tibi quẽ locu
tus sũ ad dauid pr̃ez tuũ. Et ha
bitabo in medio filioꝝ isr̃l: ⁊ nõ
derelinquã pplm meũ isr̃l. Jgi/ g
tur ẽdificauit salomõ domũ ⁊ cõ
e sũmauit eã. Et ẽdificauit parie/
tes dom⁹ itrinsec⁹ tabulatis ce/
f drinis a pauimento dom⁹ vsq;
ad sũmitatẽ parietũ ⁊ vsq; ad la
quearia ⁊ oꝑuit lignis cedrinis
g itrisec⁹: ⁊ texit pauimtũ dom⁹ ta b

pbeta: Lauda hierlm do. ⁊c. vsq; ſi/
nes tuos pa. ⁊c. Bñ ãt ꝟ tabl̃atũ. v. cu
bit⁹ altũ ẽ: qz in illa patria pñtia diule
claritat⁹ ita nos iplet: vt visus: audi/
tus: olfactus: gust⁹: tactusq; nr̃i nibil
dulce habeat nisi diligere deũ ex toto
corde: tota aĩa: tota virtute: ⁊ p̃ximũ
tãq̃ nosipos. d Tabulatũ su. o. d.
Be. Dic sup̃mũ ipi⁹ dom⁹ tectũ ꝺta/
bulatũ illꝰ qõ sup̃mis trabib⁹ supra/
positũ erat. Nõ habebat tẽplũ culmẽ
in supioꝛib⁹ sic̃ nec tabernaculũ: ꝟ erat
equale: quõ in palestia ⁊ egypto fuerat
dom⁹. Tabulatũ aũt q̃ opta ẽ dom⁹:
idẽ qõ laq̃aria signat. i. eximios in re/
surrectiõe viros ⁊ singl̃ari scitrate ad
ipm virtut⁹ apicẽ pueniẽtes. de q̃z vno
dr: Jnẽ natos mulier nõ sur. maior ꝺ
hãne bap. De cui⁹ cõpare dr: Ipe ꝓce
det añ dñm i spũ ⁊ virtute helie.

e Et edi. pa. do. ⁊c. Be. Jntrisec⁹ q̃/
dẽ dom⁹ cedro erat vestita. Mã fortã
sec⁹ lapis de q̃ fctã erat tãto nitoꝛe ful
gebat: ac si eẽt candido calculo tecta.
Mystice ℞o parietes tẽpli sũt fideles
pl̃i: q̃b⁹ vniũsal⁹ eccl̃ia ꝙstitit. Quoꝝ
dilatationẽ p orbẽ latitudo ꝓtli ꝺ/
gnat: ipe ℞o ⁊ itẽtionẽ ad celestia ere/
ctã altitudo. Ul̃ latitudo pariet⁹ q̃ ex
ordib⁹ lapidũ iuicẽ suppositꝰ ꝙstat ꝙ
sent⁹ statũ eccl̃e vbi electi. ſ. fidãmẽ/
tũ xp̃i oẽs edificati sibiuicẽ i ordi/ g
tẽpoꝝ curricula succedũt: secq; iuicem
portãtes legẽ xp̃i q̃ ẽ charitas ipleꝝ.
Dũ ei q̃ a ꝓcedẽtib⁹ mgr̃is erudiunt
alios erudiũt: q̃si supposit⁹ iuicẽ ordi/
nib⁹ lapidũ viuoꝝ in domo dei. sic ab b
alijs fira ꝙstãtia portank: vt ad alios portãdos ipi sufficiãt
vsq; ad vltios iustos q̃ i sũmo dom⁹ cacumie locati portank
ab alijs: ꝟ ñ bñt q̃s portẽt. e Parietes itrisec⁹ tabulat⁹ de
drinis opiunk: cũ corda fideliũ amoze virtutũ redũdãt. Sic
ei cedr⁹ pfectos significat: ita loc⁹ oportunis celsitudinẽ vir
tutũ q̃b⁹ ad eãdẽ pueniẽt pfectionẽ. f Pauimẽto. Tegũt
oĩa ligni⁹ a pauimẽto. d. v. a. ſ. p. ⁊. v. ad la. Cũ electi a p̃mis
fidei rudimẽt⁹ vsq; ad pfectionẽ bone actiõis: ⁊ vsq; ad in/
gressũ patrie celest⁹ iũdãt opib⁹ bonis: cũ a p̃mis inst⁹ vsq;
ad vltios i ꝙsumatiõe scli oẽs virtutib⁹ studẽt: q̃z merito di
cere audeãt: xp̃i bon⁹ odoꝛ sum⁹ deo. g Et texit pa. do.
Hoc in Paral. pleni⁹ scriptũ ẽ sic: Strauit q̃z pauimẽtũ tẽpli
p̃ciosissimo marmoꝝ stratũ mlto ꝺcoze. Ũñ ptz q̃ tabl̃at aliqua
gnas q̃b⁹ pauimẽtũ texit nõ i terra posuit: ꝟ p̃mo illud mar/
more ꝓtexit. Deide tabl̃as suppositꝰ: ⁊ tertiũ bis duobus
auro vestitũ addidit: vt i seq̃ntib⁹ legit̃. Sic ãt altitudo pa/

Nico. de lyra.

um. later⁹ medij. i. ostiũ q̃s erat i medio later⁹ tẽpli. a In
pariete erat do. ⁊c. i. in pariete dextro templi. ⁊ b erat paries
meridional⁹ q̃ erat dext⁹ egrediẽtib⁹ de tẽplo. Joseph⁹ tñ dic̃
q̃ erat in angulo muri in pte oriẽtali. b Et p cochleam. i.
ascẽsum tortuosũ q̃ gallice vocat viç. c Ascẽdebãt i me.
cena. ⁊ a medio in tertiũ. i. in mediã mãsionẽ tẽpli ⁊ sup̃ioꝛẽ
d Texit q̃z domũ laq̃arib⁹ cedris. gallice labroiç. e Et
edi. tabu. sup oẽm do. v. cubi. altitu. istõ erat tabl̃atũ terti/
um ꝺ q̃. ſ. dictũ ẽ. ⁊ isti. v. cubiti erãt mẽsura clausure q̃ erat
in circũitu ne homies caderẽt: facte ad modũ ꝓpugnaculo/
rũ q̃ ascẽdebãt in altũ p. v. cubitos: excepto loc⁹ vbi erãt ca/
celli seu ꝓpugnacula vbi homies poterãt se appodiare ⁊ re/
spicere eĩ⁹. f Et fact⁹ est fmo dñi. post talẽ ꝙsumatiõẽ
dom⁹ g Et edifi. parie. do. intrin. Hic describit dispositio
parietũ tẽpli in pte interiori q̃ erãt opti tabul⁹ cedris vsq; ad
p̃mũ solariũ: vt dictũ ẽ. ſ. b Et texit pa. do. qõ erat p mul
cũ corda iustoꝝ solo bonoꝝ opeꝝ amoze nitescũt d Habẽs
choꝛ. Habet dom⁹ i tabul⁹ cedris toꝛnaturas suas: ⁊ iũcturas
fabricatas cũ electi ad iuicẽ pulcherrima charitat⁹ copula ne

Bries in altũ exurgẽs: ⁊ vsq; ad laq̃aria ꝓueniẽs ꝓfect⁹ xtus/
tũ q̃b⁹ electi ad celeste regnũ pueniũt: vl̃ ipos electoꝝ chooꝛos
sibi p tp⁹ varia succedẽtes significãt: ita eq̃litas pauimẽti cõ
cordẽ eoꝝ bũilitatẽ q̃ in tpali adhuc vita positi socialiẽ chari
tate dictãte ꝺuersant̃. Pauimẽtũ ꝑciosissimo marmoꝛe erat
stratũ multo decoꝛe: idẽq; marmoꝛ ta/
bulis abiegnis tectũ: q: vita iustoꝝ
ꝑmo fidei firmitate ꝓmuniẽda i corde:
deide virtutuꝝ latitudie ornãda est in
ope. Quid em vtilitat⁹ hꝫ decoꝛ mar/
moris ꝑciosissimi lignoꝝ tablis tect⁹:
nisi aliq̃d tacite signaret: ⁊ bonoꝝ ope
rũ amplitudinẽ fortitudie fidei i teme/
rate fulciẽdã demõstraret. Abies ve
ro ꝓpt̃ altitudinẽ ⁊ durabilitatẽ mẽtẽ
electoꝝ ſtima desideria spernẽtes: ⁊ cele
stiũ cõtẽplatiõi iherentẽ: ℞tute q̃z pa/
tiẽtie singularit̃ excellẽtẽ ꝙgrue signi/
ficat. Auri aũt lamie marmoꝛi ⁊ tabu/
lis abiegnis suppositis: latitudinẽ cha
ritatis de corde puro ⁊ ꝙsciẽtia bona
⁊ fide nõ ficta: q̃ sic̃ aut aliꝰ ꝑciosius
metallis: ita ceter⁹ eximioꝝ virtutib⁹ in
tẽplo dei singl̃ari luce refulget. Ũñ a
postol⁹: Cũ plima virtutũ bona q̃ ho/
minib⁹ bũilib⁹ sũt fuã da: q̃si pauimẽ
tũ enumeraret dicẽs: Jnduite vos vi/
scera mĩsericordie: benignitatẽ: bũilita
tẽ: patiẽtiã ⁊c. subiũ xit: Sup oĩa aut
charitatẽ habẽtes ⁊c. a Edificauitq; vigĩti cubi. ⁊c. Q̃
tabulata q̃ iteriorẽ domũ ab exteriore separãt a pauimẽto vs
q̃ ad supioꝛa dic̃ eẽ edificata: nõ vsq; ad laquearia significat
q̃ trigĩta cubit⁹ erãt in sublime a pauimẽto suspẽsa vt dictuꝝ
est: ñ vsq; ad vigĩti cubitos altitudis: vt dicẽt. Reliquuꝝ
℞o erat sup ꝟ tabulata aptũ ⁊ inane vsq; ad laq̃aria cubito/
rũ. ſ. altitu. ⁊ cubi. xx. lõgitudis iuxta latitudinẽ dom⁹. Per
quã nimirũ ianuã fum⁹ icẽsoꝝ de altari thymiamat⁹ solebat
in sctãſcoꝝ ascẽdere: ⁊ ad arcã dñi oꝑtẽdã penetrare. Prior
dom⁹ in quã semp itroibãt sacerdotes sacrificiorũ officia cõ/
sũmãtes: pñt eccl̃ia ẽ in q̃ quotidie pijs insistentes opib⁹ dño
sacrificia laudis offerim⁹. Interior q̃ ad posteriorẽ tẽpli ptez
facta est vita eterna in celis. Exterioꝝ q̃dẽ ꝺuersatio nr̃i exilij
Interioꝝ ℞o q̃ in pstia sũmi reg⁹ ꝑpetua brõꝝ spirituũ solen
nitas agit̃. Ũñ: Intra in gaudiũ dñi tui: sꝫ posteriꝝ tpe: qz
post scũ labores. Tabulata aũt q̃ vtrãq; diuidũt: clausꝛa
celi sũt q̃z aptionẽ quotidie suspiram⁹ ⁊ pia instãtia pulsam⁹
vt aptiant̃: ⁊ si ñ añ mortẽ itrare ꝑmittimur: aptã tñ habem⁹
tanũ diuĩe pietat⁹: q̃ orationũ: elemosynarũ: ieiuniorũ ⁊ ali/
orũ bonoꝝ th⁹miamata ꝑmittim⁹. Hinc ẽ em q̃ paries cedri
nus dom⁹ iteriꝛ⁹ tanũ habebat in supioꝛib⁹ ꝑ totũ q̃ fum⁹
licenꝺoꝝ itraret: qz occli dñi apti sũt sup domũ ei⁹ die ac no cte:
⁊ aures eius in oratiõnẽ ꝟuoꝝ ꝟuoꝝ itẽte: ⁊ ꝟ ꝑ totã eccl̃e la/
titudinẽ diffuse ꝑ orbẽ. b Porro qua. cu. Decẽ quater du
cta. xl. faciũt. vñ ꝓlius ab egypto liberat⁹ in figura pñt⁹ ec/
clesie. xl. annis i deremo laboꝛauit: ⁊ pane celesti reficiebaꝫ:
⁊ fic ad ꝓmissã puenit patriã. Exerceãt enĩ tentatiõib⁹. xl. an/
nis: vt laboꝛes eccl̃ie q̃b⁹ ꝑ totũ orbẽ in obfuãda lege deſu/
dat ſsinuet. Pascit mãna de celo ꝑ eosdẽ. xl. annos: vt osten
dant passiões eccl̃ie spe denarij celest⁹ ⁊ eterne beatitudis le/
uiãde: vbi q̃ eſuriũt ⁊ sitiũt iusticiã saturabunt̃. Pascit g̃ in
pñti eccl̃ia ⁊ aduersis afficit̃: vt spe gaudẽs in tribulatiõe fit
dẽ post resurrectionẽ epulabaꝫ cũ discipul⁹ suis apparẽs eis i
mult⁹ argumẽt⁹ ⁊ loquẽs de regno dei. Jeiunãdo ostẽdebat
in se nr̃m laboꝛẽ: mãducãdo ℞o in nob⁹ suã ꝙsolationẽ. Jeiu
mãducãt aũt dicebat: ecce ego vobiscũ sũ vsq; ad ꝙsumatiõez
seculi. Jteꝝ videbo vos ⁊ gaudebit coꝛ vr̃m ⁊c. Dũ enĩ viã dei
carpim⁹ ⁊ a vanitate pſent⁹ seculi ieiunam⁹: ⁊ futuri ꝓmissiõe re
fictimur. Porro. xl. cu. Hic numerus in significatiõe pſen
tis labor⁹ ponit̃. sic̃ q̃nq̃genari⁹ future q̃et⁹ ⁊ pac⁹. Decẽ em
sũt p̃cepta q̃b⁹ ad vitã venit̃. Denario em̃ significat̃ vita quã
desideram⁹. ⁊ ꝑ q̃ laboꝛam⁹. q̃drat⁹ ℞o mũd⁹ in q̃ ꝑ eadẽ ac
q̃rẽda certam⁹. Ũñ de regiõib⁹ ꝙgregauit eos. A sol⁹ ozu et
occasu: ab aq̃lo. ⁊ meri. c Et cedro oĩs. Cedr⁹ insup̃abilẽ
virtutũ venustatẽ signat. q̃ ligno oĩs dom⁹ intrinsec⁹ vestit⁹:
tor. Habet dom⁹ i tabul⁹ cedris toꝛnaturas suas: ⁊ iũcturas

La. VI Glo.ordi.

etrunk vt habeãt coꝛ vnũ ⁊ a. v. Toꝛnature em̃ q̃ iũctur⁹ tabl̃ax
apponũt: vt vnũ tabulatũ fiat ex omnib⁹: officia sũt charitat⁹
q̃b⁹ sctã fraternitas copulat̃: ⁊ in vnã xp̃i domũ toto orbe terra/
rũ cõponit̃. e Celaturas. Opera sctoꝝ manifesta exꝑessiõe
q̃les sunt i exẽplũ alijs ꝓfert. Ũñ paul⁹ fact⁹ ⁊ dict⁹ sc i exẽplũ
ꝓpõit. f Oia ce. tabu. Lapide⁹ pret⁹
vl̃ pauimẽti ⁊ tabule ⁊ aurũ sctoꝝ vitã
significãt: ꝟ lapides viui sũt scti fortitu
dine fidei in vnã eãdẽq; regulã ꝙglutti
nati. Tabule cedrine vel abiegne lati/
tudie variarũ virtutũ fm donationes
spũscti vna in fide ad alterutrũ cõne/
xi. Auri lamie sũt supeminẽtem sciẽtie
charitatẽ habẽtes: huiusq; fulgoze gra
tissimo adinuicẽ ꝙgaudẽtes. Hec tria
aplus vna snia cõplectit̃. dicẽs: Mã in
xp̃o iesu neq; circũcisio aliq̃d valet: ne
q̃ ꝓpuciũ: sꝫ fides q̃ ꝑ dilectionẽ opat̃.
fidẽ enĩ inuictã lapis sig̃at: cedr⁹ actio
nẽ odoriferã aut̃ trãsceãtẽ oĩa dilecti
onẽ. Uestituꝝ lapide⁹ paries tabulis
cedrinis: cũ ꝓfessio fidei bonis oznat̃
opib⁹ ne ociosa videat aut mortua. Sꝫ
qz lex in lapide scꝑta doctria euãgelij
ꝑ signũ cruc⁹ ꝙfirmata: vñ ⁊ ꝑls ille la
pide circũcidebat̃ i ꝓputio: nos signo
cruc⁹ ꝙsecramur in frõte. Sũt parietes
tẽpli lapidei vl̃ pauimentum preciosꝰ
marmoꝛe stratum significare eos qui
in lege fidelit̃ ꝓfectoꝝ virerũt. Tabule ℞o cedrine vl̃ abiegne
sctos nouit: q̃ abnegãtes semetipos ⁊ tollẽtes crucẽ suaꝝ dñm
sequũt̃. Et qz vtriusq; tpis sctos manet cõsl̃ gl̃ia supne retribu
tiõis: lapidib⁹ ⁊ lignis ꝑciosis addit̃ tertia spẽs aureaꝝ lami
narũ. Hec ꝛriũ videat̃ qs. ſ. dixim⁹ porticũ q̃ erat añ tẽplũ an
tiquos fideles figurare: ipm ℞o tẽplũ eos q̃ post incarnationẽ
dñi fuerũt. Porro domũ interiorẽ regni celest⁹ gaudia vtriusq;
ꝓmissa: nũc aũt dicim⁹ parietes lapideos antiquũ dei ꝓplum
tabulata cedrina nouũ: aureas lamias vtriusq; in cel⁹ pmia ꝺ/
signare: cũ idẽ parietes tẽpli ⁊ i porticu ⁊ in ipo tẽplo ⁊ in sctis
scoꝝ parit̃ fuer⁹ ꝺ lapidib⁹ ⁊ lignis auroꝝ cõpacti. Mtiplex ẽ
enĩ in diuersis reb⁹ earũdẽ repetitio figurarũ. Sed ⁊ ꝟ dicẽdũ
qz fuerũt i lege ⁊ añ legẽ plurimi q̃ legalit̃ dño fuer⁹: non occi
dẽtes: nõ fornicãtes: nõ falsũ testimoliũ dicẽtes: nõ furtũ faciẽ
tes: honoꝛãtes patrẽ ⁊ matrẽ: ⁊ diligẽtes ꝓxios sic̃ seipos. Hi
ad parietes poꝛtic⁹ lapideos ꝓtinebãt. Fuerũt alij ꝑfectiores
q̃ relict⁹ mũdi negociꝰ assũpta cruce dñm seq̃bant̃: ludibria et
℞bera exꝑti: insup ⁊ vincula ⁊ carceres ⁊c. Hi q̃ añ mãifesta tẽ/
poꝛa euãgelij vitã duxerũt euãgelicã: añ igressũ tẽpli q̃si tabu
lata cedrina in porticu fulgebãt: q̃s qz idẽ regnũ celeste cõiter
(q̃uis in discret⁹ mãsiõib⁹ recipit) q̃si porticẽ tẽpli post lapidẽ
⁊ cedrũ auro coopta est. Nũc q̃z sũt pl̃es q̃ legalib⁹ ꝙtẽpti ꝑce
ptis ꝑdict⁹ sufficere sibi credũt si ad vitã venire mereant̃. Sũt
alij q̃ ad pfectionẽ nitẽtes oĩa sua vẽdũt ⁊ sequũt̃ dñz dicẽtẽ:
Vos q̃ secuti estis me: i regeneratiõe cũ sederit filꝰ hois i sede
maiestat⁹ ⁊c. Hi ad parietes tẽpli ꝺ albo lapiꝺ factos: illi ad ce
drinas ꝓtinẽtes tabulas ꝑmia ꝓpetue luc⁹ a dño q̃si auri lami
nas quibus decoꝛentur exꝑectant. Sunt in abditis tẽpli lapi
des ꝑciosi: sunt tabule ligni aromatici vnaq; auro cooperta:
quia qui in lege domini ambulauerunt: ⁊ pui gratiaz euangelij
perfecte susceperunt: eterna vita pariter perfruuntur.

Nico. de lyra

cũt bu rinis: vt ꝑdictũ est. a Edificauitq;. Hec ẽ tertia ps ꝑn
cipal⁹ hui⁹ ca. vbi ꝑmo describit̃ distictio dom⁹ iteriorꝛ ab exte
riori ꝑ parietẽ mediũ. cũ ꝺ: Edificauitq;. xx. cubi. ad posterio
rẽ ptẽ tẽpli. i. ad occidẽtalẽ ptẽ. ibi ei erat dom⁹ iteriꝛ: ⁊ ꝟ hꝫ
breos hẽbat tñ. xx. cubitos a pauimẽto vsq; ad ꝑmũ solariũ:
ita q̃ erat breuioꝛ in altitudie. x. cubit⁹. fm ℞o doctoꝛes catho
licos altitudo vtriusq; dom⁹ erat eq̃lis vsq; ad solariũ. ſ. xx. cu
biti q̃ ꝟ describunt̃ erãt mẽsura pariet⁹ diuidẽtis domũ interio
rẽ ab exteriori q̃ ascendebat i altũ p. xx. cubi. tñ: ⁊. x. cubiti re/
manebãt apti iter parietẽ istũ ⁊ solariũ vt fum⁹ ascẽdẽs de alta
ri icẽsi q̃ erat i domo exteriori intr̃ hũc parietẽ trãsiret ꝛtra do/
mũ iteriorẽ ꝑ aptura illã. b Porro. xl. cubi. erat ipꝰ tẽ. i. do
mus exteriꝛ q̃ vocat̃ tẽplũ eo q̃ tenebat duas ptes lõgitudis
tẽpli. c Porro fori. ora. qz dom⁹ exterioꝛ erat ꝛmediate iuxta osti
um dom⁹ iteriorꝛ. d Et cedro oĩs dom⁹ ꝛtrisec⁹ vestiebat. in
parietib⁹ ⁊ tecto: vt freq̃nt̃ iã dctm̃ ẽ. e Hñs toꝛnatu. ⁊c. i. sbꝛ
tilit̃ ⁊ artificiose fctãs. f Et celaturas eminẽtes. qz imagies

a Oraculū aūt. Be. Oraculū vbi erat arca hēbat viccnos cubitos i lōgi. ⁊ la. ⁊ altitudie. i. p q̄dū (qz i supna pria vbi xp̄s regē videt oēs sctōz) sola charitas diuīe ⁊ future gr̄e p oia fulget. Aūn sed̄r: ⁊ opuit illō atq; vestiuit auro purissimo qz supne menia cūtat' gra charitat' ipleuit. Hoc. s. expositū ē: qz. s. i terioz dom' secreta celi: ⁊ arca fed'r' saluatorē i q̄ fed' pac' apō p̄ez hē m' significat: q̄ p' resurrectioēs ascēdēs i celū carnē sūptā ꝺ xgie i p̄is dextera collocauit. b Porro ora. Bn̄ aūt iteri or dom'. rr. cubi. lōga fctā ē. p mysterio gemie dilectōis. ꝺ q̄ iā dictū ē: q̄ hac vita ex pte maxia illustrat electoz mētes: ꝺ in illa patria cessantib' aliaz virtutuz opiꝰ sola regnat. c Sz ⁊ altare vet. Thymiamat'. s. qꝺ erat añ oraculū. ꝺ q̄ ibdit: ⁊ totū altare oracli texit auro. vñ itelligiḡ qz idē altare de lapide factū: cedro vestitū: deīde auro cooptū ē. d Altare ei thymiamat' qꝺ i domo exterioze (ꝺ qpe ostiū erat iterior') typ' ē p fectoz q̄ carne adhuc in mūdo retēti: ꝺ oī desiderio ad celestia suspēsi: velut icēso thure fumū ascēdēte i sctās ctōz emittūt: qz supno amoze flagrātes: crebr' orationū vocib' aures sui pulsāt auctor': aptaq; late ianua fum' icēsoz i supioza vēit: qz q̄nto mūdiozes ⁊ celo viciniozes: tāto ei ti' a dño q̄ poscūt accipiūt. Hoc altare pfectoz vitā sigāt: q̄ q̄si ni vicinia oraculi positi desert' ifimis ꝺlectatiōib' ad solū regni celest' igressū curā itēdūt. vñ in ꝺ altari n̄ carnes victimaz: ꝺ sola icēdebāt thymiamata: qz tales nō adhuc pcā carnis ⁊ illecebras cogitationū i se mactare op' hūt: ꝺ tñ orationū ⁊ desideriox spūaliū odozamēta per ignē interni amoris in ꝺspectu ꝺditor' offerūt. Quid āt lapis cedr' aurūq; significēt. ꝺ. dictū ē. d Domū q̄ ⁊c. Be. Dom' añ oraculū auro tecta ē: qz pfecti i hac vita neccū de p̄e palaz audire. i. neccū palā videre q̄unt: ꝺ fidē ⁊ op' iusticie diuīo oz nāt amoze: p quā plenā dei cognitionē mereant. Lamie auree q̄b' operiꝰ dom' opatiões sūt multipharie pietat': q̄s in obseq̄ um creator' vl' fraīne necessitatis cas' amoz: ipēdit. d Domuz añ oraculū pūtē eccliam significare dixim': vbi ita redemptor' nr̄i amoze flagram': vt nōdū ip̄m vidē facie ad faciē valeam'. Añ bn̄ ꝺ dom' auro purissimo coopta ē: ꝺ interposito medio pariete ab oraclo secreta. Oraculū ei vocaī cū dīna hoīb' vl' āgli ca allocutio cū secretoz reuelatiōe ꝺcedit. Añ bn̄ oraculū i ab dit'. i. in iterioze domo fctū ē: qz in supna patria angkoz nob visio ⁊ allocutio ⁊ ip̄a dei p̄sentia reuelabit. Añ: Ego diligā eū: ⁊ mānifestabo meip̄m. ⁊ iteꝝ. Ueīt hora cū iā nō i ꝓuerb. lo/quar vob ⁊c. e Cla. au. Clauī āt sī ꝑcepta charitat'. vl' ꝓmis sa eterne claritat': q̄b' i exercitio virtutū ne deficiam' donante xp̄o grā ꝺtinemur. Añ in Paral. scriptū ē: Sz ⁊ clauos fec aureos: ita vt singū clauī siclos q̄nḡgenos appēderēt. Quīq̄gē/nario ei signat' remissio pctoz: ⁊ spūsctī grā: ⁊ reḡes eterna: quia q̄nḡgesim' ē p̄s. pēitētie ⁊ remissiōis: q̄nḡgesim' ann' iubile': q̄nḡgesimo die post pasca spūsctūs aduenies ꝓmitiuā ꝺsecra uit eccliam: ⁊ q̄nḡgenoz siclo ꝛ erāt singuli clauī: q̄b' lamīe au ree affigebant in parietib' dom' dñi: qz xba celestia q̄b' i amo re bonoz opez ꝓficim' ⁊ cōseruamur: veniā nob ꝓmittūt pec/catozū: ⁊ gr̄am sctīspūs: ⁊ sabbatismū in futuro eternū. Di q̄dē sē clauī dilectiōis. Sūt alij clauī timor' q̄b' icipientes illecebras viciozū ⁊ voluptatē carnaliū mortificāt. fmões. s. xitat': q̄z in stitutiōe carnē crucifigere docemur. Añ ꝓpha: Cōfige clauis a timoze tuo carnes me. ⁊c. Qui rursū ad pfectionē venīēs ꝺ cla uis dilectiōis. ait: Mihi āt adherē deo bo. ē ⁊c. f Mihiq; e. i tēplo ⁊c. Hec i Paral. pleni' explicanf: vbi poztic' q̄ erat añ frōtē tēpli ꝺaurata eē itrīsec': ⁊ cenacla auro tecta ꝓhibēt. De aurata ē poztic' añ tēplū: qz p̄es vete. tes. deo p charitatē pla/cuerī. Deauratū ē tēplū: qz eadē charitas diffusa ē i cozdib' no stris p spūmsctū q̄ dat' ē nob. Deaurata ē dom' iterioz: qz i su pna patria sola charitas regnat. Sz ibi eo veri' ⁊ securi' q̄ p̄e sens ip̄e de' q̄ ē charitas videt: ibi eo certi' q̄ ip̄e mediator dei ⁊ hoīm q̄ sol' pacīnoz ꝺsci' ē secretoz velut arca testamēti semp aspicīt. Qꝺ aūt cenacla tecta sūt auro: ad idē respicit: sīc ei in terioz dom' sctoz vitā i ꝺspcū ꝺditor' ꝓficit. Añ: Absc̄ōdes eos i absc̄o. vult' tui a ꝺturbati. hoīm. Ita cenacla i alto eā dē vitā. i. i cel' eē ⁊ nō i ꝺ mūdo. vñ: Que surſū sūt q̄rite: vbi xp̄s ē i dextera dei sedēs. ⁊ q̄ surſū sūt sapite: nō q̄ sup terrā. g The

a Oraculū autē in medio domus
in interioze parte fecerat: vt po/
b neret ibi arcā federis dñi. Porro
a ꝺ parietē cedrinū ꝓficit. q̄ oraculū. i. sctā sctōz ab exterioꝛ: i ede ꝛepat vt ꝺdictū est.
ro oraculū habebat vigiti cubi/
tos lōgitudis: ⁊ vigīti cubitos
c latitudis: ⁊ vigīti cubitos altitu
dinis: ⁊ opuit illud atq; vestiuit
auro purissimo. Sz ⁊ altare ve/
d stiuit cedro. Domū q̄ añ oracu/
lū opuit auro purissimo: ⁊ affixit
ꝺ p̄cepꝛ charitat': vl' ꝓmissis eterne claritat'
e f laminas clauis aureis. Nihilq;
erat i tēplo q̄ nō auro tegeret.
Sed ⁊ totū altare oracli texit au
g ro. Et fec i oraclo duos cherubin
b de lignis oliuaz decē cubitoz
i k altitudis. Quinq; cubitoz ala

a De lignis oliuaz sūt facti: qz in/
cē nob sciētie tribuūt iuuāte flāma
charitat' dei. q̄ p spūm diffundit in
cozdib' nr̄is. i Decē cubi. Be.
Decē cubitoz altitudīl' sūt: qz dena
rio eterne vite fruunt. hūtes iusticia ⁊ xitate in q̄ ꝺditi sūt. De/
nari' em decē obol' stat: ⁊ ꝓtinere
in se reg' nomē ⁊ imaginez ꝺsuete.
Ideo figure regni celestis cōgruit:
vbi angeli i imagie ꝺditoꝛ ad quā
fcti sē sp manēt ⁊ electi hoies imagi
nē quā peccādo amiserūt recipiūt.
Añ: Cū apparuerit sīle ei erim': ⁊ vi
debim' eū sicuti est. k Quinq; cu
bi ala. cherub vna ⁊c. Ale cū in sā
ctoz hoīm figurā ponūt: virtutes
eoz significāt: q̄b' ad celestia volāt
⁊ cōuersāt. Cū ꝺo i significatione an
gelox ponūt: gr̄az ꝓpetuez idefecti
ue felicitat' eoz q̄ sp in celestib' ⁊ in
misterio sui ꝓsistūt auctor'. Ut q; le
uitate spūalis nature sunt ꝺditi: vt
vbicūq; voluerit: stari q̄si volando
pueniāt: ⁊ ꝺ cū alis figurati: ꝛ. ꝺde
tis ostēsi sūt alati. Bn̄ aūt ꝺz q̄ ānḡz cubitoz fuerit ala che
rub vna: ⁊ q̄nḡz cubitoz ala cherub altera: qz xtutes ange
lice legē dei in q̄nḡz libris scriptā ꝺfessa deuotiōe custodi/
unt: diligēdo. s. deū suū ex oīb' viribꝰ ⁊ ꝓximū tā q̄ sepos.
plenitudo ei leḡ' charitas. ꝓrimi eoz ā gelici sūt spūs ⁊ de/
cti eozū hoies ꝺciues. Añ vtraq; ala eiusdē mēsure ẽ: qz es/
dē deuotiōe q̄ se alterutrū in deo diligūt: nr̄am q̄z ad se alē
dētiū societatē desiderāt. Sicq; sīl' ale decē cubitoꝛ cōplē
cū in gemīe charitat' exhibitiōe de cōditoꝛ' p̄ntia ierarc'.
Quia in oīi labētiū rex varietate: scti hoies sensus cor
por' in obseq̄um ꝺditoꝛ' ertēdūt: oculos habēt es q̄ ad dīa
audire ⁊ desiderare voces laudis ei': ⁊ enarrare vniūsa mi
rabilia ei': dulcia faucib' suis hūtes eloq̄a illi' sup mel ⁊ fa
uum: currētes i odoze vnguētoz ei' dū supest halitus i eis
q̄ spūs dei in narib' eoz nō loq̄ntes iniq̄tatē nec stulticiaz
psonātes. sicq; p arma iusticie a dextr' ⁊ a sinistr' icedētes
ad celeste (q̄ ꝓmissus ē vince cultoꝛib') veniūt denarium.

Nico. de lyra.

cherubī ⁊ palmaz ⁊ variaz picturaz erāt sculpte i tabulis ut hr̄. j. Et lamīe auree desup posite erāt sic facte: vt aptari tur ill' sculpturi'. a Oraculū āt i medio dom' in terioꝛ p te fecerat. Dicit aūt iterioꝛ ps: qz erat remotioꝛ ab ingressu tēpli. b Porro oraculū hēbat. rr. cubitos lōgitudīs: ⁊ rr. cubitos latitudis: vt ptz in descriptiōe supi' posita.
c Et. rr. cubitos altitudis. Jn ꝺ differūt hebrei ⁊ nostri doctoꝛib': qz hebrei dicūt q̄ tota altitudo oracli vsq; ad so larīū erat. rr. cubito. rm̄. Aristo dicūt q̄ ilsti. rr. cubiti erāt altitudo pariet' diuidēt' oraculū a domo exterioꝛi. s. cu ꝺbiti desup remanebāt apti: vt. s. ꝺictū est. d Sz ⁊ altare vestiuit ce. i. tabul' cedris. ⁊ loq̄t ꝺ de altari icēsi qđ erat in/tra tabernaculū. ⁊ erat iteri' de lapide ⁊ tectū desup de ce/dro ⁊ sup cedrū lamīs aureis optū: ꝺz q̄ postea ꝺr. e Sz ⁊ totū altare oza. ⁊c. ⁊ de altare oraclī: nō qz eēt itra oraculū qđ ꝺz sctūsctōz: ꝺz eī in domo anteriozi sīc declaratum fuit pleni' Exo. xxx. Sz ꝓ tāto ꝺ altare oraclī: qz fum' ide ascē dēs itrabat oraculū q̄ aptura q̄ erat sup parietē diuidētem oraculū ⁊ domū exterioꝛē: vt ꝺdictū ē. f Et fec. Hic ꝓce agit de duob' cherubin existētib' itra oraculū: ⁊ altitudo cuiu slibet erat. r. cubi. ⁊ singule ale q̄nḡz cubi. ⁊ sic erāt po/siti in oraclo: Qꝛ ala vni' ꝓtēsa tāgebat parietē meridiona lē oraclī: ⁊ alia ala attīgebat ad mediū oraculi: ⁊ ala alteri' us silr' ꝓtēsa tāgebat parietē aq̄lonarē. ⁊ altera ala ꝓtēsa mediū oraculi tāgebat extremitatē ale alteri': ⁊ sic ꝓtensio alaz erat ꝛz totā latitudiez oraclī. Jnt istos āt duos cheru bin ſb alis eoz erat arca testamēti ⁊ duo cherubin q̄s fecerat moyses. ⁊ bn̄ poīat ibi capi cū vectib' suis: qz arca te/

a Ala cherub alte. Hemīas hūt alas: qz testamīta cē p. pspe ra ⁊ adūsa ideſesso. ꝓsito sp ad celestia tetendisse ⁊ pueniſſe declarāt: qz ꝺ idē suis auditoꝛib' faciēdū eē demonstrant.
b Decē q̄z cubi. Be. Altī sūt decē cubit': qz p obſuantiā de calogi deo fuiēdū p̄dicāt: qz deo fideli' fuietes: eēni regni de nario renūerādos eē ostēdūt. c Et op' vnū erat ⁊c. Duo facti erāt cheru bin. qđ ꝛofortiū charitat' significā dū: qz min' q̄ int' duos charitas stare nō pōt. Añ ⁊ discipli binī ad p̄dicandū mittūt: vt q̄ xp̄ū fidei p̄dicāt: xtutez dilectiōis añ oīa teneāt: vni' mēsure ⁊ opis duo sūt cherubi: qz nlla dissensio volūtat' i supna patria: vbi vna eadē q̄ p̄ūt' dei visiōe ⁊ glia oēs illustrāt.
Quia vtriuſq; testamēti sctor' ea/dē castitate opis ⁊ deuotiōe itime cha ritat' deo fuiebāt: ⁊ q̄ nouū de p̄nica icar natiōe: passiōe: resurrectiōe: gentiū vo catiōe: in deoz expulsiōe: mltimoda ec desie tribulatiōe facta narrat: eadem ver' (si recte itelligī') faciēda p̄dica bat. Ale igit cherubi iteriozes sup ar cā se inuicē ꝓtegēbāt: qz pari ꝺ dño at testatiōe ꝺsentūr. Item alis exteriori bꝰ iste vnū parietē: ille alteꝛ ꝓtegebat qz ver' te. ꝓpte antiq̄ dei ꝓlo sctū ē. Nouū nob q̄ p' incarnatioēz dñi ad fi dē venim': ⁊ sc̄do parieti. i. septentrio/nali recte cōparamur: q̄b' p' frigoza ⁊ tenebras idolatrie lucez xitat' cōgīscē darū ē. We. Ip̄t p duo cherubī duo testamēta figurari. Qui cherubin in oraclo sūt facti: qz ī ꝛilio diuīe puisi/onis nob īaccessibili ⁊ icōp̄hēsibili añ secula dispositū ē q̄n ⁊ q̄lit' q̄b' ve au/ctoꝛib' sacra sctura ꝺderet. Notā/dū sane qz moyses dū tabernaculū fa/ceret. fcē duos cherubī aureos q̄s po/suit i ꝓciatorio sup arcā. Salomō āt addidit alios duos multo maiozes: q̄s i tēplo ponerēt: ⁊ ꝺ eoz alis arcā i medio cū ꝓciatorio ⁊ cherubin ꝓxi/bus. Jn tabnaclo q̄ fuerūt duo cheru bini tēplo q̄ttuoꝛ. Sz idē vtriq; signi ficāt: ꝺ repetitū ē opꝰ ⁊ angusti' factū ꝓ salomonē vt doceret: qz multiplicata pꝰ icarnatiōez dñi ecclia: lati' celestiū ciuiū pāderet ꝓblimitas: q̄ sic ꝺditoꝛes de sua brītudine collaudant vt de nr̄a q̄z ereptiōe: ⁊ ad eā dē brītudinē intro ductiōe ꝺgaudeāt. Extēdt em alas ad inuicē sup arcā: cū ad laudē salvatoꝛ' referūt bonū qđ accepert. Extēdūt al/teras alas ad parietes oraculi: cū san ctos etiā hoies secū videre delectanf: eoſq; velut alaz sūmita tib' tāgūt: q̄s ꝛsortes ⁊ imitatoꝛes fuisse i hac vita sue purita tis exultāt. Duos āt eque parietes alis tāgūt: qz fideles vtri/usq; ꝓli ꝺz secū possessoꝛes aule celest': nō q̄ ī illa patria sit di stictio locā' inē vtrūq; ꝓplm: ꝺ qz maioz sit festinitas interne brītudinis ꝺ ꝛsortio adunate fraīnitat'. de In medio tēpli. Be. Manifestū ē ex ꝺdict' q̄re cherubin ī medio tēpli ī terio ris sint positi: q̄ semp habitāt i cel'. Extēdebāt alas q̄si ad vo landū: qz semp hūt aīaz ad obsequiū diuīe volūtatis paratū. Qꝛ xo ala vna vni' cherub tāgebat parietē: ⁊ ala cherub se/q̄di alteꝛ parietē ad illā charitat' āministratioēz ꝓtinet: quā nob angeli exhibent. Qꝛ altere ale ī medio tēpli se ꝓtegebāt: ꝺ dilectiōis grāz: q̄ se alteꝛ cōplectunt exꝑmit. e Extēde/bāt aūt alas. Extēdūt aūt cherubin ad vtriusq; parietē oraculi alas: qz letātes i celesti patria iustos vtriusq; pleb. Uisiōe q̄z sue glie ad laudē creatoꝛis excitāt: nec solū de illoꝛ q̄s secum hūt inꝰ instoꝛ felicitate letanf: ꝺ etiā nr̄i q̄ foris adhuc positi (ꝺ pūdis ad dīm clamam') curā gerūt. Añ ꝺ eis ī Paral. septū ē: Ipi aūt stabāt erect' pedib' ⁊ facies eoꝛ verse erāt ad exteriozē domū. Quia. s. a. via xitat' ī q̄ moꝛ ꝺditi positi sūt: ad suū desiderāt pucire ꝛsortiū. Sic q̄ pedib' stant erectis. sic alas auro tectas ad oraculi parietes extēdūt vt facies habeāt

cherub vna: et quinq; cubitoꝛū
a ala cherub altera: id est decē cu/
bitos habentes a sūmitate ale
vnius vsq; ad ale alteri' sūmita
b tem. Decē q̄z cubitoꝛū erat che/
c rub secūdus in mensura pari: et
opus vnū erat in duob' cheru/
bin: id est altitudinem habebat
vn' cherub decē cubitoꝛ: ⁊ simi
liter cherub secūdus. Posuitq;
d cherubin in medio tēpli interio
e ris. Extendebant aūt alas suas
cherubin: ⁊ tāgebat ala vna pa
rietē: ⁊ ala cherub secūdi tange/
bat parietē alterū. Ale aūt alte/
re in media pte templi se inuicē
a ꝺ imoꝛtali claritate sublimauit: dilectiōis lu/
f contingebāt. Texit q̄z cherubin a
ce repleuit. a ꝺ sancte. s. ecclie pplos quib' sup fundamentū xp̄i locaris roti' orbis ambitū re/pleuit: ceptūq; fidei edificiū ꝛtidie noua mēbro rū ꝓgenie q̄si preciosoꝛ lapidū appositione au/
auro. Et ōmes partes templi p b
gmentare nō cessat. a ꝺ qz alij datur p ꝓ fmo sapiētie: alij fmo scientie: alij fidei: alij gra sanitarū ⁊c. Charitas quoq; gaudiū: par: lōga/nimitas ⁊c. ꝺ celature sunt sanctarū mentium.
g circūituz sculpsit varijs celaturi'
a ꝺ We. qz dño electos ad regulā scripturaz in quibus est multitudo scientie vtrā dirigere facit. ꝺ We. Cherubin facit cum eos in hoc mūdo ca sticare angelicaz ꝓmodo suo docet imitari: qđ marie pignus laudibus diuinis vera dilectione dei et ꝓximi geritur.
⁊ torno. Et fecit in eis cherubin
b et palmas ⁊ picturas varias q̄/
si ꝓminētes de pariete ⁊ egre
dientes. Sed ⁊ pauimentuz do
mus texit auro intrinsecus ⁊ ex
k trinsecus. Et in ingressu oraculi c

dom' auro i oraculo intrīsec' ⁊ i tēplo extrīsec': qz rp̄s āgelos a aīas iustoꝛ i cel' plenario dono ꝓfectiōis ipleuit: ⁊ p egrinan tes in seculo ciues patrie celest' signaculo dilectionis eterno a mortaliū vilitate secreuit. Añ i ꝺ cogīscēt oēs: qz discipuli mei est': si dilectionē habuerit' ad inuicē. k Et in ingressu ora. ⁊c. Be. Un' erat ingressus: ꝺ dn ob' ostijs claudebāt. Et eisdem reserat' aperiebāt: sīc ⁊ tēplū ⁊ portic' añ tēplū vnus tñ habe/bāt introitū. Quia vn' dñs: vna fides: vnū baptisma: vn' de us: vn' i eccliaz pūtez p baptismū: vn' i regnū celeste p opa fi/de sperādus est introit'. Qz vn' eēt ingressus testat' ꝺ qđ de ar/

Nico. de lyra.

stamēti hēbat i lōgitudie duos cubitos: ⁊ i altitudie cubitū ⁊ dimidiū. Spaciū aūt inē duos cherubin erat fere decē cubito/rū: vt ꝓz ex ꝺdict': ⁊ ale eoꝛ distabāt a terra q̄si ꝓ octo cubitos vt ptz silr ex dict'. ⁊ ex his ptz lra vsq; ibi: a Texit q̄z che/rubin auro. i. laminis aureis. duo xo cherubin q̄s fecit moy/ses erāt toti ꝺ auro: qz erāt valde parui respectu istoꝛ. Forma aūt arce testamēti ⁊ duoꝛ cherubin q̄s fecit moyses descripta fuit Exo. xxv. Et ex ꝺ itelligi pōt forma duoꝛ cherubin q̄s fecē salomō: qz eiusdē forme fuerī ꝺ maiozes. b Et oēs parietes tēpli. Dic reūtī ad descriptionē parietū tēpli ⁊ pauimenti: ⁊ ꝓz lra ex dict'. ꝺ. c Et ī ingressu. ꝺ ꝛnr agit ꝺ ingressu sciſcōz cū ꝺ::

ca sc̄ptū ē inferi⁹. Cūq; emineret vectes: ⁊ appārerēt: sūmitates eox foris sā ctuarīū añ oraculū ñ appebāt vltra extrīsec⁹: vbi patēter (ni fallor) ostenditur: q; vnus erat ingressus ora culi fact⁹ e regione arce que erat in medio eius. Cui⁹ ingressus ostiola multipharīā significār. Angelicos enim spiritus

a fecit duo ostiola de lignis oliua

a ℣ idē aperri⁹ dicit: vn⁹ eni erat ingressus: sed duobus ostijs claudebatur et aparebāt.

b rum postesq; angulorū q̄nq; ēt duo ostia de lignis oliuarū po/

℣ va. ℣ in plijsq;. ℣ car. ℣ cūcta hec supra i ornatu parietū tēpli posita ⁊ exposita sūt.

steſq; angulorū. Et sculpsit i eis

c picturā cherubin ⁊ palmarū spe

c cies: ⁊ anaglypha valde, pminē

d tia: ⁊ texit eā auro: et operuit tā

e cherubin q̄ palmas ⁊ cętera au

d ro. Fecitq; i introitu tēpli postes

f g

e de lignis oliuax q̄drāgulatos ⁊

℣ dilectioni dei et proximi.

f duo ostia de lignis abiegnis al

b i

g trinsec⁹. Et vtrūq; ostiū duplex

k

dicit: Nonne cor nostrū ardēs erat in nobis ō iesu dū loqueretur nobis i via? ⁊c. Byssus qui de terra virēs oritur ⁊ longo artificū exercitio natiuū exuit virorem: ⁊ deducit in albedinē castigationē carnis insinuat. Cui⁹ q̄si humorē ingeniū expicari iubet aplūs dicēs: Mortificate mēbra vr̄a q̄ sunt: fornicationē: immundiciā ⁊c. Addit alibi dicens: Obsecro vos p̄ xp̄i dei misericordiā: vt exhibeatis corpora vestra hostiā viuentē sanctā: deo placentē ⁊c. Intrauit cherubin et eisdem colorib⁹ cāficiuntur cum vniuersis que pie agimus a veteratis demonū telis p angelorū fidia domino dona, pregimur. Intrauit cherubin cū in bonis que agim⁹ multitudine sciētie indesinenter vtimur. Nā et spiciētes semp ad eloquia diuina: ⁊ ne forte a virtutū calle erremus: horū intuitu ꝯtinuo vestigia nostra reginam. d Fecitq; in introitu. Sicut ingressus oraculi quo ad arcam domini cherubinq; quenit introitū celi significat: ad visionem dei supnoq̄ ciuis nos introduci desideramus: ita introitus in templū primordia nostre ꝓuersionis ad deū: quando in p̄sentē ecclesiā intramus. Iste ingressus nostrum ad deū: ille designat ad spem. Undepostes huius introit⁹ quadrāgulati sūt, pter. iij. Euangelij libros quox doctrina in fide veritat⁹ erudimur. e Postes q̄drāgulatos.

Be. Quadrāgulatos ppr̄ q̄tuor sc̄z p̄cipales virtutes prudentiā: fortitudinē: iusticiā ⁊ tpantiā: q̄x velut fūdamē firmissimo oīs bonox actuū structura nitit. Prudētia enī ē q̄ discim⁹ q̄d nos agere ⁊ q̄lit̄ viuere deceat. Fortitudo p quā ea que agēda didicim⁹ implem⁹ quas breuiter, pbera cōplectitur dicens: Dominus illuminatio mea ⁊ salus mea quem timebo Illuminatio. s. vt que agere debeam⁹ edoceat. Salus vero vt ad hec agēda cōfirmet. Temperantia est qua discernimus ne plus aut minus iusto prudētie ⁊ fortitudini studeamus: ⁊ q; quisquis prudētia fortitudine ⁊ tpantia vtitur: vere est iustus. Quarta post prudentiā: fortitudinē ⁊ temperantiam: iusticia sequit̄. f Altrinsecus. Quia ad inuicem respicūt: vt vna sine altera haberi nō possit: exterius ostiū dilectio fraterna: interius diuina: q; illa p̄cor tpe: hec sublimior dignitate: ⁊ p illam ad hanc intratur: q; in amore p̄rimi discitur: qualiter conditor debeat amari. g Et vtrūq; ostiū duplex ⁊c. Be. Quia in vtraq; dilectiōe duo sunt p̄cipue obseruanda. In dilectione dei fides veritatis et pura operationis. Sine fide enim impossibile est placere deo: ⁊ fides sine operibus mortua est. In dilectione aūt fraternitatis paciētia ⁊ benignitas. vñ charitas patiēs ē: benigna ē: vt vbi mittat. s. primorum iniurias et eis benefaciat. Unde: Dimittite ⁊ dimittet⁹ vobis: date ⁊ dabitur vobis. Hanc nobis p̄

Nico. de lyra

a Fecit duo ostiola. ⁊ dicunt̄ ostiola: quia erant parua respectu ostiorū: que erant in introitu templi. Erāt aūt sic facta ſm aliquos q; vnū erat prope latus meridionale templi: aliud, pe latus aquilonare in pariete diuidente sanctū a sanctū Scōz alios xo duo ostiola erāt eadē i pte parietis: vnū in vna sup̄ficie parietis: alterum in altera: ita q; quādo erat clausa videbatur paries quasi cōtinuus ex vtraq; parte.

b Postesq; angulorū quinq;: quia postes vbi fixurata illa ostia erant: sic erant dolati q; sup̄ficies eorum ſm longitudinem suam habebant quinq; angulos.

c Et sculpsit in eis picturam cherubin ⁊c. eo modo sicut dictum est supra de interiori parte parietum templi.

d Et anaglypha. i. celaturas, pminētes. ⁊ dicāt ab ana quod est sursuz ⁊ glyphen quod est sculpere. e Et texit ea auro. eo modo sicut dictum est supra de sculpturis existēt⁹ in parietibus templi. f Fecitq;. Hic agitur de ostijs in introitu templi. cum ō⁹ g Postes de lignis oliuax quadrangulatos. i. q̄tuor angulox ⁊ i b a postib⁹ oraculi. b Et duo ostia de lignis abiegnis. Hebrei dicūt buxinis. i Altrinsecus. Ista aūt ostia magna erant ⁊ erāt i medio parietis existentis ipius templi: ⁊ in medio duox ostiorux erat postis fortis vbi claudebant: ideo dicunt esse altrinsec⁹ q; vnū erāt ex vna parte illius postis: et alterum ex altera. k Et vtrūq; ostiū duplex

a erat: ⁊ sc̄inuicē tenēs aperiebat. a

b Et sculpsit cherubin ⁊ palmas ⁊ b

celaturas valde eminētes: operuitq; omia laminis aureis ope

c re quadro ad regulam. Et ędifi/

a ℣ fide spe ⁊ charitate.

cauit atriuz interius tribus or/

portic⁹ Cassiodor⁹ i pictura tēpli quā i pariete posuit: sicut i psalmox exp̄sitiōe meminit: triplici ordīe distrixit. Primuz sc̄z ordinē ponēs ex̄ atriū sacerdotū ex oī pte p q̄drū. Scōm eodē mō ex̄ intimas portic⁹ versū i gyro vndiq;. Extremū similit̄ ex oī latere p̄tox porticuū i circuitu. Sicq; tēplū trifomi edificiox p̄sidio ab oī pte erat munitū: facto pauimēto sub diuo: inē edificia singla de marmore ⁊ parietib⁹ domox ꝯeriozib⁹, i. eis q̄ ad tēplū respiciebāt fact⁹ i colūnis exterioz⁹ solidis. Sicq; fiebat vt oīs tēpli structura per graduū varietatē esse rōnabilr distincta. Nā i sā ctas cōx ītrabat pōtifex: i tōm tēplū sacerdotes purificati ⁊ ñ purificati vna cū leuit⁹ ⁊ cātoz⁹: i ītimū atriū basilice maior⁹ viri iudei purificati stātes ⁊ orātes (sī diuo si serenū eēt: si tēpestas portic⁹), p̄rias se se recipiēbant. In exteri⁹ atriū mlieres iudee purificate. In extremū atriū gētiles ⁊ iudei q̄ nup venerāt ex gētib⁹ vsq; ad sertū purificatōis diē. Hec vt i pictura Cassiodori distincta repum⁹ breuiter ānoranim⁹: rati eū ab ārīq; indeifi didicisse: neq; vlr tā eruditū voluisse i exēplū legēdi, pōere: q̄ ñ p̄ xa eē cōgruissz. Hox locox meminit sup̄mozū gduū Ps̄. q; ita incipit: Ecce nūc bñdicite dño oēs fui dñi: q̄ stat⁹ i domo ⁊c. In his portic⁹ Hieremias ⁊ alij, pbe. In his dns ⁊ apls p̄dicabāt. In hax alīq; sedebat dns docēs: qñ tētātib⁹ pharisei oblata ē ei mlr ad mortez iudicāda. In his iuēt vēdētes oues ⁊ boues ⁊ colūbas q̄s eliminauit ō tēplo. In his petr⁹ ⁊ iobes claudū iuenientes sanauer̄t: ⁊ secū ingredientes iteri⁹ ad orādū duxer̄t. In his orabat ois mltitudo p̄fūs: qñ icensū ponēri Zacharie āgel⁹ ad altare thymiamat⁹ apparuit: eūq; de p̄cursoris dñi natiuitate p̄docuit. Hec aūt atria cū porticib⁹ suis aspectū tēpli ō lōge aspiciētib⁹ absc̄ōdere ñ potuer̄t: q; loc⁹ i q̄ tēplū erat mīto sblimior erat q̄ vbi portic⁹ erāt. Nam sic Joseph⁹ sc̄pſit: Extreme atrioz fabrice cū ī q̄drīgēt⁹ cubit⁹ eēnt erecte ñ ad xticē mōt⁹ i q̄ tēplū edificatū ē ñ puenerī. Hec q̄dē de structura tēpli studioso lectori credidim⁹ ītimāda: ſ in eis q̄ sacra sc̄ptura referre cōmodū duxit: figuras mysterioz q̄ra/mus: ceter⁹ p̄ historie cognitiōe simplr̄ vtamur. Edificiū q̄ tēpli ītra atriū sacerdotū p̄fectox i eccl̄ia vitā exp̄mit: q̄ excellētia xtutū dño appropiquāt: ⁊ alijs xbo ⁊ ope ducatū salu⁹ oñdūt. Sacerdos ei inde ō⁹: q̄ sacx mīoribus ducatū p̄beat q̄ noīe nō solū altar⁹ mīstri ep̄i. s. ⁊ p̄sbyteri: ſ ⁊ oēs censent: q̄ altitudīe doctrīe ⁊ p̄fectiōis p̄eminēt: nec sibi tm̄ ſ p̄libus p̄sunt: q̄ dū corpa sua hostiā viuētē: sanctā: deo placētē exhibēt: sacerdotale mīsteriū spūalr exercēt. Aū toti eccl̄ie loquitur petr⁹: Vos aūt gen⁹ electū: regale sacerdotiū: gēs sancta: pl̄s acq̄sitiōis. Et antiq̄ p̄lo ō⁹: Vos erit⁹ mihi regnū sacerdotale: ⁊ gēs sancta. Basilica xo grādis q̄ erat extra atriū sacerdotū: i q̄ oīs pl̄s orare vl xbū audire solebat: carnaliū i eccl̄ia vitā mozesq; figurat. qualib⁹ dicit apostolus: Nō potui vobis loqui quasi spiritualibus: sed quasi carnalib⁹ ⁊c. Qui bñ p basilicā grandē signātur: q; mlto maior ē in eccl̄ia taliū q̄ pfectox nūer⁹. Sed q̄tum p̄ceſtant nūero tm̄ succūbūt merito. Aū b basilica pl̄mos capit: nō tm̄ eos in interio/

Nico. de lyra

ostiū duplex erat. qđ exponit duplicit. Uno mō qđ vnū erat i sup̄ficie exteriori muri ⁊ altex i sup̄ficie ītriori sic dictū ē de ostiolis oraculi. Alio mō q; vtrūq; ostiū erāt ō duab⁹ ptibus copulat⁹ ad iuicē fortit⁹: ita q; vna ps ostij possz claudi altera remanēte apta: ⁊ sic q; qñ totū aperiebāt vna ps eēt in p̄fissitudinez muri: altera in lat⁹ ei⁹: sic videm⁹ in ostijs q̄ apud nos dicunt fracta. ⁊ iō sequit: a Et sculpsit cherubin ⁊c. Hic vltio agit ō atrio q; erat circa tēplū: ⁊ erat platea magna q̄drata i circuitu tēpli: erat tū altera pte lōgior sic ⁊ tēplū. Et i pte bui⁹ platee q̄ erat añ ingressū tēpli erat altare holocaustox ⁊ mare vbi lauabāt sacerdotes: ⁊ luteres vbi hostie lauabāt ⁊ erat ista platea clausa muro facto ex trib⁹ ordinib⁹ lapidū diuſox colox. Et dicit aliq; q; isti ordines erāt ſm spissitudinē muri: ita q; ordo lignox cedri erat a parte interiori. Alij aūt dicunt ⁊ melius videt q; isti q̄tuor ordines erāt ſm altitudinē muri: sic enim melius apparebat varietas ⁊ decor operis.

Anno q̄rto

ra templi dcurati: nō ad altaris officiū: nō in ipm atriū sacerdotū intromittit: qz carnales ⁊ infirmi: ⁊ si ob meritū caste fidei ⁊ pietatis ad electoꝝ sortem pti/nēt: lōge tū abest vt illis exequent': qui cū fiducia ꝓfantur. Mō audeo aliquid dicere coꝝ q̄ p me nō efficit rps inobedientiā gentiū verbo ⁊ factis. ⁊ bonū certamē certaui tc. ¶ Accedebat vulgus vsq̄ ad atriū sacerdotū: ⁊ hostias vsq̄ ad ianuā deferebat: susceptas a sacerdotib⁹ ⁊ in altari oblatas oculis ꝓsp̄ḡbaꝭ. In ipm etiā tēplū cum aperte baꝭ a longe inspiciebat: nec tū etiā sacerdotū atriuz intrare poterat: sz de inferiozib⁹ clamabat ad dñm: qz nec carnaliū in ecclia simplicitas a dño despicit: qñ fideliter que possunt vota pietatis offerūt. Inspiciūt enī a lōge in templū dñi cum vitā sublimiuz discere ⁊ admirari gaudēt: ⁊ q̄s virtut' imitatiōe seq̄ nequeūt: pie venerationis amplectūt affectu. Videt hostias sacerdotū i altari sacro igne ꝓsumi: qz magna magnoꝝ opa cognoscūt a dño per spiritū dignanter accipi. ¶ Afferunt hostias suas ad atriū sacerdotū p illas dño offerēdas: dū bona q̄ valent operātes maioꝝ ⁊ doctioꝝ exhortatiōe firmantur ⁊ intercessiōe cōmendanť. Offerūt etiaz sacerdotib⁹ hostias p illos dño cōmendantes: cū sanctis egēnibus necessaria q̄bus abundāt sub mercedis intuitu tribuūt Unde: Amē dico vobis nō p̄det mercedem suam. Ac si vtroūq̄ hostias in altari dei idem ignis absumit: cum dñs elemosynas diuitū vna cū magnis sanctoꝝ virtutibus intuitu suo ⁊ retributiōe dignas iudicat. Multitudo ergo credentiū qui relictis possessiōib⁹ vno cozde et vna aīa deseruiebat deo. ipa ē templū dei ⁊ locꝰ intra atriū sacerdotū specialiter illi cōsecrat⁹. Dozro basilica grādis: ⁊ orātes i ea circa atriū sacerdotū in gyro eos figurāt q̄ eoꝝ tpe credebāt ex gētib⁹ i syria ⁊ i antiochia: ceteriscq̄ pulcīs ⁊ ciuitatib⁹ q̄b⁹ apli ⁊ seniozes q̄ erāt hierosolymis nō plus iponebāt oner' q̄s vt abstinerēt ab idolis imolato ⁊ sanguīe: ⁊ suffocato: ⁊ fornicatiōe: q̄z tū oblatiōib⁹ volebāt pauper sctoꝝ q̄ erāt hierosolymis sustētari: vt eis carnalia mīstrātes spūaliū eoꝝ fierēt pticipes. Barnabas ꝙ ⁊ Paulus cū socijs suis q̄ oblatiōes coꝝ accipiētes hierosolymā deferebāt sacerdotes sūt: q̄ hostias suscipiētes ad altare dñi cōsecrādas pducūt: qz dona deuotiōis eoꝝ sanct' q̄ p eis orarēt attulerūt. Atriū q̄ positū int locū vulgi ⁊ sacerdotū: illā diuisiōez significat: q̄ carnales i ecclia nupq̄ icipiētes ab arce pfectoꝝ nō sorte electiōis: ꝑ meritoꝝ q̄titate se cernit. Carnales enī sufficere sibi credūt si fidē spez ⁊ charitatē ⁊ operū mūdiciā habeāt. Perfecti sup hec oīa ꝙbo ꝓdicādo laborāt pauperib⁹ oīa sua tribuūt: vigilijs: ieunijs: hymnis: cāticis spūalib⁹ ⁊ sacris locutiōib⁹ operā dant: psecutiōes picula ꝓp̄ iusticiā tolerāt: ⁊ cetera q̄ se paul⁹ fecisse gloriať: ꝓmpta mētis deuotiōe exequūť. Ūñ sequit: edificauit atriū interi⁹ trib⁹ ordinib⁹ lapidū tc. a ¶ Et vno ordīe lignoꝝ cedri. Un⁹ ordo lignoꝝ cedri bona ē opatio sine corruptiōe simulatiōis exhibita: sine cui⁹ adiectiōe fides spes ⁊ charitas ꝝa eē nō pōt: ligna enī cedri ꝓpter odozis gr̄am ⁊ imputribilē nature potētiā: pseuerantiā ⁊ famā pie actiōis designāt. Usq̄ ad hoc atriū vniuersi ꝓscendūt electi: q̄ fide spe charitate et opere deo placere appetunt: hoc alta meritoꝝ gratia trāscendunt pfecti: cū in tanto virtutū culmīe ꝓficiunt vt dicere auditoꝛib⁹ possint: Imitatores mei estote sicut ⁊ ego christi: ⁊ nescit' qñ angelos iudicabim⁹: ⁊tomagis secularia. b ¶ Ipse ē mensis octau⁹ ¶ Be. Querit quō dicať dom⁹ dñi in mense octauo perfecta i oñi ope suo: ⁊ i vniuersis vtensilib⁹ cuz in sequētib⁹ legať mense septimo dedicationem eius esse cōpletā Nec credibile est q̄ septē annis templū edificās salomō: octauo mense anni octaui pfecerit. vel vsq̄ ad septimū anni noni mensem dedicationē pfecti distulerit. Unde potius verisile videť domū septē annis ⁊ septē mēsib⁹ edificatam: ita vt eodē mense septimo dedicatio sic celebrata: ⁊ die vicesimo tertio ipsi⁹ mensis ꝙm Paralipo. Salomon dimiserit ꝓplm i tabernacula sua: sicq̄ post vnā septimanā aduenīēte mēse octauo pfecta sit dom⁹ dñi operib⁹ scz vniuersis: ⁊ ipsa dedicatione prius cōpleta. Misi forte putandū ē post dedicatū templū aliquid vtensiliū in ministeria eius additū fuisse vsq̄ ad ingressum octaui mensis acceleraīte rege: vt oīno mense septimo qui erat totus solennis templū dedicaret et ita vez reperiatur vtrūq̄ templum scilicet octauo mense in omni opere suo ⁊ vtensilib⁹ pfectū ⁊ ipm septimo mense dedicatū fuisse. ¶ Q̄ autez in octauo anno: ⁊ octauo eius mense perfecta est dom⁹ in omni opere suo ad futurū seculum dicēq̄ iudicij pertinet: quando ad tantā perfectionē ecclesia perueniret. vt q̄d ei amplius addaī inueniri non possit. Tunc enī christus ostendet nobis patrē et sufficiet nobis. Dies aūt iudicij octonario nūero typice exprimitur: qz hoc seculū quod agitur septez diebus sequiť: Unde dauid psalmū ꝓp octaua intitulauit quē ꝓ metu iudicij cātauit dicēs: Domine ne i furoze tuo arguas me neq̄ i ira tua corripias me. c ¶ Edificauitq̄ eā annis. Quia ecclesia toto huius seculi tempoze q̄ septez dierū circūitu peragiť: ex electis construitur animabus: et in fine seculi sūi crementū ad finem perducit: vel ob significationem gratie spiritualis: per quam ecclesia solū vt sit ecclesia percipit: quia sine donis spiritus nemo fidelis effici: vel fidē seruare, vel merito fidei ad coronam iusticie potest peruenire.

a ꝙ necessaria ē cerra discēdi solertia: vt q̄s dinoscat quid credere: quid sperare: vel quid diligere debeat. b ꝙ bona. s. operatione sine simulationis corruptiōe: sine cuius adiectiōe: fides: spes: et charitas vera esse non valent.

a dinibus lāpidū pōlitorū: ⁊ vno a ꝙ regni salomonis. ordine lignoꝝ cedri. Annō ōrto a

a ꝙ inchoata.

fundāta est dom⁹ dñi in mense

a ꝙ aprili. s. inchoata. b ꝙ eiusdem regis.

q̄dō: et in anno vndecimō mense b

a ꝙ octobri.

būl: ipse ē mensis octauus: pfecta ē dom⁹ in oñi opere suo ⁊ in vniuersis vtensilibus suis. Ędificauitq̄ eam annis septem.

Morali.

† Factū ē q̄. cccclxxx. anno tc. Hic agit ō dei domus edificatiōe p quā significať edificatio ecclie q̄ a vero salomōe xpo edificata ē virtutibus fidei doctrina ⁊ sacramētis. Ōrtum ad pmū describit mensura dom⁹ ꝙm longitudine ei⁹ latitudinē ⁊ altitudinē vsq̄ ad pmū tabulatū. Per lōgitudinē significať virt⁹ lōganimitat' ⁊ perseuerātie. Per latitudinē diffusio pietatis ⁊ misericordie. per altitudinē ꝰtēplatio celest' patrie ꝙm illud Phil. iij. Nostra aūt ꝓuersatio i celis ē. In tota ꝝo dom⁹ altitudie erāt tres māsiōes: vna sup aliā. Per inferiozē significať ꝰtēplatio cōmunis boīm deoꝝ. Per mediā ꝰtēplatio ꝓphetaꝝ q̄ tū fuit p imaginarias visiones. Per superiozē ꝝo contemplatio ꝓphetalis q̄ est sine talib⁹ imaginib⁹ ⁊ figur'. sic dicit de ꝓpha dauid in ꝓncipio glose libi psal moꝝ. Per latera ꝝo tēpli q̄ fuerūt q̄tuoꝛ: orientale: occidētale: aquilonare: meridionale: designāt q̄tuoꝛ ꝝtutes cardinales: ō q̄b⁹ dicit Apoc. xxj. Et ciuitas erat in quadro posita. Sic enī ecclesia hic p templū itelligiť sic ibi p ciuitatē significať. Ōrtum aūt ad scām sacramēta noue legis scieth q̄ templū salomonis habuit tres ptes. s. porticū: sanctū: ⁊ sanctū sanctoꝝ. Per porticū vbi erat introit⁹ significať baptism⁹ qui est ianua sacramentoꝝ. Per mensam ꝝo ꝓpositionis que erat in p̄te templi que dicebať sanctū. significať eucharistie sacramentū in quo fidelib⁹ ꝓponiť panis vite. Et p quinq̄ cādelabra que ibidē erāt vt dicit ca. sequēti significanť alia q̄nq̄ sacramēta q̄ candelabra dicunť ex q̄ in oñib⁹ sacramētis deuote acceptis gratia q̄ virtutē habet illuminatiā conferť. Ōrtum aūt ad tertiū. s. doctrinā fidei xpi significabať p illa que erāt intra sanctū sanctoꝝ. vbi erat arca testamenti q̄ erat vnica: et sic signat vnitatem essentie diuine. Per illa ꝝo que erant intra arcā significať trinitas psonaꝝ: qz p ꝝgā q̄ signat potētiā significať psona patr' cui attribuit potētia. Per tabulas que signāt sapiētiā ꝓsonā filij: cuius attributū est sapientia. Per mānā vas ce psona spūsācti: cui⁹ ē bonitas attributū. Per B aūt q̄ arca erat clausa significať q̄ rōes oīm q̄ facta sūt vl fiēt i diuīa scia claudūť: de q̄b⁹ ē creatio: ⁊carnatio: ꝛsurrectio moꝝtuoꝝ: redditio premiorū ⁊ p̄mioꝝ: ⁊ cetera ad fidē ecclie ptinētia. Per duos aūt cherubī q̄ plenitudo scie iterꝑtant ecclie ꝓlati ⁊ mīstri i q̄b⁹ reg̃riť scia significať ⁊ ipsi sūt dispēsatozes ⁊ ministri ꝓdictoꝝ. Ad inducere debēt suos subditos ad virtutes ⁊ eis ministrare sacramenta et eos docere de fide catholica. Per binariū aūt cherubin significať charitas q̄ potissime relucere debet in prælatis ecclie ⁊ ministris.

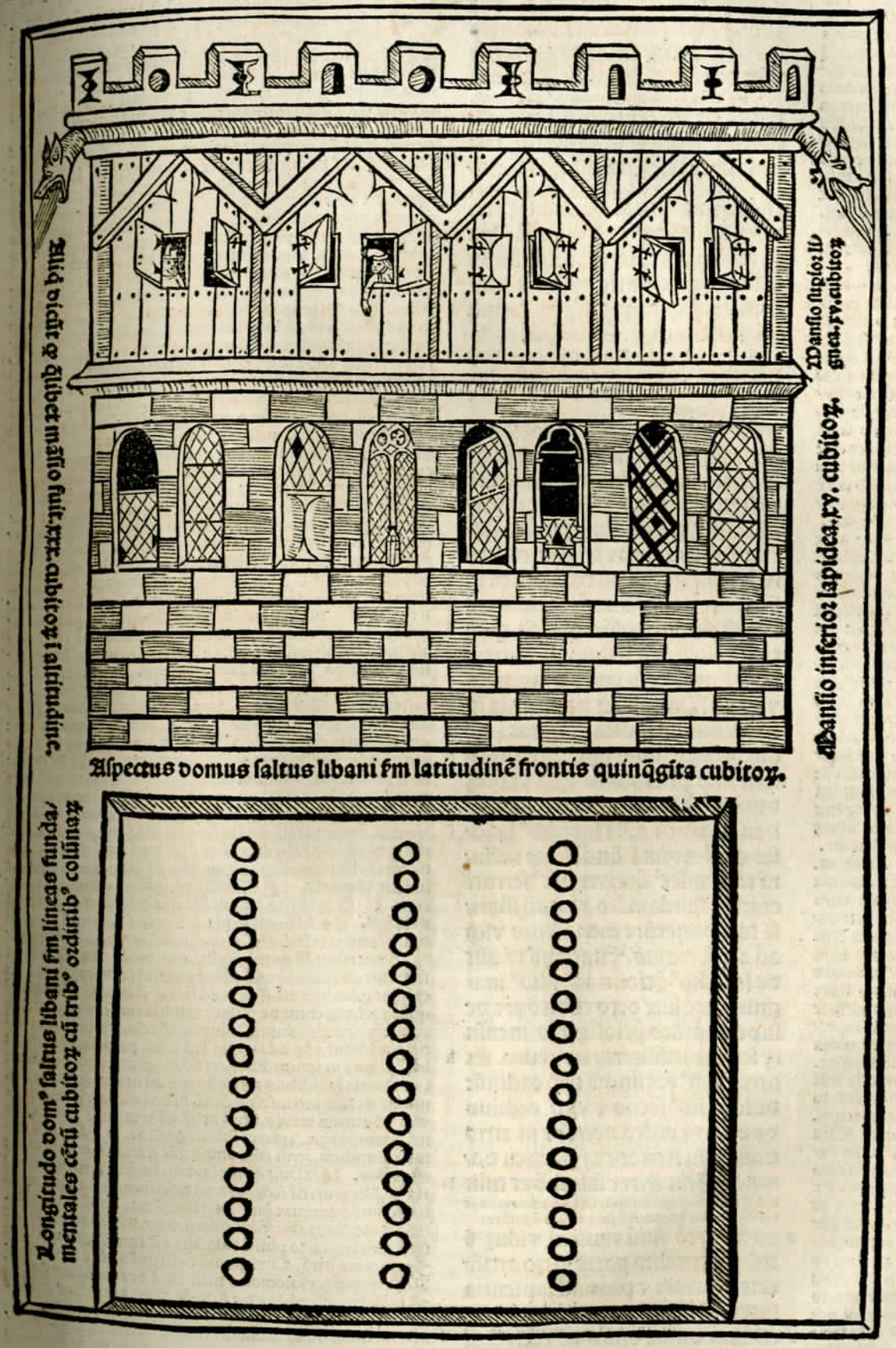

¶ Capi. VII

A a ¶ Mulieris vidue. Ecclie scz pātis pro q̄ christ⁹ vir suꝰ morte gustata resurrexit: ⁊ in celos ascēdēs pegrinantē reliquit in terr': quoꝝ filij sunt predicatores ⁊ omēs fideles. Ān: ℣ro pr̄ibus tuis nāti sunt t.f.

b ¶ Qui cum venissz. Quia doctor strenuꝰ ill' cōmittit dei verbum q̄ pie suscipiūt ⁊ pse uerāter custodiūt: ⁊ alijs p̄dicando latꝰ diffamare que dicierint sata gunt. Es enī ē valde durabile ⁊ sonorum.

c ¶ Fecit oīe opꝰ ei⁹. Quia sācti doctores dū ministerio x̄bi fideliē insistūt: opus dei operanť: qz loq̄ndo foris viam x̄rist' aperūt illis quoꝝ ipe intus illustrando ad vitam p̄ordinauit eternā. vñ: Ego plantaui apollo rigauit domin⁹ autez incrē. dedit.

d ¶ Et finxit. Be. Columna aū fores tēp'li decē ⁊ octo cubitis alta ē: cū p̄dicator palā ēucr' insinuat nō nisi p fidez et opa iusticie nos ād superne vite gaudia posse puenire. Nomē q̄z ieſu apō grecos ab ℔ nūero icipit. ℣rima ei l'ra huiꝰ noīs decem. scda octo significat. Et apte decē ⁊ octo cubitis alte sūt colūne domus dei: qz doctores sācti ad ℔ bñ viuendo tendūt: vt 2di tozē suuz facie ad faciē videre mereanť. ne q̄s enī aliquid

Domū aūt suā La. VII a q̄ am ędificauit salomō tredecim ānis: ⁊ ad pfectuz vsq̄ pduxit. Edificauit q̄z domū

a ℣ qz de lignis libani montis edificata est.

saltus libāni centū cubitoꝝ lōgitudinis: ⁊ q̄nq̄ginta cubitoꝝ latitudinis: ⁊ triginta cubitorū altitudinis: ⁊ tōttuor ꝺambulatoria

a ℣ que vulgo transportica.

inter columnas cedrinas. Ligna q̄z cedrina exciderat i colūnas: et tabulatis cedrinis vestiuit totā camerā: q̄ q̄dragintaq̄nq̄ columnis sustentabať. Unus aūt ordo

a ℣ et ita erant tres ordines p medīū domus: ac habebat colūnas q̄ndecim cōn/

per hec quattuor deambulatoria inter parietes ⁊ medias columnas.

tra se inuicē positas: ⁊ e regiōe se respiciētes equali spacio inter colūnas: ⁊ sup colūnas q̄drangula b ligna in cūctis eq̄lia. Et portic cū colūnaꝝ fecit q̄nq̄ginta cubitoꝝ lōgitudinis: ⁊ triginta cubitorū latitudinis: ⁊ alterā porticū in c facie maioris portic⁹: et colūnas ⁊ epistylia sup colūnas fecit. ℣Porticū q̄z solij in q̄ tribunal ē: fecit: ⁊ texit lignis cedrinis a pauimēto vsq̄ ad sūmitatē: et domūcula in f q̄ sedebať ad iudicandū erat i media porticu simili ope. Domuz q̄z b fecit filię pharaonis quā vxorez duxerat salomō tali ope quali et hanc porticū. Oia lapidibꝰ p̄cio/ i sis q̄ad normā q̄ndā atq̄ mēsurā tā itrinsecꝰ q̄z extrinsecꝰ serrati erant a fundamēto vsq̄ ad sūmitatem parietū: ⁊ intrinsecus vsq̄ ad atriū maius. Fundamēta aūt de lapidibꝰ p̄ciosis lapidibꝰ magnis decē siue octo cubitoꝝ: ⁊ de super lapides p̄cioſi eq̄lis mensurę secti erāt: siliterq̄ de cedro. Et k atriū maiꝰ rotundū triū ordinū: de lapidibꝰ sectis ⁊ vniꝰ ordinis de dolata cedro necnō ⁊ in atrio domꝰ dñi interioris: ⁊ i porticu domus. Fecit q̄z rex salomō et tulit l+

a ℣ tyrꝰ artifex quē assūpsit salomō adiutorē operis sui electos de gentibꝰ p̄dicatores significat.

a hirā ō tyrō filiū mulierꝭ vidue ō tribu neptalim patre tyrio artificem ęrarium ⁊ plenum sapientia intelligentia et doctrina ad faciendum omne opus et ęre. Qui b cum venisset ad regē salomonez fecit oīe opꝰ ei⁹. Et finxit duas m+

a Domū aūt. Hic ℣ir agit de edificio domorū regaliū. et p̄mo de hmōi edificijs agit. scdo ad describendū alia vtēsilia domꝰ dñi notabilia scptura reuertit. ibi: Ad/ sit q̄z rex. Circa p̄mū sciēdū q⁹ ℣m doctorez nr̄os salomō fecit tria edificia. Unū p habitatiōe sita: aliud p habitatiōe vxoris sue. s. filie pharaonis. Et tertiū q̄ vocabať domꝰ saltus libani eo q̄ circa illud edificiū erant viridaria arborib⁹ consita. De p̄mo vero edificio parū loquit scriptura ⁊ ℣ forte q⁹ erat de ꝓstilijs ope sic ⁊ domꝰ saltus libani: que ℣ describit' fuit. differ: vt videbit'. hoc tū excepto q⁹ in domo saltus libani erant due māsiones: vna iferior ⁊ altera supior: sic ineſt palatio regis Parisi⁹. In habitatiōe inferiori ℣ habuit vngueta ⁊ pigmenta ⁊ aromata ⁊ hmōi: ex q̄b parietes erāt de lapidibus vt talia possent ibi melⁱ ꝓseruari. In supiori ℣o poterant arma: vñ vocabať armamētariū: ⁊ erat tota de lignis in parietib⁹ ⁊ colūnis. ⁊ in vtraq̄ māsiōe erāt tres ordines colūnaꝝ ⁊ in quolibet ordine erāt. xv. colūne. s. xlv. i vniuerso. et erāt isti ordines ℣m longitudinē domus ita q⁹ erāt ibi quattuor deambulatoria duo inter colūnas ⁊ vnū inter colūnas ⁊ parietē in vno latere: ⁊ aliud inter colūnas ⁊ parietē in alio latere p modū añ principiū hui⁹ capituli figuratū q̄tū ad frōtem domus. ℙauimentū aūt eius figurat in pagina sequēti ⁊ desup tectū planū: quia sic fiebant in terra illa: ⁊ i circuitu murus cū ꝓpugnaculis p que transibāt stillicidia ꝓiciētia extra aquā pluuialem. super deambulatoria vero erant trabes arcuales laqueati tabulis cedrinis: ⁊ ℣m b exponať lr̄a. cuz dicit: Domū aūt suā edificauit salomon tredecim annis: et loquitur de istis tribus edificijs que omīa erāt salomōis: q̄nis essent diuersis vsibus applicata: vt dictū est. Et ꝓpter hoc maius tp̄s apposuit salomon in edificatione istarum domoꝝ q̄z in edificatiōe domus domini: quia ad edificationez domus domini erant multe expense ꝓparate p regē dauid: vt patet. j. ℙaral. Item quia pplus erat magis deuotus et intentus ad edificationem domus dñi. Cōsequēter in speciali describit mensurā domus saltus libani in longitudine latitudine ⁊ altitudine: ⁊ patet littera ex dictis. hoc excepto q⁹ altitudo hic accipiť ℣m aliquos vsq̄ ad mansionē scdam tātum. ℣m alios ℣o vsq̄ ad tectū domus. b ¶ Et sup columnas quadrāgulata ligna ad portandum tecta. Consequēter describit dispositionem porticus existentis ante domū. p habitatione regis. cum dicitur: c ¶ Et porticū columnaꝝ fecit quinquagīta cubitorū longitudinis. i. ℣m mensurā latitudinis domus ⁊ ex hoc ptz q⁹ ista domus erat similis in latitudine domui saltus libani. Ante ℣o porticū ista magna erāt due alie porticus minores: vna in rta aliaz in longitudinem maioris porticus: ⁊ i vna tenebanť iudicia cōmunia. In alia ℣o erat thronus salomonis: in quo sedebat quādo volebat esse in diuitijs ⁊ delicijs. et hoc ē q⁹ dicit: d ¶ Et alterā porticum i facie maioris porticus. Hec est illa porticus i q̄ erant iudicia cōmunia. e ¶ Et colūnas. quibus claudebať porticus. f ¶ Et epistylia. i. capitella que erāt super colūnas ad decorem. g ¶ Et domuncula. i. thronꝰ salomonis mirabili opere factus: vt habeť. j. p. ca. Conseq̄nter descendit scriptura ad describendū domū regine. cum dicit: h ¶ Domuz q̄z fecit filie pharaonis quā vxorez duxerat salomon tali ope sicut et hanc porticum: nō ꝯtum ad hoc q⁹ claudereť columnis: q̄ quia parietes erant de ꝓsimili materia cum muro qui erat ℣ columnis porticus: quia columne ille cludentes porticu nō descendebant vsq̄ ad terram sed erant posite super murū habēť aliquā magnitudinē licet nō magnam: ⁊ hoc ē q⁹ dicit: i ¶ Omnia lapidibus ꝓtiosis qui ad normā quandaꝝ aliarū mensuraꝝ tam intrinsecus q̄z ⁊c. habuit dicunt: ℙonderosus vsq̄ ad atrium maius. istud atriū nō erat atriū domus dñi: sed domus regie. ꝓterea subdit postea: k ¶ Et atriū maius rotundum. atriū enī domus dñi q̄dratum erat: vt dictum est ca. ꝓce. l ¶ Misit q̄z rex sa. ⁊ tu. hirā de tyro filiū mulieris ⁊c. Hic reuertit scriptura ad describendum aliqua vtēsilia domus domini: ⁊ ꝓmo describunť duo notabiles colūne. scdo mare eneuz. ibi: Fecit quoq̄ mare. tertio luteres. ibi: Et fecit bases: quarto plura vasa alia ad templū ꝓtinentia. ibi: Fecit quoq̄ hirā. Circa ꝓmū describit artifex ipsum. ℣ de: Misit quoq̄ rex salomon ⁊ tulit hirā de tyro filium mulieris ⁊c. tulit: hoc est: addu rit: ⁊ fuit iste alius a rege hirā eiusdem nōis. nō est enī verisile q⁹ rex tyri esset artifex in talibꝰ. m ¶ Et finxit duas colūnas ereas. licet enī multas alias fecerit. tū due specialiter describunť: qz erant valde notabiles in magnitudie ⁊ operⁱ subtilitate. habebat enī q̄libet. xxx. cubitos altitudinis. vt habeť. ij. ℙaral. iij. ⁊ q̄libz habebat quattuor

¶ Oltra q̄ rēdū: cū ad eā q̄ ē sup oīa puenerit. De q̄b⁹ paul⁹: iacob⁹: cephas ⁊ iohes: q̄ videbanť colūne eē ⁊c. Quib⁹ ℣o ℣ exponere videtur mysteriū colūnaꝝ materialiū: ⁊ q̄d. s. figurāt ⁊ q̄re due sūt: apostolos ei ⁊ cūctos doctores significāt: fortes fide ⁊ operē erectos ꝓtē platiōe. Due aūt sūt vt ꝓputū ⁊ circūcisionē p̄dicādo i eccliaz introducāt. Stabāt i porticu añ fores tēpli: ⁊ i gressū illi⁹ suo decore vtraq̄ pte ornabāt. Ostiū āt tēpli dñi ē. q̄ ait: Nemo vēit ad pr̄z nisi p me. Et alibi: Ego sū ostiū ⁊c. q⁹. s. ostiū colūne ab vtroq̄ latere posite circūstāt: cū ministri ℣mo/nis vtriq̄ pplo ītroitū celi ostēdūt: vt siue a lege sciētie legal': vl' ex rigore gētilitať ad fidem euāgelij q̄s venerit: habeat eos paratos q̄ sibi iter salut' ℣bo ministrēt ⁊ exēplo. Vl' q⁹ de his colūnis in ℙaral. scriptū ē: ℙsal colūnas posuit in vestibulo tēpli: vnā a dextr' ⁊ alterā a sinistr': ista facte sūt due colūne: ⁊ ita disposite vt nob in ꝓsper' ⁊ in adūsis ingressū patrie celestis aū oculos mēt' habēdū eē doceāt. Hic paulus colūna dom⁹ dñi nos p arma iusticie a dexteris ⁊ a sinistris muniēdos eē suis suoꝝq̄ bonaz exēplis: vt nec ꝓsper' delectati: nec fracti aspēr' a rectā via q̄ ad ꝓmissā patriā gradiamur vlla in pte declinem⁹. a ¶ Decē ⁊ octo cubitoꝝ. Ter ei seni decē ⁊ octo faciūt. tria. s. ad fidem ptinēt ꝓpter trinitatē: ser ad opationē q̄z ser dieb⁹ fact⁹ ē mūd⁹: tria p ser multiplicatur: cū iust⁹ ex fide viuit ⁊ cognitionē pie fidei cumulat executiōe bōe actiōis. b ¶ Et linea. duodeci. Be. Norma aplice īstitutiōis ambit colūnā vtraq̄ cū doctor: iudeis vt gētib⁹ p̄dicare missus: ea tm̄ facere curat ⁊ docere: q̄ per aplos accepit ⁊ didicit ecclia. Nā q̄ alit docere viuere vl' p̄dicare voluerit: ⁊ aplica decreta spnere vl' ꝓ libitu suo noua statuere: nō ē colūna in tēplo dei: qz dū aplica īstitutaꝝ ⁊tē/nitu' exilitate inertie: vl' elatiōis grossitudie duodeci cubitoꝝ linee nō cōuenit. c ¶ Duo q̄z capi. ⁊c. Capita colūnaꝝ. i. sup̄na ps eoꝝ p̄covdia sūt doctoꝝ: q̄z deo deuot' cogitatiōib⁹ sic capite mēbra ita ꝓpria opa diriguntť ⁊ ꝺba. Duo aūt capitella capitib⁹ supposita duo sūt testamēta: q̄z meditatiōi ⁊ obſuatiōi doctores ⁊ aio subdunť ⁊ corpe. Ān vtriq̄ capitellū q̄nq̄ cubitos altitudis hz: qz. v. libr' scptura mo saice leg' cōphendit. v. et sicī crates tota veter' testamēti series cōplexa ē. nouū ℣o testamētū nō aliō p̄dicat q̄m q⁹ moyses p̄dicādo p ℔ p̄/diperat ⁊ ꝓbe. Ān: Si crederet' moysi: crederet' ⁊ mihi. Cū g̃ admirabili diuīe opatiōis ꝓcordia ⁊ nouī gr̃a testamēti i velamīe erat veteris ꝓdita: ⁊ nūc sacramēta veteris p lucē nouī sūt reuelata: q̄si capitellū vtriq̄ colūne. v. cubit' altū ē: qz manifestū est q⁹ in veteri cui⁹ sacramēta in q̄nq̄ eratib⁹ sūt plenī cōphēsa euāgelice p fectiōis ē insita gr̃a. d ¶ Septena x̄pi⁹ retia. ldoc in ℙaral. ita scriptū ē: Nec non ⁊ q̄si catenulas in oracło: ⁊ supposuit eas capitib⁹ columnaꝝ. Spēs et catenaꝝ ⁊ sūlitudo retis i capitell': varietas est specialiū virtutū in sctis. Ān: Astitit re. a. de. in ve. ℣. r. in vestitu fulgide dilectiōis circūdata varietate diūsoꝝ charismatū. Vl' multiplex ꝓterio catenarum et retis expāsio: mkipharias electoꝝ psonas ūsinuat: q̄ cuz x̄bis p̄dicatoꝝ fidelit obediēdo adherent: q̄si colūnaꝝ capitib⁹ supposīti retis ⁊ catenule miraculū sue cōnexiōis cunct' spectātib⁹ ꝓbēt. Ne enim catene miro sibīnuicē sūt ope ꝓterte: qz mirabili gr̃a spūs actū ē: vt vita fidelīū: locis: tēporib⁹: gradu: ꝺditiōe: sexu: ⁊ etate mīs secreta vna fide ⁊ dilectiōe sit ꝓiūcta. ¶ Septenario spiritaľ gr̃a signať. Ān q̄ sūt septē spūs dei missi in oēm terrā: q⁹ Esaias aperti' explicat. dicēs: Et requiescet sup eū spūs dñi: spūs sapiētie ⁊ itelligētie: spūs cō. ⁊ ꝓfor. ⁊c. Septena x̄pi⁹ retiacula erāt in capitello vtroq̄: qz pres vtriusq̄ testamēti p gr̃am vni⁹ spūs septiformis vt eēnt electi acceperť. e ¶ Et duos or. Be. videť malogranata facta eē i circūitu capitelloꝝ a pte ī/feriori: ⁊ ex ipsis mal'granatis oriri retiacula quibus capitella ex pte alią tegerenť: signat q⁹ virtutes ex virtutib⁹ nasciunť: ⁊ q⁹ scīi ambulant de virtute in virtutē. ¶ Beda. Duo ordines erāt in retiaculoꝝ in gyro capitelli: sed vterq̄ ordo septēplici versuū currebat ordīe: do nec circūacto capitello in seip̄m q̄si facto circulo rediret: qz sez deū ex toto corde ⁊ primū sicut nos diligere ꝓcipimur: sed vterq̄ ordo septē habet versuum retiacula: quia nec deus nec ꝓximus sine spiritali gratia diligitur. Ueridica enim sententia dicit: Charitas dei diffusa est in cordibus nostris per spiritūsanctū. Simlit aūt ⁊ primi: quia vna sine altera esse non potest. Facta sunt retiacula hec vt tegerent capitella: id est vndiq̄ i gyro circūdarent: quia omnis scriptura sancta cū recte intelligitur: gratiam per omnia charitatis sonat ⁊ pacis. Capitella enīz volumina diuina: retiacula sunt vincula mutue dilectionis. Et retiaculis tegunť capitella: cum sacra eloquia dono cha/

a ℣ ad spectaculū sui decoris.

a colūnas ereas decē ⁊ octo cubi/

b toꝝ altitudis colūnā vnā: ⁊ li/ a

a ℣ in diametro igit' ꝛtuoz: qz i gyro. xij. cubi.

nea duodecī cubitoꝝ ambiebat

c colūnaz vtrāq̄. Duo q̄z capitel/ b

la fecit que ponerenť sup capita

colūnaꝝ fusilia ex ere: q̄nq̄ cubi c

toꝝ altitudis capitellū vnū: ⁊. v.

cubitoꝝ alti. capitelluz altez: ⁊

d q̄si in moduz retis ⁊ catenaꝝ si/ e

bijnuicē miro opere ꝓtextarum.

Utrumq̄ capitellū colūnarum

fusile erat. Septena versuum re f

tiacula i capitello vno: ⁊ septe/

na retiacła i capitello altero. Et

e pfecit colūnas: ⁊ duos ordies p g

circūitū retiaculoꝝ singulorum

ꝛtuoz ptes: videlicet basē inferi⁹ ⁊ desup stipitē: ⁊ insupioꝛ pte stipit' caput: ⁊ desup capitellū. longitudo ℣o stipit' erat. xviij. cubi. ⁊ lōgitudo capit' ꝛtuoz: ⁊ lōgitudo capitelli. v. vt habeť ℔ in l'ra. De mēsura aūt basis nō fit mētio. ℣z ex dict' sequit' q⁹ ascēdebat i altū p octo cubitos: qz sic habetur. xxxv. cubiti lōgitudis totius colūne. ⁊ ex dict' ptz l'ra vsq̄ ibi: a ¶ Et linea duodecim cubi. ⁊c. qz q̄libet p se supta tātū habebat in circūitu: vt patz ℣iere. vlti. vbi ℣ sic: Decem ⁊ octo cubiti altitudīs erāt in colūna vna: ⁊ funicul⁹. xij. cubi. circūibat eā. ⁊ iō male dicūt illi q̄ dicūt q⁹ q̄libz p se supta habebat tm̄. vj. cubi. in circūitu.

b ¶ Duo q̄z capitella. Hic ℣ir dimissa dispositiōe basis ⁊ stipitis agit de dispositiōe capitelloꝝ ⁊ capitū q̄ erat ſbriloza. Ad cui⁹ intellectū ℣sideradū q⁹ capita istarū colūnaꝝ in pte supiori dilatabanť ad modū floꝛ' lilij: ⁊ capitella ponebāť sup stipitē q̄si i medio illi⁹ dilatatiōis existētem: ⁊ iferior ps capitelli aptabať illi stipiti: ⁊ p⁹ aliquā eleuatiōē erat q̄dā dilatatio i circūitu capitelli p modū cuiusdā circuli supeminētis: ⁊ sup illū circulū erāt cētū malogranata q̄si suppositā p circūitū: ⁊ cētū alia malogranata sub circulo illo q̄si depēdētia ex eo. Super istū aūt circulū ⁊ malogranata erat q̄dā elevatio strictior ascēdēs q̄si ꝓpe mediū altitudis capitelli. ⁊ diuidebat i portiōes septē p lineas inmedias seu circulos gratiles: ⁊ q̄libet portio erat pforata in circūitu subtilit p varias figuras: sic ſolet fieri in ostijs latticarū ereaꝝ: ⁊ qz capitella ⁊ colūne erāt interi⁹ cōcaue: ideo lumē transiēs per illa foramina circūquaq̄ ostendebat pulchritudinē illius operis: Super istas autem septē portiones que in littera vocāt retiacula ⁊ catene: eo q⁹ in retibus ⁊ catenis apparent talia foramina et intricationes: ꝓpe mediū capitelli erat alia dsłatio circularis p modū circuli omnino similis predicte: ⁊ ibi erāt centū malogranata superpositā: ⁊ totidē suppositā: ⁊ desuper septē portiones distincte ꝓforate sicut et predicte: sed erant strictiores: quia capitellū in ascendēdo restringebatur: et in summitate capitelli erat opus simile floꝛi lilij. Ad capiendū autē imaginez istoꝝ facilius posui quandā figurā in colūna quarta sequenti: cuius non possit in plano perfecte figurari: ꝯ oportet residuum per imaginationē suppleri. ℙredictis igitur adaptetur littera que valde est intricata et confuse posita. Duo quoq̄ capitella fecit: scilicet cuilibet columne vnum. c ¶ Fusilia ex ere. Quia totum opus columnarum et capitellorum erat factū per fusuram et non p martellorum percussuram. d ¶ Quinq̄ cubitorum altitudinis capitellum vnum. Computato opere lilij quod erat desuper. e ¶ Et quasi i modū retis et catenarum subijnuicē miro opere ꝓtextaꝝ. Quia ꝓpter foramina ꝓdicta dicebatur opus reticulatum ⁊ concatenatū modo predicto. f ¶ Septena versuz retiacła ⁊c. Uersus hic accipiť pro ordine. sicut Exod. xxviij. ℣n primo versu erat lapis sardius ⁊c. Ex dict' autē patet q⁹ ibi erant duo ordines retiaculoꝝ. vnus sup malogranata superiora. ⁊ alius super malogranata inferiora. et in quolibet ordine erant septem portiones perforate que retiacula dicuntur: ⁊ hoc est quod dicitur: Septena versuum retiacula: id est septem retiacula erant in quolibet duoꝝ ordinum dictoꝝ. et idem replicat dicens: g ¶ Et duos ordines p circuitum retiaculoꝝ singulorū vt tegerent capitella que erant super summitatē malograntoꝝ. Quia septem retiacula inferiora erant super malogranata inferiora: et septem alia retiacula superiora super malogranata superiora: vt dictum est. Capitella

ritatis ꝓbant vndiq; vestita. Nam ⁊ in eis que in scripturis nō intelligim⁹: charitas latet: ⁊ in eis q̄ intelligim⁹ late ptz.

a Vt tegerēt capitella. Be. Lū dictū de retiaculis vt tegerent capitella que erāt sup summitatem malograntoꝝ. videtur iuxta ordinem ipius operis: qz malograna facta fuerūt in circuitu capitelloꝝ a pte inferiori: ⁊ ex eisdem malograntis oriren⁹ retiacula: quib⁹ capitella ex pte alią tegerēt⁹. Patetq; mysterium q̄re retiacula sup summitatē fuerint malograntoꝝ annexa: q̄ ad vnā pene significationez ꝓsonaꝝ vel virtutū ꝓtinēt. Scim⁹ enī virtutes de virtutib⁹ nasci: ⁊ sanctos ambulare de virtute in virtutē: donec videatur deus i sion: qua virtute nulla pōt maior adiri. vñ tribulatio patientią operatur: patiētia ꝓbationē: ꝓbatio ℞o spem. In ipo etiam electoꝝ collegio inuicē sibi succedūt ꝓsone iustoꝝ: ⁊ miores antecessoꝝ gaudēt adherere vestigijs eoꝝ dicit⁹ vlsq; nuniti ne i errorē labāt. Retiacula q̄ sūt sup sūmitatē malograntoꝝ apposita: cū ꝑcordia charitat⁹ pfect⁹ sūt supadiecta opi⁹: ⁊ vtroq; vtut⁹ i itinere opatiōe. s. charitate scōz vita claresćit: q̄si circlo malograntoꝝ i capitell⁹ colūne cōcatenatio retiaculoꝝ supaddita cōmittat. Et q̄m oīa ℞tutū dona ꝑsentiū ad eternā remūeratiōez q̄ ꝑ cuāgeliū ē nob⁹ ꝓmissa ⁊ mīstrata respiciunt: apte subiūgit. Capitella āt q̄ e. s. c. c. tc. b Malograntozuz. Que vno foris cortice mīta iteri⁹ grana circūdāt: sic ecclia vno fidei munimīe inūnera electoꝝ agmia ĩcludit. pōt etiaz cuiuslibet iusti vita mozesq; signari: q̄ velut plurima vno cortice grana completens: multa cogitationuz virtutumq; signa ne defluant firma fidei et humilitatis vallat custodia. Bene aūt capita colūnaꝝ malograntis erant in gyro circūdata: qz sancti doctores priozū fidelīū vitā ad memoziā renouant: eoꝝ exemplis actus suos ⁊ sermones vndiq; muniūt: ne si aliter virerint: errent. Sicut q̄ retiaculoꝝ cōnexio vnitatem fideliū signat in vinculo pacis: ita malograna ipam insinuant vnitatē: que innumeros ꝑ vna fidei regula cobibet. Vel retiaculoꝝ cōcatenatio manifestā fideliū ꝓcordiaz monstrat. Malograntoꝝ ℞o positio internas animi virtutes: q̄ ab alijs videri nequeūt patiētiā. s. humilitatē: benignitatem. tc. ⁊ quasi pulcherrima foris species pomoꝝ apparet: sed clausa intus granoꝝ copia nō apparet: cū sanctoz̄ opatio palam ostendit: ſz q̄ int⁹ est fidei: spei ⁊ dilectionis ceteroz̄q; animi bonoꝝ gratia nō cernit. c Quasi opere lilij. Be. Per lilia claritas superne patrie et immortalitatis floz⁹ redolens paradisi designat amenitas. Per q̄ttuoz vero cubitos euāgelicus sermo qui introitū eterne beatitudinis ꝓmittit: ⁊ iter p̄ueniēdi ostendit. Cū q̄ sancti doctores ꝓmissa nobis lumina regni celestis in quattuoz euāgelij libris ostendūt: quasi capita colūnaꝝ opus in se lilij q̄ttuoz cubitoꝝ exhibent. Ubi notandū iuxta lr̄am: qz cum op⁹ lilij in capitellis quattuoz cubitoz̄ esse memorat: neq; addit latitudinis vel altitudinis: lectoris iudicio vtq; i altitudine an i latitudine intelligi debeat relictum est. Constat aūt qz colūna quā duodecim cubitoꝝ restis ambiebat: q̄ttuoz cubitos habebat in grossitudine. Dis enī circulus q̄trum habet spaciꝫ in diametro: tm̄ habet ter in gyro. Siue aūt latitudinē siue altitudinē accipiamus: figura ꝓspicua est: quia nō nisi per euāgeliū optata vox illa mundo insonuit: penitētią agite appropinq̄bit enī regnum celorum.

d Jn porticu. Notādū aūt i b ac sniā Paral⁹ q̄ eadem porticus tēpli etiā vestibulū templi vocat⁹. Ait inter vestibulū et altare plozabāt. i. inē porticū ⁊ altare. e Et rursū alia capitella tc. Be. Eqoz. s. factura phēnis regni ſblimitatē designat: quā nec oculꝰ vidit nec aur⁹ audi. n. i. c. h. a. tc. Post lilia enī q̄ttuoz cubitoꝝ: alia capitella sūt apposita q̄ altitudo q̄nta fuerit nō ꝺz: qz mīta ꝺ celesti bītudine i euangelio legimus: q̄ sez ibi mūdi corde deū videbūt: q̄ erūt eq̄les angelis dei: q̄ nō nubēt neq; nubent: qz mozi vltra nō poterūt: qz vbi xp̄s ibi ⁊ mīstri ei⁹ erūt tc. hmōi. Sz ipa spes hoꝝ q̄ diximꝰ

a vt tegerēt capitella q̄ erāt super
b sūmitatē malograntoꝝ. Eodē
modo fecit ⁊ capitello scō. La/ a
pitella āt q̄ erāt sup capita colū/
c naꝝ q̄si ope lilij fabricata: erāt i b
d porticu cubitoꝝ q̄ttuoꝝ: ⁊ rursū c
alia capitella in summitate co/ d
a ℣ rāte amplitudinis: q̄tra erat hec columna: cui⁹ rō capitelli altitudo q̄tra fuerit nō dicit.
lumnaꝝ desup iuxta mensuram
f colūne ꝓtra retiacula. Malogra/ e
natoꝝ aūt ducēti ordines erāt
in circuitu capitelli secundi. Et f
statuit duas columnas in porti
g cu templi. Lūq; statuisset colū/ b
naꝫ dexterā: vocauit eā nomie i
a ℣ firmitas.
iachin. Similiter erexit colūnaz k
secundam: et vocauit nomē ei⁹ l
a ℣ in roboze.
booz. Et super capita columna/
rum opus in moduz lilij posuit.
Perfectumq; est opus colūna/

ipe stat⁹ ꝙuersatiōis patrie celest⁹ quō se habeat: solis ei⁹ radijs q̄ itrare meruerūt ptz. Jn factura vel altitudine boꝝ capitelloꝝ q̄ sup lilia erāt: incōprehēsibilis terrestrib⁹ q̄ritas celestis bītatiōis insinuat. De q̄ tū non latet: qz oēs ibi cōmunes felicitate dinę visiōis fruūt: tāto q̄z ſblimi⁹ q̄z to mūdiores ad videndū oculos cordis habuerit. Cōmunis q̄ ibi bñdictio oīm electoꝝ: ſ q̄ distincta opeꝝ q̄litate mlte māsiōes beatoꝝ in vna domo dei significāt. cū/ dā: Et rursū alia capitella tc. Juxta mā/ surā colūne fiūt capitella delig. cū/ cti doctores īmo oēs iusti doctorū vestigia sequētes pmia suscipiunt eterne retributiōis ſm merita opatiōis. Sic per retiacula q̄z fiūt eade capitella: qz iuxta modū dilectiōis q̄ sibi in hac vita sancta fraternitas copulat: sugnozū q̄z ciuiū ſocietati in pātia sui creatoris cōiungeť. Sz qz illa societas vtriusq; populi fidelib⁹ tribuit: recte ſbiūgit malograntoꝝ tc. f Malograntoꝝ. Jn malograto totā significat eccl/ siā. centenari⁹ vero q̄ pm⁹ trāsit ad eternā: beatitudinē eternā. duplicat ꝺ numer⁹ malograntoꝝ in circuitu capitelli secūdi: vt significet q̄ vtriusq; testamēti ꝓplus in xp̄o sit adunādus: et ad eternā ītroducēdus coronā. vñ: Mō enī lōge erāt a terra: ſ q̄si cubitis ducent⁹ trahentes rete piscū. Per ducentos esū cubitos rete plenū magnis piscib⁹ discipli ad dñm trabūt ecclam sue resurrectiōis iā i litore mōtāriū: q̄ ꝑdicatores iudeis ⁊ gētib⁹ xp̄m fidei cōmittūt: ⁊ vtriusq; ꝓpli electos i vna beatitudinis arce colligunt. g Columnaz dexterā. Dextera colūna decores ꝓmitiue ecclie significat. scōs eos q̄ ad ꝑdicādū gētib⁹ missi sūt. Sic/ ptera significat eos q̄ vētuꝝ i carne dñm ꝓbetādo ꝑdiderūt. Scōa illos q̄ iā būc vēisse ⁊ mūdū redemisse testāt. Sili vocabulo ambe cēsent colūne. Una enī infirmitas: altera i roboꝛ dicit: vt vna fidei ⁊ opis fortitudo cūct⁹ ineſse doctorib⁹ mīstrarē: et nīsi tpis inertia tacite notaret⁹: vbi se quidā doctores sacerdotes ⁊ colūnas dom⁹ dei videri ⁊ vocari volūt: cū nihil in se firme fidei ad ꝙtemnendas seculi pompas ⁊ desideranda bona inuisibilia nihil habeāt roboris ad corrigendos nihil industrie saltē ad itelligēdos eoꝝ q̄b⁹ ꝑlati sūt errores.

Nico. de lyra

a Capitella aūt q̄ erāt su. ca. colū. q̄si ope lilij tc. qz in sūmitate capit⁹ colūne et sil⁹ i sūmitate capitelli suppositi erat op⁹ ſsile lilio: vt dictū est. b Erāt in porticu. qz iste colūne fuerūt situate i porticu tēpli: vt postea clari⁹ exꝑmit. c Quattuor cubitoꝝ ꝺ referť ad capita colūnaꝝ q̄ erāt q̄ttuoz cubitoz̄ latitudīe vt ꝑdictū ē: ita q̄ caput colūne ⁊ capitellū sil⁹ ascendebāt ꝑ nouē cubitos. d Et rursū alia capitella tc. loq̄t⁹ de ꝑdict⁹ capitellis q̄ erāt sup capita colūnaꝝ. e Juxta mēsuraꝫ colū. ꝓtra retiacu. Malograntoꝝ tc. qz sic dictū ē: q̄ pte ptz inferioꝛe capitelli erāt. c. malograna suppositā: ex. c. depēdētia eis coꝛrñdētia: ⁊ sic vnū malogratū suppositū ⁊ vnū ꝺpendēs ei coꝛrñdēs faciebāt vnū ordinē: ⁊ ſ erāt ibi. c. ordines malogratoꝝ: qz ibi erāt ducēta malograta. c. suppositā: ex. c. ꝺpendētia: ⁊ eodē mō in malograna⁹ ſuplozib⁹ tales ⁊ tot erāt ordines: vt ptz ex ꝑdict⁹: ⁊ sic erāt ibi. cc. ordines malogratorū in vniuſo in vno capitello. ſ subdit: f Jn circuitu capitelli secūdi. vocať aūt secūdū respectu capit⁹ columne cui erat suppositū: qꝺ q̄dē caput ꝺz hic q̄dāmō capitellū. s. respectu ptis colūne. g Et statuit duas colūnas tc. in ꝑ muros qui clauꝺebāt latitudinē portic⁹: ita q̄ spaciū qꝺ erat añ ostia templi erat mediū inē istas duas colūnas. ſ sequit: b Cumq; statuisset colūnā dexterā. i. ꝑte dextera portic⁹. l Vocauit: staruisset colūnā dexterā. i. ꝑte dextera portic⁹. l Vocauit: Sili⁹ erexit colūnaz cā noīe iachin: qꝺ iterꝺtať firmitas. k Sili⁹ erexit colūnaz scōaz. s. i sinistra pte. l Et vo. no. ei⁹ booꝛ. qꝺ interꝺtať fortitudo. ⁊ dicūt hebrei q̄ ꝑ istas duas colūnas signabať firmitas ⁊ robur regni dō. Cetera patēt ex dict⁹. Huic aūt expositiōi videť aliq̄ ℨriari q̄ sūt soluēda. q̄. Paral. iiij. ꝺz: Malograta q̄z. xl. ⁊ retiacula duo. Hic aūt ꝺz q̄ erāt. cc. ordies malograto-

natoꝝ: ⁊ retiacula septena in vno ⁊ septena in altero capitello. Dicēdū q̄ trāslatio nr̄a in bibliꝭ nr̄is cōiter corrupta ē vitio. Dicēdū q̄ trāslatio nr̄a in bibliꝭ nr̄is cōiter corrupta ē vitio septuaginta. Cum ad ꝑmū ꝓpe ſsūtudinē dictionū: qz vbi. ij. Paral. nr̄a translatio hz. xl. malograta. Jn heb⁹. cc. malograta. qꝺ ꝑtz ex hoc q̄ erāt ibi. cc. ordies: ⁊ q̄libet ordo habebat duo malograta. ⁊ ꝓpe. j. in isto ca. ꝺz ꝑ modū recapitulatiōis. Et malograta q̄dringēta i duob⁹ retiaculis ita ē in hebreo ⁊ i libris correctis nr̄is. Cum ꝺo ad secūduz dicēdū q̄ duo retiacula ibi accipiunť ꝓ duob⁹ ordinib⁹ retiaculoꝝ. i. q̄libet tū ordie erāt. vij. retiacula: ⁊ sic nulla ē ℨrietas ad ꝑcedēcia. Jte Hiere. xlvi. vbi fit mētio de istis colūnis ꝺz: Et fuerūt malograta nonagīta ⁊ sex depēdētia i. c. retiaculis. scōm ꝑdicta hic erāt. cc. malograta depēdētia. silr de retiaculis dictū ē q̄ erāt duo ordies retiaculoꝝ: ⁊ i q̄libz ordie ꝛeptē retiacula tm̄. Cetuz ad ꝑmū dicēdū q̄ colūne sic ꝑdictū est erāt posite iuxta murū portic⁹ hic ⁊ inde: ita q̄ capitellum iūgebat parieti: vt dic̄ Ra. Sa. Et ꝓpter hāc iūcturā aliq̄ malograta nō poterāt videri ab aſpiciētib⁹: ⁊ illa nō numerauit Hieremias cū dicit q̄ erāt nonaginta sex depēdētia: ⁊ loquit de malograt⁹ vni⁹ circuit⁹ tm̄: qz q̄ttuoz residua. c. occultabanť modo ꝑdicto: qz tū ſm veritatē erāt. c. ideo ibi dem subdit Hieron⁹. ſm veritatē hebraicā: Oia malograna. c. sez sup capitellū. qꝺ est intelligēdū de vno circulo malograntoꝝ: ⁊ tot erāt in q̄libet alioꝝ triū circuloꝝ: vt ptz ex supradict⁹: ⁊ sic erāt. cc. malograta dependētia: qz duo circuli erāt dependentiū: vt ꝑdictū est. Cetum ad secūdū de. c. retiaculis dicendū: q̄ ibi translatio nr̄a videť corrupta: nescio tū quoꝝ vitio. Jn hebreo enī sic habeť Hiere. xlvi. Fuerūt malograna nonaginta sex dependētia. Oia malograna. c. scilicet sup capitellū: ita q̄ de retiaculis nō fit ibi mentio. Pōt tū dici ſm translationē nr̄am q̄ licet essent bis septē retiacula vt dictū est: tū varie ⁊ multipliciter erāt ꝓfozata: ita q̄ talis varietas ad vnū centenariū in aliquo reducebať. Sciendū tū q̄ alij doctores catholici ⁊ etiā hebrei alit sentiūt ꝺ lōgitudine colūnaꝝ ꝑdictaꝝ dicētes. q̄ q̄libz habebat in longitudine decem ⁊ octo cubitos tm̄: cōputato etiā capitello ſm q̄ tert⁹. ſ. posit⁹ videť dicere. cū ꝺz: Et firit duas colūnas ereas: decē ⁊ octo cubitoꝝ altitudinis colūnā vnā. Ad hoc etiā inducūt q̄ si altitudo cuiuslibet colūne esset trigīta q̄nq; cubitoꝝ excederet ꝑmū tabulatū templi: qꝺ distabat a pauimēto triginta cubit⁹ tm̄: ⁊ ad illud qꝺ. ſ. iducti ē ꝺe. ij. Paral. iij. vbi ꝺz: Aſſores etiā templi duas columnas que trigīta ⁊ q̄nq; cubitos habebāt altitudinis: dicūt q̄ ibi altitudo vtriusq; colūne ponitur ſil⁹ iuncta: ſz ꝺ dictū videť esse ꝓtra textū ⁊ implicare cōtradictionē: qz ſm eos q̄libet habebat decē ⁊ octo cubitos altitudinis. Si q̄ iungať vtraq; altitudo simul habenť trigintaſex cubiti ⁊ nō triginta q̄nq; tm̄. Jtem in lr̄a ꝺz exꝑsse q̄ capitellū habebat q̄nq; cubitos altitudinis: quib⁹ remotis nō remanēt ꝑ toto residuo colūne nisi tredecim cubiti lōgitudinis. Jtem ꝺz in lr̄a exꝑsse q̄ linea duodecim cubitoꝝ ambiebat columnā vnā: vt. ſ. declaratū est: ex quib⁹ sequiť q̄ linea mēsurans longitudinē colūne capitello excepto nō excedebat lineam mensurantē grossiciem eius nisi in vno cubito tm̄: et hec forma columne esset valde indecēs: tū omēs doctores tam hebraici q̄ latini dicūt q̄ ille colūne erant posite in porticu tēpli tm̄ ad decorem: qz nō inueniť q̄ portarent aliq̄ ꝺ pondus. Cū qz erāt intra parietes porticus. Tum qz in superiori pte erat opus quasi lilij: vt ꝑdictū est qꝺ nō est opus dispositū ad aliq̄ ꝺ portandū: sed solū ad decorem: ⁊ ſ ꝺ dicendū sic pri⁹: q̄ q̄libet colūna erat altitudinis triginta q̄nq; cubitoꝝ. Ad illud qꝺ obiciť de textu. ſ. posito: Decem ⁊ octo cubitoꝝ altitudinis columnā vnā. Dicendū q̄ loquiť de altitudine stipitū tm̄. vt. ſ. dictū est. Ad illud qꝺ inducit ꝺ ꝑmo tabulato templi. Dicendū q̄ ſm hebreos hoc nullū est incōueniens: qz in pte tēpli anteriori nō erāt deambulatoria. Potest etiā dici q̄ nō sequiť q̄ excederēt ꝑmū tabulatū: qz porticus erāt indecliui montis: ⁊ ꝑ gradus ascēdebaſ in templū: ⁊ columne iste erāt in inferiori pte porticus: ita q̄ terra erat ibi demissior quinq; cubitis q̄ pauimentū templi. Notandū etiā q̄ Ra. Sa. ⁊ alij doctores hebrei habēt aliā imaginationē totaliter de istis capitellis. Dicūt enī q̄ capitella ista erāt duo grossi pomelli sup capita duarū columnaꝝ magis lati q̄ alti: sic⁹ solet fieri in sūmitatiꝫ campaniliū: ⁊ in latiori pte vtriusq; pomelli exteri⁹ erant duo circuitus malograntoꝝ: vnus sup: alius subter: ⁊ in quolibet circuitu centū malograna: ⁊ qz duo malograna facūt vnū ordinē: vt ꝑdictū est. ideo ibi erāt centū ordines malograntoꝝ i capitello cuiuslibet columne: ⁊ sic ducenti ordines in duabus colūnis: ⁊ in hoc differt ista imaginatio a ꝑcedenti: que ponit ducentos ordines malograntoꝝ in q̄libz colūna: vt ꝑdictū ē. Jn ſpiori xo pte hui⁹ pomelli erat op⁹ q̄si lilij: ⁊ a pede hu⁹ opis descēdebat opus ꝑ modū retis factū descendēs vsq; ad inferiora malograna: tegēs ea q̄si viderenť ꝑ mediū retis: ⁊ illud opus reticulatū a ſpiori parte vsq; ad inferioꝛe diuidebaſ lineis intermedijs faciētib⁹ q̄si septem portiones que dicunť septē retiacula. ⁊ ad hoc melꝰ capiendū describiť figura ꝑtinens ꝑ plano potest figurari. Jgitur ſm istaz imaginationē hebraeoꝝ potest exponi lr̄aa principio. cum dicit: Duo quoq; capitella tc. ⁊ ptz littera ex ꝑdictis vsq; ibi: Et quasi in modū retis tc. loquiť de ope reticulato qꝺ operiebat a sūmitate pomelli vsq; ad inferiora malograna. Septena versuū retiacula in capitello vno: qz illud op⁹ reticulatū in qualibet colūna erat distinctū septez portionib⁹. vt dictum est. Et duos ordines ꝑ circuitū retiaculoꝝ singuloꝝ: qz in qualibet colūna retiacula erant distincte ordinata in superiori parte ⁊ inferiori. Jn superiori tū parte erant strictiora: ⁊ inferius latiora ſm dilatationē pomelli cui erāt supposita. ideo subditur: Et tegerent capitella tc. vt. ſ. Erant in porticu cubitoꝝ quattuoz sez columne tantū occupabant spaciū in porticu: quia sicut dictuꝫ ē linea duodecim cubitoꝝ ambiebat vnam columnā: ⁊ ꝑ ꝙsequens linea diametralit trāsiēs ꝑ spissitudinē columne erat quattuoz cubitoꝝ: nisi q̄ amouenda est septima pars huius quaternarij: quia hec est ꝙclusio demonstrata in geometria q̄ circūferentia circuli continet ter diametrum ⁊ eius septimā partem. verbi gratia: si sez diameter est septem pedum: circūferentia est vigintiduoꝛ pedū. Malograntoꝝ aūt. cc. ordines erāt in circuitu capitelli secūdi: scilicet accepti cum primo: quia ſm istam expositionez in duobus capitellis duarū columnaꝝ erant tantū malograta q̄drigēta: ⁊ ꝑ ꝙs. cc. ordies malograntoꝝ: centū ordines in vna colūna: et centū i altera. Et statuit duas colūnas.

Hec est figura capitelli ſm expositionem Ra. Sa. hebrei longitudo ⁊ dispositio stipitis columne ⁊ basis vt potest imaginari per supradicta.

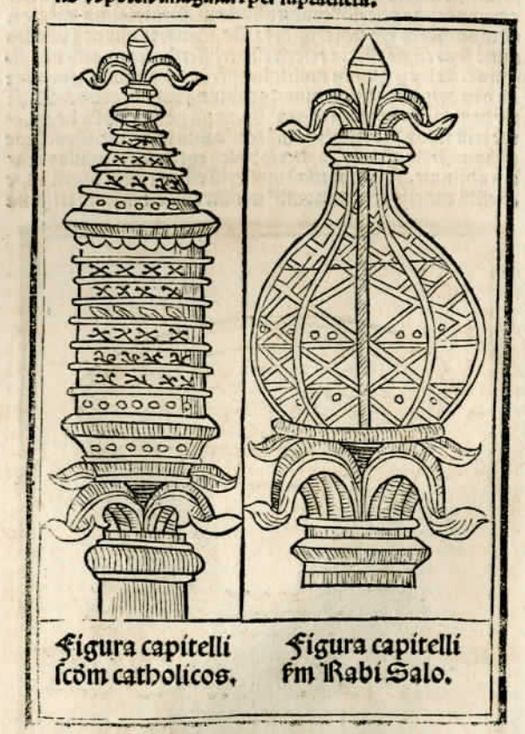

Figura capitelli scōm catholicos.

Figura capitelli ſm Rabi Salo.

Expositio hui⁹ lr̄e ⁊ seq̄nt⁹ q̄tuz ad istas colūnas ē eadem cū ꝑcedēti. Nō mireť aliq̄s si tm̄ īmorat⁹ sum circa istas colūnas: qz scriptura i diuīsis locis loquiť varie de ipis ⁊ cōtrarie vt ꝓma facie videť. ſm q̄ ꝑtz ꝑ ꝑdicta: ⁊ istā dissonātiā oportuit remoueri. Ꝓterea a ꝑcedētib⁹ expositoribꝰ nō iueni aliq̄d scriptū ꝑ qꝺ posset textus nr̄ exponi. Jtem qz nō solū expositionem latinoꝝ: sed etiā hebraeoꝝ ponere volui: vt lector eligat quod sibi magis placuerit: ⁊ videbitur exꝑdire.

a Fecit quoq; mare fusile. Be. Hoc mare ī figurā baptismi factū ē: q in remissionē peccatoꝝ emūdamur. Sacerdotes enī i eo lauabant: vt Paral. restat. Sacerdotes enī oēs electi vocant: qui sūt membra sūmi sacerdotis iesu xpi. Recte āt hoc vas mare dr in memoriā. s. mar' rubrū: q̄ pr⁹ p egyptioꝝ extinctionē t xpi dei liberationez baptismi forma pcessit. Ūn patres nostri oēs sub nube fuerūt t oēs mare transierūt: t oēs in moyse bapticati sunt in nube t i mari. Sacramētū āt baptismi et vite a nobis mundiciā querit i ꝑ seculo t vite eterne gloriā. ꝓmittit in futuro. Ad vtrūq; in mari eneo signat: cum esse decē cubitoꝝ a labio vsq; ad labiū ꝓhibet. Decē enī ꝑceptr in lege dñs oīa que facere debem⁹ exꝑssit. Denario eque mercedem bifactoꝝ signauit: cū hūc ī vinea laborantib⁹ dandū esse ꝑdixit. b Ā labio vsq; ad labi. Quia a primo bapticato in noīe iesu christi vsq; ad vltimū q̄ ī fine secli credentiū t bapticandus est: oīs fideliū chorus eandē veritat' viā ingredi t cōmunē debet sperare a dño iusticie coronā.

c Quinq; cubitoꝝ: Quia q̄cq̄d visu: auditu: gustu: odoratu: tactuq; delinquim⁹: gr̄a dei nobis p ablutionē viuifici fōtis relaxat. Sz nō sufficit ꝑteritoꝝ remissio peccatoꝝ: nisi q̄s deinceps bonis studeat opib⁹ alioq̄n diabolus qui exterat ō homīe: si hūc a bonis operib⁹ vacare viderit: multiplici⁹ redit: t facit nouissima illius peiora prioribus. vñ subditur:

d Et resticula triginta cu. Disciplina celestiū ꝑceptoꝝ qua a voluptatib⁹ religamur. Unde funiculus triplex difficile rumpitur: qz obfuatio mādatoꝝ q̄ in eordib⁹ electoꝝ fide: dilectione: spe supne retributionis firmata: nullo pōt obstaculo dissolui. Resticula mare ambit cum sacramentū baptismi q̄ accepimus: pijs operib⁹ munire studem⁹. Hec triginta cubitoꝝ est: quinquies enī seni triḡta faciūt. Senario aūt in q̄ dñs homīe fecit cū nō esset: t refecit cū perisset: bona opatio nr̄a figurat. Et sex ꝑ quinq; multiplicant: vt ad triginta ꝓueniāt: cū oēs corꝑis sensus diuinis subiungant imperijs. Aliter: deni facit triginta: t gen⁹ humanū post diluuiū de ꝓgenie triū filioꝝ Noe: latitudinē toti⁹ orbis impleuit. Sem q̄ꝑe asiam: Cham africā: Japhet soboles europaz: t insulas maris obtinuit. Et qz baptismi mysteriū cū executione operū t spe celestiū cunctis erat nationib⁹ ministrandū: resticula triginta

a ſ baptiſmum.

a rum. Fecit q̄z mare fusile decem a
b cubitoꝝ a labio vsq; ad labium b
a ſ vt vniuersis orbis lauacro vite a sorde pec
catoꝝ signaret esse mundandus.
c rotundum in circuitu. Quinq; b
d cubitoꝝ altitudo eius t resticu- c
la triginta cubitoꝝ cingebat il- d
e lud p circuituz: et sculptura sub- e
ter labium circuibat illud decez

cubitoꝝ mare in quo baptiſmo figurabat cingebat. Sz et hic dicēdū q̄ dñs cū esset triginta annoꝝ venit ad baptismū: qui q̄n suo baptismate q̄ tricenari⁹ accepit: baptismuz nr̄m cōsecrauit: recte mare q̄ nr̄m baptismū figurabat triḡta cubitoꝝ restis circuibat: vt significaret dono illi⁹ q̄ baptismū ne peccato subijt: baptismū nobis i ecclesia credētib⁹ in remissionē peccatoꝝ dedit cari. e Et sculptura t̄c. Cū ꝑdicta scriptura nō accipit sic ꝓcise. Linea xo diametraliter trāsiēs a labio ī labiū erat. x. cubitoꝝ: vt dictū est. t sic sequit q̄ linea trāsiēs p circūferētiā erat. xxx. cubitoꝝ: t cū ꝑ otineret septimā ꝑte diametri: ſ scriptura illud omittit q̄ nō cōputat sic ꝓcise.

d Et scul. subt̄ la. cir. ii. decē cubit'. nō pōt ītelligi q̄ ista sculptura erat immediate ſ labio q̄ erat supioꝝ ps mar': qz ibi mare hēbat. xxx. cubitos ī circuitu. t ī hoc dicūt doctores nr̄i q̄ mare illud ī supioꝝ ꝑte erat lati⁹: t descēdēdo restrigebat: ita q̄ ī ꝑte iferioꝝ hēbat tm̄. x. cubitos ī circuitu: t ibi erat sculptura duob⁹ ordinib⁹. Hebrei xo dicūt q̄ mare ī supioꝝ ꝑte trib⁹ cubit' fm altitudinē erat rotundū: t in ꝑte inferioꝝ duob⁹ cubit' erat q̄dratū: t q̄libz lat⁹ vni⁹ q̄drati hēbat. x. cubitoꝝ. ita q̄ linea ambiēs totū q̄dratū: erat. xl. cubitoꝝ t fm ſ mare erat lati⁹ inferi⁹ q̄ supi⁹: t ī illa ꝑte erāt iste sculpture bistrate. t ī hoc cū dr ſ: Et sculptura subt̄ labiū. i. ī ꝑte iferiori maris.

e Circuibat il. decē cubit'. intelligendū ē i vno latere ꝑticuli: t eodē mō ītelligēdū est ō alijs lateribus tribus. Sed illud dictum multum dissonat a Josepho: qui dicit q̄ mare eneum erat sic cantar⁹ magn⁹. Cantarus aūt idem ē q̄ crater. Ecclesijs. et ideo figura mar' enei fm Josephū est eadē vt valde ꝓpinqua ei quaz ponūt expositores nostri: t valde dissimilis ei quam dicunt hebrei moderni: vt pater figuras aspiciendo in columnis istis formatas. Et stabat



Figura maris fm Josephū et doctores catholicos.



Figura maris fm opinionē Rabi Salomonis.

Nico. de lyra

a Fecit q̄z mare fusile. Hic ꝓr describit mare eneū q̄d erat lauatoriū sacerdotū. cui⁹ ꝓmo describit latitudo. cū dr: Decē cubitoꝝ. et scdo altitudo. cū dr: b Quinq; cu. alti. ei⁹. i. ipi⁹ mar': qz boues sup q̄s erat positū non cōputant ī hac altitudie. c Et rectū. i. funicul⁹ triḡta cubitoꝝ cingebat illud p circuitū: qz sic dictū ē. ſ. diameter circuli ē tm̄ tertia ps circūferētie. t adhuc deficit septima ps diametri: sed scriptura nō accipit sic ꝓcise. Linea xo diametraliter trāsiēs a labio ī labiū erat. x. cubitoꝝ: vt dictū est. t sic sequit q̄ linea trāsiēs p circūferētiā erat. xxx. cubitoꝝ: t cū ꝑ otineret septimā ꝑte diametri: ſ scriptura illud omittit q̄ nō cōputat sic ꝓcise.

d Et scul. subt̄ la. cir. ii. decē cubit'. nō pōt ītelligi q̄ ista sculptura erat immediate ſ labio q̄ erat supioꝝ ps mar': qz ibi mare hēbat. xxx. cubitos ī circuitu. t ī hoc dicūt doctores nr̄i q̄ mare illud ī supioꝝ ꝑte erat lati⁹: t descēdēdo restrigebat: ita q̄ ī ꝑte iferioꝝ hēbat tm̄. x. cubitos ī circuitu: t ibi erat sculptura duob⁹ ordinib⁹. Hebrei xo dicūt q̄ mare ī supioꝝ ꝑte trib⁹ cubit' fm altitudinē erat rotundū: t in ꝑte inferioꝝ duob⁹ cubit' erat q̄dratū: t q̄libz lat⁹ vni⁹ q̄drati hēbat. x. cubitoꝝ. ita q̄ linea ambiēs totū q̄dratū: erat. xl. cubitoꝝ t fm ſ mare erat lati⁹ inferi⁹ q̄ supi⁹: t ī illa ꝑte erāt iste sculpture bistrate. t ī hoc cū dr ſ: Et sculptura subt̄ labiū. i. ī ꝑte iferioꝝ maris.

e Circuibat il. decē cubit'. intelligendū ē i vno latere ꝑticuli: t eodē mō ītelligēdū est ō alijs lateribus tribus. Sed illud dictum multum dissonat a Josepho: qui dicit q̄ mare eneum erat sic cantar⁹ magn⁹. Cantarus aūt idem ē q̄ crater. Ecclesijs. et ideo figura mar' enei fm Josephū est eadē vt valde ꝓpinqua ei quaz ponūt expositores nostri: t valde dissimilis ei quam dicunt hebrei moderni: vt pater figuras aspiciendo in columnis istis formatas. Et stabat

ſ sit q̄ resticula. xxx. cubitoꝝ mare circūierit: t nūc addatur q̄ sculptura hec subt̄ labiū posita. x. cubitis ambierit: ꝑs qz vas erat in modū phiale repandū t diffusuz: q̄ a triḡta cubit' circuit⁹ q̄s hēbat ī labio vsq; ad decē est coartatū. Sculptura aūt bistriata est q̄ alijs rex historias imitat'. Ūn ꝑ sculpturas bistriatas q̄b⁹ mare circūdat': exēplaꝝ tēpoꝝ signant': que nobis sūt in ꝓmptu: vt videā⁹ q̄b⁹ opib⁹ ab initio scri deo placuerī: q̄ obstinatiōe iniqui in scelerib⁹ ꝑdurauerūt: q̄ta in felicitate reꝓbi perierūt. Quo in exordio nascent' secli Cham ob maliciā inuidie dānat⁹: Abel iusticie merito coronat⁹: Lamech ob adulteriū t homicidiū maledict⁹: Enoch ob gr̄az ꝓpiat' ad paradisū reduct⁹. Cham p⁹ diluuium ob ipietatē detestatus: Sem t Japhet ꝑ obsequiū reuerētie ꝑpetua būdictione donati. Abraā fidei merito heres diuine ꝓmissionis effect⁹: cetera gentilitatis multitudo ꝓ infidelitate relicta. Adueniēte q̄z ī carne dño iudea ꝑ pfidia repulsa: gentilitas gr̄a ad salutem reducta: t hmōi q̄ ī vtroq; testamēto solerter ꝓsiderata studiosis ꝑsūt. Jō forsitā duo sūt oxdies sculpturaꝝ bistriatay in mari eneo: vt q̄ fōte baptismat' imbuti sūt: vtriusq; testamēti: auscultēt bistorias. Jō. x. cubitoꝝ erāt ī gyro: vt q̄cūq; i eisdē bistoriis deditos: iussis celestib⁹ obedire: t tota intētiōe ad supna ꝓmia suspēsol ꝑspexerit: imitari ntēdāt. a Duodeci bouci. Be. Apl⁹: euāgelistas: imo oēs verbi mīstros. Ūn: Nō alligabis os boui triturāti t̄c. Idi mare sibi sup positū portāt cū apl⁹ eoz̄ q⁹ successores inūctū sibi euāgeliū officiū ꝓmpta deuotiōe iplēt. E q̄b⁹ tres resp iciebāt ad aq̄lonez t̄c. qz in vniūsis q̄drati orbis ptib⁹ fidē q̄dicāt trinitat'. Hic q̄z apl⁹ duodeci. i. q̄ter terni sunt electi: vt fidē t ꝓfessionē trinitat' ꝑ q̄ttuoꝝ mūdi plagas euāgeli q̄ēs: baptiq̄rēt oēs gētes ī noīe patr' t filij t spūsancti. Quoꝝ successoꝝ suoꝝ xba act' t passiōes: facile in pūti videre t cognoscere legēdo valem⁹. Que xo illos ī futuro maneat glia retributiōis nōdū videre possum⁹. b Duodecim boues. Be. Qui lauacr⁹ baptismi ad salutē t vitā suscipit: fidē spem t charitatē debet habere: sine quib⁹ nemo pōt recte opari. Ūn ibiungit. Duodecim luter' triū vnciaꝝ erat. Be. Quia roboze fidei spei t charitat': munit ꝓceptio baptismi: neq; alit ꝓficuū esse ac capiēdi⁹ oñdit: nisi baꝝ virtutū firma certitudo mentē accipiētū t corꝑa ꝓfirmet. c Lilij. Be. Liliū comitāte odoris gr̄a cādidū colozē foris: int⁹ auroſum oñdit. iō gliam ei⁹ resurrectionis insinuat: q̄ corꝑis imortalitatē foris discipul' oñdit: t aīaz diuina luce coruscās ibi sil' inesse docuit. Christ⁹ q̄z aū passiōez suam ꝑsi adhuc clusum liliū fuit: cū ī miraculis clarus bō refulsit. Post resurrectionē xo t ascēsionē repandū sese liliū celi auib⁹ exhibuit: q̄b⁹ ī assūpta būanitate potētiā diuīe claritat' quā habuit añq; mūdus eēt oñdit. Ūn: Ego flos cāpi t liliū ꝓuallium. Labiū q̄ mar' ī q̄ sacerdotes lauant: q̄si labiū fuit calicis: t folium repādi liliꝝ: qz baptism⁹ q̄ mēbra sūmi sacerdotꝫ efficimur: in fide passiōis ei⁹ nos a peccat' purificat: t purificatos ad visionē gl̄e sue introduc. Jn ꝺ lauacro ꝑfs circūcisiōis t ꝓputij ꝑ fidē et spem t dilectionē vnū ī dño efficit. Ūn: alias oues habeo. vsq; fiet vnum ouile t vnus pastor. Ūn subdit: c Duo milia bathos t̄c. Be. Bath⁹ hebreoꝝ mēsura ē q̄ apō eos bath dr: dñs modios tres: ipa est ephi quā ipi epha nuncupāt: ꝺ ephi ꝑtinet ad mensurā frugū. Bath⁹ xo ad liquida: vinū scz aquā et oleū. Bathus q̄ q̄ certe mensure mortua est: opa significat equitatis t iusticie: quib⁹ bi q̄ in remissione peccatoꝝ baptiçāt necesse habent instituti. Bathos mille capit mare: cū aq̄ baptismi plebem indeoꝝ abluēs ad regnū celeste transmittit. Recipit t alios mille: cū gētiles eodē fonte renatos t opib⁹ iusticie cōfirmatos: ecclesie regni facit esse ꝓticipes. Be. Mille ꝑfectionē signi-
ficat: qz denariū q̄dratū solidū fac. Decies enī decē centū faciūt: q̄ figura iā q̄drata ſ adhuc plana. Uez vt in altitudinē surgat t solida efficiāt: multiplica centū p decē t fiunt mille. Quo nūero stabilis t velut q̄drata insto ꝓ t ꝓscia signatur. Quocūq; enī in ferr' q̄dratū stabit: sic anim⁹ electoꝝ nulla tētatiōe a statu rectitudinis inclinab. e Et fecit bases decē t̄c. Multipharie multisq; modis eadē nr̄e salut' sacramēta figuranb. Apli enī t apo-

a Et stabat sup duodecim boues. sic aliqñ videm⁹ ī ciboriis q̄ desubt' sūt imagines leonū q̄si portātes ciboꝛium: et capita apparēt extra t posterioza sūt sub ciboꝛio. b Eqb⁹ tres t̄c. Sic ē dispōebant ī circuitu q̄ capita triū erāt xp̄us orientē: t alioꝝ triū xp̄us occidētē: t sic de alijs sex ad aq̄lonē t meridiem. Scdm hebreos xo q̄dratura mar' sic erat situata q̄ quattuoꝛ latera erāt opposita quatuoꝛ partibus orbis: t in quolibz latere erāt tres boues mare sustētātes. c Ꝺossitudo āt luter'. i. maris qꝺ dr luter ꝺ a luo luis qꝺ in vna significatiōe significat idē qꝺ abluere: qz sacerdotes ibi abluebāt man⁹ t pedes q̄n īgrediebant tabernaculū: vt hr Exo. xxx. nō ē tn̄ sic ītelligēdū q̄ ad se abluēdū intrarēt ipm mare: qz ibi erat maxima q̄ntitas aque: vt videbit: q̄ ex tali ī gressu fedarēt: t etiā sacerdotes ibmergerent: qz q̄n mare erat plenū: pfunditas aq̄ erat. v. cubitoꝝ fm altitudinem mar'. quinq; xo cubiti faciūt septē pedes t dimidiū fm vnā opinionē. fm alia xo quā credo veriozē cōtinet decez pedes: t iō sic ītelligēdū ē q̄ ī circuitu mar' erāt clanes ī loco apto ad manuū lotionē: sic fit in lauatoꝛijs religiosoꝝ: p q̄s exibit aqua ad manuū lotionē. et p easdē recipiebat ī vasis ad ꝺ apt' ad pedū lotionē. d Triū vnci. t̄c. tāta erat spissitudo h⁹ vasis. ij. Paral. iiij. Dr q̄ hēbat mēsurā palmi: et tenēdū est q̄ iste mēsure sī eḡles. Jn hebreo āt hr sic. q̄ttuoꝛ digitoꝝ. t ꝺ mō apō hebreos accipit mēsura palmi. e Labiūq; ei⁹ t̄c. qz sic dictū est: mare erat rotundū in supioꝛi parte fm doctores hebraicos t latinos. f Et foliū repandi lilij: qz illud labiū erat aliq̄ntulū recuruatū i ꝑte exterioꝛi. g Duo mi. ba. cap. qō aūt subdit: h Tria mi. metre. ñ ē i heb. nec i libr' cozrect' ſz est dictū fortasse alicui⁹ expositor' volent' ostēdere q̄liz se habeāt bathus t metreta. t qz bath⁹ ꝓtinet metretā t dimidiā. t sic duo milia bathi valēt tria milia metretas. Postea vero dictū illud magistrale fuit insertuz textui ex imperitia scptoꝝ. Scoz Papiā metreta ē mēsura ꝓtinēs decē sextarios hebraicos. Sextari⁹ aūt iste est eadē mēsura cū chopina parisiēsi vl ei. ꝓpinq̄ssima. vt dicūt aliq̄. t fm ꝺ vna metreta ꝓtinet duas q̄rtas parisiēses t dimidiā. t fm ꝺ barbus cōtinet tres quartas t tres chopinas. t duo milia bathi fm hoc ꝓtinēt septē milia q̄ngētas quartas: q̄ faciūt sextarios mille octingētos. lxxv. parisiēses. Monaginta vero sex sextarij parisiensiū faciūt vnū doliū. t fm ꝺ mare eneum ꝓtinebat. xix. dolia t dimidiū doliū: t tres sextarios. Scdm Jsid. xo. xvj. Ethym. olbath⁹ ꝓtinet. l. sextarios hebraicos: q̄ sūt chopine parisiēses. t fm ꝺ mare eneū ꝓtinebat. lxv. dolia t decem sextarios. vt ꝑ deduci ꝑ reductionē chopinaꝝ ad sextarios t dolia mō ꝑdicto. Causa xo tāte diuersitat' doctoꝝ circa ꝺ ꝓuenit ex ignoꝛātia q̄ntitat' mēsuraꝝ hebraicaꝝ q̄ in sacra scriptura ponūt: nec miꝝ ꝓpter distātiā tēpoꝝ t locoꝝ. Uidemus enī sensibiliter mensuras liquidoꝝ t aridoꝝ miraꝺiliter variari: nō solū in diuersis regionib⁹: sed etiā in villis satis ꝓpinq̄s: t in eadē regione. Alia est enī pinta t q̄rta parisius: t sancti Dionysij. t in eadē villa variant mēsure fm tpa diuersa. A indea enī ē magna distātia vsq; parisius: t a tempe salomonis vsq; ad tempus istud: et ꝓpter hoc sicut alias dixi securi⁹ est dicere q̄ de quantitate mensurarū hebraicaꝝ non hab⁹ aliquā determinatā certitudinē. Et nota q̄ sextari⁹ semp est masculini generis: t nunq̄ neutri. dicit in libro q̄ catholicon noīat. i Et fecit decez bases. Hic ꝓsequēter agit' de luterib⁹ t eoꝝ basib⁹: t vocant' conche. ij. Paral. iiij. in q̄bus sacerdotes lauabāt hostias offerendas ī holocaustū. postq̄ tn̄ lote erāt ꝑ nathinneos in ꝑbatica piscina. de qua habet Job. v. Ad intellectū hui⁹ lre sciēdū q̄ fm expositores latinos cōmuniter basis siue sedes luteris erat facta ad modū arce quadrate hūs in q̄libet latere q̄ttuoꝛ cubitos: t habebat inferi⁹ in q̄ttuoꝛ angul' q̄ttuoꝛ rotas q̄bus poterat deduci de loco ad locū. Jn altitudie vero habebat tres cubitos: cōputata altitudine rotaꝝ eā sustentātiū. Jn parte xo supioꝛi in medio tabule q̄drate erat q̄ddā foramē rotundū: cui⁹ diameter habebat cubitū et di-

Stolici viri sicut ꝙ boues mare portātes significant: etiā ꝙ bases que portādis luteribꝰ parate erāt: sic ipe luteres spūale lauachrū sicut et mare figurabāt. Sz q̄dā in rta Paral. oia i eis ꝙ i holocaustū oblaturi erāt lauabāt. holocaustū aūt oñi generaliꝫ ois multitudo electoꝝ intelligit: q̄ baptizaī in spūsctō ⁊ igni. Sic ḡ sacerdotes q̄ in mari lauabant: significāt eos q̄ ꝙ baptismū efficiūt sumi sacerdotis ꝓsortes: qō est i christo iesu. ita ⁊ holocausta eosdē significāt: cū ꝙ ablutionez baptismi gra spūsancti iplenī. Lauat enī i lutere hostia: cū fidei baptismo pfundit. Offert i holocaustū: cū impositiōe manꝰ epi donū spūsancti accipit. Philipꝰ cū pdicaret i samaria i lutere tēpli hostias lauabat: sz q̄ nōdū in quēq̄ eoꝝ spūs descēderat: sz tm baptiçati erant in noīe dñi iesu. velut ablute hostie nōdū ad altaꝛ ignē puenerāt. At cū missi illuc petrꝰ ⁊ iobes iponebāt eis manꝰ: sz accipiētes spm̄ loq̄bant linguis: ia ad altaris ignē hostie puenerāt: vt fierēt holocaustū. i. totū incēsū. q̄ ꝓsias eoꝝ gra spiritalis iplēs: dīno fecit amore feruescere. Be. Or ad portādos luteres decē bases sūt facte: poterat ita mystice interp̄tari: q̄ mīstri baptismi ad eternū gaudiū qō in denario figurabāt q̄s imbuūt: vocāt. Sz q̄ sequit q̄ q̄nq̄ positi sūt ad dexterā partē tēpli: q̄nq̄ ad sinistrā. magꝭ i eis q̄narij nūeri notādū est mysteriū. In vtraq̄ enī pte tēplo posite sūt bases luterū: vt i vtroq̄ pplo baptismi gra signaret eē pādēda. Et q̄nq̄ sūt i vtraq̄ pte vt significetur vniuersa q̄ ꝙ q̄nq̄ sensus corpis deligrāt: in baptismo fidelibꝰ esse remittēda. Sicut ḡ i vno mari bobꝰ suppositio baptismi exp̄mit vnitas ꝙ apl̄os toto orbe pdicāda: ita ꝙ duos ordines luterū q̄ gētilitas ⁊ iudea i vnā fidē ꝙ baptismū erat colligēda. Quis enī in gemis luteribꝰ hostie lauabant: q̄dā a dextris: q̄dā a sinistris. vno tm̄ igne altaris cō sumebant: vt fieret holocaustū. Quisq̄s enī inde⁹ vl̄ gentil baptismū suscipit: vno oēs spū vt filij dei fiāt sctificant. Vñ in q̄ clamaꝰ abba pr̄ ⁊c. varijs. s. linguis ꝙ diuersitate nationū: sz vno eodēq̄ noīe deū p̄rem ꝓpter vniꝰ donū spūs suocātes. a Quattuor cubi. Be. Quaternoꝝ cubitoꝝ erat lōgitudo ⁊ latitudo basiū. q̄ pdicatores siue aduersa mōi ⁊ lōgitudinē eriū ⁊ laboꝝ pnūū foris tolerēt. siue coꝛ in dilectiōe dei ⁊ ꝓximi interna exultatiōe dilatēt: sp̄ ꝛtutibꝰ student prudenī. s. inꝛ bōa ⁊ mala discernētes: fortiter aduersa sustinētes: coꝛ ab appetitu voluptatū tēperantes: iusticiā in opatiōe tenētes.

b Et ipm opꝰ ⁊c. Tabule erq̄ bꝰ bases facte sūt q̄drate fuerūt: i q̄bꝰ formule rotūde erāt: q̄ cozonule siue plecte appellāt: i q̄z medio celatura leonū ⁊c. c Inter cozonulas ⁊ plectas ⁊c. Be. nō erat plana vla ex pte sup̄ficies basiū: sz vndiq̄ mysticis sculpta figuris. q̄z sctōꝝ mētes imo vniuersa coꝝ ꝓuersatio ꝛtutū gram p̄tēdit. Nec aliq̄ hoꝛa vacua p̄terit in q̄ nō vacēt pijs opib⁹ ⁊ ꝫmonibꝰ vl̄ cogitatiōib⁹. Cozonulas enī in se sculptas hūt: cū ad ingressuz phēnis vite infatigabili desiderio anhelāt. Plectas cū inꝛ desideria vite celestis q̄ sursuz est fraterne charitat̄ q̄ iuxta est vincula nō solūt. Habēt inꝛ cozonulas ⁊ plectas leones: cū ita ad sperāda celestia mentē erigūt: ita ad diligēdos ꝓximos dilatāt: vt in peccātes q̄ sibi cōmissi sunt aspere inuehāt. Habēt cū leonibꝰ boues: qñ inuectionē coꝛrectiōis exhibēt cū spiritu māsuetudis: qñ i feruoꝛe arguēdi nūq̄ scissaz hr̄e vngulā discrete actionis ⁊ loq̄le: nūq̄ ꝛba dīne lectiōis velut ruminādo i coꝛe voluere ceſsant. Stephā basis eximia seuos leones dētes ⁊ vngues oñdebat pſecutoꝛibꝰ dicēs: Dure ceruice ⁊ icircūcisi coꝛde ⁊c. Bubalū ꝛo mansuetudīe. cū dicebat: Mñe ne statuas illis ꝺ petrū. Sz q̄ nec spē eīnoꝝ i cel: nec amoꝛē ꝓximoꝝ i ḳris: nec feruoꝛē celi mozdēt̄: nec lenitatē modestie cōpatiēt̄ sine scia scripturaꝝ hr̄e possium⁹: dñi post cozonulas et plectas: pꝰ leones ⁊ bones cherubi sculpti esse mēozāt: q̄ scripturā significāt. Al̄ q̄ duo cherubi i ꝓpiciatorio arce in figurā duoꝝ testōꝝ ꝓcozdīt de xp̄o canētiū fabricati sūt. Al̄ q̄ mltitudo scie interp̄tanī. q̄nto aūt q̄s studiosiꝰ dīne scripture iſtiterit: tāto ap̄liꝰ i omibꝰ q̄ agit aut iudicat: iudiciū dei ptimescit: ne nimis i peccātes vidicās: vl̄ sine discretiōe ignoscēs: irā iudic̄ incurrat. Qui enī addit sciam: addit ⁊ laboꝛē. vñ ꝺ q̄z post sculpturas cherubi dñi adiūgit. ⁊ sup leones ⁊ bones ⁊c. d Et subdīle. Quia doctoꝛes ⁊ i seueritate districtionis q̄ peccātes iudicāt: ⁊ māsuetudīe lenitat̄ q̄ penitētib⁹ remittūt: timent iudiciū dei: ne iuste ligādo atq̄ soluēdo iuste ligent ab eo cuiꝰ neḡt errare iudiciū. e Quattuor rote. Be. Quattuor euāgelioꝝ libri q̄ (sic volubil̄ rota citissime currit q̄ ducit) iubēte dño p apl̄os totum nūdū ipleuerūt i breui. ⁊ sic rota impositū sibi currū a ṫra subleuat: et q̄ auriga dirigit poꝛtat: ita electoꝝ mētes a ṫrenis ad celestia suspendūt: ⁊ ad pfectū opatiōis vl̄ mysteriū pdicatiōis q̄ spūal̄ gra adiuuare voluerit ducūt. qz subdīt: q̄ tales erāt rote q̄les solēt i curru fieri. legimꝰ aūt de sctis: currꝰ dei decē milibꝰ ml̄tiplex milia letantiū ⁊c. Si ḡ bases luterū doctoꝛes sūt: q̄ lauacrū vite mīstrāt: ⁊ rote q̄terne basium q̄ttuoꝛ euāgelia: axes rotaꝝ q̄ bases gestāt: coꝛda doctoꝝ sūt: q̄ euāgelic̄ assidua p̄cepta eos ab imis sustollūt: ⁊ velut imissis rotis axes a tera basim altiꝰ subleuant. f Humeruli. Be. Qui rotaī apositi ne ab axibus dilabi possent obsistebāt: pconia sūt, ꝓpheteꝝ quibus euāgelica et apostolica scriptura ne cui legētiū in dubiū veniat ꝓfirmat. Vñ habemꝰ firmiozē ꝓphetium ꝫmonē: cui bñfacit̄ attēdētes ⁊c. Vñ ⁊ Marcꝰ ait: Initiū euāgelij filij dei: sic scriptū est i Ysaia ꝓpha. ⁊ Matthēꝰ, ꝺ ātotū fctm̄ ē, put ipleret scp̄. ꝓpheꝝ

g Cōtra se

ꝯtruoꝝ sic ꝓncipales ⁊ reliq̄ꝺ oīs ⁊ceruū structa imiet

a quattuor cubito/

a ꝺ patientie lōganitas

rū lōgitudis ba/

ꝺ pdicatores

ses singl̄as: ⁊ q̄ttu

a ꝺ dilatare charitatis

oꝛ cubitoꝝ lātitu/

a ꝺ q̄ ꝙ exercitiū ⁊rutū q̄s cū patia maloꝝ ⁊ dilectiōe bonoꝝ exercēr: sp̄ advisionē sancte trinitatis aspirane

dinis: ⁊ triūz cubi

a ꝺ spei. s. iunge retribuōil

b tozū altitūdis. Et

a ꝺ itrisec̄ canūr. vñ: ⁊sculp̄e.

ipm opꝰ bāsiū iter

a ꝺ q̄bꝰ. s. luterū tabule sibi neccebāt: vt ex q̄ttuoꝛ. s. vl̄ q̄nq̄ tabul̄ vna fieret basis q̄les aūt̄ sculpturas bases inꝛ has iuncturas. i. in suis luteribꝰ ante ⁊ retro: dextra ⁊ sinistra supra q̄z hērēt apte dicēs: inꝛ coronulas.

rasile erat. Et scūl/

pturę inꝛ iūcturas

c ⁊ inꝛ coꝛonulas et

plectas leōes ⁊ bo

ues ⁊ cherubin: et

a ꝺ erant leones ⁊c.

i iūcturl̄ silr̄ dēsup

d Et subter leones ⁊

boues q̄si loza ex

a ꝺ ligari viderent.

ere depēdētia: et

e q̄ttuoꝛ rotę ꝓ ba/

f ses singl̄as ⁊ axes

a ꝺ sup q̄s bases erāt

erēi. Et ꝓ q̄ttuoꝛ

f partes q̄si hume/

a ꝺ vt poꝛtarēt illū.

ruli sūbter luterez

g fusiles ꝺ scinuicez

respectantes. Os

a ꝺ Labiū marī q̄si repādi liū. ecōrra os luteris intꝰ erat ⁊sum: os vniꝰ cubiti: fundꝰ cubiti ⁊ dimidij erat vēter aūt̄ q̄ttuoꝛ cubitoꝝ creditur fuisse.

q̄uoq̄ luteri itrin/

k secꝰ erat i capitis

a ꝺ vt ad celestia nos ꝓ baptismū ip̄ parefcm̄ cē docerz.

sūmitate: et qō fō/

l rinsecus appare/

a ꝺ ꝓpter vnitatē confessionis ⁊ fidei: qua oēs in confessione patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti baptizanī vñ: Bnꝰ dñs: vna fides: vnū baptisma: vnꝰ deus ⁊ pater oim.

bat vniūs cubiti m

midiū intra qz ponebaī fundus luteris: q̄ in pte inferioꝛi habebat q̄drā. ⁊ dimidiū in diametro rotunditatis sue. vt sic aptaret dicto fozaminī: ⁊ procedebat supius dilatando se vsq̄ ad meduz: ita q̄ ibi diameter erat quattuoꝛ cubitoꝝ. et inde ꝓcedendo superꝰ restringebaī. ita q̄ diameter oꝛificij erat vnius cubiti. In luteribꝰ vero basis ⁊ in tabula supioꝛi circa fozamē pdictū erāt figurati circuli ad modum coronarū. ⁊ in illis circulis erant sculpture varie cherubin. leonum boum ⁊ palmarū. et sug leones et boues loza q̄si essent ibi alligata. in tabula vero supioꝛi in q̄u oꝛ locī ⁊tra quattuoꝛ angulos eiꝰ erāt q̄ttuoꝛ columne bzenes pringētes vsq̄ ad mediū luteris sustentantes eū: sicut solet fieri in bacinis magnis. et ꝓpter hoc ille colūne vocanī humeruli. Itē ſm istam imaginationē exponiī hic lra: Et fecit bases decem. que erant oīno similes. ⁊ ideo habita descriptiōe vniꝰ habetur descriptio omniū.

a Quattuoꝛ cubitoꝝ longitudinis ⁊c. habet ex dict̄. b Et ipm opus basium interralle erat. i. planū inꝛ sculpturas. et ꝺ interralle. q̄ inter sculpturas ralium: qz inter varias sculpturas erāt aliq̄ spacia plana. c Et sculpture iūcturas. ꝺ et in luteribꝰ q̄ iungebanī in angulis. d Et inter coronulas ⁊ plectas. i. circulos pdictos q̄ dicunt plecte a plicando.

e Leones et boues ⁊c. ⁊ patet littera ex dictis. f Et quattuoꝛ rote per bases singulas. in quattuoꝛ angulis basis a parte exteriori.

g Et ꝓ q̄ttuoꝛ pteꝛ gabule supioꝛ. b Una si bumeruli. s. coline bases pdicte ad sustentandum luterem. i Os quoq̄ luteris. i. conficiis vasis impositi sup baiez

k Intrinsecꝰ erat. s. recurvatū seu replicatū. s. mō cōtrario mari eneo: qz labiū maris eneī erat replicatuz exterꝝ. ⁊c. dictū est. l Et qō fo/ rin. appa. i. aptura ostij. m Unius cu. ⁊c. qz sicut dictū est diameter illiꝰ rotunditaī erat vnius cubiti.

Pariterq̄

Iuicē respectātes. Be. Quia ois scptura ꝓphetica sibi est cōsentanea: sic vno spū ꝺdita. Quattuoꝛ aūt fuere ꝙ bases singulas humeruli in rta. s. nūerū rotaꝝ: nō q̄ q̄ttuoꝛ sint tm̄ libri ꝓphetici: sed oia q̄ locuti sūt ꝓphe q̄ttuoꝛ euāgelijs testibꝰ ꝓphetici: sed oia q̄ locuti sūt ꝓphe q̄ttuoꝛ euāgelijs testimoniū ꝫbuere: vt ex ꝫsensu vtriusq̄ testamenti vna fides ⁊ dilectio xp̄i nr̄a oīm coꝛda firmaret. a Unū cubitū ⁊ dimidium. Be. Propter pfectionē. s. opis ⁊ meritū cōtēplatiōis. Inteꝛ ger eni cubit⁹ in lutere pfectionē actiōis bone quā bēbat ille de q̄ dictū est: Mūḍ ꝺsideraſti seruū meuz Job q̄ nō sit silis ei i terra: Est xo alter cubitꝰ dīne visiōis: q̄ ex aliq̄ pte in hac vita fidelibꝰ daī. Un̄ idē iob deuicto aduersario ait: Auditu auris audiui te: nūc aūt oculꝰ meꝰ videt te. Jō post cubitū bone opatiōis q̄ i hac vita ꝑt pfici i sctis: cubitꝰ inci pit supne ⁊tēplatiōis q̄ i fuī a vita pficiēda ē in electꝭ. Men sura xo vniꝰ ⁊ dimidij cubiti nō luteribꝰ tm̄: sz ⁊ rotis earū inerat ⁊ basib⁹. Unꝺ sequitur: Una rota habebat alti. cubi. vnū ⁊ semis. ⁊ paulo post. In sūmitate basis erat q̄dā rotūdas vniꝰ cubiti ⁊ dimidij cubiti ⁊c. Luterū q̄pe mēsura erat vniꝰ cubiti ⁊ dimidij qz ea fidī fontevite lauamur vt ꝙ opa insticie ad vitā igredi mereamur: q̄uis sine pctō dū ꝰ vium⁹ ē ne/ quim⁹. Jpam vero celestꝭ vite dulcedinē gustare ex parte et diligere in hac vita: pfecte autem videre nulla rōne valem⁹. Rote q̄z vno cubito ⁊ dimidio mēsuranī: qz scriptura euangelij q̄lit̄ q̄ pfecti esse velint viuere debēt: oīdit. ⁊ spem eterne retributiōis. ipaz xo retributiōis q̄litatē in futuro pandēdā ⁊ donandā esse ꝓmittit. Bases xo vnū habebāt cubi ⁊ semissem ap̄litudis in sūmitate sui vbi luteres recipent: qz doctoꝛes ⁊ mīstri lauachri: ope q̄ppe pfecti in hac vita fulserūt: sed lucē ꝺtemplatiōis ex parte fructi sūt. Un̄: ex parte eni cognoscim⁹: et ex pte ꝓpheram⁹ ⁊c. b Media inter colūnia q̄drata nō ro. ⁊c. Dicit tabulā supioꝛē: q̄ sic alie q̄/ drata erat silr̄ sculpta: ⁊ in sūmitate sui habebat rotunditatē vniꝰ et dimidij cubiti: in q̄ luter ponebaī. c In hūc modum. Beda. Quare decē bases sint facte ⁊ totidem lutes suppositi. s. dictum est. Qz vero vna erat mensura culpturaꝝ ꝫsimilis omniū basiū vel luterū: nō ea significatione factū est q̄ equalia possint esse omniū merita doctoꝝ: sed qz eis est vna fides euangelij qua instruunī: vnuz sacramentū baptismi quo abluunī. vnus idemq̄ spūs quo omēs ꝫsecranī: q̄uis habeāt diuersas donationes in ipo spiritu q̄ diuidit singulis ꝓut vult. d Quadragīta bathos capiebat luter vnꝰ ⁊c. Beda. Quadraginta magnā pfectionē significat: qz quater deni faciunt quadraginta. decem aūt sunt p/ cepta quibꝰ nr̄a omis opatio ꝑtra est in lege dei. Quattuoꝛ vero euāgelioꝝ libri in quibus p dispensationē dñice incarnationis celestis patrie nobis patefactus est introitus. ⁊ qz omēs qui ad mysteriū baptismi ptinēt cū fide ⁊ sacramētis euangelij fructum debent recte opationis ostendere. singuli luteres in q̄bus holocausta lauabanī quadraginta bathos capiebant. e Eratq̄ q̄ttuoꝛ cubitoꝝ. Beda. Qō supra dictū est: pariterq̄ habebat vnū cubitū ⁊ dimidium. ⁊ vtrū ibi amplitudinē an altitudinez significaret nō adiecit: videtur quia fundum ipius luteris huius esset amplitudinis: voluerit intelligi q̄ ex mensura basis in qua posit⁹ erat quisq̄ luter facillime conꝛcitur: quod ita describit. In summitate autem erat basis quedam rotunditas vnius ⁊ dimidij cubiti: ita fabrefacta vt luter sup imponi posset. latitudo ꝙ fundi in luteribꝰ vniꝰ erat cubiti ⁊ dimidij. Jpa xo capacitas luteꝝ q̄ttuoꝛ hēbat cubitos: sed vtrū in altitudīe an in amplitudine an i vtroq̄ dicat q̄ nouerit. Be. Propt̄ q̄ttuoꝛ euāgelia in q̄bꝰ forma baptismi. Uel cardinales virtutes q̄bꝰ baptiçati debēt institui. Uel, ꝓpter q̄ttuoꝛ mūdi plagas q̄bꝰ baptisma mīstrat̄. f Et ꝫstituit decē bases ⁊c. Be. Sed dexterā partē tēpli ⁊ sinistrā non intꝰ in ipo tēplo: sed añ templū dicit ad oꝛientalē plagam. s. in atrio interioꝛi: qō sacerdotū ꝓpter vocabaī. Quinq̄ aūt posuit ad dexterā partē tēpli ꝓpter iudeos. q̄ sole iusticie ꝙ doctrinā legis antiquit⁹ vtebanī. Et q̄nq̄ ad sinistraz ꝓpter nos: q̄ ceco diutiꝰ corde adherebamꝰ ei. q̄ ait: Ponā sedē meā ad aquilonē. q. d. in illis cordibꝰ reqēscere desidero: q̄ a luce veritatis ⁊ flāma diuīe charitat̄ aliena esse ꝫsidero. g Mare autē posuit ad dexterā partē ⁊c. Be. Et in ꝺ eodē atrio positus ē ad ces ad meridiē. Ingredientibꝰ enī atriū ab oriente ꝓmo diuertendū erat ad meridiez: vbi mare in ipo angulo stabat ad lauandū sacerdotibus paratū. Deinde ꝓgredientibus intro occurrebant luteres ad lauandas hostias ab vtraq̄ parte positi. Intra hos basis erat enea q̄nq̄ cubitoꝝ la/

erat totum rotundum:

a ꝺ luter

a pariterq̄ hābebat vnū cubitum et dimidium.

a ꝺ i. in luteribꝰ basium.

Jn angulis autem co/ b

lumnaꝝ varię celature

erāt: ⁊ media intercolū c

nia q̄drata nō rotunda ꝺ

Quattuoꝛ q̄z rotę q̄ ꝑ e

q̄ttuoꝛ angulos basis

erāt: cohęrebāt sibi sub f

ter basim. Una rota ha g

bebat altitudis cubitū

vnū ⁊ semis. Tales au

tē rotę erāt q̄les solēt i

curru fieri: ⁊ axes earuz h

⁊ radij ⁊ canti ⁊ modio i k

li oia fusilia. Nam ⁊ hu l

meruli illi q̄ttuoꝛ ꝑ sin/ m

gulos angulos basis

vniꝰ ex ipa basi fusiles

⁊ ꝓiūcti erāt. Jn sūmita n

te autez basis erat quę

dam rotunditas vnius

et dimidij cubiti: ita fa/

brefacta vt luter desu

per posset imponi: ha/

bens celaturas suas ⁊

sculpturas varias ex se

metipsa. Sculpsit quo/

q̄ in tabulaī illis quę

erant ex ere: ⁊ in angul̄

cherubin ⁊ leones ⁊ pal

mas q̄si in silitudinem

hominis stantis: vt nō

celata ꝺ apposita ꝙ cir

c cūitū viderenī. Jn hūc

modum fecit decem ba

ses fusura vna ⁊ mensu

ra sculpturaq̄ cōsimili.

a ꝺ in luteribꝰ holocausta mari se lauabāt sacerdotes.

Fecit quoq̄ decem lū/ o

Paralip. conchas.

d teres ereos. Quadra/ p

ginta bathos capiebat

e luter vnus: eratq̄ quat

tuoꝛ cubitoruz. Singu/

los quoq̄ luteres ꝙ sin/

gulas: id est: decem ba/

f ses posuit: et constituit

decez bases: quinq̄ ad

dexteram partem tem/

pli: et quinq̄ ad sinistrā

g Mare autem posuit ad q

dexterā partē templi ꝺ

oꝛientem ad meridiem.

Pariterq̄ ha. vnū cu. ⁊ dimidiū. s. i diametro fundi. vt ꝓdictuz est. b Jn an. aūt̄ columnarū. i. in angulis tabule supioris q̄ terminabanī ad quattuoꝛ coꝛlumnas existentes in quattuoꝛ angulis basis: in quibus columnis latera iūgebantur. c Et me. inter columnia. i. latera basis q̄ erant inter columnas ꝓdictas. d Quadrata nō rotunda. qō patet ex prędictis. e Quattuoꝛ q̄z rote q̄ ꝙ quattuoꝛ an. ba. erāt in parte inferioꝛi. f Coherebāt si. sub. basim. quia due rote existentes hinc et inde iungebanī ꝙ aꝛē transeuntem sub basi. ficut rote curruū. g Una ro. ha. al. cu. v. ⁊ semis. ⁊ fm̄ ꝰ in/ altabat basem ꝙ dimidium cubitū ⁊ modicū plus.

b Et axes eaꝝ. axis est illud qō infigiī i medio vtriusq̄ rote. i Et radij. q̄ de medio rote recte ꝓcedūt ad circūferentiā. k Et canti. i. partes circūferētie q̄ sunt inter radios. l Et modioli. Modiolus ē illud qō est in medio rote hūs in medio fozamē in q̄ ponitur axis. m Oia fusilia. i. ꝙ fusionē facta ⁊ nō ꝙ martellationē. n Jn sūmitate autem ba. erat quedaz rotunditas. Jn ista erat foꝛramen supradictū: in q̄ ponebaī fundus luteris.

o Fecit quoq̄ decem luteres ad ponēduz sup decē bases descptas. p Quadraginta bathos capiebat luter vnꝰ. q̄ fm̄ ꝺdicta faciunt. xxxvij. sextarios et dimidium. q Mare autē posuit ad dexterā partē tēpli ꝫ oriētē. i. in pte oriētali atriꝰ sacerdotū q̄ erat ante tēpli ingressū. mare tm̄ nō directe erat añ ingressuz templi: sed declīabat ab eo versus meridiē. Cetera que nō sunt hic exposita satꝭ patent ex ꝺdictꝭ fm̄ istā expositionē Sz qm̄ luteres dicti ad ꝺ erāt vt lauarenī ibi bostie cremāde sup altare vt ꝺdictum est. vas aūt quod i supioꝛi parte multo est strictius q̄ in medio ⁊ in parte inferioꝛi nō est aptū ad ꝺ q̄ ibi aliq̄d laueī: sed magꝭ in superioꝛi parte debet esse latum ⁊ apertum. ideo prędicta figura luteris non videtur rationabilis. Item vas cuius labium est recuruatū interius: nō est aptū ad hoc q̄ ibi immersa extrahanī libere. quia illa recuruatio retinet ibi immersa. maxie q̄s oꝛificiū est restrictuz: vt fm̄ istam opinionē dicit̄. Item fm̄ ꝺdictam figurā non vi/

r 4 deī q̄

titudinis: et trium cubitorum altitudinis. In qua stans salomon dedicabat templuz. Deinde vltra progredientibus occurrebat altare holocausti cōtra meridiem attrū. Deinde porticus templi: vel vestibulum in quo erant columne eree circa ostium templi. Oz ergo mare posuit ad dexteram partem templi: significat nos per lauacrū baptismi ad celeste regnum (quod per dexteram figurabatur) debere puenire. Qui enim crediderit z baptizatus fuerit: saluus erit. Vbi enī dextera simul z sinistra in bono accipiuntur: vel iudeam z gentilitatez sicut in basibus dictum est: vel presentem ecclesie vitam z futuram: vel leta seculi et tristia: vel aliquid huiusmodi designat. Vbi vero absolute in bono ponitur dextera: eterna sepe gaudia demonstrat. Oz vero contra orientem posuit mare: ad eandem prope significationez respicit: quia per lauacrum baptismi aperitur nobis splendor interne claritatis. Oz ad meridianum latus atrū significat fideles per acceptionem spiritus ad flagrantiam vere charitatis accendi. Feruor enim meridiani solis in scripturis: significat ardorem dilectionis: z illustrationem spiritussancti per quam eadem dilectio diffunditur in cordib⁹ nostris.

Iordanis.

detur q posset tantū cape quantum hic dr. scz ḡdraginta bathos. ppter qđ pono hic aliā expositionē fm dicta hebreoz. Ad cui⁹ intellectū sciendu q fm eos altitudo rote sub base erat vnius cubiti et dimidij: et altitudo basis sup rotas cubiti et dimidij: ita q in tota altitudie erāt tres cubiti: vt dr in lra. corpus autē basis ḡdratū erat bis ḡttuoz cubitos i lōgitudie z ḡttuoz i latitudie: et vnū cubitū i altitudie: vdelup erat ḡdā eleuatio circular' i medio ḡdrati: iteri⁹ cōcaua: bis dimidiū cubitū i altitudie: z cubitū: z mediū i latitudie: et ita illū circulū pōebaī fund⁹ luter': sic mlieres portātes vnas sup capita sua faciūt vnū circulū de panno in q situaī fund⁹ vne: et ille circul⁹ vocabaī os basis: qz intra ipm recipiebaī fund⁹ luter': et ꝓcedēdo in altū dilatabaī: ḡnta esset illa dilatatio z altitudo luter' non hr ex scptura: sed oportet dicere q tāta eēt q luter caperet ḡdraginta bathos: vt dr in lra. ppe vero ḡttuoz angulos supozis tabule basis erāt ḡttuoz colūne: vel poti⁹ pedes sustentātes luteres: ppter quod humeruli dicebāī. Fm igit istā imaginationē exponēda est lra. Et fecit decē bases ēe. exponaī sic pri⁹ vsq ibi: Os q̄z luter'. In hebreo nō hr luter': sed sic hr: Os q̄z ei⁹. z fm hebreos li ei⁹ nō refert ad luterē sed ad basem: cui⁹ os dicebaī circulus ītra qō ponebaī luter' fundus. vt dictū est: Intrinsec⁹ erat. qz nō erat in extremitatib⁹ ḡdrati: sz i medio. In capit' sūmitate: z qō fozisec⁹ appebat vni⁹ cubiti erat totū rotūdū. Inhebreo nō hr capit': sz p tota ista lra sic hr in hebreo. Et desup p vnū cubitū os ei⁹ rotūdū: qz sup altitudinē q erat vni⁹ cubiti vt dictū ē: erat circul⁹ q̄ vocabaī os: vt dictū e: hūs dimidiū cubitū i altitudie. Porrixq hēbat vnū cubitū z dimidiū. s. i latitudie: qz tāte ḡntitat' erat diameter illi⁹ circuli: vt fund⁹ luter' posset ibi recipi. Cetera q̄ sequūī exponanī sic pri⁹ vsq ibi: Ma z hūeruli illi ḡttuoz p singl⁹ angl⁹ basis vni⁹ ex ipa basi fusiles z ꝑiūcti erāt. qđ sic itelligit: nō q erāt fusi p se z postea apositi corpi basis: sed sīl cū corpe ipius basis: ita q faciebāt vnū corp⁹ ꝑtinuū: Et eodez mō dicunt debrei de rotis ipi⁹ basis: q erāt fuse cū ea in vno corpe ꝑtinuo: z ex ō sequitur q nō erāt volubiles: nec basis p eas de loco ad locū poterat duci: sed erat ad decozem basis z ad inaltandū eā a terra loco pedū. In sūmitate aūt basis erat q̄dam rotūditas. i. quedā circularis eleuatio: vt dictū est. Uni⁹ cubiti z dimidij scz ḡntū ad diametrū ad ponendū ibi luteris fundū. Habēs celatura suas varias q̄ sculpturas in pte exteriori p circuītū. Ex semetipa: qz ille sculpture non erant p se fuse z postea ibi apposite: sed mag' erāt fuse sīl cū basi: vt p̄dictum est. Cetera aūt exponanī sic prius. Ad capiendū p̄dicta facili⁹ ponīt figura luter' z basis ei⁹ fm expositores latinos cōiter in colūnis istis.

Fecit

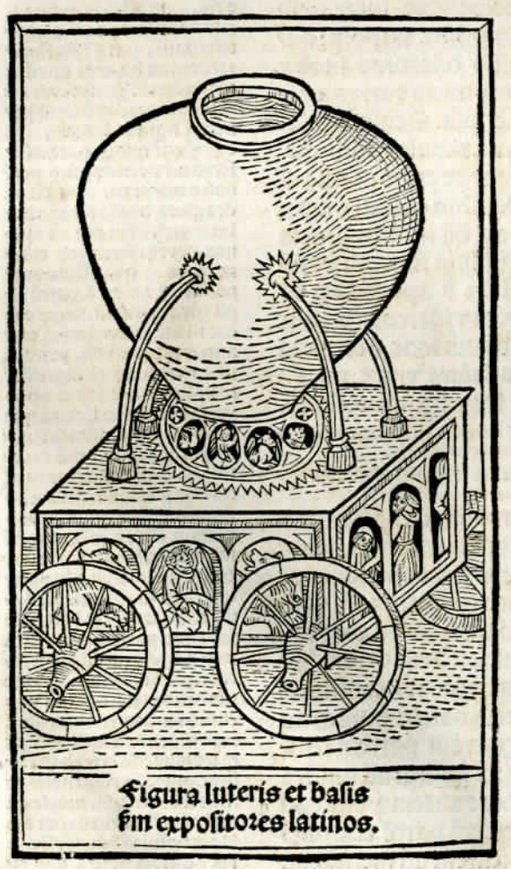

Figura luteris et basis fm expositores latinos.

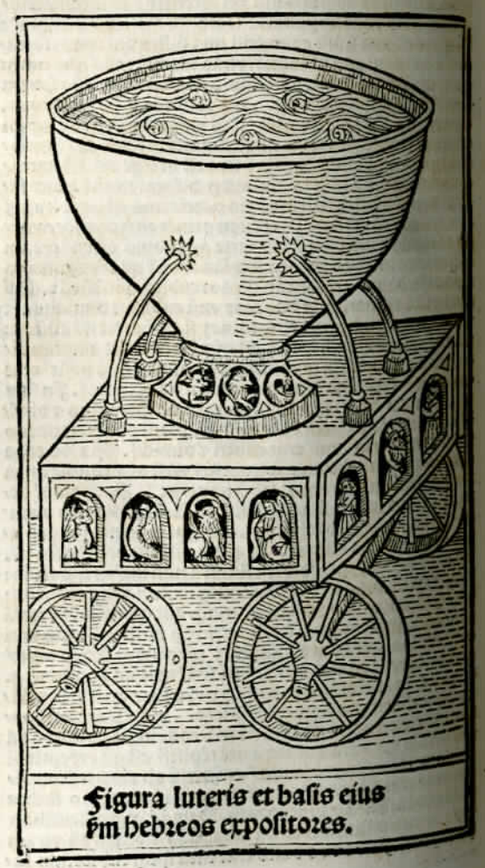

Figura luteris et basis eius fm hebreos expositores.

a Iordanis. Be. Jn q̄ dis nr baptiçat⁹ ē: einsq tinct⁹ vndis aq̄ nob elemētū in ablutionē pctoꝝ cōuertit. Et qz oē fideliū baptisma q̄ dño cōsecrant in exēplū illi⁹ celebraī: q̄ ipe sanctificanit aq̄s recte in regiōe iordanis vasa dom⁹ dñi fūt facta. Nō enī alit vasa electiōis z misericordie efficimur: nisi ad baptismū ei⁹ respiciētes i tali flumīe satagam⁹ ablui. Noꝛ tandū aūt qz nō tm in regiōe iordāis: sz i cāpestri regiōe illi⁹ facta dīc ea dē vasa: significās multiplicationē fideliū q̄ nō solū in iudea: sed z i omni regionū erat latitudie futura. Fm illd: Laudebūt cāpi z oīa q̄ in eis sunt. Et alibi: Ecce audiuim⁹ ea in effrata: inuenim⁹ ea in cā. sil. Audiui mus enī in effrata. i. in bethleē sacramēta dñica: qz ꝑmissū legim⁹ dō qui erat ex eadē ciuitate: de fructu vētris ei⁹ rp̄m in carne vēturū. Inuenim⁹ ea in cāpis silue: qz reuelata in latitudie gentiū p ozdē ipi cognouim⁹: vidim⁹: princeps facti sum⁹: Fudit ergo rex vasa dom⁹ dñi i cāpestri regiōe iordanis: qz rp̄s baptismū salutis de quo vasa misericordie faceret: p totā mūdi latitudinē iplebit. b Argyllola terra. Be. De qua facte sūt fozme ad fundēda vasa scriptura de qua regulā bñ viuēdi sumim⁹: q̄si enim argylla ignib⁹ ꝺurata format vasa: cū nob scriptura regulā iusticie quaz sequamur ostēdit: sctōꝝq exempla q̄ igne passiōis inuincibiles extiterūt: z ob' seq̄nda ꝑmōstrat: sz vasa in domo dñi ꝓciosa ee ꝓspicim⁹: esq igne liquefactū argylle fozmas ingredif vt possit aptū vas ministeriꝭ celestibus effici: cū salubrif humiliati: z flāma diuīe charitat': vl bñane aduersitatis emolliti: viā patrū bñ opando ītram⁹: vt ad p̄mia eoꝝ bñ curremo gueniam⁹. c Fecitq salomō. Be. Supi⁹ dixit hirā fecisse salomōi oīa vasa: nūc scriptura subūgit eadē fecisse salomonē. Salomō enī fecit dictādo: hirā opando. d Altare aureū. Be. Cozda pfectoꝝ ītneme charitat' z castitat' luce cozuscat: q̄z sblimitati significāde ēt loc⁹ ꝓuenit eius negl'ect' q̄liū cupiditatib⁹ tota ītētiōe celestia q̄rūt. Jn vicio ozacli fūt: si lōge a velo q̄ tēplū et sctāsctōꝝ dirimūt: qz cozpe terrā icolūt: mēte cōuersationē eē habēt. Ab b altari ascēdit fum⁹ icēsoꝝ ītra sctāsctoꝝ vbi arca eēt recondita: cum orationes sanctoꝝ flāma charitatis excitate ad celum peruenīunt: vbi christus est in dextera dei. Sed in hoc altari nō sāguis hostiarū sed thymiama tm incendif: quia tales viri non habēt operā carnis que in ara cordis domino mactent: sed solūmodo lachrymarū z orationis ei vota pro desiderio regni celestis offerūt. Beda. Altare thymiamatis moyses fecit: habēs cubitū lōgitudinis: alterū latitudinis z duos in altitudine. Oē magnū aūtē fuerit quod salomon fecit scriptura nō dicit. Cōstat aūt qz tantū nō fuit ḡttū illud holocausti: qz si. xx. cubitoꝝ in longitudine z latitudine factū eēt totā tēpli latitudinē ipleret. At th angust⁹ fuit ḡs mosaicū sicut cūcta alia q̄ salomō fecit. Ceto igit exter⁹ erat altare holocausti ḡs incēsi: ḡttūq genere oblatiōis ac vilitate metalli ignobili⁹: tm̄ quātitate mēsure z hostiarum frequētia ꝑstabat. Quia nimirū ples audire dlectat: si vis ad vitā īgredi serua mādata: ḡs si vis pfect⁹ eē vade vēde oīa q̄ habes z da paupib⁹. Altare holocausti illoꝝ typū tenet q̄ cozp⁹ z aīam p ignē amor' dño ꝓsecrāt. Perseuerātia bonū i bona opatiōe p lōgitudinē altar': amplitudo in charitate dei z p rimi p latitudinē: spes in expectatiōe diuīe visiōis p altitudinē figurāt. Quinq libri moysi: q̄ttuoz sūt cuā gelice libertat': z cū ad intelligētiā at q̄ custodiā legis spūalē illustrāte euāgelij gr̄a puenim⁹: q̄terquinos ꝓficimus: q̄ numer⁹ fit in lōgi. z lati. cū electi docēte vtroq testamēto: z p seuerātiā boni opis z hilaritatē fuāt dilectiōis. Idē altare. x. cubit' erat altū: electoꝝ vitā ꝓpetuaz denario significās. Unde qui in vinea magni patrisfamilias laborant: denario remunerātur. e Mensā. Beda. Scriptura spirituali intelligentia clara. De qua: Parasti in cōspectu meo mēsam. Panes ꝓpositionis sctī doctores: quoꝝ opa nobis vl ꝛba ad exemplū ꝓposita in diuinis paginis q̄ bene q̄rit inuenit. Ūn idē panes in Exo. xxv. fieri p̄cepti sunt ꝓpter aplos. xij. per quos scriptura noui testamēti est cōdita: z veteris reuelata mysteria. Quoꝝ numero omnes doctores singnanī: qz ipsā doctrine fozmā quā a dño apli acceperūt sequunī. Jn verbis dierum legim⁹ q̄ fecit salomon mensas decem in templo: quinq a sinistris: quinq a dextris: quas ad vasa domini portanda factas esse scindum est: scilicet phialas: quas pariter factas scriptura refert: z thymiamaterια in quibus thymiama adolebatur ꝛc. Quod paulo post in eodē volumine subinfertur: fecit salomon mensas: z super eas penes propositionis. vel plurale pro singulari posuit more scripture: vel certe panes non uiter coctis illis mēsis ꝓponebanī: vbi nocte illa seruarenī opti: donec p̄ mo mane ablatis veteribus sup mensā ꝓpositōis ponerenī calidi. Mense decē a figura vni⁹ nō discrepāt. Mā sicut vna mēsa duodeci panib⁹ onusta: vnanimē scripture qua pascimur cōcordiā auctozitate apostolica munitam designat: ita decem mense legis z prophetaruz eloquia denunciāt: que nobis fidelium exempla quasi propositoꝝ in se vasoꝝ domini claritatem et miracula proponunt. Mense sunt bis quine. Quine: quia lex tam quinq libroꝝ ḡs quinq etates seculi complectitur: bis: quia post incarnationem domini vtriq populo indeo scz et gētili cōmittitur: z quia plena figur' ostendif: q̄ quondā in rta lram intelligenda putabatur.

Be. Sicut mense in typo scripture ponuntur: quia panem verbi ministrant: z vasa ferunt ministerij. i. iustoꝝ nobis actus in exemplum propo nunt: ita per candelabra eadem figuratur: quia lucem sapiētie errantib⁹

ꝓfert.

a Fecit q̄z hiraz. Hic ꝓfr agit de q̄busdaz aliis vtēsilib⁹ ad tem plū pertinentibus in diuersis officijs: z ꝰ notaī cū dicitur: Fecit ergo hirā lebetes. i. caldarias. erāt em̄ ibi aliq caldarie vbi ponebantur cineres amoti de altari holocaustoꝝ: vt portarēt extra ciuitatē ad locū mūdū: z aliquē ad decoq̄ndū carnes aliquoꝝ sacrificiorum: vt hr. s. j. li. ca. ij. b Et scu. vasa sē eglis amplitudis in supiori z iferiori: vbi ponebanī carbones accepti de altari holocaustoꝝ: vt portarentur intra tēplū ad cremandum thymiama sup altare īcensi. c Et amulas. i. fuscinulas: vt dicūt ali qui: sed nō videī verū: qz sic diceret ꝰ hamo mas. z bēret. h. i principio. z ideo dicunt alij q̄ sunt vasa viaria ad modū ampulle facta q̄b⁹ effundebaī vinū libamis super altare holocausti. d Columnas duas ꝰ q̄b⁹ diffuse. s. dictum ē. e Et funiculos ꝛc. circulos cingētes capitella ad modū funiculoꝝ. Cetera patēt ex supradictis vsq ibi: f De auricha. erāt. q̄ddā gen⁹ metalli ē sīle auro in colore. g Fudit ea rex. s. salomō: qz fec talia fieri: sic z s. dictū ē in ꝓncipio hui⁹ ca. Domū suam edificauit salomō ꝛc. vl pōt referri ad hirā q̄ dicebaī rex artificē, ꝓpter artis excellētiā. b In argyllosa terra. q̄ ē apta ad faciēdū fozmas in q̄bus metalla fundūtur. i Altare aureum: id est altare incēsi: quod erat intra tēplum. k Et mensam super quam ponerentur pa. ꝛc. de q̄rum fozma z dispositione z situ dictū fuit Exo. xxv. z. xxx. l Et candelabza aurea quinq ad dexteram: z quinq ad sinistram contra oza. Jsta erant facta ad modū candelabri q̄s fecit moyses: cui⁹ fozma fuit dscpta Exo. xxv.

De. ꝓfe. dī. i. c. i. ℣. la/lomon. De ꝓfe. dī. i. altaris. 12. q. 2. c. gloria. ℣. diues in iudea tēplum.

pfert. Unde salomō: Mādatū lucerna est: ⁊ lex lux. Or cā delabra. v. a dextris: ⁊ nō a sinistris. idē ē qđ ē. de mensis. Oraculuz vbi erat arca adit⁹ patre celestis: vbi xp̄s in dextra dei sedēs paternoz vtiq; cōscius arcanoz. Cādelabra ⁊tra oraculū: qz eloq̄a dei ad habitationē supne ciuitatis aspectāt: vt ad eā p merēdā nos accēdāt. Lucerne sūt viri sctī q̄ oleo spiritussctī infusi: ⁊ ipi igne dilectōis ardent in corde et primis lucē sciētie pferūt in lingua. Cādelabra q̄ lucernas in sublime tollūt: sacra scriptura est q̄ sā doctoz virtutes ⁊ doctrinā sua lectiōe demōstrat. Ūñ de Johāne dicit: Ille erat lucerna ardēs et lucens. aut ita lucerne diuīa sūt eloquia. Ūñ: Lucerna pedib⁹ meis verbū tuū. Candelabra lucernaz sctī sunt: q̄ corda et corpora ferēdis dñi mādat⁹ supponūt. Quisq̄s enim in nullo ppriā sequi curat voluntatē: verum q̄ scriptura dicat attendit: eiusq̄ se subijcere mādatis satagit et auscultare ꝓmissis: quasi candelabrum aureum aureas gestat lucernas: ⁊ hoc tā fixa intentione: q̄s firmiter cādelabꝝ ad supna erectū ipositas sibi lucernas absq̄ motiōe fuat. Flores lilij amenitatē semp virent⁹ terre viuētiū designāt. Bene hi flores in cā delabro sunt: qz scriptura sp̄retis terrenis ad appetenda celestia ꝓuocare cōsueuit: ⁊ quō erectū cādelabrū lucernas habet ī capite et lilij flores: ita electi q̄ ī scriptura continent: erecto ad superna sensu bona celestia a dño querūt ⁊ pcipiunt. a Quasi lilij flores. We. Hoc videt dicere: qz supma ps cādelabroz ī modū repādi lilij erat deformata. Lucernas desup aureas per qđ ꝓtinet id qđ ꝓtinet. i. vascula aurea in q̄bus oleū lucebat designāt. b Forcipes. We. id est emūctoria q̄bus emūgebant lichini vt reparati melius lucerēt. c Hydrias. Hydrie p̄cordia sctōrum signant: aqua sapiētie ⁊ vino cōpunctiōis repleta.

d Fuscinulas. Fuscinule quib⁹ carnes ꝓparant p̄dicatores q̄ suis auditorib⁹ cibū intelligētie administrāt: quoz officiū ē corp⁹ ⁊ sanguinē credētib⁹ distribuere: infidelib⁹ abnegare. e Dom⁹ interior⁹. We. Ostia dom⁹ interior⁹ angelica sūt ministeria: q̄ nob de corpore egressis ītroitū vite celestis reserāt. Ostia dom⁹ tēpli doctores sunt ⁊ sacerdotes: q̄ instruēdo: baptiçando: dñici corpor⁹ et sanguis mysteria cōmunicādo. ꝓma nob ecclie presentis limina pādūt. Cardines vtrozq; ostioz sensus ⁊ corda sūt angelozū et sancto⁹: q̄bus īmobilit cōtēplatiōi ⁊ dilectiōi ꝓditoris adherēt: vt eo ministeriū sibi delegatū recte cōpleant: q̄ a volūtate dñi nunq̄ oculos auertūt. Aperiūtur eīn ⁊ claudunt ostia: sed cardinē nō deserūt: quia angeli ⁊ sctī siue in hac vita fidei: seu in illa speciei fideles ⁊ electos suscipiāt: semp animū in radice interne dilectiōis fixū tenent. Unde bene ex auro cardines facti sunt: ꝓpter fidē vel meritū, ꝓprie claritatis: vel quā habent in deū charitatis. f Perfecit omne opus ⁊c. We. Dū stat⁹ secli gerit. facit q̄dē op⁹ dom⁹ dñi: sed nondū pficit: qz corda electoz dñs vt bona operent⁹ inspirat ⁊ adiuuat: nullū tamē ī hac vita cōmorantē absq; pctō esse tribuit. Unde ꝑ future beatitudini refuat. Perficit vero omne op⁹ tēpli salomonis: et dedicationi aptū reddit: cū noster pacific⁹ in die nouissima electos resurrectionis īmortalitate glorificat: et eternū perducit ad regnū. vnde tēplū septē annis edificatū: octauo āt pfectū ac dedicatū ē. Cui tpe cōuenit qđ sequitur: ⁊ itulit q̄ sanctificauerat ⁊c. Sanctificauerat dauid pater salomonis argentū cū deus pater eloquentes gr̄a sui spūs ad loquēdū verbum dei confortat. Sanctificat aurū cū naturali ingenio p̄ditos ad intelligendā legē illuminat. Sanctificat etiā vasa cū oībus ecclie filijs spūssancti gratiā largit. Hec sanctificata salomō infert in tēplū: cū dñi pacto iudicio doctoz ⁊ ceteroz fideliū cetū ī gaudiū celestis regni ītroducit. Reposuitq; in thesauris do. d. q: deos suos absc̄dit in abdito vult⁹ sui a conturbatiōe hoīm. Ult⁹ sūt thesauri in vna domo dñi: qz ī vna eccl̄ia sctī merit⁹ distāt. Et vna ē p̄ria celest⁹: q̄uis ī ea stella a stella differat ī claritate. Q̄ ō vtrūq; distributoz ꝓmioz ōmōstra

Dnc cō. sūt ⁊c. (uit. cū ait: In domo patr⁹ mei mā. mul. sūt. La. VIII

c In sctāsctoz. We. Dom⁹ tēpli exterioz pegrinātē ecclīam sctā sctoz supne patrie celest⁹ felicitatē ōsignāt. Illata ī sctāsctō, arca assūptā xp̄i hūanitatē intra velū regie celest⁹ inductā.

a quasi lilij flores: ⁊ lucernas desuper
a ℣ candelabrorum.
b aureas ⁊ forcipes a
a ℣ doctores pleni viralib⁹ aquis.
c aureos: ⁊ hydrias b
b et fuscinulas ⁊ phi c d
a ℣ penitentie labor: passio q̄ tolerantie: quibus mortificantur membra eoz⁹ super terram.
alas ⁊ mortariola e
a ℣ virtutes operū vel orationes sanctoz⁹ quibus ad deum ex conscientia pura ⁊ fide non ficta.
⁊ thuribula de auro purissimo. Et cardines ostioz⁹ f g
e domus interioris sctīsanctoz⁹ ⁊ ostiorū dom⁹ templi ex auro erāt. Et p̄fecit omne op⁹ qđ faciebat salomon ī domo domini et intulit q̄e sanctificauerat dō pater suus: argentū et aurum et vasa: reposuitq; in thesauris domus domini. La. VIII

g Tunc congregati sūt oēs maiores natu israel cuz principibus tribuum et duces familiaruz filioruz israel ad regē salomonem in hierusalez ut deferrent arcaz i
federis domini de ciuitate dauid: id est de sion. Conuenitq; ad regē salomonez vniuersus
a ℣ id est septembri.
israel in mense bē/thanim ī solēni die ipse est mēsis septimus. Venerūtq; cūcti senes ō israel: ⁊ tulerunt sacerdo/

a Et forcipes aureos. Ad rescindēdaz ptē lichinoz cōsūtā. b Et hydrias. ā q̄bus erat oleū ꝓ lucernis. c Et fuscinulas. ad extrabēdū de lucernis si ibi aliq̄d īmūdicie de lichinis cōbust⁹ cecidisset. d Et phialas. ad ponēdum vnguētū p iunctiōe regū ⁊ pōtificū ⁊ vasoz q̄ erant applicāda ad cultū diuinū. e Et mortariola. ad terēdū spēs ⁊ radices vñ fiebāt talia vnguēta. f Et thuribula. in q̄b⁹ cremabant thymiamatha. g Et cardines ostiozū dom⁹ interioris. de q̄b⁹ ostiis. ē. dictū est ca. vj. Illa ei ps tēpli dicebat sanctūscoz. ⁊ iō cardines ostioz⁹ erāt de p̄ciosiori materia: q̄s ostioz dom⁹ exteriozis. Cetera patent. La. VII

Mozaliter. Domū autem suā edificauit salomō ⁊c. Per quā significat fidelis aīa ī qua verus salomō ipsius xp̄s ꝑ gratiā delectabilit reḡescit. Prouerb. viij. Delitie mee esse cū filijs hominū. In domo vero salomonis quattuoz erant deambulatoria: que in anima fideli significant ꝓcessus ſm quattuoz virtutū cardinaliū opera. † Domū quoq; fecit filie pharaonis quā vroꝛē duxerat. ideo p̄ ipam significatur q̄libet psona xp̄o ꝑ itegritatē fidei desponsata. ij. Coz. xj. Despōdi vos vni viro virginē castā exhibere xp̄o. Dom⁹ autez huius vroꝛis est solitudo lectiōis ⁊ orationis Osee. ij. Ducam eā in solitudinem ⁊ loquar ad coz eius et canet scz in oratione ⁊ lectione. † Et tulit biram de tyro. Per birā qui fuit gentilis ⁊ artifex sapientia plenus significatur quilibet iuxta tus ad fidē christi de gentilitate vocat⁹: tales fuerūt Dionysius ariopagita ⁊ alij plures quoz⁹m vita ⁊ doctrina ecclie domus est edificata. † Et fin⁹t duas columnas ⁊c. Inter multa vasa que fecit biram ꝓ templo salomonis tria fuerunt notabilia: scilicet due colūne mirabiles: mare eneum ⁊ luteres. Per columnas i. telligitur doctrina doctoꝛum ecclie per quaz fides defenditur et roboratur ⁊ fideles de moꝛibus instruuntur: ꝓpter qđ vna columnarum vocata fuit iachim: id est firmitas ꝓpter fidei roborationē. alia vero booz: id ē fortitudo: qz doctrina moꝛum fortificat ꝓtra passionuz impulsum. Mare eneū in quo lauabant sacerdotes quando debebant ministrare in altaribus signat verā confessionē qua sacerdotes noue legis accedentes ad altare debent lauari. Per luteres autez in quibus lauabantur carnes hostiarū offerende in altari holocaustoz: significant lachryme contritionis ⁊ deuotiōis quib⁹ anime lote ꝑ parant⁹ vt dño sanctū sacrificiū offerat. ps. l. Sacrificiū deo spūs contribulatus ⁊c. ꝓtritū ⁊ humi. de⁹ nō despi. La. VIII

h Dnc congregr. ⁊c. Hic ꝓsr describit tēpli dedicatiō. ⁊ ꝓmo pōit introductio arce. scōo signū diuine p̄sentie. ibi: Factū ē aūt. tertio salomōis oīō. ibi: Stetit āt salomō. q̄rto ꝓpīl bñdictio ⁊ licenciatio. ibi: Factū est aūt. Circa ꝓmum ōr: Tunc congregati sūt oēs maiores natu isrl⁹ ⁊c. vt cū ōbita solēnitate dedicaretur tēplū ⁊ deferret ibi arca dñi. iō sbdit:

i At deferrēt arcā federis dñi ⁊c. itur oō vbi adducta fuerat ō domo obededom: vt hr. ē. ij. li. vj. ca. k In mēse bethanim. Ille ē mēsis septim⁹ q̄ apō hebreos erat ō festiuꝰ sic dictū fuit Le. xxiij. ca. festiuitas ꝓncipal erat festū expiatiōis: qđ celebrab. x. die illi⁹ mensis.

Et portaue.

Ga Subter alas ⁊c. Be. Moyses fecit duos cherubin aureos q̄s posuit in ꝓpitiatorio qđ erat sup arcā. Salomō addidit duos maiores: ſb q̄s alis arcā nūc oz posuisse cū. ꝓpiatorio ⁊ duob⁹ cherubin ꝓozib⁹. b Cūq; eminerēt ⁊c. Be. Hoc manifest⁹ in Paral. Erectes in ārt q̄b⁹ portabāt arcā: qz paululū lōgiores erāt: capita patebāt ante oraculuz. Sed ō q̄s paululū fuisset extrūsec⁹ eos videre nō poterat. Ubi notandū: qz ⁊ si vectiū capita diligēti⁹ intuentib⁹ patebāt añ oraculū: nō tñ fieri poterat vt ipsa capita añ oraculū eminerēt: qz neċe erat: vt claudo oraculo ⁊ appenso añ ostia velo: ipi q̄s vectes cū arca adducerent īterī: qđ fieri nō poterat si ꝓminentes vltra ostiū vectes ꝓducēdis ad dandēdū ostijs locū nō darēt.

c Qui et fuerūt ibi. Jn Paral. dī: Fuit itaq; arca ibi vsq; ad pīnē diē: qđ ab hist⁹riographo additus est: signte vsq; ad tpa erat. sue eam ibi pmāsisse: qđ nō de Esdra pōt intelligi: qz iā erat incēsū tēplū: sed ō nathan vl aliq̄ ꝓphaꝛ a q̄b⁹ oīa gesta suoꝛ tēpoꝛ scripta eē credunt.

In arca aūt. Nō erat aliud. Ra. Erat in arca vna aurea hās manna: qz ī hoīe xp̄o habitat omis plenitudo diuinat⁹ corporaliť. Erat virga aaron q̄ excisa denuo floꝛuerat: qz ꝓpās iudicādi penes euz est cui⁹ iudiciū in hūilitate passiōis videbat eē sublatū. Erāt etiā tabule te. qz in illo sūt thesauri sapīe ⁊ sciētie absc̄oditi. Adherebāt ei vectes q̄ / bus portabāt: qz doctores q̄ labo/ rāt: ꝺbo nūc pīni visiōe gaudēt gloꝛie xp̄i. Ūñ Paul⁹: Cupio dissolui ⁊ eē cū xp̄o. Apparebāt sūmitates vectiū foꝛis añ oraculū nō sp: ſz cū ostia oraculi aperiri ꝓtigeret: neq; oīb⁹ ſz bis solū q̄ xp̄i⁹ accedētes attenti⁹ īteꝛioꝛa satagebāt īt̄ueri. Uectes sūt ꝓditi in oraculo: qz electi q̄ ꝓcesserūt nūc sūt in absc̄odito vultus dei. Quoꝛ tñ sūmitates vectium apto oraculo bis q̄ appꝛopiant vīsunt cū ꝑfectioꝛib⁹ oculis sordis purificatis dei gr̄a aliq̄d extremuz de signoꝛ gaudio ꝓtēplādū dōa/ uerit: qz bis q̄ paulo lōgi⁹ recesserāt. Lmēte exteri⁹ vagātib⁹ cōtēplatio minime ꝓcedit. Ipa arca qualis ⁊ quō eēt posita sol⁹ eis q̄ oraculū intrassent videre licebat: qz soli sup/ me patrie ciues gl̄iaz ibi redēptor⁹ plene ꝓtēplant. d Nebula ipleuit domum domini: et non po. ⁊c. Ra. i. synagogā ipleuit: qz eoꝛ mētes ifidelitat⁹ caligo repleuit: ⁊ sacerdotes, ꝓpter nebulā mīstrare nō poterāt: qz dū mysticos sensus litteꝛe velamie coopertos ⁊ natiuitatis xp̄i sacramēta inu estigare dsp̄iciunt: debitū fidei sue ministerium p nebulā errois perdiderunt: ita vt exigentib⁹ meritis non agnoscāt cultum credulitatis: quibus in nebula doctrine sue dominus de se ctiam aperta narrauit. Sed quia auditoꝛum mentes infidelitatis caligo impleuerat. quasi emissum solis radium nebula interiacens absc̄debat.

Stetit ergo

Ga Subter alas ⁊c. Be. Moyses fecit duos cherubin aureos q̄s posuit in ꝓpitiatorio qđ erat sup arcā. Salomō addidit duos maiores: ſb q̄s alis arcā nūc oz posuisse cū. ꝓpiatorio ⁊ duob⁹ cherubin ꝓozib⁹. b Cūq; eminerēt ⁊c. Be. Hoc manifest⁹ in Paral. Erectes in ārt q̄b⁹ portabāt arcā: qz paululū lōgiores erāt: capita patebāt ante oraculuz. Sed ō q̄s paululū fuisset extrūsec⁹ eos videre nō poterat. Ubi notandū: qz ⁊ si vectiū capita diligēti⁹ intuentib⁹ patebāt añ oraculū: nō tñ fieri poterat vt ipsa capita añ oraculū eminerēt: qz neċe erat: vt claudo oraculo ⁊ appenso añ ostia velo: ipi q̄s vectes cū arca adducerent īterī: qđ fieri nō poterat si ꝓminentes vltra ostiū vectes ꝓducēdis ad dandēdū ostijs locū nō darēt.

c Qui et fuerūt ibi. Jn Paral. dī: Fuit itaq; arca ibi vsq; ad pīnē diē: qđ ab hist⁹riographo additus est: signte vsq; ad tpa erat. sue eam ibi pmāsisse: qđ nō de Esdra pōt intelligi: qz iā erat incēsū tēplū: sed ō nathan vl aliq̄ ꝓphaꝛ a q̄b⁹ oīa gesta suoꝛ tēpoꝛ scripta eē credunt.

In arca aūt. Nō erat aliud. Ra. Erat in arca vna aurea hās manna: qz ī hoīe xp̄o habitat omis plenitudo diuinat⁹ corporaliť. Erat virga aaron q̄ excisa denuo floꝛuerat: qz ꝓpās iudicādi penes euz est cui⁹ iudiciū in hūilitate passiōis videbat eē sublatū. Erāt etiā tabule te. qz in illo sūt thesauri sapīe ⁊ sciētie absc̄oditi. Adherebāt ei vectes q̄ / bus portabāt: qz doctores q̄ labo/ rāt: ꝺbo nūc pīni visiōe gaudēt gloꝛie xp̄i. Ūñ Paul⁹: Cupio dissolui ⁊ eē cū xp̄o. Apparebāt sūmitates vectiū foꝛis añ oraculū nō sp: ſz cū ostia oraculi aperiri ꝓtigeret: neq; oīb⁹ ſz bis solū q̄ xp̄i⁹ accedētes attenti⁹ īteꝛioꝛa satagebāt īt̄ueri. Uectes sūt ꝓditi in oraculo: qz electi q̄ ꝓcesserūt nūc sūt in absc̄odito vultus dei. Quoꝛ tñ sūmitates vectium apto oraculo bis q̄ appꝛopiant vīsunt cū ꝑfectioꝛib⁹ oculis sordis purificatis dei gr̄a aliq̄d extremuz de signoꝛ gaudio ꝓtēplādū dōa/ uerit: qz bis q̄ paulo lōgi⁹ recesserāt. Lmēte exteri⁹ vagātib⁹ cōtēplatio minime ꝓcedit. Ipa arca qualis ⁊ quō eēt posita sol⁹ eis q̄ oraculū intrassent videre licebat: qz soli sup/ me patrie ciues gl̄iaz ibi redēptor⁹ plene ꝓtēplant. d Nebula ipleuit domum domini: et non po. ⁊c. Ra. i. synagogā ipleuit: qz eoꝛ mētes ifidelitat⁹ caligo repleuit: ⁊ sacerdotes, ꝓpter nebulā mīstrare nō poterāt: qz dū mysticos sensus litteꝛe velamie coopertos ⁊ natiuitatis xp̄i sacramēta inu estigare dsp̄iciunt: debitū fidei sue ministerium p nebulā errois perdiderunt: ita vt exigentib⁹ meritis non agnoscāt cultum credulitatis: quibus in nebula doctrine sue dominus de se ctiam aperta narrauit. Sed quia auditoꝛum mentes infidelitatis caligo impleuerat. quasi emissum solis radium nebula interiacens absc̄debat.

tes arcā: et portauerūt arcā dñi et tabernaculū fe/deris ⁊ oia vasa sctūarij q̄ erāt in tabernaculo: ⁊ ferebant ea sacerdotes et leuitę. Rex aūt salomō et omis multitudo isrl q̄e cōuenerat ad eū gradiebāt cū illo āte arcā: et immolabāt oues et bo/ues absq; estimatiōe et numero. Et itulerūt sacerdotes arcā federis dñi in locū suū in oraculū tēpli in sanctūsāctoz subter alas che/rubin. Siquidez cherubin expandebat alas sup locuz arcę et ptegebāt arcā et vectes eius desup. Cunq; emi

a ℣ vectes q̄b⁹ arca portabāt: p̄dicatores q̄ ſſ xp̄i mūdo inoute xppice nūciant

nerēt vectes: et apparerēt sūmitates eoꝛ foris sāctuariū ante oraculū: ñ appare/
℣ existenti.
bant vltra extrinsec⁹. Qui et fuerūt ibi vsq; in p̄sentē diē. Jn arca aūt nō erat aliud nisi due tabule lapideę: quas posuerat ī eꝛeb quando pepigit dominus fedus cū filijs israel cum egrederentur de terra egypti. Factū est autē cum f

a ℣ .i. de scriptoꝛ. vbi ītulerāt arcā: tabernaculū qō fecerat moyses.

exissent sacerdotes de sanctuario: nebula ipleuit domū dñi: et nō poterāt sacerdotes stare ⁊ mīstrare ꝓpt nebulam. Impleuerat eni gloria domini domum domini. Tūc ait salomon: Do i

℣ id est statuit.

minus dixit vt habitaret in nebula. Ędificans ędificauī domuz et habitaculū tuum: firmissimum solium tuum in sempiternum. Cōuertitq; faciē suam: et benedixit omni ecclesię isrl. Omnis eñ ecclia israel stabat. Et ait salomon: Benedict⁹ k

a ℣ Per prophetas.

dominꝰ deus israel qui locutus est ore sūo ad dauid patrē meū: et ī manib⁹ ei⁹ perfecit. dicens: A die q̄ eduxi pꝓm meum isrl de egypto

a Et portauerūt arcā dñi et tabernaculū federis qđ fecit moyses: qz illō tabernaculū fuit repositū cū alijs vasis sacris in thesauris domus dñi. Aliq̄ aūt libri hāt: Et portauerūt arcā dñi ad tabernaculū federis: qz ꝓ iperitiā aliquoruz correctoꝛ positū est ad ꝓ et. nō eñ arca tūc fuit portata ad taberna culū federis: sed ītra tēpluz qđ fecerat salomō. b Et immolabant oues ⁊c. Hypbole ē ad denotādū multitudinē hostiaꝝ. c Subter alas cherubin. Loquit⁹ de illis cherubin q̄s fecit salomon. habebāt eñ. x. cubitos altitudinis: et in medio dom⁹ sub alis eoꝛ se cōtingentibus fuit arca posita sicut dictuz fuit. ſ. ca. vj. d Cunq; eminerent vectes ⁊c. Dicit Ra. Sa. q̄ vectes trāsībāt ꝓ latitū. arce: ita q̄ longitudo arce erat inter vectes: sicut dictū fuit Exo. xxv. ⁊ sic capita vectiū erant contra cortinam pendentem in ingressu sanctuarij: ⁊ aliq̄n tulū eam impellebant: ⁊ sic apparebant ibi sicut due mammille mulieris sub veste sua: ⁊ ad hoc inducit illud Canti. j. Inter vbera mea cōmorabitur. ⁊ ꝓpter hoc sbditur: Non apparebant vltra extrinsecus: quia dicta cortina erat inter media: ⁊ sic non apparebant corpora vectiū sed tñ figura: sicut videtur manus per chirothecā. Doctores autē nostri aliter exponunt dicentes q̄ licet vectes possent videri ab illis qui erat ꝓpe ostium sanctisanctoz⁹: non tamē ab illis qui erant longius. Et hoc videt rationabilius dictum: quia in templo salomonis non soluz erat cortina media inter sanctum ⁊ sanctūsanctoz⁹ sed paries qui nō potest ut vectibus sic impelli: vt eoz⁹ capita exterius apparerent. e In arca autem nō erat aliud nisi due tabule lapidee. contrarium videtur dicere Apostol⁹ Hebre. ix. ca. scilicet q̄ ibi cum tabulis erat virga aaron: ⁊ vna aurea habens manna. Ad hoc dicit dupliciter. Uno modo q̄ sole tabule erant ibi principaliter: quia ad hoc solū fuit arca facta. Alia vero duo occasionaliter: scilicet virga ad repressionem rebellionis de sacerdotio: et vna aurea ad memoriā cibi dati de celo. Alio modo q̄ virga ⁊ vna aurea nō erant intra arcam: sed extra in scrinio ad hoc facto ⁊ in latere arce posito: sicut dictum fuit de libro in quo moyses legē scripserat Deutero. xxxj. f Factum est autem cum exissent sacerdotes de sanctuario ⁊c. Hic consequenter ostenditur signū diuine presentie cum dicitur: g Nebula impleuit domū domini. Que erat signū diuine presentie: quia dominus frequenter legitur apparuisse moysi ī nube. h Et non poterant sacerdotes stare ꝓpter reuerentiā diuine presentie se elongantes. Sicut autē hic aliqui q̄ nebula ista nō erat obscura ſz lucida: sicut nubes que apparuit trāsfiguratiōe domini Matth. xvij. ⁊ ideo sacerdotes non poterant ministrare ꝓpter excessū claritatis quam non poterant sustinere: sed ℣ non consonat textui sequenti. ꝙbi dicitur: Dominꝰ dixit vt habitaret in nebula. Jn hebreo habet: Jn caligine. vnde ⁊. ij. Paral. vj. dicitur: Dominus pollicitus est vt habitaret in caligine: nō si dicaꝝ q̄ ista nebula in ꝓte erat caligiosa vtpote exteri⁹: ⁊ in ꝓte lucida sic ꝺz de nube existēte inē egyptios ⁊ filios isrl Exo. xiij. Et erat nubes tenebrosa ⁊ illuminās nocte: tenebrosa egyptijs: ⁊ illuminās nocte hebreis: sic plenꝰ dictū fuit ibidē: ⁊ ℣ videt ꝓcedere ei qđ ꝺz. ij. Paral. vij. Sed ⁊ oēs filij isrl videbāt descendentez ignē ⁊ gl̄iam dñi sup domuz. i Dñs dixit ⁊c. Dicūt aliqui q̄ nō inuenit hoc dictū a deo ℵbo sed facto: qz pluries legit apparuisse in nube: vt ꝓdictū ē. pōt etiā dici q̄ inuenit dictū ℵbo domini Leuit. xvj. Dixit dñs ī nube apparebo super oraculum. Cōsequēter ponit gratiarū actionē salomōis: eo q̄ videbat ꝓ signū diuīe ꝑsentie q̄ dom⁹ ab eo edificata erat deo accepta. iō sbdit:

k Et ait salomō: Bñdic. ⁊c. ⁊ patet lra vsq; ibi:

Et ait dñs

nō elegi ciuitatē de vniuersis tribub⁹ isrl̄ vt ędificareť dom⁹
t esset nomē meū ibi: sz elegi dauid vt eēt sup ppl'm meū isrl̄.
Voluitq; dō pat̄ me⁹ ędificare domū noi dñi dei israel: t ait a
dñe ad dō patrē meū: Q cogitasti i corō tuo ędificare domū
2.Re.7b noi meo bñ fecisti: hocipm mēte tractās. Verūtū tu nō ędi/
ficabis mihi domū: sz filj tu⁹ q̄ egredieť de renib⁹ tuis: ipse
ędificabit domū nomi meo. Cōfirmauit dñs sermonē suum
quē locut⁹ ē: stetitq; p dō patre meo: t sedi sup thronū isrl̄ sic
locut⁹ est dñs: t ędificaui domū nomi dñi dei isrl̄: t constitui
¶ id est tabule testamenti.
ibi locū arce i q̄ fed⁹ dñi ē: qō pcussit cū patrib⁹ nr̄is qñ egres/
si sūt de terra ęgypti. Stetit aūt salomō añ altare dñi in ꝓspe b
¶ flexis genibus.
L ctu eccl̄ie isrl̄: t expādit man⁹ suas in cęluz. t ait: Dñe de⁹ isrl̄ c
nō est silis tui de⁹ i cęlo desup: t sup terrā deorsū: q̄ custodis
pactū t misericordiā ſuis tuis q̄ ambulāt corā te i toto corō
suo: q̄ custodisti seruo tuo dō patri meo q̄ locut⁹ es ei. Ore lo
5.2.a cut⁹ es t manib⁹ pfecisti: vt h̄ dies ꝓbat. Nunc igit̄ dñe de⁹
isrl̄: ꝓserua famlo tuo dauid patri meo q̄ locut⁹ es ei dicēs: Nō
auferēť de te vir corā me q̄ sedeat sup thronū israel: ita tamē
si custodierint filij tui viā suam vt ambulent coram me: sicut
tu ambulasti in conspectu meo. Et nūc dñe deus isrl̄ firmentť d
¶ non ꝓpter hoc q̄ indigeas: quia non indiges.
ꝰba tua q̄ locut⁹ es seruo tuo dō patri meo. Ergō ne putan/ e
dum est q̄ vere deus habitet sup terrā? Si enī cęlū t cęli cęlo
rū te cape nō pōt: quātomagis dom⁹ hęc quā ędificaui tibi.
Sed respice ad orationē serui tui t ad p̄ces eius dñe de⁹ me⁹. f
Audi hymnū t orationē quā seru⁹ tu⁹ orat corā te hodie: vt g
sint oc̄li tui apti sup domū hanc nocte ac die: super domū de
qua dixisti: erit nomē meū ibi: vt exaudias orationē quā ser b
uus tu⁹ orat ad te in loco isto: vt exaudias depcationē serui
tui t ꝓpli tui isrl̄: qōcūq; orauerit i loco isto: t exaudies i loco
D habitaculi tui in cęlo: t cū exaudieri ꝓpitⁱ⁹ eri. Si peccaue/ i
2.Pa.6.d rit hō i ꝓximū suū t habuerit aliq̄d iuramētū q̄ teneať astrict⁹:
t venerit ꝓpter iuramētū tuū corā altari tuo in domū tuā tu
exaudies i cęlo: t facies et iudicabis seruos tuos: ꝓdēnans
impiū: t reddēs viā suā sup caput eius: iustificansq; iustū: et
retribuēs ei ꝑm iusticiā suā. Si fugerit pp̄s tu⁹ isrl̄ inimicos k
suos: q̄ peccaturus est tibi t agentes pēnitentiā: t pfitētes
nomini tuo venerint t adorauerint t deprecati te fuerint in
domo hac: exaudi in cęlo: t dimitte pctā pp̄li tui isrl̄: t redu/
ces eos i terrā quā dediſti patrib⁹ eor̄. Si clausū fuerit cęlū: m
t nō pluerit ꝓpt̄ pctā eor̄ t orātes i loco isto pēnitentiā ege/
rint nomini tuo: et a peccatis suis cōuersi fuerint ꝓpter affli
ctionē suam: exaudi eos in cęlo: et dimitte pctā seruorū tuor̄
et pp̄li tui isrl̄: et ostēde eis viā bonā p quaz ambulent: et da
pluuiam super terram quam dediſti populo tuo in possessio/
nem. Fames si oborta fuerit in terra: aut pestilentia aut cor/ n
ruptus aer: aut erugo: aut locusta: vel rubigo: et afflixerit eū
inimicus eius portas obsidens: omnis plaga: vniūsa ifirmi/
tas: cūcta deuotatio t impcatio q̄ acciderit oñi homi de po
pulo tuo isrl̄. Si q̄s cognouerit plagā cordis sui: t expāderit
ts.q.2.c.p/ man⁹ suas i domo hac: tu exaudies in cęlo i loco habitatiōis
nicioſam. tuę t repꝓpitiaberi t facies vt des vnicuiq; ſz oēs vias suas
ibi.oculus iudicis cū/ sic̄ videri cor ei⁹: q̄z tu nosti sol⁹ cor oīm filior̄ hoīm: vt time/
cta ꝓspici/ ant te cūctis diēb⁹ q̄bus viuūt super faciem terrę quam de/
entis. E disti patribus nostris. Insuper et alienigena q̄ nō ē de pp̄lo t

a Et ait dñs ad dauid patrez meū t̄c. Ex b
ptz q̄ nō oportet volūtatē humanā sp ꝓfor
mari diuinę in volito. Dauid ei voluit edi/
ficare tēplū dño: t de b cōmendat a deo: et
tū de⁹ nolebat q̄ ipe edificaret: sed filj⁹ ej⁹.
Cetera patent in littera. b Stetit āt salo
mon t̄c. Hic consequenter pōitur oratio sa/
lomonis continens septem petitiones. Pri
ma respicit bonū statū regni dauid. ꝑmutā
tū ipsius salomōis deuota dispositio. cū dr
Stetit aūt salomō ante altare. s. holocaustō
rū: q̄z ad altare incēsi soli sacerdotes intra/
bāt. c Et expā. ma. su. in cęlū. Per b de
signās q̄ oīe bonū a deo ē expectā dū. scdo
regratiat salomō de ꝓterito bñficio. cū dici
tur: Dñe de⁹ isrl̄ t̄c. t sub dic: Qui custodi/
sti ꝰuo tuo dauid patri meo t̄c. tertio poni
tur de futuris petitio. cū dr: Nunc igit̄ dñe
de⁹ isrl̄ ꝓserua t̄c. d Firmētur ꝰba tua.
Per b nō designat in deo mutabilitas aliq̄
b in hoīb⁹ q̄b⁹, ꝑmissa sūt diuīa bñficia sub
q̄ditiōe q̄ bñ debeāt se habere: ē igit̄ sēsus.
Firment ꝰba tua. i. da mihi t aliis posterī
dō stabilitatē mēt⁹ i bono: ita q̄ nō fraude/
mur ꝑmisso tuo. e Ergo ne p. ē t̄c. Per b
enī excludit errorē illoꝝ q̄ putauerūt deus
hr̄e formā corꝑalez. f Sz respice t̄c. Ita
dom⁹ nō ē edificata vt ibi habites: sic̄ bo in
domo sua: sz vt p̄ces ibi facte sint mag⁹ ex
audibiles q̄s alibi: ꝓpt̄ exercitiū cult⁹ diui.
g Ut sint oc̄li t. t̄c. Oc̄li tue pietat⁹ t mi/
sericordie. h De q̄ dixisti t̄c. ꝰ dixit Deu.
xij. i Si peccauerit. Hic pōit scda petitio
t respicit fidelitatē viri cū ꝓxio suo. in pti
rib⁹ enī casib⁹ determiabat ꝓtentio alicꝰ p
iuramētū: vtpote in depositō: furto subtato
q̄n nō inueniebat: tunc depositarj⁹ erat liber
iurādo q̄ n̄ fecisset fraudē ꝓxio: vt hr̄ Exo.
xxij. i tali casu t ꝓsilib⁹ adducebat aliōs ad
iurādū añ tēplū: t si piurabat freqnt sequa
tur vidicta dina ad declarationē iusticie: et
b est q̄ subdic: Judicab⁹ suos tuos ꝓdem
nās ipiū t̄c. k Si fugerit po. Hic ponit
tertia petitio q̄ respic ppli cōitatē in bello q̄
q̄n erat ifecta pctō cōit ab aduersarijs ꝰbella
bat: vt ptz i mſt⁹ loc⁹ veter⁹ testamti: b et
q̄ dr: Si fugerit pp̄s tu⁹ isrl̄ inimicoꝝ suoꝝ
q̄z peccaturi⁹ ē tibi: b est dictū: pctm futuruꝝ
erit cā fuge segnt⁹. l Et agētes penitē.
q̄z sic̄ p offensā dīnā debellabant: ita p debi
tam penitētiā deo recōciliati victores efficie
bant. m Si clausū fuerit celū. Hic ponit
quarta petitio ꝓpter nimiā siccitatē ex pec
cato pp̄li accidentē t patet lr̄a. n Fames
si oborta fuerit. Hic ponit q̄nta petitio po
amotiōe diuersoꝝ malorꝝ q̄ accidere solēt p
pter pctā hominuꝝ. cū dr: Fames si oborta
fuerit: q̄ pōt ꝓtingere ex multis causis: vt ex
sterilitate terre: vl ex tēpestate fructⁱ⁹ dena
stāte: vl ex aduersarijs bona destruentibus
t cōsimilib⁹. o Aut pestilētia. i. mortali/
tas hoīm vl aīaliū. p Aut corrupt⁹ aer.
Ex q̄ sequunt ifirmitates. q Aut erugo
t̄c. corrodētes ꝛe nascētia. r Aut rubigo.
ꝺsiccās stipulas bladoꝝ ita q̄ nō pōt facere
spicas: vl si faciunt: faciūt inanes. s Ca
cta deuotatio. i. maledictio seu mali ꝓcera/
tio. Cetera patēt in lr̄a. t Insup t alieni
gena. Hic ponit sexta petitio ꝓ exaudiōe
gētiliū veniētiū ex deuotiōe ad orādū in tē
plo. Mīti enī gētiles audiētes i diuersis p
tib⁹ orbis mirabilia q̄ fecit de⁹ q̄ colebat in
bierlm: ascēdebāt illuc cā orātiōis: vt habe
tur Joh. xij. t sic deū colebāt: t ꝑm dictam
rctē rōnis viuebāt: p̄ces eoꝝ erāt exaudibi/
les q̄uis nō ſuarēt legem moysi: quia ad
illam non tenebant: multi etiā de his ad in
daismum cōuertebant: t patet lr̄a.

Si egred.

tuo israel cū venerit de terra lōginq̄ ꝓpter nomē tuū: audie
tur enī nomē tuū magnū: t man⁹ tua fortis t brachiū tuuz
extentū vbiq̄: cū venerit ergo t orauerit in hoc loco: tu ex/
audies in cęlo in firmamento habitaculi tui: t facies oīa ꝓ
quibus iuocauerit te alienigena: vt discāt vniuersi ppli terra
rū nomē tuū timere: sic̄ pp̄s tu⁹ isrl̄: t pbēt q̄z nomē tuū in
uocatū ē sup domū hāc quā ędificaui. Si egressus fuerit po a
pulus tu⁹ ad bellū ꝓtra inimicos suos p viā quocūq; mise/
ris eos: orabūt te ꝓtra viā ciuitat⁹ quā elegisti t ꝓtra domū
quā ędificaui nomi tuo: t exaudies in cęlo orationes eorū t
pces eor̄: t facies iudiciū eorum. Q si peccauerint tibi (nō b
est ei hō q̄ nō peccet) t irat⁹ tradider⁹ eos inimicis suis: t ca
ptiui ducti fuerint in terrā inimicoꝝ ꝓpe vl̄ lōge: t egerint
pēnitētiā in corde suo in loco captiuitat⁹: t cōuersi deprecā
ti te fuerint in captiuitate sua. dicētes: peccauim⁹: iniq̄ egi/
mus: ipie gessim⁹: t reuersi fuerint ad te i vniūso corde suo
t tota anima sua in terra inimicoꝝ suoꝝ ad quā captiui du
cti fuerint t orauerint te ꝓtra viam terrę suę quā dedisti pa/ c
trib⁹ eorū: t ciuitat⁹ quā elegisti: t tēpli q̄ ędificaui nomi/
ni tuo: exaudies in cęlo in firmamēto solij tui orōes eoꝝ et
pces eoꝝ: et facies iudiciū eoꝝ: t ꝓpitiaberi ppl̄o tuo q̄ pec
cauit tibi: et omnib⁹ iniquitatib⁹ eoꝝ quib⁹ ꝓuaricati sūt in
te: t dabis misericordiā corā eis qui eos captiuos habue/
rint: vt misereanť eis. Populus enī tu⁹ est t hereditas tua
quos eduxisti de terra ęgypti de medio fornacis ferreę: vt d
sint oculi tui aperti ad deprecationē serui tui et populi tui
israel: t exaudies eos in vniuersis ꝓ quibus inuocaue/
rint te. Tu enī separasti eos tibi in hereditatē de vniuersis e
populis terrę: sicut locutus es per moysen seruum tuū quā
do eduxisti patres nostros de terra ęgypti domine de⁹. Fa f
ctum est autem cuz cōplesset salomō orās dñm omnē orati
onem et deprecationez hanc: surrexit de conspectu altaris g
domini. Ultrūq; enim genu in terram fixerat: t man⁹ expā/
derat ad cęluz. Stetit ergo et benedixit omni ecclesię israel b
voce magna dicens: Benedictus dominus deus: qui de/ i
dit requiem populo suo israel iuxta omnia quę locutus est.
Non cecidit ne vnus quidem sermo ex omnibus bonis q̄
locutus est per moysen seruum suū. Sit dominus deus no/ k
ster nobiscū sicut fuit cuz patribus nostris: nō derelinquēs
nos neq; proȝiciens: sed inclinet corda nostra ad se: vt am/
bulemus in vniuersis vȝs eius t custodiam⁹ mandata ei⁹

a ¶ id est legalia. b ¶ decisiones causarum. c ¶ quātū ad moralia.

et cęrimonias eius et iudicia quęcunq; mandauit patrib⁹
nostris: et sint sermones mei isti quibus deprecatus sum co
ram domino: appropinquante domio deo nostro die ac l
nocte: vt faciāt iudiciū suo suo et populo suo israel per sin/
gulos dies et sciant omnes populi terrę quia dñs ipse est
deus: t non est vltra absq; eo. Sit quoq; cor nostrum perfe
ctum cū domio deo nostro: vt ambulemus in decretis ei⁹:
et custodiamus mandata eius sicut et hodie. Igitur rex et
omnis isrl̄ cū eo imolabāt victimas corā dño. Mactauitq;
salomō hostias pacificas quas imolauit dño: boū viginti/
duo milia: t ouium centuz viginti milia. Et dedicauerūt tē
plū dñi rex et filij isrl̄. In die illa sctificauit rex medium atrij m
q̄ erat ante domū domini. Fecit q̄pe holocaustū ibi t sa/
crificiū t adipē pacificoꝝ: q̄n altare eneū q̄ erat corā dño

a Si egressus fuerit ppls tu
us ad bellū ꝓtra inimicos su/
os. Hic ponit septia petitio t̄
respicit belli ꝓspitatē t adue
sitatē: ꝓspitas aūt est q̄n seq̄t
victoria: t b fiebat frequent p
b q̄ imināte bello ꝓlis x̄tebat
se x̄ſus hierlm ad orādū dñm
t b petit p̄mo salomō. t ptz lit
tera vsq; ibi: b Q si pecca
uerit tibi. Ubi tangit belli ad
uersitas q̄ est q̄n ppls capit et
in captiuitatē ducit: a q̄ frequ
ter liberabat ppls isrl̄: ꝓt b
q̄ in terra captiuitat⁹ orabat
dñm versa facie x̄ſus hierlm:
t b petit b salomō. cū dr c Et
orauerint te ꝓtra viā terre sue
t̄c. Ān Dañ. vj. dr q̄ ipse erat
stens in chaldea feneſtr⁹ aperī
ꝓtra hierlm trib⁹ in die tēpori
bus flectebat genua sua t ad/
orabat t̄c. t ptz lr̄a vsq; ibi:
d Quos eduxisti de terra e/
gypti de medio fornac⁹ ferree
i. dure ad modū ferri. labor⁹ eī
filioꝝ isrl̄ faciēdo lateres t co
quendo in fornace erat eis ni/
mis dur⁹: vt hr̄ in Exo.
e Tu enī separasti eos dādo
eis legē specialē: t p signū cir
cūcisionis in carne. Cetera pa
tēt in lr̄a. f Factū est aut̄.
Hic ponit ppli bñdictio p̄ ora
tionē salomōis. cū dicit:
g Surrexit de ꝓspectu alta/
ris dñi vt bñdiceret pplo: vtrū
q̄ enī genu in terrā fixerat. ij.
Paral. vj. dr q̄ fecerat basim
eneā: stetitq; sup eā. t deīceps
flexis genib⁹ fecit orationē p̄
dictā: t sic nō sup terrā. Dic/
dū q̄ b vtit sēptura mō loq̄n/
di cōi: q̄ aliqs dicit flectere ge
nua ad terrā etiā dato q̄ sit in
solario t multo forti⁹ b: q̄z ba
sis illa ñ multū distabat a ter/
ra: q̄z tñ distabat trib⁹ cubit⁹.
h Et bñdixit omni eccl̄ie isrl̄.
voce magna dicēs: Bñdict⁹.
nō illa bñdictione q̄ ptinet ad
officiū sacerdotale: sz ꝓprecan
do pp̄lo bōa t regratiando dō
de bōis ꝓteritⁱ dicēs: i Be/
nedict⁹ dñs de⁹ q̄ dedit requiē
pp̄lo suo t̄c. t deīcā do ꝓ fu/
turis. dicēs: k Sit dñs de⁹
noster nobiscū t̄c. t patet lr̄a
vsq; ibi: l Appropinquan/
te dño deo nr̄o. i. exaudibiles
corā eo. cetera patēt vsq; ibi:
m In die illa sctificauit rex
medium atrij. i. pauimentū atrij
sacerdotū ꝓpe altare holocau
stoꝝ q̄ñ erat recte in medio
añ tēplū: sz declīabat ad ptem
q̄lonarē. altare enī holocau/
stoꝝ q̄ fecerat salomō: licz es
set vetitū ere exteri⁹: iteri⁹ tñ
erat de lapidib⁹ ꝑpolit⁹. t ideo
pauimētū atrij i necessitate po
terat ad op⁹ ꝓsile applicari et
sanctificari: ista tamē sanctifi/
catio fuit facta per pontificē:
ad cuius officium hoc spectā/
bat: quia tamē hoc factū fuit
ad instinctum regis: dicit rex
hoc fecisse.

Ab introit⁹

Festiuitatē ce. Ra. In verbis dicit: ita ō eadē re scriptū est. fecit ḡ salomō festiuitatem in tpe illo septē dieb⁹ t omnis israel cū eo. Ecclīa magna valde ab introitu emath vsq; ad torrentez. Fecitq; die. viij. collectā eo q; dedicasset altare septē diebus t solēnitatē celebrassz dieb⁹ septē. Jgit. xxiij. die mensis septi dimisit pplos ad tabernacula sua. Et est sensus q; expletis dieb⁹. viij. dedicationis: subsecuti sunt dies sceno phegie: qui a. xv. die mēsis vij. inchoabant̄ t in die. xxij. finiebant̄. Utrisq; ḡ festiuitatib⁹ recte pactꝰ t scenophegiarum. viij. die finita dimisit rex pplos ad sua: qō etiā Joseph⁹ attestat. Be. Mysti. Solēnitas quā fecit salomon t ois isral signat gaudia sctōz q̄ cum xpo vero pacifico ppetualiter būt. Loca ḡz ꝛgruunt. emath ei interpta dñi xitas. Riu⁹ sue torrēs egypti significat mortē tpalē quā in egypto ꝓsistēs. i. ī renebr⁹ huius mūdi nullus euadere pōt. Dis ḡ israla riuo egypti vsq; emath festum celebrant cū salomōe: qñ scti post finē pñs vite verraciē eternis gaudijs cū dño xpo ꝓfruunt. Septē t septē dieb⁹ festa celebrant̄: qz electi p septiformem gram mō in hac vita que septenario discurrit gaudent in spe: t tūc in sabbato xo. i. aiarū requie gaudebūt in re. i. in ipsi⁹ xitat̄ pceptiōe. Dies octauus resurrectio ē sctōz secutura post sabbatismū aiarum. Tūc ī māsiōib⁹ celestib⁹ ḡz ex meritoz q̄litatē collocabunt̄: vbi alacri corde letanē deum laudātes sup bonis q̄ in xpo pacē ꝓtulit xpianis. b Abī troitu emath. Ra. Per itroitū emath septētrionalez iudee plagā. Per riuū sup torrētem egypti designat australē. Iste ātriu⁹ nō ē nil⁹: iz ali⁹ fluui⁹ q̄ in xta riu ocozulā ifluit in mare. Emath āt ciuitas syrie ē q̄ nunc epiphāia vocat̄ ab antiocho epiphāe. c Letātes. Decantātes cū delectatiōe hymnos ita vt ī ea iocūditate sine labore ad ꝓria remearēt.

Capitulum: IX

d Prebente regi salomoni ligna cedrina. tc. Raba. Multū auri t argēti ligna q̄z cedrina t cypressina ad edificiuz rex tyri cōtulit: quē salomō ianis cōpēsationib⁹ redonauit: inq̄s ciuitates. xx. nō ꝓcul a tyro cōdonauit. Que cū displicuissent mittēs ad salomonez dixit se ciuitatibus nō egere: et extunc appellate sunt terra gabaon quod lingua phenica displicere significat. Sed chabul quasi germē interpretat̄. Quomodo ergo dicte sūt chabul: nisi forte dictum sit p ironiam: quia germen cum plenum

De. consec. di. i. c. i. ℣. salomō. ℟. c. solēnitatem. 2. cum glo

De pe. di. 2 c. si. em. ℣. salomō. ibi circumbisit ℟. 3. c. j.

min⁹ erat: t capere nō poterat holocaustū t sacrificiū et adipē pacificoz. Fecit ḡ salomō ī tpe illo festiuitatē celebrē t ois isral cū eo: multitudo magna ab introitu emath vsq; ad riuū egypti cozaz dño deo nr̄o septē dieb⁹ t septē dieb⁹: id ē quattuordeci dieb⁹: t in die octauo dimisit populos. Qui būdicētes regi ꝓfecti sūt in tabernacula sua letātes alacriq; corde super omnib⁹ bonis q̄ fecerat dñs dauid seruo suo et israel pplo suo.

Capitulum: IX

Actum est autez cum perfecisset salomon ędificium domus domini t ędificiū regis t omne qō optauerat t voluerat facere: apparuit ei dñs secūdo sicut apparuerat ei ī gabaon. Dixitq; dñs ad eū: Exaudiui orationem tuam et deprecationem tuam quam deprecatus es corā me. Sanctificaui domū hanc quaz ędificasti vt ponerem nomen meum ibi in sempiternum: t erunt oculi mei et cor meum ibi cunctis diebus. Tu q̄q; si ambulaueris corā me sicut ambulauit pater tu⁹ i simplicitate cordis t in ęqtate: t fecerīs oia q̄ ꝑ cepi tibi: t iudicia mea t legitima mea fuarerīs: ponaz thronū regni tui sup isral sempiternū sicut locut⁹ sū dō patri tuo. dicēs: Nō auferetur vir de genere tuo de solio israel. Si autē auersi one auersi fueritis vos et filij vri nō sequentes me: nec custodientes mandata mea t cerimōias q̄s ꝓposui vob: sed abieritis et colueritīq; deos aliēos t adoraueritis eos: auferā isral de superficie terrę quam

a Ab introitu emath. q̄ est in termio aḋlonari terre ꝓmissionis. b Usq; ad riuū egypti q̄ vocat̄ riuus torrens: t est in termio australi terre ꝓmissionis: t inter illos duos termios est ei⁹ lōgitudo. c Septē dieb⁹. ꝓ dedicatiōe. d Et septē dieb⁹. ꝓ festo tabernaculoz qd incepit die. xv. mensis septimi: t sic tertia die ꝑme septimi: t sic tūc fuit duplex festū. e Et in die. viij. dimisit pplos: nō q̄ illa die recesserīt: qz fuit dies collecte: tū illa die dedit licentiā q̄ in crastino possent recedere qz die. viij. fecit collectā: t ī crastino recesserūt. f. xxij. die mēsis septimi: vt pleni⁹ habet̄. ij. Paral. vij.

f Letātes t alacri. tc. In cōpletiōe t dedicatiōe domus dñi p filiū sibi succedētē i reg̃ suo sic ꝓmissa ei fuerat: vt hr̄. ij. li. ca. vij. Hebrei aūt aliter exponūt. d. q̄ cū sacerdotes vellēt introducere arcā in tēplū: ponte clausertur se: t cū sacerdotes ꝓ aptiōe iperrāda cantarēt ps. cxxxj. vbi dr̄: Surge dñe in requiē tuā: tu t arca sctificatiōis tue. t cū venirēt ad illū xus: Ꝓpꝫ quid fuū tuū. i. ppē ei⁹ merita. Nō auertas faciē ꝓti. i. salomōis ī regē vncti: denegādo ingressū arce ire cū quē ꝓparauit: tūc porte aperuerūt se: ad ostēdēdū q̄ de⁹ acceptauit locū ꝓpter merita ipsi⁹ dō: qō videntes pplī q̄ astabāt letātes deū laudauerūt. t ꝟ est q̄d dr̄: Letātes t alacri corde sup oīb⁹ bonis q̄ fecerat deus dauid. t ꝟ videt ꝓsonari ei qō ibidē. ij. Paral. vj. ii.

Capitulum: VIII

Moraliter. † Tūc cōgregati sūt omnes maiores natu isral tc. Dicatur de portatiōe arce testamēti ad locū sibi paratū ī tēplo ītra sctūmsctōz: ꝑ qō significat celū empyreū ꝺ loc⁹ beatoz ꝰ sic dictū fuit Exo. xxv. Dictū etiam fuit ibidē q̄ p arcā figurata fuit btā virgo Maria: ꝓpter q̄ p hāc arce deportationē figurata fuit but⁹ virgis assumptio. Per maiores natu: duces t ꝓncipes qui ꝓgredi fuerūt ad salomonē in arce deportatiōe: signant angeli de diuersis ordinib⁹ cū xpo venientes ad beate virginis veneratiōe in eius assumptione. Hiero. in sermone. Legimus q̄s sepe ad exequias t funeris quoūlibet sanctoz angelos aduenisse t exequijs eoz̄ obq̄ quia ꝓstitisse. necnō et eoz animas ad celum cū hymnis et canticis detulisse. Sequitur: Et ꝝtomagis credendū est hodierna die militiā angelorū cū suis agminib⁹ obuiā aduenisse genitrici dei: eamq; ingenti inuine circūfulsisse: t vsq; ad thronum olim ante mundi cōstitutionē sibi paratū cū laudibus et canticis perdaxisse. Sequitur ibidē: Nec īmerito creditur q̄ ipse saluator omnium per se totus festinus occurrit: eamq; sibi in throno collocauit. † Steterit autem salomon ante altare domini tc. Per orationes autē salomonis hic diffuse positas: signant orationes hominis christi ꝓ suis fidelibus in vita presenti adhuc degentib⁹ offert deo patri. † Fecit igitur in tempore illo festivitatem celebrē tc. Per quod significatur q̄ beate virginis assūptio debet esse valde celebr⁹ omni populo christiano. Unde dicitur in quadam antiphona. Ascendit christus super celos et preparauit sue castissime matri immortalitatis locus. Et hec est illa preclara festivitas omnium sctorum festiuitatibus icōparabilis: in qua gloriosa et felix mirantibus celestis curie ordinib⁹ ad ethereum peruenit thalamū quo pia sui memorum in memoz nequaq̄ exitit.

La. IX.

Actū est aūt. Hic ꝓfr agit de remuneratiōe edificantiū. t ꝓmo salomōis qui fuit ꝓncipalis in edificādo. scōo hirā reg̃ tyri q̄ iuuit eum lignis ministrādo. ibi: Expletis aūt. tertio ppli isral q̄ cooperati fuit in laboribus t expēsis. ibi: Hec est sūma expēsarum. Remuneratio aūt salomonis describit ꝑ q̄ sibi diuinitus fuit renelatū oratiōne ei⁹ cē exaudita. cū dr̄: Apparuit ei dñs secundo: quia primo apparuerat ei in principio regni sui: vt dictū ē. ℣. iij. ca. b Sic apparuerat ei in gabaon. Ex quo patet q̄ ista apparitio fuit i somnis sic et illa: t hoc expresse dr̄. ij. Paral. vij. c Sanctificaui domū hāc. i. applicaui t dedicaui meo culmini. k Tū q̄z si ambulaueris corā me. sancte t iuste vsq; ad. xo. ideo subdit: l In simplicitate cordis. i. in innocentia. m Et in equitate. i. in iusticia. cetera patēt in ista vsq; ibi: n Auferā isral de sup fi. eos captiuando.

Et cęlum

madine fructuū nō afferrēt.

a Ędificauit ḡ salo. Ra. Ardes q̄s edificasse dr̄ ꝰ est mel⁹ murum bierlim: heçer: mageddo t gaçer. Pharao rex ęgypti ascēdit t cepit gaçer: succēditq; eā igni: t chananeū q̄ habitabat ī ciuitate iterfecit: t dedit eā ī dotē filię sue vxori salomōis. Ędificauit ḡ salomō gaçer t bethoron iferiorē balaath t palmyrā i terra solitudis: t oēs vicos q̄ ad se ptinebāt t erāt absq; muro: t mūiuit ciuitates curruū t ciuates eqtū t qō cūq; ei placuit vt ędificaret ī hierlē t in libāo t in oī terra ptātis sue. Uniuersū pplm q̄ remānserat de amorreis: etheis: t pherezeis: t eueis t iebuseis q̄ nō sūt de filijs isral: hoc filios q̄ remānserāt i terra q̄s scz nō

a ℣ i. mala nō placēs mihi.

potuerāt filij isral exterminare: fecit salomō tributarios vsq; i diez hāc. De filijs āt isral nō ꝓstituit rex salomō ℣. uire quēq̄: iz erāt viri bellatores t ministri ei⁹ t ꝓncipes t duces t ꝓfecti curruū t eqtū. Erāt āt ꝓncipes sup oia opa salomōis ꝓpositi dngētiq̄ quagīta q̄ habebāt pplm subiectū:

b Et dedi eis: t tēplū qō sctificaui nomini meo ꝓpiciā a cōspectu meo: erit q̄ israel in ꝓuerbiū t in fabulā cunctis pplis: t dom⁹ hec erit i exemplū. Omis q̄ trānsierit p eā stupebit t sibilabit t dicet: Quare fecit dñs sic terre huic t domui huic? Et rndebūt: qz dereliquerūt dñz deū suū q̄ eduxit patres eoz̄ de terra egypti: t secuti sunt deos alienos: t coluerūt eos t adoraverūt eos: idcirco iduxit dñs sup eos omne malū ℟. Expletis aūt annis vigiti postq̄ ędificauerat salomō duas domos: id est domū dei t domū regis: hirā rege tyri ꝓbēte regi salomōi ligna cedrina t abiegna t aurū iuxta omne qō opus habuerat: Tūc dedit salomō hiram vigiti opida i terra galilee. Et egressus est hirā de tyro vt videret oppida q̄ ꝺderat ei salomō t nō placuerunt ei. Et ait: Heccine sūt ciuitates q̄s dedisti mihi frater?

a ℣ i. mala nō placēs mihi.

Et appellauit eas terrā chābul vsq; in diē hāc. Misit q̄z hirā ad regē salomonē cētū vigiti talenta auri. Hec ē sūma expēsarū quā obtulit salomō rex ad ędificāda domū dñi t domū suā t mello t muro hierlm: t heçer t mageddo t gaçer. Pharao rex ęgypti ascēdit t cepit gaçer: succēditq; eā igni: t chananeū q̄ habitabat i ciuitate iterfecit: t dedit eā ī dotē filię sue vxori salomōis. Ędificauit ḡ salomō gaçer t bethoron iferiorē balaath t palmyrā i terra solitudis: t oēs vicos q̄ ad se ptinebāt t erāt absq; muro: t mūiuit ciuitates curruū t ciuates eqtū t qō cūq; ei placuit vt ędificaret ī hierlē t in libāo t in oī terra ptātis sue. Uniuersū pplm q̄ remānserat de amorreis: etheis: t pherezeis: t eueis t iebuseis q̄ nō sūt de filijs isral: horū filios q̄ remānserāt i terra q̄s scz nō

a ℣ q: chananeos t philisteos fecē fuire t agricultura exercere ad op⁹ filioz̄ isral.

potuerāt filij isral exterminare: fecit salomō tributarios vsq; i diez hāc. De filijs āt isral nō ꝓstituit rex salomō ℣. uire quēq̄: iz erāt viri bellatores t ministri ei⁹ t ꝓncipes t duces t ꝓfecti curruū t eqtū. Erāt āt ꝓncipes sup oia opa salomōis ꝓpositi dngētiq̄ quagīta q̄ habebāt pplm subiectū:

a Et tēplū qō sctificaui nōi meo ꝓpiciam a cōspectu meo: ipm destruēdo: qō factū fuit postea p nabuchodonosor: vt habet̄. ij. iij. li. xxv. b Eritq; ppls isral in ꝓuerbiū: qz oēs loquent̄ d ei⁹ detectiōe t captiuitate. c Et in fa. Quia in narratiōe talū multa falsa īmiscent̄. d Et do. hec erit i exēplū. diuīe offēliōis. e Qis qui trānsierit p eā stupebit. ꝑ admiratiōe vltionis diuine f Et sibilabit. Sic solēt facere homines qñ vidēt casū subitū alicui⁹ rei magne. g Expler⁹ aūt. Hic ꝓfr describit ipi⁹ hirā remuneratio. t ꝓmo ponitur tps. cū dicit: h Annis vigiti postq̄ edificauerat salomō: qz septē annos posuit in edificatiōne tēpli: t tredecī in edificatiōe dom⁹ sue: vt dictū ē. ℣. in fine. vj. ca. t ꝑ cipio. vij. i Tūc dedit salomō hirā vigiti oppida in recōpēsatiōe lignoz t aliorū q̄ ei ministrauerat. k Et egressus ē hiraz. s. rex tyri. l Et appellauit eas terrā chabul: q̄ sonat displicētiā: vt dictū aliq̄: t ꝺ in lingua phenicea cuius erat hirā: t hoc consonat ei qō ꝓmittitur. Et nō placuerūt ei. Dicit vero Raba. Sa. q̄ sonat tenacitatē in hebreo: qz illa terra est lutosa t adherēs pedib⁹. t ideo sic vocauit eā. m Hec est sūma expēsarū. Hic ꝓfr ponit remuneratio populi: t diuiditur in duas: in ptē ꝓncipalē t incidētalē. secūda ibi: Filia autez pharaonis. Remuneratio autē populi cōsistit in bona dispositiōe ipsi⁹: q̄ maxie ꝓ uenit ex trib⁹. s. ex bōa munitiōe fortaliciorū: t subiectiōe aduersariorū: t ex libertate ciuiū. secūdū ponitur ibi: Uniuersū populū. tertiū ibi: De filijs autē isral. Circa primū dicit: Hec est sūma expēsarū quā obtulit salomō. Jn hebreo habet: Hic est census quē leuauit salomō. t ꝑm eos nō refertur ad hirā ꝺmediate ꝓcedentē. s. ad. xxx. talēta auri q̄ misit hirā: sed ad illud qō postea subditur de alienigenis quos salomō fecit tributarios. s. ad portandū onera in operibus que hic exprimunt̄. n Et murū hierlm. quē fecit triplicē: vt. ℣. dictū est iij. ca. o Et heçer t mageddo t gaçer. nomina sūt fortaliciorum. p Pharao rex egypti ascēdit tc. Hic rndet tacite q̄stioni q̄ posset aliq̄s q̄rere q̄re muniuit gaçer cū nō esset ꝺ ei⁹ ptāte. t ideo pōit ꝺ quō pharao rex egypti cepit terrā illā t dedit illaz filie sue in dotē: t sic facta ē sub ditiōe salomonis. q Muniuit ciuitates curruū et ciuitates equitū tc. i. vbi reseruarent̄ currus bellici t arma ad resistendū aduersarijs si insurgerēt. r Uniuersū pplm q̄ remanserat. Hic ponit scōm scz subiectio ad uersariorū. cū dr̄: Uniuersū pplm q̄ remānserat de ammorreis t de etheis tc. fecit salomō tributarios. Si hoc fecit cupiditate tributi t absq; hoc q̄ conuerterent̄ ad iudaismum: vt dicūt aliqui tūc peccauit dupli⁹ i citer. s. peccato auaricie t inobedientie: qz dñs ꝓceperat illos exterminari: vt habet̄ Nu. xxxiij. ca. Si aūt fuerūt ꝓuersi ad iudaismū: t fecit eos seruos vt filijs isral pcerēt a labore t nō duct⁹ cupiditate: fortitan nō peccauit sic dictū fuit de gabaonit̄. Josue. ix. q̄ ꝓuersi ad iudaismū fert̄ fuit in obsequiū toti⁹ mnltitudis: q̄uis eēnt de populis q̄s dñs iusserat exterminari. s De filijs aūt isral. Hic pōit tertiū. s. libertas ciuiū. cū dr̄: t Nō ꝓstituit salomon fuire quēq̄. s. in opib⁹ villibus t ruralib⁹: iz fiebant talia opa p alienigenas ad iudaismū cōuersos: occupabāt tū in opib⁹ nobilib⁹. ideo subditur: v Sed erāt viri bellatores t ministri ei⁹ tc. t patet.

Filia aūt

a Offerebat q̃ salomõ tri. Ba. Offert pacifice nr̃ trib⁹ vicib⁹cũ i mẽbris suis p̃ sãcte trinitat' tidem obsequiũ acceptabile exhibet deo. offert eñ q̃sq̃ fidelis holocaustã dño: cum corpus castigãdo macerat t desideria carnis igne spiritussancti cõsumere festinat. Offert victimas cũ vota labiorũ i laudẽ dñi erpãdit. Pacificas cũ bonor opex munꝰ exhibet. Hoc sup altare debz offerre: qz i ara cordis vbi decet ignẽ diuinũ semp ardere. i. flãmã charitat' semp feruere q̃: quid in abstinẽtia bona opatiõe: gratiarũactione laborat: iustũ est vt totũ i suauitate spiritussancti offerat deo: sicq̃ adolebit thymiama cũ oratione pura cozã deo in cordis secreto p̃parat: et ea q̃ sunt deo placita postulat.

b Classem. Rab. Classis est ecclia q̃ i mari mũdi posita studiũ ipendit thesauros sapientie t scie opesq̃ xtutuz acqrere: vbi sunt fui hiram nautici gnari maris cũ seruis salomonis dñ gentiles seculari sapiẽtia eruditi: cũ his q̃ i lege moy si periti sũt in vnitate fidei sociant. Hos salomõ nr̃ i ophir q̃ interp̃tat' instirmãs. i. in vilitatẽ lr̃e mittit: vt sumptũ inde aurũ. i. sensuz p̃ciosum nõ sibi sed ipi salomoni ascribẽtes defertãt. Cetum centũ viginti talẽta. i. historiã: allegoriã: tropologiã: anagogen: in duob⁹ testamẽtis. c In ophir. Ra. Ophir nomẽ est ꝓuincie in india: ab ophir vno de posteris heber noiata: que t terra aurea appellat' eo q̃ mõtes aureos habeat q̃ a leonib⁹ t seuissimis bestijs incolunt. Ad q̃s nullus alit' accedere audet nisi q̃ in naui stantes in rta litus terrã quã vnguib⁹ leonũ effossam inuenerint: in suã nauẽ recipiũt: vt si bestie eos senserit facile i mari recipiãt.

1. Pa. 9.a Par. 12.d Esd. 11.d

Ca. X

d Sed t regina saba. Allego. Ihs. Hec regina venturã ecclesiã de gentib⁹ desiderantẽ xpm figurabat: q̃ circũamicta varietate et ꝓli sui t paterne domus oblita currebat (barbara gente nõ animo: i apto pegrina) in occulto sancto⁹ fieri conciuis optans.

e Videẽs ãt regina saba oẽz sapiẽtiam. Raba. Regina viso salomone et gloria eius stupens super prudentia eius dixit: Ver⁹ est sermo t̃. Sic sancta ecclesia auditis miraculis christi prouocata est ad querẽdum eum. quo p̃ fidem inuento: consideratis sancte scripture testimonijs diuinitat' eius potentiam agnoscens parum putat esse omne quod sibi antea narratum est de eo.

a Filia aũt pharaonis. Hec ẽ ps incidẽtal': in q̃ ponit' aliq̃ incidẽtia. Quoz ꝓmũ ẽ trãslatio vxoris sue ad domũ quã ei edificauerat. cui⁹ ratio ponit'. ij. Paral. viij. Quia licet q̃ arca dñi fuerat i ciuitate dꝰ: vt ptz ex ꝓcedẽtib⁹ t ex b erat sctificata: ꝓt̃ qꝰ ñ erat dignũ q̃ mul' bitaret i ea nisi ad tꝑs. s. q̃usq̃ dom⁹ ei⁹ esset edificata. Sedm ẽ ꝰ edificatione mello. Dicũt hebrei q̃ ibi erat quedã platea ꝓ templũ quã dauid dimiserat aptã ad b q̃ venientes de longe possent ibi manere i solẽnitate pasce q̃n nõ bẽbãt hospitia t vt cẽnt ꝓt̃ templũ deuotiõis cã: quã salomõ clausit: t ꝗdã vxoginẽ ibi existẽtẽ ẽra ipleuit: edificãs ibi tabernacla ꝓ suis t ancillis filie pharaonis: cui⁹ dom⁹ erat infr̃ et in b peccauit. Tertiũ incidẽs ẽ ꝰ oblatiõe salomõis. ibi:

b Offerebat q̃z sa. tri. vi. p an. sin. s. in festiuitatib⁹ pascẽ pẽtecostes: t tabnaculoz. c Et adolebat thymiama. aꝰ p seipz: b p põtificẽ ad cui⁹ spectabat officiũ. Quarta ẽ de ei⁹ nauigio. cũ dz: d Classez q̃z fecit t̃. t ptz ex rsq̃ ibi: e Qui cũ venissent i ophir. nomẽ ẽ ꝓuincie i india: in q̃ sũt mõtes hñtes mineras auri: b a leonib⁹ t bestijs seuissimis inhabitant': ꝓt̃ qꝰ nullus ibi audet accedere nisi naui stãte ꝓt̃ lit⁹ ad refugiũ: t tũc naute explorãtes bestias q̃ dicte bestie se elõgãt: subito exeũt t terrã effossã vngulib⁹ leonũ i nauẽ ꝓꝛicĩũt t recedũt: q̃ terra postea in formacz ꝓicit t qꝰ ẽ ibi ꝓuritat' ꝙsumit t amouet xpute ignis t remanet aurum purum.

Ca. IX

Moraliter.

Factũ est aũt cum p̃fecisset salomõ edificiũ dom⁹ dñi t̃. sequit:

† Et templũ qꝰ edificaui nomini meo ꝓicia t̃. Exp̃ pro q̃ oĩa exteriora q̃ fiũt ad cultũ diuinũ: sic ẽ materia? ecclie vasa argẽta t aurea t vestes q̃tũcũq̃ sint sũptuosa t ꝓciosa ñ sũt deo accepta nisi ꝓt̃ cultũ interiorẽ mẽtroz t affectũ fideliũ. q̃ cult⁹ ꝙsistit in actib⁹ fidei: spei t charitat'. vt dr̃ Aug⁹ i enchiridꝰ. Fide spe t charitate colit dꝰ: Ita dicit Hiero. Quis enĩ sanctioz ex̃perio tholosano q̃ corꝑ q̃ guinẽ dñi in vase vitreo t capella viminea ꝙsecrauit vt aurum t argentũ distribueret pauꝑibus. † De filijs autem isr̃l nõ ꝙstituit rex salomon fuire quenq̃ t̃. Israel interpretatur deũ videns: t iõ p filios isr̃l intelliguñt clericos t religiosos q̃ ꝓceteris debẽt habere cognitionẽ dei: nec debẽt aliquib⁹ opib⁹ occupari: cuiusmodi sũt mercatiões t alia de ricalem statũ dedecẽtia. † Sz erãt viri bellatores. i. contra vicia p̃ virtutũ exercitiũ: t ꝓtra demones p̃ oõnis t ictiõis studiũ: vt p̃dicatiõis officiũ valeãt exercere. † Et ministri ei⁹ t ꝓncipes t duces in diũsis officijs ecclie domino fulcẽtes. † Et ꝓfecti curruũ t equoz. in bono regimine ꝓpoz sic de Helia dr̃. iij. Regũ. ij. Pater mi: pater mi currus isr̃l t auriga ei⁹. † Classem q̃z fecit rex salomon. Per hãc classem intelligit' ecclia militans q̃ adhuc nauigat. In hac aũt classe fuerũt serui salomonis t fui hiram: t aurũ multũ apportauerũt ad salomonẽ. vt dicit i textu. Per seruos aũt salomonis intelliguñt apli aliiq̃ discipuli de iudea ꝙsert. Per seruos aũt hiram gentiles intelliguntur homines litterati de gẽtilitate ꝙsert: vt Dionysi⁹. Ambrosius: Aug⁹. t plures alij. Per vtroq̃ xo fuos aurum multũ sapiẽtie acquisitum est ecclesie: t p ꝙsequẽs ipli ꝓ inq̃situm est eius sponsus ver⁹ salomon: t ꝓdicti fui cũ eo sunt in portu ecclesie triũphantis.

Ca. X

f Sed et regina saba. Descripta gloria salomõis in similijs t edificijs. Hic ꝙsequenter describit in opulentijs. Et ꝓmo ex amplitudine sumptuum. scdo ex multitudine ꝓuentuum. ibi: Erat aũt pondus auri. tertio ex magnitudine effectuũ. ibi: Fecit q̃z rex. Circa ꝓmũ cõsiderandũ q̃ ammiratio ꝙsurgit ex inspectiõe rei magne et insolite: qꝰ põt esse dupliciter. Uno mõ ex m q̃: et ꝰ modo paruis ꝓnis t simplicib⁹ q̃ nõ ꝙsueuerũt videre magna. Alio mõ simplr. s. illud qꝰ ẽ magnũ t insolitũ ꝓnis magnis t assuet' ad magna videnda. Regia xo saba erat prudẽtissima t potẽtissima t p ꝓs assueta ad magna: t tã videns sapiẽtiã salomõis t potẽtiã i sũptib⁹ magnis fuit valde ammirata. Et quo ptz magnificẽtie salomonis excellentia. t ꝰ ẽ qꝰ dr̃: Sed t regina saba audita fama salomõis. que diuulgabat vbiq̃. g In noie dñi venit. er quo patet eam fuisse dei cultricem q̃uis non teneret mosi legem: qz ad eã non tenebatur. h Tentare eũ in enigmatib⁹. i. in obscuris t dubijs questiõib⁹. i Videns aũt regina saba omnem sapientiã salomonis. ex solutiõib⁹ dubioꝝ.

k Et domũ quã edificauerat. i. domos: vt ptz ex ꝓdict⁹

a Beati viri t̃. Ra. Regina admirãdo in laudẽ salomõis erupit dicẽs: Beati viri t̃. Uere beati sũt quoz rex ẽ ꝓs ti viri t̃. Uere beati sũt quoz rex ẽ ꝓs t qui eterna ei⁹ visione frui merent' et gliam quã habet cũ ꝓe t spũsancto contemplari: sapiam q̃ mũdis cordẽ se oñdit ꝓpetualiter ꝓcipe leranꝰ. b Ligna tina. Rab. Cõditoz noster ligna ꝓciosa b est doctores sctos q̃rũ fides viroz nõ decrescit: nec folioꝝ ẽba decidũt: sed frucũ bonoꝝ operꝝ tpib⁹ suis reddunt ad munimẽ dom⁹ dei: hoc est ad cõfirmationẽ ecclesie sue ponit: vt eoꝝ vndiq̃ valleta doctrina t erꝛeplis: ruinã sceleru non sentiat. Imputribilia t spinosa i sistuli dicti ne albe spine. Tina rotunda sũt t cãdi: da: ex eis sũt fulcra a fulciẽdo dicta videlicet sustẽtacula ad fortitudinẽ tẽpli: vel gradus dom⁹ dñi et oĩa instrumẽta musicoꝝ. c Lãtoz⁹. Ra. Idi quicq̃d agũt in verbo aut ope: oĩa in laudẽ dei faciũt: laudẽ inter aduersa t pspera: cor de: oꝝ t opere ꝓnunciare non cessant. Uñ: Sup muros t. hierl'm cõstitui custodes: tota die et nocte nõ cessabũt laudare nomẽ dñi. d Rex aũt salomõ Rab. Et pacifice noster ecclesie sue oĩa q̃ petit dabit. Uñ: q̃cunq̃ petierit' patrẽ i noie meo dabit vobis. Hec solũ qꝰ petim⁹: vimo etiã q̃ bũana fragilitas aut nescit aut nõ ꝓsumit petere ꝓuito munere largit'.

c Ducẽta scuta. Rab. In Para. Scutis addũt haste auree qz lanceis t scut' vtebãt duces ercubantes añ hostiũ dom⁹ regis. Uñ lectulũ salomõis septuagta fortes ambiũt. Rab. Ercubãtes ad ostia dom⁹ regie: sup p̃dicatores qui custodiũt domũ dñi vt iudiatorib⁹ itercludãt aditũ. Ducẽte haste de sũma sercentoꝝ sicloꝝ facte sũt: qz p̃fes vtriusq̃ testamẽti doctrina t opatiõe pfecti sũt: cũ q̃dã sermone docuerũt: bonis opibus ꝓbauerũt. Ducenta scuta quoꝝ singula trecẽti auri vestiebãt: fidẽ pfectã eoꝝ significãt: quã in sancte trinitat' cõfessiõe habebãt. Bñ q̃ custodes dom⁹ dñi hastas et scuta aurea portãt: qz rectores ecclesie claritate supne sapie splendẽtes: et verboꝝ iaculis inimicos cõfodiũt: t scuto fidei tela nequissimi ignea repellẽtes, extinguunt. f Saltus libani. Silua libani ecclesiã gentiũ significat q̃ de fastu superbie abscisa in fabrica dom⁹ dei aptat'. Unde inuenim⁹ eã in campis silue.

g Thronũ de eboze. Rab. Thron⁹ vel soliũ est imperialis sedes q̃ in cãticis ferculũ appellat': eo q̃ residẽtes ferat: vel ꝺ loco ad locũ circũferat. Ad qꝰ p sex ascensionis gradus ascẽdebat'. Sub solio erat scabellũ aureũ: t sũmitas throni rotunda tenta duab⁹ manib⁹ vel brachijs extrinsec⁹: in rtaq̃ stabãt duo leões adiuuãtes sustẽtare sedile. Duodecim leunculi: qz sex erãt ascẽsionis gradus altrinsecus: positi erãt ꝓ sustentaculo ascendentis gradus. Bab. Solũ salomonis ecclesia esse intelligit': in qua pacificus noster regnãs iudicia sua facere dinoscit'. Bene de eboze factũ esse memorat': qm̃ Elephas cui⁹ hec ossa sunt interquadrupedia sensu plurimũ valet: t tẽperat' miscẽt femine sue t cõiuge. scda nõ vtiq̃ b pudicis aptat' qui ꝓ castitatez christi p̃cepta sequunt'. Hãc vestiuit auro: qz splendoze glozie sue in ea p miracula clarescere fecit. Sex diebus pfecit deus mundi ornatũ: q̃ numer⁹ pfectione sua pfectionẽ operũ significat. Septimo

ordines ministrãtiũ: vestesq̃ eoꝝ t picernas: t holocausta q̃ of a ꝙ Ra. Regina nõ habebat vltra spm̃ videlicet considerãdi prudẽtiam eius.

ferebat i domo dñi: nõ hãbebat vltra spm̃. Dixitq̃ ad regẽ: Ver⁹ est sermo quẽ audiui i terra mea c sup sermõib⁹ tuis t sup sapia tua t nõ credebã narrãtib⁹ mihi donec ipa veni t vidi ocul' meis: t p d baui q̃ media pars mihi nũciata nõ fuerat. Maior ẽ sapia tua † t opa tua q̃s rumoz quẽ audiui.

a Beati viri tui t beati serui tui hi † q̃ stãt cozã te semp t audiũt sapiẽtiã tuã. Sit dñs de⁹ tu⁹ bñdict⁹ cui cõplacuisti: et posuit te super thronũ isr̃l: eo q̃ dilexerit dñs isr̃l in sempiternũ: t cõstituit te regẽ vt faceres iudiciuz t iustitiã. Deditq̃ regi centũ viginti talenta auri: t aromata multa nimis: t gẽmas p̃ciosas. Nõ sunt allata

ꝙ id est ram ꝓciosa.

vltra aromata tã mũlta q̃s ea q̃ e dedit regina saba regi salomoni. Sz t classis hirã q̃ portabat aur⁹ b de ophir: attulit ex ophir ligna tina multa nimis et gẽmas ꝓcionsas. Fecitq̃ rex de lignis tinis e fulcra dom⁹ dñi t dom⁹ regie et c citharas lyrasq̃ cãtoribus. Non † sũt allata huiuscemõi ligna tina neq̃ visa vsq̃ i pñtẽ die. Rex aũt g salomon dedit reginẽ saba oĩa q̃ voluit t petiuit ab eo: exceptis h his q̃ vltro obtulerat ei munere regio. Que reuersa ẽ t abiit i terrã suã cũ seruis suis. Erat aũt põ i dus auri qꝰ offerebat salomoni p singulos annos sexcẽtoꝝ sexaginta sex talentoꝝ auri: excepto eo qꝰ offerebãt viri qui supvecti galia erãt t negociatores: vniũsiq̃s scuta vendentes: t oẽs reges k arabie ducesq̃ t̃ę. Fecit quoq̃ l+ e rex salomõ ducenta scuta de auro purissimo. Sexcentos auri si-

ꝙ vel a.

clos dedit i lamias scuti vni⁹: et m a ꝙ pelte sũt scuta media sic̃ luna q̃n ẽ semiplena trecẽtas pẽltas ex auro ꝓbato. n Trecenteq̃ mine auri vnã peltã o vestiebãt. Posuitq̃ eas rex i do- f mo salt⁹ libani. Fecit etiã rex sa- p† lomon thronũ de eboze grandẽ ‡ t vestiuit eũ auro fuluo nimis q̃ d† habebat sex gradus. Et sũmitas r

a Vestesq̃ eoꝝ. habebãt ei⁹ ministri ei⁹ vestes distinctas fm diuersa officia: er q̃ꝰ statim cognoscebat officiuz cuiuslibet. b Et holocausta q̃. t̃. qz sicut dicit Josephus oĩ die i tẽplo offerebanꝰ multa sacrificia. p eo: t eodẽ mõ dr̃. ij. Paralip. ix. Et victimas q̃s imolabat i domo dñi. Ra. Sa. dicit q̃ hec est vera lra. Et ascẽsum p quẽ ascendebat in domo dñi: erat enĩ de domo regis ad tẽplũ quedã via p gradus valde sũptuose t artificiose facta: t huic dicto cõsonat qꝰ dr̃ ca. p̃ce. q̃ salomõ trib⁹ vicib⁹ offerebat in anno. Exquo videt q̃ nõ faciebat q̃tidie solennitatem oblationũ: sicut Josephus dicit. c Nõ habebat vltra spm̃: in q̃ designat ipius admiratio. Cetera patẽt vsq̃ ibi:

d Attulit ex ophir lig. tina. In libro dꝰ ꝓtatib⁹ rex dr̃ q̃ sũt ligna valde alba t polita ita q̃ imagines ibi resultãt. e Fecitq̃ rex de lignis tinis fulcra. a fulciendo dicta ad fortificãdũ tẽplũ t domũ reg'. Ra. Sa. dicit q̃ fecit inde gradus ad ascẽdendũ de domo regia i domũ dñi. t, ꝓter ꝰ regina saba de illo ascẽsu fuit admirata: t dicũt ꝰ fulcra a fulciẽdo: qz i laterib⁹ ascẽsus p̃dicti erãt ista ligna ad ꝰ q̃ ascẽdẽtes t descẽdẽtes appodiarẽt se ibi. f Et citharas lyrasq̃ cãtoꝝ b⁹. i. varia instrumenta musica ad cantandũ laudes diuinas in domo dñi p leuitas. g Rex aũt salo. t̃. dicit Ra. Sa. q̃ per hoc notant' solutiones questionũ quas ipa ꝓ posuit. Alij vero dicũt q̃ fuerunt quedã semiaꝛ cõsimilia que nõ habebant i terra sua: sed in terra isr̃a el abũdabãt ꝓter quod talia petiuit absq̃ rubore: qz nõ erant magni valoris. h Exceptis his q̃ t̃. t ista fuerũt magna t ꝓciosa.

i Erat aũt põdus auri qꝰ offerebat. Hic ꝙsequenter declarat' multitudo ꝓuentuũ: t patet ira vsq̃. ibi: k Et oẽs reges arabie t̃. qz veniebãt ꝺ diuersis ptib⁹ orbis ad audiẽdũ sapiaz salomõis deferẽtes ei munera: vasa aurea t argẽtea et plura alia. vt hr̃. j. eo. ca. l Fecit q̃z rex. Hic põt oñdi⁹ opulẽtia salomonis i magnitudine t pulchritudine effectuũ. cũ dr̃: Fecit q̃z rex sa. cc. scuta ꝺ auro purissimo. s. exteri⁹ ß interi⁹ erãt ꝺ alia materia iõ subdit. m In laminas scuti vni⁹: scz ad cooperiendũ ipsum. n Et trecentas peltas ex auro probato t̃. et dicunt' a pellendo qz repellũt ictus: et sunt circularis figure.

o Trecẽteq̃ mine auri vñ. t̃. fm q̃ dicit Ra. Sa. Mina est genus nũmi determinati ponderis: t est satis minus q̃ pondus talẽti: vel mina vt dicit Isidorus in ponderib⁹ centũ dragmis appendit' et est nomen grecum. p Fecit etiaz rex thronum de eboze grandẽ: hoc fuit aliud opus valde pulchrũ t sum ptuosum. q Qui habebat sex gradus: p quos ascendebat ad sedile. r Et sũmitas throni rotunda sicut fit frequenter in cathedris ligneis.

requieuit deus et qz sex etatib⁹ mūdi cōstat in q̄bus licet operari quisquis celestē patriā desiderat bonis opibus festinet ascēdere. Rotūditas throni i posteriori ꝛsignificat requiem eternā: q̄ post hāc vitā sanctis futura ē. Ibi quisquis hic bene laborat: mercede remuneratus phēni quiete pfruet. Man⁹ tenentes sedile: significāt solatia diuine gratie q̄ ecclām ad celeste regnū p uehunt. Ideo due: qz in vtroq; testamēto b̄ p̄dicat: qz nō nisi diuino adiutorio ad bonū ꝓfici pōt. Per leōes duos: pres vtriusq; testamēti figurāt: q̄ fortitudine animi sibi et alijs dñari dicicerunt. Di iuxta man⁹ stabūt: qz sancti patres quicq̄d boni fecerūt: nō sibi sed deo deputauerūt. Nō: nō nobis dñe nō nobis: sed noī tuo da gl̄iam. Per duodecim leunculos p̄dicatoꝝ ordo apostolicā doctrinā sequēs ꝛsignificat: bi supra sex gradus hinc atq; inde stant: qz bonorū operum gressus hinc ꝛ inde doctrinis et exemplis munire certant.

a Nō est factū tale opus ꝛc. Apte ecclesie cōuenit istud cui dicitur. Multe filie cōgregauerūt diuitias tu super gressa es vniuersas.

2Pa.9.c b Sed ꝛ omnia vasa de quibus ꝛc. Omnia vasa que pacifici nostri ministerio fungunt aurea sunt: qz omnes anime sanctorū que sunt vasa dei: vt diuine voluntati seruiant splēdore sapientie et dilectionis nitentes cōtinēt potū vite et fit in eis fons aque salientis in vitā eternā.

c Mes alicuius ꝓcēi putabatur in dieb⁹ salomōis ꝛc. Rab. Quia fm apostolum non est in sermone verbum dei: sed in virtute et predicatione euangelij. Non in ꝓsuasibilib⁹ humane sapientie verbis cōsistit: sed in ostēsione spiritus ꝛ virtutis vt fides nostra nō in sapientia hominū sed in virtute dei sit.

d Deferens inde aurū ꝛ argentū ꝛc. Rab. Quid aurū argētūue ꝛsignificet notū est. Ceterū dentes elephantorū significant doctores fortes, ꝓpter nitorē sapiētie. Per simeas act⁹ humanos imitātes: sed bestialiter viuētes significant q̄ ad fidē er gētibus veniūt: q̄ fidē tenere videnī ꝛ operib⁹ negāt. Per panos quorū caro si siccata fuerit imputribilis ꝑmanere dicit qz pennarum pulchritudine vestiunt: pfecti igne tribulationis decocti: adeo vt varijs virtutib⁹ decorent. Nec de tharsis videlicet ō amaris fluctib⁹ seculi ad salomonē nostrū deferuntur. Tharsis exploratio gaudij dicitur. Arma bellica ꝓsequit.

e Congregauit salomon currus et equites: ꝛ facti sūt ꝛc. Rab. De his Josephus ꝓsequit. Exornabāt ascensores eorum: primū decora iuuētute florentes habētes magnam ꝓceritatem: diffundētes in equorum sessione comam, purpura circumamicti: qui armati existentes circa renem arcusq; ferentes cū tabant ante eum quando ad locuꝫ aliquē debebat exire.

throni erat rotūda in parte
a ℣ in ascēsiōe grad⁹ hinc atq; inde appo diatio fuit vt melius valeat ds̄ ascēdere.
posteriori: ꝛ dūe man⁹ hinc atq; inde tenentes sedile: ꝛ duo leōes stabāt iuxta man⁹ singulas: ꝛ duodecim leunculi stātes sup sex grad⁹ hinc atq; inde. Nō ē factū tale op⁹ i vniūsis regnis. Sz ꝛ oia vasa de q̄b⁹ potabat rex salomō erāt aurea ꝛ vniuersa supellex dom⁹ salt⁹ libani ō auro purissimo. Nō erat argētū nec alicui⁹ ꝓcij putabaꝫ in dieb⁹ salomōis qz classis regis p mare cū classe hiram semel p tres ānos ibat i tharsis: deferēs inde aurū ꝛ argētū ꝛ dētes elephātoꝝ ꝛ simeas ꝛ pauos.
a ℣ Ra. Et pacifici⁹ noster sup oēm celsitudinē sanctoꝝ q̄ vere reges sunt exaltat: qm̄ ds̄ in nubib⁹ equabit dño.
Magnificat⁹ est ḡ rex salomō sup oēs reges terre diui
a ℣ et vniuersa ecclia b appetit vt ad cōspectū glorie nostri regis queniat. Dū Quesiui vultū tuū: vultū tuū dñe requirā.
tijs ꝛ sapia: ꝛ vniūsā fra desiderabat vultū salomōis: vt audiret sapiam ei⁹ quā dederat dñs i corde ei⁹. Et
a ℣ et vnusquisq; fm q̄ vires sibi suppetūt in verbo seu factis obsequiuꝫ studet ꝓstare deo.
singūli deferebāt ei mūera vasa aurea ꝛ argētea vestes ꝛ arma bellica: aromata q̄ꝫ ꝛ equos ꝛ mulos p annos singulos. Cōgregauitq; salomon curr⁹ ꝛ eq̄tes ꝛ facti sūt ei mille q̄dringēti curr⁹ et duodecim milia eq̄tū: et disposuit eos p ciuitates munitas: ꝛ cū rege i hierlm. Fecitq; vt tāta esset abūdātia argēti i hierlm: quāta ꝛ lapidū: ꝛ cedroꝝ ꝑbuit multitudinē q̄si sycomoros q̄ nascunt i cāpestrib⁹. Et educebant equi salomōi de egy-
℣ insula est.
pto ꝛ de choa. Negociatores eī regis emebāt de choa: et statuto ꝑcio pducebant. Egrediebaꝫ aūt q̄driga ex egypto sexcētis sicli⁹ argēti: ꝛ equ⁹ cētū q̄nquaginta atq; i hūc modū cūcti reges ethęorum ꝛ syrię equos ve

a Et due man⁹ hinc atq; inde sex in parte anteriori. b Et duo leōes. ibi sculpti: ꝛ ista fiebāt ad decorē ꝛ sūptuositatē op⁹. Cetera patēt vsq; ibi: c Mō erat argētū ꝛc. Ō est qz ex modici ꝓcij respectiue: ꝓpter qō vasa dom⁹ salomonis erāt aurea. Cetera patēt vsq; ibi. d Fecitq; vt tanta eēt abū. argēti ꝛc. hyppole est ad denotādū excessum multitudinis argēti ꝛ lignorū cedri. e Et educebanꝫ eq̄ salomoni de egy. ꝛ de choa: qz ibi emebāt: eo q̄ ibi nascunt eq̄ fortes ꝛ boni: ꝛ fm istā translationem choa est nomē ꝓprium loci. Dicit aūt Ra. Sa. q̄ est nomē appellatiuū ꝛ significat cōgregationē vel societatē: ꝛ fm ō deb⁹ et fieri pūct⁹. Et educebant eq̄ salomōi de egypto. ꝛ sequit talis ista. f Et de choa nego. ꝛc. ꝛ ō est societas vī mercatorū mercatorū regis accepit multitudinē in emptione: qō exponēs Ra. Sa. dicit q̄ mercatores salomonis emebāt oēs equos egypti: ita q̄ alij reges nō poterāt habere nisi p eos. Ad fine huj⁹ ca. dr: Atq; in hūc modū cūcti reges etheoꝝ ꝛ syrie ds̄ venūdabāt. Jn heb. hr: Et cūcti reges etheoꝝ ꝛ syrie p man⁹ eoꝝ: supple eqs emebant. i. p man⁹ mercatoꝝ salomōis: ꝛ inde ꝓueniebat ei magnū lucrū. g Egrediebaꝫ aūt. i. emebaꝫ q̄driga. i. q̄tuor eq̄ curruales.
h Sexcētis siclis: ꝛ sic q̄libet equ⁹ vendebat. cl. sicl⁹. Moraliter aūt thron⁹ salomōis ē dec̄ata virgo in cui⁹ gremio sedit verus rex pacifi⁹ ihesus rp̄s tanq̄ in regali solio. Jste thron⁹ dr eburne⁹ cādore cōtinentie ꝛ ginalis: aureus fulgore sapiētie supnaturalis. Due man⁹ sunt ipleto mādatoꝝ: ꝛ superogatio cōsiliorū. Sex gradus sex ꝛtutes in virgine excellentes. i. duo militatis tenor: pauptatis amor: honestat⁹ decor: pietatis dulcor: longanimitatis vigor: celeritatis feruor. Per leones vero designat potestat⁹ terror: fm q̄ dicit Can. vj. Terribilis vt castroꝝ acies ordinata. s. ad debellādū aereas ptātes p huj⁹ virginis ꝛtutē et merita.

Moraliter. † Sed ꝛ regina saba audita fama salomonis ꝛc. Per istā reginā q̄ gentilis erat ꝛsignificat ecclia de gentib⁹ collecta q̄ audita christi fama ex ei⁹ miraculis p orbē diffusa p fidē venit ad rp̄m et p exercitiū deuoti studij diligēter inquisiuit veri salomōis sapiam i euāgelio cōtā: intūq; quicq̄d in doctrina philosophica vidit esse doctrine christi dissonū reputauit simpliciter esse falsum dicens: † Maior est sapia tua et opa tua q̄ rumor quē audiui i terra mea. Moraliter aūt p reginā saba intelligit aīa būna que regina dr: eo q̄ ē ad imaginē summi regis facta. Per saba vero q̄ captiua interpr⁹ ꝛsignificat ei⁹ fedatio p pctm originale ex cōtuctione cū corpe: p qō efficit serua ꝛ etiā ex milerijs sequētibus pctm originale. ꝓpter qō dicit pbs primo methaphisice q̄ būana natura multipliciter ē ancilla. ꝛ amplius p actualia pcta in seruitutē redigit. Job. viij. Qui facit pctm seruus est peccati. glo. nō vni⁹ tm̄ dñi sed tot dominorū quot viciorū ꝛ sic multipliciter captiua: tamen tū bonitatē xp̄i p p̄dicatoris vocē tanq̄ regina saba venit ad verū salomonē ō regione longinqua. Ambrosius sup lucā. Quid ē longinquius q̄ a se recedere. Venit aūt p veā penitentiā sicut filius ꝓdigus q̄ a pre longe recesserat ꝛ experiēs bonitatē et mānsuetudinē christi ipam recipientis dicit: † Mihi narrabant fabulas ps. scz bonitatis christi. † Fecit ergo recta nō fuerat. p p̄dicatorem. † Vidit salomon ducēta scuta de auro purissimo. Per ducēta scuta de auro purissimo. Per q̄ ꝛsignant orationes clericorū et religiosorū de uotorū. p centenariū eēm qui cōsurgit ex multiplicatione denarij p scipm: ꝛsignificat implentia decalogū implētib⁹ et charitatē geminā habētib⁹ valida

a Rab. Salomonē arguit vehemēter scriptura. La. XI Rubiaꝫ ō penitētia ei⁹: vt indulgētia dei cōmemorat: forte dicat qs mulieres alienigenas significare ecclias de gētibus. Posset ꝫ forasse intelligi: si ille ꝓpter salomonē desecrēt deos suos: cū vero ipse ꝓpter eas coluerit deos earū: non est q̄ quid veri boni cōtectari queat. Apparet in ꝑsona salomonis mira excellentia ꝛ mira subuersio: flenda vorago: q̄ in illo diuersis tēporib⁹ extitit pius bonū et posterius malum: ꝫ in ecclesia simul ostendit. Mā bona illius ecclesie: mala illius mala ecclesie significant. ℣ voraginē

Nico.de lyra

tribus valida sunt scuta cōtra demonū insultus. † Et trecētas pelices. Per quas significant orationes deuote laicorū qui sunt in triplici gradu: scz incipientiū: ꝓficientiū ꝛ ꝑfectorū. Per cētenariū aūt significat impletio decalogi p modū p̄dictū: ꝛ dicunt orationes iste pelte a pello pellis q: repellunt ict⁹ tentationū. † Fecit q̄ ex salomō thronū. Per quē significat virgo maria in cui⁹ gremio sedit tanq̄ in throno nobilissimo recipiēs triū regū homagia. † De eboze. Qr rone albedinis et frigiditatis signat puritatē Marie in alijs refrigerantē motus libidinis. † Grādē. Jmmo grandissimū meritis. † Et vestiuit eū auro. Feruentissime charitatis. † Qui habebat sex gradus. Et cōtinent Lucc. j. Prim⁹ est oratio solitaria: ꝛ notat cū dicit: Et ingressus angelus ad eam. Bern. sup missus est. Quo ingressus i secreto cubiculo vbi orabat patrē in absc̄dito. Secūdus est virginalis verecundia. ibi: Turbata est in sermone ei⁹. Tert⁹ est discreta ꝓdentia. ibi: Et cogitabat q̄lis esset illa salutatio. Quart⁹ inquirentis diligentia. ibi: Quō fiet istud qm̄ virū nō cognosco. Quint⁹ humiliantis se decētia. ibi: Ecce ancilla domini. Sextus fidelis obedientia. ibi: Fiat mihi fm verbū tuū. † Et due man⁹ hinc atq; inde tenentes sedile. Per quas signant opationes actiue vite ꝛ cōtēplatiue: qz man⁹ est organū organoꝝ. iij. d aīa. Jste aūt opatiōes excellēter fuerūt i xp̄o. † Et duo leones stabunt iuxta man⁹. Per q̄s significat duplex fortitudo scz in aggrediendis arduis ꝛ in tolerandis aduersis. † Et duodecim leunculi. Per q̄s significant duodecim fruct⁹ spūssancti: vt ponit Hal. v. sic: Fruct⁹ aūt spūs ē charitas: gaudiū: pax: patiētia: lōganimitas: bonitas: benignitas: mānsuetudo: fides: modestia: cōtinētia: castitas. † Stātes sup sex gradus. Per q̄s signāt sex dona spūssancti q̄ ponūt Esa. xi. fm hebraicā veritatē. Requiescet sup eū spūs sapiētie ꝛ intellect⁹: spūs cōsilij ꝛ fortitudinis: spūs sciētie: ꝛ implebit eum spūs timoris dñi. Jn nostra vero trāslatione addit donū pietatis. † Nō est factū tale opus ꝛc. Mā i celis nec̄ i terris ē aliqua pura creatura sibi similis.

La. XI

Ex aūt salomō. Postq̄ descriptū ē tps in q̄ floruit regnū dō sub salomōe. Hic ꝓn describit tps in q̄ sub eo dē incepit declinare. Et ꝓmo describit salomōis trāsgressio. scdo pene cōminatio. ibi: Jgit irat⁹ ē dns: tertio adū ꝛ tumulatio. ibi: Reliquū aūt. Circa ꝓmū ostēdit ꝓmo trāsgressio salomōis i pctō luxurie. scdo i pctō idolatrie. ibi: Cū ardenter amauit: vt postea subdit: b Mulieres alienigenas multas: ꝛ sic tripliciter peccauit. primo qz inordinate ꝛ nimis ardēter eas amauit. scdo qz vxores alienigenas sibi accepit ꝛ legē mosi. Exo. xxxiij. tertio qz vxores sibi vltra modū multiplicauit ꝫ legē. Deut. xvij. vbi ꝓhibet regi acciperevxores plurimas alliciētes animū ei⁹. c Filiā q̄ pharaonis. Hāc spāliter exponit: qz fuit ei⁹ vxor principalis ꝛ magis dilecta. cetera aūt fuerūt adiūcte. Cetera patēt vsq; ibi: d Fuerūtq; ei vxores q̄. re. sep. ꝛ cō. trecēte. Josephus aūt dicit q̄ fuerūt. lxx. ꝛ tō dicēdū q̄. lxx. erāt principaliores alijs: ꝛ illas tm̄ nūerat Josephus. Vel alit̄ pōt dici q̄ scriptura ꝫ numerat domicellas ꝛ seruientes assistentes suis vxorib⁹: ꝛ sic de septingētis hic numeratis: septuagita erāt vxores ei⁹ ꝛ regine: cetere aūt earū domicelle. Si q̄s aūt velit seq̄ textū, put sonat pōt dicere q̄ salomō ad tāta carnalitatē deuenerat q̄ frequēter de nouo virgines hr̄e volebat. sicut hr̄ Hester. ij. ca. d̄ assuero rege q̄ libet die habebat vnā: ꝛ q̄ ingrediebaꝫ vesperi egrediebaꝫ mane: nec habebat licentiā reuertēdi ad regē: nisi rex eā vocasset ex noīe: ꝛ fm hūc modū infra duos ānos poterat multiplicari numer⁹ vsq; ad septingētas. e Et auertert mulieres cor ei⁹: ab amore dei ꝛ obseruātia ꝓceptoꝝ ei⁹: sic dixerat dñs per moysen. f Cumq; iā eēt senex. Hic ꝓn ostēdit ei⁹ trāsgressio in pctō idolatrie. cū dr: g Vt seqrēt deos alienos: qō nō ē intelligēdū salomonē sic fuisse infatuatū q̄ in idolis crederet aliq̄d ee diuinitatis: ꝫ nolēs offendere vxores suas ea adorabat. sic ꝛ adā comedit lignū vetitū ad ꝓsuasionem sue vxoris ne eā cōtristaret: sicut dicit Aug⁹. sup Hen. li. xj. ꝛ de ciuita. dei. lib. xiiij. ca. xj. qz vir nō fuit seductus vt dicit apls. j. Timo. ij. ita q̄ crederet q̄ p eum illi⁹ ligni haberet sciētia boni ꝛ mali sicut suggesserat serpens put diffusius declarauī Hen. iij. ca.

b Tunc edificauit salomō phanum chamos idolo moab i mōte q̄ ē ꝫ hierusalē ꝛc. i. i mōte oliueti: ꝛ ibi cultus idolatrie de tota ciuitate hierlm potebat videri qō erat magnū incitamētū ad idolatriā: ad quā ꝓpēs erat ꝓnus.

i Atq; in hūc modū fecit vniuersis vxorib⁹ suis alienigenis: qō nō est intelligēdū q̄ cuilibet faceret vnū tēplū ꝫ oīb⁹ deyno cultu idolatrie fecit vnū tēplū ꝓ idolo eaꝝ. Hic occurrit dubium quō salomō dicaꝫ senex qñ deprauat⁹ fuit ꝓ mulieres: qz dicit Ra. Sa. ꝛ alij hebrei q̄ erat tm̄ duodecim ānorū qñ incepit regnare: ꝛ in fine huj⁹ capituli ꝫ q̄ regnauit q̄draginta annis: ꝛ sic vixit tm̄. lx. annis. Ipse aūt deprauat⁹ fuit ꝓ mulieres añ mortē suā ꝓ sex ānos vel circiter: qz edificauit tēpla idoloꝝ plura ꝓ suis vxorib⁹ postq̄ fuerat deprauat⁹: i quoꝝ edificatiōib⁹ fluxerūt plures ānī: ꝛ sic qñ deprauatū fuit cor ei⁹: nō videt habuisse vltra. xlvj. annos vel circiter: ex tali ꝫo etate nullus dr ꝓprie senex. Ad ꝫ aūt rñdet magister in hystoriis. d. q̄ salomō regnauit. lxxx. ānis. ꝛ allegat Josephū ꝫ dicētē. scriptura tm̄ regni sui tacet. xl. annos. sicut supra. j. li. xiij. ca. dr de saule q̄ duob⁹ annis regnauit sup isrl scz bn̄ ꝛ inocēter: ꝛ tacēt. xviij. ānī ꝛ q̄b⁹ male se habuit: vt ibi dē fuit dictū. Sz de dicto magistri paꝫ ē hic curādū: qz ꝫdicit sibiꝫpi ꝛ etiā scpture. dicit ei ibidē q̄ salomō. xj. annoꝝ genuit roboā: ꝛ q̄ roboā mortuo p̄re fuit. xl. ꝛ vni⁹ anni. ꝛ infra xliij. dicit q̄. xl. ꝛ vni⁹ ānī erat roboā cū regnare cepisset: ꝛ sic reuertit ꝓmū dictū. s. q̄ salomō vixit tm̄. lx. annis. Si aūt dicaꝫ q̄ roboā regnauit viuēte p̄re. xl. annis. ita q̄ ꝓncipiū regni sui cōputaꝫ ab illo tpe q̄ p̄ su⁹ incepit deprauari. sedꝫ q̄ mortuo p̄re fuit. lxxx. ꝛ vni⁹ annoꝝ: qō ē ꝫ dictū magistri: vt ptz ex dict⁹: ꝛ etiā ꝫ scripturā: qz ca. se. dr ꝓ hieroboā audita morte salomōis reuersus ē de egypto: ꝛ venit cū alijs i sichē vbi cōgregat⁹ ē ꝓplus ad cōstituēdū roboā regē. Ex q̄ videt q̄ nō regnauit viuēte p̄re. Et si dicaꝫ q̄ ꝛmo: ꝫ mortuo p̄re fuit ei⁹ regnū renouatū cū iā esset. lxxx. ꝛ vni⁹ annoꝝ ꝛ de hac re-

nouatione loquit capitulū sequēs: hoc patet falsū q lrām sequentē: qz ibidē subdit q roboā derelicto cōsilio senū: adhesit cōsilio iuuenū qui nutriti erant cū eo. Et quo patet q tūc erat roboā adhuc iuuenis qđ nō potest dici de homine habēte. lxxx. & vnū annos. vñ. ſ. ij. lib. xix. ō: Erat aūt berzellai galaadites senex valde. i. octogenari⁹. & psalmo. lxxxviij. ō: Si aūt in potentatibus. lxxx. anni. i. i bene cōplectionatis & ampli⁹ eoꝝ labor et dolor. Preterea illud qđ dicit magister q salomō. xj. annoꝝ genuit roboā: videtur esse extraneū a virtute nature: qz ſm dicta magistri nō solū. xj. ānoꝝ genuit. ſ cū haberet decē & tres mēses: qđ sic ptz: qz si roboā habebat. xli. ānos finito regno pris. xl. ānoꝝ. et erat. xij. annoꝝ qñ icepit regnare: sequit q vndecimo āno salomōis roboā fuit natꝰ: & cū puer sit ī vtero mris nouē mēsib⁹: sequit q qñ fuit genit⁹: salomō erat tñ decē annoꝝ et parū plus: qđ nō videt possibile nature

L Ad ſ igit incōueniens remouendū & re pugnātiā scripture tollendā: saluo melioꝛi iudicio videt cōuenienti⁹ dicere q salomō postq̄. xl. annis regnauerat mortuus est: & successit ei ī regnū filiꝰ eiꝰ roboā habēs. xl. & vnū ānū: sicut dicit scriptura. Sed qñ salomon incepit regnare nō solū habuit duodecim annos vt ab aliis dicit: sed nō ꝓbat: nec ex scriptura sacra habet: qz exprimit annos regni sui tñ: nō aūt exprimit annos eiꝰ qñ incepit regnare nec annos totiꝰ vite sue: imo habuit. xx. vel plures annos ī principio regni sui: & sic qñ mortuꝰ fuit. lx. annos habuit ad min⁹: & sic cōueniēter pōt dici q post. l. annos etatis sue deprauatꝰ fuit p mulieres: & iā tūc poterat dici senex: qz & leuite cōpleto quinq̄gesimo anno etatis sue seruire cessabāt in tabernaculo tā q̄ senes: vt habet Nu. viij. & ex ſ dicit q salomō nō genuit roboā. xj. vel. x. annoꝝ tū: sed multo plurīū: qz otraxit cū matre sua. ſ. roboā post suā coronationē. Ad illud aūt qđ obijcit in ꝓriū de dicto Ra. Sa. dicēdū q de dicto eiꝰ vel alioꝝ hebreoꝝ nō est multū curādū: nisi q tū consonat sacre scripture vel rōni: sic dixi plenius in ꝓlogo meo sup Heñ. Similiter ō dicto magistri & Josephi idē ē dicēdū maxime vbi est repugnātia scripture: sic in ꝓposito videt: vt ptz ex pdictis

D Ad huc cōtra pdicta obijcit ō verbo salomonis in ꝓncipio regni sui: qđ habet. ſ. iij. ca. Ego sū puer parvulus ignorās egressum & introitū meū. Ex ſ dicit Ra. Sa. & aliq̄ alij q erat tñ. xij. annoꝝ: sed ſ nō valet: qz aī. ij. ca. dixerat dauid salomoni recōmēdans ei punitionez semei. Vir aūt sapiēs es vt scias q facies ei. vir aūt nō dr ꝓprie nisi habēs. xxx. annos vel circit: Et iō si ex illo ꝛbo: Ego sū puer pc. arguaꝝ q erat tñ. xij. annoꝝ eadem rōne ex isto poterit argui q erat. xxx. annoꝝ. Et iō illud verbū salomōis: Ego sū puer pc. intelligēdū est respectu tāti regiminis sibi ꝓpositi: sicut dictū fuit ibidē. & Exo. xxxiij. ō: q iosue filiꝰ nun puer nō recedebat de tabernaculo: et tñ tūc erat. xlij. annoꝝ ſm hebreos. ſm Josephū. xliij. qz ſm hebreos gubernauit ꝓlm. xxvij. annis. ſm Josephū. xxvj. et moyses aī ipm. xl. annis ab exitu ō egypto: & sic restat q ſm hebreos tunc erat xlij. annoꝝ ſm Josephū. xliij. annis. qz vixit. cx. annis: vt habet Josue vl. Ad

is alienigenis q̄ adolebant thura & imolabant dijs suis. Igit⁹ iratꝰ est dñs salomōi q a uersa esset mens eius a dño deo israel: qui apparuerat ei b scō: & ꝓceperat de verbo b ne sequeret deos alienos: et nō custodiuit q̄ mandauit ei

a ſ vrigz p nathā ꝓpheta vel p aliū.

dominꝰ. Dixit ita⁊ dñs salomoni: Quia habuisti b apō te & nō custodisti pactū meū & ꝓcepta mea q̄ mādauit tibi dirūpēs scindā regnū tuū: & c dabo illud seruo tuo. Verūtū in diebus tuis nō faciā p pter dō patrē tuum. De manu filij tui scindā illud: nec to

ſ pter suam.

tū regnuz auferam: sed tribū e vnā dabo filio tuo ꝓpter da f uid seruū meū: & hier'm quā g elegi. Suscitauit aūt dominus aduersariū salomoni b+ adad idumeuz de semine regio qui erat in edom. Cū eñ esset dauid in idumea: & ascēdisset ioab princeps militie ad sepeliendum eos qui fuerant iterfecti: & occidisset oē masculinū in idumea. Sex ei mensib⁹ ibi morat⁹ est ioab & omnis israel: donec interimeret omne masculinum in idumea. Fugit adad ipsi & vxori idumei de seruis patris eiꝰ cū eo vt ingrederet egyptū. Erat aūt adad puer paruulus. Cūq̄ surrexissent de ma k dian venerūt in pharā: tuleruntq̄ secū viros de pharan & introierunt egyptū ad pharaonē regez egypti. Qui dedit ei domū: et cibos cōstituit: et terram delegauit. Et inuenit adad gratiā cōrā pharaone valde intantū vt daret ei vxorē sororē vxoris suę germanam taphnes reginę. Genuitq̄ ei soror taphnes genebath filiū: & nutriuit eū taphnes ī domo pharaōis. Eratq̄ genebath habitans apud pharaonē cū filijs eiꝰ. Cūq̄ audisset adad ī egypto m dormisse dauid cū patribus

huc cōtra ꝓdicta obijcit de dictis hieronymi: qui in epla ad Titalē ꝓbyterū de salomone & achaz videt dicere q salomō xj. ānoꝝ vel min⁹ genuit roboā. & q. xij. āno etatis sue accepit regnū. Ad qđ dicēdū q Hieronymꝰ nō loquit ibi assertiue vt manifeste ptz ex fine einsdem eple. Sed supposito q tūc regnare inceperit & roboā genuerit sīc dictū ē: respōdet quā hoc sit possibile: inducēs ad ꝓpositū exemplū de iusta mulieris nutrientis paruulū q̄ in eodē lecto cū ea iacebat: & cū. x. annis ea tis implesset: & illa fuisset calefacta vino: induxit puerū ad carnalē copulam: & sic alijs nocuit⁹ sequētib⁹: q̄ de eodē cōcepit & infra. ij. meses vēter eiꝰ intumuit. Dicit aūt attribuit hoc magis virtuti diuine q̄ nature: vt facinꝰ occultū p signa euidens pandereť: & sic argumētū est ad oppositū. s. q virtute nature salomō. xj. annoꝝ nō genuit roboā.

a Igit⁹ iratꝰ &c. Descripta salomōis trāsgressione. hic cō sequēter describit cōminatio pene. i. scissio regni sui tpe filij sui: & ptz ſra paucis exceptis.

b Qui appa. ei scdo. semel in gabaon & semel post edificationē tēpli: vt dictū fuit. ſ. ix. ca.

c Et dabo illi ser. tuo. ſ. hieroboā: q̄ fuit seruꝰ salomōis: vt habet infra.

d Verūtū in di. tu. &c. qz in vita sua instituerat regē salomonē. vt dictū ē. ſ. j. ca. & tō si fuisset regnuz scissū tpe salomōis: videret ꝺ redūdare in cupā dauid & etiā in opprobriū: qz memoria ei⁹ adhuc erat multū recēs.

e Tribū vnā da. fi. tuo. trib⁹ eñ iuda nō fuit si bi data: qz erat sua: nec trib⁹ leui: qz erat dispersa p omnes trib⁹: & declinate populo ad cultū vitulox: cōpulsa est venire ad sortē iude et beniamin. & sic sola trib⁹ beniamin ꝓprie loquēdo fuit data ipsi roboam.

f Propter dauid seruū meū: vt aliquis de semine eiꝰ sedeat in regali solio.

g Et hier'm quā elegi: vtrobi viget cultus diuin⁹: ibi remaneat bonor⁹ regius. Hic aūt occurrit dubiū quō transgressio salomonis dicat causa scissiōis regni. cū. ſ. ij. lib. ca. xix. dictū fuerit q̄ sextā dauid imiq̄ qua meditate hereditatis hysboseth dedit sibe seruo suo: causa fuerit huiꝰ scissiōis. Ad qđ dicēdū q̄ nō est incōueniēs duas causas partiales ad vnū cōcurrere effectū: & sic fuit in ꝓposito: qz vtrūq̄ fuit causa ptialis.

b Suscitauit aūt. Hic ꝓfr ponit triū aduersariorū suscitatio cōtra salomonē: & ſm hoc diuidit in tres ptes. scda. ibi: Suscitauit autem. tertia. ibi: Hieroboā quoq̄. Primꝰ aūt aduersariꝰ fuit adad idumeus de semine regio: q̄ cū aliquib⁹ euasit manū dauid interficientis idumeos & venit in egypto: & tpe salomonis rediit ad hoc q̄ terrā idumee posset recuperare: vel saltē salomonē filiū dauid infestare: & ptz litera paucis exceptis que discurrent.

i Ad sepeliēdū eos &c. Scriptū est eñ Deu. xxiij. Nō abominaberis indumeū qz frater tuus ē. Filij eñ israel et idumei de duob⁹ fratrib⁹ descēderūt. ſ. iacob & esau: ꝓpter qđ dauid idumeos q̄ in bello ceciderant ꝓcepit sepeliri: & in ꝺ fecit sibi bonū nomē: eo q̄ ꝓsuiterat occisis ita humanitatē: sicut dictū fuit. ſ. ij. li. viij. ca.

k Cūq̄ surrexissent de madiā. terre nome est ad quā primo cōfugerāt.

l Venerūt in pharan. locus est in terra madian. Cetera patēt vsq̄. ibi:

m Cūq̄ audisset adad ī egypto dor. dō: qz mortuꝰ fuit morte naturali: iō scptura dicit eū dormisse.

Et mortuū

suis & mortuū eē ioab ꝓncipē militie: dixit a pharaōi: Dimitte me vt vadā ī terrā meā. Dixitq̄ ei pharao Qua ei re apō me idigesť vt ḡras ire ad trā tuā: At ille ñdit: Nulla. Sed obsecro te vt dimittas me. Suscitauit b ei dñs deꝰ aduersariū raçō filiū eliadā q̄ fugerat adadeçer regē saba dñm suū: & congregauit ꝺ eū viros: & factꝰ ē ꝓnceps latronū cū ī c terficeret eos dō: abierūtq̄ damascū & habitauerūt ibi: & ꝓstituerūt eū regē ī damasco: eratq̄ adūsariꝰ israel cūctis diebꝰ salomōis. Et e b ē malū adad & odiū ꝺ israel: regnauitq̄ ī syria. Hieroboā q̄ filiꝰ nabath ephrateꝰ de sareda seruꝰ salomōis cuiꝰ mater erat noie seruа mulier vidua: leuauit manū ꝺ regē. Et f hec est causa rebellionis aduersus eū: qz sa- g lomō mello ędificauit: & coequauit voragi a nē ciuitatis dō ꝓris sui. Erat aūt hieroboā vir fortis & potēs. Videns q̄ salomō adolescē b tē bonę idolis & industriū ꝓstituerat eū ꝓfectū sup tributa vniuerse domꝰ ioseph. Fa-

ſ ꝓpter rebellionem.

ctū ē igit⁹ in tpe illo: vt hieroboā egrederet de hier'm: & inueniret eū ahias silonites ꝓpheta in via optus pallio nouo. Erant aūt duo tñ i agro. Apprehēdens q̄ ahias palliū suum nouū quo cooptus erat: scidit ī duode- c cim partes: & ait ad hieroboā: Tolle tibi de cē scissuras. Hec eñ dicit dñs deꝰ israel: Ecce ego scindā regnū de manu salomōis: & dabo tibi decē trib⁹. Pozro vna trib⁹ remanebit ei ꝓpter seruū meū dauid & hier'm ciuitatē quā elegi ex oībus tribub⁹ israel: eo q̄ de reliq̄rit me & adozauerit astherthē deaz sidoniox: & chamos deū moab: & moloch deum filiozū ām̄ō: & nō ābulauerit ī vijs meis vt faceret iusticiā cōrā me & ꝓcepta mea et iudicia mea sicut dauid pater eiꝰ. Hec auferā omne regnū de manu eiꝰ: sed ducē ponā eū cūctis diebꝰ vitę suę ꝓpter dauid seruū meū quē elegi: q̄ custodiuit mādata mea et ꝓcepta mea. Auferā aūt regnū de manu filij eiꝰ: & dabo tibi decē trib⁹. Filio aūt eius dabo tribū vnaz: vt remaneat lucerna dō l seruo meo cūctis diebꝰ cōrā me ī hier'm ciuitate quā elegi vt eēt nomen meū ibi. Te aūt assumā & regnabis sup oīa q̄ desiderat aīa tua: eritq̄ rex sup israel. Si g audieris oīa q̄ ꝓcepero tibi: & ambulaueris in vijs meis & feceris qđ rectū est cōrā me custodiēs mādata mea & ꝓcepta mea sicut fecit dauid seruus meꝰ: ero tecū et ędificabo tibi domū fidelē quō ędificaui dauid domū: & tradā tibi israel: & affligā semē dauid sup hoc. Verūtū nō cūctis diebꝰ. Voluit g salomō iter m n

ſ quia suadebat populo ꝓr a salomone recederet.

ficere hieroboam. Qui surrexit & aufugit ī

a Et mortuū esse ioab. qz fuit interfectus gladio.

b Suscitauit quoq̄ ei. Hic ponit scōs aduersarius salomonis. ſ. raçon qui fugiēs regem syrie adadeçer eū ꝓsequentē ꝓpter offensam quā ī eū cōmiserat: aggregauit sibi alios viros malos: & factus est ꝓnceps latronū regnū adadeçer infestātiū. Adad ꝺo rediēs de egypto: idumeā obtinere nō potuit eo q̄ salomō eā bñ munierat: & iō ꝺiūxit se pdicto raçō iuuando eū vt fieret rex syrie. & sic raçon inuaret eū ad obtinēdū regnū idumee ꝺ salomonē & ex dictis pz ſra vsq̄ ibi.

c Cum interficeret eos dō. i. tpe q̄ pugnauit dō ꝺ syros: tunc iste raçō hūit tps opportunū vt infestaret dñi sui regnū: qz vastato regno p dō hūit liberiozē ingressū. iō subdit: d

d Abierūtq̄ damascū: q̄ erat ciuitas regia.

e Eratq̄ aduersarius israel cū. di. sal. b vt esse cōtra illud qđ dictū ē. ſ. iiij. ca. Juda & israel innumerabiles sicut arena maris comedētes & bibētes atq̄ lctātes cūctis diebꝰ salomōis. Dicēdū q̄ ly cūctis diebꝰ salomōis iste fuerit aduersariꝰ ei⁹ volūtate nocēdi: tñ ī effectu nō multū nocuit ei p qđ ꝓpediret notabiliter pax ꝓpli: & b est malū adad: qz vt dictū est ille adad induxit raçon ad b q̄ esset aduersarius israel.

f Regnauitq̄ ī syria. ſ. ipse raçō vt pdictū ē.

g Hieroboā q̄ꝺ. Hic ponit tertiꝰ aduersariꝰ. cū dō: Hieroboā q̄ꝺ filiꝰ nabath Dicit aliq̄ q̄ iste nabath pr hieroboā fuit idē qđ semei: & vxor eiꝰ nutricis hieroboā reducebat sibi frequēter ad memoriā interfectionē patris sui a salomone: vt dictū est. ſ. iij. ca. et ꝓpter b de ea hic fit mētio.

h Ephrateus. i. de tribu effraim. Et b est causa rebellionis q̄ sequit.

i Quia salo. edi. mello. ō isto edificio dictū est. ſ. ca. ix. Dicit eñ aliq̄ q̄ salomō vidēs industriā hieroboā: ꝓmo posuit eū sup tributa domꝰ ioseph. i. duarū tribuū. ſ. effraim & manasse. postea ꝺo posuit euz sup opus edificij mello: licet primo scribať officiū aliud: qz frequēter in sacra scriptura prꝰ facta postmodū narrant: & ipe ex hoc fuit indignatꝰ eo q̄ de maioꝛi officio erat positꝰ ī minoꝛi: ꝓpter qđ exiuit de hier'm: cui obuiās ahias silonites ꝓpheta dixit ei: q̄ regnaturꝰ erat sup. x. tribꝰ & sic aīatꝰ ꝺbis ꝓphete incepit otra salomonē murmurare & alios sollicitare ad rebellādū salomoni: qđ cū audisset salomō voluit eū occidere: & ipe fugit in egyptū vsq̄ ad mortē salomonis. Ba. Sa. ꝺo dicit q̄ hieroboā reꝑhendit salomonē eo q̄ claudebat locū illū quē dauid dimiserat aptū ꝓpter deuotionē venientiū ad festa in hier'm: sicut dictū fuit. ſ. ix. ca. ꝓpter qđ salomō indignatꝰ eiecit eū: & egressus de hier'm inuenit ahiā ꝓphetā sicut dictū est: Josephus ꝺo dicit q̄ salomō prio posuit hieroboā sup oparios ī edificio mello: & qz vidit eū prudētē & sollicitū i ope illo: postea posuit eū in maioꝛi officio. ſ. sup tributa domꝰ ioseph sicut scribiť: & tūc ahias dixit sibi ea q̄ pdicta sūt: ex qbus aīatꝰ cepit sollicitare illos de tribu effraim & manasse vt recederēt a salomōe: ꝓpter qđ salomō voluit eū occidere: & ipe fugit in egyptū: vt pdictū ē: ex dictꝰ ptz ſra vsq̄ ibi:

k Apprehēdēsq̄ ahias &c. qđ fecit duplici de causa. Una ē q̄ ꝓphe aliqñ ꝓpheticabāt nō solū ꝺbis & etiā sensibilib⁹ signis: sic & Esaias iuit nud⁹ & discalceatꝰ. Esa. ca. xx. et Hieremias posuit catenas ligneas in collo suo. Hiere. xxviij. vt moueret ad credēdū auditu & visu. Alij vt hieroboā aduerteret q̄ palliū suum nouū nō scidisset libēter ꝓ nihilo: & ꝓ veritatis indicio.

l Et rema. lu. dō. i. memoria bonitatis sue: ꝓpter cuiꝰ meritū in semine suo remāsit nomē regiū.

m Et affligā se. dō sup ꝺ. id est sup diuisionē regni.

n Verūtū nō cunctis die. & ī ꝺ dixit regnū israel restituendum p messiā vētuꝝ: vt dicit Ba. Sa. & ipe & alij iudei

v 3 ꝺ intelligūt

ꝑ pmãsit: qz vn⁹ de⁹: vna fides vnū baptisma a Dies ãt ꝗs Josephus dixit regnasse annis octuagita ⁊ viriisse nonaginta ⁊ttuor. Sz diuis scriptura eos tñ ãnos exprimit ꝗb⁹ regnauit aũ ꝗ̄ ꝑuaricaret.

egyptū ad sesac regē egypti: ⁊ fuit in egypto vsq; ad mortē salomōis. Reliquū aũt ꝟbox salomōis ⁊ oia ꝗ̄ fecit ⁊ sapia ei⁹: ecce vniūsa scpta sũt i libro verborū dierū salomōis. Dies autē ꝗs regnauit salomō i hierl̄z sup oēm isrl̄ ꝗdraginta ãni sũt. Dormiitq; salomō cū pfib⁹ suis: ⁊ sepultusq; est i ciuitate dauid pris sui: regnauitq; roboam filius eius ꝓ eo.

a
b
†

hoc intelligũt de restitutione regni rēporalis: ꝛpter q̄ apostoli adhuc rudes qz nōdū receperant plenitudinē spiritussancti quesierũt a christo. Vñe si in tēpore hoc restitues regnū israel: vt habet Act.j. restitutio tñ ig̃ erit facta in christi resurrectione. ſm q̄ dicit ipe Matiē. vl. Data est mihi ois ptās ⁊c. sed cuidēti⁹ b erit in iudicio quādo omnia subjicient pedibus eius: ſm q̄ dicit apls heb.ij. Cetera patēt ex dictis. a Reliquū aũt. Hic cōsequēter ponit mos salomonis ⁊ ei⁹ tumulatio: cū quadã epilogatione factorū suorū cū dicit: Reliquū aũt verborū ⁊c. b Scripta sunt in libro verborū dierū salomonis. Dicunt aliqui q̄ est liber Paral. sed melius dicit q̄ sit alius liber ꝓ Rabuçardan cōbustus ⁊ nō reparatus. Cetera patēt ex supradictis: De statu aũt ei⁹ vtrū sit saluatus vel nō: dictū fuit. ſ. ij. lib. ca. vij.

Moraliter.

† Rex aũt salomō adamauit mulieres alienigenas ⁊c. In hoc aũt facto salomō nō fuit figura xp̄i sicut dictū est supra. Nam in ipso nullus fuit defect⁹ peccati sed in ꝫ facto salomō typuz tenet sapientis hoīs dei iudicio nobis occulto a sapientia cadentis ꝗ̄ sicut salomō tria colit idola. ſ. astherthē dcā sidoniorum ꝓ quā delitie carnales significanť eo q̄ astherthē plasmationis sup fluitas interptať: semē aũt coit⁹ in cui⁹ emissione ē delectatio vehemēs de sup fluo alimenti generať. † Et chamos dcũ moabitaꝝ. Per quē signanť diuitie tempales eo q̄ chamos cōgregatio interptať. † Et moloch idolū āmonitarū. Per qđ honores mūdiales significanť: eo q̄ moloch plage interptať. psone vero in magnis honorib⁹ posite de cōmuni cursu semp timēt sibi de plaga mortis gladio vel veneno vl aliqs modis ꝓtra eos excogitatis. † Suscitauit aũt dñs aduersariū salomoni ⁊c. Suscitauit aũt dñs salomoni tres adũsarios: vt ꝓtz in textu. ꝓ quos significanť tres demones q̄ homini a sapiētia delecto immittũt de ꝑdictis tentationes: ⁊ sic eũ inducũt ad multiplicē culpā: ⁊ post hec trahũt nisi penitnerit ad gehennā. Itē ꝓ salomonē sapientissimū ꝓ mulieres tam miserabiliter delectū ⁊ i senectute doceri debet quilibet homo quātū cūq; sapiēs et etiā senex fugiēdi familiaritates mulierū maxime suspectarū ne sibi cōtingat simile dispendiū.

Additio.j. Hec altercatio plura de senectute Salomonis nō videť necessaria: posset em̄ rōnabiliter dici q̄ Salomō dicēdus est senex cū cēt. l. annozū fere. Nā etates nō solū mēsuranť ſm annos vel ſm ea q̄ ad ineremētū seu diminutionē corporaliū virtū ꝓtinēt sed etiā dicūtur in sacra scriptura respective ſm status seu mores ꝓsonaꝝ. Nā ſm Ambro. in sermone pascali. Etates q̄dē non solū sunt annoz: sed etiā meritozū: iuxta illud Sap. iiij. Senect⁹ venerabilis nō diuturna nec numero annoz cōputata. Postillatoz etiā. j. in ꝫ ca. dicit q̄ Salomō dz in scriptura puer paruulus in principio regni sui: nō ſm annoz numerū: qz iā ſm cuz trāsiu erat pueritia: sed dz paruulus puer respectu tāi regimi-

Glo.ordi.

nis sibi impositi: sicut etiā de Josue Exo. xxxiij. dr q̄ erat puer cū etiā trāsisset quadragesimū annū: vt. j. satis cōprobat. Ex quib⁹ sequit q̄ nō est incōueniēs vt salomon dicať senex etiā q̄nquagenari⁹ vel aliquātulū. j. respectu tāte scie sibi diuinit⁹ collate. Nā ſm Aug⁹. Senect⁹ nihil aliud est ꝙ canā sapiēsq; intellect⁹. Alio mō potest scriptura saluari dicēdo q̄ licet Salomō incepisset deprauari ꝓ mulieres ante senectutē pseuerauit tñ i illa ꝓuitate vsq; ad senectutē inclusiue: ⁊ scriptura attribuit hoc etati senectutis ad maiorē gratuitatē peccati: similiter i maiorē admirationē. grauit⁹ em̄ estimať pctū suū ex hoc q̄ in semb⁹ cūcta vitia ꝓter auaritiā ſm Aug⁹. senescūt: ⁊ tñ in tanto sene libido ⁊ idolatria inueneſcerēt.

In eodē ca. rj. vbi dicit in postil. Sed de dicto magistri. ſ. historiarū parū ē ꝫ curādū q̄ ꝫdicit sibi ꝑ ⁊ etiā scripture.

Additio.ij. Magister historiarū nō videť sibi ꝑ iponit. Nā opinionē Josephi nō asserēdo: ſ tñ recitando ponit in ꝫ loco. In aliꝭ verobui⁹ passus sequit planū sensum scripture: vt patet verba sua intuenti.

In eodē ca. rj. vbi dicit in postilla. Ut remaneat lucerna dauid. i. memoria bonitatis dauid.

Additio.iij. Ubi trāslatio nr̄a habet. Ut remaneat nouale ipi dō. Eadē em̄ dictio q̄ hic ponit: vbi i trāslatione nostra dicit lucerna: hr̄ Gen. xx. vbi dr: Innouatevobis nouale. Sirr Hiere. iiij. vbi similia ꝟba ponunť: ⁊ est sensus vt remaneat ipsi dauid aliqua possessio in hierl̄m. q. d. deus: nolo vt dauid remaneat totaliter a regno spoliatus.

Replica. In ca. rj. vbi Salomō senex dr deprauatus ꝓ mulieres postil. disputat ꝫ falsā opinionē Josephi quā scholastica historia cōmēdatri ꝛclusione tñ ꝛcordat cū Bur. quō vir. xl. ānoz pōt dici senex: pl⁹ tamen Bur. displicet: q̄ tñ respiciēdo ad materiā nō ē inutilis: cū tñ Bur. sepe facit lōgos tractať de lana caprina: put ptz Gen. j. et Exo. iij. et. xx. et nitiť excusare scholastica historiā: ſi nō dicat vt Joseph⁹: sed solū recitet: qō tñ falsū est: q̄ nō solū recitat: sed dictū cōmēdat. d. pleni⁹ Josephus dicit.

Nico.de lyra

a ſ senes isti putanť banaias: ⁊ ioiada: et ceteri principes salomonis.

ꝓlus inuit ꝓsiliū rex roboā cū seniorib⁹ q̄ assistebāt coram salomōe pre ei⁹ cū adhuc viueret: ⁊ ait eis: Qđ mihi datꝭ ꝓsiliū vt rñdeā ꝓpl⁹? Qui dixerūt ei: Si hodie obedieriꝭ ꝓpl⁹ huic ⁊ fueriꝭ ꝑ cui⁹ eoz cesseris: locutusq; fueriꝭ ad eos ꝟba lenia: erūt tibi serui cūctꝭ diēb⁹. Qui dereliq̄t cōsiliū senū qđ dederāt ei: ⁊ adhibuit adolescētes q̄ nutriti fuerāt cū eo ⁊ assistebāt illi. Dixitq; ad eos: Qđ mihi ꝓsiliū datꝭ vt respōdeā ꝓpl⁹ huic? Qui dixerūt mihi: Loquer⁹ sic iugū qđ ipe posuit pater tu⁹ sup nos. Et dixerūt ei iuuenes q̄ nutriti fuerāt cū eo. Sic loquere ꝓpl⁹ huic q̄ locuti sunt ad te dicētes: Pat⁹ tu⁹ aggrauauit iugū nr̄ū tu releua nos. Sic loqueris ad eos: Minimus digit⁹ me⁹ grossior ē dorso pris mei: ⁊ nūc pater me⁹ posuit sup vos graue iugū: ego aũt addā super iugū vestrū. Pater me⁹ cecidit vos flagellis: ego aũt cedā vos scorpionib⁹. Venit ꝙ hierobo am ⁊ ois ꝓpl⁹ ad roboā die tertia sicut locut⁹ fuerat rex dicēs: Reuertimini ad me die tertia. Respondit q̄ rex ꝓpl⁹ dura dereliꝭ cōsilio senior qđ ei dederāt: ⁊ locutus est eis ſm ꝓsiliū iuuenū dicēs: Pater me⁹ aggrauauit iugū vestrū: ego aũt addā iugo vr̄o. Pater meus cecidit vos flagellis: ego aũt cedā vos scorpionib⁹. Et nō acquieuit rex ꝓpl⁹ qm̄ auersat⁹ fuerat eū dñs: vt suscitaret verbū suū qđ locut⁹ fuerat i manu ahie sylonite ad hieroboā filiū nabath. Videns itaq; ꝓpl⁹ q̄ noluisset eos audire rex. Respondit ei dicēs: Que nobis pars i dō: vel ꝙ hereditas in filio isai? Vade i tabernacula tua isrl̄. Nunc vide domū tuā dō. Et abiit isrl̄ i tabernacula sua. Super filios aũt isrl̄ q̄cunq; habitabāt i ciuitatib⁹ iuda regnauit roboā. Misit ꝙ rex roboā aduran q̄ erat sup tributa ⁊ lapidauit eū ois ꝓpl⁹ ⁊ mortuus est. Porro rex roboā festin⁹ ascēdit currū ⁊ fugit in hierl̄m: recessitq; isrl̄ a domo dō vsq; i ꝙsentē diē. Factū est aũt cuz audisset ois isrl̄ q̄ reuersus esset hieroboā miserūt ⁊ vocauerūt eū cōgregato cętu ⁊ ꝓstituerť eū regē sup oēz isrl̄: nec secut⁹ ē q̄spiā domū dō ꝑter tribū iudā solā. Venit ãt roboā hierl̄z: ⁊ ꝓgregauit vniūsā domū iuda ⁊ tribū bēiami cētū octogita milia electoꝝ virozꝝ bellatoꝝ vt pugnarēt ꝛ domū isrl̄: ⁊ reducerēt regnū roboā filio salomōis. Factꝰ ē ãt ſmo dñi ad semeiā virū dei dicēs: Loqre ad roboā filiū salomōis regē iuda: ⁊ ad oēm domū iuda et bēiami ⁊ reliq̄s ꝫ pl⁹ dicēs: Hec dicit dñs: Nō ascēdetꝭ nec bellabiꝭ ꝛ frēs vr̄os filios isrl̄. Reuertat⁹ vir i domū suā: a me ei factū ē ꝟbū ꝟ. Audierūt ſmonē dñi: ⁊ reuſi sūt ꝫ itinere sic⁹ eis ꝓcepat dñs. Edificauit ãt hieroboā sichē i mōte effraim ⁊ habitauit ibi. Et egressus inde edificauit phanuel.

ſ inculcatio verborū.

ſ vel israel.

a ſ phanuel ciuitas metropolis regni hieroboā.

ſ Fecit

bus: tñ ministrabāt exp̄ssas salomōi singulis mēsib⁹. p. xij. pfectōs sup ꝓlm positos: ⁊ ꝫ reputabat ꝓpl⁹ iugū grauis: qz exp̄sse salomōis erāt valde magne: vt hr̄ ſ. iiij. ca. Cetera patēt vsq; ibi: a Si hodie obedieris ⁊c. ſ. cōdescēdēdo ei⁹ petitioni. Isti ei. ſ. senes p experientiā sciēbāt modū tenēdi ꝓlm in subiectiōe.

b Qui dereliq̄t cōsi. reputabat ei se valētioꝛe p̄re suo: ⁊ iō durū erat ei aliq̄d remittere. c Et adhi. adole. ſ. mag' mozi b⁹ et scia ꝙ etate: qz nutriti fuerāt cū roboā: q̄ iā habebat. xl. ⁊ vnū ānos.

d Minim⁹ di. me. gros. ⁊c. Iste fuit cōsiliū valde fatuū et pſuptuosū: qz salomō fuit rex excellētissim⁹: vt ꝑz ex supra dict'. Roboā ẋo erat rudis ex corde paruido: vt hr̄. ij. Paral. c. xij. e Ego ãt cedā ⁊c. Est ãt scorpio genꝰ flagelli durissimi habēs i fine chordulaꝝ seu catenarū nodulos plūbeos: vl ferreos: ⁊ iō vocať scorpio qz ꝙnit pūgit: ⁊ qz sic scorpio pūgit cauda cā sup caput reflectēdo: sic extremitas huiꝰ flagelli in ꝙ ē plūbū vel ferrū pcutiēdo reflectiť ab anteri⁹ pcutient sup cozp⁹ pcussi. Cetera patēt ex dict'. f Qui dēs itaq; posita occasiōe diuisiōis. Hic ponit ipa diuisio. cū dr: Audēs itaq; ꝓpl⁹ q̄ noluisset eos audire: ſ oneris releuatiōe: ſ mag' cōminat⁹ fuisset ſ aggrauatiōe. g Rndit ei. ſ. dura p duris. d. b Que no. ps i dō ⁊c. i. nō habuit regnū ex hereditate pat̄na. ⁊ iō possum⁹ aliū eligere: et cōsiſe xbū dixit siba filiꝰ bochri i rebelliōe ſ dō: vt hr̄. ſ. ij. li. xx. ca. i Nūc vide do. tu. dō. i. populū tibi adherētē. q. d. modicꝰ est. Ba. Sa. exponit ꝫ de tēplo ſ ordinatiōe dō edificato. q. d. nō curam⁹ ſ eo. k Misit ꝙ rex. ⁊c. vt pacificaret ꝓlm. d. q̄ illꝰ verbū fuisset leuiter dictū: ⁊ q̄ ꝓter ꝫ nō deberēt a rege recedere. l Et lapidauit eū ois isrl̄: i cōtēptū dñi sui: ⁊ quia habebāt eū suspectū ne fuisset in cōsilio regis respōdendi eis mō ꝑdicto: qz illi q̄ sunt sup tributa solent cōsulere ſ augmēto ipozū. m Porro rex ro. festi. ascen. ⁊c. tūnēs ne silr̄ lapidarēt eū. n Factū est aũt cū audisſ. ois isrl̄ q̄ reuersus esset hieroboā. ſ. de egypto vbi fugerat timore salomōis. fuerat ei cū aliꝭ vt ꝑdictū ē i sichē: ⁊ p ꝫ diuulgat⁹ fuit vbiq; aduēꝰ ei⁹. o Miserūt ⁊ vo. ⁊c. ad institutionē alteri⁹ reg'a roboā: ⁊ ꝓstituerť eū regē: tū qz erat vir fort' ⁊ idustri⁹: vt hr̄ ca. ꝑce. tū qz fuerat inimic⁹ salomonis: ⁊ sic libēti⁹ guerrā ꝫ roboā filiū ei⁹ susciperet: tū qz erat ꝺ tribu effraī q̄ erat bellicosior p⁹ tribū iuda: ꝫ ꝫ ei ꝓpleta est ꝓphetia iacob pīarche: q̄ bñdicens filijs loseph ꝓposuit effraī iunioꝛē ipi manasse vt hr̄ Gen. xlviij. qz de effraī futur⁹ erat rex. x. tribuū: ⁊ ꝓphia ahie sylonit' posita ca. ꝑce. p Venit ãt. ꝫ ps ponit ꝑdicte diuisiōis ꝓfirmatio ꝓ ꝙ semeias ꝓpheta ꝺ mādato dei ꝫbuit roboā ⁊ tribꝰ adherētib⁹ ne pugnarēt ꝛ. x. trib⁹. ſ. ad remouēdū regnū: qz ꝺ voluītate dei erat diuisū. ⁊ ptz lr̄a. q Edificauit ãt hie. Hic ps describiť vtriusq; regꝰ cōditio. ⁊ ꝓmo ipi⁹ hieroboā. scdo ipius roboā. xiij. ca. vltra mediū. ibi: Porro roboā. Prima diuidit ī tres: qz ꝓio describit ipi⁹ hieroboā ꝓuaricatio. scdo ꝓuaricatiōis reꝑbēsio. ca. xiij. ⁊ ttio punitio. ca. xiiij. Circa primū dr: Edificauit aũt hie. ⁊c. vt ei melꝰ posset resistere regno iuda ⁊ ipm ſfestare: edificauit fortalicia.

A

2.Pa.10.a

b Durissimū iugū. Quo ꝫ verū est cū superi⁹ dictū sit q̄ salomō non ꝓstituit quēq; fuire de filijs isrl̄ vtiq; nō fecit eos seruire in agricultura vel alio fuili ope. Verū ꝓncipes ex eis cōstituit ꝓ singulas trib⁹ q̄ rediebāt regi ꝓvices singul' mēsib⁹ annonā et cetera q̄ de expēsa reg' superi⁹ referunť: quod mō dura

Glo. Durissimū

Cenit aũt roboā in sichē. Illuc ei cōgregat⁹ erat ois ꝓpl⁹ isrl̄ ad cōstituēdū eū regē. At vero hieroboā filiꝰ nabath cū adhuc eēt in egypto ꝓfugus a facie salomōis regis: audita morte ei⁹ reuersus ē ꝺ egypto. Misit ergo et vocauerūt eū. Venit q̄ hieroboā ⁊ ois multitudo isrl̄ ⁊ locuti sūt ad roboā dicentes: Pater tu⁹ durissimū iugū ipo suit nobis: tu itaq; iminue nūc paululū de iperio pris tui durissimo: ⁊ ꝺ iugo ꝗuissimo qđ iposuit nob: et seruiem⁹ tibi. Qui ait eis: Ite vsq; ad ⁊tiū diē ⁊ reuertimini ad me. Cūq; abiisset

La. XII

b

c

d

e

f

B

Cenit aũt roboā. Superi⁹ actū est de regno dō vnito. Hic ꝓpr agiť de regno ei⁹ diuiso i regnū isrl̄ ⁊ regnū iuda: ⁊ qz regnū isrl̄ sine decē tribuū incepit accidentaliter. ſ. ex diuisione regni dō q̄ fuit ꝺ tribu iuda: iō ꝓncipaliť agitur de regib⁹ iuda: ⁊ ex ꝓsequēti ꝺ regib⁹ isrl̄ eis cōregnātib⁹: et iō (cū tū ꝓtinet ad hūc tertiū libꝝ) ꝓmo agiť ꝺ roboā ⁊ hieroboam sibi cōregnāte. scdo ꝺ abia ⁊ asa ⁊ regib⁹ isrl̄ eis ꝓregnātib⁹ xv. ca. tertio ꝺ Josaphat ⁊ ꝺ Achab partī secū regnāte ca. xvij. Tēpore ẋo roboā cōtigit regni diuisio: ⁊ iō hec diuisio ꝓmittit. secūdo vtriusq; cōditio describiť. ibi: Edificauit aũt. Prima in tres: qz ꝓmo ponit diuisiōis occasio. scdo ipa diuisio. ibi: Videsitaq; ꝓpl⁹. tertio diuisiōis cōfirmatio. ibi: Venit aũt roboā. De casio ẋo diuisiōis regni fuit dura rñsio roboā quā dedit ꝓlo de cōsilio inuenū spreto ꝓsilio senū: ⁊ ꝫ ē qđ ꝺ: Venit aũt roboā in sichē: qz ille loc⁹ erat q̄si i medio regni: ⁊ iō ꝓpl⁹ ibi poterat facilius ꝓgregari. fuerat etiā ibi ꝓmꝰ rex isrl̄. ſ. abimelech institut⁹ ⁊ iō ibi fuit ꝓpl⁹ cōgregat⁹ ad institūēdū regē roboā. d At vero hiero. ⁊c. audita morte salomōis venit illuc desiderio regnandi: sicut dictū fuerat sibi. e Miserūt ⁊ vocauerūt eū: erat em̄ magn⁹ hō: ⁊ iō fuit vocat⁹ ad istā institutionē. qz ꝓpl⁹ volebat petere aliquā relaxatiōē ſm qđ subdit: f Pater tu⁹ du. ⁊c. ꝫ videť cē ꝫ illud qđ. ſ. dictū ē. De filijs aũt isrl̄ nō cōstituit salomō seruire quēq;. ix. ca. Ad qđ dicēdū q̄ verū ē in opib⁹ filiorum

Diritq; hieroboā i corde suo: Nūc reuertet regnū ad domū dō si ascēderit pl's iste vt faciat sacrificia in domo dñi ihierlm & cōuertet cor pl'i hui' ad dñm suū roboā regē iuda: interfi/ cietq; me et reuertent ad eū Et excogitato cōsilio fecit duos vitulos aureos: & dixit eis: Nolite vltra ascēdere ierlm: ecce dij tui isrl: q te eduxerūt de terra egypti. Posuitq; vnū i bethel & alterū i dan. Et factū ē hoc in pctm. Ibat ei pl's ad adorādū vitulū vsq; in dan: & fecit phana in excelsis & sacerdotes de extremis pl'i q ñ erāt de filijs leui. Cōstituitq; die solēnē i mēse octauo qndecima die mēsis i silitudine solēnitatis q celebrabat i iuda. Et ascēdēs altare sic fecit i bethel vt imolaret vitul' ds fabricat' fuerat: Cōstituitq; in bethel sacerdotes excelsor q fecerat: & ascēdit sup altare qd extruxerat in bethel qntadecia die mēsis octaui quē finxerat de corde suo. Et fecit solēnitatē filijs isrl: & ascēdit sup altare vt adoleret incensum.

a Diritq; hiero. i corde suo. i. pbabiliter cogitauit: Nūc reuertet regnū ad domū dō si ascēderit pl's iste vt faciat sacrificia i domo dñi in hierlm: pbabiliter em credebat q p sacerdotes pl's ad hoc inducerēt: vel si nō posset idacti p roboā detinerēt quousq; iurasset ei fidelitatē & cōsentiret i mortē roboā. iō subdit: b Interficietq; me. Et excogitato cōsilio iniq ad canēdū pdictū. c Fecit duos vitulos aureos: ad silitudinē vituli quē fecerat aarō. d Et dixit eis. i. sibi subiectis. e Nolite vltra ascēdere i hierlm: de em ipsens erat vbiq; & iō potestis eū hic adorare talib'. ei verbis psuasit pl'o: vt dicit Jothus: & ideo dicūt alij alij cōr & satis pbabiliter scōm ista q pl's in illis vitulis adorabat deū: & ptra hoc videt qd subdit: f Ecce dij tui isrl & te eduxerūt &. de' aūt quē colebāt filij isrl vn' est. Dicēdū q hic ponit plurale p singulari. dij. i. de': sicut Exo. xxxij. dixerūt de vitulo aarō: Ecce dij tui. cū tamē esset vnic': & dato q verū sit q i illis vitulis adorarēt deū tam & in imaginib' ipm representantib': tñ fuit ibi trāsgressio p̄cepti qd habet Exo. xx. vbi pbibet fieri ad & quelibet similitudo. g Posuitq; vnū i bethel & alterū in dan. Bucūt aliq; sunt duo mōtes, ppinq: i qb' fuerūt positi isti vituli. Ra. Sa. dicit q sūt distātes: ita q vn' est i pte australi regni decē tribuū: alij in pte aplonis: vt de locis medijs posset populus cōuenire ad istū locū & ad illū. put esset sibi magis accōmodū. h Et fecit phana i excelsis. i. tēpla i duob' mōtib' pdictis: cuilibet vitulo vnū. i Et sacerdotes de extremis pl'i. i. de quibet tribu indifferenter: q; trib' leui noluit cōsentire ei: & iō dixit pl'o q nō oportebat habere sacerdotes de tribu leui: sed sufficiebat q q̄cūq; offerret dostiā solēnē: sicut fecerat aarō in sua cōsecratiōe: vt habet Leui. ix. fieret sacerdos. k Cōstituitq; die solēnē i mēse octauo. s. dedicatiōis tēpli & altaris sicut fecerat salomō: & excepto q salomō fecit mēse septio. vt habet. 3. viij. ca. Ite aūt dixit q cōuenieti' poterat fieri mēse octauo: qñ oia sunt collecta & in pontis reposita. l Et ascēdit sup altare vt adoleret incensū: & sic ptz q nō solū fecit vitulos sed etiā vsurpauit sibi sacerdotiū ad insinuādū euidētius pl'o q nō oporteret habere sacerdotes de tribu Leui. La. XII

La. XIII

h Et ecce vir dei venit de iuda in sermone dñi in bethel hierobo az stāte sup altare & th' iacietē. Et exclamauit cōtra altare in bethel hierobo az stāte sup altare & th' iacietē. Et exclamauit cōtra altare i sermone dñi & ait: Altare: altare: hec dicit dñs. Ecce filius nascet domui dauid iosias nomine: & imolabit sup te sacerdotes excelsor: q nūc i te thura succendūt: & ossa hoim sup te icēdet. Deditq; in die illa signū dicēs: Hoc erit signū q̄d locutus ē dñs: Ecce scindet altare: et effundet cinis q i eo est. Lūcq; audisset rex sermonē hois dei quē inclamauerat cōtra altare in bethel: extēdit manū suā de altari dicēs: Apprehendite eū. Et exaruit man' ei' quā extenderat cōtra eū: nec valuit retrahere eā ad se. Altare quoq; scissum est: & effusus est cinis de altari iuxta signū qd dixerat vir dei i sermōe dñi. Et ait: rex ad virū dei: Deprecare faciem dñi dei tui & ora p me vt restituat' man' mea mihi. Oravitq; vir dei faciē dñi: & reuersa est man' ei' ad eū: & facta est sicut prius fuerat. Locut' est aūt rex ad virū dei: Veni mecū domus & prandeas: & dabo tibi munera. Rūditq; vir dei ad regē: Si dederis mihi mediā partē dom' tuę nō veniā tecū: nec comedā panē: neq; bibā aquā in loco isto. Sic em mandatū est mihi in sermone dñi precipientis. Nō comedes panē neq; bibes aquā: nec reuerteris p viā qua veniſti. Abijt ergo p aliā viaz et non est reuersus per iter quo venerat in bethel.

a Prophetes aūt quidā senex habitabat in bethel: ad quē venerūt filij sui: & narrauerūt ei oia opera q̄ fecerat vir dei illa die in bethel. Et verba q̄ locut' fuerat ad regē narrauerūt patri suo. Et dixit eis pater eor: Per quā viā abijt? Ostēderūt ei filij sui viam p quā abierat vir dei q venerat de iuda. Et ait filijs suis: Sternite mihi asinū. Qui cū strauissent ascēdit & abijt post virū dei: & inuenit eum sedentē subtus terebinthū. Et ait illi: Tu ne es vir dei qui veniſti de iuda? Rūdit ille: Ego sū. Diritq; ad eū: Veni mecū domū vt comedas panē. Qui ait: Nō possum reuerti: neq; venire tecū: nec comedā panē nec bibā aquā in loco isto: q̄ locut' est dñs ad me in sermone dñi dicēs: Nō comedes panē et non bibes aquā ibi: nec reuerteris p viā q̄ ieris. Qui ait illi: Et ego pphēta sū silis tui: & angelus locut' ē mihi in sermone dñi dicēs: Reduc eū tecū i domū tuā vt comedat panē & bibat aquā. Fefellit eū & reduxit secū. Comedit q̄ panē in domo ei': & bibit aquā. Cūq; sederēt ad mēsam fact' est sermo dñi ad pphētā q reduxerat eū. Et exclamauit ad virū dei q venerat de iuda dicēs: Hec dicit dñs: q̄ nō obediēs fuisti ori dñi: & nō custodisti mādatū qd p̄cepit tibi dñs deus tu': & reuersus es & comedisti panē & bibisti aquā in loco in quo p̄cepit tibi ne comederes panē neq; biberes aquā: nō inferet cadauer tuū in sepulchrū patrū tuor. Cunq; comedisset & bibisset strauit asinū suū pphēta quē reduxerat. Qui cum abisset: inuenit eū leo in via & occidit: & erat cadauer eius piectū in itinere. Asinus aūt stabat iuxta illum: & leo stabat iuxta cadauer. Et ecce viri trāseūtes viderūt cadauer piectū in via & leonē stātē iuxta cadauer. Et venerūt & diuulgauerūt i ciuitatē i q̄ pphetes ille senex habitabat. Qd cū audisset pphēta ille q reduxerat eū de via. ait: Vir dei ē: q̄ in obediēs fuit ori dñi: & tradidit eū dñs leoni: & ꝓfregit eū & occidit iuxta verbuz dñi qd locutus est ei. Dixitq; ad filios suos: Sternite mihi asinū: Qui cum strauissent & ille abisset: inuenit cadauer eius

Exo.32.b Ps.105.

2.Pa.13.

2.Pa.11.c

a Fecit duos vitulos. hieroboā q̄re vitulos fecerit vel quō: Joseph' sufficiēter exponit.

b

a Ecce vir dei. Cuius nomē h tacet in Parał. gaddo vocat vel nūcupat. Ipse est gad q̄ monuit dauid ire i terrā iuda. Baba. Prophēta a deo missus vt increparet hieroboam: & q̄ a falso pphēta seductꝰ comedit et bibit cōtra pceptū dñi: et pterea a leone in via occisus est. Quid & significat ni si cū qs i pspe ris elevat: ita vt pcepta dñi cōtēnat: a leone q̄ circuit q̄rēs quē deuoret dente psuasiōis maligne laniat' p ꝓsensum pctī interficit. Ac p & necesse ē semp q̄rere ꝓtectionē oportētis: q̄ min' necessaria creditur si semp habeat: & vtiliter plerūq; subtrahitur: vt sibimet ipsi hō q̄s sine illa nihil sit ostendat.

b

Exo.xxxij. sic sub eisdē xbis hieroboā & sui adherētes de vitulis suis dixerūt. Ecce dij tui isrl &. vt ptz in & ca. Ex q̄ sequit: q̄ sicut ibi vitulū illā. p deo sm deū receperūt p illa xba q̄ est, pter idolatria: vt testat' ps. d. Mutauerunt gloriā suā i silitudinē vituli: sic sub hieroboā vitulos i deos receperūt. Similiter sicut i oreb adorauerunt & sacrificauerūt vitulo: sic in p̄senti vitulis fecerunt: & ideo nullo modo excusari possunt ab idolatria: q̄ etiaz ptz Amos viij. vbi dicit: Qui iurāt in delicto samarie: et dicūt vivit de' tuus. Dan. Ex quo patet manifeste q illos vitulos vt deos colebāt. Illud aūt q̄d Josephus dicit de psuasionib' hieroboā ad populū: dicēdo q deus ꝓsens est vbiq; &. nō facit ad oppositū. Nā ille psuasiones fuerūt ad primā introductionē tm: sed finaliter pura idolatria fuit introducta: vt ptz ex dictis.

m

n

o

p

q

r

Moraliter.

† Dormiuit salomō cū patrib' suis. Sequit. Regnauit roboā filius eius p eo. Per roboā q̄ mortuo pre potentissimo senū, ꝓsiliū dereliquit et cōsilio iuuenū adherēs ꝓsumptuose pl'o respōdit dicēs: † Pater me' aggrauauit iugū vestrū ego aūt addā iugo vestro: Et sic p̄didit decē ptes regni sui: dat exemplū filijs regū nobiliū et potentū vt nō de se p̄sumant: nec cōsilio iuuenū q̄ sunt inexpti credāt sed magis cōsilio senū expertorū acquiescāt. † Diritq; hieroboā i corde suo &. Per illā hieroboā quē dñs de humili statu eleuauerat ad regnū: & tū statim fecit vitulos aureos ad tollendū cultū diuinū: signanter illi q de dei bñficijs ingrati nō solū deo grās debitas nō referūt sed etiā ipm impugnāt quātū possunt.

Et ascēdēs altare &. Et sic post obtentū regnū vsurpauit sibi sacerdotiū: & sic p ipm significat effrenat' ambiciosus & obtēta dignitate cui' etiā nō est dignus conat' aliā obtinere cū ꝓma nō obstante sua insufficiētia.

In ca. xij. vbi dicit in postil. Ideo dicūt aliqui alij cōsequēter & satis pbabiliter: q populus in illis vitulis adorabat deum.

Additio.

Dicere q populus ille in vitulis adorabat deū: & sic erat excusatus saltē a delicto idolatrie: ē penit' inconuenienter dictū. Nā silr mō et forma pl's ille sub hieroboā colebat vitulos suos sicut deserto pl's isrl' coluit vitulū: Xba em principalia vtriusq; cult' sunt eadē. Sic ei ibi colētes dicebāt de vitulo: Hi sūt dij tui isrl q̄ te eduxerūt de terra egypti: Exo. xxxij. sic sub eisdē xbis hieroboā & sui adherētes de vitulis suis dixerūt. Ecce dij tui isrl &. vt ptz in & ca. Ex q̄ sequit: q̄ sicut ibi vitulū illā. p deo sm deū receperūt p illa xba q̄ est, pter idolatria: vt testat' ps. d. Mutauerunt gloriā suā i silitudinē vituli: sic sub hieroboā vitulos i deos receperūt. Similiter sicut i oreb adorauerunt & sacrificauerūt vitulo: sic in p̄senti vitulis fecerunt: & ideo nullo modo excusari possunt ab idolatria: q̄ etiaz ptz Amos viij. vbi dicit: Qui iurāt in delicto samarie: et dicūt vivit de' tuus. Dan. Ex quo patet manifeste q illos vitulos vt deos colebāt. Illud aūt q̄d Josephus dicit de psuasionib' hieroboā ad populū: dicēdo q deus ꝓsens est vbiq; &. nō facit ad oppositū. Nā ille psuasiones fuerūt ad primā introductionē tm: sed finaliter pura idolatria fuit introducta: vt ptz ex dictis.

Replica.

In eo ca. xij. de fabricatiōe vitulor q̄ hieroboā dicit glo. ordinaria. Hieroboā quare fecit vitulos: & quō Joseph' sufficienter exponit: ergo nō penit' inconuenienter vt dicit Bur. in qua materia finaliter & postil. & Burgē. satis cōcordant. La. XIII

n Et ecce vir dei. Hic cōsequenter describit p̄dicte transgressionis reprehensio per pphetam domini ad hoc missum: vbi primo pena futura p̄dicit: secūdo rex rebellans p cutitur. ibi: Cunq; audisset rex. tertio pphēta domini seducit. ibi: Prophetes aūt. quarto hieroboā obstinat. ibi: Post verba hec. Circa primū dicit: Et ecce vir dei. iste fuisse credit ab aliquibus abdo pphēta qui fuit illo tpe. Fm qd habet. ij. Parał. xij. et licet hoc sit pbabile satis: tamē nō est certū: et quia rex & populus erāt increduli: ideo p pheta primo p̄dicit penā futurā di. n Ecce filius nascet domui dauid iosias noie: nomen ei' exprimit p magnū tēpus ante eo q facturus erat magnum mirabile vt verbū eius sit credibile. p Ecce scindet altare subito quod tamē erat forte et nouū. q Cunq; audisset rex sermonē hois dei &. Hic cōsequēter ponit p cussio regis rebellantis. cū dicit:

a Prophetes aūt q̄. Iste pseudo pphēta prin ceps erat sacerdōt: & valde a rege colebat tā q̄ diuin': timēs aūt ne p ſmonē viri dei rex a cultura idoloꝝ recederet: & se tanq̄ maleficū iter ficeret: excogitauit vt virum dei decipet sat' astutē agēs: vt dum trāsgrederet p̄ceptū dei: illius pena incurreret: sic postea fecit cum mag' hoi q̄s deo credidit. Ac p & mōstrarent ee falsa q̄ pdixit: sicq; regi psuadere posset sic fecit. Audiēs aūt rex cui' cultū putauit irrita q̄ vir dei dixerat: & declinauit a via sua mala.

b Oia opa &. Here. In gest' pphete mira ascendant: misera succedūt q̄ in re q̄d colligim': nisi q apud se, pē magnalia gsa & ab ineꝫa mor soliditate ē ꝓfa t: & ide ei i opa culpa surrepit: vñ sibi gsa i cor de surrepsit: vt a, pba falso dicēt deceptus: q̄ neq; pte fortitudinis fuit q̄ pri' accidisset. c Hec dicit Here. Bñ aūt ora ei' sniaz mort' accepit: cui' reductiōe a vite pcepti' deuiauit: vt ide pena veraciter sumeret vnō culpā negligēt admisisset.

d Et leo &. hic oñdit q petm i obedietie i ipa morte fuit laxatū: q̄ iste idē leo q vinct' ꝓsupsit occidere: ausus pgere ñ ē occisū. Qui ei occidēdū hūit ptātē & occisi cadauē comedēdi licētiaz ñ accepit: quis cui' culpa i vita fuerat punita: erat tā iust' ex morte.

Sepelite

a Extēdit manū suā: vt cū maiori auctoritate p̄ciperet, pbete captionē. b Et exaruit man' ei': vt sentiret pena diuine vltionis: & videret in effectu in scissione altar'. c Et ait rex &. magis mor' timore q̄ amore. d Deꝑcare faciē dñi &. qd & fec, p, phēa oñdēs q nō q̄rebat punitionē vel vindictā: & regē & pl'i correctionē. e Veni mecū do. &. qz volebat sibi recōpēsare p reddita sibi sanitate. f Si dede. mi. &. qz, p nulla rē tpali debet q̄s trāsgredi p̄ceptū dñi. iō sequit: g Sic ei mādatū ē mihi &. nō comedes panē. i. quemlibet ci bū. h Neq; bibes aquā. i. quēcūq; potū. q ei noīe panis & aq̄ designatur oīs cib' & pot' in scptura: ptz. j. iij. li. vj. ca. vbi dr: Pone eis panē & aquā & postea subdit: Apposuitq; eis cibor magna ꝓpatio. i Nec reuer. p &. futuro ei ꝓsci' de': p & designauit pctm, pbē futurū: qz venit in bethel vere deo obediēs: & redijt iobediēs: vt hr. j. k Prophetes aūr. Hic ꝓfr ponit, pbē dñi seductio p falsū, pbam. & pmo ponit dicta seductio. scdo pene denunciatio. ibi: Cūq; sederēt: & tertio ei' tumulatio. ibi: Et ecce viri. Circa primū dr: Prophetes aūt q̄dā. s. falsus. l Habitabat i bethel. nō tñ erat ide nat' & de samaria. vt hr. j. iij. li. xxiij. c. Et venerat illuc ad manēdū, pp̄ cultū vitulor. m Ad quē &. nō ei fuerat i solēnitate: ipedit' nimia senectute: pp̄ quā i cultu vitulor ap̄li' seruire nō poterat: vel occasiōe alia. Cetera patēt vsq; ibi: n Et abijt &. vt cū seduceret & peccare faceret: & p & , pbetiā ei' irritā psuaderet: vt p' ea videbit'. Et inuenit eū sedētē subt' terebinthū: qz fatigat' erat laboze itiner' & ieiunio. Cetera patēt vsq; ibi: o Qui ait illi &. mentiebat' vt eū decipet. vñ subdit: p Fefellit eū et re. nō ei debuit, pba dñi tā leuiter sibi credere: qz, pbādi sūt spūs vtr ex deo sint. fm q̄ dr. j. Joh. iiij. ca. Fuit etiā ad credēdū iduct' ex cōcupiscētia cibi: qz erat ieiunio fatigatus: vt dictū ē: & iō iuste a deo tā & inobediens fuit punit'. q Cūq; se. ad. hic ꝓfr ponit pene sequent' denūciatio. cū dr: r Fact' est fmo dñi &. Ex & pz q revelatio, pbetica aliqñ fit malis hoib': sicut dictū fuit pleni' Ru. xxij. & balaā: & ꝓuenīt denūciata est pena seducti p eū qui ipm seducerat. s Cunq; comedis. et bibis. strauit asinū suū. p. s. dei qz diuinā sniaz supra se audītā acceptauit: & volūtati diuine se cōmittēs pctm inobedietie morte corpali expiauit. Ex & autē cōsiderandū ē & dure punitur' ē de us peccata grauia iniquoꝝ qui pena mortis puniuit leue pctm scti hois. t Asin' aūt stabat &. instinctu diuino custodiēs vtrūq;. s. cadauer ad sepeliēdū: & asinū vt cadauer portaret ad sepulturę locū: & ex & apparet ipm, ē saluatū. v Et ecce viri. Hic ꝓfr ponit defuncti tumulatio: & ptz hra vsq; ibi: r Inuenit ca. &. nō ei timuit leonē qui iā audiuerat stare iuxta cadauer & asinū absq; lesiōe eorū. p hoc em ppēdit q̄ nutu dei hoc fiebat: vt vir dei sepeliret.

Et posuit

a ¶ Sepelite me in sepul.in q̄ vir dei rē. Walus ꝓbe ta scies euenire que vir dei ꝑdixit: ꝓcepit vt sepelirer̄ iuxta virū dei ne quādo ossa illius cōburēda effoderent sed cōseruarētur p ꝓphetā: sicut infra 13 dies te/stat liber iplet̄um.

¶ Fact⁹

ꝓiectū in via: ⁊ asinū ⁊ leonē stā/tes iuxta cadauer. Nō comedit leo de cadauere: nec lesit asinū. Tulit quoq; ꝓphetes cadauer viri dei: ⁊ posuit illud super asi/num: ⁊ reuersus intulit in ciui/tatem ꝓphetę senis vt plan/geret eum. Et posuit cadauer a eius in sepulchro suo. Et plāxe/rūt eū: heu heu mi frater. Cumq; planxissent eum: dixit ad filios b a suos: Cū mortu⁹ fuero sepelite me i sepulchro in q̄ vir dei sepul/tus ē: iuxta ossa ei⁹ ponite ossa mea. Profecto ei veniet sermo quem prędixit in sermone domini cōtra altare quod est in bethel: ⁊ cōtra omnia phana excel/sorum q̄ sunt in vrbibus samarię. Post verba c hec nō est reuersus hieroboam de via sua pes/sima: sed ecōtrario fecit de nouissimis populis t.q.1.c.cos 8.terri⁹.in gio. sacerdotes excelsoꝝ. Quicunq; volebat imple/ d bat manum suam: ⁊ fiebat sacerdos excelsorū.

Et ꝓpter hanc causam peccauit domus hiero/boam: ⁊ euersa est et deleta de superficie terre.

Capitulum: XIIII

A In illo tēpore egrotauit abia filⁱ⁹ hiero/ e boam. Dixitq; hieroboam vxori sue: Surge ⁊ cōmuta habitū ne cognosca/ f ris q̄ sis vxor hieroboam: ⁊ vade in silo vbi est † ahias ꝓpheta: q̄ locut⁹ est mihi q̄ regnaturus essem sup populum hūc. Tolle quoq; in manu g t.q.1.c.iu/dices. 4.Re.8.c a ¶ crustuluz panis crustū auri. tua decē panes ⁊ crustulam ⁊ vas mellis et va/de ad illū. Ipse eñ indicabit tibi q̄d eucturū sit huic puero. Fecit vt dixerat vxor hieroboam et cōsurgens abijt in silo: ⁊ venit in domū ahię. At illę non poterat videre: quia caligauerant oculi eius prę senectute. Dixit aūt dominus ad b ahiam: Ecce vxor hieroboā ingredit̄ vt consu/ B lat te sup filio suo qui egrotat. Ihęc et hęc loque ris ei. Cum ergo illa intraret et dissimularet se i esse quę erat: audiuit ahias sonitum pedum ei⁹ introeuntis per ostium et ait: Ingredere vxor k hieroboam: quare aliam te esse simulas? Ego l † autē missus sum ad te durus nuncius: vade et dic hieroboam: Ihęc dicit dñs deus israel: quia m exaltaui te de medio populi: ⁊ dedi te ducez su/per populū meum israel: ⁊ scidi regnuz domus dauid et dedi illud tibi: ⁊ non fuisti sicut seruus meus dauid qui custodiuit mandata mea: et se/cutus est me in toto corde suo faciēs quod pla/citum esset in conspectu meo: sed operatus es n male sup oēs qui fuerāt ante te: et fecisti tibi de/ os alienos et cōflatiles vt me ad iracūdiā ꝓuo/ C cares. Ihe autem ꝓpieciſti post tergū tuū. Idcir co ecce ego inducaz mala super domum hiero/

a ¶ Et posuit cada.ei⁹ in se. suo: q̄ tenebat ꝓ certo q̄ ꝛbā eius ꝛplerēt. ⁊ iō cū eo voluit sepeliri vt ossa sua ꝓter illā remane/rēt intacta: vt ptz i lra. b ¶ Et planxerūt eū. ficte tñ q̄ ad hoc decepe/rat eū vt mozeret̄ vt p b eius ꝓphetia vana crederet̄ur. c ¶ Post ꝛba hec. Hic vltimo ponit hieroboā obstinatio: q̄ li/cet vidisset signa ꝑdicta i altari ⁊ in manu ꝓpria: tñ nō recessit a malicia sua. Causam aūt huⁱ⁹ tāgit Josephus dicēs: q̄ ꝓphe/ta falsus psuasit ei q̄ ꝑdicta nō erāt signa diuine ꝛtutis ostēti/na: q̄ ille q̄ dederat iterfectⁱ⁹ fuerat a leone tanq̄ falsiloq⁹. Ad/cebat etiā altare fuisse scissum ꝓpter onⁱ⁹ sacrificioꝝ impositoꝝ ⁊ manū regis aridā factā ex labore offerēdi: a q̄ cuz quieuisset/redijt ad statū pristinū ꝛtute nature. d ¶ Quicūq; vo. imple/ma. suā. offerēdo hostiā solennē: sicut aaro fecerat: ⁊ p b fiebat sacerdos. Aliter etiā exponit referēdo ad hieroboā qui vide/bat sacerdotiū: ⁊ ideo q̄ implebat manū suā dando sibi mains ꝑciū obtinebat sacerdotiū. La. XIII

Moraliter.

† Et ecce vir dei rē. Per quē signifi/cat ꝑdicator q̄ debet eē vir a cōstātia ⁊ dei ex bona vita. † Venit de iuda i sermone dñi. Nā ꝑdica/tor a deo debet eē missus ⁊ b ūmediate vel mediante vicario eⁱ⁹ Ro. r. Quō ꝑdicabūr nisi mittant̄? † Hieroboā stāte q̄ sa/crificare. Per quē intelligit̄ publice peccās ⁊ inucrecūde: ⁊ ꝑsaliter existēs i ptāte: sic hieroboā q̄ publice idolatrabat ⁊ aliof ad b i/ducebat. † Et clamauit ꝛ altare. i. ꝛ idolatras ⁊ idolatriā ibi ꝓpetratā. † Ecce nascet̄ filⁱ⁹ rē. Per quē significat̄ xps ⁊ eⁱ⁹ aduent⁹ ad iudiciū. iō subdit̄: † Et imolabit sacerdotes sup te id est ꝓpter petā sup te facta: ⁊ p sacerdotes istos intelligit̄ ma/li ꝓlati clerici ⁊ religiosi q̄ imolabunt̄ i iudicio qñ p xpi sniam detrudent̄ in inferno. † Et ossa hoīm sup te incēdet. Per ho/mines intelliguntˢ laici pctōres: ⁊ p ossa intelliguntˢ pctōꝝ cor/poza. Nā illa dānatio erit simul i corpe ⁊ aīa. ꝑdicator aūt de/bet ꝓclamare ista futura: q̄ denūciare debet penas ⁊ ꝑnia.

Cumq; audisset rex. Sequit̄. † Apphēdite eū rē. Per b obſti/dit obstinatio peccātiū q̄ ad ꝛba ꝑdicatoꝝ nō cōtrit̄: ⁊ q̄ ꝑ/ius est eos aliq̄n ꝓsequit̄: ⁊ tñ isti i necessitate corpali polit⁹ fu/ces illoꝝ requirūt q̄s ante ꝓsecuti fuerunt: q̄ significat p b q̄ subdit̄: † Depcare faciē dñi rē. Q̄ nō ē dnegādū ſm doctri/nā xpi Matth. v. Orate ꝓ ꝓsequētib⁹. † Prophetes aūte. Per istū aūt falsū ꝓphām ⁊ eⁱ⁹ filios figurati fuerunt pseudo apli ⁊ coꝝ seqces: q̄ nitūt impedire veros ꝑdicatores. Per b q̄ ver⁹ ꝓpha p falsū ꝓphetā fuit deceptⁱ⁹ sicut ꝛ infra: † Fidelia eū. Significatū fuit ſm q̄ dicit beat⁹ Hre. q̄ ex miraculis q̄ de/fecerat ad eⁱ⁹ verba fuit elat⁹ ⁊ ex b decipi ꝓmissus: ꝓpter q̄s ꝑ/dicatores veri multū debent eē solliciti ne ꝓpter bona q̄ faciūt eleuent̄: ⁊ p cōsequēs a malis hoīb⁹ decipiant̄ ⁊ vlteri⁹ puniāt̄: sicut fuit iste de q̄ subdit̄: † Inuenit eū leo i via ⁊ occidit. Et hāc penā ostēdit̄ q̄ peccauit. ſ p b q̄s leo cadauer eⁱ⁹ nō tetigit sed intactū custodiuit: Ostēdit̄ q̄ de pctō vere penituit ⁊ dñi sen/tiā acceptauit: ⁊ sic p mortē corporalē eⁱ⁹ pctm̄ expiatū fuit. Circa q̄s cōsideradū q̄ dñs leues culpas iustoꝝ in ꝑsti aliq̄s grauiter punit: vt p b nobis appareat grauitas pene q̄ p gra/uib⁹ culpis i futuro reseruat̄ infligēda. Deb. r. Horrendū ē in/cidere in manus dei viuentis. La. XIIII

In illo tpe. Hic ꝓnr describit ipius hieroboā punitio ꝑ/ꝑsti q̄tū ad mortē filij sui. ⁊ ꝑ futuro: q̄s ꝑdicit domus eⁱ⁹ totaliter deleda. Circa q̄s sic ꝓcedit: q̄s ꝓmo ꝛba de statu filij egrotantis inquirit. ſcdo ab eo dure rādet. ibi: Et q̄ illa. tertio filⁱ⁹ mortuꝰ. ibi: Surrexit itaq;. Circa ꝓmū ꝛr: In tē/pore illo egrotauit abia filⁱ⁹ hieroboā: vt in eⁱ⁹ morte puniret̄ a iuuenis q̄ bonus erat ⁊ innocēs vt postea dicet̄: nō videret ma/la in domo hieroboā futura. f ¶ Cōmuta ha. ne cognoſ. q̄ fin/ vxor hieroboā: timebat eñ ꝓpheta si eā cognosceret: negaret re/ sponsum: vel veritatē celaret ꝓpter malitia ipius hieroboā.

g ¶ Tolle quoq; in manu tua decē panes ⁊ crustulā. Dicit dic aliquis q̄ p crustulā intelligit̄ parua lamina auri. sed b videt̄ fal/sum: quia i nullo alio loco scripture accipit̄ crustula in b sensu. sed signat panē tenuē q̄ est q̄si totus crusta sicut est simendinus vel torrell⁹ tenuis. ista eī mulier accepit decē panes cōes ⁊ mul/tenuē mō ꝑdicto. h ¶ Dixit aūt dñs ad abiā: revelās ei mulier rē veniēt̄: ⁊ q̄d ei deberet dicere: ſm q̄d postea subdit̄: i ¶ Ca ¶. Hic ꝓnr ponit rñsio dura facta mulieri: ⁊ ꝓnr dat ei signū ve/re respōsionis. cū ꝛr: k ¶ Ingredere vxor hieroboā rē. q. d. nil latet cōspectum diuinū q̄ mihi revelauit aduētū tuū.

l ¶ Ego aūt mis. rē. i. nūciās dura. m ¶ Hic hieroboā rē. a ptz lra vsq; ibi: n ¶ Sed operatus es male sup omnes qui fuo/runt ante te in regimine populi: quia nō solum transgressus es ꝑceptum domini: sed etiā populū israel trāsgredi fecisti: vt pro/tet ex ꝑdictis ca. xij.

Percutiā

boam: ⁊ percutiam de hieroboam mingētem ad pa/rietē: et clausum et nouissimum in israel: et munda/bo reliquias domus hieroboaz sicut mundari solet a b c d e fimus vsq; ad purum. Qui mortui fuerint de hiero/boam in ciuitate comedent eos canes. Qui autem a ¶ sic oportet fieri. mortui fuerint in agro vorabūt eos aues cęli: q̄ dō minus locutus est. Tu igitur surge: ⁊ vade in domū tuam: et in ipso introitu pedum tuorum in vrbem morietur puer: et planget eum omnis israel et sepe/a ¶ honorifice. liet. Iste eñ solus inferet̄ de hieroboā in sepulchrū: f qz inuentus est sup eo sermo bonⁱ⁹ a dño deo israel g in domo hieroboā. Constituet aūt sibi dñs regem h sup israel: qui pcutiet domū hieroboā in hac die ⁊ i hoc tēpore. Et pcutiet dominⁱ⁹ deⁱ⁹ israel sicut moue/ k ri solet arundo in aqua. Et euellet israel de terra bo/na hac: quā dedit patrib⁹ eorū: ⁊ vētilabit eos trās flumē: q̄ fecerunt sibi lucos vt irritarēt dominū. Et tradet dominus deus israel ꝓpter peccata hieroboā qui peccauit ⁊ peccare fecit israł. Surrexit itaq; vxor l hieroboā et abijt ⁊ venit in thersa. Cumq; illa ingre/deretur limen domus: puer mortuus est: et sepelie/runt eum. Et planxit illū omnis israel iuxta sermonē domini quez locutus est in manu serui sui ahię pro/phetę. Reliqua aūtē verborum hieroboam quomo/do pugnauerit ⁊ quō regnauerit: ecce scripta sunt in a ¶ nō in paral. sed in alio libro quē non habemus. libro verborū dierū regū israel. Dies aūt quibus re/gnauit hieroboam viginti duo anni sunt. Et dormi/uit hieroboā cum patrib⁹ suis: regnauitq; nadab fi/lius eius ꝓ eo. Roboā filⁱ⁹ salomonis regna/ m ¶ hic periodus uit in iuda. Quadraginta ⁊ vnⁱ⁹ anni erat roboā cū 3.Reg.c regnare cepisset: ⁊ decē ⁊ septem annis regnauit in hierlm ciuitate quā elegit dñs: vt poneret nomē suū ibi ex oibus tribub⁹ israł. Nomē aūt matris eius naa/ma amanites. Et fecit iudas malū coram dño: ⁊ irrita/ n uerunt eū sup oibus q̄ fecerāt patres eoꝝ in peccatł suis q̄ peccauerūt. Edificauerunt eñ ⁊ ipsi sibi aras o et statuas ⁊ lucos sup oēm collem excelsum: ⁊ subter p q a ¶ accu vel natura. oēm arborē frondosam: sed et effeminati fuerūt i ter/ r ra. Fecerūtq; oēs abominationes gentiū quas at/triuit dñs ante faciē filioꝝ israel. In ānto aūt anno s† regni roboā ascēdit sesac rex egypti in hierlm: ⁊ tulit t thesauros domⁱ⁹ dñi: ⁊ thesauros regios ⁊ vniuersa diripuit. Scuta quoq; aurea q̄ fecerat salomō ꝓ qui † bus fecit rex roboā scuta ærea: ⁊ tradidit ea in manu ducū scutarioꝝ: ⁊ eorū q̄ excubabāt ante hostiū do/mus regis. Cūq; ingrederet̄ rex in domū dñi porta/bāt ea q̄ ꝑcūdi habebāt officiū: ⁊ postea reportabāt a ¶ vbi reponunt̄ arma. armariū vbi quecunq; aliarū artiū arma. ad armāmētariū scutarioꝝ. Reliqua aūt sermonū ro/ ¶ id est paralip. boā: ⁊ oīa q̄ fecit: ecce scripta sūt i libro sermonū die/rū regū iuda. Fuitq; bellū inter roboā ⁊ hieroboam cunctis diebus. Dormiuitq; roboam cum patribus suis: ⁊ sepultus est cum eis in ciuitate dauid. No/

a Percutiā de hieroboā m.ad pa.qđ itelligit duplici/ter. Uno modo q̄ mingens ad parietē dicat canis: q̄ eleuato crure solit⁹ est ad parietē mingere. Alio modo q̄ intelligat infirmus et debilis q̄ iuxta lectū non pōt mingere nisi appodiet se ad parietē: vt sit sensus si pcu/tiat canis: q̄ ꝓpter vilitatē nō debet tangi vel debilis cui deberet parci: multomag⁹ alij ꝺ domo hieroboā ex/terminabunt̄: ⁊ eodē mō exponit q̄ subdit.

b ¶ Et clau. i. incarceratū. c ¶ Et no. q̄bus eēt miserā/dum. d ¶ Et mū. re. do. hie. i. quoscūq; ꝺ domo sua. e ¶ Sicut mū. so. fi. nō eñ mūdat fimus in se: sed locus i quo est q̄n ejicit̄ ⁊ p b intelligit q̄ illi de domo hiero/boā nō debeāt mūdari in se: ſ regnū isrł ꝓ ipoꝝ electio/nē et exterminationē. Cetera patēt in lra vsq; ibi.

f ¶ Iste eñ solus rē. i. honorifice sepelieť: ⁊ plangeť si/cut filⁱ⁹ regis. g ¶ Quia inuēt⁹ ē sup eo ser. bo. Dicit eñ Ra. Sa. q̄ hieroboā volēs impedire illos de regno suo ne ad festa irent in hierlm: vt ptz ex ꝑdictis ca. xij. posuit boues armatos i vijs ne alię possent transire si vellēt illuc ire: ⁊ iste filⁱ⁹ hieroboā ignorante pre amo/nit illud ipedimētū. vt illi q̄ erāt deuoti possent ire in hierlm ad oād⁹ dñm. h ¶ Cōstituet aūt sibi rē. i. ba/asa. vt hr. j. ca. sequēn. i ¶ Qui pcutiat do. hiero. in hac die. i. ꝺ ꝓpinquo. k ¶ Et pcu. do. deⁱ⁹ isrł si. mo. rē. qđ ipletū est qñ captiuat⁹ ꝓpls isrł in assyrios tpe oseę: vt hr. j. xvij. c. ārti libri. l ¶ Surrexit itaq;. Hic ꝓnr describit mores pueri. cū ꝛr. Et venit in thersa: no/mē ē ciuitatis i q̄ iacebat filⁱ⁹ eⁱ⁹ infirm⁹. Cetera patēt. m ¶ Moro roboā. Describta cōditione hieroboā: re/uertit scriptura ad narrādū facta roboā. Et ꝓmo de scribit eⁱ⁹ puaricatio. ſcdo eⁱ⁹ punitio. ibi: In ānto aūt anno. Circa ꝓmū sciēdū q̄ ꝓut ꝛr. j. Paral. xj. sepa/ratis decē tribub⁹ a regno roboā sacerdotes ⁊ leuite q̄ erant dispsi p decē tribⁱ⁹ venerūt i hierlm vbi erat cul⁹ deⁱ: ⁊ sic alij q̄ habebāt q̄lū leg⁹ deⁱ: ⁊ roborauerūt regnū roboā p tres annos i q̄bⁱ⁹ rex ⁊ ꝓpls deo fideliť/ seruierūt. postea ꝺo rex declinauit ad idolatriā: ⁊ ꝓnr ꝓpls exēplo eⁱ⁹. Igit̄ hic ꝓmo describit̄ etas eⁱ⁹ i ꝓncipio regni sui ⁊ q̄diu regnauit: cū ꝛr: Moro roboā rē. et ptz lra. Et subdit̄ puaricatio. cū ꝛr: n ¶ Et fecit iudas rē. exēplo roboā ipm in b sequendo. vt hr. ij. Paral. xij. o ¶ Edificauerūt ei ⁊ ipi sibi aras ꝓ idolatria ex/ercēda. p ¶ Et statuas. i. idola. q ¶ Et lucos. i. nemo/ra densa circa loca idolatrie ad exercendū ibi lu rurią. dicit̄ ei lucus a luceo cis: ꝓ antiphrasim. r ¶ Sed ⁊ ef/feminati fu. i ter. i. hoies castrati natura vł añ q̄ statue bant in cultu cuiusdā dee: vt dicūt aliq̄. dictio ꝺo he/braica q̄ b ponit significat meretriciū. i sexu tñ masculi/no: ⁊ sic p effeminatos videnť hic itelligi iuuenes pul/chri i lupanaribⁱ⁹ positi ad vitiū sodomiticū exercēdū ſm q̄ ꝛr. ij. Mach. iiij. ꝺ iasone q̄ ausus ē sub ipa arce gymnasiū ꝓstituere ⁊ optimos q̄sq; ephebox i lupana/ribⁱ⁹ ponere: ⁊ dñr ephebi iuuenes iberbes valde luci/di ⁊ pulchri. s ¶ In ānto rē. Hic ponit sequens punti/o: q̄ ꝓ pctis hieroboā ⁊ ꝓpli factū ē a deo q̄ roboā ⁊ ꝓpls nō possent resistere regi egypti veniēti ꝺ eos: ve/rūtū q̄ afflictio dat itellectū: humiliauerūt se coram deo vt hr. ij. Paral. xij. ꝓt qđ ñ fuit destructa ciuitas nec ꝓpls: tñ sub certa forma reddiderūt sei ꝓi sesac q̄ spolia ta citate redijt i trā suā: ⁊ ꝺ ē qđ ꝛr: t ¶ Ascēdit sesac rex egypti in hierlm rē. ⁊ ptz lra. La. XIIII

Moraliter.

† In illo tpe egrotauit abia rē. Sequit̄. Hade in sylovbi est abias ꝓpheta rē. Allegorice p abiā ꝓphetā xps si/gnificat. de q̄ Luce. vij. ꝛr ꝓpheta magⁿ surrexit i no/bis. Per vxorē hieroboā q̄ simulatorie venit ad abiaz significat collegiū scribaꝝ ⁊ phariseoꝝ simulatorie ve/nientiū ad xpm vt eū caperēt i sermone. Matth. xxij. Et sic abias simulatiōem mulieris ꝓcepit dicēs: † Qua/re te aliā ē simulas ego aūt rē. Sic xps simulationes phariseoꝝ ⁊ scribaꝝ cognoscēs eos increpauit dicens: Quid me tēratis ypocrite: ⁊ tanq̄ nūcius a deo pre/missus eis dānationē suā denūciauit Matth. xxiij. Ue vobis scribe ⁊ pharisei ypocrite rē. ꝓt qđ suit eis du/r⁹ nūci⁹. Moralit̄ aūt p abiā ꝓphetā itelligit bonⁱ⁹ ꝓ/lat⁹ ⁊ clare vides i suis opib⁹: q̄ ei hodie ꝛr ꝓpha olim videbat appellabat̄. 3. Reg. ir. Per mulierē simulatoriā significatur ꝓsona ficta volens ascendere per suam fi/ctionem

men autez matris eius naama amanites
Et regnauit abia filius eius pro eo.

A 1. Pa. 13. a — In decimooctauo autem anno regni hieroboam filij nabath regnauit abia sup iudam. Tribus annis regnauit in hierlm: nomen matris ei⁹ maacha filia abessalon: Ambulauitq; in oibus pctis pris sui q̃ fecerat ante eũ: nec erat cor eius pfectũ cum dño deo suo sicut cor dauid patris sui. Sed p pter dauid dedit ei dñs deus suus lucernam in hierlm: vt suscitaret filiũ eius post eũ: & staret i hierlm: eo q̃ fecisset dauid rectũ in oculis dñi: & nõ declinasset ab ombus quę pceperat ei cunctis diebus vitę suę: excepto sermone vrię ethei: Attũ bellũ fuit inter abiã & hieroboã omni tẽpore vitę eius. Reliqua aũt sermonum abię et omnia quę fecit: nõne hec scripta sunt in lbro verborũ dierũ regũ iuda? Fuitq; pliũ B 2. Pa. 14. b iter abiã & iter hieroboã: & dormiuit abia cũ patrib⁹ suis: & sepelierunt eũ i ciuitate dauid. Regnauitq; asa filius eius pro eo. In anno ergo vicesimo hieroboaz regis israel regnauit asa rex iuda: et quadraginta et vno anno regnauit in hierusalẽ. Nomen matris eius maacha filia abessalon. Et fecit asa rectum ante cõspectum domini sicut dauid pater eius. Et abstulit effeminatos de tra: purgauitq; vniuersas sordes idolorum quę fecerant patres ei⁹. In super et maacham matrem suã amouit ne esset princeps in sacris priapi & in luco ei⁹ quem consecrauerat. Subuertitq; specum eius: et confregit simulacrũ turpissimũ: et combussit in torrente cedron. Excelsa aũt non abstulit. Verũtamen cor asa perfectuz erat cũ domino deo suo cũctis diebꝰ suis. Et intulit ea quę sacrificauerat pater suus & vouerat in domum domini argentũ et aurũ et vasa. Bellum autẽ erat inter asa & baasa regem israel cunctis diebus eoruz. Ascendit quoq; baasa rex israel in iudam & ędificauit rama: vt non posset quispiam egredi vel ingredi de parte asa regis iudę. Tollens itaq; asa omne argentũ et aurũ quod remãserat in thesauris domus dñi & in thesauris domus regię: dedit illud in manus seruorum suorũ: et misit ad benadap filiũ thabrẽmon filij ęcion regẽ syrię: qui habitabat in damasco dicẽs: Fędus ẽ inter me & te: & iter patrẽ meũ & patrẽ tuũ: ideo misi tibi munera auz & argentũ: & peto vt venias & irritum facias fędus quod

§ id est absalon.

§ vel eius.

§ forsitan per eum non steterit.

ctionẽ: sed bonꝰ ꝓlatus et sensatus debet talẽ repellere nõ solũ ab optato: ꝙ etiã ab obtento qũ põt fieri bono mõ. † In quito anno regni roboaz ascendit sesac rex egypti in hierlm. Allegorice p hierlm intelligit eccl̃a militãs: p rege egypti que interpr̃at̃ tenebre: diabolus in tenebris peccatorũ & inferni regnãs intelligit: ipse vero ascendit cõtra eccl̃iam militantẽ & in magna pte abstulit thesauros domꝰ dñi: id est merita ꝓlatorũ clericoz & religiosoz p malã eoꝝ vitam: thesauros regios. i. merita principũ p tyrannidẽ ipsoz. † Scuta quoq; aurea q̃ fecerat salomõ. i. christus: p que signant̃ veritates scripture: de qbus dr Prouer. xxv. Omnis sermo dñi ignitus ꝯ peus est sperantibus in se. Ista vero scuta abstulit diabolus. Nã per eius instinctũ multi ꝓlati clerici et religiosi circa studiũ sacre scripture iam nõ sunt intenti: sed magis circa terrena negocia que implicãt ad peccata. † Pro quib⁹ fecit rex roboã scuta erea. Per roboam qui latitudo ꝓli interpr̃at̃: theologi ostentatores sui signant: q̃ magis famã suã q̃ vtilitatẽ doctrine dilatare nitunt̃: & isti ꝓ scutis aureis faciunt erea. Nã dimissis veritatib⁹ theologicis docẽt & student philosophica & logicalia: & sic possunt dicere. Factus sum velut es lonans aut cymbalum tinniens.

La. XV

a In octauo decimo autem anno. Hic ꝙr agit̃ de temporib⁹ abie & asa: & qz tpe abia nõ fuit facta innouatio regis i regno isr̃l: ideo breuiter trãsit de eo scriptura. & sc̃do agit de asa. ibi: In anno q̃. xx. Circa primũ ꝓmittit̃ principiũ regni abia. cuz dr: Igit̃ in xviij. anno regni hieroboã: & tẽpus quo regnauit. cũ dr. b Trib⁹ annis. incõplete tñ. c Nomẽ matris ei⁹ ma. fi. absalõ. Jn hebreo habeb abessalon. ꝓter qꝺ videt̃ eẽ ali⁹ ab absalõ filio dr. Cetera patẽt vsq; ibi: d Excepto sermone vrie ethei. Hoc videt̃ falsum q̃ nid alias legit̃ peccasse. s. in numeratione ꝓli: & in snia cõtra mipbosetb: vt dictũ fuit. s. ij. li. Sed dicẽdũ q̃ ista pcã fuerunt minima respectu pcti in facto vrie & ꝓter h̃ hic nõ reputant̃: sm q̃ dr. ij. phi sicoz: q̃ illud qꝺ modicũ est quasi nihil reputat̃. e Fuitq; pliũ inter abiã & hieroboã: istud bellũ diffuse tractat̃. ij. Para. ca. xiij. Ja abia victoriã solẽnẽ habuit. f Jn anno q̃. Hic cõsequẽter agit̃ de regno asa cũ quo plures successiue regnauerũt in isr̃l: & ideo primo agitur de ipso asa. scꝺo de his q̃ ei cõregnauerũt i isr̃l. ibi: Nadab vero. Prima in duas qz primo describit̃ tps in quo asa bñ se habuit. scꝺo tẽpus in quo ab ipa bonitate declinare cepit. ibi: Ascẽdit q̃ baasa. Circa primũ dicit̃: Jn anno q̃. xx. hieroboã nc̃. h videt eẽ falsum: q abia pat̃ ei⁹ cepit regnare anno hieroboã. xviij. & regnauit trib⁹ annis. ex q̃ videt̃ q̃ asa cepit regnare anno. xxj. hieroboã. Ad qꝺ dicendũ q̃ abia nõ regnauit annis trib⁹ cõplete: vt ꝓdictũ ẽ: & iõ ille tertius ann⁹ sm diuersas sui ptes cõputat̃ i regno pris & in regno filij q̃ sy necdochen: sic et rps dr iacuisse i sepulchro trib⁹ dieb⁹: ꝓter qꝺ solũ q̃ ista apparẽs dissonãtia & cõsiles soluunt̃ q̃stiones. Vno mõ per synecdochẽ: vt dictũ ẽ. Scꝺo mõ qz aliq̃n filij regnauit cũ pr̃cipuo dictũ fuit. s. de salomone. & sic aliq̃n i ei⁹ regno cõputat tps q̃ regnauit cũ pr̃e. aliq̃n xo cõputat̃ tñ tps q̃ sol⁹ regnauit pr̃e defuncto. Tertio mõ qz aliq̃n vacauit regnũ: & tps vacatiõis q̃nq; cõputat̃ i tpe regis sequẽtis. q̃nq; xo nõ cõputat̃ vt dictũ fuit i lib. Judi. de tpe thoru. Quarto mõ qz q̃nq; cõtingit q̃ aliãs rex bñ regnauit i ꝓncipio: postea male: & sic scꝑtura aliq̃n solũ exꝑmit tps i q̃ bñ regnauit: & tacet residuũ. sic dictũ fuit ꝺ saule. s. li. j. c. xiij. Quito mõ ꝓ vitiũ scriptoz q̃ de facili errãt & errauerũt nũcros scribẽdo. g Nomẽ matris ei⁹. i. auie vt cõiter dr: qz ibi subdit̃: h Filia abessalõ sic ꝓdictũ ẽ vroze pris sui. Aliter etiã solunt̃ aliq̃ q̃ iste abessalon duas filias habuit: & quelibet fuit vocata maacha & vnã habuit abia vroꝛẽ & alterã asa filij ei⁹. i Et abstulit effeminatos: exponat̃ sicut ca. pcẽdenti. k Jnsup et maachã matrẽ suã nc̃. Priapus vero fuit quidã tunc nis de helespõto: q̃ ꝓter magnitudinẽ membri virilis insolitã fuit reputatus inter deos: ꝓter qꝺ vocat̃ dei⁹ hortoruꝫ ꝓpter fecunditatem q̃ est i hortis & membꝝ virile ẽ ꝓncipiũ generatiõis: hũc aũt colebant mulieres qb⁹ ꝑerat ista maacha. l Et Jnico ei⁹ quę nc̃. vbi exercebat luxuria. m Subuertitq; spe. ibi eã erat hitaculũ subtrameũ in q̃ stuprabãt mulieres i veneratiõe idoli. n Et cõfre. s. t. s. priapi qꝺ erat factũ cũ membro virili excessiuo: & ꝓt h̃ dr turpissimũ qz illa membra vocãt pudẽda. o Excelsa ãt nc̃. illa loca erãt i qb⁹ filij isr̃l sacrificabãt deo añq; tẽplũ eẽt edificatũ: & ptũc erat licitũ. si tñ postea sic dictũ fuit Deu. xij. & s. j. li. si tñ erat idolatria: qz sacrificabãt ibi ꝓ Bellũ aũt erat iter asa & baasa: de ꝓmotione isr̃l⁹ baasa ad regnũ isr̃l hr̃ postea: ꝙ de ipo fit h̃ mẽtio ante: occasiõe ipi⁹ asa qui cõregnauit ꝓ aliq̃ pte. q Ascẽdit q̃. Hic ꝙr agit̃ de tpe asa in quo cepit declinare a bonitate: qz cũ exptus fuisset diuinã xturẽ sibi assistere ꝺ regẽ ethiopũ. put habeb diffuse. ij. Para. xiiij. ꝙ h tacet venẽte ad tra se baasa: q̃ nõ erat tãte ptãtis. de diuino auxilio diffidit: & refugit ad auxiliũ humanũ: & h̃ ẽ qꝺ dr: Ascẽdit q̃ baasa rex isr̃l in iudã. ad inuadendũ regnũ asa. r Et edificauit rama: h̃ ẽ forsitan iuxta Josue xviij. ꝙ dr Benjamin habitauit in rama. & sic patet q̃ asa non habuit totum regnum. s Ut nõ nc̃. absq; piculo & vt ꝺ illo loco regnũ asa ifestaret. t Talẽs itaq; nc̃. recurrẽs ad auxiliũ hũanũ mag̃. q̃ dinũ: & ps j̃a vsq; ibi. Nemo sit

habes cũ baasa rege isr̃l: et recedat a me. Acqe/scẽs benedap regi asa: misit ꝓncipes exercit⁹ sui i ciuitates isr̃l: & pcusserũt ahion & dan & abel do/mũ maacha & vniuersã cẽneroth: oẽz scz trã ne/ptalim. Qꝺ cũ audisset baasa intermisit ędificare rama: & reuersus ẽ in thersa. Rex aũt asa nũciũ

a § et venerũt

misit in oẽm iudã dicẽs: Nemo sit excũsat⁹. Et a tulerũt lapides de rama & ligna ei⁹ qb⁹ ędifica/uerat baasa: & extruxit de eisdem rex asa gabaa beniamin & maspha. Reliq̃ aũt sermonũ asa et vniuersę fortitudinis ei⁹ & cũcta q̃ fecit & ciuitates q̃s extruxit: nõne h̃ scripta sũt i libro ẏbox diex regũ iuda? Verũtũ in tpe senectut̃ suę do b luit pedes: & dormiuit cũ patrib⁹ suis: & sepult⁹ ẽ cũ eis i ciuitate dauid pris sui. Regnauitq; io saphat fili⁹ ei⁹ ꝓ eo. Nadab ẏo fili⁹ hieroboam c regnauit sup isr̃l ãno scꝺo asa regis iuda: regnauitq; sup isr̃l duob⁹ annis. Et fecit qꝺ malũ ẽ in ꝓspectu dñi: & ambulauit i vijs pris sui & i pecca/tis eius qb⁹ peccare fecit isr̃l. Jnsidiat⁹ ẽ aũt ei d baasa filius abię de domo isachar: & pcussit eũ e i gebbethõ q̃ ẽ vrbs philistinoz. Siqꝺẽ nadab & ois isr̃l obsidebãt gebbethõ. Interfecit igit̃ il/lũ baasa i anno tertio asa regis iuda & regnauit ꝓ eo. Lũq; regnasset pcussit oẽz domũ hierobo/am: nõ dimisit nec vnã qꝺẽ aiaz ꝺ semie ei⁹ do/nec deleret eũ: iuxta ẏbũ dñi qꝺ locut⁹ fuerat i manu fui sui abię sylonitl ꝓpt pcã hieroboã q̃ peccauerat & qb⁹ peccare fecerat isr̃l: & ꝓpt deli/ctũ q̃ irritauerat dñz deũ isr̃l. Reliq̃ aũt ꝼmonũ

a § istũ libruꝫ nõ habem⁹ i biblia nr̃a

nadab & oia q̃ opat⁹ ẽ: nõne h̃ scꝑta sũt in libro ẏbox diex regũ isr̃l? Fuitq; bellũ int̃ asa & baa/sa regẽ isr̃l cũctl diebꝰ eoz. Anno tertio asa regl iuda reguit baasa fili⁹ abię sup oẽm isr̃l i thersa vigintiq̃ttuoz annis: & fecit malũ coram dño: am/bulauitq; i vijs hieroboam: & in peccatis eius qb⁹ peccare fecit isr̃l. La. XVI

a f Actus ẽ aũt ꝼmo dñi ad iehu filiũ ana/f+ ni ꝺ baasa dicẽs: Pro eo q̃ exaltaui te g de puluere & posui te ducẽ super ꝓp̃lm meũ isr̃l: tu aũt ambulasti i via hieroboã: & peccare feci/sti ꝓp̃lm meũ isr̃l: vt me irritares i peccatis eoz.

b Ecce ego demetã posteriora baasa: & posterio/ b+ 1 ra dom⁹ ei⁹: & faciã domũ tuã sicut domũ hiero c boam filij nabath. Qui mortuus fuerit ꝺ baa/sa i citate comedẽt eũ canes: & q̃ mortu⁹ fuerit ex eo i regiõe: comedẽt eũ volucres cęli. Reliq̃ aũt ꝼmonũ baasa & q̃cũq; fec̃ & ꝓlia ei⁹: nõne h̃ scꝑta sũt i libro ẏbox diex regũ isr̃l? Dormiuit q̃ baa

a § in illa ciuitate

sa cũ pr̃ib⁹ suis sepult⁹ q̃s ẽ i thersa & regnauit hela k fili⁹ ei⁹ ꝓ eo. Lũ aũt i mãu iehu filij anani ꝓphe/ẏbũ dñi factũ eẽt ꝺ baasa & ꝺ domũ ei⁹ & ꝺ oẽm malũ qꝺ fecerat coram dño ad irritãdũ eũ i opib⁹ manuũ suaz: vt fieret sic dom⁹ hieroboam: ob l hãc causã occidit eũ: h̃ ẽ iehu filiũ anani ꝓphe/

a Memo sit nc̃. etiã illi q̃ § m legem erãt excusati de ꝓcedẽdo ad bellũ: qz illo edificiũ erat regno suo piculosũ: & ido volebat illud cito destruere & ex macta fortalicia sibi ostruere. b Verũtũ i nc̃. cuius cã tacet h̃: § expzimit. ij. Paral. xvj. s. q anani ꝓphaz cũ arguẽtẽ eo q̃ mag⁹ confisus fuerat i hoib⁹ q̃ i deo: iratꝰ iussit mitti i nerũ: & ido fuit pcussus podagra in pedib⁹. c Nadab xo. Hic agit̃ de regib⁹ isr̃l q̃ regnauerũt tpe asa: & ꝓmo de nadab. scꝺo de baasa. ibi: Jnsidiat⁹ ẽ ãt. tertio de hela. ibi: Tu ãt. xvj. ca. q̃rto de ẓbri. ibi: Anno. xxvj. q̃nto ꝺ amri. ibi: Cũ q̃ audisset. sexto de achab qui ꝓ tpe tpis regnauit cuz eoi. bi: Achab xo. ꝓma ps ptz i lra. d Jnsidiat⁹. Hic agit̃ de re/gno baasa q̃ ꝓ ifidias interfecit dñm suum. e Et pcus. eũ i geb. nc̃. Ista tñ ciuitas de scribit̃ i tribu dan: & philistei occupauerũt eã: ꝓtra q̃s iuit baasa vt recuparet eã. Cetera patẽt i lra ex ꝓdict̃. La. XV

c Moraliter † Jgit̃. xvij. ãno regem hierobam regnauit abia sup iudã. Jn h̃ caplo scribit̃ hist̃oria regũ abie & asa icomplete tñ: cõpleti⁹ xo ponit̃. ij. Paral. xiij. caplo. & xvij. et. xv. et. xvj. ꝓt qꝺ ibi ponẽt expositio mystica dño ꝓcedẽte. † Ascendit q̃s baasa rex isr̃l i iu. & edi. ra. i. fortaliciũ magnũ & excelsũ ad ipugnãdũ regnũ iuda & ad. ꝓhibẽdũ suos subditos ne trãsirent in hierlm ad adorandũ dñm: ꝓpter qꝺ signat diabolũ q̃ quantũ põt ipugnat eos q̃ numero & merito sũt de regno christi vt sub suo dñio ꝓtrahant̃: & sibiter peccatores qui iam sũt de suo regno ꝓhibet quãtũ põt ne ad gr̃am reuertant̃: & sibiter faciũt sacerdotes & clerici impugnãtes religiosos paupes & suos subditos impedi unt ne p ꝓfessionib⁹ recurrant ad eos ad habendũ sani⁹ ꝓsiliũ. La. XVI

f f Act⁹ ẽ aũt. Hic ꝙr ponit̃ ipsius baasa punitio denunciata ꝑ iehu filium anani. Et quo patz q̃ iste fuit filij ꝓphete quem asa poni iussit in nerũ: eo q̃ sibi dicebat veritatez. g Pro eo q̃ exaltaui te de puluere: id est de infimo statu deducens ad regnum. h Ecce ego demetam. id est detruncabo. i Poste/riora tua. ita q̃ nihil remaneat: sicut fecisti de domo hieroboam. Cetera patẽt i littera. k Et regnauit hela. Hic describitur tẽpus ipius hela filij baasa: q̃ fuit malus: sicut & ꝑ dcessores sui: & patet littera vsq; ibi. l Ob hanc causã occidit eum &c. Jn hebreo habeb sic: Et qz occidit eũ: qꝺ autẽ subdit̃. Hoc est iehu filium anani ꝓphetam: nõ est in hebreo: sed apositus fuit a trãslatore vel ab aliquo expositore ꝓ modu glose alicuius: que postea inserta fuit ter̃ui vitio scriptoꝝ: vt hic notare/tur occisio ꝓphe. Rab. Sa. aliter expo/nit. cum dicit̃: Et quia occidit eum dicẽs: qz referẽt ad nadab quem occidit baasa: vt dictũ est. c. pce. ꝓpter qꝺ iste baasa cũ sua posteritate meruit deleri: non solum quia ambulauit i vijs hieroboam: ꝙ etiã quia occidit nadab dominum suum. pditiose: & maxime qz fuit ita malus vl pcior sicut nadab: ꝓpter qꝺ non habuit titulũ occidendi eũ ꝓpter mala sua. Si autẽ dicat̃ qz non peccauit occidendo nadab: qz illud ꝓphetarum fuerat futurũ a domino ꝓ ꝓphetaz Semeiã: vt habeb supra. xiij non valet: qz deus adeo omnipotẽs ẽt bonus: qz frequẽter vtit̃ malis volũtatib⁹ & actib⁹ hoim in executiõe ordinatiõis

B 1. Pa. 15. b. c. 22 f. 11. f

f sue

volucres celi comedunt illę q̄ seminis viam semen sparsū comedūt q̄ onustos peccatis secum ad eternū rapiūt ignem.

a Jn thersa regnauit ser. Ra. Ser ānos fec in thersa: reliq̄s āt in ciuitate q̄ mareon appellat: a grecis samaria. Hic noīauit eas somareon a somor ꝓpe dño: et est metropol regni: et postea ois regio ab eo samaria appellatur: q̄ nūc sebaste vocatur: vbi ossa beati Johānis baptiste quiescunt.

4. Re. 9. g

b Edifica. abi. Rab. Abiel viues ꝺo. Bethel dom⁹ dei interp̄tat: destructa a Josue atq̄ anathematiçata hiericho menia restaurauit. Cum quis eorū in ecclesia habitum religionis assūpserat ad agenda scelera que ei dñs iesus in die baptismatis donauerat: redit: ipse anathematiçauerat diaboli pōpas luxuriose viuēdo repetit. Cūq̄ errorū dogmata vel gentilium fabulas vitari eccl̄siastice qua imbutus est p̄fert: quasi de bethel egredies ruinas hiericho resuscitat. Js et fundamenta fidei a q̄bus bona edificia inchoaret: et claustra bone actionis q̄bus p̄fici debuerat: p̄dit. c Jn abirā p. tē. Ra. Cū conditor hiericho fundamenta poneret. Pro mogenitus eius nomine abiram mortuus ē. Cū portas muniret ꝺegub filiū suū nouissimū amisit iuxta impr̄cationē iosue.

Elias

a ā. Anno vicesimo sexto asa regi iuda regnauit hela filius baasa sup isrl̄ in thersa duob⁹ ānis: et rebellauit ei⁹ seruus su⁹ çambri dux medię ptis eq̄tum. Erat aūt hela in thersa bibēs et temulēt⁹ in domo arsa p̄fecti thersa. Jrruens q̄ çambri percussit et occidit eū āno vicesimoseptimo asa regi iuda et regnauit p eo. Cunq̄ regnasset et sedisset sup soliū eius: percussit oēm domū baasa: et nō reliq̄t ex ea mingētē ad parietē: et ꝓpinq̄s et amicos eius. Deleuitq̄ çambri oēm domū baasa iuxta v̄bū dñi q̄ locutus fuerat ad baasa in manu iehu ꝓphetę ꝓpter vniuersa pcta baasa: et pcta hela filij ei⁹: q̄ peccauerūt et peccare fecerunt isrl̄: ꝓuocātes dñm deū isrl̄ in vanitatib⁹ suis. Reliq̄ āt sermonū hela et oia q̄ fecit: nōne h̄ scripta sūt in libro ỿboꝝ dierū regū isrl̄? Anno vicesimoseptio asa regi iuda regnauit çāḃri septē dieb⁹ in thersa. Porro exercit⁹ obsidebat gebbethon vrbē philistinoꝝ. Cūq̄ audisset rebellasse çābri et occidisse regē. Fecit sibi regē ois isrl̄ amri: q̄ erat ꝓnceps militię sup isrl̄ in die illa in castris. Ascendit q̄ amri et ois isrl̄ cū eo de gebbethō et obsidebāt thersa. Videns āt çābri q̄ expugnāda eēt ciuitas: ingress⁹ ē palatiū et succēdit se cū domo regia: et mortu⁹ ē in pctis suis q̄ peccauerat faciēs malū coram dño et ābulās in via hieroboā: et in pctō ei⁹ q̄ fec peccare isrl̄. Reliq̄ āt ſmonū çābri et insidiaꝝ ei⁹ et tyrānidis nōne h̄ scripta sūt in libro ỿboꝝ dierū regū isrl̄? Tūc diuisus ē pl̄s isrl̄ in duas ptes. Media ps pl̄i seq̄bat thebni filiū gineth: vt ꝓstitueret eū regē: et media ps amri ꝓualuit āt pl̄s q̄ erat cū amri pl̄o q̄ seq̄bat thebni filiū gineth. Mortuusq̄ est thebni: et regnauit amri Anno tricesimoprimo asa regi iuda regnauit amri sup isrl̄ duodecī ānis. In thersa regnauit sex ānis. Emitq̄ mōtē samarię a somar duob⁹ talēt̄ argēti: et ędificauit eū: et vocauit nomē ciuitatī quā extruxerat noīe somar dñi mōtis samariā. Fec āt amri malū in ꝓspectu dñi: et operat⁹ ē neq̄t sup oēs q̄ fuer̄t añ eū: ābulauitq̄ in oi via hieroboā filij nabath: et in pctis ei⁹ q̄b⁹ peccare fecerat isrl̄ vt irritaret dñm deū isrl̄ in vanitatib⁹ suis. Reliq̄ āt ſmonū amri et p̄lia ei⁹ q̄ gessit nonne h̄ scripta sūt in libro ỿboꝝ dierū regū isrl̄? Dormiuitq̄ amri cū p̄rib⁹ suis: et sepult⁹ ē in samaria. Regnauit q̄ achab filius ei⁹ p eo. Achab ỿo filius amri regnauit sup isrl̄ āno tricesimooctauo asa regi iuda. Et regnauit achab filius amri sup isrl̄ in samaria vigiti duob⁹ ānis. Et fec achab filius amri malū in ꝓspectu dñi sup oēs q̄ fuer̄t añ eū. Nec suffecit ei vt ambularet in pctis hieroboā filij nabath: isup duxit vxorē iezabel filiā methaal regi sidoniorum. Et abijt et seruiuit baal et adorauit eū: et posuit arā baal in tēplo baal q̄s ędificauerat in samaria: et plātauit lucū. Et addidit achab in ope suo irritās dñm deū isrl̄ sup oēs reges isrl̄ q̄ fuerūt añ eū. Jn diebus āt ei⁹ ędificauit abiel de bethel hiericho. Jn abirā

b c

sue: sicut passio christi a deo ꝓordinata ad salutē electorum: fuit facta executiue per homines malos. a Anno. xxvj. Nec ꝓsequenter describit regnū çambri qui interfecit hela et totam domū baasa sicut fuerat ꝓdictum p iehu filium anani ꝓphetam. et patz lra. b Cunq̄ audisset. Nec ꝓsequenter agit de ipso amri q̄ debellauit ipm çambri. et hoc est q̄s dicit. c Cunq̄ audisset rebellasse çambri et cet. id est exercitus regis israel q̄ obsidebat vrbem gebbethon existēs in periculo belli: çambri vero remāserat cum rege in thersa in quiete: ꝓpter q̄ exercitus hoc audiēs q̄ regē interfecisset fuit indignatus de occisione regis prodito ria: et ꝓstituerunt sibi regem amri ad expugnandum çambri in thersa: q̄s et factum est vt patet in lra. d Videns autē çambri q̄ expugnāda esset ciuitas ita q̄ nō poterat effugere: ingressus est palaciū et succendit se cum domo regia ne vnus caperet̄ et vili ac crudeli morte puniret̄: et vt inferret dānū amri electo in regem p successionē dom⁹ regie.

b c e Tunc diuisus est pl̄s isrl̄: q̄ bellatores q̄ erant cum amri i obsidione gebberhon volebāt eum regnare. Alij ño q̄ non fuerunt ibi volebant alium eo q̄ amri nō fuerat institutus de eoꝝ ꝓsilio. Et durauit ista cōtencio tribus annis. ps tū amri ꝓualuit: q̄r erat exercitator in bellis. Ra. Sa. autē dicit q̄ ꝓualuit eo q̄ filius suus accepit filiaz iosaphat filij regis inde. et sic fuit ps eius fortificata. f Anno. xxxj. asa regis inda regnauit amri: i quo numero accipit regnū amri q̄n ꝯcepit regnare pacifice mortuo thebni. Aliter enī incepisset regnare. xxviij. anno regis asa. g Duodecim annis: in h̄ numero cōputat tēpus a quo fuit electus: quia ly ptentio trium annos durauerit: vt dictū est: tamē ps eius a ꝓncipio fortior apparuit. h Et vocauit nomē ciuitatis quā extruxerat nomie somar dñi montis samariā. id ē denominauit eā ex nomine illius q̄ fuerat dñs loci: q̄ vocabat somar: et ideo falsa est littera quam aliqui libri habēt: somar. i. mōtem domini: q̄r nec somar nec samaria sic interp̄tat: et ex tunc samaria fuit metropolis in regno decē tribuum. Cetera patēt in littera. i Achab vero. Nic ꝓsequēter agit de regno achab et diuidit in ptem p̄ncipalē et incidentalem. secūda ibi: Jn diebus. Achab aūt cepit regnare tpe asa. sicut dicit in littera Anno. xxxviij. asa regis inda. k Et fecit achab filius amri malū. quia ly ante colerent virulos aureos: tū in illis videbant adorare deum: put dictū fuit. ſ. xij. c. iste autē induxit idolatriam manifestā: cuius causa mortua subdit: l Duxit vxorem iezabel: que erat nutrita in idolatria ad quam induxit virū suū. ido subdit: m Et abijt et fuiuit baal. q̄s nullus ō regū aū eū fecerat. n Jn diebus. Nec est ꝓs incidētalis: q̄r in illo tēpore abiel cepit reedificare hiericho quā Josue destruxerat et posuerat sub anathemate ita q̄ de cetero nō reedificaret. vt habet Josue. vj. o Jn abirā ꝓnitino suo fundauit eā. i. quā do posuit fundamēta in cipiēs reedificare mortuo⁹ fuit abirā ꝓmogenit⁹ su⁹: et cū ꝓcederet ī edificando: mortebāt successiue filij sui vsq̄ ad vltimū: q̄ in cōpletiōe opis mortuus est. ex q̄ eli

q̄s ꝓso dicēte sibi dño: † Recede hinc et vade ꝛc. Comi q̄s deferebāt ei panem et carnes ꝛc. Et h̄ patz dei circa suos ꝓuidentia q̄ lauti⁹ pauit heliā: p aues q̄s p hoies: nam postea pauit eum p viduam pane et aqua. Sed q̄n humana ꝓuisio non est ꝓtemnenda: ideo dñs fecit eum petere bucellā panis a vidua muliere. Per hoc autē q̄ farina vidue non defecit et lechitus olei non fuit ꝺiminutus: significatū fuit q̄ seruientib⁹ dei seruos non deficiunt bona tēporalia ad ꝓueniendum victus. ij. Cor. ix. Qui autem administrat semē seminanti: et panem ad manducandum ꝓstabit: et augebit incrementa frugum iusticie vestre vt in oib⁹ locupletati abundetis in omnem simplicitatem. Ideo sequit: † Et comedit ipse et illa et eius dom⁹. Factū est autē post hec verba egrotauit filius mulieris. subdit: Jngressus es ad me vt remorarēt iniq̄tates mee. Per h̄ ostenditur q̄ ꝓdicator euāgelij q̄ heliam significatur vt ꝓdictum est in domibus hospitum debet esse tam exemplaris vite q̄ filij hospitū: id est opera eoꝝ mortua videant in cōparatione ad opera ꝓdicatoꝝ. Per hoc autez q̄ mulieris filius p ꝓces helie fuit a mortuis suscitatus: significatur q̄ opera recipientiū predicatores per bonas exhortationes et preces eorum videant resuscitata p emēdationē vite ipsorum vt sic hospes possit dicere q̄ sequitur: † Nunc in isto cognoui quoniam vir dei es tu et verbum domini in ore tuo verum est.

In ca. xvij. vbi dicitur in postil. Jngressus es ad me vt remorarent iniquitates mee.

Additio. Opinio hebreoꝝ in hoc loco est penit⁹ irrationabilis: nam ly sanctitas mulieris erat modica respectu sāctitatis helie: sicut et insticia ipi⁹ Loth erat modica respectu sāctitatis Abrae: non tū ex h̄ debet dici iniq̄tatē esse i muliere: nec Loth ñ posse saluari in ꝛa Abraā. illi aūt q̄ fuit min⁹ ỿtuosi seu pfecti potius iuuant cum sint in societate pfectoꝝ q̄s viciant. Bonum enī ſm Dion. de diuino. est suꝑfluus diffusiuū seu cōmunicatiuū. et ideo i scriptura

dei es tu et verbum dñi in ore tuo verum est.

P Post multos dies ỿbū La. XVIII a

a ℣ tres anni famis scietiam sanctę trinitatis ꝓpositi: vel in toto mūdo defuisse ꝓsignabāt sex mē

dñi factum est ad heliā in ānno tertio ad opus bonum ꝓtinent quod penitus desierat ab illis vade non est qui faciat bonum ꝛc.

tio dicens: Vade et ostēde te achab vt dem pluuiam super faciē terrę. Fuit ergo helias vt ostenderet se achab. Erat autē fames vehemens in samaria. Vocauitq̄ achab abdiam dispensatorē domus sue.

La. XVIII
a Abdias ät. Abdias ꝓinceps exercitus isrl̄. cui⁹ nomē interp̄tat⁹ seruus dñi: illos ꝓsignabat q̄ ex ꝓncipib⁹ iudeoꝝ credidert: erāt occulti discipli vt Nicodem⁹ et Joseph.

a Abdias aūt timebat dñm deum valde. Nā cū ikficeret ieçabel ꝓphetas dñi: tulit ille cētū ꝓphetas et abscōdit eos q̄nq̄genos et q̄nq̄genos i spelūcis et pauit eos pane et aqua. Dixit ergo achab ad abdiā: Vade i terram ad vniuersos fontes aquarum: et in cūctas valles: si forte inuenire possimus herbā et saluare equos et mulos et nō penitus iumenta intereant. Diuiseruntq̄ sibi regiones vt circūirent eas. Achab ibat per viam vnam et abdias p viā alterā seorsū. Cūq̄ eēt abdias in via: helias occurrit ei. Qui cuz cognouisset euz cecidit sup faciē suam et ait: Nū tu es dñe mi helias? Cui ille rñdit: Ego: et dixit: vade dic dño tuo. Adest helias. Et ille: Quid peccaui inq̄t: q̄m trades me fuū tuū i manu

c e f g

societas ỿtuosoꝝ cōmendat: vt Prouer. xiij. Qui cū sapientibus gradit sapiēs erit: Exemplū q̄d etiā inducit ꝺ pallido et albo ñ valet. Nā ly iudicū sensuale fm opatiōes et respectus decipiat: nō tū iudiciū rōnis: vt ptz de sole: q̄ ad sensū iudicatur ferre bipedalis. et tū rō iudicat ipm eē in magna ꝓportiōe maioris quātitatis q̄s tota terra: q̄sto igit incōpabilis lōgitudo estimandū ē de iudicio diuino: q̄d nō iudicat aliquē eē iustū ꝓpter h̄ q̄ nō sit eq̄lis alicui: maxie iusto: reddit enī vnicuiq̄ iuxta opa sua vt in ps. vnde et talis respectus nihil h̄ opatur: nisi ad intellectū lr̄e dicendū videt: q̄ hec mulier ly bona et deuota: tamē reputabat se peccatricē ꝓut decet cōmuniter iustos. Et q̄ sciebat heliā esse maximū zelatorē legis et iusticie: intm q̄ curabat ardenter punitionē et necē idolatraꝝ: vt patet in suo ꝓcessu: idcirco ꝑsumebat q̄ aduentus helie in domo sua ꝓcurauerat mortem filij sui ex iniquitate sua sez matris: et q̄ helias recordaret iniquitatē illam coram deo ad finem: vt sez per mortē filij tēporalē mater ꝓuerteret̄ ad deū: sicut sepe contingit vt hoies p penas tales a deo castigati corrigant: q̄s q̄dem non ꝓtingeret si apud eā nō mansisset: quia sic eaz non cognosceret. et ideo ꝓprie dicit: Jngressus es ad me vt memorent̄ iniq̄tates mee: et interficeres filiū meū ꝛc.

Replica. Jn ca. xvij. vbi postil. verbū mulieris sareptane. ſ. Jngressus es ad me vt remorentur iniquitates mee: exponit ad modum hebreoꝝ: q̄ hec mulier cum esset iusta et sancta ex humilitate: tamen respectū habendo ad excellētem sanctitat em helie se dicit peccatricem ꝓut sancti consueuerunt. et ꝓut purissim⁹ Johānes euāgelista i epla sua ꝓma. j. ca. docet. ꝺ. Si dixerim⁹ q̄r peccm non habem⁹ ipi nos seducim⁹: et Xitas i nobis nō ē. hūc modū loquēdi hebreoꝝ. Bur. dicit penit⁹ irrōnabilē. fm ꝓbatio ei⁹ vt ptz nihil ē ad ꝓpositū: q̄r nō ꝺr in illo modo loquēdi q̄ in mulierę fuerit peccatum: sed ipa ꝺe se humiliter loquitur. Et Bur. post inutilem digressionem coincidit quasi cum eodem modo loquendi.

P Ost dies mul. Nic ponit scōm signū ad reuocationē achab de mal⁹ suis. ſ. de datiōe ignis de celo. et primo ponit signi datio. scōo helie ꝓsecutio. ca. xix. Circa primū ꝓmo ponit h̄ signū q̄ erat ꝓncipale. et scōo addit aliud ex ꝓsequēti ꝺ datiōe pluuie. ibi: Et ait helias. Circa ꝓmū ꝓmo ponit ipius helie ad terrā isrl̄ reuersio. scōo ignis descēsio. ibi: Jerūtū nūc mitte. tertio ꝓphaz baal occisio. ibi: Dixitq̄ helias. Circa ꝓmum helias de ꝓcepto dñi reuertit. scōo veniēs agnoscit. ibi: Erat aūt fames. Circa ꝓmū ꝺr. Post dies mul ꝛc. Cōtra h̄ videt esse Jac. v. Helias hō erat ꝛc. Et subdit: Et orauit vt nō pluueret sup terram: et nō pluit annos tres et mēses sex. ex q̄ videt q̄ reuersio helie ad terrā isrl̄ vt pluuia daret fuit anno quarto. Dicendū q̄ tps hic computatur ab exitu helie de terra israel et non a ꝓhibitione pluuie sicut Jaco. apostol⁹ computat: quia a ꝓhibitione pluuie ad exitum eius fluxerunt sex menses et plus: quia diu latuit in torrēte caritb ita q̄ ex siccitate temporis siccatus fuit torrens anteq̄ recederet vt dictum est ca. p̄cedenti. b Vade et ostende te achab ꝛc. ly enī absq̄ ꝑsentia helie posset dare: tamen voluit sic facere: quia ꝓphetа ꝑ revelationem eius ꝺiderat q̄ pluuia non daretur super terraz nisi iuxta verbum oris sui. id est ꝑ orationem eius et denunciationem. et sic dominus adimpleuit vt infra patebit. c Erat autē. Nic cōsequenter aduentus helie cognoscitur. et primo ab abdia: cuius modus describitur. cuz dicitur: d Vocauitq̄ achab abdiam: vt ipe ex vna parte: et abdias ex altera discurrerent per loca humida regni sui: ad videndum si posset herba inueniri ad sustentationem equorum regis: non tamen ista faciebant nisi auctorita tiue et ꝓpiendo. Erant enim ministri qui hoc faciebant exequendo: homines enī terre q̄tum poterant talia abscondebant ad nutritionem suorum animalium vt possent aliquo modo de lacte sustētari: q̄ fructꝰ terre defecerant ꝓ nimia siccitate. et ideo rex ab dias iuerūt ad h̄ negociū vt meli⁹ posset fieri. e Abdias ꝛc. h̄ ꝺr ad oñdēdū q̄ ñ erat ꝓsentane⁹ dño suo i malis suis: ad cui⁹ ꝓbationē subdit: f Nā cū ꝛc. Prophete ỿo h̄ dicūt viri religiosi ītē ti diuino cultui q̄s ꝓmo ꝓgreganit ad h̄ samuel et alij etiā hēbāt spiritū ꝓphīe: sic dictū fuit. ſ. j. li. c. x. Jezabel ỿo voles destruere cultū dei q̄tū potat et cultū baal extollē: ikfecit eos ꝓut potuit: et hic abdias cētū illos saluauit: abscōdēs. l. i spelūca: et. l. i vna alia. et ꝓuidit eis ꝺ victu et vestitu. et ex h̄ ꝓsecut⁹ ē a deo ꝓphīe donū fm saluator⁹ dictū. Mat. x. Qui recipit ꝓphaz in noīe ꝓphe mercedē ꝓphe accipiet. vñ inf. xij. ꝓphas q̄rt⁹ ꝓputat. Cetera patēt ex dictis vsq̄ ibi. g Nic ꝺo. tuo. ꝛc. q̄ dñs ei ꝓcepat vt oñderet se achab.

b Quid peccaui inq̄t. timuit enī ne helias subito ad aliū locum

achab vt interficiat me: Eluit dominus deus tuus: quia non est gens aut regnum in quo non miserit dominus meus te requirens: et respondentibus cunctis non est hic. Adiurauit regna singula et gētes eo q̄ minime repireris. Et nūc dicis mihi: vade et dic domino tuo adest helias: Cunq̄ recessero a te spiritus domini asportabit te in locum quē ego ignoro: et ingressus nunciabo achab: et non inueniēs te interficiet me. Seruus autem tuus timet dominum ab infantia sua. Nū quid non indicatum est tibi domio meo quid fecerim cum interficeret iezabel pphetas dñi: q̄ absconderim de pphetis dñi centū viros q̄nq̄genos et q̄nquagenos in spelūcis: et pauerim eos pane et aq̄: Et nunc tu dicis vade et dic dño tuo: adest helias vt interficiat me: Et dixit helias: Eluit dñs exercituū añ cui⁹ vultum sto: q̄ hodie apparebo ei. Abijt ḡ abdias in occursum achab et indicauit ei. Venitq̄ achab in occursum helię et cū vidisset eū ait: Tu ne es ille q̄ cōturbas israel? Et ille ait: Nō ego turbaui israel: sed tu et domus patris tui q̄ dereliq̄stis mādata dñi et secuti estis baalim. Verūtamen nūc mitte et congrega ad me vniuersū israel in mōte carmeli: et pphetas baal quadringētos q̄nquaginta: pphetasq̄ lucoꝝ quadringētos q̄ comedūt de mēsa iezabel. Misit achab ad oēs filios israel et cōgregauit pphetas in mōte carmeli. Accedēs autē helias ad omnem populū israel ait: Vsq̄quo claudicatis in duas ptes? Si dñs est deus sequimini eū. si autē baal: sequimini illū. Et non rūdit populus ei ꝟbum. Et ait rursus helias ad populum: Ego remansi ppheta dñi solus. Prophetę autē baal q̄dringēti et q̄nquaginta: pphetęq̄ lucoꝝ quadringēti viri sūt. Dentur nobis duo boues et illi eligāt sibi bouē vnū et in frusta cedentes ponant super ligna: ignem autem non suponāt. Et ego faciam bouem alterum et imponam super ligna: ignē aūt nō suponam. Inuocate noīa deoꝝ vr̄oꝝ et ego inuocabo nomen dei mei: et deus qui exaudierit per ignem ipe sit deus. Respōdēs omnis populus ait: Optima propositio quam locutus est helias. Dixit ergo helias prophetis baal: Eligite vobis bouem vnum et facite primi: quia vos plures estis: et inuocate nomina deorum vestrorum: ignemq̄ non suponatis. Qui cum tulissent bouem quem dederat eis: fecerunt: et inuocabant nomen baal de mane vsq̄ ad meridiem dicentes: Baal exaudi nos. Et non erat vox: nec qui responderet. Transiliebantq̄ altare quod fecerant. Cūq̄ esset iam meridies: illudebat eis helias dicens: Clamate voce maiore. Deus enim est: et forsitā loquitur: aut i diuersorio est: aut in itinere: aut certe dormit vt excitetur. Clamabant ergo voce magna: et incidebāt se iuxta ritum suum cultris et lanceolis donec perfunderentur sanguine. Postq̄ autem transijt meridies: et illis prophetantibus venerat tempus quo sacrificiuꝫ offerri solet: nec audiebatur vox: neq̄ aliquis respondebat nec attēdebat orantes. Dixit helias omni pl'o

a Iste fuit vir illius mulieris q̄ oleū in lecyto habebat: vnde miraculū factū est. propter debitū vnde pauit centū pphetas vigebatur vēdere filium: mortuus enim erat pater eius.

3.q.7.§.fi. ibi. Sic et achab 25.q.4.c.d peccat. ꝛ. Ego aurē dico.

4.9.di.c.fi. De regu.c. suscepe. in glo.

Leuit.18.c

Ecclesiastes

Universidad de Deusto

a Curauit al. Ra. Et rep̄dep̄tor nr̄ ꝺ mūdi p̄ncipē ac satellites ei⁹ decertans ac superās: altare dñi q̄ destructū fuerat. i. fidelium corda a labe iniq̄tat' purgās ara deo dedicat: q̄ ex ꝟ. lapidib⁹ cōstructa memorat: quasi ex his q̄ ꝓheticam fidē seu doctrinā sequūt: gratissima ara deo ostrui: i. q̄ sacrificiū laudis in odorē suauitatis offertur.

b Fecitq̄ aqueductuꝫ. Rabanus. Et cōtrito viderunt corde et humiliato ꝓ flumia ꝓducendo lachrymaꝝ ꝓ timore gehenne et desiderio vite eterne.

Sibi etiaꝫ cōposuit ligna: q̄ sanctoꝝ dicta et facta ad exēplū ostituit credendū: diuisitq̄ membra. i. ꝓ. l. cū oēs actus suos ad exemplū scr̄ę patrū fideles formare docuit. Jussitq̄ sup holocaustū et sup ligna semel iterū et tertio aquā ifūdere: q̄ oī tpe ē necesse ꝟba cogitar⁹ et opa nr̄a i pura opatiōe et compūctiōe lachrymaꝝ mūdare: et nō ꝑus cessare q̄ fosse aq̄ductꝰ repleant id ē donec futurū gaudiū ꝑuī meroꝛ succedēs pfecte cōpleat. Sicq̄ erit tuꝫ illis q̄ sequit: Cecidit ignis de celo. et. v. b. et. q̄. q̄ differimē supni iudicis dicta ac facta: et totā vitam nr̄az ꝓtecte examinās. ꝓ bando nos sīc igne ꝓbat argentū ꝛmorales ac beatos factos in sede collocabit perpetua: vt adinstar ſtraditaꝫ i eternū gratulādo canam⁹: dñs ipe est de⁹.

c Apprehendite. Ra. Sic redemptoꝛ nr̄ ad uenīēte die iudicij: mittet angelos suos et colligent oīa scādala de regno ei⁹: et mittens eos in stagnuꝫ ignis vbi cruciabunt ꝝ ꝝ duriciam et impenitēs coꝛ eoꝝ.

d Multe pluuie. Jsi. Nascente christo dei filio inter homines et teneritudinem carnis nostre accipiēte: postq̄ mortem gustauit: et victoꝛ de mādo ad celos ascendit: imbrem gratie diuine p se ꝓformem spiritū de supnis ad terraz misit: q̄ nos a peccato mundaret: et spirituales fruct⁹ gignere faceret. Bab. In ꝟtutib⁹ belie q̄z potētia dei pollebat i firmitatib⁹ suis q̄d deſe poterat agnoſcebat. Jbi ostēdebat quod acceperat: dic quod accepe/rat custodiebat. Jn miraculis monſtrabatur: i. infirmitatibus cruciabat.

Timuit

Venite ad me. Et accedēte ad se pl'o curauit altare dñi q̄ destructū fuerat: et tulit. xij. lapides iuxta numerū tribuū filioꝝ iacob. Ad quē fact' ē ꝟmo dñi dicens: Jsr̄l erit nomen tuum: et ędificauit altare ꝺ lapidib⁹ i nomie dñi. Fecitq̄ aq̄ductū q̄si p duas aratiūculas i circuitu altar. et cōposuit ligna: diuisitq̄ p mēbra bouē et posuit sup ligna: et ait: Implete q̄ttuoꝛ hydrias aq̄: et fūdite sup holocaustū et sup ligna. Rursūq̄ dixit: Etiā scōo ꝺ facite. Qui cū fecissent scōo. ait: Etiaꝫ tertio idipsū facite. Fecerūtq̄ tertio: et currebant aq̄ circū altare et fossa aq̄duct⁹ repleta ē. Cūq̄ iā tps eēt vt offerret holocaustū accedens helias ꝓpha ait: Dñe de⁹ abraā et isaac et iacob et isr̄l oñde hodie: q̄ tu es de⁹ isr̄l et ego seru⁹ tu⁹: et iuxta ꝓceptuꝫ tuū feci oīa ꝟba ꝺ. Exaudi me dñe exaudi me: vt discat pl'us iste: q̄ tu es dñs de⁹: et tu ꝓuertisti coꝛ eoꝝ iterꝫ. Cecidit ād ignis dñi et vorauit holocaustū ligna et lapides: puluerē quoq̄ et aquā q̄ erat i aq̄ductu lāberē. Qd cū vidisset oīs pl'us cecidit i faciē suā et ait: Dñs ipe ē de⁹: dñs ipe ē de⁹. Dixitq̄ helias ad eos: Apprēhēdite ꝓphas baal: et ne vnus q̄dē effugiat ex eis. Quos cū apprēhendissent duxit eos helias ad torꝛentē cyson: et interfecit eos ibi.

Et ait helias ad achab: Ascende comede et bibe: q̄ son⁹ multe pluuię ē. Ascendit achab vt comederet et biberet. Helias aūt ascēdit in verticē carmeli: et pronus i terrā posuit faciē suā inter genua sua et dixit ad puerꝫ suū. Ascēde et prospice ꝝ mare. Qui cū ascendisset ꝓtemplar' esset. ait: Non est q̄cq̄. Et rursum ait illi: Reuertere septem vicib⁹. Jn septima aūt vice: ecce nubecula parua q̄si vestigium homis ascēdebat de mari. Qui ait: Ascēde et dic achab: Jūge currū tuū et descende: ne occupet te pluuia. Cunq̄ se verterent huc atq̄ illuc: ecce celi cōtenebrati sunt: et nubes et vētus: et facta est pluuia grādis. Ascēdēs itaq̄ achab abijt in iezrahel: et manus

a Curauit al. dicit Rab. Sa. q̄ istud fuit altare q̄ edificauerat Saul dño. vt habet. j. l. c. xiij. sz fuerat destructū p ieçabel: eo q̄ fuerat ꝓstructū i honoꝛe dei. b Fecitq̄ aq̄. Jn hebreo habetur sic: Et fecit sulcū duoꝝ satoꝝ semētis i circuitu altaris. q̄ exponēs Ra. Sa. dicit q̄ fecit fossatum paruū ad modū sulci q̄drilateꝝ: in ita q̄ spacium terre iclusū itra poterat seminari semēte duoꝝ satoꝝ. Est aūt satū genꝰ mensure. et illud spaciū erat l. cubitoꝝ i q̄drū: ad similitudinē atrij q̄ erat añ tabernaculū federis q̄ fecerat moyses q̄ fuit. l. cubitoꝝ i q̄drū. sicut dictū fuit Exo. xxvij. et intra illud spaciū erat altare p̄dictū q̄ reparauit beliaſ: sic et altare holocaustoꝝ erat i atrio añ tabernaculū. c Implete q̄ttuoꝛ hy. et. b fecit ad tollēdum oēm calūniā q̄ posset dici ignē ꝑus ibi fuisse latenter. et vt miraculū eēt cuidēti⁹ q̄ in aq̄ ignis valeret. d Et currebāt aque cir. al. ex redūdātia.

e Et fossa aq̄du. re. ē. ex b videret aliqui q̄ dictū helie eēt falsū. q̄ duodecim hydrie aq̄ non sufficerēt ad replēdū fossatū tāte lōgitudinis. s. ducētoꝝ cubitoꝝ i circuitu: q̄ q̄libet lat' habeat. l. cubitos ſm ipm. Ad q̄ rūdet. d. q̄ vn⁹ de effūdētib⁹ illas hydrias fuit helisē q̄ venerat illuc cuz alio ꝓphoꝛ q̄uis nōdū eēt helie discipul⁹. et effūdēdo hydriā suā effudit aliquā ptē ei⁹ a casu sup man⁹ helie: et tūc aq̄ fluere ceperūt ꝺ digit' ei⁹ miraculose: sic de fontib⁹ abūdātib⁹ et p b fossatū fuit repletum. Ad ꝓcordiā aūt hui⁹ adducit illud q̄ habet. j. iiij. li. ca. iij. de trib⁹ regib⁹ aquā q̄rētib⁹ p Eliseū ꝓcessionem ꝓphe: et rūdit vn⁹ de seruis regis isr̄l. Est b helisē filij sapbat q̄ fudit aquā sup man⁹ helie. q. d. iste ē aptissim⁹ ad q̄rēdū signum aq̄: q̄z p effusionē aq̄ de manu sua factū fuit miraculū i multiplicatione aq̄ mō ꝑdicto. f Dñe de⁹ abraā et isaac et. hāc oratiōnē credit fecisse alte vt posset audiri ad dei honoꝛē: et pli ꝙuersionē. g Et iu xta ꝓceptū tuuz feci oīa ꝟba hec. s. imolādo i excelsis extra hierusalē post tēpli edificatiōez q̄ erat illicitum nisi ex spāli dispēsatiōe diuina q̄ fecerat helias in ꝓposito. et de⁹ ꝺ oñdit p ignē descēdētē sup holocaustū ei⁹. Cetera patēt i lra. h Dixitq̄ he. Dic descri/bit ꝓphax baal occisio. cū ꝺz: i Apprēdite ꝓphetas baal. videbat eñ helias ꝓpm ferentē ad honoꝛē dei: ꝓpt recētia miracula visa. et ideo voluit accelerare mortē sacerdotū q̄ deceperant ꝓpm: ne iezabel iduceret regē maritū suum: et regem ꝓpm ad suā dū vitā ſpoꝛ. k Duxit eos he. et. vt eorum cadauera i torrēte ꝓiceret. Interfecit aūt eos helias p ꝓpm sibi in ꝺ assistētē: et alioꝝ forte occidit manu ꝓpria ꝛela diuine iusticie: sicut et samuel legit regem amalech occidisse. s. libro. j. ca. xv.

l Et ait he. ad achab. Dic ponit signū de datiōe pluuie ad rollēdam siccitatē et famem cum ꝺz: m Quia son⁹ mul. et. i. iminet de ꝓpinq̄: q̄z pluuia facit sonitū i cadēdo: et quāto grossioꝛ ē et densioꝛ: tāto fit sonit⁹ maioꝛ. n Et ꝓn⁹ in terrā posuit faciē suā inter genua sua. vt denot⁹ oraret ad diuinū bñficiū impetrādū. p cōi ꝓlo: lz eñ de⁹ velit aliqñ aliquid facere vel fieri: tñ cuz ꝺ vult facere p oratiōes sanctoꝝ. o Ascēde et ꝓspi. et. ad videndū si ascēderet aliq̄ nubes q̄ eēt signū imminentis pluuie. p Reuertere septē vicib⁹. p ꝺ designabat vniuersitas vitioꝝ q̄b⁹ achab et ꝓle israel erāt irretiti: ꝓpter q̄ ꝓhibite fuerant pluuie. Ad aūt vniuersitas vitioꝝ p septenarium designet. d. Hrego. omel. xxv. Septē ḡ demōia maria habuit: q̄ vniuersis vitijs plena fuit. Rō ꝺo figuralis accipit respectu noui testamēti: cui⁹ vet⁹ testamētū figura fuit. sm q̄ ꝺz. j. Cor. x. Hīa i figura ꝓtingebāt illi. q̄z p⁹ septē xpi mysteria. s. ꝓceptiōis: natiuitatis: baptismi: ꝑdicatiōis: passiōis: resurrectiōis: ascēsiōis: descēdit abū dāter pluuia gre sup apl'os i die pēthecostes: vt habet Act'. ij. q Cunq̄ se xterēt huc atq̄ illuc. iūgēdo regis currū: et ꝓparando se ad recessū. r Et man⁹ dñi facta ē sup heliā. dans ei fortitudinem et agilitatē ad currendum velocius ad ciuitatem cū equi regis.

Iacob. 5. b 3. Reg. 17. b

Moraliter. ¶Post multos dies factū est verbum dñi ad heliā dicēs: Vade ostēde te achab ⁊c. ℘er hūc autē q̄ helias ꝓpter obstinationē achab ⁊ pli ei⁹ a rep̄hensione ceſſauit ⁊ de terra receſſit. postea vero p̄ afflictionem famis ītellectu dato ipi achab ⁊ ei⁹ populo helias redit ⁊ increpationem resumpſit vt patet in ſequentibus: ⁊ tūc eius verbū effectū habuit quia tunc populi dixit: ¶Dominus ipe est deus domin⁹ ipe est de⁹: ostendit q̄ predicatoꝛ veritatis cōſiderare debet opoꝛtunitatē tēporis ad p̄dicandum: quia ſcriptum est Eccl. iij. Tempus tacēdi et tempus loquendi. ℘propter qđ ſup illud Mat. xvij. Ecce ego mitto ad vos ſapientes ⁊ ſcribas dicit Hiero. Sapientes qui noluerint quādo debeāt ꝓferre ſermonē. ¶Cuncta iā tēpus eſſet vt offerret holocauſtū ⁊c. per ſacrificium helie ſignificat ſacrificium p̄dicatoris de ꝓpria carne. vnde Paulus predicatoꝛ veritatis dicit. j. Coꝛ. ix. Caſtigo corpus meū ⁊ in ſeruitutem redigo ne forte cum aliis p̄dicauerim ipe reprobus efficiar. Et ad hoc ſacrificium offerendū inducit nos ap̄ls Roma. xij. Obſecro vos fratres per miſericordiam dei vt exhibeatis corpora veſtra hoſtiā viuentez: ſanctā: deo placentē: rationabile obſequiū veſtrum. ſed quoniā nō ſolū caro: ſed etiā ſpūs hominis eſt offerendus. Ideo ad hoc ſignificādum facta fuit trina effuſio aq̄ ſup helie ſacrificiū: p quā ſignificat triplex effuſio lachrymaꝝ. ſ. lachrymaꝝ ↄtritiōis ex recoꝛdatione pctoꝝ ꝓpioꝝ. Eſa. xxxviij. dixit ezechias dño: Recogitabo tibi oēs annos meos in amaritudine aīe mee. Et ibidē ſibi dicit a domino: Audiui oratiōnez tuam ⁊ vidi lachrymā tuam. Effuſio ſcōa eſt lachrymaꝝ cōpaſſionis ex cōpaſſione ad chriſtū. ꝑ nobis paſſum. Job. xx. Maria ſtabat ad monumentū foris plorans. Tertia vero effuſio eſt lachrymaꝝ deuotiōis ex dilatione ꝓuentuꝝ. p̄. xlj. Fuerunt mihi lachryme mee panes die ac nocte. ¶Sequit: Transibo in locū tabernaculi admirabilis vſq̄ ad domum dei. ¶Dixitq̄ helias: aparebēdite ꝓphetas baal. q̄ vterp̄tat deuoratoꝛ. ideo p ꝓphas baal itelligūt doctoꝛes ⁊ p̄dicatoꝛes falſitatis ꝓpter queſtū tpalem. p. b ℣ q̄ helias. p phetas baal occidit vt oꝛ in textu ſignificat q̄ p̄dicatoꝛ veritatis debet tales falſos p̄dicatoꝛes ⁊ doctoꝛes perimere gladio. Vbi diuinat ⁊ denūciare eos occidēdos ꝑ ſnīaz dei. ¶Dixit autē helias ī vertice mōtis carmeli ⁊ ꝓnus ⁊c. ℘er hūc autē q̄ helias ſuis p̄cib⁹ pluuiā impetrauit: ſignificat q̄ ꝓpriationes deuoti paſtoris vel p̄dicatoris impetrat gr̄a ſaluatoris.

In ca. xviij. vbi oꝛ ī poſtil. Vſq̄q̄ claudicat⁹ ī duas ptes. q̄ aliq̄ eoꝝ colebāt deū. ⁊ cū ℣ baal: ſicut de ſamaritanis dicit.

Additio. Samaritani ñ colebāt deū: ſ̄ dos ſuos: vt ſ̄d. n. ē timē deū: ⁊ aliud colē. Timoꝛ. n. fuilis p̄t ē ſine charitate. nō tñ cultꝰ dei q̄ ī fide ſpe ⁊ charitate ꝓſtitit ſm Aug⁹.

In eodē ca. xviij. vbi oꝛ ī poſtil. Querit ℣ quō acceptauerit ſacrificiū helie penit⁹ infideles ſic nō ꝓficiēdū ī ſuis demōib⁹ q̄ facerēt ignē deſcēdre: ita nec credebāt q̄ ℣ faceret heliaſ. ⁊ ſic ñ timebāt cū eo ītrare ad exāmē: q̄ ſi p oronē helie ...

Additio. ...ij. ¶Pōt dici q̄ ꝓbē baal (helie ꝓpinquioꝝ demōib⁹ q̄ facerēt ignē deſcēdre: ita nec credebāt q̄ ℣ faceret heliaſ. ⁊ ſic ñ timebāt cū eo ītrare ad exāmē: q̄ ſi p oronē helie ...

Replica. Ignis ñ deſcēdiſſet: ꝓbē baal eſſet ſecurl. cationem in duas partes de ſamaritanis ponit exemplaz qui colebāt dominū ⁊ cum hoc baal cōtradicit Bur. aſſerens q̄ ſamaritani non colebant deū: ſed ſolum timebant dominū: addens q̄ multū refert īter colere ⁊ timere: ſed ℣ factū Bur. non eſt ꝓtractatiōe dignum: quia ē cōtra rotūdū textum. iij. Reg. xvij. vbi bis dicitur q̄ colebant. ⁊ ſemel tñ q̄ timebant. ſed q̄ ſuaſio Bur. ad hoc q̄ ſamaritani non colebant deum pugnās includit periculoſum erroꝛem: ſi enī vt ipe putat ⁊ dicit: nullꝰ eſt cultus dei niſi fiat ī fide ſpe ⁊ charitate: Sequitur ſacerdotem in peccato mortali miſſam celebrantem non colere nec ſacrificare nec conficere: quia illa ſunt veri cultus miſſe. ...go cultum extra charitatem ſalua fide ⁊ forma eccleſie foꝛ verum cultum: ſed non placidum deo: neq̄ pfectum ſm omnes conditiones theoſebie. Sicut enī ſm doctoꝛem ꝓcedit fidē informē eſſe verā fidē ⁊ ſm eam q̄s dicit fidelis numero ſorma q̄uis nō ī merito: ita oportet ꝓcedi cultum informē q̄ dicit claudicatio. ⁊ p ℣ ad beatū Aug⁹. dicit q̄ loquit de cultu dei formato charitate.

¶ Capitulum: XIX

a ¶Timuit ℣ helias. Ra. Sancti viri ſublevante ſpiritu ad ſūma rapiuntur: q̄uis vero in hac vita ſunt: ne ſuperbiant tentationibus reprimunt: hic ē q̄ helias cuz tot ↄtrib⁹ ꝓfeciſſet ieçabel poſtmodū. Cuius reginā tñ multerculaz fugit et q̄ mortuoſ ſuſcitabat: vētura p̄uidebat. alia q̄z helara faciebat: timoꝛe p cuiſus de mānu mulerꝭ mortē fugit. ℣ mānu dei mortē petit nec accipit

b ¶Et ecce angelus. Rabanus. Angel⁹ qui heliā pauit. magni ꝓſilij angeluz ſignat: cui⁹ opa tā ī coꝛpali q̄m ī ſpiritu ali naſa ſbſiſtim⁹.

¶Et ecce ad caput ſuum ſubcinericius panis ⁊ vas aque. Rabanus. Helias bis paſt⁹ erūmit noſtre nature ī firmitatem: q̄bus non ſufficit ſimplex paſtus ſed duplex: quatinus ad ſuperna valeamus aſcendere. Sicut enim coꝛpus ſine alimento coꝛpoꝛali ſubſiſtere nequit: ita nec anima viuere pōt ſine ℣bo dei.

¶ Qui cū

domini facta ē ſuper heliam: ac/cinctiq̄ lūbis currebat añ achab donec veniret in ieçrahel.

Unciauit ¶La. XIX

a Nautē achab ieçabel oīa q̄ecerat helias: ⁊ quō occidiſſet vniuerſos ꝓphetas baal gladio. Miſitq̄ ieçabel nuncium ad heliam dicens: Hec mihi faciant dij et hec addant niſi hac hoꝛa cras poſuero animam tuam ſicut animā vnius ex illis.

a ¶Timuit ergo helias ⁊ ſurgēs abijt quocunq̄ eum ferebat voluntas: Venitq̄ in berſabeē iuda et dimiſit ibi puerum ſuum: ⁊ perrexit in deſertum viam vnius diei. Cunq̄ veniſſet et ſederet ſubter vnam iuniperum: petiuit animę ſuę vt moꝛeretur. et ait: Sufficit mihi domine: tolle animam meam. Melq̄ enim melioꝛ ſum q̄m patres mei. Proiecitq̄ ſe: ⁊ obdoꝛmiuit in vmbra iuniperi. Et ecce angel⁹ domini tetigit eū: et dixit illi: Surge et comede. Reſpexit ⁊ ecce ad caput ſuuz ſubcinericꝰ panis: ⁊ vas aq̄. Comedit q̄ ⁊ bi-

Unciauit. Poſtq̄ de/ ſcripta eſt ꝓphetarum baal occiſio. hic conſequenter occaſione huius ponitur helie perſecutio. Circa quod primo deſcribitur humana trepidatio. ſecundo angelica prouiſio. ibi: Et ecce angelus domini. tertio diuina conſolatio. ibi: Et ecce ſermo domini. Circa primum dicitur: Unciauit autez achab ieçabel ⁊c. quaſi compatiens ꝓpheris baal occiſis. ⁊ ex hoc patet eius malicia obſtinata: poſtq̄ viderat tot ſigna mirabilia. ⁊ ex hoc vꝛor eius audaciam accepit occidendi heliam. vnde ſubditur:

b ¶Niſi hac hoꝛa cras poſuero animam tuam ſicut animam vnius ex illis. eam a coꝛpore ſeparando. ...debat enim iſta mulier q̄ ꝓpter iſtud verbum non fugeret: eo q̄ conſtanter ſe oſtenderat achab querenti ipſum ad moꝛtem: ſed deus eum permiſit timere ex humana fragilitate: ne nimis eleuaretur ex conſtantia p̄cedenti. ideo ſequitur:

c ¶Timuit ergo helias: verbum mulieris qui nō ſibi muerat offenſam regis.

d ¶Et dimiſit ibi puerum ſuum. ſcilicet filium mulieris vidue quem ſuſcitauerat: ⁊ quem mulier ex deuotione ei tradiderat vt eum erudiret: et puer helie miniſtraret. ⁊ hic dicitur fuiſſe Jonas ꝓpheta: veruntamen quia helias volebat ingredi deſertū ⁊ abſq̄ vlla prouiſione: quod videbatur durum pro puero: ideo dimiſit eum.

e ¶Petiuit anime ſue vt moꝛeretur: id eſt petiuit a deo q̄ animam ſuam de coꝛpore acciperet. Optabat enim magis moꝛi q̄m videre per idolatras contemptum dei.

f ¶Et obdoꝛmiuit. fatigatus ex laboꝛe ⁊ ieiunio.

g ¶In vmbra iuniperi. arboꝛ eſt creſcens in deſertis cuius vmbram ſerpentes fugiunt. vt dicit Plyn⁹: ⁊ ideo in vmbra eius homines ſecure doꝛmiunt.

b ¶Et ecce angelus domini tetigit eum. Hic ſequit...

Capitulum: XIX

...ter circa heliam ponit angelica ꝓuiſio: videlz de cibo quia

¶ Qui cū ſur. ⁊c. Ra. Sic ⁊ nos dū inertie ſōnuz a nobis excutim⁹: neceſſe ē vt diuino ſolatio ſoꝛtari. greſſu bonoꝛ opeꝝ p oſtia rēpus vite p̄ntis ſūmope feſtinem⁹ aſcēdere in mōtē dei ⁊ ī locū ſanctū eius vt ibi requiē inueniam⁹ eternam. b ¶Eſpūs. g. et foꝛ. Ra. Spūs ante dñm cucurrit mōtes ⁊ petras ↄterit: q̄ paſuoꝛ q̄ eꝛ aduēu ei⁹ irruit: ⁊ alt⁹ rimine coꝛdis nr̄i deuçit: et duriciā liq̄facit. Sz ſpūi commotiōis ⁊ ignis nō ineſſe dñs ſ̄d: eſſe ℣o ī ſibilo aure tenuis nō negaſ: q̄ cū mēs ꝓplati/onē ſuſpedit: q̄d q̄ ē cōphēſibili ſpicit. ℣ q̄s de icōphēſibili ſubſtātia audit. Quaſi. n. ſibilū tenuis aure peipim⁹ cum ſapoꝛe icir cūſcripte ℣itat⁹ cō/platiōe ſubita ſubtilit⁹ degustam⁹. ℣ aure tenuis ſibilū vultū ſuū. ꝓba pallio opuit: q̄ ī ipa ꝓplatoe ℣itat⁹ ḡra ī grātia hō tegaſ agſcit. ⁊ul/rui nāq̄ palliū ſup ducere eſt mētē ꝓſideratioe. ꝓpe infirmitat⁹ velare: ne altioza ſe ſrere audeat. Spelūca ē nr̄e coꝛruptionis hitatio: ſ̄ cū aliq̄d p/cipe ſ̄ diuinitate ſcipim⁹: iam q̄ſi ī ſpelunce nr̄e oſtio ſtam⁹. Q̄. ta. n. ꝓgredi pfecte ñ poſſum⁹: ad cognitionē tñ ℣itat⁹ ibiātes: ⁊ aliq̄d ſ̄ libertatis aura captam⁹. In ingreſſu q̄ ſpelūce ſtare eſt repſſo nr̄e coꝛruptiōis obſtaculo ad cognitiōnē ℣itatis inape exire.

c ¶Nō i ſpū. Jd ē ñ arbitreris q̄ cū vēro veniat dñs: ſ̄ p⁹ ſpiritū cōmotiōis. i. turbinē et ī petū vēti trāſibit ignis ſ̄ deinde ſibil⁹ au. te. p⁹ ℣ trāſibit dñs vt loq̄t tecū. d ¶Ego ſolus. Ra. Tanto ꝓbe q̄d difficile fuit cōſiteri ℣ mundo famulos remāſiſſe deo? Sz q̄ humilis etiaz occulta dei nouerat. clat⁹ ⁊ apta neſciebat. Uſi certū ē: q̄ humilitatis radio ſe illumiat: q̄ alioꝝ bona ſubtilit⁹ pēſat: q̄ dū ea q̄ ipe fecerit fecta foris ⁊ ab alijs ꝓſpicit: cū ...ā de ſingularitate itus erūpe nint: ſ̄pbie tumoꝛē p̄mit. Dinc ē q̄ voce dei ad heliā ſolā ſe eſtimantē ꝛ. Reliq̄ mihi ſeptem. m. v. vt dum non ſolū ſe remanſiſſe cognoſceret: elationis gloriaz que ei de ſingularitate ſurgebat inclinaret.

e ¶Angeꝰ açabel. Non aliter niſi q̄ eum regem futurum p̄/dixit. Heliſeum non aliter q̄m pallium ſuum iactans ſuper eū. Illos duos reges nec ipſe per ſe nec diſcipulus eius heliſeus vnxit. ſed quidā ꝓphetaz miſſus ē vt vngeret iehu.

f ¶Quicunq̄ fugerit. Baba. Nocētes iuſticia diuina alios p reges plecti facit mucrone: alios p ꝓphas et ſacerdotes tranſuerberat gladio lingue.

¶ Profect⁹

bit: ⁊ rurſū obdoꝛmiuit. Reuerſuſq̄ ē angel⁹ dñi ſcōo ⁊ tetigit eum: dixitq̄ illi: Surge ⁊ comede. Grandis eni tibi reſtat via.

a ¶Qui cum ſurrexiſſet: comedit ⁊ bibit: ⁊ ambulauit in foꝛtitudine cibi illi⁹ q̄draginta diebus ⁊ q̄draginta noctib⁹ vſq̄ ad mōtem dei oreb. Cunq̄ veniſſet illuc manſit in ſpelunca. Et ecce ſermo dñi ad eum. Dixitq̄ illi: Quid ℏ agis helia? At ille reſpondit: ęlo ęlatus ſū ꝓ dño deo exercituū: quia dereliquerunt pactuz domini filij iſrael. Altaria tua deſtruxerunt⁹ ꝓphetas tuos occiderūt gladio: et derelictus ſum ego ſolus: et querunt animā meam vt auferāt eam. Et ait: Egredere et ſta in mōte coram dño. Et ecce do

a ¶ id eſt ventus

b minus tranſijt: et ſpiritus grādis et foꝛtis: ſubuertens mon-

a ¶ tranſibit

tes ⁊ conterēs petras antē dominū. Mō in ſpiritu dominus. Et poſt ſpiritū cōmotio. Non in cōmotione domin⁹. Et poſt cōmotionē ignis. Mō i igne dñs. Et poſt ignem ſibilus aure tenuis. Mō cum audiſſet helias: opuit vultū ſuū pallio: ⁊ egreſſus ſterit in oſtio ſpelūce. Et ecce vox ad eū dicens: Quid hic agis helia? Et ille rñdit: Zelo ęlat⁹ ſū ꝓ dño deo exercituū: q̄z dereliquerūt pactuz tuū filij iſrl. Altaria tua deſtruxerunt ⁊ ꝓphas tuos occiderūt gladio: ⁊ derelict⁹ ſū ego ſol⁹: et ḡrunt aiaz meā vt auferāt eaz. Et ait dñs ad eū: Uade ⁊ reuertere in viā tuā ꝓ deſertū ī damaſcum.

Lūq̄ pueneꝛ illuc: vnges aça/bel regē ſup ſyriā: ⁊ iehu filium namſi vnges regē ſup iſrl. Heliſeum autē filiū ſaphat: qui ē de abelmaula vnges ꝓphetam ꝓ te. Et erit quicunq̄ fugerit gladiū açahel occidet eum iehu: et quicūq̄ fugerit gladiū iehu: interficiet eum heliſeus. Et dereliquā mihi in iſrael ſeptem milia viroꝝ: quoꝝ genua nō ſūt incuruata ante baal: ⁊ oīe os q̄ non adoꝛauerit eum oſculās

bo: q̄z famelic⁹ erat ⁊ laſſat⁹. ⁊ ptz lr̄a vſq̄ ibi.

a ¶Et ambulauit ī foꝛtitudine cibi illi⁹ ⁊c. ex hoc videt ſcḡtura attribuere iter helie ieiunanti. xl. diebus: ⁊. xl. noctibus virtute cibi illi⁹: ꝓpt q̄s dicit Aug⁹ li. de mirabilib⁹ ſacre ſcḡture: q̄ ille cibus angelicis manib⁹ ꝓparatus habuit talem virtutē q̄ potuit diu ſeruare naturā coꝛporis a ꝓſūptiōe calidi naturalis. ꝓpt q̄d reqrit ſumptio cibi ad reficiēdū id q̄d ꝓlumptū eſt: vt habeāt ꝓmo de generatiōe. b ¶Uſq̄ ad mōtez dei oreb. vbi de⁹ dedit legē. ⁊ ideo ibi voluit apparere helie q̄ fuit maxim⁹ ẓelatoꝛ legis diuine.

c ¶Mānſit ī ſpelūca. dicit Ra. Sa. q̄ iſta fuit ſpelūca in q̄ ſterit moyſes q̄n gloria dei trāſiuit añ eū. vt habet Exo. xxxiij. ī fine.

d ¶Et ecce ſermo dñi. Dic añ circa heliā ponit diuina ꝓſolatio: q̄z reuelauit ſibi plures bonos. ſ. ſeptem milia remanſiſſe in ꝓplo: alꝭ in terra iſrl. ⁊ tres in breui ſuſcitādos ad puniriōez maloꝝ. igit circa ℣ ponit ꝓmo diuina reuelatio. ſcōo helie executio. ibi: Profect⁹ ḡ. Circa ꝓmū oꝛ:

e ¶Quid agis helia: ideo nō q̄ſiuit de⁹ ex ignoꝛātia: ſ̄ vt ex reſpoſione helie ei ꝓuenient⁹ nūciaret voluntatē ſuaz.

f ¶Zelo ẓelat⁹ ſum ꝓ dño deo. i. ex toto coꝛde ẓelaui ꝓ lege dei.

g ¶Altaria tua deſtruxerūt. nō loq̄t⁹ ℣ de altarib⁹ q̄ erant ī hieruſalē. ſ. altare incenſi: ⁊ altare holocauſtoꝛ: q̄z illa manebāt: ſz de altarib⁹ q̄ fuerūt facta ī excelſis tpe q̄ licitū erat ibi īmolare deo añ edificatiōnē tēpli: ⁊ tz poſt templi edificatiōnē non eſſet licitū ibi deo īmolare: vt dictū ē ca. ꝑcedēti: niſi ex ſpeciali diſpenſatione dei: tñ min⁹ malum erat ibi deo īmolare q̄m idolis. Jtē deſtructa fuerant in ꝓcēptū dei ⁊ ad idolatrie exaltationē: ⁊ ꝓpter ℣ plāgebat helias eoꝝ deſtructionem.

h ¶Et derelict⁹ ſū ego ſol⁹: q̄z pauci remāſerant a pſecutiōe ieçabel: ſicut oꝛ: rex ſolus in domo ſua: cuius ſunt ibi multi. ſz fuit pauci cōparatiue ad multitudinē q̄ ſolet cū eo eſſe.

i ¶Egredere. ſ. de ſpelūca.

k ¶Et ſta in mōte coram dño. paratus ad audiendū eius verbū.

l ¶Et ſpūs. i. ventus grādis. ſubuertens montes ⁊c.

m ¶Non in ſpū dñs. i. tūc non audies verbū dei loquētis ſed poſtea.

n ¶Et poſt ſpiritum cōmotio. i. terremotus.

o ¶Et poſt cōmotionem ignis. viſibiliter ante heliā trāſiēs. Iſta añ trāſibāt añ ſpiritū ſuauē deſignantē dei p̄ſentiā. ad deſignandū terroꝛē ptātis diuine. ſicut Exo. xix. q̄n dñs deſcēdit ſup montē ſinai añ ceperūt audiri tonitrua: ac micare fulgura: ⁊ nubes denſiſſima opuit mōtē: iſta tñ facta fuerūt miniſterio angelico.

p ¶Mō cum audiſſet helias operuit vultū ſuum: ſ̄ſi aliquo modo territus vel ex reuerētia diuini tranſitus Cetera patent ex p̄dictis vſq̄ ibi.

q ¶Unges açabel regem ſuper ſyriam: ad ſui cōſolationez nominat ſibi tres ꝓſonas ꝓmouendas ad idolatrarū deſtructionem: ⁊ patet littera vſq̄ ibi.

r ¶Interficiet eum helise⁹ q̄ autē açabel ⁊ iehu multos idolatras de iſrael interfecerint: ſatis habet exp̄eſſum infra. iiij. libro. ſz q̄ Heliſeus aliquos interfecerit non legitur. niſi de quadraginta duobus quibus maledixit: ꝓpter quod vſi laceraverunt eos: vt habetur infra. iiij. li. ca. ij. erant enim illi filij idolatrarum. et idolatriam iam addiſcentes. erāt enim de bethel vbi colebatur vnus vitulus aureus. vt dictū eſt. ſ. xij. ca. ſed credendum q̄ verbum domini in eo fuerit adimpletum.

s ¶Et derelinquam mihi. in iſrael ſeptem milia viroꝝ. hoc etiam dicitur a helie conſolationem q̄ cuz eo adhuc eſſent in iſrael multi ab idolatria mundi.

t ¶Oſculans manum ſez idoli ad eius reuerentiam: vel oſculans manum ꝓpriam: ſm q̄ dicitur Job. xxxj. Si vidi ſolem cuz fulgeret: ⁊ lunam incederem clare: ⁊ oſculatus ſum manum meam. in ſignum reuerētie. vnde ibi ſubditur: Quod eſt iniquitas maxima. i. idolatria.

Profect⁹

Universidad de Salamanca Biblioteca

a Profect⁹ ē tē. Cum redemptor nr descendens ō celo diuino iudicio acquisiuit populū adhuc terrenis operibus inhiantē: in quo salutem fecit: cuz eum ad fidem ꝓuertit. Helias enim interpretatur domin⁹ deus: Iosaphat iudicans: heliseus dei mei salus. Super quem ꝓpheta pallium suum misit: cuz dominus populum fide catholica induit. Unde apostolus: Qui in christo baptizati estis: christ. in. Relictis bobus currit post he. quia electorum chorus audito nisi quis renūciauerit omnib⁹ nō po. m. e. d. statim cessauit terrenis lucris inhiare: secularibus desideriis deseruire: et sic alijs verbum vite ꝓdicauit. hoc ē enim osculari patrem ⁊ matrē: qsquēz pōt siue de iudeis siue de gentibus sermone velle corrigere. b Et mactauit. Raban⁹. Popul⁹ quoq; christian⁹ carnalia desideria mactans totū exercitiū suum in opus euangelizandi conuertit: vt sufficientem pastum auditoribus suis prebere posit. c Secutus est heliam. Raban⁹. Nostrū heliā sequit̄ et ministrat ei qui vestigia ei⁹ sequēs ꝟ est mandata illi⁹ obseruās: ministeriū ⁊ bo nor cōdigne satagit exhibere.

a manum. Profectus ē inde helias repperit heliseū filiū saphat arātē in duodecim iugis boum ⁊ ipe i duodecim iugis boū arātib⁹ vnus erat. Cūqz venisset helias ad eū: misit palliū suuz super illū. Qui statim relictis bob⁹ cucurrit post heliā et ait: Osculor oro te pfem meū ⁊ mrez meā et sic seqr te. Dixitq; ei: Vade ⁊ reuertere. Nō. n. meuz erat feci tibi. Reuersus āt ab eo: tulit par boū ⁊ mactauit illō: ⁊ in aratro boum coxit carnes: ⁊ dedit populo et comederūt. Cōsurgens qz abijt ⁊ secutus est heliam: et ministrabat ei.

a Profect⁹ ē. Idc ꝑfr ponit mādari dñi executio ꝓ heliā: vngendo heliseū in ꝓphā: quē ꝓmo reppit de trib⁹ ꝓdictis. cū ōr: b Misit palliū suū sup eū. h. n. palliū impositio vocat vnctio: vel etiā cū vnxit eū: ly nō sit scriptū: q; āt vnxerit ageū: non habet nisi q. j. iij. li. ca. viij. dr q heliseus discipulus dixit ipsi acael forte regē syrie: ⁊ forte tunc vnxit eū ly nō sit scriptū: de iehu ꝙ scribit. j. iiij. li. ca. ix. q heliseus misit vnū de filijs ꝓphārz ad vngendu eū regē sup israel. c Qui statim relictis bob⁹ cucurrit post he. volens omnino adherere ei: motus instictu spiritussancti.

d Tulit par bo. ⁊ mact. pre gaudio enī sue vnctiōis fecit cōuiuiū sociis suis ⁊ vicinis.

Moraliter.

Rūciauit āt achab ieça. nunciū ad heliam. Sicut ī expositione sacre scripture fit aliqsi trāslit⁹ a capite christo ad ei⁹ mēbra ꝓpter mutuā cōnexionez: sic etiā fit trāsitus ab vno christi mēbro ad aliud ꝓpter eādē rōnem: ergo sicut p heliā ꝓphās significat⁹ est bonus doctor vl ꝓdicator: ita b ꝙ eū significat bon⁹ discipul⁹ doctoris vl ꝓdicator⁹ aut imitator: Per b ꝙ q heliael fugit a facie ieçabel: significat q bon⁹ discipul⁹ fugere debet ꝓcupiscētiā carnis q̄ significat ꝑ ieçabel: eo q; interꝑtat fluxⁿ sanguinis: ex cui⁹ abundātia excitat carnis ꝓcupiscentia. † Et ꝓterit in desertū: p qđ significat religionis ingressus vl austeritas vit⁹ sz qz post ingressū religiōis vel inchoatiōez ī vite austerioris aliq tepescunt. ideo subdit: † Et obdormiuit. tepor enim aliqñ nomiat in scriptura sopor. † Et ecce angel⁹ dñi tetigit eū. nā angel⁹ custos hoīs cū exitat ad bonū exercitiū dicens: surge. p mentis vigilātiā. † Et comede. sacrā eucharistiā. † Grādis enī tibi restat via. qsi dicat: ipa ē tibi vaticū ducens ad patriā. ideo seqt: † Et ambulauit ī fortitudine cibi illi⁹. xl. dieb⁹ et. xl. noctib⁹ vsqz ad mōtem dei oreb. p hanc ambulatiōez belie significat ꝓcessus de bono ī melⁱ⁹ vsqz ad pfectiōez vite q̄ ē ꝓuētio vsqz ad patriā in spe tñ que ē certa expectatio future beatitudinis ex grā ⁊ meritis ꝓueniēs. Per. xl. ño dies naturales q̄ ꝓsurgūt ex ductu denarij ꝓ q̄ternariū significat obseruatio decalogi in fide christi descripta in libris. iiij. euāgelioꝝ. ¶ Et cū venisset illuc mansit in spelūca. id ē. in obscuritate fidei q̄ est in enigmate: quia q̄tūcunqz ꝓficiat homo in vita pñti tñ adhuc manet sub fide cognitione q̄ multū distat a patrie claritate. ideo subdit: † Quid hic agis helia. qsi dicat non est adhuc tēpus pfecte q̄etis sed laboris ꝓ salute ꝓximoꝝ cum necessitas b reqrit ⁊ b arguit illos q̄ ꝓ sua q̄ete magⁿ volūt otiōplari dimissa ꝓximoꝝ necessitate. Sz ego. Qui solitudinis loca q̄rūt b scire debēt q tot aiaꝝ rei sūt q̄t ī publicū ꝓdeūtes ꝓdesse potuerūt. Ideo sequit: † Egredere ⁊ sta in monte coꝝ dño. parat⁹ vocē ei⁹ audire ⁊ ope adimplere: tū dicunt b tria mīstre anteq̄ dñi vox audiat. Primū est spūs fortis ꝓ quē superbia vite significat. Scōm est cōmotio ꝓ quā ꝓcupiscētia carnis itelligit. Dec enī tria oꝑtet trāsire ⁊ totaliter auferri ab eo q̄ aure mētis audire desiderat ꝟbum dei. † Et post ignē sibil⁹ aure tenuis. qz post transitum ꝓdictoꝝ adest suauitas spūssancti ꝓ sibilum tenuem vl dulcem significata. ideo subditur: † Ibi domin⁹. quid āt audiat a domino subdit: † Anges asael tē. dicit enim ei q vngat quoscunqz ad puniendū idolatras gladio: ⁊ vnum ꝓpheta verbo. per quod significat q in ecclesia aliqui dimittunt puniendi gladio materiali. aliq ño puniūt tñ gladio spūali.

In capitulo. xix. vbi dicitur in postil. Altaria tua domine destruxerūt: non loquitur hic de altaribus que erant in hierusalem.

Additio.

Rtionabilit pōt dici q b loquit̄ helias ꝙ ipis altarib⁹ hierūm lz. n. ipa altaria non erānt destructa realit⁹: tñ erāt destructa ꝑm opinionē ⁊ affectionē idolatrax. idolatre. n. ipa destruerēt si possent. ⁊ inquātū in ipsis erat illa destruebāt: q̄ enī vitulos colebāt publice ī otēptū dei quātū ī se erat destruebāt altaria dei. i. totū cultū diuinū fatebāt esse inanem. Et iste mod⁹ itelligēdi ꝓz ex eo qđ seqr. s. Et ꝓphas tuos occidēt gladio. nō enī legit q tpe belie seu añ ipsi⁹ tps aliqui ꝓphete dei fuissent occisi gladio: sed b ē intelligendū modo ꝓdicto scz q achab ⁊ iezabel quātū in se erat occidebāt ꝓphetas dñi: tum reputādo eos vanos: tum etiā qz appetebāt eoꝝ interfectionem.

Replica corrector⁹ contra Burgē.

Replica.

In ca. aūt. xix. destructiōez altarū dei de qb⁹ q̄stus fuit Helias. postil. exponit ꝺ reali destructiōe. Burgē. aūt de intentionali.

A d Benadap. Ra. Bena/dap significat diabolū q̄ diuersos exercitus malignoꝝ spirituū ad subuertēdū ꝓpm dei cōtrahit: sed p pueros principum israel vincit: id est per bonos auditores doctorum: quia quod auribus audiunt factis implent. antiquus hostis in fugam vertit: omnisq; suus exercit⁹ a militibus christi p/turbatur qui bene ducenta milia et triginta duo esse dicuntur: qz qui vtriusq; testamēti sciētiā pfecte tenent: et trinitatis fidē cum gemina charitate conseruant bi apti militie sūmi regis esse comprobantur.

Hec faciāt

Capitulum: XX

Ozro benadap rex syrie congregauit omnez exercitum suum: ⁊ triginta duos reges secū ⁊ equos ⁊ curꝰ et ascēdēs pugnabat ꝟ samariā: ⁊ obsidebat eā. Mittēsqz nūcios ad achab regem isr̄l in ciuitatez ait: Dec dicit be/

Ozro benadap. Ca. XX

Postq̄ diuina ꝓuidentia ꝟum in se fuit achab a sua malicia reuocauit celestibus signis: hic ꝙr eum reuocat in mirabilibus victorijs licz abusus fuerit victoria beneficijs. ⁊ diuiditur pars ista in duas. Nā duplices victorias. scōa ponit ibi: Accedens aūt ꝓpha. Circa ꝓmum achab ꝓmo de obsidione anriaā. scōo ꝓ ꝓphām de victoria. pmi/siōe ꝓsolaā. ibi: Et ecce ꝓpha vn⁹. anriabat ita achaab: tū qm̄ habebat ꝓpm vt posset resistere: tū qz ñ poterat pacē nisi valde grauē habere: ⁊ b ē qđ ōr hic. f Dec dicit be. tē. Achab enim ꝓmo miserat nūcios ad benadap ꝓpter quos requirenda: ⁊ ipse rūdit ista q̄ dicta sunt. Rūdit⁹

Dec fa. m. dij tē. Samaria more ciuitatū habebat terrā ī/ter⁹ ipis pene muris eḡēs: q̄ subsidio ictibus arietū resisteret. Extra muroꝝ altitudo longe sup ficiē ꝛre transcendebat. Sit ḡ rex syrus obsessos terrens: q; tantā haberet multitudinē vt si qlibz militū vnū lapidē vel stipitē: vl ceꝑit ad ostrudū cōtra vrbem aggerē apporasset: agger exturgeret ⁊ supficiei que erat ītra muros eē videret eḡēs: ita vt ex eā pugnātes ꝓtra ciuitatē tela vel faces mitterent. b Me glo. ac. Ra. Accicr⁹ ē ḡ cingulo circūdat⁹ Discinct⁹ ḡ cingulū depositū. Sit ḡ rex isr̄l regi syrie gloriāti qsi iā cepisset samariā quaz obsidere ceperat. Me glozicē⁹ accinct⁹ eū vt discinct⁹ Ac si dicat: Noli gloriari qsi victor ḡ adhuc ī acie posit⁹. quē victoria sequat̄ ignoras. quipe qui vincere credidit vict⁹ ē. c Fugit. q. be. r. sy. Ra. Jd est diabolus ꝓnceps iniquoꝝ. qz oculi sublimes sunt. Syria enī sublimis ī eā sue supbie ꝓfidēs cū equitib⁹. s. oībus supbis. q; ipe est caput sup oēs filios superbie. ab exercitu qui supat⁹ ī fugā vertit: ⁊ rex israel petuit equos et currus tē. qz rex reguz neḡcias spiritualeꝝ obruit humani generis delēdo pcā. Ra. Diabol⁹ lz a sanctis sepi⁹ vincatur: tamen iterū instaurat ꝟlium contra eos. et dū vno modo vincit: alio stati vincere conatur. Ra. Maligni spūs si ī spiritualib⁹ vincūt ī corporalib⁹ bellū parāt: fatagētes vt aias de supernis ad ima ꝓtrahāt: terrena ad amādum inducāt. Si. pfperitate cōcessa deo gratie agāt: studeāt vt p aduersa frāgantur. Sz sicut syri ita demones vbi se superare confidebant: ibi superati sunt.

Abijt

a Rūdit⁹ rex isr̄l iuxta ꝟbū tuū. nō dicit fm ꝟbum tuū totaliter qz bñ ꝓcedebat ei aux ⁊ argētū ⁊ bona mobilia: non aūt vxores ⁊ pueros ideo subdit: b Tu⁹ sū ego ⁊ oīa mea. nō āt dixit ō vxoꝝ ⁊ liberis: ꝙ benadap huic oblationi nō assensit: imo totū hr̄e voluit ⁊ absqz dilatiōe: ideo subdit: Tras igitur tē. et ptz lra. c Vocauit āt tē. vt haberet cōsiliū cū eis. qz erat ī arto posit⁹ ꝓpt̄ multitudinē exercit⁹ regⁱ syrie quā formidabat: ⁊ ꝓpt̄ pacē duraz quā rex syrie volebat. d Aduertite ⁊ videte qñ insidiet nobis: volēs auferre vxores ⁊ filios. vt sic nō remaneāt ī terra ḡ possint eā defendere ī futuro. ⁊ sic obtinebit eā ꝓ sua volūtate. e Nō audias nec acq̄escas illi. magis enī volebāt se exponere piculo belli: qz sic vulgariter dr: melioz ē bona guerra q̄z mala pax. ideo rūdit achab. f Dāc āt rē facere ñ possū. ꝓpt̄ qđ rex syrie idignatus ⁊ ō sua multitudine nimis cōfidēs dixit: g Si suffecerit. et accipit ꝟ sī ꝓ nō. h Pulus sa. tē. vocat autē ꝟ puluis samarie ītra quā ciues portauerūt in ītra muros ī magna quātitate ad ꝟ q̄ muri cēnt fortiores ad sustinendū ictus machinaꝝ. ⁊ ad ꝟ q̄ illi de ciuitate p illā terrā apposita possent faciliter ire vsqz ꝓpe pugnacula muroꝝ ad defensionē ciuitat̄. Dixit igit benadap se iactādo qz tāta multitudo erat ī suo exercitu. q; si qlibet acciperet pugillu ō ītra ipleret fossata ⁊ fierēt aggeres itamagni exteri⁹ sicut fecerāt ciues iteri⁹ p ꝟ inuens q; statim caperet ciuitatē: cui rūdit achab. i Me glier ac. tē. accinctus ō: ille q̄ vadit ad ꝓlū. Discinctus ño q̄ iā depositi arma obtēta victoria: p ꝟ insinuans ipi benadap q̄ nō debeat gloriari: ac si iā cepisset ciuitatem.

k Circūdate ciuitatem. ponendo machinas ad inuadēdū eam. l Et ecce ꝓpheta vnus. Hic ꝓsequenter achab ō ꝓmissione victorie cōsolatur. cū dicit: Vidisti omnē multitudinē hanc nimiā. ecce ego tradam eam in manū tuā: cui⁹ causa subdit: m Et scias quia ego sum dominus. et resilias ab idolatria. n Et ait achab p q̄. quia videbāt sibi impossibile ꝓpter populi sui paucitatem. ꝓpter qđ ꝓpha ad eum assecurādū replicauit nomen dñi. d. o Dec dicit dñs p pedissequos tē. i. p armigeros ꝓncipum de terra isr̄l vt cōmuniter exponit Ra. Sa. d. q; p hoc intelligunt filij nobiliū: qui non erant de filijs israel: sed erāt dati obsides ipi achab. Unde in hebreo habetur: Per pueros ꝓncipum ꝓuinciarum. p Et ait. s. achab. q Quis incipiet ꝓeliari: id est. quis erit in prima acie. r Et ille dixit tu. vt magis tibi attribuatur victoria: ⁊ per hoc debeas eē deo magis gratus. s Et egressi sunt meridie. qz illa hora solent homines comedere. et ideo minus erant parati ad resistēdū. ideo subdit. t Ben adap autē bibebat temulent⁹ tē. id est vino suffusus et inebriat⁹. v Misit itaq; benedap: id ē miserat añ ad circūdādū ciuitatē: vt ꝓdictum est. ⁊ isti nunciauerunt ei egressum achab de ciuitate. x Apprehendite eos viuos. volebat enī cōmuni populo vti ī opibus seruilib⁹ ī regno suo. et ꝓncipales volebat interficere varijs supplicijs lōga moꝝ. Cetera patent.

Accedens

Accedens autem ꝓpheta ad regem israel dixit a
ei: Uade ⁊ ꝓfortare: et scito: ⁊ vide quid facias. b
Sequenti enī anno rex syrie ascendet cōtra te. c
Serui vero regis syrie dixerūt ei: Dij montium d†
sunt dij eoꝝ: ideo superauerūt nos. Sed melius e
est vt pugnemus ꝓtra eos ī cāpestrib⁹: ⁊ obtine
bimus eos. Tu ergo verbū hoc fac. Amoue re- f
ges singulos ab exercitu tuo: ⁊ pone ꝓncipes ꝓ
eis ⁊ instaura numeꝝ militū q̄ ceciderūt ō tuis:
⁊ equos scōm equos pristinos: ⁊ curꝰ scōm cur
rus q̄s añ habuisti: ⁊ pugnabimꝰ ꝓtra eos in cā
pestribus: ⁊ videbis q̄ obtinebimus eos. Cre- g
didit consilio eoꝝ: ⁊ fecit ita. Igit̄ postq̄ annus
trāsierat recensuit benadap syros ⁊ ascendit in
aphec: vt pugnaret ꝓtra israēl. Porro filij israel re
censiti sūt. Et acceptis cibarijs ꝓfecti ex aduer
so: castraq̄ metati sunt cōtra eos: q̄si duo parui h
E greges capraꝝ. Syri aūt repleuerūt terrā. Et ac i
cedens vnꝰ vir dei: dixit ad regem israēl: Hec di
cit dn̄s: Quia dixerūt syri: deꝰ mōtiū ē dn̄s ⁊ nō k
ē deꝰ valliū: dabo oēm multitudinē grādē hāc
in manu tua: ⁊ scietis q̄ ego sū dn̄s. Dirigebāt
q̄q̄ septē dieb⁹ ex aduerso hi atq̄ illi acies: septi
ma aūt die cōmissū est bellū. Percusserūtq̄ filij
israēl de syris cētum milia peditū in die vna: fuge
runt aūt syri q̄ remāserūt ī aphec ī ciuitatē: ⁊ ce l
cidit murꝰ sup viginti septē milia hoim q̄ remā
serāt. Porro benadap fugiēs ingressus ē ciuita m
tē ī cubiculū qō erat ītra cubiculū. Dixerūtq̄ ei n
serui sui. Ecce audiuimus q̄ reges domꝰ israel o
clemētes sūt. Ponamus itaq̄ saccos in lumbis
nr̄is: ⁊ funiculos in capitibꝰ nr̄is: ⁊ egrediamur
ad regē israēl: forsitā saluabit aīas nr̄as. Accinxe
runt saccis lūbos suos: ⁊ posuerūt funiculos in
capitibus suis: venerūtq̄ ad regē israēl: ⁊ dixerūt
ei: seruus tuus benadap dicit: Uiuat oro te aīa
F mea. Et ille ait: Si adhuc viuit frater meus est p
Oō acceperūt viri ꝓ omine. Et festinantes ra q
puerūt ȳbū ex ore eiꝰ atq̄ dixerūt: Frater tuus r
benadap viuit. Et dixit eis: Ite ⁊ adducite euꝫ
ad me. Egressus est ergo ad eū benadap: ⁊ leua v
uit eum in currū suū. Qui dixit ei: Ciuitates q̄s
tulit pr̄ meꝰ a pr̄e tuo reddā: ⁊ plateaſ fac tibi in x
damasco sic̄ fecꝰ pr̄ meꝰ ī samaria: ⁊ ego fœderaꝰ
§ micheas
recedā a te. Pepigit g̃ fœdus ⁊ dimisit eū. Tunc y
vir q̄dā de filijs ꝓphaꝝ dixit ad sociū suū ī ꝑmo 5
§ in capite
ne dn̄i: Percute me. At ille noluit ꝑcutere. Cui a
ait: Quia noluisti audire vocē dn̄i: ecce recedas
§ qō cum contingisset
a me⁊ ꝑcutiet te leo. Cūq̄ paulu
lū recessisſz ab eo: iueniť euꝫ leo at
q̄ ꝑcussit. Sz ⁊ alteꝝ iueniēſ vir
dixit ad eū: Percute me. Qui p
a cussit eum ⁊ vulnerauit. Abīt g̃
§ allegato capite
ꝓpha ⁊ occurrit regi ī via: ⁊ mu b

a Accedēs ād. Hic ꝓr describit scōa victoria ipi achab cō
cessa: vbi achab ꝑmo ō bello futuro ꝑmonet. scōo victoria de
ꝑdicit. ibi: Et accedēs vnꝰ vir dei. tertio obtēta victoria achab
ab abutit: ibi. Dixerūtq̄ ei sui sui. Circa ꝑmū ōr: b Uade
⁊c. accipiēdo ꝓstātia te defēdēdi ī bello futuro. c Et scito et
⁊c. nō sis negligēs ī puidēdo tibi ꝓpr̄ victoriā quā habe
sti. d Dij mō. sūt ⁊c. b dicebāt: q: replū vbi colebať deus in
hierlm erat in monte moria: ⁊ altare qō reparauit helias in
mōte carmeli. e Ideo superauerūt nos. credebāt eū tanq̄
gētiles ⁊ erronei q̄ ptās dei israēl se extēderet tm̄ in montibus.
f Amoue reges singlos ab exercitu tuo ⁊ pone ꝓncipes pro
eis. i. ꝓncipes bellatoꝝ q̄ non sint ita delicati sic reges: nec in
statu tā alto positi: ⁊ sic erūt fortiores ad pugnādū: ⁊ magis
volūtarij: vt ꝑ ꝑ possint ascendere ad altiorē gradū. g Et
ascēdit in aphec: q̄ ē ciuitas fortis in tribu aser: quā abstule
rāt syri ab hebreis ⁊ ē sita ī mōte: ſz añ eā ē planicies magna:
vbi descēderūt syri vt pugnarent cū hebreis in cāpestribus.
h Quasi duo pui greges: q: hebrei erāt valde pauci respe
ctu syroꝝ vt sic victoria magis appareret ex virtute diuina.
i Et accedēs vnꝰ vir. Hic ꝓr victoria ipi achab ꝓmittitur
cū ōr: Et accedēs vnꝰ vir dei: Iz nō noīer: ōr tñ a doctoribus
cōiter q̄ fuit micheas filiꝰ iemla: ⁊ hoc etiam dicūt hebrei.
k Quia dixerť syri deꝰ mōtiū ⁊c. i. q: blasphemauerūt deū
israēl attribuētes ei potentiā limitatā: debellabūť ꝓpter istam
blasphemiā: dicūt etiā q̄ cū ꝑ dixit eis ꝓpha q̄ nō ꝑcret ipi
benedap ⁊ pl̄o ei⁹: ſz magis īterficeret ꝓpter blasphemiam
dei ꝑdictā: ⁊ ꝓpr̄ ꝑ ī hebreo ponit bis. Et dixit: Uā hebreus
sic habeť: Et accedēs vir dei dixit ad regē israēl. ⁊ dixit: Hec di
cit dn̄s deꝰ ⁊c. q: de mādato dei dixit ei q̄ victoriā illi dare t
q̄ syris deuictis nō ꝑceret. Cetera patēt vsq̄ ibi: l Et red
dit murꝰ sup. xxvij. milia hoim. volebāt enī fortificare murū
ad se defendēdū ītra ciuitatē: sed q: edificiū erat antiquū ex
ꝑcussiōe ⁊ dei volūtate cecidit sup blasphemos. m Ingre
cubiculū qō erat ītra cubiculū. i. in loco valde secreto. Jose
phꝰ āt dicť q̄ cū paucis sibi fidelissimis ītrauit locū subterra
neū secretū: cui⁹ īgressus erat ītra cubiculū. n Dixerūtq̄
ei serui sui. Hic ꝓsequenter achab victoria sibi data abutitur
in dimissiōe blasphemi quē occidere tenebať de mādato dei.
o Audiuimꝰ q̄ reges domꝰ israēl clemēs. sunt. Dicit enī Sene
ca in li. de clemētia: q̄ nullū ex omnib⁹ magis decet ꝓncipem
q̄ clemētia: tñ semp cū ea debet esse iusticia aliter nō esset vir
tuosa: ⁊ ideo in ꝓposito magis fuit demētia parcēdo blaspho
mis cōtra deum ⁊ iusticiā: q̄n dixit achab: p Si adhuc vi
uit frater meꝰ est. i. volo facere pacē cum eo ⁊ ꝑfœderatiōem.
q Oō acceperūt viri. i. serui benadap. r Ꝓo omine.
est aūt omen ꝑm q̄ dicit Ualeriꝰ maximus verbū ex inspera
to ꝓlatum ex quo sequiť bonū alicui⁹ vel aliquoꝝ: ⁊ tunc di
cit omen illius vel illoꝝ: ⁊ ponit exēplū de Romanis ītrenti
bus locū aptum vt ibi manerēt: ⁊ ciuitatē edificarēt. ⁊ cuꝫ ve
nissent ad locum vbi nūc est roma: vexillari⁹ q̄ ꝑcedebat fixit
vexillū in terra. dicēs: Stemꝰ q: h optime manebim⁹: ⁊ ꝑ ver
bum fuit acceptū ꝓ omine. s Et festinātes rapuerūt ver
bum ex ore eius: tanq̄ firmiter dictū ne posset retractare.
t Atq̄ dixerūt: frater tuus benadap viuit: ac si di. sicut di
xisti. ex nūc est fœdus inter te ⁊ ipm. v Et leuauit eū in cur
rum suū: pacifice ⁊ honorifice recipiēs ipm. x Et plateas
fac tibi in damasco. i. in ciuitate mea regia fac forū rerū vena
lium: vt inde recipias tributū tanq̄ habēs in regno meo pa
cipale dominiū. Dicit aūt ē Ra. Sa. b: q: nō habebat ī animo
hoc facere: sed intēdebat achab decipe. y Tunc vir qui
dam. Postq̄ diuina ꝓuidentia reuocauit achab q̄tum in se
fuit signis ⁊ victoriis mirabilib⁹. hic ꝓsequēter eum reuocat
cominationib⁹: ⁊ primo cōminať ei mortē in ꝑsona ꝓpria. se
cūdo cū hoc in vxore ⁊ ꝑle sua. c. sequēti. Circa primū sciēdū
q̄ ꝓpheta de mādato dn̄i voluit ꝓponere ipi achab parabo
lam ꝑ quā ignorans ꝓtra scip̄m daret sententiā: sicut nathan
ꝑposuit ipi dauid: vt habeť supra. ij. li. xij. ca. Et ideo ad ꝓ
ponendū ꝑmo diſponit ꝑ plagam susceptā. cū dicit:
a Cui ait: quia noluisti ⁊c. et ꝑcutere
ex quodā horroꝛe. a Cui ait: quia noluisti ⁊c. et ꝑcutere te
leo: ꝓpter peccatum inobedientie: q: euꝫ cognoscebat ⁊ scie
bat esse ꝓphetam dn̄i: cui est in omnib⁹ obediēdū cum sit de
minus vite ⁊ mortis: sanitatis et infirmitatis. Cetera patent
vsq̄ ibi: b Et mutauit aſpersione ⁊c. In hebreo habetur:
Et mutauit pānū. i. involutione pānī. quia ligauit caput suū
vulneratum: sicut solet fieri: ita tamen q̄ ex illis ligaminibus
facies ꝑ magna parte erat opta: ne achab eum cognoscere:
⁊ sic ad parabolā ꝓpositam responderet sicut vni de populo
qui ꝓpha

tauit aſpersiōe puluerꝰ os et ocꝰos suos. Cunq̄ rex trāsiret clamauit ad regē ⁊ ait: seruꝰ tuꝰ egres
sus ē ad prēliādū cominꝰ. Cunq̄ fugisset virꝰ a
adduxit eum quidā ad me. ⁊ ait: Custodi virum b
istū. Qui si lapsus fuerit erit anima tua ꝓ ani
ma eius: aut talentuꝫ argenti appendes. Dum
autem ego turbatus huc illucq̄ me verterem:
subito non comparuit. Et ait rex israel ad euꝫ: c
Hoc est iudicium tuuꝫ qō ipse decreuisti. At ille d
a § et soluto capite
statim abstersit puluerem de fac̄ie sua: ⁊ cogno
uit eum rex israēl q̄ esset de ꝓphetis. Qui ait
ad eum: Hec dicit dominus. Quia dimisisti vi e†
a § benadap blasphemū. b § quia ipse te perimet.
rum dignū morte de manu tua: erit anima tua a
ꝓ anima eius: et populus tuus ꝓ populo f
eius. Reuersus est igitur rex israel in domum su b
am audire contemnens et furibundus venit in g
samariam. h

Porro benadap rexſy/ La. XX
rie ogrega. ⁊c. Syria sublimis inter
ꝓtatur. ideo ꝑ regē syrie diabolꝰ significať. de q̄ dicit Job. xlj.
Omne sublime videt. Ram superbissimus est. ideo de ipo di
citur ibidē q̄ ipse est rex sup omnes filios superbie. Ipe vero cō
gregat exercitū suū cōtra homines ad subijciēdū sibi per pec
catū ⁊ maxime ꝓtra illos qui a sua fuitute recesserāt ꝑ penitē
tie sacramentū. ⁊ isti bñ significanť ꝑ filios israēl: q̄ recesserant a
culto baal ⁊ adheserāt deo dicētes: Dn̄s ipe est deꝰ: vt habeť
ꝫ. xviij. ca. ꝫ dn̄s facit eū supari cū suo exercitu. ‡ Per pedis
sequos principū. p. uinciarū. ꝑ quos conueniēter ītelligi poſ
sunt pauperes ꝑdicatores qui discurrunt ad predicandum con
tra vicia ex auctoritate platoꝝ: qui bñ dicunť principes eo q̄
sunt successores apostoloꝝ: de quib⁹ dicit ꝑs. xliij. Constitu
es eos principes sup omnē terrā ⁊c. Per predicationeꝫ vero
pauperū religiosoꝝ multi peccatores conuertunť ad bonū. ⁊
sic in eis diabolꝰ cū suo exercitu supať. † Serui vero regis sy
rie dixerūt: dij montiū sunt dij eoꝝ. ideo superauerunt nos ī mō
tib⁹. Per seruos regis syrie ītelliguntť demones q̄ sūt sub suo
principe. ipsi vero aliquādo pugnāt cū viris sanctis in mōti
bus. i. quando nituntur eos impedire a deuotis oratiōnibus
que montes dicuntur: quia ſm Damascenum: Oratio est ascē
sus mentis in deū. sed ibi debellanť: quia virtute orationis p
seuerantis fugantur. Quod fuit figuratum Exo. xvij. vbi di
citur q̄ amalech cū suo exercitu fugatus fuit ⁊ deuictꝰ ꝑ moy
sen in monte orantē. Sed demones sic deuicti a viris deuotis
aliquando reuertuntur ad pugnandum cum eis in cāpestribꝰ
Nam aliquando viri deuoti occupantur circa administratio
nes temporalem curam requirentes: propter quod per campe
stria designantur: et demones sperant eos in suis tentationi
bus deuincere. sed frequenter ꝓtingit q̄ sicut victi fuerunt in
montibus sic in cāpestribus debellanť: ⁊ hoc est quādo viri
deuoti in administrationib⁹ sibi cōmissis bñ se habēt ad ho
noꝛē dei ⁊ bonū ꝓximi: sed aliquādo contingit deo pmitten
te et diabolo ꝓcurante q̄ ex tali victoria victoꝛ in superbiam
erigitur: ⁊ sic cū diabolo qui rex est super filios superbie con
federatur. ⁊ hoc per fedus achab cū rege syrie significatur.
Per hoc autē q̄ ꝓpheta increpauit achab de hoc fœdere di
cens: † Quia dimisisti virū dignū morte de manu tua erit
anima tua ꝓ anima eius. significatur q̄ ex tali fœdere cū de
mone incurritur mors gehenne.

In ca. xx. vbi dicit in postilla: Postq̄ diuina ꝓuidentia
cētū i se fuit achab a sua malicia reuocauit celestibꝰ signis ⁊c.

Additio. Si diuina ꝓuidentia cētū in se fuit reuo
casset achab a sua malicia: vt dr̄ in postil
la: indubie fuisset reuocatꝰ. Mā vt ecclia cātat diuīa ꝓuiden
tia in sua dispositiōe nō fallit. Uñ melius dicereť q̄ diuina ꝓ
uidentia fecit supnaturalia signa sufficientia ad reuocatiōnē
achab si ipe nō fuisset obstinatus.

Replica. In ca. xx. vbi postillatoꝛ ꝓtinuādo dicit
q̄ ꝓuidētia diuīa cētū in se fuit achab a
sua malicia reuocauit celestibꝰ signis. Burgē. nititť cū cape ī
ſmone: q: dixit cētū in se fuit: volēs q̄ p hoc circūloquať vo
lūtatē dei bñplacitā: ⁊ ita achab fuisset ꝓuersus: q: illa volū
tas sp efficax estť. § Burgē. noluit aduertere naturā termiꝛ
theologicaliū: q̄ volūtas signi ꝓcipiēdo: ꝓsulēdo ⁊c. ꝑ facē
qō ī se ē: sic volūtas bñplaciti. Et ita xe dr̄: deꝰ cētū i se ē vult
oēs hoies saluos fieri: § defectꝰ ē ex pte hominū: nō dei: q̄ nō
oēs hoies salui fiāt. Hec igit̄ Bur. obiectio potiꝰ est puerilit
tētatiua: cētū xitatis inq̄situa: quē modū valde repēdit bea
tus Hiero. ⁊ beatꝰ Augꝰ. de doctrīa xp̄iana.

Glo.ordi.

Naboth inꝑpretať La. XXI
ꝓspicuus sue possessio. ieꝛahel hone
stas dei sue semen dei. hoc totū conue
nit filio dei: qui ē splendoꝛ glorie: quē
ꝓstituit deꝰ heredē vniuersoꝝ. Hic na
both habuit vineā de qua. Uineā de
egypto tra. Hanc ꝓcupiuit achab: q̄ i
terꝑtať frať prīs. i. ppīs iudaicꝰ de q̄
ꝑs ꝫ carnē vt facēt hoꝛtū oleꝝ. Hoc
est vt vbi vinū spuale germinare debu
it ibi fragilia phariseoꝝ dogmata trās
plātaret. Naboth vineā dare nolenti
.i. xpo phariseoꝝ suppstitiōib⁹ nō ꝓsen
tiēti ipia ieꝛabel. i. synagoga machia
ta ē mortē. Interꝑtať ei ieꝛabel coha
bitatrix sue fluxꝰ vanꝰ vl inanis: q: sy
nagoga habitare videbatur in domo
dominī. sed per vana desideria defluebat.

§ In vi.

Capitulum: XXI

† Post ȳba aūt ist̄e illo
vinea erat naboth ieꝛ
raelitę: q̄ erat in ieꝛael
iuxť palatiū achab regī samarię.
Locutꝰ est q̄ achab ad naboth.
dicēs: Da mihi vineā tuā vt fa
ciā mihi hoꝛtū oleꝝ: q: vicia ē t
ꝓpe domū meā. Daboq̄ tibi ꝓ
ea vineā melioꝛeꝫ: aut si tibi cō
modꝰ putas argēti ꝓciū q̄tū di
gna ē. Cui rñdit naboth: Propi k
tius sit mihi dn̄s: ne dem hęre

Nico.de lyra.

Post ȳba. Hic ꝓr La. XXI
addiť scōa cōminatio fctā ipi
achab de morte eiꝰ vxoris ⁊ ꝑ
lis. circa quā hic ꝓcediť: q: ꝑmo pōiť
ipi achab noua ꝓuaricatio. scōo pōi
tur pene cōminatio. ibi: Factꝰ ē igit̄. ter
tio executio seu īflictio. ca. xxij. Noua
ꝓuaricatio ipi achab fuit: q: postq̄
mstripli deū offēderat ꝑ idolatriā: ino
cētē occidit ꝓpr̄ heredītat̄ sue ꝓcupi
scētiā. ⁊ ptz ītra vsq̄ ibi: k Propitius
sit. ꝑ pcto vl̄ heredītate alta. terra
ei israēl ꝓpie erat ipsiꝰ dei ꝓpr̄ qō nō po
terat simpliter vēdi: ſz solū vsq̄ ad iubi
leū: sic̄ hr̄ Leui. xxv. ⁊ iō nec illō ꝓce
debať in lege nisi in necte. naboth āt
erat diues: ꝓpr̄ qō ñ erat cōpulsus he
reditatē suā vēdere. Rex etiā volebat
eam ad ꝓpetuā habere.

y Et ꝓiciēs

ditatē patrū meox tibi. Uenit ergo achab in domū suā idi/
gnās et frendens sup ꝟbo qō locut' fuerat ad eum naboth
ieẽraelites. dicens: Non dabo tibi hereditatē patrum meo
rum. Et ꝓiciens se in lectulū suū: auertit faciē suā ad parie/ a
tem ⁊ non comedit panē. Ingressa est autem ad eū ieçabel
vxor sua. dixitq; ei: Quid est hoc vnde anima tua contri/
stata est: et quare nō comedis panē? Qui rñdit ei: Locut'
suꝫ naboth ieẽraelitę. et dixit ei: Da mihi vineā tuā accepta
pecunia: aut si tibi placet dabo tibi meliorē vineā ꝓ ea. Et
ille ait: Non dabo tibi vineā meaz. Dixit ergo ad eum ieça
bel vxor eius. Grādis auctoritatis es ⁊ bene regis regnuz b
israel. Surge et comede panem ⁊ ꝙuo esto animo: ego da/
bo tibi vineam naboth ieẽraelitę. Scripsit itaq; litteras ex c
nomīe achab: et signauit eas annulo eius: ⁊ misit ad maio/
res natu et ad optimates qui erant in ciuitate eius et habi
tabant cum naboth. Litteraꝫ autē erat ista sententia. Prę/ d
dicate ieiunium et sedere facite naboth inter primos popu e
li et summittite duos viros filios belial cōtra eū: ⁊ falsū te
stimoniū dicāt: Būdixit naboth deū ⁊ regē. Et educite eū ⁊ f g
lapidate: sicq; moriaꝫ. Fecerꝫ ꝙ ciues ei' maiores natu ⁊ opti
mates q̄ habitabāt cū eo i vrbe sic ꝓceperat eis ieçabel: et si D
cut scptū erat i lris q̄s miserat ad eos. Prędicauerꝫ ieiuniū
⁊ sedere fecerꝫ naboth inter pmos ppli. Et adductis duob'
viris filijs diaboli: fecerūt eos sedere ꝓtra eū. At illi scilicet
vt viri diabolici dixerunt cōtra eū testimoniū corā multitu
Deut.7.g dine: Benedixit naboth deuz et regē. Quobrem eduxerunt b
a ꝙ Et christus falsis testibus passus est extra portam.
eū extra ciuitatē: ⁊ lapidibus interfecerūt. Miseruntq; ad
ieçabel dicentes: Lapidat' est naboth ⁊ mortu' est. Factū ē
aūt cū audisset ieçabel lapidatū naboth et mortuū. locuta
est ad achab: Surge posside vineā naboth ieẽraelitę qui no
luit tibi acquiescere ⁊ dare eam accepta pecunia. Non enix E
uiuit naboth sed mortu' est. Quod cū audisset achab mor/
a tuū viōlicz naboth. surrexit: ⁊ ꝺscēdebat i vi i
F a Jn vineaz na. Vinea na/ neā naboth ieẽraelitę vt posset eā. Fact' k+
both eccl̄ia de est igitur sermo dñi ad heliā thesbitē. dicēs:
gētib'. Hāc oc Surge: et descende in occursuz achab regis
ciso xp̄o mali israel qui est in samaria. Ecce ad vineam na/
coloni p̄ripere both descendit vt possideat eaz. Et loqueris
moliebant: cū ad eū dicēs: Hec dic dñs: Occidisti: insuꝑ pos l
fidē q̄ p eū est sedisti. Et post h̄ addes: Hec dic dñs: Jn loco m
extinguere: et h̄ in q̄ lixerūt canes sāguinē naboth: lābēt q̄ n
suā q̄ ex lege ē F sāguinē tuū. Et ait achab ad heliā: Mū iuēi/ o
iusticiā ꝓferre sti me inimicū tibi? Qui dixit iueni: eo q̄ ve p
ac gētib' ibuē nūdat' sis vt faceres malū i ꝓspctū dñi. Pro q
dis conabāt i
serere.
pterea hec dicit dñs: Ecce ego iducā sup te malū: ⁊ demetā r
posteriora tua: ⁊ interficiā de achab mingentē ad parietez:
⁊ clausū ⁊ vltimū in israel. Et dabo domū tuā sic domū hie/
roboā filij nabath. ⁊ sic domū baasa filij ahia: ꝙ egistivt me
G ad iracūdiā ꝓuocares: ⁊ peccare feciſti isral'. Sz ⁊ de ieçabel s
4.Re. 9.b locut' est dñs dicēs: Canes comedēt ieçabel i agro ieẽrael. t
§.14.c.et Si mortuus fuerit achab i ciuitate: cōedēt eū canes. Si aūt
§.16.b.et 22.f. mortu' fuerit i agro: cōedēt eū volucres cęli. Jgit nō fuit' al v
1.Da.1.b ter tal' sic achab: q̄ venūdat' ē vt faceret malū in ꝓspctū dñi.
Cōcitauit ei eū ieçabel vxor sua: ⁊ aboiabil' factus ē itā vt
seq̄reꝫ idola q̄ fecerant āmorrei q̄s ꝓsūpsit dñs a facie filioꝝ
isral'. Jtaq; cū audisset achab ſmões istos: sciditvestimēta sua x
y

a Et ꝓiciens se in lectulū suū rē. Ex idigna
tione ⁊ ipatientia. ex hoc patet q̄ rex nō pote/
rat accipe agros subditoꝝ suoꝝ ꝙ volūtate
sua. b Grādis auc. es. ironice loq̄bat. q. d.
ex regia ptāte posses eā de facili habere.
c Scripsit itaq; rē. ⁊ signauit eas ānulo ei'
q̄ antiquit' in ānulis ꝑncipū erat ipressio ad
lras signādum. ⁊ ex h̄ patet q̄ iste lre de morte
naboth fuerūt facte ⁊ misse de ei' scitu ⁊ volū
tate. d Predicate ieiuniū. Hoc ei faciebāt
iudi qñ iudiciū ō aliq̄ magno scelere debebat
fieri. e Et sedere facite naboth rē. Tum q̄
erat de maiorib' ciuitat': tū vt nō videret que
rere ei' mortē: sed honorē. f Būdixit. i. male
dixit. sic Job. j. Būdic deo ⁊ morere. ꝑt bo/
norē enī maledictiōis eā signabāt iudei nomi
ne cōtrario. g Deū ⁊ regē. ⁊ sic accusabāt ꝙ
dei blasphemia ⁊ ō crimie lese maiestat': ⁊ vtri
q̄ debebat pena mort'. Cetera patēt vsq; ibi:
h Obduxerūt eū ex ciuitatē. tanq̄ in/
dignū mori in ciuitate. Cetera patēt vsq; ibi:
i Surrexit ⁊ descēdebat i vineā naboth rē.
Hic est duplex opinio hebreox. Alij dicūt q̄
ꝓ criminib' ipositis. ipi naboth: bona ei' om/
nia erāt ꝓfiscata hūano iudicio: ⁊ iō rex desce/
debat ad possidēdū tanq̄ sibi acq̄sita. Alij di
cunt q̄ naboth fuit frat' pris achab: ⁊ q̄ pri
minib' sibi ipositis nō solū fuit ipe lapidat': ſ
⁊ filij ei' cū eo: sic tō achan dicit Judi. vij. Et
iō achab ei' nepos descēdit ad possidēdū tan
q̄ heres: q̄ nō remāserat alī. ꝓpinqor. ⁊ huic
dicto ꝓcordat q̄d dr. j. iiij. li. ca. ix. Si nō ꝓ sā
guine naboth: ⁊ ꝓ sanguie filioꝝ ei' quē occi
deri ait dñs: reddā tibi i agro isto. k Fac'
est igit'. Hic post p̄uaricationē achab describi/
tur pene ꝓsequēs cōminatio. cum dicitur:
l Occidisti. q̄ sic dictuꝫ est: ⁊ patet ex h̄ loco
lre mortis naboth de scitu ⁊ voluntate achab
fctē fuerūt ⁊ misse. m Insup ⁊ pos. valde/
ique. n Hec dic dñs in lo. h̄ rē. Dicunt alīq̄
q̄ si accipiat sāguis achab in ꝓpria ꝑsona: tūc
li in h̄ loco nō designat locū signatū ſ regionē
q̄ sic dr ea. sequēti: curr' vbi fluxerat sāguis
achab lor' fuit in piscīa samarie: ⁊ ibi lingerūt
canes sāguinē sic ablutū. Si āt accipiat sāguis
achab in ꝑsona filij sui: cui' sāguis erat q̄dam
modo sāguis p̄ris. sic li in h̄ loco sigt locū ꝺter
minatū vbi lapidat' fuit naboth: ꝑt ptz. j.
li. iiij. ca. ix. Ra. Sa. dicit q̄ de sāguie naboth
in ꝑsona ꝓpria ītelligit q̄ in eodē loco canes
linxerūt sanguinē achab vbi p̄i' lāduerāt sā/
guinē naboth. Aliter aūt istud possit intelligi
videbit' ca. sequēti. o Nū iue. me ini. ti. ita
est in hebreo ⁊ i libris correct'. ⁊ est sensus: nū
q̄d inuēisti me talē q̄ deberes mihi inimicari.
p Qui dixit inueni. eo q̄ es inimic' dei cui'
sū seru'. vñ subdit': q Eo q̄ venū. sis rē. ſ
cut eī res vēdita trāsit i dominū ⁊ possessionē
emēt': sic achab videbat totalit' ſbdit' idol' et
fuiēs eis. r Et ōmetaz. Expōāt sic. ē. ꝺ hie
roboā ⁊ baasa. s Et pec. fe. isrl'. nō solū i eū
tu vitulox sic alij reges p̄cedētes: ſ ēt in cultu
baal. t Canes co. ieça. Hoc fuit ipletū ꝑ
iehu: vt h̄r. j. iiij. li. ix. ca. v Jgit i fu. rē. l.
i regib' ipm p̄cedētib': q̄z ītroduxit cultū ba/
al in regnū suū ad incitamētū vror' fuerit. ſ.
dictū ē ca. xvj. ⁊ h̄ repetit. p Jtaq; cū audi.
rē. ſ. Helie de morte sua ⁊ posteritatis sue.
q Scidit vestimēta sua. Jn signū penitēt̄ie ⁊
humiliatiōis corā deo: ista tñ penitētia fuit ti/
mor pene vt cōmuniter dicit': nec obstat quod
subdit q̄ ꝓpter eam dilata est deletio domus
sue: quia talis penitentia licet non fit merito/
ria gratie et euasionis pene eterne: tamen be/
ne est meritoria aliquando dilationis pene tē/
porālis. Alij autem dicunt q̄ fuit vera penitē
tia: sed ad horā: q̄z nō pmānsit in ea: ſ magis re/
uersus fuit ad mala p̄terita.

Nō ſdueam

⁊ opuit cilicio carnē suā: ieiunauitq; ⁊ dormiuit
in sacco: ⁊ ābulauit demisso capite. Et fact' ē āt
sermo dñi ad heliā thesbitē. dicēs: Mōne vidisti
hūliatū achab corā me? Quia igit' humiliat' ē
mei cā: nō inducā malū in dieb' ei': sz i diebus a
filij sui inferā malū domui ei'. La. XXII
Ransierūt igit' tres anni absq; bello in b
ter syriā ⁊ isrl'. In anno aūt tertio descē †
dit iosaphat rex iuda ad regem isrl'. Di/
xitq; rex israel ad seruos suos: Ignoratis q̄ no c
stra sit ramoth galaad: ⁊ negligimus tollere eā
de manu regis syrię? Et ait ad iosaphat: Veni/
es ne mecū ad ꝓlianduz in ramoth galaad? Di/
xitq; iosaphat ad regē isrl': Sicut ego sū ita ⁊ tu. d
Deum tri Populus meus ⁊ popul' tu' vnū sunt: ⁊ equi/
plicabitur mus tui. Dixitq; iosaphat ad regez e
4.Reg.3.a Israel. Quere ꝺro te hodie sermonē dñi. Cōgre/
gauit ergo rex isrl' ꝓphetas quadringētos circi
ter viros. ⁊ ait ad eos: Jre debeo in ramoth ga
laad ad bellādum an quiescere? Qui rñderūt f
Ascende: et dabit eā dñs in manu regis. Dixit g
autē iosaphat: Non est hic ꝓpheta dñi quispiā b
vt interrogem' per eū? Et ait rex israel ad iosa/
phat: Remansit vir vnus per quē possumus in i
terrogare dñm: sed ego odi eū: q̄z non ꝓphetat
mihi bonū sed malū: micheas filius iemla. Lui
iosaphat ait: Ne loquar' ita rex. Vocauit ergo
rex israel eunuchum quendā. et dixit ei: Festina
adducere micheā filiū iemla. Rex aūt israel ⁊ io
saphat rex iuda sedebāt vnusquisq; in solio suo:
vestiti cultu regio in area iuxta ostiuz portę sa/
marię: ⁊ vniuersę ꝓphetę ꝓphetabāt in conspe
ctu eorū. Fecit aūt sibi sedechias filius chaanan k
cornua ferrea. ⁊ ait: Hęc dicit dominus: Ihis vē
tilabis syriam donec deleas eam. Omnesq; ꝓ/
phetę similiter prophetabant. dicentes: Ascen/
de in ramoth galaad: et vade prospere: et tra/ l
det eam dominus in manus regis. Nūcius ve/
ro qui ierat vt vocaret micheam locutus est ad
eum. dicens: Ecce sermones prophetarum ore
vno bona regi predicant. Sit ergo sermo tuus
similis eorū: et loquere bona. Cui micheas ait:
Viuit dñs: quia quodcunq; dixerit mihi dñs h
loquar. Venit itaq; ad regem. et ait illi rex: Mi
chea: ire debemus i ramoth galaad ad prelią/
dum an cessare? Cui ille respōdit: Ascende: ⁊ va
de prospere: ⁊ tradet dñs in manu regis. Dixit
autē rex ad eū: Jterū atq; iterum adiuro te: vt
nō loquaris mihi nisi qō verū est in nomine do
mini. Et ille ait: Vidi cunctū israel dispersum i m
montibus quasi oues nō habentes pastorē. Et n
ait dominus: Non habent isti dominū: reuerta o
tur vnusquisq; in domū suā in pace. Dixit ergo
rex israel ad iosaphat: Nunquid nō dixi tibi q̄z p
non prophetat mihi bonum sed semper malū?
Ille vero addens ait: Propter hoc audi sermo

a Non inducaz malū. s. deletionis domus sue in diebus su
is: sed in diebus filij sui: vt habetur. j. iiij. li. ca. x. La. XXI
Moraliter. ⁊ Post hec autē verba illo tpe vi/
nea erat naboth ieẽraelite. Per vi/
neā naboth pōt itelligi possessio vł altō bonū viri iusti. Per
achab regē hāc vineā cupientē: homo quicūq; ⁊ maxie potēs
q̄ cupidus est boni alieni. Per vroze autē achab que viā pes
simā inuenit habendi vineā predictā. s. per innocentis mortē
significatur homines mali qui sunt potentib' cōiuncti ⁊ dant A
eis cōsilia pessima rapiendi simpliciū ⁊ innocētū bona. ⁊ Fa
ctus est ergo sermo dñi ad heliā rē. Quia achab descēdenti
ad possidendū vineā ꝓdictā: denūciauit ex pte dñi terribilez
sniam ꝓtra se ⁊ vroze suā. ꝙ q̄ designat ꝙ ꝓdicator' veritat'
ꝓtra malos homīes ⁊ ei' cōsiliarios debet ꝓdicare ꝓstāter et
dñūciare nisi peniteāt penā eternā. ⁊ Jtaq; cū audisset ach
ab sermones istos scidit vesti. sua in signuz penitentie: ꝓpter
q̄ pena cōminata fuit ad temp' dilata. ⁊ per hoc significat
q̄ qñ peccator' vere peniteat eterna pena quā meruerat i tēpo/
ralē cōmutat'. La. XXII.
Ransierūt igit'. Descripta cōminatione pene ipsi' ach
ab: hic ꝙr ponit' ei' inflictio q̄tū ad psonā achab. ⁊
primo describit' ei' occisio. scōo iosaphat regis iude cō
ditio. ibi: Josaphat vo. Circa primū sciendū q̄ achab fuit oc
cisus in bello qō mouit ꝓtra regē syrie. ⁊ ideo ꝑmo describit'
belli tractat'. scōo cōgressus. ibi: Ascēdit itaq;. In tractatu
vero belli primo requirit' auxiliū. scōo cōsiliū. ibi: Dixitq; io
saphat. Circa ꝑmū ꝺr: Trāsierūt igit tres āni. s. a tpe q̄ achab
dimisit abire benadap: vt dictū ē. ſ. xx. ca. ita q̄ lapidatio na
both fuit media inter illā dimissionē ⁊ istō bellū. in anno aūt
tertio descēdit iosaphat rex iuda ad regē isrl' ad videndū eus: B
q̄z erāt cōfederati ad inuicē ⁊ filius iosaphat habebat filiā ach
ab vroze. c Ignorat' q̄ nra sit ramoth galaad. q. d. nō de
bet is ignorare. erat eīm ciuitas sacerdotalis ⁊ refugij: vt ha/
bet Deu. iiij. ⁊ Josue. xx. ſ regū syrie abstulerāt eā a filijs isrl'.
⁊ iō achab volebat eā recupare. ⁊ ait iosaphat redrēdo ei' au
xiliū q̄ ei ꝓcessit. d Sicut ego sum ita ⁊ tu. i. vnū sum' ad
hoc q̄ vnus prosequatur negocia alterius ⁊ econuerso.
e Dixitq; iosaphat ad regem israel: quere ꝺro te hodie rē.
Hic ꝙr q̄rit ꝓsiliū. iosaphat ei q̄ erat fidel' ꝓsiderans pericula
belli volebat sup h̄ audire ꝟbū dominī: ſ achab infidel' vo/
cauit prophetas baal qui prophetabant spiritu maligno.
f Qui responderunt: ascende. Ista propositio erat dubia
habens duplicem intellectū: sicut ⁊ ista. Alio te eacida roma
nos vincere posse: que fuit responsio demonis in idolo. per
quam poterat intelligi q̄ iste vinceret romanos: vel econuer
so q̄ romani vincerat eacidam. Ille igitur accipiens in sen/
su qui videbatur ꝓ se pugnauit contra romanos ⁊ fuit de/
nictus ſm intellectum demonis: ⁊ sic fuit in proposito.
g Dabit eam dominus in manu regis. Poterat intelligi
de rege syrie vel rege israel. prophete autem baal ⁊ achab ac/
ceperunt eam in sensu falso. h Non est hic propheta do/
mini. quia iosaphat abhorrebat prophetas baal. i Rema
sit vir vnus per quem possumus inter. dñm. eo q̄ sibi dixe/
rat: Erit aīa tua ꝓ aīa ei'. vt h̄r. ſ. xx. ca. Cetera patent vsq;
ibi: k Fecit quoq; sibi sedechias filius chanaā cornua fer/
rea et ait: Hec dicit dominus. Sic ei ꝓphe dñi aliq̄ꝫ ꝓpheta/
bāt nō solū ꝟbis ſ et sensibilib' signis: ⁊ sic Hieremias posu
it catenas in collo suo: vt h̄r Hiere. xxviij. ca. sic ēt falsi ꝓphe L
vt mag' eis crederet. Cetera patēt vsq; ibi: l Ascēde ⁊ va.
Hoc ñ dixit assertiue: ſ magˢ negatiue vł optatiue: vt sit sen/
sus: vtinā sic posses ire: ⁊ h̄ ꝙ signa ꝓcepit achab ꝓphetis q̄tō ad
iurauit ꝓphetā vt diceret clare ꝟitatē. ⁊ tūc dixit: m Vidi
cūctū isrl' diſ. i. fugiētē ō ꝑlio: q̄z sic vētūt ad ꝑliū vnite: ita fu
giūt dispsc. n Quasi oues rē. i. ducē: ⁊ per h̄ ostēdit ipī re/
gis achab mortē. o Reuertat' vnusquisq; rē. Per h̄ ondit ꝙba
q̄ sol' achab erat in h̄ ꝑlio moriturꝰ. Sz ꝺ vł eē ꝓpheta mi/
chee: q̄z dixit. ſ. xx. Quia dimisisti virū dignū morte ꝺ manu
tua erit aīa tua ꝓ aīa ei': ⁊ ꝓpˢ tuꝰ ꝓ ꝓpˢ ei'. p Ad h̄ ꝑt dici
q̄ ibi ostendit tñ mortē achab: ⁊ propter hoc dixit: Erit ani
ma tua pro anima eius: non autē dixit hoc de populo: erunt
anime populi tui rē. et sic designauit tñ populi fugam. Ali
ter soluit Ra. Salo. dicens q̄ sanguis michee iusti exiens de
capite eius quando vulneratꝰ fuit a socio suo in sermone do/
mini: vt habetur supra. xx. ca. expiauit mortē cōminatā popu
lo: non autē ipsi achab. p Nunquid non dixi tibi q̄z non
ꝓphetet mihi bonum. Quasi diceret: iste falso ꝓphetat mihi
malum ex odio. ⁊ ideo ꝓpheta declarauit modum deceptio/
nis achab. dicens:

Vidi dñm

Universitätsbibliothek Paderborn Bibliothek des Priesterseminars

a Vidi dñm sedentē sup solīū suū. in sīlitudine ipm rēpscātē: ex b exteri⁹ formata vl interi⁹ in imaginatiōe ꝓpheticā. tellexit tñ q̄d talis sīlitudo signaret: ꝛ alie q̄ p̄ponunt.

b Et omnē exercitū celi. i. mīlitudinē angelorū. c Ad dextris. ḡtū ad bonos angelos. d Et a sinistris ḡtū ad malos: q̄ dicunt deo assistere: eo q̄ in plurib⁹ sūt executores diuine iusticie. Vñ Job. ij. 2ᵒ: Cū venissent filij dei ꝛ starēt coram dño: affuit inē eos ꝛ sathan. e Et ait dñs q̄s decipiet achab rege isrl: vt ascēdat ꝛ cadat in ra

f a sinistris.

moth galaad? Et dixit vn⁹ ꝺba huiuscemodi: ꝛ ali⁹ aliter. f Egressus ē aūt spūs ꝛ steterit corā dño. ꝛ ait: Ego decipiā illū. Cui locut⁹ est domin⁹? In quo? Et ille ait: Egrediar et ero spūs mendax in ore omnium ꝓphetarū eius. Et dixit dominus: Decipies: ꝛ prevalebis. Egredere ꝛ fac ita. Nūc igitur ecce dedit domin⁹ spiritū mendacij in ore omnium ꝓphetarum tuorū qui hic sunt: ꝛ dominus locut⁹ est cōtra te malū. Accessit aūt sedechias filj⁹ chanaan: ꝛ percussit micheā in maxillam. et dixit: Ꝑe ne ergo dimisit spirit⁹ domini: et locutus ē tibi? Et ait micheas: Videbis in die illa quādo egredieris cubiculum intra cubiculū vt abscondaris. Et ait rex isrl: Tollite micheam ꝛ maneat apud ammon principē ciuitatis et apud ioas filiū amalech. et dicite eis: Hec dicit rex: Mittite virum istū in carcerē: et sustentate eū pane tribulationis ꝛ aqua angustie: donec reuertar i pace. Dixitq micheas: Si reuersus fueris in pace: nō est locut⁹ in me dñs. Et ait: Audite ppli oēs. Ascēdit itaq rex isrl ꝛ iosaphat rex iuda in ramoth galaad. Dixit itaq rex isrl ad iosaphat: Sume arma et ingredere p̄liū: ꝛ induere vestib⁹ tuis. Ipse vero rex isrl mutauit habitū suū: ꝛ igressus ē bellū. Rex aūt syrie p̄ceperat principib⁹ curruū triginta duobus. dicens: Non pugnabitis contra minorem et maiorem quempiaz nisi contra regem isrl solū. Cum ergo vidissent principes curruum iosaphat: suspicati sunt q̄ ipse esset rex isrl. Et impetu facto pugnabant contra eum. Et exclamauit iosaphat. Intellexeruntq principes curruum q̄ non esset rex isrl: ꝛ cessauerūt ab eo. Vir autem quidā tetendit arcū in incertū sagittam dirigens: ꝛ casu percussit regē isrl inter pulmonem ꝛ stomachum. At ille dixit aurige suo: Verte manū tuam: ꝛ ejice me de exercitu: quia grauiter vulneratus sum. Commissum est ergo prelium in die illa. Et rex isrl stabat in curru suo ctra syros: ꝛ mor⁹ ē vespere. Fluebat aūt sanguis plage i sinū curr⁹: ꝛ p̄co p̄sonuit i vniuso exercitu antеq̄ sol occūberet. dicēs:

a Vidi dñm sedentē sup solīū suū. in sīlitudine ipm rēpscātē: ex b exteri⁹ formata vl interi⁹ in imaginatiōe ꝓpheticā. tellexit tñ q̄d talis sīlitudo signaret: ꝛ alie q̄ p̄ponunt.

b Et omnē exercitū celi. i. mīlitudinē angelorū. c Ad dextris. ḡtū ad bonos angelos. d Et a sinistris ḡtū ad malos: q̄ dicunt deo assistere: eo q̄ in plurib⁹ sūt executores diuine iusticie. Vñ Job. ij. 2ᵒ: Cū venissent filij dei ꝛ starēt coram dño: affuit inē eos ꝛ sathan. e Et ait dñs q̄s decipiet achab rege isrl: vt ascēdat ꝛ cadat in ramoth galaad? Et dixit vn⁹ ꝺba huiuscemodi: ꝛ ali⁹ aliter. f Egressus ē aūt spūs ꝛ steterit corā dño. ꝛ ait: Ego decipiā illū. Cui locut⁹ est domin⁹? In quo? Et ille ait: Egrediar et ero spūs mendax in ore omnium ꝓphetarū eius. Et dixit dominus: Decipies: ꝛ prevalebis. Egredere ꝛ fac ita. Nūc igitur ecce dedit domin⁹ spiritū mendacij in ore omnium ꝓphetarum tuorū qui hic sunt: ꝛ dominus locut⁹ est cōtra te malū. Accessit aūt sedechias filj⁹ chanaan: ꝛ percussit micheā in maxillam. et dixit: Ꝑe ne ergo dimisit spirit⁹ domini: et locutus ē tibi? Et ait micheas: Videbis in die illa quādo egredieris cubiculum intra cubiculū vt abscondaris. Et ait rex isrl: Tollite micheam ꝛ maneat apud ammon principē ciuitatis et apud ioas filiū amalech. et dicite eis: Hec dicit rex: Mittite virum istū in carcerē: et sustentate eū pane tribulationis ꝛ aqua angustie: donec reuertar i pace. Dixitq micheas: Si reuersus fueris in pace: nō est locut⁹ in me dñs. Et ait: Audite ppli oēs. Ascēdit itaq rex isrl ꝛ iosaphat rex iuda in ramoth galaad. Dixit itaq rex isrl ad iosaphat: Sume arma et ingredere p̄liū: ꝛ induere vestib⁹ tuis. Sic est in libris correct: ꝛ cōcordat ira debraica q̄ talis ē: Immuter' ꝛ vade ad p̄liū ꝛ tu ldue vestimēta tua. q̄ sic exponit: Immuter'. se. amouēdo vestē cōem: accipiēdo arma bellica: ꝛ tu induere vestimēta tua. i. insignia regalia: q̄ soles portare ad p̄lia. p Porro rex isrl mutauit habitū. i. nō accepit insignia regalia. Dicunt alij q̄ ꝺ fecit ad honorādū iosaphat qui venerat cū eo in eī⁹ adiutoriū: ꝛ idē volebat sibi attribuere principalitatē belli. Alij aūt dicūt q̄ licet ꝺ videat fm apparentiā ire: tñ ītendebat aliud. s. q̄ pondus belli verteret sup iosaphat. Rex aūt syrie ꝛc. sequit.

q Nō pugnabitis ctra minorē ꝛ maiorez quēpiā nisi ctra regē israel solū. Ratio aūt huius p̄cepti fuit: vt dicit Ra. Sa. q̄ exploratores regis syrie erāt p̄sentes: licet occulte: q̄s micheas dixit solū achab moriturꝫ in illo p̄lio: ꝛ cū remansissent ꝺ regi syrie dedit hoc p̄ceptū q̄ alias ꝓbauerat veritatē ꝺhorū ꝓphete: ꝓpter q̄ volebat se eis ꝓformare. r Et exclamauit iosaphat. inuocādo diuinū auxiliū ꝛ eleuādo suū vexillū sicut solet fieri in talibus: ꝛ per hoc intellexerūt principes regis syrie q̄ esset rex iuda. s In incertum sagittā dirigens. q̄ mittebat sagittā ctra multitudinē: nō ctra aliquaz determinatā psonā. t Et casu p̄cussit regez isrl. Ista p̄cessio licet fuerit casualis ex pte sagittāntis: q̄ nō dirigebat sagittā ex intētione ad regē isrl: non tñ fuit casualis ex pte dei q̄ ꝺ ꝓordinauerat. v Inter pulmonē ꝛ stomachū. ij. Paral. xviij. dicitur: Inter ceruicē et scapulas. ꝛ vtrunq; fuit verū: quia sagitta a pte anteriori intrauit ꝓpe pulmonem: ꝛ in pte opposita exijt supius versus scapulas: quia illa sagitta ꝓtendebat se i altando: quia iste sagittator erat de peditib⁹: ꝛ rex israel pugnabat in alto stans in curru suo. Jn hebreo habetur: Inter squamas ꝛ loricā. habebat enī sup loricā armaturā de lamis ferreis ad modū squamarū factis: ꝛ vna fuit delata seu amota a loco suo: ꝛ sic sagitta inuenit ibi locū intrata ꝛ armis nudata: vel forāmina lorice discooptat: ꝛ sic facilius intranit ꝛ perforauit regem modo p̄dicto: et sic translatio nostra non discordat ab hebreo in sententia: sed nostra designat percussionē in corpore: littera vero hebraico in armis.

x Ejce me de exercitu q̄: grauiter vulnerat⁹ sum. Non simpliciter sed de prima acie in qua erat vt esset i alia posteriori in q̄ nō sic ipugnaret ꝛ posset magis occultare se esse taliter vulneratū. ideo sequitur: y Et rex israel stabat i curru cōtra syros: ne sui adverterent illū leraliter vulneratū ꝛ fugerent de p̄lio. Cetera patent vsq; ibi:

Et linxerūt

a Et linxerūt canes sanguinē ei⁹. In eadē regiōe in qua infect⁹ fuit naboth. put expositū fuit ca. p̄cedenti fm vnū modū: quia samaria vbi lotus fuit currus a sanguine achab: et iezrael vbi lapidat⁹ fuit naboth: distant quasi p xv miliaria q̄ facūt ꝑtem leucas. b Et habenas lauerunt. Jn hebreo habetur: Et arma miras lauerunt. s. a sanguine achab

c Juxta verbū dñi q̄ ꝛc. i. ꝓpe locū in quo lapidat⁹ fuit naboth fm q̄ dixerat dñs p heliā. qualit aūt ꝺ fuerit: Sciēdū q̄ achab habebat domū regiā in samaria ꝛ iezrael: vt vinea naboth iezrahelite erat ꝓpe domū illam q̄ erat in iezrael: ꝛ ibi erat armamentariū regis. ꝓpter q̄ ibi portata fuerunt arma in quibus vulneratus fuerat ꝛ ibi lota a sanguīe achab: quez linxerunt canes in loco determinato vbi fuerat interfectus naboth. ꝛ isto modo scriptura facit distinctionē inter lotum currus ꝛ armoꝝ: dicēs q̄ arma fuerūt lota iuxta verbum domini: et fm ꝺ verificatur dictum Ra. Sa. di. centis q̄ sanguis achab in ꝑsona ꝓphetia intelligit. cū dr. ē. ca. ꝓcedenti: Jn loco ꝺ in q̄ linxerūt canes sanguinē naboth ꝛc. sic ibidē dictū fuit.

d Et dom⁹ eburnea. Qualis autē fuerit dom⁹ ista nō ꝺr ex scriptura: ꝺ ipa fit hic mētio norādo achab ꝺ curiositate excessiua in q̄ nō modicuz est ꝓtm. e Nōne ꝺ scri. sūt in li. ex hoc patet q̄ liber hic allegat⁹ nō est idē q̄ paralypomenō in quo nll⁹ fit mētio ꝺ ista domo eburnea: sed ē alius liber a nabuzardā cōbustus: vt ꝛa syrijs: nec postea fuit repat⁹. f Josaphat vero. Hic ꝛ ponit ipsius iophat regis iude cōditio cui⁹ vita cōmendat excepta familiaritate quam habuit cū achab idolatra: ꝛ excelsorum ꝓmissione. ideo subdit: g Fecit q̄ rectū est in conspectu dñi. sicut ꝛ fecerat asa pat suus. h Verūtamē excelsa nō abstulit. Jn quib⁹ plus sacrificabat deo: tñ vt ꝓdictū est q̄ ideo nō erat licitū: q̄ ꝓhibitū fez post tēpli edificationē: vt frequēter supra dictū est. ꝛ qz plus erat ad ꝺ assuetus. ī difficile erat amouere ꝓpter consuetudinē: verūtamē Ezechias tpe suo abstulit: vt ꝺr. j. iiij. li. ca. xviij. i Pacēq habuit io. Istud recolit: qz inē asa patrē suū et baasa regē isrl fuerat bellū: tñ ꝺ hac familiaritate repbēsus fuit p ꝓphaz tanq̄ in ꝺ repbēsibil'. ij. Paral'. xix. Impio ꝓbes auxiliū: ꝛ bis q̄ oderūt dñm amicitia iūgeris. ꝛ idcirco iram dñi merebar' ꝛc. k Sz ꝛ reliq̄as eradicauit feminatoꝝ. Qui aūt dicantur esse feminatoꝝ. Qui aūt dicantur esse eos absolutissime: nō tñ totalit sz iste p̄fecit. l Nec erat tūc rex ꝓsti. i. edō. a tpe dauid q̄ subiugauit sibi illō regnū ꝛ posuit ibi vnū pfectū q̄ respōdebat de terra regi iuda: ꝛ ꝺ durauit vsq; post tps iosaphat: ꝺ tpe ioram filij sui rebellauit edom ꝛ cōstituit sibi regē: vt ꝺ habetur. j. iiij. li. ca. viij. ꝛ ꝓpter hoc de illo fit ꝺ mentio. Rex vero iosaphat fecerat classes in mari sed cōfracte fuerunt diuino iudicio: eo q̄ habebat familiaritatē et societatem cum ochoçia rege israel. sz q̄

Unusquisq; reuertatur in ciuitatē et in terram suam. Mortuus est autem rex: ꝛ perlatus est in samariā: sepelieruntq; regem in samaria. Et lauerunt currum eius in piscina samarie: ꝛ linxerunt canes sanguinē eius: et lauerunt iuxta verbum domini quod locutus fuerat. Reliqua vero sermonū achab: ꝛ vniuersa que fecit: ꝛ dom⁹ eburnea quā ędificauit cunctarūq; vrbium q̄s extruxit: nōne hec scripta sūt in libro sermonū diez regum isrl? Dormiuit ergo achab cuz patrib⁹ suis: ꝛ regnauit ochoçias filius ei⁹ p eo. Josaphat vero filius asa regnare ceperat sup iudā: anno q̄rto achab regis israel. Triginta quinq; annoꝝ erat cū regnare cepisset ꝛ vigintiquinq; annis regnauit in hierusalem. Nomen matris ei⁹ aquba filia salai. Et ambulauit in omni via asa patris sui: ꝛ nō declinauit ex ea. Fecitq; q̄ rectū erat i cōspectu dñi: verūtamē excelsa nō abstulit. Adhuc eni populus sacrificabat: ꝛ adolebat incensum in excelsis. Pacemq; habuit iosaphat cuz rege israel. Reliqua aūt verborum iosaphat ꝛ opa eius que gessit ꝛ ꝓlia: nōne hec scripta sūt in libro verborū diez regū iuda? Sed ꝛ reliq̄as effeminatoꝝ qui remānserāt i diebus asa patris ei⁹ abstulit de terra. Nec erat tūc rex ꝓstitut⁹ i edō. Rex vero iosaphat fecerat classes i mari q̄ nauigarēt i ophir ꝓpter auxz: ꝛ ire nō poterāt: q̄ ꝓfracte sūt i asyongaber. Tunc ait ochoçias filius achab ad iosaphat. Vadant serui mei cū fuis tuis i manib⁹. Et noluit iosaphat. Dormiuitq; iosaphat cū patrib⁹ suis: ꝛ sepult⁹ ē cū eis i ciuitate dō pris sui: regnauitq; iorā filius ei⁹ p eo. Ochoçias aūt filius ach/ab regnare cepat sup israel i samaria: anno septiodecio iosaphat regis iuda: regnauitq; sup isrl duob⁹ ānis. Et feč malū i ꝓspectu dñi: ꝛ ambulauit i via patrꝭ sui ꝛ mris sue: ꝛ i via hieroboā filij nabath: q̄ peccare feč isrl. Seruiuit q̄s baal ꝛ adorauit euz: ꝛ irritauit dñm deū isrl iuxta omnia q̄ fecerat pater eius.

Finit ꝓmus liber Malachim: id est tertius regum.

habetur. ij. Paral'. c. xx. et propter ꝺ noluit secundo associari cum eo i navigio: vt habetur hic in littera.

m Ochoçias autem filius achab. Hic vltimo agitur de regno ochoçie regis israel: vt continuetur finis istius libri ad principium quarti: ꝛ patet littera ex predict⁹ ꝺ excepto. n Anno xvij. iosaphat regis iuda: quia sic dicitur est in hoc capitulo: achab regnauit. xxij. annis: ꝛ hic dictum est q̄ iosaphat cepit regnare āno quarto ipius achab: ꝛ sic videt q̄ achab regnauerit vsq; ad cōpletionem anni xvij. ipsius iosaphat: ꝛ per ꝓsequēs filius achab cepit regnare. xix. anno iosaphat. Hoc potest solui p regulas superius ꝺatas. s. ca. xv. q̄ primus annus ꝛ vltimus in quo achab regnauit cum iosaphat fuerunt ꝓfecti: et ideo hic non cōputantur. ꝛ si aliq̄ similia occurrant decetero soluant p regulas superius ꝺatas.

Capitulum: XXII

Moraliter. † Transierunt ꝺ tres anni absq; bello ꝛc. Sequit. Descēdit iosaphat rex iuda ad regez israel. Per affinitatem iosaphat iusti cum achab pessimo significat societas iusti cuiuslibet cum iniquo: de qua iustus est arguendus. propter quod infra dicitur ipi iosaphat per prophetā Impio prebes auxiliū: ꝛ bis qui oderunt dominū amicitia iungeris: ꝛ isto irā domini merebaris: sed bona opera inuenta sunt in te. Et non solū malum spirituale procurat iusto ex impij societate: sed etiam aliquādo malum corporale: sicut fuit in proposito. naz iosaphat ex societate cū achab in prelio fuit in mortis periculo. Nam achab iniquus sub specie honorandi iosaphat. fecit eū ingredi bellum in apparatu regio: vt sic totū pondus belli super eum verteretur: sed dei prouidētia iosaphat clamauit ad dominū ꝛ sic fuit liberatus: ꝛ achab deceptor fuit letaliter vulneratus ꝛ sz qđ scribitur ꝓverb. xxvj. Qui fodit foueā incidet in eam. Et linxerūt canes sanguinem eius. scilicet achab. Per istos canes signantur demones pecz carorum animas cruciantes. Cetera que de iosaphat hic scribuntur cōplentius ponuntur. ij. Paral'. ca. xvij. et xviij. ꝛ. xix. ꝛ. xx. ꝛ ibi ponetur exposītio mystica dño cōcedēte.

In ca. xxij. vbi dicitur in postilla: Audite populi omnes. Adhuc enim volebat loqui ꝓpheta: sed fuit amotus.

Additio hec ꝺba michee. s. Audite populi oēs magis ꝓprie pūt referri ad ꝓterita. ꝺ est dicere: illō qđ dico regi. Si reuersus fuer' in pace: nō est dns locut⁹ in me. Audite ppli oēs. q. d. sitis oēs testes: qđ ego dico de rege: q̄ ñ reuertetur in pace. et istum modum tenent ꝓphete provocādo testes ad sua dicta: sicut Esaie. j. Audite celi et auribus percipite ꝛc. et sic non est necessarius dicere q̄ ꝓpheta volebat alia loqui.

Postilla fratris Nicolai de lyra super regum tertiū finit.

Universidad de Navarra Biblioteca

¶ Capitulū: I

Postilla eiusdē sup quartū libz regū Incipit. La. I

a Cecidit ochozias. Dom⁹ ochozie est synagoga que legalibus p̄ceptis q̄si cancellis cenaculi vndiq; circūdata erat. Sz sicut ochozias p cancellos qui bus teneri debuit ruens egritudinem nimiam incurrit: ita z iudeus legis custodiā excedēs in languorē desperabilem peccatorum cecidit. Vbi quia dei p̄sidium ꝺ relict: salutis remediū non inuenit. Cō fugit enim sicut rex ipius ad falsos deos: z ideo prophetico ore cōscribitur: z de eius morte vicina predicitur. Ochozias inde ozū marie principes significat: qui vicijs dediti veritatem persequuntur. Ad

B Miserūt principes et pharisei ministros vt apprehenderent ihesum zc.

b Misit ad eum quinquagenarium principem. Quinquagenarius confessio penitētie est: quo declaratur remissio peccatorum. Judei q̄ nolentes christum deum esse. nec principē penitētie dicūt ei:

23.q.4.si illic.§.sz obiecit illud.ea vindicta.aū fi. De pse.di.2.c.reuerā. ante fi.

a Quinquagēta annos nondum habes et abraā vidisti? et in futuro igne incendūntur. Tertius quinquagenarius quia conuersus ad fidez trinitatis: penitentie sacramentum cognouit: indulgentiā meruit.

¶ Per tur

a Balachim: id est quartus regum Incipit: La. I

a Reuaricat⁹ ē ā moab ī isrl: postq̄ mortu⁹ b ē achab. Lecidit q̄ ochozias c† p cancellos ce nacli sui q̄ habebat in samaria: z egrotauit: misitq̄ nūcios d† † e

a ¶ Et syriace sol.addita.b.bel inde.pvarietates linguarū.bel:bal:baal:beelzebub.

dicēs ad eos: Ite cōsulite beelzebub deū accarō: vtz viuere q̄am de infirmitate mea hac. Angel⁹ aūt dñi locut⁹ ē ad heliā thesbitē. dicēs: Surge ascēde i occursū nūcioz regis samarie: z dices ad eos: Nūq̄d nō ē de⁹ in isrl vt eatis ad cōsulēdū beelzebub deuz accarō? Nobrē h̄ dicit dñs: De lectulo sup quē ascēdisti nō descēdes: ſ morte morieris. Et abiit helias. Reuersiq; sūt nūcij ad ochoziā. Qui dixit eis: Quare reuersi estis? At illi rñdert ei: Vir occurrit nob z dixit ad nos: Ite z reuertimini ad regē q̄ misit vos z dicite ei: Hec dicit dñs. Nunq̄d quia nō erat de⁹ ī isrl mittis vt cōsulat beelzebub deū accaron? Id circo ō lectulo sup quē ascēdisti nō descēdes ſ morte morieris. Qui dixit eis: Cuius figure ē z habit⁹ vir q̄ occurrit vob z locut⁹ ē verba h̄? At illi dixert: Vir pilosus z cōna pellicea accinct⁹ renib⁹. n

b Qui ait: Helias thesbites ē. Abi sitq; ad eū q̄nq̄genariū p̄cipē: z q̄nq̄gita q̄ erat sub eo. Qui ascēdit ad eū: sedētiq; ī vertice mōtis ait: Hō dei: rex p̄cepit vt descendas. Rñdēsq; helias dixit q̄nq̄genario: Si hō dei suz descēdat ignis de celo z deuoret te z q̄nq̄gita tuos. Descēdit ig ignis de celo z deuorauit illū z quinq̄ginta eius.

ſ qz cōuincādo dixerit hō dei descēde.

Deuaricat⁹ est. Postq̄ actū est tertio libro de regno baptista tpe q̄ floruit. Hic p̄r agit ō ipō tpe q̄ cadere cepit. Et qz regnū isrl pr⁹ fuit ifelicib⁹ cōsiliis: z cū idolatria q̄ regnū iuda. ideo citi⁹ defecit: z captiuatū fuit: z qz regnū isrl describit sub regnō iuda: ſtē dictū fuit. ſ. iij. li. ca. xij. iō sub regibus iuda p̄mo describit delectio regni isrl sit vsq; ad regni isrl captiuationē. scōo delectio regni iuda p se vsq; ad trāsmigrationē. xviij. ca. Circa p̄mū sciēdū q̄ licet regnū iuda vsq; ad captiuationē regni isrl cucurrerit sub. viij. regibus z vna regina: qz tamē sub aliquib⁹ nihil fuit inouatū: iō iste quartus liber vsq; ad. xviij. ca. exclusiue diuidit in ser ptes: qz p̄mo agit q̄d factū sit sub iozam. scōo q̄d sub athalia. ca. xj. tertio q̄d sub ioas. ca. xij. quarto q̄d sub amasia. ca. xiiij. quinto quid sub ocia vel azaria: z addit quid sub ioathā. ca. xv. sexto q̄d sub achaz. c. xvj. Circa p̄mū describit p̄mo mors ochozie z iozā fratris ei⁹ substitutio. scōo regni iozā ꝑsecutio. iij. ca. tertio tot⁹ dom⁹ achab exterminatio. ca. viij. Circa p̄mum sciendū q̄ in delectiōe vtriusq; regni. ſ. israel z iuda sit cucurrit p uaricatio regū: z p̄tra eos exclamatio p̄phaꝝ tēporibus suis existētiū: z iō p̄mo describit⁹ delectus ochozie ad iferos p̄pter suā malicia. scōo discēsus helie ad celos p̄pter virtut. cōstātia. ij. ca. Circa p̄mū sit⁹ ostēdit malicia ochozie z p̄stantia helie: z ideo p̄mo describit puersitas ochozie idola cōsulentis. scōo veritas helie ex hoc mortē ei⁹ p̄dicēt. ibi: Angelus aūt dñi. tertio indignatio ochozie p tres p̄ncipes eū capere cupientes. ibi: Qui dixit eis. quarto cōstantia helie veritatem sibi in facie dicētis. ibi: Locut⁹ est aūt. quito mors ochozie z creatio iozā sibi succedētis. ibi: Mortuus ē ergo. Circa p̄mū dicit: a ¶ Preuaricatus est autē moab in isrl. Quia ex moab p iuramentū se obligauerat z regnū suū ad seruiendum regi israel sub tributo: sed rebellauit z iuramētū fregit: que fractio dicit p̄uaricatio. b ¶ Postq̄ mortu⁹ est achab. Achab enī fuit bellicosus: vt patet ex supradict⁹. iij. li. z habuit pluries victorias notabiles: z ideo tēpore ei⁹ nō rebellauit: ſ tpe filij sui q̄ erat pusillanimis. c ¶ Ceciditq; ochozias p cancellos. i. deambulatoria. d ¶ Et egrotauit. Quia ex casu cōquassatus fuit. e ¶ Misitq; nūcios. de cōsilio matris sue ieçabel q̄ erat idolatrix pessima. z ideo fecit eos recurrere ad idolū z nō ad deū. aliqn enī in idolis dēmones dabāt rēpōsa deo p̄mittēte ꝑpter malicia recurrentiū ad idola: p quam demerebant vt in suo errore detinerentur. f ¶ Angelus autem domini locutus est ad heliā thesbitē dicēs. Hic p̄r describitur helie constātia mortē ei⁹ p̄dicētis. cū dicit: g ¶ An quid nō est de⁹ in isrl vt eatis ad consulēdum beelzebub deum accaron: quasi diceret: vos ostenditis facto q̄ credatis ibi non esse deū q̄ possit rñdere vob. h ¶ Deobrē. i. ꝑp infidelitatē. i ¶ Morte morieris. per diuinā sñiam. k ¶ Reuersiq; sūt nūcij ad ocho. ꝑpter ꝛbū helie eis dictū ex pte dñi. l ¶ Qui dixit eis q̄re re. estis: Hic p̄r describit obstiatio regis volentis punire ꝓphetā ꝑpt dei sñiam. p̄mo tñ inquirit de ꝑsona dicēs: Cuius figure z habit⁹ ē? z sequitur: m ¶ Vir pilosus. i. habēs habitū hirsutū: ſtē de sctō iohāne baptista vt Matth. iij. q̄ habebat vestimētū de pilis camelor: z in ꝺ cōmedat ēscḥtura ō vilitate z aspitate habit⁹. Ex q̄ etiā sequit q̄ nimia mollicies z curiositas est viciosa. Vñ Matth. xj. ca. dicit⁹ turbas ad laudē iohānis baptiste: Quid exist⁹ in desertū videre hoīes mollib⁹ vestitū: qō negatiue de iohāne dr. iō ſdūt: Ecce q̄ mollib⁹ vestiunt⁹ in domib⁹ regū sūt. n ¶ Et cona pellicea accin. Jn hebreo habet: ꝯona de cozio. vtz aūt illō cōia esset pilosū vl nō. in scriptura nō habet. o ¶ Misitq; ad eum q̄nquagenariū p̄cipē: z q̄nq̄gita q̄ erāt sub eo. volebat enim q̄ violent adduceret si recusaret venire z puniret. p ¶ Qui ascē. ad eū. rc. Erat el ī mōte vacās vite ꝛplatiue. q ¶ Homo dei rex p̄ce. vt descē. cognouit aūt helias p reuelationē q̄ irrisorie vocabat eū hominē dei: z q̄ ꝓsentane erat regi in peccato idolatrie z punitiōe helie: z sibi illi q̄ cum eo erāt: z ex ꝺ ex dei sñia erāt puniendi. ꝑpter q̄ diuinā sententiā ꝓnūciauit dicens: r ¶ Si hō dei sū vere z nō irrisorie. s ¶ Descendat ignis de celo z deuoret te z q̄nq̄ginta tuos. ſ mō beat⁹ Petrus mortis sñiam ꝓnunciauit sup anantā z vroꝛē suā: vt habetur Actū. v. Et sicut dictū est de isto quinquagenario ita dicendū de secundo. Tertius vero quinquagenarius fuit abdias: vt dicunt doctores hebrei z catholici: qui timebat deū valde: vt habet. ſ. iij. li. xvij. ca. z ꝑt ꝺ hūiliauit se coram deo z helia eius seruo.

Locut⁹ est

¶ Capitulū: II

Jterū misit p̄ncipē q̄nquagenariū tertiū z quinq̄gintā qui erāt cū eo. Qui cū venisset: cōruauit genua cōtra heliā: z p̄cat⁹ est eū z ait: Homo dei noli despicere aiam meā z aias seruoz tuoz q̄ mecum sunt. Ecce descendit ignis ō celo z deuorauit duos p̄mos: z quinq̄genos q̄ cū eis erāt. Sed nūc obsecro vt miserearis aiē meę. Locutus est aūt angel⁹ dñi ad heliā dicēs: Descende cū eo ne timeas. Surrexit igit z descēdit cū eo ad regē z locut⁹ est ei. Hec dicit dñs: Quia misisti nuncios ad cōsulendum beelzebub deū accaron: q̄si nō esset deus in israel a quo posses ī terrogare sermonē: ideo de lectulo super quem ascendisti non descendes: ſ

ſ vel aurem.

morte morieris. Mortuus ē ergo iuxta sermonē dñi quē locutus est helias: z regnauit iozā frater ei⁹ p̄ annō secūdo iozā filij iosaphat regis iude. Non enim habebat filium. Reliqua autem verboꝝ ochozie que operatus est: nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum israel?

¶ Capitulum: II

Actum est autē cum leuare vellet dominus heliā per turbinē in celum: ibant helias z heliseus de galgalis. Dixitq; helias ad heliseum: Sede hic: quia dñs misit me vsq; in bethel. Cui ait heliseus: Viuit dñs z viuit aia tua quia nō derelinquā te. Cūq; descēdissent bethel: egressi sunt filij ꝓphetarum qui erant ī bethel ad heliseum. z dixerūt ei: Nunquid nosti: quia hodie dominus tollet dominum tuum a te? Qui respondit: Et ego noui. Silete. Dixit autē helias ad heliseum: Sede hic

a Locutus est aūt angel⁹ dñi. Hic p̄r describit ꝓstātia helie denūciātis regi mortē in sua facie: angelo cū assecurāte. cū ꝺ: b ¶ Descēde cū eo ne timeas. Precepit aūt eū descēdere z cozā rege cōparere ne abdias redīes sine ipo a rege puniret: z assecurauit cū vt ꝓstāter loq̄ret: sicut ptz in lra: nec tñ ꝑpt ꝺ fuit retēt⁹ vl punit⁹: qz scribit Prouer. xxj. Cor regis in manu dñi: quocūq; voluerit vertet illū: et ō licet ochozias ītēderet eū punire: tñ a deo territ⁹ nō fuit ausus mutire. c ¶ Mortu⁹ est autē iuxta ꝓmonē dñi. Hic p̄r vltimo describit mors ochozie z fratr⁹ sui substitutio: qz nō habebat filiū. d ¶ Anno secūdo iozā filij iosaphat regis iude. istud videt esse falsū: qz. ſ. iij. li. ca. vltimo ꝺ: q iosaphat regnauit xxv. annis. z ibidē subdit q̄ ochozias cepit regnare sup isrl anno xvij. iosaphat regis iuda. z ibidē dicitur q̄ ochozias regnauit tñ duob⁹ annis z adhuc ipfect⁹. Ex q̄b⁹ sequit q̄ ochozias mortu⁹ fuit xviij. anno regni iosaphat: z sic ꝺ regno iosaphat adhuc remanebāt. vij. anni futuri. Ex hoc videt falsū q̄d dicit hic q̄ iozā frater ochozie z ei succedēs cepit regnare anno .ij. iozā filij iosaphat: immo p septē annos cepit regnare ante. ſ. xvij. anno regni iosaphat. Ad hoc respōdēt hebrei dicētes: q̄ qz iosaphat fuit ī periculo mortis in ramoth galaad: vt habet. ſ. iij. li. ca. vlti. iō ertūc filiū suū iozā regē instituit: ne post mortē suā de regno inter filios suos esset ꝓtēto. z sic filij⁹ eius octo annis regnauit cū eo: qui octo anni aliquando cōputanē in regno patris aliquādo in regno filij. z q̄n dicit hic q̄ iozam frater ochozie cepit regnare secūdo anno iozam filij iosaphat. hic accipitur annus secūdus iozā filij iosaphat quo cepit regnare cū patre: z ille fuit annus decimusoct⁹ patris: vt habet. ī. iij. ca.

Moraliter. Preuaricat⁹ est autē moab ī isrl. Se/ La. I quitur: † Ceciditq; ochozias per cācellos cenaculi rc. Cenaculum est pars domus superior. nam idem est q̄ solarium. z ideo signat altitudinē ſtplatie. Per ochoziam ītelligit⁹ significatur superbus qui deo repugnat eius auferēdo culturaz. igit ochozias cadit de cenaculo quādo iudicio dei superbus deiicit a statu suo. Jm illō ꝓuerb. xvij. Qui altā facit domū suam querit ruinam. † Et egrotauit. Tunc enim superbus ex suo casu egrotat q̄ ꝑpter hec cōtra deū murmurat. † Misitq; nuncios dicēs ad eos: Jte consulite beelzebub deū accaron. Tunc enī ad cōsulendū beelzebub mittit quando per modos illicitos z maxime p sortilegia et consimilia in quibus sunt quedam pacta cum demonibus inita cōtra suam infirmitatem remedium querit. † Angelus autem domini locutus est ad heliam. scilicet ad indicandum ochozie mortem suā ꝓpinquā. Per qō significat obstinati supdi damnatio: quā debet denunciare constanter predicator veritatis cōtra supbos in sua malicia obstinatos. Per hoc autē q̄ mors ochozie sibi fuit dupliciter nunciata. ſ. per nuncios ꝑpr̄os z p heliam. significatur duplex superbi dānatio. ſ. cōtum ad corpus z animā. ¶ Misitq; ad eū quinquagenarium p̄cipem rc. Per duos primos p̄cipes quinquagenarios ex mandato ochozie superbe loquētes cū helia signātur ministri hominis superbi deseruientes ei in sua malicia. † Quos ignis cū suis sociis deuorauit. Per qō ostendit q̄ ignis gehēne debet ministris sup bie. † Jterū misit p̄cipē qui quinquagenariū tertiū rc. Per istū q̄ nō volūtate ochozie sed sua ꝑpria locut⁹ fuit humilit cū helia: bonus seruus hominis tamē mali designat. z sic cū suo domino z ministris malis nō accipit dānationē ſ cū suis sociis saluat. La. II

c ſ Actū ē aūt. Hic p̄r describit ascēsus helie in celū. z primo describit eius trāslatio. scōo heliei substitutio. ibi: Heliseus aūt. Ꝓpria ī duas. qz ꝓmo describit helie circuitus. scōo ei⁹ rapt⁹. ibi: Cūq; trāsissent. Circa p̄mū sciēdū q̄ helias ꝑsciēs suā trāslationē post cōsumata fuerat ī galgal: q̄ locut⁹ ē iuxta iozdanē: qō ptz ex ꝺ q̄ filij isrl iozdanē trāsito ibi p̄mo posuerūt castra: z ibi postauert. xij. lapides ō iozdanē: vt habet Josue. iiij. inde trāsijt in bethel: z inde hiericho: z inde rediit ad iozdanē: vt patet in lra: z sic fecit quēdā circuitū. Ratio aūt huius fuit: quia galgala locus sacer reputabat. tum quia filij israel ibi primo posuerunt castra iozdane transito: vt dictum est. tum qz filij israel ibi circūcisionē fecerūt z pasca celebrauerūt: vt habet Josue. v. Jn bethel aūt z hiericho manebāt filij ꝓphetarum: vt patet in lra: z isti erant viri religiosi simul collegiati: vacantes oratioꝝ et cōtēplationi quoꝝ aliqui habebant spūm ꝓphetie: z tales fuerūt primo cōgregati sub samuele ꝓpheta. sicut dictū fuit. ſ. j. li. ca. x. z postea sub alijs ꝓphetis excellentibus: ꝑpter quod dicebantur filij ꝓphetarum. i. discipuli eoꝝ: sicut dicit Ra. Sa. sup locum istum: Helias igitur ante trāslationē suā voluit videre loca ista: galgalam ꝑpter loci sanctitatē: bethel z hiericho ꝑpter discipulorū suoꝝ congregationē: z quia ibi volebat dimittere heliseū: vt patet in textu: z ex dictis patet lra vsq; ibi:

f ¶ Nunquid nosti: qz dñs hodie tollet dñm tuū a te? Ex quo patet q̄ dictū est. ſ. ſ. q̄ aliqui eoꝝ habebāt spiritum ꝓphetie p quē ꝑsciebāt trāslationē helie. Qui respōdit: g ¶ Et ego noui. Ex q̄ ptz qz heliseus iā habebat spūm ꝓphetie: nō tñ ī tāta plēitudie sic postea habuit.

h ¶ Silete. Volebat ei qō ō h ī ꝑscia helie loq̄rēt. ne ab helia z ipis sunt⁹ citaret⁹ ad remanēdū ibidē: qz volebat remānere cū mgro suo ꝺ.

ꝺ 4 tū poterat.

a Fiat in me. Helias spũ ꝓphetali ⁊ opatiõe miraculorũ excellenter pollebat: geminã ergo gratiã quã helise⁹ in magistro vigere cognoscebat sibi tribui rogauit.

B Ra. Fiducia petẽdi accepta a dño ecclesia postulat duplicẽ spiritũ xpi. ⁊ qz remissiõe peccatoꝝ indiget: q̃ nõ eguit xp̃s: ⁊ munere virtutũ q̃s ex plenitudine sua p spiritum sanctũ tribuit xp̃s q̃ ascẽdẽs in altũ ca.ou. cap.de.d.b.ill⁹ videlicet q̃ spẽ suã in illo ponũt. Hinc ẽ qđ ait: si videꝝ q̃ñ tollar a te. i. si oculos fidei aperueris: ⁊ cũ passione ⁊ resurrectiõe etiã ascensionẽ meam fideliꝫ crediderꝫ: petitionis tue effectũ cõsequeris.

b Pallium he. Ra. Incarnatio ẽ p quaz leti fluuiuz diꝛupit nobisqz trãsitũ ad vitã ꝓparauit: hoc helise⁹ post trãsitũ helie reti/nuit: qz fidem Ecli.48.b
incarnationis Da.2.f
ecclia post ascẽsionẽ xp̃i reꝛuauit: p quã p̃sentis vite fluctus trãsire fatagit: sed sic heliseus nõ nisi i Jud.3.c
uocato nomie helie aquas diuisit: ita ecclia nisi per innouationem nominis christi: virtutes vllas facere non potest. ipse est enĩ qui operatur in nobis ⁊ velle et perficere.

Mittite

qz dñs misit me in hiericho. Et ille ait: Viuit dominꝰ ⁊ viuit aia tua: qz nõ derelinquã te. Cũqz venissent hierichonte: accesserũt filij ꝓphetaꝝ q erant hierichonte ad heliseũ. ⁊ dixerunt ei: Nunqd nosti qz hodie dñs tollet dominum tuũ a te? Et ait: Et ego noui. silete. Dixit aũt ei helias: Sede hic: qz dñs misit me vsqz ad iordanẽ. Qui ait: Viuit dñs ⁊ viuit aia tua: qz nõ derelinquã te. Jerũt igitur ambo pariter: ⁊ q̃nquaginta viri de filijs ꝓphetarũ secuti sũt eos: qui ⁊ steterũt ecõtra longe. Jlli ãt ambo stabãt sup iordanẽ. Tulitqz helias palliũ suũ ⁊ inuoluit illud. ⁊ pcussit aquas: q̃ diuise sunt in vtrãqz ptẽ. ⁊ trãsierũt ambo p siccũ.

a § christus caput nostrũ ad ecclesiam corpus suum.

Cũqz transissent helias dixit ad heliseuz: Postula qđ vis ut faciã tibi antequã tollar a te. Dixitqz heliseus: Obsecro vt fiat in me duplex spiritus tuus.

§ quod et accipieris.

Qui ñdit: Rẽ difficilẽ postulasti. Attamẽ si videris me quãdo tollar a te erit tibi quod petisti: Si autẽ non viderꝫ nõ erit. Cunqz pgerẽt ⁊ incedentes sermocinarentur: ecce currus igneus ⁊ equi ignei diuiseꝛunt vtrũqz: ⁊ ascẽdit helias p turbinẽ in celũ. Heliseus aũt videbat ⁊ clamabat: Pat mi pat mi currus isrl ⁊ auriga eius. Et nõ vidit eũ amplius. Apprehenditqz vestimẽta sua ⁊ scidit illa i duas ptes. Et leuauit palliuz heliẽ qđ ceciderat ei. Reuersusqz stetit sup ripã iordanis: ⁊ pallio heliẽ qđ cecidit eius poterat. a Tulitqz helias palliũ suũ ⁊ inuoluit. i. plicauit aptãdo ip̃m ad pcutiẽdũ aq̃s. b Que diuise sunt. Nõ p aliquã xp̃tutẽ q̃ esset in pallio: sed virtute diuina que voluit ostendere meritũ heliensẽ ad declarandũ merita sanctoꝝ aliqñ dank a deo sanitates ad tactũ vestimẽtorũ ipsoꝝ. c Cunqz trãsissent. Hic ꝑñr describit helie raptꝰ. ⁊ ꝑmo describit eius amicabilẽ cõdescẽsio. scdo mirabilẽ ascẽsio. ibi: Cunqz pgerẽt. Primũ ostendit in b q obtulit se heliseo ad faciendũ qđ posset ꝓ eo. di. Postula qđ vis ⁊c. ⁊ subdit helisei petitio. d Obiecto vt fiat duplex spũs tuus in me. dicẽ Ra. Sa. q petijt habere spũm in dupla ꝓportione respectu helie. ⁊ ad h̃ induc̃ q octo miracula tm̃ scribunt facta p heliaz in hoc. tiij. li. ⁊. iij. Primũ est clausio celi. scdm cõtinuatio farine ⁊ lecythi. tertiũ suscitatio filij vidue. quartũ descẽsus ignis in mõte carmeli. quintum ipetratio pluuie. sextũ descẽsus ignis sup primũ quinqgenariũ. septimũ sup scdz. octauũ diuisio iordãis vt trãsirẽt p siccũ. d Sedeci ẽ scribunt in heliseo. primũ est iordanis diuisio. scdo aquarũ sanatio. tertiuz pueroꝝ laceratio. quartũ aque ipetratio ꝓ tribꝰ regibꝰ. quintũ olei multiplicatio. sextũ sunamitis fecũdatio. septimũ filij eius suscitatio. octauum pulmenti dulcoratio. nonũ panũ multiplicatio. decimũ naamã leꝓrosi curatio. vndecimũ giezi infectio. duodecimũ ferri natatio. decimũ tertiũ oculoꝝ pueri sui aptio ad videndũ equos ⁊ currꝰ igneos ad defensionẽ ipsoꝝ. decimũquartũ aduersarioꝝ excecatio. decimũquintũ abundantia victualiũ inopiata in porta samarie. sextũdecimũ suscitatio mortui ad tactũ ossiũ heliseiSz istũ dictũ nõ videꝫ cõuenies. ꝑmo qz nõ concordat lr̃e sequẽti vt videbiꝫ. scdo qz nõ ꝓcordat rõni. Dicit enĩ saluator Matth.c.r. Nõ est discipulꝰ sup magistrũ: ⁊ iõ ꝑsumptuosũ fuisset si heliseus duplã potestatẽ respectu magistri sui petiuisset. nec valet illũ qđ iducit de plibꝰ miraculis qz forsitã helias fecit plura q̃ heliseꝰ licet ſ sint scripta: qz nõ oia scribunt: ſm q̃ dr Job. vl. Jtẽ Job. bap. nullũ miraculum fecit: vt dicit Joh. r. ⁊ tñ de ipo dicẽ saluator: Inter natos mulierũ nõ surrexit maior Johãne bap. Dicẽdũ igit cũ aliis doctoribꝰ nr̃is q̃ heliseꝰ non petiuit ip̃m in dupla ꝓportione respectu helie: vt sic ei preferꝫ: sed petiuit q̃ duplex gratia q̃ erat in helia. s. gra miraculoꝝ: ⁊ gra ꝓphetie q̃ sũt gre dotes. ſm q̃ dicẽ apls. j. Coꝛ. xij. in ipo fierẽt: vt sic mgro suo assimilaretur. ſm dictũ saluatoris: pfect⁹ ois erit: si sit sicut mgr ei⁹. e Rẽdit. ⁊. tñ qz talis gra nõ pot dari nisi a deo imediate. tñ qz pauci ꝓphe legunt vtrãqz gram habuisse. f Attamẽ si vi. me. ⁊c. qđ expõit Ra. Sa. sic: Si videris me tc. idẽ ẽ ac si diceret: q̃diu sũ tecũ in statu cõl hoĩs nõ possũ istũ facere: sed q̃ñ tollar hinc ad supiorẽ statũ tũc potero: qđ nõ ẽ intelligẽdũ esse etiã ꝙ sol⁹ de⁹ efficit vtrãqz gram: ſ ipetratiue: qz tũc ꝑces belie essent magis efficaces. ista tñ expositio nõ ꝙsonat lr̃e: qz helias in raptu ita poterat ozare ꝓ heliseo: si nõ videret eũ tũc ac si videret: ita q̃ visio heliseꝰ nihil videbat facere ad h̃ q̃ ꝑces belie essent efficatiozes ꝓ eo. ⁊ tñ dixit helias: Si videꝛ me q̃ñ tollar a te erit. si aũt nõ videꝛ nõ erit. ⁊ iõ aliꝫ dicendũ. Spũs enĩ sctũs ꝓut vult tãgit cozda ꝓphetaꝝ: ⁊ iõ aliqñ revelat aliqđ futurũ pfectꝰ: aliqñ minꝰ pfecte. aliqñ cõditionaliter: ⁊ aliqñ absolute. sic. j. ca. xiij. dixit heliseus regi ioas: Percute iaculo terram. reuelatũ eñ erat heliseo q totiẽs peꝛcuteret syriã q̃tiẽs peꝛcuteret iaculo terrã: vt patet ex lr̃a sequẽti ibidẽ: nõ tñ erat sibi revelatũ q̃ esset peꝛcussurꝰ terrã tribꝰ vicibꝰ tm̃: ⁊ sic fuit in ꝓposito vt videꝫ. fuit enĩ revelatũ helie q̃ si heliseꝰ eũ videret in raptu eiꝰ petitio ipleret: aliter nõ. tñ ñ fuit sibi revelatũ q̃ esset eũ visurꝰ ꝓpter. g Cũqz pgerent. Hic ꝑñr ponit ascẽsio mirabilis ipsiꝰ helie. cũ ꝺr: Cũqz pgerẽt ⁊ incedẽtes ſmocinarentur. Helias enĩ ſformabat heliseũ de vnctiõe duoꝝ regũ. s. iehu ⁊ acabel ad punitionẽ idolatras ⁊ de cõsolatiõe ꝓphetaꝝ ⁊ aliozũ fideliũ. h Ecce currꝰ igneus ⁊ equi ignei ⁊c. ista fuerũt formata virtute diuina vl angelica. ad ostendendũ q̃ helias nõ ascẽdebat in celũ virtute ꝓpria sic̃ xp̃s: in cui⁹ ascensione nõ apparuit aliquis currus. i Et ascendit helias p turbinẽ in celũ: nõ sidereũ vl empyreũ ſ aereũ tm̃: vt helias p aerẽ portaret ad locum distantẽ sic̃ abachuc̃ p angelũ fuit portatꝰ de iudea i chaldeã. locꝰ autem ad quẽ deportatus fuit helias ſm doctoꝛes catholicos ⁊ hebreos ẽ paradisus terrestris vbi enoch ante fuerat trãslatꝰ. ⁊ inde circa finẽ mundi ambo ꝓcessuri sunt ad ꝑdicandũ ꝓtra pfidiã antixp̃i. k Heliseꝰ autẽ helia trãslato. Hic ꝑñr describit helisei subsstitutio ⁊ ꝑmo subsstimit secũdo suspicio ꝓtra eũ tollit. ibi: Et veniẽtes. tertio aque corruptio pellitur. ibi: Dixeruntqz. quarto iniusta derisio punit. ibi. Dixeruntqz. quarto iniusta derisio punit. ibi. Ascẽdit autẽ. Circa ꝑmũ dicit: Heliseus aũt videbat: ⁊ p h̃ ptz eiꝰ petitio adipleta ſm q̃ dixerat sibi helias. l Pater mi. Ex h̃ patet qđ dictũ est supra. s. q vi/scipuli ꝓphetarũ dicebant eoꝝ filij. m Currus isrl ⁊ auriga eius. Currus enĩ supportat: ⁊ auriga dirigit. sic helias pplm isrl supportauerat de/fectus supplẽdo: sicut patet. ẽ. ij. li. ca. xviij. in ipetratiõe pluuie pericli tanti ꝓpli isrl. sisr ip̃m redurit ad verã fidẽ vni⁹ dei p ipetrationẽ ignis sup holocaustũ suũ. ad declarationẽ vere deitatis: ꝓpter qđ tũc clamauit ꝓpls: Dñs ipe ẽ de⁹. In hebreo habẽt: Currꝰ isrl ⁊ militia eius. i. potẽtior ad defensionẽ isrl q̃ militia cũ currib⁹ bellicis: ſm q̃ exponit Ra. Sa. n Apprehẽditqz vestimẽta sua ⁊ scidit illa in duas ptes: eo q̃ ꝑ poterat amplius magistro suo associari. o Et leuauit palliũ helie qđ ceciderat ei. nõ a casu cecidit: ſ ex diuina ordinatione: vt heliseꝰ ipo opitularet. ⁊ in signũ q̃ spũs helie requieuit super heliseum: ſ ꝓpter hoc ꝓcessit ab eo. vñ ⁊ in suã vocatiõe heliasꝰ posuit palliũ suũ sup eũ: vt habeꝫ sup. xix. li.

a Percussit aquas ⁊ nõ sunt diuise. qđ a deo factũ est: vt nõ nimis eleuareꝫ de assecutõe spũs helie.

b Vbi est deus helie etiã nũc ⁊c. nunc ad hanc exclamationẽ diuise sunt aque: vt ostenderet q̃ nõ ꝓpꝛijs meritis assecutus fuerat gr̃am ꝓphetãdi ⁊ miracula faciendi: sed ex diuina liberalitate ⁊ meritis helie. c Dixerũt: requieuit spiritꝰ helie sup heliseũ: hoc cognouerũt ꝓ signũ ꝑdictum.

d Et veniẽtes in occursũ. Hic ꝑñr tollit suspitio q̃ posset hñi ꝓtra heliseũ. ꝑmittit tñ reuerẽtia sibi facta a filijs ꝓphetaꝝ. cũ dicit: e Adozauerunt eũ. adoratione dulie tanq̃ sup iozẽ suum: eo q̃ esset subsstitutꝰ loco helie sub cuiꝰ regimine viverãt: vt supra dictũ est. f Qui ꝑñt ire et q̃rere dñm tunm. alias enĩ acciderat q̃ helias sic de loco ad locũ transpoꝛtatꝰ fuerat. sicut dictũ ẽ supra. iij. li. xviij. ca.

g Qui ait: nolite mittere. Sciebat eũ ip̃m trãslatũ absq̃ reditu vsq̃ ꝓpe finẽ mundi. b Coegerũtqz eũ donec acquiesceret. ne ip̃i suspicarentur ip̃sum nolle redditũ helie, vt sic remaneret superioꝛ omnibus aliꝭ ꝓphetis.

i Dixeruntqz viri ciuitatis ad heliseum. Hic consequenter describitur sanatio aque. cum dicit: k Ecce habitatio ciuitatis huius optima est. Sed hunc videꝫ contradicere qđ sequitur. l Sed aque pessime sũt ⁊ terra sterilis. Ad qđ dicit Ra. Sa. q̃ situs ciuitatis erat optimꝰ ꝓ prophetis: qz erat aptus contemplationi: nec terra erat sterilis de se: sed ex malicia aque vnde debebat irrigari. et ideo non indigebant nisi aque sanatione. m Egressus ad fontẽ aquarum misit in illum sal. vt miraculum esset euidentius: quia appositio salis non meliozat aquas de natura sua: sed magis peiozat. Ex quo ptz q̃ hec sanatio aque fuit facta diuina virtute: que potest agere contra cursum nature.

n Et non erit in eis vltra moꝛs: quia facte fuerunt potabiles et sane. o Neq̃ sterilitas: quia postea non causabunt sterilitatem terre: sed fertilitatem. p Ascendit autem inde heliseus. Hic consequenter ponitur derisio inista. cum dicitur: Ascendit autem inde heliseus in bethel. ad visitandum congregationem prophetarum ibidem manentium: quod erat opus valde bonum: et commendatione dignum et non derisione. q Cunqz ascenderet per viam. quia locꝰ erat excelsus. r Pueri parui egressi sũt. edocti ad hoc et incitati a suis parentibꝰ idolatris vt subsannarent prophetam domini: et ideo maledixit eis vt parentes eoꝝ in ipsis punirentur: et vt maliciam parentuz amplius non imitarentur. Sciebat enim deo reuelãte moꝛtem eoꝝ cito euenire post suam maledictionem: quam ꝓtulit ex ſnia diuine iustitie. Mystice exponẽdo heliseus ascẽdẽs in bethel: significat iesuz christũ ascẽdẽtẽ in crucẽ: quẽ deriserũt iudei ſm textũ euangelij. ꝓpter cuiꝰ vltionẽ venerunt postea duo vsi in iudeã. scilicet Titus et Vespasianus: qui destruxerunt locũ: et occiderunt gentẽ. xlij. anno post passionẽ dñi in vindictã improperij sibi facti.

Moraliter.

† Factũ ẽ ãt cũ leuare vel let dñs heliam ⁊c. Allegorice p ascensum helie in celũ ascẽsio dñi nr̃i iesu christi fuit figurata: sicut dicit Rabani glo. ⁊ interꝑtatio nois ad hoc aptaꝫ. nã helias ascẽdens dñs interꝑtaꝫ. † Ecce currus igneꝰ et equi ignei. p q̃s significanꝫ angeli sancti q̃ ꝓstiterũt obsequiũ in ascensiõe xp̃i. nã in tali specie venerũt in auxilũ heliseiꝛ vt hr̃. j. vj. ca. † Requiescit spũs helie sup heliseũ. p qđ significaꝫ descensus spũssancti sup aplos aliosq̃ discipulos post ascẽsionem dñi. q̃ spũs ꝺr duplex. s. miraculoꝝ ⁊ ꝓphetie. nã vteroq̃ fuit in aplis: vt ptz i actibus aploꝝ ⁊ eoꝝ legẽdis. Moralit aũt p heliã i celũ ascẽdentem vir ꝓtemplatiꝰ significaꝫ ⁊ interꝑtatio nois ꝙsonat. qz sic dictum est helias ascẽdens dominus interpretaꝫ. ⁊ bene dicitur ascendens dñs: quia nullus potest ascendere p contemplationẽ in deum nisi fuerit dominꝰ sensibilium passionum. Hinc. in morabilibus. Qui contemplationis arcem tenere desiderant priꝰ necesse est vt in campo actionis se per exercitiũ ꝓbent. Quod quidem exercitium consistit in actibus moralium virtutum. Per hoc autem q̃ helias in igneo curru ascẽdit: significatur q̃ ad cuimen contemplationis plus facit dilectionis feruoꝛ q̃s splendoꝛ cognitionis. Vnde dicit cõmentatoꝛ super ca. celestꝫ hierarchie. Sibi scientia foris stat: dilectio intrat. Per hoc autem q̃ ascendit in celũ p turbinem: significaꝫ q̃ omis ꝓtemplatio vite p̃sentis quãtcunq̃ sit eleuata: tñ habet obscuritatẽ annexam. Per h̃ q̃ spiritus helie requieuit super heliseum: significaꝫ q̃ bona doctrina magistri redundat in bonum discipulum.

† Egressus ad fontem aquarum misit in illum sal. Per aquas intelligitur doctrina. Prouerb. xviij. Aqua ꝓfunda verba ex oze viri. Sed amare dicũt quãdo falsitas admiscetur: quod cõmuniter in doctrinis philosophicis inuenitur: sed sananꝫ per immissionẽ salis. quod fit quando per bonam discretionẽ falsa separanꝫ a veris: et sic sunt potabiles filijs prophetarũ: per quos significantur studiosi sanctarum scripturarũ. † Ascendit autẽ inde heliseus in bethel. sicut dictum est supra frequenter in expositione sacre scripture: ⁊ maxime mystica. fit trãsitus de capite ad membra: ⁊ etiam econuerso. propter quod sicut supra p heliseum significati sunt christi discipuli: sic per eum hic potest christus significari. igitur p ascensum heliseiꝛ in bethel que domus dei interꝑtatur: ascensus christi in crucẽ significaꝫ. nã sctã crux porta celi noiaꝫ † Pueri parui egressi sunt de ciuitate: ⁊ illudebãt ei. p q̃s significati fuerũt sacerdotes scribe ⁊ pharisei: q̃ dicunꝫ parui pueri ꝓpter defectum vere innocentie: ꝓeũtes de ciuitate hierl̃m ad locum vbi crucifixꝰ fuit christꝰ illudebãt ei. vt habeꝫ Mar. xv.

† Egressiq̃ sũt duo vsi ⁊c. p q̃s significati fuerũt Titꝰ et Vespasianꝰ: q̃ venerũt ad occidendũ ꝓncipes iudeoꝝ ⁊ populũ captiuandũ in vindictã vituperij christo ab eis illati. qđ fuit ipletũ ãno. xlij. post passionẽ xp̃i: ⁊ b nũerꝰ annoꝝ significatꝰ fuit p nũerũ pueroꝝ laceratoꝝ a duobꝰ vsis.

Capitulum: III.

IOram vero filius achab regnauit sup
israel in Samaria: anno decimooctauo iosaphat regis iude. Regnauitq; duodecim annis: et fecit malũ coram domino: sed nõ sicut pr̃ suus et mr̃: Tulit enim statuas baal q̃s fecerat pater ei⁹. Verũtamẽ in peccatis hierobo am filij nabath q̃ peccare fecit israel adhesit: nec recessit ab eis. Porro mesa rex moab nutriebat pecora multa: et soluebat regi israel centum milia agnorum et centum milia arietum cum vellere

La. III
a Rex is. rex in. rex edom nẽ Rab. Tres reges cõtra mo/ ab bellãtes rectores sunt fidelium: q̃ p trinitatis fidẽ ꝓtra mũdi ꝓncipẽ et pl'um. i. pbos hereticos: scismaticos atq; oẽs iũgs armis spũalib⁹ cõfligũt. Moab interp̃tat de pr̃e: illis ꝙuenit ad q̃s dns dixit: Vos ex patre diabolo estis. hi adũsanc ecclesie minis: p/ secutiõib⁹ et dolo: sz p christũ q̃ caput ẽ ꝓpia nox effugank.
b Facite alueũ. Ra. Ꝓpheta ꝙlo sitit fatigato: p miraculum cõmuniuit: et ꝙphetie dicta ꝓfitũ p/ bent fidelibus q̃liter spirituali doctrina animũ reficiãt. Rab. Fossa in alueo torrent' facit: qui pro/ funda mysteria in scriptur' q̃rit. Que abs q̃ pluuia et vẽ/ to aq̃ replent: quia sepe absq; hũano solatio sapiam cõfert suis iuesti gatoriꝫ potẽtia dina. Unde iohes dic': Nõ ncẽe hẽt' vt aliq̃s vos doceat s sic vnctio ei⁹ docz vos õ oĩa. Aũ bibent boues et iumẽta. i. doctrinaz accipiẽt igẽio/ li et simplices.
Parũq; hoc. Ra. Non eni sufficit ser/ uis dei: abdita mysteria scire: quin etiam vedẽt ea alijs ꝓdicare: et contradicẽtes redarguere: q̃b⁹ ꝓmissa est cer/ ta de boste victoria: vt pcutiant omnẽ ciuitatem.
b Ciuitatez munitã. Rab. Ciuitas secularis est pudẽtia in qua philosophi et hereticoꝝ confidũt: hec p predicatores subuertitur.
c Lignum. Rab. Non q̃ facit fructuz s̃ mortiferuz: q̃ secuturo erumpe ciem succisa: palulũ fiet ignis eterni. Fontes aquarum obturantur: cum hereticarche suis consequacibus per catholicos damnantur. Agri egregij lapidibus operiunt: cum venustas locutõnis heretice et philosophice anathẽatis põdere obmitur. Remanent tñ muri fictiles. i. false rõnes: que a fundibularijs. i. sanctis ꝓdicatoribus ad nihilum redigũtur. Raba. Ita philosophi verbum crucis stulticiam existimantes: deridentes passionẽ christi: et ecclie martyrum demẽtiaz existimãt.
Mulier

ribus suis. Cũq; mortuus fuisset achab q̃uaricatus est fed⁹ quod hẽbat cũ rege israel. Egressus ẽ igitur rex ioram ī die illa de samaria: et recensuit vniuersum israel: misitq; ad ioſaphat regem iuda. dicẽs: Rex moab fecessit a me vẽi mecũ ī eũ ad ꝓliũ. Qui rñdit: Ascẽdã: Qui me⁹ est: tu⁹ est: ppl's meus: ppl's tu⁹: et eq̃ mei eq̃ tui. Dixitq;: Per quã viam ascẽdem⁹? At ille rñdit: Per desertuz idumee:
i. Reg. 22. a Perrexerunt igit̃ rex israel et rex iuda et rex edom: et circuierũt p viã septẽ dierũ: Nec erat aq̃ exercitui et iumẽtis q̃ seq̃bantur eos. Dixitq; rex israel. Heu heu heu: ꝓgregauit nos dns tres reges vt traderet in manu moab. Et ait ioſaphat: Est ne hic ꝓpha dñi vt deprecemur dñm p eum? Et rñdit vn⁹ de seruis regis israel. Est h̃ heliseus filius saphat: qui fundebat aquã sup manus helie. Et ait ioſaphat: Est apud eũ sermo dñi? Descẽditq; ad eum rex israel et ioſaphat rex iuda et rex edom. Dixit aũt heliseus ad regez israel: Quid mihi et tibi est? Vade ad ꝓphas pr̃is tui et mr̃is tue. Et ait illi rex israel: Quare ꝙgregauit dns tres reges hos: vt traderet eos ī manus moab? Dixitq; ad eũ heliseus: Viuit dns exercituũ ī cui⁹ ꝙspectu sto: q̃ si non vultum ioſaphat regis iude erubescerem: non attendissem quidem te nec respexissem. Nunc autem adducite mihi psalem. Cũq; caneret psaltes: facta est super eum manus dñi et ait: Hec dicit dominus: Facite alueos torrẽtis hui⁹ fossas et fossas. Hec enim dicit dns: Non videbitis ventum neq; pluuiam et alueus iste replebitur aq̃s et bibetis vos

5. Re. 17. a et. 18. c

Ioram rex israel recensuit vniuersum israel: et misit ad ioſaphat regem iuda. dicẽs: Rex moab fecessit a me vẽi mecũ ad eũ ad ꝓliũ. Et ascendit ioſaphat rex iuda cum eo: et ascendit rex israel et rex edom: et circuierũt viã septẽ dierũ: et non erat aq̃ exercitui et iumẽtis q̃ seq̃bantur eos. Dixitq; ioſaphat: Est ne hic ꝓpha dñi vt deprecemur dñm p eum? Et rñdit vn⁹ de seruis regis israel. Est h̃ heliseus filius saphat: qui fundebat aquã sup manus helie. Et ait ioſaphat: Est apud eũ sermo dñi? Descẽditq; ad eum rex israel et ioſaphat rex iuda et rex edom. Dixit aũt heliseus ad regez israel: Quid mihi et tibi est? Vade ad ꝓphas pr̃is tui et mr̃is tue. Et ait illi rex israel: Quare ꝙgregauit dns tres reges hos: vt traderet eos ī manus moab? Dixitq; ad eũ heliseus: Viuit dns exercituũ ī cui⁹ ꝙspectu sto: q̃ si non vultum ioſaphat regis iude erubescerem: non attendissem quidem te nec respexissem. Nunc autem adducite mihi psalem. Cũq; caneret psaltes: facta est super eum manus dñi et ait: Hec dicit dominus: Facite alueos torrẽtis hui⁹ fossas et fossas. Hec enim dicit dns: Non videbitis ventum neq; pluuiam et alueus iste replebitur aq̃s et bibetis vos

I Oram vero filius achab regnauit sup israel in Samaria: anno decimooctauo ioſaphat regis iude. Regnauitq; duodecim annis: et fecit malũ coram domino: sed nõ sicut pr̃ suus et mr̃: Tulit enim statuas baal q̃s fecerat pater ei⁹. Verũtamẽ in peccatis hierobo am filij nabath q̃ peccare fecit israel adhesit: nec recessit ab eis. Porro mesa rex moab nutriebat pecora multa: et soluebat regi israel centum milia agnorum et centum milia arietum cum vellere

Ca. III
a Rex is. rex in. rex edom nẽ Rab. Tres reges cõtra mo/ ab bellãtes rectores sunt fidelium: q̃ p trinitatis fidẽ ꝓtra mũdi ꝓncipẽ et pl'um. i. pbos hereticos: scismaticos atq; oẽs iũgs armis spũalib⁹ cõfligũt. Moab interp̃tat de pr̃e: illis ꝙuenit ad q̃s dns dixit: Vos ex patre diabolo estis. hi adũsanc ecclesie minis: p/ secutiõib⁹ et dolo: sz p christũ q̃ caput ẽ ꝓpia nox effugank.
b Facite alueũ. Ra. Ꝓpheta ꝙlo sitit fatigato: p miraculum cõmuniuit: et ꝙphetie dicta ꝓfitũ p/ bent fidelibus q̃liter spirituali doctrina animũ reficiãt. Rab. Fossa in alueo torrent' facit: qui profunda mysteria in scriptur' q̃rit. Que abs q̃ pluuia et vẽ/ to aq̃ replent: quia sepe absq; hũano solatio sapiam cõfert suis iuestigatoriꝫ potẽtia dina. Unde iohes dic': Nõ ncẽe hẽt' vt aliq̃s vos doceat s sic vnctio ei⁹ docz vos õ oĩa. Aũ bibent boues et iumẽta. i. doctrinaz accipiẽt igẽio/ li et simplices.
Parũq; hoc. Ra. Non eni sufficit ser/ uis dei: abdita mysteria scire: quin etiam vedẽt ea alijs ꝓdicare: et contradicẽtes redarguere: q̃b⁹ ꝓmissa est certa de boste victoria: vt pcutiant omnẽ ciuitatem.
b Ciuitatez munitã. Rab. Ciuitas secularis est pudẽtia in qua philosophi et hereticoꝝ confidũt: hec p predicatores subuertitur.
c Lignum. Rab. Non q̃ facit fructuz s̃ mortiferuz: q̃ secuturo erumpe ciem succisa: palulũ fiet ignis eterni. Fontes aquarum obturantur: cum hereticarche suis consequacibus per catholicos damnantur. Agri egregij lapidibus operiunt: cum venustas locutõnis heretice et philosophice anathẽatis põdere obmitur. Remanent tñ muri fictiles. i. false rõnes: que a fundibularijs. i. sanctis ꝓdicatoribus ad nihilum redigũtur. Raba. Ita philosophi verbum crucis stulticiam existimantes: deridentes passionẽ christi: et ecclie martyrum demẽtiaz existimãt.
Mulier

familiẽ vestre et iumẽta vestra. Parumq; est hoc in cõspectu dñi: insup tradet etiã moab in manus vras: et pcutietis oẽm ciuitatẽ munitã: et oẽm urbẽ electã: et vniuersum lignum fructiferum succidetis: cunctosq; fontes aquarũ obturabitis: et omnem agrum egregium operietis lapidibus. Factuz est igitur mane quãdo sacrificium offerri solet: et ecce aque veniebant per viam edom: et repleta est terra aq̃s. Uniuersi autem moabitẽ audiẽtes q̃ ascendissent tres reges vt pugnarent aduersuz eos: cõuocauerunt omnes qui accincti erant baltheo desuper: et steterunt in terminis. Primoq; mane surgentes: et orto iã sole ex aduerso aquarũ: viderũt moabitẽ econtra aquas rubras quasi sanguinẽ. Dixerũtq;: Sanguis gladij est: Pugnauerunt reges contra se: et cẽsi sunt mutuo. Nunc perge ad ꝓdam moab. Perrexerunt in castra israel. Porro consurgens israel pcussit moab. At illi fugerũt coram eis. Uenerunt igit̃ qui vicerant et pcusserunt moab et ciuitates destruxerunt: et omnem agrum optimũ: mittentes singuli lapides repleuerunt: et vniuersos fontes aq̃rum obturauerũt: et omnia ligna fructifera succiderũt: ita vt muri tñ fictiles remanerent. Et circundata est ciuitas a fundibularijs: et magna ex parte pcussa. Q̃ cũ vidisset rex moab ꝓualuisse. sz hostes: tulit secũ septingentos viros educẽtes gladios vt irrũpent ad regem edõ: et ñ potuerũt. Arripiẽsq; filiũ suũ ꝓmogenitũ q̃ regnaturus erat p eo: obtulit holocaustũ sup muruz: et facta ẽ indignatio magna ī israel. Statimq; recesserũt ab eo: et reuersi sunt in terrã suã.

a Et vniũ. lig. fru. videt q̃ dixerit ꝓtra legẽ Deut. xx. vbi in obsidiõe ciuitatis ꝓhibent abscindi ligna fructifera regiõis illius. Ad hoc rñdent doctores cõiter q̃. s. in illa ꝓhibitiõe tunc fuit a deo dispensatũ ꝓpter malitiã ꝓli moab. Põt tñ dici et meli⁹ vt videt fm intentionẽ textꝰ q̃ illa ꝓhibitio facta fuit de arboribꝰ fructiferis q̃ erant intra ẽmios filioꝝ israel. vt ptz ibidẽ. et ꝑ fuit ꝓhibitũ ne regio quã habituri erãt vastaret. Terra vero moab nõ erat huius cõditionis: imo de illa dixit dns filijs israel q̃ nõ daret eis q̃cq̃. vt habet Deut. ij. Cetera patẽt vsq; ibi.
b Et ste. in ter. vt nõ pmitterent aduersarios ingredi regionẽ suã: et q̃ ibi erãt loca angusta et difficilia ad trãsiendũ. et iõ ibi melius poterãt aduersarios ꝓpedire.
c Uiderũt mo. aq̃s ru. talis enim apparẽtia fiebat in aq̃s ex reuerberatiõe solis q̃ a longe videbant: vl' forsitan miraculo factũ est ꝑ vt moabite festinarẽt ad spolia: et sic deordinarẽt se et essent faciles ad debellandũ. Cetera patẽt vsq; ibi.
d Et mu. tñ fi. re. dicit Ra. Sa. q̃ omẽs muros lapideos destruerũt vt lapides ꝓiicerẽt sup campos fructiferos ꝓut eis dixerat heliseus.
e Et circũ. est ca. a fun. i. a viris ponẽtibꝰ machinas in circuitu ad ꝓiiciendum lapides magnos.
f Et irrũ. ad re. edom. q̃ ex illa ꝓte obsidio erat debilioꝝ.
g Arripiensq; filiũ suũ ꝓmogenitũ et. q̃. exponit cõmunit sic: q̃ vidit q̃ via hũana nõ poterat resistere. iõ voluit se ad diuinũ auxiliũ ꝙuertere ad ẽmolandũ ꝓmogenitũ suũ.
h Et facta est indignatio magna in israel et. ex cõpassiõe enim reputauerũt indignũ vltra obsidere ī regẽ tãta afflictõe positũ: sed h̃ expositio nõ videt rõnabil'. Ꝓimo q̃ illa ẽmolatio nõ erat ad dei placationem: h̃ magis ad offensionẽ: etiã dato q̃ sibi fieret: q̃ occidere innocentẽ est ꝑ ꝓceptũ diuinũ: nisi h̃ eẽt ex speciali et expresso dei ꝓcepto: cui oĩs hõ q̃ntũcũq; innocẽs est mort' debitor. ꝓpter q̃d abraam h̃ mõ voluit ẽmolare filiũ suũ. vt hr̃ Genẽ. ca. xxij. Iste aũt rex moab non habuit tale ꝓceptũ: erat etiã idolatra. Scdo q̃ filij israel grẽbãt mortez regis moab et ꝓli sui. et iõ nõ est verisile q̃ recederẽt ab obsidione ꝓpter ẽmolationẽ ꝓmogeniti sui: sed q̃ magis remanerẽt: q̃ illa ẽmolatio fuit signũ q̃ nõ poterãt diu tenere ciuitatẽ: et ꝑ ꝓuocat ad remanendũ in obsidiõe magis q̃ ad recedẽdũ. Ꝓpter q̃d aliter exponit Ra. Sa. ifam ꝓdictã. d. q̃ rex moab reꝙsiuit a sapiẽtib⁹ suis q̃ esset meritus: ꝓpter q̃d de⁹ israel tanta fecerat ꝓ illo ꝓlo: et faciebat. Et responderũt q̃ ꝑ erat ꝓpter meritũ abrae ꝓis ipoz: q̃ filiũ suum isaac voluit ẽmolare deo israel. q̃d audiens rex moab cepit filiũ suum ꝓmogenitũ: et ẽmolauit eũ deo suo. s. soli quez ꝓ deo colebat: Et facta est indignatio sup israel. Jn hebr̃. ira sup israel. s. ipi⁹ dei offensi ꝓtra filios israel. eo q̃ tũc fuerũt recordate iniq̃tates eoꝝ coram deo per angelũ q̃ erat moabit': videlicz q̃ ipi tãta mala vl' peiora fecerant ẽmolãdo filios suos et filias suas demõib⁹. vt hr̃ Psal. cviij. ꝓt q̃d tũc in vindictã hui⁹ mali cecidit pestilẽtia et mortalitas in exercitu israel: et sic fuerũt cõpulsi recedere ab obsidiõe ꝓpter pctã sua ꝓterita. Sise aũt hui⁹ hr̃ Dan. x. vbi dr̃ q̃ angel⁹ q̃ erat persis restitit angelo q̃ erat iudeis: et ipediuit liberationem captiuitat' iudeoꝝ ad tempus: querendo et procurando bonũ persaruz quib⁹ erat. vt ibidem plenius exposit̃ est.
La. III

Moraliter. Ioram vero filius achab regnauit et. Jn h̃ capitulo agit̃ de bello triũ regũ. s. regis israel: regis iude: et regis edom contra moabitas. moab aũt interp̃tatur ex patre. ꝓpter q̃d per moabitas possunt intelligi peccatores. q̃bus dicit Job. viij. Vos ex patre diabolo estis. Contra istos pugnauerũt tres reges. s. beat⁹ Augustin⁹: btus Dominic⁹: et btus Franciscus: eoꝝ vicia fortiter impugnando: et adhuc impugnant ꝑ filios suos: et impugnabũt dño ꝓcedente. Dicũt aũt tres predicti sancti reges: non solum quia sunt in celis coronati: sed quoniã adhuc viuentes in terris domauerunt motus sensualitatis. Grego. in moralibus. Sacre scripture testimonio sancti viri reges nominant̃ quia cunctis motibus carnis ꝓlati non consentiendo succumbere: sed superando bene ꝓesse nouerunt. † Per quã viam ascẽdemus. at ille respondit per viam deserti. tres enim sancti predicti in vita pñti ad pugnãdũ viriliꝰ cõtra pctores ꝓcesserũt ꝑ viã deserti penitẽtie et observãtie regularis. † Hec erat aqua exercitui et. ꝑ istũ defectũ aque significat defect⁹ tpal' sube: q̃ fluens est ad modũ aque. exercitus aũt predictoꝝ regum. i. filij eoꝝ aliq̃n patiunt defectum temporaliũ: ꝓpter q̃d necesse h̃t recurrere ad heliseũ: q̃ interpretat dei mei salus. ꝓpter q̃d signat dñm nostrũ iesum christũ: qui predictis religiosis ad se devote recurrentib⁹ sufficienter prouidit de bonis temporalib⁹ et etiã ꝓuidebit: dum tamen faciant debituz. sicut dicit Matth. vj. Ꝓimum querite regnum dei et iusticiam eius: et hec omnia adijcientur vobis. Et sic poterunt de moabitis spiritualibus triumphare.

Jn ḡto li. regũ in ca. iij. vbi dr̃ ī postil. Arripiẽsq; filiũ suũ ꝓmogenitũ. et q̃d exponit sic et. Aliter exponit Ra. Sa. ifaz ꝓdictam et.

Addi. Hec rõ. Ra. sa. ñ videt rõnabil'. tũ quia ñ videt indignatio dei sup israel rõnabiliter cãri ex pctõ adũsariorum

licet

licet ipi israelite magᵗ offendissent. Nõ enĩ videꝛ rõnabile vt pctũ alicuⁱ aggrauꝛ ex eo q̃ ali⁹ in eodẽ genere pctĩ minus peccet: tũ qz hic nõ fit aliqua mentio de angelo moabitarũ: sicut in daniele: tum quia nec ipe angelus habuisset ratõnẽ impugnandi israelitas ex pctõ moabitaꝝ. ꝛ ideo melⁱ⁹ diceꝛet q̃ rex moabitaꝝ q̃rens a sacerdotib⁹ suis qõ esset meritũ israelitarũ ꝓpter qõ de⁹ eoꝝ tantũ fecisset ꝓ eis: Qđ qꝺ ipi respõderũt q̃ ꝓpter israel colebat deos moloch. ꝛ cũ tanta deuotiõe ꝛ affectiõe: q̃ etiã filios suos eis offerrẽt ꝛ in ignẽ: imolarẽt. in xta illud psal. allegati. s. imolauerũt filios suos ꝛc. ꝛ tõ rex audiens ꝑ imolauit filiũ suu: Ex q̃ rõnabilit indignatio dei fuit supꝝ ꝓpter israel: ꝛ q̃ pctã eoꝝ ꝓbebãt exẽplũ pniciosum ꝛ occasionẽ vt etiã alie gentes grauit peccarẽt. q̃ qđẽ expositio magᵗ ꝛsonat rõni. veriſile enĩ ẽ q̃ sacerdotes moabite magᵗ cõmendarẽt ꝓpter israel de cultu deoꝝ q̃ de cultu dei. Primo qz ꝑ erat magᵗ ꝛforme ritui gẽtiũ. scõo qz in eodẽ tpe iã ꝓpter israel recesserat a cultu dei. tertio qz magᵗ referendũ erat meritũ israelitaꝝ ad ꝑ q̃ pncipaliꝛ exercebãt: q̃ ad imolationẽ isaac q̃ tot tẽporibus retroactꝫ fuit facta: ꝛ forte nunq̃ venerãt ad moabitaruꝫ noticiã: qui historias sacras nõ habebant.

Replica. In ca. iij. q̃rti libri regũ vbi postill⁹ addu-cit Ra. sa. exponẽtẽ indignationẽ dei ꝓtra israel ꝓpter factũ regᵗ moab q̃ imolauit filiũ suũ: Burgẽ. aũt nõ

Glo. ordi.

Capl'm IIII.

Qui dã Sancta ecclesia duorũ ꝓploꝝ. i. iudaici ꝛ gentil' ẽ mr: q̃ prius ex puerso operẽ ꝛsentiẽdo caili-di spũs ꝓsaliõi q̃i quẽdã pctĩ numũ a creditoꝛe accepe-rat: ꝛ duos q̃s i fide genuit amittere filios timebat: ꝑ phete verbis. i. sacre scripture prece pl' obediẽs: ex paruo qõ habebat olei vacua vasa infudit: qz dũ ab vnius oꝛe doctoris parũ q̃d de amoꝛe diuinitatis m'tomagis vacue mentes hauriũt: exuberante gr̃a vngnẽtoꝝ diuini amor' vsq̃ ad sũmũ replenĩ: et iã nũc multoꝝ corda q̃ ꝑus fuerant vacua vascla: vnguẽto spũs plena sũt: q̃ ex paucitate olei solũmodo ifusa videbanť. Qꝺ dum aliꝭ atq̃ aliꝭ dat ꝛ ab auditoribⁱ⁹ fides accipiť: erepta mulier. id. est. sancta ecclesia sub creditoris sui tã debito non teneť. Mulier q̃ ꝓphetã hoc spiritũ suscepit oriqi nẽ insinuat populi israeliticꝰ q̃ fuit in pr̃ archis. Anõ sic̃ ista helisei ꝓphamtaꝛ illa dom̃ ꝓphetarum hospitio susscepit. Hã abraam et sara tres viros fuscepit ꝛ pauit.

At ille

Capitulum: IIII

Mulier autẽ quedam de vroꝛibus ꝓphetarũ clamabat ad heliseum dicẽs: Seruus tuⁱ⁹ vir meus moꝛtuus ẽ: ꝛ tu nosti qz seruus tuus fuit timẽs deũ. Et ecce creditoꝛ vẽit: vt tollat duos filios meos ad seruiendũ sibi. Cui dixit heliseus: Quid vis vt faciam tibi? Dic mihi q̃d habes in domo tua. At illa dixit: Nõ habeo ancilla tua q̃q̃ in domo mea: nisi parũ olei quo vngar. Cui ait: Uade ꝛ pete mutuo ab omibus vicinis tuis vasa vacua nõ pauca: ꝛ ingredere ꝛ claude ostium tuũ: cũ intrinsecus fueris tu et filij tui: ꝛ mitte inde in omia vasa hec: ꝛ cũ plena fuerint tolles. Fuit itaq̃ mulier: ꝛ clausit ostium super se ꝛ sup filios suos. Illi offerebant vasa ꝛ illa infundebat. Cunq̃ plena fuissent vase: dixit ad filium suum: Affer mihi adhuc vas. Et ille rñdit: Nõ habeo. Stetitq̃ oleuz Uenit autẽ illa: ꝛ indicauit homini dei. Et ille: Uade inquit vende oleum: ꝛ redde creditoꝛi tuo. Tu autẽ ꝛ filij tui viuite de reliquo. Facta est autẽ quẽdã dies ꝛ trãsibat heliseⁱ⁹ ꝓ sunam ciuitatem. Erat autem ibi mulier magna q̃ tenuit eũ vt comederet panẽ. Cũq̃ frequẽter inde trãsiret: diuertebat ad eaz vt comederet panez. Que dixit ad virũ suum: Animaduerto q̃ vir dei sanctⁱ⁹ est iste: q̃ transit ꝓ nos freq̃nť. Faciamⁱ⁹ q̃ ei cẽnaculũ parũ: ꝛ ponamⁱ⁹ ei in eo lectulũ ꝛ mẽsam ꝛ sellã ꝛ candelabrũ: vt cũ venerit ad nos maneat ibi. Facta ẽ igiť dies q̃dã: ꝛ veniẽs diuertit i cẽnaculũ: ꝛ requeuit ibi: Dixitq̃ ad gieçi puerum suũ. Uoca sunamitẽ istã. Qui cũ vocasset eã: ꝛ illa stetisset coꝛã eo: dixit ad puez suum: Loq̃re ad eam. Ecce sedule in oibus ministrasti nob. q̃d vis vt faciã tibi? Nũq̃d hẽs negociũ: ꝛ vis vt loq̃r r̃gi siue ꝓncipi militiq̃?

Mi. de lyra

Mulier aũt. Hic ꝓnter Ca. IIII. ponit miraculũ factũ ꝑ heliseũ ad ꝛsolationẽ vidue. cum dr: Mulier aũt quedã de vroꝛib⁹ ꝓphetaꝝ: sm doctores hebraicos ꝛ latinos ista mlr fuit vroꝛ abdie: q̃ ad pascendũ ꝓphas tpe psecutionis ieçabel. vt hr̃. iij. li. xviij. ꝓtraxit debita. Et ecce cre. ve. ꝛc. dicit Ra. sa. q̃ iste creditoꝛ fuit ioza: q̃ viuente adhuc patre suo achab accomodauit abdie ad vsuram. cetera patent vsq̃ ibi: Nisi parum olei quo vn. i. reficiar aliquãmũ ad pulmenti ꝛdimentum. Ingredere ꝛc clau. osti. tu. cũ enĩ fiũt miracula ad cõfirmationẽ multitudinis in fide: vel eius ꝛsolationẽ fiũt in palã. cũ aũt ad ꝛsolationez singularis ꝑsone fiũt cõmunit magᵗ secrete: ꝛ hoc modo saluatoꝛ noster filiã archisynagogi suscitauit a moꝛte: ꝛ nõ permisit ibi aliquẽ intrare nisi petrũ ꝛ iobem: et patrẽ ꝛ mr̃em puelle. vt hr̃ Mar. v. ca. ꝛ hoc mõ fecit in ꝑ loco heliseus. Cetera patẽt vsq̃ ibi: Uenit aũt il. ꝛ idi. ho. dic ad regem: ꝛ dicit Ra. sa. q̃ ꝑ cepit eis q̃ nlꝛa musca vl' alia imũdicia sup mẽsam eiⁱ⁹ residebat. Faciamⁱ⁹ q̃ ei ꝛc. sed̃. Illa cũ ve. ꝛc. i. decẽť recipiať: sic̃ decz vir sciꝛe recipe. cetera patẽt vsq̃ ibi: Nũq̃d habẽt ei heliseũ i reuerẽtia: eo q̃ succurrerat exercitui i aq̃ pẽuria. vt dr̃m ẽ ca. fcc.

Que rñdit.

Glo. ordi.

Que respõdit: In medio ppli mei habito. Et ait: Quid q̃ vult vt faciã ei? Dixitq̃ gieçi: Me q̃ras. Filiũ. n. nõ hz: ꝛ vir eius senex est. Pꝛecepit itaq̃ vt vocaret eã. Que cũ vocata fuisset: et

a ꝑ similia dñs ad abraam: tpe isto habebit sara filium.

stetisset ad ostiũ. dixit ad eã: In tpe isto ꝛ i hac eadẽ hora si vita comes fuerit: habebis in vtero filiũ. At illa rñdit: Noli q̃so dñe mi vir dei: noli mẽtiri ãcillę tuę. Et ꝓcepit mlier: ꝛ pepit filiũ in tpe isto ꝛ hora eadẽ q̃ dixerat heliseus. Creuit ãt puer. Et cũ esset q̃dã dies: ꝛ egressus isset ad patrẽ suũ ad messoꝛes. ait pr̃i suo: Caput meũ doleo: caput meum doleo. At ille dixit puero: Tolle ꝛ duc eũ ad mattẽ suã: Qui cũ tulisset et adduxisset eũ ad mr̃ez suã. posuit eũ illa sup genua sua vsq̃ ad meridiẽ: ꝛ moꝛtuⁱ⁹ ẽ: Ascẽdit ãt ꝛ collocauit eũ sup lectũ hois dĩ: et clausit ostiũ et egressa vocauit virũ suũ. et ait: Mitte mecũ obsecrovnũ de puerⁱ ꝛ asinã vt ꝛcurrã vsq̃ ad hoiez dei: et reuertar. Qui ait illi: Quã ob causam vadis ad eũ? Hodie nõ sũt kalẽdę neq̃ sabbatũ. Que rñdit: Uadã. Strauitq̃ asinã ꝛ ꝓcepit puero: Mina ꝛ ppera ne mihi moꝛã facias i eũdo: ꝛ b age qđ ꝓcipio tibi ꝓfecta ẽ igiť ꝛ venit ad virũ dei i mõte carmeli: Cũq̃ vidisset eam vir dei decõtra: ait ad gieçi pueꝛ suũ: Ecce sunamitⁱ illa.

a Et ille ait ad gieçi. Rab. Dñs nõs ꝑ moysen legẽ dedit: ꝛsiꝑ puerꝝ virgã misit. ꝑ puerꝝ virgam. i. terroꝛez legis moꝛtuuz suscitare nõ valuit q̃ lex neminez ad ꝓfectũ duxit. Ipe ꝑ se veniens super eadaver sternit: q̃ cũ in forma dei esset semetipz exinaniuit formã fui accipiẽs: huc et illuc deambulabat: q̃ ꝛ iudeos ꝛ gẽtes ad eterna ꝑ fidez vocat. Super moꝛtuũ septies inspirat: q̃ ꝑ aptionẽ dñi mũcer' gr̃az septiformis spũs i ꝑti moꝛte iacentib⁹ aspirat. Moꝛtuⁱ⁹ is quẽ frorꝛ ẋga suscitare nõ potuit ꝑ amorꝛ spũs puer ad vitam redũt.

b Filij ꝓphetarum. i. ꝓdicatorũ q̃ ãbulãt in lege dñi: ꝛ scruntank testimõia ei⁹: i patria saluatoꝛ⁹ viuũt

Cõcidit

Quę rñdit in me. po. mei ha. i. ita vallata sum amicꝛ meis q̃ nullus infert mihi molestiã: ꝛ sic nõ habeo negociũ ad regem vel militie ꝓncipẽ. b Et ait. s. heliseⁱ⁹ gieçi famulo suo. ꝓpter qđ rñdit gieçi dicens: c Me gr̃as. q. d. ꝑ esset frustra. cui⁹ causa subdiť cũ dr: d Filiũ ei nõ habet: q̃ possit ei in bonis succedere. e Et vir eiⁱ⁹ senex est. ita q̃ ẽ impotẽs de cetero ad generãdũ. f In tpe isto ꝛc. In heb. hr̃ sic: In tpe isto sicut ẽ tps vite ample xaberi filiũ. i. ãno reuoluto vines sana sicut nũc: ꝛ ample xaberi filiũ iã natum sm q̃ exponit Ra. Sa. g Noli men. an. tue. hebrei dicũt: Noli deficere ancille tue. ẋbũ enĩ hebraicũ qđ ponik hic ẽ eq̃uo cũ ad mẽtiri ꝛ deficere. ꝛ ẽ sensus sm Ra. Sa. Si impetrares mihi filiũ cito moꝛituruz: nõ esset mihi materia gaudij sed meroris. ꝛ tõ rogo vt nõ deficiat ẋbũ tuũ: sic q̃ filius mihi donãdⁱ⁹ non moꝛiať: sed viuat. Cetera patẽt vsq̃ ibi: h Colldcauit eũ sup ꝛc. sperãs q̃ p eiⁱ⁹ ꝑces suscitareť: q̃ petierat ab eo filiũ victurũ. i Et clau. ostiũ. ne puer moꝛtuⁱ⁹ inuenireť: ꝛ sepelireť añ aduentũ helisei. k Et egres. Hic cõseq̃nter filius sunamitⁱ suscitat ad ꝓces ipius. l Quã ob cãm va. ad eũ. ignorabat enĩ moꝛtẽ pueri. m Hodie non sunt cal. ꝛc. ꝑ dixit: q̃ i illis diebⁱ⁹ festiuis hoies frequẽⁱ⁹ ibãt ad ꝓphas ad audiendũ ẋbũ dei. Cetera patẽt vsq̃ ibi n Que rñdit. recte. in ꝑ q̃ videť mẽtira fuisse non oporteť eã excusari. Uel ꝑt dici q̃ sic locuta est i ꝑse resurrectõis filij sui ꝑ heliseũ: q̃ fuit materia maioꝛis gaudij q̃ ꝛceptio vt parturitio o Et ac. gieçi vt amo. eam. heliseⁱ⁹ enĩ nõ erat assuetⁱ⁹ pmittere q̃ mulier tãgeret ipm. p Dimitte illã. vt nõ solũ ꝑ ꝑces heliseiꝰ ꝑ etiã ꝑ lachrymas matris ipetrareť resurrectio filij q Et doce. a me. q̃ ꝑsũsctũs nõ sp tãgit corda ꝓphetaꝝ neq̃ de oĩb⁹. r Nunq̃d petiui fi. a do. meo. q. d. sic̃ ꝓpio moꝛtu mihi filiũ impetrasti: ita debes eiⁱ⁹ resurrectionẽ ipetrare: vt ẋbũ tuũ sit stabile. s Accinge lũ. tu. i. dispone te ad currẽdũ velociter vt expedite. t Si oc. ti. hõ non salutes eũ. i. nõ cõmisceas cũ eo verba te ab itinere impedictia: ꝛ ꝑ talẽ modũ loquit saluatoꝛ discipul' ad ꝓdicãdũ missis. Luc. x. Neminẽ p viã salutaueritⁱ. Gieçi aũt precesserat ꝛc. sequit: v Et ñ erat voꝛ neq̃ sensus. dicit R. Sa. q̃ ꝑ fuit ꝓpter demeritũ gieçi q̃ nõ seruauit ꝓceptũ heliseiꝰ: sed occurreti-bus sibi hoibⁱ⁹ iactãter dicebat se missũ ad suscitãdũ moꝛtuũ. Expositoꝛes aũt nr̃i dicũt q̃ ꝑ fuit ad designãdũ q̃ lex vetus q̃ ꝑ baculũ designať nõ ꝓferebat gr̃am viuificantẽ: sed ꝑ facit ẋbũ incarnatũ: qđ significabať ꝑ extensionẽ heliseⁱ sup puerũ. vnde dr Joh. j. Lex q̃ moysen data est: gr̃a ꝛ veritas ꝑ iesum xp̃m. x Posuitq̃ os suum sup os eiⁱ⁹ ꝛc. ꝑ fecit ad ostẽdendũ magnũ desideriũ ad pueri suscitationẽ: vl' ꝓpter cãm mysticã iã dictã: vl' potiⁱ⁹ ꝓpter vtrũq̃. y Voca sunamitẽ hãc. nõ vocat eã ꝓpio noĩe: ad oñendũ q̃ nõ habebat cũ ea tãtã familiaritatẽ q̃ petiuiss eiⁱ⁹ ꝓpriũ nomẽ z Erat aũt fames i terra. Hic ꝓr ponik miraculũ ad ꝛsolationẽ cõgregationis famelice. ꝛ ꝓmo ponik duplex miraculmm. scõm ponik ibi: Uir qnidam. Primum miraculum est de pulmenti dulcoratione: cuius ꝓparatio ponitur cum dicitur: a Coque pulmentum filijs q̃ phetarum. i. discipulis eoꝝ qui viuebãt religiose. vt dictũ est. ꝛ. ij. ca.

Collegit.

a ꝛ Non vtiq̃ panis sed audiendi verbũ dei.

c gala. Erãt aũt fames i ꝛra: ꝛ filij ꝓphaꝝ hitabãt coꝛã eo. Dixitq̃ vni de puerⁱ suis: Pone ollam grandem: et coque pulmentũ filijs ꝓphaꝝ. Et egressⁱ⁹ ẽ vnⁱ⁹ i agꝝ: vt colligẽt herbas agrestes:

a Concidit in ollā. Qui lr̃e legis intent⁹ vel pbie studio/sus amaritudinem de lege vel morticrū de pbis sumens: in/termiscet veritati euangelice: ⁊ in olla cozdis coquens: tale condimentum ꝓparat audi/toribus suis. dicit enī Aplꝰ: lr̃a occidit: prudentia carnis mors est: prudētia aūt spūs vi/ta. hoc scientes fideles mortē in olla clamāt: sed farina ī ol/la mittit cū scia spiritualis in tale ꝺdimentū intromittit: vt exclusa oī amaritudine past⁹ fiat saluberis. b Dir autē quidaz ve. de baal. Rab. Dir iste cetus ē patrū qui de baal/salisa est: qz ternariū in confes/sione trinitatis seruat. Baalsa/lisa enim tertiū habens inter/pretatur. Nic vir viro dei pa/nes ꝑmitiaz offert: cū redem/ptori grā eiꝰ inspiratꝰ offert li/bros de origine creaturaz cō/positos. Offert fruītū nouū in pera: cū nouū testamētū in/euāgelij ⁊ aplozꝝ scriptꝝ. pfert. Jubet heliseus nr̃ mīstris. i. p̃/dicatoribꝰ vt hec fideliḃ⁹ dis/pensent: ⁊ de thesauro suo ꝓ/ferant noua ⁊ vetera. qō my/steriū ī euāgelio legim⁹ ī fra/ctiōe. v. ⁊. vij. panū. vbi sctiaꝫ turb̄ collegert. xij. cophinos sine vij. sportas fragmētoz: qz nul/l⁹ sacra scp̃c p olā capit: qn si/bi satiato superit iuxta verbū dn̄i.

Joh. 6. a

inuenitq; q̃si vitē siluestrē: ⁊ col a ꝙ id est cucurbitas agrestes: minores illis q̃ in hortis nascunt: ⁊ sunt amarissime.
legit ex ea colǒqntidas agri: et
a ipleuit palliū suū ⁊ reūsus ꝯcidit in ollā pulmenti. Nesciebat enī b q̃d esset. Jnfuderūt ergo socijs vt comederēt. Lūq; gustassent de coctiōe exclamauerūt dicē/tes: Mors in olla vir dei. Et nō potuerūt comedere. At ille: Af/ferte inq̃t farinā. Lunq; tulisset misit in ollā. ⁊ ait: Jnfunde tur/be vt comedant. Et nō fuit am
b plius quicq; amaritudinis ī ol/la. Dir aūt q̃dam venit de baal salisa deferens viro dei panes c primitiarū: ⁊ vigīti panes hoz/deaceos: ⁊ frumentū nouū ī pe/ra sua. At ille dixit: Da pplo vt comedat. Respōditq; ei mīster eius: Quantū est hoc vt appo
b nam coram centū viris? Rur/sum ille: Da ait populo vt come/dat. Hec enim dicit dominus: Comedent ⁊ supererit. Posuit itaq; coram eis: Qui comede/rūt ⁊ supfuit iuxta verbū dn̄i.

a Collegit ex eo coloq̃n. q̃ sūt valde amare: ⁊ sunt q̃si cucurbite siluestres: ⁊ folia eiꝰ herbe ba/bent quandā similitudinē cū foliꝭ vitis b Ne sciebat enī q̃d esset. i. q̄ essent talis amaritudis. c Afferte in. fa. nō q̄ bñt ex se virtutē dulcoꝛā/di: sed ꝺ factū est meritꝫ heliseī. d Dir aūt q̃ dam. Hic ponit scām miraculū de multiplicatio/ne panū. cū ꝺz: Dir aūt q̃dā venit de baal salisa. due sunt dictiones ī hebreo. et baal vt hic accipit est nomē appellatiuū: ⁊ significat planicie seu re/gionē. salisa vero ē nomē ꝓpriū cuiusdā. Illa re/gione. e Deferēs vi. dei pa. ꝑmitiaz. nō ac/cipiunt ꝺ panes ꝑmitiaz q̃les offerebant in tem/plo dn̄i: ꝺ dicunt ꝑmitiaz: qz erāt de ꝑmis fruc/tibus illiꝰ āni. hordeū aūt ꝓmo venit ad maturita/tē: maxie ī terra illa. iō subdit: f Frigiti pa. hoz. in q̃ oñdit nūerꝰ panū ⁊ materia. Aliq; aūt libri bñt iterpositū li ⁊: sic ⁊. xx. panes. ꝺ li. et nō est ī hebreo nec ī libris correct⁹ nec de textu.

g Et fru. no. Jn heb. bz: Et granatā. frumēti ei nō ita cito venit ad maturitatē sic̄ hordeū: ⁊ iō granū nō erat adhuc aptū vt inde fieret panis. poterāt tñ spice ille aliquantulū torreri ⁊ sic gra/nū executi ꝑ ofricationē. h Quātū ꝺ vt ap/ponā cozā centū viriꝰ. Erāt. n. valde parui illi pa/nes: ita q̄ vnꝰ nō sufficeret ꝑ vno hoīe. q̃ꝺ patet ex ꝺ q̄ ille hō apportau erat panes illos ⁊ grana tā intra perā suā. vt ꝺz ī lr̃a. i Qui come. a supflu. q: illi panes fuerūt miraculose multiplicati ꝓter meritū heliseī. Tal⁹ aūt multiplicatio ꝑfi/cit a ꝺo duplr. vno mō ꝑ additōnē alīus materie. alio mō sine tali additiōe: qz sic ꝺs de nihilo ꝑ/duxit materiā: ita ꝺ modica matia vl pauca ꝑ/facē magnā ⁊ multā: sic ꝺctū est pleni⁹ Sca. ij. de formatōe mlier⁹ ꝺ costa ade. ⁊ Joḃ. vj. ꝺ multipli/catōe. v. panū ī māiḃ⁹ saluatoꝛ. Quis ēt istoꝝ modoꝝ multiplicatōis fuerit ī ꝺ facto: non habet ex scriptura.

Moraliter.

Mulier aūt q̃dā ⁊c. Ca. IIII. Dicūt exposītores aliq; q̄ hec mlier vidua signat eccliam: ⁊ eiꝰ duo filij signāt duos ꝓplos. s. genti/les ⁊ iudeos in xp̃o tū regeneratos. sed q̃lit huiꝰ mulieris vir q̃ est xp̃s possit ꝙuenienter dici mortuꝰ: ꝑ/put exꝑmit in textu: nō apparet mihi. qz Ro. vj. ꝺz: Christ⁹ resurgēs a mortuis: iam nō morit: mors illi vltra nō dn̄abit. Propter qō mihi videt me/li⁹ dicendū q̄ hec mulier vidua signat ecclesiam particularē bo/no pastoze viduatā: ⁊ qz tāliꝰ pe solet magis illi⁹ ecclie ꝑsecu/toz insurgere, ideo subdit: † Ecce creditoz venit. i. tyrānus ꝑsecutoz. Ut tollat duos filios meos ad fruiḋū sibi. i. fili/os ecclie vult indebite subiicere seruituti. ⁊ dicūt isti filij duo ꝓter geminā charitatē: dei. s. ⁊ ꝓximi: quā bñt debēt ecclie fi/lij: ⁊ in tali casu xp̃s ꝑ heliseū significat⁹ vt supra dictū est ec/clesiā ꝙsolat⁹: oleū gr̃e sue multiplicādo ꝑ qō viuit cū filijs su/is vita gr̃e: ⁊ pacē habet tpalē cū ꝑsecutoze. Prouer. xvj. Cū placuerint dn̄o vie hoīs: inimicos q̃s ei⁹ cōuertet ad pacē.

Aliter ꝑ creditorē pōt intelligi diabolus: q̃ ꝺ defuncto bono pastoze solet gregē graui⁹ inuadere. Aū discipuli beati Marti/ni dicebant ad eū. Jnuadēt enī gregem tuū lupi rapaces: ⁊ q̃s nos a morsibus eoꝝ mortuo pastoze ꝓhibebit? Querit igi/tur iste creditoz post mortē boni pastoris sui filios ecclesie sue subiicere seruituti per peccatū mortale. sed christus ꝑ heliseuz significatus: ꝑcibus ecclesie clamantis ad ipm dat abundan/ter gratie suc oleum quo filij sui liberant⁹ a seruitute diaboli: ⁊ ipa cū filijs ī statu gr̃e nutrit⁹. † Facta est aūt quedā dies: et transibat heliseus ꝑ sunā ciuitatē. Per sunamitē que mortifi/cata intelligitur ꝑsona religiosa significat⁹: que mortua mun/do dicit⁹. Hec autē recipit in hospitio sue mētis xp̃m ꝑ heliseū significatū: sed vt mancat ibi ingiter debet ei facere cenaculū:

Naaman. Hēriles si gnificat: Rute bellozꝝ ꝓnci/patū gerentes ac rex decore fruētes. Aū naamā dec⁹ siue cōmotio eoꝝ iterp̃tat⁹. vir fort⁹ ⁊ dines ꝺ lepro/sus: qz q̃uis ꝑ potētiā regni ac rerū abundantiam dominari videret: ta/men per errorem idolatrie lepra fe/dus apparuit. Porro de

Naaman ꝓnceps militię regis syrię erat vir magn⁹ apꝺ dn̄m suum et honoratus.

id est solarīū: per qꝺ significat supernoū meditatio. Phil. iij. Mra aūt ꝙuersatio ī ceł est. Et lectū in q̃ dormiat: ꝑ quē intelli/gīt pacifica ꝙuersatio. Psal. iiij. In pace i idipm dormiā et ꝺesca. Et sella: ꝑ quā intelligit stabilitas mēt⁹ ī bono. Et mēs ꝑ quā ītelligit scpture sacre lectio. Et cādelabꝝ: ꝑ qꝺ ītelligit exꝑlar⁹ ꝙuersatio. Mat. v. Sic luceat lux vra coram hoibus vt videant opa vestra bona: et glorificent patrē vestrū qui in cc/lis est. Jn tali vero loco manet christ⁹ ꝑ dilectionē. Joḃ. xiij. Si quis diligit me sermonē meū seruabit: et pater me⁹ diliget eum: ⁊ ad eū veniemus: ⁊ mansionē apud eū faciemus. Huic autem ꝑsone daꝫ a deo filius. i. bonus discipulus: qui tñ ali/qñ diabolo instigante ꝑ peccatū morit: sed ꝑ ꝓces boni ma/gistri q̃ per matrē hic significat: eo q̄ aluit discipulū sicut ma/ter: ⁊ ꝑ cōpassionē christi ꝑ heliseū significati ad vitam gratie reuocat. † Erat aūt fames in terra ⁊c. Sequit: † Coque pulmentū filijs ꝓphetarū. Per ꝓphetarū filios intelliguntur reli/giosi. nā ⁊ patres eoꝝ saltē plures habuerūt ꝓphetie spiritū. Per ꝺ igit q̄ factū fuit eis pulmentū: ⁊ nō fit hic mētio de ali/quo ꝺdimēto: significat⁹ q̄ religiosi cibo paruo ⁊ vili debēt es/tenti. Moys i olla. ꝑ ꝺ significat⁹ q̄ hoiḃ⁹ delicate nutri/tis in secło: vita religiosa videt amara in ꝓncipio. sed sicut pul/mentū ꝑ īmissionē farine factū fuit sapidū: sic ꝑ dei gr̃am ⁊ bo/nā assuefactionē vita religiosa q̃ pr⁹ dura videbat: nō solum portabilis ꝺ etiā suauis efficit. Per ꝺ aūt ecōtrario aliq; deberēt ꝙfundi q̃ fuerūt in secło sat⁹ dure nutriti: ⁊ tñ in religione non sufficit eis vict⁹ illoz q̄ fuerūt ī secło dulciꝰ educati. † Dir ic/q̃dā venit ꝺ baalsalisa. ꝑ istū q̃ obtulit heliseo panes hordeac/os ⁊ frumētū nouū: significat hō exercēs se i studio scpture ve/ter⁹ ac no. te. ad honorē xp̃i † Da pplo vt comedat. nā ꝑ doc⁹ exercitiū sequūt ꝑdicatio ⁊ doctria: q̃ꝺ reficit pplꝰ xp̃ian⁹.

Naamā ꝓnceps mili. Hic ꝙūr ponit mi ⁊c. V racula heliseī cozā infidelib⁹. ⁊ ꝓmo circa ꝺ mi/plex miraculū ponit. scꝺo scriptura historiā. ge/sq̃t. vij. ca. Pria ī tres. qz ꝓmo pōit miraculū ad naa/man gētil⁹ ꝙuersionē. scꝺo ad ydiatiū repḃsionē ca. vj. ter/tio ad penitētiū ꝺsolatōnē. circa mediū. vj. ca. ibi: Fa/ctū ē aūt. Pria adhuc diuidit ī tres ptes. qz ꝓmo naa/man ꝑ curatōe ꝺestinat. scꝺo a lepra curat. ibi: Dixitq; ei heli. tio gieẓi lep̃ pcutit. ibi: Dixitq; gi. Circa primū de

Porro de syria. Rab. Latrūculi de syria qꝺ ē sub/limitas egressi sunt: cū capi/tare ducti et diuersis ne/gocijs implicati gētiles per totā terrā vagabant. Jbi de terra israł captiuā duxerunt: q̄ ꝺ. ꝙba israł testabat: qz fama de israł ꝑ negociato/res gentiū trāslata ī toto oz/be curiositati hoīm (quam voz naaman significat) ve/rā. ꝙbam ⁊ saluatorē in iu/dea manere patefecit. Audi ens ꝺ naaman dn̄o suo nun ciauit. Cū bi ad q̃s noticia verbi puenit: bis q̃ sibi pre/sunt suggerūt scie spūal⁹ ma gnitudinē. Mittit rex syrie ꝺras ad regē israel. ꝑ salute seruī: cū primat⁹ gentiū au/diens deū esse in israł salutē suoꝝ ꝺuidēs legationē mit/tit in iudeā: vt ꝑ aplicā do/ctrinā saluatoris fidē accipi/at. Jā comeli⁹ de cesaria in/ꝺpen ad petrū mittit. Rex scidit vestimēta sua: qz sacer/dotes scribe et pharisei re/etoces indeoꝝ ꝙsiderantes vndiq; plebes ad redēptio/nē ꝙuenire: q̃si blasphemiā eristimātes scindebāt vesti/mēta: sic ī euāgelio ꝓncepł sacerdotuz fecit: Veniat ad/me: ⁊ sciat esse ꝓphām in is/rael. ⁊ dn̄s q̃s ꝙcinit hos ⁊ vocauit ⁊c. Veniēs gentilis ꝑls ad domū heliseī sctām sc̄z eccliam. ꝑ nūciū. i. euan/gelicos ꝺdicatores accepit. vt se in iordane septies laua/ret renat⁹ ex aqua ⁊ spiritu. Jordanis baptisma signifi/cat. qz in eo nobis saluator baptismū ꝙsecrauit: naamā lauationē iordanicā ꝺspici/ens simplicitatem significat rudiū: q̄ spūalē nō ꝓnerāt intelligere efficaciā: qz ania/lis ꝺ nō ꝓcipit q̃ sunt spūs dei. Serui melioꝛ. filio ad mandatū ꝓphetic⁹ psuase/rūt: qꝛ sepe dn̄s minoꝛi reue/lat qꝺ meli⁹ est: qm̃ ꝑsonaꝫ accepto: ꝺ⁹ nō est. loto se/pties restituta est caro sicut pueri caro: qz mūdatus ba/ptismo ꝑ inuocationē spūs septiformis q̃sq; ad innocē/tis vite infantiā redigitur. Qz in baptismo abrenūcia/re sathane ac fidē dn̄i confi/teri ꝓcipimur: negat se na/aman vltra dijs litaturum: soli ꝑ omnia ꝺo seruituꝝ. Partem terre sancte secum tollit: qz baptizatos oportet dominici corpis participa/tione confirmari.

Obsecro ⁊c. de terra. Partem sancte terre secum tulit naaman vt poneret in templo idoloꝝ: ⁊ sup eā cō/sistens dn̄m cuius erat ter/ra adoraret: ne offēderet do/minum suum si pariter non adoraret.

Dieẓi

Per illū enim dedit dn̄s salutē syrię. Erat aūt vir fortꝫ ⁊ dines: ꝺ lepro/sus. a
b
Porro de syria egressi fuerāt latrūcu/li ⁊ captiuā duxerāt de tra israł puellā paruulā q̃ erat in obseqo vxoris naa/man. Que ait ad dn̄am suā: Utinā fu c
isset dn̄s me⁹ ad ꝓphām q̄ est ī sama/ria: pfecto curasset eū a lepra quā ha/bet. Ingressus ē itaq; naaman ad do/minū suū: ⁊ nūciauit ei dicens: Sic ⁊ sic locuta est puella de tra israł. Dixitq; ei rex syrię. Vade mittā lr̃as ad regez israł. Qui cū ꝓfect⁹ esset: ⁊ tulisset secū d
decē talēta argēti ⁊ sex milia aureos: ⁊ decē mutatoria vestimētoꝝ: detulit lr̃as ad regez israł in hec ꝛba: Cū acce/peris ep̃lam hāc: scito q̄ miseri ad te/ naaman fuū meū: vt cures eū a lepra e
sua. Lūq; legisset rex israł lr̃as: scidit ve f
stimēta sua ⁊ ait: Nūqd deꝰ ego sum g
vt occidere possim ⁊ viuificare: qz iste misit ad me vt curē hoiez a lepra sua? Aliaduertite ⁊ videte: q̄ occasiōes q̃/rat aduersū me. Qō cū audisset heliseꝰ vir dei scidisse videlicet regē israł vesti/mēta sua: misit ad eū dicens: Quare scidisti vestimēta tua? Veniat ad me: h
⁊ sciat ꝓphām eē in israł. Venit ꝙ naa/man cū eqs ⁊ curruꝫ: ⁊ stetit ad ostiū dom⁹ heliseī. Misitq; ad eū heliseꝰ nū/ciū dicēs: Vade ⁊ lauare septies i ioꝛ/dane: ⁊ recipiet sanitatē caro tua at/q; mūdaberꝭ. Irat⁹ naamā recedebat n
dicens: Putabā q̄ egrederet ad me ⁊ stās iuocaret nomē dn̄i dei sui: ⁊ tāge/ret manu sua locū lepre: ⁊ curaret me i
Nūqd nō meliozes sūt abana ⁊ phar/phar fluuij damasci oīb⁹ aqs ire israł: vt lauer ī eis ⁊ mūder? Cū ꝙ vertisset se ⁊ abiret indignās: accesserūt ad eū serui sui: ⁊ locuti sūt ei: Pr̃ ⁊ si rē gran/ o
dē dixisset tibi ꝓpha certe facere de/ p
bueras. Quātomagꝭ qz nūc dixit ti/bi: lauare ⁊ mūdaberꝭ? Descēdit ⁊ la/uit ī iordane septies iuxta sermonē vi/ri dei: ⁊ restituta ē caro ei⁹ sic caro pu/ q†
eri puuli: et mūdat⁹ ē. Reuersusq; ad r
virū dei cū vniuerso comitatu suo. ve

a ꝙ hec ē catholica ꝓfessio: qm̃ oēs dij gēriū. dia. c. f.

nit ⁊ stetit cozā eo. ⁊ ait: Vere scio q̄ s†
nō sit deꝰ aliꝰ ī vniūsa tra nisi tm̃ ī israł. Obsecro itaq; vt accipias bñdictiōez t
a ꝺo tuo. At ille rñdit: Viuit dn̄s añ v
quē sto: qz ñ accipiā. Cūq; vi facēt: pe/nitus non acquieuit. Dixitq; naa/man: Ut vis. Sed obsecro ꝙcede mi/bi seruo tuo vt tollam onꝰ duoꝝ bur/ x

Naaman pzin. mili. re. syrie erat vir ma. ⁊c. Dicūt enī exposītores nr̃i cōiter q̄ ipse p sapiam ⁊ ꝓbitatē suā vastauit latruncu/los q̄ multū molestabāt regnū syrie, ⁊ iō subdit: a Per illū enī ⁊c. do. sy. et ꝓ/pter ꝺ erat magn⁹ et honoratus in regno. Ra. Sa. dicit q̄ ipe sagittauit achab in ꝑ/lio. vt bñ. ꝺ. iij. li. ca. viti. licet nomē suum ibi nō exprimat. ⁊ ꝓpter hoc subdit: Per illū enī dedit dn̄s salutē syrie: qz interfecto achab syria fuit liberata a tributo quod ei reddebat ꝓ ofederatiōe benedap cū eo: vt habeł. ꝺ. iij li. ca. xx. et ꝓpter ꝺ fuit ele/uatus ad principatum militie. b Erat autē vir foz. ⁊ di. ꝺ le. ad hoc enī fuit lepra ꝑcussus vt ꝙ curationē eiꝰ mirabilē veni/ret ad dei veri fidē: qz ꝑcusserat achab ido/latram. c Utinā fuis. dn̄s ⁊c. anteq̄ ei capetur ⁊ in ancillā naaman venderet: au/diuerat in terra israł magnalia q̄ fecerat he/liseus. ⁊ ꝙ ꝺ sperabat q̄ sic posset curari do/min⁹ suus. Cetera patēt vsq; ibi: d Et tu. se. r. ta. ar. ⁊c. Jn hebreo bz: Centū cen/tenarios: q̃rū q̄libet valebat. c. talenta cō/munia. hec aūt accepit ꝑ sumptib⁹ in viaꝫ ad danduz ꝓphete munera. e Ur cu/eum a lep. sua. hoc est. facias curari ꝙ ꝓpho/phetā q̄ est in terra tua. f Scidit vesti/mēta sua. Dicūt exposītores nr̃i cōiter q̄ ꝺ fuit eo q̄ intellexit illud verbum esse blas/phematoriū sibi potentiā diuinā attribu/endo. vñ subdit: g Nunq̄d deus ego sum. modus enī erat iudeoꝝ scindere vesti/menta sua q̃n audiebāt dei blasphemiam. Jā Matth. xxvj. ꝺz. Tūc ꝓnceps sacerdo/tū scidit vestimēta sua. dicens: blasphema/uit. sed ꝺ expositio nō bene ꝙsonat lr̃e se/quēti: in qua ꝺz q̄ heliseus eū rephēdit de tali scissione: qꝺ nō fecisset si ꝓter reuere/tiam noīs dn̄i facta fuisset. ⁊ ideo aliter ꝺz q̄ hoc fecit ex impatiētia: credēs q̄ rex syrie quereret occasionē mouendi guerrā cō/tra se: petendo ab eo rē sibi impossibilē. iō subdit: Videte q̄t occasiōes q̃rat aduersū me. h Veniat ad me. ⁊ sciat ꝓphām eē in israł. Venit ꝙ naaman cū eqs ⁊ curruꝫ: ⁊ stetit ad ostiū dom⁹ heliseī. Misitq; ad eū heliseꝰ nū/ciū dicēs: Vade ⁊ lauare septies i ioꝛdane: ⁊ recipiet sanitatē caro tua at/q; mūdaberꝭ. Irat⁹ naamā recedebat dicens: Putabā q̄ egrederet ad me ⁊ stās iuocaret nomē dn̄i dei sui: ⁊ tāge/ret manu sua locū lepre: ⁊ curaret me Nūqd nō meliozes sūt abana ⁊ phar/phar fluuij damasci oīb⁹ aqs ire israł: vt lauer ī eis ⁊ mūder? Cū ꝙ vertisset se ⁊ abiret indignās: accesserūt ad eū serui sui: ⁊ locuti sūt ei: Pr̃ ⁊ si rē gran/dē dixisset tibi ꝓpha certe facere de/bueras. Quātomagꝭ qz nūc dixit ti/bi: lauare ⁊ mūdaberꝭ? Descēdit ⁊ la/uit ī iordane septies iuxta sermonē vi/ri dei: ⁊ restituta ē caro ei⁹ sic caro pu/eri puuli: et mūdat⁹ ē. Reuersusq; ad virū dei cū vniuerso comitatu suo. ve/nit ⁊ stetit cozā eo. ⁊ ait: Vere scio q̄ nō sit deꝰ aliꝰ ī vniūsa tra nisi tm̃ ī israł. Obsecro itaq; vt accipias bñdictiōez a fuo tuo. At ille rñdit: Viuit dn̄s añ quē sto: qz ñ accipiā. Cūq; vi facēt: pe/nitus non acquieuit. Dixitq; naa/man: Ut vis. Sed obsecro ꝙcede mi/bi seruo tuo vt tollam onꝰ duoꝝ bur/

a Asieçi.Rab. Peruptũ vidēs iterpretaſ siue vallis visio. Is est isrl: q̄ aliqñ puter dei. vñ puter isrl: ⁊ dilexi eũ. sed postq̄ spreto cuāgelio se in foueā quariciē pcipitauit: quaz filij dei p baptiſmum renati spreuerūt. iusto iudicio lepā errozis quaz credentes depositerāt: ipe sibi pcipit. Sic oēs q̄ post baptiſmū ⁊ emēdatiozē vitā ad priſtina reuertunt: sozdib⁹ q̄b⁹ se exutos sperabāt ītex inuoluunt. hic est canis reuersus ad vomitū.

Nicolaus de lyra.

a De terra. s. isrl quā reputabat sanctaz pter cultū dei ibi existentē. intēdebat eni ex ea facere altare in domo sua. Fm q̄ dr Exo. xx. Altare de ra faciet mihi. ⁊ ibi ilmolate deo celi. iō subdit: Nō eni faciet vltra seru⁹ tu⁹ holocaustum ⁊c. sequit: Hoc aūt solū est de q̄ depceris dñm p suo tuo. ⁊ subdit: b Si adozauero in tēplo rēmon. nō idolū sed deū vez. c Ut ignoscat mihi dñs: qz nō possuz istud bono mō euitare. d Qui di. ei va. in pa. acqescendo petitiōi sue: sed qz nō solū adozare idolū sed etiā simulare hāc adozationē est pctm. iō dicūt hic aliq̄ q̄ quia naamā erat neophit⁹: iō in b sibi dispēsauit heliseus: et sisr q̄ posset edificare altare ad offerendū sacrificia extra tēplū: ⁊ etiā extra totā terram isrl. Sed istud nō videt ꝓuenient dictū. Primo qz naaman fuerit neophit⁹: qz pter ioquēdo neophit⁹ dr de nouo cōuersus ad aliquā legē: sic circūcisus de nouo apud iu deos: ⁊ baptizat⁹ apud xpianos. Naaman vero non fuit ꝓuersus ad iudaismū: qz nō fuit circūcisus: nec p ꝓsequens ad legē mosaicā obligat⁹: sed credidit deū q̄ colebaṫ a filijs isrl esse verū deū ⁊ ab oībus colendū: qō ⁊ multi gētiles fecerūt: ⁊ sine legis mosaice obseruantia salnati fuerunt: qz ad ipam nō tenebanṫ: sic alis diffusius dictū est. Secdo qz ea q̄ sunt p se mala nō sunt dispēsabilia: qz nō pūt bñ ⁊ absqp petō fieri de q̄b⁹ est simulatio idolatrie. et iō nō videt bñ dictū q̄ helise⁹ i b ipi naaman dispēsauerit: ⁊ solū ei declarauit illud esse sibi licitū: qō timebat esse illicitū: sicut solēt facere ꝓsele timorose. habebat eni iste naaman officiū sustentādi regē: qz sic regine mō p milites sustentanṫ: ita sisr rūc tpis reges p ꝓncipes magis sibi ꝓpinqs: istud aūt nō erat illicituz de natura sua. equalit eni poterat fieri extra tēpluz idoli sic ⁊ intra. sicut si aliq̄ puella xpiana capta a saracenis: eēt obsequio alicuius dñe deputata ad deportādū caudā sue vest⁹: ñ videt illi citū q̄ eā portaret intra phanū machometi sic ⁊ extra: dū tñ b nō faceret i reuerētiā aliquā machometi: ⁊ b solū intēdēs suū officiū exeq̄: ⁊ b petebat naamā ab heliseo. s. q̄ idē officiū qō licite faciebat dño suo extra phanū idoli: posset sibi facere ītra: non ad aliquā idoli reuerentiā: ⁊ b ne incurreret dñi sui offensaz: ⁊ b ꝓcessit ei helise⁹: qz nō erat illicitū vt dictū est. Tertio non videt bñ dictū q̄ ei dispēsauerit de altari ꝓstruendo ⁊ ibidē offerēdo nō solū extra hierusalē: ⁊ b etiā extra iudeā: qz illō solū fuit ꝓhibitū iudeis post tēpli edificationē: ⁊ q̄ arca dñi habuit stabilē mansionē: put dictū fuit Deu. ij. ⁊.). Reg. vij. Naaman xo nō tenebaṫ ad legē mosaicā vt ꝓdictū est. iō poterat alibi licite deū colere: altare ad b edificādo ⁊ etiā offerēdo: sic ⁊ filij israel añ legē datā. vt ptz de abzaam: isaac et iacob in Hcñ. in plūb⁹ loc. Qz aūt ad b naaman petijt on⁹ duoz burdonū de ra isrl:

26 Pa. 26. d

donū de terra. Nō eni faci a
et seru⁹ tu⁹ vltra holocaustū aut victimā dijs aliēis nisi dño. Hoc autē solū est de q̄ depceris dñm p seruo tuo: qñ ingredieṫ dñs meus tēplū rēmon vt adoret: ⁊ illo innitēte sup manum meā: si adozauero in b
templo rēmon: adozāte eo in eodem loco vt ignoscat c
mihi dñs suo tuo p hac re
Qui dixit ei: Vade i pace d
Abijt ġ ab eo electo tēpe
a Dixitq̄ gieçi puer viri ōi: e†
Pepcit dñs me⁹ naaman syro isti: vt non accipet ab eo q̄ attulit. Viuit dñs qz currā post eū: ⁊ accipiā ab eo aliq̄d. Et secut⁹ ē giezi post tergū naaman. Quē cū vidisset ille currentē ad se: desilijt de curru i occurſū ei⁹ ⁊ ait: Recte ne sʒ oia? Et ille ait. Recte. Domin⁹ me⁹ misit me ad te dicēs: Modo veneṫ ad me duo adolescētes ō mōte ephraim ex filijs ꝓphaꝛ: da eis taletū argēti: ⁊ vestes mutatorias duplices. Dixitq̄ naaman: Abeli⁹ ēxt ac- b
cipias duo talēta. Et coegit eū. Ligauitq̄ duo talēta argenti i duob⁹ saccis: ⁊ duplicia vestimēta: ⁊ ipo- i
suit duob⁹ pueris suis q̄ ⁊ portauerāt coraz eo. Cūq̄ venissʒ iā vesperi: tulit ō manu eoꝝ: ⁊ reposuit i domo. Dimisitq̄ viros et abiert. k
Ipe aūt ingressus stetit corā dño suo. Et dixit ei heliseus: Unde vēis gieçi? Qui l
rñdit: Non iuit seru⁹ tuus m
quoq̄. At ille ait: Nonne coꝝ meū in pūti erat qñ reuersus est hō de curru suo in occursum tui? Nūc igit accepisti argētū et accepisti vestes: vt emas oliueta ⁊ vineas ⁊ oues ⁊ boues ⁊ fuos ⁊ ācillas: ⁊ b et lepra n
naamā adhēbit tibi ⁊ semi tuo i vsq̄ sēpitnū. Et ingressus ē ab eo leprosus q̄si nix o
p

fuit ex spāli deuotiōe: vt dictū ē: licet ad ꝑ nō teneret. ⁊ iō circa ꝑ nō fuit aliq̄ dispēsatio: ꝑ liciti ꝓcessio. e Dixitq̄ gie. Hic ꝓñr describit ipi⁹ gieçi infectio. pter multipler ei⁹ pctm i facto isto: q̄z pmā fuit cupiditas: q̄ est radix oīm malox. vt dic ego stolus. j. Thimo. vj. ⁊ b notaṫ cū dr. Peocit dñs me⁹ ⁊c. licet ei ꝓbe ñ acciperet aliq̄d q̄si pceū ꝓphetie: qz tñ pauper erāt: vebāt de oblat⁹ sibi curialit ⁊ deuote.

f Desilijt de cur. in oc. ei⁹. pter reuerētiā dñi sui ⁊ gratitudinē bñficij sibi collati. g Dns me⁹ misit me ⁊c. in b mēticbatur: ⁊ sic fuit pctm scōm. h Uelī⁹ ē vt ac. duo ta. s. cuilibet iuueni vnū. In heb. habet: Jura mihi. s. q̄ miserit te helise⁹: ⁊ ac. cipe duo talēta. ⁊ fm b fuit hic tertiū peccatū. s. piurium. i Et ipo. du. pue. su. i. vespi. ⁊c. ne helise⁹ eos videret: ⁊ pcipet q̄ gieçi aliq̄d a naaman accepisset. ⁊ sic cōmisit q̄rtū pctm. s. furtū rei notabilt i Ut ve. gieçi: nō q̄rit ex ignozātia. qz in spū fucū viderat: vt postea ꝑdix: b vt ex ei⁹ fūo ne eū de mēdacio ꝓuinceret. vñ subditur. m Nō iuit ⁊c. qz. qz mēticbaṫ ei q̄ bebat spīm sctm: sicut ananias ⁊ saphira petro. vt hr Act. v. iō subdit ei⁹ iusta punitio. cū dr: n Sed ⁊ le. naa. adhe. ti. i. eadē spes lepre quā habuit añ curationez suā. o Et egres. est ab eo. le. qz leprosi sepabanṫ a cohabitatione hoīm sanoz. vt hr Leui. xiij. p Quasi nix. colozē albid⁹ ⁊ trāsparēs est signuz lepre: sic habet Leui. xiij. put ibi pleni⁹ dcm fuit. La. V

Moraliter.

† Naaman princeps militie ⁊c.

Per naaman qui erat leprosus potest intelligi quilibet infidelitatis lepa percussus. Per heliseuz ꝏ domin⁹ noster iesus christus tacta sue sanctissime carnis vim regenerativā dedit aquis. Igitur p naaman intelligiṫ quilibet infidelis vel gentilis seu alius infidelis: qui audita fama de christi miraculis: venit ad ipm per fidem. cui dicit heliseus. i. christus: † Uade lauare septies i iozdane. i. recipe baptiſmum. quia dicit Job. iij. Nisi ꝺs renatus fuerit ex aqua ⁊ spīrituſancto: nō potest introire regnū dei. Nō aūt dicit † Lauare septies. nō est referendū ad baptiſmi receptionem. quia recipit semel ꝑm: sed ad septiformē gratiā spūſancti que cōferur in baptiſmo. † Et restituta est caro eius sicut caro pueri parui. quia p baptiſmū deuote receptum mundaṫ homo totaliter de peccatis: ⁊ recuperat mentis innocentiaz. † Uere scio q̄ nō sit alius dē ⁊c. per qđ designaṫ q̄ adultus bapticaṫ debet deo regratiari de sua regeneratione spirituali. Aliṫ ꝑ dici q̄ per naaman leprosū signifi cari ꝑt q̄libz iterfect⁹ p mortale peccatū audita per predicatorē iusticia dei: et eius misericordia contritionem concipit: et ad ipm per penitentiā veram accedit. ⁊ lauat in iozdane. i. lachrymis penitentie: que deue significanṫ p iozdanē. eo q̄ interpretaṫ riu⁹ iudicij. Lachrime vero dicte fluūt ex diuini iudicij consideratione: ⁊ cum sic lauatur: ad mentis mundiciā restauratur. † Dixitq̄ gieçi puer viri dei ⁊c. per istum gieçi qui currens post naaman accepit ab eo munera: significatur cupidus in ecclia: qui ꝑ collatione spiritualiū querit vt reꝑpetit temꝑalia. ⁊ sicut lepra naaman adhesit gieçi.

sit gieçi ⁊ semini ei⁹: sic viciū simōie adheret isti ⁊ suis seqcib⁹.

In ca. v. vbi dicit in postil. Sed istud nō videt cōuenienter dictū: primo qz Naaman fuit neophitus ⁊c.

Additio. j.

Licet Naaman nō fuisset conuersus ad iudaismū neqz circūcisus: fuit tamē neophitus: qz de nouo cōuersus ad legē nature: quā hacten⁹ nō seruabat: iō debuit dici neophit⁹: sed assūptū videt falsum: qz fm aplm ad Ro. ij. ⁊ gentes ea q̄ legis sūt naturaliter faciūt: q̄ nō min⁹ naamā ḡ ali⁹. Nec seqt Ignozauit vnū verū deū et ei⁹ cultū quē nūc ꝓfessus est: igit nūc ꝑmo ꝓuersus ē ad legē nature: nā ipe sicut ⁊ cetere gētes facit opa legis nature: iuxta ꝓncipia illi⁹ legis naturalit ipsa ḡuis nō ꝓfecte intellexit et fecit: vñ sicut iudei legis trāsgressores ⁊ xpiani mali ꝑ pniam vel ꝑ pdicationē cōuersi: nō dicūt neophiti: sic nec naamā ⁊ alij sub lege nature impfecte viuentes. habuit eī naamā ex habitu illi⁹ legis: q̄ species mali sit ab oīb⁹ naturalit vitāda: si tñ cōmode vitari nō posset: ee culpā venia dignā. intelligēs deniqz ex miraculosa cura circa eū in noie dei isrl facta solū illū vez deū ee: ⁊ nō solū adozādū: hāc ꝓclusionē elicuit: q̄ de cetero idola colere nollet: ⁊ b deū isrl in omni loco etiā in tēplo rēmon qñ iuxta suū officiū qō ilra exꝓmit intrare cū rege oporteret: q̄ ingressus: qz speciē mali ꝑ tēdere posset: venit expiādus. supplicauit igit heliseo vt ꝑ huiusmodi expiatiōe deū deꝑcari vellet: ⁊ annuit helise⁹ dicēs: vade i pace. Frustra igit dic Bur. q̄ helise⁹ b declarauerit: q̄ exercitiū sui officij spēm mali hr: qz naamā b ex lumīe naturali vidit: ⁊ qz ab heliseo petiuit solū oſonē ꝑ se ad deū: ñ dispēsationē: sic q̄dā dicūt: nec declarationē sic Bur. dicit.

Glo.ordi.

a Accidit aūt vt cū vn⁹ La. VI
ma. suc. Rab. Cū ipios iudeos p corpus opata ꝑsenta xpi tanq̄s infructuosas arboꝛes cederet: vnde. Ecce securis ad radicez arboꝛ posita est ab eis ieruente passiōe corpus ipsum de seruit. pfunda descēdit: qō in sepultura depositū: tanq̄s ad manubriū spiritu redcūte resurrexit. Rab. Curandū valde est: ne intellect⁹ ocio torpeat: ne in exercitatiōe operis vicio elationis euanescat. Hrego. Moraliter Ferrū in manubrio intellect⁹ est i coꝛde: hoc ligna cedunt cū praue agentes increpanṫ qō dū iure agit: dum lapsus vane glorie nō vitaṫ. ferrū in aqua pdit: qz ex dissoluto opere intelligentia fatuaṫ: que ad hoc daṫ vt dātis ante oculos ex bona actione restituaṫ. Unde sequit. Hoc ipm mutuo acceperā. Electi vero si quādo offendunt: ad coꝛ velociter redeūt: ⁊ culpā lachrymis insequunt. Unde heu heu heu domine mi. Qui flentes caute inspiciunt: nō solū que mala cōmiserunt: sed etiaz que ex accepto munere reddere bona debuerūt. Et hoc ē heu heu: et hoc mutuo acceperā ac si dicat. Illud ꝑ dissolutionē negligētie pdidi: qō vt ꝑ bona opera redderē ex gratia redemptoris accepi: sed nunqz deus mentē deserit: que in peccatis se veraciter agnoscit. Unde heliseus ligniū deozsum misit: ⁊ ferrū in supficiē attulit: qz redēptoꝛ coꝛ peccatoꝛis humiliat: ⁊ eā quā amiserat intelligētiā reformat. Unde in alia trāslatione dicit: q̄ confregit lignū ⁊ iactauit: ⁊ sic ferrū sustulit. lignū frāgere est coꝛ ab iactare: cogitatione ꝓprie infirmitatis humiliare: illico ferrum redit: quia ad vsum exercitationis pristine intelligentia recurrit.

Qui cū

verbū istud vniuocū ē: nihil aliud signās vbicūq̄ ponit nisi actū volēdi: itaq̄ cū dr: Incepit moyses explanare: non dicit nisi voluit moyses explanare. Similiter vbi dicit: Juravit habitare: nil aliud dicit nisi voluit habitare: vnde ī hoc loco dicebat naamā gieçi: q̄ vellet accipere duo talenta: nec fit aliq̄ mentio de iuramento.

Replica.

In ca. v. vbi postil. dicit Naamā syꝛ nō cōuersuz fuisse ad iudaismū: ꝑ cōsequēs nō neophitū sicut q̄dā dixerūt. Bur. obijcit dicēs: Quis naaman nō fuerit cōuersus ad iudaismū: tñ fuit cōuersus ad legē nature quā hacten⁹ nō seruabat: iō debuit dici neophit⁹: sed assūptū videt falsum: qz fm aplm ad Ro. ij. ⁊ gentes ea q̄ legis sūt naturaliter faciūt: q̄ nō min⁹ naamā q̄ ali⁹. Nec seqt Ignozauit vnū verū deū et ei⁹ cultū quē nūc ꝓfessus est: igit nūc ꝑmo ꝓuersus ē ad legē nature: nā ipe sicut ⁊ cetere gētes facit opa legis nature: iuxta ꝓncipia illi⁹ legis naturalit ipsa ḡuis nō ꝓfecte intellexit et fecit: vñ sicut iudei legis trāsgressores ⁊ xpiani mali ꝑ pniam vel ꝑ pdicationē cōuersi: nō dicūt neophiti: sic nec naamā ⁊ alij sub lege nature impfecte viuentes. habuit eī naamā ex habitu illi⁹ legis: q̄ species mali sit ab oīb⁹ naturalit vitāda: si tñ cōmode vitari nō posset: ee culpā venia dignā. intelligēs deniqz ex miraculosa cura circa eū in noie dei isrl facta solū illū vez deū ee: ⁊ nō solū adozādū: hāc ꝓclusionē elicuit: q̄ de cetero idola colere nollet: ⁊ b deū isrl in omni loco etiā in tēplo rēmon qñ iuxta suū officiū qō ilra exꝓmit intrare cū rege oporteret: q̄ ingressus: qz speciē mali ꝑ tēdere posset: venit expiādus. supplicauit igit heliseo vt ꝑ huiusmodi expiatiōe deū deꝑcari vellet: ⁊ annuit helise⁹ dicēs: vade i pace. Frustra igit dic Bur. q̄ helise⁹ b declarauerit: q̄ exercitiū sui officij spēm mali hr: qz naamā b ex lumīe naturali vidit: ⁊ qz ab heliseo petiuit solū oſonē ꝑ se ad deū: ñ dispēsationē: sic q̄dā dicūt: nec declarationē sic Bur. dicit.

Nico.de lyra

a Jrerūt aūt La. VI
filij ꝓphetaꝝ. Hic ponunt miracula ad infidelitū insidiātiū repssionez. primo tñ ꝑmittiṫ miraculosa ferri natatio. secdo dicta repssio. ibi: Rex āt syrie. Circa ꝑmū dr. b Ecce lo. i q̄ ⁊c. nota dicit hic Ba. Sa. q̄ gieçi q̄ erat cupidus: qñ erat cū heliseo molest⁹ erat filijs ꝓphetaꝝ venientib⁹ ad heliseū: ne expēderenṫ ea q̄ dabāṫ magistro suo: ⁊ iō ipo abiecto ꝑpter lepā plures venerūt ad heliseū: ⁊ iō nō sufficiebat dom⁹ ꝑ habitatione ipoꝝ ꝓpt qō volebāt eā dilatare.

De 2se. di. 2. e. reuera. vltra medium.

c Tollāt sin. de sil. ma. sin. id ē ligna q̄ sūt materia ꝑ domib⁹ edificādis. d Heu domine mi: ⁊ ꝑ ipm mu. ac. nec hēo vñ restituā. e Precidit ġ lignū. i. fecit aliud manubriū: qz ꝑmū erat fractū: vt dicit Ba. Sa. f Mataultqz fer. cōtra naturā ꝓpriā obediendo nature actori. g Rex autē syrie. Dic cōsequenter describiṫ insidiantium repressio. Circa qō primo describiṫ insidiatio eoꝝ ma ligna. secdo eoꝝ pcussio digna. ibi: Porro heliseus. tertio liberatio benigna. ibi: Diritq̄ rex. Circa primū ponitur insidiatio syroꝝ cōtra regē israel: et pater littera vsq̄ ibi: b Misit itaq̄ vir dei ⁊c. rex israel homines armatos in magna copia.

i Et ꝓoccupauit eū. s. illas insidias capiēdo. k Non semel neqz bis: solū supple ꝑ

z multoties

B

L

A

a Qui cū ve. Raba. Qui in nequicie armis cōfidens: christi famulis insidias ꝓparat: nocte ꝓfidie excecat⁹: bellū cōtra ecclesiā gerit.
b Deu deu deu domine mi. Rab. Dis notat illos q̄ pusillanimitate cordis penas verentur corporales. c Moliti. Moli timere eos q̄ occidūt corpus: ⁊ post hō habēt q̄d faciāt vobis. d Plures ei no. Rab. Possum rogare patrē meū ⁊ exhibebit mihi plusq̄ duodecim legiones angelorū. e Dne aperi oculos. Rab. Valde necesse est vt heliseus noster aperiat oculos cordis ad cōsiderādū: q̄ oēs q̄ cōfidūt in illū nō cōfundēt. f Percute obsecro. Rab. Bonū ē oculū scandaliçantem eruī: vt intuit⁹ superbie ⁊ malicie obturet: ⁊ oculus sane fidei ac simplicitatis aperiat.
g Duxit q̄ eos in samariā. Raba. Postq̄ heliseus hostes i samariā addux it: nō eos occidi pmisit: sed refectione illi⁹ ꝓparās dimisit eos in pace. Et saulum diu cōtra stimulū calcitrantem: pmū dns exercauit: deinde sciētia spirituali ditauit. Nobis q̄ ꝓcepit ita: Diligite inimicos vestros ⁊ benefacite his q̄ oderunt vos. h Congregauit be. ⁊c. Rab. Benadap et exercit⁹: ē diabol⁹ et iniq̄. scz pagani: iudei heretici q̄s ꝺtra ecclīaz bellū gerere excitat: p tales affligit ꝓls dei q̄ est posit⁹ i samaria. i. lege custodia. fit q̄ fames cū nō pmittit doctoribus verbū dei ꝓdicare. Sed heliseo reuelāte. i. redēptore p euāgeliū indicante: salus q̄ a peccatoribꝰ longe est timētibꝰ deū. ꝓpe esse scitur: Dicit ei dns. Cras modius ⁊c. Modi⁹ sike p fecta est mensura diuine sapiētie q̄ est i nouo te. Duo modij hordei sunt scīa legis et ꝓphetarū: q̄ cōparant statere vno ℔ ē fide catholica in porta samarie. i. i ꝓdicatione aplica: per quā intrat in ecclīam. Cessante em turbine p̄secutiōis q̄ fit hodie: dabit dns. i. tēpore futuro trāq̄llitatē: vt ꝓdicatio ꝓfecte cōpleat.

¶ Quattuor

Mequaq̄ dne mi rex: Sed heliseus pphe ta q̄ est in israel: indicat regi isr̄l oia verba quecūq̄ locut⁹ fueris in cōclaui tuo. Dixitq̄ eis: Ite et videte vbi sit: vt mittā et capiā eū: annūciauerūtq̄ ei dicētes: Ecce in dothaim. Misit ergo illuc equos et curr⁹ ⁊ robur exercit⁹. Qui cū venissent nocte circūdederūt ciuitatē. Consurgens aūt diluculo minister viri dei egressus ē: viditq̄ exercitū i circūitu ciuitatl ⁊ eq̄s ⁊ curr⁹. Nūciauitq̄ ei dicēs: Heu heu heu dne mi q̄d faciem⁹? At ille rndit: Noli timere: Plures ei nobiscū sūt quā cū illis. Cumq̄ orasset heliseus ait: Dne aperi oculos hui⁹ et videat. Et aperuit dns oculos pueri ⁊ vidit: ⁊ ecce mons plen⁹ equoruꝫ et curruū igneorū in circūitu heliseī. Hostes vero descenderūt ad eū. Porro heliseꝰ orauit ad dnm dicēs: Percute obsecro gentē hanc cecitate. Percussitq̄ eos domin⁹ ne viderent iuxta verbū heliseī. Dixit aūt ad eos heliseus: Nō est hec via: nec ista est ciuitas. Sequimini me: ⁊ ostendā vobis virū quē q̄ritis. Duxit ergo eos in samariā. Cūq̄ ingressi fuissent in samariā dixit heliseus: Dne aperi oculos istoꝝ vt videāt. Aperuitq̄ dns oculos eoꝝ: ⁊ viderūt se esse i medio samarie. Dixitq̄ rex isr̄l ad heliseū cū vidisset eos: Nunq̄d percutiā eos pater mi? Et ille ait: Nō ꝓcuties. Neq̄ em cepisti eos gladio ⁊ arcu tuo vt

§ vt percutias.

ꝓcutias. Sed pone panē ⁊ aquā corā eis vt comedāt ⁊ bibāt ⁊ vadāt ad dnm suū. Apposituq̄ est eis ciborū magna ꝓparatio: ⁊ comederūt ⁊ biberūt et dimisit eos abierūtq̄ ad dnm suū. Et vltra nō venerūt latrones syrie i terrā isr̄l. Factū ē aūt post hec congregauit benadap rex syrie † vniuersum exercitū suū: ⁊ ascēdit ⁊ obsidebat samariā. Factaq̄ ē fames magna in samaria. Et tādiu obsessa est: donec venūdarē caput asini octoginta argēteis: et q̄rta ps cabi stercoris colūbaꝝ q̄nq̄ argēteis. Cūq̄ rex isr̄l trāsiret p murū: Mulier q̄dā exclamauit ad eū dicens: Salua me dne mi rex. Qui ait: nō te saluet dns: Unde te possū saluare? de area an de torculari Dixitq̄ ad eaz rex: Quid tibi vis? Que rndit. Mulier ista dixit mihi Da filiū tuū vt comedam⁹ eū hodie: ⁊ filiū meū comedem⁹ cras. Coxim⁹ q̄ filiū meū ⁊ comedim⁹. Dixitq̄ ei die altera: Da filiuz tuū vt comedam⁹ eū. Que abscondit filiū suū. Qui cū audisset rex scidit vestimēta sua: ⁊ trāsibat p murū. Viditq̄ ois ꝓls cilitiū q̄ vestit⁹ erat rex ad carnē intrinsec⁹. Et ait:

multoties, fcdo ponit insidiatio ꝫ heliseū ibi: a Dixitq̄ eis: ite ⁊ vi. vbi sit ⁊c. ꝫ ꝓ ista vsq̄ ibi: b Deu deu deu dne mi. cognouit em ꝓ insignia armoꝝ q̄ erāt syri hebraoꝝ aduersarij. c Plures ei nobiscū sunt: sciebat ei ꝓ spūsanctū, ꝓtectionē angelicā i sui auxiliū aduenisse: cui⁹ ꝓtas quasi incōpabiliter maioꝛ est q̄ humana. d Dne aperi oculos pueri hui⁹. i. da ei virtutē videndi ea q̄ nō possunt naturaliter videri. e Ecce mōs ple. equoꝝ ⁊c. facta est illa repsentatio visioni imaginarie: vel etiā exterioꝛi visui p formatiōes taliū species i aere: qꝛ vtroq̄ mō potuit fieri a deo ad designādū ꝓtectionē. f Porro heliseus. Hic ꝑ describit eoꝝ ꝓcussio rōne heliseī. cū dr: g Percute obse. gē. hanc cecī. hic accipit cecitas ꝓ acritia: q̄ de ab q̄ dē sine ⁊ crisis iudiciū: ⁊ ē passio q̄ bō nō ꝓcipit vel dijudicat fm veritatē ea q̄ videt: ⁊ b mō fuerūt ꝓcussi sodomite volentes ostiū loth cōfringere. vt dr Heū. ꝛiꝛ. h Nō est hec via: neq̄ est ista ciuitas. i. vbi manet ꝓpheta quā q̄ritis: licet ei⁊ ne nisset dothaim: hoc tū nō erat ad manēdū diu: sed ei⁹ mālio diuturnioꝛ erat in samaria: vt ptz ex dictis ca. ꝓce. Utinaz fuisset dns me⁹ ad ꝓphetā q̄ ē i samaria: ⁊ p hoc q̄ postea sequit ca. isto. Heliseꝰ aūt sedebat i domo sua: ⁊ sic certū ē q̄ erat i samaria: ex quo ptz q̄ heliseꝰ dixit eis veritatē q̄ via recta duxit eos in samariā. Domine aperi ocu. istoꝝ remouēdo acritiā ꝑdictā. k Dixitq̄ rex israel. Hic ꝑ ponit istoꝝ liberatio benigna: qꝛ cum rex vellet eos ꝑcutere: heliseus nō pmisit: sed etiam liberaliter refici a rege iperauit. vñ subdit: l Apposituq̄ est eis ci. ma. ꝓpatio: ex hoc ptz q̄ note panis ⁊ aq̄ designāt oīs potꝰ ⁊c. hoc i scriptura. m Et vltra nō ve. la. ⁊c. tū ex gratitudine hūficij sibi collati ab deliseo: tū timoꝛe ne si venirēt iterū ꝓter ingratitudinē heliseus eos faceret capi ⁊ occidi. n Factū ē aūt. Hic ꝑ describit miraculū heliseī ad cōsolationē pniam: et primo ponit eoꝝ afflictio: fcdo afflictionis remotio. ca. vij. Circa primū sciendū q̄ licet iozā amouisset statuas baal: tū nō amouit cultū vituloꝝ q̄s fecerat hieroboā: vt hr̄. ꝫ. iij. c. Ipse etiā ⁊ pl̄s isr̄l multa alia mala faciebāt, ꝓp q̄ dns pmisit eos affligi obsidiōe lōga: ⁊ hoc q̄ dr: o Et tādiu ob. est do. venūdaret caput asini ⁊c. ⁊ accipit hic caput ꝓ toto aiali fm aliquos: qꝛ hic est modus loquēdi apud emptores aialiū ꝓ quāto dabitis caput. i. vnū aial. fm alios accipit ꝓ parte corporis. deficiētib⁹ em alijs cibarijs interfecerūt animalia que nō erāt fm legē comestibilia ⁊ fecerunt vt carius venderent carnes fame inualescēte. p Et quarta ps cabi ⁊c. Cabus est quedā mensura determinata. hic cus aūt colūbarū nō accipit hic ꝓpter qꝛ nō est comestibile nec refectiuū: sed magis corruptiuū: sed ipropīe vt videt ꝓ gutture vbi cōgregant grana a colūbis comesta: ⁊ illud ꝓpcit in fimo cōiter: sed hīc fuit me inualescēte coāgarij diuitis illud referuabāt: vt grana populo fame periclitanti venderent. q Nō te saluet dns: fuit ei turbatus eo q̄ credebat eā petere refectionē cibi cōuenientis vel potꝰ. r Que abscondit fi. su. volēs eū ꝑseruare a mortez vel fozte eū sola comedere. s Nō cū audiꝛet rex sci. ve. sua. eo q̄ populus suꝰ erat in ista afflictione. t Viditq̄ omnis popu. cilī. ipm ē acceperat rex afflictionē carnis suā: vt facilī⁹ ipetraret dei misericordiā.

Si steterit

a Si steterit ca. he. hāc ei afflictionē ei iponebat: eo q̄ afflictionē illā suis ꝓbꝰ nō auferebat: tenēs eas efficaces apud deū ad ꝓ impetrādū heliseꝰ tū ad hoc expectabat tps cōgruū fm ordinationē diuine volūtatis: cuius erat cōsci⁹ p spūm sanctū. b Nūq̄d scitis q̄ mi. fi. bo. q̄ de scitu ⁊ volūta te achab patris iozā: naboth innocēs fuerat interfect⁹: vt hr̄. ꝫ. iij. lib. xxj. c Et nō sinat⁹ intro. cū. cui⁹ cā subdit: d Ecce em sonit⁹ pe. dns eius. post recessum ei nūcij iozā penituit. ⁊ ideo sequebat eū ad reuocādū ꝓceptū. e Et ait: ecce tm ma. istud referꝛ ad iozā q̄ tam venerat ad heliseū.
f Quid am. ex. a do. q̄si diceret iam fū punit⁹ vltima pena a moyse ꝓdicta Deu. xxviij. de comestione ꝓpriozū filioꝝ in obsidiōe: ⁊ sic nō restat nisi q̄ oēs moriamur: vel tradam⁹ nos hostibus nisi apud deū venerit tps misericordie sup ꝓpm istū: ꝓpter qd̄ heliseus statim ꝓdixit cōsolationē.

Glo.ordi.

a Quattuor q̄ vi. erāt lepꝛo. Rab. Leprosi sunt q̄ varijs vitijs dediti: vt erroribꝰ ꝓpiciti fediterāt ex interna pestē ednctes ostēdūt icaute: Hos dns sepe cōuertēs ad fidē: ⁊ mūdās a vitijs vere salutis nūcios efficit: Unde Matth. ex publicano apl's. Apparuit q̄s post resurrectionem primo marie magdalene de q̄ ieceꝛat septē demonia: Illa vadēs nūciauit his q̄ cū eo fuerāt lugētib⁹. Leprosi ingressi in castra sꝛoꝝ refecti sūt: aurū et argentū asportāt: cum despecti hui⁹ mundi ꝓbe operā dāres: ⁊ sensus subtilitatē ⁊ locutōis venustatē acq̄rūt: vñ ecclesie vsib⁹ bñ instructi deseruire possūt. Qui bñ quattuor eē memorant: vt a quattuor euāgelioꝝ eruditione imbuti: in quattuor mūdi partib⁹ fideī ꝛeritatē ꝓdicent. § Porro rex.

Moraliter.

Ca. VI

Dixerunt aūt filij ꝓphetarū ad heliseū ⁊c. Sequitur. Cūq̄ venissent ad iozdanē cedebāt ligna ⁊c. Per securim q̄ ligna cedunt bōim peccātū increpatio designat: eo q̄ bō arbor cōuersa noīatur. Ea dr. ij. d aīa q̄ radices arboris sūt oī siles: qꝛ ꝓ illas arbor accipit alimē tū: os aūt est in superioꝛi pte arboris. Pgitur p cessionē arborū bū significat increpatio peccātū. ꝓpter q̄ Jobes baptista increpās pctores dicebat: Mat. iij. Jā securis ad radicē arboris posita ē. Sed cū aliqs incaute peccante arguit: ferrū securis ō manubꝛio fugit: ⁊ sic in aquā mergit. Mā illud q̄ ꝓficere poterat si caute fieret ad culpā imputat. Sz q̄n tales ex īdiscreto celo peccātes i mō coꝛrigēdi statiz vt suū defectū cognoscūt ad penitētiā recurrentes dicūt. † Heu heu heu dne mi ⁊ illud mottuo accepera. Recognoscūt em q̄ gratia a dño sibi immutata indebite vsi sūt: ꝫ p lignū ab heliseo missū in aquā ferꝛ natat: qꝛ ꝑs p lignū sue passiōis ad mētē denote reducta bonū amissum restaurat.
† Ben aūt syrie pugnabat ō isr̄l ⁊c. Syria interꝑtat sublimis: ⁊ iō p regē syrie intelligit diabol⁹ q̄ ē rex sup oēs

rex: Hec mihi faciat de⁹ et hec addat: si steterit caput heliseī filij saphat sup eū hodie. Heliseꝰ aūt sedebat in domo sua: ⁊ senes sedebant cū eo. Premisit itaq̄ virū: ⁊ anteq̄ veniret nūcius: ille dixit ad senes. Nūq̄d scitis q̄ miserit filij⁹ homicide huc: vt ꝓcidat caput meū? Uidete ergo cū venerit nuncius claudite ostiū ⁊ nō sinat⁊ intꝛoire eū. Ecce em sonit⁹ pedū dñi ei⁹ post eū ē. Adhuc illo loquēte eis: apparuit nūci⁹ q̄ veniebat ad eū. ⁊ ait: Ecce tm malū a dño est: q̄d amplius expectabo a dño?

La. VII

Dixit aūt heliseus: Audite verbū dñi. Hec dicit dns in tpe hoc cras modꝰ silē vno statere erit: ⁊ duo modij hordei statere vno in porta samarie. Rndens vn⁹ de ducibus sup cui⁹ manum rex incūbebat hoi dei ait: Si dns fecerit etiā cataractas in celo num q̄d poterit eē q̄ loquer⁊? Qui ait: videbis oculis tuis ⁊ inde nō comedes. Quattuor q̄ viri erāt leprosi iuxta introitū portē q̄ dixerunt ad inuicē. Quid ℔ eē volum⁹ donec moriamur: Siue īgredi voluerim⁹ ciuitatē fame moriemur: siue māserim⁹ hic moriēdū nobis ē. Veni te ergo ⁊ trāsfugiam⁹ ad castra syrie. Si pepercerit nobis viuem⁹: si aūt occiderevoluerint nihilomin⁹ moriemur. Surrexerūt igit vesperi vt venirēt ad castra syrie. Cūq̄ venissent ad ꝓncipiū castroꝝ syrie nullū ibi dēreppererūt. Siq̄dē dns sonitū audiri fecerat i castris syrie curruū ⁊ equoꝝ ⁊ exercit⁹ plurimi. Dixerūtq̄ adiuicē: Ecce mercede cōduxit aduersū nos rex isr̄l reges gethęoꝝ ⁊ egypti oꝝ ⁊ venerūt sup nos. Surrexerūt q̄ ⁊ fugerūt i tenebꝛis ⁊ dereliq̄rūt tentoria sua: ⁊ eq̄s ⁊ asinos i castris: fugerūtq̄: aīas tm suas saluare cupientes. Igit cū venissēt leprosi illi ad ꝓncipiū castroꝝ ingressi sūt vnū tabernaculū ⁊ comederūt ⁊ biberūt

filios sup hie. pugnat aūt cōtra fideles q̄ p isr̄l intelligunt: ⁊ ponit insidias ad ipsos capiendū: ꝫ ei⁹ insidie p heliseū frustrātur q̄n p ꝓdicatorē astutie demonis denūciant fidelib⁹ ⁊ ab eis ꝓcauent. Per ℔ aūt q̄ rex syrie turbat⁹ fuit ꝓtra heliseuz et q̄sunt eū capere: significat q̄ diabol⁹ ira scit ꝓtra ꝓdicatorē veritat⁊: ⁊ q̄rit sibi nocere. Exemplū de beato Anthonio fratre minoꝛe quē diabolus ad impediendū eiꝰ ꝓdicationē voluit suffocare: sed sicut insidie regis syrie ꝓtra heliseū magis fuerunt ad eiꝰ cōfusionē: qꝛ ducti fuerūt in samariā: sic diabolus suffocare volēs beatum Anthoniū p beatā virginē fugatus fuit turpiter ⁊ cōfusus. † Benadap rex syrie ⁊c. Per istū regē vt dictū est diabol⁹ designatur. Per samariā vero quā obsedit designatur ecclīa: eo q̄ samaria custodia dñi interꝑtat. in hāc aūt samariā nitit⁊ diabolus famē imittere nō quantū ad defectū panis materialis: sed spūalis. s. verbi diuini ⁊ eukaristie sacramēti: ꝫ p. pmissionē xp̄i p heliseū significati abūdātia sit in ecclesia dei. dicit em Matth. vlti. Ecce ego vobiscū sū oībus diebꝰ vsq̄ ad cōsummationē seculi. Et ipse est patris verbū ⁊ ab eo datꝰ eukaristie sacramentū.

Capitulum: VII

Dixit aūt heliseus. Quia sicut ꝓ culpā inligit pena: ita ꝓpter penitētiā remouet iō post famē ꝓpter pcā inductā. Hic ꝑ ponit abūdātia ꝓpter pniaz ⁊ primo abūdātia ⁊ increduli tas punīēda ꝓdicit. fcdo vtrūq̄ adducit ibi: Quattuor q̄ viri. Circa primū ꝛr:
b Hec di. do. q̄ ē ipa Xitas p essentiā.
i In tpe h cras. i. ista hora die crastina
k Modꝰ silē vno sta. erit. i. dabit: ē ātstater gen⁹ pōder⁊: ⁊ significat hic ꝙ sarta ⁊ hordei debebāt dari ꝓ tā modico ꝓcio: qđ videbat ipossibile respectu penurie in q̄ erāt. ⁊ō subdit: l Rndēs vnus de ducib⁹ sup cui⁹ ma. rex icūbebat. tunc tpis reges i signū reuerētie sustētabāt a ꝓncipib⁹: ꝙt ptz ex h loco. ⁊. ꝫ. v. ca. de naamā. regine Xo a domicellis sustentabant: vt hr̄ Hester. xv.
m Si dns fece. ⁊c. aperiri. i. faciat pluere ō celo abūdanter farinā ⁊ hordeū.
n Nūq̄d po. esse qđ lo. q̄si diceret nō: ⁊ qz ꝓ incredulitatē detraxit diuīe potētie. ⁊ō sibi ꝓdicit pena mortis. cū dr: o Videbis ocu. tu. ⁊ inde nō co. qz in crastino fuit iterfect⁹ i porta: vt ptz in fine hui⁹ ca.
p Quattuor q̄ viri. Hic ꝑ vtrūq̄ ꝓ heliseum ꝓdictū adducit: ⁊ primo abūdātia. fcdo incredulitat⁊ pena. ibi: Porro rex ducē illū. Circa primū dr: Quattuor q̄ viri erāt leprosi dicit Ra. Sa. q̄ isti erāt gieçi ⁊ tres filij sui.
q Juxta introitū portē: qz leprosi debebāt extra ciuitates hītare: vt hr̄ Leuiti. xiij.
r Siue īgredi voluerim⁹ ciuitatē: ⁊z ei deberēt extra habitare: tū i casu tāte necessitat⁊ poterāt īgredi ad q̄rendū victū si possent inuenire.
s Si pepcerint nobis: cōpatiētes nr̄e infirmitati et fami. qđ erat magn⁊ ꝓbabile q̄s opositū.
t Si q̄dē dns sonitū audiri fecerat i castris syrie curruū et equoꝝ: diuina ei virtute fact⁹ est talis sonit⁹ in aurib⁹ eoꝝ et imaginatio: ō ꝙbus secut⁹ est timoꝛ ⁊ fuga omniū relictis oībus ex velocitate fuge vt saluarent psonas suas: fm q̄ dicit Job. ij. Cuncta q̄ habet hō dabit ꝓ anima sua.
v Et comederūt et biberūt: vꝛgente em fame. primo verterūt se ad refectionem et postea ad ꝓdam.

Tulerũtq; ide argẽtũ ⁊ auꝛ ⁊ vestes ⁊ abierũt ⁊ absco
derũt. Et rursũ reuersi sũt ad aliud tabernaculũ ⁊ ide sil'
auferẽtes absc̃oderũt. Dixerũtq; ad iuicẽ: Nõ recte fa
cim⁹. Hec ei dies boni nuncij ẽ. Si tacuerim⁹ ⁊ nolue- a
rim⁹ nũciare vsq; mane scelerꝯ arguemur. Uenite ea
m⁹ ⁊ nũciem⁹ i aula regꝯ. Cũq; venissent ad portã ciui b
tatꝯ narrauerũt eis dicẽtes: Intrim⁹ ad castra syrie ⁊ nul
lũ ibidẽ reperim⁹ hoiez: nisi eq̃s ⁊ asinos alligatos: ⁊
fixa tẽtoria. Jerũt ꝫ portarij: ⁊ nũciauerũt i palatio re
gis intrinsec⁹. Qui surrexit nocte: ⁊ ait ad suos suos:
Dico vobis q̃d fecerit nobis syri: Sciũt q; fame labo
ram⁹ ⁊ idcirco egressi sũt de castris: ⁊ latitãt i agrꝯ dicẽ
tes: Cũ egressi fuerint de ciuitate: capiem⁹ eos viuos c
⁊ tũc ciuitatẽ ingredi poterim⁹. Rñdit aũt vn⁹ seruo
rũ ei⁹: Tollam⁹ q̃nq; equos q̃ remãserũt i vrbe: q; ipi
tiñ sũt i vniuersa multitudine isr̃: alij ei cõsũpti sũt: ⁊
mittẽtes explorare poterim⁹. Adduxerũt ꝫ duos eq̃s
misitq; rex ad castra syroꝝ dicens: Jte ⁊ videte. Qui
abierũt post eos vsq; ad iordanẽ. Ecce aũt ois via ple
na erat vestib⁹ ⁊ vasis q̃ piecerãt syri cũ turbarẽt. Re
uersiq; nũcij idicauerũt regi. Et egressus ꝑphs diripuit
D castra syrie. Factusq; ẽ modꝰ simile statere vno: ⁊ duo d
modij hordei statere vno iuxta verbũ
a Ꝑozo rex tẽ. Dux typũ te b et
net scribarũ et
phariseoꝝ: ad
ꝗs veritas ait:
Ue vobis scri
be ⁊ pharisei hy
pocrite q̃ clau
ditis regnũ ce
lorũ ante hoies
Vos ẽim nõ in
tratis nec intro
euntes sinitis i
trare: quẽ cõcul
cauit turba in
porta: qz gressũ
ad fidẽ introeũ
tiũ impediebat
vnde merito cõ
culcat⁹. i. exami
ne iusti iudicis
dãnat⁹ ꝓpetual
A mitterꝰ i tene
5.4.f. bras.
Ꝫ Videbis
dñi. Ꝓozo rex ducẽ illũ i cui⁹ manu i
cubuerat ꝓstituit ad portã. Quẽ ꝓcul
cauit turba i itroitu porte ⁊ mortu⁹ ẽ:
iuxta qđ locut⁹ fuerat vir dei qñ descẽde
rat rex ad eũ. Factũq; ẽ scõm ꝑmonẽ
viri dei quẽ dixerat regi qñ ait: duo
modij hordei statere vno erũt: ⁊ mo
di⁹ similę statere vno ꝫ eodẽ tpe cras
i porta samarię: qñ rñderat dux ille vi
ro dei ⁊ dixerat: etiã si dñs fecerit ca
taractas i celo nũqd fieri potit qđ lo
ꝗris: Et dixit ei: videbis ocul' tuis et
ide nõ comedes. Euenit ꝫ ei sic ꝓdictũ
fuerat: ⁊ cõculcauit eũ ꝓps i porta et
mortuus est. La. VIII
h Eliseus aũt locut⁹ ẽ ad mu
lierẽ cui⁹ viuere fecerat filiũ
dicẽs: Surge vade tu ⁊ dom⁹ tua et
pegrinare vbicũq; reperer⁹. Uocabit ei dñs famẽ: et b
veniet sup trã septẽ ãnis. Quę surrexit ⁊ fecit iux̃ ver
bũ hois dei. Et vadẽs cũ domo sua pegrinata ẽ i ter
rã philistiim dieb⁹ mult⁹. Cũq; finiti eẽnt ãni septẽ re
uersa ẽ mulier ó tra philistiim: ⁊ igressa ẽ vt iterpella k
ret regẽ ꝑ domo sua ⁊ ꝑ agris suis. Rex ãt loqbat cũ l
giezi puero viri dei dicẽs: Narra mihi oia magnalia
que fecit helisę⁹. Lunq; ille narraret regi quõ mortuũ
suscitasset apparuit mulier cui⁹ viuificauerat filiũ cla
mãs ad regẽ ꝑ domo sua ⁊ ꝑ agris suis. Dixitq; giezi
Dñe mi rex: hęc ẽ mulier: ⁊ h̃ ẽ fili⁹ ei⁹ quẽ suscitauit he
lisę⁹: ⁊ iterrogauit rex mulierẽ q̃ narrauit ei ꝙa eẽ. De m
ditq; ei rex eunuchũ vnũ: dicẽs: Restitue ei oia q̃ sua n
sũt: ⁊ vniuersos reddit⁹ agroꝝ a die q̃ reliqt trãvsq; ad
L ꝓsens. Ierat q̃z helisę⁹ damascũ: ⁊ benadap rex syrię o

a Si tacueri. et noluerim⁹: nũciare vsq; mane scelerꝯ arguemur: apud deũ sciẽtes afflictionẽ populi nostri in ciuitate inclusi: ⁊ apud regẽ tã q̃z ꝓditores boni pu blici. b Nũciemus in aula regis. per portarũ eu stodẽ: qz nõ querebãt illuc intrare: nec fuissent punisi. Cetera patẽt vsq; ibi: c Capiem⁹ eos viuos. ⁊ sic po terim⁹ vti ꝓsonis ad nr̃am scruitutẽ: ⁊ tũc cinitatẽ in gredi poterimus nullo eã defendente: ⁊ sic eoꝝ bona habebimus cũ ꝓsonis. Cetera patẽt vsq; ibi: d Fa ctusq; ẽ modi⁹ simile statere vno ꝛc. qz plures de ꝓdo de talibus ꝓedis plus rapuerũt in castris q̃ erãt val de munita q̃z sufficeret eis. ⁊ iõ dabãt residuũ ꝓ modi co ꝓcio. e Ꝓozo rex ducẽ illũ. Hic ꝓfiter ponit pe na ducis: dei potẽtie detrabentis sic ꝓdixerat belise ⁊ ptz littera dictis. La. VII

Moraliter. Dixit autez heliseus ꝛc. So quit: f Quatuor vero vi ri erãt leprosi ꝛc. Per istos leprosos qui bonũ nũciũ dixerũt in samaria: signant doctores ⁊ ꝓdicatores in ecclia habẽtes malã vitã sed bonã doctrinam: ꝓter qđ abominãda est eoꝝ vita sed doctrina accepta da: si cut dicit sal. Matth. xxiij. Sup cathedrã moysi sede rũt scribe et pharisei qđ vobis dixerint facite: opa aũt eoꝝ nolite facere. Per syros aũt a deo territos fugien tes: significãt demones ꝑ ꝓdicationũ xpi ⁊ apl̃oꝝ fu gati a ꝑplis gentiliũ. Per castra xo ab eis relicta bo nis tiñ ⁊ palib⁹ munita signãt ꝓncipes ⁊ potentes hui⁹ seculi ad fidẽ xpi cõuersi: quoꝝ bonis ⁊ palibus replet ecclia ꝑ samariaz significata. Aliter ꝑ castra munita ꝓt intelligi ꝓbi ad fidẽ xpi ꝙuersi: sic Dionysius Am brosius Augustin⁹: ⁊ plures alij bñ muniti auro sapi entie philosophice: argẽto eloquẽtie: vestibus honesta tis mũdane que oia ad vtilitatẽ samarie. i. ecclie sit cõ uersa. g Ꝓozo rex ducẽ illum. Per istũ qui fuit in credulus verbo heliçei intelligit quilibet incredulus verbo ꝓdicantis verbũ dei: ⁊ iõ sicut ille dux ex hoc in currit morte corpalẽ sic iste mortẽ spũalẽ. Imo glosa iste dux typũ tenuit scribarũ ⁊ phariseoꝝ: de quib⁹ dr Matth. xxiij. Ue vobis scribe ⁊ pharisei qui claudit is regnũ celoꝝ añ hoies ꝛc. Et qñ alios impediebant in ste cõdemnati coculcabunt sicut iste dux ad custodiã porte positus impediebat turbã ne exiret ad pdas ꝛ a turba fuit cõculcatus in porta. Cap. VIII

h Eliseus aũt. Narratis helisei miraculis ꝓma iozi parte. Hic ꝓsequẽter scriptura reuertit ad ꝓsecutionẽ hist̃orie: ⁊ qz hist̃orie regũ ⁊ ꝓde tarũ cõtẽporaneoꝝ simul currebãt: ideo primo dicti bunt aliqua facta ad helisei insinuationẽ. secãdo pri nẽtia ad regni inde ꝓsecutionẽ. ibi: Anno. v. Prima in duas ꝑtes duo ꝓnũciata ab heliseo. scõa ibi: Euenit ꝫ Prima aũt est de peregrinatione mulieris sunamitis ad dictũ helisei cũ dr. g Locut⁹ est ad mu. cu. vi. fe ce. fi. erat enim sollicit⁹ de puero tanq̃ de creatura sue: qz ei⁹ cõceptionẽ et resurrectionẽ impetrauerat: vt pa tet ex dictis. iiij. ca. et de matre q̃ ei plura beneficia fece rat. h Peregrinare vbicũq; repperis. s. cõmodum tuũ: tali. n. necessitate poterãt filij isr̃l iter ifideles ha bitare absq; tñ participatiõe cũ eis i ꝓtis. i Vocabit enim dñs. fa. i. ex eius ordinatione veniet. Dicit Ra. Sa. q̃ ista fuit fames de qua loquit Jobel ꝓpha. k Et ingressa est vt iterpel. re. qz tpe siue absente aliqui inuaserant bona sua iniuste. l Rex aũt lo. cũ gie. ex hoc videt qđ istud accidit añq̃ lepra peraneret: qz nõ est verisile q̃ rex cũ leproso tã diu loqueret: frequenter enim in sacra scriptura ꝓtis facta posterius scribuntur nec ista locutio giezi cum rege ponit hic nisi ꝓpter in gressum huis mulieris ad regem. m Vadit⁹ et rex eunuchũ: vnũ. i. vnum de seruis sibi assistentibus. n Restitue ei omia que sua sunt. s. possessiones ⁊ fru ctus ab alijs occupatos: ⁊ hoc fecit rex ꝓpter reuere tiam miraculi ab heliseo facti in filio mulieris. o Uenit quoq; heliseus damascum. Hic ponit hel dũ. s. denũciatio mortis benadap ⁊ substitutio agabe lis. cũ dicit: p Benadap rex syrie egrotabat. Dicit Josephus q̃ qñ iste benadap cognouit se fugisse de obsidione samarie cum tãto damno. sicut dictũ est ca pitulo ꝓcedẽti: ⁊ cũ hoc nullo hoste eũ inuadẽte: ꝑ do loze banc infirmitatem incurrit. Consule

egrotabat. Nũciauerũtq; ei dicẽtes: Uenit vir
dei huc. Et ait rex ad açahel. Tolle tecum mu a
nera ⁊ vade in occursum viri dei: ⁊ consule dñm
per eũ dicẽs: Si euadere potero de infirmitate b
mea hac? Juit igit̃ açahel in occursuꝝ eius hĩs
secũ mũera ⁊ oia bona damasci: onera q̃dragin
ta camelorũ. Cũq; stetisset corã eo. ait: Fili⁹ tu⁹ c
benadap rex syrię misit me ad te dicẽs: Si sana
ri potero de infirmitate mea hac? Dixitq; ei he
liseus: Uade dic ei: Sanaberis. Ꝓozo oñdit mi d
hi dñs: qz morte morieꝝ. Stetitq; cũ eo: ⁊ cõtur e
batus est vsq; ad suffusionẽ vultus. Fleuitq; vir †
dei. Cui açahel ait: Quare dñs me⁹ flet? At ille f
rñdit: Quia scio q̃ factur⁹ sis filijs israel mala.
Munitates eoꝝ munitas igne succendes: ⁊ iuue
nes eoꝝ iterficies gladio: ⁊ puulos eoꝝ elides
⁊ prẽgnates diuides. Dixitq; açahel: Quid enĩ g h
sum seruus tuus canis: vt faciã rẽ istã magnã?
Et ait heliseus: Oñdit mihi dñs te regẽ syrie fo
re. Qui cũ recessisset ab heliseo venit ad dñz suũ
Qui ait ei: Quid tibi dixit heliseus? At ille rñ
dit: Dixit mihi: recipies sanitatẽ. Cũq; venisset
dies altera: tulit stragulũ ⁊ ifudit aquã: ⁊ expã i k
dit sup faciẽ eius. Quo mortuo regnauit açahel
E ꝓ eo. Anno quinto iozã filij achab regis israel: l
regnauit ioraz filꝰ iosaphat rex iuda. Triginta m
duoꝝ erat annoꝝ cũ regnare cepisset: ⁊ octo an
nis regnauit in hierl'm. Ambulauitq; in vijs re n
guz isr̃l sicut ambulauerat domus achab. Filia o
eni achab erat vxor eius. Et fecit qđ maluz est

ꝫ vel conspectu domini.

corã dño. Noluit aũt dñs dispdere iudaz ꝓpter p
dauid seruũ suũ sicut ꝓmiserat ei vt daret illi lu
cernã ⁊ filijs eⁱ⁹ cũctis diebꝰ. Jn diebꝰ eiꝰ recess/ q
sit edom ne esset sub iuda: ⁊ cõstituit sibi regẽ. r
Uenitq; iozã seyra: ⁊ ois exercit⁹ cũ eo. Et sur s
rexit nocte: ꝑcussitq; idumeos q̃ eum circũdede
rãt ⁊ ꝓncipes curruũ. Ꝓpul⁹ aũt fugit i taber
nacula sua. Recessit ꝫ edõ ne esset sub iuda vsq;
ad diẽ hãc. Tũc recessit ⁊ lobna i tpe illo. Reli t
qua aũt sermonũ iozã: ⁊ vniuersa q̃ fecit: nõne
hęc scripta sũt i libro ẏboꝝ dierũ regũ iuda? Et
dormiuit iozã cũ ꝓribꝰ suis: sepultusq; ẽ cũ eis i v
ciuitate dauid ⁊ regnauit ochozias filius eiꝰ ꝓ
eo. Anno duodecimo iozã filij achab regis isr̃l: re x
gnauit ochozias filꝰ iozã regis iude. Triginti
duoꝝ annoꝝ erat ochozias cũ regnare cepisset
6 ⁊ vno anno regnauit i hierl'm. Nomen mr̃is eiꝰ y
athalia filia amri regis isr̃l. Et ambulauit i vijs
dom⁹ achab: ⁊ fecit qđ malũ ẽ corã dño sicut do
mꝰ achab. Gener enĩ dom⁹ achab fuit. Abijt q̃z z
cũ iozã filio achab ad ꝓliandũ ꝓtra açahel regẽ
syrię in ramoth galaad: ⁊ vulnerauerũt syri io
ram. Qui reuersus est vt curaret̃ in iezrahel qz b
vulnerauerũt eũ syri in ramoth ꝓliantẽ ꝫ açа
bel regẽ syrię. Ꝓozo ochozias filꝰ iozã rex iu

a Consule do. p eũ dicens: Si euadere potero de infirmitate mea hac exptus eñ alias fuerat q̃ haberet noticiã futuroꝝ. b Habẽs se. mu. ⁊ oia bo. da. locutio est hybolica: ad desi gnãdũ q̃ portabat magna bona ⁊ plurij speciꝫ. c Filius tu. be. humiliter loquit̃ vt ipetraret ꝓphete rñsum. d Dic ei sana. In hebreo habet̃: Dic ei viues vives: ⁊ dicit Ra. Sa. q̃ dixit ẏ̃ ꝑ açahele: Uiues vives. i. regnabis post eũ: ẏ̃ dicẽs vt excuset ꝓphetã a mẽdacio: ꝑ hec exꝓsitio videt̃ eẽ multũ ex torta: ⁊ iõ dicũt alij q̃ helise⁹ nõ dixit ẏ̃ açaheli ipatiue seu i ductiue: ẏ̃ tñ ꝓphetice: ⁊ iõ nõ est accipiendũ i sensu quẽ fecit: ẏ̃ ꝑ quo fit: sic. Dic ei. i. dices: qz ꝓpheta videbat eũ sic sibi di cturũ de futuro. Sciendũ tñ q̃ hec dictio lo. in hebreo scribit̃ dupliciter. Uno mõ ꝑ lamech ⁊ vau: ⁊ tũc significat idẽ qđ ei. Alio mõ ꝑ lamech ⁊ aleph: ⁊ tũc significat idẽ qđ non: hebrei enĩ nõ habẽt l̃ram o: ẏ̃ ꝑ ea aliq̃n vtunt̃ aleph aliq̃n vau: in ẏ̃ aũt loco scribit̃ ꝑ lamech ⁊ aleph: ẏ̃ punctat̃ ac si scribereꝫ per vau: ꝓcta xo nõ sũt de substantia l̃re apud hebreos: nec fue rũt a ꝓncipio l̃rarũ: ẏ̃ inuẽta postea ad facili⁹ legẽdũ: ⁊ iõ vi dẽt q̃ a ꝓncipio hic fuit sensus hui⁹ l̃re. Dic: nõ sanaber̃ vel nõ viues: ⁊ sic nulla ẽ difficultas i saluãdo veritatẽ dicti ꝓphe te: q̃uis açahel oppositũ magistro suo retulerit quẽ ñ. oportet de mendacio excusare. e Stetitq; cũ eo. i. cõtinuit se a fletu q̃tũ potuit. f Quare dñs me⁹ flet: sic eũ alloquit̃ ꝓter re uerẽtiã ꝓphetie. g Et ꝓgnates diuides i q̃ apparet maxima crudelitas. h Quid enĩ sũ ser. tẽ. q. d. nõ sum ita potẽs q̃ possem tanta facere: ⁊ si possem: nõ sum tã crudelis vel canin⁹ q̃ vellẽ. i Tulit stra. i. pãnũ q̃ extẽdit sup lectũ. k Et ifu. aquã. dicũt alij q̃ ẏ̃ fecit ad refrigerãdũ regẽ: q̃ nimio calore affligebat̃. alij dicũt ⁊ ꝓbabili⁹: vt videt̃ q̃ ẏ̃ fecit ad suffocã dũ eũ occulte: vñ dicit Joseph⁹ q̃ strãgulauit eũ desiderio re gnãdi post eũ: sicut dixerat ꝓpheta. l Anno q̃nto. Hic ꝓfir describit̃ ꝓsecutio regni iude: tpe iozã filij iosaphat: ⁊ tũc ẏ̃ no mẽ iozã fuit eq̃uocũ ad regẽ isr̃l: ⁊ ad regẽ iuda. ꝓmo q̃ descri bit̃ regnũ iozã regis iude: scõo filij eiꝰ ochozie. ibi: Anno. xij. Circa primũ dr: Anno q̃nto iozã filij achab regis isr̃l: in alicꝫ bus libris addit̃: Josaphat regis iude: ⁊ merito: qz sic est ĩ hebreo: ⁊ est sensus q̃. v. anni primi regni iozã filij achab ⁊. v. ve timi regni Josaphat simul cõcurrerũt. Sz ꝓtra ẏ̃ videt̃ qđ di ctũ est. ꝟ. ca. ij. q̃ iozã filiꝰ achab cepit regnare anno. xviij. re gis iosaphat. Josaphat aũt regnauit. xxv. an. vt hr̃. ꝟ. ij. lib. ca. vl. ⁊ sic iozã filiꝰ achab regnauit cũ eo nõ solũ. v. an. ẏ̃. vij. Dicẽdũ q̃ ochoçias frater iozã ex casu de cenaculo suo incur rit lãguorẽ: vt hr̃. ꝟ. j. c. ⁊ extũc iozã frat̃ eiꝰ gubernauit regnũ ⁊ ꝫm ẏ̃ aliq̃n cõputat̃ tẽpus regni sui extũc: ⁊ fuit. xviij. anno iosaphat regis iude in fine illiꝰ anni: ⁊ sic regnauit cũ eo. vij. annis. aliq̃n xo accipit̃ tps regni sui a tpe mortis fratris sui: ⁊ sic regnauit cũ iosaphat. v. an. Et eodẽ mõ regnũ ochoçie ali q̃n cõputat̃ vsq; ad mortẽ eiꝰ: aliq̃n solũ vsq; ad casũ ꝓdictũ: vñ fuit ipotẽs ad regẽdũ: ⁊ ꝫm hec ẏ̃ filia frequenter variant̃ numeri annoꝝ i scriptura. m Regnauit iozã filiꝰ iosaphat Loquit̃ hic scriptura de regno eiꝰ post mortẽ patris: tñ ante ce perat regnare viuẽte ꝑe: sicut dictũ fuit. ꝟ. ij. li. ca. vlti.
n Ambulauitq; i vijs regũ isr̃l. i. i malis eoꝝ: cui⁹ cã subdit: o Filia enĩ achab erat vxor eiꝰ. ꝟ. eodẽ ca. dr q̃ athalia vxor hui⁹ iozã fuit filia amri ꝑis achab: sed mirum ꝑe achab eaꝫ nutriuit: ⁊ sic dr eiꝰ filia. Al' põt dici q̃ fuit filia achab: ⁊ tñ dr filia amri: qz filij filioꝝ dicũt filij parẽtũ q̃ fuerat nutrita i ido latria: ad quã ꝓ ipam fuit tract⁹ mariꝫ⁹ suus: nec mirũ: qz ⁊ sa lomõ sapientissim⁹ ꝓ vxores suas ad ẏ̃ fuit tract⁹. vt hr̃. ꝟ. iij. li. ca. xj. p Moluit aũt do. dispdere iudã: cui⁹ meritu esset ꝓpt reges ⁊ ꝓli eũ sequẽtis maliciã: diminuit tñ ei⁹ prãtẽ. vñ subdit: q Jn dieb⁹ eiꝰ recessit edom. i. idumea. r Et cõstitu it sibi regẽ. a tpe cũ dr vsq; tũc nõ fuerat ibi rex ꝓprie dict⁹: sed ꝑfect⁹ ꝓ regẽ iuda posit⁹. s Et surrexit nocte ꝑcussitq; idu meos q̃ eũ circũdederãt. glo. Ra. Sa. q̃ habitabãt ꝓpe regnũ suũ. nõ tñ rãtũ ꝓualuit q̃ eos posset redigere sub tributo sicut pri⁹. t Tũc recessit ⁊ lobna: q̃dã ciuitas ẽ de regno iude fo tis ⁊ potẽs q̃ regi rebellauit: qz erat ꝓpe termios edom: vt hr̃ Josue. xv. ⁊ cõiũxit se idumeis i hac rebellione. v Sepul tusq; ẽ cũ eis i ciuitate dr: nõ tñ fuit sepult⁹ in sepulchris regа lib⁹. vt ptz. ij. Paral. xxj. x Anno. xij. Hic ꝓfir describit̃ ꝓ secutio regni iude sub ochoçia filio iozã. cui⁹ malicia subdit. cũ dr: y Et ābulauit ꝛc. q̃ fuit idolatra pessim⁹: vt ptz ex di ctis. ꝟ. iij. li. ⁊ cã malicie ipiꝰ ochoçie subdit. cũ dr. z Gener enĩ dom⁹ achab fuit. i. genit⁹: qz mat̃ sua fuit filia achab vxor ꝫm alios: vt dictũ est. a Abijt q̃z cũ iozã filio achab. ꝓ pter istã affinitatẽ: ⁊ vt ibi interficeret ꝓpt suã maliciã ꝫm dñi snĩam. vt hr̃ ca. se. b Qui reuersus est vt curaret̃ in iezrahel.

La. IX

a Iudebis ie
hu filium iosa
phat filij nam
si. Bab. Jehu
designat gētiū
pricipatū quē
dñs destinauit
vt sacrilegam
ciuitatē que p
phetas t dñm
pphetaꝝ occi
dit: t aposto
los eius pscu
ta est vltiõe in
sta perimeret:
t sacerdotium
qđ post xp̃m i
aniter habue
rat destrueret:
templūqꝫ sub
uerteret: nec
nõ et impiã sy
nagogã: q̃ san
gnine sanctoꝝ
semp sitiebat:
de regni culmi
ne ꝓcipitaret:
ac rectores illi
us iterficeret.

Regnauit

da descendit inuisere iozã filiuꝫ
achab in iezrahel: qz egrotabat
ibi. La.IX

b Eliseus autē pphetes
vocauit vnū de filijs p
phetarū. t ait illi: Accinge lum/
bos t tolle lenticulaꝫ olei hanc
in manu tua et vade in ramoth
galaad. Lũqꝫ veneris illuc vide
bis iehu filiū iosaphat filij nãsi.
Et ingressus suscitabis eũ ō me
dio fratrũ suoꝝ: t introduces in
iteri⁹ cubiculũ: tenẽsqꝫ lẽticulaꝫ
olei fundes sup caput ei⁹ t di/
ces: Hec dicit dñs. Unxi te regẽ
sup isrl. Aperiesqꝫ ostium t fugi/
es: t ñ ibi subsistes. Abijt ḡ ado
lescens puer pphetę in ramoth
galaad: t ingressus ẽ illuc. Ecce
aũt principes exercit⁹ sedebãt t
ait: Verbũ mihi ad te o pnceps
Dixitqꝫ iehu: Ad quẽ ex oibus
nobis? At ille dixit: Ad te o pn/
ceps. Et surrexit t ingressus est
cubiculũ. At ille fudit oleũ sup caput ei⁹: t ait:
Hec dicit dñs de⁹ isrl. Unxi te regẽ sup ꝓplz dñi
isrl: t pcuties domuz achab dñi tui. Et vlciscar
sanguinẽ seruoꝝ meoꝝ pphetaꝝ: t sanguinez
oim seruoꝝ dñi de manu iezabel. Perdãqꝫ oẽm
domũ achab t iterficiã de domo achab mingẽ
tẽ ad parietẽ: t clausũ et nouissimũ i isrl: t dabo
domũ achab sicut domũ hieroboã filij nabath:
3. Re.21.f. t sicut domũ baasa filij achia. Jezabel q̃q come/
dẽt canes i agro iezrahel: nec erit q̃ sepeliat eã.
Aperuitqꝫ hostiũ t fugit. Jehu aũt egressus est
ad seruos dñi sui. Qui dixerũt ei: Recte ne sũt
oia? Quid venit insan⁹ iste ad te? Qui ait eis:
Nostl hoiez t qđ locut⁹ sit? At illi rñderũt: Fal
suꝫ ẽ: ꝫ magis narra nobis. Qui ait eis. Hec et
hec locut⁹ ẽ mihi. t ait: Hec dicit dñs: Unxi te
regẽ sup isrl. Festinauerũt itaqꝫ t vnusq̃sqꝫ tol/
lẽs palliũ suũ posuerũt sub pedib⁹ ei⁹ i sũmitudi/
nẽ tribunalis: t cecinerũt tuba atqꝫ dixerũt: Re
gnabit iehu. Cõiurauit ḡ iehu fili⁹ iosaphat filij
namsi ꝯ iozã. Porro iozã obsederat ramoth ga
laad: ipe t ois isrl ꝓtra ąahel regẽ syrie: t reuer
sus fuerat vt curaret i iezrahel ꝓpter vulnera:
qz ꝑcusserãt eũ syri ꝓliantẽ ꝯ ąahel regẽ syrię.
Dixitqꝫ iehu: Si placet vobis nemo egrediat̃ p
fugus de ciuitate: ne vadat t nũciet i iezrahel.
Et ascẽdit t pfect⁹ ẽ i iezrahel. Jozã em̃ egrota
bat ibi t ochoȝias rex iuda descẽderat ad visi/
tãdũ iozã. Jgit̃ speculator q̃ stabat sup turrim
iezrahel: vidit globũ iehu venientis et ait: Vi/
deo ego globũ. Dixitqꝫ iozã: Tolle currũ: t mit
te in occursũ eoꝝ: t dicat vadẽs: Recte ne sunt
scz iozã fili⁹ achab: dimisit tñ ibi exercitũ: vt ex dñi voluntate
ibi fieret cõspiratio cõtra eũ ipso absente: t cõtra domũ achab
sicut ꝑdixerat helias. La. VIII

Moraliter. † Heliseꝰ aũt locut⁹ est ad multi⁊.
t̃c. Per mulierẽ istã q̃ cuz domo sua
ad verbũ helisei terrã suã exiuit vt euaderet famẽ in ea dr ꝑ
pinquo futurã: significat̃ ꝓsona quecunqꝫ devota q̃ instinctu
spũssancti exit ciuitatẽ vel villã suã ad euadẽdũ panis vitę vo
cem: qui panis est dei verbũ et eukaristie sacramẽtũ: q̃ dei
cus cõtingit i terris interdicto suppositis in q̃b⁹ nõ ẽ diuinꝰ
celebratio solẽnis: nec p ꝓnũ ꝓdicatio ita soleniter celebrat̃ ſ
cut ante: ꝓter qđ dicta ꝓsona se trãsfert ad aliũ locũ vbi soli
niter celebrãt̃ diuina. † Restitue ei oia q̃ sua sũt. Per ꝫ ei q
dicta mulier pacta pegrinatiõe sua cõsecuta fuit integre suã de/
reditatẽ de mãdato reg⁹: significat̃ qꝫ ꝓsone circa diuina devote
pacta pegrinatiõe vite ꝑfectis: si fuerint oino purgate de mãu
dato reg⁹ gl̃ie statim cõsequunt̃ hereditatẽ patrie celestis.
† Fleuitqꝫ vir dei. Allegorice p hũc dei vir significat̃ dñs ihc
q̃ dr vir dei inquãtũ ei⁹ hũanitas cõiuncta fuit deo in supposito
verbi. Jpe ꝟo videns mala futura sup ciuitatẽ hierl̃ꝫ ꝓpter in
deozũ de q̃ erat ꝟm carnẽ: flevit p cõpassionẽ. vt dr Luc. xix. Si
cut heliseus fleuit videns in spũ mala q̃ factur⁹ erat ącabel po
pulo isrl. Moralit̃ aũt p fletũ helisei significat̃ cõpassio au
ditum libet ꝓsone bone i malo ꝓximi sui iã ꝑtinẽtis.

b Eliseus aũt ꝓpheta. Superi⁹ descripta est La. IX
regni iozã ꝓsecutio. Hic ꝯtur describit totꝰ dom⁹ achab
exterminatio: t primo quantũ ad ꝓncipales ꝓsonas.
secdo quãtũ ad secũdarias. ca. x. Prima i tres: qz primo dete
bit ipius iozã filij achab occisio. secdo ochoȝie regis iude ꝑcu
tio. ibi: Ochoȝias aũt. tertio regine iezabel mors et lacera
tio. ibi: Venitqꝫ. Prima adhuc i tres: qz primo describit ipe
iehu inunctio. secdo inũcti cõfirmatio. ibi: Jehu aũt. tertio dñi
sui interfectio. ibi: Et ascẽdit. Circa ꝓmũ ꝯ: Heliseꝰ aũt ꝓphe
tes vocauit vnũ de filijs ꝓphetarũ. i. de discipulis suis. vt im
pleret p ipm illud qđ fuerat dictũ helie de vnctiõe iehu i regẽ
sup isrl: ad destruẽdũ domũ achab: vt hr̃. ꝫ. iij. lib. ca. xix. p
pter qđ dicit hic Ra. Sa. q̃ iste fuit ionas filiꝰ amathi qđ fal
citauit helias: t oblatꝰ fuit helie a matre: vt esset ei⁹ discipulus
sicut dictũ fuit. ꝫ. iij. li. ca. xix. b Accinge lumbos tuos. i.
dispone te ad eũdũ velociter et expedite. c Et tolle lẽticulã
olei. Est aũt lenticula paruũ vas ad reponẽdũ oleũ. p inunc
one regũ et pontificũ. t ꝺr a liniendo. d Suscitabis eum de
medio fratrũ suoꝝ. i. aliozũ q̃ cũ eo regũt exercitũ. e Et in
troduces in interi⁹ cubiculũ. volebat em̃ heliseus hoc fieri se
crete: ne forte aliq̃ ẽlantes ꝓ rege iozã insurgerẽt i ꝓbram.
f Aperiesqꝫ ostiuz et fugies. et eadẽ cã. g Ecce aũt princi
pes exercit⁹ sedebãt. tractãtes adinuicẽ de his q̃ ptinẽt ad ex
ercit⁹ regimẽ. Cetera patẽt vsqꝫ ibi: h Et interficiã de do
mo achab mingentẽ ad parietẽ. i. ad infirmũ q̃ nõ põt minge
re: nisi se appodiando ad parietẽ. i Et clausũ. s. in carcere.
k Et nouissimũ. i. abiectũ. q. d. q̃uis talib⁹ ꝓsonis esset par
cendũ: eo q̃ afflicto nõ est danda afflictio: tñ eo q̃ sunt de do
mo achab interficient. l Et dabo domũ achab sicut domũ
hieroboã filij nabath et sicut domũ baasa: q̃ fuerũt delete: n
habeb. ꝫ. iij. lib. ca. xv. et. xvj. m Jehu aũt. Hic ꝯsequenter
ponit̃ ipsius iehu inuncti cõfirmatio. ꝓ ꝫ q̃ alij ꝓncipes exer
citus ꝯsenserũt in ei⁹ vnctione. t hoc est qđ dr hic: Jehu aũt
ingressus est scz de cubiculo vbi fuerat inunct⁹. n Ad fra
tres dñi sui. i. ad alios ꝓncipes exercit⁹. o Quid venit in
san⁹ iste ad te? Reputabãt aũt ꝓphete insaniꝫ eo q̃ cõtẽdẽbat
bona hui⁹ mũdi: t qz loquebãt freq̃nter talia: q̃ videbãt alios
aliena. p Nostis ho. t̃c. erat em̃ discipuli ꝓbarũ religiosi
vt dictũ ẽ. ꝫ. ij. ca. x. t iõ distinguebãt ab alijs i habitu p quẽ eo
gnoscebãt eẽ de discipul⁹ ꝓbarũ: t ꝓter ꝫ dixit: Nostis ho
minẽ. s. q̃ sit de ꝓphet⁹. q̃ p ꝓnũ q̃d sit locut⁹. s. vez t bonuz. t
ꝫ ex pte dñi. q Falsũ ẽ. videlicet q̃ ꝓter ꝫ sciam⁹ qđ dixe
rit in particulari: ꝫ mag⁹ narra nobis i ꝓticulari explicãdo.
r Hec t hec lo. ẽ. mi. videlicet q̃ de ꝑcepto dñi dom⁹ achab
eẽt disp̃dẽda: sicut ꝑdixerat helias ꝓpheta: t ad ꝫ exequẽdũ
vnxit me in regẽ. s Festinauerũt itaqꝫ t̃c. vt ipleret volun
tatẽ dei t q̃reret grãz reg⁹ noui. t Cõiurauit ḡ ie. i. sit iura
uit cũ ꝓncipib⁹ exñtib⁹ cũ eo q̃ fidelit exeq̃rent̃ mãdatũ dei ꝺ
domo achab disp̃dẽda. Cetera patẽt ex dict⁹. ca. ꝑce. vsqꝫ ibi:
v Nemo egre. p. q̃ ꝓueniat nos nũciãdo iozã aduẽtũ nr̃y ad
se muniẽdũ. x Et ascẽdit ꝯ: Hic ꝯtur describit ipi⁹ iozã occisio cũ ꝺr
Et ascẽdit t ꝑfect⁹ ẽ i iezrahel: vt ifficeret iozã añq̃ se muniret
Jgit̃ spe. Erat ei guerra itẽ iozã t regẽ syrie: t iõ speculator
erat sup turri ad ꝑcauẽdũ ne hostes irrucerẽt repẽte y Videt globũ

Regnauit ochoȝias sup iudã. Rab. Dicit de ochoȝia q̃. xlij. anno ꝛ
rat cũ regna/
re cepit: t vno
anno regnauit
Baz pater ei⁹
iozam dicitur.
octo annis re/
gnasse et q̃dra
ginta vixisse si
ta est duobus
annis ꝓtor est
patre suo. Sz
tradũt hebrei
qđ iozam .xl.
annis vixit: t
xxviij. regna/
uit: ex q̃b⁹ octo
q̃dam̃: qz tã
din iuste vixit
vigiti q̃b⁹ po/
stea regnauit i
ꝛ. Reg. f Par. xxi. 5 iniquitatiõe filio
Regi. 8. g. 1. 2 ei⁹ adiciunt̃:
Par. xxij. q̃. xxj. annoꝝ
fuit cũ regna/
re cepit: t vno
regnauit.

Ex Ra. Atha

oia? Abijt igit̃ q̃ ascẽderat currũ in occursũ ei⁹. t ait: a
Hec dicit rex: Pacata sũt oia? Dixit ei iehu: Quid ti b
bi t paci? Trãsi t seq̃re me. Nũciauit q̃q speculator di/ c
cẽs: Venit nũci⁹ ad eos: t nõ reuitit. Misit etiã curꝝ d
eãꝝ scõm. Venitqꝫ ad eos. t ait: Hec dicit rex: Nũq̃d
pax ẽ? Et ait iehu: Quid tibi t paci? Transi et seq̃re
me. Nũciauit aũt speculator dicẽs: Venit vsqꝫ ad eos
t nõ reuitit. Est aũt icessus q̃si incessus iehu filij nãsi.
Preceps ei ḡdit. Et ait iozã: Jungite currũ. Junxe/ e
rũtqꝫ curꝝ ei⁹. Et egressus est iozã rex isrl t ochoȝias f
rex iuda: singuli i currib⁹ suis. Egressiqꝫ sũt i occursũ
iehu: t iuenerũt eũ i agro naboth iezrahelitẽ. Cũqꝫ vi
disset iozã iehu dixit: Pax ẽ iehu? Et ille rñdit: Que g
pax. Adhuc fornicatiões iezabel mris tuę: t venefi/
cia ei⁹ multa vigẽt. Cõutit aũt iozã manũ suã t fugi/ h
ens: ait ad ochoȝiã. Insidię ochoȝia. Porro iehu te
tẽdit arcũ manu t ꝑcussit iozã iter scapulas: t egressa
sagitta ꝑ cor ei⁹. Statiqꝫ corruit i curru suo. Dixitqꝫ
iehu ad badacher ducẽ Tolle ꝓjce eũ i agro naboth
iezrahelitę. Memini em̃ q̃n ego et tu sedẽtes in cur/
ru seq̃bamur achab patrẽ hui⁹: q̃ dñs on⁹ hoc leua/
uerit sup eũ dicẽs: Si nõ ꝑ sanguine naboth: t ꝑ san
guine filiorũ eius quẽ vidi heri ait dñs: reddã tibi i
agro isto dicit dñs. Nũc igit̃ tolle ꝓjce eũ i agro iux
ta verbũ dñi: Ochoȝias aũt rex iuda videns hoc: fu i
git ꝑ viam domus horti. Persecutusqꝫ est eum iehu k
et ait: Etiam hũc ꝑcutite in curru suo. Et ꝑcusserunt
eum in ascensu gaber qui est iuxta ieblaam. Qui fu/ l
git in maggedo: t mortuus est ibi: Et imposuerunt
eũ serui ei⁹ sup currũ suũ et tulerũt in hierl̃m: sepelie/
rũtqꝫ eũ in sepulchro cũ patribus suis in ciuitate da
uid. Anno vndecimo iozã filij achab m
a regis isrl regnauit ochoȝias sup iudã n
Venit iehu i iezrahel. Porro iezabel o
itroitu ei⁹ audito: depixit oculos suos
stibio: t ornauit caput suũ t respexit p
ꝑ fenestrã ingredientẽ iehu ꝑ portã. t ait
Nũq̃d pax ꝑ̃t eẽ çari q̃ interfecit dñm q
suũ. Leuauitqꝫ iehu faciẽ suã ad fene
strã. t ait: Quę ẽ ista? Et inclinauerũt r
se ad eũ duo vel tres eunuchi. t dixe/ s
rũt: Hec ẽ illa iezabel. At illa dixit eis
Precipitate eã deorsũ. Et ꝑcipitaue/ t
rũt eã. Aspsuscę ẽ sãguie paries t eq̃ꝫ
vngulę ꝓculcauerũt eã. Cũqꝫ itrogres/
sus eẽt vt cõederet biberetq̃. ait: Ite
t videte maledictã illã: t sepelite eã:
q̃ filia regẽ. Cũqꝫ issẽt vt sepelirẽt eã
ñ iuenerũt nisi caluariã t pedes t sũmas
man⁹. Reuẽsiqꝫ nũciauerũt ei. Et ait ie
hu: Sermo dñi ẽ quẽ locut⁹ ẽ ꝑ fuũ su v
um heliã thesbitẽ dicẽs. In agro iezra
hel cõedent canes carnes iezabel. Et
erũt carnes iezabel sic sterc⁹ sup faciẽ
terrę i agro iezrahel: ita vt ꝓtereũtes
dicãt: Hec ine est illa iezabel?

globũ. i. multitudinẽ armatorũ et ordinatorũ ad ꝓ/
dendũ a Pacata sũt oia? vtpote si aduersarij sũt de/
bellati: vel treuge eis date. b Quid tibi t pa. q̃ tu
nõ es rex nec ꝓnceps exercit⁹. c Transi. vsqꝫ ad finez
cunei mei: t tũc sequere me. d Venit nũci⁹ ad eos et
nõ reuer. ſ. ad aliq̃d renũciãdũ: licet reuerteret i cauda
globi ipi⁹ iehu. Cetera patẽt vsqꝫ ibi: e Preceps ei
gradit: qz festinabat ne iozã ad resistẽdũ muniret.
f Et egref. qz iã fere cõualuerat et statũ exercit⁹ sui sci
re desiderabat: fuit volũtas dñi: vt sic iterficeret iuxta
agrũ naboth: t ibi ꝓpiceret vt ibidẽ sanguis ei⁹ a cani
b⁹ lingeret: sicut ꝑdictũ fuerat ꝑ heliã. ꝫ. iij. li. ca. xxj.
qz sãguis ei⁹ erat q̃dãmõ sanguis ꝓprius sui achab vt ibi
dẽ fuit expositũ. g Que pax ꝑ̃t. idolatrie q̃s iduxit mater tua. h Et venefi. qz into ꝛicãt spũaliter: t iõ
nõ põt eẽ bona pax in ꝓlo isrl q̃diu ista vigẽt. Cetera
patent ex dictis. i Ochoȝias aũt. Hic ꝯtur describit
mores ochoȝie regis iude. cũ ꝺr: Ochoȝias aũt rex iu
da videns ꝫ fugit: dũ em̃ erãt intẽti ad mortẽ iozã t pie
tionẽ ei⁹ i agrũ naboth ochoȝias fugit i iezrahel et ti
mẽs q̃ nõ posset ibi saluari: fugit ꝑ viã occultã. ſ.
k Per viã do. vt hic ꝺr: t fugit in samariã q̃ erat ciui
tas fortis t munita: credẽs se posse ibi saluari: ꝫ postea
iuẽr⁹ ẽ ibi latẽs t adduct⁹ ad iehu: t ꝑcussus gladio:
vt hr̃. ij. Paral. ca. xxij. l In ascẽsu ga. i. loco illo fu
it adduct⁹ ipi ꝑ iehu: t ꝑcussus t sic vulneratꝰ fugit i ma
geddo: t ibi fuit mortu⁹ vt hic ꝺr: m Anno. xj. io. fi.
ꝑ̃t. dicẽdũ q̃ iozã pater hui⁹ ochoȝie circa finẽ vite fu
it ꝑcussus alui doloze insanabili. vt hr̃. ij. Paral. xxj. t
sic viuẽte ꝑre regnauit ꝑ annũ: t iõ q̃n ꝺr ꝫ cepit re/
pit regnare anno. xj. reg⁹ iozã: intelligit̃ ꝺ regno ei⁹ viuẽ
te ꝑre. Ꝺ aut ꝺr. ꝫ. q̃ cepit regnare anno. xij. intelligẽ
dũ est de regno ei⁹ post mortẽ ꝑtris. n Venitqꝫ iehu
in iezrahel. Hic describit occisio ieçabel regine cũ ꝺr.
o Porro ie. itroitu ꝑ̃t. i. faciẽ suã ꝓbauit. p Et ꝺr
nauit ca. ſu. vt eẽt gratiosio: t ꝓspectu iehu. q Nun
q̃d pax põt eẽ ꝑ̃t. qđ exponũt doctores nr̃i cõiter negatiue. i. sicut ille nõ habuit pacem: nec tu habebis: ꝫ hec
expositio nõ cõcordat lr̃e ꝑcedẽti: qz ornauerat se vt in/
ueniret gratiã apud eũ: t iõ nõ ẽ verisile q̃ diceret sibi
xp̃ũ pungitiuũ: t iõ hebrei sic exponũt: Nũq̃d pax est
t ibi fit punct⁹: t est sensus: rogo vt habeas pacẽ mecũ
Et sequit̃: Zamri iterfecit dñm suũ. q. d. istud nõ est no
uũ q̃ interfecisti iozã dñm tuũ: qz amri isrl fecit: t tunc
regnauit i pace t post eũ filij⁹ ei⁹ achab. q. d. sic poterit
eẽ tibi. r Que ẽ ista. In hebreo hr̃: Quis mecũ. i. de
ꝑte mea. s Et incli. ſ. ad eũ d. eu. facto ostẽdẽtes q̃
vellẽt obedire ei. t Precipitate eã: qz fuerat cã t ozi/
go oim malorũ ꝓpter q̃ dom⁹ achab erat exterminãda
v Sermo dñi ẽ. q. ꝑ̃t. vt hr̃. ꝫ. iij. li. ca. xxj. x Hecci
ne ẽ il. ie. admirãtes ei⁹ delectionẽ t punitionẽ. La. IX

Moraliter. † Heliseus aũt ꝓpheta vocauit vnũ de filijs ꝓphetarũ ꝑ̃t.
Per iehu ꝓmotũ in regẽ de mãdato dñi ad puniendũ
homicidas. ſ. achab et iezabel t semẽ eoꝝ: allegorice si/
gnificat⁹ fuit ꝓnceps romanꝰ cũ suo exercitu veniens
cõtra hierl̃m q̃ occidit ꝓphetas dñi et tandẽ dñm ꝓphe
tarũ. † Et egressus est iozã rex isrl t ochoȝias rex iu
da ꝑ̃t. Per hoc aũt q̃ isti occurrerũt iehu i currib⁹ su/
is: significatũ fuit q̃ iudei resisterẽt quãtũ possent ro
manis: sicut diffuse scribit Joseph⁹ in lib. ꝺ iudaico bel
lo: ꝫ sicut iozã t ochoȝias ꝑ iehu fuerũt interfecti sic iu
dei ꝑ romanos partim fuerũt occisi t partim captiuati.
Moraliter aũt ꝑ iehu ꝓncipẽ põt ꝑsũs designari qui
carni debet dominari: ꝑ iezabel aũt t ei⁹ filiũ significa
tur caro t ornat⁹ curiosius q̃si insepabilit sibi iunct⁹.
Ad infra eodem ca. ꝺr q̃ iezabel pinxit oculos suos sti
bio. i. se fardauit. Per bellũ igit̃ iehu ꝯ iezabel et ei⁹ fi
liũ significat̃ bellũ spũs cõtra carnẽ et opera eius q̃ po
nunt Hal. v. sic. Manifesta aũt sũt opa carnis q̃ sũt for
nicatio: ĩmũdicia: impudicitia: luxuria: idolorũ seruit⁹
veneficia inimicitie: cõtentiões: emulationes: ire: rixe: De.pe.di.
dissensiones: secte ĩuidie: homicidia: ebrietates: come/ 5.c.Achab
rationes t his silia. Spũs em̃ monet ꝑlia ꝓtra ista. in. gloſ.
In ca. ix. vbi dicit in postil. Et ideo hebrei sic expo/
nũt. Nunquid pax est: t ibi fit punctus ꝑ̃t.

Additio. Jn hebreo habet: Nunq̃d pax ꝙm
bri qui interfecit dñm suũ. Ad ꝑ̃t

dendū est q̄ cambri vere interfecit dñm suū: sed hoc nō habuit durationē nec bonū exitū: qz statim fuit cambri q̄ interfecit dñm suū. Quō nō: qz ꝓsequēs sit cōtingat tibi q̄ interfecisti dñm tuū. Ber ē admirādū de audacia ieçabel: qz ꝑm Hageū de re militari Cū nihil spei supesset: sumit arma formido: qz sepe cōtingit de speratis vt ꝓrūpant in ẋba ignominiosa ꝫ affligētes: licet nō possint euadere manꝰ eoꝝ: ꝑsertim cū tales desperati sint superbi sicut ieçabel.

Replica. In ca. ix. postil. adducit expositionē hebreoꝝ sup illo: Nūq̄d pax ē cambri quasi reprobat Burg. & bñ: soluitq̄ argumētū postill. ꝯtra cōmunē doctoꝝ expositionem factū satis cōpetenter: & signū est q̄ postillator illam expositionem hebreoꝝ adduxit solum recitando: non approbando.

A Quāt aūt achab septuaginta filij i samaria. Scripsit ꝯ iehu lras & misit i samariā ad optimates ciuitatis: & ad maiores natu & ad nutricios achab dicēs: Statim vt acceperitis lras has q̄ habetis filios dñi vri: & currꝰ & eqs & ciuitates firmas & arma: eligite meliorē & eū q̄ vobis placuerit de filijs dñi vri: & ponite eū sup soliū ꝑris sui: & pugnate ꝓ domo dñi vri. Timuerūt illi vehemēter: & dixerūt: Ecce duo reges nō potuerūt stare coꝝ eo: & quō nos valebimꝰ ei resistere? Misit ꝯ ꝓpositi domꝰ: & ꝑfecti ciuitatis & maiores natu & nutricij ad iehu dicētes: Serui tui sumꝰ: ꝙcūq̄ iusseris faciemꝰ: nec ꝓstituemꝰ nobis regē: B Quecūq̄ tibi placēt: fac. Rescripsit aūt lras eis scdo dicēs: Si mei estis & obeditis mihi: tollite capita filioꝝ dñi vri: & venite ad me hac eadē hora cras i ieçrahel. Porro filij regis septuagita viri apd optimates ciuitatis nutriebāt. Cūq̄ venissent lras ad eos: tulerūt filios regis & occiderūt septuaginta viros: & posuerūt capita eoꝝ in cophinis: & miserūt ad eū i ieçrahel. Venit aūt nūcꝰ ad eū & indicauit ei dicēs: Attulerūt capita filioꝝ regis. Qui rndit: Ponite ea ad duos aceruos iux itroitū portæ vsq̄ mane. Cumq̄ diluxisset: C egressus ē: & stans dixit ad oēm ꝑlm: Justi estis: Si ego cōiurauī ꝓtra dñm meū: & interfeci eū: ꝙs ꝑcussit oēs hos? Videte ꝙ nunc: d
3. Re. 21. f qm̄ nō cecidit de sermonib⁹ dñi i terrā ꝙs locutꝰ est dñs sup domū achab: & dñs fecit qd̄ locutꝰ ē i manu serui sui helię. Percussit igitur iehu oēs q̄ reliq̄ erāt de domo achab in ieçrahel: & vniuersos optimates eiꝰ & notos & sacerdotes donec nō remanerēt ex eo reliquię. Et surrexit & venit in samariā. Cūq̄ venisset ad camerā pastoꝝ i via: iuenit frēs ochoçię regis iuda: dixitq̄ ad eos: Qui nā estis vos? Qui rnderūt: Frēs ochoçię regis sumꝰ: & descēdimꝰ ad salutādos filios regis & filios reginę. Qui ait: Cōꝑhēdite eos vivos. Quos cū cōꝑhēdissent viuos: iugulauerūt eos i cisterna iuxta cameram q̄dragintaduos viros: & nō reliqt ex eis quēq̄. Cumq̄ abisset ide iuenit ionadab filiū rechab i occursuꝫ sibi: & bñdixit ei. Et ait iehu ad eū: Nūq̄d ē coꝝ tuū rectū cū coꝝde meo sic coꝝ meū cū coꝝde tuo? Et ait ionadab: Est. Si est inqt: da mihi manū tuā. Qui dedit ei manū suā. Et ille leuauit eū ad se i currū: dixitq̄ ad eū: Veni mecū & videbis çelū meū ꝓ dño. Et impositū i curru suo
3. Re. 16. b 22. q. 2. c. vrilem. duxit in samariā. Et ꝑcussit oēs q̄ reliq̄ fuerāt de achab i samaria vsq̄ ad vnū: iuxta verbū dñi q̄d locutꝰ ē ꝓ heliā. Cōgregauit ꝙ iehu oēm ꝑlm: & dixit ad eos: Achab coluit baal parū: ego aūt colā eū amplius. Nūc igit oēs ꝓphetas baal & vniuersos seruos eiꝰ & cūctos sacerdotes ipiꝰ vocate ad me: nullus sit q̄ nō veniat: Sacrificiū ei grāde ē mihi baal: Quicūq̄ defuerit: nō viuet. Porro iehu E faciebat hoc insidiose: vt disperderet cultores baal. dixitq̄: Sanctificate diē solennē baal. Vocauit & misit i vniuersos terminos isrl: & venerūt cūcti serui baal: Nō fuit residuus ne vnꝰ quidē qui nō veniret. Et ingressi sunt templū baal: & repleta est domꝰ baal

a Cāt aūt achab. Descripta occasione ꝓncipalium ꝑsonarū. Hic ꝓ̄ describit occisio secūdaria. & ꝓmo filioꝝ iozā. scdo fratrū ochoçie. ibi: Cūq̄ venisset. tertio sacerdotū baal. ibi: Cōgregauit ꝙ. qrto subdit remuneratio operę. ibi: Dixit aūt. Circa ꝓmū ꝺ: Erāt aūt achab. lxx. filij. i. nepotes vt dicūt alij: q̄ erāt filij ioꝛā filij achab: & bñ mō laban vocauit nepotes filios suos. s. filios & filias iacob: Gen. xxxj. Alij ꝺo dicūt q̄ erant filij achab & frēs iozā ipō iuniores. b Et ad nu. achab. i. filioꝝ achab. c Quia fi. tē. Dicūt alīq̄ & pbabiliter q̄ ironice loquebat: qz sicut pz ex supra dictis iozā iuerat i ramoth galaad cū exercitu: & ochoçias rex iuda cū eo: & iō nō ē verisile q̄n eq̄ & currꝰ & cetera q̄ requirēt ad bellū illuc ducta fuissent: saltē ꝯparatio ad maiorē ptē et meliorē: & ola ita habebat iehu: ꝙ talē modū loquēdi insinuabat q̄ nō posset sibi resistere. Cetera patēt vsq̄ ibi: d Quis ꝙ. oēs hos Videte ꝙ nūc tē. q. d. nec ego ꝑcipiendo nec vos exequēdo sumꝰ culpabiles: & magis iusti & laudabiles: qz de voluntate & mādato dñi factū est: sicut fuit ꝙ heliā ꝓdictū: & mihi iniūctū ꝙ eiꝰ ꝑdissipulū: vt dictū ē ca. ꝓce. e Percussit igit iehu oēs q̄ re. erāt tē. i. de eiꝰ genere. f Et notos q̄ suspecti erāt ne fauerēt sibi & sue ꝓgenici. g Et sa. bō: & ꝙ ãticipationē: qz postea sacerdotes bal interfecit: vt hr̄. j. co. ca. h Cumq̄ venisset. Hic ꝓ̄ describit occisio amicoꝝ iozaz. s. fratrū ochoçie cuiꝰ mater erat sozor iozā filij achab: & ꝙ dicitur: Cūq̄ venisset ad camerā pastoꝝ. loc⁹ erat vbi ꝓ̄ veniebāt pastores ad eo medēdū & ꝓmittēdū ꝓ̄ ęuā. i Invenit frēs ochoçie. i. ꝓpinquos: q̄ erāt nepotes sui vt habet. ij. Paral. c. xxi. d veniebāt i samariā nesciētes monē iorā & ochoçie: qz regnuꝫ iuda vū veniebāt erat i parte australi respectu samarie & ieçrahel: vbi iozaꝫ fuerat occisus: erat i pte aqlonari: & factū erat recens ita q̄ nō erat adhuc longe diuulgatū. Cetera patēt vsq̄ ibi: k Invenit iotē. iste eīm cū suis vinebat valde religiose: nō habētes agros vel vineas: nec bibētes vinū: in tabernaculis ꝓ domo habitātes: vt hr̄ ꝺicit. xxxv. & ideo qz erat çelator diuini honoris: fuit coniunctꝰ ꝙ amicitiā cū iehu q̄ idolatras & idolatriā ꝓ virib⁹ destruerat.

l Congregauit ꝙ iehu. Hic ꝓ̄ describit occisio sacerdotū baal: & qz occisio iozā multi de eis fugerāt & se absconderāt: eos ꝯgregauit iehu sub simulatione q̄ vellet baal magnifice colere: & ꝓ̄ sacerdotes

a ꝙ alias ꝓcerant.

B La. XI
a Rab. Atha lia q̄ semen oēs extinguere molichat: ꝙspicta tē expimit sy nagoge q̄ semi nis dauid hoc erit ꝓ̄ insidia erit erat. Que aliquando re gna revidebat cū leg. cerimonias ꝙaliter obſuabat. Interpretabat atha lia temporalis domini. Sz iosabeth strēnuitate: q̄ interſ taſ saturitas dñi. i. ecclesie i q̄ vere fuit deicle fuat ioas: id ē memoria dñi ꝓs. s. i. q̄ ē mēoria nois dñi: ne p cruꝺelitatē senientis hostis interrimat i cordi⁹ electorum. Mag. nutrit ī domo ioiade q̄ dilect⁹ dñi sonat: de q̄ pater ꝺicē filiꝰ meꝰ dilect⁹: cui⁹ do mⁱ sancta eccle sia: vbi in sancta fide electo rū manēs q̄ti/die fac augmē tū corporis sui donec tpe iudicij sceptrū regni & potentiā aduersus eos extollet: q̄ duz deprimere cogitabāt & iterfecticē sancto rū eternis deputauerit penis. b Anno aūt tē. Sortes. xxiij. erāt sacerdotū leuitaꝝ & ianitoꝝ: & habebāt totidē pōtifices: q̄ singli p totidē septimanas sibi ex ordine succederēt: habentes singuli sub se viginti q̄mor sacerdotes & totidē leuitas: & eiusdē numeri ianitores. Intrante itaq̄ nouo pōtifice sabbato ad officium cū noua turma sacerdotū leuitarū: ianitoꝝ ille

Pōtifex

a Thalia vero mater ochoçię videns mortuum filiū suum: surrexit & interfecit omne semē regiū. Tollens aūt ioſaba filia regis ioꝛā sozor ochoçię ioas filiū ochoçię furata ē eū de medio filiorum regis qui interficiebantur: & nutricē eius de triclinio et abscondit eū a facie athalię vt non interficeret. Eratq̄ cū ea sex annis clam i domo dñi. Porro athalia regnauit super terram sꝑtē annis. Anno aūt septimo misit ioia-

cerdotes honorare: & ꝓtz lra vsq̄ ibi: a Proferte vestimēta vniuersis seruis baal: vt p̄ b certi⁹ cognoscerent q̄ essent interficiēdi. Cetera patēt vsq̄ ibi: b Et fecerūt ꝙ ea latrinas: i detestatione ídolatrie: vt loc⁹ ille deseruiret cōitati i hac necessitate. c Verūtā a peccatis hieroboā tē. qz cultū vitulorꝫ sustinuit et exercuit: ne regnū suū ad domuꝫ dꝺ reuerteret: ꝑm q̄ hr̄. ē. ij. lib. ca. xij. d Dixit aūt dñs. Dic ꝙr ponit remuneratio operū: & ꝓmo quātū ad bona. cū ꝺz. Dixit aūt dñs ad iehu: p ionā ꝓpheta: ꝑm q̄ dicit Ba. Sa. q̄ ipm̄ vnerat regē ad exterminādā domū achab: sicut dictū fuit in principio. ix. ca. e Filij tui vsq̄ ad quartā generationē sedebūt sup thronū isrl: sic de domo achab fuerūt quattuoꝛ reges in regno isrl sibi succedētes scz amri: achab: ochoçias: & ioꝛā: vt ptz ex supradictis. scdo ponit remuneratio ꝙtū ad mala. cū ꝺz: f In dieb⁹ il. ce. dñs tē. i. abominari facta coꝝ qz tā diu duraverat cultꝰ vitulorū: & cuꝫ b multa alia mala pullulabāt: & iō illud regnū ꝓmissū est affligi multiplicit̄ p açabel regē syrie. Et ptz lra. La. X

Moraliter. † Erant aūt achab. lxx. filij tē. Moralis expositio de interfectione istorū filioꝝ posita est capitulo p̄cedēti. Cūq̄ abisset iuenit ionadab filiū rechab Per istū ionadab filiū rechab q̄ docuit filios suos valde religiose viuere. s. sine cultura agroꝝ & vinearū & sine potu vini & i tabernaculis habitare q̄ trāsferunt de loco ad locū: vt hr̄ ꝺicit. xxxv. signant p̄res religiosoꝝ pauperū & eoꝝ filij: q̄ nō habent ímobilia bona: nec victū delicatū: nec mānionē stabilē: sed ꝑm mādatū superioꝝ suoꝝ se trāsferūt de loco ad locū: & p hec ostēdūt se esse pegrinos & aduenas i b mūdo. Per Bigit q̄ iehu rex ꝙsumit amicitiā ipius ionadab dicēs: † Nūq̄d ē coꝝ tuū tē. Figuratū fuit q̄ reges catholici & potentes diuini cultus çelatores et idolatrie atq̄ viciorū aliorū destructores q̄ p iehu significant: fouēt q̄ueliturī familiaritatē & amicitiā pauper religiosoꝝ & etiā cohabitationē. iō subdit: d Da manū r. Per b aūt q̄ subdit: Qui dedit ei ma. s. Ostēdit q̄ dicti religiosi nō debēt b renuere q̄n videt q̄ ibi ꝓficere possunt i rep̄hēsione maloꝝ & ꝓmotione bonoꝝ: q̄ signi ficat p b q̄ subdit: e Dixitq̄ ad eū iehu veni mecū tē. Nō dixit veni mecū ad videndū venationē vl aucupiū hastiludiū aut tornamētū sic faciūt alīq̄ clerici etiā i sacris ordinib⁹ aut etiā i gradu maiori cōstituti q̄ ꝓncipes associāt i talib⁹ q̄ nō decēt statū suū. f Achab co. baal pa. ego aūt tē. Me b aūt mēdacio iehu nō fuit cōmēdabilis nec figura ẋti/tis ſ de feruēti çelo quē habuit ad destruēdū cultū baal. Et in b dedit exēplū ꝓncipib⁹ christianis vt sint diligētes & solliciti de destructiōe hereſum malarū artū & cōsimiliū in regnis suis. La. XI

A Thalia ẋo. P⁹q̄s descripta sūt ea q̄ acciderūt sub regib⁹ iude ꝓteritis. b ꝙr describit ea q̄ facta sūt sub athalia: q̄ vsurpauit sibi regnū iuda: & ꝓmo describit hmōi vsurpatio. scdo heredis debiti ĩstitutio. ibi: Anno aūt. vij. tertio athalie iterfectio. ibi: Audiuit aūt athalia. q̄rto regis ĩstituti cōfirmatio. ibi: Pepigit ergo. Circa ꝓmū ꝺz: Athalia ẋo mat̄ ochoçie. Ista ei erat educata a parētib⁹ idolatris. s. achab & ieçabel ꝙt qō erat nequissima itm̄ q̄ libidie regnādi filiol filij sui iterfecit excepto ioas q̄ erat minim⁹ & nouo nat⁹. & ꝙt b poterat facili⁹ absconꝺi. b Eratq̄ cū ea tē. Erat ei ista iosaba filia reg' iozā defuncti: & vxor ioiade pontificis: qz trib⁹ sacerdotal & regia erant cōmixte ex causis rōnabilib⁹: sic dictū fuit Wu. ca. vl. & iō facili⁹ potuit eū nutrire ī domo dñi. Dicit aūt b Ba. Sa. q̄ puer & nutrix sua fuerūt custoditi i salario tēpli dñi: vbi null⁹ audebat accedere nisi sacerdotes et leuite q̄ custodiebāt vasa sācta ibidē reposita: ꝙt qō meli⁹ ponerēt ibi celari & lz alias eēt illicitū nutrici & puero ibi eē: licitū tñ fuit i tali necessitate: sic dō & pueri ei⁹ comederūt panes sacerdotales in necessitate positi: qō tñ alias fuisset eis illicitū.

i Anno aūt vij. b ꝙr describit veri hēdis ĩstitutio

pōtifex cū sua turma q̄ trāsacta septiana mini strauerat: p̄ sabbatū domū reūtebaſ ad vr oz̄. Ediu ei ministra bāt a ꝓiugali op ecessa bāt i porticib⁹ circa do mū dñi vsq; ad sabba tū manētes. Sz tūc sū mus pōtifex ꝓpter ne cessitatē angēdi exerci t⁹ eos q̄ septimanā ex pleuerāt retinuit: r il los q̄ impleturi erant suscepit. Qui r alios q̄z leuitas de vrbib⁹ r p̄ncipes familiarū con gregauit: q̄s filiū regis eductur⁹: tali rōne di stinxit: vt illi q̄ ipleuerāt sabbatū armati cir cū starēt regē i terioti bus atrij locis. Qui ad sabbatū venerant domū regis. i. palatiū obseruarēt r portā scu tariox p quā de tēplo ad palatiū descēdeba tur. Reliq̄ multitudo exteriores atriox ia nuas ꝓtra furorē regi ne siq̄d moliref custo dirēt: postea edu rit re gem de domo dñi vbi erat absconditꝰ: vene rūtq; p viā porte scuta riox in palatiū r sedit sup thronū regum.

a Ad portā seyr. Ra. In palatio porta seyr r domꝰ messa q̄ cū por ta scutariorum noiaſ esse videnſ. b Scuta riox. Rab. Scutarij erāt tutores regis cu stodientes palatij vesti bulū. c Et posuit su p eū diadema. Ra. In libro dierū aptiꝰ: r im posuerūt ei diadema. dederūtq; in manu eiꝰ tenēdā legē: r erat vti q; salutaris p̄audētie: vt post tyrannice necē regine: succederēt in re gnū filio regis cū ipso regni habitu discipli na legⁱ dei seruāda cō mitteref: r q̄ se p̄latū plo videret regēdo: ip se se regēdū diuis legi bꝰ subdi debere memi nisset. d Pepigit igi tur io. rē. In Paral. i ter se: q̄z se loco regⁱ et dei cuiꝰ minister erat: posuit: vñ ioiada reco gnoscēs dñz vl diligēſ interp̄tat: q̄ dñm co gnoscere r diligere do cuit. Pepigit fedꝰ i ter dñm r regē r ꝓlm vt rex et populus dño seruirent: pepigit iter regez et populū: vt po pulus erga regē fide liter ageret: et rex cum iusticia ꝓplm regeret.

Dixitq;

da pōtifex: r assumēs cēturiones r milites
a ſ id est cōiurationē cū principib⁹ leuitarū fecit.
introduxit ad se in tēplū dñi. Pepigitq; cū a
eis fedus. Et adiurās eos i domo dñi: ostē dit eis filiū regis: r p̄cepit illis dicēs: Iſte est sermo quē facere debetis. Tertia pars b
vestrū introeat sabbato: r obseruet excubi c
as domꝰ regis. Tertia aūt ps sit ad portā d
seyr: r tertia ps ad portā q̄ est post habita
culū scutariorū: r custodietⁱ excubias do
a ſ Ra. que porta scrutariox et fundamēti dicit.
mus mēſa. Due vero partes e vobis oēs egredientes sabbato custodiāt excubias do e
mus dñi circa regē: r vallabitis eū haben
tes arma in manib⁹ vestris. Si q̄s aūt in f
gressus fuerit septū tēpli interficiaſ. Eritiſ g
q; cū rege introeūte r egrediente. Et fece
rūt cēturiones iuxta oia q̄ ꝓceperat eis io
iada sacerdos. Et assumētes singuli viros
suos q̄ ingrediebanſ sabbatū: cuz his qui
egrediebanſ e sabbato venerūt ad ioiadā
a ſ leuitas. b ſ que dauid cessis hostib⁹ cōsecrauit i domo dñi quibus leuite in bello armarentˇ.
sacerdotē. Qui dedit eis hastas r arma re
gis dauid q̄ erāt in domo dñi. Et steterūt
singuli habētes arma i manu sua: a pte tē
pli dextra vsq; ad partē sinistrā altaris et
edis circū regē. Produxitq; filiū regis: et h
a ſ insigne capitis regū. b ſ legem dei qua docear qualiter vi uat et quid agat.
posuit sup eū diadema r tēstimoniū. Fece ik
rūtq; eū regē: r vnxerūt: r plaudentes ma
nu dixerūt: Viuat rex. Audiuit aūt atha l
lia vocē currētis pli: r ingressa ad turbas m
in tēplū dñi vidit regē stantē sup tribunal
iuxta morē et cantores r turbas ꝓpe euz:
omnēq; populū terre lętantē et canentem
tubis: r scidit vestimenta sua: clamauitq;:
Coniuratio cōiuratio. Pręcepit aūt ioia
da cēturionib⁹ q̄ erāt sup exercitum: r ait
eis: Educite eā extra septa tēpli: r q̄cunq; n
secutꝰ eam fuerit: feriaſ gladio. Dixerat ei o
sacerdos: Nō occidaſ in tēplo dñi. Impo
sueruntq; ei manus: r impegerūt eā p viā p
introitus equoz iuxta palatiū: r interfe
cta est ibi. Pepigit igiſ ioiada fedus inter q
deū r regē: r iter populū vt esset populus r
dñi: et inter regē r populū. Ingressusq; est s
ois populus terre templū baal: r destruxe
rūt aras eius et imagines cōtriuerūt vali
de. Mathan quoq; sacerdotem baal occi
derunt cozā altari. Et posuit sacerdos cu v
stodias in domo domini. Tulitq; cēturio
nes r cerethi r pheleti legiones r oēm po
pulū terre: deduxerūtq; regē de domo dñi:
Et venerūt p viā porte scrutariozū in pa
latiū r sedit sup thronū regū. Letatusq; ē f
ois populus terre et ciuitas conquieuit.
Athalia aūt occisa est gladio i domo regⁱ.

Dixitq; ioas ad sa La. XII
cerdotes: Omnē pecuniā: Man
dat rex noster vt doctores accipi
ant oēm pecuniā q̄ a p̄tereuntib⁹
iustis scīēte spiritualis: vel bono
rū exemplo: in thesaurū dñi cō
ferf: p̄ p̄dicato: officia ad instau
rationē tēpli spiritualis cōferāt:
quarin⁹ ibi q̄cūq; scissum p er
rorem vel vicia inuenerint restau
rēt: ne forte p negligētiā magistro
rū depereat multitudo auditorū.
b Sarratecta. Rab. Dicit ru
nas domꝰ dñi: vt q̄d cadere cepe
rat fulciref. Legiſ eñ in Paral.
q̄ athalia r filij ei⁹. i. sacerdotes
idoloz (q̄z legiſ ñ habuisse filiū)
destruxerūt domū dñi: r de sancti
ficatis fecerūt baal. c Igiſ vl
q; ad vicesimū. Rab. Ante aduē
tū xpi licet doctrina legis in gen
te iudea fuerit: tñ p doctorum ne
gligētiā i multis corrūpebaſ: do
nec veniret ipse q̄ legē dedit: r per
sancte trinitatis fidē decalogū in
moysi et ꝓphetarū scriptis spūali
ter obseruandū doceret. d Ad
instaurationē tē. red. Rab. Dūs
euāgelicis doctorib⁹ ait: Predi
cate euāgeliū omni creature: ifir
mos curate: mortuos suscitate: le
p̄los mūdate: gratis accepistis
gratis date. e Et tulit ioiada
gaço. Rab. Pontifex noster qui
ipsum obtulit hostiā deo: gaço
phylatiū vnū posuit. i. vnā catho
licā ecclesiā fecit cui fozamē desu
p aperuit: q̄z trāsitū ide ad celos
paranit. f Et posuit illud iu xta
altare. Rab. Altare corpus dñi:
in xta q̄d gaçophylatiū est: cū ec
clesia xpo cōiūcta ē ad dexterā in
gredientiū domū. Quia q̄ p fidē i
grediunf ecclesiā: intēdūt ad eter
nā beatitudinē (quā dexta signifi
cat) puenire. Istuc g̃ mittūt sacer
dotes q̄ custodiūt ostia tēpli om
nē pecuniā q̄ deferē ad tēplū cū p
dicatores q̄ seruant introitū fidei
offerūt vota fideliū i xbis r ope
ribꝰ: r in ecclia rite p̄cibꝰ cōmen
dāt deo. g Scriba re. rē. Rab.
Sūmi sūt doctores: q̄ pecuniā colla
tā in numerū r mēsurā illis tri
buebāt q̄ ꝑāt fabris r cementa
riis: p̄ dispensatoribꝰ xbi dei: q̄
euāgelici tritici mensurā cōserunt
suis his q̄ opank i domo dñi: r vir
tutū opa in edificio diuino cōpo
nūt tribuebant. Rab. Apostoli
q̄s principes i ecclesia electio dini
na cōstituit: p discipulos xbi se
mina p totū orbē sparserūt: q̄tinꝰ
oparios volūtat⁹ dei idoneos au
ditoribꝰ suis p̄ficerēt: quozū alij
fabricabāt ligna cuz se r sibi obe
diētes ligna fructifera i domo do
mini parare studebāt. Alij sarta
tecta tēpli faciebāt: q̄n illa q̄ p be
resim r scismata rupta erāt reedi
ficabant. Alij sara cedebāt: cum
duros corde et incredulos fortī
ter increpabāt: ita vt impleref in
stauratio i vniersis q̄ indigebāt
expensa ad domū dñi muniendā:
iuxta illud. Unicuiq; aūt vestrū
data est gratia ſm mensuram do
nationis xpisti.

Uerūtñ

Septemq; annoz̄ erat ioas
cū regnare cepisset. La. XII
Anno septimo iehu re a
gnauit ioas: Quadra
ginta annis regnauit
in hierlm: Nomē matris eius
sebia ō bersabee. Fecitq; ioas b+
rectū cozā dño cūctis diebꝰ q̄
bꝰ docuit eū ioiada sacerdos:
Uerūtñ excelsa non abstulit. c
Adhuc eñ ꝑplus immolabat r
adolebat in excelsis incensuz.
a Dixitq; ioas ad sacerdotes: †
ſ Bñ in Exo. Quādo tuleris summā filioz israel: dabūt singuli pciū ꝓ aiabus suis: r nō erit plaga ꝓ pretio anime.
Omnē pecuniā sanctoz q̄ illa
ta fuerit in tēplū dñi a p̄tereū
tibus q̄ offerē ꝓ pcio anime: r d
quā spōte r arbitrio cordis sui
inferūt in templū dñi: accipiāt f
ſ p̄dicatores.
illā sacerdotes iuxta ordinē su
um: vt instaurēt sartatecta do b e
mꝰ: si quid necessariuz viderit
instauratiōe. Igiſ vsq; ad vice g
simū tertium annū regis ioas
nō instaurauerunt sacerdotes
sartatecta templi. Uocauitq;
rex ioas ioiadā pōtificem r sa
cerdotes dicens eis: Quare
sartatecta nō instauratis tem
pli? Nolite ergo amplꝰ accipe
re pecuniā iuxta ordinē vestrū
d sed ad instaurationē tēpli red
dite eā. Prohibitiq; sunt sacer
dotes vltra accipere pecuniā
a populo: r instaurare sartate
e cta domus. Et tulit ioiada pō
tifex gaçophylatiū vnū: appe
f ruitq; fozamē desup: et posuit
illud iuxta altare ad dextrā in
gredientium domū domini:
mittebāt̄q; in eo sacerdotes q̄
custodiebant ostia oēm pecu
niam q̄ deferebaſ ad templū
domini. Cunq; viderent nimi b
am pecuniam esse in gaçophy
g latio: ascendebat scriba regis i
et pontifex: effundebāt̄q; r nu
merabāt pecuniā quę inueni
ebaſ in domo domini: et da k
bant eā iuxta numez atq; mē
suram in manu eorum qui pę
erāt cemētarijs domus domi
ni. Qui impendebant eā in fa
bris lignoz r i cemētarijs his

q̄ iudea delere q̄reret xbū euāgelicū. † Tol lens aūt ioçabeth rē. Per ioçabeth sozorē re gis ochozie significaſ ecclia q̄ dicit̄ xpi sozor r spōsa Canti. iiij. Hortus cōclusus sozor mea spōsa. hortꝰ ꝯclusus fons signatꝰ. Per b igiſ q̄ ioçabeth saluauit semen regiū. significaſ q̄ ecclesia seruauit verbū euāgelicū q̄d intrin cre uit q̄ p̄dicatū fuit p ozbē etiā a tpe aplozū: si cut diffusius ostēdi sup illud Psal. In omnē terrā exiuit sonꝰ eoz rē. Et sicut augmētato se mine regio. s. ioas athalia fuit ineffecta: sic euā gelio publicato mortua fuit iudea. Nā extūc obseruatio legaliū fuit mortifera. Aliter pōt dici q̄ p semē regiū possunt itelligi aplī alijq; discipuli xpi de q̄b⁹ dr Joh. j. Quotquot aūt receperūt eū dedit eis ptātē filios dei fieri bis qui credūt in noīe eius. Judea vero p athaliā significata: voluit b semē interficere: r in par te occidit: vt ptz de Jacobo Act. xij. r de ste phano Act. vij. r q̄ alios voluerit interficere pz ibidē. viij. ca. et. ix. Sed ecclesia p ioçabeth significata partē dicti seminis seruauit. Nam petrū ab iminēte sibi morte suis p̄cibꝰ libera uit Act. xij. r paulū sīr in damasco ipm i spoz ta p murū deponēdo: vt ptz Act. ix. et b semē sic creuit p multiplicationē credentiū et indea partim occisa fuit. r partim captiuata p exer citum romanoz̄. La. XII
Anno septimo. Hic cōsequēter describi a
tur q̄d factuz fuerit sub regibus iude athaliā sequētib⁹: r primo q̄d sub io as. secōo q̄d sub amasia r alijs sequētib⁹. xiiij. ca. Circa primū describiſ primo regni ioas p secutio. secōo regū isrl successio. xiij. ca. Circa p mū ostendiſ ꝓsperitas regni ioas q̄diu vixit innocēter. secōo aduersitas q̄ vixit insolēter. ibi: Tūc ascēdit. Tēpore vero ꝓsperitatis fe cit reparari tēplū dñi: nō q̄ indigeret repara tiōe rōne antiquitatis seu debilitatis: q̄ salo mō cōstruxit illud ope valde forti r solēni: vt habeā. ē. iij. lib. ca. vj. Et cōsummatū fuit āno xj. regni salomonis: ab illo aūt tpe vsq; ad re gnū ioas fluxerāt. cxxx. anni: ſ magis q̄z atha lia idolatrix pessima de tēplo abstulerat illa q̄ poterāt eē ad tēpli baal ornatū. igiſ circa b p mo tēplū reparari p̄cipiſ. secōo mādatū negli giſ. ibi: Igiſ vsq; ad. xxiij. tertio opus pficiſ. ibi: Cūq; videret. Circa primū d. b Fecit/q; ioas rectū cozā dño rē. Per b innuiſ q̄ ip so mortuo male se habuit: vt postea diceſ.
c Uerūtñ excelsa nō abstulit: lz eñ nō esset li citū imolari etiā dño extra hierlm post templi edificationē: tñ b plures reges p̄miserūt ne se ditio moueref in ꝓplo: r ne talia imolaret ido lis: ad q̄ erat ꝓnus. Oēm pecuniā sctōz q̄ illata fuerit rē. Subdiſ: d Que offerf rē. ordinauit eī ioas q̄ a viris q̄ erāt a. xx. annis r supra q̄ poterāt ad bella ꝓcedere solueref di midi⁹ siclus argēti a quolibet: r istud vocaſ p ciū aīe: r vltra b illi q̄ erāt potētiores r deuo tiores offerebāt ſm q̄ eis placebat: r ista vo caſ pecunia spōte data r ex arbitrio volūtatis r ex istis debebat reparari tēplū: q̄z neutra pe cunia erat de iure sacerdotū r leuitarū.
e Et instaurēt sartatecta dom⁹. i. fissuras q̄ i digebāt repatiō marie i rectꝰ tēpli: q̄ erāt ma gis exposita ibꝰ r ventis: r dr sartatectū a sartio: is. q̄d facit sartū i supino r tectū tecti.
f Accipiāt illā sa. iuxta oz. suū. i. ſm q̄ fue rint ad b ordinati. g Igiſ vsq; ad vicesimū tertiū annū. Hic ꝓnuiſ negligētia p̄dicti p̄cepti: r remediū ꝓ b p regē et pontifice: r ptz lra. h Cūq; vide. rē. Hic ꝓnuiſ pfectio opis ex pecunia a ꝑplo accepta. cū d: Cūq; vi derēt nimiā pecuniā eē i gaçophylatio ita q̄ i digebat euacuatiōe: vt sic alia pecunia ibidem reciperē. i Ascēdebat sēri. rē. vt negotiū cer ti⁹ fieret r absq; suspitiōe. k Et dabāt eā rē.
vt instauratio

a Uerūtū non fie. tē. Rab. Alia debet eē rō formādo⁹ vaso rū i mīsteriū dūt: alia parando⁹ lignoꝝ ꝛ saxoꝝ edificiū dom⁹ qz alia debet esse doctrina q̄ rudes ībuūtur ad fidē: et alia q̄ iā pfecti ītruunt ad scīe plenitudinē. Ea sa dñi sūt q̄ iam apti sūt ad capienda munera diuina ꝛ abiles sūt ad mīsteriū dei.

Mō fiebāt ex eadē pecu. hy. tē. In paralip. Cū cōplessent oīa opa detulerūt coram rege ꝛ ioiada reliquā ptē pecunie de q̄ facta sunt vasa tēpli. Mō ē ꝺrīū qz nō de eadē pecunia q̄ offerebaṫ a ꝓlo ad īstauratione dom⁹ dñi facta fuerūt vasa i mīsteriuz tēpli: ꝑ ō reliq̄ ptē pecunie q̄ et alijs donationib⁹ fuerat collata.

b Fuscinule. Rab. Doctores: q̄rū officiū ē corp⁹ ꝛ sanguinē dñi credētib⁹ distribuere: īfidelib⁹ abnegare: necnon et spūalē alimoniā ꝟbi cuiqꝫ put cōuenit diſptiri: qz sunt i ꝟbis dei q̄ nr̄e hūilitati reuelare dignaṫ ē: sūt alia q̄ nr̄e capacitaṫ mēsurā trāsc̄edūt.

c Thuribula. Ra. Sūt q̄ mūdā oꝛonez ex cōscia pura ꝛ fide nō ficta offerūt deo: ꝛ dicūt: dirigaṫ oro mea. s. i cōspe. tuo.

d Tube. Rab. Doctores q̄ toto orbe vocē euāgelice p̄dicationis emittunt. Unde. Quasi tuba exalta vocē tuā.

e Et non fie. tē. Rab. Tā religiosi fuerūt: vt null⁹ dubitauerit q̄n pecuniam dei sine fraude tractarēt. Aſi cōstat quāta discretiōe op⁹ ē his q̄ pecuniā ꝟbi dei dispēsāt cōseruis de q̄ rō reddēda ē: vt nō min⁹ fideles īueniaṅ bi i spūalib⁹ q̄ illi i corporalib⁹.

f Pecuniam vero ꝓ delicto et pecu. tē. Rab. Hic ostēdit q̄ cōfessio peccatoꝝ et penitentia nō ꝓficuiusqz: sed sacerdotū iudicio pagenda est: quoꝝ est discernere inter mūdum et immundum: ꝛ lepre maculā diiudicare.

¶ Heliseus q̄ opabaṅ i domo dñi ꝛ sarta tecta faciebāt: ꝛ in his q̄ cedebāt saxa: ꝛ vt emerent ligna ꝛ lapides q̄ excidebāt: ita vt impleret instauratio dom⁹ dñi i vniuersis q̄ indigebāt expēsa ad muniendū domū. Uerūtū a nō fiebāt ex eadē pecunia hy/
a aquā sapiētie diuine cōtinēres.
drię tēpli dñi ꝛ fuscinule ꝛ thuribula ꝛ tubę ꝛ oē vas aureū ꝛ argēteū: de pecunia q̄ inferebaṫ in tēplū dñi. Ibis em̄ q̄ faciebant opus dabaṫ: vt instaurareṫ tēplū dñi. Et nō fiebat ratio his hominib⁹ qui accipiebāt pecuniā vt distribuerēt eā artificib⁹: sed in fide tra
a ꝙ Dñs in exodo qñ ruleris sūmā filioꝝ isrl:
ctabāt eā. Pecuniā vero ꝓ de
dabūr singuli ꝑcium ꝓ animabus suis: ꝛ nō erit pl aga.
licto ꝛ pecuniā ꝓ peccatis nō inferebāt in tēplū dñi: qz sacerdotū erat. Tūc ascēdit ąchel rex syrię et pugnabat ꝺ geth: cepitqꝫ eam. Et direxit faciem suā vt ascenderet in hierusalē. Qobzem tulit ioas rex iuda oīa sanctificata q̄ consecrauerat iosaphat ꝛ ioꝛā et ochoziās patres ei⁹ reges iuda: ꝛ q̄ ipse obtulerat: ꝛ vniuersuz argētū qđ inueniri potuit i thesauris tēpli dñi ꝛ in palatio regis: misitqꝫ ąchaeli regi syrię: ꝛ recessit ab hierl̄m. Reliqua aūt sermonū ioas: ꝛ vniuersa q̄ fecit: nōne hęc scripta sunt i libro ꝟborū dierū regū iuda? Surrexerūt aūt serui ei⁹ ꝛ cōiurauerūt iter se: percusserūtqꝫ ioas i domo mello in descēsu sela. Josachar nāqꝫ filī⁹ semath ꝛ iosabath filī⁹ somer serui ei⁹ percusserūt eū: et mortuus est. Et sepelierunt eū cuz patrib⁹ suis in ciuitate dauid: Regnauitqꝫ amasias filī⁹ eius ꝓ eo.

Anno vice La. XIII simo tertio ioas filij ochozię regis iudę regnauit ioachā filī⁹ iehu sup israel in samaria decem et septē annis. Et fecit malū cozā domino: secutusqꝫ ē peccata hieroboaz filij nabath q̄ peccare

Nico.de lyra

vt instauratio domus dñi cōpleret. ꝛ ptz lra vsqꝫ ibi:

a Uerūtū nō fiebāt ex eadē pecunia hydrie: ꝛ hoc est dicētū q̄ illa pecunia nō erat ad hoc ordinata: sed ad reparatiōnē tēpli vt dictū est: verūtū qz cōpleto illo opę remāsit aliqua ps pecunie: de illa facta sūt aliq̄ vasa tēpli aurea ꝛ argētea. vt hr̄. ij. Paral. ca. xxiiij. Cetera patēt in lra.

b Tūc ascē. ąchel rex syrie. Hic describit aduersitas regni qñ ioas cepit viuere insolēter: qz mozuo ioiada ꝓpes volētes regi adulari exhibuerūt sibi honores soli deo debitos ąbus acq̄euit rex: in hocvsurpās sibi honorē diuinū: qđ cū argueret ẓacharias filī⁹ ioiade: de mādato regis lapidat⁹ fuit i atrio domus dñi: vt hr̄. ij. Paral. ca. xxiiij. Dicit aūt Ra. Sa. q̄ hic principes dixerunt regi: q̄ cēt dignī⁹ honoꝛe diuino: qz sex annis fuerat in tēplo dñi. nutrit⁹: qđ non fuisset nisi in eo esset aliq̄d diuinū: qz si aliąs intrasset locū illū ctiā ꝓ momētū tēporis: ꝓter illos q̄ habebāt loci custodiā erat i periculo mortis: ąb⁹ rex acq̄euit psone sue et regni sui detrimentū: ꝓpter qđ a deo punitus fuit primo afflictiōe: ꝛ scdo morte. ibi: Surrexerūt ār. Circa primū ꝺr: Tūc ascēdit ąchel. i. post⁹ rex vsurpauerat sibi honoꝛē diuinū modo p̄dicto: ꝛ interfecerat ẓachariā.

c Et pugnabat ꝺra geth: ista ciuitas erat in terra philistinoꝝ. ꝺ Cepitqꝫ eā ꝛ direxit faciem suā vt ascēderet in hieru. tē. ij. Paral. xxiiij. dicit q̄ ioas cū maxima multitudine exiuit ꝺra syros: ꝛ a modico populo fuit debellatus: ꝛ ꝓlius eius occisus ꝓ magna parte ꝓpemet viliter tractatus: ꝓpter qđ ad suā liberationē tradidit ea que nō licebat: qđ notaṫ cum dicit: e Que cōfecrauerant ioasphat ꝛ ioꝛā ochoziās pa. tē. illa em̄ q̄ semel erāt cōsecrata domino nō poterāt vltra aliąs vsibus applicari: vt habeṫ Leui. vltimo. f Surrexerūt aūt serui ei⁹ ꝛ cōiurauerūt inter se. Hic ꝓsequēter addit pena mortis: q̄ addiderat peccata peccatis. cum dicit: g Percusserūtqꝫ ioas in domo mello. i. in ꝓpria domo: illū em̄ locū edificauit salomō ad dilatationē habitatiōis vꝛoris sue sic dictū fuit ꝛ. iij. li. xj. ca. h Josachar nāqꝫ filī⁹ semath tē. iste fuit ammonites: ꝛ socius suus moabites. vt habeṫ. ij. Paral. xxiiij: qđ diuino iudicio factū fuit. vt dicit Ra. Sa. vt a sibi simulib⁹ in peccato occideret. Joas em̄ fuit valde ingratus bñficijs ioiade cui⁹ filiū interfecit. vt dictū ē: ꝛ eodem mō āmonite ꝛ moabite q̄ descēderūt de loth fuerūt valde ingrati bñficijs abrae q̄ exposuit se periculo pugnādo cōtra q̄ndaꝫ reges: vt liberaret loth ꝺ manib⁹ eoꝝ. vt hr̄ Gen. xiiij. Potest etiā dici q̄ fuerunt valde ingrati ipsi ioas: qz cū essent extranei fecerat eos sibi familiares ꝛ valde potentes i regno suo. i Et sepelierūt eū cū patrib⁹ suis: q̄uz ad locū i generali. s. in ciuitate ꝺ: nō tn̄ cū patrib⁹ suis q̄ tn̄ ad locū sepulture in spāli: qz nō fuit sepult⁹ i sepulchris regum: vt habeṫ. ij. Paral. xxiiij.

La. XII

Moraliter. Anno septimo iehu regnauit ioas tē. Sequit: ꝟ Fecitqꝫ ioas rectū cozā dño cūct⁹ dieb⁹ ąb⁹ docuit eū ioiada sacerdos. Per hoc habēt principes exēplū habēdi bonos cōsiliarios q̄ doceāt eos ꝛ dirigāt in exercitio bonoꝝ. ꝟ Ditigit ioas ad sacerdotes tē. Precepit em̄ instaurari dom⁹ dñi ruinosa: p quā significaṫ instauratio militātis ecclie: qđ tū ad illa q̄ patēt ruine nisi remediū apponaṫ. In īstauratione ꝟo tēpli p̄ceptū ioas fuerūt artifices diuersi. s. celores lapidū: p quos signanṫ ecclie plati q̄ p penas corrigere debēt obstinatos i malis ꝛ induratos ad modū lapidis ꝛ in aliquo casu debēt tradi iusticie seculari. Et celores lignoꝝ q̄ miti⁹ ligna rectificāt ꝓ dolaturā: ꝛ p istos significanṫ p̄dicatores ꝛ cōfessores q̄ suis monitionib⁹ bonis reducūt ad mozū rectitudinē pctōres. Et cemētarij interrupta cōcludētes: ꝛ p istos significanṫ amicabiles cōpositores discordes abinuicē ad vnitatē pacis ꝛ cōcordie reformātes: ꝛ tales in ecclia dei sūt valde vtiles. Per hoc autē q̄ supra dictum est. ꝟ Fecit autē ioas rectum cūctis diebus quibus docuit euz ioiada sacerdos. Dat intelligi q̄ post mortē ioiade sacerdotis cecidit in peccatū: qđ magis explicaṫ. ij. Paralipo. xxiiij. ꝓpter qđ ibidē ponet expositio mystica domino cōcedente.

Capitulū XIII

Anno vicesimotertio ioas. Hic cōsequēter describit regū israel successio. et scdo heliset mors ꝛ tumulatio. ibi: Heliseus aūt. Circa primum primo ponit ioachā reg⁹ isrl malicia. cū dicit: l Et fecit malū cozam domino: ꝛ subdit sequēs pena. Cuz dicit:

Fratusqꝫ

¶ Heliseꝰ aūt egrotabat. Rab. Redemptor noster rector ecclie armis spūali⁹ hēt inimicū: ꝛ hostes ąliquā ꝑcipit ꝓficiari. Ere⁹ sacrū ē eloquū qđ ex vtroqꝫ testamēto velut ex cornu et chorda ꝛstat. Per verbe. ꝓpter te. figuraṫ cornu. ꝓpter puriciā. p nouū. ꝺ qđ incarnato dño factū ē figuraṫ chorda: ꝛ dum chorda trahit cornu curuaṫ: qz cū nouū testamētū discutit: vet⁹ a rigore suo ad intellectū spūalē flectit Sancte sūt vba q̄ docto res pferunt. Nos ꝛ cū scripture sacre dicta pēsam⁹ arcū intē dim⁹. cū vba doctrine damus: sagittas emittim⁹. b Supposuit. Ra. Exēplis suis dñs actiōes doctoꝝ dirigit ꝛ cōfortat. c Aperi fenestrā orientalem Rab. Lumine scientie q̄ os doctoꝝ beatāṫ primū illustrari: ꝛ sic iacula verboꝝ mittere. ꝺ Sagitta salu. tē. Raba. Predicatio sctā certissima est interfectio spūaliū hostiū si pseueraṫer agit. Usi nō debeaṫ doctor, ꝓpter aliaṫ rnā negligere aliaṫ cura: ꝑ magꝫ p pietatē ad eternā ptēdere requiē qđ significat Aphech: Interptaṫ em̄ cōtinebit vel apprehēdet. Aſi aplꝰ enumeratis vicijs subintulit. Tu aūt hō dei hec fuge: sectare ꝟo iusticiā ꝛ pietatez: et apprehēde vitā eternā. e Tollesa. Qui cū tē. Rab. Doctorib⁹ scipiē iacula p̄dicationis terrā. i. carnales pcutere. Tribus vicib⁹ terrā iaculo pcutere: est trinitatis fidē carnalib⁹ p doctrinā insinuare: postea doceaṅ quinq⁹ sensib⁹ corporeis imperare: bonisqꝫ operib⁹ q̄ p ser exprimūt studiū ipendere: nec nō sciam spūalē istāter meditari: quā sepriꝰmis spūs ad salutē humani generis gemino testamto edidit. Qui aūt solā fidē sufficere credunt ad salutē recte arguūt: qz fm Jacob. Fides sine opib⁹ mortua ē.

¶ Qđ cū

fecit isrl: ꝛ nō declinauit ab eis. Iratusqꝫ a ē furoꝛ dñi ꝓtra isrl: ꝛ tradidit eos i manu ąchel regis syrię: ꝛ in manu benadap filij ąchel cūctis diebus. Depcatus est aūt ioachan faciē dñi ꝛ audiuit eum dñs. Uidit ei angustias isrl: qz attriuerat eos rex syrię. Et dedit dñs israeli saluatorē: ꝛ liberatus est de manu regis syrię. Habitauerūtqꝫ filij isrl in tabernaculis suis sicut heri et nudiusterti⁹. Uerūtū nō recesserūt a c peccatis dom⁹ hieroboā: q̄ peccare fecit isrl: sed i ipis ambulauerūt. Siquidē et lucus pmāsit in samaria. Et nō sunt derelicti ioachan de pplo: nisi q̄nquaginta equites ꝛ decē currus ꝛ decē milia peditū. Interfecerat ei eos rex syrię: ꝛ redegerat q̄si puluerē i tritura areę. Reliq̄ aūt sermonū ioachan ꝛ vniuersa quę fecit: et fortitudo e ei⁹ nōne hec scripta sūt i libro sermonū dierū regū isrl? Dormiuitqꝫ ioachan cū patrib⁹ suis: ꝛ sepelierūt eū i samaria: regnauitqꝫ ioas filī⁹ ei⁹ ꝓ eo. Anno tricesimo septimo ioas regi iuda: regnauit ioas filī⁹ ioachan sup isrl in samaria sedecim annis ꝛ fecit qđ malū ē i cōspectu dñi. Nō declinauit ab oīb⁹ peccatis hieroboam filij nabath q̄ peccare fecit isrl: ꝛ in ipis ambulauit. Reliq̄ aūt sermonū ioas ꝛ vniuersa q̄ fecit ꝛ fortitudo ei⁹ quō pugnauerit ꝺ amasiā regē iuda: nōne hec scripta sunt i libro sermonū dierū regū isrl? Et dormiuit ioas cū pribus suis. Hieroboā aūt sedit sup soliū ei⁹. Pozro ioas sepult⁹ ē in samaria cū
a regib⁹ isrl. Heliseꝰ aūt egrotabat infirmitate q̄ ꝛ mortu⁹ ē. Descēditqꝫ ad eū ioas rex isrl: ꝛ flebat cozā eo: dicebatqꝫ: Pater mi pater mi curꝰ isrl et auriga ei⁹. Et ait illi b heliseus: Affer arcū ꝛ sagittas. Cūqꝫ attulisset ad eū arcū ꝛ sagittas: dixit ad regez israel: Pone manū tuū super arcū. Et cuz posuisset ille manū suā: supposuit heliseꝰ c manus suas manibus regis. et ait: Aperi fenestram orientalē. Cunqꝫ aperuisset: dixit heliseus: Jace sagittā: et iecit. Et ait
a ꝙ Ra. ꝑdicatio sancta.
d heliseus: Sagitta salutis dñi ꝛ sagittā sa
a ꝙ id est in cōtinēdo vel apprehendēdo.
lutis ꝓtra syriā. Percuties q̄ syriā i ąphech e donec consumas eam. Et ait: Tolle sagittas. Qui cū tulisset rursuz dixit ei: Percute iaculo terrā. Et cū pcussisset tribus vicibus et stetisset iratus est cōtra euz vir dei et ait: Si pcussisses quinquies aut sexies siue septies percussisses syriam vsqꝫ ad cōsūmationē. Nunc aūt tribus vicibus percuties eam. Mortuus est ergo heliseus: ꝛ q sepelierūt eū. Latrūculi aūt ꝺ moab vene

Nico.de lyra

a Fratusqꝫ est furoꝛ dñi ꝓtra isrl. i. rigoꝛ iusticie diuine ad punitionē culpe: ꝛ addit ipse ꝛ ioachā pnia docēte eū pena. cū ꝺr: Depcatusqꝫ ē ioachā tē. sequit: b Et dedit dñs saluatorē israeli. Quis aūt fuerit iste saluatoꝛ scriptura nō exprimit: ꝛ iō circa ꝟ varie ꝺr: Dicit em̄ Ra. Sa. q̄ fuit ioas filī⁹ ioachā q̄ pcussit ter syriā. vt hr̄. j. eo. ca. sed hoc nō cōsonat lre sequēti: qz ille tres pcussiones fuerūt post mortē ioachā: hic aūt ꝺr de ipso. Et liberat⁹ ē ꝺ manu regis syrie tē. ꝓpter qđ oportet dicere q̄ iste saluatoꝛ ei⁹ tus fuit in vita ipsius. Potest igit cōuenīter dici q̄ iste saluatoꝛ fuit angel⁹ regno isrl plat⁹: qz angeli singulis regnis ꝑsidēt. pcurāt bonū regnoꝝ sue custodie deputatoruz vt habeṫ Dan. x. ꝓpter qđ iste angelus ꝺ ordinatiōe diuina ꝓpediuit ex tūc ꝺ ioachā cōsurgere bella: ita q̄ ꝙuis nō haberet ꝓlz ꝟ ꝛtrā resistēdi aduersarijs: fm q̄ subdit. j. Et nō sūt derelicti ioachā de pplo nisi ąnq̄ ti eątes tē. tñ ꝟtute angeli boibus occulta fuerūt aduersarij ei⁹ repssi ꝓ timoꝛe eis immissuz. Uel alio mō. ita q̄ dimiserūt ioachā ꝛ pplm ei⁹ i pace: ꝛ i hoc cōcordat dictū Josephi ꝺ. q̄ dñs cōcesserit ei euadere pericula belli. c Uerūtū nō recesserūt a peccatꝰ domꝰ hieroboā. colēdo vitulos: ne pplus isrl rediret ad regnū dauid si ascēderet in hierusalē adorare. ꝺ Si quidē et lucus. pmā. i samaria. hoc erat de reliquijs cultus baal. vituli em̄ aurei nō erāt in samaria sed i dan et bethel: sicut dictū fuit. s. ij. li. xij. ca. sed in samaria fuerat tēplū baal q̄ destruxit iehu sicut habeṫ. s. x. ca. sed lucus qui erat plantatus ꝓpe illud tēplū i quo exercebaṫ luxuria: remāserat cōtra legis mādata ꝓcepit lucos excidi: sicut ꝛ tēpla idoloꝝ subuerti. Cetera patēt in lra vsqꝫ ibi: e Et fortitudo ei⁹: quō pugnauerit cōtra amasiā: ꝺ qua pugna dicēt magis ca. sequēti. f Heliseꝰ aūt egrotabat. Hic consequenter describit mozs heliseі et ei⁹ tumulatio. ꝛ primo describit signū ab eo datū cū eēt mozti ꝓpinquꝰ. scdo cū iā esset mortuꝰ. ibi: Mortuꝰ ē ergo. Circa primū dicit. g Descēditqꝫ ad eos ioas rex isrl et flebat: qz vita heliseі multuz valebat ad defensionē sui regni. h Curꝰ isrl ꝛ au. ei⁹: exponaṫ sicut. s. ij. ca. cui com/ passus heliseꝰ dixit: i Pone ma. tuā sup arcū: ad tēdendū ipm. k Supposuit heliseus manus suas ad ostendēdū q̄ meritꝰ ipsius dareṫ regi signū victorie. l Aperi fenestrā orientalē. In illa em̄ parte erat regnū syrie qđ molestabat regnū isrl. B

m Sagitta sa. dñi tē. i. emissio huiꝰ sagitte signat victoriā ꝓ pplo israel ꝛ contra syros. n Percute ia. terram. Ista pcussio designabat pcussionē populi syrie a populo israel: vt patet ex sequēti⁹. o Si pcussisses ąnquies aut sexies tē. erat em̄ reuelatū heliseo q̄ si rex multoties peuteret terrā absq̄ ꝟterruptiōe q̄ totaliter deijceret syriā: nō tn̄ habebat licētiā dicēdi ꝺ regi sed solū videdi q̄d faceret: vt ꝓ hoc haberet certuz signū q̄d futuꝝ eēt. Ideo seq̄t: p Nūc aūt tri. vi. peuties eā: spūs ei⁹ sctūs tāgit corda ꝓphetarū eo mō quo vult: ꝛ ideo aliq̄n reuelat aliq̄d futurū in generali tm̄: ꝛ postea in particulari. sicut ptz hic: qđ primo fuit reuelatū heliseo q̄ si rex multotiens peuteret terrā deleret syriā: nō tn̄ fuit sibi reuelatū q̄ties esset pcussur⁹: sed postq̄ pcusserat ter ꝛ cessauerat: reuelatū fuit heliseo q̄ peuteret syros tm̄ trib⁹ vicib⁹ et in bellis particularib⁹. q Mortuꝰ est igit heliseus. Hic consequenter describit signū factū ꝓ heliseum post mortē eius. cū subdit:

Quod cū

rūt in terrā i ipso anno. Quidā aūt sepeliētes hoiem viderūt latrūculos: ⁊ piecerūt cadauer in sepulchro helisei. Ō cū tetigisset ossa helisei: reuixit hō: ⁊ stetit sup pedes suos. Igit̄ açahel rex syrię afflixit isrl̄ cūctis diebꝰ iochā. Et miserꝰ est dñs eoꝝ: et reuersus est ad eos ꝓpter pactū suū qđ habebat cū abraā ⁊ isaac et iacob: ⁊ noluit dispdere eos: neq; ꝓicere penitꝰ vsq; in p̄sens tēpus. Mortuus est aūt açahel rex syrię et regnauit benadap filiꝰ eiꝰ ꝓ eo. Porro ioas filiꝰ iochā tulit vrbes de manu benadap filij açahel: quas tulerat de manu ioachā patris sui iure p̄lij. Tribꝰ vicibus pcussit eū ioas et reddidit ciuitates israel.

In anno se/cundo ioas filij ioachā regis isrl̄ regnauit amasias filiꝰ ioas regis iuda. Viginti q; annoꝝ erat cū regnare cepisset. Viginti aūt ⁊ nouē ānis regnauit i hierl̄m. Nomen mris eiꝰ ioaden ō hierl̄z. Et fecit rectū coram dño: verūtn̄ non vt dauid patꝛ eiꝰ. Juxta oia q̄ fecit ioas pater suꝰ fecit: nisi hoc tm̄ q excelsa nō abstulit. Adhuc ei ꝑ⁹ immolabat ⁊ adolebat incēsum in excelsis. Cūq; obtinuisset regnū pcussit seruos suos q̄ iterfecerāt regē pr̄em suū: filios aūt eoꝝ q̄ occiderāt nō occidit: iux̄ qđ scriptū ē i libro legis moysi sic ꝓcepit dñs dicēs: Nō morient̄ pres ꝓ filijs: neq; filij ꝓ patrib⁹: ſ vnusq; q; i pctō suo morietꝰ. Ipe pcussit a ſ amasias. a ſ ver⁹ editio q̄si nomē regiōis gemellā posuit edom i valle salinārū decē milia ⁊ apphendit petrā in p̄lio: vocauitq; nomē eius ieqechel vsq; in p̄sentem diem. Tunc misit amasias nūcios ad ioas filiū ioachā filij iehu regis isrl̄ dicēs: Veni ⁊ videamus nos. Remisitq; ioas rex israel ad amasiā regem iuda dicēs: Carduus libani misit ad cedrū qui est in libano dicens: Da filiā tuaz filio meo vxorem. Transieruntq; bestię saltus que sūt in libano ⁊ cōculcauerūt carduum. Percutiēs inualuisti sup

a Qđ cū teti. ossa helisei reuixit: ad declarādū merita ipsius helisei. Cetera patent vsq; ibi. b Et regnauit benadap filiꝰ eiꝰ ꝓ eo: sic em̄ scribit hic i hebreo: ⁊ ita dicit Hieronymꝰ q; debet scribi: ille aūt benadap q̄ ꝑcessit açahel, scribit̄ per b in fine. La. XIII

Moraliter.

† Anno vicesimotertio ioas ⁊. Hic nō apparet mihi aliq̄d expedire ad mystice notabilitat̄ alicuiꝰ vsq; ad locū illū: † Joseus aūt egrotabat ⁊c. Sequit̄. † Dixit ad regē isrl̄ ⁊. Per helisei vba p̄ñ hic posita demōstrat̄ qđ bonꝰ ꝓceps facere debeat: ⁊ etiā bonꝰ p̄lat⁹ q̄ pōt dici rex a regendo in spūalib⁹. † Pone manū tuā sup arcū ⁊c. Per hoc dñs dicit officiū ꝓncipis ⁊ p̄lati circa subditos qđ ē debite iusticiā exercē. Nā p lignū arc⁹ qđ ē rigidū designat̄ iusticia ergoz. p chordā aūt q̄ moll̄ ē miscēte dulcoꝛ: ⁊ p b qđ lignū rigidū: p chordā mollē curnat̄: significat̄ q̄ i dubijs dēbz dū ē mag⁹ ad miscēdie dulcoꝛē q̄ ad rigoꝛē iusticie. Jacobi ij. Miscōia superaltat iudiciū Et. v. etbi. ō: ꝓ epeikes ē dminutiuꝰ penaꝛ. † Jace sagittā. Per quā itelligit̄ nia p cedēs ex iusticia miscōia tēpata. io subdit̄: † Sagitta salut̄ dñi. Quia talis nia cōformat̄ diuine volūtati. † Et sagitta salut̄ ō syriā. Que iterp̄tat̄ excelsa: qz talis nia rep̄mit extollētiā sup boꝛ. † Rursū dixit el pcute iacu. terrā. Per qđ oñdit̄ qđ bonꝰ ꝓnceps vel p̄lat⁹ debeat facere circa seip̄m: p terrā em̄ intelligit̄ caro q̄ ō terra ē a dño. ut ḡ terra pcutit̄ qñ tria carnis vicia repmūt. s. accidia. Matth. xxvj. Spūs qđē ꝓmpt⁹ ē: caro aūt infirma. Et quia et luxuria. Sz i hac pcussiōe sistit̄: qñ minus pfecte caro macerat̄. ꝓter qđ sic pcutiēs p. ꝓbam icrepat. cū subdit̄, † Si pcussisses qnquies aut sexies ⁊c. Mortu⁹ ē ḡ helisei et sepelierūt eū ⁊c. Seq̄t̄: † Et piecerūt cadauer i sepulchro helisei ⁊c. Per heliseū q̄ dei mei sal⁹ iterp̄tat̄: dñs noster iesus xp̄s significat̄: p ḡ q̄ mortu⁹ ossa tāgēs helisei reuixit: significat̄ q̄ mortuꝰ morte culpe si fideliter tāgat xp̄m mortuū p cōpassionē: redit ad vitā gr̄e: vide fuit significatū Mu. xxj. i aspectu serpētis enei. La. XIIII

In anno scōo filij ioachā. Hic ꝓñ agit ō ḡ sactū ē tpe amasie regis iude: ⁊ ꝓmo describit regni eiꝰ ꝓsecutio. secōo regni isrl̄ successio. ibi: Anno ḡ to decimo. Ꝑ⁹ia i duas: qz ꝓmo ō scribit regnū amasie tpe ꝓsperitat̄: secōo tpe aduersitatis. ibi: Tunc misit amasias. Circa ꝓmū describit ipius vita. cū ō: Et fecit re. co. dño respectu regū isrl̄ q̄ erāt imp̄fecti. iō subdit: Verūtn̄ nō vt da. patꝛ eiꝰ: q̄ fuit valde p̄fect⁹. Juxta oia q̄ fecit ioas patꝛ suꝰ fecit nisi q̄ tm̄ excelsa nō abstulit: sicut ꝓdictū est. ca. xij. q; nec etiā ioas pater eiꝰ abstulit excelsa. ⁊ iō istud: Nisi ꝙ tm̄ ⁊c. nō pōt referri ad ſram ĩmediate p̄cedētē: ꝙ referꝛ ad id qđ ō: Fecit rectū coram dño. Nisi ꝙ tm̄ ⁊c. ⁊ tūc ptz lr̄a. g Cūq; obtinuisset. re. in pace ⁊ q̄ete: ita q; tūc poterat facere iusticiā absq; piculo ꝓturbatiōis regni. h Percussit ser. ⁊c. filios aūt eoꝝ q̄ occiderāt nō occidit sicut scriptū ē i lege dñi Deu. xxiiij. Nō morient̄ pres ꝓ filijs nec filij ꝓ prib⁹ ⁊c. sequit̄: i Et apphēdit pe. i ꝓlio. Dicūt hic aliq; q; petra ē nomē cuiusdā ciuitatis. Alij aūt dicūt et veriꝰ vt videt̄ q; ē nomē cuiusdā petre ꝓrupte: vbi interfecit plures de idumeis. Sm q; hr̄. ij. Paral. c. xxv. k Vocauitq; nomē eiꝰ. i. illi⁹ petre. l Jezebel. ita debet scribi. ⁊ signat in hebreo acredinē dētiū: qz illi q̄ interfecti sunt ibi stridebāt dētib⁹ ex horroꝛe mortis et doloꝛe. m Tunc misit ama. Hic cōsequēter describit regnū eius tpe aduersitatis: et ꝓmo agit̄ de eiꝰ rebellatione. secōo de eius occisiōe. ibi: Factaq; est. Circa ꝓmū sciendū q̄ amasias ex victoria quā habuit ꝓtra idumeos cōtictū est: deinde⁹ fuit in supbiā: ⁊ ex hoc iusto dei iudicio ꝓmissus est cadere in idolatriā: qz idola idumeoꝝ q̄ ceperat reuerant sibi et coluit: nec ad reꝑhensionē ꝓphete se correxit: sed ꝑ morte sibi cōminatus fuit: vt habet̄. ij. Paral. ca. xxv. ꝓpter qđ in tātā p̄sumptionē ꝓmissus ē cadere q̄ ꝓcauit ioas regē isrl̄ ad p̄liū: vt sic eiꝰ supbia cōfunderet: ⁊ ꝑ qđ ō: Tūc. i. post p̄dictas neq̄cias ab eo ꝓperatas. n Misit amasias ⁊c. ꝓuocādo eū ad p̄liū. ideo subdit: o Veni ⁊ vi. nos i bello die statuto. p Cardꝰ libani. ml sit ad ce. ⁊c. cardꝰ est herba humilis et spinosa: ⁊ scōm q̄ dicit Ra. Sa. hic signat emoz patrem sichem: q̄ erat infidelis: cedrus aūt signat iacob q̄ fuit patriarcha magnus: cuiꝰ filiā scz dinā petiuit emoz ꝓ sichē filio suo vxoꝛē: vt habet̄ Gen. ca. xxxiiij. Bestie vero saltus conculcantes carduum signant filios iacob qui interfecerūt emoz ⁊ sichem et comes

⁊ coꝛū populū. tpe ei⁹ ioas ⁊ amasie iter iudeos currebat istud puerbiū: qñ aliquis attentabat aliquid p̄sumptuosuz. ⁊ ideo ipm applicauit ioas sibi ⁊ amasie: vocās scīpm cedrū: ⁊ amasiā carduū: ⁊ bellatores ipsius ioas bestias saltꝰ. ideo subdit: a Quare ꝓuocas ma. i. bellū iter me ⁊ te. b Et cadas tu et iudas tecū? qz nō habetis virtutē stādi cōtra me. c Et nō acquieuit ama. volēs oībus modis ꝓtra euz ꝓcedere. Cetera patēt vsq; ibi: d Et interrupit murū hic. vt ciuitas nō posset alias sibi resistere. e Et obsi. i. filios nobiliuz: ne patres eoꝝ possent sibi rebellare. f Duxit aūt ama. ⁊c. Jn hebreo habet̄. xv. ānis. ⁊. ij. Paral. xxv. c. ō: similiter. Dicēdū ꝙ. x. anni q̄bus amasias fugiēs de hierl̄m latuit in lachis: tacent hic i hebreo. et. ij. Para. c. xxv. ꝓpter malicią amasie: ⁊ qz tūc nō regnauit ꝓpie. g Fractaq; ē ꝓtra eū cōuratio. Hic ꝓñ agit de occisione ipius amasie: qz licet moꝛs eius sit ꝑdicta: h tñ subdit modus mortis cū dicit. Factaq; est cōtra eū cōuratio. i. cōspiratio. h Jn hie. qz ciues videntes murū ciuitat̄ interruptū et ciuitatē spoliatā ⁊ filios suos ductos obsides in samariā occasione supbie ei⁹: qz noluit desistere a bello ꝓtra ioas: ceperūt tractare de morte eius. i At ille fugit in lachis qñ p̄cepit būe tractatū. k Miserūtq; post eū magnā multitudine bellatoꝝ. l Et interfecerūt eū ibi: ꝓter mala ipius p̄dicta. m Tulit aūt vni. populꝰ inde açariā. Iste vocat̄ ociias. ij. Paral. xxvj. qz fuit binomiꝰ: ⁊ vt aliq; dicunt trinomiꝰ: vt ibidē ptz. n Anno. xv. Hic ꝓñ describit regū israel successio cū dicit: Anno. xv. amasie filij ioas regis iuda regnauit hieroboā. s. patre suo ioas mortuo. Sed iam ante ceperat regnare tribus annis viuēte patre suo: vt dicit Ra. Sa. o Ipse restituit ter. israel ⁊c. terra em̄ illa erat occupata a regibꝰ syrie: sed ipse recuperauit ut̃ta sermonem dñi dei israel: quē locutꝰ est ꝓ seruū suū ionā: hoc nō scribit̄ in ꝓphetia ione q̄ habet̄ in libro. xij. ꝓphetarū: qz illa ꝓphetia solū loquit̄ ō facto ninuie. plura aūt alia fecit ꝓ ꝑdicit iste ionas: qz innuit ie bu: ⁊ ꝑdixit eū destructurū domū achab: ꝓut dictū fuit. ſ. ix. ca. ⁊ filios iehu regnaturos vsq; i quartā generationē: vt habet̄. ſ. x. ca. q̄ nō sūt ibi scripta: sicut et xp̄s multa fecit ⁊ dixit q̄ nō sunt scripta in euāgelio: ſm q; ō Joh. vlti. Dicit tñ Ra. Sa. Nō hic ō: scribit̄ in ꝓphetia ione ꝓ quādā similitudinē: qz sicut ꝓ ꝑdicationē ione infoꝛtuniū ciuitatis niniue mutatū est in euꝼoꝛtuniū: eo ꝙ niniuite egerūt penitētiā: sic ⁊ hic dicit: Vidit em̄ dominꝰ afflictionē isrl̄ amarā nimis ⁊c. q̄ couersa est in cōsolationē tpe istius hieroboā. vnde subdit: Sed saluauit eos in manu hieroboā ⁊c. ⁊ hoc fuit ꝑdictū ꝓ ionā ꝓphaz. p Qui erat de geth. ſ. iij. lib. ca. xvij. ō: q; erat de sarepta: qz fuit filius mulieris sareptane. Dicēdū ꝙ hic noīat̄ de geth q̄ est villa in regno israel: ⁊ ibi fuit sepultus ⁊ ab illo loco denominauit hic eū scriptoꝛ huiꝰ libri. q Que ē in ophir ista ophir est alia ab illa q̄ est in india: vbi mittebat salomō naues ꝓ auro querēdo. vt habet̄. ſ. iij. libro. c. x. vnde ⁊ in hebreo ꝓma lr̄a huiꝰ ophir est eyn: alteriꝰ vero ꝓma lr̄a est aleph. r Usq; ad clau. car. ⁊ extremos. i. abiectos: q̄uis em̄ talibꝰ deberet parci: eo ꝙ afflictis nō est danda afflictio: reges tamē syrie eis nō pepercerāt qñ eos ceperāt volentes cōterere populum israel. Cetera patēt. La. XIIII

Moraliter.

† Jn anno secūdo ioas filij ioachaz ⁊c. Sequit̄: Ipse percussit edō. Edō interp̄tat̄ terren⁹: ⁊ ideo p amasiam q̄ pcussit edom significat in religione ꝓfessus qui viuēdo sine ꝓprio terrenis abrenūciat et sic edom superat in valle salinarum: quia talis ꝓfitetur viuere in valle humiliatis et obedientie: et etiā in castitate q̄ p salinas significat̄: quia sicut sal ꝑseruat carnes a putrefactione coꝛpoꝛali: sic castitas coꝛpoꝛ ⁊ animaz a putredine peccati. Unde p oppositū de luxuriosis dicit Jobelis. j. Cōputrerunt iumēta in stercoꝛe suo. Nō exponēs Grego. dicit: Jumēta in suo stercoꝛe putrescere: ē carnales hoīes i fetoꝛe luxurie vitā finire. Tūc misit amasias ⁊c. Ex victoria ei⁹ ō edō in supbiā eleuatꝰ fuit: ⁊ sic ō regē isrl̄ pugre voluit: vñ sibi male cōrigit. Per b igit̄ significat religiosū ō ꝓfectiōe sui statꝰ supbiētē: ⁊ sclares aliqñ meliores ipso cōtēnētē: similē phariseo q̄ dicebat ōseipso Lu. xviij. Nō sū sic ceteri hoīm raptoꝛes adulteri ⁊c. Et qz sic ꝙ supbiā eleuat̄ ad obtinēdū ecclie gradū idebitū sibi conat̄. ꝓpter qđ dicendū est ei a supiori qđ subdit: Cōtētus esto glia ⁊c. i. i religiōe: qz tibi nō experit̄ ꝓmoueri ad altiora xp̄ qđ btūs Fr̄ancisc⁹ iterrogat̄ a papa si vellet q̄ fratres sui ꝓmouerent̄ ad ecclesiasticas dignitates. rūdit: dñe fratres mei iō vocati sūt minoꝛes vt maioꝛes fieri nō p̄sumāt: si vultis q; faciāt fructū in ecclia dei dimittite eos i statu vocatiōis eoꝝ ⁊ ad dignitates ecclesiasticas ascēdere nullaten⁹ ꝓmittatis.

Anno vice

roboā:ꝛ vniuersa q̄ fecit ꝛ fortitudo eiꝰ qua p̄liatꝰ est:ꝛ quō restituit damas cū ꝛ emath iudę i isrl': nōne hęc scripta sūt in libro sermonū dierū regū isrl': Dormiuitq̄ hieroboam cū p̄ribꝰ suis regibꝰ isrl'ꝛ regnauit çacharias filiꝰ eiꝰ p̄ro eo. La.XV

a Anno viceſimoſeptimo hieroboā regis isrl': regnauit açarias filiꝰ amasię regis iudę. Sedecim annorū erat cū regnare cepisset:ꝛ quinquaginta duobꝰ annis regnauit i hierl'm. Nomē mr̄is eiꝰ iecelia de hierl'm. Fecitq̄ qđ erat placitū coꝝ dño iuxta oīa q̄ fecit amasias pater eiꝰ: verūtū excelsa nō est demolitꝰ. Adhuc p̄ls sacrificabat ꝛ adolebat i cēsum in excelsis. Percussit aūt dn̄s regē:ꝛ fuit leprosus vsq̄ in diē mortis suę:ꝛ habitabat i domo libera seorsū. Joathā f azarie. ꝛbo filiꝰ regis gubernabat palatiū:ꝛ iudicabat p̄plm terrę. Reliqua aūt sermonū açarię ꝛ vniuersa q̄ fecit:nōne hęc scpta sunt i libro ꝛborꝝ dierū regū iuda? Et dormiuit açarias cū p̄ribꝰ suis sepelierūtq̄ eū cū maioribꝰ suis i ciuitate dō:ꝛ regnauit ioathan filiꝰ eiꝰ p eo. Anno tricesimooctauo açarię regis iudę: regnauit çacharias filiꝰ hieroboā sup isrl' in samaria sex mēsibꝰ:ꝛ fecit qđ malū ē coꝝ dño: sicut fecerāt patres eiꝰ. Nō recessit a peccatis hieroboā filij nabath q̄ peccare fecit isrl'. Cōiurauit aūt ꝓtra eū sellū filiꝰ iabes: percussitq̄ eū palā ꝛ interfecit regnauitq̄ p eo. Reliqua aūt ꝛborꝝ çacharię nōne hęc scpta sūt i libro ꝛmonū regū isrl'? Iste ē ꝛmo dn̄i quē locutꝰ ē ad iehu dicēs: Filij tui vsq̄ ad q̄rtā generatiōez sedebūt ō te sup thronū isrl'. Factūq̄ est ita. Sellū filiꝰ iabes reḡuit tricesimo nono ānō açarię regis iudę: regnauit aūt vno mēse i samaria. Et ascēdit manahē filiꝰ gaddi ō thersa: venitq̄ in samariā:ꝛ percussit sellū filiū iabes i samaria ꝛ interfecit eū: regnauitq̄ p eo. Reliq̄ ār ꝛborum sellū ꝛ p̄iuratio eiꝰ p quā tetēdit isidias: nōne hęc scpta i libro ꝛmonū dierū regū isrl'? Tūc p̄cussit manahē thaphsā ꝛ oēs q̄ erāt i ea:ꝛ ꝛmios eiꝰ ō thersa. Noluerāt ei aprire ei. Et iterfecit oēs p̄gnātes eiꝰ:ꝛ scidit

a açarias. Rab. Ipse est oçias q̄ dū sacrificare in tēplo vellet cōtra legē moysi p̄cussus est lepra. hic diabolū significat: cui lepra inquirat' insanabilis ē. q̄ cū maiora se appetere: fedit ate pessime lepe notabilis effectꝰ: ō domo eiectꝰ est: ꝛ ꝑseuerat vsq̄ in finē lepro suis separat' a populo dei: sub ꝑ rege fgnāte Esaia 13 ꝓpha oclos ad celū nō leuauit: nō sūt ei reserata celestia: ꝙ pḡ mortuꝰ est. Dū pharao vixit: p̄ncis isrl' exuti et palearū ope nō suspirauit ad deū: sed post pharaonis mortē ascēdit clamor eoꝝ ad dn̄m. Si q̄ intelligas in oçia et i pharaōe ꝛ rias fortitudines: vi debis qnō illis viuēti bꝰ nullus nostrōꝝ vi deat ꝛ suspiret. Regnā te peccato egyptijs extruimꝰ ciuitates ꝛ versamur in sordib'. Oçi as edificauit portā valilis que superiꝰ porta ef fraim dicit.

Ipse

b Anno viceſimoſeptimo hieroboā regis isrl': regnauit açarias filiꝰ amasię regis iudę. Sedecim anno rū erat cū regnare cepisset:ꝛ quinquaginta duobꝰ annis regnauit i hierl'm. Nomē mr̄is eiꝰ iecelia de hierl'm. Fecitq̄ qđ erat placitū coꝝ dño iuxta oīa q̄ fecit amasias pater eiꝰ: verūtū excelsa nō est demolitꝰ. Adhuc p̄ls sacrificabat ꝛ adolebat i cēsum in excelsis. Percussit aūt dn̄s regē:ꝛ fuit leprosus vsq̄ in diē mortis suę:ꝛ habitabat i domo libera seorsū. Joathā ꝛbo filiꝰ regis gubernabat palatiū:ꝛ iudicabat p̄plm terrę. Reliqua aūt sermonū açarię ꝛ vniuersa q̄ fecit:nōne hęc scpta sunt i libro ꝛborꝝ dierū regū iuda? Et dormiuit açarias cū p̄ribꝰ suis sepelierūtq̄ eū cū maioribꝰ suis i ciuitate dō:ꝛ regnauit ioathan filiꝰ eiꝰ p eo. Anno tricesimooctauo açarię regis iudę: regnauit çacharias filiꝰ hieroboā sup isrl' in samaria sex mēsibꝰ:ꝛ fecit qđ malū ē coꝝ dño: sicut fecerāt patres eiꝰ. Nō recessit a peccatis hieroboā filij nabath q̄ peccare fecit isrl'. Cōiurauit aūt ꝓtra eū sellū filiꝰ iabes: percussitq̄ eū palā ꝛ interfecit regnauitq̄ p eo. Reliqua aūt ꝛborꝝ çacharię nōne hęc scpta sūt i libro ꝛmonū regū isrl'? Iste ē ꝛmo dn̄i quē locutꝰ ē ad iehu dicēs: Filij tui vsq̄ ad q̄rtā generatiōez sedebūt ō te sup thronū isrl'. Factūq̄ est ita. Sellū filiꝰ iabes reḡuit tricesimo nono ānō açarię regis iudę: regnauit aūt vno mēse i samaria. Et ascēdit manahē filiꝰ gaddi ō thersa: venitq̄ in samariā:ꝛ percussit sellū filiū iabes i samaria ꝛ interfecit eū: regnauitq̄ p eo. Reliq̄ ār ꝛborum sellū ꝛ p̄iuratio eiꝰ p quā tetēdit isidias: nōne hęc scpta i libro ꝛmonū dierū regū isrl'? Tūc p̄cussit manahē thaphsā ꝛ oēs q̄ erāt i ea:ꝛ ꝛmios eiꝰ ō thersa. Noluerāt ei aprire ei. Et iterfecit oēs p̄gnātes eiꝰ:ꝛ scidit

a alias thersam:ꝛ hoc in libris incorrectis.

Anno viceſimoſeptimo. Hec est q̄nta pars principalis huiꝰ quarti libri ꝛm diuisionē in p̄ncipio eiꝰ posita: in qua agit de his q̄ facta sūt sub ocia rege iuda ꝛ ioathan filio eiꝰ:ꝛ diuidit in duas. qz ꝓmo describit regni iude successio. scḋo regni ioathā ꝓsecutio. ibi: Anno scḋo Prima i duas: qz ꝓmo ponit dicta successio. scḋo regū isrl' fre quēs mutatio. ibi: Anno tricesimooctauo. Circa ꝓmā 6z. Anno viceſimo ſeptimo hieroboā regis isrl': ex quo ptz qđ supra dictū ē q̄ iste hieroboā cepit regnare adhuc viuēte p̄re duobꝰ vel tribꝰ annis: qz a morte patris sui vsq̄ ad p̄ncipium regni oçie q̄ idē est ꝛ açarias ꝛ çacharias: ita q̄ sit trinomiꝰ ꝛ vt habe tur. ij. Paral. xxvj. fluxerūt tm̄ viginti q̄nq̄ anni: loquēdo de regno oçie quo incepit regnare mortuo patre: qz pater eius vixit viginti q̄nq̄ annis post mortē ioas p̄ris hieroboā ꝛ ille viceſimuſ quīt annꝰ fuit viceſimuſ ſeptimꝰ regni hieroboā incipiēdo eiꝰ regnū a tpe quo cepit regnare patre adhuc viuente. b Regnauit açarias: tūc ei cepit regnare mortuo patre ante tm̄ regnauerat p plures annos. vt dictū est: ꝛ videlicet pe nius infra. c Fecitq̄ qđ erat pla. coꝝ dño. s. in principio re gni sui: ꝓpter qđ multū ꝓsperatus fuit in regno. vt habet. ij. Paral. c. xxvj. sed postea ſuꝑbia eleuatꝰ: deꝑauatꝰ fuit: ꝓpter qđ dn̄s eū p̄cussit lepra ꝛm q̄ subdit: d Percussit aūt dns regē ꝛ fuit le. nē. ex ſuꝑbia em̄ voluit ipe sibi vsurpare officia sacerdotale intrās tēplū ad thurificādū: ꝛ cū a sacerdotib' ei dicerēt q̄ hoc nō spectabat ad eiꝰ officiū: minabatur eis tm̄ thuribulū: ꝓpter qđ subito fuit p̄cussus lepra: ꝛ apparuit i fr te eiꝰ manifeste: ꝓpter qđ sacerdotes statim cū expulerūt de plo: ꝛ ipemet sentiēs plagā dn̄i exiuit volūtarie: timēs ne pr sibi accideret: vt habet. ij. Paral. xxvj. e Et habitabat in do. libera. s. a frequētatiōe hoīm: iō dz. ij. Para. q̄ habitabu i domo sepata: ꝛ ꝓpter ꝑ nō veniebāt ad ipm̄ iudicia: ꝓpter qđ subdit: Joathā ꝛbo filiꝰ regis gubernabat palatiū ꝛ iudicabat ꝓplm ad placitū ꝛc. f Sepelierūtq̄ eū cū maioribꝰ suis ꝛ tū ad locū i generali: nō tm̄ i spāli: q̄ nō fuit sepultus in sepul chris regū: ꝑ tm̄ i agro regaliū sepulchroꝝ: eo q̄ erat leprosus ꝛm q̄ dz. ij. Paral. xxvj. g Anno. xxxviij. Hic ꝛir dicit regū isrl' frequēs mutatio. Jungebāt ei se gētilibꝰ regibꝰ: ꝛ sic vnꝰ iterficiebat aliū fuit' aut illo ifidelitū ꝛ regnabat loco eiꝰ. Et posset diuidi ista ꝓs in sex: ꝛm sex reges sibi succedētes i quo tpe: q̄rū ꝓm̄ fuit çacharias filiꝰ hieroboā ꝙ dr ꝛbo: An no. xxxviij. açarie regis iude ꝛc. dictū ē i ꝓncipio huiꝰ ca. q̄ ille çacharias qui ꝛ açarias siue oçias cepit regre mortuo patre anno. xxvij. hieroboā regis isrl' q̄ hieroboā regnauit ꝙdragin ta ꝛ vno anno: vt dr ca. ꝓce. ex q̄ ptz q̄ i morte eiꝰ açarias regna uerat tm̄. xv. annis. Qualiter igit̄ pōt ee verū q̄ çacharias filiꝰ hieroboā cepit regnare. xxxviij. anno açarie: q̄videt q̄ de beret dici: anno. xv. vel. xvj. açarie regnāt iste çacharias. Ad qđ dicēdū q̄ i ꝓncipio huiꝰ ca. accipit ꝓncipiū regni açarie q̄ cepit regnare solꝰ mortuo patre: vt dictū ē. Sz aī cepat regna re ꝑ decē annos. q̄ diꝰ pater suꝰ fugiēs latuit: vt dictū ē ca. ꝓce. ꝛ sic tpe mortis hieroboā regnauerat. xxv. ānis. Item a morte hieroboā regnū isrl' fuit gubernatuz. xiij. annis ꝑ p̄ncipes: eo q̄ çacharias filiꝰ hieroboā erat puer paruulus: ꝛ sic anno. xxxviij. açarie regis iude: çacharias filiꝰ hieroboā cepit regna re sup isrl' tanḋ regēs regnū ꝑ seipm. b Cōiurauit aūt cō tra eū sellū: Iste aūt fuit vnꝰ de p̄ncipib' q̄ administrauerāt regnū post mortē hieroboā: ꝛ iō potuit se munire ꝛ fortificare ad auferendū regnū ipius çacharie. i Percussitq̄ eū palā. Jn hebreo habet Coꝝ ꝓlo. ꝛ idē ē: ꝛ i ꝑ notat q̄ habebat po pulū saltē ꝑ magna pte cōsentaneū: qz iste çacharias erat val de malꝰ. Iste ē sermo dn̄i quē locutꝰ ē ad iehu dicens: Filij tui vsq̄ ad quartā generationē sedebūt de te sup thronū isrl': ꝛ ꝑ patet ex dictis: qz ioathan filiꝰ iehu regnauit post eū: cui suc cessit ioas filiꝰ eius: et ipsi ioas hieroboā filiꝰ eius: ꝛ ipse hiero boā çacharias filiꝰ eius. k Sellū filiꝰ ia. Hec est scḋa pars vbi agit de regno sellū: qđ fuit valde breue: iō subdit: Regna uit aūt vno mēse. sequit: l Et cōiuratio eiꝰ posita tetēdit in sidias. s. ipi çacharie que interfecit vt dictū est. m Tunc p. ma. Hec est tertia ꝓs in q̄ agit de regno manahen: q̄ interfecit sellū vt dictū est. cū dicit: Tūc. i. post interfectionē sellū posu sit manahen thersam. libri correcti habēt thapsam: ꝛ sic in bre uio: ꝛ causa subdit. cū dr: n Noluerāt ei aperire ei. l. recipe eū in ciuitate tāḋ regē: ex quo ptz q̄ libri habētes hic thersā in hoc sunt falsi: q̄ iste manahen fecit cōiurationē contra sellū in thersa: vt habet. j. ex quo verisimile est q̄ ciues ipsius ther in thersa: vt habeꝝ. j. ex quo verisimile est q̄ cives ipsius ther se erant ei consentanei et nō rebelles. o Et interfecit omnes pregnantes eius: quod fuit valde crudele: sed hoc fecit ad ter roꝛē alioꝛ: vt nō auderent sibi resistere cūctis diebꝰ eius.

Venit

eas. Anno tricesimonono açarię regis iudę regnauit manahen filius ꝓgaddi sup israel decē ānis in samaria: fecitq̄ quod malum erat coram do mino: non recessit a peccatis hieroboam filij nabath: qui peccare fecit israel cūctis diebus eiꝰ. Veniebat phul rex assyriozū in thersa: ꝛ dabat manahen phul mille talenta argenti: vt esset ei in auxilium: et firmaret regnum eius. Jndixitq̄ manahen argentum super israel cunctis potentibus et diuitibus vt daret regi assyriorum in thersa q̄nquaginta sicos argenti p singulos. Reuersusq̄ est rex assyriozum: ꝛ non est moratus in thersa. Reliqua autem sermonum manahen ꝛ vniuersa que fecit: nōne hęc scripta sunt in libro sermonū dierū regum isrl'? Et dormiuit manahen cum patribꝰ suis. Regnauitq̄ phaceia filius eius ꝓ eo. Anno q̄nquagesimo açarię regis iudę regnauit phaceia filiꝰ manahen sup isrl' i samaria biēnio: ꝛ fecit qđ erat malum coram dño. Nō recessit a peccatis hieroboā filij nabath: q̄ peccare fecit isrl'. Cōiurauit autez aduersus eum phacee filius romelię dux eius: ꝛ percussit eum in samaria in turre domus regię iuxta argob ꝛ iuxta ariph: ꝛ cū eo q̄nquaginta viros de filijs galaaditaꝝ ꝛ interfecit eum: regnauitq̄ ꝓ eo. Reliqua aūt sermonuz phaceie ꝛ vniuersa quę fecit: nōne hęc scripta sūt in libro sermonum dierum regum isrl'? Anno quinquagesimo secūdo açarię regis iudę: regnauit phacee filiꝰ romelię sup isrl' i samaria viginti ānis: ꝛ fecit quod malum erat coram dño. Nō recessit a peccatis hieroboam filij nabath qui peccare fecit israel. Jn diebus phacee regis israel venit theglatphalassar rex assur ꝛ cepit ahion et abel domū maacha ꝛ ianoe ꝛ cedes ꝛ asor: ꝛ galaad ꝛ galileam: ꝛ vniuersam terram neptalim ꝛ trāstulit eas i assyrios. Cōiurauit aūt ꝛ tetēdit insidias osee filius hela ꝺ phacee filiū romelię: ꝛ ꝑcussit eū ꝛ interfecit: regnauitq̄ ꝓ eo vicesimo anno ioathan filij oçię. Reliq̄ aūt ꝛmonū phacee ꝛ vniuersa q̄ fecit: nōne hę scripta sūt i libro sermonū dieruz regum isrl'? Anno scḋo phacee filij romelię regis isrl' regnauit ioathan filiꝰ oçię regis iuda. Viginti q̄nq̄ ānoꝝ erat cū regnare cepisset: ꝛ sedecim ānis regnauit i hierl'm. Nomē matris eius hierusa filia çadoch. Fecitq̄ qđ erat placitū coꝝ dño iuxta oīa q̄ fecerat oçias ꝑ suꝰ opat' est: verūtū excelsa nō abstulit: adhuc p̄ls immolabat ꝛ adolebat i cēsū i excelsis. Jpe edificauit portā domus dn̄i sublimissimā. Reliq̄ autē sermonū ioathā ꝛ vniūsa q̄ fecit: nōne hę scripta sūt in libro ꝛborum dierū regū iuda? Jn diebus illis cepit dn̄s mittere i iudā rasin regē

a Ipse edificauit. Raba. Joathan edificauit portaz domus dn̄i ex celsam que in aedib' aplox speciosa dicit. et ab hebreis porta ioathan vocamr.

Cōsecrauit

a Veniebat phul ꝛc. non q̄ veniret ibi omni die vel ānо: sed quādo manahē rogabat eū vt veniret ad firmandū regnum suum: ꝓpter qđ ꝛ dabat illi mag̃nū tributum. vnde subdit:

b Jndixitq̄ ma. ar. sup is. quia non poterāt soluere illud tri butum de redditib' suis. c Quinq̄ginta si. ar. ꝑ sin. ꝛ sub intelligit homies potētes. vñ in hebreo habeꝝ: Quinquagin ta sicles ar. hoī vni. i. cuilibet ꝛm modū loquendi hebraicū. ꝛ ꝓpter ꝑ libri q̄ hūt dic: ꝑ singulos ānos. falsi sunt in ꝑ: qz libri correcti nō habēt ānos. Cetera patēt i lra. d Anno. l. açа. Hec est q̄rta ꝓs in q̄ agit de regno phaceie qđ durauit tm̄ duob' ānis. vñ subdit: e Cōiurauit aūt ad. eū. pha. filiꝰ ro. dux exercitꝰ eiꝰ. ꝛ ꝓpter ꝑ habuit militiā sibi ꝓsentaneam.

f Et ꝑcussit eū in sa. in turre. vbi refugerat ꝓ defensione.

g Juxta ar. i. iuxta palacium. vt dicit Rab. Sa. h Et iuꝛ ariph. Jn hebreo habeꝝ: Et iuxta arie. qđ significat leonē: qz ibi erat leo aureꝰ ad magnificentiā et decorē. vt dicit Ra. Sa.

i Et cum eo q̄n. vi. qui erant amici eius ꝛ fauentes ei.

k Anno q̄nq̄gesimoſecḋo açarie. Hec est q̄nta ꝓs in q̄ agitur de regno phacee. l Et fe. qđ erat malum co. dño. ꝛ ꝓpter ꝑ de ordinatiōe diuina. m Venit teg. rex assur. et captiuauit magnam ptē ꝓpli sui. videlz duas trib'ꝛ dimidiam q̄ erant vl tra iordanē. et de ꝓpio eius q̄ erat citra iordanē de tribu çabu lon et neptalim: tot captiuauit q̄ cōparabāt dimidie tribui. ꝛ ꝛm ꝑ dz a doctoribꝰ trib'ꝛ tres tūc captiuasse ꝛ transtulit eos i assyrios: vt cēnt fui: nec posset ꝺ cetero rebellare regno assyriozū. n Cōiurauit autē. Hec ē sexta ꝓs in q̄ agit de regno osee q̄tū ad eꝰ ꝓncipiū. o Et tetēdit isi. osee ꝛc. qz ꝓpter malicias suas tādē occisus ē a sua gēte. p Reḡuitq̄ ꝓ eo ꝛc. ꝑ videt falsū: qz postea subdit q̄ ioathā regnauit tm̄. xvj. annis. Ad qđ dicēdū q̄ regnauit. xvj. annis tm̄ post mortē patris sui: sed añ regnauerat pluribꝰ ānis: qz a tpe q̄ pater suus fuit p̄cussus lepra iudicabat ꝓplm terre: vt ꝑdictuz est. Aliter soluit Ra. Sa. d. q. iiij. de annis achaz subtrahit hic scriptu ra ꝓpter suam malicia: et attribuit eos ioathā. q Anno se. Hic reuertit scriptura ad describendū ꝓsumationem regni ioathā: de cuius ꝓncipio supra mentionē fecerat: sed ꝑ repetit et patz lra vsq̄ ibi: r Fecitq̄ qđ. e. pla. co. dño. et ꝓpter ꝑ dns dedit ei ꝓsperitatē in edificādo vrbes ꝛ castella. et debel lando regem filioꝝ ammon quē redegit sub tributo. vt pleni us habetur. ij. Paral. c. xxvj. s Juxta oīa que fe. oçi. pa ter su. opera. est. imitando eum in bonis nō autē in malis. vn ij. Paral. xxvij. vbi dicit: Fecitq̄ qđ rectum erat iuxta oīa que fecerat oçias pater eius. subdit: Excepto q̄ non est ingres sus templū dñi. vsurpando sibi pontificis officiū sicut fecerat pater eius. t Jpe edi. poz. ꝛc. Dicunt cōmuniter doctores nostri q̄ ista est porta que vocaꝝ porta tēpli speciosa Act'. iij. sed ꝑ non videt vez: qz postea nabuçardā incendit templum dñi ꝛ domū regis ꝛ ciuitatem hierl'm vt habeꝝ. j. vlꝯ. c. ꝛ ido illa que in actibus apostoloꝝ dicit porta speciosa fuit post ca ptiuationē babylonicā reedificata sicut et templuz: a quo ꝛbo edificata fuerit nō habeꝝ in textu biblie: ſz Josephus videt dicere q̄ eam edificauit herodes ascolonita sub quo natꝰ ē chri stus: q̄ fecit se circūcidi. et trāsiuit ad ritum iudeorum. et fecit multa sumptuosa opera circa templū. vt dicit Josephus.

v In diebus illis. videlz post finem regni ioathan: incipiē te regno achaz. p Cepit dn̄s mittere in iu. ra. ꝛc. ad puni endum mala q̄ fiebant in regno iude. qz populus a longo tē pore ꝛmolabat in excelsis: quod erat illicitū a tpe cōstructiōis tēpli. ꝛ multa alia mala faciebāt. ꝓpter malicia achaz. La. XV.

Moraliter. † Anno. xxvij. hieroboā regis isrl' regnauit açarias filius amasie. Jstuꝰ regis historia breuiter hic scribit. sed. ij. Paral. xv. pfectiꝰ po nit. ꝓpter qđ ibi ponit expositio mystica dño concedente. Re liqua vero buiꝰ capli sunt descriptiōes quotundā regum sibi succedentiū. de quibus non apparet mihi aliq̄d notabile expo nendū vsq̄ ad illum locū. † Regnauit ioathan filius oçie regis iuda. Sequit: † Jpe edificauit portaz domus domi ni sublimissimā. per ioathan q̄ pfectꝰ interpretatur. deus ipse significatur. nam vt dicitur. v. metaphisice perfectum ē cui ni hil deest. et ideo solus deus est simpliciter perfectus: quia nul lo indiget alio. et quicquid ē pfectiōis in alijs totuz i se ꝛtinet eminēt. Jpe ꝛbo q̄druplicē domū habet. s. corpalē moralē alle goricā ꝛ anagogicā. Pria ē ꝛbo maria in q̄ corpaliter bitauit. Scḋa ē fides' aia i q̄ p gr̄az reḋescit. Tertia ē militās eccl'ia i q̄ habitat p eucharistie sacrm̄. Quarta ē triūphās eccl'ia i q̄ se oñdit beat' p aspectū clarū. Porta ꝓme dom̄ꝰ est hūilitas ex q̄ ꝛbo deū ꝓcepit. Ber. sup missus ē. Et si placuit ex ꝛbo ꝛginitate tm̄ ex hūilitate ꝓcepit. De altitudine ꝛbo buiꝰ porte dicit Ber.

A sup missus

La. XVI

a Cōsecrauit trās. tē. Rab. Beennon filij ennō. b Tophet siue tophet ē in valle beennō: in qua ach eldemach: locꝰ olim amenissimꝰ: vbi solebāt sacrificare demonibꝰ. hebraice geennon. i. valle nennon: vñ i euangelio gehēna dr: qz sic pierī ibi q̄ idola colebāt i cozpe ⁊ i aīa: ita peccatozes q̄ ad iternum transeūt etna dānatiōe puniēt.

Musach

2.Pa.28.a

A

a

Anno decimo septimo phacee filij romelię regnauit achaz filꝰ ioathan regis iuda. Viginti annoꝝ erat achaz cū regnare cepisset. ⁊ sedecim annis regnauit in hierlm. Non fecit qđ erat placituz in ꝓspectu dñi dei sui: sicut dauid pr eius: sed ambulauit in via regum israel. b

a ſ in holocaustum

a Insup et filium suum consecrauit a ſ in valle bennon. hec ē vallis filij ennon. transferens p ignē scōm idola gentium: quę dissipauit dominꝰ coraz filijs israel. Immolabat quoq; victimas: ⁊ adolebat incensum in excelsis ⁊ in collibꝰ ⁊ sub omni ligno frondoso. Tunc ascendit rasin rex syrię: ⁊ phacee filius romelię rex israel in hierusalē ad ꝓliandum. Cunq; obsiderent achaz: ñ valuerī supare eū. In tpe illo restituit rasin rex syrię haylā syrię: ⁊ eiecit iudeos ō hayla. Et idumęi ⁊ syri venerūt i haylā ⁊ habitauerī ibi vsq; in diem hanc. Misit autem achaz nūcios ad theglatphalassar regem assyrioꝝ dicēs: Seruꝰ tuus ⁊ filꝰ tuꝰ ego sū. Ascēde ⁊ saluū me fac ō māu regī syrię ⁊ ō māu regī israel q̄ ꝓsurrexerunt aduersū me. Et cū collegisset argentū ⁊ aurū qđ inueniri potuit in domo dñi ⁊ in thesauris regis: misit regi assyriozum munera: q̄ ⁊ acquieuit volūtati eius. Ascendit aūt rex assyrioꝝ in damascū: ⁊ vastauit eā: ⁊ transtulit habitatozes eius cyrenen: rasin autez iterfecit. Perrexitq; rex achaz in occursum teglatphalassar regi assyrioꝝ i damascū. Cūq; vidisset altare damasci: misit rex achaz adriā sacerdotē exemplar eiꝰ et silitudinē iuxta oē opꝰ eiꝰ. Extruxitq; vrias sacerdos altare. Juxta oīa q̄ preceperat rex achaz ō damasco: ita fecit vrias sacerdos donec veniret rex achaz ō damasco. Cūq; venisset rex ō damasco vidit altare ⁊ venerauꝰ ē illō. Ascēditq; ⁊ imolauit holocausta ⁊ sacrificiū suū: ⁊ libauit libamina ⁊ fudit sāguinē pacificoꝝ q̄ obtulerat sup altare. Porro altare ereū qđ erat cora dño trāstulit ō facie tēpli: ⁊ de loco altarl ⁊ de loco tēpli dñi. posuitq; illō ex latere altarl ad aqlonē. Pręcepit aūt rex achaz vrię sacerdoti dicēs: Sup altare maī offer holocaustū matutinū ⁊ sacrificiū vespertinū ⁊ holocaustū regl ⁊ sacrificiū eiꝰ: ⁊ holocaustū vniuersi ꝓli terrę ⁊ sacrificia eoꝝ ⁊ libamina eorum: ⁊ oēm sanguinē holocausti ⁊ vniuersū sanguinē victimę sup illud effundes. Altare vero ereum erit paratum ad voluntatē meā. Fecit igit vrias sacerdos iuxta oia q̄ ꝓcepat ei rex achaz. Tulit autem

Esa.7.a

B

C

D

sup missus ē. Que ēt ā sublimis hūilitas que cedere nescit honozibꝰ insolescere glia nescit. mater dei eligit ⁊ angelum se noīat. Porta xo ezē dom ē fides q̄ p̄credit charitatē quā deꝰ inhabitat mētē. j. Joh. iij. Qui manet i charitate i deo manet ⁊ deꝰ in eo. Ne sublimitate huius porte ō de⁊ breoꝝ. xj. Fides ē suba sperāda⁊ rex. Porta xo tertie dormus ē baptismꝰ q̄ ē ianua sacꝝ. De altitudie xo huius porte ō. Joh. iij. Nisi q̄s renatꝰ fuerit ex aq̄ ⁊ spūsancto nō pōt itroire regnū dei. Porta xo q̄rte dom est resurrectio xpi vel eiꝰ ascēsio. Ne nē. vlē. Oportuit pati xpm ⁊ resurgere a mortuis ⁊ ita itrare i glām suā. Et Mar. vlē. ō. Et dñs q̄dē jesus postq̄ locutꝰ ē eis assumptꝰ ē in celū ⁊ sedet a dextris dei. Et sic ptz sublimitas huꝰ porte. Ca. XVI

a Anno. xvij. Hic icipit sexta ps i q̄ agit ō bis q̄ facta sūt tpe achaz regī inde: i q̄ termiatū fuit regnū israel igit ꝓmo describit ipius achaz multiplex q̄aricatio. secdo ptes. qz ꝓmo describit achaz vt quersus i quersatiōe. secdo vt incredul⁹ i. ꝓbica denūciatiōe. ibi: Misit āt achaz. tertio vt ꝓphan⁹ i religiōe. ibi: Cunq; vidisset. q̄rto vt temerari⁹ i adulatiōe. ibi: Tulit āt rex. Circa ꝓmū tā git ꝓsitas achaz i omittēdo leg⁹opa ad q̄ tenebaī. cū ō: Nō fec qđ erat placitū i ꝓspectu dñi. secdo cōmittēdo ea q̄ ꝓhibebāt. cum ibi Sz am. i. via re. ij. idol⁹ imolādo. c Insup ⁊ fi tē. ubi pōt itelligi duplr. Uno mō p mortē filij. qz sic dicū fuit Leuit. xviij. Idolū moloch erat ereū ⁊ int⁹ ocauū: ⁊ illa ocuitate fiebat ignis q̄usq; illō idolū eēt ignitū. ⁊ tūc i manibus idoli ponebaī puer idolo ꝓsecrat⁹. ⁊ sacerdotes idoli pcutiebāt i tympanis ne pces audirēt clamorē pueri moriētis: ⁊ crederēt ipm sine afflictiōe trāsisse ad glām ⁊ qđ b loc⁹ ille vocaī tophet qđ signat tympanū in hebreo. ⁊ sic qđ ō: b. Trāsferēs p ignē. itelligit ō trāslatiōe ō vita ptī ad aliā. Alio mō itelligit sine morte filij. ex b. n. q̄ ignis bz xtutē purgatiuā: sic videm⁹ q̄ metalla a rubigie ⁊ ipurita te purgāt p ignē. sic credebāt ārtiq̄ q̄ purgaret ab ipuritate spūali. ⁊ vsq; hodie credūt b Tartari. ⁊ ō ēnei venientes ad pūtiā ipatorꝭ trāseūt inī ignes factos hic ⁊ inde. vt sic purificari appeāt cozā ipo. ⁊ fozsitā vtroq; modo achaz idolatra fec ō filijs suis vnū trāsferēs p ignē. ꝓmo mō ofe rēsipz idolo. alios āt purgās p trāsitū inī ignes. vñ b ōri singlari: Filiū suū ꝓse. tē. q̄si designās illū trāslatū p ignē ō vita ptī p mortem: ⁊ huic mō dicēdi ꝓcordat Jose. d. q̄ achaz filiū suū imolauit idolo in holo. holocaustū. n. ē sacrificiū totū icēsū. ij. Xo Paral. xxviij. ō: q̄ achaz iustrauit. i. purgauit filios suos i igne: q̄si i b designās alios filios suos purgatos scdo mō p̄dicto. d Et sb oi tē. In talibus. n. loc⁹ delectabilibꝰ aliq̄ idola colebāt. e Tūc ascē. Jsti. n. duo regesī ō ꝓmittēte fuerī ad inicē ꝓfederati ad l uadēdū achaz demerit⁹ suis exigētibꝰ. f Nō va. tē. q̄a potuerī cape hierlm ꝓpē muroꝝ fozritudinē. vt dicit Josephus. g In tpe il. tē. vides. n. q̄ nō poterat cape hierlm dimisit obsidionē ⁊ expugnauit haylā expellēs inde iudeos. h Misit tē. Hic ꝓ̄r describit achaz vt icredulus. ꝓphetice denūciatiōi. ꝓm q̄ hr Esa. vij. q̄ esaias denūciabat sibi salutē a dño ⁊ q̄ sup b peteret signū: ꝑ ipe renuit ⁊ ad auriliū humanū refugit. Sciēdū tñ q̄ sic dic Josephꝰ rece dēte rege syrie ad trā suā achaz se credidit ꝓualere regi israel ⁊ egressus ē ad pugnā ꝫ eū ⁊ multi ō suis trucidati sūt ⁊ captiuati. vt hr. ij. Paral. xxviij. ⁊ tūc achaz misit nūcios ad regē assyrioꝝ petēs auxilium ab eo. vt b ō. Et supposuit se tributo eiꝰ. Ascēdit āt rex assyrioꝝ i damascū i fauoꝝ ipi achaz: q̄ illa erat ciuitas metropol regni syrie. i Perrexitq; rex tē. ad regratiādū ei xbis ⁊ munerib⁹ ⁊ obsequiis eo q̄ iterfecerat eiꝰ aduersariū. k Cūq; vi. Dic ꝓ̄r describit achaz vt ꝓphan⁹ i religione. i. i xo cultu dei: q̄ fec t altrio dñi altare sacrilegū: amouens altare qđ erat cultui diuino ꝓsecratū. ⁊ b ē qđ ō: b. Cūq; vidisset altare damasci. qđ erat dedicatū cultui idoloꝝ. l Misit rex tē. q̄ erat sūm⁹ sacerdos i hierlm. m Exēplar eiꝰ. vt faceret ꝓsile in atrio tēpli dñi: qđ factū ē. vñ sb dit. n Cūq; ve. r. l. achaz o Vidit al. tē. ō diuīa ꝓcepta p Porro al. tē. ne inq; illud fierēt holocausta ⁊ sacrificia. vñ subdit. q Precepit ꝫ tē. sup altare maī tē. i. sup illō qđ erat factū ō nouo qđ reputabat maī sācitate. lz eēt sacrilegū i xitate. r Altare xo ereū. qđ fuerat dño dedicatū. Erit patū ad voluntatē meā. i. vt fiat ide qđ mihi placuerit. ⁊ dicit expositozes cōes q̄ ide fec illis hozologiū famosū. de q̄ hr. j. rx. ca. s Fecit igit vri. sa. timoze regī ⁊ iam corrupt⁹ idolatria. t Tulit

antē rex.

b a Musach sabbati. Raba. Est edificiū positū i vestibulo tēpli vbi reges quando sabbato ad templū ibāt: cle mosynam mittebant: ⁊ ita musach sabbati ga cophylatiū ē re gū sicut corbonan sacerdotū. Musach tē. et egressū regis exterius. Rab. Non ideo quer nit in templum dñi: q̄ in eo cultui dei seruiret: sed vt cū tēplo ꝓphanaretur. sm dens placere regi assyrioꝝ magis q̄ deo. vt cum illuc veniret illud videns cōcupisceret et auferret si cut alia multa achaz sibi retribuente. quo inueniret gr̄az illi. l Addurit

a

rex achaz celatas bases. ⁊ luterē q̄ erat desup: ⁊ mare deposuit de bob⁹ ereis q̄ sustentabāt illud: ⁊ posuit sup pauimētū stratuz lapide. Musach q̄z sabbati q̄ ō edificauerat i tēplo. et igressū regl exteriꝰ quer

a

b

c

ſ non causa religionis sed lucrus

tit in tēplū dñi ꝓpter regē assyrioꝝ. Reliq̄ aūt ꝺboꝝ achaz. ⁊ oia q̄ fecit: nōne b scripta sunt in libro sermonū dierū regū iuda? Dormiuitq; achaz cuz patribꝰ suis. ⁊ sepultꝰ est cuz eis in ciuitate dauid: ⁊ regnauit ezechias filius eus ꝓ eo.

d

Capitulum: XVII

Anno duodecimo achaz regis iuda regnauit osee filius hela in samaria sup israī nouem ānis: fecitq; malū coram dño: ſz nō sicut reges israī q̄ ante eū fuerunt. Contra hunc ascendit salmanasar rex assyrioꝝ: et factus est ei osee seruus: reddebat q̄ illi tributa. Cunq; deꝑhendisset rex assyrioꝝ osee q̄ rebellare nitens misisset nūcios ad Sua regē egypti ne ꝑstaret tributa regi assyrioꝝ: sicut singulis annis solitꝰ erat: obsedit eum: ⁊ vinctū misit in carcerem. Peruagatusq; est omnē terrā: ⁊ ascendens samariam obsedit eam tribus ānis. Anno autem nono osee cepit rex assyrioꝝ samariam: et transtulit israel in assyrios: posuitq; eos in baylā et in aboꝝ iuxta fluuium goçan in ciuitatibus medorum. Factum est autem cum peccassent filij israel domino deo suo q̄ eduxerat eos ō terra egypti de manu pharaonis regī egypti: coluerunt deos alienos et ambulauerunt iuxta ritum gentium quas consumserat dominus in conspectu filiozū israel et regum israel: quia similiter fecerant. Et

a

e

f

g

b+

i

†

k+

l

m

a ſ alias offenderunt.

irritauerūt filij israel verbis non rectis dominum deum suū: ⁊ edificauerunt sibi ex

a ſ .i. a castro vsq; ad ciuitatē

celsa in cunctis vrbibus suis ā turre custodum vsq; ad ciuitatem munitam. Fecerūt q̄ sibi statuas et lucos in omni colle sublimi. et subter omne lignum nemorosum: et adolebant ibi incensū sup aras in more gentium quas trāstulerat dominꝰ a facie eoꝝ. Fecerūtq; xba pessima irritātes dñm:

n

o

aūt rex. Hic ꝓ̄r describit achaz vt temerari⁹ i adulatiōe. q̄ vt placeret regi assyrioꝝ: amouit ea q̄ erant ad cultuz diuinū: ⁊ specialiter q̄ prinebāt ad deuotionē regū. et b ē qđ ō: Tulit aūt rex achaz celatas bases ⁊ luterē. i. luteres. r. et. r. bases. de qb⁹ hr. ē. ij. li. ca. vij.

a Et po. sup pauī. vt nō eēnt ad aliqđ obsequiū ō diuino cultu.

b Musach q̄z sab. dicūt exposītozes cōiter q̄ erat q̄dā gaçophylatiū vbi dieb⁹ sabbatoꝝ ponebaī oblatio regū ꝓ agendis necessariis i tēplo. Ra. ſa. dicit q̄ erat q̄dā locⁱ porticu tēpli grose coopr⁹: i quo sedebat rex i die sabbati et i solēnitatibus magnis. c Et ingressū re. exterī⁹ quertit i tēplū dñi. erat em q̄dā via de domo regis ad tēplū ꝓ quā rex veniēs ad tēplū poterat videri: et illā viā sic obturauit: q̄ nō poterat ꝓ illā viā aliqs igredi tēplū dñi. d Propter regē assy. i. vt si rex assyrioꝝ illuc veniret: videret q̄lē amouisset cultū dei: ⁊ q̄ nō eēt via de palatio regis ad tēplū vt sic achaz se ostēderet trāsisse ad cultū regis assyrioꝝ. Sequit. La. XVI

Moraliter. Anno. xvij. phacee filij romelie regnauit achaz tē. De quo subdit: † Filiū suū ꝓsecrauit trāsferēs eū p ignē. Moralit aūt filios suos p ignē trāsferre ē ipos i igne cupiditatis ⁊ lasciue i pñti vita q̄ trāsitꝰ ē nutrire. † Immolabat q̄z victimas in excelsis. Hoc aūt moralit facit q̄ bona sua ꝓsumit i actib⁹ vanitat⁹. † Et ſb omni ligno frondoso. qđ facit hō moraliter luxuriose viuēdo. ad b eni circa idolatrie loca arbores et luci plātabāt vt ibi luxurie act⁹ exerceret. † Porro altare eneū qđ erat cozā dño trāstulit de facie tēpli tē. et idē fecit ō lauterib⁹ et de mari eneo ⁊ de musach sabbati. vt hr infra eodem capło. Per altare eneū in q̄ offerebāt holocausta: significat cor humanū i q̄ debēt offerri deuotiōis sacrificia. q̄ de loco suo trāsferī. q̄si cor humanū a deo p mortale pctm̄ quertit. In mari eneo lauabāt sacerdotes. offerētes in luteribꝰ aute offerēde carnes. Jgit mare trāsferī de loco suo q̄si offerētes accedūt īmūdi cozā dño. Esaie. j. Cū multiplicaueritis oronem nō exaudiā: manꝰ eni vre sanguine plene sunt. Sz luteres amouēt q̄si ꝓces indebite offerūt. Ita dicit Beda sup Mar cū. Est oratio q̄ pctm̄ facit. Et sequit: Qui eni de diuitijs vel honoribꝰ seculi aut certe ō inimici morte sollicit⁹ obsecrat: ipe i infimis iacens viles ad deum ꝓces mittit. Musach sabbati scdz glo. locꝰ erat vel gaçophylatiū i q̄ regis oblatio ponebaī. Moralit igit musach amouere est oblationes ecclesie debitas vel ꝓsuetas subtrahere.

Anno duodecio achaz. Hic ꝓ̄r describit termi a Natio regni israī. Circa qđ ꝓmo ponit ꝓpli israī trāslatio. scdo ꝓpli gētilis adductio. ibi: Addurit aūt rex assyrioꝝ tē. Prima i duas: qz ꝓmo describit dicta trāslatio. scdo trāslatiōis cā ⁊ rō. ibi: Factū ē aūt Circa ꝓmū ō: Anno. xij. achaz regī iuda regnauit osee In ꝓncipio ꝓcedēs. ca. ō: q̄ achaz cepit regnare āno. xvij. phacee q̄ regnauit. xx. ānis. vt ō: i eodē. c. ⁊ sic de regē phacee nō remanebāt nisi iij. ānī ad plꝰ qñ achaz cepit regre. Cū igit osee interfecto phacee regnauerit ꝓ eo. scdm̄ q̄ osee cepit regre āno. iij. achaz. Ad b dicūt alīq̄ q̄ lz tūc cepit regre ipe osee: tñ ñ obtinuit regnū in pace vsq; ad. xij. ānū achaz: ⁊ ꝓm b ō: b ꝓmo regnasse. xij. āno achaz. l. pacifice: quia vij. ānis añ habuerat guerrā cū amicⁱ ipius phacee quē occiderat. Alij xo dicūt q̄ octo ānis fuit seruꝰ regī assyrioꝝ. ⁊ vltio āno q̄ fuit xij. ipiꝰ achaz: negauit ei tributū. ⁊ sic ō: erpsse icepisse regre. videlz tā q̄s liber a fuitute tributi. ⁊ sili mō exponit duplicit q̄ subditur: f Mouē. an. ſ. i pace mō p̄dicto vel liber a tributo. lz plib⁹ ānis añ regnerit. vt dictū ē. g Fecitq; ma. co. dño. eiꝰ mādata trāsgredientes: ſ ñ sic reges israī q̄ añ cū fuerī: qz ꝓmisit ꝓpm israī ascēdē i hierlm i solēnitatib⁹: qđ ñ ꝓmiserāt alij. sicut em dictū fuit. iij. Re. ca. xiij. hieroboā posuerat custodes in vijs: ne alīq̄ ō regno suo deuoti ascēderēt in hierlm ozare: ⁊ ita fecerūt alij reges ipm sequentes sed iste amouit: cui⁹ cā fuit: vt dicit Ra. Sa. q̄ vituli aurei q̄s fecerat hieroboā: iā erāt amoti ⁊ capti p reges syrie ⁊ assyrioꝝ: q̄ trā illā dep̄dati fuerāt vt ptz ex p̄dict⁹. h Contra hūc ascēdit salmanasar ꝓmo āno q̄ reguit ūmediate p⁹ phacee. ⁊ extūc fuit ei tributari⁹. Ceca patēt vs q̄s ibi. i Obsedit eū tē. ō: b ꝓ anticipationē: qz b factū fuit i fine regni osee: q̄si samaria expugnata ibidē capt⁹ fuit. k Factū ē aūt. Hic ꝓ̄r ponit trāslatiōis israī rō: qz offenderāt deū suū multiplicit. ⁊ iō ꝓmo circa b ponit eoꝝ transgressio. scdo trāsgressionis reprehensio. ibi: Et testificat⁹ ē. tertio eoꝝ obduratio. ibi: Qui nō audierūt. Circa ꝓmū ō: Factū ē aūt cū peccassent filij israī. multiplicit ⁊ lōgo tpe. l Et ambulauerūt tē. ꝓpter qđ iustū erat q̄ ipi sibiter ꝓsumerent ⁊ deficerent de terra. m Et regū israī. istud referī ad illud qđ ꝓmittit: Juxta ritū gentiū: qz reges israel ꝓmo declinauerūt ad idolatriam. ⁊ ex ꝓsequēti popul⁹. vnde frequēter dictū ē in ꝓcedētib⁹: q̄ reges israel ambulabant in vijs hieroboam q̄ peccauit ⁊ peccare fecit israī. n A turre custodū tē. vocatur hic turris custodū forta licium vbi sunt pauci habitatozes. et est sensus q̄ a minima villa vsq; ad maximam in omnibus vigebat idolatria.

o Fecerūtq; verba pessima. i. facta siue opera eo modo loquendi q̄ dicitur supra. ij. li. ca. j. Quod est verbum quod factum est.

¶ La. XVII
a Adduxit
Dic.25.b
rex as. Ra. Rex assyrioꝝ.i. diabol⁹ cū suo exercitu ꝓlium ecclesiasticū obsidēdo ⁊ deuastando ⁊die afficit: cū eos ꝓpter peccata cōmissa de sedibus ꝓpꝛijs euellens defert i terrā alienam. ¶ sup flumina babylonis illic sedimus ⁊.f.d.r.s.
b Et vnaq; gens. Ra. i libro locoꝝ legitur q benoth ⁊ nergel fuerī ciuitates quas ostruxerūt in indea q̄ de babylonia trāsierant. A suna q̄z oppidū edificauerī q̄ ad eā venerāt de emath Rebaam et thachā ciuitates sunt q̄s enei in indea ꝓsiderūt.
Ra. Videt iuxta ꝓphetiam ſmonis ⁊ idolorum q̄b⁹ hēbat.
c Et cum dominū colerent ⁊c. Habēt heretici quedam sacramēta cōmunia cū sancta ecclesia et
¶ q̄sdam

τ coluerūt imūdicias: de q̄b⁹ ꝓcepat dñs eis ne face/
a ¶ monuit. sic. ij. Thimo. iij. Testificor coꝝ deo ⁊ iesu christo. ⁊c.
rent verbū ḃ. Et testificat⁹ ē dñs in isrl ⁊ in iuda per b
manū oīuz ꝓphaꝝ ⁊ videntiū dicēs: Reūtimi a vijs vr̄is pessimis et custodite ꝓcepta mea ⁊ cerimonias iuxta oēm legē quā ꝓcepi patrib⁹ vr̄is: ⁊ sicut misi ad vos in manu seruoꝝ meoꝝ ꝓphaꝝ. Qui nō audierī c
ſz indurauerunt ceruicē suā iuxta ceruicē patrū suoꝝ q̄ noluerūt obedire dño deo suo. Et abiecerūt legiti- d
a .i.lege. vel nem
ma ei⁹: ⁊ pactū q̄ pepigit cū patrib⁹ eoꝝ et testificā- e
¶ vel qua
tiones q̄b⁹ ꝓtestat⁹ ē eos. Secutiq; sunt vanitates: ⁊ g
vana egerūt: ⁊ secuti sūt gētes q̄ erāt p circuitū eoꝝ: sup q̄b⁹ ꝓcepat dñs eis: vt nō facerēt sicut ⁊ illę faciebant. Et dereliquerūt oīa ꝓcepta dñi dei sui. Fecerūt b
q; sibi ꝓflatiles duos vitulos ⁊ lucos: ⁊ adorauerūt i
vniuersā militiā cęli. Seruierūtq; baal: ⁊ ꝓsecrabant k
ei filios suos ⁊ filias suas p ignem. Et diuinatiōi inseruiebāt ⁊ augurijs: ⁊ tradiderūt se vt facerēt malū l
coꝝ dño ꝓ irritarēt eū. Iratusq; est dñs vehemēter
a ¶ vel regnū iuda vt cōiter dicebanꝫ cetā beniamin er leui.
israeli ⁊ abstulit eos a ꝓspectu suo: ⁊ nō remansit nisi
trib⁹ iuda tātūmodo. Sz nec ipe iuda custodiuit mā m
data dñi dei sui: verūtā ambulauit in erroꝛib⁹ isrl q̄s opatus fuerat. Proiecitq; dñs oē semē issrl: ⁊ afflixit eos: ⁊ tradidit eos i manu diripiētiū: donec ꝓiceret eos a facie sua: ex eo iā tpe q̄ scissus ē isrl a domo dd n
⁊ ꝓstituerī sibi regē hieroboā filiū nabath. Sepauit enī hieroboā isrl a dño ⁊ peccare eos fecit peccatum magnū. Et ambulauerūt filij isrl in vniūsis peccatis hieroboā q̄ fecerat: ⁊ ſ nō recesserunt ab eis vsq; quo auferret dñs isrl a facie sua: sicut locutus fuerat i manu oīuz seruoꝝ suoꝝ ꝓphaꝝ. Trāslatusq; ē isrl de terra o
23.q.3.§. Ieē ab alio quo. ibi. ca primitaretz imsanīere
sua i assyrios vsq; i hāc diē. Adduxit aūt rex assyrioꝝ p
viros de babylone ⁊ ō cutha ⁊ ō ahaiath ⁊ ō emath ⁊ de sepharuaim: ⁊ collocauit eos in ciuitatib⁹ samarię ꝓ filijs isrl: q̄ possederūt samariā: et habitauerūt i vrbib⁹ ei⁹. Cūq; ibi habitare cepissent: non timebāt q
dñm: ⁊ imisit eis dñs leones q̄ iterficiebāt eos. Mū- r
ciatūq; ē regi assyrioꝝ ⁊ dictū: Gētes q̄s trāstulisti et habitare fecisti i ciuitatib⁹ samarię ignorāt legitima s
dei terrę: et imisit i eos dñs leones: ⁊ ecce interficiūt eos: eo q̄ ignorēt ritū dei terrę. Pręcepit aūt rex assyrioꝝ dicēs: Ducite illuc vnuz de sacerdotib⁹ q̄s inde captiuos adduxistis: vt vadat ⁊ habitet cū eis: ⁊ doceat eos legitima dei terrę. Igit cū venisset vn⁹ ō sacerdotib⁹ his q̄ captiui ducti fuerāt de samaria: habitauit i bethel ⁊ docebat eos quō colerēt dñz. Et vna- t
queq; gēs fabricata ē deū suū. Posuerūtq; eos i phanis excelsis q̄ fecerāt samaritę: gēs ⁊ gēs i vrbib⁹ suis i q̄b⁹ habitabāt. Viri enī babylonij fecerūt sochot benoth. Viri āt cutheni fecerūt nergel. Et viri ō emath fecerūt asuna. Porro euei fecerunt nebaāz thachan. Ihi āt q̄ erāt ō sepharuaim cōburebāt filios suos ignī: adramelech ⁊ anamelech dijs sepharuaim: ⁊ nihilominꝰ colebāt dñz. Fecerī āt sibi ō nouissimi⁹ sacerdo- v
tes excelsoꝝ: ⁊ ponebāt eos i phanis ſblimib⁹. Et cū c

a Et coluerunt imūdicias. i. idola q̄ a iudeis vocāt imunditie.
b Et testificat⁹ est dñs. Dic. ꝓir de scribit peccātiū rephensio, videlicet ꝓphas a deo missos q̄ erāt digni fide. c Qui nō audierūt. Dic. ꝓir ponit eoꝝ obduratio i mal⁹ ꝓsentā do. ideo subdit: d Et abiecerunt legitima. ꝛtum ad cerimonialia ꝓcepta. e Et pactū. ꝛtum ad moralia. f Et testificationes. ꝛtum ad iudicialia que ꝓcedunt ꝓ testes. vt aliter: Testificationes. i. penas in lege cōminatas transgressoribus: ꝙs nō timuerūt. g Securiq; sunt vanitates. i. idola vana virtutē nō habētia. h Fecerūtq; sibi ꝓflatiles duos vitulos: tpe hieroboam.
i Et adorauerūt vniuersā militiaz celi. i. solē lunā iouē venerē, ⁊ sic de alijs. k Et ꝓsecrabāt ei ⁊c. sicut expositū ē de achaz. ca. ꝓcedenti.
l Et tradide. se. volūtati demonis i oīb⁹ assentiēdo. m Sz nec ipe iuda. q̄ aliq̄ de regib⁹ iuda deprauati fuerī p vꝛozes q̄s accepāt de filiab⁹ regū isrl: vt ptz ex supradictis.
n Ex eo iā tpe q̄ scissus est isrl a domo dauid. ertunc eīm declinauit isrl a vero cultu dei p ipm hieroboam.
o Translatusq; ē isrl de terra sua. ꝓpter mala predicta. p Adduxit aūt. Hic ꝓir describit ꝓphā extranei adductio. cum ꝛz: Adduxit aūt ⁊c. volebat eīm illā terraz fecure tenere sub manu sua: ⁊ ido amoto ꝓpio natiuo fecit illuc venire boues de regno suo q̄ essent sibi magis fideles.
q Nō timebāt dñz. q. erāt nutriti i idolatria. r Et imisit eis dñs leones. tum qz terra ꝓ magna ꝑte erat deserta. ⁊ ideo multiplicate fuerunt ibi bestie. cū in penā sue idolatrie.
s Ignorant legitima dei terre. ibi erī qui erāt gētiles credebāt q̄ fm mōstruū dinē terraꝝ ⁊ regnoꝝ cēt multitudo deoꝝ: q̄ꝝ q̄libet in terra sibi appropriata cultū sibi debitū ⁊ speciālē vellet habere. ⁊ ideo missus fuit illuc vn⁹ de sacerdotib⁹ terre isrl.
t Et docebat eos quō colerēt dñz. non tū ꝓfecte: qz erat de sacerdotib⁹ samarie: ⁊ non de hierusalem.
v Et vnaquęq; gens fabricata est deū suū. id est fecit sibi idolū siue illi q̄b colebat in ciuitate vl terra vnde fuerat illuc adducta. ꝓ Viri. n. babylonij fecerī sochot benoth. q̄s in hebreo sonat tabernaculū alazi. Dicit enī Ra. Sa. q̄ istō idolū erat factū ad modū galline habētis pullos. ita q̄ sochot signat domuz de noth autez idolū seu idola ibi posita. Babyloni enī multū inniteban⁹ ꝓstellationibus. et ideo aliqui eoꝝ fecerunt idolum in veneratiōe constellationis q̄ apud vulgares vocatur gallina pullinaria. apud litteratos vero plyades. sicut ⁊ aliqui alij faciebant imaginem soli ⁊ aliqui lune. put habetur in plurib⁹ locis scripture ⁊ nihilominus colebāt dominum: sed non fm instructionē sacerdotis ꝑdicti vnde et recipiebāt dnq; libros moysi ⁊ sic ꝓtim erāt genteles: ꝓtim iudei. y Fecerūt āt sibi de no. sa. i. de villib⁹ ꝓlonis q̄ nō erāt ō genere sacerdotali fm legē moysi.
Nō timeb

¶ qualiter
ſcipiantur
itelligūt: ſz tñ
idolis imūdo
rū ſpirituū ſer
uiunt. Videt
eis timoꝛe dei
rite ſe custodi
re cum fm sen
ſum ſuū ꝺitati
ſe putant fauere. ſz qz catholice fidei vim
tatem ſpernūt
malignoꝝ ſpi
rituum volun
tatibus obtē
perant: ⁊ non
ſolam inuēto
res primi erro
rum (quos pa
tres ſamarita
norum ſignifi
cant) boc faci
unt: ſed ⁊ ſeq̄
ces eoꝝ quos
filiorum nomi
ne et nepotum
intelligimus.
¶ La. XVIII
a Ezechias
Ego ꝓhēdēſ
dominum vel
fortitudo do
mini. Ram re
ꝺētor noſter
dominus fo
tis domin⁹ po
tens in prelio:
nō ſolum ido
la gentium cō
triuit: ⁊ cultū
idolatrie diſſi
pauit. q̄tinus
vnius dei no
ticiā haberent
eiꝰq; cultui di
gne mācipare
tur. quin ipaz
litteram legis
moſaice quaz
ille popul⁹ le
galis aſſidua
lectiōe reſona
bat ac p mag
no habebat:
cōtriuit: ac ſen
ſum ſpirituālē
in ea intellige
re eos docuit.
b ¶ Confregit
q̄ ſerpentem
æneuz. Ezechi
as ſerpentem
cōfregit: quia
in domio deo
ſperauit nō in
æneo ſerpente
Robeſtan vo
cauit: quod in
terpretatur es
eorum: vt quē
illi pro numie
colebant: i di
cis eius me
tallum eum eē
non deum ag
noſcerent.
¶ Rabſacē

dñm colerēt: dijs q̄z suis fuiebāt iuxta ꝓsuetudinē gētiū de q̄b⁹ translati fuerāt samariā. Elsq; i pñtem diē mozē sequūt antiquum. Non timēt dñm: neq; custodiunt cerimonias ei⁹ atq; iudicia et legē et mandatū q̄ ꝓcepat dñs filijs iacob quē cognomiauit isrl: ⁊ pcuſserat cū eis pactū: ⁊ mandauerat eis dicēs: Nolite timere deos alienos: ⁊ nō adorare eos: neq; colatis eos: ⁊ nō imoletis eis: ſz dñz deū vr̄m q̄ eduxit vos de tra egyptī i fortitudine magna ⁊ i brachio extēto: ipm timete ⁊ illū adorate et ipi imolate. Cerimonias q̄z et iudicia ⁊ legē ⁊ mādatū q̄ scripsit vobis custodite: vt faciatis cunctis diēb⁹: ⁊ nō timeatis deos alienos. Et pactū q̄ pcussit vobiscū nolite obliuisci: nec colatis deos alienos: ſz dñm deū vr̄m timete: ⁊ ipe eruet vos de manu oīm inimicoꝝ vr̄oꝝ. Illi vero non audierunt: ſz iuxta ꝓsuetudinē suā ꝑsti- a
nā ꝓpetrabāt. Fuerūt igit gētes iste timētes q̄dem dñm: ſz nihilominus idolis suis seruiētes. Naz filij eoꝝ ⁊ nepotes sicut fecerūt patres sui: ita faciūt vsq; i ꝓsentem diem. ¶ Capitulū: ¶ XVIII

Anno tertio osee filij hela regis isrl regnauit eęchias filius achaz regis iuda. Viginti quinq; annoꝝ erat cum regnare cepisset: ⁊ viginti uem annis regnauit in hierusalē. Nomen matris ei⁹ abisa filia zacharię. Fecitq; q̄ erat bonū coꝝ dño iuxta omnia q̄ fecerat dauid ꝑ eius. Ipse dissipauit excelsa et cōtriuit statuas: et succidit lucos cōfregitq; serpentem eneū quem fecerat moyses. Siq̄dē vsq; ad illud tempus filij isrl adolebant ei incēſū: vocauitq; nomē ei⁹ nohe- f
¶ id est eos eorum nō deus. b ¶ nō in serpente
stan. Et i dño deo israel sperauit. Itaq; post eum non fuit silis ei ō cunctis regibus iuda: sed neq; in his qui ante eum fuerunt. Et adhesit domino: et non recessit a vestigijs eius fecitq; mandata eius que ꝓceperat dominus moysi. Et ⁊ erat dñs cum eo: et in cūctis ad q̄ ꝓcedebat sapiēter se agebat.

a Nō timēt dñm. ſ. ꝓfecte ꝓut ꝓcipit i lege. ideo subditur: Neq; custodiūt cerimonias ⁊c. Cetera patēt. ¶ La. XVII

Moraliter. †Anno. xij. achaz regis iuda regnauit osee ⁊c. Rex a regēdo. Igit ꝓ osee regē q̄ malū fecit coꝝ dño. ſignificat⁹ mal⁹ ꝓlat⁹ q̄ male se habet i regēdo ꝓlium sibi cōmiſſum a deo. Et qm q̄ facit peccatū ſeru⁹ ē peccati. Joh. viij. ⁊ ꝓ dñs seru⁹ diaboli ē. Jdo ſequit: †Contra eū ascēdit salmanaçar rex assyrioꝝ ⁊ fact⁹ est ei osee seru⁹. Salmanaçar enī interꝓtat⁹ sentiēs carcerē. q̄d cōuenit diabolo. qz certitudinaliter scit se ad inferni carcerē deputatū. Assyrij xo facture vigilātes interꝓtāt ꝓpt q̄d ꝓ eos demones q̄ nūq̄ dormiūt ſignificant. Et sic ꝓ salmanaçar regē assyrioꝝ ſignificat⁹ ꝓnceps demonū cui mal⁹ ꝓlat⁹ seruus efficit: qz ꝓ mortale pctm ei subijcit. Sz qm peccatoz non statum habituaꝝ i malo firmiter ⁊ fixe: sed aliqñ vult ad bonū redire: ⁊ tūc diabol⁹ fortī cū impugnat vt ꝓsuetudinē peccādi ligatū ipm teneat: qz ꝓsuetudo ꝓ modum nature inclinat. Jdo subdit: ¶ Cūq; deꝑhendisset rex assyrioꝝ q̄ rebellare nitēs ⁊c. Seq̄t: †Et ascēdēs samariā obsedit eā. Et capta ciuitate capt⁹ fuit rex ei⁹ osee: ꝓ quē vt dictū ē mal⁹ ꝓlat⁹ de signat. Et qm ad casum ꝓlati sequitur casus ꝓlium fm q̄d dicit Greg. i pastorali. Cū pastoꝝ abrupta q̄dit ꝓ q̄s est vt grex ad ꝓcipitiū sequat. Jdo seq̄t: ¶ Et trāstulit isrl i assyrios. id est ꝓlium malo ꝓlato subditū i subiectiōez demonū. huius aūt causa subdit: †Factū ē aūt cū peccassent filij israel ⁊c. Ubi diffuse ponit multipliciū pctoꝝ ꝓpetratio. ⁊ ꝓpetrantiū obstinatio: q̄ fuerūt causa trāslatiōis isrl in assyrios. et ꝓ hoc ſignificat q̄ pctoꝝ opatio et peccantiū obstinatio sunt causa trāslationis mali ꝓlati ⁊ sequētis eū ꝓlū ad penā inferni.
¶ In ca. xvij. vbi dicit i postil. Et docebat eos quomodo colerent dñm. ¶ La. XVII

Additio. In hebreo dicitur: docebat eos quō timerēt dñm. ⁊ ſilr vbicūq; in ḃ ca. dicit de samaritanis q̄ coluerūt deū: hebraica ꝛitas habet loco colere: timere: qđ verī⁹ dicit. Nā ij samaritani possint dici timentes deum timoꝛe seruili: nō tñ ꝓprie ꝑt dici colētes deū: qz in vero cultu requiritur fides que in ipis non erat cum vere essent idolatre.

Replica. In ca. xvij. Burgen. facit differentiam inter timere ⁊ colere samaritanoꝝ improbans nostram translationem: de quo vide. ē. li. iij. ca. xvij. non enī est verisimile q̄ sacerdos missus doceret eos timere seruiliter. verioꝛ ē igit nostra translatio que dicit eū docuisse colere. timere. n. indurit aduersitas. ſ. timissio leonū ⁊c. ¶ La. XVIII

Anno tertio osee. Supr⁹ i ḃ ꝛto actū ē ō debilitatiōe regni iude ⁊ isrl sit: ⁊ ō regno isrl totali deiectione. ḃ ꝙr agit de regno iude ꝓ se ⁊ de ei⁹ destructōe. vbi ꝓmo ponit q̄d actū ē ſb ezechia. ſcdo q̄d ſb manasse. ⁊ amon. ca. xxj. tertio sub iosia ⁊ ioacha. ca. xxij. ꝛto q̄d ſb ioakim. ca. xxiiij. ꝙto q̄d sub sedechia. ca. xxv. Circa ꝓmū ostēdit ꝓmo ezechie ꝙuersatio laudabil. ſcdo ei⁹ liberatio terribil. ca. xix. tertio sanatio mirabil. ca. xx. Circa ꝓmū capm ostēdit primo quō ezechias laudabilit se habuit i ꝓsperis. ſcdo i aduersis ibi: Anno ꝛto decimo. Prima i duas. in ꝑt ꝓncipalē ⁊ incidētalē. ſcda ibi: Anno ꝛto. Circa ꝓmū tāgit gen⁹ ex pte matris ei⁹. cū ꝛz: a Nomē mris ei⁹ ⁊c. Dicit aūt aliqui q̄ iste zacharias fuit fili⁹ ioiade: ſz ḃ nō videt vez: qz ille zacharias fuit ꝓtēporane⁹ ipi ioas qz iterfecit eū: vt dictū est. ē. xij. ca. a ꝓncipio xo regni ioas vsq; ad ꝓncipiū regni achaz cui⁹ vxor fuit ista abisa fluxerūt āni. cxxxvij. qđ ꝑz si cōputēt āni q̄b⁹ successiue regnauerūt reges iuda a dicto tpe ⁊ sic nō videt q̄ ista abisa potuisset eē apta copule ꝓlis achaz et multo min⁹ ad ꝓcipiēdū. Cōsequēter ponit ezechie virt⁹. cuz ꝛz: Fecitq; q̄d erat bonū coꝝ dño. Et seq̄t: b Ipe dissipauit excelsa q̄d null⁹ rex fecerat añ eū. c Cōfregitq; serpētē eneū. cui⁹ causa subdit: Siq̄dē vsq; ad illud tpus filij isrl adolebant ei incēſū eo q̄ i aspectu illi⁹ filij isrl fuerāt sanati a morſib⁹ serpentū: vt habet Nūeri ca. xxj. f Vocauitq; nomē eius nohestan. i. cupreum vel cupreū. q. d. nihil erat diuinitatis in eo. sicut simplices credebāt erroꝛe decepti: qz in eo nihil erat nisi cupri. g Itaq; post eū nō fuit silis ei de cūctis regib⁹ iuda ⁊c. ꝓ ḃ nō habet q̄ fuerit sanctioꝛ dauid q̄ fuit añ eū: vl iosia q̄ fuit post: sicut ⁊ de quolibet cōfessoꝛe canit eccl̄ia: Nō est in uētus similis illi. ⁊ ḃ ꝓpter aliquam ꝓogatiuam: que non sic ꝛuenitur in alijs ꝛz i multis alijs ꝓogatiuis deficiat ab alijs: et ḃ modo dicitur ḃ de ezechia. h Non fuit silis ei ⁊c. tū qz destruxit excelsa ⁊ serpētē eneū: tū qz ad ꝑces ei⁹ angelus dñi exercitū sēnacherib ꝑcussit ⁊ sol decē ḡdib⁹ retrocessit: vt ha-

Rabsacez. Ra. Quia. he braice loqr filiū esaie putāt q̄ pditor fuit cū sobna. Vel samarite: et iō hebraicā linguam sciuisse. Qui q̄si q̄daz ꝛria fortitudo imitabāt̄ prophetas sua arrogātia: ꝓphe dicūt: Hec dicit dñs. Iste dixit ꝑ dicit rex magnus rex assyriorum. b Eliachim. Raba. De ꝑ eliachim dixit Esaias. Vocabo seruū meum eliachī qui fuit pontifex post sobnā quem tradunt hebrei rabsacl comminationibus pterritus prodidisse hierusalem: et excepta arce si cut et templo assyrios totaz vrbem cepisse: quem etiā sobnam cum eliachim ad rabsacem exisse quidā autumant.

c An speras in baculo arundineo atq; ꝛc. Nulla narrat historia q̄ ezechias pharaonis auxiliū postulauerit.

d In dño vo Rab. Dez ē q̄ in deo habuerunt fiduciaz: ꝑ falsū ē ezechiam abstulisse excelsa dei ꝛ altaria: ꝑ. n. non ꝫ deū: ꝫ p deo fecit vt destructo errore veteri iuberet deū i tēplo hierlm adorari.

e Dabo vo. duo mi. Rab. Rabsaces vt paucitatez obsessoz oñderet duo milia eqz pollicet̄ q̄rum ascensores ezechias nō habe ret: nō ꝫ ibecillitate ꝓpli venit q̄si eq̄tādi ignari: ꝑ q̄ deus precepit ne rex isrl equos

Ꝛ vro.

Ecclī.48.c Ezā.36.a

23.q.3.c.1. & baculo.

Rebellauit q̄z ꝓtra regē assyriorum: ꝛ nō seruiuit ei. Ipe pcussit philisteos vsq; gazā: et oēs termios eoz ꝛ a turre custodū vsq; ad ciuitatē mūnitā. Anno ꝛrto regis eze/chie: q̄ erat annꝰ septimꝰ osee filij hela regis isrl: ascendit salmanasar rex assyriorū samariā ꝛ oppugnauit eā ꝛ cepit. Mā post ānos tres āno sexto eze chie. i. nono anno osee regis isrl capta ē samaria. Et transtulit rex assyriorum isrl i assyrios: collocauitq; eos in hayla ꝛ i abor fluuijs goçan i ciuitatibꝰ medoꝝ: q̄z nō audierūt vocem dñi dei sui sz ꝑtergressi sūt pactuz eiꝰ. Oia q̄ ꝑceperat moyses seruꝰ dñi nō audierūt neq; fecerūt. Anno ꝛrtodecimo regi ezechie ascendit sennacherib rex assyriorum ad vniuersas ciuitates iuda munitas: et cepit eas. Tūc misit ezechias rex iuda nūcios ad regē assyriorū i lachis dicēs: Peccaui recede a me: et oē q̄ ipposueris mihi ferā. Indixit itaq; rex assyriorum ezechie regi iude trecēta talēta argēti: ꝛ triginta talēta auri. Deditq; ezechias oē argētū q̄ reptū fuerat i domo dñi et i thesaurꝭ regijs. In tpe illo ꝓfregit ezechias valuas tēpli dñi ꝛ laminas auri q̄s ipse affixerat: et dedit eas regi assyriorum. Misit autē rex assyriorum thartan ꝛ rabsaris ꝛ rabsacē de lachis ad ezechiā regē cū māu valida hierlm. Qui cū ascēdissent venerūt hierlm: ꝛ steterunt iuxta aq̄ductū piscine superioris q̄ ē in via agri fullonis: vocauerūtq; regē. Egressus

ꝫ vel muratam

ꝫ .i. pontifex

ē aūt ad eos eliachim filiꝰ helchie ꝓpositꝰ domꝰ: ꝛ sobna scriba ꝛ ioahe filiꝰ asaph a cōmētarijs. Dixitq; ad eos rabsaces: Loq̄mini ezechie: Hec dicit rex magnꝰ rex assyriorum: Que est ista fiducia qua niteris? Forsitan inisti consilium: vt ꝓpares te ad ꝓlium. In quo confidis vt audeas rebellare? An sperās in baculo arundineo atq; confracto egypto: sup quem si incubuerit homo cōminutus ingredietur manum eius ꝛ pforabit eam. Sic est pharao rex egypti omnibꝰ qui confidunt in eum. Q̄ si dixeritis mihi. in dño deo nostro habemus fiduciam: nōne iste ē cuius abstulit ezechias excelsa ꝛ altaria: et ꝑcepit iude ꝛ hierusalē: ante altare hoc adorabitꝭ i hierlm? Nūc igit trāsite ad dñm meū regē assyriorum: ꝛ dabo vob duo milia eqꝝ: ꝛ videte an habere valeatꝭ ascēsores eorū. Et quō potestis resistere ex vnuz satrapā de fuis dñi mei minimis? An fiduciā habetis i egypto ꝓpter curꝰ ꝛ eq̄tes? Numquid sine voluntate domini ascēdi ad lo/

Ps

cū istū: vt demolirer eum? Dñs dixit mihi: Ascēde ad trā hāc: et demolire eā. Dixerūt āt eliachim filiꝰ helchie ꝛ sobna scribe ꝛ ioahe rabsaci. Precamur vt loq̄ris nobis ꝭuis tuis syriace: siq̄dē intelligimus hanc linguā: ꝛ nō loquaris nobis iudaice: audiente ꝓplo q̄ ē sup muruz. Rūditq; eis rabsaces dicēs: Nūq̄d ad dñm tuū ꝛ ad te misit me dñs meꝰ vt loquerer ꝭmones hos: ꝛ nō potius ad viros q̄ sedēt sup murū vt comedāt stercora sua: ꝛ bibāt vrinā suam vobiscū? Stetit ita q; rabsaces et exclamauit voce magna iudaice: ꝛ ait: Audite ꝓba regis magni regis assyriorum. Hec dicit rex: Nō vos seducat ezechias. Nō eni poterit eruere vos ꝺ manu mea: Neq; fiduciā vobis tribuat sup dñm dicēs: Eruens liberabit nos dñs: et nō tradet ciuitas hec in manu regis assyriorum: Nolite audire ezechiā. Hec eni dicit rex assyriorum: Facite mecū qd̄ vob est vtile ꝛ egredimini ad me: Et comedet vnusq̄sq; de vinea sua: ꝛ de ficu sua: ꝛ bibet aq̄s de cisternis vris: donec veniam ꝛ trāsferā vos in terram q̄silis ē terre vestre: in terrā fructiferam ꝛ fertilē vini: terrā panis ꝛ vineaꝝ: terram oliuarū ꝛ olei ac mellis: ꝛ viuetis et nō morie mini. Nolite audire ezechiam q̄ vos decipit. dicēs: Dominus liberabit nos. Nunquid liberauerunt dij gentium terram suaz

ꝫ Si tantis dijs plenibus victimus facile: quanto magis solam hierusalem vno deo ꝑsule vincemus.

ꝺ ō manu regis assyriorum? Ubi est deus emath ꝛ arphat? Ubi ē deus sepharuaim ana ꝛ aua? Nūq̄d liberauerūt samariā de mānu mea? Qui nā illi sūt i vniuersis dijs terraꝝ qui eruerūt regionē suā de manu mea: vt possit eruere dñs hierusalē de manu mea?

ꝫ Ne cū ad maiores blasphemias ꝓuocaret.

ꝫ Dia agens cū cōsilio

Tacuit itaq; ꝓplus et nō respōdit ei quicq̄. Siquidem preceptum regis acceperant: vt non respōderent ei. Venitq; eliachim filius helchie ꝓpositus domus ꝛ sobna scriba et ioahe filiꝰ asaph

Dñs dixit mihi: Ascēde ad terrā hāc ꝛ demolire eā. ꝫ ipe ñ allegauit finē ꝓphie: lz. n. esaias dixerit regē assyriorum vēturꝫ i terrā iuda. ꝛ afflictuꝝ eā: tñ ipe ꝑdixit exercitū eiꝰ peutiendū a dño: ꝭm q̄ habet infra ca. sequēti. b Direxerūt aūt. Ibi ꝓr describit nūcios ezechie postulatio. cum ꝺ:: c Precamur vt loq̄ris nobis ꝭuis tuis syriace. ꝓsuetū eni erat antiq̄ illi q̄ assistebāt regibus sciebāt diu ersa idiomata: vt scirent legere lras ꝛ loq̄ cū nunciis alioꝝ idiomatū. d Et nō loq̄ris nobis iudaice audiente ꝓplo. ne sez ꝓpls terrereꝰ ex ꝟbis rabsacis ꝛ q̄ i verbis suis itermiscebat ꝟba blasphemie. Ex ꝑ āt loco dicūt hebrei ꝛ etiā doctores nr̄i q̄ iste rabsaces erat iudeꝰ natiōe: ꝫ derelicta lege ꝓuersus erat ad gentilitatem.

e Rūditq; eis. Ibi ꝓr ponit dicte postulatiōis denegatio. Cū subdit: f Nūq̄d ad dñm tuū. ſ. ezechiā solū. g Misit me dñs meꝰ. q. d. nō: sed magis ad ꝓlm. ꝛ iō cepit altiꝰ clamare ad terrendū ꝓplm dicēs: h Et comedāt stercora sua. i. tā diu erūt obsessi q̄ nō habebūt aliq̄d ad comedendū et bibēdū. i Non vos seducat ezechias. tenēdo ciuitatē ꝺ me. k Nō. n. poterit vos eruere. ſ. ꝟtute ḧuana: nec etiam diuina. Ꝺo subdit: Neq; fiduciā vobis tribuat sup dñm. Et sequit: l Facite mecū qd̄ vobis ē vtile et egredimini ad me: subdēdo vos volūtarie fuituri mecū: q̄ō ē melius vobis q̄ magis gladio ꝛ fame. m Et comedet vnusq̄sq; de vi. sua. i. viuat pacifice et q̄ete i terra ista. n Donec ve. ꝛ trās. vos. q. d. ꝺ est modꝰ regū assyriorum trāsferre gentē sibi subiectā: de terra sua natiua ad aliā: vt sit magis securꝰ de eiꝰ subiectione: sic eni iā añ fecerat rex assyriorum de osee rege isrl et eiꝰ ꝓplo. vt dictū ē ca. ꝓcedēti ꝛ etiā isto. o Nolite audire ezechiā. ꝓr ꝺ vobis ꝓsuadētē. p Qui vos deci. dicens: dñs libe. nos. q̄ō nutiq̄ ꝓbare ꝑ locū a maiori. d. q Nunq̄d liberauerūt dij gentiū ꝛc. q. d. cū essent multi dij nō potuerūt defendere colētes eos ꝺ regē assyriorum: ergo deꝰ vester q̄ ē vnicꝰ tñ nō poterit vos defendere. ꝫ istud argumētū nullū ē: q̄ illi nō sūt dij veri. ꝫ falsi et nulli virtutis. de aūt verꝰ vnꝰ est et potētie infinite. Tacuit itaq; ꝓpls. ſ. de ꝑcepto regis: ne rabsaces moueret ad dicendū adhuc blasphemias de deo si sibi respōderet. r Venitq; eliachim ꝛc. Sedr: Scissis vestib. Ibi eni erat modus iudeoꝝ q̄ scindebant vestes suas q̄n audiebāt blasphemiam ꝺ deū: Ita ꝛ sūꝰ sacerdos scidit vestimenta sua q̄n imposuit blasphemiam ipi ꝓpo: vt habet Marci. xiij.

Ca. XVIII

Moraliter ꝫ Anno tertio osee filij hela regnauit ezechias ꝛc. Per ezechiā q̄ fortitudo dei intēpratur. bonꝰ ꝓlatus significat q̄ non virtuti sue vel meritis sed diuinis auxilijs innitit. Ideo subditur: ꝫ Ipe dissipauit excelsa. superbos humiliando. ꝫ Et triuit statuas. hypocritaꝝ falsitatem detegēdo et eos abijciendo. ꝫ Et succidit lucos. luxuriosos et dissolutos ꝛtirpādo. ꝫ Confregit serpētē eneū. ꝑ quē significat calliditas malignātiū. Heū. iij. Serpēs erat callidior cūctis animantibus terre ꝛc. Serpēs igit eneꝰ frangit cū calliditas mali et obstinati hoīs eneruatur. ꝫ Anno xiiij. regis ezechie ascēdit sennacherib ꝛc. Per sēnacherib q̄ ꝺ ezechiā ascēdit: significat tyrānꝰ q̄ ecclīaz boni ꝓlati turbat ꝛ inadit sicut rex anglie invasit ecclīaz sancti Thome archiepi cātuarien et alij plures idē legūt fecisse. ꝫ Tūc misit ezechias nūcios ad regē dicēs: Peccaui recede a me ꝛc. Bonꝰ eni ꝓlatꝰ ꝓsideras peccata ꝓ decessorū suoꝝ vel subditoꝝ ꝓpt q̄ deꝰ iuste ꝑmittit ecclīaz vexari. ad suā vexationē redimendā exponit aliq̄n substātiā tēporalē. Per ꝺ aūt q̄ sennacherib habita ezechie pecunia a sua malicia nō cessauit. sed hierlm vbi diuinꝰ cultꝰ erat sibi subiugare voluit et ad ꝺ nūcios misit. Ad̄ subdit: ꝫ Misit āt rex assyriorum carthan ꝛ rabsacen ꝛc. significat malicia tyrāni q̄ molestās ecclesiā nō ē ꝓtent bono

Caplm: XIX

Q Ue cū audisset ezechias rex scidit vestimenta sua

a ℣ Propter rabsacis blasphemias.

et operuit se sacco. Ingressusq; e domū domini: et misit eliachim p/positum domus et sobnā scribā et senes de sacerdotibus opertos sac/cis ad Esaiam ꝓphetā filiū amos qui dixerunt: hec dicit Ezechias: Dies tribulatiōis et increpatiōis et blasphemię dies iste. Venerunt filij vsq; ad partum: et vires nō ha/bet parturiēs. Si forte audiat dñs deus tu⁹ vniuersa verba rabsacis: quem misit rex assyriox dñs suus: vt exprobraret deū viuētē: et argu/eret verbis quę audiuit dñs deus tu⁹: et fac orationem p reliquijs q̄ repte sūt. Venerūt ergo serui regis ezechię ad esaiam. Dixitq; eis esa/ias: Hec dicet dño vro: Hec dicit dñs: Noli timere a facie sermonuz quos audisti: quibus blasphema/uerunt pueri regis assyriorum me. Ecce ego imittā ei spūm: et audiet nunciū: et reuertet i terrā suā: et de/ijciam eū gladio i terra sua. Reuer/sus e igit rabsaces: et iuenit regē as/syriox expugnātē lobnā. Audierat eni q recessisset ō lachis. Lunq; au/disset ō tharaca rege ethiopię di/cētes: Ecce egressus est vt pugnet aduersum te: et iret contra eū: misit nūcios ad ezechiā dicēs: Hec dicite ezechię regi iuda: Non te seducat deus tuus in quo habes fiduciaz: neq; dicas: Nō tradet hierm i ma/nus regis assyriox. Tu enim ipe au/disti q̄ fecerunt reges assyriox vni/uersis terrīs: quō vastauerunt eas: Num ḡ sol⁹ poteris liberari? Num/quid liberauerunt dij gentium sin/gulos quos vastauerunt pres mei Hoçan videlicet et aran et reseph. et filios eden qui erant in thelas/sar? Ubi e rex emath: et rex arphat et rex ciuitatis sepharuaim ana et aua? Itaq; cuz accepisset ezechias

a

lras ō manu nūcioz et legisset eas: ascēdit in domū dñi: et expādit eas cozā dño: et ozauit i cōspectu ei⁹ di/cens: Dñe de⁹ isrl q̄ sedes sup che/

b

c

v

Capitulum: XIX

a ℣ quia p populi et sui peccatis esse.

credidit q rabsaces cōtra dñm talia sit locutus

Q Ue cuz audisset ezechias

a

rex scidit vestimenta sua

b+

et operuit se sacco. Ingressusq; e

c

domū domini: et misit eliachim p/

d

positum domus et sobnā scribā et

e

senes de sacerdotibus opertos sac/

f g

cis ad Esaiam ꝓphetā filiū amos

h

qui dixerunt: Hec dicit Ezechias:

Dies tribulatiōis et increpatiōis

e

et blasphemię dies iste. Venerunt

f g

filij vsq; ad partum: et vires nō ha/

b

bet parturiēs. Si forte audiat dñs

i

deus tu⁹ vniuersa verba rabsacis:

quem misit rex assyriox dñs suus:

vt exprobraret deū viuētē: et argu/

eret verbis quę audiuit dñs deus

tu⁹: et fac orationem p reliquijs q̄

repte sūt. Venerūt ergo serui regis

ezechię ad esaiam. Dixitq; eis esa/

k

ias: Hec dicet dño vro: Hec dicit

†

dñs: Noli timere a facie sermonuz

l

quos audisti: quibus blasphema/

m

uerunt pueri regis assyriorum me.

n

Ecce ego imittā ei spūm: et audiet

o p

nunciū: et reuertet i terrā suā: et de/

q

ijciam eū gladio i terra sua. Reuer/

r

sus e igit rabsaces: et iuenit regē as/

syriox expugnātē lobnā. Audierat

s

eni q recessisset ō lachis. Lunq; au/

t

disset ō tharaca rege ethiopię di/

cētes: Ecce egressus est vt pugnet

v x

aduersum te: et iret contra eū: misit

nūcios ad ezechiā dicēs: Hec dicite

ezechię regi iuda: Non te seducat

y

deus tuus in quo habes fiduciaz:

neq; dicas: Nō tradet hierm i ma/

nus regis assyriox. Tu enim ipe au/

disti q̄ fecerunt reges assyriox vni/

uersis terrīs: quō vastauerunt eas:

Num ḡ sol⁹ poteris liberari? Num/

3

quid liberauerunt dij gentium sin/

gulos quos vastauerunt pres mei

Hoçan videlicet et aran et reseph.

et filios eden qui erant in thelas/

sar? Ubi e rex emath: et rex arphat

et rex ciuitatis sepharuaim ana et

aua? Itaq; cuz accepisset ezechias

a

lras ō manu nūcioz et legisset eas:

ascēdit in domū dñi: et expādit eas

b

cozā dño: et ozauit i cōspectu ei⁹ di/

c

cens: Dñe de⁹ isrl q̄ sedes sup che/

v

tempozali: sed cū ꝑ bono spiritualia nitrit impedire et clerū subijcere indebite seruituti. et in tali casu plus debet sibi resistere. sicut fecit sanct⁹ thomas regi an/gloz. et ꝑ significat hic p ꝑ q ezechias non obedi/uit mādato sennacherib ꝛ magl se ꝓparauit et popu/lum suū ad viriliter resistendū.

Esa.37.a

A

B

L

Esa. XIX

a Q Ue cuz audisset. Hic ꝓsr describit ezechie li/beratio terribilis. Circa quā primo ponit ꝓ/phetica denunciatio. scdo angelica executio. ibi: Fa/ctū est igit. Prima i duas ꝑs dupliciter denūciatio/es. scda ibi: Cūq; audisset. Circa primū ꝑmittit ezechie humilis petitio. scdo esaie cōsolabil rñsio. ibi: Dixit q; esaias. Circa primū dr: Que cū audisset rex ezechi/as scidit vestimenta sua. ꝓpter ꝛba blasphematoria ō dñm deū dicta: vt ꝓdictū ē. b Et optus ē sacco. humilias se cozā deo. c Ingressusq; ē domū dñi. ad impetrandū ei⁹ miscdiaz circa ꝓpm suū: et ei⁹ insti/ciam ō blasphemos ꝓdictos. d Et misit elia. ꝛc. qz magis ꝓfidebat ō meritis esaie q̄ de suis: ō misit ad eū petēs oronis ei⁹ suffragiū. e Dies tribulatiōis ꝛ increpatiōis. s. mei ꝛ tot⁹ ꝓpli. f Et blasphemie. s. ō deū. g Dies iste. s. in q̄ rabsaces dixerat supradi/cta q̄ erant ad afflictionē regis ꝛ populi et vituperiū et blasphemiā dei. h Venerūt filij vsq; ad ptū ꝛc. id est i tāta afflictiōe sum⁹ positi: sicut mulier exists in afflictione partus: cui deficiūt vires pariendi.

i Si forte audiat ꝛc. sic legēda est lra. Fac oronez ꝓ reliquijs his. i. ꝓ regno inda in q̄ ē modicus ꝓs/in cōpatione ad tpa ꝓterita. Si forte audiat dñs de⁹ tuus. i. ꝓ orones tuas liberet nos et puniat assyrios blasphemos. k Dixitq; eis esaias. Hic ꝓsr ponit esaie cōsolabilis rñsio. cuz dr: l Noli timere a facie ser. i. ꝓter ꝓmones. m Quib⁹ blasphe. pu. reg. al syriozū. i. serui sibi familiares ꝛ chari sicut filij.

n Me. qz ꝛba rabsacis imponebāt deo impotētiā. dicēdo qr nō posset saluare ezechiā ꝛ ꝓpm suū de ma/nu regis assyriox. ꝛ sic dicebat eū ipotētioz hoīe mor/tali. o Ecce ego imittā ei spiritū. i. turbationem mētis. cuius causa subdit: p Et audiet nūciū. i. de rege ethiopie inuadēte ei⁹ regnū. vt habet infra. q Et reuertet in terrā suā ꝛc. hoc nō fuit in isto red/itu sed in secūdo: qz redijt ad obsidendū hierusalē: et inde fugit territus ꝓpter plagam sui exercit⁹ et tunc in terra sua a filijs suis fuit occisus: vt habet in fine huius capituli. r Reuersus est ergo rabsaces. per acto nūcio. dicunt tamē aliqui doctozes q̄ ibi remā/sit exercitus assyriox. s Audierat eni q recessis/set de lachis ipa expugnata vel destructa. t Cūq; audisset. Hic cōsequēter describit secūda denūciatio ꝓphetica ō liberatione ezechie ꝛ populi sui. circa q̄ primo ponit eius cōminatio p regem assyriox. secū/do eius deuota oratio cozam rege celoz. tertio eius cōsolatio p ꝓphetam ꝑscium secretoz diuinoz. scd/da ibi: Itaq; cum accepisset. tertia ibi: Misit autem esaias. Circa primū dicit: Cūq; audisset ꝙz sennache/rib. v Et iret contra eum. s. ꝓtra regem ethiopie et exercitum suum. x Misit nūcios ad ezechiam. cōminādo q⁹ deuictis hostib⁹ cōtra quos ibat reuer/teretur ad destruendū hierusalē. y Non te sedu/cat deus. et sic blasphemat dominum tanq̄ habētes falsitatē et saluandi impossibilitatē. z Numq̄ li/berauerunt dij gentiū ꝛc. q. d. multi erant ꝛ tamē nō potuerunt liberare cultores suos. ꝛ multo minus de/us vester quem dicitis esse vnicum poterit vos libe/rare. idem est argumentuz quod fecerat rabsaces ca. xviij. a Itaq; cum accepisset. Hic ꝓsequēter ponit/ur ipius ezechie oratio. cum dicit: Itaq; cum accepi/set ezechias lras. ꝛbo eni ꝛ scripto cōminar⁹ sibi fue/rat rex assyriox ad maiozē terrozem. b Et expādit eas cozam dño. qz cōtinebāt blasphemias cōtra ipm vt dictū est. c Et ozauit in cōspectu eius. vt glori/ficaret nomē suum cōtra blasphemias nomini suo ir/rogatas ꝛ saluar: ꝛ ꝓpm ꝓtra cōminatiōes ꝓdictas. d Domine deus isrl qui sedes sup cherubin: id est ꝙ/sides omni creature etiam angelice. ꝛ ꝑ significabat in templo dei vbi ꝓpiciatoriuz q̄ erat quasi sedes dei: sustētabatur a duobus cherubin hinc ꝛ inde po/sitis sicut fuit plenius expositum Exo. xxv.

Inclina

℣ p̄catur

rubin: tu es sol⁹ de⁹ regū oīuz ter/re: tu fecisti celū ꝛ terrā. Inclina au/rem tuā ꝛ audi. Aperi dñe oc̄los tu/os ꝛ vide ꝛ audi oīa verba senna/cherib: q̄ misit vt exprobraret nob deū viuētē. Uere dñe dissipauerūt reges assyriox gētes ꝛ terras oim: et miserūt deos eox i ignē. Nō eni erāt dij: ꝫ opa manuū hoiuz ex lig/no ꝛ lapide: ꝛ ꝓdiderūt eos. Nunc igit dñe de⁹ noster saluos nos fac de manu eorū: vt sciant oīa regna terre qz tu es dñs de⁹ solus. Misit aūt esaias filius amos ad ezechiā dicēs: Hec dicit dñs de⁹ isrl: Que deprecatus es me sup sennacherib rege assyriorū audiui. Iste ē sermo quē locut⁹ est dñs ō eo: Spreuit te et subsannauit te virgo filia sion: post tergum tuū caput mouit filia hierlm. Cui exprobrasti ꝛ quē blas/phemasti? Cōtra quē exaltasti vo/cē tuā ꝛ eleuasti i excelsū oculos tu/os? Cōtra sanctū isrl. Per manum seruoz tuoz exprobrasti dño et di/xisti: In multitudie curruū meorū ascēdi excelsa mōtium in sūmitate libani: et succidi sublimes cedros ei⁹: ꝛ electas abietes illi⁹. Et igress⁹ sū vsq; ad termios eius: ꝛ saltū cār/meli eius. Ego fodi ꝛ bibi aquam ꝛ siccaui vestigio pe/dis mei oēs riuos aggerum enas: ꝛ siccaui vestigijs pedū meo/rū oēs aq̄s clausas. Nunqd nō au/disti qd ab initio feceri? Ex diebus antiq̄s plasmaui illd ꝛ nūc adduxi. Erūtq; i ruinā cōlliū cōpugnantiū ciuitates munite ꝛ q̄ sedēt i eis hū/miles mānu. Cōtrēmuerūt ꝛ cōfusi sūt: facti sūt velut fenū agri: ꝛ virēs her/ba tectoz q̄ arefacta est aſiq; vne/rit ad maturitatē. Habitaculū tuū et egressum tuū ꝛ introitum tuum et viam tuam ego ꝓsciui ꝛ furorem tuū cōtra me. Insaniisti in me: ꝛ sū/perbia tua ascēdit in aures meas. Ponam itaq; circulum in naribus tuis et chamum in labijs tuis: et reducam te i viam per quā veniſti.

a

b

c

d

e

f g

a

b

i

k

l

m

n

o

q

r

s

t

v x

y

3

a

b

c

d+

e

a ℣ altitudo summitatis ꝛ saltus carmeli cōplū est.

a ℣ qō eradicat fūdit⁹ euertit. ℣ Ra. vl eradicatiōez

a ℣ i. cōtracta ꝛ absq; virtute

a ℣ A facie tua b ℣ gladio perierunt

a ℣ Ra. inutilibus cōparāt

a ℣ Ra. prius marcescūt q̄ matureſcant

a ℣ Ra. Habit. tu. ꝛ oīa q̄ egr⁹ es añ ꝓcognoui

a Inclina aur ē tuā ꝛ audi. i. effectū iusticie tue ostēde ꝓtra sennacherib. Cetera patēt vsq; ibi:

b Ut sciant oīa regna terre. qz tu es dñs de⁹ so/lus: cōterēdo sennacherib q̄ deos aliarum gētiū destruerat.

c Misit autē esaias. Hic ꝓsequē/ter ponit cōsolatio ezechie p esaiam denūciando sibi ipius sennacherib futuram ruinam. et ꝓmo hec ruina predicit, secundo ad huius ꝓbatiōem mirabile signum adducit. ibi: Tibi aūt ezechia.

Circa primum e saias dirigit sermonem ex parte domini ad ezechiā dicens esse orationem eius ex/auditam. cum dicit. Que deꝑcatus es ꝛc. Sequ/tur: d Spreuit te. in animo suo: virtutē tuam nullam reputando. e Et subsannauit. sensibi/li signo. subsannatio enim ꝓprie dicit cōꝑtus cum signo sensibili: ꝛ dicit subsannatio a rugatione nasi. f Virgo filia sio. i. hierusalē: que di/cit virgo ꝓpter integritatem fidei q̄ semp remā/sit ibi in aliquibus. Filia sion dicit: quia sicut fi/lia a matre ꝓgitur: ita ciuitas hierusalē ꝓtege/bat a fortalicio qō erat in mōte sion. g Post tergum tuum caput mouit. quia habitatores hie/rusalem non audebant exire in campū cōtra eū: sed magis fugiebant ab eo: ꝛ sic vertebāt ei deoz/sum. Cōsequenter Esaias dirigit sermonē suū ad sennacherib dicens: h Contra quem exaltasti vocē tuā. cōminando ꝛ blasphemando ꝑ superbia ꝛ respōdit. d. i Contra sanctū israel. id est con/tra illū qui est sanctus sanctorū ꝛ deus israel per specialem cultum. k Per manū seruoz tuoz exprobrasti dño. sicut ꝓz ex ꝓcedentib⁹ de rabsa/ce ꝛ alijs nunciis q̄ apportauerūt lras ezechie. et iste fuit maior ꝛemptus q̄ si sennacherib hoc fe/cisset in ꝑsona ꝓpria: sicut dare alapā alicui per viliorē ꝑsonā q̄ ꝑ seipm. l Et dixisti: in corde tuo. m In multitudine curruū meorū ascēdi excelsa montiū. i. cuitatē hierusalē: ꝛ templū qō erat in excelso respectu aliarum terrarum.

n In sūmitate libani. i. templi de lignis libani facti. vt ꝓz ex dictis. ℣. iij. li. o Et succidi sub/limes cedros eius ꝛc. qz de talib⁹ lignis erat fa/ctū templū. Uel ꝑ istas arbores metaphorice de/signāt ꝓncipaliores populi: vt ꝓncipes sacerdo/tum. ꝛ iz ista adhuc nō fecisset sennacherib: tamē ex superbia cordis reputabat se certitudinaliter fa/cturum de futuro: ac si iam esset factum de ꝓtere/rito: et ad hoc designādum vtitur ꝓpheta tali modo loquendi. p Et saltum carmeli. i. vul/gares homines. q Et bibi aquas alienas. id ē ab alijs in cisternis ꝛ stagnis collectas.

r Et siccaui vestigijs pedū meorū. id est hominū exercitus mei: et animaliū veniētiū illuc ad hau/riendum ꝛ bibendū. Cōsequenter ꝓpheta in ꝑ/sona dñi alloquit sennacherib dicēs: s Num/qd nō audisti qd ab initio fecerim. ſ. oēm creatu/ram de nihilo. q. d. scire et audire debuisti: qz iz gētiles ponerent multitudinē deozū: tū sup oēs ponebāt vnā causam primā omniū quā vocabāt deum deozū. t Ex vet⁹ antiq̄s. id est ab eter/no. plasmaui illud: id est faciendū disposui q̄d/ factū est ꝓ ꝑes tuos ꝛ te: ad puniēdū aliq̄ mala facta contra me: sm q̄ dicit dñs Esa. x. Ue assur ꝛga furozis mei ꝛ baculꝰ ipe est ꝛc. Et nunc ad/duxi istā punitionē ꝑ te ꝛ ꝓ alios. v Eruntq; in ruinā ꝛc. ℞ ē dictū ruine ciuitatū ꝛ terrarum ꝛ ꝓpl⁹ q̄ facte sūt ꝛ fiēde ꝑ te totū ē mea ꝛbute.

x Facti sūt ve. fe. agri. i. nulli⁹ resistentie aut vir/tutis: qz sic volui. y Habitaculū tuū. in terra tua qū tractabas in ꝓsilio tuo de inuasionib⁹ ali/arum gentiū. z Et egressum tuum. ꝓcedendo ad bellū. a Et introitū tuū. itrādo tras alienas ꝛ ciuitates. b Ego ꝓsciui. qz oīa ista ꝓordiani. c Et furozē tuū cōtra me. blasphemādo nomen meū tanq̄ ingratissim⁹ et insan⁹ de victoriis q̄s dedi tibi. d Ponā itaq; circulū i naribus. sicut fit bubalis. ꝛ ē sensus te indomitū ego domabo malis gratib⁹ tuis. e Et reducam te. s. ꝓ fuisse ad terrā tuā. sicut ꝓz in fine huius capituli.

a Hoc erit signū. Ra. Eoz q̄ prenūcio q̄ ꝥ anno ea comedas que spōte nascunt: siue iuxta.lxx. que prius seueras. Anno scō fm ys machū pomis vescere: siue iuxta eosdē q̄ ꝓteritis segetib⁹ et cadētibus i terrā pullulauerūt. In anno tertio fugato iā assyrio et obsidione iam laxata: seminate et metite. plātate vineas ⁊ fructum earū comedite. Siquidem parue vbis huius reliquie q̄ nunc hostili valanc exercitu: et euasuros cē se nō credunt: tantā recipient abundātiam omniū rerū et felicitatē: vt ī star arboris alta radice fūdate pomis densissimis impleanc. De hierusalē enim egredient reliquie: et implebunt terram iudeā euacuatam habitoribus nō suo merito: sz dei misericordia: imo zelo quo ad uersus impios zelatus est populū suuz. b Comede hoc anno ⁊c. Esaias ita: comede hoc anno que sponte nascunt: et anno secundo vescere pomis. In anno autē tertio seminate et metite. plantate vineas et comedite fructus earū: et mittet id q̄ saluatum fuerit ꝺ domo iuda: ⁊ q̄ reliquum est radicē deorsum et faciet fructum sursuz: q̄z de hierusalem exibunt reliquie et saluatio de monte sion: zel⁹ dñi exercituuz faciet hoc. Omnibus ab exercitu vastatis comede que ꝺ iteruz germinare: siue que inter vngulas equoꝝ euadere potuerunt. In secūdo anno q̄ sponte nascunt sine laboze. Ut simulatione: hoc dictū ē q̄z putabāt se fame perituros. c Et ꝓpter da. Rab. Propter futurozum spem presentem excutit metum. Dicit autē q̄z non suo merito sed dei clementia cōseruentur imo et patris eoz da/uid memoria: in quo monentur et sue negligentie et illius fidei ⁊ iusticie: quia intantū diligit de⁹ iusticiam: vt posteros maiozum virtute tueatur. d Factuz est igit in nocte illa. Rab. Tot ab vno angelo vna nocte cedūt ⁊ absq̄ vulneribus moꝝ seua discurrit. Sup quo Paralipo. legit. Et misit dominus angelum qui pcussit omnē virum robustum et bellatoz ꝑn cipemq̄ exercitus regis assyrioz. Reuersusq̄ est cum ignominia in terram suam. Qui seruatus ē: vt fieret testis maiestatis illius quē paulo ante contempserat.

e Cunq̄ adozaret in templo ⁊c. Rabanus. Quasi victoria de hostibus repoztaret contempto⁹ veri dei i phano falsi numinis trucidatur: nec angelico perit gladio quod erat cōmune sed parricidio filiozum. Rabanus. Pharao quoq̄ in decem egypti seruaꝝ plagis vt nouissimus pereat.

f In terram armenioꝝ. Ararath regio in armenia campestris per quam araxes fluit incredibilis vbertatis ad radices thauri montis: ergo et arca Noe non ad mōtes generalik amenie delata ē: sed ad mōtes thauri altissimos q̄ ararath ūminet campis.

Tibi aūt ezechia. Hic ad ꝓfirmatiōez ꝓdictoꝝ datꝝ mirabile signū. cū dicitur:

b Comede ꝥ an. q̄ rep. i. illud q̄ nascet i cāpis de granis cōtrit⁹ ab exercitu senacherib. ⁊ ꝥ ptz ꝑ lr̄az hebraicā. q̄ sic hz: Comede ꝥ āno renascēs vel renascētia: et ꝑ illud q̄ dr̄ Esa. xxxvij. Comede ꝥ āno q̄ spōte nascūt. i. sine cultura hoīm: cuiusmodi est dicta renascētia: In scō āno q̄ spōte nascūt. i. fructꝰ arboꝝ. vñ Esa. xxxvij. ꝺz: Scdo āno pomis vescere. poma enī generaliter dicunt oēs fructus arborum. In heb. habet: Scdo autē anno ꝓsiliones id est fructus q̄ de arboꝛib⁹ abscindūt ⁊ colligunt. Ra. Sa. aliter exponit ꝓscisionem dicens: q̄ exercitus senacherib ꝓciderat arbores fructuosas regionis. et ꝓpheta ꝑ dixit hoc signum: q̄ secūdo āno facerēt ramos ita magnos q̄ tantū cresceret ibi de fructu q̄ popul⁹ inde posset sustentari. c Porro in tertio anno seminate ⁊c. q̄ exponit Ra. Sa. dicēs. Tu ezechia cū videris duo signa ꝓdicta. s. q̄ ex granis cōtritis ꝓdicto modo oriūtur fruges ad sufficientiā ꝓmi anni: et ex arboribus ꝑscisis fructus ad sufficientiā secūdi: que nō possunt nisi diuina virtute fieri: sis certus de contritione exercitus sennacherib: ita q̄ ꝓteritis absq̄ timoꝛe seminare ⁊ metere. d Mittet radicem deorsum: id est stabilietur i terra. e Et faciet fructum sursum. i. bona opera. f Zelus dñi exercituū faciet ꝥ. i. nō ex meritis vris: sz ex diuina gratia. g Nō ingredieꝝ vrbē hāc. sicut cōminat⁹ est. h Nec mittet in eam sagittam: q̄z non ꝓmitteꝝ tm̄ approꝑinquare ciuitati. i Et saluabo eam ꝓpter me. i. ꝓpter gl̄iam nomis mei demonstrandam. k Et ꝓpter dauid. id est ꝓpter merita ipsius.

l Factū est igit. Posita denūciatione liberatiōis ezechie. hic cōsequēter ponit huius liberatiōis executio in facto. cū ꝺz: Factum est igit in nocte illa. hoc nō potest referri ad tps in q̄ esaias dixit ista q̄ ꝓdicta sūt: q̄z fuerunt duo āni intermedij q̄bus popul⁹ egechie vixit de frugibus granoꝝ ꝓtritoꝝ et pomoꝝ: vt ptz ex ꝓdictis. Et ideo dicūt aliqui q̄ refert ad tēpus in quo sennacherib post debellationē regum ethiopie et egypti ꝑtransiuerat (vt patz ex predictis) post duos annos redīt ad obsidendū hierusalē: Et nocte illius dici qua posuerat obsidionem: facta est ista plaga sup eius exercituz. sicut hoc non cōsonat littere ꝓcedenti. vbi dicit: Hec circūdabit eā munitio: id est obsidio. Et ideo dicit Ra. Sa. q̄ ista plaga facta est cum adhuc exercit⁹ eius distaret a hierusalem. et dicit q̄ erat in nobe: que nō est multum longe a hierusalē. et idem videt ꝑ illud q̄ habet Esa. x. Adhuc dies est: vt in nob stetur. et scias q̄ ille locus quem Ra. Salo. vocat nobe. dicitur nob. m Venit angelus domini. executoz eius iusticie. n Et percussit in castris assyriozum ⁊c. sz oēs robustos bellatoꝛes et ꝓncipales exercitus: vt habetur. ij. Paral. ca. xxxij. Cunq̄ diluculo surrexisset. s. sennacherib vt iret ad obsidendum hierusalē. o Vidit omnia corpora mortuoꝝ. Dicunt hebrei q̄ corpora fuerūt incinerata sub armis ac vestibus intactis ita q̄ popul⁹ egechie potuit spolia de facili colligere: et sine cadaueꝝ feroze. et in ꝥ satis cōcordant verba Esa. ix. ca. ⁊. xxx. p Et reuersus est sennacherib. cum paucis q̄ remanserāt cōfusibiliter et ignominiose. q Cunq̄ adozaret in tēplo ⁊c. filij eius pcusserunt eum. dicunt alij q̄ hoc fuit eo q̄ ordinauerat asaraddon regnaturū post se ill⁹ duob⁹ positis: et sic desiderio regnandi interfecerunt eum: sed huic nō videt cōsonare q̄d subdit: r Fugeruntq̄ in terram armenioꝝ. et ideo nō videt q̄ interfecerūt eum cupiditate regnādi post eum. Et ideo Ra. Sa. aliā causam assignat dicens: q̄ ꝓncipes regni sui erant turbati cōtra eum: eo q̄ filij eoꝝ et amici erant mozti modo ꝓdicto ꝓpter eius supbiam et blasphemiā contra deum israel: ꝓpter quod tractabāt de morte ipsi⁹. Nō cuz ad eius aures ꝓuenisset intrauit templum dei sui: orans ⁊ ꝓmittens q̄ si hoc periculū euaderet: in eius honorem duos filios suos ꝓdictos sacrificaret: Quod filij audientes eum interfecerunt ne ab eo interficerent. ⁊ ꝥ dictū satis cōcordat lr̄e in q̄ ꝺz: Cunq̄ adozaret i tēplo ⁊c. filij eius interfecerunt eum.

Ca. XIX

Moraliter. Que cuz audisset rex egechi as. Sequitur: † Ingressusq̄ ē domū dñi ⁊c. Per ꝥ āt q̄ egechias itrauit domū dñi ad orandum cōtra ꝓsecutionē sennacherib: et per nuncios roganit Esaiam ꝓphetam vt ꝓ se et suo populo dominum precaretur: et vt sennacherib ꝓpter blasphemias ꝓphemias illatas ꝑtra dñm puniret significat q̄ bon⁹ ꝓlat⁹ et etiam bonus ꝓnceps in suis necessitatib⁹ suis ꝓpli debet ad deū recurrere et deuotoꝝ oratiōes redrere ꝓ sua et suoꝝ salute. Et q̄m ad bonoꝝ deꝓcationē solet de⁹ attēdere. Sequit: † Hec dicit dñs noli timere ⁊c. et sic assecurat cū a tyrāno ꝓsequēte. et modus assecuratiōis ponit cum subdit: † Donaz itaq̄ circulū. i. frenum. † In narib⁹ tuis. verbū ē dñi alloquēt⁹ tyrānum quē aliq̄n de⁹ refrenat ab ecclie ꝓsecutione⁹ potentiā auferēdo vel ipm a malicia cōuertēdo. † Comede hoc anno q̄ repperiet⁹. verbū ē dñi assecūratis bonū ꝓlatū et ei⁹ ꝓpm de sufficieti victu coꝛporis ꝓ toto tpe ꝓsecutionis. Per ternariū ei anno⁹ significat tps ꝓsecutionis ꝗtum ad ei⁹ principiū medīū et finē. † Factū est igit i nocte illa venit angel⁹ dñi et ꝑcussit i castris assyrioꝝ ⁊c. ꝑ ꝥ significat vindicta diuina q̄ aliq̄n de ꝓsecutoꝛib⁹ ecclie datꝝ manifeste. † Cunq̄ adozaret i tēplo nesrach ⁊c. Sequit: † Filij sui ꝑcusserūt eū. ꝓ hoc signatur q̄ tyranni ꝓsecutores ecclesie vt cōiter a suis subditis occidunt.

Capitulum: XX

a In dieb⁹ illis egrotauit egechias vsq̄ ad mortē ⁊ venit ad eū esaias filius amos ꝓphetes. dixitq̄ ei: Hec dicit dñs de⁹: ꝙcipe domui tue. b Morieꝝ enī tu ⁊ nō viues. Qui ꝙuertit faciē suā ad pietē ⁊ adorauit dñm dicēs: Obsecro dñe memēto quō ambulauerim coꝛā te ī vitate ⁊ ī corde pfecto: et q̄ placitū ē coꝛā te fecerim. Fleuit itaq̄ egechias fletu magno. Et asiq̄ egrederet esaias mediā

a ℣ Ra. vt ipse sanaret quē ꝑcusserat

ptē atriꝝ: fact⁹ ē ꝛmo dñi ad euz dicēs: Reuꝛtere ⁊ dic egechie du/

℣ Ra. Quasi cui⁹ opa sectaris

ci ꝓpli mei. Hec dicit dñs de⁹ da/

a ℣ Ra. Cm̄ ambulauerat coꝛā dño ī veritate

uid ꝓfis tui. Audiui oꝛonez tuā ⁊ coꝛde pfecto: ⁊ fleuiꝛ deo placitū fecerat ⁊ vidi lachrymā tuā: ⁊ ecce sana ui te: Die ār tertio ascēdes tēplū

a ℣ Ra. quos non postulauerat

dñi: ⁊ addā dieb⁹ tuis. xv. ānos

a ℣ Ra. cum vita regni securitas ꝓmittit

Sz ⁊ō mānu regis assyrioꝝ liberabo te: ⁊ ciuitatē hāc: et ꝓtegā vrbē istā ꝓpt me et ꝓpt dauid fuū meū. Dixitq̄ esaias: Afferte massā ficoꝝ. Quā cū attulissent et posuissēt sup vlc⁹ ei⁹: curat⁹ ē.

a In dieb⁹ illis egrotauit egechias vsq̄ ad mortē ⁊ venit ad eū esaias filius amos ꝓpheta. dixitq̄ ei: Hec dicit dñs de⁹: ꝙcipe domui tue. Morieꝝ enī tu ⁊ nō viues. Qui ꝙuertit faciē suā ad pietē ⁊ adorauit dñm dicēs: Obsecro dñe memēto quō ambulauerim coꝛā te ī vitate ⁊ ī corde pfecto: et q̄ placitū ē coꝛā te fecerim. Fleuit itaq̄ egechias fletu magno. Et asiq̄ egrederet esaias mediā ptē atriꝝ: fact⁹ ē ꝛmo dñi ad euz dicēs: Reuꝛtere ⁊ dic egechie duci ꝓpli mei. Hec dicit dñs de⁹ da/uid ꝓfis tui. Audiui oꝛonez tuā ⁊ coꝛde pfecto: ⁊ fleuiꝛ deo placitū fecerat ⁊ vidi lachrymā tuā: ⁊ ecce sanui te: Die ār tertio ascēdes tēplū dñi: ⁊ addā dieb⁹ tuis. xv. ānos Sz ⁊ō mānu regis assyrioꝝ liberabo te: ⁊ ciuitatē hāc: et ꝓtegā vrbē istā ꝓpt me et ꝓpt dauid fuū meū. Dixitq̄ esaias: Afferte massā ficoꝝ. Quā cū attulissent et posuissēt sup vlc⁹ ei⁹: curat⁹ ē.

a In dieb⁹ illis egrotauit egechias vsq̄ ad mortē. Hic ꝓsequēter describitur mortis ꝓnunciate dilatio ꝑ orationē egechie. cum dicitur: Qui cōuertit faciem suaz ad parietē. vt oraret secretius ⁊ deuotiꝰ et non impediret ab assistentib⁹. e Memēto quō ambulauerim ī veritate. nō dicit ꝥ ꝑ iactātiā sed magis ad gratiaꝝactionem. recognoscens q̄ hoc fecisset ex voluntate diuina. vt sic gratus de ꝓcedentib⁹ vlteriozem gratiam impetraret. f Et anteq̄ egrederet Esaias mediā ptem atriꝝ. id est curie domus regie. g Audiui oratiōnē tuā. eam acceptando. h Vidi lachrymaz tuam. id est lachrymas. sicut dicitur Exo. viij. Venit musca grauissima ⁊c. id est multitudo ⁊c. sic ꝓposito quia egechias fleuit fletu magno vt dicitur in littera.

i Die autē tertio ascendes templū domini. sanatus. dicit Rab. Sa. q̄ illa dies fuit in qua exercitus sennacherib fuit ꝑcussus. et sic egechias ascendit in templum ad reddendum gratias de sua sanatione. et de liberatione populi sui de manu sennacherib. k Et addā diebus tuis. xv. annos. istud denunciauit ꝓpheta fm ordinem cause ꝓme: videlicet ꝓout erat ordinatuz in diuina mente. et illud q̄d sic reuelatur et denunciaꝝ ūmutabiliter impleꝝ. l Et ꝓtegā vrbē istā ꝓpt me. i. ꝓpter gl̄iaz nominis mei q̄d sennacherib blasphemauit.

m Et ꝓpter dauid seruū meuz. id est ꝓpter merita eius ꝓcipaliter: et nō alioꝝ ī regno sibi succedentiū. n Dixitq̄ esaias. Hic ꝓnponi ꝛ egechie mirabil⁹ sanatio. cū ꝺz: o Afferte massam. ficoꝝ. Dicūt eñ aliqui q̄ ficus et alia dulcia aggrauant infirmitatem illam quam

erat infirmitas egechie q̄ via naturali mortem non poterat euadere. ⁊ sic intelligit denunciatio ꝓphe. Morieris ⁊c. ꝑ hoc tñ nō excludit ꝓpheta ḡn ex dei gratia sanari posset: ꝓpter q̄d egechias cōuertit se ad orandū dñm ꝓ sua sanatiōe: q̄d nō fecisset si ꝓpheta sibi mortē denunciasset fm ordinem volūtatis diuine. d Qui cōuertit. Hic ꝓsequēter describitur mortis ꝓnunciate dilatio ꝑ orationē egechie. cum dicitur: Qui cōuertit faciem suaz ad parietē. vt oraret secretius ⁊ deuotiꝰ et non impediret ab assistentib⁹. e Memēto quō ambulauerim ī veritate. nō dicit ꝥ ꝑ iactātiā sed magis ad gratiaꝝactionem. recognoscens q̄ hoc fecisset ex voluntate diuina. vt sic gratus de ꝓcedentib⁹ vlteriozem gratiam impetraret. f Et anteq̄ egrederet Esaias mediā ptem atriꝝ. id est curie domus regie. g Audiui oratiōnē tuā. eam acceptando. h Vidi lachrymaz tuam. id est lachrymas. sicut dicitur Exo. viij. Venit musca grauissima ⁊c. id est multitudo ⁊c. sic ꝓposito quia egechias fleuit fletu magno vt dicitur in littera.

i Die autē tertio ascendes templū domini. sanatus. dicit Rab. Sa. q̄ illa dies fuit in qua exercitus sennacherib fuit ꝑcussus. et sic egechias ascendit in templum ad reddendum gratias de sua sanatione. et de liberatione populi sui de manu sennacherib. k Et addā diebus tuis. xv. annos. istud denunciauit ꝓpheta fm ordinem cause ꝓme: videlicet ꝓout erat ordinatuz in diuina mente. et illud q̄d sic reuelatur et denunciaꝝ ūmutabiliter impleꝝ. l Et ꝓtegā vrbē istā ꝓpt me. i. ꝓpter gl̄iaz nominis mei q̄d sennacherib blasphemauit.

m Et ꝓpter dauid seruū meuz. id est ꝓpter merita eius ꝓcipaliter: et nō alioꝝ ī regno sibi succedentiū. n Dixitq̄ esaias. Hic ꝓnponi ꝛ egechie mirabil⁹ sanatio. cū ꝺz: o Afferte massam. ficoꝝ. Dicūt eñ aliqui q̄ ficus et alia dulcia aggrauant infirmitatem illam quam

babebat

Ecli43.d

a Uis vt ascendat. Ra. Natur signum vt sol decē gradibus reuertat. Gradus autem symachus itel/lexit in lineis horologij: in q̄ ita erāt extructi grad⁹ arte mechanica: vt p singulos vmbra descēdēs ho/ras spacia terminaret. Erat hora diei decima qñ hec pheta regi loquebat. Uis ergo inquit vt ascēdat vmbra decē lineis precēdēte sole sup terras p horizo/les plagas vsq̄ ad orientē q̄ subtus terrā q̄tidiana a consuetudine sui cursus erat factur⁹. An vt reuertat vmbra totidē gradibus uersa retrorsū facie solis: ipsoq̄ p australē plagam ad orientez regresso. Nō rex maluit: quia maioris poterat esse miraculi: si sol cōtrarium suo mori cursum ageret: q̄s si nsueto pro/cessu incedens tametsi sup terras elatus ad orientē q̄si secūdi diei mane nulla interuenīēte nocte factu/rus aduolaret. Nam q̄ in insula tyle q̄ est vltra bri/tāniam vel in scytharū finibus degunt: oñi estate diebus aliquot vident manifeste quō sol ab occidē/te ad orientē humilis redeat. Nunq̄ autē hi qui in/teriora austri incolunt vident solem p meridianas plagas ad orientē ab occasu redire. Nō signum et p̄sentis tpis t futuri typus erat: vt quō sol reuerte/retur ad ex ordiū sui: ita t ecechie vita ad detractos annos rediret: nobisq̄ in hebdoade t ogdoade viuētib⁹ p resurrectiōez christi vite spacia ptelēt.

Ra. Quidā decē gradus linearū ad mysteriū xp̄i trāsferūt t vmbras fi/gurarum in descensionē xp̄i interp̄tāt: p quos iterū sol iusticie christ⁹ post resurrectionē ascendit. Primⁿ gradus descensiōis de celo in angelo fuit: quia magni cōsilij nuncius erat. Secūdus gradus descensionis de ange/lo in patriarchis fuit: quia in omnib⁹ (vt ait aplus) ipe operatus ē. Ter/tius in leg' datiōe: quia in lege ipe est locut⁹. Quart⁹ in iesu naue: vt po/pulum in terram pmissiōis induceret. Quint⁹ in iudicibus: quia eūdez populū per eos ipe regebat. Sext⁹ in regibus iudeorum: quia in eis ipse regnabat. Septim⁹ in pheris: quia per eos annunciatur. Octauus in pontificibus: quia ipe sūmus sacerdos est patris. Non⁹ in domie. De/cimus in passiōe: per hos decem gradus quasi p vmbram legis psōe xp̄s descēdit: ac rursus post resurrectiōez suā sol iusticie xp̄s p eosdē gdus sur/sū in celū ascēdit: t oēm illā vmbrā legis veritatis radijs illustrauit.

dixerat āt ecechias ad esaiā. Nō a
erit signuz: qz dñs me sanabit: t
qz ascēsur⁹ sū die ctio tēplū dñi?
Cui ait esaias: Hoc erit signuz a
dño: qō factur⁹ sit dñs monem
quē locut⁹ ē. Uis vt ascēdat vm/ b
bra decē lineis: aut vt reūtat to/
tidē gradib⁹?: Et ait ecechias: fa/
cile ē vmbrā crescere decē lineis
nec hoc volo vt fiat: sed vt reūta/ †
tur retrorsum decem gradibus.
Inuocauit itaq̄ esaias ppheta
dñm et reduxit vmbrā p lineas
q̄bus iā descēderat i horologio
achaz retrorsuz decē gradibus.

habebat ecechias. vt sic
fieret mirabilior sanatio
p appositiōez illi⁹ qđ na/
tū erat aggrauare.

a Qđ erit sig. t. Dū pe/
tiuit ex incredulitate vel
difficultia: sm magl ex essi
dētia diuīa. vt magis ap
pareret ei⁹ glia multipli/
cādo mirabilia.

b Uis vt ascē. vm. i. p/
cedat vltra. t sic dr̄ in he/
breo. Ex q̄ etiā ptz q̄ ille
horologiū erat ad solem
ad coḡscēduz horas diei
p ei⁹ vmbrā. Et dicūt ali/
qui q̄ due linee faciebāt
vnā horā. t sm sm illa di/
es artificial' fuit augmē/
tata decē horis. Alij ꝛo
dicunt q̄ libet linea fa/
ciebat vnā horā: t sic illa
dies fuit augmētata. xx. horis. t. retrocedendo
ad orientem. t. r. redeundo ad locū pstinū. t sic
illa dies artificial' fuit. xxij. horaz. qz aū bade/
bat. t. horas. t postea duas habuit sole tendēte
ad occasū. t ꝛ videt opinio Dionysij in epla ad
Policarpū. vbi loquēs d ista retrocessiōe solis
dicit sic: Sol cum decima hora esset deo precipi/
ente repedauit ad orientem aliis. t. horis deficq/
natis: deinde rursus de decem horis aliis ad occi/
dētem currente sole. sed t residuis diei duabus
horis tc. Notandum q̄ iste due figure facte
sunt sm vnam viam quam posui Josue. t. scili
cet q̄ dies prolongata sub Ezechia fuerat in sol
sticio hyemali: t sic breuior die prolongata sub
Josue.

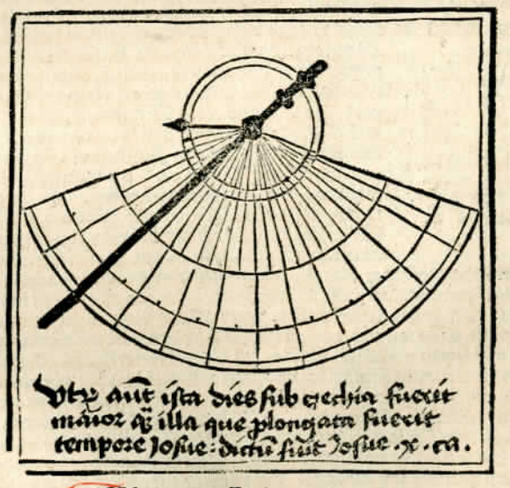

Vtr aut ista dies sub ezechia fuerit
maior q̄ illa que prolongata fuerit
tempore Josue: dicūt fuit Josue. x. ca.

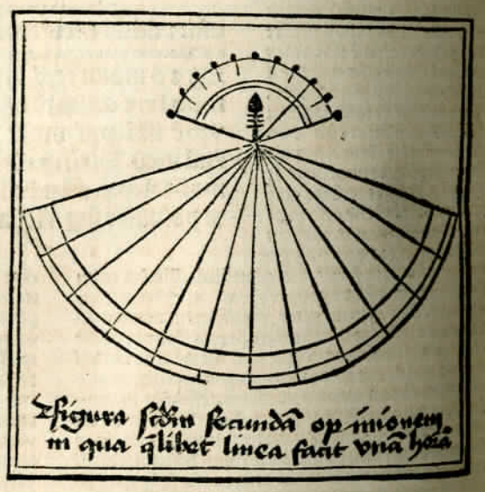

Figura secūn secundā op̄ionem
in qua q̄libet linea fuit vnā hora

Esa.39.a

b In illo tempore misit. Ra. Supra le/gitur q̄ sennacherib rex assyriorum ce/pit ciuitates iuda: et misit hierusalē par/tem exercitus: et cesis per angelum cen/tum octogintaquinq̄ milibus ipe fugit in niniuen. Quo interfecto regnauit asa/raddon fili⁹ eius pro eo. Egrotauit eze/chias et recepit prophete nuncio sospita/tem. Sole reuerso ad ortuz pene duplex dies ē factus. Nūc legim⁹ q̄ i tpe illo. i. eodē anno q̄ b gesta sūt misit merodach baladan libros t munera ad ecechiā: nō

Assaraddon

b In illo tempore mi a Ra. nabuchodonosor: sm hebreos.

sit meradach bala/dan fili⁹ baladā rex babylonioz Isas et munera ad ecechiā. Audierat enim q̄ egrotasset ecechias.

c In illo tempore. Hic consequenter reprimitur in/surgens elatio. et primo ipsa elatio describitur. et se/cundo reprimitur. ibi: Uenit autem Esaias. Circa primum sciendum q̄ babylonij erant intēti circa cur/sus syderum. vnde et astronomia primo fuit inven/ta in chaldea sm aliquos: cuius metropolis est ci/tas babylon. et ideo quando perceperunt retrocessionem solis predictam contra cursum nature: fue/runt solliciti querere qualiter hoc acciderat. et cum audissent q̄ hoc fuerat in sanatione ezechie: de con/silio sapientū rex babylonis: d Misit ad ecechi/am munera. in signum reuerentie. e Et litteras ad sciēdū

Asaraddō ō cui⁹ mo:te vl' vita sc̄ptura p̄dicit. Ex quo periculum est aliud fuisse tūc regnū assyriorum: aliud babylonioz. Deniq̄ sama/riam: id est decē tribus cepere assyrij: iudam postea cepere chaldei quozū rex nabuchodo/nosor. Audierat merodach petitione ecechie ad ozū solem zuersum: quem chaldei adorāt dumq̄ regi mozali obsequiū deum suum pre/buisse cognouissent: illum adorandus pl⁹ ho/mine crediderunt. Ra. Tradūt hebrei egro/talle ecechiam: quoniaz p̄pter inauditam vi/ctoriam et assyrij regis interitū non cecinerūt laudes domio: quas cecinit Moyses phara/one submerso: t Delboza iffecto sisara: t An/na genito samuele. Rursūq̄ post cozpis sani/tatē t signi magnitudinē afferri occasionē su/perbie quaz vt dei cultoz vitare debuerat: nec mōstrare alienigenis diuitiaſ q̄s deo tribuēte possederat. Ex quo in xta leges tropologie di/scimus: non mittendas margaritas ante po/cos. Qui enī fidelis est spiritu absc̄dit nego/cia. Quare nō p̄hibuit domin⁹ ecechiā p̄/beram ne ostēderet domus domini alienige/nis: ideo vt nota fierent que crāt in corde ei⁹: id est occulta elatio mentis qua cozā domino peccauit ad noticiā hominū per factum prauī operis perduceret. Rab. Hypocrite quoq̄ post magnas virtutes decrescūt: quia celari ī eisdem virtutibus nolunt: qui dum suasu ma/lignorum spiritū iactantie acquiescūt: quasi hostium quo diutius p gregatum amittāt bo/stibus pandunt. Unde: tradidit in captiuita/tem virtutem eozū. Hoziā suam paulus testi/monium cōscientie sue memorat: quia fauorē alieni oris non appetit. Occultāda sunt ergo que agimus: ne hoc in hui⁹ vite itinere incau/te portātes latrocinantiū spirituū incursione perdamus. Ra. Tacet de quo verebatur of/fensam: q̄ ostenderit eis cuncta q̄ haberet in potestate sua: inter que precipua erat tēpli sup/pellex. a Letatus est. Ra. Uerba diez de ecechia aiunt in delegatiōe p̄ncipum babylo/nis qui missi fuerant ad eum vt interrogarēt de portento: reliquit eum deus vt tentaret et nota fierent omnia que erāt in cozde eius. Id circo autem tentationi relictus est: quia post tantā victoriā t solis regressum t cōgratulati onem regni potentissimi coz illius eleuatuz ē. Deniq̄ in eodem volumine scribit ō ecechia: Egrotauit ecechias vsq̄ ad mortem: t ozauit ad dominū et exaudiuit eum: t dedit ei signū sed non iuxta beneficia retribuit: quia exalta/tum est coz eius: t facta est cōtra eum ira t cō/tra iudam t hierusalē. Et item humiliatus est postea eo q̄ exaltatum est coz eius tam ipe q̄ habitatores hierusalem: et idcirco non venit ira dei super eos in diebus ecechie. Letat⁹ est ergo in aduentu legatozum et datione mune/rum: et cōgratulatione sanitatis sue: ostendit q̄ eis domum aromatum tc. Non fuit verbū (qđ apud hebreos p re frequenter accipitur) qđ non ostēderit eis in domo sua et in omni potestate sua. Nā dei ira iustissima: quoniam non solum thesauros suos atq̄ palatij sed et templi ostendit: qđ certe fuit potestatis ei⁹ de cuius valuis atrij laminas ante ia tulerat.

a Letatus ē autē in aduē/ b
tu eozū ecechias: t ostē/
dit eis domū aromatuz
a ſ Ra. thesauros auri et argēti
t aurum t argentum et
a ſ Ra odoramenta
ſ in
t pigmenta varia: vng/
hebreo oleum bonum. a ſ gaze.
uenta quoq̄ t domū va/
sor suoz: t omnia q̄ ha/
bere poterat i thesauris
a ſ nō fuit als qđ nō mōstrasset
suis. Non fuit verbū qđ
nō ostenderit eis ecechi/
as i domo sua: t i omni
potestate sua. Uenit āt c
esaias ppha ad regē ece/
chiam. Dixitq̄ ei: Quid d
dixerunt viri isti: aut vñ
venerunt ad te? Cui ait
a ſ Ra. cū supcilio legendum
c ecechias. De terra lōgin e
d qua venerunt ad me de
a ſ Ra. que in orbe porcētissima est
bābylone. At ille rndit:
Quid viderunt i domo
tua? Ait ecechias: oīa
quecunq̄ sunt in domo
mea videt nihil ē. n. qđ
non mōstrauerim eis in
thesaurl meis. Dixit ita
q̄ esaias ecechie: Audi
sermonē dñi: Ecce dies f
venient: t auferent oia
que sunt in domo tua: t
a ſ nō suo sed patrū laboze ḡsita
que cōdiderunt pātres
tui vsq̄ in diem hanc in
babylonem. Non rema/
nebit q̄cq̄ ait dominus:
Sz t ō filijs tuis q̄ egre g
dientur a te quos gene/
rabis tollentur et erunt
eunuchi in palatio regis
babylonis. Dixit ecechi h
as ad esaiam: Bonus ē
sermo domini quem lo/
cutus est. Sit tm pax et
veritas i diebus meis.
Reliqua autem sermo/
num ecechie et oīs fo/
titudo eius t quomodo i
fecerit piscinam t aque/
ductum: et introduxerit
aquas in ciuitatē. Non/
ne hec scripta sunt in li/
bro sermonum dierū re/
gum iuda:

Dormiuitq̄

ad sciendū de illa retrocessione solis mi/rabili. et hoc est qđ dicit. ij. Paral'. xxxij q̄ nūcij regis babylonis missi fuerāt ad eum vt interrogarent de portento qđ ac/ciderat sup terram. a Letatus ē au/tem in aduentu eozū ecechias. leticia in/epta p̄cedente ex elatione: eo q̄ tant⁹ rex et de tam longinqua terra misisset ad eū nuncios t munera. b Et ostendit eis domum aromatuz t aurum tc dicit Ra. Sa. q̄ non solum ostendit eis ea q̄ erant in thesauris suis et in domo sua: sed etiā ea que secretissime t reuerentissime seruā/bant in templo scz vnctionem regū t pō/tificum: et tabulas testimonij et legem: q̄ nullo modo erant gentibus ostēdenda. et hoc notatur cum dicit: Et in omni po/testa sua. Sequit: c Uenit aūt esaias. Hic consequenter describit p̄dicte elatiōes et transgressionis reprehensio. cum dicit: d Quid dixerunt viri isti tc. non que/sinit hoc ex ignorantia quia totuz erat sibi a deo reuelatum: sed vt ex responsione ecechie cōuenientius argueret eum.

e De terra longinqua venerunt ad me. q.d. hoc fuit mihi ad magnam gloriam: et ideo ostendi eis regni mei magnificē/tiam. f Ecce dies venient t auferent omnia que sūt in domo tua tc. istud fuit completū quando nabuchodonosor om/nia pciosa transtulit de hierusalem in ba/bylonem. vt habetur infra. xxv. ca.

g Sed et de filijs tuis qui egredientur a te quos gene. tc. istud fuit impletum in Daniele et socijs suis qui fuerunt de ese/mine regis inde educti in babylonem et nutriti et eruditi vt possent stare in pala/tio regis babylonis: vt habet Dan. j.

h Dixit ecechias ad esaiam: bonus est sermo domini quem locutus ē. penituit enim t sic acceptauit domini sententiam supra se et regnum suum. propter quod t pena ista nō fuit inducta temporib⁹ suis: sed fuit dilata vsq̄ ad tps ioakim et se/dechie. quod cum sibi dictum fuisset per Esaiā dixit: Sit tm pax et veritas in die/bus meis. Sequit: i Et quōmodo fe/cerit piscinam t aqueductum: t introdu/xit aquas in ciui. ō hoc habetur plenius ij. Paral'. xxxij. vbi dicitur q̄ hoc fecit ecechias vt reges assyriozum venientes contra hierusalem paterētur defectū aq̄ in obsidione si venirent ad obsidendum eam.

Capitulum: XX

Moraliter † In dieb⁹ illis egrotauit ecechi/as tc. Sēm doctores latinos ecechias de tanta victoria diuinitus sibi data non reddidit deo gratias vt debuit. propter quod ifirmitate percussus fuit. Dicit au/tem Aug⁹. in encheridion q̄ deus adeo est omnipotens t bon⁹ q̄ non sineret ma/la fieri nisi inde eliceret bona maiora. et sic aliquādo deus permittit bonos cade/re vt resurgant fortius in virtute. Sic. n. permisit moysen et aaron peccare in aq̄s contradictionis. Et hoc modo ecechiam regem permisit peccare in victoria a deo sibi data illam plus debito suis meritis attribuendo p̄pter qđ mozi corporaliter demeruit sicut Esaias sibi dixit: † Di/spone domui tue mozieris enim tu t non vives. Sed quoniam ipe veraciter peni/tuit sicut dicitur in textu. † Qui con/uertit faciem suam ad parietem adorauit q̄ dñm tc. Seq̄t: † Fleuit itaq̄ Ezechi/as fletu magno. ideo secuta ē dei miscrdia dicentis sibi p Esaiā. † Audiui oraōnez

tuam t

tuam ⁊ vidi lachrymam tuam et ecce sanaui te. Et quia nō solum consecutus fuit a domino corporale bonum sed etiā spūale subditur ✝ Die tertio ascendes in templū domini. per quod significat ascensus ad culmen virtutū: ✝ Et addā dies tuis xv. annos. per quā additionē significat cumulatio meritorū. Sic igit̄ i dictis Ezechias figura fuit cuilibet boni viri qui deo pmittente et diabolo ꝓcurante cadit in aliquod peccatū. sed ex dei misericordia resurgit ad maius bonum. ✝ Vis vt ascēdat umbra ꝛc. sequit: ✝ Nec b̄ volo sed vt reuertat retrorsum decē gradibus. istud mirabile signū. p̄figuratio fuit i carnatiōis diuine. q̄ē factū mirabilissimū ✝ Per. x. enī lineas x. ordines significant electorū ſm assignationē aliquorū doctorū. ✝ Per nouē enī lineas significant nouē ordines angelorū et hoīm ad eosdē ordines assumptorū. ✝ Per decimā vero lineam significat ordo decimus scz hominū beatorū qui tū non perueniēt vsq; ad aliquē ordinē angelorū. ✝ Per hoc aūt q̄ sol retrocessit decem lineis: significatus fuit descēsus filij dei qui est sol iusticie ad assumendam nostram humanitatē mortalez dictis ordinibus inferiorem.

¶ In ca. xx. vbi dicit in postil. Vis vt ascendat umbra: id est vt ꝓcedat vltra. ¶ La. XX

¶ Additio. Circa hoc signū factuz Ezechie ꝓut hic in postilla exponit. ⁊ ē cōmunis expositio doctorum: multa possunt cōsiderari admiratiōe digna. primo q̄ ex omnia vera miracula non possunt nisi potentia dei infinita ꝓduci. vnde Aug⁹. ad Volusianū. In reb⁹ mirabiliter factis tota ratio facti est potentia faciētis: tamē quedā miracula per cōparationē ad facultatem nature dicunt aliis maiora: vnde inter omnia miracula q̄ a deo tā in veteri q̄ in nouo testamento facta leguntur: sūmū gradū tenent illa q̄ nullo modo natura facere pōt: vt sunt retrocessio solis. ⁊ glorificatio corpis humani. Mā resuscitatio mortuorū: seu illuminatio ceco⁹ a natiuitate: ex magna sint miracula: nō tñ attingūt sūmum gradū p̄dicti. Pōt etiā natura vitā ītroducere de nouo i corpe vitā nō hñte: ex nō i corpe iā mortuo. Pōt etiā pstare visum ex non ente: vt latⁱ⁹ declarat sanct⁹ Tho. ꝑma pte. q. cv. arti. vlti. i cor. q̄stionis. Mirandū ē g̃ q̄re deus voluit miraculū i sūmo gradu exercere. s. retrocessionē solis circa sanationē Ezechie: vbi videbat sufficere vnū de minimis. b̄ enī signū petiuit Ezechias solūmodo vt certificaret de sanatiōe sua. et q̄ ascēderet in die tertia ad domū dñi: vt exp̄sse ꝓtz i lra. Confirmat̄ hec rō: Nam ſm doctores miracula p̄ rōm facta p trāsmutationē corpoꝝ inferiorū non ita euidēter ostendebāt ipius diuinitatē: sicut miracula p ipm facta p transmutationē cursus celestiū corpoꝝ q̄ a solo deo īmobiliter sunt ordinata: sicut fuit in obscuratiōe solis tpe passionis christi: ꝓut tradit sanct⁹ Tho. i. iij. pte. q. xliij. arti. q̄. in cor. q. vbi allegat Diony. b̄ dicentē: ex in b̄ casu scz in sanatiōe Ezechie nō requirebant talia miracula fieri q̄ sufficerēt ad ostendēdū sufficiētē diuinitatē p̄i. Pretera ille tenebre q̄ facte sūt in vniuersa terra tpe passionis p̄i: vt Luc. xxiij. testāt̄ Diony. in epla ad Policarpū qui in hoc tpe in egypto existens inspexit: causate fuerunt ex vera eclypsi ꝓcedente p interpositionē lune inter terram et solem. Contra quod arguit Origenes sup Matthēū: in nomine quorūdā filiorum huius seculi dicēs: Quomodo hoc factū tam miraculosum nemo Grecorū aut Barbarorū scripsit. Ad q̄ respondetur p doctores: q̄ astrologi vbiq; terrarum tūc tēporis existētes non sollicitabant̄ de obseruanda eclypsi: quia tūc nō erat ſm eorū computum: sed illam obscuritatem ex aliqua impressione aeris putauerūt accidere: sed in egypto vbi raro nubes apparent ꝓpter aeris serenitatē sollicitus fuit Diony. ⁊ socij ei⁹: vt circa illam obscuritatē sollicite attenderent. Ex q̄b⁹ in ꝓposito multoforti⁹ admirandū est quomodo astrologi vbiq; terrarum dispersi videntes vnam diem excedere p viginti vel saltem decem horas mēsuram ꝓsuetam hoc non scripserūt: quod non solum de astrologis: sed etiam de simplicibus regib⁹ vel p̄cipibus mirandū est hoc in chronicis nō scripsisse: p̄sertim quia ſm opinionem cōmunem: post q̄ illa dies transiuerat. x. horas artificiales. ⁊ sic sol non distabat ab occasu nisi p spacium duarum horarum artificialiū: tunc retrocessit versus orientem p spacium. x. horaꝝ ſm quosdā: ſm vero alios p viginti. et sic oportet dicere q̄ ſm vtroq; in eadē die sol bis attigit lineam meridianam: semel scz in cursu suo naturali. et scō in cursu retrogrado q̄ q̄dem mutatio nō solū valde mōstruosa ⁊ insolita: ex etiā patētissima nedū a sapientib⁹ sed etiā a rudib⁹ agricolis necessario sentiret: ⁊ sic nulla videt̄ rō excusans talē ꝓscriptionē. Hec valet dicere q̄ babylonij q̄ erant intēti circa cursuz siderū q̄n ꝓceperūt retrocessionē solis ꝑdictā ꝓtra cursum nature fuerunt sollicti q̄rere q̄liter b̄ acciderat. Et cum b̄ audissent q̄ b̄ fuerat in sanatiōe Ezechie de cōsilio sapientum rex babylonis misit ad Ezechiā munera et lras ad sciendū de illa retrocessione solis mirabili ꝓut postil. dicit. ⁊ q̄ tamē nō videt ad tollendam hmōi admiratiōem sufficere ex trib⁹. Prima nō solū ab astronomis erat sentiēda. sed etiā a vulgaribus q̄buscūq; vbiq; terrarū existentib⁹: nō tū legit̄ de aliquo q̄ de b̄ tractasset sidera ī estigādo: seu rerū gesta narrando nisi solū de rege babylonis. Secdo q̄ chaldei q̄ erāt totaliter insideles habebat ratiōem cogētē ipos credere q̄ hec mutatio haberet respectuz singularē ad Ezechiā sic vt ꝓpt ipm Ezechiā fuisset factū: nam sicut b̄ ꝓtigerat in horologio achaz hierosolymita rum in babylonia ⁊ vbiq; terraꝝ: ⁊ sic nō cogebāt babylonici credere b̄ fuisse factū ꝓpter aliquā psonā singularē et ꝓuidētia diuina: sed potⁱ⁹ ſm suā infidelitatē b̄ credidissent fuisse ex aliq̄ causa sibi occulta casuali seu naturali: sicut de pharone et palestinis legit̄. ⁊ de alijs infidelib⁹: q̄ nō attribuebāt illa q̄ videbāt ꝓtra seu ꝑter cursū nature fieri diuine potēie nec ꝙ ꝓuidentie: vt patz Exo. viij. ⁊ ix. ⁊ j. Reg⁹. vj. Tertio q̄ et augmēto. x. vel. xx. horaꝝ in vna die ꝑter cursum solitū necesse ē vt ꝓtingerent magni errores in cōputatiōe celestiū motuū: q̄ dem mensurant̄ ⁊ certificant̄ p motū solis diurnū: sed nō ieiunctionib⁹ seu oppositiōib⁹ planetaꝝ postea aliquis error notabilis successit: quod tñ necessario ꝓtigisset si tot hore fuissent augmētate i vna die ꝑter cursum solitū naturalē ⁊ tpi nō ꝓportionaliter: q̄ oia sunt manifesta cuicūq; in illa arte aliq̄liter gnō. Si aūt obiciat ꝙ ꝑdicta. dicēdo q̄ ex statiōe solis sub Josue vt habet. s. Josue. x. pūt sequi sūpta inconuenientia. Primo quidē fecit ibi vnū de sūmis miraculis vbi suffecisset minꝰ. Secundo q̄ nemo astronomoꝝ illā stationē scripsit nec inde fuit secutus error in cōputis. Dicendū ad pmū q̄ illud sub Josue factū fuit ad magnā gliaz dei q̄ volebat i ꝓspectu gētiū magnificare totū pplm israeliticū i ingressu terre. Et etiam ꝓpter hoc illi⁹ diei fuit vtilis vel quasi necessaria ad vltionem inimicis. eo q̄ nō sufficiebat ad hoc illud modicum q̄ restabat de die naturali: nihil autem istoꝝ contingebat in sanatione Ezechie: p̄sertim in certificādo eum solum de sua breui sanatione. Ad secūdum vero dicendum q̄ tempore Josue nōdum erat ars astronomie inuenta: q̄ patet ex hoc: quia ꝓtholemeus philadelphus qui fuit ipius ꝓncipalis inuestigator ⁊ inuentor non allegat de inuestigationibus antiquis nisi tñ a tercetis annis fere ante eum: vt patet in ꝓrto sui almagesti ⁊ i alijs locis eiusdem libri. Sed constat q̄ ptholemeus ille fuit tempore Machabeorum qui fuerūt post Josue per. dccc. annos ferme. et sic cum tunc scz tempore Josue nō essent tales inuestigatores siderum nec computatores cursuum celestium non erat ibi locus notandi nec errandi in talibus cōputis: secus de tēpore Ezechie quonia iam incipiebant homines inuestigare et computare cursum siderum: vt patet ex verbis Esa. xvij. superius allegatis. Sed ad ꝑdictas admirationes tollendas ⁊ veritatem lre ꝓut sane sonat ꝓsequendam aliter videret̄ eciendum: vnde absq; alia remeraria assertione et salua semper sanctorū doctorū auctē hoc signū ſm ꝓpriaz significatiōez fuit necnō ⁊ rōnis ꝓueniētia nō fuit factū in corpe solis: nec i ipi⁹ cursu naturali: neq; ī oib⁹ radijs a sole p orbē ꝓcedētib⁹: ſm ī radijs solarib⁹ q̄ horologiū achaz tāgebāt. ⁊ i vmbra ipius horologij a radijs solarib⁹: ⁊ interpositōez corpis opaci eiusdē horologij causata. vñ ex b̄ fuisset tñ miraculū q̄ nō nisi ꝓtē diuina fieri possit: ñ tñ attigit sūmū ḡdū miraculi. Ex dictū ꝓut ptz ītuēti distinctiōez ḡduū miraculoꝝ quā facētus Tho. ponit ꝑma pte. q. allegata. ⁊ eodē arti. i cor. q̄stionis. Secundo declaratiōe attēdēdū ē q̄ i horologio achaz mēsurabāt distinctiones horaꝝ p extēsionē lineaꝝ vmbraliū q̄ ꝓiū gūt radijs solarib⁹ sic ī multis instrīs astrologic⁹ artificialit̄ b̄ ꝓsuetū fieri ī q̄ mēsuratiōe. xij. horę artificiales distingebāt p. vij. lineas vmbrales i ipo horologio assignatas: dispositū tñ de⁹ miraculose q̄ sole ī eadē cursu suo absq; alia variatiōe seu retrocessione radij solares i horologio achaz tñ ⁊ non alibi retrocesserūt p. x. gd⁹ ⁊ itez reūsi sūt p alios. x. gd⁹. Jn q̄ q̄dē retrocessione radiorū ⁊ eoꝝ reūsiōe illa dies nec fuit maior vl̄ minor: solito: nā motus solis nō fuit ī aliq̄ variatꝰ a cursu suo naturali: vt dictū ē: nec etiā radij eius vlęs: sed tñ radij solares qui in horologio achaz ꝓtinebantur ꝓut finaliter imaginari pōt in pūcti figura



Jugua

Jn q̄ figura horologiū achaz cōponit ex q̄dā colūna ppendiculariter posita sup basim orizontis eq̄ distantē q̄ q̄dē colūna sit. o. b. c. ⁊ basis sit. a. b. c. ⁊ sit. a. ps orizontalis. c. vo occidētalis distingnat̄ a ps ꝑdicta basis p xij. lineas: q̄x sex sūt a pte orientali. ⁊ alte sex a pte occidētali: sic vt attīgēte vmbra radio solari. ⁊ alte sex a pte occidētali: sic vt attīgēte vmbra radio solari immediate ꝓtinua ad lineā. o. q. versus occidētē sit ꝑma hora artificialis diei. deinde accedēte ad lineā. b. p. sit scda hora. et sic ꝙsequēter vsq; ad lineā. o. b. vbi sūt sex hore artificiales. et p ꝑs meridies vlteri⁹ tendēte ad occasū et accedente vmbra vñ radio solari ꝓtinua ad. o. l. q̄ ē ꝑma linea colūna versus orientem erit. vij. hora et sic ꝓinter vsq; ad. o. a. vbi erit. vij. hora: ſupponat̄ q̄ a tpe q̄ b̄ signū fuit factū fluxerūt. x. hore artificiales ipius diei: et remanebūt due hore trāseunde: vñ ⁊ ptūc radius solaris silr et vmbra ei ꝓtinua fuisset linea. o. f. q̄ deci ma linea est a linea. o. q. q̄ significat ꝑmā horā: vñ et vlterius sole rendēte ad occasū ille radius cū vmbra sibi ꝓtinua successiue attingeret ad q̄ntā: deinde ad sextā in cōplemētū. xij. horaꝝ rū cursu naturali assūcto: ſupponat tñ q̄ deo mirabilit̄ operāte. ⁊ ly sol suo cursu solito tēderet i occasū. radius vo solaris in horologio achaz singularit̄ existēs retrocessit a linea. o. f. ꝑdicta vsq; ad lineā. o. g. et ꝓinter in. o. h. et sic successiue donec attingit lineā. o. q. ⁊ inde reuersus ē radi⁹ solaris cū vmbra sibi ꝓtinua a linea. o. q. vsq; ad lineā: a. o. vbi occurrit cū radio solari cursu suo naturali incedēte: q̄ dē retrocessio ⁊ reuersio ſ ampli⁹ durauerūt q̄ p duas horas. et sic simul termināret dies artificialis cū retrocessiōe et reuersione radij solaris ⁊ vmbre et sic illa dies in toto orbe nec fuit maior nec minor solito: nec etiā in horologio achaz: reflexio tñ radioꝝ solariū seu retrocessio: silr ⁊ eoꝝ reuersio fuerūt tūmō in horologio achaz sup naturaliter facte. ꝓut fuit ꝓtactū. hāc expositionē ꝓtestat̄ lra cū dicit: Vis q̄ ascēdat umbra decē lineis an vt reuertat̄ totidem ḡdib⁹ q̄ fuerūt x̄ba Esa. dātis optionē Ezech. circa b̄ mi raculū vbi nō dixit nisi solū o vmbra si vellet q̄ tēderet cursū ſuū vel retrogradereꝰ et nihil dixit de sole. Silr ptz in rīsione Ezech. vbi dixit: Facile ē vmbra crescere decē lineis. nec b̄ volo vt fiat: ſ vt reuertat retrorsū. x. gradib⁹: b̄ ē dicere q̄ nō ēet tam euidēs miraculū si cursu suo. s. velociori vmbra iceder et: ſ voluit q̄ retrocederet. ⁊ ptz q̄ in hac respōsione nulla fit mētio de sole: ſ tñ o vmbra a sole et columna horologij causata. Hoc idē patz in executiōe vbi dr: Et reduxit vmbram p lineas q̄bus tam descenderat in horologio achaz retrorsū. x. gradib⁹ vbi nulla fit mentio de sole: sed tñ de vmbra vt dictū est. Jdem idē ptz Esa. xxxviij vbi de b̄ agit: vbi. s. dr: Ecce ego reuerti faciam vmbrā lineaꝝ p quas descēderat in horologio achaz ꝛc. ⁊ tñ de vmbra fit mētio. Nec obstat q̄d sequit: Reuersus ē sol. x. lineis: q̄ statim subdit: Jn lineis q̄dē descēderat ad denotandū q̄ sol in suo cursu nō descēderat sz tñmō in illis ḡdibus achaz. Sepe etiā in scriptura dr aliq̄d de sole q̄d nō verificat̄ de corpe suo ſ de radijs ei⁹ sicut Jone. iij. Percussit sol sup caput Jone. i. radi⁹ solis. Confirmat̄ etiā hec expositio ex b̄ q̄d legit̄ circa miraculū factū Josue de statione solis: Josue x. nam vbi dr in trāslatiōe nr̄a: Mō fuit antea nec postea tā lōga dies obedięte dño voci hoīs. in hebreo dicit̄. Mō fuit ante nec post sicut dies illa ꝛc. vbi videt̄ q̄ negat similitudinē illius diei nō ſm longitudinē: ſ in hoc q̄ deꝰ ꝓdescendit dēprecationi hoīs in tāto miraculo q̄d nō ēet vez si ꝓdescēdisset voci Esaie seu Ezechie i sili. ⁊ etiā i maiori: maior enī ēet retrocessio solis ex ḡ eius statio: sicut magis ꝓdicit vni motui motꝰ ꝓtrarⁱ ipi⁹ ḡquies. Facit etiā ad hoc q̄d habet. ij. Paral. xxxij. vbi de hac materia tractās dicit q̄ ꝓncipes babylonis missi fuerunt ad cū scz Ezechiā vt interrogarēt de portēto q̄d acciderat sup terrā: non enī dixerat de portēto q̄d acciderat in sole seu i mūdo: sed solū dixit sup terrā: q̄d debet referri ad terrā inde vbi et Ezechias: als nō opozebat q̄ requirerēt eū si in toto mundo ꝓtigisset. et sic habet ꝓpositum.

¶ Replica. Jn ca. xx. vbi postil. exponit miraculum signū datū Ezechie ꝓut cōiter b̄ doctores exponūt. Burgē. fimbrias suas magnificat et dilatat admirando. Primo nititꝰ q̄rere rōnez quare deus facit maximū miraculū ꝓpter sanationē Ezechie cū vnum de minimis sufferet. Jn hac admiratiōe Burgē. ꝑmo peccat: q̄ ꝓtendit oīoz rōnem quoꝝ ratio nō est nisi diuina voluntas. cui⁹ causa et ratio q̄ri nō debet vt vult beatus Aug⁹. xxj. de ciui. dei. ca. vij. Secdo admiratꝰ vehemēt⁹ si tale miraculū ponit factū i recessione solis. et quō astrologi nō ꝑceperūt. et si ꝑceperunt quō nō reliquerūt i scriptis suis. et quō error non in cōpositis ꝓtigisset: ſ vez admiratiōes iste locū habēt tpe Josue in solis statiōe. sicut eclypsi tpe passionis x̄pi. Burgē. aūt putās velle hāc difficultatē euadere dat differētiā inf miraculū factū tpe Josue et illud: dicēs ad ꝑmū q̄ illud ē factū ad magnā gliam dei. et fuit necessariū ꝓpter vltionē de inimicis. Jn isto autem nec fuit magna dei glia: nec singularis victoria: ſ solum sanatio Ezechie: et ꝓlongatio sue vite. Ad scdm de astrologis dicit: q̄ tpe Josue nōdū erat ars astronomie inuēta ꝛc. Sz ista videnť frustra dicta: ꝑmū q̄ istud signū videt̄ plus ptinere ad dei gloziā q̄ illud tpe Josue. Mā et si tūc facta ē vltio de hostibus pplī: nūc aūt facta ē vltio de blasphematorib⁹ dei. ⁊ si tūc facta sit debellatio cuitat̄ ꝓhanc: nūc defensio ciuitatis sancte. et si tūc debellati sūt reguli p gladiū: nūc debellat⁹ est sine gladio monarcha oppress⁹ oūz regnoꝝ: nec verū dicit Bur. q̄ istud signū ptineat ad solā sanationē Ezechie. dr nāq; i lra. Hoc erit signū q̄ dns factur⁹ est sermonē quē locut⁹ est. ſmo eſt dei hic allegat⁹ ponit in eodē ca. cū dr: Audiui oronē tuā ⁊ vidi lachrymā tuā. et ecce sanaui te: die tertio ascēdes tēplū dñi et addā dies tuis q̄ndecim ānos: sz et d mann regis assyriozū ernā te. et ciuitatē hāc et ꝓtegā vbem istā ꝛc. Ex apparet q̄ minimū in hac re fuit sanatio Ezechie. nam illa fieri potuisset minore ⁊tute q̄ diuina: alia aūt nō nisi dei virture fieri potuerūt. s. i cineratio corpoꝝ armis ⁊ vestib⁹ illesis ꝛc. Jstud etiā fuit magis necessariū et vtile q̄ illud. Mā aliter potuit fieri vltio de hostib⁹ q̄ p stationē solis: potuit enī fieri in nocte sicut tpe Hedeonis de q̄ Judicū. vij. Jn b̄ autē inopinabili et cūctis stupēdo negocio necessariū fuit vnū de maximis fieri signis ⁊ potissimū. p̄ quersione populi et fidei reparone. Achaz enī pessim⁹ oēm pplm induxit ad idolatriā. iij. Reg⁹. xvj. sz Ezechias filⁱ⁹ ei⁹ optim⁹ pplm reduxerat in tpe ad cultū veri dei. Ad auctoziçanduz igit̄ hāc difficilē reductiōem vtile fuit: imo p necessariū fieri aliq̄ magnū signum: cui⁹ dicti veri silitudo accipit̄ a blasphemia rabsacis ⁊ regis assyrioꝝ. s. ca. xviij. et. xix. vbi dr. Mō vos seducat Ezechias: neq; fiduciam vobis tribuat sup dñm dicēs: Eruēs liberabit nos dñs. et nō tradet̄ ciuitas i manꝰ reg⁹ assyrioꝝ: nolite audire Ezechiā ꝛc. Ecce nūq̄d i his angustijs pplꝰ fuit cōfortādus ī fide Ezechie et aliq̄ mario signo ꝓfirmādus ꝙ talē diaboli ⁊ instrumēti ei⁹ impulſū: q̄ oēs difficultates tpe Josue nō erāt: nā ei⁹ pplꝰ fuit in deserto p mirabilia signa firmat⁹: vt ptz i fine Deut. et in libro Josue p totum: etiam pplꝰ fuit mult⁹ potēs se defendere et hostes impetere de cōmuni cursu sine notabili signo. hic autez pplꝰ fuit pauc⁹ a fide auersus et nouiter in pte reduct⁹. et fortissimis hostib⁹ impedit⁹ q̄ oīa patēt ex b̄ loco ḡrti libri ⁊. xxxij scōi Paral. Scōm etiam dictum Burgē. q̄ scz tpe Josue ars astronomie nondum fuit reperta est irrationabile: nam Josephus dicit Abraam in egypto docuisse astronomiaz: vt patet in correctorio vltimo Heñ. xxiij. et scholastica historia habet q̄ Cham filiꝰ Noe: alio vero nomine ꝙzoastres: cum regnaret in thracia inuenit artem magicam et septem liberales artes scripsit in. xiij. columnis: in septem encis contra diluuium aque. et septem latericijs contra diluuium ignis: vna autē artium liberalium scitur esse astronomia: ꝑterea in theorica planetarum dicit̄. Compositores tabularum sup arim dicuntur fuisse nemroth hermes iconius ptholemeus albatogni algorismus albumasar: non igit̄ ptholemeus fuit artis inuētor: q̄ Arist. longe eo prior facit mentionē de illa arte: quia primo metaphi. et. xij. metha. adducit auctores illius sui temporis eudoxum calippum qui scripserunt de motibus planetarū: epicyclis solis. et lune passionibus vnde ex scriptis primoꝝ proculdubio alfontius traxit differentias et distantias earum ad ditionem et diminutionem lune et cetera: prout in tabula sua continentur. Stant igitur et manent admirationes mote de signo stationis tempore Josue. et retrogradationis tempore Ezechie. Sed Burgen. ad modum ismael se erigit contra omnes nulla fretus auctoritate siue scripture fundamento: dicit enim in hoc signo solem non retrocessisse: nec diem fuisse longiorem: nec breuiorem solito. et dicit signum illud solū fuisse ad causandā umbram in horologio achaz per interpositionē corpoꝝ opaci vt inter radiū solis et planiciem horologij. ⁊ imaginatur hic chymerā et aureos montes. Sed ex hoc modo dicendi plura cōtingūt inconueniēcia. Primū. q̄ sentētie sanctorū doctoꝝ sine rōne ꝓtraire p̄sumit. et q̄d ī postilla declinante aliq̄n sniam doctoꝝ ex magna rōne valde cōit redarguit b̄ ⁊ alibi ex sola fantastica imaginatiōe facere ñ erubescit. Secdz inconueniēs. q̄ Burgē. coincidit in pfidiā appollinaris quem redarguit diuinus Diony. aucte apli Pauli epla sua septima missa Policarpo: vbi sanctus Diony. exp̄esse ponit solem retrocessisse ⁊ die fuisse triplicatū. et q̄ sacerdotes persaꝝ in suis memorialib⁹

memoratiuis factūt recordationem de die triplicato solis. qñ istud miraculū fuit factū: vñ apparet q̄ sanct⁹ Diony. viderit libros antiq̄tꝰ q̄s Burgē. ignorauit. Tertiū īcōueniēs: qz beatus Aug⁹. scdo libro ō mirabilib⁹ facre scripture ca. iiij. dicit illud miraculū vere in sole factū: īmo ampliꝰq̄ nō mō in sole: ſ etiā in luna ⁊ in ceteris luminarib⁹ celi. Nā stāte sole ſ̄b Josue stetit ⁊ luna ait: reddēs rōnez: ne inq̄t meat⁹ luminū ꝯcōueniret turbaretꝫ ratio tenet ⁊ de ceteris luminaribꝰ sicut de luna: sicq̄ sicut steterūt oīa luminaria stante sole ſ̄b Josue: ita ⁊ sub eçechia retrocedēte sole cetera luminaria retrocedebāt. et ita in cōpotis motuū nō potuit fieri error. ꝑut replicat Burg. qz siue stādo siue retrocedēdo semp remānt idē aſpect⁹ cozpoꝝ celestiū inter se: qđ ꝓbat beat⁹ Aug⁹ p cōputū circuloꝝ a ꝑncipio mundi vsq̄ ad tempora et mortem Manichei vbi supra.

Quartū īcōueniēs: qz Burgē. fundat suā imaginationē sup impossibili: q̄ videlz causatio vmbre in horologio achaz attēdat penes horas ineq̄les ⁊ artificiales. Cū enim sol moueat et eq̄liter et vnifozmiter ⁊ linee i horologio sint fixe ⁊ pmanētes semp causabit vmbras ſm horas eq̄les q̄ sūt hore diei naturalis. et ille cū artificialib⁹ nunq̄z coincidūt nisi i vtroq̄z puncto eq̄noctialis alias artificiales hore singulis dieb⁹ bzeuiarent vel lōgarēt: ideoq̄z nō ē instr̄m imaginabile in q̄ p vmbram solis recipiāt hora ineq̄les nisi mediāte ꝓpediculo q̄ cadit nō ſm motū solis cū nō sit fixū: ſz ſm volūtatē capientis vmbrā: qz pōt eo dē modo cadere nulla luce solis existēte in nr̄o hemisperio. Quintū īcōueniēs. qz Burgē. ſm modū suū fantasticū ponit multa miracula vbi vnum sufficit: qđ ē ꝓtra beatum Aug⁹. de mirabilib⁹ sacre scripture: sola em̄ retrocessio miraculosa cozpoꝝ sufficit ad retrocessionem vmbre decē lineis. et etiā oīm alioꝝ ad ſ̄b ꝓtinentiū: sed ſm Burgē. imaginationez oportet separi radiū a sole actualiter causatū: vel oportet illū radiū i horologio achaz dicere non esse a sole ſz a deo ſpāliter creatū et nihil habere cōe cuz sole: ſz separatū ſm eē et opari. Itē oportet in Burgē. miraculo separe actualiter accidens a subiecto: qz radiū a radio: nisi fingaꝫ dē ad effectū illū miraculi creasse lucē singularē factinā illi⁹ vmbre cū opaco interposito. Itē tūc oporteret fingere talꝫ lucis fiete singularē motū ꝑ motū solꝫ alioꝝ sideꝝ sicꝫ ſ̄t stella epiphanie: qz sole ꝓcedente ad occasū cū suis vmbris ꝑ diei cōplemēto illā lucē oportet ꝑ cedere ihesus oriente cū suis vmbris ꝑ retrocessionē. Itē oportuisset lucē illā fuisse sole clariorē ad offuscādū solis lucē. ꝑ q̄s vmbrā a sole causatā sic orto sole cessat luna causare vmbrā. alꝫs em̄ visū fuisset i horologio vmbra ꝓcedēs solis. ꝑ vmbra retrocedēs illi⁹ fabricate lucis. qđ pot⁹ fuisset ꝓdigiū ꝑ miraculū. Itē oportuisset hāc lucē redire in ꝓiacētē mattriam misterio illi⁹ miraculi cōpleto. et habuisset ꝺ miraculis aliis similē cū euāgelico miraculo epiphanie. q̄ ⁊ alia sūt absurda ad hmōi miraculū nō ꝑtinentia ſz abiicienda tāq̄ fine rōne. Tertia: nec valet ratio mouēs Burgē. qñ statio ⁊ retrogdatio solis sūmū gdū teneat i miraculis. et ad ꝺ allegat sāctū Tho. qz sic dicere ē ꝺdicere beato Aug⁹. ꝓmo de trin. ca. vj. vbi dicit maximū miraculū fuscitare mortuū nec iuuat imaginatiōez tuam qđ allegat ex lr̄a: q̄ fit tm̄ mētio de retrocessiōe vmbre nō solis. qz etiā ꝺ de sole Esa. xxxviij. q̄ retrocessio facta ſ̄t i sole ⁊ seq̄t: Reuersus ē sol decē lineis: ſz Burg. volēs euadere manifestū textū dicit in scriptura sepe dici de sole: qđ de cozpore solis nō verificaꝫ ſz tm̄ ꝺ radijs: allegat ad ꝺ Jone. iiij. Precepit sol caput Jone: ſz extranea ē ista euasio ⁊ ꝺ rōnem: cum enim sol sit causa effectiua radioꝝ: ꝺcḍ igit̄ vez ē dicere radiū solē fecisse vez ē ⁊ solē fecisse: qz i illo genere cause ꝺcḍ ē cā causate est cā causati. Et vulgo ꝺ qđ ꝺs ꝑ se fecit: q̄ se fecisse videt. Si igit̄ ꝑ ꝓtectū radioꝝ caput Jone ꝑcussū ꝺ: verū est etiā ꝓpie solē caput eiꝰ ꝑcussisse: nisi velit Burgē. ponere radiū separatum a sole ſpāli miraculo: qđ supra improbatū ē. Reliq̄ q̄ Burgē. somniat modicū sūt ad expositionē lr̄e valētia. Nec valet qđ addit q̄ signū illud dabat̄ ꝓpter eçechiā ⁊ eiꝰ sanationē: quia dicit dñs de⁹. vt patz i lr̄a: qđ fecit ꝓpter bonitatē suā: ⁊ ꝓpter dauid seruū eius. et sic finiunt replice libroꝝ regū ⁊c.

Glo.ordi. Ca. XXI

Ca. XXI

A 2. Par. 33. a

Ominit q̄z ⁊c. In Paral. ꝺ q̄ sepult⁹ ē eçechias sup sepulchra regū: qz eiꝰ sepulchrū ē excelsi⁹ fabricatū cā pietatis q̄ coluit deū.

b Duodecī ⁊c. Manasses. Ra. Cui⁹ tpe esaias vt tradūt hebrei lignea serra per mediū serrat⁹ ē: qz ꝓncipes sodome moꝝ appellauit eos: Xr̄etes ei i crimē qđ dixerat Vidit dñs sedēte sup soliū excelsū ꝺo dicēte: ñ videbit me hō ⁊ viuet

B Ra. Manasses ad idola se conuertit ⁊ abominationes. Locuto ꝺo vel dño ad eū attēdere noluit: iō vinct⁹ duct⁹ ē in babyloně: q̄ coangustat⁹ ꝺ orauit

2. Reg. 7. ca. ꝺns itente ⁊ egit pniam valde: et exaudita est oro ei⁹: ꝛduxitq̄z eū i regnū suū ⁊ cognouit manasses q̄ dñs ſ̄t ē de⁹. q̄ p⁹ cōmissa scelera null⁹ ꝺ dei misc̄ia desperet: ſz magꝝ pniaz spem venie habeat.

a Ozmiuit eçechias cū pfb⁹ suis: ⁊ reḡuit manasses filꝰ eiꝰ ꝓ eo. Duodeci ānoꝝ erat manasses cū reḡre cepisset: ⁊ q̄nq̄gita q̄nq̄z annis reḡuit i hierl̄m. Nomē mr̄is eiꝰ aphsiba. Fecitq̄z malū i ꝓspectu dñi iuxta idola gētiuz q̄s deleuit dñs a facie filioꝝ isr̄l. Cōūsusq̄z ē: ⁊ edificauit excelsa q̄ dissipauerat eçechias pr̄ eiꝰ: ⁊ erexit aras baal: ⁊ fec̄ lucos sicut fecerat achab rex israel: ⁊ adozauit oēm militiā çeli ⁊ coluit eā. Extruxitq̄z aras i domo dñi: ꝺ q̄ dixit dñs: i hierl̄m ponā nomē meū: ⁊ extruxit altaria vniūsę militię çeli i duobus atrijs domꝰ dñi. Et traduxit filiū suū ꝑ ignē: ⁊ ariolat⁹ est ⁊ obſeruabat auguria: ⁊ fec̄ phitones: ⁊ aurusꝑices multiplicauit vt faceret malū cozaz dño ⁊ irritaret eum. Posuit q̄z idolū luci quē fecerat i templo dñi: sup q̄ locut⁹ ē dñs ad dauid ⁊ ad salomonē filiū eiꝰ. In tēplo h̄ ⁊ i hierl̄m quā elegi de cūct̄ tribub⁹ israel: ponā nomē meū i sempiternū: ⁊ vltra nō faciā cōmoueri pedē israel ꝺ ⁊ra quā dedi pr̄ib⁹ eoꝝ: si tm̄ custodierit opera q̄ ꝓcepi eis ⁊ vniūsā legē quā mādauit eis seruꝰ meꝰ moyses. Illi ꝺo nō audierūt: ſ seducti sūt a manasse: vt facerēt malū sup gētes q̄s ꝓtriuit dñs a facie filioꝝ isr̄l. Locutusq̄z ē dñs i manu seruoꝝ suoꝝ ꝓphaꝝ dicēs: Quia fec̄ manasses rex iuda abominationes istas pessimas sup oia q̄ fecerūt āmoꝛrei ante eū: ⁊ peccare fec̄ etiā iudā in īmundicijs suis: ꝓpterea hec dicit dñs deus isr̄l: Ecce ego inducam mala sup hierusalē ⁊ iudam: vt q̄cunq̄z audierit tinniant ambe aures eius. Et extēdam sup hierl̄m funiculū

Glo.ordi. Ca. XXI

a Ozmiuitq̄z eçe. Hic ꝓr ꝓdicit q̄d factuz ſt sub manasse rege iuda. cui⁹ ꝓmo describit ꝺuersatio ifidelis. scdo ꝑ cōminatio ꝓphetalis. ibi: Locutusq̄z ē dns. tertio cōminātiū occisio crudel. ibi: Insup ⁊ sāguinē. ꝛto mors manasse ⁊ subſtitutio ꝓsilis. ibi: Reliq̄ aūt ſmonū manasse. Circa ꝓmū dicit.

b Fecitq̄z ma. ⁊c. declinās ad oēm modū idolatrādi: vt ꝓsequēt ponit i lr̄a.

c Et adoza. ⁊c. solē lunaz ioue ⁊ alios planetas.

d Extruxitq̄z aras ⁊c. qđ fuit magn⁹ ꝓpt⁹ .i. exercere idolatriā loco cultus diuini.

e Et tradu. ⁊c. mod⁹ huiꝰ traductionis expositꝰ ē ꝺ. xvj. c. de achaz.

f Et ariolat⁹ ē. i. exercuit diuinationē q̄ fit i aris. sup q̄s imolatur demonibus. g Et fecit phitones. Aliter sūt hoc intelligēdū. dictū fuit. ꝺ. j. li. xxviij. ca. h Et aurūspices. Dicūt q̄ i extis aſaliū imolatoꝝ demonibus diuinār. Cetera patent vſq̄ ibi.

i Sz seducti sūt a ma. vt fa. malum ⁊c. Et q̄ patz malicia ipius manasse extēſiue: qz populū fecit errare. ⁊ intensiue ex peccatoꝝ grauitate.

k Locutusq̄z est dns. Hic ꝓr ponit cōminatio ꝓphetalis: qz dns volens ꝓpm revocare: mittebat frequenter ꝓphas ad arguēdū peccata ꝑterita. ⁊ cōminādum penas futuras: vt sic peccati pudore vel pene timore desisterent a peccatis. et patet littera vſq̄ ibi: l At quicūq̄z audierit tinniant ambe aures eius. ꝓ stupore et admiratiōe magnitudinis mali sup hierusalē futuri. m Et extēdā sup hierusalē funiculū samarie ⁊ pondus dom⁹ ⁊c. i. in eadē mensura ⁊ eodem ponderе puniā regoū iuda: in q̄ puniui regnū

samarię ⁊ pondus dom⁹ achab: ⁊ delebo hierl̄m sicut deleri solent tabule. Delens vertam ⁊ ducam crebr⁹ stilum super faciem eius. Dimittam vero reliquias hereditatis meę: ⁊ tradaz eas in manus inimicoꝝ suoꝝ: eruntq̄z in vastitatem et in rapinā cunctis aduersarijs suis: eo q̄ fecerint malum cozā me: ⁊ pseuerauerūt irritantes me ex die qua egressi sunt patres eoꝝ de egypto vsq̄z ad diem hanc. Insup et sanguinē innoxiū fudit manasses multū nimis donec impleret hierl̄m vsq̄z ad os: absq̄z peccatis suis q̄bus peccare fecit iudaz vt faceret malū cozā dño. Reliqua autē sermonū manasse: et vniuersa q̄ fecit: et peccatū eius q̄ō peccauit: nonne hec scripta sunt in libro sermonū dieruz regum iuda? Dormiuitq̄z manasses cū patribus suis: et sepult⁹ est in horto dom⁹ suę: in horto oçam: ⁊ regnauit amon filꝰ eiꝰ ꝓ eo.

a ſ idolatra

Eligitiduoꝝ ānoꝝ erat āmon cum regnare cepisset: et duobus annis regnauit i hierusalem. Nomen matris eius messallemeth filia arus de ietheba. Fecitq̄z malum in conſpectu dñi: sicut fecerat manasses pater eius: ⁊ ambulauit in omni via per quam ambulauerat pater eius. Seruiuitq̄z immundicijs quibus seruierat pater eius: ⁊ adozauit eas: ⁊ dereliquit dominū deū patrū suoꝝ: et nō ambulauit in via dñi. Tetenderūtq̄z ei insidias serui sui: ⁊ interfecerunt regem in domo sua. Percussit autē populus terrę omnes q̄ cōiurauerunt contra regem āmon: et constituerunt sibi regem iosiam filiuz eiꝰ ꝓ eo. Reliqua autē sermonū āmon quę fecit: nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierū reguz iuda? Sepelieruntq̄z eū in sepulchro suo i horto oçam: et regnauit iosias filus eius ꝓ eo.

a ſ iosias interpretatur cui⁹ est sacrificium dño vel salus dñi: vel fortitudo dñi.

Ca. XXII

Cto ānoꝝ erat iosias cū regnare cepisset: ⁊ triginta uno āno regnauit in hierl̄m. Nomē matris eius idida filia phadaia de besechat. Fecitq̄z qđ placitū erat cozaz dño: ⁊ ambulauit p oēs vias dauid pr̄is sui: nō declinauit ad dexterā siue ad sinistram. Anno autē octauodecio regis iosie: misit rex saphan filiū aslia filij mesullā scribā tēpli dñi: dicēs ei: Vade ad helchiā sacerdotē magnū vt ꝓflet̄ pecunia q̄ illata ē in tēplū dñi: quā collegerūt ianitores templi a pplo: deq̄z fabris ꝑ ꝓpositos dom⁹ dñi: Qui ⁊ distribuāt eā his q̄ opanť in tēplo dñi ad instaurāda sartatecta tēpli dñi: tignarijs videlicet ⁊ cemētarijs: ⁊ his q̄ iterrupta cōponūt: ⁊ vt emanť ligna et lapides de lapicidinis ad ſtaurādū tēplū dñi. Verūtū nō ſpputentur eis argētū qđ accipiūt: ſ in ptāte habeāt ⁊ in fide. Dixit aūt helchias pontifex ad saphan scribā: Librū legis repperi i domo dñi. Deditq̄z helchias volumē saphan scribe: q̄ ⁊ legit illud. Venit q̄z saphan scriba ad regē ⁊ renūciauit ei qđ ꝓcepat. ait: Cōflauerunt serui tui pecuniā q̄ repta est i domo dñi: ⁊ dederūt vt distribuerēt fabris ac ꝓfectis opex templi dñi: Narrauit q̄z

Ozaliter. Duodecim annoꝝ erat manasses cū regnare cepisset ⁊c. Regis huiꝰ historia ponitur. ij. Paral. xxxiij. magis cōplete. ꝓpter qđ ibi ponet̄ ꝛsus eius mysticus dño ꝓcedente.

Ca. XXII.

b Cto annorum. Hic consequenter describitur quid factum sit sub iosia rege. ⁊ primo ostenditur qualiter sancte vixit. secundo qualiť subiectos sibi ad hoc induxit. xxiij. ca. Primum autem ostenditur primo ex studiosa reparatōne templi. secundo ex formidatione diuini iudicij. ibi: Narrauit quoq̄z. tertio ex deuota requisitione diuini consilij. ibi: Et precepit. Circa primum dicit: i Et ambulauit per omnes vias dauid. ſ. quantum ad bonū non quantum ad malum: vtpote in facto vie ethei ⁊ consimilibus. k At confletur pecunia que illata est in templum ⁊c. ianitores templi a populo offerente eam ex deuotione pro habendis necessarijs in tēplo. l Deturq̄z fabris. dicuntur autē fabri generaliter artifices non solū in ferro ⁊ alijs metallis: sed etiam in lapidibus ⁊ lignis. m Ad instaurāda: id est. reparanda. n Sartatecta. i. tecta que defendunt parietes a pluuijs ⁊ intemperie aeris ne corrumpant̄. ⁊ dicunt̄ a sartio sartis: ⁊ tectum tecti.

o Tignarijs. i. carpentarijs qui faciunt tigna.

p Et cementarijs. q̄ cōponūt lapides in muro ⁊ liniunt parietes. q Non supputet̄ eis argentū. id est nō exigat̄ ab eis ratio: sed coꝝ fidelitati cōmittat̄.

r Librū legis repperi in domo dñi. dicit Ra. Sa. q̄ cū achaz q̄reret libros leg⁹ dñi ad cōburendū. iste fuit absc̄ditꝰ in muro tēpli: et sic cū repararent̄ muri fuit inuent⁹.

s Cōflauerūt serui tui pecuniā. i. expenderūt eā in reparatiōe tēpli vt iussisti.

t Narrauit quoq̄z. Hic ꝓr ondit sanctitas iosie ex formidine dīni iudicij: qz cū audiret legi cozā se maledictōes

saphan scriba regi dicēs: Librū dedit mihi helchias sacerdos. Quē cū legisset saphan coram rege: et audisset rex verba libri legis dñi: scidit ve- a
a ꝙ als haichā
stimenta sua: et ꝓcepit helchie sacerdoti: et hāihā b
filio saphan: et achobor filio micha: et saphan scribe: et asaie seruo regis dicens: Ite et cōsulite dñm sup me et sup populo et sup oi iuda ō verbis voluminis isti⁹ qō inuentū est: magna enī ira dñi succensa est cōtra nos: qz non audierūt patres nostri verba libri hui⁹ vt facerent omne qō scriptuz est nobis. Jeruntq helchias sacer- c
ꝙ a als ahicham
dos et haihā et achobor et saphan et asaia ad oldam ꝓpheten vxorem sellū filij thecue filij aras custodis vestiū: que habitabat in hierusalez in d
e secūda. Locutiq sunt ad eā. Et
a In secūda Jn paralypome. legit ō ecchia q edificauit omnē murum q̄ fuerat dissipat⁹: et forinsecus alterum murum: vnde sophonias vlulatus a secunda. Prophetissa ꝙ habitauit in secūda. i. in secūdi muri parte.
illa rndit eis: Hec dicit dñs deus isrl: Dicite viro q̄ misit vos ad me. Hec dicit dñs: Ecce ego adducā mala sup locuz hunc: et sup habitatores ei⁹ oia verba legis que legit rex iuda: qz dereliq̄rūt me: et sacrificauerūt dijs alienis irritātes me in cūctis opib⁹ manuū suaꝝ. Et succendet indignatio mea in loco hoc: et non extinguet. Regi aūt iuda q̄ misit vos vt ꝙsuleretis dñm sic dicet: Hec dicit dñs deus israel: Pro eo q̄ audisti verba volumis et pterritū est cor tuū: et hūliat⁹ es coram domino: auditis sermonibus ꝓtra locum istum et habitatores eius: q̄ videlicz fierent in stupozem et in maledictum: et scidisti vestimenta tua: et fleuisti coram me: et ego audiui ait dominus. Jdcirco colligam te ad patres tuos: et colligeris ad sepulchrum tuum in pace: vt non videant oculi tui oia mala q̄ introducturus i sum in locum istum.

Colligam te. Jn paralypo. legit ō ecchias q̄ edificauit omnē murum q̄ fuerat dissipat⁹: et forinsecus altero murum: vnde sophonias vlulatus a secunda. Prophetissa ꝙ habitauit in secūda. i. in secūdi muri parte.

Cōtamia. Josias rophet vl' osamorum ibi sic in scīptis locis feciss legit: vel alia q̄liber lingua dispgēs: q̄tinus abominatiōi pro⁹ q̄ ōlectatiōi aptꝰ omnib⁹ q̄ aspirarent locus appareret.

Jn qualle filij ennon. Ra. Gallis ennon est in tra murum hierlm ꝓxa orientē i qua nem⁹ pulcherrimū siloe fontib⁹ irriga. Taphet siue topheth erat locꝰ in eadē qualle in tra agri achelldemach ad australē sion. Jn tophet: q̄ locꝰ erat amenissimus: vñ hodie horto rū ꝓbet delicias: solebāt sacrificare demonib⁹. Gallis ennō ōr hebraice gehennon: vñ dns iesus gehēnā cognominat: qz sic i qualle ennon q̄ idol' seruierūt ea periert: ita petōres ex peccatis dānabunt. Vñ in hieremia: Nō vocabit topheth: ꝙ vallis occisiōis: et dissipabo cōsilū inde et hierlm i loco isto et subuertā eos gladio. Esaias Tophet ifernū apellat. dicēs: ꝓparata est aberi tophet. ꝓfunda et dilatata: pulchre ait dilatata: quia tophet ōr latitudo.

Que edifica.

Abstulit q̄z. Ra. Judei superstitiōibus gentiū se mancipauerant: q̄ inē cetera solent pingere vl' facere simulacruz solis vt puer imberbē: quia nullū ꝙ secula seniuz incidit: q̄die nouo ortu nat⁹. Cui curr⁹ et equos tribuūt: q̄a curru igneo et eqs igneis helias raptꝰ est ad celū: qō int' alia i pariete depictū vidēt et vicinia nois decipiunt: belyos enī grece sol dicit. d Ex
delsa. Ra. Dicit scriptura loco in collib⁹ posita frondentibus: in q̄b⁹ demonib⁹ immolabāt: vel dño loco⁹ amenitate illecti ꝓtra interdictū relligio altari qō erat in templo illuc oblatum ꝙsuebāt: vñ sepi⁹ in hoc libro ōr de regibus minus pfectis verūtamē excelsa nō abstulit.

Que edifica.

Moraliter

†Octo annoꝝ erat Josias cū regnare cepisset. Ca. XXII. cte virit et valde inuenis regnare cepit bti Ludouici regis frācie videt typū tenuisse: q̄ sanctissime virit et coronā regni francie valde inuenis suscepit. †Fecitq qō placitū erat coram dño. i. vinēdo sctē et regnādo iuste. †Et ambulauit p omēs vias dauid pris sui. i. xpi cui⁹ figura fuit dauid: vt frequēter supius est exp̄ssum. Beat⁹ ei Ludouic⁹ vt xp̄m p viā paupertatis castitatis et obedīētie seq̄ posset: religionē ingredi voluit: et fecisset si dña regina ꝓiunxꝰ sua ꝓsentire voluisset: vt scribit in legenda ipius. Jpse etiā attendens xpi verbū Matth. xvj. Si quis vult post me venire abneget semetip̄m et tollat crucē suā et sequat me. Bis crucem accepit et bis transfretauit et in terra sancta vitam finiuit. †Anno vero. xvij. regis Josie etc. Tūc enī incepit intendere reparationi templi: et beat⁹ Ludouicus scriptas in Deut. sup trāsgressores legis: et sciret patrē suum et plures alios cū ꝓl'o fuisse trāsgressos legē multipliciter.

a Scidit vestimēta sua. in signū tristicie ꝓpter offensas ꝓtritas et penas futuras: et ptz ira. b Et ꝓcepit. Hic ꝓfert ordinē sanctitas Josie ex reqsitiōe diuini ꝓsilij. cū ōr: Jte et ꝓsilite dñm. et seq̄t postea: c Jerūt itaq helchias sacerdos etc. Que ritur hic q̄re nō iuerūt ad hieremiā ꝓphetā q̄ tunc erat: vt patet Hiere. j. Ad qō dicunt expositores nr̄i cōiter q̄ hoc fuit: q̄ adhuc erat nimis iuuenis: nec habebat in auctoritate. sed hoc nō videt verū. qz Hieremias cepit ꝓphetare decimotertio anno regni Josie. vt hr̄ Hiere. j. et Josias ꝓcepit reparari templum decimooctauo anno regni sui: et tūc fuit iste liber repert⁹. ex q̄ patet q̄ Hieremias iā p q̄ndā annos ad minꝰ ꝓpheta erat: et p ꝓsequens in auctoritate erat ꝓpter qō Ra. Sa. aliter respondit ꝑm duas opiniones hebreoꝝ. Una est q̄ Josias q̄rebat consiliū pietatis et miscdie diuine: et ideo iuerūt ad mulierē ꝓphetā: qz mulieres magis solēt esse misericordes q̄ viri. Alia est q̄ Hieremias iuerat ad cōmonēdū. decē tribꝰ verbo⁹ oblīscerent dñm in terra captiuitat⁹ eoꝝ: vel illos q̄ remāserūt: qz aliqui q̄ fugiēdo se absc̄oderāt: sicut monuit scripto illos qui postea fuerūt trāsmigrati in babylonē. vt habet Hiere. xxix. d Que habitabat in hierlm in scōa scz mansiōe: qz hierusalē erat clausa triplici muro. sicut dicū fuit. s. iij. libro. ca. ij. sic erant ibi tres habitatiōes: et in scōa manebāt ꝓphete et nobiles: vt dictum fuit ibidem. Cetera patent vsq̄ ibi:

e Et succendet indignatio mea in loco hoc et non extinguetur. i. pena a me diffinita non retractabitur: et ad litteram cuitas hierusalez fuit succensa per chaldeos: vt habetur. j. xxv. ca. f Fierent in stupozem. ꝓpter nimiam destructionē. g Et in maledictum. id est in exemplum maledictionis. ita q̄ quando aliquis maledicet alicui. dicet: sic fiet tibi sicut habitatoribus hierusalem. h Et colligeris ad sepulchrum tuū in pace. Sed ꝓtra h videt: qz Josias fuit vulneratꝰ cū iret ꝓtra regē egypti et moztuꝰ: vt hr̄ ca. seq̄nti. Dicendū q̄ ista collectio pacifica intelligit quantū ad h q̄ destructio ciuitatis et templi nō accideret in diebꝰ suis. et h notat cum ōr: i Ut nō videāt oculi tui oia mala. tē. sapictes enī reputauerūt mainꝰ malū videre destructionē sue religiōis et ꝓpl'i q̄ mori. vñ dicit j. Machab. iij. Meli⁹ est nob mori in ꝓlio q̄ videre mala gentis nostre et sanctoꝝ. Dicit etiam Josephus libro de iudaico bello q̄ Titus q̄uis esset gentilis in destructione hierusalem: cum templum arderet et sacerdotes fatigati ex siti et labore ꝓpter incendium ꝓpinquum se redderent ei: petentes sibi vitam donari: iussit eos occidi: dicens eos esse degeneris animi qui templo et numini cuperēt superuiuere. Poterit etiam aliter exponi: Colligeris ad sepulchrum tuum in pace. scilicet ad patres sanctos i lymbo qui sunt in pacꝰ q̄ sunt securi de sua futura beatitudine. Josias enim vt patet ex predictis fuit sanctus: et ideo preciosa in cōspectu domini fuit mors ipsius: ꝑm q̄ dicitur psal. cxv. Preciosa in conspectu domini mors sanctoꝝ eius.

Moraliter

multas ecclias ruinosas fecit reparari: et alias plures de nouo ꝓstrui: et mlta loca religiosa tā viroꝝ q̄ mulier. ad augmētationē diuini cult⁹ fecit edificari. multas etiaz dom⁹ dei ad subleuationē pauperū qui sunt mēbra christi ꝓstruit: et dominis tp̄alibus dotauit: et in his et ꝓsimilib⁹ tot et tanta fecit q̄ si hoies tacerent lapides clamare deberēt. †Librum dedit mihi helchias sacerdos dñi. In illo libro erāt scripte maledictiones inducēde a dño sup legis trāsgressores: et ad eas audiū territ⁹ fuit iosias attēdens pctā regū p̄cedentiū et etiā subditoꝝ: ꝓpter quod super hoc quesiuit consilium bonoꝝ. Et similiter sanctus ludouicus rex audiēs sermones de suorum subditoꝝ transgressionibus et etiam de suis: licet minime eēnt valde dolebat: et a viris bonis et prudentib⁹ querebat consilium emendationis: et per se et alios executioni diligenter dabat.

Nicolaus de lyra

k Trenūciauerūt regi etc. Ca. XXIII
e Ostenso q̄lē iosias sctē virit. hic ꝓfert quō studiose ad h̄ ꝓpl'm iduxit.
Circa q̄ primo describit eius opatio laudabil. scdo occisio lamentabilis. ibi: In diebꝰ eius. tertio substitutio prolis dissimilis. ibi: Tulit

k+ Trenūciauerūt regi q̄ dixerat
e Qui misit et cōgregati sūt ad oēs se l
q̄ ꝓl's terre. Primū ostendit ex tribꝰ. i. ex fideris cū deo renouatiōe. scdo ex idolatrie destructiōe. ibi: Et ꝓcepit rex. tertio ex phase celebratiōe. ibi. Reuersus ē hierlm. Circa primū ōr. Et renūciauerūt regi. s. hba ꝓphetie.
l Qui misit et ꝙgregati sunt ad eū. vt cō federaret

nes iuda et hierlm. Ascēditq rex templū dñi: et oēs viri iuda vniuersiq̄ habitabāt in hierlm cū eo: sacerdotes et ꝓphete et ois ꝓpls a paruo vsq̄ ad magnuz. Legitq a
cunctis audiētib⁹ omia ꝝba libri federis q̄ inuētus est in domo domini. Stetitq rex sup gradū: et fe- b
cit pactū coram dño: vt ambularet post dñm et custodiret ꝓcepta ei⁹ et testimonia et cerimonias i oi corde et i tota aia: et suscitarēt ꝝba federis hui⁹ q̄ scpta erant i libro illo. Acqeuitq ꝓpls pacto. Et ꝓcepit rex helchie pōtifici et sacerdoti b⁹ scōi ordis et iāitoꝝ⁹: vt ꝓiicerēt de tēplo dñi oia vasa q̄ facta fuerāt baal et i luco et vniuse militie celi: et cōbussit ea forīs hierlm i cōualle cedron: et tulit puluerē eoꝝ in bethel. Et ōleuit aurispices q̄s posuerāt reges iuda ad sacrificādū i excelsis p ciuitates iuda et i circuitu hierlm et eos q̄ adolebāt incēsum baal et soli et lunę et duodecim signis et oi militię celi. Et efferri fecit lucū ō domo dñi foras hierlm in qualle cedron: et cōbussit eū ibi et redegit i puluerē: et iecit sup sepulchra vulgi. Destruxit q̄z edicu las effeminatoꝝ q̄ erāt i domo dñi: p q̄b⁹ mlieres texebāt q̄si domūcu las luci. Cōgregauitq oēs sacerdotes de ciuitatib⁹ iuda: et ꝓtamiauit excelsa ybi sacrificabāt sacerdotes: de gabaa vsq̄ bersabee. Et destruxit aras portaꝝ i introitu ostij iosue ꝓncipis ciuitatis: q̄ erat ad sinistrā portę ciuitatis. Verūtn̄ n̄ ascēdebāt sacerdotes excelsoꝝ ad altare dñi i hierlm: sed tm̄ comedebāt

a q̄ iosias
a azyma i medio fratꝝ suoꝝ Cōtāmi
b nauit q̄z tophet q̄ est i qualle filij ennon: vt nēo ꝓsecraret filiū suum aut filiā ꝑ ignez moloch. Abstulit
a ꝙ in arrijs rēpli dñi positos cū curru.
c q̄z ēq̄s q̄s dederāt reges iude soli in introitu tēpli dñi: iuxta exedrā nathamelech eunuchi: q̄ erat i pharuri. Curruꝰ āt sol' ꝓbussit igni. Altaria q̄z q̄ erāt sup tecta cenaculi achaz q̄ fecerāt reges iuda: et altaria q̄ fecerat manasses i duob⁹ atrijs templi dñi destruxit rex et cucurrit ifm̄ et dispsit cinerē eoꝝ i torrētē cedron. 5
d Excelsa q̄z q̄ erāt i hierlz ad dexte

federaret ꝓpl'm dño. vñ subdit: a Legitq cūctis audientib⁹ omnia ꝝba libri federis dñi: vt intelligerent legis ꝓcepta et bona ꝓmissa acceptantib⁹ et mala cōminata trāsgressorib⁹. b Stetitq rex super graduz quē fecerat salomon: vt habet. ij. Paral. ca. vj. c Et fedus pcussit coram dño: pmittēdo sub iuramēto ꝓ se et populo seruare mandata dñi.
d Acquieuitq ꝓpls pacto. in iramentuz illud sup se recipiendo. e Et ꝓcepit rex. Hic ꝓsequēter describitur idolatrie destructio. et primo in templo dñi qō erat deputatum diuino cultui: sed reges idolatre introduxerant ibi cultū idolatrie. et h̄ est qō dicit: Et ꝓcepit rex helchie pontifici. id est summo sacerdoti.
f Et sacerdotib⁹ secundi ordinis. qz sub summo sacerdote ministrabant q̄ hebdomadas successiue. Dauid enim volens ampliare cultum diuinum instituit xxiiij. sacerdotes sub summo sacerdote per hebdomadas ministrantes. vt habet. j. Paralī. xxiiij.
g Ut ꝓiicerent de templo domini omia vasa que facta fuerant baal. id est ad cultum ipius. b Et in luco. qui plantatus erat in atrijs domus domini: vt ibidem colerēt baal. i Et vniuerse militie celi: id est vasa facta ad cultū planetarum et. xij. signorum que sunt in ꝙdiaco et aliarum constellationuz notabilium. k Et tulit puluerem eoꝝ in bethel. qui erat locus deputatus idolatrie per hieroboam.
l Et deleuit auruspices. qui in extis animaliū ītolatorum idolis diuinabant. m Et eos qui adolebant tē. quia non solum idola sed et cultores destruxit. n Et efferri fecit lucum. i. eradicari ne aliq̄d remaneret. o Et ꝓiecit super sepulchra vulgi. qui coluit idola. p Destruxit quoq̄ ediculas effeminatoꝝ. id paruas edes in quibus habitabant sacerdotes idolorum qui erant castrati. ideo nominantur hic effeminati. vnde hebrei dicunt hic: Edicu las monachoꝝ. q Pro quibus mulieres texebant tē. i. cortinas ad faciendum prostibula in luco vbi ad honorem idoli prostituebant se mulieres: et in tali luxuria credebant sacerdotibus: eo q̄ non faciebant propria concupiscentia mori: sed magis ad honorem idoli. sicut dicit pbus. 8. ethicoꝝ. de eudoro q̄ posuit felicitatem in delectationib⁹: quod sibi credebatur eo q̄ non videbat amicus delectationū.
r Et ꝓta. excel. vbi sacri. etiā dño. quia hoc nō erat licitū post templi edificationē. s De gabaa vsq̄ bersabee. i. de vna extremitate regni sui vsq̄ ad aliā.
t Et destru. aras por. in intro. ostij iosue. Jn hebreo habet Josue. hic erat ꝓfectus in quadā ciuitate: et intra ostium domus sue erant altaria ad īmolandū extra tēplū. v Verūtn̄ nō ascē. sacer. tē. h̄ interponit ad remouendū dubiuz: qz forsitan crederet aliq̄s q̄ isti sacerdotes qui īmolabant dño in excelsis: admitterent silr ad īmolandū dño in templo: qō tn̄ non fuit factū: sed pmissi fuerunt ad comedendū de oblationibus sicut filia sacerdotis manens in ei⁹ domo: et seruꝰ emptici⁹ et vernaculus: que tn̄ psone non sunt apte ad faciendū officiū sacerdot⁹ in templo. nec etiā leuite eius. x Cōtamiauit quoq̄ tophet. i. idolatriā idoli moloch q̄ vocabatur tophet: quod signat tympanū seu tympani sonitū: eo q̄ sacerdotes illius idoli pcutiebāt in tympanis: ne parētes audirēt clamoꝝ filioꝝ suoꝝ in manibꝰ idoli morientiū. sic dictū fuit. s. xvj. et Leuit. xviij. y Abstulit q̄z eqs tē. Dicit Ra. Sa. q̄ erāt eq̄ ꝑm veritatē q̄s dederant reges isrl idolatre: ad h q̄ aliq̄ colētes solē in ortu sol' cū equis et curru irent versus orientē q̄si obuiātes soli ad ei⁹ reuerentiā. Expositores aūt nr̄i dicūt cōiter q̄ erāt eq̄ sculpti. gētiles enī solē colētes: sculpebant imaginē eius cū curru et equis: vt habet in legenda q̄ttuoꝝ cozonatoꝝ: et ad similitudinē gentiliū ex quibus idolatria derivata est ad iudeos: reges iuda fecerāt talē imaginē in honorē solis. z Et dispsit cinerē eoꝝ in torrentē cedron: vt nō remaneret illius idolatrie memoria. a Ad dexterā partē mon. offensionis. iste est mons oliueti ꝓpe hierusalem: et vocatur hic mons offensionis: eo q̄ salomon offendit deū: edificando ibi templa idolorum ꝓ vxoribꝰ suis. vt. s. habetur. iij. libro. ca. xj.

B 2 Repleuitq

a Me edificaue.sa.Raba. Hic ondit q salomon de admisso idolatrie scelere nunq̃ pfecte penituit.si enī vere penituisset:sata gisset aī omia vt idola q̃ edificauerat de ciuitate tollerent:r nō in scandalū stulto.r:que ipe cū esset sapiētissim⁹ erronea fecerat: q̃si sapienter facta relinqueret.

b Et chamos.Ra.alibi legit q edificauit salomō phanū chamos in monte q̃ est cōtra hierlm:sed nō est ptrariū: q: mons iste in tāta erat vīb vicinia vt ad ipsam ptinere: ipam quoq; sordib⁹que in eo ꝑgerabant.ptaminare videret. c Offensioni moab. Ra.Idola dicunt offensio:q: vel illis offendit deus:vel offensionē r ruinā suis afferūt cultoribus. d Tulit ossa de se tē. Josias ossa mortuo.r cremari sup altare iussit:quia ꝓphana fuerī eo.r sacrificia: r p errorem idolatrie nō solū pecora demonib⁹ offerebant: sed r scipos in potestatem demonū tradiderūt:q̃ iusto dei iudicio simul cū altari q̃ idolis fabricauerant dissipandi erāt.Mystice.qui diaboli seruitio mancipati vitam sacrilegam tempaliter finiunt:eīnis cruciatibus consumeo.r:deo retribuente ꝑm merita.

e Facite phase dño.Ra.Allego. Josias trypum tenet salnatoris:qui salus r fortitudo dñi dicit. Unde:dñs fort⁹ dominꝰ potens in ꝓlio.r alibi: Ipe enī salnū faciet ꝓplm suū a ꝑcis eo.r. Ipe q̃dē celo dei mūdat terrā iude r hierlm ab īmundicijs r abominatiōibus Aī:celus dom⁹ tue comedit me.Et item:Cui⁹ ventilabrū in manu sua:r purgabit aream suam.Et alibi:r purgabit filios leui.Celebrat q̃ iosias nr verū phase in decimooctauo anno regni sui:qū in octaua etate generali resurrectiōe ꝑpetrata:sctōs suos cū pfectione bonoꝝ operū pduxit ad beatitudinis denariū:electi⁹ prius oīb⁹ scādalis de regno ei⁹ Aī:Ecce dies veniet succēsa: r erūt oēs facientes impietatē stipula:r īflāmabit eos dies veniēs:r oriet vob timētibus so iusticie. f Hec fuit tale phase.Quia ablat⁹ figur⁹ in die iudicij:trāslibūt scī ō mortē ad vitā:sicq; in ꝓspectu cōditoris sui gaudebūt:q: videbīt de⁹ deoꝝ in sion. Bab. Qr iosias electi⁹ idolis de terra phitonib⁹ ariol⁹r oīb⁹ immūdicijs:dñi phase celebrasse legit. Moralr docet vt ꝑmū purgē⁹ ērā cordis a vitijs vt fruire possim⁹ do. Sicq; gruz dño celebrā⁹ pascha si vrtq; in fermēto malicie r neq̃cie: s in ązymis sinceritat⁹ r veritat⁹.

c In mageddo.Ra.Josias ¶ vulnerat⁹ est in campo mageddo: vt r statim mortu⁹ est.Luritq; eum oīs multī:hieremias maxie.Tūc eni ō:ita lamentasse. Quō sedet sola ciuitas. De ꝑ planctu ōr: et cerit planct⁹ vsq; sē planctus adremon: qō nomē est reg⁹ q̃ tūc regnabat in charchamis i eu⁹ auxiliū iosias venerat aduersus nechao regē egypti Ra. Interfecto iosie a pharaone nechao facta in mageddo:signi ficat psecutionē antiq̃ hoste aduersus ꝓdicatores:q̃s p inuidiam necidere molit:r auferre de terra ecclesie conat:q̃tin⁹ facili⁹ totā plebē dissipare possit: pharao dissipans: nechao pcussio:mageddo detentatione. Permissus quippe diabol⁹ surgere aduersus sctos.hic totis viribus certat: quatin⁹ tentādo regem dñi peutiens dissipet:eosq; pii mū auferat:quozū solatio adiuti cōtra hostē dimicare debuerant.

a Joachaz.Ra.Alio noīe sellum dicit:sed quia puersissim⁹ fuit:parno tempe regnauit.nā nechao virtut eum:eo q̃ ꝓlus ꝑtra suam voluntatem ꝑstitui isset eū regem:r duxit illā in egyptū. Ra.Joachaz rectus significat malos doctores quos ꝓlus terre:scz terrene cupiditati dediti cōsentientes vitijs subiis prelatos eligunt quos pharao i reblatha vinxit:cū diabolus p multitudinem adulatoꝝ eneruās deciꝑit corda prelatorum:sicq; in spūalis egypti vinctos catenis peccatorum tenebrosam mergit ab⁹sum.

b Argentū aūt r aurū. Ra.Malignus pensum scruitij sui in populo carnali expetit:vt tā sensus q̃s elo quio ei⁹ q̃ omia parati sint obsequio. Joakim ꝑcepto regis censū exigit: qr diabolus p sibi deditos mgros: ab vnoquoq; exigit ꝑm vires suas peccati censum soluere:sicq; in neq̃ter ꝓlatis quotidie ꝓparat ꝓditionem subiectis. ¶ Ca. XXIIII.

I N diebus illis r̄. Et factus est ei ioakim seruus tri.an. Ra.Cū semel q̃s cuilibet se mancipauit vitio:non vni sed multis dñis obnoxius erit. Unde:ioakim quem pharao ante censum sibi soluere coegit:nunc rex babylonis sibi tribus annis seruire compellit. Nabuchodonosoz idem est q̃ pharao:scz princeps ꝓfusionis r rector tenebrarū barū. Ergo cum antiqus hostis aliquē sibi censū peccati soluere psuadet:mox totū in dominiū suū redigere:r plenū scruitiū exprendere admoner. Ergo trib⁹ annis regi babylonis seruū esse est psuasione delectatione ꝓsensu antiquo hosti subditū esse:r totū vitijs deditū quasi libere ab eo possideri. Sz alīq̃ tales ꝑ dei misericordiā admoniti rebellāt ꝑtra nequā spm. Unō ꝓcedens ad bella ꝑtra regēs syrioꝝ trāsiuit ꝑ partē regni iuda:r ideo iosias nolebat ꝑ illum stinere timens ne ingressus terram suam eā caperet:vt saltem spoliaret. o Et occisus est in mageddo nomen est loci. p Cum vidisset eum.id est pugnasset contra eum.

Tulitq; ꝓplus terre ipsius et constituit eum regem ꝓ patre suo. Tulitq; ꝓ nomine eius ioakim. Porro ioachaz tulit et duxit in egyptū. Argentū aūt r aurū dedit ioakim pharaoni cū indixisset ꝛę ꝑ singlos:vt ꝓferret iuxta ꝑceptū pharaonis. Et vnūquēq; ꝑm vires suas exegit:tam argentum q̃ auruz de populo terre vt daret pharaoni nechao. Viginti quinq; annozū erat ioakim cū regnare cepisset: r vndecim annis regnauit in hierusalē. Nomē matris eius ꝓbida filia phadaia de ruma. Et fecit malū coram dño iuxta omia q̃ fecerant patres eius.

¶ Ca. XXIIII.

I N diebus eius ascendit nabuchodonosoz rex babylonis: et factus est ei ioakim seruus tribus ānis: r rursum rebellauit ꝓtra eum. Immisitq; ei dñs latrunculos chaldeoꝝ: r latrūculos syrie: latrūculos moabitarum: et latrunculos filiorum ammon: et misit eos in iudā vt disperderet eum iuxta sermonem dñi quē locut⁹ est in manu seruorum suorum prophetarum. Uerumtamen in ore dñi factum est super iudam vt auferret eos a facie sua propter manasse iuxta omia que fecerat. Et etiam propter sanguinem innocentem quem effudit: implens hierlm sanguine innocentium. Et noluit dñs placari. Reliqua autē verboꝝ ioakim et omia que fecit nonne hec scripta sūt in libro verborū dierū regum iuda? Et dormiuit ioakim cum patribus suis: et regnauit ioachin filius eius pro eo. Et non addidit vltra rex egypti egredi de terra sua: quia tulit rex babylonis a torrente egypti vsq; ad flumen euphraten cuncta que fuerant regis egypti. Uiginti annorum erat ioachin cum regnare cepisset: et tribus mensibus regnauit in hierusalē. Nomen matris eius amithal filia hieremie de lobna. Et fecit malum coram dño iuxta omnia que fecerat pater eius. In diebus illis ascendit nabuchodonosoz rex babylonis hierusalē: et obsessa est ciuitas a seruis eius. Egressusq; est nabuchodonosoz rex babylonis ad ciuitatem: et seruientes eius obsederunt eam. Et egressus est ioachin rex iuda ad regem babylonis ipse et mater eius et seruientes eius et principes eius et eunuchi eius: et tulit eos rex babylonis in octauo anno regni sui. Et eduxit inde omnes thesauros domus dñi et thesauros domus regis: et concidit omia vasa aurea que fecerat salomon rex israel in templo dñi sicut locutus est dñs. Et migrauit omnem hierusalē et omnes principes et omnes fortes bellatores decem milia captiuorum et omnes fabros et statuarios: non remansit quisquam preter pauperem populum terre. Et migrauit ioachin in babylonem: et matrem regis et uxores eius et eunuchos eius et potentes terre duxit captiuos de hierusalē in babylonem. Et omnes viros fortes numero septem milia et fabros et statuarios mille omnes robustos et fortes ad faciendum bellum: et adduxit eos rex babylonis captiuos in babylonem. Et constituit rex babylonis mathaniam patruum eius regem pro eo: et mutauit nomen eius sedecias.

Tulitq; ꝓplus terre r̄. Hic ꝓsequēter describitur substitutio dissimilis: qr ioachaz fili⁹ iosie fuit idolatra pessimus.ideo subditur: b Et fecit malum coram domino iuxta omnia que fecerant ꝑres eius:scilicet manasses:achaz r alij qui fuerant pessimi:propter qō tradit⁹ est in manus regis egypti. vnde subditur: c Uinxitq; eum pharao.cum enim pharao cepisset syriam: mādauit p ioachaz vt veniret ad eum in reblatha:que ē ciuitas syrie: r ille non audens renuere:eo q̃ non habebat virtutē resistendi:missus est ab eo vinctus in egyptū: r ibidem mortuus. d Regemq; constituit pharao nechao heliachim:fratrez ioachaz seniozē ipo: sed populus terre ꝓposuerat iuniozem: ad q̃ inductus per amicos ex parte matris sue:qui erant potentes in regno:sed pharao restituit regnū seniozi vt sibi fidelius seruiret. e Verritq; nomē sum ioakim.sic enim debet scribi:scilicz per simplex k r.m.in fine:qz in hebreo scribit⁹ per caph r mem. quib⁹ correspondēt apud nos k r m.mutauit autē rex egypti nomen eius in signum r memoriā q̃ ipe creauerat eū regem. f Argentū autem r aurum dedit ioakim pharaoni.reddēs ei diligēter tributum:quia restituerat sib regnum.

Moraliter ¶ Et re/ nunciauerūt regi que dixerat.s.ꝓphetissa. ¶ Qui misit r congregauit sūt ad eū oēs senes tē.s.ad ordinādū de correctiōe malorū ad mitigationē ire diuine.Sicr sanctus Ludouicus rediēs de vltra mare:cōgregauit ꝓlatos r ꝓncipes r reliqs sapientes sui regni ad ordinandū salubria statuta p bono regni sui ad honorem dei. Et ꝑcepit belchie pōtifici r̄.Sequit ¶ Cui ꝑcepit ō tēplo dñi oīa vasa q̃ facta fuerāt baal. Et sicr beat⁹ Ludouic⁹ blasphemias q̃ fiūt i iuramētis p totū regnū suū ꝑcepit emitari:r trāsgressozes hui⁹ ꝑcepti debito mō puniri.alīs etiā deordiatiōes q̃ i reg⁹ absentia solēt i regno pullulare: studuit ꝓut potuit extirpare. ¶ Reuersusq; ē in hierlm r ꝑcepit oī ꝓlo dicēs:facite phase dño r̄. Per ō aūt figuratū fuit q̃ beat⁹ Ludouic⁹ i suo reditu in franciā fecit:q̃ cōueniēt ōr hierlm.i.pacifica: qz terra frācie inf alias ēras lōgo tpe p dei grām fuit magl pacifica r q̃eta. In hac aūt hierlm beat⁹ Ludouicus ordinauit facere phase:qz tūc tpis miltas ꝓstrui fecit ecclias ad celebrādū eucharistie sacrm:qō est vex phase xpianoꝝ. ¶ In dieb⁹ ill⁹ ascendit pharao nechao r̄.Cōtra quē iuit iosias: r ibidē mortuus:r p fuos suos ad sepulchra regū i hierlm reportat⁹. Per regē egypti significat soldan⁹ babylonie q̃ ē in egypto. ꝓtra ipm aūt accepit scdo sanctus Ludouic⁹ crucē:r i illo passagio fuit defunct⁹:r inde p hoīes suos i frācia ad regū sepulchra deportat⁹. ¶ Tulitq; ꝓplus terre ioachaz filiū iosie r̄.de isto r ioakim fratre suo nihil ōr notabile mysticandum.

¶ Ca. XXIIII

I N diebus eius.Hic consequenter ostenditur quid actum sit sub illo ioakim. secūdo quid sub eius filio.ibi: Et regnauit ioachin. sic enī debet scribi iste: quia in hebreo scribitur per caph r nun:quibus in latino correspondet ch r n r hoc idem dicit hieronymus i omel.genealogie christi.tertio quid sub fratre suo.ibi: Uirtq; eos.Circa primum dicitur: In diebus eius:scilicet ioakim filij iosie:r hoc factum est āno octauo regni eius. b Ascendit nabuchodonosoz rex babylonis.qui debellato pharaone rege egypti:r capta syria r tota terra vsq; ad riuum egypti:excepto regno iude.voluit regnum iude ponere sub tributo:quod et fecit.vnde subditur:

i Et factus est ei ioakim seruus tribus ānis et rursum rebellauit:quia audiuit q̃ rex egypti preparabat se ad bellum contra nabuchodonosoz.et ideo volens fauere ei:eo q̃ regem fecerat eum:vt predictum est.negauit tributum sub spe defensionis per regem egypti. k Immisitq; ei dominus latrunculos chaldeoꝝ et latrunculos syrie r̄. deuastantes terram iude.

¶ Factū est

Regnauitq; ioakim. Ra. Nomen ioakim aliter scribit in designatione pr̄is q̄ t eliachim. aliter cū filius significat: qui t iechonias. nā cū patrē signat p c simplex: cū vero filiū p ch asperatū scribit
b Hierusalē. Be. Hierusalem t terra israel: est ciuitas christi. i. ecclesia babylonis: chaldei t philistei. est ciuitas diaboli. i. omīs malignorū siue hominū seu angelorū multitudo. Scrutaq; israel philisteis vel chaldeis cū fides nominetenus in ecclia p̄sistentes ceteraq; ab immūdis vel spiritib⁹ vel hominib⁹ decepti: cuilibet petō mentis colla submittūt. Adducit aūt nabuchodonosor regē hierusalē: t vniuersos p̄ncipes fortes exercitus decē milia in captiuitatem: cū t magistros t eos qui inuincibili anīo dño seruire ac decalogū fidelr̄ vidēbant p̄seruare: subito illecebr' seu aduersitatib⁹ subacti: maioribus facinoribus polluuntur: aut certe in heresim incidunt. Arma q̄b⁹ p̄ra diabolū repugnātes libertatē a deo nobis donatā defendim⁹: sunt eloq̄a scriptura: in q̄bus t ipi⁹ dñi t sctōrū exēplis q̄ ordie bella viciōr̄ superare debeāt: luce clarius discimus. His armis philistei filios israel p̄uant: cum maligni spūs aios fidelīū a meditatiōe sacre lectiōis: ne vel ipse p exercitiū resistēdi fiducia sumāt: vel alī forte q̄ legere nesciunt ad resistendū virtus: exhortando aut corripiēdo accēdant. Tollunt fabros armor̄ cū eos q̄ sacra eloq̄a nouerunt: intātū sceleris⁹ obtundunt: vt dicere bona q̄ didicerāt p̄sius erubescāt. Trāsferūt oēm artificem t inclusōr̄ in babyloniam de hierlm: cū eos q̄ multifaria vrtutū opatiōe plurib⁹ p̄derāt: t ciuitatē dei ꝺ corruptos tentationū munire solebāt: a p̄posito deflectūt: atq; ingeniū qđ tuitiōi sctē ecclie impendere debuerāt: ad volūtatē potē⁹ regis vitior̄ dispensare compellūt. Or si inclusores nō ostiorū siue murorū: sed auri gēmarūq; intelligim⁹: ad cundē expositio finē respicit. Dictū q̄pe ē de sapia: q; aurū t multitudo gēmar̄ ei nō valeat comparari: atq; iō inclusores horū doctores dicim⁹ q̄ q̄diu recte viuūt t docēt: in ornatū sctē ciuitatis industriā sue art' impendūt. Artifi forte errauerint: q̄d nisi a rege chaldeor̄ captiui babyloniā trāsferunt: sic talentū vbi celitus acceptū in tra defodit. i. scia spūalis ad pctōr̄ opa cōuertit.
c Artifice t inclu. Ra. Q̄d supra p̄dō isral philistijm regnātes fecisse narrant. cū ꝺ: faber ferrari⁹ nō inueniebāt in oī terra isral. Cauerāt enī philistijm ne forte facerent hebrei gladiū aut lanceā ad repugnādū: ita nūc chaldei satagūt: vt null⁹ in ea remaneat artifex t inclusor qui diruta vrbis menia cōponere possit vel resartire.
d Sedechias. Mali sunt rectores q̄ munere t dono diuino abutuntur: t falso sibi nomen iusticie

Dos.1.a
Hester.12
23.q.5.c.fi. i secda glo. n.q.2.c.aurū in.v.as. ſſrij.1.q.4. §.pcro.
2.Pa.36.b
Dic.52.a

Vsurpant.

ab: t latrunculos filior̄ āmon: t misit eos in iudā vt disperdēt eum iuxta verbū dñi qđ locut⁹ erat p seruos suos p̄phas. Factū est aūt ꝺ a p verbū dñi cōtra iudā vt auferret eum coram se: p̄pter pctā manasse b vniuersa q̄ fecit: t p̄pter sanguinē innoxiū quē effudit: t impleuit hierusalē cruore innocētiū: t ob hanc rem noluit de⁹ p̄pitiari. Reliq̄ aūt sermonū ioakim t vniuersa q̄ fecit: nōne hec scripta sunt i libro sermonū dier̄ regum iuda? Et dormiuit c ioakim cū patrib⁹ suis. Et regna/ d† uit ioachin filius⁹ ei⁹ p eo. Et vltra ñ e addidit rex egypti vt egrederet de terra sua. Tulerat enī rex babylōis f a riuo egypti vsq; ad fluuium euphraten oia q̄ fuerāt regis egypti. Decē t octo ānor̄ erat ioachin cū

a ſ quē Matthenus vocat iechoniā.

regnare cepisset: t tribus mensib⁹ g regnauit i hierlm. Nomē mr̄is ei⁹ b noescha filia helnathan de hierlm. Et fecit malū cora dño: iuxta oia q̄ fecerat p̄r eius. In tpe illo ascenderūt serui nabuchodonosor regis babylonis in hierlm: t circundata est vrbs munitionib⁹. Venitq; nabuchodonosor rex babylonis ad ciuitatē cū seruis suis vt oppugnaret eā. Egressusq; ē ioachi rex iuda ad b regē babylōis ipe t mr̄ ei⁹ t fui ei⁹ t p̄ncipes ei⁹ t eunuchi ei⁹: t susce/ i pit eū rex babylonis anno octauo regni sui. Et ptulit inde oēs thesauros dom⁹ dñi t thesauros dom⁹ re/ k gie: t p̄cidit vniuersa vasa aurea q̄ fecerat salomon rex isral i tēplo dñi iuxta vbū dñi: t trāstulit oēm hierusalē t vniūsos p̄ncipes: t oēs fortes exercit⁹ decē milia i captiuita/ l tē t oēm artificē et iclusorē: nihilq; c relictū est exceptī paupib⁹ ppli tre. Trāstulit q̄z ioachin i babylonē: t mr̄em regī t vxores regis: t eunuchos regis t iudices tre duxit i captiuitatē de hierlm in babylonē: t oēs viros robustos septē milia: et artifices t inclusores mille: oēs vi/ m ros fortes t bellatores: duxitq; eos n rex babylonis captiuos i babylo

a ſ vel mathanian. ſ q̄ fili⁹ fuit iosie frater ioachin

nē. Et cōstituit mathathiā patruū o ei⁹ p eo: imposuitq; nomē ei sede/ p chiam. Viceſimū et primū annum ætatis habebat sedechias cum re/

a Factū est aūt verbū dñi p̄tra iudā. specialiter p hieremiā. p̄phetā: vt patet Hiere. xxij. t. xxv. b Propter peccata manasse. licet enī manasses penituerit: t a deo exaudit⁹ fuerit in p̄iona p̄pria. vt habet. ij. Paral. ca. xxxiij. non tñ ad p̄ vpls a captiuitate t cinitas ab incēdio liberarent. tum q; vpls sicut t rex peccauit: nō tñ fuit penitus. tū q; post manassen oēs reges iuda offenderunt dñm excepto iosia: p̄pter q̄ vpls fuit captinat⁹ t ciuitas destructa. vt habet ca. seq̄nti. c Et dormiuit ioakim cū patrib⁹ suis. nō est p̄ b intelligendū q̄ mortu⁹ fuerit in pace. sm q̄ dicit dicit Josephus: Nabuchodonosor cū exercitu venit in hierlm: t cū sub specie federis ibi recipēt: interfecit multos de p̄sio: t sublatis thesauris t parte valr̄ tēpli interfecit ioakim: t fecit coronari eius inhumatū p̄oici extra portas hierusalē: sic Hieremias p̄dixerat: vt habetur Hiere. xxij. Sepultura asini sepelietur. d Et regnauit ioachin. Hic p̄sequenter ostendit q̄d factū sit sub ei⁹ filio quem substituit nabuchodonosor regē.
e Et vltra non addidit rex egypti vt egrederet de terra sua. s. p̄tra regē babylonis: sic sperauerat ioakim p̄ ish⁹: vt p̄dictū est. cui⁹ causa subdit cū dicitur: f Tulerat enī rex babylonis a riuo egypti t. t ideo nō audebat p̄tra eū exire. g Et trib⁹ mensib⁹ regnauit in hierlm. rex enī babylonis timēs ne iste ioachin esset memor: nec' paterne t sic regi babylonis rebellaret: t eū adu ersarijs se iūgeret: cito rediit cū exercitu ad remouēdū eū. h Egressusq; est ioachin rex iuda. timēs ne occasione sui ciuitas t templū destruerentur: t p̄ls totalit captinarēt: ꝺ cōsilio Hieremie reddidit se volūtarie regi babylonis cū mr̄e sua t amicis suis.
i Et suscepit eū rex babylonis anno octauo. regni sui. s. regis babylonis t non regni ioachin: qz solū regnauit trib⁹ mēsib⁹: vt dictū est: k Et ptulit inde omēs thesauros dom⁹ dñi t. t trāstulit in babylonē ciū rege t mr̄e t fortiore p̄ls t meliore. vt ptz in hra. l Decē milia. j. habet: Septē milia: t artifices t inclusores mille. Dicendū q; tria milia fuerūt de iudeis. i. de tribu iuda. vt habet Hiere. vlti. t isti non ponunt in secūda numeratiōe. cū ꝺ hic: Septē milia. t de illis septē milib⁹ mille erant artifices notabiles. t ideo cum dicitur:
m Et artifices. li et tenet p id est. q; fuerūt de aliis tribub⁹: t mille de artificibus notabilib⁹. t sic in vniuerso fuerunt decē milia. t ista ductio p̄dicit p̄ie transmigratio: qz volūtarie se tradiderūt. qđ aūt postea factū est sub sedechia vocat magis p̄prie captiuitas populi. t ideo aliqui numerant annos transmigratiōis. lxx. incipiēdo ab illa transmigratiōe facta tpe ioachin.
n Duxitq; eos. Hic p̄sequēter describitur q̄d factum sit sub sedechia fratre ioachin. cū ꝺ: o Et constituit mathathiā patruū eius. s. ipsius ioachin. p Imposuitq; nomen ei sedechiam. qđ interp̄tat iusticia dñi. fecit ei rex babylonis eum iurare p dñm q; seruaret sibi fidelitatē t tributū redderet. vt habet. ij. Paral. xxvj. et p̄ter hoc sic vocauit eum vt esset memor iuramenti qđ sibi fecerat: sicut iustū erat.

Et fecit malū

vsurpant. Mathathia vel mathanias enī interp̄tat mun⁹ siue donū. sedechias iust⁹ dñi vnus decim annis regnauit: qz transgressor leg' fuit: q̄ significat denario nūero. Bouenari⁹ q̄ minus hz denario impfectionē legis significat: sic vndenarius trāsgressionem. Recte q̄ nabuchodonosor i nono anno regni sedechie obsedit ciuitatē mense decimo: t decima die mensis: qz mali pastores cū decalogi mandata q̄ sciētia tenēt ope et doctrina p̄fiere negligūt: necesse est vt plebē sibi cōmissam antiquus host' cū suo exercitu obsidione circūdet: t munitione erroris ac vitiorum ꝑstructa claudat vallādo ciuitatem: sicq; fames in ciuitate p̄ualeat: fames vtiq; verbi dei cū non expendit̄ panis doctrine populo tre.
a Et inter/ Ca. XXV.
rupta est tē. Ra. Interrupta q̄ dem p tentatiōes varias ꝺmonū custodia q̄lor̄. bi q̄ debuerant armis ciuitatē defendere: nocte ignorantie t pctōrum valuerunt: quia mercēnarius t qui non est pastor videt lupū venientem: t dimittit oues t fugit: t lup⁹ rapit et dispgit oues p vias porte que est inter duplicem murū ad hortū: aperit interiam doctorū: qui inter duplicē murū duoū testamentorū constituti: non belligerare sed effugere querunt: t in delitijs magis diffluere (qđ hort⁹ significat) q̄ scuto fidei hostib⁹ obsistere. Fugit sedechias qz ꝺmonib⁹ q̄lm circūdātib⁹ rector fugit: nō ad mōtes: de q̄b⁹: mōtes in circuitu ei⁹: sed ad cāpestria. id est ad delectationes luxurie. Vā: arta ē via q̄ ducit ad vitā: lata q̄ ducit ad mortē. Cōphendit eū i planicie hiericho: t belatores dispsi sunt t religrūt eū. Cū enī vrtutes hoīes deserūt: q̄ eū defendere debuerāt: i planicie hiericho capt̄. i. in defectione carnal sensus. Hiericho enī interp̄tat luna: t significat defectū carnis. Vnd: q̄ de hierlm descēdebat in hiericho incidit in latrones. Filios sedechie occidit coram eo: t oculos ei⁹ effodit. Rex babylōis diabol⁹ est: possessor intime ꝺfusiōis q̄ p⁹ filios añ intuent' oculos patr̄ trucidat: qz sepe sic bona opa interficit: vt hec se amittere ipe q̄ captus est animus dolens cernat. Vā genuit plerūq; anim⁹: t tñ carnis delectatiōib⁹ victus bona q̄ genuit amās p̄dit: ea q̄ patr̄ dāna p̄sideravit: nō tñ vrtutis brachiū ꝺ regē babylōis lenat. Sed dñ vidēs neḡcie ppetrationē p̄cutit: ad b q̄nq; petīū p̄ducit: vt ipo q̄z rōnis lumine p̄ueniat: qz diabol⁹ bona patris opa subducit: t post intelligentie lumē tollit: qđ recte sedechias i reblatha patit̄. Reblatha q̄pe multa hic interp̄tat:

qz q̄nq;

a Et fecit malū coram dño. offendendo eū. b Recessitq; sedechias a rege babylonis. veniēdo ꝺ iuramētū suū: nec i aliq̄ voluit credere hieremie p̄phe. vt hr̄. ij. Paral. xxvj.

Moraliter. † In diebus Ca. XXIIII illis ascēdit nabuchodonosor rex babylonis: et factum est ei ioakim seruus tē. † De isto ioakim de quo dicit in fine p̄cedentis ca. q; fecit malum coram dño. t in isto ca. dicitur q; rebellauit regi babylōis pactū frangendo. p̄ter quod p ipsius significatur quilibet homo malus qui non seruat fidem cū hominibus nec cum deo. p̄ter quod p homines regis babylonis fuit captus et occisus: et cadauer eius proiectus extra muros vbis hierusalem: vt impleretur verbū quod Hieremias dixerat de eo Hiere. xxij. Sepultura asini sepelietur. t per hoc significatū fuit q; talis qui infidelis est deo t hominibus: a consortio sanctorum sit in morte totaliter separandus. Regnauit q̄ ioachin filius eius pro eo. Iste fuit nepos suanis: māsuetus: propter quod acquieuit consilio Hieremie: tradens se cum matre t principibus suis regi babylonis ne populꝰ cōmunis occideretur: t ciuitas hieruslem ab incendio seruaretur: t ne templum domini cum ciuitate cōburetur. t in hoc dedit exemplum regibus t principibus alijs: vt magis sint solliciti ꝺ p̄servatiōe diuini cultus t boni communis q̄m de personis p̄priis t sibi coniunctis. Et idem exemplū dedit Cosdroe rex persarum: vt dictum fuit supra.

Nicolaus de lyra

Actum est autē anno nono regni Ca. XXV. eius tē. Posita transgressione sedechie. hic p̄sequēter ponit sequens punitio: sm ordinem diuine iusticie. Circa quod primo describit captiuitas sub sedechia. et secundo seruilitas sub godolia. ibi: Populo autem qui relictus erat. Circa primum ciuitas cum rege capitur. secdo succenditur. ibi: Mense quinto. tertio de preda disponitur. ibi: Reliquam autē. Circa primum describitur tempus. cum dicitur: Factum est autem anno nono regni eius. s. ipsius sedechie. d Venit nabuchodonosor rex tē. quia sedechias fregerat iuramentum sibi factum: vt p̄dictum est.
e Et circūdederunt eam. vt nullus posset ingredi vel egredi. f Et extruxerunt in circuitu eius munitiones. i. machinamenta ad destruendum muros. g Et clausa est ciuitas. ab illis qui erant intra cōtra aduersarios.
b Atq; vallata. ab aduersarijs extrinsecus existentib⁹.
i Preualuitq; fames in ciuitate. intantuz q; mulieres comedebant p̄prios pueros suos. sm q; habetur Treno. iiij. Manus mulierum misericordes coxerunt filios suos: facti sunt ebi earum in contritione filij populi mei. i. ciuitat' hierusalem. k Fugit itaq; sedechias per viaz que tē. dicit hic Ra. Sa. q; ipe fugit per quandam viam subterraneam: cuius exitus erat bene longe a ciuitate t ab exercitu chaldeorum cum lumine ipm t societatem eius dirigente: sed vt inueniretur a chaldeis t caperetur: domin⁹ fecit apparere vnū capreum siluestrem: t dum chaldei vellent eum capere: fugiendo cucurrit super terram sm lineaz illius vie subterranee p̄dicte. t sic chaldei inuenerunt sedechiam qui exierat viam illam. Ad hoc autem inducit verbum ezechielis loquentis in persona domini de captione sedechie. xij. ca. Et extendam rete meum super eum t capietur i sagena mea. ita q; sm eum capreus p̄dicto modo ducens chaldeos ad sedechiam vocatur rete domini: sed hoc dictum non habet magnaz apparentiam: quia non est verisimile q; chaldei in puncto captionis ciuitatis vellent intendere venationi. preterea licet per talem viā subterraneā possent fugere pauci: nō tamē tot quot erant cū sedechia rege: vt p̄tendit Ifra. t ideo melius dicitur q; chaldei securi sunt sedechiam per indicium aliquor̄ quos ceperūt i ciuitate q̄ nō poterāt fugere. Ad auctoritatē vero ezechielis pōt dici q; rete dñi siue sagena ibi intelligitur exercit⁹ chaldeorū capiens sedechiam sm ordinē iusticie diuine. l Et omīs bellatores q̄ erant cum eo dispersi sunt. quia chaldei fuerunt intenti ad capiendum regem quē p̄ncipaliter querebant. m Apprehensum ergo eum. s. virū. n Duxerunt ad regem babylonis. quia tantam personam non audebant occidere sine regis ordinatione.
o Qui locutus est cum eo iudicium. arguens eū de transgressione veritatis et iuramenti: t sic processit contra eum p rigorem iusticie in p̄sona p̄pria t filiorum suor̄.

qz qñq; ei lumẽ rõnis claudik: q̃ prauo vsu t iniq̃tat' sue mltitudie gnat.

a Mense quinto. Ra. Congruit tpis ordo cũ rõne vindicte. Mense quinto vastata ẽ ciuitas que pentatenchi leg' seruare desperit: t septima die mẽsis: qz sabbati requiẽ no custodiuit: t ꝓtraria p̃ceptis dei egit: frustra sibi blandiens de securitate p̃ sanctoꝝ locorũ habitatione. b Venit nabuçardan. Ra. qui interꝓetat ventilabrũ: siue ꝓphetia alieni iudicij: iusto dei iudicio sup pctõres: principes vtiqz exercitus regis babylonis in hierusalẽ intelligibilẽ: t succẽdit domuꝰ dñi: cũ diabolus q̃ t rex ꝓfusiõis t ꝓnceps omnium iniquoꝝ est: tã malignoꝝ spirituũ q̃s etiã impiorũ hoĩm: plebẽ inuadit fideliũ: t domũ regis t domos hierlm. i. rectores t eos q̃ videbant in visione pac' manere: inflãmatos cupiditate subuertit: oẽmqz domũ cõbussit igni: cũ vniuersiusq; ꝓsciam p flãmã illiciti amoꝛ ꝓturbauit. Et muros hierlm i circuitu destruxit omis exercitus chaldeoꝝ q̃ erat cũ principe militum. Reliquã autẽ populi partẽ q̃ remanserat in ciuitate: et pfugas q̃ transfugerant ad regẽ babylonis: t reliquũ vulgus transtulit nabuçardã princeps militię: t ỏ paupibus terrę reliquit vinitores et agricolas: Colũnas autem ereas quę erãt in tẽplo dñi t bases: et mare eneum qỏ erat in domo dñi ꝓfregerũt chaldęi: t transtulerunt es oĩe in babylonem. Ollas q̃z ereas t trullas et tridentes t cyphos t mortariola et oĩa vasa erea in qb' ministrabãt: tulerũt: necnõ t thu-

Pſ.17. Ezc.16.c

Dic.17.d 44.di.c.i. 76.di.c.ie/ inuium. ibi muri ꝓmo rupti. t ibi relicte hierusalẽ dissipare sunt. et ibi. ỏ mẽse a nabuchodonoſor rege. et 16.q.7.c.et ỏ diximus in.prin. ibi a romanis.

a Mense quinto. Hic ꝙrit̃ describitur incendiũ ciuitat'. ꝓmo ꝓpter tum ad temp'. cũ dicit: Septima die mensis. Hieremie vltimo dicit: Decima die mensis. Dicendũ q̃ nõ est cõtradictio: quia septima die mẽsis fuit positus ignis i ciuitate: t duravit incendiũ vsq; ad decimã diẽ inclusiue ꝓpter magnitudinẽ t multitudinẽ edificioꝝ. vñ hic ponit ꝓncipium incendij. Hieremie vltimo ponit finis. b Ipse est ann' nonus decimus regis babylonis. Hieremie vltimo dicit: decimo octauo ann'. qỏ soluit Ra. Sa. dicens: q̃ erat nonus decimus ann' a ꝓncipio regni nabuchodonoſor: t decimo octauo ab illo tpe quo ꝓmo cepit ioakim filiũ iosie. t ꝑm ỏ cepit ejus scdo anno regni sui: sed ỏ nõ videt ꝓsonare tertiu; qz ỏ. xviij. ca. dictũ est q̃ ioakim tribus annis seruiuit nabuchodonoſor: t in q̃rto anno rebellauit t fuit captus t occisus: t filij' eius ioachin loco eius substitut': qui regnauit trib' mensibus. q̃ amoto substitut' est sedechias qui vndecimo anno regni sui captus est t ciuitas incensa. t sic videt q̃ a ꝓma captione ioakim vsq; ad incendiũ ciuitat' fluxerũt nũ quindecim anni. t io aliter põt dici. i. q. xix. anni regni nabuchodonoſor nõ erãt simplicit̃ cõpleti: sed erat vn' incoplet': t ille hic noĩat ꝓpter partẽ q̃ transierat. t Hieremie vlti. tacet propter ei' incõpletionẽ: sicut frequẽter fit in alijs locis. Scienduꝫ etiaꝫ q̃ nabuchodonoſor ꝓmo regnauit i chaldea: postea obtinuit regnũ assyrioꝝ t fact' est monarcha. t aliqñ ei' anni numerant̃ a ꝓncipio regni i chaldea, aliqñ ãt a tpe q̃ fuit monarcha.

c Et succẽdit domuꝰ t̃c. incipies a maioribus edificijs. d Omnesq; domũ cõbussit. in hebreo hr: Et oĩm domũ magnam. p ỏ intelligunt loca vbi ꝓueniebãt ad audiendũ legẽ: vt dicit Ra. Sa. e Reliquã aũt. hic ꝓñr describit dispositio de ꝑdã. t primo q̃ntũ ad ꝓpm vite reseruatuꝫ. cũ ỏ: Reliquã aũt ꝓpm partẽ q̃ remanserat in ciui. q̃ nõ poterat fugere: sicut fuerũt mulieres t paruuli. f Et ꝑcussit. q̃ trãsfu. ad re. babylonis. anteq̃ caperet. g Et de pauperibus terre. t agricolas. ne terra in solimdinẽ redigeret. t sic rex babylonis inde tributũ non hꝫret. scdo ordinat de preda quantum ad vasa templi. cum dicitur:

h Colũnas aũt ereas q̃ erãt in tẽplo dñi t̃c. de istis columnis t alijs vtensilib' ỏ posit' habet. ꝫ. iij. libro vij. ca. vbi de forma t dispositiõe talij dictũ fuit. t ideo hic ꝓtransieo.

i Bases aurea aurea: et q̃ argentea argẽtea. i. posuit aurea ad vnã partẽ simul: t argẽtea ad aliã. t simili de alijs metallis. Tertio describit ordinatio ꝑ de q̃ntũ ad ꝓpm occisium. cũ ỏ:

k Tulit quoq; princeps militie t̃c. Isti enim fuerant consiliarij sedechie t consentanei in rebellione contra nabuchodonoſor.

l Et sopher principem exercitus q̃ ꝓbabat tyrones. i. aptos ad pliũ: t soluebat eis stipendia: vt dicit Ra. bi Salomon.

Percussitq;

pem exercitus q̃ ꝓbabat tyrones de ꝓpl'o terrę: t sexviros e vulgo q̃ inuenti fuerãt i ciuitate. Quos tollens nabuçardan ꝓnceps militũ duxit ad regẽ babylõis i reblatha: ꝓcussitq; eos rex babylonis t iterfecit eos i reblatha i tra emath. Et translat' est iuda de tra sua. Populo ãt q̃ relict' erat i tra iuda quẽ dimiserat nabuchodonoſor rex babylõis ꝓfecit godoliã filiũ aichã filij saphan. Ỏ cum audissent oĩs duces militũ ipi et viri qui erant cum eis: videlicet q̃ ꝓstituisset rex babylonis godoliã: venerunt ad godoliã in maspha hismael filius nathanie: t iohãnan filij' çaree: t saraia filij' thanameth netophatites: t ieconias filij' maachati: ipi t socij eoꝝ. Jurauitq; godolias ipis t socijs eoꝝ dicens: Nolite timere seruire chaldeis. Manete i terra t seruite regi babylonis: t bñ erit vobis. Factũ ẽ ãt i mẽse septimo: venit hismael filij' nathanie filij elisama de semie regio: t decẽ viri cũ eo: pcusserũtq; godoliã q̃ t mortuꝰ ẽ: sed t iudeos t chaldeos q̃ erãt cũ eo in maspha. Cõsurgẽsq; oĩs populus a paruo vsq; ad magnũ: t ꝓncipes militũ venerũt i egyptũ: timẽtes chaldeos. Factũ vero est in anno tricesimoseptio trãsmigrationis ioachin regis iude: mẽse duodecio vicesima t septia die mẽsis: sbleuauit euilmer odach rex babylõis ãno q̃ regnare cepit caput ioachin regis iuda de carcere: t locut' est ei benigne. Et posuit thronũ ei' sup thronũ reguꝫ qui erãt cũ eo in babylone: t mutauit vestes ei' q̃s habuerat i carcere: t comedebat panẽ semp in ꝓspectu ei' cũctis diebꝰ vitę suę: ãnonã q̃z ꝓstituit ei sine itermissione: q̃ t dabat ei a rege p singulos dies omibꝰ diebꝰ vitę suę.

Secũdus liber malachim. i. regũ quartus finit.

a Percussitq; eos rex babylonis. rõne tã tacta.

b Populo aũt. Postq̃ descripta est captiuitas sub sedechia. hic ꝓñr describit seruilitas sub godolia. t ꝓmo describit hui' subiectio. scdo ioachin sublimatio. ibi: Factũ est. Circa ꝓmuꝫ ỏ:

c Godoliã filiũ aichã: quẽ ꝑfecit rex babylonis ꝓpter q̃ remanserat ad terrã colendã vt tributũ inde colligeret t mitteret regi babylonis.

d Ỏ cũ audissent omes duces militu; q̃ in captione sedechie dispersi fuerant: vt ꝑdictũ est: t in diuersis locis latuerant.

e Jurauitq; eis godolias t̃c. i. fedus fidelitat' vt pacifice essent in terra sub seruitute regis babylonis.

f Factũ est aũt in mense septimo. a ꝑfectione godolie.

g Venit hismael t̃c. de semine regio: t ideo displicebat ei q̃ ali' i regno inde esset supior eo.

h Et decẽ viri cũ eo. q̃ alij plures erãt exteri' latentes: qz decẽ viri nõ fecissẽt tantã cedẽ t tantã predã cepissent quantã tũc fecit iste hismael: vt pleni' scribit Hiere. xli. ca.

i Percusserũtq; godoliã. ꝓditiose postq̃ eos receperat gratiose. vt habet Hiere. xli. ca.

k Consurgensq; omis ꝓplus t̃c. ꝓpter hoc enĩ fugerũt in egyptũ ꝓta Hieremie ꝓsiliũ: vt habet Hiere. xlij. ne chaldei ꝓpter interfectionẽ godolie q̃ in terra representabat ꝓsonã nabuchodonoſor venirent t interficerent totũ ꝓplm q̃ remanserat.

l Factum est ẋo. Hic ꝓsequẽter describit̃ sublimatio ioachin regis q̃ tradiderat se nabuchodonoſor: t ductꝰ fuerat in babylonẽ captiuꝰ: vt dictũ est. ỏ. xxiij. ca. cuius causa fuit: qz euilmerodach tpe quo pr̃ suus nabuchodonoſor ꝓpter amentiam in qua versus fuit inter feras habitauit septẽ annis: vt habet Daniel iij. multa mala fecit: ideo pr̃ eius demissa reuertens ipm cũ ioachin incarcerauit vbi amiciciaꝫ ad inuicem ꝓtraxerũt. ꝓpter qỏ cũ iste euilmerodach postea sublimat' esset in regnũ: eduxit istũ ioachin de carcere: t ipm inter ꝓncipes regni sui marie honorauit: vt hic dicit: t patet lra: Hoc aũt factus est a deo ꝓpter duo.

Primũ est vt ꝓsiliũ Hieremie q̃ ioachin se tradiderat regi babylonis ostenderetur fuisse bonũ: quia per hoc euasit mortem t ciuitatis destructionem tempore suo: t tandem consecutus est exaltationẽ in regno babylonie regno iudee destructo.

Secundũ est vt verbum Esaie de nabuchodonoſor. quod habet Esaie. xiiij. videlicz q̃ de sepulchro suo esset ejciendus: p cõsiliũ ioachin cõplerẽt. iste enĩ euilmerodach timens ne pater suus resurgeret a mortuis: sic de insania ad sanã mentẽ rediret: fecit corpus pr̃is exhumari t i multi' partib' diuidi: t vulturib' dari q̃ ad diuersa loca euolauerũt. t tũc dixit ioachin: tũc resurget pr̃ tu' q̃n iste aues in vnum iterum reuertent. quasi diceret: de ỏ nõ hẽs vltra timere. Patz igit in ỏ facto impletio ꝓphetie diuinit' ꝑdicte: t exaltatio seminis dauid ꝓpter eius merita: etiã in terra aliena ꝑm dispositionẽ diuine sapie q̃ mutat tempora et etates: transfert regna atq; constituit: attingens a fine vsq; ad finẽ fortiter: et dispones omnia suauiter. Cui est honoꝝ et gloria in secula seculorum Amen.

Finit liber Regum quartus.

Moraliter.

† Factũ est aũt ãno nono regni ei'. i. sedechie: de q̃ septẽ ỏ dicũt. Primũ ẽ q̃ obsessus fuit. Scõm q̃ latenẽ fugit. Tertiũ q̃ fuit capt'. Quartũ q̃ filijs fuit ꝑuat'. Quintũ q̃ fuit excecat'. Sextũ q̃ fuit catenis vinct'. Septimũ i babylonẽ ductus. Per istũ sedechiã de q̃ ỏ: i fine p̃cedẽt. ca. q̃ fecit malũ coram dño: significat pctõr: q̃ licet aliq̃n coram hoĩb' videat bonũ: tñ coram dño est malũ'. Per septẽ autẽ ỏ enũerata significat̃ processus ei' de pctõ in pctũ: vsq; i infernũ. Per primũ qỏ est eius obsidio significat̃ demonũ tentatio. Job. xix. Obsederũt in gyro tabernaculũ meũ. Per scõz ẋo qỏ fuit ei' fuga: significat tentati pusillanimitas: in q̃ nõ est resistẽtia. Cõtra qỏ ỏ: qỏ est ei' captio: significat̃ lapsus tentati in laqueuz mortalis peccati. Per quartum vero quod fuit filiorum occisio: significatur omniũ bonorum precedentiũ mortificatio. Per quintum autem quod fuit excecatio sedechie: significatur ignorantie tenebra q̃ sequitur ad actũ malicie Sap. ij. Excecauit illos malicia eorum. Per sextũ vero quod fuit incatenatio: significatur redeundi desperatio. Prouer. xviij. Impius cũ in profundũ peccatoꝝ venerit ꝓtemnit. Per septimũ vero quod fuit ductio in babylonẽ: significat̃ ptractio ad gehennã: que bene significatur ꝑ babylonem: eo q̃ in inferno nullus est ordo: t ꝑ ꝓsequẽs ibi est maria ꝓfusio.

† Venit nabuçardan ꝓnceps exercit' regis babylõis in hierusalẽ t̃c. Per nabuçardã qui interꝓetatur ꝓnceps coquoꝝ diabolus significat̃. Per hoc autem q̃ succendit domum domini t domum regis et domos hierusalem (vt in textu dicitur) significatur q̃ diabolus igne cupiditat' t luxurie succẽdit clerũ nobiles t cõmunẽ populũ. nã ꝑ domũ dñi clerus. ꝑ domũ regis nobiles. ꝑ domos

Universidad de Navarra Biblioteca

bierim cõis ꝓpls significant. De incẽdio nãq; cupiditatis ꝺr Hiere. vj. A maiore vsq; ad minore: ⁊ a ꝓpha vsq; ad sacerdote oẽs auaricie studẽt. De incendio vero luxurie ꝺr Hiere. v. Unusquisq; ad vxorẽ ꝓximi sui hinniebat. ¶ Factũ est autẽ in ãno. xxxvij. trãsmigratois ioachin regis iude ⁊c. Sicut dictũ ẽ supra ca. ꝓcedẽti iste ioachin tradiderat se regi babylõis ꝓ liberatione tẽpli ciuitat⁹ ⁊ cõis ꝓpli. ꝑ ꝝ rex babylonis eum ꝺ carcere liberauit: ⁊ sup oẽs regni sui magnates honorauit: ostendit q ds ꝓ honore dei ⁊ bono cõi se tradẽtib⁹ vt exponentib⁹ reseruat bona meliora in ꝑtri vt futuro reddẽda. reddito tñ i futuro mlto melior est: nã ibi reddit bonũ infinitus hñdũ eternalit ꝓ clarã visionẽ ⁊ suauissimã fruitionẽ. ad quã nos ꝓducat ille q cũ ꝑre ⁊ spũsctõ viuit ⁊ regnat in secula seculoꝝ Amen.

Additio. ¶ In ca. xxv. vbi ꝺr i postilla: ptz igit ⁊c. ¶ Potest etiã alia rõ exaltatois ioachin assignari nõ min⁹ necessaria. s. ne euacuaret ꝓphetia iacob Gen. xlix. Nõ auferet sceptrũ de iuda: nec dux de femore eius ⁊c. Si ieci⁹ vilit carcere mãifeste eẽt ablatũ sceptr⁹: ⁊ dux de iuda ꝓ longũ tps añ aductũ xꝑi qs eẽt de directo ? ꝓphetia ꝓdicta: ꝝ unꝝntũ ipe ioachin fuit a carcere educt⁹ ⁊ thron⁹ ei⁹ sup thronũ regiuꝝ posit⁹: vt hr in lra. idcirca saluat ꝓphetia: qz adhuc etiã tpe trãsmigratiois dux remanebat de femore iude: ⁊ cõdmõ post mortẽ ioachin successit salarthiel ⁊ ꝯzobabel i magno ⁊ notabili honore: ⁊ sic credẽdũ ẽ successio vsq; ad tps aduꝫ xꝑi exclusiue. vt ptz ꝙ historias Macha. ⁊ alias q̃ ad ꝺ facũt. vñ sceptrũ fuit ablatũ ꝓpter: qñ herodes idumeꝰ abstulit illã dignitatẽ: in cui⁹ die⁹ nat⁹ ẽ xꝑs. vt Mat. ij. ca. vñ ⁊ hebraei ꝙ adũsarij nr̃i sup ꝓdictũ ꝟbũ. Nõ auferet ⁊c. i q̃dã libro ẽ thalmud q ꝺ cãhedrin exponũt: q illi duces ꝺ iuda de q̃b⁹ loq̃t ꝓphia iacob: erãt ꝓncipes trãsmigrãtois residẽtes i babylõia ⁊c.

Nico. de lyra

¶ Incipit expositio fratris Britonis ordinis minoꝝ sup ꝑmũ ꝓlogũ libroꝝ paralipomenon.

Pp Rius tñ aliq̃d de noie istoꝝ liboꝝ ⁊ ordie pstringamus. Notãduz q ꝺabreiamin hebraice: paralipomenon grece: verba dierũ dicim⁹ latine. vñ ⁊ a Hieronymo i ꝓlogo sup regũ: ꝺabreiamin chronic⁹. i. tẽporane⁹ appellat: qz ꝓtinet q̃d gesta tẽporũ ab adam vsq; ad captiuitatẽ babylonicã sub sedechia factã in quã terminat⁹ vltim⁹ liber Regũ: sicut ⁊ scõs Parali. Et qz libri Para. cõicant i materia cũ libris Reguꝝ: ⁊ qñ in his supleñt q̃ min⁹ ibi dicunt. iõ post libros Reguꝝ immediate sequunt. ꝟ cum in libris Regũ agat⁹ ꝺ vtroq; regno. i. iuda ⁊ isr̃l: in Paralipomenon tñ de regib⁹ iuda agit. ꝓponunt aũt libris Esdre: qz finis secundi Paralipomenon idem est cum principio Esdre. Quis scripserit ꝺabreiamin ignoratur. vnde inter apocrypha deberet (sicut patz supra) computari: tamen inter agiographa computatur: sicut patet supra in principio prologi Josue. Veritationẽ Paralipomenon inuenies supra in epistola ad Paulinum in. viij. ca. Item nota q Hieronym⁹ ꝺabreiamin correxit ⁊ transtulit. Primo enim correxit septuaginta: postmodum nouam editionem fecit ad petitionem Chromacij pape de hebreo transferens in latinũ. ⁊ quia correctio precessit trãslationez. ideo prologum qui correctioni preponitur anteponendum reor. s. Eusebi⁹: Hieronymus ⁊c. qui in septem partiçulas diuidi potest ad presens. ¶ Primo enim caprat benuolentiam: ꝓponens amicabilem salutationez dicẽs: Eusebius Hieronymus ⁊c. ¶ Secũdo subdit modum quo sacre scripture dicit veritatem. dicit enim laborioꝝ se diuersa loca peragrando: quod notatur cum dicitur Quoniam greciꝝ. Item dicit humiliter non de se presũmẽdo: quod notatur cum dicitur. Fateor enim ⁊c. Item dicit ordinate peritiorem doctorem eligendo: quod notatur cum dicitur Denicq cum a me ⁊c. ¶ Tertio innuit q necessaria ẽ sua correctio. s. propt̃ greciꝝ et latinoꝝ codicũ falsitatẽ. qđ notat⁹ ibi: Libere enim loq̃r ⁊c. qđ tñ nõ attribuit vitio septuagita interptũ: ꝟ culpe septoꝝ. Quarto ostendit cũ apud hebreos liber paralipomenon vnus sit: cur apud nos

Incipit prologus sancti Hieronymi in libros Paralipomenon e greco in latinũ iuxta septuaginta interpretes ꝙ eũ translatos.

Eusebius Hieronymus dõmoni ⁊ rogatiano suis in christo iesu salutẽ. Quomodo grecoꝝ historias magis intelligunt q̃ athenas viderint: et tertium virgilij librum a troade per leucathen: ⁊ a croceraunia ad siciliam: ⁊ inde ad ostia tyberi nauigauerint. Ita sanctaz scripturam luciꝺius intuebitur: qui iudeã oculi cõtemplat⁹ est: ⁊ antiquaꝝ vrbium memorias: locoꝝq; vel eadem vocabula vt mutata cognouerit. Unde ⁊ nobis cure fuit cũ eruditissimis hebreoꝝ hũc labore subire: vt circũirem⁹ puinciaz quã vniuersę xꝑi eccl̃ie sonãt. Fateor enim mi dõmon et rogatiane charissimi nũq; mei diuinis voluminib⁹ ꝓpꝛijs virib⁹ credidisse nec habuisse opinionẽ meã: ꝟ ea etiã de qb⁹ scire me arbitrabar interrogare me solitũ. Quãto magis de his sup qb⁹ anceps eram: Deniq; cũ a me nup lris flagitasset vt vob⁹ paralipomenon latino sermone transferrẽ de tyberia de legis quondã auctorẽ q̃ apud hebreos admiratiõi habebat⁹: assumpsi: ⁊ ꝓtuli cũ eo a vertice (vt aiũt) vsq; ad extremũ vnguẽ: ⁊ sic ꝑfirmat⁹ ausus sũ facere qđ iubebat⁹. Libere ei vob⁹ loq̃r. Ita ei i greco ⁊ latinis codicib⁹ ꝟ nõim liber vitiosus ẽ: vt nõ tã hebraea q̃ barbara q̃dã ⁊ sarmatica nomia coniecta arbitrandum sit. Nec ꝟ septuaginta interpũtibus qui spi-

Nicolaus de lyra

recepit sectionem. ibi: Hoc primus scendũ ⁊c. ¶ Quito excitat lectoris attentionẽ. ⁊ hoc ꝓpter duo. s. ꝓpter difficultatem: ⁊ vtilitatez. Difficultatem insinuat cum dicit: Illud etiam attendendũ ⁊c. Utilitatẽ indicat cum dicit: Ad extremum q omnis eruditio ⁊c. ¶ Secto dicit q q̃uis nõ ambigat aliquibus displicitura: dõmonis tamen ⁊ rogatiani oratonib⁹ adiutus fecit istam correctionẽ. ibi: Orationũ tuaꝝ vestrarum: de cuius veritate ne forte aliq̃s dubitaret. ¶ Ultimo docet viam dubitatiõis occasionem: ⁊ doctoꝛ pliciter. Primo cum aliis conferẽdo. ibi: Si quis in hac interptatione ⁊c. Secõ asterici ⁊ obeli officiũ attendendo. ibi: Ubicũq; q̃ astericos ⁊c. Ita satis plana ẽ. vñ leuiꝰ ꝑtr̃ibo. Eusebi⁹ Hiero. binomius erat. sic̃ ptz ꝟ in epla quã ipe fecit de clerici vita vel monachi: q̃ sic icipit: Eusebi⁹ Hiero. Gaudeno suo salutẽ. Dõmoni ⁊ rogatiano suis amicis i xꝑo iesu salutẽ. Sed⁹: Athenas: ciuitatẽ grecie. ⁊ dicit athene q̃si litorales: vt ab acta qđ est litus: qz in litore erãt posite. vt dicunt athene q̃si ĩmortales ꝓpter studiũ qđ ibi viguit: qz ĩmortal⁹ est sapia. ab a qđ est sine: ⁊ thanatos qđ ẽ mors. Et tertiũ Virgilij: eneydos. A troade regiõe. de q̃ dicit Isido. xiiij. etymol. Est regio troadis sup iecta ab aq̃lõis pte galathie: a meridiano vicina ẽ licaonie: ab oriente adheret lydie: ab occidẽte bellopontiaco mari finit⁹. Per leucathen: promontoriũ iuxta neapolim in q̃ amici apollinis tẽplũ fuit. ita dic Isi. etymol. xiiij. Acroceraunia: mõtes ꝙ altitudinẽ ⁊ fulminũ ict⁹ vocant⁹. Et nota q ꝙ cõpositionẽ a ceros qđ ẽ comu ⁊ ãnis dicunt ceraunia ceraunioꝝ cõmotiões ⁊ exaltatiões vndaꝝ in tẽpestate q̃si cornuti amnes. Itẽ ceraunia dicunt saxa eminẽtia i mari ad instar cornuũ. vnde Ouidi⁹ in. xv. metamorpho. Saxa fugit dextra ꝓrupta ceraunia pte. ⁊ ꝙ cõpositionẽ ab acros qđ ẽ mons possumus dicere acroceraunia scopulos magnos ⁊ cacumiatos: ⁊ in amne vl in mari. tñ �means illꝰ Isido. sũt inꝺ armenia ⁊ hyberia. ¶ Ad siciliam regionẽ sic dictaz a siculo fratre italiꝰ pus tñ a sicano rege sicania dicta est. ⁊ etiã trinacria ꝓpt̃ tres mõtes q̃s habet scz pelo ꝝ: parthinũ ⁊ lilybeũ. vñ Isi. etymol. xiiij. Trinacria grecũ qđ latine triquadra dicit⁹: quasi in tres quadras diuisa. hec ab italia exiguo freto diuisa.

in Paralipomenon

dilleretz: africũ mare ꝓspectans: in cui⁹ freto scilla est ⁊ caribdis q̃bus nauigia absorbent aut colliduntꝫ Salustius dicit italie ꝓiunctaz fuisse sicilliã: iz mediũ spaciũ impetu maris diuisum ⁊ scissum. Ad ostia tyberis. i. ad portũ tyberis qui dicunt ostia: qz sicut ꝙ ostia fit introitus ⁊ exitus domoꝝ: sic in portu patet introitus ⁊ exitꝰ fluuioꝝ. vel dicunt sic ab hoste: qz illic bostib⁹ occurrit. Tyberis italie fluui⁹ a Tyberio rege albanoꝝ dicit⁹: q̃ i hũc fluuiũ decidit ⁊ de cetio suo nomẽ dedit. nã antea et albula antiquũ nomẽ a coloze habuit q̃ niui⁹ albꝰ sit: ipe aũt est tyberis q̃ ⁊ tybris: sed tyberis in q̃tidiano sermone: tybris in versura dicit Isido. etymol. xiiij. Flagitasset⁹. i. postulassetis. vide in opusculo de vocabul⁹ biblie vbi exponit flagitiũ: ⁊ ibi inuenies ozigenẽ hui⁹ verbi. Et vobis paralipomenon latino sermõe trãsferrẽ. i. trãslationẽ paralipomenon fm septuaginta q̃ de hebreo trãstulerunt in greciũ: de greco verterẽ in latinũ: et q̃ ita sit legendã ꝙ ꝙ hoc qđ dicit i fine ꝓlogi: Ubicũq; q̃ astericos ⁊c. Constat enim q̃ ipe nõ posuit astericos ⁊ obelos in illa trãslatõe quã fecit de hebreo in latinũ: sed solũ in correctiõe trãslationis septuaginta interpretũ. vñ dicit ipe i fine ꝑcedentis ꝓlogi: Memini editionem septuaginta translatoꝝ olim de greco emẽdatazz tribuisse me nr̃is. De tyberiade. Hic ponit duplex littera. quidã sic legũt: Scripsi. i. aliquid doctrine ad me sumpsi. assumere ei dicit ad sumere vel ad aliq̃d sumere. De tyberiade q̃ndam autore. i. doctrine doctore. Legis q̃ndam autoꝛ q̃ apud hebreos admiratiõi habebat⁹: qz mirabanꝫ ipius sapiam ⁊ doctrinã. ¶ Et cõtuli. i. collatione feci: Cum eo. de paralipomenon. ¶ A vertice (vt aiunt) vulgariter loquentes: Usq; ad extremũ vnguẽ. i. vsq; ad finez. Cantuariensis ponit ibi aliã litterã. s. Quendã legis autorẽ: ⁊ legit sic. Assumpsi mihi q̃ndam autorẽ. i. doctorẽ: Legis de tyberiade ciuitate: in q̃ tũc vigebat studiũ hebreoꝝ. Cetera nõ mutanꝫ. ¶ Et sic: collatiõe facta. ¶ Cõfirmat⁹ in veritate hebraica. ¶ Ausus sum facere qđ iubebatis. libere ei vobis loq̃r. i. secure. q̃si diceret: neminẽ timeo ꝟ dicendo. ¶ Hic nominũ liber: sez ꝓtentiuus: qz multa nomia continet hoim ⁊ locoꝝ: sicut ptz in ꝓncipio primi libri. ¶ Ita vitiosus est in greco ⁊ latinis codicibus: vt facta collatiõe ad hebraicã veritatem:

Arbitrandũ sit: id est iudicandũ. ¶ Non esse Tam. i. tantũ: Hebraica nomia. ¶ Qz. i. q̃ntuz arbitrandũ est esse. ¶ Barbara quedaz et sarmatica nomia coniecta. q̃si diceret: magis iudicãdũ est esse barbara ⁊ sarmatica vel pharmatica q̃ hebrea. ¶ Barbara. i. extranea a veritate hebraica. ¶ Sarmate ꝓpr̃ sunt. vñ Lucan⁹ in. j. libro. Et q̃ te laxis imitant⁹ sarmata bracis. Uangiones bathanicq; truces. vñ sarmaticus ca. cum. nomẽ gentile. vñ Ouidius: Me mea sarmaticũ ꝓtegat ossa solũ. Dicit aũt Isidorus li. ix. Sarmate patentib⁹ campis armate ineq̃tabãt pr̃ q̃ eos. Lentul⁹ danubio ꝙ biberet: atq; inde ob studiũ armoꝝ sarmate nuncupati existimant⁹. ⁊ inde dicunt nomia sarmatica q̃si prozius ab hebraica⁹ alica. vl ꝑharmatica. id est cõmixta. pharma enim vel parmaton lingua syroꝝ: ꝺr vnguentũ vl medicamẽtũ. ⁊ inde hec pharmatica: ꝺr medicina. ⁊ inde ꝺr pharmatic⁹ ca. cũ. ad vnguentũ vel medici nã ptinens: ⁊ qz vnguentuz ⁊ medicina ex diuersis sil̃ mixtis ꝓparanꝫ. ideo nomia ex diuersis linguis cõmixta pharmatica dicunt. Qui ꝓpr̃sancto pleni. hoc videt dicere ironice: quia in illo ꝓlogo. s. Desiderij mei ⁊c. dicit apte q̃ sos ꝙ cellulas trãstulisse. Ad hoc dicendũ q̃ Hiero. non inuenit ibi cõtra septuaginta: sed

ritusancto pleni ea q̃ vera fuerũt transtulerant: sed scriptoꝝ culpe ascribendum: duz de inemẽdatis inemẽdata scriptitant: et sepe tria noia subtractz e medio syllabis ivnũ vocabuluz cogũt: vel e regione vnũ nomen ꝓpter latitudinẽ suaz in duo vl tria vocabula diuidũt. Sed ⁊ ipse appellatiões ñ homines vt pleriq; estimãt sed vrbes ⁊ regiões ⁊ salt⁹ ⁊ pucias sonãt: ⁊ obliq̃e sub interꝝtatiõe ⁊ figura eoꝝ q̃daz narrant⁹ historie: de q̃bus in regnoꝝ libro dicit: Nonne ecce hec scripta sũt in libro verboꝝ dierũ regũ iuda? Que vtiq; in nostris codicib⁹ nõ habẽtur. Hoc ꝑmũ sciendũ q̃ apud hebreos paralipomenon lib⁹ vn⁹ sit: ⁊ apõ illos vocat⁹ ꝺabreiamin. id est: ꝟba dierũ: qui ꝓpt̃ magnitudinez apud nos diuisus ẽ. Deinde etiã illud attendenduz: q̃ frequẽter noia nõ vocabula hoim: sed rerũ (vt dixi) significatias sonãt. Ad extremũ q̃ omis eruditio scripturarum in hoc continetur: et historie q̃ue vel ꝑtermisse sunt in suis locis: vel perstricte leuiter: hic per quedam verboꝝ compẽdia explicantur. Oratiõnum itaq; vestrarum adiut⁹ auxilio: misi libꝝ benuol placituꝝ: tamen inuidis displicituꝝ esse nõ ambigo. Optima ei queq; (vt ait Plini⁹) malũt cõtẽnere pleriq; q̃ discere. Si q̃s i hac interptati/

contra Augustinũ q̃ ita diuidebat eos. hic aũt asserit eos plenos fuisse spũsancto: q̃ inspirante transtulerũt: non tñ diuisi: vt dicit Aug⁹. a ¶ De inemendatis. exemplaribus. b Inemendata. exemplaria.

c Scripturãr. id est frequẽter scribunt.

d Cogũnt. coadunãt: ⁊ in ista significatione ponit Virgili⁹ cogere in Buccolicis. dicens in tertia egloga: Tityre coge pecus: tu post carecta latebas. Idẽ in eadem egloga: Cogite oues pueri si lac ꝓceperit estus.

e E regione. i. econtrario: sicut vna regio opponit alij: vel diuersit contra eam.

f Propter latitudinẽ. vni⁹ nominis.

g Sed ⁊ ipe appellationes. id est nomina.

h Non sonant. i. significant. i Hoies vt pleriq;. i. aliqui. k Estimant: ꝟ vrbes ⁊ regiones ⁊ saltus ⁊c. ex q̃ sequit magnum inconueniens: eo q̃ noia ita male scribũtur q̃. s. facta interptatõe noim fm figuraꝝ adaptationẽ q̃dã historie recitant⁹ nouere. Alii q̃s enim noia hoim accipiunt ꝙ noib⁹ locoꝝ. ⁊ hoc est qđ ꝺr hic. l Et obliq̃. i. nõ recte. Sub interptatiõe. i. expositiõe noim vnius linguę q̃ noia alterius. m Et figura. ficta. n Eoꝝ. noim: q̃ sic falso dicunt ꝟ figurari ꝙ illud. o Quedã narrant historie. q. ꝺ. ex corruptiõe noim sequit corruptio narrationis historiaꝝ. p De qb⁹. s. historijs.

q In regnoꝝ libro ꝺr. libũ Regũ appellat libũ regnoꝝ: quia ibi agit⁹ de duob⁹ regnis: scz de regno duarum tribuũ: qđ dicit regnum inda: ⁊ de regno decem tribuũ: qđ dicit regnũ isrl. r Nonne ecce hec scripta sunt in libro verboꝝ dierum ⁊c. Hic patet q̃ liber verboꝝ dierum regum iuda est paralipomenon. s Que vtiq; in nostris codicib⁹ translatis de editione. lxx. Non habent. qđ. i. cui simile. Mõnulli. i. alliqui. Faciunt in ꝺbuto. in illo libro dicto Ciceronis dialogo. Dialogus dicit liber in quo sermo versat inter duos: sicut est dialogus Gregorij: in q̃ sermo versat inter ipm ⁊ petrũ discipulum suuz. ⁊ silr in ꝺbuto dialogice versat sermo inter ꝺbutũ ⁊ cathonẽ aunnculũ suũ. ⁊ dicit dialog⁹ a dia qđ est duo: ⁊ logos qđ est sermo: quasi dualis vl duoꝝ sermo. Secent. i. diuidant: In tres partes. i. in tres libros. Etiã illud attendendũ est q̃ frequenter noia nõ sonãt. i. nõ repsentãt. t Vocabula hoim. sed aliarũ. v Rerũ. s. vbiũ vel regionum vel aliorũ locoꝝ significantias sonant. x Ad extremũ. i. vltimo attendendũ est. y Qz omis. s. perfecta Eruditio scripturarum. s. legis prophetaꝝ ⁊ agiographoꝝ. z Perstricte. i. summatim dicte. a Leuiter. i. breuiter. b Per cõpendia. i. breuiter ⁊ vtiliter dicta. Compendium dicit quicq̃d breue ⁊ vtile est. vide in opusculo de vocabulis biblie. c Misi libꝝ. quẽ transtuli de greco in latinuz. s. de editione septuaginta interpretũ. d Benuolis. i. mihi bona volentib⁹. e Placiturũ. tamẽ inuidis displicturũ. f Nõ ambigo. i. dubito. ambigere dicit quasi ad ambo sese agere quando nescit quid eligat de duobus: sed indifferẽter se hz ad vtrũq;. g Plinius. ille autor qui fecit librum de naturali historia: vbi agitur de diuersis naturis rerum. Quid sit astericus: quid obelus inuenies. s. ante mediũ isti⁹ ꝓlogi: q̃ sic incipit. scilicet: Desiderij mei ⁊c. Cetera plana sunt.

¶ Finit qualiscunq; explanatio istius ꝓlogi.

¶ Incipit expositio.

Universidad de Navarra Biblioteca

Incipit expositio fratris Britonis de ordine postillatoris in scām plogū librorū paralipomenon.

a IJ septuaginta interpretū tē. Iste plogus pponit trāslationi beati Hiero. q̄ paralipomenon ō hebreo in latinū transtulit: sicut ipe testat in .ij. libro cōtra Rufinū. In libro tempor.i. paralipomenon q̄ hebraice dr dabreiamin ad sctm Chromatiū papā pfacūcula visus sum. b Si septuaginta interptū tē. Diuidit aūt iste plog⁹ in sex ptes. in q̄r pma. lxx. interpretū pposita explanatione ostendit motiuū translationis faciēde. s. instantiā Chromatij pape q̄ notat in ybo impellendi. cū dr. Impelleres. i. instando cōpelleres. In scda ostendit sue trāslatiōis necessitatē: tum ꝓpter veter⁹ corruptionē: tum ꝓpter nouar repugnātiā t diuersitatem. ibi: Nunc vero cū p varietate regionū tē. Tertio pbabilit arguit q̄ sua translatio a latinis recipiēda sit. et pma arguit p locū a sili. sic ibi: Si igit alijs licuit. scdo p locum ab auctē. ibi: Qui inuiolata editiōe veteri tē. q̄rto dicit q̄ auctes q̄s pmisit nō introduxit: q̄si volēs. lxx. quincere: ꝑ vt posset suis obtrectatoribus rādere. ibi: Hoc pace veter⁹ loq̄r tē. q̄nto latinor⁹ benuolentiā captat: recitādo bona q̄ eis fecerat. ibi: Cetera memini tē. sexto attentū eq̄ reddit lectorē trāslatiōis insinuans vtilitatē. ibi: Et qđ nūc de beniamin tē. his dictis aliq̄s passus lr̄ exponam⁹: Si. lxx. interptū pura. i. incorrupta. b Ut ab eis. de hebreo. c In grecū ꝟsa est edi. p si. q̄ntū ad hec q̄ integre trāstulerūt: nō q̄ntuz ad ea q̄ scient omiserūt: quor⁹ additio nō erat sup flua: ꝑ valde necessaria.

d Mi pr̄ et amice. e Chromati epor⁹ sā. atq; do. i. pmatū sapie t sanctitat⁷ sup epos hūs: q̄ debēt esse scti p innocentiā q̄ ad seipos: t misterio sanctificātes alios: t docti ad ifōmā duz subditos. f Impelleres. i. instāter pelleres monēdo: vt hebrea tibi volumina latio sermōe trāsferrē. g Nō enī sel⁷ au. ho. occu. i. trāslatio. lxx. q̄m tā oēs audierant ad min⁹ p famā.

h Et nascētis. i. pmitiue ecclie roborauerat fidē. i Justū erat etiā nostro si. cōprobari. i. iustū erat vt aliam trāslationē nō facerē: t ita silendo. i. a translatiōe cessando: translatōnē. lxx. cū alijs approbarē. k Nūc ꝺo cū p va. regi. diuer. fe. exemplaria. sīc patet inferi⁹. vbi dr: Alexādria t egypt⁹ tē. l Et germana il. anti. translatio. tē. trāslatio. lxx. dr germana: q̄ facta fuit a germanis. i. fratrib⁹: q̄r oēs iudei erant: antiq̄ dr: q̄ oīm fuit prima. m Mīi ar. putas. i. nro iudicio committendū putas. n Aut e plibus. translatiōib⁹. o Judicare qđ vex sit. vt. s. qđ verū est approbem⁹: t obelo cetera iugulem⁹. p Aūt vex sit nouū opus i veteri tē. i. sup vet⁹ opus lxx. q Illudētibusq; iudeis cornicū tē. cornix auis est nigra t garrula: t multū gaudet q̄n videt cadauera: p quaz siguantur iudei nigri peccatis. garruli in detrahēdo: maxime christianis. gaudēt enī cū vident cadauera. i. ecclie mortifera detrimēta quib⁹ oculi cōfigunt: cum occasiones hui⁹ modi subtrahunt. fm hoc ꝓstrue lr̄am: Tu pas tas nr̄i arbitrij e nouū op⁹. i. nouā trāslatōnē. Cōdere. i q̄ sint addita ea q̄ deficiunt in translatiōe. lxx. t sic debeā ꝓfigere oculos cornicū: vt dicit in vulgari. puer bio. id est occasionē gaudij de defectibus nostris subtrahere: Judeis illudentibus illudendo nobis impoperātib⁹ q̄ ita de truncatā t falsam bibliā habeam⁹. defectus enī biblie sunt quasi quedā foramina q̄ que videt q̄ nr̄a biblia est corrupta. si q̄ defect⁹ suppleant: foramia obtruunt t sic q̄si cornicū. i. emulor⁹ oculi ꝓfigunt: q̄ nihil vlteri⁹ qđ despicere valeant inuentur. vñ versus. Lumia cornicis fodis: obturās inimicis Rimas: ne videant qđ lacerare queāt. Si rimas adimis: non fugūt lumia rimis. Nec tūc deridēt: nil q̄ turpe vident. Sic igit oñdit q̄ translatio sua est necessaria ꝓpter nouaz trāslationē libe nū repugnantiā t diuersitatem. s. discrīa otinentiū: t explificat qđ pdiperat: q̄ scz. p varietate regionū diūsa ferunt exemplaria. cum dicit: r Alexādria et egypt⁹. ille due regiões q̄ exposite sūt. s. in epla ad Paulinū. s In. lxx. suis. id est: sibi accept⁹ t q̄si appropriat: q̄ aliozū trāslatiões nō recipiunt. t Dēchio laudat autorē. q̄ ipi⁹ exēplaria habent i auctē q̄ ipe transtulit de. lxx. editione: nō tū imediate. dicit enī Hiero. in lib. illustriū viroz: q̄ besichius cesaree vbis eps plurimo labore corruptā bibliothecā origenis t pamphili i mēbranis istarare conat⁹ est. In opusculo de vocabul biblie inuenies q̄d est mēbrana. v Cōstantinopolis vsq; ad antiochiā luciani martyris exēplaria ꝓbat. Cōstantinopolis dr q̄si ostantini polis. i. civitas: quam troaicie vbē Cōstātinus ex suo nomine instituit. Antiochia metropolis est regni antiochi: sicut patz in textu. j. Mach. iij. Lucianus sicut ait Hieronym⁹ in libro illustriū viroz: vir ditissimus antiochene ecclesie presbyter tantū in scripturaz studio laborauit: vt vsq; nunc quedā exemplaria scripturarum luciana nuncupentur: passus nichomedie ob confessionem christi.

r Medie inter has. puincie palestinos codices legunt. i. in palestina cōpositos: palestina prouincia est asie: de qua dicit Jsido. etymol. xiiij. Palestina prouincia philistijm metropolim habuit: que nunc ascalon dicitur. huic ab oriente mare rubrum occurrit: a meridiano latere iudea excipitur: a septentrionali plaga tyriozū finibus clauditur: ab occasu egyptio limite terminatur. y Quos ab origene elaborozos. i. cum magno labore compositos. sicut supra dictum est i prologo Jo sue super litteram illam: Ut pro greco⁹ hexaplois tē. t super litteram illam: Cur origenem mirank tē. z Eusebius et Pamphilus vulgauerūt. Hieronym⁹ in libro illustrium virorum. Eusebius cesaree palestine episcopus in scripturis diuinis studiosissimus: t bibliothece diuine cū Pamphilo martyre diligētissim⁹ pnestigator: edidit infinita volumina. Idem in eodem: Pamphilus presbyter eusebij cesarīensis episcopi necessarius tanto bibliothece diuino amore flagrauit: vt maxim⁹ partem origenis voluminum sua manu descripserit: que vsq; hodie i cesarīensi bibliotheca habentur.

Tripharia.

a Trifaria. i. triplici. a tris qđ est tres t phares diuisio: q̄r i tres partes diuisa. b Quattuor⁹ editionū. s. lxx. symmachi: aquile t theodotionis. vide illa loca ꝓlogi Jo sue de quib⁹. s. ꝓrio facta ē mentio. c Et regiōe singula ꝟba ō scribens in eraplois in quib⁹ lr̄a vni⁹ trāslatoris scribebāt ex adverso cōtra lr̄am alteri⁹. d Ut vn⁹. i. trāslator. e Dissentiens. ab alijs. f Ceteris inter se consentientib⁹ arguat. i. reprehēsibilis ostendat: t in quo pl⁹s cōsenserit aūt verū t imutabile censeat: t nō solū vbi quattuor exēplaria cōpositi sunt. g Sed qđ maioris audacie est tē. lr̄a plana ē. quid sit asterisc⁹. quid obel⁹: inuenies. s. in ilo plogo: Desiderij mei tē.

b Si igit alijs tē. Hic arguit q̄ latini debeāt suā trāslationē libenter recipere. Et primo p locū a sili dicēs: Si igit alijs licuit. origēi. s. t alijs. s. dictis. i Nō tenere. imutabilit. k Qđ semel accepe rant. s. trāslationē. lxx. i. si licuit eis post trāslationē veterē quā sequi acceperāt t appropriauerāt nouas trāslatiões facere. l Et p⁹ lxx. cellulas. continens ponitur pro contento. methonomia est. i. post translationē. lxx. qui fm Augusti. i cellis singulis transtulerūt: sed non fm Hieronymū qui ait:

m Que vulgo. i. vulgariter.

n Sine autore. aliq̄ de his mentionē faciente. o Jactantur. i. iactanter asserunt. supbia enī ē asserere qđ nulla probari potest autoritate. vnde latenī inuehit contra Aug⁷. p Singulas cellulas aperuere. i. singulas editiões facere: in quibus addiderunt alia q̄ trāslationi. lxx. t hoc est qđ sequitur: q Hoc q̄ i ecclesijs legitur: id est in regionibus. s. primo memoratis. r Quod. lxx. nescierunt. i. quod quasi nescientes in sua editione omiserunt.

s Cur me non suscipiant latini mei. quasi dicerēt: bene possūt suscipere: er quo dicte ecclesie nostras translationes aliozū interpretum suscepere. Deinde arguit per locū ab auctoritate q̄ recipienda sit tanq̄ antētica: quia est hebreorum t apostolozū et euāgelistarū auctoritatibus confirmata. vnde dicit: Cur me non recipiant latini mei: quia sum latinus sicut t ipsi.

t Qui inuiolata editioni veteri. hoc dicit cōtra Origenē qui in trāslatiōe. lxx. miscuit theodotionis editionem: et sic vtrāq; corrupit. u Ita nouā cōdidi vt laborem meum. i. editionē meā a me laboriose cōpositā. r Hebreis et t qđ bis maius ē aplis auctorib⁹ cōprobē. Apli enī multa dixerūt de veritate hebraica que nō inueniunt in. lxx. trāslatione que pūt inueniri in libello quem ipse fecit de optimo genere interpretandi: t ꝺ ē quod dicit: y Scripsi nuper librum de optimo genere tē. que dam epistola est quā scripsit Hiero. ad Pāmachium de optimo genere interpretandi in qua scribuntur omnia exempla que ponūtur hic: que plene inuenies. s. in illo plogo. s. Desiderij mei. añ mediū. i.

z Ceteraq; his similia. supple ostendens. a In hebreoz li. tē. ab illo loco scz: Scripsi nuper tē. vsq; huc debet legi sub vno versu. t ꝓpter hoc resumitur hic ostēdēs

b Certe apostoli t euangeliste septuaginta interpretes. i. translationem. lxx. interpretū. c Mouerant t vnde eis hec. i. vnde habuerūt vt dicerēt: d Que in. lxx. interpretibus tē. q. d. de hebraica veritate hoc habuerūt. e Utriusq; testamēti cōditor. hoc est contra manicheū qui dicebat vet⁹ testamentū esse a magno deo: et nouum ab exiguo. f Qui credit i quit in me. Joh. vj. g Apocrypha nescit ecclia. i. nō recipit vl nō approbat apocrypha i ꝓlogo Josue circa principiū expōit quid sit apocryphū. aliqui dicunt q̄ apocrypha est ntī casus singularis numeri: vt sit sensus: Apocrypha ecclesia. i. que apocryphis vtit. h Nescit hoc. ex quo septuagita nō habent. h Ad hebreos igitur: id est ad hebraicā veritatē. i Reuertendū est. vbi hec reperiuntur.

k Unde. de qua hebraica veritate. l Dominus loquitur. Hec pace veterū tē. id est septuaginta.

m Loquor t obtrectatoribus. i. detractoribus. n Canino. i. rabido vl irrationabili. o In angulis. i. in occulto. p Jā est accusatores et defensores eius̄dē.

q Cum in alijs probent. i. commendent in aliozū scriptis.

r Quod in me reprobant: id ē quod in scriptis meis vituperāt.

s Quasi virtus et vitium nō in rebus sint sed cum auctore mutētur: id est quasi diuersitas auctoz faciat editionem preciosam vel vitiosam: et non potius preciū vel vitium ipsarum rerū. t Editionem septuaginta. i. translationez lxx. correctam. v Nostris id ē latinis. x Nec inimicum debere existimari: id est reputari super me puto. y Eozum. scilicet trāslationem. z Quos edissero: id est expono vl confirmo per hebraicam veritatem. a In cōuentu: id est in congregatione.

b Fratrum: id est fidelium latinorum. vnde patet q̄ nō inuideo nec detraho ipsis. c Et inextricabiles moras: id est longas sētentias. d Et siluam nominuz que scriptorum confusa sunt tē. i. confusionem multam: sicut arbores cōfuse sunt in silua: ita q̄ a remotis vix vna discerni potest ab alia. e Sensuūq; barbariem. hoc dicit: q̄r editio septuaginta ita cōfusa erat et corrupta q̄ videbat eē barbara: t barbaras t ignotas habere dictionū significatiōes

f Digererē. i. exponerem vel ordinatim distinguerem. g Per. cola. i. per mēbra t distinctiones ꝟsuū. colū dicit a colō q̄ ē mēbr: Est autē colū punctata ꝓlatio

Adam seth ꝛc. Noe. Ra. Decim⁹ ab adā noe et in genesi ꝛ in paralipomenon mōstrat: et apte decim⁹: q⁹ pfect⁹ ē. Ūñ Noe vir iustus erat ꝛ pfect⁹ in generationib⁹ suis ꝛc. ℔ genuit sem: cham ꝛ iaphet: p quos post diluuiū rediuina homines

Filij iaphet. Hiero. Hi posseder̄t terrā ī asia ab amano ꝛ thauro syrie cheles ꝛ cilicie mōtibus vsq; ad flumē thanaim. In europa vsq; ad gadara nomia locis ꝛ gētibus relinquētes e quib⁹ postea immutata sunt plurima: pmanēt cetera.

Thubal. Ra. Hiberes q ꝛ hispania quib⁹ celtiberia: licet q̄dam italos suspicētur.

Mosoch. Ra. Capadoces vñ vbs eorū vsq; hodie malsacha dicit. Septuaginta ꝙ interpretes capthurim capadoces arbitrātur.

Filij aūt iauan. Hzego. Ab his diuise sunt insule nationū lingue: cognatiões ꝛ gētes. De ionib⁹. i. grecis nascunt elisei: q ꝛ eolides. Ūñ ista lingua grecie eolis dicit.

Tharsis

Nico. de lyra

alicui⁹ oriis p maiores decisiões et p clausulas quasdā cōstātes ex duabus dictionibus vl plib⁹. vt hic: Non me fraudabis: nō ledes: nō spoliabis: vñ colū interp̄tat p cisus sensus vl longa sententia. In plogo sup Esa. pleni⁹ ī uenies de colo comate ꝛ periodo.

Iuxta hisineum. quidā fuit philosophus q̄ dicebat: si noluerint me alij audir: tñ canaz mihimetipi. Quidā dicūt hismeniū eē fluuiū iuxta quem orgia bachi celebrabant cū clamore q̄ busdā. i. clamātib⁹ alijs silētib⁹ ꝛ clamantes deridentib⁹. ꝛ est sensus:

Si aures ceteroꝝ surde sint. i. si ceteri trāslationē meā cōtēnāt ꝛ eā audire noluerint: tñ ego canā. i. trāsferā.

Mihimetipsi ꝛ meis amicis.

Iuxta hismeniū. i. sicut faciebat hismenius pbs. Vel iuxta hismeniū. i. sic illi q̄ celebrabāt orgia iuxta fluuiū illū: nō dimittebāt ꝓpter astātes qui eos deribebant. orgia orgioꝝ dicebant sacrificia bachi. ab orge quod est cultura: quia ad culturaz anime credebantur pertinere: vel dicuntur ab orge quod est ira: quia ī sacrificijs bachi frequenter mouebantur ad irā. Itē or dicit bonū. ge ēa. vñ dicunt orgia ī q̄b⁹ mltū vini ꝛ ānone expōebāt.

Finit qualiscunq; explanatio istius prologi.

Incipit postilla Nicolai de lyra ordinis minoꝝ: ꝛ primo prologus eiusdem super Paralipomenon.

Colligite fragmenta ne pereāt. Joh. vj. ℣m sentiā Aug⁹. sup Joh. Per fragmēta ista intelligunt verba christi ad capiendū subtilia: ꝓpter quod non fuerunt data turbis vt ea turbe secum portarent: sed magis fuit ꝓceptum vt ea colligerent: quia doctores orbis terrarum futuri erant vt dicit ibidē glosa. speciali tamē ratione verba christi dicuntur fragmenta colligēda: quia per christum non fuerūt in aliquo scripto collecta: nō enī legitur discipulis aliquid scripto tradidisse sed tñ verbo: q̄ cōuenienter doctrīe x̄pi qui ē verbū coeternū deo patri: verūtamē discipuli ei⁹ ab eo inspirati ista fragmēta collegerunt in quattuor euāgelijs ꝛ in alijs libris noui testamēti ℣m q̄ eis dictū fuerat: Colligite fragmenta ꝛc. Hūc aūt ita ea q̄ illa q̄ in nouo tes. facta sunt figuraliter in veteri p̄cesserūt. ℣m q̄ dicit. j. ad Cor. x. Omnia in figura cōtingebāt illis: ꝓpter q̄d in figura collectiōis verboꝝ x̄pi iam dicte: fuit diuinitus inspiratū Esdre sacerdoti ꝛ legisdoctori vt aliq̄ ad ver⁹ testamētū ptinētia q̄ a scriptoribus⁹ ipm p̄cedētibus fuerāt dimissa vl minus plene scripta: in hoc libro per ipm colligerent: licet enī aliq̄ dicāt q̄ scriptor huius libri ignorāt. tñ Ra. Sa. habem⁹ dicētē q̄ Esdras ipm scripsit: ꝛ ℔ ad pfectionē veteris testamēti. vñ dicit beat⁹ Hiero. in epla ad Paulinū p̄sbyterꝝ de vniuersis sacre scripture libris Para-

mihimetipi et meis iux hismeniū canes: si aures surde sint cetero ꝛc.

Finit secundus prologus.

Paralipomenō liber instrumēti veteris epitome: tāt⁹ ac talis est: vt absq; illo si q̄s scientiā scripturarū sibi voluerit arrogare semetipm irrideat: ꝛ licet icipiat a mūdi ꝓncipio ꝓpter q̄d cronica veteris tes. dr: tñ eius ꝓncipalis intentio versāt ad scribendā ea q̄ circa libros Regum dimissa erāt: ꝓpter q̄d Hiero. in epistola p̄dicta subdit: Per singula quippe nomina iuncturasq; verboꝝ ꝛ ꝓtermisse in regū libris tangunt historie: ꝛ innumerabiles explicant euāgelij q̄stiones ꝓpter q̄d in hoc libro silis ꝓcellus est sicut in libro Regū: sic magis videbit in huius libri diuisione.

Adam seth enos caynā. Liber Paral. sic diuiditur: q: ꝓmo agitur de regno israelis vnito. secundo d̄ bipartito. ij. libro.

Circa primū sciendū q̄ textus generationes vsq; ad dauid vt ostēdat qualiter dauid descēdit a patrib⁹ scīis iacob isaac ꝛ abrāā q̄ ꝓtim⁹ fidē vnī⁹ dei. cōstanter publice p̄dicauit: sic dictū fuit Gen. xij. ꝛ occasione hui⁹ ostēdit q̄liter abrāā descēdit ab adā per patres sanctos. s. seth: noe: sem ꝛ alios electos. Primo igit liber Paral. sic dividit: q: ꝓmo q̄ si cronice textū genealogias vsq; ad dō ꝛ tūc ꝓsequit de facti⁹ eius. ꝛ. ca. Quo ad ꝓmū ꝓmo ponit ordinez generationū vsq; ad iacob: q: vsq; ad eum nulla generatio fuerat tota electa. Secundo iacob p. xij. patriarchas texunt generationes sequētes vsq; ad transmigrationē babylōis. ca. ij. Tertio generationes post trāsmigrationē. ca. ix. Circa primum texit primo generationes ab adā vsq; ad noe. Secūdo p tres filios noe vēit ad abrāā. ibi: Filij iaphet. Tertio p tres ꝓnces abrāā vēit ad iacob: dans cuilibet numeꝝ certum. ibi: Filij aūt abrāā. Circa primū dr: Adā seth ꝛc. subintelligit genuit: ꝛ sic de aliis. de cayn aūt ꝛ abel filijs adā non fecit mentionē: quia abel mortuus fuit sine generatione: ꝛ generatio ipsius cayn fuit tota deleta in diluuio. Generationes autem iste plenius posite sunt Genesis. v. ꝛ ibidē fuerūt exposite.

Sem cham ꝛ iaphet. in istis nō subintelligitur genuit: q: vn⁹ nō gēuit aliū: ℔ fuerūt fres ꝛ filij noe: vt dr Gen. v. ꝛ scribunt ℔ q̄si tres generatiões: q: filij eoꝝ occupauerūt tres ptes orbis: filij sem asia: filij iaphet europaz: ꝛ filij cham africa: vt dicit Joseph⁹. j. li. antiq̄tatū. isto tñ ē intelligēdū ꝓ maiori pte: ñ tñ totaliter: q: filij iaphet obtinuerūt ptē alie: ꝛ filij cham sicr.

Filij iaphet. Hic ꝓnr ꝓ filiof noe descēdit ad abrāā: ꝛ ꝓmo pōit generatiōes iaphet: ꝛ generationes deinde cham: ꝛ ꝓmo ponit generationes cham: q: ille nō erāt ꝓsequēde: vltimo vero generationem sem: q: ille erant prosequende tanq̄ a deo electe: q: ab ill⁹ descēdit abrāam isaac ꝛ iacob: ꝛ. xij. patriarche: ꝛ tāde dō ℔ patriarcha iuda: cui⁹ regnū ꝓsequit liber iste: vt ꝓdictū ē. Cōsideāduz etiā q̄ sic dicit Hiero. li. de hebraicis q̄stiōib⁹. isti filij noe a q̄bus populata est terra post diluuiū: nomina locis ꝛ gēb⁹ reliq̄rūt: ex q̄b⁹ postea mutata sunt plūa ꝓpē lōgitudinē tēporū et bella supuenētia: ꝓ q̄ deleta sūt noia multaꝝ gētū ꝛ mta nomia ciuitatū: aliq̄ tñ adhuc ꝑmanēt in se vl in aliq̄ similī seu ꝓpinquo.

Homer. A quo noīati sūt galathe ꝛ postea gallici: vt dicūt aliq̄. alij autē dicūt ecōuerso q̄ a goner primo dicti sūt gallici: ꝛ postea galathe: q: senones galli duce brenno obtinuerūt italiā: ꝛ postea intrātes greciā vocati sūt a rege bithynie in au rilliū ꝛ obtēta victoria ꝓ mercede laboris acceperūt quandā regni ei⁹ ptē quā vocauerūt ex suo noīe gallogreciā: ꝛ nūc dicit galathia: eni⁹ habitatores mō galathe dicūt:

Magog a quo descenderunt scythe ℣m Hieronymum.

Madai. A quo medi.

Et iauan. A quo greci. vnde ꝛ adhuc grecia in hebreo iauan nomiat.

Thubal. A quo hispāi.

Mosoch. A quo capodaces. vñ ꝛ apō eos adhuc manet ciuitas mosecha.

Thiras a q̄ traces.

Filij gomer: nō fit mētionē de filijs magog: thubal: mosoc: ꝛ thiras: q: sicut dicit glo. hebraica. licet ei⁹ illi haberent filios multos: nō oēs

rationes autem iste plenius posite sunt Genesis. v. ꝛ ibidē fuerūt exposite.

Sem cham ꝛ iaphet. in istis nō subintelligitur genuit: q: vn⁹ nō gēuit aliū: ℔ fuerūt fres ꝛ filij noe: vt dr Gen. v. ꝛ scribunt ℔ q̄si tres generatiões: q: filij eoꝝ occuparuerūt tres ptes orbis: filij sem asia: filij iaphet europaz: ꝛ filij cham africa: vt dicit Joseph⁹. j. li. antiq̄tatū. isto tñ ē intelligēdū ꝓ maiori pte: ñ tñ totaliter: q: filij iaphet obtinuerūt ptē alie: ꝛ filij cham sicr.

Filij iaphet. Hic ꝓnr ꝓ filiof noe descēdit ad abrāā: ꝛ ꝓmo pōit generatiōes iaphet: ꝛ generationes deinde cham: ꝛ ꝓmo ponit generationes cham: q: ille nō erāt ꝓsequēde: vltimo vero generationem sem: q: ille erant prosequende tanq̄ a deo electe: q: ab ill⁹ descēdit abrāam isaac ꝛ iacob: ꝛ. xij. patriarche: ꝛ tāde dō ℔ patriarcha iuda: cui⁹ regnū ꝓsequit liber iste: vt ꝓdictū ē. Cōsideāduz etiā q̄ sic dicit Hiero. li. de hebraicis q̄stiōib⁹. isti filij noe a q̄bus populata est terra post diluuiū: nomina locis ꝛ gēb⁹ reliq̄rūt: ex q̄b⁹ postea mutata sunt plūa ꝓpē lōgitudinē tēporū et bella supuenētia: ꝓ q̄ deleta sūt noia multaꝝ gētū ꝛ mta nomia ciuitatū: aliq̄ tñ adhuc ꝑmanēt in se vl in aliq̄ similī seu ꝓpinquo.

Homer. A quo noīati sūt galathe ꝛ postea gallici: vt dicūt aliq̄. alij autē dicūt ecōuerso q̄ a goner primo dicti sūt gallici: ꝛ postea galathe: q: senones galli duce brenno obtinuerūt italiā: ꝛ postea intrātes greciā vocati sūt a rege bithynie in au rilliū ꝛ obtēta victoria ꝓ mercede laboris acceperūt quandā regni ei⁹ ptē quā vocauerūt ex suo noīe gallogreciā: ꝛ nūc dicit galathia: eni⁹ habitatores mō galathe dicūt:

Magog a quo descenderunt scythe ℣m Hieronymum.

Madai. A quo medi.

Et iauan. A quo greci. vnde ꝛ adhuc grecia in hebreo iauan nomiat.

Thubal. A quo hispāi.

Mosoch. A quo capodaces. vñ ꝛ apō eos adhuc manet ciuitas mosecha.

Thiras a q̄ traces.

Filij gomer: nō fit mētionē de filijs magog: thubal: mosoc: ꝛ thiras: q: sicut dicit glo. hebraica. licet ei⁹ illi haberent filios multos: nō oēs

Tharsis. Ra. Hos Joseph⁹ cilices arbitrat: vñ et metropolis eoꝝ tharsis dicitur. Paulo apl̄o glosa.

Cethim. Rab. Quo audet: aīs dicit: a q̄b⁹ verbs cypri ci thia: aīs cithiū dicit vsq; hodie.

Rab. Dodanim rhodij: sic enī. lxxx. trāstulerūt. Legam⁹ varrōis de antiq̄tatib⁹ libros et sinnij capōis: ꝛ grecū flegōta ceteroscz: ꝛ videbim⁹ oēs pene ī sulas: ꝛ tot⁹ orb lito ra: terraīq; maritimas grecis accolis oc cupatas: q̄ ab amano ꝛ thauro oīa mari tima vsq; ad occeanū possidere britanni cum.

Phut. Ra. Libies a q̄ ꝛ mauritanie fluuius phut dicit: regio phutē sis. Multi aūt scriptores rā greci q̄ lati ni but⁹ rei testes sūt. Quare āt in vna climatis pte antiquū libie nomē ꝑmanet: et reliqua terra dicat africa nō est hui⁹ rei positus disserere.

Chaba. Ra. a quo ca bei: interpretat nūc caba arabia. Ūñ ī ps. vbi babem⁹: Reges arabū ꝛ sa. ī hebreo hī: reges saba ꝛ caba. ꝓmū ꝓ schin: scd⁹ ꝓ samech.

Iste cepit. qz insuetaz tyrānidē ꝑm⁹ arripuit. Hic fuit robust⁹ venator coā dño: q: homines a dei cultura auertit. Ūñ Joseph⁹. Fecit āt eos elatos ad iniuriā dei atq; cōtēptū. Nemroth filius cham filij noe q̄ cū essz audacior ꝛ manu fortissim⁹: suadebat hoīb⁹ vt non deo suā felicitatē ꝓprie x̄tuti ascriberēt. Sic homines a dei timore reuocabat: vt spez in propria virtute ponerent. Idcoq; putabant deū interminari diluuiū. Ūñ turrim edificari suadebāt qua aqua nō posset ascēdere. Multitudo aūt ꝓpta erat vt obediret nemroth: graue putās seruitū obsequi deo. Regnauit aūt nemroth in babylone ꝛ ī areth. Hec est edessa ꝛ ma cha q̄ ē nisibis ꝛ nichalāne q̄ a seleuco regalicia dicta ē: vl q̄ nunc thelsphō dr.

Mesraim vero ꝛc. Ra. Exceptis laabim a quib⁹ libies nomiati sunt qui ꝑ phutei ꝛ casliū q̄ post philistijm dicti sūt quos nos corrupte palestinos dicim⁹. certe gentes ignote sunt nobis: q: bello ethiopico subuerse in obliuionē ꝓterito rum nominum peruenere. Possederunt aūt terrā a gaza vsq; ad extremos fines egypti.

Arathcū. Hic cōdidit archas opidū cōtra tripolim in radicibus libani: a quo baud ꝓcul alia ciuitas fuit nomine sim: que vario euentu subuersa bellorū nomen tñ loco ꝓtinū reseruauit.

Aradium quoq; A quo aradij qui aradum insulam possederunt a gusto freto a phenicis litore separataz.

Et sameuz. A quo syrie cheles samaria ciuitas: nunc quoq; tam a syris q̄ ab hebreis: vt ꝓpius apud veteres appellatur.

Ematheum. Raba. A quo emath ciuitas. Hanc macedones qui post alexandrum in oriente regnauerunt: epiph antiochum antiochi ita dictā putant. Alij non vere opinionem suā verisimili vocabulo consulantes: emaus ꝑ mam ab antiochia mansionez edessā perrexisse. Alij ab emathia regione macedonie ꝓ gentibus appellari putant et eandē apud veteres emath.

Filij sem elam et assur et arphaxat lud ꝛ arē. Hi ab eufrate partes asie vsq; ad indicū occeanum tenent: est autez elam a quo ꝓncipes persidis.

Hus ꝛ hul ꝛ gether et mes ꝛc. Vel vs traconitidis ꝛ damasci ꝑditor inter palestinā ꝛ chelensyriā tenuit ꝓncipatū a q̄ terra hus. Ūñ ℣m. lxx. vir erat in regione ausitide nomine Job q̄si husitide.

Phalech. Vaticinio quodam. Phalech eni diuisio: quia in diebus eius linguē

Et ioba

a ℣ pastagones. b ℣ friges.

et riphāt et tōgozma. a b

a ℣ a quo elisei q̄ vocant eolides

Filij aūt iauā: elisa et a ℣ cilices. b ℣ cipri. c ℣ rhodij. c

tharsis cethiz ꝛ dōda d

a ℣ ethiopia ab hebreis vsq; hodie chus dicitur.

nim. Filij cham chus e

c ℣ hic obtinuit terrā de q̄ iudei chananeos ciecerūt.

a ℣ egyptus b ℣ a quo libij.

et mesraiz phut ꝛ chā f g

a ℣ a quo afri ꝛ phenices.

naam. Filij aūt chus b i

a ℣ a quo sabei arabes. b ℣ gerulī in pre remotionis africe here mo coherēres. c ℣ a q̄ sabathe ni q nūc astobori vl astabari nominantur.

ca et euila sabatha k l

a ℣ hec duo antiq̄ vocabula ꝑdiderūt: q̄ ꝓ eis habetur ignoram⁹

et regma et sabatha m

ca. Porro filij regma:

a ℣ ges ethiopie in occi. plaga.

saba et dadan. Chus n

ār genuit nēroth. Iste o

cepit ee potes in terra. Mesraim vo genuit

a ℣ libies q̄ prius phutei.

it ludin et ananiz ꝛ lā

abim ꝛ nepthuim: phe

a ℣ qui ꝛ philistijm: quos corrupte palestios diximus.

trusim q̄z et chāsluim de q̄b⁹ egressi sūt phi p

listii et capthuri. Cha q

a ℣ a quo sidon vbs ī phenice.

naan vo genuit sidō

nem ꝓmogenitū suū:

a ℣ a q̄ iebusei ꝛ cū fuit hierlm.

etheū q̄z et iebuseū et

āmoꝛreū et gergeceū

a ℣ a quo euei qui ꝛ gabaonite a ciuitate gabaon: q̄ supplices venerūt ad iesum. ℣ a quo asinei. r s

eueū q̄z ꝛ aracheūꝛ āsi f

neū: aradium q̄z et sa g t

mareū et emātheū. Fi h v r

a ℣ a quo elamite. b ℣ q̄ niniue vrbem condidit. ℣ a quo assyrij. i

ozū pullulauit regnum.

lij sem: elam et assur et k y

a ℣ a quo chaldei. b ℣ a quo lidij. c ℣ a quo syri q̄ metropol damascus.

arphaxat et lud et arā a b c

a ℣ vel vs. b ℣ a quo armeni.

Filij āt arā hus ꝛ hul l d e

a ℣ a q̄ carnani vl carij

b ℣ qui nunc meones vocant antea vero mes.

et gether et mes. Ar f

a ℣ a q̄ chaldei.

phaxat autem genuit s

a ℣ a q̄ barriani.

salē: qui et ipse genuit

a ℣ a quo hebrei.

heber. Porro heber

nati sunt duo filij: no

men vni Phalech: b m

Adam seth ꝛc. Noe. Ra. Decim⁹ ab adā noe et in genesi ꝛ in paralipomenon mōstrat: et apte decim⁹: q: pfect⁹ ē. Ūñ Noe vir iustus erat ꝛ pfect⁹ in generationib⁹ suis ꝛc. ℔ genuit sem: cham ꝛ iaphet: p quos post diluuiū rediuina homi

Filij iaphet. Hiero. Hi posseder̄t terrā ī asia ab amano ꝛ thauro syrie cheles ꝛ cilicie mōtibus vsq; ad flumē thanaim. In europa vsq; ad gadara nomia locis ꝛ gētibus relinquētes e quib⁹ postea immutata sunt plurima: pmanēt cetera.

Thubal. Ra. Hiberes q ꝛ hispania quib⁹ celtiberia: licet q̄dam italos suspicētur.

Mosoch. Ra. Capadoces vñ vbs eorū vsq; hodie malsacha dicit. Septuaginta ꝙ interpretes capthurim capadoces arbitrātur.

Filij aūt iauan. Hzego. Ab his diuise sunt insule nationū lingue: cognatiões ꝛ gētes. De ionib⁹. i. grecis nascunt elisei: q ꝛ eolides. Ūñ ista lingua grecie eolis dicit.

Tharsis

Nico. de lyra

alicui⁹ oriis p maiores decisiões et p clausulas quasdā cōstātes ex duabus dictionibus vl plib⁹. vt hic: Non me fraudabis: nō ledes: nō spoliabis: vñ colū interp̄tat p cisus sensus vl longa sententia. In plogo sup Esa. pleni⁹ ī uenies de colo comate ꝛ periodo.

Iuxta hisineum. quidā fuit philosophus q̄ dicebat: si noluerint me alij audir: tñ canaz mihimetipi. Quidā dicūt hismeniū eē fluuiū iuxta quem orgia bachi celebrabant cū clamore q̄ busdā. i. clamātib⁹ alijs silētib⁹ ꝛ clamantes deridentib⁹. ꝛ est sensus:

Si aures ceteroꝝ surde sint. i. si ceteri trāslationē meā cōtēnāt ꝛ eā audire noluerint: tñ ego canā. i. trāsferā.

Mihimetipsi ꝛ meis amicis.

Iuxta hismeniū. i. sicut faciebat hismenius pbs. Vel iuxta hismeniū. i. sic illi q̄ celebrabāt orgia iuxta fluuiū illū: nō dimittebāt ꝓpter astātes qui eos deribebant. orgia orgioꝝ dicebant sacrificia bachi. ab orge quod est cultura: quia ad culturaz anime credebantur pertinere: vel dicuntur ab orge quod est ira: quia ī sacrificijs bachi frequenter mouebantur ad irā. Itē or dicit bonū. ge ēa. vñ dicunt orgia ī q̄b⁹ mltū vini ꝛ ānone expōebāt.

Finit qualiscunq; explanatio istius prologi.

Incipit postilla Nicolai de lyra ordinis minoꝝ: ꝛ primo prologus eiusdem super Paralipomenon.

Colligite fragmenta ne pereāt. Joh. vj. ℣m sentiā Aug⁹. sup Joh. Per fragmēta ista intelligunt verba christi ad capiendū subtilia: ꝓpter quod non fuerunt data turbis vt ea turbe secum portarent: sed magis fuit ꝓceptum vt ea colligerent: quia doctores orbis terrarum futuri erant vt dicit ibidē glosa. speciali tamē ratione verba christi dicuntur fragmenta colligēda: quia per christum non fuerūt in aliquo scripto collecta: nō enī legitur discipulis aliquid scripto tradidisse sed tñ verbo: q̄ cōuenienter doctrīe x̄pi qui ē verbū coeternū deo patri: verūtamē discipuli ei⁹ ab eo inspirati ista fragmēta collegerunt in quattuor euāgelijs ꝛ in alijs libris noui testamēti ℣m q̄ eis dictū fuerat: Colligite fragmenta ꝛc. Hūc aūt ita ea q̄ illa q̄ in nouo tes. facta sunt figuraliter in veteri p̄cesserūt. ℣m q̄ dicit. j. ad Cor. x. Omnia in figura cōtingebāt illis: ꝓpter q̄d in figura collectiōis verboꝝ x̄pi iam dicte: fuit diuinitus inspiratū Esdre sacerdoti ꝛ legisdoctori vt aliq̄ ad ver⁹ testamētū ptinētia q̄ a scriptoribus⁹ ipm p̄cedētibus fuerāt dimissa vl minus plene scripta: in hoc libro per ipm colligerent: licet enī aliq̄ dicāt q̄ scriptor huius libri ignorāt. tñ Ra. Sa. habem⁹ dicētē q̄ Esdras ipm scripsit: ꝛ ℔ ad pfectionē veteris testamēti. vñ dicit beat⁹ Hiero. in epla ad Paulinū p̄sbyterꝝ de vniuersis sacre scripture libris Para-

mihimetipi et meis iux hismeniū canes: si aures surde sint cetero ꝛc.

Finit secundus prologus.

Paralipomenō liber instrumēti veteris epitome: tāt⁹ ac talis est: vt absq; illo si q̄s scientiā scripturarū sibi voluerit arrogare semetipm irrideat: ꝛ licet icipiat a mūdi ꝓncipio ꝓpter q̄d cronica veteris tes. dr: tñ eius ꝓncipalis intentio versāt ad scribendā ea q̄ circa libros Regum dimissa erāt: ꝓpter q̄d Hiero. in epistola p̄dicta subdit: Per singula quippe nomina iuncturasq; verboꝝ ꝛ ꝓtermisse in regū libris tangunt historie: ꝛ innumerabiles explicant euāgelij q̄stiones ꝓpter q̄d in hoc libro silis ꝓcellus est sicut in libro Regū: sic magis videbit in huius libri diuisione.

Adam seth enos caynā. Liber Paral. sic diuiditur: q: ꝓmo agitur de regno israelis vnito. secundo d̄ bipartito. ij. libro.

Circa primū sciendū q̄ textus generationes vsq; ad dauid vt ostēdat qualiter dauid descēdit a patrib⁹ scīis iacob isaac ꝛ abrāā q̄ ꝓtim⁹ fidē vnī⁹ dei. cōstanter publice p̄dicauit: sic dictū fuit Gen. xij. ꝛ occasione hui⁹ ostēdit q̄liter abrāā descēdit ab adā per patres sanctos. s. seth: noe: sem ꝛ alios electos. Primo igit liber Paral. sic dividit: q: ꝓmo q̄ si cronice textū genealogias vsq; ad dō ꝛ tūc ꝓsequit de facti⁹ eius. ꝛ. ca. Quo ad ꝓmū ꝓmo ponit ordinez generationū vsq; ad iacob: q: vsq; ad eum nulla generatio fuerat tota electa. Secundo iacob p. xij. patriarchas texunt generationes sequētes vsq; ad transmigrationē babylōis. ca. ij. Tertio generationes post trāsmigrationē. ca. ix. Circa primum texit primo generationes ab adā vsq; ad noe. Secūdo p tres filios noe vēit ad abrāā. ibi: Filij iaphet. Tertio p tres ꝓnces abrāā vēit ad iacob: dans cuilibet numeꝝ certum. ibi: Filij aūt abrāā. Circa primū dr: Adā seth ꝛc. subintelligit genuit: ꝛ sic de aliis. de cayn aūt ꝛ abel filijs adā non fecit mentionē: quia abel mortuus fuit sine generatione: ꝛ generatio ipsius cayn fuit tota deleta in diluuio. Generationes autem iste plenius posite sunt Genesis. v. ꝛ ibidē fuerūt exposite.

Sem cham ꝛ iaphet. in istis nō subintelligitur genuit: q: vn⁹ nō gēuit aliū: ℔ fuerūt fres ꝛ filij noe: vt dr Gen. v. ꝛ scribunt ℔ q̄si tres generatiões: q: filij eoꝝ occuparuerūt tres ptes orbis: filij sem asia: filij iaphet europaz: ꝛ filij cham africa: vt dicit Joseph⁹. j. li. antiq̄tatū. isto tñ ē intelligēdū ꝓ maiori pte: ñ tñ totaliter: q: filij iaphet obtinuerūt ptē alie: ꝛ filij cham sicr.

Filij iaphet. Hic ꝓnr ꝓ filiof noe descēdit ad abrāā: ꝛ ꝓmo pōit generatiōes iaphet: ꝛ generationes deinde cham: ꝛ ꝓmo ponit generationes cham: q: ille nō erāt ꝓsequēde: vltimo vero generationem sem: q: ille erant prosequende tanq̄ a deo electe: q: ab ill⁹ descēdit abrāam isaac ꝛ iacob: ꝛ. xij. patriarche: ꝛ tāde dō ℔ patriarcha iuda: cui⁹ regnū ꝓsequit liber iste: vt ꝓdictū ē. Cōsideāduz etiā q̄ sic dicit Hiero. li. de hebraicis q̄stiōib⁹. isti filij noe a q̄bus populata est terra post diluuiū: nomina locis ꝛ gēb⁹ reliq̄rūt: ex q̄b⁹ postea mutata sunt plūa ꝓpē lōgitudinē tēporū et bella supuenētia: ꝓ q̄ deleta sūt noia multaꝝ gētū ꝛ mta nomia ciuitatū: aliq̄ tñ adhuc ꝑmanēt in se vl in aliq̄ similī seu ꝓpinquo.

Homer. A quo noīati sūt galathe ꝛ postea gallici: vt dicūt aliq̄. alij autē dicūt ecōuerso q̄ a goner primo dicti sūt gallici: ꝛ postea galathe: q: senones galli duce brenno obtinuerūt italiā: ꝛ postea intrātes greciā vocati sūt a rege bithynie in au rilliū ꝛ obtēta victoria ꝓ mercede laboris acceperūt quandā regni ei⁹ ptē quā vocauerūt ex suo noīe gallogreciā: ꝛ nūc dicit galathia: eni⁹ habitatores mō galathe dicūt:

Magog a quo descenderunt scythe ℣m Hieronymum.

Madai. A quo medi.

Et iauan. A quo greci. vnde ꝛ adhuc grecia in hebreo iauan nomiat.

Thubal. A quo hispāi.

Mosoch. A quo capodaces. vñ ꝛ apō eos adhuc manet ciuitas mosecha.

Thiras a q̄ traces.

Filij gomer: nō fit mētionē de filijs magog: thubal: mosoc: ꝛ thiras: q: sicut dicit glo. hebraica. licet ei⁹ illi haberent filios multos: nō oēs

Tharsis. Ra. Hos Joseph⁹ cilices arbitrat: vñ et metropolis eoꝝ tharsis dicitur. Paulo apl̄o glosa.

Cethim. Rab. Quo audet: aīs dicit: a q̄b⁹ verbs cypri ci thia: aīs cithiū dicit vsq; hodie.

Rab. Dodanim rhodij: sic enī. lxxx. trāstulerūt. Legam⁹ varrōis de antiq̄tatib⁹ libros et sinnij capōis: ꝛ grecū flegōta ceteroscz: ꝛ videbim⁹ oēs pene ī sulas: ꝛ tot⁹ orb lito ra: terraīq; maritimas grecis accolis occupatas: q̄ ab amano ꝛ thauro oīa mari tima vsq; ad occeanū possidere britanni cum.

Phut. Ra. Libies a q̄ ꝛ mauritanie fluuius phut dicit: regio phutē sis. Multi aūt scriptores rā greci q̄ lati ni but⁹ rei testes sūt. Quare āt in vna climatis pte antiquū libie nomē ꝑmanet: et reliqua terra dicat africa nō est hui⁹ rei positus disserere.

Chaba. Ra. a quo ca bei: interpretat nūc caba arabia. Ūñ ī ps. vbi babem⁹: Reges arabū ꝛ sa. ī hebreo hī: reges saba ꝛ caba. ꝓmū ꝓ schin: scd⁹ ꝓ samech.

Iste cepit. qz insuetaz tyrānidē ꝑm⁹ arripuit. Hic fuit robust⁹ venator coā dño: q: homines a dei cultura auertit. Ūñ Joseph⁹. Fecit āt eos elatos ad iniuriā dei atq; cōtēptū. Nemroth filius cham filij noe q̄ cū essz audacior ꝛ manu fortissim⁹: suadebat hoīb⁹ vt non deo suā felicitatē ꝓprie x̄tuti ascriberēt. Sic homines a dei timore reuocabat: vt spez in propria virtute ponerent. Idcoq; putabant deū interminari diluuiū. Ūñ turrim edificari suadebāt qua aqua nō posset ascēdere. Multitudo aūt ꝓpta erat vt obediret nemroth: graue putās seruitū obsequi deo. Regnauit aūt nemroth in babylone ꝛ ī areth. Hec est edessa ꝛ mancha q̄ ē nisibis ꝛ nichalāne q̄ a seleuco regalicia dicta ē: vl q̄ nunc thelsphō dr.

Mesraim vero ꝛc. Ra. Exceptis laabim a quib⁹ libies nomiati sunt qui ꝑ phutei ꝛ casliū q̄ post philistijm dicti sūt quos nos corrupte palestinos diximus. certe gentes ignote sunt nobis: q: bello ethiopico subuerse in obliuionē ꝓterito rum nominum peruenere. Possederunt aūt terrā a gaza vsq; ad extremos fines egypti.

Arathcū. Hic cōdidit archas opidū cōtra tripolim in radicibus libani: a quo baud ꝓcul alia ciuitas fuit nomine sim: que vario euentu subuersa bellorū nomen tñ loco ꝓtinū reseruauit.

Aradium quoq; A quo aradij qui aradum insulam possederunt a gusto freto a phenicis litore separataz.

Et sameuz. A quo syrie cheles samaria ciuitas: nunc quoq; tam a syris q̄ ab hebreis: vt ꝓpius apud veteres appellatur.

Ematheum. Raba. A quo emath ciuitas. Hanc macedones qui post alexandrum in oriente regnauerunt: epiph antiochum antiochi ita dictā putant. Alij non vere opinionem suā verisimili vocabulo consulantes: emaus ꝑ mam ab antiochia mansionez edessā perrexisse. Alij ab emathia regione macedonie ꝓ gentibus appellari putant et eandē apud veteres emath.

Filij sem elam et assur et arphaxat lud ꝛ arē. Hi ab eufrate partes asie vsq; ad indicū occeanum tenent: est autez elam a quo ꝓncipes persidis.

Hus ꝛ hul ꝛ gether et mes ꝛc. Vel vs traconitidis ꝛ damasci ꝑditor inter palestinā ꝛ chelensyriā tenuit ꝓncipatū a q̄ terra hus. Ūñ ℣m. lxx. vir erat in regione ausitide nomine Job q̄si husitide.

Phalech. Vaticinio quodam. Phalech eni diuisio: quia in diebus eius linguē

Et ioba

gue in babylone diuise sũt. Narrat autẽ Philo i libro questionũ sup genesim q̃ ex tribus filijs noe adhuc ipo viuẽte nati sũt. xiij. milia viroꝝ: ꝛ centũ extra mulieres ꝛ puulos habẽtes sup se duces. Fili sem iectã ducẽ: filij cham nemroth: filij iaphet suphene. Post obitũ vero noe ꝙuenerũt duces cũ agminib⁹ suis i campum sennaar: vt ibi turrim construerent. Cũ autem edificarẽt diuisit de⁹ linguas eorũ ꝛ mutauit effigies: ꝛ non cognouit quisq̃ fratrẽ snũ: nec audiuit lingua ꝓpria sui. Cũ ẽ magistri lapides querebãt ministri aquã afferebãt: ꝛ cuz illi ꝛ grebant aquã: illi afferebãt stipulã. Sicq̃ frustrata cogitatõe cessauerũt edificare ꝛ dispsi sũ sup faciẽ terre. Iectan aũt. Hiero. Harũ gẽtiũ posterioza nomina ꝛuenire nõ potui: sed vsq̃ in ꝑsens q̃ ꝓcul a nobis sunt: vl ita vocãt vt ꝑmũ: vel que mutata sunt ignorant: possederẽt aũt a cofene fluuio omnes indie regionẽ q̃ vocatur hieria. a Sem arphaxat sale heber phalech ragau seruch ꝛc. Ra. Sicut in ꝓncipio ab adã vsq̃ noe decem generatiões posuit: ita a sem vsq̃ abram nõ sine sacramẽti mysterio. b Primogẽitus hismael. Hiero. xij. filij nascũtur hismaeli ꝓmogenit⁹ nabaioth a quo omnis regio ab eufrate vsq̃ ad mare rubrũ nabaiothena dicit: q̃ pars ẽ arabie. Mã familie ipsoꝝ oppidaq̃ ꝛ pagi: ac minura castella ꝛ trib⁹ hoꝝ appellatiõe celebrant ab vno ex eis cedar in deserto: ꝛ duma alia regio ꝛ thebaraz ad austrũ ꝛ cedema ad oriẽtalẽ plagã. c Cethure. Ra. Quasi copiate: vñ suspicãt hebrei eã esse agar q̃ mortua sara de ꝛcubia trãsierit in vroꝛẽ: ne senex nouis arguaꝛ nuptijs lasciuisse. Ra. Filij aũt cethure iuxta historicos hebreoꝝ occupauerũt trochoditen: alij traconitidem: ꝛ arabiam que nunc vocatur eidomo vsq̃ ad marꝛ rubꝛ terminos. d Asurim. Ab asurꝛ syros quidã vocatos ꝓtẽdũt: ꝛ a pleriſq̃ filijs abrae de cethura occupatos esse indie regiones. e Epher. Ra. Hic dicit cõtra libiã exercitũ duxisse: ibi victoꝛ ꝓsedisse: posteroſq̃ ex nomine eius afrigam nuncupasse. f Thamna. Queritur cũ thamna in genesi legaꝛ cõcubina esse eliphaz ꝺ genere hozreoꝝ: qui apud idumeos habitauerũt in terra seyr: q̃ perit ei amalech: quõ inter filios numeretur: cũ in sequentibus legaꝛ ipsa thamna sozoꝛ lothan filij seyr q̃ et edom. Sed seyr hebraice pilosus dicit: q̃ fuit in modum pellis hispidus. Edom aũt hebraice rubeus vel fulꝝ. Ab eo igit q̃ rubeo cibo vẽdidit ꝓmogenita sua edom vocatus est. Hebrei vero ita soluũt: dicũt thãnã cõcubinã fuisse eliphat: ꝛ generasse ei amalech: ꝛ tãq̃ filiã inter filios ab ipo fuisse educatã. Alian q̃ de genere hozreozum est. in genesi scribitur aluan: id ẽ exaltatus. In Paralypo. vero alian: id est electus significans: quia hozrei exaltati sunt anteq̃ edom terrã eoꝝ caperet: post vero electi. g Sephi. Hierony. i. vnipes. In genesi sepho: id ẽ bipes: vtrũq̃ tamẽ per schin litterã. Bipes autẽ dicitur qui a processu temporis multitudine sobolis maiozem efficaciam habueritq̃ in ꝓmis. h Hamaran. In Paralipo. hamaran. i. rubricatus: sozdid⁹ vl temulentus. In genesi amadan: id est concupiscibilis: sed vtraq̃ vnius hominis nomina sunt.

Jacham

quia in diebus eius diuisa est terra: ꝛ nomẽ fratrꝛ
a ℣ a quo indoꝝ gens.
eius iectã. Jectan aũt genuit elmodad ꝛ saleph: ꝛ asormoth: ꝛ iare: aduraz q̃ ꝛ ꝺcal ꝛ ꝺcla: ebal etiã ꝛ abimael ꝛ saba: necnõ ꝛ ophir ꝛ ephila ꝛ iobab a
a oẽs isti filij iectã. Sem arb phaxa ꝛ sale heber phalech ragau seruch nachoꝝ thare abrã: iste est abram c
am Filij autẽ abrãa isaac d
ꝛ hismael. Et hẽ genera e
b tiones eorũ. Primogeni f
tus hismaelis: nabaioth: ꝛ cedar: ꝛ abdehel: ꝛ mabsan: ꝛ masma: ꝛ duma: massa: addad: ꝛ hemaia chur naphis: cedma. Hi sunt filij hismael. Filij autẽ cethurę cõcubię abrãã g
c ℣ vel iacsan
q̃s genuit: çamrã iecsan madan: madiã: iesboc et Sue. Porro filij iecsan: saba ꝛ dadan. Filij ãt dan
a ℣ negociatores ℣ eris ferricq̃ meral la cudẽtes
d dan: assũrim ꝛ lathusim ꝛ
a ℣ vl loomim b ℣ phylarg⁹. i. ꝓceps multarum gentiũ.
laomim. Filij ãũt madiã e
epha ꝛ epher ꝛ enoch ꝛ abida ꝛ eldaa. Oẽs hi filij cethurę. Genuit aũt b
a ℣ quisde sara sol⁹ ex repromissione.
abrãa isaac cui⁹ fuerũt filij
a ℣ ex vno cõcubitu rebecce. b ℣ quẽ i
peperit ada.
esaũ et israꝛ. Filij esau hẽli k
a ℣ quẽ genuit basemath. b ℣ hi tres filij oolibame. c ℣ alꝭ ielam.
phaq̃ rahuel iaus ielon l m
a ℣ cuius mentio fuit in iob. n
ꝛ chore. Filij eliphaz: themã omar: cepphi: gothã ceneq̃ thãna: amalech. Filij rahuel: naath zara sãma meça. Filij seyr lothã q
sobal sebeon ana dison eser disan. Filij lothã: horri ahohimã. Sozoꝝ ãt lor
f than fuit thamna. Filij sobal: aliã ꝛ manaat ꝛ ebal
g sephi ꝛ onã. Filij sebeon s
a ℣ de quo in Genesi ꝺcꝝ: q̃ inuenit aquas calidas in solitudine cũ pascꝛet asinas patris sui sebeon.
ahaia ꝛ ana. Filij ana: dison. Filij dison hamaran
b

a Et iobab. Dicũt aliq̃ q̃ iste fuit lob: ſ hebrei dicũt ꝓtrariũ dicẽtes q̃ ꝺscẽdit de nachoꝛ. ꝛ silr Hiero. idẽ dicit. put dicũ fuit heſ. xxij. ꝛ pleni⁹ dicẽt cũ ad libzũ lob dño ꝓcedente veniem⁹. b Sem arphaxat ꝛc. Hic repetit generatiões ꝺscẽdẽtes de sem p arphaxat vt veniat ad abrãã: ꝓpter quẽ facta ẽ ꝓdictarum generationum deductio. vñ subdit:
c Abraz. Iste est abrãã. primo enĩ vocat⁹ fuit abrã: sed postea mutatũ est nomen ei⁹ et vocatus est abraam: vt habeẽ heſ. xvij. vbi causa mutatiõis nomiꝭ hui⁹ pleni⁹ ꝓsita ẽ.
d Filij aũt abrãã. Hic ꝑ ꝓzores abrãã deducit generatiões vsq̃ ad iacob a quo descẽdit ꝺ. ꝛ ꝓmo facit qꝺ dictũ ẽ. scꝺo breuit describit generatiões esau q̃ nõ erãt ꝓsequẽde. ibi: Filij aũt esau. Circa primũ dicit: Filij aũt abrãã isaac ꝺ sara.
e Et hismael. de agar ancilla.
f Primogenit⁹ hismael ꝛc. Iste generatiões h nomiank ꝓpter merita abrae: q̃ descẽderẽt de eo ẽ quis nõ eẽnt ad diuinũ cultũ electe.
g Filij aũt cethure. Dicũt hebrei q̃ ista cethura fuit ipsa agar: sicut pleni⁹ ꝺ: heſ. xxv. expositores tñ nñ cõit ducũt ꝓtrariũ: sic ibidẽ pleni⁹ dictũ fuit. Debuit aũt abrãã isaac. ꝺ vxore sua ꝓncipali sara i.
Cui⁹ fuerũt fi. esau. vt ꝺ heſ. xxv. Iste tñ israꝛ ꝓmo vocat⁹ ẽ iacob ꝛ postea israꝛ. ꝛ hoc tatiõis hui⁹ nomis hr̃ heſ. xxij. ꝛ ibidẽ ꝓsita fuit pleni⁹.
k Filij esau. Hic ꝑ describũt generatiões esau q̃ erãt dimittendeq̃ exposite fuerũt heſ. xxxv). tñ ad literã seqntiũ aliq̃ sũt ꝺ breuit repetẽda. Damã ẽ q̃ eadẽ ꝑsona in sacra scriptura frequẽter pluribus nominib⁹ nomiaꝛ: sic esau seyr edom sũt nomĩa eiusdẽ hois. Scõm ẽ q̃ idẽ nomẽ aliquãdo variaꝛ in ꝓncipio vl in fine sic ꝺcit: as iechonias iecbonian idẽ nomẽ ẽ sic variatũ: ꝛ ex his cõtigit q̃ vna ꝑsona aliqũ putaꝛ duc: q̃ vnũ nomẽ ei⁹ ĩ vno loco scripture exprimiꝛ: ꝛ aliud ĩ alio: vl q̃ idẽ nomẽ ꝑ plũ⁹ locꝭ ponit: tñ variatũ mõ ꝓdicto. Tertiũ ẽ q̃ dorei habitauerũt i terra seyr siue idumea ante esau ꝛ filios ei⁹: vt habeẽ Deu. ij. postq̃ aũt filij esau in terra illa dñati sunt. ꝓmo fuerũt ibi duces. scꝺo reges. ꝛ iterũ regnũ fuit reductũ ad ducatũ sic pleni⁹ ꝺictũ fuit heſ. xxxvj. ꝓmo q̃ describunk ꝺ generatiões esau aũ regnũ. scꝺo tpe regni. ibi: Isti sũt reges. tertio tpe ducũ ibi: Adad ãt mortuo. Adhuc ꝓmo generatiões esau aũ regnũ. scꝺo generationes hoꝝ q̃ fuerũt aũ esau: incipiẽdo a seyr hoꝛreo a q̃ idumea denomiata fuit terra seyr. ibi: Filij seyr. Circa ꝓmũ dic: Filij esau eliphaz. ꝺ ada vxore sua.
l Rabuel: de alia vxore sua noĩe bessamach.
m Jaus q̃ vocatur hieus heſ. xxxvj.
n Et ielon. q̃ vocatur hielmã ibidẽ.
o Et chore. Istos quatuoꝛ habuit esau de olibama tertia vxoꝛ. Filij eliphaz ꝛc. sequik: p
Thãna amalech. Dicũt aliq̃ q̃ thãna fuit ꝙcubina eliphaz: vt videẽ haberi heſ. xxxvj. cõputat tñ ꝺ inẽ filios eliphaz: eo q̃ fuit nutrita in domo ei⁹ cũ filijs suis: ꝛ ad ostẽdẽdũ q̃ de ea fuit natꝰ amalech q̃ ĩmediate post eã noĩat. Põt ẽ aliter dici q̃ thãna ẽ aduocũ ad masculũ ꝛ femina. ꝺ. j. dux thãna. eo. ca. ꝛ sic ponit ꝺ masculo inẽ alios filios eliphaz. heſ. ãt. xxxvj. ponit ꝑ femĩa. vbi ꝺ: Cõcubina eliphaz.
q Filij seyr. Hic ꝑ agit ꝺ gnãtiõe ꝓncipiq̃ ꝺnati sũt in idumea ante esau ꝛ filios eius. vnde iste seyr fuit de genere hozreoꝝ: ꝛ ab illo denominata fuit terra illa terra seyr.
r Sozoꝝ autẽ lothan fuit thãna. ista fuit cõcubina eliphaz de qua prędictũ ẽ.
s Filij sebeon ahaia ꝛ ana. Iste est ana q̃ ĩuenit aq̃s calidas in solitudine: vt hr̃ heſ. xxxvj. ꝛ ibi dẽ fuit expositum.

Isti sunt reges

Jacham. Ra. Jacham filij aser de genere hozreoꝝ in genesi çachan nominaꝛ. i. tribulatoꝛ. In paraꝛ. ia/cham. i. tribulaꝛ varijs enĩ euẽtib⁹ nola cõmutanꝛ vt varia mysteria significent. b Denaba. Ciuitas baleſ filij beoꝛ regis edom: post quẽ regnauit iobab. est tñ vsq̃ hodie villa
a ℣ vel dẽnaba: alij dannaba.
denaba in octauo miliario areopoleos pgẽtib⁹ armonẽ ꝛ altera denaba sup montẽ phegoꝛ in septimo lapide hiebus. Hieronymus. de ieslij.
c Jobab filij çare: quẽ Job eẽ suspicanꝛ: sed hebrei asserũt eũ de stirpe nachoꝛ eẽ ꝓgenitũ. Philo autez libro ꝙstionũ sup genesim narrat
b ℣ vel ꝺcnaba: alij dannaba. bis tribus eũ fuisse ꝛ accepisse vxoꝛ
c ℣ vel dẽnaba: alij dannaba. rẽ dinã filiã Jacob. ꝛ ante tẽtatiõis
d ℣ vel dẽnaba: alij dannaba. hꝰ certamẽ dicit eã septẽ filios ꝛ tres
e ℣ vel dẽnaba: alij dannaba. filias illi generasse: qui extincti sunt
f ℣ vel dẽnaba: alij dannaba. in tẽtatiõe: sed ei sanato reddidit dominus ola duplicia: ꝛ itẽ septẽ filios ꝛ tres filias ꝑdicta vxoꝛ genuit: q̃rũ nomĩa eadẽ fuerꝛ q̃ ꝓxo. i. eliphaz: armoe: diasath: philasias: diphar: celuth: thelon. Filiarũ vero mern: ligath: zeli.
d Bosra q̃ est boso: ciuitas in deſto trãs iozdanẽ i tribu ruben: appellaꝛ ꝛ alia boso: ciuitas esau in mõtibus idumee. de q̃ dicit: Flui/da vestimenta ei⁹ ex bosra.
e The manoꝝ. Themã regio a themã filio eliphaz sortita vocabulũ. Est ꝛ vsq̃ hodie villa theman distans ab vr/
f ℣ vic⁹ in terra basan iuxta montẽ galaad in tribu manasse.
petra. v. milibus: ꝛ vbi romanoꝝ militũ presidiũ sedit: de quo loco fuit elephaz rex themanoꝝ. vnus q̃s filioꝝ ismael appellabaꝛ theman. Scimdũ aũt q̃ ois austraꝛ regio hebraice theman dicit.
f Madian. Ciuitas a minimo filioꝝ abrãã ꝛ cethure sic vocata. Est aũt trãs arabiã in deserto saracenoũ ꝓtra oziẽtẽ maꝛ rubꝛ. vñ vocaꝛ madianei: ꝛ madianea regio. Filie q̃s soceri moysi filie madian dicunꝛ: sed hec alia ciuitas est
g ℣ ꝓcipuꝰ. ℣ adad b cõdidit vibem phau i regiõe gabalerica.
ononimos ei⁹ iuxta armonẽ ꝛ areopolim cuius adhuc ruine mõstranꝛ.
g Booboth. Urbs est iuxta fluuiũ vbi erat rex edom ꝛ vsq̃ hodie ẽ prẽsidiũ in regiõe gabalena: ꝛ vic⁹ grãdis q̃ sic vocaꝛ.
h Matred filie mezaab. Due matres h numeranꝛ ad significãdũ mysterijs vt aurifex genuis ser dispensatricẽ: et dispẽsatrix dñi benignitatẽ: q̃ ex ꝑfiditate sensus nascit facũda locutio: q̃ fidẽ mũdã grã dei ꝓmereꝛ gignere in eozdib⁹ auditoꝛ.
i Duces ꝓ re. Notandu q̃ ꝓmus reges dixit ꝺ edom: postea duces cũ ꝓ⁹ duces fuerũt: quoꝝ quasdam matres nomiaꝛ: vt oolibama et thamna.
k Dux aliba. Alua in genesi legit: cui⁹ interꝑtatio eleuatio: in Paraꝛ. aliba. i. sup eã.

La. II

Jlij aũt israꝛ ꝛc. Achar q̃ tur. Achar: q̃ ꝛ achan: i Josue ꝺcꝛ. i. coluber isidiaſ. Achar turbaꝛ: q̃ ꝓ anauiciã insidiabaꝛ furto aliq̃ rapę de anathemate: deꝑhensus in scelere: turbatus est in vltiõe. Mystice inuẽs: q̃ ꝓ post fidei indumẽtũ cõuersatiõis sclaris cultũ idolatrie: q̃ si palliuz de anathemate tollit. Ille q̃s de anathẽate tollit hiericho: q̃ hereticoꝝ dogmata vl sclariũ lr̃arũ sup̃sticiosa in ecclĩam iducit. Hec est q̃ regla aurea luculẽto ſmõe apꝑtata

Jlij ãt
a ℣ duodeci filij iacob.
israꝛ rubẽ: syme/on: leui: iuda: isachar ꝛ çabulon: dã: ꝛ ioseph: beniamin: neptalim: gad et aser.

La. I

a Jsti sunt reges. Hic agit de regib⁹ descẽdẽtib⁹ ab esau: ꝛ ꝓ fit specialiꝭ ꝓpter honorẽ isaac: vt ostendantur reges sũ ab eo ꝓcessisse: nõ solũ q̃ iacob de quo descẽdit dõ ſ etiã q̃ esau. dicunt etiã hebrei q̃ isti reges de esau descẽdẽtes regnauerũt vsq̃ ad tpꝰ dõ q̃ fecit sibi idumeã tributariã: vt hr̃. ij. Reg. viij. ꝛ abstulit ab eis nomẽ regiũ: ponẽs ibi custodes sue ꝓfectos qui redderẽt ei rõnez.
b Et regnauit ꝓ eo iobab. Dicũt aliq̃ q̃ iste fuit Job sic ꝛ ꝓcedẽs: sed hebrei dicunt cõtrariũ: dicẽtes q̃ ꝺscendit de nachoꝛ: vt ꝓdictũ est: ꝛ ſ videt q̃ hoc q̃ iob alit scribit in hebreo ꝛ iobab: q̃ nonẽ iob incipit ꝑ aleph ſram. iobab ẋo ꝓ ioth.
c Et regnauit ꝓ eo saul. Iste est alius ab eo q̃ fuit rex in israel aũ dauid. iste eñ fuit idume⁹ ꝛ ille iude⁹.
d Methabel fi. ma. fi. meçaab. In hebreo hr̃: Filia meçabab: ꝛ sonat in hebreo: cui⁹ aurũ: ꝛ ꝓ ſ signaꝛ q̃ paꝛ isti⁹ fuit diues in possessiõe auri: vt dicit glo. hebraica.
e Adad aũt mortuo. Hic describuntur duces edom: regib⁹ succedẽtes.
f Dux tham. Dicunt aliqui q̃ thãna ꝛ oolibama sũt nomĩa mulierũ que ponunk inter nomĩa ducũ ꝓpter actus virtutis q̃s fecerũt: sicut et delbora inter iudices: vt habeẽ Judi. iiij. ſ ꝓ fuit ꝓbatũ heſ. xxxvj. q̃ thãna ꝛ oolibama q̃ fuerũt mulieres ꝓcesserũt reges q̃ fuerunt in edom. Thãna aũt ꝛ oolibama q̃ ponũtur hic inter duces fuerũt post illos reges: vt patet i textu: ꝛ ideo dicendũ q̃ hic sũt nomina viroꝝ heſ. ẋo. xxxvj. sũt nomina mulieꝝ: q̃ sũt eq̃uoca ad masculũ ꝛ feminã: vt predictũ est. Aliqui vero hebrei dicũt q̃ sũt nosa ciuitatũ vl regionũ: vt sit sensus: Dux thãna. i. ciuitatis vl regiõis sic nominate. ꝛ sic de alijs: sed rectius nõ videt bene ad hoc cõcordare: vñ ꝛcludit in fine.
g Hi duces edom. i. ꝓnominati.

La. I

Moraliter. ꝛc. In hoc primo libro vsq̃ ad decimum capitulum mihi non occurit aliquid notabile quod videarur mystice exponendum: q̃ sunt ibi quedam descriptiones et enumerationes genealogiarum.

Additiones in libros Paralipomenon incipiunt primo paralipo. j. ca. vbi dicitur in postilla. Ipse genuit heber.

Additio. Hebrei non sunt denominati ab heber filio Sem. nec ab alio aliq̃ ꝓcedẽte abrãã: sed nominank hebrei ab ipso abraam non ratione ꝓprij nominis: quia sic dicerentur abrei cũ aleph in ꝓncipio: non autẽ hebrei cũ eyn. Ratio autem huius denominationis habetur plene supra Matth. xxj. ca. in additiõe secũda vide ibi: Al/de replicã generalem post. xxx. ca. secundi tom⁹ hui⁹ positã: vbi ꝓ ꝓsenti ca. et eius additione replicatoꝛ ad correctoꝛium heſ. r. ca. se remittit.

Capitulum: II

Jlij autem israel. Hic consequenter describitur generatio ipsius iacob que fuit tota electa in duodecim patriarchis: vt per iudam patriarcham perueniatur ad regnum dauid: de quo est principalis intentio huius libri. Primo ergo agitur de dicta generatione per patriarchas. ꝛ primo describit ordo generationũ ipsius inde: eo q̃ de ipso descendit dauid. de cuius regno ꝓncipaliter intenditur: Secũdo symeonis qui partim habitauit i sorte inde i medio. iiij. ca. ibi: Et filij symeon. Tertio ruben et gad ꝛ dimidie tribus manasse: qui simul habitauerunt vltra iozdanem. ca. v. Quarto ipsius leui. ca. vj. Quinto isachar et neptalim ꝛ manasse ꝛ ephraim et aser qui residui erant extra sortem iuda. vij. ca. Sexto ipsius beniamin. ca. viij. Circa primum describitur primo generatio inde vsq̃ ad dauid et fratres eius. Secundo generatio ipsius dauid cap. iij. Tertio reuertitur scriptura ad generationem inde aliqua addendo. capi. iiij. Circa primum premittitur duodecim patriarcharum generatio. cum dicitur: Filij autem israel ruben symeon leui iuda: ꝛc. et patet littera. Secũdo describitur generatio inde patriarche. cum dicitur: Filij iuda. Et primo ipsius immediate. secundo filiorum eius. ibi: Filij autem phares ꝛc. Circa primum dicitur:

Filij iu

Tata hāc fura/ti sunt arrius: marcion ⁊ alij q philosopho/rū sectā nō re/ctā conati sūt inducere in ec clesiā vt multi p eos perirēt: Jdeo abiecit acerno lapidū .i. multitudie peccatoꝝ ertī/cti sunt.

Dar.1.a Josue.7.a

a Calubi .id est canis me⁹: q ⁊ caleb.i.ca/nis vn⁹ de ex/plozatoꝛibus. Esrom q̄ꝫ ⁊ ie phone idē est: vnū caleph fi/li⁹ esrom ⁊ ali/quādo filī⁹ ie/phone legit.

b Jsai aūt ge nuit. Jn libro regū dicit ha/bere isai octo filios: in Pa ralipo. nō am/plius q̄ septē Sed dicūt he/brei nathā .p. phetā filiū sa/maa vel sam/maa vel sym/maha: filij isai quem in locuꝝ filij educauit ⁊ nutriuit inē filios numera tū. Jnē filios q̄ꝫ isai nathan adduct⁹ ē ad samuelē q̄ ⁊ io nathā q̄ pcus/sit leonem. Et sciēduꝫ qz vbi .pha vocatur nathan scribi/tur: ſ̄ ionathā

c Jether. In regum iethra israelites ſ̄ me ritoꝝ q̄litas diūsitatem no minū faē: nam iethra residuū interpretat: ie ther vero mo/dicū residuū: ⁊ residuo iun/gitur israelitis modico resi/duo bismaeli/tis.

d Effra/ta. Jhec est ma ria sororꝝ moy/si mater vꝝ: pa tris vꝝ aui be çeleel. Ur ve/ro est qui cum aaron sustine/bat manꝰ moy si pugnante io sue.

Jair

a ſ de his in iuda plenissime scri/pū est. b ſ vel annan.

Filij iuda her: onā ⁊ sela a
Hi tres nati ſ̄ ei ō filia b
Sue chananitidis. Fuit aūt her p̄mogēit⁹ iuda: mal⁹ coꝝ dño: ⁊ occidit eū. Thamar aūt nurus c

a ſ de his quoꝝ ī geneſi mīta scri/pta sunt.

ei⁹ pepit ei phares ⁊ ça ra. Oēs ergo filij iuda quiqꝫ. Filij āt phares: d

a ſ vel amul.

esrom ⁊ chamul. Filij q̄ꝫ çare: çarī ⁊ ethā ⁊ emā: e

a ſ alīs daman b ſ alīs darda.

chalcal q̄ꝫ: ⁊ darā siꝫ q̄n/ ſ vel an.

qꝫ. Filij charmi achar qui turbauit isr̄l: ⁊ pec/cauit ī furto anathema tis. Filij ethā: açarias. Filij aūtē esrom q̄ nati sūt ei: ieramehel ⁊ ram: f g

ſ vel caleb.

a ⁊ calubi: hic est caleph. l
Porro rā genuit ami/nadab. Aminadab aūt genuit naason p̄ncipez filioꝝ iuda: naasō q̄ꝫ ge

a ſ .i. par. in ruth xo dicit salmon id est pacificus.

nuit salmā: de quo oꝛ/tus ē booꝫ. Booꝫ vero m genuit obed: q̄ ⁊ ipe ge b nuit isai. Jsai aūt genu it p̄mogēitū heliab. Se cūdū amiadab: ⁊tiū sym

a ſ vl samma. ſ vel sammaa. ſ vl samaa.

māha: qrtū nathanahel q̄ntū raddai: sextū asō: septim dō. q̄ꝫ sororesſ fu n eſt saruia ⁊ abigail: filij saruiꝫ abisai: ioab ⁊ asa hel tres: Abigail āt gēu it amasa: cuⁱ⁹ paꝛ fuit ie o ther bismaelites. La/ p leb xo filⁱ⁹ esrom acce/pit vxorē noīe açuba: ō q̄ genuit hierioth. Fue runt quoqꝫ filij eⁱ⁹ iaser ⁊ sobab ⁊ ardon. Cūqꝫ moꝛtua fuisset açuba: accepit vxoꝛez caleb ef/ q

a ſ post q̄ moꝛtua ē azuba ō effra/ta sunt filij.

d frāta: quę pepit ei hur. Porro hur genuit vri. Et vri genuit beçeleel.

a Filij iuda her onan. Jsti duo fuerūt moꝛtui sine liberis: eo q̄ fuerūt mali coꝝ dño: vt hr̄ Gen.xxxviij. b Hi tres nati sūt ei ō filia Sue cha nanitidis. exquo dicūt aliq̄ q̄ Sue ē nomē vxoris ipius iude: ſ̄ fuit ī pbatū Gen.xxxviij. ⁊ ostēū q̄ est nomē patr̄ vxoris iude: ⁊ ppt̄ ō debet poni chananitide referēdo ad filiā Sue q̄ fuit vxoꝛ iude ⁊ fuit de gene re chanaan. c Thamar aūt nur⁹ eⁱ⁹ pepit ei phares ⁊ çarā: q̄s 2cepit de socero suo simulās se esse meretricē: eo q̄ iniuste detinebat in yduma te: vt hr̄ Gen.xxxviij. d Filij aūt phares. Hic agit de generatiōe filio rū iude. ⁊ p̄mo ipsius phares ⁊ çare. Scdo filioꝝ ipoꝝ. ibi: Filij charmi. Circa p̄mū dr: Filij autez phares esrom ⁊ camul. Filij q̄ꝫ çare camri ⁊ ethan ⁊ eman: chalcal q̄ꝫ ⁊ daran. dic̄ ꝑ glo. hebraica q̄ isti quatuor vi/timi ſ̄ illi ījdē. ō q̄ꝫ dr. ij. Reg. iiij. q̄ salomō erat sapiētioꝛ ethā cęraīe ⁊ eman ⁊ chalcal ⁊ dorda filijs maol. sed glo. heb. sup locū illū. ij. Reg. dicit q̄ illi quatuoꝛ fuerūt leuite ⁊ cātoꝛes ī domo dñi. isti aūt qtuoꝛ nō sati fuerūt de tribu iuda descēdētes ab eo p̄ çarā filiū eⁱ⁹: vt ptz ī textu. Jlli aūt de tribu iuda nō admittebātur in domo dñi ad officiū leuitarū. Jtē illi dicunt filij maol: isti xo filij çare. ex q̄bꝰ patet q̄ isti fuīt alij ab illis. e Filij charmi. Hic ꝑ agit de generatiōe filioꝝ phares ⁊ çare: ⁊ ꝑmo de generatiōe filioꝝ çare. Scdo de generatiōe filioꝝ phares. ibi: Filij aūt esrom. Circa p̄mū dicit: Filij charmi: q̄ fuit filiⁱ⁹ çabdi filij çare: vt ha/bet Josue. vij. f Achar. iste Josue. vij. vocat achan: .put ibi plenⁱ⁹ fu it ostensū: ⁊ in aliq̄bꝰ locꝭ vocat achoz. idē enī nomē hebraicū freqnt̄ va riat: vt dictū ē ca. p̄cedēti. g Qui turbauit isr̄l. furādo rē ꝺsecratam dño: vt hr̄ Josue. vij. h Filij ethan. q̄ fuit filiⁱ⁹ çare. i Açarias. ſ̄ exponit duplr. Uno mō q̄ ponit ꝑ plurale .p singlari. ſ. filij .p filiⁱ⁹. Illo mō q̄ licet solⁱ⁹ açarias tangꝫ p̄ncipalioꝛ nominet: tū alij fres eⁱ⁹ subiici/ligūtur: qz auctoꝛ buiⁱ⁹ libri breuit̄ ⁊ q̄si cronice loquit. k Filij aūt el ron. Hic ꝑ agit de generatiōe duoꝝ filioꝝ phares diffusi⁹: ⁊ ꝑmo ꝺ ge neratiōe esrom de q̄ descēdit dauid. Scdo de generatiōe caleb q̄ facta no tabilia fecit: vt hr̄ in libro Josue: ⁊ libro Judi. ibi: Caleb xo. Circa p̄/mū dicit: Filij aūt esrom q̄ nati sūt ei ieramehel ⁊ ram: iste vocat aram: Matth. j. l Et calubi. Jste est caleb. m Booꝫ xo genuit obeth. tres fuerūt booꝫ: anus: paꝛ ⁊ filⁱ⁹: sic fuit declaratū pleniⁱ⁹ Ruth vl. ⁊ Mat/thei. j. ⁊ cōprehēdunt ꝑ sub vno noīe: q̄ꝫ p̄mꝰ fuit filiⁱ⁹ salmō. Terⁱ⁹ ve ro genuit obeth. n Septimū dauid. ꝑimū videt. j. Reg. xvj. ⁊ xvij. vbi dicit q̄ isai habuit. viij. filios ⁊ dauid fuit vltim⁹: ⁊ sic fuit octauus. Dicēdū q̄. j. Reg. inē filios isai cōputaꝝ ionathā filiⁱ⁹ Samaha frīs dauid: quē isai nutriuerat inē filios suos: ⁊ eū adoptauerat in filiū: ⁊ ſ̄m ꝑ ꝺ dicit octauꝰ filiⁱ⁹. Hic aūt enumerant solū filij isai naturales: ⁊ sic ꝺ est septimⁱ⁹. Sequit: o Cuⁱ⁹ paꝛ fuit iether ismaelites. Dicūt aliq̄ hebrei q̄ iste iether fuit de filijs hismael: ꝑ dimissa gētilitate cōuersus fuit ad ri tū in deoꝛ: retinuit tū sibi primū cognomē: sic Marci. xiij. vocaꝝ simō le prosus quē dñs curauerat a lepra: tū retinebat sibi cognomē leprosi. alij dicūt q̄ fuit iude⁹ natiōe: ꝑ init ad peregrinā dū. in terrā hismaelitarum sic elimelech in terrā moab. vt hr̄ Ruth. j. ⁊ inde traxit illō cognomen. p Caleb xo. Hic ꝑ ſir describunt generatiōes ipius caleb: ⁊ diuidit i tres ptes: qz ꝑmo describit ptē generatiōis caleb. scdo reuertit scriptu/ra ad describendū generationē esrom. ibi: Post ꝑ ingressus ē esrom: vt ide trāseat ad generatiōes alioꝝ filioꝝ esrō. ibi: Mati sūt ār. Circa p̄mū dr: Caleb xo filiⁱ⁹ esrō accepit vxorē noīe açabua als cuba. dic̄ glo. hebra ica sup. j. Paral. ca. ij. q̄ caleb habebat trēs octo annos q̄n accepit istam açabuā ⁊ genuit ex ea ierioth: q̄ natꝰ ē nono anno etatis caleb: qō nō vi detur satis conueniens q̄ in tali etate genu isset caleb: et quia tunc tardi us accipiebant vxores viri q̄ꝫ modo: sed hoc inconueniens: ⁊ alia que q̄untur dicunt hebrei ad saluandū: licet male ſ̄m veritatem intellectuꝫ scripture. ⁊ subditur: q Accepit vxorem caleb efrata. dicit hic glosa hebraica quam aliqui expositoꝛes nostri sequuntur et male sicut credo q̄ hec fuit maria sororꝛ moysi: ⁊ q̄ caleb decē annoꝝ existēs genuit ex ea hur: ⁊ hur octo annoꝝ genuit vri: ⁊ vri octo annoꝝ genuit beçeleel: q̄ fe/cit tabernaculū: vt habetur Exo. xxxj. sed in hac glo. includuntur mul/ta inconuenientia. Primū est de matrimonio caleb ⁊ marie: quia caleb in exitu de egypto erat trēs. xxix annoꝝ: quod patet: quia anno sequen ti missus fuit ad explozandū terram: vt habetur Nu. xiij. ⁊ tunc fuit. xl. annoꝝ trēs. vt habetur Josue. xiiij. Maria autem in exitu de egypto e/rat. xcv. annoꝝ vel circiter quod probatur sic: quia moyses in exitu de egypto fuit. lxxx. annoꝝ: vt habetur Exo. vij. in natiuitate vero moy si maria iā erat. xv. annoꝝ vl circiꝰ: qz erat ita magna ⁊ sagaꝝ q̄ init ad cōsiderādū quid accideret de moyse exposito in flumīe ⁊ suasit filie pha raonis vt quereretur mulier hebrea ad nutriendū eum: vt habet Exo. ij. ⁊ sic maria fuit. xcv. annoꝝ vel circiter quādo caleb fuit. xxix. ⁊ ideo si accepit eam. x. annoꝝ existens sequitur q̄ tūc maria fuit. lxvj. anno/rum qō est satis derisibile q̄ mulier tam sancta et prophetissa et tam an/tiqua nupsisset cum puero. x. annoꝝ. Scdm inconueniēs est q̄ stati ex ea genuisset hur: tuꝫ quia ſ̄m naturam non erat in eo virtus generandi ⁊ in ea transierat tempus concipiendi. Tertiū est q̄ hur ⁊ vri gēmissent existentes. viij. annoꝝ tm̄: nisi ponatur miraculum quod non videt ne cessarium: nec est verisimile q̄ scriptura ista miracula tacuisset in tribus dictis generationibus. Quartum ē q̄ beçeleel fecisset tabernaculū cū decē annoꝝ

a ſ filij manasse filij ioseph qui vltra iordanē accepit hereditarē in terra galaad.

Post hec igressus est esrom ad filiā māchir pr̄is galaad ⁊ ac a
cepit eā cū esset annoꝝ sexaginta q̄ꝫ ꝑpit ei segub. Sed ⁊ se b
cepit eā cū esset annoꝝ sexaginta q̄ꝫ ꝑpit ei segub. Sed ⁊ se c
gub genuit iair. Et possedit vigititres ciuita d
tes in terra galaad. Lepitqꝫ gessur et arā op/
da iair ⁊ canath ⁊ vīculos eⁱ⁹ sexagita ciuita

a Jair. Hic iudex fuit post tholā: ⁊ iudi/cauit isr̄l. xxij. an. bās filios xxx. p̄ncipes ci uitatū. xxx. q̄ ab ipso noīate sūt sic ī libro iu dicū legit.

a ſ post mortē patris caleb sociauit sibi efratam: sed vtrū in egy/pto an in deserto nō apparet.

tū. Oēs isti filij machir pr̄is galaad. Cūm āt moꝛtuⁱ⁹ essz esrom: igressus est caleb ad efra/ e
ta habuit q̄ꝫ esrom vxorē abia q̄ peperit ei as f g

a ſ vel ieramel: vel meli: vel muheli: vel mehel. b ſ als mosa.

sur patrem thecue. Nati sūt aūt filij ierame b
hel primogeniti esrom: ram primogenitⁱ⁹ eⁱ⁹
et buna et arā ⁊ asor et achia. Duxit quoqꝫ i
vxorem alteram ieramehel nomine atthara
que fuit mater onam. Sed ⁊ filij ram primo/

a ſ als ioamin: als ioanim.

geniti: ieramehel fuerunt moos ⁊ iamin ach
ar. Onaz aūt habuit filios semei ⁊ iadan. Fi c
lij autem semei nadab et abisur. Nomē vero

ſ vel abigail. a ſ als achabon: als aahobbā.

vxoris abisur abiahil que peperit ahobban
et molid. Filij āt nadab fuerūt saled ⁊ appha
im. Moꝛtuus est aūt saled absq̄ liberis. Fili
us vero apphaim: iesi: qui iesi genuit sesan.

a ſ als abalai: als oali.

Porro sesan genuit oholā. Filij autez iadai k
fratr̄ semei: iethar et ionathan. Sed ⁊ iether
moꝛtuus est absq̄ liberis. Porro ionathan
genuit phalech et çiça. Isti fuerī filij ierame/
hel ꝑ meꝛ scribit. b Se ſ. Nūc debrei dicūt ē elime/leb virū noe/mi patrē maa/lon ⁊ chelion: ⁊ iō scriptū ī se ꝓntib⁹ inuit q̄ sesan ſ̄ habue/rit filios ſ̄ fili/as: qz duo filij eⁱ⁹ absq̄ libe/ris moꝛtui sūt.

c Debꝛ. Ci/uitas in q̄ reḡ, nit dō. vij. an. ītrēq̄ regnit ī hierūm. Signi ficat ō loca no mina acceꝑisse a posteris ca/leb q̄ hebꝛon ⁊ saburbana eⁱ⁹ sozōe accepit. ſ Di erant

hebron. Porro filij hebron chore ⁊ taphua ⁊ e
recem et samma. Samma autem genuit ra/

a ſ als hierchaam.

am patrem hierachaam: ⁊ recem genuit se/
me: filius semei maon: et maon pater bethsur. Epha au/ n

a ſ el mosa.

tem concubina caleb peperit arā et mūsa et geçeç. Por

a ſ als gezen. b ſ hic interꝓteratur consoꝛ vnde putatur a iudeis esse nabal carme li: qui tondens oues suas nuncios dauid cōrumelijs affecit.

ro aran gēuit iēçen. Filij iahaddai: regom ⁊ ioathan et
a ſ als sesum.

gesan et phalech et epha et saaph. Concubina caleb ma/

decē annoꝝ vl parū plus: cū tū Exo. xxxvj. di cat vir sapiēs: qō nō pōt dici de puero .x. an. Nō āt sequat ad p̄dictā glosā patet sic: quia ſ̄m eam caleb. x. anno. genuit hur: ⁊ hur viij. anno. vij: ⁊ vij. viij. an. beçeleel: ⁊ sic a natiui/tate caleb vsqꝫ ad generationē beçeleel fluxe/runt anni. xxvj. ⁊ tps in quo hur ⁊ vri fuerūt in vtero matrū suarū anteq̄ eēnt nati. ſ. xvij. menses qui faciūt annum ⁊ dimidiū: ⁊ sic tūc caleb fuit. xxvij. an. ⁊ dimidij. Si igit cū ꝑ po/nat tps nouē mēsiū a generatiōe beçeleel vsqꝫ ad eⁱ⁹ natiuitatē. x. an. vite eⁱ⁹. habemⁱ⁹. xx. xviij. an. ⁊ tres mēses: cū igit incepit facere ta bernaculū. xxix. vite caleb: vt dictū est. ſ. ha beꝫ ꝓpositum. ſ. q̄ beçeleel habebat tm̄. x. an. vl parū plus q̄n icepit facere tabernaculū: q̄z incepit facere. xxix. an. ipius caleb: mēse. vij. vt dicūt hebrei. Igit ad ista incōuenientia eni/tanda ⁊ alia q̄ possent seq̄ ex p̄dicta glosa. di/cendū q̄ efrata q̄ hic dicit vxoꝛ caleb non fuit maria sororꝛ moysi: sicut dictū fuit Exod. xvij. nec iste beçeleel qui descendit de caleb fecit ta bernaculū: ⁊ ꝑ ꝓns q̄ hur vri ⁊ beçeleel q̄ hic ponunt descendisse de caleb: fuerūt alij ab illi qui ponunt Exo. xxxj. licz isti ⁊ illi fuerint de tribu iuda: q̄z in eadē tribu erāt multe cogna/tiones: ⁊ nō est inconueniēs q̄ in duab⁹ cogna tionibus eiusdē tribus annus paꝛ ⁊ filⁱ⁹ silr̄ no minent in vno tpe vel diuersis. Hec mirandū q̄ dictū fuit Exo. xvij. hur aui beçeleel q̄ fecit tabernaculū ō tribu iuda fuisse maritū marie qz trib⁹ sacerdotalis ⁊ regia sic cōmiscebanꝫ per matrimonia. a Post hec ingressus est esrom. Hic reuertitur scriptura ad describen/dum generationes esrom alias a predictis.

b Patris galaad. id ē domini galaad. erat enīz ita magnus in terra illa q̄ vocabatur eⁱ⁹ paꝛ. c Que peperit ei segub sic enī de/bet scribi ꝑ. b. i fine ⁊ ñ ꝑ p. vl ꝑ. r. vt habēt aliqui libri ⁊ male. d Et possedit. xxiij. ci/uitates in terra galaad. Querit hic quō iste habuit possessionē in terra galaad cū esset de tribu iuda ex pte patris: vt dictū est: que tri/bus nō habebat ibi possessionē. Ad q̄ꝫ respō detur vno modo q̄ machir adoptauit patrem eius segub in filiū: ⁊ sic ꝑ hanc adoptionē ipse ⁊ filius eⁱ⁹ iair habuerūt ibi possessionē. Alio modo q̄ iste iair fuit homo bellicosus ⁊ aliq̄s ciuitates recuperauit ibidē quas syri rapuerī a filijs israel. e Cū aūt moꝛtuus esset esrō ingressus est caleb ad efrata. Jn hebreo habe tur: Ingressus ē caleb ad efratā. ⁊ est hic efra ta nomē ciuitatis q̄ altero nomine vocabatur bethleem. ⁊ est sensus q̄ moꝛtuo esrom qui do minabaꝫ in bethleem: caleb filiⁱ⁹ eⁱ⁹ igressus ē illuc tanq̄ succedēs patri: ſ̄m aliquos ꝑ ē lit/tera: ⁊ postea moꝛtuus est esrō in caleb efrata: ⁊ ē caleb efrata nomē ville cōpositū ex noīe ca leb ⁊ noīe vxoꝛ sue: in qua moꝛtuⁱ⁹ est esrō pa ter caleb. f Habuit q̄ꝫ esrom vxorem abia. poterant enī tunc habere plures vxores simⁱ. g Que peperit ei assur patrē tecbue: id est dominum talis ville. h Mati sunt autem. Hic transit ad describendum generationes a/liozū filiozū esrom. Filij ieramehel primogeni ti esrom. Ex hoc patet q̄ araz per quē texitur genealogia xpi nō fuit primogenitus esrom si cut nec salomon ipsⁱ⁹ dauid. i Et buna ⁊c. ⁊ patet lra vsqꝫ ibi: Sesan autē nō habuit filī/os: ꝑ videt cōtradicere ei q̄ ꝓponit i textu. k Porro sesan gēuit oholai. als ahalei. Di cendū q̄ iste oholai moꝛtuus est ante patrem et sine liberis: ⁊ ſ̄m hoc dicitur hic: l Se/san autem non habuit filios sed filias. scilicet sibi succedentes. m Obed genuit iehu. alij qui libri habent iesu ⁊ male: q̄ sic scribit i he/breo. Sequit: n Maon paꝛ bethsur .i. dñs vl magnⁱ⁹ i tali villa: ⁊ eodē mō illis q̄ sequit

genuit āt

a Hi erãt filij. Recapitulat generationem caleb de efrata quam antedimisit qñ hur de efrata. i. maria soror moysi genitũ narrauit. b Chariathiarim. Que t chariathbaal. i. ciuitas saltuũ: vna de vbib⁹ gabaonitarũ in nono miliario eũtib⁹ ab hebron uersus occidentem. c Bethleem. Ciuitas dauid in tribu iude in qua dñs nat⁹ est in. vñ. ab helia miliario vna meridialẽ plagã iuxta viam que ducit bethũ: vbi sepulchr iesse t dauid ostendit: a mille circit passibus. pcul turris aderat. i. turris gregis quodã uaticinio pastores ibidem natiuitatis cõscios añ significãs.

Ioſ.15.d
Iudi.1.c

B d Qui di. di. re. Dimidiũ requietionũ. i. sortes madian: uxta sepulchra patriarcharũ q̃ fuit i chariathiarim accepit: t hui⁹ filij fuerũt ietrei tc. Seraite et esthaolite noĩa locorũ sortiti sunt: qui sunt sarai t esthaol vbi sepult⁹ ẽ samson. Requietio ei sepulchrũ dicit. Alij dimidiũ requietiõis tps dimidiũ itelligũt: q̃ filij isrl cepe rũt terrã. pmissiõis possidere: ab eo. tpe q̃ moyses dedit terrã galaad vltra iordanẽ: ruben t gad: t dimidie tribu manasse: vsq; quo cetere tribus sortes suas acceperũt. In hui⁹ tẽporis medietate dicũt sobal esse mortuum: t ita dimidiũ requietionũ vidisse. i. ad medietatẽ illi⁹ tpis puenisse. Mystice añt sobal. i. vana uerustas: vl vect⁹ ad portãdũ: iudeos significat: q̃ antiq⁹ ppls dei vocabãt t legẽtes pmi accepẽt: q̃ libros legis et pphaz ferebãt: ꝑ mysteriũ icarnationis xpi nõ itelligebãt. Añ dimidiuz requietionũ. i. historiã videt. Ille añt plenitudinẽ requietionũ possidet q̃ post opa bõa valde in etna q̃te gaudet. Vl dimidiũ requie. videt q̃ p⁹ pñs vite laborẽ añe q̃tẽ hz. tũc añt pfectionẽ requetionũ videbit: cũ t alia t corpore pfruet pfectiõe q̃te. e Habitãtiũ i iabes. Tradunt hebrei iabes fuisse doctorẽ legis peritissimũ in cui⁹ ꝑspectũ sedebãt filij cinei q̃t iobab cognati moysi. Scribe igit dicũt canentes atq; resonãtes: qz assidue in legẽ dei locutiõe xꝓsabant: in tabernaculis q̃z cõmorantes regũ narrat historia.

Iabes xpm significat vere magistr scẽz laudes deo canẽtiũ. Iabes em interptat ereccãs: tps añt fluxus carnaliũ cupiditatũ in suis fidelib⁹ ercãt. Cinei. i. possessio vl possidẽtes sũt oẽs electi de q̃b⁹ dr: Hereditas mea isrl t q̃z possessio dñi ẽ. Rechab interptat auriga vl ascẽdẽs. Ibi ãt venerũt d caloze pris dom⁹ rechab: qz a pre luminũ gra spũs ilãmati p q̃drigã xtutũ i celos ascẽdũt: de q̃b⁹ dr: q̃cũq; spũ dei agũt hi filij dei sũt.

A

E Dauid xo tc. Redit Ca. III ad explicãdã pgẽiẽ dr: quã añ dimisit cũ sobolẽ amrã filij esrõ enumerãt puẽit ad isai t ad filios ei⁹ q̃z dr nouissim⁹. g Jecrahelitide. Ba. Jecrabel cũras est in q̃ hirauit naboth que occidit iezabel. h Maniel. Ba. Daniel q̃ in libro regũ celaad. i. vidicãs pfez: qz ꝑm hebreos disceptãs cũ miphiboseth d q̃stiõib⁹ leg⁹ victor apparuit: t patrẽ i eo vlcisci nisus ẽ: ne irrideret i disputãdo ab hoste debili vir bellicosus.

E De egla

acha pepit saber t tharana. Genuit aũt saaph pater madmena. Sue patrẽ machbena: t patrẽ gabaa. Filia xo caleb fuit achsa. Hij erant filij caleb filij hur primogeniti efrata: sobal pat chariathiari: salma pat bethleẽ: ariph pat bẽth gader. Fuerũt aũt filij sobal pris cariathiari: qui diuidẽbat dimidiũ requietionũ. t d cognatione cariathiariz: iethrei t aputhei et semathei t masorei: Ex hisgressi sũt saraitę t esthaolitę filij salma patris bethleẽ: et nethophathi k

a Genuit aũt saaph pat madmena. t q̃s subdit: b Sue patrẽ machbena t patrez gabaa noĩa filiorũ. ista tñ gabaa est alia ab illa gabaa q̃ fuit in tribu beniamin. c Filia xo caleb fuit achsa. que fuit vxor othoniel ſm q̃ hr Josue. xv. t Jud. j. d Filij hur ꝓmogẽiti efrata: t nõ caleb: qz añ habuit filiũ q̃ riathiarim. i. dñs vl famosus in villa sic nominatur. e Sobal pat cariathiarim. i. dñs vl famosus in villa sic nominatur eodẽ mõ q̃ subdit. Pat bethleẽ t pat bethgader. f Qui diuidebat dimidiũ requietionũ. i. mãsionũ illi⁹ terre: t iõ ibat ad videndũ illas mãsiones tanq̃ ea rũ curã habẽs. g Et de cognatiõe cariathiarim. supple exierũt. h Jethrei t aputhei. tc. t sequt: Ex his egressi sunt saraite t esthaolite. i. habitatores sarai t esthaol. licet enĩ filij dan habitauerint ad tps in cognitarib⁹ istis: eo q̃ trib⁹ dan adhuc nõ habebat possessionẽ: vt hr Judi. xviij. tñ erãt i sorte iude t pertinebãt ad viros de tribu ei⁹: cui⁹ genealogia hic describitur. i Filij salma pris bethleẽ. i. dñi bethleem. k Et nethophathi. i. alteri⁹ ville sic noiate q̃ fuit baana nethophathites: q̃ noiatur inf fortes dñ. j. Fi. ca. iõ subdit: l Corone dom⁹ ioab. Bene istis q̃ descederũt de salma fuerũt viri fortes t bellicosi tpe ioab q̃ fuit ꝓceps militie dñ: i iõ p adiutoriũ ipsius. Corõe. i. victorie aut gñitate st domui ioab. m Et dimidiũ requietionis sarai. i. habitatiõis hui⁹ ciuitat⁹ prinebat ad eos. n Cognatiões q̃z. scribarũ habitãtiũ in iabes. i. in domo iabes seu tabernacul ei⁹. tñ ẽ iabes nomẽ viri: vt videt ca. iiij. quẽ dicũt debuisse othoniel: q̃ fuit perit⁹ valde i lege t doctor magnus: ꝓpt q̃s cinei q̃ descẽderũt d ietro socero moysi recedẽtes de ciuitate palmarũ: accesserũt ad istum iabes vt ab eo addiscerẽt legẽ: qz erãt ꝓselyti t conuersi ad iudaismũ: vt dictũ fuit Judi. j. t rõne istius iabes q̃ fuit de tribu iuda (qz fuit frat caleb: vt habet Judi. j.) fit h mẽtio d istis cineis q̃ nõ fuerũt d tribu iuda: ꝑ discipli istius iabes (q̃ alio nomĩe dicit⁹ et othoniel) o Canẽtes atq; resonãtes. i. legẽtes in libris legis diuine: q̃ lectio fit p modũ cãt⁹ rõe accẽtus p Et in tabernaculis cõmorãtes. t nõ i domib⁹: vt ptz hic. xxxv. vñ cõcludit: q Hi sũt cinei. i. discipuli istius iabes. r Qui venerũt de caloze. i. feruor religiõis t deuotiõis. s Patris dom⁹ rechab. q̃ rechabite fuerũt valde religiosi t sobrij: vt hr dicit. xxxv. t iste rechab a quo noiati sũt rechabite descendit de ietro.

c Dimidiũ requietionis saraitarum. l Corone domus ioab et

a ℣ significat eos in loco qui dicit sepulchr sarai possessiões habere: vnde supra dicrũt q̃ saraite t esthaolite noĩa locor⁹ sortiti sunt.

dimidiũ requietiõis sarai. Cognatiões quoq; scribar habitatiũ in iabes canentes atq; resonantes tc.

a ℣ qz nõ habẽt h manerẽ ciuitatẽ

nantes t in tãbernaculis cõmorantes. Hi sũt cinei qui venerũt de caloze patris domus rechab.

a ℣ quia de stirpe rechab fuerũt d quibus narrat hieremias.

Capitulum: III

Dauid vero hos habuit filios qui ei nati sũt in hebron. Primogenitum amnon: ex achinoen: iezraelitide. Secundum daniel de abigail carmelitide. Tertiuz absalon filiuz maachafilię tholemęi regis iesur. Quartum adoniam filium agith. Quintum saphaciam ex abithal. Sextum iethraam

a ℣ vel tholomei.

a De egla vxore sua. Querit cur hec egla sola vxor dauid dicat. Sed hec ẽ michol q̃ fuit ter multas sola vxor dicitur: quia eã in adolescentia primã accepit vxorẽ que partu occubuisse dicit. Egla vero interpretat vitula que significat synagogã q̃ legis iugu fuisce, pit sed lasciuiendo corupit. Unde efraim vitula docta diligere triturã. Hanc noster david accepit: quando eã sibi in testamẽto dato copulauit. In partu occubuit: quia apparente verbo dei in carne: t euangeliũ prediante: cũ per fidẽ bonorũ operũ sobolem gignere debuit: scã daliçata in passione ei⁹ sibi monẽ eternã asciuit. b In hebron vbi regnauit septem annnis et ser mensibus tc. Quid q̃ regnũ dauid in hebron vl i hierim accipiat libri regũ exponẽdo pstringimus. Scriptũ ẽ in sequẽtib⁹ oĩe tps q̃ regnauit dñs. xl. anni. regnauit in hebrõ. vij. an. in hierusalẽ. xxxij. Añ q̃rit cur nõ in ſma. xl. an. t sex mẽses numerant? Hebrei aũt dicũt: q̃a dauid absalon filiũ suũ fugerit sex mẽsibus eoꝛ merito a ſmo regni ei⁹ exclusos. Dicit etiã q̃ sex mẽsib⁹ in hebrõ infirmitate coꝛ potis laborauerit: t iõ in regno nõ recte cõputari. Et tunc enĩ dicunt eũ regnasse in hebron: ex quo victis amalechit⁹ de spoliis eorum missi sentoribus iuda. his. s. q̃ erãt i hebron t alijs. c Oẽs hi filij dauid absq; filijs concubinarum: habueruntq; tc. Quia omnes filij christi eterna palmã expectãt: ſz excipiunt filij cõcubinaꝝ: qui nominati int ceteros nõ meruerũt numerari. Judei enim heretici vl scismatici hui⁹ societatis cõsortiũ habere nõ pñt. Celestis enĩ regni glia filios dauid de nobili tñ cõiugio expectat. Mõ enĩ heres erit filius ancille cũ filio libere.

d Filij aũt iosie. Ba. Quartuz filij iosie leguntur hic: sed in fine huius libri: t i libro Regũ vbi successio regũ: numerãt tres tñ: ꝓmus ioathã. sedꝭ eliachim quẽ nechao rex egypti vocauit nomine eius ioakim. tertius sedechias. Johãnã t sellũ nõ legunt ibi. vñ hebrei opinant q̃ iohannã filius ꝓmogenit⁹ iosie ioachã sellũ dictus sit. Añ Hieremias. Hec dicit dñs deus ad sellũ filiũ iosie regem iuda: quia egressus est de loco isto: nõ reuertetur tc. Sellũ nanq; interptat translat⁹. q̃ añt dicit de ioachim natũ iechoniã t sedechiam. Jechonias idẽ est qui t ioachin: q̃ post patrem ioachim regnauit in hierusalem mẽsibus tribus t diebus. x. Sed ioachim q̃ et eliachim nabucho. catenatũ duxit in babylonẽ cum parte vasoꝝ domus dñi: cuz quo ezechiel adhuc puer trãslatus ẽ vt Josephus testatur. Daniel quoq; et ananias t azarias t misael sicut in principio danielis ostenditur. Licet quidam eos cum iechonia filio ioachin translatos esse affirment: quia t hunc nabucho. transtulit in babylonem cum reliqua parte vasorum dñi: t thesaur⁹ domus regie: et matrem regis t eunuchos eius: t iudices terre: t omnes fortes exercitus. x. milia: pro quo substitutus ẽ mathathias qui t sedechias patruus eius filius iosie: qui t similiter translatus est in chaldeos. e Asir q̃ salathiel melchiraz phadaia sennaser tc. Idcc vero nomina vnius hominis sunt vt hebrei volũt: ipse est phadaia pater zorobabel t semei. Unde in esdra et in matthẽo zorobabel salathiel scribitur. Et interpretatur phadaia redemptus domini. Asir carceratus. Salathiel frutex domini: que omnia conueniunt dotoribus sanctis: quorum officio ecclesiasticus populus veneratur: qui diuersis afflictionibus castigati per gratiam domini redepri germina virtutũ tamq̃ in se subditis proferunt.

ham d egla vxore sua. Sex ergo nati sũt ei in hebron vbi regnauit septẽ annis t sex mensibus. Triginta autem t trib⁹ annis regnauit i hierusalem. Porro i hierusalem nati sunt ei filij samaa t sobab et nathan et salomõ q̃ttuor d bethsabee filia ammihel.

Jebaar quoq; et helisua et elipha

a ℣ hi duo nõ numerantur in numero regum.

leth et nõge et napheg t iaphie nec non elisama t eliade t eliphaleg nouem.

a ℣ qz oẽs filij xpi erant palmam expectãt.

c uez. Omnes hi filij dauid absq; filiis concubinaruz. habuerunt q; sororem thamar. Filij

a ℣ generatione dauid numerat per regum successiones q̃sq; ad trãsmigrationez babylonis sic in libro regum.

us autem salomonis roboam: cui⁹ abia filius genuit asa. De hoc quoq; natus ẽ iosaphat pater ioram: qui ioram genuit ociã: ex quo ortus ẽ ioas: t huius amasias filius genuit azariaz. Porro azarię filius ioathan procreauit achaz patrez eçechię: de quo natus est manasses: ſz t manasses genuit amon patrem iosię. Filij autez iosię fuerũt primogenitus iohannan: secundus ioakim: tertius sedechias: quartus selluz. De ioakim nat⁹ ẽ iechoniasz t sedechias. Filij iechonię fuerũt asir sala

.i. michol que vocat hic egla. i. vitula ꝓter ei⁹ insolentiam despiciẽdo dauid: vt hr. ij. Reg. vj.

a Uxore sua. Quia fuit prima ei⁹ vxor t principalis: ideo nominat vxor dauid p ceteris. b Samaa t sobab t nathan t salo. iiij. ô bethsabee: ꝓut videt Prouer. iiij. vbi dicit salomõ: Ego fui vnigenitus t tenellus coꝛã matre mea. ex quo videt q̃ licet dauid habuerit alios filios de alijs vxorib⁹: tñ fuit vnigẽit⁹ ipi bethsabee t dauid simul iũctis. alius enĩ filij quẽ genuit dauid de ea in adulterio nõ cõputat hic. tum quia adulterin⁹. tũ q̃ fuit mortuus ante. viij. diẽ: t p ꝓs incircũcisus: t sic nõ ptinens ad ppl'm iudaicũ: qz circũcisio ẽ signũ diuidẽs isrl a gẽtilib⁹: t iõ de alijs trib⁹ filijs bethsabee ô noiatis. dicẽdũ q̃ fuerũt filij naturales vxie t adoptiui ipsius dauid: qz mortuo vxa accepit vxorẽ ei⁹ bethsabee t eius filios adoptauit. c Filia ami. Iste ij. Regũ. xj. vocat heliã: qz fuit binomi⁹: sicut t multi alij. d Omnes hi filij dauid absq; fi. con. Iste fuerũt vxores dauid: nõ tñ ita ꝓncipales sic alie ꝓter q̃s dicunt hic cõcubine. e Habuerũtq; soroꝛe tha. s. ex pte patris: ſ fuit sozor absalon ex pte patris et matris. f Filij aũt salomo. roboã. Hic ꝓsir describit generatio dauid a salomone vsq; ad trãsmigrationẽ babylonis et mozes t opa hic nominatorũ describunt. iij. Reg. iiij. g Filij aũt iosie fuerunt primogenitus iohanã. iste vocat ioachaz. iiij. Reg. xxiij. nec fuit ꝓmogẽit⁹ in etate: quia erat. xxij. annorũ tñ cũ regnare cepisset: t tribus tñ mẽsibus regnauit: cui successit ioakim frat⁹ eius xxv. annorũ existẽs: vt dicit ibidẽ. t ideo dicit hic primogenit⁹ dignitate: q̃ de filijs iosie ꝓm⁹ regnauit. h Tertius sedechias. quart⁹ selluz. De isto quarto non fit mentio. iiij. Reg. inter filios iosie: et ideo dicit alia q̃ iste sellũ fuit idẽ cũ sedechia: t dicit idẽ tertius t quartus diuersis respectib⁹. qz dicitur tertius inter filios iosie: sed dicit quart⁹ i regia dignitate: qz post ioakim frarrẽ eius regnauit iechonias fili⁹ ioakim: cui successit sedechias: et sic fuit quart⁹ rex inter illos qui successerũt iosie regi. t hoc dicit Ra. Sa. sup. xxij. ca. Hiere. vbi fit eũ sedechias vocat sellũ: ꝓter hoc aũt vt dicũtur catus fuit sellũ: q̃ significat cõsummationẽ in hebreo quia fuit vltim⁹ rex de filijs dauid: tñ post reditus de babylone circa tpa xpi aliqui descẽdẽtes de machabeis fuerũt reges: nõ tñ in sacra scriptura computant⁹ inter reges: qz nõ fuerũt instituti p vnctionẽ. Posset etiã aliter dici q̃ iste sellũ fuit quartus filius iosie: ſ inter alios nõ nomĩat. iiij. Reg. quia fuit ineptus ad honorez regiũ. i Filij iechonie. Hic describunt⁹ generationes dauid post trãsmigrationẽ babylonis. cũ dicit: Filij iechonie asir salathiel tc. Iste iechonias cui⁹ filij describunt⁹ post trãsmigrationẽ babylonis fuit alius a iechõia filio ioakim qui regnauit ante sedechiã. vnde dicit Hiero. sup Matth. q̃ ꝓmus describit p. k. t. m. secũd⁹ p. c. t. n. t fuit filij primi. Notandũ hic q̃ quedã glosa hebraica sup locũ istũ dicit q̃ dauid in spiritu sancto vidit futuras. viij. generationes ab eo p salomonem vsq; ad ioas: sicut hic enumerate sunt: t tunc prescindendum regnum suuz ad tps a filijs suis per athaliam: que interfecto semine regio vsurpauit sibi regnũ: vt habetur. iiij. Regũ. xj. t propt hoc fecit psalmũ qui incipit: Salvum me fac domine quoniaz defecit sanct⁹: qui intitulatur pro octaua scilicet generatione dauid vt reducerctur ad eũ regnũ sicut factũ est p prouidentiã ioiade sacerdotis. Jte vidit a ioiaz vsq; ad iosiã octo generatiões t vidit iosiã occidendũ a pharaone rege egypti t ii filijs eius regnũ deficere in trasmigratione babylonis: t sic fecit aliũ psalmuz. Dñe ne in furore tuo arguas me. secundũ vt remanerent filij iechonie p quos deduceret genealogia vsq; ad xpm: t ideo intitulat iste psalmus. p octaua generatione sicut et ꝓmus: nec sunt plures psalmi hoc mõ intitulati. tñ sup libũ psalmoz dicit Ra. Sa. q̃ octaua ibi accipitur pro instrumento musico octo chordaruz in q̃ cantabantur isti psalmi.

Sennaser

Dat. i. a

Dat. i. b

¶ a Sennaser ⁊ ie. Ipse est selbasar cui Cyr⁹ ānumerauit vasa domus dñi: sic in esdra ō: Est aūt sennaser plasmat⁹: selbasar tribulatus: q̄ custodib⁹ vas⁹ dei cōgruū. i. sāctar aīa ⁊: q̄b⁹ rp̄o quē cyr⁹ noīe ⁊ abs lutiōe significauit. cui ō: ¶Postula a me ⁊ da. ⁊. g. h. ⁊ q̄ captiuitatem humani generis relaxrauit sanctas aniīas custodiendas annumera/ uit: que sunt vasa dñi numerata: qz nouit dñs qui ei⁹ sūt. La. IIII

D b ¶Quō phares ⁊ esrom ⁊ tres q̄ sequunt filij inde esse dicunt: cū alibi phares ⁊ carā filios inde esrom filiū phares legim⁹: sed hebrei asserūt mutatis nominib⁹ eosdē filios inde q̄s scriptura alijs noīb⁹ alibi noīat hic esse exp̄essos. Aiunt enī phares qui interp̄etatur diuisio su um nomē ꝓpriū hic habere: Esrom aūt esse cārā: sed esrom interp̄tat atriū: cārā ozus. Charmi q̄s esse heber. Rā charmi ⁊terp̄tat vinea mea Per vigilās. Hur aūt dicūt eē onā ꝑ hur interp̄tat sinistra. Onā murmuratio: sobal vero esse sela minimū filiorū inde quos pepit ei Sue. Interp̄tat aūt sobal spica vl vana vetustas: sela missus vl vmbra ei⁹.

c ¶Alalephū. Ra. hāc suspicāt esse matrē sāsonis de stirpe inde generatā: cuius maritus manue de tribu dan: q̄ et de saraa i libro Judicū esse legit d ¶Hedor ⁊ ecer. Raba.

A Deū. 33. g Loca sūt a filijs hur possessa: ꝑ mirū q̄ hic dicit hur patrē bethleē cū supius salma dictus sit pater eius: nisi forte patrē hic appellet parētē: qz hur fuit pater salma qui fuit pat̄ bethleez. e ¶Fuit autē iabes. Ra. Videt ozdo cōfusus. qz numeratis filijs haala ⁊ naara subito inducit cognationē arabel filij aran: ⁊ cōsequēt narrat de iabes. Sed hebrei dicūt q̄ assur de haala genuit ethā ⁊ ille chus. Chus aūt sobaba: ⁊ sobaba iabes qui fuit doctor scriba⁹. Inter chus ⁊ iabel inseruntur cognationes arabel: vl aharabel: als aral: qz ipe est obab filij arā. i. ietro cognati moysi. ⁊ qz iabel docebat eos inserti sūt in ei⁹ ꝓgenie q̄si a maioribus eius geniti. f ¶Et mater ei⁹. Synagoga de q̄ xp̄s nat⁹ est: q̄ peperit eū in dolore: qz de aduētu ei⁹ ꝓpter infidelitatē doluit. Vñ iudei inuidētes dicebāt: Si dimittim⁹ eū sic oēs credūt i eū. g ¶Jnuocauit vero iabes. Hoc cōuenit xp̄o quem pat̄ sāctificauit ⁊ misit i mūdū. De quo dicit: Ecce agn⁹ dei q̄ tol. pstā mun. tē. Hunc būdirit de⁹ multiplicatione filiorū: quos per aquā baptismi sacrosancta parit eccl̄ia. Dilatauit termios ei⁹: qz omniū gentiuz dedit ei hereditatem ⁊ possessionem eius extēdit vsq; ad terminos terre cū quo fuit man⁹ dñi: qz potēcia deitatis p eū virtutes ⁊ miracla fecit. Ipse q̄z est virtus dei ⁊ sapiētia

B p quē pater cōdidit oīa q̄ in cel̄ sūt ⁊ in terra: cui malicia inducēdo nocere nō potuit: qui de se ait: Venit pn̄ceps huius mūdi ⁊ in me nō habet quicquā. Per cū quoq; būdicunt mēbra ei⁹. i. eccl̄esia. cui p Esaiaz ō: Dilata locū tentorij tui tē. Cum eo

¶ē man⁹

a tiel: melchirā: phadaia: sennaser: ⁊ iecemia: sama ⁊ nadabia
de phadaia orti sunt ꝯoboa/ a
bel ⁊ semmei ꝯozobabel gēuit b
mosollā: ananiā ⁊ salomith: so
a ¶ als iochol.
rozē eox: açabā q̄z ochōl⁹ c
rachiā et asadiā iosabeseth q̄n
q̄s. Fili⁹ aūt ananię phaltias
pater hieseie: cui⁹ fili⁹ fuit ra/
phaia. Huī⁹ q̄s filius arnan de
a ¶ vel abdia.
quo natus est ōbdia: cui⁹ fili⁹
fuit sechenias. Fili⁹ sechenię: se
a ¶ vel arrus. b ¶ als egiaal.
¶ als ioagal.
meia cuius filij ātt⁹ et iēgaal ⁊ v
baaria et naaria et saphat ⁊ se
a ¶ filij semechie cū patre suo semeia: filij eni
cius trī quinq; sunt.
sa sex nūero: filij naarię helioe/
nai et eęchias et ezrică tres:
Filij elioenai oduia et heliasb
et pheleia et accub et iohānā
a ¶ vel anani.
et dalaia et ānan septē.

¶Capitulū: IIII

b Jlij iuda phares esrō e
et charmi et hur ⁊ su/ f g
bal. Rahia vero fili⁹
subal genuit gaad: ō quo na/
a ¶ als alech.
ti sunt ahumai et laād. Hę ge/ h
nerationes sarathi. Jsta quo/ i
a ¶ a quo ciuitas iethrael.
q̄s stirps ethā ieqrāel et iesema
et iedebos. Nomē quoq; soro k
c ris eorum asalephum. Phu/
a ¶ als ozer.
niel autē pat̄ gedor et ēser pa/ l
ter osa. Jsti sūt filij hur primo/ m n
a ¶ sozoris mosi ⁊ aaron.
geniti efrāta patris bethleem o
a ¶ filij esrom ⁊ abie frarris caleb.
Assur vero patris thecue erāt
duę vxores alaa et naara. Pe
perit autez ei naara ooçam et
a ¶ als opher.
ēpher et themā et aastari. Jsti
sūt filij naara. Porro filij alaa:
sereth isaar et ethnā: Chus au p
tem genuit anob et soboba ⁊
a ¶ als aral.
cognationē ahārel filij arum.
a ¶ qz redemptor noster sup omnē altitudinem sanctorum potentia virtutis eminuit.
vnde: Speciosus forma pre filijs homi. tē. ⁊
vngit te de⁹ deus tuus oleo le. p̄ cōsor. tuis.
Fuit aūt iabes inclytus p̄ fra q
f tribus suis: et mater eius vo/ r
cauit nomen illi⁹ iabes. dicēs:
g qz pepi eū in dolore. Jnuoca/ s t
uit ꝯ iabes deum israel dicēs:

a ¶ De phadaia orti sūt ꝯozobabel ⁊c. Matthei. j. ꝯozobabel dicit filij⁹ salathiel ⁊ aggei j. ⁊. ij. Esdre. v. ꝓpter q̄ dicūt aliqui q̄ ipse phadaia est idē q̄ ⁊ salathiel: ita q̄ nomina tus fuit pluribus⁹ nominib⁹: sicut ⁊ ptes alij ꝑ ꝓpheta sup omnē virtutē inscptura. Alij vero dicūt q̄ fuerūt fratres siue mine ꝯozobabel. ⁊ p ꝯozobabel filiū salathiel deducit genealogia xp̄i Matth. j. hic aūt mētio fit ō ꝯozobabel filio phadaia. b ¶Zorobabel genuit mosollā ⁊c. Fm primā opinionē que dicit salathiel ⁊ phadaiā esse eundē hoīem: iste mosollā filij⁹ ꝯozobabel vocatur abinud Mat. j. ita q̄ fuit binomi⁹. c ¶Eque bā q̄z. Sequit: q̄nq; ⁊ refert ad filios enumeratos post salomith sororē eox nīs: ⁊ non ad p̄cedētes. Sequit postea: de Luī⁹ fratus ⁊c. qō est intelligēdū cū patre eox simul numerato.

La. IIII.

c Jlij iuda. Hic ꝑ⁹ rcuertit scriptura ad describendū generatiōes tribuum vt aliquid addat qō nō fuerat supra exp̄ssū. Circa qō sciendū q̄ in das legit babuisse. v. filios. s. her ⁊ onā ⁊ sela de filia Sue chananea: vt dictū ē. ē. ij. ca. ⁊ phares ⁊ zaram de thamar nuru sua: ⁊ qz danid de scēdit de phares cui⁹ frat̄ vterin⁹ fuit cārā: ideo p̄mo describūtur generationes inde p phares ⁊ cārā: qz liber iste fact⁹ est p̄cipaliter ꝓpter dauid. secdo describunt generationes inde per sela. ibi: Filij sela. her āt ⁊ onā mortui fuerūt sine liberis: vt habet Heū. xxviij. ⁊ ideo p eos nō describit alia generatio. Circa p̄mū sciēdū q̄ scriptura frequenter trāsit de generatiōib⁹ phares ad generationes zare ⁊ ecōuerso: ⁊ nō pōt hoc pōt fieri nisi diuisio: ideo exponit sine diuisione. Filij iuda. supple sunt qui sequunt: eo tū mō ꝯ filij filiorū dicunt filij primi patris etiā multū longinq̄: sic oēs hoīes dicunt filij adam: qz solus phares inf hoīes nostros fuit filij⁹ eius mediat⁹. f ¶Et charmi. Jste fuit de tribu zare: vt hr̄. ē. ca. ij. g ¶Et hur ⁊ sobal. Jsti descēderūt de caleb: vt ptz ex dict⁹ ca. ij. Sequit h ¶He generatiōes sarathi. qz sarathe ⁊ esthaolite descēderūt de sobal: vt dr̄ infi. ca. ij. i ¶Jsta q̄z stirps ethan. Jste fuit filius zare: vt habet circa p̄ncipium ca. ij.

k ¶Nomē q̄z sororis eox asalephū. ⁊ ē vna dictio ⁊ nominat̄ ista mulier inter viros: qz fuit famosa. ⁊ idem dicendum est de aliis.

l ¶Pater gedor. i. dñs vl famosus i talī villa. ⁊ eodē modo q̄ subdit: m ¶Pat̄ ocę. exponat̄ illud vt. ē. n ¶Jsti sūt filij hur p̄mogeniti efrata. fuit em̄ p̄mogenit⁹ huī⁹ mulieris: vt dictū ē ca. ij. nō tū fuit p̄mogenit⁹ caleb mariti ei⁹: qz habebat filiū ō alia vxore p̄cedenti. o ¶Patris bethleē. hr̄ aūt hic iste Hur pater bethleē: qz filij⁹ ei⁹ salma qui cōputatur quasi eadē p̄sona cū patre. dicit pat̄ bethleē. ē. ca. ij. ¶Sius finē. p ¶Et ethnā. Jste ē alij⁹ a p̄cedēti q̄ fuit filij⁹ caret: quia iste descēdit de phares p esrom. q ¶Fuit āt iabes inclytus p̄ fratrib⁹ suis. iste fuit otho niel frat caleb: vt dictū ē. ē. ij. ca. ⁊ ē inclytus p̄ fratrib⁹ suis: tā rōne fortitudis: q̄ cussit ciuitatez cariathsepher: vt dr̄ Judi. i. q̄s rōne sciētie: qz fuit doctor magn⁹ in lege vt. ē dictū est. r ¶Et mat̄ ei⁹ vocauit nomen illius iabes: quod significat dolorē. cuius ratio subditur: s ¶Quia peperi eum in dolore. ꝓpter difficultatem partus. eodem modo dicitur Heū. xxxv. q̄ rachel vocauit nomen filij sui benoni: id est filius doloris mei. t ¶Jnuocauit vero iabes deum israel dicens: Faciēdo votum sub conditionibus sequentibus: sicut fecit Jacob Heū. vicesimooctauo.

Si benedicēs

¶ est man⁹ dñi: qz in ipa opatur filius dei qui est brachiū ⁊ dextra patris Et pot̄ iferi nō p̄cualebūt aduersus eum: nec diabolus dñabit ei: quia data est ei potestas sup omnē virtutē inimici. a ¶Caleb aūt frater. Ra. Legimus supra caleb esse filiū esrom cuius fratres fuerunt ram ⁊ ierameel. Aiūt ergo hebrei rā caleb fratrē Suā ꝑ apellari. Et ⁊terp̄etat rā excelsus: Superbus humilis: quod iudaico populo cōuenit: qz excelsus fuit in cultu vni⁹ dei ⁊ potentia regni: sed qz dei filium suscipere noluit humilis factus est atq; vilis: vt fiant primi nouissimi.

b ¶Recha. Ra. Quidā putant recha nomine dauid nuncupari. est enim recha tener. vnō danid de se ait: Ego sū tener ⁊ vnctus rex: ipe quoq; q̄si vermiculus ligni tener esse dicit. ideo āt viri recha dicunt: quia ꝓpter exp̄imē dam genealogiam dauid hic annotat̄ fuit. c ¶Saraias āt genuit ioab. De saraia dicit ioab, p̄diisse q̄ in rta nominis interp̄etationē p̄ vallis artificū: quia de filijs eius fuerūt architecti qui edificauerūt domū dñi. Artifices vero qui in valle habitāt ⁊ possunt dici doctores legis: quos sciētia non inflat: sed charitas edificat: quos modestia ⁊ humilitas exaltat: vt gamaliel ⁊ paulus et⁹ discipul⁹. d ¶Ezra. Ra. hiero. Aiunt hebrei ezrā qui inp̄ceptor auriliaz esse amrā patrem moysi ⁊ aaron. Jether. i. auriliuz esse sen. Epher quoq; vl opher. i. puluerē beldad fuisse: Jalon vero ⁊ meldath qui duo de. lxx. senioribus fuerūt q̄s moyses a deo accepit ad regēdi populi auxiliū. tradūt ei moysen post acceptā legē i deserto patri suo fuisse vt matrē dimitteret: eo q̄ ipius amica esset: fuit ei filia leui: postq̄z amrā duxit alias ex qua habuit heldath ⁊ meldath

e ¶Henuitę mariā. Ra. Sāmai moysen intelligi volūt. q̄ interp̄tat celest⁹. Jeba aaron: q̄ interp̄tat collaudatio. patrē esthamo. i. ignis manētis: qz filij aaron sacrificia igne adolebāt. Nomina vo q̄ cōtinuatim sequūt omnia moysi esse vocabula ⁊telligunt ꝓpter diuersos actus. Jareth vocat. i. descēdens eo q̄ de mōte descēderit cū tabulis lapideis: pater gedor. i. sepis: qz quasi sepe pplm lege circūdedit. Heber. i. victor: qz pplm dei fruitio iunxerit: pater ꝯcho. i. ꝓpheties: qz ꝓphax doctor fuit. Jeuthiel. i. sperās in deū: qz spem habuit vt de egypto pplm liberaret. pat̄ ionaa: qui interp̄tat gubernator: qz pplm in beremo gubernauit ⁊ doctria sua quotidie gubernat.

f ¶Filie pbara. Ra. Filiā pharaonis matrē moysi vocat: q̄ etiā fm ꝓpheta nō nois filia dñi nūcupat: qz bonā. scilicet voluntatem in nutriendo puero habuit: ⁊ a mered. i. moyse accepta dicit: qz relictis idolis ad dei cultū conuersa ē. g ¶Heber pat̄. Ra. Redit ad p genię pbares de q̄ ort⁹ ē dō: vt ꝓgenię iuda de q̄ orta ē tribus regia i dō ⁊mia. ret. Tradūt ei hūc fuisse elimelech vrū noemi i cui⁹ tpe ꝓpt̄ quaricatores leg⁹ sol steterit: vt viso miracl̄o ꝯuerter̄t ad dñm: qō qz ꝓtēpser̄t ⁊ualuit fames ⁊ q̄ i tribu iuda ꝑ videbat̄ copia cogere cū vxore ⁊ filijs p̄ria pulsus i peregriatiōe cū filijs⁹ mortu⁹ ē. ¶Secu

Si būdicēs būdixeris mihi: ⁊ dilataueris termios meos: ⁊ a b c
fuerit man⁹ tua mecū ⁊ feceris me a malicia nō opprimi: ⁊ ꝑ d e
stitit de⁹ q̄ precat⁹ ē.
Caleb āt fr̄ sua gēuit f
machir q̄ fuit pat̄ esh̄. Porro esthon genuit bethrapha et
phesse ⁊ tehina p̄fez
a ¶ bethleē. i. vl marrē. alij qui alibi banaias dicitur.
vrb̄ naas. Ibi sr̄ viri g
recha. Filij āt ceneę h
othōiel ⁊ saraia Por i
a ¶ vel arthar.
ro filij othōiel āthat
et maonathi gēuit
ophra Saraias āt ge
nuit ioab patrē val/ k
lis artificū. Jbi q̄ppe
artifices erant. Filij l
vo caleb: filij iephōne m
hir ⁊ hela et naheę. n
filijq̄z hela et ceneę: fi o
lij q̄z ialel elciph ⁊ çi/
pha thiria et asrael.
Et filij ezra iether et p
mereth et epher ⁊ ia
e halō. Genuitq; mariā q
et sammai et iesba:
p̄fez esthamo. Uxor r
a ¶ hāc dicūt esse vocabeth matrem moysi ⁊ aaron.
q̄s eius indāia pepe/
rit iared patrē gedor
et heber patrē ꝯcho s
⁊ ichutiel p̄fez ꝯanoa
Jbi āt filij bethie filię t
pharaōis quā acce/ v
pit mered: ⁊ filij vxo y
a ¶ als odaie.
ris ōdaię sororis na/ z
hā p̄ris ceila: garmi
a ¶ vel eschamoa.
et eschāma q̄ fuit de
machati. Filij q̄q; si/
mō āmō ⁊ rima. Fili
a ¶ als ethilon.
us anan ⁊ ethilō ⁊ fi
lij iesi ꝯoeth ⁊ benęo/
eth. Filij ęela filij iuō a
a ¶ ō pōit i memoria p̄stini nominis illi⁹ q̄ ꝓpt̄ ipietatē a domino ꝑcussus est.
hēr pat̄ lecha ⁊ laa/ b c
a ¶ q̄ cū beselehel op⁹ tabernaculi expleuerūt.
da: p̄ maresa ⁊ cōgti

a ¶ Si benedicens benedixeris mihi. dando mihi gratiam tuam. b ¶Et dilataueris terminos meos. id est hereditatem meam. c ¶Et fuerit manus tua mecuz. me protegendo ab inimicis. d ¶Et feceris me a malicia non opprimi: id est custodieris me a peccatis ⁊ trāsgressionib⁹ legis: ⁊ hic subintelligit votū seu ꝓmissionē ab eo fore factā domino si ab eo reciperet ista bnfi. sic fec̄ iacob Heū. xxviij. Si fuerit dñs mecū ⁊c. q̄ aūt fuerit votū isti⁹ iabes nō hr̄ ex textu: nec aliqua glosa quā viderim: sed ex p̄dict⁹ pōt ꝓlecturari q̄ ꝓmisit deo vacari cōtēplatiōi ipius ⁊ doctrie leg⁹. modus enī antiquo⁹ sapiētū fuit in talib⁹ finire vitā suā ad q̄ aūt requirunt bnficia p̄dicta. s. quies ⁊ puritas mētis ⁊ ꝓtectio ⁊ bndictio diuīa. e ¶Et p̄stitit de⁹ q̄ ꝑcatus est. i. bnficia dicta: ⁊ ipe reddidit deo vota sua vt dic̄ b glo. hebraica: ꝑ q̄ fuerint illa nō ōr: ꝑ p̄ste ꝓieturari mō p̄dicto. f ¶Caleb aūt. Licet supius descripserit generatiōes caleb in pte: b tñ reuertit ad describendū aliā q̄ nō erāt exp̄ssa: ⁊ ptz lra vsq; ibi: g ¶Hi sūt viri recha. Momē est loci a q̄ denominati sūt isti.

h ¶Filij aūt ceneę. Jste sr̄ fuit de tribu iuda. ⁊ dicūt aliq̄ q̄ fuit frat̄ caleb senioris ipō: ⁊ mortuo patre custodiuit eū: ꝓpter qō vocat⁹ fuit pat̄ ei⁹: ⁊ inde caleb dictus est ceneęus: vt hr̄ Josue. xiij. alij dicunt q̄ mortuo p̄re caleb iste ceneę accepit matrē ei⁹ vxorē ⁊ nutriuit eū: ⁊ inde dict⁹ est caleb ceneęe⁹: put dictū fuit Josue. xiij. i ¶Othoniel. Jste fuit filij⁹ natural ceneęi: et vocatus est. ē. iabes a matre: vt dictū est. a patre vero dict⁹ est othoniel: sicut beniamī a matre fuit vocatus benoni: ⁊ a patre beniamin: vt habet Heū. xxxv. Saraias aūt genuit ioab. Jste vidēt ali⁹ a ioab p̄nci/ pe militie dō. k ¶Patrē. i. dñm. l ¶Valle artificū. sic noīatr ab habitatorib⁹: vt ptz in textu. m ¶Filij vero caleb. Hic adhuc describit alias generationes caleb. n ¶Filij iephone. ē. dictum ē. ij. ca. q̄ caleb fuit filij⁹ esrom: ⁊ ō dicūt alij q̄ pat̄ caleb fuit binomi⁹ et dictus est esrom ⁊ iephone. glo. vero hebraica dic̄ q̄ iephone nō est nomē hoīs: sed caleb dict⁹ ē iephone q̄s interp̄tat diuertēs: eo q̄ diuertit se a cōsilio exploratorū auertentiū pplm isrl ab ingressu terre ꝓmissionis: vt habet Nu. xiij. sic aliqs dicit filij⁹ mortē: eo q̄ fecit aliq̄d diguū morte. o ¶Filij q̄z hela et ceneę. vna dictio est. ⁊ ideo aliqui libri bñt male et ceneę. p ¶Et filij esra iether ⁊ mereth. Aliq̄ expositores dicunt q̄ isti tres sūt amrā aaron ⁊ moyses filij ei⁹: eo q̄ subdit:

q ¶Heūitę mariā: ꝛ b est falsū: qz b nō agit de genealogia trib⁹ leui de qua fuerūt amrā ⁊ filij ei⁹: ꝛ ō genealogia trib⁹ iude: vt ptz ex decursu hui⁹ ca. vsq; ad locū vbi incipit agere ō tribu symeō: ꝑ ad b rūdet isti dicētes q̄ b in tribu iuda agit de istis q̄ius fuerint ō tribu leui occasiōe marie q̄ fuit vxor caleb ⁊ vocata est efrata alio noīe: ꝑ b. ē. ipz probatū ē. ij. ca. ⁊ Exo. xvij. et xxxj. ꝓpter qō dicendū est q̄ iste ecra descēdit de ialebi el de tribu iuda. ⁊ maria q̄ hic posita est: est alia a sorore moysi. r ¶Uxor q̄z ei⁹. dic̄ b glo. hebraica q̄ li ei⁹ referr̄ ad caleb ita q̄ indaia pepit ei seq̄ntes. s. iereth ⁊ ceteros. s ¶Heber patrē ꝯcho. i. dñm tal⁹ ville. et eodē mō exponat̄ qō subdit: ¶Patrē ꝯanoa. t ¶Hi āt filij. dicūt aliq̄ q̄ ista bethia fuit vxor mered. ⁊ tē legit sic lra q̄ seq̄t v ¶Quā acce. me. s. vxorē: ꝑ tūc n hr̄ ad q̄d referat̄ lra p̄cedēs. cū ō: Hi aūt filij bethie. qz nulli ei⁹ filij ꝑ noīant̄ fm istā expositionē: ꝓpt qō alij dicūt q̄ fuit vxor caleb cōuersa tū ad iudaismū sic ⁊ multi alij egyptij: vt hr̄ Exo. ⁊ Ez ꝑ sic pūctat lra: Hi aūt filij bethie filie pharaōis quā accepit supple caleb.

x ¶Mered ⁊ alij subintelligūtur ⁊ nō noiant̄. vl dicē dū q̄ cū dicit hic: Hi aūt filij bethie. ponit plurale p singulari. y ¶Et fi. vxo. odaie. Dicūt aliq̄ q̄ odaie ē nomē viri. ⁊ qō sbdit: z ¶Sororis nathan. referr̄ ad li vxoris. ita q̄ nomē ꝓpriū ei⁹ nō exp̄imat̄: ꝑ fratris ei⁹ et mariti. dicūt alij q̄ fuit vxor caleb sic ⁊ p̄cedēs. ⁊ cum dicit: Et filij vxoris. subintelligit caleb. a ¶Filij sela. Hic consequenter agit de generatiōe sela filij iude. b ¶Pat̄ maresa. nomē ē citat⁹ vl ville. c ¶Et cognationes domus operantium byssum tē. Dicunt expositores cōiter q̄ dom⁹ iuramēti vocat ꝑ tabernaculū moysi: vl fm alios templu salomonis: et q̄ isti de quibus hic agitur fecerūt cortias de bysso in taberna

culo moysi

a Securus ⁊ incedēs. Ra. Maalon ⁊ chelion q̄ hic secur⁹ et incedēs dicunt fuisse in moab: qz vroxes moabitidas du/rūt. vñ in hebreo nō ꝓncipes sed mariti dicūt sic illi⁹ ligue do/ctores tradūt. b Que reuer. Noemi ⁊ ruth q̄ reuersi sunt i bethleē audita panis vbertate. c Figuli habi. Figlos q̄ i plātatiōib⁹ ⁊ sepib⁹ laborāt: doctores intelligim⁹: q̄ formant ⁊ cōponūt vasa dñi. fingere ei cōponere dicim⁹. vñ cō/positores lutifiglos vocam⁹. Hi vine/am dñi doctrina plātāt ⁊ excolūt: ex/hortādo et ordādo munūt: hi apud re/gē in opib⁹ suis morant: qz in fide rpi manētes quicq̄d dicūt ⁊ quicq̄d agūt ad gliam dei faciūt. d Habitātes i plan. Progenies ruth q̄ in ipis septi/bus ⁊ plātatiōib⁹ habitasse dicit: quā/do ad regiā dignitatē et munimētum plebis ꝟ plātatio puenit. e Cōmo/ratiq̄ sūt ibi. In genesi sex scribunt: sed hic sober ptermittit: qz nulla ō eo ꝓgenies. Sed quedā noia mutāt su/is rōnib⁹. In Heū. ei genuel. i. mater dei. ꝟ nabubel. i. legē cū deo. Quidā in genē. vocāt ecba. ꝟ autē iarib. i. liti/gās: qz de eo exiuit cābri: q̄ cū madia/nite fornicās a phinee sacerdote pem/ptus est. Jachim in genē. i. ꝓparatio. ꝟ ꝟo nominant cara. i. ozē. f Et vni. co. nō po. Quia symeō nō habuit tā/tā sobolē quātā iudas. vñ in Josue di/cit: Symeō ꝓ cognatiōes suas accepis/se hereditatē in medio filiox iuda.

g He ciuitates. Quia ſyecelech et bersabee q̄ inde fuerūt ⁊ a symeone i/uase sūt a dauid in ꝑstinā inde heredi/tatē redierunt. ℣ Isti sunt

a ſ tabernaculo federis.

ones dom⁹ operātiū byssū i dō/mo iuramenti: ⁊ qui stare fec̄ so a
lem: viriq̄ mēdacij ⁊ securus et b c
incedens qui principes fuerit in d
a ſ panem.
b moab: et que reuerse sūt in lēhē. e
a ſ quia hec historia in ruth scribitur.
lhēc autem verba vetera. Hi sūt f g
c figuli habitātes i plātationib⁹ b
a ſ quia ex eis rex dauid ortus est: cuius opera nimijs efferuntur ꝓconijs.
et in sepibus: apud regē in opib⁹ i k
ſ in bethleem.
e eius: cōmoratiq̄ sūt ibi: Filij sy/ l m
meō: namuel ⁊ iamī: iarib: sara:
saul. Sellum filius eius: mabsā
filius eius: masma fili⁹ ei⁹. Filij
masma: amuhel filius eius: ẓa/
chur filius eius: semmei fili⁹ ei⁹.
Filij sēmei sedeci: ⁊ filię sex. Fra n
tres autem eius nō habuerūt fi
f lios multos: ⁊ vniūsa cognatio o
Viriq̄ mēdacij. Jn hebreo hr̄: Et viri coęba. ⁊ est dic. appro/nomē loci: vt dicunt hebrei: licet coęba put est nomē appella/tiuū significet mendaciū: sic in latino aliqua nomina sūt equi/uoca ad ꝓpriū ⁊ appellatiuū: sic cōpēdiū e. ꝓpriū nomē cuiusdā ville sac. nore i frācia: ⁊ ē nomē appellatiuū: fz ꝙ ꝟo. ij. Vegē/ꝛviij. Currēs aūt achimaas ꝓ viaz cō/pēdij ⁊c. Et securꝰ ⁊ icedēs. Jn hebreo habeḳ: Et ioas ⁊ saraph: licet autez sa/raph posset interptari incedēs: tū ioas nō interptat securus: nec ſm Remigiū q̄ interptati sūt noia hebraica. Qui ꝓncipes fuerūt in mo/ab. Jn hebreo hr̄: Qui morati fuerūt in moab. Et que reuerse sūt in bethleē. Jn hebreo hr̄: Et habitatores bethleē. hec est ḡ lra ſm hebreos: Et iocbi ⁊ vi/ri coęba ⁊ ioas ⁊ saraph q̄ mariti fue/rūt in moab ⁊ habitātes seu habitato/res bethleē: q̄ sic exponit ab eis: Et io/chim. i. quidā vir famosus sic nomina/tus. Et viri coęba. i. ō talli loco: a quo sūt nominati. sicut pariēsis a pariūs. ⁊ ioas ⁊ saraph noia sūt viroꝝ q̄ mari/ti fuerūt in moab: qz ibi iuerūt ad peri/grinandū ex aliqua cā: sic ⁊ elimelech ⁊ ibi acceperunt vxores. Et habitātes in lebem. i. in bethleem. ⁊ supplēdū est. omnes isti ꝑdicti descēderūt de sela fi/lio iuda sic ⁊ ꝑcedētes. Hec āt sūt ꝟba vetera. hoc autem additū est ab esdra scriptore huius libꝛ vt dicunt hebrei: quia in genealogia tribus iude gene/logiçauerat aliquos sui tpis: sicut ie/chonias ⁊ ꝯozobabel ⁊ aliquos alios qui fuerunt esdre cōtemporanei ne cre/deretur ꝙ isti genealogiçati de sela ci/sent sui tēporis: ideo dixit: Hec sūt ver/ba vetera. quasi diceret: isti fuerunt lō/ge ante tempora nostra. g Di sunt fi/guli ⁊c. Hic ostendit ꝙ isti vltimo dicti fuerunt artifices i pin/ribus artibus: quia aliqui eozum fuerunt figuli. i. formantes vasa testea. vel ſm aliquos facientes formas seu modolos ad sumendum vasa cuprea. et q̄tum ad istos dicitur: Di sunt fi/guli. aliqui vero de predictis fuerunt plantatores ⁊ cultores vinearum: ⁊ ꝟtuz ad istos subditur: b Habitantes in plā/tationibus: quia in talibus fuerūt occupati. i Et in sepib⁹. scilicet faciendis ad clausurā vinearum ⁊ plantationū. hebrei tamē dicunt hic: Et in clausuris siue muris. Et dicit hic glosa hebraica ꝙ hoc ideo dicitur: quia aliqui de predictis erant ar/tifices murozū lapideoꝝ. k Apud regem in opibus eius. erant enī predicti artifices excellentes in artibus ꝑdictis: et ideo vocabāt ad opa regū. l Cōmoratiq̄ sc̄ ibi. ꝓpe loca vbi erāt opa regū fiēda. m Filij symeō namuel ⁊c. Hic ꝙr agit ō ge/nerationib⁹ trib⁹ symeō. et ꝓzo i cōi. scdo in speciali ḡtū ad vi/ros notabiles fortitudinis. ibi: Mosobab quoq̄. Circa ꝑmū sci/endum ꝙ post tribum iude ımediate hic agitur de tribu syme/on ante ruben qui fuit primogenitus: quia filij symeon habi/tauerunt in sorte iude per magnum tempus ex causis que po/stea tangentur. Dicit igitur: Filij symeon namuel ⁊ iamin ⁊c. ⁊ legatur sicut iacet littera vsq̄ ibi: n Fratres autem ei⁹ non habuerunt filios multos ⁊ vniuersa cognatio scz ipsius symeō. o Nō potuit adequa. Hoc dictū est ꝙ in tribu symeō fuerūt pauci respectu trib⁹ iude. ⁊ iō recepti fuerūt i sorte iude. Cuius vna causa fuit: quia filij inda habuerūt duplicē sortē. vnam quasi acquisitam: aliam quasi acquirendam vi armoꝝ si possent: quia erat tribus bellicosa: ꝓ: put dictū fuit plenius Josue. xix. ⁊ ideo in diuisione terre septē tribubus que non ac/ceperant hereditatem vt habetur Josue. xix. alique ciuitates de sorte iude fuerunt assignate filijs symeon: ⁊ aliq̄ filijs dan. Alia causa fuit ꝙ filij iuda licet essent plures q̄tū filij symeon: vt dictū ē: tamē non erant tot ꝙ possent sufficienter populare terrā sibi assignatā: ⁊ sors symeon ꝓ maiori pte erat occupata adhuc ab aduersarijs: ita ꝙ non habebant locū sufficientem: ideo filij inda receperunt eos in aliquibus locis suis ꝑter ci/uitates eis assignatas ꝙ Josue. volūtarie tū ad tps: vt infra videbitur: ne crescerent bestie agri eos: ſl terra eozū ꝓpter re/manere ıhabitata ⁊ vt frēs sui filij symeō haberēt locū vt mu/tuo se iuuarēt ꝯ adūsarios vicinos trib⁹: vt hr̄ Jud. j. vñ ſdicit:

Habitauerunt.

a Isti sūt no. ꝺn. Descripta stirpe symeonis ⁊ actib⁹ eoꝝ mystice signat: qz doctores sā/cti. i. eccle: ꝓncipes gregibus rpi pascua ꝓuidētes ꝓficiſ/cuntur in gadoz vl̄ gader q̄ i terpretat lepes ei⁹: ꝺ ē eccl̄ia q̄ est fideliū defensio. ibi sunt pascua vsq̄ ad orientez vall. Jncarnationē ꝟbi: q̄ semet ipm exinanuit seruil formam accipiēs. Jn eo inuenūt pa/scua. Ipse ei ait: p me si quis introierit ingredietꝛ ⁊ egredie/tur: ⁊ pascua inueniet virtu/tes. i. Jn eo terra latissima: ⁊ quieta. i. gra spūssti copiosa. Jn q̄ ate habitauerāt de stir/pe cham: significat gētiū mul/titudinez idola religisse: ⁊ ad vnus dei cultū ꝟnisse. Hi ⁊ venerūt q̄s. ꝛ. descripsim⁹ nominati in dieb⁹ eęechie re/gis iuda: ꝺ est in aduētu rpi. Ipse est ē rps dei ꝟtus quez ęechiaꝛ. i. fortitudo dñi signi/ficat. pausserūt tabernacula eoꝝ ⁊c. peruit sīō tabernacla ipsoꝝ: ⁊ habitatores ipsoꝝ: q̄s abnegās ipietatē omnez: ⁊ secularia desideria ꝓ rpi ba/ptismū a sordib⁹ abluit pec/catoꝝ: postea studēs sobrie iuste ⁊ pie viuere in ꝺ seculo: vt fiat qđ scriptū est: ⁊ erit in loco vbi ante dictum est: non plebs mea vos: ibi: vocabun/tur filij dei. b Viri quin/genti. Patres no. ⁊c. q̄ abie/runt in montē seyr: ⁊ pcusse/runt reliquiaſ amalechitaꝝ: qꝛ fugbla buiꝰ mūdi cōcupisca/tes deformitatē vicioꝝ cōpzi/muntꝺi quattuoꝛ dicuntur: qꝛ euāgelica doctrina veraci/ter instructi: spūale bellū con/tra demones ꝓuenienꝭ gerūt/ q̄ssis reliquijs amalechita/rū ibi habitabāt: qꝛ expulsis demonib⁹ in loco vicioꝝ vir/tutes substituunt: quaꝝ pos/sessio hominē efficit beatū. vs/q̄ ad diem hunc: quod semp dicit pōt vsq̄ ad finē mūdi: qꝛ ecclia vsq̄ ad finē mūdi pma manet: in qua quotidie anti/quus hostes triumphatur.

c Sed cū violasset ⁊c. V. thozum ⁊c. Jdeo ablata sunt ruben primogenita: quia doꝛ minit cum bala cōcubina pa/tris sui: et data sunt Joseph filio iunioꝛi: cuius progenies multiplicatur ⁊ excedit potē/tiam regni inter decem trib⁹. Mystice autem significat rui/nam ꝓtoris populi: qui vt ꝓ/mogenitus debebat sacerdo/tium et regnum accipere: sed quia maculauit stratum pa/tris sui: id est corpus christi ī quo erat plenitudo diuinita/tis in cruce suspendit ⁊ occi/dit: primogeniti dignitas ad spiritualeꝭ ioseph: id est chri/stum: ⁊ ecclesie populum trās/lata est: ad quē pater. Tu es sacerdos in eternū ſm oz. ⁊c.

℣ Cōtra aga.

a ſ he ciuitates ex magna ꝑte pertinent ad tribum iuda.

iuda habitauerūt āt i bērsa a
bee ⁊ molada ⁊ hasarsual⁊
i ballaa ⁊ i asom ⁊ i tholad
⁊ i bathuel⁊ i hozmaꝛ⁊ i sice
lech ⁊ i bethmarchaboth ⁊
i asarsasusiz ⁊ i bethberai ⁊ b c
i saari. Ihe citates eozūvsq̄ d
ad regē dō. Ville q̄s eoꝝ e/
thaz ⁊ aen rēmō ⁊ thocen ⁊
asan citates q̄nq̄: ⁊ vniūsi
viculi eoꝝ ꝓ circūitū citatū
a ſ loc⁹ q̄ alibi cariathbaal.
istaꝝ vsq̄ ad baāl. Ihęc ē ha/
bitatio eoꝝ ⁊ sediū distribu/
tio. Mosobab q̄s ⁊ iēlech ⁊ e
iosa filⁱ amasiē ⁊ iohel iehu
filⁱ iosabię filij saraię filij asi
hel ⁊ elioenai et iacoba et
isuaia ⁊ asaia ⁊ adihel ⁊ isi/
mihel ⁊ banaia: ziza q̄s filⁱ
sephei: filij alō: filij idaia: fi
lij sēri: filij samaia. Isti sunt f
noiati ꝓncipes i cōgtiōib⁹
suis ⁊ i domo affinitatū su/
arū mltiplicati sūt vehemēt. g
Et ꝓfecti sūt vt igrederēt i h
ſ ass in.
gadoz vsq̄ ad oriētē vallis:
a ſ vel ouibus.
⁊ vt quererēt pascua gregi/
bus suis. Jnuenerūtq̄ pascua i
as vberes ⁊ valde bonas ⁊
terrā latissimā ⁊ q̄etā ⁊ fer/
tilē: in q̄ añ habitauerāt de
stirpe chā. ibi ğ venerūt q̄s
supza descripsim⁹ noiatī in
dieb⁹ eęechię regⁱ iuda: ⁊ p
cusserūt tabernacula eoꝝ ⁊
habitatores q̄ ibēti fuerāt
ibi: ⁊ deleuerūt eos vsq̄ in ꝑ
sētē diē: habitauerūtq̄ ꝓ eis
qm̄ vberrimas pascuas ibi
dem reppererunt. De filijs k
q̄s symeon abierūt in mon/
tē seyr viri quingenti: habē
tes ꝓncipes phaltiāꝛ na/
riā ⁊ raphiā ⁊ oęibel filios
iesi: ⁊ percusserunt reliqui/ l
as quę euadere potuerant
amalechitarū: ⁊ habitaue/
runt ibi: pro eis vsq̄ ad di
em hanc. La. V

Jlij q̄s rubē primo m
ſ
genīti isrl̄: ipe q̄pe
fuit ꝓmogēit⁹ ei⁹ ꝺ n
c cū violasset thozuz pris sui

a Habitauerūt aūt in bersabee. ⁊ ceteris q̄ erāt de sorte inde. vnde ſdicit: b De ciuitates eoꝝ vsq̄ ad regē dauid. filij eni symeō ꝓter lōgā inhabitationē ciuitates eis traditas ad tps (vt dictū est) postea no luerūt reddere filijs iuda qñ mltiplicati fuerūt sufficiē/ter ad populādū sortē suā: ꝓter qđ tpe saul fecerūt de ꝺ grimoniaz: ꝺ ipe neglexit facere eis iusticiā i odi/um dauid q̄ erat de tribu iuda: ⁊ iō qñ dauid obtinu/it regnū post saul eiecit filios symeō de ciuitatib⁹ eis cōcessis ad tps a filijs iuda mō supradicto: nō aūt de illis qui fuerāt eis assignate p Josue. ex quo patet ꝙ ꝓscriptio nō valet si nō fuerit iustus titul⁹. Sciendus tū ꝙ Josue. xix. inter ciuitates eis assignatas ꝓ sorte a Josue nominanꝭ etiā accomodate seu ad tps ꝓcesse: qz iste hic posite ibi ponunt saltē p maiori pte. aliqui aūt expositores nr̄i aliꝭ exponūt: qđ ꝺz hic: c Usq̄ ad regē dauid. ꝙ hoc dicit specialiē ꝓter ciuitatē si/celeg. quā recuperauit dauid: ⁊ ertūc facta ē regnū in / da: vt habeḳ. j. Bregū. xxvij. sed ꝺ nō valet: qꝛ ꝺ dici/tur ꝙ ciuitates iste fuerunt filiozū symeō vsq̄ ad re/gē. Dauid. dauid aūt nō accepit siceleg de manu fili/oꝝ symeon sed magis ex cōcessione achis regⁱ geth vt habeḳ. j. Reg. xxvij. d Ville quoq̄ eoꝝ etiā ⁊c. dicunt aūt ville q̄ nō sūt muris clause: ⁊ sūt vici ⁊ vi/culi. ciuitates ꝺo q̄ muris sūt clause. e Mosabab q̄s. Hic ꝙr describunt filij symeon q̄ fuerūt notabil⁹ fortitudis. ꝓmo cōtra chananeos. scdo contra amale/chitas. ibi: De filijs quoq̄ symeon. Circa ꝑmū di/citur: Mosobab quoq̄ et iemlech ⁊ iosa. ⁊ subdit̄ de istis. f Isti sunt nominati ꝓncipes. i. famosi ꝓter prolis multitudinē. vnde subdit: g Multiplicati sunt vehementer. ⁊ ꝓter virtutis fortitudinem. vn/de subditur: h Et profecti sunt vt ingrederenꝭ in gadoz: vbi habitabat populus qui remanserat de ge/nere chananeoꝝ. i Jnuenerūtq̄ pascuas vberes ⁊ valde bonas ⁊ terrā latissimā. Hic tanguntur cau/se mouentes filios symeon ad inuadendū terrā illā: quia habebant pecoza multa: ad quoꝝ nutritionem erat apta terra illa: erat etiā quieta: quia habitatoꝛes illius nō formidabant aliquid mali supuenturi: sicut ⁊ de filijs dan dicitur Judi. xviij. ꝙ inuaserāt ciuita/tem lachis. eo ꝙ terra erat fertilis ⁊ popul⁹ ibi habi/tans quietus ⁊ securus nō formidās aliq̄d mali ⁊ p ꝺns ꝓuisus ad resistendū. tps aūt in quo fecerūt hoc filij symeō ostendit̄. cum dicit: In dieb⁹ ezechie regis iuda. ⁊ patet. k De filijs quoq̄ symeō. Hic ꝙr describitur fortitudo filiozū symeon contra ama/lechitas. vnde subditur: l Et percusserunt reliqui/as que euadere potuerāt amalechitaꝝ. Dicūt aliqui ꝙ iste amalechite fuerūt reliquie que euaserūt manū saul quando percussit amalech: vt habetur. j. Regū. xv. Alij vero dicunt ꝙ fuerunt amalechite qui ena/serunt manum dauid quando percussit latrunculos qui incederant sicelech: ex quibus euaserant quadrī/genti viri: vt habetur. j. Regum. xxx. ⁊ sine isti fuerī/ sine illi recollegerunt se in montem seyr: ⁊ ibi multipli/cati fuerunt vsq̄ ad tempus quo filij symeon percus/serunt eos: ⁊ habitauerunt ibi pro eis La. V

m Jlij quoq̄ ruben. Hic consequenter describi/tur generatio ruben: vbi primo soluitur taci/ta questio. secundo describitur dicta genera/tio. ibi: Filij ğ ruben. Circa ꝑmū ꝺz: Filij q̄z ruben. ꝓmogeniti israel. ex hoc ꝙ ruben dicitur hic primo genitus posset aliquis querere quare ruben non ha/buit duplicē portionē ⁊ principatum respectu fratrū suoꝝ: quia hoc erat de ratione primogenite. ad hoc respondetur cum subditur: n Sed cum vio/lasset thozum patris sui: quia ꝺzmiuit cum bala vxo/re patris sui: nec latuit ꝺplū iacob ſm ꝙ dicit Heū. xxxv. ⁊ ideo ius primogenite ꝯtuz ad duplicē po/tionem transtulit iacob ad ipsum ioseph quando du/os eius filios scilicet efraim et manasse adoptauit: ꝺz/dinans ꝙ quilibet eozum acciperet portionem here/ditatis: sicut ⁊ filij iacob naturales: vt habetur Ge/nesis. xlviij. principatum autem transtulit ad tribum iuda Heū. xlix. dicens: Juda te laudabunt fratres tui ⁊c. et subditur ibidem: Non auferetur sceptrū de iuda ⁊ dux de femo. eiꝰ ⁊c. ⁊ fz ꝺ ꝓz lra ista. cū ꝺz:

Data sunt

data sūt p̄mogenita ei⁹ filijs ioseph filij isrl: ⁊ nō ē ille re/ a
a ℣ xp̄o de quo: Nō auferet sceptr̄ de iuda donec veniat q̄ mittēd⁹ ē: ⁊.i.e.e. g.
b ℣ quia vnxit eū deus oleo letitie p̄e cōsortibus suis.
putatus ī p̄logētū. Porro iūdas q̄ erat fort̄issim⁹ inter
a ℣ apli ⁊ doctores nou testamēti de quib⁹ dr: Pro patrib⁹ tuis nati sūt tibi fi/
lij. cē.e.p.f.o.r. b ℣ p̄mogenti dignitas ⁊ p̄incipat⁹ regni ad xp̄m p̄tinēt
qui est primogenitus mortuorum: et princeps regum terre.
fratres suos: de stirpe ei⁹ p̄cipes germinati sūt. P̄logēi/
Gen.46.b Exo.6.b Nu.26.a ta aūt reputata sūt ioseph. Filij ergo ruben p̄logēiti isrl' b
enoch ⁊ phallu esrō ⁊ charmi. Filij iohel samaia fili⁹ ei⁹:
gog fili⁹ ei⁹: semmei fili⁹ ei⁹: micha fili⁹ ei⁹: reehia fili⁹ ei⁹:
a ℣ hunc dicūt esse parrē osee pphete quē rex assyriox cū .x. tribub⁹ captiuauit.
baal fili⁹ ei⁹: beera fili⁹ ei⁹: quē captiuū duxit teglatpha c
lasar rex assyriox ⁊ fuit p̄ceps in tribu ruben. Fres aūt d
ei⁹ ⁊ vniuersa cognatio ei⁹ qñ nūerabāt p familias suas: e
habuerūt p̄cipes iehiel ⁊ çachariā. Porro bala fili⁹ a/
çaz filij samma filij iohel: ipe habitauit i aroer vsq̄ ad ne f
B bo et beelmeō. Cōtra oriētalē q̄z plagā hitauit vsq̄ ad in
troitū heremi: ⁊ fluuiū eufratē. Multū q̄ppe iumēt̄ox nu g
merū possidebāt i t̄ra galaad. In dieb⁹ aūt saul p̄liati sūt h
a cōtra agarenos ⁊ interfecerūt illos: habi/ i
uerūtq̄ p eis in tabernaculis eox ī omni k
plaga q̄ respicit ad orientez galaad. Filij l
vo gad e regiōe eox hitauerūt in t̄ra basan
vsq̄ selcha. Joel ī capite: ⁊ saphan scōs:
ianai aūt ⁊ saphat in basan. Fres vo eox
fm domos cognationuz suax: michael ⁊
mosollā et sebe et ioxi ⁊ iachan ⁊ çiç et he/
a ℣ alis ioara alis ioza.
ber septē. Ibi filij abiahil: filij vxi: filij hāra:
a ℣ alis ieddu. alis geddo.
filij galaad. filij michael: filij iesesi: filij iēd/
a ℣ vel goni.
do: filij buz: fres q̄z filij abdihel: filij gūni
p̄cipes dom⁹ in familijs suis: ⁊ hitauerūt
in galaad ⁊ in basan ⁊ ī vicul⁹ ei⁹: ⁊ ī cūctis
suburbanis saro vsq̄ ad fmios eox. Oēs m
hi nūerati sūt i dieb⁹ ioathan regis iuda: ⁊
ī dieb⁹ hieroboā regis isrl. Filij rubē ⁊ gad n
dimidię tribus manasse: viri bellatores scuta portātes ⁊ o
gladios et tēdētes arcū: eruditiq̄ ad p̄lia quadragita q̄t
tuor milia et septingēti sexagita p̄cedētes ad pugnā di/
micauerūt cōtra agarenos. Jthurei vo ⁊ naphei ⁊ nodab p
a ℣ dum filij israel deo seruierūt habuerūt cū p̄piciū et defensorē cōtra hostes suos:
cū aūt eo relicto idola coluerūt: sensērūt vltorē quē habuerāt p̄rectorem.
p̄buerūt eis auxiliū. Trāditiq̄ sūt in man⁹ eox agareni ⁊
vniuersi qui fuerant cū eis: quia deum inuocauerunt cū q
p̄eliarentur: et exaudiuit eos eo q̄ credidissent in eum.
Ceperuntq̄ omnia quę possederant: camelorum quinq̄/
gita milia: et ouiū ducēta q̄nq̄gita milia: asinos duo mi
lia: ⁊ alias hominū cētū milia. Vulnerati autē multi cor/
a ℣ id est ad interritionē hostiū auxilio dei pacrū.
ruerunt. Fuit enim bellū domini. Habitaueruntq̄ p eis D
a ℣ donec scz pro peccatis suis traditi sunt assyrijs.
vsq̄ ad transmi grationē. Filij quoq̄ dimidię tribus ma
nasse possederūt terrā a finibus basan vsq̄ ad baal her/
mon ⁊ sanir et montem hermon. Ingens quippe nume/
rus erat. Et hi fuerāt p̄cipes domus cognationis eo/
rum epher: iesi ⁊ helihel: ⁊ eçrihel ⁊ hieremia ⁊ odoia ⁊ ie
dihel viri fortissimi ⁊ potentes et nominati duces in fa/
milijs suis. Reliquerunt autem deum patrum suorū: et s
fornicati sunt post deos populorum terre: quos abstulit t

a Data sūt p̄mogenita ei⁹ filijs ioseph filij israel
s. Hūc aūt duplicē portionē. b Filij ergo ruben.
Hic p̄mo describit generatio ruben. ⁊ p̄mo deseri/
bit generatio rubenitax. scdo fortitudo eox. ibi:
Jn dieb⁹ āt saul. Circa p̄mū legat' ira vt tacet v/
q̄z ibi: c Beera fili⁹ ei⁹. Dicūt alij q̄ iste fuit de
eri pat̄ Osee pphe: vt hr̄ in p̄ncipio pphetie ine.
d Quē captiuū du. the. ⁊c. q̄ in diebus phacee regis isrl'
gis isrl' cepit plures citates de terra isrl' ⁊ habitatores
saltē p̄ncipaliores trāstulit ī terrā assyriox: vt hr̄
iiij. Reg. xv. ⁊ ideo iste inc alios tūc fuit ducē: q̄
fuit de maioribus. vñ subdit: e Et fuit p̄nceps ī
tribu ruben. ⁊ ex hoc videt q̄ osee fil⁹ eius fuit no/
bilis. Sequit: f Usq̄ ad nebo. Mons est trans
iordanē in quo fuit mortu⁹ moyses. g Multū
q̄ppe numex iumē. pos. in ter. galaad. Filij enī ru
ben habebāt pecora multa p̄ quō petierūt terrā
illam sibi assignari: q̄ erat apta alijs nutriēdis
vt hr̄ Nu. xxxij. h Jn dieb⁹ aūt saul. Hic p̄
describit fortitudo rubenitarū: ⁊ occasione eox
fit mentio de tribu gad ⁊ dimidia tribu manasse q̄
iuuerunt rubenitas in p̄elio. Dicit ergo: Jn die/
bus aūt saul. qui fuit p̄mus rex in isrl' p electionez
diuinā: q̄z abimelech q̄ añ regnauerat: vt hr̄ Ju/
dicū. ix. fuit p̄ vsurpationē. i Prędicti sūt cōtra
agarenos. Isti fuerūt filij cetburę: q̄z cetbura ⁊ a/
gar fuit eadē mlier: vt dicūt hebrei: put dictū fu/
it diffusius Gen. xxv. ⁊ isti q̄ dicunt b agareni de/
scēderūt de agar nō p hismaelē sed p alios ei⁹ filios: vt videbit infra. k Habitaueruntq̄ p eis ī
ta. eox. q̄z agareni nō habitabāt in domib⁹ sed in
tabernaculis. l Filij vo gad. Hic p̄ir agit de
generationibus gad rone p̄dicta: ⁊ legat' ira vt in
cet. vsq̄ ibi: m Oēs hi nūerati sūt in dieb⁹ ioa
than regis iuda: ⁊ in dieb⁹ hieroboā regis israel.
Dicūt alij q̄ nō fuit vna numeratio sz duplex: q̄t
isti reges nō fuerūt cōtēporanei. Pōt aūt etiā dici
q̄ fuit eadē numeratio: q̄z licet hieroboā filij na/
bath rex isrl' de quo hr̄. iij. Reg. xij. regnauerit lō/
ge ante ioathan: tñ alij hieroboā rex isrl' de q̄ hr̄
iiij. Reg. xv. fuit cōtēporanei ipi ioathā: q̄z anno
xxvij. istius hieroboā regnauit ocias q̄ etiā dic⁹
azarias in iuda: ⁊ sic regnauit. xv. annis q̄ hiero
boā q̄ regnauit. xlj. an. vt hr̄. iiij. Reg. xiiij. ocias
aūt fuit p cussus lepra: ⁊ extūc ioathā cepit regna/
re vnēte p̄re: q̄z gubernauit pplm ⁊ palatiū: ⁊ sic
potuit regnare tpe but⁹ hieroboā. n Filij ru/
ben ⁊ gad. Hic p̄ir reuertit ad ostendēdū q̄liter fi/
lij ruben ⁊ gad ⁊ dimidia trib⁹ manasse debellare
rūt agarenos: q̄z erāt viri fortes ⁊ in armis exer/
citati: ⁊ h̄ ē q̄d dr: o Alii bellatores scuta ponē/
tes ⁊ gla. ⁊ q̄z h̄ bello habuerūt auxiliū dei: vt pa
tebit. j. p Jthurei xo ⁊ naphei ⁊ nodab p̄bue/
rūt eis auxiliū. Dicunt alij expositores nō q̄liter
fuerūt de filijs isrl' ⁊ q̄re h̄ adiuuerūt filios ruben
in h̄ bello cōtra agarēos. Debrei aūt dicūt ⁊ melius
videt q̄ isti descēderēt de agar p hismaelē: q̄z Gen.
xxv. inf filios hismaelis p̄ōt ithur: a q̄ dcī fuit ithu/
rei: ⁊ naphis a q̄ naphei: ⁊ iō iuuerūt agarēos q̄ de
cadē matre descēderāt: p aliū tñ filiū vl' p alios eius
q̄ hismaelē: sic dictū ē. s. aliā tñ dicūt q̄ isti agare
ni descēderūt cōtra agar p hismaelē: ⁊ p cedar filiū ei⁹:
⁊ retinuerūt sibi nomē ab agar mr̄e hismael. Jthurei
aūt ⁊ naphei cōniuncti sūt a filijs hismael vt dictū ē
⁊ p̄ h̄ p̄buerūt auxiliū agarēis tā q̄ sibi. p̄ p̄s ⁊
cōbellati fuerūt cū eis a filijs ruben. vñ h̄dit: Tra/
ditiq̄ sūt i man⁹ eox agareni ⁊ vniūsi q̄ fuerāt cū
eis. cui⁹ cā p̄ncipal' h̄dit: q q Quia deū inuo. q.
d. licet filij ruben ⁊ gad ⁊ dimidie trib⁹ manasse ci
sent viri fortes ⁊ docti ad p̄liū: tñ nō vicerūt p̄ci/
palit̄ virtute p̄pria q̄ diuina. r Filij q̄z dimidiet
bus ma. Hic p̄ir occasiōe p̄dicta describit aliqs ge
nerationes manasse. cū subdit: Et hi fuerūt p̄cipes
dom⁹ cognatiōis eox epher ⁊ iesi ⁊c. Cōsequit pōt
tur cā captiuatiōis eox. cū dr: s Reliquit aūt
deū. tpe manahen et phacee filij romelie. t Et
fornicati sunt post deos populorum terre. p ido/
latriam. v Quos abstulit dūs coram eis ⁊ tu.

a dūs cora eis: ⁊ suscitauit de⁹ isrl' spi a
Et suscitauit deus israel. b
Notandū est q̄ in Reg'. dicit ritū phul regis assyriox: ⁊ spiritus b
phul regē assyriox a manahē theglatphalasar regis assur: ⁊ trās c
filio gaddi rege israel accepit/ tulit rubē ⁊ gad ⁊ dimidiā tribus d
mille talenta argenti vt esset manasse: et addurit eos in alęt in e
ei auxilio et firmaret regnum abona ⁊ aara ⁊ fluuiuz goçā vsq̄
ei⁹ nō q̄ cū trāstulerit in assy/ ad diem hanc. La. VI
rios: ⁊ q̄ teglatphalasar rex as/
sur in diebus phacee regis isrl' Jlij leui gerson: caath: et
cepit abion et abel domū ma/ merari. filij caath: amraz:
acha et ianoe ⁊ cedes ⁊ asor et isaar: hebron ⁊ ociel. Fi f
galaad et galileā ⁊ vniuer/ lij amrā: aarō: moyses ⁊ maria: filij
sam terrā nepthalim: ⁊ trāstulit aarō nadab ⁊ abiu: eleaçar ⁊ itha/
eos i assyrios. Postremo nar mar. Eleaçar gēuit phinees: ⁊ phi
rat q̄ salmanasar rex assyriox nees genuit abisuę. Abisuę vo ge
osee filiū bela regē isrl' obsidē nuit bocci: ⁊ bocci genuit ozi: ozi b
do trib⁹ annis samariā cepit: genuit çaraiā: ⁊ çaraias gēuit me
⁊ trāstulit israel in assyrios: ⁊ raioth. Porro meraioth genuit a/
posuit eos in hayla ⁊ in abor mariā ⁊ amarias genuit achitob: i
iuxta fluuiū goçā in ciuitati/ achitob gēuit sadoch ⁊ sadoch ge
bus medoꝝ. Hñ queritꝰ quō doch gēuit achimaas. Achimaas
in Paral: dicamus phul ⁊ te/ gēuit açariā: açarias gēuit ioānā:
glatphalasar reges assyriorū ioannā gēuit açariā. Jpse ē q̄ sacer k
trāstulisse ruben ⁊ gad: ⁊ dimi dotio fūctꝰ ē ī domo quaz ędifica/
diā tribū manasse in baylaz et uit salomō i hierl'm. Gēuit āt açari
abor ⁊ araz ⁊ fluuiū goçan cū as amariā: ⁊ amarias gēuit achi/
molachim narret hoc salma/ tob. Achitob genuit sadoch: ⁊ sa/
nasar fecisse qui trāstulit isrl' ī doch gēuit sellū. Sellū gēuit hel/
assyrios: ⁊ posuit in locis su/ chiā: ⁊ helchias gēuit açariā. Aça b
pradictis. Sed reges assyrio/ rias gēuit çaraiā: ⁊ çaraias gēuit l
rum p̄tiores hoc fecisse dicun/ iosedech. Porro iosedech egressus
tur: quia ceperūt cū gente assy/ ē q̄n trāstulit dūs iudā ⁊ hierl'm p
riorū q̄ eadē gēs in posterl' p/ man⁹ nabuchodonosor. Filij g̃ le/ m
fecit arā quam Paral. memo ui gerson caath ⁊ merari. Et h̄ no/
morat Malachim p̄termittit. a ℣ de his in numeri.
Nummāt hebrei esse rages ci mia filiox gersō: lobni ⁊ semei. Fi/
uitatē medoꝝ. La. VI. lij caath amrā ⁊ isaar ⁊ hebrō ⁊ oçi
b Johannaz. Pretermissis a ℣ vel moysi.
alijs filijs leui qui similiter sa heli: filij āt merari: mooli ⁊ mūsi hę
cerdotes fuerunt in domo do āt generatiōes leui fz familias eo
mini Johannā specialiter lau ruz: gerson: lobni fili⁹ ei⁹: iaath fi/ n
datur: q̄z viriliter restitit ocie li⁹ ei⁹: çāma fili⁹ eius: ioaa fili⁹ ei⁹:
regi per se sacrificare volenti: addo fili⁹ ei⁹: çara fili⁹ ei⁹: iethrai fi
⁊ constātia animi ⁊ çelo legis li⁹ ei⁹. Filij caath: amiadab fili⁹ ei⁹:
explęuit officium sacerdotis. chos fili⁹ ei⁹: asir fili⁹ ei⁹: helchana fi
c Porro iosedech egressus li⁹ ei⁹: abiasaph fili⁹ ei⁹: asir fili⁹ ei⁹
est. Josedech dicūt esse Esdrā caath fili⁹ ei⁹ vriel fili⁹ ei⁹: oziaſ fili⁹
sacerdotē: q̄ reuersus a baby/ ei⁹: saul fili⁹ ei⁹: filij helchana ama
lone cum grobabel ⁊ filijs iu/ sai ⁊ achimoth ⁊ helchana: filij hel
da restaurauit templū dūi ⁊ ci chana: sophai fili⁹ ei⁹: naath filiuſ
uitatem hierl'm: quod in libro ei⁹: beliab fili⁹ ei⁹: hieroaz fili⁹ ei⁹.
suo videt demōstrare. cū dici/ helchana fili⁹ ei⁹. Filij samuel: pri o
tur: Post hec ī regno artaxer a ℣ qui in libro regum iobel.
xis regis persarū Esdras filius mogēit⁹ vasseni ⁊ abia. Filij āt me p
saraie: filij açarie: filij helchie: rari mooli lobni fili⁹ ei⁹: semei fili⁹
filij sellū: filij sadoch: filij achi ei⁹: oça fili⁹ ei⁹: samaa fili⁹ ei⁹: ag/
tob: filij amarie: filij açarie: fi gia fili⁹ ei⁹: asaia fili⁹ ei⁹. Isti sunt q
lij maraioth: filij çaraie: filij q̄s p̄stituit dō sup cantores dom⁹
oçi: filij bocci: filij abisue: filij dūi: ex quo collocata ē arca ⁊ mini
phinees: filij eleaçar: filij aarō
Tradūt etiam Esdrā esse mala
chiaz, pphetā: q̄z pluro que in
libro eius continentur h̄ eti
am cōmemorat. dicēs: Labia
sacerdotis custodiunt scientiā
⁊ l. re. de. ore eius ⁊c. Alij asse
runt iosedech esse patrem hie/
su sacerdotis magni. Esrā ve/
ro esse sacerdotez virum iustū
et gloriosum. d Abia. Hic
videbrei tradunt iudeos cōsti/
tuus munera accipiebat: q̄d d
iobel q̄ ⁊ vasseni senior ei⁹ fili/
us scies: ñ corrigebat. Jō ter
q̄s peccasse dr: sz hebre. Ita fa/
cit ē cū senuisset samuel posuit e
filios suos iudices isrl' ⁊c.
Isti sc. Anticipādo sofficit
cātoꝝ

cantorū dauid qui orgānis mu/sic' laudes deo canebant cum eorū genealo/giam narraret prelibauit:suo autem ordine quomodo id fecissent demō strabit.

a Ethan filius chusi Ethā vnus de can/toribus trib⁹ qui coram da/uid in cymba/lis laudem deo concrepabant Et notandum q̄ sicut fuerūt tres filij leui: caath:gerson: et merari: ita tres cantores: emā de caath. asaph de ger/son :ethan de merari. My/stice autē signi/ficat sāctos do/ctores qui san/cte trinitat' fi/de imbuti ſm dispensationē verbi dauid p̄ dicationē suā/gelij toti mun/do annuncia/uit. b Leui te qui ordi.tē. Quia ois or/do ecclesiastic⁹ ſm apostolo⁹ traditiones et qui primatum tenent totū mi/nisteriuz agāt in ecclesia dei. Unde: vt sciaſ quomō oporte/at te conuersa/ri in domo dei que est ecclesia dei viui tē.

c Aarō p̄m significat. filij ei⁹ ecclie q̄lm: cui dicit: Hos estis genus ele/ctum regale sa/cerdotium tē. quez summus pontifex docu/it super altare fidei holocau/stum bonoruz opez et icēsuz ozōis offerre: vt p̄careſ p isrl .i. p statu ec/clesie ꝟz p̄cep/ta legis p moy/sen date. Rep/perit āt genea/logiā aarō vſ/q̄ ad achima/as :qō plurō

ſ eius fa.

strabāt coram tabernaculo testimo/nij canentes donec ędificaret salo/mon domū dñi in hierlm. Stabāt āt iuxta ordinē suū in ministerio. Hi vero sūt q̄ assistebāt cū filijs su/is. De filijs caath:heman cātor fi/lius iohel:filij samuel:filij helcha/na:filij ieroā: filij heliel:filij thou: filij suph:filij helchana:filij iohel:fi/lij maath:filij amasai:filij helcha/na:filij iohel:filij açarię:filij sopho/nię:filij thaath : filij asir : filij abi/saph:filij chore : filij isaar : filij ca/

a ſ cognatiōe.scḝtura ei ꝓpinq̄s frēs appellat.

ath.filij leui : filij isrl et frāter eius asaph:q̄ stabat a dextr[ei⁹. Asaph fili⁹ barachię:filij samaa:filij micha el:filij basaię:filij melchię:filij atha nai:filij çara:filij adaia:filij ethan: filij çamma:filij semei:filij ieth:fi/lij gerson:filij leui. Filij aūt merari fratres eorū ad sinistrā:ethan fili⁹ chusi:filij abdi:filij maloch:filij a/sabię:filij amasię : filij helchię: filij amasai:filij bonni: filij somer : filij mooli:filij musi:filij merari:filij le/ui. Fratres q̄z eorū leuitę q̄ ordīa/ti sūt in cūctū ministeriū taberna/culi dom⁹ dñi. Aaron vo et filij ei⁹ adolebāt incēsum sup altare holo/causti:et sup altare thymiamatis in omne op⁹ sctisctō⁹:t vt p̄carēt p isrl iurta omia q̄ p̄ceperat moy/ses seruus dei. Hi sūt āt filij aarō Eleaçar fili⁹ ei⁹:phinees fili⁹ eius: abisue filius eius:bocci fili⁹ eius: ozi filius eius:çaraia filius eius : meraioth filius eius : amaria fili⁹ eius:achitob fili⁹ eius:sadoch fili/us ei⁹ achimaas fili⁹ ei⁹. Et h̄ hita/cula eor⁹ p vicos atq̄ p finia filio⁹ scz aarō iux̄ cognatiōes caathitar⁹. Ꝑis ei sorte ꝓtigerāt. Dederūt igi/tur eis hebrō i tra iuda:t sburba/na ei⁹ p circūitū: agros āt citat[t villas caleph filio iephone. Por/ro filijs aarō dederūt citates ad cō/fugiēdū hebrō t lobna t suburba/na ei⁹. Jether q̄z t esthemo cū sub/urbāis suis: scz t helō t dabir cū sb/urbāis suis:asā q̄z et bethsemes t sburbana ea⁹. De tribu aūt benia/mi gabee t sburbana ei⁹ t almath/ cū suburbāis suis:anathoth q̄z cū sburbāis suis. Oēs citates tredeci/ cū sburbāis suis p cogtiones suas.

agit de officijs leuitar⁹ quor⁹ aliqui erāt simplices leuitę alij/ cū h̄ sacerdotes sic aarō t filij ei⁹ qui erāt de tribu leui. Duo igit determinant officia leuitarū simpliciū. scḝo sacerdotū. ibi: Aaron vero. De simplicib⁹ leuitis:alię erāt citatores ad dicēdū diuinas laudes de quib⁹ agit ꝑmo. alij in aliqs offi/ciis ꝟstituti de quib⁹ agit scḝo. ibi: Fres quoq⁹ eorū. Circa ꝓmū sciendū q̄ post q̄ dauid obtinuit regnū adduxit arcā dñi de domo obededom in ciuitatē dō t posita fuit in taber/naculo q̄ fecerat dauid: vt h̄ .ij. Reg. vj. et ex tūc instituit dauid citatores t alios leuitas: q̄ officia exercerēt corā dō q̄diu illa arca fuit in illo tabernaculo: t postea q̄ fuit trā/lata ad tēplū p salomonē edificatū. Iter citatores aūt erāt tres ꝓncipales de tribus cognationib⁹ leuitar⁹ suprad̄ict⁹: vide/licet hemā de filijs caath. t asaph de filijs gerson: t ethan de filijs merari: t erāt sic ordinati q̄ hemā cū societate sua erat i medio. asaph aūt cū societate sua erat ad dexterā. ethan vo cū sua ad sinistrā. t ex his ptz lra paucis exceptis. cūq̄ dicit: Isti sūt quos constituit dauid super citatores. s. qui infra se/quunt. ex quo collocata est arca in tabernaculo facto a da/uid. Cetera patēt ex dict⁹ vsq̄ ibi: a Et frat ei⁹ asaph tē. vocant aūt asaph t socij sui fratres ipsi⁹ heman t alior⁹ qui erāt in societate sua: q̄ licet essent de duab⁹ cognatiōib⁹ scḝ caath t gerson: tñ erāt de eadē tribu. s. tribu leui. Cetera pa/tent ex dictis. b Fratres quoq⁹ eor⁹ leuite. Hic agit de of/ficijs alior⁹ leuitar⁹. cū dicit: Fratres quoq⁹ eor⁹ leuite. t di/cit fratres: q̄ de eadē tribu: vt iā dictū ē. c Qui ordina/ti sunt in cūctū ministeriū tabernaculi: q̄ aliqui erāt tanto/res: t alij custodes vasor⁹: t alij ministrabāt sacerdotib⁹ in oblationib⁹ sacrificior⁹: t sic de aliis officijs q̄ nō exprimun/tur h̄. ista enī officia citor⁹ leuitar⁹ t sacerdotū pleni⁹ exprī/munt et describunt ifra eodē libro a. xxiij. ca. vsq̄ ad. xxvj. inclusiue. d Aaron vero. Hic describunt officia sacerdo/tū breuit tñ. cū dicitur: e Adolebāt incēsū sup altare ho/locausti. Q̄ erat extra tabernaculū in atrio: t ibi crema/batur incēsum simplex quod offerebat cū hostijs t oblationi/bus. f Super altare thymiamatis: quod erat intra ta/bernaculum ante edificationem templi et postea in templo quando fuit edificatum: et super illud cremabatur thymia/ma: quod erat compositū ex quattuor ſpeciebus pretiosis t redolentibus: vt habetur Exod. xxx. g Ad ſn omne opus sanctisanctorū. Licet enim illa pars tabernacli in qua erat altare thymiamatis et candelabrū et mēsa propositionis vo/caretur sanctū vel sancta tantūmodo: tamen omnia opera q̄ fiebant ibi a sacerdotibus: vtpote compositio incensarum: propositio panum et crematio thymiamatis fiebant propter reverentiam ipsius dei cuius sedem repꝛesentabant illa que erant intra partē tabernaculi: que dicebatur sanctum sanctorum: videlicet arca cherubin et propiciatorium: sicut dictum fuit plenius Exo. xxv. ca. vnde et de propiciatorio dabant responsa diuina quasi a deo ibidem specialiter habitante: et ideo predicta opera dicuntur sanctisanctorum. b Hic ſtic autez filij aaron : eleaçar filius eius tē. Hic consequenter re/plicat generationes aaron: incipiendo ab aaron et termi/nando in achimaas filio sadoch: t nō procedit vltra : quia sollo modo hic enumerantur sacerdotes ab aaron per eleaçarū filium eius: qui fuerunt vsq̄ ad tempus salomonis qui edi/ficauit templum. i Et hec habitacula eorum per vicos atq̄ confinia filiorum scilicet aaron tē. Hic consequēter agi/tur de ciuitatibus et locis filiorum leui incipiēdo a sacerdo/tibus filijs aaron. cum dicitur. Dederunt igitur eis hebron in terra iuda. Sequit: k Agros autem ciuitatis t villas caleph filio iephone. Ciuitas enim hebron et territorium in circuitu fuit datum caleph per iosue: sicut habetur Josue xiiij. ita q̄ erat domin⁹ principalis ciuitatis t suburbij ꝗ/uis concederentur habitationi sacerdotum. territoriū autē t ville que erant ibi fuerunt sue q̄tum ad habitationē t do/minium. l Porro filijs aaron dederūt ciuitates. t hic de/bet fieri punctus: t subintelligunt que postea subdunt: m Ad confugiendū hebron. Hic similiter fit punctus: q̄ ille q̄ imediate sequūt nō fuerūt ciuitates refugij: fuerūt el tñ sex ciuitates refugij: tres citra iordanē. s. hebron ſychem et cedes in galilea: t tres trans iordanē. s. boçor ramoth i ga/laad: t gaulon in basan: vt habet Josue. xx. t licet iste sex ciuitates nominent in h̄ ca. in diuersis locis: nō tñ notant h̄ ciuitates confugij nisi due tm: scilicet hebron et ſychem. Sed de alijs quattuor idem est notandum. n Omnes ciuita/tes tredecim cum suburbanis suis tē. tot fuerunt ſm veri/tatem: vt habetur in libro Josue.

Filijs aūt

Filijs aūt caath residuis de cognatōe sua: dederūt ex dimidia tri/bu manasse i possessionē vrbes decē. Porro filijs gerson p cogna/nōes suas de tribu isachar: t de tribu asar: t de tribu neptali: t ō tribu manasse i basan vrbes tredecī. Filijs āt merari p cognatio/nes suas de tribu ruben: t de tribu gad: t de tribu çabulon dede/rūt sorte ciuitates duodecī. Dederūt q̄z filij isrl leuitis ciuitates t suburbana ea⁹. Dederūtq̄z p sortē ex tribu filior⁹ iuda: t ex tribu filior⁹ symeon: t ex tribu filior⁹ beniamī vrbes has q̄s vocauerūt noīb⁹ suis: et his q̄ erāt ex cognatiōe filior⁹ caath: fuerūtq̄z ciuita/tes i terminis eor⁹ de tribu effraim. Dederūt ǧ eis vrbes ad cōfu/giendū sichen cū suburbanis suis in monte efraim: et gazer cum suburbāis suis: iechmaan q̄z cū suburbanis suis: t bethoron sūr/necnō t helon cū suburbanis suis: et gethrēmon i eundē moduz. Porro ex dimidia tribu manasse aner t suburbana ei⁹. Balaam t suburbana ei⁹. Ihis videlicet q̄ de cognatione filior⁹ caath reliq̄ erāt. Filijs aūt gerson de cognatōe dimidię trib⁹ manasse gaulon in basan t suburbana ei⁹: t astaroth cū suburbanis suis. De tri/bu isachar cedes cū suburbāis suis: t dabereth cū suburbāis suis. Ramoth q̄z t suburbana ei⁹: t anē cū suburbanis suis. De tribu vero aser masal cū suburbāis suis: t abdon sūr. Asach q̄z t subur/bana ei⁹: t roob cū suburbanis suis. Porro de tribu neptalim ce/des i galilea t suburbana ei⁹. Amon cū suburbāis suis: t charia/thaim t suburbana ei⁹. Fili⁹ aūt merari residuis. De tribu çabu/lon rēmono. t suburbana ei⁹: t thabor cū suburbāis suis. Trans iordanē q̄z ex adūso hiericho ꝯ orientē iordanis. De tribu ruben boſor in solitudīe cū suburbāis suis: t iassa cū suburbāis suis. La/demoth q̄z et suburbana ei⁹: et miphaath cū sburbāis suis. Mec/nō t de tribu gad ramoth i galaath t suburbana ei⁹: et manaim cū suburbāis suis. Sz t eseobon cū suburbanis suis: et iecer cum suburbanis suis.

Capitulū: VII

a ſ alias samrom.

Porro filij isachar thola t phua t iasub: t samarōn q̄ttuor. Filij tholai oḝi t raphaia et ierihel: t iemai et iepsem et samuel ꝓncipes p domos cognationū suar⁹. De stirpe thola: viri fortissimi nūerati sunt i diebus dauid vigitiduo milia sexcēti. Filij oḝi: igrahia: de quo nati sūt michael t obadia t iohel

a ſ alias isai. b ſ annumeraro patre qui vnicus fuit patris sui.

t iesia quīq̄ omēs ꝓncipes cuz eis p familias t pplos suos ac/cincti ad glij viri fortissimi triginta sex milia. Multas ei habue/re vxores et filios. Frēs q̄z eor⁹ p oēz cognatōnē isachar: robustis/simi ad pugnādū octogitaseptē milia numerati sunt. Filij benia/min bale t bochor et iadihel tres. Filij bale elbō et oḝi et hierimoth t vzai q̄nq̄ ꝓncipes familiar⁹ t ad pugnādū robustis/simi. Numer⁹ aūt eor⁹ vigitiduo milia t trigita q̄ttuor. Porro fi/lij bochor çamira t ioas et elieçer: t elioenai et amri t hierimoth t abiat anathuth t almathā.

ſ ei⁹ factū videt: qz fidei fuit dō i oib⁹

Ca. VII.

a Oēs hi. Ubicū q̄ i lege scribit oēs hi filij isti⁹ vel illi⁹ aut ꝓ merito⁹ ex/cellētia tē aut pro merito⁹ deteriora tione vt ei⁹ dicant ſ esse filij

a Oēs hi filij bochor. Numerati sunt autem per familias suas ꝓncipes cognationum suaruz ad bella fortissimi viginti milia et ducēti. Porro

ſ alās iedihel.

filij iadihel balan. Filij autez balan iehus et

a ſ a ſ egressi sē bēiamite: q̄ nephario cōcubitu occidēt vxorē leuite.

beniami t aboth et chanana et iothan et thar/sis et haisaar. Omnes hi filij iadihel ꝓncipes cognationum suarum viri fortissimi decem t septem milia t du/cēti ad pꝛeliū ꝓcedētes. Sephan quoq⁹ et haphan filij hir et asim

a ſ cōcubine iacob ancille rachel mīs neptalim a quo isti sūt generati.

filij aber. Filij aūt neptalim: iasiel t guni t aser t sellum filij bale.

a Filijs aūt caath residuis. i. qui nō erant sacerdotes: ita q̄ dicebant caa/thite tm t nō aaronite: vt dictum est supra. istis dederūt alia habitacula.

b Porro filijs gerson. Hic ꝑo agit de habitaculis gersonitarū t merarita/rū: ostendēdo que ciuitates: t a q̄b⁹ tri/bubus assignate sunt eis. t cū hoc etiā intermiscet aliqua de filijs caath. t pa/tet littera vsq̄ ibi: c Quas voca/uerunt ex noibus suis. i. leuite t sacer/dotes denoīauerunt loca eis assignata ad habitandū t nutriendum pecora ex noibus suis ad hoc q̄ istud eēt testimo/nium in futurū: q: ista erāt eis assigna/ta a filijs israel: q: tribus leui nō habu/it hereditatem distinctā sicut alie trib⁹. Cetera patent in littera.

Ca. VII

D Porro filij isachar. Hic conse/quēter pōit generatiōes alia/rū ser tribuū: scz isachar: be/niamin: neptalim: manasse: efraim t a/ser. de tribubus vero dan t zabulon ñ facit mentionē. Primo ergo agitur de generationib⁹ istarū tribuū. scḝo resu/mitur trib⁹ beniamin: vt diffusius de/scribitur ca. viij. Circa ꝓmū describit ꝓmū generatio tribus isachar. secun/do beniamin. ibi: Filij bēiamin. tertio neptalim. ibi: Filij aūt neptalim. quar/to manasse. ibi: Porro filius manasse. quinto efraim. ibi: Filij autem efraim. sexto aser. ibi: Filij aser. De tribu vero dan t çabulon nō describit aliqua ge/nealogia. cui⁹ causa ab aliquibus assi/gnatur: q: quelibet tribus habebat li/brum genealogie sue. Esdras autē scri/ptor hui⁹ libr⁹ (vt dictū fuit a ꝓncipio) forsitan nō inuenit libros genealogia⁹ tribus dan t tribus çabulon: q: perdi/ti fuerunt in captiuatione decem tribu/um: vel alio modo. Circa ꝓmū dicit: Filij isachar tē. t subdit: c Et sam/ron. iste vocat semrom. Hcñ. xlvj.

f Numerati sunt in diēb⁹ dauid. qñ ꝓcepit numerare populū: vt habetur ij. Regū. xxiiij. g Quinq̄ omnes ꝓncipes. hoc intelligitur cōnumerato patre. Cetera patent vsq̄ ibi. h Fi/lij beniamin. Hic ꝓsequēter describitur genealogia trib⁹ beniamin. t patet lit/tera vsq̄ ibi: i Sephan quoq⁹ t haphan filij hir t asim filij aser. In he/breo habet: Filij aber. t ponit hic filij in plurali ꝓ filius. vel cū isto asim itel/liguntur alij filij aber. Dicit aūt hic glo/sa hebraica q̄ esdras istos sephan t ce/teros posuit hic vltimo in genealogia beniamin: q: nesciebat vtrum essent de tribu beniamin vel nō: eo q̄ nō inuenit reductionē genealogie ipsor⁹ ad tribuz beniamin certitudinaliter: sed h̄ nō vi/detur cōuenienter dictū. tum q: hebrei dicunt q̄ esdras scripsit hunc librū per adiutorium t directionē aggei t zacha/rie ꝓpheta⁹ sibi cōtemporaneor⁹ q̄ spiritu ꝓphetico loq̄bant. tum q: in scriptura sacra si aliq̄d esset positū dubiū: h̄ esset a spiritu humano: t nō a spiritu diuino.

k Filij autem neptalim. Hic ponitur genealogia trib⁹ neptalim: t multum breuiter. l Filij bale. ista autem fu/it ancilla rachel ab eadē in cōiugio ipi iacob data: vt habet Heñ. xxx. de qua natus fuit neptalim: vt habetur ibidē. t ideo cum dicitur: Filij bale. li filij re/fertur ad neptalim: t est singularis nu/meri t genitiui casus. si aūt sit pluralis

numeri pro

esse filij eius fuerunt imitatores.
a Concubinaꝫ eius rē. Hec dicitur fuisse filia filij balan que in egyptum fame cogente a patre venalis ducta a Manasse qui bonoris preerat cibarijs patri datis:in coniugium misericorditer suscepta est.
b Happhū. t sephan. Pri or filij machir hec duo nomina esse dicuntur: sed ſm eſſe salphaath t eorum sororem maachā quaz eſrom cum seraginta eēt annorum accepit vxorem que peperit ei filium c segub: sicut supra dictuz est.
c Soror autem eius reg. Soror vlam filij phares filij machir vt p dictuz est. hāc quidaz tradūt esse matrem iesu filij naue q̄ vir decor⁹ nuncupatur:ob insigne virtutis t principatus. Alij dicūt de bozam vxorem lapidoch prophetissam.
d Filij autez efraim. Fabulantur hebrei q̄ filij efraim congregata multitudine viuente patre conati sunt ad terram promissionis reuerti: et in geth palestinorū occisi sūt. Unō cetere tribus per deserta adducuntur:ne viderēt ossa fratrū suorum. t in psalmo dicitur: Filij efrem conuersi sunt i die belli.

ſ Qui translati sunt in manath. Quando pro scelere in vrbe leuite gladio corruerunt t sexcenti ām remāserūt.
b Roaman at tē. principes fuerūt: ſ gera se ſbdidert. Unō singulariter ōr. ipse transtulit eos ō q̄ exiit p genies gera q̄ fuit pr̄ semei.
ſ Natdinnei

Porro filij manasse
e erihel. Concubinaꝫ ei⁹ sexra pepit machir pr̄ez galaad. Machir aūt accepit vxorez filijs suis:happhī et sepham:t habuit sororē noie maacha: Nomē autem scōi salphaat Mateꝫ sine
a ſ que in libro numeroꝝ pe rūt a moyse hereditarē inter fratres suos.
salphaath filię. Et pepit maacha vxorem machir filiū:vocauitq̄ nomē eius phares. Porro nomē frīs ei⁹ sares:et filij ei⁹ vlā t rehen. Filij⁹ aūt vlā bedā. Hi sūt filij galaad filij machir filij manasse. Sorores āt ei⁹ regma:pepit viruz decoꝝ et abieęer t moola. Erāt āt filij semida ahi t sechē: t lechi t aniā: Filij āt efraim suthala: bareth filij⁹ ei⁹:thaath filij⁹ ei⁹:elada filij⁹ ei⁹:t hui⁹ filij⁹ cadab: t hui⁹ filij⁹ suthala:t hui⁹ filius eęer t elad. Occiderūt aūt eos viri geth idigenę:qz descēderāt vt inuaderēt possessiones eoꝝ Luxit igit efraī pr̄ eoꝝ multl diebus.
a ſ pr̄iarche q̄ adhuc supererār: vl cognati q̄ sepe frēs dicuntur.
Et venerūt frēs ei⁹ vt ꝯolarent eū In gressusq̄ ē ad vxorē suā:q̄ ꝯcepit t peperit filium t vocauit nomē ei⁹ beria: eo q̄ in mal' dom⁹ ei⁹ ort' esset. Filia aut ei⁹ fuit sara q̄ edificauit bethoron inferiorē t supiorē et oęncara. Porro filij⁹ manasse eęrihel. Concubina eius pepit machir pr̄ez galaad. Machir aūt accepit vxorez filijs suis:happhī et sepham:t habuit sororē noie maacha: Nomē autem scōi salphaat Mateꝫ sine
a ſ que in libro numeroꝝ perūt a moyse hereditarē inter fratres suos.
salphaath filię. Et pepit maacha vxorem machir filiū:vocauitq̄ nomē eius phares. Porro nomē frīs ei⁹ sares:et filij ei⁹ vlā t rehen. Filij⁹ aūt vlā bedā. Hi sūt filij galaad filij machir filij manasse. Sorores āt ei⁹ regma:pepit viruz decoꝝ et abieęer t moola. Erāt āt filij semida ahi t sechē: t lechi t aniā: Filij āt efraim suthala: bareth filij⁹ ei⁹:thaath filij⁹ ei⁹:elada filij⁹ ei⁹:t hui⁹ filij⁹ cadab: t hui⁹ filij⁹ suthala:t hui⁹ filius eęer t elad. Occiderūt aūt eos viri geth idigenę:qz descēderāt vt inuaderēt possessiones eoꝝ Luxit igit efraī pr̄ eoꝝ multl diebus.
a ſ pr̄iarche q̄ adhuc supererār: vl cognati q̄ sepe frēs dicuntur.
Et venerūt frēs ei⁹ vt ꝯolarent eū In gressusq̄ ē ad vxorē suā:q̄ ꝯcepit t peperit filium t vocauit nomē ei⁹ beria: eo q̄ in mal' dom⁹ ei⁹ ort' esset. Filia aut ei⁹ fuit sara q̄ edificauit bethoron inferiorē t supiorē et oęncara. Porro

numeri prout sonat lr̄a hebraica:sic filij neptalim hic dicūt filii bale mīs Sueeo modo loquēdi quo frequēter in sacra scriptura filij filiorū dicunt filij parentum. a Porro filij⁹ manasse. Hic describit genealogia trib⁹ manasse.
b Peperit machir patrē galaad. fuit enī potens t magn⁹ in terra illa. pter qd dicit pater ei⁹: vt frequēter dictū est in ꝯsimilib⁹. c Et habuit sororē nomine maacha. ista est alia ab illa maacha: q̄ cito post dr vxor machir. d Nam teqz sunt salphaath filie. iste fuit lapidat' pter collectionē lignoꝝ in sabbato: nec habuit filios pter qd ei⁹ filie acceperūt partē hereditatis loco pr̄s de voluntate dñi: vt habeť Num. xxvij. Sequit: e Soror autē eius regma pepe rit virū decorū. in hebreo habeť: Peperit sechor: t est nomē pr̄ū vni⁹ homis. vt dicūt hebrei. f Filij aūt efraim. Hic describit genealogia tribus efraim: t legat lr̄a put iacet vsq̄ ibi: g Occiderūt aūt eos vir geth. istud autē exponit ab hebreis multipl'r. Uno mō q̄ isti descēdētes de efraim filio ioseph patre ei⁹ adhuc viuēte ante exitū filioꝝ isr'l de egypto sub moyse collegerūt multitudinē vt intrarēt terrā pmissiōis. tū qz ioseph moriēs dixerat q̄ dñs post mortem suā educeret filios isr'l de egypto: t induceret eos in terrā pmissiōis: vt dr Hecū. vlti. tū qz iacob pr̄iarcha bñdicēdo filios ioseph pposuerat efraim ipi maiores: vt dr Hecū. xlviij. pter qd filij ei⁹ erāt magis elati t audaces: t venerunt versus terrā pmissiōis p viā breuiorē. s. p terrā philistinoꝝ q̄ vicina est. vt habetur Exo. xiij. t tūc a getheis fuerūt debellati: qz ꝓoccupabant tps redeundi ad terrā pmissiōis. ſm q̄ dr Hecū. xv. q. cccc. ānis deberēt esse filij isr'l pegrini i terra nō sua: vt ibidē fuit declaratū: qz nōdū adhuc erāt cōpleti: t huic exposition cōcordat q̄ postea b dr. s. q̄ iosue fili⁹ nun mīster moysi in exitu de egypto nepos fuit elisama filij amiud: filij laadan: filij thale: filij beria: vt dicūt hebreifilij efraim. t sic in serta generatiōe nat' est iosue de efraim: sicut t eleazar de leui in q̄nta: vt dictū fuit Hecū. xv. Sed huic expositioni obuiat q̄ dr in textu. Filia autē eius. s. efraim fuit sara: q̄ edificauit bethoron inferiorē rē. q̄ iste ciuitates sunt in terra pmissiōis in sorte efraim: vt habeť Iosue. xvj. vbi nō potuit edificari p mulierē descendentē de efraim nisi post ingressum filioꝝ isr'l in terram pmissionis t assignationē hereditatū singulis tribub⁹. A natiuitate vero efraim vsq̄ ad illud temp⁹ fluxerūt anni. cclvj. ad minus. t iō non videť q̄ tunc posset esse alią filia genita ab efraim q̄ edificasset ciuitates illas. pbatio assumpta: qz a natiuitate isaac vsq̄ ad exitū de egypto fluxerūt anni. cccc. vt declaratum fuit Hecū. xv. a q̄bus si subtrahant anni q̄ fluxerūt vsq̄ ad natiuitatē efraim remanent anni. ccc. qz isaac seragenari⁹ genuit iacob: vt dr Hecū. xxv. Jacob vō centū triginta an. erat q̄n descēdit in egyptū: vt dr Hecū. xlvij. t ste de pdictis. ccc. annis vsq̄ ad exitū de egypto remanēt. ccc. ad min⁹ a natiuitate efraim: qr natus erat q̄n iacob descēdit in egyptū: vt dr Hecū. xlviij. q̄b⁹ si addant. xl. āni q̄ bus filij isr'l fuerūt in deserto post exituz de egypto: t sex in q̄b⁹ iosue pugnauit ꝯtra reges chanaan anteq̄ diuideret terrā: put ostensum fuit Josue. xj. t xiij. habent āni. cclvj. Igit ſm istā expositionem oportet dicere q̄ sara q̄ hic dr filia efraim nō fuit filia eius immediata: sed p multas generatiōes descēdit de eo: t fuit in ptāte sua postq̄ filij isr'l in terra pmissiōis habuerūt sortes assignatas: et sic edificauit ciuitates dictas: pter qd hic notāť inter filios efraim pr̄iarche propter magna q̄ fecit in edificatiōe ciuitatū. Alio mō exponit de ill' q̄ ꝯtra voluntatē moysi post exitū de egypto iuerť ad pliū ꝯtra aduersarios: t debellati fuerūt t multi eoꝝ occisi: vt habeť Nu. xiij. in fine. t ſm b nō pōt dici q̄ iste efraim q̄ dr hic eos lamētasse fuerit ephraim filij⁹ ioseph: qz illud bellū fuit scdo anno egressiōis de egypto: t sic iste efraim fuisset tūc. ccxij. ānoꝝ. vt ptz ex pdict'. t nō est verisile q̄ tantū vixerit: maxie qz Exo. j. dr q̄ mortu⁹ fuit ioseph t omis cognatio illa ānq̄ filij isr'l exirēt de egypto. Itē dato q̄ vixisset: trāsiuisset in eos tps generādi: t tū de isto efraim q̄ dicitur b lamentasse filios suos: dr q̄ postea genuit beria. sic notans eū: eo q̄ in mal' dom⁹ ei⁹ ortus cēt. i. p occisionē filioꝝ. Beria enī interp̄tat in malo. Itē alią dicunt b in textu t Nu. xiij. q̄ videnť obuiare huic expositiōi: qz hic dr: Q ciderunt aūt eos viri geth q̄ erāt philistei. et Nu. xiij. dicit q̄ āmorrei t amalechite ūterfecerūt illos q̄ ꝯtra voluntatē moysi ausi fuerūt ire ad pzelia. Itē hic dr q̄ isti fuerūt occisi a getheis: eo q̄ descēderant ad inuadendū possessiones eoꝝ. ibi aūt dr: At illi ꝯtenebrati ascenderūt in montē ad pugnādū ꝯtra āmorreū t amalech. t iō pter ista nō videť posse stare ista expositio secūda. Tertio mō exponit de viris existētib⁹ de tribu efraim: qui postq̄ habuerūt sortē in terra pmissiōis p iosue multiplicati fuerūt t robo rati t fidētes de sua multitudīe t fortitudine descenderunt de monte efraim versus terrā philistinoꝝ: q̄ est sup mare mediterraneū: ſ viri geth indigene occiderūt eos: t ponit in textu. b Indigene. ad exprmendū modū occisiōis. indigene enī dicunt nati de terra illa. vñ indigene dicunť q̄si inde geniti: t pr̄ b sciebāt passus terre difficiles ad trāscundū: t sic pugnauerūt cū filijs efraim in loco vbi filij efraim nō poterāt se bñ defendere. igit ſm istā expositionē oportet dicere q̄ ille efraim q̄ dr hic lamētasse filios suos occisos q̄ fuerť pncipales in hoc facto. s. illo cōflictu. fuit alius ab efraim filio ioseph: t multo tpe post ipm: tū notāť eodē noie sicut frequēter ꝯtingit: t huic expositiōi ꝯsonat q̄d subditur i Filia aūt ei⁹ fuit sara q̄ edi. bethoron infe. t su. nō ei potuerūt iste ciuitates edificari ab ipa donec filij efraim fuerūt potētes in sorte sua. k Et ocęncara. istā ciuitatē notauit ex noie suo. Sed dicte expositiōi videť obuiare q̄d subditur. s. q̄ iosue filij⁹ nun descēdit de istis: t tū certū est q̄ ipe fuit an ingressum terre pmissiōis: t iā erat senex t puecte etatis q̄n diuisit terraz filijs isr'l: vt dr Josue. xiij. t iō ſz ista expositōne tertią q̄n ſbdit b. l Porro filij⁹ ei⁹ raphaa oportet dicere q̄ ista lr̄a nō referť ad p̄cedētia imediate: ſ ad efraim filium ioseph: ita q̄. pter reuerentiā iosue q̄ fuit valde magn⁹ in q̄dā isr'l, scriptura incepit

ro filius eius rapha t reseph t thale de q̄ natus est thaan: q̄ genuit laadā. Hui⁹ q̄z fili⁹ amiud q̄ genuit elisama: de q̄ ort' ē nun: q̄ habuit filiū iosue. Possessio aūt eoꝝ t habitatio bethel cū filiab⁹ suis: et ꝯtra orientē noꝝ ad occidētalē plagā gazer t filię eius. sichem quoq̄ cū filiab⁹ suis vsq̄ ad aza cū filiabus eius. Jurta filios quoq̄ manasse bethsan: t filias eius. thanaç et filias eius: mageddo t filias eius: dor t filias eius. In his habitauerūt filij ioseph filij israel: Filij aūt aser iemna t iesua t isui t baria t sara sorores eorum. Filij autē baria heber t melchiel: ipe est pr̄ barzaith. Heber aūt genuit iephlat et somer et iothan t suaa sororē eoꝝ. Filij ephlat phosech t chamaal t asoph: hi filij iephlat. Porro filij somer ahi t roaga et iaba et arā. Filij aūt helem, fratris ei⁹ supha t iēna t selles t amal. Filij supha suarnaphed et sual et beri et iāra bosor et odor et samma et iethra t bera. Filij gether: iephone et phaspha et ara. Filij aūt olla aree t auihel t resia. Omnes hi filij aser: pncipes cognationū electi atq̄ fortissimi duces ducū. Numer⁹ aūt eoꝝ et atl q̄ apta esset ad bellum. xxvj. milia. La. VIII

Beniamin āt genuit bale pmogenitū suum asbal scōm: abara tertiū: noaba qrtū: et rapha qntū. Fuerūtq̄ filij bale: addoar t gera t abiud: abisue q̄z t noamā et achia: ſ t hiera t sephuphā t vrā. Hi sūt filij ahod: pncipes ꝯgtionū hitātiū ſ sepulchrum.
a in gabaa q̄ trāslati sunt in manath.
b Roaman autez t achia t hiera: ipe trāstulit eos: t genuit oza t abiud.
ſ als saarim.
Porro saarahi gēuit i regiōe moab postq̄ dimisit husim t bara vxores suas. Genuit aūt de edes vxore sua iobab t sebia t mosa t molchō: iehuz q̄z t sethia t marmach. Hi sunt filij ei⁹ pncipes in familijs suis. Methusim vero genuit achitob t elphaal. Porro filij elphaal heber et misaā t samad. Hic ędificauit onor lod t filias ei⁹. Bara āt t sama pncipes
a ſ quia vlri sunt frarres filios suos ephraim.
cognationū hitātiū i hailon. Hi fugauerūt hitatores geth et haio et sesach: et hierimoth et zabadia et arod et heder: michael quoq̄ et iespha t ioaa filij baria et zabadia et mosollam et ezeci: et heber t elamari et ieslia et iobab filij elphaal et iacim t zechri et zabdi et helioenai t selethai t elihel t adaia et baraia et samarath filij semei. Et iesphā et heber et helihel et abdō et zechri et hanā et anania t ailā t anathothia et iephdaia et phanuel filij sesac. Et samsari et sooria et otholia et iersia et helia et zechri filij ieroam. Hi patriarchę t cognationum principes qui habitauerunt in hieru salem. In gabaon autem habitauerunt abi gabaon: et nomen vxoris eius maacha: filius quoq̄ eius primogenitus

cipit describere eius genealogiā ab efraim pr̄iarcha. vt fit sensus: Porro fili⁹ eius. i. efraim pr̄iarche. a Raphā t reseph t thale: de q̄. s. thale nat' est thaan rē. Sequitur: b Qui ha. fi. io. t sic iosue descēdit de efraim in septima generatiōe. c Possessio aūt eo. t ha. be. cum fi. suis. i. cū villis sibi adiūctis. ista tū ciuitas bethel alia est a hierlm: q̄ vocata fuit bethel: prout dictum fuit Hecū. xxviij. qz hierlm partim fuit in sorte iude t partim in sorte beniamin. ista aūt bethel fuit in sorte efraim: t ibi posuit hieroboam vnū de duob⁹ vitulis aureis q̄s fecit: vt habeť. iij. Reg. xij. d Filij aser. Nicolto describit genealogia aser. t pz lr̄a vsq̄ ibi: e Jpe est pr̄ barzaith. nomē est loci vbi melchiel fuit dñs vl vir famosus.
f Filii gether iephone. iste est ali⁹ a pr̄e caleph. q̄ fuit de tribu iuda. iste aūt de tribu aser. La. VIII

Beniamin aūt. Hic resumit genealogia bēiamin. vt diffusi⁹ scribať t b fit pncipalit̄ pter saul regem: q̄ fuit de hac tribu. Prio igit ponit genealogia beniamin i generali. secōo ipi⁹ saul i speciali. ibi: In gabaon aūt. Circa pmū dr: Beniamin aūt gen. bale pmogenitū suū: t baal scōm q̄ vocať asbal Nu. xxvj.
b Fuerūtq̄ filij bale addoar t gera. Dicit aliq̄ q̄ iste gera fuit pr̄ semei: sed b nō est vez: qz iste gera fuit nepos beniamin pr̄iarche: vt ptz b: a cui⁹ tpe vsq̄ ad tps semei fluxerūt sexcenti āni t plus: qz āno. cccc. t. lxxx. egressionis de egypto fundatū fuit tēplū q̄ salomon em: vt dr. iij. Reg. vj. q̄ salomon interfecit semei. vt habeť. iij. Reg. ij. t ideo ille gera q̄ dicit pr̄ hui⁹ semei. ij. Reg. xvj. fuit ali⁹ ab isto gera: t lōgo tpe post ipm. i Hi sūt filij ahod. iste est q̄ vocať aioth. Judicū. iij. q̄ fuit iudex in isr'l et interfecit eglon regē moab: vt ibidē habeť. k Qui trā. sunt in manath. i. in sepulchrū: vt dicunt alią expositores nr̄i. t intelligit b de gabaonit': q̄ pter vxoꝝ leuite quā afflixerāt incredibili libidine: vt dr Judicū. xix. interfecti fuerunt: t isti descēderūt de aioth: sed lr̄a sequēs ꝯtrariať huic expositōi in qua dr: l Moaman aūt ipe trā. eos. t achia t hiera associati fuerūt in b facto. cū igit isti fuerūt de tribu beniamin q̄ nō interfecerunt pdictos gabaonitas: sed magis iuuerūt eos: vt dr Judicū. xx. ptz q̄ dicta expositio nō est vera: t ideo dicūt hic hebrei q̄ manath nō significat b sepulchrū: sed ē nomē pr̄iū cuiusdā terre ad quā isti fuerūt trāslati p noaman t socios eius. vtrū aūt fuerūt trāslati illuc p bellū vel p cōmutationez hereditatū seu alio mō: nō dicūt expositores hebraici vel latini. m Porro saarahim genuit in regiōe moab. cā autem ꝯre illuc init subdit: n Postq̄ dimisit husim t bara vxores suas: quia forte erant adultere vel sibi tedi/ose. t ideo eis dimissis accepit aliam vxorem in regione moab. de qua subdit: o Genuit autem de edes vxore sua iobab: t ceteros. p Methusim vero que fuit ꝑma vxor saarahim: vt predictū est: genuit achitob. t subdit: q Hic edificauit ono t lod: nomīa sunt ciuitatuz quas edificauit samad. r Et filias eius. i. villulas adiacentes. s Bara aūt t sama. bara hic est nomē viri.
t Pncipes cognationū habitantiū in hailon. nomen est ciuitatis: de qua dicitur Josue. x. Sol contra gabaon ne mouearis: t luna contra vallem hailon. v Hi fecilicet bara t sama t socij eorum. x Fugauerunt habitatores geth. philistei enim qui habitabant in geth ascendentes runt in sortem beniamin ad depredandum: et ab istis de tribu beniamin fuerunt debellati t fugati: sicut econuerso filij efraim volentes deprædari getheos: ab ipsis fuerunt debellati et occisi: vt dictum fuit ca. precedenti.
y Et haio: et sesac t bierimoth t zabadia rē. nomia sūt virorum de beniamin: qui fuerunt in debellatione gethezorum: vsq̄ ibi exclusiue. z Filij elphaal. vbi incipit describere alias generationes. a Hi patriarche. id est pncipales inter pncipes cognationis. b Qui habitauerunt in hieru. hec enim ciuitas partim cadit in sortem iude: et partim in sortem beniamin: vt dictum fuit in libro Josue. t ideo non solum habitabāt ibi aliqui de tribu iuda: sed etiam aliqui de tribu beniamin.
c In gabaon aūt habita. Hic ꝯsequēter describitur cognatio saulis regis in speciali. cū dicit: In gabaon aūt habitauerunt abi gabaon. In hebreo habeť: Pater gabaon: t sunt due dictiōes: t significāt illū qui erat pncipalis in illa ciuitate: t q̄ ista sit vera lr̄a. patet ex b q̄ circa finē ca. sequentis resumit ista cognatio q̄si sub eisdem

abdon ⁊ sur ⁊ cis ⁊ baal ⁊ nadab. Ge
dur quoq; et ahio et çacher et macel
loth. Et macelloth gẽuit samaa. Iha
bitauerũtq; ex aduſo frũ suoꝝ i hierl̃z
1.Re.9.a cũ frib⁹ suis. Heber ãt gẽuit cis: et cis
gẽuit saul. Porro saul gẽuit ionathã
⁊ melchisuee abinadab ⁊ hisbaal. Fi
lij ãt ionathã miribaal: ⁊ mirabaal
gẽuit micha. Filij micha: phitõ ⁊ me
lech et thara et abaç. et abaç genuit
ioada: et ioada genuit almoth ⁊ as/
moth et çãri. Porro çãri genuit mo
sa: ⁊ mosa gẽuit baana: cui⁹ fili⁹ fuit
raphaia: de q̃ oriꝰ est elasa: q̃ genuit
asel. Porro asel sex filij fuerũt his no
minib⁹. Eçricã bochru hismael: saria
abadia anã. Oẽs hi filij asel. Filij au
tẽ esech frĩs ei⁹ vlã pmogenit⁹: ⁊ hus
scos: ⁊ elephaleth tertꝰ. Fuerũtq; fi
lij vlam viri robustissimi ⁊ magno ro
bore tendẽtes arcũ: et multos hũtes
a ℣ numerus referr̃ ad filios vlam vt sit sensus: fue
rũt filij vlã cenrũ q̃nq;ginta p hiperbaron.
filios ac nepotes vsq; ad cẽntuz q̃n/
quaginta. Omẽs hi filij beniamin.

A Vniuersus g̃ isra/ Ca. IX. g
a ℣ p dõ vl̃ p salomonẽ vl̃ p q̃mlibz alium
regem.
v el dinũerat⁹ est: ⁊ sũma eorũ b
scripta ẽ i libro regũ is
a ℣ partis p reglarphalasar: par
tim p nabuchodonosor.
rael ⁊ iuda. Trãslãtiq; i
sũt i babylonẽ ꝓpter
ỽlictũ suũ. Qui ãt ha k
bitauerũt primi i pos/
sessiõib⁹ ⁊ i vrbib⁹ su/ l
is isr̃l ⁊ sacerdotes ⁊ le
a uite ⁊ nathinei cõmo m n
rati sũt i hierl̃m de filijs iuda ⁊ de fi/
lijs bẽiamin. De filijs q̃z efraim ⁊ ma
nasse othei fili⁹ amiud filius emri: fi/
lij omri: filij bõni. De filijs phares fi
lij iuda: ⁊ de siloni asaia p̃mogenit⁹ ⁊
filij eius. De filijs ãt çara iehuel: ⁊ fra
B tres eoꝝ sexcẽti nonagita. Porro de
filijs bẽiamin: salo filius mosollã filij
a ℣ vel belam.
oduia: filij asana ⁊ iobama fili⁹ ieroã
⁊ hela fili⁹ oçi: filij mochori ⁊ mosollã
filius saphacię: filij ra
huel: filij iebãie ⁊ frẽs
b Helchie. B eoꝝ p familias suas nõ/
fuit sacerdos gẽti q̃nq;gitasex. Oẽs
magn⁹ q̃ deu/ hi p̃cipes cognatio/
teronomiũ iue nũ p domos patꝝ suo
nit i tẽplo dñi rũ. De sacerdotib⁹ ãt o
in tpe iosie: et iedaia ioiarib ⁊ iachi.
õr pr̃ fuisse hie
remie ꝓphe.
℣ Idithun.
b Açarias q̃z filꝰ helchię filij mosol
lam filij sadoch filij maraioth filij p

achitob pontifex dom⁹ dei. Porro adai/
as fili⁹ ieroã filij phasor filij melchia ⁊ ma
asia fili⁹ adihel filij iecra filij mosollã filij
mosollamoth filij ẽmer. Frẽs q̃z eoꝝ p̃ci
pes p̃ familias suas: mille septigẽtisexagin
ta fortissimi roborę ad faciẽdũ op⁹ mĩste/
rij i domo dei. De leuitis ãt semeia fili⁹ as/ a
sub: et filij ecricã: filij asebia de filijs mera
a ℣ als bachacar in domo dñi: ⁊ erat de tribu leui.
b ℣ qui artificio suo fungebatur. c ℣ als calaal.
rari. Bachachar q̃z carpentari⁹ et galal ⁊ b
mathãia fili⁹ micha: filij zechri: filij asaph.
a Et obdias filius semei: filij galal: filij idi/
thun. Et barachia fili⁹ asa filij helchana
a ℣ nomẽ loci ⁊ interp̃rat⁹ inclyt⁹ vbi hierabat caleb filꝰ bara
q̃ hitauit i atrijs nethophati. Janitores
ãt sellũ ⁊ achub: ⁊ thelmõ et ahimã: et fr̃
eoꝝ sellum p̃ceps: vsq; ad illõ tps i poꝛ/ c
ta reglvicissim ad oriẽtẽ obseruabãt p vi
ces suas õ filijs leui. Sellũ vo fili⁹ chore
b filij abiasaph filij chore cũ frib⁹ suis ⁊ do/
mo p̃ris sui. Ihi sũt chorite sup opa mĩste/
c rij custodes vestibulorum tabernaculi et
familię eorum p̃uices castroꝝ dñici custo
d diẽtes introituꝫ. Phinees ãt fili⁹ eleaçar d
erat dux eorũ cozã dño. Porro çacharias c
fili⁹ mosollamia: ianitor portę tabernacli
testionij. Oẽs hi electi in ostiarios p poꝛ/
tas ducẽti. rij. ⁊ descripti i villi ꝓprijs q̃s f
ꝓstituerũt dauid ⁊ samuel videlicet ⁊ fide sua: tam g
ipos q̃ filios eoꝝ i ostijs dom⁹ dñi: ⁊ in ta
bernaculo vicib⁹ suis. Per q̃tuor ventos h
erãt ostiarij. i. ad oriẽtẽ ad occidẽtẽ: ⁊ ad
aq̃lonẽ ad austꝝ. Frẽs ãt eoꝝ i vicul⁹ mo i
rabanr̃: ⁊ veniebãt in sabbatl̃ suis de tpe
e vsq; ad tps. Ihis q̃tuor leuitl̃ credit⁹ erat k
ois nũer⁹ ianitoꝝ: et erãt custodiẽtes ex/ l
edras ⁊ thesauros dom⁹ dñi. Per gyrum
q̃ tẽpli dñi morabanr̃ i custodijs suis: vt
f cũ tps fuisset: ipi mane aperirent fores. De
a ℣ congregatione leuitarũ.
horũ grẽge erant et sup vasa misterij. Ad m
nũerũ ei ⁊ inferebanr̃ vasa: ⁊ efferebanr̃. n
De ipis et q̃ credita hẽbãt vtẽsilia sanctu o
a ℣ a que ad sacrificia ꝓtinebant. p
arij: p̃erant similę ⁊ vino ⁊ oleo ⁊ thuri et q
a ℣ quib⁹ conficiebanr̃ vnguenta ⁊ thymiamata r
aromatib⁹. Filij ãt sacerdotũ vnguenta s
a ℣ Christ⁹ p̃mogenit⁹ mortuoꝝ et p̃nceps regũ terre.
ex aromatib⁹ ꝓficiebant. Et mathathias
a ℣ dñi dei. b ℣ euulsio vl̃ diuulsio. c ℣ dissipãs vel dispdens.
leuites p̃mogenit⁹ sellũ chorite: pfect⁹ erat
eoꝝ q̃ in sartagine frigebanr̃. Porro de fi
b lijs caath frib⁹ eoꝝ sup panes erãt ꝓposi
tiõis: vt sp nouos p singla sabbata ꝓpa/
rarẽt. Ihi sũt p̃cipes cantoꝝ p familias
leuitaꝝ q̃ in exedris morabanr̃: ita vt die
ac nocte iugiꝫ suo ministerio deseruirẽt.
i Capita leuitarũ p familias suas p̃cipes
manserũt in hierl̃m. In gabaon ãt cõmo/ t

Xbis. ⁊ oꝛ ibidẽ: In gabaon aũt cõmorati sũt pr̃ gabaon ⁊c. qũ aũt oꝛ dicr̃
habitauerũt: subintelligunr̃ alij q̃ in eadẽ ciuitate habitauerũt cũ isto p̃ci
pali. a Cis ⁊ baal ⁊ ner. et b dicũt doctores q̃ cis pr̃ saul: ⁊ ner pat ab
ner p̃ncipis militie saul fuerũt fratres: ⁊ p ꝺ̃s saul ⁊ abner cognati germa
ni: vt dictũ fuit. j. Reg. riiij. b Heber aũt genuit cis: sed quõ genuit eũ: q̃
dictũ est q̃ fuit frater ei⁹. Ad ꝺ̃ dicũt expositores cõiter q̃ fuit frater ei⁹ le
nior: eo: ⁊ ideo mortuo pr̃e iste ner educauit ⁊ custodiuit cis frẽm suũ: et er
hac nutritione vocat̃ ꝺ̃ pr̃ eius: ꝓpter q̃ ꝺ̃ iste cis oꝛ habuisse aliũ patrem na
turalẽ. j. Reg. ix. vbi dicit q̃ erat vir de beniamin noĩe cis filꝰ abiel ⁊c.
c Et cis genuit saul: vt hr̃. j. Reg. ibidẽ. d Et hisbaal. iste. ij. Regũ vo/
caꝛ isboseth. ⁊ successit saul in regno fratri⁹ suis interfect⁹. e Et mira/
baal. iste est q̃ vocaꝛ miphiboseth. ij. Reg. q̃ fuit cõmẽsal dauid ꝓpter amo
rẽ ionathe pr̃is sui. cetera leganr̃ ꝓut iacẽt in lr̃a vsq; ibi: f Et miłos
hũtes filios ac nepotes vsq; ad centũ q̃nq;ginta. li milia non est de textu: q̃
nõ est in hebreo nec in libris correct⁹. ⁊ merito: q̃ in tota tribu beniamin ꝛ
erãt tot viri bellatores: ⁊ ml̃to min⁹ i generatiõe vni⁹ hois q̃ vocaꝛ ꝺ̃ vlã.

Ca. IX.

G Vniuersus ergo israel dinumeratus est. Superi⁹ descripte sunt ge/
nerationes descendentes a filijs iacob vsq; ad trãsmigrationem
babylonis. Hic ꝓ̃r agit̃ de illis q̃ fuerũt post trãsmigrationẽ. ⁊ di
uiditur presens capitulum in tres partes: quia primo ponit̃ cõtinuatio re/
spectu precedentium. secundo executio presentium. ibi: Qui autem habita
uerunt. tertio continuatio respectu sequentium. ibi: In gabaon autez. Cir
ca primum dicitur: Vniuersus ergo israel dinumeratus est. quasi diceret.
licet i p̃cedẽtib⁹ genealogie filioꝝ isr̃l sint descripte. ꝺ̃ tñ est breuit̃ ⁊ chroni/
ce. sed nũer⁹ dictaꝝ genealogiaꝝ alibi descript⁹ est p fecti⁹. ⁊ vbi scriptus sit
hic oñdit̃. cũ subdit̃: b Et sũ. eoꝝ scrip. tẽ. Dicit aũt gl̃osa hebraica q̃ li
ber iste vbi scripte sunt genealogie p fecte vsq; ad mũma nõ hr̃: sicut nec lib
aye silonit⁹ ⁊ abdo videtis: ⁊ pr̃es alij libri qui i scriptura allegant̃: nec tñ
babent̃. Aliq̃ vo exponũt de nũeratiõe facta p ioab de p̃cepto dauid: q̃ cõ
tinet̃. ij. li. Reg. rxiij. i Trãslatiq; sunt i babylonẽ ꝓpter delictũ suum.
Mõ fit hic mẽtio de trãslatiõe filioꝝ isr̃l: q̃ facta fuit p theglatphalasar regẽ
assyrioꝝ: de q̃ hr̃. iiij. Re. rv. nec õ illa q̃ fctã ẽ p salmanasar nono ãno osee
de qua hr̃. iiij. Reg. rviij. qz de istis duab⁹ captiuitatib⁹ nõ redierũt ad ter
ram isr̃l: ꝺ̃ de tertia captiuitate q̃ facta fuit p nabuchodonosoꝛ regẽ baby/
lonis q̃ trãstulit illos q̃ habitabãt in regno iuda. s. tribũ iuda ⁊ beniamin
⁊ leui: qz de ista captiuitate post septuaginta ãnos redierũt i hierl̃m ⁊ i ter
ram isr̃l ꝺ̃ de licẽtia cyri regis persaꝝ. vt hr̃. ij. Paral. vlti. ca. ⁊. j. Esdre. j. et
aliq̃ redierũt i ꝓprijs psonis q̃ adhuc viuebãt: vt habet̃. j. Esdre. iij. q̃ fun
dato tẽplo scõo: illi q̃ viderãt primũ tẽplũ flebãt. alij aũt redierũt in filijs
in q̃bus pr̃es manẽt aliquo modo. Sciendũ tñ q̃ de alijs tribubus aliqui
euaserr̃ man⁹ theglatphalasar ⁊ salmanasar. q̃ venerr̃ ad habitãdã i regno iu
da: ꝺ̃ isti postea fuerr̃ trãslati i babylonẽ p nabuchodonosoꝛ cuz alijs: ⁊ de
captiuitate redierr̃ cũ ipis aliq̃ i ꝓprijs psonis q̃ nõdũ erãt mortui: ⁊ aliq̃ in
filijs suis. vt hẽc infra. k Qui aũt habitauerr̃ primi. Hic ꝓ̃r agit̃ de illis
q̃ redierũt: ⁊ primo õ tribub⁹ i generali: secõ õ tribu leui i speciali. ibi: De sa
cerdotib⁹ aũt. Circa primũ dicit: Qui autẽ habitauerũt primi. i. primo re/
deũtes de captiuitate babylonica. l In vrbib⁹ suis ⁊ possessionib⁹. ⁊c
⁊ q̃ de illꝰ loquaꝛ ptz p similẽ modũ loquẽdi ꝺ̃ isti. i. Esdre. ij. vbi dr̃. Hi sũt
aũt ꝓuincie filij q̃ ascẽderũt de captiuitate. ⁊ sequit̃: Et reuersi sũt i hierl̃m ⁊
indeã vnusquisq; i ciuitatẽ suã: ⁊ in fine ca. dr̃. Habitauerũt q̃ sacerdotes ⁊
leuite de pplo ⁊ cãtores ⁊ ianitores ⁊ nathinei i vrbib⁹ suis vniuersiq; isr̃l
in ciuitatib⁹ suis. m Et nathinei. isti erãt gabaonite ad q̃ dauid⁹ q̃ner
sit: ⁊ fuerũt deputati ad portandũ aq̃s ⁊ ligna ad locũ cult⁹ diuini vt dr̃ Jo
sue. ix. n Cõmorati sũt i hierl̃m õ filijs iuda ⁊ õ filijs beniamin in redim
de captiuitate babylonica solliciti fuerũt illi qui p̃sidebãt pplo: vt ciuitas
hierl̃m hitaret̃: eo q̃ ibi recedificatum fuit templũ ad cultũ diuinũ. ꝛ multi
de pplo magr̃ volebãt hitare in alijs locr̃ iudee ad colendũ agros ⁊ vineas
⁊ consilia. ⁊ qz hitatoꝝ⁹ i hierl̃m imiebãt pictã ab aduersarijs: eo q̃ cini
tas illa erat odiosa gẽtib⁹ hitantib⁹ i samaria ⁊ ciuitatib⁹ circũadiacẽtib⁹.
Ũñ ⁊ frequẽr ipediuerũt recedificatiõẽ templi ⁊ ciuitatr̃ vt patz Esdre. i. et
ij. i plurib⁹ locr̃. ꝓpter q̃ aliq̃ õ pplo isr̃l q̃ erãt deuotiores obtulerũt se vo/
luntarie ad habitandũ in hierusalẽ. ꝓpter quod bñdixit illis ꝺ̃ vt habe
tur Neemie. xj. sed quia illi nõ sufficiebãt: misse sunt sortes ad determinan
dum qui habitarent de singulis tribubus in hierusalem vt habe tur ibidẽ.
Sciendum autem q̃ istorum habitantium in hierusalem numeri et nomina
in pluribus variantur hic et Neemie. xi. cuius variationis triplex ratio ał
signat. Prima est q̃ non integraliter exprimuntur in vtroq; loco: sed par
tim hic et partim ibi: ꝓpter quod aliqui hic tacen tur qui ibi exprimuntur
et ecõuerso. Secunda ratio est quia plures de istꝰ fuerunt binomij: vel tri
nomij et sub vno nomine hic exprimunr̃: et ibi sub alio. Tertia: est q̃ idẽ
nomen variatur aliquando in hebreo sicut et in latino: vt frequenter dictũ
est: ⁊ ꝓpter talem variationem videntur aliquando variari persone: que
tamen sunt eedem: et sic possunt solui dissonantie apparentes: ⁊ discurratur
littera sicut iacet. o De sacerdotibus autem. Hic consequenter agitur de
tribu leui in speciali: ⁊ primo de sacerdotibus. et patet littera vsq; ibi:
p Filij sadoch. iste fuit alius ab illo sadoch quem cõstituit salomon sum/
mum sacerdotem pro abiathar. iij. Regum. ij. et longo tempore posteris
illo.

De leuitis

a De leuitis autem. postq̃ enu/
merauit sacerdotes. p̃sequẽter enu
merat leuitas ꝺ̃m noĩa ⁊ officia.
b Bachachar quoq; carpẽtari⁹.
iste sic noĩatur: qz p̃erat alijs carpẽ
tarijs in ope dñi. leuite eĩ talia ope
ra mechanica nõ faciebãt: sed i mi/
sterijs dom⁹ dñi fuiebãt. c In
porta regis ad orientẽ obseruabãt:
licet enĩ dm⁹ regia tñc esset destru
cta: tñ loca circa templũ retinebãt
noĩa p̃cedẽtia ante captiuitatẽ ba
bylonicã. d Phinees aũt fili⁹
eleaçar erat dux eorũ. dicũt alij q̃
iste fuit phinees nepos aarõ. et tñc
cũ ꝺ̃ hic: e Dux eoꝝ. nõ est re
ferendũ ad illos leuitas q̃ ministra
bãt in scõo tẽplo post reditũ capti/
uitat̃ babylonice fundato: ꝺ̃ ad il/
los leuitas q̃ in ꝓprijs officijs fue
runt instituti p moysen ⁊ aaron. vt
hr̃. lj. Nu. videl̃ tñ meli⁹ dictum q̃
iste phinees fuit ali⁹ ab illo ⁊ mul
to tpe posterioꝛ viz⁹ post reditũ ca/
ptiuitatis babylonice: ⁊ p̃fuit leui/
tis hic p̃nolat̃. vñ ⁊ iste phinees in
ter leuitas ponit̃. Alij⁹ vero fuit sa
cerdos succedẽs in summo sacerdo
tio pr̃i suo: vt hr̃ Nu. xxv. nec ẽ in/
cõueniẽs q̃ in dinersis tpib⁹ pr̃. fi
lius in eadẽ cognatiõe vel dinersis
silr̃ nomienr̃: ⁊ iõ iste phinees elea/
çar pater ei⁹ fuerũt alij ab illis qui
in li. Nu. silr̃ noĩanr̃. f Quos
ꝓstituerũt dauid ⁊ samuel. nõ q̃ cõ
stituerũt istos i psonis ꝓprijs ꝺ̃ an
tecessores eoꝝ instituẽdo i istr̃ offi/
cijs. Sciendũ q̃ ꝺ̃ post mortez sa/
muel istos ordines instituit. sed qz sa
muel ꝺ̃ ipm infoꝛmauerat: iõ ꝺ̃
cũ ipo eos instituisse. g In fide
sua. istud põt referri ad dauid ⁊ sa
muelẽ: qz fidel̃r instituerũt. ⁊ ad in
stituros: qz fidel̃r executi sunt.
h Per q̃tuor vẽtos erãt ostiarij.
licet enĩ in tẽplo esset tñ vnũ ostiũ
scz in parte oriẽtali: tñ in atrijs que
erãt in circuitu erãt introitꝰ plures
ꝺ̃m q̃tuor ptes mũdi. i Frẽs
aũt eoꝝ in vinculo morabanr̃. vide/
licet extra hierl̃m ⁊ i alijs ptib⁹ in/
dec: qz nõ oẽs erãt necessarij ad mi
nistrãdũ simul i tẽplo: ꝺ̃ p vices ve/
niebãt in hierl̃m ad ministrandum ⁊
postea ad loca ꝓpria recedebãt.
i His q̃tuor leuitr̃. q̃ erãt p̃cipa/
les in q̃tuor ostijs p̃dict⁹. k Cre
dit⁹ erat oĩs numer⁹ ianitoꝛũ. qz ꝺ̃
erat in dispositiõe ipoꝛũ. l Et
erãt custodiẽtes exedras. i. habita
cula circa tẽplũ edificata. m Ad
numer⁹ enĩ iferebanr̃ vasa. intra lo
cũ custodie. n Et efferebanr̃. ad
ministrandũ in ipis. o Et q̃ cre/
dita habebãt vtensilia. i. sue custo/
die cõmissa. p Preerãt simile. i.
farine de tritico purgatissime: de q̃
fiebãt panes ꝓpositiõis. q Et vi
no. de q̃ fiebãt libamenta. r Et
oleo. q̃ cõcinnabãt lucerne. s Et
thuri et aromatibus. de quib⁹ fie/
bat thimiama. Cetera patent in lit/
tera. t In gabaon autem. Hic
ponitur continuatio ad sequẽs ca.
vbi agitur de translatiõe regni ad
dauid post mortez saulis. et ideo re
sumit̃ genealogia saulis q̃ posita ẽ
ca. p̃cedẽti. ⁊ iõ exponaꝛ sicut ibi.

Philistijm aũt.

& t quietem mentis in ꝓtemplatione dei habeat. dicens cū psalmista: Letat⁹ sum in his que dicta sunt mihi.
a Jabihel. Qui in regū abihel pr̄ cis pr̄is saul: t interpretat pr̄ me⁹ deus. Jabihel disert⁹ dei. forte ꝓ meritoꝝ distantia. Et notādū q̄ inter filios iabihel cis t ner frēs vocant t sunt. Et in regū ita habenť. in sequētibus vero dr̄ q̄ ner genuit cis: nō q̄ genuerit: sed q̄ educauerit.
b Abinadab. Hic ꝓt in regū cū pr̄e occisus narrat amina dab vocat. t interptat abinadab pr̄ me⁹ votū. Aminadab ꝑplus meus votū. c Esbaal. Ignis marit⁹: b est isbosed. i. vir ꝓfusionis. d Meribaal. Litigans in maritū: hic est miphibosech: q̄ interpretat de ore ignominia.

Capitulū X

6 Multis omissis q̄ in libro samuelis de samuele et saule narrat hystoria. casus saul t fallie ei⁹ cōmemorat. Mysti ce innuens: qr nō est necesse vitaz ei⁹ describere cui⁹ impia ꝙuersatio finē celerē meruit accipe: t figurate regni iudeorum: t sacerdotij veteris finē demōstrat. Ad dauid se trāstulit: cui⁹ facta t dispositionē regni cōterit: q̄ typū tenet veri dauid regnū celi t terre possidentis. Quo imminente philistiim more suo pugnāt ꝓtra isrl: t vincūt. qr appropinqn̄te gr̄a gentiles sicut añ castitatē israelitice fidei oppugnabant: nunc mala opa: nūc idolatrie cultuz ostendēdo sicut balaam docebat balaac mittere scandalū coraz filijs israel edere t fornicari. e Fugerūtq; vi. rē. Qui fortes videbanť in dei ꝓtemplatiōe dū incaute opa gentiliū t doctrinā sequunť: hereticoꝝ quoq; ꝑditionē ñ paꝝ iuuit secular⁹ sciētia. Ēt quidā ait: Pbi pr̄iarche hereticoꝝ ecclie puritatē puersa maclauere doctrina. f Cūq; appro. Irruerunt gētiles vndiq; in regnū iude t filios ei⁹: t corruperūt sacerdotes scribas t phariseos filios. s. t seductores illi⁹ regni: hereticos quoq; ne simpl⁹ gr̄am spūssancti pdicarent aut colerēt vetuerūt. g Abinadab. Me patrē qui nos sibi adoptauit spūali dono digna confessiōe laudarem⁹: qd̄ significat interfectio abinadab id est patris mei spōtanei.
A b Melchisue. Me in xp̄i regno salutē futuram credam⁹. melchisue enī itērptatur rex me⁹ salus. Pbs qui Arriū seduxit q̄i melchisue occidit q̄ Macedōiū ionathā. q̄ Manicheū abinadab. Quia hūc veri reg⁹ xp̄i oīpotentiā negare: illū spūssancti donis derogare: istū sūmi patr⁹ bonitatē blasphemare mg̃r corruptiōis edocuit. i Et dixit saul ad armi. rē. Hūc hebrei doech idumeū dicūt esse: q̄ videns saul esse mortuū: timēs dauid seipm interfecit. Puer xo (qr diadema t armillā saul attulit ad dauid) esse filiū doech t ipm doech eē puer cū q̄ saul ꝙrebat asinas pr̄is sui.
k Ad ar. Legisdoctores sic enī armat sagitte philistiim prauoꝝ deceptōes: sic israelitaꝝ arma doctrine spūalis verba q̄ se ꝑplis dei debuit munire a piculis. Saul vsq; ad desperationē vulnerat⁹: maluit armigeri sui q̄ incircumcisoꝝ gladio pire: qr pncipes iudeoꝝ arrepto semel ꝓposito i peccatis morīēdi: maluerūt a doctoribꝫ suis mādata leg⁹ soluentibꝫ perimi: q̄ gentiliū cōsortio pollui. Añ nō introierunt in pretoriū: vt nō ꝓtaminarent: sed vt māducarēt pasca. l Noluit aūt armi. rē. Nō ē ambigendū int̄ reprobos legisdoctores fuisse aliq̄s q̄ xbi acumē ad occidēdos auditores puertere nollent: t tñ ipos auditores q̄ recte dicta a mg̃ris accepāt: despiciēdo vl blasphemādo i suā xtisse pernicīē: quoꝝ visa morte. i. peccādi obstinatiōe: t ipos verbi mīstros ꝑ tpa deterioratos testimōia leg⁹ q̄ male interp̄tari timuerāt sibi occasionē feciſſe ruine. Hereticoꝝ q̄z peccatorum suoꝝ iaculis cruētati: cum xba diuina in argumetū sui errorꝭ trahūt: arma sua ꝓtra pect⁹ suū morituri inuertunt. Quilibet etiā catholic⁹ cum artē quam ꝑ cōmuni vtilitate didicit: sup bie: cenodoxie philargirie vl cuiuslbet vicij cōtagione polluit: suo se gladio ꝓfodit: qr q̄ defendi ab hoste debuit: ipm irruit. m Quod cū vi. ar. rē. videtes docti xe humilitat⁹ medicamīa. lauacrūq; baptismi ignorantes in iudea mg̃os suos certamīe spūali victos: t vulgus nō paueum eoꝝ auditui proximū persequēte aduersario a pfca constantie sue sede fugatū: maioꝝ ruina turbatt opera virtutum et munimina scientie spiritualis que habuerant amiserant. veneruntq; peccata gentiliū et cūcta indeis incredulis studia virtutum puersa habitatione corruperunt. Venerunt immundi spiritus: et corda que fidei constantia deseruit occupauerunt. Venerunt gentes et optima quondam iudeoꝝ studia credendo: sua fecerunt. Unde auferetur a vobis regnum dei: et dabitur genti faciēti fructum eius.

& Et caput

a rati sunt pr̄ gabaō iabihel: t no mē vroris ei⁹ maacha. Filꝰ ꝑmogenit⁹ ei⁹ abdon t sur t cis t baal t ner t nadab. Gedor q̄z et ahio ꝙcharias et macelloth. Pozro macelloth genuit sēmaon. Isti habitauerť e regiōe fratrū suoꝝ in hierl'm cū frib⁹ suis.
Her aūt gēuit cis: et cis genuit saul: t saul gēuit ionathā: t melb chisue t abinadab t esbaal. filꝰ
a ℣ ignis maritus.
c autē ionathā miribaal: t meribaal gēuit micha. Pozro filij micha phiton et melech t thara et abaç. Abaç āt gēuit iara: t iara genuit alamath t açmoth t çāri: çamri āt gēuit moosa: moosa vero gēuit baana: cui⁹ filius raphaia gēuit elasa: ꝺ q̄ ozt⁹ ē esel. Pozro esel sex filios habuit his noīb⁹ ecricā bochru ismael: saria obdia anā: hi filij esel.

Capitulū X

Philistiim autez pugnabāt ꝓtra isrl'. Fugerūtq; viri israel palestinos: t
a ℣ superbia.
ceciderunt vulnerati in mōnte
a ℣ luxuria. Gelboe enī lubricū significat.
f gelboe. Cūq; appropinquassent philistei ꝑsequētes saul t filios
a ℣ columbe donum. ℣ als abi
ei⁹. pcusserť ionathā t amiadab t melchisue filios
a ℣ toris viri⁹ agebāt gentiles vt regnum iude rollerent.
saul. Et aggrauatꝰ ē ꝑ eū ꝓtra saul. Inuenerūtq; eū
a ℣ viri⁹ dolosi t astuti. b ℣ occult⁹ decepti⁹⁹. ℣ nō gladio. i. aperta impugnatione.
g sagittārij t vulnerauerūt i eū. Et dixit saul ad armigerū suū: Euagina gladiū tuuz t interfice me: ne forte veniant incircumcisi isti t illudant mihi.
l Noluit autē armiger ei⁹ hoc facere timore ptem/
m tus. Arripuit igitur saul ensem: t irruit in eū. Qđ cum vidisset armiger eius videlicet mortuuz esse saul: irruit etiā ipe in gladium suū t mortuus est. Interiit ergo saul t tres filij eius: et omnis dom⁹
a ℣ ne ampli⁹ regnarer t gentē iudeoꝝ regnū amisisse monstraret.
illius pariter concidit. Quod cum vidissent viri israel qui habitabant in campestribus: fugerunt: t saul ac filijs eius mortuis dereliquerunt vrbes suas: t huc illucq; dispersi sunt. Venerunt⁹ philistiim: t habitauerūt in eis. Die igitur altero detrahentes philistiim spolia cesorum: inuenerunt saul t filios ei⁹ iacentes in monte gelboe. Cūq; spoliassent eum t amputassent caput: armisq; nudassent: miserunt in terram suam: vt circumferretur t ostenderetur idolorum templis et populis Arma autem eius ꝓseruauerūt in phano dei sui:

& Et caput af. Caput saul i tēplo dagō philistei affixer⁹ cū maligni spūs anīam in peccatis mortuā i abyssum inferni demergunt. Interptat enī dagon piscis tristicie. Piscis aūt tristicie merito ꝺ: qui in infernū demersus eterno dolore cruciat̄. Usq; adeo hostes visibiles vel inuisibiles iudeā impietatis armis ꝑsecuti sunt: vt ꝑmatum regni radicit⁹ auferrent: t munimina sancte legis eripent. Cuius delectionē signū triumphi t cām letitie longe lateq; ꝓpalit intēdit i libro. ꝺ: t iō primo describit ipi⁹ ꝺ de⁹ electio. scdo electionis iunctio. ca. xj. tertio iuncti gubernatio. ca. xiij. Circa ꝓmū notandū q̄ licet dauid viuēte saule electꝰ fuerat in regem a dño. vt hr̄. j. Reg. xvj. tñ ista electio ñ habuit effectū nisi q̄n mortuo saule trāslatum fuit regnū ad ipm. t iō hoc ca. prio declarāt eius occisio. secundo occisū vindicta tio. ibi: Die igitur altero. tertio ꝙsumperati solemnis tumulatio. ibi: Hoc cuz audissent viri iabes. quarto regni trāslatio. ibi: Mortuus ē ergo saul. Tres pmi ptes patent ex dictis q̄ dicta sunt. j. Regum vltimo. ℣ ꝺ excepto.

Et caput.

a t caput affixerūt i tēplo dagon. a
b Hoc cū audissent viri iabes galaad: oia sez q̄ philistiim fecerāt sup saul: ꝙsurrexerūt singli viroꝝ fortiū: t tulerūt cadauera saul t filiorū ei⁹: attulerūtq; ea i iabes t sepelierūt ossa eoꝝ sbter q̄rcū q̄ erat b
d iabes: t ieiunauerūt septē dieb⁹
a ℣ finitum est regnū iudeorū: qr legem sepe transgressi sunt: et idola coluerunt.
Mortu⁹ est ꝙ saul ꝓpter iniqtates suas: eo q̄ ꝓuaricat⁹ sit mādatū dñi q̄ ꝑcepat: et ñ custodierit illud: ℣ insup etiā phitonissaz ꝙsulerit: nec sperauerit in dño. Pozpter q̄ interfecit eū: t trāstulit regnū ei⁹ ad dauid filiū isai.

Ongregatꝰ est igit̄ omis israel
a ℣ fideles.
c gatus est igit̄ omis israel
a ℣ christum.
ad dauid i hebrō dicēs:
a ℣ naturā suā in xp̄o fideles diligūt t venerant Dñ adorabūt in cōspectu ei⁹ v. fami. g. rē.
Os tuū sum⁹ t caro tua. Heri q̄z k
t nudiusterti⁹ cū adhuc regnaret saul tu eras q̄ educebas t introducebas isrl'. Tibi enī dixit dñs deus tuus: Tu pasces ꝑplm meū israel: et tu eris ꝓnceps sup eum.

& Maiores.

a Et caput affixerūt in templo dagon. ponendo illud in loco eminenti sup stipitem vel lanceā ad suā magnificētiā de victoria habita: t idoli venerationē cui pncipaliter attribuebant illā victoriā. b Subter quercū q̄ erat in iabes. j. Reg. vl. dicit: in nemore iabes. iuxta enī ciuitatē erat nem⁹ in quo erat quere⁹ notabil⁹ sub q̄ fuit ista sepultura. c Mortuus est ꝙ saul. Hic ꝓr agit de trāslatiōe regni ad dō ꝑ mortē saul. cū ꝺ: Mortu⁹ est ꝙ saul. Utruz āt saul sit dānat⁹ vl saluat⁹: dictū fuit diffuse. j. Reg. vlti. t fm opinionez q̄ dicit ipm eē saluatū. exponit qđ ꝺ b: d Propt iniqtates suas. i. in penaz iniqtatū suaꝝ ꝑcedētū: sicut fur suspē dit ꝓpter furta sua: si tñ peniteat t penaz patient sustineat saluat. t sic fuit de saule: vt dictum fuit. j. Reg. diffuse fm istā viā. e Eo q̄ ꝓuaricat⁹ sit mādatū dñi regem amalech vinū cōseruādo t spolia capiēdo. vt hr̄. j. Regū. xv. f Sed insup etiā phi. rē. eo q̄ non habebat rīsum a dño. vt hr̄. j. Reg. xxviij. g Nec spauerit i domino. qđ ꝑtz ad phitonissam recurrēdo: tñ fm istā opionē de omīb⁹ istis t alijs mal̄ finaliť vere penituit: et sperauit inꝑdño de ꝓsecutiōe vite eē: licet nō sperauerit de ꝓseruatiōe pñt⁹ vite: qr sniam dñi de sua morte t filiorū suoꝝ audiuerat t acceptau erat ac- 2. Re. 5. e
qescēdo voluntati diuine. Secm vero Ibi. 19. e
opinionē que dicit ipm esse dānatum aliter exponit ista lra. cū ꝺ: Mortu⁹ est ergo saul ꝓpter iniqtates suas: ꝑpter quas fuit derelict⁹ a dño t manibus inimicoꝝ suoꝝ tradit⁹. Nec sperauerit in dño: qr ex desperatiōe se occidit: t sic de salute eterna nō spauit.
b Et transtulit regnum eius ad dauid. sicut ꝑdixerat ꝑ samuelē. j. Regū xv. t xvj. Ca. X.

Moraliter. † Philistiim aūt pugnābāt ꝓtra isrl' rē. Hoc ca. j. Regum xxvj. expositum est mystice vsq; ibi: † Mortu⁹ est ꝙ saul ꝓpter iniqtates suas rē. versus finē huius capli. Per mortē igit̄ saulis q̄ ꝓpter iniqtates suas fuisse ꝺ: dānatio pctoꝝ istis que mors scda ꝺr in Apoca. significatur: qr nullus nisi ꝓpter pctm suū damnaf. Dauid⁹ vero damnationis causa tangit̄ cū dicit: † Propter iniquitates suas. Iniquitas ꝺr ꝓrie que opponit equitati iusticie. Justicia vero ꝓprie dicta nō est hois ad seipm: qr requirit aliud extremuz: nec etiā homīs ad deū: qr inter creaturā t creatorē nulla est ꝓportio: que tñ requirit in iusticia ꝓprie dicta. Iniqtas igit̄ est proꝑprie pctm maximū. Per ℣ aūt q̄ subdit: † Eo q̄ ꝓuaricat⁹ mandatū dñi: significat pctm hois in deuz tñ in moralib⁹ de q̄bus sunt mādata diuīa. Per ℣ aūt qđ subdit: † Sed insuper etiā phitonissam ꝙsuluit. significat pctm hois ꝓtra deū in fide seu credēdis. Propter ista tria pctoꝝ genera mortit hō ꝑmo morte culpe: t postea morte gehēne: nisi ꝑ diuinā gr̄am ante obitū reuiuiscat.

In ca. X. vbi dicit in postilla. Utrum autem saul.

Additio. Prima istaꝝ opinionū q̄ tenet q̄ saul fuit saluat⁹ est hebreoꝝ: q̄ in multis locis deuiant a veritate sacre scripture. Scda vero opinio q̄ dicit ipm saulez esse dānatū est doctoꝝ nr̄oꝝ scdm. q̄ qđē opinio scda sctōꝝ doctoꝝ tenēda ē tanq̄ ꝙsona veritati: ꝓut pleni⁹ hr̄ in additione sup ꝑmū Reg. vlti. vide ibi. Vide replicā generalē post xxx. ca. scdi toti⁹ hui⁹ positā: vbi ꝑ pñti ca. t ei⁹ additione replicatoꝝ ad correctoriū ꝑmi Regū vlti. ca. se remittit. Ca. XI.

Congregat⁹ est igit̄. Hic ꝓr describitur ipi⁹ dauid electi inunctio. scdo iebuseoꝝ debellatio. tertio ꝓmotoꝝ dauid expressio. scda ibi: Abijt quoq;. tertia ibi: Hi principes virozū fortiū rē. Circa ꝑmū dicit: Congregat⁹ ē igit̄ omis isrl' ad dō i hebrō. ℣ nō fuit statī post mortē saulis: ℣ post mortē isboseth filij sui. vt habet. ij. Regum. v.
k Os tuū sumus t caro tua. hec exposita sunt. ij. Reg. v.

a Maiores. ꝓphete Ca. XI

apli pari deuotiõe ad christũ ꝛcurrũt. vñ: principes pli ꝛuenerũt in vnum cum deo abraam. b Dixerũtq; Lecos ⁊ claudos ⁊ lepꝛosos ad ꝓtemptũ reg' statuentes sup muros ⁊ dicẽtes: qꝛ ꝓhibuerunt eũ ceci ⁊ claudi. Mystice dauid iebuseũ de hierusalẽ eiciẽs: significat xp̃m demones expellentẽ a cozdib⁹ fideliũ: ⁊ ibidẽ mansionem suã statuentẽ. Jebusens enĩ interꝑtat conculcat'. Hierlm visio pacis. vñ et discipul' suis ait: Ecce dedi vobis ptãtem calcandi sup serpentes ⁊c. Bene ꝙ in regũ scriptum est ꝙ electis cecis ⁊ claudis q̃ odiebãt anima dauid cepit arcẽ sion: suãq; ciuitatẽ vocauit: qꝛ dñs xp̃s malignos spũs ⁊ turbã vicioꝛ de alã expellit: illuminãs eã sapiẽtia, merito arx sion. i. speculatiõis ⁊ visio pacꝭ vocat': de qua recte dr: Ror⁹ in iudea de⁹: ⁊ in israel magnũ nomẽ eius. Et factus est in pace locus eius. c Joab autẽ. ꝑ industriam enĩ militis ciuitatem muniuit. Joseph⁹ tamẽ dicit dauid superiozẽ ciuitatem munisse: eiq; copulando arcem vnum corꝑus effecisse: ⁊ cũcta muro circumdedisse. Sup opus aũt murozũ cõstituisse ioab: expulisse iebuseos ⁊ hierosolymã vocasse. Jero enim hebraice munitio est. Christus quoq; in iudea ꝓmũ euangeliũ ꝓdicauit: ⁊ ecclesiã fidei sue munitiõe firmauit. Joab qui reliq; vbis extruxit: significat apostolos ⁊ apostolicos viros: q̃ post ascensionẽ dñi plurimos de gentibus cõuerterũt. vnde dei adiutores sumus. d. a. e.

d Jesbaan. Hũc iosephus eusebiũ nominat ⁊ filiũ dicunt achimee: qui aciẽ hostiũ freq̃nter irrũpẽs: nõ cessabat donec octingentos occiderat. Alij hunc dauid intelligunt: qꝛ iesbaan interꝑetat sedens in populo. abamoni vero sapientissim⁹. vnde in Regũ scribit: sedens in cathedra sapiẽtissimus: sed ibi vermiculo ligni comparatur: quia minuebatur illi sapientia ꝓpter peccatum quod in viam commiserat. Unde ibi octingentos vno impetu interfecisse: b autem trecentos. ꝓ peccato enim minorata est fama. e Aboites. Aboi vt hebrei traduntfrater fuit isai patris dauid: cuius filius fuit eleazar: qui fuit inter tres potentissimus: q̃s Joseph⁹ dicit eẽ eusebiuz filiũ achimee: ⁊ eleazer filiũ addi: ⁊ semeiã filiũ heli. f Desiderauit ig. d. Grego. Mozali. Cogitandum sumopere est: vt qui se illicita meminit cõmisisse a quibusdam etiam licitis studeat abstinere: vt qui cõmisit ꝓhibitum sibi: abscidat etiam ꝓcessa: ⁊ se reꝑhendat in minimis: qui deliquit in maximis. Lex vetus alienam vxozem cõpiscere vetuit: a rege fortia iuberi militibus: vel desiderari aquam non penaliter vetat. Dauid concupiscentie mucrone trãsfixus: alienam vxozem abstulit: ⁊ maliz quod ꝓpetrauit per penitentie lamenta coꝛrexit: q̃ longe post contra hostiuz cuneos sederet: aquam bibere ex eozum cisterna desiderauit: quam electi milites inter hostium cateruas erumpentes illesi attulerunt. Sed flagellis eruditus: se ꝓtinus cum periculo militum aquam desiderasse reꝑhendit: ⁊ eam domino libauit: quia in sacrificium aqua effusa conuersa est. culpã enim concupiscentie mactauit per penitentiam sue reꝑhensionis. qui ergo quondam alienam coniugem concupiscere non timuit: post etiaz quia aquã concupiuit: erꝑauit. Qui enĩ se illicita se perꝑetrasse meminerat: contra se rigidus etiã a licit' abstinebat.

g Ceruntq; vsq; ad tres ꝑ. Hic apparet

¶ q̃ abisai

a Venerunt ergo oẽs maiozes natu israꝛ ad regẽ
a ¶ iusticie obseruatiõis mandatoꝝ et remunerationis future
in hebron: ⁊ inijt dõ cũ eis fed̃us coꝛã domio.
a ¶ qz olim credentiũ vna est cõfessio et vna est militie religio.
Unxerũtq; eũ regẽ sup israꝛ iuxta sermonẽ dñi a
quẽ locut⁹ est in manu samuel. Abijt quoq; da b
a ¶ Hec sub abraam solyma vocabatur. Quidam vero dicũt ꝙ Nomerus postea hierosolymã vocauit.
uid ⁊ omis israꝛ in hierusalẽ. Hec est iebũs: vbi
b erant iebusei habitatozes terre. Dixerũtq; q̃ habitabãt in iebus ad dauid: Nõ ingredieris huc. Poꝛro dauid cepit arcẽ sion: quę est ciuitas dauid. Dixitq;: O mis q̃ ꝓcusserit iebuseũ † in ꝓmis: erit ꝓnceps ⁊ duꝛ. Ascendit igiꝛ ꝓm⁹ ioab filius saruię: ⁊ fact⁹ est ꝓnceps. Habitauit autẽ dauid in arce: ⁊ idcirco appellata est ci
a ¶ quia muris eam muniuit.
uitas dauid. Edificãuitq; vrbem in circũitu a
c mello vsq; ad gyrũ. Joab autez reliqua vrbis extruxit. Proficiebatq; dauid vadens et crescens: et dñs exercituũ erat cũ eo. Hi ꝓcipes vꝛ
virozũ foꝛtium dauid q̃ adiuuerũt eum vt reꝛ fieret super omnem israel iuxta verbum domini quod locutus est ad israel: ⁊ iste numeꝛ roboꝛ
d bustoꝝ dauid. Jesbaan filius abamoni priceps inter triginta. Iste leuauit hastam suam super trecentos vulneratos vna vice. Et post
e eum eleaçar filius patrui eius ahoites: q̃ erat inter tres potentes. Iste fuit cum dauid in aphec domini: quando philistijm ꝙgregati sunt ad locum illum in ꝓlium. Et erat ager regionis illius plenus hoꝛdeo: fugeratq; populus a facie philistinoꝛũ. Hi steterunt in medio agri: e
⁊ defenderũt eum. Cũq; percussissent philistheos: dedit dominus salutem magnam populo suo. Descenderunt autem tres de triginta ꝓncipibus ad petram in qua erat dauid ad spelũcam odollam: quãdo philistijm fuerãt castrametati in valle raphaim. Poꝛro dauid erat in
f ꝓsidio: ⁊ statio philistinoꝝ in bethleem. Desiderauit igitur dauid aquam ⁊ dixit: O si q̃s daret mihi aquam de cisterna bethleem: que est in porta. Tres ergo isti ꝑ media castra philistinozum perrexerunt ⁊ hauserunt aquaz de cisterna bethleem que erat in porta: et attulerunt ad dauid vt biberet: qui noluit: sed magꝛ libauit illam domino dicẽs: Absit vt in cõspectu dei mei hoc faciam: ⁊ sanguinẽ viroꝝ istoꝝ bibam: quia in periculo animarum suarum attulerunt mihi aquam. Et ob hanc causam noluit bibere. Hec fecerunt tres robustissimi. Abisai quoq; frater ioab: ipe erat ꝓnceps trium. Et ipe leuauit hastam suam contra trecentos vulneratos: ⁊ ipe erat inter tres nomi
natissimus: inter tres secũdus: inclytus ⁊ ꝓnceps eozum. Ceruntamẽ vsq; ad tres primos
g non peruenerat. Banaia filius ioiadę viri robustissimi qui mlta opa ꝑpetrarat de capseel:

a ¶ Unxerunt eũ regẽ. solẽniter sup totũ populũ israꝛ: qz ante fuerat inũct⁹ ꝑ samuelẽ sed secrete: vt habet j. Reg. xvj. et ꝙ tribũ iuda. sup illũ tribũ ꝛm vt hr̃. ij. Reg. ij.
b ¶ Abijt q̃s dauid. Hic q̃r de scribit iebuseoꝝ debellatio: ⁊ patet sniã ex dict'. ij. Reg. v. b excepto: c ¶ Joab aũt reliq; vrbis extruꝛ. erat enĩ ꝓnceps militie: ⁊ ꝛõ circa domũ regiã edificauit tabnacula bellatoꝝ. vñ ij. Reg. xj. dr de vxia etheo: q̃ fuit vn⁹ de triginta foꝛtib⁹. Dominus aũt vias ante poꝛtaz dom⁹ cũ alijs fuit dñi sui. i. viris bellatoꝛib⁹ q̃ remãserant cũ rege. d Hi ꝓcipes. Hic q̃r exꝑmunt illi q̃ xpturę armoꝛum iuuerunt dauid ad ꝓsecutionez regni: ⁊ ꝓmo nominant ꝓncipaliores. scdo minus ꝓncipales. ca. xj. Snia ꝓme ꝓt' ꝓtz ex his q̃ dicta sunt. q̃. Regũ. xxiij. vbi isti fortes ponũtur: licz ꝛ̃ũ ad aliq̃d diuisimodei: q̃ diuersitas ibidẽ est exposita. ꝛ Reg. xi. b excepto q̃s b dr de eleaçar. e Hi steterũt i medio agri ⁊ defenderũt eaz. ꝛ̃. Reg. xxiij. dicit Sterit ille i medio agri ⁊ tuit⁹ est eũ. Iz enĩ alij de ꝙlo israꝛ fugerint: tñ duo remãserũt. s. eleaçar ⁊ sammaa filij aggei. cui. q̃. Regũ. xxiij. singulariter istud fatꝭ cũ attribuit. nã qz b fcõ fuit ꝓncipal: Iz b tacet: tñ qz alijs fatꝭ valdẽ notabile aũ ꝛmediate ascribit ipi eleaçar: vt ꝓ ibidẽ.

¶ Veloces.

¶ q̃ abijsai princeps erat inter tres sequẽtes: ꝑ ad tres primos no pueꝛit iesbaã eleaçar ⁊ sammaa. Mystice autẽ significat q̃ nemo sctoꝝ licet virtutib⁹ emineat ad q̃ntatẽ potentie. p. ⁊. f. ⁊. ss. ꝑueniat. Cui q̃s in nubib⁹ equabit dño ⁊c. a Ariel moab. Jd est leones. sic in Regũ dr vtroꝝ. i. fortissimos in regno moab tãq; leones. b Interfecit leonẽ. Hebre⁹ hũc leonez ioab arbitrat q̃ in domo dñi tenens coꝛnua altaꝛ' occiderit eius est. Altare enĩ cisterna dicit: Quia sic aqua cisterne mãdat: ita sanctuariũ dei homiñ expiat pctã. Aiũ egyptiũ quẽ liber regũ dignum spectaculo dicit. semei filium gera q̃ maledixit dño q̃ fuit de baurim. i. de electꝭ. Egyptius dict⁹: qz egyptiũ blasphemãtẽ deũ quẽ moyses interfecit imitat⁹ est. Ille deũ: iste regẽ ⁊ ꝙm blasphemauit. Dignus spectaculo: qz spectabatur: vt si hierlm egredeꝛet: interficeꝛet dñs in manu hastã id est legẽ dei: quã si meditatus esset ꝓmanẽdo in hierlm nõ ꝑret. Sed qz ꝓceptũ regis irritũ fecit: ⁊ exijt banaias in virga. i. rectitudie iusticie descendit: ⁊ hastã quã nõ recte tenebat extorsit. c Tpe nuis. qua ꝓt gra xp̃i q̃ mundo resplenduit: ⁊ frigꝰ charitatis q̃frigescũt hoies significari. Banaias vero q̃ edificatoꝛ dñs interꝑtat: xp̃m significat. de quo dr: Edificãs hierusalẽ dñs ⁊c. Hic mlta opa ꝑpetrauit. q̃ ait: Pater meus vsq; modo opat': et ego operoꝛ. hic est de capseel. i. de congregatione dñi: qz ad eũ omnis sanctoꝝ cet⁹ ptinet: q̃ descendens de celis: ⁊ fact⁹ hõ leonẽ. i. diabolũ q̃ infidelitatis sue frigore toꝛpẽtẽ mũdũ possidebat: moꝛte sua interficiens i ifernũ demersit. b egy ptiũ. i. antixp̃m pctis nigerrimũ. i. q̃ntz sensib⁹ coꝛpis abutentẽ ad sceiera: ꝙ xp̃i crucis fugans: ꝓpria reũ neq̃cia virtute dãnauit ꝑpetua. In dieb⁹ nuis: qz ꝙ moꝛtẽ petrã expiauit. Ũñ: Lauabis me ⁊ sup niuẽ dealbabor. d In ter tres. Abisai ⁊ sobochai ⁊ ionathan. q̃b⁹ virib⁹ equaba mr: q̃ erat sup triginta: sic he bꝛeus affirmat. Ca. XII

b Jq̃z ve. Hucusq; enumeꝛauit foꝛtes dauid q̃ adiuuerũt eũ vt regnaret sup israꝛ.
f ¶ Qui erãt foꝛ. Scdm litteram significat eos agiles esse ⁊ strenuos omni genere belandi. Mystice vero milites christi non segnes sed studiosos describit in prosperis et in aduersis: et a dextris et a sinistris.

¶ Veloces.

a ¶ pnouocarus ab illis. b ¶ leones dei.

a ipse pcussit duos ariel moab. Et ipe descendit
a ¶ qui nescius incideꝛat in cisternã niuibus plenam
b ⁊ interfecit leonẽ in media cisterna tpe niuis: ⁊ ipe pcussit viruz egyptiũ: cuius statura erat quinq; cubitoꝝ: ⁊ habebat lanceã vt liciatoꝛi um texentiũ. Descendit igiꝛ ad eum cum virga: ⁊ rapuit hastam quam tenebat manu: ⁊ interfecit eum hasta sua. Hec fecit banania filꝰ
a ¶ dignus nominari.
c ioiadę: qui erat inter tres robustos nõminatissimus: inter triginta ꝓim⁹. Ceruntamẽ ad
a ¶ ranc̃ familiarẽ et fidelẽ consiliarium
tres vsq; nõ puenerat. Posuit aũt eum dauid ad auriculã suã. Poꝛro fortissimi viri i exercitu: asahel frater ioab: ⁊ eleanan filꝰ patrui eiꝰ ō bethleez: sammoth aroditesꝛ helles polonites: hiras filius acces thecuites: abiezer anathotites: sobochai vsatites. Jlai ahotites: maraí nephophatites: heleth filius baana netophatites: ethai filꝰ ribai de gabaad filioꝝ benIamin: banaia pharatonites: hurai de toꝛrẽ te gaaç: abiel arabathites: açmoth baurani tes: eliaba salabonites. Filij assen: geçonites. Jonathã filꝰ saie ararithes. ahian filꝰ sachar ararithes. Eliphal filius vr epher meherathithes. Ahia phellonites egro: carmelites. Haarari filꝰ açbi: iohel fraꝛ' nathã. Mibaar filius agarai: selech ãmonites. Naarai berothites. Armiger ioab filij saruię: hiras iethꝛeus iareb iethꝛe⁹: vrias ethę⁹: çabad filꝰ ooli: adyna filꝰ sechar: rubenites ꝓceps rubenitaꝝ: et cũ eo triginta. baanã filꝰ macha: ⁊ iosaphat mathanites. Oçias astharothites: semma ⁊ iahiel filij hothã araoꝛites. Jedihel filꝰ samri: et ioha fraꝛ eiꝰ thosaites helihel mahumites. Et ieribai ⁊ iosoia filij elnaem. Et iethma moabites: elhiel ⁊ obed ⁊ iasihel de masobia.

Capitulum: XII

a Jq̃ venerũt ad dauid in sicelech:
e f b cũ adhuc fugeret saul filiũ cis q̃ erãt foꝛtissimi ⁊ egregij pugnatoꝛes tẽdẽtes arcũ: ⁊ vtraq; manu fundis saxa iaciẽtes: ⁊ dirigẽtes sagittas. De frib⁹ saul ex tribu beniamin ꝓceps abieçeꝛ: ⁊ ioas filij samaa gabaathites ⁊ iaçihel ⁊ phalleth filij açmoth: ⁊ baracha ⁊ iehu anathotites. Samaias quoq; gabaonites: foꝛtissim⁹ inꝛ triginta: ⁊ sup triginta hieremias ⁊ hieçihel: ⁊ iohanan ⁊ ieçabad gaderothites. Et lusai ⁊ hierimuth ⁊ baalia ⁊ samaria ⁊ saphathia araphites. Helcana ⁊ iesia ⁊ açrahel et ioeçeꝛ ⁊ iesbaam de careim. Jobela quoq; ⁊ çabadia filij iozoam de gedoꝛ. Sed ⁊ de gaddi trãsfugerũt ad dauid e†
cum lateret in deserto viri robustissimi et pugnatoꝛes optimi: tenentes clypeum et ha
a ¶ fortitudine mentis.
stam. Facies eozum quasi facies leonis: f†

a ¶ Et veloces.

Capitulum: XI.

Moraliter † Lõ gregatus est igiꝛ ois israꝛ ad dõ ⁊c. Hoc expositũ ē. ij. Reg. v. vsq; ibi. Poꝛro dõ cepit arcem sion. Sequit: † Dixitq; q̃ ꝓcusserit iebuseum in ꝓmis erit ꝓnceps. Per dauid significatur xp̃s: vt in ꝑlib⁹ loc' dictũ ē supꝛ. Per iebuseũ ꝛo significat gentiles ꝓpłs. nam iebusei gentiles erãt. Jgiꝛ ille qui ex edicto xp̃i ꝓmo ꝓcussit gentiles ꝑlm gladio verbi dei ipm ad xp̃i fidem ꝓuertendo: ꝓnceps esse debuit spũal' militie christiane: ⁊ sic factũ est ex diuina ordinatione. Nã petrus apłs legit ꝓdicasse gẽtilibus Act. x. scz cornelio ⁊ amicis eiꝰ q̃s gladio verbi dei ꝓcussit et xp̃o p fidem incoꝛporauit: ꝓpter qõ a dño sibi dictum fuit Act. x. Surge petre occide et mãduca. Sic igiꝛ in ꝓcussiõe iebusei ioab q̃ ꝓmũ ꝓcussit iebuseum vt dr in textu figurauit beatũ petrũ: ⁊ interꝑtatio nois ad hoc ꝙgruit. Nã ioab interꝑtatur est pr̃. petr⁹ aũt ꝓt xp̃m pater est ⁊ pastoꝛ fideliũ ⁊ ꝓnceps apłoꝝ: ⁊ p ose quẽs spũal' militie christiane. † Hi ꝓncipes viroꝝ foꝛtium dauid ⁊c. Expositio mystica huiꝰ posita est supra. ij. Regũ xxiij. Ca. XII

b Jq̃z. Hic ꝙeqn ter exꝑmunt adiutores dauid min⁹ ꝓncipales: ⁊ ꝓmo adiutoꝛes eiꝰ in saulis ꝓsecutiõe. secundo i regni adeptione. ibi: Iste q̃z numerus. Circa primã partez nomiantur odiutoꝛes dauid: stante ꝓsecutione saulis: ⁊ tribus de quib⁹ fuerũt: ⁊ loca ꝺ quibus ad dauid venerũt. ꝓmo ergo ponunt' isti adiutoꝛes in generali. cum dicit: Hi quoq; venerunt ad dauid in sicelech: que erat ciuitas assignata ipi dauid ab achis rege geth. vt habetur. j. Reguꝝ xxvij. b Tendẽtes arcũ. id est habentes artẽ sagittandi. vnde subditur: c Et dirigẽtes sagittas. s. vtraq; manu: sicut ꝓmittitur de arte funibularia. Consequẽter ponũtur in speciali. Cum dicitur: d De fratribus saul ex tribu beniamin. hoc exꝑimitur ad declarationẽ bonitatis dauid: q̃ propinqui saul venerunt in adiutoriũ dauid in ꝓsecutione eiꝰ existentis: qz sciebant ipsius dauid innocentiã ⁊ saul' malicitã. e Sz ⁊ de gaddi. ꝺ ē de tribu gad: sic ꝓtz: qz ist' noiat' subdit: Hi ꝺ filijs gad ⁊c. trãsfugerunt ad dõ cũ lateret i deserto: longo ei tpe fuit i deserto maon. ⁊ in desꝛto ciph: ⁊ i alijs loc' ad fugiẽdũ apt'. f Facies eoꝝ ⁊c. inuadẽtib⁹ resistendo.

¶ Et veloces.

a veloces. Dicit ꝓ sensus acumine vl corpis agilitate. Mystice ho q̄ xpi militā ꝓfitent: nō debent esse parvuli sensu: sed ꝓuidere bona: nō tm cōa deo: sed etiā cōa oīb hoīb. b Maxime et maxi. Hic significat doctores iudeox et gentiuz de qb paulus ex tribu bēiamin ait: Petrus iacobus et iohānes: q̄ videbant columne esse dextras mihi dederunt et barnabe societatis xe. Hi ad xm veniētes per oīa exploratores sunt. Ān: Hos āt quez me esse dicit? Rndit petr ꝑ omīb: Tu es christ fili dei viui. Cui dns: Tu es petr et sup hāc petrā edificabo eccleā meam. Et alibi: Accipite spiritūsanctū: quox remiseritis pec. re. eis. c Transierūt iordanē. Jordanis in q xps baptiz est. baptismū significat: hunc transeunt doctores mēse ꝓmo qñ iundare con. sup. r. qz domino in carne apparēte: et annum acceptabilē ꝓsecrāte. postq̄ baptismum suo baptismate cōsecrauit: ipm ꝓdicando et baptizādo toto orbe diffuderunt. d Et omēs fugauerunt xe. Quia in deos q̄s oziētalis plaga ꝓpter ox tū scie legis significat: vl gētiles in qb natural' prudentia occidit: dū cultum dei at tribuūt idolis: euāgelij ꝓdicatiōe fugauerūt. Ān: Inimicos meos ꝺ disti mihi dorsum: et. o. m. disperdisti.

e Ꝓdro de manasse. Hi sex septē principes q̄ de manasse venerūt: significāt primos ecclie doctores de iudea veniētes: qui septiformi spū illustrati aduuāt nostrox dauid ꝓtra latrūculos. i. hereticos vl spūs malignos: q̄ nō cessant de ecclia rape et captiuare q̄s pñt. Unō deo aūt grās q̄ semp triumphat nos in xpo iesu.

f Exercitus dei. Qui scilicet egressus est de egypto. i. sexcenta milia: sic exponunt hebrei. Sed mystice in exercitu nostri dauid quotidie numerus fideliū crescit donec compleantur qui ad vitam predestinati sunt eternam.

g At transferrent regnū. Quia scti doctores maxie desiderāt vt veter' leg' cultus in spiritualem intelligētiam euangelij trasferātur: et fiant omnia noua.

h Joiada quoq̄ ꝓnceps de stirpe aaron. Hunc tradunt hebrei fuisse phinees filium eleazari. ad cuius cōparationē sadoch puer vocarus tanq̄ etate et merito minor.

De filijs q̄z.

a veloces: q̄i capree i mōtib. Eq̄r ꝓnceps. obdias secūdus. eliab tertⁱ. masmana q̄rtus. hieremias q̄ntus. ethi sextⁱ. helibel septimⁱ. iohannan octauus. helq̄bad nonⁱ. hieremias decimus. bachanai vndecimⁱ.

a ℣ doctor ecclesiasticⁱ q̄ nouissimus ꝓ hūilitate dicitur

b Hi de filijs gad: principes exercit. Mouissimus.

a ℣ christi qui ꝑfectionem studet virtutum.

b ℣ qui scientia poller et verbo et exemplo docet eterna beatitudine dignus que millenario designatur.

mus centū milibus ꝑerat: et maximⁱ mille.

c Isti sunt q̄ transierūt iordanez mense ꝓmo

d qñ inundare ꝓsueuit sup ripas suas: et oēs fugauerūt qui morabant in vallib ad ori

a ℣ nolentes ad arcē virtutū et sapientie culmen accedere.

entalē plagam et occidentalez. Venerunt aūt et de beniamin et de iuda ad p̄sidiū in quo morabat dauid. Egressusq̄ est dauid obuiā. et ait: Si pacifici venistis ad me vt auxiliemini mihi: cor meū iungat vob. Si autē insidiamini mihi ꝓ aduersarijs meis: cū ego iniqtatē in manib nō habeā: videat deus patrū nostrox et iudicet. Spūs ho dñi induit abisai principē inter triginta. et ait: Tui sum o dauid: et tecū filij isai: Pax pax tibi: et pax adiutorib tuis. Te enī adiuuat de tuus. Suscepit g̈ eos dauid: et cō

e stituit p̄ncipes turmę. Ꝓdro de manasse transfugerūt ad dauid: qñ veniebat cū philistijm aduersus saul vt pugnaret. Et nō dimicauit cū eis: qz inito ꝓsilio remiserūt eum ꝓnceps philistinox dicentes: Periculo capitis nostri reuertetur ad dñm suum saul.

a ℣ a philisteis remissus cunctibus contra saul.

Quādo igitur rēuersus est in sicelech: trāsfugerunt ad eum de manasse ednas et ioçabad et iediel: et michael et ednas et ioçabath et heliu et salathi p̄ncipes militum in manasse. Ibi p̄buerūt auxilium dauid aduer

a ℣ qui vastauerūt sicelech et vxores eius captiuas abduxerūt

sus latrūnculos. Oēs enī erant viri fortissimi: et facti sunt p̄ncipes in exercitu: sed et per singulos dies veniebant ad dauid ad auxiliāduz ei: vsq̄dū fieret grādis numerus q̄si exercit dei. Iste quoq̄ est numer ꝓncipum exercit q̄ venerunt ad dauid cū esset in hebron: vt trāsferrent regnū saul ad eum iuxta verbum domini. Filij iuda portantes clypeum et hastam sex milia octingenti: expediti ad p̄lium. De filijs syme on virox fortissimox ad pugnandum septem milia centuz. De filijs leui quattuor milia sexcenti. Joiada quoq̄ p̄nceps de stirpe aaron: et cum eo tria milia septigenti. Sadoch etiā puer egregie indolis: et do

a ℣ numerum sacerdotum significat: qui in domo patris sadoch id est leuitici ordinati sunt.

mus patris eius p̄ncipes viginti duo. De filijs autem beniamin fratribus saul

De filijs quoq̄

a Et veloces quasi capre. fugientes ꝓsequēdo. est tm hic hyperbolica locutio: ad designandū magnaz eox audaciā et agilitatem. b De filijs gad ꝓncipes exercit. i. fuerunt postq̄ dauid habuit regnum: qz q̄diu fuit in fuga saulis nō debebat tantū xpm q̄ facere exercitū. vñ subdit: c Mouissimus. i. minox inter istos ꝓncipes. i. centum militibus ꝑerat: et maximus mille. Non enim legit dauid habuisse viros ante mortē saul nisi tm septem: vt habet. j. Reg. xxvj. et xxx. d Isti sunt q̄ transierūt iordanē ad inuadēdū hostes. e Qñ inundare consueuit. hoc ponitur ad ostendendum maiorem eorum fortitudinem et audaciam: quia tunc maiore difficultate poterat iordanis trāsiri. f Et omnes fugauerunt qui morabantur in vallib. illi enim erant gentiles qui partem terre filiorum israel occupauerāt. g Venerūt autem et de beniamin et de iuda. illi enim de beniamin timentes ne dauid aduentum eorum haberet suspectum: sicut accidit de facto. vt patet in littera sequēti. rogauerunt illos de tribu iuda vt associarent eos: vt sic dauid qui erat de tribu iuda eos reciperet securius: vnde et illi de tribu iuda respondent ꝓ eis ipi dauid de eox aduentu dubitanti. vnde subditur:

b Spirit vero. i. audacia et ꝓstantia loquēdi: qz non accipit ꝓ spiritu xpietie. i Induit abisai. In hebreo habet amasai. et dicunt hebrei q̄ iste fuit amasa: vterq̄ tm fuit nepos dauid: de duab tm sororibus eius: vt dictū fuit. ij. Reg. xvij. k Te. n. adiu. deus tu. q. d. merito iustū est q̄ homies te iuuent.

l Suscepit ergo eos dauid. confidens de verbo nepotis sui.

m Ꝓdro de manasse trāsfugerūt ad dauid quādo veniebat cū philistijm. nō est intelligendū q̄ illi venirent ad pugnandum contra saul et alios filios israel. sed illo tempore venerūt ad dauid. s. aliquāmluz post qñ de illa via dauid reuersus fuit in sicelech: vt habet in lra.

n Ibi ꝑbuerūt auxiliū dauid aduersum latrūculos q̄ succederāt in sicelech: et ꝓm captiuz duxerāt. vt hr. j. Reg. xxx.

o Sed et q̄ singulos dies veniebāt ad dauidem ante post mortē saul.

p Magnū fieret grādis nūer q̄si exercit dei. Ibi dr ad denotādū veniētiū multitudinē: qz de deo dr Job. xxv. Nūq̄d est numer militū ei? q Iste q̄z ē nūer ꝓn. xe. Hic ꝓnunt admixtores dō i regni adeptiōe. et ꝓz ira pauc exceptⁱ.

r Filij iu. ꝓ. xe. Nō est mirādū si de aliq tribu alijs insequntib ponit maior nūer veniētiū ad dō i hebrō. vt hr ira qz añq̄ dō vēiret i hebrō maior ꝑs trib iude adhesserat ipi dauid.

s Joiada q̄z ꝓn. dicit b glosa hebraica q̄ iste fuit pr banaie: q̄ supra noīat ē inf fortes dauid.

Sadoch etiā puer egregie indol. istud addit ad reddēdū rōnē q̄re noīat inter ꝓnceps: licet cēt iuuenis.

De filijs quoq̄

a De filijs quoq̄ tia. Doctores legit i tribu Jachar fuisse tradit: qui singula tpa certis monijs observāda docebāt et q̄d facere deberent isrl̄ pl̄ceri debēt. Hi doctores ecclie significāt: quorum preceptis subditi obtemperant.

b Viri bel. Apostoli. id ē apostolici viri ad nostruz dauid conuenīūt et ꝺi spiritualiter copulātur: et alij tā ex iudeis q̄ gentibus vno corde et pari voto certantes: vt fiat rex dauid et ipi sint regnū christi.

c Trib dicebus. Nūi tempore. s. fidē trinitatis tenentes: et qui prius doctores. i. apostoli ex diuina scriptura alimenta ꝓparauerāt: ac ciplētes et omnium bonoruz largitioni gratias agentes.

Ca. XIII

d Cum tribunis et centuri. Apostol: euāgelistis qui fuerūt incarnationis a iudeis ad salutez gentium translatule runt. Hoc ē ci de colle carmeli, ubi arim que ē in inda: et iterātur ciuitas siluarum ad secretam domini transferre. de eminentia scilicet scriptura rum apud iudeos posita: vbi vmbra nemorosa figurarum abundat: ad intellectum gentilis populi vbi funda tur ecclesia fidem domini ꝓducere.

Nō requi

tria milia. Magna enim pars eorū adhuc seq̄bat domū saul. Ꝓdro ō filijs † efraim vigiti milia et octi gēti fortissimi roboze viri noiati i cogtiōib suis Et ex dimidia tribu manasse decē octo milia singuli ꝓ noīa sua venerūt vt

a ꝓstituerēt regē dō. De fi- a† lijs q̄z isachar viri erudi- † ti q̄ nouerāt singula tpa † ad ꝓcipiēdū q̄d facere deberet isrl̄ p̄ncipes ducēti. Dis āt reliq trib eox cō b lisiū seq̄bat. Ꝓdro ō ça- † bulon q̄ egrediebāt ad p̄ liū: et stabāt i acie istructi armis bellicis q̄ntitate mi lia venerūt i auxiliū ñ in corde duplici. Et de ne- † ptalim p̄ncipes mille: et cū eis istructi clypeox hasta trigita septem milia. De dan etiaz ꝓparati ad † p̄liū vigitiocto milia sexcēti. Et de aser egredien- † tes ad pugnā et i acie p uocātes q̄dragita milia. Trās iordanē autē de fi † lijs rubē et gad et dimidia pte trib manasse istructi armis bellicis cētū vigiti

a ℣ predicatorum.

b milia. Oēs isti viri bella c toꝛes et expediti ad pugnādū corde pfecto venerūt i hebrō: vt ꝓstituerēt regē dō sup vniūsuz isrl̄. Sz et oēs reliq ex isrl̄ vno d corꝺ erāt vt rex fieret dauid. Fuerunt q̄z ibi apud dauid trib dieb comedentes et bibentes. Pre- e parauerāt. n. eis frēs sui. Sed et q̄ iuxta eos erāt: vsq̄ ad isachar et çabulō et neptali afferebāt pānes in asinis et camelis et mulis et bob ad vescendū: farinā palatas vuāpassaz vinū oleum boues arietes ad oēm copiā. Gaudium q̄pe erat i isrl̄. L. XIII.

℣ disposuit b ℣ christ

Mūt āt ꝓsiliū dā f† uid cū tribunis t

a De filijs q̄z isachar viri eruditi. erāt enī isti studiosi i lege: et sciebāt optime cōsulere q̄d et q̄n esset aliq̄d agendū. ꝓpter hoc ꝓsequit: b Dis aūt reliqua trib eox ꝓsiliū seq̄bat: qz cetere tribus eox ꝓsilijs acq̄escebant. c Omēs isti xe. venerūt i hebron vt ꝓsti. da. regē sup vni. isrl: qz ante fuerat inunct rex sup tribū iuda tm. vt hr. ij. Reg. ij. ca.

d Sed et oēs reliq ex isrl. b est et illi q̄ nō venerūt i hebrō: sed ciuitatibus alijs remanserāt: desiderabāt ꝓmotionē dō ad regnū. e Prepararāt enī eis frēs sui: hoc enī subdit ad ostendendū q̄liter tanta multitudo veniēs ad dauid i hebron habuit victualia trib dieb.

Moraliter.

† Hi quoq̄ venerūt ad dauid xe. Sequitur: vtraq̄ manu fundis saxa iacientes et dirigentes sagittas. Per fundibularios q̄ cū sonitu magno saxa iaciunt ꝓtra aduersarios: significant p̄dicatores q̄ clamādo ꝓtra vicia deterrent pctōres. Per sagittarios aūt significāt orantes quoniam tales ei oīones sūt sagitte spūales impugnationē demonū repellētes. † Sed et de gad fugerūt ad dō tenētes hastā et clypeū. Per istos significant isti q̄ sunt in exercitu xpi armati clypeo patientie ad sustinendū tribulatiōes: et hasta ꝓstantie ad arguēdū tyrānos potētes. Ideo subdit: † Facies eorū q̄si facies leonū. Prouer. xxviij. Justus q̄si leo confidens absq̄ terroꝛe erit. † Et veloces quasi capree. i. promptissimi ad exequēdū mandata christi. † Isti sunt qui transierūt iordanē mense ꝓmo qñ inundare cōsueuit xe. Per iordanē qui interꝓtat riuus iudicij: significat cursus hui mundi qui currit ad mortē: que est particulare iudiciuz hoīs. De quo ꝺr Eccl. xxxviij. Memoꝛ esto iudicij mei: sic enī erit et tuū: mihi heri et tibi hodie. Per inūdātiā aūt iordanis: significat incrementū tribulationis. Per istos igit qui transierūt iordanē tpe inundatiōis figurati fuerunt martyres in maximis tribulatiōib patientes: et qō mat est aliqui eox gaudentes Actu. v. Jbāt ap̄li gaudētes a cōspectu consilij: qñ digni habiti sunt ꝓ nōie iesu ꝓtumelia pati. † Venerūt aūt et beniamin et de iuda xe. Juda ꝓfitēs interꝓtat. et beniamī filius dextre. Per hoc g̈ q̄ veniētes ad dauid de iuda et beniamin sil cōbinant: significāt q̄ illi q̄ pctā sua pure fideliterq̄ ꝓfitent: ad dexterā xpi i finali iudicio statuent. Mat. xxv. Statuet oues a dextris. quib dicet: Venite benedicti p̄ris mei: ꝓcipite paratū vobis regnum xe. † Ꝓdro de manasse trāsfugerūt ad dauid xe. Manasses oblitio interꝓtat: iō q̄ istos de manasse significant pauper religiosi q̄ ꝓpter xpm tpalia dimittētes ea debēt oblitioni et anhelare ad p̄mia paradisi: vt cū ap̄lo dicant illud Philip. iij. Que retro sunt obliuiscens ad anteriora extendens meip̄m. Et de istis subdit: † Hi prebuerūt auxiliū dauid ꝓtra latrunculos. q̄ quos significant heretici qui occulte simplices christianos decipiūt ad errorē suū ꝓtrahētes: et ꝓtra istos latrūculos ꝑbent auxiliū dauid pauperes religiosi ꝓ salute fideliū laborātes. j. Coꝛ. iij. Dei adiutores sumus. † De filijs leui xe. Trib leuitica ad ministeriū tabernaculi fuit deputata: ꝓpter q̄ ꝓ illos de tribu leui significant ꝓlati et clerici deuoti q̄ sunt ad misteriū ecclie deputati. † Ꝓdro de filijs efraim itelligi p̄t diuites xe. Efraim interꝓtat fertil: ꝓpter q̄ ꝓ filios efraim intelligi p̄t diuites et potētes huius seculi: q̄ tñ ad opa misericordie liberales sunt atq̄ prompti. ꝓpter q̄ sicut fertiles sunt i bonis fortune: sic fertiliē recipient bona gr̄e et glie Mat. v. Beati misericordes: qm̄ ipi misericordiam ꝓsequent. † De filijs isachar. Isachar interꝓtat merces. iō ꝓ istos significant doctores ecclie docētes fidel in spe mercedis eterne. j. Coꝛ. iij. Unusquisq̄ mercedē accipiet ꝑm laborē suū. Ān subdit: † virt eruditi. i diuinis. † Qui nouerāt singla tpa. nouit. s. et veter testamēti. † Ad ꝓcipiēdū q̄d facere debeat isrl. i. pl's christian: q̄ ꝑm x̄pa doctoꝛū ecclie ꝺz regere moꝛes suos et act. † Ꝓdro de çabulon. q̄ interꝓtat pulchitudinis habitaculū: ꝓpter q̄ ꝓ istos significant illi q̄ sunt solliciti seruare mundiciā cordis et corꝓis: vt deo parent habitaculū sue mētis. qz scribit Sap. j. In maliuolā aīam non introibit sapia. s. increata: nec habitabit in corꝓe subdito pctis. † Et de neptalim. q̄ interꝓtat dilatatio mea. iō ꝓ istos significant hoīes charitatiui: quoꝝ corda sūt ad deū et ꝓximū dilatata. ij. Coꝛ. vj. Os nrm patz ad vos o corinthij. cor nostrū dilatatū est. Et sequit: Dilatamini et vos. † De dan etiā ꝓparati ad bellū. Dan interꝓtat iudiciū: iō ꝓ istos significant boni indices in iudicando veritatē: et exequēdo ꝓstates: iō dicunt parati ad p̄liū contra veritatis et iusticie turbatoꝛes. † De aser egredientes ad pugnam. Aser interꝓtat beatitudo: ꝓpter q̄ ꝓ istos significāt illi q̄ falsaz beatitudinē huius seculi respuūt: et veraꝫ beatitudinē totis viribus ꝓcupiscūt. ꝓpter q̄ ad pugnādū ꝓtra vicia viriliter se opponūt. † Trans iordanē aūt de filijs ruben et gad: Ruben visiōis filius interꝓtat: et gad felicite r: ꝓpter quod isti duo simul iunguntur. Nā per rubenitas significatur excellentes in contemplatione diuinoꝝ: et isti iam in presenti seruiunt felicit: degustando suauit bonoꝝ dulcedinē supnoꝝ: dicente Ps. Gustate et videte qm̄ suauis est dns xe. Oēs aūt isti p̄dicti sunt de exercitu et societate veri dauid iesu christi.

f Mūt aūt ꝓsiliū. Postq̄ descripta est ipi dauid inunctio. b ꝓsequenter describitur sui regiminis dispositio: que quidem ē optima qm̄ icipit a dīnis: qz qm̄ rex q̄ in tpalib est dei vicarius dū se ꝺz erga deū: de in agendis dirigit eū. g ꝓio describit deuotio dō erga

deum in arce

a Mō requi. Quia interpr̄at veteris te/ stamēti spūalē sensum q̄ latebat. plus ille apire nō potuit: sicut nūc reuelat' ēapls ⁊ pphetis: gentes. s. esse coheredes ⁊ cōpar ticipes ꝓmissiōis dñi. b Ad syor. Syor fluui' egypti est: q̄ a nilo vt ferūt derivat. ⁊ interpr̄at firmamētū nouū ⁊ turbidū. Unde: Quid nūc tibi vis in via egypti vt bibas aquā turbidā. c Cariathiarim. ciuitas damasci q̄ in amos emathabaal. i. emath magna que nūc epiphania nūcupa tur. Per syor aūt ⁊ emath tota terrā ꝓmis sionis cōprehendit. Per syor riuū. s. vl' tor rentē: significat egypti austrālē partē. per emath vero septrionalē. Cariathiarim. q̄ alibi cariathabaal ciuitas saltuuz: vna de vbib' gabaonitaꝝ in tribu iuda in nono miliario ab helia eūtib' diosp̄olim de qua fuit vrias ꝓpheta quē interfecit ioakim in hierlm ſm Hieremiā. Filius q̄z sobal ca/ riathiarim dr̄: sicut supi' oñdit. d Om nis isrl. Electo' nobilior. Numer' aūt hoz̄ viroz̄ i regū cōprehēsus est: vbi legit: Cōgregauit aūt dauid omnes electos ex isrl triginta milia. e Cū aūt pue. ad areaz chidon. Uētū ē ad areā chidon. i. clypeū: q̄z in ecclia certa est dei ꝓtectio. Aū: Dñe vt scuto bone volūtat' tue coro. nos. Ubi sacerdos incaut' arcā tangēs a dño peuſ sus est: hic ⁊ ꝑls indeoz̄ q̄ gentib' iuidet: ⁊ dū legē vult euāgelio miscere: vtrūq̄ p/ dit. Occiso sacerdote: diuertit dauid arcā dñi in domo obede. geth ei: q̄z respuentib' iudeis xp̄m dei: apli ꝓuersi sunt ad gētes. Aū: ⁊ loc' aree nachoz: q̄ gētū ꝓparatioez demōstrat. peussio oça dr̄: q̄z relicto illo sa lus gētib' facta ē. Obededom q̄ interp̄tat' seruiēs hō ꝑplm gentilē significat. de q̄ dr̄: Popul' quē nō cognouī ser. mihi. Abie/ ctio q̄z indeoz̄: q̄si peussio oçe ꝓmittit sic: Eripies me de ꝓtradictiōib'. p. Geth q̄ in/ terp̄tat torcular crucē significat: in q̄ vitis vera calcata est ⁊ exp̄ssa. Aū gētiū ꝑls p̄t dici gethens. tanq̄ dicat: Mihi absit glo/ riari nisi in cruce dñi nr̄i iesu xp̄i. f Eo q̄ diui. rē. Tradūt hebrei aminadab sacer dotē iussisse filijs suis oça ⁊ haio: vt portā rent arcā hūeris ſm p̄ceptū legis. Sed q̄z nō portauerūt nec caathit' portādā dede/ runt. peussit dñs oçam ⁊ diuisit. Aruit enī (vt aiūt) brachiū ⁊ hūer' q̄b' arca portā/ da fuit: ⁊ facta est distinctio obediētie ⁊ in obediētie. g In domū obe. gethei rē. Quia et ipe leuita. cognita aūt causa. p q̄ oça peussus ē: iussit dō arcā portari. ꝓpijs leuitarū hūeris: sicut ptz i seq̄nti. Notā dū q̄ntū delinquat q̄ corpus dñi indigne acci pit. si deuot' sacerdos interi't: q̄ arcā dñi/ ci figurā corpis minori q̄ debuit venerati one corripuit. All'. autez dauid xp̄m arca ecclesiam significat: quam vult christus in ciuitatē suam adducere. Unde: Non sum missus nisi ad oues que perierunt domus israel. et alibi: Cecitas ex parte ꝓtingit in

israel rē. Capitulū XIIII

b Accepit quoq̄ dauid ali. vr. Multe vrores dauid multas gētes significāt. q̄ p fidem xp̄i copulank. Concubine heretico/ rū eccl'as que xp̄iani nois titulo gloriāt. Sed quia ꝓpter carnalia lucra christum sequunk: non coniuges sed concubine di/ cuntur. Nunc reges si plures habeant vr/ ores crimen est: quia figure transierunt.

i Audientes autem philistīm. Diffama/ ta euangelij gratia et regno christi vbiq̄ p̄dicato: gentes vndiq̄ surrexerunt con tradicentes euangelio pacis.

In ca. piro.

cēturiōib' ⁊ vniūsis ꝓncipib' ⁊ ait ad oēm cetū israel: Si placet vob ⁊ a dño deo nr̄o egrediet sermo quē loquor: mittamus ad frēs nr̄os re/ liq̄s in vniūsas regiōes israel: ⁊ ad sacerdotes ⁊ leuitas q̄ habitant in suburbāis vrbiū: vt ꝯgre/ gent' ad nos et reducamus arcā dei nr̄i ad nos. a Nō enī req̄siuimus eā in diebus saul. Et rīdit vniūsa multitudo vt ita fieret. Placuerat enī sermo oi ꝓplo. Cōgregauit g̃ dauid cūctuz isrl'a syor egypti: vsq̄dū ingrediarl emath: vt addu ceret arcā dei de cariathiarim: Et ascendit da/ uid et oīs vir israel ad collez cariathiarim qui est in iuda: vt afferet inde arcam dñi dei seden tis sup cherubin vbi inuocatū est nomē eius. Imposuerūtq̄ arcā dei sup plaustruz nouū de domo aminadab. Oça aūt ⁊ frēs eius mina/ bant plaustrum. Pozro dauid et vniuersus is/ rael ludebāt coz̄ deo omni virtute in cantic' et i citharis ⁊ psalterijs et tympānis et cymba/ lis et tubis. Cum autem peuenissent ad aream

a ſ in regnū nachor: ꝓ o q̄ aquila interp̄tat' area ꝑparā. Chidon aūt interp̄tat clypeus: ⁊ dr̄ esse loc' vbi dictū est iosue: Leua clypeum contra vrbem hai.

chidon: tetendit oça manū suā vt sustētaret ar cam. Bos quippe lasciuiēs paululū inclinaue/ rat eam. Iratus est itaq̄ dñs ꝓtra oçam ⁊ per/ cussit eū eo q̄ tetigisset arcā: et mortuus est ibi coz̄ domino. Cōtristatusq̄ est dauid eo q̄ di/ uisisset dñs oçam: vocauitq̄ locū illuz diuisio oçe vsq̄ in ꝑsentem diem: et timuit eum tunc temporis dicens: Quomō possum introduce/ re ad me arcā dei: et ob hanc causam nō eā ad duxit ad se: h est in ciuitatez dauid: sed auertit in domū obededom gethei. Mansit g̃ arca dei

a ſ fide ſpe ⁊ charitate.

in domo obededom tribus mēsibus: ⁊ benedi xit dñs domui eius ⁊ oībus q̄ habebat.

Ilit q̄z hirā rex tyri nū/ Ca. XIIII cios ad dauid: et ligna cedrina et arti fices parietuz lignoz̄uq̄: vt edificarēt ei domū. Cognouitq̄ dauid eo q̄ cōfirmasset eū dñs in regē sup isrl: ⁊ subleuatū reguū suum sup ꝑplz ei' isrl. Accepit q̄z dauid alias vxores i hierlm: genuitq̄ filios et filias. Et hec nomina eorum qui nati sunt in hierlm. Samma et so/ bab nathā ⁊ salomon iebar ⁊ elisu ⁊ eliphalec. noga quoq̄ et napheg ⁊ iaphie elisama et ba liada ⁊ heliphalech. Audiētes āt philistīm eo q̄ vnct' eēt dō in regē sup vniūsum isrl: ascēde/

a ſ nō fidei deuotione sed dolo nequicie: ideo nō meruer̄t venire: quia scz noluerunt credere.

rūt oēs vt g̃rērent eū. Dō cū audisset dō egres sus est obuiam eis. Pozro philistīm veniētes diffusi sunt in valle raphaim. Consuluitq̄ da/ uid dñm dicens: Si ascendā ad philisteos: et si trades eos i mānu mea. Et dixit ei dñs: Asce/ der tradā eos i mānu tua: cūq̄ illi ascēdissēt i ba

deū in arcevene tiōe. scdo in ꝑpi edificatōne. ca. xvij. tertio i cult' dīni ap̄lia tiō e. ca. xxij. et ink ilda ponank illa q̄ ptinēt ad bonitatē sui re/ gimis. Circa p/ mū arce depo/ tatio incoāt. ⁊ scdo interrupta 2ſūmak. ca. xv. Circa ꝑmū ꝓo describik reuerē tia dō in diuis. scdo ei' pruden tia i hūanis. ca. xiij. Reuerētia dō dō i diuinis oñdit i reuerēti deportatiōe ar/ ce testi: q̄ adem deportatio ꝓo icipik. scdo ꝓpe ꝑpedimētū sup/ uenies iterrūpt tur. ibi: Cū aūt p uenissent. Snia aūt dui' ca. pzo ex dict'. ij. li. Re gū. vj. ca. p exce pto. a Cum aūt pue. ad are. chidō. ij. Re. vj dr̄: Ad arcā na/ chor. ad q̄ dicē dñi ē q̄ ille loc' erat binomi' vl dñi loci. ⁊ sic po nik b vnū nomē Alind vero. ij. Reg. vj. ca.

Ca. XIII.

Dorā liter † Iu ūt aūt consiliuz dauid cū tribunis ⁊ cē turionibus rē. Expositio mysti ca hui' ca. posi/ ta ē. ij. Reg. vj.

Ca. XIIII

b Ilit q̄z hirā rex tyri. hic ꝓfr describitur prudētia dauid in agēdis. ⁊ pri mo in multiplī/ catiōe amicoū. secundo i debel latione aduersā riorū. ibi: Audi entes autem. et vtrūq̄ faciebat ad regni sui fir mamentū. vt ꝓ/ tet: Sentētia au tē hui' ca. patet ex dictis. ij. Re/ gum. ca. v. vsq̄ ad finem illi' ca pi. hoc excepto. Nō alienū

alpharasim: percussit eos ibi dō ⁊ dixit: a ſ cū fideles sibi ꝑ electōez gr̃e cōūpit ⁊ infideles expulit

Diuisit dō inimicos meos ꝑ mānz meā: sicut diuidūt aq̄. Et idcirco vocatū est nomē loci illi' baalpharasim. Dereliq̄/ runtq̄ ibi deos suos q̄s dō iussit exuri. Alia ēt vice philistīm irruerūt: ⁊ diffusi sū in valle. Cōsuluitq̄ rursū dō deū: ⁊ dixit ei dō: Nō ascendas post eos: recede ab eis et venies ꝫ illos ex aduerso pirozū.

a Cūq̄ audier̄l sonitū gradientl i cacumi ne pirozū: tūc egredier̄l ad bellū. Egres/ sus est ei dō aūt te vt ꝑcutiat castra phili

a ſ christus. b ſ pater.

stīm. Fecit g̃ dauid sicut p̄cepat ei dō' ⁊

a ſ demonū vl' mōi ꝓncipatū b ſ collis vl' sublimitas.

b pcussit castra philistiōz de gabaon vsq̄

a ſ sepē ei' vl' diuisionē b ſ ded it illi nomē q̄ō est super omne nomen.

gāzera. Diuulgatūq̄ ē nomē dō in vni/ uersis regiōib': et dō dedit pauorē ei' super omnes gentes. Ca. XV.

a ſ ecclesias. b ſ catholica ecclia toto oz be diffusa.

Ecit q̄z sibi dōmos in ciuitate a ſ qz in ꝑti ecclia incarnatiōis ⁊ passionis mysteriū cōmendat.

dō: et edificauit locū arcę dei: tetenditq̄ ei tabernaculū. Tūc dixit dauid: Illicitū ē vt a q̄cūq̄ portē/ tur arca dei: nisi a leuitis q̄s elegit dō ad portādū eā ⁊ ad mīstrādū sibi vsq̄ i

a ſ omnes fideles.

ēternū. Cōgregauitq̄ vniūersum isrl'in a ſ ecclesiā vt ibi. ſ. incarnatiōis mysteria venerentur.

hierūsalē: vt afferet arca dei in locū suū

a ſ prelatos.

quē ꝑparauerat ei: necnō filios aaron ⁊ a ſ iuniorīs dignitatis.

leuitas. De filijs caath: vriel ꝓceps fu it: ⁊ frēs ei' ducēti viginti. De filijs me rari asaia ꝓceps: ⁊ frēs ei' ducēti trigi ta. De filijs gerson: iohel ꝓceps ⁊ frēs ei' cētūuiginti. De filijs elisaphā semei/ as ꝓceps ⁊ frēs ei' ducēti. De filijs he bron elibel ꝓceps et frēs ei' octogita. De filijs oziel amiadab ꝓceps ⁊ frēs ei' cētūduodeci. Uocauitq̄ dō sadoch ⁊ abiathar sacerdotes et leuitas: vriel asaiā iohel semeiā elibel ⁊ amiadab: et dixit ad eos: Uos q̄ estl ꝓcipes fami liaꝝ leuitica: sctificami cū frib' vr̄is: ⁊ afferte arcā dñi dei isrl ad locū q̄ ei ꝑpa/ rat ē: ne vt a ꝓcipio q̄z ñ eratl p̄ītes: pcussit nos dñs: sic ⁊ nūc fiat illicitū q̄d nob agētib'. Sctificati sūt g̃ sacerdotes ⁊ leuitę: vt portarēt arcā dñi dei isrl. Et tulerūt filij leui arcā dei: sic ꝑcepat moy ses: iuxta vbū dei hūeris suis i vectib'. Dixitq̄ dauid ꝓcipibus leuitarum vt constituerent de fratrib' suis canto/ res i orgānis musicoꝝ. nablis vicz ⁊ lyrl ⁊ sonos. Hec

a Nō ascendas post eos: recede. rē. ꝑ hoc nō est intelligēdū q̄ dauid retro cederet ab aduersarijs: sed de mānda/ to dei declinauit a latere gyrādo exer citū philistinoz: vt in alia ꝓte signo sl/ bi a deo dato inuaderet ipm: vt hr̄. ij. Reg. v. b Diuulgatūq̄ ē no. dō. ꝓter duplicē victoriā ꝓdictā. c Et dñs dedit pauorē ei' sup oēs gētes: q̄ erat in circūitu regni sui: ita q̄ nullus audebat regnū suū molestare.

Doraliter. Ca. XIIII † Misit q̄z hiram rex tyri rē. Expositio mystica hui' ca. posita ē. ij. Reg. v. vsq̄ ibi:

† Accepitq̄ dauid alias vxores i hie rusalem. Per dauid significat xp̄s vt dictū est frequēter. Per ꝓmas ei' vxo res intelligi p̄t synagoga ⁊ eccla ꝓ/ ut dixit ꝓra synagogā. Que q̄dez eccla i allegorico sensu hierlm nomat. igit ꝑ vxores q̄s accepit dō in hierlm ꝑsone deuote significank: q̄ in eccla p obſuātiā castitat' vl' integritatē fidei xp̄o despōsank. ij. Cor. xj. Despondi vos vni viro ꝙginez castam exhibere xp̄o. † Audiētes aūt philistīm q̄n ctus eēt dō in regē sup vniuersum isrl. hui' expositio mystica posita ē. ij. Re/ gū. v. ca. Ca. XV.

Ecit q̄z sibi domos. Hic dedu ctio arce ꝑpus iterrupta ex cā dicta. xiij. c. cōsūmak. ⁊ primo describit arce deportatio. scdo ipi' de/ portare debita veneratio. c. xvj. Pria in duas: q̄z ꝓo describit ad h debita ꝑparatio. scdo ſdit denota portatio. ibi: Et tulerūt filij leui arcā. Circa pri mū dr̄: Feē q̄z sibi domos i ciuitate da uid. de ista edificatōe dictū ē. ſ. xj. ca. ſ b breuit resumit: eo q̄ dō fec sibi ap/ portari arcā ad ciuitatē regiā: vt h̄ret ꝑe se locū cultui diuino aptū. vñ sub/ dit: et Tetēditq̄ ei ta. istud fuit ali ud a tabernaclo q̄d fecerat moyses: q̄z illud remāsit i gabaa vsq̄ ad edifica/ tionē tēpli ꝑ salomonē. vt h̄r. j. xxj.

f Tūc di. dō: Illicitū est vt a q̄cūq̄ portēr arca dei. h ei dicit ꝓ ꝙsideratio nē leg'. Nu. iiij. c. ⁊. vij. ⁊ ꝑ mortē oçe: eo q̄ arcā fecerat deportari sup plau/ strū ꝑ boues. g Cōgre. v. iſ. vt cum maiozi solēnitate fieret dōportatio arce

h Necnō ⁊ fi. aarō. vt dirigerēt leui tas i arce deportatōe: ita q̄ offensio dī nō vēiret sup eos. vñ postea subdit:

i Ne vt a ꝑn. ſ. portatōis arce: vt di/ ctū ē ca. xiij.

k Qz ñ erat ꝑ. vos q̄ scit' legē.

l Percussit nos dñs. q̄z ꝑcutiēdo oçam morte subita: dō ⁊ to/ tus ꝑplz fuit ꝓpe peussus. qđ ñ fuisset factū si sacerdotes sciētes legē fuissent ꝑītes: qz ñ ꝓmisissēt arcā sup plaustz portari.

m Sctificati sūt rē. ꝑ ꝙtinē tiā ab vrozib': ozōnes ⁊ iciūia ⁊ ꝙsimi lia.

n Et tu. fi. le. Descripta debita ꝑparatōe. h ꝙsūr describit devota de/ portatio. ſ. cū laudib' dīnis ⁊ sacrifi/ cijs. ⁊ h ē qđ dr̄: Et tulerūt filij leui ar cā dō loco vbi erat i gabaō.

o Sic ꝑ. moy. Nu. iiij. vbi ꝓcipit q̄ arca ꝑ leni tas dō stirpe caath i ꝓpijs hūer' et ve/ ctib' deportēr.

p Dixitq̄ da. ꝑn. le. vt ꝙsti. ꝙ fra. su. cāt. ad canēdū dīnas laudes: ñ solū vocib' hūanis: ſ ēt cū b instīs musicī. tō ſdit: q̄ In orga. mu. na. vi. ⁊ lyrl. due sūt spēs citharę. lyra ei tāgit cū plectro. nablū vero cū digitis.

sonos. Hec ecclesiā significat: q̄ in varietate diuersā rū disciplinā historice: allegorice: tropologice et p anagogen suauē sonū exprimit: ꝑ a simphonie simplicitate nō recedit. Cymbala aūt adinuicē pcussa sonuz faciūt. Ūñ: Laudate eū c. be. so. rē. Cymbala bū sonātia: sunt labia nr̄a: q̄ pcussa adinuicē suauē humane vocis armoniaz reddunt. a Pro octaua. In die. s. iudicij aduētū dñi significabāt in q̄ finita seculi hebdomada veniet ad iudiciū. Ūñ seqūt psalm⁹ qui cū tremore iudicij cantat: tali titulo p̄notat. Hic aūt numer⁹ magna ꝓtinet sacrā. Octo anie ingresse sunt in arcā noe: et mūdo peunte saluate. Octauꝰ filiꝰ iesse fuit dauid quē dñs elegit. Die octauo purificat circūcisio. Die octauo. i. dñico surrexit xp̄s. b Pro ro se. et io. rē. Hi septē sacerdotes coꝝ arca tubis canentes scti p̄dicatores sunt septiformis spūs gr̄a plenitudo euāgeliū in ecclia xp̄i p̄dicant: et sacrm incarnationis auditorib⁹ p̄dicant. c Clangebāt tu. Aliter fit tuba ꝓgregādi pp̄li. aliter ꝓductiōis. aliter victorie. alit̄ pseqndi inimicos. alit̄ ꝓclusiōis ciuitatuz rē. Tuba aūt ꝓsuetudiaria apud reges pitos b mō formak: vt tribꝰ fistul'ereis i capite angusto inspirēt: sic p q̄ttuor vociducas ereas q̄ p ereū fundametū q̄ternas voces ꝓducūt: mugitū vehemētissimū ꝓferāt: q̄ significāt euāgeliū trina ꝓfessiōe triū ꝓsonaz in capite augusto. i. in natiuitate xp̄i dñi⁹ inspiratū. per q̄ttuor vociducas ereas. i. p q̄ttuor euāgelistas ereo. i. stabili fidei et opis fundamēto i toto orbe vocē vehemētissimā q̄si tube ꝓgregant' vocem emittere.

d Dauid aūt indu. rē. Xp̄s incarnatiōis sue et passionis exēplū antea iudeis occultū mālfestat. linum nāq; de terra oritū multiplici labore ad candorē vest' ꝓueniēs: veritatē hūane carnis iné flagella triūphātis oñdit. et b est: dauid erat indut⁹ ephot lineo.

Hre. Libet intueri q̄nta virtutū mūera dauid pcē perat: et in oib⁹ q̄ fortē se būilitate seruabat: quē nō extollerz oza leonū. frāgere: vsoz brachia dissipare: despectis fratrib⁹ eligi: reprobato rege in regē vngi: horrendū goliā vno lapide sternere: a rege ꝓposita extinct' allophilis numerosa prepucia reportare: p̄missum tandē regnū pcipere: totū israelē sue otradictione possidere. Cū tñ arcā dei hierlm reuocat oblitus se platū: oib⁹ p̄lis admirt⁹ ante arcā saltat. Et q̄ coꝝ arca saltare (vt creditur) mos vulgi fuerat: in diuīo obsequio se p saltū rotat. Ecce quē dñs eunct' ꝓtulit: se sub dño exequādo minimis et abiecta exhibendo ꝓtēnit. Nō ptās regni ad memoriā reducitur: nō subiectis vilescere meruit. nō se honoze platū ante ei⁹ arcā q̄ honorē dederat recognoscit. Coꝝ domino egit debilia et extrema: vt illa būlitate se solidaret: q̄ coꝝ oib⁹ gesserat fortia. Quid alij sentiant ignoro. Ego dauid saltantē pl⁹ stupeo q̄ pugnantē. Pugnādo hostē subdidit: saltādo seipm. Quē cum filia saul adhuc tumore regū gener' in sana eū humilitatem despiceret. dicens: Q̄ gloriosus fuit hodie rex israel discooperiēs se ante ancillas seruoz suoz: et nudat⁹ q̄si vn⁹ de scurris audinit. Nudā ante dñm: qui elegit me potiꝰ q̄ pr̄em tuū. et paulo post: Nudā et vilioz fiam plus q̄ fact⁹ sum rē. Quasi vilescere coraz 2.Re.6.c hoibus appeto: q: seruare mihi coꝝ dño p būilitatē regnū quero. Sūt q̄ de se būilia sentiūt: et i honorib⁹ positi nihil se esse nisi puluerē ppendūt: sed hoīb⁹ viles apparere refugiūt: et qō interi⁹ cogitāt rigida exteri⁹ venustate palliāt. Sūt q̄ viles hoīb⁹ videri ap- 2.Pa.29.f petūt et oīno qō sūt delectos se exhibēdo ꝓtēnūt: sed int⁹ ex merito ostēse vilitat' intumescūt: et tāto corde elati sunt q̄nto in spē elationē p̄mūr. vtraq; elatiōis bella magna dauid circūspectiōe deprehendit: mira virtute supauit. Qui enī de se int⁹ humilia sentiens honorē exteri⁹ nō querit. dicit ludā r. v. f. Et q: p̄ vilem se exteri⁹ pbuit: interi⁹ xo nō intumescit: adiungit. Eroq; būilis in oculis meis. Quasi d. q̄lez me exteri⁹ despiciens exhibeo: talē interi⁹ attendo.

e Michol fi. sa. Cū ct' exultātib⁹ et ad arce itroitū hymnis resonātib⁹ sola michol filia saul abest. imo i specul' dō hūe būliatū ōspicit: q: credētib⁹ i fine iudeis q̄dā xp̄z ꝓfessiōe: ātixp̄z sequūt ope: q̄b⁹ ꝓgruit q: michol q̄ ad figurādā carnaliū instabilitatē aḡ

Nomis interp̄tat

cymbalis: vt resonaret in excelsis sonit⁹ leticie. Constituerūtq; leuitas hemā filiū iohel: et de fratrib⁹ eius asaph filiū barachie. De filijs vero merari fribus eoz: ethan filium chasaie: et cū eis frēs eorū. In scō ordine zacharia et ben et iaziel et semiramoth et iehihel et anieliab et banaiam et maasia et mathathia et eliphalu et maceniam et obededō et iehihel ianitores. Poro cantores hemā asaph et ethan in cymbal' eneis ꝓcrepātes: zacharias aūt et oziel et semiramoth et iahihel et aniel: eliab et maasias et ba- a ꝑ in psalterio saluatoris aduērū p̄dicabāt quem mirabili secreto diuinaris p hoim salute disposuit.
naias i nablis archana cātabāt. Poro mathathias et eliphalu et maccias et obededō et iehihel et oza- a
ziu in citharis p octaua canebant a ꝑ victori deo triumphus et palma.
epinichion. Chonenias aūt p̄n- a ꝑ quia spū ꝓphetie plenus melodias et verba
cipatus cantoriꝫ erat: qui eos in arte cantoriꝫ ad memoriā reuocabat.
ceps leuitaz ꝓphetie erat: et ad b
pcinēdā melodiā. Erat quippe valde sapiēs. Et barachias et hel- c
chana ianitores arce. Poro sebenias et iosaphat et nathanael et amasai et zacharias et banaias et eli
ezer sacerdotes clangebāt tubis coꝝ arca dei: et obededō et ahias a ꝑ post q̄s plenitudo gentiū introuerit ad fidē: reuertet' arca dei in ciuitatē dauid. i. ad iudeos p̄dicantib⁹ helia et enoch gratia xp̄i cōuertetur.
erāt ianitores arce. Igitur dauid et oēs maiores natu israel et tribuni a ꝑ martyrio coronati
ierāt ad deportādā arcā fed'is dñi de domo obededō cū lętitia. Cū- d
qz adiuuissent de' leuitas q̄ portabant arcā fed'is cantorescz et chonenias ꝓinceps ꝓphetię inter cantores. Dauid āt indut⁹ erat ephot lineo. Vniuersiq; israel deducebāt arcaz fed'is dñi in iubilo et sonitu buccine et tubis et cymbal' et nablis et citharis ꝓcrepātes. Cūq; peruenisset arca fed'is domini vsq; ad ci- †
uitatē dauid: michol filia saul p- †
spiciens p fenestrā vidit regē dauid saltantem atq; ludentē: et despexit eum in corde suo.

a ꝑ martyrio coronati. b ꝑ triturātes arcā dei septiformi spū pleni.

bant arcā fed'is dñi: imolabant a ꝑ duces dñi gregis
e septē thauri et septē arietes. Poro e
dauid erat idut⁹ stola byssina: et vniuersi leuitę q̄ portabāt arcā fed'is cantorescz et chonenias princeps ꝓphetię inter cantores. Dauid āt indut⁹ erat ephot lineo. Vniuersiq; israel deducebāt arcaz fed'is domini vsq; ad ci- †
uitatē dauid: michol filia saul p- †
spiciens p fenestrā vidit regē dauid saltantem atq; ludentē: et despexit eum in corde suo.

Attulerūt igit

digitis. vnum tā pro alio freq̄nt ponit' ecōuerso. et legak ita sicut iacet vsq; ibi:

a Pro octa. ca. epi nichiō. aliū libri dāt sinchion: th idē signi ficāt ꝑm q̄ dicit ꝓpositores nr̄i. et ista significatio ista victoria dō triūphꝰ siue palma. et ꝑm expositores nr̄os ꝑ erat ꝓncipiū cantici q̄ cantabāt. et freq̄nt resumebat i ꝓcessu cātici: sic i cōtinenis. q̄ āt dicit hic hebrei q̄ istud ad iuntoriū intelligit ꝑ ꝑ q̄ arca portabat se ipam. hoc est dictum q̄ diuina virtute sic portabatur q̄ leuite portatores eius nullum pondus sentiebant: et pro isto miraculo fuit facta immolatio. e Pro dauid erat indut⁹ stola byssina. q: depositis regalib⁹ insignijs accepit vestē sillem leuitis se humiliando et coꝝ deo exultando. ꝓpter q̄ michol filia saul despexit eum. de quo cōtempto plenius fuit dictum. q̄. Regū. vj. in fine.

Attulerūt igit

Moraliter †Fecitq; domos sibi in La. XV. ciuitate dauid. p quā significat ecclia q̄ est ciuitas xp̄i. ciuitas ei dr q̄si ciuiū vnitas. Dis autē q̄ numero et merito sunt de ecclia dr: vniti sūt i fide et charitate xp̄i. Per domos igit̄ in ciuitate dauid significant diuersi stat⁹ i ecclia. s. platoz: clerico z: religiosoz: et laico z: in q̄b⁹ oib⁹ habitat ꝑ gram ver⁹ dauid iesus xp̄s. †Illicitū est vt a q̄cūq; portari arca dei nisi a leuit'. p q̄d significat q̄ in misterio sacri eucharistie in q̄ ꝓtinet xp̄s soli sacerdotes et mistri ad ꝑ ordinati accedere debēt et nō alij. ꝓpter q̄d sequit infra. †Sanctifi- cāt sunt ꝑ sacerdotes et leuite vt portaret arca dñi rē. p q̄d significat q̄ in misterio sacri eucharistie vt debite fiat nō sufficit grad⁹ ordinis nisi cū ꝑ sit puritas mentis et corpis. †Dicit ꝓ dauid ꝓncipib⁹ leuitaz vt ꝓstituerent de fratribus suis cantores i organis rē. p q̄ signant ozones deuote q̄ fiūt in ecclia in q̄b⁹ etiā cant⁹ addēd⁹ ē aliq̄n et melodia. p q̄to facit

Glo.ordi.

Nomis interp̄tat: nō vroz dauid ꝑ filia saul dr. Qui enī ꝓ specieten⁹ fuit: ꝑ si cū illo coronant: ꝑ cū ꝓsecutoribus ꝑ q̄s imitati sunt dānant'. Quis aūt ꝓaut būlitatez ꝓcēnāt ecclie: nihil omin⁹ arca dei in locū suū ꝓuenit.

a Et ꝓfi- La. XVI. tuerūt rē. Ponit' arca i medio tabernacli q̄ō tetenderat ei dō: et obtuleūt holocausta et pacifica coꝝ dō. Cūq; ꝓplesset dō offerēs holocausta et pacifica. bñdixit ppl'o i noie dñi: et diuisit vniūsis p singl'os a viro vsq;

a ꝑ vnā. q: vnus dñs: vna fides: vnū baptisma: vn⁹ de⁹ et pater o. rē. b ꝑ qui de celo descendit et dat vitā mūdo. c ꝑ vituli saginati: igne passionis assati.

ad mlierē tor̄tā p̄nis et p̄rtem b+ assę carnis bubulę: et frixā oleo si- † milā. Cōstituitq; coꝝ arca dñi ō c+

a ꝑ coz mundū cum pura cōuersatiōe exhibēres. b ꝑ meditantes in lege dei ꝑm regulā fidei die ac nocte.

leuitꝫ q̄ mistrārent et rēcordarent a ꝑ ꝓdicatiōe: iubilatiōe et opę.
opęz ei⁹: et glificārēt atq; laudare dñm deū isrl. Asaph ꝓncipem: d
et secūdū ei⁹ zachariā. Poro iahiel et semiramoth et iehihel et mathathiāz eliab: et banaiā et obededom: iehihel sup organa psalterij et lyras. Asaph āt vt i cymbal' ꝓsonaret. Banaiā ꝟo et aziel sacerdotes canere tuba iugit coꝝ f
arca fed'is dñi. In illa die fecit e ‡
dauid ꝓncipē ad cōfitendum dño asaph et frēs ei⁹. Cōfitemi dño et f
iuocate nomē ei⁹: notas facite in pplis adiuētōes ei⁹. Cantate ei et psallite ei et narrate oīa mirabilia ei⁹. Laudate nomē sctm ei⁹: lętet coꝝ q̄rētiū dñm. Querite dñm et virtutē ei⁹: q̄rite faciē ei⁹ sp. Recordamini mirabiliū ei⁹ q̄ fecit: signoz illi⁹ et iudiciorum oris ei⁹. Semen israel serui eius: filij iacob electi eius. Ipse dominus deus noster: in vniuersa terra iudicia eius. Recordamini in sempiternū pacti ei⁹: sermonis quē

Nicolaus de lyra

a Attulerūt igit. Hic ꝓfr La. XVI. describit devotio dauid i arce iā ꝓtate veneratōe. et ꝑmo i hostijs oblatōnib⁹ et būficijs collat' pplo. scdo i devoto obsequio. ibi: Cōstituitq; coꝝ arca. Sentētia ꝑme ptz ex dict'. ij. Reg. vj. ꝑ excepto. b Tortaz pa. ij. Reg. vj. dr: Collyridā pāis. et dicūt expositores cōit q̄ ē idē gen⁹ panis. et dr torta a torqueo torq̄s: q: pasta. vñ formak p manꝰ pistorꝑ ꝓcutit et torq̄tur. c Cōstituitq;. Hic ꝓfr oñdit devotio dō i obsequio devoto coꝝ arca q̄ō īstituit. et ꝓnō pōit cātoz noiatio. scdo cāt' determinatio. ibi: Cōfitemini dño. Tertio vtriusq; stabilitio. ibi: Dereliq̄t itaq; ibi rē. Circa ꝑmū dr: Cōstituitq; co. ar. do. de le. q̄ mi. in diuersis obsequijs: et maxie i laudib⁹ dīnis. iō subdit: Et recordarent opez ei⁹ rē. Seq̄t: d Asaph ꝓncipē. q: dō ꝓstituit eū ꝓcentorē. e Et se. ei⁹ cacharia. istū enī instituit succētorē. f Canere tu. iu. i. q̄si offerebat iuge sacrificiuz mane et vespe. g Cōfitemi do. Hic ꝓfr describit cantici siue dīne laudis determinatio: et accipit ex duob⁹ psalmis. vicz cētesimotertio et nonagesimoqnto. in q̄ cātico ꝑmo: ad dei laudē ppl's inuitat specialr. scdo tor⁹ mūd⁹ generalr. bi: Cāte dño. Circa ꝑmū dr. h Cōfitemi dño. cōfessiōe būliatōis pctā. ꝓpria recoḡscēdo: q: humiliatio dispōit ad efficaciam oziōnis. ꝑm illud Eccli. xxxv. Ofo būiliant' se nubes penetrabit rē. scdo ꝓfessiōe dīne laudis. iō subdit: i Et iuo. no. ei⁹. ei⁹ miscōi az et grāz implorando. k Notas fa. ipo. adin. ei⁹. s. q̄lit mō mirabiliz laudito saluauit ppl'm isral de egypto. l Cāte te ei. oze. m Et psallite ei. corde. n Et narroīa mi. ei⁹. q̄ fecit i rubri mar' diuisiōe. ꝓiordāis siccatiōe et i alijs fact' mirabilib⁹. o Laudate n. s. ei⁹. ꝓ tot būficijs ab eo collat'. p Letet cor. q̄. do. leticia ei dr: q̄si laticia: eo q̄ tūc dilatat' cor i bono iueīro: qđ maxie ē in do: cū sit bonū infinituz. q Querite fa. ei⁹ sp. q: q̄nto pl⁹ a deuot' inuenīt: tāto ardētiꝰ plus q̄rit.

Ps.104. Esa.12.a

r Recordami mi. ei⁹ repetitio ē inie p̄dicte de mirabilib⁹ filijs isral fact': sic freq̄nt fit in cantic. dicunt tñ mirabilia ingr̄tū recedūt a facultate intellect⁹ hūani. s Signoz. ingr̄tū sunt figure alicui⁹ futuri. t Et in. ingr̄tū sūt punitiua alicui⁹ maleficij. sic submersi egyptioz in mari rubro et silia. v Semen is. f. ei⁹ supple lauda deū. x Filij ia. ele. ei⁹. idē enī hō fuit iacob et isral: vt hr Gen. xxxij. et dr b electi dei: q: tota generatio sua fuit electa in duodeci pr̄iarchis: vt dictū fuit. s. c. ij. nō sic ait fuit de isaac et abraā et pr̄iarchis p̄cedētib⁹. y Ipse dñs deus nr̄. p verā fidē et cultrā. z Inyni. r. rē. q. d. licet speciali mō dicat deus ppl'm isral: tñ ei⁹ ptās se extēdit ad oēs a Recordami i sem. pa. ei⁹. qđ sit pactū illd. postea subdit: b Sermonis quē p. rē. Hic accipit nūer⁹ determinat⁹ p indeterminato: quia istud ꝓceptū factum est oib⁹ imitatoribus abrae p verā fidē. iō subditur:

Quē pepigit

a Que pe.cū.abra.t iu.illi cū isaac.ō isto iuramēto habeē Heñ.rxij. Per memetipm iurauī dicit dñs.qō factū fuit non solū ꝓpter abraā ꝙ ꝓpter isaac. vñ de pacto cadēte sub illo iuramēto subdit ibidē: Possidebit semē tuū portas inimicoꝝ suoꝝ.qō impletū fuit i posteꝝ abrae descendentiꝫ ab eo per isaac. Et bñdicenē in semīe tuo omēs gentes terre: qō impletū est in xpo ab abraam p isaac fm carnē descendente t sic ptz ꝙ pactū predictū t ꝓceptū ad oñs fideles se extēdit. b Et psti. ll.ia. in p.qz sic fides ab abraā deriuata est ad isaac: ita ab isaac ad iacob. et ꝓinde ad duodeci pūarchas t vlteri ad oñs fideles. c Tibi da.ter.cha.in hac ꝓmissiōe ꝓncipaliter intelligiē ꝓ missio glie q̄ est terra viuentiū: qz cum premiū ipsiꝰ dei excedat meritū humanum oportꝫ ꝙ sub ꝓmissione boni terreni ꝓncipaliter intelligaē aliqō bonū spirituale. s. celeste qz actꝰ meritorij precellūt bonis terrenis. sic diffusiꝰ dictū fuit Heñ.xv. d Cū essent pau.nu. sic patꝫ de abraam Heñ xij. vbi vocatꝰ a dño t segregatus ab infidelibꝰ habuit in comitiua sua sarai vxorē suā et loth nepotē suū tm excepta familia. Jacob ēt pūarcha descēdit i egyptū cū.lxx.p
Ps.104. Ps.95. sonis. vt hr Heñ.xlvj. vel .lxxv. vt hr Exo. i. Ex quo patꝫ ꝙ tpe intermedio quod fuit sat magnū fideles fuerūt in pauco numero. e Et tran.de.gen. in gentē. qz abraā descēdit in egyptum t inde redijt in terrā chanaā: t iñ in terram palestinoꝝ. Silr isaac pegrinatus fuit i gerara. silr iacob i syria apō
Ps.95. laban t iterū de terra chanaan descendit i egyptū. vt ptz ex ꝺcursu libri Heñ. t sic tangē pegrini transierūt de gente ad gentē t ō regno ad regnū. f Nō di. quenq̄ calum.eos. reprimēdo coꝝ aduersarios. sic ꝙ de isaac ad quē venit rex gerare ad querendū fedꝰ t amicitiam cū eo: ductꝰ timore diuino q̄nis serui eiꝰ aliq̄s molestias pastoribꝰ isaac intulissent vt hr Heñ.xxvi. silr labā insequēs iacob fuit a deo repressus ne aliq̄d duꝝ cōtra euꝝ ageret Heñ.xxxj. silr vicini habitatoꝝ sicben a deo fuerunt territi ne persequerenē iacob et filios eiꝰ ꝓpter interfectionē sychimitarum Heñ.xxxv.ca. g Sed incre. ꝓ
Ps.95. eis re.qz pharaonē regē egypti flagellauit ꝙ vxorē abraaꝫ: vt hr Heñ.xij. et silr regez gerare vt hr Heñ.xx. silr rex egypti pꝰ mortē iacob fuit multipliciē flagellatꝰ cū toto regno suo ꝓ filijs israel q̄s iniuste affligebat vt hr. in Exo. h Nolite tā. chri.me. vocanē aūt ꝑ
p̄riarche xpi. i. vncti vnctōe gr̄e: Vl qz de ipis exierēt reges t sacerdotes q̄ ꝙ vnctionē instituebanē i lege. i Et in ꝓ.me. no. mali. habuerāt eī p̄riarche spīm ꝓpheticū: vt ptz de abraā Heñ.xv. t de isaac Heñ.xxvij. t de iacob Heñ.xlix. k Cantate dño. Hic ꝓñt dauid in cantico inuitat ad dei laudē oñs generaliter t ꝑmo ponit ista inuitatio. scdo subdit quedā addītio ibi: Et dicite. Circa ꝑmū dr. Cātate dño omnis terra: id ē oñs habitātes in terra. t accipit ꝑ continēs ꝓ cōtento.
l Annunciate ex die in diē sa. eiꝰ. sal ꝰ em coꝝalis vſpūalis omnium dependet a deo ꝓtinue. t ideo ꝺz recognosci q̄tidie.
m Narrate in gē. q̄ nō sunt de filijs israel. n Gloriā eius: id ē maiestatez sue potestat. Jdeo subdit: o Jn cunct pulis mi. eiꝰ. que fecē educendo filios israel de egypto t in terram ꝓmissiōis inducēdo. p Quia ma. dñs t lau. nimis. est eiꝰ magnitudinis t bonitatis infinite. t ideo nō potest ab intellectu creato cōprehēdi: nec ꝓ cōsequēs quantū laudabilis est laudari: ꝓpter quod dr Ecci. xliij. Benedicētes dominū exaltate illū quantū potestis: maior ē eiꝰ oī laude. q Et ꝺoꝝribil sup oēs deos. hoibꝰ mal q̄s pōt ꝙ volūtate sua punire: nō aūt sic pñt ꝺq̄ falsi. iō subdit: r Oēs ei ꝺiꝫ po. idola. i. q̄ dā ꝓficta t vana nullā potētiā hūtia. s Dñs aūt ce.fe. vt hr Heñ.j. t Confessio t ma.co.eo. qō pōt exponi dupliciter. Uno mō ꝺ celo empyrreo vbi ē habitatio ei t scōz spāli mō. Iz sit vbiq̄ p ēntiā pñtiā et potētiā. ibi aūt cozā deo ē confessio dine laudis
v Fortitudo t gau. qō ē ꝺ bono pūti. bonū aūt dinū pñtialr hr ibi. Alio mō pōt exponi de tēplo seu tabernaculo vbi erat arca t ꝓpiatoriuꝫ qō erat ibi eīn erat confessio pctōz: t magnificētia dine laudis p sacerdotes t leuitas
pctā ꝓpria ac ꝙsi t magnificentia dei ꝓfitētes. Fortitudo: qz deꝰ erat ꝓtector t defensor spāliꝫ illi loci fm q̄ beliodorus ꝑ expertꝰ dixit. ij. Mach. iij.
Ille q̄ in celis hz habitationem vltra tor t aditorꝫ ē loci tē. Et gaudiū. qz sacerdotes deuoti ibi gaudebāt i domino. x Afferte dño fa.po.l.omniū gentiū. y Gloriā t imp̄iū. q̄si tentes eiꝰ maiestatē t dñium sup oēm creaturā. z Leuate sacrificiuꝫ. i. apportate leuādū: qz portabanē sacrificia ad locū diuini cultꝰ: q̄ sacrificia leuabanē sup altare a sacerdotibus.
a Et venite i ꝓspec. eiꝰ qz sacrificia offerebanē i atrio qō erat cozā tabernaculo seu tēplo vbi ꝺcebat ꝺs habitare specialiter mō. licet enī alie natiōes a iudeis nō intrarēt locū vbi sacrificia offerebanē in altari holocaustorum: tñ bene ꝙ eis offerebāē ibi sacrificia: vt habeē. j. Mach. vij. b Et adorate dñm in decore sctō. t nō sicut hypocrite q̄ adozāt in decore nō sctō: qz licet exteriꝰ habeāt decozē religiositatis: nō tñ subest veritas sanctitatis.
c Cōmoueaē a facie illiꝰ omis terra: id est omēs inhabitātes terrā faciant ei reuerentiā. ꝺ Jpe enī fundauit ozbē imobilez. Ne tentur celi t exultet terra: et ꝺicant in natiōnibꝰ dñs regnauit. Tonet mare et plenitudo eius: exultent agri et omia que in eis sunt. Tūc laudabunt ligna saltꝰ cozā dño: qz venit iudicare fraz. k
a+ꝓcepit mille generatiōes. Quē
† pepigit cum abraā: et iuramēti
b+illi cū isaac. Et cōstituit illud ia
† cob in ꝓceptū: et isral pactū sem/
c+piternū. dicēs: Tibi dabo terrā chanaan: funiculū hereditat ve
d† † stre. Cū essent pauci nūero par/
e+ui: et coloni eiꝰ. Et trāsierunt de gente i gentē: et de regno ad po
f+pulū alterꝫ. Nō dimisit quēquā
g+calūniari eos: ꝑ increpauit pro
h+eis reges. Nolite tangere xp̄os
i meos: et in pp̄his meis nolite
k+malignari. Cātate dño ois fra:
l annūciate ex die i diem salutare
m n o ei. Narrate i gētib gl̄az eiꝰ: et
p† in cūct pp̄lis mirabilia eiꝰ. Qz
q† magnꝰ dñs t laudabil nimis: t
r horribil sup oēs deos. Oēs enī
dij pp̄lorꝫ idola: dñs aūt celos fe
s cit. Cōfessio t magnificētia cozā
t† eo: fortitudo t gaudium in loco
v† eiꝰ. Afferte dño famili ę pp̄lorꝫ
x+ afferte dño gloziam t imperiū:
y† date dño gloziā noi eiꝰ. Leuate
z† sacrificiū t venite i ꝓspectu eiꝰ: t
a† adorate dñm in decore sctō. Cō/
c† moueaē a facie illiꝰ ois terra: ipe
d† eni fundauit ozbē imobilez. Le/
e† tentur celi t exultet terra: et di/
f+ cant in natiōnibꝰ dñs regnauit.
Tonet mare et plenitudo eius:
g+ exultent agri et omia que in eis
h sunt. Tūc laudabunt ligna saltꝰ
i+ cozā dño: qz venit iudicare fraz.
k

ret facies celi clara t lucida. t ꝙ oppositū turbari q̄si obscuris nubibꝰ t tēpestatibꝰ obtegiē. Et exultet fra. q̄ ꝺ ꝺ mō exultare q̄si incipit renascētia ꝓducere. g Tonet mare t plenitudo eiꝰ. ex multitudie eni a quaꝝ i mari existētiū de facili multiplicanē. vñ t collidunē ad rupes i mari t litoꝝ existentes et ēnā adinuicē: t inde generaē sonus q̄ vocaē marꝰ rugitꝰ: t habet silitudinē tonitrui. h Exultēt agri tē. dicunē aūt agri methaphozice exultare: q̄ in eis apparent flores et herbe silr t ꝓatū ꝺz ridere. i Tūc lau.li. salt. dicunē aūt metaphorice laudare inq̄ntū folia t cetera q̄ ꝓducūt: potētiā t sapiam dei oñdūt. Inducunē aūt ista insensibilia ad dei laudē i cantico: qz sunt hoibꝰ materia dine laudis: inq̄ntū q̄lēt est pulcritudinis t bōitatis in eis reducēdū est i gliam ꝓditoris: fm q̄ dicit Sap̄. xiij. A magnitudie speciei t creature cognoscibiliter poterit creatoꝝ hoꝝ videri: t ꝙ oñs laudari. k Qz venit iuter. istud inducit ꝙ cā ꝓdicte laudis dine. si ei ꝓdicta nō se extēderet ad celestia t nllo mō ad ista iferioꝝ generabilia t coꝝruptibilia: fm q̄ ꝺixerūt aliq̄ in q̄ ꝑsona ꝺr Job xxj. Nubes latibulū eiꝰ nec nr̄a ꝓsiderat: circa cardines celi ꝑbulat. pulcritudo t bonitas q̄ sunt i istꝰ iferioꝝibꝰ nō ecnt reducēde

Confitemini dño qm̄ bonus: qm̄ i a
eternū misericozdia eiꝰ. Et ꝺicite: b
salua nos deus saluatoꝝ noster et
ꝙgrega nos: t erue de gētibꝰ vt cō
fiteamur nomini sancto tuo: t exul
temus in carminibus tuis. Bene/
dictus dñs deꝰ israel ab eterno vs/
q̄ in eternū: t dicat omnis populꝰ c
a ꝑ predicerum.
amen: t hymnū deo. Dereliquit ꝺ
itaq̄ ibi cozā arca federꝭ dñi asaph e+
t fratres eiꝰ vt ministrarēt i cōspe/ f
a ꝑ nemo militās deo ipliceat se secularibꝰ negocijs.
b ꝑ fm qualitatē auditoꝝ quisq̄s sua vice ministret
ctu arcē iugiter p singlos dies et vi
ces suas. Pozro obededom t fra/
tres eius se ꝙ agintaocto: t obede/
dom filiū idithū t oēa ꝓstituit iani
tozes. Sadoch aūtē sacerdotem t g
c ꝑ consanguineos.
fratres eiꝰ sacerdotes cozā taber
naculo dñi in excelso qō erat i ga
baon: vt offerrent holocausta dño
sup altare holocaustomatis iugit
māe t vespe iuxta oīa q̄ scripta sūt
in lege dñi quā ꝓcepit israeli. Et pꝰ
eū heman t idithun t reliq̄s electōs
vnūquēq̄ vocabulo suo ad ꝓfiten
dū dño: qm̄ in eternuꝫ misericordia
eiꝰ. Heman q̄ t idithun canentes
tuba t q̄ctētes cymbala t oīa musi
coꝝ organa ad canēdū dño. Filios
aūt idithun fecit eē portarios. Re/ h
uersusq̄ ē ois pp̄lus in domū suaꝫ
c t ꝺō vt bñdiceret etiaꝫ domui suę. k

Et ait na

Nicolaus de lyra

Moraliter.

† Attulerūt igit arcam dei per quā sicut ꝺictū est ītelligitur eukaristia cōtinens iesum xp̄m: t cōstituerūt eā i medio tabernaculi. Per qō ecclia significaē in qua eukaristia sicut lignū vite in paradisi medio collocaē. † Et obtulerī ibi holocausta. s. ꝺiuine laudis: q̄ debēt offerri cozā eukaristia. Ps. Sacrificiū laudis honoꝝificauit me. † Et ꝺimisit vniuersis per singulos. Per quod ostenduntē dona xp̄i sine acceptione psonarū conferri. Actē. x. In veritate cōperi q̄ nō est psonarū acceptoꝝ deꝰ. Sed in omni gente q̄ timet deū t opaē iusticiā acceptus est illi. † Tozta panis. i. ptē i meriē christi q̄ est panis vite et totus fuit in sua bñdicta passiōe. † Et ptē asse carnis. i. pticipationē in martyrū meritꝭ q̄ caro fuit assata i igne tribulatiōis. † Et frixa oleo simila. i. pticipationē in meritis virginū t ꝓfessoꝝ. Fuerūt ei simila q̄ est farina tritici puratissima p mentis et coꝝpis puritatē t oleo frixa p misericoꝝdie pietatē. † Cōstituitq̄ cozā arca dñi de leuit q̄ ministrarent tē. vult enī noster ꝺō leuas suū in eukaristia a ministris ecclie debite venerē. † In illa ꝺie. i. tpe ecclie p mitine. † Fecit dauid. i. xp̄s. † Principē ad cōstituendū dño asaph t fratres eiꝰ. Per asaph q̄ cōgregās interptaē summus pōtifex significaē sub cui cura xp̄ianus xp̄s ꝙgregatur p fratres eius cardinales patriarche archiepiscopi epi intelligunt: qz fratres sūmi pōtificis nominanē. Jpi ꝺō cōstituti sūt a xp̄o ad cōfitēdū dño ꝓfessione laudis sub ꝑncipatu sūmi pōtificis. † Cōfitemini domino quoniam bonus: quoniā in seculum miseri. Hic consequenter ponitur ꝺicte laudis confessio. cū ꝺicit: Cōfitemī domino. s. ꝓfessiōe laudis t gratiarum/ actionis ꝙ bñficijs iā acq̄sitis. † Et inuocate nomē eius.

Moraliter.

ꝙ bonis spiritualibus multiplicā dis. † Notas facite in pp̄lis adinuētiones eius. Predicando eis ꝺiuīsos modos saluandi fideles suos fm eoꝝ status varios. † Cātate ei. oze. † Et psallite ei. mente. † Et narrate oīa mirabilia eius. q̄ fecit ꝺiūsis tpib. † Laudate nomē eiꝰ. in officijs diuinis. † Querite dñm. i. deū patrē. † Et virtutē eiꝰ. i. filium eius. q̄ ꝺz dei virtus. j. Loz. j. Predicam xp̄m dei virtutē tē. † Recozdamini mirabiliū eiꝰ tē. Repetitio est ſnie p ꝺicte sic freq̄nter fit in cāticis. † Semē isral fui eiꝰ. i. xp̄iani q̄ vere fuiūt ei semē isral debēt ici Ro. ij. Nō ei q̄ in māifesto iudeus neq̄ q̄ in māifesto in carne circūcisio. Sz q̄ i abscōdito iudeus ē: t circūcisio coꝝdis in spiritu: non lra cui laus nō ex hoibꝰ sed ex deo est. † Recozdami in sempiternū pacti eiꝰ. i. euāgelij qō est lex noua: cui nō succedit alia: xp̄ quod ꝺz in sempiternū recozdāda. † Quē pepigit cu abraā. i. brō Petro quē cōstituit ecclie pastorē t p ꝙs multaꝝ gētiū patrem. † Et iuramēti illius cū isaac. i. cuz beato Clemente q̄ Petro successit i ecclie regimīe. t ꝺz isaac q̄ interptaē risus: Nā btūs Clemēs fuit valde dulcis t amicabilis oīb. † Et constituit illud iacob. i. vniculiq̄ q̄ studet diabolū supplātare. † Et israel. i. cuilibet celestiū cōtēplatoꝛi. † Dicēs: tibi dabo terrā. s. vinentiū q̄ est hereditas fideliū p terrā ꝓmissiōis figurata. † Cum essent numero pauci. s. in ecclia p̄mitiua. † Paruī. i. abiecti in cōspectu potentū hui mundi. † Et trāsierūt de gente in gentē. p̄dicando p oz̄bē. † Nō dimisit quenq̄ calūniari eos. s. ad impedimentū fidei t meriti: nā in pscutiōe maxia fideliū maxime creuit fides t eoꝝ meritū. † Sz increpauit ꝙ eis reges. vt ptz de Cōstantino quē ꝓpē ꝑcussit elephantie morbo. † Nolite tangere christos meos. s. tactu

os .s. tactu nociuo impediente eox meritū vł fidei incremen/tū. † Cantate dño ꝛc. Repetitio est sentētie supza posite ad maiozē deuotiōis excitationem. † Quia magnus dominꝰ. Magnitudinis cuiꝰ nō est finis. † Et laudabil' nimis ꝛc. i. supza virtutem omnis creature Eccli. xliij. Benedicentes do/minū exaltate eū quātū potestis: maioz est enī omni laude. † Confessio. s. laudis. † Et magnificētia coza illo. Ps. lx xxiij. Beati q̄ habitāt in domo tua dñe: in scla sclox laudabūt te. † Afferte dño gliam. q̄ est clara noticia cū laude. † Et imperiū. i. reuerentiā ꝛ timoꝛē. s. filialē. † Date gliam dño. repetitio est eiusdē sū. s. † Et adozate dñm in decoze sctō. nō ficto sicut hypocrite adozāt. ¶ Cōmoueat a facie illiꝰ omnis terra. i. oēs hītātes terrā eiꝰ potētiā ꝓtremiscāt. ipe enī fundauit orbē imobilē. Licet enī ptes eiꝰ moueant: tn totū manet eodē loco. † Tetenī celi. i. cines celestes. ꝛ exultet terra. i. militās ecclia. † Tonet mare ꝛc. Per mare q̄ est locus aquarū intelligunt doctoꝛes ecclie cōtinētes aqs sapiētie/lutar. ꝛ ipi tonare debēt tonitruo p̄dicatiōis. † Tic lauda bunt ligna saltus. i. pncipes catholici q̄ sūt sup alios elemati. † Exultēt agri. i. simplices xpiani. ¶ Coz. iij. Dei agricultu/ra estis. † Dereliquit autē. s. dauid. † Ibi cozā arca fe/deris dñi asaph. et fratres eiꝰ vt ministrarent ꝛc. vult ei ver' dauid iesus xps q̄ in ecclesijs in q̄b' ē cozpꝰ suū in eukaristie sacramēto sint sp mīstri ad eiꝰ obseq̄ū ꝓpetrati.

Glo. ordi.

A
a ¶ Et ait na. ꝛc. Patet q̄ ꝓphie spūs nō sp ꝓphetaꝝ mētes irradiat. Aīn helisē: Dimit/te eam q. aīa ei⁹ in amaritudine ē: ꝛ dñs cela uit a me ꝛc. Nō diuina dispensatione fit: vt accipiētes spm̄ inueniāt q̄d de deo fuit. ꝛ amit tentes q̄d de ipis. b ¶ Nō e di. Qz vir san/guinū es. Debet ei i se mox eē: q̄ alica coz/rigere vult: vt terrena desideria fugiat: ꝛ tāto pspicaciꝰ fugiēda videat: quāto ipe b ꝓ sciē/tiam ꝛ vitā veriꝰ declinat. Supiectas sordes
F.29.a man⁹ detergere nō valeret q̄ lutū tenet: quod iuxe antiq̄ translationis seriē bā ad dauid er/ga exteriora bella laborantē ꝓ significationē ꝛ diuina voce dr. Nō tu edificabis mihi tem/plū: qz vir sanguinū es. Templū dñi edificat q̄ cozrigēdis primoꝝ mētib⁹ vacat. Templū dei sum⁹ q̄ ad verā vitā ex eiꝰ hitatione cōsti tuimur. Aīn templū dei scīm ē qđ est' vos. Aīr sanguinū templū dei nō edificat. Qui enī ad huc carnalib⁹ incubat: necesse ē vt instruere primoꝝ mētes erubescat. b ¶ Nec fi. ini. ꝛē Hostes alienigene ꝓ interualla tēpoꝝ sic oliz pziꝰ pax mō bellū. Inueniunt tn ibi .plā rioza tpa pacis q̄s salomō habuit. Sub aboth enī octuagita anni pacē fuerī. Absit q̄ vt de salo/mone b accipiant. c Cūq̄ iple. ꝛē. Salo/mō aūt regnāte patre regnare cepit: qđ nulli illoꝝ regū cōtigit vt ipm nō ē appareat quē ꝓphetia ista ꝓsignat: xps ℞o verꝰ pacificus
B post mortem dauid vere regnauit. ¶ Aug⁹. Hāc ꝓmissionē q̄ putat in salomone cōpletā errat. Attēdat qđ dictū est. hic edificabit mi/hi domū: qz salomō nobile tēplū extruxit: et nō attēdit qđ dicit: Fidelis erit dom⁹ eiꝰ ꝛc. Attēdit ergo salomonis domū plenā mulie/ribus alienigenis colētib⁹ deos falsos: ꝛ ipz regē quondā sapientē ad eāde idolatriaz se/ductū. Nec audeat estimari deū: vł h̄ mēda/citer dixisse vel ꝓmisisse. ꝛ talē salomonis do mū nō ꝓfisse. In xpo aūt q̄ factus est ex se/mine dauid fm carnē: videm⁹ ista cōpleta: ñ aliū q̄rimus sic iudei. Ipsi enī hūc filiū da/uid ꝓmissum salomonē nō intelligunt: ꝝ eo q̄ ꝓmissus est declarato: aliū se sperare dicūt ¶ Precessit quidē aliqua imago rei future i sa lomone: qui tēplū edificauit ꝛ fm nomē suū pacē habuit: ꝛ i ordio regni sui laudabilis fuit. c Edificabit mi. do. Domū. i. eccłam dom⁹ dauid ꝓpter gen⁹: domū dei ꝓpter tē/plū dei de hominib⁹ factū nō de lapidib⁹ vbi
F.28.b pplꝰ ineternū habitet cū deo et in deo: ꝛ de⁹
Des.1.b cū pplo ꝛ in pplo. Jō cū fm septuagīta dictū sit per nathā: ꝛ nūciabit tibi dñs qm̄ domuz edificabis ipsi: postea per dauid dicit: Qm̄ tu deus isrł reuelasti aurē tuā tui dicēs: Do/mū edificabo tibi. Hāc enī domū ꝛ nos edifi camus bū viuēdo: ꝛ deus inuādo. Aīn: Nisi dñs edificauerit domū inuanū laborauerūt q̄ ed fi. eā. f ¶ Et thron⁹ eiꝰ erit fir. Hypbo lice de filio isai accipi potest. At vero christ⁹ qui de semine dauid natus est exaltat⁹ est su/per omnem principatum ꝛ potestatem ꝛ vir/tutē: cui pater donauit nomē quod est super oīe nomē: vt i nomīe iesu oīe genu flectat

Nico. de lyra

Capitulum: xvii

Cum āt habitaret dauid in domo sua dixit ad nathā ꝓphetā: Ecce ego ha/bito in domo cedrina: arca aūt fed⁹ł
a dñi sub pellib⁹ est. Et ait nathā ad da uid: Oia q̄ i coꝛde tuo sūt fac: dñs eni tecū est. Jgiť nocte illa factus est ser/mo dñi ad nathā dicēs: Vade ꝛ loq̄/re dō ꝓuo meo. Hec dic dñs: Nō ędifi cab tu mihi domū ad hitādū. Neq̄ ei māsi in domo ex eo tpe quo eduxi isrł de terra egypti vsq̄ ad hāc diē: sz fui sp mutās loca tabernacli: ꝛ in tētorio
a ¶ a nullo iudicū sibi domū cedrinā edificari iussit qui cōtra hostes pugnauerūt ꝛ oēs viri sāguinū fuerūt.
manēs cū oi isrł. Nūqd locut⁹ sū sal/tē vni iudicū isrł q̄b⁹ ꝓceperā vt pasce rēt ppłm meū ꝛ dixi: Quare ñ ędifica sti mihi domū cedrinā? Nunc itaq̄ sic loq̄rł ad ꝓuū meū dō. Hec dic dñs ex/ercituū: Ego tuli te cū in pascuis seq̄/rer gregez vt esses dux ppłi mei isrł: ꝛ fui tecū q̄cūq̄ prexisti: ꝛ iterfeci oēs i/imicos tuos coza te: feciq̄ tibi nomē
a ¶ abzaā: isaac: iacob: mox. ꝛ iosue q̄z noia famosa.
grāde: q̄si vni⁹ mag̃noꝝ q̄ celebzan/tur i terra. Et dedi locū ꝓpło meo isrł. c Plātabiť et hitabit in eo: ꝛ vltra nō
c cōmouebiť. Nec filij iniq̄tat' atterent eos sic a ꝓncipio ex dieb⁹ q̄b⁹ dedi iu dices ppło meo isrł: ꝛ hūiliaui inimi/cos tuos vniūsos. Annuncio q̄ tibi q̄
d ędificatur⁹ sit tibi dñs domū. Cūq̄ i/pleueris dies tuos vt vadas ad pa/
a ¶ dauid germen iustum.
tres tuos: suscitābo semē tuū post te
a ¶ regni eiꝰ nō erit finis
qđ erit de filijs tuis: ꝛ stabiliā rḡnū
a ¶ de viris iudicibus.
eiꝰ. Ipe edificābit mihi domum. ꝛ fir/mabo soliū eiꝰ vsq̄ i eternū. Ego ero ei i patrē: ꝛ ipe erit mihi in filiū: ꝛ mi
e sericordiā meā nō auferā ab eo: sicut abstuli ab eo q̄ añ te fuit. Et statuā eū i domo mea et i regno meo vsq̄ i sem
f piternū: et thronus eius erit firmissi/mus in perpetuuz. Juxta omnia ver ba hec: et iuxta vniuersam visionem istam: sic locutus est nathan ad da/

Glo. ordi.

N Capitulum XVIII.
a ¶ Et filias eiꝰ. Moꝛes ciui/tatē ad metropoliz ptinētes. q̄s ei erāt ilignes ciuitates philistinoꝝ: açoꝛ: gaça: ascalon: geth ꝛ acharon. Que qz in terra .pmissiōis erāt ꝛ filijs isrł deputate erāt: sz ab eis vł q̄ ad dō munime possesse imo sepe cogebant isrł sibi seruire. Dauid aūt hūliauit eas ꝛ fec tributarias. Me q̄nq̄ ciuitates q̄nq̄ sensus coꝛpis significāt: q̄ regnāte i nob veritate: va/rijs romēt' nō affligūt: sz cuz vec⁹ dō regnat in nob fiūt tri/butarij: ꝛ caro cogit fuire spi/rimi. b ¶ Adadeçer. q̄ iterꝰ taſ decoꝝ augmētū: rex soba q̄ i terpſat incēsa vł cōuertēs sigt gēilitatis vicia naturali fer/uoze accēsa: cōtra q̄ dē xps cō/fligit ꝛ vincit gladio spūs q̄ ē verbū dei. c ¶ Subnerua/uitq̄ oēs. Subneruat xps re/pugnātē sibi sup̄bia mūdi alti mdinē humane sapiētie: q̄ tm̄ oportunū ꝛ aptum p̄dicationi reperit reseruat sibi. d ¶ In da. Damascus nobilis ciuitas phenicis sanguinis poculū in terpretať. Syria sublimis vel humecta. Hēilitas enī pziꝰ li/bidine fluida et spiritu supba sāguine humanū sitiebat: nūc baptismate xpi mūdata .pfec/it virtutū eraltata sāguis eiꝰ poculū desiderat. e ¶ Phare/tras ꝛē. Dogmata gentiliū q̄/bus discipline liberales ptinē/tur qua xps gētilitate abstu/lit: ꝛ in seruitiū ecclesie conuer/tit: sunt enī ad expugnatio/nem errozis ꝛ confirmationez veritatis. f ¶ Salomon ꝛē. Quia ergo rex noster pacifi⁹ veritatem elocutionis de hu militate euerse gentilitatis ad emundandā gratiaz baptismi ꝛ firmamentū fidei p predica/tionē pij dogmatis in vsuz ec/clesie cōuertit. Thebath enim interꝑtatur paruulus venit: ꝛ tbun pulchritudo. Qui enim paruulū se agnoscit: pulcher ꝛ speciosus i decoꝛe virtutū effi/citur. g ¶ In valle sa. In Re/gum ita scriptū ē: fecit sibi da/uid nomē cū reuerteret̄ capta syria i valle salinaꝝ: celis decē ꝛ octo milib⁹: q̄. s. exerit sibi fomicē triūphalē: fecē etiā sibi nomē: q̄ victa syria damasci ꝛ syria sobal alteꝝ exercitus ēe/risse dr: b Decē octo. In q̄busdā au tem codicib⁹ inuenitur dauid nō vigintiocto milia in valle salinarū occidisse: quod vicio scriptoꝝ factum est. Joab ve/ro duodecim milia ꝓstrauit sicut in titulo. lviij. ps. scribi/tur. hic autez decē ꝛ octo abi/sai iterfecisse perhibetur: sed ꝓ dignitate regia ascripta est da uid victoria. Et quia christus examinis sui districtione i his qui de eo praua sentiunt stulti ciam immoderati sapozis extū

uid. Lūcq̄ venisset rex dauid: ꝛ sedisset coram dño: dixit. Quis ego sum dñe de⁹ ꝛ q̄ dom⁹ mea: vt ꝓstares mihi ta lia? Sed ꝛ hꝺ paꝝ visum ē in ꝓspectu tuo. Jdeoq̄ locutus es sup domū serui tui etiā in futuꝝ: et fecisti me spectabi/lem sup oēs hoies dñe de⁹ meus. Quid vltra addere pōt dauid: cū ita glorificaueri seruū tuuz: ꝛ cognouerī eum? Dñe ꝓpter famulū tuū iuxta coꝛ tuū fecisti omnē magni ficentiā hanc: ꝛ nota eē voluisti vniuersa magnalia. Dñe nō est simil' tui: ꝛ nō ē ali⁹ de⁹ absq̄ te ex oīb⁹ q̄s audiui/
a ¶ hō factus b ¶ christianus.
mus aurib⁹ nr̄is. Qūs ei ē ali⁹ vt ppłs tū⁹ isrł? gēs vna
a ¶ homo fact⁹. b ¶ acceptabilē. c ¶ a potestate diaboli.
i t̄ra ad quā prēxit de⁹ vt liberaret ꝛ faceret ppłm sibi et
a ¶ miraculis b ¶ alīs gentes.
magnitudie sua atq̄ terrozib⁹ eijceret nationes a facie eiꝰ
a ¶ spirituali.
quā de egypto liberarat. Et posuisti ppłm tuū isrł tibi in ppłm vsq̄ i eternū: ꝛ tu dñe fact⁹ es de⁹ eiꝰ. Nūc igiť dñe fmo quē locut⁹ es famulo tuo ꝛ sup domū eiꝰ ꝓfirmeť in ppetuū: ꝛ fac sicut locut⁹ es famulo tuo: ꝓmaneatq̄ ꝛ ma gnificeť nomē tuū vsq̄ i sempiternū. ꝛ dicať: dñs exerci/tuū de⁹ isrł ꝛ dom⁹ dauid ꝓuus eius ꝓmanens coza eo. Tu
a ¶ cordis interioris.
b ¶ ꝓgenitē. s. multiplicādo: tō dedisti ei fiduciā loquēdi de te gloriā tuaz ꝓdicare.
enī dñe de⁹ meus reuelasti aūriculā fui tui vt ędificarēs ei domū: ꝛ idcirco inuēit ꝓuus tu⁹ fiduciā vt oraret coza te. Nūc ergo dñe tu es deus: et locutus es ad seruū tuuz tāta bñficia: ꝛ cepisti bñdicere domui serui: vt sit semp co rā te. Te ei dñe bñdicēte bñdictā erit i ppetuū. Ca. XVIII

a† Actum ē autem post hꝺ: vt ꝓcuteret dauid phili/
b c stijm ꝛ humiliaret eos: ꝛ tolleret geth ꝛ filias eiꝰ de manu philistijm: percuteretq̄ moab et fierēt
a ¶ de christo autem dicit: Adozabūt eū oēs reges terre.
moabite fui dāuid offerētes ei munera. Eo tpe ꝓcussit dō
a ¶ ciuitatē syrie ptinērē ad emath metropoliz q̄ ꝛ epiphania. q̄ aut dauid syriā va/stauerit ioseph⁹ ostendit.
adadeçer regē sobā regiōis emath: qñ ꝓrexit vt dilataret
d ipiū suū vsq̄ ad flumē eufraten. Cepit q̄ dō mille q̄drigas
c eiꝰ ꝛ septē milia eq̄tū: ac vigīti milia viroꝝ peditū. Sub/neruauitq̄ oēs equos curruū exceptis cētū q̄drigis q̄s re/seruauit sibi. Supuēit aūt ꝛ syr⁹ damascenus vt auxiliū ꝓ/beret adadeçer regi çoba: sz ꝛ huius ꝓcussit dō vigīti mi/
e lia viroꝝ. Et posuit milites i damasco: vt syria q̄z fuiret
d sibi ꝛ offerret munera. Adiuuitq̄ eū dñs i cūctis ad q̄ pre/
a ¶ christus.
e xerat. Tulit q̄z dauid pharetras aureas q̄s habuerāt fui adade çer: ꝛ attulit eas i hierlm. Nec nō ꝛ de thebath et
f chun vrbib⁹ addadeçer ꝛ plurimū: ꝺ q̄ fec salomō mare ęneū ꝛ colūnas ꝛ vasa ęnea. Nō cuz audisset thou rex e/math ꝓcussisse videlicet dō oēz exercitū adadeçer regis çō ba misit adurā filiū suū ad regē dō vt postularet ab eo pa cē: ꝛ ꝓgratulareť ei eo q̄ expugnasset ꝛ ꝓcussisset adade/
a ¶ xps oēs q̄s de gētib⁹ vocat: alios sensu ꝓclaros: alios eloquēcia splēdidos. alios ꝓdicatiōe sonoros sāctificat dño vt in tabernaculo eiꝰ fidelit̄ seruiant.
çer. Aduersari⁹ quippe erat thou. Sed et omnia vasa au/rea et argentea et ęnea cōsecrāuit rex dño cū argento et auro quod tulerat rex ex vniuersis gentibus tam de idu mea ꝛ moab ꝛ filijs ammon q̄s de philistijs et amalech.
a ¶ sicut vir fortissimus.
g Abisai vero filius saruię pcussit edom in valle salinarū f
h decem et octo milia: et cōstituit in edom p̄sidiuz vt ser/

Nico. Hora.

Ca. XVII

† Cū aūt habi/taret dō in do/mo sua. Hec histo/ria ꝛ ei⁹ exposi/tio mystica posi/te sť. ij. Re. vij. ca.

Ca. XVIII

a Actū ē
ār. Hic
D ꝓr de/
scribiť dilatatō
iperij ipi⁹ dō ꝑ
adūsarioꝝ suoꝝ
depssionē. Cir/
ca qđ ꝓuo pōiť
ōbellatio adū/
santiū. scdo pu/
nitio iniuriatiū
ca. xix. Diuisio
aūt ꝛ sntia huius
ca. xviij. ptz ex
dictis. ij. Regū
viij. ca. exceptis
q̄ sequūtur.
b Et tol. geth.
Nomē ē vni⁹ ci
uitat' philistio/
de q̄nq̄ ꝓncipa
libus: vt ptz. j.
Reg. vj. c Et
fi. ei⁹. i. villas ei
adiacētes ꝛ sub
ditas. d Ce/
pit q̄ dō mil. q̄.
ei⁹ ꝛ se. milia eq̄
tū ac. xx. milia
viro. peditū. ij.
2. Re. 8. a Reg. viij. dr: et
capt' dō ex pte
ei⁹ mille septin/
gent' eq̄tibus: ꝛ
xx. milib⁹ pedi/
tū ꝛē. dicēdum
q̄ nō ē ꝛtradic/
tio⁹ qz mioz nūe/
rus includiť in
maiozi: ꝛ iō si fu
erunt. vij. milia
equitū vt h̄ dici
tur: fuerī etiam
mille septīgēti:
vt dr ibi: ß h̄ ma
ioz numer⁹ exꝑ/
miť ꝛ ibi mioz:
qz nō pōiť ibi p̄
cise numer⁹ ali/
os excludēdo.
e ¶ Sz ꝛ hu. p
da. xx. milia vi/
ro. ij. Reg. viij'.
dr. xxij. milia: ꝛ
eo dē mō solniť
sic ꝛ p̄cedēs: et
qz scriptura nō
curauit ß exp̄i/
mere. ij. milia q̄
erāt vltra sūmā
principalem.
f ¶ Abisai vero
fi. sar. ꝑ. edom i
valle salinarū. ij.
Reg. viij. ß at/
tribuiť ipsi dō.
Dicēdū q̄ attri
buiť dō sic regi

guit. vñ q̃ Xtit li
guã suã icidit ĩ
malũ. a Achi
melech. i. ff me⁹
rex: q̃ in regum
abimelech. i. pa
ter me⁹ rex eccle
sie sacerdotes i/
struit: vt q̃ p ordi
nẽ dignitatis
pris tenẽt locũ
p bũiliatẽ ffres
ceſeanẽ t nõ do
minenẽ in clero
b Pheleti ad/
mirabiles vl vi
t. Re. 10. a tuficatores: q̃s
q̃dã dicũt fuisse
septuagita indi
ces moze eox q̃s
mo yse dño pcl/
piẽte in heremo
elegit. Alij di/
cunt ceretheos
ad q̃ deputatos
vt reos punirẽt:
phelethcos ve/
re vt ſſotes de/
fẽdrẽt c Poz
ro filij dõ. Filij
dõ. i. rpi sunt fi
deles: q̃s ei scã
parit ecclia q̃ ſt
genus electũ re
gale sacerdotiũ
pmi ad manum
reg̃: qz bõis o/
perib⁹ merenẽ ſi
bi regnũ celi tã
to deo vicinio/
res q̃to sctiores
Ca. XIX.
d Anon q̃ iter
ptaẽ dolo: eox:
significat diabo
lũ q̃ ãmonitarũ
.i. dmonũ rctõr
eẽ videẽ. ppli. ſ.
merozis t i ãgu
stia ꝓstituti: hic
radit dimidiaz
barbã nũcioz⁹
dõ p̃dicatoz⁹.
sermonẽ vl con
uersationẽ ma/
culando p̃cidit
tunicas vsq̃ ad
genna vl iguia:
cũ turpia facta
que psuaserat ĩ
ocul⁹ hominũ re
uelat. bi sedẽt ĩ
hiericho donec
crescãt barbe eo
rũ opprobriũ. ſ.
t ignominia ali
ozũ: t effecti a/
nathema omni/
um donec p bo/
nũ studium bar
barũ. i. virtutũ
species renascã/
tur vt p̃tia re/
gis sui digni ba
beanẽ: cui⁹ vul
t⁹ ẽ sup faciẽtes
mala: vt pdat d
tra memoriã eo

Cõgrega.

uiret idumea dauid. Saluauitq̃ dñs dauid in cũctis ad
q̃ prexerat. Regnauit ergo dõ sup vniũsuz isrl t faciebat
iudiciũ atq̃ iusticiã cũcto ppl̃o suo. Pozro ioab filj⁹ sar/
a ſ acõmẽtarijs. i. cõmemoratores fuerẽ q̃ cãs ãnotaras regi ad memoriã reducebãt.
uię erat sup exercitũ: t iosaphat filj⁹ ahiluth ãcõmẽtarijs.
a ſ frater me⁹ rex: qui in regũ abimelech. i. parer me⁹ rex
a Sadoch aũt filj⁹ achitob t ãchimelech filj⁹ abiathar sa/
a ſ qui in regũ sarata. inẽprar ãt ſusa gaudiũ: saraia ꝓncipes dñi.
cerdotes: t susa scriba. Banaias q̃ filj⁹ ioiadę sup legiões
a ſ extermiatores. b ſ i regũ legit vl scriptũ ẽ: q̃ filij dauid sacerdotes erãt: sed t hic
primi: er illic sacerdotes dicunẽ ꝓpter nobiliatẽ et ꝓiozatũ.
b c erethi t pheleti. Pozro filij dauid primi ad manũ regis.
a ſ quẽ primũ expugnauit saul in defectione iabes galaad: q̃ qz inimicus
saul erat dauid gratiã prestabat quando ad se veniebat.
d Lcidit autẽ vt mozereẽ naas rex fi/ La. XIX.
lioz ammon: et regnaret anon filj⁹ eius pro eo.
Dixitq̃ dauid: Faciã miſicordiã cũ anõ filio naas. Pre/
stitit ei pater ei⁹ mihi misericordiã. Misitq̃ dauid nunci/
os ad cõsolãdũ eũ sup mortẽ pris sui. Qui cũ puenissent
in terrã filiozũ ammon vt cõsolarenẽ anon: Dixerũt pnci
pes filiozũ ammon ad anon: Tu forsitan putas q̃ dauid
honoris cã in patrẽ tuũ miserit q̃ solarenẽ te: nec aniad/
uertis q̃ vt explozẽt t inuestigẽt t scrutenẽ terrã tuã ve/
nerint ad te serui ei⁹. Igiẽ anon pueros dauid decalua/
a ſ In regũ scripturũ ẽ q̃ rasit dimidiã prẽ barbe eox t pscidit vestes medias vsq̃ ad
nates: sed nõdũ diuersum: qz qõ hic deest ibi haberũ.
uit et rasit. Et prẽcidit tũicas eox a natib⁹ vsq̃ ad pedes
et dimisit eos. Qui cũ abissent t h mãdassent dõ: misit in
occursũ eox (Grãdẽ eĩ ꝓtumeliã sustinuerũt) t p̃cepit vt
manerẽt in hiericho donec cresceret barba t capilli eox t
tũc reuerterenẽ. Videtes aũt filij ãmon q̃ iniuriã fecissẽt
dõ: tã anon q̃ reliqu⁹ ppls miserũt mille talẽta argẽti vt
ducerẽt sibi de mesopotamia t de syria maacha t de so
ba curr⁹ t eqtes. Cõduxerũtq̃ xxxij. milia curruũ: t regẽ c
maacha cũ pl̃o ei⁹. Qui cũ venissẽt castrametati sũt e re/
giõe medaba Filij q̃ ãmon ꝓgregati de vrbibus suis: ve
nerũt ad bellũ. Q̃ cũ audisset dõ misit ioab t oẽm exer/
citũ virox fortiũ. Egressiq̃ filij ãmon direxerũt aciẽ iuxta
portã ciuitatis. Reges aũt q̃ ad auxiliũ ei⁹ venerãt: sepa
tim in agro steterũt. Igiẽ ioab itelligẽs bellũ ex aduerso
et post tergũ cõtra se fieri: elegit viros fortissimos de vni
uerso israel t prexit ptra syrũ. Reliquã aũt ptẽ ppli dedit
sub manu abisai fratris sui: et perrexerunt contra filios
ammon. Dixitq̃: Si vicerit me syr⁹ auxilio erl mihi. Si
autẽ supauerint te filij ammõ: ero tibi i psidiũ. Cõforta
re t agamus viriliter pro pl̃o nro et p vrbibus dei no/
stri. Dominus autem quod in conspectu suo est bonũ fa
ciat. Perrexitq̃ g̃ ioab et popul⁹ qui cum eo erat contra
syrum ad prelium: et fugauit eos. Pozro filij ammon vi/
dentes q̃ fugisset syrus: ipsi quoq̃ fugerũt abisai fratrez
eius: et ingressi sunt ciuitatem. Reuersusq̃ est etiaz ioab
in hierusalem. Videns autẽ syrus q̃ cecidisset cozã israel
misit nuncios et adduxit syrum qui erat trans fluuium.
Sophat autem princeps militię adadeçer erat dux eozũ e
Quod cum ãnũciatũ esset dauid: congregauit vniuersũ
israel: et transiuit iordanẽ: irruitq̃ in eos et direxit ex ad
uerso aciem illis contra pugnantibus: Fugit autem syr⁹
israel. Et interfecit dauid de syris septem milia curruum f
et quadraginta milia peditum: et sophat exercitus prin/

abisai xo sic duci vni⁹ acie q̃
fecẽ q̃d notabile ĩ illa victoria
a Pozro filij dauid primi.
ad manũ regis: quia erãt pa
mi in honoribus: t ideo vo/
cantur sacerdotes. ij. Regz
viij. i. maiores inter illos q̃ af
fisteã regi dõ. Ca. XVIII
Moraliter.
t Factũ est autẽ post h vt q/
cuteret dõ philistiim. Expo/
tio mystica hui⁹ histozie posi/
ta ẽ. ij. Re. viij. ca. Ca. XIX
b Lcidit aũt. Hic ꝑ dõ
scribit punitio iniuri
antium dauid. t pmo
describit illata iniuria. scdo
vindicta debita. ibi: Dõ cuz
audisset dõ: tertio ps dimidiat ĩ
duas ptes: qz pmo describit
debellatio auxiliantiuz filijs
ammõ q̃ dauid iniuriati fue/
rãt. scdo pũitio filioz ammõ
q̃ iniuriã fecerãt. scda incipit
a ꝓncipio. xx. ca. sniã aũt hu/
ius ca. xix. ptz ex dict⁹. q. Re/
gũ. x. ca. excepto q̃ sequunt:
b Et prescidit tu. eoz a nati/
bus vsq̃ ad pedes: aliqui ti/
bi habent vsq̃ ad inguina:
sniã tñ est q̃ illa ps vestiũ fu
it pcisa q̃ a natib⁹ descẽdebat
inferi⁹: ita q̃ apparebãt eoz
turpia. c Codu rerũtq̃ tri
ginta duo milia curruũ. i. tri
ginta duo milia hominũ pu/
gnãtiũ in curribꝰ. Sciẽdũ tñ
q̃ nõ fuerũt tot pugnãtes in
curribus: qz in vniuerso non
fuerũt nisi triginta duo milia
pedites cũ aliqs cõputando:
vt ptz. ij. Reg. x. ſ qz pugnã
tes in currib⁹ erãt ꝓncipales
ideo sub numero eoz alij hic
ponunẽ t ab eis denoiant.
d Et regẽ maacha cũ pl̃o
eius. iste pl̃s nõ cõtinet ĩ nu
mero p̃dicto: qz ab isto babu
erũt mille viros vltra trigin/
taduo miliaꝑdicta: vt ptz. ij.
Reg. x. e Sophat aũt ꝓn/
cipe militie adadeçer. iste vo
cat sobath. ij. Reg. x. qz talia
noia variãt freq̃nt ĩ ꝓncipio
vel in fine: vt als dictũ est.
f Et inẽfecit dõ de syris se/
ptẽ milia curruũ: t q̃dragin
ta milia peditũ. ij. Reg. x. dr: Et
occidit dõ de syr⁹ septigẽtos
curr⁹: t. xl. milia eqtũ. Ad cõ
cordantiã huius dicendũ q̃
ibi fuerũt septigẽti curr⁹ tñ:
vt ibi dr: ſz in q̃libet curru de
cẽ pugnatores: t sic erãt ibi. vij.
milia hoim pugnãtiũ ĩ curri/
bus q̃ dicunt h. vij. milia cur
ruũ. i. currib⁹ pugnãtiũ: co
mõ q̃. s. dictũ ẽ: fuerũt etiam
ibi. xx. milia peditũ: t. xl. mi/
lia eqtũ: ſ eqtes h tacẽt q̃ ibi
exꝓmunt: t ecõuerso pedites
ibi tacenẽ q̃ h exꝓmunt: qz il
lud qđ in vno loco scripture
omittit: i alio frequẽter sup/
pleẽ: sic ptz ĩ decursu euãgeli
ozũ: t eo dẽ mõ i libr⁹ Para.
t in libr⁹ Regũ. Ca. XIX
Accidit

Cõgreganit io/ La. XX
ab exer. Joab bellũ ichoauit
dauid pfecit. Xps enĩ bellum
gerit cum pdicatoꝝ ordo ꝓtra
mãdi potẽtes scutũ fidei op/
ponitiz finis certamiz: t tri/
umpho ad rpm referẽ q̃ opaf
in nobis velle t pficere. Qui
coronã quaz diabolo abstulit
sibi aptauit: fideles. ſ. q̃ ſſi co
rona eũ ambiũt. Vñ bñdices
cozone anni benignitatis tue.
b Coronã fecitq̃ ſi. dia. qz cõ
rãdo purgauit ſm legẽ. Tra/
dãt aũt hebrei (qz illicitũ erat
hoi indeo de idolis aliq̃d au/
ri vl argẽti accipe: qz lex ido/
latriã vetat) ethai etheũ (q̃ de
philisteis ad dõ venerat) cozo
nã de capite melchon rapuisse
vt liceret indeo ꝺ manu hois
capere qđ de capite idoli nõ li
cebat. c Bellũ. Notãduz
q̃ in Paral. tria bella dõ ꝓn/
cipaliter legunt. In regũ ẽt/
ruor. Ibi enĩ quartũ bellũ est
vbi dauid ꝓtra philisteos pli/
ante iebidenob: q̃ fuit de ge/
nere arapha cui⁹ hasta. ccc. vn
cias apẽdebat t accinct⁹ erat
ense nouo: nisus ẽ pcutere da/
uid: ꝑsidio fuit ei abisai filius
saruie: et pcussũ philisteũ inẽ/
fecit. Sed et tres sũt distincti/
ones tẽporũ: ꝑteritũ: ꝑsens et
futurũ: t quattuor vicissitudi
nes: ver: estas: autũn⁹: hyẽs.
Et bellũ rpi ot tpe vite ꝓtravi
gil in mẽbris suis t triũphat
in ipo. Vñ: In deo faciem⁹ vir
tutes: t ipe ad nihilũ deducet
tribulãtes nos. d Aliud
bellum quoq̃ gestum est ad/
uersus philisteos tẽ. In regũ
ita: Tertiũ fuit ĩ gob ꝓtra pbi
listeos: in q̃ pcussit adeodat⁹
filij⁹ salt⁹ polimitari⁹ bethlee/
mites goliad getheũ tẽ. Hob
lac⁹ interꝓtat: qz ſic in lacũ le/
onũ misit se dauid ꝓtra goliã
q̃ est adeodat⁹. i. in regnũ ele/
ctus filius salt⁹ in quo. ſ. oues
pascebat. polimitari⁹: quia ꝺ
genere beleel fuit mater ei⁹.
bethleemites: qz de bethleem
in qua panis cã ruth booç no
ta est. Elã locus ꝺmus panis
vocatus est. Quod adeodat⁹
ipse dauid sit: patet vbi dicit:
Hi nati sũt de arapha in geth
t ceciderũt in manu dauid et
seruoꝝ eius. Hebrei vero ara
pham matrẽ gigantiũ ozpham
nurũ noemi arbitrantur nr.
Capitulum: XXI
e Et inuentus est omnis nu/
merus israel mille milia. In re
gũ ita: Oz inuẽta sunt de isrl
octingenta milia virozũ fozti/
um: t de iuda quinquaginta
milia pugnatozũ. Asserũt au/
tem hebrei hunc numerum ab
ioab inuentũ esse: sed scripto/
rem voluisse ostendere nisi q̃
tum in samuelis libris scribi/
tur: i quo tñ cedi superstites
continentur.
Et pcussit

cipẽ. Videtes ãt fui adadeçer ab isrl se eẽ
supatos: ad dõ tãsfugerũt: t fuierẽt ei. Mo
luitq̃ vltra syria auxiliũ p̃bere filijs am/
mon. Capitulum. XX.
a ſ in hebreo q̃ reges ad bella pcesserãt cõra dõ
Actũ ẽ ãt p⁹ ãni circulũ eo tpẽ q̃ so a+
lẽt reges ad bella pcedere: congrega
uit ioab exercituz et robur militię
et vastauit terrã filioz ãmõ: prexitq̃ t ob
b ſ ciuitas regni ammon que nunc philadelphia dicitur inter
pretatur autem rabba multi: quia multi venient ab oriente
et occidẽte et recũbent cum abraã isaac t iacob in regno celoz
sedit rãbba. Pozro dauid manebat i hie/ b
rusalẽ qñ ioab percussit rabbat destruxit
a ſ idoli quod interꝓtatẽ rex eoz.
eã. Tulit aũt dõ corona melchõ de capite c
eius: et inuenit i ea auri põdo talẽtũ: t ꝑ
ciosissimas gẽmas: fecitq̃ sibi i de diadẽa.
a ſ id est spolia.
Adãubias q̃ vrbẽ plimas tulit: pplm ãt d
q̃ erat in ea eduxit: t fecẽ sup eos tribulas
t trahas t ferrata carpenta trãsire: ita vt
dissecarẽt t ꝓtererenẽ. Sic fecẽ dõ cũctis vr
bib⁹ filioz ãmon: t reuersus ẽ cũ oi ppl̃o suo
a ſ in regũ gob. i. lac⁹ vl locusta. gazer aũt ordinario: qz sicut
locuste herbã ita filij araphe delebãt filios israel.
i hierlm. Post h initũ ẽ bellũ i gazer adũ / e
a ſ qui apud iosephum sabuch etheus dicit.
sus philisteos in q̃ pcussit sobochai vsathi
a ſ in regũ de stirpe arapha: q̃ filij erãt ozphe nurus noemi
de terra moab.
thes saphai de genere raphaim: t hũilia/
uit eos. Alio bellũ q̃ gestũ ẽ adũsus phili c
steos i q̃ pcussit adeodat⁹ filij⁹ salt⁹ beth/
leemites fratrẽ goliath gethei: cui⁹ hastę f
lignũ erat q̃si liciatoziũ texẽtiũ. Sed t ali
ud bellũ accidit in geth i q̃ fuit hõ lõgissi/
mus hñs digitos senos: id ẽ sil. xxiij. q̃ et
ipe de raphaim fuerat stirpe generat⁹: h
blasphemauit isrl t pcussit eũ ionathan fi
li⁹ samaa ffis dauid. Ibi sũt filij raphaim s
i geth q̃ ceciderũt i mãu dõ t seruoꝝ ei⁹.

Capitulum XIX
Moraliter. Accidit
ãt vt mo.
lhui⁹ historie mystice expositionẽ
reqre. ij. Regũ. x. ca. Ca. XX.
ia
Actũ est aũt. Hic ꝓsequenẽ
f bellatis adiutozib⁹ filio/
rum ammon ponit punitio
ipsorum: t sedo subliũgit narratio
triũ bellorum dauid famosoꝝ. ibi:
Post hec initũ ẽ bellũ. sentẽtia au/
tem ꝓme partis patet ex dictis. ij.
Regũ. xij. ca. in fine: his exceptis.
b Pozro dauid manebat in hie/
rusalẽ. in hac remãsione cõmisit da
uid peccatum cuz bethsabee vroze
vrie: qđ hic omittit: qz diffuse scri/
bitur. ij. li. Reg. xj. ca. t. xij. c Tu
lit ãt dõ coronã melchon: nomẽ est
idoli filioꝝ ammõ: vt dictũ fuit. ij.
Reg. xij. d Manubias q̃z. i. spo
lia q̃ sic noiantur: eo q̃ manib⁹ rapi/
untur. e Post hec. Hic succin/
cte ponit narratio trium bellorũ:
t ptz snia ex dict⁹. ij. libꝝ. Regũ. xxj.
ca. in fine vbi addit vnũ bellũ in q̃
iesbidenob nisus fuit occidere da/
uid lassatũ ex laboze bellãdi: sed h
omittit ꝓpter reuerentiã dauid: vt
dicũt hebrei. Hic tñ ponũt duo du
bia. Primũ ẽ cũ dicit: Post h. q̃si
ista tria bella fuissẽt post predicta:
qđ nõ est verũ saltẽ de bello i q̃ dõ
pcussit goliath: qz hic ponit in se/
cũdo loco t tñ fuit primũ bellũ da/
uid ſm cõem opinionẽ. Secũz ꝓsequi cũ
dicit: f Fratrẽ goliath. qđ expoꝛ
tur duplicit. Uno mõ q̃ iste sit idez
cũ goliath quẽ interfecit dõ: sicut fu
it expositũ. ij. Reg. xxj. t ſm hoc h
est ſra: Fratrẽ goliath getheũ: t est
sensus q̃ dauid pcussit goliath ge/
theũ fratrẽ istoꝝ alioꝝ gigãtũ du/
ozũ q̃ hic noiantur. Alio mõ q̃ iste q̃
dz hic pcussus fuit ali⁹ a goliath fra
tre eius: t ſm h hec est ſra: Fratrẽ
goliath getheı: t est sensus q̃ dõ p
cussit ffrem goliath q̃ erat sibi simil
in fortitudine t magnitudine: t ffz
istã expositionẽ oportet ꝺñr dicere
q̃ istud bellũ omittit. ij. Reg. xxj.
tñ prima exꝓsitio cõioz est. g Ibi
sunt filij raphaim. i. gigantũ: vl de
genere gigãteo. Ca. XX.
Moraliter. t Factuz
est autem
post anni. Hui⁹ histozie exꝓsitio
mystica. ij. Reg. xxj. ca. reqrat
b Onsurrexit ãt Ca. XXI.
c sathan. Hic ꝓñr describit p
pcussio ppli ꝓpter ipsi⁹ da/
uid elationẽ: t pater diuisio t sen/
tentia huius ca. ex dictis. ij. Reg.
vlti. ca. exceptis q̃ sequũt. i Mã
leui t be. nõ nu. eo q̃ in. exe. re. ipe
riũ: t iõ istas duas trib⁹ dimisit: qz
habebat excusationez in ꝓmptu ſi
de hoc regi accusaret. De tribu le/
ui: qz statim poterat dicere q̃ non
erat numerãda sicut alie: qz alie tri
bus numeranẽ a. xx. annis t supra
vt hr Nu. j. Trib⁹ aũt leui ab vno
mẽse et supra: vt habet Nu. iij. Si
milẽ de tribu beniamĩ poterat di/
cere q̃ ꝓpẽ vroze leuite fuit fere de
lcta: vt habet Judicũ. xx. t ideo po
stea fuit parue reputationis cõpa/
ratiue ad alias: t ꝓpter hoc pote

lia bellatorum. Mã leui et beniamin non i
numerauit: eo q̃ inuitus exequeretur re/

¶ a Et p.ii. Pctm̃ mortẽ dlc̃ q̃ primũ cã peti vẽit: ꝟ in plo grassata ẽ: qz sepe p malo gre g⁹ delinq̃t vita pastoris. Cu more elat⁹ dñs plm numerã/ do peccauit: ꝛ plus penã su scepit: qz fm merita plebium disponunt corda rectoꝝ. Ju stus vero iudex ex ipoꝝ aĩ/ aduersiõe corripuit peccãtis vitiũ: ex q̃z cã peccauit. Sed qz voluntate sua supbiẽs a cul pa alien⁹ nõ fuit: vidictã cul pe suscepit. Jra eĩm q̃ corpora liẽ plz pcutit: rectoꝝ cordis dolore ꝓstrauit. b ¶Pec caui ni. Jn regũ ita: Pecca/ ui valde in ꝟ facto. Sed ꝓcor dñe vt trãsferas iniquitatem fui tui. qz stulte egi. Jn quo notãdũ offẽdit: qz legis ꝑcepta nõ obseruauit. Jn libro ei nu merorum ꝑcipit dñs moysi. Tollite summã filioꝝ isrl̃ per cognatiões suas: q̃cq̃d sexus est masculini a. xx. anno ꝛ su prac̃. Quia ꝟo dñs generali ter oẽs iussit nũerari incurrit ĩdignationem dei. Jn exodo q̃z ait dñs moysi: Cũ tuleris summã filioꝝ isrl̃ iuxta nume rũ: dabũt singuli ꝑciũ dño ꝓ aĩabus suis ꝛc. ꝟ oblit⁹ face re dauid deũ offẽdit. c ¶Et di. da. Si famẽ eligeret ꝫ alt/ os facere, videret: qz habens multa frumẽta inopiã cũ ali/ is nõ pateret. Si vici ab ho/ stibus ꝓ tres mẽses eligeret: habẽs ipe circa seviros fortiſ simos nihil metueret cũ exer/ citus neci subiaceret. Cõem q̃ sibi et aliꝭ passionẽ elegit: in qua timoꝛ oĩ⁹ esset equalis. d ¶Septuagita mi. vi. Capi ta tm̃ pleb ꝛ seniores numera ti sunt. Cetez de oĩbus ꝓplo tot milia interfecta hebrei affir/ mãt: quor milibus numerus in Paral. scriptus numez q̃ in regũ ẽ excedit. Aliũt ei q̃ i Paral. ꝛ q̃ remãserãt ꝛ q̃ infe fecti sunt numerati sũt. Jn re gũ vero tãtũmodo viui.

e ¶Extruereꝫ al. Bene da/ uid cũ dñm placare vellet al/ tare imbeĩ in area areune: vt hoze ꝟstruere: qz nõ placaꝝ de⁹ ab hoĩe: nisi i arca cordis p lumẽ recte fidei ꝛ vere dile/ ctiõis cõstituat illi altare hũi litatis: i quo offerat sacrifici um laudis. f ¶Dedit q̃ da/ uid ꝛc. Jn regum ita. Emit q̃ dõ areã ꝛ bones argẽti siclis quinquaginta. Unde autu/ mant hebrei bones argenti si clis quinquaginta. Areã ve/ ro sercẽtis aureis esse emptã. Alij autem estimant areã em ptam quinquaginta siclis: ex primere locũ altaris vbi holo causta obtulit. areã vero em/ ptam sexcentis siclis esse lo/ cum totius templi quod po/ stea salomon edificauit et a/ triũ eius.

¶ Ut congre.

a gis ꝑeriũ. Displicuit aũt deo qđ iussũ erat: ꝛ pcussit isrl̃.

b Dixitq̃ dõ ad deũ: Peccaui nimis vt ꝟ facerez. Obsecro auferꝫ iniquitatẽ serui tui qz insipiẽter egi. Et locut⁹ ẽ dñs ad gad videntẽ dauid dicẽs: Uade ꝛ loq̃re ad dauid ꝛ dic ei: Hec dicit dñs. Triũ tibi optionẽ do: vnũ qđ voluerꝫ eli ge et faciã tibi. Cũq̃ venisset gad ad dauid. dixit ei: Hec dicit dñs: Elige quod volueris: aut tribus annis pestilẽ tiã: aut trib⁹ mẽsibus te fugere hostes tuos: et gladiũ eo rum non posse euadere: Aut tribus diebus gladiũ domi ni ꝛ mortẽ versari in terra: et angelũ dñi interficere in vni/ uersis finibus isrl̃. Nũc igiꝫ vide qđ rñdeaz ei q̃ misit me.

c Et dixit dauid ad gad: Ex omni pte me angustiẽ pmũt. Sed meli⁹ est mihi vt incidã in manus dñi: qz multę sũt miserationes eius: q̃z in manus hominũ. Misit ergo dñs

d pestilentiã in isrl̃: ꝛ ceciderũt de isrl̃ septuagita milia viro

a ¶ diuersis ꝛ occultis ifirmitatibus.

rũ. Misit q̃z angelũ in hierlm vt pẽcuteret eã. Cũq̃ pcu/ a

a ¶ sadoch vt aiunt sacerdote, p ppło orante.

tereꝫ: vidit dñs ꝛ misert⁹ est sup magnitudinẽ mali: ꝛ ipe rauit angelo q̃ pcutiebat. Suffiĉ iã: cesset man⁹ tua. Poz

a ¶ areuna iebusei, arcuna eni area inꝑterat: ꝛ horna latine resonat lumẽ nobis.

ro angel⁹ dñi stabat iuxta areã hoznã iebusei. Leuãsq̃z dõ oculos suos vidit ãgelũ dñi stãtẽ iter cęlũ ꝛ terrã: ꝛ euagi natũ gladiũ i manu ei⁹: ꝛ ꝟsũ ꝓtra hierlm: ꝛ ceciderũt taz ipe q̃z maiozes natu vestiti cilicijs ꝓni i terrã. Dixitq̃z da uid ad deũ: Nõne ego sũ q̃ iussi vt numerareꝫ ppłs? Ego q̃ peccaui: ego q̃ maluz feci. Jste greꝫ qđ cõmeruit? Dñe de⁹ me⁹ ꝟtaꝫ obsecro man⁹ tua i me ꝛ i domũ patrl̃ mei: ppłs aũt tu⁹ nõ pcutiaꝫ. Angel⁹ aũt dñi ꝑcepit gad vt di

a ¶ hec est hierusalem.

e ceret dauid: vt ascẽderet extrueretq̃z altare dño ꝺo i arẽa hoznã iebusei. Ascẽdit ergo dauid iuxta sermonem gad: quem locut⁹ ei fuerat ex noie dñi. Poztro hoznã cũ suspe/ rissiet et vidisset angelũ: quattuoꝛq̃z filij ei⁹ cũ eo: absc̃de rũt se. Nã eo tpe terebat i area triticũ. Jgiꝫ cũ veniret da uid ad hoznã: cõspexit eũ hoznã ꝛ ꝓcessit ei obuiã ꝺ area ꝛ adoꝛauit illũ ꝓnus i terrã. Dixitq̃z ei dõ: Da mihi locũ areę tuę vt ędificẽ in eo altare dño: ita vt quãtũ valet ar gẽti accipias: ꝛ cesset plaga a ppło. Dixit ãt hoznã ad da uid: Tolle: ꝛ faciat dñs me⁹ rex qđcũq̃z ei placet. Sz ꝛ bo ues do in holocaustũ: ꝛ tribulas in ligna: et triticũ in sa/ crificiũ: omnia libẽs ꝓbebo. Dixitq̃z ei rex dauid: Mequa q̃z ita fiet: sed argentũ dabo quãtũ valet. Neq̃z ei tibi au/

f ferre debeo: ꝛ sic offerre dño holocausta gratuita. Dedit

g ergo dõ hoznã ꝓ loco siclos auri iustissimi põderis sexcẽ/ tos: ꝛ ędificauit ibi altare dño: obtulitq̃z holocaustaꝛ pa

a ¶ sub moyse dauid salomone ꝛ helia sup altare descendit ignis de celo. sub manue aũt angelus de petra flammã eduxit.

cifica ꝛ inuocauit dñm ꝛ exaudiuit euz in ignẽ de cęlo sup ꝺ altare holocausti. Pręcepitq̃z domin⁹ angelo: et conuer/ tit gladium suum in vaginam. Poztinus ergo dauid vi dens q̃ exaudisset eum dominus in area hoznã iebusei: immolauit ibi victimas. Tabernaculum autem domini quod fecerat moyses in deserto: ꝛ altare holocaustoꝝ ea

a ¶ sic ꝑceptũ ẽ in lege: ꝫ spaciũ illuc eũdi nõ habuit: vł fortitã i mẽte ei nõ occurrit.

tempestate erat in excelso gabaon: et non pręualuit da/ e uid ire ad altare vt ibi obsecraret deum. Timio enim fu

a ¶ plagã mortis illatã ministerio angeli: sicut in egypto factũ est.

erat timoꝛe pterrit⁹: vidẽs glãdiũ angeli dñi.

rat se exercere ioab ab eĩ⁹ nu/ meratiõe: q̃ pe rũ creuisset nu/ mer⁹. a ¶Cũq̃ ꝓcuteret. i. an angel⁹ se dispo/ nere ad pcutiẽ dũ ꝓpz ꝺ hieru/ salẽ. b ¶Poꝛ ro homan cum suspexisset et vi/ disset angelum: quattuoꝛq̃z fi/ lij ei⁹ cũ eo ab/ scõderũt se. ꝑ ti/ morem nec mirũ: qz ẽt dõ erat fi delis ꝛ deuot⁹ visiõe angeli su pza modũ pter/ ritus fuit.

c ¶Et tribulas. in ligna et trit/ cum in sacrifici. instrumenta sũt lignea dctã a te ro is: eo q̃ fru/ ges cum ipis te runt. d ¶Et⁹ audiuit eũ dñs in igne de cęlo. s. dato ꝛ ꝟ fuit sũ gnũ mãifestũ ac ceptatiõis diui/ ne: sic̃ in oblati/ one abel Gen. iiij. ꝛ helie. iij. Reg. ca. xviij.

e ¶Et nõ ꝓualu it dñi ire. Hõc ĩ/ telligẽdũ q̃ ꝑ ꝟ dõ altare con struxerit i area hoznã iebusei: ꝛ ibi obtulerit: qz tenebaꝛ ꝺ de mãdato dei sibi fctõ p gad ꝓphẽ tã: vt hr̃ in ira: ꝫ postq̃z fecerat istũ sacrificiũ ꝺ benẽ iussit ad offerẽdũ iteꝛ in gabaõ vbi erat altare holocau/ stoꝝ ꝺ nõ potu it: eo q̃ ex visio/ ne angeli fuit ni mis territ⁹ et q̃ dñs infrigidaꝛ ꝛ debilitaꝛ: ita q̃ ꝑ̃ nõ pote rat ire.

Capitu. XXI

Hora.

† Consurrexit autez satban cõ tra isrl̃ ꝛ incl/ tauit dauid vt numeraret isra/ el ꝛc. Expositio nem mysticam huius hist̃orie re quire. ij. Regũ. xxiiij. capitulo.

Dixitq̃

¶ Capitulum: XXII.

a ¶Et cõgre. oẽs ꝓse. De ecclia xpi sacrifices domus sue elegit: q̃ in cõditos mozes homi/ nũ dolarent ꝛ poliret vt in edificatiõe ꝛpuali p diuersas ĩcuras fi/ dei ꝛ charitatis sibi cõ uenirẽt. Ẽĥ: Propt̃ ꝺ dolaui in ꝓphẽt oc. e.in.p.o.m.ꝛc.

b ¶Ferrũ. Fidei firmi tatem sacris dogmati/ bus ordinauit: vt ĩtrã/ tes in ecclesiam timoris aculeis configerentur: ꝛ sic ꝓ oblectiõis ꝛ soci/ etat⁹ fidẽ mutuo necte/ rent. Ẽĥ: Cõfige timo re mo carnes meas. Et alibi: Hierlm q̃ edi. vt ca. ca. p. c. ꝛc. c ¶Eris. Lectiões sonoras ꝛ cã nea ꝛpualia q̃ scti pres ad instructiones eccle xpo vero pacifico pre/ parauit. d ¶Cedrina li. Liros virtutib⁹ da/ ros q̃s ad exẽplũ ĩstru xerãt vl̃ scripturis suis inseruerũt. e ¶Sido/ nij ꝛ ty. Quia p ꝺdica tores q̃ de gẽtib⁹ electi sunt tales viri ad noti/ ciã eccle puenerũt.

f ¶Paruul⁹ ẽ ꝛ de. Tẽ pore veter⁹ testamenti obscura fuit noticia in/ carnatiõis xpi: qu⁹ q̃z numerus fidelium q̃ sut membra xpi. g ¶Prepa rauit ipe. Moyses ipe sas dom⁹ dñi ꝓparauit dicẽs: O israel q̃d dñs de⁹ tuus petit a te: nisi vt timeas dñm deũ tu/ um ꝛ ambules in vijs ei⁹ q̃. ꝛ aliꝭ similib⁹.

b ¶Multũ san. cf. Si/ gnificat indeos, xpc̃ car nalẽ legis obseruantiã ꝛ sanguinolenta opera nõ posse ꝑuale edifici/ um dño ꝓparare. Uel qz politutas manus ha bebant sanguine xpi ꝛ ꝓbetarũ. Ẽĥ: Hieru/ salẽ q̃ occidis ꝓphas: ꝛ lapidel eos qui ad te missi sut ꝛc. i ¶Auri. Patres veteris testa/ menti in scripturis su/ is sensus ꝑfunditatez ꝛ eloquij venustatẽ in/ serebant. k ¶Talento rum. Talentum ceter⁹ ꝑcellit ponderibus ꝛ rei magnitudinẽ et per sectionem significat.

l ¶Artifices lathomos ꝛ cemẽ. Predicatozes q̃ lathomi cemẽtarij ꝛ artifices lignorum et multis aliꝭ modis di/ cuntur: quia in ꝛta qua lutatem auditorum foꝛ mãtur doctrina prędi/

¶ catorũ

a ¶ Jritq̃ dõ: Hec ẽdo La. XXII

a ¶ hũc puranit ec locũ in q̃ abraã ꝓ filio arie rem immolauit.

Dmus dñi: ꝛ hc̃ ãltare i holocaustũ a isrl̃. Et ꝓcepit vt ꝛgregarenꝫ oẽs ꝓselyti c ꝺ ꝛra isrl̃ ꝛ constituit ex eis latomos ad cedẽdos lapides ꝛ poliẽdos: vt ędifica b retur domus dei. Ferrũ q̃z plurimũ ad ꝺ clauos ianuaꝝ ꝛ ad cõmissuras atq̃z iũ e cturas ꝓparauit dauid: ꝛ eris põd⁹ inu c merabile. Ligna q̃z cedria si poterãt e/ d stimari: q̃ sidõijt tyrij deportauerãt ad e dauid. Et dixit dõ: Salomõ fili⁹ me⁹ pu s er puul⁹ ẽ et delicat⁹. Dom⁹ aũt quã ędi f ficare volo dño taĺ eẽ debet vt in cũctis regiõib⁹ noĩeꝫ. Przepabo q̃ ei necessaria g Et ob hanc cãm asi mortẽ suã oẽs ꝓpa i rauit ipẽsas. Uocauitq̃z salomonẽ filiũ k suũ: ꝛ ꝑcepit vt ędificaret domum dño deo isrl̃. Dixitq̃z dõ ad salomonem. Fili mi volũtaĺ meę fuit vt ędificarẽ domũ l noĩ dñi dei mei: ꝫ factꝰ est ad me sermo b dñi dicẽs: Multũ sãguinẽ effudisti: ꝛ plu rima bella bellasti: non poterĺ ędificare m domũ noĩ meo: tãto effuso sãguie coraz

a ¶ christus. b ¶ de semine tuo.

me. Filiũs q̃ nãscẽꝫ tibi erit vir q̃tissi/ n mus. Faciã eni eũ reqescere ab oĩb⁹ ini/

a ¶ oniez in dieb⁹ ei⁹ iustitia et habũdãtia pacis.

micis suis ꝑ circũitũ: ꝛ ob hãc cãm pãci

a ¶ ipse eni est pax nostra.

fic⁹ vocabiꝫ: ꝛ pãcẽ ꝛ ociũ dabo i isrl̃ cũ/

a ¶ id est ecclesiam.

ctis dieb⁹ ei⁹. Jpe ędificabit dõmũ no/

a ¶ ipe inuocabit me pat̃ me⁹ ru: ꝛ ego ꝓmogẽitũ ponã illũ.

mini meo: ꝛ ipẽ erit mihi in filium ꝛ ego ero illi i patrẽ: firmaboq̃z solũ regni ei⁹ sup isrl̃ in eternũ. Nũc q̃ fili mi sit dñs te cũ ꝛ ꝓsperare ꝛ ędifica domuz dño deo tuo sic̃ locut⁹ ẽ de te. Detq̃ tibi dñs pru dentiã et sensũ: vt regere possis isrl̃: ꝛ cu stodire legẽ dñi dei tui. Tũc eni ꝓficere o poteris si custodieris mandata et iudi/ cia quę pręcepit dñs moysi vt doceret israel. Confortare: ꝛ virilit̃ age: ne time/

a ¶ paupertatẽ legalis litterę significat: lex eni habẽs vm/ bꝛã futurozum nihil ad pfectũ adduxit.

as neq̃z paueas. Ecce ego in paupꝛtati/ p cula mea ꝓparaui ipensas domus dñi.

a ¶ in perfectis numeris perfectio designatur.

i Auri talenta cẽtum milia: ꝛ argenti

a ¶ quia diuinorum testimoniozum firmitas inestimabilis ẽ Unde: Celum et terra transibunt verba aũt mea non tran sibunt.

k mille milia talentozum. Eris vẽro ꝛ fer ri non est pondus: vincitur enim nume

a ¶ mente elatos. b ¶ duricia lapideos.

rus magnitudie. Ligna et lapidẽs pre/ q paraui ad vniuersa impendia. Habes ꝺ

l q̃z plurimos artifices: latomos et ce/ mẽtarios artifices q̃z lignoꝝ: ꝛ oĩm artiũ

catorum. Alii enī sapiētes: alii ſiſapiētes: alii ſupbi: alii hūiles docēdi ſūt. a Precepit ꝙz da.cun.p.vt adiu. Significat legē ꝛ ꝓphas firma auctoritate docere: vbi qui ſcitate ꝛ virtute ecclesia p̄cipanꝫ adiuuēt verū ſalomonē in edificio ei⁹: docēdo.ſ.ꝛ opādo. Aū: Adorate dūm in atrio ſctō eius. b Sācuariū. Alia iusti sedes eſt ſapiētie: in hac domo requieſcit arca.i.fides incarnatiōis xp̄i. Ca.XXIII

c Hitur dauid senex. Post cōpletionem veteris testamēti succeſſit incarnatio ſaluatoris cui⁹ regni nō erit finis. Aū: Ubi venit plenitudo tp̄is. miſit de⁹ filiū ſuum. d Numerati ſūt leuite. Qui mini ſterio dñi funguntꝫ fidē sancte trinitatis ꝛ mandatoruꝫ implētionē fuare debēt. Aū inuēta ſūt triginta octomilia viroꝝ. Quiſqꝫ enī sana fide ꝛ recto ope vſqꝫ ad finē deo seruit ꝛ ad reſurrectiōis gr̄am ꝛ btitudinē eternaꝫ q̄ in octonario signanꝫ quieni et. e Viginti quattuor milia. Quia veri ministri lucis debent instare: ꝛ a via iusticie nō declinare. Mā vigintiquattuor horis totus p̄ circuluꝫ orbis illustrāt: ꝛ tenebraꝝ vmbra pellit. Aū septuagintaduo diſcipuli ad p̄dicandū miſſi: qz fides ſācte trinitatis cū opib⁹ lucis ad iusticiā ſufficit: ter enī viceni ꝛ quat̄ terni septuaginta duo fiunt. Quo numero linguarū diuersitas et libroꝝ vtriuſqꝫ t. ſeries comprehendit. f Prepositorū aūt ꝛ iu. Quia nemo huius ordinis dignitatē appetere debet: niſi qui p̄fectiōi ꝛ doctrine suadet. Senario eī numero mūdus fact⁹ est: et homo sexto die creatus q̄ et redempt⁹ ē. g Et distribuit eos dauid. Quia lex ꝛ pphete hīs q̄ assumpti ſūt per gratiaꝫ: ꝛ additi numero fideliū: ſancte trinitatis fidez ꝛ virtutū executionē insinuant. Leui enī interp̄taꝫ additus vel assumpt⁹. Gerson aduena ibi vel electio eoꝝ. Caath molares dētes vl patientes. Merari amaricans vl amaritudo. Qui enī per gratiaꝫ assumpt⁹ ē ꝛ additus fidelibus: eiſcere debet oēm vitioꝝ īmunditiā vt fiat pphēta aduena ꝛ peregrin⁹. deinde mortalitatis discretionez habeat: et quadriga virtutum vitā ſuam ad celeſtia p̄uehat: que ſunt prudentia: inſticia: fortitudo: temperātia: et patienter tolleret omnia amarus et irat⁹ peccatis ſuis.

Dixit

ad faciēdū op⁹ p̄udē/ tiſſimos: i auro ꝛ argēto i ęrez ferro cui⁹ ū eſt numer⁹. Surge igiꝫ et fac: ꝛ erit dñs tecū. Prę cepitqꝫ dō cūctis p̄ncipibꝰ iſrl vt adiuuarēt ſalomonē filiū ſuū. Cerni tis inquiēs q dñs de⁹ vr vobiſcū ſit: ꝛ dede/ rit vob requiē p circuitū: ꝛ tradiderit oēs inimicos vros i manꝰ vestras: ꝛ ſubiecta ſit t̄ra coꝝ dñoꝝ coꝝ ꝓpter eꝰ Prębete igiꝫ corda vestra ꝛ aias vraſ: vt gratis dñz deū vr̄m. Et cō a ſ crēpti dñi ſcrīm ē qō eſt vos. surgite ꝛ edificate ſanctuariū dño deo: vt introducat arca fęderis ꝛ vaſa domino ꝓsecrata i domū q̄ edificat nomini dñi. Ca. XXIII

Hiſt dō senex ꝛ plen⁹ dieꝝ regē ꝓstituit ſalomonē filiū ſuū ſup iſrl. Et a ſ singli ordies diuersoꝝ officiorū ad xp̄i cōgregāt officiū.

congregauit oēs p̄cipes iſrl ꝛ ſacerdotes atqꝫ leuitas. Numerati ſūt leuite a.xx.ānis ꝛ ſupꝫ: ꝛ iuēta ſūt.xxxviij.milia virorū. Ex his electi ſūt ꝛ diſtributi in miſteriū dom⁹ dñi.xxiij.milia Prępositoꝝ āt ꝛ iudicū ſex milia. Porro.iiij.milia a ſ q̄ ei ianitorꝫ vl psalte officiuꝫ digne vult agere cuāgelicā doctrinā debet custodire.

ianitores ꝛ totidē psalentes canētes dño i organis q̄ fecerat ad canendū Et distribuit eos dō p vices filioꝝ leui. Gerſō vidliz ꝛ caath ꝛ merari. Filij gerſō leedan ꝛ semei. Filij leedan p̄ncipes iehihel ꝛ ęthā ꝛ iohel tres. Filij semei salomith ꝛ ochel ꝛ aran tres. Iſti p̄ncipes familiaꝝ leedā. Porro filij semei filij leth et ęza et iaus ꝛ baria. Iſti

a Precepit ꝙz dauid cū ꝓn.iſrl vt adiuuarent salomonē: qz op⁹ erat valde ſuꝑtuoſū ꝛ ad bonū tot⁹ ꝓpū ordinatū. Le

Moraliter. tera patēt in lra. Ca.XXII

Dixitqꝫ dauid hec est dom⁹ dei edificatione: q̄ significat allegorice militātis ecclie ꝙſtructionē. Ortū aūt ad materiā hui⁹ ꝓparatiōis sex ponunt ſex aurū: argentū: es: ferrū: ligna cedrina ꝛ lapides. ꝛ p ista ſignificanꝫ fideles in diuersis statib⁹ ex quib⁹ eccla militās ē cōſtructa. Per aurū enī significanꝫ ecclie rectores: q̄ ſic aurū alia p̄cellit metalla ſic debēt esse popularibus meliores. Hzego Tantū trāſcēdere debet actionez p̄pl actio p̄silis q̄tū distat a grege vita pastoris. Per argentū aūt itelligitur sacre ſcripture doctorez et p̄dicatorez: q̄ tanq̄ argentū debēt esse vita mūdi et eloquētia sonori. Per es xō qō ē sonū et sonoꝝ itelligunt ſimplices clerici ꝛ religiosi q̄ debēt esse in fide ſolidi ꝛ in diuinis laudibus sonori. Per ferrū vero p̄ncipes et milites designanꝫ. Mā per ferrū ab eis ecclesia defensat. Per ligna vero cedrina que ſunt alta ſignificatur cōtēplatiui. Per lapides aūt qui ſuſtētāt alia ſignificatur actiui. Mā coꝝ labozib⁹ alie p̄tes ecclie ſuſtēnant. Hī bes quoqꝫ p̄mos artifices. Artifices vero ꝙſtructiōis ecclesie ſūt tres p̄sone pat ꝛ filij ꝛ ſpūſanct⁹ quoꝝ opa ſūt in diuiſa: ꝛ qm̄ ſapiētie coꝝ nō est numer⁹. Ideo subdit: Ad faciendū opus p̄udentiſſimos in auro ꝛ argento ꝛc. i. ad dū p̄fectionē debitā p̄latis et doctoribus et alijs statib⁹ ecclesie p̄dictis. Cetera vero ſunt exposita mystice. ij. Regz vij. capitulo.

Capitulum. XXIII.

Hitur dauid ꝛc. Postqꝫ descripta est ipsi⁹ dauid deuotio circa tēpli edificationez, hic ꝓſter ostendit ei⁹ deuotio circa diuini cult⁹ āpliationē ꝛ ordinationez ꝛ p̄mo ordinanꝫ leuite in dei miniſteriū. ſcdo p̄ncipes ꝛ pop⁹ in regē ꝛ dei obſequiū. ca. xxvij. Circa p̄imū primo ponunt ſūma leuitaꝝ ꝛ officia coꝝ in generali. ſcdo magis i ꝑticiali. ca. xxiij. Prima in duas: qz primo ponunt officia leuitarū in generali. ſcdo aſſignāt ratio dicti. ibi: Dixit eniz dō Prima adhuc in duas: qz p̄mo in generali ponunt numer⁹ et officia leuitarū: ſcdo diſtinctio familiarū. ibi: Et diſtribuit. Circa p̄imū dicit: Igiꝫ dauid senex ꝛ plen⁹ dieꝝ regē cōſtituit salomonē: de qua ꝓſtitutiōe habet. iij. Reg. j. c Et congregauit oēs p̄ncipes iſrl ꝛ ſa. atqꝫ leuitas. vt ordinaret cultū diuinū: et iſtud fec̄ dō vltio anno vite ſue: vt habet. ſ. vj. ca. in fine. Hebrei dicūtqꝫ b̄ fecit a p̄ncipio regni ſui. Dicē dū qz a p̄ncipio regni ſui fecit hoc in pte: qz addita arca i ciuitatē dauid ſtatuit ibi fieri cultū dei iugiter: vt dictū est. ē. xvj. ſed in fine vite ſue fecit perfecti⁹. d Numeratiq ſūt leuite a viginti annis: qz ex̄tūc poterant aliqua officia facere in miniſterio templi. e Et ſupza. quod exponūt aliq̄ vſqꝫ ad quinquagesimū annū ꝛ nō vltra: ſed hoc nō videt verū: qz licet in ānquagesimo anno ceſſarēt in tēplo miniſtrare q̄ntū ad officia laboziosa: tn̄ tūc fiebāt custodes vasoꝝ sacroꝝ ꝛ thesauroꝝ: vt hr̄. Nu. viij. b aūt ordiat dō nō solū de leuitꝰ i ſacrificijs miſtrātib⁹: ſ etiā de sacristis ꝛ thesauroꝝ custodib⁹: vt hr̄. j. xxvj. f Ex his electi ſūt ꝛ distributi in miniſteriū dom⁹ dñi. i. ad miſtrādū ſacerdotib⁹ in casib⁹ necessarijs: vt hr̄. j. xxix. i excoriatiōe aīaliū ꝛ lotiōe hostiaꝝ ꝛ mltis aliꝭ officijs circa talia reqſit. g Eligintiqttuor milia. ꝓpter b̄ apposita ē adhuc maioz ſūma, ꝓt̄ multitudinē ꝛ pōdus miſterioꝝ. h Prepositoꝝ āt ꝛc. fm aliꝭ ꝓpoſit⁹ b̄ nominanꝫ custodes vasoꝝ ꝛ thesauroꝝ. iudices aūt illi q̄ docebāt pplm. fm alios vero ijdē ſūt ꝓpoſiti ꝛ iudices. ſ. ppli doctores. vñ in veteri testamēto doctores vocabāt ꝓceptores: ꝛ fm illud dictū dicendū esset ꝙſ qz cū ianitorib⁹ intelligūt custodes vasoꝝ ꝛ thesauroꝝ: eo q̄ ſuabāt claues ostioꝝ illoꝝ in q̄b⁹ talia reponebanꝫ. cū ꝛc. i Porro quattuor milia ianitores. quoꝝ aliq̄ custodiebāt ostia exteriora: aliqui aūt ostia domoꝝ: in quib⁹ thesauri: vestes sacre ꝛ vasa erant reposita. k Et totidē psaltes. i. cātores q̄ erāt quattuor milia. l Et distribuit. Hic ꝙſ ponit distinctio familiarum: qz in tribu leui erant plures familie. et distinguunt fm tres filios leui. ſ. gerſon: caath ꝛ merari. ꝛ incipit b diſtinctio a filijs gerſon. cū ꝛc. m Et gerſon ſupple filij fuerūt. n Leedā et semei. Iſte leedā videt eē idē cū illo qui. ē. vj. ca. vocat lobeni: ita q̄ in domo gerſon fuerūt due familie lobenitica ꝛ semeitica: ꝛ q̄libet iſtarū b̄ diuiſit in p̄tes. Dicta i ſer. cū ꝛc: Filij leedā ꝛc. ꝛ ſequit: o Filij semei ſalomith. Iſte semei fuit filius leedā ꝛ fuit p̄ncipalior aliꝭ filijs leedā. p ter qō ab eo ꝛnoſanꝫ tres familie, ꝙſ dicit ſecda familia

Porro

ſcz semeitica i tres, Cū ꝛc:

filij semei quattuor. Erat autem leeth p̄ior: ęza ſecūdus. Porro iaus ꝛ baria nō habuerūt p̄limos filios: ꝛ id circo in vna familia vnaqꝫ domo cōputati ſūt. Filij caath amrā ꝛ iſaar hebron ꝛ ochel q̄ttuor. Filij amrā a ſ christus. b ſ accedēs p semetipm ad deū ſp veniēs vt inēpellar p̄nob c ſ quia ſolus ſine peccato.

aaron ꝛ moyses. Separatusqꝫ est aarō vt miniſtraret in ſanctaſctoꝝ ipe ꝛ filij ei⁹ i sēpiternū ꝛ adoleret icēnſum dño fm ritū ſuū: ac bñdiceret nomen ei⁹ in sempiternū. Moysi q̄ hominis dei filij annumerati sunt in tribu leui. Filij q̄ moysi gerſon ꝛ elieęr. Filij gerſon ſubuel p̄im⁹. Fuerūt aūt filij elieęr: roobia p̄im⁹: ꝛ nō erāt elieęr filij alij. Porro filij roobia multiplicati sunt nimis. Filij iſaar ſolomith p̄imus. Filij hebron ieriau p̄imus: amarias ſecūdus: iaqhel tertius: iechmaan quart⁹. Filij ochel micha p̄imus: ieſia ſecund⁹. Filij merari mooli et muſi. Filij mooli: eleaçar ꝛ cis Mortuus est autē eleaçar ꝛ nō habuit filios ſed filias. Acceperūtqꝫ eas filij cis fratres earū. Filij muſi: mooli et eder ꝛ hierimuth tres. Hi filij leui i cognatiōibꝰ ꝛ familijs ſuis: p̄ncipes p vices a ſ qui in domo domini miniſtrant decalogum in duobus preceptis charitatis debent seruare. ꝛ fm ea officiū gerere

rū capitū ſinguloꝝ q̄ faciebāt opera miniſterij domus dñi a viginti ānis ꝛ ſupra Dixit eni dauid: Requiē dedit dñs deus iſrael ꝓpl̄o ſuo et habitationē hieruſalē vſqꝫ in eternū. Nec erit officij leuitarū vt vltra portent tabernaculum et omnia vasa eius ad miniſtrandum. Juxta p̄cepta quoqꝫ dauid nouiſſima supputabitur numerus filioꝝ leui a viginti annis ꝛ ſupra: ꝛ erūt sub manu filioꝝ aaron in cultu domus domini in vestibulis et in exedris ꝛ in loco purificationis: et in ſanctuario et in vniuersis operibus miniſterij tēpli domini. Sacerdotes autē ſuper panes ꝓpositionis et ad simile ſacrificium: ꝛ ad lagana ꝛ aḉy ma ꝛ ſartagine ꝛ ad feruentez similam: ꝛ ad torrendum: et ſuper omne pond⁹ atqꝫ mēſurā. Leuite vero vt ſtent mane

a ſ vestibulum dicrum eo q̄ vestiat foꝛes rempli vel cuiusliber edificij.

Exdr̄ ꝛc. Thalamis vl cubicul⁹ in q̄b⁹ habitāt leuite ꝛ ſacerdotes. Ipi q̄z veri tēpli miſtri adtū dēbt diligēter obſuare dimos ītromittere: ſ. dignos ⁊ repellere. d Ad feruēt̄ēſſ. Spicaſ. ſ. pmitiaꝝ q̄ torrebanꝫ ꝛ grana comedebā, tur q̄s vulgo graneaſ vocāt q̄buſdā codicib⁹ br̄ ad ferueñt̄ ſimilā. In aliſ ad ferueñt̄ trn. ſ in hebreo habeꝭ ad torrendū. Sacerdo,

a ſ ſic miniſtri eccle debēr semp ꝛ vbiqꝫ deū laudare.

atqꝫ mēſurā. Leuite vero vt ſtent mane ad cōfitendū et canēdū dño. Similiter q̄ ad vesperā tā in oblatiōem holocaustoꝝ dñi q̄ i ſabbatꝭ ꝛ kalēdis ꝛ ſolēnitatib⁹ reliq̄s iuxta numerꝫ et cerimonias vni⁹ cuiuſqꝫ rei iugiter cora dño: ꝛ custodiant obſeruatiōes tabernaculi federꝭ ꝛ ritus ſctuarij ꝛ obſuatiōes filioꝝ aarō fratꝝ ſuoꝝ: vt miniſtrent in domo domini.

a Porro filij semei ꝛc. Iſte semel fuit frater leedā: ꝛ licet habuerit quattuor filios tn̄ habuit tn̄ tres familias: qz duo filij in vna familia fuerūt ordinati: qz paucos filios habebāt: vt ꝛc in lra. b Filij caath. Hic ꝙſ describūt familie caath vſqꝫ ad aarō ꝛ moysen: de quoꝝ familijs agit ꝙſ: ꝛ primo q̄tū ad aarō ꝛc c Separatusqꝫ est aarō ꝛc. Fuerūt eni deputati a deo ad sacerdotiū: ꝛ iō habuerūt nomen speciale vltra alios caathitas ꝛ vocati ſūt aaronite: vt dictuꝫ fuit. ē. vj. Cōſequēter agit de familijs descēdētib⁹ a moyſe. cū dicit: d Moysi q̄z hois dei. ꝛ vocat hō dei: qz de⁹ cū eo familiarit̄ loqbat: ſic hō ad amicum ſuū: vt habet Exo. xxxiij. e Filij merari. Hic ꝙſ describunt familie ipsi⁹ merari: ꝛ patet lra vſqꝫ ibi: f Acceperūtqꝫ eas filij Cis frēs eaꝝ. i. cognati germani: qz Cis ꝛ eleaçar fuerūt frēs. g Hi filij leui i cognatiōibus ꝛc. Quedā epilogatio est respectū p̄cedētiū. h Dixit eni dō. Hic ꝙſ reddit rō cuiuſdaz dicti: qz dictū ē circa p̄ncipiū hui⁹ ca. q̄ dō diſtīxit leuitas fm diuersa officia. ſ. sacerdotū: doctoꝝ cātoꝝ: ianitoꝝ ꝛ sacriſtarū. ꝛ hui⁹ rō h̄ aſſignat a dō: qz ex q̄ arca habuit ſtabilē māſionez: ita q̄ nō debebat vltra portari de loco ad locū: q̄ō fuit edificato tēplo: de q̄ h̄ agit leuite fuerūt expediti de mult⁹ ꝛ magnis onerib⁹ q̄ erāt in deportatiōe tabernaculi ꝛ vaſoꝝ ꝛ aliꝰ ptinētiū ad cultū miſterij: ꝛ iō diuiſ laudib⁹ ꝛ ſacrificijs ꝛ ſiſlib⁹ debebāt eē magis itēti. ꝛ h̄ ē qō dr̄: i Requiē dedit dñs de⁹ ꝛc. i. de ꝓlio habit cōplete qz p ſpūm ſciebat tēplū cito cōplēdū: ꝛ ptz lra paucis exceptis. Et i exedr̄. i. cameris. k Et in loco purificatiōis. i. in atrio vbi erāt lauatoria ad purificationē ſacerdotū ꝛ ablutionez ſacrificioꝝ. l Sacerdotes aūt ſup panes ꝓpoſitiōis: de q̄b⁹ dictū fuit Exo. xxv. m Et ad ſile ſacrificiū. i. farie triticee purgatiſſime: q̄ aliq̄n offerebāt in ſacrificiū p ſacerdotes. n Et ad lagana, paſta erat cocta i aqua. o Et açyma. i. açymos panes. p Et ſartagine. i. ad panes in ſartagine frixos. q Et ad torrendū. ſ. ſpicas nouas q̄ torrebanꝫ ꝛ grana p ꝛfricationē excutiebanꝫ ex q̄b⁹ ſacrificiū offerebāt: ꝛ de iſtis oīb⁹ dictū fuit plenius Leui. j. r Super oñe pond⁹ atqꝫ mēſurā: qz de materia arida de qua fiebāt ſacrificia accipiebāt ad pond⁹ fm diuersitatē ſacrificioꝝ ꝛ oblationū: ꝛ materia liq̄doꝝ accipiebāt ad mēſurā: ꝛ oīa iſta ptinebāt ad officiū ſacerdotū. Cōſequenter diſtinguit̄ officia leuitaꝝ. cū dr̄: s Leuite ꝙo vt ſtēt mane ad cōfitendū ꝛc. i. q̄ offerebāt iuge ſacrificiū matutinū in ortu ſolis. t Similiterqꝫ ad veſperaz. q̄ offerebāt iuge ſacrificiū añ ſol⁹ occaſū. v Tā in obla. holocauſtoꝝ. dicunt̄ aūt holocauſta ſacrificia totalit̄ incēſa. x Œ in ſabbatis. q̄ celebrabanꝫ i memoriā bñficij creatiōis. y Et kalēdis. i. neomenijs. a neos q̄ ē nouū: qz in nouilunijs fiebāt h̄ feſta i memoriaz bñficij gubernatiōis mūdi: q̄ q̄dē gubernatio ꝙſiſtit in motiōe ſtellaꝝ ꝛ opatiōe ſua. mutatio aūt in iſt⁹ ife/rioꝝ elemētarib⁹ multū ſeq̄t motū lune: ꝓt̄ qō in nouilunijs fiebāt iſta feſta. z Et ſolēni. reliq̄s. ſ. paſce pēthecoſtes rubaꝝ expiatiōis tabernaculoꝝ: de q̄bus dictū fuit pleni⁹ Leui. xxiij. a Et mi. i do. do. iꝑis sacerdoti. ō ſtirpe aarō deſcēdētib⁹. Ca. XXIII

Moraliter. Igiꝫ dauid senex ꝛ plen⁹ dieꝝ ꝛc. Dauid ꝙſideras q̄ leuite nō habebāt vltra laborare in deportādo tabernaculū ꝛ eius vasa de loco ad locū: voluit ꝛ bene eos alīc occupare circa diuinū obſequiū. Fuitēdo p vices suas in hierl̄m q̄ erat electa diuin⁹ ad dei cultū vt hr̄ in ꝑ ca. post ei⁹ mediū. Et sic i ꝑ ca. diſtinguunt̄ officia leuitaꝝ in generali tamē. Et ꝓmo ponūt officia miſtroꝝ dom⁹ dñi. cū dr̄: Ex his electi sunt et diſtributi sunt in miniſteriū domus dñi. Secūdo prepositorū et iudicū. ibi: Prepositoꝝ aūt. Tertio ianitoꝝ ibi: Porro ꝛc. Quarto cantorum. ibi: Et totidem psalte. Quinto sacerdotū. ibi: Sacerdotes āt ſup panes ꝓpositiōis. versus finem huius capituli. Et qm̄ sicut dicit Apostolus. j. Corinth. x. Omnia in figura cōtingebant illis: ideo per officia dicta figurata fuerūt officia miniſtroꝝ ecclesie christi. Igitur per sacerdotes qui sicut dictuꝫ

est erant

est erant super panes ꝓpositionis. significati fuerunt sacerdotes nouē legis. ad quoꝝ officium spectat cōsecrare panes in christi corpus in sacramēto altaris. Per ministros vero domini figurati fuerūt illi ad quoꝝ officium spectat ministrare sacerdotib⁹ in celebratione dicti sacramenti scilicet diaconi quibus committit dispensatio sanguinis ꝓsecrati. & subdiaconi quoꝝ officium est in vasis sacris dicti sacramēti materiam ꝓparare. Similit acoliti q̄ dictam materiam preparāt nō tñ vasis sacris ꝓpter quod dum ordinantur traduntur eis vrceoli vel ampulle. Per iudices & ꝓpositos q̄ fuerunt eedez personе sicut dicti plenius in expositione litterali figurati fuerūt exercitus quorum officium est expellere dēmones de energumenis. secundum ad iudices ꝓtinebat malos expellere seu repārere: q̄ sunt membra dēmonis. Per ianitores autē qui gentiles aut indeos immundos arcebant ab ingressu templi figurati fuerūt baptizati ad quorum spectat officium infideles & etiam fideles excommunicatos ramē ab ingressu ecclesie coercere. Per cantores vero figurati fuerunt lectores. Et sic patet qualiter officia ministrorum veteris testamenti figurabant officia ministrorum nouī.

Glo.ordi.

Capitulum: XXIIII.

a Sacerdotioꝝ fun. & elea. Potest ꝓ eleaçar filiū aarō seniorē: & sūmū sacerdotē ecclesiasticū sacerdotiū & spirituale sacrificiū accipi. Primus enī legit ꝓ melchisedech panē & vinū oblatū cē in sacrificiū corporis et sanguis xpi. s. sacramētū q̄s ꝓ aarō peccatoꝝ victimas. Per ithamar xō (q̄ interpretat amar⁹) q̄ ꝓ dō culmē leuitici honor⁹ ascēdit: possūt figurari: q̄ de figurali obseruantia ad euāgeliū ꝓ xpm sūt trāslati. q̄b⁹ dr: Quō cōuersa es in amaritudinē vitis aliene plures de filijs eleaçar q̄ de filijs ithamar electi sūt: q̄r multi filij deserte magis q̄s ei⁹ q̄ habz virū. b Per familias sedecī. Duplicat⁹ ē octonari⁹. In lege carnalis circūcisio octaua die celebrat: in euāgelio vero in pñti circūcisio cordiū et in futuro corpoꝝ. c Descripsit eos. Ꝓdicatoꝝ ordo oīa q̄ in lege cōprehēsa sūt: mystеria pure & sincere coram deo & hoib⁹ tractāt & auditoꝝ⁹ insinuāt q̄b⁹ ipa noīa ostendūt. Semeias nāq; audiens dīm: nathanahel donū dī: sadoch iustus: abimelech frat me⁹ rex: abiathar pater meus superfluus. Qui ergo audit deū recte discēdo legē eius: & mādatis obediēdo ipe filius ē doni dei: q̄r hāc grām habet ex dono diuino: & scriba doct⁹ i regno celoꝝ & minister veri templi: describit ritū sacerdotij corā rege xp̄o ꝓlo xp̄iano: qui etiā rex pōt dici: q̄r coꝝ⁹ xp̄i & vitā suā bñ regit. Qui licet ō sup fluo patre nat⁹: tñ sacerdotalē & regiā habet dignitatē et iusticie nomīe merito censet.

d Exiuit āt sors. Si q̄ putāt in necessitate deū esse cōsulēdū sortib⁹. apl⁹ exēplo: videant apl⁹s collecto nūero fratrū ꝑ fecisse: & ꝑces deo añ fudisse.

e Ꝓdima scda tertia. Dauid in vigintiquattuoꝝ sortes tribū & sacerdotalē ordinē distribuit: ostēdēs ecclie sacerdotalem & regiā dignitatē plene habere: & legis & euāgelij doctrinā ꝓfecte fuare: vl ꝓfectionē operis que senario cōmēdat & claritatem euangelice predicationis que quaternario figuratur. Nam quater seni viginti quattuor faciunt.

Segregauerūt

Ꝓro filijs aaron. Ca. XXIIII. Hic ꝓ̄ distinguunt officia leuitarū magis i speciali & ꝑmo q̄ntū ad sacerdotes & doctores. scdo q̄ntū ad cāto, res ca. xxv. tertio q̄ntū ad sacristas & ianitores. ca. xxvj. Prima in duas: quia ꝑmo agit de sacerdotib⁹. scdo de doctorib⁹. ibi: Porro filioꝝ leui. Circa ꝑmum sciēdū q̄ aarō & filijs ei⁹ datū fuit sacerdotiū a deo: vt hr̄ Exo. xxviij. ita q̄ aarō erat sūm⁹ sacerdos: & filij eius sacerdotes ꝑ eo. s. eleazar & ithamar: ita q̄ sūmū sacerdotiū datū fuit eleazar & filijs ei⁹: ꝑ tpe beli trāslatum fuit summū sacerdotiū ad domū ithamar: ō q̄ erat heli. vt dictū fuit. j. Reg. ij. postea vero tpe salomōis reductū fuit sūmus sacerdotiū ad domū eleazar: q̄r salomō abiecto abiathar de summo sacerdotio istimit sadoch sūmū sacerdotē: q̄ erat ō domo eleazar: vt dictū fuit. iij. Regū. ij. dauid q̄ ānō erāt suā volēs ordinare sacerdotū officium fecit recenseri ꝓncipales de vnaq; domo & inuēit ꝓles de domo eleazar q̄s ō domo ithamar & sic constituit viginti q̄ttuor sacerdotes q̄ officiarent tēpluꝝ ꝑ hebdomadas sibi succedētes. xvj. de domo eleazar & viij. ō domo ithamar: & cū ꝑ fecit duas domos ꝓncipales: vnaꝝ sup filios eleazar: et aliā sup filios ithamar. q̄b⁹ ptz ex ꝑ: q̄ sadoch q̄ erat ꝓncipal⁹ inē filios eleazar & himelech inē filios ithamar: ñ noiant inē illos q̄ fuerūt īstituti ad officiādū ꝑ hebdomadas seu vices: q̄r erāt ꝓncipales duabus domib⁹ ꝓsidētib⁹. xxiiij. hebdomadarijs ꝓdict⁹. Sadoch tñ & sui successores q̄ erāt ō eleazar habuerūt summū sacerdotiū: ad q̄s spectabat ingredi scīm scīoꝝ die ex ꝓpriatiōis. s. decia die. vij. mēsis. sacerdotes āt alij q̄ erāt hebdomadarij ꝑ vices intrabāt q̄tidie ꝑ tēpli q̄ dicebāt sacā ad cremādū thymiama sup altare incēsi: & in ꝑ ipsi stebat ꝓsumatio sacrificij: vt dic̄ Aplis ad Hēb. ix. ca. q̄liber āt sacerdos hebdomadarius hēbat plēs sacerdotes sibi sed hebdomadas sua. Qr aūt dicūt aliq̄ q̄ ille erat summus sacerdos ꝑ totū annū in cui⁹ hebdomada cadebat expiatiōis festū ptz falsa: q̄r a tpe dō q̄ ordiauit istas vices sacerdotū quolibet anno fuisset mutatū sūmū sacerdotiuꝝ qd nō legit i testamēto ve. eē factū: ꝑ motuo pre succedebat ei filius in sūmo sacerdotio. ex his q̄ dicta sūt ptz lra pauca excepta.

b Diuisit vtraq; &c. q̄n āt & q̄aliter illi tū & licitū sit vti sortib⁹ dictum fuit diffuse Mu. xxiiij.

c Descripsitq; eos semeias. ad memoriā in futurū q̄ cēt pma i ministrado & q̄ scda: & sic ꝓ̄ ne i poster⁹ ō surgeret aliq̄ ꝓtētio.

d Octaua abia. De ista sorte fuit zacharias pat iobis baptiste: vt hr̄ Luc. j.

e Sub manu aarō ꝑis eoꝝ. i. sub sūmo sacerdote ab aarō descēdēte q̄uo caꝑ ꝑ aarō eo q̄ ꝑsonā ipi⁹ repsentabat.

f Ꝓdoro fi. Hic ꝓ̄ agit ō sortoꝝ⁹ seu iudicib⁹ magi⁹ i spāli.

g De fi. amrā erat subahel iedeia. ista videt fuisse ō filijs moysi: q̄r aarō & moyses fuerūt filij amram.

Filij merari

a† Ꝓro filijs aaron. Ca. XXIIII. Hic ꝓ̄ distinguunt officia leuitarū magis i speciali & ꝑmo q̄ntū ad sacerdotes & doctores. scdo q̄ntū ad cāto, res ca. xxv. tertio q̄ntū ad sacristas & ianitores. ca. xxvj. Prima in duas: quia ꝑmo agit de sacerdotib⁹. scdo de doctorib⁹. ibi: Porro filioꝝ leui. Circa ꝑmum sciēdū q̄ aarō & filijs ei⁹ datū fuit sacerdotiū a deo: vt hr̄ Exo. xxviij. ita q̄ aarō erat sūm⁹ sacerdos: & filij eius sacerdotes ꝑ eo. s. eleazar & ithamar: ita q̄ sūmū sacerdotiū datū fuit eleazar & filijs ei⁹: ꝑ tpe beli trāslatum fuit summū sacerdotiū ad domū ithamar: ō q̄ erat heli. vt dictū fuit. j. Reg. ij. postea vero tpe salomōis reductū fuit sūmus sacerdotiū ad domū eleazar: q̄r salomō abiecto abiathar de summo sacerdotio istimit sadoch sūmū sacerdotē: q̄ erat ō domo eleazar: vt dictū fuit. iij. Regū. ij. dauid q̄ ānō erāt suā volēs ordinare sacerdotū officium fecit recenseri ꝓncipales de vnaq; domo & inuēit ꝓles de domo eleazar q̄s ō domo ithamar & sic constituit viginti q̄ttuor sacerdotes q̄ officiarent tēpluꝝ ꝑ hebdomadas sibi succedētes. xvj. de domo eleazar & viij. ō domo ithamar: & cū ꝑ fecit duas domos ꝓncipales: vnaꝝ sup filios eleazar: et aliā sup filios ithamar. q̄b⁹ ptz ex ꝑ: q̄ sadoch q̄ erat ꝓncipal⁹ inē filios eleazar & himelech inē filios ithamar: ñ noiant inē illos q̄ fuerūt īstituti ad officiādū ꝑ hebdomadas seu vices: q̄r erāt ꝓncipales duabus domib⁹ ꝓsidētib⁹. xxiiij. hebdomadarijs ꝓdict⁹. Sadoch tñ & sui successores q̄ erāt ō eleazar habuerūt summū sacerdotiū: ad q̄s spectabat ingredi scīm scīoꝝ die ex ꝓpriatiōis. s. decia die. vij. mēsis. sacerdotes āt alij q̄ erāt hebdomadarij ꝑ vices intrabāt q̄tidie ꝑ tēpli q̄ dicebāt sacā ad cremādū thymiama sup altare incēsi: & in ꝑ ipsi stebat ꝓsumatio sacrificij: vt dic̄ Aplis ad Hēb. ix. ca. q̄liber āt sacerdos hebdomadarius hēbat plēs sacerdotes sibi sed hebdomadas sua. Qr aūt dicūt aliq̄ q̄ ille erat summus sacerdos ꝑ totū annū in cui⁹ hebdomada cadebat expiatiōis festū ptz falsa: q̄r a tpe dō q̄ ordiauit istas vices sacerdotū quolibet anno fuisset mutatū sūmū sacerdotiuꝝ qd nō legit i testamēto ve. eē factū: ꝑ motuo pre succedebat ei filius in sūmo sacerdotio. ex his q̄ dicta sūt ptz lra pauca excepta.

b Diuisit vtraq; &c. q̄n āt & q̄aliter illi tū & licitū sit vti sortib⁹ dictum fuit diffuse Mu. xxiiij.

c Descripsitq; eos semeias. ad memoriā in futurū q̄ cēt pma i ministrado & q̄ scda: & sic ꝓ̄ ne i poster⁹ ō surgeret aliq̄ ꝓtētio.

d Octaua abia. De ista sorte fuit zacharias pat iobis baptiste: vt hr̄ Luc. j.

e Sub manu aarō ꝑis eoꝝ. i. sub sūmo sacerdote ab aarō descēdēte q̄uo caꝑ ꝑ aarō eo q̄ ꝑsonā ipi⁹ repsentabat.

f Ꝓdoro fi. Hic ꝓ̄ agit ō sortoꝝ⁹ seu iudicib⁹ magi⁹ i spāli.

g De fi. amrā erat subahel iedeia. ista videt fuisse ō filijs moysi: q̄r aarō & moyses fuerūt filij amram.

Filij merari

diath. Filiusq; ei⁹ ieriau. ꝑm⁹ amarias scds. iaqiel tertius: iechmoā quartus. Filij⁹ oziel micha: filius micha samir: frat micha iesia. Filij⁹ q̄s iesię: zacharias. Filij merari: mooli et musi: filij⁹ ociau bē non. Filij⁹ q̄s merari ociau & coem & zachur et hebri. Porro mooli filij⁹ eleazar q̄ ñ habebat libros Filius vero eis hieramihel. Filij musi mooli eder & ierimoth. Isti filij leui ꝓ domos familiaꝝ suarum. Adiseruntq; et ipsi sortes cōtra fratres suos filios aaron corā dauid rege & sadoch & ahimelech et ꝓncipibus familiarū sacerdotaliū et leuiticarū taz maiores q̄s minores: omnes sorte equaliter diuidebat.

La. XXV

Ita ver⁹ dō rep. & domus oēm ordinem ecclesiasticū ministerij i fiō tranſtatis suus valt agere officiū: nec cuiz dignē laudāt posset: nisi q̄. ꝑ. & f. r. l. s. ꝓfessiōe & fidē ꝑfecta ritatez lauda⁹. Asaph ei colligēs. bene man co: eorū: idithun trāsiens. Qui ei diuine scripture mysteria saga⁹ citer colligit et oēm terrenarū rerū cupidita⁹ & transilit: digne laudes ꝑ soluit. b Cū ci doc. du. &c. Dicit q̄ bodie canones diuinoꝝ libroꝝ sē su euangelico exponūt: ꝗter ē septuaginta duo ducenarioꝝ toginta faciūt Libros autez veteris & noui testamenti se ptuaginta duo esse dubiū ñ ē. Ū q̄nqz diuino fūgit officio: q̄ttuor ꝓncipalib⁹ virtutib⁹ insistens: euangelice doctrine incūbat & fz ei⁹ normā q̄d didicerit vl docuerit forsmare intēdat.

Selemie

Igitur dauid et magistratus exercitus segregauerunt in ministeriuz filios asaph & hemā & idithū: q̄ ꝓpheta rēt i citharis & psalteriis & cymbalis fm numez suū dedicato sibi officio seruiētes. De filijs asaph ꝯachur & ioseph & nathania & asarela filij asaph sb manu asaph ꝓphetātes iurta regez. Porro idithun: filij idithū godolias sori ieseias: & sabias & mathathias sex sub manu patris sui idithun: q̄ in citha⁹ra ꝓphetabat sup ꝓfitētes & laudātes dīm. Hemā q̄s filij heman: bochiau mathamu ociel subuhel et hierimoth: ananias: anani: eliatha geldelthi & romethieęr: et iesbacasa: mellothi: othir moꝯioth Omnes isti filij hemā videtes regis q̄s mōib⁹ dei vt exaltaret cornu. Deditq; de⁹ hemā filios q̄ttuordeci & filias tres. Unūsi sub manu ꝑis sui ad cātādū i tēplo dīi ꝓ distributi erāt i cymbal & psalteriis & citharis i misteria dom⁹ dīi iuxꝝ regē asaph videlicet & idithū & hemā. Fuit āt nūer⁹ eoꝝ cū frib⁹ suis q̄ erudiebāt cāticū dīi cūcti doctores ducenti octogīta octo. Miserūtq; sortes ꝑ vices suas ex equo tā maior q̄s minor: doct⁹ ꝑ & idoct⁹. Egressaq; ē sors ꝓma ioseph: q̄ erat ō asaph. Scda godolię ip si & filijs eius & frib⁹ eius. xij. Tertia zachur filijs & frib⁹ ei⁹. xij. Quarta isari filijs & frib⁹ ei⁹. xij. Quinta nathanię filijs & frib⁹ ei⁹. xij. Sexta bocciau filijs & frib⁹ ei⁹. xij. Septia israhela filijs & frib⁹ ei⁹. xij. Octaua isaię filijs & frib⁹ ei⁹. xij. Nona mathanię filijs & frib⁹ ei⁹. xij. Decima semeię filijs & frib⁹ ei⁹ duodeci. Undecia ezrahel filijs & fratribus eius

a Filij merari. Isti doctores fuerunt de tribu leui descēdētes ꝑ merari. b Miseruntq; & ipsi sor. cō. fra. suos &c. h̄ ē dictū q̄ sicut filij aaron erāt ordiati i officio sacerdotū ꝑ sortes vt ꝓdictū est: ita etiā isti in officio doctoꝝ. Itē q̄r in equali numero sic enī fuerūt instituti viginti quattuor sacerdotes hebdomadarij plures alios sub se habētes: sic fuerūt instituti viginti q̄ttuor ꝓncipales doctores q̄ hic nominant scilicet subahel iedeia iesias isaar⁹ salemoth ianadiath ieriau amarias iaqihel iechmoā michasamir iesia ꝯacharias: & isti fuerūt de filijs amram bennō ociau soem sachur hebri eleaçar ieramihel mooli eder ierimoth. isti fuerūt de filijs merari. Alij aūt quoꝝ noīa h̄ interponunt fuerūt frēs istoꝝ⁹ vl patres ūmediati vl mediati: & sic intꝑponunt nō tā ꝓncipales doctores: ꝑ sic eis attinētes. Sciēdū etiā q̄ ista noīa in ꝑsibus locis aliter sonāt in hebreo q̄ꝫ h̄ erꝑmanē in latio. c Tā maiores q̄ꝫ mīores oēs sors eqliter diuidebat: q̄r ille sup quez cadebat sors ꝓma erat ꝑm⁹ & sic de alijs ꝓ̄ sive essent ūniores in etate sive antiq̄ores sive maioris reputatiōis sive mīoris. Credibile tñ est q̄ diuīa ordiatiōe ꝑscia futuroꝝ: sors ꝓma cecidit sup magis aptū de futuro ad illū officiū: & sic ꝑ se quēter de alijs ordiate sic dictū fuit Mu. xxvj. q̄ in diuisione terre ꝓ sortes ordiatiōe diuīa sortes sic cadebāt q̄ portio maioꝝ terre ꝓueniebat tribui habēti maioꝝ multitudinē ꝑsonarū: & minoꝝ h̄nti minoꝝ: & sic de alijs portionabiliť: fm q̄ ō Prouer. xvj. Sortes mittunt⁹ in sinū: ꝫ a dño tpanť.

Moraliter.

† Porro filijs aarō Ca. XXIIII. hē portiones erāt &c. Hic ponit ordinatio q̄ntū ad officia sacerdotū in speciali circa q̄s sic ordinauit q̄ ex ipis essent. xxiiij. ꝓncipales q̄ essent hebdomadarij ꝑ vices suas: succedētes tñ sub sūmo sacerdote. Per istos aūt. xxiiij. figurati fuerunt episcopi q̄ sub summo pōtifice sūt eccle ministri sic exꝑmit Apocal. iij. ꝑ. xxiiij. seniores. ponit tñ ibi numer⁹ determinatus ꝓ idēterminato sic dīi pleni⁹ exponēdo lr̄aliter passū illū † Porro filioꝝ leui. Hic ꝓ̄ agit ō reliqs sacerdo. q̄ erāt sb. xxiiij. hebdomada. ꝑdict⁹. & ꝑ istos significati fuerūt sacerdo. curati qui sūt sb epis: & fm eoꝝ dispositionē debēt i sibi cōmissis ecclesijs ministrare.

d Exiit ōd. Hic ꝓ̄ agit ō distictiōe & ordia Ca. XXV tiōe cātoꝝ. Circa q̄ sciēdū q̄ fuerūt tres ꝓncipales cāto, res. s. asaph & hemā & idithū. & iij. s. vj. c. vocāt ethā. de filijs aūt istoꝝ⁹ triū īstituti sūt. xxiiij. cātores: q̄libet eoꝝ sub se habebat. xij. cū associātes: & deseruiebāt ordinate. xxiiij. hebdomadarijs sacerdotū supradictis: ita q̄ ꝑmus de istis. xxiiij. exercebat officiū suū cū ꝑmo hebdomadario: & se cūdus cū scdo: & sic de alijs. & de istis. xxiiij. cātoꝝ⁹ q̄ttuoꝝ fuerūt de filijs asaph: & ser de filijs idithun. & xiij. de filijs hemā. Jnstituti sūt aūt isti. xxiiij. cātores ꝑ sortes q̄s eēt ꝓmus & q̄s scdus: & sic ꝓ̄ ir: ita q̄ nō sūt ordiati fm ordinē patrū vl etatū: ꝑ sup quēcūq; cadebat sors ꝓma ille erat ꝓmus & sic de alijs sicut dictū est de doctoꝝ⁹ ca. ꝓcedēti. & his dictis ptz lra pauca excepta q̄ discurrent. e Qui ꝓphetarēt in cithar &c. i. ꝓphetias canerēt: vt cōiter exponit. Hebrei xō dicūt q̄ dñ canerēt in īstrumētis musicis fiebat sup eos spūs dīi & ꝓphetiçabāt: sic ōr de heliçeo. iij. Regū. iij. f Porro idithun filij supple sūt q̄ sequūt: Idithun iste fuit filij⁹ ꝓmi: ita q̄ ē nomē eq̄uocū ad patrē & filiū: & eodē mō dicēdū ē de heman. cū subdit: Hemā q̄s filij hemā. g Videtes reg. i. ꝓphe. q̄r q̄ hodie ōr ꝓpha olī appellabat⁹ videns vt hr̄. j. Reg. ix. dicebant aūt isti ꝓphe: q̄r canebāt ꝓphetias vl q̄r habebāt spūm ꝓphetie: vt dictū ē. s. h At exaltaret cornu. i. ad ꝑ laudabūt deū vt ipe exaltaret fortitudinē & potentiā regni ōd. & ꝓpter ꝑ dicebant videtes reg⁹: q̄r ozabāt ꝓ rege & ei⁹ regno. Aliq̄ hebrei exponūt ꝑ de rege messia quez adhuc indei expectāt & ꝓ cui⁹ aduētu. vt dicūt: cātores deū ozabāt: in ei⁹ ei aduētu sperāt sup oēs gētes eleuari & eis dominari: ꝑ ꝑ fuit ipletū in aduētu dīi nr̄i iesu xp̄i: sic dictū fuit diffusi⁹. j. Reg. ij. ca. sup finē cātici anne. i Miseruntq; sortes ꝓ vices suas ex equo sine acceptatiōe gener⁹ vl etat⁹ seu alteri⁹ ꝓditiōis. Credibile ē tñ q̄ sortes cadebāt ordiatiōe diuina fm aptitudines ꝑsoaꝝ ad officia sua: sic dictū ē ō doctoribus cātātib⁹: & ꝑ q̄ ꝑcētoꝝ i aliq̄b⁹ ecclijs noīat.

Moraliter.

b† & sacerdotib⁹ ca. ꝑce. Ca. XXV

† Egit dauid & magi. Hic agit in spāli ō cātoꝝ⁹ q̄ꝫ ordiatō i suis officijs distinguit ꝑ. xxiij. vices sibi succedētes: sic & ordiatio ꝓncipalium sacerdotū q̄ hebdomadarij dicebant. Et q̄m illi figura fuerūt ep̄oz iō ꝑ ordiationē cātoꝝ significat q̄ i noua lege sic i q̄libz ecclia cathedrali ꝑest vn⁹ epūs: sic i ea ꝑesse dz vn⁹ cātor alijs i choro cātātib⁹: & ꝑ q̄ ō ꝑcētor i aliq̄b⁹ ecclijs noīat.

Diuisiones

Capitulū: XXVI

duodecim. Duodecima asabię filijs ꝛ fratrib⁹ eius duodeci. Tertiadecia subahel filijs ꝛ fratribus ei⁹ duodeci. Quartadecia mathathię filijs et fratrib⁹ ei⁹ duodeci. Quintadecima hierimoth filijs ꝛ fratrib⁹ ei⁹ duodeci. Sextadecima ananię filijs et fratribus eius duodecim. Septimadecima iesboccasę filijs et fratribus eius duodecim. Octauadecima anani filijs ꝛ fratribus ei⁹ duodeci. Nonadecia mellothi filijs ꝛ fratrib⁹ ei⁹ duodeci. Vicesia eliatha filijs et fratrib⁹ ei⁹ duodeci. Vicesimaprima othir filijs et fratribus eius duodeci. Vicesimasecunda godollathi filijs ꝛ fratrib⁹ ei⁹ duodeci. Vicesimatertia aciuth filijs et fratrib⁹ ei⁹ duo decim. Vicesimaquarta romethiecer et filijs fratribus eius duodecim.

Ca. XXVI

a † Iuisiones autez ianitoꝝ de chorītis mesellemia filij⁹ chore. De filijs asaph filij mesellemię: zacharias ꝓmogenitus: iocabad secundus: iohaa tertius: sachar quartus: nathanael quintus: amihel sextus: isachar septimus: phollati octau⁹: qꝛ benedixit illi dñs. Semeię aũt filio ei⁹ nati b sũt filij ꝓfecti familiarũ suarũ. Erãt ei viri fortissimi. Filij ergo semeie othin ꝛ raphael ꝛ obediel: ꝛabad et fratres eius viri fortissimi. Helihu quoq; et samathias. Oẽs hi ō filijs obededom ipsi et filij et fratres eorũ fortissimi ad ministrandũ sexaginta duo de obededom. Phoro mesellamię filij et fratres eorũ robustissimi decẽ ꝛ octo. De hosa aũt. i. de filijs merari sechri ꝓnceps. Non eni habuerat primogenitũ: et idcirco posuerat eũ pater ei⁹ in principem: helchias secundus: tabelias tertius: ꝛacharias quartus. Omnes hi filij ꝛ fratres hosa trede/
a ¶ custodes ecclesie qui ad baptismum singuloꝝ fidẽ explorãt.
cim. Hi sunt diuisi in ianitores: vt semp prin/cipes custodiarũ sicut et fratres eorũ ministra
a ¶ quia nõ est psonarũ acceptor deus: quicũq; enĩ operatur iusticiam acceptus est illi.
rent in domo domini. Missę sunt autẽ fortes e ex equo: ei puis ꝛ magnis per familias suas ī
a vnãquãq; portaꝝ. Cecidit igit sors orietal⁹ se/
b lemię. Phoro ꝛacharie filio ei⁹ viro prudẽtissi f
a ¶ gentiliras infidelitate frigida: ¶ ex eis plũi ad fidẽ venĩt.
mo⁹ erudito sortito obtigit plaga septẽtriõna
a ¶ seruiẽs deo. b ¶ quia ibi fuerũt ꝓphete ꝛ apostoli.
c d lis. Obededom ꝏ et filij⁹ ei⁹ ad austrũ ī q̃ pte g
dom⁹ erat senioꝝ ꝓciliũ. Sephphima ꝛ hosa
a ¶ qꝛ in ꝓmo erit iudiciũ in quo sancti ascẽdẽt ad regnũ celoꝝ.
e ad occidentẽ iuxta portã q̃ ducit ad viã ascẽn
a ¶ concordia duoꝝ testamentorum significat.
siõis: custodia cõtra custodiã. Ad orientẽ vero b
f leuitę sex: ꝛ ad aq̃lonez quattuoꝛ per diem: at
q; ad meridiẽ similit⁹ in die q̃ttuoꝛ: ꝛ vbi erat i
g concilium bini et bini. In cellulis quoq; ia/

Filij moy.

Iuisiones aũt ianitoꝝ. Idic cõsequenter agit de ordinatione ianitorum ꝛ sacristarũ: ꝛ primo de ianitoribus. Scõo de sacristis ibi: Sed ostodibus: ibi. Phozro achias. Circa primum sciendũ qꝝ diuisiones ianitoꝝ in ordines non accipiunt⁹ ꝑm ordinem sacerdotũ: sic accepti sunt ordines doctorum et cantoꝝ: vt dictũ est supꝛ ¶ fz ordines portaꝝ. Erãt aũt in atrio tẽplibi erãt isti portarij q̃ttuoꝛ ītroit⁹ ¶ fz q̃ttuoꝛ ptes orb. i. portę orientalis ex qua parte erat ingressus tẽpli: ꝛ occidentalẽ ex q̃ parte erat ps posterioꝛ templi que vocatur sctm̃sanctoꝝ: ꝛ porta aq̃lonaris ꝛ australẽ q̃ erãt ex laterib⁹ tẽpli. igit ¶ fz istas quattuoꝛ ptes dispositi sunt ianitores per sortes vicz qui custodirẽt portam orientalẽ: ꝛ q̃ occidentalẽ: ꝛ q̃ aquilonarẽ: ꝛ q̃ australẽ: ꝛ quõ. Et dñ dicꝝ patet ¶ fra paucis exceptis q̃ discurrenꝫ.

b ¶ Quia benedixit illi dñs. Istę ponit ad ostendẽdũ rõnẽ quare iste obededom ita multiplicat⁹ erat in ꝓle p/ut tangit in textu. iste ei ¶ fz doctores fuit ille obededom: in cui⁹ domo posita fuit arca dñi: vt habet. ij. Regũ. vi. ꝓpter qõ dñs benedixit obededom ꝛ omnem domũ eius: vt dicit ibidẽ. s. multiplicãdo eũ in ꝓle: maxime masculina ꝛ in bõis spũalib⁹ ꝛ tpalib⁹.

c ¶ Sechri ꝓnceps ꝛc. Qõ exponit vno mõ sic q istud ponit reꝑsõendo tacite quẽlibet ex predictis ¶ fz sẽsũ allegoricũ: portarum orientalis signt xp̃i incarnationẽ: qꝛ tũc virtuit eũ ꝓncipẽ in domo sua. Et rũdet ¶ q̃ b fuit eo q̃ nõ habuerat ꝓmogenitũ ¶ istõ ñ videt valere: qꝛ saltẽ iste sechri fuit ꝓmogenit⁹ eius vt⁹ alt⁹: ꝓpt qõ alio mõ expoit ad ꝑpũ: videlicet q̃ iste sechri fuit valẽtioꝛ aliis fratrib⁹ suis: ꝓpt qõ pat⁹ fecit eũ ꝓncipẽ inꝰ eos ¶ nus nõ esset senioꝛ: sic dõ fecit de salomõe ꝛ pluribus aliis reges q̃ fecerẽt sibi succedere in regno iunioꝛes. ꝛ ꝓpt ꝏ b: d

d ¶ Nõ enĩ habuerat ꝓmogenitũ. supple q̃ erãt alii eius valoris seu reputatiõis: ꝛ tal⁹ modꝰ loq̃ndi bñ inuenit alibi in scriptura.

e ¶ Misse sũt ḡ soꝛ. sine acceptiõe erat is vt gener⁹: sic dictũ ē de cãtoꝛib⁹ ca. ꝓc.

f ¶ Phozro ꝛacharie filio ei⁹ ꝛc. Hoc dicit ad reddẽdũ rõnẽ q̃re fuit posit⁹ principal⁹ in porta septẽtrionali sic pat⁹ in orietali: qꝛ nõ fuit sic ō aliis portis q̃ pater ꝛ filij essent ꝓncipales in duob⁹ portis aliis. g ¶ In q̃ pte dom⁹ erat senioꝛ ociliũ. Istõ iducit ad ostẽdẽdũ q̃ in illa pte requirebat magna custodia: qꝛ ibi tractabãt senes sen in dices ordinarij negocia cõia ꝛ determinabãt dubia: ꝛ iõ soꝛtilla cecidit sup obededom: qui erat hõ valẽs ꝛ potẽs: eo q̃ benedixerat eũ dñs: vt ꝓdictũ ē. h

h ¶ Ad orientẽ ꝏ leuite sex. qꝛ illa porta erat ad ītroitũ sũ tẽpli: ꝛ iõ reqrebat ibi magna custodia. i

i ¶ Et vbi erat ꝛc. Ibi ei duplicabant⁹ custodes: qꝛ requirebat maioꝛ custodia rõne ꝓdicta. Mystice exponẽdo portas ꝓdictas ¶ fz sẽsũ allegoricũ: porta orietal⁹ signt xp̃i incarnationẽ: qꝛ tũc visitauit nos orieꝛ ex alto. Occidental⁹ est passionẽ: qꝛ tũc occidit sol iusticie ei⁹ ius signũ sol obscurat⁹ fuit in meridie. Aq̃lonar⁹ ei⁹ resurrectionẽ: qꝛ tũc ꝑps redijt ab iferis ¶ tã q̃ ab aq̃lõe: ō q̃ ꝏ dicre. j. Ab aq̃lõe padet oẽ malũ. Austrum ei⁹ ascẽsionem: sicut in pũcto austrum sol visibilis est ī sua maioꝛi altitudine: ꝓ ista ei q̃ttuoꝛ xp̃i mysteria habem⁹ introitũ ad atriũ ecclie militãtis: vt ꝓ hec postea accedam⁹ ad tẽplũ ecclie triũphãt⁹.

Scdm vero sensũ moralẽ porta orietalis designat hũane originis vilitatẽ. Porta occidẽtalis mort⁹ ꝓpinquitatẽ. Porta aquilonar⁹ infernalis supplicij grauitatẽ: qꝛ ab aq̃lone pandet oẽ malũ: vt. s. dictũ ē. Australis vero celestis gaudij immẽsitatẽ: qꝛ ibi sol iusticie lucet ī sua virtute. Per cõsiderationẽ ei⁹ istoꝝ quattuoꝛ resilit hõ a pctõ ꝛ ꝛcipit bonũ opari ꝛ sic ꝓ ista q̃tuoꝛ portas habet introitũ ad atriũ militãtis ecclie ꝑ participationẽ meritoꝝ: vt sic vltim⁹ trãseat ad atriũ triumphãtis ecclie ꝑ adeptionẽ ꝑmioꝝ.

a ¶ Phozro achias. Hic ꝏ agit de ordinatione sacrista. ꝛ ꝓfectoꝝ: ꝛ ꝓmo agit de sacristis. scdo de ꝓfectis. ibi: Isaaritis. sacriste aũt dicebãt illi q̃ custo diebant vasa diuino cultui deputata ꝛ sacerdotũ ornamẽta: ꝛ ea q̃ erãt ī sacrificijs ꝛ cultui diuino necessaria: ꝛ aurũ ꝛ argẽtũ ꝛ silia q̃ ex deuotione fuerãt dño cõsecrata: ꝛ ptz ifa vsq; ibi:

b ¶ Que sanctificauit dõ rex ꝛ ꝑn. fami. ꝛ tri. ꝛ cen. ꝛ du. exercit⁹: qñ enĩ habebãt victoriã solẽne: ꝓciosa q̃ ibi reponebant ī ꝑda ꝓncipes bellatoꝝ offerebant aut partẽ eoꝝ cõsecrãdo diuino cultui: ita q̃ nõ possent aliꝰ vsibus applicari: ꝛ ꝝ legit⁹ eẽ factũ a tpe moysi: qũ deuictis madianitis ꝓncipes exercit⁹ q̃dã auri q̃ntẽnerũt ī ꝑdã cõsecrauerũt dño: vt dr̃ Nu. xxxj. i fi.

k ¶ Hec aũr̃ vniuersa sctificauit samuel. Hoc nõ refert ad ea q̃ fuerũt sctificata vel cõsecrata dño ꝑ dõ ꝛ bellatoꝛes suos q̃ fuerunt post saul: sed ad ea q̃ fuerũt sanctificata ꝛ ꝓsecrata dño ex ꝑdis victoriarum q̃s habuerũt saul ꝛ ꝓncipes ei⁹.

d ¶ Et ioab filij⁹ saruie. istõ refert ad tps dõ: cui⁹ militie ꝓnceps fuit ioab.

e ¶ Isaaritis vero. Hic ꝏ agit de ꝓfect⁹: in opib⁹ exterioꝛib⁹. ꝛ hoc ē qõ dicit:

f ¶ Ad opa forinsecus sup isr̃l ad docẽdũ ꝛ ad iudicandũ eos. Aliq; enĩ de leuitis sciẽtes legẽ fuerũt ordinati ad docẽdũ ꝓpl̃m in locis distãtib⁹ a hierlm ꝛ ad determinãdũ dubia ī q̃b⁹ simplices dubitabãt: Hebrei tñ aliter exponũt qõ ꝏ hic: Ad opa forinsecus sup isr̃l ꝛc. dicentes: q isti leuite fuerũt ordinati ad ꝏ q̃ cederent ligna cedrina ī libano: ꝛ ad adducẽdũ ea in hierlm: silr̃ ad abscindẽdos lapides de mõtib⁹ ꝓ repatiõe eoꝝ q̃ ī tẽplo vel circa tẽplũ eẽnt renouãdavel de nouo edificãda: ꝛ q̃ntum ad hoc dicunt doctoꝛes ꝛ iudices: qꝛ erãt oparijs ꝛ disponebãt q̃d eẽt agẽdũ ꝛ puniebãt trãsgressoꝛes mãdatoꝝ suoꝝ.

g ¶ Phozro ō he. i. de leuitis descẽdentib⁹ ab hebrõ: de quo dictũ est. s.

h ¶ Precerãt is. trãs iordanẽ: vbi habitabãt due trib⁹ ꝛ dimidia.

i ¶ In cũctis opi. dñi ꝛ in ministeriũ regis: erãt eis ibi alij q̃ vinee et agri dño cõsecrati quoꝝ fuerunt⁹ cedebant in ministeriũ tẽpli: erãt etiã ibi alij q̃ reddit⁹ ꝛ puẽt⁹ ꝓ rege colligẽdi: ꝛ in vtroq; officio erãt ibi instituti.

k ¶ Quadragesimo anno re. da. re. sũt. i. ꝑdicte numerationes ꝛ distinctiones leuitaꝝ facte fuerũt q̃dragesimo anno regni dõ q̃ fuit vltim⁹ ann⁹. s. vite sue: istud aũt hic exprimit qꝛ numeri ꝛ ordines bellatoꝝ q̃ ponunt ca. sequẽti fuerũt a principio regni dauid: qõ ptz ex hoc q̃ asahel frater ioab notat⁹ princeps in quarta turma ꝛ tñ ipse fuit occisus circa principiũ regni dauid: cũ adhuc eẽt cõtẽtio inter domũ dauid ꝛ domũ saul de regno: vt habet. ij. Regũ. ij.

Ca. XXVI

† Moraliter aũt ordinatio ꝛ distinctio nõ accipit scõm distinctiones hebdomadarioꝝ seu principaliũ sacerdotũ sicut ẽ dictũ de distinctionib⁹ cantoꝝ: sed accipit scõm distinctiones portaꝝ q̃ fuerũt ad quattuoꝛ ptes principales orbis: ꝓpter qõ iste porte nõ fuerũt in tẽplo in quo erat nisi vn⁹ solius ītroit⁹. s. in pte orietali ꝙ fuerũt i muro atrij. Igit allegorice p portã orientalẽ figurat⁹ fuit baptismi sacramẽtũ eo q̃ ẽ ianua alioꝝ sacramẽtoꝝ: de q̃ porta ꝺr Job. iij. Nisi q̃s renat⁹ fuerit ex aq̃ ꝛ spũ nõ põt ītroire regnũ dei. Per occidentalẽ vero portã significat extrema vnctio q̃ ẽ sacramẽtũ exeuntiũ de hoc mundo. Per aq̃lonarẽ vero portã significat pnie sacramẽtũ q̃ respicit ꝛ deflet pctã cõmissa. Hic. s. Ab aquilone pandet oẽ malũ. Per portã aũt australẽ significat sacramẽtũ eukaristie qõ ẽ sacramẽtũ amoꝛ⁹ ꝛ eo q̃ ab austro ꝓcedit calor⁹ feruoꝛ significãs feruoꝛẽ dilectiõis. Igit scõm portas istas possunt distingui ianitores. Portã ei orietalẽ obseruãt q̃ gratiã baptismalẽ custodiũt. Occidẽtalẽ ꝏ portã q̃ vnctionẽ extremã deuote suscipiũt. Portã aq̃lonarẽ q̃ pctã cõmissa p pniaz diluunt. Australẽ ꝏ portã q̃ frequẽter ꝛ deuote eukaristiã recipiũt. Moraliter aũt possunt distingui porte ac etiã ianitores. Orietalis porta dici põt hoꝝ ortus: occidẽtalis aũt ei⁹ obit⁹. Aquilonaris ve

A Filij aũt isrl scom numerũ suũ pri La.XXVII
cipes familiarũ tribuni t cẽturiones t ꝓfecti
a ſ christo. b ſ ordines scz c ſ ad deum.
q ministrabãt rẽgi iuxta tũrmas suas: ingrẽ-
a ſ ad ꝑdicandũ. a ſ benignitatis.
dientes t egrẽdientes p singulos mẽses in annõ: vigin-
a ſ sicut supra.
ti quattuor milib⁹ singuli ꝑerant. Primę turmę in pri b
mo mense isdoam ꝑerat fili⁹ çabdihel t sub eo viginti c
quattuor milia. De filijs phares princeps cunctorũ d
principũ in exercitu: mense primo. Secũdi mensis ha
bebat turmam dudiaohites t post se alter noie macel
loth: qui regebat partẽ exercit⁹ vigintiquattuor mili
um. Dux quoq; turmę tertię in mẽse tertio erat bana
ias fili⁹ ioiade sacerdotis: t in diuisiõe sua vigintiqt-
tuor milia. Ipse est banaias fortissim⁹ inter triginta t
sup triginta. Ꝓerat aũt turmę ipius amiçadab fili⁹
ei⁹. Quart⁹ mẽse quarto asahel frat ioab t çabedias
fili⁹ ei⁹ post eũ: t in turma ei⁹ vigintiquattuor milia. e
B Quint⁹ mẽse quinto princeps samaoth ieçerites: t i
turma ei⁹ vigintiquattuor milia. Sext⁹ in sexto mẽse
hyra fili⁹ acces thecuites t in turma ei⁹ vigintiquat-
tuor milia. Septim⁹ mẽse septimo helles phallonites
de filijs ephraim: t in turma ei⁹ viginti quattuor mi
lia. Octau⁹ mense octauo sobochai vsathites de stir-
pe sarai et in turma eius vigintiquattuor milia. No-
nus mense nono abieçer anathotites de stirpe iemin
t in turma ei⁹ vigintiquattuor milia. Decim⁹ mense
decimo marai: t ipse nethophatites de stirpe sarai: et
in turma eius viginti quattuor milia. Undecim⁹ mẽ-
se vndecimo banaias pharatonites de filijs efraim t
in turma ei⁹ vigintiquattuor milia. Duodecim⁹ men
se duodecimo holdai nethophatites de stirpe gotho-
C niel: t in turma ei⁹ vigintiquattuor milia. Porro tri- k†
bub⁹ ꝑerãt i isrl rubenitl dux elieçer fili⁹ çechri. Syme
onitis: dux saphatias filius macha. Leuitis: asabias
filius chamuel. Aaronitis: sadoch.
Juda: heliu frater dauid. Isachar
amri fili⁹ michahel. Zabulonitis iesmaias fili⁹ abdie: Neptatilib⁹ hieri-
moth filius oçiel. Filijs efraim osee fili⁹ oçaçiu. Dimidię tribui manasse
iohel fili⁹ phadaie. Et dimidię tribui manasse i galaad iaddo fili⁹ çacharię.
Beniami aũt iasihel fili⁹ abner. Dan
vero eçrihel filius ieroam. Hi princi-
pes filiorũ isrl. Noluit aũt dauid nu- l
merare eos a viginti annis inferius
qz dixerat dñs vt multiplicaret isra- m
el quasi stellas celi. Joab filius sar- n
uię ceperat numerare nec compleuit o
quia sup hoc ira dei irruerat in israel:
et id circo numerus eorum qui fue- p
a ſ annales librorũ a fascib⁹ dictos in quibus regum.
rant recenti non est relatus in fastos q
vel consulum acta scribunt.
b regis dauid. Super thesauros au- r†
tem regis fuit asmoth filius adihel.

a Mõ est relatus. Quia supueniẽte ira conturbat⁹ est nũer⁹ nec in xta eũ fuerũt distributi ministeria.
b Super the. Thesaurus ꝓprie scia: sapia: virtutes: ex his honorat seruiẽtes sibi: his ꝓficit açimoth q̃ iterꝑtat fortis morte. doctrina eñ viri p patientiã dinoscit. Unde melior ẽ patiẽs viro forti. Açimoth etiaz fili⁹ adhiel q̃ interꝑtat pater meus deus. Quicqd enim sancti virtutum habent deo attribuũt.

Dis aũt

a Dis aũt the. Illi eñ veri salomõis the/
sauris in vrbib⁹: viç t turrib⁹ merito ꝓferꝫ:
q dignitatẽ nois ionathe: et ꝓis eius oçie
fide ꝓfert t opere. Jonathas eñ donũ dei: t
oçias fortitudo dñi. Qui eñ dono dei acci/
pit lumẽ scie t rectitudinẽ fidei fortit seruat
in oge ecclesiarũ dei curã nõ imerito accipit.
b Ezri. fi. che. tẽ. Ezri adiut⁹ dño: Seme/
ias andiẽs dñm. Zabdias fruct⁹ vehemens
vel abũdãs. Qui eñ audit ꝓcepta dñi ope
misericordie ei⁹ adiut⁹ abundantẽ boni ope
ris fructũ cõgregat in vitã eternã. c Oli
ueta t ficeta. In his oliue t ficus sũt: t signi
ficãt cer⁹ sanctorũ q̃ misericordie oleũ habẽt
in pectore: t mãsuetudinis dulcedinẽ ĩmo/
talitate. Que virtutes in cãpestrib⁹ q̃ in ꝓpa
mulo t ꝓsto sunt oĩb⁹: nec acceptionẽ ꝑsonaꝝ
sed bone volũtatis rectitudinẽ querũt audi/
tonib⁹ suis. d Balanã Joas. Balanã q̃ i
terꝑtat habẽs gram: sup oliueta t ficeta cõ/
stituit. Ex dei ei gra dat bonor operũ vber/
tas. Joas vero qui interꝑtat ꝑperãs vel dñi
robur apothecas olei custodit: qz nemo pue/
nit ad ꝑmiũ nisi q̃ p robur mẽt⁹ fiducia spei
tendit ad celeste regnũ. e Saphat. Qui in
terꝑtat iudicauit: fili⁹ abdi. i. patris gr̃e: si/
gnificat aplos alijs doctorib⁹ electione dñi
ꝓfectos, quib⁹ dr: Sedebitis t vos sup duo
decim sedes iudicãtes duodecim trib⁹ isrl.
Sup came. t s. asi. Deformia t ĩmũda sũt
dea asalia: t significãt gẽtiles petõ distortos
t libidine ĩmũdos: sed in regnũ nr̃i dr̃i veni/
entes habẽt magistros vbil t iadias: q̃ sper/
nẽtes pbiam t inanẽ fallaciã mũdi elegerũt
simplicitatẽ cuãgelij: tã q̃ humiles t despe/
ctι. Uñ: si q̃s videt inter vos sapiẽs cẽ stult⁹
fiat. g Jadihel fi. acha. Cũ ionathã fuit
2silliarij iadihel. i. requies dei: fili⁹ achamo/
ni. i. spinarũ: hic significat ꝑdicatores cuãge
lij q̃ de erroꝛe gẽtilitatis t vitioꝝ spinetis ad
fidẽ cõuersi efficiunt requies dei. Unde sup
quẽ requiescet spũs me⁹: nisi sup humilẽ et q̃
etι t tremẽtẽ sermones meos? h Achito/
phel. Qui postea cupiditate depranat⁹ cum
absalõ de nece dauid tractauit: t interꝑtat
frater me⁹ cadẽs: vel irruẽs vel tractãs. Hic
est iudas scharioth: q̃ inter apostolos fami/
liaris dño fuit: sed postea cũ iudeis auaricia
corrupt⁹ de morte ei⁹ tractãdo: ꝑpetue mor/
tι ruinã meruit: q̃ etiã ꝑm libzũ regũ laqueo
se suspẽdit. Possunt etiã p achitophel in dei
significari: q̃ patrũ ꝓrogatiua aliqũ charissi
mi t collocutiõe dei fuere clarissimi: s postea
2tra rp̃m auriliũ mortis faciẽtes a romanis
in ꝓpia domo sicut achitophel. i. in hierlm
cruci sunt. i Chusi. i. ethiops et dauid
fidelis p oĩa gẽtiles signat de q̃b⁹ dicit: Po
pulus quẽ nõ cognoui seruiuit mihi: in audi
tu auris odediuit mihi. k Post achi. fu.
ioiada. Prouaricãte iuda nõ remãsit vacu⁹
duodecim⁹ locus: iz successit cognoscẽs gra/
tiã dei mathias humilis t fidelis: qui gram
quã dono dei ꝑcepit humiliter seruauit. In/
terꝑtat eñ ioiada sciens vel cognoscẽs. Ba
naias edificator dñi. Qui eñ gratia dei in
apostolũ elegit: agnitio sane fidei in ipa di/
gnitate solidauit. Abiathar q̃ ad tẽpus est i
ter cõsiliarios dauid: sed in electiõe a dño cũ
ioab ꝓtra salomonẽ deuiauit: significat eos
q̃ dignitatis sue gradũ quẽ a dño ꝑceperunt
cupiditate corrupti non custodiũt. (Ubi eñ a
vero salomone si in carcere pnie iuxta timo/
rem achitophel ꝑmanere noluerint) in ꝑpe/
tuũ puniendi sunt. l Joab. i. inimicus si/
gnat eos ex quoꝝ ꝑsona dicitur: Ad omnia
mandata tua dirigebar: omnẽ viã iniquitat⁹
odio habui q̃b⁹ alibi dr: Estote ꝓfecti sic pat
ꝑ vester celest⁹ ꝓfect⁹ ẽ. Interꝑtat ei ioab id ẽ pr

Cũ eunuchis

a Dis aũt thesauris q̃ erãt a
i vrbib⁹ i vicis t i turri/ b
b⁹ ꝓsidebat ionathã fili⁹
b oçie. Opi autẽ rustico et b
a ſ Malos male pdet t vineã suã lo
ãgricolis q̃ exercebãt ter
cabit alijs agricolis. i. ꝑdicatorib⁹: di
uersis quoq; horis opary mittunt in
vineã que est domus isrl.
rã ꝑerat ezri fili⁹ chelub. Uinearũ quoq; cultori/ c
b⁹ semecias romathithes.
a ſ Banionib⁹ amenis de q̃b⁹ dr:
In domo patris mei mã. mul. sũt.
Cellis aũt vinarijs çabdi f
as aphonitel. Mã sup oli g
ueta t ficeta q̃ erãt i cãpe
strib⁹ balanã gederithes. b
a ſ vite eterne.
Sup ãpothecas aũt olei b
a ſ Judeoꝝ synagogis q̃ trahebãt iu
gũ legis t lac simplicis doctrie ꝑbebãt
ioas. Porro ãrmẽtis q̃ ꝑ pa
scebant i sarona ꝓpositi⁹
a ſ auditor: meus vel absconsio mea:
hic est chor⁹ ꝓpherarũ qui a deo au/
diunt abscondita.
fuit sethrãi saronites. Et
a ſ doctores corda subiectoꝝ euãge/
lico vomere arãtes. b ſ humilib⁹.
c ſ iudicans vel iudicauit.
e sup bẽues i vallib⁹ ſaphat e
a ſ alias adli.
f fili⁹ ãbdi. Sup camelos i
vero vbil hismahelites t
a ſ Stultos vel insipientes. b ſ di/
miditι fuit q̃s ipfectionẽ significat.
sup ãsinos iadias mero/
a ſ simplices mãsuetos ꝺbus dicit:
Discite a me qz mitis sũ t hũilis corõ
nathites. Sup oues q̃ k
a ſ iazim q̃ tota mẽte ad deũ cõuerti
cur t aduenã se et pegrinũ cõfitet re/
cre a dño auxiliat⁹ gregẽ dñicũ pascit
iãçim agarenus. Oẽs hi l
principes substantię dõ
a ſ dñi donũ vl colũba dedit. Di sũt
apostoli t ꝓphete q̃ nõ solũ lra legis
sz t spũali prudẽtia dono spũs sancti
instituti secretoꝝ veri dauid cõscij cẽ
meruerũt. Uñ: Quecũq; audiui a pa
tre meo nota feci vobis.
regis. Jonãthan aũt pa/ m
truus dauid cõsiliarius
vir prudẽs t litteratus: n
a ſ doctores sancti. ſ custodes.
ipe t iãdihel fili⁹ ãchamo g
a ſ baptismi gratia regeneratis.
ni erant cũm filijs regis.
Achitophel etiã cõsilia/ b
rius regis et chusi ara/ i
chites amic⁹ regis. Post k
achitophel fuit ioiada fi/
lius banaię t abiathar.
Prices autẽ exercitus p
regis erat ioab.

tio familiarꝝ. i. familie q̃ erãt i officijs do/
m⁹: t alijs negocijs cũ dr: Sup thesau/
ros aũt regis: q̃ erãt i hierlm. Uñ sequit:
a Dis aũt thesauris q̃ erãt in vrbib⁹. s.
alijs a hierlm. b Et in vicis. i. i villis
muro nõ clausis. c Et in turrib⁹. i. for/
talicijs p regnũ edificat⁹ ad regni muniti
onẽ. d Operi autẽ rustico t agricolis:
qz dõ habebat alijs agros et hereditare
paterna t alijs ex officio regio. e Uine
arũq; cultorib⁹: eodẽ mõ erponat sicut õ
agris. f Cellis aũt vinarijs. i. cellarijs
vbi seruabant vina. g Sup oliueta et
ficeta: vt colligerent fructꝝ: t de olivis fi
eret oleũ et ficus seruarent ꝓ vsu hoim.
h Sup apothecas autez olei. i. cellaria
vbi seruabant olei vasa. i Sup came/
los xo vbil hismaelites: qz hismaelite me
lius scĩũt nutrire t custodire camelos q̃s
israelite. k Sup oues quoq; iazim aga
ren⁹: agareni eñ habitabãt trã i tẽtorijs:
t io meli⁹ poterãt custodire oues portan
do habitacula sua de loco ad locũ ad in/
ueniendũ pascua. l Oẽs hi principes
substãtie reg⁹ dõ. i. diuitiaꝝ artificialiuꝝ:
vt fũt aurꝫ et argẽtũ arma et hmõi: t na/
turaliũ de q̃b⁹ possũt homes viuere vt fũt
bladũ vinũ oleũ aialia t hmõi. s. enume
rata. ad. puidẽtiã eĩ bonã reg⁹ nõ solũ pti
net hr̃e diuitias artificiales sed etiã natu
rales. Uñ ioseph saluauit regnũ egypti p
cõgregationẽ bladi i horreis regis.
m Jonathan. Hic õnr agit õ familia ipi
dõ magis ꝓpinqua cũ dr: Jonathan aũt
pa. da. 2silliari⁹, cui⁹ cã subdit. cũ dicit:
n Uir prudens t lr̃at⁹: ita q̃ habebat
sapiam inatã t acq̃sitã. o Ipse t ia. fi.
acha. erat cũ fi. regis. i. honorati sicut fi/
lij regis: hebrei exponũt aliter: Ducis filijs
regis: ad ipos nutriendũ t docendũ i mori
bus. p Post achi. fuit ioia. qz achito/
phel suspẽdit se. vt hr̃. ij. Reg. xvij. io iste
ioiada successit sibi in officio.
Moraliter. La.XXVII
Filij aũt isrl scdm numerũ suũ tc. Post ordinationez
ministroꝝ in domo dñi. Hic õnr ponit or
dinatio ministrantiũ regi i diuersis offi/
cijs regni sui. Et primo ponit ordinatio
militaris. scdo popularis. tertio familia/
ris. Quãtũ ad primũ describunt hic. xij.
principes existẽtes cũ rege p singulos mẽ/
ses successiue: t quilibet pnceps habebat
sub se. xxiiij. milia pugnatoꝝ. Allegori/
ce vero p istos. xij. pncipes significati fu/
erũt. xij. apli: de q̃b⁹ dr ꝑs. xliij. Cõstitu/
es eos principes sup oẽm terrã tc. Per
xxiiij. milia pugnatoꝝ sub q̃libet pncipe:
significati fuerũt martyres sancti q̃ aiati
aplοꝝ exẽplo fortes facti sunt i bello. Et
ponit hic numer⁹ determinat⁹ ꝓ indeter/
minato. Uã martyres sũt in maiori nũe/
ro q̃s numer⁹. xxiiij. miliũ p duodenariũ
multiplicat⁹: sicut de angelis dr Daniel.
vij. Milia miliũ ministrabãt ei tc. Secũ/
dũ ei oẽs doctores õ h loquentes: angeli
sancti sũt i nũero multo maiori: sic plenꝫ
dixi sup Danielẽ. † Porro tribu. ꝑerãt 2. Re. 16.
isrl tc. Hic describit ordinatio popular⁹
ꝓplus aũt isrl p. xij. trib⁹ distinguebat hic
aũt cuilibet tribui ad ei⁹ regimẽ vn⁹ dux
assignat⁹. Per h aũt videt significari q̃ i
bono regimine ꝓli christiani cuilibet vil
le notabili debeat vn⁹ ꝓsidẽs vel ꝓposit⁹
assignari q̃ faciat iter hoĩes iusticiã obs/
uari. Sup thesauros aũt reg⁹ tc. Hic
exponit ordinatio familiaris. Jn familia
vero reg⁹ dauid aliqui erãt custodes the

ſ 2 saurorũ

sauroꝝ.aliqui vero sup cultores agroꝝ vineaꝝ ⁊ hortoꝝ.aliꝫ vero sup apothecas olei et cellaria vinoꝝ. ⁊ aliꝫ sup nutritionē aliꝰ bruto. Moraliter aūt thesauri regis nr̄i ihesu xp̄i sunt sapiētia et virtutes: ⁊ ideo custodes istoꝝ thesauroꝝ sūt boni doctores in scriptis vel scholis habētes in se sapiētiā et virtutē ⁊ aliis cōmunicāt ⁊ dispēsant scām sui dñi volūtatem. Per agros aūt vineas ⁊ hortos fideles xp̄i significāt. Quibus .j. Coꝝ.iij. dr dei agricultura estis. Et ideo p cultores istoꝝ significant p̄dicatores ⁊ cōfessores .p cultura fidei in moribꝰ discurrētes. Per apothecas aūt olei ⁊ vini cōuenienter possunt debite correctiōes intelligi: i quibꝰ eē debet rigor iusticie: dulcore misericordie tēpatus ⁊ hoc significat p vinū mo/ dicatiuū et oleū lenitiuū: sicut dr̄ Luc̄.x. in parabola sanciat in cui⁹ cura samaritan⁹ infudit oleū ⁊ vinū: signanſ boni iudices q̄ iusticia ⁊ misericordia mō debito sciunt vti. Per animalia ꝛo bruta quod p illos q̄ erāt sup nutritionē animaliū significant boni pedagogi q̄ circa bonā nutritionē puerorū in moribꝰ maxime sunt intenti. Nam scām p̄bm.j.ethicoꝝ. Mō parū facit ad virtutē immo multū si assuefiant ad virtutē.

Blo.ordi.

La. XXVIII

A Quomodo cuncthis Rex p hibet israelitas abscidi: ⁊ alienigene nō solū ad secreta cōsilij admitti. Sz tradūt i B loco eunuchos vocari q̄ a seculi actionibꝰ alterni ocationi ⁊ lectiōi vacabāt: ⁊ vrores nō cā libidinis: B suscipiende .p̄lis habebāt q̄s iosephus esse nos vocat.

La. XXVIII

c Conuocauit igit̄ dauid oēs p̄ncipes: israel̄ duces tribuū ⁊ p̄positos turmarū q̄ ministrabāt regi: tribunos quoq; ⁊ cēturiōes et q̄ p̄erāt substātie ⁊ possessiōibꝰ re/ gis filios q̄; suos cū eunuchis: ⁊ potētes ⁊ robustissimos quosq; i exercitu hierl̄m. Cunq; surrexisset rex ⁊ stetisset ait: Audite me frēs mei ⁊ p̄ls me⁹. Cogitaui vt ędifi/ carē domū in qua requiesceret ar ca fęderꝭ dñi: ⁊ scabellū pedū dñi dei nostri: ⁊ ad ędificādū oia p̄pa/ rauī. De⁹ aūt dixit mihi: Mō ędifi cabis domū noī meo eo q̄ sis vir bellatoꝝ et sāguinē fuderꝭ. Sz ⁊ elegit dñs de⁹ israel me ō vniuersa domo patris mei: vt essem rex sup israel i sempiternū. De iuda eñ elegit p̄cipes. Pos ro de domo iuda domuz p̄fis mei: ⁊ de filijs p̄fis mei placuit ei vt me eligeret regē sup cūctū israel: B ō filijs meis: filios eī mltos dedit mihi dñs ⁊ elegit salomonē filiū meū: vt sederet i throno regni dñi sup israel. Dixitq; mihi: Salomō filꝰ tuꝰ ędificabit domū meā et atria mea. Ipsū eī elegi mihi i filiū ⁊ ego ero illi i patrē: ⁊ firmabo regnū eiꝰ vsq; i sempiternū si pseuerauerit facere p̄cepta mea ⁊ iudicia sicut ⁊ hodie. Nūc igit̄ corā vniuso cętu israel audiēte deo nostro: custodite ⁊ q̄rite cūcta mandata dñi dei nostri: vt possideatis terrā bonam: ⁊ relinquatis eā filijs vr̄is post vos vsq; i sempiternū. Tu aūt salomō fili mi scito deū patris tui: ⁊ serui ei corde pfecto ⁊ aīmo volūtario oia eñ corda scrutaſ dñs: ⁊ vniuersas mētiū cogitatioēs itelligit. Si q̄sieris eū: inuenies. Si aūt dereliqueris eū: p̄iciet te i ęternū. Nūc ꝙ quia elegit te dñs: vt ędificares domū sanctuariꝰ: cōfortare ⁊ pfice.

b Dedit aūt dauid salomōi filio suo descriptionē portic⁹ ⁊ tēpli: ⁊ cellarioꝝ et cęnaculi ⁊ cubiculoꝝ in aditis: ⁊ dom⁹ p̄pitiatiōis: necnō ⁊ oim q̄ cogitauerat atriorū ⁊ exedrarū p circuitū i thesauros domꝰ dñi: Et in thesauros sanctoꝝ:

b Dedit aūt da. Dauid pś. ⁊ ceteri patres ve. te. figurl ⁊ enigmatibꝰ designabāt vniuſa q̄ verꝰ pacificus i ecclia fa/ ctur⁹ erat: quō oēs nationes p fidē baptismi i troitū in eccle/ siā habuerūt: q̄lis ecclie sta/ t⁹ esset futurus q̄lis sanctoꝝ p fectioꝝ i regno celesti remune/ ratio cuiusq; p meritis reddē/ da p diuersas

F cellas

Nico.de lyra

La. XXVIII

c Conuocauit igit̄. Hic p̄r describit qualiter dō tradidit salomoni filio suo exēplar olim agēdoꝝ in tēplo. ⁊ primo inducit sibi subditos ad salomonis obedientiā. scdo salomoni intūgit edificationis tē/ pli curā. ibi: Tu aūt salomō. tertio tradidit sibi agēdoꝝ fo/ mā. ibi: Dedit aūt. Circa primū dr: Conuocauit igit̄ dō oēs p̄ncipes israel. ⁊ p̄r specificauit istos p̄ncipes dicens:

b Duces tribuū. q̄ p̄erāt. xij. tribuū. c Et p̄positos turmarū. militariū. d Qui ministrabāt regi i domo sua i diuersis officijs. e Tribunos q̄; q̄ p̄erant mille bellatoribꝰ ⁊ erāt sub p̄positis turmarū: qz quelibet turma continebat. xxiiij. milia bellatorez: vt dictū est ca. p̄ce. f Et cēturiōes. q̄ p̄erāt cētū bellatoribꝰ: ⁊ erāt sub tribunis. g Et q̄ p̄erāt substātie ⁊ possessiōibꝰ reg⁹. i. diuitijs eiꝰ artificialibꝰ et naturalibꝰ: mobilibꝰ ⁊ īmobilibꝰ. h Filios quoq; suos cū eunuchis. i. nutritoribꝰ eoꝝ ⁊ doctoribꝰ q̄ dicunt eunuchi: eo q̄ erāt casti ⁊ honesti. i Cūq; surrexisset rex ⁊ stetisset. scz sup gradū ad loquēdū q̄ erat in atrio tabernaculi qō fe/ cerat dō. p arca dñi reponēda: vt dr̄. ś. xv. ca. vt dictū debuit alij vero dicūt q̄ surrexit de lecto suo in quo iacebat p̄ nimia senectute ⁊ debilitate. vt dr̄. iij. Reg. j. surrexit tñ ad horā vt magis audiret. k Cogitaui vt edificarē tē. vt dr̄. ś. xvij. ca. l Et scabellū pedū dñi dei nr̄i. qz intra sāctū sanctoꝝ erat quasi sedes dei: ita q̄ ſm vnā opinionē. p̄pitiatoriū qō pontabāt ab ipsis cherubin erat quasi scdā. ⁊ oculoz arce erat q̄si scabellū. Scām aliā vero opinionē operculū arce erat p̄piciatoriū ⁊ sedile dei. pauimētū ꝛo qō erat ante arcā erat quasi scabellū. put diffusius fuit dictum Exo. xxv. m Ad edificādū oia p̄parauī. i. aliqua d oibꝰ: vt. ś. exposituꝫ ē. xxij. Cetera patēt q̄ sequunt vsq; ibi: n De iuda eñ elegit p̄n cipes: qz i trāsitu maris rubri trib⁹ iuda primo secuta ē moy sen aliꝰ formidātibꝰ. iō meruit regiā dignitatē: vt dictū fuit Exo. xiiij. o De fi. pa. mei pla. ci vt tē. vt habeť. j. Reg. xvj. p Elegit sa. tē. ex q̄ ptz q̄ salomō fuit pmor⁹ ad regnū nō solū volūtate humana sed etiā diuina: ⁊ hāc ordinationē nūciauit nathan .pheta ipsi dauid: vt dr̄. ś. xvij. ⁊. ij. Reg. vij. q Nūc igit̄ tē. sez dico q̄ sequunt. r Custodite ⁊ q̄rite cū. mā. dñi: vt p̄ habeatis abundantiā bonorū tpaliū ⁊ vlteriꝰ bonoꝝ spūaliū ⁊ eternoꝝ q̄ principaliter intelliguntſ .pmissa a deo sub .pmissione tpaliū bonorū: sicut dictū fuit. ś. xvj. ⁊ pleniꝰ Heñ. xv. s Tu aūt sa. Nic p̄r dō īponit salomoni filio suo curā regni ⁊ edificatiōes tēpli: ⁊ qz noticia dei via est ad oia alia bona: eo q̄ nō amaſ bonā nisi cognitū. ideo p̄mo inducit eū ad habēdū dei noticiā. d. Scito deū p̄fis tui. scdo ad eiꝰ latriā. Et ſmi ei corde pfecto tē. cuiꝰ cā subdit: t Quia ei cor. scru. do. ita q̄ nihil ē absconditū ab oculis eiꝰ. v Si q̄. eū. qz faciēti qō i se ēt de⁹ supplet residuū. x Quia ele. te. tē. q. d. ex q̄ de⁹ te elegit ad regnū ⁊ tēpli sui edificiū nō debes timere ō p̄sūmatiōe qz q̄ cepit ip se pficiet si feceris debitū tuū. y Dedit aūt da. Hic p̄r dō salomoni tradidit formā ⁊ exemplar oīm agēdoꝝ. z De/ scriptionē poꝝ. q̄ erat ante introitū tēpli. a Et cęnaculi. dicūt aliqui q̄ sub pauimēto tēpli erāt cellaria ad reponēdū aromata ⁊ aliq̄ alia q̄ indigēt cōseruari in frigido loco. aliꝫ aūt dicūt q̄ ista cellaria intelliguntſ due māsiones tēpli inferiores. b Et cenaculi. i. tertie māsionis tēpli. c Et cubi. in aditꝰ loca sūt vbi iacebāt custodes tēpli. ⁊ ſm heb. erāt q̄dā appēditia in ꝛta murū tēpli exterioꝝ ascēdētia. xv. cubitis in trib⁹ lateribꝰ tēpli. s. australi: aq̄lonari ⁊ occidētali. d Et do p pi. i. scti sctoꝝ vbi erat .pciatoriū. ⁊ de oibꝰ istis dictū ē pleniꝰ. iij. Reg. vj. e Atrioꝝ. erāt ei ibi tria atria. s. atriū sacerdotū: atriū hoīm mūdorum: ⁊ atriū mulierū. f Et exedrarū. i. camerarū. g In the. do. dñi. vbi reponebanſ vasa ꝛtra et vestes sacerdotales: ⁊ sīlia. h Et in the. sctōm vbi reponebanſ illa q̄ erāt deo ꝛsecrata ad faciēdū necessaria in templo

ſ cellas et exedras q: i reg/ no dei mūlio/ nes multe sūt. Et iam. au. Reg. i Exo. i structione ta bernaculi neq; Regū i edificatiōe tēpli vi/ plā legunt fa/ ctā leōes ⁊ leū/ culinisi q̄ i tē plo celaurea fa cta narraſ i cō fectiōe decē ba siū vbi leōes ⁊ boues ⁊ cherubin: et palme sculpte narraſ Sz neq; cherubin i sīlitudie q̄rige forma/ ta: ſ tm q̄ duo cherubin fuisſent fabricata: alis suis arcā tegentia. Ezę/ chieli aūt in/ ſtruūt dhobar sīlitudo oſtēſa ē ſm̄ aliaſiū ꝺ aſpect⁹ eorū sīlitudo bominis i eis: et iij. pēne vni: ⁊ iij. faciēs vni et pedes corū pedes recti: ⁊ plāta pedis eorū q̄si plāta pedis vituli: ⁊ p⁹ pauca: Sīlitudo vult⁹ eoꝝ facies hois: ⁊ facies leōis a dextris eoꝝ q̄ttuoꝝ: ⁊ facies aq̄le desup ip̄oꝝ q̄ttuoꝝ. Et alibi: Quattuoꝝ facies habebat vnūq̄q; eoꝝ: facies vna facies cherub: et facies scda facies hois: ⁊ tertia leōis: ⁊ q̄rta aq̄le. Sz et bouū ⁊ sequentiū expositioēz ieçchiele nō put nobis donauit de⁹ pstr̄i rim⁹. b Dia inquit ⁊. Tradūt debzei exē plar tēpli ⁊ vasoꝝ moyſi in mōte mōſtrati ad iđm̄ q̄uenisſe: deīde ad indices ⁊ ad heli ⁊ ad samuel ⁊ ad dō: tādē ad salomonē. Sel man⁹ dñi fuit. ſ. p cui⁹

F domū

a ſ facta in honorē. b ſ i q̄ sapie splēdo: signat.

a ſ in q̄ nitor p̄dicatiōis. b ſ sicut deus diuisit singulis put vult.

ārgēti q̄; pondus p vāsoꝝ ⁊ operū diuersitate: sed ⁊ ad cādelabra aurea ⁊ i lucernas auꝝ p mēsura vniuscuiusq; cādelabri ⁊ lucernarū: sīliter ⁊ i cādelabra argētea: ⁊ i lucernas eoꝝ p diuersitate mēsure pōdus argēti tradidit. Aurū q̄; dedit i mēsas p̄positiōis p diuersitate mēsarū. Sīliter ⁊ argētū in

a ſ de mēsa p̄positiōis i Exo. satis diximus.

alias mēsas argēteas. Ad fuscinū las q̄; ⁊ phialaſ ⁊ thuribula ex au

a ſ sunt leunculi ⁊ leones fortes. s. et fortiores alij sensu alij nitore p̄dicationis argentei.

a ro purissimo ⁊ lēunculos aureos p qualitate mēsurę pōdus distribuit: in leunculū ⁊ leunculū. Sīl⁹ et i leones argēteos diuersū argēti pondus sepauit. Altari aūt in q̄ adolebaſ icēsū aurū purissimū de

a ſ hec quadriga i Ezechiele exposita est.

dit: et vt ex ipo fieret sīlitudo quā

a ſ sciēcie pulchritudo: hoc est noticia sacramentoꝝ dei ‘errhzon⁹ ei⁹ ⁊ requies. vnde: Qui sedes sup cherubin manifestare.

drige cherubin extēdētiū alas et velantiū arcā fęderis dñi. Oia in quit venerūt scripta manu dñi ad me: vt intelligerē vniuersa opa exemplaris. Dixit q̄; dauid salomoni filio suo: Uiriliter age ⁊ cōfortare ⁊ fac ne timeas ⁊ ne paueas: Dñs eñ de⁹ meꝰ tecū erit: ⁊ nō dimittet te neq; derelinquet te: donec pficias oē opus ministerij domꝰ dñi. Ecce diuisiōes sacerdotuz ⁊ leuitaꝝ i oē opꝰ ministerij domꝰ dñi assistūt tibi ⁊ parati sunt ⁊ nouerūt tā p̄ncipes q̄; ꝑ̄li facere oīa p̄cepta tua. La. XXIX

l Locutusq; ē rex dauid ad oēm ecclesiā. Salomonē filiū meū vnuz elegit dñs adhuc puerū ⁊ tenellū. Opus ei grande ē: neq; hoi p̄parat habitatio: ſ deo. Ego aūt totꝫ viribꝰ meis p̄parauī ip̄ēsas domꝰ dñi dei mei. Aurꝝ ad vasa aurea: ⁊ argētū i argētea ęs i ęnea: ferꝝ i ferrea: lignū ad lignea lapides onychinos ⁊ q̄si stibinos ⁊ diuersoꝝ coloꝝ: oēmq; p̄ciosū lapidē: ⁊ marmoꝛ pariū abūdantissime. Et sup hęc q̄ obtuli in domū

ria in tēplo ⁊ reparādū ea q̄ essent reparāda. a Aurū in pō. p sin. vasa: nō est intelligēdū q̄ dauid tradiderit salomoni totū aurū ⁊ argētū qō in vasis fiendis templi erat necessariū: ſ tradidit i scpto quātū pōdus auri ⁊ argēti debebat poni in quolibet vase aureo et argēteo. b Sed ⁊ ad can. aurea: qz. x. fuerūt cādelabra aurea i tēplo salomōis: vt habeť iij. Reg. vij. in fine. c Aurū q̄; de. i men. .positionis: sup quā ponebāt panes .positiōis. d Sīl⁹ ⁊ ar. i aliqs mē. ar gēteas: sup quas ponebanť ea q̄ erāt offerēda. e Et leun. aureos. nō inuenit scriptū q̄ i tēplo salomonis fuisſent leunculi aurei: ⁊ tō aliq̄ dicūt q̄ isti sūt leones q̄ fuerūt i throno salomōis: de q̄ dr̄. iij. Reg. x. ſ b nō habet apparentiā: tū qz nō dr̄ in scriptura q̄ illi leones fuerīt aurei ſ magis videť q̄ fuerint eburnei sīc ⁊ thron⁹: tū qz hic agit tm̄ de edificatiōe templi et p̄tinētiū ad ip̄m. ille aūt thron⁹ nō fuit i tēplo nec de p/ tinētib⁹ ad ip̄m: sed fuit i porticu dom⁹ regie vbi salomō sedebat ad iudicādū: ⁊ tō alij dicūt q̄ isti leones fuerūt in luteriꝰ vbi fuerūt leones figurati: vt dr̄. iij. Reg. vij. ſ hoc videť falsum: qz illi fuerūt de ere: vt ptz ibidē. isti aūt describūt aurei: ⁊ tō ista videnť .pcedere ex discordia trāslationis nr̄e ab hebraico: vbi eñ habem⁹ hic: Et leunculos aureos. in heb. dr̄: Expiatoria aurea: ⁊ credo q̄ rō hui⁹ diuersitat⁹ trāslationis nr̄e ad hebraicū fuit: qz dictio signās expiatoriū: ⁊ dictio signās leunculū i heb. habēt magnā sīlitudinē lr̄arū. ſm hebreos ꝛo dicūt hic expiatoria aurea bacini aurei i q̄bꝰ portabāt sāguis trā sctūsctōꝝ i die expiatiōis. f Sīl⁹ ⁊ in le. argēteos. In heb. dr̄: In expiatoria argētea: ⁊ erāt bacini ō argēto in q̄bꝰ recipiebāt sāguis victimaꝝ q̄ erat effundendus i altari holocaustoꝝ. g Altari aūt i quo ado. incēsū. istud altare erat in ꝛta ptē tēpli q̄ dicebāt scta ꝛ parietē diuidentē sctūm ⁊ sctūsctoꝝ. h Et vt ex ipo fi. sīl. q̄d. cherubin: qz portabāt .pciatoriū qō erat q̄si sedes dei: ⁊ de ista dispositiōe dictū fuit pleniꝰ. iij. Reg. vj. ⁊ Exo. xxv. i Dia q̄uit ve. scri. ma. dñi ad me. Dicūt ei hebrei q̄ samuel ex reuelatiōe dei docuit dō de oibꝰ istis. Pōt etiaꝫ dici q̄ ipemet dō habuit ſ p reuelationē a deo. Cetera patēt ex dictis. La. XXVIII

Moraliter. † Conuocauit igit̄ dauid oēs p̄ncipes tē. In hoc aūt capitulo describit institutio salomōis in regē p dauid patrē suū .pter qō p dō significāt hic de⁹ pater ⁊ interp̄tatio nois congruit. Nā dauid manu fortis interp̄tat: potētia ꝛo p̄sone patris ap̄z p̄hat. Per ſ igit̄ q̄ dō regē istituit filiū suū salomonē: significatū fuit mystice q̄ de⁹ pater filiū regē instituerat in assūpta .p nobis hūanitate: sicut i p̄sona filij dr̄: Pś. ij. Ego aūt cōstitut⁹ sum rex ab eo sup sion mōtē sanctū ei⁹. Et subdit: Dñs dixit ad me filiꝰ meꝰ es tu tē. † Dedit aūt dō salomoni filio suo descriptionē tē. Per ſ designāt q̄ deus pater dedit hoī xp̄o noticiā oīm agēdoꝝ i eccl̄ia. Nā cognoscit oīa q̄ de⁹ cognoscit sciētia visiōis ⁊ illa sūt q̄ participant esse scām quā cūq; differētiā tp̄is. Moraliter aūt p salomonē ex ordinatiōe diuina .pmotū i regē pōt cōuenienter itelligi q̄libet debito mō .pmot⁹ ad ecclesiasticū vel tpale regimen. Per ſ aūt q̄ dō salomōi dedit agēdoꝝ descriptionē: significāt q̄ illi q̄ p̄dicto mō .pmouet ad regimē de⁹ dat grām ſ regēdi sī debitū suū faciat erga deū ad ip̄m se fideliter cōuertēdo. Nā si natura nō deficit i necessarijs: nō ē verisīle q̄ deficiat actor nature. Per ſ aūt q̄ dō dedit salomoni aurū ⁊ argētū ad faciendū ea q̄ i tēplo erāt agēda: signāt q̄ sicut de⁹ bono plato vel p̄ncipi cōfert noticiā in agēdis: sic facultates administrat ei p expensis moderatis. La. XXIX

l Locutusq; ē dō rex. Hic p̄r dauid inuitat oēm populū ad aduuādū in ope dñi salomonē filiū suū: ⁊ primo circa hoc describit regis et populi oblatio. secūdo gratiaꝝ actio. ibi: Sed ⁊ dauid. tertio regis salomōis renouatio. ibi: Unxerūt aūt. quarto ipsius dauid felix cōsūmatio. ibi: Igit̄ dauid. Circa primū ponit inuitatio regis verbo. d. l Salomonē fi. meū vnuz ele. dñs ad. pu. ⁊ tenellū: nō est intelligēdū p ſ q̄ fuerit tūc tm̄. xij. annoꝝ: sicut declaratū fuit pleniꝰ. iij. Reg. xj. ſ dr̄ paruul⁹ ⁊ tenellus respectū tāti opis: ⁊ hoc dicebat dauid vt induceret oēm pplm ad auxiliandū ei. scdo ponit inductio p factū cū dr̄: m Pparauī impēsas: nō totas ſ de oibus aliquas. iō subdit: Aurꝝ ad vasa au. tē. ⁊ sequit: n Lapides ony. habētes colorez vnguis hūani. o Et quasi sti. i. coloris stibij. est aūt stibiū vnguētū q̄ mulieres depingūt facies suas. vñ. iij. Reg. ix. dr̄ q̄ Iecabel depinxit oculos suos stibio. p Et mar. pa. i. coloribus variis: ⁊ dr̄ a paro insula vbi primo fuit reptū. Et super hec aurū et argentum tē. sequit:

ſ 3 De peculio

domū dō ⁊ alij sancti pceperūt ad hoc dō sancte ecclesie structura prtulerūt.

La. XXIX

a Pollliciti sūt ⁊c. Qui sibi et alijs bñ ꝓcipari dicerit: ꝑuenīte grā dei ad ḡn̄ū pōt ad lucrā/dū ꝓmos: et opⁱ acceptū deo agēdū studiose ⁊ deuote exequi debet vt in splē/doze sapie i nitore ẋpi: ⁊ i sonoritate ꝓdicationis: ⁊ i firmitate fidei: ⁊ diuersarū virtutū gē/mil domū dei. i. ecclīam edificare nitat. Anus/dq̄ ei mercedē accipiet fm labore suum. Si sup edificauerit aurū argētū: lapides ꝑcciosos. Qui aūt fragilia opa. i. lignuz fenū stipulā sup edificat: detrimētū patiet.

b Et bñdixit ⁊c. qz congregatio fideliū scptis ꝓpheraꝝ admonita ⁊ sctoꝝ patrū dict⁹ ⁊ exēplis ꝑuocata: laudes et hymnos deo decātat ūnolandodo pie ꝓfessiōis hostias ⁊ sācte ꝙuersatiōis opa fructuosa.

c Et come. B ē gaudiū sctoꝝ et intētio coꝝ vt a fame futura virtutū opiḃ sibi caueāt ⁊ epulentur ⁊ exultēt in ꝓspectu dei.

d Unxerūt ⁊c. qz xps regia sit ⁊ pontificali dignitate ab oīb⁹ fidelib⁹ sana fide: pia ꝓfessiōe celebrat. Salomō pacific⁹: sadoch iust⁹ iterp̄tat. Christ⁹ xo est pax nra q̄ fecit vtraq; vnū: ipe ē iust⁹ dns ⁊ iusticiā diligit: iudex viuoꝝ et mortuoꝝ. hūc ꝓmo vngit oīs fidelis i regē ⁊ sacerdotē: cū i pfectione baptismi

Ꝑ versū

dei mei ō peculio meo auꝝ ⁊ argētū do i tēplū dei mei: exceptis his q̄ ꝓparaui in ędē sanctā: tria milia talēta auri de auro ophir: ⁊ septē milia talēto- b
rū argēti ꝓbatissimi ad deaurādos parietes tēpli. c
Et vbicūq; op⁹ est auꝝ de auro: ⁊ vbicūq; op⁹ est argētū ō argēto. Opa fiāt pman⁹ artificū. Et si q̄s d
spōte offert: impleat manū suā hodie ⁊ offerat qō
a voluerit dño. Pollliciti sūt itaq; ꝓncipes familiaꝝ †
⁊ ꝓceres tribuū isrl: tribuni q̄ⁱ ⁊ cēturiōes ⁊ prīci/pes ꝓncipū passiōnū regi: dederūtq; i opa do/mⁱ dñi auri talēta q̄nq; milia ⁊ solidos decē milia argēti talēta decē milia ⁊ ęris talēta decē et octo milia: ferri q̄ⁱ cētū milia talēto- ⁊ apud quēcūq; i uēti sūt lapides: dederūt i thesauros domⁱ dñi p
manū iehibel gersonitī. Lętatusq; ē ꝓplus cū vota e f
spōte ꝓmitterēt: qz corde toto offerebāt ea dño.
b Sed ⁊ dauid rex lętat⁹ ē gaudio magno: ⁊ bñdixit dño coꝝ vniuersa multitudine. ⁊ ait: Bñdict⁹ g
es dne de⁹ isrl pris nostri ab ęterno i ęternū. Tua i
est em̄ dne magnificētia ⁊ potentia ⁊ glia atq; victoria ⁊ tibi laus. Cūcta ei q̄ in ęlo sūt ⁊ in terra: tua sūt. Tuū dne regnū: ⁊ tu es sup oēs ꝓncipes. Tuę diuitię: ⁊ tua ē glia: tu dnarī oīm. In manu tua ⁊ potētia: i manu tua magnitudo ⁊ iperiū oīm. Nūc igit de⁹ noster ꝓfitemur tibi: ⁊ laudam⁹ nomē tuū ictytū. Quis ego ⁊ q̄s pl's me⁹: vt possim⁹ tibi hęc vniūsa ꝓmittere? Tua sūt oīa ⁊ q̄ de k
manu tua accepim⁹ dedim⁹ tibi. Peregrini ei sum⁹ coꝝ te ⁊ aduenę: sicut oēs pres nri. Dies nri q̄ⁱ si vmbra sup terrā: ⁊ nulla ē mora. Dne de⁹ noster oīs hęc copia quā parauim⁹ vt ędificaret dom⁹ noi sctō tuo: de manu tua est: ⁊ tua sūt oīa. Scio m
de⁹ me⁹ q; ꝓbes corda ⁊ simplicitatē diligas: vñ n
⁊ ego i simplicitate cordis mei lęt⁹ obtuli vniuersa hęc: ⁊ pl'm tuū q̄ hic rept⁹ est vidi cū ingēti gaudio tibi offerre donaria. Dne de⁹ abrahā ⁊ isaac ⁊ isrl patrū nrozū custodi i ęternū hāc volūtatē coz/dis eoꝝ: ⁊ semp i veneratione tui mens ista pmaneat. Salomōi q̄ⁱ filio meo da coꝝ pfectū: vt custodiat mādata tua ⁊ testimonia tua et cerimonias tuas ⁊ faciat vniuersa: ⁊ ędificet ędē cuⁱ⁹ ipensas paraui. Pręcepit aūt dō vniuersę ecclię. Bñdicite o
dño deo nro. Et bñdixit oīs ecclīa dño deo patrū suoꝝ: ⁊ idinauerūt se ⁊ adorauerūt deū: ⁊ deinde p q
regē. Immolauerūt victimas dño: ⁊ obtulerunt r
a ꝑ pium laborē b ꝑ pfectione eterne vite. c ꝑ iustū regimen.
hōlocausta die seqnti thauros mille ⁊ arietes mil
a ꝑ simplicitatē et innocētiā. b ꝑ sanctis orationibus.
lę: ⁊ agnos mille cū libāminib⁹ suis ⁊ vniuerso ri/tu abūdātissime i oēm isrl. Et comederūt biberūt s ꝑ
coꝝ dño i die illa cum grādi lętitia: ⁊ unxerūt scdo t
salomonē filiū dauid. Unxerūt aūt eū dño i prīci
a ꝑ christus.
pē: ⁊ sadoch in pōtificē. Seditq; salōmō sup soliū v
dñi i regē ꝓ dō patre suo: ⁊ cūctⁱ placuit ⁊ paruit x
ꝑ nulla dignitas nulla potestas q̄ huic nō pareat imperio: vnde omnes reges seruiente ei.
illi oīs isrl. Sz ⁊ vniūsi prīcipes ⁊ potētes: ⁊ cūcti y

a De pc.meo ⁊c. exceptis his q̄ ꝓparaui: duplici em̄ modo dō obvulit domū p domo dñi edificāda. Uno mō de substātia ꝓpria ⁊ spāli: ⁊ quātū ad hoc dicit: De peculio meo. est em̄ peculiū cēsus ꝓpriⁱ⁹ valde dilect⁹. Alio mō dō tulit de ꝑciosis q̄ accepat de ꝑdis hostiū ⁊ dño ꝓsecrauerat: ⁊ quantū ad hoc dicit: Exceptis his q̄ ꝓparaui. ⁊c. b De auro ophir: qđ ē optimū: vt dictū fuit iij. Reg. ix. c Ad deān. pa. templi q̄ fuerūt laminis aureis opti: vt dictū fuit. iij. Reg. vj. ꝙr dō hortat alios ad offerēdū ꝓ dom⁹ dei edificatione. d.

d Et si q̄s spōte of. qz nō placent deo sacrificia coacta: Lęta patet vsq; ibi.

e Uber ma. iebi. ger. ꝓriuz videt. s. rxvj. q̄ selemith erat sup thesauros sācto ꝝ. Dicēdum q; iste selemith fuit custos thesauroꝝ dom⁹ dñi quātū ad ea q̄ fuerūt de ꝑdis hostiū ꝓsecrata: iste ḋo iehibel dr hic de thesaurari⁹ eoꝝ q̄ fuerūt spōte oblata. f Lętatusq; ē po. cū vota spōte ꝓmitterēt: cui⁹ cā subdi/tur: Quia corde toto of. ea. i. valdevolūtarie: ⁊ in talib⁹ solet dō gaudere.

g Sed ⁊ dauid rex lętat⁹ est. Dic ꝙse quenter ponit gratiarūactio ⁊ primo quātū ad ipm dō. Cū dicit:

b Et bñ. dño ꝓ devotōe sua ⁊ ꝙlī subiecti: quā sciebat ē donū dei.

i Et ait: bñ. es ⁊c. ⁊ ptz ira vsq; ibi:

k Quis ego ⁊ q̄s po. me⁹. q. d. nihil boni possum⁹ a nobis sed totū ꝙmit/ex tua bonitate. s. bona q̄ tibi offerim⁹ ⁊ bona volūtas quā a te habem⁹.

l Peregrini ei su. ⁊c. vñ dictuz fuit abrae. Heū. xv. Scito ꝓnoscēs q̄ peregrinū sit futuz semē tuū i terra nō sua ⁊ ꝙ hoc ostēdit dauid q̄ ꝓpria nra possia nō ē hic inferi⁹: sed in celestib⁹ ⁊ ꝑ intellexerūt pres antiq; fm q̄ ostendit aplus ad Heb. xj. Dies nri q̄si vmbra qz vita hūana brevis ē ⁊ instabilis.

m Scio de⁹ me⁹ q; ꝙ coz. dr ei de⁹ alt q̄d ꝓbare nō ad ḋ q; aliq̄d fiat sibi nocētū q̄ ꝓi⁹ ignotū erat: sicut ꝙbauit patriam Job vt alijs notificaret ⁊ daret patie exēplū. n Et sim. di. ꝙ ut simplicitas opponit duplicitati. Cetera patēt vsq; ibi. o Precepit aūt da. vbi ponit gr̄arūactio de ipo ꝓlo de ipius dauid ꝑcepto. Ꝺō sequit.

p Et incli. se ⁊ ado. deū. adoratione latrie. q Deinde re. adoratiōe dulie. r Immolauerunt q̄ victi. grāgētes facto sicut fecerant verbo ⁊ signo. s Et co. et bi. co. dño. i. in hierusalē vbi erat arca dñi: vel in ētoriꝝ ad ḋ parat⁹ ꝙpe tabernaculū dñi. ō bostijs em̄ pacificis vna ps erat offerentiū: ⁊ de illa comedebāt offerentes ad reuerētiā dei q̄si aliquid sacrū. t Et vnxe. se. salomonē. ḋ ꝙr ponit regni salomonis renouatio: qz alias fuerat vnct⁹ i gion ꝙ sadoch sacerdotē ō mādato dauid vt habet. iij. Reg. i.

v Seditq; salomon sup soliū dñi: vocat hic soliū dñi thron⁹ regni israel quia in illo regno deus vere colebat: nō sic autē i alijs regnis idolatrie subiectis. x Et cūctis placuit: nō fuit autē sic de absalon et adonia: vt patet ꝑ dicta. ij. Reg. de absalō. ⁊. iij. ō adonia. y Et cūcti filij regis dauid dederunt manuz: id ꝙ fidem ꝓmiserunt seu iurauerunt q; fideliter subessent salomoni.

Jgit

filij regi dō dederūt manū ⁊ subie/a ꝙ magn⁹ domin⁹ et laudabil' nimis: cet rex magnus super oēs deos.
cti fuerūt salomōi regi. Magnificauit ḡ dns salomonē sup oēm isb
a ꝙ dedit illi nomē qđ est sup omne nomē: vt i nomine iesu omne genu flectat ⁊c.
rael: ⁊ dedit illi glīam regni: q̄lē nullus habuit añ eū rex isrl. Jgit dō filⁱ⁹ isai regnauit sup vniuersū isrl: ⁊ dies ꝙb⁹ regnauit sup isrl fuerūt q̄dragīta anni. In hebrō regnauit septē ānis: ⁊ i hierlm trigīta trib⁹. Et mortu⁹ ē i senectute b
bona plen⁹ dieꝝ ⁊ diuitijs ⁊ glia: a
Regnauitq; salomō filⁱ ei⁹ ꝓ eo. Gesta aūt dō regi ꝓza ⁊ nouissima i libro Samuel' videntī scpta c
sūt ⁊ i libro nathā ꝓphetę: atq; i d
volumie gad videtī. Uniuersiq; regni ei⁹ fortitudinis ⁊ tēpoꝝ q̄ transierūt sub eo: siue i isrl siue in e
cūctis regnis terrarū.

Dabreiamin siue Paralipome non liber primus: Finit.

Dabreiamin .i. Paralipome/non Liber secūdus icipit: La. I

b Onfortat⁹ est ḡ salo/ f ✝
a ꝙ antiquoꝝ patrū.
c mō filⁱ⁹ dauid i regno
a ꝙ qui me misit mecū est ⁊ nō dimisit me. s.
suo ēt dns erat cū eo
a ꝙ dedit ei nomē qđ est sup omne nomen.
⁊ magnificauit eū i excelsū. Pręcepitq; salomō vniūso israeli tri/g h
bunis ⁊ cēturiōib⁹ ⁊ ducib⁹ ⁊ iudicib⁹ oīs isrl: ⁊ ꝓncipib⁹ familiarū ⁊ abūt cū vniūsa multitudine i excelsū gabaō: vbi erat tabernacu/k
lū fed'is dñi qđ fec moyses famulus dei in solitudie. Arcā aūt dei adduxerat dō ō cariathiarī in lo/l
cū quē ꝓparauerat ei: ⁊ vbi fixerat illi tabernaculū: ḥ ē i hierlm. Altare q̄ⁱ eneū qđ fabricat⁹ fuerat beseleel filius vri filij vr: ibi erat coꝝ tabernaculo dñi: qđ ⁊ req̄siuit salomō ⁊ ois eccl'ia: Ascēditq; m
salomō ad altare eneū coꝝ tabernaculo fed'is dñi: ⁊ obtulit in eo mille hostias. Ecce āt i ipa nocte apparuit ei de⁹ dicēs: Postula qđ vis: vt dem tibi. Dixitq; salomō deo: Tu fecisti cū dō pfe meo misericordiā magnā: ⁊ ꝓstituisti me regē ꝓ eo. Nūc igit dne de⁹ ipleatur sermo tu⁹ quē pollicit⁹ es dō pri meo. Tu ei fecisti me regē sup pl'm tuū multū: q̄ tā inumerabil' n

a Jgit dō filⁱ⁹ isai. Hic vltimo ponit ipⁱ⁹ dō felix ꝙsumatio cū subdit: b Et mortu⁹ est in senectute bona. i. plen⁹ bonis tpalib⁹ ⁊ spūalib⁹. c Scripta sūt in libro sa. vi. hic liber ē ꝓm⁹ et scōs Regū. d Et i ii. na. ꝓ. atq; i ⁊c. Isti duo libri nō habent apud nos nec apud hebreos: qz nō fuerūt ꝙ Esdrā repati. e Situs i iſ. siue i cūc. qz dō nō solū fec factā notabilia ⁊ memoria digna i regno isrl: ꝑ etiā i alijs regnis ꝙ circūitū q̄ sibi subiecit xtute armoꝝ: vt dr. s. rvij. rix. et rx. f Postilla frīs Nicolai ō lyra sup ꝓm⁹ Paral. finit.

a Moraliter. Locutusq; est rex La. XXIX G
dō ad oēm ecclīam ⁊c. Sequit infra. † Pollliciti sūt itaq; ꝓncipes ⁊c. Per istos q̄ ꝓ edificio dom⁹ dñi dederūt aurꝝ argētū ⁊ lapides ꝑciosos vt i textu dr: significant illi q̄ i ecclēsia dei ꝑcellūt alios in aliq̄ grā spāli vtpote in auro sapie i argēto eloquētie: ⁊ alijs gratijs per lapides ꝑcciosos designatis ⁊ oēs istas grās ad institucū veri dō iesu xpi cōuertūt ad edificiū ecclie i bonis moꝝ b ⁊ fide. † Et vnxerūt scdo salomonē in ꝓncipē ⁊c. Per salomonē q̄ iterptat pacific⁹ ⁊ ꝙ sadoch q̄ interptat iustus: significat vn⁹ ⁊ idē iesus xps q̄ ꝙ suū sanguinē pacificauit ea q̄ in celis sūt ⁊ i terris. Col. j. ipe etiā dr iust⁹ anthonomatice. Esa. lxij. Propter sion nō tacebo: ⁊ ꝓpter hierlm nō q̄/escam: donec egrediat vt splendoz inst⁹ ei⁹. Ipse etiā est rex regū ⁊ pōtifex summ⁹ ꝓpter qđ ꝙ melchisedech regē et sacerdotē fuit figurat⁹: vt declarat aplus satis diffuse Heb. vij.

Jgit moraliter inūgūt scdo salomonē i regē ⁊ sadoch i pōtificē: q̄ post ꝓfessionē xpi reg⁹ ⁊ pōtificis factā ab eis in baptismo: eā iterāt in ope bñ vīuēdo.

Jn ca. rxix. vbi dr in postil. Est aūt stibiū vnguētū.

Additio.j. Dictū q̄ hic ponit i hebreo: vbi nos habem⁹ stibiū: nō significat vnguentū: sed pulnerē seu collyriū nigrū qđ ponit i oculis ad decorē ⁊ cōseruationē sanitatis oculoꝝ: vñ de Jeçabel nō bñ in heb. q; depīxit oculos suos stibio: ꝙ qđ posuit stibiū in oculis suis: qđ cōsonat huic lr̄e: nā sicut iueniūt marmores bñtes colorē vnguis hūani q̄ dicūt onychini: ita iueniūt alij habētes colorē nigrū cū nitore: q̄ dicunt stibini rōne ꝓdicta.

Jn ca. vi. vbi dr in postil. Et i libro Mathā ꝓphete ⁊c.

Additio.ij. Sicut ꝓm⁹ liber Regū rōnabiliter attribuit Samueli: eo q; ipe fuit ꝓncipalis ꝓpheta cōtēporane⁹ Sauli: sīc mō possunt attribui scōs ⁊ tertⁱ⁹ Regū Mathā ꝓphete seu gad: q̄ fuerūt cōtēporanei ꝓphete regi dō: ⁊ etiā salomoni.

Secūdus Paralipomenon Jncipit:

f Onfortat⁹ ē ḡ sa. Postq̄ⁱ i libro ꝓmo La. I
actū ē de regno isrl ꝓpueniēte. s. ipi dō ex mera volūtate diuīa. Hic ꝙr agit dō eodē regno ꝓpueniēte ex successione paterna. Sicut em̄ inter filios dō salomō a deo electⁱ⁹ fuit: vt hr̄ li. j. ca. vl. sic i regno patri suo succedit. ꝓmo igit ō isto regno agit ꝓut fuit integrū ⁊ vnitū. scdo de ipo ꝓut fuit defalcatū ⁊ partitū. ca. x. Circa ꝓmū agit ꝓmo de deuotiōe salomonis circa diuina. scdo ō eⁱ⁹ magnificētia circa hūana. ca. viij. Ista tū diuisio nō ē ꝑcisa: qz iter illa q̄ ostēdūt deuotiōez salomōis i diuinis iterponunt aliq̄ q̄ ostēdūt eⁱ⁹ magnificētiā i hūanis ⁊ ecōuerso: ꝑ dicta diuisio accipit fm ptē maiorē. Circa ꝓmū xo ostēdit ꝓmo deuotio salomōis i oblatiōe sacrificij: scdo i edificatiōe tēpli. ca. ij. Prima adhuc i duas qz ꝓmo ondit salomōis deuotio i sacrificijs. scdo iterponit eⁱ⁹ magnitudo i diuitijs. ibi: Cōgregauitq;. Pria adhuc in duas: qz ꝓmo describit salomōis oblatio: scdo diuina acceptatio: ibi. Ecce aūt i in ipa nocte. Sniaxo istaz duaz ptiū ptz ex dict'. iij. Reg. iij. ca. a ꝓncipio ca. vsq; ad mediū: exceptis q̄ sequūt. g Precepitq; salo. ⁊c. qz voluit honorare deū nō solū p seipm: sed ⁊ p ꝓlm sibi subiectū. h Tribunis ⁊ cēturionib⁹ ⁊c. hoc addit ad exponēdū illud qđ ꝓmittit. i Uniuerso isra. qz tota multitudo ꝓlī nō fuit ibi: ꝑ isti q̄ erāt ꝓncipales i ꝓlo: ⁊ iō tot⁹ ꝓl's i ipis virtualiter cōtinebat. k Arcā aūt dei ad. da. ō caria. ij. Reg. vj. dr qz addurit eā de domo aminadab q̄ erat i gabaa. Dicendū qz fm veritatē fuit adducta ō gabaa: ꝑ qz cariathiarim ē q̄dā ciuitas ꝓpinq̄ ipi gabaa: ⁊ p̄s fuit ibi ꝙgregat⁹ ꝓpt devotionez arce: iō dr ḃ de cariathiarī ipam adductā fuisse: vt dictū fuit ibidē. l Altare q̄ⁱ eneū. istud altare erat holocaustoꝝ: ⁊ ꝓpter ḃ salomō voluit ibi offerre. m Ascēditq; sa. ad al. nō ꝙ seipm: ꝑ ꝙ sacerdotes: ad quoꝝ officiū spectabat offerre sup altare: i scda ꝑte dr: n Qui tā innu. est q̄ⁱ

Da mihi sa. Mō aurū: nō diuitias: nō ꝛrenā gloriā a deo petit: et vt sciat pl'm dei regere ꝛ iudicare: si ꝑ eligit rectoꝛ corpoꝛ: multomagꝭ ꝑ eligere debēt rectores aiaꝝ: vt ingressū ad fidē ꝛ egressū ad spem pl'o dei demonstrēt. b Ab excelso ꝛc. Arcā significat i q̄ erāt tabule t. Supra ei scriptū ē. Tabernaculū aūt dñi qđ fecerat moyses i deserto ꝛ altare holocaustoꝛ eadē tempestate erāt i excelsis gabaō ꝛc. Arca aūt dñi postq̄ ītroduxit eā dō i domū suā māsit ibidē vsq; q̄ edificaret templū. c Et. xij. milia ꝛc. Hic nūer' tp̄s gre significat: in q̄ apostolica doctrina pl'm no. te. informat. Bñ aūt p q̄drage narū numerū vel duodenariū curr' ꝛ eq̄tes salomonis numerant: qꝛ p vtrūq; testīm sancti viri sacris lr̄is eruditi: sessioni dei aptant: q̄s ipe sūm' auriga ꝓ nutu suo gubernat. d Sexcētis arg. Quia duoꝝ t. p̄dicatiōe ad cognoscēdā fidei veritatē p̄ p̄dicatores i vsū veri salomonis hoīes adducūt. Sexcēti ġ. i. seragies deni pfectionē eūā gelice doctrine significāt: in q̄ pfectio legis oīno cōsistit: picipue cū redēptoꝛ noster sexta die passus: oīa q̄ de se i lege et pphet' scpta erāt cōpleuit. Ān ait: Cōsūmatū ē: ꝛ iclinato capite emisit spīm. e Cētū q̄n. Qui sūt ter q̄nq̄geni: ꝛ ve. te. ꝓpter pētecostē ꝛ iubileū ꝛ tripliciscēpture distinctionē. q̄ oꝛ: Necesse ē oīa iplere q̄ scpta sūt i lege moysi ꝛ pphet' ꝛ psalmis ō me manifeste significāt

D Ecreuit aūt salo. ꝛc. Be. Dom' quā edi Ca. II

Oficauit salomō i hierl'm significat vniuersalē ecclesiā: qꝛ a ꝓmo electo vsq; ad vltimū quotidie p gratiā veri pacifici edificat: q̄ adhuc partim pegrinatur i mūdo: ptim euasis erūnis cū illo iā regnat in celo: vbi tota regnatura ē pacto iudicio. Ad hāc domū ptinēt angeli: quoꝝ nobis silitudo ꝓmittit dicēte dño: Eq̄les ei angelis sūt ꝛ filij dei sūt ꝛc. Ad hāc ptinet ipe xp̄s q̄ ait: Soluite tēplū ꝟ ꝛ trib' dieb' exci. il. Hoc cū dicebat de tēplo coꝝpis sui. De nobis dicit aplūs: Nescit' qꝛ tēplū dei estis ꝛc. Si ġ ille p assūptā humilitatē fact' ē tēplū dei: ꝛ nos p inhabitantē spīm ei' in nobis cōstat qꝛ figura oīm nr̄m et ipius xp̄i tēplū illud fuit: sed illi' tā q̄ lapidis angularis: nr̄i aūt tā q̄ lapidu viuoꝝ sup ipm edificatoꝝ. Designat eādē domū dei tabernaculuz in heremo factū. Sz qꝛ illa dom' in itinere quo ad terrā ꝓmissionis veniebat. Hec aūt edificabat i terra ꝓmissionis ꝛ in ciuitate hierl'm. Illa vt de loco ad locū a leuit' portata tādē in terrā ꝓmissiōis inducerēt. Hic vt moꝝ i patria et ciuitate regia cōstructa īmobili fundamēto cōsisteret donec figurarū celestiū rē ipam ipleret. pōt in illa p̄sentis ecclie labor et exiliū: i hac futura requies ꝛ beatitudo figurari: vel qꝛ illa a solis filijs isrl'. hec aūt a ꝓselytis ꝛ gētib' facta est. Possūt i illa p̄cipaliter patres veteris te. ꝛ antiqu' dei pl'is in hac ꝛgregata ō gentib' eccl'ia figurari. Quis edificiū vtriusq; dom' specialiter acceptū laboꝛes eccl'ie q̄tidianos ꝛ futura gaudia celestis regni: ꝛ electionē prime eccl'ie de isrl': ꝛ salutē omniū gētiū i xp̄o multimodis ostendat figuris. Qꝛ aūt ꝺꝛ decreuisse salomonē edificare domū nomini dñi: ꝛ palatiū sibi idē significat: qꝛ eccl'ia ꝛ dom' dei est quā pbēnter inhabitat: ꝛ palatiū celestis regis i q̄ gl'e sue magnitudinē cūct' generatiōib' ostēdit. Oparij aūt salomōis sūt q̄ electi q̄ seip̄os edificio dei credendo: operando alios docēdo ꝓparant. g Salomō. Et note et regno pacatissimo illū significat: de quo ait: Esa. Multiplicabit ei' imperiū ꝛ pacis nō erit finis. Hirā ꝟo q̄ interp̄tat vinēs excelse credētes de gentib' vita et fide gloriosos: quoꝝ opere sepe inuat ꝛ augmētat eccl'ia: ꝛ ꝺtra hereticos scismaticos: paganos decret' principalib' firmatur. Petit ġ salomō in ope tēpli auxiliū ad hirā: qꝛ xp̄s volēs edificare eccl'iam: nō solū de iudeis: sed etiā de gētib' operarios elegit. Misit hirā salomoni p̄cisa de libano ligna cedrina et abiegna q̄ in domo dñi ponerent: qꝛ conuersa gentilitas misit ad dñm viros in seculo claros sed securi dominice increpationis de monte supbie deiectos et humiliatos: qui ad normā euangelice veritatis ꝓ modo suo quā doctꝝ ponerent. Misit ꝛ artifices q̄ regēdis populis ꝓponerent. Dionysiū scz ariopagitā Cyprianū et alios multos. Misit et aurū sapientes scz viros et ingenio claros. Pro his omnibus collata gentilitas expectat a domino dona gratie celestis: ꝛ triticū scz verbi dei: et oleum charitatis: vnctionis: et illuminationis spiritussancti.

5.Re.5.a

Et erūt

a ē q̄z puluis frę. Da mihi sapiē
a ℣ in exemplum oibus.
tiā ꝛ intelligētiā: vt ingrediār a
ꝛ egrediar coꝝā p̄'o tuo: q̄s ei
pōt hūc p̄'m tuū digne q̄ tam
grādis ē iudicare? Dixit āt deus ad salomonē: Quia ꝟ magl placuit coꝛdi tuo: ꝛ non postulasti diuitias ꝛ substātiā et gloriā: neq; alias eoꝝ q̄ te oderāt: ℣ nec dies vitę plurimos: petisti aūt sapiam ꝛ sciētiā vt iudicare possis p̄'m meuz supquē cōstitui te regē: sapia ꝛ scientia data sunt tibi. Diuitias aūt ꝛ substātiā ꝛ gl'iam dabo tibi: ita vt null' i regib' nec ante te nec post te fuerit silis tui.

b Venit ġ salomō ab excelso gab baon i hierl'm coꝝā tabernaculo federis ꝛ regnauit sup isrl'. Lō ct
a ℣ sancros. s. locis charitatis ꝛ iugis dei sociaros quos ipe velut auriga gubernat.
℣ angelos hoīmq; ministeria. Vnde currus dei decem m. m. m. l. d. t. e. s. s.

gregauitq; sibi cūr' ꝛ eq̄tes:
a ℣ q̄dragies deni: ꝛ significāt rpa legis quā moyses accepturus q̄dragintа diebus ieiunauit ꝛ populus q̄ p ea instruebat quadraginta annis in heremo fuit.
ꝛ facti sūt ei mille quadringē
c ti curr': ꝛ duodecim milia eq̄
a ℣ i oppidis scz vel edificijs q̄ edificata erāt ad stationem curruum.
tū. Et fecit eos eē i vrbibus q̄
drigaꝝ ꝛ cū rege i hierl'm. Prębuitq; rex auz ꝛ argētū i hierusalē q̄si lapides: ꝛ cedros: q̄si sycomoros q̄ nascunt i cāpestrib' multitudine magna. Ad
a ℣ viri strenui ope ꝛ intellectu i q̄bus ad fidē cōuersis digne sedeat xp̄s. b ℣ spūali.
ducebant aūt ei ęqui de ęgy
a ℣ ex oi natiōe q̄ sub celo ē ℣ quā dicit vnā esse ō cicladib': sed hebrei choa cōgregationē interp̄rant. b ℣ p̄dicatoꝝ. s. qui dār p̄dicationē et audiroꝝ accipiūt fidem.
pto: ꝛ de choa a nęgociatoꝛibus regis q̄ ibāt ꝛ emebāt p̄cio
d q̄drigā equoꝝ sexcētis argen
e teis: ꝛ equū centū q̄nq̄ginta. Silr de vniūsis regnis certheorū ꝛ a regib' syrię emptio celebrabat. Ca. II

℣ d Ecreuit aūt salomon ꝺꝛ
edificare domuz noi dñi: ꝛ palatiū sibi: ꝛ nūerauit lxx. milia viroꝝ portantiū humeris: ꝛ octogita milia q̄ cederēt lapides i mōtib': p̄positos/
℣ hec in regū pleni' dicunt.
q̄ eoꝝ tria milia sexcētos. Ādsit q̄z ad hirā regē tyri dicēs:

pul. ter. bigbole est ad designādū magnā populi multitudinē.
d Et igrediar ꝛ egrediar coꝝā populo ꝛc. iste egressus intelligit ad bella ꝓ defensione pl'i: ingressus ꝟo ad iudicia ad p̄scindēdū populi litigia. b Venit ġ salomō ab excelso gabaon i hierl'm vt ibi cōrā tabernaculo vbi erat arca dñi offerret hostias: sicut et i gabaō obtulerat. c Congregauitq; sibi curr' ꝛc. Hic ostendit magnificētia salomonis i diuitijs: ꝛ ptz sniā exod. xij. Begum. x. ca. in fine.

Capitulum: I

Dozali.

† Confortat' est ġ salomō filius dauid i regno suo. Expositio mystica posita est. ij. Regū. iij. capi. vsq; ibi.
Venit ġ salomon ab excelso gabaon. Sedit † Congregauitq; sibi curr' et eq̄tes ꝛc. Salomō aūt cū cōfirmat' erat i suo regno ꝓ obedientiā pl'i pfectā ꝛ p diuinā reuelationē: et tū sollicite sibi puidit ō currib' ꝛ eq̄tib' ꝛ aliis ad defensiōez regni sui ꝛ ei' firmitatē ptinētib'. ꝛ p ꝟ ostēdit q̄ licet hō ō diuino auxilio sit securus: tū non debet omittere ea q̄ rōnabiliter fm humanā viā facere vident ad sui et suoꝝ securitatē: nisi sibi ꝑbitū esset: sicut ꝑbitum fuit amasie. q̄. Paralipo. xxv. ne secū duceret milites de regno decē tribuū quos tamē cōdu xerat ad sibi auxiliandum.

Capitulū: II

℣ d Ecreuit autem ꝺꝛ care ꝛc. Hic cōsequenter describit de notio salomonis in edificatione templi. et primo describit hui' edificationis ꝓparatio. secūdo operis. pfectio. iij. ca. tertio templi edificati dedicatio ca. v. Preparatio aūt edificationis consistit in materia ꝛ operarijs de quibus hic agit: ꝛ ptz sentētia ex dictis. ij. Regū. v. ca. vbi eadem ponunt: licet ozdo in aliquibus variet: hic etiam addit. tur aliqua que discarrentur.

Et rad

Sicut egisti cū dauid p̄re meo: ꝛ misisti ei ligna cedrina vt ędificaret sibi domū i q̄ ꝛ habitauit: sic fac mecū vt ędificē domū noi dñi dei mei vt cōsecrē eā: ad adolēdū icēsū coꝝā illo: ꝛ fumigāda aromata: ꝛ ad ꝓpositionē panū sempiternā ꝛ ad holocaustomata mane ꝛ vespę ꝟ ꝛ erat iuge sacrificiū. c Sabbatis q̄z ꝛ neomenijs ꝛc. q̄ sūt ista festa dictū fuit. j. ll. xxiij. ꝛ fine.
d Si ēm celū ꝛ celi celoꝝ ꝛc. ꝟ dixit salomō ad remouēdū errorē ne aliqs crederet deitatē loco determinato circūscribi. e Mitte ġ mi. vi. eruditū. iij. Regū. vij. ꝺꝛ: Misit q̄z rex salomō ꝛ tulit hirā: de volūtate eīm hirā regis tyri iuit iste hirā fuit notabilis artifex: et ideo ꝺꝛ ab eo missus ad petitionē tū salomōis.
f Et hoz. cho. totidē. iij. Reg. v. nō fit mētio ō isto hozdeo: qꝛ ibi solū fit mentio de cibo hoīm: hozdeuz aūt istud erat ad pabulum aialiū. g Olei q̄z ꝛc. immediate subdit in hebreo: Et vini bathos. xx. milia: qō omittit' i trāslatiōe nr̄a qꝛ ptz ex ꝟ qō. j. ꝺꝛ: Triticū ġ ꝛ oleū ꝛ vinū ꝛc.
h Misi ġ tibi vi. ꝛc. Rex eīm tyri vocabat eū patrez tū ꝓpter etatē: tū ꝓpē arte sue excellentia: vt ptz i isra hebrei tū dicūt ꝺ: hirā patris mei: qꝛ oīa nota apud eos sūt indeclinabilia: sic apud nos cornu et gelu. i. artificē excellētē a tpe patris mei: ꝛ sic fuit excellēs apud eū. ita ꝛ mecū.
i Filiū mu. de fi. dan cuiꝰ pat fuit tyri'. iij. Reg. vij. ꝺꝛ: Et tulit hirā de tyro filiū mulieris vidue ō tribu neptalī pre tyrio. qō exponūt hebrei sic: q̄ fm veritatē mat' hui' hirā fuit in dea ꝛ ō tribu dan: vt ꝟ ꝺꝛ: pat aūt ei' fuit iude' ꝛ de tribu neptali: iō. iij. Reg. ꝺꝛ: hirā de tribu neptalim: qꝛ genealogiatio fit ex pte patris magis q̄ mris: ꝺꝛ tū p̄ ei' tyri': nō natiōe ſ habitatiōe: qꝛ habitauit ibi: sic ij. Reg. vj. ca. ꝺꝛ: Et habitauit arca dñi i domo obededō gethei: ō sic cognomināb': eo q̄ hitauerat in geth: erat tū ō tribu Leui. Cetera patēt ex dictis. iij. Reg. v. k Triticū ġ ꝛc. supra nō fecit mentionē de vino: sed qꝛ hic reperit: tenenduz q̄ a principio fuit sub pacto sicut ꝛ alia.

Capitulū: II

Moraliter.

† Decreuit aūt salomon edificare domū nomini domini ꝛc. Expositio mystica huiꝰ capituli posita est. iij. Regum. v. capitulo.

℣ ℣ Et cepit

Cepit salomō ꝛc. In area bozną iebusei Ecclesia p arcā signat. Unde cui⁹ ventilabrū i manu sua ꝛ permūdabit areā suā. Bozną .i. ornatus natione iebuseus gentiles significat: a dño ornādos ꝛ i filios ecclie cōmutandos. Uñ fuistis altqñ tenebre: nūc aūt lux i dño. Jebus ipsa est hierlim: ieb⁹ interptāt cōculcata: hierlim visio pacis: i q̄ dū bozną gētilis regnabat ieb⁹ dicta est: ꝙ cū dō in ea locū holocausti emeret: ꝛ cū salomō tēplū edificaret: hierlim vocata ē. Hēc ciuitas esū nescia diuini cult⁹ cōculcat̄ a demonib⁹: ꝙ cū rp̄s eā respexit pacis i se ꝛ locū iuenit ꝛ nomē. b Mēse secundo. id est maio: mor. s. post pasca vt cōsecrat⁹ mystica solēnitate: pplꝰ digne aggrederet mysticū op⁹. c Anno quarto. Post expletā dispsationē diuine incarnatiōis: q̄ i q̄ttuor etāt gelijs scripta est: miso spū de celo ecclīa fabricata ē. Que i libro Regū exposuim⁹: i Paralipo. sub breuitate pstringim⁹. d Logitudinis. Logitudo dom⁹ lōgā ecclie patiētiā significat. Latitudo charitatē q̄ etiā diligit inimicos donec cū solis amicꝭ i deo gaudeat. Altitudo ꝛo spem future vite ꝛ retributionis: q̄ oia aduersa contēnit: donec videat bona dñi i terra viuētiū. Notādū q̄ trigīta cubiti altitudinis: q̄ in Regū legunt nō ad tectū templi: ꝙ vsq; ad cenaculū inferi⁹ puenerūt. Hic ēn q̄ altitudo. c. xx. cubitoꝝ erat. Alij. xxx. ad mediū cenaculū. Alij ꝛo ad tertiū. Deinde vsq; ad supmū tēpli tectū numerabunt: alij. xxx. ꝛ sic tota altitudo dom⁹ in cētū viginti cubitꝰ cōsumat: quo nūero virorū primitiua ecclesia i hierlim gratiā spūssancti accepit. Quindecim nāq; q̄ ex septē ꝛ octo cōstāt futurā vitā signāt q̄ nūc agit i quiete aiarū et pficiet i resurrectiōe corpoꝝ. q̄ndecim ꝛo i trigonū ducta. i. cuz oīb⁹ ptib⁹ suis numerata cētū viginti fiūt q̄b⁹ designat futura beatitudo electoꝝ. Uñ aūt b numero tertiū cenaculū dom⁹ cōsumat q̄ post pscntes labores post aiarū requiē plena felicitatis glia i resurrectiōe cōplebit. e Porticū ꝛo. Jpsuꝫ. s. tēplū q̄s erat ꝓ forib⁹ oracult: triptita ei fuit fabrice distinctio: b ē porticus ante tēplū. Et ipm tēplū i q̄ altare thymiamatis: mēsa ꝓpositiōis: ꝛ cādelabrū luminis erāt. Et oraculū. i. scīmsctoꝝ vbi arca testamēti et cherubin post velū collocata. Porticꝰ ꝛo ante tēplū antiq̄tū figurā gestat fideliū. Jpsū ꝛo tēplū eoꝝ q̄ post incarnationē dñi i mūdo venerūt. Dom⁹ aūt interior regni celestis gaudia vtriusq; data. Notādū q̄ q̄ pietes dom⁹ lapidib⁹ p̄ciosis facti fuerūt tabulis cypressinis vel cedrinis opti: laminis aureis vestiti. Uñ in Regū: ꝛ cedro oīs dom⁹ vestiebat ꝛc. Lapides parietis vel pauimēti ꝛ tabule ꝛ aurū sctoꝝ vitā in ecclīa significāt: lapides viui sūt sancti fortitudine fidei in vnā regulā cōtūcti. Tabule q̄z cedrine vel cypressine sūt scti latitudine varietatū ꝛtutū ꝑm donationē spūssancti i eadē fide sibimetipis conueneri. Auri lamine sūt sācti supeminētē scientie charitatē habētes ꝛ huiꝰ fulgore gratissimo adinuicē cōgandētes. f Strauit q̄z pa. Sicut latitudo parietis i altū exurgēs: ꝛ ad laquearia puēniens ꝓuect⁹ virtutū q̄bus sancti ad celū puenīūt: vel sanctoꝝ chozos sibi p varia tpa succedētes significat. Jta equalitas pauimēti cōcordē eoꝝ humilitatē qua i hac vita positi sociali charitate cōuersant. Pauimentū p̄cioso marmore stratū multo decore: ꝛ marmor rectū tabulis abiegnis: q̄z vita iustorū primo fidei firmitate munīēda ē i corde post virtutū latitudine ornāda i ope. Quid ēn ꝓdest decor marmoris tabulis obrecti: nisi aliq̄d mysticū ostēdat: ꝙ bonorū amplitudinē operū fortitudine fidei fulciēdā ee significat. Abies ꝛo alta ꝛ durabilē mētē electorū infima spernētē celestiū⁹ inhereē: ꝛ virtute pacietie excellentē demōstrat. Auri lamie marmori de tabulis abiegnis suppositē latitudo est charitat⁹ de corde puro ꝛ cōsciētia bona ꝛ fide nō ficta: q̄ sīē aut⁹ alijs metall⁹: ita ceteꝛ virtutib⁹ i tēplo dei ꝑfulget g Postes ꝛ ostia ꝛc. Texit cū aditū fidei ipo dño pādēte q̄ veritate reluceat oīb⁹ eccleśiā intrātib⁹ ostēdit. Ostiū tēpli xp̄s est p quē venīt ad patrē. q̄ ait: Ego sū ostiū ꝛc. Jn regū ita scriptū est: Oraculū habebat viginti cubitos logitudinis: ꝛ. xx. latitudinis. ꝛ. xx. altitudinis. Oraculū ōr sctūsctoꝝ: q̄z ibi diuīa ꝛ angelica locutiōe hoīb⁹ secreta reuelanꝭ. Uñ: oraculū i abditis. i. i. teriori domo fctū ē: q̄z i supna patria angelorū visio ꝛ allocutio ꝛ ipa dei p̄sentia reuelabit. Q̄ dicit. xx. cubitos altitudinis parietē cedrinū: significat q̄ oraculū ab ede exteriori segregat. h Et celauit. Habet hec dom⁹ sicut i Regū legit: celaturas eminētes cū scīs opa ꝛtutū nō i occulto agāt: ꝙ exēplū oīb⁹ pferūt. i Fecit q̄z ꝛc. Oraculū vbi erat arca viginti cubitos habebat i logitudine: latitudine: altitudine. i. p q̄drū: q̄z in supna patria vbi regē i decore suo vidēt sācti: sola charitas diuine ꝛ supne gr̄e p oīa fulget. Unde in sequētib⁹ laminis aureis texit eā. i. menia supne ciuitatis gr̄a charitat⁹ ipleuit. k Talētis sexcētis. Jn talētis pōderis pfectio q̄ charitatis pfectionē exprimit: sicut pfectio senarij: p quē cētenari⁹ multiplicat⁹ vt fiant sexcenti.

¶ Sed et lacus fe. ꝛc. Quinquagenario numero pcōrū remissio ꝛ spiritualis grā ꝛ requies eterna figurat: clauis ꝛo lamine auri affigebanꝭ in parietibus dom⁹ dñi. Claui sūt verba celestia q̄b⁹ in amore bono ꝛ opeꝝ pficim⁹ ꝛ confirmamur: hec nobis pmittūt veniā pcōrū p gratiā sancti spūs: ꝛ sabbatismū i futuro eternū. Ibi sūt claui dilectiōis ꝛ claui timoris q̄b⁹ incipiētes necdū ad pfectionē veniētes illecebras vitioꝝ mortificant: illis. s. veritatis sermonib⁹ cōfixi: q̄b⁹ docemur carnē nostrā crucifigere cū vitijs ꝛ cōcupiscētijs. Uñ ꝓpheta: Cōfige a timore tuo carnes meas ꝛc. Qui ad pfectiora puemēs de clauis pfectiōis ait: Mihi aūt adherere deo bonū est. Cenacula quoq; texit auro. Sicut sanctalā ctoꝝ vbi erat arca: internā sanctoꝝ vitā in cōspectu redēpto ris significat. Uñ Abscōdes eos in abscōdito faciei tue a vsitur. hoim. Jta cenaculā in alto eandē vitā. i. i celis esse: ꝛ nō in hoc mūdo. Unde: Que sursuꝫ sunt querite vbi xp̄s est i dextera dei sedēs. b Fecit etiā duo cherubin ꝛc. Hoc in regū pleni⁹ legit ita scriptū: Et fecit in oraculo duo cherubin de lignis oliuarū decē cubitoꝝ altitudinis: quinq; cubitoꝝ ala cherub vna ꝛ q̄nq; cubitoꝝ brozū ala cherub altera. i. decē cubitos habētes: a summitate ale vsq; ad ale alteri⁹ sūmitatē. Decē quoq; cubitoꝝ erat cherub secūdus mēsura pari: ꝛ opus vnū in duob⁹ cherubin. i. altitudinē habebat vn⁹ cherub decē cubitoꝝ: ꝛ sīl⁹ cherub secūdus. Posuitq; cherubin in medio tēpli interiorꝭ: ertēdebat aūt cherubin alas sua: ꝛ tāgebat ala vna parietē: ꝛ ala cherub secūdi tāgebāt parietē alterū. Ale aūt altere in medio tēpli seinuicē cōtingebāt. Posuit aūt cherubin (vt in regū legit) i medio tēpli interiorꝭ: ertēdebat aūt alas suas cherubin: ꝛ tāgebat ala vna parietē ꝛc. Manifestū est ex his q̄ dicta sūt quasi cherubin i medio tēpli interiorꝭ sint positi quoꝝ habitatio est in celis. Ertēdebat aūt alas quasi ad volādū: q̄z āgeli semp habēt animū obsequio diuine volūtatis paratū. Or ala vna tāgebat parietē: ꝛ ala cherub secudi alterū parietē: ptinet ad illā charitatis administrationē: quā nobis angeli exhibēt. Or ale altere in medio tēpli seinuicē cōtingebāt: eā dilectionis gratiā q̄ se alteruterū cōplectūt significat. Texit quoq; cherubin auro: q̄z naturā eoꝝ cōditoꝛ īmortali claritate sublimauit ꝛ mentē vere dilectionis atq; humilitatis luce cōpleuit. Cherubin angelice dignitatis vocabuli est. Singulari numero cherub ōr: plurali cherubin. Uñ: Per cherubin angeli q̄ in celis conditoꝛi suo semp assistūt possunt intelligi. De lignis oliuarū facti: q̄z virtutes angelice vncte sūt gratia spūssancti: ne arescāt ab amore dei. Sūt aūt altitudinis decē cubitoꝝ: q̄z denario vite eterne fruunt: habētes inuiolatā cōditoꝛis imaginē seruata sanctitate iusticia ꝛ veritate quā prima cōditione pceperūt. Denari⁹ ēn decē obolis cōstat: ꝛ in se nomē regis cōtinet ꝛ imaginē. Uñ regnū celeste significat: vbi angeli in imagine conditoꝛis ad quā facti sunt semp manēt: ꝛ electi hoies imaginē quā pecca do amiserāt recipiūt. Ale cū i sanctoꝝ hoim figura ponunt: virtutes eoꝝ significāt: q̄b⁹ semp ad celestia volare: ꝛ i his delectare cōuersari. Cū vero in figura angeloꝝ: gratiaꝝ ꝑpetue ꝛ indefectiue felicitat⁹ eoꝝ q̄ semp i celestib⁹ i ministerio sui pīstūt autoꝛis: vel q̄z leuitate spūalis nature sūt p̄diti: vt vbicūq; voluerint statim q̄si volādo puenīāt: ꝛ hic cū alis figurati: ꝛ ꝙbis sūt cū alis ostēti. Duo cherubin. i. duo testamēta: in oraculo facti in secreto cōsilio diuine dispēsationis: de lignis oliuaꝝ: q̄z lucē scie nobis tribuūt iuuāte flāma charitatis dei p spīrisancū: decē cubitis alti: q̄z obseruātiā decalogi ad deo seruiēdū p̄dicāt: denario p petui regni remunerādā. c Jta vt ala vna ba. q̄nq; cu. Quinq; cubitoꝝ erat ala cherub vna ꝛc. q̄z angeli legē dei descriptā in quīq; libris indefessa deuotione custodiūt diligēdo. s. deū ex oībus viribꝰ suis ꝛ primos. tanq̄ seipsos plenitudo aūt legis est charitas: primi quoq; adinuicē sūt spūs angelici ꝛ homines electi. Unde vtraq; ala cherub ciusdē mēsure est q̄z eadē deuotiōe q̄ sese alteruterū in deo diligūt: nostrā quoq; ad se ascēdentiū societatē desiderāt. Similiter ergo ale decē cubitos cōplēt: cū i gemina charitat⁹ exhibitiōe angeli cōditoris sui p̄sentia letanꝭ. d Tāge parietē. Duos eque parietes alis suis tāgūt: q̄z iudeos ꝛ gētiles secū habēt celestis aule possessores: nō q̄ ibi sit local⁹ distinctio inter vtrūq; pplm: sed q̄z maior est festinitas interne beatitudinis ꝑ consortio adunate in deo fraternitatis. Ertēdūt ergo ad vtrūq; parietē alas: q̄z letantes in celesti patria iustos vtriusq; populi ad laudē excitāt creatoris.

Alas rectas auro ad oraculi parietes ertēdūt: sicut habēt facies versas ad exteriozē domū: q̄z angeli sicut suā innocētiā cōseruāt: sic de sanctoꝝ beatitudine gaudent: vt eis quos adhuc in terris cōspiciūt opem ferāt donec illos ad celestē patriā introducāt. Oēs ēn sunt administratoꝛij spūs in ministeriū missi, ꝓter eos qui hereditatē capiūt salutis. Alis exteriozib⁹ iste vnū parietē ille alterū cōtingit: q̄z ver⁹ ꝛc. antiquo populo scriptū nouū nobis q̄ post incarnationez dñi ad fidē venim⁹. ꝛ sedo parieti. i. septētrionali recte cōparamur: q̄ post frigoza ꝛ tenebras idolatrie lucē veritatis cognouim⁹.

a sed ꝛ clauos fecit aureos: ita vt a
singū claui sidos q̄nq̄genos appēderēt. Cenacula q̄z texit auro
a Fecit etiā i domo sanctisanctoꝝ
a ¶ vn⁹ mēsure ꝛ eiusdē opis erāt duo cherubi: q̄ nulla dispar voluntas est in supna patria: vbi oēs illustrant⁹ eadē p̄sentis dei visione ꝛ gloria. b ¶ ꝑpter cōsortiū charitatis q̄ min⁹ q̄ inter duos ec nō pōt. vñ discipl⁹ ad p̄dicādū binī mittūt vt q̄ vbū fidei p̄dicēt charitatē ante oīa teneāt.
cherubin duos opere statuario
ꝛ texit eos auro. Ale cherubin
c viginti cubitis ertēdebanꝭ: ita
vt vna ala haberet cubitos q̄n
d q̄ ꝛ tāgeret parietē dom⁹: ꝛ altera q̄nq̄ cubitos habēs: alā tan
a ¶ vnū op⁹ erat in duob⁹ cherubin: q̄ vtriusq; testamēti scriptores eadē celebrare opis ꝛ deuotione charitatis dei seruitū vna: et cōsonavoce ac fide deum p̄dicant.
geret alterius cherub. Similit⁹r
cherub alteri⁹ ala q̄nq̄ habebat
e cubitos: ꝛ tāgebat parietē ꝛ ala
a ¶ q̄z in omni labentiū rerū varietate sancti sui corporis sensus i obsequiū sui cōditoris exercēdū
eius altera q̄nq̄ cubitoꝝ. alam
a ¶ ale interiores sup arcā seinui cē contingūt: q̄ testamēta pari de dño cōsentiūt attestatiōe.
cherub alteri⁹ cōtingebat. Jgit
ale vtriusq; cherub expāse erāt
ꝛ ertēdebanꝭ p cubitos viginti.
¶ q̄ nos ab huiꝰ peregrinatiōis crūna erectos ad suū desiderāt venire cōsortiū.
Jpsi aūt stabant erectis pedib⁹ b
a ¶ versas habēt facies
f ꝛ facies eoꝝ vērse erāt ad exteri
g oꝛē domuz. Fecit quoq; velum c
a ¶ supnoꝝ desideꝛio quo imitari cruces nr̄as potrādo debem⁹. b ¶ sacramēto dñice passionis. c ¶ flāma spiritualis amoris. Uñ dixerūt q̄ ābulauerūt cū dño: ¶ one cor nr̄m ardēs.
ex hyācintho pūrpura et cōcco

Sed et lacus fecit aureos: ita vt singuli claui sidos q̄nq̄genos appenderēt. Cenacula q̄z texit auro. Fecit etiā i domo sanctisanctoꝝ. a Sed et clauos fecit aureos ad cōiungendū fortiter laminas aureas cū tabulis q̄ erāt in parietibus dom⁹. b Jpsi aūt stabant erectis pedibus. i. aliquatis: vt dicit magister i hīstoꝛijs ita q̄ habebāt vnū pedē magis eleuatū altero q̄si disponerēt ad ābulādū: ꝙ nō videꝭ vez: q̄z in heb. hr̄. Et stabāt sup pedes suos ita q̄ vterq; pes vni⁹ cherub tāgebat pauimētū: ꝛ sīl⁹ pedes alteri⁹: ꝛ iō cū ōr: b: Stabāt erect⁹ pedib⁹: itelligēdū ē. i. rect⁹ q̄z recte su pedes suos stabāt. c Fecit q̄z. ista erat p pēdēs ad pietē diuidētē sctm ꝛ scīsctoꝝ ꝛ tpe passiōis xp̄i scissū fuit: vt hr̄ Mat. xxvij.

Ante fores

a Et intexuit eis cherubin. Intexunt cherubin bis quattuor colo/
rib⁹:cū in oībus q̄ pie agim⁹ a venenat⁹ demonū telis p angelica p̄/
sidia ꝓteginur:t multitudine sciētie indesinēter vtimur respicientes
semp ad eloquia diuina:ne a virtutū calle aberrem⁹. b Ante fo/
res tēpli. Stabant in porticu ante fores tēpli: t ingressum tēpli suo
decore ex vtraq; parte ornabāt. Ostiū templi
dñs est q̄ ait: Nemo venit ad patrē nisi p me
xp̄m. Ostiū colūne ab vtroq; latere circūstant:
cū ministri sermōis vtriq; pl̄o introitū regni
celestis ostēdūt: vt q̄cūq; a luce legalis scientie
vel gētilitatis errore ad fidē euāgelij venerit:
habeat eos paratos q̄ sibi iter salutis xp̄o mō
strent t exēplo. In regū o bis colūnis legit
Qui cū venisset ad regē salomonē fecit omne
op⁹ ei⁹ t finxit duas colūnas creas xc.
c Trigintaq̄ cu. Hic numer⁹ p̄fectionez
significat magistroz. Septenari⁹ eñ numer⁹
p quinariū:vel q̄nari⁹ p septenariū multipli/
cat⁹ trigintaq̄ reddūt. Quinari⁹ xo legē
septenari⁹ ꝓpter spm̄ septifomē in floze radi/
cis iesse manētē euāgeliū exprimit. Ūñ alibi:
dñs q̄ panib⁹ q̄ milia hoīm. Et alibi:
septez panib⁹ quinq; milia pauisse narrat.
Colūne igit triginta q̄ cubitoz significāt
doctores euāgelij duoz testamētoū habere p
fectā scientiā. Ūñ vobis datū est nosse myste/
riū regni dei. Et alibi: aperuit illis sensuz vt i/
telligerent scripturas. d Quasi catenulas.
Multiplex catenarū contextio t retis p̄m re/
gū expāsio multiphariās electoz psonas in/
sinuat: q̄ cū xbis p̄dicatoz fideliter auscultā
do t obediēdo adherēt: quasi capitib⁹ colum
naruz suppositā retia et catenule miraculum
sue cōuersionis spectātib⁹ p̄bent. e Capiti
b⁹ colū. Capita colūnarū. i. suprema ps̄ cor/
dia sūt doctoz: quoz deo deuotis cogitatio/
nib⁹ sicut capite mēbra: ita ipoz oīa opa di/
riganť t verba. f Malogranat⁹. Uno foris
cortice multa interi⁹ grana circūdāt: vñ eccle/
siā significāt: qz vni⁹ fidei munimine īnume/
ra electoz agmina circūdat: vel cuiusq; iusti
vitā et mores: q̄ multa cogitationū virtutūq;
insignia ne forte defluant firma fidei t humilitat⁹ vallant custodia.
Apte xo capita colūnarū malogranat⁹ erāt i gyro circūdata: quia
sancti doctores ꝓioz vitā fidelū ad memoriā reuocāt: eozūq; exem
plis t sermones suos oī pte cōfirmāt: ne si aliter q̄ illoz habet regu
la vixerint vel docuerint errēt. g Ipsas q̄z colūnas. Ideo duc fa
cte sunt colūne t ita disposite: vt nobis in ꝓsperis t i aduersis īgres/
sum regni celestis ante oculos habēdū docēat. Notādū vero q̄ por
ticus tēpli etiā vestibulum vocat: t q̄ legim⁹ inter vestibulū t alta/
re inter porticū t altare itelligi debere. Scōa colūna significat p̄di
catores q̄ gētib⁹ ad p̄dicādū missi sūt. Uel dextra colūna eos signifi
cat: q̄ vētuꝝ i carne ꝓbauerūt dñz. Scōa xo illos q̄ tā venisse t mū
dū suo sāguie redemisse testāt. Ambe colūne silī vocabulo cēsent cū
vna firmitas t altera i roboze sit vt vna fidei t opis fortitudo cūct⁹
esse doctoz⁹ mōstret: t nr̄i tpis doctores tacite notēt: q̄ colūne do
mⁱ dei videri t appellari volūt: cū i se firme fidei ad cōtēnendas scli
pompas ac desideranda bona inuisibilia nihil habeāt roboris ad cor
rigēdos vel industrie ad itelligēdos coꝝ q̄b⁹ p̄sūt errozes. La. IIII
b Fecit q̄z al. Altare holocausti significat eos q̄ corp⁹ suū t alia
rudo deo igne amoris ꝓsecrant: quoz pseu erātia i bono ope lōgi/
tudo altaris exprimit. latitudo amplitudinē i charitate dei
t p̄mi. spem i expectatiōe diuine visitatiōis altitudo ptendit.
i Viginti cu. lati. xc. Uicenari⁹ magnā p̄fectionē idefesse lōganimi
tat⁹ t sincere dilectiōis significat: q̄ p vtriusq; t. obseruātiā nobis tri
buit. Quater ei quini viginti sūt. Quinq; aūt sūt libri legis: t quat
tuoz euāgelia. Cū xo ad itelligētiā t custodiā leg' illustrāte gr̄a pue
nim⁹: vicenariū nūerū p̄ficim⁹: fitq; idē nūer⁹ in lōgitudine t latitu/
dine altaris: cū corda electoz docēte vtroq; t. pseuerātia bonī opis
etiā i psecutiōib⁹ seruāt: t hilaritatē dilectiōis etiā i eos q̄ psequūť.
k Et decē cu. al. In denario spes celestiū p̄miozū significať. Unde
q̄ in vinea patrisfamilias laborāt denario remunerant. Unde: altare
quidē electos significat: p signāda coꝝ vita ꝓpetua decē cubitis ex
altať. l Mare etiā xc. Lauacrū salutare q̄ i remissiōe pctōz lava/
mur. Sacerdotes eñ in eo lauabant: vt i sequētib⁹ dicit: qui oēs ele
ctos significāt: eo q̄ sint mēbra veri sacerdotis. Recte autē hoc vas
mare dicit i memoriā. s. maris rubri: in quo extinctis egyptijs t libe
rato ꝓlo dei baptismi forma p̄cessit. Baptism⁹ xo vite nobis mūdi/

Ciam

a Ante fores etiā tēpli duas colūnas. Hic ihc agit d
bis q̄ erāt in porticu. s. de duab⁹ colūnis notabilib⁹ q̄s
quib⁹ dictū fuit diffuse. iij. Reg. vij. t ptz snia ex dict⁹
ibidez: excepto q̄ sequit: b Et quasi catenulas in
oraculo t supposuit eas capitib⁹ colūnarū: cernū ē aūt
q̄ ille colūne erant i porticu tē
pli: t ī dicūt hic expositores
nostri cōiter q̄ licet oraculū ꝓ
ꝓfūssime dicať ipm̄ ꝓpiatato/
riū: eo q̄ inde vbanť respon
sa diuina q̄si de sede dei: vt di/
ctū fuit diffuse Exo. xxv. cū vi
teri⁹ trahit ad signāda totaꝝ
domū sancti sctoꝝ in q̄ erat ꝓ
pitiatoriū: t viteri⁹ ad signi/
dū ptē anteriozē tēpli q̄ dice/
batť scm̄ vel sancta: t viteri⁹
ad signādū etiā porticū eo q̄
cōiūgebať templo: t i ꝫ scm̄
loquit hic scptura. cū dr̄: Et q̄
si catenulas. i. opus reticula/
tū ad modū catenaꝝ simile fe
cit. c In oraculo. i. in porti
cu vbi erāt colūne. d Et im/
posuit eas capitib⁹ colūnaꝝ
q̄ sup capita illarū colūnarū
erat op⁹ reticulatū: vt dr̄. in.
Reg. vij. t ibi fuit diffuse ex/
positū: ꝫ q̄ nō recolo meminisse
se in veteri testamēto t magis
vbi agit de tēpli edificatione
q̄ oraculū dicať nisi ipm̄ ꝓ
piatoriū t dom⁹ scūtoꝝ in q̄
erat ꝓpitiatoriū. Iō pōt istud
aliter exponi. Ad cui⁹ intelle/
ctū sciēdū q̄ i parietib⁹ sancti
sanctoꝝ erāt celate varie figu
re t erāt ibi aliq̄ ad modū ope
ris plectilis seu concatenati vel
reticulati t cōsile op⁹ factū fu
it i capitib⁹ istarū colūnarū:
tū de alia materia: q̄ iste colū
ne fuerunt de ere: oēs aūt figure q̄ apparebat in domo
sanctisanctoꝝ erant auree. Sm̄ hoc igit̄ potest exponi
hec littera sic: Et q̄si catenulas in oraculo. i. op⁹ re/
tenatū seu reticulatuꝝ sile illi q̄d erat in oraculo: sup/
ple fecit. Et supposuit capitib⁹ colūnaꝝ. e Ipas q̄z
colūnas posuit i vestibulo tēpli. i. porticu. La. III

Moraliter. † Et cepit salomō edificare
domū dñi i bie. xc. Exposui
onē hui⁹ capli mystica reḡre. iij. Reg. vj. ca. La. IIII
f Fecit q̄z altare eneū. Hic ihc agit de vasis mini
sterij inter q̄ cōputanť etiā altaria: t primo po/
nit⁹ istoꝝ descriptio. Scdo ponit⁹ quedā epilo/
gatio. ibi: Et cōpleuit. Circa primū agit primo de ali/
quib⁹ q̄ erāt in atrio sacerdotū. Scdo de illis q̄ erāt i
tra tēpli. ibi: Fecit aūt cādelabra. Primo q̄ agit de
altari holocaustoꝝ cū dr̄: Fecit q̄z altare eneuꝫ istud
nō fuit cōcauū sicut altare q̄d fecit moyses: q̄ nō erat
portandū de loco ad locū: ꝫ erat interi⁹ de lapidib⁹ l/
politis: sm̄ q̄ scribit Exo. xx. t exteri⁹ erat eneū.
g Viginti cubitoꝝ longitudinis xc. t sic ꝑz q̄ erat
multo maius q̄ altare q̄d fecerat moyses: q̄d erat tri
q̄nq; cubitoꝝ in quadrū sm̄ lōgitudinē t latitudineꝫ
t sic arca supioz erat. xxv. cubitoꝝ habebat etiā tres
cubitos tm̄ i altitudine: istud xo habuit. xx. cubitos
in lōgitudine: t. xx. in latitudine. t. x. in altitudine: t
sic arca superioz habebatť q̄dringētos cubitos: patet
etiā q̄ oportebat habere ascēsū ad ꝫ altare: aliter sa/
cerdotes nō possent desup ministrare: ille tū ascensus
erat sine gradibus p modum elevatiōis paulatim ad/
cēdentis a lōginquo: sicut plenius dictū fuit in Exo.
ca. xx. h Mare etiā eneū. Hic cōsequēter agit d ma
ri eneo in quo lauabank sacerdotes. Secundo de lu/
teribus in quo lauabank hostie offerende. ibi: Fecit
q̄z conchas. Sn̄ia istarū ptiū ꝑz ex dict'. iij. Reg. vi.
ca. vbi diffuse fuit dictū d dispositiōe hui⁹ maris t lu/
ter: tū de ꝫ aliq̄ pauca sūt hic exponēda.

Quasi

a ꝑ castigatione carnis. vnde: Mortificate mē/
b t byssū: t iteruit ei cherubin. An
bra vestra que sunt sup terram.
te fores etiā tēpli duas colūnas a
c q̄ triginta t q̄nq; cubitos habe/
bant altitudinis. Porro capita
d eaꝝ q̄nq; cubitoꝝ: necnon t q̄si b
catenulas in oraculo t supposu c
e it eas capitib⁹ colūnaꝝ. Malo/ d
granata etiā centū q̄ catenul' in
f terposuit. Ipas q̄z colūnas po/ e
a ꝑ dextera colūna doctores significat: qui i hie
rusalē primitus instituit ecclesiam.
suit in vestibulo templi: vnam a
dextris: alterā a sinistris. Eam
a ꝑ firmitas.
q̄ a dextris erat vocauit iachin:
a ꝑ in roboze.
et que ad leuā vocauit booz.
b Fecit quoq; La. III f+
f altare eneū viginti cu/ g
bitoꝝ longitudinis: et
ꝑ vel tris.
h viginti cubitoꝝ latitudinis: et i
k decē cubitoꝝ altitudinis. Ma/ l b
ꝑ vel rotum.
re etiā eneū fusile decē cubitl' a

labio vsq; ad labium
a ꝑ vt rotus orbis lauacro vite
signaret esse mundādus.
rotundū p circūitum.
a Quinq; cubitos ha/
bebat altitudinis: et
b funiculus triginta cu
bitoꝝ ambiebat gy/
rū ei⁹. Similitudo q̄z
boū erat subter illud.
c Et decē cubitl' quedā
extrinsecus celature:
quasi duob⁹ versibus a
labiū maris circūibāt. b

a ꝑ Hi sc. xū. apli t eoz vicarij q̄
mare ipositū pozār: cui imitēcū si
bi euāgelizando officiuz ꝓpra
deuotione pficiūt: t i quadrati oz
bis partib⁹ fidē sancte trinitatis
astruunt.
Bōues aūt erāt fusi/
les: t ipm̄ mare super
duodeci bouces impo
sitū erat: quoꝝ tres
respiciebāt ad aq̄lonē
t alij tres ad occiden
tē. Porro tres alij me
ridiē: t tres q̄ reliqui
erāt orientē: habētes
mare suppositū. Po/
d steriora aūt boū erāt
intrinsecus sub mari.
e Porro vastitas ei⁹ ha c ꝫ
bebat mēsurā palmi:
t labiū illi⁹ erat quasi
a ꝑ gust⁹ dūice passiōis.
b ꝑ aprta claritas resurrectiōis.
labiū cālicis vel rēpā
a ꝑ i Regū duo milia barhos
f di lilij: capiebatq; triā
g milia metretas. Fe/ e
a ꝑ quō de conche facte fuerūt: i
Regū plenī⁹ scripturā est.
cit q̄z cōchas decē: t f
h posuit q̄nq; a dextris
et q̄nq; a sinistris: vt
lauarēt i eis oia q̄ i ho
locaustū oblaturi erāt
Porro i mari sacerdo
tes lauabāt. Fecit aūt g
et cādelabra aurea de i
cē scōm speciē quā ius
serat fieri: t posuit ea
in templo: quinq; a h
dextris t q̄nq; a sini/
a ꝑ in Regū singulari numero et
mēsam sup quā ponerēt panes
ꝓpositionis auream.
stris. Nec non et men i
sas decem et posuit k
eas in templo quinq;
a dextris t quinq; a si/

a Quasi duobus versib⁹. i. ordinib⁹.
b Labiū mar' cir/
cūibat: nō est intelli/
gēdū q̄ illi duo ordi
nes celaturarū eēnt
iux labiū qō erat i su
periori pte maris sed
erāt versus inferiorē
partē: sicut fuit ostēn
sum. iij. Reg. sed di/
cunť hic circūire la/
biū: q̄z ꝓcedebāt in
circūitu mar' versus
partē inferiorē: sicut
t labiū circūibat in
pte superiori. c Porro vastitas ei⁹. i. spis/
situdo maris.
d Habebat mēsu/
rā palmi xc. iij. Reg.
dicit: Triū vnciarū
et dicendū q̄ cadē ē
mēsura: sicut ibi ple/
ni⁹ fuit dictū.
e Fecit q̄z cōchas de
cē. i. luteres: t vocā/
tur hic cōche a cōca/
uitate: q̄z luteres erāt
interi⁹ cōcaui. f Et
posuit quinq; a dex/
tris t q̄nq; a sinistris
scz respectu mar' eneꝫ
qō erat in medio.
g Fecit aūt t cāde/
labra. Hic ihc agit
de aliquib⁹ q̄ erāt
intra templū. s. in il/
la parte que dicebať
sancta vel sanctum.
Secūdo reuertit ad
aliqua q̄ erant extra
tēplū. ibi: Fecit etiaꝫ
Circa primuꝫ dicit:
Fecit aūt et cādela/
bra aurea decem sm̄
speciē quā ihs̄erat. i.
sm̄ similitudinē cādela
bri qō fecit moyses:
de cui⁹ factura t for/
ma dictū fuit diffuse
Exo. xxv. b Et po/
ea i tē. quinq; a dex.
t quinq; a sinistris.
scz respectu candela/
bri qō fecerat moy/
ses quod erat in me/
dio: ista tamē cande/
labra omnia erāt in
parte australi templi
sicut et cādelabrum
qō fecerat moyses:
sm̄ q̄ habeť Rum.
viij. ca. i Necnon
t mēsas decē. s. aure
as. k Et posuit eas
in templo quinq; a
dextris t quinq; a si
nistris. s. respectu mē
se quā fecerat moy/
ses: tū oēs iste mense
erāt ipte aq̄lonari ip
sius tēpli sic t mensa
quā fec moyses: vt hr̄
Nu. viij. Ratio aūt
hui⁹ sit⁹ cādelabri et
mēse fuit dicta Exo.
xxvj. et Nu. viij.

Fecit

ꝫ nā querit in hoc seculo t vite eterne gloriā ꝓmittit in futuro. Unde
mare decē cubitoꝝ a labio vsq; ad labiū esse ꝓhibet: q̄z decē ꝓceptis
oia que facere debem⁹ exprimunť. Denario quoq; merces būficioꝝ
significať: cū in vinea laborāt⁹ ꝓmittiť. Erat ꝫ mare. x. cubitoꝝ a
labio vsq; ad labiū: q̄z a primo baptizato in noīe iesu xp̄i vsq; ad vlti
mū oīs fidelū chorus vnā veritatis viā ingredi: t cōem a dño cozo/
nā ois̄ ꝓficere debet. a Quinq; cubitos ha. al. Quia quicq̄d
vtū audim⁹ olfactu gustu tactu ve delinquim⁹ totū in baptismo relax
atur. Sed nō sufficit ꝓteritoꝝ remissio pctoꝝ: nisi quisq; deinceps bo
nis operib⁹ institerit. Alioq̄n diabolus q̄ exierat multiplicib⁹ redit:
t fūt⁹ ois̄ nouissima peioza ꝓiorib⁹. Ūñ addit t funiculus. xxx. xc.
b Funiculus triginta cubitoꝝ. Hoc est disciplina celestiū ꝓceptoꝝ
q̄ a nostris voluntatib⁹ religamur. Unde: funiculus triplex difficile
rumpiť: q̄z obseruātia mādatoꝝ dei in cozdib⁹ sctoꝝ fide spe t dile/
ctione sup̄ne retributionis firmata nulla pōt aduersitate dissolui.
c Et decē cubitis quedā extrin. Sculptura subter labiū circūibat
illud decē cubitis ambiens mare. duo ordines sculpturarū bistriata/
rū erāt fusiles: cū p̄dictum sit q̄ resticula. xxx. cubitoꝝ mare circūie/
bat: t nūc addať q̄ sculptura subter labiū posita. x. cubitis ambierit:
ꝓz q̄ vas erat in modū phiale repādū ac diffusum a. xxx. cubitis q̄s
habebat a labio vsq; ad. x. coartatū. Sculptura aūt bistriata ē que
bistorias rerū imitať. Ūñ: p sculpturas bistriatas q̄bus mare circū/
dať exempla ꝓioꝝ tēporū designant: vt videam⁹ quib⁹ operib⁹ san/
ti deo placuerūt ab initio: quāta in felicitate ꝓpter scelera perierunt
reꝓbi. d Posterioza xc. Quia qua mercede p̄dicatores imppe/
tuū donent: dei examine dispositū: sed nobis adhuc occultū est q̄bus
hoc occultū esse nō pōt: q̄ oīs qui baptismū ad salutez accipit fidem:
spem: t charitateꝫ debet habere: nec sine his tribus virtutibus opari:
vel ad salutē intrare valet. Ūñ in regum dr̄: Grossitudo aūt luteris
triū vnciarū. Grossitudo luteris firmitas est virtutis. Triū vnciarū
qz roboze fidei spei t dilectiōis ꝓceptio baptismi munit. e Porro
vastitas ei⁹ xc. Grossitudo quā iosephus quattuoz digitoꝝ eē dixit:
demōstrās q̄ fuit magnitudo palmi. Idē aūt hec significāt. Quisq̄s
eñ fide spe t charitate sm̄ quattuoz euāgeliozū doctrinā opa facit in
ticie. ꝓcipiet mercedē eternevite. f Tria milia metretas. Millena
rius p̄fectionē significat: q̄z denari⁹ quadratū solidū facit. Decies ei
decē centū faciūt: q̄ est quasi quadrata figura sm̄ plana: ꝫ vt in altitu/
dinē surgat t solida efficiať: multiplica cētū p decē t fiūt mille. Quo
numero stabilis t insuperabilis t velut quadrata iustoꝝ cōscientia
signať. Quocūq; ei quadratū vertis stabit. Sic electoꝝ animus nul
la tētatione a statu rectitudinis inclinať. Capit mare tria milia me/
tretas cū baptismi sacramētū i fide trinitatis datū: i se ablutis cōfert
oīm remissionē pctoꝝ. g Fecit q̄z cōchas. x. In regū ita. Fecit q̄z
decē luteres eneos. Quadraginta bathos capiebat luter vn⁹. Erat
q̄ quattuoz cubitoꝝ. Singulos quoq; luteres p singulas decē bases
posuit xc. Apli t aplici viri q̄ p boues mare portātes signanť: p ba/
ses q̄z portādis luteribꝰ ꝓparatas exprimūť: sicut ipi luteres baptis/
mū signāt quē figurabat mare. Oīa ei in eis q̄ i fidei caustis oblaturi
erāt sacerdotes lauabāt. Holocaustū aūt dñi ois̄ fideliuz multitudo
pōt itelligi q̄ ab ipo baptizať in aqua t igni. Sicut ꝫ sacerdotes q̄ in
mari lauanť: eos signāt q̄ p baptismū cōsortes sūmi sacerdotis effici/
unť: ita holocausta cōsdē exprimūt: cū post ablutionē baptismi gratia
implenť spūali. Lauať eñ in lutere hostia cuꝫ fidelis pfundiť aqua
baptismi. Offerť in holocaustū. cū p impositionē manꝰ epi accipit do
nū spūssancti. b Et posuit quinq; a dex. In vtraq; pte tēpli posite
sūt bases luterū: vt vtriq; ꝓlo sacri fontis gr̄a designareť eē pādē
da. Et quinq; sūt in vtraq; pte: vt sicut i expositione maris q̄d q̄nq;
cubitis altū est tā diximⁱ: demōstrareť typice vniuersa q̄ p quiq; sen/
sus corporis deliquerat p lauacrū baptismi eē remittēda. Sicut ꝫ in
vno mari duodecim bobus suppositō vnitas exprimiť baptismatis:
que p apostolos toto erat orbe p̄dicāda: ita etiā p duos ordines lute
rū mystice ostendiť: q̄z gētilitas cū iudea i vnū fidei cōsortiū p bapti
smatis vndā erat ꝓcreāda. i Candelabra au. Diuina eloq̄ q̄ lucē
sapiētie ꝓferūt. Ūñ: Lucerna pedib⁹ meis ver. tuū t lu. sc. m. Unde sa
lomō ait: Quia mādatū lucerna est: t lex lux: bis quina sūt candela/
bra: q̄z quinq; sūt legislatoris volumina in q̄b⁹ t tota veteris te. scri/
es cōplectiť. Quinq; seculi etates. Quinq; a dextris: t q̄nq; a sini/
stris ponunť: cū post incarnationē dñi eadē scriptura vtriq; ꝓlo cō/
mittiť: vel euāgelicis plena figuris ostēdiť: q̄ quondā iuxta legē so/
lū itelligēda eē putabať. k Nec nō t mēsas decē. bas mēsas tam
ad panes ꝓpositionis q̄s ad vasa dñi portāda factas eē credibile est:
sm̄ xo nūerū ꝓ singulari posuit vsitato more: t in iesu naue. Filij
ār istī pauciarum sūt mādatū: t vsurpauerūt d anathemate: cū achan
fol⁹ ꝫ fecerit: vel q̄z panes ꝓpositōis solebāt ab sabbatū coꝫ: vt mox
i sabbato ꝓponerent: i mēsa ꝓpositōis: potuit tū fieri vt panes noui
nouiter cocti illis mēsis ꝓponerēť: ibiq; nocte illa fuarēť opti: donec
xmo mane ablatis veterib⁹ sup mēsam ꝓpositōis ponerēť calidi. Sz
sicut vna mēsa duodecī panib⁹ onusta vnaquāq; totiꝰ scripture ꝓcordiā

Apostolica

ſ̄g apostolica auctoritate munitā significat. Ita decē mēse auree diuīe legē. ⁊ ꝓbarū eloq̄a q̄ refectionē nobis x̄bi dei q̄si panes ꝓpo. offerūt: vt ex empla fideliū posito ꝝ q̄si i se vasoꝝ dei claritatē ⁊ miracla ꝓponūt. Dē sa aurea sacra scḡtura ē spūalis scie claritate fecūda. De q̄ psal. Paraſti inquit i ꝯſpectu meo mēsam aduersus eos q̄ tribulāt me. Panes ꝓpositiōis sūt doctores sācti q̄si opa nobis velut vbera saluataria ad exēplaviē ꝓpōsita. a Fecit etiā atriū. Atriū sacerdotū i ecclia vitā exprimit pfectoꝝ: q̄ excellētia virtutū ꝺno ap̄propinq̄re: ⁊ alijs x̄bo ⁊ ope ducatū solēt ostēdere. Sacerdos ei ꝺr: qz sacrū ducatū ꝑbet minoribꝰ. Quo no mine nō solū ep̄i vel ꝓsbyteri: ſ̄z ⁊ oēs q̄ altitudie cōuersationis ⁊ doctri ne salutaris peninēt solēt appellari: q̄. ſ. nō sibi tm̄: ſ̄z plīb⁹ ꝓsunt: q̄ exbidētes corꝑa sua hostiā viuētē sācta deo placētē sacerdotale ministeriū exercent: q̄b⁹ ꝑ petrū ꝺr: Vos aūt gen⁹ electum r. ſ. ⁊c. Jn regū ita: Et edificauit rex salomō atriū ıteri⁹ trib⁹ ordinib⁹ lapidū politoꝝ ⁊ vno ordine lignoꝝ cedri. De ıteriori atrio ꝺreuiter loquit: de exteriori prosus tacere videt. Sz i x̄bis dieꝝ fit mētio vtriusq̄. Atriū ergo interi⁹ qđ vocāt sacerdotū: qz sacerdotes ⁊ leuite i eo ministrabāt: vndicz erat tēplo circūdatū: ſ̄z ab oriēte vñ tēpli erat ingressus: multo lōgi⁹ a tēplo secretū: qz ibi. i. in facie tēpli fiebāt ministeria sacroꝝ. Jbi altare eneū ad ostias offerēdas. Jbi mare eneū ad eas lauādas. Jbi mare eneū ad lauādas man⁹ ⁊ pedes sacerdotū cū intrarēt ad ministrādū. Habebat aūt ꝺ atriū tres cubitos altitudinis ſm Josephū: q̄tin⁹ ab ingressu tēpli cetero⁹ ꝓhiberet: ⁊ solis sacerdotib⁹ hec licere significaret. Erat ei ianua ad oriētalē plagā: ad quā vsq; populus hostias ⁊ sacrificia inferebat: inde suscipiēda a sacerdotib⁹ ⁊ ad altare pferenda. Que de atrijs vel poztici h⁹ hic min⁹ dicūt: in libro regū ſm Bedā pleni⁹ expressim⁹. b Et basilicā grandē. Que erat extra atriū sacerdotū in quā oīs ꝓlus ad oziādū vel ad verbū audiēdū cōfluebat. Hec in ecclia vitā mozeſq; carnaliū significat: q̄bus dicit: Nō potui vobis loq̄ quasi spiritualib⁹: sed quasi carnalibus ⁊c. Et basilicā ⁊c. Bene ꝑ basilicā grandē carnales signātur: qz multo maioꝝ est in ecclesia numerus taliū q̄ pfectoꝝ. Sed quantū ꝓsēt numero tm̄ succūbunt merito. Unde hec basilica grādis: ⁊ simplurimos capit: ñ ad officiū altar⁹: nō i ip̄m q̄z atriū sacerdotū saltē itro mittit: qz carnales ⁊ infirmi ⁊ si ob meritū caste fidei et pietat⁹ ad electorū sortē ꝑtinēt: lōge tm̄ ab his sunt qui dicūt: Nō audeo loqui aliq̄d eoꝝ q̄ ꝑ me nō efficit x̄ps: in obediētia gentiū verbo ⁊ factis. c Et ostia in ba. ⁊c. Hec signāt introitū fidei sermone p̄dicationis ꝓparari: vt venientes discāt quō ꝑ fidē x̄pi vel saluataria sacramēta debeant ītrare ecclesiā dei: ⁊ postq̄ intrauerint q̄s religiose debeāt cōuersari. d Fecit aūt byrā le. Lebetes cineres sacros suscipiūt: cū fideles exēpla ⁊ sacramēta dominice passiōis ad custodiā sui pia mēte retractāt: vel exitū iustoꝝ diligēter aspi; iūt: q̄ magnis elaboratis agonib⁹ de pcepto brauio sine fine letant: vt cōsideratis maioꝝ virtutib⁹ ⁊ ipsi magni efficiāt. Unde quorū intuētes exitū cōuersatiōis intueamini ⁊ fidē. e Et creagras. Creagre p̄dicatores signāt q̄ alias fideliū x̄bo dei reficiūt: spūalibus spūalia cōparātes: carnalib⁹ x̄o lac simplicis doctrine ministrātes: q̄ aūt sacra x̄pi sūmatim cognoscere ⁊ ad imitationē suscipe volūt: q̄si carnib⁹ hostie salutar⁹ satianť: ⁊ qz doctoꝝ ē cuiqz cōgrua diuidere: recte fiūt sacerdoti b⁹ fuscinule q̄b⁹ carnes hostiaꝝ: put oportet cōponāt: ⁊ alia hoīb⁹ mūdis q̄dē afferāt: alia altaris ignib⁹ cōsumēda relinquāt: q̄dā ei nr̄e humilitati ad refectionē reuelanť q̄dā solūmō patēt scie sācti spūs. Quedā i Paral. q̄ i regū exposita ꝑterim⁹: q̄dē exposita ñ tuenim⁹: ⁊ nr̄e paruitat⁹ ꝙsuetudinē excedere nolum⁹. Ruſq; ei ꝑ nos aliq̄d exposuim⁹.

f Et phialas ⁊c. Phiale latioꝛe ⁊ aptioꝛe sācte doctrine significāt sermonē: q̄ haustū sapie pie sitientib⁹ ip̄edit ⁊ pie laborātib⁹ refocillationez cōgruā ꝑ p̄dicatoꝝ ministeria tribuit vt ad fontē vite eterne puenire possint: ex q̄ bibētes nō sitiēt i eternū. g Jn argillosa. Argillosa terra ꝺ q̄ facte sūt forme ad fundēda vasa sacrā scḡturā (de q̄ bñ vinēdi regulā accipim⁹) significat. Quasi ei argilla igne durata formā vasis dñi quāta ⁊ q̄lia fieri debēt exhibet: cū nobis scḡtura regulā quā seq̄mur iusticie: et sctoꝝ oñdit exēpla q̄ igne tribulatiōis iuīcibiles i oīb⁹ ꝓstiterūt: vt nos i dño dñi vasa p̄ciosa ee cupiam⁹. Es aūt liq̄ factū igne argille formas ingredik vt possit vas aptū ministerijs celestib⁹ effici: cuz ipsi salubziter humilitati ⁊ flāma diuine charitat⁹ vl̄ hūane aduersitat⁹ emolliti: viā patrū bñ opando ītram⁹: vt ad ꝓmia illoꝝ bñ currēdo pueniam⁹. Nec em̄ semp nos regulis bñ operādi necesse ē artari: ſ̄z cōpleta opatione bona palma beate retributiōis ē sperāda. Quia nō semp vasa i formis argille tenebāt inclusa: vbi ad pfectionē venerāt: fract⁹ formaꝝ claustris ꝓducebanť i lucē: ⁊ i tēplo dñi ꝑ suis queqz locis disponebāt. Nō q̄ opa sācto⁹ ıteritura sint: ſ̄z vbi coronā iusticie acceperint: cessabūt officia laborioſe opationis. h Jn regiōe ⁊c. Jordanis i q̄ x̄ps baptizat⁹ ē cui⁹ tinctus vndis aquaꝝ: nobis vertit elemētū i absolutionē pctoꝝ. Et qz omne fideliū baptisma q̄ dño ꝺsecrāt i exēplū illi⁹ baptismi celebrāt: recte i regione iordanis facta sūt vasa dom⁹ dñi. Nō em̄ aliter vasa electōis fieri possum⁹: nisi ad baptisma ei⁹ respiciētes vitali flumine ablui satagam⁹. Notandū aūt q̄ nō tm̄ in regione iordanis ſ̄ in cāpestri regione illius facta vasa dicit: significās multiplicationē fideliū q̄ nō solū in iudea: sed i gentiū latitudine futura erat. Vñ: Haudebūt cāpi ⁊ oīa que i

ſ̄ eis sunt.

nistris: phialas q̄z aureas cētū. Fecit a

a ſ̄ exteri⁹ atriū.

etiā ātriū sacerdo

a ſ̄ hec vitā mozeſq; carnaliū significat q̄b⁹ ꝺr: nō potui vobis loqui q̄si spiritua libus ſ̄z q̄si carnalibus ⁊c.

tū ⁊ basilicā gran/ b
dē et ostia in basi/ c
ca q̄ texit ere. Poz d
ro mare posuit i la
tere dextra ꝺ oriē

a ſ̄ vel etiā.

tē ad meridiē. Fē/ e

a ſ̄ suscipiēdos cineres altaris holocausti.

cit āt hirā lebētes

a ſ̄ fuscinulas q̄bus carnes victimaruꝫ de chaldarijs trahereńť ⁊ ad esum hoim offerrenť. b ſ̄ ad offerenda libamina.

c ⁊ creāgras ⁊ phiā f
las et cōpleuit oē b
opus regis in do/

a ſ̄ predicatoꝛes vrriusq; populi.

mo dei: hoc ē cōlū
nas duas ⁊ episty

a ſ̄ p̄dicatoꝛuꝫ corda.

lia ⁊ cāpita ⁊ qua

a ſ̄ sicut supra.

si q̄dā rēticacu/
la duo: ita vt bini
ordines malogra
natoꝝ singulis re
ticaulis iūgerenť
q̄ ꝓtegerēt epistyl/
lia ⁊ capita colum

a ſ̄ de his supra tractatū ē

narū. Bāses etiā i
fecit: ⁊ cōchas q̄s
supposuit basib⁹:
marevnū bouesq̄z
duodecim sub ma
ri: ⁊ lebetes ⁊ crea
gras et phialas.
Oia vasa fecit salo k

a ſ̄ quasi pater. ſ. reuerēd⁹

moni hirā pat⁹ eⁱ l
i domo dei ex ere
mūdissimo. Jn re/
giōe iordanis fu/
dit ea rex i argillo
sa fra iter sochot ⁊ m
saredatha. Erat āt
multitudo vasoꝝ inumerabilis:

a Fecit etiā atriū. dicꝫ ꝺreuiter facit mētionē de atrio sacerdotū qđ erat i circuitu tēpli.

b Et basilicā. grādior basilica ꝓpie ꝺr dom⁹ regia. a basileos qđ est rex i greco: ⁊ tamē nomē basilice tractuz ad quodlibet edificiū notabile ıstud aūt atriuz erat clausum sumptuose ⁊ curiose. ſ. trib⁹ ordinibus lapidū ⁊ vno ordine cedri: vt ꝺr. iij. Reg. vj. in fine: ⁊ ideo vocāt hic basilica.

c Et ostia in basilica ꝓ que ingrediebanť sacerdotes atriū.

d Porro mare posuit i latere dextro cōtra orientē ad meridiē hoc ponit hic qz. ſ. nō determinauerat de situ huiꝰ maris: cū ꝺ est qđ ꝺr hic patet q̄ declinabat ad dexterā partē atriꝫ accipiēdo dexteram ꝓut sacerdotes egrediebanť de tēplo: qz egrediendo ꝓcedebant versus orientem eo q̄ ingressus templi erat i ꝑte orientali ipi⁹ tēpli. e Fecit aūt byrā lebetes. i. chaldaras

f Et creāgras. i. istrumēta ad extrahendum carnes de chaldarijs: ⁊ dicūt a creos qđ ecaro ⁊ agros qđ extract⁹.

g Et phialas. in breuiario hr: Et bacinos. ista instrumēta erāt ꝓ altari holocaustoꝝ.

h Et cōpleuit. Dic ꝺse quēter respectu p̄dictorū ponit quedā epilogario vt aliq̄ addanť q̄ fuerūt omissa: et ꝓxima vsq; ibi: i Bases etiā fecit: ſ̄up quas ponebanť conche seu luteres: ⁊ de forma et factura istaꝝ basiū ditū fuit diffuse. iij. Reg. vij. fit tm̄ b mētio ꝺ istis basib⁹ qz de ipis nō fecerat mētionē. ſ. loquendo de conchis seu luteribꝰ. k Oia vasa fecit salo. hirā. sic scribit in hebreo hic: nec mirum qz nosa hebrea frequēter sic variāt sic ⁊ latina: vt frequēter dictū est. l Pat⁹ ei⁹: scz aut pat⁹ salomōis rōne etatis vel excellētie artis: sic. ſ. dictū ē de rege tyri. ij. ca. m Jnt sochot ⁊ saredatha iste locus vocat sarthā. ij. Reg. vij. vbi ſ̄ finē qz sicut dictū ē: nosa hebrea frequēt variant i principio vel in fine.

Altare

ita vt ignorareť pōdus eris

a Fecitq̄z salomō oia vasa do

a ſ̄ decē. ſ. de quibus supra dictū est.

mⁱ dei: ⁊ altare aureū ⁊ mēn a b

a ſ̄ hoc quoq; supra expositū est.

sas: ⁊ sup eās panes ꝓposi/

a ſ̄ vt supra.

tiōis. Cādelābra q̄z cū lucer c
nis suis vt lucerēt ante ora

ſa ſ̄ qz lumine vere sapie clarissima.

culū iuxta ritū ex aūro puris

a ſ̄ species liliorū in cādelabro sup quas ponebanť lucerne.

simo ⁊ florentia quedā: ⁊ lu/

a ſ̄ emunctoria q̄bus emūgebanť licinia candelabri vt repara melius lucerēr.

cernas et forcipes aureos. d
Oia de auro mūdissimo fa/

a ſ̄ vasa in quibus odorabanť thymiama sunt doctoꝝ corda in q̄bus oratio pura ⁊ suaue flagrās. vn⁹: Dirigat oratio mea sicut incēsum i cōspectu tuo.

cta sūt. Thymiamatēria q̄z e

a ſ̄ pure conscientie.

⁊ thuribla ⁊ phialas ⁊ mōz/
tariola ex auro purissimo.

a ſ̄ in regū ita ⁊ cardines ostioꝝ dom⁹ tēpli interioris sanctisanctoꝝ: et ostioꝝ domⁱ tēpli ex auro erāt. ſ̄ angelica ministeria que nobis corꝑe egressis introirū reserant vite celestis.

d Et ostia celauit tēpli interio f
ris id est in sanctasanctoꝝ:
⁊ ostia tēpli fozinsec⁹ aurea.

e Sicq̄z cōpletū est omne op⁹ q̄ fecit salomō i domo dñi

Jtulit igit Ca. V g

a ſ̄ christus. b ſ̄ in regū q̄ sacrificauerat.

salōmō oia que vō

a ſ̄ deus pater. b ſ̄ eloquētes q̄s christ⁹ ſ̄pūs sui gra. ad loq̄ndū cuāgeliū ꝺformat

uerat dauid pat⁹ suus argen

a ſ̄ naturali ingenio p̄ditos quos suo spū repleros ad cōsiderāda in lege sua mirabilia illuminar. b ſ̄ oēs ecclie filios q̄s scri ſ̄pūs gratia ad amanda ⁊ perenda ꝓpe/rue saluris dona inflammar.

tū ⁊ aurum: ⁊ vniuersa vasa
posuit i thesauris dom⁹ dei. †
Post q̄ cōgregauit maiores natu isr̄l: ⁊ cunctos p̄ncipes tribuū: ⁊ capita familiarū ꝺ filijs isr̄l in hierm vt adduceret arcā fęderis dñi de ciuitate dauid que est i sion.
Uenerunt igit ad regē oēs viri isr̄l: in die solēni mensis b
septimi. Cumq̄z venissent cūcti seniorū isr̄l: portauerūt leuite arcā ⁊ intulerunt eā: et f
oēm paratura tabernaculi.
Pozro vasa sctūariꝰ q̄ erāt i tabernaculo portauerūt sacerdotes cū leuitis. Rex aūt salomō ⁊ vniūsus cętus isr̄l et oēs q̄ fuerant cōgregati aſi

a Altare aureū. qđ erat in templo in parte anteriori q̄ dicebať sancta i quo cremabať thymiama. ⁊ ponit ꝺ: qz. ſ̄. de hoc nō fuerat facta mentio. b Et mēsas ⁊ sup eas panes ꝓpositiōis: hoc ponit hic: qz. ſ̄. nō fecerat mētionē de panib⁹ positis sup decē mēsas aureas a salomone factas: ⁊ licet nō dicať hic quot panes erāt in qualibet mēsa ꝓbabile tm̄ est q̄ ibi erāt duodecim: sicut in mensa moysi que erat in medio: ⁊ sic in istis mensis erāt. cxxxij. panes in vniuerso q̄ cedebāt in vsum sacerdotū.

c Candelabra quoq; cū lu. suis. hoc si militer addit: ad denotādū q̄ tot erāt lucerne in quolibet candelabro facto a salomone quot erāt i cādelabro moysi scz septē: vt ꝺr. Exo. xxv. ⁊ sic in oibus istis cādalabris erāt. lxxvij. lucerne.

d Et forcipes aureos. ad rescindēdū partes lichinoꝝ cōbustas. e Thymiamateria: vasa erāt in quib⁹ ponebāt carbones ad cremādū thymiama i altari aureo. f Et ostia ce. tēpli. ista fuerūt ostiola p q̄ erat ingressus a ꝑte tēpli q̄ dicit sancta ad illā que ꝺr sanctiſactoꝝ de q̄bus. ſ. nō fecerat mētionē.

Moraliter. Ca. IIII

† Fecit quoq; altare eneū ⁊c. Jstud fuit altare holocaustoꝝ in quo carnes animaliū oferebanť: ideo significauit austeritatē pnie in q̄ caro ꝓria dño sacrificatur: ⁊ hec oblatio tāto melioꝛ est ⁊ deo placētioꝛ quāto caro ꝓria carioꝛ est hoī q̄z aliena. Job. j. Pellē ꝓ pelle ⁊ cūcta q̄ habet hō dabit ꝓ aīa sua. i. ꝓ vita cozporali seruāda. Vñ ibidē subdit: Tange os ei⁹ ⁊ carnē ⁊c. † Viginti cubitoꝛ lōgitudinis: ⁊. xx. cubitoꝝ latitudinis. i. quadrū: ꝓ q̄ significat q̄dratura q̄ttuoꝛ cardinaliū virtutū: ⁊. x. cubitoꝛ altitudinis. per q̄ significat impletio. x. mādatoꝝ. Per hoc igit q̄ altare holocausti fuit sic dispositū signifi 3. Re. 7.
cat q̄ austeritas penitērie nō ē deo placita nisi annexā habeat quadraturā x̄tutis cū impletione. x. mādatoꝝ. Cetez rozum aūt expositio mystica posita est ij. Regum. vij. ca.

Ca. V

Jtulit ergo salomon. Dic ꝺse quēter describit templi edificati dedicatio. Circa quā primo describit arce ⁊ vasoꝝ introductio: secūdo salomonis oratio ca. vj. tertio diuine acceptatiōis manifestatio ca. vij. Circa primū primo describit arce ⁊ vasoꝝ sacroꝝ deportatio. secūdo sacerdotum et leuitarū tubilatio. ibi: Egressis aūt sacerdotibus: tertia diuina acceptatio. ibi: Jgit cūctis: sentētia prime partis patet ex dictis. iij. Reg. vij. ca. in principio exceptis que sequunt. Ibidē. s. c †

b Jn die solenni mēlis septimi. totus ille mēsis apud hebreos fere erat solēnis: tamē dies solēnis que hic ponit fuit dies decima mēlis in qua agebať festum expiationis: tamen festū huiꝰ dedicationis cepit ante ꝑ duos dies: qz duravit septem diebus: vt habet. iij. Regum. viij. in fine: ⁊ in hoc libro. j. ca. vij. et huiꝰ septene dies expiationis fuit tertia: quia decimaquīta die huiꝰ mensis incipiebat festū tabernaculoꝝ ſ̄m ꝓceptū legis q̄ ſ̄milit durabat septē dieb⁹ ⁊ intulerūt sacerdotes arcaz fęderis dñi in locū suum. leuite em̄ ap

portauerāt

a Rectiū aūt q̄bus rē. Notādū q̄ etsi capita vectiū accederēt ꝓpius ⁊ diligēter intuentib⁹ parebāt ante oraculū nō tū fieri poterat: vt ipsa eoꝝ capita ante oraculū eminerēt: q̄ necesse erat vt clausio oraculo ⁊ appenso ante ostia velo: ipsi q̄z vectes cū arca ⁊ cherubin interi⁹ abderentᵉ: qđ fieri non poterat: si ꝓminētes vlteri⁹ vectes ꝓducēdis ad claudendū ostijs locū nō darent: quoꝝ positionē in magno sacramēto scriptura tā diligēter expediuit. Cōstat enī q̄ dom⁹ tēpli exterioꝝ peregrinātē terris ecclesiā: sancta aūt sanctoꝝ interne patrie felicitatē dēsignat. Apparebant sūmitates vectiū foris ante oraculū. nō semp ꝑ cū ostia oraculi aperiebant: neq̄ ꝑ oībus sed illis q̄ ꝓpius accederēt ea q̄ int⁹ erāt attenti⁹ intuebant. Ipsa aūt arca qualis ⁊ quō esset posita: illis solū q̄ oraculū intrabāt videre licebat: q̄ nullus sanctoꝝ in hac vita: etsi multū in altitudine mētis se attollat: sed soli illius patrie ciues gl̄iam sui redemptoris plene cōtuenᵏ.

L Sed vectes cū arca ī oraculo recōditi: q̄ ꝓfecti qui q̄ nos ꝓcesserūt absc̄oditi sunt in absc̄dito vultus dei a cōturbatione hoīm. Sūmitates tū vectiū apto oraculo bis q̄ appropiāt videnᵏ: cū ꝓfectioribus ⁊ oraculū sui cordis tota intētione purificanti b⁹ diuina gr̄a aliquid internū de supnoꝝ ciuium gaudio cōtēplandū donauerit. Que cōtemplatio bis qui paulo lōgius recesserint nō ꝓcedit: quātū enī exteri⁹ mēte vaga remanēt: tanto min⁹ interna gaudia videt. b Nihilq̄ aliud est rē. Ostendit generaliter q̄ in arca nihil fuit cōtrariū legi dei cōprehense in duab⁹ tabulis: ꝑ ea nā ibi fuisse cōdita: q̄ in ꝛta legis mādata ad cultū vni⁹ dei ⁊ cōmēdationē nostre fidei sunt typice facta: vt vmbra futuroꝝ ꝓ oīa future veritati testimoniū ꝓberet: ⁊ ea ī mūdo apparente finē acciperet. Erat aūt ī arca ſm Paulū vrna aurea habēs mānā: q̄ ī hoīe x̄po habitat oīs plenitudo diuinitatis corpaliter. Erat et virga aaron: q̄ excisa denuo flouerat: q̄ ptās oīs iudicandi penes eū est cuius iudiciū in humilitate passiōis videbat eē sublatū. Erāt ⁊ tabule t. q̄ ī illo sunt oēs thesauri sapīe ⁊ sc̄ietie absc̄oditi. Adherebāt ⁊ vectes q̄b⁹ portabat: q̄ doctores q̄ quō dā laborabāt in verbo x̄pi nūc ꝑsenti visiōe cōgaudent glorie x̄pi. Vñ: Cupio dissolui ⁊ cē cū x̄po.

c Vestiti byssinis. ꝓper stolas byssinas cādida mundicie corpalis castitas dēsignat: hac induunt oēs q̄ dei officio assistūt: ⁊ laudes ei oze mozib⁹ et actu cōcrepāt. Cymbala enī oris cōfessionē: psalteria mortalitatē citharе carnis mortificationē: ⁊ bone actiōis strennitatē vigitiquattuor chordis. i. ꝓpheticis ⁊ apostolicis doctrinis instructe significant. d Cantores vel doctores. ſ. ꝓ cētenariū et vicenariū exp̄ssi: q̄ legislator hoc numero suoꝝ sūmā annoꝝ cōpleuit: ⁊ in die pentecostes eodē nūero credentes ſpūs paraclyti gratiā acceperūt.

e Igit cūctis rē. Cūctis sacerdotib⁹ ⁊ leuitis organis diuersi generis laudē dei in tēplo cōcinētib⁹ sacerdotes ꝓpter caliginē: vel serui regū ꝓpter nebulā nō potuerūt stare ⁊ ministrare: q̄ ꝑdicantib⁹ x̄po ⁊ aplis euāgeliū ei⁹ supbi iudeoꝝ pōtifices et gentib⁹ meritis dū diuina mysteria ꝓ parabolas audiūt: quasi sacerdotes dom⁹ dñi ꝓpter nebulaz ministrare nequeūt: q̄ etiā in veteri testamēto dum sensus mysticos velamine lr̄e optos inuestigare despiciūt: debitū fidei sue ministeriū ꝓpter nebulā p̄dūt. Quib⁹ etiā nebulosū fuit qđ de se dñs aperte ait: Ego ⁊ pater vnū sum⁹. Et illud: Anteq̄ abraā fieret ego sum. Sz q̄ auditorū mētes infidelitatis caligo obtexerat q̄si interiectos solis radios interlacēs nebula absc̄derat. Nebula enī caliginē ītelligentie significat. Hec synagogā. i. domū dei ꝓplent: ⁊ sacerdotes ꝓpter nebulā ministrare nō poterāt: q̄ dū ab intellectu incarnatiōis dei ꝑfidia sua obscurati sunt veri sacerdotij ministeriū ꝑdiderūt.

f Cōpleuerat enī gloria rē. Quia mysteria q̄ sub velamine latebant ꝓ aduētū x̄pi aperiebant credētib⁹ et digne accipientib⁹. Ceteris vero ad fidē accedere nolētib⁹ ꝑistina cecitas remanebat. Unde

Ⓢ vobis datū

arcā imolabāt arietes ⁊ boues absq̄ vllo numero. Tanta enī erat multitudo victimaꝝ vt il

a ſ illatas ī sācta sanctoꝝ arca assumptā x̄pi humanitatē ⁊ intra velū regie celestis iudiciam significat.

las nūerare nō posset. Et intū lerūt sacerdotes arcā fœderis dñi ī locū suū. i. ad oraculū tēpli ī sācta sanctoꝝ subter alas cherubin: ita vt cherubin ex pāderēt alas suas sup locū in quo posita erat arca: ⁊ ipsam

a ſ hi sūt ꝑdicatores verbi ꝓ quos ipe mundo innotuit.

a arcā tegerēt cū vectib⁹ ei⁹. Electium aūt q̄bus portabat arca: q̄ paululū longiores erāt: capita parebāt ante oraculū. Si vero quis paululū fuisset extrinsecus eos videre nō poterat. Fuit itaq̄ arca ibi vsq̄ in ꝑsentē diem. Nihilq̄ aliud erat ī arca nisi duę tabulę q̄s posuerat moyses in oreb: q̄n legē dedit dñs filijs isr̄l egredi entib⁹ ex egypto. Egressis aūt

a ſ nōdū enī vigintiquattuor turme sortē mi serant q̄s ꝓtim⁹ aut secūdus aut tertius minist̄ret: sed oēs sanctificati pariter seruiebāt.

sacerdotib⁹ ꝺ sanctuario: oēs b eni sacerdotes qui ibi potuerāt iueniri sanctificati sūt: nec adhuc in illo tēpore vices et c ministerioꝝ ordo inter eos diuisus erat: tā leuitę q̄ cantores. i. ⁊ qui sub asaph erant et qui sub hemā: ⁊ q̄ sub idithun filij ⁊ fratres eoꝝ vestiti byssinis: cymbalis ⁊ psalteriis ⁊ citharis cōcrepabāt stantes ad

a ſ quia iuxta altare fidei ortū lucis eterne expectabant.

oriētalē plagā altaris: ⁊ cum

a ſ alias doctores.

d eis cātores centū viginti ca/ e nentes tubis. Igit cūctis pariter ⁊ tubis: ⁊ voce ⁊ cymbalis ⁊ organis ⁊ diuersis generib⁹ musicoꝝ cōcinētib⁹: ⁊ voce in sublime tollentib⁹ longe sonit⁹ audiebat: ita vt cū dñm laudare cepissent ⁊ dicere: Cōfitemini dño qm̄ bon⁹: qm̄ in eternū misericordia ei⁹: imple

b ſ synagoga. b ſ cecitate intelligentie.

reť dom⁹ dei nūbe ne possent sacerdotes stare et ministrare ꝓpter caliginem. Compleuerat enī gloria dñi domū dei.

portauerant eam vsq̄ ad tēplū: vt hic ꝓmittit: sed intra sanctum sanctoꝝ intro/ duci non poterat: nec etiā intra tēplū nisi ꝑ sacerdotes.

a Egressis aūt rē. Dic ꝙr describit sacerdotū ⁊ leuitarū iubilatio. cū dicit: Egressis aūt sacerdotib⁹ ꝺ sanctuario. hoc referť ad illud qđ infra ꝺr: Et cuz eis sacerdotes. cxx. canētes in tubis: q̄ expediti de arce introductio ne intra sctm̄ sanctoꝝ: ⁊ q̄ dispositione exierūt ⁊ cepe/ rūt iubilare tubis: cū leuitis cantantibus in organis musicis.

b Hec adhuc rē. diuisus erat: hoc exponit cōuer q̄ licet diuisus fuisset ante q̄ ipsum dauid ꝓmād distinctiones sacerdotuz ⁊ leuitarū: vt hr̄. ꝛ. lib. j. c. xxiij. ⁊. xxv. tū ista diuisio executiue fuit fctā post collocationē arce ī templo. Aliter exponūr hec dicētes: q̄ ly diuisiōes sacerdotū et cantorū ꝓvices sibi succedēdo essent facte. tū ista successio nō habuit locū in festo dedicationis tēpli i quo oēs sacerdotes ⁊ oēs leuite tūc simul fuerūt occupati in officijs suis: ⁊ hec expositio cōsonat ſre ꝓcedēti. Cū ꝺr: d Oēs enī sacerdotes q̄ ibi po. tmue. san. fuit ad templi dedicationē. silr ⁊ sequēti. cū ꝺr: Tā leuite q̄ cantores rē. ꝺ Igit cūct⁹. Hic cōsequēter describit divina acceptatio ꝓ hoc q̄ sacerdotibus et leuitis deū laudantibus nubes descendit ⁊ impleuit templū: ⁊ hoc erat diuine ꝑsentie signum: ⁊ patet sententia ex dictis. iij. Regū. octauo capitulo. b.

Capitulum V

Moraliter.

† d Post q̄ cōgregauit maiores natu rē. Huius expositio mystica ponit ē. iij. Regum. viij. capi. vlco ibi.

† Igitur cunctis pariter tubis et voce ⁊ cymbalis et organis et diuersis generibus musicoꝝ cōcinentib⁹ rē. Sicut dictū fuit. iij. Regū octauo. Per istā ꝓportionē arce ad locū sanctificatoꝝ figurata fuit assumptio beate virginis marie ad celuz empirreū: ⁊ ideo ꝓ istas melodias vocū et diuersi generis musicorum significata fuit angelorum et electorum exultatio. que quidē exultatio ꝓpter sui magnitudinem expimi nō potest vno genere melodie immo nec omnibus generib⁹ que sunt vel esse possūt in humanis. Hec gozius in moralib⁹. Balbutiendo ꝓout possum⁹ ecclesia dei resonamus.

Tunc salomō

ꝑ vobis datū ē a nosse mysteriū regni dei rē.

Ca. VI

Tunc salo/ rē. In caligine. Hā Job: Rubes lanbuluz eius. Et psalmista: Caligo ſb pedibus eius. et posuit tenebras lati. ſ. Labulus dñi sacra scptura: q̄ ſb parabolis ⁊ figurē celestia ꝓstat sacramēta. Vñ: Cōfitebor tibi dñe ꝑ celi et tre: q̄n absc̄oditi hec a sapientib⁹ et ꝓmdentibus: et reuelasti ea paruulis.

Ⓒ Cūq̄

Tunc salomō ait: Dñs pollicit⁹ ē vt habitaret in caligine. Ego aūt ędificaui domū nomini ei⁹: vt habitaret ibi ī ꝑpetuum. Et cōuertit rex faciē b suā: ⁊ bñdixit vniuſe c multitudini isr̄l. Hā oīs turba stabat intēta. Et ait: Bñdict⁹ dñs de⁹ isr̄l: q̄ qđ locut⁹ est dauid patri meo ope cōpleuit dicens: A die q̄ eduxi ꝓp̄lm meum de terra egypti: nō elegi ciuitatē de cūctis tribubus isr̄l: vt ędificaretur in ea domus nomini meo: neq̄ elegi quēq̄ aliū virū: vt eēt dux in ꝓp̄lo meo israel: sed elegi hierl̄m vt sit nomē meū in ea: ⁊ elegi dauid vt cōstituerē eum sup ꝓp̄lm meum isr̄l. Cumq̄ fuisset volūtatis dauid ꝑis mei vt ędificaret domum nomini domini dei israel. dixit dñs ad eū: Quia hec fuit volūtas tua vt ędificares domū nomini meo: bñ qđem fecisti huiuscemodi habere volūtatem. Sed tu nō ędificabis mihi domū. Verūtū fili⁹ tu⁹ q̄ egredieť ò lūbis tuis: ipe ędificabit domū nomini meo. Cōpleuit ergo dñs sermonē suū quē locut⁹ fuerat: et ego surrexi ꝓ dauid patre meo: ⁊ sedi sup thronū isr̄l sicut locutus ē dñs. Et ędificaui domū nomini dñi dei isr̄l: ⁊ posui ea archā in q̄ ē pactū dñi qđ pepigit cū filijs isr̄l. Stetit ģ coram altare dñi ex adūso vniuerse multitudinis isr̄l: ⁊ extēdit man⁹ suas. Siqđē

a ſ vere humilitatis solicitatem quā christus verbo docuit ⁊ exemplo ostēdit

fecerat salomō basim ęneā: ⁊ posue/ d

a ſ q̄ ſm legis. ſ. traditionē ⁊ patrię lōganimitatē ⁊ dilectiōis latitudinē nobis habendā cōmēdat

erat eā in medio basilice habentem q̄nq̄ cubitos longitudis: ⁊ quinq̄

a ſ q̄ sācte trinitatis cofessionē ī fide spe ⁊ charitate docet nos tenere ⁊ firmiter in ea bñ opando ꝑsistere

latitudinis: ⁊ tres cubitos altitudinis. Stetitq̄ sup eā: ⁊ deinde flexis genib⁹ ꝺ vniuersā multitudinē isr̄l: ⁊ palmis ī celū leuatis. ait: Dñe de⁹ isr̄l nō ē silis tui de⁹ in celo et in tra:

q̄ custodis pactū ⁊ misericordiaz cū tuis tuis q̄ ambulāt coram te ī toto corde suo: q̄ ꝑstitisti tuo tuo dō ꝑi meo q̄ cūq̄ locut⁹ fueras ei: ⁊ q̄ ore ꝓmisisti ope cōplesti: sic ⁊ pñs tps ꝓbat. Nūc ģ dñe de⁹ isr̄l imple tuo tuo patri meo dauid q̄cūq̄ locut⁹ es dicēs: Nō deficiet ex te vir coram me q̄ sedeat sup thronum isr̄l: ita tū si custodierint filij tui vias meas: ⁊ ambulauerint ī lege mea: sicut ⁊ tu ambulasti coram me. Et nunc dñe de⁹ isr̄l firmeť tuo tu⁹ quē locutus es tuo tuo dauid. Ergo ne credibile est vt habitet de⁹ cū hoīb⁹ sup terrā? Si celū ⁊ celoꝝ nō te capiūt: quātomagis do m⁹ ista quā ędificaui? Sz ad ꝺ tātū facta ē vt respicias oratiōez tuī tui ⁊ obsecrationē ei⁹ dñe de⁹ me⁹: ⁊ audias ꝓces q̄s fūdit famul⁹ tu⁹ coram te: vt apias oc̄los tuos sup domum istā die b⁹ ac noctib⁹ sup locū ī q̄ pollicit⁹ es vt iuocetur nomen tuū: ⁊ exaudires orationē quā tuus tu⁹ orat in eo. Exaudi preces famuli tui et ꝓp̄li tui isr̄l. Quicūq̄ orauerit ī loco isto: exaudi de habitaculo tuo: id ē de celis: ⁊ propitiare. Si peccauerit f quispiā in ꝓximum suum et iurare contra euz paratus venerit: seq̄ maledicto constrinxerit coraz altari in domo ista: tu exaudies de celo: ⁊ facies iudicium seruoꝝ tuoꝝ: ita vt reddas iniquo viam suam in caput ꝓximum: et vlciscaris iustum retribuens ei ſm iusticiam suaz. Si superatus fuerit populus tuus israel ab inimicis: peccabunt enim tibi: ⁊ cōuersi egerint pēnitentiam: ⁊ obsecrauerint nomen tuum: ⁊ fuerint deprecati te ī loco isto: tu exaudies de celo ⁊ propitiare peccato populi tui isr̄l et reduc eos in terram quā dedisti eis et patribus eorum. Si clauso celo pluuia non fluxerit ꝓpter peccata populi tui israel: ⁊ deprecati fuerint te in loco isto: ⁊ cōfessi nomini tuo ⁊ cōuersi a peccatis suis cuz eos afflixeris: exaudi de celo domine: et dimitte peccata fuis tuis et populi tui israel: ⁊ doce eos viā bonā ꝑ quā ingrediantur: ⁊ da pluuiā terrę quā dedisti populo tuo ad possidenduz. Fames si orta fuerit in terra ⁊ pestilentia erugo et aurugo et locusta et g brucus: ⁊ hostes vastatis regionib⁹

a t Tunc salomō. Hic ꝓfr ponit salomōis oro. ꝓmittit tū q̄dā ꝓtinnatio ad dicta īmediate. cuz dr: Tūc salomō ait: cuz vidit nubē tēplū iplēte. ⁊ patet snīa ex dict⁹. iij. Reg. viij. b. b Et couertit rex. b ꝓfr describit ipi⁹ salomonis oro: cui⁹ oronis ꝓmo ponit narratio. scdo ꝓclusio. ibi: Tu es enī de⁹ me⁹ ī fine ea. ꝓxima diuidit ī septē ptes ſm septē petitiones p ordinez positas in oro ne salomonis. Prima respicit regni sui stabilitatē. scda hoīuz adimicē fidelitatem. ibi: Si peccauerit q̄spiā. tertia belli adūsitatem. ibi: Si supat⁹: qrta tpis siccitatē. ibi: Si clauso celo. q̄nta defectū victu/ D aliū. ibi: Fames si orta fuerit. sexta deuotiōez gētiliū. ibi: Externū q̄z. septima euētū belli variū. ibi: Si egressus. ⁊ differt ista petitio a tertia: q̄ illa respicit tm̄ belli adūsitatez. ista aūt ꝓsperitatē ⁊ aduersitatē. Circa ꝓmaz q̄tuor ponūť p ordinē. ꝓmū ē salomonis grāratio respe/ 3. Reg. 8 ctu ꝑteriti bñficij. scdo interponit ipi⁹ deuot⁹ modus orandi. ibi: Sterit ģ. tertio formatur ei⁹ petitio respectu bñficij futuri. ibi Nūc ģ. Hrax enī actio de ꝑteritis bñficijs ⁊ deuot⁹ mod⁹ orādi faciūt oronez erudibilē de futuris. q̄r/ to remouet occasio erran/ di. ibi: Ergo ne credibile ē. snīa aūt istaz partiū ptz ex dictis. iij. Reg⁹. viij. ca. b. c. exceptis q̄ sequunť.

c Et benedixit vniuerse multitudini isr̄l. nō bñdictione sacerdotali ſz impcando eis bona vt induceret ꝓp̄lm ad regratiādum deo secum. In scda pte dr: E d Et po. ea in me. basilice. ſ. atrij sacerdotū qđ vocatur basilica. ē. iij. ca. In q̄rta pte dr. e Exaudi ꝓces fa. tui ⁊ po. tui isr̄l. qz ī ꝓncipio induxerat ꝓp̄lm ad agēdaz grās deo secū: vt dictū ē. f Si peccauerit q̄spiā. Hic ꝓfr ponunť alie sex petitiones p ordinē. et ptz snīa ex dictis. iij. Regum. viij. ca. d. e. f. vbi iste petitiōes ponūť eodē ordine ⁊ q̄si eisdē x̄bis. excepť q̄ sequūť ī ꝓma pte. g Seq̄z maledicto ꝓstrinxerit. qđ fit ī iuramēto execratiōis q̄ aliās obligat se puniēdū eē a deo manifeste. si peieraverit ī tertia parte. b Et aurugo. iij. Reg. viij. ꝺr: Et rubigo. ⁊ idē ipoꝛtat: qz aurugo est

b aura

portas obsederint ciuitatꝫ: omnisq; plaga et infirmitas ꝓsserit.
Si q̃s ō ꝓ̄o tuo isrl̃ fuerit depc̃at⁹: cognoscẽs plagã ⁊ infirmitatẽ suã: ⁊ expãderit man⁹ suas i domo hac: tu exaudies de cẽlo ō sublimi. ſ. habitaculo tuo ⁊ ꝓpitiare: ⁊ redde vnicuiq; ſm
f
a 3. Re. 8. d vias suas: q̃s nosti eũ hr̃e in corde suo. Tu eni sol⁹ nosti corda filioꝝ hoim: vt timeãt te ⁊ ambulẽt i vijs tuis cũctis diebus: q̃b⁹ viuũt sup faciẽ terrę quã dedisti patrib⁹ nr̃is. Externũ q̃z
q̃ non ẽ de ꝓ̄o tuo isrl̃: ſi venerit de terra lõginqua ꝓpter nomẽ tuũ magnũ: ⁊ ꝓpter manũ tuã robustã: ⁊ brachiũ tuuz extẽtũ: ⁊ adorauerit i loco isto: tu exaudies ō cẽlo firmissimo habitaculo tuo: ⁊ facies cũcta ꝙ q̃b⁹ iuocauerit te ille pegrin⁹: vt
sciãt oẽs ꝑpli trę nomẽ tuũ ⁊ timeãt te sicut ꝑpls tu⁹ isrl̃: ⁊ cognoscãt qm̃ nomẽ tuũ iuocatũ ẽ sup domum hãc quã ędificaui
noi tuo. Si egressus fuerit ꝑpls tuus ad bellũ ℈ adũsarios suos ꝙ viã i q̃ miseris eos: adorabũt te ℈ viã i q̃ ciuitas h̃ ẽ quã
elegisti ⁊ dom⁹ quã ędificaui nomini tuo: vt exaudias de cẽlo
b pces eoꝝ: ⁊ obsecrationẽ: ⁊ vlciscarꝫ. Si aũt peccauerit tibi: neq; eni ẽ hõ q̃ nõ peccet: ⁊ irat⁹ fuerꝫ eis ⁊ tradiderꝫ eos hostib⁹
⁊ captiuos duxerint eos i trã lõginquã: vel certe q̃ iuxta ẽ: et
ꝙuersi i corde suo i terra ad quã captiui ducti fuerant egerint
pniaz: ⁊ depcati te fuerint i trã captiuitatꝫ suę dicẽtes: ꝓpeccauim⁹: iniq̃ fecim⁹: iniuste egim⁹: ⁊ reũsi fuerit ad te i toto corde
suo: ⁊ i tota aia sua i trã captiuitatꝫ suę ad quã ducti sũt: ado-
rabũt te ℈ viã trę suę quã dedisti ꝓrib⁹ eoꝝ: ⁊ vrb̃ quã elegisti:
⁊ dom⁹ quã ędificaui noi tuo vt exaudias de cẽlo: h̃ ẽ ō firmo
habitaculo tuo pces eoꝝ: ⁊ facias iudiciũ ⁊ dimittas ꝑpl̃o tuo
Ps. 131. q̃uis peccatoꝛi. Tu es eni de⁹ me⁹. Aperiãt q̃so oculi tui ⁊ aures tuę intẽtę sint ad orationẽ q̃ fit i loco isto. Nũc igit̃ ꝓsurge
dn̄e deus i requiẽ tuã: tu ⁊ arca fortitudinis tuę. Sacerdotes
tui dn̄e de⁹ induãt salutẽ ⁊ sancti tui lętẽt i bonis. Dn̄e de⁹ me⁹
ne aũtas faciẽ xp̃i tui. Memẽto miscoiaꝝ dō̃ fui tui. La. VII
A
a An/ q̃z rẽ. dedicauit domũ rẽ. Sãguẽ suo mundauit: ⁊ spũali gra sanctificauit xp̃s et diũsis donis virtutũ multiplicauit: hãcq; dedicãt filij isrl̃: q: q̃sq; fidelis ſm donũ sibi a deo collatum xbo ⁊ exẽplo ꝓrios ad meliora ⁊ pfectiora conuertit ⁊ ꝓuehit.
b Sanctificauit rẽ. Quia xp̃s ea q̃ in lege ꝓfigurabãt ei⁹ pfici nõ poterãt i ecclesia pficit. Ipa ẽ. n. atriũ dom⁹ dn̄i p quã
B igressus patz i celestẽ hierl̃m: q: q̃ holocausta ⁊ sacrificia i altari veteris testamenti nõ potuerũt offerri: q: oia figuraliter fiebãt ibi: rex nr̃ ⁊ sacerdos erexit nouũ altare fidei i ecclia: i quo q̃tidie offerunt̃ pinguia holocausta: ⁊ accepta deo sacrificia. Aũ: sacrificiũ laudis
g bonorifi-

aura corripiens segetes rubiginem.
a Tu es eni de⁹ me⁹. Dic ponit p̃dicte orationis ꝯclusio videlz q̃ exaudiat a dō. Jdo subdit: b Aperiant q̃so oculi tui rẽ. loq̃r de deo mõ humano: q: hõ erigit oculos ⁊ aures ad depcationẽ quaz vult exaudire.
c Cõsurge dn̄e de⁹ i requiẽ tuã. q: in tẽplo erat spãlis dei habitatio: et peculiaris sedes q̃ h̃ ẽt ad semp. d Et arca foꝛ. me. vt nõ moueat de loco ad locũ amplⁱ⁹: sic̃ ꝑteritis
tpib⁹: q: ꝓ desertum fuit portata ānis. xl. et postea de sylo ⁊ alijs locis pluribꝫ. vt dicũ fuit. j. Reg. vij. ⁊ ō̃ arca fortitudinis dixit
q: fortitudo dei apparuit ꝓ ipaz in iordanis siccatiõe. Josue. iij. ⁊ i hiericho destructiõe Josue. vj. ⁊ i philistinoꝝ ꝓcussiõe. j. Reg. v.
e Sacerdotes tui dn̄e de⁹ induãt salutẽ. i. cãtores psallentes coã deo. i. h̃ petit salomõ q̃ cultꝰ diuin⁹ psueratur maneat i tẽplo ab ipo edificato.
g Ne auertas fa. xp̃i tui. i. a depcatõe mea q̃ sũ xp̃s tm̃. i. de volũtate tua i regẽ vnct⁹.
h Memẽto mise. dauid. q. d. q̃mꝛ non sim dign⁹ exaudiri ex meritꝫ meis: exaudias tũ ꝓpẽ merita dauid ꝑris mei. Tota ꝛo pars ista aliẽ exponit ab aliq̃b⁹ hebraeis dicẽtib⁹
q̃ h̃ nõ ponit̃ p̃dicte oratiõis ꝯclusio ſ mag. cuiusdã dicti declaratio. dictũ. n. fuit. ſ. ca. v. q̃ sacerdotes itulerũt arcã fedeꝛ. dn̄i i locũ suũ: ſ ibi nõ fuit exꝑssius introducẽdi modus: q̃ h̃ exꝑmit. Dicũt. n. q̃ cũ sacerdotes vellẽt introducere arcã in tẽplũ: porte templi clauserũt se ℈ eos: q̃ vidẽs salomõ oratiõ ꝓ aptiõe dicẽs: Nũc igit̃ cõsurge dn̄e i requiẽ tuã: tu ⁊ arca: vt ipa ponat i loco ꝺeus a me ꝓpato. Jdo etiã dicebat̃ ꝺes dn̄i: q: ibi
repũtabat̃ sedes dei: vt frequẽter dictũ est. Silr sacerdotes ad idẽ ipetrãdũ cãtauerũt psalmũ. cxxxj. ⁊ cũ venirẽt ad ipsũ illũ. Jdo ꝓpter dauid seruũ tuum. i. ꝓpt̃ eiꝰ merita. Ne auertas faciẽ xp̃i tui. i. salomõis denegãdo ingressũ arce ad locũ quẽ ꝑpauit: tũc porte aperuerũt se: sicut dictũ fuit. iij. Reg. viij. i fine. Aliq̃ ꝛo habent exponũt alii. Propter dauid seruũ tuũ. i. ꝓpter peccata ei⁹ i facto vite et ꝑpli numeratione. ⁊ q̃ h̃ q̃ ponte aperuerũt se: itellexit salomõ q̃ peccata patris erãt dimissa ⁊ ei⁹ oꝛo exaudita. ſ ꝑma expositio melioꝛ videt. La. VI
Moraliter. Tunc salomon ait: dn̄s pollicit⁹ ẽ vt habitaret i caligine. Mystica expositiõ
ꝗre. iij. Reg. viij. ca. La. VII
i t Nunc cõplesset. Dic ꝙr circa cõpletionẽ dedicatiõis ponit signuꝫ diuine acceptatiõis. ⁊ ꝑmo ponit dicta acceptatio. scõa salomonis monitio. ibi: Apparuit aũt. Prima ī duas. q: ꝑmo signum acceptatiõis dat. scõo dedicatio ꝙsumat. ibi: Rex aũt. sig-
nũ aũt diuine acceptatiõis ponit cũ dicit.
k Ignis desce. rẽ. sicut i cõsecratiõe aaron ⁊ filioꝝ ei⁹. Leuit. ix. et in oblatiõe helie. iij. Reg. xviij. ⁊ i sacrificio dauid in area oman iebuꝰei. j. Para. xxj. ca. i q̃b⁹ descẽsus ignis fuit signũ diuine acceptatiõis. l Et maiestas dn̄i impleuit domũ. i. nubes q̃ erat signũ diuine ꝑntie. sicut expositũ fuit. iij. Reg. viij. ca. b. m Et corruẽtes rẽ. adorauerũt ⁊ laudauerũt dn̄m. adoratione latrie.
n Rex aũt. Jbi ꝙr dedicatio ꝙsumat ꝑ oblationẽ victimaꝝ a rege mediantib⁹ tũ sacerdotib⁹ ad q̃ officiũ ſpectat talia offerre.
o Et dedi. do. dei rex. nõ ꝑ se ſ ꝑ ſũmũ sacerdotẽ ⁊ alios sacerdotes sibi assistẽtes ⁊ ministrãtes. p Sanctificauit q̃z sa. me. atriũ ſ̃te
p pon-

c Vnq; cõplesset salomõ fũdes ꝑces: ignis descẽdit ō cẽlo: ⁊ deuorauit holocausta et victimas: et maiestas dn̄i impleuit domum: nec potek
a ſ eo q impleſſet maieſtas templum dn̄i
rãt sacerdotes ingredi tẽplum dn̄i. Sed ⁊ oẽs filij isrl̃ videbãt descẽdẽtẽ ignẽ: ⁊ gloriam dn̄i sup domũ: ⁊ corruẽtes proni in l
terram super pauimentuz stratum lapide adorauerũt ⁊ laudauerũt dn̄m q̃m bon⁹: q̃m in ſculũ miscoia eius. Rex aũt ⁊ omnis popul⁹ imolabãt victimas coã dn̄o.
ſ bene operantium
Mactauit igit̃ rex salomõ hostias boum
a ſ bene gubernãtium
viginti duo milia: arietum centũ viginti
a ſ sanguine suo mũdauit. b ſ ecclesiam
o milia. Et dedicauit dom̃um dei rex ⁊ vniuersus ꝑpls. Sacerdotes aũt stabãt i officijs suis ⁊ leuitę in organis carminuz dn̄i
quę fecit dauid rex ad laudãdũ dominũ: q̃m bonus: quoniã in ſculũ misericordia ei⁹: hymnos dauid canẽtes ꝑ manus suas. Porro sacerdotes canebant tubis a
b eos: cũctusq; isrl̃ stabat. Sanctificauit q̃z p salomon mediuz atrij ante tẽplũ domini.

℈ bonorificabit me: et ille iter q̃s ost. m. rẽ.
Fecit ergo rẽ. Ra. Nõ puto hic aliud ītel ligẽdũ q̃ q̃ expletis sepa. 8. diẽb⁹ dedicatiõis q̃ expletis septem diẽb⁹ dedicatiõis subsecuti fuit dies scenophegie: quia xv. die mensis septimi ſm legẽ inchoabãt: et xxj. finiebanꝫ. vtrisq; ergo festiuitatib⁹ rite pactis et scenophegia-
rum octauo die finitꝰ dimisit salomon populum ad ꝓria letantes et gaudentẽ sup bono q̃ fecerat dn̄s dauid ⁊ salomoni ⁊ isrl̃ popu-
lo suo. Salomon ergo pleto ope templi solennitatẽ celebrem fecit: ⁊ multitudo ꝑpls cuz eo ab introitu emath vsq; ad torrentem egypti: hoc est internũ gaudiũ sanctoꝝ: quod cum vero pacifico in eternum habent. Emath enĩ interpretat̃ dñi veritas. Riuũ vero vel torrentem egypti mortem ītel ligimus tẽporales quã in egypto: id est i tenebris hui⁹ mundi nemo potest euadere. Unde: quis est homo q̃ viuit et non videbit mortez. De xp̃o q̃z ō: De torrẽte i via bibit ꝑ. e. c. Dis ℈ isrl̃ a riuo egypti vsq; emath festũ celebre cũ salomone faciunt: q: sãcti post finem vite ꝑntis cũ xp̃o ꝑfruuntur eternis gaudijs Bis septẽ diebꝰ festiuitatẽ celebrant: q: electi ꝑ septiformis spũssancti gram illuminati in hac vita q̃ septenario numero discurrit: gaudãt i spe: ⁊ i sabbato. i. futura aĩaꝝ requie ipius veritatis ꝓceptione in re. b Jgit̃ in die rẽ. Hoc est post octauã scenophegie solẽnitatẽ diem sicut in regum cõtinetur. Significat aũt post illius vite finem: et ꝑ sabbatissimũ animaruz sanctarum quo ante iudiciũ quiescunt in octaua etate. i. resurrectiõis die sanctos recepturos corpoꝛa imortalia ⁊ in celestib⁹ mansionibus ſm meritoꝝ q̃litates locãdos: vbi semp letentꝫ laudantes deũ in oĩb⁹ bonis q̃ in xp̃o pater cõtulit ꝑpl̃o
Kap. b xp̃iano. La. VIII
c Dederat hy. Reddiderat. ſ. q̃ cũ salomon dedisset nõ placuerũt illi. Jdo salomõ ꝓpijs
℈ vtilitatib⁹

obtulerat eni ibi holocausta ⁊ adipes pacifico-
rũ: q: altare ęneũ q̃ fecerat nõ poterat sustinere holocausta ⁊ sacrificia ⁊ adipes pacificoꝝ.
a Fecit ergo salomon solẽnitatez in tempoze illo b
septem diebus ⁊ oĩs israel cum eo ecclesia mag
a ſ sepẽtrionali plaga terre. ſ. ꝑmissionis
b ſ rhinocorulã ſ australem plagam
na valde: ab itrõitu emath vsq; ad torrenẽ egy- c
pti. Fecitq; die octauo collectã: eo q̃ dedicasset d
altare septẽ diebꝰ: ⁊ solẽnitatẽ celebrasset diebꝰ e
b septẽ. Jgit̃ in die vicesimotertio mẽsis septimi f
dimisit ꝑpls ad tabernacula sua: letantes atq;
a ſ dimisso sez peccato q̃ cõmiserat in vriam ertheũ regnũ concessit illi sempiternum.
gaudentes super bono quod fecerat deus dã-
a ſ quẽ de vxore alienigena natũ lex ꝓhibebat ecclias dei itrare q̃mis fit et regno sublimauit. b ſ cui post rantũ multitudinẽ ꝑuarationũ templũ magnificentissimũ cultus sui habere q̃misit et multo tpe hostibus suis concessit.
uid: ⁊ salõoni ⁊ israel popũlo suo. Cõpleuitq; salomõ domũ dn̄i: ⁊ domuz regis: ⁊ oĩa q̃ dispoſuerat i corde suo: vt faceret in domo domini ⁊ in domo sua: ⁊ ꝓsperatus est. Apparuit au- s
tem ei dominus nocte ⁊ ait: Audiui orationez tuaz: ⁊ elegi locũ istum mihi in domũ sacrificij. Si clauſero cẽlum ⁊ pluuia nõ fluxerit: ⁊ mãdauero et ꝓcepero locustę vt deuoret terram: et misero pestilentiam in populũ meum: ꝙersus autem populus meus super quos inuocatum est nomen meũ: deprecatus me fuerit: ⁊ exquisierit faciem meam: ⁊ egerit pẽnitentiaz a vijs suis pessimis: ⁊ ego exaudiam de cẽlo: ⁊ ꝓpitius ero peccatis eoꝝ: ⁊ sanabo terram eoꝝ.
Oculi quoq; mei erunt aperti: ⁊ aures mee ere- b
cte ad orationez eius qui in loco isto orauerit.
Elegi enim ⁊ sãctificaui locũ istum vt sit nomẽ i
meum ibi in sempiternũ: et permaneant oculi mei ⁊ coꝛ meũ ibi cũctis diebꝰ. Tu q̃z si ambulaueris coã me: sicut ambulauit dauid ꝓ tuꝰ: et feceris iuxta oĩa q̃ ꝓcepi tibi: et iustitias meas iudiciaq; ꝙ custodieris: suscitabo thronũ regni tui sicut pollicit⁹ sũ dauid ꝓri tuo dicens: Nõ auferẽ ō stirpe tua vir: q̃ nõ sit ꝓnceps i isrl̃. Si aũt auersi fueritis: ⁊ dereliq̃ritis iustitias meas: et ꝓcepta mea q̃ ꝓposui vob̃: ⁊ abeũtes fueritis
dijs alienis ⁊ adorauerit̃ eos: euellã vos ō tra mea quã dedi vob̃: ⁊ domũ hanc quã ędificaui noi meo ꝓpiciã a facie mea: ⁊ tradã eã in parabolã ⁊ exemplũ cũctis ꝑpls: ⁊ domꝰ ista erit in
ꝓuerbiũ vnijsis trãseuntib⁹: ⁊ dicẽt stupẽtes. Quare sic fecit dn̄s trę huic ⁊ domui huic? Respõdebũtq;: q: dereliq̃rũt dn̄m deũ patꝝ suoꝝ q̃ eduxit eos ō tra egypti: ⁊ apphẽderunt deos alienos ⁊ adorauerũt eos ⁊ coluerũt: idcirco ve-
nerũt sup eos vniũsa h̃ mala. La. VIII
k Expletis aũt viginti ānis postq̃ ędificauit salomõ domũ dn̄i ⁊ domũ suã: ciui- k+
c tates q̃s dederat hyram salomoni ędificauit: ⁊ habitare ibi fecit filios israel. Abijt q̃z i emath

p pontificẽ, causa aũt q̃re potuit sic sanctificari dicta fuit. iij. Reg. viij. ca. g. a Obtulerũt eni. nõ ẽ p h̃ i telligẽdũ q̃ oblatio ꝓcesserit sãctificationẽ: ſ ecõuerſo. b Fecit q̃ salomõ solẽnitatẽ in tpe illo septem diebꝰ. ista fuit solẽnitas tabernaculoꝝ: q̃ icepit imediate post festũ dedicatiõis. Uñ seq̃t: c Feciteq; die oc. col. q̃ fiebat i crastino vltie dieifestiuitatis tabernaculoꝝ. Uñ seq̃tur: d Eo q̃ dedicasset altare septem diebꝰ. q̃ dedicatio icepit octaua die mẽsis. vij. et finita fuit. xiiij. die eiusdẽ mẽsis iclusiue. e Et solen. celebrasset. ſ. tabernaculoꝝ diebus. vij. incipiẽdo a. xv. die mensis vij. inclusiue: ⁊ terminãdo. xxj. die eiusdẽ mẽsis iclusiue. et. xxij. die facta fuit collecta ꝑ necessarios templi. Jdeo subdit: f In die vicesimotertio mẽsis septimi dimisit populos ad tabernacula sua: q: oĩa erãt cõpleta. g Apparuit ãt. Hic ꝙsequenter ponit salomonis monitio de ꝑmanendo i obedięntia dei. ⁊ ꝑtz ſnia ex dictis. iij. Regũ. ix. a. et b. exceptis q̃ sequuntur. h Oculi q̃z mei erũt apti rẽ. id est parat⁹ ero exaudire orationẽ. i Ut sit nomẽ meũ ibi in sempiternũ. id est in tẽp⁹ futuꝝ absq; determiatione supposita tñ ꝙditiõe q̃ salomõ ⁊ populus debeãt in obedientia dei ꝑmanere. La. VII
Moraliter. † Cũq; cõplesset salomon fundẽs ꝑces ignis descendit de cẽlo rẽ. q̃ sanctificationẽ tẽpli ⁊ solẽnitatẽ tũc factã põt ꝙenienter itelligi solẽnitas angelorũ et celestiũ ciniũm inenarrabilis i ascẽsione christi hoĩs. naz illa humana natura super angelos exaltata tamꝑlum est ſspecialissimũ. de qua dixit Joh. ij. Soluite templũ hoc rẽ. Et apls Col. j. Cõplacuit in ipo oĩez plenitudinez diuinitatis habitare coꝛpaliter. Jn illa ꝛo ascẽsione ꝓmissus fuit descẽsus ignis spũssancti: vt habeẽt Act. j. Accipietis virtutem supueniẽtis spũssancti i vos ⁊ eritis mihi testes in hierlm ⁊ i iudea et samaria vsq; ad vltimũ trę. Et hec ꝓmissio i die pẽtecostes fuit cõpleta. Act. ij. Et apparuerũt illis dispartite lingue tanq̃ ignis: sederitq; supra singulos coꝝ ⁊ repleti sũt oẽs spũssancto rẽ. Cetera ꝛo huius capli exposita fuit mystice. iij. libro Reg. viij. et. ix. ca. La. VIII
k Expletꝰ aũt. Supius descripta ẽ reuerentia salomonis circa diuina. Jbi ꝙr describit eiꝰ magnificẽtia circa humana
Ex. 9. a iterponunt̃ tñ aliq̃ ad diuinã reuerentiã ꝑtinentia: q: ista diuisio nõ ẽ ꝑcisa. sicut dictuz fuit a principio huiꝰ libri scõi. Jgit̃ ꝓmo describit magnificẽtie salomõis. scõo ꝙdicio. scõo ex hoc sequẽs fame diffusio. ca. ix. Magnificẽtia aũt ista ꝓmo describit ꝑ edificijs. scõo ꝑ ꝑsis subiectꝫ. ibi: Oẽs ꝑsim. tertio in sacrificijs. ibi: Tũc obtulit: q̃rto ī exꝑsitis diuitijs. ibi: Tũc abijt salomõ. Snia aũt ꝓme ꝑtis ꝑtz ex dict̃. iij. Reg. ix. d. ⁊ silimiluer. ij. vsq; ibi:
A
B ⁊ Oẽs aũt

vtilitatib⁹ eas deputauit. a Bethozō ꝛt. Ci
uitas ē ad quā ysqꝫ iesus psecut⁹ ē inimicos
reges ī tribu effraim. Sūt aūt duo vici ī duo/
decio ferme ab helya lapide nicopolī pgen/
tib⁹: qꝫ ꝓ fm ſtl vn⁹ ō bethozō supioz: ꝛ alī
bethozō iferioꝛ datis leuitis ī possessiōez.
b Et oēs ꝛt. Ecer: scz mageddo: et gaçer: et
mello q̄ oēs eccliē mōſtrāt decozē quā verus
salomō ī iocūditate regni sui ad laudē ꝛ leti/
ciā sibi ꝓpauit. Inꝯptāt aūt mello adimpletio
Ecer sepat⁹ vel sactificat⁹: mageddo cenacu/
lū ei⁹: gaçer ꝓcisio vel diuisio: bethozō dom⁹
mōtiū: balaath ascēdēs. Sācta aūt ecclia ciui
tas ē dei viui: vbi ipleꝫ ꝗtidie volūtas dei: ꝛ
separata ab oī errozē ifidelū: sactificaꝫ fide et
ꝛ bono ope. Ibi ē refectio ☧tuꝰ: ipa discer
nit mūdū ꝛ imūdū: ꝛ a ☧tute vitiū: ꝛ ē dom⁹
mōtiū. i. habitatio scētoꝝ: ꝛ fructu iusticie siē
palma florēs ascēdit ō ☧tute i ☧tutem: vt vi
deat deū deoꝝ i siō. Oēs vicos suos muniuit
salomon: qz xps ecc⁹ fideliū suoꝝ gr̄e sue pte
ctione ita munit: vt hostib⁹ suis spūalib⁹ resi/
stere possint. c In libano. In tẽplo. s. qō ce/
droꝝ decoze vestitū erat. Aūt zacharias. Ape
ri libane portas tuas: vl regiis edificijs q̄ fa
cta erāt ō lignis libani. d Ducētiq̄nq̄. Cē
tenar⁹ q̄ ī cōputo digitoꝝ ō leua trāſit in de
xterā vitā significat cēna. Quiq̄genar⁹ ☧o
pctoꝝ remissionē: ꝛ cēnā requiē: ꝛ gr̄az sācti
spūs significat: qz ī psalmo einsdē nūeri pnia
cōfessio ꝛ remissio pctoꝝ describit. Et p iubi
leū reḡes futura. Per pētecostē ☧o ī aduētu
spūssācti septiformis gr̄a exp̄ssa. e Qui eru.
Quia ex vtroq; ꝓplo elegit ecclie rectores q̄
spūali gr̄a illumiati ꝛ plene edocti remissiōez
pctoꝝ vitā q̄ cēne salutis: ꝛ beatitudinē ppe
tuā appetēdam suo docerēt exēplo. f Holo/
causta. Holocaustū totū icēsum ō. Ī altari
cremaꝫ cū ī cozde cuiusq; electi q̄ seipm totuꝫ
scz carne ꝛ cozde deo vouit: opꝰ bonū ferue/
te charitat⁹ igne succēdit. g Juxta ritum.
Sedz zueniētia cuiusq; tpis oīa in ecclia di
sponit vt vnusq̄sq; ozdo officio suo fūct⁹ dig/
ne mīstret. h Jn asiongaber. Insula ō esse
haud ꝓcul ab haila ī rubro mari: vbi classis
iosaphat perijt. i Classis quā fecit salomō in
asiōgaber: q̄ festinātes vl fortes vl virilit inē
ptaꝫ: ecclīa fideliū ītelligiꝫ q̄ ī mari hui⁹ scēli
posita thesauros sapie ꝛ scie: opesq; ☧tutum
studet acq̄rere vbi sūt ſui hyrā nauticī ꝛ gna
ri mar⁹ cū ſuis salomōis: qz gētiles sapīa scīi
eruditi cū ī lege moysi pit⁹ sociāt⁹ ī vnitate fi/
dei. Hos mittit salomō nr̄ ī ophir q̄ ītptaꝫ in
firmās vt ide aurū afferāt cū ī vilitate lr̄e sē/
sū ꝓciosū q̄rere laboꝛāt q̄ accepta sūma q̄dri/
gētoꝝ q̄nq̄gīta talētoꝝ auri ad regē deferūt
cū ꝓciosū sensū historie allegorie tropologie
atq; anagogie ī diuis libris p gr̄az spūssācti
inueniūt: ꝛ eū sapie ꝛ psilio diuio ascribētes
tribuūt. i Jn ophir. Nomē pucie ophir:
ab vno posterioꝝ heber vocata: ex cui⁹ stirpe
veniētes a fluuio cophene vsq; ad regiones
indie q̄ vocaꝫ geria habitasse ioseph⁹ refert.
k Egina q̄z. Regina austri q̄ Ca. IX
r ab extremis finib⁹ excitata venit au/
dire sapiaz salomōis: eccliaz ō gētib⁹
ad xp̄m vēturā figurabat: q̄ circūamicta va/
rietate ī vestitu deaurato obliuiscēs ꝓpīn et
domū p̄ris sui: barbara gēte non aīo fuit: qz
optabat sctoꝝ fieri ꝓcius. Aūt: Surget regi/
na austri

a ſ que hebraice ō: thamar
ſuba ꝛ obtinuit eā. Et ędificauit pālmyrā
ī deſto: ꝛ alias citates munitissimas ędi/
a ficauit ī emath. Ex truxitq; bethozō supi
ozē ꝛ bethozō iferiozē citates| muratas| ha
a ciuitas ē in tribu iuda.
b bētes portas et vectes ꝛ seras. Balaath
etiā ꝛ oēs vrbes firmissimas q̄ fuerāt salo
monis: cūctasq; vrbes q̄drigaꝝ ꝛ vrbes.
a ſ Oia q̄cunq; voluit fecit ſ christus
eqtū. Oīa q̄cūq; voluit fec̄ rex salomō at/
c q; disposuit: ędificauit ī hierlm ꝛ ī libano
ſ iudeos. gēriles. hereticos
ꝛ ī vniūsa ꝛa ptātis sue. Oēz pl'm q̄ dere
lict⁹ fuerat ō ethęis ꝛ amozręis ꝛ pherezę
a ſ de numero scoꝝ
is: ꝛ euęis ꝛ iebusęis q̄ ñ erāt ō stirpe isrl:
a ſ christus b ſ impi⁹ vinit iusto
ō filijs eoꝝ ꝛ ō posterl q̄s ñ iterfecerāt filij
isrl: subiugauit salōmō ī tributāriosvsq; i
a ſ qz nō sūt ancille filij: ſ; libere q̄ libertate xp̄s nos liberauit
diē hāc. Pozro de filijs isrl non posuit vt
a ſ obseruantęjs legis vel ritu gentili
ſeruirēt opibus regis. Jp̄i enim erāt viri
a cōtra spūales nequicias. b ſ se ꝛ alios bene ducentes
bellātores: ꝛ ducēs p̄mi ꝛ principes qua/
a ſ eoꝝ scz q̄ sequūt doctrinā euāgelistaꝝ
drigārū ꝛ eqtū ei⁹. Oēs aūt principes exer a
b citus regis salomōis fuerūt ducētiq̄nq̄gi
e ta q̄ erudiebāt ꝓp'm. Filiā ☧o pharaonis b
trāſtulit ō ciuitate dauid ī domū quā edi
ficauerat ei. Dixit enī rex: Non habitabit
vxor mea ī domo dauid regl isrl: eo q; sā/
ctificata sit: qz igressa ē i eā arca dn̄i. Tūc c
a ſ p mēbra| sua. b ſ xps c ſ bonoꝝ opeꝝ
f obtulit salomon holocausta dn̄o super al
a ſ catholice fidei b ſ in ecclesia c ſ ingressū celestis patrie
tare dn̄i qō extruxerāt añ porticuz: vt per
a ſ p omne tps p̄ris vite vsq; ad cōsumationē seculi
singulos dies offerreť ī eo iuxta ꝓceptum
a ſ p eterna dęce. b ſ p nouitate vite
c ſ p celestis gaudij ꝓceptione
moysi ī sabbatis ꝛ ī calēdis: ꝛ in festis di/
a ſ in sancte trinitatis fide
ebus tęr p annū. i. ī solēnitate azymoꝝ et
solēnitate hebdomadaꝝ ꝛ ī solēnitate ta/
a ſ fm qō in lege dei scripū ē ꝛ ppheris
bernaculoꝝ. Et ꝓstituit iuxta dispositōez
dō p̄is sui officia sacerdotū ī ministerijs
suis: ꝛ leuitas ī ordie suo: vt laudārēt ꝛ mi
s nistrārēt cozā sacerdotib⁹ iuxꝛ ritū vni⁹ cui⁹
q; diei: ꝛ ianitores ī diuisiōib⁹ suis p por
tā ꝛ portā. Sic.n. ꝓcepat dō hō dei. Nec p
tergressi sūt ō mādat| regl tā sacerdotes| q̄
leuitę ex oib⁹ q̄ ꝓcepat. Et ī custodijs the/
sauroꝝ oēs ipēsas ꝓpatas habuit salomō
ex eo die q̄ fūdauit domū dn̄i vsq; ī diē q̄
pfecit eā. Tūc abijt salomō ī asiongaber ꝛ s
b
in hailath ad oz̄ā maris rubri q̄ ē in ꝛra edō. Misit q̄ ei hiram p manus seruo
i rum suoꝝ naues ꝛ nautas ꝛ gnaros maris: ꝛ abierūt cū seruis salomonis in
A
3. R. 10. c k r Egina quoq; Capitulum: IX (ad regem salomonem b

a Oēs aūt ꝓncipes
exercit⁹ regis salomo
nis fuer̄t ducēti q̄nq̄/
ginta. iij. Reg. ix. ōr.
Quigēti q̄nq̄ginta.
ℌ rīlio patz ex textu.
qz hic loq̄t de ꝓncipt
bus exercit⁹: ibi aūt
nō solū ō ꝓncipibus
exercit⁹ sed etiā ō bis
qui p̄erāt oībus salo
monis operib⁹ vt pz
lr̄am ituēti. b Filiā
ꝛo pharaonis ꝛt. ō
expositū ē. iij. Reḡū.
ix. g. c Tunc obtu
lit. Hic ꝑ̄ describit
magnificētia salomo
nis in sacrificijs. cuz
ō: Tūc obtulit salo/
mon holocausta dn̄o
sup altare. s. holocau
stoꝝ: qō erat in atrio
sacerdotum. d Jn
sabbatis. q̄libet hebd
domada. e Et i ka
lēdis. i. ꝓncipijs mēs
siū. f Et i festis die
ter p annū. s. in festis
pasce pētecostes ta
bernaculoꝝ. Cetera
patēt ī lr̄a. g Tūc
abijt salomō. ℌ declt
bit magnificētia salo
monis ī diuitijs ex/
ſtis: qz p naujgiū fa
ciebat exp̄ri diuitias
incōsuetas ī locis re/
mot⁹ ꝛ inaccessibilib⁹
p terraz. de q̄ naujgio
dictum fuit. iij. Reg.
ix. in fine. Ca. VIII

Morali.

† Expletis aūt. rr. an
nis ꝛt. Expositio my
stica hui⁹ capli posita
fuit. iij. Reḡū. ix. ca.
Caplm. IX
b r Egina q̄z sa.
Dic ꝑ̄ circa
magnificētiā salomo/
nis describit fame dif
fusio. et ꝓmo speciali/
ter q̄tū ad reginā sa/
ba. scdo generaliter
q̄tuz ad reges terre.
ibi. Magnificat⁹ est.
Prima i duas. quia
primo describit dicta
fame diffusio: secūdo
substantie salomonis
quedam numeratio.
ibi: Erat autem pon
dus auri. Circa pmū
sciendum q⁹ regina sa
ba audita fama salo
monis: venit ad eum
ō partibus remotis.
Primo ergo ostendi
tur ad quid venit scz
ad ꝓponēdū dubias
q̄stiones: ꝛ q̄d inuenit
scz pspicuas solutio
nes. scdo ostēdit q̄d ta
lomoni dedit: ꝛ quid
ab eo recepit. ibi: De
dit aūt regi ꝛt. Erat aūt

na austri ī iudiciū cū generatiōe ista. a Saba.
Saba ꝛuersio vel captiuitas iterptāt: qz ad fidē
xp̄i ꝛuersa ecclia ad ei⁹ captiuitatis sortē meruit
pinere. De q̄ ō: Ascēdēs ī altū captiuam du rit
captiuitatē. Hec ī camelis apportabat vero salo/
moni aromata: aurū gēmas ꝓciosas: cū ad fidez
xp̄i adducebat gētiles ꝛoztiudie pctoꝝ deformes
ī ingenio ꝛ studio florētes: abiles q; dispētantib⁹
ꝓdicatoꝛib⁹ ꝓcipere fulgoꝛe sapīe ꝛ gēmas ☧tutū
ꝓciosas: q̄b⁹ cultu celebri honozabat nostrū salo
monē. imo honozata ab eo maioꝛē gr̄am spūalis
muneris ꝓcepit. Aūt sequētib⁹: Rex salomō de/
dit regine saba cuncta q̄ voluit ꝛt. Jn ꝑsenti enī
offert gr̄az spūssancti et sapīaz atq; ☧tutes. in fu
turo in cōspectu gl̄e sue vitam largiet eternam.
b Que postq̄ vidit. Cōueniūt hec ecclie q̄ au/
dinis miraculis xp̄i ꝓuocata ē ad q̄rēdū eū. Sz
postq̄ ad ipm venit p baptismū ꝛ fidē ꝑsideraꝛ
scripture testimonijs agnouit diuinitatis ꝑsen/
tiā: ꝛ parū ei visū ē q⁹ añ de eo audierat in cōpa
ratione ꝓcepte gr̄e. Aūt: Et admirando i laudez
eius ꝓumpit. dicens: Beati viri tui ꝛt. c De
lignis scz tinis. Christus ligna ꝓciosa. i. sanctos
doctores: q̄z viroꝝ fidei nunq̄ aresc̄it: nec folia
☧oꝝ decidūt: sz fructū bonoꝝ operū tēporibus
suis reddūt: ponit ī munimētū domus dn̄i ꝛ do/
mus regie. i. in ꝑfirmatiōe ecclie: vt eoꝝ vndiq;
doctrinis et exēplis vallata ruinā ñ sentiat. Hi
q̄ citharę et lyre ad laudandū dn̄m fabricati di
cunt: q⁹ oīa q̄cūq; fecerint ꝓsperabūt ꝛ laudem
dn̄i ꝑueris ꝛ aduersis corde ꝛ ore ꝛ ope ꝓnun
cīāt: oīa i gl̄iam dei faciūt: tota die ꝛ nocte nō ta
cēt laudare nomē dn̄i. d Sexcētas| exagitas| ex.
Senari⁹ p senariū multiplicaꝫ sexagita faē. Cē/
tenari⁹ q̄z series ducꝫ. dc. reddit. denari⁹ mā da/
toꝝ significat pfectionē. centenari⁹ cēne beatitu/
dinis remuneratione. Desiderat enī rex nr̄ nr̄az
pfectionē: vt habeat q̄b⁹ reddat pfectā mercedē.
Aūt: Estote pfecti sicut ꝛ pr̄ vester celestis pfect⁹
ē. Si vis ad vitā ingredī serua mādata. Et p⁹ pau
la: Si vis pfect⁹ eē: vade ꝛ vēde oīa que habes
ꝛt. ꝛ ois q̄ reliq̄rit domū ꝛt. cētuplū accipiet et
v. e. p. e Oēsq; reges arabie. Offerūt salomo/
ni diuerse gētes ꝛ negociatoꝛes ꝛ oēs reges ara/
bie ꝛ satrape terraꝝ aur̄ ꝛ argētū: qz quecq; gens
q̄libet ꝑsona certatim p viribus nro pacifico
offert recte fidei mun⁹ puritatē sensus: sacre con
fessionis plenitudinē: eloquētie nitoꝛē. Aūt: Re/
ges thar. ꝛ in. mu. of. ꝛt. Et adozabūt eū oēs re/
ges: oēs gentes seruiēt ei. f Fecit igitur salo.
Quia patres vtriusq; t. doctrina ꝛ opatione p/
fecti: q̄d fmone docuerūt ope ꝓbauerunt.
g Hastas aureas. Hec ē armatura dei q̄ resisti/
mus cōtra insidias diaboli: hāc qz habēt ꝓdica/
tores sancti qui custodiunt domū dei: ꝛ excubāt
ad ostium eius: ne subintret host⁹ antiqu⁹. Aūt:
Lectulum salomonis ambiūt seraginta fortes.
h Trecēta q̄z scuta. Perfectā fidē significat in
sancte trinitatis ꝓfessione. Bñ custodes domus
dei hastas ꝛ scuta aurea portāt: qz ꝓdicatoꝛes q̄
sunt ecclesie custodes claritate sapīētie splen/
tes: verboꝝ iaculis ī inimicos cōfodiunt: ꝛ scu
to fidei ignea tela nequissima extinguunt.
Sex quoq; gra. In senario bonoꝝ operū per
fectio: sex enī dieb⁹ fecit mūdū deus: ꝛ senarius
est primus pfectus numer⁹. Bonis ☧o ꝛ pfectis
opibus ad celum ascendiť. k Scabellū. San
ctos virtutū splēdoꝛe fulgidos in quib⁹ habitat
deus. Possūt quoq; p scabellū notari q̄ infirmi
sunt in corpe christi sicut penitētes: vel q̄ nouissi
mi cōuertent iuxta finē scz mundi q̄ tū sūt aurei
igne tribulationū illi⁹ tēporis excocti ꝛ pbati.
l Stātes iuxta bra. Quia sācti patres q̄d ī
euāgelio boni fecerūt: non sibi sed deo deputaue
rūt. Aūt: Nō nobis dn̄e nō nobis sz nomini tuo
da gl̄az. m Brachiola. Jn regū ita: ꝛ due ma/
nus hinc et inde tenentes sedile: hec sūt solatia
diuine gr̄e q̄ ecclesiā ꝓuehūt ad regnum celeste.
Vel hoc

a ſ regalis ciuitas ethiopie quā Josephus a cambise rege meroen cognominatā
ex sororis sue vocabulo refert.
a sabā cū audisset famā salamonis: venit vt tentaret eum ī
ęnigmatib⁹ ī hierlm cum magnis opib⁹ ꝛ camelis: q̄ por
tabāt aromata ꝛ auri plurimū gemmasq; ꝑciosas. Cunq;
a ſ christū b ſ q̄ cogitabat sibi salubria ꝛ necessaria esse
venisset ad salōmonē locutaq; ē ei quecūq; erāt in corde
a ſ per legis noticiā et spūssancti gr̄am ſ qz hic q̄dam ex pte cogno
scit: in futuro aūt facie ad faciē videbit ꝛ cognosce sicut ꝛ cognita est.
suo. Et exp̄posuit ei salomon oīa que ꝓposuerat: nec q̄cq̄
b fuit quod non pspicuū ei fecerit. Que postq̄ vidit sapiaz
scz salomōis: ꝛ domum quaz ędificauerat: necnō ꝛ cibaria
mēse eius ꝛ habitacula ſuoꝝ ꝛ officia mīstroꝝ ei⁹ et vesti/
mēta eoꝝ pincernas q̄z ꝛ vestes eoꝝ: ꝛ victimas q̄s ascēdit
labāt in domo dn̄i: nō erat ꝑ stupoꝛe vltra ī ea spūs. Di/
xitq; ad regē: Ver⁹ ē ſmo quē audierā ī ꝛra mea de ☧tuti
bus ꝛ sapīa tua. Nō credebā narrātib⁹: donec ipsa venis/
sem: ꝛ vidissēt ocli mei: ꝛ pbasse vix medietatē mihi sapię
a ſ beati q̄ habitabūt in domo tua dn̄e in.s.l.r.
tuę fuisse narratā: vicisti famam ☧tutib⁹ tuis. Beati viri
tui: ꝛ beati ſui tui hi q̄ assistūt corā te omī tpe: ꝛ audiunt
a ſ p quā mūdis cordib⁹ dignaꝫ se ostēdere. ſ pater scz
sapiāz tuā. Sit dn̄s de⁹ tu⁹ bñdictus: q̄ voluit te ordiare
a ſ sup soliū dauid ꝛ super r.e.s.
sup thrōnū suuz regem dn̄i dei tui. Quia diligit de⁹ isrl:
ꝛ vult ſuare eū in ęternū: idcirco posuit te sup eū regē: vt
facias iudicia atq; iustitiā. Dedit aūt regi cētū viginti ta
lenta auri: ꝛ aromata mlta nimis: ꝛ gēmas ꝑciosissimas.
Non fuerūt aromata talia: vt ꝺ q̄ dedit regina saba regi
salomoni. Sz ꝛ ſui hirā cū ſuis salomōis attulerūt aurū
a ſ hec rotūda q̄si ligna pinea sz multo cādidiora ꝛ valde fulgentia
de ophir: ꝛ ligna tina ꝛ gēmas ꝑciosissimas. De q̄bus fe/
a ſ Jn regū ita fecit rex salomō de lignis tinis fulcra dom⁹ dn̄i. b ſ alij fulcra.
c cit rex dē lignis. s. tinis grādus in domo dn̄i ꝛ ī domo re/
gia: citharas q̄z: ꝛ psalteria cātoribⁿ. Nūq̄ visa sūt in ꝛra
iuda ligna talia. Rex aūt salomō dedit regine saba cūcta
q̄ voluit ꝛ q̄ postulauit: ꝛ multo plura q̄s attulerat ad eū.
Que reuersa abijt ī ꝛrā suā cuz ſuis suis.
Erat aūt pōd⁹ auri q̄ afferebať salomōi a
a ſ ysenario ꝓfectio donoꝝ q̄ regi nr̄o a nobis deferēda sūt.
d p singulos ānos sexcētas| sexagitas| ex talē/
ta auri: excepta ea sūma quā legati diu/
saꝝ gētiū ꝛ negociatoꝛes afferre ꝓsueue/
e rāt oēsq; regesl arabię ꝛ satrapę terraꝝ: q̄
f cōportabāt aurū ꝛ argētū salomoni. Fec̄
g igiť rex salomō ducētas hastas aureas
a ſ Jn regū ſclozꝝ
de sūma sexcētoꝝ aureoꝝ: q̄ in hastis singulis expende/
h bank. Trecēta q̄z scuta aurea trecētoꝝ aureoꝝ q̄b⁹ tege/
a ſ ecclesia scz vbi spūalis armatura recōdit q̄b⁹ fideles pręgūt ꝛ hostes repelluntˀ.
bank scuta singula. Posuitq; ea rex ī armāmētario quod
a ſ p fidē b ſ diuesaꝝ gentiū cōgregatione ad decorem.
ecclesie ꝛ delitias regis ostēdendas.
c ſ ecclesiā scz in q̄ iustus pacificus regnat ꝛ iudicat. qz alia iusti sedes est dei
d ſ castitate decorat ecclesia: elephas enī rōperās ē ꝛ non vrit cōiuge secūda.
erat cōsitum nemōe. Fecit q̄z rex soliū ebūrneū gran
a ſ qz splendoꝛe gratie sue facit in ecclesia splendescere: cum signis ꝛ
miraculis ꝑsentia suam ostendit.
i de ꝛ vestiuit illud aūro mundissimo. Sex quoq; gradus
k quibus ascēdebatur ad solium: ꝛ scabellū aureum: et bra
a ſ pres vtriusq; testamēti aīo fortes sibi ꝛ alijs dominārēs.
l m chiola duo altrinsecus et duos leōnes stātes iuxta bra/
a ſ p dicatoꝛes applicam doctrinā sequēres.
chiola: sed et alios duodecim leūnculos stantes super
b 3

Vel ℔ p binariũ designat: qz in vtroqz t. hoc marie cõmendat: qõ nõ nisi p diuinũ aditoriũ aliquid bo ni potest pfici. Vñ: Sine me nihil potestis facere.

a Sex gradus. Quia doctrina t exemplo certant ne labor: insipiẽtiũ in operãdo vacillet: sed rectitudi nem in ꝓgressu virtutuz fortiter cõseruet. b Non fuit tale. Quia ꝺ ecclia scriptũ ẽ: Fortitudo t decor indumẽtũ ei⁹ ꝛc. Et multe filie congregauerũt diuitias tu supgressa es vniuersas. c Vasa quoqz vasa. Anime sanctoz que volũtati dei deseruiũt splẽdore sapiẽtie t charitatis nitẽtes: cõtinent potũ aque viue q̃ fit in eis fons aq̃ saliẽtis in v.e. d Argentũ. Non ẽ in sermone verbũ dei sed in virtute t in p̃dicatione euãgelij non in psuasibilib⁹ humane sapientie verbis: sed in ostẽsione spũs t virtutis. e Siq̃dem naues re. ibãt cũ ser. ꝛc. Christus aplos doctores euangelij quos de iudeis elegit: cũ p̃dicatoribꝰ de gentib⁹ electis trina ꝓfessione sed vna fide ĩ mundũ mittit: vt ĩ credẽtib⁹ afferãt sibi aurũ sapie: argẽtũ eloquẽtie: t ebur castitat'. Simia aũt ẽ aĩal ingeniosũ: t hoĩs imitatoriũ: t pbos significare põt: qui vere sapie sensus aliqñ mutant: t ĩ disciplinis mozalis vite edisserũt actus. Pauo q̃ laudatas oñdit pẽnas: eos significat q̃ ꝓter laudes hoĩm variaz virtutum species ostẽtãt: sed p̃dicatoz doctrina instructi: discũt bene facere intuitu soli⁹ dei: t aptant̃ eterni regis delitijs. f Quadragĩta milia eq̃z. Quadragenari⁹ psisce legis tpa significat. Moyses. n. legẽ acceptur⁹ q̃draginta dieb⁹ ieiunauit: t pl's p eũ instruct⁹ q̃draginta ãnis heremũ circũiuit. Senarius ℞o p̃sens tps significat ĩ q̃ aplica doctrina noui testamẽti pfim nutrit. Bñ g̃ p q̃dragenariũ numerãtur eq̃ salomonis ĩ stabulis collocati: qz p duriciam legis veteris coercita ẽ insolẽtia pzoris pli. Duodenari⁹ ℞o p̃sens tps significat: in q̃ aplica auctozitas pfim gẽtiũ nutrit noui testamẽti doctrina. g In hierlm. Visione pac': distãtia locoz discretione ostẽdit affectuũ. Qui enĩ sũt ĩ vbib⁹ q̃drigaz: illos significãt q̃ diuersis eccle disciplinis p spũales magistros eruditũt. Alij ℞o iã eruditi: vsui regis celestis aptati: p̃sentiã ei⁹ habere merẽt. Vñ curꝰ dei decem milibus m. ꝛc. Et alibi: Ascẽdes sup equos tuos: et equitatus tuus sanitas. h Philistinoz. Duplicaturus cadentiũ. Philistijm enĩ interpretat̃ ruina dupler. ℔ fit cum p absolutiones peccatoz ab inchoatione sui in iordane baptismatis vsqz ad conuersionem omniũ gentiũ ad fidẽ christi redũdat gr̃a potestatis: vt vbi defluxus fuit carnaliũ desideriozũ: ibi stabiliatur germen virtutũ: t vbi idolatria t cõuersatio flagiciosa populozũ fuit duplex ruina: ibi p cõfessionem recte fidei t cultum pietatis ad celeste regnum surgat vita fideliũ. Pertingit enĩ potestas eiꝰ vsqz ad terminos egypti: id est tenebrosas mẽtes infideliũ: quas cõpler lumine fidei. Unde: Coram illo ꝓcidẽt ethiopes ꝛc. i Tãtaqz copiã p̃. Prebet verus salomõ in eccl'ia copiã argenti quasi lapiduz: cũ corda gentiliũ insensibilia ad veri dei intellectum quos lapides p deo coluerũt ad meditationẽ legis t p̃dicationez euãgelij cõuertit. De q̃b⁹ ꝺr: Similes illis fiunt q̃ fa. ꝛc. Et alibi: Potens est deus de lapidibus istis suscitare filios abrae. Prebet etiam multitudinem cedroz quasi sycomoruz: quia sterilitatem gentium que in altum se erigere nõ valebant, puexit ad fecunditatẽ bonorum operum t virtutum.

k Et cedrozũ. Cedrus ẽ imputribilis natura: odore iocũda: aspectu nitida: q̃ accensa nitore serpentes fugat t perimit. l Reliqua ℞o. Que fecit postq̃ legem dei transgressus est: cum alienigene vxores vsqz ad idolatriã eum ptraxerũt. Multi q̃dem vt salomon bñ incipiũt t male desinũt: dicitq beatus ante obitũ nemo supremaqz funera debet. Ca. X

m Prosecutus ꝛc. Reliquit ꝓsilium se. Hos aiunt hebrei eẽ banaiam filiũ ioiade t iahihel filiũ achamoni q̃ t chila vocat: q̃z cõsilio relicto tractare cepit roboã cũ iuuenib⁹. i. adurã q̃ ĩ sequentibus lapidatus dicit: t silibus. Juuenẽ aũt nõ etate sz aĩo sepe dicim⁹. Mõ enĩ erat roboã iuuenis etate: sz sensu: q̃ q̃drageſimoꝑmo eratis sue anno cepit regnare

a Sex gradus ex vtraqz pte. Mõ fuit tale soliuz ĩ vniuersis regnis. Oĩa quoqz vasa puiuij regis erant aurea: t vasa domꝰ salt⁹ libani ex auro purissimo. Argẽtuz enĩ in dieb⁹ illis p nihilo reputabat̃. Siqdem naues regis ibãt in tharsis cũ seruis hiram semel in trib⁹ ãnis: t deferebãt inde auz t argẽtuz t ebur

a ℣ qñ q̃s in nubibus equabitur d. ꝛc.

t simias t pauos. Magnificatus

a ℣ magnꝰ t terribilis sup oẽs q̃ ĩ circuitu ei⁹ sunt

est igit̃ salomon sup oẽs reges ter

a ℣ tibi dixit cor meũ q̃situ vultũ tuũ. vultũ tuũ dñe requirã. t alibi: Sicut ceruꝰ desiderat ad fon. aquarũ ita desiderat aĩa mea ad te deus

re p̃ diuitijs et gl'ia. Omẽsq reges terraz desiderabãt videre faciem salomonis: vt audirẽt sapientiam quã dederat deus in corde eiꝰ. Et deferebãt ei munera vasa argẽtea t aurea t vestes t arma t aromata eq̃s t mulos p singulos ãnos.

f Habuit q̃z salomon q̃draginta milia equozũ ĩ stabulis: t curruũ eq̃tũq̃ duodecim milia. Cõstituitq

a ℣ in custodia disciplinaz

eos in vrbib⁹ q̃drigarũ t vbi erat

a ℣ t dominabit̃ a mari vsqz ad mare ꝛc.

rex in hierlm. Exercuit etiam pote

a ℣ .i. sup oẽs q̃ recti regiminis exercẽt prãrem.

statẽ supẽr cũctos reges a flumie

℣ fructificato vel crescente

euphrate vsqz ad terrã philistinoruũ: t vsqz ad termios egypti. Tan

a ℣ in argẽto nitoz eloquẽtie t iocunditas ecclie/

tãqz copiã p̃buit argẽti ĩ hierlm q̃

ce doctrine. a ℣ duricie ꝛinsensibilitatis gentiliũ

b ℣ in cedris subtilitas t odoz virtutum.

si lapidũ: t cedrozũ tantã multitu

a ℣ in sycomoris viliras t infructuositas infideliũ

dinẽ velut sycomozũ q̃ gignunt̃ ĩ campestrib⁹. Adducebãtur aũt ei equi de egypto t de cũctis regio/

a ℣ prioz. q̃ fecit anteq̃s p̃uaricaret sicut est templi

edificatio: varia sacrificioruũ oblatio.

nib⁹. Reliq̃ vero opera salomõis

b priozũ t nouissimozũ q̃ fecit: scpta sũt ĩ ℞bis nathã ꝓphete t ĩ libris ahie silonitl: ĩ visiõe q̃s addovidẽtis p̃ hieroboã filiũ nabath. Regnauit aũt salomõ ĩ hierlm sup omnez

d isrl q̃draginta annis. Dormiuitq cũ patrib⁹ suis t sepelierũt eũ in ciuitate dauid. Regnauitq p eo roboam filiꝰ eiꝰ. Ca. X

Prosecꝰ ẽ aũt roboam in sichẽ. Illuc. n. cũctꝰ isrl cõuenerat vt ꝓstituerẽt eũ regẽ. Qd cũ audisset hieroboã filiꝰ nabath: q̃ erat ĩ egypto (fugerat q̃pe illuc añ salomonẽ) statim reuersus est.

e† quia primo describitur diuisiõis occasio. secũdo ipa diuisio ibi: Populus autem. Sententia autem istarum partium patz ex dictis. iij. Regũ. xij. vsqz ad medium ca.

Factum

Vocauerũtq euz t venit cũ vniuerso isrl: t locuti sunt ad roboã dicentes: Pater tuꝰ durissimo iugo nos ꝓssit: tu leuioza impera pre tuo q̃ nobis grauẽ imposuit seruitutem. t paululũ de onere subleua: vt seruiam⁹ tibi. Qui ait: Post tres dies reuertimini ad me. Cumqz abijsset pl's inijt cõsiliũ cũ senib⁹ q̃ stetерant coram patre eiꝰ salomone dũ adhuc viueret dicẽs: Quid datis cõsilij vt respondeam pl'o: Qui dixerunt ei: Si placueris pl'o huic et leueris eos verbis clementib⁹ seruient tibi omni tempore. At ille reliquit ꝓsilium senũ: t cuz iuuenib⁹ tractare cepit: q̃ cum eo nutriti fuerant t erãt ĩ comitatu illi⁹. Dixitqz ad eos: Quid vobis videt̃: vel q̃d respõdere debeo pl'o huic: qui dixit mihi: Subleua iugũ qd̃ ipposuit nobis pater tuꝰ? At illi respõderũt vt iuuenes t nutriti cuz eo in deliciis: atqz dixerũt. Sic loqris pl'o q̃ dixit tibi: pater tuꝰ aggrauauit iugum nostrũ: tu subleua: t sic respõdebis ei: Adminus digitus meus

f grossior est lumbis patris mei. Pater meꝰ imposuit iugum vobis grauc: t ego maius põdus aponam. Pater meus cecidit vos flagellis: ego vero cedam vos scorpionib⁹. Venit ℣ hieroboam: et vniuersus

℣ regre. a Repudiat rex. Hic significat malos rectores ecclia q̃ terrenis cupiditatib⁹ dediti: curã subditorũ negligũt: t gaudẽt ĩ multitudine sibi obsequẽtiũ. Inciptt̃ vero roboã latitudo pli. Et sunt q̃ latã igrediũt viaz q̃ ducit ad mortẽ: nõ angustam q̃ ducit ad vitam. Et reliquo patz cõsilio q̃z dicta t facta ad altitudinẽ p fectiõis tendũt

f ꝓsilio iuuenum obtẽperare elegũt: q̃ laudib⁹ t adulatiõib⁹ eos grauãt: qui ceci sunt duces ceco rũ. Unde: Ve tibi terra cui⁹ rex puer est ꝛc.

℣ Anno

pl's ad roboã die tertio sicut p̃cepat eis. Rñditq rex dura derelicto ꝓsilio seniorꝫ. Locutusq ẽ iuxta iuuenũ volũtatẽ. Pater meꝰ graue vob ipposuit iugũ: qd̃ ego grauiorꝰ faciã. Pat̃ meꝰ cecidit vos flagellis: ego vero cedã vos scorpionib⁹: t nõ acqeuit pl'i pcibus. Erat enĩ volũtatꝫ dei: vt compleret̃ sermo eius quẽ locutꝰ fuerat p manũ ahie silonitl ad hieroboã filiũ nabath. Populus aũt vniuersus rege duriora dicẽ-

a Factũ est ẽ aũt cuz audisset oĩs isrl' ꝛc. Totum istud vsqz ad finẽ hui⁹ cap. nõ ẽ d̃ textu: qz nõ ẽ in hebreo nec ĩ libris correctis ℣ de. iij. Reg. xij. acceptuz ẽz insertũ ĩ ℣ loco ex iperitia scriptoz seu correctorũ. t ex ignoratia hebraice veritatis: sicut t in alijs pluribꝰ locis sile factũ ẽ.

3. Re. 12. b

Capitulũ: X

Moraliter.

Profect⁹ ẽ aũt roboã i sichem ꝛc. Expositio mystica posita ẽ. iij. Reg. xij.

7. q. 1. c. de

Ca. Caplm: XI

Venit aũt ro. Hic ꝓphr describit p̃dicte diuisiõis cõfirmatio p ℞bum ꝓphe ex pte dñi loquẽtis. t ptz ĩ ea ex dictis iij. Reg. xij. e. sed̃ describit regni defalcati ꝓsecutio. ibi: Habitauit aũt roboã. Et diuidit ĩ duas partes. qz primo describit ꝓsecutio huĩ⁹ regni ꝓficiẽdo. secũdo ꝺficiẽdo. ca. xij. Prima ĩ duas qz primo describit ꝓfect⁹ regni roboã p ꝓpriũ studiũ. secũdo p aliorum auxiliũ. ibi: Sacerdotes ãt. tertio ꝓponẽdo valẽtioz̃ filiũ. ibi: Uxorit ãt roboã ꝛc. Circa primũ ostẽdit ꝓfect⁹ regni roboã p ꝓpriũ studiũ: eo q̃ ix̃ mitras ciuitates muravit: et plura fortalicia ꝓstruxit ĩ regno suo muniẽdo ea victualib⁹ t bellatorib⁹ ad roborationẽ regni sui. t p̃z ĩra.

3. Re. 12. b

Sacerdotes ãt. Hic ꝓphr describit ꝓfect⁹ regni roboam p alioz auxilia: qz hieroboã factus rex super isrl timuit ne pl's rediret ad regnuz dauid si iret in hierlz ad sacrificãdũ dño vt hr̃. iij. Reg. xij. t iõ fecit duos vitulos aureos: vt ibidẽ hr̃: t qz sacerdotes t leuite q̃ habitabãt ĩ regno suo abominabãt cultũ vitulozꝫ: abiecit eos t sic venerũt ad regnũ roboã: et p ꝓsequẽs ipz roboz auert t ℣ ẽ q̃d ꝺr: Venerunt ad eũ ꝺ cũctis sedib⁹ suis .i. ciuitatib⁹ ĩ q̃b⁹ habitabãt t q̃ erãt eis assignate p inhabitatiõe: vt hr̃ Jo. xxi. e Relinquẽtes suburbana. qz sic erãt eis ꝓcesse ciuitates ad habitãdũ sic etiã suburbana ad aĩalia nutriẽdũ. Silr etiã homines deuoti de alijs tribubus q̃ volebant colere dñm: ascẽdebãt in hierlm ad ĩmolandũ dño: sicut legit de tobia Tobie. j. t sic roboz auerũt regnuz iuda qz parati erant ipm adiuuare. t ℣ est q̃d ꝺr. Sz t ꝺ cũctis tribub⁹ isrl' ꝛc.

3. Re. 12. g

℔ 4 Uxorit

Universidad de Sevilla Biblioteca

Anno La.XII no aūt tē.Mali rectores p negli/ gētiā suā princi/ pes tenebraꝝ p uocāt i eccliam: ḋ thesauros do/ mos dñi et the/ sauros regis au/ fert: cū scīētiam scripturārū ⁊ opa xtiānorū subtrahit incautis et desi/ diosis. b Se/ sac rex egy.tē. Byssus cilicij vl gaudium cilicij: byssus q̄dē sub/ tilitatem signifi/ cat: cilicīū qō fit de pilis caprārū pctā. In byssō g̃ cilicij xpūtia dia bolice fraudis i pſuasiōe peccati Sesac hieroso/ lymitanas opes aufert: cū diabo lus q̄ callide de/ cipit ⁊ gaudet in mltitudīe pctōr ecclesiasticos vi/ ros scīa spūali ⁊ ope xpūtis spoli at: ⁊ eos q̄ vide/ bant i ecclia de/ cor spoliatos se/ cū i baratrū pdi tionis mergit.

c Clypeos. Sa/ lomon scuta au/ rea fec̄: ⁊ custodi b̄ dom̄ sue tra/ didit: cū christ⁹ spūalē sciam per duo testamenta doctoribꝫ eccliē ad plebē tuēdaz cōmēdauit. Hāc antiqꝰ hoſt' p i curiā rectorꝝ abs trahit. Cū.n. ūtē dunt terrenis re bꝫ: minꝰ eꝝ curāt ḋ celestibus offi cio p̄stino et scīa nudatos: q̄si in domo ꝓpria opi bꝫ spoliatos re/ linq̄t. Tales xpo cū se sensu spūa/ li priuatos aspi/ ciunt: ⁊ eloquen tiam verborꝝ co/ piam q̄rūt: quo rū sonoritatē ve lut scutorꝝ ereoꝝ firmitatē contra hostes ꝓ subie/ ctis opponunt. Sz quāto es au/ ro vilius tanto inferiorꝝ est elo/ quentia vere sa/ pientie fructu. Unde vbi pluri/ ma verba: ibi fre quēter egestas.

Semeie

bubꝫ isrl' q̄cūq; dederāt coꝝ suū vt g̃rerent dñz deū isrl': venerūt i hierl'm ad imolādū victimas dño deo patꝝ suoꝝ: ⁊ roborauerūt regnū iuda ⁊ ꝓfirmauerūt roboā filiū salomonis p tres an nos. Ambulauerūt.n.i vijs dauid et salomōis ānis tñ trib⁹. Duxit aūt roboā vxorē malaath filiā hierimuth filij dauid. Abiail q̄z filiā heliab filij isai q̄ pepit ei filios ieos ⁊ somoriā ⁊ ҁoom. Pꝰ hāc q̄z accepit maachā filiā absalō q̄ pepit ei abia ⁊ abi: ⁊ ҁiça et salomith. Amauit aūt ro boam maachā filiā absalō sup oēs vxores suas ⁊ ꝯcubinas. Nā vxores decē ⁊ octo duxerat: cō cubinas aūt sexaginta ⁊ genuit viginti octo fi lios ⁊ sexaginta filias. Cōstituit vero in capite abiam filiū maacha ducē sup oēs fratres suos. Jpm enī regē facere cogitabat: qz sapiēctior fu/ it ⁊ potētior sup oēs filios eiꝰ: et i cūctis finib⁹ iuda ⁊ beniamin ⁊ i vniuersis ciuitatib⁹ mura/ tis. Prębuitq; eis escas plurimas ⁊ mltas pe/ cuniā vxores. Capitulū: XII

Cūq; roboratū fuisset regnū roboam ⁊ ꝓfortatū: dereliq̄t legē dñi: et oīs isrl' cū eo. Anno āt q̄nto regni roboā ascendit sesac rex egypti i hierl'm: qz peccauerāt dño cū mille ducētis curribꝫ ⁊ sexaginta milibus eqtuz: nec erat numerꝰ vulgi qō venerat cū eo ex egypto: lybies. s. ⁊ trogotydę ⁊ ethiopes. Lepitq; ciuita tes munitissimas i iuda: et venit vsq; i hierl'm. Semeias aūt ꝓpha ingressus ē ad roboā ⁊ p̄nci pes iuda q̄ ꝯgregati fuerāt i hierl'm fugiētes se sac. Dixitq; ad eos: Hęc dicit dñs: Vos princi pes isrl' reliq̄stis me et ego reliq̄ vos i manu se/ sac. Consternatiq; p̄ncipes isrl' ⁊ rex dixerūt: Ju/ stus ē dñs. Cūq; vidisset dñs q̄ humiliati eēnt factꝰ ē ꝓmo dñi ad semeiā dicēs. Quia humili/ ati sūt nō disperdā eos. Daboq; eis pauxillum auxilij ⁊ nō stillabit furor meꝰ sup hierl'm ꝓ ma num sesac. Uerūtñ seruiēt ei: vt sciāt distantiā seruitutis meę ⁊ seruitutis regni terrarꝫ. Recef sit itaq; sesac rex egypti ab hierl'm sublatā the/ sauris domꝰ dñi: ⁊ domꝰ regi. Diaq; secū tulit: ⁊ clypeos aureos q̄s fecerat salomō: ꝓ q̄bꝰ fec̄ rex ęneos: ⁊ tradidit illos p̄ncipibꝰ scutariorꝝ: q̄ custodiebāt vestibulū palatij. Cūq; ītroiret rex domū dī: veniebāt scutarij ⁊ tollebāt eos. Jtęrq; referebāt eos ad armamētariū suū. Uerūtñ qz hūiliati sunt: aūsa ē ab eis ira dñi: nec deleti sūt penit⁹. Siq̄dē ⁊ i iuda iuēta sūt opa bona. Cōfortat⁹ ē g̃ rex roboam i hierl'm atq; regnāuit. Quadraginta aūt ⁊ vnꝰ ānī erat cum regre ce pisset: ⁊ decē ⁊ septem ānis regnauit in hierl'm (vrbe quā elegit dñs) vt ꝓfirmaret nomē suuz ibi ḋ cūctis tribub⁹ isrl'. Nomēq; mris eiꝰ naama ammonitis. Fecitq; malum: ⁊ non prępararit cor suum vt quęreret dominuz. Opera vero ro boam prima et nouissima scripta sunt in libris

Duxit aūt roboā. Hic ꝓfr describit ꝓ fectꝰ regni roboam: p q̄ ordinauit sibi succedere valētiorem filiū. s. abiam q̄m haberet plures vxores ⁊ ḋ bis multos fi lios seniores ipo. Et ptz lra ex dictis.

Moraliter. Cap. XI

nit autē roboā in hierl'm tē. Expositionē mysticaz require ij. Regū. ij. ca. Caplm: XII

Cūq; roboratū fuisset. Hic conse/ quēter describit ꝓcessus regni ro boam in deficiendo. et ꝓmo decli/ bit regl' ⁊ pl'i transgressio. scdo cōtritio. ibi: Semeias aūt. Circa primū dr: Cūq; roboratū fuisset regnū roboam modo de/ cto ca. ꝓce. c Dereliquit legem dñi. ad idolatriā declinando ꝑm modū mris suę que fuit naama ammonit': vt dicit. j. eodē ca. d Et ois isrl' cū eo. i. maior ps q̄ ad q̄ erat ꝓnus ad idolatriaz. aliqui tñ in ꝑ nō fuerunt eum secuti: vt patebit. j. eodē ca. Cōsequēter ponit transgressionis pu/ nitio. cum dr: e Ascendit sesac rex egy pti in hierl'm. de ordinatiōe dñi ad punię dum peccatū regis ⁊ pl'i: qz malum pene est a deo inḡtuz iuste inferr. ꝓter quod dicit Amos. iij. Non est malū in ciuitate q̄ dñs nō fecerit. Semeias aūt. Hic ponit regis et populi cōtritio: vexatione eis dante intellectū: ꝓter q̄ receperunt ꝓphete verbū. Tñ dr: Semeias aūt pro/ pheta ingressus ē ad roboam ⁊ principes iuda q̄ nō potētes resistere ipi sesac in ci/ po: fugerāt in hierl'm tanq̄ ad ciuitatem regiam fortissimā ⁊ munitissimam. g Vos dereliquistis me. ad idola dedi/ nādo. h Et ego reliqui vos. au xilium meū subtrahēdo. i Justus ē dñs. cōfi tentes peccatū suū humiliter ⁊ veraciter exaudiēdo. k Cūq; vidisset dominꝰ q̄ humiliati essent. per deliciū sui cōfessio/ nem ⁊ penitētiā. ex hoc subdit pene dimi nutio. cū dr: l Quia humiliati sūt non disperdā eos. totaliter delēdo. m Da boq; eis pauxillū auxilij. quia nō permit tam sesac ciuitatē et populū destruere: nō ꝑmittaz eos ipi sesac seruire sub tributo. cuius causa subdit: n Ut sciant. p ex/ perientiā. o Distantiā seruitutis mee et seruitutis regni terrarum: quia seruit⁹ dei suauis est ⁊ consolabilis. seruit⁹ aūt humana dura et quasi importabilis est. Unde legitur de multis q̄ magis elegę/ runt mori q̄m subijci seruituti. sicut refert Josephus libro de bello iudaico: q̄ dece/ car iudeus cum multis alijs in quodam castro a romanis obsessus: ḋ videntes q̄ erāt capiēdi interfecerūt se mutuo ne sub iacerent romanoꝝ seruituti. p Recef sit itaq; sesac rex egypti ab hierusalē. non ab obsidiōe tm̄ qz ingressus fuit hierl'm vt ptz ex sequētib⁹ cū dr: q Sublatā tē. ois enī Joseph⁹ q̄ roboam timore ducū fec̄ si bi portas apiri tū ꝑ cert' pact': q̄ tū sesac ñ tenuit ꝑ magl' tēplū ⁊ domū regis spoli/ auit. r Pro q̄bꝰ tē. ex q̄ ptz delectio regi ni ab aurea magnificētia in eneā. s Si/ q̄dē ⁊ iuda tē. qz aliq̄ ad idolatriā non declinauerāt q̄z ītuitu deus pepcit etiam alijs. nō tñ a toto ſz a tāto. t Cōfortat⁹ ē g̃ rex. tē. erat enī parui cordis: vt hr ca. se. ⁊ ideo accepit ꝓfortationē i modico: videlz q̄ remāsisset sibi ciuitas ⁊ vita ⁊ nomē re/ giū. v Nomē āt tē. erat enī gētl' ⁊ ido/ latra. ⁊ sic docuit filium suum. Unde sub ditur: Fecitq; malum tē. p Jn libris se/ meie tē. isti libri non habentur: qz nō fue runt reparati ab esdra.

Pugnauerūtq;

Semeie ꝓphete ⁊ addo vidēt' di a ꝙ eccliā q̄ i vnitate fidei pśistit sp pugnat cum hereticis ⁊ scismaticis: ⁊ cum omnib⁹ fidei cathꝫ lice inimic⁹.

ligēter exposita. Pugnāuerūtq; aduersū se roboā ⁊ hieroboā cū/ ctis dieb⁹. Et dormiuit roboam cū patrib⁹ suis: sepultusq; ē in ci uitate dauid: ⁊ regnauit abia fi lius eius ꝓ eo. La. XIII

Anno decimooctauo re gis hieroboā regnauit abia sup iudā. Tribus ānis regnauit i hierl'm: nomēq; matris eius michaia filia vriel. de gabaa: ⁊ erat belluz iter abia ⁊ hieroboā. Cūq; inisset abia cer tamē: ⁊ haberet bellicosissimos viros ⁊ electoꝝ q̄dragita milia: hieroboā construxit ecōtra aciē octoginta milia viroꝝ: qui ⁊ ipi electi erāt: et ad bella fortissimi. Stetit igit' abia sup mōtē some/ ron: q̄ erat i ephraim. ⁊ ait: Au/ di hieroboā: ⁊ ois isrl'. Nū igno/ ratis q̄ dñs deꝰ isrl' dederit reg/ nū dauid sup isrl' in sempiternū: ipi ⁊ filij eiꝰ ⁊ in pactuz salis? Et surrexit hieroboā filius nabath seruꝰ salomonis filij dauid: et re bellauit ꝺ dñm suuz. Cōgregati q̄z sunt ad eum viri vanissimi ⁊ filij belial: ⁊ ꝓz ualuerunt cōtra roboam filiuz salomonis. Poꝛ ro roboam erat rudis ⁊ corde pauido: nec po/ tuit resistere eis. Nūc ergo vos dicitis q̄ resiste re possitis regno domini q̄ possidet per filios dauid: habetisq; grandē populi multitudinez: atq; vitulos aureos quos fecit vobis hierobo/ am i deos: et eiecistis sacerdotes domini filios aaron atq; leuitas: et fecistis vobis sacerdotes sicut omnes populi terrarum. Quicunq; vene/ rit et initiauerit manum suam in thauro: in bo bus ⁊ in arietibus statim fit sacerdos eorū qui non sunt dij. Noster autē domin⁹ deus ē quem non derelinquimus. Sacerdotesq; ministrant domino de filijs aaron ⁊ leuitę sūt i ordine suo. holocausta quoq; offerūt domio per singulos dies mane et vespere: et thymiama iuxta legis ꝓcepta confectum: et ꝓponuntur panes in mensa mundissima. Estq; apud nos cādelabrū aureum ⁊ lucerna eius: vt accendantur semper advesperam. Nos quipe custodimus ꝓcepta domini dei nostri quem vos reliquistis. Ergo i exercitu nr̄o dux deꝰ est: et sacerdotes eius qui clangunt tubis et resonant cōtra vos. Filij isra el nolite pugnare contra dominū deuz patrum vestrorum: quia non vobis expedit. Hęc illo lo/

Pugnauerunt q̄ aduersū se roboā et hieroboā cūctis die/ bus: ls enī ꝑmū bellū generale iter eos fuerit ꝓhibitū a deo: vt dictū ē i ꝓncipio. rj. ca. tū bella pticularia fuerūt i extremi/ tatib⁹ vtriusq; regni: sic̄ solet fieri i extremitatibus regnoꝝ ab inuicē discordātiū. La. XII

Moraliter.

Cunq; roboratū fuisset regnū ro boā tē. Expositio mystica posita ē. iij. Reg. xiiij. ca. La. XIII

Anno decioctauo. Hic ꝓfr agit ḋ ętę abia. ⁊ primo de scribit eiꝰ genealogia. Scdo pugna. ibi: Cunq; inisset abia certamē. Tertio victoria. ibi: Respiciēsq; iudas. Quarto culpa occulta. ibi: Quē peussit dñs. Circa primū dr. Momēq; ma. ei⁹ mi. s. rj. c. vocāt maacha. ⁊ dicēdū q̄ ē idē nomē variatū tñ: qō frequēter fit i noib⁹ hebraeis ⁊ latinis: vt frequēt dictū ē. d Filia vriel. s. rj. dr: Filia absalō. sic ē i he bręo. ⁊ ñ absalō: vt bñt aliā libz ⁊ male: ⁊ ex b vlteri⁹ erāt aliā credētes q̄ fuerit absalō filij⁹ dd. dr enī hic filia vriel ḋ gabaa: absalō aūt filij⁹ dauid fuit de hierl'm. Ad illud ꝺo qō inductū ē ḋ discordia nois pr̄is isti⁹ q̄ vocāt hic vriel: ⁊ supra abissalō: dicūt aliā q̄ vriel fuit pr̄ eiꝰ: vt dr ḋ abissalō ꝺo annus eiꝰ: ⁊ sic vocāt eiꝰ filia: qz filij filioꝝ dicūt filij parētū. vnde Ruth. iiij. Matꝰ ē filij noemi. i. nepos. Aliē pōt dici q̄ pr̄ maacha fuit bi/ nomin⁹ sicut ⁊ multi alij: ⁊ b exp̄mit vnuz nomē ⁊ aliud. s. rj. ca. ⁊. iij. Reg. xv. e Cūq; inisset abia certamē. Hic describit ipi⁹ abie cū hieroboā pugna: vbi ꝓmo describit bellator⁹ hinc ⁊ inde numer⁹: ⁊ ptz lra. scdo pugne loc⁹. cū dr: Sup mōtē so/ merō. tertio psualio abie ad inducēdū adūsarios vt sine bello recederēt: vt patebit. j. vbi ꝓmo allegat ordinatiōez dñi dātis regnū dauid ⁊ filijs ei⁹ i ꝑpetū. Ꝺo subdit: f Jn pactum sal. in oī enī sacrificio dñi ponebaꝫ sal. ⁊ ideo apud iudeos pa ctū firmū ⁊ stabile dicebaꝫ pactū salis. Scdo allegat ipi⁹ hie/ roboā vsurpationē iniustā regni. d. Et surrexit hieroboā tē. g Cōgregatiq; sūt ad eū viri vanissimi: nihil hūtes ḋ pōdere veritatis. h Et filij belial. i. absq; iugo diuine legis ⁊ recte rōnis. i Et pualuerūt ꝺ roboā. cui⁹ cā subdit: Poꝛro robo am erat rudis. i. stolid⁹. vñ in hebreo b hr̄: Puer nō erat. qz i ꝓncipio regni sui iā erat q̄dragita ⁊ vni⁹ anni: vt hr̄. iij. Reg. xiiij. ca. ſz dr puer sensu. k Et corde pa. in hebreo hr̄. Et cor de tenero. i. ipotēti ad aliq̄d sustinēdū. l Nūc g̃ vos dicit⁹ q̄ resistere possitis regno dñi: qz ipe erat rex principalis ⁊ filij dauid ei⁹ vicarij: ex b ptz q̄ iste hieroboā volebat etiā occupa re regnū iuda. Tertio allegat abia ipi⁹ hieroboā ⁊ ei⁹ pl'i ido latriā. cū dr: m Habetisq; grādē pl'i mul. in q̄ ꝓfiditis: ſz p nihilo: qz sunt subditi idolatrie pctō: ls enī i vitulis aureis pri mo adorauerint deū ſm opinionē aliq̄z q̄. pbabilis ē. vt dictū ē. iij. Reg. xij. tū extūc fuit ibi q̄dā idolatrie modus: qz adora/ bāt eū i imagine. ꝓhibita. vt hr̄ Exo. xx. Jtē. ꝓcedēte tpe ad/ orauerunt ibi demones dātes rīsa. vñ. s. rj. dr de hieroboam. Qui ꝓstituit sibi sacerdotes excelsoꝝ ⁊ demōioꝝ. Tñ subdit: Atq; vitulos aureos tē. n Et eiecistis sacerdotes dñi: vnde hr̄. s. rj. o Quicūq; ve. ⁊ initia ma. suā. b ē: q̄cūq; volue/ rit ꝑcū dare erit sacerdos et poterit offerre. Quarto allegat abia i ꝓko suo ipi⁹ dei debitā fidem ⁊ culturā dicēs: p Hr aūt dñs deꝰ ē: q̄ ē verꝰ deꝰ solꝰ. q Sacerdotesq; mi. dño ḋ fi. aaron. q̄s elegit dñs i sacerdotes sibi. vt habet Exo. xxviij. r Et leuite sūt i ordine suo. s. cāoꝝ ianitoꝝ ⁊ alioꝝ officioꝝ put ordinauit dauid. vt hr̄. s. j. libro. xxv. s Holocausta q̄z offerūt do. p sin. dies ma. ⁊ vespe. s. iuge sacrificiū qō offere/ baꝫ oīni die mane ⁊ vespe. t Et thymiama iuxta le. p̄ce. cō fectū. s. ex q̄ttuoꝝ rebus aromaticis. vt habet Exo. xxx. g. v Et ꝓponūt pa. s. rij. q̄libet sabbato renouādo. p Estq; apud nos cādelabrū aureū: ls enī essent i tēplo vndecim cāde/ labra aurea: vt dictum ē. s. iiij. ca. tū sesac rex egypti spoliaue/ rat tēplū: vt dictū ē. s. rj. ca. ⁊ forte abstulerat decē q̄ fecerat salomō dimittēs illud solū qō fecerat moyses: vl' ponit hic sin gulare ꝓ plāli. q Cādelabrū. i. candelabra. sicut Exo. viij. Venit musca grauissima. i. multitudo tē. Tñ subdit: r Et lucerna eiꝰ. i. lucerne: qz i q̄libet cādelabro erāt septē lucerne: vt dictū ē. s. c. iiij. a Et accēdanꝫ sp ad ves. ples enī lucer ne ardebant de nocte q̄s de die. et ideo aliq̄ extinguebāt mane ⁊ reaccēdebāt vespe. b Ergo i exercitu nr̄o dux deꝰ est: q̄ semp assistit suis veris cultorib⁹. c Filij isrl' nolite pug. ꝺ dñm. qz pugnādo ꝺ nos q̄ sum⁹ ei⁹ serui pugnabitis ꝺ ipm: et sic patet qō dictuz est in ꝓncipio huius pśuasionis: videlz q̄ abia ītēdebat monere filios isrl' ad b q̄ recederēt absq; mutuo ꝛflictu: ſz sua pśuasio nō habuit effectū. Tñ subdit: d Hec illo loquēte hiero. re. molie. insidias. stans enī ex opposito fin/ gebat se velle pugnare a ꝑte anteriori tm̄: ſz malicioſe q̄rebat eum cum hoc inuadere a ꝑte posteriori.

Respiciēsq;

quête hieroboā retro moliebaꝫ i/ sidias. Lũqꝫ ex aduerso hostiũ sta/ ret: ignorantẽ iudā suo ambiebat exercitu. Respiciẽsqꝫ iudas vidit i stare bellũ ex adũso ⁊ post tergũ ⁊ clamauit ad dñz ac sacerdotes tu bis canere ceperũt. Oẽs viri iuda vociferati sũt Et ecce ill' clamātib⁹ pterruit de⁹ hieroboā ⁊ oẽm isr'l q̃ stabat ex adũso abia ⁊ iuda: fuge/ rũtqꝫ filij isr'l iudā: et tradidit eos de⁹ in manu eoꝝ. Percussit ġ eos abia ⁊ pl's ei⁹ plaga magn̄ ⁊ corrue rũt vulnerati ex isr'l q̃nq̃ginta mi/ lia viroꝝ fortiũ. Humiliatiqꝫ sũt fi lij isr'l i tpe illo: ⁊ vehemẽtissime cõ fortati filij iuda eo q̃ sperassent in dño deo patꝝ suoꝝ. Persecut⁹ est aũt abia fugiẽtẽ hieroboā: ⁊ cepit ciuitates ei⁹ bethel ⁊ filias eius ⁊ hiesanā cũ filiab⁹ suis: ephron q̃z ⁊ filias ei⁹. Nec valuit vltra resiste re hieroboā i dieb⁹ abia: quẽ pcus/ sit dñs ⁊ mortu⁹ ẽ. Igit̃ abia ꝓfor tato imperio suo: accepit vxores q̃ttuordecim ꝑcreauitqꝫ vigitiduos filios ⁊ sede/ cim filias. Reliq̃ ãt ꝼmonũ abia viarũqꝫ ⁊ opeꝝ ei⁹ scpta sũt diligẽtissime i libro addo ppbe.

a Bethel. Ci/ uitas in primo lapide ab helia ad dexterā eun/ tibus neopolim que prius luca id ẽ amigdalon vocabaꝫ ⁊ ceci/ dit i sorte beniamin ⁊ hai: quam ex/ pugnauit iesus rege illi⁹ interfecto.
b Ephron. Ci/ uitas ẽ in tribu iuda. vñ et villa p grādis ephrata ꝙ septētrionẽ in vigesimo ab he lia miliario ha/ ctenꝰ vocatur.
c In diebꝰ abia Nõ hieroboā i cui⁹ vicesimo an no scdz libũ re/ gũ impauit asa filiꝰ abia sup iu dā et hierlm: ꝼ abiā q̃ acceptā bethel idola re/ seruauit israeli i scādalum vt he bret asserunt.
Aromatibꝰ

a ꝼ ciuitas regis iuda
b
c

Aromatibꝰ

Lega. XIIII

Dormiuit aũt abia cũ patrib⁹ suis ⁊ sepeli erũt euz i ciuitate dauid. Regnauitqꝫ asa filius ei⁹ ꝓ eo. In cui⁹ diebus q̃uit terra

a ꝼ hic eos significat q̃ bene incipiũt ⁊ male finiunt

ānis decem. Fecit ġ asa qđ bonũ ⁊ placitũ erat in

ꝼ abijciens idolatriam

conspectu dei sui: ⁊ subuertit altaria pegrini cult⁹ ⁊ excelsa: et ꝓfregit statuas lucosqꝫ succidit: ac p̃ce/ pit iude vt q̃reret dñz deũ patꝝ suoꝝ: ⁊ faceret le/ gẽ ⁊ vniũsa mādata. Et abstulit e cunctis vrbib⁹ iu da aras ⁊ phana: ⁊ reg̃uit i pace. Edificauit q̃z vr/ bes munitas i iuda: q̃r q̃et⁹ erat: ⁊ nulla tpib⁹ eius bella surrexerāt pacẽ dño largiente. Dixit autẽ iu/ dę. Edificemus ciuitates istas ⁊ vallem⁹ muris: ⁊ robozemus turrib⁹ ⁊ portis ⁊ seris: donec a bellis q̃eta sũt oia: eo q̃ q̃sierim⁹ dñm deum patrũ nfoꝝ ⁊ dederit nobis pacẽ p gyrum. Edificauerunt igit̃ ⁊ nulluz in extruẽdo impedimẽtũ fuit. Habuit aũt asa i exercitu suo portãtiũ scuta ⁊ hastas ꝺ iuda tre cẽta milia: ꝺ beniamin ꝟo scutarioꝝ ⁊ sagittarioꝝ ducẽta octogita milia: omnesqꝫ isti viri fortissimi.

Egressus ẽ aũt cõtra eos ẓara ethiops cũ exercitu suo decies centena milia ⁊ currib⁹ trecentis ⁊ ve/ nit vsqꝫ maresa. Pozro asa perrexit obuiam ei ⁊ in struxit aciem ad belluz in valle sephata q̃e est iu/ xta maresa: et inuocauit dominum deum et ait: Domine non est apud te vlla distantia vtrum in paucis auxilier̃ an in plurib⁹: adiuua nos domi/

ne de⁹ nr̃. In te enĩ et ⁊ in tuo noie habẽtes fiduciaz veni/ mus ꝺ hanc multitudinem. Dñe deus noster tu es: non pꝛeualeat ꝺ te homo. Exter ruit itaqꝫ dñs ethiopes coꝝa asa ⁊ iuda. Fugerũtqꝫ ethio pes: ⁊ psecutus ẽ eos asa et pꝰs q̃ cuz eo erat vsqꝫ gera/ ra. Et ruerũt ethiopes vsqꝫ ad internitiõez: q̃r dño cedẽ te ꝓtriti sũt ⁊ exercitu illi⁹ p̃li ante. Tulerunt ergo spolia multa: ⁊ pcusserunt oẽs ciui tates p circuitũ gerare. Grãdis q̃pe cũctos terroꝝ inua/ serat. Et diripuerũt vrbes ⁊ multã p̃dam asportauerũt. Sz et caulas ouiũ destruen tes: tulerũt pecoꝝ infinitaz multitudinẽ et camelorꝝ: re/ uersiqꝫ sũt i hierl'z.

Azarias ãt fili⁹ obed facto i se spiritu dei egressus ẽ in occur/ sũ asa et dixit ei: Audite me asa ⁊ oẽs iuda ⁊ beniami: Dñs vobiscũ: q̃r fuist̃ cũ eo. Si q̃sieritis eũ inueniet̃. Si ãt dereliq̃ritꝫ euz: derelinq̃t vos. Trãsibũt ãt dies multi i hierlm absq̃ ꝺo ꝟo ⁊ absq̃ sacerdote: absq̃ doctore q̃z ⁊ absq̃ lege. Lũqꝫ reuersi fu/ erint in angustia sua: et cla/ mauerint ad dominũ deum isr'l: et quesierint eũ: reperiẽt eum. In tpe illo nõ erit pax egredienti ⁊ ingredienti sz ter/ rores vndiqꝫ in cũctis habi/ tatoribus terraruz. Pugna bit enĩ gens contra gentẽ: ⁊ ciuitas contra ciuitatem: q̃r dominus conturbabit eos i omni angustia. Vos ergo confortamini et non dissol/ uantur manus vestrę: erit enim merces operi vestro. Quod cum audisset asa sz verba ꝓphetiam aç̃arię filij obed ꝓphetę. Confortatus est ⁊ abstulit idola de oi tra iuda ⁊ de beniamin: ⁊ ex vr/ bib⁹ q̃s ceperat mõt̃ efraim ⁊ dedicauit altare dñi qđ erat añ porticũ dom⁹ dñi. Lõgre

j. Esdre. j. p In tempe illo nõ erit pax egre. ⁊ ingre. q̃r iudei reuersi de capciuita te babylonica: p longũ tps fuerũt i mag na afflictione positi: q̃r samaritani et alij eoꝝ vicini frequẽt molestabãt eos ⁊ inua debãt: vt habeẽt libro Neemie in plurib⁹ locis. q Pugnabit enĩ gens ꝺtra gen tem: q̃r tpibus illis surrexerũt multa bel/ la in ꝓtribus illis: vt ꝓz intuẽti historias illius tpis. dicũt etiã q̃ pfectus impleta est illa ꝓphetia p captiuitatẽ iudeoꝝ fa/ ctam p Titũ et Vespasianũ. iudei ꝟo to/ tam istã lram exponũt de tpe q̃ fuit ante asa: ⁊ vt melius intelligaꝫ ista exposito. Primo ponam lram put iacet et ꝼm he/ braicã veritatẽ: lra enim hebraica nõ ha/ bet: Ttãsibũt: sed sic incipit. Et dies mul ti in isr'l ad non deũ vez: et ad non sacer/ dotẽ et ad non legẽ: et reuersus ẽ in angu stia et ad dñm deum isr'l: et req̃sierunt cũ et inuentus est eis et i tpibus illis nõ pax egredienti et venienti: q̃r ꝓsumptiones mul te sup oẽs habitãtes terram et diminute sunt gens in gẽte: et ciuitas i ciuitate: q̃r deus ꝓsumpsit eos i omni angustia: vos aũt cõfortamini ⁊. sic igit̃ exponit ab he breis lra p̃dicta. Et dies multi in isr'l sup ple iam fuerunt. Ad nõ deum verũ: q̃r in ipis non recurrerũt filij isr'l ad dñm vez. et hoc fuit a quarto anno roboã: in quo declinauit ad idolatriã et oĩs isr'l cum eo vt dictũ est. ꝟ. ca. xij. et tpe filij sui abia q̃ ambulauit in omnib⁹ peccatis patr̃ sui: vt dictum est. ꝟ. xij. ca. et. iij. Reg. xv. Et ad nõ sacerdotẽ: id est absq̃ sacerdote. do cẽte: q̃r exquo declinauerũt ad idolatriã parũ curauerunt de sacerdotibus ⁊ lege. Et reuersus est in angustia sua ad domi/ num deũ isr'l: q̃r tpe asa qui successit abia: populus isr'l reuersus fuit ad cultum veri dei: vt ꝓz ca. ꝓce. et maxime qñ fuerũt in angustia positi, ꝑpter aduẽtũ regis ethio pum. Et inuentus est ab eis: q̃r dedit eis victoriam miraculosam: vt patz ex dictis ca. ꝓce. Et in tpibus illis. ſ. roboã ⁊ abie. Nõ par egredienti ⁊ venienti: supple fuit: q̃r q̃nto anno roboã sesac rex egypti itra/ uit hierusalẽ: ⁊ spoliauit templũ ⁊ domũ regiã: ⁊ facti sunt ei iudei serui: vt habeẽ ꝟ. ca. xij. Tempoꝛe vero abia filij ei⁹ hie/ roboã molestauit regnũ eius: Iz finaliter fuerit debellatus. Et diminute sunt gens in gente: et ciuitas in ciuitate: q̃r tunc iu/ dei habuerunt insultus ab exterioꝛib⁹: et intra se diuisiones ex q̃b⁹ diminutus fuit populus. Et ꝺo sequit̃: r Vos ergo cõ fortamini. id est tu asa ⁊ popul⁹ tuus qui q̃siistis dominũ et inuenistis. s Cõ/ fortamini in domino: quia saluabit vos. t Et nõ dissoluanꝫ man⁹ vestre. a bono opę quod cepistis. Cuius causa subdit̃: v Erit enĩ merces operi vestro. sic igit̃ patet q̃ ista expositio satis cõcordat litte re p̃cedenti ⁊ subsequenti. in ista tamẽ ex positione aliqua addidi ad maioꝛẽ intel/ lectũ: quia glose hebraice breuiter loquũ tur et magis obscure: tenuit tamen sentẽ/ tiam earuz. x Nõ cũ audisset asa. hic ꝓsequẽter describit̃ ipius asa ⁊ pñs ꝓsola tio: ex q̃ ꝓsolatiõe abstulit asa idola nõ so lũ de terra iuda ⁊ beniamin: ꝟ etiã de vr/ bib⁹ q̃s ceperat in regno decem tribuũ. y Et dedicauit altare dñi. q̃r altare factũ a salomõne de nouo soleniꝫ auit: offerens ibi sacrificia valde magna: q̃lia non fue/ rãt ibi oblata a tpe salomõis. z Quod erat añ porticũ dñi. ſ. i. atrio sacerdotum: ibi. n. erat altare holocaustoꝝ. Ãn sbdit̃:

Immolauerũt

a Immolauerunt dño ī die illa: valde solēnit: vt dictuz ē. b De manubijs, i. manibus capitis.
c Boues septingentos ꝛc. qz adduxerāt pecoꝛ infinitā multitudinē habitā victoꝛia: vt hī ca. p̄ce. ī fine. d Et ītra. ex moze. s. atriū tēpli. e Ad cozo. fedus. inter deū ꝛ pplm suū: ibi enim fiebāt talia federa vel renouabāt. f Jnrauerūtqz dño. q̄ fuiꝛet ei fideliꝫ g Voce magna ī iubilo ꝛc. ad matoꝛē solēnitatē inramēti. h Cuz execratiōe. supponētes se maledicto ꝛ pene mortis. si venirēt ꝺ iuramentū. i Sz ꝛ maacha mr̄ez. istud exposituꝫ ē. iij. Reg. xv. B excepto. k Ex angusto deposuit impio. qz maacha fecerat speciē: vt hī. iij. Reg. xv. in q̄ colebatur priapus in q̄ cultu ipa erat: ꝛ iō ꝺz himōi imperium angustū. i. strictum. l Excelsa autez derelicta sūt in isrl. s. illa in quib̄ offerebaꝫ dño: sicut dictū fuit ī p̄ncipio ca. p̄ce. m Attamē coꝛ asa erat pfectum cūctis diebꝰ eiꝰ. s. vsqz ad tēpus p̄uaricatiōis sue: q̄ habetur ca. se. n Bellū ẏo nō fuit vsqz ad tricesimū annū regni asa. ī hebꝛeo habeꝫ vsqz ad. xxxv. annum regni asa. ꝛ hinc ꝛcordat qō hī ī p̄ncipio ca. se. Anno autē. xxxvj. regni eiꝰ ascēdit baasa: ad īuadendū regnū asa. Ca. XV

Moraliter. † Aça rias aūt filius obed facto in se spū dei ꝛc. Per açariā q̄ adiutoꝛ dei interp̄tat p̄dicatoꝛ deuoꝛ significatur. Vñ Paul⁹ ap̄lus de se ꝛ aliꝭ deuotis p̄dicatoꝛibus dicit. j. Coꝛ. iij. Dei adiutoꝛes sumꝰ. Talis igitur p̄dicatoꝛ ex instinctu spūssancti dicit bono regi vel p̄ncipi et pplo suo victoꝛi. d Dñs vobiscū qz fuistis cū eo. ostēdēs q̄ habita victoꝛia de hostibꝰ coꝛpalibus vt spūalibꝰ ꝓcessit ex adiutoꝛio diuino: et transgressoꝛibꝰ legis p̄dicit cōtrariū de futuro dicens: † Si aūt dereliqueritis eū derelinquet vos. ī manibus vestroꝝ hostium vos tradēdo. Quod cū audisset asa ꝛc. Sequit. e Cōfoꝛtatꝰ est ꝛ abstulit idola de omni terra. nam bonꝰ p̄nceps ad x̄ba p̄dicatoꝛis debet ī bono ꝓfirmari ꝛ de malorū exterminatiōe amplⁱ sollicitari. † Sz et maacha matrē asa regis deposuit de angusto imperio. amouit eni eā ne esset p̄nceps ī saeris priapi vt dicit. iij. Reg. xv. p hoc aūt ostēdit q̄ bonꝰ p̄nceps in his q̄ sūt ꝺ honoꝛē dei parcere nō debet cuicūqz psone quātūcūqz sibi ꝓpinque. Ca. XVI

A Anno aūt. xxxvj. hīc ꝓfr describitur p̄uaricatio asa circa finē vite sue: cū tū bona vita p̄cessisset: ex q̄ ptz q̄ nullꝰ debet de p̄cedētibꝰ meritis nimis cōfidere: ß semp timere ne cadat: sicut dictū fuit. iij. Reg. xi. de salomone. Prevaricatio aūt istius asa fuit: qz diffisus de diuino auxilio qō exptus fuerat ī maioꝛi piculo: recurrit ad auxiliū infidelium. Et gauitqz vniūsū iudā et bēiamī ꝛ aduenas cū eis ō ephraī ꝛ de manasse ꝛ ō symeon. Plures. n. ad eū ꝓfugerāt ex isrl: videntes q̄ dñs deꝰ illiꝰ eēt cū illo. Cūqz venissent ī hierlm mēse tertio āno q̄ntodecimo regni asa ī molauerūt dño in die illa ō manubijs ꝛ p̄dā quā adduxerat boues septingētos ꝛ arietes septē milia. Et intrauit ex moze ad cozoborādū fed⁹ vt q̄rerēt dñm deū patrū suoꝝ in toto coꝛde ꝛ ī tota anima sua. Si quis aūt inḋt nō q̄sierit dñm deuz isrl: moꝛiaꝫ a minimo vsqz ad maximū: a viro vsqz ad mulierē. Jurauerūntqz dño voce magna ī iubilo et in clangoꝛe tubę ꝛ in sonitu buccinaruz: Omnes qui erāt in iuda cū execratiōe. Jn oñi eni coꝛ de suo iurauerūt: ꝛ ī tota volūtate q̄sierūt eū: ꝛ iuenerūt. Pręstititqz eis dñs req̄em p circūitū. Sed ꝛ maachā matrē asa regis ex angusto deposuit impio: eo q̄ fecisset ī luco simulacrū priapi qō oēꝫ triuit: ꝛ ī frusta cōminuēs cōbussit ī toꝛrēte cedrō. Excelsa āt derelicta sūt ī isrl. Attamē coꝛ asa erat pfectū cūctis diebꝰ eiꝰ. Eaqz q̄ vouerat pater suꝰ ꝛ ipe intulit in domū dñi argentū ꝛ aurum: vasoꝝqz diuersa suppellectilem. Bellum ẏo non fuit vsqz ad tricesimum annum regni asa. Ca. XVI

A Anno autem tricesimosexto regni eiꝰ ascēdit baasa rex isrl in iudaz: ꝛ muro circūdabat rama: vt nullus tute posset egredi ꝛ ingredi de regno asa. Protulit aūt asa argētū ꝛ aurū ō thesauris domꝰ dñi ꝛ ō thesauris regis. Misitqz ad benadap regē syrię: q̄ habitabat in damasco dicēs: Fędus iter me ꝛ te est. † Pater q̄s meꝰ ꝛ pater tuꝰ habuerūt cōcoꝛdiam: q̄ obꝛem misi tibi argētuz ꝛ aurum vt rupto fędere q̄ habes cuz baasa rege isrl facias eum a me recedere. Quo cōpto benadap misit p̄ncipes exercituū suoꝝum ad vꝛbes isrl qui pcusserūt ahion ꝛ dan et abelmaim et vniuersas vꝛbes muratas neptalim. Q̄ō cum audisset baasa desinit ędificare rama: ꝛ itermisit opꝰ suū. Pozro asa rex assūpsit vniuersū iudā ꝛ tulerūt lapides de rama et ligna q̄ ędificationi ꝑparauerat baasa: ędificauitqz ex eis gabaa et maspha. Jn tpe illo venit anani ꝓphęta ad asam regē iuda. ꝛ dixit ei: Quia habuisti fiduciam ī rege syrię: ꝛ nō ī dño deo tuo: idcirco euasit regꝫ syrię exercitus de manu tua. Nōne ęthiopes et lybies mlto plures erāt q̄drigis ꝛ eq̄tibꝰ ꝛ multitudine nimia. Quos cum ī dño credidisses tradidit ī manu tua? Oculi eni dñi ꝓtemplant primo describit ꝓphus p̄uaricatio. Scdo p̄uaricāt⁹ obstinatio. ibi: Jn tpe illo. snia ꝑme pt⁹ ps ex dict⁹. iij. Reg. xv. ꝺ excepto q̄ dicit ꝺ. Anno autē. xxxvj. regni eius scilicet asa.
p Ascēdit baasa. ad debellandum regnum asa: confidēs de auxilio regis syrie: q̄si. Reg. xv. in fine ꝺz: Anno tertio asa reg⁹ iuda regnauit baasa. ꝛ statim subdit q̄ regnit trib⁹. xxiij. ānis: ex q̄ sequit q̄ mortuꝰ fuit xxvj. āno regni asa. ꝛ sic videt ꝓbabile q̄ venerit ꝺ asa. xxxvj. āno regni eiꝰ cū iā esset mortuꝰ p. r. annos añ. Jn glosa de bigamis ponit ad ꝺ q̄d̄ solutio. ꝓplixa implicans ꝓia falsa: ꝓt q̄ eā dimitto: et dico q̄ ꝓmꝰ annꝰ regni altcuⁱ regis duplicit accipiꝫ in scꝑtura. Ano mō q̄n simpliciꝫ incipit regnare: et sic accipitur cōiter. Alio mō ꝺz ꝓmꝰ annꝰ regni eiꝰ ab aliq̄ eꝰ facto notabili: verbi gr̄a Dauid. ij. ꝺz: q̄ anno scdo nabuchodonosoꝛ vidit somnium ꝛ fm oēs hist oꝛiographos ꝛ expositoꝛes ille annꝰ nō fuit scdꝰ a ꝓncipio regni sui simpliciꝫ: q̄ ꝓ plures ānos añ regnauerat: ſ ꝺz secundus a victoꝛia notabili quam habuit de rege egyptⁱ: ꝛ ita pōt dici ī ꝓposito: q̄ asa decimo anno regni sui habuit victoriam valde notabilem ō rege ethiopū: vt dicū ē. ß. xiij. ꝛ ideo doc mō accipiēdo ꝓmuz ānū regni eiꝰ in q̄ habuit hāc victoriā notabilē: tertiusdecimꝰ annꝰ regni sui sīl⁹ accepti fuit tertius. et sic accipiꝫ. iij. Regū. xv. vbi ꝺz q̄ anno. iij. asa baasa cepit regnare: et cum regnauerit. xxiij. annis sequitur q̄ vixit vsqz ad xxxvj. annum asa indusiue. ex ī principio huius ānī inuasit regnum asa ꝛ ī fine mortuus ēfort ex doloꝛe ꝛ tristicia eo q̄ opⁱ eius impeditum et dissipatum fuerat: et pecunia quam regis syrie dederat pro confederatione ad inuandum ipm contra asa non soluz perdita fuerat ß etiā ei nocuerat: quia ad petitionez asa rex syrie rupit fedus pactum: ꝛ inuasit ipius baasa regnum: vt habetur in littera.
q Jn tempoze illo. Dic consequenter describiꝫ ipius asa obstinatio: quia rep̄hensus a ꝓpheta eo q̄ refugerat ad humanum auxilium diffidens de diuino non se coꝛrexit sed magis peccatum aggrauauit ꝓphetam incarcerando ꝓpter quod a domino punitus fuit in persona ꝓpria et in populo suo. et his dictis patet sentētia pauc̄is exceptis que discurrent.
r Idcirco euasit syrie regis exercitus de manu tua: quia si confidens de domino constanter iuisset contra regem israel ꝛ syrie simul confederatos: sicut fecerat contra ethiopes vter/ q̄ rex fuisset ab eo debellatus.

Et ꝓter

ꝺ Aromatibꝰ ꝛc. Hec vana fame iactātia. quā plō vel poꝛte post mortem regū suoꝝ: vel etiā falli rpiani obeuntib⁹ mgr̄is impendūt: ꝛ hec ī ignem mittunt: q̄ oia gebēne ignibꝰ obnoxia cē ostēdūtur q̄ die sine vtilitate ꝛ edificatiōe fratrū ꝓtulerunt.
b Cōbusserūt sup eū. Nota q̄ cū reges vt hebrei tradāt reuerētie cautelas cōbustiones ꝓcessoꝝ vestiū sīl cū aromatibꝰ fiebāt. Ea alibi. Jnfra cōbustiones matrum facient tibi. Wos cni fuit apꝺ veteres vt p̄ciosa ornamēta regū pⁱ obitū coꝛ. p exeq̄s: si ꝓpria verenꝛ: ß sine cadaueribus. Capitulus: XVII
c Ambulauit in ē. Ostēdit eū exemplo fuisse sicut dauid diuinoꝝ mādatoꝝ assūptⁿ peccaret in vxoꝛe vrie cui⁹ peccati satisfactio eterna illi memoriā cōparit.
ꝺ Dedit oīs iu. Dic fidēs de gētibꝰ significat: q̄ relicto patrū eꝛꝛoꝛe ad xp̄m ꝓueniunt baptismo abluti: chrismate liniti. A xp̄o christianū nomē et regiā dignitatem accipiētes. Ea. Eos estis genus electuz regale sacerdotiū ꝛc. Jn tpe enim iosaphat dñoꝺos vel q̄ ꝺ odiat⁹: ꝛ qz eccl̄a gētiū sanguīe christi comparata: spiritꝰ sancti pignoꝛe dotata consoꝛtiū spōsi celestis ꝛ societatem regni ꝓmeruit. Cui facte sunt ī finite diuitie cum diuerse nationes crediunt ꝛ in acq̄sitione diuersaꝝ vir tutum.
e Itaqz factus ē. Pro viꝛtutibus que gerūtur in eccl̄ia auferꝫ gētilium audacia ꝛ incitāt vt deferāt xp̄o munera fidei ꝛ censum boni operis ꝛ pie cōfessionis et pecoꝛa simplicitatis.

Affinitate

vniūsā terrā: ꝛ p̄bēt foꝛtitudinē his qui coꝛde pfecto credūt ī eū. Stulte igiꝭ egisti ꝛ ꝓpter ꝺ etiā q̄senti tpe aduersum te bella ꝓsurgūt. Jratusqz ē asa adūsus vidētē: ꝛ iussit eū mitti in neruum. Ualde q̄pe sup ꝺ fuerat dñs indignatꝰ ꝛ ifecit de pl̄o in tpe illo plurimos. Opera aūt asa prima ꝛ nouissima scripta sūt ī libꝛo regū iuda ꝛ isrl. Egꝛotauit etiam asa anno tricesimonono regni sui doloꝛe pedū vehemētissimo: ꝛ nec ī infirmitatibꝰ q̄siuit dñm ß magis ī medicoꝝ arte cōfisus ē. Dormiuitqz cū patribꝰ suis ꝛ mortuꝰ ē āno. xlj. regni sui: ꝛ sepelierūt eū in sepulchꝛo suo q̄ foderat sibi in ciuitate dauid. Posuerūtqz eū sup lectū suū pleno aromatibꝰ ꝛ vnḡūctis meretricijs q̄ erāt pigmentarioꝝ arte ꝓfecta ꝛ cōbusserūt sup eū ambitiōe nimia. Ca. XVII

a ſ odozib⁹. ſ. ꝺb⁹ luxurioſi ad libidinē vtunt

Egnauit autē iosaphat filiꝰ eiꝰ p eo: ꝛ inualuit ꝓtra isrl. Constituitqz militū numeros in cūctis vꝛbibꝰ iuda q̄ erant vallate muris: q̄sidiaqz diſposuit ī terra iuda ꝛ ī ciuitatibus ephraim quas cepat asa pater eiꝰ. Et fuit dñs cū iosaphat q: ambulauit ī vijs dauid patris sui ꝓmis: ꝛ nō speraꝫ vit in baali: sed ī deo patris sui: ꝛ ꝓcepit in ꝓceptis illiꝰ: ꝛ non iuxta peccata isrl. Cōfirmauitqz dñs regnū ī manu eius:

a ſ oīs fidelis. b ſ sane doctrine ꝛ opationis bone

a ſ multe filie ꝓgregauerūt diuitias b ſ spūalis sapie

ctęqz sunt ei infinite diuitię ꝛ multa gloria. Lunqz sumpsisset coꝛ eiꝰ audaciam ꝓpter vias dñi: etiam excelsa ꝛ lucos ō iuda abstulit. Tertio autē āno regni sui misit de ꝓncipibus suis benail et obdiā ꝛ zachariā ꝛ nathanael ꝛ micheā: vt docerēt in citatibꝰ iuda ꝛ cū eis leuitas semeiā ꝛ nathaniā ꝛ zabadiā. Asahel q̄z ꝛ semirāoth ꝛ ionathā adoniāqz ꝛ thobiā ꝛ tobadoniā leuites ꝛ cū eis elisama et ioꝛā sacerdotes. Docebātqz pl̄m ī iuda hītes libꝛū legis dñi: ꝛ circūibāt cūctas vꝛbes iuda: atqz erudiebāt pl̄m. Jtaqz factꝰ est pauoꝛ dñi sup oia regna ꝛraꝛ q̄ erāt p gyrū iuda: nec audebāt bellare ꝺ iosaphat. Sz ꝛ philistei iosaphat munera deferebāt: ꝛ vectigal argēti. Arabes

a ſ plaroꝝ. ſ. spūssancti gr̄a illuminatoꝝ

q̄z adducebāt pecoꝛa arietū septē milia

a ſ peccatoꝝes scz per cōfessionem ꝛ penitentiam ad seruitium dei adductos.

dcc. ꝛ hyrcōs totidez. Creuit q̄ iosaphat ꝛ magnificaꝫ ē vsqz ī sublime: atqz ędi-

a Et ꝓpter ꝛc. aduersū te bella ꝓsurgēt: iz eni habuisset plura bella añ: qz inꝺ ipm ꝛ baasa fuit bellū cūctis diebꝰ q̄bus ꝓregnauerūt: vt hī. iij. Reg. xv. tū illa bella nō fuerāt ei grauia: qz supauerat: ſ z de cetero fuerūt grauia. Vñ seq̄t: b Et īferit de pl̄o tpe illo plurimos in bellis supueniēti/bus: ꝛ sic ꝓ peccato ꝓncipis fuit punitꝰ ꝑplis: ꝛ qz forte ꝓsenserat regi ī peccato. c Egꝛotauit autez asa anno tricesimonono regni sui doloꝛe pedū vehemētissimo: vt sic puniret in q̄ peccauerat ponendo ꝓphetā in cippo ꝓ pedes. d Et nec ī infir. ꝛc. ex q̄ etiā apparet obstinatio ī peccato. e Posuerūtqz eū sup lectū suū. i. feretrū vl̄ sepulture locū. f Plenū aromatibꝰ. ad repimēdū fetoꝛē cadaueris. g Et vnḡuētis meretricijs. i. reb⁹ odoꝛiferis q̄bꝰ meretrices antiq̄t⁹ aspergebāt lectos suos ad alliciendū homēs ad luxuriā ſm q̄ ꝺz Pꝛouer. vij. ī ꝓsona meretricⁱ. Aspersi cubile meū myrrha aloe ꝛ cinnamomo ꝛc. h Ambitiōe nimia. i. apparatu magno vel sumptu. Ca. XVI

Moraliter. Anno aūt. xxxvj. regni eiꝰ ascēdit baasa rex isrl ī iudā. Sequit: † Pꝛotulit aūt asa argentū ꝛ aurū de thesauris domꝰ dñi: ꝛ de thesauris regis misitqz ad benadap regē syrie. Cōtingit aūt aliq̄s iudicio dei iusto nobis tū occulto q̄ bonus p̄nceps deo p̄mittēte ꝛ diabolo ꝑcurāte incipit de deo diffidere ꝛ indebite de humano auxilio ꝓfidere ꝛ ad ipm male recurrere: qō significaꝫ p regem asa qui post rantā victoꝛiā de virtute dei ꝓsecutā veniēte baasa ꝺ ipm de deo diffidens refugit ad idolatre regis auxiliū dicēs: † Fedus inter me et te ē ꝛc. Et q̄n talia sūt a deuotis p̄dicatoꝛibus arguēda. Jdo seq̄t postea. † Jn tpe illo venit anani ꝓphęta ad asa regē iuda ꝛ dixit ei qz habuisti fiduciam in rege syrie ꝛc. sed q̄n ꝺz Eccs. vij. Cōsidera opa altissimi q̄ nemo pōt coꝛrigere quē ille despexerit. Jdeo subdit: † Jratusqz ē asa aduersus videntē ꝛ iussit eū mitti in neruū. Et in ꝺ asa figurā tenuit hoīs obstinati q̄ verba p̄dicatoꝛis nō recipit ꝛ insup ipm psequitur ꝛ affligit. Et q̄n sic impugnare veritatē agnitā ē peccatū grauissimū: Jdeo de cōmuni cursu dñs p̄mittit tales in fecibꝰ suis moꝛi: ꝛ ß significaꝫ p ß q̄ subdit: † Egꝛotauit āt asa. Sequit. † Et nec ī infirmitate q̄siuit dñm.

i Egnauit aūt iosaphat. hīc Ca. XVII ꝓfr agit de tpe Josaphat: cui⁹ ꝓmo describit vita ꝓspera. Secūdo societas ꝓtaua. ca. xviij. Tertio coꝛrectio ꝓmpta. ca. xix. Quarto victoꝛia magna. ca. xx. Circa ꝓmuz quattuoꝛ p oꝛdinem tangunt. Pꝛimo eni deum coluit. Secūdo populum instruxit. Tertio hostes subiecit. Quarto ciuitates muniuit: ꝓtes patebūt ꝑsequēdo. Circa ꝓmū dicit: k Jnualuit cōtra israel ꝓpter bonā vitam suam: sicut ecōtrario pater suꝰ in fine vite sue ꝓpter pctm suū fuerat afflict⁹ vt dictum est ca. p̄ce. l Et in ciuitatibꝰ ephra. ille eni indigebāt maioꝛi munitione eo q̄ erāt ꝓpe aduersarios ꝛ eis ablate. m Et fuit dñs cū io. p gr̄az ꝛ specialē ꝓtectionē. n Quia ambulauit ī vijs dauid ꝛc. p ß eni innuit q̄ imitatꝰ fuit dauid ī bonis: ꝛ nō in malis. s. in peccato bethsabee ꝛ ī pl̄i numeratiōe. o Et nō spe. in baa. lz eēt affinitate ꝓiunctꝰ ipi achab q̄ colebat baal. p Et dedit oīs iu. mu. iosa. ꝓpter bonitatē sui regiminis. q Cuqz supsisset ꝛc. ꝓt spem eni quā in dño habebat ꝓfideter agebat. r Tertio aūt āno. hīc ꝓsequēter ostēdit q̄liter pl̄m suū instruxit. s. p sacerdotes ꝛ leuitas q̄s ad ß misit: ꝛ cū eis aliq̄s de ꝓncipibꝰ suis vt pl̄m inducerēt ad obediendū: ꝛ punirēt rebelles si q̄s inuenirēt: ꝛ ptz littera.
s Itaqz factꝰ ē pa. hīc ꝓfr ostēdit q̄liter hostes in circūitu subiecit: qz dñs ꝓpter eius bonitatem terroꝛē eis īmisit: ita q̄ nō solū cessauerunt cū impugnare ß etiā aliq̄ coꝛ reddebāt ei tributum: vt ptz ī lra. t Creuit q̄. hic q̄rto ostendit q̄liter ciuitates suas muniuit: cū dicit. v Edificauit in iuda do. ad in. tur. vt si hostes ciuitatē intrarent

ꝺ de domibꝰ

Affinitate ꝛiunct⁹ ꝛc. Hi sunt hereſiarche q̄ p̄ditorū turbā p̄ errorē deuia ducūt: ꝛ i mortis p̄cipitium mergūt. Josaphat affinitate ꝛiunct⁹ ē achab: ꝛ de/ſcēdit ad eū in samariā ꝛ hostes in auxiliū ꝛ illos ſignificat q̄ de catholicis ad hereticorū amicitias ſe inclināt: q̄ ſi a recte fidei ñ recedāt tramite: tñ errantiū ſocietatez atq; communionez non deuitant. Contra quos 3. Re. 22. b dr: Hereticum hoīem poſt primā ꝛ ſecundā correctionē deuita. Aſa Josaphat p iehu vidētem filium anani illius. ſ. prophete qui aſaph increpauerat arguit: q̄ impio p̄buerat auxiliū: et his q̄ oderunt dñm amicitias iungeret.

b Vidi dñm. Solū dñi angelice ptātes: q̄b⁹ deus alti⁹ p̄ſidens inferius cuncta diſponit. Exercitus celi miniſtrātiū angelorū multitudo a dextris ꝛ a ſiniſtris. De⁹ qui ita ē intra oīa vt etiam ſit extra omnia: nec de extra nec ſiniſtra ꝛcludit: ſ dextera dei angeli boni: ſiniſtra reprobi. Nec enī miniſtrāt deo ſolū, 3. Re. 22. c modo boni q̄ adiuuāt: ſed ꝛ mali q̄ redire nolētes ḡuant ō q̄bus dr: Cōtra ſpūales nequicias in celeſtibus. A dextera ergo ꝛ a ſiniſtra angelorū exercitus ſtat: qz voluntas electorum Eſa. 6. a ſpirituū diuīe

¶ volūtati

a ¶ populꝰ chriſtianꝰ q̄ religionē ſeruat catholicam.

ficauit in iuda domos ad inſtar turriū: vrbeſq; muratas: ꝛ multa opa patrauit in vrbib⁹ iuda. Viri q̄q; bellatores ꝛ robuſti erant in hierlm: quoꝝ iſte numerꝰ p domos atq; familias ſingloꝝ. In iuda princeps exercituū ednas dux: ꝛ cū eo robuſtiſſimoꝝ viri trecēta milia: p⁹ hūc iohānan p̄ceps ꝛ cum eo ducenta octoginta milia. Poſt illum quoq; amaſias filiꝰ ẓechri conſecratus dño: ꝛ cū eo ducēta milia virorū fortiū. Hūc ſequebat robuſtus ad p̄lia eliada: ꝛ cū eo tenētiū arcū et clypeū ducēta milia. Poſt iſtū etiā ioꝫadab ꝛ cū eo cētū octogita milia expeditorū militū. Hi oēs erāt ad manū regis exceptis alijs quos poſuerat in vrbib⁹ muratis et in vniuerſo iuda. Lap̄lm: XVIII

b

A Vit ergo ioſaphat dives ꝛ inclytus multum c
a ꝛ affinitate cōiunct⁹ ē achab. Deſcenditq; poſt duos d
annos ad eū in ſamariā. Ad cuius aduentū mactauit achab arietes ꝛ boues plurimos ipi et p̄ſo q̄ venerat cū eo: p̄ſuaſitq; illi vt aſcenderet i ramoth galaad. Di- †
xitq; achab rex iſrl ad ioſaphat regē iuda. Veni mecū in ramoth galaad. Cui ille rñdit: Et ego et tu: ſic p̄ls tuꝰ ſic ꝛ p̄ls meꝰ: tecūq; erim⁹ i bello. Dixitq; ioſaphat ad regē iſrl: Conſule obſecro imꝑſentiaꝝ ſermonē dñi. Cōgregauit igit rex iſrl p̄phaꝝ q̄drigētos viros ꝛ dixit ad eos: In ramoth galaad ad bellāduz ire debem⁹: an q̄ſcere? At illi: Aſcēde inquiūt: ꝛ tradet eos deus in manꝰ regis. Dixitq; ioſaphat: Nunquid nō ē hic p † phetes dñi: vt ab illo etiā req̄ramus? Et ait rex iſrael ad ioſaphat. Eſt vir vnꝰ a quo poſſumus q̄rere dñi voluntatē: ſ ego odi eū: qz nō p̄phetat mihi bonū: ſ malū oi tpe. Eſt āt micheas filiꝰ iemla. Dixitq; ei ioſaphat: † Ne loq̄ris rex hoc modo. Vocauit g̃ rex iſrl vnū de eunuchis: et dixit ei: Voca cito micheā filiū iemla. Porro rex iſrl et ioſaphat rex iuda: vterq; ſedebāt in ſolio ſuo veſtiti cultu regio. Sedebāt aūt i area iuxt portā ſamarie: oēſq; p̄phetę vaticinabāt cora eis: Sedechias filiꝰ chanana fecit ſibi cornua ferrea. et ait: Hec dicit dñs: His vētilabis ſyriam: donec p̄teres eā. Oēſq; p̄phetę ſilr p̄phetabāt atq; dicebāt: Aſcende i ramoth galaad: ꝛ p̄ſperaberis: ꝛ tradet eos dñs i manu regi. Nūciꝰ aūt q̄ ierat ad vocādū micheā ait illi: En verba oim p̄phetarū vno ore bona annūciāt regi. Queſo g̃ te vt ꝛ ſermo tuꝰ ab eis nō diſſentiat: loq̄riſq; p̄ſpera. Cui rñdit micheas: Viuit dñs: qz q̄cūq; dixerit mihi deꝰ meꝰ hoc loq̄r. Venit g̃ ad regē. Cui rex ait: Micheа ire debem⁹ i ramoth galaad ad bellāduz an q̄ſcere? Cui ille rñdit: Aſcēdite: Lucta enī p̄ſpera eueniēt vobis: ꝛ e tradent hoſtes i manꝰ vras. Dixitq; ei rex: Jteꝝ atq; iterū te adiuro vt nō loq̄ris mihi niſi q̄d verꝝ ē in noīe dñi. At ille ait: Vidi vniuerſū iſrl diſperſū in montib⁹ ſicut oues abſq; paſtore. ꝛ dixit dñs: Non habent iſti dños: ſ reūtat vnuſq̄ſq; i domū ſuā i pace. Et ait rex iſrl ad ioſaphat. Nōne dixi tibi q̄ nō p̄phetaret mihi iſte q̄q̄ boni: ſ ea q̄ mala ſūt? At ille idcirco ait: Audi te ẋbū dñi: Vidi dñm ſedētē i ſolio ſuo: et oēm exercitū c̄li aſſiſtētē ei a dextris ꝛ a ſiniſtris. Et dixit domin⁹:

de domib⁹ iterfici poſſent: et non ſolū muniuit fortaliciꝝ ſed ꝛ bellatorib⁹ viris. Jdeo dr: Viri q̄z bellatores ꝛ robu. erant in hie. quoꝝ iſte ē numer⁹ ꝛc. nō ē p̄ b intelligendū q̄ oēs iſti inferi⁹ nolāti manerēt ꝛtinue in hierlm cū rege ſ p vices ꝛ ſucceſſiue: ſicut dictum fuit. j. ll. xxvj. q̄ p ſingulos menſes vigintiq̄tuoꝛ milia bellatoꝝ erāt cū rege i hierlm. b Di oēs erant ad manū regis: qz q̄ occurrebat maioꝛ neceſſitas oēs erant parati venire ad ipm. Ca. XVII

Moraliter. ¶ Rex nauit āt Josaphat ꝛc. Josaphat ipſe iudicans interp̄tat: ideo p ipm homo ſpūalis ſignificat. de q̄ v. j. Coꝛ. ij. Spūalis iudicat oīa ꝛ ipe a nemine iudicat. ꝛ ꝑ pape cōuenit in vniuerſali eccl̄ia archiep̄is antiſuis. puinciꝝ. ꝛ ep̄is in diocelib⁹ ſuis. ¶ Conſtituitq; militū numeros in cūctis vrbib⁹ iuda que erāt vallate muris. p q̄ ſignificat q̄ p̄dicti p̄latores debēt ee ſolliciti vt loca ſue iuriſdictiōis clauſa ſint ẋtutū muris: ꝛ q̄ ibi ſint milites id ē ſacerdotes ꝛ clerici armis ſacre ſcripture ꝛ oratiōis deuote muniti: q̄bus aduerſarie ptātes ꝛ hereticī poſſint fortiter impugnari. Tertio antē anno miſit de p̄cipibus ſuis benail ꝛc. Sed ſ: Docebātq; p̄lm ꝛc. p quos ſignificatur p̄dicatores ad docēdum p̄lm diſcurrētes q̄ a p̄dictis p̄latib⁹ debent mitti. Roma. j. quō p̄dicabūt niſi mittāt. ¶ Itaq; factū eſt pauoꝛ dñi ſup oīa regna ꝛc. nam p̄lī ſubditi videtes tāta ſollicitudinē p̄latoꝝ circa bonū regimē cōcipiūt erga deū ꝛ ei⁹ vicarios reuerentie timoꝛē. Ca. XVIII

Hic ꝓſequēter deſcribitur ipi⁹ Josaphat ſocietas prava: qz amicitia cōiunctus fuit ipi achab q̄ erat peſſimus idolatra: ꝛ eoz eo iuit ad p̄lium ad eius auxiliuz ꝛc: ideo primo deſcribitur belli tractatus. Secūdo cōgreſſus. ibi: Jtaq; aſcēderūt. In tractatu vero belli p̄mo requirit auxilium ipi⁹ Josaphat. Secūdo ꝓſiliū ꝑhar. ibi: Dixitq; Josaphat ad regē iſrl: et poſtmodū totius iſtius ca. ex dictis iij. Regū. vlti. exceptis paucis q̄ ſequūtur. d Et affinitate coniunctus eſt achab: qz Joza filius Josaphat accepit filiā achab vxoꝛem vel eius neptem ſm alios vt dicet plenius infra. xxj. In ſecūda p̄te dicitur: e Aſcēdite: cuncta enī p̄ſpera eueniēt et tradent hoſtes in manꝰ vras. Dicit Ra. Sa. q̄ loquiſ cōditionatiue: ꝛ ē ſenſus: Si aſcēdatis p̄ſpere vt dicit. p̄hete vestri tradent hoſtes in manꝰ vestras: qz cōditionalis p̄poſitio vera eſt aliqñ: ſz vtraq; pars ſit falſa ſicut iſta: ſi bō volat habet alas: ſic in p̄poſito. Aliter etiā expoſuit hoc. iij. Regū. ſ. q̄ loquebat negatiue vl optatiue: vt ſit ſenſus: vtinā ſic eēt ſicut dicunt p̄hete vri: qō aduertēs achab p q̄dam ſigna

aduertit

f Volūtati ꝺeoꝛ dātꝛ ꝛ reprobo rū ſenſus ſue malicie ſeruiēs iudicio diſtrictionis ei⁹ obdēpat. Vn de ſpūs fallax in medium. p/ filit per quem achab excitat exigentib⁹ meritis. Reg. ij. bonus ſpiritꝰ fallacie vult ꝺ ſeruire vel ſpirituꝰ mendax eſſe in oꝛe p̄ꝺ/phetarum. Sz quia achab dignus erat talli deceptione dānari: vt qui ſe/pe volens eccidere ſolebat culpā: nolens capere tur ad penaz. Juſte datur li/cētia malignis ſpiritibus: vt quos volētes in peccati laqueo ſtrangu/lāt: in peccati penam etiā nolentes trahāt. Qui vero vitam reprobam non mutat: cū a prophetа aliquid requirit illa audit deo diſponēte que meretur dānā/duſ audire. Ec/ce enī a deo cultu domus iſra/el ad idolorū ſeruitutem re/ceſſerat: et tamen ad p̄phetas a quib⁹ de/cipi conſueuerat: ſepe venie/bat p̄ſpera re/quirens. Sed quia peruerſa agens proſpera audire non merebatur: vt peccatorū populis in ſuo corde capere/tur: quatenus qui perfidiam ſequendo deliquerat: ſic pro pheratum blā/diciis decipe/retur: vt ñ pti/meſceret quia deliquiſſet: et tanto durius raperetur ad penam quāto ſecurius vine/ret in culpa.

f Poſt hec

Quis decipiet achab regē iſrl: vt aſcēdat ꝛ corruat i ramoth galaad? Lūq; diceret vnꝰ hō modo: et alꝰ alio: p̄ceſſit ſpūs et ſtetit cora dño ꝛ ait: Ego decipiā eum. Cui dñs: In q̄ inquit decipies? At ille rñdit: Egrediar ꝛ ero ſpūs mēdax i ore oim p̄phaꝝ eoꝝ. Dixit q̄ dñs: Decipies ꝛ p̄ualebiſ. Egredere ꝛ fac ita. Hūc igit ecce dedit dñs ſpm mēdacij in ore oim p̄phaꝝ tuoꝝ. Et dñs locut⁹ ē ō te mala. Acceſſit āt ſedechias filiꝰ chanana: et p̄cuſſit micheę maxillā ꝛ ait: Per quā viam trāſiuit ſpūs dñi a me: vt loq̄reꝝ tibi? Dixit q̄ micheas: Tuipe videbis in die illo qñ ingreſſus fuerꝝ cubiculū ō cubiculo: vt abſcōdaris. Pręcepit āt rex iſrl dicēs: Tollite micheam ꝛ ducite ad āmon p̄ncipē ciuitatꝝ: et ad ioas filium amalech ꝛ dicetis: Hęc dicit rex: Mittite hūc i carcerem: ꝛ date ei panis modicū et aq̄ pauxillū: donec reūtar i pace. Dixitq; micheas: Si reūſus fueris in pace: nō ē dñs locut⁹ i me. Et ait: Audite p̄li oēs Jgit aſcēderūt rex iſrl ꝛ ioſaphat rex iuda i ramoth galaad. Dixitq; rex iſrael ad ioſaphat: Mutabo habitum: et ſic ad pugnam a vadā. Tu autem induere veſtib⁹ tuis. Mutatoq; rex iſrl habitu venit ad bellum. Rex aūt ſyrię p̄cepat ducib⁹ eq̄tatus ſui dicens: Ne pugnetis cōtra minimuz aut cōtra maximū: niſi cōtra ſoluz regem iſrael. Itaq; cū vidiſſent p̄ncipes equitatus ioſaphat dixerunt: Rex iſrl eſt iſte. Et circūdederūt euz dimicātes. At ille clamauit ad dominuz: et auxiliatus ē ei: atq; auertit eos ab illo. Cū enī vidiſſent duces equitat⁹ q̄ non eſſet rex iſrael: reliquerūt eum. Accidit autē vtvnus e populo ſagittam in incertuz iaceret ꝛ percuteret regē iſrl inter ceruicē ꝛ ſcapulas. At ille aurige ſuo ait: Conuerte manū tuam et educ me ō acie qz vulneratꝰ ſum: et finita ē pugna in die illo. Porro rex iſrael ſtabat in curru ſuo ꝓtra ſyros vſq; ad veſperā: ꝛ mortuus eſt occidente ſole. Ca. XIX

adinuauit eū vt nō diceret niſi qō ſciret ē ꝛ rex ꝛ planū. a Mutabo habitum. In hebreo habeꝫ: Muteris ꝛ veni ad bellū: ꝛ ſic dirigit ẋbū ad Joſaphat. ꝛ ē ſenſus: Amoue veſtes tuas cōmunes: ꝛ accipe arma bellica cū ſignis regalib⁹. b Mutatoq; rex iſrl habitu: qz intrādo bellum nō accepit inſignia regalia: cuiꝰ cauſa dicta fuit iij. Reg. vlti. c Cōuerte manum tuaz ꝛ educ me de acie: nō dicit de bello totaliter: qz ſequit: Porro rex iſrl ſtabat i curru ſuo ꝓtra ſyrios vſq; ad veſperā: ſ dicit de acie: qz de p̄ma acie in q̄ erat iuſſit ſe reduci ad aliā in q̄ nō tantū impugnareꝫ: ꝛ ſic poſſet magis diſſimulare vulneratio nē ſuā ne p̄ls ſuus fugeret de p̄lio. Ca. XVIII

3. Re. 22. d

Moraliter. ¶ Fuit q̄ Josaphat diues ꝛ inclytus multuz ꝛ affinitate cōiunctus ē achab. Cōtingit aūt aliq̄ q̄ deo p̄mittēte ꝛ diabolo p̄curāte ille q̄ bonus erat p̄latus de diuitijs ꝛpalib⁹ et honorib⁹ intumeſcit ꝛ ſic cū potēt̄ib⁹ ꝛ nobilib⁹ huiꝰ ſeculi familiaritates cōtrahit ad exaltādū genꝰ ſuū p matrimonia: qō figuratū fuit p Josaphat pōtificē bonū ſignificātē vt dictū ē caplo p̄cedenti q̄ multum diues factꝰ familiaritatē cum achab p̄ncipe malo ꝓtraxit ꝛ filiā eius filio ſuo vxoꝛē accepit. ¶ Dixitq; achab rex iſrl ad Josaphat veni mecū ꝛc. contingit enim frequēter q̄ p̄ter matrimonia p̄dicta nobiles huiꝰ ſeculi petunt a pōtificib⁹ cōtra ſuos aduerſarios auxilium ꝛ illi concedūt de facultatib⁹ eccleſie q̄ non ſunt ad ꝟ ad diuinū cultū ordinate: ꝛ ſic incurrūt maluz offenſe diuīe: p̄ter qō infra caplo ſequēti dicit ipi Josaphat in caſu ſimili. Impio p̄bes auxiliū ꝛ ido ira dñi merebaris ꝛc. ¶ Nunqd nō ē hic p̄phetes dñi. Per iſtū Josaphat qui q̄ſiuit conſilium p̄phete dñi ꝛ tñ nō fecit ſed magis contrarium. Nā cū achab ad p̄liū p̄rexit: ſignificāt illi q̄ q̄runt ꝓſilium bonuz nō tñ faciūt in hoc ſimiles roboam q̄ q̄ſiuit ꝓſilium a ſenibus: ſ datum ab eis ꝓſilium dereliquit. iij. Reg. xij. ¶ Eſt autem micheas ꝛc. p̄ autem q̄ achab iſti p̄phete dñi nō credidit ꝛ inſup ipm incarcerauit credēs magis falſis p̄phetis q̄z ſibi: ſignificanꝫ illi qui p̄dicatores veritatis nō audiūt: ſed magis ipſos p̄ſequunt. falſis autē adulatoribꝰ ꝛ mendacib⁹ credunt ꝛ eis p̄mia largiūt ꝛ ſicut achab mortuus fuit in p̄lio ſic tales moriunt morte culpe ꝛ niſi vere peniteant morienꝫ morte gehenne.

Reuerſus eſt autē. Ca. XIX

Hic ꝓſequēter deſcribit ipius Joſaphat correctio prompta. Vbi primo deſcribit p̄phete reprehēſio. ſecūdo ipius Joſaphat emēdatio in ſe ꝛ in populo ſibi ſubiecto. ibi: Habitauit ergo. Circa primuz dicit: Reuerſus eſt autez Joſaphat rex iuda: de prelio p̄dicto pacifice: ſz enim fuerit in periculo mortis: vt p̄dictum eſt: tamen reuerſus fuit ſine vulnere deo ipm protegēte. e Impio p̄bes auxiliū. id eſt p̄buiſti cōtra voluntatē domini. f Et idcirco iram q̄dez dñi merebaris de rigore iuſticie: ſed p̄pter alia opera tua bona p̄cepit tibi ex dulcore ſue miſericordie. g Habitauit g̃. Hic ꝓſequēter ponit ipius Joſaphat emēdatio i ſe ꝛ populo ſuo ꝛ p̄mo i cultu diuino. cū dicit: b Rurſuq; egreſſus ē. ſ. p ſacerdotes ꝛ leuitas ſicut añ fecerat.

i De berſabee vſq; ꝛc. i. a p̄ncipio regni ſui vſq; ad finē: qz berſabee eſt i p̄ncipio regni ei⁹ ẋ/ius auſtrum: ꝛ mons ephraim ā oppoſito verſus aq̄/lonem accipiēdo regnum eius. put includit ciuitates aliquas quas pater eius ceperat de regno decem tribuū in mōte ephraim. k Cōſtituitq; iudices. Hic ſecūdo deſcribit ipius Joſaphat et populi meliozatio in regimine populi: ꝛ primo i cōmunibus cauſis. ſecūdo in arduis: in quibus erat recurſus in hieruſalez. ibi: In hieruſalē q̄z. Circa primū dicit. Cōſtituitq; iudices ꝛc. vt nō oporteret populū diſcurrere de loco ad locū ad habendum iudiciū in cauſis cōmunibus.

Et ꝓcipiēs iudicib⁹. Videte inqt qđ faciat. Nō enī hois exercet iudiciū ſ dñi: t qcūqꝫ iudicaueritꝫ i vos redūdabit. Sit timor dñi vobiſcū: t cū diligētia cūcta agite. Nō ē enī apud dñm deū nr̄m iniqtas nec ꝓsonax acceptio: nec cupido munerū. In hierl'm qꝫ cōſtituit ioſaphat leuitas t ſacerdotes t ꝓncipes familiax ex iſrl' vt iudiciū t cauſā dñi iudicarent habitatorib⁹ eī. Præcepitqꝫ eis dicēs: Sic agetis i timore dñi fideliter t corde pfecto. Oēz cauſā q̄ venerit advos fratrx vꝰ forū q̄ habitāt i vrbib⁹ ſuis: inꝰ cognatiōez et cognatiōez vbicūqꝫ q̄ſtio ē ō lege ō mādato de cerimonijs de iuſtificatiōib⁹: oſtēdite eis vt nō peccēt i dñm: et ne veniat ira ſup vos t ſup frēs vꝰos. Sic ꝑ agētes nō peccabitis: Amarias āt ſacerdos t pōtifex veſter: i his q̄ ad deuꝫ ptinēt p̄ſidebit. Pozro ẓabadias filiꝰ hiſmael q̄ ē duxi domo iuda: ſup ea opa erit q̄ ad regis officiū ptinēt. Habetiſqꝫ magiſtros leuitas coram vobis. Confortamini t agite diligēter t erit dñs vobiſcum in bonis. Caplm: XX

Ca. XX

Post hec ꝓgregati ſūt filij moab t filij ammon t cū eis de āmonitis ad ioſaphat vt pugnarent ꝓtra eū. Venerūtqꝫ nūcij t indicauerūt ioſaphat. dicētes: Venit ꝺ te multitudo magna ō bis locis q̄ trans mare ſūt et ō ſyria: t ecce ꝓſiſtūt i āſasonthamar quę ē engaddi. Joſaphat autē timore pterrit⁹: totū ſe ꝓtulit ad rogādū dñm t ꝑdicauit ieiuniū vniuerſo iuda. Cōgregatuſqꝫ ē iudas ad pcādū dñm. Sz t oēs de vrbibus ſuis venerūt ad obſecrādū eū. Cūqꝫ ſtetiſſet ioſaphat in medio cętu iudę et hieruſalem i dōmo dñi ante atrium nouū. ait: Dñe deꝰ patrū noſtrox tu es deꝰ i cęlo t dñaris cunctis regnis gētiū. In manu tua ē fortitudo t potētia: nec q̄ſqꝫ tibi pōt reſiſtere. Mōne tu deꝰ noſter interfeciſti oēs habitatores terrę huiꝰ corā ꝓpło tuo iſrl': t dediſti eā ſemini abrahā amici tui i ſempiternū: Habitauerūt qꝫ in ea t extruxerūt i illa ſāctuariū nomini tuo dicētes: Si irruerint ſup nos mala: gladius iudicij: peſtilētia t fames: ſtabimꝰ corā domo hac i ꝓſpectu tuo i q̄ inuocatū ē nomē

a ℣ palma interꝑtatur

a ℣ ipm tēplū qđ ioſaphat ab idolatrie imūdicijs purgauit: t inouauit: t qđ filij iſrael peccādo verſꝰ fecerāt penitēdo inouarūr.

Et ꝓcipiēs iudicib⁹. ab eo inſtitutis. b Videte ait qđ faciatis. ne ꝓcipitāter: ſ cū magna deliberatiōe ſniaz ferat is: cui⁹ cauſa ſubdit: c Non enī hois exercetis iudiciū ſ dñi. vñ iudices qz tenēt locū dei in terris vocant⁹ ptcipative: vt habeł Exo. xxi. Dñs dom⁹ applicabit ad deos. i. ad iudices. d Et qcūqꝫ iudicaueritis in vos redūdabit. i. in bonū veſtrū ſi bñ iudicaueritis ꝓmori i iudicādo: vt ptz ex dictis. f Iniqtas nec ꝓsonarū ac. nec cupi. mu. Iſta enī tria ex ꝑte iudicis faciunt pueri iudicium. g In hierl'm qz. Hic ordinaꝫ regimē ppli in arduis cauſis q̄ nō poterāt bene p̄ſcindi abſqꝫ recurſu in hierl'm: ſm q̄ ꝓcipitur Deutero. xvij. vbi dicit: Si difficile t ambiguū apꝰ te iudicū eſſe ſpexeris. Sequit: Surge t aſcēde ad locū quē elegerit dñs. t. t ideo Joſaphat ibi cōſtituit iudices ad talia difficilia determinādū. Jdeo ſubdit: Omnē cauſā que venerit ad vos fratrum veſtrox q̄ habitāt in vrbib⁹ ſuis t. Sequit: h Ediſcēs ē ſtio de lege. ſtū ad decē decalogi p̄cepta. i De mādato. ſtū ad cetera moralia ex p̄ceptis decalogi quaſi quedā cōcluſiones elicite. k De cerimonijs. ſtum ad cerimonialia. l De iuſtificatiōnibus. i. de iudicialib⁹ q̄ ſi iuſticia ē inter hoies cōſeruanda. m Sup ea opa erit q̄ ad officiū regis ptinēt vt ſi aliq̄ rebelles in ueniant⁹ p eū pena debita plectant⁹.

Ca. XIX

Moraliter.

Reuerſus eſt ioſaphat rex iuda. Sequit: t. Cui occurrit iehu filiꝰ anani videns t. Per iſtū iehu ſignificat⁹ p̄dicator veritatis q̄ debet eſſe vidēs: id eſt p̄ alijs q̄ ptinent ad ſalutem cognoſcens. † Et ait ad eū impio p̄bes auxilium t. Ex hoc dat⁹ exemplū p̄dicatorib⁹ vt ꝓpter magnitudinē pſonarū non dimittāt arguere peccata max̄ publica ſicut fuit in ꝓpoſito. Burſūqꝫ egreſſus eſt ad populū t. per hoc autē q̄ Joſaphat rex audita reꝓhenſione ꝓphete: iuit ad monendū populū ſuū vt ꝗreret dominū deū patrū ſuox: vt p hoc placaret dñm ſicut eū offenderat impio p̄bendo auxiliū: dat exemplū ꝓncipibus t ꝓlatis vt non cōdemnant verba p̄dicatoris ſ magis ſtudeāt dñm placare p bonum ſuox regimen ſubditox. † Conſtituitqꝫ iudices t̄re in cūctis ciuitatib⁹ t. Pręcipes eīt et ꝓlati nō poſſunt⁹ eē in omni loco ſuo regimini cōmiſſo: ꝓpter qđ ſolliciti debent eſſe vt in omnib⁹ locis notabilibus ſint bone pſone que ſuaz abſentiā poſſint ſupplere. † In hieruſalē qz Joſaphat cōſtituit leuitas t ſacerdotes t. id eſt ſapientes in lege cōſtituit in metropoli ciuitate q̄ poſſent dubia iudiciū inferiorū ad eos relata determinare ſicut p̄cipitur Deutero. xvij. t ſimiliter p̄ncipes t ꝓlati ſolliciti debēt eſſe vt in locis ſuis p̄ncipalib⁹ habeant homines ſapientes t bonos q̄ in caſibus maiorib⁹ qui refcrunt⁹ ad eos veritatē valeant declarare. Caplm: XX

Post hec cōgregati ſūt. Hic ꝓſequēter deſcribit ipius Joſaphat mirabilis victoria: cui⁹ ꝓmo deſcribitur ꝓceſſus. Secūdo ſequens effectus. ibi: Irruit autem pauor dñi. Tertio ponit Joſaphat defect⁹. ibi: Poſt hoc iniit. Circa ꝓmū aduēt⁹ aduerſantiū nunciat. Secundo Joſaphat dñm deꝑcatur. ibi: Joſaphat aūt. Tertio ꝓpheta eū ꝓſolatur. ibi: Erat autē Jaziel. Circa ꝓmum dicit: Congregati ſunt filij moab t filij ammon t cuz eis de idumeis. In hebreo habeł: Et cū eis de āmonitis. Habet aūt trāſlatio noſtra loco huiꝰ: de idumeis: qz ſm veritatē fuerūt idumei: vt patebit. j. nominanꝫ tamē in hebreo ammonite: quia acceperūt ſigna āmonitarū t cōiunxerūt ſe exercitui eoꝝ: quaſi eſſent de eodem populo. o Venerūtqꝫ nūcij. ānūciātes Joſaphat aduētū iſtox ꝓtra eū. p De bis locis q̄ trās mare ſūt. ſ. trās mare mox tuū. q Joſaphat aūt. Hic ꝓſequēter deſcribit ꝓ diuino auxilio impetrādo. t ad ꝑ ſe et ꝓpłm diſponit cū dicit: r Et ꝑdicauit ieiuniū vni. iuda. quia afflictio t humiliatio faciūt oratio nem exaudibilē. s Cōgregatuſqꝫ ē oſnis iuda. vt quāto oratio eſſet cōmunior tāto exaudibilior. t Cūqꝫ ſtetiſſet Joſa. in me. ad animandū alios ad orandū. v Ante atriū nouū. in atrio enī illo reges iuda fecerant aliqua abominabilia a qbus ipe eum purgauit: t ſic dicit atriū renouatū. Dñe deus patrū noſtrox. Hic cōſequēter Joſaphat formatorationē ſuā: in q̄ etiam allegat ꝗnqꝫ ad exaudition ē deꝑcationis ſue. Primū eſt dei omnipotētia. cum dicit: x Tu es deꝰ in celo t. et idco libera nos. qz potes ſolo nutu. Secꝫ ē maieſtatis diuine decētia. Decet enī regiā maieſtatē defendere vaſallo ſuo terrā quā ſibi dedit. deꝰ aūt terrā. ꝓmiſſionis dedit filijs iſrl'. ergo t. hec ratio tāgit cū dr: Mōne tu deus noſter interfeciſti oēs habitatores terre huius t. Tertiuz ē. ꝓmiſſi diuini efficacia: cum enī edificato templo ſalomon rogauit dñz vt ſi ꝓpł's afflict⁹ ibi orareł dñm q̄ ipe exaudiret in celo. Et rndit dñs ſalomōi q̄ ſic faceret: cui⁹ ꝓmiſſio debet eē efficax: qđ ſcribit Deuter. xxv. Rubes t vēt⁹ t pluuie nō ſequētes vir gloſus t. ꝓmiſſa nō cōplēs: t ſ ratio tāgit ibi. y Habitauerūtqꝫ i ea t extruxe. t illa ſāctuariū dicētes. i. p ſalomonē. Si irruerit ſup nos mala t.

Sequit

Aſcēſuri. n. t. Mox icrubel ſm hebr. os. Dicit enī q̄ ſcis. i. debes vel olla ido dicere ſit: q̄ pluma ibi multitudo hoſtiū ce ſa ēt ideo icrubel: id ē timor dñi: qz de manifeſto auxilio q̄ cōtulit ſperātib⁹ in ſe incuſſus ē alie nigenis pauor vndiq̄. Vnde moabiti. de āmonite et idumei: pagani⁹ iudeos et hereticos ſignificāt: q̄ gratis bellū excitant fidelib⁹ t religionē chriſtianā auferre ꝓcūrāt. Sz ioſaphat. i. chriſtꝰ⁹ non armis corpalib⁹ ſ ſpūalib⁹ eos aggredit: intima cordis deuotione ſup nā q̄rēs auxiliū.

b Venit ergo ioſaphat t t. Sancti doctores cum turba fidelium colligunt ō ſpoliꝰ hoſtium: q̄q̄d ō pbiſica: ethica: t logyca legendo t ſcribē do et docendo utilit̄ credidērūt p̄ ſācte trinitatis fidē in vſū tot⁹ eccle ꝑtinere: vt q̄ illi iniuſte t inutilit̄ poſſidēbāt: fideles vtiliter poſſidentes alia⁹ ad ſalutē poſſideāt.

c Gallis bñdictionis. Idumilitas eccle vbi digne deo laudes reddūtur. Qui autē ſ vnitatē eccleſie peruenit ibi rite laudāſ t digne deo cō uerſans viſione ꝑpetue pacis cū laude et letitia ſępt⁹na ꝓtroibit.

Post hec

tuum: t clamauim⁹ ad te i tribulationib⁹ nr̄is: t exaudies nos: ſaluoſqꝫ facies. Nunc igit̄ ecce filij ām on et moab t mons ſeyr p quos nō ꝓceſſiſti iſrl' vt tranſirēt: qſi egrediebanꝫ de egypto ſ declinauerūt ab eis t nō iterfecerūt eos. Ecōtrario agūt: t nitūt eijcere nos de poſſeſſiōe quā tradidiſti nob⁹ deꝰ nr̄: ſ nō iudicab⁹ eos: Jn nob⁹ qđē nō ē tāta fortitudo vt poſſim⁹ huic multitudini reſiſtere q̄ irruit ſup nos. Sz cū ignorem⁹ quid agere debeam⁹: ſ ſolū hēm⁹ reſidui: vt oc̄los nr̄os dirigam⁹ ad te. Dix̄ vo iuda ſtabat corā dño: cū puulis t vxorib⁹ t liberis ſuis. Erat āt iaçihel filiꝰ çacharię filij banaię: filij iehiel: filij mathanię leuitesꝰ ō filijs aſaph ſup quē fact⁹ ē ſpūs dñi i medio turbę t ait: Attēdite oēs iuda t q̄ habitatis i hierl'm t tu rex ioſaphat. Hęc dicit dñs vob: Nolite tiere nec paueat⁹ hāc multitudinē Nō ē. n. vra pugna ſ dei: Cras deſcēdet⁹ ℨ eos. Aſcendet enī ſūt ꝑ cliuū noie ſeis: t iuenietis eos in ſūmitate torrēt⁹ q̄ ē ℨ ſolitudinē ieruhel. Nō enī eritis vos q̄ dimicabitis: ſ tātūmō ꝓfideter ſtate: t videbitis auxilium dñi ſup vos. O iuda t hierl'm nolite timere nec pauceatis: Cras egrediemini ℨ eos: t dñs erit vobiſcū. Joſaphat ꝙ t iuda et oēs habitatores hierl'm cecidēt ꝓni i terrā corā dño t adorauerūt eū. Pozro leuitę ō filijs caath t ō filijs chore laudabāt dñz deū iſrl' voce magna i excelſuz. Cūqꝫ mane ſurrexiſſēt: egreſſi ſūt ꝑ deſtū thecuę. Profectiſqꝫ eis ſtās ioſaphat i medio eoꝝ dixit: Audite me viri iuda t oēs habitatores hierl'm. Credite in dño deo vr̄o: t ſecuri eritis: Credite ꝓphetis ei⁹: t cūcta eueniēt ꝓſpa. Deditqꝫ conſiliū ꝓ lo: t ſtatuit cantores dñi vt laudarēt eum in turmis ſuis: t antecederent exercitū: ac voce ꝓſona dicerēt: Confitemini dño quoniā i ęternū miſcōia ei⁹. Cūqꝫ cepiſſent laudes canere: ꝓtit dñs inſidias eoꝝ i ſemetipſos filiorū ſeꝛ ammon t moab t montis ſeyr: q̄ egreſſi fuerāt vt pugnarēt ℨ iudā t pcuſſi ſūt. Nāqꝫ filij ām ō t moab cōſurrexerūt aduerſū hitatores mōtis ſeyr vt interficerent et delerēt eos. Cūqꝫ ꝫ ope ꝓpetraſſent: etiā i ſemetipſos verſi mutuis ꝓcidere vulnerib⁹. Pozro iuda cū veniſſet ad ſpelūcā q̄ reſpicit ſolitudinē: vidit ꝓcul oēz late regionē plenā cadaueribus: nec ſupeſſe quēq̄ q̄ necem potuiſſet euadere. Venit ꝙ ioſaphat t oīs pł's cum eo ad detrahenda ſpolia mortuorū. Jnueneruntqꝫ inter cadauera variā ſupellectilē. Veſtes q̄ꝫ t vaſa ꝑcioſiſſima: t diripuerūt ita vt oīa portare nō poſſent: nec ꝑ tres dies ſpolia auferre ꝓ magnitudine p̄dē. Die aūtē tertio ꝓgregati ſūt in valle bñdictiōis. Eteni q̄m ibi bñ dixerūt dño: vocauerūt locū illū vallis bñdictiōis vſq̄ in p̄ſentē diē. Reuerſuſqꝫ ē oīs vir iuda t habitatores hierl'm et ioſaphat añ eos i hierl'm cū lętitia magna: eo q̄ dediſſet eis dñs gaudiū de inimicis ſuis. Jngreſſiq̄ ſūt in hierl'm cū pſalterijs t citharis et tubis i domū dñi. Irruit āt pauor dñi ſup vniuerſa regna trā rū cum audiſſent q̄ pugnaſſet dñs ꝓtra inimicos iſrl'. Quieuitqꝫ regnū ioſaphat: t ꝓbuit ei dñs pacem per circūitū. Regnauit igitur ioſaphat ſup iudam: et erat xxxv. annorū cū regnare cepiſſet. Viginti aūt et q̄nq̄

Sequit: a Et exaudies nos. et ſuppl̄ēda ē rāſio dñi: qz rndit ſalomoni ſe exaudire: vt hr̄. ſ. vij. ca. Quartuz ē aduerſariox iniuſticia q̄b⁹ nō nocuerūt filij iſrl': nec terrā eox acceperūt q̄n egreſſi fuerūt de egypto: vt hr̄ Deutero. j. t ideo in iuſte volebāt auferre filijs iſrl'ter rā a deo ſibi cōceſſam: t hec ratio tangit ibi: b Nūc igit̄ ecce filij ām on t moab t mons ſeyr. i. habitatores mōt⁹ ſeyr: q̄ dicit⁹ idumei ex q̄ ptz q̄ ō p̄dictū ē in ꝓncipio ca. ſcz q̄ p ām onitas ꝗ intelligunt idumei. c Per q̄s nō ꝓceſſiſti t. vt habeł Deutero. j. d Ergo nō iudicabis eos. tu q̄ es iuſtus in deꝛ. q. d. imo iudicabis eox iuſticiā puniendo. Quintū ē ꝓpria impotētia cū ōr: e In nobis q̄dē nō ē tāta fortitudo vt t. q. d. nō habem⁹ cōfidētiā niſi i te. f Oīs vo iuda ſtabat corā dño cum puulis t. vt magis impetrareł diuia clemētia. g Erat aūt iaçihel. Hic ꝓſequēter deſcribit ꝓphetica cōſolatio. Jn qua ꝓmo deſcribitur victorie denūciatio. Secdo eiuſdē exhibitio. ibi: Cūq̄ cepiſſent laudes. Tertio p̄dete collectio. ibi: Venit ꝙ ioſaphat. Circa ꝓmū ponit nomē t gen⁹ ꝓphete. Erat autē iaçihel t. ſ ad denotādū auctoritatē ſue ꝓphetie. h Hec dicit dñs vobis. per me loquēs. i Nolite timere t. cuius cauſa ſubdit: Nō ē enī vra pugna ſ dei: qz expugnabit ꝓ vobis inimicos vr̄os: ſicut patebit. j. p effectum. Conſequēter denūciat eis p̄cedendi modū. k Cras deſcē. ℨ eos t. t patet lra vſq̄ ibi:

l Ceciderūt ꝓni in terrā coram dño. ad regratiandū ei de tāto bñficio ſibi ꝓmiſſo. m Stans ioſaphat i medio. vt meli⁹ audiret.

n Credite in dño deo vr̄o. time/bat enī ne aliqui puſillanimes effecti ꝛbis ꝓphete diſcrederent: t ſic fugerēt. o Dediteq̄ ꝓſilium populo. qz nō debebat omittere ea q̄ eſſent agēda. Jdeo ſequitur:

p Et ſtatuit cātores dñi. ſicut cōſuetū erat i bellis filioꝝ iſrl' fieri.

q Cūq̄ cepiſſent. Hic ꝓſequēter deſcribit victorie ꝓmiſſe exhibitio: et ſ virtute diuina. cū dicit: r Venit dñs inſidias eoꝝ i ſemetipſos. i. aduerſarios in deoū q̄ inſidiabāt vite t terre ipſozū. s Nāqꝫ filij ām on t moab cō. aduer. habi. mōtis ſeyr: qz dñs poſuit i eis ſpiritū vertiginis t diſſenſiōis. t Pozro iuda t. Sequit: Vidit procul oēm late regionē plenaz cadaueribus: t ſic vidit victoriā ſibi ꝓmiſſam tā in effectu datā. v Venit ꝙ. Hic ꝓſequēter deſcribit ꝑde collectio et ptz lra vſq̄ ibi. x Die autez ſ̄to vbi ponit⁹ gratiactio. ꝓmo extra hierl'm cū dr: Cōgregati ſūt in valle bñdictiōis. Secdo in hierl'm in tēplo. cum dr: Reuerſuſqꝫ ē oīs vir in iuda t. et ptz lra.

y Irruit aūt. Poſtq̄ deſcriptus eſt victorie ꝓceſſus. Hic ꝓſequēter deſcribit ſequēs effect⁹: qz p. iſtā victoriaz a deo datā populi q̄ erāt in circūitu regni ioſaphat fuerunt territi: ita

annis regnauit i hierlm :t nomẽ mris eius acuba filia selachi. Et ambulauit i via pris sui asa: nec declinauit ab ea faciens que pla cita erãt coram dño: verũtamen ex a celsa non abstulit: et adhuc plus nõ direxerat cor suũ ad dominuz deum patrũ suoz. Reliqua autẽ gestorũ iosaphat priorum et no uissimoz scripta sũt in libro iehu filij anani: q̃ digessit in libro regũ israel. Post hec iniit amicitias io c saphat rex iuda cuz ochozia rege

a ℔ alias impiissima

israel cuius opa fuerũt pessima: t pticeps fuit vt faceret naues q̃ irent in tharsis: fecerũtq; classem in asiongaber. Prophetauit aũt elieçer filj dodau ỏ maresa ad io saphat dicens: Quia habuisti fe dus cuz ochozia: percussit dñs opa tua. Cõtriteq; sũt naues nec po/ d tuerũt ire in tharsis. Ca. XXI

Dormiuit autẽ iosaphat et cũ pribz suis et sepultz ẽ cũ eis in ciuitate dauid. regnauitq; ioram filj ei⁹ p eo: qui f habuit frẽs filios iosaphat: azari am. iahihel: t zacharią t michael b et saphatią. Oẽs hi filij iosaphat regis iuda: deditq; pr̃ suz eis multa munera ar/ g gẽti t pecatiões cum ciuitatibz munitissimis in iuda. Regnũ aũt tradidit ioram eo q̃ esset primogenitus. Surrexit aũt ioram sup regnum patris sui. Cũq; se confirmasset: occidit oẽs frẽs suos gladio b. l. et q̃sdã de principib⁹ iuda. Trigitaduo ãnoz erat k
4. Re. 8. c. ioram cũ regnare cepisset t octo ãnis regnauit in hierlm. Ambulauitq; i vijs regum israel: sicut ege l rat dom⁹ achab. Filia q̃pe achab erat vxor ei⁹ m t fecit malũ in conspectu dñi. Voluit aũt dñs dis/ n perdere domuz dauid ꝓpter pactum qđ inierat cũ eo. Et qz ꝓmiserat vt daret ei lucernã et filijs o ei⁹ in oi tpe. In dieb⁹ illis rebellauit edõ ne esset p subditus iude: t cõstituit sibi regem. Cũq; trãsi/ ret ioram cum principib⁹ suis et cũcto equitatu q̃ erat secuz: surrexit nocte: t percussit edom qui cir/ q cũdederat se t oẽs duces equitatus eius. Attñ rebellauit edom ne eẽt sub ditione iuda vsq; ad L diẽ hanc. Eo tpe t lobna recessit: ne esset sub ma nu illius. Dereliquerat enĩ dñm deũ patrũ suo/ rũ. Insup t excelsa fabricat⁹ est in vrbib⁹ iuda: t fornicari fecit habitatores hierlm: et q̃aricari iudã. Allate sunt aũt ei lr̃e ab helia ꝓpha in qui r† bus scriptuz erat. Hec dicit dñs deus dauid pa tris tui: qm̃ nõ ambulasti in vijs ioſaphat patr̃ tui t in via asa regis iuda: Sz incessisti p iter regũ

a Et ambulauit i via pris sui asa. Ecce dñs p/ cutiet te. Per philistheos t ara bes q̃ ei⁹ terram vastauerũt t di ripuerũt substã tiã t filios pari ter t vxores. Jo ram q̃ interpr̃at q̃s est excelsus: t q̃ de religioso pre ad phitã decli nauit: t fornica ri fec filios iuda significat eos q̃ fide ibuti t ba ptismos regene rati reliquũt fi dei Xpi ad here/ ticoz sequentes errores: t alios seçã puertẽtes. Vñ helias. i. ser mo ꝓphetic⁹ re/ darguit: qz ois diuinoz librozz auctas tales re ꝓbẽdit: t meri to puerstrat⁹ sue iterpat ꝓstati onib⁹ Guissimis. b Et octo ãnis re. Dicit Joraz octo annis reg/ nasse t q̃dragin ta vtrisse. Filiũ aũt ei⁹ ochoziã cum regnare ce/ pisset fuisset q̃ dragintaduoz ãnoz: q̃ si ita ẽ duob⁹ ãnis añ q̃ pr̃ ipse nasce/ ret filiũ genuit. Sz hebrei dicũt q̃ ioram q̃. rl. an nis vixisse de/ scribitur t octo annis regnasse: q̃ viperit ãnos xl. t regnauerit vigintiocto. An/ ni. n. octo q̃ ei i regno tribuũt: ipi sũt q̃b⁹ reg/ nauit añ q̃ frẽs occideret: cũ ad huc inocẽter vi ueret. Relinq̃o vigiti ãni q̃bus postea regnauit iõo ñ numerãt: qz languoze et tribulatione vi/ xit: ideoq; filio ei⁹ tribuũt q̃ nõ ampli⁹ q̃ vigiti duoz ãnoz ꝑm libũ regũ cẽ p/ bibẽt: ne de nu meroz summa an ni remanẽtes in tẽpoz cõputati/ one errozẽ face/ rent. Ochozias enĩ vixit trigita trib⁹ ãnis t vno mñ regnit. Col/

Glatio

isral: t fornicari fecisti iudã t habi a tatores hierlm: imitat⁹ fornica/ tionẽ dom⁹ achab: insup et frẽs tuos domũ pris tui meliores te a occidisti: ecce dñs percutiet te pla b ga magna cum plo tuo: et filijs t vxoribus tuis: vniuersaq; sub stantia tua. Tu autẽ egrotabis

a ℔ perfidie b ℔ mentis

pessimo languoze vteri: donec

a ℔ suscep. s. ois vigor sensus coz p vecordiã de sipiẽdo veracis sapie pdat intellectum.

egrediant vitalia tua paulati p c dies singulos. Suscitauit ḡ do

℔ demonum

minus cõtra ioram spũm philisti/

a ℔ superboz b ℔ denigrant in peiõ.

noz t arabũ: q̃ pfines sũt ethio

a ℔ confrentiũ

pib⁹: t ascẽderũt in terrã iũda t vastauerũt eam. Diripuerũtq; d cũctã substãtiã q̃ inuẽta ẽ in dõ

a ℔ fructẽ operatiõis. b ℔ sollicitudinẽ carnalẽ

mo regis insup t filios ei⁹ et vxoꝛ/ e f res: nec remãsit ei filj nisi ioach az: q̃ minim⁹ natu erat: et sup h g oĩa percussit eũ dñs alui languo/ b re insanabili. Cũq; diei succede/ ret dies: t tẽpoz spacia voluerẽ tur: duoz ãnoz explet⁹ est circu lus: t sic lõga ꝓsũpt⁹ tabe: ita vt † egereret etiã viscera sua: lãguo/ re pariter t vita caruit. Mortu/ i

℔ desperationis

usq; est in infirmitate pessima t k

℔ qz delebũr de libro viuentiũ: t cũ iustis i celesti regno nõ scribent⁹ sed peribit memoria coz: t nomẽ coz non erit in memoria sanctoz.

nõ fecit ei ꝓ⁹s ℔m morẽ cõbusti onis exeq̃as: sicut fecerat maio l ribus ei⁹. Trigitaduoz annozũ fuit cuz regnare cepisset: et octo b ãnis regnauit i hierlz. Ambula uitq; nõ recte: t sepelierũtq; eũ † i ciuitate dauid. Verũtñ nõ i se/ pulchro regũ. Ca. XXII

Constituerũt aũt habita m† c tores hierlm ochoziã fi n liũ ei⁹ minimuz regẽ p o eo. Oẽs enĩ maiores natu q̃ añ eum fuerãt iterfecerãt latrones arabũ q̃ irruerant i castra. Reg/ nauitq; ochozias filj⁹ ioram regis iuda. Quadraginta ãnoz erat p ochozias cũ regnare cepisset: et vno anno regnauit in hierlm: t nomẽ mris ei⁹ athalia filia am/ ri. Sz t ipe i gressus ẽ p vias do mus achab. Mater enĩ ei⁹ impu lit eũ vt impie ageret. Fecit igit

belie in celũ. de q̃ habet. iiij. Reg. ij. et ℔ videt satis rõnabili/ ter dictũ: q: i illis lris fiebat mẽtio de occisiõe fratrũ suoz: il/ los aũt nõ occidit viuẽte patre ei⁹ iosaphat vt satis ptz ex pn/ cipio hui⁹ capli: nec iosaphat etiã hoc ꝓmisisset: cũ esset sanct⁹ t bon⁹. vt ptz ex supradictis. helias xo rapt⁹ fuit añ mortem iosaphat: qđ ptz ex ℔ q̃ helisẽ q̃ remansit loco helie post ei⁹ ra ptum ꝓphetauit trib⁹ regib⁹ de aq̃ eis danda ꝓpter reuerẽ/ tiã ipius iosaphat regis inde q̃ erat ibi: vt habet. iiij. Re. ij.

a Et fornicari fecisti iudã. p idolatriã q̃ vocat fornicatio eo q̃ facit diuerti a vero spõso q̃ est de⁹. b Ecce dñs percutiet te plaga magna cũ plo tuo t filijs t vxoꝛib⁹ tuis t̃ c. t rebus et etiã ꝓpria psona. Jdeo subditur: Tu autẽ egrotabis pessimo lãguoze t̃c. Sequit: c Suscitauit ergo dñs ꝓtra ioram spi/ ritũ philistinoz. Hic ꝓsequẽter describit ipius ioram punitio dura ℔m tenoꝛẽ lr̃aꝛ helie. t eodẽ ordine q̃ denũciata est puni/ tio ista. cũ dr: Suscitauit ḡ dñs ꝓtra ioram spiritus philistinozũ id ẽ voluntatẽ t animositatẽ inducẽdi regnũ ioram. d Et va/ stauerũt eam. ḡtum ad villas t agros. e Diripuerũtq; cũ eam substantiã. quãtũ ad bona mobilia. f Insup t filios eius. q̃s occiderũt: vt habet in principio sequẽtis ca. excepto ioachaz minimo. g Et sup hec oĩa percussit eum dñs. in pso na ꝓpria. h Alui languoze insanabili. ita q̃ diu cruciaret pena horribili. Jdeo sequit: i Mortuusq; ẽ in infirmitate pessima. non solũ quãtũ ad corp⁹: sed etiaz quãtũ ad aiam: qz nõ apparuerũt in eo penitẽtie signa: ꝓpter qđ subdit:

k Et nõ fecit ei ꝓ⁹s ℔m morẽ cõbustionis exeq̃as. cõburẽdo circa eum aromatica. l Sicut fecerat maioꝛib⁹ ei⁹: vt dictũ est. ℣. de asa ca. xvj. Iz iste indigeret: eo q̃ erat totus corrupt⁹ t fetidus: vt ptz p ꝓdicta: t ℔ in detestatiõnẽ sue malicie: t ex eadẽ causa nõ fuit sepult⁹ in sepulchro regũ: quia regnauerat indigne.

Capitulum: XXII

Dominuit aũt iosaphat cũ patri/ bus suis t̃c. Per quod significat q̃ ipe sicut t alij iusti illi⁹ tẽporis descẽdit ad quietẽ sanctoz pa/ trũ in limbo: q̃ q̃dez quies a tpe ascẽsionis christi ẽ in celo em pyrreo. Propter qđ p dormitiõez iosaphat cũ patrib⁹ suis sig nificat quies decedẽtiũ quoz anime recipiũt in celis. † Reg nauitq; ioram filj ei⁹ t̃c. p istũ ioram q̃ viam rectã patꝛ suoꝛ dereliquit: significat apostata in fide q̃ viã christi t aplorz de/ serit: vel apostata i religione q̃ regulã deserit a patrib⁹ obser/ uatã. † Cunq; se cõfirmasset occidit oẽs fratres suos gladio t̃c. nam apostata a fide i sua malicia cõfirmat⁹ nititr suos frẽs id ẽ alios fideles trahere secũ ad infidelitatẽ q̃ est mors spiri/ talis. Matth. viij. Dimitte mortuos sepelire mortuos suos. Jnfideles enĩ mortuos appellat. Silr apostata a religione ad excusationẽ apparẽtẽ sue malicie nititr fratres illi⁹ religio/ nis diffamare ac scãdalizare: t sic quãtuz in se ẽ eos occidit p ablationẽ sue fame. † Allate sunt aũt ei lr̃e ab helia ꝓpheta t̃c. Iste vero helias fuit magn⁹ zelator legis diuĩe. Per lr̃as igit ipius cõtra ioram scriptas significant scripture veter⁹ ac noui testamẽti q̃ clamant cõtra maliciã apostate religionis et etiã fidei. Jdeo subdit: † Percussit eum dñs alui languoze insanabili. per aluum aũt mens hominis aliq̃n designat. Pro uer. xviij. Verba bilinguis q̃si simplicia t ipa ptingũt ad inte riora vẽtris: id est mentis. Jgit aluus apostate doloze pcutit q̃ mens ei⁹ pessima machinat: t tunc hmõi dolor ẽ insanabi lis q̃ vsq; ad morẽ pseuerat in machinationib⁹ illis. † Ita vt egereret etiã viscera sua t̃c. q̃ fit mozaliter q̃ machinatio/ nes pessime ꝓcedunt exterius in opa que p infamiã cozã deo t hominib⁹ sunt feridissima. † Et sepelierunt eum verũtñ nõ in sepulchro regum. p quod designat⁹ q̃ talis apostata mortẽ excludit a ꝓtectoꝛ q̃ cũ christo regnãt in eternum.

m Constituerũt ãt. Hic ꝓsũ agit de tpe Ca. XXII

Cochozie. t primo describit ei⁹ mala vita. secõ inferꝛ pe/ na debita. ibi: Jgit aḡtias. Sniã ꝓme ptis patz ex di ctis. iiij. Reg. viij. i fine: excepto q̃ sequũt. n Ochoziã fi. ei⁹ iste ẽ q̃ ca. p̃cedẽti dicit⁹ ẽ ioachaz: t i pte sequenti dr aḡtias: qz fuit trinomin⁹: vel qz ẽ idẽ nomẽ variatũ: sicut i latino idez nomẽ ẽ nicola⁹ colin⁹ t colet⁹. o Minimũ regẽ ꝓ eo. qz alij filj fuerãt iterfecti. p Quadraginta duoz annoz fuit ocho. cũ re. cepisset. ℔ videt ipossibile qz i fine p̃cedẽt⁹ ca. dictũ ẽ q̃ ioram pr̃ ei⁹. xxxij. ãnoz erat q̃n cepit regẽre: t octo ãnis regna/ uit: ex q̃ sequit q̃ filj⁹ ei⁹ ochozias senioz fuit pr̃e duob⁹ ãnis. Ad qđ dicẽdũ ℔m sniaz Hiero. q̃ ioram regnauit. xxviij. ãnis: t octo ãnis regnauit satis bñ post morẽ pris sui iosaphat añ q̃ ꝓ vroꝛe sua ad idolatriã traheret: t io illi octo ãni trñ i ei⁹ regno cõputant: aliqs ãt. xx. ãnis regnauit pessime: ꝓpt qđ in ei⁹ regno nõ computãt sicut libro. j. Reg. xiij. ỏ q̃ saul regnit

duob⁹ annis

lario enī libri regum huic q̄stiōi
soluēde magnū
ſſtat auxiliū.
Caplm: XXII
a Azarias fili.
Qui supi⁹ ocho
cias.i. apprehen
dēs dñz: azarias
vero admonitus
dñi. Jōc; ſm be
dicos nomē mu
tat i meli⁹ el: q;
ſm p̄ceptū dñi i
firmū visitauit.
b Adūsū iehu.
Jehu significat
p̄cipatū gētiuz
quē x̄ps destina
uit i sacrilegā ci
uitatē q̄ ꝓdas
dñz ꝓdax occi
dit: ⁊ apkos ꝑse
cuta ē vt eā dig
na vltione puni
ret: ⁊ phanū sa
cerdotiū p⁹ aduē
tū x̄pi ōstrueret:
tēplūc; subuerte
ret: ⁊ ipiā synā
gogā sāguinē eo
rū sitiētē ō regni
culmine ꝯsi ieça
bel p̄cipitaret: ⁊
ipi⁹ rectores iter
ficeret. c Si
q̄dē atha. Atha
lia q̄ semē dauid
conabaꝫ extingu
uere ⁊ regiā stir
pē delere: signifi
cat ip̄ietatē synā
goge: q̄ p neq̄ciā
mētis semini x̄pi
insidiaꝫ inexora
bili odio seuiēs:
q̄ aliq̄n regre vi
debaꝫ: cū legī ce
rimonias tpalis
obſnabat. Inſ
ſtaꝫ athalia tpa
lis dñi: sed iosa
beth ſtrenuitate
(q̄ iterp̄taꝫ satu
ritas dñi.i. eccle
sie i q̄ sūt vere de
licie) fuaꝫ ioas
q̄ inſtaꝫ memo
ria dñi.i. x̄ps i q̄
ē memoria nois
dñi ne p crudeli
tatē seuiēt: iteri
maꝫ i sāctis: sed
nutriaꝫ in domo
ioiade p̄tific⁹:
q̄ inſtaꝫ dilect⁹
dñi.i. x̄ps: de q̄
p̄ air: Dic ē fili⁹
me⁹ dilect⁹ i q̄ m.
cō. Eui⁹ dom⁹ ē
eccl̄ia vbi i fide
electoꝝ manēs q̄
tidie faē augmē
tū corpis sui: vt
i tpe inditij sce
ptrū regni ⁊ po
tētiā extollat ad
uersū eos q̄ eum

ſm depu.

malū i ſpectu dñi sicut dom⁹ achab. Jp̄i enī fue
rūt ei ꝯsiliarij post mortē p̄ris sui i interitū eius.
Ambulauitq; i ꝯsilijs eoꝝ. Et p̄rexit cū ioraꝫ filio
achab rege isr̄l in bellū ℥ acahel regē syrie in ra
moth galaad. Vulnerauerūtq; syri ioram. Qui
reuersus ē vt curareť in iezrael. Multas enī pla
gas accepat i supradicto certamie. Jgiť acaziaſ
filⁱ⁹ ioraꝫ rex iuda descēdit vt iuiseret ioraꝫ filium
achab i iezrael egrotātē. Volūtatī q̄pe fuit dei
aduersus ochoziāvt veniret ad ioraꝫ. Cūq; venīſ
set ⁊ egrederet cū eo aduersū iehu filiū nāsi: quē
ſ p heliseū hec in libro regū plenius scripta sunt.
vnxit dñs vt deleret domū achab. Cū ḡ euērte
ret iehu domū achab: iuenit p̄ncipes iuda ⁊ fili
os fratꝝ ochozię q̄ mīstrabāt ei ⁊ iterfecit illos.
J℥m q̄ q̄rēs ochoziā cōp̄hendit latētē i sama
ria: adductūq; ad se occidit. Et sepelierūt eū: eo
q̄ eēt filⁱ⁹ iosaphat: q̄ ḡlierat dñm in toto corde
suo. Nec erat vltra spes aliq̄ vt de stirpe q̄s reg
naret ochozię. Siq̄dē athalia mater eⁱ⁹ videſ q̄
mortu⁹ eēt filⁱ⁹ su⁹: surrexit ⁊ iterfecit oēz stirpē
ſ memoria dñi
regiā dom⁹ ioram. Porro iosabet filia regī tulit
ioas filiū ochozię: ⁊ furata ē eū de medio filioꝝ
regī cuz inſficereť. Absc̄ditq; eū cū nutrice sua
ſ saturitas domini.
i cubiculo lectuloꝝ. Josabet āt q̄ absc̄derat eū
erat filia regis ioram vxor ioiadę p̄tificī sororī
a ſ r̄ēporalis domini.
ochozię: et idcirco athalia nō iterfecit eū. Fuit ḡ
cū eis in domo dei absc̄ditus sex annis quib⁹
regnauit athalia sup terram. Caplm: XXIII
ſ hec i libro regū scripta ⁊ expōita sunt.

Anno aūt septimo ꝯfortat⁹ ioiada assū
psit cēturiones: azariā videlz filiuz hie
roboā: ⁊ hismael filiū iohānā. Azariam
q̄ filiū obed ⁊ maasiā filiuz adaie: ⁊ elisaphat fi
liū zechri. Et inijt cū eis fędus. Qui circūeūtes
iudā ꝯgregauerūt leuitas ō cūctis vrbib⁹ iuda:
⁊ p̄ncipes familiaꝝ isr̄l: venerūtq; i hierz. Inijt
igiť ois multitudo pactū i domo dñi cum rege.
Dixitq; ad eos ioiada. Ecce filⁱ⁹ regī regnabit si
cut locutus est dñs sup filios dauid. Jste ḡ ſmo
quē facietī. Tertia ꝑs vr̄m q̄ veniūt ad sabbatū
sacerdotū ⁊ leuitaꝝ ⁊ ianitoꝝ erit i portis. Ter
tia vo ꝑs ad domū regis: ⁊ tertia ad portā q̄ ap
pellaꝫ fundamēti. Oēs vo reliquū vulg⁹ sit in
atrijs dom⁹ dñi: nec q̄sq; ali⁹ igrediaꝫ domū dñi
nisi sacerdotes: ⁊ q̄ mīstrāt ō leuitī. Jp̄i tātūmō
igrediāť q̄ sanctificati sūt: ⁊ oē reliquū vulg⁹ ob
seruet custodias dñi. Leuitę āt circūdent regem
hūtes singli arma sua: ⁊ si q̄s ali⁹ igressus fuerit
tēplū ikficiaꝫ. Sintq; cū rege ⁊ itrāte ⁊ egredien
te: Fecerūt igiť leuitę et vniūsus iuda iuxta oia
q̄ ꝯcepat ioiada pōtifex. Et assūpserūt singuli vi
ros q̄ sb̄ se erāt ⁊ veniebāt p ordinē sabbati cum
his q̄ iā ipleuerāt sabbatū: ⁊ egressi erāt. Siq̄dē
ioiada pōtifex nō dimiserat abire turmas q̄ sibi

a duob⁹ ānis ⁊ residuū tacek: q; duob⁹ an
nis tm̄ bn regnauit cū tm̄ plb⁹ regnaue
rit lz male: vt ibidē dict⁹ fuit: ſ ānis vi
te filij sui copulāt ne error i hist̄oria fie
ret: si oīno tacerēt. Sifr̄ alq ānī saul ali
bi exp̄mūt.s. Act. xiij. ⁊ ꝑt hoc ōr. iij.
Reg. viij. q̄ ipse ochoziaſ. xxij. ānoꝝ erat
cū regnare cepit: q; ibi resecāť ānī vigin
ti p̄ris sui: q̄ bic addunť rōne dicta.
a Jp̄i enī fue. ei ꝑs.i. illi ō domo achab
q̄ erāt idolatre. b Et p̄rexit cū ioraꝫ fi.
achab. er amicitia ⁊ familiaritate.
c Jgiť ocho. vel aza. Hic ꝑr describit
ei⁹ pena debita ⁊ ꝑmo i ꝑsona ꝓpria. scdo
i ꝑle sua. ibi: Nec erat vltra spes. Dicit
āt p̄me p̄tis ptz ex dict⁹. iiij. Reg. ix. et
viij. g. excepto q̄ sēq̄t. d Quē vn. de
p vnū de discipulis beliseī: vt bī. iiij. Re
gum. ix. e Et filios fra. ocho. q; frēs
ochozię fuerāt iterfecti: vt dictū ē: ſ filij
eoꝝ remāserāt: vocātur ⁊ frēs ochozie.
iiij. Reg. x. ca. i. q̄nq; ⁊ de cadē cognati
one. i libro ō hebraic⁹ q̄stiōib⁹ ōr. q; erāt
ꝓbrini ochozie. f Nec erat vltra ꝛc.
Hic ꝑr describit punitio ochoziē ꝑ se
sua: q; mīr eⁱ⁹ athalia interfecit oēs filios
eiⁱ⁹ vno excepto: ⁊ ptz ſnia hui⁹ ꝑtis ex di
ctis. iiij. Reg. xj. a. excepto q̄ sequit.
g Absconditq; eūz cū nu. sua in cu. le.
id est i dormitorio sacerdotū i tēplo mini
strantiū: vt dicit hic glosa hebraica. iiij.
Regū dicit. Eratq; cū ea i domo dñi dū
vbi dicit Ra. Sa. q̄ fuit in solarijs tē
plī ⁊ forte ibi iacebant sacerdotes in sua
hebdomada ministrātes vel saltē eorum
aliquī. Vel pōt dici q̄ ꝑmo absc̄dit eūz
in dormitorio sacerdotū q̄ erat circa tē
plū: postea tranſtulit eū ad solariū tēpli
vt secretius seruaretur ibi.
Capitulum: XXII

Moraliter. † Cōstituerūt
āt habitatores
hierm ochoziam filium eⁱ⁹ minimū regē
p eo. Per istū ochoziā q̄ de cōsilio atha
lie matris sue ad idolatriam declinasse
significatur q̄libet malus qui tangit effe
minatus p mulieres seductus cōtra deū
ad pessima se ꝯuertit ⁊ q̄n abyssus abyſ
sum invocat vt dicit ps. xlij. Jdeo dicit
de ipo q̄ fuit cōfederatus cum ioram re
ge isr̄ael pessimo, perrexitq; cum eo ad p̄
lium cōtra regem syrie et occasione bui⁹
federis fuit interfectus ab iehu cum ipo
ioram: per q̄d significatur q̄ homines ma
li semetipos associāt in crimine: sic loca
dunť adinuicem in pena gehēne. Cetera
huius capituli sunt expōsita. iiij. Regū.
xj. capitulo. Capitulum: XXIII

Anno autem septimo. Hic agitur
de tēpore ipius ioas regis inde.
et primo describit eius ītitutio.
secūdo regni sui ꝓsecutio. ca. xxiij. Cir
ca primū primo describit ipius ioas in
stitutio. scdo athalie occisio ibi: Quā cūz
audisset athalia. tertio regis institui cō
firmatio. ibi: Depigit autē ioiada. Jnia
autē ītarū partiū ptz ex dictis. iiij. Reg.
xj. exceptis q̄ sequunť. In ꝑma pte ōr:
i Assūpsit cē. azariā ꝛc. nois istoꝝ omit
tuntur. iiij. Regū. xj. que exp̄imunť hic
ad maiorem historie certitudinē.
k Erit in por. iiij. Regū. xj. ōr: Ad por
tam seyr. ⁊ forte ex illa parte erāt plures
portę. Jdeo dicit hic: in portis. l Ad
portam que ap. fun. ista est porta que. iiij
Regū. xj. dicit: post habitaculū scutario
rū. portę enī plurib⁹ nominib⁹ nōnantur
ex dictis ꝓphetarum.

Et peltas

ſ deposimebāt.
Caplm. XXIII
a Super grā. Lo
limnā .i. et balim
quā ꝓpauerat salo
mon ⁊ posuerat in
medio basilice ha
bētē q̄nq; cubitos
ālgitudinis et q̄n
q; latitudinis: et
tres in altum.
b Depigit āt io.
Joiadas iterp̄taꝫ
cognoscēs dñm vt
diligens: q; filios
isr̄l dñm cognosce
re docuit. Depigit
ē fedus inter dñm
pplm̄ et regē: vt
dño. i. obedirent ⁊
legi eius. Depigit
etiā iter regē ⁊ po
pulū: vt popul⁹ er
ga regē fidelit agere
ret. et rex pplm̄ iu
ste regeret ſm do
trinā sacerdotū ⁊
leuitarū: q̄z officij
fuit insinuare p̄ce
pta dñi.
Caplm: XXIIII
c Post q̄ pla. Io.
Joas rex sacerdo
tes arguit: quia
min⁹ studiosi fue
rūt i ītauratiōe tē
pli: ⁊ pecunia a po
pulo collata iussu
regī p man⁹ magi
ſtroꝝ cementariꝝ
⁊ artificiū⁹ operuz
daſ: vt scissuraſ pa
riēs reficiāt ⁊ sar
tatecta restaurent.
Joas cui ⁊ nō
⁊ hope ꝛ̄m signi
ficat. Inc̄ꝑtaꝫ enī
dñi robur ō docto
rib⁹ māḋat vt acci
piāt oēm pecuniā:
q̄ ā ꝑtereuntib⁹ of
ferī i domū dei: q̄c
q̄d. i. a sanctis scie
ſpūaſ vl bone opa
tiōis collatū est in
thesaurū dñi: vt p p̄
dicatoꝝ officia ad
restauratiōes ſpūa
lis tēpli ꝓferaſ: vt
q̄cq̄ inuenerit p er
roꝛ scissum vl p vi
cia lesū restaurent
ne p negligētiā do
ctoꝝ peat auditoꝝ
mītitudo. d Et fi
in ꝛc. Nō q̄ filios
tue habuerit: quia
ochozia mortuo:
eo q̄ h̄ habuerat fi
lios: oēs semen regiū
interfecere molita ē:
ſ filios ei⁹ sacerdo
tes idoloꝝ nosiaſ q̄
tēpli spoliauerant
⁊ ex ornamētis ei⁹
idola sua exorna
uerant: sepe. n. filij
imitatores dicūť.
ſ At illi

p singlas hebdomadas succedere ꝓsueuerāt. Deditq;
ioiada sacerdos cēturiōib⁹ lāceas clypeosq; et peltas a
regī dō q̄s ꝓsecrauerat i domo dñi. Cōstituitq; oēz po
pulū tenentiū pugiones a pte tēpli dexťa: vsq; ad ptē
tēpli sinistrā cozā altari ⁊ tēplo p circūitū regī. Et edu
ſ Et restimoniū implerisq; hic inserit.
xerūt filiū regī: ⁊ ip̄osuerūt ei diadema. Dederūtq; in
manu ei⁹ tenēdā legē: ⁊ ꝓstituerūt eū regē. Unxit q̄ eū
ioiada pōtifex: ⁊ filij ei⁹: ip̄catiq; sūt ei atq; dixerūt: Vi
uat rex. Cō cū audisset athalia vocē. s. currētium atq;
laudātiū regē: igressa ē ad pplm̄ i tēplū dñi. Cūq; vidiſ b
set regē stātē sup gradū i introitu ⁊ p̄cipes turmasq;
circa eū: oēmq; pplm̄ terrę gaudētē atq; dāgētē tubis
⁊ diuersi generis organis ꝓcinnētē: vocēq; laudātiū:
scidit vestimēta sua. ⁊ ait: Insidię: insidię. Egressus āt
ioiada pōtifex ad cēturiōes ⁊ p̄ncipes exercit⁹. dixit
eis: Educite illā extra septa tēpli: ⁊ interficiať foris gla
dio. Precepitq; sacerdos ne occideret i domo dñi. Et
ip̄osuerūt ceruicib⁹ ei⁹ manus. Cūq; itrasset portā eq̄
ſ fedus dei. i. legē dei. i. ipm deū cuius minister erat.
dom⁹ regī: interfecerūt eā ibi. Depigit autē ioiada fed⁹ b
inť se vniuersūq; pplm̄ ⁊ regē: vt eēt pl⁹ dñi. Jtaq; in
gress⁹ ē ois pl⁹ domū baal: ⁊ destruerūt eā: et altaria
ac simulachra illⁱ⁹ cōfregerūt. Mathā q̄z sacerdotē baal
interfecerūt añ aras. Cōstituit autē ioiada ꝓpositos i do
mo dñi: ⁊ sb̄ manib⁹ sacerdotū ⁊ leuitaꝝ: q̄s distribuit
dauid in domo dñi: vt offerrent holocausta dño sicut d
scriptū ē in lege moysi i gaudio et cāticis iuxta disp̄o
sitionē dauid. Cōstituit q̄z ianitores i portī dom⁹ dñi:
vt nō ingrederet eā imūdus in oi re. Assūpsitq; centu
riones ⁊ fortissimos viros ac p̄ncipes pplī ac oē vulg⁹
terrę: ⁊ fecerūt descēdere regē de domo dñi ⁊ itroire p
mediū portę superioris i domū regis: ⁊ collocauerūt eū e
i solio regali. Lętatusq; ē ois pop⁹l⁹ tre: ⁊ vrbs q̄euit.
Porro athalia iterfecta est gladio. Caplm: XXIIII

Septē annoꝝ erat ioas cū regnare cepisset: ⁊ f+
q̄draginta ānis regnauit in hierlm. Nomen
matrī ei⁹ sebia de bersabee. Fecitq; qđ bonū
est coram dño cūctis diebⁿ ioiadę sacerdotis. Accepit
autē ei ioiada vxores duas: e q̄bus genuit filios ⁊ fi
lias. Post q̄ placuit ioas vt instauraret domū dñi. Cō e
gregauitq; sacerdotes ⁊ leuitas ⁊ dixit eis: Egredimi g
ni ad ciuitates iuda ⁊ colligite de vniuerso isr̄l pecuni
am ad sartatecta tēpli dei nri p singlos ānos: festina
toq; rē facite. Porro leuitę egere rē negligentⁱ⁹. Voca
uitq; rex ioiadā p̄ncipē ⁊ dixit ei: Quare nō fuit tibi
curę vt cogeres leuitas iferre ō iuda ⁊ ō hierlm pecu
niā q̄ cōstituta ē a moyse seruo dñi: vt inferret eā ois
mītitudo isr̄l i tabernaculū testimonij? Athalia āt ip̄ius b
sima ⁊ filij ei⁹ destruxerūt domū dñi: ⁊ ō vniūsis q̄ san i
ctificata fuerāt i tēplo dñi ornauerūt phanū baalim.
Precepit ḡ rex ⁊ fecerūt arcā: posuerūtq; eā iuxta portā k
dñi foris ec⁹. Et ꝓdicatū ē i iuda ⁊ hierz: vt deferrēt sin l
guli pcīū dño: qđ cōstituit moyses seruⁱ⁹ dei sup oēz isr̄l
i deſto. Lętatiq; sūt cūcti p̄ncipes ⁊ ois pl⁹ ⁊ igressi

a Et peltas. i. scuta rotūda a pel
lēdo dicta q̄z repellūt ictus. In se
cūda pte ōr: b Cūq; vidisset re
gē stātē sup gdū. dicūt alię q̄ iste
gd⁹ erat basis enea sup quam ozā
uit salomō: vt hī. ē. vj. ⁊ vocatur
gd⁹ q̄z ad eā ascēdebať p aliquot
gdⁱ⁹ q̄z hēbat tres cubitos i altitu
dine: vt ibidē ōr. Scdm alios ꝛo
erat q̄dā sedes notabilis in porti
cu templi vbi rex sedebat q̄n veni
bat ad domū dñi. In tertia pte ōr
c Cōstituit aūt ioiada ꝓpositos
i domo dñi vt fierēt ibi diuia ob
seq̄a sicut fiebāt añq̄ regī⁹ athā
lia q̄ cultū diuinū ꝓput potuit de
struxit. vt hī ca. sequenti.
d Jnſ dispositio. dauid. q̄ dispo
sitio habeť. ē. libro. i. xxiij. ⁊. xxv
ca. e Letatusq; ē ꝛc. co q̄ libera
tus erat a dñio mulieris q̄ erat
opprobriosū: ⁊ q̄z regnū restitutū
erat ad heredem debitum.
Capitulum: XXIII

Moraliter. † An
no aūt septio ꝓfortat⁹ ioiada assūpsit cen
turiōes ⁊ ē. Expositio mystica hu
ius capli reḡrať. iiij. Regū. xj. ca.
f Eptem an Ca. XXIIII
norū erat ioas. Hic ꝓfiter
describit regni ioas ꝓfe
cutio. ⁊ ꝑmo tpe ꝑperitat⁹. scdo
tpe aduersitatis. ibi: Postq̄z aūt
obijt ioiada. Prima i duas. q̄z ꝑ
mo describit ꝓcessus regni ioas
i bono. scdo ioiade pōtific⁹ sācta
ꝓsūmatis. ibi: Genuit āt ioiada.
snia ꝑme p̄tis patet ex dictis. iiij.
Reg. xij. exceptis q̄ sequuntur.
g Egredimini ad ciuitates iuda.
pter enī illā pecuniā q̄ spōte offe
rebať in tēplo p necessarijs tēpli:
voluit rex vt a q̄libet capitaneo ō
regno suo colligereť dimidi⁹ sicl⁹
argēti q̄ soluebať a cōmunitate: ⁊
i ō eq̄liter soluebat paup ⁊ diues
vt habeť Exo. xxx. ⁊ hec pecunia
dabať p redēptiōe aīe: q̄z cuz sic
numerabāť p dimidios siclos da
tos nō erat plaga i ꝑsō: vt ibidē
dicit. h Athalia enī impijssima
⁊ filij eius. filij athalie nō possunt
hic intelligi fratres ochozie filij
sui: q̄z omnes fuerāt interfecti: vt
habeť supra in p̄ncipio. xxij. ca.
nec filij ochozie: q̄z illos interfe
cit athalia: vt habetur supra. xxij
ca. in fine. ⁊ ideo filij eius hic dici
tur sacerdotes baal q̄s ipa nutri
ebat vt dicit libro de hebraicis q̄
stionib⁹. i Destruxerūt domū
dñi. dimittentes multa cadere et
spoliātes templū vasis ⁊ ornamē
tis applicātes ea cultui baal: ⁊ p
pter hoc ad restaurandū ista red
rebatur magna pecunia: ⁊ max
me q̄z illa q̄ erāt applicata idolis
non erant vlteri⁹ diuino cultui ap
plicanda. k Et fecerunt arcā.
iij. Regū dicit gaçophylatiū. lo
cus est vbi pōt reponi pecunia sī
ne apparitione: non tamē inde re
trahi. sicut ꝑ fabricis ecclesiaruz
solet fieri. l Et deferrēt singu
li pcium domino q̄ ōstituit moy
ses. scz dimidium siclum: vt dictū
est supra.

ptulerũt in arcã dñi atq; miserũt: ita vt imple
ret. Cũq; tps eẽt vt deferrẽt arcã corã rege p
man⁹ leuitaꝝ: videbãt. n. multã pecuniã: igre
diebaꝫ scriba regis ⁊ quẽ pm⁹ sacerdos ꝓstitu
erat effũdebãtq; pecuniã q̃ erat in arca. Poꝛ
ro arcã reportabãt ad locũ suum. Sicq; facie
a ℣ diuini verbi.
bãt p singl'os dies. Et congregata ẽ infinita pẽ a
a ℣ rps rex ⁊ sacerdos. b ℣ dispẽsatoꝛib⁹ euãgelij q̃ trinici mẽsurã dispẽsant his q̃ operanf in domo domini.
cunia quã dederũt rex ⁊ ioiãda his q̃ ꝑerãnt
opib⁹ dom⁹ dñi. At illi ꝓducebãt ex eo cesoꝛes a
lapidũ artifices opeꝝ singl'oꝝ: vt instaurarẽt
domũ dñi. Fabꝛos q̃ ferri ⁊ eris: vt qȝ cade
re cepat fulciret. Egerũtq; hi q̃ opabãt indu
strie: ⁊ obducebaf parietũ cicatrix p man⁹ eo
rũ: ac suscitaueꝛt domũ dñi i statũ ꝓstinũ: ⁊ fir
mꝛ eã stare feceꝛt. Cũq; cõplesset oia opa de
tulerf corã rege ioiada reliquã ptẽ pecũie: ꝺ b
a ℣ q̃ apti sũt ad capiẽda diuia munera et exercẽda dei misteria.
q̃ facta sũt vãsa tẽpli i misteriũ ad holocausta
a ℣ hec ingenij capacitarẽ vel dilectiõis latitudinẽ significãt.
phialẽ q̃ ⁊ cetera vasa aurea ⁊ argẽtea. Et of
ferebãt holocausta i domo dñi iugiter cũctis
a ℣ si tps pñtis vite i facre trinitatis fide cũ bonoꝝ opeꝝ ꝓfectione cõplemus: ad eternã beatitudinẽ q̃ ẽ i dextera dei gueniemus.
dieb⁹ ioiade. Senuit aũt ioiada plen⁹ dierũ ⁊ c ꝺ
moꝛtu⁹ ẽ cũ cẽtũ ⁊ trigita eẽt ãnoꝝ. Sepelie
rũtq; eũ i ciuitate dauid cũ regib⁹ eo q̃ fecis e
a ℣ q: pplm dei cuncꝛ dieb⁹ sacerdotij sui bñ rexit ⁊ ad cultum dei instruxit.
set bonum cũ isrl ⁊ cũ domo ei⁹. Postq; autẽ f g
obijt ioiada igressi sũt pncipes iuda: ⁊ adoza b
uerũt regẽ. Qui delinit⁹ obsequis eoꝝ acquie
uit eis. Et dereliq̃rũt tẽplũ dñi dei patꝝ suoꝝ i
rũ: fuieꝛtq; lucꝛ ⁊ sculptilib⁹: ⁊ facta ẽ ira dñi c
ꝓtra iudã ⁊ hierlm ꝓpter hoc peccatũ. Mitte k
batq; eis ꝓphetas vt reuerterẽf ad dñm: ꝗs
ptestantes illi audire nolebant. Spũs itaq; l
dñi induit ẓacharĩã filiũ ioiade sacerdotez: ⁊ m
stetit i ꝓspectu ꝑpli ⁊ dixit eis: Hec dicit dñs:
Quare trãsgredimini ꝓceptũ dñi: qȝ vobis
nõ ꝓderit: et dereliq̃stis dñm vt derelinq̃ret
vos? Qui congregati aduersus eũ miserunt la n
pides iuxta regis impium: i atrꝛs dom⁹ dñi.
Et ñ ẽ recoꝛdat⁹ ioas rex miscoꝛie quã fecerat
ioiada pf illi⁹ secũ: sed iterfecit filiũ ei⁹. Qui
cum moꝛeꝛet ait: Videat dñs ⁊ req̃rat. Cũq; o
euolut⁹ eẽt ãn⁹: ascẽdit cõtra eũ exercit⁹ syrie. p†
Venitq; in iudã ⁊ hierlm: ⁊ interfecit cũctos †
pncipes ꝑpli: atq; vniũsã ꝓdã miserũt regi in
damascũ. Et certe cuꝝ pmodicus venisset nu
merus syriorũ: tradidit dñs i manib⁹ eoꝝ i fi
nitã multitudinẽ: eo q̃ reliq̃ssent dñz deũ pa
trũ suoꝝ. Jn ioas q̃z ignominiosa exercuere q†
iudicia: ⁊ abeuntes dimiserũt eũ in languori
bus magnis. Surreꝛerũt aũt ꝓtra eum serui r
sui in vltionẽ sãguinis ẓacharie filij ioiade sa
cerdotꝛ: ⁊ occiderũt eũ i lectulo suo ⁊ moꝛtu/ ꝺ

Gen.4.d

E

F

G

a Et illi ⁊c. Hoc
faciũt apli q̃n per
subiectos sibi disci
pulos ꝛbi diuini
semina p mundũ
sparserũt: vt opa
rios voluntati dei
idoneos i audito
ribus ꝓficerẽt q̃z
alij fabricãt ligna
cũ se ⁊ sibi obediẽ
tes ligna fructife
ra i domo dei ꝑa
rãt. Alij sartatecta
faciebant q̃n illa q̃
p hereſiz vl scisma
ta rupta fuerãt ree
dificabãt. Alij sa
cedũt cũ duros coꝛ
de ⁊ icredulos foꝛ
titer increpãt: Alij
metalla ferri ⁊ eris
cum robur fidei et
cõfessionez catholi
ce ꝛitatis ab vno
q̃z expectũt vt ꝗlem
tur dom⁹ dei. Juꝛ
illo. Unicuiq; no
strũ data ẽ gra fm
mẽsurã donatiõis
ꝛpi. b Reliquã
ptẽrẽ. Videf ꝛrũ
q̃ legif i libro re
gũ: verũtñ non fie
bãt ex eadẽ pecunia
hydrie tẽpli ⁊ fusci
nule ⁊c. ℣ ñ h oꝛ q̃
de eadẽ pecunia q̃
offerebaf a ꝑplo in
tẽplo dñi ad ista
rationẽ dom⁹ dei
facta fuerint sacra
vasa i misteriũ tem
pli et ad holocaus
sta: ℣ oꝛ reliq̃ pte pe
cunie. i. oꝛ ea q̃ alijs
donatiõib⁹ collata
fuerat. Potuit. n.
fieri vt in diuersis
tpib⁹ pecunie obla
te diũse facture ma
teriã ꝓberẽt sic alia
ẽ doctria q̃ rudes i
buñ ad fidẽ: alia
q̃ ꝓfecti ĩstruñ ad
plenitudinẽ.
c Et facta ẽ ira ⁊c.
Tradũt hebrei ꝑn
cipes iuda regẽ vt
deũ adorasse: ⁊ illũ
libenter accepisse.
Uñ nimis dñm of
fendit: ⁊ subito ex
ptus ẽ irã quã me
ruit. Ob hanc etiã
culpam herodes le
gif i actib⁹ aploꝝ
ab angelo ꝑcussus
d Zachariã filiũ
ioiade. Dñs i euã
gelio ẓachariã in
ter templuz ⁊ alta
re occisum memo
rãs: filiũ barachie
dicit: quẽ pñs histo
ria testaf filiũ fuis
se ioiade Sz alij ẓa
chariã filiuz bara
℣ chie dicũt

us ẽ. Sepelierũtq; euz in ciuitate dauid:
a sed nõ i sepulchꝛis regũ. Jnsidiati ꝙ sũt a
ei ẓabath filius semath ãmonitidis et io
ẓabath filius semarith moabitidis. Poꝛ
ro filij ei⁹ ac sũma pecuniẽ q̃ adunata fue
rat sub eo: ⁊ instauratio dom⁹ dei: scripta
sunt diligenti⁹ in libꝛo regũ. Ca. XXV
Egnauit autẽ amasias filꝰ eius b+
ꝑ eo. Viginti q̃nq; annoꝝ erat
amasias cũ regnare cepisset: ⁊ vi
ginti nouẽ ãnis regnauit i hierlm. Nomẽ
a ℣ opinione hoim. q̃ videbant ⁊ laudabant.
matꝛ eius ioiaden de hierlm. Fecitq; qȝ
bonũ est in cõspectu dñi: verũtñ nõ i coꝛ
de pfecto. Cũq; roboratũ sibi videret im
periũ: iugulauit fuos q̃ occiderãt regem c
pꝛez suũ: ℣ filios eoꝝ nõ iterfecit: sicut scri
ptũ ẽ in libꝛo legis moysi: vbi ꝑcepit dñs
dicẽs: Nõ occidenf pꝛes ꝓ filijs: neq; filij
ꝓ pꝛib⁹ suis: ℣ vnusq̃sq; i pctõ suo moꝛie
tur. Cõgregauit igiꝛ amasias iudã: ⁊ ꝓsti
tuit eos p familias tribunosq; ⁊ cẽturio
nes ỽniũso iuda beniamin. Et recẽsuit a
viginti ãnis ⁊ sursũ: iuenitq; triginta mi
lia iuuenũ q̃ egrederẽf ad pugnã: ⁊ tene
rent hastã ⁊ clypeũ. Mercede quoq; con
duxit de isrl centũ milia robustoꝝ centuz
talentis argẽti. Uenit aũt hõ dei ad illũ:
⁊ ait: O rex ne egrediaf tecũ exercit⁹ isrl. c
Nõ est enĩ dñs cum israel: ⁊ cunctis filijs f g
a ℣ de q̃ hieroboã: q̃si nec cũ subditis nec cũ pꝛatis dñs ẽ.
b ℣ decẽ tribuũ q̃ idola colebãt ⁊ deo abominabiles erant.
ephꝛaim. Q; si putas in roboꝛe exercitus
bella cõsistere: supari te faciet dñs ab ho
stib⁹. Dei q̃pe ẽ ⁊ adiuuare ⁊ in fugã con
uertere. Dixitq; amasias ad hominẽ dei:
Quid q̃ fiet ꝺ cẽtũ talẽtis q̃ dedi milit⁹
isrl? Et rñdit ei hõ dei: Habet dñs vnde b
tibi dare possit mlto his plura. Sepauit
itaq; amasias exercitum qui venerat ad
eũ ex ephꝛaim vt reũtereꝛ i locũ suũ. At il i
li ℣ iudã vehemẽter irati: reuersi sũt in re
gionem suam. Poꝛro amasias ꝓfidenter
eduxit ꝑplm suũ ⁊ abijt i vallẽ salinarum.
Percussitq; filios seyr decem milia ⁊ alia k
decẽ milia viroꝝ cepunt filij iuda: ⁊ addu
xerũt ad ꝓruptũ cuiusdã petre: ꝑcipitaue
rũtq; eos ꝺ sũmo i ꝓceps: q̃ vniũsi crepue
runt. At ille exercit⁹ quẽ remiserat amasi/ l
as ne secũ iret ad ꝑliũ diffusus ẽ i ciuitati m
bus iuda a samaria vsq; bethoꝛõ. Et iter n
fectis trib⁹ milib⁹ diripuit ꝓdã magnam.
Amasias q̃z post cedẽ idumeoꝝ allatos o
a ℣ qz ꝑm hebreos cũ ꝑcipitarẽf duodecim milia ꝺ petra: ido
la rũderũt: illos ido iffectos: qz i cultu coꝝ negligẽtes fuerũt
deos filioꝝ seyr statuit illos i deos sibi: ⁊
adoꝛabat eos: ⁊ illis adolebat incensum.
Quobꝛem irat⁹ dñs ꝓtra amasiã: misit ad il/

A 4 Re.14.a

B

Deu.24.c. 4 Re.14.b

C

D

Sed nõ i se. regũ. qz erat indign⁹ ꝓpter mali
cias suas. Caplm: XXIIII
Moraliter. † Septẽ annoꝝ erat
ioas cuꝝ regnare cepit
⁊c. Hoc caplm exponitur mystice. iij. Regũ.
xij. caplo vsq; ibi. † Postq̃s aũt obijt ioiada
ingressi sũt ꝓncipes iuda ⁊ adozauerũt regem.
Per principes iuda qui diuinos honoꝛes regi
ioas exhibuerũt sicut dixi pleni⁹ in expositione
litterali sup. xxij. caplm q̃rti libri Regũ. signifi
canf adulatoꝛes regũ ⁊ potẽtũ: ⁊ sic faciũt eos
vitijs insanire ⁊ relinq̃re timoꝛem diuinũ: sicut
iste ioas dereliq̃t adulatiõib⁹ ꝓncipũ delinit⁹:
⁊ ꝓdicatoꝛes veritat⁹ ꝓtemnere ⁊ vsq; ad moꝛtẽ
aliq̃n psecũ sicut iste ioas ẓachariã ꝓphã iussit
lapidari. † Cũq; euolut⁹ esset annus ascendit
ꝓtra eũ exercit⁹ syrie ⁊c. Per syros q̃ interꝑtãf
sublimes: significanf superbi demones. Uñ Job
xli. dicit: de demonũ ꝓncipe: q̃ ipe est rex sup er
oes filios superbie. Jgiꝛ p exercitũ syrie q̃ signifi
catur exercit⁹ gehẽne siue demonũ. Unde subdit:
† Et iterfecit cũctos ꝓncipes ꝑpli. ꝑ quos signi
ficanf adulatoꝛes regũ ⁊ potẽtũ vt ꝓdictũ est.
† In ioas q̃z ignominiosa exercuere iudicia. q̃
fuerat adulationib⁹ ꝓncipũ q̃ delinitus: ꝑ hoc
igiꝛ designaf q̃ demones secũ trahũt ad infer
ni supplicia adulationibus ⁊ adulationibus eoꝝ
acquiescentes. Caplm: XXV
Egnauit ãt. Hic ꝙñr agit de tpe amasie
et ꝓmo describit regni ei⁹ ꝓsperitas q̃z
diu virit inocẽter. Secdo ei⁹ aduersitas postq̃s vi
rit insolẽter. ibi: At ille exercit⁹. Tnia aũt ꝓme
ptis ptz ex dict⁹. iij. Reg. xiiij. in ꝓncipio: exce
ptis q̃ sequũtur. c Jugulauit seruos q̃ occi
derant regẽ patrẽ suũ. ⁊ ℣ iuste. qz lz eẽt dign⁹
moꝛte. tñ isti nõ hẽbãt auctoritatẽ cũ occidẽdi.
d Congregauit igiꝛ ama. iudaz ⁊c. ad pugnã
dũ cõtra idumeos infestantes regnum suum.
e O rex ne egrediaf tecum exercitus isrl. quia
erat idolatre ⁊ ideo eoꝝ societas magis no
cuisset q̃z iuuisset. Jdeo sequif: f Nõ ẽ enim
dñs cũ isrl: quia i regno illo colebãf virtuli au
rei ⁊ etiam idola alia. g Et cũctis fi. ephꝛaim.
a q̃b⁹ denoiabaf regnũ illud: qz hieroboam pri
mus rex fuit ꝺ tribu ephꝛaim ⁊ plures alij post
eũ. h Habet dñs vñ ti. ⁊c. ex q̃ ptz q̃ illaz pe
cuniã illis militib⁹ dimisit. i At illi ꝺ iudã ve
hemẽter irati. nõ ꝓpt pecunie retractiõez: vt di
ctũ ẽ: ℣ q̃n reputauerũt se ꝓẽni i illa sepatiõe.
k Percussitq; fi. seyr decẽ milia sic ẽ i hebꝛeo.
⁊. iij. Reg. xiiij. ⁊ nõ. xx. milia: vt hñt alĩ libꝛi
⁊ male. l At ille exercit⁹. Hic ꝙñr describit
aduersitas regni sui postq̃s virit insolẽter ⁊ pri
mo ponif aduersitas inducta ꝓ pctõ superbie.
secdo ꝓ pctõ idolatrie. ibi: Amasias q̃z. Circa
primũ sciẽdũ q̃ amasias ex habita victoꝛia ela
tus fuit i ſuꝑbiã eã magis attribuẽs ℟tuti ꝙ
prie q̃s diuine: et ideo exercit⁹ isrl q̃ redierat ad
terrã suã excitat⁹ fuit ex diuina ordinatiõe vt i
uaderet regnũ suũ: nõ enĩ inaferẽbat in reditu de
exercitu amasie ℣ postq̃s venerãt ad terrã suã:
⁊ ℣ notaf cũ ꝺz: m Diffusus ẽ in ci. iuda a sa
maria. s. veniẽdo. n Usq; bethꝛon. samaria
aũt erat i regno isrl. bethoꝛon aũt i regno iude:
⁊ ideo si redeũdo de exercitu amasie ℣ fecissent:
scꝑtura diꝛisset mõ ꝓrio. s. a bethoꝛon vsq; ad sa
mariã. o Amasias q̃z. Hic ꝙñr ponif aduer
sitas ꝓ pctõ idolatrie ⁊ ꝓmo ponif culpa. secdo
pena. ibi: Igiꝛ amasias. Circa primũ ꝺz: Ama
sias q̃z post ⁊c. idu. ⁊ alla. de fi. seyr sta. il. in de
os sibi ⁊ct. Jn libꝛis ꝺ hebꝛaicis q̃stionib⁹ ꝺz:
q̃ illa idola cũ mozereꝛẽf idumei dederũt respõ
sa: q̃ ℣ accidebat idumeis eo q̃ negligentes fue
runt in cultu coꝝ: qꝺ audiens amasias eos co
luiꝛ: sed hoc videtur ficticium qz nulla glosa he
braica ℣ dicit: nec aliqs expositoꝛ latin⁹ autenti
cus: videf etiã cẽ ꝓtra textũ: qz ꝙba de hoc re
ꝑhendens amasiam dixit:

Cur ado.

E. a Scio inq̃t ꝛc. Qui neminem vult pire: ꝙ eũ q̃ in pctõ pseuerat iusto iudicio dãnat. Jõ ꝙ amasias perijt: qz admonit' p ꝓphaz vt ageret pniaz
4 Re.14.b nõ obediuit: sed vsq; ad finẽ permãsit. b Cardu' q̃ ẽ ꝛc. Hãc similitudinẽ inuit: qz amasias nobilissimis ortus natalib' õ stirpe dauid ventẽs ꝓpter idolatrie feditatẽ degẽs: et vilis fact' ꝓtiã mẽsurã ñ ꝓsiderat: ꝙ vltra modũ supbie fastu se eleuat.

c Bethsames. In regũ ꝺz bethsames eẽ oppidũ iude: qz ptinet ad regnuz iude .i. ad duas trib' q̃b' imparabat dom' dauid: sed ℔ situ locuz ptinet ad tribum beniamin.

G d Et ap̃ obe. Quia nõ solum vasa abstulit q̃ i domo dei reperit: ꝙ etiaz illa q̃ obseruabãt iam tozes ꝛ custodes tẽpli. In regum autẽ legit' q̃ dauid elegit õ filijs obededõ .lxxij. ad mistrãduz in domo dei et ad custodiã tẽpli.

A e Qui postq̃. Ex q̃ ꝓphe ꝓsilium ñ audiuit ne
4 Re.14.c cr.15.g. q̃ ad dñm ꝓuerti voluit: ꝓiuratio ꝓparata ẽ et dilata donec ad ꝓsũmatiõez puenirez.

Ca. XXVI

f Ozias. Qui ꝛ azarias. ozias vterq; dr̃ dñi azarias autẽ ilũ dñi: qz q̃diu recte egit: diuina ope adiut': plurima bella feliciter cõmisit: ꝛ de hostib' triũphauit. Sz ꝓulq; ꝙ supbiam illicita tentauit: lepra ꝙ cussus nomis ꝛ honor' fuscauit dignitatẽ exclusus a pl'o vsq; ad diẽ mortis.

Sup

a ꝙ cleazar filiũ dodai auũculi eius sicut hebrei tradunt.

lũ ꝓphãz q̃ diceret ei: Cur adorasti deos q̃ nõ liberauerũt pl'm suũ õ manu tua? Lũq; ℔ ille loqueret. a
rũdit ei: Num ꝓsiliari' regl es? Quiesce ne iterficiã b
te. Discedẽsq; ꝓphã: scio inq̃t q̃ cogitauerit dñs occidere te: q̃r fecisti ℔ malũ: ꝛ insup ñ acq̃euisti ꝓsilio meo. Igit̃ amasias rex iuda inito pessimo ꝓsilio misit ad ioas filiũ ioachaz filij iehu regẽ isrl' dicẽs: Veni videamus nos mutuo. At ille remisit nũcios dicẽs: Cardu' q̃ ẽ i libano misit ad cedrũ libani dicẽs: b
Da filiã tuã filio meo vxorẽ. Et ecce bestie q̃ erãt in silua libani trãsierũt ꝛ cõculcauerunt carduũ. Dixisti: Percussi edõ ꝛ idcirco erigit̃ cor tuuz in supbiã. sede in domo tua. Cur malũ aduersũ te ꝓuocas vt cadas ꝛ tu ꝛ iudas tecũ? Noluit audire amasias eo q̃ dñi esset voluntas: vt traderet̃ in man' hostium ꝓpter deos edõ. Ascẽdit igit̃ ioas rex isrl' et mutuos sibi ꝟbuere ꝓspectus. Amasias aũt rex iuda erat
a ꝙ ciuitas sacerdotalis i tribu beniamin. altera bethsames est in tribu nephtalim ad regnum decẽ tribuum princeps.

c in bẽthsames iudę. Corruitq; iudas coram isrl': ꝛ fugit in tabernacula sua. Porro amasiã regẽ iuda filiũ ioas filij ioachaz cepit ioas rex isrl' i bethsames et adduxit i hierl'm. Destruxitq; murũ eius a porta ephraim vsq; ad portã anguli q̃dringẽtis cubitis. Omne q̃ aurũ ꝛ argentuz ꝛ vniuersa vasa q̃ reperat in domo dñi ꝛ apud obededõ: ꝛ thesaurl etiaz domus regię: necnõ ꝛ filios obsidũ reduxit i samariam. Dixit aũt amasias filius ioas rex iuda postq̃ mortu' est ioas fili' ioachaz rex isrl' q̃ndecim ãnis. Reliq̃ vero sermonũ amasię ꝓiorũ ac nouissimorũz scripta sũt i libro regũ iuda et isrl'. Qui postq̃ recessit a dño tetẽderũt ei insidias in hierusalem. Cunq; fugisset lachis miserũt ꝛ iterfecerũt eũ ibi. Reportãq; tesq; sup eq̃os sepelierũt eũ cum patrib' suis in ciuitate dauid.

Capitulum: XXVI

O Mnis aũt ꝓplꝫ iuda filiũ eius oziã annorũ b+
xvj. ꝓstituit regẽ ꝓ pfẽ sua amasia. Jpe edificauit abilat ꝛ restituit eã ditiõi iude: postq̃ dormiuit rex cum patrib' suis. Sedecim annorũ e
erat ozias cum regnare cepisset: ꝛ q̃nquagintaduobus annis regnauit in hierl'm. Nomẽ matris ei' icecilia de hierl'm. Fecitq; qđ erat rectum i oculis dñi i
iuxta oia q̃ fecerat amasias pater eius: ꝛ exquisiuit k
a ꝙ hũc aiũt eẽ filiũ zacharie filij iolade q̃ p' mortẽ pris nat' ꝛ ob ℔ pris nomẽ sortit' ẽ: intelligẽs eni ꝓpter sacerdotiũ: videlicet ꝓpter ꝓpheriã dicit.

dñm i diebus ẓcharię intelligẽtis et videtis deũ. Cũq; requireret deũ: direxitq; eũ in omnib'. Deniq; egressus ẽ ꝛ pugnauit ꝟ philistiim ꝛ destruxit muꝛ geth ꝛ muruz iamnię: murũq; azoti. Edificauit quoq; opida in azoto ꝛ philistiim: ꝛ adiuuit eum deus contra philistiim ꝛ cõtra arabes qui habitabant in
a ꝙ locũ esse dicũt q̃ i geneſi gerara dicit: vbi regnauit abimelech: ꝛ vbi peregrinatus ẽ abraam cũ sara vxore sua.

gurbaal: ꝛ cõtra ammonitas: appendebãtq; munera ammonitę ozię ꝛ diuulgatum est nomẽ eius vsq; ad introituz egypti ꝓpter crebras victorias. Edificauitq; ozias turres in hierl'm super portaz anguli: ꝛ

a Cur ado.de.ꝛr. nõ enĩ ꝺz ꝓplꝫ aliquis veri dei vel falsi nisi cultũ imperdat sibi �means ordinez illi' rit'. vñ ꝙ filij isrl' qñ nõ colebãt debito mõ dñm: ꝺi cebãt nõ ꝓplꝫ ei': vt ptz Sce.j.ca.et
i pluribꝰ aliꝭ locis veter' testamẽti. Jtẽ qz amasias rñdisset ꝓphe causaz dictã idola colẽdi vt videt ꝓphetic
qđ non fecit: ℔ dixit: b Nũ ꝓsilia. re.es ꝛr. ex ℔ etiã apparet obstinatio ipi' amasie. c Jgit̃ amasias. Dicꝰ culpã ponit pena debita. ꝛ patz hũa ex dict'. iij. Reg. xiij. addẽda tñ sunt aliq̃. d Cardu' q̃ ẽ i li. ꝛr. Cardus ẽ berba vilis ꝛ despecta. Cedr' aũt ẽ arboz alta. ꝛ ido vocat amasiam cardunum q̃ sub se bẽbat tres trib' mũtic ãt vocat cedrũ: qz bẽbat. ꝓ. tribus in regno suo. e Porro ama. re. iuda fi. ioas fi. ioachaz, sic br̃ i hebreo ꝛ i libris cozrectis. ꝛ iste ioachaz idẽ est cũ ochozia: q̃ vocat etiam ioathã: vt babet. ꝛ. xxi. ca. f Casa q̃ re. i do. dñi et apud obededõ. iste tpe dauid fuit ꝓstitut' ad custodiã thesaurozꝛ filij ei' succesſerũt sibi i eodẽ officio. ꝛ ideo loc' ille vbi talia fnabãtur ab eo denolabat. g Necnõ et fi. obsidũ. dixerũt aliq̃ q̃ isti erant filij ꝓnpũ regni isrl' q̃s tenebat amasias obsides. ℔ ℔ nõ videt vez: qz nõ legitur amasias tñ ꝓualuisse regno isrl': ꝓt qđ dicẽdũ q̃ isti erãt filij ꝓncipũ regni inda: q̃s cepit rex isrl' in ꝓlio et q̃venit in hierl'm cõmutauit accipiẽdo filios ꝓ patrib' quos tenebat.

Capitulum: XXV

Moraliter. † Reguit autẽ amasias filius eius ꝓ eo. Expositio mozalis hui' capl̃i requiratur. iiij. Regũ. xiij. ca.

Capl̃m: XXVI

b Mnis aũt ꝓplꝫ. Dic oñr agitur de tpe ozię. cui' ꝓmo describit laudabilis ꝙuersatio. scdo detestabilis elatio. ibi: Sz cũ robozat' cẽt. ℓ. circa ꝓmũ ꝓmo describit vt grosius. cuz ꝺr: c Fecitq; qđ erat rectũ in ꝓspectu dñi iuxta oia q̃ fecerat amasias. s. i. ꝓncipio regni sui: vt babeẽ ca. ꝓce. k Et exaluit dñm i dieb' cacharie itelligẽtis ꝛ videntis deũ. dicit ℔ glosa hebraica q̃ hec est ska. Jntelligẽt' timozes dñi: ꝛ q̃ iste cacharias idem est qđ rex ozias. ꝛ q̃ vocat' fuit trib' noib'. s. ozias in ꝓncipio huius ca. ꝛ hic cacharias. ꝛ. iij. Regũ. xv. azarias. ꝛ dicitur hic intelligens timozes dñi: quia fuit bon' ꝛ sapiens et timens dñm in ꝓncipio regni sui. Expositores antẽ ñri dicũt cõiter q̃ iste cacharias fuit filꝰ ioiade sacerdotis quẽ occidit ioas rex iuda: vt dictũ ẽ supra. xxiiij. scdo deicit bik vt victoziosus. cuz dicit: Deniq; egressus est ꝛ pugnauit ꝟ philistiim. tertio describit vt famosus cũ dicit: Et diuulgatũ est nomẽ eius. ℔to vt in bonis ꝛ malis copiosus qđ apparet. ꝓmo in edificijs: q̃ fecit. cũ ꝺr: l Edificauitq; oziasꝛ tur. in hierusalem sup poz. anguli ꝛ sup poz. vallis. ꝛ ℔ ẽ q̃ ca. ꝓce. vocat porta ephraim. ibi enim fortius edificauit: qz magis indigebat: eo q̃ murus hierusalẽ interruptus fuerat a porta ephraim vsq; ad portam anguli. eccc. cubitis. vt habetur ca. ꝓce.

Extruxitq;

a Sup portã. Hec ẽ porta qđ aiũt qđ ꝙstruxerit eẽ remilit a ioas rege isrl'. Noluit aũt scriptor historie nomẽ ponere i edificando: qđ posuit i destruẽdo: ꝛ qz ꝙhibuit idolis immolabat ꝛ cũ ioas rege suo hãc portaz destruxerat i edificatiõe ipi us. ꝓcio vocabulo nõ meruit nosari: ℔ nomẽ vallis ꝺr̃ ꝓpẽ auctoris sui humilitatẽz ꝛ vilitatem. hinc in cedra ꝺr̃ porta vallis edificauit ennõ ꝛ hitatores ꝙ noe. De hac aũt porta ꝛ de aliꝭ portis hierl'm i esdra sequẽtibꝰ abũde ditrim'. b Sz cũ. Fuit oziasꝰ ꝓmo inuictꝰ ꝛ rectũ fecit ꝙ dñi ℔ ꝛ hostes vicit: ꝛ mltos ꝓpbas in ipio suo habuit. Dic ℔ dñm virit ꝙcharias sacerdos cognomẽto itelligẽs: placuit deo cũ oi vene ratiõe fuies in tẽplo. Sed postq̃ zacharias obijt volẽs ꝙ sc offerre donaria: sacerdotij dignitatẽ nõ tã pie ℔ audacter inuasit nec reclamãtib' ꝛ leuitꝫ ꝛ sacerdotib' obediuit: vñ lepra i frõte ꝙcussus ẽ: quaz sacerdos auri lamia ꝓtegebat: quaz in ecclesiele iubet dñs thau fre impressione signari.

d Ingressusq; ẽ. Quia iduus stola sacerdotali ĩstãte soleni festiuitate ĩtrauit i tẽplũ ad altare aureũ oblaturus icẽsũ ℔m Josephũ. Tñ aũ ciuitatẽ i loco q̃ ꝺr ꝛ rege scissa ẽ media ꝓs mõtis ad occidẽtẽ: ꝛ sua volubilitate ℔moꝛ ꝙ stadia ꝓcedẽs ad oriẽtalẽ restitit mõtẽ: ita vt vias clauderet ꝛ regias vꝛbes opprimeret. Volunt hebrei i ãno vigesimo quinto oziẽ ℔ accidisse cui' reliqui anni fuit vigintiseptẽ. Regnauit aũt annis quinquagintaduobus. d Regnauit oziasannis q̃ñq̃gintaduobus q̃ tpe apũd latinos amulius: apud athenienses agamestor impabãt. Quo mortuo vidit Esaias visionẽ sicut ipe testatur: eo scz tpe q̃ romul' romani imperij conditoꝛ natus est.

e In agro regaliũ sepulturarũ. Nõ in regalibus sepultur' nõ i ciuitate dauid. Heretici. n. atq; scismatici i digni sũt societate ꝛ cõmunione sãcte ecclie nec memoria eoꝝ iter catholicos habetur: quia erroꝛib' maculati ꝛ vitijs squalidi ab eorum consoꝛtio sepantur.

Ca. XXVII

f V Jgintiãnq; ãnorũ. In ꝓncipio ꝛ in fine
Ioathã enumerat: qz fuit i iusticia cepit vsq; ad finẽ pseuerauit. Asi tpa vite ei' laude digna ꝓdicãt.

Jpe edifi.

a Extruxitq; turres i solitudine ad custodiã agrorũ. b Et effodit ꝛr. ad potũ coꝛ. Jõo subdit': c Eo q̃ hꝛet mlta pecoza. ꝛ in ℔ scdo ostẽdit copiosus i diuitijs naturalib' q̃ sũt valde necessarie regib': qz tpe obsidionis nihil valerent artificiales diuitie absq; istis. Tertio ostẽdit copiosus i rebus bellicis. cũ ꝺr: Fuit aũt exercit' bellatorũ ei' ꝛr. ꝛ ptz lra vsq; ibi: d Quas i tur. col. ꝛ i an. mu. ibi enĩ efficatiozes sunt defensiões: eo q̃ ex ãgulis pñt defendi due ptes muri: hinc ꝛ inde. e Sz cũ robo. cẽt. Hic ꝓnter describit ozie detestabilẽ elatio: qz cum deberet ex ꝓteritis dei bñficijs humiliari: ꝛ tantã supbiã eleuat' ẽ: q̃ non suffecit sibi honoꝛ regi': ℔ etiam voluit sibi vsurpare sacerdotis officiũ sup altare thymiamatis offerẽdo incẽsum. ꝛ ptz lra vsq; ibi. f Nõ ẽ tui officij ozia. qz distincta sũt regis ꝛ sacerdotis officia. g Nõ reputabit tibi in gliam a dño. i. illud qđ reputas tibi bonoꝛificũ erit magis i vituperiũ ex dei punitiõe. Jõo seq̃: b Stati q̃ ozta ẽ lepra i frõte ei'. q̃uis enĩ ꝓcussus fuerit lepra in toto coꝛpe: tñ fit magis mentio de frõte: qz ibi apparuit clari' ꝛ a sacerdotib' expellerẽt celeri': ad ostẽdẽdũ etiã detestationẽ sui peccati fact' fuit terremotus terribilis i hierl'z. vt hr̃ Zacharie vlt. i Reliq̃ aũt ser. ozie prioꝛ ꝛ nouissimoruz scripsit Esaias: nõ in libro Esaie quẽ habemus ℔ alio q̃ nõ fuit ꝙ Esdrã repar' sicut ꝛ de pluribꝰ aliꝭ libris frequẽter dictũ ẽ. k Et sepelierũt eũ i agro regalium sepulchroꝝ. nõ tñ i sepulchris regũ: ꝓpter infectionẽ lepre.

Capl̃m. XXVI

Moraliter. † Dis aũt ꝓplꝫ iuda filiũ ei' ozi-
am. xvj. ãnoꝝ ꝓstituit regẽ ꝛr. Per istum ozią q̃ ãno. xvj. regnare cepit ꝛ qđ rectum erat i cõspectu dñi fecit: significat̃ iuuentis bone indolis ꝛ bñ disponẽs regnũ aĩe sue ꝙ debitã subiectionẽ virilꝫ sensitiuaꝝ regimini rõnis recte. ꝛ qñ ex ℔ sequit̃ diffusio bone fame. Jdeo sequit': † Et diuulgatũ ẽ nomẽ ei' vsq; ad introitũ egypti. ꝓt crebras victorias. ralis enĩ iuuenis frequẽter triũphat de ocupiscẽtijs mũdi ꝛ carnis et de insultib' diaboli. Verũtñ talis iuuenis ℵtuosus nõ ẽ ꝙ ℔ ꝓfirmat' in bono maxime qz mutabilis ẽ inuẽtus. Asi ꝓtingit aliqñ q̃ iusto dei iudicio nobis tñ occulto ꝙmittit̃ ex donis a deo sibi collatis i supbiã eleuari qđ significat̃ ꝙ hoc qđ seq̃t. † Sz cũ roborat' cẽt eleuatũ ẽ coꝛ ei' in iteritum suũ: nã vsurpare sibi voluit officiũ sacerdotis offerẽdo incẽsũ. Asi subdit': † Ingressusq; ẽ tẽplũ dñi vt adoleret icẽsũ: ꝓt qđ a dño ꝓcussus fuit lepra. ꝙ quã significata fuit mortal' culpa: ꝓt quaz supbꝰ sepat̃ a cõsoꝛtio iustoꝝ sic leprosus a cohabitatiõe sanoꝝ. † Dormiuitq; oziasꝛ cũ ꝓbꝰ suis ꝛ sepelierũt eũ i agro regaliũ sepulchroꝝ eo q̃ eẽt leprosus. ꝛ nõ i sepulchris regũ: ꝙ qđ significat̃ q̃ mozięs i mozali culpa q̃ ẽ spũalis lepra nõ recipiẽt i ꝛete beatoꝝ ꝺ cũ christo regnãt in eternũ.

Ca. XXVII

i I V Jgitiãnq; an. Hic ꝓfr agit ꝺ ioathã cui' describit̃ deuot' ingressus: strenu' ꝓcessus victoziosus ꝓgressus ꝛ qđ egressus. scda ps incipit ibi: Jpe edificauit. tertia ibi: Jpe pugnauit. ẽrta ibi: Reliq̃ aũt. ꝛ patz sñia ex dictis. iiij. Regũ. xv. b.

Capitulum: XXVII

Moraliter. † Eligitiquinq; ãnoꝝ erat ioathã
cũ regnare cepisset ꝛr. Mui' capl̃i expositio mystica. iiij. Reg. xv. requirat.

Jginti ãnoꝝ

r sedecim annis regnauit in hierusalem. Nomē mris
a ℣ qz sibi r subditis eterne pacis visionē acchiuit.
ei⁹ hierusa filia sadoch. Fecitq; qđ rectū erat coꝝ dño
iuxta oia q̄ fecerat ocias pr ei⁹: excepto q nō ē ingres/
a sus tēplū dñi:r adhuc ꝑplis delinq̄bat. Ipse edificauit
b portā dom⁹ dñi excelsā r i muro ophel multa ꝓstruxit.
Urbes q̄z edificauit in mōtib⁹ iuda:r i saltib⁹ castella
r turres. Ipe pugnauit ꝫ regē filioꝝ āmon:et vicit eū
Dederūtq; ei filij āmō i tpe illo cētū talēta argēti:r de
cē milia chozos tritici:ac totidē chozos hozdei. Hec ei
ꝑbuerūt filij āmō i anno scdo r tertio. Corroboratusq;
ē ioathā eo q direxisset vias suas coraz dño deo suo.
Reliq̄ āt sermonū ioathā:r oēs pugne ei⁹ r oīa opera
scripta sūt i libro regū isrl r iuda. Viginticinq; annoꝝ
erat cū regnare cepisset:r sedecī ānis regnauit i hierlz.
Dormiuitq; ioathan cū pfib⁹ suis:r sepelierūt eū i ci/
uitate dauid r reḡuit achaz filꝰ ei⁹ ꝓ eo. La. XXVIII

V Jginti ānoꝝ erat achaz cū regnare cepisset:
a† r sedecim ānis regnauit i hierlm. Non fecit re
ctū i ꝓspectu dñi sicut dauid pr ei⁹:ꝑ ambula/
uit i vijs regū isrl. Insup r statuas fudit baalim. Ipse
c ē q adoleuit icensū valle hēnō:r lustrauit filios suos i
igne:iuxta ritū gentiū q̄s iterfecit dñs i aduētu filioꝝ
isrl. Sacrificabat q̄z r thymiama succēdebat i excelsis
r in collib⁹:r sub oī ligno frondoso. Tradiditq; eū dñs
b de⁹ ei⁹ i manu regis syrie:q̄ pcussit eū:magnāq; ꝑdam
c cepit de ei⁹ ꝑplo:r adduxit i damascū. Manib⁹ q̄z regis
isrl traditus ē:r pcussus plaga grandi. Occiditq; pha
ceę filꝰ romelię de iuda cētū vigīti milia i die vno oēs
viros bellatores:eo q reliq̄ssent dñm deuz patꝝ suo/
rū. Eodē tpe occidit ęchri vir potēs ex ephraim maa
siā filiū regis r ezricā ducē dom⁹ ei⁹:helcanā q̄z scōm a
rege. Lepuntq; filij isrl de fratribus suis ducēta milia
mulieꝝ pueroꝝ r puellarū:r infinitā ꝑdā. Pertulerūt
q̄z eā i samariā. Ea tēpestate erat ibi ꝓpheta dñi noīe
obed q̄ egressus obuiā exercitui venienti i samariaz:di
xit eis: Ecce irat⁹ dñs de⁹ patꝝ vroꝝ ꝓtra iudā:tradi/ †
dit eos i manib⁹ vris r occidistis eos atrociter: ita vt ad
ęlū ptigeret vra crudelitas. Insup filios iuda r hierlz
vultis vob subijcere i uos r ancillas: qđ neq̄q̄ facto
op⁹ ē. Peccastis enī sup ꝺ dño deo vro. Sed audite ꝓsi †
liū meū r reducite captiuos q̄s adduxistis ꝺ frib⁹ vris: †
quia magn⁹ furoꝝ dñi iminet vobis. Steterūt itaq; vi
ri de principib⁹ filioꝝ ephraim: azarias filꝰ iohānā:
barachias filꝰ mosollamoth:ezechias filius sellum:r
amasias filꝰ hadali ꝓtra eos q̄ veniebāt de ꝑlio:r di/
xerūt eis: Nō introducetis huc captiuos:ne peccemus
dño. Quare vultis adjcere sup pctā vra:r vetera cumu
lare delicta? Grāde q̄pe pctm̄ est:r ira furoris dñi imi
net sup isrl. Dimiserūtq; viri bellatores ꝑdā r vniuer/
sa q̄ cepant coꝝ principib⁹ r oi multitudine. Steterunt
q̄z viri q̄s supra memorauim⁹:r apprehēdentes capti/
uos:oēsq; q̄ nudi erāt vestierūt de spolijs. Cūq; vestis/
sent eos r calciassent r refecissēt cibo ac potu: unxissēt
q̄z ꝓpter laborē:r adhibuissent eis curā: q̄cūq; ābula
re nō potuerꝰt r erāt ibecillo coꝝpe:iposuerꝰt eos iumē/

La. XXVIII
Jginti ānoꝝ erat achaz
dic ꝓsequēter agit ꝺ
tpe ipi⁹ achaz:r pri/
mo describit ipius ꝑ
uaricatio.scdo flagel
latio. ibi: Tradidit
q̄ eum.r tertio obsti
natio.ibi: Insup r tē
poze angustie.sua ꝑ
me ptis ptz ex dictis
tij. Beg.xvj.a.
b Tradiditq;. Dic
ꝓsequēter ponit ipi⁹
flagellatio. Circa qđ
sciendū q̄ phacee fili
us romelie rex israel
r rasin rex syrie simꝰ
cōfederati inuaserūt
regnuz achaz: ꝓpter
quod achaz r ei⁹ po/
pulus fuerunt mal/
tum territi:vt habet
Esa. vij. ꝺ cū Esaias
ipm achaz consolare
tur dicēs: Noli time/
re r. et ad cōfirmati
onem huius signum
diuinuz obtulisset di
cēs: Pete tibi signuz
a domino deo tuo in
ꝓfundum inferni si/
ue in excelsum supra
achaz non credidit r
signum oblatuz rem
sauit r de domino dif
fidens ad humanum
auxilium refugit mit
tēs munera multa et
magna thеglatpha/
lasar regi assyrioꝝ
rogans vt regnuz sy/
rie invaderet: ac per
hoc rasin rex syrie re/
cederet de regno ach
az r iret ad defenden
dum regnum suum:
quod r factum fuit ꝺ
rex syrie recedens de
regno achaz magnā
ꝓdam secum porta/
uit:r tunc achaz cre/
dens ꝓualere cōtra
regē israel solū:egre/
ssus fuit ad pugnam
contra eu3:r tūc fuit
debellatus et popul⁹
eius ꝓ magna parte
occisus. Primo igit
ponitur flagellatio
achaz per regez syrie
cum dicit: Traditit
q̄ eum domin⁹.r pa/
tet littera ex dictis.se
cundo ꝓ regem israel
cum dicit: et Da/
nib⁹ quoq; re. israel
traditus ē.r patz ira
vsq; ibi: de Eo tem
pestate erat ibi ꝓpha
dñi noīe obed. iste nō
erat mālsur⁹ in sama/
ria ꝺ venerat illuc de
iuda missus a dño ad
arguēdū filioꝝ israel
crudelitatem. Cetera
patēt vsq; ibi:

Tpe illo

a Tpe illo mi.rex achaz ad regē assyrioꝝ.ꝺ fuit añ istud bellū ꝓtra
regē isrl:vt dictū ē:tertio ponit flagellatio achaz ꝓ idumeos.cum di
cit: Venerūtq; idumei r. ꝓtro ꝓ philisteos.cum dr: b Philistiim
q̄z diffusi sūt r. isti enī videtes regnū iuda debilitatū mō ꝑdictoꝝ ua
serūt ipm i cōfinijs suis accipiētes ꝑdas r ciuitates ꝓut poterant.
c Eo q nudasset eū au.s.diuino:ꝓpt enī malicias ipius achaz regis
iude de⁹ suo iusto iudicio subtraxerat suā ꝓtectionē ab eo r ꝑplo suo.
ḡnto ponit flagellatio achaz ꝓ regē assyrioꝝ.cū dr: d Adduxitq;
ꝫ eū theglatphalasar r. Iz enī theglatphalasar ad ꝑces achaz ꝓmo
venerit ꝫ regē syrie:vt dictū ē:r ipm iterfecit:vt hr. iiij. Reg.xvj.ca.
tū postea iste theglatphalasar videꝰ debilitatē ipi⁹ achaz r ꝑplī eius
intrauit ei⁹ regnū r tributo ḡui subiugauit.r ꝺ ē q̄ ꝺ subdit postea.
e Dedit re.assy.mu.r tū ei ni.ꝓfuit.qz Iz mississet magna munera et
multa regi assyrioꝝ:vt ꝑdictū ē:nō tū ꝓpter ꝺ dimisit q̄n postea vasta
ret regnū ei⁹ rediens sub ḡui tributo. Ista ẋo lra ab illo loco. Adduxitq;
ꝫ eū theglatphalasar r. aliter exponit ab hebreis:qui dicūt q
hec ē vera lra. Et venit ad eū theglatphalasar rex assyrioꝝ:qz ad pre/
ces ei⁹ venit ꝓtra regē syrie:vt dictū ē. Qui afflixit eū:r nō fortifica/
uit:qz Iz q aduētuz theglatphalasar rex syrie aduersari⁹ achaz fuerat
occisus:tū achaz ꝓpter munera magna q̄ miserat regi assyrioꝝ fuit
depaup⁹ r afflict⁹. Et tū nihil ei ꝓfuit: q̄ ciuitates de regno iude
capte ab idumeis r philisteis (vt ꝑdictū ē) nō fuerūt sibi ꝓ regē assy/
rioꝝ restitute. f Insuper r tpe an.sue. Dic ꝓr describit ipi⁹ achaz
obstinatio:qz ꝑdictis flagellatiōib⁹ nō fuit emendat⁹ ꝺ magis peiora
tus:sicut r pharao rex egypti:vt hr i libro Exo .x.ꝺ ē qđ dr: Insuper
r tpe angustie sue.i.flagellatiōis ꝑdicte. g Auxit ꝓptū in dñm.
exercēdo nouū idolatrie modū.cū dr: h Immolauit dijs da.r ꝺ
fuit qū init obuiā theglatphalasar i damascū ad faciēdū sibi reueren
tiā:eo q occiderat rasin aduersariū suū vt hr. iiij. Regum.xvj.
i Et dixit dij re.sy.au.ri.eis.qz si coꝛde credidit r ope exteriori mon/
strauit.sicut enī coꝛde credit ad iusticiā: oꝛe aūt fit ꝓfessio ad salutē:
vt hr Roma.r.ita infidelitas existēs i coꝛde qsi exteri⁹ declaratur in
opere facit ad dānatiōis augmētatiōez. k Clausit ianuas templi
dei.qz nō sufficit sibi inducere idolatriā: ꝺ etiā abstulit latriam.
l Et fecit ſi.altaria.idoloꝝ i vniuersis angulis hierlm:vt statim ha
berenꝰ in ꝓmptu a q̄cunq;.Cetera patent vsq; ibi: m Et sepe.eū in
ciui.hierlm.nō enī fuit sepult⁹ i ciuitate dauid in q̄ erāt sepulchra re/
galia:sicut fuerat amasias.nō enī fuit sepult⁹ cū regib⁹ vt dictum fuit
iiij. Reg.xviij. nec i agro regalium sepulchroꝝ:sicut fuit oḡias lepro/
sus:vt hr.ꝺ.xxvj.sed magis fuit elongatus a sepulchris regū tanq̄
oībus odiosus. Et ideo exꝛecrabilis r facinoꝛosus. La. XXVIII

Moraliter. Sic igit ānoꝝ erat achaz cū regnare cepis
set r. Ihu⁹ capli moral⁹ expositio. iiij. Reg.
xvj. posita ē vsq; ibi. † Ecce irat⁹ dñs ꝓtra iudā tradidit eos i ma/ †
nib⁹ vris r occidistis eos atrociter r. Hic habent ꝓncipes christiani
documētū vt nō vtiꝰ crudeliter victoriis habitis ꝓtra alios christia/
nos. Iz enim ꝑplis iuda puniri meruisset a dño ꝓpter sua peccata tū qz
erant de eadem lege cū populo israel dñs iratus fuit cōtra filios isrl:
eo q victoria habita de filijs iuda crudeliter vsi fuerūt dicente eis ꝓ
pheta dñi obed: † Peccastis sup hoc dño deo vro. ꝓpter qđ idem †
ꝓpheta induxit eos ad tractandū misericoꝛditer captos in ꝓlio di/
cens: † Reducite captiuos q̄s adduxistis de fratrib⁹ vestris: quia †
magn⁹ furoꝝ dñi iminet vobis. Per ꝺ aūt q̄ hoc crediderūt ꝓphe:
demonstrat q christiani bellatores debēt captiuos christianos mise/
ricoꝛditer tractare. Caplm: XXIX

n Sic ęchias. Hic ꝓr agit ꝺ tpe ęęchie ſꝺ q̄ ꝓmo facta ē ex/ n†
piatio legal⁹ sacrificij.scdo celebratio pascalis ꝺficij. ca.xxx.
tertio repatio sacerdotal⁹ misterij.ca.xxxj.q̄rto restauratio regalis ꝺ/
perij.ca.xxxij.Circa ꝓmū ęchias cupiēs renouare fed⁹ cū deo.ꝓmo
ꝑcepit leuitas r sacerdotes sāctificari.scdo ꝑ sāctificatos tēplū mun
dari.ibi: Cōgregauēr̄q;.tertio ꝑ mūdatos ꝑ pctō ꝓpli sacrificari.ibi:
Cōsurgēsq;.q̄rto sacrificādo deū laudari.ibi: Cōstitutq;.q̄nto expi/
atione facta holocausta offerri.ibi: Ęzechias āt.Circa ꝓmuz ꝓmittit
genealogia ęęchie ex pte mris qz sat⁹ erat nota ex pte pris .cū dr:
o Nomē mris r. dicūt alij q̄ iste zacharias fuit ille quē ꝑcepit oc/
cidi ioas rex iuda: vt dictū ē.ſ.xxiij. Alij aūt dicūt q fuit filꝰ illius
zacharie:r q tpe mortis pris sui adhuc erat in vtero mris:r ideo na/
tus ex vtero sozijs ē nomē pris:ꝺ ista non sūt multum verisimilia qz
achaz.s.pater ipi⁹ ęęchie fuit idolatra pessim⁹ a ꝓncipio regni sui et
destruxit q̄ctum potuit cultū dei:r ideo nō ē verisimile q vroꝛē acce/
perit de genere sacerdotali r marie de genere zacharie q̄ vsq; ad moꝛ
tē ęlauit ꝓ cultu dei.illud āt q̄ ꝺ dictū ē acceptū fuit ꝺ libro hebrai
carū q̄stionū:q̄ nō ē autentic⁹ nisi sup Genē. vt supra dictum est.
p Ipso anno. dicunt hebrei q hoc fuit in ꝓmo āno regni sui.et cō/
sequenter oꝛtet dicere q fuit in ꝓma die coꝛonationis sue:vt vide/
bit postea. q Et mense ꝓmo re.sui ape.val.do.dñi.vt tēplū posset
purificari r officiū diuinū celebrari.ad ꝓcludēdū tū ista achaz pater
eius clauserat ianuas templi: vt dictū est ca. ꝓcedenti.

Adduxitq;

Universidad de Sevilla Biblioteca

a Adduxitq; sa. rē. fm p̄dicta optet dicere q̄ ista adductio fuit eox vocatio ad diē sue cozonatiōis i q̄ etiā die i uitauit eos ad renouādum cultū diuinū. b Et ingre. eos i pla. oriētalē. i. in atriū sacerdotum vbi erat altare holocaustoz qđ erat in pte oriētali atrij ipius templi. c Et sāctificamini. p aquā lustratiōis z etiā p ornētiā ab vxoub⁹: z alia ad h̄ req̄sita. d Mundate domum dñi. qz achaz eaz fedauerat mult⁹ ad idolatriā p̄tinētibus. e Auerterūt fa. suas a tabernaculo dñi. retrocedēdo totalit⁹ a diuino cultu. Aliq̄ aūt exponūt aliter sz q̄ adorabant versa facie ad ozum solis opposito mō q̄ fiebat adoratio in tēplo. vbi fiebat versus occidētē. f̄ p̄ma expositio magis cōsonat lr̄e p̄ce. z sē. Cetera patēt vsq; ibi. f Eos elegit dñs. tribū enī leui elegit deus ad seruiēdum sibi: vt habeā Rume. ij. Cetera patēt i lr̄a. g Cōgregauerūtq;. Hic p̄fat describit mūdatio tēpli p sacerdotes z leuitas sāctificatos. cū dr: b Et sāctificati sūt. s. mō p̄dicto. i Et ingressi. iuxta mandatū regis. s. ad purgādū templū dñi. z modus purgationis ostēdit. cū dr: k Sacerdotes q̄z ingressi tē. dñi. leuite enī nō poterāt illuc ingredi: z ideo oportuit q̄ sacerdotes imundicias intus existentes deportarēt extra ad locū vbi leuite poterant accedere. Jdeo subditur:

l Jn vestibulo dom⁹ dñi. i. in atrio vbi leuite poterant ingredi. postea subdit tps i q̄ fecerunt istā purgationez cū dr: m Ceperūt aūt p̄ma die mēsis p̄mi mūdare. i illis enī dieb⁹ mūdauerūt atriū sacerdotes: vbi erat altare holocaustorum z mare eneū: z cetera ad sacrificiuz ptinentia. n Jn die octaua eiusdē mēsis tē. expliauerūtq; templum dieb⁹ octo. z hāc explationē fecerūt sacerdotes modo p̄dicto.

o Et in die sextadecia mēsis eiusdē tē. ex h̄ ptz qđ dictū ē supra. videlz q̄ si anno p̄imo z p̄mo mēse regni sui fecerit fieri ista: optet q̄ sacerdotes inchoauerint in die crastina cozonationis regis q̄ sextadecima die mēsis cōpleuerūt mūdationē z illaz fecerūt in q̄ndecim dieb⁹: z sic ezechias i die cozonationis sue aput pozas templi dñi: z ibidē congregans sacerdotes z leuitas iniunxit eis dictā purgationē z in crastino icepūt: z i h̄ apparet magna laus ezechie q̄ statim a

a valuas dom⁹ dñi: z instauravit eas. Adduxitq; sacerdotes atq; leuitas z congregauit eos i plateā oriē
b talē. Dixitq; ad eos: Audite me leuitę z sanctifica
c mini. Mūdate domū dñi dei patrū nrox: z auferte
d oēz imūdiciā d sāctuario. Peccauerūt pres nri z fecerūt malū i ospectu dñi dei nri dereliquētes eum.
e Auerterūt facies suas a tabnaculo dñi dei nri: z p̄buerūt dorsū. Clauserūt hostia q̄ erāt i porticu: z extinxerūt lucernas. Jncēsūq; n̄ adoleuerūt: z holocausta n̄ obtulerūt i sāctuario deo isrl̄. Cōcitat⁹ ē ita q̄z furor dñi sup iudā z hierlm: tradiditq; eos i cōmotionē z i teritū z i sibilū: sic ipi cernitis oculis vris. En corruerūt pres nri gladijs. Filij nri et filię nrę z uiuges captiue ductę sūt ppter hoc scelus.
Nūc igit̄ placet mihi vt ineam⁹ fed⁹ cum dño deo isrl̄: et auertet a nob furorē irę suę. Filij mei nolite
f negligere. Vos elegit dñs vt stetis coram eo: z ministretis illi. Colatisq; eū: z cremetis ei incēsū. Surrexerunt g̃ leuitę maath filj⁹ amasię: z ioel filius azarię d filijs caath. Dozro de filijs merari cis filj⁹ abdai: z azarias filj⁹ ialalehel. de filijs āt gersō ioha filj⁹ iēna: z edē filius ioaha. At vo d filijs elisaphā samri z iahihel. De filijs q̄ asaph zacharias z mathanias necnō d filijs hemā: iahihel z semei. Sz et
g d filijs idithū semeias z oziel. Cōgregauerūtq; frēs
i suos z sāctificati sūt: z igressi sūt iuxta mādatū regis z
k iperiū dñi: vt expiarent domū dei. Sacerdotes q̄z ingressi tēplū dñi vt sanctificarēt illud: extulerunt
l oēm imundiciam quā intro repererāt i vestibulo dom⁹ dñi: quā tulerūt leuitę z asportauerūt ad torrētē cedrō foras. Ceperūt aūt p̄ma die mēsis p̄mi
n mūdare z i die octaua eiusdē mēsis igressi sūt porticū dom⁹ tēpli dñi. Expiauerūtq; tēplū dieb⁹ octo
o z i die sextadecia mēsis eiusdē q̄d ceperāt impleuerūt. Jngressiq; sūt ad ezechiā regē: et dixerunt ei: Sāctificauim⁹ oēm domuz dñi: z altare holocausti vasaq; ei⁹ necnō z mēsā ppositiōis cum oibus vasis suis. Cunctāq; tēpli supellectilem quā poluerat rex achaz in regno suo postq̄m p̄uaricatus ē. z ecce exposita sūt oia coram altari dñi. Cōsurgēs
p q̄z diluculo ezechias rex adunauit oēs p̄ncipes ciuitat⁹: z ascēdit i domū dñi. Obtuleruntq; sit tauros septē: z arietes septē: agnos septē: et hircos septē
q p pctō: p regno: p iuda: p sanctuario. Dixit q̄z sacerdotib⁹ filijs aaron: vt offerrent sup altare dñi.
r Mactauerūt igit̄ tauros: z suscep̄erūt sacerdotes sāguinē: z fuderūt illud super altare. Mactauerūt etiā arietes: z illox sāguinē sup altare fuderūt. Jmmolauerūt agnos: z effuderūt sup altare sāguinē.
s Applicuerūt hircos p pctō coram rege z vniuersa
t multitudine: iposuerūtq; manus suas sup eos: et
v immolauerūt illos sacerdotes: z asperserūt sāguinē eorū coram altari p piaculo vniūso isrl̄ielis. Pro oi q̄pe isrl̄ p̄ceperat rex vt holocaustū fieret p pctō. Cōstituit quoq; leuitas i domo dñi cū cymbalis
x z psalterijs z citharis fm dispositionē dauid regis

p̄ma die sue coronatiōis q̄
cepit renouationez diuini
cult⁹ q̄ p̄z ex sium sacre
destruct⁹. appet etiā ex du
ctis mag malicia achaz: q̄
tantū atriū z tēplū pollue
rat q̄ sacerdotes et leuite
posuer̄t q̄ndecim dies ad
emūdatiōe. Dicit. n. b glo
sa hebraica q̄ imagies ido
latrie mīras affixerat i pa
rietib⁹ tēpli cū clauis fo
tib⁹ z magnis: z ideo cum
difficilr̄ate poterāt euelli
multa etiā de p̄tinētib⁹ ad
diuinū cultuz destruxerat
q̄ reparari oportuit ānq;
posset ibi diuin⁹ cult⁹ exer
ceri: z ideo oportuit tantū
d tpe apponi. Cetera patēt
lr̄a. p Cōsūrgēs. Post
tēpli expiationez. Dic p̄fat
describit expiatio tpli per
hostiaz īmolatiōes p̄per
cato. Jdo subdit: Obtule
rūtq; simul thauros septē
z arietes septē z agnos se
ptē z hircos septē. p pctō.
Cōsequēter ostēdit q̄ q̄
pctō. cū dr: q Pozro re.
rege z p̄ncipib⁹. n Pro
iu. i. p cōi xplo. Circa aūt
ista sciēdū q̄ lz Leui. tū.
p pctō p̄ncipis nō ponat
nisi vn⁹ hirc⁹ offerēdus et
p pctō sacerdot⁹ vn⁹ vitu
lus: z isti⁹ p pctō multitu
dinis: tñ Ru. xv. dr q̄ ex
hirco offerēdo p pctō: osse
rebat etiā vitul⁹ cū h̄ ho
locaustū: z ideo illō q̄ p̄cīt
Leuit. iij. n excludit q̄n i
sacrificio p pctō pinra of
ferri p̄nt: z debēt aliq̄n ma
xime q̄n fuerat mag pctō
multiplicatio: sic fuerat in
p̄posito: vt p̄z i p̄dict⁹: et
ideo cū septē hircis oblat⁹
p pctis regis z p̄ncipū et
sacerdotū z leuitaz z cēis
p̄lī fuerunt oblati tauri
arietes z agni i eodem nu
mero in holocaustum.
s Pro sāctua. i. p sacer
dotib⁹ z leuit⁹ ibidē mini
strātibus. t Applicuer̄t
q̄z hir. p pctō coram rege
tē. ex q̄ p̄z q̄ illa oblatio
p pctō erat p peccat⁹ oīm
simul. v Jmposuerunt
q̄z man⁹ suas sup eos. nō
singule p̄sone sed aliq̄ ge
rentes in hoc vicē oīm.
x Constituit quoq; leui
tas. Hic cōsequēter describ
it in dicta oblatiōe divi
na laudatio. cuz dicit: Cō
stituit quoq; leuitas in do
mo domini cum cymbalis
tē. non enī in tali oblatio
ne inuenit p̄ceptum in le
ge q̄ fieret talis imitatio
sed dauid hoc ordinauit z
prophete a deo inspirati.
ex quo patet q̄ veris dei p
pheris ita credendum est
sicut z legi. Cetera patent
vsq; ibi.

Precepitq;

a Precepitq; rē. Sermōib⁹ dō z
soph vidēt. i. cātic⁹ z laudib⁹ ab eis
dispositis. b Ezechias aūt. Hic cō
sequēter describit oblatio hostiaruz
et deuotione. Cū subdit: c Acce
dite z offer. victias z lau. i domo dñi.
q̄ntū lr̄a vsq; ibi: d Sāctificaue
rūtq; dño bo. septentos: z oues tria
milia. nō fuerūt isti tūc īmolati sz reservati ad īmolādū tpe cōpetēti: z ideo
dicunt sctificati: q̄ nō poterāt d
cetero ad vsus alios applicari.
e Sacerdotes vo pauci erāt q̄ possent tūc officiū exercere: q̄ p̄les eozū
nō erāt sufficienē sctificati. vt postea
subdit. f Nā z le. fres eox adiuue
rūt eos. licet eīs detractio pelliū p̄tineret ad sacerdotū officiū: tū leuite
poterāt in h̄ adiuuare sacerdotes in
necessitate: multa enī licent rōne ne
cessitat⁹ q̄ alis nō licerēt. Jō subdit:
g Donec ipleret op⁹ z sctificarent
antistites. i. sacerdotes quox p̄les nō
erāt sufficienē sctificati: cui⁹ vna cā h̄
dict. Cū dr: h Leuite q̄pe fa. ritu
san. q̄ sacerdotes: z ideo in minori tpe
fuerāt purificati z sic potuerūt iuua
re sacerdotes purificatos loco illox
q̄ nōdū erāt sufficienē purificati. Alia
causa fuit vt dicit glosa hebraica: q̄z
sacerdotes p ipm achaz fuerāt elōgati de hierlm: z ideo nō venerunt ita cito
p̄les cox: q̄z nō credebāt q̄ cult⁹ diuinus deberet ita cito reparari p⁹ mor
tem achaz: z ideo non fuerūt ita cito
purificati. i Veratusq; ē ezechias
rē. z vna cā huiⁿ leticie h̄ dict. cū di
citur: k De repente quippe h̄ fieri
placuerat. rex enī z p̄les nō solū gaudebāt de ipletiōe ministerij: sed etiā
de modo iplendi. s. in tpe tā breui: ex
q̄ videbāt mag⁹ op⁹ dñi q̄ h̄uanū: z
sic erat fm veritatē. Ca. XXIX

Moraliter. † Igit̄ ezechias regre
cepit cū. xxv. esset ānox tē. Per ezechiā q̄ fortitudo dñi iterp̄tat. Cōstantinus imperator p̄ducient allegorice significat: cui dñs dedit fortitudinem
extirpādi quattuor tyrānos xp̄ianorū p̄secutores in q̄ttuor ptib⁹ mundi
s. Maximū i oriēte: Seuerū i italia:
Maxētiū rome: Liciniū i alexādria
Quibus destructis z ipo Cōstātino
baptizato: ecclie pozrē romanū aperuerūt: et alie p̄les edificate de novo de Cōstantini mādato: z sacerdotes catholici cū ceteris ecclie ministris
ad cultū diuinū: sicut ezechias fecit
templū aperiri z ad obsequia diuina
sacerdotes z leuitas ac etiā q̄līn applicari. Aliter p ezechiā q̄ iterp̄tat fortitudo dei potest dici filius cōuenienē intelligi q̄ dicit dei virtus. j. Cor. j. ca.
Predicamus xp̄m dei virtutē. Per
tēplū aūt mēs hūana in quo deus habitat p gratiā. j. Cor. iij. Templum
dei sanctum est quod estis vos. Hoc
autem templum polluitur per peccatum. z maxime si fuerit per assuefactionem continuati: sicut fuerat a tempore achaz patris ezechie. lucerne vero extinguuntur per gratie subtractionem. z ostia clauduntur p mentis obstinationē: sed per verum ezechiā scz
dei filiū aperiunt̄ ostia quando peccator verā concipit contritionē. templum etiam purgat per integram cō

r gad vidēt̄ z nathā pphē. Siqdē
dñi p̄ceptū fuit p manū pphaz ei⁹.
Steterūtq; leuitę tenentes organa
dō: z sacerdotes tubas: z iussit ezechias vt offerrēt holocausta sup altare. Cunq; offerrēt holocāusta: ce
perūt laudes canere dño z clangere
tubis atq; i diuīsis orgāis q̄ dō rex
isrl̄ p̄parauerat ꝓcrepare. Oi āt turba adorāte: cātores z hi q̄ tenebāt
tubas erāt i officio suo dōec cōplere
a tur holocaustū. Cūq; finita eēt oblatio: icuruat⁹ ē rex z oēs q̄ erāt cū
eo z adorauerūt. Precepitq; ezechias z p̄ncipes leuitis vt laudarēt dñm
fmōib⁹ dō et asaph vidēt̄. q̄ laudauerūt deū magna leticia: z icuruato
b genu adorauerūt. Ezechias āt ē h ad
c didit: Implest̄ man⁹ vras dño. Accedite z offerte victias z laudes in
domo dñi. Obtulit g̃ vniūsa multitudo hostias z laudes z holocausta mē
te deuota. Pozro numer⁹ holocaustox q̄ obtulit multitudo h fuit. thauros. lx. arietes. c. agnos. cc. Sctifica
d uerūtq; dño boues septēos z oues
e tria mil. Sacerdotes vo pauci erāt
nec poterāt sufficere: vt pelles holocaustox otraherēt. Elī z leuitę fres
f eox adiuuerūt eos dōec ipleret op⁹: z
g sctificarent̄ atistites. Leuitę q̄pe fa
cilioꝛ ritu sctificāt̄ q̄ sacerdotes. Fuerūt igit̄ holocausta plima: adipes
pacificox: z libamina holocaustox:
i z cōplet⁹ ē cult⁹ dom⁹ dñi. Letatusq; ē ezechias et oīs p̄l's: eo q̄ misterium dñi eēt expletū. De repente q̄pe
k h fieri placuerat. La. XXX

Jsit q̄z ezechias ad oēz isrl̄ l+
et iudā: scripsitq; epl̄as ad
efraī et manassē: vt vēirēt
ad domū dñi i hierlz: z facerēt pha
se dño deo suo. Jnito g̃ ꝓsilio regis z m
p̄ncipū z vniūsi cet⁹ hierlm: ōcreue
n rūt vt facerēt phase mēse scōo. Nō ei
occurrerāt facē i tpe suo: q̄z sacerdo
o tes q̄ possēt sufficē sctificati n̄ fuerāt:
p p̄pl's nōdū congregat⁹ fuerat i hieru
q salē. Placuitq; fmo regi z oi multitu
r dini z decreuer̄t vt mitterēt nūcios
s i vniūsū isrl̄ de bersabee vsq; dan vt
vēirēt z facerēt phase dño deo isrl̄.
i hierlm. Alti ei n̄ fecerāt sic i lege
t scptū ē. Perrexer̄tq; cursores cū epl̄is
ex reg̃ pcipio z p̄cipū ei⁹ i vniūsū isrl̄ z
v iudā iux̄ id qđ rex iusserat ꝓdicātes:

fessionem: z lucerne reaccenduntur p
gratie recuperationē: z oblationes
offerūtur per debitā satisfactionē:
sacerdotes autē cōcrepāt tubis et
leuite instrumentis musicis per deuotarū oratiōnē z laudū iubilationem. Ca. XXX

Jsit quoq; ezechias. Hic cō
sequēt describit celebratio
pascalis būficij. Celebrat ei
istud festū in memoriā būficij edu
ctionis filioꝛū isrl̄ de terra egypti.
Jgitur circa hāc celebrationē eē
chias de cōsilio sacerdotū die instituit. sedo ad hoc populū inuitauit
ibi: Placuit. tertio solēnit celebranit. ibi: Cōgregatiq; sūt. Circa primū dicit: m Jnito ergo consilio
regis et p̄ncipū z vniuersi cet⁹ hierusalē: ita est in hebreo z in libr⁹ cox
rectis. aliqui enī libri male habent
israel. n Decreuerunt vt facerēt
phase mense secūdo. quia p̄cipitur
Nu. ix. q̄ si aliqui sint ipediti celebrare phase mense primo. xiij. die
mensis vt p̄cipitur Exo. xij. q̄ faciant mense secūdo quarta decia die
mensis. rex aūt et totus p̄pl's p̄mo
mēse fuit legitime impeditus: quia
sacerdotes nō cōpleuerūt purgationem templi ante die sextā decimam
illius mensis: vt patet ex dictis ca.
precedenti: z ideo nō potuerunt celebrare pascha illo mēse: quia in illa
celebratione debent offerri sacrifi
cia solennia in templo domini que
offerri non poterant ante purgationem templi. Alia etiā cā exprimitur. cū dicitur: o Quia sacerdotes qui possent sufficere p tanta solennitate. p Sanctificati non
fuerant. z ideo dato q̄ tēplū fuisset
ante purgatū: tamē oportebat differri celebrationē pasce ꝓpter insufficientiā sacerdotum. Tertia etiaz
causa additur. Cū dr: q Et p̄pl's
nōdū cōgregat⁹ fuerat in hierlm. q̄
tamē debebat cōgregari in solēnitate pascali. Ter enī in anno debebāt omnes masculi cōparere in hierusalē cozā domīo: vt habet Exo.
xxiij. scz in festis pasce pentheco
stes et tabernaculoꝛū: dispensaba
tur tamen de duobus vltimis festis
cum illis qui erant remoti a hierusalem nō autē de primo: z ideo non
potuerunt cōgregari ita cito de lō
ginquis partibus a hierusalē. Jtē
non poterat immolari phase nisi in
hierusalem: vt habetur Deuteroñ.
xvj. z quia tempore achaz iste solēnitates cessauerant: ꝓpter quod
non venisset populus remotus nisi fuisset p lr̄as eēchie mādatū: ꝓpter qđ vēit tardi⁹. r Placuitq;
fmo. Hic p̄fat describit iuitatio populi ad diē pasce determiatū: z p
lr̄as reg⁹ missas nō solū ad illos d
regno suo: h etiā ad illos q̄ erāt in
toto regno isrl̄. nō dr: s At mitteret nun. tē. termi sunt tot⁹ terre ꝓmissiōis fz suā lōgitudiez: vt freq̄nter dictū ē. t Alti ei nō fe. tē. vi
delicet q̄libet āno: q̄z tpe achaz nō
vēiebat p̄pl's ad hāc solennitatē: q̄z
quātū potat cultū dei remouerat.
v Predicātes. vt reuertēt ad deum z ei⁹ cultū: z maxie i solēnitate

J pascali

Filij isrl reuertimi ad dñm deū abrahā t ysaac t israel: t reuertetur ad reliquias q̄ effugerunt manus regis assyriorū. Nolite fieri sic patres vri et fatres q̄ recesserūt a dño deo patrū suoꝝ: t tradidit eos i interitū vt ipi cernitis. Nolite indurare ceruices vras sic patres vri. Tradite manꝰ vras dño t venite ad sctūariū eius: qđ sanctificauit in eternū. Seruite dño deo patrū vestroꝝ t auertet a vob ira furorꝭ ei. Si ei vos reuersi fueritꝭ ad dñz ffes vri t filij vri habebunt miseri cordiā coram dñis suis q̄ illos duxerūt captiuos: t reuertent in terrā hāc. Pius enī t clemēs est dñs deus vester t nō auertet faciē suā a vobis: si reuersi fueritꝭ ad eū. Igit cursores pgebāt velocit de ciuitate in ciuitatē p terrā efraim t manasse vsq̄ ad zabulon: illis irridētibꝰ t subsānātibꝰ eos. Attamē q̄dā viri ex aser t manasse t zabulō acqescētes ysilio venerūt hierꝭ. In iuda vero facta est manus domini: vt daret eis cor vnum: et facerēt ꝑm p̄ceptū regis t principū verbū dñi. Cōgregatiꝰ sūt in hierlm ꝓpli multi vt facerēt solennitatē azymoꝝ i mēse scdo. Et surgētes ōstruxerūt altaria q̄ erāt i hierlm atq̄ vniuersa in q̄bꝰ idolis adolebaꝝ icēsū subuertētes: ꝓiecerūt in torrēte cedrō. Immolauerūt aūt phase decia q̄rta die mensis scdi. Sacerdotes q̄ atq̄ leuitē tādē sctificati obtulerūt holocausta in domo dñi. Steteruntq̄ in ordine suo iuxta dispositionē t legē moysi hominis dei. Sacerdotes vero suscipiebant effundendū sanguinē de manibus leuitarū: eo q̄ multa turba sanctificata nō esset: t idcirco immolarent leuitę phase his qui non ocurrerant sanctificari dño. Magna etiā pars populi de efraim t manasse t isachar t zabulon que sanctificata non fuerat comedit phase: non iuxta quod scriptuz est: Et orauit pro eis eçechias. dicens: Dñs bonus propitiabitur cūctis qui in toto corde requirūt dñm deū patrū suoꝝ: t nō imputabit eis q̄ minus sanctificati sunt. Quē exaudiuit dominꝰ t placatꝰ ē pplo. Fecerūtq̄ filij isrl q̄ iuēti sūt in hierlm solēnitatē azymoꝝ septē diebꝰ in leticia magna: laudātes dominū per singulos dies. Leuitę q̄ t sacerdotes p organa q̄ suo officio cōgruebāt. Et locutꝰ est eçechias ad cor omniū leuitaꝝ q̄ habebāt itelligētiā bonā super dño: t comederūt septē diebꝰ solēnitatis immolantes victimas pacificoꝝ: et laudātes dominū deum patruꝫ suoꝝm. Placuitq̄ vniuersę multitudini vt celebrarent etiā alios dies septem: qđ t fecerūt cū ingēti gaudio. Eçechias aūt rex iuda ꝓbuerat multitudini mille thauros t septē milia ouiuꝫ. Principes vero dederāt pplo thauros mille: t oues decē milia. Sactificata ē ergo sacerdotū plima mltitudo: t hilaritate pfusa ois turba iuda: tā sacerdotū t leuitarum q̄ vniuersę frequētię q̄ venerat ex isrl. Proselitoꝝ q̄ de terra isrl et habitantiū in iuda. Factaq̄ est grandis celebritas in hierlm q̄lis a diebꝰ salomōis filij dō regis isrl nō fuerat i ea vrbe. Surrexerūt aūt sacerdotes atq̄ leuitę bñdicētes pplo: t exaudita ē voxꝫ eoꝝ. Peruenitq̄ oratio in habitaculū sanctū ęli.

pascali iminēte. a Et reuer. ad relt. isrl q̄ effugerāt regis assyriorū: qrvna ps ꝓpli isrl iā erat captiuata per theglatphalasar regē assyriorū et trāslata i assyrios: vr dñ. iiij. Reg. xv. b Tradite ma. ve. dño. ꝑmittēdo q̄ ei fuiatis fidelit: t ꝫ nō solū ꝓficiet vob ꝫ etiā animis vrīs iā in captiuitatē ductis. ꝛō subdit: Si enī vos reuersi fueritꝭ ad dñm: fratres vrī t filij habebūt misericordiā coram dñis suis. c Illis irridē. t subiūgāti bus. erāt ei iā habituati in idolatria: t ꝛō irridebāt ammonitionē de cultu dei. d Attamē q̄dā viri ex aser manasse ꝛc. qz inf illos de regno isrl remāserāt alij viri boni q̄ nō coluerāt idola: ꝫ q̄ dixit dñs ad beliā. iij. Reg. xix. Et relinquā mihi in isrl septē milia virorū q̄ genua nō fūt curuata añ baal. e In iū. xo fa. ē magnū. a deo enī specialit factū ē q̄ oēs vnanimit assenti rēt ordiatiōi regis de celebratiōe paschali. f Cōgregatiꝰ in hie. Dic ꝙr describit ipi pasce solēnis celebratio. t scdo supꝛ additio. ibi: Placuitq̄. Circa ꝑmū ꝓiō pōit idolatrie destructio q̄ impediebat dñū cultū: qz ꝑmo remouēda fūt impedimēta: t ꝛ ē q̄ dz. Et surgētes ōstruxerūt altaria ꝛc. t scdo subdit pasce celebrano. cū dz: Immolauerūt aūt phase ꝛc. g Sacerdotes q̄z ꝛc. dic tādē: qz milti eoꝝ tardauerūt vēire in hierlm rōnabꝰ dict ca. pce. h Sacerdotes xo ꝛc. Exo. xij. vbi pcipit immolatio agni paschal: ꝫ dz q̄ ꝛ ē q̄ sdicit: i Eo q̄ milta turba scificata nō erat. i. nō poterāt scificari dño vñ sdicit: k Cōedit phase t ē. qz debebat cōedi tm a mūdis: ꝛ tūc fuit dispēsatū cū istis ꝺ comestiōe: nō aūt ꝺ immolatiōe: qz maior purificatio reqrebat i immolātibꝰ q̄z in comedētibꝰ tm: sic t i noua lege maior scitas reqrit in sacerdote ꝙ sterāte q̄z in pplo cōicāte. l Exorauit ꝓ eis eçechias vt tal defectꝰ sufficiētis purificationis nō noceret eis ipediēdo sacramti effectū. m Exaudiuit dñs. in libro de hebraic. q̄stiōibꝰ dz q̄ ista exauditio fuit ꝓcepta ꝓ ꝙ ꝛ imūdi alis cōedētes agnū pascalē subito moriebāt ꝛ tūc nō fuerūt mortui: ꝫ ꝛ nō videt rōnabilit dictū: qz sic eçechias t pplс tētasset dñm: t iō magis dicēdū q̄ ꝓpt necessitatē t pli deuotionē fuit cū eis dispēsatū tpe ei necitat. aliq̄d fuit lictū ꝛō legalia qđ tm alis nō eēt: sic dz. et viri ciꝰ comederūt panes ꝓpositiōis licite. ꝼm q̄ dicit saluator Matth. xij. t eodē mō pōt ꝺ dici: qz isti erāt i tali statu q̄ nō poterāt vltra tardare ad cōedēdū phase. s. q̄rtadecia die mensis scdi. Sil cultꝰ iteriorz q̄ ꝓsistit i fide t deuotione dū supplet aliquē defectū q̄ ꝓsistit i exteriori cultu: maxie qz sacramēta legis nō erāt accepta nisi ex fide t deuotiōe suscipiētiū: t iō licet isti nō eēnt sufficient purgati ab aliq̄ i mūdicia respiciēte cultū exteriorē: vt pote ex tactu alicuius rei imūde vl hmōi: tm ꝓpt fidē t deuotionē ad comestiōez agni paschal supplētē hmōi ōfectū fuit cū eis dispēsatū: t ꝺ ē qđ dixit eçechias. n Dns bonꝰ ꝛc. septē diebꝰ ꝓ festo paschali qđ tm ꝺbebat durare: vt hr Exo. xij. o In leticia magna. q̄ nō ꝓcedebat ex dissolutione ꝫ ex deuotiōe. ꝛō sdicit: Laudātes deū p sin. dies. Et sequit: p Placuitq̄. Dic ꝙr describit ad ꝓdictā solēnitatē additio: qz celebrauerūt. vij. diebꝰ aliꝰ ad qđ nō tenebāt. q Mille thauros t septē milia ouiū: ista offerebant in hostias pacificas quarū magna ps erat offerētiū: t de ist. cōedit ppls ill septē diebꝰ postq̄ obtulerāt sacrificia t laudes t oꝛōes dño oī die. r Fuit ē grādis celebritas i hie. q̄. a di. salo. fi. dō re. isrl in ea vrbe nō fuerat: licet ei maior pls aliq̄n ꝓuēisset tm non erat tāta exultatio: qz nō erat ibi aliq̄ nouitas: eo q̄ libet anno celebrarēt pascha tpe suo: sed qz achaz clausit ianuas templi: t sic plurib annis hec celebritas cessauit: propter qđ quando eçechias eam renouauit fuit maior exultatio: quia noua placent et delectant.

s Peruenitq̄ oratio in ha. sācrum celi. i. fuit exaudita cora deo: t vt ꝺ dic glo. hebraica fuit ꝺ ꝓceptū eo q̄ rex t ꝓncipes. pplс: leuite t sacerdotes valde ꝓsperati sunt in opibus suis:

Wlit q̄s

Dozali. † Misit q̄z eçechias ꝛc. Per La. XXX eçechiam significat dñs nr ihesus xp̄s vt p̄dictū ē: t sic p nūcios ab eo missos ītelligūt apli aliiq̄s discipuli ꝙ ad p̄dicādū euāgeliū per orbē ab eodē missi. Matth. vl. Estes i mūdū vniūsū p̄dicate euāgeliū oi creature. † Perrexerūtq̄ curso. cū epłis re. ꝛc. Per q̄s significat sollicita. ꝓmptimdo apłoꝝ alioꝝq̄ discipuloꝝ a diplēdū xp̄i mādatū qđ ꝙ ex ꝺ q̄ a tpe apłoꝝ p̄dicatū fuit euāgeliū vt vr p orbē vniuersū: mā ab hierlm q̄ ē i medio climate terre habitabil exierūt apli aliiq̄ discipli ad p̄dicādū p orbē euāgeliū: t adhuc viuē te Petro p̄dicatū fuit xp̄sus occidētē vsq̄ ad mare occeanū: qđ ē termin terre habitabil: qđ ex ꝺ apparet qz senonis ē q̄dā eccla q̄ vocat scti Petrinint: eo q̄ ipo viuēte fuit ꝓmo ꝓstruēta p scm Sauinianū t p altos eī socios fuit p̄dicata fides i ptib mari. ꝓpinqoribꝰ: t sic viuēte Petro sic p̄dicatū fuit euāgeliū xp̄sus occidētē: ita. ꝙ habilit dz ex p̄dict q̄ p̄dicatū fuerit in alijs ptib orbis. † Illis irridētibꝰ ꝛc. Per qđ significal q̄ nō oēs crediderūt ad discipulos xp̄i p̄dicatione: ꝫ multi intulerūt eis vituꝑia magna t plmis eoꝝ ēt mortē: q̄z imitatores sunt q̄ sequūt p̄dicatores veritatis t p̄dicationē eorū deridēt. † Attn q̄dā viri ex aser ꝛc. Per q̄s significat fuerūt illi q̄ deuote susceperūt fidē t sic venerūt in hierlm q̄ i allegorico sensu signat eccl̄iam militātē vt facerēt solēnitatē aḡy moz. i. in aḡymis sinceritat t veritat: ꝓut docet Apls. j. Corinth. v. Sacerdotes q̄z atq̄ leuite ꝛc. Per q̄s oīdit q̄ mīstri eccle mūdi t puri p ceterꝭ debēt eē ad offerēdū eukaristie sacramētū. † Et orauit ꝓ eis eçechias. Per qđ significat q̄ dei filꝰ ingītū hō ꝓ mēbris suis infirmis orat patrē.

Glo. ordi.

Q Unqz ꝺ ꝛc. Frequerūt simulacra. Pꝰ aduētum sal natoꝝ nō solū ꝺ hierlm q̄ i iuda ꝫ in cūctis natiōibꝰ orbis ōstructa ē idolatria t diabolī corruit superbia: t crescēte numero fidelium decrescit cultura demoniorū: donec i fine mūdi obruaꝫ mors nouissima: t regēdit dñs solꝰ in die illa.

ℱ Obtura.

a c Q Unqz hēc fuissent rite celebrata: egressi sūt ē ois isrl q̄ iuēt fuerat in vrbibꝰ iuda: t fregerūt simulacra: succiderūntq̄ lucos: demoliti sūt excelsa t altaria destruxerūt nō solū de vniuerso iuda t beniamin ꝫ t de efraim q̄z t manasse: donec penitꝰ euerterēt. Reūsiq̄ sūt oēs filij israel i possessiōes t ciuitates suas. Eçechias ꝺ cōstituit turmas sacerdotales t leuiticas per diuisiones suas: vnūquēq̄ i officio ꝓ tā sacerdotū videlicet q̄z leuitaꝝ ad holocaustaꝝ pacificaꝝ vt ministrarēt t ꝓfiterēt: canerētq̄ i portis castroꝝ dñi. Pars autē regis erat vt de ꝓpria eius substātia offerret holocaustum mane semp t vespe. Sabbatis q̄z t kalēdis et solēnitatibꝰ cęterꝭ sic scriptū est in lege moysi. Precepit etiā pplo habitātiū hierlm vt darēt partes sacerdotibꝰ t leuitꝭ: vt posset vacare legi dñi. Qđ cū pcepisset in aurib multitudis: plimas obtulere ꝓmitias filij isrl frumēti vini t olei. Abelis q̄z t omniū q̄ gignit humꝰ decias obtulerūt. Sz t filij isrl t iuda q̄ habitabāt i vrbibꝰ iuda obtulerūt decimas boū t ouiū. Decimasq̄ sanctoꝝ q̄ vouerāt dño deo suo: atq̄ vniuersa portantes fecerūt aceruos plurimos. Mense tertio ceperūt aceruoꝝ iacere fūdamēta: et mense septimo compleuerūt eos. Cumq̄ ingressi fuissent eçechias et principes eius viderunt aceruos: et benedixerūt domino ac populo israel. Interrogauitq̄ eçechias sacerdotes et leuitas cur ita iacerent acerui?

Additio

In ca. xxx. vbi dz i postilla: Comedit phase nō iuxta quod scriptū est: qz debebat comedi tm a mundis.

Additio. Exo. xij. vbi dz de immolatiōe t comestione agni paschal: nulla fit mētio de ꝺ q̄ reqrāt purificatio in immolātibꝰ pasca: idifferenter ei dic: Immolabitꝰ eū tota multitudo filioꝝ isral. Ex q̄ ꝓz q̄ nō reqrebat q̄ esset purificat ; ꝓut dz in postilla: nec aliq̄d hmōi: ꝫ tm in cōmestione fit mētio de mūdicia: circūcisiōe t assignatione hmōi. Sil itudo āt q̄ iducit de noua lege nō vr valere: sacerdos cū ꝓsecrās repētat xp̄m q̄ ē ꝓncipal acto: vt ipa xba ꝓsecrationis demōstrāt: ꝫ immolās agnū paschalē nō repētabat xp̄m sed potiꝰ figurabat q̄ xp̄s immolādꝰ erat ꝓ multitudie filioꝝ isral.

Replica sup ꝓiō t decio ꝓmi libri: t sup septio t triceſimo secundi paralipomenon. Sequitur:

Replica. In libris Paralipo. pauca tangit Bur. id qđ de origine hebreo. tāgit. j. ca. Lor. vide Gen. x. qđ tāgit circa. x. ca. ꝺ saluatōe vl dānatōe Saul vide. j. Reg. vl. Qđ aūt tāgit circa. vij. ca. scdi li. de festo col lecte siue cet. vide. ꝺ. Lenī. xxiij. Sz ꝺ illꝰ qđ tāgit de. xxx. ca. vbi postillator dic immolātes pasca eē debere mūdos: cū comedētibꝰ fuit dispēsatū: qz nō tāta reqrit mūdicia i comedēte: sic immolāte: ponēs exēplū de euāgelio: vbi reqrit maior sctitas i sacerdote ꝙsecrāte q̄z in pplo comedēte: obijcit Bur. q̄ nō dz de mūdicia immolāt: ꝫ ꝺ ē ꝺ clarū textū. Obijcit etiā ꝺ iustitudinē: qz ꝙsecrās repētat xp̄m: nō āt immolās: ꝫ ꝺ ē falsū: qz oblatio repētat xp̄m t agnū nō sacerdos offerēs: cuius ei ꝓferat xba xp̄i. ꝺ ē mīstralit: ex ꝺ ꝫ repētat xp̄z oblatū: ꝫ potiꝰ immolātē: ꝓ illa ei xba uterā q̄tidie oblatio. Cetera patēt.

Nico. de lyra

Capitulum: XXXI

a c Unqz ꝺ fuissent rite celebrata. Dic ꝙr sub eçechia describit reparatio sacerdotal misterij. Circa qđ ꝑmo describit idolatrie ōstructio. cū dz: Fregerūtq̄ simulacra ꝛc. t ꝺ rōnabilit: qz ꝑmo debēt remoueri ipedimēta sacerdotal misterij t hmōi sūt oīa ad idolatriā ptinētia. scdo describit reparatio sacerdotalis misterij. cū dz: Eçechias aūt. vbi eçechias ꝑmo sacerdotes t leuitas i officijs suis restituit. scdo de victualib eis. ꝓuidit. ibi: Precepit etiā. tertio de ꝓcuratoribꝰ in istis ordinauit. ibi: Fuit āt ꝓfect. Snia ꝑme ptis ptz in lra vsq̄ ibi: b Canerētq̄ i por. ca. dñi. cārit ꝺ dicunt atria sacerdotū vbi habitabāt sacerdotes ianitores et alij q̄ custodiebāt tēplū. c Pars āt regis ꝛc. holocaustū sp mane t vespe. i. iuge sacrificiū t cetera q̄ sequūt: t ꝺ fecit eçechias ex ꝓpria deuotiōe: qz tota cōitas debebat talia ministrare. d Precepit ēt pplo. Dic ꝙr describit q̄liter eçechias ꝓuidit eis de victualib. cū dz: Precepit ēt pplo habitātium hierlm vt darēt ptes sacerdotibꝰ t leuitꝭ. s. decias t ꝑmitias q̄ erāt assignāte eis p legē. e Vt possent vacare legi dñi. videlicet studēdo: docēdo: tēplū officiādo. istō ei sp fuit obseruatū apud omnes q̄ illi qui intēdebāt studio t cultui diuino acciperent necessaria victꝰ a pplo: ꝙr qđ etiā sacerdotes egypti tpe famis nō fuerūt cōpulsi vēdere possessiōes suas sic alij: qz ipis statuta cibaria ex horreis publicis ꝓbebātur: vt hr Gen. xlvij. c. f Plurimas obtulere ꝑmit. quātitas aūt ꝑmitiarū nō fuit determiata in lege: ꝫ ꝑmo fuit facta volūtarie ꝼm deuotionē dātiū: postea vero ꝓpter auariciā crescentē: qz milti parū aut nihil dabāt. ꝓ sapientes hebreorū fuit determinatū q̄ ad minꝰ ꝙrageſima ps darēt: illi tamen qui erāt magis deuoti dabāt quadrageſimā: medij vero quinquageſimā. t hoc idē dicit i collationibus patrū collatione ꝑma Theone abbatis. g Mellis q̄z. licet de melle nō posset fieri oblatio que tota vl ꝼm partē cremarēt sup altare: vt hr Leuit. ij. tm inde debebāt dari ꝑmitie cedentes in vsū sacerdotū: hebrei tm dicūt q̄ nomine mellis intelligūtur hic dulces fructus: vt dactili: ficus t hmōi. h Et omnium q̄ gignit humus. Dicit aūt Ra. Sa. sup Deut. xxvj. q̄ ꝑmitie q̄stū ad terrenascentia dabant tm de septē rebꝰ. scz frumēto: hordeo: vinea: oliua: malogranato: ficu t palma: tm poterāt homies de alijs dare ex speciali deuotione: t sic factū fuit ꝺ. i Decimasq̄ sanctoꝝ ꝼm hebreos iste sūt decime quas leuite dabāt sacerdotibus de decimis q̄s recęperant a pplo: vt habet Nu. xviij. ca. k Mense tertio ceperunt aceruorum iacere fundamenta: id est principia q̄ sub sunt illis q̄ superapponūt. l Interrogauitq̄ eçechias. quia mirabatur de tantis aceruis victualium.

Respondit illi azarias sacerdos primꝰ de stirpe sadoch dicēs: Ex q̄ ceperunt offerri p̄mitie in domo dñi: comedimꝰ et saturati sumꝰ et remanserunt plurima: eo q̄ bñdixerit dñs pl̄o suo. Reliquiaꝝ autez copia ē ista quā cernis. Precepit igit ezechias: vt prepararēt horrea in domo dñi. Qō cū fecissent intulerūt tā primitias q̄ decias ⁊ gēūq̄ vouerāt fideliꝫ. Fuit aūt prefectꝰ eoꝝ chonenias leuita ⁊ semei frater eiꝰ secūdꝰ. Post quē iehihel ⁊ azarias ⁊ nahath et asahel et hierimoth: ioçabath quoq̄ et ielihel ⁊ iesmachias et maath ⁊ banaias p̄positi sb māibꝰ chonenie ⁊ semei frīs eiꝰ ex impio ezechie regl et azarie pontificl domus dñi: ad quos omnia pertinebāt. Chorezꝰ filiꝰ iemna leuites ⁊ ianitor orientalis portē: prepositus erat his q̄ spōte offerebanꝫ domino: p̄mitijsq̄ ⁊ consecratl in sancta sanctoꝝ. Et sub cura eiꝰ eden ⁊ beniamin: iesue ⁊ semeias. Amarias q̄z et sechenias in ciuitatibꝰ sacerdotum: vt fideliter distribuerēt fratribus suis ptes: minoribus atq̄ maioribus: exceptis maribꝰ ab annis tribus et supra: cunctis q̄ ingrediebantur templuz dñi. Et q̄quid per singulos dies cōducebāt in ministerio atq̄ obseruationibus iuxta diuisiones suas: sacerdotibꝰ per familias et leuitis a vicesimo anno ⁊ supra per ordines ⁊ turmas suas: vniuersęq̄ multitudini tā vxoribus q̄ liberis eoꝝ vtriusq̄ sexus fideliter cibi de his q̄ sanctificata fuerant prebebātur. Sed et filiorum aaron p agros et suburbana vrbium singularum dispositi erant viri: qui partes distribuerent vniuerso sexui masculino de sacerdotibus et leuitis. Fecit ergo ezechias vniuersa que dixim̄ in omni iuda. Operatusq̄ est bonum et rectum et verū coram domino deo suo in vniuersa cultura ministerij domꝰ dñi iuxta legē ⁊ cerimonias: volens requirere deuz suū in toto corde suo. Fecitq̄ et prosperatus est.

A 4. Re. 18. c

Ca. XXXII

Post que et huiusmodi veritatē venit sennacherib rex assyriozū: ⁊ ingressus iudaz obsedit ciuitates munitas: volēs eas capere. Qō cū audissz ezechias vēisse scz sēnacherib: ⁊ totū belli ipetū vti ptra hierlm: inito cuz p̄ncipibꝰ q cōsilio virisq̄ fortissimis vt obturarent capita fontiuz qui erant extra vrbē: ⁊ hoc omnium decernēte sētētia cōgregauit plimā multitudinē et obturauerūt cūctos fōtes ⁊ riuū q̄ fluebat i medio terrę dicētes: Ne veniant reges assyriozū ⁊ inueniant aquarū abundantiā

Ca. XXXII

a Obturauerūt cunctos fontes. Contra paganos et hereticos pugnantes diligens cautela adhibenda ē ⁊ velāda mysteria. Unde: Nolite sanctum dare canibꝰ: neq̄ mittat' mar. aū poz.

Edificauit

a Rndit illi azarias sacerdos p̄mus. i. maior: ⁊ iste restitis ofle regi thurificare volēti: vt dictū est. ē. xxvj. b Remāserūt plima. s. de p̄mitijs ⁊ decimis habito sufficiēti victu sacerdotū ⁊ leuitarū. c Eo q̄ bñdixit dñs pplo suo. i. abūdare fecit in bonis tpalibꝰ: et vt patet ex p̄dictis. d Precepit igit ezechias vt p̄pararēt horrea: vt ibi reponerentꝫ ea q̄ .ptūc erāt suplua ⁊ vsq̄ ad tps cōgruum suarent. e Fuit aūt pfectꝰ. Hic ꝑ̄r ostēdit qlit ezechias p uidit de fidelibꝰ plonis ad cōsernādū p̄dicta ⁊ .pcurādū ea q̄ essent .p sacerdotibus ⁊ leuitis recipiēda ⁊ ad cōsernādū deo obiata ⁊ cōsecrata: ⁊ patet lra vsq̄ ibi: f Et cōsecratis in sctā sctoꝝ. Nō accipit bꝰ sctāsctoꝝ .p pte interiori tēpli in q̄ erat arca testamēti q̄ .ptie dicebat sctāsctoꝝ .put accipit cōiūctiue: sed b accipit diuctiue in sctā q̄ sūt de numero sctoꝝ: oia enī deo ꝓsecrata dicebāt sctā ⁊ de numero sctoꝝ. g Exceptis maribꝰ ab annis trib⁹ ⁊ supra. Licet ei leuite numerentꝫ Nu. iij. ab vno mense ⁊ supra. hoc tamen factū est vt acciperentur pro redemptione primogenitoꝝ alia rum tribuum: sed de distributionibꝰ que fiebant leuitis nō recipiebatur .p eis donec haberent tres annos. Sequit postea: b Et leuitis a vicesimo anno et supra. Nu. iiij. accipiunt leuite ad ministeriū tabernaculi a tricesimo anno vsq̄ ad quinquagesimū annū: ⁊ Nu. viij. a vigintiquinnq̄ annis: ⁊ sicut dictū fuit ibidē non instituebatur ministri nisi in tricesimo anno: tamē a vicesimo q̄n to anno exercebanꝫ in aliquibus officijs: vt sic in illis quinq̄ annis experirēt sacerdotes qui leuite essent apti ad ministrandū ⁊ in quibus officijs: tamē post edificationē templi: q̄ leuite non baburunt ita grauia officia sicut ante quando tabernaculū cū pertinentibus ad ipsum portabatur de loco ad locum in minori erat instituebātur: scilicet vicesimo anno: ⁊ per aliq̄d temꝑ ante accipiebatur experientia de ipsis. Sciendū tamē q̄ ea que dicta sunt sle fiebant de cōmuni lege: ex speciali tamē causa aliqui minoris erat' recipi poterant ad ministeriū tabernaculi: sicut beli recepit sanuelem ad ministeriū tabernaculi cū adhuc esset puer decez annorum vel circiter: vt dictū fuit. j. Reg. j. c. quia mater sua anteq̄ conciperet ipsum dño fouerat q̄ si daret ei sexū virilez: daret eū ministerio domini cunctis diebus quibus posset ministrare: hoc etiā fuit ante edificationē templi. i Operatusq̄ ē. scz ezechias. k Et rectū erga p̄ximū. l Bonū. ꝯtum ad seipsum. m Et verꝯtum ad deum. ideo sequitur: Coā domīo deo suo.

Ca. XXXII

Moraliter. † Cūq̄ hec fuissent rite celebrata egrē sus est omnis populus israel et fregrūt simulacra ⁊c. Ista vero fractio simulacrorum facta post solēnitatem açymoꝝ: figura fuit destructionis idolatrie p ordē ad prēdicationē apostoloꝝ populis credentibus iā admissis ad eukaristie sacramētū sicut fuerat p̄dictū çacharie. xiij. In die illa dicit dominus exercituū: disperdā nomina idoloꝝ de terra. Et nos videmꝰ esse cōpletū. † Precepit ezechias vt prepararent horrea ⁊c. Per quod significatur allegorice q̄ ministris ecclesie debent a populo necessaria vite. Moralit autē per horrea ista possunt intelligi sacre scripture deuotionisq̄ studia in quibus reponuntur verbi dei ⁊ eukaristie nutrimenta.

Ca. XXXII

Post que. Hic vltimo sub ezechia describitur restauratio regalis imperij: primo per aduersarij terribilē delectionē. secundo per ipsius ezechie mirabilem sanationē. ibi: In diebus illis. Circa primum primo describitur circa ezechiam prudentia in humanis. secundo confidentia de diuinis. ibi: Et cōuocauit vniuersos. tertio pestilētia in eiꝰ aduersarijs. ibi: Que postq̄ gesta sunt. Sciendū autē q̄ circa istam historiā aliqua hic omittuntur que plenius dicta sunt. iiij. Reg. xviij. ⁊. xix. Circa primaz igitur partē dicitur sic: Post que et huiusmodi ꝛitatē. s. vite ipē us ezechie in idolatrie destructione et cultus diuini restauratione o Venit sennacherib rex assyriozū ⁊c. Ex quo patet q̄ aliquando iusti tribulantur in hac vita vt habeant patientie meritū ⁊ alij exemplū. p Qō cū audisset. Hic omittit qō. iiij. Reg. xviij. sup plek. s. q̄ ezechias merito timēs destructionem hierlm .pter pctā achaz patris sui aurū et argentū misit sennacherib regi assyriozū sub pacto iuramento firmato q̄ recederet de regno iude ⁊ dimitteret illud in pace: sed fracto fedre retēta pecunia vēit postea ad destruendū hierlm si posset: ⁊ tūc ezechias disposuit se ad resistēdū. ⁊ hoc est qō dicit: Qō cū audisset ezechias. s. fractionē iuramēti p̄ dicti. q Jnito cū p̄nci. ꝯsilio: q̄ bō in periculo posit' non debet omittere ea que sunt agenda ſm humanā .pudentiaz ad sui liberationē: aliꝗ tētaret deū. r Et obturarēt capita fō. ad hoc q̄ exercitus venies ad obsidēdū ciuitatē pateret aque penuriā ⁊ sic recedere cogeret. s Et riuū. q̄ fluebat de hierlm. t In medio terre dicētes: b est extra vrbē: ita q̄ cursū illi⁹ riui sic disposuerunt q̄ pti retiebaꝫ iuꝛ ordē p modū lac⁹: ⁊ q̄ ibi capi nō poterat terrā reūraret p aliā viā: ita q̄ exercit⁹ obsidēs ciuitatē nō bēret inde aliquā sub-

Edificauit q̄z .xp̄s edificauit ecclīaz q̄ ē ciuitas dei. ⁊ murū sane fidei ⁊ vere religiōis: q̄ malicia paganoꝝ vel hereticoꝝ in aliq̄ō⁹ diripat restaurat. Extruit turres virtutū: pōit fortisl̄ altez murum .i. firmitatē: cū docet bonozū operū efficaciam tenere. Non enī sufficit mur' fidei nisi cō firmetur operibus bonis. Facit armaturā ⁊ clypeos scripture. s. et diuersa testimōia ⁊ doctrinā ecclesiasticā ad munimētū ecclie sue ⁊ dispositiō doctoꝝ spūaliū bellozꝝ principes.

Et egit

a Edificauit q̄z agēs idustrie oēz murū q̄ fuerat dissipatꝰ ⁊ extruxit turres desup ⁊ forinsecꝰ altez muꝝ. Instaurauitq̄ mello i ciuitate dauid: ⁊ fecꝰ vniuersi generl armaturā ⁊ clypeos. Cōstituitq̄ p̄ncipes bellatoꝝ in exercitu: et cōuocauit oēs in platea porte ciuitatl ac locutꝰ ē ad eoꝝ eoꝝ dicēs: Virilit agite ⁊ ꝓfortami. Nolite timere: nec paueatl regē assyrioꝝ ⁊ vniuersā multitudiez q̄ ē cū eo. Mto ei plēs nobiscū sl q̄cū illo. Cū illo ē brachiū carneū: nobiscū dñs deꝰ nr̄: q̄ auxiliator ē nr̄: pugnatq̄ p nob. Cō

a ſ Hec oīa i libris regū ⁊ in ysaia scripta sunt plenius

fortatusq̄ ē ppls huiuscemodi verbis ezechie regl iuda. q̄ postq̄ gesta sūt

misit sennacherib rex assyrioꝝ ꝓuos suos i hierlz. Jpe em cū vniuerso exercitu obsidebat lachis: ad ezechiā regē iudā ⁊ ad omnē populum q̄ erat in vrbe dicēs: Hec dicit sennacherib rex assyrioꝝ. Jn q̄ habētes fiduciā: sedetl obsessi in hierusalē. Nū ezechias decepit vos vt tradat mortī famē ⁊ siti: affirmās q̄ dñs deꝰ vr̄ liberet vos de manu regis assyrioꝝ? Nunquid nō iste ē ezechias q̄ destruxit excelsa illi⁹ et altaria: ⁊ precepit iudę ⁊ hierusalem dicēs: coram altari vno adorabitl: ⁊ in ipo comburetl incensum? An ignoratl que ego fecerim ⁊ patres mei cunctl terraꝝ populis? Nunq̄d p̄ualuerūt dij gentiū: omniumq̄ terraꝝ liberare regionē suam de manu mea? Quis ē de vniuersis gentiū dñs quas vastauerūt patres mei: q̄ potuerit eruere pl̄m suum de manu sua: vt possit etiā deus vr̄ eruere vos ō hac manu? Nō vos ḡ decipiat ezechias: nec vana psuasione deludat: neq̄ credatl ei. Si em̄ null⁹ potuit deꝰ cunctarum gentiū atq̄ regionū liberare pl̄m suum de manu mea ⁊ de manu patꝝ meoꝝ: consequent nec deus vr̄ poterit eruere vos de manu hac. Sz et alia mlta locuti sunt serui eiꝰ: et Ꝯ dominū deuz ezechiā seruum eiꝰ Eplas q̄z scripsit plenas blasphemię in dñm deum israel: et locutꝰ ē aduersus eū. Sicut dij gētiū cęteraꝝ nō potuerūt liberare pl̄z suū ō māu mea: sic ⁊ deꝰ ezechię eruere nō poterit pl̄m suum de māu ista. Insup et clamore magno lingua iudaica Ꝯ populum q̄ sedebat i murl hierusalem psonabat vt terreret eos et capet ciuitatē. Locutusq̄ ē cōtra deum israel sicut aduersuz deos populoꝝ terrę opa manuū hoīum. Orauerūt igit ezechias rex ⁊ esaias filiꝰ amos propheteſ adūsū hāc blasphemiā: acvociferati sūt vsq̄ i celū.

b ſ Hec in esaia ſm planiciem historie plene glosauimus.

Et misit dñs angelū suū q̄ percussit oēm virū robustū ⁊ bellatorē ⁊ p̄ncipez exercitꝰ regl assyrioꝝ. Reuersusq̄ ē cū ignominia i terrā suā. Cūq̄ ingressus eēt domū dei sui: filij q̄ exierāt de vtero eiꝰ interfecerūt eū gladio. Saluauitq̄ dñs ezechiā ⁊ habitatores hierlz ō māu sēnacherib regl assyriorū: ⁊ ō manu oīm ⁊ p̄stitit ei reqē p circuitū. Multi ēt offerebāt hostias ⁊ sacrificia dño i hierlz ⁊ mūera ezechię regi iuda: q̄ exaltatꝰ ē pꝰ cōā cūctl gētibꝰ. In diebꝰ illꝰ egrotauit ezechias vsq̄ ad mortē ⁊ orauit dñz. Exaudiuitq̄ eū ⁊ dedit ei signū: sz n̄ iuꝛ bñficia q̄ accepat retribuit: q̄ eleuata

a ſ hec in libris regum plenius scripta sunt.

quam subuentionem. a Edificauit q̄z agēs idustrie. i. puide b Omnez muꝝ ⁊c. ita q̄ nihil omitteret de contingentibus ad sui defensionem. c Et fec̄ vni. ge. ar. s. ad inadendū aduersarios et ad sustinendū inuasiones eoꝝ. d Et cōuocauit. Hic consequent describitur eiꝰ confidēcia de diuinis: q̄ qū nō in periculis posit' nihil omittit de his q̄ pūt fieri p. puidentiā humanā: secure potest ꝓfidere de deo in residuo: ⁊ b ē q̄ dr̄: Et quo cauit vniuersos in platea porte ciuitatis: vt oīs possent eū audire. e Aclo. ⁊c. efficacię mouēs eos ad bonū. f Molite ti. ⁊c. cui' causa subdit: g Mto em̄. ⁊c. i. virt' diuina ⁊ angeloꝝ ipsius quoꝝ fortitudo p̄ualet ō xpisti bñane. Un. j. dr̄ q̄ angelꝰ dñi percussit oēz virū robustū ⁊ bellatorē exercit' regis assyrioꝝ. b Que postq̄ g. Hic cō sequent describit pestilētia in aduersarijs. Circa quā p̄mo ponit sennacherib blasphemia. secdo ōi vidicta. ibi: Ozauerūt aūt. Circa primū dr̄: Que postq̄ gesta sunt. i. post munitionē ezechie ad resistendū. i Misit sen. ⁊c. s. rapsacē ⁊ q̄sdam' alios cū exercitu vt terrerēt ezechiā ⁊ ppl'm ei⁹ verb ⁊ facet' vt habeꝫ pleni⁹. iiij. reg. xviij. k Jn q̄ bñtes fiduciā. q. d. in nllo: q̄ nō in xpisto bñana: ⁊ b notatur cuz dr̄: l Sedet' ob. ⁊c. q. d. si haberet' xpistē resistēdi exiret' ad pelliū. sili' nec i dīna. et b nota tur cuz dr̄: m Nū ezechias decepit vos. q. d. sic n Affirmās q̄ dñs de. ⁊c. ⁊ ad b improbandū i. dūc duplicē rationē. Prima ē q̄ ezechias destruxit oīa altaria in quib⁹ ppls offerebat dño: excepto altari q̄d erat i tēplo: ⁊ ex b arguit q̄ magꝰ meruerat dei offensaz q̄s miam. ⁊ b rō tangit cū dr̄: o Nū q̄d ñ iste ē. ⁊c. b b rō peludit falsū: q̄ illa altaria nō fuerūt licita post tēpli edificationē sīē frequentē dictū ē. s. Scda rō ē q̄ dij aliaꝝ gentiū cū tñ eēnt mīti nō poterāt eas liberare de manib⁹ regū assyrioꝝ: q̄ nec deꝰ israel cū sit vnicꝰ poterit liberare populū suū de māu mea: b rō diffuse tangit cū dicit: p An ignoratl ⁊c. ⁊ patz lra. b b rō nō valet: q̄ illi erāt dij falsi: ⁊ nulli⁹ potētie: deꝰ aūt israel verꝰ deꝰ est vnicꝰ ⁊ omnipotēs. q Eplas q̄z scripsit Istud nō fuit tūc factū: b post recessuz rapsac': cū rex assyrioꝝ audisset p nuncium q̄ rex ethiopū in uadebat terrā suam: ⁊ sic fuit cōpulsus recedere ō terra israel ad bellandū contra ipm et tūc misit lras cominatorias ezechie q̄ de bellato rege ethiopū redirect a d expugnandū hierusalē: b hoc interponit inē ꝛba rapsacis q̄si chronice loquēdo. Cōsequenter reuertit scriptura ad ꝛba rapsacis cum dicit: r Jnsuper ⁊ clamo. ⁊c. et ista ꝛba pleni⁹ continētur. iiij. Regū xviij. f. ⁊ g. Ex b aūt loco dr̄ cōmuniter q̄ iste rapsaces erat apostata a fide cōuersus ad gentilitatem: et dicūt aliqui q̄ fuit filius esaie. s Ozauerunt igi. Posita blasphemia sennacherib ꝛbis et script': hic consequenter describit dei vindicta ad pces ezechie ⁊ esaie q̄ plenius habentur. iiij. Reg. xix. et similit exercitus sennacherib percussio: ⁊ ista fuerūt ibi diffuse exposita: excepto quod sequit: t Reuersusq̄ ē cum ignominia in terram suā: cum pauc' fugiendo. aliq̄ autem exponunt q̄q̄ angelus percussit exercitū sennacherib rasit caput ⁊ barbam ipsi⁹ sennacherib: ſm q̄ habetur Esaie vij Jn illa die radet dñs i rege assyriozum caput ⁊ barbam: q̄d erat valde ignominiosū in terra illa ⁊ adhuc ē. Sciendum etiā q̄ illa p̄cussio sennacherib et sui exercit' fuit per duos annos postq̄ recesserat de terra israel mittēs eplas cōminatorias ezechie: vt dictū fuit pleni⁹. iij. Reg. xix. Cetera patēt in littera. v Jn diebꝰ illis. Hic cōsequent describit ipsi⁹ ezechie mirabilis sanatio: cui⁹ modus pleni⁹ habet. iiij. Reg. xx. ⁊ ex dictis ibidem patet littera: exceptis paucis que sequuntur. x Sed nō iuxta beneficia que acceperat retribuit. s. domino. y Nulla eleuatū est cor ei⁹. Istam sanationē .p magna pte suis meritis attribuens: superbiuit etiam de hoc q̄ rex babylonis misit sibi lras ⁊ munera: ⁊ ex illa elatione ostēdit eis oēs diuitias suas: thesauros ⁊ secreta ad sui ia

4. Re. 20. a Esa. 38. a

tuz ē coꝛ eiꝰ:et facta ē ꝺ eū ira ꝛ ꝺ iudā ꝛ hierl'm. a
hūiliatusq; ē postea eo q; exaltatū fuisset coꝛ eiꝰ b
tā ipe q̄ hitatores hierl'm:ꝛ idcirco nō venit su/ c
p eos ira dñi i dieb⁹ eçechie. Fuit aut̄ eçechias d
dies ꝛ inclytꝰ valde:ꝛ thesauros sibi plurimos
congregauit argēti auri ꝛ lapidis p̄ciosi:aromatū
et armoꝝ vniuersi generꝭ ꝛ vasoꝝ magni preciꝫ:
apothecas q̄ş frumēti vini ꝛ olei ꝛ p̄sepia oim
iumētoꝝ:caulasq; pecoꝛib⁹:ꝛ vrbes sex ędifica/
uit:habebat q̄pe greges ouiū et armēnoꝝ innu
merabiles:eo q; dedisset ei dñs substātiā multā
nimis. Ipe ē eçechias q̄ obturauit supioꝛez fon e
tē aq̄ş gyō:ꝛ auertit eas subt̄ ad occidētēvrbis
dauid. In oīb⁹ opib⁹ suis fec̄ p̄spe q̄cūq; voluit.
Attamē i legatiōe p̄ncipū babylōis q̄ missi fue/ f
a ſ solis reditum significat per decem lineas.
rāt ad eū: vt iterrogāret ō portēto q̄ō acciderat
b ſ non cohibuit sciliꝫ per prophetam ne ostenderet thesauros suos ꝛ
thesauros domus domini alienigenis.
sup terrā:dereliq̄t eū dñs vt tēptaret:ꝛ nota fie st
c ſ occulta clario mentis.
rēt ōia q̄ erāt i coꝛde eiꝰ. Reliq̄ aūt sermonū eçe/
chię et misericordiaꝝ eiꝰ:scripta sūt i visiōe esaię
filij amos p̄phē: et i libro regū iuda et isrl'. Doꝛ
d ſ quia sepulchrum eius excelsius ex prerogatiua meriti et pietat̄.
miuitq; eçechias cū p̄ribꝰ suis:ꝛ sepelierūt eū su b
pra sepulchra filioꝝ dauid:et celebrauit exeq̄as
eiꝰ vniuersus iuda:et oīs hitatores hierl'm. Re
gnauitq; manasses filiꝰ eiꝰ p eo. Ca. XXXIII

A
4. Re. 21. a
Vodeci ānoꝝ erat manasses cū regnare t+
cepisset ꝛ q̄nq̄gitaꝛ q̄nq; ānis regnauit i
hierl'm. Fecit aūt maluz coꝛā dño iuxta
abominationez gentiū q̄s subūtit dñs coꝛā filijs
isrl. Et cōuersus instauravit excelsa q̄ demoli/ †
tus fuerat eçechias paꝛ eius. Construxitq; aras †
baalim et fecit lucos:ꝛ adoꝛauit omnē militiā cę
li ꝛ coluit eā. Ędificauit q̄ş altaria i domo dñi de †
qua dixerat dñs: In hierl'm erit nomē meū i ęter
num. Ędificauit aūt ea cūcto exercitui cęli i duo †
bus atrijs domꝰ dñi. Trāsireq; fecit filios suos p †
ignē i valle hennon. Obseruabat somnia:secta k+
batur auguria:maleficis artib⁹ inseruiebat. Ha/ l+
bebat secū magos ꝛ incāratores: multaq; mala m
operat⁹ est coꝛā dño vt irritaret eū. Sculptile q̄ş n
et conflatile signum posuit in domo:de qua lo o
cutꝰ est dñs ad dauid ꝛ ad salomonē filiū eiꝰ di/ †
cens: In domo hac ꝛ in hierl'm quā elegi de cū
ctis tribub⁹ isrl:ponā nomē meū i sempiternuz:
ꝛ mouere nō faciā pedē isrl de terra quā tradidi
patrib⁹ eoꝝ. Ita dūtaxat si custodierit facere q̄
p̄cepi eis. Luncq; legē ꝛ cerimonias atq; iudi
cia:q̄ mādaui p manū moysi. Igit̄ manasses se/ †
duxit iudā ꝛ habitatores hierusalē: vt facerent
malum super omnes gentes quas subuerterat
dñs a facie filioꝝ isrl. Locutusq; ē dñs ad eū ꝛ ad p†
pl'm illius:ꝛ attendere noluerunt. Idcirco sup q†
induxit eis p̄ncipes ꝛ exercit⁹ regis assyrioꝝ. r†
Ceperuntq; manassen:ꝛ catenis vinctū atq; cō/ s

a Et facta est ꝺ eū ira. ſ. dñi ppt̄ p̄dicta. b Hūiliatusq; ē
postea ad arguitionē esaie ꝓphe: vt hr̄. iiij. Reg. xx. ſ. r. Eſa.
xxxviij. ꝛ. xxxix. c Et idcir. nō venit sup eos ira dñi in dieb⁹
eçechie: ſ dilata fuit vsq; ad tp̄s sedechie. d Fuit aūt eçechi
as dies diuitijs artificialib⁹ ꝛ naturalib⁹ ꝛ alijs ad magni
ficētiā regiā ptinētib⁹. ꝛ ptz ira vsq; ibi: e Ipe ē eçechias
q̄ obturauit supioꝛē fōtē aquaꝝ gyō. Gyō nomē fōt̄ ex q̄ flu
ebat riu⁹ ē citatē cui⁹ cursū ipediuit eçechias ꝓpt̄ regē assy
rioꝝ: vt p̄dictū est. ſ. circa p̄ncipiū hui⁹ ca. f Attamē in
legatiōe p̄ncipū babylōis q̄ missi fuerāt ad eū vt iterrogaret
eū de portēto. i. ō signo sibi dato i retrocessiōe sol: vt hr̄. iiij.
Reg. xx. g Dereliq̄t eū dñs nō ꝓseruādo eū ab elatiōe: vt
dictū est. ſ. Sequit: h Et sepelierūt eū supra sepulchra fi
liorū dō. i. in loco solēnioꝝ ꝛ celebrioꝝ ppt̄ bona q̄ fecerat. li
cet in aliquibus delinquisset. Ca. XXXII.

Moraliter. †Post que ꝛ huiuscemodi veri/
tatem venit sennacherib rex assyri
orum rē. Sicut p eçechiā supi⁹ significat⁹ ē xp̄s ita p ipm ꝺ
significari potest ei⁹ vicar⁹. ſ. bon⁹ p̄lat⁹ q̄ cōtra demonē cō
tra se ac pl'm snū veniētē obturat fōtes: id est meat⁹ aquarū
per quos significant origines pctoꝝ q̄ dicunt figuralit̄ aq̄
amarissime: in quib⁹ fuit maledicta cōgesta Numeri. v. ca. ꝛ
istas aquas sitiūt ꝛ desiderāt assyrij p quos significant de/
mones. hierusalē allegoricā. i. fideliū eccl'iam impugnare que
rentes. ꝛ de quolibet eoꝝ dici potest illud Job. xv. bibit q̄ſi
aquā iniquitatē. †Ędificauit quoq; industrie agēs. quia
bonus p̄latus nō solū studet pctoꝝ origines obturare ſ eti
am muros virtutū cardinaliū reparare. †Et extruxit tur
res desup: Per quas intelliguntꝰ theologice virtutes cardi
nalib⁹ supeminētes. † Et forinsecus aliū murū. Per quē
intelligit clausura honestatis ad p̄mū. †Et fecit vnuer
si generis armaturā. Omnis aūt armatura vt est ad sustinē
dū vl' ad inuadendū. Ad sustinēdū āt armat exercitū pati/
entie. Ad inuadendū aūt inimicū armat studiū feruētis ora
tionis et predicationis sane. †Ac locutꝰ est ad coꝛ eoꝝ. ar
mando sermonibus bonis ꝓpl'm suū exēplo inde machabei.
de quo dicit. ij. Machabeoꝝ. xv. Armauit singulos nō ha/
ste et clypei munitione: sed sermōibus optimis. Ideo sequi
tur: † Et confortatus est populus huiuscemodi verbis
eçechie. †Ipse etiā eçechias ꝛ esaias ꝓpheta pugnaue/
runt contra sennacherib orationibus deuotis: sicut dicitur
infra. † Grauerūt aūt eçechias rex ꝛ esaias filius amos p
phetes rē. Et sic exercit⁹ sennacherib ab angelo dñi fuit per
cussus. sicut subdit: †Et misit dñs āgelū suū q̄ peussit om
nē virū robustū ꝛ bellatoꝛē ꝛ p̄ncipē exercit⁹ regis assyrioꝝ.
Per qō significat q; ozōnib⁹ deuoꝝ boni p̄lati q̄ p eçechiā:
ꝛ boni religiosi q̄ p esaiā significant: demonū exercit⁹ debel/
lat. †In diebus illis egrotauit eçechias rē. Require ex/
positionē mystic̄ huius. iiij. Reg. xx. ca.

In capitulo. xxxij. vbi dicit in postilla: Ex hoc autem lo/
co dicit.

Additio. Ex hoc q; Rapsaces loquebat lingua iu
daica: nō habeb⁹ q; fuisset apostata a fide
indeoꝝ: multi eī loquūt lingua saracēica q̄ fuerūt saraceni rē.
Iste enī Rapsaces syriacā ligua sciebat: vnde ei dicebatur
a nunciis eçechie vt eisdem loqueret syriace: vnde nullū fū
damentū habeb⁹ in lra ad hoc q; Rapsaces fuisset apostata a
fide hebꝛeoꝝ: ꝛ multominꝰ q; fuisset filiꝰ Esaie: ꝛ iō talia fin
sniam Aug'. cadē auctē ꝓtenūt q̄ approbāt. Ca. XXXIII

i Vodeci annoꝝ. Hic ꝓnr describit tp̄s ipi⁹ manasse.
ꝺ ꝛ scō sub ipso tempus amon filij sui: q: pauca de eo
dicunt. ibi: Dormiuit autē. Circa p̄mū patet descr
bit ipsi⁹ manasse multiplex ꝓuaricatio. scō ei⁹ emēdatio. ibi:
Idcirco supiduxit. tertio recapitulatio. ibi: Reliqua autez.
Snia aūt ꝓme pt' ptz ex dict'. iiij. Reg. xxj. exceptis que ſe/
quunt. k Obseruabat somnia. quoꝝ aliqua erāt vana: alij
qua a demonibus īmissa: ꝛ diuinare de futuris per talia illi
citū est: vt dictū fuit pleni⁹ de ista materia Deu. xij. l Se/
ctabat auguria. i. diuinationes p garritus ꝛ volatū animā.
m Maleficis artib⁹ inseruiebat: q̄rēdo respōsa demonū p
magicas artes. n Habebat secū magos. diuinantes p a/
stra vltra q̄ş se extēdebat virtus ꝓstellatiōis. o Et incāra
tores. sensus hominū illudētes. p Locutusq; ē dñs ad eū
rē. misericoditer reuocando. q Et attendere noluerūt.
ex quo patet coꝝ obstinatio. r Idcirco. Hic consequent
describit ipsius manasse emendatio. flagellatione sibi inti/
lectū p̄bente. cū dicit: s Supinduxit eis p̄ncipes exerci
tus regis assyrioꝝ ſ⁊ Josephū ꝛ alios expositores cōtra ma
nasse ve/

pedibus duxerūt in babylo/
nē. Qui postq̄ coangustat⁹
a est oauit dñz deū suū: ꝛ egit
penitentiā valde coram deo
patrū suoꝝ. Deprecatusq; ē eū
et obsecrauit intente: ꝛ exau
diuit oratiōnē eius. Reduxit/
q; eū hierl'm i regnū suū: ꝛ co b+
gnouit manasses q; dñs ipse esset deꝰ. Post c
hęc ędificauit murū extra ciuitatē dauid ad d
occidentē gyon: in cōualle ab introitu poꝛ/
tę pisciū p circuitū vsq; ad ophel: ꝛ exaltauit
illū vehemēt̄. Cōstituitq; p̄cipes exercit⁹ † e
cūctis ciuitatib⁹ iuda munitis: ꝛ abstulit
deos alienos: ꝛ simulacrū ō domo dñi. Aras
quoq; quas fecerat in mōte domus domini f
et hierusalē: ꝛ piecit omnia extra vrbē. Poꝛ
instauravit altare dñi: ꝛ immolauit sup illud vi
ctimas: pacificasq; ꝛ laudē. Pręcepitq; iudę s
vt seruiret domino deo israel. Attamen po/
pulus adhuc immolabat in excelsis domi
deo suo. Reliqua autē gestoꝝ manasse ꝛ ob b
secratio eius ad dñm deū suū: verba quoq;
videntiū q̄ loquebanꝰ ad eū in noīe dñi dei
isrl: cōtinent̄ in sermonib⁹ regum isrl. Oratio i
quoq; eius et exauditio ꝛ cūcta pctā atq; cō
tempt⁹: loca etiā in quibus ędificauit excel/
sa ꝛ fecit lucos ꝛ statuas anteq; ageret pęni k+
tentiā. scripta sūt i sermōib⁹ oęai. Dormiuit
ergo manasses cū patrib⁹ suis: ꝛ sepelierunt
eū in domo sua. Regnauitq; ꝓ eo filiꝰ eiꝰ amō. †
Vigitiduoꝝ annoꝝ erat amō cū regnare ce
pisset: ꝛ duob⁹ annis regnauit in hierl'm. Fe †
atq; malū i ꝓspectu dñi: sicut fecerat manas/
ses paꝛ eiꝰ. Et cūctis idolis q̄ manasses fue/ l+
rat fabricatus: īmolauit atq; seruiuit: ꝛ nō ē
reuerit⁹ faciē dñi: sicut reuerit⁹ est manasses
paꝛ eiꝰ: ꝛ multo maioꝛa ōliquit. Luncq; cō/
iurassent aduersus euz ꝛui sui: interfecerunt
eū in domo sua. Poꝛro reliqua ppl'i multitu
dō cesis his qui amon pcusserant constituit
regem iosiam filium eius pro eo.

Capitulum XXXIIII
Cto annoꝝ erat iosias cuz re/ m+
gnare cepisset: et triginta ꝛ vno
anno regnauit in hierusalē. Fe/
atq; qō erat rectuz in ꝓspectū dñi: ꝛ ābulauit
in vijs dō p̄ris sui. Nō ōclinauit neq; ad de/
xteram neq; ad sinistrā. Octauo autez anno
regni sui cū adhuc esset puer: cepit q̄rere de/
um patrl sui dauid. Et duodecimo āno post
q̄ regnare ceperat mūdauit iudaz ꝛ hierl'm
ab excelsis ꝛ lucis simulacrisq; ꝛ sculptilib⁹.
Destruxerūtq; coꝛā eo aras baali: ꝛ simula/
cra quę supposita fuerāt demoliti sunt. Lu/
cos etiaz ꝛ sculptilia succidit atq; cōminuit:

a Et egit pe/
nitentiā. Audi/
ta pcētia ma/
nasse nemo de/
bet de dei mise
ricordia despe
rare: ſ magis
p penitentiā ō
cia pſumere.
Ossa ꝓt.

nassen venit rex babylōis. vñ subdit: Duxerūt eū i babylonē. dicē
dū q; monarchia assyrioꝝ iā ꝓ pte magna defecerat: qz iā medi ꝛ
babylonij recesserāt ab ea: ſm q; dicit Josephus ꝛ alij historiogra
phi. ꝛ ideo qō dicit hic: Supinduxit eis p̄ncipes exercit⁹ reg' assy
rioꝝ. referendum est hoc ad tempus preteritum: id est eos qui
solebant esse principes: quando rex babylonis erat ei subdit⁹: qz
tunc rex babylonis cū maioꝛib⁹ regni sui erat de exercitu regis as/
syrioꝝ. a Deprecatusq; est eū ꝛ obsecrauit. dicit āt obsecratio de/
precatio ꝓ rē sacrā sic in fine oationū eccl'ie dicit cōiter: Per dñm
nostrū iesum xp̄z rē: vt ꝓ scitatē ipius obtineam⁹ qō obtinere no
stris meritꝭ nō valem⁹: ꝛ sic ozabat manasses: vt p diuini nominis
scitatē ꝛperraret remissionem. b Et cognouit manasses q; dñs
ipe esset deꝰ: ꝓ experiētiā sue flagellatiōis ꝛ liberatiōis: sic̄ scriptuz
est Job. v. Ipe vulnerat ꝛ medeꝭ: p cutit ꝛ manꝰ eiꝰ sanabūt.
c Post b edificauit murū. ſ. post reuersionē suā de captiuitate.
d Ad occidentē gyon. Gyon est fōs existēs in pte occidētali ci/
uitatis dauid. e Aras q̄ş quas fecerat in monte domꝰ dñi. i. in
monte moria in quo erat tēplū. f Poꝛro instauravit altare do/
mini qō erat destructū ꝛ ꝓphanatū. g Pręcepitq; inde vt ser/
uiret deo isrl: ꝛ sic patet emēdatio manasse in spiritualib⁹ ꝛ tēpoꝛa
ralib⁹ q̄ntū ad psonā ꝓpriā ꝛ subditos. h Reliqua aūt. Hic po
nitur recapitulatio. ꝛ ptz lra vsq; ibi: i Jn sermonib⁹ regū isra
el. patet q; iste liber apud nos nō habeꝰ: qz ista. iiij. libro Reg. non
ita expriminꝰ vt hic dr: ꝛ eo dē mō dicēdū de ꝺ qō sequit: Scripta
sunt in sermonib⁹ oęai. Sequit: k Dormiuit aūt. Hic ꝓnr agit
de fact' ipius amon filij manasse: ꝛ ptz snia ex dict'. iij. Reg. xxj. g
excepto qō sequitur: l Et nō est re. fa. dñi. in ꝺ enī defecit a bōi/
tate patris sui: q: nō penituit sic̄ ipe. Ca. XXXIII.

Moraliter. †Reguitq; manasses filiꝰ eiꝰ. ſ. ecechie.
Per manassen qui oblitus interꝑtatur.
filius prodigus sue virtutis ꝛ fame significat: qui bone doctrine
patris sui carnalis vl' spualis oblitus ad mala cōuertit. ideo sub/
ditur: †Instaurauit ecclia. Per que significant supbie pecca/
ta que hominē eleuāt indigne vt postea coꝛruat maligne. †Con/
struxitq; aras baalim. Baal autē deuoratoꝛ interꝑtat: ꝛ sic baalī
qō est plurale huius nominis baal: deuoratores signat: ꝓpt quod
p baalim signantur pctā gule que in cōmessationib⁹ ꝛ potationib⁹
excessiuis consistunt. †Et coluit militiā celi. Per quod signifi/
catur conatus ad magna statui suo indecentia. †In duob⁹ atri/
is domus domini. Volens clericis ꝛ laicis tyrānice dominare.
†Trāsireq; fecit filios suos p ignē. Per istū transitū ītelligit nu
tritio filioꝝ in igne cōcupiscentie carnalis ꝛ mūdane. †Obser/
uabat somnia. sequendo falsa consilia ꝛ mala. †Sectabatur au/
guria rē. adulatoꝛibus assentiēdo ꝛ maleficis credēdo. †Scul
ptile quoq; et cōflatile signū posuit in domo domini. hoc autē mo/
raliter facit qui hominē vita vel scientia carentē in ecclesiastica di/
gnitate ponit. †Itaq; manasses seduxit iudā rē. Per quod si/
gnificatur illius malicia cui nō sufficit q; sit malus in se: sed alios
nititur ad suam maliciam trahere. †Locutusq; est dñs ad eū et
ad populū illius. scilicet per ꝓphetas p quos signant p̄dicatoꝛes
noue legis: qui principes ꝛ populares constanter arguunt de pre/
dictis et consimilibus peccatis. †Et attendere noluerunt. Per
quod signantur illi qui predicationes ꝛ ammonitiones bonas cō
temnunt. †Idcirco supinduxit principes rē. quia dñs tales re/
belles veritati aliquando punit exterius graui pena: ꝛ qñ inflicta
veratio aliquando dat intellectū: ꝛ sic qui ꝓius erant rebelles cō/
cipiunt spiritum vere penitentie reuertentes ad deū. ideo subdit:
†Et cognouit manasses q; domin⁹ ipse est deus. Jn quo manas/
ses figurā gessit cuiuslibet magni pctoris ad deum veraciter reuer
tentis. †Constituitq; principes exercitus rē. Per quos signifi/
cat q; vere reuertēs ad deū per penitētiā quāto ꝛ misit pctā grauio
ra tāto conari debet ad faciendū opa meliora. †Dormiuit autē
manasses cū patrib⁹ suis. Per qō significat q; pctoꝛ quātumcūq;
magnus si vere penireat ꝛ in bono terminet vitā suā finaliꝭ cōsecꝛ/
tur vitā beatam. †Regnauitq; ꝓ eo filiꝰ eius amon. De q̄
quo subdit: †Fecitq; malū in ꝓspectu dñi sicut fecerat manasses
pater eiꝰ. Et sic secutus fuit eū in malis seq; nō in bonis: qz p pe
nitentiā nō redūt ad dñm sicut paꝛ eius. ideo subdit: †Et non
est reuersus facie dñi sicut reuersus est manasses pater eiꝰ. Pro
pter quod per istū amon significant illi qui mala patꝝ suoꝝ vt ra/
pinas ꝛ hmōi q̄si ꝓ iure hereditario volūt seq; ꝛ bonos coꝛ actꝰ
nolūt aliqualiter imitari. Ca XXXIIII.

Cto āno erat iosias. Hic ꝓnr agit de tpe iosie. Circa qō p
mo describit diuini cultus restauratio. scō phase celebratio
ca. ſe. ꝛ tio ipi⁹ iosie mors ꝛ tumulatio. ibi: Postq; istau. Circa p̄
mū describit ꝓmo idolatrie destructio. scō tepli dñi reparatio. ibi:
Jgit. xviij. anno. Snia aūt ꝓme pt' ptz ex dict'. iiij. Reg. xxiij. vbi
ista destructio idolatrie fctā p iosiā diffusiꝰ describit excep. qō seq̄t.

J 4 Luncteq;

A
4. Re. 22. a

a Ossa pterea, sa. Ideo cōbussit sacerdotes in altaribꝰ idoloꝝ: vt ostenderet: qz funesta erāt eoꝝ sacrificia: q̄ nō solū pecudū hostias demonijs offerebāt: s̄ seipos idolatrie trademebāt. Hic significat oēs q̄ diaboli suitio mācipati vitā sacrilegā tpaliter finierāt exnis cruciatibꝰ ꝓsumendos, pro cuiusq̄ merito

Fecit

a Ossa ꝓterea sacerdotū cōbussit in altaribus idoloꝝ. Abūdauitq̄ iudā t hierl'm. i vrbibꝰ manasse t ephraī t symeō vsq̄ neptali cūcta subuertit. Cūq̄ altaria dissipasset t lucos t sculptilia ꝓtriuisset i frusta: cūctaq̄ delubra demolitꝰ eēt de vniūsa tra israēl reuꝝsꝰ ē i hierl'z.

Igr āno decimoocta uo regni sui mundata iā terra t tēplo dñi: misit saphan filiuꝝ eçelię t maasiā principē ciuitatis: et ioa filiū ioachaz acōmētarijs vt ĩstaurarēt domū dñi dei sui. Qui venerūt ad helchiā sacerdotem magnū: acceptaq̄ pecunia ab eo q̄ illata fuerat in domū domini: t quā cōgregauerāt leuitę t ianitores de manasse et ephraī t vniuersis reliquijs israēl ab omni quoq̄ iuda t beniamin t habitatoribus hierl'm: tradiderūt in manibꝰ eoꝝ q̄ ꝓerāt oparijs in domo dñi vt ĩstaurarēt tēplū t infirmaq̄ sartirēt. At illi dederūt eā artificibꝰ t cemētarijs vt emerēt lapides t lapidicinis: t ligna ad cōmissuras ędificij: t ad ꝓtignationē domoꝝ q̄s ꝺstruxerāt reges iuda. Qui fideliꝭ cūcta faciebāt. Erāt āt ꝓpositi opātiuz iadab t abdias ꝺ filijs merari: çacharias t mosollā ꝺ filijs caath: quę vrgebāt opꝰ: oēs leuitę sciētes orgāis canere. Sup eos ꝙo q̄ ad varios vsꝰ onera portabāt: erāt scribę t mgri ꝺ leuitꝛ ianitores. Cūq̄ efferrēt pecūiam q̄ illata fuerat i tēplū dñi: reppit helchias sacerdos libꝝ legꝛ dñi p manū moysi: t ait ad saphan scribā: Libꝝ legꝛ inuēi i domo dñi. Et tradidit ei. At ille intulit volumē ad regem: t nūciauit ei dicēs: Oia q̄ dediſti i manū tuoꝝ tuoꝝ ecce cōplēt. Argētuz q̄ reptū ē i domo dñi ꝓflauerūt. Datūq̄ ē ꝓfectꝛ artificū et diūsa opa fabricātiū. Ꝓtęrea tradidit mihi helchias sacerdos hūc libꝝ quē cū rege pūte fcitassz: audissetq̄ ille ꝙba legꝛ scidit vestimēta sua t ꝓcepit helchię t aichā filio saphā: t abdō filio micha: saphā q̄ scribę et asaię puo regl. dicēs: Ite t orate dñm p me t p reliquis israēl et iuda sup vniūsis ꝙmoīb' libri isti' q̄ repꝛt' ē. Magn' ei furor dñi stillauit super nos: eo q̄ nō custodierit pres nri ꝙba dñi: vt facerēt oia q̄ scripta sūt i isto volumie. Abijt ḡ helchias t hi q̄ sibi rege

a ꝙ quē hebꝛi aurumār aurūculū cē hierē. ꝓez ananehel.

missi fuerāt ad oldā ꝓphetēvxorē sēllū filij thecuath: filij aras custodis vestiū:

a ꝙ l. muri grec. quo ver' edicio habet i massena quasi nomen loci: massena q̄ppe interꝓtat secunda.

q̄ habitabat in hierl'z i scōā: t locuti sūt ei ꝙba q̄ supra narrauimus. At illa rūdit eis: Hęc dicit dñs deꝰ israēl. Dicite viro q̄ misit vos ad me. Hęc dicit dñs: Ecce ego iducā mala sup locū istū: t sup habitatores eiꝰ. Cūctaq̄ maledicta q̄ scpta sūt i libro q̄ legerūt coram rega iuda: qz dereliq̄rūt me t sacrificauerūt dijs alienis vt me ad iracūdiā ꝓuocarēt i cūctis opibꝰ manuū suaꝝ. Idcirco stillabit furor meꝰ super locū istū: t nō extinguet. Ad regē āt iuda q̄ misit vos p dño deꝓcādo sic loquimi: Hęc dicit dñs israēl: Quōm audisti ꝙba volumis atq̄ emollitū ē cor tuū: t hūiliatus es in ꝓspectū dñi sup his q̄ dicta sūt ꝓtra locū hūc et habitatores hierl'm. Reuertiminiq̄ faciē meā scidisti vestimēta tua t fleuisti coraz me. Ego q̄z exaudiui te dicit dñs. Jā ei colligā te ad pres tuos t ifereris i sepulchrū tuū i pace: nec videbūt oculi tui oē malū q̄ ego iductur⁹ sū sup locū istū: t sup habitatores eiꝰ. Retulerūt itaq̄ regi cūcta q̄ dixerat. At ille cōuocatl vniūsis maioribꝰ natu iuda et hierl'z ascēdit i domū dñi. Unaq̄ oēs viri iuda t habitatores hierl'z: sacerdotes t leuitę t cūct' ꝓplus a mimo vsq̄ ad maximū. Quibꝰ audiētibꝰ i domo dñi legit rex oia ꝙba volumis: t stās i tribunali suo pcussit fedꝰ coram dño vt ambularet post eū: t custodiret ꝓcepta t testimōia t iustificatiōes eiꝰ i toto corde suo: t in tota anima sua: faceretq̄ q̄ scripta sūt i volumie illo quod legerat. Adiurauit quoq̄ sup hoc omnes qui reperti fuerant in hierl'm et beniamin: et fecerunt habitatores hierusalem iuxta pactum domini dei patrū suoꝝ. Abstulit ergo ioſias cunctas abominationes de vniuersis regionibus filiozum israel: t fecit omnes qui residui erant in hierusalem seruire domino deo suo. Cunctis diebꝰ vitę eius nō recesserunt a domino deo patrum suoꝝ.

a Cunctaq̄ delubra demolitꝰ est de vniuersa terra israel. Dicit aūt delubra a deleo lel. t vmbra bre q̄si delēs vmbrā pcā rū: t ꝺ fit ꝑm veritarē in tēplo eccle p sacramēt̄ administra, tionē: ꝑz estimatiōez vo falsam t erroneā gentiliū hoc fiebat i tēplis idoloꝝ: ꝺ ꝺ ē ꝺ mo. Dē ma. t ephraī nō, alię ei fuerūt gitiui cuaserāt de capriuitate, ꝛ. tribuū t illi iū rerunt se regno iude subijcietęl se ipi iosiet sil' captiuate fuerūt cum captiuitate hierl'm tpe sedechie.

c Jgit. xvij. Hic cōsequēter describit tēpli dñi reparatio. et diuidit in duas: in q tē ꝓncipalē t iddēta lē. scōa ibi: Cunq̄ efferrēt pecuniā. Sniz ꝓme pt' ptz ex dictis iiij. Reg. xxij. prope ꝺn. nisi q̄ aliq̄ noia p ꝓpria ibi tacēt q̄ ꝺ exꝑmunt t econuerso: t aliq̄ etiā variāt: qsicut frequēt dictum ē noīa ꝓpria hebꝛaica frequēter variant sic t latia: ꝓ ista tñ s mutat snia. ꝺ Cunq̄ efferrēt. Nec ē ps iudētalis: qz cū acciperet pecūia q̄ erat i domo dñi: inuēt' fuit ibi liber abscōdit' quez misit belchias sacerdos regi: q̄ cū legeret coraz eo: timuit rex dominuz iudiciū. t ꝺcōo sup ꝺ reḋsuit diuinā ꝓsiliū. ibi: Et ꝓcepit belchie, t tertio renouauit fed' inꝛ deuz t se t ꝑplm. ibi: At ille cōuocat' vniūsis. Sē tēria āt ista ꝓpriū ptz ex dict'. iiij. Reg. xxiij. ꝺ. vsq̄ ad fi. c. xxxv. La. XXXIIII

4. Reg. 22

6

Morali.

† Octo annoꝝ erat iosias. tē. Expositio mystica ca. hui' t ꝺuoꝝ seq̄ntiū ponit' est tit. Reg. xxij. ca. t. xxiij. t. xxiij. Oratio vero manasse que ponit soler in fine huius libri moralis est ꝋ sē sū litteralē: t ideo nō indiget alia moralitate nisi q̄ in ea orandi deuote vere penitentibus forma datur.

Explicit liber secūdus Paralipomenō.

La. XXXV. Fecit āt iosias. Admonemur vt purgem' ꝑmū terrā cordis nr̄i ab olꝺ vitijs

Capitulum. XXXV.

Fecit aūt iosias in hierusalē phase domino quod imola. t tē. Hic ꝓfr ꝺscribit phase celebratio: t ꝑmo pōit ad ꝺ debita preparatio. scōo deuota executio. ibi: Preparatūq̄ ē mīsteriū. Circa ꝑmū ꝺcit ꝺ Et ꝓstituit sacerdotes tē. vt debite se ꝓparārent ad ꝺ q̄ deuote celebrare possent solennitatē pasce. c Ponite arcā in sctō. tē. libro de hebꝛaicis q̄stiōibꝰ ꝺr q̄ tpe achaz q̄ posuit idola i tēplo arca fuit ꝺ de amota q̄ nō ꝺbebat ee cū idol': t fuit trāsꝓrtata i domū sellum mariti olde ꝓphetisse: t ibi māsit vsq̄ ad tps iosie. glosa vero hebꝛaica ꝺcit q̄ nō fuit portata extra tēplū: sed qz manasses posuit idolū in domū dñi: vt hr. s. xxxiij. iō voluit eū ponere in loco honorabiliori. s. vbi erat arca: t arcā fec trahi ad ptē q̄si mīor cederet maiori: sed iosias fecit eā in loco suo reponi. Sed vtrūq̄ dictū videt i aliq̄ dissonare a veritate: si enī fuisset trāsꝓrtata tpe achaz: nō est verisile q̄n ezechias filꝰ eiꝰ q̄ tēplum fecerat purgari: t maximus çelator fuit cultꝰ dīuini: vt patz ex p̄cedentibꝰ: fecisset eā tēpore suo reportari. Silit̄ si q̄ manassen fuisset tm̄ tracta ad ptē intra tēplū. iosias nō ꝺxisset leuitis: Ponite arcā in sctuario tēpli: q̄t hic ꝺr: qz leuite nō poterāt ingredi illā ptē tēpli: sed sacerdotes tm̄. Et ideo ꝓbabiliꝰ videntur ꝺci q̄ tpe manasse fuit portata extra tēplū et nō am̄: t tpe iosie p leuitas fuit reportata vsq̄ ad tēpli ingressū: t inde p sacerdotes fuit in loco suo reposita. ꝺ Nūc aūt ministrate ꝺño. q̄si ꝺ. ex quo arca erit in loco suo: t illa q̄ ptinēt ad dei cultū reparata: vos nō habebitis alios labores nisi solū mīstrare ꝺño. e Sic ꝑcepit ꝺauid rex israēl t descripsit salomō filiꝰ eiꝰ. Cōtrariū videt. s. ꝛ. lib'. xxviij. vbi ꝺcit q̄ ꝺauid ꝺedit filio suo descriptionē porticus t templi t omniū aliozū ad ministeriū tēpli pertinentiū. Dicēdū q̄ ꝺauid ꝺedit hoc primo ꝺsponēdo: sed salomon dedit istā ꝺscriptionē alijs: patris voluntatē exequēdo. f Dedit tē. in solēnitate phase. ꝺ ē ad faciēdū solēnitatē phase. g Agnos et hedos: qz tā agnus q̄ hedus poterat imolari i solēnitate paschali Exo. xij. Leta patēt vsq̄ ibi: h Dederūt sa. ad fa. phase pecora cōmixtim. i. cōiter: qz isti ꝓnoiati sil' iūcti dederūt ista. i Preparatūq̄ est. Descripta preparatiōe debita ad solēnitatē paschalē: hic cōsequenter ponit executio deuota. cuz ꝺcit: Et steterūt sacerdotes tē. t patet lra vsq̄ ibi: k Asperserūntq̄ sacerdotes manus suas sanguine: qui ab eis effundebat sup altare. l Et leuite detraxerunt pelles holocaustorum. licet enī hoc ptineret ad officiū sacerdotum: vt habet in Leuit: tū in necessitate ꝓpter multitudinē victimarū leuite poterāt eos ad iuuare sicut ꝺctū fuit. s. xxix. m Et separauerunt ea vt darēt p domos. ex ꝺ patet q̄ nō erant holocausta ꝓprie ꝺcta que totalit incendunt sed largec̄ q̄ aliqua pars in altari cremabatur. n Et assauerūt phase super ignē. iuxta quod in lege scriptuz est Exo. xij. Non comedetis ex eo crudum quid nec coctum aqua: sed assum tm̄ igni. o Pacificas vero hostias. quarum maior pars ꝺebat in vsum offerentiū. Cetera patent vsq̄ ibi: p Non fuit phase simile huic in israel tē. a ꝺieb' samuel, ꝓphete. iiij. Reg. xxiij. ꝺr: A ꝺiebus iudicum. et in ꝺem redit: qz samuel fuit vltimus iudex. q Sed nec quis q̄ de cunctis regibꝰ israēl tē. Non est ꝑ ꝺ intelligendū q̄ istō phase fuerit excellētiꝰ oīb' ꝓteritꝭ q̄tū ad multitudinē ꝓpriā: qz tpe ꝺd t salomōis q̄n regnū fuit vnitum: et nulla tribꝰ erat captiuata: frequēt magna multitudo cōuenit in hie.

debit de⁹ deo⁹ in sio:qz mirificabit miam suā i
ciuitate munita. a Ad quā de⁹ fec. Quia ex
vbis hieremie ⁊ alio⁹ ꝓphaꝝ potuit volūtatez
dñi cognoscere:q̄ iudicādū erat i ꝓplo peccatrice.
Ait ⁊ rapsaces dixit de sēnacherib rege assyrio
rū:dñs iussit me ascēdere ad terrā istā:qz ꝓphe
dixerāt eū ee ascēsurū:qđ eū minime latuit.
b In campo mageddo. Interfectio iosie qui
a pharaōe nechao infect⁹ ē in mageddo:signi
ficat antiq̄ hostis psecutionē aduersū p̄dicato
res quos neci tradere ⁊ de ecclia auferre cona
tur:vt facili⁹ torā plebē iuadere ⁊ dissipare pos
sit. Interp̄tat enī pharao dissipās:nechao pcu
tiēs:mageddo decp̄tatiōe. Permittit q̄ppe di
abolus ꝓsurgere aduersū sctos:⁊ p̄ totis viri
bus certat vt tētando gregē dei pcutiēt eos pri
us dissipādo auferat:quoꝝ solatio alij ꝝ hostez
dimicāt. La. XXXVI

Tulit ergo ꝑplis terre io. ⁊c. Qui interp̄
tat recēs ⁊ signifitat p̄uos rectores q̄s
ꝑplis terre q̄ dediti sūt. s. cupiditati terre
ne p̄m mores suos cōsentiētes virtūs:eligūt q̄s
pharao in reblata vincit ⁊ in egyptū ducit:qz p
multitudinē adulatoꝝ enernās decipit corda p̄
latorū. Rebla enī multitudo interp̄tat:siq̄ vi
ctos cathēis pctōꝝ in spiritualis egypti mergit
abyssū. d Cōstituitq̄ regē. Nechao regē ioa
kim cōstituit:ꝝposuit mulctā terre centū talētis
argēti:qz diabol⁹ pēsū fuitij a ꝓplo p̄ditorū ex
petit:vt tā sensū q̄s eloḡo parati sint ei⁹ obsequo
e Et vertit nomē ei⁹ io. Notādū q̄ de eodem
ioakim filio iosie in regū ita scriptū est:Dormi
uit ioakim cū patrib⁹ suis: regnauitq̄ ioachin
fili⁹ ei⁹ ꝓ eo. Joseph⁹ tñ dic:dū rex babylōis in
trasset ciuitatē fidē nequaq̄ seruauit: ⁊ iuuenes
fortissimos ⁊ pulchritudie decoros occidit vna
cū rege ioaki:quē añ murū insepultū ꝓiici ius
sit. Filiū ꝟo ei⁹ ioachī ꝓstituit regē vniuerse p̄
uincie. Eos aūt q̄ erāt in dignitatib⁹ ꝓstituti nu
mero tria milia duxit in babyloneꝝ:inē q̄s erat
ezechiel adhuc puer:ꝟ q̄ finis habuit ioaki re
gē q̄ virit ānis. xxxvj. regnit aūt. xj. annis. Sue
cessoꝝ ꝟo regni ioachī rex noīe onomimos regnit
mēsib⁹ trib⁹ ⁊ dieb⁹. x. Sciēdū aūt q̄ cū semel
q̄s cuilibet vitio se mācipauerit:multē dñis ob
noxi⁹ erit. Añ ioachī quē pharao añ cēsum sibi
soluere coegit:hūc nabuchodonosoꝝ rex baby
lonis trib⁹ annis fuitre cōpellit. Nabuchodo
nosoꝝ eūdē significat quē ⁊ pharao p̄ncipē. s. cō
fusiōis ⁊ retrōē tenebrarū harū. Cū ăt diabol⁹
aliquē sibi cēsū pcti soluere coegit:totū i domi
niū suū redigit:⁊ plenū fuitiū exigit p̄sualiōe. s.
delectatiōe ꝓsēsu:cogitatiōe q̄s locutiōe ⁊ opati
one Hiero. Sciēdū q̄ nomē isti⁹ ioachī q̄ alio
noīe iechonias ꝟ elemētis nō eisdē in fine apō
hebreos scribit:q̄ ⁊ p̄is ei⁹ ioaki q̄ ⁊ heliachī.
Sed p̄iorē. i. patrē in fine nois p caph ⁊ mem:
scōz. i. filiū p coph:⁊ nū ănotāt. Añ nemo putz
i daniel p̄ncip. eē ioaki:q̄ i ezechiel exordio ioa
chī scribit Extremā sillabā hz iste kim ille chin.
⁊ tō in euāgelio sm Matthēū vna videt deesse
generatio: qz scōa thesseredecas in ioaki desi
nit filio iosie. tertia īcipit a ioachī filio heliachī
qō ignorās porphyri⁹ calūniā struit eccle suaz
ostēdens īperitiā dū euangeliste Matthei nitit
arguere falsitatē. Joachin captiū⁹ i babylōem
ductus lapsum rectorū significat: q̄ diaboli ar
te ꝟlusi adducunt in ꝓfusionē erroꝝ ac vitiorū:
⁊ q̄ alios ꝟbo ⁊ ope docere debuerāt a pctō su
scitare: varijs absorbent pctis. Joachin ei resu
scitās: vt q̄ ē ꝓsurgēs i tpe. Cū eo p̄ciosa dñi va
sa capriuānt. Qui enī igenij acumīe excellebāt
vt morū honestate fulgebāt:p̄positoꝝ depraua
ti exēplis cedūt cū ipis i p̄dā diaboli. Regē
vero cōstituit. Sedechias significat eos q̄ regi
men in populo dei suscipiūt. interpretatur enim
sedechias iustus domini. Illi enī accipiunt se
dē iusticie ad exercenda opera iusticie:honor⁹ ⁊
officij acci

quisq̄ de cūctis regib⁹ isrl fec phase:
sic iosias sacerdotib⁹ ⁊ leuitis ⁊ oi iu a
de ⁊ isrl:q̄ rept⁹ fuerat ⁊ habitātib⁹ i b
hierlm. Octauodecio anno regni io
sie b phase celebrātū ē. Postq̄ istau c
rauerat iosias tēplū ascēdit nechao
rex egypti ad pugnādū i carchamis
iuxta eufratē:⁊ pcessit in occursū ei⁹
iosias. At ille missit ad eū nūcios ait:
Quid mihi ⁊ tibi rex iuda? Non
a ꝟ regis. s. adremon filij thabitmon q̄ regnat i char
chamis quē eodē tpe ꝟ ꝟ iosia nechao interfecit.
aduersū te hodie vēnio:sz ꝓtra aliaz
domū pugno:ad quā de⁹ festinato a
me ire p̄cepit. Desine adūsuz deū fa
cere q̄ mecū est:ne inficiat te. Nolu
it iosias reuerti:ꝟ p̄parauit ꝓtra eum
bellū nec acq̄euit sermōib⁹ nechao
ex ore dei:Uerū prexit vt dimicaret b
in campo mageddo:ibiq̄ vulnera
tus a sagittarijs dixit pueris suis:
Educite me ꝟ ḡlio q̄ oppido vulne
rat⁹ sum. Qui trāstulerūt eū de cur b
ru in alterū currū:qui sequebat eum
more regio ⁊ asportauerūt eū in hie
rusalē. Mortuusq̄ ē ⁊ sepult⁹ i mau
soleo patrū suoꝝ:et vniuersus iuda e
⁊ hierlm luxerūt eū:Hieremias ma f
xime:cui⁹ oēs cātores atq̄ cātatri
ces vsq̄ in p̄sentē diē lamētationes
sup iosiā replicāt:⁊ q̄si lex obtinuit
in isrl. Ecce scriptū ferē in lamētatio
nibus. Reliq̄ aūt ꝓmonū iosie ⁊ mi
sericordiaruz eius q̄ lege p̄cepta sūt
dñi:opa q̄s ei⁹ p̄ia ⁊ nouissima scri
pta sunt in libro regū isrl ⁊ iuda.

Tulit ḡ ꝑplis La. XXXVI. g
Ore ioachaz filiū iosie:⁊ ꝓstituit eū p̄ fre suo ḡē i hierlz
Ligititriū ānoꝝ erat ioachaz cū reḡ
re cepisset:⁊ trib⁹ mēsib⁹ regnauit i
hierlm. Amouit ăt eū rex egypti cū
vēisset i hierlm:⁊ cōdēnauit terram
cētū talētis argēti ⁊ talēto auri. Con b
stituitq̄ regē p eo eliachi fratrē ei⁹
sup iudā ⁊ hierlz ⁊ vtit nomē ei⁹ ioa c
kim. Jpm ꝟo ioachaz tulit secū ⁊ ad
duxit i egyptū. Eligintiq̄nq̄ annoꝝ
erat ioaki cū reḡre cepisset:⁊ vndecī
ānis reḡuit i hierlz:fecitq̄ malū co
rā dño deo suo. Cōtra hūc ascēdit na
buchodonosoꝝ rex chaldeoꝝ:⁊ vin i
ctū catēis duxit i babylōez. Ad quā
⁊ vasa dñi trāstulit:⁊ posuit ea in tē
plo suo. Reliqua autem verboꝝ nuz k
a ꝟ qz deū irritauit opib⁹ ⁊ ꝟba ꝓphaꝝ q̄ ad se missi
sūt: querit⁹ ⁊ liby hiere. scapello scidēs i ignē. piecit.
ioakim et abominationuz ei⁹ quas

uenit in hierlm ad salūtā
tē pascalē:sed ista excellen
tia intelligit q̄sū ad reḡ io
sie liberalitatē:q̄ cū esset lō
ge ꝑpotentior danid ⁊ salo
mone: tñ maiora legit mu
nera dedisse in illa solenni
tate. s. ad sufficientiā ꝓ om
niū refectione. Jō subdit:
Sicut iosias sacerdoti
bus ⁊c. Quia ōdit ad ꝟ tri
ginta milia pecoꝝ ⁊ tria mi
lia boum:vt babet in lite
ra. b Qui reperti⁹ fuerat
⁊ ba. hoc addit: q̄ illi de ter
gno isrl iā erāt in captiuita
tē ducti:exceptis aliq̄b⁹ qui
fugiēdo euaserāt:⁊ recedē
te exercitu reuersi fuerāt.
c Postq̄ instaurauerat io
sias tēplū ascēdit ⁊c. Hic cō
seq̄nt describit ip̄i⁹ iosie mor
⁊ tumulatio:⁊ patet ista ex
dictis. iiij. Reg. xxij. s. exce
ptis q̄ sequunt. d Qui
trāstulerūt eū de cur. ⁊c. filī
eius principes i bellis babēt
plures equos:sic tūc reges
pugnātes in currib⁹ habe
bāt plures currus ꝓ p̄lōis
suis. e Et vniūs iuda
et hierusalē luxerunt eum.
ꝓpter bonitatē vite sue et
regiminis:vt patet ex pdi
ctis. f Hieremias mart
me. In libro qui intitulat
Lamentationes Hieremie.

In ca. xxxv. vbi dicitur
in postilla: Agnol⁹ ⁊ bedos
quia tam agnus q̄ bed⁹ po
terant immolari.

Additio. In so
lēnitate
pascali agnus debebat im
molari:nō aūt bedus:nec
agnus immolandꝰ accipiē
dus esset de grege in quo es
sent agni ⁊ hedi:vt lau⁹ fu
it extensū in additiōe super
Exo. xij. La. XXXVI 4. Reg.

Tulit ḡ pplus. Hic
vltimo agit de tpo
re filiorū iosie:et di
uiditur in tres ptes ꝟz tres
filios eius. scōa ibi. Constī
tuitq̄. tertia ibi: Regē vero
constituit. Sūa prime ptis
patet ex dictis. iiij. Reg. xxi
iij. s. b Constituitq̄ re
gem. Hic ꝓsequent agit de
tpe ioacki filij iosie:⁊ secū
do de tpe filij eius. ibi: Re
gnauit aūt ioachin. Senti
tia aūt prime ptis patet ex
dictis. iiij. Reg. xxiij. in fi.
⁊ ī ꝑn. xxiiij. ca. excepto qō
seq̄t: t Et vin. cate. fuit ei
vinct⁹ catēis ad ꝟ q̄ ibi du
cere⁹: sed mutatū fuit cōsili
um: eo q̄ rebellauerat ꝓtra
regē babylonis ⁊ p̄cepit de
fusis:⁊ piecit cadauer eius
extra murū hierusalem, sut
dictū fuit. iiij. Reg. xxiiij.
k Reliq̄ aūt sermonū io.
id est stigmata et figuras q̄
fecerat in corpore suo in bo
norem idolorum.

ꝟ Et q̄ in.

officij accipiunt dignitatē: maxime
q̄ filij iosie. i. salutis dñi p grāz ba
ptismi ⁊ vnctionē chrismatis nūcu
pari merent:ꝟz degenerātes relabū
tur in vitio⁹ feditatē: ⁊ se ⁊ subdi
tos cōuertūt ad ipietatē: nec fidez
quam deo ꝓmiserāt custodiūt: nec
cū hoib⁹ pacis federa fuāt. Tales
q̄die lex diuina ꝓphaꝝ ⁊ apl⁹oꝝ
miracla a pctis recedere ⁊ ad dñm
ꝑ penitētiā reuerti monent. Sed se
mel indurati ꝟba salut⁹ despiciūt.
vñ de⁹ irat⁹ mittit ꝓtra eos regem
chaldeorum. i. diabolum cum satel
libus suis. i. spiritualibus nequi
cijs: qui nulli parcētes erat: nulli
defrēdes dignitati: q̄sq̄s capiūt i
babylonē. i. in cōfusionē trāsferunt
⁊ domū dñi icēdūt: qz fideles q̄ sūt
tēplū dei blasphemare cōpellunt.
Muros hierlm destruūt: cū custo
diā pastoꝝ dijciūt: turres cōburūt:
cū flatos p illicita desideria exuīt.
omne p̄ciosū demoliunt cū eos qui
de ymt⁹ ⁊ sciētie ꝓgatiua sibi ap
plaudāt ad nihilū redigūt. Finit
libz Paral. sills principio libri sa
cerdot⁹ Esdre. vñ q̄ ibi exponit⁹
ꝟ replicare ñ ē op⁹. De cyro q̄z quō
ꝝm significet ⁊ q̄ de eo dicunt ⁊ q̄
ad ipm referāt i Esaia exponit⁹.
Salomō tēplū dñi septē ānis ꝓstru
xit in hierlm. octauo anno ꝓsūma
uit ⁊ dedicauit: qz toto tpe huj⁹ vi
te q̄ septē dieb⁹ agit: rp̄s ecclaz cō
struit de suis fidelib⁹. In futura vi
ta ꝑficit: ⁊ ad eterne vite claritatis
visionē sustollit in glā resurrectio
nis: pcedēte tpe q̄dā tēpli edificia
vetustate dissoluta sunt: sed instan
tia regū ⁊ sacerdotū illi⁹ tpis restau
rata ꝓstinū statū q̄ signat q̄tidia
nos ⁊ leuissimos errat⁹ fidelīū. De
quibus salomō: Septies iustꝰ cadit
⁊ resurgit: q̄ p exēpla ⁊ hoz
tamēta iustorū corrigunt: q̄si p idu
striā regū ⁊ sacerdotū: q̄ sūt mēbra
veri regis ⁊ sūmi sacerdotis. Post
modū crescētib⁹ malis tēplū idolo
rū sordib⁹ ꝓphanatū: ⁊ tādē a chal
deis destructū ⁊ incēsū signat gra
viores lapsus eoꝝ q̄ ecclie mēbris
adunati: sz p⁹ fraudē diaboli a sta
tu fidei ꝺiecti vitioꝝ flāma cōburū
tur: diruto templo ⁊ vbe hierlm ci
tes in babylonē trāsmigrati. post
lxx. ānos pacta pēitētia ad patriaz
reuertūtur: rursus idē tēplū ⁊ vbē san
ctā laboze grādi restaurāt. Signa
tes eos q̄ decepti a diabolo nō solū
fidei sinceritatē ⁊ opis ītegritatē p
dāt: ⁊ ī imanitate sceleꝝ ethnicis
ꝑ publicāt siles fīt. Quoꝝ nōnulli
dina grā resipiscētes ad ecclaz re
deūt cū illustratōe cōpūcti spūssci:
p̄cepta leḡ q̄ religiōsāt audiūt ⁊ custo
dire īcipiūt. Septē enī sūt dona spi
ritussci: decē p̄cepta legis: septē ꝟo
p decē multiplicata septuagenariū
reddūt. Añ bñ q̄ p opa puersa i ba
bylone captiui fuerūt. post. lxx. an
nos liberanē ⁊ domū dei ac ciuita
tē saz reedificāt. Qui ei p sua pec
cata a cōione ecclie sepati: ⁊ ifideli
umnūero sē coplati: rursū p dōa spi
ritussci studio se bōe opatiōis exer
cēt: ⁊ sic ꝓsortiū fideliū dom⁹. s. ⁊ ci
uitat⁹ dei de q̄ electi fuerāt p̄cipiūt.

ꝟ Incipit

a ꝟ fr̄z hebreos caput ī rotūdū rorōdit sup mortu
um strigmata in corpe suo fec q̄ ī corpe mortui iu
uenta sunt.

fecit ⁊ q̄ inuēta sūt i eo ꝓtinenē i li a
bro regū isrl ⁊ iuda. Regnauit āt b
ioachin fili⁹ ei⁹ ꝓ eo. Octo annoꝝ c
erat ioachī cū regnare cepisset: et
trib⁹ mēsib⁹ ⁊ decē dieb⁹ regnauit
in hierlm. Fecitq̄ malū i cōspectu
a ꝟ de hoc pleni⁹ in libro regū scriptū est.
dñi. Lūctq̄ āni circul⁹ voluere d mi
sit nabuchodonosoꝝ rex nūcios q̄t
adduxerūt eū i babylonē: asporta
tis sil p̄ciosissimis vasis dom⁹ dñi. e
Regē ꝟo ꝓstituit sedechiā patruū e
ei⁹ sup iudā ⁊ hierlm. Eligiti ⁊ vni⁹
āni erat sedechias cū regnare cepis
set:⁊ vndecī ānis regnit i hierlm.
Fecitq̄ malū i ocul⁹ dñi dei sui: nec f
erubuit faciē hieremię ꝓphę loḡn
ꝟ alis ex ore dei.
tis ad se ī ore dñi. A rege q̄q̄ nabu
chodonosoꝝ recessit q̄ adiurauerat g
eū p deum: ⁊ indurauit ceruicem
suā ⁊ cor: vt nō reuerteret ad dñm
deū isrl: ꝟ et vniūsi p̄ncipes sacer h
dotū ⁊ plis ꝓuaricati sūt iniq̄: iux
vniūsas abomiatiōes gētiū ⁊ pol
luerūt domū dñi: quā scificauerat
sibi in hierlm. Mittebat autē dñs i
de⁹ patꝝ suoꝝ ad illos p manū nū
ciorū suoꝝ de nocte ꝓsurgēs ⁊ q̄ti
die cōmonens: eo q̄ pceret pplo ⁊
habitaculo suo. At illi subsānabāt k
nūcios dei ⁊ puipēdebāt ꝟmōes
ei⁹. Illudebātq̄ ꝓphis donec as
cēderet furor dñi in pplm ei⁹ ⁊ cēt l
nulla curatio. Adduxit ei sup eos m
regē chaldeoꝝ: ⁊ interfec iuuenes n
eoꝝ gladio ī domo scūarij. Nō ē mi o
ser⁹ adolescēt⁹ ⁊ virgis ⁊ senis: nec
decrepiti q̄dē: sz oēs tradidit ī māi
bus ei⁹: vniuersaq̄ vasa dom⁹ dñi
tā maiora q̄s miora ⁊ thesauros tē
pli ⁊ regis ⁊ pricipū trāstulit i baby
lonē. Incēdert hostes domū dei:
ꝺstruxerūtq̄ mur⁹ hierlm. Uniuer
sas turres ꝓbusset: ⁊ q̄cq̄ p̄ciosū p
fuerat demolliti sūt. Si q̄s euase
rat gladiū duct⁹ i babylonē fuiuit
a ꝟ diabolo. b ꝟ vicijs. c ꝟ. s. donec exurgat a
liud regnū ꝓphetico elogio p̄nūciatū: ⁊ coruat pec
cati regnū diuino iudicio.
regi ⁊ filijs ei⁹: donec ꝑueraret rex q
persarū ⁊ cōpleret ꝓmo dñi ex ore
a ꝟ donec. s. impleant septuaginta anni.
hieremie: ⁊ celebrāret terra sabba r
ta sua. Lūctleni dieb⁹ ꝺsolatiōis e
git sabbatū vsq̄ dū cōplerent. lxx.
ani. Anno ăt ꝓmo cyri regis ꝓsax: o

a Et q̄ inuē. sūt in eo. i. in cadauē ei⁹
pjecto: vt dictū ē. b Regnauit autē
ioachī. Hic p̄r agit de tpe ioachī ne
potis ione: ⁊ ptz ꝟnia ex dictis. iiij. Re
gū. xxiiij. c. ⁊ d. excepto qō sequit:
c Octo annoꝝ erat ioachin. iiij Re
gū. xxiiij. d: Decē ⁊ octo annoꝝ erat io
achī ⁊c. Dicēdū q̄ ioackim pat ei⁹ reḡ
uit. xj. annis: vt hr̄ in textu. ⁊ scdo āno
regni sui ūstituit filiū suū ioachī regē: q̄
tūc erat octo annoꝝ vt hr̄ d: ⁊ qz reḡuit
x. annis cū pre iō fuit. xviij. annoꝝ: qñ
cepit regnare mortuo pre: ⁊ sic loquit
scriptura. iiij. Reg. d Lūctq̄ anni cir
voluere⁹. nō est intelligēdū q̄ anni cir
cul⁹ eēt revolut⁹ a ꝑncipio regni sui: qz
p⁹ patrē reḡuit tñ trib⁹ mēsib⁹ ⁊ x. die
bus: vt hr̄ i textu: ꝟ d: ꝟ revolutio anni
tp̄s aptū ꝓcedēdi ad bellū: i q̄ exercit⁹
babylonic⁹ vēit ꝺ eū: ⁊ ꝟ fuit post tres
mēses ⁊ x. dies sue coronatiōis. e Re
gē ꝟo. Hic p̄r agit de tpe sedechie q̄
fuit tertꝰ filꝰ iosie: ⁊ p̄ro p̄it tpis sui
descriptio: ⁊ scdo hꝰ libri ad lib. Esdre
ꝓtinuatio. ibi: Anno ăt ꝓmo. Circa p̄
mū p̄ro ponit sedechie ⁊ ꝓli sui multi
plex trāsgressio. scdo sequēs pūitio. ibi:
Adduxitq̄ sup eos. Circa ꝓmū d: Re
gē ꝟo ꝓstituit sedechiā patruū ei⁹. Jn
hebreo hr̄ frēz ei⁹. eo mō loq̄ndi q̄ abra
am vocauit loth nepotē suū frēz suum
Heñ. xiij. qz certū ē q̄ iste sedechias fu
it auūcul⁹ ioaki: qz fuit frat⁹ pris sui: vt
ptz ex p̄dict⁹. f Nec erubuit faciē hie
remie ꝓphete loquētis ad se ex ore dñi.
⁊ sic contēpsit ꝓphaꝝ ⁊ dñm ei⁹ mitten
tem: ⁊ maxie qz nō solū ꝟbo ei⁹ nō ac
q̄euit: sz ēt ipm ī carcē reclusit: vt habe
tur Hier. xxxij. g Uni ad. e. p d. ⁊ sic
fuit trāsgressor iuramēti. h Sz ⁊ vni.
p̄n. sa. ⁊c. qz ad malicia reḡ secuta ē ma
licia i olꝺ⁹ alijs. i Mittebat āt d. ⁊c.
i q̄ apparet dīna mīsatio. k At illi ꝺ
san. nū. dei. in q̄ ꝺclarat eoꝝ obstinatio.
Et ēt nulla curatio. respectū pene q̄ i
fligēda erat ex dei mīatiōe dīne ire: tñ
respectū culpe sp p̄t eē curatio q̄diu hō
hz vsū libri arbitrij ī vita p̄nti. m Ad
duxitq̄. Hic p̄r ꝺscribit seq̄nt pūitio.
Cū d: n Et inf. in. coꝝ gla. ⁊c. vbi
credebāt se habē aliq̄d refugiū. p scita
teloci. o Nō ē mi. adolesc. ⁊c. ex q̄ ptz
seueritas punitiōis: qz in bellis solet p
ci talib⁹ p̄sonis. Cetera patēt ex dictis
iiij. Reg. vbi pleni⁹ tractāt vsq̄ ibi:
p Si q̄s cua. gla. du. in babylonē. ex
cepto godolia ⁊ pplo paupe ꝺ cura ei⁹
dimisso: vt hr̄. iiij. Reg. vl. ⁊ aliq̄b⁹ bel
latorib⁹ q̄ euaserāt fugiēdo. q Donec
ꝑaret rex p̄sax. s. cyr⁹ q̄ ōdit licētiā iu
deis redeūdi i trā suā: vt hr̄. j. Et cōple
ret ꝓmo ex ore Hier. ꝺ. lxx. ānis hꝰ ba
bylōice captiuitat. r Et ce. ter. sa. su.
. l. q̄escerz a culpa: qz toto illo tpe p ma
iori pte remāsit ieīta s Anno ăt p̄mo.
Hic vltio p̄it ꝓtiuatō hꝰ libri ad libz
Esd. q̄ īcipit a reductiōe captiuitat⁹ ba
bylōice: sic iste lib ēmiak ī ꝺductiōe po
puli ī babylonē: vt ptz ex p̄dict⁹. Dicit
igr̄: anno ăt p̄mo cyri. s. a tpe sue mōar
chie: qz tā plūꝰ ānis reḡuit ī plisꝺ: ⁊ po
stea iuit cū dario auūculo suo ꝛge medo
rū ꝺ babylōez sub tli ꝙuētiōe q̄ capta
babylonia dari⁹ ꝓmo regnaret: ⁊ post
eū monarchia deueniret ad cyrū: qđ et
factū est mortuo dario: qui post destru
ctionē babylonis vixit duobus annis
⁊ tunc cyrus remisit captiuitatem.

Ad explen.

Incipit expositio oratiōis Manasse.

Omine deꝰ om. Justoꝝ oīpotēs deꝰ ē: nō impioꝝ q̄ sibi noua figmēta cōponūt. Cur isto/rū triū tm deꝰ ē ꝛ nō etiā alioꝝ: qz in ist' xp̄i/ani mysteriū figurata est plenitudo. Per abraā xp̄i natiuitas. p isaac cōgregatio credule pleb'. p iacob resurrectio itimata ē salnatoꝝ. b Mare. Tropol'. Mare pp̄ls subdit' idolatrie q̄ ifidelitat' fluctib' vagabatur. quē dñs verbo suo signauit: cum xp̄i crux (q̄ verbū patris) cordib' ꝛ frōtib' eoꝝ ēsignit: qō est mari signari xbo diuīo. c Que oēs pa. Tremūt angeli plentiā cōtēplātes: pauēt homies indiciū expectātes formidāt demones virtutē igentissimā sentiētes: qz vult' dñi circūspicit vniuersa. Uniuersa rationalis creatura ꝛ si nō oīs respicit creatorē: virtutē tñ ei' agnoscit oīs. d Sup pctōres. Mō aduersus. vñ in euangelio: Sed ira dei manet sup eos oīginalis videlicet dānatiōis vl celestis indictꝰ: qz nō de iferioꝝib' sed de supioꝝib' iudicāt pctōres: e celo eni iudiciū iaculatū est. e Immēsa xo. Immēsa misericordia dñi dr: qm euāgelica ꝓmissa nullaz hūt ꝓmissā mēsurā. Legalia xo mēsurā fuerāt. Ānō: Replebo cellaria vra tritico vino ꝛ oleo ꝛc. f Et inuestigabil' mi. Sup ant eni becillitatez nr̄am diuīe ꝓmissiōes: q̄ nec sermonib' explicari: nec oculis possunt cōtēplari. g Dns altissim'. Nihil mirū ē in laudib' dei qō dictū est: Tu es deus altissim' super omnē terrā. Et celi ꝛ angeli altioꝛes sūt terra: nisi mirabilius intēdamus. Mysterio nimirū xp̄i p̄dictuz: qui cū fuisset caro (quia verbū caro factū est) altissimus factus est sup omnem carnē que terre nomine nūcupatur. h Loganimis. Peccatoꝛes ad penitentiā diffrēdo: nec delicti tpe puniēdo. Multū misericoꝛs: quotiens peccaueris veniā pollicēdo. Penitēs sup malicia. h. q̄ testat Hieremi. ostendēt dñm ꝓmittere bona bonis: ꝛ mala malis: sed tamen poste vltro citroq̄ cōuertere si cōmutatio fuerit ilecura: nec de bona pollicitatiōe securioꝛ videaris cū facis mala: nec de mala cōminatione diffidas si cōuersus facias melioza. i Multū misericoꝛs et penitēs. Siquidem si semel indulgētia tribuisset misericoꝛs. Nunc aūt cū frequēter delinquētibus frequēter misericordia impendit: multū misericoꝛs apellatur. k His qui tibi nō peccauerunt. Peccauerunt vti qz in delicto nati sūt genitali: heredes nimirū ade. Sed gratia gratis p̄euenti sine peccato sunt coniuncti qui erant de peccatorum semine propagati.

l Super numerum arene maris multiplicate sunt iniquitates mee. Solent delicta capillis capitis aliquotiens coaptari: sicut ꝓpheta egregius: Cōpr̄ehenderunt me iniquitates mee ꝛ non potui vt viderem. Multiplicati sunt super capillos capitis mei. Arene mar' ille: capillis iste cōparat mītitudinē peccatorum. Sed interest q̄ arene maris ille qui vitioꝝ ponderibus ita violentissime p̄granatur: vt sub eoꝝ sarcina nequeat respirare. Js aūt qui carnalibus conuincit incētiuis: facile tamē medicīali ferro potest putredinē resecare: capillis capit' cōparat offensam suam. m Incuruatus sum multo vinclo ferri. Maloꝝ cōparatio diuersitate secernit numerosa. Videt q̄dā elucescere ratio veritatis vt ꝓ delicti modo ꝓsecutoꝝ q̄spiā puniat quo penā cruciat' sanctis ingessit: vt asa rex iuda incuruat' ē: ꝛ manasses nō vno vl duob': iꝛ multo v. f. Tot ei sibi vincla spiritalis ferri in quibus ligarek ꝓfessit: quot ipe sctōrū mēbris intecit. n Quia excita. ꝛc. Jniqs actib' ꝓuocādo: excitat ergo iracūdiā dei qui mala cozaz deo cōmittit. Sed videdū qz malus singularit se cōmisisse testat: ꝑ vni' mali cōmissio idignationē dñi ꝓuocauit: cū mltā mlta fecerit mala: nec ilico ē vltio subsecuta. Mō malū expōit statuēs abominationez. Jn sacr̄ volumib' abominatio sue offensio sīlacra dicunt: q̄ q̄ fuit venerat' ꝑuaricatiōis crimīe pollutur. Pōit ꝛ aliā itelligi: Oīne pctm offēdiculū ē in q̄ vtiq̄ offēdit ad ruinā. Silr etiā abominatio: qz deꝰ abomiat oē delictū: qō i ꝑuaricatoꝛ corde defixuz efficit simulacrū. Cōgruit ꝛ doctrinis demonioꝝ aptari: q̄ de abomiatiōes ꝛ offēsiōes grauissime: q̄bus

ira dñi.

Ad explēdū sermonē dñi quem a
locut' fuerat p os hieremię: susci
tauit dns spūz cyri regis psarū: b
q̄ iussit p̄dicari i vniuerso regno
suo ēt p scripturā dicēs: Hec dic c
cyr' rex psaꝝ. Dia regē terre ōdit
mihi dns deus celi: ipse p̄cepit d
mihi vt ędificarē ei domū in hie
rusalē q̄ est in iudea. Quisq̄s in e
ter vos est ex omni pp̄lo ei': sit
dns deꝰ suus cū eo: ꝛ ascendat.

Finit liber Dabreiamin: id ē Paralipomenon secundus.

Incipit oratio Manasses reꝝ
gis iuda cū captꝰ teneret in ba
bylone: q̄ nō est in hebreo: nec ē
de rextu biblię.

a Dō a ꝟ inuocar deū omnipotērē quez suis est ruinis expertus.

Omine deꝰ ōmipotēs f
patrū nostroꝝ abraam
ysaac et iacob et semi eoꝝ iusto:
a ꝟ visibile et inuisibile creaturā vel celū: scōs: terrā: carnē q̄ in suā glīaz fēt deꝰ ꝓpriū ornatuz habentia.
q̄ fecisti celū et terrā cū omni oz
a ꝟ ne liminibus moris vltertius cuagari possit.
b natu eoꝝ: qui signāsti mare ver g
a ꝟ matris vniuersarū aquaꝝ q̄ clausa est diuio ꝑcepto: subaudis: ista creasti ad laudē videlicet nominis tui.
bo p̄cepti tui: q̄ cōclusisti ābyssū h
et signasti terribili et laudabili
nomini tuo. quez oēs pauēt et
tremunt a vultu virtutis tuę: ꝛ
insustētabilis ira sup pctōres cō
e minationis tuę. Jmmensa vero
a ꝟ ifirmi ei ifirma cogitam': q̄ oculus nō vidit nec auris audi. nec in coꝛ homis ascendit ꝛc.
f ꝛ inuestigabilis misericordia ꝓ
g missiōis tuę: qm̄ tu es domin'
h altissim' sup omnē terrā lōgani/
i mis et multū misericoꝛs: et pe/
nitēs sup maliciaz hominū. Tu
a ꝟ audiāt penitentes: intelligāt cōp̄rozes: ꝓ/missa ē peni. remiss. pec. si deserāt puersitas ipioꝝ
aūt dñe ꝟm bonitatē tuaz pro/
misisti p̄nitentiā remissiōis pec
catoꝝ: ꝛ tu deus iustoꝝ nō posu
a ꝟ remediū pctoꝝ ē penitēria: iustis vero nō ē penitēria ꝓstitura: quib' ꝓ grāz dōata ē culpa.
isti p̄nitētiā iustis: abraā isaac k
et iacob: his qui tibi non pecca
uerunt: quoniā peccaui sup nu l
merum arenę maris. Multipli/
catę sunt iniquitates meę: incur m
uatus sum multo vinculo ferri:
et nō est respiratio mihi: quia ex n
citaui iracundiam tuam et ma/
lū cozā te feci: statuens abomi/
natiōes ꝛ mltiplicās offensiōes.

Ad explēdū ser. dñi. a
qz tē fuerāt. lxx. āni trāt
migratiōis cōpleti: qs ꝑ Zach. i. Esd.
dixerat Hieremias. Hie. b
xxv. ca. ꝛ xxix. b Sci/
scitauit dns spūm. i. vo/
luntatē cyri regis psaꝝ. c
p ipm ei monarchia trā/
lata ē ad psas. e Qui d
iust. p̄di. i. solēnit diuul/
gari. d Dia regna ter/
re. i. multa regna: qz re/
gna oriētalia fuerunt ei
subiecta: nō aūt occiden
talia: ꝛ est modꝰ loquen
di hyperbolic' ad sui ma
gnificentiā. e Et ipse
pce. mi. vt e. ei domū rē.
signatū eni fuit sibi ꝑ ꝓ
phetia Esa. xlv. ꝛ eo cō
pleta vbi p̄dixit esaias q̄
cyr' subiceret sibi gētes
ꝛ regna ꝛ captiuitatē in/
deoꝝ remitteret: ꝛ replā
reedificari p̄ciper: q̄d et
factū est: vt plen' habe/
tur Esdre. j.

Postilla venerabilis fratris Nicolai de lyra sup libros Paral. finit.

Expositio Nicolai de lyra sup orationez Manasses Incipit.

Omine deus. f
Jsta oīo regis
Manassē nō ē
i hebreo nec est
de textu: ꝛ ideo nō ītēdo
eā exp̄site exponere: sed
tantum breuiter pertrā/
sire. In hac enim oīone
p̄mo recurrit ad diuinaz
magnificētiā. scōo reco
gnoscit ꝓpriaz miseriā.
ibi: Am peccaui. tertio
petit mīficordiā. ibi: Et
nūc flecto. Circa p̄mū cō
fitet p̄mo dei oīpotētiaz
siue maiestatē ꝓpt quam
debet coli. dicēs: Dñe de
us oi. ꝛc. g Qui signa
sti mare. dicēt Heb. j. Cō
gregēt aq̄ q̄ sub celo sūt
i locū vnū ꝛc. h Qui h
cōclusisti abyssū. repetitō
ē eiusdē: qz mare ꝛ abys/
sus idē ipōrāt. Scōo fa
tet ei' iusticiā seu equi/
tatē q̄ dz timeri. dicens:
Terribili ꝛ laudabl. rē.
Tertio eius misericordi/
am seu pietatem qua ꝓ/
misit penitentibus mise/
reri. ibi: Et inuestigabilē
misericordia promissio/
nis tue. ꝛc. Et sequitur:
Quoniā peccaui. Dic re
cognoscit suam miseri/
am. primo in peccatoruz
multitudine. ibi: Super
numerum arene maris.
ꝛc. et coꝛ grauitate seu
magnitudine. ibi: Sta/
tuēs abomiatiōes ꝛ mul/
tiplicans offensiones ꝛc.

patet.

Et nunc

ira dñi ꝓuocat. a Et nūc flec. a
Genua cordis flectit vt simplici
postulatiōe deleat qō ꝓterua plīa
ptōe pegerat. Jn silitudinē hoīs
exterioꝝ interioꝝ describit.
b Peccaui d. p. Jteratio ofite/ b
di vera ē hūilitas supplicāt'. q. d.
Peccaui spū: peccaui cogitatiōi/
bus. Peccaui fact': peccaui fozin
fec'. Peccaui in dcū: peccaui i ꝓ/
primū. Non leui. p̄nciatōe do/
loris: hec verba sunt relegenda: ꝑ
eū eadē grauitate q̄ dicta sunt a p̄
cante. Me leuit' pcurrat animꝰ
acer ista: sed cū dolore graui ꝛ pa
tientia tristi in pauc' verbis vim
magne rei sapiat coartari. Peni/
tens q̄pe ant tacit' labijs fletibꝰ
indulgētia silentio dep̄cet: aut ēt
si loquēdū aliq̄d ex dolore cōtriti
pectoris suadet: pauc' loquat: qz
mētis ꝓtrito nō oīs locutio dñi/
cā pietatē inflectit. Coꝛ eni cōtri/
tū ꝛ humiliatū deꝰ nō spernit.
c Reli. p. Mō ait: ne dānes me c
cū. i. m. Nō eni dānat in substan
tia sua retozqueꝛ. Nō vero p̄dix
haꝛ in nihilū redigat. d Cum d
iniq̄tatib'. Nota iniquitates nul
la dr̄e substantiā: oīne q̄pe pctm
febris est aīe: que dū auferꝛ in ni/
hilum reuocatur.
e Quia indignum salua. Indi/ e
gnos dominus saluat: non ꝓ me
rito delictorum retributionez im/
pendēs: sed propter misericordie
bonum veniam superfundēs. Di
gnus enim est qui saluat idignuz
ꝛ eꝛ dignitate sua facit dignū quē
culpabilis vite tract' faciebat in/
dignum. f Scōm magnā mi/ f
sericordiam. Qui ꝟm magnā mi
sericordiā se ḡrit saluari: nō tpal:
sed eternę vite salutē inḡrit. Equidē
misericordiaz ptinere ad hāc vitā esti/
mo tpalē: magnā aūt misericordiaz re/
muneratiōi ꝓcurrere sempiterne.
g Dib' di. vi. Pmdēs expecta/ g
toꝛ eterne salut': nō pauco tpe: ꝑ
oī tpe vite sue deū laudat. Deꝰ in
dieb' vite laudat. in diebus aūt
mort' nō ꝓt laudari. Sic itaq̄ qui
delictoꝝ morti subdit' iacet: iniq̄/
tatib' inolut' deuz laudare ñ ꝓt.
Nō est ei ꝑ speciosa laus i oꝛe pctō/
ris. Cōuersus xo cū fuerit tanq̄ḡ
de morte trāslatus ad vitaz: ilico
laudis officio dign' inuenit': ꝓsoꝛ/
q̄ supioꝝib' xtutib' indicat: duz
illū laudat i terris quē ille q̄z glo
rificauit i supnis. h Dis vir. h
e. Cherubin seraphī throni ꝛ do
miātes: archāgeli: sedes: xtutes
āgli mīstri: atq̄ mīsta sūt officia: q̄
forasse aut nos i libris posita sa/
cris ñ possum' inuenire: aut hūa/
nis celata sensib' inquirere non
valemus.
i Gloria in secula seculoꝝ. Est glo i
ria temporalis de qua: Ne time
ris cum diues factus fuerit ho/
mo ꝛc. in f. do. e. Est ꝛ alia gloria
sempiterna. Sit gloria domini in
seculum: cui et humana creatura
et angelica famulat'. Amen.

Et nūc flecto. Hic ꝓfr petit misericordiā. a
p̄mo reuerēter dicēs: Et nūc flecto genua cordis mei. qz genua corpis flectere nō poterat: impedit' cōpedib' ferri. scōo instanter. ibi:
b Peto rogās te dñe rē. petitionē suā plu/ b
ries ꝛ multipliciter replicādo. Tertio ꝛfident ꝑsumens de dīna misericordia. ibi: c Quia i/ c
dignū saluabis me ꝟm misericordiaz tuā: ꝛ ꝓmittens emēdari. ibi: Et laudabo te semp: et sic terminat oīonē dicens: d Qm̄ te laudat d
omis virt' celoꝝ. i. omēs ordies angeloꝝ: et tibi est glīa in secula seculoꝝ. Amen.

Finit expositio oīonis regis manasses.

Incipit expositio fratris Britonis ordis minoꝝ sup prologū Esdre.

Utrū difficili' sit facere qō poscit'. e
Jste plogus scribit' in libꝝ Esdre: qui vnic' liber est sicut pīs prolo/gus manifestat: qz apud hebreos esdre necnieꝝ sermones in vno volumie co artant. tertius eni ꝛ q̄rtus liber ab ipo Hie/ro. inter apocrypha cōputat. Ordinat aūtē iste liber imediate post Parak. sicut ait Hie/ro. in libro de hebraicis q̄stiōib': eo q̄ idē sit finis Parak. ꝛ ꝓncipiū huiꝰ li. Historia aūtē tobie p̄cessit historiā istoꝝ libꝝ: vnde ꝛ quidā tobiā ante esdrā ordinant. Alloquif autem Hiero. in isto plogo dōmonē ꝛ rogatianum eōs: ad quoꝝ rogationē libꝝ istum de he/breo transtulit i latinū. Et ꝓmo assignat duo retrahentia ipm ne trāsferat libꝝ istū. s. ope/ris difficultatē: q̄ tangit in ꝓncipio plogi: ꝛ inuidoꝝ detractionē: q̄ tāgit ibi: Accedūt ad hoc ꝛc. Secdo ponit duo ipm mouētia ad transferēdū. s. instātē istoꝝ epoꝝ petitionē: ꝛ trāslatiōis sue necessitatē: qz trāslatio antiq̄ corrupta erat ꝛ diminuta. ꝓmum notat ibi: Tertiꝰ ān' ꝛc. scōm ibi: Si q̄s aūt. lxx. nobis opposuerit ꝛc. Tertio iuebit ꝫ emulos. et ꝑ duplr. ꝓmo qz ipugnāt agnitā veritatē. scōo qz p vitiū ingratitudīs bñficioꝝ ipugnāt au/ctorē. ꝓmū ibi: Quid iterꝫtem laniāt. scōm ibi: Porro aliud ē si clausis (qō dr:) ocul' mi bi volūt maledicere. Quarto ꝛ vltio dicit q̄ charitate ipoꝝ ad studiū ꝓuocat': nō omittet bonū cōmune ꝓpter detractionē odiū vel timorē. ibi: Itaq̄ licet excedra vl' exthetra sī libet ꝛc. His visis ad obscuritates acceda/mus. f Accedū sta. i. nōdū cēsui vl' iudica/ f
ui. nā statuo statuis dr: cēsere: edificare: fabri/care. ordīare: ꝓstruere: ponere. g Snie ē. g
id est snialit firū i corde meo: mod' ē loq̄ndi tract' a iudicijs: vbi ratū ꝛ firū ē q̄ ꝑ sniaz diffinit. h Abnuere. i. recusare vl refuta/re. q. d. nō est firū in corde meo cōtraire vō impio. Jn modernioꝝ aūt biblīs legitur: Nā vob altād impantib' ānuere snie est: et i snia in idē redit. i Sub fasce. i. sub one/re: ꝛ declinat hic fascis. vñ fascicul' diminu/tiū. k De hebreo trāsferā. in latinū. multi eni trāslationē. lxx. de greco trāstulerūt in latinū. l Quasi nō habeat' greca volu/mina. i. trāslationē. lxx. in greco editā. l
m Et latina volumia. trāslata de trāslatiōe m
lxx. aut quasi. n Non stati. postq̄ venerit n
ad noticiā emuloꝝ: o Illud ꝓspenduz o
sit. i. ab emulis ꝓtēndū. p Quicq̄d ē. i. p
q̄ntecūq̄ vtilitatis est: q Nō a nob̄ ver q
tit̄. i. trāsferr̄. r Riti. i. laboꝛare: s Ex r
treme. i. marie. t Fastidiosis. i. supbis: t
tediosis: fastidio plenis. Fastidiū eni dr: sup/bia vel tediū: a fastidio fastidis: q̄ ē hoꝛre/re: spnere: tedere. v Supcilio. i. supbia q̄ v
notat in supcilio p extollētiā oculoꝝ. Unde Eccl. xxiij. b. Extollētiā oculoꝝ meoꝝ ne de/deris mihi. Idē. xxvj. B. Fornicatio mulie/ris extollētia oculoꝝ ei': et i palpebris illi' agnoscetur.

Fratrū la.

hil nouerūt. Siq̄ aūt fratr̄ sunt q̄b⁹ nr̄a
nō displicēt: his tribuatis exēplar: ad-
monētes vt hebr̄ea noia quorū grādis
in b̄ volumīe copia ē: distincte et p̄ iter-
ualla trāscribāt. Nihil enī ꝑderit emē-
dasse librū nisi emēdatio librariorū dili
gentia ꝓseruetur. Nec quēq̄ moueat q̄
vnus a nob̄ liber editus est: nec apocry
phor̄ tertij t q̄rti libri somnijs ōlectēt:
q̄t t apud hebr̄eos esdr̄ę neemięq̄ ꝟmo
nes in vnū volumē coartanť: t q̄ nō ha
benť apud illos nec de vigitiq̄ttuor se-
nib⁹ sunt ꝑcul abijciēda. Siq̄s aūtē se-
ptuaginta vob̄ opposuerit iterp̄tes: q̄rū
exēplaria varietas ipa lacerata et euer-
sa demōstrat: nec pōt vtiq̄ verum asseri
q̄ diūsū ē: mittite eū ad euāgelia i q̄b⁹
multa ponūtur q̄si de veteri testamēto:
q̄ apud septuagita interp̄tes nō hūtur:
velut illud: qm̄ naçareus vocabiť: et ex
ęgypto vocaui filiū meu: t videbūt in
quē cōpūxerūt: multaq̄ alia quę latiori
operi reseruamus: t q̄rite ab eo vbi scri
pta sūt. Lūq̄ ꝑferre nō potuerit: vos le
gite ō his exēplaribus q̄ nup a nob̄ edi
ta maledicor̄ q̄tidie linguis ꝓfodiūtur.
Sed vt ad cōpēdiū veniā certe q̄ō illa-
tur⁹ sum ęq̄ssimum ē. Edidi aliq̄d q̄ō nō
habeť in greco: aut aliť habetur q̄s a me
ꝟsuz ē. Quid interptem laniāt? Interro
gēt hebr̄eos t ipis autorib⁹: trāslationi
meę vl arrogentvl derogēt fidē. Pozro
aliud est si clausis (q̄ō 9r) oculis mihi vo
lūt maledicere: t nō imitanť greco⁹ stu
diū t beniuolētiam q̄ post septuaginta
trāslatores iā xp̄i euāgelio cozuscante:
iudęos t hebionitas legis veterl interp̄
tes: aquilā videlicz t symmachū t theo
dotionē: t curiose legūt: t p̄ Origēis la
borem i hexapolis ecclesijs dedicarūt.
Quanto magis latini grati esse debe-
rent: q̄ exultantē cernerēt greciā a se ali
q̄d mutuari. Primū ei magnor̄ sūptuū
est t infinitę difficultatl: exēplaria pos-
se hr̄e oia: deinde etiā q̄ habuerint: t he
brei sermōis ignari sūt magis errabūt:
ignorātes q̄s e multl veri⁹ dixerit. Qō
etiā sapiētissimo cuidam nup apud gre
cos accidit vt interdū scripturę sensum
relinquēs: vniuscuiuslibet interp̄tis se-
quereť errorē. Nos aūt q̄ hebr̄ęę linguę
saltē parū habem⁹ scientiā: t latin⁹ no
bis vtcūq̄ sermo nō deest: t ō alijs ma
gis possum⁹ iudicare: t ea q̄ ipi intelligi
mus in nr̄a lingua promere. Itaq̄ licet
hydra sibilet: victorq̄ synon incendia

a Fratrū. latinor̄. b Distincte. vtrunū distinguať ab alio. c Et̄q̄
interualla. i. p̄ spaciū: vt sit bonū spaciuz inter ea. d Librarior̄. i. scri-
ptor̄. qui libros scribūt: t sicut dicit Jsido. in. vj. etymol. librarij ꝺdez t
antiquarij vocanť: sed librarij sunt q̄ t noua scribebāt t vetera: antiq̄ij
q̄ tm̄modo vetera. vñ t nomē sumpserūt. Itē librarij dicunť venditores
libror̄: qui grece bibliopole dicūť: a biblios qō est liber: t pole qō t ven
dere: t declinať hic t hec bibliopola. e Edit⁹. i. cōposit⁹: ab edo edi:
manifesto: Expono: condo: appono: pfero: dico: Verba nouē numero le
ctor̄ tibi denotat edo. f Hec apocryphor̄. q̄d sit apocryphū: et quot
modis dicať inuenies. s. in p̄ncipio ꝓlogi sup Josue. p̄ hoc aūtē q̄ apo-
cryphor̄ somnijs dicit: videť q̄ Hieronym⁹ tertiū t quartū librū Esdre
nō trāstulit: vñ t antique biblie nō hāt eos. Esdre p̄m⁹ liber est: Et fecit
Josias t. q̄ cōiter scribiť in modernis bibliis. scōus incipit: Liber Es-
dre. ꝙbe t. t ille breuissim⁹ est t q̄si in vno folio script⁹: t forte. ꝙ hoc
nō fecerat Hieronym⁹ de eo mētionē. tertij⁹ incipit: Anno. xxx. captiuita
tis erāt in babylone t. vbi enumerat visiones q̄si p̄ somnia sibi factas. q̄r
tus incipit: Ecce logr̄e in aures plebis mee sermōes. ꝙbetie q̄s misero is
os tuū t. vbi multa p̄dicit affutura: t iste liber satis breuis est: t de bis
duob⁹ vltimis fit hic mētio. p̄ hoc aūt q̄ dicit somnijs: videť nō approba
re q̄ in his scribunť: g Et que. scz sic apocrypha. h Non habent
apud illos nec de vigitiq̄ttuor senioribus. i. de. xxiij. libris q̄ sunt apud de
bzeos in canone scriptur̄: q̄ signantur p̄ viginti q̄ttuor seniores. Apoc.
iiij. sicut. s. dictū est in ꝓlogo galeato. i Sunt ꝑcul abijciēda. l. re-
pellenda t paruipendēda. k Qm̄ naçareus. t ceteras autoritates q̄
hic ponunť inuenies. s. in illo ꝓlogo. s. Desiderij mei t. ante medū.
l Sed vt ad cōpendiū veniā. i. breuiter eos ꝓsutē. vide in opusculo de
vocabulis biblie qualiter exponiť cōpendiū. m Quod illatur⁹ sum.
id est dictur⁹ vel ꝓclusur⁹. nā inferre 9r ꝓcludere. n Equissimū est. i.
iustissimū: q̄ nemini derogať: t plene veritas indagať. s. indendo. Aut
ego. o Edidi. i. dixi. p Aliq̄d. in trāslatiōe mea. q Qō nō ha-
beť in greco. Fm. lxx. r Aut aliter hr̄ q̄ a me versum est: t si nihil mu-
taui. s Quid interptē laniant. detrahēdo: t Translatiōi mee. si
aūt aliq̄d addidi. v Interrogēt hebr̄eos. vtrū bene addidi: t sic inq̄si
ta veritate. x Vel arrogēt. i. attribuāt. y Fidē. i. credulitatē ipi le
ctores mee translatiōi: si. s. fideli⁹ transtulit: z Vel derogēt. i. detrahāt
si infideliter: sed certe nō solū translationē vituperāt: sed etiā meipm ma
ledictis impugnāt: t ō est q̄d sequiť: a Porro. i. certe. b Aliud ē.
in q̄ ipi offendūt. c Si. pro q̄. d Volui mihi male dicere. i. mala de
ꝑsona mea dicere: q̄ tm̄ laborauī. p̄ cōmuni vtilitate. e Clausis q̄ō di
citur oculis. in vulgari. puerbio. i. nō habito respectu ad veritatē quam
docui: vl ad beneficia q̄ eis exhibui. f. trāsferendo tot libros. f Jude
os. natione. g Et hebionitas. secte. pfessione. Hebionite quidez fue
runt heretici: de quib⁹ dicit Eusebi⁹ in. iiij. libro ecclastice histozie. De
bioneos demon decepit: qui interptanť pauꝑes. vere enī pauꝑes sunt et
egeni in scia glie christi: qm̄ quidē eū solū hoiem putant: t ꝓfectū vite ac
virtutis virū iustū effectū: cōmuni etiā natiuitate ex viro t femina. ꝓcrea
tū: custodiendā vero censent legis obseruantiaz: nec sufficere ad salutem
christi estimāt fidē t. Jsidorus in. viij. etymol. vbi agit de hereslb⁹ xp̄i-
anor̄ ponit eandē sententiā. s. in. ꝓlogo sup Josue vltra mediū: inmēs
satis de Origene: aquila: symmacho t theodotiane: vbi exponiť q̄ō hic
dicit: h Et p̄ Origenis laborē t. excetra serpens quidā: de quo dicit
Jsidorus. xij. etymol. Hydra draco est multor̄ capitū: qual fuit in lerna
palude. ꝓincie archadie. hec latine excetra dicit: q̄ vno cesō tria capita
excrescebāt: sed b̄ fabulosum est: nā ꝓstat hydram locū fuisse euomentez
aquas vastantes ciuitatē vicinā: in qua vno meatu clauso multi erūpe-
bant: q̄ō Hercules videns loca ipa exussit: t sic aque clausit mear⁹. nā hy
dra ab aqua dicta est: hydor grece aqua latine: t inde 9r hydra. s. serpēs
aquatic⁹. Quidi⁹ methamorphoseos. ix. loquiť de hydra dicēs: Vulneri
bus fecunda suis erat illa: nec vllū De comitū numero caput est impu-
ne recisum: Quin gemino cerniť herede valentior esset. Jdez in eodem:
Nec ꝓfuit hydre crescere p̄ dānū geminasq̄ resumere vires. Et nota q̄ i
aliquib⁹ libris scribiť Excedra p̄ d. t tūc etymologiçať quasi excelsa hy-
dra. in aliquib⁹ scribiť p̄ t. iuxta etymologiā Jsido. t tūc 9r excetra: q̄si
excelso tria: t ista lr̄a cōmunior est: t habet mediā syllabā naturaliť ꝓdu-
ctā. excetre aūt cōparat emulū suū. ꝓpter detractiōis sibilū: t q̄z alijs in-
fundit emulatiōis venenū. i Synon. quidā fuit. ꝓditor eor⁹ inlidijs
capta fuit troia t destructa. nā cū greci p̄ decē annos ciuitatē obtedissent
eam capere non valentes: equum ligneum immense state fecerūt: et ar
matis militibus eum impleuerunt: Synon vero fingens se timore mor-
tis de grecor̄ castris effugisse: assecuratus a troianis: si secreta eis panderet
danaorum mentitus est eis illum equuz in honorē palladis fuisse factū:
t q̄ ideo tāte esset magnitudinis: ne posset intrare portas ciuitatis: quia
si intraret nunq̄ ciuitas capi posset: cui⁹ verbis seducti portas fregerūt:
t ita equum introduxerunt. Synon autem illa nocte cum dormirēt troi
ani: aperuit ostiola equi: t inclusi milites exierunt t ciuitatē ceperunt: si-
cut in. q. libro Virgilij eneidos plenius recitať. t ideo dicitur: k Ad
ctor̄q̄. cui cōparat emulū suū detractiōis incendia iacentem.

Euentilent.

a Euentilent apices. i. lr̄as euentilare dicit ad ventū disp-
gere: pijcere: exp̄rere: exercere: inuestigare: discutere: t in ist
duab⁹ significatiōib⁹ pōt accipi hic: licet in oīb⁹ bene posset
exponi. b Lr̄as calūnienť. falso crimienť. calūniator. eni
dicit falsi criminis accusator. Cetera plana sunt.

Explicit qualiscūq̄ expositio istius
ꝓlogi.

Glo.ordi.

Ca. I

a 1 In anno primo
cyri. Beda. Sicut cyrus de
structo chaldeor̄ impio po-
pulū dī liberauit: t i patriā
remisit: t templū incensum hierosoly-
mis reedificari p̄cepit: t hoc edictum
etiam p̄ litteras manifestauit: ita chri-
stus destructo diaboli regno: electos
suos q̄ erāt dispersi ab ei⁹ tyrannide i
ecclesiā congregauit: que in p̄nti iustifi-
cata ex fide pacē habet ad deū p̄ ip̄m:
t ad visionē ꝑpetue pacis festinat: bie
rusalē quippe visio pacis dicit. Tem-
plū quoq̄ incensum restaurari facit:
cū illos q̄ insidijs diaboli fidē p̄dide-
rant ad salutez reducens: habitatiōe
sua dignos efficit: scripturas etiaz sa-
cras t sanctas p̄ vniuersum munduz
mittit: quib⁹ fidē sui nois t spem salu
tis cunctis qui ad regnuz suum perti-
nent. i. electis predicat. Et ipe

iactet: nunq̄ meū: iuuāte xp̄o: si-
lebit eloquiū: etiam p̄cisa lingua
balbutiet. Legāt q̄ volunt: q̄ no-
lunt: abijciāt. Euentilēt apices: a
litteraſq̄ calumnienť. Magl ve- b
stra charitate ꝓuocabor ad studi
um: q̄ illoz̄ detractione t odio
deterreboz. Finit prefatio.

Incipit liber Esdre p̄m⁹.

Ca. I

a Xp̄isti. s. christ⁹ quoq̄
ait: necesse est impleri oia q̄
scripta sunt in lege moysi et
psalmis t ꝓphetis de me.

a In anno primo cy- c†
ri regis persarum

Nicolaus de lyra

Incipit postilla Nicolai de lyra in librū Esdre: t p̄mo pro
logus eiusdē.

Quit sacerdos sup solio suo Zach. vj. Scōm q̄ i li-
bris precedētib⁹ dictuz est: deus sub rōne absoluta
ꝓtractis subiectū inē partialib⁹ libris: sicut corp⁹
mobile absolute sūptū subiectū ē i tota pbia naturali: corp⁹
vero mobile animatū subiectum est in libro de aīa: t i alijs
libris sequētib⁹ ad ip̄m: t eodē modo deus sub rōne guber-
nantis populū israel subiectū est in libro iudicū t alijs libris
historialib⁹ sequētib⁹: vario tū modo fm variationē hui⁹ re-
giminis. Deus enī hunc populū post ingressum terre. pmissi
onis triplici modo gubernauit. Pmo p̄ iudices: et sic de eo
agit in libro Judicū. Scdo p̄ reges: t sic tractať de eo in li-
bris Regū t Paral. Tertio p̄ sacerdotes. s. a reditu captiui
tat babylōice vsq̄ ad xp̄m. Expedit aūt duob⁹ pmis modis.
Tertiū p̄ māib⁹ hēm⁹: q: liber Esdre icipit a reditu captiuita
t babylōice a q̄ icepit regimē sacerdotū: tū ꝑ ō p̄ncipali re
ctor. de q̄ regimine dicit verbū ꝑassumptū: Erit sacerdos t.
In quo quidē verbo primo tangiť regentiuz abilitas. cū di-
citur: Sacerdos. i. sacerdotes: eo modo loquendi quo dicit:
Exo. viij. Venit musca grauissima. i. multitudo muscar̄. Ad
eius intellectū sciendū q̄ fm p̄m. j. politice. illi qui sunt vi-
gentes intellectu scientia t prudētia: illi sunt apti ad regēdū:
q̄ sciunt se t alios dirigere in finē bonū. Talis aūt debz esse
conditio sacerdotū. ꝓut dicit Malach. ij. Labia sacerdotis
custodiūt sciam: t legē requrent de ore eius: q: angel⁹ dñi ex-
ercituū est. sicut enī angelica natura supior est humana. et iō
boies p̄ angelos regunť: sic sacerdotes q̄ sunt q̄si mediatores
inter deū t ꝓp̄m: ex h̄ enī hūt aptitudinē ad regendū. Scdo
in verbo. ꝓsito tangiť hui⁹ regimīs auctoritas. cū 9r: Sup
solio suo. sedere ei sup soliū. ꝓriū est hūtis auctoritatē discer
nēdi: iudicādi: ac etiā corrigēdi. Hanc aūt auctoritatē habu
erūt sacerdotes a reditu captiuitat babylonice t citra vt di-
cū est: de qua 9r dici q̄ō scribiť Esa. xvj. Preparabiť in mi-
sericordia soliū: t sedebit sup illud in veritate. redit⁹ autē de
captiuitate babylonica fact⁹ fuit ex diuīa miscōia: t fuit ꝓpa
ratio ad h̄ q̄ ꝓp̄s p̄ sacerdotes gubernareť: vt ptz p̄ dicta:
t sic hui⁹ regimīs soliū fuit in miscōia ꝓparatū: t bene subdi
tur: Et sedebit sup illud i veritate: q: a reditu captiuitat babylonice q̄ tpe ꝓphetarum fuerūt sacerdotes: nō legiť p̄s israel ita decli-
nasse a veritate fidei sicut ante: q: tp̄e machabeor̄ aliq̄ ex am-
bitione: t aliq̄ ex antiochi nobilis p̄secutiōe: t multi econtra-
rio p̄ veritate fidei legunť mortē acerbissimā toleranť ad glo
riam dei qui est benedictus in secula seculorū. Amen.

Incipit liber primus Esdre.

Capitum: I

a 1 In anno p̄mo cyri t. Liber
iste a q̄ incipit regimē sacer-
dotū vt dictū est: cū sibi an-
neris pōt sic diuidi. q: p̄mo
tangiť hui⁹ reguminis. ꝓcessus. secun-
do incidens casus: qui est duplex. In
vno habeť exemplū constantie ꝓtra
aman. In altero exemplū patientie in
libris Hester t Job. Libros aūt To-
bie t Judith t Machabeor̄ licet sint
historiales: tñ intendo eos ad p̄ns p̄-
transire: q: nō sunt de canone apud iu
deos nec apud xp̄ianos: imo de ipsis
dicit Hiero. in. ꝓlogo galeato: qui est
ꝓlogus sup libros Regū q̄ inť apo-
crypha cantanť: et in. ꝓlogo Judith
dicit q̄ auctoritas eor̄ n̄ est efficax ad
ꝓbandū aliq̄d q̄ō in ꝓtentionē vt du
biū venit: t iō expositiōi eor̄ nō inten-
do insistere: donec cū dei adiutorio et
vita comite sup omēs libros canoni-
cos scripserim. si aūt dñs vitā mihi cō
cesserit: sup istos libros t alios q̄ com
muniter ponunť in bibliis: q̄uis non sint de canone scribere
potero dño ꝓcedente. Liber aūt iste diuidiť in tres ptes: quia
p̄mo adiť de reductione populi sub Iesu filio Iosedech. scōo de
instructiōe reducti p̄ Esdrā legisdoctor̄. vij. ca. tertio de reedi
ficationē muri p̄ neemiā ducē. ibi: Verba neemie. t isti tres fu
erunt sacerdotes vt ex sequētib⁹ apparebit. Ne scdo aūt libro
Esdre nō intendo ad p̄ns me intromittere rōne iā dicta. s. quia
nō est de canone. Circa p̄imū: p̄mo describiť redit⁹ p̄dictus. scdo
fundatio tēpli. ca. iij. Circa p̄imū: p̄mo describiť licētia data.
scdo numerať turba licentiata. ca. ij. Circa p̄imū p̄mittiť ꝓfes
sio maiestatis. scdo subdiť ꝓcessio libertatis. ibi: Quis ex vo
bis. tertio cōpletio voluntatis. ibi: Et surrexerunt. quarto col
latio pietatis. ibi: Rex quoq̄ cyrus. Circa p̄imum p̄mo po-
nuntur quedā preambula. secūdo concessio ipsa. ibi: Hec dicit
cyrus. Primū preambulum est: quia notatur tempus cū dici-
tur: In anno primo cyri t. Ad maiorē autē intellectum eorū
que dicuntur in hoc libro t alijs de isto cyro: t maxime cuius
dam dicti a me super Lucam ca. ij. ponenda est hic origo t p̄-
motio hui⁹ cyri. Fm enī q̄ habeť in scholastica historia: Astya
ges rex medorū et persarum vidit in somnis de ventre filie sue
egredi vitem totā asiam occupantē: t cum significatuz huius
quereret a cōiectoribus: responderūt q̄ significabat puerum
ex ea nasciturū: in tota asia regnaturū: t ip̄m astiagem de re-
gno expulsurū. q̄ō timens: dariū consobrinū suū adoptauit in
filium: quia filiū nō habebat: sed filiā vnam: quā dedit cuidā
militi simplici ne puer natus de ea magnor̄ amicorū potentia
vallareť: t cū hoc ad maiorē securitatē. Cū dicta filia eēt gra-
uida: fecit temp⁹ partus ip̄ius explorari: t puerū natum ad se
apportari: quem dedit cuidā de suis principib⁹ occidendum:
sed ille timens ne regnū ad matrem pueri deueniret non fecit:
sed puerū in nemore exposuit ad quē ex diuina ꝓuidentia que
solet adesse q̄s deficit humana: venit quedā canicula lactans
puerum ip̄m: a feris et auibus defendendo: quem pastor regl
inuenit t vxori sue tradidit nutriēdū: qui cū creuisset: ab alijs
pueris factus est rex eor̄: et rebelles sibi grauiter affligebat:
intantū q̄ patres pueror̄ cōquesti sunt regi: ad quem cum ad
ducereť: constāter t intrepide dixit hec se fecisse tanq̄ rex eo-
rum. Rex ergo admirās pueri cōstantiā: in eo quedam signa
sui generis agnouit: et a pastore veritatez reqrens ip̄m esse ne-
potem suū inuenit: veruntamē erga eū placatus fuit credens
q̄ somniū suū impletū esset in regno puerorū: et eum alendum
tradidit illi principi cui ꝓius eum tradiderat occidendū. filiū
aūt eius clam occidi fecit eo q̄ fuerat inobediens oī eius: q̄ō
tamen illū principem nō latuit. Postea vero p̄ temp⁹ magnuz
rex exercitū tradidit illi principi ad domādos aduersarios: et
ip̄e in media resedit. Ille autem princeps memor occisionis fi-
lij sui suasit exercitui vt cyrū regem persarū eligeret vocās eū
cyrum. i. heredem: qui ꝓius sperraticus. i. catulus vocabať:
eo q̄ canicula lactauerat eum: q̄ō factū audiens astyages col

¶ a Et ipe pce.mi.vt edi.ei d. Beda. Dom⁹ vel templu⁹ dei in scripturis scis vnusq⁹q⁹ doctor⁹ & tota simul eccla soler appellari: q⁹ in eccl̃ib⁹ se credentiu & sperantiu diligenti umq⁹ habitare ꝓueuit. vñ: Si q̃s diligit me ser me.ser.& pa.m.di. eu̇: & ad e.ve.tc. Ans & ipe aplus ait: Templu dei scm̃ e qđ estis vos. Et alibi: Chr̃⁹ vero in domo sua tan q̃ filius: que domus sum⁹ nos tc. In figuram hui⁹ dom⁹ vel templi spualis salomõ fecit templu in hierusalem dño. Interpretat eni pacifi⁹: figurans de quo dr: Multipli cabit eius imperiu⁹: & pacis nõ erit finis. de quo apls ait: Et ve niens euangelizauit pacẽ vobis q̃ lõge fu istis: & pacẽ his q̃ pro pe tc. Q̃ ãt rẽpluꝫ septem annis edifica uit: octauo aũt ꝓsum mauit & dedicauit: significat q⁹ toto tpe hu ius seculi (qđ septẽ diebꝰ circuit) ecclesiam: dñs collectis ad edificiu celeste fidelib⁹ con struit: & in vita futura apparẽte resurrectio nis gl̃ia ad integrũ pficit: et in gaudiuꝫ vite imortal̃ in eterna visiõis sue claritate sustol lit: q⁹ eni ipe octaua die.i.post septimã sab bati resurrexit: recte octonario numero tps etiã nr̃e resurrectiõis exprimit. Q̃ aũt euo sequẽte quedã templi edificia vetustate sol uil ceperũt: sed instantia regũ & sacerdotũ in staurata sunt: significat q̃tidianos errat⁹ fi delitu. de q̃bus dr: Septies cadit iust⁹ et re surgit: qui q̃tidiana tempoꝝ solertia p exem pla vl̃ exhortamẽta p̃cedentiũ iusto⁹: quasi p sacerdotũ & regũ dei corrigunt̃ industriã. Reges ei et sacerdotes oẽs ꝓfecti vocãt: cũ sint mẽbra sumi regis & sacerdot⁹ & se bũ rege re: et corpora sua viuẽtẽ hostiã dõ exhibere didicerint. Q̃ postea crescẽtib⁹ mal̃ rẽpluꝫ idoloꝝ sordib⁹ ꝓphanatũ: et tandeꝫ a chal deis destructũ & incensum est: significat gra uiores lapsus eoꝝ qui p ꝓfessionẽ recte fidei & sacramentũ baptismi: ecclie membris adu nati: denuo fraude demonũ a statu fidei de iecti: & vitiorum flãma sunt combusti: q⁹ di rupto templo & vrbe hierusalẽ ciues eius in babylonez translmigrati: sed post septuagin ta annos acta penitentia ad patriã (dño mi serante) remissi: rursus templũ & vrbem san ctam grandi labore restaurarunt: significat eos qui decepti a diabolo: nõ solũ fidei sin ceritatem & integritatẽ boni opis pdunt: sed etiã p acerbitatẽ scelerũ gentilib⁹ & publica nis similant̃. Und̃: Sit tibi sicut ethnicus & publican⁹: quoꝝ tñ aliqui p diuinã gratiaꝫ resipiscentes ad eccl̃iam reuertunt̃: cum illu stratione sctĩspũs cõpuncti: p̃cepta dei q̃ reli q̃rãt denuo audiũt & custodiũt. Septẽ nãq⁹ sũt dona spũssancti. Decẽ vero p̃ceptis sũma diuine legis cõprehendit̃: & decies septeꝝ se ptuaginta sunt. Unde bene qui p opa puer sa in babyloniam fuerant captiuati: post se ptuaginta annos liberant̃: & domũ dei & ci uitatẽ scr̃ãm reedificãt: q⁹ nõnunq⁹ q̃ p pctã sua a cõtione eccl̃ie sepati: ifidelũ nũero co pulabãt̃: rursus p donũ spũssct̃i bõa opa ex ercẽt: & sic ꝓsortiũ fideliũ dom⁹.s.et ciuitat̃ ũi de q̃ fuerãt etecti: recipũt. Notãdũ ei q⁹ eadẽ peitẽtiũ ad eccl̃iaꝫ reũsionẽ: & dõ⁹ dñi

¶ post inceñ

Esa.45.a Mic.25.c er.29.c 2.Pa.36.c 3.Esd.2.a

a ¶ agnita porestare et prudentia dei israel: eriã christus dicit: a meipo facio nihil: sed sicut docu it me pater hec loquor.

b

c†

d

e†

a

f†

vt cõpleret verbum dñi ex ore hieremie: Suscitauit dom⁹ spi ritum cyri regi persarũ: & trãdu xit vocem i vniuerso regno suo etiam per scripturã dicens: Hec a ¶ qz tũc nullũ aduersariũ hẽbat: vl̃ destructo chaldeoꝝ ipso nullũ posse sibi resistere credidit: sicq⁹ xps ait: data est mihi oĩs ptãs i ce.& i ter. dicit cyrus rex persaꝝ. Omĩa re a ¶ deũ israel deũ celi cõfitet̃: & eriã oĩa regna terre eũ i prãte habere & cui vult dare posse agnoscit. gna terre dedit mihi dominus deus celi: & ipe precepit mihi vt

ret in babylone duob⁹ annis: quo mortuo totum regnũ deuenit ad manuꝫ cyri: et sic fuit monarcha: & in primo anno hui⁹ monarchie dedit licentiam filijs israel redeundi in iudeã & edificandi templũ. Sm qđ dicit hic: In anno pmo cyri regis persarũ. i. anno pmo quo mo narchiam transtulit ad persas: q⁹ licet regnũ medorum esset honorabilius: tñ caput monarchie posuit in persi de: eo q⁹ ibi primo regnauerat: et q⁹ perse ipm sublima uerant in regnũ. a ¶ Ut cõpleret verbum dñi ex ore hieremie: Hiere.xxv.ca. Cumq⁹ impleti fuerint.lxx. ãni visitabo sup regem babylonis &c. & silr. xxix. Cum cepe rint impleri in babylone. lxx. anni: visitabo vos & susci tabo sup vos verbum meũ bonũ vt reducam vos ad lo cum istũ. Dicunt autem hebrei q⁹ isti. lxx. anni sunt acci piendi a tempe destructionis templi p nabuchodono sor: et fuerunt impleti sexto anno darij: in quo comple tum fuit templũ. Sed ꝺ est falsum: q⁹ Sm omẽs historio graphos alios fuerũt multo plures anni. Supponunt etiaꝫ q⁹ cyrus regnauerit tm̃. xl. annis: qui tñ regnauit xxx. Sm historiographos persaꝝ. Josephus aũt dicit q⁹ isti. lxx. ãni inceperũt a destructiõe templi p̃dicta: & ter minati fuerũt anno pmo monarchie cyri. Scdm vero ex positores latinos isti. lxx. anni cõter incipiunt a destru ctione ciuitatis: & terminant̃ in anno pmo cyri: sed q⁹ cõputant̃ Sm chronicas: ad quã cõputationẽ sequit̃ mardochеum fuisse. cclix. anno⁹ qñ fuit exaltatus ab Assuero rege: vt declarabit̃ in principio libri Hester: vbi ꝓpie habet locũ: ideo non intendo sequi computationem eorum: quia non videt̃ possibile mar docheum tamdiu vixisse: & dato q⁹ vixisset: tamen tunc facere non potuisset illa que de eo scribunt̃ in libro Hester: qui tamẽ inter libros sacre scripture canoni cos cõputatur. Ibi enim scribitur q⁹ regebat regine domũ & regis palatiũ & re gni negocia disponebat. Ra. Sa. dicit q⁹ isti. lxx. anni incipiunt a transmigra tione iechonie: & terminant̃ in primo anno cyri: quia tunc dedit licentiã popu lo redeundi de captiuitate dicens: q⁹ a transmigratione vsq⁹ ad destructionez ciuitatis fuerũt. xviij. anni: & inde vsq⁹ ad primũ cyri annum. liij. qui simul tun cti faciunt. lxx. annos: vt patet. Sed quantum ad primum numerum dicit ma nifeste contra ter. iiij. lib. Regum. vbi dicitur. xxiij. ca. q⁹ sedechias immedia te regnauit post iechoniam: qui alio nomine dictus est ioachin: & fuit filiusioa kim: qui similter alio nomine dictus fuit iechonias: vt plenius habetur Mat thei. j. et ibidem. scz. iiij. Regum. xxiij. dicitur q⁹ tñ regnauit. xj. ãnis: & sic ab eius numero deficiunt septem anni: propter quod videtur mihi q⁹ isti. lxx. anni incipiunt ab octauo anno ioakim patris iechonie siue ioachin. tunc enim ca ptus fuit per nabuchodonosor: et factus sibi tributarius: & nobiles de hierusa lem obsides ducti in babylonem: inter quos Daniel & socij eius fuisse dicũtur: ꝓpter quod extunc incepit transmigratio babylonis: licet magis completa fuerit tempore iechonie filij eius: & adhuc perfectius in captiuatione sedechie destructa ciuitate: & terminantur in quarto anno cyri: quod sic ostẽditur: quia ioakim regnauit. xj. annis. iiij. Regum. xxiij. & ideo incipiendo ab eius anno octauo inclusiue habentur de regno eius quattuor anni: & de tempore sedechie decem integri. nam vndecimo anno quarto mense fuit captus & exoculatus et ductus in babylonem. iiij. Regum. xxv. ꝓpter qđ ille annus computandus est inter annos destructionis ciuitatis: quia maior pars eius fuit sub destructio ne: aliter vnus annus bis computaretur. s. in tempore sedechie & in tempore de structionis: & inde. lij. vsq⁹ ad cyrum: qui licet primo anno sue monarchie de dit licentiam populo redeundi in iudeam: vt hic dicitur: tamen iudei ex longa mansione in terra babylonis vxores acceperant & prolem ꝓcreauerant: & ibi dem possessiones acquisierant: propter qđ ad dispositionem de rebus et fami lijs manserant in terra babylonis primo anno cyri et secundo. et tertio vene runt in hierusalem: vt dicitur in scholastica historia: & ano sequenti posuerunt fundamenta templi. j. Esdre. iij. isti anni simul iuncti sunt septuaginta qui Da niel. ix. dicuntur. lxx. anni desolationis hierusalem: qui tunc proprie fuerunt completi: quia fundato templo fecerunt iudei festum magnum et gaudium. s. Esdre. iij. b ¶ Suscitauit dominus spiritum cyri. i. voluntatem. c ¶ Et tra dit vocem in omni regno suo etiam per scripturam: quia ea que sequuntur de ciuitatis confessione & de redeundi concessione fecit publicari verbo et scri pto. d ¶ Hec dicit cyrus. Positis preambulis: hic ꝓsequẽter ponit cõfessio deitatis. e ¶ Omĩa regna terre dedit mihi dñs. i. multa diuina virtute: quia eius imperium nõ se extendit ad omnia regna terre: confitetur tamẽ se hec ob tinuisse diuina virtute: hoc autez confessus fuit: quia sibi fuit notificata Esaie ꝓpheria. xlv. vbi dicit: Hec dicit dominus christo meo cyro: cuius apprehendi dexteram vt subiciam ante eum gentes: & dorsa Regum vertam &c. que multo tempore fuit prenunciata ante tempus cyri. f ¶ Et ipe precepit mihi vt edifi carem ei domum in hierusalem: quia in eadem ꝓpheria subditur: Ipse edifica bit ciuitatem meam & captiuitatem meam dimittet &c.

Quis est

¶ post lcẽdũ reedificata: & ciuitas restaurata: & pp̃ls p⁹ captiuitatẽ i patriã remis lus: & vasa sctã relata denũciãt. Sed q⁹ Esdras de his oĩbus explicat: libet de volumie eius aliqua spũali sensu exponere: q̃ clarius fiat q̃liter his q̃ p negli gentiã vl̃ errorẽ perierãt sit ad penitentiã redeundũ: quãta dei gr̃a: q̃nto ꝓpor conatu admisso⁹ poscenda vel imperrãda venia: quo penitẽtes cũ eis q̃ nuper ad fidem venerant: eandẽ christi domũ edificent: & pari ter in futuro dedicationis illius solennia expectent.

a ¶ Quis est in vobis. Beda. Magna in his verbis fides reg⁹: magna claret pietas. Fides quidẽ: quia po pulũ israel ꝓ ceteris dei esse intellexit. Pietas: q⁹ nullo excepto omẽs qui vellent liberos in patriã redire pmi sit. Fides: q⁹ eundẽ deum & habitare in celis & esse in hie rusalẽ: & q⁹ singulis reuertentib⁹ ascendere posse cõfes sus est. Patet eni q⁹ nõ corporeũ & loco cõprehensibilẽ: sed spiritũ & vbiq⁹ psentẽ credidit: quẽ ita hierosolymis & in templo habere locũ ꝓfessus est: vt simul euz celi re gno psidere nõ dubitaret: ita in celis regnare credidit: vt cũ suis fidelib⁹ esset in terra: eoꝝq⁹ animos & man⁹ ad salutaria dirigeret opa. b ¶ Ascẽdat i hie. Beda. Qui peccant vel seculariꝫ curãt in imo sunt: q̃ deo placere de siderant: ad celestia suspirãt: omẽs pompas mundi & il lecebras eternoꝝ amoꝝ transcẽdant: & edificẽt domuz deo in iudea: in cõfessione. s. sue iniq̃tatis: & diuine mise rationis ꝓparent coꝛda sua: q̃ deus habitare & illustra re dignet: & primos ad idez inuitare verbis & exẽplis nitantur. c ¶ Et omẽs. Notanda distinctio verboꝝ: q⁹ omnib⁹ a captiuitate solutis dedit rex facultatez: vt q̃cunq⁹ ad tẽplum edificandũ (domino duce) ascende ret: non tñ omẽs ascẽdere inssit: sed quos donata liber tate alibi habitare delectaret: ascendentibus auxiliari: quẽq⁹ ꝺ loco suo ꝓcepit: data. s. eis i necessitatẽ tã lon gi itineris pecunia vel pecoribus, alia quoq⁹ illis dona dare & cõmendare desiderauit que in templo domini ꝓ memoria mittentiũ offerrent. Omnes ergo de captiui tate liberati sunt: omẽs pietatis actib⁹ dediti: sed perfe ctioꝛes ad edificandũ tẽplum domino ascenderunt. ce teri adiuuerunt. Omẽs enim electi de potestate tenebra rum erunt: ad libertatem pertinẽt filiozum dei & glorie: omẽs societati sancte ciuitatis. i. ecclesie annumerari le tantur: sed tñ pfectoꝛum est in edificatione eiusdem ec clesie etiam alijs ꝓdicando laborare: qui ab apostolo duplici honoꝛe donantur: sicut angelus Danieli dicit: Qui docti fuerint fulgebunt quasi splendoꝛ firmamen ti: et qui ad iusticiam eruditos multoꝝ quasi stellę in ꝓ petnas eternitates: quia eruditoꝛes multoꝝ cum ma gis auditoꝛes ad celestia diligenda instituũt: min⁹ ꝓ terrenis curam gerunt: imo acquisita ꝓ spe eternoꝝ relinquunt. Unde necesse est vt ad predicandum subsi stant diuites qui p̃dicare nequeunt inopie eoꝝm subue nire: vt sic predicationis possint esse participes. Ũñ Jo hannes: Nos ergo debem⁹ huiusmodi suscipere: vt co operatoꝛes simus veritat̃ &c. d ¶ Adiuuẽt eũ. Qui tpalib⁹ abundãt: nõ solũ paupib⁹ xpi necessaria debẽt ministrare: sed & bona q̃ pñt ,p se libent̃ opari: vt vtroq⁹ cõmodo i tẽplo dei qđ est ecclia partẽ mereant̃ hr̃e. e ¶ Et surrexerũt. Cyrus oĩa ꝓcepit imo ꝓmisit i hierl̃m ascẽdere & edificare domũ dñi: ꝙ tñ de iuda & bẽiamĩ & tribu leui ascẽ dere voluerũt. Mã decẽ trib⁹ sub hieroboam rege a tẽplo dei & cultu pietatis sunt alienate: & io a regib⁹ assyrioꝝ fuerũt captiuate: nec vnq̃ oẽs vt pbident in patriã venisse. Sed in duas & beniamin & trib⁹ leuitica ad quã tẽpli ministeri um ptinebat: q̃uis pctã decẽ tribuũ imitarent̃: nunq̃ habitationẽ vbis & tẽ pli cerimonias deserebãt. Ũñ & vltime a chaldeis sunt capte: & ꝓme persis re gnantib⁹ redire ꝓmisse: q⁹. s. de tribu iuda & leuitica ortus est dñs nr̃. Trib⁹ q̃z beniamin illis se religiosa fide ꝓiunxit. ma ꝓme: q⁹ hierl̃m in ei⁹ sorte fuit. et io collate misericordie particeps esse meruit. f ¶ Principes pa. Principũ enim patrũ. i. magꝝ oꝛ est ope & doctrina errantiũ mẽtes in studio boni opis edifica re. ¶ Scribe docti in regno celoꝝ: q̃ merita sensusq⁹ auditoꝝ solerter exami nã tes diiudicare nozũt: quẽ in q̃ gradu ministerij ecclastici promoueant. g ¶ Et ascenderẽt. Quotidianis ꝓfectib⁹ velut q̃busdã gradib⁹ ascẽdit ad summaz virtutũ q̃ sunt in eterne pacis visione. Primi grad⁹ sunt ꝓpriã vitam corrigere. Sedi de ,primoꝝ errarib⁹ laborare. Supremi post qua bona & doctrinaz gau dia ꝓpetue remuneratiõis expectare. h ¶ Adiuuerũt ma. eoꝝ. Man⁹ edificã tiũ socij q̃ edificare nequeũt datis pecunijs adiuuãt: cũ seculares p̃dicatoꝛib⁹ liberos suos vel familiã domino educandã cõmittunt: vt qđ p se nequeunt: p eos qui possunt dño sue deuotiõis munꝰ offerãt. i ¶ In iumẽtis. Be. Jd est tardioꝛib⁹: sed ad lene iugũ euãgelij portandã mãsuetis. Dant etiã pecoza: bu miles. s. spũ & mites q̃ de suba sua quasi de lacte & lana grat̃ paupib⁹ insignes viros vel feminas parẽtes vel domesticos: doctoꝛib⁹ cõmendant: ꝓ quos dño

¶ ꝓsecrenꝫ.

a ¶ Quis est in vob. Hic ꝓphr ponit ꝓcessio libertatis. s. a seruitute oĩb⁹ qui voluerũt in hierl̃m redire: et hoc est qđ dr: Quis est in vobis de vniuerso ꝓpulo eius. populũ eni is rael reputabat populũ dei celi: q⁹ in illo o pulo fuerat ver⁹ cul tus ipi. b ¶ Ascen dat in hierl̃m. q. d. q̃ libet de ꝓpulo illo dz b facere. tum ex deside rio libertat̃ quã oẽs appetũt: etiam bruta aialia fm modũ suũ. vnde bestie & auicule recluse ĩntũcunq⁹ ha beant splẽdide ad co medenduz: ꝓponũt tñ libertatẽ satietati: si qua via pateat eua dẽdi. tũ ex voluntate cult⁹ ipi⁹ deitat̃ q̃ ex ercendus ẽ in hierl̃m. vñ subdit: c ¶ Ipse est de⁹ q̃ est i hierl̃m. est aũt vbiq⁹ equalit̃ p essentiã: pñtiã & po tentiã: sed p specialez cultũ fuit in hierl̃m: q⁹ ad hoc elegit ciui tatẽ illã. vt habeẽt. iij. Regũ. & j. Paral. & ij. d ¶ Et oẽs reli qui. s. de ꝓpulo illo qui nolũt recedere: q⁹ ali qui fuerũt ibi retenti amoze ydoꝝ & filioꝝ ibidẽ genitoꝝ & bono rũ acq̃sitoꝝ. e ¶ Ad iuuent de bonis suis ad edificationẽ tẽpli p munera ad ħ obla ta: & etiã redeũtes vt possint meli⁹ redire & ꝓspere agere. Scdm b+hebreos variatur hic textus & expositio: et hec est lra. Et oẽm re liquũ. s. de iudeis qui nõ põt ascẽdere i hie rusalẽ ,pter paupta tẽ: q⁹ nõ bz expensas ,p via: vel debilitatẽ: quia nõ põt peditare: vellet tñ ire si posset. Adiuuẽt eũ viri de lo co suo. i. vicini eius: et iã gentiles ,puiden do de expensis & vehiculo: ita ꝓcepit cyrus. f ¶ Excepto qđ volũtarie offerũt &c. q⁹ mul ti gentiles audiẽtes virtutẽ dei isr̃l: obtule rũt multa munera ad edificandũ tẽplum in hierl̃m qđ fuerat destructuz: exemplo regis animati ad ħ. g ¶ Et surrexerũt. Hic ꝓphr describit̃ implẽtio volũtatis ipi⁹ cyri a deo inspirati. cũ dicit: Et surrexerũt ꝓn. pa. ꝺ iu da & ben. & sa. & leuite. Iste eni tres trib⁹. s. iuda beniamin & leui fuerũt vltimo captiua te ꝓ nabuchodonosoꝛ regẽ babylonis. & pri mo reducte sunt de captiuitate: nec tantum peccauerũt quantũ alie q̃ captiuate fuerunt ꝓ reges assyrioꝝ: nec ex his redierũt de ca ptiuitate nisi aliq̃ reliquie q̃ euaserãt man⁹ regũ assyrioꝝ: & ꝓñ rerãt se trib⁹ tribub⁹ ꝓ dictis tpe Josie: vt hr̃. ij. Paral. xxxiij. et fuerũt sil̃ captiuate ꝓ nabuchodonosoꝛ: & sil̃ redierũt q̃ voluer̃t redire. h ¶ Adiuuerũt q̃ erãt in circuitu adiuuerũt &c. ħ duplr ex ponit. Uno mõ de iudeis remanẽtib⁹ in ba bylone. Alio mõ de gẽtilib⁹ adiuuãtib⁹ im potentes de ꝓcepto cyri vt ꝓdictũ est.

¶ ꝓsecrent: ⁊ pficiāt in edificium domus dñi. Sunt enī plerīq; naturali dono casti: patientes: modesti: liberales: iusticie et saptēcie amatores: ozōnib⁹ ⁊ elemosynis sicut Cozne lius instātes: ⁊ legēnō hātes: que legī sunt

3. Esd. 2. b

his q̄ sponte obtulerant. Rex q̄z
a ℣ fideles.
cyrus ꝓtulit vāsa tēpli dñi que
a ℣ quilibet immūdus spiritꝰ qui fideles de eccle sia rapit et priuat gaudio eterne pacis.
tūlerat nabuchodonosoꝛ de hie/
a ℣ iungēdo cōsorcio reprobox q̄ sunt rēplō ⁊ ciui tas diaboli capitis. ſ. oim malox ageloꝝ ⁊ hoim.
rusalē et pōsuerat ea in tēplo dei
a sui. ℙrotulit aūt ea cyrꝰ rex pſax
p manū mitridatis filij gaçabar: b
⁊ annūcrauit ea ſasabasar ꝓnci c
a ℣ iudas cōfessio interpretatur.
pi iude: ⁊ hic ē numerꝰ eox: ℙhi
a ℣ corda scrox simplicia et lucida.
ale aureę trigita: phiāle argēteę
a ℣ q̄ sacrificiū q̄ ē rps discrete diuidēt nostrēi relligēt ℣ q̄ feruēte charitate solēt solatia obtiari
mille. cultri vigintinouem: cyphi e
aurei triginta: cyphi argentei se/ f
cundi quadringenti decem: va/
sa alia mille. Omia vasa aurea ⁊ s
argentea q̄nq; milia q̄drigenta.
Uniuersa tulit sasabasar: cū his
q̄ ascendebant de trāsmigatione
babylonis i hierl'm. La. II

b+ b IJ sunt aūt ꝓuicię filij q̄ ascēderūt ō captiuitate

a Rex q̄z cyrus. Hic ꝑ̄ describit collatio pietatis: qz cyrus fecit restitui vasa que fuerāt apportata de tēplo dñi. audierat enī q̄ dñs fuerat offensus ꝛ balthasar regē babylonis: eo q̄ ea applicauerat vsib⁹ būanis bibēdo in eis ipe et sui milites ⁊ vxores: vt habet Dan. v. ꝓter qō balthasar nocte sequēti interfectus est. b ℙer manū mitridatis filij gaçabar. In hebreo hr̄: ℙer manū mitridatis thesaurarij. erat ei thesaurarius reg': vt dicit Josephus: et idē dr̄. ij. Esdre. ij. ca. c ℣ Et annumerauit ea. i. sub certo numero ⁊ pondere tradidit. d Sasabasar ꝓncipi iude. Dicunt hebrei q̄ iste fuit Daniel: sed sequens videt ꝓtradicere: qz subdit: Uniuersa tulit sasabasar cū his q̄ ascendebāt de trāsmigratiōe babylonis in hierusalē. Daniel aūt nō legit rediisse de babylone in hierl'm: sed magis dr̄ sepultꝰ in babylone. remāsit enī ibi ad ꝛsolationē iudeox remanentiū: qz fuit in magna ptāte apud reges. vñ ⁊ tertio āno cyri facta est sibi dei ma visio: vt habet Dan. x. ⁊ anno ꝓmo cyri data fuit lex centia iudeis redeūdi: vt hr̄. ē. j. ca. Et ideo aliē dr̄ fuit ꝯ cozobabel. vñ ⁊. j. habet q̄ fuit ꝓnceps tribꝰ iude: et fuit binomiꝰ. Qui tñ vult tenere dictū hebrеox pōt dicere q̄ licet Daniel de babylone nō redierit in hierl'm: tñ de ꝓfectione redeuntiū ⁊ ō portatiōe vasox dispositū: ⁊ ideo sibi ꝓmo tradita fuerūt. e Cultri vigintinouē. erant cultelli magni ad diuidēdū hostias. f Cyphi aurei. xxx. In hebreo habet: Bacini aurei. in bacinis argenteis recipiebāt sanguis hostiarū: ista in bacinis aureis portabāt intra sctm̄ sctox in die expiationis.

g Omia vasa aurea ⁊ argētea q̄nq; milia q̄dringenta. numerꝰ aūt partiū singulax simul iunctꝰ: nō accēdit tñ: quia illa que erant ꝓciosiora fuerūt numerata per partes: i nūero vero illo totali fuerūt inclusa. mlta alia que non erant tanti valoris. La. I

Moraliter. † In anno ꝓmo cyri regis ꝑsarū ⁊c. Cyrus iste figurā gerit nr̄i saluatoris: qz sicut iste cyrus relaxauit captiuitatem iudeox: sic saluator nr̄ captiuitatez patrū in limbo detentox. ℙsal. lxvij. Ascendēs in altū captiuaz duxit captiuitatē dedit dona hoib⁹ ⁊c. Et ꝓter hanc figurā iste cyrꝰ vocat xp̄s. Esa. xlv. Hec dicit dñs xp̄o meo cyro cui⁹ apprehēdi dexterā ⁊c. ¶ Et trāsduxit vocem in oīm regno suo etiā p scripturā. qz xp̄s aplos et septuaginta duos discipulos misit ad p̄dicādū: ⁊ euāgelistas mouit ad scribendū. p̄ informatiōe ⁊ salute omniū gentilium. † Omnia regna terre dedit mihi dominꝰ. Et ꝑ modo Matth. vltimo dicit christus. Data est mihi omis potestas in celo et in terra. Cyrus autē potestatē habuit in tēplo tñ: quia figura deficit a perfectione rei figurate: sicut vmbra deficit a veritate. † Et ipe precepit mihi vt edificarem ei domū in hierusalē. Deus enī pater homini christo precepit vt edificaret ecclesiā ex lapidib⁹ viuis. id est christo credentibus ex oīm⁹ gentibus congregatam. † Quis est in vobis de vniuerso ꝑplo eius. Sequit: † Edificet domū dei. ℙer istos intelligunt aplī ⁊ alij credentes ꝑmi q̄ moxꝰ et doctrina edificauerunt ecclesiā dei. ¶ Et omēs reliqui adiuuent ⁊c. per istos intelliguntur cōuersi de gentilibus qui adiuuerunt in edificatione ecclesie: sicut patet de beato Luca ⁊ alijs pluribꝰ a ꝓncipio ꝑuersis ex gentib⁹: ⁊ postea ō Ambrosio ⁊ Augustino ⁊ alijs pluribꝰ doctoribꝰ. † Et surrexerūt ꝓncipes patrū. Isti sunt aplī ⁊ credentes primi: q̄ prompte ac viriliter executi fuerūt opus ecclesie dei. ¶ Uniuersiq; qui erāt in circuitu adiuuerūt manꝰ eox. Isti sunt cōuersi de gētib⁹ in sciētijs philosophicis edocti q̄ illas scias ꝑuerterūt ad edificium ecclesie christi. † Rex quoq; cyrus ꝓtulit vasa tēpli dñi que tulerat nabuchodonosoꝛ ⁊c. ℙer nabuchodonosoꝛ q̄ sedens in angustia interp̄rat: diabolus qui secū portat ignem suū significat. ℙer vasa vero q̄ tulerat homines significant: qs ad idolatriā ⁊ alia peccata induxerat: qui p christū ad gratiaz reducunt. ¶ Moraliter aūt p cyrū christꝰ significat sicut p̄us. ℙer domuz dñi edificandā intelligit mens būana. j. Coz. iij. Templum dei sanctū est: qđ estis vos. Hec aūt domus edificat in hierusalē. i. in quiete volūtatis bone. Luc. ij. Gloria in altissimis deo: ⁊ in terra pax hoibus bone volūtatis. Ad hāc edificationē inducit cyrus nr̄ sez iesus christus p vocē. i. p internā inspirationem in q̄ loquit mentib⁹ būanis ⁊ per scripturam. id est p doctores ⁊ p̄dicatores ad informationē populi sacrā scripturā exponētes. ℙer vasa vero a nabuchodonosoꝛ ablata de domo dñi: p̄fit intelligi dona spūsancti q̄ diabolus aufert de mente hominis: que templū est diuinitatis: q̄n eam inducit ad casum peccati mortalis. Sed cyrus noster. i. christꝰ ea remittit: cū a peccato mortali ad gr̄am resurgere facit: ⁊ tunc laborat sic resurgens ad edificationē ecclie per exercitium virtutis a domino restituere. Capitulum: II

b IJ sunt aūt ꝓuincie filij. Hic ꝑ̄ numerat turba renouata. ⁊ ꝓmo ponitur eozū summa. scdo de scribit eox substantia. ibi: Equi eorū. Circa primū primo ponit numerus populariū. scdo sacerdotū. ibi: Sacerdotes. tertio proselitox siue incertox. ibi: Et hi qui ascenderūt. quarto colligitur numerus omniū. ibi: Oīnis multitudo. Circa ꝓmū dicit: Hi sunt aūt ꝓuincie filij. i. iudee

¶ noīe ipo se ortū in babylone demonstrat: sed intentiōe ⁊ ope ciuē hieruſalē. Alioꝛ sensu filij ecclie filij sunt patrie celestr̄: nō soluz q̄ ecclie sacrīs illā sunt imbuti: sed etiaz q̄ foris. i. inē impios aliqñ aberrātes diuīa electi/ one ante ſecula ꝓdinati ad vitā di uine gr̄e miniſterijs sunt ꝓsecrandi. de q̄bus bene subdit: a ¶ Et reuer a fide errauerāt cū eis q̄ nup fidē dicerūt in hierl'm optate pacis: et in iudeā ꝓfessiōis vel laudationis redi erīt: mox quilīb⁹ ciuitatē suā repetēs ingredī. i. custodiā ⁊ opationē ꝛtu ū: quā diua dignatio fm̄ mensuram fidei largīt: deuotꝰ exequīt. Bñ aūt cū diſſet generalr reuersos in iudā ⁊ hierl'm subiecit vnuſq; in ciuitatē suā: qz sic singuli in suis ciuitatibus cōmozabāt vt generalr oēs ad iudā ⁊ hierl'm ꝓtinerēt. Designat q̄ hierl'z vnūſalez ecclie statū: ⁊ ciuitates ad ē ꝓtinētes singulas fideliū ꝛtutes in q̄bus ab incursib⁹ demonū muniunt. ℙsit etiā p ciuitates in q̄b⁹ cōmozabant q̄ de captiuitate in hierusalem ⁊ iudeā venerant diuerse p ozben ecclie accipit: ex q̄bus vna catholica pficit: in q̄b⁹ quicūq; cōuersant singuli se filios catholice ecclie quasi ciues hierusalē ꝓfitent. Utrebantur aūt ante alios cozobabel ⁊ iesu ducibus: quox vnus de regia: alter de sacerdotali. ꝓsapia erat: qui vnaz veri regis ⁊ summi sacerdotis psonā gerebant. Ipe solus est p quē ad saluandos venim⁹. vñ: Nemo venit ad patrē nisi p me: qui singulos electox vt p seipm occulta inspiratiōe: vel p p̄dicatores aperta eruditiōe de confessione p̄tis vite ad visionē pacis ⁊ cōfessionē diuine laudis: q̄si ad iudeā ⁊ hierl'm ō babylone colligit. Uisio autē pacis ⁊ ꝓfessio in p̄sti inchoat: ⁊ in futuro pficitur.

b ¶ Unusquisq; in ciuitatem suam. Beda. Jdeo vigilanter scriptura distinxit de qua generatiōe captiuox soluti in patriā redierint: vt ex eo admoneamur quāta certitudine sūmā electorū suox in libro vite dñs conscribat: ⁊ velut in albo celi consignet q̄t alias quisq; fideliū vel verbo vel exemplo cōuerteret. ꝓ quib⁹ certa mercede remuneret.

c ¶ Numerꝰ virorum populi israel. Beda. ℙopulū isr̄l tribū iuda ⁊ beniamin dicit: ⁊ quicūq; de aliꝑ tribus assyrioꝝ quondā euaserant manus: ꝑ cū his fuerāt a babylonijs captiuati. Deniq; notandū: qz ī ipa serie catalogi: ⁊ magis vbi idē catalogus in secunda parte libri. i. verbis neemie repetitur: quindecim fere ciuitatum nomina inserunt: que (nisi fallor) in iuda tñ ⁊ beniamin inueniuntur. vnde verisimile est ꝑplm israel ꝑ loco de ipis maxime tribubus vnacū sacerdotibus et leuitis qui inter eos sortem habuerant debere intelligi.

d ¶ Nathinnei filij sia. Beda. Nathinnei qui post sacerdotes leuitas cantores et ianitores in ordine describuntur: ipsi tunc fuere qui nunc i ecclesia subdiaconi vocantur obedientes officijs leuitarum: et oblationes in templo suscipientes a populo.

¶ Omēsna

quā trāstulerat nabuchodonosoꝛ rex babylonis i a
babylonē ⁊ reūsi sr̄ i hierl'm ⁊ iudeā vnuſq; ī ciui b
tatē suā q̄ venerūt cū ꝯzobabel iesua neemia sara/ b+
a ℣ als beguai.
ia rahelaia mardochai belsāmesphar bēguai reū
baana. ¶ Uēr⁹ viroꝝ ꝑpli isr̄l. Filij phares: duo mi/ c
℣ in pleriq; va
lia cētū septuagitaduo. Filij arethi: septgēti septu
cat ℣ als duo.
agitaq̄nq;. Filij gersephacia trecēti septuagitaq̄n
q;: Filij saphacia: trecēti septuagitaduo. Filij area d
septingenti septuagintaq̄nq;. Filij phetmoab filiozū iosue: octingēti: ⁊ ioab duo milia octingenti
duodecim. Filij helam mille ducēti q̄nquaginta
quattuoꝛ. Filij ꝯthua nōgenti q̄dragintaquiq;.
Filij ꝯchai: septingēti sexaginta. Filij bani sexcē
ti quadragitaduo. Filij bebai: sexcēti vigintitres.
Filij aꝯgad: mille ducenti vigitiduo. Filij adoni/
cam: sexcenti sexagitasex. Filij beguai: duo milia
quinquagintasex. Filij adin: quadringenti q̄nq̄/
gintaquattuoꝛ. Filij ather qui erāt ex ꝯchia nonagintaocto. Filij besai: trecēti vigintitres. Filij
℣ vel o.
iozā: centū duodeci. Filij asem: ducēti vigititres.
℣ als nonaginta.
Filij gebbar: nōgentiquinq;. Filij bethleem: cen/
℣ als nephthe.
tū vigintitres. Uiri nephtupha: q̄nquagintasex.
Uiri anathoth: centū vigintiocto. Filij aꝯmaueth
q̄dragintaduo. Filij cariathiarim: cephira et beroth: septingēti q̄dragintatres. Filij rama et gaba: sexcenti vigintiunus. Uiri machmas: cētum
vigintiduo. Uiri bethel ⁊ chai: ducenti viginti/
tres. Filij nebo q̄nquagintaduo. Filij megbis: cē
tum q̄nquagintasex. Filij helam alteri⁹: mille du/
centi q̄nquagintaquattuoꝛ. Filij arim: trecēti vi/
℣ als sexcenti.
gīti. Filij lodadi ⁊ ono septīgēti vigintiq̄nq;. Filij
hiericho: trecētiq̄dragitaq̄nq;. Filij sena: tria mi/
℣ als idaia.
lia sexcēti trigita. Sacerdotes: Filij iadaia ī domo d
iesue: nōgētiseptuagitatres. Filij emmer: mille q̄n
quagitaduo. Filij phessur: mille ducēti q̄dragita/
septē. Filij arim: mille decē ⁊ septē. Leuite: Filij ie e
℣ als odema. ℣ als tres
sue ⁊ cedmihel filioꝝ odeuie: septuagintaq̄ttuoꝛ.
Cantores: Filij asaph: centū vigitiocto: Filij iani f
toꝝ: filij sellū: filij ather: filij thelmō: filij accub: filij
atthita: filij sobai: vniuersi cētū trigitanouē. Ma/ h
℣ als sisat ℣ als osai.
thinnei: filij sia: filij asupha: filij thebbaoth: filij ce
℣ als sisaia
ros: filij siaa: filij phadō: filij lebana: filij aꝯaba: filij
℣ als agaba als abaga
accub: filij agab: filij selmai: filij anā: filij gaddel: fi
℣ als rahaia
lij gaer: filij raahia: filij rasin: filij nechoda: filij ga/
℣ als aza.
çez: filij açec: filij phasea: filij beseꝛ: filij asenaa: filij
muni: filij nephusim: filij bechue: filij acupha: filij
℣ vel o
açur: filij besluth: filij maida: filij arsa: filij bercos: fi i
lij çiçara: filij thēa: filij nasia: filij athupha: filij ser/

filij. i. iudee ꝓuincie: cui⁹ filij dicunt iudei: licz fuissent inde ī captiuitatē ducti. a Unusq;sq; ī ci. ſ. qz vnuſq;sq; naturaliē dilligit locū natiuitatꝭ sue. b Qui vecū ꝯ. ie. neemia. ⁊ nota istoꝝ exp̄timunt: qz fuerūt ꝑsone notabiles et ꝓncipales. alij aūt comphēdunt sub noīb⁹ patꝝ vl' ciuitatū vñ fuerāt. cū subdit: c Filij phares ⁊c. Circa qō sciendū q̄ alīq̄ noīa b erp̄munt ō q̄b⁹ certuz ē q̄ fūt noīa ciuitatuz: sic dr̄. j. Filij berhleē ⁊ filij cariathiari: ⁊ filij hiericho ⁊ similia: ⁊ aliq̄ de q̄/ bus certū ē q̄ sunt noīa patrū: vt cuz dr̄. j. Cātores filij asaph ⁊ filij selluz ⁊ nathinnei ⁊ filij sobai ⁊ ꝑsilia. multa ℞o noīa b exp̄timunt a q̄b⁹ filij dicunt: de q̄b⁹ noībus nō hr̄ certitudo vtrū sint noīa patꝝ vel ciuitatū: qz nec doctores hebraici nec latini ß determiauerūt.

d Sacerdotes. Hic ꝑ̄ ponit numer⁹ leuitaꝝ: ⁊ inchoat a sacerdotibus q̄ erāt ꝓncipales ī tribu leui. cū dr̄: Sacerdotes filij idaia ī domo iesue: noīa sunt patrū. e Leuite filij iesue. Isti iuuabāt sacerdotes eis mīstrādo in oblatiōib⁹ sacrificioꝝ. f Cantores filij asaph. Isti cantabant diuinas laudes q̄s offerebant libamia sacrificiorū. g Filij iani toꝝ. q̄ custo diebāt portas atrij sacerdotū ad q̄ttuoꝛ ꝓtes ozb. h Nathinnei. isti portabāt ligna ⁊ aq̄s ad locū diuini cultꝰ. i Filij ser. ſal. serui salomōis dicūt illi q̄ fuerāt deputati ad custodiā edificiorū tēpli: et ad reparādū ea q̄ essent reparanda. et isti dicunt filij eoꝝ qz descēderunt ab

a Omẽs nathin. Beda. Hoc loco etiã ſm lrã gra dei oñdit: q etiã in veteri teſtamẽto gẽtiles ad ſalutẽ re cipiebãt: dũ expoſito cathalogo eo rũ qs veracit ad pfm dei ptinere cõ ſtabat: adiũcti ſunt q vtrũ ex iſrl'an ex ꝓſelitis eſſent ignorabat: eoꝝq ſiſt inter filios iſrl' numerus exponit: etſi enĩ longa ſeparatione patꝝ ſuoꝝ a templo vel pfo dei quo ad eũ ptinerent indicare nequiuerãt: qr tñ data generali licẽtia de captiuitate aſcenderãt: vt ſoci recipiebãt: gaudebãt enĩ ceteri iſraelite eos ob amorẽ cõis fidei t religiõis bñe qſi frẽs t notos: t ſi in origie carnis min⁹ cognoſcebãt eos. Allegorice aũt int penitẽtes q liberati a captiuitate vitioꝝ ad edificandã vel i ſe vl in alios domuz dñi aſcendũt. Sũt nõnulli q plmis grauitatib⁹ pctis aſtricti: q a deo ab oĩ actu pietatis t caſtitat' videntur alienati: vt nihil ꝓfus bonitat' t religionis quã a doctorib⁹ acceperãt: in eis remãſiſſe videat: nec pñt indicare vtrũ ex iſrl. i. ex ſcta eccliã fuerĩt generati: qr tales peccãdo facti ſunt q̃ſi nunq̃ ptinuerint ad ſpiritũ ſctm: penitendo tñ cozrigunt t ꝓuertunt: vt numer⁹ eoꝝ inter veros iſraelitas in quib⁹ dolus non ẽ ſcribat in celis.

b Et de filijs ſacer. Beda. Eadem cautela filij tranſmigratiõis erga ſacerdotes agunt q̃ erga pfm. Curabant enĩ vt diſtincte pateſceret q vere ad pfm iſrael: vel ad gen⁹ ſacerdotale ptinerẽt: qui aut ſuſpecti aut certa ꝓſelitoꝝ. i. aduenarũ eẽnt ſtirpe ꝓcreati. Sacerdotes ergo ſuſpectos ab altar ſ mouerunt officio vſq dũ certi⁹ eoꝝ origo clareſceret: ſ nihilomin⁹ in ſocietate trãſmigrantiũ vnanimi ſe cũ pace ſeruauerũt. Myſtice aũt querũt filij ſacerdotũ de captiuitate babylonica aſcẽdẽtes ſcripturã gencalogie ſue nec inueniẽtes de ſacerdotio eiciunt: cũ miſtri altaris in tãta flagitia vel nephãda dogmata decidũt: vt t ſi penitendo ad ſalutẽ anie redeãt: non tñ digni ſunt qui ad ſacrũ graduz reſtituant. Et ſi enĩ inter fideles vitã expectent eternã: nõ tñ ſcripturã grad⁹ ſui: quẽ repetere nequeunt inter pfectos ſacerdotes iueniũt. c Omis mul. rẽ. Beda. Idi eos ſignificãt qui ꝓfectu emẽdationis vite vitia ſupare: t virtutũ culmẽ aſcendere ſatagũt: nõdũ tñ ſibi ad ꝓuidendã viã regular' vite ſufficiũt: ſ eoꝝ qui i rpo ꝓeſſerũt induſtria coercenť t diriguntur.

d Et in ipis. Beda. Myſtice in tẽplo vel ꝓfo dei ſunt cantores qui maioze animi dulcedine celeſtia mandata cuſtodiũt: t auditoꝝib⁹ ſuis ꝓ crebris exhortatiõib⁹ cuſtodienda committunt. Bene aũt cantoꝝib⁹ cantatrices iunguñť ꝓter ſexũ. ſ. femineũ in q plurime reperiuñť pſone q̃ nõ ſolũ viuendo ſed etiã pdicando cozda proximoꝝ ad laudẽ ſui creatoris accendũt: t q̃ſi ſuauitate ſue vocis adtunãt edificãtes templũ. e Muli eoꝝ. Beda. Mulus ex aſino t equo gignitur. mula ex aſina t equo. Inẽ hoĩes qui de captiuitate aſcẽderant etiã aſalita quib⁹ adiuuabañ deſcribuñť. Et eoꝝ ſicut hoĩm numer⁹ de-

uotũ ſalomonis: filij ſ als ph.
ſothei: filij ſophereth filij pharuda: filij iala: filij dercõ filij ged del: filij ſaphata: filij athil: filij phocereth q erãt de aſebaim: filij amim. Oẽs nathinei: t filij ſeruotũ ſa-
a ſ hi erãt auctores cẽpti q reſtituebant ſarracena ſi forte fuiſſent vexata: et reſtaurabant de ſacra pecunia.
lomonis: trecẽti nonagintaduo. Et hi q aſcẽderũt de thelma la thelarſa cherub et dom t mer: t nõ potuerũt idicare domũ patrũ ſuoꝝ t ſemen ſuũ: vtrũ ex iſrl eẽnt filij dalaia. filij thobia: filij nechoda: ſexcenti q̃nq̃gintaduo. Et de filijs ſacerdotum: filij iobya: filij accos: filij berçellai: q accepit ỏ filiabus berçellai galaaditis vxorem: t vocat⁹ eſt noie eoꝝ. Idi q̃ſierũt ſcripturaz genealogie ſue: t nõ iuenerũt: et eiecti ſũt de ſacerdotio. Et dixit atherſata eis vt nõ comederent de ſcroſcrõꝝ donec ſurgeret ſacerdos doctus atq; pfectus.
a ſ multitudinis credentiũ. e. c. v. et a. v.
c Dis multitudo q̃ſi
ſ q̃uis rant⁹ exercit⁹: rã diuerſi gradus: ram diuerſe conditiones.
vir vn⁹ q̃dragita q̃n-
ſ als duo
q̃ milia trecẽti ſeptuaginta: exceptis fuis eoꝝ t ancillis q erãt ſeptẽ milia trecẽti triſ in pplo
gintaſeptẽ: Et i ipis
a ſ q̃ pſalmos dulci modulamine reſonabãt: qõ leuite in tẽplo inter q̃tidiana ſacrificia facie-bãt: qõ etiã plures de plebe ſuis i locis feciſſe credibile eſt.
cãtores t cãtatrices ducẽti. Eq eoꝝ ſexcẽ-
ti triginta ſex. Muli

ipis: licet p multas generatiões. a Et hi q̃ aſcẽderũt de thelmala thelarſa cherub et dom t mer: t nõ potuerũt idicare domũ patrũ ſuoꝝ t ſemen ſuũ: vtrũ ex iſrl eẽnt filij dalaia. filij thobia: filij nechoda: ſexcenti q̃nq̃gintaduo. Et de filijs ſacerdotum: filij iobya: filij accos: filij berçellai: q accepit ỏ filiabus berçellai galaaditis vxorem: t vocat⁹ eſt noie eoꝝ. Idi q̃ſierũt ſcripturaz genealogie ſue: t nõ iuenerũt: et eiecti ſũt de ſacerdotio. Et dixit atherſata eis vt nõ comederent de ſcroſcrõꝝ donec ſurgeret ſacerdos doctus atq; pfectus. Dic ñr ponit numer⁹ pſelitoꝝ: t licet pſeliti ꝓprie loquẽdo dicanť qui de gentilitate cõuerſi ſunt ad iudaiſmũ: tñ hic large dicuñť proſeliti: q nõ potuerũt ſufficienter indicare certitudinẽ ſue genealogie: t ſõ dubium erat de aliquib⁹ eoꝝ vtrũ eẽnt de filijs iſrl a ꝓcipio vt nõ: nõ tñ fuerũt electi de ꝓlo iſrl: qr fides nõ negabat etiã gentilib⁹ volentib⁹ ꝓuerti: ſ de filijs ſacerdotũ illi qui nõ poterãt inuenire certitudinẽ genealogie ſue: t q̃ eſſent de ſacerdotali genere fuerũt electi de ſacerdotio: nõ tñ de cõi ſtatu fideliũ. vñ t in nouo teſtamẽto nõ oĩs q̃ recipiť ad fidẽ recipiẽd⁹ eſt ad ordinũ. pmotionẽ. Ex ỏ etiã loco hr̃ argumẽtũ q̃ null⁹ ꝓmittẽdus eſt ceſſare niſi fidẽ faciat ỏ ſua ordiatiõe. b Et dixit atherſata eis vt nõ comederent de ſcroſcrõꝝ donec ſurgeret ſacerdos doctus: licet nõ ſit determiate ſcriptum. e Omnis multitudo quaſi vnus. i. vn⁹ ꝓpoſiti t voluntatis ad edificationẽ templi. f ſ Qua dragintaduo milia trecenti ſeptuaginta. Conſiderãdũ autem eſt hic q ſi cõiũgañ numeri partiales ſupra babiti non aſcendunt tantũ: ſ deficiũt decẽ milia t plus: t iõ non videtur verum q̃ hic concluditur. Ad q̃ reſpondet Ra. Sa. d. q illi qui numerati ſunt ſupra ꝓ parte fuerunt de tribus tribubus tñ. ſ. iuda beniamin: t leui: vt ſatis patet ex predictis: ſed cum eis redierunt aliqui de aliꝫ tribubus. vt dictum eſt ſupra. i. capitlo. t illi coniuncti cum his faciunt hunc numerum.

g Exceptis ſeruis eoꝝ et ancillis. qui non numerantur in predicta ſumma: quia ſerui et ancille nõ ſunt de numero ciuium.

h Et in ipis cantores et cantatrices ducenti. redibãt enim de captiuitate ad terram ſuaz cum letitia magna: et ideo ſtatuerunt aliq̃s cantores et cantatrices in via.

i Equi eoꝝ ſexcenti triginta ſex. Hic conſequenter numeratur redeuntium ſubſtantia. et patet littera vſq ibi.

ſignatur: q ſunt multi in eccliã vel ſenſu tardiores: vel etiaz carnales: q tñ mgris ſpualib⁹ deuote obtẽperãt: t ad portanda onera fraterne neceſſitat' dozſum mẽtis inclinãt: t cũ cetteris electis de ꝓfuſiõe diabolice captiuitat' erepti: ad ſuperne ciuitatis menia tendũt: q̃rũ etiã numer⁹ memoria dei integer ſeruat. vñ: Impfectũ meũ vi. oc. tu.
Et alibi: hoĩes t iu. ſal. do.
a Sponte obtu. Be. Magne deuotionis indiciũ eſt nõ debitas tñ oblationes. i. lege ꝓceptas: ſed etiã nõ ſm ꝓceptũ ſed ſm cõſiliũ donaria ſponte dño offerre. Lege ꝓceptũ eſt. Diliges dñm deũ tuũ: t primũ tuum ſicut teipm: t cetera hmõi. Voluntaria vero oblatio. Si vis pfect⁹ eſſe: vade t vende oĩa que habes t da paupib⁹. Si aut apls ỏ xginib⁹: Preceptũ dñi nõ habeo: conſiliũ aut do. Recte g̃ princeps patrũ ad ꝑſtruẽdũ domũ dei ſpõte offerũt: qr quo ampli⁹ quiq; etiã a licitis abſtinẽt: eo efficacius eccleſiaz dei edificãt: cũ qui erẽpta pfectionis eoꝝ agnoſcũt. tanto mag⁹ cõmittere illicita formidãt: quãto eos nec licitis vti ꝓſideraũt. Scom vires ſuas. Hec ẽ enĩ menſura perfectiõis ꝓ poſſe ſuo quẽq; ꝓ dño laborare: t ſtatuz eccleſie primo in ſe: deinde in primis cõfirmare. Qui talit ꝓuerſanť: recte ꝓncipes patrũ vocanť: qr pfectionẽ vite t doctrine illis q̃ in eccliã p ſollicitudinis ſtudiũ pres vocanť alti⁹ viuẽdo prinpanť. b Auri ſolidos. Bed. Aurũ t argentũ t veſtes ſacerdotales ꝓncipes patruz ſm vires ſuas i impenſas operũ templi offerũt: cũ viri ſcti q̃cq̃ ſapie: eloquẽtie t actionis bone pcipiunt bene viuẽdo in edificationẽ fideliũ oferuñt. Certũ eſt pondus auri et argenti: cert⁹ numer⁹ ſacerdotaliũ veſtiũ: vt ſciamus dñi cogitatiões t ſermones t act⁹ noſſe t digne remunerare. Notandũ ỏ q̃ntum p̃lo dei captiuitas ꝓfuit. Qui enĩ ſm Hieremiã q̃ttuoz milia ſexcenti captiuati ſunt inter hoſtes multiplicati q̃nquaginta fere milia viri in patriã redierunt: t qui pauper t ſerui fuerãt: auro: argẽto: veſtib⁹ t ſeruis locupletati reuertunť: t qui ꝓter multitudinẽ falſoꝝ deoꝝ patriã p diderũt: nũc vni⁹ veri dei fide gaudẽtes repatriant: ipam etiã fidẽ vnanimi deuotiõe colentes: vt q̃ ꝓ diuerſitate religiõis diuerſo nomine iuda t iſrael vocabañť: nũc ꝓ vnitate pietat' antiq̃ vocabulo omẽs iſrael vocanť. Cultũ nanq; pietatis q̃ in terra ſcta ꝓphetis reclinãtib⁹ t exempla iuſticie demõſtrantibus ſpreuerũt: nũc in terra aliena hoſtib⁹ idolatrie ſeruientibus dilexerunt. Quos enĩ libertas t copia in patria negligẽtes fecit celeſtiũ mandatoꝝ: eos ſeruit⁹ t inopia in pegrinatiõe ad obſequiũ creatoris addu xit. Humanũ enĩ coz⁹ opib⁹ t libertate ſoluit: erũnis quoq; t pauptate ad ſemetip̃m colligit. Ỏ g̃ in ꝓlo illo ſemel factũ eſt: b in oĩbus penitentib⁹ q̃tidie fieri ſolet: dũ qui p negligẽtiã in laqueos diaboli eeciderũt: p induſtriã penitẽtie diuinit⁹ adiuti reſurgũt: t qui ỏtutũ opib⁹ a diabolo nudati de eccliã receſſerũt: ad cõmunionẽ illi⁹ malorũbus virtutib⁹ exercitati redeũt. Quo enĩ grauit⁹ ſe erraſſe meminerũt: eo ardenti⁹ bonis opib⁹ inſiſtũt. c Habitauerũt g̃ ſa. t le. Leuita a chaldeis captiuat⁹ ciuitatez recipit: cum diacon⁹ virtutẽ pfectiõis quã a diabolo ſeduct⁹ pdiderat: dño donante reintegrat. In babylone vero nat⁹ ciuitatem in iudeã veniens ingredit: cũ regenerat⁹ in chriſto: t bene inſtitut⁹ in eccliã acceptũ ſemel diaconatũ regulariter cuſtodit. Sicut enĩ ille p chriſti gratiã: quaſi de chaldea ſeruitute liberat⁹ eſt: ita hic p executionẽ bonozũ in q̃bus p̃deceſſores eiuſdẽ gradus ꝓuerſari ſunt: velut ad menia ꝓprie virtutis vel ciuitatis aſcẽdunt. d Vniuerſus iſrl. Be. Vniuerſum iſrl nõ decẽ trib⁹ tñ dicit: que quondã vocabañť iſrl ad diſtinctionẽ duaꝝ que vocabañť iuda: ſed omẽs generalit̃ reduntes: ſiue de iuda t beniamin: ſiue de aliꝫ tribub⁹. Naz decem tribubus in aſſyrios tranſlatis t ſamaritis in terrã eorũ ſubſtitutis: quicũq; remãſerant reliq̃rũt t fregerũt ſimulacra: t integro corde dño ſeruire: et in tẽplo ſacrificare cepe-

eoꝝ ducẽti q̃dragita q̃nq̃. Cameli eoꝝ q̃dringẽti triginta quinq̃. Aſini eoꝝ ſex milia ſeptingẽti vi-
a ſ vita eminentioribus.
ginti. Et de principibus patrũ cũ
a ſ qui ꝓ aliꝫ ſolliciti ſunt.
ingrederent templũ dñi qđ eſt in
a ſ ꝓcepta legis tranſcendẽtes.
a hierlm: ſponte obtulerũt i domũ dei ad extruendã eaz in loco ſuo.
ſ hec eſt menſura humane pfectionis.
Scom vires ſuas dederũt impen-
a ſ daritatis ſapientie.
b ſas opis: auri ſolidos q̃draginta
a ſ nitidi eloquij. eloquia dñi elo. ca.
milia t mille: argenti mnas q̃nq̃
a ſ opera iuſticie vulgi mores trãſcendẽtia: et ſacratis ỏ coꝝdib⁹ digna b ſ ſacerdotes rui id. iu.
milia: t veſtes ſacerdotales centũ. Habitauerũt g̃ ſacerdotes et
c leuite t de ꝓlo t cãtores t ianitores t nathinnei in vrbibus ſuis:
b vniuerſusq; iſrl i ciuitatib⁹ ſuis.

c Amq venerat L. III. b+
meſis ſeptim⁹: t erãt filij iſrl in ciuitatibus ſuis.

Paralypomenon. Idis g̃ qui reſidut cũ tribu iuda t beniamin: q̃bus ſociati fuerãt: captiuati ſunt: ſimulq; reuerſi in patriã t i ciuitates ſuas: q̃s vacuas cũ agris t villis reꝑtrũt. Nõ enĩ eas cũ ipi in babylone ſeruirẽt: nec duaꝝ tribuũ terras q̃ſq; colon⁹ intraret. Celebrauit enim terra ſabbata ſua cũctis diebꝰ deſolationis. Maioz aũt ꝑs decẽ tribuũ captiuata ab aſſyrijs vltra medoꝝ montes nunq̃ redijt: nec ſi rediret ciuitates ſuas ingredi poſſet: q̃s poſſedere ſamarite: de q̃b⁹ ſibi ꝓmittũt iudei q̃ regnãte xpo ſuo cũ ceteris ſue gentis hoĩb⁹ ſint in iudeã reuerſuri t in toto regnaturi. Allegorice. Sacerdotes: leuite: cantores: ianitores t nathinnei: omiſq; iſrl in ciuitatib⁹ ſuis habitant: cũ miniſtri altaris t doctores t plebs chriſtiana in ſuis gradib⁹ ỏ fideliter ſeruiũt: ſiue q̃ eodẽ gradu aliq̃ vitijs ſordidato vel pdito: p pniaz coꝝrepti ſunt: ſiue q̃ nup de regno diaboli ad eccliam veniẽtes: bonum ſibi gradũ acq̃ſierũt. Suas enĩ ciuitates introierũt leuite vel filij iſrl: nõ ſolũ q̃ eas captiuati amiſerãt: ſed etiaz q̃ de captiuis geniti ad ipas ſe paterna ſue ceſſiõe ptinere didicerãt. Quicũq; vero ita captiuati ſunt vt nũq̃ reũſi aliꝫ fundos ſuos poſſidẽdos relinq̃rẽt: illos ſignificãt q̃ ſic peccando ab eccliã diſcedũt vt nunq̃ reſipiſcãt: t aliꝫ ꝓ miſſa ſibi ꝓmia reliquãt. vñ: Memor eſto vnde excideꝝ t age pniam: t prima opa fac. ſinaũt venio tibi t mouebo candelabrum t. de. l. ſ. rẽ. Et alibi: A
Tene qđ habes: vt nemo accipiat co- 2. Eſd. 8. a
ronam tuam. Ca. III 3. Eſd. 9. c

c Amq venerat. Menſis ſeptimus q̃ apud nos october ꝓceter' legali obſeruatiõe ſolẽnis: in q̃ etiã celebrata ẽ dedicatio tẽpli. Congrue ergo cum primo ciuitates ſuas intraſſent: t manſiones ſibi ꝓuidiſſent: mox i hierlm ꝓfluxerũt: t altare ꝓſtruxerũt: t eo tpe q̃ templũ cũ altari t oĩbus vaſis olim conſecratum eſt: t quo ad diem cõſecratiõis annuatim venire ſolebãt.

Nico. de lyra

Mystice

a Cum ingrederenť templũ dñi. i. locum vbi fuerat templũ domini. Cetera patent in lra. Jamq; vene.

Moraliter.

† Idi ſunt autẽ ꝓ- Ca. II
uincie filij rẽ. † Mystice vero ꝓuincia iſta eſt militãs eccliã. eiꝰ aũt filij ſunt credẽtes ꝓpli q̃ ꝓ peccatũ erant in captiuitatẽ deducti: ſed p xpi gram ſunt reuerſi. † Qui venerũt cũ zorobabel rẽ. ꝓ zorobabel qui fuit dux reduntium in deozum: ſignificatur beatus Petrus paſtoz ouium t apoſtolus in deozum: ſicut dicitur Hab. ij. Qui operatus eſt Petro in apoſtolatu circũciſiõis rẽ. Et iõ ꝓ h nũeratos in deos ſignantur credẽtes de iudea ꝓ beati petri pdicatione. m. de q̃b⁹ dr Act. ij. Stans aũt Petr⁹ cũ. xj. eleuauit vocẽ ſuã t locut⁹ eſt eis: Viri iudei rẽ. Sequit infra: Qui g̃ receperunt ſermones ei⁹ baptizati ſunt: t apoſtole ſunt in die illa anie circiter tria milia. Et Act. iiij. Multi eoꝝ q̃ audierãt verbũ ſcilicet Petri crediderunt: t facꝰ eſt numer⁹ virozũ quinq̃ milia. Inter numeratos aũt hic de babylone redeũtes aliq̃ dicũtur ſacerdotes: t aliq̃ leuite: t aliq̃ cantores: t aliqui nathinnei: t aliqui populares: t ꝓ iſtos ſignificanť diuerſi ſtat⁹ credẽtiũ i eccliã ſb regimĩe petri t alioꝝ aplorũ: t ſb regimĩe ſũmi põtifi-cis q̃ locũ tñ petri tenẽt⁹ t epoꝝ q̃ ſũt ſucceſſores aplorũ. ſm qđ dr i decret⁹ diſt. xxj. in nouo teſtamẽto. † Idi nõ inuenerũt genealogiã ſcripture ſue t eiecti ſunt de ſacerdotio. Per ỏ aũt oſtẽdit q̃ nullus recipi dz ad miſteriũ officij ſacerdotalis niſi doceat de ſua ordinatiõe: alit̃ poſſet ex ỏ magnũ periculũ euenire.

b Amq venerat. Hic ꝓr deſcribit tem- Ca III
pli recedificatio: cuius primo deſcribit fundatio. ſcõ operis ỉtermiſſio: ca. iiij. tertio einſdẽ reſumptio. ca. v. quarto ꝓſumatio. ca. vj. Circa primũ ꝑmo altare ſub dio erigit. ſcdo tẽplũ fundat. ibi: Porro tẽplũ. tertio fundatiõis ſolennitas celebrat. ibi: Fundato igit. Circa primũ dr: Jãq; ve-

¶ Mystice. Septim⁹ mēsis gr̄am spūssancti significat. In ꝑ mense post captiuitatē de ciuitatib⁹ nr̄is in hierl̄m conueni/ mus: cū ablatas sordes vitioz̄ post inchoationez bonorum opez maioze eiusdē spūs gr̄a illumiamur: ⁊ in amoze superne pacis q̄ in vera vnitate est accēdimur. hierl̄m enī visio pacis dicit: a Et surrexit iosue. De tri/ bu sacerdotali q̄ significat christū ve/ rū sacerdotē: qui in sanguie suo nos a pctis lauit: ⁊ assūpsit nūc vultui dei ꝓ nobis. b Et frēs ei⁹ sa. ⁊c. De q̄/ bus dr̄: Ite nūciate fratrib⁹ meis. ibi sunt ī eccl̄ia altiores ⁊ xp̄o familiari⁹ inherētes: eccl̄iam edificāt. Tori etiā dr̄ eccl̄ie. Hos aūt gen⁹ electū re. sa. sunt enī electi mēbra summi sacerdot⁹ corpa sua offerētes hostiā viuam.

c Et edificauerūt. Be. Magna pui sione ꝑmo altare edificauerunt: vt qz templū nondū erat fundatū: hr̄ent tū vbi sacrificantes deuotionē sue mētis ostenderent. Qr̄ ⁊ nos hodie spūalit̄ facim⁹: cū ante oīa in corde nr̄o fidem dn̄ice incarnatiōis ⁊ passiōis colloca/ mus: ⁊ auditorib⁹ tradim⁹. vñ: Non iudicaui me scire inter vos nisi iesum christū: ⁊ hunc crucifixū. In hoc alta/ ri holocausta nr̄a. i. cogitatiōes ⁊ ope/ ra pfecta offerim⁹. Ita enī vota actio/ nū nr̄arū deo pr̄i placent: si sacramen/ tis christi participam⁹: si virtute spūs/ sancti q̄ igne altaris incēdimur. holo/ caustū nanq̄ totuz incēsum dr̄: q̄ noīe sacrificia vocabant: quoz nihil cede/ bat in humanos vsus: sed totum deo dabāt: ⁊ sūmo igne ꝓsumebāt. Qui/ bus vita fideliū exprimit: q̄ nihil pro/ priū querūt: sed oīa qr̄ viuūt: in fa/ mulatū dei expendūt. Nec solū volū/ tatem corpis ⁊ aīe ꝑ dn̄o calcare: sed ipam aniam ꝑ ipo ponere gaudent: cum aplis dicētes: Ecce nos reliq̄⁹ oīa: ⁊ secuti sum⁹ te ⁊c. Quib⁹ rn̄de tur. Omis q̄ reliquerit domū aut fra/ trem: aut sororē ⁊c. Hoc holocaustū in altari dei offerendum est: qz nisi in fide xp̄i acceptū esse nō pōt. Multi enim philoso phi ꝑpria reliquerūt: ⁊ mundā ac paupem vitā agentes ho/ locaustū facere videbant⁹. sed ꝓ in altari dei nō fecerūt: quia voluptates reliq̄runt: sed xp̄m apud p̄em aduocatū nō ha/ buerunt. d Bases suas ⁊c. Beda. Corda. s. electoruz ad suscipienda fidei sacra p̄ceptis magistroz q̄si ferramentis fa brorū p̄parata. Bene aut̄ vnū altare: sed plures sunt bases que ꝓ portāt: qz vn⁹ deus: vna fides: sed multa fidelium cor/ da: vna veritatis regula instituta: q̄si in equalē sinū collecta cōmuni deuotione celestiū sacramentoz onus portant. Qui aut minus instructis nec vitia deserentib⁹ fidei sacramenta cōmittit: q̄si altare dn̄i in terra sine basibus ponit: qz terrenis adhuc mentib⁹ q̄ sunt celestia tradit. Ad: Neq; accendūt lu/ cernā: ⁊ ponunt eā sub modio: sed sup c. ⁊c. Sicut ei christus altare vocat: qz ab iniq̄tatib⁹ emendat: ⁊ vota orationū pa/ tri cōmendat. sic ⁊ lucerna: qz in testa humanitatis lumē po/ suit diuinitatis. Supponunt aūt bases altari: ⁊ lucerne can/ delabzū: cum fideles corda ⁊ corpa ad exercendū opando q̄ credunt: humili intentiōe submittūt. e Et obtulerūt su. il. ho. Beda. Mane ⁊ vespere offerim⁹ holocaustum domino super altare eius: cū stabilita in corde nr̄o fide ipius integra deuotione bonis actib⁹ operā damus: ⁊ hoc manet vespere: cū scz meminim⁹ initia salutifere intentiōis ab illo accepisse: ⁊ nō nisi ꝑ auxiliū gr̄e eius inchoata pficere. Et ideo illi vota gratiaꝝ in oīb⁹ ardenti desiderio pie ꝑuersationis offeri/ mus. Item mane holocaustū facim⁹: cū ꝑ accepto lumīe spi ritualis sciētie deo vicē bene viuendi impendim⁹. Vespe ve/ ro: cum ꝑ requie sempiterna quā in illo post opa bona spera mus incessabili studio flagramus. Potest etiā ad litterā re/ cte accipi nos mane ⁊ vespe offerre holocaustū: cū ita dō pla/ cere omni tempe curam⁹: vt diluculo surgētes nō pr̄⁹ ad agē da humane fragilitatis necessaria ꝓcedamus: q̄ igne diuīe charitatis inflāmati: deuotis nos orōnib⁹ dn̄o cōmendem⁹. vnde: Mane orō mea p̄ueniet te. Similiter completis diei operib⁹ ¶ Congregatus est ergo populus: a† quasi vir vn⁹ in hierusalez: ⁊ sur/ † rexit iosue filios iosedech et frēs a ℣ christus. ſ. rex noster. eius sacerdotes ⁊ ẓobabel filī⁹ a ℣ vt primi magistri. salathiel ⁊ fratres eius. Et ēdifi/ b† cauerunt altare dō israel: vt offer a ℣ qz sine eo nō placent. b ℣ mūdo oīno abrenū ciantes: et xp̄m sequētes. rent in eo hol̄ocaustomata: sicut ℣ per omia virīliter et fortiter agentes. scriptuz est in lege moysi viri dei. Collocauerunt autem altare dei a ℣ qz̄inceptis deo deuotis: stari obstitit cōtradi/ctio nephandoz vel spiritui vel hominū. sup bases suas dēterrentib⁹ eos c† a ℣ non quoz cōuersatio in celis est. per circūitum p̄opulis terrarum: a ℣ ramen p̄ceptis insistentes. ⁊ obtŭlerunt super illud holocau e† stum domino mane et vespere. Fecerūtq; solēnitatē tabernaculo f† rū sic̄ scriptū est: ⁊ holocaustū die g† bus singul⁹ ꝑ ordinē ℣m p̄ceptum opus dei ī die suo: et post hec̄ o locaustum iuge tam in kalendis h

Congregatus est ergo populus: quasi vir vn⁹ in hierusalez: ⁊ surrexit iosue filios iosedech et frēs eius sacerdotes ⁊ ẓobabel filī⁹ salathiel ⁊ fratres eius. Et ēdificauerunt altare dō israel: vt offerent holocaustomata: sicut scriptuz est in lege moysi viri dei. Collocauerunt autem altare dei super bases suas dēterrentib⁹ eos per circūitum p̄opulis terrarum: ⁊ obtŭlerunt super illud holocaustum domino mane et vespere. Fecerūtq; solēnitatē tabernaculorū sic̄ scriptū est: ⁊ holocaustū die/ bus singul⁹ ꝑ ordinē ℣m p̄ceptum opus dei ī die suo: et post hec̄ o locaustum iuge tam in kalendis

a ℣ christus. ſ. rex noster.
a ℣ vt primi magistri.
b ℣ qz sine eo nō placent. b ℣ mūdo oīno abrenū ciantes: et xp̄m sequētes.
℣ per omia virīliter et fortiter agentes.
a ℣ qz̄inceptis deo deuotis: stari obstitit cōtradicrio nephandoz vel spiritui vel hominū.
a ℣ non quoz cōuersatio in celis est.
a ℣ ramen p̄ceptis insistentes.

operibus non ante demus somnum oculis nostris q̄ locum domino in nobis orationum instantia consecremus, iuxta illud: Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo: elevatio manuum mearū sacrificium vespertinum.

f Feceruntq; solennitatem taberna. Beda. Qui de babylone in hierusalem ascenderant arden/tes implere omnia mandata domini. hanc solennitatem celebrare cupiebāt singulis diebus septimane que lex p̄ceperat: implentes que nos spirituali ter implere conuenit. Egressi enim su/mus de egypto per sanguinem agni: vt veniamus ad terram promissionis cum sacramento dominice passionis baptiçati graue iugum peuaricatio/nis abiecimus: vt in libertatem glo/rie filiozum dei adoptati regni cele/stis heredes simus. Manebamus au/tem in tabernaculis per desertum lon/go tpe euntes donec ventrum⁹ ad pa/triā: cū in baptismo renūciātes satha/ne: q̄si regi egypti. i. tenebraꝝ ⁊ oībus pompis atq; opib⁹ seculi velut pegri/nos viatores in mūdo alteri⁹ vite q̄ a dn̄o speramus: ciues nos esse ꝓmitti/mus. In mēoria hui⁹ spei ꝓmissionis septimo mēse debem⁹ in tabernaculis mānere: ⁊ illustrāte nos septiformi gr̄a spūsctī tota die mūdū velut arentē et extraneū deserere ⁊ fixa intētiōe ad ī/marcessibilia paradisi gaudia ꝓpera/re: ⁊ ꝙ septē dieb⁹. i. toto ptis vite tē/pore q̄ tot dieb⁹ voluit. Singul⁹ q̄z di/ebus hui⁹ hebdomadis holocaustuz facere debem⁹ ⁊ opus diei in die suo: oblationē. ſ. totā incēsam in his q̄ pro pzie ad diminū scrutiniū ptinēt: vt oīō/nes ⁊ ieiunia. opus vero diei ī die suo in illis que ad fraterne dilectiōis obsequiū attinēt: vt esurienti panē: sitienti potū: ⁊ hmōi ministrare. hec nobis solennia tabernaculoz mystice cele/branda: paulus insinuabat: cuz inter p̄dicādū sceno factorie arti vacabat. faciebat ei scenomata: vt pegrinū se eē doceret: ⁊ eos q̄s erudiebat pegriari ī hac vita: ī futuro āt patriā spare. vñ: Dū sum⁹ ī corpe pegriamur a do/mino. Et alibi: Nō hēm⁹ hic manētē ciuitatē: ꝑ fu. inq̄. g So/lēnitatē. que grece scenophegia. i. fixio tabernaculoz dr̄q̄ inci pit. xv. die mēsis septimi: ⁊ durat septē dieb⁹: ī q̄b⁹ p̄cepit dn̄s ꝓpl̄m ī tabernacul⁹ hitare: ⁊ q̄tidie legē scrutantes holocausta dn̄o offerre: qz q̄ndā ī tabernacul. s. mozabāt ī solitudine p̄di cante legē mo⁹ys: ⁊ crebzo sibi deo apparēte diu expectātes ꝓ/missaz requiē: ne vnq̄. ſ. tāti bñficij gr̄a ī oblitionē veniret.

b ℣ Per ordi. Q: q̄d inordiate gerīt meritū pfectōis amittit: qz bonoz reg⁹ iudiciū diligit. Que ei ī bonoz⁹ sūmi regis agim⁹ certi: necesse ē discretiōe iudicij qñ vl̄ q̄tū sint agēda di stinguam⁹. i Jn kalē. scz initijs mēsiū i ozn lune: a q̄ sp de/bzei mēses incipiebāt: nll⁹ os mēses excepto lunarib⁹ hūtes. vñ ꝓ kalēdis greci melⁱ⁹ neomenias. i. nouilunia vocāt. Si aut̄ mēses ꝓpt̄ dies. xxx. q̄b⁹ iplēt̄: significāt plēitudinē operū luc⁹: qñ i fide sctē trinitat⁹ decalogi p̄cepta pficim⁹. Quid exodia

Nico. de lyra

¶ mensium nerat mēsis septim⁹: q̄ apud hebreos vocāt tysari: ⁊ partī co/rñdet septēbri nr̄o: ⁊ partī octobri: sīc dictū fuit plēⁱ⁹ Sen. vñ. ⁊ Exo. xij. a Cōgregat⁹ est ꝙ ⁊c. i. vni⁹ volūtat⁹ ⁊ ꝓsiti ad erectionē altar⁹ ⁊ fundatiōis tēpli. ió subdit: b Et ēdifi cauerūt ⁊c. ſ. holocaustoz qō erat ſb dīno: vt ptz ex p̄ceptīb⁹ Exo. xxvij. ⁊. xij. Reg. viij. ⁊. ij. Paral. iiij. c Deterrēnibus eos ⁊c. i. gentilib⁹ q̄s rex assyrioz sennacherib miserat ad ha/bitādū samariā ⁊ ciuitates ꝑ circūitū: qz timebāt ne filij isrl̄ et ad ꝓsperitatē veniētes eos eijcerēt de tra. d Et obtulerūt sup illud holocaustū dn̄o mane ⁊ vespe. i. iuge sacrificium in q̄ offerebāt vn⁹ agn⁹ ímediate post ortū sol⁹: ⁊ alⁱ⁹ añ occasum. e Fecerūtq; sol. ⁊c. q̄ incipiebat. xv. die mēsis septimi ⁊ dura bat ꝑ septē dies. f Et holo. die. sin. ℣m q̄ p̄cipit Nu. xxix. g Et post hec holo. iu. qō nūq̄ intermittebāt ꝑ alijs sacrifi cijs. h Kā ī kalē. i. neomenijs q̄ celebrāt ī p̄ncipijs mēsiū. ¶ In vniuer

¶ nicūm ī qb⁹luna vt denuo luceat nup a sole dr̄ accēdi nisi tūtia delignāt bone opationis: que donāte ꝙditoris gr̄a: q̄si sol⁹ in/stice pātia peipim⁹. Ob cui⁹ significantiā dīne illustratiōis: fine qua nihil boni inchoare vel pficere valem⁹. De⁹ oēs ka/lendas. i. crozdia mensiū celebrari p̄cepit. vñ: Canite ī initio mēsis tuba in insigni die solēnitat⁹ ve/stre. Bene aūt dr̄: qr̄ pacta festiuitate tabernaculoz filij transmigrationis faciebant holocaustuz iuge ⁊c. Quia postq̄ anim⁹ semel huic mūdo pfecte abrenūciauerit: oportet vt totū se im/pendat obsequio diuine volūtatis.

a A primo die. Ab exodio diuīe. ſ. inspiratiōis qua hūna ꝓscientia īnu/ratur: ⁊ voluptatibus neglectis in ea sola que domini sunt inardescit: sicut apostoli qui spiritusancto inflāmati: quasi holocaustū facti: omnibus lin/guis p̄dicabant magnalia dei. Hinc apud hebreos septim⁹ mensis nouus ann⁹ vocatur: quia per spiritūsanctū fidelibus datur: vt nouuz charitatis impleant mandatū: ⁊ canticū nouum in edificatione domus dei reddant.

¶ Notandū aut̄ ꝙ mense septimo cō gregat⁹ est ꝓplⁱ⁹ ī hierl̄m ⁊ ꝙgregatis ozd⁹ iosue ⁊ ẓorobabel cū frībus suis altare edificasse: ⁊ a primo die septimi mēsis holocaustū obtulisse referūtur. vñ colligit ꝑ altare ex lapidib⁹ impo/litis citissime cōposituz: nō sīc olim de ligno fabrefactū: ⁊ ereis lamis coop/tū. Nō ei aliē etiā plima fabricātium turba ist̄ate po tuit vna die icipi ⁊ pfi/ci: ⁊ ad offerendū holocaustum prepa/rari. Jn libro enī machabeozū de lapi/dibus factum dicit: Et acceperunt la/pides integros ſm legem: ⁊ edificaue/runt altare nouum ſm illud quod pri/us fuit. ¶ Notandū ꝙ initium quin/te erat' sicut q̄rtuoz precedentiū oblatis dn̄o holocaustis con/secrat'. Jn ꝑma ei ꝓthomartyr Abel primus oīm electoz de primogenitis ouiū deo holocaustū obtulit: et ingressum ma/scentis seculi: ꝓtio hostijs pecoꝝ tandē ꝓtio cruore dedica/uit. Scde etatis ortū Noe oblatis deo holocaust' de his que fuerāt in arca ꝓsecrauit. Tertiā etatē Melchisedech ⁊ Abra am: hic in pane ⁊ vino: ille ꝓtio filio oblato sacrarūt. Quar tam etatē Dauid dn̄o ꝓsecrauit: edificato altari ī area ozne icbusei: ⁊ oblatis deo holocaustis: q̄bus eū quē populū nu/merando offenderat: placaret vbi abzaam phibēt filiū obtu/lisse: ⁊ post edificato a salomone templo: altare holocaustoꝝ constat esse locatū. Quinte nūc etatis exodiū Josue ⁊ ẓoro/babel edificato ibidem altari: ⁊ oblatis deo holocaust': mox cessīo captiuitatis iugo obtulerūt: ⁊ postea iugi holocau/sto dīno sibi placauerūt. Hec omīa in figura p̄cesserūt eius q̄ in serta etate hostia sue carnis totū mundū redemit.

b Dederūt. Beda. Qui de captiuitate liberati hierosolȳ/mam venerūt: facere templū disposuerunt: ⁊ postea fecerunt: sed prius posito altari: q̄tidianis holocaustis dn̄o se cōmen/dauerūt: vt digne ipm templū edificare mererent. Qui ergo alios vult docere: ꝑus seipz doceat: ne ab apl̄o audiat: Qui ergo aliū doces: teipm nō doces. vñ: Castigo corp⁹ meū et in seruitutē redigo ne. f. c. a. ⁊c. Recte ꝙ transmigratiōis filij nō alia sacrificia q̄ holocausta. i. totas incensas oblatiões deo obtulisse referunt: qz necesse est vt totū se bene viuendo: et a licit' etiā cōtinēdo creatori mācipet: q̄ male viuētes cupit ab illicitis docendo cōpescere. ¶ Potest etiā dici ꝙ edificato al tari holocausta offerāt dr̄: sed nōdū templū edificant: q̄ nu/per cōuersi: mox in diligendo deuz toto corde ardescūt: vt tā inter pfectos numerari queant: ⁊ si nōdū bona que cupiunt opandi vel pficiendi tps vel facultatē accipiunt: vt abzaam fide pfect' erat: cū nōdū pfecisset opa. vñ: Credidit abra am deo ⁊ reputatū est ei ad iusticiā. Cū vero filiuz sup altare obtulit: quasi templo ꝓstructo pfectioꝝ deo holocausta red/didit. Singuli enī act⁹ vel gressus pie deuotiōis ordines sūt lapidū politoꝝ q̄bus in corde nr̄o dilectam deo habitationē construamus. ¶ Fundatio templi illos significat qui nuper ꝓuersi locū p̄parāt dn̄o in se. vñ: Membra vr̄a templū est spi/ritussancti ⁊c. c Natomis. Mystice. Beda. Natomi sunt in ꝓstructione dom⁹ dei: q̄ corda primoꝝ docendo vel incre/pando instruūt: q̄s dn̄ō firmiter int alios cōsistere docēt: quasi quadrādo aptant. Quocūq; enī verteris quadratū: stabit: ⁊ electoz mens dum inter aduersa vel ꝓspera manet īmota. q̄/dratū sibi inesse virtutis figurā mon/strat. Unde arca noe de lignis q̄dratis facta de scribit. Hā eāde eccl̄ia (quā templū de lapide factum: ⁊ arca de li/gnis cōpacta) figurat: ⁊ tabernaculū de coztinis ⁊ tabulis cōpositū.

d Cemētarijs ⁊c. Cemētarij sunt itē p̄dicatores q̄ dn̄ō cos q̄s bonis opib⁹ instituūt: copula charitat⁹ adinuicem nectūt: q̄si q̄dratos politosq; lapides: ne ordinē cōpositiōis reserāt cementi infusiōe ꝓiūgūt. dicētes: Ad oīa autē mutuā iu vob⁹ ꝓti. cha. h. Jnde Paulus. Sup oīa aūt habete charitatē q̄ est vinculū pfectiōis. e Sydonijs tyrijsq;. Sydonij q̄z tyrij p̄dicatores repūtāt q̄ hoies in glia quondā secu/li sublimes ⁊ cādidos securi sermōis dei: de statu ꝑme ꝓuersatiōis deiciūt: vt salubziter ꝑstratos: ⁊ q̄si ab hūore corruptino ingeniti sensus excoctos: ab oī vitioꝝ torritudie corrigāt: ⁊ i ozdinatū vl̄ in munimētū ecclie exigūt. vñ in Psal. q̄ inscribit ī ꝓsumatiōe taber naculi: vor oñi ofringētes cedros.

¶ Sydonijs ty. ⁊c. Dāt p̄ncipes pa/trū iosue. ſ. ⁊ ẓorobabel ⁊ frēs sydonijs ⁊ tyrijs cibū potū ⁊ oleū vt deferāt li/gna cedria d̄ libāo ad mare ioppen cū doctorib⁹: vt p̄dicare valeant spūalia charismata q̄ in xp̄o p̄esserūt emulan da cōmēdat. ¶ Sel cū xp̄s q̄ in iosue ⁊ ẓorobabel signat: vbi sui dona spūa/lia partit: q̄bus int⁹ illustrati fortio/res efficiant: ad debellādū supnoruz emul⁹: post ad pulchritudinē fidei vēiā⁹: q̄ sctāz trinitatē ⁊ vnā deitatē q̄ dilpēsatiōez icarnatiōis xp̄i: eccl̄ie vnitatē: pctoꝝ re missionē: ⁊ carnis resurrectiōez ꝓfiteamur. vñ petr⁹ ī hac ciui tate thabitā suscitauit: qz ī hui⁹ pfectiōe fidei ⁊ general' eccl̄ie p baptisma a morte pctoꝝ suscitamur: ⁊ cū post baptisma mor tē pcti ī curri⁹: p eāde penitēdo reuiuiscim⁹: ⁊ p reconciliatio nē sacerdotū eccl̄ie aggregamur g Joppē. vñ. ſ. p frā ad op⁹ tēpli deferrēt: sīc ī pria tēpli structura factū ē: ꝙ salomō regali potētia a rege hirā q̄ voluit facile obtinuit: hi aūt de captiuita te redūtes ⁊ regni potētia ñ hūtes cūcta emebāt. ¶ Anno

Nicolaus de lyra

a Ut in vniuersis solennitatib⁹. ſ. pasce: pentecostes: tuba/rū: expiatiōis ⁊ tabernaculoꝝ. b A ꝑmo die mēsis ⁊c. qz tunc ꝓmo fuit erectū altare holocaustoꝝ: añ cuius erectio/nē nō poterāt talia offerre. c Ꝑozro tēplū. Ibi ꝓpr agit ꝙ tēpli fundatiōe. ⁊ ꝓtio q̄ntū ad materie ꝑparationē. cū dicit: d Dederūt aūt pec. lato. qui dolabāt lapides. e Et ce/mētarijs. q̄ cōponebāt lapides ī muro cū cemēto. f Cibū q̄z ⁊ po. ⁊ ole. ⁊c. sicut fecerat salomon hirā regi tyri ꝑ lignis hūdis ⁊ deducēdis p mare ad edificatiōez ꝓtis templi. vt hr̄ iij. Reg. v. g Ad ma. iop. Joppe ei ē por⁹ supra mare medi/terraneū ad quē ducebāt ligna p mare: ⁊ ide ducebāt ī hierl̄z ꝑ frā ī vehicul. q̄ por⁹ ē ꝓpiq⁹ hierl̄z. sc̄do q̄tū ad fundatiōez cū dicit:

Anno aūt scdo. Beda. Cū supra dicat q̄ septimo mēse venerūt i hierl'm. hic dō q̄ āno scdo aduēr' eox mēse scdo op' tēpli inchoauerint. ptz: qz septē menſib' lapides: cementū: ligna ⁊ cetera necessaria parauerūt. Octauo aūt incipiēte mense opari ceperūt. Sex enī erāt mēses anni p̄mi: ⁊ septim' seq̄ntis. Mystice āt septim' ad sabbatū ptinet: i q̄ dñs ꝓditor mūdi ab opibus suis: vel christ' post passionē in sepulchro requieuit. Octo ad primā sabbati in quo resurrexit. septē ad spem nr̄i sabbati post mortē. Octo respiciūt ad gaudiū nr̄e ppetue beatudinis. Quia q̄ omīs electox opatio q̄ sunt dom' dei p grām spūs incipit ⁊ pficit: omīs respectu ⁊ intentiōe future q̄tis ⁊ īmortalitatis pagit: recte structores tēpli a septimo mēse oblatis deo holocaustis: sūptus edificatiōi parare incipiūt: q̄b' septē mēsib' parat': octauo aggrediunt opus: nec ali' in pparatiōe tanti opis ponit numer': q̄ ille q̄ septiformē gratiā spūs: q̄ opantes adiuuamur: vel quietē aīax: aut resurrectionē corpox quā bene opantes speram' denūciat. b Jn hierl'm. Locū. s. templi q̄ temꝑlū edificare cupiebāt. Fallunt enī in dei q̄ dicūt nunq̄ parietes tēpli: ꝑ solū tectū a chaldeis fuisse subuersum: cū pateat Esdrā filiū trāsmigratiōis tēꝑplū fecisse a fundamētis. c Et oēs q̄. Magna deuotio totius pl̄i. gaudebant enī se de captiuitate redijsse: ⁊ q̄tū sugbe ciuitatis flagitia horrebant: tantū hierl'm videre cupiebāt decorē: quātū phana abominabant: tantū tēꝑplū dei restaurari conabant. Sic nō solū ep̄i ⁊ p̄sbyteri plebē fidelium. i. dei domū debēt edificare: sed etiā pl̄s de captiuitate vitiox ad visionē vere pacis vocat': ministeriū verbi ab his q̄ dicere nouerūt: debet exigere: q̄ scz ministri verbi. i. leuite a viginti ānis ⁊ supra ꝓstituunt': qz tales sunt ad prediandū ꝓstituri ⁊ p̄ferendi: q̄ decalogū nō solū faciēdo auditoꝛib' ostendant: sed etiā puritate ⁊ integritate cordis in ꝓspectu dei intemerata custodiant. d A viginti ānis. Nō est dubitādū ibi statū eccl̄ie p spm̄ sumere ꝑfectum: vbi ⁊ p̄sules gradū suū rite custodientes pl̄o mgr̄os veritatis regulariter ordināt: ⁊ ipe pl̄s ne a docēdo cessent diligēter audiēdo ⁊ obtēperādo cōpellunt. Sed secordia nr̄ox tēpox maiores fil' ⁊ minores ledit: hos a p̄dicando verbū: illos ab audiēdo: vtrosq̄ ab faciēdo p̄ediēs: qz min' pensam' q̄nta sit acerbitas demoniace captiuitatis de q̄ eruti sum': vel quāta solēnitas ad quā vocamur sugne hierl'm mr̄is oīm nr̄m: cui' iā pignus accepim'. Sed intueamur eximia patrū opa q̄ amplius de animi nr̄i pusillanimitate confundamur. Notandū vero ⁊ crebrius memorādū q̄ntū boni malū captiuitatis attulit. de qua eruti tanta oēs intentiōe q̄nta nunq̄ antea celestib' obseq̄ips instāt. Sed ⁊ hodie mult' q̄ in pace negligent vixerāt: subito erraſſe et peccaſſe ꝓfuit: dū post casiux penitēdo erecti vigilanti' deo seruiūt: ⁊ q̄ pigri innocētia stabāt ⁊ desides: post accidentem ruinā admoniti sunt solerti' cōtra hostis insidias accincti: vt qui nec ꝓpriā vitam curādo offenderāt: post etiā fraterne salutis curā gerāt. Omēs ergo de captiuitate redeūtes curam templi restaurādi būt: sed maxime leuite ⁊ filij iuda ꝑpter sacerdotalē simul ⁊ regiā eccleſie dignitatē: que p̄cipue templū edificant: qz omēs q̄ corda fideliū docendo vl̄ bene viuēdo instituūt: ad corp' veri reg' ⁊ sacerdot'. i. christi ptinent. vnde ⁊ auctores opis iesus de sacerdotali tribu: eozobabel vero de tribu regia ozti sunt. e Steteruꝛ io. Nō filius iosedech. s. sed vn' de leuit' a viginti ānis ⁊ supra ꝓstitut' ad regēdū opus: de q̄bus fuit cedmihel et filij enad: qui parit' inūcto opi cū filijs ⁊ fratrib' curā adhibuerūt. Supra etiaz in catalogo pl̄i hi post sacerdotes primi leuitax memorant': vnde colligit eos principes leuitarū illius tpis fuisse. Bene filij iuda in medio leuitarum ponunt sil' instaurādo tēplo dantes operā: ⁊ ꝑpter eundē pietatis ꝓsensum: quasi vnū feciſſe dicunt. hic est enī imitādus ordo virtut': vt eccl̄iam omēs dicati deo grad' et cōis deuotio pl̄i. p se quisq̄ edificet. f Fundato igitur. Mystice. Fundato a cementarijs tēplo dñi stant sacerdotes i ornatu suo cū tubis. dū cōuersis ab erroꝛe pctōribus: ⁊ fundata in eis fide et dilectione christi ꝓgaudēt eccl̄iax mgr̄i: ⁊ seipos solertius bonis opibus ornantes tubis doctrine salutaris insonāt: vt exēplo virtutū ⁊ suasione verboꝛ adiuuēt bona cepta coꝛ qui nup penitēdo ad grām christi cōuenere: vel alios docendo ꝑuertere. Stant ⁊ leuite vt laudēt deū in cymbalis: cū scōi ordinis ministri ad informationē neophitoꝛ pijs actibus suo ꝓditori seruiūt: ⁊ ꝑ in mutue charitat' dulcedine. Cymbala enī q̄ se vt resonēt inuicē tangūt: opa charitatis exp̄imunt: quibus se sancti alterutrū excitant in laudē. Laudāt etiā p manū dauid reg': cū opa xp̄i que p carnē gessit: diligenē attendūt ⁊ imitātur quātū p̄nt. g Steterūt sa. in or. Magna oīm p̄sonax deuotio ostenditur cū fundato tēplo omēs in ꝛta gradū suū miserocordiā dñi laudāt. Sacerdotes quidē sctis vestibus ornati sicut adhuc stāte tēplo ꝓsueuerāt tubis p̄sonātes ⁊ coꝛ pl̄i ad suauitatē supne laudis accedētes: leuite in cymbalis bene sonantib' hymnos dño ꝓcinnētes: pl̄s cōmuni clamoꝛe deū laudando affectū cordis ostendēs. h Et con. in hym. Jn organis. s. q̄ ipe fecit: vl̄ psalmis q̄s instituit: vel qz dauid i collocatiōe arce p̄ncipem fecit ad ꝓsitendū domū asaph ⁊ frēs eius vt xba diex testant'. de q̄ rursum ōr: qz filij eius sub manu ipius erant ꝓphetātes iuxta regē. Merito hic cū filij asaph laudarent ⁊ ꝓsiterent dño p manū dauid iuxta dispositionē eius hoc feciſſe intelligendi sunt. i Flebant. Scilicet cernētes quantū pauries illius temꝑis a magnifica quondā salomonis potētia qua p̄us tēplū fundatū est distaret: ⁊ p̄us templū p suis sceleꝛib' nouerāt esse destructū: cui' nec magnitudinem nec decorē eꝛparare valebāt. Qz enī ꝓpheta dicit: Erit glia domus istius nouissime magis q̄ prime: non ad magnitudinem vel ornatuz dom': sed ad rem ipam pertinet: quia maioris miraculi et euidentioris virtutis dei

a persax eis. Anno ā scdo aduēr' eox ad tēplū dei in hierusalē: mense scdo ceperūt zorobabel filius salathiel: et iosue filij iosedech ⁊ reliq̄ de frib' eorū sacerdotes ⁊ leuitę: ⁊ oēs q̄ venerāt de captiuitate in hierl'm: ⁊ ꝓstituerūt leuitas a viginti ānis ⁊ supra vt vrgerent opus dñi. Steteruꝛq̄ Josue: ⁊ filij ei': ⁊ frēs ei' cedmihel ⁊ filij ei': et filij iuda q̄si vir vn' vt instarēt sup eos q̄ faciebāt opus in tēplo dei: filij enadab: et filij eox ⁊ frēs eox leuitę. Fundato igit a cementarijs tēplo dñi: steterūt sacerdotes i ornatu suo cū tubis ⁊ leuitę filij asaph i cymbal' vt laudarēt deū p man' dauid regis isr̄l. Et ꝓcinebāt in hymnis ⁊ cōfessiōe dño q̄n bon': q̄n in eternuz miseri cordia ei' sup isr̄l. Omis q̄ pl̄s vociferabāt clamoꝛe magno in laudando dominuz: eo q̄ fundatum esset tē plū domini. Plurimi etiā de sacerdotib' ⁊ leuitis et principes patrum et seniores qui viderant templum ꝓius cum fundatū esset: ⁊ ꝑ tēpluz in oculis eozū fleb̄at voce magna: multi vociferātes in lętitia eleuabāt vocē: nec poꝛat q̄s ꝓ agn̄scę vocē clāoꝛ

a cū ōr: a Anno ā se. ⁊c. ceperūt scdo babel filij salathiel ⁊c. insistere fundationi tēpli. b Et ꝓstituerūt leuitas ⁊c. tpe enī q̄ porta bak tabernaculū de loco ad locū i quo erat labor magn'. leuite incipiebant exerceri i opib' a viginti q̄nq̄ ānis ⁊ supra: ⁊ in tricesimo anno institue bant mīstri q̄ erāt ad ꝑ apti. put hr̄ Ru. iiij. ca. ⁊. viij. sed qz ꝓ isto tpe ꝑ babebāt talia portare accipiebātur leuite in mioꝛa ete: vicz a. xx. anno et supra: ⁊ etiā rōne necessitatis: qz pauciores erāt q̄ ante. c Steteruꝛ vgerent opus dñi. stādo sup opaꝛios ⁊ollicitādo eos ne op' fieret negligēt d Fundato igit. Hic ꝓr̄ agit ō solennitate rōne fundatiōis tēpli. cum ōr: Fundato igit a cemētarijs tēplo ita q̄ murꝰ erat aliquātulū sup terrā eleuatus.

b

e Steterūt sa. in or. suo. i. in vestib' sacerdotalibus.

f Et lauda. deū ⁊c. i. cantātes cāticū ab ipo dauid factū ⁊ ad ꝑ ordinatū. Plūmi enaz de sacerdotib' ⁊ leuitis ⁊ p̄ncipes patrū et seniores q̄ viderant templū ꝓius. Sequit: g Flebant vo. mag. memoꝛes glię templi q̄ destructū fuerat: respectu eiꝰ istud scōm q̄si nihil erat. Sz ꝛ ꝑ videt cē q̄ ōr: Aggei. ij. Magna erit glia dom' hui' nouissime mag. q̄ prime. Dicēdū q̄ ꝓpheta nō dixit. eo de p̄ti: ꝑ erit ꝓ futuro. q̄ fuit ipleturꝛ q̄n ipe sua p̄ntia illā ornauit q̄n ibi oblat' fuit: ⁊ q̄n ibi p̄dicauit: ⁊ q̄ ꝑ sit tertio ꝓphe. ꝓz q̄ ꝑ q̄ ōr ibidē: Adhuc vnū modi. ⁊c. Seq̄t. Et vēiet q̄si derat' cūct' gētib' .i. ipe: ip̄lēdo domū istā glia.

Audierunt.

erat: q̄ pauce captiuoꝛ reliquie inimic' etiā resistētib' tantū op' ꝓfecerūt: cū q̄ rex opulentissim' nullū oīno aduersarium bās cū aduiuoꝛio cyri reg' dilectissimi ꝓut voluit fecit. Item maio: glia nouissime dom' cū ꝑme: qz in ꝑa domo cultores veteꝛ testamēti legū ⁊ ꝓphax scriptura pl̄is p̄dicabant. Jn

Moraliter.

† Jamq̄ venerat septim' mēsis ⁊c. Per septenariū numeꝛ significat aduent' septiformis gr̄e sctī spūs in aplis alijsq̄ discipulis: vt hr̄ Act. ij. ¶ Congregatusq̄ est pl̄s q̄si vir vn'. p q̄d significat q̄ maxima ⁊ pfectissima congregatio ⁊ vnio p spiritūscrū efficit q̄ nexus amboꝛ. s. patris ⁊ filij noīat. ¶ Et surrexit iosue filius iosedech ⁊ frēs ei'. p q̄s significatur apl's ⁊ alij p̄mi credētes in xp̄o. † Et edificauerūt altare dño ⁊c. quia post dationē spūssancti aplis in signo visibili cepit eucharistia offerri ⁊ credentib' mīstrari. ¶ Deterrētib' eos p circūitū pl̄is terraꝛ ⁊c. qz p̄ncipes iudeoꝛ in hierl'm ⁊ iudea multas molestias aplis alijsq̄ credētib' intulerūt: ⁊ postea p ozbē p̄ncipes romanoꝛū conātes destruere xp̄i nomē ⁊ credētes in ip̄m. Et holocaustum offerre mane ⁊ vespe ⁊c. naz in fide xp̄i in eucharistia ꝓtenti ceperūt ozare mane ⁊ vespe. Jsti ibidē ꝛ q̄ petꝛ ⁊ iohānes ascenderūt in templū ad horā oꝛōnis nonā: a qua incipit vespa. nā agn' paschalis q̄ Exo. xij. imolari ꝓcipit ad vesperā ab hora nona ⁊ deinceps poterat imolari. Fecerūtq̄ solennitatē tabernaculoꝛ: que celebraꝛ in memoriā peginatiōis filioꝛ isr̄l ꝑ desertuz: qui tūc in tabernaculis habitabāt: et hāc solennitatē spūalit celebrāt q̄ moziboꝛ ⁊ vita se pegrinos eē ꝑfitent' in ꝑ mūdo: vbi nō est nisi quidā transitus ad terrā viuētiū fidelib' ꝓmissaz. ¶ Dederunt aūt pecunias latomis cibū q̄z ⁊ potū ⁊ oleū ⁊c. Jsti vero q̄ fecerūt ꝑ fuerūt zorobabel ⁊ alij p̄ncipes patrꝛ: ꝑ q̄s significati fuerūt apli: vt dictū ē supra ca. j. Per ꝑ igit q̄ dederūt pecunias cibū potū ⁊ oleū ꝓ templi edificatione: significatuz fuit q̄ apli q̄cq̄d habebāt ⁊ hr̄e poterāt exposituri erāt ꝓ spūali edificio ecclie: sicut scribitur Matth. xix. Ecce nos reliq̄mꝰ omia ⁊ secuti sum' te ⁊c. La. IIII

Audierūt aūt. Hic ꝓr̄ agit de opis intermissiōe. Circa q̄ ꝑ mo ponit edificantiū accusatio. scdo regis rīsio. ibi: Verbū misit rex. tertio mādati executio. ibi: Et abierūt. Circa ꝓmū ꝓmo describit accusatiōis occasio. scdo ipa accusatio. ibi: Jn regno aūt assueri. Circa ꝓmuz ōr: Audierūt aūt hostes iude ⁊ beniamin. isti erāt gētiles q̄ de assyrijs missi fuerāt ad ibitādū samariā: q̄ fuerat caput regni decē tribuū ⁊ alias ciuitates i circūitu: ⁊ qr ibitabāt trā iudeis ꝓcessaz a deo: iō erāt eis odiosi: ⁊ ecōuerso. b Mr̄i. ca. id est iudei q̄ de captiuitate reuersi erāt. c Et accedētes ad ꝓzo. q̄ erat p̄nceps int' illos. d Edificemus vo. ꝑ dicebant maliciose vt impedirēt opus. Fm q̄ dicit Ra. Sa. e Quia ita vt vos queri. deū ve. liij. Reg. xvij. dicit q̄ gētiles q̄ de assyrijs venerūt ad inhabitandū samariā ⁊ alias ciuitates i circumitu: fuerūt ꝑ magna parte deuastati a leonib' ⁊: ⁊ fuit suggestum regi assyrioꝛ q̄ hoc acciderat: eo q̄ pl̄us ille ignoraꝛbat legitima dei terre illi': ꝑter q̄d habito ꝓsilio misit vnum de sacerdotib' captiuis vt doceret eos colere dñm: tū cū ꝑ colebant idola: vt ibidē habet'. f A diebus assoraddan. Jste fuit filius sennacherib: qui interfecto p̄re succeſſit ei in regno: vt habetur. iiij. Reg. xix. ⁊ tempe eius fuit missus sacerdos p̄dict'. g Nō est no. ⁊ vo. s. cōis hec edificatio templi: qz nolebāt hr̄e ꝓsortiū idolatraꝝ. h Sed nosipi soli edificabimus dño deo nr̄o: sicut ꝓcepit ⁊c. vt habeat. s. j. ca. Quis est i vob de vniuerso populo ei': sit de' cū eo: ascendat hierl'm q̄ est i iudea ⁊ edificet domū dñi dei isr̄l. Ex q̄ ptz q̄ licentia cyri se extendebat ad pl̄m isr̄l tm: ⁊ sic se excusauerūt bñ ⁊ rōnabiliter. tū samaritani inceperūt eos ipedire manifeste: qō pri' intrēdebant facere maliciose ⁊ occulte. iō subdit: i Et turbarent eos ⁊c. faciēdo eis ilsult' qñ poterāt: ⁊ nō solū ipediebāt p se ipos ꝑ ēt p alios q̄ locū regis ꝑsax tenebāt i trā illa eā regēdo ⁊ recipiēdo tributa: q̄s corrupert samaritāi pecūia. iō subdit:

lętantiū: et vocē flet' pl̄i. Cōmixtim enī pp̄lis vociferabāt clamore magno ⁊ vox audiebatur ꝓcul.

Capitulū: IIII

a Audierunt autez hostes a† a ꝑ samarite. s. hereticī mali catholici a ꝑ laudis et cōfessionis ꝑ populi ad dexterā sessuri.

iude ⁊ beniamin: qz filij b a ꝑ ecclesiam instruendo verbo vel exemplo.

captiuitatis ędificarent tēplū domio deo isr̄l. Et accedētes ad c ꝓzobabel ⁊ ad p̄ncipes patrū: a ꝑ habeamus equam predicandi auctoritatem

dixerūt eis. Ędificēmus vobiscū: d quia ita vt vos querim' deū ve- e a ꝑ immūdas. s. quia non renunciant idolis: que enī cōuentio christi ad belial.

struz. Ecce nos imolauim' victimas a diebus assoraddan regis f assur q̄ adduxit nos huc. Et dixit eis ꝓzobabel ⁊ iosue ⁊ reliqui p̄n cipes patrum israel: Non est nobis et vobis vt ędificemus domum deo nostro: sed nosipsi soli ędificabimus domino deo nr̄o: sicut p̄cepit nobis cyrus rex per- † a ꝑ benedicitur populus terre qui oparios virtutis turbare ⁊ op' celeste tenetur impedire.

c sarum. Factū est igit vt pōpulus d terrę impediret man' populi iude: et turbarēt eos in ędificādo. i

tio. scdo regis rīsio. ibi: Verbū misit rex. tertio mādati executio. ibi: Et abierūt. Circa ꝓmū ꝓmo describit accusatiōis occasio. scdo ipa accusatio. ibi: Jn regno aūt assueri. Circa ꝓmuz ōr: Audierūt aūt hostes iude ⁊ beniamin. isti erāt gētiles q̄ de assyrijs missi fuerāt ad ibitādū samariā: q̄ fuerat caput regni decē tribuū ⁊ alias ciuitates i circūitu: ⁊ qr ibitabāt trā iudeis ꝓcessaz a deo: iō erāt eis odiosi: ⁊ ecōuerso. b Mr̄i. ca. id est iudei q̄ de captiuitate reuersi erāt. c Et accedētes ad ꝓzo. q̄ erat p̄nceps int' illos. d Edificemus vo. ꝑ dicebant maliciose vt impedirēt opus. Fm q̄ dicit Ra. Sa. e Quia ita vt vos queri. deū ve. liij. Reg. xvij. dicit q̄ gētiles q̄ de assyrijs venerūt ad inhabitandū samariā ⁊ alias ciuitates i circumitu: fuerūt ꝑ magna parte deuastati a leonib' ⁊: ⁊ fuit suggestum regi assyrioꝛ q̄ hoc acciderat: eo q̄ pl̄us ille ignoraꝛbat legitima dei terre illi': ꝑter q̄d habito ꝓsilio misit vnum de sacerdotib' captiuis vt doceret eos colere dñm: tū cū ꝑ colebant idola: vt ibidē habet'. f A diebus assoraddan. Jste fuit filius sennacherib: qui interfecto p̄re succeſſit ei in regno: vt habetur. iiij. Reg. xix. ⁊ tempe eius fuit missus sacerdos p̄dict'. g Nō est no. ⁊ vo. s. cōis hec edificatio templi: qz nolebāt hr̄e ꝓsortiū idolatraꝝ. h Sed nosipi soli edificabimus dño deo nr̄o: sicut ꝓcepit ⁊c. vt habeat. s. j. ca. Quis est i vob de vniuerso populo ei': sit de' cū eo: ascendat hierl'm q̄ est i iudea ⁊ edificet domū dñi dei isr̄l. Ex q̄ ptz q̄ licentia cyri se extendebat ad pl̄m isr̄l tm: ⁊ sic se excusauerūt bñ ⁊ rōnabiliter. tū samaritani inceperūt eos ipedire manifeste: qō pri' intrēdebant facere maliciose ⁊ occulte. iō subdit: i Et turbarent eos ⁊c. faciēdo eis ilsult' qñ poterāt: ⁊ nō solū ipediebāt p se ipos ꝑ ēt p alios q̄ locū regis ꝑsax tenebāt i trā illa eā regēdo ⁊ recipiēdo tributa: q̄s corrupert samaritāi pecūia. iō subdit:

Conduxerūt.

Universidad de Navarra Biblioteca de Humanidades

a Cōdurerūt. Be. Notāda distinctio xbox qz ꝓsiliarios dicit dato ꝓcio ꝙductos ꝫ opatores tēpli vt destrueret ꝓsiliū eoz: ꝫ nō ꝓsiliū destructū vl op̄. est itermissū: donec scripta artaxerxis ē epla accusatiōis: ipo iubē te prohibuerūt eos in brachio roboze. tunc enim intermissū est opus: ꝛ non fiebat vsq ad annum secundū darij regis persarum. Añ colligitur: quia to to tempoze Cyri opere icepto: Cuius segnius iusto instabāt. Illo autem mortuo non consiliꝭ prauis impediti: sed aperta impugnatione ab ope sunt repulsi. Non enim audebant hostes Cyro viuente qui opus fieri insserat aperte obluctando: Cuis occulte suggerendo vel consiliando edictis illius contrarie. Mystice autē hereticī pro oportunitate temporis in consiliꝭ malignoz dogmatū nunc acerbioze gladiorum pugna insequuntur: ꝛ aliquando suffragio gentiliū p̄ncipum eam vexare non verentur. Impediunt manus populi iude: cum ecclesiam in membris infirmioribus ab operib⁹ pie profess̄ionis retardant destruere nituntur consilium operandi: cum etiā animos ab intentione bone actionis reuocare laborāt. Accusant eos apud reges cum principium terrenorum contra ecclesiam p̄sidia acquirunt. quod quantuz nocet fidei tempoze arriane perfidie luce clarius innotuit.

b In regno autez assueri ꝛc. Beda. Hunc artaxerxem (qui epistolam accusationis a samaritis suscipiens venit hierusalem ꝛ templum construit) Josepus putat esse cambysem filium Cyri: qui post patrez. xxx. annis imperio functū. viij. annis regnauit: ꝛ post eum magi vno anno regnates: darium filiū hystaspis habuere rḡni successorem. anno cuius secundo quo templum edificare permisit: dixit apud zachariam angelus populo intereuniens. Domine exercituuz vsq quo non miserebaris hierusalem ꝛ vbiū iuda q̄bus irat⁹ es. Iste iam septuagesimus annus est ꝛc. Assuerus autem cui pariter epistola accusationis dicitur missa: ideo forte an aliquid rescripserit: aut responderit tacetur: quia eodem anno quo regnare cepit decedens artaxerxi apicem regnandi ꝛ hic curandi reliquit: vel contēporaneus fuit artaxerxi: sed quasi minoris potentie illum hec tractare ꝛ decernere permisit. Beda. Artaxerxes cui suadeꝫ et suasus precepit ne hierusalem edificetur: quem libet gentilium p̄incipum ecclesie inimicuz persecutorem significat: vel diabolum omnium bonorum aduersarium. Judei q̄ accusantur apud regem viros ecclesiasticos. samaritani q̄ accusant hereticos. Añ cōgrua sibi voce hierusalē ciuitatem rebellem ꝛ pessimam vocāt. talem enim iudicāt catholicā vtilitatē quā impugnant. Reuera autem rebellis est ꝛ muros parietesq fidei recte lapidib⁹ testioz celestiū adūsus tela ipugnituz cōpoit. ō q̄b⁹ dic̄ Esaias: Et occupabit sal⁹

℣ muros tuos

a Condurerūt q̄ adūsus eos ꝓsiliatores vt destruerēt ꝓsiliū eoz ꝛ oibus diebꝫ cyri regis persarū: ꝛ vsq ad regnū darij regis persa b
b rū. In regno aūt assueri ipe ē artaxerxes in p̄ncipio regni eius scripserūt accusationē aduersus habitatores iudee hierusalē. Et c †
in diebꝫ artaxerxis scripsit besel d
laz mitridates ꝛ thabeel ꝛ reliq e
qui erant in ꝓsilio eoz ad artaxerxem regē persarum. Epistola f
autē accusationis scripta erat syriace: ꝛ legebatur sermone syro. g
Reum beel theem ꝛ samsai scriba scripserūt epistolā vnā de hierusalē artaxerxi regi huiusce modi: Reū beel theem ꝛ samsai scriba ꝛ reliqui ꝓsiliatores eoz dynei et apharsathei: terphalei: arphasei: hercuei: babylonij: susanachei: dyei ꝛ elamite: ꝛ ceteri ō gentibꝫ q̄s trāstulit assēnaphar magnus ꝛ gloriosus: ꝛ habitare eas fecit ī ciuitatibꝫ samarie: et in reliquis regionibꝫ trans flumen in pace. Hoc est exēplar epistolę quam miserūt ad eum. Artaxerxi regi serui tui viri q̄ sunt trās fluuium: salutē dicunt. Notum sit regi: q: iudei q̄ ascenderunt a te ad nos venerūt in hie

a Cōdurerūt ꝛc. Dic̄ Josephꝫ ꝛ Cyrꝫ circa bella occupat⁹ ꝫ ipedimētū ingerabant. Ra. Sa. Xo dic̄ q̄ ēt ipo sciēte factū ē q̄ q̄lē itelligēdū sit postea videbitur: itermissū ei fuit op⁹. b Usq ad re. ī cui⁹ āno sexto cōplera ē dom⁹ dñi. vj. hr̄. j. vj. ca. c In reg. Posita occasiōe accusatiōis. s. eo q̄ in dei repulerunt sa maritanos a tēpli edificatiōe. Dic ꝛ p̄r pōit ipa accusatio. ꝛ p̄ão agit de accusatib⁹ ꝓonis. scdo ꝭdit forma accusatiōis. ibi: Hoc ē exēplar. Circa p̄mū dr: In reg. ꝛc. Dicit Josephꝫ i. rj. antiq̄tatū lib. ꝛ expositores nīl cōiter q̄ iste assuer⁹ fuit cābises filiꝰ cyri: ꝛ iste idē vocāt ꝫ artaxerxes: q̄d q̄ dō subdit cōit in biblijs nr̄is. Ipe ē artaxerxes. ꝫ tū nō ē in dr̄eo: nec ē de textu: ꝫ ab aliq̄ doctore fuit apposit̄ ꝙ modū glose rōe dicta: ꝛ postea iserius est tertui ꝙ ipitiā scpt̄oz. Scōm xo Ra. Sa. iste assuer⁹ ñ fuit idē cū artaxerxe: ꝫ ei succesit ita q̄ ꝑm eū artaxerxes ꝫ posit⁹ idē ꝫ q̄ cyr⁹. ꝛ vocat⁹ ē cyr⁹ noīe ꝓpo. Artaxerxes xo noīe cōi regni plax: sic reges romanoz noīe regni vocabāt cesares: ꝛ tū cū ꝫ bēat noīa ꝓpria. sic Juli⁹ augustꝰ tyberi⁹: et sic de aliis. tū ite Ra. Sa. Dañ. rj. inc̄ cyrū ꝛ assuerꝓpōit cābysē filiū cyri: q: videt magꝰ ꝓsonū scpt̄ur'. vt dicē⁹ pleni⁹ sup Hester ꝛ Dañ. ꝛ iste cābyses impediuit edificationē tēpli. Iste ãt assuer⁹ ñ fuit filiꝰ cyri: ꝛ ī ꝫ q̄uēit cū Josepho ꝛ aliis. s. q̄ op⁹ tēpli fuit ipeditū ab illo q̄ imediate succesit cyro. differt tū ī ꝫ q̄d dr ꝫ q̄ fuit filiꝰ cyri. Ite in ꝫ q̄d dr q̄ iste fuit assuer⁹ q̄ accepit hester vroꝛ. Josephꝰ ãt inc̄ cābysē ꝛ filiū cyri ꝛ assuer⁹ q̄ accepit hester vroꝛ: ponit ꝗtuoz reges sibi succedētes. s. duos magos siue sapientes q̄ p ānū regnauerūt vn⁹ post aliū defuncto cābysē: ꝛ darij filiū hystaspis ꝛ xerxē ei⁹ filiū cui successit assuer⁹: q̄ accepit hester vroꝛē que noīat artaxerxez. Aliq̄ ãt historiographi ad huc plēs ponūt itermedios. q̄d aūt circa ꝫ sit mag⁹ veritē: dicet plen⁹ sup libꝝ hester dño occedēte. Sciēdū tū q̄ ist⁹ reges ꝓpr̄ie in diuersis loc⁹ ī biblia ꝛ i historijs iueniūt noīati plib⁹ ꝛ diuersis noīb⁹: ꝓpt q̄d idē rex videt aliq̄s ēe ꝓles. d Scēdū ꝫ dicūt expositores nr̄i cōit q̄ ē nomē ꝓpriū hoīs. Hebrei ãt dicūt q̄ ē nomē cōe cū ꝓpositiōe adūcta ꝭ modū ligue hebraice ꝛ chaldaice: ꝛ sigt ī pace: q: ista epla scpta ꝛ iudeos scpta fuit silēt ꝛ occulte: ne ab ipis ꝙciꝑet ꝛ mitteret ꝙ nūcios ad cyrū cui scribebaꝫ ꝭ Ra. Sa. ꝛ sic effectū ñ bñt epla illa. e Mitridates ꝛ. nomē ē ꝓpriū hois gētil⁹ q̄ ꝙ erat samaritāis. de cui⁹ volūtate ꝛ scim fuit illa epla fcta. f Ad art. i. ad cyrū. ꝭ Ra. Sa. ī ꝫ loco. Iz alr alibi dicēvideaꝫ: vt dictū ē. ℣m Josephū xo ꝛ alios ad cābysē filiū cyri q̄ artaxerxes vocat⁹ ē noīe regni. g Epla ãt ꝛc. i. lr̄is syriacꝫ. h Et le. ꝛc. i. idiomate syriaco

Hoc ãt dr: q: aliq̄ ꝓtigit q̄ epla scpta lr̄is vnⁱ⁹ idiomat⁹ legit ℣ mōib⁹ alteri⁹ lingue. sic cū aliqs sniaz hebraice scpture ꝓnūciat ī latino. ista xo epla eodē idiomate scribebaꝫ ꝛ legebaꝫ: q: illi q̄b⁹ mittebaꝫ erāt de ligua illa. Sirꝛ iudei ꝫ q̄s mittebaꝫ sciebāt ligua illā: q: diu fuerꝛ ī regno babylōie. i Reū beel. expositores nr̄i dicūt cōit q̄ sꝛ tria noīa ꝓpria triū hoīm scribētiū hāc epla: ꝫ b dcm ꝓcedit exigrātia syriaci siue chaldaici ℣ mōis. ē ei eadē ligua chaldaica ꝛ syriaca: vt dic̄ Hiero. ī plogo galeato. igit ℣ m ꝓpetatē illi⁹ ligue ꝓria dictio s. Reū est nomen ꝓpriū hois. alie due seqntes. s. beel theem sꝛ noīa appellativa sui officij exꝑssiua. Beel ei dām significat vl mgr̄m. Theem xo rōcinationē. rōcinatio xo vnomō significat ꝓputū. alio mō significat ꝓlocutionē xbox. Est igit sensus q̄ iste Reū erat dñs vl mgr̄ cōputi: q: illi q̄ colligebāt tributa ꝛ reddit⁹ ꝓ rege ei rōez reddebāt: vl erat dñs seu mgr̄ i ꝓnēdo mādata reg⁹ ꝛ negocia samaritanoꝝ ꝓlo: vl forte vtraq ad suū spectabat officiū. k Et sam. scri. iste et epla scripsit: ꝛ Reū ea dictaut ꝛ mitridates thabeel ea fieri ꝓcepit q̄ erat ou trās flumē. l Quas trās. assen. aliq̄ libri bñt: Salmanasar: ꝛ male: q: in hebreo hr̄: Assennaphar: ꝛ iste fuit assoraddā filiꝰ sennacherib. vt ptz ex ꝓncipio ca. sic ei. s. dictū ē: leones vastauerūt magnā ptē ꝓli que z salmanasar miserat ad habitādū ciuitates samarie: ꝓpt q̄d iste assoraddā misit alios loco ipoz: ꝛ cū eis vnū de sacerdotib⁹ captiuis q̄ doceret eos colē dñm. m Trās flu. ipa. hebrei sic bñt: trās flumē ꝛ ceaneę. ꝛ ē ceaneę nomē regiōis: vt dicit. n Hoc ē exem. Hic ꝙr pōit forma accusatiōis. cū dr: Artaxerxi regi ꝛc. Sequit: Judei q̄ ascēderūt a te ad nos. istd ꝙcedat dcō Ra. Sa. vicz q̄ iste artaxerxes fuit cyr⁹: vt ꝓdictū ē: q: isti iudei fuerꝛ missi ī hierlm ab ipo cyro ꝛ ñ a filio ei⁹. vt ptz ex ꝓdict⁹ ca. j. ꝛ bñ dr: o Ascēderūt. q: hierlm ē ī altiori situ q̄ babyloia.

Ciuitatem

℣ muros tuos laudatio. Non est aūt pessima dicenda nisi ab illis qui ab optima electiōe ꝓprie sñie prorsus fūt aueꝛsi. Inter q̄ notādū q̄ eo tpe q̄s dī iudeoꝝ epit nosse censeri q̄ ex tribu iuda maxīe fuerūt hi qui de captiuitate ascēdentes hierosolymē vbis menia ꝛ tēpli restauauerūt: q̄ enacuarā habitatoze ꝙincīā denuo suꝑatis hostib⁹ q̄ ꝓxima tenebāt loca post fecerūt. a Lesiones. Quia nequeunt sufferre siquis regnū diaboli conaꝫ impugnare timēt bella cōitari in ecclia: ne here ses ꝛ fallacie coꝝ cū dogmate gentiliū debellenꝫ: duce illo q̄ ait: Nō veni pacē mittere sed gladiū. Et itez. Ignē veni mittere in terrā ꝛc. gladiū. s. verbi dei q̄ aduersari os sternat: ignem charitatis q̄ suoꝝ cordia accendēs oīa ctrarie secte arma ꝛ scuta cōburat. b Ām vbs ꝛc. Ꝑpi hostes iterrū de ciuitate dñi ꝓfitenꝫ: q: sī edificata fuerit post captiuitatē ꝛ muri de lapidib⁹ vius. i. anlab⁹ scīs ꝓtra mūdi supbiā erecti tributū nephāde scribunt: cines ei⁹. i. electi malignis spiritibus vltra peccādo nō dubitāt. imo tenebraꝝ p̄ncipib⁹ edificatio pietatis nocebit: q: q̄tidie p lauacruz regenerationis regno diaboli plures auferunꝫ: q̄ in seruitiū ei⁹ originali pctō corrupti generanꝫ: q̄ nō hosti indebitū sed ꝙditori iustiuꝫ seruitut⁹ tributū reddūt: ānuos redditus ꝓmittaꝝ ꝛ decimaꝝ sua. p. i. ichoatione ꝛ ꝓfectione bonoꝝ dō a q̄ accepāt bñ vinēdo ꝛ grās agēdo referūt. c Trās flumen ꝛc. Eufratē. s. ītra quē syria ē q̄ baptismū significat: q: vn⁹ ē de q̄tuoꝛ flumib⁹ paradisi q̄ totū orbē irrigāt: sic q̄tuoꝛ euangeliste ab vno fonte vite. i. ꝛpo inspirati: consona voce cūct⁹ gētib⁹ lauacrū salut⁹ ꝓdicāt: vt q: eufrates frugifer iteꝛpret̄at: qd̄ ꝙgruit sacramēto q̄ orbis ablut⁹ ꝛ scificat⁹ fructuz alaz tricesimū. sexagesimū ꝛ centesimū deo gignit. d Verbū mi. Querit rex persarū q̄ interꝓtaꝫ tēptates: possessionē transfluminis: cū antiqui⁹ hostis excitatis tēptationū incursib⁹ ecclie fines irrūpere: et eos qui sacro fonte redēpti sunt subingare conaꝫ. Juuāt eū samarite: cū heretici impugnātes ecclīam ꝓ regno diaboli militāt: ꝛ dolentes dicūt: q: si ciuitas edificata fuerit ꝛ muri instaurati p fidē. s. ꝛ opationem rectā: ille trās fluuiū. i. in coꝝdib⁹ eoꝝ q̄ baptizati sūt possessionē nō hēbit. Intelligūt mi etiā q̄ fidē rectā nō intelligūt q̄ eandē mentē lu⁹ ꝛ tenebre: sil iniq̄tas et iusticia: ꝓs ꝛ belial possidere nequeunt. e Patet sensus lr̄e ꝛ allegorice: q: ꝓhan⁹. i. hostis antiqꝰ libentissime fauet eis q̄ ecclīam ꝓsequunt⁹: ꝛ phibent edificari. e Habitatores sa. Habitāt hostes hierosolymoꝝ ī samaria q̄ interꝓtaꝫ custodia: nō q̄ ꝓcepta fidei ꝛ veritatis custodiāt: q̄ visiōe vere patris obstinate repugnāt: sed q: custodiā virtutū penes se manere iactāt: cum aduersus menia pacis p heresim pugnant. f Trās ꝙ exemplū. Beda. Patet ordo historie q̄ hostes ꝓli dei ꝓmo opus scīm ꝓsequendo impediebāt: deinde ꝓsiliū recte intentiōis eoꝝ prauis cōsilijs dissipare tēptabāt: nec oīno ab ope retrahere valebāt: pusq̄ regali auctilio fulti auctoritate publica obsisterent: q̄ notāda in accusando fraudulētia qua eos qui domum dei edificabant ciuitatem contra regnum edificare querebantur et p̄cipiente rege: ne ciuitas edificaretur: mox arrepta auctoritate ne templum edificaretur restiterunt: cum nihil de constructione templi detulissent: ꝛ rex tm̄ prohibuisset construi ciuitatem.

℣ Prophetauerūt.

rusalē ciuitatē rebellem et pessimaz quā ędificāt extruētes muros eius ꝛ parietes componentes. Nūc igitur notum sit regi: quia si ciuitas illa edificata fuerit ꝛ muri eius instaurati: tributum ꝛ vectigal ꝛ ānuos reddit⁹ nō dabunt: ꝛ vsq ad reges hec nōa pueniet. Nos ergo memora ꝙ sal in palatio comedūt samaritani cū hereticis sapozē mūdane sapie ꝛ philosophie cū suauitate rethoricez versuria dialectice instituunt.

res sālis quod in palatio comedimus: ꝛ quia lesiones regi videre nephas ducim⁹: idcirco misimus ꝛ nunciauim⁹ rḡi vt recenseas ī libris historiaꝝ patrū tuoz̄: ꝛ inuenies scriptū in cōmentarijs: ꝛ scies qm̄ vbs illa urbs rebellis est ꝛ nocēs rḡib⁹ ī ꝙ non veni mittere pacem sed gladium. ꝛ ꝙincijs: ꝛ bella cōcitanꝫ ī ea ex dieb⁹ antiqs: q̄obrem ꝛ ciuitas illa destructa ē. Nūciamus nos regi: qm̄ si ciuitas illa ędificata fuerit: ꝛ mūri ipi⁹ instaurati: possessionē trās fluuiū nō habebis. Verbū misit rex ad reuz beeltheem ꝛ samsai scribam: et ad reliquos qui erant in consilio eoz habitatores samarię ꝛ ceteris trans fluuium: salutem dicens ꝛ pacem. Accusatio quam misistis ad nos mānifeste lecta est coram me: ꝛ a me ꝓceptum est: ꝛ recensuerunt: iueneruntq̄ quoniaz ciuitas illa a diebus antiquis aduersum reges rebellat: ꝛ seditiōes ꝛ ꝓlia cōcitantur in ea. Nam ꝛ reges fortissimi fuerunt in hierusalem: q̄ ꝛ dominati sunt omni regioni quę trans fluuium est. Tributū quoq ꝛ vectigal ꝛ redditus accipiebāt. Nunc ergo audite sententiam. Prohibeatis viros illos vt vbs illa non ędificetur donec si forte a me iussuz fuerit. Videte ne negligēter ꝫ implea tis: et paulatim crescat malum contra reges. Itaq̄ exemplum edicti artaxerxis regis lectum est coꝝ reum beeltheem ꝛ samsai scriba et consiliarijs eoz.

a Ciuitatē rebel. ꝛ pes. Qz enī rebellauerit regi babylōis tpe ioachi ꝛ tpe sedechie ptz ex. iiij. Reg. xxiij ꝛ. xxv. b Extruētes muros ei⁹. i ꝫ falso eos accusābāt. qz nō reedificabāt ciuitatez sed trīmodo tēplū. c Tributū ꝛ vectigal ꝛc. dr ãt tributū a tribuo. is. ꝛ ē illud ꝓprie qd̄ dabaꝫ hoīb⁹ missis ex ꝑte regis ad custodiam terre ꝓ stipēdijs ipoz. Vectigal dr a veho vehis. ꝛ ē ꝓprie pedagiū qd̄ soluit⁹ dñis de his que vehuntur per terrā vel flumina vel mare. Annui redditus sunt illa q̄ soluuntur singulis annis de possessionibus: vt de agris ꝛ domibus. d Nos ergo mēores salis qd̄ ꝛc. id est ciborum sale conditorum: ꝛ p hoc insinuant alia beneficia que a rege receperant: a parte totū desinantes: quia tunc inter eos curre bat talis modus loquendi. In hebreo sic habetur: Et nunc ecōtra destructio palatij quod destruere volumus. id est contrariuz beneficijs predictis est palatium. id est dom⁹ dei qne in pluribus locis veter⁹ testameti palatiū vocatur in hebreo: ꝛ ideo ipsum destruere intendimus ꝓpter bonum regis: cui obligati sumus ex beneficijs receptis.

e Et quia lesiones regis. scz subtrahendo tributa: vt dictum est: et mouendo contra eum seditiōes cōsequenter. f Videre nephas ducimus: quia essemus ingrati.

g Et recenseas in libris historiarum patrum tuorum. id est reguz q̄ precesserunt te. h Et scies quoniam vbs illa vbs rebellis est: vt expositum est supra. i Et nocēs regibus ꝛ ꝓuincijs. quia tempore dauid ꝛ salomonis plura regna fuerunt ei subiecta. vt patet. ij. Regū. viij. ꝛ. iij. Reg. iiij. k Ecce hodie rem ꝛ ciuitas illa destructa est. scilicet ꝓpter rebellionem contra regem nabuchodonosoz: vt habetur iij. Regū vlti. l Possessionem trans fluuiū non habebis. scilicet vltra eufraten: qui erat medius inter regnum persidis ꝛ regionem iudeoꝝ. m Verbum misit. Hic consequenter ponitur regis responsio: ꝛ patet littera ex supradictis vsq ibi: n Salutem dicens ꝛ pacē. hebrei sic habent: Et ceteri trās fluuium scelam ꝛ ceaneę: ꝛ dicūt q̄ sunt nomina regionum trans fluuium existentium: in quibus habitabant aliqui de transmissis a regibus assyriozum ad inhabitandum terram illam. Cetera patent ex prędictis vsq ibi: o Mā et reges fortissimi fuerunt in hierlm: vt patet de dauid ꝛ salomone iosaphat ꝛ plurib⁹ aliis. p Et dñati sunt ꝛc. hoc hr̄. iij. Reg. de salomone. q Et⁹ dominium se extendebat a flumine magno euphrate vsq ad rinū egypti. q Tributum quoq ꝛc. accipiebant ab omnibus illis prouincijs. r Prohibeatis viros illos ꝛc. ex quo patz q̄ si iste artaxerxes fuit cyrus nō retractauit decreū suū: q: nō dederat licentiā reedificandi ciuitatē: sed solū templū: vt habet. s. j. ca. nec istud retractauit.

Et abierunt.

Ca. V.

PRophetauerūt. Beda. In libris eox plen⁹ scriptū est ab⁹ verbis secordiā eo/rū redarguerūt ꝙ negligētiores erāt erga op⁹ templi: vel ꝓmisso dei auxilio ad opādū accederit: qua etiā deuotiōe ad exhortationē eox zorobabel io/sue ⁊ omīs ꝙls se ad opandū accinxerint. Aggeus ei ita in/cipit: In āno scdo darij regis in vno die mēsis ꝑfati factū ē ver/bū dñi in manu aggei ꝙphe di/cens: Dic ad zorobabel filiuz salathiel: ⁊ ad iosue filiuz iose/dech ⁊c. Et paulo post. Et su/scitauit dñs spīm zorobabel fi/lij salathiel ducis iuda: et spīm Jesu filij iosedech sacerdotis magni: ⁊ spīm reliq̄rū de oi po/pulo: ⁊ ingressi sūt: ⁊ faciebāt opus in domo dñi ⁊c. Zacha/rias āt sic incipit: In mēse octa uo in āno scdo darij regis factū est verbū dñi ad zachariā filiū barachie: filiū ado ꝙpham ⁊c. Et ꝑ app et quō Esdras zacha/riā filiū ado nomiet: qz scz ne/pos illi⁹ fuit qui ꝙpha nobilis fuisse intelligit: cui⁹ Zachari/as in ꝙphis eximi⁹ iure filiꝰ di/cer. Inter q̄ notandū qnanti spūs isti ꝙphe fuerint: vt cōtra tanti reg⁹ edictū: et samarita/nos ⁊ oēs gentes ꝑ circūitum edificationē templi impediētes inderēt templū extrui. zoroba/bel quoq; ⁊ iesus ⁊ plus q̄ cū eis erat nō minoris fuisse fidei ꝙphāt: qui ꝙphas iubentes magis audierūt q̄ ꝓhibentis reg⁹ imperiū. b Zorobabel: oztus in babylone vl mgr̄ ba/bylonis. qz ibi iuxta historiā natus est cū esset de stir/pe dauid in bethleem nati. hic significat christum: q̄ vt mūdū a confusiōe errox liberaret in babylone. i. in cōfusione mundi oziri ⁊ quersari dignat⁹ est. Qui etiā recte babylonis magister dicit: non q ea q̄ ba/bylonis. id est mundi sunt doceat: sed quos babylo/niox ingo pressos inuenit: ad gratiā libertatis eru/dit: ⁊ eruditos ad patriā celestē ꝓducit: cui⁹ pr̄ est sa/lathiel. i. petitio mea de⁹: qui. s. in psalmo dicit. Pe/te a me ⁊ da. ⁊. g. h. ⁊. ⁊c. vnusq̄sq; etiā cū deū ꝛuocās non aliud querit q̄ ipsum: potest enim salathiel vo/care.

c Et iosue. Bed. Josue vl iesus interꝑtat saluator: Josedech dñs iust⁹. hic q̄dē sicut filiꝰ nun rp̄m signi ficat. vterq; enī pl'm in trā ꝓmissiōis: ille de lōgo in/colatu heremi: hic de longioze captiuitat⁹ seruitio in trodux̄it. Sic ver⁹ iesus electos suos ab oīb⁹ malis eruens ad supni regni ꝓmissa gaudia inducit q̄ est fi lius iosedech. i. dñi iusti. de q̄ ꝛ: Dñs iust⁹ concidet ceruices pctox ⁊c. d In ipo. Be. Patet lr̄e text⁹ qz ꝛfortati verbis ꝙphetax optimates iudeox nō po tuerūt hostiū infestatiōib⁹ a sctō ope ꝑpediri. a q̄ de/scentib⁹ adhuc ꝙphetis timoze hostiū cessauerāt: sic̄ nunc in eccl'ia gerit: dū hi qui malignox spirituz vl hominū insidijs retardati tardiores aliq̄n ad opus bonū fuerūt: repente xbis doctox vel diuinarū scri/pturarum coꝛrepti: nullis tentationū machinis pos/sunt vinci: vel a ꝙposito intentiōis reuocari.

e Ad quod respondimus. Uidetur qui hoc scri/psit presens affuisse: cū Esdras dicatur scripsisse qui non tunc hierosolymis fuisse: sed multo post regnan te artarxerxe illuc venisse reperitur. Aut ergo tūc ve re ibi fuit: ⁊ facto templo babyloniam redⁱt: vt plu/res de filijs israel in hierusalez reduceret: aut se edifi cantibus iūgit: quasi suum sit quod erga fratres agi tur: vel quod ipsi agūt: sicut apostolus ait: Nos qui viuimus qui residui sumus in aduentu domini non ꝓueniemus ⁊c.

Exemplar

a Et abierunt festini. Hic q̄ry ponit opis inhibitio. cū q̄: b Et ꝓhibuerūt ⁊c. roboze. i. cū virtute exercit⁹: cui iudei nō poterāt resi/stere. iō subdit: c Tūc intermissum ē op⁹ dei ⁊c. ⁊ sic ptz q̄ pl⁹ fe/cerint samaritani q̄m rex mādasset: qz ꝓhibuerūt reedificationē templi quā rex nō ꝓhibuerat. ⁊ sic verificat dictū Josephi. i. q̄ ignoāte ex/scienter tū inhibuit reedificationē ciuitat⁹: vt dicit Ra. Sa. sub cuius ꝛtextu impedita fuit edificatio templi. d Et nō fiebat ⁊c. darij re/gis. fm Josephū iste fuit darij⁹ filiꝰ histaspi: qui fuit amic⁹ zorobabel ⁊ fauorabil⁹ iudeis: sicut ptz ex seq̄ntib⁹. ⁊ ꝑ maxie fuit vt dix̄ Jo/sephus: qz ante q̄m ꝓmoueret ad regnum fecit votū. q̄ si ꝛtingeret eū ad regnū ꝓmoueri fu/ceret templū edificari: ⁊ ibi vasa deferri. Scōm vero Ra. Sa. iste darij⁹ fuit filiꝰ assueri et de/ster regine: ⁊ sic fuit fauorabilis iudeis ratiōe mris sue que fuit iudea. Ca. IIII.

Moraliter. † Audientes autz hostes iude ⁊ benia/min ⁊c. Per istos qui voluerūt se iūgere cū fi/lijs israel in edificatiōe templi nō ad ꝓmotiōem opis sed magis ad impedimētū. pseudo apli⁹ christiani ficti figurati fuerūt vt zoroastres ⁊ ꝓsil'es fidelib⁹ se ꝛiungētes: vt p boc possent fideles accusare ⁊ eis efficacius nocere.

† Mosipi soli edificabim⁹ dño. Per ꝺ signifi catur q̄ fideles societatē taliū maligne insidi antiū debēt sollicite ꝓcauere. † Sicut nobis cyrus rex ꝑcepit. p quē significat⁹ rp̄s: vt di/ctū est supra. j. ca. Jp̄e vero dixit suis discipul⁹ Matth⁹. x. Cauete aūt ab hoib⁹. s. malignis. † In regno aūt assueri ipe ē artarxerxes ⁊c. Dom⁹ dñi spūalit⁹ edificat⁹ p mox ⁊ fidei pdi/cationem. ⁊ ꝛō p artarxerxen q̄ ad instigatio/nē samaritanox impediuit edificationē templi: significat⁹ prelat⁹ qui ad instātiā curatorum ⁊ clericox impedit indebite ꝓdicationē xbi dꝛ: ⁊ ꝛsiliū bonox in auditu ꝛfessionū: ⁊ nomen artarxerxis ad ꝺ cōgruit. Interptat enī lumi/ne silenter tentat⁹. talē enī prelatū ad hoc faciēdū iudicunt curati ⁊ clerici q̄busdā rōnib⁹ apparētib⁹ sub specie boni. Ad⁹ subditur: † Quia lesiōes regis videre nephas ducim⁹ ⁊c. Tales ei allegāt auto ritatē prelatox ex ꝺ diminui: qđ nō ē vex. nā dicti pdicatores petūt sup hoc hūiliter grām prelatox: ⁊ ipi debēt benigne cōcedere. nā ꝺ ce/dit ad alleuiationē oneris sui ⁊ suox salutē subditox. allegāt etiā ali qñ pdicti diminutionē tpalis boni. iō subdit: † Possessionē trans fluuiū nō habebis. q̄si dicāt: tales pdicatores ⁊ ꝛfessores trahunt ad se bona debita eccl'ie: qđ nō est ita salua cuiuscūq; dicētis reuerētia: sed mag⁹ oppositū. nā in pdicatiōib⁹ publice: ⁊ in ꝛfessiōib⁹ secrete fi deles admonēt reddere fidei⁹ debita suis curat⁹ ⁊ alijs eccl'e mini/stris. ꝓpter qđ plati talib⁹ rōnib⁹ friuol⁹ nō debēt credere ⁊ animax fructum pro talibus impedire. Ca. V.

PRophetauerūt aūt. Hic q̄ry describit opis resūptio. Circa ꝺ primo opus resumit. scdo de ꝺ inquirit. ibi: In ipo aūt tem/pore. tertio negocium ad regem deducit. ibi: Placuitq; Cir ca primū sciendū q̄ iudei resumpserūt op⁹ absq; licētia darij duplici de causa. Una fuit: qz ꝓfidebant de ei⁹ fauore ꝓpter amicitiā cū zo/robabel fm Josephū. vel rōne mris sue hester fm Ra. Sa. Alia cau sa fuit: qz aggeus ⁊ zacharias ꝙphe denūciabāt eis in nōe dñi q̄ se/cure opus resumerēt: ⁊ q̄ a persis impedimētū nō hr̄ent: ⁊ sic āno se/cūdo darij opus pr⁹ intermissum resūpserūt. ⁊ ꝺ est qđ ꝛ: Prophe/tauerūt aūt aggeꝰ ꝙpha ⁊ zacharias: q̄z ꝙphetie huj⁹ li. rj. ꝙphe/tarū. f Filiꝰ ado. sic dꝛ scribi. s. p vnū d. i. nepos ado: qz fuit filiꝰ barachie filij ado: vt hr̄ in ꝓncipio ꝙphetie sue. g Prophetan/tes ad iudeos. modo ꝑdicto: ⁊ licet inē hītātes hierl'm ⁊ terrā in cir/cuitu eēnt aliā de tribu beniamin ⁊ de tribu leui ⁊ alijs tribubus: vt dictū est. s. ij. ca. tū oēs sunt denoīati iudei a tribu iude post reditu⁹ captiuitat⁹ babylonice. tum qz zorobabel dux redeuntiū fuit de tri/bu iuda: ⁊ sic erat ꝓncipalioz. tū qz illa trib⁹ fuit ad edificationē tem pli feruētioz. h Et cū eis ꝙphe dei ⁊c. excitādo ꝙsm ad opus.

i In ipo aūt tpe. Hic q̄ry de ope resūpto reqr̄it a duce q̄ tenebat lo co reg⁹ in trā illa. cū ꝺ: k Quis dedit vob ꝛsiliū ⁊c. q. d. tantū op⁹ nouū nō deberet fieri sine licētia reg⁹: qz templū edificabat ad mo dū fortalicij ⁊ turr⁹: vñ in ꝛis subiect⁹ nō pmittūt fortalicia ꝛstrui ne volūtate dñox. l Ad qđ re. ex ꝺ videt q̄ Esdras q̄ scripsit li/brū istū tūc eēt i hierl'm: qz ꝛnūerat se aliꝗs: ꝑ postea redⁱt ad regē: vt ples secū adduceret de iudeis. ꝛz q̄ hr̄. j. vj. ca. Pōt etiā dici q̄ tūc existēs in

Tunc

Exēplar epi. Multū dissimi lis ē hec epla illi quā reū beel/shez ⁊ samsai scripserūt artarx/erxi. Illa ei accusatiōe hieroso/lymitax: hec laude nō solū gēt⁹ sed et dei oipotentis plena est: illa insidijs: hec amicabilibus ifis scpta: qz illa a samarit⁹ ho/stib⁹ iudeox: hec a duce regio/nis trās fluuiū. i. ifericoris syrie ꝓbenicis ⁊ a socijs ei⁹: q̄ nul/las ꝺ iudeos inimicitias dome sticas habuere: ꝺ tm regis a q̄ ꝓtāt acceperāt volūtatē exeq̄ curabāt. Samarite q̄ primā scribētes epl'am animos regis aduersus structores tēpli accē/derūt bereticis cōparāt: q̄ ec/clesiā intantū feda peste cōma/culāt vt etiā exosam gētilibus reddant eorūq; furoꝛē excitant aduersus illā. Dux aūt syrie q̄ regē de ope dei nō opando in/stigat: sed ꝓsultādo interrogat eos significat q̄ adhuc in gētili tate positi: nec se credituros ab negātis verā ⁊ et iustā eē hanc diuinitat⁹ scripturā intelligāt. Deniq; audiēs a senib⁹ indeo/rū cū rōnes redderent: nos su/m⁹ serui dei celi ⁊ terre ⁊c. edifi cātes noluit impedire: ꝺ simpli ci animo q̄stuit vtrū cyrus tem plū edificari iusserit ⁊ dari⁹ ꝺ velit. Agnita aūt volūtate vtri usq; regis diligenter vt op⁹ ci/tius ꝓficeret adiuuit. Que om nia illis cōuenīūt q̄ in gentilivi ta cōstituti cōuersatione eccle/sie vīsam repente obstupescere: deinde rōnē religionis audire ⁊ discere studēt: ⁊ tandē cogno scētes q̄ ꝺ a deo celi ⁊ terre q̄ so lus vere est de⁹ originez sūpsit: sacrificijs ei⁹ cōicāt: ⁊ edificiū iuuare letant⁹. b Lapide im polito Rouo. s. quē ipolitū rep perērūt: ꝛ poliēdo edificio ap/tauerūt. Nā ⁊ si veterū lapidū q̄ fm Hieremiā dispsi fuerāt in captte oīm platearū aliq̄ remā/serūt: lapides noui erāt polien di ex q̄b⁹ op⁹ tēpli posset ipleri q̄d mystice videm⁹ i eccl'ia fie ri: cū nō solū de his q̄ penitēdo resipiscunt: ꝺ etiā de illis q̄ nup ad fidē vocati institutiōe magi strox̄ q̄si norma opificū cōposi ti: ⁊ in edificio congruo ordine sūt locati: edificat⁹. De veterib⁹ q̄z et nouis lapidib⁹. i. dudum posit⁹ ⁊ ipolitis tēplū edificat⁹: cū de vtroq; pl'o iudeo. s. ⁊ gē/tilityna rp̄i eccl'ia colligit⁹. Aliē enī nā dudū cognitiōe ⁊ obser/uātia leg⁹ velut polit⁹ erat: al/ter idolatrie mācipat⁹ nulla spi ritualiū architectox̄ industria nullo pietatis cultu deformita/tem agrestis et terrene mentis exuerat.

c Et ligna ponunt in parieti/b⁹. Beda. Ligna que ad orna/mētū vel munimētū tēpli ponū tur eā dē sanctox̄ vitā i ornatu eccl'ie quā et lapides designāt: de quibus dicit: Exultabunt omnia ligna sil. ⁊c.

mus eis q̄ essent nomina hoim au/ctox̄ ędificatiōis illi⁹. Oculus aūt dei eox̄ factus est sup senes iudeo/rū: ⁊ nō potuerūt ihibere eos. Pla/cuitq; vt res ad dariū referr⁹: ⁊ tūc satisfacerēt aduersus accusationē il lā. Exēplar epistolę quā misit thātā nai dux regiōis trās flumē ⁊ starbu çannai ⁊ cōsiliatores eius apharsa/thei q̄ erāt trās flumē ad dariū ꝛgē. Sermo quē miserāt ei sic scpt⁹ erat. Dario regi pax oīs. Notuz sit regi esse nos ad iudeā ꝓuinciā ad do/mū dei magni q̄ edificat lapide im polito ⁊ ligna ponunt⁹ i parietib⁹: opusq; illud diligēter extruit⁹ ⁊ cres/cit in manib⁹ eorū. Interrogauim⁹ ergo senes illos: ⁊ ita diximus eis: Quis dedit vobis ptātē vt domū hanc ędificaretis: ⁊ muros hos in/stauraretis? Sed et noīa eorū que/siuimus ab eis vt renūciarem⁹ tibi: scripsimusq; noīa eorū virorū q̄ sūt principes in eis. Huiuscemodi aūt sermonē responderunt nobis dicē/tes: Nos sum⁹ serui dei celi ⁊ terre: et ędificam⁹ tēplū qđ erat extructū ante hos annos multos: qđq; rex isr̄l magnus ędificauerat ⁊ extruxe/rat. Postq̄ aūt ad iracūdiā ꝓuoca/uerunt patres nostri deū celi: tradi dit eos i manus nabuchodonosoꝛ regis babylonis chaldei: domū q̄z hanc destruxit ⁊ populū ei⁹ trāstu/lit i babylonē. Anno aūt primo cy/ri regis: cyrus rex babylonis ꝓpo/suit edictuz vt dom⁹ dei ędificaret⁹. Nā ⁊ vasa templi dei aurea ⁊ argē tea que nabuchodonosoꝛ tulerat ꝺ templo quod erat in hierusalem: et asportauerat ea in templū babylo nis: ꝓtulit cyrus rex de tēplo baby lonis: ⁊ data sunt sasabasar vocabu lo: quē ⁊ principē cōstituit: Dixitq; ei: Hec vasa tolle ⁊ vade: ⁊ pone ea in tēplo qđ est in hierusalē: ⁊ dom⁹ dei ędificet⁹ in loco suo. Tunc itaq; sasabasar ille venit: ⁊ posuit funda mēta templi dei in hierusalem: ⁊ ex eo tēpoze vsq; nūc ędificat⁹ ⁊ necdū completū est. Nūc ergo si videt⁹ re/gi bonū: recēseat in bibliotheca re/gis q̄ est i babylone: vtrū nā a cyro rege iussū fuerit vt ędificaret⁹ dom⁹ dei in hierusalē: ⁊ voluntatez regis sup hac remittat ad nos.

existēs in babylone cōnumerat se illis q̄ erāt in hierl'm. sicut Paulus aplus asso/ciat se illis q̄ in die iudicij reperient⁹ viui. j. Thessalo. iiij. dicēs: Nos q̄ viuim⁹ q̄ re linquimur simul rapiemur cū illis i nubi bus obuiā xpo i aera. a Que essent no mina hoim auctox̄ edificatiōis illi⁹: ꝺ ei q̄sierat dux trās flumē ⁊ socij ei⁹: vt hr̄. j. ⁊ hoc rōnabiliter: qz si res eēt culpabilis magis essent puniēdi principales q̄s alij. b Oculus aūt dei. i. respect⁹ misericor/die diuine ⁊ adiutorij. c Fact⁹ est super senes iudeox̄: eos cōfortādo et roborān/do in edificatiōe. d Et nō potuerūt in/hibere eos: qz nullus pōt resistere volūta ti diuine: licet aūt pdicti venissent ad in/hibēdū op⁹: tm dns mutauit eox volūta/tē. fm qđ scribit Prou. xxj. Cor regis in manu dñi quocūq; voluerit vertet illud. e Placuitq;. Hic q̄ry negociū ad regem referr⁹. Circa qđ sciēdū q̄ isti nō inhibue/rūt edificationē: sed regi significauerunt eā vt habita ei⁹ volūtate eā inhiberet vl pmitterēt. vñ nō accusauerūt falso iudeos sicut alij fecerāt: vt dictū ē ꝑcedēti ca. sed simpliciter factū nūciauerūt ⁊ ꝺ ē qđ ꝺ: Placuitq; vt res ad dariū referret tanq̄ ad superiorē. f Et tūc satisfacerent ad/uersus accusationē illā: q̄ posita est capi/tulo ꝑcedēti: qz si placeret regi edificatio pdicta accusatio nō esset i aliq̄ ꝛtra istos. Cetera patēt vsq; ibi. g Que edificat⁹ lapide ipolito: qz nō fiebant ibi sculpture imagiū. h Et ligna po. ⁊c. i. trabes ex trāsuerso dom⁹ ad tenēdū vnū parietē cū alio: ⁊ ad sustēdandū solariū desup: ⁊ qz parietes tēpli interi⁹ erāt opti tabulis li/gneis: sicut fuerat in tēplo salomōis.

i Interrogauim⁹ q̄ senes illos. i. princi pales illi⁹ opis. k Nos sum⁹ serui dei celi ⁊ terre: qz illud op⁹ fiebat ad cultum ei⁹. l Et edificam⁹ tēplū qđ erat extru/ctū ante hos annos multos: qz q̄dringen tis ⁊ decē ānis stetit ānq̄ destrueret⁹ p na buchodonosoꝛ. vt dicūt hebrei: m Qđ qz rex isr̄l magn⁹. s. salomō: vt hr̄. iij. Re/gū. vj. ca. q̄ fuit valde magn⁹ i potētia et diuitijs ⁊ glia. vt hr̄. iij. Reg. iij. c.

n Postq̄ aūt ad iracūdiā ꝓuocauerūt pres nr̄i deū: suis idolatrijs ⁊ alijs nequi tijs: vt hr̄. iiij. Reg. i plurib⁹ loc⁹. o Tra didit eos i ma. ⁊c. ita q̄ fuerūt bebellati ⁊ destructi magis diuina virtute q̄s hūa na ꝓpter sua pcta. p Cyrus rex. a deo celi inspirat⁹. q Proposuit edictū vt dom⁹ dei edificaret. fm qđ hr̄. s. j. ca. Ce tera patēt ex dict⁹ ibidē vsq; ibi: r Tūc itaq; sasabasar ille ve. ⁊ po. fun. tēpli: ex q̄ ptz qđ dictū ē. s. j. ca. q̄ iste sasabasar fuit zorobabel: qz iste fundauit domū istā fm q̄ dꝛ Zach. iiij. Man⁹ zorobabel funda/uerūt domū istā: ⁊ man⁹ ei⁹ ꝑficiēt eam.

s Et necdū cōpletū est. ꝓpter hostes im pedientes. t Nūc ꝺ si videt⁹ regi bonū ⁊c. ex ꝺ ptz q̄ isti nō habebāt volūtatē im pediendi opus ꝺ magis ꝓmouēdi: dū tū placeret regi: sicut patebit p effectū ca. se.

Moraliter. Ca. V † Prophetaue rūt aūt Aggeus ꝙpheta ⁊ Zacharias ⁊c. Per istos duos loquētes ex inspiratione diuina significāt⁹ pdicatores veritat⁹ euā gelice: q̄bus a deo daꝛ sapia et eloquētia Luce. xxj. Ego dabo vobis os ⁊ sapiam cui non poterūt resistere ⁊ ꝛtradicere oēs aduersarij vestri. Et interptatio noīm di/ctis pdicatorib⁹ cōgruit. Aggeus enī in/terptat⁹ festiuus. Zacharias aūt memoꝛ

dñi: pdi

dñi: p dicatores aũt p dicti fideles ĩducũt ad habẽdũ dei ingẽ memoriã vt p ꝫ ꝑuenire valeant ad sanctorũ festiuitatẽ. Per binarũ aũt istorũ ꝓphetarũ significat ꝙ p dicatores euãgelij charitate debẽt esse adunitẽ cõbinati. Unde Greg. sup illud Luce. x. ca. Misit illos binos ante faciẽ suã ⁊c. Binos ꝯ discipulos in p dicatione dñs mittit vt p ꝫ nobis tacit⁹ innuat ꝙ charitatẽ erga alterũ non habet p dicationis officiũ nullatenus suscipere debet. † Prophetãtes ad iudeos. s. de reedificatione tẽpli. Unde subdit: † Tũc surrexerũt çorobabel filiꝰ salathiel ⁊ iosue filiꝰ iosedech et ceperũt edificare templũ

Glo. ordi.

Tunc dariꝰ ⁊c. Bed. Josephus La. VI nomẽ loci ĩ quo he cyri lre sint inuẽte ita posuit. Et inuentꝰ ẽ in egbathanis cõstructa vrbe in regione medie co der. Ꝑozro alia trãslatio sic habet: In egbathana ĩ edificio tutissimo regionis medoꝝ: Ũn videt ꝙ nomẽ medena non aliud ꝯ media significet. b At impo. Beda. Mõ est nobis exponẽdũ: qr neq; in priozi tẽpli edificatione neq; ĩ posteriozi aliq̃ harũ mẽsurarum vel hmõi opis inuenit. vñ colligit cyrũ ꝫ de suo sensu ꝓtulisse ⁊ mẽsurã vel ordinẽ tpis vt sibi videbat cõgruũ annotasse. Siq̃dẽ tẽplũ (vt verba dierũ narrãt) in mẽsura prima. i. intra muros ĩteriozes habebat sexaginta cubitos lõgitudinis. viginti latitudinis ⁊ altitudinis vt regum hist⁹ia scribit vsq; ad cenaculũ cubitos. xxx. deinde alios. xxx. vsq; ad cenaculũ supius quousq; altitudo porticuũ ascẽdebat: vt Josephꝰ testat: deide. lx. vsq; ad sũmũ tecti. i. simul. c. xx. vt verba dierũ docẽt. Quõ aũt dicit ordines ponẽdos de lapidi bꝰ impolitis tres: ⁊ sic de lignis nouis: cũ oñe tẽplũ fuerit interi⁹ cedro vestitũ: nisi forte moris p⁹ sarũ erat sic tẽpla facere variato op̃e: vt tñ lapidũ ordines essent p parietes: ⁊ quartꝰ ꝺ lignis fabrefactis ꝫ q̃z in tẽplo hierosolymoꝝ fieri debere putauit. An forte de atrio sacerdotũ intelligendũ ẽ eũ dixisse ꝙ circa tẽplũ in gyro factũ tres ordines habuerat lapidũ politoꝝ: ⁊ quartũ ligno⁹ cedrinoꝝ: erato; astãtibꝰ vsq; ad pect⁹ altum: aut de porticu domꝰ dñi q̃ erat ante faciẽ tẽpli: de qua scriptura cũ (palatiũ salomonis fabricaret) ita memorat: fecit ⁊ atriũ maiꝰ rotundũ triũ ordinũ: de lapidibꝰ sectis ⁊ vnꝰ ordinis dolata cedro necnõ ⁊ in atrio domꝰ dñi interiori ⁊ ĩ porticu domꝰ. c Reddãt. Darius p fectas lras auctorita te sua confirmat. cõpescẽs oẽs iudeoꝝ aduersarios et tẽplũ in loco suo edificari iubet. ⁊c.

d Nũc ergo than. Significat artaxerxes q̃ domũ dei ⁊ ciuitatẽ edificari vetat eos q̃ cõstructiõi ecclesie sancte motis p secutionibꝰ ꝓtradicũt: ĩter quas eccl'ia maxime martyrũ victoria florꝰuit. Darius aũt piã illoꝝ regũ deuotionẽ q̃ agnita fidei xp̃iane pietate nõ resistere: ꝫ suis decretis eã adiuuare curabãt: e q̃bus multi iterdictis p secutionibꝰ ꝓtioꝝ: seipsos cũ subiectis p̃lis eiusdem fidei sacramẽtis cõsecrari voluerũt: q̃bus bñ cõuenit qꝺ dariꝰ adiũgit. Sz ⁊ a me p̃cep. e. q; ⁊c. Quis ei explicare valeat quãtũ ecclia liberalitate regũ adiuta sit ⁊ locupletata. e At de arca ⁊c. Be. De arca regis ad opꝰ dei sumptꝰ tribuunt: cũ ex familia secularũ p̃ncipũ aliq̃ ipis fauẽtibꝰ ad fidẽ xp̃i veniũt: q̃ velut ĩ arca regis erãt cũ regaliũ arcanoꝝ cõscij eẽnt. Sz dank p̃sbyteris ⁊ seniozibus iudeozũ ĩ sup⁹ opis tẽpli dũ magistris ⁊ ecclesie erudiendi mẽbris adunãdi cõmittũt. Qualis fuit Cassiodorus quondã senator repẽte ecclesie doctor: q̃ dũ in expositiõe psalmoꝝ diligẽter atꝫ tẽdit: q̃d Ambrosiꝰ: q̃d Hilariꝰ: q̃d Augustinus q̃d Cyrillꝰ: q̃d Jobes. q̃d ceteri fãci dixerũt edoctũ se a seniozibꝰ iudeoꝝ. i. cõstentiũ et laudãtiũ deũ ꝓbauit. f Titulos ⁊ ag. Bed. Hec alia q̃ mũda sunt ⁊ frumẽtũ ⁊ sal et vinũ et oleũ q̃ ꝫ legẽ offerunt: in significatione bonoꝝ hominum vel opeꝝ p fectoꝝ: vel charismatũ spiritualiũ sepe ponũt: que nũc iubẽte rege in holocaustũ deo celi offerunt: cũ fauentibꝰ mũdi p̃ncipibꝰ res sanc

ꝯ cte ecclie

a Tunc da/riꝰ rex p̃cepit ⁊ re/cẽsuerũt ĩ byblio/theca libroꝝ q̃ erãt repositi ĩ babylone: ⁊ inuẽtũ est in egbathanis qꝺ est castrũ ĩ medena ꝓuincia: volumẽ vnũ: taliscꝫ scriptꝰ ĩ eo erat cõmẽtarius. Anno primo cyri regis: cyrus rex decreuit vt domꝰ dei ẽdificaret q̃ ẽ in hierlm in loco vbi immolẽt hostias: ⁊ vt ponãt fundamenta suppoztãtia altitudinẽ cubitorũ sexaginta: ⁊ latitudinẽ cubitoꝝ sexaginta: ordines de lapidi/bꝰ impolitis tres: ⁊ sic ordines de lignis nouis. Sumptus aũt ꝺ domo regis dabunt. Sed ⁊ vasa tẽpli dei aurea ⁊ argẽtea q̃ nabuchodonosoꝛ tulerat de templo hierlm: ⁊ attulerat ea in babylonẽ: reddant⁹ ⁊ referant ĩ templũ hierlm in locũ suũ

a ꝯ babylonio. s. quo ea nabuchodonosoꝛ posuerat.

q̃ ⁊ posita sunt in tẽplo dei

b Nũc ꝫ thantãnai dux regi/onis quę est trãs flumen et starbuçannai ⁊ cõsiliarij ve/stri apharsathei q̃ est trãs flumẽ, pcul recedite ab illis ⁊ dimittite fieri tẽplũ dei illud a duce iudeoꝝ ⁊ a seniozibꝰ eoꝝ: ⁊ dom⁹ dei illa ẽdificet in loco suo. Sed et a me p̃ceptũ est qd opoꝛte at fieri a p̃sbyteris iudeozũ illis vt ẽdificet domꝰ dei: scz vt de arca regis: id est de tributis q̃ dank ꝺ regione trãs flumẽ studiose sumptꝰ dentur viris illis ne impediatur opus. Quod si necesse fuerit ⁊ vitulos ⁊ agnos ⁊ hedos in holocaustũ

Nico. de lyra

Tunc darius ⁊c. La. VI Hic ꝑ̃ describit tẽpli cõsumatio. Circa qꝺ primo ponit regis cõcessio. scꝺo diligẽs executio. ibi: Igit thantãnai. Circa primuꝫ dariꝰ in sua epla primo decretũ cyri recitat. scꝺo recitatũ cõfirmat ibi: Nũc ꝯ. tertio penaz ĩpedientiũ determinat. ibi: A me ꝯ. Circa primũ ꝺr: b Et recẽsuerũt ⁊c. in babylone: nõ est hic nomẽ ciuitatis ꝫ ꝓuincie vel potius totiꝰ regni: sicut frãcia aliq̃n ꝺr totũ regnũ ĩ quo fũt multe ꝓuincie vñ subdit. c Et inuẽtũ ẽ i egbathanis. istud castrũ edificauit arpharat rex medoꝝ: vt ꝺr Judith j. d Taliscꝫ scriptꝰ erat in eo cõmẽtariꝰ. i. regiũ decretũ. e Et vt ponãt fundamẽta suppoztãtia altitudinẽ cubitoꝝ. lx. ⁊ fm ꝫ istud tẽplũ secũdũ nõ fuit ita altũ ꝰ mẽdietate sicut fuit tẽplũ salomonis qꝺ habuit cẽtũ ⁊. xx. cubitos i altitudine: vt ꝺr. ij. Paral. iij. ⁊ idẽ dicit Josephus. f Et latitudinẽ cubitoꝝ. lx. credo ꝙ bic accipitur latitudo ꝓ longitudine: vt dicaꝫ latitudo latꝰ magis ꝓtẽsũ. tãta eñ fuit longitudo tẽpli salomonis. s. lx. cubitoꝝ. Si ei acciperet bic ꝓprie latitudo sequeret ꝙ ꝫ tẽplũ secũdũ fuisset latiꝰ in triplo q̃s tẽplũ salomõis: cuiꝰ latitudo fuit xx. cubitoꝝ tñ: vt ꝺr. iij. Reg. vj. Aliq̃ tñ dicũt ꝙ cyrꝰ sic ꝓnlit vt lra sonat ex suo spũ: q; sic edificabant tẽpla p̃sarũ: tñ nõ fuit sic factũ: ꝫ ad similitudinẽ tẽpli ꝓioris a salomone facti: sed ꝫ nõ veriſile: q; in ꝓncipio hui⁹ libri ꝺr: Suscitauit deꝰ spũm cyri regis p̃sarũ ⁊c. ⁊ iõ nõ est veriſile: ꝙ spũ ꝓio mẽsuras tẽpli dispoſuerat ad similitudinẽ tẽplorũ idolatrie: sed veriſimilius est qꝺ añ collocutionẽ habuit cũ sapientibus iudeoꝝ: ⁊ fm eorũ cõsiliũ tẽplũ fieri dispoſuit ⁊ p̃cepit. g Ordines de lapidibꝰ ipolitis tres: vtrũ aũt isti tres ordines essent fm altitudinem muri vel fm eiꝰ spissitudinẽ nõ ꝺr: vide deꝰ tñ magꝰ fm spissitudinẽ. et ꝫ qꝺ subdit. h Et sic ordines de lignis nouis. Jn hebꝛo ꝺr: Et ordo de lignis nouis: parietes ei⁹ tẽpli exteriꝰ erãt de lapidibus: sed interius erant operti tabulis lignеis: sicut et in templo salomonis. i Nunc ergo. Hic cõsequẽter ponit decreti recitati cõfirmatio. ideo subdit. k Procul redite ab illis. i. nullũ nocumentuꝫ inferte sed magis adiutoriũ. vnde subdit: Et de arca regis. i. de tributis q̃ dank de regiõe ⁊c.

Et offerãt

ꝯ ere ecclesie creſcũt: subditiq; eis pl̃i in vnã veritatẽ fidẽ p̃po cõserãdi: aggreganꝫ: ⁊ q̃cquid boni naturalis q̃sq; diuinitꝰ habuerit: quicq̃ a viris ecclesie salubre didicerit totũ in diuinũ cultũ impendit. a Scõm ritũ. Quia tũc tñ vota offerẽtiũ acceptabant cũ fm catholice pacis ritũ offerunt. q̃ aũt gẽtili superstitione vel heretica pnicia fuit: bona nõ fũt. b Orẽtq; ⁊c. Scõm illud apli. Obsecro ꝯ primo oĩm fieri obsecratiões ⁊ oratiões: postulationes: gratiarũq; actiones oĩbus ꝓ hoĩbus ꝓ regibus ⁊ oĩbus q̃ in sublimitate sũt. c Ame ꝯ po. Grauissima pena voluit cũ punire q̃ decretũ mutaret dãno. s. oĩm q̃ haberet ⁊ aĩe sue quã etiã ligno cõfixꝰ lõgo cruciatu amitteret. Mystice aũt opa nra lignis cõparant: bona fructiferis: prava aũt salicibꝰ ⁊ incẽdio dignis: tollit q̃s lignũ de domo eiꝰ q̃ holocaustiis dñi ꝓtradit ⁊ erigit: ⁊ ipe in eo cõfigit: cũ opa eoꝝ q̃ paci eccl'ie repugnãt oĩbus manifeste ꝯ sint inutilia ⁊ puersa pateſcũt: ⁊ ipi in eis nõ vite gaudiũ: sed mortis laqueũ acquisisse ꝓbant. Domꝰ q̃z tali un publicat. i. publico cẽsu ꝓscribit: cũ corpa eoꝝ cũ q̃b⁹ ĩ hac vita remãserũt ĩ resurrectiõe ꝑpetuo puniẽda tormento seuis exactoribꝰ immũdis spiritibꝰ in potestate tradunt. d De⁹ aũt. decretũ suũ diuine potẽtie cõfirmari desiderat: ⁊ ipe vt bõ tẽporali regno p̃dit⁹ ꝑ pace domꝰ dei: publica lege oĩa q̃ põt facit. Ꝺ nũc quoq; in ecclesia gerit: cũ terrene potestates ad fidem cõuerse ꝓ statu ecclesie publica edicta ꝓponũt: ⁊ hãc ꝺno inuante ⁊ inimicos debellãte placidã pacẽ semp habere cupiunt.

e Seniores aũt. Nũc quoq; cõfluentibꝰ ad fidẽ p̃lis: ⁊ aliq̃bus qui fozis sũt fauẽtibꝰ: seniores iudeoꝝ. i. qui magisterio digni sũt ecclam quotidie verbo ⁊ exemplo edificãt ⁊ ꝓsperanꝫ: q; ⁊ si diabolus impugnet: inuenit tñ sermo dei in quibꝰ vincat ⁊ fugatis aduersarijs muros veritatis extruat. f Juxta ꝓphetiã ⁊c. Predixerãt eñ: q; si edificãdo tẽplo insisterẽt moꝝ donãtõño ⁊ opus ipm cõplerẽt ⁊ bonis oĩbꝰ abundarẽt. g Be. Memo qꝺ aggeus dicit sub dario rege iacta eẽ tẽpli fundamẽta esti/met cõtrariũ huic hist⁹ie: in qua scriptũ est. Secũdo anno cyri regis fundatũ esse a cemẽtarijs templũ multũ laudãte deũ: ⁊ cõgaudente populo. Tunc eñ ipius tẽpli fundatio descripta est. i. domꝰ interioris cuiꝰ mẽsuras specialiter Regũ et Paral. hist⁹ia refert. Nũc aũt cũ edificatiõe domꝰ ⁊ porticuũ ⁊ gaçophilatiozũ q̃ domũ vndiq; ambiebãt fundata dicunt edificia: quoꝝ ĩ Paral. ita fit mentio: fecit et atriũ sacerdotũ et basilicã grandẽ ⁊ bostia in basilica q̃ texit ere. Jn qua. s. basilica tẽplo circũposita pl's ad oꝛãdũ cõsistebat: ⁊ custodes ac ianitores tẽpli p vices die ac nocte erutilabãt: sicut paral. docet. hec aliq̃n generalit cũ ipo tẽplo annumerank (vt in euãgelio) vbi docẽte ĩ templo dño mulierẽ ĩ adulterio dẽpbensaz addurerũt pharisei ⁊ scribe quã nullo mõ nisi ĩ aliq̃s portic⁹ tẽpli introducere potuerũt. Aliq̃n separatim sub noie gaçophilatioꝝ: vl̃ exedraꝝ vl̃ porticuũ vel atriorũ. vñ. Qui stat⁹ ĩ do. d. in. a. do. d. no. g Et artaxerxes ⁊c. Quemlt quõ iubente artaxerxe dicaꝫ domꝰ cõstructa: cũ statim subiũgit: eã regnãte adhuc dario fuisse cõpletã et dedicatã: nisi forte credendũ etiã artaxerxen misso auro ⁊ argento iussisse: vbi stãd minꝰ ĩ edificio vel ornatu tẽpli vel vasoꝝ cẽt cõpletuꝫ pficeret. Mã esdra illuc ꝓpẽrate scriptũ est q̃ idẽ rex cũ p̃ncipibꝰ vel cõsiliarijs suis plurimũ auri et argẽti ⁊ vasoꝝ miserit ad templum. b Mẽsis adar. Be. Cuiꝰ tertia die domꝰ cõpleta est: ipse ẽ martius quẽ scriptura duodecimũ iuxta cursũ lune solet appellare. Nec vacat a mysterio q̃ domꝰ dñi q̃ septimo mẽse ĩ edificio altaris cepta est: duodecimo mẽse est pfecta. Cepta est ei ĩ initio mẽsis septimi: q; oẽ bonũ qꝺ facimꝰ ꝓueniẽte gra spũssancti incipimꝰ: ⁊ eadẽ comitãte pficimꝰ. Cõpleta est aũt duodecimo mense ob significatiã pfectiõis q̃ ꝫ nũero cõtinet: maxime ꝓpter sũmã apostolorũ in quoꝝ fide et doctrina pficit ecclia. Jtẽ duodenarius pfectionẽ fidei ⁊ opatiõis significat: q; siue triq̃ ꝙ q̃ttuor siue quattuoꝝ ꝙ tria multiplices. xij. cõsũmabis. Tria aũt ad fidem ꝓpter cõfessionẽ sancte trinitatis referunt: q̃ttuor ad opꝰ bonũ ꝓpter quattuor principales vtutes: prudẽtiã: fortitudinẽ: tẽperantiã: ⁊ iusticiã. de q̃bus ꝺr: Sobrietatẽ eñ ⁊ prudẽtiã docet et iusticiã vt virtutẽ quibꝰ vtili⁹ nihil est in vita hoĩs. Recte q̃ ꝺ domꝰ dñi septimo septimo mẽse inchoata: duodecimo pfecta est et dedicata: q; mẽs electoꝝ gra spũssancti illustrat: vt ad pfectionẽ bone opationis pueniat cũ fide sancte trinitatis: sicq; letabũda dedicationẽ retributiõis expectat. Et qm̃ hec retributio future solẽnitatis in tpe vniuersalis resurrectiõis ⁊ in visiõe trinitatis pficit: recte domꝰ dñi nõ solũ duodecimo mẽse: tertia eiꝰ die cõpleta memorat: q; eĩ dñs die tertia resurrexit. resurrectio nra pot triduano numero signari: ꝺ q̃ ꝺr: Jn die ẽtia suscitabit nos Cepta est aũt edificatio templi anno primo cyri regis: ⁊ cõsũmata sexto anno dariꝰ: q̃ sũt anni fm chronicã. xlv. Cyrus ei regnauit annis. xxx. post quẽ cãbyses filiꝰ eius. viij. q̃ in hoc volumĩe

ꝯ sicut Josephus

a Et offerãt oblationes deo celi ⁊c. ex quo pz q̃ iste rex habebat fidẽ vniꝰ veri dei: nec tenebat ad legẽ mosaicã: cuz eẽt gẽtilis: vt frequẽter dictũ ẽ: sufficiebat ei gẽtilibꝰ ad salutẽ credere vnũ deũ. puideñ tẽ saluti hoĩm p modũ sibi cõgruũ: ⁊ in ꝫ articulo. puidentie cõtinet totũ xp̃i mysteriuz implicite. b Ame ꝯ. Hic ꝑ̃ tangit pena impedientiũ edificationẽ tẽpli. cũ dicit.

c At ois hõ q̃ hãc mutauerit iussionẽ: ponendo impedimentũ. d Tollat lignũ de domo ipsius: ad faciẽdũ pari bulũ in quo suspendat:

e Domꝰ aũt eiꝰ publicet. i. bona ipsius fisco regio applicent. f Deus aũt q̃ habitare fecit ⁊c. hoc dixit rex deuotus rogãs deũ celi vt p opio/tẽtiã suã ⁊ iusticiã puniat impedientes dictã edificationẽ: si aliq̃ tales surgerẽt quos nõ posset punire eo q̃ non essent sub sua prãte. g Igit thantannai. Hic ꝑ̃ describit mãdati regis executio: et primo circa hoc describit cõsũmatio templi: scõo dedicatio consũmati. ibi: Fuerũt aũt. Circa ꝓmũ ꝓmo ponit diligẽtia gẽtiliũ q̃ erat serui regꝫ. iõ subditur: b Scõm q̃ ꝑcepat dariꝰ rex ⁊c. ⁊ sic ptz ꝙ effectum qꝺ dictũ ẽ. s. s. q̃ isti nõ habebãt voluntatẽ impediẽdi opus dei: sed magis ꝓmouẽdi: declarata circa ꝫ regis voluntate. scõo ponit executio opis p iudeos cũ ꝺr: i Seniores aũt iudeoꝝ edificabãt: ꝓlixa inducẽdo ad opꝰ. k Juxta ꝓphetiã aggei ⁊c. q̃ ꝺdixerat opus nõ ĩpediri a persis.

l Jubente deo isrl. ꝙ aggeũ et zachariã ꝓphetas suos.

m Et iubẽte cyro: vt ꝺr. s. j. ca. n Et dario. vt ptz ĩ isto ca. o Et artaxerxe. dicit aũt Ba. Salo. q̃ iste artaxerxes idẽ est qꝺ dariꝰ. ꝫ vocatꝰ ẽ darius nole ꝓprio. artaxerxes aũt nole cõi regio. qz ꝺm ipm oẽs reges psaꝝ vocabant artaxerxes: sicut ꝺ oẽs res egypti pharaones: ⁊ romani cesares. Josephus xo dicit q̃ iste artaxerxes fuit filiꝰ darij vocat tñ euz xerxẽ: qz licet tẽpore patris tẽplũ fuerit cõpletũ: vt ꝺr in ꝫ ca. tñ aliq̃ q̃ ptinebãt ad ornatũ tẽpli iã edificati: ⁊ aliqua edificia circa templũ tpe suo fuerũt facta.

p Et cõple. do. dei istã vsq; ad diẽ tertiũ mẽsis adar: q̃ est xij. mẽsis apũd hebꝛeos: ⁊ partim cozrẽdet martio nr̃o: et partim februario: qz primus mensis eozum semp incipit a propinquioꝛi lunatione equinoctio vernali quod ẽ. xij. die martij siue sit ante equinoctium siue post: siue in ipso equinoctio.

& sicut Josephus autumat artaxerxes vocaꝝ: post quē magi qui illū interfecerūt anno vno: post ꝗs dari⁹ vsq; ad cōsūmationē ⁊ dedicationē tēpli ānis ser ꝗ fūt anni ꝺragitaq;nq; Querit aūt quō respoderūt in dei: ꝺraginta et ser annis edificatū est tēplū ꝟ ⁊c. Sed si hystoriā iosephi legim⁹ q̄ post ꝟsūmatione ⁊ dedicationē tēpli tres annos addit i q̄ꝫ⁹ ꝓbolus. i. circūposita tēplo munitionū cōstructio: ⁊ q̄ ꝺā alia q̄ re māserūt ꝓfecta fūt: videbim⁹: qz recte in edificatiōe tēpli. xlvj. annorū potuerit sūma cōputari: i q̄ꝫ⁹ eminētiora cūcta fuere cōpleta. Be. Tēplū ꝟo quāq; electā aīam significat ꝓpter inhabitātē i se spūs xp̄i: ⁊ eccliaz totā. i. ꝓgregationē oīm electox angelox et hoīm: etiā ipm corp⁹ xp̄i ꝺe ꝟgine natū exprimit sine pctō i mūꝺo cōuersātū morte solutū: ⁊ ꝺie tertia suscitatū: cui spāliter aptaꝰ q. xlvj. annis edificatū ꝟ: Aiunt ei phisici q ꝟ ꝺiex numero corp⁹ hūanū i vtero a tpe cōceptiōis vsq; ad pfecta mēbrox liniamēta crescat. Et decebat vt dom⁹ q̄ corp⁹ dñicū significabat eo annox nūero in hierl̄m cōderet: quo dñi corp⁹ i vtero virginis erat oreandū. Virgo eñ hierusalē. i. ciuitas regis magni vt visio illi⁹ pacis noīaꝰ. de q̄ ꝟ: Ipse est pax nr̄a q̄ fecit vtraq; vnū. Sicut etiā illud: Hostiū aūt lateris mediꝭ in parte erat dom⁹ dñi dextre: ⁊ p cocleā ascēdebaꝰ i superi⁹ cenaculū: ⁊ a superiore i tertiū: spāliter corpus xp̄i figurauit. de quo ꝟ: Un⁹ militū lancea lat⁹ ei⁹ aperuit ⁊c. Hostiū eñ lateris mediꝭ in pte erat dom⁹ dextre. i. ab orientali angulo lateris meridiani incipiēs: ⁊ p interiora eiusdē lateris occulto itinere paulatim ad altiora cenaculox ꝺducēs: qz xp̄s iamnā nobis salutis in dextro latere suo voluit aperiri: p cui⁹ sacrata abluti ⁊ sāctificati introcam⁹ altiorē aulā regni celestis. Ascēdim⁹ eñ p qstiū mediꝭ lateris in superi⁹ cenaculū qñ p aquā baptismi ⁊ poculū dñici calicis ꝟsecrati: ab hac terrestri cōsecratiōe ad celestiū aulā vitā ꝓuenim⁹. A supiore ꝗꝫ in tertiū penetram⁹ cū beatitudinē aīarū etiā corpoꝝ immortaliū ꝓceptione cumulam⁹. a Fecerūt aūt. Merito gauꝺēt filij trāsmigrationis q̄ captiuitatē euaserūt: ⁊ ꝺomū ꝺei edificare meruerūt: ⁊ quasi ꝺeuoti ꝺeo famuli in ꝺedicatiōe ꝺom⁹ ei⁹ hostias offerūt: ⁊ quasi fraternitat⁹ amatores ꝓ petō toti⁹ isr̄l vbicunq; essent rogantes eis ꝺeū fieri ꝓpitiū et eos vel inter hostes custoꝺire: vel ad patriā reuocare. Recte aūt ꝺedicatur tēplū a sacerꝺotib⁹ et leuitis et reliq̄s filioꝝ trāsmigrationis in gauꝺio: qz correptis peccatoribus⁹ fit gauꝺiū in celo corā angelis ꝺei et magistris q̄ ꝓ eox salute laboraueruṫ: ⁊ oībus q̄ ꝺe cōfusione peccatox ad virtutū arcē terrā. s. ꝓmissiōis mēte ⁊ opere trāsmigrarūt. Sacerꝺotes g̃ ⁊ leuite ⁊ oīs ꝓlus in ꝺedicatione restaurate dom⁹ gauꝺēt: qz oēs ordines ecclesie recōciliatis ꝓ penitētiā peccatoribus⁹ gauꝺent. b Et obtulerūt. Offerūt i ꝺedicatione hostias: cū p errātium cōuersione ꝺeo grās agunt: cū multi cōspecta ꝺeuotione eoꝝ: ad maiora se virtutū opa accingūt: ne sint segniores eis in operā ꝺo: q̄ꝫ⁹ innocētiores fuerūt min⁹ peccā ꝺo. Multi etiā q̄ in fide p̄esse rūt: feruētiora nouitioꝝ studia emulanṫ. c Hircos ca. Mirci in hac vita offerunṫ ꝓ petō: cū electi ꝺeo supplicāt vt liberētur a peccatis: offerunṫ i futuro: cū grās agūt q̄ liberati sunt: ideoq; misericoꝝꝺias ꝺñi ineternū cātabūt: qz semp miseros se fuisse ⁊ ꝺono ei⁹ liberatos esse memorabūt. ꝺ Pro peccato Pro peccato etiā tot⁹ isr̄l offerūt: qz oportet sic eos q̄ nobiscū sūt bonis fauere: sic illoꝝ bona imitāꝺo nr̄a facere: vt etiā ꝓ statu toti⁹ eccl̄e ꝺñm ꝺeprecemur. Unde in oratione ꝺñica nemo sibi specialiter aliquiꝺ petit: sed omnibus qui eundē patrē habent in celis. Itē edificato tēplo: ꝺedicatio sequit: cū cōpleta in fine seculi summa electox ꝓueniet ad gratiā celestiū ꝑmioꝝ in qua hostie offerunṫ: ꝺe quib⁹ eaꝺē ꝺom⁹. i. ecclesia post captiuitatē mortalis erūne reedificata ꝓ gloriā immortalitatis ꝺicit: Dirupisti ꝺñe vincula mea ti. sa. ho. lau. Et qz offerūtur nō solū ꝓ ꝺonis virtutū: sed ⁊ ꝓ mūꝺanis sordib⁹ vitioꝝ ꝺñi post vitulos arietes ⁊ agnos: birci ꝓ petō toti⁹ isr̄l offerūtur: gratia eñ ꝺe qua virtutū bñficia cōfert: etiā scelera aufert nec i ꝺomo ꝺei habet pelagi⁹ locū q̄ se fuosq; ꝓsuaꝺebat libertate arbitrij vel liberari a malis vel cōfirmari posse in bonis

Et statuerūt

a Fecerūt aūt filij isr̄l sacerꝺotes ⁊ a† leuite ⁊ reliq̄ filioꝝ trāsmigratiōnis ꝺedicationē ꝺom⁹ ꝺei i gauꝺio: ⁊ obtulerunt in ꝺedicatione b † ꝺom⁹ ꝺei vitulos centū: arietes ducētos: agnos ꝺcringētos. hircos capraꝝ ꝓ pctō toti⁹ isr̄l ꝺuoꝺecim iuxta numeꝝ tribuuꝝ isr̄l. c Et statuerūt sacerꝺotes i ordinibus suis et leuitas in vicib⁹ suis sup opa ꝺei hierl̄m: sicut scriptuꝝ d est in libro moysi. Fecerūt autez filij trāsmigrationis pasca quartaꝺecima ꝺie mensis primi. Purificati eñ fuerant sacerꝺotes et e et leuitę quasi vnus: omnes mū

a† i q̄ꝫ⁹ ois cet⁹ vtrinsq; grad⁹. p. xviij. partes erat ꝺistribut⁹: ita vt vnusq;q; ordo vice sue hebꝺomaꝺis p octanos ꝺies. s. a sabbato vsq; ad sabbatā i tē plo ministraret: ⁊ post. xviij. hebꝺomadas a tēpli liber officijs cur̄ ꝓpter rei ageret: vt verba ꝺieꝝ narrāt. Mā ⁊ in circūitu interioris sacrarij iā fecerāt portic⁹ tēpli in quarū ianuis q vices obseruabant leuite sicut ibi ꝺicit: b † Quod vero ait: sicut scriptū est in libro moysi nō ad vices leuita ⁊ sed ad opa ꝺei ptinet. Moyses ei scripsit. q̄ꝺ sacerꝺotes: quiꝺ leuite in ꝺomo ꝺei c† operarent. Uices vero leuitax ⁊ ordines sacerꝺotū p sortes. xviij. nō moyses sed ꝺauiꝺ rex cū ꝓphetis sacerꝺotibus et leuitis sui tp̄is ꝺescripsit. Et nūc quoq; edificata et ꝺedicata eccl̄a p regenerationē nouox in fiꝺe ꝓlox statui ꝺecet sacerꝺotes ⁊ leuitas in ordinib⁹ suis ⁊ vicib⁹ suis qui sunt sup opa ꝺei: vt nō solū sacramētis fiꝺei inniteṅ populi: ꝟ exemplis ⁊ eruꝺitiōe precedentiū instox ad agēda q̄ ꝺei sunt accingank: ⁊ b nō ꝓ ea ꝓtu humani ingenij: sed sicut scriptū est in libro moysi: cui cōsonat illuꝺ euāgelij. Euntes ꝺocete oēs. g. bap. e. ⁊c. ꝺocētes eos seruare oīa māꝺata ꝺei. Nō eñ auꝺitores nostra ꝓua (sed ea que legis et euāgelij sunt) māꝺata ꝺocere ꝺebem⁹: sī ad ꝓmia ꝺñi vna cū eis ꝓuenire curam⁹. g Fecerūt aūt pa. Jꝺeo spāliter edificata et ꝺedicata ꝺomo ꝺñi celebratio pasce memorāt: cū nulli ꝺubiū esset tā religiosos pasca suo tēpore celebrare: vt mystice insinuarē hāc e summā ꝓfectiōis: quz ꝑteritis oībus mūꝺi illecebris tota semp intētione mētis alteri⁹ vite meꝺitamur ingressū. Pasca eñ trāsitus interp̄tat qz filij isr̄l in eo p ꝺimolationē agni de egyptiaca seruitute ad libertatē trāsierūt: vel ip̄e agn⁹. i. xp̄s ꝓ nobis immolat⁹ trāsiuit ex b mūꝺo ad patrē: qꝺ imitamur cū ab ifimis voluptatib⁹ ad celestia querēꝺa trāsim⁹: ⁊ vere pficim⁹ cuz a carnis ergastulo soluti celeste regnū intram⁹. Bed. Quare de pasca post edificatā ꝺomū referk: cū p ꝺictū sit q̄ a primo ꝺie aduēt⁹ eox in hierl̄m in cūctis solēnitatib⁹ ꝺñi legitimas hostias ⁊ holocausta offerrēt: nisi vt innuerek q̄ edificatione tēpli eaꝺē qua inceperūt: mētis ꝺeuotiōe cōpleuerūt. Ibi eñ ꝺictū est qz cōgregat⁹ est ꝓphus quasi vir vn⁹ ⁊ surrexit iosue et fratres ei⁹: et edificauerūt altare vt ꝺimolarēt in eo holocausta: ⁊ nūc ꝺedicato tēplo instāte anno. xlvj. eaꝺē pietas religionis olim mētib⁹ inesse memorak cū ꝺicik purificatos fuisse sacerꝺotes et leuitas q̄s vnū oēs mūꝺos aꝺ imolāꝺū pasca. Que eñ in hac vita maior pōt esse pfectio q̄ mūꝺe multitudinis vnitas: multa eñ sacerꝺotū multa leuitax erāt milia: sed oēs purificati ⁊ mūꝺi aꝺ celebranꝺū pasca: corꝺe vno et aīa vna: nec ꝺispar i ꝓlo vnitas: cū ꝺicit aꝺ imolanꝺū pasca vniuersis filijs trāsmigratiōis ⁊ fratrib⁹ suis sacerꝺotib⁹ ⁊ sibi statimq; inferk. Et comeꝺerūt filij isr̄l ⁊c. Omnibus ergo immolatū est pasca. oēs comeꝺerūt: nō solum qui reuersi fuerant ꝺe captiuitate: sed et oēs qui alicubi antea cōstituti seꝑrauerūt se eo tpe aꝺ eos. Q̄ꝺ etiā ꝺe pseuꝺtis intelligi pōt: q̄ natura gētiles i ritū eoꝝ conuersi sunt circūcisione ꝟ hostijs purificati: vt ꝺigni essent participatione sacramēti salutaris

Ruscę alias

Nico. de lyra

a Fecerūt autem. Hic cōsequenter ꝺescribit templi edificati ꝺedicatio et patet littera vsq; ibi: b Sicut scriptum est in libro moysi hoc nō referk aꝺ ordines sacerꝺotū ⁊ vices leuitarū quoꝺ ꝺauiꝺ instituit: vt habek. i. Paral. sed aꝺ officia sacerꝺotum et leuitax. ꝺe quibus habet Leui. xxiij.
c Fecerūt aūt fi. trāsl. i. filij israel qui venerāt ꝺe trāsmigratione. ꝺ Pasca quartaꝺecima ꝺie mēsis ꝑmi: sm qꝺ ꝓcipitur Exo. xij. e Quasi vnus. i. totaliter ⁊ pfecte.

Et cōuerterūt

Ruscę alias (ni fallor) ex quo egressi ꝺe egypto tante ꝺeuotionis cū sacerꝺotib⁹ ⁊ leuitis magistris. s. suis fuisse reperiunk: sed hec ꝺeuotio castigatiō e ꝺiuina facta est: qz ꝓ pctis hostib⁹ traꝺiti: sed penitētia ⁊ ꝓfessione liberati sūt ꝺeo meli⁹ seruituri. Uiꝺem⁹ quoq; illos q̄ templū corꝑis sui peccā ꝺo ꝓphanauerunt: ⁊ ꝑ ꝺiabolo captinati sunt: p penitētiā redijsse quib⁹ māsionē in se ꝺño reparārēt. Notā ꝺū ei q̄ salomō pri⁹ tē plū maxima pace regni bꝛeui tpe ⁊ nullo contraꝺicente pfecit. Destructū aūt ꝓpter peccata filij trāsmigratiōis magna cōpunctione corꝺis lōgo insistētes laboꝛi: ⁊ sepe ab inimicis retarꝺati: tā ꝺe etiā ꝺiuinit⁹ aꝺiuti restauraṫ. Facile est ei q̄ cūctis cōuersum ꝺiabolo reꝺūt

gra volumina q̄ quondā in ꝓlo israel habebant intacta reliquit: ideo eoꝝ nihil aliud q̄ nois memoria habet: vt est illud in libro numeroꝝ: vñ & i libro belloꝝ dñi ⁊ in Josue: Nonne hec scripta sunt in libro iustoꝝ. In regū q̄ ⁊ Parali. voluminibꝰ memorant libri historici, ꝓphetaꝝ: abie sylonitę: ⁊ semeie: adonō nostri libertate arbitrij: ꝑ inspiratiōe supne lucis fit: vt audito euangelio ecclesie mēbris incorporemur. pulcerq̄ ⁊ salubris i ecclesia mos ⁊ doctrina patrū inoleuit: vt ⁊ bis q̄ catheciçant quattuor euāgelios sacramētū explanet: ⁊ recitet i ordio. Itē prima die mēsis q̄nti venit cū bis q̄ liberati erāt ab hostibꝰ in hierlim: qz dū cōpleris q̄rta oratiōe ꝓcepti celeste regnū ingredimur: q̄si nouū mēsis initiū celebrabimꝰ qz noue iā lucis gaudia i sole iusticie cernimꝰ velut post quattuor mēses iuncide actiōis q̄s in via pegrinꝰ: q̄ntum mēsem ppetue remuneratiōis in lucem patrie celestis agimꝰ. ¶ Bed. Primo mēse cepit esdras ascēdere de babylone. ⁊. v. cū filijs trāsmigratiōis venit i hierlim. Quattuor enī mēses iter de babylonia in hierlim cōplet: qz p quattuor libros euāgelij fidē ⁊ sacramēta veritatis discimꝰ: q̄b̄ de captiuitate diaboli dño duce erepti ad libertatē filioꝝ dei ascēdimꝰ: ⁊ in eisdē libris ꝑceptа cōtinenť operū quoꝝ q̄si gressibꝰ quotidianis ad supna ꝓmissa veniam. c Iuxta manū dei. Cōfirmat. s. gra ⁊ ꝓtectione diuina q̄ ꝓspere cepta ꝑficeret. Sic ⁊ rpo: qz deꝰ erat i rpo mūdū recōciliās sibi: manꝰ q̄s dei sup eiꝰ humanitatē fuit: qua in passione exaltať: ⁊ ad mēnia supne ciuitať ascēdit: ⁊ fidelibꝰ suis iter patefecit.

d Esdras aūt ⁊c. Magna virtus bominis parare coꝝ suū ad obsequiū diuine volūtatis: ⁊ dicere posse. Parate coꝝ meū deꝰ: paratū coꝝ meū ⁊c.

¶ Bed. Christꝰ q̄s parauit coꝝ suū vt inuestigaret legē dñi: qz talē sibi boiem quē suscipe diuinitꝰ ꝓuidit: q̄ nō solū sine pctō: sed etiā plenꝰ eēt gratia ⁊ veritate: q̄ nulla sibi repugnāte lege peccati legē dei absq̄ vlla mētis vel carnis q̄dictione seruaret. vñ: In capite libri scriptū est de me ⁊c. Itē dñs inuestigauit legē dei: qz abiectis phariseoꝝ traditionibꝰ scriptura sanctā mystice intelligere docuit: ⁊ decreta euāgelij que attulit magis perfecta ⁊ deo acceptа q̄s ea que per moysen ꝓmiserat ostendit: Unde audistis qz dictum est antiquis: Diliges amicum tuū. ⁊. o. h. i. ę. Ego aūt vobis dico: Diligite inimicos vros ⁊c. e Artaxerxes rex. Artaxerxes q̄ deuota mēte tēplū ⁊ sacerdotes dñi venerať: eiq̄ famulať: christianos principes: sicut ⁊ dariꝰ significat. Nec mirū si successores cyri q̄ tēplū et ciuitatē fecerūt edificari q̄ seruos eiꝰ ac legē dilexerūt atq̄ inuenerunt: christianos reges figurāt: cū ipe dñs ꝑ ꝓphetā cyrū significare filiū suū dixit: ⁊ eiꝰ noīe illū bonorificauerit. dicēs: Hec dicit dñs christo meo cyro.

¶ A me decretū. Quia ad regē puenerat fama diuine virtutis q̄ illē incēsam a chaldeis legē (eisdē q̄bꝰ ꝑpus ꝓpijs sermonibus q̄ sup altare ponunť emi possint: qz talia cū audimꝰ mirari q̄ dē velut diuina debeamꝰ: sed quasi possibilia imitari nō valemus.

i Vasa quoq̄ q̄ dank. Verus esdras vasa misceie q̄ sibi traduntur ab hominibus in cōspectu patris in supnā hierlim tradit. De quibus dicit: Quo poterit quisq̄ intrare in domū fortis et vasa eius diripere nisi ꝓius alligauerit fortē. fortis eī erat rex babylonis. i. diabolus: sed victꝰ et ligatus a dño ea q̄ iniuste possidebat vasa. i. electoꝝ coꝛda amisit: neq̄ auferenti et ad supnā ciuitatez cuiꝰ erāt ꝓpria reducenti cōtradicere potuit. k Et a me. Principes christiani subiectis suis imperāt: vt quicquid petierit christus pōtifex noster absq̄ mora tribuant nihil oīno retractantes. dent aut i ꝓfessiōe vere fidei: frumētū i ostēsione bone operatiōis: vinū i feruore dilectiōis: oleū i hilaritate misceie: ⁊ bꝰ oīa sub cēnario nūero sacerdoti magno ⁊ scribe legis dei celi dari iubenť id ē rpo q̄ celestia nobis mādata a ꝑre deferēs: celestia obedientibꝰ i domo pris ꝓmia ꝓmisit. Cētenariꝰ enī q̄ i cōputo digitoꝝ a leua trāsit i dextrā: ea q̄ in dextra indicis. i. vita eterna sūt gaudia designat. Talētū aūt triplicē mēsure tradit: minimū libraꝝ. l. medium libraꝝ. l. rij. sūmus libraꝝ. c. xx. chorus. xxx. modij batos q̄ ⁊ epha decima ꝑs chori. i. tres modij. l Sal xo. Be. Sal sapientiā significat: ⁊ ide cōi locutiōe bebetes insulsi vocanť. Sz iterest cuiusmodi sit sal: nā ⁊ dñs p legē oī sacrificio sal offerri ꝓcepit: ⁊ i euāgelio dicit: Habete sal i vob: ⁊ pacē habete iter vos. Nec tñ frustra dō i valle salinarū idumeos ꝑcussisse legiť: qz. i. sal celeste sapie q̄ initianť catheciçmini i cūctę operū nroꝝ sacrificijs offerre iubemur. Salinā xo vallū cū icolis suis ꝑcutit dō: qz infirmā ⁊ mūdanā sapiam cū sectatoribꝰ suis rpo destruit: vñ bñ ꝓcipit sal absq̄ mēsura tribui diligēter i domo dei celi: qz necesse ē vt q̄cūq̄ sapie q̄s habet totū bꝰ in obsequiū dei exhibeat. Recolēdū xo q superiꝰ dixerūt samaritani scribētes ad alterū artaxerxen: qz memores salis qđ i palatio comederāt tolerare nō poterāt templū

¶ Et dedit ei rex ꝑm manum dñi dei eiꝰ bonā sup eū omnē petitionem

a ¶ ꝓlepsis nā in sequētibus quō venerint ⁊ ex ercitū congregauerint plenius scribit.

a nē eiꝰ. Et ascēderūt de filijs israel ⁊ de filijs sacerdotū: ⁊ de filijs leuitarū: ⁊ de cātorib⁹: ⁊ ō ianitoribus: ⁊ de nathinneis i hierlim anno septimo artaxerxis regis: ⁊ venerūt in hierlim mēse quinto: ipse est annꝰ septimꝰ regis. Quia i primo die mēsis primi cepit ascēdere de babylone: ⁊ in primo die mēsis quinti venit i hierlim iuxta

a ¶ adiutor.

b manū dei sui bonā sup se. Esdras aūt parauit coꝝ suū vt inuestiga

a ¶ quā fiāma cōsūpserat. b ¶ cepit icūs facere et docere.

ret lēgē dñi ⁊ faceret ⁊ doceret in israꝫ ꝓceptū ⁊ iudiciuꝫ. Hoc est aūt exemplar epistolę edicti: qđ dedit rex artaxerxes esdrę sacerdoti

a ¶ doctrina. ¶ exemplo.

scribe erudito in sermonibꝰ ⁊ ꝓceptis dñi: ⁊ cerimonijs eiꝰ in israꝫ.

¶ oratoꝛ.

Artaxerxes rex regū esdrę sacerdoti scribe legis dei celi doctissimo:

a ¶ ad distinctiōez ⁊. s. illoꝝ quos de hoibus moꝛtuis aut cerre de nullis instructos nouerat.

¶ Hico. de lyra

uit: ⁊ qz nouas lras inuenit q̄bꝰ ꝛba hebraica expediťꝰ ⁊ melius scribunť: ⁊ sic oñdit eiꝰ cōditio q̄stū ad sciam. a Et dedit ei rex. i. petitiōes suas cōcessit. b Scōm ma. dñi dei eiꝰ bonā sup eū: qz bꝰ factū ē magis ex dei bonitate: q̄ esdre idoneitate. c Et ascēderūt de filijs israꝫ: de hierlim est in altiori situ q̄ regio babylonis vñ recesserūt. d Esdras aūt parauit coꝝ suū. i. totā attentionē suā posuit. e Ut inuestigaret legē dñi: eā reparādo. f Et faceret. eā ope adimplēdo. g Et doceret in israꝫ. Hic est debitꝰ ꝓcessus doctoris: sicut ie sus cepit facere et docere: vt habeť Actuū. j. h ¶ Preceptum: q̄tum ad moralia. i Et iudicium: q̄tū ad iudicialia. dicit aūt hic Ra. Sa. Magistri dixerunt q̄ iste esdras ipse est malachias qui in duodecim ꝓphetis vltimus ponitur. k Hoc est aūt exemplar epistole edicti. Hic cōsequēter describit legatiōis forma. cum subdit: l Artaxerxes rex regum: qz plures reges habebat sub se. ⁊ in hoc apparet delegātis auctoritas. m Esdre sacerdoti scribe legis dei celi doctissimo: in quo apparet legati idoneitas.

Ut cuicūq̄

a mo: salutē. A me decretū est b vt cuicūq̄ placuerit i regno meo de populo israel: et de sacerdotibus eius ⁊ de leuitis ire in hierusalē tecum vadat. A facie eīm regis et septem consiliatorū eiꝰ missus es vt visites iudeā et hierusalem in lege dei tui q̄e est

a ¶ nō solū i lingua: qz cepit iesus fa. ⁊ do.

f in manū tua: ⁊ vt feras argentum ⁊ aurū qđ rex ⁊ cōsiliatores eiꝰ sponte obtulerūt deo israꝫ: cuiꝰ in hierusalē tabernaculū ē. Et omne argentū et aurū quodcūq̄ inueneris in vniuersa ꝓuincia babylonis: ⁊ populus offer

a ¶ nota nōnullos sacerdotes i babylonia cū residuis ꝓpli remāsisse.

re voluerit: ⁊ de sacerdotibꝰ qui sponte obtulerint domui dei sui q̄e est in hierusalem

a ¶ hac de causa dara est pecunia.

libere accipe: ⁊ studiose eme de hac pecunia vitulos arietes: agnos ⁊ sacrificia ⁊ libamina eorum: ⁊ offer ea sup altare tēpli dei vestri qđ est in hierlim. Sed ⁊ si quid tibi ⁊ fratribꝰ tuis placuerit de reliquo argēto et auro vt facias iuxta volūtatem dei

a ¶ electoꝝ coꝛda.

i vestri facite. Vasa quoq̄ q̄ dank tibi i ministeriū domꝰ dei tui: trade in conspectu dei in hierusalem. Sed et cętera quibus opus fuerit in domo dei tui quantumcunq̄ necesse est vt expendas: dabis de thesauro et fisco

k regis ⁊ a me. Ego artaxerxes rex statui atq̄ decreui omnibus custodibus arcę publicę quę sunt trans flumen: vt quodcunq̄ petierit a vobis esdras sacerdos scriba legis dei celi absq̄ mora detis vsq̄ ad argentі talenta centum: ⁊ vsq̄ ad frumenti chori centum: et vsq̄ ad vini batos centum: et vsq̄ ad batos olei centum: sal vero absq̄ mēsura. Omne quod

a ¶ Ut cuicunq̄ pla. ⁊c. i. nullum coegit ad redeūdū: ꝑ oēs licētiauit. b ¶ A facie eīm regis. i. a ꝑsentia eiꝰ ⁊ ordinatione.

c ¶ Et septē cōsi. ⁊c. scientiū leges ⁊ iura maioruꝫ: vt habeť in libro Hester ⁊ semp assistebāt regi: ne aliquid indecēs faceret ex defectu consilij. d ¶ In lege dei tui que ē i manu tua: id ē quam habes in ꝓmptu: vt ꝑ ea ꝓdictis. e ¶ Et feras argentū et aurū: ex dono reg̃ ex donis ꝑncipū ⁊ etiā populariū: siue sint gentiles: qñ audita virtute dei multi gentiliū miserūt munera ad tēplū siue iudei: ⁊ plures de illis noluerunt recedere de babylone detenti vxoꝛū suaꝝ ⁊ filioꝝ ⁊ bonoꝝ ꝛpaliū amoꝛe: tū miserūt munera. f ¶ Et sacrificia: q̄ fiebāt de animalibus vel aridis. g ¶ Et libamina: que fiebāt de liquidis. s. vino et oleo.

h ¶ Dabis ō thesauro et fisco regis. i. de pecunia cōllecta ⁊ colligēda a ꝑplo babilōne trans flumen ꝑ ministros regis ad hoc statutos: q̄bus rex ꝓcepit vt talia expedirent esdre sacerdoti: ideo subdit: Decreui omnibus custodibꝰ arce publice ⁊c.

i ¶ Et vsq̄ ad ⁊c. choꝛos cōtinet. xxx. modios: ⁊ ē tertia ꝑs oneris vniꝰ cameli.

k ¶ Et vsq̄ ad vi. ⁊c. datus est mēsura oīnēs q̄nq̄ gita sectarios hebraicos ꝛm Isidoꝛ. xvj. ethymo. sūt tñ valde parui vt dixi diffusiꝰ iij. Reg. vij. ca.

l ¶ Sal xo absq̄ ⁊c. qz i oī sacrificio ponebať sal.

ꝛ ciuitatē dei ꝟtra vtilitatē eiꝰ edificari. Hic ãt artaxerxes iubet oībꝰ arce publice custodiri bꝰ vt inter cetera sal inquãtuꝫ opus sit tribuant in domo dei: ibi eñ cognoscik q hereticꝰ ad impugnãdã ecclesiã fraudulẽto hũane sapiẽtie gustu animãtur. Hic ãũt q cõuersi ad fidez sapiẽtes ipam p disciplinã secularis sapiẽtie aduuãt: dũ p eã aduersarios expugnãt.

a Tobis q̃z. Hoc priuilegio ostẽdit q cetera plebs filioꝝ israel ad patriã puenies tributa regis pẽdebat: qõ discreta ꝓuisione rex fecisse cognoscik: vt q̃ diuino seruitio superant: occupati a suo famulatu essent liberi: ꝛ q̃ in terra nihil ꝓuiũ possi debãt: sed ex decimis populi vebãt: nemo ex eis tributũ exigeret. His oībꝰ ꝓbak nõ soluz dilexisse: sed etiã optime didicisse q̃ diuine seruitutis posceret cultꝰ. b Tu aũt ꝛc. Bed. Repetit rex q̃ supra dixerat ꝛ veritatẽ quã cognouit iterato sermone cõfirmat. Supra eñ ait i manu esdre esse: qz lex dei sapientia est. vñ: Os iusti meditabit sapiaz: ꝛ lingua eiꝰ lo. iu. lex ꝺ eiꝰ in coz. i. Et iustꝰ i mãu sua legẽ dei ꝛ sapiam habet: dũ in oībꝰ q̃ agit ꝛ loquik memorẽ se diuine volũtatis ostẽdit. Mystice aũt dñs noster habet sapiẽtiã in manu sua: ipe est ei dei ẋtus et dei sapia. Cõstituit iudices. i. ꝓlides ecclesiaꝫ: q̃ eñ voluntatẽ eiꝰ iudicẽt oĩa: ꝛ indoctꝰ ꝓ ozbẽ fidẽ ꝓdicẽt: ꝛ oĩs q̃ decreta cõtenit legis illiꝰ vel ꝓsenti pena vel futura in ꝛta modũ peccati sui puniek. In his artaxerxes expressit q̃d futuri tẽꝓoꝛ christianis deuotionis: haberẽt: q̃d ve erga fidẽ veritatis agerẽt reges. Possumus esdre ꝓsonã etiam ad quẽlibet doctoꝛẽ ecclie referre: q̃dꝰ sepe reges et principes lr̃as ꝓ statu fideliũ miserũt. c Et ego cõfortatꝰ. Sic quisq̃ ad alios cõgregãdos idoneꝰ ꝓ doctrinã suam efficik debitus ꝓ gratiã dei cõtra omnia que sanctũ opus impediunt mente roborank.

Capitulum. VIII

d h Ji sunt ergo principes familiariuꝫ. Diligenter principes qui secum de babylone ascenderunt enumerat ꝛ genealogiã eoꝝ explicat: numerũ quoq̃ illoꝝ adiũgit qui ad mille. cccc. ꝛ lx. puenit innuens: quia eoꝝ ꝺ cõfusione mũdi ascẽdũt in libꝛo vite scripta sunt: sed doctoꝛes. i. principes familiarũ populi dei quantũ animarũ dño acquirunt: tantum augmẽta perpetue remunerationis accipiũt. Unde seruo dicenti: mna tua decẽ mnas acquisiuit. Respõdeꝛ et tu esto super. x. ci. i. ex eoꝝ vita quos docuisti glorioſioꝛ eris in regno dei.

Cõgregaui

ad ritum dei celi pertinet tribuak diligenk i domo dei celi: ne forte iraſcaꝫ ꝺ regnũ regis ꝛ filiorũ eiꝰ. Tobis q̃z notũ facimꝰ de vniuersis sacerdotibꝰ ꝛ leuitis cãtoribꝰ ꝛ ianitoribꝰ nathinneis ꝛ ministris domꝰ dei huius vt vectigal ꝛ tributũ ꝛ annonas nõ habeatis potestatẽ imponẽdi supa ꝑ paꝛẽter exprimit artaxerxes q̃d reges rẽporib̃ christianis haberẽt de uortionis: quidve erga fidẽ veritatis omnibus agerent.

b c d e b eos. Tu aũtẽ esdra scõm sapiẽtiã dei tui q̃ est i manu tua: cõstitue iudices f ꝛ ꝓlides vt iudicẽt omni populo q̃ est trãs flumẽ his videlicet q̃ nouerũt legẽ dei tui: sed ꝛ imperitos docete libere. Et omnis q̃ nõ fecerit legez dei s tui: ꝛ legẽ regis diligenter iudiciũ erit de eo siue i mortẽ: siue in exiliũ: siue in cõdẽnationẽ substãtie eius: vel certe in carcerẽ. Et dixit esdras scriba.

a ꝑ Esdras accepta epla in dei laudẽ prupit. ꝑ nõ ẽ dubitãdũ dicta regis sancta esse ꝛ mystica q̃ ꝓpheta ei diuinitus inspirata ꝓfirmat: a quo etiã domũ dei glorificatã manifestat.

Benedictus dominꝰ deꝰ n patrũ nostrorum qui dedit hoc in corde regis vt o glorificaret domũ domini p que est in hierlm: ꝛ in me inclinauit misericorꝺiam suam: coz̃ã rege et consiliatoꝛibus eiꝰ: ꝛ vniuersis principibus regis potentibus. Et ego con q ꝛ a ꝑ poꝛestate scz qua oĩa operaꝫ.

fortatus mãu dñi dei r mei que erat in me: congregaui ꝺ isrl̃ ꝓcipes q̃ s ascẽderãt mecũ. La. VIII

d h Ji sunt ergo ꝓncipes familiarũ ꝛ genealogia eorum qui ascenderunt mecum in regno artaxerxis regis de babylone. De filiꝫ phinees: gerson: De v filiꝫ ithamar daniel. De x filiꝫ dauid attus. De fi-

a M Re forte iraſcaꝫ ꝟtra regnũ regis. sciebat eñ q̃ potẽtia regni sui depẽdebat a volũtate dei. b Aut vectigal. i. censum de reb̃ q̃ ponꝛant. c Et tributũ: qõ a ꝙsonis capitaneis soluik. d Et annonas. i. victũ q̃ stodibꝰ terre ꝓbebak. e Nõ ha. po. iponẽdi sup eos psone eñ deseruiẽtes cultui diuino ꝛ vacantes studio debẽt eẽ a talibꝰ ĩmunes. f Cõstitue iudices ꝛ ꝓlides id est si aliq̃ sint insufficiẽtes ad iudicãdũ amoue eos ꝛ institue alios sufficiẽtiores. g Et oĩs q̃ nõ fecerit legẽ dei tui: cõtũ ad iudeos q̃ ad ipam tenebant.

h Et legẽ re. i. mãdatũ eiꝰ qꝺ habet vim legꝭ cõtũ ad gẽtiles et iudeos: qz vtriq̃ crãt ei subiecti. i Judiciũ erit de eo. i. punitio. k Siue in mortẽ. s. corporalem.

l Siue in exiliũ: qꝺ est mors ciuilis. m Siue in cõdẽnationẽ substantie eiꝰ: qz ꝑm quãtitatẽ delicti debet pena mẽsurari. n Benedictus dominus deꝰ pa. no. Hic cõsequenter ponik gratiaꝝ actio: ꝛ in aliquibus libris ꝓmittik. Et dixit esdras scriba: sed non est in hebꝛeo nec est de textu sed subintelligik: ꝓpter quod alii qui doctoꝛes apposuerũt in libꝛis suis ꝓ modum glose cut ꝛ in plurib̃ aliꝭ locis simile factũ est. o Qui dedit hoc in corde regis: totũ eñ bñficiũ a rege imperatũ deo attribuit rãq̃ gratꝰ. p Et glorificaret domũ dñi: magnis muneribꝰ et priuilegiis cõcessis ibidẽ ministrãtibꝰ: vt ꝓ ꝓ dicta. q Et ego ꝓfortatꝰ ma. dñi id est eiꝰ directione. r Cõgregaui de isrl̃ ꝓncipes. i. capitaneos vel principales domoꝝ. s Qui ascenderũt mecũ: vt tractarent adinuicẽ de ptinẽtibꝰ ad meaz ꝓcessum.

La. VII

Moraliter. † Post hec aũt ꝛba i regno artaxerxis ꝛc. Artaxerxes ĩmẽ in filẽtio tẽtans interptat: ꝛ iõ ꝓ ipm ihesus xps significatꝰ. de quo ꝺ: Luce. j. Jumẽ ad reuelationẽ gentiũ ꝛc. Ipse etiã ẽ rex regũ sicut ꝛ de artaxerxe dicit infra in ꝺ capꝰo. Ipse etiã tentat nõ vt aliq̃ sibi de nouo innotescat sed aliꝭ. Tentat etiã i silẽtio: qz tentatꝰ ab eo ignorat q̃ ab eo tentek nisi sibi diuinit̃ reuelet. Jgitur ꝓ regnũ artaxerxis ecclia q̃ regnũ xpi ꝺ bñ signifikaꝫ. † Esdras filiꝰ saraie ꝛc. Jder esdrã q̃ adiutoꝛ interptaꝫ bonꝰ doctoꝛ vel ꝓdicatoꝛ significaꝫ. Ũ. j. Corinth. iij. Paulus doctoꝛ getiũ ꝛ ꝓdicatoꝛ dicit de se ꝛ sibi silib̃. Dei adiutoꝛes sumꝰ. Jgik in regno artaxerxis esdras tanq̃ legatꝰ a rege mittik: cũ ad docẽdũ populũ doctoꝛ vel ꝓdicatoꝛ a xpo vel eiꝰ vicario destinatur cuiꝰ aũt cõditiõis esse debeat subdik: † Et ipe scriba velꝺ in lege. s. dñi. i. studiosus debet esse in scripturis veteris ac noui testamẽti. iõ sequik: † Esdras aũt parauit coꝛ suũ vt inuesti. ꝛc. s. q̃rendo eiꝰ sanũ intellectũ † Et faceret ꝛ doceret i isrl̃. Doctoꝛ eñ ꝛ ꝓdicatoꝛ nõ solũ debẽt docere verbis sed etiã factis exemplo xpi ꝺ quo ꝺ Act̃. j. Cepit iesus facere ꝛ docere. † Artaxerxes rex regũ esdre sacerdoti scribe legis dei ꝛc. Per ꝺ eñ q̃ iste rex dedit esdre multas ꝛ magnas gras ꝛ priuilegia: significaꝫ q̃ rex regũ iesus christꝰ doctoribꝰ et ꝓdicatoribꝰ verbo et exẽplo dat gras spũsancti et charismata. † Et ego cõfortatꝰ manu dñi cõgregaui de israel ꝓncipes q̃ ascẽderẽt mecũ. s. in hierlm: ꝛba sunt esdre p q̃ significaꝫ q̃ bonꝰ doctoꝛ vel ꝓdicatoꝛ cõgregat multitudinẽ fideliũ in vnitatem fidei charitate formate: quã secũ ducit ad requiẽ hierusalẽ iugne.

Capitulum VIII

t h Ji sunt ergo ꝓncipes. Hic cõsequẽter describit legationis executio que cõsistit in recessu de babylone et accessu ad hierusalez. Circa qꝺ primo ponik populi ꝓficiscentis numeratio: secꝺo ipsa ꝓfectio ibi: Et ꝓdicaui ibi ieiuniũ. prima in duas: qz primo ponik numeratio ꝓficisci volentiũ generaliter. secũꝺo leuitarũ specialiter. ibi. Quesiuiq̃ in populo. Circa primũ legaꝫ littera sicut iacet: excepto qꝺ sequik.

v De filiꝫ phinees: dicunt hic expositoꝛes nostri cõmuniter q̃ iste nõ potest intelligi phinees qui fuit filius eleaz̃ari filij aaron. Similiter cum subdik:

x De filiꝫ ithamar daniel. i. descendẽtibus ab ithamar non potest intelligi ithamar qui fuit filius aaron: quia infra eodẽ capi. dicik q̃ de filiꝫ leui non fuerunt aliqui inuenti in populo illo qui tunc erat cum Esdra. Phinees autẽ filius eleaz̃ari. et ithamar filius aaron fuerũtꝺe

a Cõgregaui aũt. Be. Bo. mẽ ꝗ loci non alibi me legisse memini. Cũ ꝺo in sequẽtibꝰ scripta sit: ꝛ ꝓdicaui tibi ieiunii in ꝛta fluuium hana ꝺeci ma die mẽsis ꝓmi: videk q̃ ꝛ hana fluuiꝰ sit ꝛ alter fluuiꝰ i quo cõfinio et cõdras exercitũ ꝟgregauit. Josephus aũt eufratẽ ponit: vñ videk hana esse aliquis rinꝰ enfrates. Oportune antẽ q̃ tantũ iter inciperet copiã sibi ministroꝝ domꝰ dei ꝓpter quos hierosolymã veniens q̃ in templi vsus necessaria sunt ꝓficeret. b Et misi. Beda. Ware caspium ꝑm Orosiũ sub aq̃lõis plaga ab occeano orik: cuiꝰ vtraq̃ ripa cõtigui litora loca deserta inculta q̃ habenk: inde mendicãt ihesus p lõgas angustias tẽdik: donec p magna spacia dilatatũ montis radicibꝰ terminek: habet ab oriẽte vsq̃ ad occeanũ byrcanoꝝ ꝛ scithar̃ gẽtes plimas ꝓpter terrarũ infusionẽ infecũdã late obseruãtes. Ab occidẽte gẽtes babet multas: sed generalit regio plurima albania vteriꝰ sub mari ꝛ mõte caspio amaꝛonũ nũcupak. Ubi notãdũ q̃ cũ historici caspiũ scribãt: eſdras caspiã nõiat debꝛei e. p. ĩram nõ babẽtes p ea i nolb̃ grecis vel barbaris. f. vtunk. vt fetrꝰ fylatꝰ In caspiã q̃ filij isrl̃ p captiuitatẽ assyrioꝝ vel chaldeoꝝ puenisse ꝓbank: ꝺũ illuc mittit esdras vt adducank ministros domꝰ dñi: leuite. s. ꝛ nathinneis q̃s Josephus sacros seruos nõiat. Et notãdũ q̃ multũ libera pace: q̃nis inter exteros viuebãt: q̃ statim tãtam exercitꝰ copiã destinare valebãt. Nam. cclviij. viros electos i illa expeditiõe fuisse cathalogꝰ eoꝝ ostẽdit: q̃bus adiũct̃ esdras i exercitu suo mille septingẽtoꝝ ꝓpe viroꝝ sumã habuisse reperik.

c Et ꝓdicaui ibi. Bed. Datur nobis exemplũ ieiunãdi ꝛ oãndi: eũ aliq̃d magne virtutis incipere volumꝰ: et qz nũq̃ fallik fida in dñm spes: nec fieri põt vt qõ iustum a pio auxiliatore p continẽtiã et oratiõnẽ cũ fide querimꝰ ꝛ non impetremꝰ. Sed notãdum quia ieiunũ ꝓmittik: ꝛ oratio sequik. Primo eñ ait ꝛ ꝓdicaui ibi ieiunũ ꝛc. deinde subiunxit: ꝛ peteremus vi am rectam nobis: ꝛ in cõclusione sententie: Jeiunauimꝰ aũt et rogauimꝰ de. ꝛc. Oportet eñ vt quicunq̃ ad pẽã dãmisericoꝛdiã dominꝰ ingredi tur. primo se contentius vi uendo dignum exaudiri prebeat: et sic oret: nec prospere eueniꝛa que postulat dubitet.

Appendi

lijs sechenię: ꝛ de filiꝫ pharos: zacharias: ꝛ cũ eo numerati sũt viri cẽtũ q̃nq̃ginta: ꝺ filiꝫ phetmoab elioenai filꝰ zareq̃: ꝛ cũ eo ducẽti viri: de filiꝫ sechenię filꝰ eęechiel: ꝛ cũ eo trecẽti viri: de filiꝫ addan: nabath filꝰ ionathã ꝛ cum eo q̃nq̃ginta viri: de filiꝫ belam: esaias filꝰ athalię: ꝛ cuz eo septuaginta viri: de filiꝫ saphatię: zebedia filꝰ michael: et cũ eo octoginta viri. De filiꝫ io ab: obedia filꝰ iehihel ꝛ cuz eo ducẽti decẽ ꝛ octo viri: de filiꝫ selomith: filꝰ iosphię: ꝛ cũ eo cẽtũ sexaginta viri: de filiꝫ bebai: zacharias filꝰ bebai ꝛ cũ eo viginti octo viri: de filiꝫ eęeab iohãnã filꝰ eęethã ꝛ cũ eo cẽtũ decẽ viri: ꝺ filiꝫ adonicã q̃ erãt nouissimi: ꝛ hęc nęia eoꝝ: heliphelet ꝛ iehihel ꝛ samaias: ꝛ cũ eis sexaginta viri: de filiꝫ beggui: vthai ꝛ zachur: ꝛ cuz eis septuaginta viri. Congregaui aũt eos ad fluuiũ q̃ decurrit ad hana: et mãsimꝰ ibi tribꝰ diebus. Quesiuiq̃ in ꝓpło ꝛ in sacerdotibꝰ de filiꝫ leui: ꝛ nõ inueni ibi. Jtaq̃ misi heliẽer et ariel et semeam ꝛ belnathan ꝛ arib: ꝛ altez belnathan ꝛ nathan ꝛ zachariã ꝛ mesollam ꝓncipes ꝛ ioarib ꝛ helnathã: sapiẽtes: ꝛ misi eos ad heddo q̃ est primꝰ in caspię loco et posui i oze eoꝝ ꝛba q̃ loquerenk ad heddo et ad frẽs eiꝰ nathinneos in loco caspię: vt adducerent nobis ministros domꝰ dei nr̃i. Et adduxerũt nobis p manũ dei nr̃i bonã sup nos virum doctissimũ de filiꝫ mooli: filij leui: filij israel: et sarabiã et filios eius et fratres eiꝰ decẽ et octo: ꝛ asabiam ꝛ cũ eo isaiam de filiꝫ merari fratresq̃ eiꝰ et filios eius viginti. Et de nathinneis quos dederat dauid ꝛ ꝓncipes ad ministeria leuitaꝝ: nathinneos ducẽtos viginti. Oẽs hi suis nominibus vocabank. Et ꝓdicaui ibi ieiunũ iuxta fluuiũ hana vt affligeremur coz̃ã domino deo nostro ꝛ peteremus ab eo viã rectã nobis et filiꝫ nr̃is: vniuersę subſtãtię nostrę. Erubui ei pete-

fuerũt de tribu leui: ꝛ iõ dicũt q̃ isti fuerũt alij similiũ noĩm: sed quicq̃d sit de principali dicto scz q̃ fuerint de tribu aaron vel de aliꝭ tribꝰ babẽtes noĩa similia: rõ tñ inducta nõ valet imo cõtrariaꝫ textui quẽ ꝓ se allegãt: qz ibi sic loquik esdras: Quesiuiq̃ in ꝓpło ꝛ in sacerdotibꝰ de filiꝫ leui ꝛ nõ inueni: ex q̃ ptz q̃ cũ esdra erãt alij ꝓfanes siue laici q̃ erãt de tribu iuda et beniamin ꝛ alij sacerdotes de tribu aaron: ꝛ qꝺ subdik: De filiꝫ leui nõ inueni: intelligẽdũ est de simplicibꝰ leuitis ꝓpter leuite ꝟtra aaronitas ꝺistinguunk: ꝓpter ꝺictũ fuit pleni ꝰ Hu. iiij. Leuite eñ dupliciter dicunk. Uno mõ generaliter oẽs illi q̃ sunt de tribu leui: ꝛ sic sacerdotes dicunk leuite. Alio mõ specialiter ꝓpter leuite ꝺistinguunk ꝟtra sacerdotes: ꝛ sic sacerdotes dicunk aaronite: alij aũt dicunk simplices leuite: ꝛ de istis nõ fuerũt tũc aliq̃ inuenti in ꝓpło q̃ tñ necessarij sunt i cultu dei ad ministrãdũ sacerdotibꝰ. a Quesiuiq̃. Hic ponik numeratio simpliciũ leuitaꝝ specialiter: qz de istis non fuerũt aliq̃ inuẽti i illo ꝓpło: vt ꝺictũ ẽ: ꝛ iõ esdras misit nũcios ad q̃rendũ aliq̃s de istis. vñ subditur: b Et misi eos ad heddo ꝛc. dicũt aũt expositoꝛes nr̃i cõiter q̃ misit nuncios ad iudeos q̃ erãt vltra mõtes caspios q̃s trãstulerant tẽglatphalasar ꝛ salmanasar reges assyrioꝝ ꝺ regno decẽ tribuũ: vt hr̃. iiij. Reg. sed hoc põt improbari ꝓ textũ. ij. Paral. xj. vbi ꝺr̃ q̃ sacerdotes et leuite q̃ erãt in vniuerso regno isrl̃ dimisso hieroboã q̃ colebat vitulos aureos venerũt ad roboã regẽ iude: ꝛ extũc i regno suo manserũt vsq̃ ad trãsmigrationẽ q̃ facta est ꝓ nabuchodonoſoꝛ. Ex quo ptz q̃ nõ fuerũt captiuati cũ decẽ tribub̃: ꝛ ideo frustra misisset illuc nũcios esdras ad querendũ leuitas. Jtẽ põt ꝛprobari ꝓ textũ in hoc libꝛo: qz caplo ꝓcedẽti ꝺr̃ q̃ esdras cũ plurib̃ aliꝭ recessit de babylone ad eundũ versus hierlm septimo anno regis artaxerxis primo die primi mẽsis: ꝛ venerũt vsq̃ ad fluuiũ q̃ decurrit ad hana: vt habeẽ in hoc ca. ꝛ ibi mãserũt tribꝰ diebꝰ: ꝛ postea miserũt nuncios ad querẽdũ leuitas q̃bus adductꝰ. xij. die mẽsis eusdẽ recesserũt de fluuio hana: vt habetur infra isto ca. ꝛ sic missio nũciorũ ꝓpleuitis ꝛ eoꝝ ꝓparatio vt venirẽt ad esdram et aduentꝰ ipsoꝝ ad eum: totum hoc fuit factum in spacio octo dierũ: ꝛ ꝓpter hoc locus caspie: vnde fuerũt adducti nõ poterat esse multũ longe a flumine hana vbi erat esdras cũ sua comitiua: et ideo dicit hic Ra. Sa. q̃ caspia est nomẽ loci in regione babylonis: vbi multi ꝺ leuitis ꝛ nathinneis manebãt qui nõ ascẽderãt cũ zoroababel et iosue filio iosedech: loca vero ad que decẽ tribus fuerũt captiuate: multũ valde distãs a babylone: ꝓpter qꝺ in tam paruo ꝛpe nuncij nõ potuissent illuc ire ꝛ redire: vnde dicunt hebꝛi qꝺ nulli redierũt de illa captiuitate: sed ipi dei q̃ sunt dispsi ꝓ orbẽ in europa ꝛ aphrica sũt de tribubus iude et beniamin et leui: exceptis paucis qui de captiuitate decem tribũ fugiendo euadentes coniuxerũt se regno iude: ꝛ in captiuitate babylonica fuerũt captiuati cum tribus tribub̃ ꝓdictis: et cum eis redierunt qui voluerũt redire sicut ꝺictũ est supra. j. ca. Cetera patent ex dictis. c Et ꝓdicaui ibi ieiunũ ꝛc. Hic cõsequẽter describit ꝓpũ numerati ꝓficiscendi: et primo describit hui ꝰ ꝓfectionis debita dispositio. secꝺo executio. ibi: Promouimus ergo. Debita aũt dispositio ad ꝓficiscendum per viam periculosam: primo fuit per ieiunũ ꝛ oratiõnẽ: vt impetraret directionẽ diuinam. et hoc est quod dicit: Et predicaui ibi ieiunũ: id est solenniter omnibus imposui: cuius causa subditur: d Erubui eñ petere a rege auxilium ꝛ equites qui defen. ꝛc. Sed videk q̃ in hoc peccauerit exponendo se et comitiuam suã periculis ꝓpter erubescentiã. Ad quod dicendum

q̃ hoc

Ca Appendi. Bed. Per argētū t aurū vasa q̄ de babylone hierosolymā mittunt alia significant: q̄ ō cōfusione mūdi ad dñm conuertunt. Aū bñ sacerdotib⁹ vasa cōmēdat custos esdras: q̄ hierosolymā pferāt ea: q̄ p sacerdotes lauant i baptismo t cōsecrātur dño: q̄cunq; ad cōsortiū ecclesie ptingere desiderant: t p eos recōciliant penitēdo q̄ ab ecclesia recesserāt peccādo: t in seruitiū diaboli quasi in captiuitatē babylonij regis i peccatis pseuerādo decidērat. Bñ aūt. xij. sunt sacerdotes q̄b⁹ hec cura cōmittit, ꝓpter. xij. aplos p quorū doctrinā ecclesia primo fundata est: t p successores eoꝝ vsq; ad finē edificāda est. Beda. Distat inter hec vasa q̄ esdras cū sacerdotib⁹ hierosolymā offert: et ea q̄ zorobabel t iesus obtulisse referunt: q̄ illa de tēplo dñi trāslata sunt i babylonē: t post relata in hierlm: hec aūt i babylonia facta: sed deuotiōis gr̄a hierosolymā missa a rege vl̄ principibus pſarū: vel etiā a pl̄o isr̄l̄ q̄ in illis ptib⁹ morabāt. Illa ergo vasa significāt eos q̄ post acceptā noticiā t sacramēta fidei post inchoata virtutū opa decepti a diabolo rapiunt i cōfusionē eoꝝ: ſz ꝓpi gr̄a reuocant ad salutē. hic aūt illos q̄ cū peccato prime trāsgressionis nati p lauacrū regeneratiōis sacerdotū ministerio expiati: ecclesie filijs aggreganť. b Dos sancti doctores. Oportet doctores ecclesie nūq; obliuiſci sanctimonie: q̄ a dño sūt cōsecrati p spūsanctū in die redēptionis ad quā suſcipiendā etiā auditores instituāt: vt q̄ iam dño oblati sūt p rudimēta fidei: etiaz p eoꝝ q̄ in fide p̄esserunt exempla et monita magis ꝓfirmenť: t supne ciuitatis introitu digni efficiant. c Vigilate. Vigilā dū est sacerdotib⁹ ne qua de sibi creditis aiabus. i. vasis dñi pereat sed integro numero ad sancte virtutis edificia pducant.

d Donec appē. Eos. s. q̄s supna dispositio vobis cōmisit tales instruendo t docēdo exhibeatis q̄ irrepħēsibiles inueniāt: t apti thesauro aule celestī. i. sedib⁹ iterne pacis t lucis: t b̄ nō iudicio q̄rūlibet q̄ falli posſūt: ſz apl̄os t eoꝝ q̄ cū dño sunt iudicaturi. Hi em̄ merito sūt ꝓncipes sacerdotū t leuitaꝝ t duces familiarū isr̄l. i. virorū vel aiarū deū videntiū intelligunt. De q̄bus dicit: Cōstitues eos ꝓncipes sup oēm terrā. t alibi: Nobilis in portis vir eius ⁊c. e Promouim⁹. Bed. Hia sūt plena mysterijs. Supra ei legit q̄ p̄ma die mēſis p̄mi ceperūt ascēdere ō babylone: nūc dr q̄. r. die eiusdē mēſis ꝓmouerūt a flumine hana. Primo q̄ die mēſis ō portis babylonie exierūt: ſz vsq; ad. xij. diē iuxta mozatū flumē expectabāt: donec leuite t nathinnei ō casphia venirent: t seipsos ob pericula longi itineris diuturnⁱ ieiunādo t orā do dño cōmēdarēt. Et nos q̄ cū nouos ecclie pl̄os diabolo renūciare t verū deū credere et cōfiteri docemus: q̄si primi mensis initio de babylone cū pecunia dño ꝓsecrāda egredimur: q̄ principiū eis noue cōuersionis tradim⁹ q̄s ereptos diabolo ad celeste regnū ducim⁹. vñ idē mēſis nouoꝝ vel nouaꝝ frugum dr: In ipso ei ꝓ eadē significatione noue cōuersatiōis patres ō egypto sunt educti. Cū aūt noue vite auditoꝝ⁹ symbolū fidei tradim⁹: q̄ō p. xij. apl̄os ordinatū est: t totidē sentētijs cōpħensū: q̄si. xij. dieb⁹ in ꝑma mānsione cōsistim⁹: t sic ceptū ad terrā ꝓmissionis iter aggredimur: q̄ post acceptā fidei noticiaz virtutū eis viā q̄ ad vitā p̄ueniāt ingrediendā esse mōstram⁹: q̄b⁹ diebus esdras cū filijs trāsmigratiōis ieiunijs t oꝝonib⁹ et congregationi leuitarū t nathinneoꝝ dedit⁹ erat: q̄ cū nouos fidei pl̄os acquiri mus: maxime studēdū est virtutib⁹: q̄bus nos dño familiari⁹ cōmēdem⁹: et eis quos erudim⁹ exemplū boni operis ꝓbeam⁹: fratrū quoq; cohortē religiosam nobis in auxiliū vocam⁹: q̄ aduniti aias fideliū ad societatē electoꝝ: t arcē vite pfectionis quasi vasa sancta ad templū dñi efficati⁹ trāsferam⁹. f Et māsi. Tres dies maneē in hierlm q̄ sūt tres virtutes: fides: spes: t charitas has oportet doctores ꝑmo i se ostēdere: t sic eos quos docuerit t eisdē virtutibus instituerint ꝓcedentib⁹ in ꝓpo pħibus ꝓbandos offerre: Cū em̄ ecclia eos q̄s catheciçam⁹ in fide t actione p bos inuenerit q̄si que offerim⁹ in templū p manū sacerdotū appendēs puri metalli t pfecti pōderis repperit: q̄ i hac ecclia p electos quotidie in credētiū vita examinā da agit t i supna hierusalē i eis q̄ intrare merenť pfecti⁹ cōpleť. In hac ei vita doctores q̄si triduo manētes i hierlm: q̄rto die argētū t aurꝫ q̄ obtulerāt appēdendū sacerdotib⁹ offerūt: cum se fide fortes: ſpe sublimes: deuotiōe feruētes: exhibēt: t auditores p pfessionē recte fidei: q̄si argētū ꝓbatū clarescere: p puritatē sensus imolati: q̄si p mū aurꝫ fulgescere p susceptionē spūaliū charismatū: q̄si vasa ꝑfecta ꝓminere demōstrāt. In supna q̄z pria cū ꝓ fide ſpe t charitate: post etiā ꝓ ilł q̄s docuerūt grāz remūerationis accipiūt q̄si post gaudiū triduane mānsiōis i hierlm ob donaria t vasa ꝓciosa q̄ obtulerūt ampli⁹ honorāť. g Descriptūq; ē. Bed. Hoc fit cū doctores studioseritā examināt subditoꝝ q̄tū. s. singuli ad fidē vl̄ operationē pfecerūt: vt iuꝫ modū sue capacitat' ordinēt eos p cōpetētes gradus in domo dñi. Si aūt ꝓpositus p ignauiam

re regē auxiliū t eqtes q̄ defenderēt nos ab inimico in via: qz dixeram⁹ regi: Manus dei nostri est sup oēs q̄ querūt eū in bonitate: t imperiū ei⁹ t fortitudo ei⁹: t furoꝝ sup oēs qui derelinquūt eum. Ieiunauim⁹ autē t rogauim⁹ deum nostrū ꝓ hoc: t euenit nobis ꝓspere. Et separaui de principibus sacerdotū duodecim: sarabiam et asabiam: et cū eis de fratribus eoꝝ decē. Appendiq; eis argentū t aurū: t vasa cōsecrata domus dei nostri: q̄ obtulerat rex et cōsiliatores ei⁹ et ꝑncipes eius: vniuersusq; israel eoꝝ qui inuenti fuerant. Et appēdi in manib⁹ eoꝝ argenti talenta sexcenta quinquaginta: t vasa argentea centū: auri vero centū talenta: t crateras aureas viginti q̄ habebāt solidos millenos: et vasa ęris fulgētis optimi duo pulchra vt aurꝫ. Et dixi eis: Vos sancti domini t vasa sancta: t argentū et aurū quod sponte oblatū est domino deo patrū nostroꝝ. Vigilate et custodite donec appendatis coram principibus sacerdotum et leuitarum: t ducibus familiarum israel in hierusalem in thesaurū domus domini. Susceperunt autē sacerdotes t leuite pondus argēti t auri t vasoꝝ vt deferrent hierusalē in domuz dei nostri. Promouim⁹ ergo a flumie hana duodecima die mensis primi vt pergeremus hierusalem. Et manus dei nostri fuit super nos: et liberauit nos de manu inimici t insidiatoris in via: et venimus hierusalē: t mansimus ibi tribus diebus. Die autez quarta appensum est argentum et aurū et vasa in domo dei nostri per manum remoth filij vrię sacerdotis et cum eo eleaçar filius phinees: cunq; eis ioçaded filius iosue et noadaia filⁱ bennoi leuitę iuxta numerum et pondus omniū. Descriptum est omne pondus in tempore

q̄ hoc non fecit ꝓpter eruditionem ꝓ pzie pſone: sed q̄ hoc reuerti poterat in opprobrium dīi ne potentie: q̄ rex gētilis posset credere et dicere q̄ deus iudeoꝝ nō ēt potēs ad eos defendēdū: et ō nō peccanit esdras q̄ facie do ꝓpt̄ honorē diuinū. scio fuit dispositio ꝑfectioris i ꝙ ptiosa q̄ ponda erāt i diebus salē fuerūt tradita sacerdotibus⁹ ad defendendum: t hoc est q̄ dicit:

a Et separaui de principibus⁹ sacerdotum: id est de principalib⁹ t valentioribus eoꝝ.

b Appēdiq; eis ⁊c. i. ſb cura to pōdere t numero tradidi. Cetera patēt i littera.

c Promouimus ḡ: Hic cō sequēter declarabit ꝓfectionis executio. vbi ꝑmo tangit terminū a quo cū dīt Promouimus ḡ a flumine hana: t terminus ad quē ibi: Et ꝓgeremⁿ hierusalē: t modus ꝓficiscendi. ibi:

d Et manus dei nostri fuit sup nos. i. ei⁹ virtus nos dirigens t ꝓtegens. e Et māsim⁹ ibi tribus diēb⁹: vt quiete ꝓbaret̄ta cum maiori deliberatione traderenť preciosa q̄ erāt de portāda. ideo subditur:

f Die autem quarta appensum est argentum ⁊c. i. sub certo pondere et numero traditum.

Ꞩ Sed et

ꝓpter: vitāq; subdito⁹ aut ignorat: aut nosse dissimulat: interⁿ arbiter q̄ numerū credētiū: pōdusq; singulorū in trutina sui examinis cōsernat: reddet vnicuiq; ꝓm opa sua. Pōt etiā dici: q̄ pueniētib⁹ ꝑ latis ad supnā hierusalē: describať cū eis q̄s instruerāt: illo tpe oē opus bone actionis in libro vite: t digna in celis doneť retributiōe.

a Sed t q̄ ve. Bed. Magna deuotio t religio ostēdit: cū pueniētes ad tēplū: ꝑmo oīm holocausta offerunt: nō tm̄ ꝓ seipſis: ſz etiā ꝓ oīi isr̄l. i. ꝓ eis q̄ iā domū reuersi fuerāt: t ꝓ eis q̄ adhuc ernlabāť. Mystice āt illi xaciť ꝑfecte captiuitatē diaboli: q̄ peccando tenebant penitēdo euaserūt q̄ se fixa intētione diuino seruitio subdūt: q̄ totos se ab infimis abstractos flāma celestī⁹ desiderij accēdūt. Hoc ē ei holocausta. i. tota incēsa sacrificia dño offerre nihil nisi ei⁹ volūtatē i oīb⁹ cogitare vel facere. b Obtulerūt. Nō tm̄ ꝓ se. Perfecte mētis indiciū ē cū q̄s ꝓ oī isr̄l̄ immolat. i. ꝓ generali fidelīū ſospitate q̄si vnirat' t fraterni⁹ memoꝝ supne pietati supplicās. c Et eleuauerūt. Aug⁹. omādo variis donarijs q̄ rex t ꝓsiliarij t ꝓncipes ei⁹ miserāt: ministros q̄s t sacerdotes illi⁹ ab oīb⁹ angustijs liberādo. Mystice pl̄s t tēplū dei vnā t eādē eccliē figurā tenēt: quā leuat Esdras t filij trāsmigrationis ablatis de babylone sacris vasis: cū ꝓdicatores aggregātes ei iuuante dño nouos credētiū populos honorabilē eā oīb⁹ t terribiliter exhibēt. Idē cū eos q̄s exēplis i bona cōuersatiōe īstruere vel xbis his vsq; ad celestium pceptionē ꝓmioꝝ. ꝓmouēt vel ꝓuehit: leuāt pl̄m i domū dei: q̄ magnū t manētib⁹ i supna patria: t peregrinātib⁹ adhuc in terra electis gaudiū faciūt.

Ca. IX

Postq̄ ⁊c. Beda. Hec aūt trāsgressio i malachia ꝓpheta manifeste descripta: t ꝓphetica auctoritate redarguta ē: q̄. i. de captiuitate reuersi tā ꝓncipes t sacerdotes t leuite q̄ reliq⁹ pl̄s abiecerūt vxores ſ raelincas q̄ pulchritudine t labore vie t seruis fragilitate cōfecte infirmate t deformate erant: t alienigenas etate florētes vel pulchriores vt potētū et diuitū filias duxerūt. Nō nō ō his q̄ cū Esdra venerāt: ſz de illis intelligēdū ē q̄ cū eozobabel t iesu iā dudū de captiuitate ascēderāt. Nō ei poterāt q̄ cū Esdra venerāt tā cito tāti ducis cōtēnere doctrinā: vt necdū v. mēſib⁹ i patria demozari vxores suas reliq̄rint et eternas acceperint: de quoꝝ numero intelligunť fuisse ꝓncipes qui hoc facinus ad Esdram referentes corrigere curarunt.

Notandū q̄ ea q̄ principes peccauerūt: t plebē sibi cōmissam peccare fecerūt principes corrigere satagūt: sed q̄ ꝓ se nequeūt: referūt causam ad principem: id est archiepiscopū: cui⁹ auctoritate expietur flagitiū. Mystice āt vxores alienigene: hereses et superstitiosas philosophoꝝ sectas significāt: que cū in ecclesiā incaute admittunť: semen sancti catholice veritatis et pure actionis erroꝛe contaminant. Peccata quoq; omnia quib⁹ ethnici polluunť: dū christiani nō erubescunt imitari: quasi per vxores alienigenas degenerant a semine verbi dei q̄ fuerant generati. ſm illud: Volūtarie genuit nos verbo v. ⁊c. et q̄si ꝓpħanā de filiab⁹ exterorū sobolē pcreāt: dū illecebras errāntū secuti: puerſos ex eis act⁹ ad cūctoꝝ noticiā ꝓferūt. e Nō ēse. Notādū q̄ abductio isr̄l̄ i captiuitatē. i. x. tribub⁹ idifferēter ꝑstino noīe: due tribus: id est iudas t beniamin appellant israel. Ꝑopulus ergo israel nō hic ad distinctionē iude et beniamin. x. trib⁹ dicunť: sed ad distinctionē pl̄oꝝ terrarū generaliter ꝓpl̄s dei intelligit: q̄ dignitatē celestis noīs terrenoꝝ societate polluit. Aū in Malach. quā Esdrā putāt hebrei trāsgressus ē iudas: t abominatio facta est i hierlm t isr̄l ⁊c. vbi iudā dicēs: manifeste ꝓme trāsgressiōis q̄lm i b⁹ pollutū significat. Q̄d vero addit: dispdat dñs magistrū t discipulū ⁊c. ꝓncipes et ꝓpl̄m pollutos oīndit: t a ꝓsortio sctoꝝ eradicādos eē nisi pēituerit. Et q̄ adiūgit offerētes nunⁱ dño exercituū: admonet eos īcassū dño offerre q̄ seipſos peccādo ñ timēt diabolo ſb dere. Nō ē sepa. Mirāda fides principū t pl̄ī ō captiuitate eruditi q̄ semē sanctū alias gētes vocāt pl̄os terraꝝ vt significēt se q̄si de terra creatos in celis habitare: dū ꝑ ceteris in deū celi credūt t celestia ab illo būficia cōsequi sperāt: vnde merito dolēt sanctificationem suā abominationib⁹ gentiū esse inquinatā: et q̄d grauⁱ⁹ est ꝓncipes qui corrigere debuerant primos errasse fatemur.

Ꞩ Scidi palliū

a illo. Sed t qui venerant de captiuitate filij transmigrationis b obtulerūt holocaustomata deo israel: vitulos duodecim ꝓ oīi populo israel: arietes nonagita sex: agnos septuagita septē: hircos ꝓ peccato duodecim: oia i holocaustū dño. Dederūt aūt edicta regis satrapis q̄ erant de cōspectu regis ducib⁹ trās flumē

a Ꞩ honorificauerūt auctoritate regia qua Esdras sublimarus est.

c t eleuauerūt pl̄m t domū dei.

Ca. IX

Postq̄ aūt hec cōpleta sūt accesserūt ad me principes. dicētes: Nō est sepatus pl̄s isr̄l et sacerdotes t leuitę a pl̄is terrarū: t de abominationib⁹ eorum chananei videlicet t ethei t pherezei t iebutei t āmoniteꝝ t moabiteꝝ t egyptioꝝ t āmorreoꝝ

a Ꞩ hereses philosophicas sectas.

Tulerūt em̄ de filiabus eoꝝ sibi t filijs suis vxores: t cōmiscuerūt semē sctm̄ cū pl̄is terraruz.

Man⁹ etiā ꝓncipū t magistra/

Moraliter.

† Hi sūt q̄ ꝓncipes familiaꝝ ⁊c. Per istos hic enumeratos q̄s Esdras p se t p alios iduxit ad b̄ q̄ exirēt de babylone t casphie locis t cū eo irēt i hierusalē: quoꝝ numer⁹ ē magn⁹ vt ptz i tertio discurrēdo: significat magn⁹ fruct⁹ aiarū quez facit bon⁹ doctor vel p̄dicator inducēdo pl̄os ad b̄ q̄ exeāt de seruitute peccati q̄ p seruitutē babylonicā significat: eo q̄ babylō cōfusio interp̄tat: et p opa bona veniāt i hierlm alle gorica q̄ ē militās eccliā vt numero t merito sint de ipa: t ſic tā dē pueniāt in hierlm anagogica: q̄ est triūphās eccliā: ō q̄ dr Sal. iiij. Illa q̄ sursum ē hierusalē libera ē q̄ ē mater nr̄a.

† Et p̄dicaui ibi ieiuniū iuxta flu. ⁊c. Per istū vero fluuiū i telligit fluxus lachrymaꝝ corporaliū vel mētaliū vel etiam vtrarūq; q̄ debēt ee in vera cōtritione et cōfessione: t q̄n ad verā cōtritionē et cōfessionē se q̄ debet satisfactio: iō iuxta dictū fluuiū ieiunū ꝑdicat q̄d ē vnū de opib⁹ satisfactiōis t p ipm alia satisfactiōis opa designant. † Et sepaui de ꝓncipib⁹ sacerdotū. Sequit: † Appēdite eis argētum t aurꝫ. ⁊c. Per q̄d ostēdit q̄ eccliē thesauri maxime spūales hoibus īrat' t fidelib⁹ sūt cōmēdati.

† Sed et qui venerāt de captiuitate filij trāsmigrationis holocaustomata obtulerūt dño. Per q̄d ostēdit q̄ illi q̄ de captiuitate diaboli exeūt t de vicijs ad virtutes trāseunt offerre debēt holocaustomata dño id est corp⁹ t aīam applicare totalit obsequio diuino.

Postq̄ aūr. Hic ꝓr describit infoꝛ Ca. IX matio populi p Esdrā sacerdotē. Circa q̄d ꝓmo ponit pl̄i trāsgressio: secdo eiusdem correctio ca. x. Circa primū primo ponit trāsgressiōis manifestatio. secdo penitētie lamētatio. ibi: Cunq; audisſem. Circa primū sciēdū q̄ filij isr̄l q̄ de babylone venerāt cū zorobabel et iosue videtes q̄ vxores sue de pl̄o isr̄l ēnt deturpate t cōfracte ex laboze itineris t alijs miseriꝫ q̄s sustinuerāt in via: cū veniſſent in ideā cōpserūt eas t ꝓ magna pte abiecerūt accipientes sibi vxores alienigenas ꝰ ꝓceptū leg⁹. Deut. vij. eo q̄ erat occasio idolatrie: q̄ salomō sapiētissim⁹ per vxores alienigenas fuit ad idolatriā tract⁹: t hec trāsgressio fuit denūciata Esdre sacerdoti ꝑ illos q̄ venerāt cū eo: t b̄ est q̄d dicit: Accesserūt ad me principes dicētes: Nō est sepat⁹ ⁊c. t ptz lra ex dictis. Sciēdū tñ q̄ illi qui de nouo venerāt cū Esdra nō erant participes trāsgressionis illius: q̄ adhuc nō fuerāt tantū in terra israel q̄ accepiſſent ibi vxores alienigenas t filios procreaſſent. e Man⁹ etiā ⁊c. i trāsgressione hac prima. Hoc duplicit exponit. Uno mō q̄ li ꝑma sit adiectiuū trāsgressiōis: ita q̄ ista trāsgressio fuerit ꝑma in q̄ pl̄s isr̄l peccauit post reditū de captiuitate: ita q̄ miozes q̄ li ꝑmo peccauerī i b⁹ t ex ꝑtī maiores. Alio mō q̄ li ꝑma sit adiectiuū h⁹ dictōis man⁹: t sic ē

sensus q̄

¶ a ¶ Scidi pal.Bed.Per vestimenta solent opa designari quib⁹ induimur ad gloriã si munda:vel ignominiã si imũda.Per pilos caput⁊ cogitatiões que de occulta cordis radice velut de internis cerebri radicib⁹ oriũt:q̃ si recte sunt debẽt cõseruari: si aũt reprobi abscidi. Aũ de samuele qui sanct⁹ erat futurus ait genitrix:Et nouacula nõ ascẽdet sup ca.e.Et apostolis inquit dñs:Capillus de capite.v.nõ p. qz oões sanctor⁹ cogitatiões in eterna memoria sũt apud deũ. Peccator⁹ vero vt mũdari possit ab iniquitatib⁹ suis:reprobas cogitatiões: origines.s. malorũ operũ abiciat necesse est. Aũ leprosus in Leuitico recepta sanitate ũter purificatiões alias oẽs pilos carnis sue radere p̃cipit:vt sic expiatus hostijs castra ingredi mereat:qr tũc demũ a vicijs pfecte mũdamur:cũ etiam cogitat⁹ noxios expellim⁹:barba q̃z virilis sexus et etat⁊ indet ẽ: virtutẽ solet significare.Scidit g̃ palliũ et tunicã pũtifex vt ꝑditos min⁹ pfecta opa habere signaret:⁊ q̃ a sua solidi/tate p̃ pniam scindi:⁊ in meliorẽ habitũ necesse eẽt renouari. Uellit capillos capitis vt cogitatiões prauas de corde extirpent:⁊ nascituris vtilibus locũ darẽt. Uellit ⁊ pilos barbe vt in ipis q̃s habere viderenᵗ:⁊ utib⁹ humiliarenᵗ:⁊ parua eẽ aut nulla examine eterni arbitrij meminissent q̃ vitijs pmixta eẽnt. ¶ Sedit merens vt p lamẽta pnie veniã ꝓmerendã eẽ doceret. b ¶ Cõuenerũt. Nota q̃tũ exempla doctor⁹ iuuãt:nihil scribit Esdras locut⁹ eẽ:ꝑ tũ audito scelere lachrymasse:⁊ turbã ad se fideliũ nõ vocifer/rãdo sed lachrymãdo traxisse. ¶ Cõuenerũt ⁊c. Magna mutatio rex pfidia principũ multi luxuriã secuti sũt magno pncipe merẽte:⁊ q̃d pctorib⁹ agẽdũ eẽt innuẽte:cõuenit ad eũ oẽs q̃ timẽt verbũ dei q̃ trãsgressores puniẽdos eẽ minaᵗ. c ¶ Scisso pal.Be.Typice q̃ scisso ĩdumẽto curuat genua ⁊ expãdit man⁹ ad deũ:⁊ fusis ꝓcib⁹ ac lachrymis plimorũ mẽtes ad pniam ꝓuertit:xp̃m oñdit q̃ p pctis nris añ passionem ⁊ ĩ ipa orauit:q̃s ertẽsis ĩ cruce manib⁹:ĩdumẽtũ carnis sue vulnerib⁹ scindi ⁊ mortificari voluit. vñ Moyses ẽ ꝓpt pctã nr̃a ⁊c. Q̃ apte ĩ tpe sacrificij vespertini factũ ẽ. Uel qz dñs ĩ fine scli sacrificiũ sue carnis ⁊ sanguinis obtulit p̃ri:⁊ nobis in pane ⁊ vino offerre p̃cepit. Uel qz ad finẽ veniẽte sacrificio legali sua nos passione liberauit:⁊ a ꝓlis terrã separãs celestes fecit:⁊ sibi castos corde ⁊ corpe p̃cepit adherere. Jpa q̃z ei⁹ oõ q̃ se in stũ ꝓlo pctõri sociat.dicẽs: Deꝰ meus ⁊c. Humilitati redẽptoris congruit q̃ ĩ similitudine carnis pcti:vt pctm tolleret:appuit. Aũ. Deꝰ meus.d.m.⁊c. Jtẽ Deꝰ tu scis insipiẽtiã meã.⁊c. Non qz delicta ĩ se vl insipiẽtia possit hr̃e q̃ facẽ ẽ nobis sapiã a deo ⁊ iustitia ⁊ scti/ficatio ⁊ redẽptio:ꝑ cãm eor̃ q̃s salvare venerat ĩ se suscipiẽs etiã ea q̃ illor̃ fragilitati veraciter cõueniebãt miseric⁹dit ĩ se trãsferre dignat⁹ est.

d ¶ Curuauí ge.⁊c. Parauit se p cõpũctionẽ cordis:et affectionẽ corpis vt dign⁹ efficerẽt auditu supne pietatis:⁊ ĩ ꝑ xba oronis ꝓrupit.Curuat ¶ aũt genua

tuũ fuit ĩ trãsgressiõe hac prima.

a ¶ lugubri habitu dolorẽ cordis significãs: vt scs velociꝰ alios oim ad pniam ꝓuocarẽ.

a Lũqz audissẽ sermonẽ istũ :scidi a b

a ¶ quib⁹ opera significanᵗ. b ¶ vel euulsi.

pallium meũ ⁊ tunicã:⁊ euelli cã/ c

a ¶ cognatiões mẽis. b ¶ q̃ virilis sex⁹ ⁊ eratᵗ indicij est: ⁊ ideo ponit in designatione ⁊rutũ.

pillos capitꝭ mei ⁊ bãrbe:⁊ sedi d

a ¶ docẽs p lamẽta penitẽtie veniã eẽ ipetrãdã.

b mẽrẽs. Cõuenerunt aũt ad me e

oẽs qui timebant verbũ dei isrl̃ ꝓ transgressione eorũ qui de captiuitate venerãt:⁊ ego sedebã tristis vsq̃ ad sacrificiũ vesperti

a ¶ eleuatio manuũ m.sa.ves.

num.Et in sacrificiõ vespertino f

a ¶ christi carne in cruce ſ.

c surrexi ð afflictione mea: ⁊ scissõ g

d pallio et tunica curuaui genua b

mea:⁊ expãdi manꝰ meas ad do

a ¶ christus quoꝝ ꝓ nobis orauit dicẽs: Deꝰ tu scis insipiẽtiã meã:⁊ de m.a.re nõ sũt abſ.

minũ deum meũ ⁊ dixi: Dẽus i

meꝰ confundor:⁊ erubesco leua re faciẽ meã ad te:quoniã iniq̃/ k

tates nostre mꝭtiplicate sunt su ꝓ caput nostrũ:⁊ delicta nostra l

creuerũt vsq̃ ad cẽlũ a diebꝰ pa m

trũ nostrorũ.Sed nosipsi pecca/uimus grauiter vsq̃ ad diẽ hãc et ĩ iniquitatib⁹ nostris traditi n

sumus ipsi et reges nostri:⁊ sa/

a ¶ rectorũ.ſ.tenebrarum harum

cerdotes nostri in mãnum regũ

a ¶ spiritualem. b ¶ peccari.

terrarũ ⁊ in gladiũ ⁊ ĩ captiuita o

a ¶ quia spiritualis lupus rapit ⁊ dispgit oues.

tem ⁊ ĩ rapinam ⁊ in cõfusionẽ q r

a ¶ interiorẽ. b ¶ q̃z apparer.

vultus sicut ⁊ die hac. Et nunc s t

quasi ad parum et momentum facta ẽ deprecatio nostra apud dominum deum nostrũ vt di/ v

mitterent nobis reliquie ⁊ da/ x

retur paxillus in loco sancto eiꝰ et illuminaret oculos nostros deus noster:⁊ daret nobis vitã y

a ¶ diabolica.

modicam in seruitũte nostra:qz z

serui sumus:⁊ ĩ seruitute nostra non dereliquit nos deus noster

a ¶ condescendẽs nobis.

et inclinãuit super nos miseri/cordiam coram rege persarum:

a ¶ spiritualem.

vt daret nobis vitãm: et subli/

a ¶ ecclesiam.

maret dõmũ dei nostri:⁊ extru/ a

a ¶ lerabiẽ deserta ⁊ inuia ⁊ exultabit solitudo.

eret solitũdines eius:⁊ daret no b

¶ vite eterne.

bis spem ĩ iuda ⁊ hierlm. Et nũc c

quid dicemus dñe deus noster

sensus q̃ ꝓncipes ⁊ maiores ꝓuo peccauerũt ĩ hac trãsgressiõe:⁊ ꝓr minores a ¶ Lũqz audisse. Hic ꝓr describit dicte trãsgressiõis lamẽtatio:⁊ sodo dei deprecatio.ibi:Et in sacrificio vesperino.Circa ꝓmũ dr: b ¶ Scidi pal.me.Dic erat mod⁹ hebreozũ:scidere vestes signum magne tristicia. c ¶ Et euel.ca. ⁊c.ĩ signũ magni doloris ⁊ penitẽtie. d ¶ Et sedi me.sicut Job tõlo capite sedit ĩ terra:lamẽrabaᵗ aũt iste pctã aliorũ tãq̃ sua:qz erat mẽbrũ illi⁹ ꝓli. sic ⁊ Daniel.ix.ca.ꝓfiteᵗ pctã ꝓli isrl̃ tanq̃ ip̃oꝝ particeps ĩ q̃ eẽt inocẽs. e ¶ Cõuenerunt aũt ad me.ſ.ad ꝓlocũ q̃mq̃ poterat fieri bono mõ. f ¶ Et ĩ sa.Hic ꝓr describit ip⁹ Esdre depcatio.in q̃ ꝓmo ꝓfiteᵗ pctã p̃cedẽtiũ.ꝛ sedo pũtit ibi:Et nũc qd dicem⁹.Circa primũ dr: Et ĩ sacrificio vesptino surrexi:ex q̃ ꝓz q̃ p totã diẽ fuerat ĩ genitu ⁊ luctu. g ¶ Et scisso pal.⁊ tu.in signũ humiliationis. h ¶ Curuaui ge.mea ⁊c.ĩ signũ deuotiõis. i ¶ Deꝰ meꝰ cõsun.⁊c.ſ. depcandũ.cui⁹ cã subdit: k ¶ Quĩniq̃ tates nr̃e multiplicate sunt:⁊ eo dẽ mõ dr Luce.xviij.de publicano q̃ ex cõfusione pctorũ suoꝝ non audebat oculos ad celũ leuare. l ¶ Et deli.no.cre. vsq̃ ad ce.hyppbole ẽ:ad designãdũ multitudinẽ ⁊ magnitudinẽ pctoꝝ patrũ ꝓ cedẽtiũ.iõ subdit: m ¶ A diebꝰ pa.nostroꝝ ꝓut hr̃.iiij.Reg.q tpe Manasse reg⁹ iude ⁊ sedechie ⁊ plurũ alioꝝ multiplicata fuerũt pctã valde. n ¶ Et in iniq̃.no.tra.su.ĩ manib⁹ reg⁹ egypti et reg⁹ babylonis ⁊ assyrioꝝ: vt ptz ꝑ plurib⁹ locis.iiij.Reg. o ¶ Jn gla.qz multi ð ꝓlo fuerũt gladiati. p ¶ Et captiuitatẽ.qz pluries fuerũt ĩ captiuitatem ducti. q ¶ Et ĩ rapi.qz bonis suis fuerũt spoliati. r ¶ Et ĩ cõfu.vl.qz fuerũt multiplicẽ derisi ⁊ vituperati. s ¶ Sicut ⁊ die hac.ly eẽ eẽnt reuersi ð captiuitate:tñ sustinebãt multa opprobria a gẽtib⁹ q̃ erãt ĩ circũitu:vt hr̃.ſ. Neemie.ij. ca.illi etiã q̃ remãserãt ĩ babylone a gẽtilib⁹ multa opprobria sustinebãt.

t ¶ Et nũc ⁊c.depcatio nr̃a.Hoc exponitur dupliciter: Uno mõ vt li paruꝫ referaᵗ ad ip̃os depcãtes.q.d.ly modicũ depcati fuerim⁹ dñm tanq̃ paxillum eruditi nos ĩ aliq̃. Alio mõ ad rẽ ꝓ q̃ fiebat depcatio.ſ.ꝓli liberatiõe q̃ facta erat ĩ trib⁹ tribub⁹ tñ.ſ.iude benia/min ⁊ leui.vñ subdit: v ¶ Ut dimitte.⁊c.ita q̃ ꝓlis nõ ẽ totaliter deleᵗ ly deme ruisset. x ¶ Et da.paxil.ĩ lo.ſa.cl⁹.ſ.alĩ q̃ fixio ⁊ stabilitas ĩ hierlm. y ¶ Et daret no.vi.mo.i. paucis ꝓcederet vita. qz plures fuerũt mortui de ꝓlo q̃ reliqui. z ¶ Jn serui.no.ly eĩ sacerdotes ⁊ ministri eẽnt liberi a tributo regis:vt hr̃ ſ.vij.ca.tñ ꝓlis cõis nõ erat liber.

a ¶ Et extruere et soli.i.tẽplũ ad solitudinẽ pcius redactũ. b ¶ Et da.no. ſpem accipiendi ab eo plura beneficia ex ꝑteritis iã collatis.Alio modo exponit q̃.ſ.dictũ ẽ.Et nũc q̃si ad paxillũ ⁊c.ita q̃ li parũ referaᵗ ad deũ: vt sit sensus: licet deũ depcati fuerimꝰ:tñ in modico eruditi sumꝰ:nõ ꝓpter defectũ divine liberalitatis:sed ꝓpter impedimẽtũ nostre iniquitatis.Cetera q̃ sequunᵗ exponant sicut ꝓxi⁹. c ¶ Et nũc q̃d dicem⁹.Hic ꝓr Esdras cõfiteᵗ pctã pũtit dicẽs:Et nũc quid dicem⁹ dñe.q.d.nõ habemus frontẽ depcandi ⁊c.

¶ Quia dere.

¶ Ut genna:expandit manus:⁊ fudit ꝓces ⁊ tpe sacrificij vespertini:scies esse gratiꝰ qõ fit ĩ spũ bũli⁊ ĩ aio ꝓri/to q̃s q̃ carnib⁹ ⁊ sanguie pecudũ offert. La. X.

a ¶ Fleuit po. Qui.ſ. pecca/uerãt penitẽtiaꝫ agẽtes:vt q̃ ĩ ca stitate pmãserãt de casu fratꝝ dolẽtes.Multũ vero cõturbati ad ꝓces ⁊ lamenta lui pũtificis ostẽdũt:cũ etiã mulieres ⁊ pueri ĩ terfuisse narrentur. Pũt aũt ea discretiõe factũ intelligi q̃ pu⁹ inocẽtes ⁊ recti ad eũ ꝓfluxerũt. cũ ait:Et ꝓuene rũt ad me oẽs q̃ timebãt xbũ dñi isrl̃ ⁊c. Nũc ẽt ipsi q̃ pecca/uerũt cũ vxoribus suis ⁊ liberis pẽitẽtiã acturi ꝓuenerũt. b ¶ De filijs de.⁊c. Hũc dicit Joseph⁹ ꝓmũfuisse hierosolymitarũ:q̃ vt pũcipẽ decet mariꝫma auctem mox ĩtentionẽ Esdre iubat ꝓlz secũ peccasse ꝓfitẽdo ⁊ pẽitẽtia suadẽdo abiectꝭ vxoribus alienigenis cũ liberis suis. c ¶ Et nunc si p. Quasi si populũ dubꝰ pctã pfẽte penitet.ꝓmo cõversi ad dñm correctiõꝫ ꝓmittamus:⁊ veniaꝫ postulemus:deinde ad nos reuersi oẽm pctã radicẽ extirpem⁹ et fructꝫ electis ſ.vxoribꝰ cũ omni sobole:ꝑ eã dicit pẽitẽtiã agere toto corde ⁊ totus ad dñm cõuerti:⁊ oẽm foris peccãdi materiã ab ipa origine resecari. d ¶ Surge.Decẽter docet quõ sit apð maiores cõsiliandũ:vt.ſ. q̃s ꝓ suo sensu qð optimũ ĩtelligerit vl sibi iniungi ¶ tellexisse

Quia dereliquim⁹ mãdata tua a

a ¶ vt opere.ſ.adimpleretur.

que p̃cepisti ĩ manu seruoꝝ tuorũ ꝓphetarũ.dicens: Terra ad b

quã vos igredimini vt possideatis eaz:terra ĩmunda est iuxta ĩmundiciã ppl̃oꝝ ceterarũq̃ terraꝝ abominatiõibus eoꝝ q̃ replerunt eã ab ore vsq̃ ad os ĩ coi/ c

q̃natiõe sua. Nunc ergo filiaꝫ vestras ne detis filijs eoꝝ:⁊ filias d

eorũ ne accipiatꝭ filijs vr̃is ⁊ nõ e

queratis pacẽ eorũ et ꝓsperitatẽ eorũ vsq̃ in eternũ:vt ꝓforte

a ¶ viuentiũ vel ecclie vel cuiusq̃ anime.

mini ⁊ cõedatꝭ q̃ bona sũt terre: f

a ¶ imitatores vel bona opera.

et heredes hẽatis filios vr̃os vsq̃ in scm.Et post oia q̃ venerũt sup nos ĩ opibus nr̃is pessimis: ⁊ in delicto nr̃o magno:quia tu f

deus noster liberasti nos de iniquitate nostra:⁊ ꝺdisti nobis salutẽ sicut est hodie:vt nõ ꝓuertamur ⁊ irrita faceremus mandata tua:neq̃ matrimonia iungeremus cum populis abomi/

a ¶ cũ populis abominatiõũ ĩstarum.

nationũ ĩstarum. Nũq̃d iratꝰ g

a ¶ id est delerionem.

es nobis vsq̃ ad ꝓsummatiõnẽ ne dimitteres nobis reliquias

a ¶ in operibus ruis. b ¶ nos aũt iniqui.

ad salutẽ. Dñe deus isrl̃ iustꝰ es tu:quoniam derelicti sumus q̃ saluaremur sicut die hac.Ecce b

¶ qui omnia vides.

cozã te sumꝰ in delicto nr̃o. Nõ i

ei stari põt cozã te sup hc̃. ¶ Ca. X

Sic ergo orãte esdra ⁊ in k

plorante deum et flente et iacente ante templuz dei collectus est ad eum de l

a ¶ fructus scz orationis ⁊ lamentationis esdre.

ĩsrael cętus grãdis nimis viro/rum et mulierũ puerorumq̃ : et m

a fleuit populus fletu multo. Et respondit sechenias filius iehiel de filijs helam:⁊ dixit esdre: n

b Nos ꝓuaricati sumꝰ in deũ no/ o

strũ:et duximꝰ vxores alienigenas de ppl̃is terrę:et nũc si ẽ pe/ p

c nitẽtia ĩ isrl̃ sup hc̃:pcutiamꝰ fed⁹ q

cũ dño ð nr̃o vt ꝓiciamꝰ vniuersas vxores et eos q̃ ð his nati sũt r

iuxꝝ volũtatẽ dñi:et eoꝝ q̃ tenẽt ꝓceptũ dñi dei nr̃i fz legem fiat: s

d Surge:tuũ ẽ discernere:nosq̃ erimus tecũ:cõfortare ⁊ fac.Surrexit g̃ esdras ⁊ adiurauit ꝓncipes t

¶ Quia dere.mã.tua q̃ p̃ce.ĩ ma.ſ.t. p.⁊c.ſ.moyses accipiebat mãdata a deo:⁊ aarõ ꝓponebat ea ꝓlo:vt hr̃ Exo. viij. b ¶ Terra ⁊c.ĩmũda ẽ. ꝓter multiplicationẽ idolatrie ⁊ aliorũ vitiorꝝ execrabiliũ ppetratorꝝ p gẽtiles ibidez habitantes. c ¶ Ab ore vsq̃ ad os.i.abũdanᵗ nimis:sicut. iiij. Reg.xxj.dr q̃ manasses effudit sãguiez ĩnocẽtiũ mꝭtũ nimis: ⁊ ipleuit hierlm sanguie ꝓbaz vsq̃ ad os. d ¶ Nũc ergo filias vr̃as ne detis filijs eoꝝ ⁊c. Jstud p̃ceptũ hr̃ Deuᵗ. viij. e ¶ Et nõ queratis pacẽ eorũ.qz ex ĩm diuinã iusticiã debebat interfici:⁊ ideo filij isrl̃ nõ poterãt cũ eis facere federa ppetua:licet possent dare treugas ad tps in aliq̃ casu:vt dictuz fuit sup libũ Josue. Et istud mãdatũ trãsgressi fuerũt illi q̃ redierãt de captiuitate ꝓtrahẽdo cõnubia cũ gẽtilib⁹:cũ q̃/bus erat eis ꝓhibitũ ⁊ illicitũ post gr̃az eis factã a deo qua redũxerat eos de captiuitate.⁊ hc̃ est qð dr: Et post oia ⁊c.et subdit: f ¶ Quia tu deꝰ noster liberasti nos.⁊ ex hac ingratitudiꝫ multũ aggrauabãt pctm eoꝝ.ideo subdit: g ¶ Nũ quid iratꝰ es nob⁹ vsq̃ ad ꝓsumationẽ. i. totalẽ ppl̃i deletionẽ.q.d.hc̃ demeruimꝰ nisi ex tua liberalitate saluemur.vñ hc̃ dit: h Ecce cozã te sumꝰ in delicto nr̃o.tibi ⁊ hoib⁹ manifesto. i ¶ Nõ enĩ stari põt cozã te sup hc̃.ad tegẽdũ palliũ dñi seu defendendum. ¶ La. IX.

Moraliter.

† ¶ Postq̃ aũt hec cõpleta sũt ⁊c. Circa qð sciẽdũ q̃ sicut plenꝰ dirꝭ in expositiõe litterali filij isrl̃ qui de babylone venerũt in hierlz:videtes q̃ vxores sue ex itinere ⁊ alijs afflictionib⁹ erãt deturpate eas cõtẽpserũt ⁊ in magna pte ciecerũt:accipiẽtes vxores alienigenas contra p̃ceptũ dñi.vij.ca.Deut., Jsrael videꝫ deũ interp̃tãᵗ: et ideo p filios isrl̃ clerici ⁊ specialiꝫ theologi significanᵗ: per vxores scientie vl scripture designanᵗ:hc̃ p vxores legitimas sacre scripture sunt intelligẽde Sap.viij. Hanc amaui ⁊ q̃siui mihi sponsam assumere. Hoc enĩ bonꝰ theologꝰ debet dicere. Sed quia sacre scripture carent ornamentis rhetorice:iõ deformes aliquando videntur. Unde dicit Hiero. de seipso: Itaq̃ miser ego lecturus Tullium Platonem sumebaᵗ in manibus:siquidem in memetipsum reuersus prophetas legere cepissem:sermo horrebat incultus.tamen in hoc erat a diabolo deceptus. Unde subdit: Dum me ita serpens antiquus illuderet ⁊c. Per vxores aũt alienigenas quas videbãt pulchritudines:intelligẽde sunt scripture gentiliũ philosophorum quas theologi multi contẽptis scripturis nouis ac veteris testamẽti cariꝰ amplexantur:⁊ specialiꝫ doctrinaz aurrois pessimis erroribus plenã:quam cũ maiori põdere ⁊ diligentiori quotatione qð dictu horrendũ est allegant q̃ doctrinã domini nostri iesu christi ⁊ apostolorꝫ eius. † ¶ Cunq̃ audissem sermonẽ istum scidi pallium meum ⁊ tunicã meã ⁊c. In signum doloris magni:⁊ sunt verba Esdre per quẽ significat prelatus superior qui potest remedium adhibere:⁊ ideo sicut Esdras ab afflictiõe sui ⁊ doloꝛe nõ cessauit donec remedium apposuit per electionẽ mulierũ alienigenarũ:ita q̃ nõ essent dñe sed tãtũmodo ancille:sic per prelatũ superiorẽ debẽt scripture philosophorꝫ alienigene dejci a tãta auctoritate:ita q̃ apud theologos solũmodo maneant inq̃tũ possũt subseruire sacre scripture diuinit⁹ reuelate:nã ancillã dominari et dñam ancillari magna abusio est: ꝓpter qð illi q̃ scripturas philosophicas erroribus plenas sacris scriptur⁹ preponũt modo p̃dicto enormiꝫ abutunᵗ. ¶ La. X.

k Sic ergo orãte Esdra.Hic ꝓr describit p̃dicte transgressionis correctio.Circa quã ꝓmo ponit maiorum confessio.secdo ꝓli citatio.ibi:Et missa est vox.tertio correctiõis inchoatio.ibi:Et surrexit Esdras.quarto cõsummatio.ibi:Et cõsumati sunt.Circa ꝓmũ dicit:Sic ergo orãte Esdra.ſ.humiliter deuote ⁊ perseuerant. l ¶ Collectus ẽ ad eũ de israel cetus grãdis Esdre cõpatiens. m ¶ Et fleuit ꝓlus.nõ solũ ex cõpassione:sed etiã pro pcti sui cognitiõe ⁊ cõtritione. n ¶ Et rndit sechenias.qui erat de principalioribus populi. o ¶ Et dixit Esdre.nomine suo ⁊ aliorꝫ principalium. p ¶ Nos ꝓuaricati sumus.accipiendo vxores alienigenas que mentes etiã sapientũ emolliũt et eneruant: et tandem ad idolatriam inclinant:sicut patet in salomone. q ¶ Et nunc si est penitentia in israel super hoc.id ẽ quia penitentia est. r ¶ Percutiamus fedus cum domino deo nostro.stabile et absq̃ retractatione. s ¶ Ut ꝓiciamus vniuersas vxores ⁊c.vt dei ꝓcepti impleamꝰ:⁊ occasionẽ malꝫ a nobis prescindamus. t ¶ Surge.ad hoc exequendũ. v ¶ Tuum est discernere.quia habes scientiam legis diuine. x ¶ Nosq̃ erimus tecum.qð decreueris exequendo. Cetera patent vsq̃ ibi:

M Manẽ nõ co.

Universidad de Biblio

tellerisse sibi videbit dicat: ⁊ tu ei q̄ p̄est locū discernēdi relinquat: parat⁹ obtēperare oīo⁹ q̄ ille fm volūtatē ⁊ legē dei agēda decreuerit. a Filij heliasib. Qui tūc cū⁹ mus sacerdos erat: post iesū filiū iosedech ioakī filius ei⁹: ⁊ post eū heliasib filij ei⁹ sūmo sacerdotio funct⁹ est.

b Panez nō co. Beda. Exemplū hinc hūt sacerdotes nō solū flēdi ⁊ ozādi: sz etiā ieiunādi ꝓ his q̄ peccauēr Beati eni q̄ ꝓpria pctā lugēt: qz accepta remissiōe consolant: sz beatiores q̄ aliena deflēt vt ne panē q̄dē ⁊ aquaz q̄ abstinētiū refectio est ꝓtingere velint: neq; domū suā ingredi vel ascēdere in lectū strati sui: sed in atrijs dom⁹ dñi ozādo pnoctāt. Jbi eni erat dom⁹ sacerdotis quā vespera supueniēte esdras phibeē intrasse. Alia ꝟo editio ꝓ cubiculo iohānan: pastophoziā iohānan habet q̄ nomine sepe dicit̄ porticus qua tēplū vndiq; circūdat̄ in q̄ ministri ⁊ custodes tēpli manebāt. Lugēt etiā nūc i trāsgressiōe eoꝝ q̄ ꝺ captiuitate venerāt q̄ dolēt eos q̄ a pctis pēitēdo crepti sūt ad ea peccādo eē relapsos: ⁊ q̄si denuo a diabolo captiuatos. De quoꝝ seductoribus q̄si de imūdarū vroꝝ parētib⁹ ait ꝑtr⁹: Supbia eni vanitates loquētes pelliciūt in desideriis carnis luxurie eos q̄ paululū effugiūt. Et paulo p⁹: Si eī refugiētes coīgnationes mūdi i cognitiōe ihu xp̄i his rursū⁹ implicati supāt: fcā sūt eis posteriora deteriora ꝓorib⁹. c Jpe est m. Beꝺ. Qui ab hebreis castellū: a romanis vocāt decēber q̄ ē in medio hyemis pluuialis ⁊ tēpestuosus. Unde notādū: cū in media hyeme ppls cōueneri: timere a pctō ⁊ a pluuijs memorāt. Cū eni pluuias ipo etiā tpe pluuiarū mazores solito cernerēt: reuersi ad ꝓsciētiā pctis suis ꝺ ipsi putauerūt: ⁊ irā celestē supuenturā ex ipa aeris pturbatione timuerūt: iō nō in ꝑuatis domib⁹ negocia sua agere pse pserūt: sz in platea domus dñi: assūpto pēitētie ⁊ hūilitatis habitu ꝓsederūt: ꝺ xp̄m eos q̄ turbatis elemētis ⁊ vētozū frigore vl̄ imundātia pluuiaꝝ vl̄ aceruis niuiū: vel ardoze siccitat⁹: vl̄ etiā exitio hominū vl̄ aīaliū defuꝝ ingraueſcēte. ⁊ ipo iudice etiā p apta indicia vl̄ sue ire imitante: nihil de correctiōe mozū q̄ placēt iudicē: plagāq; euadāt ipēdētē: reḡrūt: sz fastu scīi ptractāt q̄ arte adū, sa q̄ exteri⁹ xp̄i pctā deferuūt aut enitēt aut supent.

d Et sedit o. po. Be. i. circa atriū sacerdotū q̄ ipa dom⁹ vndiq; cingebat̄ hās circa se ex oī pte p quadrū edes atrioꝝ amplissimas: in quib⁹ etiā pplis q̄si ꝓ pluuia opus erat stare poterat: ⁊ videre ea q̄ in tēpli tanuis gerebantur vl̄ circa tēplū. habebāt eni iteriores parietes iuꝝ terrā in colūnis factos exteriores solidos. e Et surrexit esdras. Beꝺ. Hic locus rūdet ad ꝺ qꝺ. s. dictū ē. Et surrexit esdras ante domū dei: ⁊ abijt ad cubiculū iohānā fi. el. ⁊c. Ubi notāda deuotio pōtificis q̄ lugēt ozās ⁊ ieiunās ꝓ trāsgressiōe pplī in atrijs tēpli pmānsit: nec pr⁹ domū suā itrare voluit: q̄s accepto ꝺsensu pplī toto penitentē corde ⁊ cōuersum ad dñm: vide cui⁹ deuotiōis ⁊ religiō ꝓncipes videnē fuisse cōsortes cū dicūt ⁊ ipi finita synodo abijsse in domos patrū suoꝝ. Si eī ꝺ nō significat scriptura q̄d op⁹ fuit scribere qꝺ expleto colloq̄o esdras ⁊ ꝓncipes familiaꝝ in domos patrū suoꝝ de sept' templi abierūt: eos eni ꝺ fecisse nemo est q̄ nesciat: q̄d opus fuit addere: ⁊ oēs ꝓ nosa sua: cū ꝺ ꝺ oīb⁹ esset notissimuz nisi qz tales eos voluit intelligi quoꝝ nosa ⁊ facta merito in memoria tenerenē ac posteris noscēda traderenē.

f Et sederūt ⁊c. Be. Nota numerū ternariū eē mysticū. Supza dictū est q̄ trib⁹ dieb⁹ oēs ꝓuenīūt in hierlm: ⁊ nūc trib⁹ mēsib⁹. ꝛ. s. xj. ⁊. xij. castigant̄ ab vroꝝib⁹ alienigenis. Tres eni sūt virtutes sine quib⁹ nemo saluat̄ fides spes ⁊ charitas. Tertio tpe seculi venīēs ips i carne in mundū: gr̄am nobis euangelij cōtulit. Primū nāq; tps ante legē in patriarchis: scām in ꝓpheis sub lege pmisit: in tertio ipe cū gr̄a vēit ⁊ sua nos passiōe redimēs: ⁊tia die rsurrexit. Per cui⁹ gr̄az qz ꝓsortio ecclie copulamur ⁊ a vitioꝝ illecebr' expurgamur: apte trāsmigratiōis filij trib⁹ dieb⁹ castigā di venerē: ⁊ i trib⁹ mēsib⁹ castigatiōez cōpleuerē Jux lr̄az q̄s oportūe laborauerūt: vt añ iitiū pmi mēsis ipi oēs purgarēt: vt pascha ⁊ mēse ipz i q̄ celebrandū erat: mūde ⁊ sancte celebrarēt: ⁊ annū mundē et sancte inchoarent ⁊ cōsummarent. Jō etiam nos omnibus annis in quadragesima pasce oportet imitari: instante scilicet dominica resurrectione: mundemus nos ab omni inquinamento carnis et spiritus vt participes resurrectionis esse valeamus.

Et inuenti

sacerdotū ⁊ leuitarū ⁊ omnē isr̄l vt facerēt ꝼz verbū ꝺ. Et iuraverūt. Et surrexit esdras ante domū dei: ⁊ abijt ad cubiculū iohānan filij heliasib ⁊ ingressus ē illuc. Panē nō comedit ⁊ aquā nō bibit. Lugebat eī trāsgressionez eoꝝ q̄ venerant de captiuitate. Et missa est vox in iuda ⁊ in hierusalē oīb⁹ filijs trāsmigratiōis vt cōgregarenē in hierlm: ⁊ oīs q̄ nō venerit in trib⁹ dieb⁹ iuxta ꝓsiliū ꝓncipum ⁊ seniorū: auferet̄ vniuersa substātia ei⁹: ⁊ ipe abijcie de cetu trāsmigratiōis. Cōuenerūt igit̄ oēs viri iuda ⁊ beniamin in hierusalem trib⁹ dieb⁹: ipe est mēsis non⁹: vicesima die mensis ⁊ sedit oīs pplus in platea dom⁹ dei: trementes ꝓ pctō ⁊ pluuijs. Et surrexit esdras sacerdos. ⁊ dixit ad eos: Vos trāsgressi estis ⁊ duxistis vroꝝes alienigenas vt adderet̄ sup delictuz isr̄l. Et nūc date cōfessionez dño deo patrū vroꝝ: ⁊ facite placitū eius ⁊ separamini a pplis terre ⁊ ab vroꝝibus alienigenis. Et respondit vniuersa multitudo. Dixitq; voce magna: Juxta verbū tuū ad nos: sic fiat. Verūtamen quia pplus multus est ⁊ tēpus pluuię: ⁊ non sustinem⁹ stare foris: et op⁹ nō est diei vni⁹ vel duorum: vehemēter quippe peccauimus in sermone isto: constituant ꝓncipes in vniūsa multitudine: ⁊ omnes in ciuitatib⁹ nostris qui duxerūt vroꝝes alienigenas veniāt i tēpoꝝib⁹ statut̄: ⁊ cū his seniores p ciuitatē in ciuitatē et iudices ei⁹: donec auertatur ira dei nostri a nobis super peccato hoc. Jgitur ionathā filius asahel: ⁊ iaaçia filius thecue steterūt supar hoc: ⁊ mesollam ⁊ sebechai leuites adiuuerūt eos: Fecerūtq; sic filij transmigrationis. Et abierūt esdras sacerdos ⁊ viri ꝓncipes familiarū in domos patrum suorum ⁊ oēs per nomina sua. Et sederūt in die ꝓ mo mēsis decimi vt quererēt rē. Et cōsummati sunt oēs viri qui duxerūt vroꝝes aliēigenas vsq; ad diem primam mensis primi.

a Panē non co. et aquā nō bi. i. nullus cibū ⁊ potū accepit: qz noīe panis ⁊ aque intelligit̄ oīs cib⁹ et potus in sacra scīptura: vt frequenter dictū est. b Et missa est vox. Hic ponit populi citatio. cū dicit: Et missa est vox. i. cōis citatio. c Et omnis q̄ non venerit ⁊c. in hoc ponit pena cōtumaces pene determinatio. cum subdit: d Auferetur vniūsa substātia ei⁹. i. bona exteriora. e Et ipse abijcietur de cetu. p. excōmunicatione. f Ipe est mensis nonus. q̄ apō bebreos correspōdet partim nouēbri: ⁊ partim decēbri nro. g Et sedit pplus i platea. hoc est i atrio qō erat ante templum. h Tremētes. p peccato. timentes ne ratione trāsgressiōis ꝑ dicte veniret sup eos diuina vitio grauis. i Et pluuijs. qz tps istud frigidū ē ⁊ pluuiosū de cōi cursu: ⁊ tūc erat pluuiosius solito p peccati sui demerito. k Et surrexit esd. Hic cōsequent ponitur transgressiōis correctio ad monitionē esdre dicēt': l Vos trāsgressi estis. ꝺ ē liquidū ⁊ nō pōt negari. m Et adderet' sup deli. vel pec. isr̄l. cōmissū ante captiuitatē babylonicam. n Et nūc date ꝓfessionē recognoscendo pctm ꝺo et facto. iō subdit: o Et separamini a pplis terre. ita q̄ fi ꝺeat' fed⁹ ⁊ ꝓsortiū cum idolatr'. p Et ab vro. alienige. que a deo vero auertunt: vt ꝓdictū ē. q Et respōdit vni. mul. esdre ꝓsentiēdo: tū petunt dilationē ꝓpter ipsorum itatē tpis ⁊ negocij magnitudinē. r Cōstituant ꝓncipes. id ē homines sapientes instituti ⁊ diligentes q̄ vadāt de ciuitate i ciuitatē: diligēter inquirendo de trāsgressoꝝib⁹: ⁊ corrigant q̄ alienigenarū vroꝝ electio nē. s Et sede. i die ꝓmo mēsis. ꝛ. ⁊c. ex q̄ ptz q̄ i dispēdio istū negociū posuerūt mēsem integrum.

Et inue.

a Et inuenti sunt. Be. Aptāt hebrei huic loco illud Zacharie ꝓphete. Et ondit mihi dñs iesuz sacerdotē magnū stantē coā angelo dñi: ⁊ satban stabat a dextris ei⁹ vt aduersareť ei. Et paulo post. Et iesus erat indut⁹ vestib⁹ sordidis: et stabat añ faciē angeli. Et rndit angel⁹ ⁊ ait ad eos q̄ stabāt coā se dicēs: Auferte vestimēta sordida ab eo. Et dixit ad eum: Ecce abstuli iniquitatē tuā: ⁊ indui te mutatoriis. Et dixit: Ponite cydarim mundā sup caput eius. Et posuerūt cydarim mundā sup caput eius. Et stabat satban a dextris ei⁹ vt aduersareť: q: vera erat accusatio: ipe enī cū ceteris alienigenā duxit vroꝝ. Q̄ aūt ꝺ: q: iesus erat indut⁹ vestib⁹ sordidis tripl'r iterātā: vl̄ ob ꝓiugiū illiciti: vl̄ ob pctā ppli: vt ꝓpt squalorē captiuitat'. An gel⁹ aūt añ cui⁹ faciē stabat iesus: ꝓcepit ceteris astantibus vt auferrēt ab eo vestimēta sordida. Quo facto ait ad eū angel⁹: Ecce abstuli a te iniquitatē tuā. Vestes vestimēta sordida: ⁊ indui te mutatoriis. i. israelitē ꝓiugē copulaui tibi. Q̄ aūt sequit: Ponite cydarim mūdā sup caput ei⁹: ꝺ illigit volūtas sacerdotij dignitatē: q: i. ablat' pctōr sordib⁹ mūdū habuerit sacerdotiū. Sz ituēdū q̄ ñ scribit esdras iesū alienigenā duxisse vroꝝ: ꝛ q̄da ꝺ filijs ⁊ frib⁹ suis ⁊c. b Et frēs ei⁹. Be. Cognati. i. nō eni frēs ei⁹ germāi i carne eaten⁹ viuere vt voluptati operare poterāt: cū cētu ⁊ ampli⁹ āni cēnt trāsacti: erq; cyr⁹ regre īcipiēs iesū ⁊ zorobabel cū trāsmigratione iuda ⁊ beniamī ad ꝓstruēdā domū dñi hierosolymā remisit. c Et dede. ⁊c. Be. Dño vroꝝes illicitas abijciūt: ⁊ sic ꝓ se arietē offerunt: vt ablato scelere: mūdi accederēt ad altare: difficile eī ē hui victimā deo cē acceptā q̄ nō pri⁹ reliąt culpā ꝓ qua offert. vñ: Quiescite agere puerse. ꝺ. ꝺ. ꝼ. Et q: filij vl̄ frēs fuere sūmi sacerdot' q̄ ꝑmi peccauerant: recte in correctionē sceler' arietē de gregib⁹ offerūt vt significēt: q: sciꝑos qui ductoꝝes pplī: q̄si duces gregis cē videbant: a ꝑstina vita mactare: ⁊ purgatos digna pēitētia deo ꝓ meliorē vitā offerre dispōsuerant. d Et dederunt man⁹. Beda. Nota quāta arte pugnādi diabol⁹ fideles īpugnat vt nullū eis tps secuꝝ relinq̄t. Ecce eī q̄ ab adūsātib⁹ supari nō poterāt: vincebāt hostes publicos edificato tēplo dñi ⁊ dedicato: sed vicebanē amoze mulierū: ne tēpla cordiū vl̄ operꝝ suoꝝ deo digna seruarēt. Cui⁹ rei tpib⁹ manifeste figura cōplet: cū videmus animos fideliū multo piculosius nūc tēptari in trinseus a ꝓpiscētia sua abstractos ⁊ illectos ꝛ q̄ndā tēptabāt extrūsec⁹: cū īmanis aduersari⁹ ꝺ eoꝝ ꝓtātiā ferro ⁊ igne seuiebat. Sz aderit pietas dñi: q̄ sicut aduersus agta furētiū certamia virtutē patientia tribuit: ita nobis ꝺ subripiētiū laqueos blādiarū cautele custodiā dabit. Deniq; ⁊ ꝺ agēte industria pōtificis: q̄ timebāt dñm cūcti cōpūcti sunt corde q̄ peccauerāt: ⁊ eiecerūt vroꝝes alienigenas: ⁊ sic expulsa turpitudine luxurie: redijt deꝰ castimonie ⁊ in ciuitate dñi: eiecto rudere vitioꝝ: respersi sūt flores ⁊ ornamēta virtutū. Si q̄s obijciat nō eē sēptū q̄ filios adulteraꝝ ꝺ ipas tūc eiecerē: q̄uis supza secbenia suggerēte et dicēte: Percutiam⁹ fedus cū dño deo nro: ⁊ ꝓiciam⁹ vnūsas vroꝝes et eos q̄ de eis nati sūt: ⁊ tinuo subditus sit. Surrexit ergo esdras ⁊ adiuranit' pplm: ꝓncipes sacerdotū ⁊ leuitarū ⁊ oēm isr̄l vt facerēt fm xp̄m ꝺ: ⁊ iurauerūt: intelligat: q: si nō, piecerūt filios: illa fuit cā q̄ eos docuerūt renūciare male īfidelitati ⁊ ꝓsecratos dño ꝓ circūcisionē ⁊ hostiā salutarē fidei sue et castitati sociauerē. Mystice aūt bona opa q̄ ꝛ imitu spalis cōmodi vl̄ fauor' vl̄ delectatiōis agim⁹: aut inē mala sūt reputāda: aut ab īfima ītētiōe secernēda: ⁊ ꝓ celesti tm̄ retributiōe facieda. Qui eni ieiunat ozat ⁊ elemosynā dat vt videaē ⁊ laudeē ab hominib⁹ tal' ples bōe actiōis q̄si de īmūda genit⁹ice nascit: ⁊ iō inē eos q̄ de babylōe hierosolymā ascenderūt ptē bēre ñ pt. Qui cī in pñi mercedē recipit ī futuro carebit: nisi auctor opis mentē ad meliora ꝛuertēs ꝓ deo facere ceperit: qꝺ ꝓ laude faciebat iani: ⁊ q̄si sobolē idigne editā dño ꝓcerās hierosolyme cinē fecerit vt op⁹ male ꝛchoatū corrigens dignū faciat ꝓpetua mercede i cel.

Xba

a Et inuenti sunt de filijs sacerdotuz: qui duxerunt vroꝝes alienigenas: de filijs iosue filiū iosedech ⁊ fratres ei⁹ maasia ⁊ eliezer ⁊ iarib ⁊ godolia. b Et dederunt manus suas vt eijcerēt vroꝝes suas ⁊ pro delicto suo arietē de ouibus oferrēt. Et de filijs emmer: anani ⁊ zebedia. Et de filijs seri maasia ⁊ helia ⁊ semeia: iehiel et ozias. Et ꝺ filijs phesur: elioenai: maasia hismael nathanael: iosabeth et helesa. Et de filijs leuitarū iosabeth et semei ⁊ celaia: ipe ē calitha phathaia: iuda ⁊ eliezer. Et ꝺ cantoꝝib⁹ eliasub: ⁊ de ianitorib⁹ sellū ⁊ thelem et huri. Et ex israel de filijs pharos: remeia et ezia et melhia et miamī ⁊ eliezer ⁊ melchia: banea. Et ꝺ filijs helā: mathāia. Zacharias ⁊ iehiel et abdi et rimoth et helia. Et de filijs ezthua elioeāi eliasib: nathāia ⁊ hierimuth ⁊ zabeth ⁊ aziza. Et ꝺ filijs bebai: iohānā: ananias ⁊ abbai athalai. Et ꝺ filijs beni mosolla ⁊ melluch ⁊ adaia iasub et saal et ramoth. Et ꝺ filijs phetmoab: ednaꝝ ⁊ chalaal: banaias et maasias: mathanias beselehel bēnui ⁊ manasse. Et de filijs erem elieꝝer iesuę: melchias semeias: symeon beniamin: maloch: samarias. Et de filijs ason mathanai: mathet azabeth elpheleth iermai manasses: semei. De filijs bani: maddi: amraz et huel: baneas et badaias: celiau: bannia: marimuth ⁊ eliasib: mathanias: mathanai et iaꝛi et bani et bēnui: semei et salmias et nathan ⁊ adaias: mechne ꝺabai: sysai sarai: eꝛrel et selemau et semeria sellum amaria ioseph. De filijs nebui: abihel: mathithias: zabeth: zabina: ieddu: et iohel et banai. Omnes hi accepāt vroꝝes alienigenas: et fuerunt ex eis mulieres q̄ pepererant filios.

Liber Esdrę primꝰ finit.

a Et inuenti sunt. Hic ꝓ̄r ponit descriptio illoꝝ q̄ duxerūt vroꝝes alienigenas. cū ꝺ: b De filijs iosue fi. ⁊c. Iste iosue erat fm⁹ sacerdos: ⁊ sic videt vez qꝺ dictū ē. s. videlicet q̄ ꝺ trāsgressio īcepit a maiozib⁹ ppli. ad ꝺ aūt aptat aliq; illud Zach. iij. Ostendit mihi dñs iesū sacerdotē magnū stātē coā angelo. i. esdra q̄ erat angelus. i. nūci⁹ missus a latere regis ad ppli directionez: et satban a dextris: qz vera erat accusatio ꝺ pctō trāsgressiōis: ⁊ accipit hic iesus ꝓ filijs ei⁹: vt patet ex hoc loco: qz pater quodammodo manet in filijs c Et dede. ma. su. i. iuramento solenni firmauerūt ne posset retractari. d Et eijceret vroꝝes suas. s. alienigenas.

e Et ꝓ ꝺli. suo arie. de oui. of. qz sicut aries est dux gregis ita sacerdotes sunt duces ppli cōis. Cetera legāt vt iacet littera: et licet nō dicaē hic q̄ eie cerūt pueros cū vroꝝib⁹ alienigenis: tenēdū tū ē q̄ sic fuit factū: qz sic ꝓmiserat secbeni as noīe suoꝝ aliorꝝ ꝓncipaliū: vt hr̄. s. c. ca. Percutiam⁹ fedus cū dño deo nro vt ꝓiciamus vniuersas vroꝝes scz alienigenas: ⁊ eos q̄ de his nati sunt.

Ca. X.

Moraliter.

† Sic ergo ozante esdra ⁊c. In hoc esdras sacerdos dicit exemplū plat' ⁊ curat' ecclesie flēdi ⁊ depcandi dñm ꝓ subditoꝝ suoꝝ trāsgressione: nam animas eoꝝ tanq̄ mater in christo debet assidue parturire. Et quoniā ex afflictiōe boni plati subditi debēt ad verā penitētiā moueri. Sequitur: Collectus est ad eū de isr̄l cetus grandis ⁊c. Sequitur: † Et fleuit popul⁹ multoflet⁹. Qz aūt iste fletus ex vera penitentia ꝓcesserit: ostēditur per hoc q̄ dicit. † Percutiam⁹ fedus cū domino deo nostro vt ꝓiciamus vniuersas vroꝝes. scilicet alienigenas. † Et eos qui de his nati sūt Per vroꝝes alienigenas conuenienter intelligi possunt ulteriores cōcupiscentie male: ⁊ per filios eoꝝ actus exteriores ex ipsis procedentes q̄ omnia a vere penitentib⁹ ꝓpt posse sunt abijcienda. † Et surrexit esdras ante domum dei. Non enim a terra voluit surgere donec populus emendationem promisit: et ad hoc per iuramentū se astrinxit: nō tamen cessauit esdras a sua totali afflictione: quia sequitur: † Panē nō comedit ⁊ aquā nō bibit. ⁊ in hoc dedit exemplū eccl'ie platis ⁊ curat' affligēdi se ꝓ subditoꝝ suoꝝ peccatis vsq; ad pfectionē emēdatiōis. † Et inuēti sūt de filijs

M 2 sacerdotū

La. I

Incipit Neemias qui est Esdre secundus.

Verba Neemie ꝛc. Be. Neemias iterptat̃ ꝯsolator dñi: vl ꝯsolator a dño: q̃ cuz renouauerit muros hierlm̃ plz ab hostibus liberatꝰ in diuie legis obseruatia sublimauerit: plz qz nole ꝛ ope xp̃z significat. q̃ ait: Ego rogabo p̃ez ꝛ aliꝰ paraclytꝰ. d. v. De q̃ psal. ait: Edificans hierlz dñs ꝛc. Significat etiã setos p̃dicato/res quozꝰ ministerio supna nob ꝯsolatio p̃/stat: vel dñ post lapsuz pcti spe venie ꝛ pollicitatiõis penitẽtibus pollicẽt qualis diruta ab hostibus hierosolymozuz menia restaurauit.

Verba Nee. Beo. Ducuscz xba Esdre: q̃bꝰ eozobabel ꝛ iesu facta describit: deinde sua facta describit. Nic mãifeste xp̃z significauit: qz sacrã scpturã renouauit: captiuos in hierlm̃ reduxit: domũ dñi maiozibꝰ donis ditauit: et sublimauit: ꝛ duces ac p̃sides trãs flumẽ euphraten qui legẽ dei nossẽt cõstituit: et filios trãsmigrationis ab vroziꝰ externis castigauit. Renouauit eĩ christus sacrã scripturaz: quia quã scribe ꝛ pharisei p traditiones fedauerant: vl in xta litterã tantũ itelligi docebãt ipse spũali sensu plenã ostendit: et nouũ testamentum misso setõspiritu per aplos ꝛ aplicos viros describi fecĩ. Eduxit p̃lm de captiuitate babylonica ꝛ in hierlm terram ꝓmissionis liberatum iduxit: quia semel passus ĩ cruce mũdum sanguĩe redemit: et descendẽs ad ĩferos veros iñ israelitas ad menia supne ciuitat̃ duxit: et gaudia promisse hereditatis eis inclusit ꝛ quotidie fideles a ꝓturbatiõe mũdi ꝯgregãs ad ꝯsortiũ eccle regnũcp p̃bẽe ꝓuocat.

Aduxit ornatꝰ tẽpli auro ꝛ argẽto ꝛ vasis p̃ciosis que p̃lis isrl ꝛ p̃ncipes plaꝝ p eũ miserãt: qz in se credẽtes de vtrocz p̃lo in eccliam ducẽs claritate fidei ꝛ opis coꝝ hãc ornare ꝛ glorificare nõ desistit. Cõstituit duces ꝛ p̃ncipes omni pplo trãs flumẽ q̃ legẽ dei noscerẽt ꝛ docerẽt: qz in eccliã q̃ flumie baptismi abluta ẽ: ꝛ flumẽ babylonicũ. i. ꝓturbationẽ scli fluctuantis fidei sinceritate trãscẽdit: aplos: euãgelistas pastores posuit ꝛ rectores. Castigauit filios trãsmigratiõis ab vroziꝰ aliẽigeis: qz illos ꝙ pfessiõe fidei mũdo renũciãt: illecebr̃ mũdi fuite p̃hibuit. Eiecit filios taliũ matrũ de cetu trãsmigratiõis ab vroziꝰ alienigenis: ne forte adulti pfidiã sequerenꝯ eaz: nõ fidẽ patrũ. Opa enĩ nra etiaz q̃ boiꝰ bona videnꝯ si carnalibꝰ delectatiõibꝰ pmixta sint: si originẽ de cõtagio hũani fauor̃ supserint: reprobare docuit: nec ꝙuenire illis ꝙ mũdũ pfecte relinquũt: ꝛ tota mẽte ad celestia trãseũt ꝙ nõ blãdimẽtis tpalibꝰ enervari ꝑ aduersitatibꝰ exerceri: ꝛ ad requiẽ sẽpiternã gaudent ꝑparari.

b In mẽse cas. Mẽsis casleu ipe ẽ quẽ nos decẽbrevocamus apꝰ hebreos nonꝰ: apꝰ nos vltimꝰ. Cuiꝰ nomẽ qꝫ spes eiꝰ inꝓretat̃ bñ ꝯgruit vot̃ eiꝰ ꝙ ad ruinas scẽ ciuitat̃ ĩtẽdebat erigẽdas. Primũ enĩ bõe actiõis fũdamẽtũ ẽ spẽ habere de auxilio dñi ad pficiendũ qꝫ cupimꝰ. In ꝫ mẽse natꝰ est dñs: cuiꝰ noie longe añ figurabat̃ qꝫ in eo mẽse verꝰ Neemias diu desideratꝰ ad edificationẽ ecclie esset vẽturꝰ.

c Erã in susis ꝛc. Susis metropolis est persaꝝ: ꝫ tãta firmitate vl castrũ eẽ videat̃: ꝛ interptat̃ equitatio vl reuertẽs: q̃ fidelibus ꝙuenienẽ aptanꝯ: eis marie q̃ de captiuitate hierlm̃ curã gerũt. i. ꝫ salute coꝝ q̃ aliqñ p insidias diaboli de ecclia rapti penitẽtes denuo per gratiã dei sũt redacti: tales enĩ sũt in reuertẽte castro. i. in roboze mentis reuocate ab infimis ad desideriũ patrie celestis: ꝛ in equitatu sanctozũ cozdiũ q̃. s. portãt sessozẽ dñi.

d Qui remã. Bc. ptz lre sensus: q̃ enĩ remãserãt de captiuitate: ꝛ si in pace versari videbanꝯ amico eis eristẽte rege psarũ q̃bꝰ paulo añ Esdrã cũ eplis miserat q̃ haberet potestatẽ in regiõe trãs flumẽ: tũ in magna afflictione mẽtis erãt ꝛ oppzobrio hostiũ: qz adhuc scẽ cinitatis murꝰ erat dissipatꝰ. Tũc aũt meritο in ecclia affligunt̃ ꝛ tristicia sclari cõpũgunt̃ scti: cũ q̃cz respiscentes a pctis videt̃ ꝓrios adhuc subiacere vitijs: ita vt p negligẽtiã eorũ q̃ multis ꝙdesse poterãt: ꝫsi p muros vrb dissipate diabolꝰ i ecclia possit ĩtroire: qõ magis dolẽdũ ẽ si ꝫ ipi q̃ alijs doctrina ꝛ exẽplo prodesse debuerãt exemplũ mozꝛ vinẽdo fiũt: ꝫ est enĩ portas hierlm̃ flãmis hostiũ esse pstas: eos q̃ bñ vinẽdo ꝛ docẽdo dignos ĩ ecclĩam electozũ introducere indignos arcẽ debuerãt: auaricie: luxurie: ceterozũ q̃ vicioꝝ incẽdio pire.

c Fleui ꝛ lu. Si vir sanctꝰ audiẽs destructa lignoꝝ ꝛ lapidũ edificia recte lugebat: ieiunabat ꝛ orabat diu sedẽs ĩ tristicia: ẽtomagis in destructione ꝛ ruina animarũ cõtinuis luctibꝰ ꝛ orationibꝰ est insistendũ: vt miserãte deo ad p̃stinã erigank̃ sospitatẽ

ꝫ q̃ in oppzobrio

Incipit Neemias qui est Esdre secundus.

ꝫ cõsolatoris dñi: vl cõsolatoris a dño missi: subaudis.

Erbã nee La. I a† miẽ filij helchie. Et factũ est in mense q̃ qui interpretat̃ spes eiꝰ. casleu anno vicesimo b c
ᵐo: ꝛ ego eram in susis castro. Et d e
veĩt ad me anani vnꝰ de frib⁹ f
meis: ipe ꝛ viri iuda: ꝛ interrogaui eos de iudeis q̃ remãserãt g
ꝛ superãt ꝺ captiuitate: ꝺ hierlz h
Et dixerũt mihi: Qui remãserũt ꝛ derelicti sũt de captiuitate ibi
a ꝫ mẽris. b ꝫ si videat in pace esse.
i prouincia in afflictiõe mãgna i
a ꝫ hostiũ. b ꝫ qui. s. allos munire debuerat.
sunt et in oppzobrio: et murus k
a ꝫ q̃ dignoꝰ debẽt introducere: idignos ab ecclia arcere.
hierusalem dissipatꝰ est: ꝛ pꝛtę
a ꝫ incendio vitiozum.
eius cõbuste sunt igni. Lunczꝝ l
audisse verba huiuscemodi: sedi
c ꝛ fleui ꝛ luxi diebus multis: ꝛ ie m

Moraliter

Verba Nee. La. I
mie. Postq̃z ꝺcripta ẽ ꝑli descriptio sub Esdra: ꝺ nũc ꝺscribit reedificatio muri ꝺ Neemia q̃ fuit missus cũ ꝺ duxa latere regis ad reedificationẽ ciuitat̃. Sciẽdum tñ q̃ bis a rege venit in hierlm̃. ꝓmo ad ciuitatis reedificationẽ: secꝺo ad malozũ in eꝰ absentia ꝺozorũ cozrectionem. ca. xiij. In aduẽtu aũt ꝓmo ad ciuitatẽ venit. scꝺo veniẽs ipam murauit. ca. iij. ꝛ ltio muratã clausit portis ꝛ vectibus. ca. vij. quarto ea clausa septimũ mẽse festiuũ celebrauit ca. viij. quinto ciuitatem populauit: ca. xj. sexto populatã dedicauit. ca. xij. Circa primum ostendit ꝓmo ꝓficiẽtis voluntas. scꝺo legationis auctoritas. ca. ij. Circa primũ primo describit rumoz oppꝛssoꝝ iudeozũ in hierusalẽ. scꝺo lãguoz ozõis. ibi Cũcz audisse. Circa primũ nota

tur ꝓsona scribẽs. cũ ꝺz: a Verba Neemie. Ab isto eni loco scripsit que sequunt̃: vt dicit Ba. Sa. Secũdo notat̃ tps. cũ ꝺz: Et factũ ẽ in mẽse casleu. hic est mẽsis nonꝰ apꝰ hebreos ꝫ vnã cõputationẽ: vt videbit magis infra se. ca. b Anno. xx. s. regni artaxerxis i cuius anno. vij. missus fuit Esdras: vt dictũ ẽ. s. Esdre vij. ad docẽdũ ꝓpl̃m. ꝛ anno. xx. eiusdẽ missus fuit Neemias tanq̃ dux a latere regis ad reedificandũ ciuitatem. tñ ꝫm Josephum iste artaxerxis fuit filꝰ darij bistaspis: et vocat eum xerxem diminutiue. ꝫm vero Ba. Sa. fuit filꝰ assueri ꝛ regie Hester: licet dictũ fuit Esdre vj. ꝛ vij. ca. c Et ego erã in susis castro. licz susa eẽt tũc p̃cipal ciuitas regni: tñ vocat̃ ꝺ castrũ: qz erat edificata fortiter hinc ꝛ inde ad modũ castri. d Et vẽit anani. aliqui libri habẽt: Et venit ad me anani. ꝫ il ad me nõ est de textu. vnde dicit Josephꝰ q̃ Neemias vidit istos tanq̃ peregrinos intrãtes ciuitatẽ: ꝛ audiuit eos loq̃ntes hebraice: ꝛ tũc allocutꝰ fuit eos. e Unꝰ de fratribꝰ meis. i. de cognatiõe mea. f Et interrogaui eos de iudeis. qz ꝓmo q̃sui de statu ꝓpl̃i sui. ꝛ scꝺo ꝺ statu ciuitat̃ hierlm̃. g Et dixerũt mihi respõdẽdo ꝓmo de statu ꝓpl̃i eo ordie q̃ fuerãt inꝛrogati. h Qui remãserũt ꝛc. in ꝓuincia. s. iudee. i In afflictiõe ꝛc. qz gentiles in regno decẽ tribuũ habitãtes: multas molestias eis inferebant ꝛ oppꝛobria: vt plenꝰ habet. ꝭ. iiij. ca. secũdo respõdẽt de ciuitate. k Et murꝰ hierusalẽ dissipatus ẽ: qz a tpe q̃ nabuçardan incẽdit ciuitatẽ ꝛ muros eiꝰ dirupit: ñ fuerat data licẽtia reedificandi eã: ꝫ solũ rẽplũ ꝛ ptinẽtia ad ipm̃ p cyrũ ꝛ darium: vt patet ex dictis. s. Esdre. v. ꝛ. vj. l Cũcz audisse. Hic ꝙñr ponit lãguoz ozõis. In ozõe eni mẽs eleuatur ĩ deũ: ꝛ p ꝙs ꝙdammõ abstrahit a corpe: ꝛ ste corpus incipit lãguere maxie qñ ozõ fit cũ fleu ꝛ ieunio et diuturne fit. sicut ꝺz ꝺ: m Et luxi diebꝰ mul. xꝛ. s. tribꝰ mẽsibꝰ: vt patebit ca. sequenti:

Et dixi

iunabã ꝛ orabã ante faciẽ dei cęli: et dixi: Quęso dñe deus cęli fortis magne atq̃ terribilis: qui custodis pactũ ꝛ misericordiã cũ his qui te diligũt et custodiũt mãdata tua: fiãt aures tuę auscultãtes: ꝛ ocli tui apte vt audias orationẽ serui tui quã ego oro corã te hodie nocte ꝛ die ꝓ filijs isrl seruis tuis ꝛ cõfiteor ꝓ peccatis filiozuz israel quibus peccauerunt tibi. Et ego ꝛ domus patris mei peccauimus: vanitate seducti sumꝰ: ꝛ nõ custodiuimꝰ mãdatum tuum: et cerimonias ꝛ iudicia quę pręcepisti moysi famulo tuo. Mementoto verbi quod mãdasti moysi seruo tuo dicens: Cum transgressi fueritis: ego dispergã vos in populos: ꝛ si reuertamini ad me ꝛ custodiatis pcepta mea et faciatis ea: etiã si abducti fueritis ad extrema cęli: inde ꝙgregabo vos et reducam in locũ quem elegi vt habitaret nomen meum ibi: Et ipi serui tui ꝛ ꝓlus tuꝰ ꝙs redemisti in fortitudine tua magna: et in manu tua valida. Obsecro dñe sit aur̃ tua attendẽs ad orationẽ serui tui: ꝛ ad orãnez seruoꝝ tuoꝝ quivolũt timere nomẽ tuũ: ꝛ dirige seruum tuuz hodie: et da ei misericordiam ante virum hunc. c. Ego eni erã pincerna regi.

a Et dixi. formando orationem meã. b Quęso dñe. omnium ꝓ gubernationem. c Deus. per creationem. d Cęli. scilicz empyrrei et per consequens omnium que includuntur intra ipsum. e Atq̃ terribilis. peccatozes puniendo. f Fiant aures tue auscultantes ꝛc. loquit̃ de deo more humano: quia cuz homo exoratus prebet aurẽ ad audiendum ꝛ convertit oculos ad videndum: signum est ꝙ velit exaudire. g Et ego et domus patris mei peccauim⁹: licet eĩ esset innocens tñ coniungit se peccatozibꝰ: inquantum erat membrum populi peccatozis. h Vanitate seducti sumꝰ id est idolatria que vanitas est: eo ꝙ idolum nihil est ꝫm apostolũ. j. Coꝝ. viij. i Et non custodiuimus mandatum. quantuz ad moralia precepta. k Et cerimonias. quantuz ad cerimonialia. l Et iudicia'. quantũ ad iudicialia. Ad ista tria genera preceptoruz reducuntur omnia precepta legis mosaice: vt patet ex de cursu illius legis. m Memento verbi quod mandasti moysi: id ẽ dixisti. Deut. xxix. et. xxx. n Cũ transgressi fueritꝭ ego dispergam vos: hoc fuerat adimpletum in captiuitate babylonica: et in captiuitate decem tribuum. o Et si reuertamini ad me. ꝛc. inde cõgregabo vos: hoc nondum erat adimpletum: licet fuisset inchoatũ per cyruz et artaxerxem: vt patz ex supra dict̃ Esdre. j. et viij. et ideo neemias orabat pro completione. p Quos redemisti in fortitudine tua magna: percutiendo egyptũ multipliciter: et faciẽdo mirabilia in mari rubro et in deserto et in iordane fluuio. q Dirige seruum tuum hodie: id est meipsum: qz volebat proponere petitionem regi de reedificatione ciuitatis: vt populꝰ dispersus posset ibi securius congregari. r Et da ei misericordiã ante virum hunc. id est artaxerxem regem. s Ego enim eram pincerna regis: hoc addit̃ ad ostendendum ꝙ habebat de facile accessum ad ipsum. La. I

Moraliter. †Verba neemie. Per neemiã q̃ cõsolatoꝛ interꝓtatur ꝛ interpretationi consonat res gesta: qz missus fuit a latere regꝭ in iudeã ad consolationẽ filiozum israel de captiuitate babylonica reuersoꝝ prout ex sequẽtib⁹ apparebit: dñs noster iesus christus significat: qui consolatoꝛ dicit̃ Trenoꝝ. j. Elongat̃ est a me consolator. Glo. hebraica. Iste est rex messias: Ipse etiam missus fuit a patre qui est rex regũ in mundũ ad consolationẽ omnium gentiuz. † Et venit ad me anani vnꝰ de fratribꝰ meis ꝛc. Per istos fratres apostoli designãt̃: qui fratres dñi nostri iesu christi dicunt̃ Ps. xxj. Narrabo nomẽ tuum fratribus meis: vt deducit apostolꝰ Heb. ij. A. Et Job. xx. dixit marie magdalene. Vade ad fratres meos ꝛ dic eis: Ascẽdo ad patrẽ meum ꝛ patrem vestꝝ. † Et dixerunt mihi Qui remanserũt et relicti sunt de captiuitate in magna afflictiõe sũt. Per hoc significat apostoloruz cõpassio ex ꝙ populi afflictionem seu necessitatẽ ostendunt xpo. Marc. vj. Et cũ iam hora multa fieret: accesserũt discipuli eiꝰ dicẽtes: desertꝰ locus ẽ hic ꝛ hora iã pretterijt: dimitte illos vt in ꝓximas villas eũtes et vicos: emãt sibi cibos q̃s manducent. † Cũ audissem verba huiuscemodi sedi ꝛ fleui ꝛ luxi diebꝰ multis ꝛ ieiunabam ꝛ orabam. Per ꝺ significatur cõpassio xpi super afflictionem et miseriam populi ꝓ qua releuanda legitur ieiunasse orasse et fleuisse et alias penalitates sustinuisse sicut fuerat predictum Esa. liij. Disciplia pacis nostre super eum: ꝛ liuore eius sanati sumus. La. II.

Actũ est autem. Hic consequenter describitur legatio ipsius Neemie. vbi prio describitur auctoritas quã meruit. scꝺo facultas quã obtinuit ibi: Et dixit regi. tertio sagacitas qua negocũ suum secrete tenuit. ibi: Et audierunt: quarto voluntas quã aperuit. ibi: Et dixi eis Circa primum premittitur tempus. cum dicitur: Factum est autem in mẽse nisan. Hic est mensis ꝓmus apud hebreos ꝫm festa. et incipit a ꝓpinquiozi lunatione equinoctio vernali. Neemias aũt cepit orare mẽse nono: vt predictũ ẽ: et sic patz ꝙ iste mẽsis in q̃ poꝛrexit vinũ fuit quart⁹ ab illo: ita ꝙ trib⁹ mẽsibus fuit in oratione ꝛ afflictione anno. xx. artaxerxis. Videt̃ q̃ istud sit falsuz et ꝙ ꝫ fuerit anno. xxj. eiꝰ. qz istud factuz fuit ẽrto mense postq̃ audiuerat rumores de oppꝛssione populi sui: ꝛ erat ꝓmꝰ mensis anni: cũ igit̃ rumores ꝓdictos audierit anno. xx. artaxerxis mẽse nono eiusdem: sequit̃ ꝙ qñ poꝛrexit vinũ regi incepit annus. xxj. Ad quod dicẽdũ ꝙ sicut dictũ fuit Heb. vij. et Exo. xij. Cõmunis est opinio iudeoꝝ ꝙ mundus creatꝰ fuit in mẽse qui vocatur apud eos tysari: ꝛ partim coꝛrespondet septembri nostro ꝛ partim octobri: ꝛ dicit̃ ille mẽsis simpliciter ꝓmꝰ apud hebreos et ꝫm hunc modum computandi casleu est tertius mensis: ꝛ nisan septimus: et cadunt in eodem anno: ꝛ isto modo fit ꝫ computatio. Verũtñ qz filij isrl egressi sũt de egypto mẽse nisan: ideo exẽ ille mẽsis ex ꝫ eũtes vocat̃ ẽ ꝓmꝰ ꝫm ꝙ dr̃ Exo. xij. ꝛ hoc mõ cõputãdo casleu ꝛ nisan sequẽs nõ fuit i eodẽ ano ꝫ casleu ẽ nonꝰ mẽsis ãni ꝓcedent̃: ꝛ nisan sequẽs ẽ ꝓncipium anni sequent̃: ꝛ ꝫ mõ ꝓcedit obiectio inducta: ꝛ ideo nõ valet qz ꝫ accipit̃ ꝓncipiũ anni ꝓut ĩcipit a tysari: licz aliqñ accipiat ꝓncipiũ anni ꝓut ĩcipit a nisan. v Et leuaui vinuz. i. cyphum ĩ q̃ erat vinũ. x Et dedi regi. qz hoc spectabat ad officium neemie: cũ esset pincerna regꝭ vt dictũ est ca. ꝓcedenti. y Et eram q̃si languidus. ex fleto ieiunio ꝛ oratione ꝓcedentib⁹. z Quare vultus tuꝰ tristꝫ ẽ: ꝫ dixit rex nõ sibi cõpatiẽdo: ꝫ magꝭ de eo suspicãdo ne meditaret̃ eũ itoricare: vl aliquẽ de sibi assistentib⁹ et ꝓpter hoc esset in facie mutatus. ideo sequitur: a Et timui valde ac nimis et dixi regi. ꝓpter istam suspitionez regis. b Rex in eternum viue. quasi diceret: de morte tua non cogito: sed magis vitam desidero. c Quare ñ mereat ꝛc. In ꝫ se excusat de apparẽti lãguoꝛ. ꝛ iõ bñ ꝭdic:

Et ait mi

a Si videt ꝛc. Beda. Sicut p cyrū primū plarū regez xp̄s significat: qz captiuitatē pplī dei soluit: ꝛ tēplū i staurari p̄cepit: ita p successoꝛē ei⁹ artaxerxē: q̄ hierl̄z reedificare eadē deuotione mandauit: ipz accipim⁹ qui ecclīaz per officiū p̄dicatoꝝ ꝓstruit. Unde bene artaxerxes lumē silentio tētans interp̄tat. Lumē enī vite dn̄s est qui corda fideliū silentio tēptat: dū eos aliq̄n dulcedine gr̄e celestl̄ illustrat: aliq̄n p̄ssuris p̄sentis vite obnubilat: vt p talibus aduersis eruditi ardentiꝰ eterna bona desiderēt.

B Memorabil̄ hic ann⁹ q̄ hierl̄m edificari p̄missa est: ꝛ olim ꝓphetia Danielis p̄signat⁹. dicēte ad eū angelo: lxx. hebdomadas abbreuiatas eē sup pplm ei⁹ ꝛ sup ciuitatē scāz. Et paulo post: Ab exitu ꝑmonis vt respōdeatur: ꝛ edificetur hierl̄m vsq; ad xp̄m ducē. vij. hebdomades. hebdomade lxij. erūt. Et paulo post: Confirmabit pactū multl̄ hebdomada vna. ꝛ i di. hebd̄. de ho. ꝛ sa. Incipiūt q̄ hebdomades a. xx. anno artaxerxis q̄n edificādi hierl̄z licētiā dedit q̄ tpe vt Iulī⁹ african⁹ scribit regni ps̄a. c. xxxv. āni fuerāt euoluti: ꝛ totidez vsq; ad Alexādrū magnū q̄n Dariū occidebat ipfecti remanebāt. Captiuitatis enī hierl̄m cētesim⁹ octogesim⁹ ꝛ q̄nt⁹ ann⁹ erat: ꝛ queniūt vsq; ad tpa dn̄ice passiōis: p quā sacrificia legalia finita sūt. Habēt ꝛo single hebdomade septenos ānos: ꝛ fiūt. cccc. xc. ꝑm lune. s. cursū: ita vt singli nouo et insolito more nō amplī⁹ q̄z. xij. menses lunares hñt. vñ angelus. lxx. hebdomades nō ānūeratas s̄ abbreuiatas sup pplm dicit: q̄ sūt anni solares. cc. cc. lxxv. de q̄ tota. pbe snia plenissime. put potui in libro tpoz̄ edissere curaui. b Et audierūt ꝛc. Contristanꝫ heretici ꝛ oēs ecclie inimici q̄ti ens electos p catholica fide vlmoꝝ correctiōe q̄b⁹ ecclie muri renouenꝫ ꝓspiciūt laborare. Notāda enī ē animoꝝ rerūq; diuersitas. Supra q̄dez dicti sūt q̄ de captiuitate remāserāt i iudea i afflictiōe magna ꝛ opprobrio fuisse. Neemias q̄z lōgū cū fletu ꝛ p̄cib⁹ duxisse ieiuniū: qz mur⁹ hierl̄m dissipat⁹ et porte cōbuste. Nūc autē versa vice hostes cōtristanꝫ ꝛ affligūtur: qz edificia illi⁹ ꝛstaurāda: ꝛ ciuel ab insultatiōe hostiū ꝛtelligūt liberādos. vñ Job. iij. Plorabit⁹ ꝛ flebit⁹ vos: mūd⁹ aūt gaudebit. ꝛc. Flēte autē mūdo q̄ gaudebat: tristicia iustoꝝ in gaudiū: cū ref ecclie crescere: ꝛ eos q̄ peccādo errauerāt pēitendo redire cognoscūt. c Cōsiderabā murū. Diuersa destructe vrb̄ loca lustrādo quagaꝫ: ꝛ singula quō debeāt reparari sollicite scrutatur. Doctoꝝ q̄z spiritualiū est sepi⁹ noctu surgere: ꝛ solerti indagine statū ecclie quiescentibus ceteris inspicere: vt vigilanter inquirāt: quō ea q̄ vitioꝝ bellis forte dilata vl dejecta sunt corrigāt ꝛ erigāt. Murⁱ aūt hierl̄m dissipat⁹ iacet ꝛ uersatio fideliū terrēis ꝛ infimis sordet affectibus. Porte sunt igni ꝓpte: cū hi q̄ alijs itroitū vite pandere debuerāt: relicto veritat⁹ magistro cōi cū ceteris ignauia torpēt ꝛ tē pozalib⁹ curis inseruiunt.

Quia hie.

a Et ait mihi rex. p quare postulas. q. di. parat⁹ sum concedere: qz volūtate dei animus reg⁹ mutat⁹ fuerat subito de indignatione ꝛ neemiam ad ei⁹ benivolentiam ſm q̄ dr̄ Prouerb. xx. Cor reg⁹ in manu dn̄i quocunq; voluerit iclinabit illud. b Et ozaui deū. co q̄ sic ꝙuerterat regis animū. c Et dixi ad regē ex ꝛbo ei⁹ formādo petitionē. d Si videt re. id ē sapientibus sibi assistentib⁹: de quorum ꝓsilio cuncta faciebat: vt habet Esdre. i. e Dixitq; mihi rex. ꝛc. ſm b vi dett q̄ illd q̄ sequit: Usq ad q̄d tp̄s ꝛc. sit verbū reg⁹ ꝛ regine simt. In debito autem habetur sic: Dixitq; mihi rex: et regina sedebat iuxta eum: et sic est sensus q̄ quando rex loquebat neemie regia sedebat iuxta eū: et illud quod sequit: Usq ad q̄d temp⁹ erit iter tuum ꝛ quando reuerteris ē verbum soli⁹ regis: ꝛ huic consonat lra sequens: cū dicitur: Et placuit ante vultum regis ꝛc. sequit f Et dixit regi. Hic consequenter ponitur facultas quam obtinuit: cū dr̄: g Si regi videt bonum. ꝛc. trās flumen. s. euphratem ꝛ sic non solum impetrauit licentiā eundi: sed etiam securū conductum i via. h Et epistolam ad asaph custodē saltus reg⁹: id ē nemorum reg⁹. i Ut det mihi ligna q̄ tis: vt tegere possim portas turr⁹ domus id ē templi iux̄ quam. s. domum tēpli intendebat facere turrīz ad maiozē templi securitatem. k Et muros ciuitat⁹: id ē ad tegendū portas q̄s intendo facere in muro ciuitat⁹. l Et domū quam ingressus fuero. i. domum quā edificare intendo p habitatione mea. m Et dedit mihi rex iux̄ manum dei mei q̄ est directionē ei⁹ per suam gratiam. n Et audierūt. Hic cōsequent describitur neemie sagacitas: qua potestatē sibi cōcessā secretaz tenuit vsq; ad tp̄s debitū: non potuit tū celare quin venisset p bono filioꝝ isr̄l cū eēt de eoꝝ gēte. ꝛ hoc est qd̄ subdit: Et audierūt sanaballath ꝛc. isti aūt erāt aduersarij iudeozum. o Et veni hierl̄m et erā tribus diebus: anteq̄ ostēderē ad quid venissem. vnde subdit: Et nō indicaui cuiq̄ ꝛc. sequit: p Et iumētū nō erat mecū nisi animal cui insidebā. Et egressus sum per portam vallis nocte ꝛ ante fontem draconis ꝛ ad portam stercor⁹: c Et considerabam murū hierusalem dissipatum et portas eius cōsumptas igni. Et transiui ad portam fontis ꝛ ad aqueductū regis: ꝛ non erat locus iumento cui sedebā vt transiret. Et ascendi per torrentem nocte: et considerabam murū: ꝛ reuersus veni ad portam vallis et redij. Magistratus autem nesciebant quo abijssem aut quid ego facerem. Sed et iudeis et sacerdotibus ꝛ optimatibus ꝛ magistratib⁹ ꝛ reliqs q̄ faciebāt op⁹ vsq; ad id loci nihil idicauerā. Et dixi eis:

Quia hie⁹ russ. de. Beda. Plana sūt hr̄ ipsāli sēsu cōgrua: qz docto res: imo oēs q̄ zelo dei feruēt afflictiōe ma ꝛima sūt q̄ditu bierl̄m. i. visto nē pac⁹ quā nobis de⁹ reliq⁹ cōmēdauit bellis dissensionū cernūt esse deserta: ꝛ portas virtutū q̄s iuxta Esaiā lau datio occupaꝝ ubuit: p̄sulēti b̄ifer⁹ portā biectas ꝛ oppro bria habitas.

a Vos nostis afflictionez in q̄ sum⁹: qz hierl̄m deserta ē: ꝛ porte ei⁹ ꝙlūpte sūt igni. Uenite ꝛ ędificem⁹ muros hieru salē: ꝛ nō sim⁹ vltra opprobriū. Et idi caui eis manū dei mei q̄ eēt bona mecū: ꝛ ꝛba regl̄ q̄ locut⁹ est mihi. ꝛ aio: Surgam⁹ ꝛ ędificem⁹. Et ꝙfortate sūt man⁹ eoꝝ in bono. Audierūt aūt sanaballath horonites ꝛ tobias seruus amanites ꝛ gozē arabs: ꝛ subsānauerūt nos ꝛ despexerūt. dixerūtq;: Quę ē ꝛ res quaz facit⁹: Nūq̄d ꝛ regē vos rebellat⁹: Et reddidi eis sermonē. di xiq; ad eos. De⁹ celi ipe nos iuuat: ꝛ nos serui ei⁹ sum⁹. Surgam⁹ ꝛ ędificemus. Uob aūt nō ē ps ꝛ iusticia ꝛ memoria in hierusalem.

Et surre

Nico.de lyra

Ozaliter.

† Et factum est in mense Ca. II. nisan anno vicesimo artaxerxis reg⁹. cui respondet apud latinos Marcius sicut declarauī diffuse ī postillis litteralib⁹. Heñ. vij. ꝛ Ezo. xlj. In isto vero mēse passus fuit christus scz. viij. kalend. Aprilis. Passio vero christi dr̄ appellatur Jobis. xviij. Calicē quē dedit mihi pater non vis vt bibam illū? Uas aūt calicis nō bibit: sed vinū qō in eo cōtinet. ideo subdit: † Et vinū erat ante cū. s. ante regez qui signat deum patrem in cuius conspectu erat passio christi: naz eam disponebat et acceptabat: et quoniā christus per Neemiam significatus illam passionem acceptabat ex obedientia ad patrem: ideo sequitur: † Et leuaui vinū ꝛ dedi regi. id ē accepta calicē salutaris. † Et eram quasi languidus. in passione enim videbatur christus fortitudinem amisisse Esa. liij. Vere languores nostros ipse tulit: et dolores nostros ipe portauit. † Quare vultus tuus tristis est cum te egrotū nō videam? Egritudines enim que causantur ex inordinatiōe humorum vel defectu nature vel ex malo viuendi regimine nō habuerūt locū in christo: quia non valuissent ad opus redemptionis: tamen in eo fuit tristicia de malo culpe nō sue sed alterius: vtpote de culpa suoꝝ discipulozū a rectitudine fidei declinantium: quia petrus inter alios primus ipsum in sua presentia ter negauit et de culpa malignozum ipsum innocentem crucifigētiū: Similiter in eo fuit tristicia de malo pene mortis sibi imminentis. Matth. xxvj. Tristis est aīa mea vsq; ad mortē. Ista tamen tristicia in nullo rationē perturbabat: sed magis per rationem excitabatur in parte sensitiua vt sic esset meritoria et humane nature veritatis ostensiua. † Nescio quod malū ē in corde tuo. licz in corde christi non fuerit malū culpe in eo tamen fuit malum pene sicut dictum est de tristicia: ꝛ illo malum dicitur deus pater nescire: quia noluit ipsum amouere orante christo Matthei. xxvj. Pater mi si possibile est transeat a me calix iste. Sicut et fatuis virginibus dicitur matth. xxv. Amen dico vobis nescio vos: eo q̄ noluit eis aperire.

† Quare non mereat vultus meus ꝛc. sicut enim Neemias fleuit destructionem primā p nabuchodonosoꝛ factā. ita christus fleuit destructionem secundam per romanos fiendaz Luce. xix. Uidens iesus ciuitatem sanctam hierusalem fleuit super illam ꝛc. Et adhuc magis dolebat de destructione eius spirituali cuius reparationē facere desiderabat. ideo subditur:

† Si placet seruus tuus. sic est in hebreo ꝛ accipitur hic ſ. p quia: quia christus homo fuit ꝛ est deo patri valde placens ꝛ dilectus et sic ab eo missus ad reparationem spiritualis hierusalem. † Dixitq; mihi rex et regina. Per banc reginam potest intelligi triumphans ecclesia que magis est coniuncta deo q̄z militans: que tamē dicitur dei sponsa. Cant. iiij. Uort⁹ cōclusus soꝛor mea sponsa ꝛc. Illa vero que fiunt in terris ꝛ maxime ad salutem pertinentia p̄cedunt a deo mediantibus sanctis angelis: ideo subditur: † Usq ad quod tempus erit iter tuum. tempus enim aduentus christi ad opus nostre redemptionis a deo fuit p̄ordinatum ab eterno et ab angelis sanctis in

tiā quā sup̄ h̄ habebat a rege: iducēs eos ad op⁹ ꝛ dicēs

a Vos nostis afflictionē in qua sum⁹. qz samaritani ꝛ alij gētiles multas eis molestias inferebāt. cuius causa subdit: b Quia hierl̄m deserta ē ꝛc. ꝛ sic aduersarij poterāt eā inuadere defacili. tū qz habitatores eius erāt pauci. tū qz porte erāt destructe: ꝛ muri in plurib⁹ locis dirupti. c Et indicaui eis manū dei mei. i. directionē eius ꝛ grām. d Et confortate sūt man⁹ eoꝝ: qz parati fuerūt ponere manū ad op⁹. e Audierūt aūt sanaballath ꝛc. Iste erat princeps samaritanoꝝ ꝛ alij adiuuabant eū. f Et subsannauerunt nos. i. deriserunt: et dicitur subsannatio a naso rugato vel distorto: cum aliquis in deridendo vtitur talibus signis.

g Quę est hec res quā facitis. quasi diceret non ē vobis licita. ꝛ subditur causa: b Nunquid contra regem vos rebellatis. quasi diceret etiam apparet manifeste q̄ sic: edificando scilicet contra eum fortalicia.

i Et reddidi eis sermonem. rationabiliter respondendo: quia non erat ita: cum hoc fieret de regis licentia.

k Dixitq; ad eos. s. repellēdo eoꝝ malicia. l De⁹ celi ipse nos iu. ꝛ tō ſ. debem⁹ vos timere. m Uob aūt nō ē ps. qz samaritāi ſ. poterāt oīdere ex alīq̄ sc̄ptura q̄ deseruit memorie q̄ ipi vl p̄res eoꝝ habuissēt ibi ꝛē: nec p dn̄s habebāt ius aliq̄d reclamādi: ꝛ tō ad ipos nihil ptinebat de reedificatiōe ciuitat⁹ vl ei⁹ ipedimēto.

Ozaliter.

etis in tempore pro quanto sunt executores diuine dispensationis. † Si regi videtur bonuz eplas det mihi ad duces regionis trans flumen. Duces isti possunt dici angeli sancti administratores eorum que fiunt hic inferius vbi habitant homines: et dicitur regio trans flumen: quia descēdendo est vltra locum aeris in quo generantur nubes ꝛ pluuie: vnde generantur flumina: propter quod locus iste flumen causaliter potest dici. epistole vero christi ad hos duces sunt auctoritas et potestas christo date: quibus angeli obediebant sibi: ideo subditur: † Ut traducant me. scilicet ministeriali ter. Matthei. iiij. Angeli accesserunt et ministrabant ei.

† Et epistolam ad asaph custodem saltus regis. qui interpretatur proficiens: ideo per ipsum significatur spiritussanctus qui facit nos proficere eo modo loquendi quo dicitur Ro manozum. viij. Spiritus postulat pro nobis gemitib⁹ inenarrabilib⁹. † Ut det mihi ligna vt tegere possim portas tēpli. Per que possunt intelligi spiritussancti dona quib⁹ christus texit portas templi: id est protexit ecclesiam et muros ciuitatis: id est apostolos ꝛ eorum successores: propter qō ecōtrario malis prelatis dicitur Ezechielis. xiij. Non opposuistis vos murum pro domo domini. † Et domum quam ingressus fuero. Per quam intelligitur virgo beata que spiritussancti charismatibus p̄ ceter⁹ fuit tecta. † Audierunt autem sanaballath horonites ꝛ tobias seruus amanites ꝛ contristati sunt. Per istos intelliguntur sacerdotes scribe ꝛ pharisei qui christū et apostolos ipedire conati sūt in edificio ciuitatis dei que est ecclesia sicut patet ex decursu euangelij

† Et veni in hierusalem ꝛ eram ibi tribus diebus. Per qs significantur tres anni ſm illud Ezechielis. iiij. Diem p anno dedi tibi. quibus christus predicauit in hierusalem metropoli iudee ꝛ i loc⁹ circūadiacentib⁹. † Et surreri nocte ego et viri pauci mecum q̄ non indicaui cuiq̄ quid dominꝰ de. ꝛc. ꝛ de christo scribitur Luce. vj. Et erat per noctans in oratione dei: scilicet pro reparatione ecclesie quantum ad muros fidei et virtutū. † Uenite ꝛ edificemus muros hierusalem ꝛ nō simus vltra opprobrium. Uerbum est christi ad suos discipulos ad edificationem ecclesie per predicationem et vitaz bonam inducentis eos. † Nunquid contra regez vos rebellatis? verba sunt scribarum et phariseorum christo ꝛ discipulis eius rebellionē imponentium. Primo contra regem celestem imponendo eis diuine legis transgressionem: vt patet in pluribus euangelij locis. Secūdo contra regem terrenum dicētes pilato Luc̄. xxiij. Hūc inuenim⁹ subuertētē gentē nostrā: ꝛ phibētē tributa dari cesari: ꝛ dicētē se regē christū esse. † Dixitq; ad eos ꝛc. ꝓter qō nō potuerūt pharisei ꝛ scribe edificiū ecclie impedire: sic dixit Gamaliel Act. v. Si vero ex deo est hoc opus non poteritis dissoluere. † Uobis autem nō est ps ꝛ iusticia ꝛ memoria in hierusalē. Hoc dicit christ⁹ quantum ad illos qui remanserunt in pctis obstinati q̄ sunt exclusi ab ecclia militāte ꝛ etiā triūphāte. de q̄ dr̄ Hal. iiij. Illa q̄ sursū est hierl̄m libera ē que est mater nostra.

Et surrexit eliasib summ⁹ sacer. i. pōtifex tē/ La. III
por illi⁹ filius ioachim qui post patrē suū iesū filium
iosedech: nō paruo tpe pōtificatū tenuit: ⁊ recte restau
ratio ciuitatis a sacerdote magno ⁊ fratribus ei⁹ cepit: vt qui
gradu pcesserant ordinis exemplū fierent alijs in bonis ope/
ribus: ⁊ bene edificantib⁹ sacerdotib⁹
adiungik: ⁊ vsq ad turri cētū cubitoꝝ
sanctificauerūt cā vsq ad turrim ana
neel. Edificāt enī sacerdotes i cētena
rio numero cubitoꝝ: cū oēs ꝗs erudi/
unt in amoze ⁊ desiderio eternoꝝ in/
cendūt. Mā cētū ꝗ in cōposito digitoꝝ
de lena trāseūt in dexterā: celestia bo
na figurāt: ꝗ cōparatiōe terrenoꝝ ꝗsi
dextera ad sinistram sunt. b Et edi/
ficauerunt. Be. Uetus translatio ha
bet: Et edificauerunt portam et pisci
nā pbatica: cuius nominis meminit
Johānes. dicēs: Est aūt hierosolymis
pbatica piscina: ꝗ cognomiaī hebrai
ce bethsaī ⁊c. Reꝗ aliꝗd obstat intel
ligere ipsum locū ħ esse designatū: qz
nec nomē pbatice multū distat a no/
mine gregis. grece enī ouis pbatō di
cit. Meminit huius loci Hieronym⁹
in libro locoꝝ. dicēs: Bethsaida pisci/
na est in hierlm ꝗ vocaī pbatica: ⁊ in
terptaī a nob pecualis: ħ quōdā ān/
ꝗs porticus habuit: ostendūt ꝗz gemi
ni lacus: ꝗz vn⁹ hybernis pluuijs in/
pleri solet: alter mirū i modū rubēs: ꝗ
si cruētis aquis antiqui in se opis si/
gna testaī. Mā hostias in eo lauari a
sacerdotibus solitas ferūt. vnde ⁊ no
men accepit. Ex quib⁹ oīb⁹ videt poz
ta gregis vicina esse piscine pbati/
ce: vt per hanc hostie afferanī: in illa
lauentur. Beda. Uidetur iuxta lit/
terā ideo primā portā gregis a sacer/
dotibus edificatam vel sanctificatam
esse ꝙ in vicinia ipsius templi fuerit: ⁊
ad ipsos ꝓprie ptinuerit. Congruere
enī videt vt edificatio ciuitatis a tem
plo incipiat: qz necesse ē vt ꝓstātiā fidei ⁊ dilectiōis in deū an/
te oīa ꝓstruam⁹ in nob: deīde opa pietat⁹ ꝗ ad ꝓximi dilectio
nē ptinēt addam⁹. tertio. i. vltimo loco ꝗ ad generalē hui⁹ vi
te ꝓuisionem respiciūt. De ꝗbus apls: habētes inḋt victū ⁊ ꝗ
bus tegamur his ꝓtenti sim⁹: hoc ꝗz ꝓbabile videt: ꝙ ex eo
porta gregis dicaī: qz p eā pecora in tēplo offerēdo introdu/
cebanī. Portā enī gregis in ꝓmordio edificāde ciuitatis dei
sacerdotes edificāt: cū ꝓdicatores añ oīa auditores suos fide
veritaī ꝗ p dilectionē opaī imbuūt: p quā victimas bonoꝝ
opeꝝ introducāt: ⁊ in altari cordis deo offerāt: ⁊ hui⁹ porte edi
ficiū p centū cubitos extēsū vsq ad turrī ananeel. i. grē dei sā/
ctificāt: cū ab initio fidei vsq ad firmitatē bone actiōis: ꝗ nō
nisi deo inspirāte ⁊ auxiliāte ꝓficī sola interne retributiōis in
tentione ꝓtēdūt. c Portā aūt pisciū. Que. s. respicit iop/
pen ⁊ diospolim. i. liddā vicin⁹ oz mari inī cūctas vias hierlm:
ꝗ nūc porta dō ferī appellari: ⁊ eē ꝓma portarū ad occidētem
mōt⁹ siō. Hui⁹ opīoni ꝓsentire videnī xba diez: vbi scriptū est
de manasse rege iuda. Post ħ edificauit murū extra ciuitatem
dō ad occidētē gyon in ꝓualle ab introitu porte piscīū p circui
tū vsq ad ophel: ⁊ exaltauit illū vehemēt. Typice aūt sic grex
significat dñi fideles sic et pisces solēt appellari. vñ: Job. xxj.
Pasce oues meas. ⁊: Uēite post me faciā vos fieri piscatores
hominū. de quib⁹ dz Matth. xiij. Elegerūt bonos pisces in va
sa: malos aūt fo. mise. ⁊c. Porta ergo piscīū edificāt cū ill⁹ vir
tutū opīb⁹ fideles deseruiūt: ꝙ⁹ intuctes ꝓximos a fluctib⁹
turbatiōis ⁊ occupiscētie mūdialis ereptos: ad tranquillita/
tē ⁊ pacē vite spūalis introducāt. Porta piscīū edificāt in hie/
rusalē: cū ille grad⁹ in eccl̄ia ordināt p ꝗs electi a reprob⁹ qua
si boni pisces a malis segregant: ad cōsortiū ppetue pacis infe
ranī. Memīt hui⁹ porte Sophonias dicēs: Uox clamor⁹ a poz
ta piscīū ⁊ vlulat⁹ a scōa. Scōi aūt muri in eodē climate poz
tā significat. d. a. secunda. Tpib⁹ aūt Ecclesie duplicatuꝝ fuisse
murū ciuitat⁹ xba diez sic ostēdūt: Edificauit ꝗs agens indu
strie omnē murū ꝗ fuerat dissipat⁹: ⁊ extruxit turres desup: et
fortisec⁹ altez muꝝ. Typice aūt ipe sophonias vocē clamor⁹

Capitulum: III

a Et surrexit eliasib sacer/ a†
dos magnus ⁊ fres ei⁹
b sacerdotes: ⁊ edificaue b

a ℣ qz sacerdotū ē: opa sua scrificatiōe speciali p
cerī digna facere ⁊ istārer agere: vt ꝙ sibi iligū
tur nomē dñi i se bñ viuēdo scrificēe.

rūt portā gregl. Ipsi scificauerī c
eā ⁊ statuerūt valuas ei⁹ ⁊ vsq d e
ad turri cētū cubitoꝝ scrificaue/
rūt eaz vsq ad turri ananeel. Et f
iuxe eū edificauerī viri hiericho:
⁊ iuxta eos edificauit zachur fi/
li⁹ amri. Portā aūt piscīū edifica/ g
c a ℣ consummauerunt.

uerī filij asnaa: ipi texerunt eā: ⁊ h
a ℣ dh⁹ parefacī ciues vl hostes ingredī vl egre/
di pār. b ℣ puisiōis. c ℣ dh⁹ arcef hostī

statuerūt valuas eius et seras ⁊
a ℣ munimina diligenne.

vectes. Et iuxta eos edificauit
marimuth filius vrie filij arth⁹.
Et iuxta eū edificauit mosollaz
fili⁹ barachie filij meseçebel. Et
iuxta eū edificauerūt çadoch filius i
baana. Et iuxta eū edificauerūt k
thecueni. Optimates aūt eoꝝ

mus vl hūani grā fanor⁹ iusticiā nr̄az faciam⁹: zeosq ad vidē
da bōa nr̄a itromittam⁹ ꝗ pl⁹ pieli nob⁹ lauādo afferāt: ꝗs salu
tar⁹ āminiculi a nobis videāo referāt. ℣ Et portā

Nico. de lyra.

Et surrexit. Descripto aduēru Neemie: h cō Ca. III
sequēt⁹ discribīt citat⁹ reedificatio. ⁊ ꝓmo describīt hu
iusmodi edificiū. scdo tripler suppūēī ipedimētū. iiij.
ca. Circa ꝓmū sciēdū ꝙ sic dictū fuit. iij. Reg. iij. ca. ⁊. iiij. Be.
xxij. citas hierlm fuerat clausa triplici muro: itra muꝝ iterio
rē hītabāt rex ⁊ sacerdotes: itra scōm ꝓbe ⁊ nobiles. itra ter
tiū siue exteriorē ppl⁹ cōis ⁊ artifices. ꝓio ꝙ h agit d reedifi/
catione muri exterior⁹. scdo muri medij. ibi: Et edificauit iuxe
eū açer. tertio muri iterior⁹. ibi: Sursū aūt. Prima aūt diui/
dif i sex ptes ꝑm sex portas hierlz ꝗs ꝓncipales edificauerūt
⁊ alias portiōes muri iterpositas: ⁊ patebūt ptes ꝓsequēdo.
Circa ꝓmuz dz: Et surrexit eliasib sacerdos. iste fuit filius⁹ ioa/
chiz filij iosue filij iosedech: vt cōmuni⁹ tenet. aliꝗ tñ dicūt ꝙ
fuit frat⁹ dicti ioachim: ⁊ successit ei in sacerdotio. b Et edi
ficauerunt poz. gre. sic notatā: eo ꝙ aīalia ꝗ adducebanī in
tēplo vt īmolarenī trāsibāt p eā. vocata est etiā ħ porta nego
ciatoꝝ: qz negociatores inī eā ponebāt statiōes mercationū
suarū. c Ipi scificauerūt eā. i. firmauerūt seu ꝓparauerūt.
xbū ei hebraicū qđ ħ pōt eq̄uocū est ad scificare ⁊ ꝓparar⁹.
d Et statuerūt valuas ei⁹. i. portas: ⁊ dz a volumus. qz vol
uunt ⁊ reuoluunt in clausiōe ⁊ aptiōe. e Et vsq ad turrim
cētū cubitoꝝ. i. tātū edificauerūt in muro iuxta portā. f Et
iuxta eū edificauerūt viri hiericho. s. in muro: ⁊ sic de aliꝗs in
telligēdū est. g Portā aūt piscīū. Hic agit de edificio al/
teri⁹ porte muri ꝙsequēt⁹ ꝗ sic vocabaī: eo ꝙ pisces apportati
de mari p illā iferebāt ⁊ nūc dz porta dō: eo ꝙ sita ē in oppo
sito mōt⁹ siō ꝗ vocabaī ciuitas dō. h Ipi texerūt eā. structu
ra lignea: vt mur⁹ desubt⁹ meli⁹ fuaret. i Et iuxta eū edi
ficauerūt thecuēi. i. de thecua vñ fuit amos ꝓpha. k Opti
mates aūt eoꝝ. id est principales ⁊ maiores de thecua.

Non suppo/

Et portā. ve. De qua dz. ℣. Joh. 2. Charissimi ñ mādatū no/
uum scribo vobis: sed vet⁹ qđ habuistis ab initio. Mādatū ve/
tus est xbū qđ audistī. Porta xo vet⁹ edificaī in hierlm: cū ver
bū fidei ⁊ dilectiōis qđ ab initio ecclie traditū ē: vl recupaī i er/
rib⁹: vl in nup credēt⁹ instituīt. b Ad murū ⁊c. firmita
tē. i. munimētū ꝓfecte dilectiōis in cordib⁹ electoꝝ: ad quā in/
structores eis edificādo pueniūt cū in opib⁹ charitatis ꝓficiēdo
dicūt: Uiā mādatoꝝ tuoꝝ cucurri ⁊c. illa. s. dilatatiōe mēt⁹ illu/
straī ꝙ amicū in deo ⁊ inimicū diligīt ꝓpter deū. c Et portaz
val. Be. Uallis iosaphat ꝙ ⁊ gehēnon. i. vallis ennō dicebaī ad
orientalē plagā ciuitat⁹ ē: p quā torrēs cedron pluuijs vl niuib⁹
auce⁹: a septēntionali in australē plagā defluit. In occidētali ꝗz
pte eiusdē ciuitat⁹ vall⁹ gyon ex legīt in Paralipomenon vbi de
mānasse rege dicīt: Post ħ edificauit muꝝ extra citatē dō ad oc
cidentē gyon i ꝓualle. Est aūt gyon nomē fōt⁹ vbi vnct⁹ ē salomō
i regē fons citatē. Siue ꝗ hāc siue illā: siue quālibet ciuitat⁹ val/
lē cidras ħ loco significet. Mystice. Porta vallis edificaī i hie
rusalē cū ibut⁹ nup noticia fidei elect⁹: vl repaī in castitate fidei
ꝙ errauerāt a doctorib⁹ xtiat⁹ inī alia xt⁹ hūiliat⁹ obseruanda
ꝓcipit: p quā maioze dei gra sublimari mereanī. De⁹ ei supb⁹ re/
sistit: hūilib⁹ dat grām. vñ: Pſ. lxiiij. Cōualles abun. frugi. bu
miles dono supne refectiōis. Et portā valī. Be. Bñ p⁹ portā ve
terē ⁊ murū latioꝝ platee edificaī porta valī: qz p⁹ rudimēta ea/
tholice fidei ꝙ p dilectionē opaī: neēe ē vt hūiliat⁹ nob ꝗsi custos
xtutū tenēda insinuet: vt ꝗnto magni sum⁹ hūiliemur i oib⁹.
d Et mille. Be. Ferūt qz sit⁹ vsb hierlm ita molli cliuo contra
ortētē sil⁹ occidētē dispositⁿ xgat vt pluuia ibi decidēs ista⁊ flu
uij p orientales portas defluēs: cūctis secū plateaꝝ sordib⁹ rapt⁹:
in valle iosaphat torrētē cedrū augeat. Uidet porta sterqlinij il
la vocari: p quā sordes ⁊ īmūdicie solēt egeri: nec mīor⁹ xtut⁹ et
vtilitaī ē īmūda queq̄ ꝺ citate dñi efferri: ꝗs mūda iferri. Poz
tā ꝗ sterqlinij in hierlm edificāt ꝗ illos in ecclie ministeriū ordi/
nāt: p ꝗs vitioꝝ sordes ab electoꝝ mētib⁹ expurgenī: ⁊ corrupte
mēt⁹ hoies ab ecclia arceanī: iuuāte eos ⁊ eneruāte oēz ipurita/
tē imbze gre celest⁹. vt dispdanī de citate dñi oēs qui opanī iniq
tatē. Et qz magne ꝓfectiōis ē: cū ꝗs hūilitate a deo ꝓficit vt erra
tus suos viuacī ilpicere: ⁊ efficacī valeat expurgare. recte dz:
qđ porta valī edificauerūt mille cubitos in muro vsq ad poz/
tā sterquilinij. ostruerūt. Millenari⁹ enī ꝓfectionē: cubit⁹ opa
tionē ꝙ pman⁹ fit⁹ brachia significat: ⁊ illi i muro sctē citat⁹ a poz
ta valī vsq ad portā sterqlinij mille cubit⁹ edificādo pueniūt: ꝙ
ꝓcepta hūilitat⁹ grā tāta se īdustria ꝓfectiōis bonis opib⁹ māci
pāt vt oīa a se rudera actiōis noxie inutil locutiōis ⁊ etiā supflue
cogitatiōis ejiciāt. e Et portā fon. Beꝺ. Narrāt scriptores ꝙ
ab ea frōte mōt⁹ siō ꝗ ꝓrupta rupe oriētalē plagā expectat: intra
muros ⁊ in radicib⁹ collis fōs ſyloe. prūpit: ꝙ i meridiē fluit nō
inḡib⁹ aqs: ħ icert⁹ horis diebusq̄ ebulit: ⁊ p terraꝝ ꝺcaua ⁊ du
rissimi sarī antra magno fōitu vēit: ꝙ vno nec ꝓpetuo vtiī citas.
Syloe aūt qđ inēpretaī missus: vbi cec⁹ nat⁹ illūiat⁹ ē xp̄m signi/
ficat ꝙ a deo patre ad illūiationē nostrā missus ē: cui fōs paī ex
quo nat⁹ est intelligi pōt. De ꝙ pſ. xxxv. Quoniā apd te ē fons
vite: ⁊ in lu. t. vi. lumē. Porta fōt⁹ edificaī in hierlm: cū ordinā
tur in ecclia doctores ꝙ fidē diuīe eternitat⁹ pīs ꝓdicēt: ⁊ muri
piscine ſyloe cū firmissima ⁊ inexpugnabilia scripturaꝝ testimo/
nia ꝺb⁹ sacramētū ꝺnice icarnatiōis designaī in mēte fideliū ꝛe/
sponunt. Qui. s. muri diuini xbi in hortū regis pueīt: cū agni
tis dispēsatiōis dñice mysteriis germia xtutū sumo rege opitulā
te pferre cepim⁹ pueniūt vsq ad grad⁹ ꝙ descēdūt de ciuitate dō
cū ꝗs a gnali fideliū vita spūalib⁹ desideriis ad celestia ꝓficere
dlicerit. Grad⁹ enī ꝙ ħ citate dō ad iferioza hierlz descēdūt di/
nae ispiratiōis vl ꝓtectiōis auxilia sūt: ꝺb⁹ paulati exeitamur:
vt ad menia regni celest⁹ pueniam⁹. Fec ei grad⁹ dō ꝺb⁹ ad ciui/
tatē et⁹ ascēdim⁹: cū diuīa nos pietas ordinē docuit xtutū: ꝺb⁹
celestia petim⁹: cū ipas xtutes exequēdi nob donū tribuit. vñ:
Ascēsiones in corde suo disposuit. Et paulo post. Ibunt de vir/
tute in virtutē. vi. d. d. in si. Ad hos ꝙ grad⁹ structores sctē ciui/
tatis post muros piscīe ſyloe: ⁊ post hortū reg⁹ edificādo pueīūt.
cū post ostēsa dñice incarnatiōis mysteria vl sacramēta: ꝺb⁹ ceca
a natiuitate gētilitas absoluta ⁊ illūiata est: p⁹ inchoata p fidez
germina boni opis doctores scti diligēti⁹ ex tpe auditoꝝ⁹ suis
ꝓfect⁹ virtutū ostendunt: quibus ad visionez conditoꝝ⁹ manu
fozis: scilicet ⁊ desiderabilis (quod vocabulo dauid significaī)
ascendant. Quos gradus maxime in humilitate cōsistere pater
benedictus intelligit: cum in scala patriarche Jacob ostensa an/
gulis per eam ascendentibus et descendentibus iter nostrum ad
celestia designatum interpretans: gradus ipsius ecclesie incremē
tis et profectibus bonorum operum que per humilitatem fiunt
comparans.

℣ De ciui

nō supposuert colla sua i ope a
dñi dei sui. Et portā veterē b
edificauert ioiada filⁱ⁹ pha/
seaꝝ mosollā filius besodia:
ipi texerūt eā ⁊ statuerūt val
uas eius et seras ⁊ vectes.
Et iuxta eos edificauerunt
melchias gabaōites ⁊ iadō
meronathites viri de gaba/
on: ⁊ maspha ꝓ duce qui c
erat in regione trans flumē.
Et iuxta euz edificauit eçiel
filius araia aurifex. Et iuxta
eum edificauit ananias fili/
us pigmentarij: ⁊ dimiserūt d
hierusalem vsq ad muꝝ pla
teę latioris. Et iuxta eū edi/
ficauit raphaia filius abur
princeps vici hierusalem. Et
iuxta eū edificauit ieiada fi/
lius aromath contra domū
suā. Et iuxta eū edificauit at
thus filius asebonie. Medi/
am autem partē vici edifica
uit melchias filius herem ⁊
asub filius phetmoab: ⁊ tur
rim furnoꝝ. Et iuxta eos
edificauit sellū filius aloes:
princeps medię partis vici
hierusalem: ipse ⁊ filij ei⁹. Et c
portam vallis edificauit an
nun et habitatores çanoe:
ipsi edificauerunt eam: ⁊ sta
tuerunt valuas eius ⁊ seras
a ℣ perfecerā operationem.

⁊ vectes. Et mille cubitos i f
a ℣ qui scilicet sordes viciorum ⁊ corrupte
mentis ejiciunt ab anima.

mūro vsq ad portam sterq/
linij. Et portam sterquilinij g
edificauit melchias filius re
chab princeps vici bethacha
rem. Ipse edificauit eam et
a ℣ vt supra.

statuit valuas eius ⁊ seras
a ℣ per quam rapiente pluuie abundantia
egeruneur ciuitatis stercora b ℣ doctores
qui fidem erimitaris prędicant. c ℣ ſyloe
dei patris de quo filius nascitur.

⁊ vectes. Et portam fontis h
b
edificauit sellum filius colo/
a ℣ vici.

çai: princeps pāgi maspha:
ipse edificauit eā et texit: et
a ℣ firma scripture testimonia quibus sa/
cramentum dominice incarnationis pre/
dicatur.

statuit valuas ei⁹ ⁊ seras ⁊ ve i
a ℣ qđ inēptaī missus. b ē xp̄s ad illūiationē
nr̄az a pr̄e missus. ℣ cos. s. ꝙ opitulante
sūmo rege ꝓferūt germina virtutū.

ctes: ⁊ muros piscię ſyloe in

a Mō supposuert
colla sua i ope dñi
b ⁊ sic cōmēdāt vul/
gares magⁱ cōs su/
piores: ⁊ sikes sūt
isti maiores illi ꝙ p
sidētes alijs impo
nūt eis onera gra/
via ⁊ importabilia
⁊ digito suo nolūt
ea mouere. b Et
portā veterē. Hec
est tertia pars: et
nominaī alibi ista
porta iudiciaria:
quia senes in ꝺb⁹
est sapientia ibi se/
debant ad iudicā
dū. c Pro once
ꝙ erat i regiōe trāſ
flumē: qz ille ex de
uotiōe voluit ali/
qđ i ħ ope ponere
licz eēt gētil: execu
tionē tñ hui⁹ opis
cōmisit iudeis.
d Et dimiserunt
hierlm. i. et⁹ murū
extēderūt. e Et
portā vallis. Hec
est quarta ps. sic
aūt vocabaī: eo ꝙ
p eā erat egressus
versus vallē ioſe/
phat: vt dictū ē ca
pcedē. f Et mil/
le cubitos i muro.
iuxta illā portā.
g Et portā sterq/
linij. Hec est quin/
ta ps. ⁊ vocabaī
sic ista porta: eo ꝙ
imundicie ciuita/
tis per illam emit/
tebantur in torr/
tem cedron tēpore
pluuiali: ciuitas eī
hierlm sita ē i de/
cliui mōtis: ⁊ ideo
aque pluuiales de
scēdētes ⁊ secū tra
hentes imūdicias
ciuitat⁹ habebant
cursū xt⁹ illā poz
tā. h Et portam
fontis. Hec ē sexta
ps ⁊ nomiatur sic
porta ista a fōte ꝙ
pinq: ⁊ ħ porta. i.
eo. ca. vocaī porta
aquarum. i Et
muros piscine ſy/
loe i hortū reg⁹. i.
cuius aque fluūt
versus hortū reg⁹.
Uel aliter ꝙ edifi/
cauit muros vsq
ad hortum regis:
⁊ vsq ad gradus
qui descendunt de
ciuitate dō. Ar/
sion que vocata fu
it ciuitas dauid e/
rat sita in monte
sion ⁊ de ea p gra/
dus descendebat
ad inferiorem par/
tem ciuitatis.

℣ Et vsq

a De ciuitate dauid. Ciuitas dauid in tra hȝam mȯs siō appellatur qui a meridie posit⁹ ꝓ arce vbi supeminet: ⁊ maior pars ciuitatis infra mȯtē iacet in planicie humiliozis collis sita. Unde in libzo regū: Cepit autē dauid arcē siō hec est ciuitas dauid. Et paulo post: Habitauit autē dauid in arce ⁊ vocauit eam ciuitatem dauid. b Edificauit neemias. Beda. Post portam fontis ⁊ muros piscine syloe q̄ in hoztū regis ⁊ vsq; ad gradus qui descendūt de ciuitate dauid peruenium: etiam vsq; contra sepulchzum ei⁹mē sura ciuitatis sancte protenditur: quia qui fidē sancte trinitatis p̄dicat ⁊ dispensationem diuine incarnationis ⁊ fructificationē christo adherentis ecclesie. de qua dicit: Hoztus conclusus sozoz mea tē. nō eis tm̄ gradꝰ bonoꝝ operū quib⁹ ascēdant in celū: sed ⁊ dominicā passionē debet insinuare: vt per eum qui ꝓ ipsis moztuus est ⁊ resurrexit: se quoq; de regione ⁊ vmbza moztis ad vitā resurrecturos: ⁊ ad regnū celeste ascensuros cognoscant. c Contra sepulchzum dauid. Nota dauid non in bethleem vt quidaz putāt sed in hierusalem esse sepultum certa ratione mysterij. Sicut enī in bethleez natꝰ ⁊ in regē vnctꝰ xp̄m ibidē nascituꝝ de suo semīe: ⁊ a magis sub p̄sona regis adozandū figurauit: ita in hierlm defunctꝰ ⁊ sepultꝰ ip̄m in eadē ciuitate passurū ac sepeliendū. d Ad piscinā tē. Piscinā scripturā. i. diuinā q̄ scti spūs ope ꝑfecta: absolutionē hoꝫ pctoꝝ ⁊ salutare poculū ministrat: que si a dño nobis in vinū. i. in spūalē sensū fuerit ꝙersa: gratiozi nos suauitate inebziat veritatis: vbi etiā ē domus fortitū: qz quicūq; crebzis diuini eloquij fluctis audiēdo ⁊ opando reficiūtur. ꝙtra oēs ill̄ dias diaboli foztes reddūt. Post sepulchzū ergo dauid piscina grādi opere ꝙstructa locat: cui dom⁹ fortiū ꝓtigua est: qz ꝑ passionē dñi scripturarū nobis abyssus patefacta est: per q̄rū affluentiam corda fideliū roborata: ⁊ ciuitas christi cūctis hostibus ꝛcpugnabilis facta est. Deficiētib⁹ enī vt ablatis ab hoste aquis facile capiēt ciuitas: ⁊ si hostis antiquus fontē nobis abstulerit verbi dei: cōtinuo arcē mentis rūpit. e Et edifi. Be. Ducūq; primus ciuitat⁹ murus extruitur: hinc mensura secūda. i. muri interiozis incipit. Aū ōr: qz plurimi structoꝝ cōtra domū suā edificauerūt. Muro enim interiozi dom⁹ ciuitatis plurime vel vicine erant vt iuncte. Post cōstructionē q̄ muri exteriozis: sequit in nr̄a ciuitate secūdi mēsura muri: cū post operū ⁊ ligue ꝑfectionē q̄ omnib⁹ apparere potest magis in ſteriozib⁹ mentis deo placere cōrēdim⁹: ne q̄d in animo cōcipiamus in quo interni arbitri oculos offendam⁹. f Cōtra ascensum firmiſ. an. Dic est xp̄s q̄ in fide sua ⁊ dilectiōe iudeoꝝ populū adunauit ⁊ gentiū. vnde lapis angularis ōr: cōtra cui⁹ ascēsum mēsura secūda edificaꝫ: cū ꝓ mundicia pie cogitatiōis ad visionē ei⁹ rēdim⁹: cū etiā in hac vita retenti crebzo visionis ei⁹ desiderio suspiram⁹. Sequunt plurimi structoꝝ ordines q̄ mēsurā secundā edificasse narrant: qz maxima eccl'ie structura est in munimine interiozis virtut': cū. s. omni custodia munim⁹ coz nr̄m: qm̄ ex ipo vita ꝓcedit. Singula vero ad itelligētiā spūalē trahere nimis lōgū ē. g Nathinnei. dicūt gabaonite q̄ i ministeriū domus dñi iuxta dispositionē Josue filij Nun fideli deuotiōe fuiebāt.

h In ophel. Be. Turris erat nō lōge a tēplo altitudie enozmi. Aū ophel. i. tenebzarū vt nubili nomē accepit: qz nubib⁹ caput iſe ruit. Deniq; vbi in ꝛcharia scriptū ē: Et tu turris gregis nebulosa: bñ ōr turris ophel. hec turris in q̄ ꝑte sit ciuitat' liber Paralipomenon ostēdit. dicens: q̄ manasses edificauit murū extra ciuitatē dauid ad occidētē gyon: in ꝙualle ab ītroitu porte piscīū ꝑ circuitū vsq; ad ophel. Cōuiciebat ḡ iuxta situ loci vt mīstri tēpli i vicina tēplo turre hītarēt. Mystice ār nathinnei hītāt i ophel. i. in turre nebulosa: cū bi q̄ ꝓfessiōe ꝑfectiōr' vite dicati sūt deo: ⁊ i mutatiōe ⁊ altitudie xp̄tū actiōe sp⁹ cogitatiōe mozār: ⁊ ꝙuersatione coꝝ i cel'ē: q̄s admirās vulg⁹ ait: Qui sūt isti q̄ vt nu. vo. tē. Itez thecueni habitāt i ophel: cū quicq; religiōis habitu ſsigne sabdita scripturarū de q̄b⁹ scriptū ē: tenebzosa aque in nubib⁹ aeris. i. mystica sciētia i ꝓphet' illustrato corde penetrāt ⁊ assidue legūt ⁊ meditant. i Cōtra por. a. tē. Be. Dīm. s. q̄ tidie nos misericordie sue grā: ne in erūnis vite labam⁹ p̄mitis ⁊ deficiam⁹ irrigat. Hanc portā desiderabat psalmista. dicēs: Sicut desiderat ceruꝰ ad fōtes aquarum ita desi. ani. m. ad te dē. Que porta ꝙgrue ad oriētem pōit: qz dñs q̄ torrēte nos sue voluptat' ne sitiam⁹ inebziat. Ipse nos dono sue visitatiōis: ne in tenebzis erroꝝ caligem⁹ illustrat. Unde: Uisitauit nos oriēs ex alto: ⁊ illūiare his q̄ i tenebr' ⁊ i umbza mor. se. ip̄e nos p̄sidie sue ꝓtectiōis ab hoste defēdit. Uñ seq't: Et vsq; ad turrim q̄ p̄emiebat. de q̄. s. dicit: Deduxisti me qz factꝰ es spes mea turris fortitudinis a facie inimici. Habitant ergo nathinnei in ophel vsq; contra portā aquarum ad orientē ⁊ turrim q̄ preeminet cū fideles lectionibus sacris dediti diuine pictatis gratia debziari: ⁊ auxilio ab hoste gaudent defendi. Et quia post presentia virtutū dona ad videndam claritatem domini ascēditur: recte infertur: Post eum edi. the.

a auxilia diuine inspirationis vt precedentis: vl' icremēta bonoꝝ opū q̄ ꝓ būlū. fi.

hortū regis ⁊ vsq; ad grād⁹ q̄

a ſ celestn.

a descendūt de cīt̄ate dauid.
b Post eū edificauit neemias filꝰ asboth p̄nceps dimidię
c ptis vici bethcur vsq; cōtra
d sepulchrū dō: ⁊ vsq; ad piscinā q̄ grādi ope cōstructa ē: ⁊ vsq; ad domū fortiuz. Post a
eū edificauerūt leuitę: reū filꝰ bēni. Post eū edificauit a
ęebiasl p̄ceps dimidię ptis vici ceilę i vico suo. Post eū
e edificauerūt ffres eoꝝ: bechiu filꝰ enebad p̄nceps dimidię ptis ceilę. Et edificauit iuxta b
eū aęer filius iosue p̄nceps
f malspha mēsurā secūdā: ꝓtra c

a ſ murum secundum: id est mentis firmū munimentum.

ascēsū firmissimi ăngli. Post e
eū i mōte edificauit baruch filꝰ ęachai mēsurā secūdā ab angulo vsq; ad portam domꝰ eliasib sacerdotis magni. Post eum edificauit meri/muth filius vrię filij atthꝰ mē suram secundam a porta domus eliasib donec extendeꝛetur domus eliasib. Et post euꝝ edificauerūt sacerdotes viri de campestribus iozdanis. Post eos edificauit beniamin et asub contra domū suā. Et post eos edificauit azarias filius maasię filij ananię contra domū suaz. Post eū edificauit bennui filꝰ ennada mensurā secundā a domo aęarię vsq; ad flexurā et vsq; ad angulum. Post eum edificauit phalel filius oęi cōtra flexurā ⁊ turrim quę eminet de domo regis excelsa: id est in atrio carceris. Post eū

a ſ pfessione pfectionis vite deo dicati.

g phadaia filꝰ feroș. Nathin/ g
a ſ munimine et altitudine virtutum.

h nei autē habitabāt in ōphel i
vsq; contra portam aquarū

a ſ vnde: Uisitauit nos oriens ex alto.
b ſ christum qui est turris fortitudinis a facie inimici.

ad ōrientem: et tūrri q̄ ꝑemi
a ſ ꝑdicatores.

nebat. Post eos edificāuerūt
a ſ buccinatores.

thecueni mēsurā secām e re/

a Et vsq; ad domū fortiuz, q̄ vocāt sic: q̄ ibi mārtyres agonistę: vel fortes q̄ fortes dauid ibi habitabant qui ꝛcercebāt ad regē: ⁊ fz Ꝑ li vsq; ad domū fortiū. ſtelligit excluſue: quid cū alijs nobilib⁹ manebāt extra ſm murꝝ.

b Et edificauit inꝛ eū aęer. Hic agit de reedificatiōe muri medij. cū subditur: c Mūra secām. i. portionē sinaz in secundo muro.

d Cōtra ascēsū firmissimi angli. In angulꝰ murozū solet fortioꝛ muꝝ edificari ⁊ desuper turris ad defensionem vtriusq; lateris. e ſ cum in mōte tē. mēsurā scōaz q̄ edificauit in secunda clausura murū. qui erat i ascēsu mōtis eo q̄ ciuitas ꝓtim erat in monte et ꝓtim in valle: ⁊ ꝓtim in declivi. f Usq; ad portam domus tē. li vsq; tenetur ſ exclusiue: quia domus sūmi sacerdotis erat intra murū interiozē sive tertium qui erat iterme/dius inter habitationem sacerdotum ⁊ nobilium que claudebatur muro secundo de quo ſ agit. Cetera patent ex dictis vl q̄ ibi: g Nathinnei autē habitabāt i ophel. Ophel ē nomē turris q̄nq; tē plo: tū extra murū ſteriozē claudentē habitatio nē sacerdotū: et ibi habitabant nathinnei qui ministrabant ligna ⁊ aquas in atrio sacerdotis vt essent ꝓpinqui habitationi sacerdotū: qui

f A turre tē. A turre magna ⁊ eminenti vsq; ad murū tēpli p
uenit structura ciuitatis: cū iusti ab altitudine cōtemplatiōis: que mentē in hac vita desiectis ꝓ alib⁹ ad celestia desideria suspendāt veracit' in illa vita ad claritatē dñice incarnatiōis iuuēdā patefacta etiā diuine eternitatis gloria ascendunt. Et q̄ the cuneni buccina vel tuba: thecueni buccinatores inꝛpraneꝫ: apte dicit q̄ thecueni res interpraneꝫ: apte dicit q̄ thecueni hoc edificauerint. Doctozū enī est quorum sonus exit in omnē terrā presentia dei dona vel futura in ciuitate eius: id est fidelibus patefacere. b Ad murꝝ templi. Loq⁹. s. xp̄i: De quo ō: Job. ij. Solmite tēplū h ⁊ i tri. ex. il. quod. s. p/ fecto ꝛel in morte soluerāt: sed excitatū ⁊ ad celos exaltatū amatores videre ñ cessant in glia. c Sursū aūt ad portā equo. Be. Hāc portā significat Hie/ remias esse in orientali plaga ciuitatis scribēs typice de ecclia. Et edificabit dño ciuitas a turre ananeel. ⁊ paulo p⁹ vsq; ad torrentē cedrō: ⁊ vsq; ad angulum porte orientalis. Ad portā equoꝝ edificāt sacerdotes: cū sufficiētia viuendi exempla p̄bēt eis: q̄ ad refrenandos lasciuos motus carnis vel alienas mentes ecclesie: vel cū cogitationes q̄/ bus de victu suo suoꝝq; vl vestitu tractant: ita disponūt ne libertatē mentis qua celestia querunt retardent. Unde bñ de opantib⁹ ōr: vnusquisq; ꝓtra domū suā: q̄ fmo crebꝛ in hac ꝓstructione repetit: neq; in expositiōe laborādi murū edificare ⁊ mētē suā aduersus insidias diaboli debeat munire ne aliunde posit irrūpere: ōr quisq; coꝛ suuz mentē foꝛi in deum fide munierit: quisq; etiam cōtra domuz suam edificat: si illos qui sibi cōmissi sunt diligenti custodia regularis discipline defensat: ne incursu vitioꝝ vel psuasione beretico⁹ decipiantur. d Ad por. equoꝝum. Equi cum in bono accipiuntur: sicut asini cameli et muli conuersos ad dominū populus gentiliū vel curas rerū tēporaliū dño scilicet animē sbiugatas ostendunt. e Edificauerunt sacerdotes. Sacerdotes vero ciuitatis dei murū ad portā aquarū edificāt cuꝝ doctores post vocationē in deoꝝ ad inducendos in ecclesiā gentiles verbum dei seminando pueniunt. f Beda Longuz est de singulis edificijs vel edificatoꝛibus mystice disserens: que etiā per se peritus lectoꝛ potest agnoscere. Tm̄ hoc notandum: quia qui portas et turres edificant per quas ciues ingrediantur vel inimici arceantur: ꝓphete sunt apostoli et euangeliste. per quos nob forma fidei et recte operationis per quā ecclesiam intremus ministratur: quoꝝumq; verbis aduersarios veritatis redarguere et repellere discimus. Qui vero reliqua vbis extruunt pastoꝛes sunt et doctoꝛes quos secundo loco posuit apl's. per quoꝝz industriam vsq; hodie tanꝫ per magnos architectos ecclesie fides catholica per totum oꝛbez seruatur. Et sicut Neemias exordine cunctos ciuitatis structoꝛes enumerās perpetue memorie cōmendat: ita consolatoꝛ nostre paupertatis christus omnium qui ecclesiam in electis edificant: nomina conscribit in celo

Factū ē aūt.

a gione a turre magna ⁊ emi nēti
a vsq; ad murum templi. Sursum a
b c autem ad portam equozum ędi b c
d ficauerunt sacerdotes vnusquisq; d
ę contra domū suam. Post eos e
f ędificauit seddo filius emmer cō tra domuz suā. Et post euz ędificauit semeia filius sechenię custos portę orientalis. Post eum ędificauerunt anania filius selemię et anon filꝰ selo sextus: mēsuram secundam. Post eos ędificauit mesollam filius barachię contra gaęophylatiū suū. Post eum ędificauit melchias filꝰ aurificis vsq; ad domū nathinneorū et scuta vendētiū ꝓtra portā iudicialē et vsq; ad ęnaculū anguli. Et intra ęnaculuz anguli s

a ſ cōtēplationis

versus templum. f Post eos edificauit seddo tē. iste nō habitabat intra muruz interiozem sed extra: verumtamē domus eius ex vna parte iungebatur seu appropinquabat muro interiozi: ⁊ ideo ibi edificauit partē suā. g Et intra cenaculum anguli in porta gregis edificauerūt artifices ⁊ negociatoꝛes: non in muro interiozi: ſ in muro medio cui iungebatur domus eoꝝ in parte exteriozi: quia habitabant in tertia habitatione eū populo communi: vt dictum est supza.

Mystice autem exponendo portas hierusalem supradictas. scienduz q̄ hierusalem in sensu allegoꝛico signat ciuitatem celestem ſm qꝫ dicit Hab. iij. Illa que sursum est hierusalem libera ē que est mater nostra: ad illam autem intratur per obseruantiam mandatoꝝ: teste saluatoꝛe Matthei. xix. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Mandatoꝝum autē q̄/ dam sunt negatiua a malo retrabentia. vt istud: Nō occides. Alia affirmatiua ad bonum inducentia. vt illud: Honoza patrem tē. Illa igitur que a malo retrabunt: et illa que ad bonum inducunt sunt porte ciuitat' hierusalem: ſm illud psalmiſte. xxxvj. Declina a malo et fac bonū: et inhabita tē. Retrahentia vero a malo tria sunt specialiter. vitij feto: iudicij terꝛoꝛ: supplicij horꝛoꝛ. Primū figuratur per portam ſterquilinij. secūdum per portam iudiciariam. tertiū per portam vallis: quia supplicium gehenne ſm omnes doctoꝛes est i ꝓfundis terre. Inducentia ad bonum tria sunt similiter per oppositum. scilicet decoꝛ operis: dulcoꝛ federis: valoꝛ muneris: quia opus virtuosum operantē decoꝛat: deo federat et eternam beatitudinez meretur seu cōparat. Primum designatur per portam dauid: qui interpꝛetatur vultu desiderabilis. secundum per portam fontis seu aquarum: quia aqua gratie federat deum cum homine. tertium per portam negociatoꝛum: quia per opus virtutis cōmutantur pro terrenis celestia: et pro tempoꝛalibus eterna: ad que nos perducat qui sine fine viuit et regnat.

Capitulum: III

Moraliter. † Et surrexit eliasiph sacerdos magn⁹ et fratres eius sacerdotes. In hoc capitulo agitur de edificatiōe hierusalem in qua fit specialis mentio de sex portis que fuerunt in exteriozi muro claudente hierusalem: per quam ſm sensum anagogicum intelligitur hierusalem superna. ad quam intratur per obseruationem mandatoꝝum dei Matthei. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mandata. Propter quod illa que inducunt ad mandatoꝝum obseruantiā porte hierusalez dici possunt. Circa quod sciendum q̄ mandatoꝝ aliqua sunt negatiua a malo retrahentia. sicut illud: Non occides et consimilia. Aliq̄ vero affirmatiua ad bonū inducentia. sicut illud: Honoza patrem tuum tē. Igitur illa que retrahunt a malo: ⁊ illa q̄ ad bonū inducunt: porte superne hierusalem dici possunt ſm illud psalmiste. xxxvj. Declina a malo et fac bonum: et inhabita in seculum seculi. Retrahētia vero a malo tria sunt specialiter: scilicet vitij feto: iudicij terꝛoꝛ: supplicij horꝛoꝛ. Primum significatur per portam ſterquilinij. secundum per portam iudiciariam. tertiū per portam vallis: q: ſm omnes doctoꝛes de hoc loquentes supplicium gehenne ponitur in profundis terre. Inducentia autem ad bonum tria sunt similiter: et accipiuntur per oppositum ad tria p̄dicta. Sunt autē hec tria: decoꝛ operis: dulcoꝛ federis: valoꝛ muneris. Nam opus virtuosum operantem decoꝛat: deo federat: et eternaz beatitudinem meretur seu comparat. Primum significatur per portam dauid cuius est interpꝛetatio vultu desiderabilis. secundum per portam fontis vel aquarū. nam aque gratie federant deum cum homine. tertium vero significatur per portam negociatoꝛum: quia per opera virtutum peo terrenis cōmutantur celestia: et pro tempoꝛalibus eterna: in qua commutatione seu negociatiōe nos exercere velit dominus noster iesus christus q̄ dic' Luc. xix. Negociamini dū venio.

Factū ē aūt

Actū est aūt. Be Ca. IIII
Plane hec ira hereticoꝝ ē.
Hec sūt ꝟba eoꝝ q̄ se samaritanos cognominār. i. custodes legis dei: cū sint deo ⁊ legi⁹ ei⁹ ꝺrij tanq̄ a domo dō. i. ab ynitate ꝛp̄i ⁊ ecclie p hereses ⁊ scismata ⁊ mala opa segregati: q̄ ne sua ꝯpugnēt ipietas: muros fidei edificari metuūt. Hec subsannatio est omniū qui dicunt se nosse deū: factis aūt negāt. Samarite ei ita dño fuiebāt vt dijs suis nō renūciarēt. Quos hodie imitant: qui ita ꝛp̄iani sunt vt ventrē suū deū habeant: aut auariciā sequant: q̄ ē idolorū seruit⁹: aut ceteris mūdi illecebr⁹ mācipati: creature magis seruiāt q̄ creatori. Tales ergo sicut hereticī no lūt ecclie muros inouare: ne crescēte statu pietat⁹ a sua coganꝫ ipietate recedere. Tales solēt ibecilles apellare indeos. i. cōfessores fidei ⁊ facile a gentibus superādos: cū ī quotidiano animaꝝ certamine plus amant vitia q̄ virtutes victorie palmā obtinere. Et quia sunt inter hereticos: q̄ etiam penitentib⁹ veniā negāt: recte ex eoꝝ ꝓsona subiungit: Nūq̄d edificare poterūt lapides de aceruis puluerisqui cōbusti sunt? Edificā ē enī lapides cōbusti ō aceruis pulueris: cū hi q̄ igne ꝓsecutionis victi fidē negauerūt: vel vitioꝝ delectationib⁹ subiecti: mūdiciā operis ꝓdiderūt: misserante deo resipiscunt: vt integritatez catholice fidei ꝟstanti ꝓfessione recipiāt: ⁊ oīnamēta virtutū moꝝb⁹ emēdati cōsequanꝫ. b Sed et to. Be. Huius tobie ꝓsona ⁊ verba hereticis conueniunt. Persona quidē: q̄ patriarcha eius ammon de ceestu: ebrietate nocte ⁊ spelūca natus est: ⁊ hereticoꝝ ozigo de voluptate carnali et īmunditia de tenebris errorū vel scelerū de priuatis cōciliabulis: ⁊ nō de publico ecclie symbolo genita ē. Oz vero idē tobias. i. bonus dñi nō merito ⁊ veritate: ſz elatiōe ſupbie mux dic̄ a vulpe transiliēdum. Vulpes hereticī vocanꝫ. ſm illud Can. ij. Capite nobis vulpes paruulas q̄ demo. vi. Quod est deprehendite ⁊ in lucē ꝓferte putridas et dolosas hereticorum versutias: quibus fructiferas fidelium mentes coꝛrumpere nituntꝫ.

c Et ozauimus. Hoc est vnicū contra hostes ecclesie refugiuꝫ. ozatio. s. ad deū et īdustria doctoꝝ qui die noctuꝫ in lege ei⁹ meditantes coꝛda fidelīū cōtra insidias ⁊ laboli ⁊ militū eius p̄dicādo: cōsolādo ⁊ exhortādo premuniant. d Munus nimia est. Beda. Cōgesta ſcz in loco muri que prius exportanda erat vt fundamenta muri in viua terra ponerentur: qđ conuenit euāgelice domui cuius structoꝛ fodit in altū: elataꝫ terre cōgerie fundamenta posuit supra petrā: q̄ nullo aquarū vel ventoꝝ īpetu deiiciuntur. Prius enīz de coꝛde nostro egerenda est humus terrenarū concupiscentiarū: deinde firmus et inexpugnabilis operū murus super fundamentum fidei construendus. Nā q̄ sup humū ⁊ rudera ifirmarū cogitationū edificiū sctē actiōi erigit: falli⁹: ⁊ ꝓ domo vl̄ citare: ꝓcella tētationis īgruēte: ruinā edificasse ꝓbat.

Dixerūt

in porta gregis ędificauerunt artifices et negociatores.

Capitulum: IIII

a Actum est autem cuz audisset sanaballath murū irat⁹ est valde. b Et mot⁹ nimis subsannauit iu
a ſ confessores fidei.
deos: ⁊ dixit coꝝ fratrib⁹ suis c
a ſ hereticoꝝ. ſ. q̄ se legē dei custodire dicunt
et frequentia samaritanoꝝ. Quid iudei faciunt ibecilles? d
a ſ gentiles ecclesie ꝓsecutores.
Num dimittēt eos gētes? Nū sacrificabūt ⁊ cōplebūt in vna die? Nūquid edificare poterūt b
a ſ de his. ſ. q̄ igne ꝓsecutiōis victi fidē negauerūt: vl̄ vicioꝝ opib⁹ subiecti mūdiciā corporis vel operis ꝓdiderunt.
lapides de aceruis puluerisq̄
a ſ bon⁹ dñi nō veritare ſz elatiōe.
cōbusti sūt? Sed ⁊ tobias amanites primus ei⁹ ait: Ędificēt. i
a ſ surgēs cōtra assertionē fidei illoꝝ. b ſ hereticoꝝ: ſm illud: Capite nob⁹ vulpeculas parvulas c ſ supabit. ſ. ꝛ pedibus suis ciꝛo subiiciet omnē fiduciā doctrīe eoꝝ: quā velut lapidē firmo munitā in ꝛpō cōfidatā ghanē.
Si ascēderit vulpes trānsiliet m
a ſ munitionem ecclesie.
murū eoꝝ lapideū. Et dixit ne n
emias: Audi deus noster q̄ fa/ o
a ſ huic imprecationi simile est quod prophetā dicit: conuerterur dolor eius in capur eius.
cti sumus despectui. Cōuerte opprobrium super caput eorum: et da eos in despectionez in terra captiuitatis. Ne operias iniquitatem eorum et peccatum eorum coram facie tua non deleatur: quia irriserunt ędificantes. Itaq̄ ędificauim⁹ murum: et coniunximus totū vsq̄ ad partem dimidiam: et p
ꝓuocatum est coꝛ populi ad operandum. Factum est autez cum audisset sanaballath ⁊ tobias et arabes et ammo. nē. Hic consequent ponit defensio ꝓtra inuadere volentes. vñ subdit: s Et cōgregati sunt oēs pariter: vt fortiꝫ nos īuaderet et op⁹ cessare faceret. t Et ozauimus deum nostrum et posuimus custodes super murum nē. primo et principaliter confitendo de eius protectione: q̄ tamen non debebant omittere de his que poterant fieri humana ꝓuidentia: ideo subditur: Et posuimus custodes sup mu ꝓnē. v Dixit autem iudas: id est viri de tribu iuda fracti timoꝛe aduersariorum et angustia laboꝝ. x Debilitata est foꝛtitudo portantis. id est portantiū onera ad opus. y Et hūm⁹ nimia est. quod exponitur sic ab aliquib⁹: q̄ oportebat multā terrā amouere et extra portare vt possent fieri fundamenta. z Et nos non poterimus edificare murum scilicet donec ista terra sit amota quod est vltra vires nostras: sed hec expositio non videtur rationabilis: q̄ licet muri ciuitat⁹ fuissent in mult⁹ locis diruti ⁊ vehemētia ignis adusti: tū fundamēta q̄ erāt

a ſ tribus iude.

cte ꝓtra eos. Dixit aūt iūdas: v
Debilitata est foꝛtitudo portā x
tis: ⁊ hum⁹ nimia ē: ⁊ nos nō y
poterimus edificare murum. z

Capitulum IIII.

a Actum est autem. Hic consequenter ponitur triplex impedimētū quod superuēit iudeis edificantib⁹ murū. scōm pōit. v. ca. tertiū. vj. ca. Primū ipedimētū fuit ab aduersarijs eos deridentib⁹ ⁊ inuadentibus et eis insidiantib⁹ ⁊ subito eis irruentib⁹: et ī nec mitas opponit ozationem ꝓtra deridentes. scōo defensionē cōtra inuadētes. ibi: Factū ē cū audisset. tertio munitionē contra insidiātes. ibi: Et fecimus. Circa primū dicitur: b Cum audisset sanaballath q̄ erat primus inter samaritanos. c Iratus ē valde. de iudeorum ꝓsperitate. d Et dixit. iudeos despiciendo. e Quid iudei ibecilles faciūt? q̄si d. nō poterūt perficere quod incepunt: tū quia sunt ibecilles vt dictū ē: tū quia impediēt eos gētiles: vnde subditur: f Num dimittent eos gētes? q̄si di. nullo modo debēt eos dimittere opari pacifice. g Num sacrificabūt et cōplebunt in vna die. trāspositio est actuū: et est sensus: Nū complebunt op⁹ suum ⁊ sacrificabunt deo gratias agēdo de oper⁹ cōsummatione: q̄si di. non: q̄z hoc ē eis ipossibile: vnde sequit: h Munq̄d edificare poterāt lapides. nē q̄si eīs nabuq̄dan incendit ciuitatē vt habetur. iiij. Regum vlt⁹. tanta fuit ignis vehementia q̄ magna pars lapidum ita fuit adusta q̄ resoluebantur quasi in puluereꝫ et non erant vltra vtiles ad edificandum. i Sed et tobias amanites ꝓximus ei⁹ quia erāt coniuncti ꝓ affinitatē. k Ait. deridendo eos. l Edificēt. i. non curem⁹ de edificio eoꝝ quia nihil eis valebit. ō sequit: m Si ascēderit vulpes trāsiliet murum. i. ita bassus erit q̄ nō erit eis ad aliquam defensionē. Jn hebreo habet: Dissipabit murū eorum. i. ita debilis erit q̄ non poterit sustinere aliquē impetū. n Et dixit neemias: ꝟ nō ē in hebreo nec ē de textu sed subintelligit: ⁊ ꝓter hoc aliqs doctoꝛ apposuit ꝓ modum glose q̄ postea īserta est textui ꝓ ignorantiā scriptoꝝ. o Audi deus noster: inclinādo ad nos tuā clementiam: eripiendo nos de opprobrio et contemptoꝛes nostros opprobrio suꝑponēdo. p Ne operias iniquitatez eoꝝ. dissimulando vindictam. q Et ꝓuocatum est coꝛ populi ad operandum. tum ꝓpter opprobrium in iuste illatum. tum quia opus prosperabat in manibus eorum. r Factum est autem cum audisset sanaballath ⁊ tobias et arabes et ammo. nē. Hic consequent ponit defensio ꝓtra inuadere volentes. vñ subdit: s Et cōgregati sunt oēs pariter: vt fortiꝫ nos īuaderet et op⁹ cessare faceret. t Et ozauimus deum nostrum et posuimus custodes super murum nē. primo et principaliter confitendo de eius protectione: q̄z tamen non debebant omittere de his que poterant fieri humana ꝓuidentia: ideo subditur: Et posuimus custodes sup mu ꝓnē. v Dixit autem iudas: id est viri de tribu iuda fracti timoꝛe aduersariorum et angustia laboꝝ. x Debilitata est foꝛtitudo portantis. id est portantiū onera ad opus. y Et hūm⁹ nimia est. quod exponitur sic ab aliquib⁹: q̄ oportebat multā terrā amouere et extra portare vt possent fieri fundamenta. z Et nos non poterimus edificare murum scilicet donec ista terra sit amota quod est vltra vires nostras: sed hec expositio non videtur rationabilis: q̄z licet muri ciuitat⁹ fuissent in mult⁹ locis diruti ⁊ vehemētia ignis adusti: tū fundamēta q̄ erāt in terra

Dixerūt hodie. Hec in edificio a
spirituali agi solēt. manet enī idem status hostis cū satellitib⁹ suis spiritib⁹. i. mūdis ⁊ hoīb⁹ malignis q̄ opa virtutū ⁊ fidei nobis incautis ipedire ⁊ expugnare ꝓtēdūt: ⁊ mētē fideliū mucrōe ꝓtrahe suggestiōis inficere. Sed cōtra hec nos dijs armatura dei sumenda est: vt possim⁹ resistere in die malo: ⁊ in omnibus perfecte stare. b Statui ī loco b
rui in loco. vt agmine. s. armatoꝝ circūdati opatores liberi⁹ ⁊ securi ri⁹ edificarēt. Dispartiti enim sūt gradus fidelīū. Alij bonis opib⁹ inꝛ omātes ecclīas edificāt. Alij armis sacre lectiōis muniti cōtra ipugnātes hereticos vigilant. Hi religiosa deuotiōe ꝓtos in fidei veritate ꝛfortāt. illi aduersus diaboli vel vitioꝝ tela necessariū certamē exercēt: ⁊ ab ouili dñico inꝛ fidiātes lupos pastoꝛali sollicitudine arcēt. c Media ps. Bed. Notādū q̄z nō solū media ps iuuenū faciebat op⁹: ⁊ ps media parata erat ad bellū: ſz ī ijdem iuuenes qui faciebāt op⁹ gladio erant accincti. Tanta enī versucia hostiꝫ antiquitāt⁹ ē furoꝛ malicie ei⁹ cōtra eccl̄am: vt nō solū p̄dicatores veritatis: ſ ⁊ ipe ꝓphete dei semp debeat cōtra vigilare: ⁊ quasi i acie stare. Edificātes ei gladio accīgūtur renes cū bū q̄ ꝓsūt bonis opib⁹ iisistere vl̄ sibi cōmissos curāt regulari rōne disponere. Hēnī ē vinos lapides in edificio sctē ciuitatis cōpetēter locare: q̄ flu ꝛa iuuenie in se acumie verbi dei satagūt restringere. Hec ꝓfectū ē q̄ cuz dauid vl̄ salomō eandē ciuitatem edificarent: nihil de armatis structuribus vl̄ aduersarijs ipugnātibus dicit: sed destructa ꝓpt pctā maioꝛi laboꝛe īdustria reficit. Similis aūt est edificatio spūalis q̄ ī animarū salute gerit: vt in baptismo renati ꝓ fidē et cōfessionē sancte trinitatis sine laboꝛe ꝓ gratiaz dei ciuitas ⁊ domus ei⁹ efficiamur q̄si post diabolo suadente vel seducente ad pctā relabimur: ⁊ virtutū menia hostis victoꝛ igne viciorū deijcit: necesse est grauioꝛi studio afflictionis vigiliarū ⁊ artioris vite bonozū operū edificia reparare. Nam exptis vicioꝝ illecebris difficiliꝰ caremus q̄z icognitis. Minoꝛisq̄ laboꝛis est icognitā cauere carnis voluptatē q̄z reiicere cognitā. d Et sint nobis. Beda. Nota quātū studiū in operando habuerit q̄ etiā nocte in laboꝛe perstiterūt: sicut paulus qui nocte et die operabat manib⁹ suis ne quem credentium victum q̄rendo fatigaret: nisi foꝛte ita sibi per vices succedebant ad operandum: vt alij per diem laboꝛarent in opere muri: alij contra hostiuꝫ incursoꝛes agerēt excubias noctis. Nam ⁊ nostre ciuitatis extructoꝛes vtrunq̄ sibi faciunt. Ipsi enīz qui fideles instruendo ecclesiam edificant: infideles et etiaz cōtradicentes arguendo ab ecclesia expellunt.

Et factus

Et dixerunt hostes nr̄i: Nesciāt a
⁊ ignoꝛēt donec veniam⁹ in medium eoꝝ et iterficiamus eos: ⁊ cessare faciamus opus. Factū est autem venientibus iudeis q̄ b
habitabāt iuxta eos: ⁊ dicēti⁹ c
nobis per decem vices ex oībus
locis q̄bus venerant ad nos: sta d
tui in loco post murum per circūitum populū in ordinem cum gladijs suis ⁊ lāceis ⁊ arcubus. Et ꝓspexi atq̄ surrexi: ⁊ aio ad optimates ⁊ magistrat⁹ ⁊ ad reliquā partē vulgi: Nolite timere a facie eoꝝ. Dñi magni ⁊ e
terribilis memētote ⁊ pugnate f g
ꝓ fratrib⁹ vestris: filijs vr̄is ⁊ filiab⁹ vestr̄: ⁊ uxorib⁹ vestris et domib⁹ vestris. Factū est āt cuz
a ſ in spūali quoq̄ edificio si aplicī armis fuerimus induti: dissipabit diaboli cōsiliū ⁊ angeloꝝ ei⁹ q̄ nos expugnare desiderant.
audissent inimici nr̄i nūciatū esse nobis: dissipauit de⁹ ꝓsiliū eorum. Et reuersi sum⁹ oēs ad mu/ b
ros vnusquisq̄ ad op⁹ suū. Et fa i+
ctū ē a die illa: media ps iuuenū eoꝝ faciebat op⁹: ⁊ media ps parata erat ad bellū: ⁊ lanceę: ⁊ scuta ⁊ arcꝰ ⁊ loricę: ⁊ ꝓcipes post eos in omni domo iuda ędificātiū muros ⁊ portantium onera et imponētiū: vna manu sua fa/ † l
ciebat op⁹: ⁊ altera tenebat gladium. Edificātiū enī vnusquisq̄ gladio erat accinctus renes. Et ędificabant ⁊ cāgebāt buccina l
iuxta me. Et dixi ad optimates m
⁊ ad magistratus: ⁊ ad reliquā ptem vulgi: Opus grāde est ⁊ latū: et nos separati sumus in muro ꝓcul alter ab altero. In loco quocūq̄ audieritꝫ cāgorē tu bę illuc ꝛcurrite ad nos. Deꝰ noster pugnabit ꝓ nobis: ⁊ nosipī faciamus opus. Et media pars nostrum teneat lanceas ab ascē n
su auorę donec egrediāt astra. o
In tēpore quoq̄ illo dixi populo: Unusquisq̄ cū puero suo maneat in medio hierl̄m: ⁊ sint nobis vices per noctē ⁊ diē ad operandū: Ego autē et fratres mei ⁊ pueri mei ⁊ custodes qui erāt post me: non deponebam⁹ vestimēta nostra. Unusquisq̄ tīn nudabatur ad baptismum.

in terra remanserūt salua: ⁊ iō alit̄ exponūt hebrei. Et hum⁹ nimia est. i. arena ⁊ calx q̄ sūt necessaria ad factēdū cementū requiruntur ī magna quātitate: ita q̄ nō possum⁹ habere: ⁊ ꝓ ꝟris ſ poterim⁹ edificare. a Et dixerūt hostes nr̄i nesciāt nē. ⁊ sic iminebat eis difficultas in edificādo ab interioꝛi ⁊ exterioꝛi. b Venientibus iudeis. q̄ habitabant iuxta eos. i. samaritanos ī villis campestribus. c Et dicēti⁹ nob⁹ malicias et insidias samaritanoꝝ. d Statui in loco post murū nē. ad resistendū insultib⁹ eoꝝ. iō subdit: e Dñi magni ⁊ terribil⁹ in iudicijs. f Memētote. quō pugnauit ꝓ patrib⁹ nr̄is in mari rubro. ⁊ alijs loc⁹. g Et pugnate ꝓ fratrib⁹ vr̄is. moti charitate: et cōfidentes de diuīa ꝓtectiōe. h Et reuersi sum⁹ oēs ad muros. edificādos destructo ꝓsilio samaritanoꝝ. Er q̄ ptz q̄ timore eoꝝ opus ītermiserāt: vt melꝰ ab eis se defenderēt. i Et factū ē. hic ponit munitio ꝫ insidiātes. cū dr̄: Et factū ē a die illa. ſ. q̄ cognitum⁹ hostes nr̄os insidiari. k Et media ps parata erat ad bellū. totaliter intēta ad defensionē edificatiū: ipi etiā edificātes erant armati: licet leui⁹: vt si hostes irruerēt: possent aliq̄ mō se defendere. l Et clan. bucci. tanq̄ parati ad ꝓlū: vt si hostes appropinquarēt timerēt eos inuadere audientes clāgorē buccine. m Et dixi. hic ponit circūspectio ꝓtra subito irruētes ꝓ q̄bꝰ vnionem ad certū signū tube clāgēt⁹: q̄z virtus vnita fortioꝛ est scipsa diuisa. ⁊ ptz lr̄a vsq̄ ibi: n Ab ascēsu auoꝛe: q̄z cito possent videre ad operandū: o Donec egre. astra. i. apparēt: q̄z ex tūc oportebat q̄escere ab ope.
p Et sint nob⁹ vices p noctē ⁊ diē ad opandū. nō ē p ꝟ intelligēdū q̄ operēt de nocte: q̄z ꝟ nō posset bene fieri: vt patet ex dict⁹: ſz aliq̄ p vices erāt ordinati ad vigilādū ō nocte p custodia ciuitatis: q̄ irruētib⁹ hostib⁹ possent alios excitare. q Non deponebamus vestimēta nr̄a. ex q̄ ptz in eis magna diligētia. r Unusquisq̄ tīn nudabat ad baptismū. i. ad purificationē vñ modū iudeoꝝ q̄ tali purificatiōe vtebanꝫ: sic̄ ꝛ de Judith. xij. ca. q̄ baptizabat se ī fōte aq̄. ſm alios aūt baptism⁹ ista intelligit ablutio sordium corꝓaliū cōtractarū ex ope ac ēt sudoꝛe.

Moraliter. Ca. IIII

Factū ē āt nē. Sequit: † Quid iudei faciūt ibecilles. Per istos designāt sacerdotes ⁊ scribe xp̄m deridētes ī cruce: q̄ q̄dez deridendo ī suos discipulos redūdabat. deridebāt aūt cū de ibecillitate. dicētes: Vach q̄ destruis tēplū dei ⁊ ī trib⁹ dieb⁹ reedificas. Jtē: alios saluos fecꝰ seipm nō pōt saluū facere. Cōuerte op. nē. q̄ō t factū fuit: nā in vltimā oppobrij xp̄o illati de⁹ fecꝰ vēire romānos ꝫ iudeā q̄ destruxerūt tēplū: ⁊ citatē ⁊ plm pti occiderūt ⁊ pti captiuauerūt. † Et congregati sūt oēs pariter. i. ecclīam primitiuā: postq̄ enī p̄ncipes iudeoꝝ vt dixerunt q̄ a p̄dicatione nominis christi nō potuerunt aplos ipedire p verba cōminatoria: sicut ꝓz Act. iij. ⁊. v. quesierūt eos impedire per persecutiones et flagella. put patet Act. viij. ⁊. ix. † Et factus est a die illa media pars iuuenū faciebat opus. Per quod significantur fideles ecclesie primitine se exercentes in bonis operib⁹ actiue vite. † Et media pars parata erat ad bellum. Per istos significantur speculatiui illius temporis qui contra insultus hostium pugnabant viriliter oratiōnibus deuotis. † Una manu faciebat opus et altera tenebat gladiū. Per ꝟ significāt illi q̄ sūt ī vtraq̄ vita actiua. ſ. ⁊ ꝓtēplatiua ꝓfecti: cui⁹ pfectioni⁹

Capitulum: V.

Et fact' ē. Be. Destorabat populus mox cōsurrexe s ipe diebat fame quam nō solū penuria frugū: sed etiā auaricia principū fecerat: q̄ ab eodē pplo maiora reddere poterat tributa exigebat. Quod quotidie apō nos fieri videm⁹: multi enī i populo dei diuinis cupiunt obtēperare mādatis ēs iopia tpalīū rerū retardāt: ereplo eoz q̄ bitu religiōis pdicti fūt cū ipi ab eis q̄b⁹ pfūt i portabile vectigal secularium rex erigūt: t nihil saluti eoz⁹ vl ꝟbo vl exēplo vl pietat' operā cōplēt aut ꝑferūt: atq; vtinā vt aliq̄s i dieb⁹ nr̄is Neemias. i. ꝑsolator a dño veniēs mores nr̄os cōpescat: t pcordia nr̄a ad amorē diuinū accēdat: t man⁹ nostras a p̄ijs voluptatib⁹ auertēs ad ꝑstruēdā rp̄i ꝑuertat citatē.

Bed. Trib⁹ de causis augeb̄ clamor populi. Quidā fame coacti filios suos ditioris⁹ vēdere volebāt. alij liberis parcētes agros potius et domos: nōnulli ꝓhibētes liberoz et agroz vēditionē. b tm̄ psuadebant vt mutuo sumerēt pecuniā in tributa regis oppignoratis agris t vineis: donec redeūte fertilitate redderē posset fenatorib⁹ q̄d mutuo accepissent. b Et increpaui op. Bed. Tāq̄ dux optimus militie celest' t sapiens architect⁹ ciuitatis dei: q̄d optimates facere voluit t magistrat⁹ pplī se p̄ius fecisse declarauit: elemosynā scz pauperib⁹ dare: nihilq; ab eis querere nisi custodiam legis et edificationez ciuitat'. In hac autem lectione ñ oportet nos allegoriā querere: sed littere textum diligenter operādo seruare: vt scilicet exceptis quotidianis elemosynarum fructibus: vbi generalis fames ingruerit: que possumus egentibus p̄beamus: et que a subditis quasi iure soleba mus exigere tributa: dimittamus: vt dimittat nobis pater debita nostra.

Et factus est La. V. clamor populi t vxorū eius magnus adversus fratres suos iudeos. Et erant qui dicerēt: Filij nostri t filie nostre multe sunt nimis. Accipiamus p̄cio eoz⁹ frumentū: t comedamus t viuamus. Et erāt q̄ dicerēt: Agros nostros t vineas t domos nostras opponamus: t accipiam⁹ frumentū in fame. Et alij dicebāt: Mutuo sumam⁹ pecūias in tributa regi: demusq; agros nostros et vineas. Et nunc sicut carnes fratrum nostrorū: sic carnes nostre sunt: t sicut filij eorū: ita et filij nostri. Ecce nos subiugauimus filios nostros t filias nostras i seruitutē: et de filiab⁹ nr̄is sūt famule: nec habem⁹ vnde possint redimi: t agros nostros t vineas nostras alij possident. Et ira tus sū nimis cū audissem clamorem eorū ꝟm verba hec: cogitauitq; cor meum. Et increpaui optimates t magistrat⁹: t dixi eis: Vsuras ne singuli a fratribus vestris exigatis: Et cōgregaui aduersum eos cōcionē magnaz et dixi eis: Nos vt scim⁹ redemim⁹ fratres nr̄os iudeos qui venditi fuerant gētibus ꝟm possibilitatē nostrā. Et vos igitur vendite fratres vestros: et redimem⁹ eos? Et siluerunt nec inuenerunt quid responderent. Dixiq; ad eos: Non est bona res quam facitis. Quare non in timore dei nostri ambulatis: ne exprobretur nobis a gentibus inimicis nostris? Et ego et fratres mei t pueri mei comodauim⁹ plurimis pecuniam et frumentum. Non repetamus in commune istud. Ex alienum concedam⁹ quod debetur nobis. Reddite eis hodie agros suos et vineas suas et oliueta sua et domos suas. Quin potiꝰ et cētesimā pecūie frumēti vini t olei quā exigeb̄ solet⁹ ab eis. Date ꝑ illū. Et dixer̄: Reddemus t nihil ab eis ḡremus:

ctionis debēt esse pontifices noue legis. Hzego. in pastorali. Sit p̄sul actiōe p̄cipuus: sit p̄ alijs ꝓtēplatiōe insp̄ctus. Pōt etiā b alīt mozaliçari: vt p b qđ dr vna manu faciebat op⁹: exercitiū cuiusliber boni opis intelligāt: et q̄n ex b vana gl̄la solet insurgere. ideo subdit: t Et altera tenebat gla. s. ꝓtra vanā gloriā insurgentē. Jtē no tandū q̄ tpe salomonis hierl̄m fuit edificata pacifice sine armis: sed postq̄ fuit ꝺstructa ꝑ nabuchodonosor fuit reparata tpe Neemie cū laboze magno t armis. Per salomonē vero qui pacificus iterp̄tat' dñs nr̄ ielus ꝓfigurat. Per nabuchodonosor vero q̄ interp̄tat sedēs in angustia: diabolus qui secum semper portat ignē suū intelligit: quoniā semp angustiat'. Jgit p̄ dicta signifi catur q̄ edificiū virtutis et gratie p̄ christum sine laboze construit in baptismo: sed si per suggestionē diaboli destruatur non reparatur sine laboze magno. La. V.

Et factus est clamor populi. Hic ponitur secundum impedimentū ꝓueniens ex vsuris quibus diuites in populo iudeorum grauabāt inopes: t ideo p̄mo describit afflictio ppli in egestate. scdo rēdē sio diuitū ex ipietate. ibi: Et iratus sum nimis. tertio facta remissio ex cōi charitate. ibi: Et ego t fratres mei. ḡto larga Neemie expēsio in hospitalitate. ibi: A die autē illa. Circa p̄mū dicit': Et fact⁹ est clamor ppli notabilit grauati a diuitib⁹: q̄z egestate cōpulsi acceperant ab eis ad vsurā: t aliq̄s de liberis suis eis vendiderāt: t adhuc de residuis simile facere volebāt saltē aliqui: ideo subditur: b Et erāt qui dicerēt. s. aliqui de populari⁹. Filij nostri t̄c. c Et erāt qui dicerēt. Hec est scōa ḡrela. d Agros nr̄os t̄c. s. venditiōi vl ꝓpignorationi. Et alij dicebāt: hec est tertia querela. e Mutuo sumam⁹ pecunias. i. ad vsurā. f Demusq; agros nr̄os vendēdo vl ꝓpignorando: sicut egyptij tpe famis vēdiderūt terras suas regi: vt br̄ Gen. xlvij. g Et nūc sic̄ car. fra. nr̄orū t̄c. id ē sic diuites de pplo nostro liberi sūt: sic t nos debemus esse. filij nostri sicut filij sui: cū sum⁹ de eadē lege. hoc ꝺducit ꝑ rōne q̄ melio⁹ erat vēdere vl ꝓpignorare terras et possessiones regi gentili q̄m filios t filias subjcere seruituti. Aliter hoc exponit t melius vt videt: quia ꝯzobabel esdras t neemias vt ꝑles possent secū adducere de babylone ꝑmiserāt libertatē t ꝓsperitatē: ió alij qui eoz in afflictiōe positi ḡrelādo dicebāt: Et nūc sicut carnes fratrū nr̄oz. i. iudeoz q̄ remāserūt in babylone sunt in afflictione t laboze. h Sic carnes nr̄e sunt. hic in cōsimili afflictione vel maiori. i Et sicut filij eoz. sunt subiecti seruituti: ita t filij nr̄i. ideo subdit: k Ecce nos subiuga. fili. nr̄os t̄c. et sic non sum⁹ meliozis cōditiōis q̄m ipsi sed in aliquib⁹ peiozis. l Et irat⁹ sū nimis. Hic ponitur reprehensio diuitum: propter oppressionem pauperū predictā. cum dicitur: Et iratus sū nimis. verbum est Neemie irati: non ira que est p vitium sed p zelum. m Cum audissem clamorez eorū ꝟm verba h. que sonabant displicere eis q̄ de babylone redissent. n Cogitauitq; cor meum: mecū ita q̄ non impetuose ex modestia et deliberatione processit ad reprehensionez diuitum. o Vsuras ne singuli a fratribus vestris exigatis. Quasi diceret hoc est mālfestū. t tamē hoc est valde malum et lege ꝓhibitū Deut. xxiij. p Et cōgregaui aduersum eos concionē magnā: vt erubescerēt renuere correctionē meā rationabilē. q Nos vt scim⁹ redemimus fratres nostros iudeos q̄ ven. t̄c. licet enim illi qui erant in babylone rediissent sine redemptore: tamen ꝯzobabel esdras t neemias aliquos iudeos redemerant: qui fuerant venditi gentilibus extra potestatez regis babylonis. r Et vos igitur vendite fratres vestros et redimemus eos. quos emistis in seruos contra legem. s Et siluerunt nec inuenerūt quid re. Non habentes responsionē rationabilē. t Ne exprobretur nobis a gētibus inimicis nostris. scz q̄ non timetis dñm: nec legem eius seruatis. v Et ego et fratres mei. Hic cōsequenter ponit remissio facta pauperibus ex cōi charitate, t incipit Neemias a seipso dicens: Et ego t fratres mei t̄c. Et sequit: r Et nō repetam⁹ in cōe istō. i. cōit ꝓsētiam⁹ vt ista nō repetant. y Reddite eis hodie agros. vēditos vl ꝓpignoratos. z Quin potiꝰ et centesimā pecūie frumēti vini t̄c. vt solueret regi ꝑ tributo terre. a Date ꝑ illū. qz sūt ita pauper q̄ nō habēt vñ soluant: soli enim

Insuper excus. Huic sñie terribilis clausula imponitur. Quicūq; em̄ pauperibus misericordiam nō impendit: vel ab eis qui nō hūt velut iuste exigit: de domo sua excutitur id ē de cetu ecclie: i q̄ putabat sempiterno manere t de laboribus. s. in fructib⁹ bonoz operum: in quib⁹ se landabiliter laborasse putabat: nil ꝓsus laboris recipiet: labores em̄ sine pietate nō possunt apud deū fructuosi esse. b Et dixit vni. Quātū neemie obiurgatio vel impetratio corda oīm mouerit ostendit: audita em̄ contestatiōe respōdētes amē t deū collaudātes fecerunt q̄ iusserat. Jn q̄ patet: qz non timore ꝺ amore dicta eius suscep̄erūt. c Per annos t̄c. Hoc exponit ap̄ls dicens: qz statuit dñs eos q̄ euangelizant annunciant de euāgelio viuere. d Ego aūt nullo hoz vsus sū. Duodeci aūt annis neemias cum fratrib⁹ suis ita in ducatu viuebāt: vt annonas q̄ debebant non comederent: insinuans euangelicū opus esse in regimine plebis: ecclesiā exercere: t a subditis commodum terrenū non quere.

La. VI.

Actū e autē. t̄c. Ꝑcutiamus. Be. Hostes scē ciuitat' persuadebāt neemie in cāpestria descenderet fed⁹ pac' secū inire: mactatis simul vitulis in testimoniū cōpacti feder': sed ille ne op⁹ religiosus negligat in mōtanis perseverat: sic et heretici et catholici falsi volūt cum ver' catholic' pac' consortiū habere: nō vt ipi ad arcē cath olice fidei t operationis ascendāt: ꝺ vt eos port⁹ quos in culmine virtutū cōmorantes aspiciūt: ad ifima opez vel prauoz dogmatum descēdere cogāt. Be ne aūt in campo vno volūt cū neemia pactū inire: qz in eadē libertate latiozis vite quā sequunt: oēs p̄ter resolui desiderāt. Bñ idē pactū cū eo inviunt' pariē mactat' volūt inire: qz falsi fratres oīonis sue vsactiōis deo hostias vna cū ver' catholic' gestiūt offerre: vt veri fideles crediti p victimā cōionis veros catholicos eorūpere possint. Sz neemias persona fideliū doctoz tenēs nec ad ꝓphanos descēdere nec eoz hostijs iūgnari ꝑsentit: ꝺ incēpt' ꝺtrutū opib⁹ deuo t' ꝑsistit: t q̄ acri⁹ frere nitūt eo mag' bñ opādo ipīs territi efficit: vñ in sequētib⁹ dr: Omnes autez hi terre no. t̄c Similiter ergo nos in spirituali structura: quia versut⁹ hostis semp manus nostras tempt ap̄edire curemus eas semper diuino auxilio cōfortare.

Et ingressus.

siccq; faciem⁹ vt loq̄ris. Et vocaui sacerdotes: t adiurauī eos vt facerēt iuxta quod dixerā. Jnsup excussi sinū meū. t dixi: Sic excutiat de⁹ omnē virū q̄ nō cōpleuerit verbū istud: ō domo sua t de laboribus suis. Sic excutiat⁹: t vacuus fiat. Et dixit vniūsa multitudo. Amē. Et laudauer̄t deū. Fecit ergo pl's sic erat dictū. A die aūt illa qua ꝑceperat rex mihi vt essez dux in terra iuda ab anno vicesimo vsq; ad annū tricesimū secundū artarxerxis regis per annos duodeci: ego t fratres mei annonas que ducibus debebantur nō comedim⁹: Duces aūt primi qui fuerunt ante me grauauerunt populū: t acceperūt ab eis in pane t vino et pecunia quotidie siclos quadraginta. Sed et ministri eorum deprimebant populuz. Ego autem non feci ita propter timorem dei. Quin potius in opere muri edificaui: et agruz non emi: et omnes pueri mei cōgregati ad opus erant. Judei quoq; et magistratus centum quinquaginta viri: t qui veniebant ad nos de gentib⁹ que in circuitu nostro sūt i mensa mea erant. Parabatur aūt mihi p dies singl'os bos vn⁹: arietes sex electi: exceptis volatilibus: et inter dies decem vina diuersa: et alia multa tribuebam. Jnsuper t annonas ducat⁹ nō mei ḡsiui. Valde ei erat attenuatus populus. Memento mei deus meus in bonum: ꝟz omnia que feci populo huic.

Capitulum: VI.

Actum est autem cū audissz sanaballath t tobias t goçē arabs et ceteri inimici nostri q̄ edificassem ego murum: et non esset in ipo residua interruptio: vsq; ad tps aūt illō valuas nō posuerā i portis: miserūt sanaballath t tobias t goçē arabs ad me dicentes: Veni t percutia

soluāt: soli enī sacerdotes et ministri erant immunes ab b tributo: vt hr̄. s. Esdre. vij. a Et vocaui sacerdotes t̄c. q̄ erāt gubernatores ppli a tpe redit⁹ captiuitatis babylonice: vt dictuz fuit s. in ꝓncipio Esdre vt sic verbū istud eēt firmum. b Jnsup excussi sinū meū. sic enī ꝓbe aliq̄s vrebant sensibilib⁹ signis: vt ꝓphetie eoz eēnt magis note: sicut Esaias iuit nud⁹ t discalciat⁹: vt habetur Esaie. xx. ca. t Hieremi. posuit catenas ligneas in collo suo Hieremie. xxviij. in signū q̄ ꝑ pls isr̄l sic ducerēt in captiuitatē: sic Neemias excussit linū suū ozādo q̄ sic euacuarēt bonis suis t ejcerentur de cōitate ppli q̄cūq; nō ꝺsentiret ꝟbo t fetō in hmōi remissione. c A die aūt. Hic ꝓ̄ur describit Neemie expēsio i hospitalitate: qz ne pls grauarēt: multa dimisit ab eo petere q̄ sibi tanq̄ duci debebant: t illos qui ex pte regis veniebāt recipiebat et sustētabat de ppio suo qui a cōitate ppli debebant sustētari. t ꝺ est qđ dr: d Per annos. xij. quib⁹ supple fuit dux missus a rege artarxerxe. e Annonas. i. victū. f Que ducibus debebant. a pplo iudeoz rōne officij. g Nō comedim⁹. immo talia quietaui ne pls nimis grauarēt: sicut fuerat tēpore alioz ducuz. h Quin potius in opere muri edificaui: etiā manu ꝓpria: licet essem in statu ducis vt p hoc pl's incitarēt ad opandū: t ꝺ est forma boni pastoris: vt det alis exemplū boni opis. i Judei q̄z magistratū centū quinquagīta viri. i. aliq̄ de iudeis q̄b⁹ debebant expēse a pplo rōne cōis stat⁹ vl officij: et sīr gētiles q̄ erāt ad custodiā terre q̄b⁹ pls debebat de expēsis ꝓuidere: quoz numerus ascēdebat ad centū q̄nquaginta viros. k Et qui veniebant ad nos t̄c. s. a samaritanis philisteis t aliis gentibus que erāt in circuitu hierl'z p aliq̄s negocijs. l In mēsa mea erāt. ne pls grauarēt de expensis eoz. m Et inter dies decem vina diuersa t̄c. tantum em̄ expēdebat in domo eius de vino q̄ in decē dieb⁹ euacuabant aliq̄ dolia: t oportebat accipere alia. n Et alia multa tribuebā. q̄ pls cōmunis debebat soluere: ad et⁹ sublevationē.

o Memēto mei de⁹ me⁹ in bonū. gr̄e t glie.

p Scōm oīa q̄ feci pplo huic. ꝓ amorē tuū et charitatē fraternā.

Capitulum: V

Moraliter. Et fact⁹ est clamor populi ma. t̄c. Allegorice clamor iste figura fuit illi⁹ murmuris in ꝓmitiua eccl'ia: ꝺ quo dr Act. vj. In dieb⁹ illis crescēte numero discipuloz fact⁹ est murmur grecoz aduersus hebreos: eo q̄ despicerent in ministerio quotidiano vidue eoz. Sed sicut p Neemiā q̄ consolatoz interp̄tat': clamor pl's fuit pacificat⁹ vt i textu dr ꝓ̄ur: sic p spūmsctū q̄ ē ver⁹ ꝓsolatoz murmur credētiū in ecclia ꝓmitiua fuit q̄etat⁹. Mā p ei⁹ inspiratione. vij. diacones fuerūt ordinati t cōstituti ad op⁹ ministerij q̄tidiani q̄ pacifice negociū tractauerūt. Moralit aūt p clamorē pplī murū hierusalē edificare cupiētis: ꝺ p potētiores einsdem ppli in tpalib⁹ grauabant: t sic in ope murorū impediebant: significat afflictio religiosorū pauperū in edificio spirituali ecclie labozare desideratiū: ꝟz ab aliquib⁹ potētib⁹ tpalit affligunt: t sic ab edificatiōis ope impediunt: t vtrū veniat Neemias. i. ꝓsolatoz missus a rege celesti q̄ tale remediū appōat q̄ dicti religiosi q̄ete valeāt viuere t in ope muri ꝟtutū efficati⁹ laborare. La. VI

Actū ē aūt. Hic pōit tertiū ipedimētū, puēiens circa psonā Neemie: q̄ ipedita ipedire tur tot⁹ pls p ꝓ̄ns ab ope. t ꝓmo pōit impedimētū sibi ꝓueniēs ex pte gentiliū. scōo ex pte iudeoz. ibi: Et ingressus suz. ꝓma i duas: qz ꝓmo pōit ipedimētū simplatiōis. scdo cōminatiōis. ibi: Et misit ad me. ꝓmū aūt ipedimētū qđ ḡrebāt gētiles erat q̄ simulabāt se velle facere cōfederationē cū Neemia: t sub hoc ptextu educere eū de ciuitate: t sic eum ꝓditorie occidere: vt sic alij iudei cessarēt ab opere: t ꝺ est qđ dicit: r Miserūt

sanaballath

a Et ingressus. Pulsat' insidijs hostiuz neemias domū samaie q̄si amici et fratris ingredit: sed ip̄m insidiatorē hostem inuenit tanq̄ externoz donis z amicitia corruptum. Semp enim electi bñt forte pugnas int' timotheū: nec solū apostoli ꝑ̄ et pphete periculis ex gente: piculis ex gentib': periculis ex fallis fratrib' suspecram vitā agebant. b Mēsis elul. Be. qui ſm hebreos sext' ē: z apud romanos septēber appellat. Et recte murus sancte ciuitat' sexto anni mēse cōpletur: vt etiā hoc tpe perfecta fidelium vel penitētie vel innocētie actio designet. Senario em̄ perfectio boni opis designat. c Vel qz deus sexto die creationē mūdi cōsummauit z in septio requieuit. Vt quia nos in sex hui' seculi etatib' bonis operib' defudare: in septima aūt que ē in alta vita: sabbatū animaz voluit spare. Recte etiaz vicesimoquinto ciusdē mensis die complet': ꝑter quinq̄ sensus corporis: quoz ministerio bona forīs operari debem'. Sicut em̄ quinari' simplex solet hos sensus significare: ita p seipsum multiplicat': et ad. xxv. perduct' eosdē maiori perfectione demōstrat. Perficim' q̄ muros hierūm. xxv. die mēsis sexti cū oēs sensus corpis nostri diligenter diuinis mancipat' ministeriis cepta virtutū studia ad finez firma perducim': queaz ad munitionem catholice pacis fideliter agere ceperim': efficaciter iuuāte deo cōplem'. Bñ etiā muri q̄nquaginta duobus diebus dicuntur esse cōpleti. Quinquagesim' enim peni tentie et remissionis ē psal. in q̄ de huius edificatione ciuitat' orans propheta dic. Benigne fac dñe in bōa volūtate tua sion vt edifi. mu. hieru. Quinq̄gesimo die dñice resurrectiōis spiritussanct' aduenit per quē deuotio nob penitendi et penitentibus venia conferr. Duo autem sunt p̄cepta charitatis: dei s. amoz z proximi quib' data nob per spiritumsanctuz indulgentia peccatoꝝ pro eterna vita laborare iubemur. Ideoq̄ muz reedificantes ciues quinq̄ginta duob' diebus restaurāt: quia b̄ est iustorum in hac vita perfectio: et q̄ deliquerunt penitēdo per gratiā diuine inspirationis castigent: et deinceps se in dei z proximi dilectione in bōis operib' adornēt. c Aliter. Beda. Qui aūt structores sancte ciuitat' terrere volebāt vt ab opere retardarēt cōpleta cōstructiōe timēt: z animo ꝺiciunt: scientes q̄ edificatio illa deo auctore cepta esset et cōpleta. Sic in ecclesia cum virtutum structura firma surrexerit timent immundi spiritus: et viribus nostris temptatio eorum repellitur: z ad nostram victoriā proficit. Heretici quoq̄ et falsi catholici constanti bonorum fide per dilectionem operante: aut corriguntur emēdati: aut cauenr manifestati et ab ecclesia expulsi.

Postq̄ ät

mus fedus pariter in vitutulis in cāpo vno. Ipi aūt cogitabāt vt facerēt mihi malū. Misi q̄ ad eos nūcios dicēs: Opus grāde ego facio z nō possū descendere/ ne forte negligat cū venero z desc̄dero ad vos. Miserūt aūt ad me ſm ꝟbū b̄ p q̄ttuor vices: et respōdi eis iuxta ſmonē p̄iorē. Et misit ad me sanaballath iuxta verbū p̄r' quinta vice puerū suū: et epl'am habebat in manu sua scriptā hoc modo: In gētib' auditū ē: z goçē dixit: q̄ tu z iudei cogitetis rebellare: z ꝓpterea edifices murū: z leuare te velis sup eos regē: ꝓpter quā causam et ꝓphetas posueris qui prędicent de te i hierūm. dicētes: Rex in iudea est. Auditur' est rex verba h̄. Idcirco nūc veni vt ieam' consiliuz pariter. Et misi ad eos dicens: Non est factum ſm verba hec quę tu loqueris. De coz/ de enī tuo tu cōponis hec. Oēs enī hi terrebant nos: cogitātes q̄ cessarent man' nostre ab opere et quiescerem'. Quā ob causam magis cōfortaui man' meas. Et ingressus sum domum samaie filij dalaie filij methabeel secreto. Qui ait: Tractem' nobiscum in domo dei in medio tēpli et claudamus portas ędis q̄z venturi sūt vt interficiāt te: z nocte venturi sūt ad occidendū te. Et dixi: Nū q̄sq̄ silis mei fugit? Et quis vt ego ingredieř templum et viuet? Nō ingrediar. Et intelleri q̄ de' nō misisset eū: b̄ quasi vaticinans locutus esset ad me. et tobias et sanaballath ꝺduxissent eū. Acceperat enī ꝑcium vt territus facerē z peccarē: z habe rem malū quod exprobrarēt mihi. Memēto mei domine pro tobia z sanaballath iuxta opa eorū talia: b̄ z noadię ꝓphetę z ceteroꝝ ꝓphetarum qui terrebāt me. Completus est autē murus vicesimoquito die mēsis elul q̄n quagitaduob' diebus. Factum est ergo cum audissent omnes inimici nostri vt timerent vniuerse gentes quę erant in circūitu nostro: et conciderent intra

sanaballath z tobias z goçē arabs rē. vāl.
extra ciuitatē z p̄cutiam' fed'. i. amicitie.
a In vitulis. qñ ei fiebat fed' amicitie: videbat vnū aīal vl' pla: in signū q̄ illi ā p̄/
cutiebāt fed' ad inuicē cēnt digni morte: si
vellēt ꝺ fed' venire. In hebreo hr̄: In cipi.
Sa. b In cāpo vno. In hebreo hr̄: In cāpo ono. z est nomē loci determīati in regiōe
p̄dicta: z credo q̄ lr̄a nr̄a corrupta est p scri
ptores ex silitudine istarū onarū dictionum.
c Misi ergo ad eos nūcios. declinādo pericūli sagacit': z excusādo me veracit'. d.
d Op' grāde ego facio rē. q̄z absentiaz
principalis z p̄ceptoris talia negligunt.
e Et misit ad me. Hic ponit' scōm impedimētū qđ fuit cōminatiōis: qz videtes q̄ nō poterāt op' ipedire p Neemie occisionē: incepērūt ei cōmiari de rebellione apparēti cōtra regem: vt sic territus dimitteret opus: z b̄ est
qđ subdit'. f In gētib' auditū ē. i. fama
cōmuni diuulgatū: istud erat scriptum in litera sibi missa z ea que sequunt. g Et gocem dixit. iste erat de p̄ncipalibus inter gentiles: z propter b̄ dictū ei' scriptū erat i epistola. h Quia tu. p̄ncipalit'. i Et iudei. ti
bi adhererēt: ꝓñr. k Cogitetis rebellare.
ꝓtra regē. l Et ꝓptereą edifices murū.
ad vestrā defensionē. m Et leuare te velis
sup eos regē. ꝓpria auctoritate z p̄sumptiōe.
n Propt' quā cām z ꝓphas posuer' rē. b̄
erat manifeste falsū: qz aggeus z zacharias
tunc ꝓphetantes: nō ꝓphetabāt a Neemia
positi: sed a deo inspirati et ordinati: nec p̄phetabant de regno Neemie: sed de tēpli et
ciuitatis edificatione. o Auditur' est rex
verba hec. q. d. ita sunt cōmunia et diuulgata q̄ nō poterunt eum latere. p Idcirco
nunc veni. extra hierusalem. q Et inca/
mus consiliū pariter. quasi diceret: volum' tibi contra pericūlū iminens fideliter consulere: quod tamē erat falsū: quia querebāt
euz occidere. r Et ingressus sum. Hic consequenter ponitur ipedimētū ꝓmiēs ex p̄te iudeoꝝ qđ erat periculosi': qz nulla pest' grauioz ad nocēdū q̄ familiaris inimic': et
p̄mo circa b̄ ponit' ipedimētū a falsis ꝓphetis. scđo ab alijs iudeis. ibi: Sed z in diebus
illis. Circa p̄mū sciendū q̄ aliqui iudei fuerūt samaritanis ꝓ munerib' ab eis receptis: et sic querebāt tradere Neemiā in manib' eoz: vel saltē terrere eū fingendo se loqui spū ꝓphetico: vt sic op' impediret: z b̄
est qđ ꝺr̄. Et ingressus sū domū samaie: credens ipm esse amicū suum z fidelē: hoc fecit
sed inuenit de facto cōtrariū. s Qui ait.
ad me terrendū. t Tractem' no. rē. iten
debat enī iste p sua mēdacia includere Neemiā intra templū tāq̄ ex timore fugituū:
z sic ꝑ̄plo ab opere recedēte z ꝓpriis negocijs
intēdēte: Neemias suis hostib' traderetur
vel saltē de fuga confusus redderet. v Et
dixi. repellēdo eius p̄suasionē iniquā.
x Nū quisq̄ si. m. fu. i. ita ꝓfidēs de deo:
sicut z ego. q. d. nō. y Et quis vt ego ingre. tem. z viuet. q. d. si q̄s tātū ꝓfitēs de p̄/
tectione diuina vt ego: fugeret ad tēplum timore humano: de' deberet sibi auferre vitā.
z Et in. q̄ de' nō mi. eū. b̄ intellexit Neemias p reuelatiōz diuinā: vl' p cōiecturā hūnā. a Cōplet' est aūt mu. licet supuenissēt
multa impedimēta: vt patet ex p̄dictis.
b Vicesimoquinto die mensis elul. Hic est
mensis sextus apud hebreos: et correspondet partim augusto: et partim septembri de
communi cursu. c Quinquagintaduob'
bus diebus rē. In hoc apparet magn' fervor in operando: q̄ in tam parvo tempore
et cum tot

Capitulū: VII

Postq̄ aūt rē. Mystice. Ubi ecclesie murus collect' ad
fidē nouis populis vel correctis his qui errauerant
edificat' fuit: mor ponēde
sunt value regularis discipline: ne diabolus q̄ quasi
leo rugiēs circuit vt i quē
le. ꝑ possit irrūpere.
b Recensui ia. Janitores
qui. s. claues regni scelozum
receperūt: vt dignos z humiles suscipiāt: superbos vero z indignos ab ingressu
supne ciuitatis arceāt. di/
cēdo: Nō est tibi ꝑs neq̄
sors i sermone hoc. Loz eī
tuū nō est rectū coram deo.
c Nō aperiant portę rē.
id' toto tpe noctis: ne aut
in tenebris hostis irrūpat
aut aliq̄s ciuiū incaut' exiens ab hoste capt' pereat.
Nō etiā tota nocte huius
seculi custodes aīarum de
bent vigilātes agere ne illis
negligēter agētib' diabolus cohortē fideliū turbāt
irrūpat: vel quēlibet pdi/
turus rapiat. Apparente
aūt sole iusticie: z clarescēte luce beatitudinis future
iam nō erit opus claustris
cōtinentie: qz nec aduersarijs dabit vltra facultas ī
pugnādi vel tēptādi eterna cū p̄ncipe suo vltione
damnatis. vñ: Et portę eī'
nō claudent ꝑ diē: nox em̄
nō erit illic rē. d Et posui custo. Custodes aīaruz
nō sunt de neophitis vel
ꝑplebe cōstituēdis: z de illis qui a certamine vitioꝝ
dei gra liberati: iā mētem
in hierūm. i. in visione trāquille pacis: habēt: quoz
cōuersatio in celis est.
Alijs em̄ cōsūmato cursu de hac luce subtractis.
Alij moꝝ substituunt': ne
vnq̄ desint qui pacē ecclie
ercubādo ambiāt ꝓpter timores nocturnos: ſm illud: Pro patrib' tuis nati sunt tibi fi. Hec illi tēpori
typice ꝓueniunt quo semi
nato p apostolos longe latoq̄ dei verbo totus orbis
nouū fidei germen accepit
necdum ecclesie edificate:
sed tantū auditu verbi et
sacramētis populi adhuc
rudes erant imbuti. Ideo
ꝓgregatis nō solū optimatibus: sed et vulgo diligenter coꝝ numerū recensere
curauit: vt ꝑspecta omniū
summa discerneret qui in
hierusalē qui in alijs ciuitatibus habitare deberēt.
e Unūquēq̄ contra domū suam. Sic em̄ custodia
ecclesie ꝓficit: si quisq̄s ita
sollicitudinē oīm fidelium
gerat vt spāliter eis q̄bus

deo auctore

semetipsos: z scirēt q̄ a dño factū est op' hoc. Sz z i dieb' illi' multę optimatuz iudeoꝝ ꝓpter mittebanr ad tobiā: z a tobia veniebāt ad eos. Multi ei erāt i iudea habētes iuramētū ei': qz gener erat sechenię filij iorei: z iohannā fili' ei' accepat filiā mesollā filij barachię. Sed z laudabant eū coram me: z ꝟba mea nūciabāt ei: z tobias mittebat epl'as vt terreret me.

Postq̄ aūt La. VII edificat' est murus z posui valuas: z recēsui

a ſ cantores sunt qui dulcedine celestis patrie
pia voce p̄dicār. b ſ Leuite sūt q̄ erga diuini cultus obsequiū semp vigilant.

ianitores z cātores z leuitas: ꝑcepi aneni fratri meo: z ananię ꝓncipi dom' de hierūm. Ipse em̄ quasi vir verax: z timēs deū plus ceteris videbar. Et dixi eis: Nō aperiār portę hierusalē vsq̄ ad calorē solis. Cū/q̄ adhuc assisterēt dause portę sunt z opilatę. Et posui custodes de habitatoribus hierūm singulos p vices suas: z vnūquē q̄ ꝺ domū suam. Ciuitas aūt erat lata nimis z grādis: z populus paruus i medio ei': z nō erāt dom' ędificatę. Deus aūt dedit in corde meo z cōgregaui optimates z magistratus z vulg' vt recēserē eos. Et inueni librū cēsus eoꝝ q̄ ascēderāt pri mū: z inuētū est scriptū i eo: Isti filij ꝓuincię q̄ ascēderūt de captiuitate migrantiū quos trāstulerat nabuchodonosor rex babylonis: z reuersi sūt i hieru salē z i iudeā: vnusq̄sq̄ i ciuitatē suā q̄ venerāt cū zorobabel iosue: neemias: azarias: raamias: naamin: mardocheus: belsar mespharat: beggoai: naumbaana. Nūer' viroꝝ ꝓpli isr̄. Filij phares: duo milia centū septuaginta duo. Filij saphacia trecenti septuagintaduo. Filij area: sexcēti quinquagintaduo Filij phetmoab filioꝝ iosue et ioab: duo milia octingenti de cē et octo. Filij belā mille octingenti quinquagitaq̄ttuor. Filij cethua: nongenti quadragi/

z cū tot impedimētis factū fuit tantum opus. iō postea subdit: a Et scirēt q̄ a dño factū ē opus hoc qz nō potuissent b̄ fecisse in tā paruo tpe nisi fuissent a deo adiuti specialiter. b Sed et in diebus illis. Hic ponit' secūdū impedimētū a iudeis q̄ erant cōiderati samaritanis ꝑ matrimonia: z sic revelabant eis Neemie ꝓsilia: z b̄ ē qđ ꝺr̄: Sed z in dieb' illis rē. epl'e mittebanr ad tobiā: in q̄bus revelabāt facta z dicta neemie. cui' causa subdit': c Multi em̄
erāt in iudea habētes iuramētū ei'. i. fedus cum eo
initū iuramēto. d Quia gener erat sechenie. iste
em̄ sechenias erat de maiorib' inter iudeos: z similiter mesollā de quo subdit': e Sed z laudabāt eū
scz tobiā. f Coram me. vt inducerēt me ad exeundū
ad ip̄m sub ꝓtextu federis ineūdi: z sic interficerer
ibi: g Et verba mea nūciabāt ei. latenter p nūcios
z litteras. Capitulū: VI

Factū ē aūt cū audisset sanaballath. Sequitur:

Veni p̄cutiam' fedus rē. Per istos q̄ neemiā et
socios ei' nō potētes impedire ab ope muri p̄ minationes aptas: ꝓpter qđ se cōuerterūt ad malicias occultas vt sic impedirēt eos sub specie pacis z boni: signanr demones q̄ videntes se sanctos hoīes impedire nō posse p apertas tentatiōes ab ope muri virtutū: p malicias occultas sub specie boni querūt b̄ impedimētū. Exemplū ad hoc habet liber de collationib' patrū abbatis moysi collatione prima de sancto Johāne abbate: quē diabol' sub specie boni ad immoderatū indurit ieiunium intrā q̄ p hoc fuit a melioribus actib' impedit': ꝓpter qđ diabolus ip̄m deridēs cū post talē abstinentiā ī moderatā ad refectionē accederet in figura tetri ethiopis ad eius genua ꝓuolut'. Indulge inquit mihi q̄ tibi hūc laborē indixi. Misi q̄ ad eos dicēs: opus grāde ego facio z nō possiuz descēdere rē. Per neemiā aūt qui malicią p̄dictoꝝ cognoscēs verbis eoꝝ non acquiescebat: signanr illi qui malicią demonis cognoscentes: ei' respnūt monitiōes: sicut de beato Martino legitur q̄ cū diabolus sibi apparuisset in forma regis pulcherrimi diademate z purpura decorati dicēs se esse
xp̄m in mundū venturū sed ei primo volebat apparere sicut sibi p̄dilecto: vt sic eū deciperet: tūc Martinus ei' malicią cognoscens dixit: Dñs iesus xp̄s
nō purpuratū z diademate renitentē se venturū p̄dixit: z tūc diabolus ad hāc vocē cōfusus recessit z
cellā illam fetore repleuit. La. VII

Postq̄ aūt. Superi' descripta est muri ciuitatis ꝓparatio. Hic ꝓnr describit' ei' clausio
z primo describit' ciuitatis clausura: secūdo
p̄ſūma. ibi: Deus aūt. Circa primuz vero. primo describit' positio portarū. cū ꝺr̄: Et posui valuas. secūdo serarū z vectiū. cum dicit': i Et dixi eis: non
aperiant portę rē. ne subito irruerent aduersarij aut
teq̄ viri bellatores essent plenarie excitati: z p ordinationē custodū. cū ꝺr̄: Et posui custodes rē.
k Et nō erant dom' edificate: videt contrariari ei
qđ p̄dicit': Unūquēq̄ contra domū suā. Dicendū q̄
domus nō erant edificate ad ꝑmanendū: sed iuxta muros a parte interiori fecerant quedā appenditia z tuguria in quibus poterāt manere ad tempus q̄/
usq̄ ciuitas esset interius edificata: z ideo qđ dictū
est superius de edificatione muri exteriozis z medij z muri interiozis: z domoꝝ sacerdotaliū: z aliquoꝝ aliozū. dicit ibi p anticipationē.
l Deus aūt dedit in corde meo rē. Descripta ciuitatis clausura: hic consequenter describitur populi
summa: quod fecit Neemias ex inspiratiōe diuina: ut videret qui essent habitaturi in hierusalez: z qui
extra z de habitātib' in hierusalē qui z qualiter deberent edificare muros interiozes: z domos ad habitandū: z ista numeratio populi habet. ē. Esdre
ij. ca. ita q̄ hic z ibi est idem numerus totius multitudinis: licet in aliquibus varieť ſm partes et ſm
nomina numeratoꝝ: quod factum est: qz plures
eoꝝ erant binomij: z hic nominanr vno nomine:
et alio ibi: et ideo exponatur littera: sicut ibi fuit exposita vsq̄ ibi:

Nonulli

taq̄nq̄: Filij çachai: septingenti seraginta. Filij bennui: sexcēti quadragitaocto. Filij bebai sexcē ti vigintiocto. Filij açgad: duo milia trecēti vigi tiduo. Filij adonicā: sexcēti seraginta septem: filij beguai: duo milia seragitaseptē: filij adin sexcēti q̄nquaginta q̄nq̄: filij ather filij eçechię: nongēti octo: filij asem: trecēti vigintiocto: filij besai: tre/ cēti vigintiq̄ttuor: filij areph: cētū duodecim: fi/ lij gabaon nonagintaq̄nq̄: filij bethleē ⁊ nethu/ pha centū octogintaocto. Viri anathot centū vi gintiocto. Viri bethamoth: q̄dragitaduo. Viri cariathiarim cephira ⁊ beroth: septingenti q̄dra gintatres. Viri rama ⁊ nebo: sexcēti vigintivn⁹. Viri machmas: cētū vigintiduo. Viri bethel et chai ducēti vigintitres. Viri nebo alteri⁹: q̄nq̄/ gitaduo: filij belā alteri⁹: mille ducēti q̄nquagin taquattuor: filij arem trecēti vigīti: filij hiericho trecēti q̄dragintaq̄nq̄: filij lodadin ⁊ ono: septin genti vigintivn⁹: filij senaa: tria milia nongenti triginta. Sacerdotes: filij idaia i domo iesua: nō genti septuagintatres: filij emmer: mille q̄nqua/ ginta duo: filij phessur mille ducēti q̄dragintase/ ptē: filij arem: mille decē ⁊ septem. Leuitę: filij ie sue ⁊ cedmihel filioꝝ oduię: septuaginta q̄ttuor.

Cātores: filij asaph: cētū q̄dragintaocto. Janito res: filij sellū: filij ather: filij thelmon: filij accub: fi lij athita: filij sobai: cētū trigitaocto. Nathinnei: filij soa: filij asupha: filij thebaoth: filij ceros: filij siaa: filij phadō: filij lebana: filij agaba filij selmō: filij anan: filij geddel: filij gaer: filij raahia: filij ra/ sin: filij nechoda filij ieçē: filij aça: filij phasea: filij besai: filij munim: filij nephusim: filij bechue: filij acupha: filij açur: filij beslut filij maida: filij arsa: filij berchos: filij çiçara: filij thema: filij nasia: filij athupha: filij seruoꝝ salomonis: filij sothai: filij sopheret: filij pheruda: filij iahala: filij dercon: filij gedel: filij saphacia: filij achil: filij phocereth:

q̄ erat ortus ex asbaim filio ammon. Omnes nathinnei: ⁊ filij seruoꝝ salomonis: trecēti no/ nagintaduo. Hi sunt aūt qui ascēderūt de thel/ mala thelarsa cherub adon ⁊ emmer: ⁊ nō po/ tuerūt indicare domū patrū suoꝝ: ⁊ semen suū vtrum ex israel essent filij dalaia: filij tobia: filij nechoda: sexcenti q̄dragintaduo. Et de sacerdo tibus: filij iobia: filij accos: filij berçellai: qui ac cepit de filiab⁹ berçellai galaaditidis vxorem: ⁊ vocatus ē nomine eorū. Hi quęsierūt scriptu/ rā suam in censu ⁊ nō inuenerūt: ⁊ eiecti sunt ō sacerdotio. Dixitq̄ athersata eis vt nō mandu carent ō sanctis sanctoꝝ donec staret sacerdos doctus ⁊ erudit⁹. Omnis multitudo quasi vir vnus: q̄dragintaduo milia sexcenti seraginta: absq̄ seruis ⁊ ancillis eorū qui erant septē mi/ lia trecenti trigintaseptem: ⁊ inter eos canto/ res et cantatrices ducentę. Equi eorū sexcenti trigintaseptem: muli eorū ducenti quadragin taq̄nq̄: cameli eorū q̄dringenti trigintaq̄nq̄: asini sex milia sep/ tingenti viginti. Hiero. Ducus q̄ refert quid in cōmentario scri ptuꝝ fuerit: ⁊ in neemię historia texit. Nonnulli aūt de principib⁹ familiarū dederūt in op⁹. Ather satha dedit i thesaurū auri dra/ gmas mille phialas quinquagi ta tunicas sacerdotales quingē tas trigita. Et ō principib⁹ famili arū dederūt i thesauꝝ opis auri dragmas viginti milia: ⁊ argēti mnas duo mi lia ducētas. Et qō dedit reliqu⁹ ꝑplꝰ: auri drag mas viginti milia ⁊ argenti mnas duo milia: ⁊ tunicas sacerdotales seragintaseptem: habitaue/ rūt aūt sacerdotes ⁊ leuitę ⁊ ianitores ⁊ cātores ⁊ reliquū vulg⁹ ⁊ nathinei ⁊ omis israel i ciuitatib⁹ suis.

a Nonnulli aūt de princi/ pibus: vbi ex primūt mune ra q̄ dederunt principes i tē/ plo dñi qz.i. Esdre.ij. po/ nunt tm̄ i ge/ nerali. hic aūt ponūt magis i speciali: ⁊ pa tet littera.

Moraliter.

Postq̄ aūt edificatus est murus ⁊c. Sequit: Mō aperi antur portę hierlm vsq̄ ad calorē solis ⁊c. Scom sensū moza lē ciuitas hierlm signat aiam fidelem in qua regnat verus da uid iesus xp̄s p gr̄am. Huiꝰ aūt ciuitatis portę sunt exteriores sensus ale qui nō debēt aperiri de nocte: id est ad opa mala p/ agenda q̄ sūt opa tenebrarū: vtpote visus nō est aperiendus ad aspectū impudicū: nec auditus ad verba detractionū: neq̄ gustus ad castrimargie viciū: neq̄ tact⁹ ad amplexū īmūdū: neq̄ odorat⁹ ad odorē meretricenz: nec ad alia vicia p̄dictos sensus respicientia debent aliqualiter aperiri sed ista sunt po/ sita ꝑ exemplo. Sed portę p̄dicte ad calorē solis sunt aperiē/ de. i. ad faciēdū opa charitatis q̄ signant p calorē solis. Ape riendus est eīm visus ad miserias pauperū relevandas Esa. lviij. Cū videris nudū operi eū ⁊ carnē tuā ne despexeris. Si militer audit⁹ ad exaudiēdū clamores afflictorū. Prou. xxj. Qui obturat aurē suā ad clamorē pauperis: ⁊ ipse clamabit ⁊ non exaudiet. Exemplū Luce. xvj. de diuite epulone: qui clamās ad abrāā guttā aque non potuit impetrare: eo q̄ mi/ cas panis lazaro nō concessit. Et similiter dicendū est de aper tione aliorū sensuū ad actus sibi cōvenientes secundum ordi nem charitatis.

Glo.ordi.

Deo auctore prelatus est curam diligentioris studij impendat.

a ℣ Venerat mensis septimus. Ca. VIII Beda. Qui non longe aberat. Cū eīm mu/ rus esset. xxv. die sexti mensis cōpletus. v. tantū dies ad exordiuꝫ. vij. mensis superant: qui a prima die vsq̄ ad vicesimam secundam totus legi/ timus cerimonijs consecratus est: quibus ita rite ce lebratis: deinde ad disponendos vrbis mansores cum principibus et plebe reuersus est.

℣ Mensis

Capitulū: VIII

a ℣ querēre scz ne emia, puidere ⁊ dis ponere q̄ i ciuitate quā edificauerat hirare deberēt.

a† ℣ Venerat mēsis septimꝰ. Fi/ lij autē israel erāt

Nico. de lyra

a ℣ Venerat mensis septim⁹. Post q̄ descripta est ciui/ tatis muratio et murate clausio: hic cōsequenter describit ꝓplꝰ congregatio ad deprecandum dñm ne ꝓpter peccata po/ puli ciuitas iterū vastaret. Circa quod primo describit festiua celebratio. scdo transgressionis cōfessio. ix. ca. tertio correctiōis firma ꝓmissio ca. x. Circa primū describit primo celebratio festi tubarū. scdo tabernaculoꝝ

Ca. VIII

1. Esd. 3. 2. 3. Esd. 9. c.

Glo.ordi.

a ℣ Congregatusq̄. Bed. Notāda deuotio po puli ⁊ cōcordia quasi vir vn⁹. i. eadē fide ⁊ dile ctione ad tēplū dei cōuenerūt: ⁊ pōtificē roga/ uerūt vt allato libro mādata legis q̄ egerēt: re/ plicaret: vt cuꝫ ciuitate edificata opis q̄s deo placati structura cōsurgeret: ne sicut antea ꝓpter religionis negligētiā: ciuitas periret. Bene au tē vi. mēse ciuitas extructa septimo i eam popu lus ad audiendā legē cōgregatus est. Sep eīm dies in lege sunt operādi: septima quiescēdi: et hec est post bonū opus accepta dño quies nra: vt abstinētes ab ope seruili. i. petō audiendis ⁊ implendis mādatis ei⁹ operā demus. Unde in principio mēsis septimi statuta est solēnitas tu/ barū: quarū cantu populus inter orationes: et hostias ardentius ad legis memoriā excitaret. Mystice quoq̄ edificata ciuitate oportet seq̄ lectionem diuinā ⁊ tubas sonare crebriores vt populus sacramētis celestib⁹ initiat⁹: etiam sa ens eloquijs ex tēpore solertius qualiter viue/ re debeat instruatur.

b Ante portam aquarū. Beda. Portā aqua rum: reor dici in atrio sacerdotū quo templum vndiq̄ p quadrū erat circūdatum maxime ad orientalē plagā tēpli: vbi erat mare eneū ad la uandas man⁹ pedesq̄ introeuntiū in tēplū vbi erāt decē luteres enei ad lauādas hostias: vbi eīā altare holocausti inter qō ⁊ tēplū lapidat⁹ est zacharias filius barachie. Non aūt hui⁹ atrij portā intrādi populus habebat licētiā: sed tm̄ sacerdotes ⁊ ministri dñi. Populus aūt extra hāc portā ⁊ maxime in platea q̄ erat ad orienta lē plagā ei⁹ ad audiēdū vel ad orandū stare so/ lebat. Bene ergo ante portā aquarū collectus est populus tanq̄ p antitistem suū fluentis scri pturarū spiritualiter potādus. c Stetit aūt videl meminisse hui⁹ loci paralipo. vbi dictū est: q̄ stetit salomon cora altari dñi ex aduerso vniuerse multitudinis isral: ⁊ extendit man⁹ su/ as. Si quidem fecerat salomō basem eneā: ⁊ po fuerat eā in medio basilice, habentē q̄nq̄ cubi/ tos latitudinis ⁊ tres cubitos in altuꝫ: steritq̄ sup eā. In medio eīm basilice. i medio dicit atrij sacerdotū: cui basilica maior exterior atrioꝫ omni pte tēpli erat circūdata: de q̄bus in codē libro scriptū est: Fecit etiā atrū sacerdotū ⁊ ba silicā grādē ⁊c. Sed et salomō quasi rex basem fecit eneā. Esdras quasi minoris potētie gradū ligneū sicut salomō vel moyses altare holocau sti fecerūt eneū: ⁊ filij trāsmigrationis lapideū. Sed nō est putādū min⁹ sacramētū ligneū grā dū q̄ basem eneā habere. Sicut eīm es ꝑ diu/ turnitate p durādi: vt suauitate sonādi diuinis cōgruit sacramētis q̄ nulla sacramētoꝝ lōgitu/ dine deficiūt: ita o. t. ex. so. e. Ita lignū cōgruit eīdē ꝓpter tropheū dominice passionis. Ste tit aūt esdras ⁊c. Bed. Stat pontifex in gradu ligneo quē fecit ad loquendū: cū singulari imita tione dñice passionis altiorē se ceteris facit: vñ de merito fiducialiter ꝑdicat verbū dei. Si eīm nō limitat passionē dñi: nōdū gradū ligneū: vñ alijs ꝑmineat ascēdit. Unde necesse est vt timi/ dus ⁊ erubescēs q̄ ipse nō fecit alijs faciendo ꝑ/ dicet ⁊c. Cū ꝑsules quārū honore tm̄ opere subditos antecellūt: ipsi eorū exemplis incitati vite sue gradū exequunt deuoti: ⁊ ab eis pie ad moniti ꝓ peccatis vel desiderio patrie celestis lachrymas ꝓfundere delectantur. Unde bene subdit. Flebat eīm omnis populus: cū audiret verba legis ⁊c. Ite ⁊ comedite. Et infirmio/ res conscientias ꝓ primorum exemplo pie actio/ nis et suauitate deuote admonitionis cōforte/ mus ꝓcipit: quatinus sicut adipe ⁊ pinguedi/ ne repleant: labijsq̄ exultationis laudent no/ men dñi. Juxta litterā quoq̄ cum in festis diebus post orationez lectionem ⁊ psalmorum studia cōpleta carnē reficimus pauperū ⁊ pere grinorum meminisse debemus.

℣ Nolite cō/

a in ciuitatib⁹ suis. Cōgre/ gatusq̄ est oīs populus a ℣ tanq̄ fide et dilectione. quasi virvnus ad plateā q̄ ē ante portā aquarū: ⁊ dixerūt esdre scribę vt af ferret libruꝫ legis moysi quā ꝓceperat dñs israeli. Attulit ergo esdras sacer dos legē cora multitudi ne virorū ⁊ mulierū cū/ ctisq̄ q̄ poterāt intellige re in die prima mensis se ptimi. Et legit in eo aper te in platea q̄ erat ante portā aquaruꝫ de mane vsq̄ ad mediā diē: in cō/ spectu virorum et mulie rū ⁊ sapientiū. Et aures omnis populi erant ere/ cte ad librū. Stetit autē esdras scriba sup graduꝫ ligneū quē fecerat ad lo/ quendū: ⁊ steterūt iuxta eū: mathathia ⁊ semia ⁊ ania et vria ⁊ helchia et maasia ad dexterā ei⁹: et ad sinistrā phadaia misa hel ⁊ melchia et asum et aseph dana çacharia et mosollā. Et aputt esdras librū cora oi populo. Sup vniuersam quippe populū eminebat. Et cū a ℣ qui cīm gradum doctoris accipit: merito vite ꝓfectioris trausscēdere de/ bet actione vulgi. aperuisset eum: stetit ōis populus ⁊ benedixit es/ dras domino deo voce magna. Et respōdit om nis populus: amē: amē: eleuās man⁹ suas. Et in/ curuati sunt ⁊ adoraue/ rūt deū ꝓni in terrā. Por ro iesue ⁊ baani ⁊ serabi iami accub septhai: odia maasia: celita: açarias: io çabed: anani: phlaia: le/ uite silētiū faciebāt in po pulo ad audiendā legē. Populus aūt stabat in gradu suo. Et legerūt i li bro legi dei distincte ⁊ ap/ te ad intelligēdū: ⁊ intel lexerūt cū legerēt. Dixit āt neemias: ipse ē athersa tha ⁊ esdras sacerdos et

naculoꝝ. ibi: In die secundo. Circa p/ mā celebratione. primo describit leg⁹ lectio. scdo eiusdē iterpratio. ibi: Dix it aūt neemias. Circa primū dicit: Et venerat mēsis septim⁹: q̄ apud hebre/ os erat quasi tot⁹ festiu⁹: qz prima die erat festū tubarū: in memoriā libera/ tionis isaac ab immolatione: ⁊. r. die festū expiationis in memoriā diuine placationis de fabricatione vituli au rei in deserto: ⁊. xv. die festū taberna/ culoꝝ i memoriā q̄ filij isrl post exitū de egypto habitauerūt in tabernaculis i deserto: ⁊ istud festū celebrauerūt filij isrl q̄ de captiuitate redierāt: nō tamē ꝑma die mensis septimi sed xv die: vt videbit ꝫ seq̄nti ca. Scenophegie sub esdra ⁊ neemia hoc nō erat hebreo: nec est de textu: nec subintelligit: qz sceno/ phegia idē est qō festū tabernaculoꝝ qō nō fiebat tūc. s. prima die mēsis se/ ptimi: sed post. s. xv. die. qz sic ꝓcipit Leui. xxiij. a Cōgregatusq̄ ē ois populus quasi vir vn⁹. i. totaliter ⁊ p fecte. vel vno animo ⁊ volūtate ad fe/ stū celebrandū. b Ad plateā q̄ est ⁊c. ista porta noīat porta font⁹. s. iij. ca. ⁊ in opposito illius portę: nō tū im mediate erat atriū vbi boues orabant ⁊ audiebat verbū diuinū: ⁊ B atrium vocat hic platea. c Et dixerunt es/ dre ⁊c. quā reparauerat: vt dictuꝫ est ℣. Esdre. vij. ⁊ ideo eam meli⁹ docere poterat. d Et le. in eo apte. i. intel/ ligibiliter declarando ea q̄ videbant obscura. e In die prima mē. septi/ mi: in quo est festuꝫ tubarū: vt ꝓcipit Leui. xxiij. f De mane vsq̄ ad me. diē in quo apparet ei⁹ sollicitudo po/ pulū docēdo ⁊ deuotio ꝓpli ita diu ⁊ attente audiēdo. ideo subdit. g Et aures ⁊c. erecte ad librū. i. ad audien/ dū ea q̄ legebant i libro. ⁊ aures men tis erāt attēte ad intelligendū.

b Stetit ⁊c. sup gradū ligneū: dicit aūt ō salomōe q̄ stetit sup basim eneum ad loq̄ndū ꝓpl⁹: vt hr̄. ij. Paral. vj. Sz illā basim ⁊ alia metalla porta uerūt secū chaldei q̄n incēderūt tēplū ⁊ ciuitatē: vt hr̄. liij. Reg. vi. Esdras aūt nō erat ita diues sicut salomō: ⁊ iō ꝑ gradu eneo fecit gradū ligneuꝫ ad loquendū. i Et be. esdras dño deo. ostēdēs q̄ in principio p̄dicatiōis ad impetrandū gratiā dei debet fieri ora tio nō solū a p̄dicāte: sed etiam a toto ꝓpl⁹: iō subdit: Et rñdit oīs ꝓpls ⁊c. k Populus aūt sta. i. g. suo. i. inferi us q̄ esdras qui supeminebat ꝓpl⁹: vt p̄dictū est. l Dixit autē nec. Hic ꝑ describit lectiōis interpratio. cū dr: Dixit aūt neemias ipse est athersa tha: sic eīm alio noīe dict⁹ est: cui⁹ ra/ tio dicta fuit. ℣. Esdre. ij. ca.

m Et esdras sacerdotes ⁊ scriba ⁊c. Non est p hoc intelligendū q̄ isti om nes simul loquerent: quia esset magn cōfusio intellectus audientiū q̄s instru ctio: nisi forsitan in diuersis locis ⁊ di uersis partib⁹ populi sic loquerent q̄ vnus nō impediret aliū: qō tū nō vi/ det verū: qz in principio hui⁹ capitu/ li dicit: Cōgregatus est oīs populus q̄si vir vn⁹ ad plateā q̄ ē ante portam aquarū. Ex quo videt q̄ tot⁹ erat cō/ gregat⁹ i loco vno: solus igit esdras legē legebat: ⁊ obscura declarabat: ℣ alij in B ipm iuuabāt: qz sibi assisten/

La a Molite cõtri. Doctores qui mentes auditorũ sacris lectionib' ad lachrymas excitãt: t idẽ cõsolant: dñi gaudia secutura ꝓmittit.

b Quia dies sanct' dñi scz verbis dñi audiendis t implẽdis operã dam': i quo die ihus exterius aduersa pacientes nos in spe gaudere oportet. vñ: Quasi tristes semp autem gaudentes tc. c Et inuenerũt tc. Beda. Hec in leuitico plenius scripta sunt t q i memoriam fieri iussa sint longi itineris quo educẽs dñs populũ de egypto. xl. annis p desertũ in tabernaculis habitare fecit: quotidie illis p moysen legis ꝓcepta depromẽs. Jussa est aũt fieri tabernaculoz fixio q̃ grece scenophegia dicit: oibus annis septẽ dieb', i. a quindecima die septimi mẽsis vsq; ad. xxij. Hui' obseruãtie sacramẽtũ debem' pscrutari: cũ xp̃s huic festiuitati adesse dignatus est. Cunq; populus affatus cõfluentez sacris dedicauerit verbis. Nostri quoq; pces liberati sunt ab egyptiaca seruitute p sanguinẽ agni: t adducti p desertũ quadraginta annis in terra ꝓmissionis: cum p dñi passionẽ liberatus est mũdus a seruitio diaboli: t p apostolos primitiua ecclesia cõgregata est: que quasi per desertũ quadraginta annis ducta est ad patriã celestem: qz quadragenariũ ieiuniũ moysi t helie t ipsius domini imitãdo cõtinenẽ vitã ducit semp eternam sitiens patriã: t ab omnib' mũdi secreta illecebris: in quotidiana diuine legis meditatione vigilauit. Nos quoq; debem' manere in tabernaculis ereuntes de habitaculis nostris. i. seculi voluptatib' relict' peregrinos nos esse in terra: t patriã habere in celis cõsideri t desiderare eã omnibus votis: t in hoc die solenni mense. vij. i. in luce gaudij celestis: implente coz nostrũ gratia spũssancti que septifozmis est. In tabernaculis septẽ dieb' manere ꝓcipimur: qñ oĩ tpe hui' vite q̃. vij. dieb' agitur meminisse nos oportet: quia incole sumus i terra et peregrini sicut patres nostri.

d Ligni pul. tc. Quod scz hebrei vocant cedrũ. Frondes vero myrthi t obumbraculũ sibi affert qui dicere potest: xp̃i bon' odoz sumus deo in omni loco. e Frodes lig. p. t frondes myrthi tc. Fructus charitat' que inter omnes virtutes pulcherrima: p quã t xp̃s lignũ crucꝫ p nostra salute ascendit: cui' passionẽ dũ quãtũ possum' imitamur frodib' p tecto ligni pulcherrimi t myrthi i mortificationẽ vitiozũ t libidinũ ꝓtegimur. Magi eĩ dño myrrhã offerentes docuerunt: quia qui christi sunt carnem suã cũ vitijs et cõcupiscẽtijs crucifigũt.

f Ramos pal. Beda. Ramos palmarũ afferimus qđ est man' victricis ornatus cũ mentem vitiozũ victricẽ gerim' t inuictã cũctis hostib' vt stemus ante thronũ in cõspectu agni amicti stolis albis: t palme in manibus nostris.

g Unusquisq; in do. Bed. In domate suo: tecto. s. domozũ: qz in palestina nõ habent culmina in domibus: sed equales sunt oĩm domoruz summitates superpositis trabib' t tabulatis. Jta quisq; nostrũ egressus facit tabernacula i domate: tecto. s. dom' sue: cũ habitaculum sue carnis animo trãscẽdẽs affect' noxios sedula superne lucis et libertatis meditatione calcat. Idẽ in atrijs nostris facim': cũ mẽte ad celestia flagrante quasi extra mundũ cõsistim': cui' mãsionẽ ocius relinquere desideram': t i atrijs domus dei: quãdo t si nõdũ aulã supne habitationis licet ingredi: in ei' tñ vicinia totã cogitatiõis nre memoriã sedẽcz locam': t i platea porte aq̃rũ cũ dilatato corde i via mãdator dei: sic cern' desiderat ad fontes aq̃rum: ita desiderat aĩa nra ad dei viuũ. Et i platea porte ephraim id est frugiferi vel crescẽtis: qñ in latitudine liberi cordis ita ꝓficim': vt patefacta nob a dño porta iusticie semp i illo crescam' i salutẽ: t maiozib' bone actiõis frugib' abũdare mereamur

Septem

Septẽ dieb'. Be. Scenophegia. vij. diebus agebat. i. a quindecima luna mensis. vij. vsq; ad viceĩmã ꝑmã. viij. die. i. xxij. mẽsis denuo collecta ꝑli agebatur ꝓcipiebat se legẽ trãsgressũ fuisse in multis. b Jte comedite tc. i. vinũ melle dulcoratũ: ex hoc ptz q i dieb' festiuis possũt fideles t debẽt lauti' viuere cuz moderamine tñ. c Et. m. p. id est exenia. d Dis q nõ p. i. pauperib' q̃ nõ habuerunt vnde possent sibi sufficienter puidere. e Et nolit. ꝓtrista. cuius rõ ibidẽ: f Gaudiũ etenim dñi tc. i. gaudium spũale quo debetis i dño gaudere i hac solẽnitate ẽ ꝓsolatio nra nos fortificãs ad bonũ. Cetera patent ex dictis. g Et in die se. Vide ꝑhr agit de celebratiõe festi tabernaculoz: cui' occasio ꝑmittit. cũ oz: h Et inuenerũt scriptũ i le. Leui. xxiij. i Precepisse dñm in ma. moy. i. ꝓphete moysen. k Ut habitent fi. tc. factis de ramis arboz viridibus t floribus': h cũ festũ celebrat' i memoriã bñficij diuini: quo fecit habitare filios isrl. xl. annis i tabernaculis i deserto t abscz notabili defectu: sm q hr Deut. ij. Mouit dñs iter mũ habitãs tecũ. xl. annis. t nihil tibi defuit: t ad designandũ q deus de deserto eos educẽs introduxit in terrã fertilẽ t delectabilẽ. l Jn die solenni mense septimo: die eĩ quindecimo septimi mensis incipiebat festũ istud t durabat. vij. dieb'. s. vsq; ad. xxj. diẽ mẽsis inclusiue.

m Et frodes ligni nemorosi. i. ramis t foliꝫ copiosi. Cõsequenter ponit executio hui' solẽnitatis. cũ oz: n Et egressus est tc. istud nõ refert ad illud qđ ꝓdicit: Jn die secũdo: qz die secũdo mẽsis. vij. audierunt ꝑceptũ leg' de festo tabernaculoz t approximãte die ãntodecimo mẽsis exierũt ad accipiẽdũ ramos t fecerunt tabernacula sm legis mãdatũ. ideo sequit: o Fecerũtq; sibi tabernacula vnusquisq; in domate suo. i. in tecto dom' sue: dom' ei in terra illa habẽt tecta plana: t ideo fecerunt ibi tabernacula que debẽt esse sub dio: vñ t in terra ista quãdo faciũt hoc festũ intra domos suas q̃ nõ habent tecta plana remouẽt cooperturã dom' supra tabernaculũ: vt sic sit sub dio. p Et habi. in ta. s. vij. dieb' sm ꝓceptũ legis Leui. xxiij. Nõ ei fecer. tc. talis filij isrl: nõ ẽ intelligẽdũ q̃ ista solẽnitas fuerit simpliciter maioz q̃ aliq̃ fuerit iter medio tẽpoze ꝓdicto: qz tẽporibus quibus floruit regnũ. s. tpe dauid t salomõis fuerunt pluries facta tabernaculoz festa solẽnia q̃ istud: sed ista comparatio accipit sm quid: t ꝓportionaliter: qz tpe intermedio ꝓdicto nõ legit populus sic fuisse

generaliter

b Septẽ dieb'. Be. Scenophegia. vij. diebus agebat. i. a quindecima luna mensis. vij. vsq; ad viceĩmã ꝑmã. viij. die. i. xxij. mẽsis denuo collecta ꝑli agebatur ꝓcipiebat se legẽ trãsgressũ fuisse in multis. b Jte comedite tc. i. vinũ melle dulcoratũ: ex hoc ptz q i dieb' festiuis possũt fideles t debẽt lauti' viuere cuz moderamine tñ. c Et. m. p. id est exenia. d Dis q nõ p. i. pauperib' q̃ nõ habuerunt vnde possent sibi sufficienter puidere. e Et nolit. ꝓtrista. cuius rõ ibidẽ: f Gaudiũ etenim dñi tc. i. gaudium spũale quo debetis i dño gaudere i hac solẽnitate ẽ ꝓsolatio nra nos fortificãs ad bonũ. Cetera patent ex dictis. g Et in die se. Vide ꝑhr agit de celebratiõe festi tabernaculoz: cui' occasio ꝑmittit. cũ oz: h Et inuenerũt scriptũ i le. Leui. xxiij. i Precepisse dñm in ma. moy. i. ꝓphete moysen. k Ut habitent fi. tc. factis de ramis arboz viridibus t floribus': h cũ festũ celebrat' i memoriã bñficij diuini: quo fecit habitare filios isrl. xl. annis i tabernaculis i deserto t abscz notabili defectu: sm q hr Deut. ij. Mouit dñs iter mũ habitãs tecũ. xl. annis. t nihil tibi defuit: t ad designandũ q deus de deserto eos educẽs introduxit in terrã fertilẽ t delectabilẽ. l Jn die solenni mense septimo: die eĩ quindecimo septimi mensis incipiebat festũ istud t durabat. vij. dieb'. s. vsq; ad. xxj. diẽ mẽsis inclusiue.

m Et frodes ligni nemorosi. i. ramis t foliꝫ copiosi. Cõsequenter ponit executio hui' solẽnitatis. cũ oz: n Et egressus est tc. istud nõ refert ad illud qđ ꝓdicit: Jn die secũdo: qz die secũdo mẽsis. vij. audierunt ꝑceptũ leg' de festo tabernaculoz t approximãte die ãntodecimo mẽsis exierũt ad accipiẽdũ ramos t fecerunt tabernacula sm legis mãdatũ. ideo sequit: o Fecerũtq; sibi tabernacula vnusquisq; in domate suo. i. in tecto dom' sue: dom' ei in terra illa habẽt tecta plana: t ideo fecerunt ibi tabernacula que debẽt esse sub dio: vñ t in terra ista quãdo faciũt hoc festũ intra domos suas q̃ nõ habent tecta plana remouẽt cooperturã dom' supra tabernaculũ: vt sic sit sub dio. p Et habi. in ta. s. vij. dieb' sm ꝓceptũ legis Leui. xxiij. Nõ ei fecer. tc. talis filij isrl: nõ ẽ intelligẽdũ q̃ ista solẽnitas fuerit simpliciter maioz q̃ aliq̃ fuerit iter medio tẽpoze ꝓdicto: qz tẽporibus quibus floruit regnũ. s. tpe dauid t salomõis fuerunt pluries facta tabernaculoz festa solẽnia q̃ istud: sed ista comparatio accipit sm quid: t ꝓportionaliter: qz tpe intermedio ꝓdicto nõ legit populus sic fuisse generaliter cõgregat' in hierlm quasi vir vn': vt dicit in principio hui' ca. nec q populus fuerit sic attent' ad audiendũ legem. Jtẽ sm quandã ꝓportionẽ maius fuit illis q̃ de captiuitate redierãt facere tale festũ q̃ regib' potẽtib' t ꝓphe existenti in statu potẽtissimo facere festa multo maioza simpliciter: sicut mai' ẽ puero portare q̃ntuoz q̃ viro robusto decẽ vel. xx.

a Et in die octauo collectã: p emẽdis necessarijs ivsuz tẽpli.

b Jurta ritũ. qui habet Leui. xxiij. La. VIII

Moraliter. †Et venerat mẽsis septim' tc. Per sanctũ spirit' designat. in q̃ dei pples ꝓgregat. io subdit: † Cõgregatusq; ẽ ois pples q̃si vir vn'. Unde dz Act'. iiij. Multitudinis credentiũ erat coz vnũ t anima vna. †Ad plateã q̃ est ante portã aquaz. id ẽ lachrymarũ cõpunctionis t deuotiõis tales eĩ aque in cõgregatione fideliũ debẽt esse. †Attulit ergo esdras sacerdos legẽ coram multitudine tc. Per esdram qui adiutoz interꝑtat doctoz vel ꝑdicatoz euãgelicus designatur. vnde Paulus magnus ꝑdicatoz t doctoz gentiũ dicit. j. Coz. iij. Dei eĩ adiutores sum'. Et iste debet afferre legẽ euãgelicã t eã fideli pplo ꝑdicare t ei' intellectũ fideliter aperire. †Et benedixit esdras dño. Quia ꝑdicatoz dei gratiã postulare debet in principio nõ solũ p seipsum sed etiã p populũ. iõ subdit: Et respõdit ois populus amẽ. Jte et comedite pinguia tc. Ex hoc ptz q in dieb' solennib' licitũ est lautius viure q̃ alijs tẽpozib'. Adel p istã refectionẽ põt eukaristie sũptio designari q̃ in dieb' solennib' est potissime assumẽda. †Egredimini in montẽ. i. de vitijs transite ad culmen virtutũ.

†Et afferte frondes olive. i. opera misericordie. Et frõdes ligni pulcherrimi. i. denotas meditationes xp̃i passi qui ẽ vite lignũ et speciosus forma p̃ filijs hominũ. †Et frondes myrthi. habẽtis virtutẽ cõsolidãdi: ꝓpter qđ signat patientiã in aduersis. Et ramos palmarũ. Per quos victoria designat. Ita victorib' antiquitus palma dabat: t ideo signat victoriã de spiritualib' inimicis. scz diabolo mũdo t carne.

†Et frondes ligni nemorosi. i. ramis t foliꝫ copiosi: p qs signat dilatatio charitatis in oibus operib' charitatis. Psal. cxviij. Jlã mandator tuoz cucurri cũ dilatasti cor meũ.

†Ut fiant tabernacula. Ex istis eĩ fit tabernaculũ spirituale in quo filij isrl. i. boni christiani debent. vij. diebus habitare. i. toto tpe vite sue: totũ eĩ tẽpus. vij. dieb' reuoluit: t ideo septenario dierũ totus decursus tpis designat. La. IX

c M die aũt. xxiiij. Hic consequẽter describit populi confessio: t primo cõfessio trãsgressionis: secũdo confessio diuine laudis ibi: Surrexerunt aũt. Circa primũ ꝑmittit tempus: cũ dicit: Jn die aũt vicesimo quarto mẽsis huius: sicut eĩ dictũ est capi. ꝓcedenti singulis dieb' festi tabernaculoz audierũt legẽ: t sic ꝓceperũt se eã transgressos fuisse iungendo matrimonia cũ alienigenis: t ideo trãsacta die collecte que fuit. xxij. dies mensis septimi in crastino seperauerũt semẽ filiozũ israel ab alienigenis. t. xxiij. die. ieiunauerunt induti saccis: et aspersi capita puluere in signũ vere penitẽtie t humiliationis: put dicit: Conuenerũt filij israel in ieiunio tc.

d Et separatũ est semen filiozũ israel tc. hoc iã erat factũ die ꝓcedenti. ideo dicit: Et separatũ est de preterito.

e Et steterũt. sepati ab alienigenis die vicesimo quarto.

f Et cõfitebant' pctã sua. facto verbo t signo. g Quater i die t quater in nocte cõfitebant': in quo apparet veritas penitentie: qz subtrahebãt sibi quietẽ noctis ꝓ magna parte.

h Surrexerũt aũt. Hic ꝓr describit confessio diuine laudis ad quã ꝑmittit exhortatio leuitarũ. cũ oz: Surrexerũt aũt tc. vt meli' pl'm excitarẽt ad diuinã laude. vñ subdit: i Et dixerũt leuite. pl'm exhortando. k Surgite bñdicite dño deo nostro: corde t ore. l Et benedicãt. Hic ꝓsequẽter ponit laudis diuine cõfessio: t scdo diuine misericordie imploratio. ibi: Nũc itaq; dñe. Circa primũ ponit dicta cõfessio leuitis p̃cinentib': t aliꝫ audientib': t tacite deũ laudãtib'. i qua quidẽ cõfessione primo cognoscit diuinũ bñficiũ: qđ est generale respectu oĩm. t scdo multiplex bñficiũ speciale collatũ pplo isrl. ibi: Tuipse dñe. Primũ bñficiũ duplex ẽ. Unũ ẽ creatiõis: qđ no taĩ cũ oz: n Tuipse dñe solus. s. es creator: ꝑmittit tñ i aliquib' libris. m Et dixit esdras: ꝑ nõ est in hebreo nec est de textu: qz nõ est verbũ soli' esdre: sed etiã aliozũ cõfitẽtiũ deum creatorẽ oĩm celestiũ t terrestriũ. iõ subdit: o Tu fecisti celũ. s. sidereũ. p Et celũ celo. i. celũ empyrreũ qđ est supremũ. q Et oẽm exercitũ eoz. i. stellas t luminaria: q̃ dicunt' exercitus celi siderei: t angelos q̃ sũt exercit' celi empyrrei. r Et terrã q̃ est infimũ elementũ: t p hoc intelligit creatio coz mediozꝫ iter terrã t celũ. Scõm bñficiũ ẽ gubernatiõis qđ no

Sup oib'

vniuersa q̄ i ea sūt: maria ⁊ oia q̄ in eis
sūt. Et tu viuificas oia hec: ⁊ exercit⁹ ce
Gen. 12.a. li te adorat. Tuipe dñe de⁹ q̄ elegisti ab
Ibid. 17.a rā: ⁊ eduxisti eū de igne chaldeox: ⁊ po
suisti nomē ei⁹ abzaā: ⁊ inuenisti coz ei⁹ fi
Ibid. 15.b dele cozā te: ⁊ pcussisti cū eo fed̄us vt da
res ei terrā chananei: ethei: euei: ⁊ am/
morrei: ⁊ pheresei: ⁊ iebusei: ⁊ gergesei:
vt dares semini ei⁹. Et iplesti ỹba tua
Exo. 3. b. qm̄ iust⁹ es. Et vidisti afflictionē patrū
nr̄ox i egypto: clamozēq; eox audisti su
p mare rubzū: ⁊ dedisti signa atq; portē
ta i pharaone ⁊ i vniuersis seruis ei⁹: ⁊
in oi ꝑplo terre illi⁹. Cognouisti ei q: su
pbe egerāt ꝟ eos: ⁊ fecisti tibi nomē: si/
Exo. 14.c. cut ⁊ i hac die: ⁊ mare diuisisti ante eos
⁊ trāsierūt p mediū maris i sicco. Perse
cutozes aūt eox precipisti i pfundū q̄si la
pidē i aq̄s validas: ⁊ i colūna nubis du
cto: eox fuisti p diē: ⁊ in colūna ignis p
noctē vt appareret eis via p quā igredi
Ibid. 19.a ebanr̄. Ad montē q̄ sinai descēdisti: et
ex. 20. locutus es cuz eis de celo: ⁊ dedisti eis
iudicia recta: ⁊ legē veritatis: cerimoni
as: ⁊ p̄cepta bona. Et sabbatū sācrifica
Deu. 5.a tū tuū ostendisti eis: ⁊ mandata ⁊ ceri/
monias ⁊ legē p̄cepisti eis i manu moy
Sap. 16.c. si serui tui. Panē q̄ de celo dedisti eis i
Ps. 77. famē eox: ⁊ aquā de petra eduxisti eis
Exod. 17.c sitientib⁹. Et dixisti eis vt ingrederenr̄
⁊ possiderent terrā: sup quā leuasti ma/
Gen. 22. c. nū tuā vt traderes eis. Ipsi vero ⁊ pa/
tres nr̄i supbe egerūt ⁊ indurauerūt cer
uices suas: ⁊ nō audierūt mādata tua:
⁊ noluerūt audire: ⁊ nō sunt recozdati e
mirabiliū tuox q̄ feceras eis. Et indu/
rauerūt ceruices suas: ⁊ dederūt caput
vt cōuerterenr̄ ad seruitutē suā q̄si p cō
tētionē. Tu aūt de⁹ ꝑpiti⁹ clemēs ⁊ mi f
sericoz⁹ lōganimis ⁊ multe miseratio/
Exo. 32. a. nis: nō dereliquisti eos. Et q̄dē cū fecis g
sent sibi vitulū ꝓflatilē ⁊ dixissent. Iste
ē de⁹ tu⁹ q̄ eduxit te de egypto: fecerūt h
q; blasphemias magnas: tu āt i miseri
cozdijs tuis multz nō dimisisti eos i de i
Exo. 13.d. serto. Colūna nubis nō recessit ab eis p k
diē: vt duceret eos i viā: ⁊ colūna ignis
p noctē vt oñderet eis iter p qō ingre/
derenr̄. Et spm̄ tuū bonuz dedisti q̄ do/
ceret eos: ⁊ manna tuū nō ꝓhibuisti ab l
Exo. 16.g. ore eox: ⁊ aquā dedisti eis in siti. Qua m
dragita ānis pauisti eos i deserto nihil
q; eis defuit. Uestimēta eox nō inuete
Ios. 12. a. rauerūt: ⁊ pedes eox nō sūt attriti. Et n
dedisti eis regna ⁊ pl̄os: ⁊ partitus es
eis sortes. Et possederūt trā seon: ⁊ ter/ o

tar cū dicit: a Et tu viuificas oia hec: q; oēs creature p diuinaz gu/
bernationē ad actus suos mouenr̄: q̄ mox etiā in creaturis inanimatis
dicit quedā vita vt habet̄. viij. ꝓbicox. b Et exercit⁹ celi te adorat:
q; angeli q̄ sūt exercit⁹ celi empyrrei adozāt deū adozatione ꝓprie dicta
Similit̄ exercit⁹ celi sideri. i. stelle ⁊ luminaria eū adozāt adozatiōe lar
ge dicta: inquātū in eox illuminationib⁹ relucet dei bonitas ⁊ sapiētia
⁊ ex̄ mouenr̄ creature rōnales ad adozandū eū adozatione ꝓprie dicta
Ex̄ aūt loco surrexit q̄dā error: indeox dicētiū deū esse corporeū ⁊ ē in
loco determinato. s. in occidēte: eo q; stelle mouenr̄ ab oriēte versus occ
dentē. q. adozādo deū ibidē existētē: sed hec rō friuola est: q; eadē rōne
dicerer̄ cē i oriente: q; stelle mouenr̄ ab occidēte in oriētē in hemisperio
nobis oppōsito. Et etiā dict⁹ error manifeste cōtra dictū Hieremie. xxiij.
Celū ⁊ terrā ego ipleo dicit dñs. dictū tū ꝟ ita est absurdū q; nō indiget
alia improbatiōe. iō breuiter ptranseo. c Tuipe dñe. Hic nōr ponit
cōfessio multiplicis būficij filijs isrl̄ spāliter collati: ⁊ exprimēdo būficio
rū multitudinē ⁊ magnitudinē: ponit ꝓl̄ ingratitudinē: vt oppositi
ta iu̇xta se posita magis elucescāt: vt magis apparebit ꝓsequēdo. Pri/
mo q̄ ponit būficiū electionis quo de⁹ ꝓl̄m isrl̄ sibi tanq̄ peculiare ele/
git in abzā. cū dr: Tuipse dñe de⁹ q̄ elegisti abzā: sic eñ vocabāt qū dñs
ipm elegit ⁊ vocauit: vt hr̄ Heñ. xij. d Et eduxisti eū de igne chaldeo
rū: q; ꝑm hebreos ꝓiect⁹ fuit i ignē de ꝓcepto Nemroth ꝓpter fidē vni
us veri dei: ⁊ inde diuinit⁹ saluat⁹: ꝓut dictū fuit pleni⁹ Heñ. xj.
e Et posuisti nomē ei⁹ abzaā. i. patrē multitudinis fideliū: sic hr̄ Heñ.
xvij. f Et inuenisti coz ei⁹ fidele: q; ꝑ amoze tuo parat⁹ fuit etiā filiū
suū dilectissimū immolare: vt habet̄ Heñ. xxij. g Et pcussisti cū eo fe/
dus vt dares ei terrā cē. vt habet̄ Heñ. xv. h Et implesti verba tua.
Hic cōsequēter exprimit̄ būficiū liberationis isrl̄ de egypto. cū dicit. Et
implesti verba tua: q; tpe famis fecit populū israel descēdere in egyptū
vt habet̄ Heñ. xlvj. vt ibidē ad tēpus saluaret̄ p ipm ioseph. i Et vi/
disti afflictionē patrū nostrox in egypto: q; mortuo ioseph ꝓl̄s isrl̄ fuit
ibi multipliciter afflictus: vt habet̄ Exo. j. ⁊ capitulis sequētib⁹ vsq; ad
xij. k Clamozēq; eozū audisti sup mare rubzū: egyptios submergens
⁊ filios israel saluās: vt hr̄ Exo. xiiij. l Et dedisti signa: mare diuidē/
do. m Atq; portenta: pharaonē ⁊ ei⁹ exercitū submergēdo.
n Cognouisti eū: q; supbe egerant iniuste filios isrl̄ oppumēdo.
o Et in colūna nubis ductor eox fuisti nē. vt habet̄ Exo. xiiij.
p Ad montē quoq; sinai. Hic cōsequēter describit būficiū datōis legꝭ
cū dicit: Ad montē quoq; sinai descēdisti: in signo visibili Exo. xix.
q Et locut⁹ es cū eis de celo Exo. xx. r Et dedisti eis iudicia recta:
quātū ad p̄cepta iudicialia. s Et legē veritatis. quātū ad moralia.
t Cerimonias. quantū ad cerimonialia. v Et p̄cepta bona. quātū
ad cetera mādata q̄ ad p̄dicta reducunt̄. x Panem quoq;. Hic cōse
quēter ponit beneficiū nutritionis in deserto: q; dedit eis manna de ce/
lo: vt hr̄ Exo. xvj. y Et aquā de petra eduxisti: vt habet̄ Exo. xvij. et
Nu. xx. z Et dixisti eis. vt ingrederenr̄ ⁊ possiderēt terrā: vt habet̄
Nu. xiij. a Sup quā leuasti manū tuā iurādo abrae q; semen suum
posside ret illā terrā Heñ. xxij. vbi dicit: Per memetipsū iurauī dicit do
min⁹ nē. b Ipsi vero. Hic interponit populi israel ingratitudo de be/
neficijs acceptis: cū dicit: c Supbe egerūt. mādata dei trālgredīdo
d Et indurauerūt ceruices suas: p obstinationē i peccato. e Et nō
sunt recozdati mirabiliū tuox que feceras eis: egyptū multipliciter per
cutiendo: ⁊ filios israel mirabiliter liberando: vt ptz in diuisione rubri
maris: ⁊ in plurib⁹ alijs: ⁊ tū frequēter insurgebāt ad murmurandū cō
tra moysen ⁊ deū: sicut patet Exo. xiiij. et. xvj. ⁊ in multis alijs locis.
f Tu aūt deus ꝓpitius et clemēs: ex tua bonitate eos supportasti. cū ta
men essent exterminatione digni specialiter ꝓpter hoc q̄ subdit:
g Et quidē cū fecissent sibi vitulum: vt habet̄ Exo. xxxij. h Fece/
rūtq; blasphemias magnas: vitulū deū nominādo: ⁊ ei tāq; deo immo/
lando: ⁊ sic blasphemauerūt verbo ⁊ facto. i Nō dimisisti eos in de
serto absq; tua benigna ꝓtectione ⁊ gubernatione. ideo subdit:
k Colūna nubis nō recessit ab eis: ꝓpter dictas blasphemias: ⁊ ꝟ ista
colūna nubis ⁊ ignis vtrū fuerit vna vel duplex: dictū fuit pleni⁹ Exo.
xiij. l Et māna tuū nō prohibuisti ab ore eoz: ingratos pane celesti
pascendo. vt habet̄ Exo. xvj. m Et aquaz dedisti eis in siti. Exo. xv.
aquas dulcozando. Et. xvij. aquas de petra educēdo. n Uestimenta
cē. et pedes eozū nō sunt attriti. i. lesi vel lassati ex itinere. Sciendum tñ
q; istud beneficiū nō potest intelligi de omnibus generaliter: quia scribi
tur Nu. xj. Interea ortum est murmur populi quasi dolentiū ꝓ laboze.
scz itineris: ꝓpter quod dicēdū q; sicut manna erat cibus valde sapidus
bonis ꝑm q; dicit Sapiētie. xvj. Panē paratū dedisti eis omne delecta
mentū in se habentē cē. ⁊ tamē erat insipidus malis ꝑm q; dicebāt Nu.
xj. Anima nostra arida ē: nihil aliud respiciūt oculi nostri nisi man. ita
dicendū est hic q; vestimēta bonozū non sunt vetustate consumpta: nec
pedes eozū ex itinere lassati: sed tñ malozū. o Et possederunt terram.
Hic cōsequēter recolit beneficiū introductionis in terrā bonā ⁊ fertilez
Et primo quātū ad terrā que erat vltra iozdanē: i qua habitauerūt due
tribus ⁊ dimidia. cū dicit: Et possederūt terrā cē. vt habet̄ Nu. xxj. Se/
cūdo quantum ad terrā citra iozdanem que ꝓmissionis
cū dicit:

cū dicit: a Et adduxisti
eos ad terrā de qua dixe/
ras patribus eox. s. abzae
ae ⁊ iacob. b Et hu/
miliasti cozā eis habitato
res terre. imittēdo eis tñ
terroꝛ q; nō poterāt se de
fendere: vt habet̄ Josue
ij. c Et reges eozū. s. tri
ginta vnū quos debella/
uit iosue: vt hr̄ Josue. xij.
Cetera patēt in littera.
d Et comederūt. Hic ite
rū ponit ingratitudo
populi isrl̄ de būficijs ac/
ceptis. Et comederūt ⁊ sa
turati sūt nē. ⁊ sequit
e Prouocauerūt aūt te
ad ira. multiplicit̄ te of/
fendēdo. f Et recesserūt
a te. p idolatriā. g Et p
phetas tuos occi. sicut pz
iij. Reg. i pluribus locis
specialiter. xxj. ca. vbi dr
de manasse q; sanguinē in
nocuū fudit multū nimis.
h Et dedisti eos i manu
hostiū suoz: istud referr̄
ad tps iudicum: q; post
mortē iosue ꝓl̄o ad idola
triā declināte frequenter
fuit tradit⁹ in manib⁹ ho
stiū: vt ptz ex decursu libri
iudicū. i Et in tpe tri
bulationis sue cla. ad te.
afflictione eis intellectuz
dante. k Et ꝑm mi. tu.
q̄uis essent indigni.
l Dedisti eis sal. i. iudi/
ces q̄ liberabāt eos ō ma/
nib⁹ hostiuz: vt ptz ex de/
cursu libri Judicū. vñ dr:
Judicū. ij. Cūq; dñs iudi
ces suscitaret i dieb⁹ eozū:
flectebāt miscōia: ⁊ audie
bat afflictox gemit⁹: ⁊ li/
berabat eos ō cede vastā
tiū. m Cunq; re. ab af/
flictione hostiū. n Re/
uersi sunt vt fa. ma. moz/
mio iudice. o Et dere
liquisti eos in ma. inimi. s.
donec liberarenr̄ ꝑ alium
iudicē succedentē: sicut pz
ex decursu libri Judicū.
p Cōuersiq; sunt et cla.
ad te. tpe samuelis.
q Et li. eos. de manibus
philistinox samuele ꝓ eis
oātē: vt hr̄. j. Reg. vij. ca.
r Et cō. es eos vt reuer/
terēr̄ ad legē tuā: p samue
lē. dauid ⁊ alios ꝓphetas.
s Ipsi vero supbe ege/
rūt. q; regnū isrl̄ a tpe bie/
roboā recessit a cultu dei
colēdo vitulos aureos: vt
vt habet̄. iij. Reg. xij.
t Et dederūt hu. re. quia
post regnū israel regnū iu
da declinauit ad idolatri/
am. v Et ꝓtraxisti sup
eos annos multos diffe/
rēdo pene inflictionē.
x Et cōtestat⁹ es eos vt
nō excusarēt se p ignoran/
tiā. y Et non au. obsti
bati p suā malitiam.

Et tra.

rā regis esebon ⁊ terrā og regis basan. Et multi/
a plicasti filios eozum sicut stellas celi: et adduxisti
eos ad terraz de qua dixeras patribus eozum vt
b ingrederenr̄ ⁊ possiderent. Et venerunt filij: et pos
sederunt terram. Et humiliasti cozam eis habi/
tatozes terre chananeos: et dedisti eos in manu
c eozum: ⁊ reges eozum: et populos terre vt face/
rent eis sicut placebat illis. Ceperūt itaq; vrbes
munitas ⁊ humū pinguem ⁊ possederūt domos
plenas cūctis bonis: cisternas ab eis fabricatas
d vineas ⁊ olieta: ⁊ ligna pomifera multa. Et co/
mederūt ⁊ saturati sūt ⁊ impinguati sunt ⁊ abun
e dauerūt delitijs in bonitate tua magna. Prouo
f cauerūt autem te ad iracundiā: ⁊ recesserunt a te:
g ⁊ piecerūt legē tuā post terga sua. Et ꝓphas tu/
os occiderūt q̄ cōtestabāt eos vt reuerterēt ad te
fecerūtq; blasphemias grādes: Et dedisti eos in
b i manū hostiū suox: ⁊ afflixerāt eos. Et i tpe tribu
latiōis sue clamauerūt ad te: ⁊ tu de celo audisti:
k ⁊ scōm miserationes tuas multas dedisti eis salua
m tozes: q̄ saluarēt eos de manu hostiū suozū. Cūq;
requeuissent reuisi sūt vt facerēt malū i ꝓspectu tuo:
n ⁊ dereliq̄sti eos i manu inimicox suox ⁊ possede/
o rūt eos. Cōuersiq; sūt: ⁊ clamauerūt ad te. Tu aūt
p de celo exaudisti ⁊ liberasti eos: i misericordijs tu
q is multz tpib⁹: ⁊ cōtestat⁹ es eos vt reuerterēt ad
r legē tuā. Ipsi vo supbe egerūt: ⁊ nō audierūt mā
data tua: ⁊ i iudicijs tuis peccauerūt: q̄ faciet hō ⁊
s viuet i eis. Et dederūt humerū recedētē: ⁊ ceruicē
t suā idurauerūt: nec audierūt. Et ptraxisti sup eos
v ānos multos: ⁊ ꝓtestat⁹ es eos i spū tuo ꝑ manū
x ꝓphaꝛ tuox: ⁊ nō audierūt: ⁊ tradidisti eos i ma 5
y nu pl̄oꝛ terraꝛ. In misericordijs aūt tuis plimis a
nō fecisti eos i cōsūptionē: nec dereliq̄sti eos: q̄n
b de⁹ miserationū ⁊ clemēs es tu. Hūc itaq; de⁹ no/ b
c ster magne fortz ⁊ terribilis: custodiēs pactū ⁊ mi c
d sericordiā ne auertas a facie tua oēm laborē q̄ in d
e uenit nos: reges nr̄os: principes nr̄os: ⁊ sacerdo/ e
f tes nostros ⁊ ꝓphetas nr̄os: ⁊ patres nostros: et f
g oēm populū tuū a dieb⁹ regis assur vsq; in diem g
h hanc. Et tu iustus es in oībus que venerunt sup h
i nos: quia veritatē fecisti nobis: nos aut̄ impie i
egim⁹. Reges nostri: principes nostri: sacerdotes
nostri: ⁊ patres nostri: nō fecerūt legem tuā: ⁊ nō
attenderūt mandata tua ⁊ testimonia tua que te
stificatus es in eis. Et ipsi in regnis suis bonis ⁊
in bonitate tua multa quā dederas eis ⁊ in terra
latissima ⁊ pingui quā traderas i ꝓspectu eox nō
seruierūt tibi nec reuersi sunt a studijs suis pessi/
mis. Ecce nosipsi hodie serui sumus: et terra quā m
dedisti patrib⁹ nostris vt comederēt panē ei⁹ et
q̄ bona sunt ei⁹: ⁊ nosipsi serui sumus in ea. Et fru n
ges eius multiplicanr̄ regib⁹ quos posuisti sup
nos ꝓpter peccata nostra ⁊ corꝑib⁹ nostris do o
minanr̄ ⁊ iumentis nostris scōm voluntatē suaz:
et in tribulatione magna sumus.

3 Et tra. eos i ma. po. ter. qz regnū isrl̄ fuit traditū in manib⁹ regum assyrioꝛ. s. theglatphalasar: ⁊ salma/ nasar: vt hr̄. iiij. Reg. xvij. er. xviij. et regnū iuda i ma nu regis babylonis: vt ha/ bet̄. iiij. Reg. xlvi.
a In misericordijs aūt tuis plu. nō fe. eos i cōsum/ ptionē: qz multi ō regno iu de remāserūt viui quoꝛ alij fuerunt ducti in babyloneꝫ ⁊ aliqui remāserūt i terra iu da sub godolia vt habetur iiij. Reg. xlvi. ⁊ qz illi q̄ erāt in babylone captiui a cyro rege: habuerūt licētiā rede/ undi: vt hr̄. ē. j. Esdre. j. et a rege artaxerxe Esdre. vij.
b Hūc itaq;. Hic vltimo ponit diuine misc̄die ꝓloca tio maxime quātū ad illos q̄ redierant de captiuitate: cū dr: Hūc itaq; dñe: p ge/ neralē oīm gubernationē.
c Deus. p creationem.
d Moster. p cultū spāleꝫ.
e Magne. p infinitatē.
f Fortis. p omnipotētiā.
g Et ter. p iusticiā b Cu stodiēs pac. p veritatem.
l Et misc̄iam. p pietatē.
k Me auer. a fa. tē. vt. p laboze cōcedas nobis quie tē: ⁊ p seruitute libertatē.
l A diebus regis assur: qz reges assyrioꝛ⁹ post capti/ nitatē. x. tribuū ceperūt mo lestare regnū iuda tpe sen/ nacherib: vt habet̄. iij. Re gum. xviij. et tandē captiua tum fuit regnum iuda per nabuchodonosoꝛ regem ba bylonis cuius captiuitatis adhuc remanebat effectus seruitutis. vnde sequit̄ po/ stea. m Ecce nosipsi bo. ser. su. qz lz sacerdotes essent a tributo liberi et ministri templi: vt habet̄ Esdre. vij. nō tñ alij. n Et fru. eius qz de eis reddebat̄ certa sū/ ma regi. o Et coꝛ. no. do. ⁊ iu. no. qz faciebat coꝛ ebi as regi de ꝓuisionibus suis ⁊ ani malibus.

Capitulum: IX

Moraliter.

† In die aūt. xxiiij. mēsis hui⁹ cē. Sicut habet̄ ex ca/ pitulo p̄cedēti. singulis die bus festis tabernaculoꝝ Esdras legit in libro legis dñi ipsam interpretando: et sic populus que ad audien dum erat intentus: vt ibi/ dem dicit̄ percepit se in plu ribus deliquisse: ⁊ speciali/ ter in commixtione per ma/ trimonia cum alijs gentib⁹ quod ꝓhibitum erat in le ge diuina: propter q̄ egit penitentiam in iciunijs: sac cis et cinere ⁊ segregatione a gētilib⁹ vt pater in textu.

Per Esdram autem intelligitur predicator vt supra dictum est: ipse vero predicare debet vicia & virtutes pena & gloria. ut p audituꝫ sue predicationis populus audiens attente peniat sua peccata: de quib⁹ debet penitentia agere in ieiunio quatuꝫ ad peritate vict⁹: & in sacciis quatuꝫ ad austeritatē vestitꝰ: & humꝰ super eos quatuꝫ ad humiliationē sui stat⁹ & gestus. † Et sepatis ē semē filiozū israh ab omni alienigena: p qđ significat ꝙ vere penitēs elongare se debet quatuꝫ potest a peccatoribꝰ. Quia dr Prouꝰ. xvij. Qui cū sapientib⁹ graditꝰ sapiēs erit: amicus stultozū similis erit. Et ps. xvij. Cū sancto sanctꝰ eris & cū puerso puerteris. † Et cōfitebant peccata sua. Cum humilitate magna. † Quater in die & quater in nocte cōfitebant & laudabāt. Quaternariꝰ ē primꝰ numerꝰ q̄dratus: qz resultat ex ductu binarij in seipsū semel: bis duo: nāc̄ quattuor sūt: & iō signat stabilitatē: sicut in quātitate cōtinua corpꝰ quadratū & quolibet suo latere stabiliter sedet ꝓpter qđ pbs dicit etiā corū cōparat tetragono virtuosū: p qđ igit ꝙ dr bic quater in die & quater in nocte et confitebant & laudabāt: significatur ꝙ vera confessio peccatorum et vera confessio diuinarū laudum habent annexam quadraturā stabilē virtutem.

Glo. ordi.

Capitulum: X

A Per omnibus ergo his &c. Percurimus se. Ostendit quāto deuotione oēs pone corū nouū post festa sceno phegie cōuētū fecerīt: vt. s. tota se intentione a scelerū cōtagijs expurgatos diuino federi coūgerēt: & fedeꝛis sancti cōditionē sermone firmarent & scripto: & sic ab impioꝝ consortio separati: securiozes replerēt opꝰ qđ nudū ceperāt. i. vt congruos vrbis ciues de numero impioꝝ instituerent.

b Signatores. Alia trāslatio. Neemias q̄ athersata ferꝫ: erat em̄ duonimos. vñ singulariter subiūgit filius achelai: qđ superi⁹ aperti⁹ dicit: Dixit aūt neemias: & ipse est athersata

c Per die sabbati. Bed. Nobis quoꝫ sabbatū spirituale semp agēdū ē: semp a seruili ope. i. a pctō feriandū: semp vacādū & videdū qm̄ dns ipe est de⁹: vt post tale sabbatū liberati a peccatis cōsciētie: pueniamus ad sabbatū future glie. Sz querūt populi terre nostrū ꝓphanare sabbatuꝫ venalia inferendo in die sanctificata: qm̄ imūdi spūs mūdiciā cordis nr̄i maculare nituntꝰ: & ingerere illecebras vitioꝝ: accepto p̄cio nr̄i cōsensus quo die maxime sanctificatiōis inquinēt. i. lucē pie actiōis vel cogitationis erroꝛib⁹ obnubilēt. Sz nos hmōi mercatū clausis murꝫ nostre vrbis. i. custodia vite p̄fectioris prorsus vitare debemus. Cuncta q̄ in hoc capitulo continent ad curaꝫ domus domini: & ministrozum ac ministerioꝝ eius pertinēt: optimusq; ordo est religiose conuersationis: et nobis spiritualiter imitandus. Primo em̄ ab inquinatione gentiū se castigauerūt: deinde obseruatione sabbati que inter prima legis eminet sanctificati sunt: & de cetero omnē curam agendi ad obsequium culr⁹ diuini cōuertunt. Primo die a malis emundari necesse ē: deinde bonis actibus adornari.

Habitauerūt

La. X

a Super omnibus his nosipsi pcutim⁹ fedus & scribim⁹: & signāt principes nr̄i b leuite nr̄i: & sacerdotes nr̄i: Signatores aūt fuerunt: neemias: athersata: filiꝰ achelai: & sedechias: saraias: azarias: hieremias: phessur: amarias: melchias accus: sebenia: melluc: maarem: merimuth: obdias: daniel: genton: baruch: mosollā abia: miami: maazia: belga: semcia: hi sacerdotes. Porro leuite: iosue filiꝰ azarie: bennui ō filijs enadad: cedmihel & frēs eoꝝuz: sechenia odeuia: celita: phalaia: anan: micha: roob: asebia: zachur: serebia sabania: odia: bani: baninu. Capita populi: feros phetmoab: elam zethu bani: bonni: azgad: bebai adonaia: beggoai: adin: ather: ezechia: azur: odeuia: asuz: besai: areth: anathot: nebai mechphia mosollā: azir: mesizabel: sadoch: ieddua: felthia: anā: ania: osee anania: asub: aloes phaleā: sobech: reuz: asebna: madsia: ethaia: banan: anā: melluch: arem: baana: & reliq̄ de ꝓlo. Sacerdotes: leuitę ianitores: et c cātores: nathinei: & oēs q̄ se sepauerūt de ꝓlis trarū ad legē dei vroꝛes eoꝝ filijq eoꝝ: & filię eoꝝ oēs q̄ poterāt sapere spōdētes p fratrib⁹ suis optimates eoꝝ: & q̄ veniebāt ad pollicēdū et iurādū: vt ambularēt i lege dñi quaz dederat i manu moysi serui suiꝫ vt facerent & custodirēt vniūsa mādata dñi d dei nostri: & iudicia ei⁹ & cerimonias ei⁹: & vt nō darem⁹ filias nr̄as ꝓlo terre: & filias eoꝝ nō accipem⁹ filijs nostris. Populi q̄z terre q̄ iportāt venalia & oia ad vsum p die sabbati vt vēdāt nō accipiemus ab eis in sabbato e & in die sanctificato. Et dimittemus f annū septimū: & exactionez vniuersę man⁹. Et statuemus sup nos p̄cepta g vt demus tertiā partē sicli p annū ad opus domus dei nostri ad panes p positionis et ad sacrificium sempiternum: & in holocaustū sempiternū: in h

Nico. de lyra

a Super oībus ergo &c. bis. Hic incipit capitulum fm̄ signationē Hieronymi & hebreoꝝ: vbi primo describit firma correctionis p missio circa qđ modus ꝓmittēdi ꝓmittit, secdo declarat qđ ꝓmittit. ibi: Sacerdotes. Circa primū dicit: Sup oībus ergo bis. s. peccat⁹ p̄dictis simpliciter vitādis.

b Nosipsi pcu. fedus. i. nos simpliciter obligam⁹: & scribim⁹ hāc obligationē ad maiozē certitudinē. c Et signāt. s. hāc obligationē sigillis suis. d Principes nostri &c. qz erāt principales capitanei in populo: & i eis virtualiter cōsistebat relīqua multitudo. ꝓpter qđ illa obligatio se extēdebat ad oēs. Signatores aūt erāt neemias athersata: qz fuit binomius: vt. s. dictū ē ca. viij. & cū eo noiant aliq̄ de ꝓcipib⁹ & de leuitis & sacerdotib⁹ qui erāt principales i populo: & iō signauerūt obligationē ꝓ se & ꝓ tota multitudine.

e Sacerdotes. Hic cōsequēter ostendit q̄d sacerdotes & principales ꝓh noie suo et oīm aliozū ꝓmiserūt dño: qz primo ꝓmiserūt obseruationez legis generaliter. ideo subdit: f Et ambularēt i lege dei &c. & sequit: g Et custodirēt vniuersa mādata quātū ad moralia. h Et iudicia ei⁹ quātū ad p̄cepta iudicialia.

i Et cerimonias: quātū ad cerimonialia: & sub istis trib⁹ cōtinēt oīa legis p̄cepta: vt ostēsū fuit Exo. ij. ca. Secūdo ostendit q̄d ꝓmiserūt spāliter. s. pseuerationē a cōmixtione cū gētilib⁹ a q̄b⁹ se sepauerūt vt dictū. ē. s. & b notat cū dr: Et vt nō darem⁹ filias nr̄as &c. scdo ꝓmiserūt in speciali obseruātiā sabbati: qđ notat cū dr: Populi q̄z terre &c. & subdit: k Nō accipem⁹ ab eis in sabbato & in die sanctificato: b est in alijs diebꝰ festiuis in quib⁹ debebāt cessare ab opib⁹ seruilib⁹: vt in pascate pentecoste et cōsimilibus. l Et dimittem⁹ annū septimū: sine cultura & seminatione: et etiā sine collectione: qz dñi campozū nō poterāt habere ibi aliq̄ q̄si ꝓfiū: vt hr̄ Leui. xxv. s illō qđ ex decimis granis crescebat de dono dei erat cōmune dñis pauperib⁹ & bestijs.

m Et exactionē vniuse man⁹: vt hr̄ Leuit. xxv. qz septimo anno debebāt debita remittere pauperib⁹ iudeis: q̄ nō poterāt soluere: & seruos hebreos: vt haberet Deut. xv. tertio ꝓmiserūt spāliter cultus debiti cōtinuationē: qđ notat cū dicit:

n Et statuem⁹ sup nos p̄cepta vt dem⁹ scz singuli capitanei tertiā partē sicli per annum. id est quolibet anno.

o Ad opus dom⁹ dei nostri: et quid sit illud opus ostenditur. cum dicit:

p Ad panes ꝓpositionis. qui ponebantur noui quolibet sabbato. q Et ad sacrificium sempiternum. i. inge sacrificiuz quod fiebat omni die mane & vespere.

r Et in holocaustum sempiternū i sabbatis: quia ratione solēnitat⁹ diei fiebāt sacrificia specialia.

In kalēdis

Glo. ordi.

Capitulū: XI

b Habitauerūt &c. Beda. Hūc cōpletis dispositio que mox facta ciuitate i choara erat: ꝙ vsq; ad b tēp⁹ termina ri nequibat: nōdū recēsito ꝓpo: vel ex pletis solēnitatib⁹ septimi mēsis q̄. s. i ciuitate sancta qui in alijs habitarēt.

Mystice aūt ꝓn cipes eccle quātū culmine potētie pleb̄ trāsfēdūt: tm̄ debēt vite meritꝰ trā sfedere. Reliq̄ ci ci uitates israh' deuotā plebis cōuersatio nē significāt. Habitatio dō hierosolymoꝝ eoꝝ act⁹ specialiter significat: q̄ iā supato cerramie vitioꝝ: libera mēte visioni supne pacis apropinquāt. vnde Diligut dns portas. si. su. o. r. ia. vñ etiam 2ūr decima ps pleb̄s i hierlm habitationem sortiē. reliq̄ vero decē resident i vrbib⁹ suis: q̄ scriptoꝝ est. i. eoꝝ q̄ ꝓcepta decalogi ad i tegrū in dilectione dei & primi custodiunt celestib⁹ secret⁹ mēte ꝓmare: & pace fūme beatitudis inter turbines vite labēt' imitari: cū in illis q̄ generalia dei mādata seruāt patet ianua ad vitā eternā. Tales ei q̄si i ciuitatib⁹ a dño sibi tradit' morant: qz in custodia diuine legis. Isidias diaboli sese muniunt. Debis xo q̄ oīno mūdo renūciant: et dñz sequūt: & velut iare hierlm et pri mitęploꝝ arce testamēti inhabitāt: qz ge ꝓditor' sblimis appropiāt. Vñdicit vniūsus ꝓphs: qz si eis hūane ꝓuidentie electiōes: s ꝓuentus sort' cōtigit hīta tio sancte ciuitat': sicut & ceteraꝝ possessio ciuitatum tēporis iosue data est filijs israel: quia et parua pārui: & magna magni: nō sui liberate vel idustria arbitrij: s occulti iudicis & largitoris munere ꝓcipiunt.

Et in hierlm

Neemie La. XI

sabbatis in kalēdis in solēnitatib⁹ & in sanctificatis ꝓ peccato vt exoꝛet ꝓ israel: & in omnē vsum domus dei nostri. Sortes ꝙ misim⁹ sup oblationē lignoꝝ inter sacerdotes leuitas & populū: vt inferrent i domū dei nr̄i ꝓ domos patruz nr̄oꝝ ꝓ tempora a tēpoꝛib⁹ anni vsq; ad annū: vt arderēt sup altare domini dei nostri: sicut scriptū est in lege moysi. Et vt afferremus primogenita terre nostrę & ꝓmitiua vniūsi fructus oīs ligni: ab āno in annū: in domo dñi & ꝓmitiua filioꝝ nr̄oꝝ: & pecoꝝ nr̄oꝝ: sicut scriptū est in lege: & ꝓmitiua boū nostroꝝ et oīm nr̄arū vt offerrēt in domo dei nr̄i Sacerdotibus qui ministrāt in domo dei nr̄i. Et ꝓmitias aboꝝ nostroꝝ & libaminū nr̄oꝝ: et poma oīs ligni. Videmię q̄z & olei afferemus sacerdotibus ad gaçophylatiū dei nostri: & decimā partem terrę nostrę leuitis. Ipse leuitę decimas accipient ex omnibus ciuitatibus operū nostroꝝ. Erit aūt sacerdos filiꝰ aaron cū leuitis in decimis leuitarū & leuitę offerent decimā partē decimę sue i domo dei nostri ad gaçophylatiū in domo thesauri. Ad gaçophylatiū em̄ deporabūt filij israel & filij leui primitias frumēti & vini & olei: & ibi erūt vasa domini sanctificata & sacerdotes & cātores & ianitores & ministri: & nō dimittemus domum dei nr̄i.

Capitulū: XI

b Habitauerūt aūt ꝓncipes ꝓh in hierlm. Reliq̄ xo plebs misit sortē vt tolleret vnā ptē de decē: q̄ habitaturi

Nico. de lyra

a In kalendis. i. in nouilunijs. b In solēnitatib⁹: lege statutis. s. pascate pētecoste & sil'ibus. c Et in sanctificatis. i. i diebꝰ q̄ nō erāt statuti ex lege: sed ex aliquo diuino bñficio postea facto: sicut solēnitas sortiū quā hester & mardoche⁹ statuerūt: vt hr̄ Hester vl. s. qz ad cultū tēpli reqrebat ordo debit⁹ ministroꝝ. iō subdit: d Sortes ꝙ misim⁹ sup oblationē lignoꝝ: q̄bus nutriebat ignis cōtinue i altari holocaustoꝝ: cui⁹ nutritio ptinebat ad sacerdotū officiū: vt hr̄ Leui. vj. Apportatio lignoꝝ ad officiū nathinneoꝝ: vt hr̄ Josue. ix. & solutio ptinebat ad ꝓlm. iō subdit:

e Inter sacerdotes & leuitas: sub q̄b⁹ intelligunt̄ nathinnei.

f Et ꝓlm. ita q̄ p sortes fuit ordinatū qualit̄ sacerdotes p hebdomadas & dies nutrirēt illū ignē p vices sibi succidētes & similiter de officio leuitarū & nathinneoꝝ: & eodē modo de solutiōe pop̄ulū. g Sicut scriptū est in lege moysi. Leui. vj. h Et vt afferre. ꝓmogenita &re nr̄e &c. Primogenita, ꝓprie dicebāt ꝓmo nata de animalib⁹ & hoib⁹ q̄ fuerūt deo obligata a tpe quo pcussit ꝓmogenita egyptioꝝ: Primitiua aūt ꝓprie dicebāt illa q̄ de aialibus & terrenascentib⁹ sacerdotib⁹ debebant. s. l. ps: tm̄ magis deuoti addentes dabāt. rl. min⁹ deuoti vero subtrahētes dabāt. Ir. aliq̄n tm̄ accipiunt̄ primogenita ꝓ primitiuis seu primitijs sicut h.

i Primogenita terre nostre &c. & similiter primitiua ꝓ primogenitis: cū subdit: k Et primitiua filioꝝ nostroꝝ: que redimebātur ānq̄ siclis.

l Et pecoꝝ nostroꝝ. de quib⁹ primogenita animaliū imolaticioꝝ imolabant dño. Primogenita vero animaliū nō imolaticioꝝ redimebant: excepto primogenito asini q̄ mutabāt oue loco ei⁹ imolāda: & primogenito canis q̄ interficiebāt: ꝓut dictū fuit diffusius Exo. xiij.

m Afferem⁹ sacerdotib⁹ ad gaçophylatiū dei nr̄i. i. ad locū vbi talia reponebāt ꝓ victu sacerdotū.

n Et decimā partē terre nostre. i. fructuū terre nostre.

o Leuitis. ad eoꝝ sustentationē: tm̄ isti leuite de istis decimis a populo receptis dabāt ptē decimā sūmo sacerdoti. iō subdit: Et leuite offerent decimā partē decime.

p Et ibi erūt vasa dñi sancti ficata. i. ad ministeriū tēpli necessaria.

q Et sacerdotes &c. i. ministri debiti.

r Et nō dimittem⁹ domū dei nr̄i. sine debito cultu.

Moraliter

† Signatores aūt. s. scripture † dicte in fine ꝓcedentis capituli. † Fuerunt neemias &c. Per hāc scripturā pōt lex euāgelica cōuenienter significari: hāc em̄ scripturā signauit spūssanctus primo sua reuelatione dictādo. Scdo vero signauit eā ꝓphs in coꝛdib⁹ apostoloꝝ eā scribēdo: sicut fuerat ꝓdictū ꝓphete. xxxj. Ecce dies veniūt dicit dns & feriā domui israh & domui iuda fedus nouū: nō scdm pactuz qđ pepigi cū patribus vestris. Ex quo patet ꝙ loquit̄ de lege nouā. Et sequit ibidē: Dabo legē meā i viscerib⁹ eoꝝ & in coꝛde coꝝ scribā eā &c. Tertio signauerūt eā euāgeliste in volumine scribendo ad memoriā futurā. Quarto signauerūt eam apostoli alijqꝫ discipuli ꝓ oꝛdē p̄dicādo & miraculis cōfirmādo. Quinto signauerūt eā martyres ꝓ cōfessione actoꝛis euāgelij cōstātissime moriendo. Sexto signauerunt eā doctores sacri ipam ꝯtra hereticos defendēdo. Septimo signauerūt eā & signāt religiosi ꝓfitendo. Mā vltra alios fideles in sua ꝓfessione ꝓmittūt seruare euāgelica cōsilia saltē aliqua. Et sic lex euāgelica sic septiformiter signata designat Apoc. v. vbi dicit Joh. Vidi in dextra sedentis supra thro: nū libꝝ scriptū int⁹ & foris & signarū sigillis septem.

La. XI

b Habitauerūt aūt. Postq̄ descripta ē ciuitatis muratio et murate clausio. Hic ꝓsr describit ei⁹ populatio: qz ciuitas magna erat respectu populi ibi habitare volentis. ideo necessariū fuit ordinare q̄ habitarent in hierlm: & qui in ciuitatibus alijs. Circa qđ primo describit hec ordinatio i generali. scdo magt in speciali. ibi: De filijs iuda. Circa primū sciendū ꝙ gentiles qui habitabāt circa hierlm inuidia moti inferebāt habitatoribus ei⁹ multas molestias: vt ptz ex p̄cedentib⁹: & iō pauci volebāt ibi remanere: ꝓpter qđ oportuit de hoc p sortes ordinare: & hoc in tribubus iuda beniamin & leui: de istis em̄ tribub⁹ tenebant ibi aliqui habitare ad defensionē ei⁹: ne ab hostib⁹ muri iterū destruerētur: qz ciuitas hierusalē erat partim in sorte iude: & partim in sorte beniamin: vt dictū fuit Josue. xv. et. xviij. & qz tēplū erat ibi cui debebat ministrare trib⁹ leui. de istis ꝙ tribubus fuerūt aliq̄ fortes & magnanimi: q̄ sponte se obtulerūt ad habitādū in hierlm: & b ē qđ dr: Habitauerūt aūt ꝓn. &c. i. ꝓncipales i fortitudine & magnimitate. qđ aūt subdit: Optimates absq; sorte i medio ꝓh habitabāt: nō ē i hebreo nec ē de textu: s ꝓ modū glose fuit appositū: et postea ꝓ iperitiā scriptoꝝ textui insertū. iter reliq̄s xo dr trib⁹ tribub⁹ ꝓdict⁹ q̄ nō obtulerūt se spōte ad habitādū in hierlm ordinatū fuit p sortes ꝙ decima ps regni iude i hierlm habitaret: nouē aūt ptes i reliq̄s ciuitatib⁹: & b ē qđ dr: t Reliq̄ xo plebs misit sortē: qđ aūt sequit. Decima ps populi eligāt vt habitet in hierlm: qz vrbs vacua erat. nō est in hebreo: sed appositū fuit ꝓ modū glose: & postea insertū est textui sicut et de alio ꝓdictū est.

Bñdixit

esſent in hierlm ciuitate ſancta:nouē vero par

a ſ ſublimem vitā electorū quā imitando ſequi nō poſſum⁹:cōgaudē do ⁊ venerando noſtram facere debemus.

tes in ciuitatib⁹. Būdixit aūt ꝓlus omnibus viris qui ſe ſponte obtulerant: vt habitarent in hieruſalē. Hi ſunt itaq; ꝑncipes ꝑuincie q̄ habitauerūt i hierlm ⁊ i ciuitatib⁹ iuda. Habitarunt aūt vnuſquiſq; in poſſeſſione ſua in vrbi b⁹ ſuis iſrl: ſacerdotes: leuite: nathinnei: ⁊ filij ſeruorū ſalomonis. Et i hierlm habitauerunt de filijs iuda: ⁊ de filijs beniamin. De filijs iu da: athaias filⁱ acias: filij ſacharie: filij amaria: filij ſaphacie: filij malalchel. De filijs phares: hiſmaaſia filⁱ baruch filius coloza: filius aſia. filius adadia: filⁱ ioarib: filius ſacharie: filius ſilonites. Oēs filij phares qui habitauerūt in hierlm: q̄dringenti ſexaginta nouē viri fortes. Hi ſunt aūt filij beniamin. Sellum filius moſollā: filⁱ ioed: filius phadaia: filius colaia: filius maſia: filius ethel: filius iſaia. Et poſt eum gebbai: ſellai: nongenti viginti octo. Et iobel filius ſechri ꝓpoſitus eorum: ⁊ iudas filius ſennua ſuper ciuitatē ſecundus. Et ō ſacerdotibus: idaia filius ioarib: iachin: ſaraia filius helchie: filius moſollam: filius ſadoch: filius meraioth: filius achitob princi pes domus dei: ⁊ fratres eorum facētes opera templi: octingenti vigintiduo. Et adaia filius ieroam filius pheleia: filius amſi: filius ſacharie: filius phaſſur: filius melchie: et fratres eius principes patrum ducenti quadra gintaduo: ⁊ amaſai filius azriel: filius aḡi: filius moſollamoth: filius emmer: et fratres eorum potentes nimis: centum vigintiocto. Et prepoſitus eorum ſabdihel filius potētium. Et de leuitis: ſebenia filius aſob: filius azaricam: filius aſabia: filius bonni: ⁊ ſabathai: et ioſabeth ſuper omnia opera que erāt foriſecus in domo dei a principibus leuitarum. Et mathania filius micha: filius zebedei: filius aſaph princeps ad laudandum ⁊ ad cōfitēdū in oratione: ⁊ bechecias ſecundus de fratrib⁹ eius: ⁊ abda filius ſamuha: filius galal: filius idithun. Omnes leuite in ciuitate ſancta: du cēti octoginta quattuor. Et ianitores accub telmon ⁊ fratres eorum qui cuſtodiebāt oſtia centū ſeptuaginta duo. Et reliqui ex iſrael ſacerdotes ⁊ leuite in vniuerſis ciuitatibus iuda: vnuſquiſq; in poſſeſſione ſua: ⁊ nathinnei qui habitabāt in ophel: ⁊ ſyaha: ⁊ gaſpha de nathinneis. Et ēpus leuitaꝝ i hierlm aḡi filⁱ baani: filⁱ aſabie: filⁱ mathanie: filⁱ miche. De filijs aſaph: cātores in miniſterio domus dei. Preceptū quippe regis ſup eos erat: et ordo in cantoribus per dies ſingulos: ⁊ fatha ia filius meſeḡebel: de filijs ḡara: filij iuda in

a Benedixit aūt ꝓlis viris ⁊c. impācdo eis bona eo q̄ ſponte ſe offerebāt periculis ꝑ ciuitate ſancta. b Habitauit aūt vn⁹ quiſq; in poſſeſſione ſua in vrbibus iſrl: qz illi qui erāt de regno iſrl: q̄ captiuatis aliis ꝑ ſalmanaſar euaſerāt ⁊ tū poſtea cū regno iude captiuati fuerāt ꝑ nabuchodonoſor: ⁊ cū eis redierāt de licētia cyri: ꝓut dictum fuit Eſdre. j. nō ſunt coacti ꝑ ſortes habita re in hierlm. ſed dimiſſi ſunt ire ad poſſeſſio nes ſuas ꝑ ſua volūtate: tū qz erāt pauci tum qz nō ſic tenebant ad cuſtodiā ciuitat hieruſalē ſicut illi ō tribub⁹ ꝑdictis: vt ptz ex ꝑdict. c Sacerdotes le. ⁊c. qui deſe derūt de gētilib⁹: vt dictū fuit. ō. Eſdre. ij. de olbus iſtis illi q̄ nō erāt neceſſarij ꝑ mi niſterio templi et cuſtodia ciuitatis fuerūt dimiſſi in vrbibus aliis. d De filijs iu da. Hic deſcribit ordinatio ꝑdicta magis ſ ſpeciali: et primo quantū ad habitantes in hieruſalem: ſecūdo quantū ad habitantes in aliis ciuitatibus. ibi: Et reliqui ex iſrael Circa primū ponunt nomina principaliu ⁊ ſumma omnium: tamē ꝑ partes: ⁊ primo quantū ad illos de tribu iuda. cum dicit: De filijs iuda athaias ⁊c. et patet littera: ſecūdo quantū ad illos de tribu beniamin cū dicit: Ibi ſunt aūt filij beniamin ⁊c. ⁊ pa tet littera vſq; ibi: e Senua ſup ciuita tē ſecundus: ſcz ab illo qui erat principalis in ciuitate. tertio quātū ad illos de tribu le ui: cū dicit: Et de ſacerdotib⁹ adaia filⁱ io arib ⁊c. ⁊ ptz lra vſq; ibi: f Et ꝓpoſit⁹ co rū: id eſt principalis ſup eos ⁊ ordinator. g Sabdihel filⁱ potētiū: in hebreo habet magnorum: quia erat de parentibus poten tibus ⁊ magnis. h Et de leuitis: ſimpli cibus qui miniſtrabāt ſacerdotibus. Sebe nia ⁊c. Sequit: i Et ioſabeth ſuper om nia opera que erant foriſecus i domo dei quia de his que erant intra templum intro mittebāt ſe ſacerdotes. k A principib⁹ leuitar: fuit ſupple iſte ioſabeth ad ꝑdicta deſtinatus. l Et mathania ⁊c. princeps ad laudandū: quia erat ꝑceptor.

m Et reliqui ex iſrl. Hic deſcribit ꝑdicta ordinatio in ſpeciali quantū ad habitātes extra hieruſalē: ⁊ patet littera vſq; ibi:

n Qui habitabant in ophel: nō ē nomen turris que ꝓpinqua erat templo: vt dictū ē ſ. ca. iij. ſed eſt nomē ville extra hierlm: ſi cut eñ de ſacerdotibus ⁊ leuitis aliqui ha bitabant in hierlm et aliqui extra: ſic et de nathinneis. o Et epiſcopus leuitarū in hieruſalē aḡi filius baani: in hebreo habet Et ꝓpoſitus leuitarū ⁊c. quia ſoli ſacerdo tes erant pontifices ſeu epiſcopi ꝓut lo quendo. habentes tñ ſup ſe vnū tantū ſum mum pontificem: ⁊ ideo q̄ iſte aḡi dicit hic epiſcopus leuitarum: hoc eſt extenſo nomi ne inquantū eis ꝑerat tanq̄ ꝓpoſit⁹. Epi ſcopus eñ dicit ab epi quod eſt ſupra ⁊ ſco pon intentio: quaſi aliis ſupra intendēs.

p De filijs aſaph cantores ⁊c. ꝑceptū q̄p pe regis: ſcz danid. q Super eos erat. quia ordinauerat cantores de filijs aſaph: vt habet. j. Paral. xxv. Juxta omne ver bum populi ⁊c. quia populus diſpoſuerat ꝑ ſortes qui habitarent in hieruſalē: ⁊ q̄ ex tra. Ra. Sa. exponit hoc de rege dario qui ordinauerat vt dicit q̄ neceſſaria admini ſtrarent ꝑ ſingulos dies cantoribus de ſū ptu ſuo: et per quem deberet hoc fieri ſub iungit cum dicit: Et fathaia filius meſeḡe bel de filijs ḡara: id eſt ḡare filij iuda: quia genuit phares ⁊ ḡaram ō thamar. Matth. primo. In manu regis: id eſt ſm ordinatio nem darij regis.

Juxta omne

manu regis: iuxta omne verbū populi: ⁊ in domi bus ꝑ oēs regiones eorū. De filijs iuda habitaue rūt i cariatharbe ⁊ filiabus eius: ⁊ i dibon ⁊ in filiabus eius: ⁊ in capſeel ⁊ in viculis eius et in ieſue ⁊ in molada: ⁊ i bethfaleth: ⁊ i aſerſual: ⁊ in berſabee ⁊ in filiabus eius: ⁊ i ſicelech: ⁊ i mochona ⁊ in filiabus eius ⁊ in remmon: ⁊ in ſaraa: ⁊ i ierimuth ḡnoa: odollam: ⁊ i villis eax lachis ⁊ in regionib⁹ eius: aḡecha ⁊ in filiab⁹ eius. Et manſe

a ſ q̄ eſt ad auſtralē plagā. ſ. termin⁹ trib⁹ iude. b ſ q̄ eſt ad aquilonē termin⁹ iude iuxta hierlm ad oriētē.

rūt i berſabee vſq; advallē hennō. Filij aūt benia min i ageba mechmas ⁊ hai ⁊ bethel ⁊ filiab⁹ eius: anathot: nob: anana: aſor: rama: gethai: madid: ſeboim: neballath ⁊ ono

a ſ ſignificat q̄ in poſſeſſiōe filiox iu da et beniami leuite ſortē iuxta decre tum legis acceperunt.

valle artificū: ⁊ de leuitis portiones iude ⁊ beniami

a Juxta omne verbū populi. i. ſm ordinē rem exhibēdā populo: ad hoc eñ erat ordinat⁹ iſte meſeḡebel: vt quicq̄d de ſumptu regis erat ad miniſtrādū ꝓlis ꝑ manū eius fieret: vt videl melior iſta expoſitio.

b Et in domib⁹ ꝑ oēs regiones de filijs iuda ⁊c. Hic incipit verſus ſm hebreos vbi ſic habet. Et in villis campeſtrib⁹ de filijs iuda ⁊c. Hic ꝓñr oſtendit q̄ loca inhabitauerūt filij iuda extra hierlm: ⁊ ptz lra vſq; ibi: c Et mālerūt in berſabee ⁊c. berſabee aūt ē in termino ſortis iu de verſus auſtrū: vallis aūt hennon in termino ciuſdē ſortis verſus aq lonē: ⁊ ꝑ hoc intelligit q̄ habitauerūt i locis intermediis. d Filij aūt beniamin. Hic agit de locis extra hierlm habitatis a filijs beniamin: ⁊ ptz lra vſq; ibi: e Et ono valle artificū: ſic notata fuit eo q̄ a principio manebāt ibi artifices. f Et de leuitis portiones iude ⁊ beniamī: id eſt de tribu leui aliq̄ manebant extra hierlm in vtraq; ſorte. ſ. in ſorte iude ⁊ in ſorte beniamin: qz nō habebāt ſortē ibi ꝓpriā aſſignatā.

Moraliter. ¶ Habitauerūt aūt principes popu li ⁊c. Sicut ptz ex ꝑdictis gentiles in circūitu iudee habitātes valde dolebāt de reedificatiōe hierlm q̄ erat metropolis: ⁊ querebāt ei⁹ ſubuerſionē: nō ſic aūt erat ō aliis in dee locis: ꝓter quod periculoſius erat habitare in hieruſalez q̄m in aliis ciuitatibus et villis: ⁊ tamē magis neceſſariū erat q̄ eſſent ibi plures et fortiores habitatores qui poſſent eā defendere cōtra impugnatores: ad habitandū aūt ibi aliq̄ de ꝓlo ſponte ſe obtulerūt: ⁊ illi dicunt in textu principes: ⁊ optimates: ⁊ de ipſis dicit ibidē q̄ ꝓlus eis benedixit: ſed q̄m iſti nō erant in numero ſufficienti ꝑ cuſtodia ciuitatis: ideo de reliquo popu lo ꝑ ſortes fuit ordinatum q̄ decima pars in hierlm habitaret. Jgit ꝑ hieruſalem ſic impugnatā ſignificari poteſt quelibet eccleſia vl ciuitas vel res publica iniuſte impugnata. Illi vero qui ſponte ſe offerunt ad ei⁹ defenſionē dicunt principes: id eſt domini ſuaꝝ paſſionū: qz timore periculi corporalis nō retrahunt a bono virtutis: nec ꝑ cōſequēs ſuperant a paſſionibus aliis: qz ſicut dicit Auguſtin⁹ nō eſt cōſentaneū ratione: vt qui metu nō frangit cōcupiſcentia frāgi dicat: etiā optimates id eſt optimi de populo: qz ſequunt dictamen rationis recte: que vt dicit pbus ſemper ad optima deſcat. illis etiā bñdicit populus: qz bene dicti ſunt a deo et hominib⁹. Jſper hoc aūt q̄ aliorū decima pars compulſa fuit ꝑ ſortes ad habitandū in hieruſalem ꝑ eius defenſione: oſtēdit q̄ ꝑ defenſione eccleſie iuſta vel ciuitatis ſeu reipublice cōpellendi ſunt aliqui ſi ſit neceſſe: qz tamē talis defenſio eſt opus virtutis ideo ſignificat p decimā ptē que ſignat pfectionem. La. XII

b Jſ ſunt aūt. Poſtq̄m deſcripta eſt ciuitat⁹ hieruſalez populatio: hic cōſequēter ⁊ vltimo deſcribit eiuſdē dedicatio. Circa quā primo ponunt quedā ꝓambula: ſecūdo dedicatio ipſa. ibi: In dedicatione aūt. tertio quedā ad ipſam ſequētia. ibi: Receſſerūt quoq;. Circa primū ſciendū q̄ iſta dedicatio erat ꝓncipaliter agenda ꝑ ſacerdotes et leuitas: ⁊ ideo deſcribit hoc a principio redit⁹ captiuitatis babylonice vſq; ad tēpus hui⁹ dedicatiōis ⁊ etiā vltra: ⁊ primo ponūt illi qui fuerūt tpe ioſue q̄ cū ꝯorobabel aſcēderūt de babylone. cū dicit: h Joſue ſaraia hieremias eſdras ⁊c. iſte eſdras fuit ille qui ſcripſit libū eſdre: qz primo venit hierlm cū ꝯorobabel: ſed poſtea redijt ad regē vt plures iudeos ſecū adduceret: ⁊ a rege ampliores grās ipetraret.

i Jſti principes ſacerdotū. i. principales. ideo exprēſſe ſunt notati.

k Et fratres eorū. iſti erāt min⁹ principales ſacerdotes. ideo ſub nōe cōi exprimunt. Et eodē modo dicendū eſt de leuitis ⁊ eorū fratrib⁹ qui fuerūt tpe ioſue: de quib⁹ ſubdit: Porro leuite ieſua ⁊c. ſubdit:

l Joſue aūt. Hic cōſequēter deſcribit genealogia ſummoꝝ pontificuꝝ a ioſue vſq; ad iaddū qui fuit ſumm⁹ ſacerdos tempore alexandri magni: cū dicit: Joſue aūt. iſte alibi notat ieſus filius ioſedech. Joſedech eñ ſummus ſacerdos ductus fuit in captiuitatē babylonicā: vt habet j. Paral. ca. vlti. ⁊ ieſus eius filius poſt captiuitatē babylonicā fuit ꝑmus qui funct⁹ eſt ſummo ſacerdotio. m Genuit ioachim. iſte autē vocat eliachim. Judith. iiij. ⁊ ſub eo dicit illa hiſtoria fuiſſe.

n Et ioachim genuit eliaſib: ⁊ iſte fuit ſumm⁹ ſacerdos circa finē vite ipſius neemie: vt habet. j. ſequenti ca. o Et eliaſib genuit ioiada. Hic vocat iudas a Joſepho iudaice antiquitatis. xj. libro. p Et ioiada genuit ionathan: hūc Joſephus nominat iohannē ibidē. q Et ionathan genuit iedda: quē Joſephus nominat iaddum: vt. ſ. ⁊ de iſto dicit Joſephus q̄ cū alexander iratus cōtra hieruſalē veniret ad deſtruēdū ipſā eo q̄ iaddus reſponderat ei per nūcios q̄ viuente dario nō poterat frangere iuramētū qō habebat cū ipſo: domin⁹ ſibi in ſomnis apparuit dicēs: q̄ nō timeret ſed portas aperiret et obuiaret Alexandro indutis ornamentis pontificalibus: ⁊ ſimiliter alij ſacerdotes i veſtib⁹ albis: quē cū vidiſſet alexander venientē ſibi obuiā: deſcēdit ō equo faciens ſibi reuerētiā: ⁊ tūc principes alexādri mirati ſunt credentes mētē eius ludificaram: ꝓter quod Parmeni⁹ alexandro familiaris que ſiuit ab eo cur hoc feciſſet: et reſpondit q̄ cū eſſem adhuc in macedonia ⁊ cogitarē quō aſiā mihi ſubiugarem: apparuit mihi deus i tali effigie ⁊ dixit: q̄ ſecure tñ negociū acciperē: ⁊ q̄ ipo duce cōplerē: ꝓter q̄ deum qui mihi apparuerat in homine veneratus ſum tenēs firmiter q̄ ſi cut ꝑcepit: ita ꝓmiſſum adimpleuit.

In diebus

a In dieb⁹ ꝛc. Be. Descripta est successio principū sacerdotū ⁊ leuitarū qui illo tpe fuerūt vt scire possim⁹ qz congregato in hierlm ciuiū numero copioso: sacerdotū ꝫz et leuitaꝝ cetus fuerit egregius: qui ad ministeriū tēpli ⁊ altaris ad cōfitendū ⁊ laudandū deū ad custodiā eius dē tēpli ⁊ ciuitatis: ⁊ ad plebē erudiendā sufficerēt. Nec sine ministerij sacratioris intelligentia factū est: q reedificata ciuitas tātā ciuiū ⁊ copiā i omni gradu ⁊ ordine meruit quātā pdidisse nō legit. Sic cīn sepe ecclia ex detrimētis maiora recipit icremēta: cū vno p incuriā lapso i pctīn plures exēplo ei⁹ territi: ad psistendū in castitate fidei cautiores fiūt. Sepe ijdem q̄ peccauerūt maiores post actā pniam bonoꝝ operū fructus ferūt: sepe ab hereticis vastata ecclia: postq̄ instantia doctoꝝ catholicorū lucē veritatis recipit: plures ad cognoscendā ⁊ tuendā rōnē veritatis filios ꝓcreauit. Vnde cīn Athanasi⁹ Ambrosius: Hylari⁹: Augustin⁹: ⁊ ceteri tales tot ⁊ tā magnificos tractat⁹ cōderent si nō cōtra fidē rectā fuiss̄et multiphari⁹ heretico⁊ erroꝛ oboꝛt⁹. Sz dum hereticī mēdaciū testimonijs scripturaꝝ astruere nitebāt: coacti sūt pres illos earū dē scripturarū auctoritate refellere et eas quō recte intelligant disserere. Unde nos coū scripta relegentes: ipsi ad portas ⁊ vestibula ciuitatis ac tēpli custodes vigilantiores quasi ad officiū altaris ⁊ hostiarū dīi copiosiores accipim⁹ ministros: qz p illoꝝ sermones ad custodiā fidei ⁊ bone actionis: ⁊ ad seruiendū intentius ꝓspectui diuine maiestatis erudimur. Potest etiā hoc dē ꝓsecutiōe gentiliū qua ecclia sepe cōcussa est mystice accipi: q̄ occasione martyrū videbāt fundit⁹ esse deleta: sed eis in occulto cozonatis melius cōstruebat: quoꝝ etiā post mortē clarescentibus miraculis maioꝛ ad cōfessionē fidei populus cōfluebat: donec ipse apex mūdani imperij xpi iugo collū subdidit: vt stat⁹ sancte ciuitatis. i. ecclie diu a regib⁹ ⁊ principib⁹ impugnat⁹ eozūdem adiuuaret ⁊ ꝓpageret instantia: sicut hierusalē reges chaldeoꝝ qui interptant feroces: vel quasi demonia subuertērūt: sed reges psarū qui interptant tentati: amica ꝓuisione restaurant: ⁊ debito honoꝛe exaltant.

b In dedicatione. Bed. Jam dudū edificata erat ciuitas: sed non decebat eā dedicari priusq̄ habitatoꝛibus aggregatis ministri templo idonei ⁊ portis ac vestibul' custodes essent deputati. Facta aūt ciuitas sancta dedicat: cū impleto in fine seculi numero electoꝛum: ecclesia vniuersaliter i celū ad visionē cōditoꝛis sui introducit: cui⁹ vite desideriꝫ quotiēs in hac vita sustollimur: q̄si de futura nostre ciuitatis dedicatione letamur: vnde et bipharia dedicatio potest accipi: interim sez in spe desiderantiū ⁊ mūdantiū oculos cozdis: q̄bus deū videāt: tunc in re ipsa fruentium diuina visione beatoꝝ homiū in cozporibus spiritualibus inter angelica agmina.

c Et cymbalis. Cymbala: psalteria: ⁊ cithare: possunt cozpoꝛa iust⁹ iā tūc immortalia intelligi in quibus suauissimos sonos domino sūt redditurī. In p̄senti quoq̄ vita leuite cōgregank in hierlm: cuꝝ memoria supne patris fideles accensi: totam in ea mētis sue delectationem collocāt: ⁊ de ea quā se ꝓcepturos sperāt: eternā in celis hereditatē: etsi nōdū intuendo: saltem desiderādo letāt⁹. Fm illud: Letamini in dño et exultate iusti ꝛc. Faciunt cīn dedicationē in cantico ⁊ gratiarūactione cū letātes in dño quicquid aduersi vel ꝓsperi occurrerit excipiunt: faciūt in cymbalis: psalteriꝫ: citharis: cū gratos operū sonos sed aures dei ascēdere faciūt: ⁊ cozda ꝓximoꝛū ad amoꝛem eius accendūt ꝛc.

d Filij cantoꝛū. Imitatoꝛes sez eoꝛū qui deuota ⁊ hilari mente domino famulari: ⁊ verbum ei⁹ aliꝫ predicando cātare studuerūt. Qui sibi villas faciunt in circuitu hierusalem: cū in vicinia supne patrie sublimi cozde habitant: dicentes: Nostra autem cōuersatio in celis ē. Faciunt autē easdem villas in campestribus circa hierusalem: cum tanto magis se in deū dilatato cozde humiliāt quanto suaui⁹ sublimitatis gloriā gustando cōtingūt. Qui omnes et nunc ꝓfectibus operum viritim ad celestem patriā congregank: ⁊ in ipso tempoze dedicationis id est ꝑpetue remunerationis ibidē pariter vniunk.

e Et mundati ꝛc. Beda. Justus omnino ordo vt doctores qui populum mūdare desiderant prius mundētur: castigent cozpus ⁊ seruituti subijciant: ne forte alijs p̄dicantes reprobi inueniank. Mundati sunt autez sacerdotes et leuite orationibus ⁊ victimaꝝ oblationibus: ⁊ cōtinendo ab vxoꝛibus. Mundauerunt autem populum eandem continēter ac prozibus. Mundauerunt portas ⁊ murum cum tubis et cantic̄is psalmoꝝ comitante populo circūeundo: ⁊ expleto circuitu victimas pro statu ciuium et ciuitatis offerendo. Sed et nunc quoq̄ qui ecclesie p̄sunt in spirituale ministeriū z a domino assumpti: quo maiorem dedicationis nostre que in resurrecti one nostra futura est: memoriam gerunt: eo magis seipsos ⁊ sibi cōmissos mūdare ⁊ sanctificare contendunt: ne quis forte nō habens vestem nuptialem a cōmuni sancte ciuitatis iocunditate ejiciatur: ⁊ vinctis manibus ⁊ pedibus i tenebras exteriores mittatur.

a Principes iuda. id est confessionis vel laudis p fectiores sunt ecclesie doctores qui in dedicatione ciuitatis sup murum ascendunt: quia in tempoze tribulationis generalem ecclesie conuersationem altius viuendo transcendisse probantur. De his enim dicitur: Super muros t. hie. po. c. Jure ergo q̄ nūc muris ecclesie tanq̄ vigiles p̄sunt: tunc quoq̄ eisdem glia remunerationis p̄minebunt.

b Et statui duos cho. Vel spiritualiter conuersationem altius viuendo transcendisse probantur. De his enim dicitur: Super muros t. hie. po. c. Jure ergo q̄ nūc muris ecclesie tanq̄ vigiles p̄sunt: tunc quoq̄ eisdem glia remunerationis p̄minebunt.

c Et de filijs sacerdotū in dedicatione ciuitatis dei tubis canunt: qui ad memoriam patrie celestis corda auditoꝝ p̄dicando succendunt.

d In vasis cantici dauid. Quia non suo sensu vel desideriꝫ initunt: sed patrum ⁊ ꝓphetarum vitam ⁊ doctrinam per omnia sequētes verbo p̄dicatiōis insistūt.

e Et esdras scriba. Quia in omnibus que agunt verba sācte scripture p̄ oculis habent: q̄bus ducibus ad ingressum vite eterne pueniant: vt inebrientur ab vbertate domus dei ⁊ torrēte voluptatis eius: apud quem est fons vite ꝛc.

f Et contra eos. Beda. Cum ciuitas edificaretur dictum est: quia qui portā fontis edificauerunt ipi mensuram sui operis vsq̄ ad gradus q̄ descendunt de ciuitate dei p̄duxerunt. Ibi ergo descensio gradū de ciuitate: hic cum dedicatur ciuitas ascensio nominatur: et sicut etiam ibi cum hoste certamen gerebatur: hic deuicto hoste letitia celebratur: quia sancti qui in p̄senti humiliantur sub potēti manu dei in futuro exaltabuntur: qui nunc muros ecclie in terra de viuis lapidibus: id est sanctis animabus in afflictione et periculis ⁊ vigilijs multis edificant: tūc completo edificio ⁊ ad celū leuato gaudentes ad cōtemplandā dei claritatem ascēdūt.

Et contra eos ꝛc. Non cōtrarietate sez distātie: sed occursu cōsonantie: qua electi in hac vita sese ad amoꝛem dei accendunt: et in illa pfectius eum in sua inuicē beatitudine cōgaudentes absq̄ fastidio laudant: sicut seraphin alter ad alterum clamantes: sanctam trinitatem socia exultatione cōcelebrant.

g Super domum dauid. Beda. Ascendunt filij sacerdotū super domum dauid: cum predicatoꝛes vel martyres sicut nunc generaliter vitam iustoꝝ in ministerio verbi vel agone martyrum transeūt ita tunc generalia eoꝝ p̄mia sublimioꝛis dono remunerationis antecedunt. Unde: qui in modico fuisti fidelis eris potestatem habens super decē ciuitates. Quātos enim vnusquisq̄ verbo vel exemplo erudit ad vitam: p tantis tunc in perceptiōe vite glorioꝛ honorificabitur. Superueniunt quoq̄ sacerdotes vsq̄ ad portam aquarum ad orientē: quando hi qui in hac vita sicut cerui⁹ desiderat ad fontes aquarum: ita desiderauerūt venire ⁊ apparere ante faciem dei ad effectuz desiderij ptingunt: oꝛtumq̄ solis iustic̄ie sine occasu videre merentur.

h Et sup turrim fur. Beda. Longū est de singulis portis vt turribus specialiter differere: tm dixisse sufficiat: quia qui portas turres ⁊ murū ciuitatis magno laboꝛe: erumna. fame: frigoꝛe: ⁊ vigilijs multꝫ: repugnante indefesso hoste ⁊ insidiante pfecerunt: tunc repulso ⁊ confuso hoste p eiusdem ciuitatis portas turres ⁊ edificia deambulātes: in cāticis: hymnis: ⁊ psalteriꝫ: cymbalis: citharꝫ: ⁊ in tubis: gratiarūactione: vna cum magistris operis et legis dei letantur: q̄d etiam in spirituali edificio fieri nulli dubiū est: cum instante tēpoze vltime terribulatiōis quasi diu desiderata dedicatione ciuitatis: dei fideles pro operibus p̄mia cōsequētur eterna: quādo velut Neemias: esdras ceteriq̄ sacerdotes ⁊ leuite suos singuli operarios ꝓducentes: cuncti fidelium populoꝛ magistri quos domino acquisierūt: ad mēnia patrie celestis ducunt: tunc inter alia etiam super turrem furnoꝝ in cuius p̄dez structura desudabant Neemias cū choro laudantiū incedit: cum magistri veritatis de sublimibus eoꝝ quos docuere p̄mijs letantur. Si enī panes furnacei qui in abdito coquunk: interna

sūt sacerdotes ⁊ leuitę: et mūdauerūt populū ⁊ portas ⁊ murum. Ascende/ re autem feci p̄ncipes iuda sup mu

a ꝫ iudeoꝝ. s. ⁊ gēnū deū in supna patria laudantiū qō etiam in hac vita quotidie geritur.

rū: et statui duos cho/ choros laudātiuz magnos. Et ierūt

a ꝫ q: iusti ad vitā eternā recte cōuersādo ⁊ i pūri/ stinār: ⁊ i futuro pueniēt.

ad dexteraz sup mū/ rum ad portā ster/ quilinij. Et iuit post eos osaias et me/ dia ps p̄ncipum iuda ⁊ azarias: es/ dra: et mosollam: iuda ⁊ beniamin: et semeia: et hiere/ mia. Et ō filijs sacerdotū i tubis: zacharias filiꝰ iona/ than: filiꝰ semeię: filiꝰ mathanię: filius michaię: filius ꝛechur: filiꝰ asaph et frēs eiꝰ semeia ⁊ azarel: malalai: gallai maai: nathanahel ⁊ iuda ⁊ ana/ ni: in vasis cantici dauid viri dei: ⁊ esdras scriba añ eos i porta fontis. Et cōtra eos ascēdebāt i gradibꝰ ciuitatis

a ꝫ manuforte ⁊ aspectu desiderabilis.

dauid i ascēsu mu/

a ꝫ q̄ē oēs iusti q̄ gr̄a cōditoris ipsīē ⁊ ab ipo habiēāt

ri sup dōmum da/ uid ⁊ vsq̄ ad por/ tā aquaꝝ ad orię/ tem. Et chorus se/

ꝫ deo

cūdus gratias re/

a ꝫ vt alter altez incitaret

ferentium ibāt ex aduerso: et ego pꝰ euz: ⁊ media pars populi sup muruz

a ꝫ sublimitatem. s. ⁊ cu/ stodiam operum.

b ꝫ cozdiū flāma spiritussāncti ardentiū.

b ⁊ sup turri furnoꝝ

genuit iedda. In diebus aūt ioakim erāt sacerdotes ⁊ p̄ncipes familiaꝝ: saraię: maarię: hieremię: ananię: esdrę: mosollam: amarię: iohannan: milico ionathan: sebenię: ioseph arā: edna: maraioth: elci: adaię: ꝯcharię: gēthon: mosollā: abię: ꝯcheri: miamin: ⁊ moadię: felthi: belgi: sammua semeię ioathā ioarib: mathanai: iodaię aꝯci sellaię: celaia: mochober: elchię asebię: idaię nathanael. Leuitę i dieb⁹ eliasib ⁊ ioiada ⁊ ionan: et iedboa scripti p̄cipes familiarū ⁊ sacerdotes in regno darij p̄sę. Filij leui p̄ncipes familiarū scripti in libro verboꝝ dieꝫ: ⁊ vsq̄ ad dies ionathan filij elia/ sib. Et p̄ncipes leuitaꝝ asebia: serebia: ⁊ iesue filiꝰ cedmihel ⁊ frēs eoꝝ p vices suas vt laudarēt ⁊ ꝓfiterē/ tur iuxta p̄ceptū dauid viri dei: ⁊ obseruarēt ꝯque p ordinē: Mathania ⁊ bec/ becia ⁊ obedia: mosollam thelmon: accub: custodes portaꝝ ⁊ vestibuloꝝ ante portas: hi in diebus ioakim: filij iosue: filij iosedech: ⁊ i dieb⁹ neemię ducis ⁊ esdrę sacerdotis scribę. In dedicatione aūt muri hierlm requiēr̄ūt leuitas de oībus locis suis vt

a ꝫ celestē. ꝫ in eterne. s. ꝓceptione vite inuicē cōgaudētes ⁊ gratias agētes ei cui⁹ dono illā ciuitatē ītrare meruēr̄t

adducerēt eos i hierlm ⁊ facerēt dedicationē ꝯ lęticiā in actiōe gratiaꝝ: ⁊ cāticis ⁊ in cymbalis: psalteriꝫs ⁊ citharis. Cōgregati sūt aūt filij cantoꝝ ⁊ de cāpestribus circa hierusalez ⁊ ō villis netuphati: ⁊ de domo galgal: ⁊ de regionibus geba et asmaueth: quoniam villas edificauerunt sibi cātorez in circuitu hierusalē. Et mundati

a In diebus aūt ioakim. Hic ꝑ̄ agit de sacerdotibus q̄ fuerūt tpe ioakim filij iosue cū ꝛc.

b Sacerdotes ⁊ p̄ncipes familiarū. s. sacerdotaliū saraia maaria ꝛc. in aliquib⁹ libris ponūt ista nōia i genitiuo casu: et sic cōstruunk cū eo qō ꝓponik: ⁊ p̄ncipes familiarū: quarū. s. sarate maarie et sic d alijs.

c Leuite. Hic agitur de his q̄ fuerūt sub aliis sūmis sacerdotib⁹ sequētib⁹ pdictū ioakim: ⁊ hoc est qd dicit: Leuite in dieb⁹ eliasib ⁊ ioiada ⁊ ionā. iste. s. noiaꝰ est ionathan.

d Et iedboa. iste. s. noiaꝰ ē iedda: qz nōia hebraica frequēter variank i p̄ncipio vel in fine vel in vtroq̄: sicut ⁊ latina: vt frequenter dictū est s.

e Scripti p̄ncipes familiarū: q nōia sua in libris genealogiarū suaꝝ: licet nō sint hic expressa.

f In regno darij p̄se. i. dario regnāte q̄ est de genere p̄sarū sub quo cōsūmati fuit tēplum: vt habetur supra Esdre. vj.

g Filij leui. Hic reuertitur scriptura ad scribēdā leuitas q̄ fuerūt tpe ioakim: qz s. descripserat sacerdotes sui tpis: dicit q̄ filij leui: supple qui sequunk.

h Principes familiarū scripti in libro verboꝝ dieꝝ. i. Paral. xxv. nō qz isti qui sequūtur sint ibi scripti in ꝓpria ꝑsonis: sed in patrib⁹ suis: et qz ordines leuitarum ibi sunt descripti ad quos isti restituti sunt tēpoꝛib⁹ illis post reditū captiuitatis.

i Et vsq̄ ad dies ionathā filij eliasib. q̄ isti vel saltem aliqui eoꝝ vixerūt vsq̄ ad tempus quo ionathan fuit sūmus sacerdos: ⁊ dicit filius eliasib. i. nepos: qz fuit filius ioiade filij eliasib: vt ps ex dict⁹. s. eo. ca.

k Et p̄cipes leuitarū. i. p̄ncipales inter eos sint isti.

l Asebia: serebia ꝛc. vt landarēt et cōfiterenk iuxta ꝓceptum dauid: vt hr̄. i. Paral. xxv.

m Et obseruarent eque p ordinē. i. sibi succedentes p vices ꝑm ordinationem dd. Cetera patēt ex dictis.

n In dedicatiōe aūt. Postambulo descripto. Hic cōsequēter describit ciuitat⁹ dedicatio. Circa quā ꝑmo ponitur ꝓparatio populi. secūdo dedicatio muri ibi: Accendere autez feci. tertio oblatio sacrificij ibi: Steterūt qz. Circa ꝑmū dicit:

o Requisierūt leuitas de omnibus locis suis vt adducerēt eos ꝛc. vt solenniꝰ fieret dedicatio: et pater ꝛa vsq̄ ibi:

p Et mūdati sūt sacerdotes

mentis fidelium deuotionem charitatis igne confirmatã significant. Unde ⁊ in sacrificium domini iubentur offerri: quid per furnos in quibus ijdem panes coquũt nisi illorum corda que flãma intimi amoris semper ardẽt: ⁊ virtutũ facta vel verba solent procreare: figurantur. De quibus bene dicitur: Deꝰ cuius est ignis in sion et caminus eiꝰ in hierusalem. Ipi quoq; de se dicunt: Nõne cor nostrũ ardẽs erat in.n.tẽ. Reprobox vero corda igne scelerũ ardent. vnde: Omnes adulterantes q̃si cliban⁹ corda eoꝝ. Structores ergo sancte ciuitatis iter alia turrem furnorum edificant: cum doctores auditox suox corda in fide ⁊ ope instruunt: vt accendant ad maiora dona spũs pcipienda: ⁊ nouas quotidie virtutũ dapes in gandũ populi dei ꝓferendas. Gaudẽtes vero ⁊ laudẽ dño canẽtes super turrẽ furnozũ in die dedicationis hierusalẽ incedunt: cum in tẽpore future retributionis de illox quos docuere gloria congaudent. Furni ergo sunt corda electorũ in quib⁹ charitas dei diffundit per spiritũ sanctũ q̃ dat⁹ est illis. Turris autem furnorum sub limitas ⁊ custodia qua eadẽ corda ne a malignis spiritibus possint ledi: ne flãma virtutum elationis vento flecti valeat vel turbari: circũspecta semper est necesse cautela ⁊ sollicitudine muniri. a Steterũtq; duo. Beda. Per ambulatis menibus ⁊ portis ciuitat⁹ in carmine leticie ⁊ organis musicox: redeunt ad templum domini vt ibi q̃x stantes laudem domino cõsonantib⁹ tubis referant: ⁊ oblatis victimis voꝝ ta dedicationis impleant. Ipam autẽ future vite patriam domus dñi significat: sicut ⁊ ciuitas dñi significat: sicut ⁊ pñs ecclesia domus dei appellatur ⁊ ciuitas sed distat: quia edificia ciuitatis i carminibus gratiax ⁊ organis ascendisse laudantes: in domo autem dei stãtes laudasse ⁊ clare cecinisse perhibentur. Ascendunt enĩ electi menia ciuitatis que fecerunt: cũ gaudia supne patrie: que bene operãdo meruerũt: itroeũt. Fecerũt dispartitam portarũ graduũ ⁊ edificiox celsitudinem: cũ ĩtroeũtes in domũ patris multarũ ibi mansionũ distantiaz pro diuersis meritis cõtemplanꝰ. In hac vita ascendũt in ciuitate dñi instr cum hymnis dedicationis: quãdo in memoriã future remunerationis toto corde inhiantes in bonis opibus quotidie ꝓficiunt: fm illud: Ascensionis in corde suo disposuit in .v.la. Et beati imaculati in via tẽ. Sic enĩ acceptã cordis ⁊ opis innocentiã tenent vt semp ad altiora crescere ꝓtendãt. Stant i domo dñi cum laudib⁹ q̃ in ipo operũ ꝓfectu indefessi pseuerãt: in rta illud helie: Viuit dñs in cuius conspectu sto. i. in cui⁹ im plenda voluntate infatigabili mẽte pmaneo. b Et clare cecinerũt. Dirupisti vincula mea. t. sa. b. l. Vota mea do. reddaz in atrijs domus do. in con. o. p. e. in. m. t. bie. Hoc fit: cum ĩ celesti patria olm sanctox multitudine cõgregata eas ꝓ q̃bus ĩ pñti genim⁹: quasq; gratiaractio q̃tidiano desiderio sitim⁹ laudes offerim⁹. c De eni. Be. Hec ad dedicatiõez sãcte ciuitatis hierlm. s. celestis ptinẽt ĩq̃ deꝰ ẽ rex q̃ sua pñtia ciues letificat: leticia magna gerit. vñ: Euãgeliço vobis gaudium magnum qđ erit oi ꝓlo: ad distinctiõez. s. humani gaudij: qđ paruũ gaudiũ ⁊ trãsitoriũ ⁊ tõo quipẽdendũ. Põt ꝫ dedicatio i hac vita i q̃busdã electi⁹ cepta itelligi: q̃ purificato cordis oculo futura ecclie gaudia ptim ꝓplanꝰ: sic esaias: ezechiel: daniel ⁊ alij ꝓphe ⁊ apli q̃ glorificatũ in mõte dñm viderunt. qui q̃ alti⁹ supne ciuitatis edita ingrediebãꝰ: eo clari⁹ laudes dñi canere: ⁊ victimas bonox opex marias ĩmolare curabãt. d Sz ⁊ vroꝛes. Quia tp̃e resurrectiõis: nõ solum q̃ predicãdo vel fortiter operãdo ecclesiam edificauerunt: fructuz laboris pcipiunt: sed etiam infirmiores eiusem fidei cõsortes eadẽ vite pceptione letãꝰ. Benedixit enĩ dñs pusillis cuz maioribꝰ. e Recensuerũt q̃z. Beda. Haudentib⁹ cũctis de edificatione

⁊ vsq; ad murum latissimuz: ⁊ su a b
per portam ephraim: ⁊ super portã antiquã: ⁊ super portam piscium: et turrim ananehel: ⁊ turrim emath: ⁊ vsq; ad portã gregis et c
ſ firmo corde
a steterũt in porta custodie. Stete d e
a ſ de vtroq; scz populo connexi in vnam modulationẽ diuine laudis: vel de angelis ⁊ hoibus fieri: q̃ erunt hoies equales angelis dei.
rũtq; duo chori laudantiũ in domo dei: ⁊ ego ⁊ dimidia ps magistratuũ mecũ. Et sacerdotes eliachim: maasia: miami: michea: elioenai: zacharia ⁊ anania i tubis: f
⁊ maasia: ⁊ semeia: ⁊ eleazar ⁊ ezi ⁊ iohannan: a melchia: ⁊ elam: et azer. Et clare cecinerunt cãtores b
⁊ iezraia prepositus. Et ĩmolaue g+
a ſ pperue. s. lucis de q̃ zacharias: ⁊ erit dies vna q̃ ẽ nota dño: nõ dies neq; nox. i. a labentiũ remota consuetudine.
runt i die illa victimas magnas
a ſ q̃z in suis singuli mansionibus recepti: in ppetua cõditoris visione pseuerant ⁊ eius laudes cõsona voce cõcelebrant.
c ⁊ letãti sunt. Deus enim letificauerat eos leticia magna. Sed et vxores eoꝝ ⁊ liberi gauisi sunt: ⁊ audita est leticia illa hierusalez b
procul. Recensuerũt quoq; i die illa viros sup gazophylatia thesauri: ad libamia ⁊ ad primitias: l m
tarẽt in bonis eox opibus: q̃x instantia populus correctus. ⁊ ciuitas extructa: ⁊ cũ magna laude ⁊ leticia erat dedicata.
In die aũt

Nico.de lyra

a Et vsq; ad murũ latissimũ: qz ibi machine ab extra possent facilius pcutere. ⁊ ideo ibi fuit factus murus spissior. b Et sup portã ephraim. ista est vna de sex portis supra notatis ca. iij. ⁊ vocat sic qz habebat aspectũ ad portẽ ephraim. ille enim ser porte vel saltem plures eax pluribus noib⁹ nominanꝰ: vt vt ibidẽ dictũ fuit. c Et vsq; ad por. gre. supple venerũt. Illa enĩ erat ꝓpe templũ sic nominata: qz aialia ĩmolanda in tẽplo p illam adducebantur. d Et steterunt in porta custodie. que erat in rta atrium templi. e Steteruntq;. Hic ꝑsequẽter ponit ĩmolatio sacrificij i q̃ erat ꝓsumatio dedicationis: i q̃ q̃dẽ ĩmolatiõe aliq̃ de sacerdotib⁹ ⁊ leuitis cãtabant: qđ notaꝰ cũ dicit: Steterũtq; duo cho. lau. in domo dei tẽ. f Et sacerdotes eliachi tẽ. iste ẽ q̃ supra notatus ẽ ioachi: et alij intẽdebãt ĩmolatiõi. Vñ subdit. g Et ĩmolauerũt i die tẽ. deus enĩ letificauerat eos leticia magna: eo q̃ murꝰ ẽt edificat⁹ ⁊ dedicat⁹ ad securitatẽ ꝓli ⁊ restitutionẽ cult⁹ diuini. h Recẽsuerũt q̃z. Ponit sequẽtia ad dedicationẽ videlz ordinatio de victu sacerdotũ ⁊ leuitax quãtũ ad eiꝰ collectionẽ ⁊ ꝓseruationẽ: vt possent intẽdere diuino cultui: ⁊ de his que essent deo offerẽda: ⁊ ꝫ ẽ qđ ꝺr: Recẽsuerũt q̃z in die illa. i. cõpleta dedicatione. i Viros. fideles. k Sup gazophy. i. repositoria. l Ad libamia. q̃ erãt de liq̃dis deo offerẽda: vt vino ⁊ oleo. m Et ad primitias. q̃ sacerdotib⁹ debebãt. Et ad decl.

La. XIII

a b
In die autez illo lectuz est tẽ. Hi qz de iestu nati sunt hereticos exprimunt: quorum auctores cũ doctrinam patrum de q̃ eruditi sunt male intelligendo corrũpũt: quasi filie loth semine paterno furtim et in tenebris ⁊ non legitime vsunt. Ideo q̃x eorum ꝓles: id est sectatores nunq̃ ĩ ecclesia dei partem habere possunt. Si qui enim corrigunt iam non sũt filij taliũ matrũ. Occurrerunt autem filijs israel egredientibus de egypto cũ pane ⁊ aqua. Sic bñ in catholica pace viuentes solaciũ verbi dei cõferunt eis q̃ nuper a seruitio peccatox per aquam baptismi ⁊ fluct⁹ maris eruti: anhelant ad libertatem patrie celestis. Qđ fecit berçellai galaadites q̃ fugiens dauid et exercitui eius a facie absalon cum alimẽtis occurrit: q̃ eos refocilãdo aduersus nouã tyrannidem redderet fotiores. Illos signifcãs q̃ dispersam ab hereticis eccliam sub fidũ nõbi celestis cõfitẽt: ⁊ ad debellandam eoꝝ insaniã animãt. Sz dum hereticis neophitos suis prauitatib⁹ ⁊ ostẽtis aliorũ exemplis vel verbis malignis pdere nituntꝰ q̃si de incestuosi: populum israel egressum ẽ egypto armis suis: ⁊ balaam q̃ interpretatur vanitas populi: cõsilijs ⁊ maledict⁹ impugnat nephandis: sed deꝰ maledictionem balaam in benedictionem populi sui conuertit: et eum ab armis inimicorum muniuit.
b Factum est autẽ cum audissem legem superauerũt om. tẽ. Quia necesse ẽ nos auditui veritatis intendere vbi cum ab vno quolibet vitio letione diuina prohibemur: cõtinuo etiaz quicquid vitij sordidantis in nobis deprehẽdimus ab actione nostra ⁊ conscientia repellamus.
In omnib⁹

a b
ad decimas: vt itroferrẽt p eos pncipes ciuitatis i decore gr̃az actiões c d
sacerdotes et leuitas: qz letificat⁹ ẽ iuda i sacerdotib⁹ ⁊ leuitis astãtib⁹. Et custodierũt obseruatiõnẽ dei sui: et obseruatiõnẽ expiatiõis: ⁊ cãtores e
et ianitores iurta pceptũ dauid ⁊ salomõis filij ei⁹: qz i dieb⁹ dauid et asaph ab exordio erant pncipes ꝓstituti cãtorux in carmie laudãtiũ ⁊ cõfitentiuz deo. Et ois israꝰ in dieb⁹ zorobabel et in
a ſ vt qui euangelium annunciãt de euangelio viuant.
dieb⁹ neemie dabãt partes cãtoribus ⁊ ianitoribus per dies singulos: f
a ſ q̃si sacris dei dabãt decimas.
⁊ sãctificabãt leuitas: et g
a ſ ranq̃s maioribus decimax suarũ decimã prem offerendo.
leuite sanctificabant filios aaron. La. XIII
a b+
I M die autez illo lectum est in volumie moysi: audiente pplo. Et inuentuz i
ẽ scriptũ i eo q̃ nõ debe/
a ſ nisi desinant. s. rales esse.
ant introire ãmonites ⁊ moabites in ecclesiam dei vsq; in eternuz: eo q̃ non occurrerint filijs israꝰ
a ſ verbi dei.
cum pane ⁊ aqua: ⁊ conduxerunt aduersum eos
a ſ vanitatem populi.
balaam ad maledicẽdũ
a ſ q̃ diligẽrib⁹ deũ omnia cooperãtur in bonum.
eis: ⁊ conuertit deus noster maledictiõez i bñdictionẽ. Factũ ẽ aũt cum b k
a ſ de duabus scz gentibus anarthematizandis.
b Factum est autẽ cum audissem legem superauerũt omnẽ alienigenam ab israel. Et sup hoc erat l
eliasib sacerdos qui fuerat ꝓpositus in gazophylatio domus dei nostri: m n
et prim⁹ tobie. Fecit ergo sibi gazophylatium grande: et ibi erant antea o
eum reponentes mune/

a Et ad decimas. q̃ leuit⁹ soluebãt. b At itroferrẽt. s. i domũ dñi. c Sacerdotes ⁊ leuitas. vt ibi possent manere ⁊ viuere.
d Quia le. ẽ iuda i sacer. ⁊ leuit⁹. eo q̃ bñ ⁊ diligenter officia sua fecerãt. e Et obseruatiõez expiationis. emũdãdo seipsos ꝓsũ portas ⁊ murũ: vt ptz ex supra dict⁹. Cetera patẽt vsq; ibi. f Et sanctificabãt leuitas. s. populares leuitis decimas soluendo.
g Et leuite sãctificabant filios aaron. de decimis sibi datis decimas eis soluẽdos. q̃ enĩ soluit decimas alteri i hoc signat se imperfectũ: ⁊ alterꝫ pfectum: retinẽs sibi nouem ptes: ⁊ dãdo decimã alteri que signat pfectiõez eo q̃ denarius ẽ numer⁹ pfectus. ꝓter qđ ⁊ numeri sequẽtes sũt replicatiões denarij ⁊ eius priũ: sicut. xj. sũt .x. ⁊ vnuz ⁊. xij. sunt. x. ⁊. ij. ⁊ sic ꝺnter vt hr̃. xij. phisicoꝝ. ⁊ ꝓter ꝺ apl's ad Hebreos ostendit melchisedech fuisse maiorem ipo abrahã q̃ decimas dedit Melchisedech Heb. xiiij. Caplm: XII

Moraliter.

† Hi aũt sacerdotes tẽ. Genealogia sequẽtiũ nõ ponit ꝺ: nisi rõne dedicatiõis muri hierlm q̃ p sacerdotes ⁊ leuitas erat pncipaliter agenda: ⁊ qm̃ dedicatio est applicatio ad diuina. ideo p ꝺ significat q̃ hoies laici p sacerdotes ⁊ alios ecclie mistros ad diuina sũt applicãdi p exempla sãcte vite p ẽba sane doctrine. † In dedicatione autem muri hierlm tẽ. Scom moralẽ sensũ p hierlm fidelis aia designat vt superi⁹ dictũ ẽ frequẽter. murꝰ aũt ei⁹ ẽ clausura ẽtutũ: q̃ murꝰ dedicat qñ ẽtutũ act⁹ ad deũ applicãt. hoc aũt fit p ꝺ q̃ apo ipm mertozij efficiunt. ⁊ ꝺ cũ a charitate imperãt ⁊ ex charitate exercent sine q̃ nihil ẽ meritozũ vite eterne. j. Cox. xiij. Si habuero omnez fidẽ ita vt mõtes trãsferã: charitatẽ aũt nõ habuero nihil sum. Et si distribuero in cibos paupex oẽs facultates meas: ⁊ si tradidero coꝝ⁹ meũ ita vt ardeã: charitatẽ aũt nõ habuero nihil mihi ꝓdest. Charitas patiẽs ẽ: benigna ẽ ⁊ tẽ. In dedicatione ẽo muri fuerũt duo laudãtiũ chori: p q̃s signanꝰ vires duplicis ptis aĩe. s. intellectiue ⁊ sensitiue q̃ p bñficijs a deo collatis debẽt ad eiꝰ laudẽ iſurgere: fm illd̃ pꝭ. lxxxiij. Coꝝ meũ ⁊ caro mea exultauerũt in deum viuũ. Vel p duos chozos significari possũt duo genera ẽtutũ. s. i. tellectualiũ ⁊ moraliũ. † Et iuerũt ad dexteraz tẽ. Scq̃t postea: † Et chozꝰ scdus gr̃as referentiũ ibat ex aduerso. Per ꝺ significat q̃ deꝰ ẽ laudãdus i ꝓsper' q̃ signanꝰ p dexterã ⁊ aduersus q̃ p sinistrã. pꝭ. xxxiij. Benedicã dñm i oi tpe. s. ꝓsperitatis ⁊ aduersitatis. † Et immolauerũt die illo victimas. p hãc oblatiõez significat oblatio eucharistie q̃ ꝺr victime in plurali: qz figurata fuit per oẽs victimas veter' testamẽti. sicut vnũ pfectũ p milia ꝓfecta. De hac oblatiõe ꝺr i pꝭ. xlix. Immola deo sacrificiũ laudis. Dicitur enim eucharistia sacrificiũ laudis eo q̃ offert cuz laudis diuinis.
b M die aũt il. Hec ẽ scda ps ꝓncipalis hui⁹ Ca. XIII
b I libri i q̃ agit de scdo aduentu neemie in hierlm: qz cõpleto ducatu suo. xij. ãnox in q̃b⁹ intẽdit muratiõi ciuitat' ⁊ edificationi: ⁊ restitutiõi diuini cult⁹: ⁊ alloꝝ q̃ erãt ad bonũ pli sui: redijt ad regẽ artaxerxem. xxxij. ãno regni ei⁹ a q̃ missus fuerat primo in hierlm ãno. xx. regni sui: vt hr̃. s. ca. ij. qz rex sibi ꝓstituerat tpꝭ redeũdi: vt ibidẽ habet. ꝺ postea circa finẽ vite sue rogauit regem vt rediret hierlm ad corrigendũ aliq̃ mala q̃ pullulauerãt in absentia sua ⁊ vt ibi cũ suis patrib⁹ sepelirẽt. Pullulauerant aũt in sua absentia q̃truoꝝ mala specialiter: ꝓmum est admissio illiciti. scoz destructio cult⁹ diuini qđ ponit. ibi: Et itellexi malũ. tertium violatio sabbati. ibi: In dieb⁹ illis vidi tẽ. quartũ cõmixtio seminis extranei. ibi: Sz ⁊ in dieb⁹ illis. ꝓmũ malũ fuit ĩ eo q̃ eliasib sũmus sacerdos pmisit vasa tobie amanitis in q̃bus erat thesaurus suus reponi in gazophylatio dom⁹ dei qđ erat deputatũ rebus sacris: ⁊ hoc malũ fecit eo q̃ erat affinitate cõiunctus tobie p nepotem suũ: ⁊ ideo in pncipio huius capituli fit mentio de cõmixtione talis matrimonij q̃ sit illicita. cũ dicit: In die aũt illo lectuz ẽ: hoc non refert ad tẽpus ĩmediate sequẽs: sz ad pcedentia: qz iam ista seperatio erat facta: vt habet. s. ca. x. i Et inuentũ est scriptuz scz Deutero. xxiij. q̃ nõ debeant introire ãmonites ⁊ moabites in ecclesiã dei: qđ tripliciter fuit ibi expositũ: vno modo q̃ ãmonites ⁊ moabites nõ possent ingredi atriũ vbi adorabãt hoies mundi. Alio mõ vt ẽuis cẽnt ꝓuersi ad iudaismũ. nõ tñ possent ꝓmoueri ad dignitates q̃ respiciũt regimẽ populi: vt q̃ cẽnt decani: cẽturiones ⁊ hmõi. Tertio mõ q̃ iudei cuz istis pꝭ nõ possent ꝺtrahere matrimonia: vt ibidẽ diffusi⁹ fuit declaratuz. ⁊ isto tertio mõ ꝺ accipit. Ideo subdit: k Factũ est tẽ. sepane. oẽm alie. ab israel: qđ fuit factũ ante: vt dictũ est: ꝫ ꝺ repetit ꝓter casum q̃ subdit: l Et sup ꝺ erat elia. s. a. s. culpabilis. Ido subdit: m Et ꝓrim⁹ to. i. amic⁹ p matrimoniũ nepotis sui q̃ erat gener sanaballath: vt habet. j. eo. ca. ⁊ sic p oẽs erat amicus tobie cui sanaballath erat magna familiaritate ꝺiunctus: vt dictum ẽ. s. iij. ca. ad qđ securũ est malum qđ subdit: n Fecit q̃ sibi gazo. grã. s. i domo dei.
o Et ibi erãt añ eũ re. tẽ. i. illa q̃ erãt ꝺsecrata ad diuinũ cultũ q̃ fuerũt inde ãmota: vt ibi vasa tobie ponerẽtur: cui⁹ causa subdit:

a In oib⁹ ãt tc. Beda. Hec sola q̃ se dicit neemias in hierlm nõ fuisse: nõ ad ea q̃. s. bucusq; narrauerat: sz tñ ad pñtem locũ ptinere videt. Supioza enĩ cũ ciuitas edificata ẽ gesta vel dicta videntur: qñ neemias adhuc hierosolymis morabaf: quib⁹ strẽnue cõpletis redijt ad regem: q̃ absente fecit ibi eliasib grande gaçophylatiũ in q̃ reponerenf ea q̃ vel ĩ misteriũ dom⁹ dñi. vel ĩ vsus ministroz necessaria erãt: q̃ etiã q̃dam illicita ĩ gaçophylatio et in domo dñi ponere nõ timuit: que reuersus neemias mox extirpauit. b Et pieci va. tc. Qui supradictus ẽ seruus ãmonites inimicus pñi dei. vñ male egit eliasib q̃ huic tã etsi ꝓpinquo sibi in vestibulo dom⁹ dñi thesaurũ fecit: electis vasis dom⁹ dei ꝛ ceteris q̃ poscebat vsus ministery. Que enĩ pricipatio iusticie cũ iniq̃tate: q̃s ꝓsensus tẽpli dei cũ idolis? Que cõmunicatio hereticis ꝛ scismaticis cũ orthodoxis ꝛ pacificis filijs dei?. c Et pieci. Beda. Tu q̃z q̃cq̃d iter fideles infidelitaf ꝛ imundicie repereris ꝓtinuo ꝓijce foris vt mũdatis cozdib⁹ credẽtiũ q̃ fũr gaçophylatia dñi cũ virtutũ fuerit plena diuitijs vasa dñi inferanf. i. ipa cozda q̃ paulo ante vasa erroris fuerãt p culpã. p correctionẽ vasa dñi fiãt: ꝛ ibi sacrificiũ fit bone opatiõis: ꝛ thus bone ozõis vbi ꝑus erat spelunca latronũ. d Illi q̃z vasa tobie ãmonitis de gaçophylatio tẽpli ejciunt: vasa dom⁹ dei ꝛ thus reponũt: q̃ excõicatis hereticis vel falsis catholicis ab ecclia expulsis in eo rũ gradus christo famulaturos subrogant q̃ fideli bus ei actib⁹ ꝛ oratiõib⁹ deseruiãt. Cõpandũ sane ẽ factũ neemie ẽ celo xpi q̃ inuentes in tẽplo dei vendẽtes ꝛ emẽtes fecit flagellũ de resticulis ꝛ cũctos foras ꝓiecit. Sicut enĩ neemias in ceteris: ita ꝛ in ẽ⁹ psonã pñtauit. e In dieb⁹ illis. Sex diebus opari q̃ legẽ q̃ necessaria sunt. in septima iubemur q̃scere: q̃ oẽs electi ĩ ẽ seculo q̃ sex etatibus agiẽ debẽt ꝓ eterna reqe labore. in die autẽ futura q̃si septia: requiẽ a dño sperare. f Tropologice ãt .i. moraliẽ agũt sabbatũ dño sacratũ: cũ ab huius mũdi curis ad tẽs sepati ozõib⁹ vacãt: ꝛ celestiũ rerũ ꝓtemplatiõi purificatã mentẽ suspẽdũt. Nã cuz ea q̃ carnis cura flagitat iure gerim⁹: q̃si in sex diebus q̃ necessaria sunt laboram⁹. Quia ĝ illa q̃bus ꝓpter ẽ seculũ indigem⁹ occupamur. sabbatismum vo orationũ ꝛ deuotiõis nr̃e in q̃ vacam⁹ a tpalib⁹ vt eternitatis gaudia diutius gustem⁹: recte diei septimo assignaf: q̃ future vite q̃tẽ et beate laudis imitaf. Sz diẽ sabbati alienigene q̃rũt ꝓbanare: cum terrene cogitationes nos in tpe orationis imporune cõturbãt: ꝛ memoria vl delectatione tẽporaliũ rerum ab intimo amore retrahũt. Imponunt asinis vinum vuas ꝛ ficus ꝛ oñe onus: ꝛ inferũt ĩ hierlm cum oblecta mẽtis carnalibus stultos animi motus onerantes: quietẽ cordis deo dicatã violare conanf: sed his improbaꝛ cogitationũ tumultibus: ne sabbatuz nostrũ inquietẽt cõtradicit neemias: cum districta sollertia iuuãte domino: inutiles de corde nostro ꝛ ineptas fantasias tẽpore orationis excludimus. Contestaf enĩ eos vt ĩ die qua vẽdere liceat huiusmodi cõmertia vendãt: cũ hunc suis cogitationib⁹ deuota deo alia moduz imponit vt in tẽpore orationis a transeuntiũ rerũ curis abstineant: nec tamẽ alijs tẽporibus vbi oportunitas dictauerit ab his que ad victum ꝛ vestitum ptinẽt prorsus intuitum auertant: sed cõgruo moderamine dispensent. d Inferentes pisces. Piscis bonus est pia fides: quã q̃ a domino petit serpẽtẽ infidelitatis nõ accipit. Piscis autẽ malus infirma cogitatio: q̃ se curis hui⁹ mundi vltra modũ ĩergit: quã nobis tyrij. i. coangustati q̃runt in sabbato vẽdere: cũ imundi spũs quietẽ nostre cogitatiõis imporune ꝓfundis seculi curis obruere temptãt: sed ꝓ tali mercatu neemias optimates obiurgat iuda ꝛ castigat: dũ diuina inspiratio eos qui professioni pietatis seruire conanf ab huiusmodi cogitatiõib⁹ purgat. e Factum est autẽ. Conscientia nostra si a vitijs purgata deo habitatore gaudet vocari põt hierusalẽ: cuius porte sũt corpozei sensus p q̃s

§ que foris

ra ꝛ thus ꝛ vasa ꝛ decimã frumẽti vini ꝛ olei: ptes leuitaꝛ ꝛ cantoꝛ ꝛ ianitoꝛ ꝛ ꝓmitias sacerdotales. a† In oib⁹ aũt his nõ fui in hierusalẽ: q̃ in anno tricesimo secundo artaxerxis regis babylonis veni ad regẽ. Et ĩ fine dierũ rogaui regẽ: ꝛ veni in hierusalẽ. Et intelleri maluz quod fecerat eliasib tobie: vt faceret ei thesaurũ ĩ vestibus dom⁹ dei: ꝛ malum mihi visũ est valde. Et ꝓiecj vasa dom⁹ tobie foras de gaçophylatio: ꝓcepiq; ꝛ emũdaue/ c
runt gaçophylatiũ. Et retuli ibi d
vasa dom⁹ dei sacrificiũ ꝛ thus: e†
Et cognoui q̃ partes leuitarum f g
non fuissent datę ꝛ fugisset vnus/
quisq; in regionem suã ỏ leuitis
ꝛ cãtoꝛib⁹ ꝛ de his q̃ mistrabãt:
ꝛ egi causam aduersuz magistra- i†
tus: et dixi: Quare dereliq̃mus i
domũ dei?: Et cõgregaui eos: et k
feci stare in stationibus suis. Et l
omnis iuda apportabat decimã m
frumẽti vini ꝛ olei in horrea. Et
cõstituim⁹ sup horrea selemiam n
sacerdotẽ: ꝛ sadoch scribã ꝛ phadaiã de leuitꝫ: ꝛ iuxta eos anan
filiũ ẽacur: filiũ mathanię: qñ fideles cõprobati sũt: ꝛ ipis credi
tę sup ptes fratrum suoruz. Me- o
mento mei de⁹ meus ꝓ hoc: ꝛ ne
deleas miserationes meas quas
feci in domo dei mei et ĩ cerimo- p q
nijs eius. In diebus illis vidi ĩ
iuda calcantes torcularia in sabbato: portãtes aceruos ꝛ onerãtes super asinos vinum ꝛ vuas
ꝛ ficus et omne onus: et inferentes ĩ hierusalem die sabbati. Et
contestatus sum eos vt in die q̃

§ cũ oporter buic. s. seculo necessaria ꝓuidere.

vendere liceret venderẽt. Et ty- r
rij habitauerũt in ea: inferentes
pisces ꝛ omnia venalia. Et vendebãt ĩ sabbat⁹ filijs iuda ꝛ hierusalẽ. Et obiurgaui optimates o
iuda: ꝛ dixi eis: Que est hec res
mala quã vos facitꝫ: ꝛ ꝓphanatis diem sabbati? Nũqd nõ hec t
fecerũt pres nostri: Et adduxit
de⁹ noster super nos omne malũ hoc et super ciuitatem hanc?
Et vos additis iracundiam sup
israel: violãdo sabbatũ. Factuz v

a In oib⁹ ãt his tc. Abũ ẽ neemie: q̃si fuisset pus ꝛ non ꝓmisser. ꝓpter q̃s seq̃f: b Et pie. va. tc. de gaçophylatio: vbi reponebãt deo sacrata. c Precepiq; ꝛ emũ. gaço. q̃s erat ꝓaminatus ex repositiõe vasoꝛ dois gẽtilis ꝛ aduersarij iudeoꝛ: vt ptz ex. s. dicti. d Et re. ibi va. do. dei. q̃ inde fuerãt ablata: i. q̃b⁹ reposnebãt deo sacrata. e Et cognoui. hic ꝑr describitur correctio scdi mali: vt delicet destructio cultꝰ diuini eo q̃ mistris tẽpli nõ dabant necessaria ꝛ subtrahebãt: ꝛ ẽ q̃ dr: Et cognoui q̃m ptes leuitaꝛ sibi debite ꝓ misterio tẽpli. f Non fuit. eis data. q̃ eliasib sum⁹ sacerdos ptim mot⁹ ex tobie gentilis monitiõe: ptim ꝓpt̃ cupiditatẽ talia sibi retinebat. g Et fu. vnus. q̃rẽs sibi victũ extra hierlm. h Et egi causã ad. ma. i. sumũ sacerdotem. ꝛ alios ꝑncipales sibi assistẽtes. i Et dixi: Ire dereliq̃m⁹ domũ dei. associauit se ill ĩ crimĩe: ẽquis eẽt inocẽs vt melꝰ ĩclinaret eos ad correctionẽ. k Et congeos. s. leuitas et mistros q̃ recesserãt. l Et fe. e. sta. i sta. suis. i. in officijs templi. m Et ois iu. apdecimam. ad sustẽtationẽ eoꝛ. n Et con. sup hoꝛ. se. tc. i. boies fideles ad custodiẽdũ talia: ꝛ ad ministrãdũ ministris tẽpli. o Memẽto mei de⁹ meus ꝓ hoc. ỏ dixit neemias: q̃z talia faciebat non ꝓpt̃ fauoꝛẽ humanũ: ỏ ꝓpter honoꝛẽ diuinũ. p In diebus illis. Hic ꝑr ponitur correctio tertij mali videlz violationis sabbati: ĩ q̃ iudei faciebant opa seruilia: q̃ notaf cuz dr: q Vidi ĩ iuda calcãtes torcu. in sabbato tc. ꝛ qcũ gẽtilib⁹ faciebãt stracteus emptiõis ꝛ vẽditionis: q̃ notaf cum dr: r Et tyrij. q̃ erant gentiles. habitauerũt ĩ ea inferẽtes pisces tc. s Et obiurgaui optimates iuda. q̃ ꝑsim regebãt: eo q̃ talia ꝓmittebat. t Nũ quid nõ hec fecerũt pres nostri: q. d. sic: et ꝓpter ỏ fuerũt in captiuitatez ducti: et ciuitas ista destructa ẽ: ꝓpter hoc neemias apposuit remediũ. Ihs se quit: v Factũ ẽ autẽ cuz q̃uissent porte. in berzeo bꝝ: Et factũ est cũ in umbzassent porte. i. quia dies aduesperascebat: et

tũc incipit sabbatũ: ꝛ idẽ redijt: q̃z tũc porte debent ẽclere ab ingressu mercãtium. Ihs sequitur: a Dixi. s. claudite ianuas. ita q̃ mercatores nõ possint ũtrare ciuitatẽ ad exercẽdũ talẽ mercatiõem in die sabbati. tñ nõ fuerunt oĩno correcti p ỏ. Ihs seq̃f: b Et mãserũt nego. ꝛ vende. tc. ad q̃s exiẽbãt iudei emẽtes ab eis. c Et cõte. sũ eos. eis cõminãdo. Ihs seq̃tur. d Si sic do ỏ fecerit⁹ manũ mittã in vos: ad incarcerãdum et flagellãdũ. Cetera patẽt. e Sz ꝛ ỉ dieb⁹ illis. Hic ponif correctio q̃rti mali q̃ erat commixtio seminis extranei: ỏ ꝓceptũ leg⁹. Deutero. vij. ꝛ ẽ q̃ dr: f Vidi in. du. vr. açotidas. iste erãt de filijs philistinoꝝ. g Et fi. eoꝝ ex me. qte lo. aço. sicut nr̃es eos docebãt. h Et ne. loq̃ in. nisi valde corrupte: q̃z nr̃es plus loquunf cũ pueris suis q̃ patres. i Et obiurgaui eos. scz pres eos acriter redarguẽdo. k Et maledixi eis. imprecãdo nisi talia cozrigerẽt. l Et cecidi. flagellando aliqs ꝓpter eoꝝ obstinatiõez. m Et decaluaui eos. ꝑ capillos trahendo: vel q̃z fecit radi capita eoꝝ ꝛ barbas q̃ tũc tpis magna erat confusio. n Et adiu. i deo vt non darẽt tc. i. feci eos iurare: cuius causa subdit: o Nũqd nõ in huiuscemodi re pec. salomõ. q̃ erat sapiẽtissim⁹. p Certe in gen. mul. nõ erat rex sibi ei. in sapiẽtia: diuitijs ꝛ glia: vt bꝝ. iij. Regũ. iij. q Et dile. deo suo erat. q̃ patz ex hoc q̃ sibi apparuit in gabaon. vt habeẽ. iij. Reg. iij. r Et posuit eũ deus regem. quia non debebaf ei regnuz rõne ꝓmogenture: sed ex diuina ordinatione: vt habeẽ. j. Paral. xxviij. s Et ĩpm ergo diuꝛ. ad pec. mu. alienigene: vt habeẽ. iij. Reg. xj. t Nunquid ꝛ nos inobe. fa. tc. q. d. manifestũ ẽ q̃ sic: si diuerim⁹ mulieres alienigenas: cũ multuz deficiam⁹ a sapia salomonis ꝛ ei⁹ pfectione. v De filijs aũt ioiada. q̃s aũt fuerit ille filj⁹ ioiade nõ expmit hic. x Quem fu. a me. ꝓpter maliciã suã. y Recordare dñe de⁹ me⁹ ad. eos. enoꝛmiter ꝛ grauiter puniendo ad terrozẽ alioꝝ. z Igit mũ. eos ab oĩbus alienigenis. s. mulieribus sepando. a Et ꝓstitui ozdies sacer. ꝛ leuitaꝛ. sicut disposuit david rex. j. Paral. xxiij. ꝛ xxv. b Et in oblatiõe lignoꝝ. i. in cõpositiõe lignoꝝ ad nutriendũ ignem iugiter in altari holocausto/rũ q̃ debebat fieri a sacerdotib⁹ p vices sibi succedẽdo. c Memento mei deus. Post oĩa opera bona p̃dicta fideliter et deuote se suo creatoꝛi recõmẽdat. Cui ẽ honoꝛ ꝛ glia in secla seculoꝝ. Amen.

Capitulum: XIII

Moraliter. † In die autẽ illo lectum ẽ in volumine moysi ꝛ inuẽtum est scriptum in eo quod non debeant introire ãmonites ꝛ

o 3 moabites

que foris agunf ad noticiam nostre mentis: quasi intrando pertingunt: ꝑs in die sabbati claudere iubemur: vt cum deo vacare in psalmis ꝛ ozationibus ꝗrimus quicq̃d exteri⁹ agit ab animo ꝓpulsemus: solumq; indem in occulto libera mente ꝑcemur ꝛ laudemus: et quia nemo repẽte fit summus: sed longo cõuersationis tẽpe ꝛ ꝑfectu debet quis ad hanc perfectionem ꝛ pacem mentis gr̃a duce p/ uenire. Ideo merito seq̃f: Dixi q̃z leuitis vt mundarẽtur. Mundari eos a q̃tidiano opis exercitio necesse est: qui portas sensuũ ab incursu turbulente cogitatiõis custodire cupiunt. c Qui cupit diem sabbati sanctificare. i. otiũ oratiõis psalmodie: lectionis sancte ꝛ lachrymaꝝ sibi vtilem facere: necesse est vt mundetur eius cõscientia multa sollertia vt intentionẽ bone actiõis cõsũmare valeat. Qõ etiaz allegorico sensu de doctoribus fideliuz recte põt accipi. Quicũq; enĩ portas ecclie fidem. s. ꝛ opa auditoꝝ ꝑ q̃ sola ĩ ecclia itraf: a ꝛagio hereticoꝝ vitioꝝq; pulsantium gestiũt obseruare oportet vt pus mentez suam ꝛ actꝰ purificent ab omni erroꝛ labe. b Sed ꝛ ỉ dieb⁹ illis. In ecclesia vroꝛes alienigenas ducunt qui delectationib⁹ sceleruꝫ q̃ ꝓprie sunt gentilium ꝓscientiam pollunt: ꝛ filij q̃ ex his nati sũt nesciũt loqui iudaice: cũ opa que ex mẽte vitiata ꝓdeunt: nihil in se pie ꝓfessionis ostendũt: sed gentilẽ potius stulticiã ẽclesiasticaz castitatẽ sonãt. Ącotus enim q̃ hebraice dicif esdod ignis verboꝝ vel vberũ. Ideoq; tropologice ącotice loquunf filij vroꝝ alienigenarũ: cum opa ꝑ lasciuiã ꝓcreata vltionẽ eterne combustiõis expectãt. vnde merito taliũ genitoꝛes a neemia nõ solũ obiurgati ꝛ maledicti: sed ꝛ q̃dã sunt celi: q̃z necesse ẽ errãtes a doctoꝛib⁹ veritatꝫ acri⁹ coerceri vt ab vbere ignis vltoꝛ ad vbera diuine laudatiõis trãsferãt. Hereticis q̃z cũ gẽtil⁹ phie dialectice ꝛ rhetorice studijs ampli⁹ q̃ ecclastice simplicitati operã ỉpendũt: nihil mirũ si auditoꝛes eoꝝ iuxta linguam ꝑsi et ꝑsi loquũf: scripturas q̃dẽ sanctas oze voluẽtes: ỏ gẽtili sensu iterꝑtantes. c Igit mun. tc. Beda. Aptꝰ ꝑ omnia finis et condignus edificio sancte ciuitatis ꝛ templi dñi: vt emũdatis ciuibus aliene a deo pollutionis ordines sacerdotum ꝛ leuitaruz in misterio suo rite custodiant: vt instituti regulariter magistri ecclie castigatum ab omni peccato populũ decetero in bono ꝑmanere ꝛ crescere semper exhortentur. d Et in oblatione lignoꝝ. Inter cetera populus ligna offert ad ignem altaris nutriendum: cum opera virtutum diuina consecratione digna operantur. Ardent ligna ꝛ consumunf in altari holocaustoꝝ: cum in cordibus electorum opera iusticie flamma charitatis perficiuntur. e Memento mei deus meus in bonũ. Merito talis ꝺditoꝛ: ꝛ dedicatoꝛ ciuitatis post multos deuotiõis labores memorie se creatoris ꝛ largitoris omnium bonoꝝ cõmendat.

est autem cuz quieuissent porte hierusalem die sabbati: dixi: ꝛ clauserũt ianuas: ꝛ ꝓcepi vt non aperirẽt eas vsq; post sabbatuz. Et de pueris meis cõstitui sup portas vt nullus inferret onus die sabbati. Et manserũt negociatoꝛes ꝛ vendentes vniuersa venalia foris hierusalẽ semel ꝛ bis: ꝛ cõtestatus sum eos. ꝛ dixi: Quare manetis ex aduerso muri? Si secundo hoc feceritis manũ mittam in vos. Itaq; ex tempoze illo nõ venerũt in sabbato. Dixiq; leuitis vt mũdarenf ꝛ venirent ad custodiendas portas: ꝛ sanctificandã diem sabbati. Et ꝓ hoc ergo memento mei deus: et parce mihi �means multitudinẽ miserationũ tuaruz. Sed ꝛ in diebus illis vidi iudeos ducentos vroꝛes: açotidas: ammoniti/das: ꝛ moabitidas. Et filij eoꝝ ex media ꝓte loquebãt açotice: ꝛ nesciebãt loqui iudaice: ꝛ loquebãt iuxta liguã populi ꝛ populi. Et obiurgaui eos: ꝛ maledixi. Et cecidi ex eis viros: ꝛ decaluaui eos: ꝛ adiuraui in deo vt nõ darent filias suas filijs eoꝝ: ꝛ non acciperent de filiab⁹ eoꝝ filijs suis: ꝛ si/bimetipis. dicẽs: Munquid nõ in huiuscemodi re peccauit salomõ rex israꝫ? Et certe ĩ gẽtibus multis nõ erat rex p/similis ei: ꝛ dilectus deo suo erat. Et posuit eũ de⁹ regẽ sup oẽm israꝫ. Et ipm ergo duxerũt ad peccatũ mulieres alienigene. Nũqd ꝛ nos inobediẽtes faciem⁹ oẽ malũ grãde ỏ vt ꝗaricemur ĩ deo nro: ꝛ ducam⁹ vroꝛes pegrinas? De filijs autem ioiada filij eliasib sacerdotis magni gener erat sanaballath oronitis quem fugaui a me. Recordare dñe de⁹ me⁹ aduersũ eos qui polluũt sacerdotiũ: iusq; sacerdotale et leuiticũ. Igit mũdaui eos ab oĩb⁹ alienigenis ꝛ ꝓstitui ordines sacerdotũ ꝛ leuitaꝛ vnũquẽq; ĩ misterio suo: ꝛ ĩ oblatiõe lignoꝝ ĩ tpibus constitutis ꝛ in pncipijs. Memento mei deus meus in bonum. Amen.

Liber Neemię qui est Esdrę secundus finit.

Sequentes tertiũ ꝛ q̃rtũ Esdrę libros vtcũq; ỏ canone ñ sũt: expositores ordiarij ĩtactos reliq̃rũt: q̃ ꝓpter dicũt tertiꝰ ꝛ q̃rtꝰ: q̃z apỏ greꝙos ꝛ latinos: supioꝛ liber Esdre: vt dicit hie. in ꝓlogo diuidebaf in duos libros.

moabites ecclesiam dei ꝛc. Per istos significantur heretici ꝛ scismatici qui repellēdi sunt ab ecclesia dei. ¶ Eo ꝙ nō occurrerunt filijs israel cū pane ꝛ aqua. tales enī non occurrūt populo dei cū spūalibus alimentis nomine panis ꝛ aque significatis: eo ꝙ in sacra scriptura nomīe panis ꝛ aque oīis cibus ꝛ potus significat. Unde. iiij. Reg. vj. dr: Appone eis panem ꝛ aquā. Sequit ibidē: Et appositā ē eis magna cibozū ꝓparatio. ¶ Et ꝺuxerunt aduersus eos balaam ad maledicēdū. per balaam qui turbans gentē interp̄tatur: p̄ceps hereticus vel scismaticus significat: quem excitāt scismatici vel heretici ad turbandū populū dei: sicut patz de Juliano apostata ꝛ de Theodorico rege heretico. ¶ Fecit ergo sibi gaçophylatium grande ꝛc. ad intellectū sequētiū scienduz ꝙ neemias murata ciuitate hierlm et dedicata: redūt ad regem ꝓsarum sicut ꝓmi serat: sed circa finem dierū suoꝝ redūt in hierusalē de licentia regis vt sciret statū ciuitatis: ꝛ vt sepelirēt cuz patrib⁹ suis: et inuenit q̄dam mala in absentia sua facta. Jōo subdit: ¶ In omnib⁹ aūt his non fui in hierusalē ꝛc. sed in suo reditu cozrexit illa. Per hoc aūt significat ꝙ absentia boni p̄cipis ō terra sua ꝛ boni p̄lati de sua ecclia frequēter sunt occasiones malozū in illis pullulantiū: sicut p̄tia gubernatoris est causa salutis nauis ꝛ eius absentia periclitatiōis: vt dicit. ij. phicoꝝ. Per hoc aūt ꝙ neemias rediens in hierusalē mala que pullulauerant diligēter cozrexit: ostendit ꝙ p̄nceps bonus rediens in terram suam ꝛ bonus p̄latus ad suam ecclesiā debēt esse diligentes de malozꝝ extirpatione que pullulauerūt absentie sue tēpoze. Primū aūt malū qđ absente neemia pullulauit fuit de admissione illiciti. Nā eliasib p̄posit⁹ domus dōi in gaçophylatio qđ erat factū ad res sacras ponēdū: quas ꝙ parte amonit eliasib: ꝛ vasa Tobie gentilis ꝛ iudeoꝝ p̄secutoris: vt ptz ex supradictis: ibidem cōseruāda recepit: qđ fieri nō debebat. Jgit ꝙ istū eliasib significatur malus p̄latus qui insufficiētes ꝛ indignos ꝓmouet in ecclesia et dignos inde repellit. ¶ Et ꝓieci vasa Tobie fozas de gaçophylatio ꝛc. verba sūt neemie per quem significat p̄latus superior bon⁹: q̄ debet esse sollicitus de cozrigendis defectibus alioꝝ ꝛ de eozuz ecclesijs in statum debitū refozmādis. ¶ Et cognoui quonīā partes leuitarum ꝛc. Hic ponit secundū malū qđ contigit per magistratus templi: qz nō dederūt leuitis partes bonoꝝ eis debitas vnde debebant viuere: ꝓpter qđ compulsi fuerūt de templo recedere ad alia loca vbi sibi poterāt cōmodum repire: ꝛ p hoc diuinus cultus fuit multū diminut⁹. Per istos autē magistratus templi signanť mali p̄lati qui bona ecclesie debita pauperib⁹ clericis ꝛ pauperibus alijs consumunt in pompis ꝛ in carnalibus amicis: ꝛ illud p neemiā: id est p̄latum superiozem debet cozrigi et in statum debitū refozmari. ¶ Et egi causam aduersus magistratus. hic ponit remedium p neemiam qui fecit apportare decimas ad locum debitum in hierusalem et cōstituit homines fideles qui distribuerēt leuitis fideliter suas gtes: ꝛ sic refozmatus fuit cultus diuin⁹. ¶ In diebus illis vidi iudeos calcantes tozcularia in sabbato ꝛc. Hic ponit tertium malum qđ cōtigit in absentia neemie. s. de sabbati violatione. nā in illo iudei faciebant opa seruilia. tyrij etiā qui gētiles erant inferebāt pisces ꝛ alia venalia que vendebāt iudeis: sed neemias apposuit remedium p hoc ꝙ fecit claudi portas hierusalem: p̄cipiens ꝙ non aperirēt vsq; post sabbatuz. ¶ Moraliter hierusalem est fidelis anima vt frequenter dictū est supra. ob seruatio vero sabbati est quies anime in deo. hec autem quies impedit ꝛ violatur p tumultum negociozū exteriozum: quoū fantasie ꝛ imaginationes intrant ad aīam p sensus exteriozes qui sunt porte moralis hierusalem: igitur iste porte sunt claudende ne per eas intret aliquid qđ quietem debitam anime in deo valeat ꝓturbare. ¶ Sed in diebus illis vidi iudeos ducentes vxozes açotidas. ꝛc. Hic ponit quartum malum in absentia neemie ꝓpetratuz: lz enim ante p Esdrā mulieres alienigene fuissent de ꝓl'o israel electe vt dictū ē supra. .x. ca. Esdre. tū ipo defuncto ꝛ absente neemia plures iudeoꝝ redierūt ad vomitū accipiētes sibi vxozes alienigenas: sed neemias remedium adhibuit eos acriter obiurgando ꝛ maledicendo: ꝛ aliquos eozū cedendo ꝛ capillos euellendo ꝛ eos per dominum adiurando qđ a talib⁹ abstinerēt. Per iudeos vero recidiuātes in cōtrahendo matrimonia cuz alienigenis mulierib⁹: signanť penitētes ꝺ vitijs carnalib⁹: qui tū postea deo ꝓmittēte ꝛ diabolo ꝓcurāte ad vomitū reuertūť p̄tinis se vitijs implicantes: ꝛ isti sunt obiurgandi p asperam cozreptionē illoꝝ ad quoꝝ spectat officiū: sunt etiaz maledicendi p hoc ꝙ mala pene supuentura eis sūt p̄dicenda si in talib⁹ p̄seuerant. sūt etiā cedēdi cozporaliter ꝛ affligēdi p illos ad quoꝝ spectat officiū si fuerint obstinati. ¶ Memento mei deus meus i bonuz. p ℞ significat ꝙ bonus p̄latus ex debita cozreptione malozum remunerationem bonozum cōsequitur supernozum.

¶ Postilla Nicolai delyra sup libū Neemie qui est Esdre scōs finit. Incipit tertius liber Esdre.

A
4. Re. 23. e
2. Pa. 35. a

Capitulum: I

Tfecit iosias. Liber iste⁹ qui dicit Esdre tertius videtur magis ab alio doctoze nescio quo ꝓscript⁹: ꝛ ex plurib⁹ collectus. Maz hic describunť plura que in primo Esdre valde sufficienter sūt descripta. Mō est autē verisimile ꝙ ipe tot repetiuerit in alio libro sine necessitate: ℔mo etiaz cum nulla aut parua vtilitate. Hec est argumētū cōtra hoc de libro ¶Parak. in quo multa scribuntur que habenť in libris regū Nec similiter de scō Machab. in quo repetunť multa que sunt i primo scripta. naz alius scripsit librū ¶Parak. ꝛ alius libros Regū. ꝛ idē fuit de. j. et. ij. Machab. sicut satis patuit ibidē. et ideo liber iste dicit a doctozibus apocryphus: vt patz in ꝑma parte sume sancti Tho. de aquino q̄stione. x. arti. vj. circa primum argumentum: ꝓpter qđ liber iste inter alios nō canonicos q̄ ponunť i biblia: minozis videtur auctozitatis: et ideo ad ipm exponendū vltimo missi manū: tū de illis q̄ alibi scribunť ꝛ hic repetunť intendo breuiter trāsire: ꝛ ad loca remittere vbi a me diffusius exponunť.

a

Tfecit iosias pasca i hierosolymis dominō: ꝛ imolauit phase q̄rtadecima luna primi mēsis: statuens sacerdotes p vices dieruz stolis amictos in tēplo dōi. Et dixit leuitis sacris suis israel: vt sāctificarent se dño i positiōe sancte arce dōi in domo quā ędificauit salomō filius dauid rex. Nō erit vob tollere sup humeros eaz. Et nūc deseruite dño vestro: ꝛ curā agite gentis illi⁹ israel ex pte ſm pagos ꝛ trib⁹ vestras: ſm scripturaz dauid regis israel: ꝛ ſm magnificentiā salomonis filij ei⁹ oēs in tēplo: et ſm particulā principatus paternā vestraz eoꝝ q̄ stāt i cōspectu fratꝝ filioꝝ israel: Immolate pasca: ꝛ sanctificia parate fratrib⁹ vestris: ꝛ facite ſm p̄ceptū dōi qđ datū ē moysi. Et donauit iosias i plebē q̄ inuenta ē: ouiū: agnozū: ꝛ hedoꝝ: ꝛ capraꝝ: trigita milia: vitulos tria milia. Hec ꝺ regalib⁹ data

Jgit liber iste i tres ptes diuidit. nam auctor primo quedā alibi scripta repetit. secūdo que ꝓpria sunt hui⁹ libri subiungit ca. iij. tertio ad repetendū scripta alibi redit. ca. v. ibi: Instante autē. prima adhuc in tres. nam primo repetit q̄dā captiuitatē babylonicā p̄cedentia. .lxx. q̄dam ipam cōcomitātia. ibi: Qui vsq; ad iracundiā. tertio q̄dā subsequētia. ca. ij. prima adhuc in tres. qz primo tpe Josie describit paschalis celebratio. secūdo Josie mors ꝛ tumulatio. ibi: Et post oēm actū. tertio filioꝝ ei⁹ successio. ibi: Et assumētes. prima adhuc in duas. qz primo ponitur de debita ꝓparatio. secūdo pasce celebratio. ibi: Et ꝺ cū fierēt. Sntia prime partis ptz ex dictis. ij. ¶Parak. xxxv. exceptis q̄ sequūť. b Hec ꝺ regalib⁹ data sunt ꝛc. Jstud nō referť ad domū Josie: vt lra videť ꝓtendere: ꝙ intelligiť de domo ducū regl. ſm qđ exprimitur. ij. ¶Parak. xxxv. Duces q̄z ei⁹ sponte qđ vouerāt obtulerūt tā ꝓl'o q̄ sacerdotibus ꝛ leuitis: ꝛ non exprimiť ibi q̄d vel quātū dederūt. hic aūt exprimit cū ꝺr: Hec. simple q̄ sequunť. De regalib⁹ data sūt. i. de bonis ducum regaliū: ſm ꝓmissionē deo factam: ꝓpter qđ dicit liber ¶Parak. Qđ

sunt ſm ꝓmissionem ꝓl'o: ꝛ sacerdotibus in pasca: oues numero duo milia: ac vituli cētū. Et iechonias ꝛ semeias ꝛ nathanael fratres: et asabias et oziel et cozaba in phase: oues quinq; milia: vitulos q̄ngentos. Et cū hec fierent elegāter: steterūt sacerdotes ꝛ leuitę habētes azyma p tribus. Et ſm ptes principat⁹ patrū in ꝓspectu populi offerebant dño: ſm ea que in libro moysi scripta sūt. Et assauerunt phase igni p ut oportebat: ꝛ hostias cozerūt in emolis ꝛ in ollis cū beniuolētia. Et attulerūt oīb⁹ q̄ erāt ex plebe: ꝛ post hec parauerunt sibi ꝛ sacerdotib⁹. Sacerdotes enī offerebāt adipes vsq; dū finita eēt hora: ꝛ leuitę parauerūt sibi ꝛ fratribus suis filijs aaron. Et sacrificatores filij asaph erāt p ordinē: ſm p̄ceptū dauid: ꝛ asaph ꝛ çacharias ꝛ ieddin⁹ q̄ erat a rege: et ostiarij p singlas ianuas: ita vt nō ꝙuaricaret vnus q̄sq; suā. Fratres enī illoꝝ parauerunt illis. Et ꝓsūmata sunt q̄ ptinebāt ad sacrificiū dōi. In illa die egerūt phase: ꝛ offerebāt hostias sup dōi sacrificiū ſm p̄ceptum regis iosię. Et egerunt filij israel q̄ inuēti sunt in tpe illo phase: ꝛ diem festi azymoꝝ per dies septem. Et non est celebratum phase tale in israel a temporibus samuel ꝓphetę: ꝛ omnes reges israel non celebrauerunt tale pasca quale egit iosias ꝛ sacerdotes et leuitę ꝛ iudei ꝛ omnis israel: qui inuenti sunt in cōmoratione hierosolymis. Octauodecimo anno regnāte iosia celebratū est phase. Et directa sunt opera iosię in cōspectu domini sui in corde pleno metuentia: ꝛ q̄ circa illum q̄dem cōscripta sunt in pristinis tpibus de eis qui peccauerunt: quiq; irreligiosi fuerunt in dūm p̄ omni gēte: et q̄ non q̄sierunt ꝟba domini sup israel. Et post omnez actum hunc iosię ascendit pharao rex egypti veniēs i charchamis ab itinere sup euphratē: et exiit in obuiā illius iosias. Et misit rex egypti ad iosiam. dicens: Quid mihi ꝛ tibi rex iudę? Non sum missus a dño vt pugnem ꝓtra te. Sup euphratē enī bellū meuz est. Festinās descende. Et non ē reuersus iosias super currum: sed expugnare eum conabať: non attendēs verbū ꝓphetę ex ore dōi: sed constituit ad eum bellū in campo mageddo. Et descenderunt principes ad regem iosiam. Et dixit rex pueris suis: Amouete me a p̄ęlio: Jnfirmatus sum enī valde. Et statim amouerūt euz pueri ipius de acie. Et ascendit super currum secundariū suum: ꝛ pueniens hierosolymaz vita functus ē: ꝛ sepult⁹ ē i paterno sepulchro. Et i tota iudea lugebant iosiā: ꝛ q̄ ꝓsidebāt cū vxoꝝib⁹ lamentabāt euz vsq; in hūc diē: ꝛ datū ē lē fieri semp in omne gen⁹ israel. Hec aūt ꝓscripta sunt in libro historiaꝝ regum iudę: et singula gesta actus iosię et eius gloria: ꝛ intellectus ei⁹ in lege domini: quecq; gesta sūt ab eo ꝛ que non scripta sunt in libro regum israel ꝛ iudę. Et assumentes q̄ erant ex gente iechoniā filiuz iosię: constituerunt regem ꝓ iosia patre suo: cum esset annozum triginta trium: ꝛ regnauit sup israel mensibus tribus. Et amouit eū rex egypti ne regnaret in hierosolymis. Et mulctauit gentē argenti talenta centū: ꝛ auri talentum vnum. Et constituit rex egypti ioakim fratrem ipius regem iudę ꝛ hierusalez: ꝛ alligauit magistratus ioakim: et çaracelem fratrem suum: ꝛ apręhendēs reduxit in egyptum. Annoꝝ erat ioakim vigintiquinq; cum regnare cepisset in terra iuda et hierusalē: ꝛ fecit malum in conspectu dōi. Post hunc autez ascēdit nabuchodonosoz rex babylonis ꝛ alligans euz in areolo vin-

vouerant obtulerūt: qz votum ē ꝓmissio facta deo. a Oues numero duo ꝛc. qđ nō erat in libro ¶Parak. exp̄ssum. b Jechonias ꝛc. iste ij. ¶Parak. xxxv. vocat chonenias: ꝛ est idē nomē in hebreo sicut i latino nicolaus ꝛ colaus: colin⁹ ꝛ colet⁹. Sciendū aūt ꝙ hic i sequentib⁹ q̄ repetunť de alijs libris nota ꝓsonaꝝ variantur: ꝛ plura vel paucioza ꝺ ꝛ ibi ponunť ꝛ numeri ꝓsonaꝝ vel aialiū maiozes vel minozes ꝺ q̄ ibi ꝛ ecōuerso: q̄ oīa ꝛ sīlia breuiť sic soluūť. ℔mo de noīb⁹: nā multi erāt binomij vel trinomij: vt patuit in plurib⁹ locis veteris ꝛ noui testamēti: ꝛ sic idē homo frequēter scribiť ꝺ vno noīe in vno libro: ꝛ sub alio noīe in altero. Similiter de pluralitate ꝓsonaꝝ: qz q̄ plures cōcurrūt ad vnum actū: aliqui tacēť in vno libro qui in alio exp̄imunť ꝛ ecōuerso. Similiter de numeris dicendū ꝙ minoz numer⁹ includiť in maiori ꝓpter qđ qñ minoz numerus scribiť i vno loco aliter q̄ in alio: non est aliqua falsitas nisi minoz scriberēť cum p̄cisione maiozis: ꝛ relatus ad idem simpliciter: qđ non est in ꝓposito: ꝛ sic ptz ꝙ dicte variationes nō arguūt aliquā in scriptura falsitatē. c Et hec cum fierent. Hic ꝓr describiť pasce celebratio: ꝛ patet snīa ex dictis. ij. ¶Parak. xxxv. exceptis q̄ sequūť. d Jn emolis. i. in ollis eneis. e Et offerebant hostias. s. pacificas ad q̄s non tenebāť. f Sup dōi sacrificiū. qđ erat consuetū fieri. g Et directa sūt opa iosie. Hoc nō ē i ¶Parak. sed ꝛmediate subdiť bellū pharaonis ꝛ ipm. h Jn corde pleno metuentia. i. dei metū indicantia. i De eis q̄ peccauerūt ꝛc. Jsti potissime fuerūt amon pater iosie ꝛ manasses anus eius: sicut patet. iij. Regum. ꝛ. ij. ¶Parak. k Et post oēm actuz. Hic describiť iosie mors ꝛ ei⁹ tumulatio: ꝛ ptz snīa ex dictis. ij. ¶Parak. xxxv. i fi. ca. ꝺ excepto. l Nō attendēs verbū ꝓphe ex ore dōi. ex hoc loco videť ꝙ pharao misit ad iosiā vnū de ꝓphetis dōi qđ non dicit in libro ¶Parak. vel ipe pharao dicit hic. ꝓpter nam malis aliqñ cōcediť actus ꝓphetā di: sicut ptz de balaam Numeri. xxiij. m Et assumētes. Hic ꝓpter describiť filiozuz iosie successio: ꝛ ptz snīa ex dictis. ij. ¶Parak. xxxvj. ꝛ. iij. Regum. xxiij. ꝛ. xxiij. ꝛ. xxv. in q̄bus hec materia diffuse tractatur exceptis his que sequūť. n Et assumentes qui erant ex gente iechoniā ꝛc. iste vocatur ioachaz. iij. Regū. xxiij. ꝛ. ij. ¶Parak. xxxvj. ad qđ pōt dici ꝙ erat binomius. n Constituerūt regem ꝓ iosia patre suo cū esset ānoꝝ. xxiij. iij. Regū. ꝛ. ij. ¶Parak. dicit ꝙ erat ānoꝝ. xxiij. vnde videtur hic numerus falsificatus p scriptoꝛes vnuz. x. vel denarium addentes: vel oportet dicere ꝙ ibi tacenť. x. anni qui hic exp̄imunť: ꝛ sic vtrūq; esset verum: qz minoz numerus includitur i maiozi: sicut p̄dictum est. o Et alligauit magistratus ioakim. fratrē p̄dicti ioachaz non in vinculis sed iuramento vt fideliter redderet tributum regi egypti qui cōstituit eum regē iudę ꝓ ioachaz fratre suo: vt patz. iij. Regū. ꝛ. ij. ¶Parak. ideo subditur de regno eius: Annoꝝ erat. xxv. ioakim cuz regnare cepisset ꝛc. p Et çaracelē fratrē eius: ꝛ habetur in aliquib⁹ bibliis. Et çachariā fratrē suū. i. ipm ioachaz q̄ noiať hic çacharias. q Apręhēdens reduxit in egyptū. cathenis ligatū: sicut ꝓz. ij. ¶Parak. xxxvj ꝛ. iij. Regū. xxiij. r ¶Post hūc aūt ꝛc. qz fugiebat exercitū chaldeoꝝ quantū poterat. s Et alligans eū in areolo vinculo ꝛc. est aūt area spatiū in quo teruntur blada: ꝛ inde diciť areola diminutiuū: ꝛ est paruū spatium i q̄ aliquis ligatus cum cathenis pōt ꝓcedere ꝛ non vltra: ꝛ illa cathena dicitur areolum vinculū: sic autē fuit de isto dispositū vt ad hoc in babylonē duceret: ꝺ in via mutato cōsilio remissus fuit in bierlm: ꝛ ibi iterfectus: et cadauer eius

projectū extra portas ciuitatis: sic ꝓdixerat Hieremias xxix. a Mā de imūdicia illius ⁊ irreligiositate scriptū est i libro tēpoꝝ regū. Et regnauit ioachin filiꝰ eiꝰ ꝓ eo. Lū aūt cōstitutus est: erat annoꝝ octo.

Regnauit aūt menses tres: ⁊ dies decē in hierusalez: ⁊ fecit malum in ꝯspectu domini. Et post annum mittens nabuchodonosoꝛ trāsmigrauit eū i babyloniā simul cum sacris vasis dñi: ⁊ cōstituit sedechiam regem iuda et hierusalem cum esset annoꝝ viginti vnius. Regnauit autē annis vndecim. Et fecit malum in cōspectu domini: ⁊ non est veritus a verbis q̄ dicta sunt ab hieremia ꝓpheta ex oze dñi: et adiurat⁹ a rege nabuchodonosoꝛ piurans discessit: ⁊ indurata ceruice sua ⁊ corde suo trāsgressus ē legitima dñi dei isrl. Et duces populi dñi multa iniq̄ gesserunt: ⁊ impie egerunt sup oēs imundicias gentiū: ⁊ polluerūt templū dñi quod sanctum erat in hierosolymis. Et misit deus patrū ipoꝝ per angelū suū reuocare eos: ꝓpter qō parceret illis ⁊ tabernaculo suo. Ipi vero subsannabāt in angelis suis: et qua die locutus est dñs erant illudentes ꝓphetis eius. Qui vsq̄ ad iracundiā cōcitatus est super gentē suaz ꝓpter irreligiositatē suam: ⁊ ꝓceperunt ascendere reges chaldeoꝝ. Hi occiderunt iuuenes eoꝝ in gladio: in circūitu sancti tēpli eoꝝ: ⁊ nō pepercerūt iuueni et seni ⁊ ỽgini: ⁊ adolescēti: sed oēs traditi sunt in manus ipoꝝ ⁊ oīa sacra vasa dñi: et regales apothecas resumentes tulerūt in babyloniā: ⁊ incenderūt domū domini: ⁊ demolierunt muros hierusalem: ⁊ turres eius incenderunt igne. f Et ꝯsūmauerunt oīa honorifica eiꝰ: ⁊ ad nihilū redegerūt: ⁊ reliquos a gladio duxerūt in babylonē. Et erāt serui illius vsq̄ dū regnarent pſe: in repletione verbi dñi in oze hieremię: ꝙusq̄ beneplacitū sabbatis suis: cūctis diebus desolationis quieuit: donec impleti sunt anni septuaginta.

a Mā de imūdicia illius ⁊ irreligiositate scriptū est i libro tēpoꝝ regū. b Et regnauit ioachin. sic debet iste scribi p.n. in fine. c Et misit deus patrū ipsorum p angelū suū: id ē hieremiam qui dicitur hic angelꝰ id est dei nuncius: ⁊ similiter alij prophete. Deo subdit: Subsānabāt i āgelis suis ⁊c. d Qui vsq̄ ad iracundiā. Hic ꝓiter auctor repetit cōmitatāria captiuitatem: et patz sententia ex dictis. iiij. Reg. xxv. ⁊. ij. Paral. xxxvj excepta quę sequuntur. e Et ꝓcepe-runt ascende-re reges chaldeoꝝ ⁊c. hoc pōt dupliciter exponi. Uno modo referendo ad iudeos: ⁊ sic est sensus q̄ p sua peccata meruerūt q̄ deus p̄ciperet chaldeos ascēdere ad destructionem ciuitatis ⁊ templi. Poterunt: id ē precipi meruerunt. Alio modo vt referat ad deū de quo p̄mittit. Qui vsq̄ ad iracundiam: in singulari: ad designādum vnitatem essentie: et subditur: Poterunt i plurali: ad denotanduz in deo pluralitatē p̄sonarum: sicut Gen. j. Faciamus hominez ad imaginē et similitudinem nostram ⁊c.

Et in primo anno regni cyri regis persarum vt cōsummaretur verbum domini in ore hieremię suscitauit dominus spiritum cyri regis persarum: et p̄dicauit in toto regno suo simul p scripturā: dicens: Hec dicit cyrus rex persarum: Me constituit regem orbi terrarum dñs israel dñs excelsus: et significauit mihi ędificare domū sibi in hierusalem quę est in iudea. Si quis est ex genere vestro: dominus ipius ascēdat cum eo in hierusalem. Quotquot ergo circa loca habitāt adiuuent eos qui sunt in loco ipo in auro ⁊ argento in datis cum equis ⁊ iumētis: cūctis aliis quę fm vota apponūt in ędem dñi quę ē in hierusalem. Et stantes principes tribuum patrū ⁊ iudeę ex tribu bē iamin: ⁊ sacerdotes ⁊ leuitę quos excitauit dominus ascendere ⁊ ędificare domum dñi quę est i hierusalem ⁊ qui erant in circuitu eoꝝ adiuuerunt in omni auro ⁊ argēto eius: ⁊ iumentis ⁊ votis ꝯ plurimis: multi quoꝝ sensus excitatus est. Et cyrus rex ꝓtulit vasa sacra dñi quę transtulit nabuchodonosoꝛ rex babylonis ex hierusalē: et cōsecrauit ea idolo suo: ⁊ ꝓferens ea cyrus rex persarū tradidit mitridato q̄ erat super thesauros ipius. Per hunc autem tradita sunt salmanasaro p̄sidi iudeę. Horuz autez hic numerus. Libatoria argentea: duo milia quadringēta: athiscę argenteę triginta: phialę aureę triginta: item argēteę duo milia quadringentę: et alia vasa mille. Omnia autem vasa aurea ⁊ argentea quinq̄ milia octingēta seraginta. Et enumerata sunt salmanasaro simul cuz his qui ex captiuitate babylonię venerant in hierosolymam. In artaxerxis autem regis ꝑsarum tempoꝛib⁹ scripserunt ei de his qui inhabitāt in iudea et hierusalem: balsamus et mitridatus ⁊ sabellius ⁊ rathimꝰ balthemus samelius scriba: et reliqui inhabitantes in samaria: et

f Et consummauerūt oīa ⁊ id est extermi-nauerunt.

g Et reliqs a gladio i babylonem: id est illos qui gladium euaserāt in babylonē duxerūt. Ca. II

A 4. Reg. 25. 1. Esd. 2.

Regnā-te cyro rege p.

Hic cōsequenter actor repetit facta captiuitatem consequentia: et dividitur i duas partes: qz primo ponitur ꝓsperitas de captiuitate redeuntiū. secūdo aduersitas ipsorum edificātiū. ibi: In artaxerxis. Sententia prime ptis patet ex dictis. j. Esdre. j excepta quę sequuntur.

i Salmanasaro ꝓsidi ui-dē: id est ꝯo babel aliter sic nominato: qui fuit ꝓncepꝰ rei-dēūtium de captiuitate.

k Athilice argentee trigita: id est cyphi argentei.

B 1. Esd. 1. c.

l Et enumerata sunt salmanasaro. id ē sibi tradita vel expedita.

m In artaxerxis. Hic consequenter ponit aduersitas edificantium. redeuntes enim de captiuitate ceperunt reedificare templū: sed fuerunt impediti p samaritanos. ⁊ ptz sententia ptis huius ex dictis j. Esd. iij. ca. excepta quę sequunt. In artaxerxis autez regis persarū ⁊c. Iste fuit cābises filius cyri qui vocabatur cābises nomine ꝓprio et artaxerxes nomine regio. sicut imperatores romani cesares: ⁊ cum hoc nomine ꝓprio: vt iulius tyberius ⁊ hmōi. a Rathim⁹ ab accidentibus. scribebat enī chronicas in quibus cōtinebant cōtingentia suo tempore. b Et sabelli⁹ scriba. iste scribebat acta curie. c Et inuenies in ammo. scri. de his. id est in libris in q̄bus scribunt memorialia pro tempore futuro. d Hunc ergo p̄ce. phi. ho. illos edi. cinitatē. i. conuocare populū ad eius edificationem. e Et qui cuz bis cōsti. erāt iungentes. i. currus ꝓparantes ad iter agendum. vel iungentes se adinuicem. f Et vacabāt ad edi. tēpli. videt hec lra corrupta p scriptores q̄ deberet esse talis. Uacabant ab edificatiōe tēpli. Uel sic fiet ꝯstructio. Uacabāt ꝛc. i. illi qui ꝓius erant intenti ad edificationem templi vacabant ab ope illo vsq̄ ad annum scdm darij. Ca. III

Darius ꝛc. Repetitis eis que sunt alibi scripta: hic ꝓiter ponit q̄ sunt hui⁹ libri ꝓpria q̄ ꝓsistunt circa solutionē vni⁹ q̄stionis: cuius ꝓmo ponit occasio. secundo eiꝰ ꝓpositio ⁊ triplex opinio. ibi: Tūc scribētes. tertio opinionum examinatio. ibi: Et mittēs. q̄rto vni⁹ approbatio et remuneratio. ibi: Et oēs ꝓli. Circa ꝓmuz dr: Darius. Fm latinos ⁊ grecos iste fuit filius hystaspis. Fm hebreos Xo ipe fuit filius assueri ⁊ hester regine. fm q̄ dicit plen⁹ in ꝓncipio libri Hester. ⁊. j. Esdre. iij. ⁊ Dan. ix. vbi secutus sū i ꝟ dictū hebreoꝝ tāq̄ verius iudicio meo. b Oib⁹ verna. suis. i. fuerīt⁹ in domo sua. i Et oib⁹ magi. me. et ꝓsidis. istis reddebāt rō de tributi ⁊ obuētionibus regni. k Et oib⁹ pur. i. nobilib⁹ genere q̄b⁹ licitus erat purpura vestiri ꝓ sua nobilitate. l Et ꝓtoib⁹. q̄ causas iudicabāt i palatio. m Et ꝯsilib⁹. q̄ erāt de stricto regis ꝯsilio. n Et ꝓfect⁹. i. balliuis ⁊ ꝓpositi i regni ptibus diuersis. o Ab india ⁊c. ex q̄ videtur q̄ iste fuit filiꝰ assueri. vt dicūt indei. nā assuerus i ꝓncipio lib. Hester dr regnasse ab india vsq̄ ad ethiopiā sup. cxxvij. puincias. ⁊ isto mō dimisit regnū filio suo. Cetera patēt vsq̄ ibi. p Et doꝛmiuit. i. modicū. q Et expergefact⁹ ē. ita q̄ volebat vigilare: ⁊ ex ꝟ custodes corꝑis sui habuerūt occasionē ꝓponēdi iter se q̄stionē ad faciēdū regi solatiū. ⁊ ex ꝟ ptz prudētia reg⁹ q̄ magis volebat trāsire tēpus i aliq̄ vtili q̄ i ludis inhonestꝰ aut nullius vtilitatis. r Dicam⁹ vnus. nr̄m ꝼmonez. s eadē q̄stione. vt ptz ex sequētib⁹. s Qui ꝓcellat. i. ꝓut meli⁹ sciuerit. nā dictū cuiuslibet triū nō poterat eē excellēs simpliciter: q̄z vni⁹ tm̄. Cetera patēt vsq̄ ibi. t Purpura coopiri. i. vestiri. v Et i auro bi. i. in cypho aureo. x Et sup aurū doꝛmire. i. sup lectuz panno aurifrigiato ornatū. y Et currū aureo freno. i. freno deaurato. z Et cydarim byssinā. i. mitrā vel cucufam de byssо q̄ ē speries lini cādidissimi. a Et torquē. talib⁹ enī vtebāt tm̄ excellētes viri rōne gener⁹ vl sapientie seu alteri⁹ excellētie. b Et scdo loco. i. in scda mēsa. c Sedebit a dario. ⁊ ꝟ cessit rex p scriptū: vt ptz circa mediū. iij. ca. d Tūc scribētes. Hic ꝓiter ponit q̄stionis ꝓpositio: ⁊ circa eam triplex opinio fuit aut q̄stio ō fortitudine. q̄d iter alia sit fort⁹: vt ptz ex sequētibus. sic q̄ ō: Tūc scribētes singuli ỽbū suū: in singulis cedulis. e Signauerūt. sigillis ꝓpriis ne fieret ibi aliq̄ mutatio: ⁊ vt manifeste appareret cui⁹ eēt q̄liber cedula. f Et ponite. ⁊c. q̄si post vigiliā rediit ad doꝛmiēdū. Cetera patent vsq̄ ibi: g Ipi da. victoria. i. victorie ꝓmia i ꝓce ꝓcedenti expꝛssa. Cetera patent. h Et mittens. Hic ꝓiter ponit dictaꝝ opinionum examinatio. ⁊ primo examinatores vocant: ⁊ patet vsq̄ ibi:

ceteris locis subiectam epistolam regi artaxerxi. Domie pueri tui rathimus ab accidentibus: ⁊ sabellius scriba: ⁊ reliqui curię tuę iudices in celesyriā et phenicem. Et nunc notuz sit domino regi: qm̄ iudei qui ascenderunt a vobis ad nos venientes in hierusalem ciuitatē refugam ⁊ pessimam: ędificāt furnos eius ⁊ statuunt mūros: ⁊ templum suscitant: q̄ si ciuitas ista ⁊ muri cōsūmati fuerint: non tm̄ tributa non sustinebunt pendere: sed etiam regibus resistent. Et quia id agitur circa templuz: recte haberi arbitrati sumus nō despicere hoc ipsum: sed notū facere domio regi vt si videbitur rex: ḡratur in libris patrum tuoꝝ ⁊ inuenies in āmonitionibus scripta de his: scies quoniā ciuitas ista fuit refuga: ⁊ reges et ciuitates cōcutiens: ⁊ iudei refugę ⁊ ꝓlia cōmittentes in ea ab eterno: ob quā causaz ciuitas ista deserta est. Nunc ergo notum facimus domine rex: quoniā si ciuitas hęc ędificata fuerit: et huius muri erecti fuerint: descensus tibi non erit in celesyriā ⁊ phenicem. Tunc scripsit rex rathimo qui scribebat accidentia ⁊ balthimo et sabellio scribę ⁊ ceteris cōstitutis ⁊ inhabitantibus in syria ⁊ phenice ea quę subiecta sunt. Legi epistolam quā misistis mihi. Precepi ergo inquiri: ⁊ inuentū ē qm̄ ciuitas illa est ab euo regib⁹ resistens ⁊ homies refugę ⁊ ꝓlia in ea efficiētes: ⁊ reges fortissimi erāt in hierm̄ dominantes et tributa exigētes: a celesyria ⁊ phenice. Nunc ergo precepi prohibere homines illos ędificare ciuitatem: ⁊ prohibere ne quid vltra hęc fiat: sed nec procedāt in plurimum: ex qua sūt malicię: ita vt regibus molestia importetur. Tunc recitatis bis quę a rege artaxerxe scripta fuerant rathimus ⁊ sabellius scriba: ⁊ qui cum bis constituti erant iungētes festināter venerunt in hierusalem: cum equitatu ⁊ turba ⁊ agmine: ceperuntq̄ ędificantes ꝓhibere. Et vacabāt ab edificatiōe tēpli in hierusalem: vsq̄ secundo anno regni darij regis persarum.

Capitulum: III

Darius fecit cenam magnam omnib⁹ vernaculis suis: ⁊ omnib⁹ magistratibus medię ⁊ ꝓsidis: ⁊ omnibus purpuratis: ⁊ ꝓtoribus: ⁊ cōsulibus: et ꝓfectis sub illo ab india vsq̄ ethiopiam centum vigintiseptem ꝓuincijs. Et cum manducassent ⁊ bibissent ⁊ satiati reuertereńt: tunc darius rex ascēdit in cubiculo suo: ⁊ doꝛmiuit et expergefactus est. Tūc illi tres iuuenes coꝛporis custodes: qui custodiebāt coꝛpus regis: dixerunt alter alteri: Dicamus vnusquisq̄ nostrum sermonez qui ꝓcellat: ⁊ cuiuscunq̄ apparuerit sermo sapiētioꝛ alterius: dabit illi rex darius dona magna: purpura cooperiri: ⁊ in auro bibere: ⁊ super aurum doꝛmire: et currum aureo freno: et cydarim byssinaz et toꝛquem circa collū: et secundo loco sedebit a dario ꝓpter sapientiam suaz ⁊ cognatus darij vocabitur. Tunc scribentes singuli suum ỽbum signauerunt: ⁊ posuerunt subtus cervical darij regis et dixerunt: Cunq̄ surrexerit rex dabimus illi scripta nostra: et qō cunq̄ iudicauerit rex e trib⁹ et magistrat⁹ ꝓsidis qm̄ verbum eius sapienti⁹ est: ipi dabit victoria sicut scriptum est. Unus scripsit: Forte est vinuz. Alius scripsit: fortioꝛ est rex. Tertius scripsit: fortiores sūt mulieres: sup omnia aūt vincit veritas. Et cum surrexisset rex acceperunt scripta sua: et dederunt illi ⁊ legit. Et mittens vocauit oēs magistratus persarū: ⁊ medos ⁊ purpuratos ⁊ ꝓtoꝛes et prefectos ⁊ sederunt in ꝯcilio: et lecta sunt scripta coꝛam ipis. Et dixit: Uocate adolescen-

res romani cesares: ⁊ cum hoc nomie ꝓprio: vt iulius tyberius ⁊ hmōi. a Rathim⁹ ab accidentibus. scribebat enī chronicas in quibus cōtinebant cōtingentia suo tempore. b Et sabelli⁹ scriba. iste scribebat acta curie. c Et inuenies in ammo. scri. de his. id est in libris in q̄bus scribunt memorialia pro tempore futuro. d Hunc ergo p̄ce. phi. ho. illos edi. cinitatē. i. conuocare populū ad eius edificationem. e Et qui cuz bis cōsti. erāt iungentes. i. currus ꝓparantes ad iter agendum. vel iungentes se adinuicem. f Et vacabāt ad edi. tēpli. videt hec lra corrupta p scriptores q̄ deberet esse talis. Uacabant ab edificatiōe tēpli. Uel sic fiet ꝯstructio. Uacabāt ꝛc. i. illi qui ꝓius erant intenti ad edificationem templi vacabant ab ope illo vsq̄ ad annum scdm darij. Ca. III

Darius ꝛc. Repetitis eis que sunt alibi scripta: hic ꝓiter ponit q̄ sunt hui⁹ libri ꝓpria q̄ ꝓsistunt circa solutionē vni⁹ q̄stionis: cuius ꝓmo ponit occasio. secundo eiꝰ ꝓpositio ⁊ triplex opinio. ibi: Tūc scribētes. tertio opinionum examinatio. ibi: Et mittēs. q̄rto vni⁹ approbatio et remuneratio. ibi: Et oēs ꝓli. Circa ꝓmuz dr: Darius. Fm latinos ⁊ grecos iste fuit filius hystaspis. Fm hebreos Xo ipe fuit filius assueri ⁊ hester regine. fm q̄ dicit plen⁹ in ꝓncipio libri Hester. ⁊. j. Esdre. iij. ⁊ Dan. ix. vbi secutus sū i ꝟ dictū hebreoꝝ tāq̄ verius iudicio meo. b Oib⁹ verna. suis. i. fuerīt⁹ in domo sua. i Et oib⁹ magi. me. et ꝓsidis. istis reddebāt rō de tributi ⁊ obuētionibus regni. k Et oib⁹ pur. i. nobilib⁹ genere q̄b⁹ licitus erat purpura vestiri ꝓ sua nobilitate. l Et ꝓtoib⁹. q̄ causas iudicabāt i palatio. m Et ꝯsilib⁹. q̄ erāt de stricto regis ꝯsilio. n Et ꝓfect⁹. i. balliuis ⁊ ꝓpositi i regni ptibus diuersis. o Ab india ⁊c. ex q̄ videtur q̄ iste fuit filiꝰ assueri. vt dicūt indei. nā assuerus i ꝓncipio lib. Hester dr regnasse ab india vsq̄ ad ethiopiā sup. cxxvij. puincias. ⁊ isto mō dimisit regnū filio suo. Cetera patēt vsq̄ ibi. p Et doꝛmiuit. i. modicū. q Et expergefact⁹ ē. ita q̄ volebat vigilare: ⁊ ex ꝟ custodes corꝑis sui habuerūt occasionē ꝓponēdi iter se q̄stionē ad faciēdū regi solatiū. ⁊ ex ꝟ ptz prudētia reg⁹ q̄ magis volebat trāsire tēpus i aliq̄ vtili q̄ i ludis inhonestꝰ aut nullius vtilitatis. r Dicam⁹ vnus. nr̄m ꝼmonez. s eadē q̄stione. vt ptz ex sequētib⁹. s Qui ꝓcellat. i. ꝓut meli⁹ sciuerit. nā dictū cuiuslibet triū nō poterat eē excellēs simpliciter: q̄z vni⁹ tm̄. Cetera patēt vsq̄ ibi. t Purpura coopiri. i. vestiri. v Et i auro bi. i. in cypho aureo. x Et sup aurū doꝛmire. i. sup lectuz panno aurifrigiato ornatū. y Et currū aureo freno. i. freno deaurato. z Et cydarim byssinā. i. mitrā vel cucufam de byssо q̄ ē speries lini cādidissimi. a Et torquē. talib⁹ enī vtebāt tm̄ excellētes viri rōne gener⁹ vl sapientie seu alteri⁹ excellētie. b Et scdo loco. i. in scda mēsa. c Sedebit a dario. ⁊ ꝟ cessit rex p scriptū: vt ptz circa mediū. iij. ca. d Tūc scribētes. Hic ꝓiter ponit q̄stionis ꝓpositio: ⁊ circa eam triplex opinio fuit aut q̄stio ō fortitudine. q̄d iter alia sit fort⁹: vt ptz ex sequētibus. sic q̄ ō: Tūc scribētes singuli ỽbū suū: in singulis cedulis. e Signauerūt. sigillis ꝓpriis ne fieret ibi aliq̄ mutatio: ⁊ vt manifeste appareret cui⁹ eēt q̄liber cedula. f Et ponite. ⁊c. q̄si post vigiliā rediit ad doꝛmiēdū. Cetera patent vsq̄ ibi: g Ipi da. victoria. i. victorie ꝓmia i ꝓce ꝓcedenti expꝛssa. Cetera patent. h Et mittens. Hic ꝓiter ponit dictaꝝ opinionum examinatio. ⁊ primo examinatores vocant: ⁊ patet vsq̄ ibi:

a Indicate no. rē. i. rōnes dicto
rū vroꝝ. mā scripserāt tātūmodo
ꝛclusiōe l sic ꝛcepte sūt. Scdo ratio
nel cuiusliber opiniōis explicāt: ꝛ
ꝑmo ꝑme cū dr: Et cepit ꝑor. scdo
scde in ꝑn. ca. iiij. tertio tertie ibi:
Terti rē. Circa ꝑmū dr: b Ui
ri q̄ ꝓua. vinū. q. d. valde multū
Ideo subdic: c Oib⁹ hoib⁹ qui
bibūt illud: qđ ꝓbat ꝑ id qđ sub
dic: d Seducit mē. si eni potes
vltra mēsurā aufert rōnis vsū q̄ ē
supioꝛ vis homis: ꝛ ꝑ ꝯs ꝓualet
oib⁹ inferioꝛib⁹ alijs. e Itemq̄
re. ꝛ ozph. fa. mē. vanā. i. facit co
gitare maioꝛa fatis q̄ hō possit. et
sic iactare se inaniter ꝛ vane.
f Itē Rui ac. rē. B audiť vt null⁹
stat⁹ hoīm excludať. g Cōuer
tit i secu. ꝛ iocun. hoies enī bñ po
tati nō timēt aliq̄ aduersariū: ꝛ
habēt coꝛ iocūdū: qꝛ dāt obliuiōi
oēm tristicie cām. Jōo subditur:
h Et nō meminit. i. obliuisci fac.
i Oēm tri. ꝛ debitū. q̄ ꝙs ē obli
gat⁹. k Et oīa ꝓcoꝛ. fa. honesta.
qꝛ facit ꝺ scipo opinari magna.
l Et nō memi. rē. qꝛ tūc ñ timet
eoꝝ potēti̇ā. m Et oīnia ꝑ rē. si
cut aliq̄s bñ potat⁹ dicit: Ego nō
darē b ꝑ mille libꝛis qđ nō valet
aliq̄ vnā: vel Ego magis vellem
pdere mille libꝛas q̄ b vel illud:
qđ tū non habet aliq̄s valoꝛē. ꝛꝛ.
solidoꝝ. n Et nō me. cū bi. ami
citiā pristinā. o Nec fraternita
tē. i. ꝙsanguinitatē vel affinitatē.
p Sz nō multū post. i. ex pua oc
casione. q Sumunt gladios. ꝺ
seinuicē. r Et cū a vino emerse
rint. i. ebꝛietate soluta. s Nō me
minerūt q̄ gesserūt. ꝓpꝛ ligationē
memozie: ꝛ si recozdent: b tū ē im
pfecte. t O viri num ꝑ. vinum?
q. d. imo ꝑcellit. v Quis sic co.
facere. i. sic facit cogitare? ꝛ ē hy
pallage sicut istud. Perflauit fi
stula buccas. La. IIII

T inchoauit. b explicanť
motiua scōe opinionis. cū
dr: y O viri num ꝑcel.
hoies. ceteris creaturis in terra ꝛ
mari exīstētib⁹. q. d. vñ Señ. j. dr
de hoie. Et ꝑsit piscib⁹ maris ꝛ vo
latilib⁹ celi ꝛ bestijs terre vniuer
seq̄ creature. z Rex autē super
oīa ꝑcellit. qꝛ dñať hoīb⁹ ꝛ p con
sequēs aljs q̄ sūt hoīb⁹ subiecta.
a Et si miserit illos ad bellato
res. i. ad ꝓncipes belli. b La
dūt. cū eis ad ꝓcula mozt̄is.
c Et demoliunť mōtes. i. castra
in mōtib⁹ sita: muros suffodiēdo
ꝛ deijciēdo. Cetera patēt vsq̄ ibi:
d Et ipe vn⁹ sol⁹. q̄ dñať oībus
tam bellatozibus q̄ agricolis.
e Si dixerit. bellatozibus.
f Occidite. deuictos. Cetera pa
tēt vsq̄ ibi: g Dixerit edifica
te. fabꝛis lapidum ꝛ lignoꝝ.
h Dixerit plātate. agricolis.
i Et oīs plebs. Ttū ad minoꝛes
hoies. k Et ꝛtu. q̄ ad maioꝛ
res. l Et obaudiūt. eis ꝛequē
do mādata. m Et sup b ipe re
cūbit ꝛ bibit. splēdide. n Et doꝛ
mit. pacifice ꝛ q̄ete. sic. iij. Reg. ꝛꝛ
dr q̄ benedap rex syrie bibebat i

tes: ꝛ ipi indicabūt verba sua. Et voca
a ti sunt ꝛ introierunt. Et dixit illis: Indi
cate nobis de his q̄ scripta sūt. Et cepit
pꝛioꝛ qui dixerat de foꝛtitudine vini: et
dixit: Uiri q̄ ꝓualet vinuz oībus hoīb⁹
bdcf qui bibunt illud. Seducit mentē. Jtē q̄ꝛ
regis ꝛ oꝛphani facit mentē vanā. Jtē
serui ac liberi pauperis ac diuitis ꝛ om
g nem mentē cōuertit in securitatē ꝛ iocū
bik ditatem ꝛ non meminit omnē tristiciaz
l ꝛ debitum: ꝛ omnia pꝛecoꝛdia facit ho
m nesta: ꝛ non meminit regem nec magi
n stratum: ꝛ omnia per talēta loqui facit:
opq Et non meminerūt cum biberūt amici
s tiam nec fraternitatē: sed non multum
t post: sumunt gladios ꝛ cū a vino merse
v rint ꝛ surrexerint non meminerunt quę
gesserunt. O viri num pꝛecellit vinum?
Quis sic cogitat facere? Et tacuit hoc
r dicto. Capitulum: IIII
y Tinchoauit sequēs dicere: q̄/
dixit ꝺ foꝛtitudine regis. O vi
ri num ꝑcellūt hoies: q̄ terrā ꝛ mare ob
z tinēt: ꝛ oīa q̄ ī eis sūt? Rex autē sup oīa
ꝑcellit ꝛ ꝓnatur eoꝝ: ꝛ oē quodcūq̄ di
xerit illis: faciunt. Et si miserit illos ad
a bc bellatozes: vadūt ꝛ demoliūť mōtes ꝛ
muros ꝛ turres. Jugulāt ꝛ iugulāt ꝛ re
gis ꝧbū nō ꝓtereūt. Mā si vicerint affe
rūt regi oīa q̄cūq̄ ꝓdati fuerint. Siliter
ꝛ alij oēs: q̄t̄q̄t nō militāt nec pugnāt: ꝺ
def colūt terrā: rursū cū fuerint metētes af
ferunt tributa regi. Et ipe vn⁹ sol⁹ si di
g xerit: occidite: occidūt: dixerit: remitti
te: remittunt: dixerit pcutite: pcutiunt:
dixerit exterminate: exterminant: dixe
rit ędificate: ędificāt: dixerit excidite: ex
bikm cidunt: dixerit plātate: plātāt: ꝛ omnis
n plebs ꝛ ꝧtutes eū obaudiūt: ꝛ sup b ipe
recūbit ꝛ bibit ꝛ doꝛmit. Hic aūt custo
opq diūt ī circūitu eū: ꝛ nō possunt ire singu
q li ꝛ facere opa sua: ꝺ in dicto obaudien
tes sūt ei. Uiri quō nō ꝑcellit rex qui sic
s diffamať? Et tacuit. Terti⁹ q̄ dixerat ꝺ
t mulierib⁹ ꝛ veritate: b est ꝯobabel: ce
pit loqui. Uiri: nō magnus rex: et mul
v ti hoies nec vinuz ꝑcellit. Quis est ꝧ q̄
rs ꝓ dñaťur eoꝝ? Nōne mulieres genuerūt
z regem ꝛ oēs populū q̄ dominať mari ꝛ
terre: ꝛ ex illis nati sunt: ꝛ ipe educaue
a runt eos q̄ plātauerunt vineas ex q̄b⁹
b vinum fit? Et ipe faciūt stolas omniuz
c hoīm: ꝛ ipe faciūt gloꝛiā hoibus: ꝛ non
d possunt homies separari a mulieribus.
Si cōgregauerint aurū et argentum et
e oēm rē speciosam: ꝛ viderint mulierem
f

vmbraculo suo: exercitu suo ad ꝑ
liū misso. o Ubi aūt cu. in cir
cū. ne aliās accedere possit ad si
bi nocēdū. p Et nō ꝑt ire sin
guli. ad loca sua sine regis licētia.
q Sz ī dicto obaudientes sūt ei.
i. obedientes qđ dixit exequēdo.
r Uiri quō nō rē. i. cui⁹ fama in
ptāte dignitate ꝛ ꝓlib⁹ sic diffun
dit: sicut de ꝛpo dr Mar. iꝛ. Diffa
mauerūt euz ꝑ totā illam terram.
s Terti⁹. Hic ponūt motiua ter
tie opinionis: q̄ habet duas ptes.
ꝛ ꝓmo ꝛfirmať ꝓma. scdo secūda.
ibi: Et inchoauit. Prima ꝛo ꝑs
dupliciter cōfirmať. ꝓmo rōnib⁹.
scdo exemplis. ibi: Et nūc credite
mihi. Circa ꝓmum ꝓmo ponit no
mē illi⁹ q̄ tenuit tertiaz opinionē.
cū dr: Terti⁹ q̄ dixerat de mulieri
bus ꝛ ꝧitate. hic est ꝯobabel. Iꝛ
enī iude⁹ esset natione: tū erat vn⁹
de custoditib⁹ corpus regī q̄ erat
gētilis: ꝛ sic dicunt hebrei: b fecit
hester hui⁹ regīs mak q̄ erat inde
natiōe. vt ꝓz hester. ij. Jōo ꝓmo
uit iudeos q̄tū potuit: vt ꝓz de
mardocheo. ꝛ idē dicūt ꝺ ꝯobaba
bel ꝛ neemia q̄ fuit regis pincerna.
Latini ꝛo dicūt q̄ fuit familiaris
isti dario añ q̄ ꝓmouerēt ad reg
nū: qui nec erat de semine regio. ꝛ
ideo ꝓmor⁹ in regē fecit eū corpo
ris sui custodē. t Cepit loq. ꝑ
sue opinionis ꝛfirmatiōe. ꝛ ꝓmo
remouet alioꝝ sniaz. ꝺ. v Ui
ri. nō magn⁹ rex et multi hoies. i.
nō ꝑcellit rex rōne sui nec ratione
pli sibi subiecti: sicut dixerat secū
dus. x Nec vinū ꝑcellit. sicut
dixerat ꝓm⁹. y Quis ē ergo.
Hic ꝛsr. pfeq̄ť suū ꝓpositū dicēs:
Quis ē ergo q̄ dñať eoꝝ scz reg:
pli: ꝛ vini. ꝛ rñdet: z Nonne
mu. ge. re. ꝛ oēm ꝓpm rē. q. d. ma
nifeste patz q̄ sic ꝛ sic pꝛecellunt:
qꝛ causa potioꝛ ē suo effectu: lz ät
mulier in generatiōe ꝓlis habe
at rōnem passiui ministrādo mate
riam: tū in alio se habet in ratione
actiui. scz materiam ꝓparando et
conceptum fetum fouēdo ꝛ nutri
endo ante partum ꝛ post: ꝛ sic re
pellitur dictum secundi. a Et
ipe educauerūt. modo ꝓdicto.
b Eos q̄ plātauerūt vineas. ex
q̄b⁹ vinū fit. ꝛ sic repellit dictū pri
mi: qꝛ qđ ꝑcellit maioꝛi: ꝑcellit et
minoꝛi. sic est ī ꝓposito. nā educā
do vineaꝝ plantatoꝛes: mulieres
sūt maioꝛes: ꝛ eadē rōne plātato
res vineaꝝ ipo vino. c Et ipe
faciunt stolas omniū hominū rē.
id est vestes et ornamēta in q̄bus
homines gloriāť. mulieres enim
ī terra illa faciunt talia artificia.
d Et non possunt homies sepa
rari a mulieribus scilicet cordelz
aliquando separentur corpoze. in
clinatio nanq̄ naturalis est in vi
ro ad amoꝛem mulieris: que non
potest totaliter aboleri. quod de
clarat ꝑ effectū dicēs: e Si cō
gregauerint aurum ꝛ argentū rē.
que nata sunt animū hominis al
licere f Et viderint mulierem
vnam bono ba. rē. id est honestā
ꝛ pulcꝛam.

Ola bec

vnam bono habitu et bona specie
a Oia ꝺ. i. eā attēte respiciūt. b Et apto oꝛe. i. capti ei⁹ pulcꝛitudine.
abcdef b cōspiciūt. tā q̄ attoniti ꝛ mirātes ei⁹ pulcꝛitudinē. d Et eā al. Hoc du
pliciter pōt exponi. vno modo q̄ sit ibi hypallage: id est eos allicit ipa mulier:
ꝛ sic qđ sequitur: e Magis q̄ aurum. est notatiui casus. Alio modo sine
tali figura. Et eam allicīunt: id est nitunť ad se trahere: ꝛ sic qđ sequitur: Ma
gis q̄ aurum rē. est accusatiui casus: ꝛ hoc ꝓbatur ꝑ hoc quod sequiť:
f Et oēz rem ꝓciosam. g Homo patrē. Hic cōsequēter declarat ꝓpositu ꝑ
parentes qui sunt maxime diligendi: ꝛ ꝑ terram natiuā ad quā q̄libet natura
liter afficiť. ꝛ tamē istis vroꝝ dilectio ꝓponiť. ꝛ patet vsq̄ ibi: b Et ad mu
lierem se cōiungit. scz seipm ꝑ matrimoniū. i Et cū muliere remittit aīam
suā: aliūde ipam retrahendo. ꝛ in vroꝛē totaliter ponēdo ꝑ dilectionē. ex quo
cōcludit. k Et hinc oportet vos scire qm̄ mul. dominať vestri. ꝛ ꝓseques
g multo magis hoīm alioꝝ loquebať enī regi ꝛ magnatib⁹ suis. l Nōne do
letis. qđ pōt exponi dupliciter. vno modo negatiue. q. d. nō. qꝛ voluntarie eis
seruitis. alio modo affirmatiue. q. d. eis estis subiecti malis gratib⁹ vestris.
m Et accipit. Hic cōsequēter declarat intētū ex magnis periculis quibus ho
mo se exponit ꝑ amoꝛe vroꝛis. cum dicit: Et accipit homo gladium suum. id ē
arma sua. n Et vadit in viam. ad deꝑdandum transeuntes cui ūminet peri
culum moꝛtis a viatoꝛibus se defendentibus. ꝛ a publica iustitia. o Et ma
re nauigare. vbi est moꝛtis piculū a fluctib⁹ maris: ꝛ ab aduersarijs. p Et
leonē videt. ꝑ quē intelligunť etiā alie bestie terribiles. q Et in tenebꝛis in
gredi. vbi iudiciū ꝛ casum piculosū patiť. Et cum furtū fecerit rē. amabili sue
id ē vroꝛi sue oīb⁹ reb⁹ ꝑdicte. r Affert. q. d. oīa picula ꝑdicta subūt vt
satisfaciat vroꝛi ei⁹ gratiā habeat. s Et iterū diligit rē. repetio ē eius qđ. s.
dictū est ad maioꝛē exꝑssionē. t Et multi dementes facti sūt ꝓpter vroꝛes
suas: ex amoꝛe nimis excessiuo. vnde ꝛ salomō sapientissim⁹? sic fuit infatuatus.
ꝑ hoc aūt repellit illud qđ dixit ꝓm⁹ de vino q̄ seducit mentē: qꝛ ebꝛietas au
fert vsū rōnis tm̄ ad horam. amentia ꝛo ꝑ longū tps: ꝛ aliq̄s vsq̄ ad moꝛtez.
iij. Reg. xj. v Et serui facti sūt ꝓpter illas. qꝛ pugnātes ꝑ defensiōe vroꝛū
capti sunt in bello. ꝛ sic subditi seruiunt. x Et multi perierunt. ꝛ iugulati
sūt. vnde abzaā timuit interfici ꝑ sara Señ. xiij. ꝛ siliter isaac Señ. xxvj.
y Et peccauerūt ꝓpter mulieres. sicut ꝓz ꝺ adā: dauid ꝛ salomone: q̄ fuerūt
marimi. z Et nūc. Hic ꝓnter declarat ꝓpositū ꝑ exemplū. ꝛ ꝓz lra vsq̄ ibi:
a Sedentē iuxta regē ad dexteraz. i. in nobiliori loco: qꝛ dextera ps ē melioꝛ
et foꝛtioꝛ. b Et auferentē diadema rē. et imponentē sibi. ꝑ hoc insinuāteꝛ se
rege digniozē. c Et palmis cedebat regē. tā q̄ sibi subditū ꝛ seruū. d Et
sup hec aperto oꝛe intuebať eam. sicut homo stupidus: ꝛ sic ei⁹ amoꝛe captus: vt
nō audeꝛet sibi in aliquo ꝓtradicere: ꝓpter qđ adhuc subdiť: e Et si arri.
ei ridet rē. ita q̄ ad mutatiōnē vult⁹ mulier⁹ mutabiť vult⁹ ꝛ anim⁹ regis: sicut
seru⁹ letať q̄n dñs su⁹ sibi oñdit vultū bonū: ꝛ tristať q̄n ꝑdit sibi durū. ꝑ
qđ ꝛcludit: f O viri cur nō sunt foꝛtioꝛes mulieres. q. d. ꝓz q̄ sic: qꝛ si ve
rum est ꝺ de rege: multoꝛ foꝛti⁹ de aliꝑ hoibus sibi subiectis cōiter loquēdo.
g Magna est terra ꝛ excelsum est celū que ista agunt. scz q̄ sunt in his inferio
ribus. nā ꝑ motū celi educunť ad actū forme q̄ sunt in potētia materie: q̄ mate
ria. ꝑ maioꝛi ꝓte est terra. nā coꝛpoza mixta sūt a dominio de terra. hoc aūt in
terserit hic ꝯobabel q̄si quoddā ꝓncipiū ad ꝓbādū scōaz ꝓtē sue opinionis
scz de veritate. nā ad ꝙ incipit vt videbiť. h Et tunc rex ꝛ purpurati intue
baně in alterutrū. mirātes ei⁹ sapiaz ꝛ eloquētiā ꝛ etiā ꝓstantiā. ostēdēdo sub
iectionē reg' ꝛ magnatoꝛ respectu suaꝝ vroꝛū coꝛā eis: ꝓbabile tñ ē q̄ ille rex
de q̄ loquiť hic ꝯobabel nō erat ille darius ꝙ alius q̄ ꝑcesserat eū. nā inter eꝝ
rum ꝛ darii fuerunt alij reges. i Et inchoauit. Hic ꝓnter ꝯobabel decla
rat scōam ꝓtez sue sentētie. ꝛ ꝓmo ꝓtinuat se ad ꝓcedentia. d. k O viri nōne
foꝛtes sunt mulieres. q. d. patet ex dictis q̄ sic. sed adhuc veritas est foꝛtioꝛ. ad
cuius ostensionē dicit: l Magna est terra ꝛ excelsū est celum. sicut patet ad
sensum. m Et veloꝛ cur. solis. cui⁹ ꝓbatio [illegible] dixiť cū dicit: n Conuertit
in gyro rē. in vna die. scz naturali: in qua ꝑ motum ꝓmi mobilis revoluiť sol
a puncto oꝛientis ad eundez punctū. ꝛ sic est hypallage: quia sol non revoluit
celum. sed ecōuerso: sicut ꝓflauit fistula buccas. o Nōne magnificꝰ est:
id ē magne potentie. p Qui hec facit. q. d. manifeste ꝓz q̄ sic. b tū facit in
telligētia mouens oꝛbē cui⁹ virtutē in infinitū excedit virt⁹ ꝓme veritatis que
ipe est deꝰ. Jdeo subdiť: q Et veritas rē. oīs terra veritatez invocat. i. oēs
hoies habitātes in terra dubia ꝛ obscura querūt manifestari ꝑ infallibilē veri
tatē quā oēs hoies ex quodā instinctu naturali ponunt in deo. lz diuersi diuer
sis attribuerint deitatē. r Celū etiā ipaz bñdicit. i. angeli q̄ sunt ciues! cele
stes ipam laudant. s Et oīa opa. i. omnia creata. t Mouenť ꝛ tremūt
eaz. id est sibi obediūt. v Et non est in ea quicq̄ iniquū. nam ē prima regu
la equitatis. x Iniquus rex rē. multi enī reges mulieres et hoies fecerūt
iniquitates: accipiendo iniquitatē ꝑ crimine cnomi: ꝛ sic est hic hyperbole. si
cut cū dicit: Omnes de ciuitate vadūt ad tale spectaculū. i. multi. si aūt acci
piatur iniqtas ꝑ peccato quocunq̄. sic generaliter oēs dicunť iniqui excepto
hoīe ihesu ꝛ beata ꝧgine: de q̄b⁹ nō loquebať ꝯobabel. y Et iniq̄ illo
rū oīa opa: in q̄tū sunt ab ipis tm̄. nā q̄cq̄d est bonitatis ī opib⁹ humanis deo
est attribuendū. quicq̄d aūt est ibi defectus. ꝓcedit ex defectibilitate liberi ar
bitrij. Osee. xiij. Perditio tua ex te ifr: ex me tātūmodo auxiliū tuū. Jōo sub
ditur: z In sua iniq̄. peribūt. s. illi q̄ peribūt. a Et veritas ma. ꝛ inuale
scit. nō est intelligēdū q̄ veritas ꝓma in se ualescat ꝙficiendo. naz in se minui
non pōt nec augeri: ꝺ tm̄ in effectib⁹ suis. b Et vivit. nā ē vita q̄ essentiam.
c Nec est apud eam acci. ꝓsonas. nā iniustitia nō habet locum in ea.

Sed que

eã accipe ꝓpotas: neq; differentias: sz ḡ iusta sunt facit oibus: iniustis ac maligs: ꝛ oēs benignāt in opib⁹ ei⁹. Et non est in iudicio ei⁹ iniquum: sed fortitudo et regnū ꝛ potestas ꝛ maiestas omniuz euozū. Benedictus deus veritatis. Et desijt loquēdo. Et oēs populi clamauerunt ꝛ dixerunt: Magna est veritas ꝛ ꝓualet. Tunc rex ait illi: Pete si quid vis amplius ꝺ̄ quę scripta sūt: et dabo tibi ꝺm q̄ inuentus es sapientior ꝓrimis ꝛ ꝓrimus mihi sedebis: ꝛ cognatus me⁹ vocaberis. Tunc ait regi: Memoz esto voti tui q̄ vouisti ędificare hierusalē in die qua regnuz accepisti: ꝛ omnia vasa quę accepta sunt ex hierusalem remittere: ḡ sepauit cyrus q̄n mactauit babylonīam: ꝛ voluit remittere ea ibi. Et tu vouluisti ędificare templū q̄ incēderūt idumei q̄n extermiata ē iudea a chaldeis. Et nūc ꝟ̄ ē q̄ postulo ꝺ̄ne: et q̄ peto ꝟ̄ ē maiestas a te: postulo vt facias votū quod vouisti regi cęli ex ore tuo. Tunc surgens darius rex osculatus est illum: ꝛ scripsit epistolā ad oēs dispensatores ꝛ ꝓfectos et purpuratos vt deducerent eū: et eos q̄ cū illo erant: oēs ascēdētes ędificare hierusalez. Et oib⁹ ꝓfectis qui erant in syria ꝛ phęnice ꝛ libano scripsit epistolas: vt traherēt ligna cedrina a libano i hierl̄m: vt ędificarent cū eis ciuitatē. Et scripsit oib⁹ iudeis q̄ ascēdebāt a regno i iudeā ꝓ libertate: oēm potētē ꝛ magistratū ꝛ ꝓfectuz nō supuenire ad ianuas ipoz: ꝛ oēm regionē quaz obtinuerant esse imunē eis: et idumęi relinquent castella q̄ obtinēt iudeozum: ꝛ instructurā tēpli dare ꝓ singulos ānos talenta vigīti vsq; dū ędificaret: et sup sacrariū holocaustomata hostilare q̄tidie sicut habēt ꝓceptū: alia talēta decem offerre ꝓ singlos ānos: et oib⁹ q̄ ꝓcedūt a babylonia ꝺdere ciuitatem vt eēt libertas tā ipis q̄ filijs eoz: ꝛ oib⁹ sacerdotibus q̄ ꝓcedūt. Scripsit āt ꝛ quātitatē ꝛ sacrā stolā iussit dari i q̄ deseruirent: ꝛ leuitis scripsit dare ꝓcepta vsq; i diē q̄ cōsūmabit dom⁹ ꝛ hierl̄m extruet: et oib⁹ custodiētib⁹ ciuitatē sępsit dare eis sortes ꝛ stipendia: Et dimisit oia vasa quę sepauerat cyr⁹ a babylonia: et oia quęcunq; dixit cyr⁹ ꝛ ipe ꝓcepit fieri: ꝛ mitti hierl̄m. Et cum ꝓcessisset ille adolescēs: eleuans faciem in hierl̄m: benedixit regem cęli ꝛ dixit: Abs te est victoria: et abs te ē sapientia ꝛ claritas. Et ego seruus tuus sum.

a Sz q̄ iusta ꝛ̄ē. ipos iuste puniēdo: ꝛ multo fortiꝰ iustis eos ꝑmiando.
b Et oēs benig. i. benigne tractāt. c Jn opib⁹ suis. qz iusti ꝑmiant vt
tra meritū: ꝛ iniusti puniūt citra cōdignū. d Sz fortitudo. stabilitat.
e Et regnū. ꝺfiatiōis. f Et ptās. cui nō pōt resisti i effectibus suis.
g Et ma. o. euo. i. ḡrūlibet durationū: ꝛ sic ꝓ maiestatē itelligi videt eternitas q̄ i vno simplici nūero ꝓtinet ꝛtualit oēz durationē. ꝛ ycladit.
h Bñdi. de⁹ ẋita. i. de⁹ q̄ ẽipa ẋitas. sic ꝺr de⁹ maiestat vel bonitat: qz
ipe ē ipa maiestas ꝛ bonitas. i Et oēs ꝓpū. Hic ꝓ̄ir ponit tertie opinionis approbatio. cū ꝺr: Et oēs ꝓpū clamauert ꝛ dixert ꝛ̄ē. ꝓ ꝟ̄ si reprobauerūt ei⁹ dictū ꝺ̄ fortitudīe mulier⁹: ꝟ̄ magt approbauert: qz dixerat ẋitatez
muliez fortitudini ꝓualere. k Tūc rex. hic ꝓ̄ir ponit ipi⁹ ẓorobabel remuneratio. Circa q̄ ꝓmo describit regt liberalitas. cū ꝺr: Pete si q̄d
ꝛ̄ē. scz ꝑter ꝑmia supi⁹ exꝑssa. iij. ca. ꝛ ex ꝟ̄ loco ptz q̄ nō solū fuerūt ꝓmissa ẋbo ꝟ̄ etiā sępto. Cęta patēt ex dict. m Tūc ait. Hic scdo ponit ẓorobabel fidelitas: q̄ nō solū petijt id q̄ ꝓtinebat ad diuini cult⁹ augmētū.
Circa q̄ sic ꝓcedit: qz ꝓmo ponit ẓorobabel petitio. scdo petitiōis cōcessio. ibi: Tūc surgens. tertio ꝓcessiōis executio. ibi: Et cū ꝓcessisset. Circa
ꝓmū ꝺr: Tūc ait regi: ipe ẓorobabel. n Memor esto vo. ꝛ̄ē. ex ꝟ̄ videt q̄
nō solū vouerat reedificare tēplū: ꝟ̄ etiā cū ꝟ̄ agere ad reedificatiōez ciuitatis circa tēplū. o Jn die q̄ reg. acce. post patrē ꝺm opinionē bebreoz.
Mā q̄n alijs sic de nouo coronaꝝ ꝺsuetū ē q̄ gras faciat marie ad bonorē dei: ꝛ hui⁹ voti ꝺsci⁹ erat ẓorobabel q̄ erat de domo regia ꝓ reginą desser: vt. s. dictū ē ꝺm alios ẋo iste ꝺri erat vn⁹ de septē magt q̄ habebāt
ꝓuidere de rege: ꝛ volētes ꝓuidere de seipis magt q̄ de alijs: ꝺdixerunt
adinuicē q̄ ille cui⁹ equus ꝓmo hīniret cū i crastino ꝓuenirent ad electionis locū. regnaret: q̄ ꝺtigit de eq̄ ꝺarij. ꝛ sic reḡuit. p Et oia vasa. ad
dei cultū ꝓtinētia. q Que acce. sūt ex hierl̄m. a nabuchodonosoꝛ rege
babylonis. r Remittere. ad locū suū. s Que sepauit cyrus. ab alia
ꝓda. t Nā mac. ba. i. iterfecit balthasar regē: ꝛ habitatoꝛes babylonis
ꝓ magt ꝓte. v Et vo. remit. ꝛ̄ē. ꝓmo ānо regni sui. ꝛ aliq̄ tūc remisit. vt
bꝛ. j. Esdre. j. ca. ꝛ residua ꝓ istū ꝺarij fuerūt remissa. sicut ꝛ plurib⁹ vicibus fuerunt de hierl̄m exportata. ꝛ ꝑ ptes. primo ꝑ te ioakim filij iosie. vt
bꝛ Wañ. j. scdo ꝑ te ioachin filij ei⁹. iiij. Reg. xxiij. tertio ꝑ te sedechie. iiij.
Reg. xxv. p Et tu vo. edi. ꝛ̄ē. q̄d incen. idumei. iij. Regū ꝺr q̄ nabugar
dā ꝛ chaldei ꝟ̄ fecerūt. dicendū q̄ idumei erāt in illo exercitu: ꝛ q̄n odie
bāt iudeos sicut esau pater eoz odiuerat iacob patrē iudeoz: ido incitauerūt nabugardan ad ꝟ̄ factēdū. ꝛpter q̄d dicūt ꝟ̄ ꝟ̄ fecisse. q Et q̄d peto ꝛ̄ē. i. signū tue maiestat. r Valit ꝛ ifugat lra sic: Et q̄d peto a te ꝟ̄ ē maiestas. i. honoz diuin⁹. Jdo subdit: Postulo vt facias votū ꝛ̄ē. s Tūc
surgēs. Hic ꝓ̄ir ponit petitiōis ꝓcessio. cū ꝺr: Tūc surgēs darius rex: osculat⁹ ē illū. i signū amicitie ꝛ ꝓcessiōis petitoꝛ. Jdo subdit: a Et sci.
epi. ꝛ̄ē. regaliū negocioꝝ. b Et dedu. eū ꝛ̄ē. s. secure ꝑ oia loca iter media vsq; in hierl̄m. c Et oib⁹ ꝓfect ꝛ̄ē. nā ꝑ loca ista deducēda erāt lignа cedrina i hierl̄m ptī ꝑ mare ꝛ ptim ꝑ trā. d Et sci. oi. m. ꝛ̄ē. ꝑ libertate. a fuitute. ita q̄ a ꝺñis nō ipedirēt i iudeā ire. Jdo subdit: e Oēs
potētē ꝛ̄ē. nō supuenire ad ianuas ipoz ponēdo aliq̄s impedimētū.
f Et oēs re. quā ob. iudei venētes i iudeā a tpe cyri. g Esse imunē. attributo. h Et idumei re. ca. q̄ obti. iu. nā iudeis i babylonē ducti. idumei occupauerūt castra iudee q̄ erāt ꝓpinq̄ idumee. Cęta patēt vsq; ibi.
i Et sup sacrariū als sanctuariū. i. altare holocaustoꝝ. k Holocaustomata hostiliare. i. offerre ꝺr: ꝛ ab hostia ꝛ imolo las. vbi alij bñt vstilare.
l Quotidie sīt ha. ꝓce. s. i lege moysi: i q̄ ꝓcipit Exo. xxix. q̄tidie vnū agnū mane ꝛ alterꝝ vesꝑe i holocaustū offerri. m Talēta decē. scz ad ꝟ̄ fabricādū. Cętera patēt vsq; ibi. n Et oib⁹ sa. q̄ ꝓce. i. ꝓcedere debent alios i honoze. o Scripsit āt quātt. dicte pecunie vt ad lraz reg⁹ expedite solueret. p Et sacrā sto. iusl. dari. sacerdotib⁹. q Jn q̄ deseruirent. ad diminū cultū. s. dicta pecunia ꝛ stola: sīc ꝺr de cypho q̄ i mensa defuit vinorū. r Et leuitis scripsit dare ꝓcepta. s. instā di op⁹ tēpli ꝛ ciuitatis vsq; ad cōsūmationē. s Et oib⁹ custodiētib⁹ ciuitatē. hierl̄m ab hostib⁹ irruentib⁹. t Scripsit dare eis sortes. i. loca determiata ad habitādū.
v Et stipēdia. ad victū ꝛ vestitū. Cęta patēt ex dictis. x Et cū ꝓcessiss. Hic ꝓ̄ir describit ꝓcessiōis executio. ꝛ ꝓmo ꝑtū ad ẓorobabel. scdo ꝑtū
ad ei⁹ comitiuā ca. v. Circa ꝓmū ꝺr: Et cū ꝓcessisset: ẓorobabel recedens
a rege de ꝛra ꝓsidis. y Jlle adolescēs. tū ꝺm veritatē ẓorobabel filij⁹ salathiel de q̄ videt hic scriptura loqui: ꝺm minorē cōputationem habebat
tunc q̄draginta annos ꝛ ampli⁹. naz a primo anno cyri fuit dux eoz q̄ de
babylone redierūt in iudeā. vt ptz. j. Esdre. ij. ca. ꝺm ẋo minorē cōputationē: cyr⁹ post monarchiā acceptā regnauit ꝑtuoz annis ꝛ post eum filij⁹
ei⁹ cābises octo. ꝛ post illū assuer⁹ ꝑtuordecim cui succesꝰit iste darius. ꝛ
ẓorobabel ānо ꝓmo cyri videt fuisse ānoꝝ viginti vel circiter. q̄n cyr⁹ dedit licētiā redeūdi: q̄ simul iūcti: sūt anni q̄dragīta sex. ꝛpter q̄d ꝛ plura
alia iste liber sicut dixi a ꝓncipio videt ee multū apocryph⁹. z Eleuans faciē in hierl̄m. i. ẋpus hierl̄m sic enī orabant iudei extra hierl̄m positi. sicut ptz de Wañ. vj. ca. a Bñdixit regē cęli. agendo gras sibi. b Abs
teid est a te. c Est victoria. quā habui de aliis duob⁹ socijs meis.
d Et abs te est sapientia. quam dixi de mulieribus ꝛ veritate.
e Et claritas. id est honoz quo darius honozauit me. f Et ego seruus tuus sum. paratus ad tuum obsequium.

Et accipit

uus tu⁹ sum. Bñdic⁹ es q̄ dedisti mihi sapientiā: ꝛ tibi confiteoꝛ dñe de⁹ patrū nr̄oꝝ. Et accepit epistolas et ꝓfect⁹ ē in babyloniā. Et venit ꝛ nunciauit fratrib⁹ suis oibus q̄ fuerunt i babylonia: ꝛ benedixerunt deū patrū suoꝝ: q̄n dedit illis remissionem et refrigerium: vt ascenderent ꝛ ędificarent hierl̄m: ꝛ templum vbi nominatum ē nomē eius in ipo: ꝛ exultauerunt cum musicis ꝛ lęticia diebus septem.

Capl̄m: V

Post hęc autem lecti sunt vt ascenderent principes pagozum ꝓ domos ꝛ tribus suas: ꝛ vxores illozum ꝛ filij ꝛ filię eozum ꝛ serui ꝛ ancillę ipsoꝝ: ꝛ pecora illozum. Et darius rex misit vna cum eis equites mille donec deducerent eos in hierusalē cum pace ꝛ cuz musicis ꝛ cum tympanis ꝛ tybijs: ꝛ omnes fratres erant ludentes: ꝛ fecit eos ascendere simul cuz eis. Et hęc sunt nomina virozum qui ascenderunt per pagos suos in tribus ꝛ in partē principat⁹ ipsoꝝ. Sacerdotes. filij phinees: filij aaron: iesus filij⁹ iosedech: ioachim: filius ẓorobabel: filij salathiel de domo dauid. ex progenie phares. tribu autem iuda qui locutus est sub dario rege persarum sermones mirificos in secundo anno regni ipsius mense nisan primo. Sunt autez hi qui ascenderunt ex iudea de captiuitate transmigrationis quos trāsmigrauit nabuchodonosoꝛ rex babylonię in babylonem ꝛ reuersus est in hierusalem. Et reliquit partem iudeę vnusquisq; in ciuitatem suaz q̄ venerūt cum ẓorobabel et iesu: neemias areozes: elimeo emmanio: mardocheo: beelsuro: mechphsatochoz olioro emonia: vnus ꝺ principibus eozum: ꝛ numer⁹ a gētilibus eozum: ex prepositis eoꝝ. Filij phares duo milia centum septuaginta duo. Filij ares: tria milia q̄ngintaseptē. Filij semo: cētū q̄dragitaduo. Jn filijs iesu ꝛ ioabes: mille trecētiduo. Filij demu duo milia q̄drigēti septuaginta. Filij chozaba: ducēti q̄nq;. Filij banica: centum seragintaocto. Filij bebech q̄dringentitres Filij archad: quadringenti vigintiseptem. Filij chan: trigintaseptez. Filij ẓorzar: duo milia seragintaseptē. Filij admu: quadringenti seragintavn⁹: filij aderectis centumocto. Filij cjaso ꝛ ẓelas: centū septem. Filij aẓo roch: quadringenti trigintanouē. Filij iedarbone cētū trigintaduo. Filij ananię: cētū triginta. Filij asoni: nonagita. Filij marsar q̄drigēti vigitiduo. Filij ẓabarus nonagintaq̄nq;. Filij sepolemū: centū vigintitres. Filij nepopas q̄nq̄gintaq̄nq;. Filij hechanat⁹: cētum q̄n quagintaocto. Filij cebetham⁹ cētū trigintaduo. Filij crearpatros q̄ enocadies et modie: q̄dringēti viginti tres. Qui ex gramas ꝛ gabea: cētū vigintivn⁹: qui ex besselō ꝛ ceagge: seragintaq̄nq;. Qui ex bastaro: cētū vigintiduo. Qui ex bechenobes: q̄nq̄gintaq̄nq;. Filij liptis: cētū q̄nq̄gintaq̄nq;. Filij labōni: trecēti q̄nq̄gintaseptē. Filij sichē: trecēti septuagita. Filij suadō ꝛ clio mus: trecenti septuagintaocto. Filij ericus: duo milia cētū q̄dragitaq̄nq;. Filij anaas trecēti septuagita. Sacerdotes. Filij eddus: filij cuther: filij eliasib: trecenti septuagintaduo. Filij emer⁹: ducēti q̄nq̄gintaduo. Filij fasury: trecēti q̄nq̄gitaseptē. Filij caree: ducēti vigitise-

a Et acce. eplas. regis ꝺdictas. q̄ erāt de ꝗttuoz. primo de securo trāsitu ꝑ terras vsq; in hierl̄m. scdo de lignis habēdis de libano ꝓ tēpli ꝛ ciuitat⁹ edificio. videt tū q̄ ista gra ꝟ̄tū ad edificiū ciuitatis fuit posita in effectu ꝑ neemiā. Neemie. j. tertio de libertate ꝓcessa iudeis a seruitute ꝛ tributo. ꝗrto de pecuniis a rege ꝓcessis ꝓ edificatiōe tēpli ꝛ sacrificijs: vt patz ex ꝓdictis. b Et ꝓfect⁹ ē. de pside. c Jn babylonią. i. i babylonie regionē i q̄ remāserāt mlti indei q̄n ẓorobabel ꝛ ei⁹ socij ꝓmo venerūt. in iudeā tpe cyri vt dictū fuit. j. Esdre. j. ca. d Et venit ꝛ nū. fra. suis. i. iudeis cōmozātib⁹ in regione babylonis.
e Et bñdixerunt deū patrū suoꝝ. ꝑ gratijs ẓorobabel cōcessis. f Jm dedit illis remissionē. a fuitute. g Et refrigeriū. a tributo. h Ut ascēderēt ꝛ edificarēt hierl̄m ꝛ tēplū. de quo habebāt magnuz desideriuz. gra eni ꝓmo facta a cyro. ꝑ cambisem ei⁹ filiū fuerat renouata. sicut ptz sat⁹ ꝑ primū Esdre ca. iij. ꝛpter q̄d iudei q̄ remanserāt in regno babylonie ꝛ ꝑsidis: in iudeā venire nō poterāt sine nouo ꝓuilegio.

Capitulum: V

Post hec autez. Hic describit recessus ẓorobabel ꝟ̄tū ad ei⁹ comitiuā. ꝛ ꝓmo i generali. cū dicit: Post hec añt lecti sūt. i. collecti siue ꝛgregati. Legere eni in vna significatiōe idez est q̄d colligere. vnde Xpus. Fur aurū: Xgo flores: mare nautaq; libros. Clerici⁹: eq̄uoce singula quisq; legit. k Ut ascēderēt ꝓncipes pagoꝝ. i. ꝓuinciaꝝ siue villaꝝ.
l Et da. rex mi. vna cū eis eq̄. mille. vt possent ꝓcedere secure. m Et cum musicis ꝛ̄ē. ex gaudio libertatis ꝛ ꝑ alleuiatiōe laboris ꝛ itinere. n Et ꝟ̄ sūt noīa. Hic ꝓ̄ir describit comitiua ẓorobabel i speciali. ꝛ ꝓmo ꝟ̄tū ad ꝑsonas hoīm. scdo ꝟ̄tuz ad numerū aīaliū. ibi: Cameli. ꝓma adhuc i duas: qz ꝓmo ponit hoīm numeratio. scdo aliaꝝ distinctio. ibi: Hi sūt filij. ꝓma adhuc in tres. qz ꝓmo ponunt comitiue duces. scdo vulgares. ibi: Sūt āt hi. tertio sacerdotes. ibi: Filij sacerdotū. Circa ꝓmū sciēdū q̄ sicut dicit Jo sephus. rj. libro antiq̄tatū ẓorobabel existēs i iudea audita coronatione darij iuit ad eū vt impetraret pfici tēplū. cui⁹ cōstructio fuerat impedita ꝑ cābisem ei⁹ filiū. vt bꝛ. j. Esdre. iij. ꝛ. j. repetit eo. ca. ꝛ factus fuit corpis sui custos ꝑ modū. ꝺ. dictuz. ꝛ scdo anno darij impetrauit intētū ꝑ modū ꝓdictū. du rit aūt secū filiū suū. de q̄ hic fit mentio: ꝛ iesum filiū iosedech sacerdotem magnū q̄ negociū habebat cordi sicut et ẓorobabel: ꝛ isti tres adduxerūt tūc ꝓ̄lm in ꝟ̄ ca. numeratū ꝓter illos q̄s añ adduxerāt tpe cyri. ꝛ sic ptz snīa ꝓme ꝓtis: ꝟ̄ excepto. o Mēse nisan ꝓmo. i. q̄ ꝓm⁹ ē in mēsib⁹ āni Exo. xij. ꝟ̄ ē intelligēdū ꝟ̄tū ad solēnitates q̄ fiūt apud hebreos ꝑ circulū āni. ꝟ ꝟ̄tū ad alia negocia ꝓcim⁹ mēsis āni ꝺr rysari apud eos q̄ ocr respōdet septēbri nr̄o: sicut dixi pleni⁹ Gen. vij. et Exo. xij. p Sūt aūt. Hic ꝓ̄ter ponit numeratio vulgariū. ꝛ patz snīa: qz solū ponunt hic noīa hoīm ꝛ numer⁹ eoꝝ: exceptis paucis que exponētur.
q Quos trāsmi. na. i. filios eoꝝ q̄s transmigrauit. nā vltimo ducti in babylonē fuerūt captiuati q̄n sedechia rege. a q̄ tpe vsq; ad scōm annū darij q̄ dedit hanc licentiā redeūdi in iudeā fluxerūt. l xxx. ānі ꝺm minoꝛē cōputationē: ꝛ adhuc plures ꝺm illaz quā secut⁹ sū in ꝺicio meo tā ꝟ̄ veriozē. Hester. j. ꝛ Wañ. ix. ꝛ sic pauci aut nulli de trāsmigratis remāserūt viui: vñ ꝛ ẓorobabel dux istoꝝ fuit natus in babylonia: ꝛ ꝛpter hoc sic nominatus ẓorobabel: id ē semē babylonis. r Et reuersus est ꝛ̄ē. iungatur sic littera. Et reuersus est in hierusalem. ad faciendū deo oblationem. s Unusquisq; in ciuitatem suam. scz de hierusalem oblatiōe sua facta. t Et reliquit partim iudee. scz illam in qua non erat hereditas patrū suoꝝ. Alij sic habent: Et requisiuit partem iudee. ꝛ tūc exponeꝝ affirmatiue: videlicet illaz in qua erat hereditas patrum suoꝝ: ꝛ cōtinuē littera. Unusquisq; ciuitatem suam. vt. s. Qui venerūt. Sequit:
v Et numerus. eoꝝ separat⁹. x A gentilib⁹. babyloniam habitantibus. y Ex prepositis eoꝝ. id est factus est per ꝓpositos iudeoꝝ.

Dis cōputa,

a Ois cõputa.rc. b audiť : qz in b numero aliũ includũť q̃ noia ⁊ numer' ptialis nõ exprmũť cũ p̃dict'. b Filij sacerdotũ.hic ꝯir a põiť numeratio, q̃tũ ad sacerdotes ⁊ leuitas i diuersis officijs ministrãtes.⁊ patz lra vsq; ibi.

c Oēs sa.i.i sacro ministerio.

d Ibi sũt fi. Hic ponit q̃rũdã ab alijs distinctio. et p̃mo vulgariũ q̃ nescierũt ostẽdere radicẽ generis sui ꝑ̃ qđ ignotũ fuit vtz esset de genere isr'l vel nõ: iuneti sũt cuz ꝓlio isr'l: sic ⁊ gẽtiles q̃ ꝓtebãt ad iudaismum. scđo sacerdotũ q̃ nõ potuerũt inuenire genealogiã suam: nec per ꝯis ostẽdere q̃ essent ð sacerdotali genere: ⁊ sic ꝓhibiti sunt comedere panes ꝓpositionis q̃bus licituz erat vti tm̃ sacerdotibus. ⁊ pz snia ex dict' :exceptis q̃ sequũť. e Et horũ q̃sita ẽ generis scꝑta ipedatura .i. inuestigatio genealogie: et ðz a peda pede qđ significat idẽ qđ vestigiũ. f Donec exur. rc. qui sciat sup b xpitatẽ dicere ꝑ scꝑturaz vel spiritũ ꝓphetie.

g Ois ãt israel erat. xij. milia rc. li. xij. milia. nõ ẽ ð textu: sz ẽ insertũ ꝑ iperitiã scriptoꝝ: qz ꝯdicit ei qđ subditur:

h Quadragita duo mi. rc. hic ponit numerus aliũ .et ptz his exceptis. i Sub ingalia. p q̃ itelligũť asini ⁊ boues b nõ exꝑssi: ⁊ sũt iugo ⁊ oneribus deputandi.

k Dũ veni. rc. .i. i locũ vbi fuerat tẽplũ: qz nondum erat reedificatũ: b postea anno sexto darij finit ꝯsummatum. vt

ptẽ. Leuitę: filij iesu in caduhel: et banis: ⁊ serebias: ⁊ edias septuagintaquattuor. Omnis numer' a duodecio ãno: trigita milia q̃dringẽti sexagitaduo. Filij ⁊ filię ⁊ uxores: ois cõputatio q̃dragita milia ducẽti q̃dragitaduo. Filij sacerdotũ q̃ psallebãt in tẽplo filij asaph: centũ vigintiocto. Ostiarij ẽo filij esmenni: filij açer: filij amon: filij accuba: topa: filij tobi oẽs cẽtũ trigintanouẽ. Sacerdotes seruiẽtes i tẽplo. Filij sel: filij gaspha: filij tobloch: filij carie: filij su: filij hel lu: filij labana: filij armacha: filij accub: filij vtha: filij cetha: filij aggab: filij obai: filij anani: filij cãna filij geddu: filij an: filij radim: filij desanon: filij nechoba: filij caseba filij gaçe: filij ocni: filij smone: filij attre: filij hastẽ: filij asiana: filij manei: filij nasisim: filij accufu: filij agista: filij açui: filij fauun: filij fasalõ: filij meedda: filij fusa: filij caree filij barcus: filij saree: filij coesi: filij nasith: filij agisti: filij pedon: salomon filij eius: filij asophot: filij phacida: filij celi: filij dedon: filij gaddabel: filij sephegi: filij aggia: filij sachareth: filij sabathẽ: filij caroneth: filij malsith: filij ame: filij sasus: filij addus: filij suba: filij eura: filij rahotis: filij phasphat: filij malmõ. Oẽs sacro seruiẽtes ⁊ pueri salomõis: q̃dringẽti octogita duo. Ibi sũt filij q̃ ascẽderũt a chermel ⁊ thersa: principes eorũ: carmellã ⁊ careth: ⁊ nõ poterãt edicere ciuitates suas et ꝓgenies quẽ admodũ sint ex isr'l: filij dalari: filij thubal: filij nechodaici ex sacerdotibus q̃ fungebanť sacerdotio ⁊ nõ sũt inuẽti: filij obia: filij achios: filij addi: q̃ accepit vxorẽ ex filiabus phargeleu: ⁊ vocati sunt noie eius. Et hoꝝ q̃sita ẽ generis scripta ipedatura ⁊ nõ ẽ iuẽta ⁊ ꝓhibiti sũt sacerdotio fũgi. Et dixit illis neemias: ⁊ asthataras ne ptici penť sãcta: donec exurgat pontifex doct' in ostẽsionẽ ⁊ veritatez. Ois aũt isr'l erat: exceptis fuis et ancillis: q̃dragintaduo milia trecẽti q̃dragita. Serui hoꝝ ancille: septẽ milia trecẽti trigintaseptez: cãtores ⁊ cãtatrices ducenti sexa-

gintaq̃nq;. Cameli: quadringenti trigintaquinq;. Equi septem milia trigitasex. Muli: ducenta milia quadragintaquinq;. Subiugalia q̃nq; milia vigintiq̃nq;. Et de prępositis ipis ꝑ pagos: dũ venirent in templum dei quod erat in hierusalem: inouare ⁊ suscitare tẽpluz i loco suo ſm suã virtutẽ ⁊ dari i tẽplũ thesaurum operum sacrum auri mnas duodecimilia ⁊ mnas argẽti q̃nq; milia ⁊ stolas sacerdotales cẽtũ. Et ihabitauerũt sacerdotes ⁊ leuitę: ⁊ q̃ exierant ð plebe in hierl'm et i regione: ⁊ sacri cantores et ostiarij: et ois isr'l i regionibꝰ suis. Instante autẽ septimo mẽse. cum essent filij isr'l vnusquisq; in suis rebus: cõuenerunt vnanimes in atriuz qđ erat ante ianuam orientalẽ: Et stantes iesus filius iosedech: ⁊ fratres eius sacerdotes: et ẓorobabel filius salathiel ⁊ huius fratres: parauerunt altare: vt offerrent sup illud holocaustomata ſm q̃ in libro moysi hominis dei scripta sunt. Et conuenerunt ibi ex alijs nationibus terrę: et erexerunt sacrarium in loco suo omnes gentes terrę: ⁊ offerebãt hostias ⁊ holocaustomata domino matutina. Et egerunt scenophegiam ⁊ diem solennem sicut ꝓceptũ est in lege: et sacrificia quotidie sicut oportebat: et post ħ oblationes institutas: et hostias sabbatorum: et neomeniarum: et dierum solẽnium omniuz sanctificatorum. Et quotquot vouebant domino a neomenia septimi mensis: ceperunt hostias offerre deo: ⁊ tẽplũ dñi nõdum erat ędificatum. Et dederť pecuniam lapidarijs et fabris: et potum et pabula cuz gaudio. Et dedeť carra sidonijs ⁊ tyrijs: vt trãsueherent illis ð libano trabes cedrias ⁊ facerent rates in ioppe portũ:

scõm decretum quod scriptũ erat eis a cyro rege ꝑsarum. Et in secundo anno veniẽtes in templum dei in hierusalẽ: mense secũdo inchoauit ẓorobabel filius salathiel: et iesus filius iosedech et fratres iporum ⁊ sacerdotes ⁊ leuitę ⁊ omnes qui venerãt de captiuitate in hierl'm: ⁊ fundauerunt tẽplũ dei: nouilunio scõi mẽsis scõi anni: cũ venissent in iudęam ⁊ hierl'm. Et statuerunt leuitas a viginti ãnis sup opa domini. Et steterit iesus ⁊ filij eius ⁊ frẽs: oẽs leuitę cõspirantes ⁊ executores legis: facientes opa in domo dñi. Et steterũt sacerdotes hũtes stolas cũ tubis ⁊ leuitę filij asaph habẽtes cymbala: collaudãtes dñm: et benedicẽtes ſm dauid regem isr'l. Et cãtabãt canticũ dño: qm̃ dulcedo eius ⁊ honor in ęcula sup oẽm isr'l. Et ois populꝰ tuba cecinerũt: ⁊ ꝑclamauerunt voce magna collaudantes dñm i suscitatiõe domus dñi. Et venerunt ex sacerdotibꝰ ⁊ leuitis ⁊ ꝑsidentibus ſm pagos senioribus q̃ viderant pristinam domũ: et ad huiꝰ ędificationem cum clamore ⁊ plãctu magno: et multi cũ tubis ⁊ gaudio magno in tã tũ vt populꝰ non audiret tubas ꝓpter plãctũ populi: turba enĩ erat tubis canens magnifice: ita vt longe audireť. Et audierũt inimici tribꝰ iudę ⁊ benjamin: ⁊ venerũt scire q̃ esset vox tubaꝝ. Et cognouerunt: qm̃ q̃ erãt ex captiuitate ędificãt templum dño deo isr'l. Et accedẽtes ad ẓorobabel ⁊ iesum ⁊ ꝓpositos pagorum: dixerunt eis: Ędificabimus vna vobiscũ. Similiter enĩ audiuimus dñm nr̃m: ⁊ ipi pariter incedimus a diebꝰ asbasareth regis assyrioꝝ q̃ trãsmigrauit nos huc. Et dixit illis ẓorobabel: ⁊ iesus ⁊ ꝓncipes pagoruz isr'l: Nõ ẽ nob ⁊ vob ędificare domum dei nr̃i. Nos enim soli ędificabimꝰ dño deo isr'l: ſm ea q̃ ꝓcepit nob cyrꝰ rex ꝑsarũ. Oẽtes ãt terrę incubãtes his q̃ sũt in iudęa: ⁊ leuãtes opa ędificatiõis: ⁊ i sidias ⁊ populos adducentes: ꝓhibebant eos ędificare: ⁊ aggressuras exercẽtes impedierũt ne consũmaretur ędificium omni tẽpore vitę cyri regis ⁊ ptraxerunt structuram per biẽnium vsq; ad darij regnum.

Capitulum: VI

In scõo autez anno regni darij pphetauit aggeꝰ ⁊ zacharias filiꝰ adin ꝓphę apud iudęã et hierl'm:

a Scõz dc. rc. ex b ptz qđ dictũ ẽ. i. q̃ hec referunť ad tẽpus cyri. b Et fũ. tẽ. d. nouilunio id ẽ i ꝓncipio scõi mẽsis. nam hebrei faciũt menses ſm lunatiões. c Et frẽs. o. le. ꝯspirã. i. vno spũ ⁊ voluntate ad opꝰ dei aspirantes. d Et de. ſm da. re. i. ꝛz psalmos ab eo cõpositos. e Et audie. Hic ꝯter ponitur opis ipedimẽtũ: ⁊ ptz snia ex dict'. j. Esd. iiij. exceptq̃ que sequũť. f Et diebꝰ asbasa. j. Esdre vocať assorad dan. g Oẽtes. a. ter. incu. i. vigiläť insidiãtes ad opꝰ ipediendũ. h Et ag. exer. i. insultãtes: ⁊ ðz ab agredior. i Et ꝑtra. strue: ꝑ biẽ. vsq; ad da. reg. istud ñ põt sic itelligi q̃ a tpe huiꝰ ipedimẽti fuerit tm̃ biẽnijs vsq; ad darij regnũ. naz ſm minoꝛ cõputatiõez fuerť ibi xij. ãni. ⁊ tõ istud biẽniũ itelligiť ðl pedimẽto opis ꝑ sultꝰ samaritanoꝝ. ita q̃ iudei paꝝ poterãt opari ⁊ iteri ꝓcurabãt samaritani ad mãdatũ regis opꝰ totaliť ipediri: qđ ẽ factũ i fine illiꝰ biẽnij: ⁊ durauit vsq; ad scõm ãnũ darij Ca. VI

k In secũdo. Hic ꝯir describiť opis resũptio. ⁊ scõo resũptiõis ꝯfirmatio ibi: In ipo tpe. prima ps ptz ex dict'. j. Esd. v. ca. b exceptο. l Zacharias fi. j. Esd. v. ca. ðz: Filiꝰ ado. ⁊ est idẽ nomẽ variatũ in fine. sic freqñť fit in nob' ꝓpꝛijs i gallico ⁊ latio. m In ipo. b ꝯir põiť resũptiõis ꝯfirmatio Circa quam ꝑmo põiť edificatiũ interrogatio ⁊ rñsio. scõo rñsiõis ad regẽ relatio. ibi: Exemplũ epłe. tertio regꝛ rñsio. ibi: Tũc darij rex. Snia ꝑme ⁊ scõe ptꝛ ꝑz ex dict'. j. Esd. v. ca.

Tũc darijꝰ

in noie dei isr'l sup eos. Tũc stans ẓorobabel filius salathiel: ⁊ iesus filius iosedech: inchoauerũt ędificare domuz domini que est in hierusalem: cũ adessent eis prophetę domini ⁊ adiurarent eos In ipso tẽpore venit ad illos sysennes subregulus syrię ⁊ phęnicis ⁊ satrabuçanes et sodales eius et dixerunt eis: Quo precipiente vobis domum hanc ędificare: ⁊ tecum istud et alia omnia ꝑficitis? Et qui sunt structores q̃ hec ędificant? Et habuerunt gratiam visitationis facta super eos qui erãt ex captiuitate a domino seniores iudęorum: ⁊ nõ sunt impediti ędificare: donec significaretur dario de omnibus istis: ⁊ responsum acciperetur. Exemplũ epistolę quã miserunt dario: Sysennes subregulus syrię et phęnicis et satrabuçanes et sodales eius: in syria et phęnice presides regni dario salutem. Omnia nota sint domino regi: cũ aduenissemus in regionem iudęę: ⁊ itroissemus in hierusalẽ: inuenimus ędificantes domũ dei magnam ⁊ templum ex lapidibus politis ⁊ magnis ⁊ preciosis materijs in parietibus: ⁊ opera illa instanter fieri: ⁊ suffragare ⁊ prosperare in manibus eorum ⁊ in omni gloria q̃ diligentissime perfici. Tunc interrogauimus seniores dicentes: Quo permittente vobis ędificatis domum istam: et opera hęc fundatis? Ideo autem interrogauimus vt notuz faceremus tibi: homines et prepositos ⁊ nominum scripturam prepositorũ postulauimꝰ illos. At illi responderunt nobis dicentes: Nos sumus serui domini qui fecit ęlum ⁊ terram: ⁊ ędificabatur hęc domus ante annos istos multos a rege israel magno ⁊ fortissimo: ⁊ consũmata ẽ. Et quoniã patres nostri exacerbantes erant et peccauerunt in deum israel: tradidit eos in manus nabuchodonosor regꝛ babylonię: regis chaldęorum: ⁊ domum istam demolientes incẽderunt: et populum captiuum duxerũt in babylonem. In primo anno regnante cyro rege babylonię scripsit cyrꝰ rex domum hanc ędificare: ⁊ illa sacra vasa aurea ⁊ argentea quę abstulerat nabuchodonosor de domo quę est in hierusalem: et consecrauerat ea in suo templo: rursus protulit ea cyrus rex ð tẽplo qđ erat in babylonia: et tradita sunt ẓorobabel ⁊ salmanasaro subregulo. Et ꝓceptũ ẽ eis vt offerrẽt hęc vasa: ⁊ reponę/

ret in templo quod erat in hierusalē :t ipm templū dei edificare
in loco suo. Tūc salmanasarus subiecit fundamenta domus do
mini que est in hierusalem :et exinde vsq nūc edificat: t nō acce
pit ꝓsummationem. Nūc ergo si iudicat a te o rex pquirat in re
galib⁹ bybliothecis cyri regis que sunt in babylonia:t si inuen
tum fuerit consilio cyri regis ceptam esse structuraz domus dñi
que est in hierusalem :et iudicat a dño rege nro: scribat ō his no
bis. Tunc darius rex p̄cepit inq̄ri in bybliothecis:et inuentus ē a
in egbathanis oppido qđ est in media regione locus vnus i quo
scripta erant ista:Anno primo regnāte cyro:rex cyrus p̄cepit do
mum domini q̄ est in hierusalē edificare: vbi incendebāt igni as
siduo:cui⁹ altitudo sit cubitorū decem :t latitudo cubitorū sexa
ginta:q̄dratum lapidibus politis tribus:t meniano ligneo eius b
dem regionis:t menianovno nouo:t impēdia dari de domo cy c
ri regis :et sacra vasa domus dñi tam aurea q̄ argētea q̄ extulit d
nabuchodonosor in domū domini q̄ est in hierusalem vbi erant e
posita vt ponantur illic. Et p̄cepit curam agere syssennē subregu f
lum syrie t phenicis t satrabuçanē t sodales eius t qui ordinati g
erant in syria t phenice p̄sides vt abstinerent se ab eodem loco.
Et ego quoq p̄cepi in totum edificare:et ꝓsperi vt adiuuēt eos
qui sunt ex captiuitate iudeorum donec ꝓsūmetur templum ędis
domini:t a vexatione tributorū celesyrie et phenicis:diligenter
quātitatē duri his hominib⁹ ad sacrificium dñi çorobabel p̄fecto
ad tauros t arietes t agnos:Siliter aūt t frumētū et sal t vinū
t oleū instanter p singulos annos: put sacerdotes qui sūt in hie
rusalē dicrauerint ꝓsumi quotidie sine vlla dilatione: vt offerāt
libationes sūmo deo p rege t pueris eius :t orent p ipsoꝝ vita.
Et denuncie: vt q̄cunq transgressi fuerint aliqđ ex his q̄ scripta
sūt aut sprevuerint:accipiat lignū de suis ꝓprijs t suspēdāt: t bo
na ipoꝝ regi ascribant. Propterea t dñs cuius nomē inuocatus
est ibi:exterminet oēz regē t gentē q̄ manū suā extēderit ꝓhibe
re:aut male tractare domū dñi illam q̄ est in hierusalē. Ego dari
us rex decreui q̄ diligētissime fm hec fieri. Capl'm: VII
A Tunc syssennes subregulus celesyrie t phenicis t satrabu b
çanes t sodales obsecuti his que a dario rege erant de
creta:insistebāt sacrosanctis opib⁹ diligētissime coopan
tes cū senioribus iudeoꝝ principib⁹ syrie: t ꝓsperata sunt sacrosā i
cta opa ꝓphetantib⁹ aggeo t çacharia ꝓphetis. Et ꝓsūmauerūt
oia p p̄ceptum dñi dei isrl': t ex ꝓcilio cyri et darij t artaxerxis re k
B gis psarū. Et ꝓsūmata est domus nra vsq ad tertiam t vicesimā
diem mēsis adar sexto anno darij regl. Et fecerūt filij isrl' t sacer
dotes et leuite et ceteri q̄ erant ex captiuitate q̄ apositi sunt: fm
ea q̄ scripta sunt in libro moysi. Et obtulerunt in dedicationē tē
pli dñi:tauros centū:arietes ducētos:agnos q̄dringentos:t he
dos p peccatis vniuersi isrl' duodecim:fm numerū tribuū israel.
L Et steterunt sacerdotes t leuite amicti stolis p trib⁹ sup opa dñi l
dei isrl':scōm libū moysi:t ostiarij p singulas ianuas. Et egerūt
filij isrl' cū his q̄ erāt ex captiuitate:illud phase q̄rtadecima luna
mēsis p̄mi:qui sanctificati sūt sacerdotes t leuite. Oēs filij captiui
tatis nō sūt simul sanctificati: q: leuite oēs simul sanctificati sunt.
D Et immolauerunt phase vniuersi filij captiuitat: t fratrib⁹ suis
sacerdotibus t sibimetipsis. Et manducauerūt filij isrl' q̄ erāt ex
captiuitate oēs q̄ remanserant ab oibus execrationib⁹ gentium m
terre q̄rētes dñm:t celebrauerunt diem festum azymorū septem n
diebus epulantes in ꝓspectu domini:qui ꝓuertit cōcilium regis
assyriorum in eos:ꝓfortare manus eoꝝ ad opa dñi dei israel.

a Tūc dari⁹ rex. Hic ponit regis rūs
cōfirmās opis resūptionē t inductēs ad
ꝓsūmationē. Circa quā ꝓmo ponit regis
responsio. scdo diligens executio. ca. vj.
Snia p̄me ptis ptz ex dictis. j. Esdre. vj
exceptis q̄ sequunt. b Lapidib⁹ poli
tis trib⁹. id ē tribus ordinibus lapidū.
c Et meniano ligneo. id est ordine vno
ligneo. sic enī fuit in tēplo salomonis q̄
parietes erāt exteri⁹ de lapidib⁹: t interi
us de tabulis cedrinis. dicit autem me
nianum a menia pluralis numeri: que p
prie signant clausuram ciuitatis: sed tra
ctum est hoc nomen ad signandum quā
cunq clausurā. t eodez modo meniano.
d Et meniano vno nouo. expositio est
ire p̄cedentis sic: Et p. i. Meniano vno
nouo. id ē facto de lignis que nō fuerūt
alis in ope. Qđ autem dicit hic de lapi
dibus politis videt cōtradicere ei qđ di
cit. j. Esdre. vj. Ordines de lapidib⁹ im
politis tres ad qđ potest dici q̄ lapides
isti dicunt hic politi eo q̄ erant dolati.
ibi vero dicunt impoliti eo q̄ non erant
opti laminis aureis in quibus erāt figu
re cherubin t palmarū. sicut erant tabu
le q̄ opiebant interiorē partem parietum
templi. e Que extulit nabuchodo. i.
extra hierusalē tulit in babylonem.
f Et p̄cepit. ipe cyrus vt ptz ex ira p̄ce
denti t sequēti. g Curā agere syssennē
subregulū syrie t̄c. vtrū autē isti sint ydē
boes numero q̄ tpe cyri t darij fuerūt i
isto officio: dubiū ē. q̄ aūt fuerint ydem
videt p hoc q̄ hic tpe cyri. t. s. eo. ca. et
. j. in ꝓnci. sequētis ca. p tpe darij ponū
tur eadē ipoꝝ nomia: nec videt impossi
bilitas ex lōgitudine tpis. naz a tpe cyri
vsq ad scōm annū darij fm vnā cōputa
tionē fluxerūt trn. xxiij. ānī: p tātū vero
tps bene ꝓtingit aliqñ eosdē boes pma
nere in eodem officio. Qđ aūt fuerint di
uersi boes videt ex mutatione regū. ad
quoꝝ mutationē solent officiales muta
ri. darius aūt fuit quart⁹ rex psaruz a cy
ro fm hebreos. fm alios ✠o multo plu
res reges fuerūt iter cyrū t darū. nec ē
impossibile q̄ diuersi homines eiusdē no
minis sint in eisdem officijs regalib⁹ di
uersis tēporibus t sub diuersis regib⁹.

b Capitulum: VII
Tunc syssennes subregul⁹ t̄c. Hic
cōsequēter ponit regie ꝓcessūs
executio t ptz snia ex dictis. j. Esdre. vj.
post medīū ca. exceptis que sequunt.
i Cooperantes cū se. iu. ꝓnci. syrie. i. in
dee q̄ est i syria. t isti ꝓncipes erant coro
babel dux p̄fti iudeorum: t iesus filius ios
dech princeps sacerdotū. Qđ autē iudea
sit q̄dam regio syrie ptz p ✠ q̄ descriptio
p̄fti facta tpe nativitatis xp̄i in iudea fa
cta fuit a p̄side syrie cyrino. vt hr Lu. ij.
k Et ex cōci. cy. t da. t artax. fm hebre
os dari⁹ t artaxerxes fuerunt idē ✠ no
minatus dari⁹ nōie ꝓprio: t artaxerxes
nōie cōi regio sicut ✠: Tyberius cesar t
augustꝰ cesar. qz reges romani nōie cōi
cesares appellāt. fm ✠o latinos t grecos
t etiā scriptorē hui⁹ scdi libri quē nō reci
piūt hebrei fuerūt reges diuersi. l Et
egerunt ✠ filij t̄c. dicūt aūt ✠ filij isrl' illi
q̄ redierūt de trāsmigratis ad destructio
nē ciuitatis cū rege iechonia. dicūt autē
ex captiuitate illi q̄ redierūt ✠ captiuita
tis cū sedechia rege destructa ciuitate.
m Qui remāserāt ab oib⁹ execratiōib⁹
. i. idolatrijs. n Hētium terre. a q̄bus
erant separati p reditum in iudeam.

Et post

Et post hūc regnā/ La. VIII a
te artaxerxe rege persaruz: ac/
cessit esdras filꝰ azarie: filius
belchie: filij solōe: filij sadoch: filij achi/
tob: filij ameri: filij azahel: filij bocci: fi
lij abisue: filij phinees: filij eleazari: filij
aaron p̄mi sacerdotis: hic esdras ascē/
dit de babylonia cū esset scriba: t inge
niosus i lege moysi q̄ data est a dño isꝰ
rael docere t facere. Et dedit ei rex glo c
riā q̄ inuenisset gr̄am i oi dignitate t de
siderio in ꝓspectu eius. Et ascēderūt sil
cū ipo ex filijs isrl' t sacerdotib⁹ t leui/
tis et sacris cantorib⁹ templi: et ostia
rijs et seruis templi in hierusalem. An
no septio regnāte artaxerxe in quinto
mense: h̄ annꝰ septimꝰ est regni: exeun
tes de babylonia nouilunio quinti mē
sis venerūt hierosolymā iuxta p̄ceptū
illꝰ: fm ꝓsperitatez itinerꝭ a dño ipoꝝ
datā eis. In his ei esdras magnā disci
plinā obtinebat ne ptermitteret quic/
q̄ eoꝝ q̄ eēnt ex lege dñi t p̄ceptꝭ: t do
cendo vniuersum isrl' oēm iusticiā t iu
diciū. Accedētes aūt q̄ scribebant scri/
pta artaxerxis regl: tradiderūt scriptū
qđ obuenerat ab artaxerxe rege ad es/
drā sacerdotē t lectorez legis dñi: cui⁹
exemplū subiectū est. Rex artaxerxes b
esdre sacerdoti et lectori legis dñi sa/
lutem. Humanior ego iudicans in be/
neficijs p̄cepi eis qui desiderant ex
gente iudeoꝝ sua sponte: t ex sacerdo/
tibus t leuitis qui sunt in regno meo:
comitari tecū in hierusalē. Si qui ergo
cupiūt ire tecum cōueniāt t proficiscā/
tur sicut placuit mihi t septem amicis
meis cōsiliarijs: vt visitēt ea que agun
tur fm iudeam t hierusalē: obseruātes
sicut habes in lege dñi: t ferant mune
ra dño israel: que vouī ego t amici hie
rusalē: t omne aurū t argentū qđ inuen
tū fuerit in regione babylonie: dño in
hierꝭm cū illo qđ est donatū ꝓ ipa gen
te in templū dñi eorū qđ est in hierꝭm:
vt colligat hoc aurū t argentū ad tau
ros t arietes t agnos t hedos: t que
bis sunt ꝓgruētia: vt offerant hostias
dño sup altare dñi ipoꝝ qđ est in hieru
salem. Et oia q̄cunq volueris: cū fratri
bus tuis facere auro et argento: pfice
p volūtate tua: fm p̄ceptū dñi dei tui:
t sacrosctā vasa que data sunt tibi ad
opa domꝰ dñi di tui q̄ ē i hierꝭm: t cete
ra q̄cunq tibi subuenerint ad opera
tēpli dei tui: dabis de regali gaçophy

Capi. VIII.
Et post hunc. Hic ꝓnr repe
tunt facta ✠ esdra sacerdote alibi
scripta. t ꝓmo descri
bit ei⁹ de babylōia re
cessus. scdo i hierꝭm
aduēt⁹. ibi: Et cū fa/
ret⁹ fuisset. Circa ꝓmū
ꝓmo describit status
esdre. scdo gr̄a sibi fa
cta a rege tibi: Rex ar
taxerxes. Snia p̄me
ptis ptz ex dict'. j. Es
dre. vij. his exceptis:
Et post hūc. s. darū.
b Regnāte ar. ex ✠
ptz qđ dictum ē. s. q̄
fm autorez hui⁹ libri
darius t artaxerxes a
fuerūt reges diuersi.
fm opionē ✠o hebre
oꝝ q̄ dicūt eē eundē.
p̄t dici q̄ li post hūc
nō notat p̄sonarū di/
uersitatē p eiusdē mu
tatiōis notabilē reno
uationez: sic de saule
dz. j. Reg. x. Muta/
beris i virū aliū. Da
rius aūt in gr̄a facta
p̄fto indeoꝝ tpe Es/
dre sacerdotꝭ. fuit no
tabilit renouat⁹ ad
bonum iudeoꝝ: t sic
scribit ✠ q̄i ali⁹: t isto
mō loquēdi vtit fre/
quēter liber Apoca.
sicut ibidē dixi i plu
rib⁹ locis. c Et d.
ei. r. gl'iam. i. honorē
eoz̄ multꝭ. est ei gl'ia
honoꝝ exhibitus ali/
cui in p̄ntia multoꝝ.
d Rex artaxerxes.
Hic ponit gratia re/
gis Esdre facta: t di/
uiditur in duas par
tes: quia primo ponit
huius gr̄e descri/
ptio. secūdo ipi⁹ Es/
dre gratiarum actio.
ibi: Et dixit Esdras.
Sententia prime par
tis patet ex dictis. j.
Esdre. vij. hoc excep
to.
e Nullum tributū
neq̄ vlla alia īdictio.
id est exactio vel gra
ue p̄ceptuz. f Et
dixit Esdras. Hic cō
sequēter ponit ipius
Esdre gratiaꝝactio:
t consequēter populi
cum Esdra redeūtis
in hierusalem enume
ratio. ibi: Et hi sunt
p̄positi t̄c. t ptz sen
tentia ex dict'. j. Es/
dre. viij. ca. exceptis
que sequūt. g Et
ꝓgregaui eos ad flu
uium qui dicit thia.
j. Esdre. viij. dicitur
hana. erat enim bino
mius.

Et metati

latio cū volueris cū fratrib⁹ tuis face
re auro t argento pfice fm voluntā/
tez dñi. Et ego quidē rex artaxerxes
p̄cepi custodib⁹ thesaurorum syrie t
phenicis: vt q̄cunq scripserit esdras
sacerdos t lector legꝭ dñi: diligenter
det ei vsq ad argēti talēta centū. siliꝭ
t auri: t vsq ad frumēti modios cen
tū: t vini amphoras cētū: t alia q̄cū/
q̄ abundāt sine taxatiōe. Oia fm le/
gē dei fiāt deo altissimo: ne forte ex/
urgat ira i regno regꝭ t filij t filiorum
ei⁹. Vobis āt ōr vt oib⁹ sacerdotib⁹
t leuitꝭ t sacris cātorib⁹ t tuis tēpli
t scribis tēpli hui⁹ nullū tributū neq̄ L
vlla alia indictio irrogetꝭ: nec habe/
at q̄sq̄ ptātē obijcere eis quicq̄. Tu
autē esdra fm sapientiā dei cōstitue
iudices t arbitros i tota syria t phe/
nice: t omēs q̄ legē dei tui non nouē
rūt doce: vt quotquot transgressi fu/
erint legem diligenter plectant: siue
morte siue cruciatu: siue etiā pecunie
f mulctatione vel abductione. Et di/
xit esdras scriba: Bñdict⁹ dñs patrū
nroꝝ q̄ dedit hāc voluntatē in cor re
gis clarificare domū suā q̄ est in hie/
rusalē: t me honorificauit in ꝓspectu
regis t ꝓsiliarioꝝ t amicoꝝ ei⁹ t pur
puratoꝝ ei⁹: t ego ꝓstans animo fact⁹
sum fm opitulationē dñi dei mei. Et
ꝓgregaui ex isrl' viros: vt simul ascen
derēt mecū. Et hi sunt p̄positi fm fu/ 1. Esd. 8. a
as patrias t principat⁹ portionales
eoꝝ q̄ mecū ascēderūt de babylonia
in regno artaxerxis. Ex filijs phares
gersomus. Ex filijs siemarith: ame/
nus. Filioꝝ dauid: accus filius sceci/
lie. Ex filijs phares: çacharias: t cum
eo reuersi sūt viri cētū q̄nq̄ginta. Ex
filijs ductoris moabilionis çaraei: t
cū ipo viri ducēti q̄nq̄ginta. Ex filijs
çacues: iechōias: çechoeli: t cū ipo vi
ri ducēti q̄nq̄gita. Ex filijs sala: maa
sias gotholie: t cū ipo viri septuagi
ta. Ex filijs saphatie: çarias micheli:
t cū ipso viri octogita. Ex filijs Job:
abdias iecheli: t cū ipso viri ducēti du
odeci. Ex filijs banie solimoth filꝰ io
saphie: t cū ipo viri cētū sexagita. Ex
filijs beer: çacharias bebei: t cuz ipo
viri ducēti octo. Ex filijs eçead: iohā
nes açechan: t cū ipo viri cētū decē.
Ex filijs adonichā ipis postrēis: t hec
sūt noia eorū: eliaphalā filꝰ gebel et
g semeias: t cū ipo viri. lxx. Et ꝓgrega D

ui eos ad fluuiū q̄ dicit̄ thia. Et me/ a
rati illic fuim⁹ triduo: et recognoui
eos. Et ex filijs sacerdotū ⁊ leuitarū
nō inueni illic. Et misi ad eleaçarū ⁊
eccelom ⁊ masman ⁊ malobā ⁊ ena/
atha ⁊ samea ⁊ iozibum: nathan: en
uagan: çacharia ⁊ mosollamū: ipos
ductozes et peritos. Et dixi eis: vt
venirēt ad luddeū q̄ erat apud locū
gaçophylatij. Et mandaui eis vt di/
cerent luddeo ⁊ fratrib⁹ ei⁹ ⁊ illis q̄
erant in gaçophylatio: vt mitterent
nobis eos qui sacerdotio fungerent̄
in domo dñi dei nostri. Et adduxe/
runt nobis scōm manū validam dñi
dei nostri viros peritos Ex filijs mo
oli: filij leui: filij isr̄l: sebedian: ⁊ filios
⁊ fratres qui erāt decez ⁊ octo: asbiā
⁊ amun: ex filijs filiozū chananei: ⁊ fi b
lij eozū viri viginti. Et ex his qui in
templo seruiebāt quos dedit dauid
⁊ ipsi p̄incipes ad operationē leuitis
templo seruientiū: ducenti viginti.
Omnia noia significata sunt in scri/
pturis. Et voui illic ieiuniū iuueni/
bus in ꝓspectu dñi: vt quererē ab eo
bonū iter nobis ⁊ qui nobiscū erant
et filijs ⁊ pecozibus ꝑpter insidias.
Erubui enī petere a rege pedites et
equites in comitatu tutelę gratia cō
tra aduersarios nostros. Dixim⁹ enī
regi: quoniaz virtus dñi erit cū eis:
qui inquirūt eū in omni affectu. Et
iterū deprecati sumus dñm deū no/
strū scōm hęc: quēr ꝑpitū habuim⁹
⁊ compotes facti sumus ꝺo nostro.
Et separaui ex plebis p̄positis ⁊ sa
cerdotibus templi viros duodecim
⁊ sedebian ⁊ asannan: ⁊ cū eis ex fra
tribus eozū viros decē. Et appendi
eis aurū ⁊ argentū ⁊ vasa sacerdota
lia domus dei nostri quę donauerat
rex ⁊ cōsiliarij eius ⁊ p̄incipes ⁊ ois
isr̄l. Et cuz appendissez tradidi ar
genti talenta centū quinquaginta:
⁊ vasa argētea talentoꝝ centū: ⁊ au
ri talenta centū: ⁊ vasoꝝ aureoꝝ sep
ties viginti: ⁊ vasa ꝛea de bono era
mento splendentia duodecim: auri
speciē reddentia. Et dixi eis: Et vos c
sancti estis dño ⁊ vasa sunt sctā: ⁊ au
rū ⁊ argentū votū est dño deo patrū
nostroꝝ. Vigilate ⁊ custodite donec
tradatis ex plebis ꝑpositis et sacer/
dotibus ⁊ leuitis ⁊ p̄ncipibus ciuita
tum isr̄l in hierusalē in pastoforio d

a Et metati illic fuimus. id est tentoria posuimus.
b Ex filijs filioꝝ chana nei. propriū nomen est cu iusdam iudei: ita q̄ nō est adiectiuū ⁊ cōmune q̄ de/ nominanť illi qui erāt de tribu cham filij noe.
c Et vos sancti estis do mino. i. deputati ad seruiendū dño: ⁊ hoc etiā mo/ do res inanimate que applicanť diuino cultui dicunť sancte.
d In pastofo/ rio dom⁹ dei nr̄i. Est autē pastoforiū thalam⁹ deputatus ad comedendum ex/ tra atriū sacerdotū: ⁊ dicitur quasi foris positū. i. talibus enī thalamis comedebāt cozā dño illi q̄ offerebant hostias pacificas: quaꝝ vna pars cedebat i vsum eozū.
e Et cū factus fuisz. Hic ꝓsequi/ tur describit quid factū est in hierusalē in aduētu Esdre: et diuidit in duas partes: qz primo describit oblatio/ nū regis ⁊ p̄ncipū ⁊ aliorꝝ traditio. scdo alienigenarū separatio. ibi: Et cōsummatis. Sentētia p̄me partis patz ex dictis. j. Esdre viij. B excepto.
d Et cū ipo erat eleaçar filⁱ phinees. iste nō est phinees filius heli q̄ mortu⁹ fuit longe ante. j. Reg. iiij.
g Et ꝓsummatis. Hic ꝓsequenter describit ꝓpli isr̄l ab alienigenis separatio. Circa quaz sic ꝓcedit: qz primo ponit cōmixtiōis denūciatio. scdo esdre lamētatio. ibi: Et mox vt audiui. tertio dicta segregratio. ibi: Et cū adorādo. Sententia p̄me partis patet ex dictis. j. Esdre. ix. c. bis exceptis.
h Accesserunt ad me p̄positi. s. filioꝝ isr̄a el.
i Immūdicias suas ⁊c. qz mulieres alienigene docebant filios suos idolatrare: ⁊ ad B etiā inducebāt maritos suos.
k Ab initio ipius regni. B est dictū q̄ istud malum incepit a potētioribꝰ populi. fm q̄ dicit̄. j. Esdre. ix. Manus p̄ncipuz ⁊ magistratuū fuit in transgressione hac p̄ma. illa enī que sunt in hoc libro qui apocryphus est dubia declaranda sunt p illa que sunt in primo Esdre: q̄ liber est de canone.
l Et mox. Hic ꝓsequit ipi⁹ Esdre lamentatio. p ꝓpli petō: et ptz snīa ex dictis. j. Esdre ix. exceptis q̄ sequunť.
m Et sacrā tunicaz. s. sacerdotalē que ꝺr sacra: qz fuit diuino cultui deputata.
n Ingeniculans. i. genua mea flectens.

Et nūc quātū

domus dei nostri. Et hi qui suscepe
runt sacerdotes ⁊ leuitę: aurum ⁊ ar
gentum ⁊ vasa intulerunt in hierlm
in templum dñi. Et p̄mouimus a
fluuio thia die duodecima mensis
primi: vsq̄quo introiuimus in hie/ e
rusalem. Et cum factus fuisset terti⁹
dies: quarta autem die ponderatū
aurum et argentum traditum est in
domo domini dei nostri marimoth
filio iozi sacerdoti: ⁊ cū ipo erat elea f
çar filius phinees: ⁊ erant cum ipis
iosadus filius iesu ⁊ medias ⁊ banni
filius leuitę: ad numerum ⁊ ad pon
dus vniuersa. Et scriptum est pon/
dus ipsoꝝ ꝛeadem hora. Qui autē
venerunt ex captiuitate: obtulerūt
sacrificium domino isr̄ael. tauros
duodecim p̄ro omni isr̄ael. arietes
octogintasex: agnos septuagitadu/
os: hircos p̄ro peccato duodecim: ⁊
p̄ro salute vaccas duodecim omnia
in sacrificium domini. Et relegerūt
p̄cepta regis regalibus dispensa/
toribus ⁊ subregulis celesirię ⁊ phę
nicis: ⁊ honorificauerūt gēptē tēlū g
domini. Et ꝓsummatis his accesse/ 1. Esd. 9.a
runt ad me p̄positi dicentes: Nō
segregauerunt genus isr̄ael ⁊ p̄inci
pes ⁊ sacerdotes ⁊ leuitę ⁊ alienige
nę gentes ⁊ nationes terrę immun i
dicias suas: a chananęis ⁊ ethęis ⁊
pherezęis ⁊ iebusęis ⁊ moabitis et
egyptijs ⁊ idumęis. Cōiuncti enim
sunt filiabꝰ eozum: ⁊ ipi ⁊ filij eozu: k
⁊ mixtū est semen sanctum alienige
nis gentibꝰ terrę ⁊ participes erant
p̄positi ⁊ magistratus iniquitatⁱ eⁱ⁹
ab initio ipius regni. Et mox vt au l
diui ista: conscidi vestimenta ⁊ sacrā m
tunicam: ⁊ lacerans capillos capitⁱ
⁊ barbam: sedi dolens ⁊ męstus. Et
conuenerunt quotquot tunc moue
banť in verbo dñi dei isr̄l ad me lu/
gentem sup iniquitatez istam. Et se
debam tristis vsq̄ ad vespertinū sa
crificium. Et surgens a ieiunio con/
scissa habens vestimenta ⁊ sacrā tu/
nicam ingeniculans: ⁊ extēdēs ma/ n
nus ad dominum dicebam: Domi/
ne cōfusus sum et reuerit⁹ sum ante
faciem tuam. Peccata enī nr̄a mul/
tiplicata sunt super capita nostra: et
iniquitates nostrę exaltatę sunt vs/
q̄ ad cęlum quoniā: a temporibꝰ pa
trum nostrorum sumus in magno

peccato vsq̄ ad diez hunc. Et p̄opter
peccata nostra ⁊ patrū nostroꝝ sumus
traditi cū fratribꝰ nr̄is: ⁊ cū sacerdoti/
bus nr̄is: regibꝰ terrę in gladiū ⁊ capti
uitatē ⁊ deꝑdationē cū cōfusione: vsq̄
in hodiernū diem. Et nunc quātuz est a
q̄ ꝓtigit nobis miscōia abs te dñe de/
us: ⁊ derelīq̄ nob radicē ⁊ nomē i locū
sanctificatiōis tuę: detegere luminare
nr̄m in domo dñi dei nr̄i: dare nob ci/
bū in oi tpe seruitutⁱ nr̄ę. Et cū seruire
mus nō fuim⁹ derelicti a dño deo nr̄o:
sed ꝓstituit nos in gra ponēs nobis re
ges persaꝝ dare cibū: ⁊ clarificare tem
plū dñi dei nostri: et ędificare deserta
sion: dare nob stabilitatē i iudea ⁊ hie
rusalē. Et nūc quid dicim⁹ dñe hñtes b
hęc? Trāsgressi enī sum⁹ p̄cepta tua: q̄
dedisti i man⁹ pueroꝝ tuoꝝ ꝓphetaꝝ
dicēs: Q̄m tra in q̄ introisti possidere
hereditatē ei⁹: terra polluta ē coinq̄na
tionib⁹ alienigenaꝝ trę: ⁊ imūdicię il/
loꝝ repleuerūt eā totā imundicia sua.
Et nūc filias vras ñ ꝺabis filijs eoꝝ:
⁊ filias eoꝝ nō accipiet̄ filijs vris: ⁊ ñ
inq̄retⁱ pacē hr̄e cū illis oi tpe vt iuale
scentes māducetⁱ optima terrę: ⁊ hęre
ditatē distribuatⁱ filijs vris vsq̄ i q̄uū. b
Et q̄ ꝓtingūt nob oia fiunt ꝑpter opa
nr̄a maligna: ⁊ magna pctā nr̄a. Et de
disti nob talē radicez: ⁊ rursum reuersi c
sum⁹ transgredi legitima tua vti cōmi
sceremur imūdicię alienigenaꝝ gentiū
terrę hui⁹. Nōne irascerⁱ nobis ꝑdere
nos: q̄dusq̄ nō relinquaťⁱ radix et no
mē nr̄m? Dñe deꝰ isr̄l verax es. Dereli
cta ē enī radix vsq̄ i hodiernū diē. Ec/
ce nūc sum⁹ i cōspectu tuo i iniq̄tatib⁹
nr̄is. Nō ē enī adhuc stare añ te in his.
Et cū adorādo ꝓfiterer̄ esdras flēs hu d
mi ꝑstratⁱ añ tēplū: ꝓgregati sunt an/
te eū ex hierlm turba magna valde: vi
ri ⁊ mⁱlieres ⁊ iuuenes ⁊ iuuēculę. Fle/
tus enī erat magn⁹ i ipa mⁱltitudie. Et e
cuz damasset iechonias ieheli ex filijs
isr̄l: dixit esdre: Nos i dñm peccauim⁹ f
q̄ collocauim⁹ nob i mⁱrimoniū mulie/
res alienigęas ex gētib⁹ terrę. Et nūc s
est sup oēm isr̄l. In his ḡ sit iusiurandū
a dño: expellere oēs vxores nr̄as q̄ ex
alienigenis sūt: cū filijs earū. Sicut ti/
bi decretū est a maioribꝰ fm legez dñi
exurgēs explica: ad te enī expectat ne
gociū: ⁊ nos tecū sum⁹. Virilit fac. Et
exurgēs esdras adiurauit p̄ncipes sa/ b
cerdotū: ⁊ leuitas ⁊ oēm isr̄l facere fm

a Et nūc q̄ntū ē ⁊c. j. Esdre. ix. ꝺr. Et nūc ad paꝝ ⁊c. ⁊ exponaťⁱ ḃ sicut illud.
b Vsq̄ in enū. i. i seculū: vt hr̄. j. Esdre. ix.
c Et rursum reuersi sum⁹. B nō hr̄. j. Esdre. ix. vbi sic habet̄: Et dedisti nob salutē sicut est hodie vt non reuerteremur ⁊c. sz ad p̄stina vitia: ß quia pop⁹ reuertēs fecit contrarium: ideo hoc exp̄imit̄ hic cū dicitur: Et rursum reuersi sumus trāsgredi ⁊c. ⁊ patet lr̄a ex dictis. j. Esdre. ix.
d Et cuz adorando. Hic ꝓsequitur ponit̄ israel ab alienigenis sequestratio. Circa q̄ ꝑmo describitur populi cōsensus. scdo sepatiōis act⁹. ix. ca. ibi: Et cōsederunt. Prima in duas. qz primo ponit̄ ꝓsensus p̄cipium. scdo vulgariū: in p̄cipio. ix. ca. Sententia p̄me partis patet ex dictis. j. Esdre. x. exceptis que sequunť:
e Et cuz clamasset iechonias: ad faciendum silentiuz vt melius audiretur.
f Dixit esdre. Hec est vera littera: vt patet ex. j. Esdre ix. ꝑpter q̄ aliq̄ libri male habēt ḃ esdras.
g Et nūc est sup omnem israel. s. peccatum hoc ⁊ penitētia de hoc petō: vt hr̄. j. Esdre. x.
h Adiurauit p̄ncipes sacerdotuz ⁊ leuitas et oēz isr̄l. istud: Et oēz israel: pōit ꝑ anticipationē. nā ß factū fuit postea: vt patebit ca. se.

La. IX.

Exurgēs. hic ꝓsequit pōit cōsensus populariū: ⁊ patet snīa ex dict⁹. j. Esdre. x exceptis q̄ sequunť.
k Et fctā ē p̄dicatio. i. publica denūciatio.
l Vsq̄q̄ soluāt irā. i. pacificēt ꝑ debitā satisfactionē.
m Et cōsederūt. Hic ꝓsequitur describit seq̄strationis act⁹: ⁊ diuidit in duas ptes: qz primo describit hec sequestratio. scdo ꝑpli segregati et purificati legal⁹ istructio. ibi: Et inhabitauerūt. Sentētia p̄me ptis ptz ex dictis. j. Esdre. x. post medium capli vsq̄ in finez: exceptis q̄ sequunť:
n Et iniecerunt manⁿ ⁊c. id est iunxerūt eas ad inuicem ad confirmationē p̄positi.

Et ad litan

La. IX

hęc: ⁊ iurauerūt.

A

Et exurgens esdras ab an/ i
te atriū templi: abijt in pa/
storiū ionathę filij nasa/
bi: ⁊ hospitatus illic nō gustauit pa
nē: nec aquā bibit: sup iniquitatem
multitudinis. Et facta ē ꝓdicatio in k
oi iudea ⁊ i hierlm oibꝰ q̄ erāt ex ca
ptiuitate i hierlm ꝓgregati: vt q̄cū/
q̄ non occurrerit biduo vel triduo
diei fm iudiciū assidentiū seniozuz:
tollerenť facultates suę: et ipe alie/
nus iudicaretur a multitudie capti
uitatis. Et ꝓgregati sunt omēs qui
erant ex tribu iuda ⁊ beniamin i tri
bus diebus in hierlm. Hic mēsis est
nonus: dies mensis vicesim⁹. Et se/
dit omis mⁱltitudo in area tēpli tre/
mētes ꝑpter hyemē p̄sentē. Et exur
gens esdras dixit illis: Vos inique
fecistis collocando vobis in matri/
monium vxores alienigenas: vt ad
deretis ad peccata isr̄ael: ⁊ nunc da
te confessionem ⁊ magnificentiā do
mino deo patrū nostroꝝ: ⁊ perficite
voluntatē ipius ⁊ discedite a genti/
bus terrę ⁊ ab vxoribꝰ alienigenis.
Et clamauit omis multitudo. et di/ B
xerunt voce magna: Sicut dixisti fa
ciemus. Sed q̄n multitudo magna
est: ⁊ temp⁹ hybernū ⁊ non possum⁹
insubsidiati stare: ⁊ hoc opus nō est
nobis vni⁹ diei: neq̄ bidui. multuz
enī in his peccauim⁹: stent p̄positi
multitudinis: ⁊ omnes q̄ nobiscū
inhabitāt: ⁊ quotq̄t habent vxores
apud se alienigenas: ⁊ assistāt acce/
pto tempore ex oñi loco ꝑbyteri et
iudices: vsq̄quo soluant iram dñi l
negocij huius. Jonathas aūt filius
eęli: ⁊ osias techan susceperunt fm
hęc: ⁊ bosiam⁹ ⁊ leuis ⁊ sabbathe/
us: simul coopati sunt cū illis. Et ste
terūt fm hęc oia vniūsi q̄ erāt ex ca
ptiuitate. Et elegit sibi viros esdras
sacerdos p̄incipes magnos de pa/
tribꝰ eozū fm noia: ⁊ ꝑsederūt noui/ m
lunio mensis decimi examinare ne/
gociū istud. Et determinatuz est de C
viris q̄ habebant vxores alienige/
nas vsq̄ ad neomenias primi men/
sis: ⁊ inuēti sunt ex sacerdotibꝰ per/
mixti q̄ habebant alienigenas vxo
res. Ex filijs iesu filij iosedech: et fra
tribꝰ eius: maseas ⁊ elięzerus ⁊ iori
bus ⁊ ioadeus: ⁊ iniecerūt manⁿ vt n

Ꝑ ⁊

expellerẽt vxores suas: ⁊ ad litãdũ in exorationẽ arietẽ ꝓ ignorãtia sua. Et ex filijs semmeri: maseas ⁊ esses ⁊ ieelech. açarias. Et ex filijs fosere: lisomasias: hismaenis ⁊ nathanae: iussio reddus ⁊ talsas. Et ex leuitꝫ iozabdus ⁊ semeis et colnis ⁊ calitas ⁊ facteas ⁊ coluas ⁊ elionas. Et ex sacris cantoribꝰ: eliaçib çaccarus. Et ex ostiarijs: sallumus et tolbanes. Et ex isrl: ex filijs fozo osi ⁊ remias ⁊ geddias ⁊ melchias ⁊ michelus ⁊ eleaçarus ⁊ gemebias et bannas. Et ex filijs iolaman chamas ⁊ çacharias: ⁊ iegrelus ⁊ ioddi ⁊ ẽmoth ⁊ helias. Et ex filijs çathoim: eliadas ⁊ liasumus: çochias ⁊ larimoth ⁊ çabdis ⁊ thebedias. Et ex filijs çebes: iohãnes ⁊ amanias et çabdias ⁊ emẽs. Et ex filijs banni: olamus ⁊ malluchꝰ ⁊ iedeus ⁊ iasub ⁊ asabꝰ ⁊ ierimoth. Et ex filijs addin: naathus ⁊ mooſias et caleus ⁊ raanas maaseas mathathias ⁊ beseel ⁊ bõnꝰ ⁊ manasses. Et ex filijs nuae: noneas ⁊ afeas ⁊ melchias et sameas et simon beniamin ⁊ malchus ⁊ marras. Et ex filijs asom: carianeus mathathias et bannꝰ ⁊ eliphalach ⁊ manasses ⁊ semei. Et ex filijs banni: hieremias ⁊ moodias ⁊ abramꝰ ⁊ iohel ⁊ baneas et pelias ⁊ ionas ⁊ marimoth ⁊ eliasib ⁊ mathaneus ⁊ eliasis ⁊ oziſas ⁊ dielus ⁊ semedius et sambzis: ioſephus. Et ex filijs nobei: idelus ⁊ mathathias et sabadus ⁊ çecheda sedmi et iessei baneas. Omnes isti coniunxerũt si vxores alienigenas ⁊ dimiserunt eas cum filijs. Et inhabitauerũt sacerdotes et leuitꝫ: ⁊ q̃ erant ex isrl in hierusalẽ: ⁊ in tota vna regione: nouilunio mensis septimi. Et erant filij isrl in cõmorationibꝰ suis. Et cõgregata est oĩs multitudo simul in areã g̃ est ab oriente portę sacrę. Et dixerũt esdrę pontifici ⁊ lectori vt afferret legẽ moysi g̃ tradita ẽ a domino deo isrl. Et attulit esdras pontifex legẽ oĩ multitudini eox a viro vsq̃ ad mulierez ⁊ oĩbꝰ sacerdotibꝰ: audire legẽ nouilunio mẽsis septimi. Et legebat i area quę est ante sacrã portã templi: a ꝑma luce vsq̃ ad vesperã: cozã viris ⁊ mulieribꝰ. Et dederunt omẽs sensum ad legez. Et stetit esdras sacerdos et lectoz legis sup ligneũ tribunal qõ fabzicatũ est. Et steterunt ad euz mathathias ⁊ samꝰ: ananias: açarias: vzias: eçechias ⁊ balsamus ad dexteram et ad sinistram: faldeꝰ: misael: malachias: abusthas: sabusnabadias et çacharias. Et assumpsit esdras libzũ coram oĩ multitudine: prę-
sidebat enĩ in gl̃ia in ꝓspectu omniũ. Et cũ absoluisset legẽ omẽs erecti steterũt: ⁊ benedixit esdras dominũ deum altissimũ: deũ sabaoth oĩnipotentẽ. Et respondit omis populus amen. Et eleuatꝫ sursum manibꝰ: procidẽtes in terrã adozauerũt dominũ iesus ⁊ banaeus ⁊ sarebias ⁊ iaddimus ⁊ accubus ⁊ sabbatheus ⁊ calithes ⁊ açarias et iozadus ⁊ ananias ⁊ philias leuitę: qui docebãt legẽ domini: ⁊ in multitudine legebãt legez domini: ⁊ ꝓferebant singuli eos q̃ intellige bant lectionẽ. Et dixit atharathes esdrę pontifici et lectozi et leuitis q̃ docebant multitudinẽ. dicens: Dies hic sanctꝰ est dño. Et oẽs flebãt cũ audissent legẽ. Et dixit esdras: Digressi g̃ mãducate piguissima g̃q̃: ⁊ bibite dulcissima g̃q̃: ⁊ mittite mũera his q̃ nõ hãt. Sanctꝰ est enĩ hic dies dñi: et nolite mẽsti esse. Dñs enĩ clarificabit vos. Et leuitę denunciabant in publico oĩbꝰ. dicentes: Dies h̃ sanctꝰ est. Nolite mẽsti esse. Et abierũt oẽs mãducare et bibere et epulari: et dare munera his qui nõ habebant ⁊ epulenẽ. Magnifice enĩ sunt exaltati verbis quibus edocti sunt. Et congregati sunt vniuersi i hierusalem celebzare lęticiã: fm testamentũ domini dei isrl.

Finit tertiꝰ liber Esdrę apocryphus.

Incipit liber Esdrę quartꝰ: similiter apocryphus.



Iber esdrę ꝓphetę secundus: filij sarei: filij açarei: filij elchię: filij sadanię: filij sadoch: filij achitob: filij achię: filij phinees: filij heli: filij amerię: filij asiei: filij marimoth: filij arna: filij oçię: filij bozith: filij abisei: filij phinees: filij eleaçar: filij aaron ex tribu leui q̃ fuit captiuus in regione medoz in regno artaxerxis regis persarũ. Et factum est verbum domini ad me dicens: Vade ⁊ nũcia populo meo facinoza ipsozũ: et filijs eozum iniquitates quas in me admiserũt: vt nuncient filijs filiozum: quia peccata parentũ ipsozum in illis creuerunt. Obliti enim mei sacrificauerũt dijs alienis. Nonne ego eduxi eos de terra ęgypti: de domo seruitutis? Ipsi autem irritauerunt me: ⁊ consilia mea sꝑeuerunt. Tu autem excute comam capitis tui: et proijce omnia mala super illos: quoniaz

Postilla venerabil̃ fratrꝭ Nicolai de lyra sup tertiũ libzum Esdre finit.

nõ obedierũt legi meę. Populꝰ autez est indisciplinatꝰ. Vlqz quo eos sustinebo quibꝰ tanta beneficia ꝓtuli? Reges multos ꝓpter eos subuerti pharaonẽ: cũ pueris suis ⁊ oẽm exercitũ eius pcussi. Omẽs gentes a facie eox pdidi: ⁊ in oziente prouinciax duax ꝑ hos tyri ⁊ sydonis dissipaui: ⁊ omẽs aduersarios eozũ interfeci. Tu vero loquere ad eos dicẽs: Hec dicit dñs. Hempe ego vos p mare transmeaui: ⁊ plateas vob̃ initio munitas exhibui. Ducem vobis dedi moysen: ⁊ aaron sacerdotẽ: lucez vobis p columnam ignis ꝓstiti: ⁊ magna mirabilia feci in vobis. Vos aũt mei obliti estis dicit dñs. Hec dicit dominꝰ oĩpotens: Coturnix vobis in signo fuit: castra vobis ad tutelã dedi: ⁊ illic murmurastꝫ: ⁊ nõ triumphastis in noie meo de pditione inimicoz̃ vroxꝫ: sed adhuc nunc vsq̃ murmurastꝫ. Vbi sunt beneficia g̃ ꝓstiti vob? Mõne in deserto cũ esuiretꝫ ꝓclamastis ad me dicentes: vt q̃d nos in desertum istud adduxisti interficere nos? Melꝰ nobis fuerat seruire ęgyptijs q̃ mori in deserto h̃. Ego volui gemitꝰ vr̃os: ⁊ dedi vobis manna in escã. Panẽ angelox manducastꝫ. Nonne cũ sitiretis petrã excidi: ⁊ fluxerũt aquę in saturitate? Propter estus folijs arboruz vos teri. Diuisi vobis terras pingues: chananeos ⁊ pherezeos: ⁊ philisteos a facie vr̃a ꝓieci. Quid facĩã vobis adhuc dicit dñs? Hec dicit dñs omnipotens: In deserto cũ essetis in flumie ãmoręo sitiẽtes ⁊ blasphemãtes nomẽ meũ: nõ ignẽ vobis ꝓ blasphemijs dedi: sed mittẽs lignuz in aquã: dulce feci flumẽ. Quid tibi faciam iacob? Noluisti obedire iuda. Trãsferã me ad alias gẽtes: ⁊ dabo eis nomẽ meũ: vt custodiant legitima mea. Quoniã me dereliq̃stis: ⁊ ego vos derelinquã. Petentibꝰ vobis a me misericoz̃diam nõ miserebor: qñ inuocabitꝫ me: ego nõ exaudiam vos. Maculastis enĩ manꝰ vr̃as sanguine: ⁊ pedes vr̃i impigri sũt ad cõmittẽda homicidia. Non ãsi me dereliq̃stis: sed vosipos dicit dominus. Hec dicit dñs oĩpotẽs: Mõne egovos rogaui vt pr̃ filios: ⁊ mr̃ filias: et vt nutrirẽ paruulos suos: vt essetis mihi in populũ: ⁊ ego vobis in deum: ⁊ vos mihi in filios: ⁊ ego vobis in patrez. Ita vos collegi: vt gallina pullos suos sub alas suas. Modo autẽ quid faciã vobis? Proijciam vos a facie mea. Oblationez cum mihi attuleritis auertã faciẽ meã a vobis. Dies enim festos vr̃os et neomenia et circũcisiones repudiam. Ego misi pueros meos ꝓphetas advos q̃s acceptos interfecistis: ⁊ laniastis cozpoza eozũ: quoz̃um sanguinẽ exquirã dicit dominꝰ. Hec dicit dominꝰ omnipotẽs: Domus vestra deserta est. Proijciam vos sicut ventꝰ stipulam: ⁊ filij ꝓ creationẽ non facient: quoniã mandatũ meum neglexerunt: ⁊ qõ malũ est cozã me fecerũt. Tradam domos vestras populo veniẽti q̃ me non audiẽtes credunt: quibꝰ signa nõ ostendi faciẽt quę ꝓcepi. Prophetas nõ viderunt ⁊ memozabunt iniquitatũ eozũ. Testoz populi venientis gr̃am: cuiꝰ paruuli exultant cũ lętitia me nõ vidẽtes oculis carnalibꝰ: sed spiritu credẽtes q̃ dixi. Et nunc frater aspice q̃ gloria: ⁊ vide populum venientẽ ab oriente: q̃bus dabo ducatum abzaam isaac ⁊ iacob ⁊ oseę ⁊ amos ⁊ micheę ⁊ iohel ⁊ abdię ⁊ ionę ⁊ naum ⁊ abachuc sophonię aggęi çacharię ⁊ malachim: qui ⁊ angelꝰ domini vocatus est.

La. II

Hec dicit dñs: Ego eduxi populũ istum de seruitute: q̃bus mandata dedi ꝓ pueros meos ꝓphetas q̃s audire noluerunt: sed irrita fecerũt mea ꝓsilia. Mater g̃ eos generauit dicit illis: Ite filij: q̃z ego vidua sum ⁊ derelicta. Educaui vos cũ lętitia: ⁊ amisi vos cũ luctu ⁊ tristicia. Quoniã peccastis cozã dño deo vestro: ⁊ qõ malũ est cozaz eo fecistis. Modo autẽ q̃d faciã vobis? Ego vidua sum ⁊ derelicta. Ite filij: ⁊ petite a dño miscoiam. Ego autẽ te pater testem inuoco sup matrẽ filiozũ q̃ noluerunt testamentũ meũ seruare: vt des eis cõfusionẽ ⁊ matrẽ eozũ in direptionẽ: ne generatio eozũ fiat. Dispergank in gentes noia eozuz: deleantur a terra: quoniã sꝑeuerũt sacramentum meũ. Vę tibi assur: qui abscondis iniquos penes te. Gens mala memozare q̃d fecerim sodomę ⁊ gomozrę: quoz̃ terra iacet in piceis glebis ⁊ aggeribꝰ cinerũ. Sic dabo eos q̃ me non audierũt. dicit dñs omnipotens. Hec dicit dñs ad esdram: Nuncia populo meo quoniaz dabo eis regnũ hierusalẽ qõ datur̃ eram isrl. Et summam mihi gloriã illozũ: ⁊ dabo eis tabernacula ęterna quę ꝓparauerã illis. Lignũ vitę erit illis in odoze vnguenti: ⁊ nõ labozabũt neq̃ fatigabunt. Ite: et accipietis. Rogate vobis dies paucos vt immozeñ. Jã paratuz est vobis regnum. Vigilate testare cęlũ ⁊ terrã. Contrui ei malũ ⁊ creaui bonũ: q̃z viuo ego dicit dominꝰ. Mater amplectere filios tuos: educa illos cum lętitia. Sicut columba ꝓfirma pedes eox: quoniaz te elegi dicit dñs. Et resuscitabo mozt̃uos de locꝭ suis: ⁊ de monumẽtis educã illos: q̃niã cognoui nomẽ meũ i isrl. Noli timere mater filiozũ: quoniã te elegi dicit dñs. Mittã tibi ad iutoziũ pueros meos esaiam ⁊ hieremiã: ad q̃rum consiliũ sanctificaui ⁊ paraui tibi arboz̃es duodecim: grauatas varijs fructibꝰ: ⁊ totidem fontes fluẽtes lac ⁊ mel: ⁊ montes imensos septem: habentes rosam ⁊ liliuz: in q̃bus gaudio implebo filios tuos. Viduã iustifica: pupillo iudica: egenti da: ozphanum tuere: nudum vesti: confractũ ⁊ debilẽ cura: claudũ irridere noli: tu tare mancũ: ⁊ cęcũ ad visionem claritatis męę

admitte. Senem ⁊ iuuenē intra muros tuos ser-
ua: mortuos vbi inuenerī signās cōmēda sepul
chro: ⁊ dabo tibi ꝑmā cessionē ī resurrectōe mea.
¶Pausa ⁊ quiesce ppls me⁹: q; veniet reqes tua.
Nutrīe bona nutri filios tuos: ꝓfirma pedes eo
rū. Seruos quos tibi dedi: nemo ex eis interiet.
Ego enī eos requirā de numero tuo: noli fatiga
ri. Cū enī venerit dies ꝑssurę ⁊ angustię: alij plo-
rabūt ⁊ tristes erūt: tu aūt hilaris ⁊ copiosa eris.
Gelabūt gentes: ⁊ nīl aduersus te poterunt dicit
dñs. Man⁹ meę tegēt te: ne filij tui gehennā vi-
deant. Jocūdare mr cū filijs tuis: q; ego te eripi
am dicit dñs. Filios tuos dormiētes memora-
re: qm̄ ego eos educaz de laterib⁹ terrę: ⁊ miseri-
cordiā cū illis faciā: qm̄ misericors sū: dicit dñs
oipotēs. Amplectere natos tuos vsq; dū venio
⁊ prestē illis miscōiaz: qm̄ exuberāt fontes mei:
⁊ gra mea nō deficiet. Ego esdras ꝑceptū accepi
a dño ī monte oreb: vt irē ad isrl. Ad qs cū veni
rem reprobauerūt me: ⁊ respuerūt mādatū dñi.
Jdeoq; vob dico gētes: q̄ audītis ⁊ intelligitis. Ex
pectate pastorē vr̄m: requiē eternitatis dabit vo
bis: qm̄ primo est ille qui in fine sęcli aduenīet.
¶Parati estote ad ꝑmia regni: q; lux ꝑpetua luce
bit vob: ꝑ eternitatē tpis. Fugite vmbraz sęculi
hui⁹. Accipite iocūditatē gl̄ię vr̄ę. Ego testor pa
lam saluatorē meū: cōmendatū donū accipite et
iocūdamini gras agētes ei q̄ vos ad celestia re-
gna vocauit. Surgite ⁊ state: ⁊ videte numerū
signatoꝝ in cōuiuio dñi. Qui se de vmbra sęculi
transtulerūt: splendidas tunicas a dño accepe-
rūt. Recipe sion numerū tuū: ⁊ ꝑclude candida-
tos tuos q̄ legē dñi cōpleuerūt. Filioꝝ tuorū q̄s
optabas plen⁹ est numer⁹. Roga impiuz dñi: vt
sanctificet ppls tuus q̄ vocat⁹ est ab initio. Ego
esdras vidi ī monte sion turbā magnā quaz nu-
merare nō potui: ⁊ oēs canticis collaudabāt do
minū. Et in medio eoꝝ erat iuuenis statura cel-
sus: eminētior oīb⁹ illis ⁊ singul eoꝝ capitib⁹ im
ponebat coronas: ⁊ magl exaltabat. Ego autez
miraculo tenebar. Tūc interrogaui angelū ⁊ di-
xi: Qui sunt hi dñe? Qui rndens dixit mihi: Hi
sunt q̄ mortalē tunicā deposuerūt: ⁊ imortalem
sumpserūt: ⁊ ꝓfessi sunt nomen dei. Modo coro-
nant ⁊ accipiūt palmas. Et dixi angelo: Jlle iu-
uenis q̄s est q̄ eis coronas ipōit ⁊ palmas ī ma-
nus tradit? Et rndēs dixit mihi: Jpe est filius dei:
quē in sęclo ꝓfessi sūt. Ego autē magnificare eos
cepi: q̄ fortr ꝑ noie dñi steterūt. Tūc dixit mihi
angel⁹: Vade annūcia ꝑplo meo qlia ⁊ quāta mi
rabilia dñi dei vidisti. La. III

A Anno tricesimo ruinę ciuitatis erā in ba-
bylone: ⁊ ꝓturbatus sum sup cubiculo
meo recūbens. Et cogitatiōes meę ascē
debāt sup cor meū: qm̄ vidi desertionē sion: ⁊ a-
bundātiā eoꝝ q̄ habitabāt in babylone. Et ven

tilat⁹ est spūs me⁹ valde. Et cepi loq̄ ad altissi-
mū ÿba timorata ⁊ dixi: O dñator dñe tu dixi-
sti ab initio qui plātasti terrā: ⁊ b̄ solus: et impe-
rasti ppl̄o: ⁊ dedisti adam corpus mortuū: sed ⁊
ipm figmētū manuū tuaꝝ erat: ⁊ insufflasti ī eū
spūm vitę: ⁊ fact⁹ est viuēs coram te: ⁊ induxisti
eū in paradiso quez plātauerat dextera tua an-
teq̄ terra aduentaret. Et huic mādasti diligere
viā tuā ⁊ ꝓteriuit eā: ⁊ statim instituisti in eum
mortē ⁊ in natiōib⁹ ei⁹: ⁊ natę sūt gētes et trib⁹
⁊ ꝑpl̄i ⁊ cognatiōes quaꝝ nō est numer⁹. Et am-
bulauit vnaquęq; gens ī volūtate sua: et mira
agebant coram te ⁊ spernebāt ꝑcepta tua. Jteruz
autē in tpe induxisti diluuiū sup inhabitātes sę
culū: ⁊ pdidisti eos. Et factum est in vnoquoq;
eoꝝ sicut adę mori: sic his diluuium. Dereliqsti
aūt vnū ex his noe cum domo sua: ⁊ ex eo iusti
omēs. Et factū est cū cepissent multiplicari qui
habitabāt sup terrā: multiplicauerūt filios ⁊ po
pulos ⁊ gētes ⁊ mltas ceperūt iterato impieta-
tē facere plus q̄ ꝓriores. Et factū ē cū iniqtatē
facerent coram te: elegisti tibi virū ex his cui no-
men erat abraam. Et dilexisti eū: ⁊ demōstrasti
ei soli voluntatē tuā. Et dispossuisti ei testamen
tū ęternū: ⁊ dixisti ei vt nō vnq̄ derelinq̄res no
men ei⁹. Et dedisti ei isaac: ⁊ isaac dedisti iacob
⁊ esau. Et segregasti tibi iacob: esau aūt sepasti.
Et fact⁹ ē iacob in multitudie magna. Et factū
est cū educeres semē ei⁹ ex egypto: adduxisti su-
per montē syna. Et iclinasti cęlos ⁊ statuisti ter
ram: ⁊ cōmouisti orbē: ⁊ tremere fecisti abyssos
⁊ ꝓturbasti sęculū: ⁊ trāsijt gl̄ia tua portas q̄ttu
or ignis ⁊ terremot⁹ ⁊ spūs ⁊ gelu: vt dares se-
mini iacob legē: ⁊ generatiōi isrl diligentiā. Et
nō abstulisti ab eis cor malignuz: vt faceret lex
tua in eis fructū. Cor enī malignū baiulās pri-
mus adam transgressus et vict⁹ est: sed ⁊ omēs
q̄ de eo nati sunt. Et facta ē pmanēs ifirmitas:
⁊ lex cū corde populi cum malignitate radicl: ⁊
discessit qd bonū est: ⁊ māsit malignū. Et trāsie-
runt tpa ⁊ finiti sunt anni: ⁊ suscitasti tibi seruū
noie dauid: ⁊ dixisti ei edificare ciuitatē nomis
tui: ⁊ offerre ibi in eadē thus ⁊ oblatiōes. Et fa
ctum est hoc annis multl: ⁊ dereliquerūt q̄ ha-
bitabant ciuitatē in omib⁹ facientes sicut fecit
adam ⁊ omēs generationes eius. Vtebant enī
⁊ ipi corde maligno. Et tradidisti ciuitatē tuaz
in manib⁹ inimicorū tuorū. Munqd meliora fa
ciunt qui habitāt babylonez? Et ꝓpter hoc do-
minabit sion. Factū est cū venissem huc ⁊ vidis
sem impietates quarū nō est numer⁹: ⁊ delinq̄n
tes multos: vidit ania mea hoc tricesimo anno
⁊ excessit cor meū: quoniā vidi quō sustines eos
peccantes ⁊ pepercisti impie agentib⁹: ⁊ pdidi-
sti populū tuū: ⁊ cōseruasti inimicos tuos ⁊ nō
significasti. Nihil memini q̄ debeat derelinqui

via hec. Munquid meliora facit babylon q̄ sion:
aut alia gens cognouit te ꝓter israel? Aut q̄ tri-
bus crediderūt testamētis tuis sic iacob? Qua-
rum merces nō cōparauit: neq; labor fructifica-
uit. ¶Pertrāsiens enī ptrāsiui in gentibus: ⁊ vidi
abundantes eas: ⁊ nō memorātes mandatorum
tuorū. Munc ergo pondera in statera nr̄as iniq-
tates: ⁊ eoꝝ qui habitāt in sęculo: ⁊ nō inuenieꝫ
nomē tuū nisi in israel. Aut q̄ nō peccauerūt in
ꝓspectu tuo qui habitāt terraz: aut quę gens sic
obseruauit mandata tua? Hos quidē ꝑ nomina
inuenies seruasse mandata tua: gentes aūt non
inuenies. La. IIII

E Et respōdit ad me angelus qui missus ē
ad me cui nomē huriel. ⁊ dixit mihi: Ex
cedens excessit cor tuū in sęculo hoc: et
cōprehendere cogitas viā altissimi. Et dixi: Jta
dñe meus. Et respōdit mihi. et dixit: Tres vias
missus sum oñdere tibi: ⁊ tres siłitudines ꝓpo-
nere corā te: de quib⁹ mihi si renūciauerī vnam
ex his: ⁊ ego tibi demōstrabo viā quā desideras
videre ⁊ docebo tevnde sit cor malignum. Et di
xi: loquere dñe mi. Et dixit ad me: Vade ponde
ra mihi ignis pondus: aut mensura mihi flatum
venti: aut reuoca mihi diē quę ꝓterijt. Et respon
di ⁊ dixi: Quis natoꝝ poterit facere vt me iter-
roges ō his? Et dixit ad me: Si essez iterrogās
te dicens: Quātę habitatiōes sunt in corde ma
ris: aut quantę venę sunt in ꝓncipio abyssi: aut
quātę venę sunt sup firmamentū: aut q̄ sunt exi-
tus paradisi: diceres mihi fortassis in abyssū nō
descendi: neq; in ifernū adhuc: neq; in cęlū vnq̄
ascendi. Nūc aūt nō interrogaui te nisi de ignet
vento ⁊ die ꝑ quem transisti: et a quib⁹ separari
nō potes: ⁊ non respondisti mihi de eis. Et dixit
mihi: Tu quę tua sunt: tecū coadolescētia nō po
tes cognoscere. Et quō poterit vas tuū capere al-
tissimi viam: ⁊ iā exteri⁹ corrupto sęculo intelli-
gere corruptionē euidentē in facie mea? Et dixi
illi: Melius erat nos nō esse q̄s adhuc viuētes vi
uere in impietatib⁹: ⁊ pati ⁊ nō intelligere de q̄
re. Et rndit ad me ⁊ dixit: ꝓficiscens ꝓfectus
sum ad siluā lignoꝝ cāpi: ⁊ cogitauerūt cogitati
onē ⁊ dixerūt: Venite ⁊ eam⁹ ⁊ faciam⁹ ad mare
bellū: vt recedat coram nobis: ⁊ faciam⁹ nobis ali
as siluas. Et sīr fluctus maris ⁊ ipi cogitauerūt
cogitationē. ⁊ dixerūt: Venite ascēdētes debel-
lam⁹ siluas campi: vt et ibi ꝓsumem⁹ nobismet-
ipis aliā regionē. Et fact⁹ est cogitat⁹ siluę in va
num. Venit enī ignis ⁊ ꝓsumpsit eam. Sīr ⁊ co-
gitat⁹ fluctuū maris. Stetit enī arena ⁊ ꝓhibu-
it eos. Si enī esses iudex horū: quē incipes iusti-
ficare: aut quē ꝓdemnare? Et rndi. ⁊ dixi: Vtiq;
vanam cogitationē cogitauerūt. Terra ei data ē
siluę ⁊ mari loc⁹: portare fluct⁹ suos. Et rndit ad
me: ⁊ dixit: Bene tu iudicasti. Et q̄re ñ iudicasti

tibimetipm? Quēadmodum enī terra siluę data
est: ⁊ mare fluctib⁹ suis: sic q̄ sup terrā inhabitāt
q̄ sunt sup terrā intelligere solūmodo pūt: ⁊ q̄ su
per cęlos: q̄ sup altitudinē cęloꝝ. Et rndi. ⁊ dixi:
Deprecor te dñe: vt mihi det sensus intelligen-
di. Nō enī volui inrogare ō supioribus tuis: sed
de his q̄ ptranseūt ꝑ nos quotidie: ꝓpter q̄d is-
rael dat⁹ est in opprobriū gentib⁹: quē dilexisti
populū dat⁹ est tribub⁹ impijs: ⁊ lex patrū nr̄o
rū in interitū deducta est: ⁊ dispositiōes scriptę
nusq̄ sūt: ⁊ ptrāsiuim⁹ de sęclo vt locuste: ⁊ vita
nr̄a stupor ⁊ pauor. Et nec digni sum⁹ miscōiaz
ꝓsequi. Sed q̄d faciet noi suo qō inuocatū est su
per nos? Et de his inrogaui: ⁊ rndit ad me: et
dixit: Si fueris plurimū scrutat⁹: frequent mira
beris. Qm̄ festinās festinat sęculū ptrāsire: ⁊ nō
capit portare q̄ in futurī tpibus: iustī repromis
sa sunt: qm̄ plenū iniusticia ē sęculū hoc: ⁊ infir-
mitatib⁹. De q̄bus aūt inrogas. dicā: Semina
tū est enī malū: ⁊ necdū venit destructio ipsius.
Si ergo nō iuersum fuerit qō seminatū ē: ⁊ dis-
cesserit loc⁹ vbi seminatū est malum: nō veniet
vbi seminatū est bonū. Qm̄ gramē seminis ma
li seminatū ē in corde adā ab initio: ⁊ q̄ntū im-
pietatī generauit vsq; nūc: ⁊ generat vsq; cū ve
niat area. Estima aūt apud te gramē mali semi
nis q̄ntū fructū impietatī generauit: qm̄ secatę
fuerint spicę quaꝝ nō est numer⁹: q̄s magnā are
az icipiēt facere. Et rndi. ⁊ dixi: Quo: ⁊ qm̄ hec?
Quare modici ⁊ mali ānī nr̄i? Et rndit ad me.
⁊ dixit mihi: Nō festines tu sup altissimū. Tu ei
festinas inaniter esse sup ipm. Maz excessus tu⁹
mult⁹. Nōne de his inrogauerūt aię iustorū in
ꝓmptuarijs suis dicentes: Usq; q̄ spero sic ⁊ qm̄
veniet fructus areę mercedis nr̄ę? Et rndit ad
ea hieremiel archangel⁹. ⁊ dixit: Qm̄ implet⁹ fu
erit numer⁹ seminū in vob: qm̄ ī statera pōdera
uit sęculū: ⁊ mēsura mēsurauit tpa: ⁊ nūero nu-
merauit tpa: ⁊ nō cōmouit nec excitauit vsq; dū
impleat⁹ pdicta mensura. Et rndi ⁊ dixi: O dña-
tor dñe: sed⁊ nos oēs pleni sum⁹ ipietate. Et ne
forte ꝓpter nos nō impleanī iustoꝝ areę: pro-
pter pctā inhabitātiū sup terrā. Et rndit ad me
⁊ dixit: Vade ⁊ inroga ꝑgnantē si qm̄ ipleuerit
nouē mēses suos: adhuc poterit matrix ei⁹ reti-
nere partū in semetipa. Et dixi: Nō pōt dñe. Et
dixit ad me: In inferno ꝓmptuaria aiaꝝ: matri
ci assimilata sunt. Quēadmodū enī illa festinat
q̄ parit effugere necessitatē part⁹: sic ⁊ hec festi-
nat reddere ea q̄ cōmendata sunt. Ab initio ti-
bi demōstrabī de his q̄ ꝓcupiscis videre. Et re
spondi ⁊ dixi: Si inueni gram aī oculos tuos:
⁊ si possibile est: ⁊ si idoneus sum demōstra mi-
hi si pl⁹ q̄s ꝑteritū sit: habet venire: aut plura p-
trāsierūt supra q̄s futuꝝ ē? Quid ptrāsiuit scio:
q̄d aūt futuꝝ sit ignoro. Et dixit ad me: Sta sup

dexterā partē: ⁊ demōstrabo tibi interp̄tationē
similitudinis. Et steti ⁊ vidi: ⁊ ecce fornax ardēs
transijt coꝝ me. Et factū est cū trāsiret flāma vi-
di: ⁊ ecce superauit fum⁹. ℘ost hec trāsijt coram
me nubes plena aq̄: ⁊ imisit pluuiā impetu mul
tā. Et cū trāsisset impet⁹ pluuię supauerūt in ea
gutte. Et dixit ad me: Cogita tibi. Sicut crescit
pluuia ampli⁹ q̄s gutte: ⁊ ignis q̄s fum⁹: sic supa-
bundauit q̄ trāsiuit mēsura. Superauerūt autez
gutte ⁊ fum⁹. Et oraui ⁊ dixi: ℘utas viuo vsq; i
dieb⁹ illis: Vel q̄d erit in dieb⁹ illis: Rñdit ad
me. et dixit: De signis de q̄b⁹ me interrogas ex
parte possum tibi dicere: de vita aūt tua nō sum
missus dicere tibi: sed nescio. La. V

A Do Esignis aūt ecce dies veniēt in q̄b⁹ ap
prehendenť q̄ inhabitāt terraz in censu
multo: ⁊ abscōdeť veritatē via ⁊ sterilis
erit a fide regio: ⁊ multiplicabiť iusticia sup hāc
quā ipe tu vides: ⁊ sup quā audisti olim: et erit i-
positio vestigio quā nūc vides regnare regionē:
⁊ videbūt eā desertā. Si āt tibi dederit altissim⁹
viuere: videb⁹ post tertiaz tubā: ⁊ relucescet subi-
to sol noctu ⁊ luna ter in die: ⁊ de ligno sanguis
stillabit: ⁊ lapis dabit vocē suā: ⁊ p̄ꝛi cōmouebū
tur: ⁊ regnabit quē nō sperāt q̄ inhabitāt sup ter
rā: ⁊ volatilia cōmigrationē faciēt: ⁊ mare sodo-
miticū pisces reticiet: ⁊ dabit vocē noctu quā nō
nouerāt multi. Oēs aūt audiēt vocē ei⁹. Et cha-
os fiet p̄ loca multa: ⁊ ignis frequēter remitteť:
⁊ bestię agrestes trāsmigrabunt: ⁊ mlieres men-
struatę pariēt monstra: ⁊ ī dulcib⁹ aq̄s salse inue
nienť: ⁊ amici omēs semetipos expugnabūt: et
abscōdeť tūc sensus: ⁊ intellect⁹ supabiť i p̄ꝛom-
ptuariū suū: ⁊ q̄reť a multis ⁊ nō inueniet: ⁊ mul-
tiplicabiť iniusticia ⁊ incōtinētia sup terrā. Et
interrogabit regio p̄ximā suā. ⁊ dicet: Nunq̄d p te
trāsijt iusticia iustū faciēs: Et hoc negabit. Et
erit in illo tpe ⁊ sperabūt hoies ⁊ nō ip̄etrabunt:
laborabūt ⁊ nō dirigenť vię eoꝝ. Hec signa dice
re tibi: p̄missuz ē mihi. Et si oraueris iteꝝ: ⁊ plora
ueris sicut ⁊ nūc: ⁊ ieiunaueris septē dieb⁹: audi-
es iterato hoꝝ maiora. Et euigilaui ⁊ corp⁹ meū
B horruit valde: ⁊ aia mea laborauit vt deficeret.
Et tenuit me q̄ venit angel⁹ q̄ loq̄bať in me ⁊ cō
fortauit me ⁊ statuit me sup pedes. Et factū ē in
nocte scōa: ⁊ venit ad me salathiel dux p̄ꝛi: ⁊ di-
xit mihi: Vbi eras: Et q̄re vult⁹ tu⁹ tristis: Aut
nescis q̄m tibi credit⁹ est isr̄l in regiōe trāsmigra-
tiōis coꝝ. Exurge ergo ⁊ gusta panē: ⁊ nō dere-
linq̄s nos sicut pastor gregē suū in manib⁹ lupo
rū malignoꝝ. Et dixi ei: Vade a me: ⁊ nō appro
pies ad me. Et audiuit vt dixi: et recessit a me.
Et ego ieiunaui dieb⁹ septē vlulās et plorās: sic
mihi mādauit huriel angel⁹. Et factū est post di-
es septē: ⁊ iteꝝ cogitationes cordis mei molestę
erant mihi valde. Et resūpsit aia mea spm̄ intel-

lectus: ⁊ iteꝝ cepi loqui coram altissimo sermōes.
Et dixi: Dominator dñe ex om̄ni silua terrę ⁊ oi-
bus arboꝝ ei⁹ elegisti vineā vnicā: ⁊ ex omni
terra orbis elegisti tibi foueā vnā: ⁊ ex oīb⁹ flo-
ribus orbis elegisti tibi lilīū vnuz. Et ex omīb⁹
abyssis maris replesti tibi riuū vnū: ⁊ ex oībus
edificatī ciuitatib⁹ sctificasti tibimetipi siō: ⁊ ex
oīb⁹ creatis volatilib⁹ noiasti tibi colūbā vnaz:
⁊ ex omīb⁹ plasmatis pecorib⁹ ꝓuidisti tibi ouē
vnam: ⁊ ex omīb⁹ multiplicatis pplīs acq̄siui-
sti tibi populū vnū: ⁊ ab omīb⁹ p̄robatā legē do
nasti huic quē desideraſti populo. Et nūc domi
ne vt q̄d tradidisti vnū plurib⁹: Et p̄paraſti su-
per vnaz radicem alias. Et dispdidisti vnicum
tuū in multis. Et ꝓculcauerūt eū q̄ ꝓtradicebāt
sponsiōib⁹ tuis: quicq̄ tuis testamētis nō crede
bant. Et si odiens odisti populū tuū: tuis mani
bus debet castigari. Et factū est cū locut⁹ essem
sermones: ⁊ missus ē angel⁹ ad me q̄ ante vene
rat ad me p̄terita nocte. ⁊ dixit mihi. Audi me ⁊
instruā te: ⁊ intēde mihi: ⁊ adūciā coram te. Et di-
xi: Loquere dñe mi. Et dixit ad me: Valde tu ī
excessu mētis fact⁹ es p̄ israel. An plus dilexisti
eū q̄s qui eū fecit: Et dixi ad eū: Nō dñe: sed do
lens locut⁹ sum. Torquēt enī me renes mei per
oēm horā q̄rentē appḧēdere semitā altissimi: et
iuestigare partē iudicij ei⁹. Et dixit ad me: Non
potes. Et dixi: Quare dñe: Ad quid nascebar:
aut q̄re nō fiebat mr̄is meę mihi sepulchruz: vt
nō viderē laborē iacob ⁊ defatigationē generī
israel: Et dixit ad me: Numera mihi q̄ necdum
venerūt: ⁊ collige mihi dispsas guttas. Et reui-
rida mihi aridos flores: ⁊ api mihi clausa p̄ꝛom
ptuaria: ⁊ ꝓduc mihi inclusos in eis flatus. De
monstra mihi vocis imaginē: ⁊ tūc ostēdaz tibi
laborē quē rogas videre. Et dixi: Dñator dñe:
q̄s enī est q̄ pōt hec scire: nisi q̄ cū hoīb⁹ habita-
tionē nō habz: Ego aūt insipiēs: ⁊ quō potero
dicere ō his q̄b⁹ me interrogasti: Et dixit ad me:
Quō nō potes facere vnū de his q̄ dicta sūt: sic
nō poterī inuenire iudiciū meū: aut ī fine charita
tē quā pp̄ꝛo p̄misi: Et dixi: Sz ecce dñe: tu ꝑpe
es his q̄ ī finē sūt: Et q̄d faciēt q̄ añ me fuerūt:
aut nos: aut hi q̄ post nos. Et dixit ad me: Co-
ronę assimilabo iudiciū meū. Sicē nō nouissimo
B rū tarditas: sic nec p̄rioꝝ velocitas. Et rñdi ⁊ di
xi: Nec poteras facē eos q̄ facti sūt: ⁊ q̄ sunt: ⁊ q̄
futuri sūt ī vnū: vt celeri⁹ iudiciū tuū oñdaſ: Et
rñdit ad me ⁊ dixit: Nō p̄t festiare creatura sup
creatorē: nec sustiere sc̄m eos q̄ ī eo creāti sūt ī
vnū. Et dixi: Quō dixisti ꝺuo tuo: q̄m̄ viuificāſ
viuificasti a te creatā creturā ī vnū: ⁊ sustiebat
creatura: poterit ⁊ nūc portare p̄ntes ī vnū: Et
dixit ad me: Inꝛroga matricē mulieris: ⁊ dices
ad eā: Et si paris: q̄re p tp̄s: Rogo q̄ eaz: vt det
decē ī vnū. Et dixi: Nō vtiq̄ porit: ꝺ fm tp̄s. Et

dixit ad me: Et ego dedi matricez terrę his q̄ se-
minati sunt sup eā p tp̄s. Quēadmodū ei ifans
nō parit ea q̄ senū sūt: sic ego dispsui a me crea-
tū sęculū. Et interrogaui. ⁊ dixi: Cū iā dederis mi
hi viā loq̄r coram te. Maz mr̄ nra de q̄ dixisti mihi:
adhuc iuuenis ē: iā senectuti appꝛopinq̄t. Et rñ-
dit ad me ⁊ dixit: Inꝛroga eā q̄ parit: ⁊ dicz tibi:
Dices ei ei: Quare q̄s pepisti nūc: cū sūt siles his
q̄ añ te ꝺ miores statura: Et dicet tibi ⁊ ipa: Alij
sunt q̄ ī iuuētute ꝺtutī nati sūt: ⁊ alij q̄ sub tpe se
nectutis deficiēte matrice nati sūt. Cōsidera q̄ et
tu q̄m minori statura estis p̄ his q̄ añ vos: ⁊ qui
post vos miori q̄s vos: q̄si iā senescētes creaturę
⁊ fortitudinē iuuētutis p̄tereūtes. Et dixi: Ro-
go dñe si inueni gratiā añ oculos tuos: demon-
stra seruo tuo p quē visites creaturā tuā.

B Et dixit ad me: Initio terreni La. VI
orbis ⁊ anteq̄s starent exitꝰ sęculi ⁊ añq̄s
spirarēt p̄uētiōes vētoꝝ et añq̄s sonarēt
voces tonitruū: ⁊ añq̄s p̄firmarenť fundamēta paradisi: et
añq̄s viderenť decori flores: ⁊ añq̄s cōfirmarētur
motę ꝺtutes: ⁊ añq̄s colligerenť inūerabiles mi
litię angeloꝝ: ⁊ añq̄s extollerenť altitudies aerī:
⁊ añq̄s noiarenť mēsurę firmamētoꝝ: ⁊ añq̄s estu
arent camini ī sion: ⁊ añq̄s iuestigarenť p̄ntes an
ni: ⁊ añq̄s abalienarenť eoꝝ q̄ nūc peccāt adiuē-
tiōes: et añq̄s p̄signati eēnt q̄ fidē thesauriçaue-
rūt: tūc cogitaui ⁊ facta sūt p me solū ⁊ nō p aliū:
⁊ finis p me ⁊ nō p aliū. Et rñdi. ⁊ dixi: Quę erit
sepatio tēpoꝝ: Aut q̄s p̄riorus finis ⁊ seq̄nī ini-
tiū: Et dixit ad me: Ab abraam vsq; ad isaac q̄s
nati sūt ab eo iacob ⁊ esau: manꝰ iacob tenebat
ab initio calcaneū esau. Finis ei huiꝰ sęcī: esau:
⁊ p̄ncipiū sequētis: iacob. Horis manꝰ inf calca-
neū ⁊ manū. Aliud noli q̄rere esdra. Et rñdi et di
xi: O dñator dñe: si inueni gr̄am ante oculos tu
os: ostēde mihi vt demōstres seruo tuo finē signoꝝ tuo-
rū: quoꝝ partē mihi demōstrasti nocte p̄cedēte.
Et rñdit et dixit ad me: Surge sup pedes tuos:
⁊ audi vocē plenissimā sonit⁹. Et erit sicut cōmo
tio: nec cōmouebiť loc⁹ in q̄ stes sup eū. Nō cū lo
quiť tu nō expaueas: q̄m̄ de fine verbū: ⁊ funda
mentuz terrę intelligiť: q̄m̄ de ipis sermo tremi-
scit et cōmoueť. Scit enī q̄m̄ finē coꝝ oportet cō
B mutari. Et factū ē cū audissez: surrexi sup pedes
meos: ⁊ audiui: ⁊ ecce vox loquēs: ⁊ son⁹ eius si
cut son⁹ aquaꝝ multaꝝ. ⁊ dixit: Ecce dies veni-
unt: ⁊ erit q̄s appꝛopinq̄re incipiā vt visitē habi
tantes ī terra: ⁊ q̄s inq̄rere incipiā ab eis q̄ iniuste
nocuerūt iusticia sua: ⁊ q̄s suppleta fuerit hūili-
tas sion: ⁊ cū sup̄signabiť sęculū q̄ incipiet p̄trā
sire: ꝺ signa faciā. Libri apienť añ faciē firmamē
ti: ⁊ oēs videbūt simul: ⁊ āniculi ifantes loq̄ntur
vocib⁹ suis: ⁊ p̄gnātes imaturos pariēt ifantes
triū ⁊ q̄ttuor mēsiū: ⁊ viuēt ⁊ suscitabunť. Et su-

bito apparebūt semiata loca nō semiata ⁊ plēa
p̄mptuaria subito inueniēť vacua: ⁊ tuba canet
cū sono: quā cū oēs audierit: subito expauescēt.
Et erit: i illo tpe debellabunt amici amicos: vt
inimica: ⁊ expauescet tra cū his. Et venę fontiū
stabūt: ⁊ nō decurrēt i horis trib⁹. Et erit: ois q̄
derelict⁹ fuerit ex oīb⁹ istī q̄b⁹ p̄dixi tibi: ipe sal-
uabiť ⁊ videbit salutare meū ⁊ finē sęcī vr̄i. Et
videbūt q̄ repleti sūt hoies q̄ mortē nō gustaue
rūt a natiuitate sua: ⁊ mutabiť cor inhabitātiū:
⁊ ꝓuertet⁹ i sensū aliū. Delebiť ei malū ⁊ extingue
tur dol⁹. Florebit āt fides: ⁊ viceť corruptela: et
oñdeť ꝺitas q̄ sine fructu fuit dieb⁹ tantī. Et fa
ctū ē cuz loq̄reť mihi: ⁊ ecce paulatī ituebar sup
eū añ quē stabā: ⁊ dixit ad me hec: Vidi tibi ostē
dere tp̄s vēturę noctī. Si q̄ iteꝝ rogaueri: ⁊ iteꝝ C
ieiunaueri septē dieb⁹: iteꝝ tibi renūciabo hoꝝ
maiora p̄ diem q̄s audiui. Audita ē enī vox tua
apud altissimū. Vidit ei fortī directionē tuā: et
ꝓuidit pudicitiā quā a iuuētute tua habuisti: ⁊
ꝓpter ꝺ misit me demōstrare tibi ꝺ oia: ⁊ dicere
tibi: Cōfide ⁊ noli timere: ⁊ noli festinare cū pri-
oribus tpib⁹ cogitare vana: vt nō ꝓperes a nouis-
simis tpib⁹. Et factū ē post ꝺ ⁊ fleui iteꝝ: ⁊ sicut ie
iunaui septē dieb⁹: vt suppleā tres hebdoma-
das q̄ dicte sūt mihi. Et factū ē ī octaua nocte:
⁊ cor meū turbať iterato i me: ⁊ cepi loq̄ coram al
tissimo. Inflāmabať ei spūs meus valde: ⁊ aīa
mea anxiabať ⁊ dixi: O dñe loquens locut⁹ es
ab initio creaturę ī p̄rio die dicēs: Fiat cęlum ⁊
fra: ⁊ tuū ꝺbū op⁹ pfectū. Et erat tūc spūs: et te
nebrę circūferebāť ⁊ silētiū: son⁹ vocis hois nōdū
erat abs te. Tūc dixisti de thesauris tuis ꝓferri
lumē lumiosuz q̄ apareret op⁹ tuuz. Et die scō
creasti spm̄ firmamēti: ⁊ iperasti ei vt diuideret
⁊ diuisionē faceret inť aq̄s: vt ps q̄dā sursū ꝺcē
deret: ps vo deorsū maneret. Et tertia die impe
rasti aq̄s congregari ī septia pte frę: ser vo partes
siccasti ⁊ ꝓduasti: vt ex his sint coram te mīstrātia
semiata a deo ⁊ culta. Verbū ei tuum pcessit: ⁊
op⁹ stati fiebat. ℘rocessit ei subito fruct⁹ multitu
dinis imēsus ⁊ ꝓcupiscētię gust⁹ multiformes:
⁊ flores colore imutabili: et odores odoramēti
inestigabiť. Et die tertia ꝺ facta sūt. Quarta āt D
die ipasti fieri sol splēdorē: lunę lumē: stellaꝝ dis
positionē: ⁊ ipasti eis vt deseruirēt futuro plas-
mato hoi. Quinto āt die dixisti septimę p̄ti vbi
erat aq̄ congregata vt p̄crearet aialia ⁊ volatilia
et pisces: et ita fiebat. Aqua muta et sine aia q̄
ō nutu iubebāť aialia faciebat: vt ex ꝺ mirabi-
lia tua natiōes enarrēt. Et tunc ꝓseruasti duas
aias: nomē vni vocasti enoch: ⁊ nomē scōę voca
sti leuiathā: et sepasti ea ab alterutro. Nō ei pote-
rat septia ps vbi erat aq̄ cōgregata capere ea. Et
ōdisti enoch vnā p̄tē q̄ siccata ē tertio die vt ha
biter ī ea: vbi sī mōtes mille. Leuiathā āt ōdisti

septimā partē humidā ⁊ seruasti eā vt fiat in de/
uotionē q̄bus vis ⁊ q̄n vis. Sexto aūt die im
perasti terre vt crearet coā te iumēta et bestias
⁊ reptilia: ⁊ sup his adam: quē ꝓstituisti ducē su/
per oīb⁹ factl q̄ fecisti: ⁊ ex eo educimur nos oēs
quēcq̄ elegisti populū. Hec aūt oīa dixi coram te
dñe: q⁊ ꝓpter nos creasti sēculū. Residuas autē
gētes ab adā natas dixisti eas nil eē: et q̄n sali/
ue assimilate sūt: ⁊ q̄si stillicidiū de vase similasti
abundātiā eoꝝ. Et nūc dñe ecce istę gētes q̄ i ni/
hilū deputate sūt: ceperūt dñari nr̄i ⁊ deuorare:
nos aūt pp̄ls tu⁹ quē vocasti ꝑmogenitū vnige
nitū: emulatorē tuū: traditi sum⁹ in māib⁹ eorū.
Et si ꝓpter nos creatū est sēculū: q̄re non heredi
tatē possidem⁹ cū sēculo. Usq̄q̄ hec. La. VII

A Et factū est cū finissem loqui verba hec:
missus est ad me angelus: q̄ missus fue/
rat ad me ꝑmis noctib⁹. et dixit ad me:
Surge esdra: ⁊ audi sermones q̄s veni loqui ad
te. Et dixi: Loquere deus meus. Et dixit ad me:
Mare positū est in spatioso loco vt eēt altū ⁊ im
mensum: erit aūt ei introit⁹ in angusto loco posi
tus: vt esset sīlis fluminib⁹. Quis enī volens vo
luerit ingredi mare ⁊ videre eū vel dñari eius: si
nō transierit angustū: in latitudinez venire quō
poterit? Item aliud: Ciuitas est edificata ⁊ posi
ta in loco cāpestri: est aūt plena oīm bonoꝝ. In
troitus ei⁹ angust⁹ ⁊ i ꝓcipiti posit⁹: vt esset a de/
xtris quidem ignis: a sinistris aqua alta: semita
aūt ē vna sola inter eos posita. hoc ē int̄ ignez et
aquā: vt nō capiat semita nisi solūmodo vestigi/
um homis. Si aūt dabit̄ ciuitas hoī in hereditа
tē: si nunq̄ antepositū periculū ptrāsierit quō ac
cipiat hereditatez suā? Et dixi: Sic dñe. Et dixit
ad me: Sic ē ⁊ isr̄l pars. Propter eos ei feci sęcu
lū: ⁊ q̄n trāsgressus est adā ꝓstitutiōes meas: iu/
dicatū est q̄ factū est. Et facti sunt introit⁹ hui⁹
sęculi angusti ⁊ dolētes ⁊ laboriosi: pauci autē ⁊
mali ⁊ piculoꝝ pleni: ⁊ labore magnope fulti: nā
maioris sęculi introit⁹ spatiosi ⁊ securi: ⁊ facien/
tes īmortalitat̄l fructū. Si ḡ ingredientes nō fue/
rūt ingressi q̄ viuūt: angusta ⁊ vana hec: non po
B terunt recipe q̄ sunt reposita. Nūc ergo tu q̄re cō
turbaris cū sis corruptibil̄: ⁊ q̄d mouer̄l tu cū sis
mortal̄? Et q̄re nō accepisti in corde tuo q̄d ē fu/
turū: sed q̄d in p̄senti? Rndi ⁊ dixi: Dñator dñe:
ecce dispositi lege tua: ꝙniaz iusti hereditabūt
hec: Impij aūt pibūt: iusti aūt ferēt angusta: spe
rantes spatiosa. Qui enī impie gesserūt: ⁊ angu
sta passi sunt: ⁊ spatiosa nō videbūt. Et dixit ad
me: Nō est iudex sup deū: neq̄ intelligens sup al
tissimū. Pereūt enī multi p̄sentes: q⁊ negligit q̄
antepositа ē dei lex. Mandans enī mādauit de⁹
venientib⁹: q̄n venerūt: q̄d facientes viuerent: et
q̄d obseruātes nō punirent̄. Hi aūt nō sūt psuasi
⁊ ꝓtradixerūt ei: ⁊ ꝓstituerūt sibi cogitamē vani/
tatis: ⁊ ꝓposuerūt sibi circūuentiōes delicto/
rū: ⁊ supdixerūt altissimo nō esse: ⁊ vias eius nō
cognouerunt: ⁊ legē eius spreuerunt: ⁊ sponsio
nes ei⁹ abnegauerūt: ⁊ i legitimis ei⁹ fidem nō
habuerūt: ⁊ opa eius nō pfecerunt. Propter ꝺ
esdra vacua vacuis: et plena plenis. Ecce tem/
pus veniet: ⁊ erit quādo venient signa quę pr̄ę
dixi tibi. Et apparebit sponsa ⁊ appareſcēs ostē
detur quę nunc subducitur terra: et omis qui li
beratus est de p̄dictis malis: ipe videbit mira/
bilia mea. Reuelabitur enim filius meus iesus
cum his qui cum eo sunt: ⁊ iocundabunt̄ qui re
licti sunt in annis quadringentis. Et erit post
annos hos ⁊ morietur filius meus christus. Et
omnes qui spiramentū habent homies: ⁊ con/
uertetur sēculū in antiquū silentiū dieb⁹ septez
sicut in p̄mis iudicijs: ita vt nemo derelinq̄/
tur: ⁊ erit post dies septem: ⁊ excitabit̄ q̄d nōdū
vigilat sēculū: ⁊ morietur corruptū. Et t̄ra red/
det quę in ea dormiunt: ⁊ puluis qui in eo silen
tio habitant: ⁊ promptuaria reddēt quę eis cō
mendatę sunt animę. Et reuelabit̄ altissim⁹ su/
per sedem iudicij: et ptransibūt miserię: ⁊ longa
nimitas cōgregabitur. Judiciuz autem solū re/
manebit: veritas stabit: ⁊ fides conualescet: Et
opus subsequetur: ⁊ merces ostēdetur: et iusti/
cię vigilabunt: et iniusticię nō dominabuntur.
Et dixi: Prim⁹ abraam ꝓpter sodomitas ora/
uit: et moyses ꝓ p̄fib⁹ q̄ in deserto peccauerūt:
⁊ q̄ post eū ꝓ israel in dieb⁹ achaz ⁊ samuelis ⁊
dauid ꝓ confractiōe: et salomon ꝓ eis qui ve/
nerūt i sctificationē: et helias ꝓ his q̄ pluuiā ac
ceperūt et ꝓ mortuo vt viueret: et ezechias pro
pp̄lo in dieb⁹ sennacherib: et multi ꝓ mult̄l. Si
ergo modo quando corruptibile increuit: ⁊ in/
iusticia multiplicata est: et orauerūt iusti ꝓ im/
pijs: quare ⁊ nūc sic nō erit? Et respōdit ad me:
et dixit: Presens sęculuz nō est finis: gloria i eo
frequens manet: ꝓpter hoc orauerūt ꝓ inuali/
dis. Dies enī iudicij erit finis tempis huius: et
initium tpis futuri īmortalitatis: in q̄ ptransi/
uit corruptela: soluta est intpantia: abscisa ē in/
credulitas: creuit autē iusticia: orta est veritas.
Tūc enī nemo poterit saluare eū q̄ perijt: neq̄
demergere q̄ vicit. Et rndi ⁊ dixi: Hic sermo me
us p̄im⁹ ⁊ nouissim⁹: q̄n meli⁹ erat nō dare trā
adā: vl̄ cū iā dedisset coercere eū vt nō peccaret.
Quid ei ꝓdest hoīb⁹ i p̄nti viuere in tristicia: et
mortuos spare punitionē? O tu q̄d fecisti adā?
Si ei tu peccasti nō ē fact⁹ solꝰ tu⁹ casus ꝑ et nr̄
q̄ ex te venim⁹. Quid enī ꝓdest nob̄ si ꝓmissum
est nob̄ immortale tempus: nos autē mortalia
opa egimus? Et q̄n predicta est nob̄ phennis
spes: nos vero pessimi vani facti sum⁹. Et q̄niā
reposita sunt nob̄ habitacula sanitat̄l ⁊ securita
tis: nos vero mali ꝓuersati sumus. Et quoniaz

reposita glia altissimi ꝓtegere eos q̄ tarde ꝓuer
sati sunt: nos aūt pessimis vijs ambulauimus:
Et q̄n ostendet̄ paradisus cui⁹ fructus incorru
pt⁹ pseuerat in q̄ est securitas ⁊ medela: nos ve
ro nō ingrediemur. Jn ingratis enī locis cōuer
sati sum⁹: ⁊ q̄n sup stellas fulgebūt facies eorū
qui abstinentiā habuerunt: nostrę autez facies
sup tenebras nigrę. Non enī cogitauim⁹ viuen
tes q̄n iniquitatē faciebam⁹ q̄ incipiemus post
mortē pati. Et respōdit. ⁊ dixit: Hoc est cogita/
mentū certaminis q̄d certabit qui sup terrā na
tus est hō: vt si victus fuerit patiat̄ q̄d dixisti.
Si autē vicerit recipiet quod dico: q̄n hęc ē vi/
ta quā moyses dixit cū viueret ad populum di/
cens: Elige tibi vitam vt viuas. Non credide/
runt aūt ei: sed nec post eū ꝓphetis. Sed nec mi
hi q̄ locutus sum ad eos: q̄n nō esset tristicia in
perditionē eorū sicut futurū est gaudiū sup eos
quib⁹ persuasa est salus. Et respōdi. ⁊ dixi: Scio
dñe q̄n vocatus est altissim⁹ misericors in eo q̄
misereat̄ i his qui nondū in sęculo aduenerunt:
⁊ q̄ miserē illis qui ꝓuersionē faciūt in lege ei⁹
⁊ longanimis est: quoniā longanimitatē ꝑstat
his q̄ peccauerūt quasi suis operib⁹: ⁊ munific⁹
est: q̄n quidē donare vult ꝓ exigentijs: ⁊ multę
misericordię: q̄n multiplicat magis misericor/
dias his qui p̄sentes sunt ⁊ q̄ p̄teriерūt ⁊ q̄ fu/
turi sunt. Si enī nō multiplicauerit misericordi/
as suas: nō viuificabit̄ sęculū cū his q̄ ihęredita
bāt in eo. Et donat: q̄n si nō donauerit de bo/
nitate sua: vt alleuient̄ hi q̄ iniq̄tatez fecerūt de
suis iniq̄tatib⁹: nō poterit decies millesima ps
viuificari hoīm. Et iudex si non ignouerit his q̄
curati sunt verbo ei⁹: ⁊ deleuerit multitudinem
ptemptionū nō fortassis derelinq̄rent̄ inumera
bili multitudine nisi pauci valde. La. VIII

B Et respondit ad me ⁊ dixit: Hoc sęculuz
fecit altissim⁹ ꝓpt̄ multos: futurū aūt
ꝓpter paucos. Dicā ergo coram te simi/
litudinē esdra. Quō aūt interrogabis terrā: et
dicet tibi: q̄n dabit terrā multā magis vnde fi/
at fictile: paruū aūt puluerē vnde aurū fit: sic et
actus p̄sentis sęculi. Multi q̄dez creati sūt: pau/
ci autē saluabūtur. Et respondi. ⁊ dixi: Absorbe
ergo aīa sensum: ⁊ deuora q̄d sapit. Cōueniſti ei
obaudire ⁊ ꝓphetare volens. Nec ei tibi ē datū
spatiū nisi solūmodo viuere. O dñe si nō ꝑmit/
tes seruo tuo vt oremꝰ coraz te: ⁊ des nobis se/
men cordi ⁊ sensui culturā: vnde fructꝰ fiat: vn/
de viuere possit omis corruptꝰ q̄ portabit locū
homis? Solus enī es: ⁊ vna plasmatio nos su/
mus manuū tuaꝝ sicut locut⁹ es. Et quō nūc in
matrice plasmatū ē corꝰ ⁊ pr̄stās mēbra: ꝑser
uatur in igne ⁊ aqua tua creatio: ⁊ nouē mensi/
bus patiť tua plasmatio tuā creaturam q̄ in ea
creata ē: ipm aūt q̄d seruat ⁊ q̄d seruatur vtraq̄

seruabunt̄: seruataq̄ q̄q̄ itez reddit matrix q̄
in ea creuerūt. Imperasti enī ex ipis mēbris hoc
est māmillis ꝑbere lac fructui māmillarū vt nu/
triat̄ id q̄d plasmatū est vsq̄ in tempus aliq̄d: et
postea disponas euz tuę misericordię. Enutriui
sti eū tua iusticia: ⁊ erudisti eū in lege tua. Et cor
ripuisti eū tuo intellectu: ⁊ mortificabis eum vt
tua creatura: ⁊ viuificabis eum vt tuū opus. Si
ergo ꝓdideris eū q̄ tantl laborib⁹ plasmat⁹ est:
tuo iussu facile ē ordinari: vt ⁊ id q̄d fiebat serua
ret̄. Et nūc dñe dicam: de oīi hoie tu magl scis:
de populo aūt tuo ob quē doleo: ⁊ de hereditа/
te tua ꝓpter quā lugeo: ⁊ ꝓpter isr̄l ꝓpter quez
tristis sum: ⁊ de iacob ꝓpter quē doleo: ideo in/
cipiam orare coram te ꝑ me ⁊ ꝑ eis: q̄n video la/
psus nr̄os q̄ inhabitam⁹ terrā. Sed audiui cele/
ritatē iudicis q̄ futur⁹ est. Jdeo audi vocē meaz
⁊ intellige sermonē meum: ⁊ loquar coram te. Jn/
itium verboꝝ esdrę ꝓiusq̄ assumeret̄. Et dixi:
Domine qui inhabitas sęculū: cui⁹ oculi eleuati
in supna ⁊ aere: ⁊ cui⁹ thron⁹ inestimabil̄: ⁊ glia
incomprehensibilis. cui astat exercitus angelo/
rum cū tremore: quorū seruatio in vento et igni
conuertitur: cuius verbum verum ⁊ dicta perse/
uerantia: cuius iussio fortis ⁊ dispositio terribi/
lis: cuius aspectus arefacit abyssos: ⁊ indigna/
tio tabescere facit montes: et veritas testificat̄.
Exaudi orationez serui tui: ⁊ auriб⁹ percipe de/
precationē figmenti tui. Dum enī viuo loquar:
⁊ dum sapio respondebo. Nec respicias populi
tui delicta: sed qui tibi in veritate seruiunt. Nec
intendas impia gentiū studia: sed qui tua testi/
monia cū doloribꝰ custodierūt. Nec cogites qui
in ꝓspectu tuo false ꝓuersati sunt: sed memorare
q̄ ex volūtate tua timorem cognouerunt. Neq̄
volueris perdere q̄ pecuduz mores habuerunt:
sed respicias eos qui legem tuam splendide do/
cuerunt. Nec indigneris eis q̄ bestijs peiores iu
dicati sunt: sed diligas eos qui semper in tua iu
sticia confidunt ⁊ gloria. Q̄n nos ⁊ patres no
stri talibus morbis languemus: tu aūt ꝓpter
nos peccatores misericors vocaberis. Si enim
desideraueris vt nostri miserearis: tunc miseri/
cors vocaberis: nobis autem non habentibus
opera iusticię. Justi enim quibus sunt opa mul/
ta reposita: ex ꝓprijs operibus recipient mer/
cedem. Quid est enī homo vt ei indigneris aut
genus corruptibile vt ita amarus sis de ipso?
Jn veritate enim nemo de genitis ē qui nō im/
pie gessit: ⁊ de confitentibus qui non deliquit.
Jn hoc enim annunciabitur iusticia tua ⁊ boni
tas tua domine: cū misertus fueris eis q̄ nō ha/
bent substantiam bonorum operum. Et respon
dit ad me. ⁊ dixit: Recte locutus es aliqua: ⁊ iu/
xta sermones tuos sic ⁊ fiet. Quoniā nō vere co
gitabo sup plasma eorum qui peccauerunt an/

te mortem:ante iudicium:ante perditionez:sed iocundaboꝛ super iustoꝛum figmentū:ꝛ memoꝛaboꝛ peregrinationis quoqꝫ ꝛ saluatiōis ꝛ mercedis receptionis. Quomodo ergo locut⁹ sum: sic ꝛ est. Sicut enim agricola serit super terraz semina multa ꝛ plantationes multitudis plātat: sed nō in tempoꝛe omia quę semiata sunt saluā/tur:sed nec omia ꝙ plātata sunt radicabūt:sic et qui i ſeculo semiati sunt nō omēs saluabunt. Et respōdi ꝛ dixi:Si inueni gratiā loquar. Quō semen agricolę si nō ascenderit aut non acceperit pluuiam tuam in tempoꝛe:aut si coꝛruptum fuerit multitudine pluuię:sic perit:ꝛ similiter homo qui manib⁹ tuis plasmatus est:ꝛ tu ei imago nominatus:quoniā similat⁹ es ei ꝓpter quem omnia plasmasti:ꝛ similasti semni agricolę. Nō iraſcaris super nos:sed parce populo tuo ꝛ miſereꝛe hereditati tuę. Tu autem creaturę tuę miſereꝛis. Et respōdit ad me ꝛ dixit:Quę sunt ꝓsentia pꝛesentib⁹:ꝛ quę futura futuris. Multū enim tibi restat vt possis diligere meā creaturam super me:tibi autem frequēter ꝛ ipi pꝛoximaui:iniustꝫ autem nūq̄. Sed ꝛ in hoc mirabilis es coꝛaz altissimo:quoniā humiliasti te sicut decet te:et nō iudicasti te vt iter iustos plurimum glozificeris. Pꝛopter qō miſerię multę ꝛ miſerabiles efficientur eis qui habitāt ſeculū in nouissimis:quia in multa superbia ambulauerūt. Tu autem pꝛo te intellige:ꝛ de similibus tuis inquire glozią. Vobis enim apertus est paradisus: plantata est aꝛboꝛ vitę. pꝛeparatū est futurum tempus:pꝛeparata est abūdātia:edificata est ciuitas: pꝛobata est requies:pfecta est bonitas:ꝛ perfecta sapientia. Radix mali signata est a vobis:infirmitas ꝛ tinea a vobis abſconſa est: ꝛ i infernū fugit coꝛruptio in obliuiōe. Transierūt doloꝛes:ꝛ ostensus est i fine theſaurus immoꝛtalitatis. Noli ergo adūcere indrēdo de multitudie eoꝝ qui pereunt. Nam ꝛ ipi accipiētes libertatem ſpꝛeuerūt altissimū:ꝛ legem eius cōtemſerūt:ꝛ vias eius dereliquerūt. Adhuc autez iustos eius cōculcauerunt. ꝛ dixerūt in coꝛde suo nō esse deum:ꝛ q̄dem sciētes quoniaz moꝛiūtur. Sicut enim vos ſuſcipiēt quę pꝛedicta sunt:sic eos sitis ꝛ cruciatus quę ꝓparata sunt. Nō enim voluit hominez disperdi. Sed ꝛ ipi qui creati sunt coinquinauerūt nomē eius qui fecit eos:ꝛ ingrati fuerunt ei qui pꝛeparauit eis vitam. Quapꝛopter iudiciū meum modo aꝓpinquat. Quę nō oīb⁹ demonstraui nisi tibi:ꝛ tibi similibus paucis. Et respondi:ꝛ dixi:Ecce nūc domie demōſtraſti mihi multitudinē signoꝛum quę incipies facere i nouissimis:sed nō demōſtraſti mihi q̄ tpe. La. IX.

A Et respōdit ad me ꝛ dixit:Metiens metire temp⁹ i semetipo:ꝛ erit cum viderꝫ qñ trālierit pars ḡdā signoꝝ ḡ ꝓdicta st:

tūc intelliges qm̄ ipm est tempus i quo incipiet altissimus visitare ſeculū qō ab eo factuz est. ꝛ quādo videbit in ſeculo motio locoꝝ ꝛ populoꝝ turbatio:tūc intelliges quoniā de his erat altissimus locut⁹ a dieb⁹ qui fuerunt ante te ab initio. Sicut eni oīe qō factū est in ſeculo initium habet pariter ꝛ ꝓsummationem:ꝛ ꝓsummatio est manifesta:sic et altissimi tempoꝛa initia habēt manifesta in pꝛodigijs ꝛ virtutib⁹ ꝛ consummationes in actu ꝛ in signis. Et erit omis qui saluus factus fuerit:ꝛ qui poterit effugere per opera sua:ꝛ per fidem in qua credidistis relinquetur de pꝛędictis periculis:ꝛ videbit salutare meum i terra mea:ꝛ i finibus meis:quoniam ſanctificaui me a ſeculo. Et tūc miſerebuntur qui nūc abusi sunt vias meas:ꝛ in tozmentis cōmoꝛabūtur hi qui eas pꝛoiecerūt in contemptu. Qui enim non cognouerūt me viuentes beneficia cōſecuti:ꝛ q̄ faſtidierūt legem meam:cum adhuc erant habentes libertatez:ꝛ cū adhuc esset eis apertus pnitētię locus non intelleꝛerūt sed ſpꝛeuerūt:hos oꝛtet post moꝛtem in cruciamento cognoſcere. Tu ergo noli adhuc curioſus esse quomodo impij cruciabuntur:sed inquire quomō iuſti saluabūtur:ꝛ quoꝝ ſeculum:ꝛ pꝛopter quos ſeculum ꝛ quando. Et respondi:ꝛ dixi:Olim locut⁹ sum ꝛ nūc dico:ꝛ postea dicam:quoniam plures sunt qui pereunt q̄ qui saluabūtur:sicut multiplicat fluctus super guttam. Et respondit ad me:ꝛ dixit: Qualis ager:talia ꝛ semina:et quales flozes: tales ꝛ tincturę:ꝛ qualis operato:talis ꝛ creatio:ꝛ qualis agricola:talis cultura: quoniā tēpus erat ſeculi. Et nunc cum essem parans eis his qui nunc sunt anteq̄ fieret ſeculum in quo habitarent:ꝛ nemo contradixit mihi. Tunc eni quiſq̄ ꝛ nūc creatur in mundo hic parato ꝛ mē ſe indeficienti ꝛ lege inueſtigabili:coꝛrupti sunt moꝛes eoꝝ. Et conſideraui ſeculū:ꝛ ecce erat periculum pꝛopter cogitationes quę in eo adueneꝛunt. Et vidi ꝛ peperci ei valde:ꝛ seruaui mihi acinum de botro:et plantationem de tribu multa. Pereat ergo multitudo quę sine causa nata est:ꝛ seruetur acinus meus ꝛ plantatio mea:quia cum multo laboꝛe perfeci. Tu autem si adhuc intromittas septem dies alios: sed nō ieiunabis in eis:ibis in campum flozuz vbi domus nō est ędificata:ꝛ manducabis ſolūmodo de flozibus campi:ꝛ carnem nō māducabis:et vinum non bibes:sed ſolūmodo flozes. Depꝛecare altissimum sine intermissione:ꝛ veniam et loquar tecum. Et pꝛofectus sum sicut dixit mihi in campum qui vocatur ardath:ꝛ sedi ibi in floꝛibus. Et de herbis agri manducaui:ꝛ facta est esca earum mihi in saturitatem. Et factuz est post dies septem ꝛ ego discumbebam supꝛa fe-

num:ꝛ coꝛ meū iterum turbabat sicut ante. Et apertum est os meum:ꝛ inchoaui dicere coꝛam altissimo. ꝛ dixi:O dñe te nobis ostendens ostē ſus es patrib⁹ nostris in deſerto:quod nō calcatur ꝛ infructuoſo:quādo erant exeuntes de ęgypto. ꝛ dicens dixisti:Tu israel audi me ꝛ semen iacob intende ſermonibus meis. Ecce enim ego semino in vobis legē meā:ꝛ faciet in vobis frucum:ꝛ glozificabimini in eo ꝓ ſeculū. Nam patres nostri accipientes legem nō seruauerūt: et legitima mea nō custodierūt:ꝛ factus est fruct⁹ legis non parens. Nec eñ poterat quoniā tuus erat:nam qui acceperunt perierūt non custodiētes quod in eis seminatum fuerat. Et ecce cōſuetudo est vt cū acceperit terra ſemen: vel nauem mare:vel vas aliquod eſcā vel potum: cū fuerit exterminatū id in quo ſeminatū est:vel in quod missum est:simul id qō ſeminatū vel missum est: vel quę ſuſcepta sunt exterminant:ꝛ ſuſcepta iā nō manent apud nos. Sed nobis sic nō factum est. Nos quidem qui legem accepimus peccantes piuim⁹:ꝛ coꝛ nostrū qō ſuſcepit eam:naz lex nō periit:sed ꝓmansit in suo laboꝛe. Et cum loquerer hęc in coꝛde meo:reſpexi oculis meis: et vidi mulierē in dextera parte. Et ecce hęc lugebat ꝛ plozabat cū voce magna: et aīo dolebat valde: ꝛ veſtimēta ei⁹ diſcissa ꝛ cinis sup caput eius. Et dimiſi cogitatus in q̄bus erā cogitans ꝛ conuerſus sum ad eam. ꝛ dixi ei:Ut quid fles: ꝛ q̄d doles animo? Et dixit ad me: Dimitte me domine me⁹ vt defleam me:ꝛ adijciam doloꝛem quoniā valde amara ſum animo ꝛ humiliata sū valde. Et dixi ei: Quid passa es? Dic mihi: Et dixit ad me:Sterilis fui ego famula tua ꝛ nō peperi habēs maritū annis triginta. Ego eñ per ſingulas hoꝛas ꝛ p ſingulos dies ꝛ annos trigita hos:dēpcoꝛ altissimū nocte ac die. Et factum est post triginta annos exaudiuit me de⁹ ancillā tuā:ꝛ vidit humilitatē meā ꝛ attēdit tribulationi meę:ꝛ dedit mihi filiū. Et iocūdata sum super eū valde ego ꝛ vir meus ꝛ oēs ciues mei:ꝛ honoꝛificabam⁹ valde foꝛtem. Et nutriui eum cuz laboꝛe multo:ꝛ factū est cū creuiſſet ꝛ veniſſet ad cipere vxoꝛem:feci diem epuli. La. X

A Et factū est cū introiſſet fili⁹ meus i thalamo suo:cecidit ꝛ moꝛtu⁹ est:ꝛ euertimus oēs lumina. Et surꝛexerūt oēs ciues mei ad cōſolādū me:ꝛ quieui vſq̄ i aliū diē vſq̄ nocte. Et factū est cū omnes quieuiſſent vt me conſolarent vt quieſcerem:ꝛ surꝛexi nocte ꝛ fugi ꝛ veni ſicut vides in hoc cāpo:ꝛ cogito iam nō reuerti in ciuitatē:ſed hic cōſiſtere:ꝛ neq̄ māducare neq̄ bibere: ſed ſine intermiſſiōe lugere ꝛ ieiunare vſq̄ dū moꝛiar. Et dereliqui ſermōes in q̄b⁹ erā:ꝛ reſpōdi cū iracūdia ad eam:ꝛ dixi: Stulta sup oēs mulieres:nō vides luctū noſtrū ꝛ q̄ nobis cōtingūt? Qm̄ ſion mater nra oi triſticia cōtriſtat:ꝛ humilitate humiliata est ꝛ luget validiſſime. Et nūc qm̄ oēs lugem⁹ ꝛ triſtes ſum⁹:qm̄ oēs cōtriſtati ſum⁹:tu aūt cōtriſtaris in vno filio. Interroga ei terrā ꝛ dicet tibi: qm̄ hęc est quę debeat lugere caſum tantoꝝ sup eā germinātiū. Et ex ipſo ab initio oēs nati ꝛ alij venient. Et ecce pene oēs in pditionē ambulāt ꝛ exterminiū fit multitudo eoꝝ. Et quis ergo debet lugere magꝫ:niſi hęc quę tā magnā multitudinē pdidit:q̄ tu q̄ ꝓ vno doles? Si aūt dices mihi:qm̄ nō est planctus meus ſimilis terrę:qm̄ fructū ventris mei pdidi:quē cū mgroꝛibus peperi:ꝛ cū doloꝛib⁹ genui:terra aūt ſcōm viā terrę:abijtq̄ i ea multitudo ꝓſens:quō eunit ꝛ ego tibi dico:Sicut tu cū laboꝛe peperisti sic ꝛ terra dat fructū ſuū:hoi ab initio ei q̄ fecit eā. Nūc ergo retine apud temetipſam doloꝛem tuū:ꝛ foꝛtiter fer q̄ tibi cōtigerūt caſus. Si eniz iuſtificaueris terminū dei ꝛ cōſiliū ſuū:recipies in tpe:ꝛ in talib⁹ collaudaberis. Ingredere ergo in ciuitatē ad virū tuū. Et dixit ad me:Non faciā neq̄ ingrediar ciuitatē:ſed hic moꝛiar. Et apposui adhuc loqui ad eaz. ꝛ dixi: Noli facere hūc ſermonē:ſed cōſenti pſuadenti. Quot eniz caſus sion. Conſolare ꝓpter doloꝛē hieꝛm. Vides eñ qm̄ ſanctificatio nra deſerta effecta est: ꝛ altare nostrū demolitū est:ꝛ templū nostrum deſtructū est:ꝛ pſalteriū nostrū humiliatū est:ꝛ hymn⁹ cōticuit:ꝛ exultatio nostra diſſoluta ē. ꝛ lumen cādelabri nostri extinctū est:ꝛ arca teſtamenti nostri direpta est:ꝛ ſancta nostra contaminata sunt:ꝛ nomē qō inuocatū est sup nos pene ꝓphanatū est:ꝛ liberi nostri cōtumeliam paſſi sunt:ꝛ ſacerdotes nri ſuccenſi ſūt:ꝛ leuitę nostri in captiuitatē abierūt:ꝛ virgines nrę coinquinatę ſūt:ꝛ mulieres nostrę vim paſſę ſūt:ꝛ iuſti nostri rapti ſūt:ꝛ paruuli nri ꝓditi sunt:ꝛ iuuenes nostri ſeruierūt:ꝛ foꝛtes nostri inualidi facti ſūt. Et qō oīm maius ſignaculū sion: qm̄ reſignata est de glozia ſua. Nā ꝛ tradita est in manib⁹ eoꝝ q̄ nos oderunt. Tu ergo excute tuā triſticiā multā:ꝛ depone abs te multitudinē doloꝝ vt tibi repꝛopicie⁹ foꝛtis:ꝛ requiē faciet tibi altiſſim⁹:requietionē laboꝛū. Et factuz ē cū loquebar ad eā:facies ei⁹ fulgebat subito ꝛ ſpecies:coꝛuſcus fiebat viſus eius: vt eſſem paues valde ad eaz:ꝛ cogitarem quid eēt hoc. Et ecce ſubito emiſit ſonitū vocis magnū timoꝛe plenū:vt cōmouere⁹ terra a mulieris ſono. Et vidi:ꝛ ecce ampli⁹ mulier non cōparebat mihi: ſed ciuitas ędificabat ꝛ locus demōſtrabat de fundamentis magnis ꝛ timui et clamaui voce magna. ꝛ dixi:Vbi est buriel angelus qui a pncipio venit ad me? Qm̄ ipſe me fecit venire in multitudine in exceſſu mētis hui⁹. Et fact⁹ est fi-

nis meus i corruptionē:t oratio mea i imp̃rope
rium:t cū essem loquens ego hec: ecce venit ad
me t vidit me.Et ecce erā positus vt mortu⁹: et
intellect⁹ meus alienat⁹ erat.Et tenuit dexterā
meā t cōfortauit me:t statuit me sup pedes me
os.Et dixit mihi:Quid tibi est:t quare cōturba
tus est intellectus tu⁹:t sensus cordis tui: t qua
re cōturbaris?Et dixi:Quoniā dereliquisti me.
Et ego quidē feci fm sermones tuos: t exiui in
campū:t ecce vidi t video qđ nō possum enar
rare.Et dixit ad me:Sta vt vir t cōmouebo te.
Et dixi:Loquere dñe me⁹ tu i me.Noli me dere
linquere vt nō frustra moriar:qm̃ vidi quę non
sciebā:t audio q̃ nō scio. Aut nūqd sensus me⁹
fallit: t anima mea suppmat?Nunc ḡ depcor te
vt demōstres seruo tuo de excessu hoc. Et respō
dit ad me.t dixit:Audi me t doceā te: t dicā ti
bi de quib⁹ times:qm̃ altissim⁹ reuelauit tibi my
steria multa.Vidit rectā viam tuā:qm̃ sine inter
missione cōtristabaris p populo tuo:t valde lu
gebas ꝓpter sion.Hic ergo intellectus visionis
q̃ tibi apparuit ante paululū.Quā vidisti lugē
tem inchoasti cōsolari eā.Nunc aūt iam speciem
mulieris nō vides:sz apparuit tibi ciuitas ędifica
ri:t qm̃ enarrabat tibi ō casu filij sui.Hec absolu
tio ē. Hec mulier quā vidisti: hec ē sīō:t qm̃ dixi
tibi quā t nūc cōspicies:vt ciuitatē ędificatā.Et
qm̃ dixi tibi qz sterilis fuit annis trigita:ppt qđ
erāt anni.s. trigita qm̃ nō erat i ea adhuc oblatio
D oblata.Et factū est post annos triginta ędifica
uit salomon ciuitatē t obtulit oblationes: tunc
fuit qm̃ peperit sterilis filiū.Et qđ tibi dixit: qm̃
nutriuit eum cū labore:hoc erat habitatio i hie
rusalē.Et qm̃ dixit tibi q filius meus venies in
suo thalamo mortuus esset:t cōtigisset ei casus:
hoc erat q̃ facta est ruina hierusalē.Et ecce vidi
sti similitudinē eius:t qm̃ filiū lugeret:inchoasti
cōsolari eā:t de his q̃ cōtigerūt hec erāt tibi ape
riēda.Et nūc videt altissimus quoniā ex animo
cōtristatus es:t qm̃ ex toto corde pateris ꝓ ea:
ostendit tibi claritatē glorię ei⁹:t pulchritudinē
decoris ei⁹.Propterea ei dixi tibi vt maneres i
campo vbi dom⁹ nō est ędificata.Sciebā ei ego
quoniā altissim⁹ incipiebat tibi ostendere hec:
ꝓpterea dixi tibi vt venires in agrum vbi nō ē
fundamentū ędificij.Nec enī poterat opus ędifi
cij hois sustineri i loco vbi incipiebat altissimi ci
uitas ostendi.Tu ergo noli timere neq; expaue
scat cor tuū:sed ingredere t vide splēdorē t ma
gnitudinē ędificij quātū capax est tibi visu ocu
lorum videre:t post hec audies quātū capit au
ditus aurium tuarū audire.Tu enī beatus es q̃
multis:t vocatus es apud altissimū sicut et pau
ci.Nocte aūt quę in crastinū futura est manebis
hic:t ostendet tibi altissimus eas visiones sup̃
morū quę faciet altissimus his qui habitant sup
terrā a nouissimis diebus. Et dormiui illā no
ctem t aliā:sicut dixerat mihi.

Et vidi somniū:t ecce ascēdebat de ma
A ri aquila cui erāt duodecim alę penna
rū t capita tria.Et vidi t ecce expande
bat alas suas in omnem terrā:t oēs venti cęli
insufflabant in eam t colligebant.Et vidi t de
pennis eius nascebant cōtrarię penne: t ipse fi
ebant in pennaculis minutis t modicis.Nā ca
pita ei⁹ erant quiescentia:t dimidiū caput erat
maius aliorū capitū:sed ipsa quiescebat cū eis.
Et vidi t ecce aquila volauit in pennis suis: t
regnauit sup terrā t sup eos qui habitāt in ea.
Et vidi quoniā subiecta erant ei oīa sub cęlo: t
nemo illi cōtradicebat: neq; vnus de creatura
quę est sup terrā.Et vidi:et ecce surrexit aquila
sup vngues suos:t misit vocē pennis suis di
cens:Nolite oēs simul vigilare:dormite vnus
quisq; i loco suo:t p tēpus vigilate. Capita aūt
in nouissimo seruent.Et vidi:t ecce vox nō exi
bat de capitibus eius:sed de medietate corpo
ris eius.Et numerauī cōtrarias pennas ei⁹: et
ecce ipę erāt octo.Et vidi t ecce a dextera par
te surrexit vna penna:t regnauit sup oēm terrā
Et factū est cū regnaret:venit ei finis:t nō ap
paruit loc⁹ ei⁹:t sequens exurrexit:t regnabat.
B Ipsa multū tenuit tempus.Et factū est cum re
gnaret:t veniebat finis ei⁹ vt nō appareret si
cut prior:t ecce vox emissa est illi dicens: Audi
tu q̃ tāto tpe tenuisti terrā.Hec annūcio tibi an
teq; incipias nō apparere.Nemo post te tenebit
tēpus tuū:sed nec dimidiū ei⁹.Et leuauit tertia
t tenuit principatū sicut t priores:t nō aparu
it t ipsa.Et sic cōtingebat t oībus alijs singilla
tim principatū gerere:t iterum nusq; cōparere.
Et vidi:t ecce in tēpore sequētes penne erige
bant a dextera parte vt tenerent t ipse princi
patum:t ex his erāt quę tenebāt:sed tamē sta
tim nō cōpatescebant.nā t aliquę ex eis erige
bant:sed nō tenebant principatū. Et vidi post
hec:t ecce nō cōparuerūt duodecim pēne t duo
pēnacula:t nihil superat in corpore aquilę nisi
C duo capita quiescentia t sex pēnacula. Et vidi
t ecce sex pennaculis diuisę sūt duę:t māserunt
sub capite:qđ est ad dexterā partē. Nā quattu
or manserunt in loco suo.Et vidi:t ecce hec sub
alares cogitabant se erigere:t tenere princīpa
tus.Et vidi:t ecce vna erecta est: sed statim nō
cōparuit.Et secūdę velocius q̃ priores nō com
paruerunt.Et vidi:t ecce duę q̃ sepauerūt apō
semetipsas cogitabāt t ipse regnare:t in eo cū
cogitarent:ecce vnum quiescentiū capitum qđ
erat medium euigilabat.Hoc eñ erat duorum
capitū maius.Et vidi quoniā cōpleta sūt duo
capita secū:t ecce conuersum est caput cū his q̃
cum eo erāt:t comedit duas subalares quę co

gicabant

gitabāt regnare.Hoc aūt caput pconterruit om
nē terrā:t dominabat in ea his qui habitāt ter
ram cū labore multo:t potentatū tenuit orbis
terrarū sup oēs alas q̃ fuerunt.Et vidi post hec:
t ecce mediū caput subito nō cōparuit: t hoc si
cut alę.Superauerūt aūt duo capita:quę t ipsa
silr regnauerūt sup terrā t sup eos qui habitant
in ea.Et vidi:t ecce deuorauit caput a dextera
parte illud qđ a leua.Et audiui vocē dicentē mi
hi:Cōspice ꝓtra te:t cōsidera qđ vides. Et vidi:
t ecce sicut leo cōcitat⁹ ō silua rugiēs:t vidi qm̃
emittebat vocē hois ad aquilā. Et dixit dicēs:
Audi tu t loquar ad te:t dicit altissim⁹ tibi: Nō
ne tu es qui supasti de quattuor aialib⁹ q̃ fecerā
regnare i sęculo meo:t vt p eos veniret finis tē
porū eorū?Et quartus veniēs deuicit oīa ani
malia quę trāsierūt:t potētatu tenuit sęculū cū
tremore multo:t omnē orbē cū labore pessimo:
t inhabitauit tot tēporibus orbē terrarū cū do
lo.Et iudicasti terrā nō cum veritate. Tribulasti
eñ māsuetos: t lesisti quiescētes:t dilexisti mē
daces:t destruxisti habitationes eor qui fructi
ficabant:t humiliasti muros eor qui te nō no
cuerunt.Et ascēdit cōtumelia tua ad altissimū:t
superbia tua ad fortē.Et respexit altissimus sup
ba tpa:t ecce finita sūt: t scelera eius completa
sunt. Propterea nō apareas tu aquila t alę tuę
horribiles:t pēnacula tua pessima:t capita tua
maligna:t vngues tui pessimi: t omne corpus
tuū vanū vt refrigeret omnis terra:t reuerta
tur liberata de tua vi:t speret iudicium t miseri
cordiam eius qui fecit eam

Et factū est duz loqueret leo verba hec
E ad aquilā. Et vidi: et ecce q̃ supauerat
caput t nō comparuerūt quattuor alę
illę q̃ ad eū transierūt t erectę sunt vt regnarēt:
t erat regnū eorū exile:t tumultu plenū. Et vi
di:t ecce ipsa nō apparebāt:t omne corpus aqui
lę incendebatur:t expauescebat terra valde.Et
ego a tumultu t excessu mētis:t a magno timo
re vigilaui t dixi spiritui meo.Ecce tu prestitisti
mihi hoc:i eo q̃ scrutaris vias altissimi. Ecce ad
huc fatigatus sum animo:t spiritu meo inuali
dus sum valde;t nec modica est in me virtus a
multo timore quā expaui nocte hac. Nunc ergo
orabo altissimū vt me confortet vsq; in finē. Et
dixi:Dominator dñe si inueni gratiā ante ocu
los tuos:t si iustificat⁹ sum apud te ꝑ multis: et
si certe ascendit deprecatio mea ante faciē tuam
conforta me:t ostende seruo tuo mihi interpta
tionē t distinctionē visus horribilis hui⁹:vt ple
nissime cōsoleris animā meā. Dignū eñ me ha
buisti ostēdere mihi tēporū nouissima. Et dixit
ad me:Hec est interptatio visionis hui⁹.Aquilā
quā vidisti ascendētē de mari: hoc est regnū qđ
visum est in visione Danieli fratri tuo. Sed nō
est illi interptatū:qm̃ ego nūc tibi interptor:Ec
ce dies veniūt:t exurget regnū sup terrā:et erit
timor acrior oīm regnorū quę fuerūt ante eum.
Regnabūt aūt in ea reges duodecim:vn⁹ post
B vnū. Nā secūdus incipiet regnare t ipe tenebit
amplius tēpus p duodecim. Hec ē interptatio
duodecim alarum quas vidisti. Et quā vidisti
vocē q̃ locuta est nō de capitib⁹ ei⁹ exeuntem:
sed de medio corporis ei⁹:hec est interpretatio.
Qm̃ post tēpus regni illius nascent cōtētiōes
nō modicę:t periclitabit vt cadat t non cadet
tūc:sed iterū cōstituet in suū initiū.Et quoniaz
vidisti subalares octo coherētes alis eius: hec
est interptatio: Exurgēt in ipo octo reges:quo
rū erūt tēpora leuia t anni citati:t duo quidez
ex ipsis parient.Appropinquāte aūt tēpore me
dio:quattuor seruabunt in tēpore cuz incipiet
appropinquare tēpus ei⁹ vt finiat.Duę vero in
finē seruabunt.Et quoniā vidisti tria capita q̃
escentia: hec est interptatio. In nouissimis ei⁹
suscitabit altissimus tria regna t reuocabit i ea
multa:t dominabunt terrā: t qui habitant in
ea cū labore multo super omnes qui fuerūt an
te hos. Propter hoc ipsi vocati sunt capita aq̃
lę. Isti eñ erunt qui recapitulabūt impietates
eius:t q̃ pficiēt nouissima ei⁹. Et quoniā vidi
sti caput maius nō aparēs:hec est interptatio
C ei⁹.Quoniā vn⁹ ex eis sup lectū suū morie:et
tamen cum tormentis. Nam duo qui pseuera
uerint:gladius eos comedet.Vnius eñ gladi
us comedet qui cū eo:sed tamē hic gladio i no
uissimis cadet.Et quoniā vidisti duas subala
res trajicientes sup caput quod est in dextera
parte:hec est interptatio.Ibi sunt quos cōserua
uit altissimus in finē suū:hoc est regnum exile t
turbationis plenū.Sicut vidisti t leonē quem
vidisti de silua euigilantē t rugientē t loquen
tem ad aquilam t arguentē eam t iniusticias
ipsius p oēs sermones eius sicut audisti: hic est
ventus quē seruauit altissimus in finē ad eos
t impietates ipsorum:t arguet illos:t incutiet
corā ipsis scerptiones eorū.Statuet eñ eos in
iudiciū viuos:t erit cū arguerit eos:tunc corri
piet eos. Nā residuū populū meū liberabit cuz
miseria:q̃ saluati sunt sup fines meos:t iocūda
bit eos quoadusq; veniet finis dies iudicij de
quo locutus sum tibi ab initio.Hoc somniū qđ
vidisti:t hę interptationes. Tu ergo solus di
D gnus fuisti scire altissimi secretū hoc. Scribe er
go omnia ista in libro quę vidisti: t pone ea in
loco abscōdito:t docebis ea sapiētes de popu
lo tuo:quorūz corda scis posse capere t seruare
secreta hec.Tu autē adhuc sustine hic alios di
es septem vt tibi ostendat quicquid visum fue
rit altissimo ostendere tibi.Et ꝓfectus est a me.
Et factū est cū audisset omnis populus quoni

am pertransierunt septē dies: ⁊ ego non fuissem
reuersus in ciuitatē: ⁊ cōgregauit se omnis a mi
nimo vsq; ad maximū: ⁊ venit ad me: ⁊ dixerūt
mihi: dicentes: Quid peccauim⁹ tibi: ⁊ quid in
iuste egim⁹ in te quoniā derelinquens nos: sedi
sti in loco hoc: Tu eñ nobis superes sol⁹ ex om
nibus populis sicut botrus de vinea: ⁊ sicut lu
cerna in loco obscuro: ⁊ sicut portus ⁊ nauis sal
uata a tempestate. Aut nō sufficiunt nobis ma
la que cōtingūt: Si ergo tu nos dereliqueris:
quāto nobis erat melius si essemus succensi: et
nos cū incēdio sion. Nec eñ nos sum⁹ meliores
eis que ibi mortui sunt. Et plorauerūt voce ma
gna: Et respōdi ad eos ⁊ dixi: Cōfide israel: ⁊ no
li tristari tu domus iacob. Est eñ memoria vīa
cora altissimo ⁊ fortis nō est oblitus vestri in tē
ptatione. Ego eñ nō dereliqui vos neq; excessi
a vobis: sed veni in hūc locum vt depcarer pro
desolatiōe sion: vt quererem misericordiā p hu
militate sanctificationis vestrę. Et nūc ite vnus
quisq; vestrū in domū suā: ⁊ ego veniaz ad vos
post dies istos. Et pfect⁹ est populus sicut dixi
ei in ciuitatē. Ego aūt sedi in campo septē dieb⁹
sicut mihi mādauit: ⁊ māducabā de floribus solū
modo agri: ⁊ de herbis facta est esca mihi in die
bus illis.

Capitulū: XIII

A Et factū est post dies septem: ⁊ somnia
ui somniū nocte. Et ecce de mari vent⁹
exurgebat: vt cōturbaret omnes fluct⁹
eius. Et vidi: ⁊ ecce cōualescebat ille homo cum
milibus cęli: ⁊ vbi vultū suū vertebat vt consi
deraret: tremebant oīa que sub eo vertebañ: ⁊
vbicunq; exiebat vox de ore ei⁹: ardescebāt oēs
qui audiebāt voces ei⁹ sicut quiescit terra quan
do senserit ignē. Et vidi post hęc: ⁊ ecce cōgrega
bañ multitudo hoim quorū nō erat numerus ō
quattuor ventis cęli: vt debellarēt hominē qui
ascēderat de mari. Et vidi ⁊ ecce sibimetipsi scul
pserat montē magnū: ⁊ volauit sup eū. Ego aūt
quesiui videre regionē vel locum vnde sculptus
esset mons: ⁊ non potui. Et post hęc vidi: ⁊ ecce
omnes qui cōgregati sunt ad eū vt expugnarēt
eū timebant valde: tamen audiebant pugnare.
Et ecce vt vidit impetum multitudinis venien
tis nō leuauit manū suam: neq; frameam tene
bat: neq; aliqō vas bellicosū: nisi solūmodo: vt
vidi qñ emisit de ore suo sīc flatum ignis: ⁊ de la
bijs eius spiritus flāme: ⁊ de lingua eius emitte
bat scintillas ⁊ tempestates: ⁊ commixta sunt
omnia simul hic flatus ignis ⁊ spiritus flāme:
⁊ multitudo tempestatis: ⁊ concidit super mul
titudinem in impetu que parata erat pugnare:
⁊ succendit omnes: vt subito nihil videretur de
innumerabili multitudine: nisi solummodo pul
B uis ⁊ fumi odor. Et vidi: ⁊ extimui. Et post hęc
vidi ipsum hominē descendentē de monte: ⁊ vo
cātem ad se multitudinem aliā pacificam: ⁊ ac
cedebat ad eum vult⁹ hominū multorū quorū
dam gaudentiū quorundam tristantium: ali
qui vero alligati: aliqui adducentes ex eis qui
offerebantur. Et egrotaui a multitudine pauo
ris: ⁊ exp̄gefactus sum. ⁊ dixi: Tu ab initio de
monstrasti seruo tuo mirabilia hęc: ⁊ dignū me
habuisti vt susciperes depcationē meam: ⁊ nūc
demonstra mihi adhuc interpretationem som
nij huius. Sicut eniz existimo in sensu meo: vę
qui derelicti fuerunt in dieb⁹ illis. Et multo pl⁹
vę his qui non sunt derelicti. Qui eñ non sunt
derelicti tristes erāt. Intelligo nūc que sunt re
posita in nouissimis diebus: ⁊ occurrēt eis: sed
et his qui derelicti sunt. Propter hoc venerunt
enim in pericula magna: ⁊ necessitates multas
sicut ostendunt somnia hęc. Attamē facilius ē
periclitantem venire in hunc q̄ ptransire sicut
nubem a sęculo: ⁊ nūc videre que contingunt i
nouissimo. Et respondit ad me: ⁊ dixit: Et visio
nis interp̄tationem dicā tibi: ⁊ de quibus locu
tus es ad aperiam tibi. Quoniā de his dixisti
qui derelicti sunt: hęc est interpretatio. Qui au
fert periculuz illo tēpore: hic se custodiuit. Qui
in periculo inciderūt: hi sunt qui habent opera
et fidem ad fortissimum. Scito ergo quoniam
magis beatificati sunt qui derelicti: super eos
qui mortui sunt. Hę interpretationes visionis.
Quia vidisti vir ascendentem de corde maris
ipse est quem conseruat altissimus multis tem
poribus: qui p semetipsum liberabit creaturaz
suam: ⁊ ipse disponet qui derelicti sunt. Et qñ
vidisti de ore eius exire vt spiritū ⁊ ignem ⁊ tē
pestatem: ⁊ qñ nō tenebat frameam neq; vas
bellicosū: corrupit eñ impetus eius multitudi
nem que venerat expugnare eū: hęc est interp̄
tatio. Ecce dies veniunt qñ incipiet altissimus
liberare eos qui super terrā sunt: ⁊ veniet in ex
cessu mentis sup eos qui inhabitant terraz: Et
alij alios cogitabunt debellare: ciuitas ciuita
tem ⁊ locus locum: ⁊ gens aduersus gentē ⁊ re
gnuz aduersus regnū. Et erit cū fierēt hęc: ⁊ cō
tingent signa que ante ostendi tibi ⁊ tūc reuela
bit filius meus: quem vidisti vt virum ascen
dentem. Et erit: quādo audierint omnes gen
tes vocem eius ⁊ derelinquet vnusquisq; in re
gione sua bellum suum quod habent ad alter
utrū ⁊ colliget in vnū multitudo innumerabi
lis sicut volētes venire ⁊ expugnare eum. Ip
se aūt stabit sup cacumē montis sion. Sion aūt
veniet ⁊ ostendet omnibus parata ⁊ ędificata
sicut vidisti montem sculpi sine manibus. Ipse
aūt filius meus arguet que ad inuenerunt gen
tes impietates eorū has: que temp estati appro
pinquauerunt ppter mala cogitamenta eoruz
⁊ cruciamenta quibus incipient cruciari: q̄ assi

millare sunt

milate sunt flammę: ⁊ pdet eos sine labore p le
gē q̄ igni assimilata est. Et qñ vidisti eū colligen
tē ad se aliā multitudinē pacificā: hę sunt decem
tribus q̄ captiue facte sunt de terra sua in dieb⁹
osee regis quē captiuū duxit salmanasar rex as
syriorū: ⁊ trāstulit eos trās flumē: ⁊ trāslati sūt i
terrā aliā. Ipsi aūt sibi dederūt cōsiliū hoc vt de
relinquerēt multitudinē gentiū: ⁊ pficiscerenť i
ulteriorē regionē vbi nunq̄ inhabitauit genus
humanū vel ibi obseruare legitima sua q̄ nō fue
rant seruātes in regione sua. Per introitus aūt
angustos fluminis euphratē introierūt. Fecit ei
eis tūc altissim⁹ signa: ⁊ statuit venas fluminis
vsq; quo trāsirent. Per eā eñ regionem erat via
multa itineris anni vni⁹ ⁊ dimidij: naz regio illa
vocať arçareth. Tunc inhabitauerūt ibi vsq; in
nouissimo tpe: ⁊ nūc iterum cū ceperint venire:
itęq; altissim⁹ statuet venas fluminis vt possint
trāsire: ppter hęc vidisti multitudinē cum pace.
Sed et qui derelicti sunt de populo tuo: hi sunt
qui inueniunť intra terminū meum. Factū erit
ergo quādo incipiet perdere multitudinē earuz
que collectę sunt gentes: pteget eos qui supera
uerūt populum: ⁊ tunc ostendet eis multa plu
rima portenta. Et dixi ego: Dominator domi
ne hoc mihi ostende ppter qō vidi virum ascen
dentem de corde maris. Et dixit mihi: Sicut nō
potes hęc vel scrutari vel scire que sunt in pfun
do maris: sic nō poterit quisq; sup terrā videre fi
lium meū vel eos qui cū eo sunt: nisi in tempore
diei. Hęc est interp̄tatio somnij quod vidisti ⁊ p
pter qō illuminatus es hic solus. Dereliquisti ei
tuam: ⁊ circa meā vacasti legē ⁊ quesisti. Vitam
eñ tuā disposuisti in sapientia: ⁊ sensum tuū vo
casti matrem. Et ppter hoc ostendi tibi merces
apud altissimū. Erit eni post alios tres dies: ad
te alia loquar: ⁊ exponā tibi grauia ⁊ mirabilia
Et profectus sum ⁊ transij in campum: multum
glorificans ⁊ laudās altissimū de mirabilibus q̄
per tempus faciebat: ⁊ quoniā gubernat ipsum
⁊ q̄ sunt in tēpor⁹ illata. Et sedi ibi trib⁹ dieb⁹.

B Et factū est tertio die: ⁊ ego La. XIIII
sedebam sub quercu. Et ecce vox exiuit
contra me de rubo ⁊ dixit: Esdra esdra.
Et dixi: Ecce ego dñe. Et surrexi super pedes me
os. Et dixit ad me: Reuelans reuelatus sum su
per rubum: ⁊ locutus sum moysi quando popu
lus meus seruiebat in egypto: ⁊ misi cū ⁊ eduxi
populū meū de egypto: ⁊ adduxi eū super mon
tē sinai ⁊ detinebā eū apud me diebus multis: ⁊
enarraui ei mirabilia multa: ⁊ ostendi ei tempo
rum secreta ⁊ finem: ⁊ pcepi ei. dicens: Hęc in pa
lam facies verba: ⁊ hęc abscondes. Et nunc tibi
dico: signa q̄ demonstraui: ⁊ somnia que vidisti
⁊ interp̄tationes quas tu vidisti in corde tuo re
pone ea: tu eñ recipieris ab omnibus: cōuerte

ris residuus cū cōsilio meo ⁊ cū similibus tuis:
vsq; quo finiank tempora. Quoniā sęculū per
didit iuuentutē suā: ⁊ tempora appropinquāt
senescere. Duodecim eñ patribus diuisum ē sę
culum: ⁊ transierunt ei⁹ decima ⁊ dimidiū deci
me partis: supersunt aūt eius post mediū deci
me partis: Nunc ergo dispone domū tuam: et
corripe populū tuum ⁊ cōsolare humiles eoruz
⁊ renūcia iam corruptelę: ⁊ dimitte abs te mor
tales cogitationes: ⁊ pjce abs te pondera hu
mana: ⁊ exue te iam infirmā naturā: ⁊ repone i
vnam partē molestissima tibi cogitamenta: et
festina transmigrare a tēporibus his. Quę eñ
vidisti nunc cōtigisse mala iterum horū deteri
ora facient. Quantū eñ inualidum fiet sęculū
a senectute: tantum multiplicabunť sup inhabi
tantes mala. Prolongauit eñ se magis veri
tas ⁊ appropinquauit mendaciū. Jam eñ festi
nat venire quā vidisti visionem. Et respondi: ⁊
dixi coram te dñe: Ecce eñ ego abibo sicut pre
cepisti mihi: ⁊ corripiam presentē populū. Qui
autē iterū nati fuerint quis cōmouebit: Posi
tum est ergo sęculum in tenebris ⁊ qui inhabi
tant in eo sine lumine. Quoniā lex tua incensa
est: ppter quod nemo scit que a te facta sunt vt
que incipient opera. Si eñ inueni in te gratiaz
immitte in me spiritum sanctū ⁊ scribam omne
quod factum est in sęculo ab initio q̄ erant in le
ge tua scripta vt possint homines inuenire se
mitam: ⁊ qui voluerint viuere in nouissimis vi
uant. Et respondit ad me ⁊ dixit: Vadens con
grega populum tuū: ⁊ dices ad eos: vt nō que
ram te diebus quadraginta. Tu aūt ppara tibi
buxos multos ⁊ accipe tecum sareā dabriam se
lemiā: echanū ⁊ asiel quinq; hos: qui parati sūt
ad scribendum velociter. Et venies huc: ⁊ ego
accendam in corde tuo lucernā intellectus que
non extinguet quoadusq; finiať que incipies
scribere. Et nunc perfectis quedā palam facies
quedā sapientib⁹ absconse trades. In crastinuz
eñ hac hora incipies scribere. Et pfectus sum
sicut mihi pcepit ⁊ congregaui omnē populuz:
⁊ dixi: Audi israel verba hęc. Peregrinati sunt
patres nostri ab initio in egypto: ⁊ liberati sūt
inde: ⁊ acceperunt legem vite quā nō custodie
runt: quā ⁊ vos post eos trāsgressi estis: ⁊ data
est vobis terra in sortem: ⁊ terra sion: ⁊ patres
vestri ⁊ vos iniquitatē fecistis: ⁊ non seruastis
vias quas pcepit vobis altissim⁹: ⁊ iust⁹ iudex
cū sit: abstulit a vobis in tēpore qō donauerat.
Et nūc vos hic estis: ⁊ fratres vestri introrsum
vestrū sunt. Si ergo imperaueriť sensui vestro
⁊ erudieritis cor vestrum viui cōseruati eritis
⁊ post mortem misericordiam cōsequemini. Ju
diciū eñ post mortem veniet quādo iterū reui
uiscemus: ⁊ tunc iustorum nomina parebūt: et

impiorũ facta ostendenť. Ad me igiť nemo accedat nũc neq; requirat me vsq; dies quadragi/
D ta. Et accepi quinq; viros sicut mãdauit mihi: ⁊ pfecti sum⁹ in campũ: ⁊ mãsim⁹ ibi: Et factus sum in crastinũ: ⁊ ecce vox vocauit me dicens: Esdra aperi os tuũ: ⁊ bibe quo te potauero. Et aperui os meũ: ⁊ ecce calix plen⁹ porrigebať mihi. Hoc erat plenum sicut aqua: color autẽ eius vt ignis similis. Et accepi ⁊ bibi: ⁊ in eo cum bibissem cor meum cruciabať intellectu ⁊ in pect⁹ meum increscebat sapientia. Nam spiritus meus conseruabať memoria. Et apertuz est os meum: ⁊ nõ est clausum amplius. Altissimus dedit intellectum quinq; viris: ⁊ scripserunt que dicebantur excessiones noctis quas nõ sciebãt. Nocte autem manducabant panem: ego aũt per diem loquebar ⁊ per noctem nõ tacebam. Scripti sunt autem per quadraginta dies libri ducenti quattuor. Et factũ est cũ cõpleuissent quadragi
B ta dies: locutus est altissimus dicens: Priora q̃ scripsisti ī palam pone: ⁊ legãt digni ⁊ indigni: nouissimos autem septuaginta conseruabis vt tradas eos sapientibus de populo tuo. In his eñ est vena intellectus: et sapientie fons et sciẽtie flumen. Et feci sic. La. XV

A Ece loquere in aures plebis meę sermones ꝓphetię quos immisero in os tuũ dicit dominus: ⁊ fac vt in charta scribãtur quoniã fideles ⁊ veri sunt. Ne timeas a cogitationibus aduersum te: nec turbent te incredulitates dicentium. Quoniã omnis incredulus in incredulitate sua morieť: Ecce ego induco dicit dominus sup orbem terraꝝ mala: gladium et famem ⁊ mortem ⁊ interitum: propter qõ superpolluit iniquitas omnem terram ⁊ ad impleta sunt opera nociua illorum. Propterea dicit dominus: Jam non silebo de impietatibus eorum que irreligiose agunt: nec sustinebo ī his que inique exercent. Ecce sanguis innoxius et tristis clamat ad me: ⁊ animę iustorum clamant pseueranter. Vindicans vindicabo illos dicit dominus: ⁊ accipiam omnẽ sanguinem innoxium ex illis ad me. Ecce populus me⁹ quasi grex ad occisionem ducť: iam nõ patiar illum habitare in terra egypti: sed educam euz in manu potenti ⁊ brachio excelso: et percutiam plaga sicut prius: ⁊ corrumpam omnẽ terrã eius. Lugebit egyptus et fundamenta eius plaga verberata ⁊ castigatione quas inducet ei de⁹. Lugebunt cultores operantes terrã: quoniã deficient semina eorum ab vredine ⁊ grandine: ⁊ a siderę terribili. Vę seculo ⁊ qui habitant in eo: quia appropinquauit gladius et contritio eorum: ⁊ exurget gens super gentem ad pugnã: et rhomphea in manibus eorum. Erit eñ inconstabilitio hominibus ⁊ alij alijs inualescentes nõ curabunt re-

gem suum ⁊ principes: vię gestorum suorum in
B potentia sua. Concupiscet eñ homo in ciuitatem irę: ⁊ nõ poterit. Propter superbiam enim eorum ciuitates turbabunť: domus exterenť homines metuent. Non miserebiť homo pximum suum ad irritum faciendũ domos eorũ in gladium: ad diripiendas substantias eorum ꝓpter famem panis ⁊ tribulationẽ multam. Ecce ego conuoco dicit deus omnes reges terre ad me verendum qui sunt ab oriente ⁊ ab austro: ab euro ⁊ a libano ad conuertẽdos in se: ⁊ reddere que dederunt illis. Sicut faciunt vsq; hodie electis meis: sic faciã ⁊ reddã ī sinu eorũ. Hec dicit dominus deus: Non parcet dextera mea sup peccatores nec cessabit rhomphea sup effundentes sanguinem innocuũ super terraz. Exiť ignis ab ira eius: ⁊ deuorauit fundamenta terrę: ⁊ peccatores quasi stramen incensum. Vę eis qui peccant ⁊ nõ obseruãt mãdata mea dicit dominus. Nõ parcã illis. Discedite filij a potestate: nolite contaminare sanctificationez meam: quoniaz nouit dominus omnes qui delinquũt in illũ. Propterea tradidit eos in mortem ⁊ in occisionẽ. Jam eñ venerunt sup orbẽ terrarum mala: ⁊ manebitis in illis. Non eñ liberabit vos deus ꝓpter quod peccastis in eũ: Ecce visio horribilis: ⁊ facies illius ab oriente. Et exient nationes draconum arabum in curribus multis: ⁊ sicut flatus eorum numerus ferẽ super terrã: vt iam timeant ⁊ trepidẽt omnes q̃ illos audient carmonij insanientes in ira: ⁊ exient vt apri de silua: ⁊ aduenient in virtute magna: ⁊ cõstabunt in pugnã cũ illis: ⁊ vastabunt portionem terrę assyriorum. Et post hec supualescent dracones natiuitatis suę memores: ⁊ cõuertent se cõspirãtes in virtute magna ad persequendos eos. Jsti turbabunť ⁊ silebunt in virtute illorum: ⁊ conuertent pedes suos in fugaz
C ⁊ territorio assyriorũ subsessor obsedebit eos: ⁊ cõsumet vnũ ex illis: ⁊ erit timor ⁊ tremor in exercitu illorum: ⁊ contentio in regis ipsoꝝ. Ecce nubes ab oriente ⁊ a septẽtrione vsq; meridianum: ⁊ facies earum horrida valde plena irę et ꝓcellę. Et collidẽt se inuicem: ⁊ collident sidus copiosum super terrã ⁊ sidus illorum: ⁊ erit sanguis a gladio vsq; ad ventrẽ ⁊ fumus hominis vsq; a substramẽ cameli. Et erit timor ⁊ tremor multus sup terram: ⁊ horrebũt qui videbũt irã illam: ⁊ tremor appꝛehendet illos. Et post hec mouebunť nimbi copiosi a meridiano ⁊ septẽtrione: ⁊ portio alia ab occidentę. Et supinuale scent venti ab oriente: ⁊ recludent eam: ⁊ nubẽ quã suscitauit in ira: ⁊ sidus ad faciẽdam exterritationem ad orientalem ventum ⁊ occidentẽ violabiť. Et exaltabunť nubes magnę ⁊ validę plenę irę ⁊ sidus: vt exterreant omnẽ terrã:

⁊ inhabitantes.

⁊ inhabitantes eã: ⁊ infundet super oẽm locum altum ⁊ eminentem sidus terribile: ignem ⁊ grãdinem ⁊ rhompheas volantes ⁊ aquas multas vt etiam impleantur omnes campi ⁊ omnes rui plenitudine aquarum multarum. Et demolientur ciuitates et muros ⁊ montes ⁊ colles ⁊ lingna siluarum: ⁊ fenum pratorũ ⁊ frumenta eorũ. Et transibũt cõstantes vsq; babylonẽ: et exterrent eam: cõuenient ad ipsam ⁊ circũibunt eam: ⁊ effundent sidus ⁊ omnem irã sup eam. Et subibit puluis ⁊ fumus vsq; in celũ: ⁊ omnes in circũitu lugebunt eam: ⁊ qui sub ea remanserint seruient his qui exterruerũt. Et tua asia cõcors in spem babylonis ⁊ gloria psone eius: vę tibi misera: ꝓpter qõ assimilãsti ei: ⁊ ornasti filias tuas in fornicatione ad placenduz et gloriandum
D in amatoribus tuis qui tecum semp cupierunt fornicari. Odibilem imitata es ī omnibus operibus eius ⁊ in aduentionib⁹ ei⁹: ꝓpterea dicit deus. Immittã tibi mala: viduitatẽ: pauptatez ⁊ famem ⁊ gladiũ ⁊ pestem ad deuastandas domos tuas a violatione ⁊ morte ⁊ gloria virtutĩ tuę. Sicut flos siccabiť cum exurget ardor qui emissus est super te: infirmaberis vt paupercula plagata ⁊ castigata a mulieribus vt nõ possint te suscipere potentes ⁊ amatores. Quid ego sic çelabo te dicit dñs: nisi occidisses electos meos in omni tempore exaltans pcussionẽ manuũ ⁊ diceres super mortẽ eorum cũ inebriata esses exoma speciem vultus tui: Merces fornicationis tuę in sinu tuo: ꝓpter hoc redditionem accipies. Sicut facis electis meis dicit dominus: sic faciet tibi deus ⁊ tradet te in maluz. Et nati tui famę interiẽt ⁊ tu rhomphea cades: ⁊ ciuitates tuę conterenť ⁊ omnes tui in campo gladio cadent. Et qui sunt in montib⁹ famę peribũt: ⁊ mãducabunt carnes suas ⁊ sanguinẽ bibent a famę ⁊ siti aquę. Infelix per maria venies: ⁊ rursũ accipies mala ⁊ in transitu allidẽt ciuitatem occisam ⁊ exterrent aliquã portionem terrę tuę et partem glorię tuę exterminabũt: rursũ reuertẽtes cõuersam. Et demolita eris illis pro stipula ⁊ ipsi erunt tibi ignis: ⁊ deuorabunt te ⁊ ciuitates tuas: terrã tuam ⁊ montes tuos: omnes siluas tuas: ⁊ lignum fructiferuz igni comburent filios tuos captiuos ducẽt: ⁊ censum tuũ in ꝓdam habebũt: ⁊ gloriã faciei tuę exterminabũt.

B Vę tibi babylon et asia: vę tibi La. XVI egypte ⁊ syria. Precingite vos saccis ⁊ cilitijs: ⁊ plãgite filios vestros ⁊ dolete quoniã appropinquauit contritio vestra. Immissus est vobis gladius: ⁊ quis est qui auertat illum: Immissus est in vobis ignis: et quis est qui extinguat illuz: Immissa sunt vobis mala: ⁊ quis est qui repellat eã: Munquid repellet aliquis leonem esurientem in silua: aut extinguet

ignem in stipula mox quãdo cepit ardere: Munquid repellet aliquis sagittam a sagittario forti missam: Dominus fortis immittit mala: ⁊ quis est qui repellet ea: Exiť ignis ex iracundia ei⁹: ⁊ quis est qui extinguat eum: Corruscabit: ⁊ quis nõ timebit: Tonabit: ⁊ ꝙs nõ pauebit: Dominus cõminabiť: ⁊ quis nõ funditus conteret a facie ipsius: Terra tremuit ⁊ fundamenta eius: mare fluctuat de ꝓfundo: ⁊ fluctus eius disturbabunť: ⁊ pisces eius a facie domini: ⁊ a gloria virtutis eius: quoniam fortis dextera eius que arcum tendit: sagitte eius acute que ab ipso mittunť: non deficient cũ ceperint mitti in fines terre. Ecce mittunť mala ⁊ nõ reuertenť donec veniant super terram. Ignis succendiť: et non extingueť donec cõsumat fundamẽta terre. Quẽadmodum nõ redit sagitta missa a valido sagitario: sic nõ reuertenť mala que missa fuerint in terram. Vę mihi: vę mihi. Quis me liberabit in illis diebus: Initium dolorum ⁊ multi gemit⁹: initium famis et multi interitus: initium bellorum et formidabunt potestates: initium malorum ⁊ trepidabunt omnes. In his quid faciam cum venerint mala: Ecce fames ⁊ plaga ⁊ tribulatio et angustia missa sunt flagella in emendatione: ⁊ in his omnibus se nõ cõuertent ab iniq̃tatibus suis: neq; flagellorum memores erunt semper. Ecce erit annone vilitas sup terram: sic vt putent sibi esse directam pacẽ: ⁊ tũc germinabunt mala sup terram: gladius: fames ⁊ magna confusio. A famę eñ plurimi qui inhabitant terram interient: ⁊ gladius perdet ceteros qui superauerint a famę: ⁊ mortui sicut stercora ꝓiciẽtur: ⁊ nõ erit qui consoleť eos. Dereliquetur eñ terra deserta. ⁊ ciuitates eius deijcienť. Nõ derelinquetur qui colat terram: et qui seminet eam. Ligna dabũt fructus: ⁊ quis vindemiabit illa: Vua matura fiet: ⁊ quis calcabit illam: Erit eñ locis magna desertio. Cupiet eñ homo hominẽ videre: vel vocẽ eius audire. Relinquenť enim de ciuitate decem: ⁊ duo de agro qui absconderint se in densis nemoribus ⁊ scissuris petraruz: quẽadmodum dum derelinquunť in oliueto et singulis arboribus tres aut quattuor oliue: aut sicut in vinea vindemiata racemi relinquũť ab his qui diligenter vineam scrutanť: sic relinquẽtur in diebus illis tres aut quattuor scrutantibus domos eorũ in rhomphea. Et relinqueť terra deserta: ⁊ agri eius inueterabũt ⁊ vię eius et omnes semitę eius germinabunt spinas: eo ꝙ non transient homines per eam. Lugebunt virgines non habentes sponsos: lugebunt mulieres non habentes viros. Lugebunt filię earum non habentes adiutorium sponsi earum. In bello cõsumenť: ⁊ viri earum in famę exterenť. Audite vero ista ⁊ cognoscite ea serui domini. Ecce

verbum domini:excipite illud ne diis credatis de quibus dicit dominus: Ecce appropinquāt mala et nō tardant. Quēadmodū prēgnās cuz parit in nono mense filium suum appropinquāte hora partus eius: ante horas duas vel tres dolores circūeunt ventrem eius ⁊ prodeunte infante de ventre non tardabunt vno puncto: sic nō morabunt mala ad prodendum super terrā: ⁊ seculum gemet:⁊ dolores circūtenebunt illud: Audite verbum plebs mea. Parate vos in pugnam:et in malis:sic estote quasi aduenę terrę. Qui vendit quasi q̄ fugiat: ⁊ q̄ emit quasi qui p diturus. Qui mercatur quasi qui fructum non capiat:⁊ qui edificat quasi nō habitatur⁹. Qui seminat quasi qui nō metet:sic ⁊ qui vineam putat quasi qui nō vindemiaturus. Qui nubunt sic quasi filios nō facturi: ⁊ qui non nubunt sic quasi vidui:ppter quod qui laborant sine causa laborant. Fructus eñ illorum alienigenę metent:⁊ substantiā illorum rapient ⁊ domos euertent:⁊ filios eorum captiuabunt: qz in captiuitate ⁊ famę generant natos suos. Et qui negociantur in rapina quantumdiu exornant ciuitates ⁊ domos suas ⁊ possessiones ⁊ psonas suas tāto magis ad celabor eos sup peccata sua dicit dominus. Quomodo celatur fornicaria mulierem idoneam et bonam valde: sic celabitur iusticia iniquitatem cum exornat se:⁊ accusat eam in facie cum venerit qui defendat exquirentem omne peccatum super terram. Propterea nolite similari ei nec operibus ei⁹:quoniam adhuc pusillum:⁊ tolletur iniquitas a terra: ⁊ iusticia regnabit in vos. Non dicat peccator se non peccasse:quoniam carbones ignis comburet super caput eius qui dicit: Non peccaui coram deo et gloria ipsius. Ecce dominus cognoscet omnia opera hominū ⁊ adinuentiones illorum ⁊ cogitationes illorum ⁊ corda illorum. Dixit enim: fiat terra ⁊ facta est:fiat cęlum et factum est. Et in verbo illius stellę fundatę sunt:⁊ nouit numerū stellarum. Qui scrutatur abyssum ⁊ thesauros illarum:qui mensus est mare:⁊ conceptum eius. Qui conclusit mare in medio aquarum: ⁊ suspēdit terram super aquas verbo suo. Qui extendit cęlum quasi cameram:⁊ super aquas fundauit eum. Qui posuit in deserto fontes aquarum ⁊ super verticem montium lacus ad emittendū flumina ab eminenti petra:vt portaret terram. D Qui finxit hominem: ⁊ posuit cor suum in medio corpozis:⁊ misit ei spiritum vitam et intellectum ⁊ spiramen dei omni potētis qui fecit omnia ⁊ scrutinat omnia absconsa in absconsis terrę. Hic nouit ad inuentionem vestram: ⁊ quę cogitatis in cordibus vestris peccantes ⁊ volentes occultare peccata vestra. Propter quod dominus scrutinando scrutinauit omnia opera vestra et traducet vos omnes:⁊ vos cōfusi eritis cum protesserint peccata vestra coram hominibus:⁊ iniquitates erunt quę accusatores stabunt in die illo. Quid facietis: aut quomodo abscondetis peccata vestra coram deo ⁊ angelis eius:? Ecce iudex deus:timete eum. Desinite a peccatis vestris et obliuiscamini iniquitates vestras iam agere eas in sempiterno: ⁊ deducet vos: ⁊ liberabit de omni tribulatione. Ecce eñ incenditur ardor sup vos turbę copiosę:⁊ rapient quosdam ex vobis ⁊ cibabunt idolis occisos:⁊ qui consenserint eis erunt illis in derisum ⁊ in improperium ⁊ in conculcationē. Erit eñ locis locus:et in vicinas ciuitates exurrectio multa super timentes dominum. Erūt quasi insani nemini parcentes:ad diripiendum ⁊ deuastandum adhuc timentes dominum qz deuastabunt ⁊ diripient substātias:⁊ de domibus suis eos ejcient. Tunc parebit probatio electorum meorum:vt aurum quod probatur ab igne. Audite dilecti mei dicit dominus. Ecce adsunt dies tribulationis:⁊ de his liberabo vos. Ne timeatis nec hesitetis:quoniam deus dux vester est. Et qui seruat mandata ⁊ pcepta mea dicit dominus deus:ne prepōderent vos peccata vestra: ne supereleuent se iniquitates vestrę. Ue qui constringunt a peccatis suis: et obtegūtur ab iniquitatibus suis: quemadmodum ager constringitur a silua: et spinis tegit semita eius per quam nō transit homo ⁊ exduditur:⁊ mittitur ad deuorationē ignis.

Liber Esdrę quartus Finit.

Cōsistit eñ in pentateucho. et viij. ꝓpheris ⁊ ix. agiographis. Qz autē ſm grecos in primo ordine. vij. ponit li. addēs pētateucho Josue ⁊ iudicū ⁊ vocat ordinē illū ep̄tateuchū:ab ep ta qđ est septē ⁊ teuchos volumē.

c Et quicqđ cē. Hoc dicit ne videre hyphole qz tā breui tēpoze tantū opus videret adimplere. b Utriusq; ling. Tenebat librū chaldaicū ⁊ legebat hebraice.

Tobias

Nico.de lyra

Incipit expositio fratris Britonis ordinis minoꝝ sup ꝓlogū Tobie.

a Chromatio et heliodoro cē. Iste ꝓlogꝰ tres habet ptes pricipales. scz inchoationē: pgressionē: cōclusionē. Inchoatio cōtinet deuotā salutationē ⁊ illa ps p septē. Progressio cōtinet narrationem: q̄ habet tres particulas. in quarū prima ponitur admiratio Hieronymi de instantia petitionis chromatij ⁊ heliodori: cū dr: b Mirari non desino cē. et subdit ibidē rō duplex admiratiōis. Prima ē qz liber iste scriptꝰ erat chaldaico sermone: cuiꝰ adhuc modicam habebat noticiā. vñ dicit: Et librum chaldeo sermone scriptū cē. Scda admiratiōis rō est: qz liber iste apud hebreos nō est de canone: ⁊ ita si trāsferret incurreret eorū malinolentiā. Ūñ dicit: Quem hebrei de catalogo cē. In scda parte narratiōis dicit se trāstulisse librum ad petitionē ipozū. Ūñ dicit: Feci satis desiderio vro cē. In tertia parte dicit qz ex hoc incurrit indignationē hebreorū. Ūñ dicit: Arguūt eī nos cē. Cōclusio ostēdit finalē Hieronymi intentionē q̄ ē episcopo rū facere beneplacitum. qđ notat ibi: Sed melꝰ ēē iudicās: nec hoc facit negligenter sed cū diligentia. qđ notat ibi: Et qz vicina est. vbi dicit qz peritissimū quesiuit interptē. vlteriꝰ dicit qz orationibꝰ eoꝝ attribuē dū est q̄cq̄d boni sequet de trāslatione sua. Ūñ dicit: Et orationibꝰ vestris cē. His dictis lre inslstamꝰ. c Exactiōis. i. petitionis. vide in opusculo de vocabulis biblie vbi exponit exactoꝝ. f Secantes. i. separātes ⁊ repellētes. d De catalogo. i. denūero. e Diuinaꝝ scripturaꝝ. vñ. s. dixit i ꝓlogo galeato: qz sapiētia q̄ vulgo salomonis inscribit: ⁊ iesu filij sirach liber: ⁊ iudith ⁊ tobias ⁊ hester nō sūt i canone. Catalogus dicit a cata qđ est breuis ⁊ logos qđ est sermo: quasi sermo multa breuiter cōphendēs. vt: Omnes sancti orate ꝓ nobis:⁊ in ꝓsito. xxij. libri veteris testamēti decatalogo dicūtur vt patebit. Catalogus ſm Huguitionē dicit enumeratio: ordo: series: vel breuis descriptio: vel iustoꝝ numerus.

g Agiographa memorant. i. dicūt: vl nomināt. Alia lra hz apocripha qđ melius est: qz Hieronym⁹ in ꝓlogo galeato numeros libris canonicis inter quos iste nō est: infert: quicqđ extra hos est inter apocripha ē cōputarū: qđ sit agiographū inuenies. s. in ꝓlogo sup Josue in principio. Glosa quedā scribit sup istū locū: q̄ talis ē: Poti⁹ ⁊ verius dixisset: Inter apocripha: vel large accipit agiographa: q̄si sanctoꝝ scripta: ⁊ ita nō est de numero illoꝝ nouē q̄ ꝓprie dicunt agiographa: qui sunt de catalogo hoc est de numero. xxij. librorū biblie: cōsistit eñ catalogus in pentateucho. ⁊. viij. ꝓphetis. ⁊. ix. agiographis. b Wāciparūt. i. dederūt vel adiecerūt: mācipare dicit Wācipiū facere: in seruitutē redigere: manu captum adducere

Incipit ꝓlogus beati Hieronymi ꝓsbyteri in librū Tobię.

a Chromatio ⁊ heliodoro episcopis: Hieronymus ꝓsbyter in domino salutē. Mirari b nō desino exactionis c vestrę instātiā. Exigitis eñ vt librū chaldeo sermōe cōscriptū: ad latinū stilū trahā: librū vtiq; tobię quē hebrei de catalogo diui/ d narū scripturarū secātes: his quę e f

e Als: apocripha.

agiographa memorāt: mācipast g Feci satis desiderio vestro: nō tñ meo studio. Arguūt eñ nos hebreoꝝ studia: ⁊ imputant nobis ꝓtra suū canonē latinis auribus m ista trāsferre. Sz melꝰ ēē iudicās pharisęorum displicere iudicio: ⁊ n episcoporum iussionibꝰ deseruire: instituit potui. Et qz vicina est chaldeorū lingua sermoni hebraico: o p q r s b vtriusq; liguę peritissimū loquacem reperiens vnius diei laborē t c arripui ⁊ quicqđ illę mihi hebraicis verbis exp̄essit: hoc ego accito notario sermonibꝰ latinis exposui. Orationibꝰ vris mercedē v huiꝰ opis recōpensabo cū gratū r vob̄ didicero me ꝺ iubere esse. y z a b c d

Finit ꝓlogꝰ.

requires ipm numerū in suo canone quē indicat: ibiq; inuenies quot ⁊ q̄ dixerūt cē. Canones generaliū cōciliorū a temporibus cōstantini ceperūt. In ꝓcedētibꝰ nāq; annis ꝓsecutione feruente docendarū plebiū minime dabat facultas cē.

n Pharisęoꝝ. vide i opusculo de vocabulis biblie vbi exponit pharisei. hic tñ pharisei cōiter dici possunt in deitate pharis qđ est diuisio: qz sūt a vera fide diuisi. o Institi. translationi faciēde insto. as ꝺr cōtrastare: insistere: inuigilare: intendere: ⁊ in trib⁹ vltimis significationibꝰ ponit hic.

p Vicina. i. cōfinis ⁊ cōsilis. sicut hr in principio ꝓlogi galeati. s Reperiēs quēdā loquacē. i. loqui sciētē chaldaice ⁊ hebraice: ⁊ nō solū loquacē vel loquentē: sed r Peritissimū. i. doctissimū. q Utriusq; lingue. ⁊ ita bñ poterat interꝑtari. t Unius diei laborē. hoc dicit: qz liber breuis est ⁊ breuis labor ēē vni⁹ diei fuit i ei⁹ trāslatiōe. v Accito. i. aduocato. r Notario q̄ scribebat latinis lris sicut ego dictabā. y Orationibꝰ vris recōpēsabo. i. attribuā vel psoluā recōpēsare ꝓprie ꝺr reddere: psoluere: remūerare: itez trutinare: equare. z Mercedē. i. pmiū ⁊ pciū. i. oēm vtilitatē. a huiꝰ operis. ad cuiꝰ cōpletionē me vris oꝝonibus adiuuistis. b Cū didicero. aliorū relatione. c Gratū ēē vobis me cōplesse. opꝰ illud qđ vos. ꝺ Dignati estis iubere q. ꝺ. cū intellexero vos gaudere: eo qz cōpleuerim qđ iussistis: ideo orationibꝰ vestris attribuā: siqua ex hoc vtilitas cōsequi qz orando ꝓ me tā efficaciter me iuuistis. Explicit ꝓlogꝰ

Ca

Tobias ex tri.Bed.Liber Tobie est in supficie littere salubris.Maximis ei vite moralis et exemplis abūdat ⁊ monitis. Sed quantū poma foliys :tātum historie allegorie pcellit. Maxima eīm ecclie ornatur sacramēta. Ipse eīm tobias ꝓplīn ihſm significat:q̄ ceteri gētib⁹ idolatrie dedit⁹ fide recta ⁊ opib⁹ deo seruiebat. Ad: Cū irēt o.ad v.a. tē.Hieroboā nāq̄ fabricauit ad deceptionem subditoꝝ vitulos aureos: idolatrie cultores exprimit:quoꝝ cōplices significant in subditis.

b Neptalim Bed.Latitudo. ō qua Latū mādatū tuū nimis.cui⁹ tribus id ē filij pl̄s fidelis et⁹ ciuitas ecclia. De qua: Nō pōt ciuitas abscondi supra montē posita. c Supra naason. Naason auguriū hui⁹ ciuitas supiora augurab.i.cōtēplab celestia. d Cuz capt⁹.Tobie captiuitas hūani generis captiuitatē designat :p regez oīm p̄uaroꝝ.i.diabolū q̄ nos de patria celesti i hui⁹ exilij vallē deiecit. e Ita vt oīa.Sic ꝓpl̄s isrl̄ p doctores diuini verbi elemosynā nō solū rudibus suę gētis audituib⁹ :ꝫ gentib⁹ ad iudaismū venientib⁹ ministrabat. Quicūq̄ eīm naturalis boni habuit qđ hostis captiuās nō abstulit ꝫ suis ⁊ exēplum virtut⁹ ostēdebat: ⁊ portionē salutat⁹ sciētie tā q̄ decimā sue substātie aduenis.i.gētilib⁹ offerebat.

Mat.5.b

Pſ.n 8.

Nihil tñ

Nico.de lyra

Incipit postilla Nicolai de lyra su ꝑ libū Tobie:⁊ primo eiusdē ꝓfatio.

b Ec oportuit facere: ⁊ illa nō omittere Matth.xxiij. Postq̄ (auxiliāte deo) scripsi sup libros sacre scripture canonicos incipiē do a ꝓncipio Esd̄.⁊ ꝓcedēdo vsq̄ ad finē Apoca. de eiusdē cōfisus auxilio sup alios intēdo scribere q̄ nō sunt de canone.s.liber Sapie:Ecclesiastic⁹:Judith: Tobias:⁊ libri Machabeoꝝ ſm q̄ Hieronym⁹ dicit i ꝓlogo galeato q̄ ꝓmittit libris Regū: ⁊ idē dicit ō libro Baruch in ei⁹ ꝓlogo:⁊ de scdo Esdre i ꝓlogo sup Esdrā: ꝓt qđ assūpsi verbū ꝓpositū:Hec oportuit tē.i quo duo possūt notari. Primū ē necessitas opis ꝓcedēt⁹.ibi:Hec oportuit facere. Scom ē vtilitas opis subsequēt⁹.ibi:Et illa nō omittere.Circa primū sciēdū q̄ libri sacre scripture q̄ canonici nūcupant̄ tāte sūt auctoritatis q̄ q̄cūq̄ ibi cōtinet verū tenet firmit⁹ ⁊ indisscusse.⁊ p cō sequēs illū qđ ex ꝫ ocludit manifeste.nā sic i scptur⁹ philosophicis ꝛitas cognoscit ꝑ reductionē ad ꝑma ꝓncipia p se nota:sic i scptur⁹ a catholic⁹ doctorib⁹ tradit⁹: ꝛitas cognoscit ẽ Xtū ad ea q̄ sūt fide tenēda p reductiōes ad scpturas sacre scripture canonicas:q̄ sūt habite reuelatiōe diuina: cui nullo mō falsū pōt subesse:ꝓt qđ itellect⁹ ea⁹ necessari⁹ ē ecclie.⁊ iō de expositiōe ea⁹ pōt dici illud qđ scribit Eccl̄i.xxiij.Hec oīa liber vite.i.oēs libri expositi i ope ꝓcedēti ꝓtinet i libro vite.i.i libro reuelate ꝛitat⁹ a deo q̄ ē ipa vita:sic ei diuina ꝑdestinatio ōr liber vite:sic ⁊ hec scptura diuinit⁹ reuelata liber vite ōr:tū q̄ a vita p eēntiā ꝓcedit. vt dictū ē:tū q̄ ad vitā beatā ꝑducit. Circa scom ꝓsideradū q̄ libri q̄ nō sūt ō canone:recepti sūt ab ecclia: vt ad morū informationē i ea legant:tū eoꝝ auctoritas ad ꝓbādū ea q̄ i cōtētione veniūt min⁹ idonea reputāt. vt dicit Hiero.i ꝓlogo sup libū Judith:⁊ i ꝓlogo sup parabolas Salomōis:ꝓt qđ sūt minoris efficatie q̄ libri canonici.⁊ iō possium⁹ dicere dño a q̄ ē oē bonū illud qđ scribit Judith.viij. Illa post illa cogitasti.Iz ei i actu cogitādi diuino nō sit ꝓius aut posteri⁹ cū sit vnic⁹ ⁊ simplicissim⁹:tū i effectib⁹ ab eo ꝓcedit⁹ ordo tpis ⁊ dignitat⁹:⁊ sic ꝛitas scpta i libris canonicis ꝓz ē tpe q̄ntū ad pla:⁊ dignitate q̄ntū ad oīa q̄ sit illa q̄ scribit in nō canonicis: vtilis tū ē ad directionē in via morū: vt dictū est ꝑ quā puenit ad regnū celoꝝ:qđ nobis ꝓcedat tē.

Ca. I

a t Obias ex tribu ⁊ ciui.tē. In exponendo libros q̄ nō sūt de canone intendo tenere tpis ordinē q̄ scripti sūt vl q̄ i eis cōtēta cōtigerunt:excepto libris Sapie et Ecclī q̄ morales sūt ⁊ post historiales ponēt. vltimo ꝙ scōs Esdre q̄ minoris auctis merito reputāt. Si igit incipio a libro Tobie:cui⁹ historia primo cōtigit.s.āno sexto Ezechie regis iude:qz captiuat⁹ fuit tobias ꝑ salmanasar regē assyrioꝝ vt ptz.j.eo.ca. Qui regnū.x.tribuū captiuauit āno vj. Ezechie:vt hr̄.iiij.Reg.xviij. Liber igit iste in duas ꝑtes diuidit:qz ꝑmo describit tobie cōuersatio ꝛtuosa.scdo dei ꝓsolatio grosa.iij.ca. Prima in duas.s.i partē ꝑncipalē ⁊ icidētalē q̄ incipit ibi:Eadē itaq̄ die. Prima ad huc i tres:qz ꝑmo describit ei⁹ ꝛtuosa ꝙuersatio i terra captiuitat⁹.Scdo in terra natiuitat⁹.ibi:Cuncq̄ eēt iuniores.Tertio reuertit auctor ad describē dū ꝙuersationē ei⁹ virtuosam in terra captiuitatis.ibi:Igit cū ꝑ captiuitatē.Circa primū describit primo gen⁹ ⁊ locꝫ ipius.cū ōr:Tobias ex tribu ⁊ ciuitate neptaliz tē. Est eīm neptalim nomē equinoctū ad significandū vnā tribū de duodecim tribub⁹ isrl̄: denominatā a neptalim filio iacob: ⁊ ad signficandū quādā galilee ciuitatē sic notatā:de qua fuit tobias oziūdus ꝑpter qđ ōr:Ex tribu ⁊ ciuitate neptalim:⁊ ē similis modus loquēdi:sicut dicit beat⁹ Grego.de beato Benedicto:Fuit vir venerabilis gra benedictus ⁊ nomine. b Que est in superioribus galilee. hoc dicit:qz duplex ē galilea. vna est superior.altera inferior:ciuitas vero neptalim de qua tobias fuit oziundus: erat i galilea superiori. c Supra naason.nomē est ciuitatis :q̄ respectu neptalim declinat ad mare mediterraneū. vt ptz i descriptiōe terre sancte ⁊ sic ciuitas neptalim est in loco supiori. Alibi vero naason ē nomē ꝓprium principis trib⁹ iude. Numeri.vij. d Post via q̄ ducit ad occidētē.in qua parte est mare mediterraneū respectu neptalim:⁊ maris galilee qđ est ad orientē respectu ciuitatis neptalim:erat aūt quedā via cōmunis p quā res portabant ō vno mari ad aliud transiens iuxta neptalim:⁊ sic dicit esse post ilā viā respectu situs hierlm. e In sinistro habēs ciuitatē sephet.ſm philosophū de trū mūdi est oriēs. vñ incipit motus celi:⁊ occidēs sinistrū.ſm vero cōmunē modū loquendi quē magis sequit scptura sacra sinistrū mūdi ē illud qđ ē ad sinistrā hois versa facie ad orientē:⁊ sic ps aq̄lonar⁹ ē sinistra ps mūdi. ciuitas ꝛo sephet ē in aq̄lonari ꝑte respectu neptalim: vt ptz i descriptiōe terre sancte. ista ꝛo de tribu iuda ⁊ ciuitate tobie dicūt hic ad ꝓfirmationē ꝛitatis historie

f Cū capt⁹ esset i dieb⁹ sal.ex hoc ptz q̄ nō fuit captinatus in prima captinatione filioꝝ israel quā fecit theglatphalasar rex assyriozū. de qua habet.iiij.Reg.xv.sed in scōa quā fecit salmanasar sexto anno eęchie reg⁹ iuda.vt habet.iiij. Reg. xvij.⁊ sic ptz q̄ hec historia incepit a sexto anno eęchie reg⁹ iuda. vt dictū est.ō.sed q̄ terminata fuerit.dicūt alij q̄ hoc fuit post destructionē ciuitatis hierlm factā ꝑ nabuchodonosoꝛ:eo q̄ dicit Tobias. j.xiij.ca. Hierusalem ciuitas dei castigauit te dñs tē.sed hoc stare nō pōt:qz in fine hui⁹ libri dicit q̄ cōpletis annis.cij.sepult⁹ fuit tobias:plures aūt anni fluxerunt a sexto anno eęchie vsq̄ ad dictā destructionē.nā eęchias regnauit.xxix.annis.tobias aūt fuit captiuat⁹ āno ei⁹ vj.⁊ sic de ānis eęchie remanēt.xxiij. post captiuitatē tobie. post eęchiā reḡuit manasses fili⁹ ei⁹ ānis.lv.iiij.Reg.xxj.et post eū iosias fili⁹ ei⁹ ānis.xxxj.post quē regnauit ioachaz fili⁹ ei⁹ trib⁹ mēsib⁹ q̄ cōputāt i ānis pris.ꝑ eū reḡuit frat ei⁹ eliachim.xj.ānis.iiij.Reg.xxiij.ꝑ eū reḡuit ioachin fili⁹ ei⁹ trib⁹ mēsib⁹ q̄ cōputāt i ānis pris:post quē reḡuit sedechias xj.ānis añ destructionē citat⁹.iiij.Reg.xxiiij.q̄ anni sūt iucti faciūt ānos.cxxxj.⁊ ad hos adiūgēdi sūt ānni q̄s habuit tobias añq̄ captiuare⁊:qz iā erat erat'tāte q̄ hēbat ꝙoꝛē ⁊ filiū.vt hr̄.j.eo.ca.qđ āt allegat i ꝛrū:liberlm ciuitas dei castigauit te dñs tē.nō valet:qz ꝓpheria fuit ō futuro:vt videbit ibidē dño ꝓcedēte. g In capti.ad idolatriā declinādo: eū tū inē idolatras hitaret ⁊ sic fidel⁹ se habuit erga deum: et etiā misericordit erga ꝓximū.iō ſbdit: b Ita vt tē.⁊ ſbdit: Cuncq̄

a ſ vl minor. ſ oculſ suis.vñ: quāto maior es.h.r.i

Nihil tñ. Jā illud apostolicū gerebat in pectore. Nolite pueri effici sensibus:malicia āt paruuli estote. Hoc aūt ſm illos dictū est q̄ incedebāt in mādatis dñi sine q̄rela ſm illā regulā tyconij: qua tā q̄s de eodē agentes: aliquando ꝓpter hominos omnes laudam⁹ aliq̄s ꝓpter malos oēs vituperam⁹ qđ ē secūda regula.

b Dia primitiua. Ut dek obloq̄ qz prima decimatio cedebat ꝛsus leuitarū. Scda in necessarijs erogādis q̄s visitabat tēplū. Sz tertij anni decimas quas tūc cōsueuerant facere cōcedebant pauperibus Et iō dicit⁹ oēm illaz vel oēs scdas:q̄ ñ poterat accedere ad templuz tumore custodum regis.

c Cū ꝛo fa. Sic ꝓpl̄s isrl̄ amplificat⁹ in egypto accepit synagogaz cerimonijs legalib⁹ q̄ moysen istituta:genu⁹ it ex ea filiū:qz cognouit ꝛpm ex suo genere gignēdū. Añ: ꝙberā suscitabit v.tē.⁊ ō fructu vē.tui po.s.s.t.Cui nomē suū ꝛposuit credēdo ⁊ cōfitēdo qđ pater de illo dicit.Ego ꝓmogenitū ponā illū. b ē nomē ipsius isrl̄. Unde:ꝓmogenit⁹ me⁹ isrl̄. Que ab infantia ti.d. d.credēdo ⁊ cōfitēdo sc̄z q̄ nūq̄ petīn faceret:ꝫ ipm timoris dñi spīn ꝛpleret. d In cōspectu sal.Nō obloq̄ q̄ alibi ōr salmanasar q̄ ⁊ sennacherib: erat em̄ binomi⁹ vel generalit⁹ oēs reges medoꝝ sic vocabant̄.Sicut egypti pharaones.

c Cū aūt.Sic ꝓpl̄s dei p.lxx.interptes scientiā diuine legis que in decalogo cōtinet gētib⁹ cōmisit vt liberaret a fame ꝛbi dei sub chirographo dedit .i. sub cōditiōe reddēdi: cuz ille diues eēt vel q̄ dederat repeteret. Acceperūt gētes verbum dei:⁊ q̄si negociādo ex ercēt:etiā post xpi adūētū cū spūalē intellectū reḡūt: reddūt feneratoi cum credētes iudeos i fine seculi suscipiūt:⁊ saluādis xpi sacramenta cōmittunt ⁊ scripture arcana pādunt.

Sepulturā.

a Cūcq̄ esset iunior tē.Hic ꝓr describit ꝛtuosa ei⁹ cōuersatio in terra natiuitat⁹:⁊ primo respectu ꝓprie ꝓsone.scdo respectu dom⁹ sue.ibi: Cuz vero fact⁹ fuisset vir tē.Circa primū ōr: Cūcq̄ eēt iunior oībus in tribu neptalim.s.ꝓsonis notabilibus:qz simpliciter loquēdo multi erant iuniores eo in tribu neptalim. b Nihil tñ puerile.i. dissolutionis ⁊ lasciue. c Gessit in ope.nā in omnib⁹ mature se gerebat ⁊ honeste. d Deniq̄ cū irent oēs ad vitu.au.tē.sicut ōr.iij. Reg.xij. hieroboā instituit⁹ rex sup decē trib⁹ isrl̄:timēs ne ꝓpulus rediret ad regnū iuda: ⁊ sic eū interficeret si ꝓl̄s iret adorare deū in hierlm:fecit duos vitulos aureos:ponēs eos in duob⁹ locis regni sui:⁊ ꝓcepit ꝓl̄o vt ibi adorarēt in solennitatibus dñi: tñ illi q̄ erāt fideles ⁊ devoti ꝫ nō faciebāt: sed latenter ibāt in hierlm.de quib⁹ fuit iste tobias iō subdit: e Hic solus fugiebat:ꝫ ōr qz pauci declinabāt a dictis vitulis:ꝓ talē modū loquēdi ōr q̄ rex est sol⁹ in domo quādo habet paucos secū. f Et ꝓgebat ad hierlm.ſm ꝓceptū dñi. g Et ibi adorabat dñm:⁊ nō vitulos aureos.

b Dia primitiua sua.i.primitias fructuū ⁊ aīaliū q̄ cedebāt in sustētatiōe sacerdotum. i Et decimas suas:q̄ due erant: vna q̄ fiebat singulis annis ꝓ sustentatiōe leuitaꝝ.alia que fiebat a tertio anno in tertiū ꝓ sustentatiōe pauperū: ō vtraq̄ hr̄ Deu.xiij. vtrāq̄ soluebat tobias fideliter. ideo subdit: k Ita ⁊ vt tertio anno tē.⁊ qz nō solū ista bona.sed multa alia faciebat etiaz a tpe iuuētutis sue.iō subdit: l Hec ⁊ bis silia tē. et ponit hic puerulus ꝓ iuuene.nā talia facere non potuit antequā haberet vsū rōnis. m Cū vero hic ꝓr describit virt⁹ tobie respectu domus sue. cū ōr:Cū vero fact⁹ fuisset vir.i.potēs generare: ⁊ sciēs regere domū suā qz matrimonium nō ꝓpter mot⁹ libidine:ꝫ intētiōe ꝓlis ad dei cultū ꝓcreāde. n Accepit annā vxo.tē.Hoc eīm fuit ꝓceptū Rume.vlti.maxime qñ mulier succedebat i hereditate paterna:ne si ꝛberet cū viro alteri⁹ tribꝫ:hereditas sua ad tribū aliā transiret:⁊ sic sorte ꝓfūderēt. o Genuitq̄ ex ea fi.valde sibi similē i corde.vt hr̄.j. vñ.ca.⁊ etiā noīe.iō subdit Nomē suū ꝛponēs ei:⁊ etiā mēte.iō subdit.

p Que ab infantia timere deū docuit: ꝓt qđ i virtute firmioꝛ fuit.ſm ꝓdoū.xxij. Adolescēs iuxta viā suā etiaz cū senuerit nō recedet ab ea:⁊ sic repsentabat psonā pris ꝑ oīa. q Igit. Hic reuertit auctor ad describēdū ꝛtutē tobie in terra captiuitat⁹:⁊ ꝑmo ꝙtū ad exercitiū pietat⁹ Scdo patiētie i aduersis.ibi: Post multū. Circa primū ōr: Igit dū ꝑ captiuitatē deuenisset cū vxore sua ⁊ filioꝛ:ex quo ptz qđ dictū est.ō. ipsum fuisse tante etatis qñ fuit captiuat⁹ qz vxoꝛē ⁊ filiuz habebat. r Et cū oēs.i. multi valde ō iudeis captiuatis:⁊ est hyppbole. s Ederēt de cibis gentiliū.iudeis i lege ꝓhibitis:sicut sunt carnes porcine ⁊ huiusmodi. t Iste custodiuit animā suā: ab eis abstinēdo ſm legem. v Dedit illi deus gratiam tē. ꝓter iusticiā suā.sicut ioseph in cōspectu reg⁹ pharaōis. Hen.xlj.⁊ Danieli socijsq̄ eius in conspectu regis babylonis Dañ.ij.

x Et dedit illi potestatem quocūq̄ tē. sicut nabucardā fecit hieremie de ꝓcepto regis babylōis Hieremie.xl. y Pergebat enim p oēs tē. magis volens habitare in terra aliena ad confirmādum captiuos in bono:q̄ redire ad ꝓpria:et maxime quia tūc regnum decē tribuū erat occupatū a gentilibus idolatris quos illic transtulerat salmanasar.vt habet.iiij. Reg.xvij. z Cū aūt p̄ueniſſet in rages ciuitatem medoꝛū. circuibat eā ciuitates in quibus erant iudei captiui vt eos cōsolarentur. a Et ex his quibus honoratus fuerat tē.rex eīm nō solum honorauit eū dono liberalitatis sed etiam pecunie. b Habelum egentez videret plus.ceteris contribuib⁹ suis.

c Sub chirographo dedit illi.i.sub conditione restituendi. si possibilitas afforet.

Post multū

Post multū vo tpis mortuo salmanasar rege: cū regnaret sennacherib filī eius p eo: t filios isrl exosos haberet in cōspectu suo: tobias pgebat p cognationē suā t cō
a ℔ ne in captiuitate deficeret
solabāt eos. Diuide batq; vnicuiq; put poterat de facultati
a ℔ rā corpis q̄ mētis.
b suis. Esurietes ale
a ℔ rā corpis q̄ mētis.
bat: nudisq; vestimē
a ℔ in peccato.
ta p̄bebat: t mortu/
a ℔ a diabolo.
is atq; occisis sepul turā sollicit⁹ exhibe/ bat. Deniq; cū reuer
a ℔ inimicus populi dei.
sus cēt rex sennāche rib fugiens a iudea
a ℔ mēbris q̄busdā amissis et in iudea dimissis.
plāgā quā circa euz de⁹ fecerat ppt blas phemiā suaz: t irat⁹ multos occideret ex filijs isrl: tobias sepe liebat corpa eoz. At
a ℔ ab iniqs b ℔ diabolo.
vbi nūciātū est regi
a ℔ per satellites. sue iniquitatis
iussit eū occidi: t tu/
a ℔ virtutes.
lit oēm substātiā ei⁹.
a ℔ fide xpi ō eodē pplo nasci/
Tobias vo cū filio suo t cū vxore fugi/ens nud⁹ latuit: q
a ℔ doctores sancti.
multi diligebāt euz. Post dies vo q̄dra/ginta q̄nq; occiderūt
a ℔ diabolū. b ℔ scelerata p
les pessima
regē filij ipius. Et re
a ℔ pples dei.
uersus est tobias in
a ℔ pacem b ℔ virtutū. s. rpa/liū bonorū.
domū suā: oisq; fa/cultas ei⁹ restituta est ei. Ca. II

Post hec vo cū esset dies fest⁹
℔ spuale quo mēs reficit: vel
dñi t fctm cēt prādiū
corpale q̄ corp⁹ i seruitio dei
sustētat: nemo ei. s. o. h.
bonū i domo tobie

a Post multū. Hic cōsequēter describit virt⁹ tobie ℣tū ad exercitiū patiē/tie: t primo ab extraneis: scdo a ꝓpinquis. ca. ij. Circa primū ꝑmittit occa/sio p̄secutiōis tobie cū dr: b Mortuo salmanasar rege. q̄ habebat eū in bo/noze. c Cū regnaret sennacherib. q̄ regnū iuda multipliciter inuasit. iiij. Reg. xviij. d Et filios isrl exosos haberet in cōspectu suo. i. illos q̄ capti/ui erāt in regno suo: quos tobias cōsolabat nō solū verbis sed etiā muneri/bus t alijs modis: ideo subdit: Tobias quotidie pergebat t̄c. t subdit: cū odij sennacherib cōtra filios isrl. cū dicit. e Deniq; cum reuersus esset rex sennacherib fugiēs a iudea plagā quā t̄c. Nā angelus dñi vna nocte percus/sit in exercitu suo. clxxxv. milia bellatoz: t sic compulsus fuit fugere cū pau/cis ad terrā suā. vt habet. iiij. Reg. xix. f Propter blasphemiā suā: ꝓpter deū multiplicē: vt ibidē habet. g Tobias sepeliebat corpora eoz: cū pe/riculo nō solū rerū: sed etiā psone sue: ex quo factū ei⁹ apparet magis cōmen/dabile: t sequit exercitiū sue patiētie. cū dr: h At vbi nūciatū est regi fa/cū tobie circa sepultrā mortuoz. Jussit eū occidi t̄c. i Tobias vero t̄c. fugiēs nudus. i. omnib⁹ bonis spoliat⁹. k Natuit. t subdit causa cū dr: Quia multi diligebāt eū ꝓpter qō ipm celabāt in tali casu: t q̄m deus in tē/ptatione facit ꝓuentū. ideo subdit regis occisio: ō qua habet. iiij. Reg. xix. t tobie liberatio. cū dicit: Et reuersus est tobias t̄c.

Moraliter.

Ca. I

† Tobias ex tribu t ciuitate neptalim. Per tobiā qui interp̄tat bon⁹ dño: t sic fuit bon⁹ re t nō/tes: si/gnificat q̄libet vir bon⁹ realiter t nō apparent⁹ tm̄ sicut sūt hypocrite. Per neptalim cui⁹ interp̄tatio est additamētū: significat q̄ vere bon⁹ nō solū que rit implere ea q̄ sūt necessitatis sed etiā supaddere aliqua superogationis.

† Que est in supioribus galilee. que interp̄tat rota seu volubilis. ideo signi/ficat cursum vite p̄sentis. in quo de superioribus⁹ sunt illi q̄ nō solū p̄cepta: sed etiā cōsilia saltem aliqua conāt opari. † Supra naason. que interp̄tat ser/pens murmurans: q̄ tales suppeditāt diabolum de diuina iusticia murmu/rantē. † Post viā que ducit ad occidētē. hec est via lata que ducit ad per/ditionē quā post se derelinquūt hoīes virtuosi. † In sinistro habēs cui/tatē sephet. que interp̄tat iudiciū: p sinistrū vero aduersitas designat. bon⁹ aūt homo cū in aduersitate ceciderit iusto dei iudicio fieri cōfitet. vnde sub/dit: † In captiuitate tm̄ positus viā veritatis nō deseruit t̄c. Deniq; cum irent oēs ad vitulos aureos t̄c. per vitulū qui est petulās animal lasciuia: p aurū vero cupiditas designat: ista duo vicia cōmuniter hoīes sequunt: sed virtuosus fugit cōsortia taliū: t vadit ad templū dominū deprecari t referre sibi gratias de oībus bonis collatis sibi. † Cū vero fact⁹ fuisset vir ace/pit vxorē. Vir dicit a virtute: t ideo quilibet vir efficit quando in virtutib⁹ moralibus cōuenienter exercitat: t tūc est dispositus ad accipiēdū vxorem. s. sapientiā de qua dicit Sap. viij. Hāc mihi proposui sponsam assumere: t amato/rem factus suz forme illius: q̄ sicut dicit pbus. vij. physicoz sedēdo t quiescē/do fit aīa sciēs t prudēs: q̄ sedatis passionib⁹ p virtutes morales est homo dispositus ad capiendū speculatiuas veritates. † Et genuit ex ea filiū. tūc eīt sapiēs ex sua sapiētia gignit filiū. q̄n facit discipulū doctū: t ei nomē suū imponit quādo ipm ad docēdū aptū reddit: que quidē aptitudo nō est sine timore diuino. ideo subdit. † Que ab infantia deū timere docuit t̄c. Jgit cū p captiuitatem t̄c. t omnes ederēt de cibis gentilium. Moraliter de ci/bis gentiliū edere est doctrinā infideliū accipere: a qua vir bon⁹ ꝓllicite se cu/stodit. † Dedit illi gratiā in cōspectu salmanasar regis. per salmanasar q̄ interp̄tat pacificus angustiat⁹ significat rex noster. qui cū sit pax nostra tm̄ in cruce fuit angustiatus: t ab eo bonoz⁹ vir bonus a quo habet decē talē/ta. i. obseruationē decē p̄ceptoz decalogi que est valde p̄ciosa: t eaz dat sub chirographo. i. sacra scriptura: gabelo q̄ interp̄tat vallis festinās deo. ꝓpter q̄s significat humilē t devotū: t talis a bono doctore recipit practicā docu/mentū legis. † Post multū vero tpis t̄c. per sennacherib qui filios isrl ha/bebat exosos: significat quilibet tyrānus q̄ cōiter odit viros bonos: ꝓpter quod eos persequit in rebus et corporibus: sed vir bonus qui per tobiam si/gnificatur studet eos consolari: ꝓpter quod tyrannus iubet eum in scipite. corpore affligi: sed aliquando tyrannus dei iudicio a suis interficit t sic vir bonus de suis p̄secutionibus expedit ℈m illud Pro. xj. Justus de angu/stia liberatus est: t tradet impius pro eo. Aliter potest exponi vt per senna/cherib diabolus significet q̄ bonos suis tēptationib⁹ acrius persequit eos q̄tum potest gratuitis spoliando t in naturalibus vulnerādo: sed bonus p̄ latus siue doctor studet spoliatos vestibus virtutum vestire et occisos pec/cato mortali per penitentiā sepelire: sicut est baptismus eo q̄ operit vel de/let peccatum sepultura dicit: Ro. vj. Cōsepulti sumus in illo p baptismum t̄c. ita penitentia potest dici.

Ca. II.

Post hec vero. Postq̄ auctor descripsit tobie patientiam ab extrane/is. Hic cōsequenter idem facit a ꝓpinquis qui tobiam de bono opere increpabant. t diuidit in duas partes. nā primo fit hoc a sua cogna/tione. scdo a ꝓria vxore. ibi: Anna vero. Prima adhuc in duas: ℈m dupli/cem casum: que cognati sui eū iniuste increpabant. scda ponit ibi: Contigit aūt. Prima adhuc in duas: q̄ primo ponit opario tobie sctā. scdo cognato/rum suorum increpatio iniusta. ibi: Arguebant autem. Circa primum dicit: Post hec vero cū esset dies festus t̄c. ex hoc p̄z q̄ i die⁹ festinis licitū ē vi/uere lautius ē magis delicate ꝓpter reuerētiam festi: nō tm̄ ꝓpter gulā: ℈m q̄ dr Ecclie. viij. Jte t comedite pinguia: t bibite mulsuz: t mittite ptes eis q̄ nō ꝑparauerūt sibi: q̄ dies sanctus domini est.

Dixit filio

a ℔ Cōtigit. Be. Memo mirē: si aliq̄ bonū typi ce malū mala bo nū significēt. Si ē ℈ non liceret: nūq̄ nigro atra mēto: ℈ semp au/ro lucido nomē dei scriberēt: q̄ de⁹ lux est. Sz si nomē diaboli cal culo eādido scri/bas: nihilomin⁹ tenebras significa/ret. Cecat⁹ q̄ to/bias ꝑsim isrl si/gnificat. Cecitas ē ex ꝑte cōtigit i isrl: fatigat⁹ a se/pultura ē cecat⁹. Qui ei infatiga bilis i bonis opi b⁹ ꝑsistit: fidei lu men nō amittit. Jta spualiter fa/tigat⁹ dormit q̄ vigilare stare vi riliter agere t cō fortari negligit. Cui dr: surge q̄ dormis t exurge a mortuis t̄c.
b Ex nido hi. Hirūdines ꝓpt leue volatū: sup/bia leuitatēq; si/gnificāt: q̄z imū dicia quib⁹ dñat exercent. Nido hirundinio sup/posit⁹ dormit q̄ le nitati lasciuie ac supbie se incaut⁹ subiicit. Hec cecitas ꝑtin isrl imi/nēte dñi aduētu i carne marie ꝑ/nalutit: cū roma/ne seruitut⁹ ingo labozaret: t diui ne leg⁹ ꝑceptama le viuēdo viola/ret. c Sz imo. Quia a domo dei icipit iudiciū dei. vñ: a sāctua/rio meo incipite. Qui nō corripit ſ ē filij⁹: q̄ parcit virge odit filiū. Paul⁹ tāq̄ pu/er colaphiçat: ne tāq̄ inuenis ex/tollat. d Jn/sulta. Be. Erāt i ꝑtin illo q̄ teme/re miserijs ꝑtin i/sultarēt. s. q̄ ātiq̄ felicitate patr⁹: q̄ deo sūr ꝓuiebāt tā careret q̄s idē ꝑtins ꝑ doctores et electos suos corrigebat: seq̄s ad ꝑtinendā dei clemētiā ꝑ eēna vita ꝑtinebat. to/bias cec⁹

a ℔ cibū anime abo corporis ꝑferens.
bitu suo: relinquēs prādiū suum ieiunus pue/nit ad corp⁹. Tolleq̄ illud portauit ad domū suā occulte: vt dū sol occubuisset: caute sepeli/ret eū. Cūq̄ occidisset corp⁹: māducauit panē
a ℔ primi. ℔ fuerūt m. l. p. d. a. n. b ℔ tyranni. ℔ reddēs que sūt dei deo: et que sunt cesaris cesari.
cū luctu t tremōre: memorās illū ℈m onē quē dixit dñs ꝑ amos ꝓphetā. Dies festi vr̄i con/uertent i lamētationē t luctū. Cū vero sol oc/
a ℔ qz mortuis occūbit sol iusticie. b ℔ sepultū mole peri ostēdit.
cubuisset abijt t sepeliuit eū. Arguebāt aūt eū
a ℔ carne amici nois: nō hois inimici aie: nulla em̄ pestis efficatior ad nocendum q̄ familiaris inimicus.
oēs p̄ximi sui dicētes: Jā hui⁹ rei causa iter fici iussus es: t vix effugisti mortis imperiū: t iterū sepelis mortuos? Sz tobias plus timēs
a ℔ q̄ pōt corp⁹ t aiam ꝑ. g. b ℔ q̄ corp⁹ em̄. ℔ festināter occulte
c ℔ vt nec ab hūanitatis officio cessaret: nec regē i discrete offenderet
deū q̄ regē: rapiebat corpa occisoz t occulta/bat in domo sua t medijs noctib⁹ sepeliebat
a ea. Contigit aūt vt q̄dā die fatigat⁹ a sepultu/ra veniēs domū iactasset se iuxta parietē t ob
b dormisset: t ex nido hirūdinū dormienti illi calida stercora icidērent sup oculos ei⁹ fieretq̄ cęc⁹. Hāc aūt tēptationē iō ꝑmisit dñs eueni/re illi: vt posterū dareť exēplū patię ei⁹: sic t sā
cti iob. Nā cū ab infantia sua semp deū timue
a ℔ sicut de iob dicit: in oibus his nō peccauit iob labijs suis.
rit: t mādata ei⁹ custodierit: nō est ꝓtristāt⁹ ꝑ
a ℔ cum temptaretur.
deū q̄ plaga cęcitatis euēnerit ei: ℈ imobili dei
a ℔ filiali. vñ: Timete dñz oēs s. e. b ℔ iob: sit nomē. o. b. s. d. p. i. f. ē
c ℔ rora vita iustoz. dies ē. vñ: i die⁹ helie. t mortu⁹ ē iob plen⁹ die⁹
timōre pmālit āgēs grās deo ōib⁹ die⁹ vite
a ℔ baldath: sophar: t eliphas.
sue: Nā sicut beato iob insultabāt reges: ita isti
a ℔ carne. b ℔ oēs q̄ pie volūt viuere i xpo patinť opprobria.
parētes t cognati ei⁹: irridebant vitā eius di
a ℔ nusq̄. b ℔ remuneratio vel vtilitas spei. c ℔ ifi mercennarij⁹. malt em̄ aut vt serui deo timore seruiunt: aut vbi mercenarij merce dē querūt: ideo beatitudinē q̄ ē ipe de⁹ nunq̄ recipiēt.
cētes: Ubi est spes tua p q̄ elemosynas facie/bas t sepulturas? Tobias vo increpabat eos
a ℔ facere cē debem⁹ ſ ales ꝓib⁹. b ℔ furura idrim⁹ p illa fideles sum⁹
dicēs: Nolite ita loq̄: q̄m filij sāctoz sum⁹ t vi
a ℔ nō hāc. ℔ p grām: gratia aūt dei vita eterna. b ℔ ꝑsecutātib⁹ nō incipientibus: vltima semp est expectanda dies hois. vnde: qui p seuerauerit vsq̄ in finē h. s. e.
tā illā expectām⁹ quā de⁹ dāt⁹ ē his q̄ fidē
a suā nūq̄ mutant ab eo. Anna vero vxor eius
b a ℔ labores m. r. q. m. b. t̄c. t q̄ nō laborat nō māducet.
ibat ad textrinū opus quotidie: et de labōre manuū suarū victū quē cōsequi potuisset de/ferebat. Unde factū ē vt hedū capr̄arū accipi
ens detulisset domi. Cui⁹ cū vocē balātis vir
a ℔ vir vxorem corrigit: ratio sensualitatem.
ei⁹ audiret dicit: Videte ne forte furtiuus sit

a Dixit filio suo: vt exerceret in pietat⁹ of/ficio. b Vade t adduc aliquos: eos cu/rialiter inuitādo: vt sic tollať ab eis verecun dia petēdi. c De tribu nr̄a: q̄z magis tene mur ꝓpinq̄s dū tm̄ sint boni iō subdit: Ti/mētes deū t̄c. subdit: d Misericordiā t̄c. in platea iacere tanq̄ cadauer vile. e Sta/timq̄ exiliēs t̄c. ex quo ptz feruoz tobie cir/ca pietatis opa. f Tolleq̄ illud poz. ad do. suā occulte t̄c. vt sic op⁹ pietatis ꝑcede ret: t offensam regis euaderet. g Mādu/cauit pa. cū luctu: ex iniusta ꝓpinq̄ morte. h Et tremoze. ne forte factū suū scisceret a rege. i Memorās illū ser. quē di. dñs p amos ꝓphetā. viij. ca. Dies festi vestri con uertent i luctū t lamētationē. dies ei festus aliq̄s rōnabiliter fit dies luctus ꝓter casū supueniētē: ꝓphetauit aūt Amos tpe ocie regis iuda: vt ptz in principio sue ꝓphetie. to/bias vero caprinať fuit sexto anno eęcebie vt dictū ē ca. pcedēti q̄ fuit q̄rt⁹ rex ab ocia rege: t sic tobias ꝓphetiā amos scire potu it t rememorari. k Arguebāt. Hic ꝓtr pō nit amicoz tobie increpatio iniusta. cū dr: Arguebāt aūt euz oēs ꝓximi ei⁹. t dr oēs. qz ꝓximi ei⁹ tā cognatione q̄ vicinitate eū arguebāt. l Et vix effu. moz. ꝑiū. i. moz tē sup te impatā: vt dictū est. s. m Sed to bias plus ti. deū. q̄ corp⁹ t aiam ꝑdere mitte/re i gehēnā. n Ex rege. q̄ sup corp⁹ tm̄ hz ꝓtātē. o Rapiebat corpa occisoz: t occulta/bat. p Contigit aūt. Hic ponit causa increpatiōis scda. t scdo increpatio ip/sa. ibi: Nā sicut beato iob. Circa primū sciē dū q̄ cā hui⁹ increpatiōis fuit cecitas sup/ueniēs tobie: quā ei⁹ cognati attribuebant ei⁹ demeritis falso. sic q̄ dr: Contigit aūt t̄c. t ptz lra vsq̄ ibi: q Fieretq̄ cecus: ℔ nō videtur fuisse ex naturali stercoris virtute: maxime cū nō ceciderit sup ei⁹ oculos aper tos ℔ clausos: sed ex ordinatiōe dei q̄ actoz est māli pene: vt sic tobias posteris cēt exē/plar patiētie. iō subdit. r Hāc aūt tēpta tionē. q̄ fuit ad tobie ꝓbationez. iō subdit postea. s Nō ē cōtri. ℑ deū t̄c. t ptz lra. t Nā sic bea. iob t̄c. ℔ ꝓtr describit īcre/patio iniusta. cū dr: Nā sic beato iob insul/tabāt reges. i. ei⁹ amici q̄ erāt potētes: ꝓpt qō hic reges dicūť t forte reges fuerunt ad/kram. nā antiq̄tus in qualibet ciuitate erat vnus rex: vt ꝑz iosue. xij. v Jta isti pa. t cog. ei⁹ irri. vitā eius: p qō innuit q̄ irride/bāt eū q̄si singulis die⁹. x Dicētes: vbi est spes tua t̄c. ex quo videť q̄ isti remune/ratione boni t mali credebāt esse tm̄ in vita p̄senti: sicut t amici iob: vt ibidē fuit diffuse declaratū: t q̄ ℔ ē erroneū iō tobias increpabat eos dicens: y Nolite ita loqui. in verbis em̄ erroneis nulli debet deferri.
z Nām filij sanctoz sum⁹. i. abzaā isaac t iacob: qui p fidē expectabāt in futuro eter/nam remunerationē. ℈m q̄ declarat aplus Heb. xj. diffuse. iō subdit: a Et vitā illam expectam⁹ t̄c. ſ. p fidē sicut t ꝑres nostri.
b Anna vero vxor ei⁹ ibat. Hic ꝓtr increpať tobias ex ꝓpria vxore sua. q̄ tāto gra/uius ē: quāto vxor ē viro magis cōiuncta: et etiā subiecta: t primo circa ℔ ponit increpa tiōis occasio: cū dr: Anna vero vxor ei⁹ ibat ad textrinū op⁹ quotidie: extra domū suaz nā ꝓter cecitatē viri ei⁹: t elemosynas p̄ce dētes nō habebat facultatē vñ posset habe re materiā ad ℔ op⁹ exercēdū i ꝓpria domo: cetera patent vsq̄ ibi: c Videte ne forte furtiu⁹ sit: videť q̄ male fecerit ℔ querendo q̄ cū anna diu fuerat: t ei⁹ fidelitatē multi/pliciter ꝓbauerat: ꝓter q̄ non debuit ha bere suspitionem de ipsa: nec p consequens

dicere talia

bias cec̃ & ꝟbū
dei p̃dicans re
probos & electos
significat: sic ia
cob cū angelo lu
ctās facē ē clau
dus et bñdict⁹.
In claudicatiõe
sue gēt̃ ifelicita
tē:i bñdictiõe si
gnificās fidem.
Tobias ꝟo vir
fact⁹ rursus & in
crepat⁹ a chari
tate non cessat.
Hñ: Charitas
patiens ē: beni
gna ē ꝛc̃.

Gen.32.f.

1.Cor.13.b

A

Reddite eũ dñis suis: qz non
lz nobis aut edere ex furto ali
q̃d aut cõtingere. Ad hęc vxor
ei⁹ irata respondit: Manifeste
a ¶ rõ futura q̃rit & iusibilia: cua nr̃a ecõtra
b ¶ fructus elemosynarum.
facta ē vana spes tua: & elemo
a ¶ perisse paruerunt.
syne tue mõ apparuerũt. Atq̃
his & alijs huiuscemodi ꝟbis
exprobrabat ei. La. III

a ¶ iustus in principio ē accusa
tor sui q̃ celat vulnera nutrit: nos
ĩs i oibus q̃ patimur deũ iusti
et misericordē ee sentiam⁹. vnde
Misericordia & iudiciu. c.r.d.

t Unc tobias igemuit
& cepit orare cũ lachrymis di
cēs: Just⁹ es dñe: & oia iudi
cia tua iusta sũt: & oēs vie tue
misericordia & veritas & iudi
ciũ. Et nunc dñe memor esto
a ¶ qz sumo ¶ in futuro.
mei: & ne vindictã sumas dē
a ¶ quasi parce mihi ego nõ parco. b ¶ qz
ego reminiscor.
peccãtis meis: neq̃ rẽminisca
a ris delicta mea vel parẽtũ me
a ¶ sicut debuimus.
orũ. Qñ nõ obẽdiuim⁹ ꝑce/
a ¶ ideo a te iusto iudice.
ptis tuis: ideo trãditi sumus
a ¶ hostium p̃dã. b ¶ exilium.
in direptionẽ & captiuitatẽ et
a ¶ corporis vel animę.
mortẽ & in fabulã & ĩ imprope
a ¶ gentibus.
riũ oibus nationib⁹ in quib⁹
a ¶ tu nõ illi. b ¶ peccatores. c ¶ sup̃ nos.
dispersisti nos. Et nũc dñe mã
gna iudicia tua: qz non egim⁹
a ¶ de virtute in virtutem.
scõm p̃cepta tua: & nõ ambulã
a ¶ et si cozã hominibus.
uim⁹ sinceriter cozã te. Et nũc
a ¶ que exuperat oẽm sensum. ¶ q̃ in oibus
iusta. b ¶ quasi nõ mea voluntas sed tua fit
¶ non meam. c ¶ vrgentibus egyptijs filij
israel clamante ad dominũ.
dñe scõm volũtatẽ tuã fac me
a ¶ angelis. b ¶ in sinu in quiete anime ab
rae cui⁹ ipse parer sicut et fidei.
cũ: & p̃cipe in pace recipi spi
a ¶ cupio dissolui et esse cecũ: ne malicia ma
lorum muret cor meum.
ritũ meum. Expedit eñ mihi
magis mori q̃m viuere. Eadem
a ¶ qua tobias orauit & illa orauit.
b itaq̃ die contigit vt sara filia
raguelis i rages ciuitate me
dorũ: & ipsa audiret ipzoperiũ
abvna ex ancillis pris sui: qm̃
tradita fuerat septẽ virĩ: & de
a ¶ deserto: ꝑtiũ nomẽ demonis.
moniũ noie asmodeus occide
rat eos: mox vt ingressi fuissent
ad eã. Ergo cũ p culpa sua incre
paret puellam, rũdit ei dicẽs:

dicere talia verba. Ad b dicẽdũ est q̃ ꝟbũ locut⁹ est: qz pauper
erat: vt dictũ est. ꝓpter qđ cibaria delicata nõ cõsueuerat dare i
domo sua, manebat etiã inter fideles ꝓnus ad furta: ꝓpter q̃
rõnabiliter timuit: ne fur aliqs vẽdidisset vxori, ꝑ ꝑcio mino
ri: & illa ducta pauptate & in discretione mulieru nõ inquisiuit
set diligẽtia sufficiẽti: vñ vẽdito⁹ habuisset. ĩõ dixit vxori vt di
ligẽti⁹ inquireret: & hoc sonat ei⁹ verba. cum dicit: Videte ne
forte furtiu⁹ sit. i. diligẽti⁹ inq̃rite: vxor aũt ei⁹ sic accepit: ac si
dubitaret de sua fidelitate. ĩõ sequit⁹: increpatio virĩ iniusta:
cũ ꝺ: a Ad hec vxor ei⁹ irata. irrõnabiliter: vt ps ꝑ dicta.
b Respondit. iniuriose. c Manifeste fa. ē va. spes tua. vi
te future: qz nõ solũ ꝓdidisti lumẽ corpis: sed etiã mẽtis & con
sciẽtie bone. d Et elemosyne & apparuerũt. s. ficte & vane tã
q̃ ex hypocrisi facte: & qz plurib⁹ modis alijs eũ molestabat
ĩõ subdit⁹: Atq̃ his & alijs hmõi ꝟbis exprobrabat ei.

Moraliter. † Post hec vero cũ esset La.II
dies festus ꝛc̃. Dom⁹ tobie. i. boni p
lati est eccl̃ia: ĩ qua dieb⁹ festis sit bonũ p̃dictũ de pabulo sa
cre scripture & sacramento eukaristie: ad cui⁹ ꝑticipationẽ stu
det bon⁹ ꝑlat⁹ fideles cõuocare. & si audiat aliquẽ ingulatum
morte culpe festinat ipm p verã pniam sepelire. † Contigit
aũt ꝛc̃. Per birũdinẽ q̃ est auis binc inde volatilis significã
tur fortune bona p reputanda sunt vt stercora: & hec extecant
oculos etiã sapientũ. sicut ꝺr Deuc. xvj. Munera excecãt ocu
los sapiẽtũ: & mutãt verba iustorũ. Patiẽtia ꝟo tobie in pla
ga cecitatis & sue derisionis etiã ab amicis: exemplũ ẽ patiẽtie
cũctis fidelib⁹ in aduersis. Anna vero vxor ei⁹ ꝛc̃. Fm Au
gusti. sup̃ Gen. ratio vir & sensualitas femina vocat⁹: q̃ circa vi
ctũ & sensibilia versat⁹: sicut anna circa opus textrinũ ad habẽ
dũ victũ: sed qz sensualitas frequẽter deficit nisi cozrigat rõne
ideo ratio debet inquirere ne forte circa sensualitatis op⁹ ali
qđ in cõueniẽs cõtingat: sicut tobias ab anna inquisiuit: sed
sicut illa dure portauit: sic sensualitas frequẽter rebellat rõni.
& sicut tobias ad oratiõnẽ recurrit: sic rõ ad optima dep̃cat.

t Unc tobias. Post q̃s delictũ ẽ circa tobiã pa La.III
tiẽtie exercitiũ. ꝺ ꝺr describit ei⁹ remediũ. s. i. recursu
ad deũ p orõnẽ devotã. ĩõ ꝺr: Tũc tobias igemuit nõ
ex ipatiẽtia & vxoris malicia quã horrebat vt ꝓpriã: cũ vir et
vxor sint q̃si vna ꝑsona. f Et ce. ora. feruẽt & devote: ĩõ sub
dit⁹: g Cũ lachry. s. mẽt⁹ & corpis & i orõne sua: & vt sit mag⁹
exaudibil⁹. ꝑmo diuinã iusticiã ꝓsitet. ꝺ. b Just⁹ es dñe: nã
regula ē ꝟitat⁹. i Et oia in. penas inferẽdo. k Iusta. alias
vera sũt. ꝓpt pcti demerita. l Et oẽs vie t. in oib⁹ opib⁹ tu
is relucet miscõia & iusticia: nã oẽ bonũ a deo collatũ ꝓcedit
ex diuina bonitate & liberalitate q̃ ẽ ꝓncipiũ & fons miscõie: &
sic apparet ibi misericordia: silr̃ iusticia: qz facit oia fm ordinẽ
decẽtissimũ. Malũ aũt penale cui⁹ de⁹ ẽ auctor iferẽ cõiter ꝑ de
merito: & sic relucet ibi iusticia: & qz semp̃ punit citra ꝺignũ.
ĩõ relucet ibi miscõia: & qñ oro bulliãt se nubes penetrat. Ec
cle. xxxv. ĩõ ꝟr ꝺr ꝓitet ꝓpria & parẽtũ suo⁹ pcta dicẽs: Neq̃
remiscar⁹ deli. ꝛc̃. & ꝟr ea mag⁹ explicat dicẽs: m Cum nõ
ꝛc̃. ea trãsgrediẽdo. n Ideo tra. su. iuste. o In direptionẽ
q̃tũ ad bona tpalia. p Et captiu. q̃tũ ad corpa ꝓpria. q Et
morte. qz multi ꝺ filijs israel iugulabãt: vt dictũ ē. s. r Et i fa
bula: qz gẽtiles iter q̃s erãt captiui: frequẽter iter se cõfabula
bãt de filio⁹ israel miseria & captiuitate. s Et i ipzoperiũ. qz
multa cõuitia eis inferebãt. ꝟr repetit hui⁹ cãm attribuẽdo
deo iusticiã ꝺ. t Et nũc. qz null⁹ pot ea arguere. v Quia
nõ egi. lz aũt ipe inocẽs eẽt. tñ cõnuerat se pcẽzib⁹ eo q̃ erat ꝺ
eoz ꝑplo & natiõe. x Et nõ ꝛc̃. q. d. et si i aliq̃b⁹ ipleum⁹ mã
data tua q̃tũ ad substãtiã opis: nõ tñ recta itẽtiõe. y Et nũc
dñe ꝛc̃. lz ei vellet cito mori ne exprimeret ãpli⁹ cognato⁹ suo⁹ et
vxoris sue malicia & ꝑli israel afflictionẽ: tñ sapiẽter & discrete
ꝓponit i oib⁹ diuinã volũtatẽ. z Expedit ei mi. ꝺ nõ dixit te/
dio accidie: & tedio ifirmitat⁹ huane qđ si ẽ pcñs: nõ ẽ niveni
ale. & ꝺ bñ ꝟtigit in viris ꝓfect⁹ ꝓuꝺ. xxiij. Septies i die ca
dit iust⁹ & resurget. a Eadẽ ita. die. ꝺ ẽ ps scidẽtal. i q̃ ꝑmo
ponit scidẽt⁹ narratio. scõo narratiõis rõ. ibi: Jn illo tpe. Pri
ma i duas: nã scidẽs fuit exercitiũ patiẽte sare filie raguelis:
cui⁹ ꝑmo ponit⁹ iniustũ ipzoperiũ. scõo sctũ refugiũ. ibi: Ad
hãc vocẽ. Circa primũ ꝺr: Eadẽ itaq̃ die. s. oronis tobie.
b Et sara ꝛc̃. q̃ erat ꝺ iudeis captiuat⁹. i alia tñ ciuitate q̃ to
bias. c Et ipa au. ꝛc̃. qđ ipzoperiũ tãto erat gẽuius quãto fi
ebat a ꝑsona subiecta & vili. d Cum tra. fu. s. vi. i cõtigiũ.
e Et demoniũ ꝛc̃. tũ qz erãt ifideles & idolatre: vt dicit⁹ aliq̃
vl si erãt ꝺ filijs israel: nõ tñ ꝺ cognatiõe sare: & ad eã accedebãt
moti sola voluptate libidine: vt ꝺr. j. vj. ca. ꝓpt qđ nõ decebat
eos puellã tãte sctitat⁹ polluere: & qz refuabãt ꝟgo filio tobie.

Amplius

Amplius ex te nõ videam⁹ filiũ aut filiã sup̃ terrã iterfe
ctrix viroꝝ tuoꝝ. Hũqd & occidere me vis sicut etiã oc
cidisti septẽ viros? Ad hãc vocẽ prexit in superi⁹ cubicu
a ¶ mentis. b ¶ in ꝓsperitate eñ & aduersitate ad sanctã trinitatẽ ꝑces debemus
dirigere. c ¶ sola oratione pinguescit quã macies corpis pascit.
lũ dom⁹ sue: & trib⁹ diẽb⁹: & trib⁹ noctib⁹ nõ mãducauit
a ¶ oratio deũ lenit: lachryma cogit: hec vngit: illa pungit.
neq̃ bibit: sed i oratione ꝑsistẽs cũ lachrymis dep̃caba
a ¶ infidelitatis. b ¶ ex aduentu filij.
tur deus: vt ab isto ipzoperio liberaret eã. Factũ ẽ autẽ
a ¶ lumine sancte trinitatis iplemur vt orõnẽ cõpleamus.
a Cũ cõple/ret. Nomẽ ple
nitudinis i bo
no solet accipi
vñ: Ubi venit
plenitudo tẽ
poris misit de⁹
fi. s. ꝛc̃. & ipleti
sunt dies pur
gationis ma
rie: & de moyse
ad finem vsq̃
cõpleuit.

Gal.4.a

a die tertia cũ compleret oratiõnẽ: benedi
ctus dñm. dixit: Bñdictũ est nomen tuũ
a ¶ nõ recẽs. b ¶ quos debem⁹ imitari quoꝝ iuuamur meri
tis. c ¶ similiter cũ iratus fueris misẽbie recordaberis.
deus pat̃rũ nostroꝝ: q̃ cũ irat⁹ fueris mi/
a ¶ nõ dimittit de⁹ peccata nisi in tribulatione & cordis con
tritione. vnde: cor contritũ & hu. ꝺ. nõ ꝺc.
sericordiã facies: & i tpe tribulatiõis pẽ/
b ¶ cordis ore & ope. c ¶ nõ aliud a re ꝺ ¶ nõ ad
a ¶ non alijs idola ad nõ mea merita
cata dimittis his q̃ inuocãt te. Ad tẽ dõ
a ¶ mentis q̃ tibi soli placet. ¶ qz inuent cor meũ vt orarem
re b ¶ interiores: de quib⁹ dicit: leua oculos meos & vide: &
alibi: oculi tui colũbarũ.
mine faciẽ meã cõuerto: ad te oculos me
os erigo. Peto dñe vt de vinculo impro
per⁹ hui⁹ absoluas me: aut certe desup̃ terrã eripias me.
a ¶ quia. b ¶ nolui cognoscere thoriũ in delicto.
Tu scis dñe qz nunq̃ cõcupiui viruz: & mundã seruaui
a ¶ carnis. b ¶ qz risus doloꝝ miscebit.
animã meã ab omni cõcupiscẽntia. Hũq̃ cũ lũdentib⁹
a ¶ mentis. b ¶ de vitio in vitium.
miscui me: neq̃ cũ his q̃ i lęuitate ambulãt p̃ticipem
a ¶ cõsensi. b ¶ vt vbi fructũ facia. ¶ rimẽs maledictionẽ sterilitatẽ. ¶ carnis
me ꝑbũi. Virũ aũt cũ timore tuo nõ cũ libidine mea cõ
a ¶ nihil remere diffiniam⁹ q̃ nobis dubia sũt: deo diffiniẽda referuemus.
sensi suscipere. Et aut ego indignã fui illis: aut illi forsi
a ¶ qđ verũ est. b ¶ intrecẽ.
tan mihi nõ digni fuerũt: qz forsitan virõ alij cõseruasti
a ¶ q. nescio qđ horũ. sed tu nosti. b ¶ vũ: quis cõsiliarius ei⁹ fuit.
me. Nõn est ei in bois potestate cõsiliũ tuũ. Hoc aũt p
a ¶ ꝓfiterer.
certo habet ois qui colit te: quia vita ei⁹ si in ꝓbatione
a ¶ qui legitime certauerit cozonabit⁹: & qui ꝑseuerauerit s. e. b ¶ a re ne deficiat.
fuerit cozonabit⁹: si aũt i tribulatione fuerit liberabit⁹: &
a ¶ misericorditer enim corripis qui flagellas omnem filiũ quẽ recipis
si in corruptione fuerit ad misericordiã tuam venire li/
a ¶ qui creasti perdere nõ vis b ¶ tribulationibus
cebit. Nõn enim delectaris in pditiõni/
a ¶ q̃ a nobis b ¶ corporis vel animi
bus nostris: quia post tempestatem trã

b Missus est angelus. Raphael medicina dei: missus est dñs in mũdum qui de se ipso ait: Non est opus valẽtibus medicus sed male ha. qui et populũ iudaicum a rebris ꝑfidie: et gentilem liberaret ab idolatrie seruitute: de quo vocabitur magni consilij angelus.

Luc.9.b

quillum facis: & post lachrymationez et
fletum gaudiũ & exultationẽ infundis.
a ¶ cui omnia debem⁹.
Sit nõmen tuuz deus israel benedictũ in
a ¶ sine fine b ¶ implere.
seculã. In illo tempore auditę sunt pze/
a ¶ tobie et sare. b ¶ in beneplacito.
ces ambozum in cõspectu glorię summi
a ¶ christus
dei: & missus est angelus domini sanct⁹
a ¶ medicina
raphael vt curaret eos ambos: quoruz
¶ ab angelis
vno tẽpore recitatę sunt orationes i cõ/
spectu domini.

Igit

a Ampli⁹ ex te ꝛc̃. duo turpia sibi falso ꝓponebat
scz opprobriũ sterilitatis: qđ tũc erat valde magnũ
& occisionẽ sirozũ maritoz. & tertio occisiõis sue de
sideriũ. ĩõ subdit⁹: b Hũqd et occidere ꝛc̃. q. d.
ptz qđ sic. c Ad hãc vo. ꝛc̃. Dic ꝟr ponit⁹ deuo
te sare remediũ. s. q orõnis studiũ cũ ꝺr: Ad hanc
vocẽ absq̃ dura respõsione. d Perrexit. i supe
ri⁹ cubi. qđ erat orõni congruũ rõne solitudinis et
elevatiõis. e Et trib⁹ ꝛc̃. nõ mãducauit: nihil oi
no sumẽdo vt dicũt alij: qz feruoz orõnis & ei⁹ pli
tas induxit oblitionẽ pot⁹ & cibi. ĩõ subdit⁹: Sed
i oratiõe pslitẽs: aliter etiã exponit⁹: qz modicũ iter
rupit orõnẽ: & illa interruptiõe modicã supli⁹ refe
ctionẽ: & sic ꝺr hic nõ comedisse: & i oratiõe pstitisse
qz qđ modicũ ẽ ꝙsi nihil reputat⁹: vt ꝺr. ij. phicoz.
Hñ & de hoc modicũ comedẽte ꝺr q̃ nihil comedit
vulgart sermone. f Factũ ẽ aũt ꝛc̃. dum cõpleret
orõnẽ: melior ẽ eñ finis orõnis q̃m pricipiũ. Eccl.
vij. ꝓpter qđ assurrexit ei⁹ anim⁹ ad laudandũ deũ
dicẽs: g Bñdictũ est no. q̃ es ver⁹ de⁹: nõ sic aũt
ꝺy gẽtiliũ. b Qui cũ ira. fu. puniẽdo. i Misẽ
ricordiã facies. cõsolãdo. k Et i tpe tri. ꝛc̃. qz pe
ne sũt quedã peccatoꝝ medicine. l Ad te dñe ꝛc̃.
id est simul vero: qđ innuit q̃ intelligit hec con
uersio de duplici facie. s. mentis & corpis. iudei eñ i
captiuitatẽ ducti orabãt versa facie corpis versus
hierlim: vbi specialiter habitabat de⁹: qz adhuc sta
bat tẽplũ vbi colebat⁹: vt dictũ ē. s. j. ca. Dañ. etiaz
vj. ꝺr: q̃ in cenaculo dom⁹ sue orabat apertis fene
stris ꝛ hierlim. m Ad te ocu. mẽtis & corpis.
n Erigo. cũ obtinẽdi fiducia. o Peto do. vt de.
nã erat valde grane. p Aut certe desup̃ ꝛc̃. ꝺ du
plicit⁹ exponit⁹: Uno mõ qz loquit⁹ ex infirmitate hu
mana: sicut dictũ est de tobia. Alio mõ qz sic loquit⁹
timẽs ne si ista sibi frequẽter irrogarent⁹ p impatiẽ
tiã frangeret⁹. & meli⁹ esset sibi morte ꝓcupari q̃m
ab innocẽtia mutari. sicut Sap. iiij. ꝺr: Just⁹ si mor
te ꝓcupat⁹ fuerit: i refrigerio erit: rapt⁹ est ẽñ ne
malicia mutaret aiam ei⁹. q Tu scis dñe ꝛc̃. virũ i
ordinate. r Et nũdã ꝛc̃. ꝺ nõ dicit iactãter: sed
magis gratanter: sciẽs ꝺ se habuisse ex diuino mu
nere: & sic iusti legunt bona sua cozã deo humiliter
recoluisse: sic ꝺr Ezechias. iiij. Reg. xx. Wñe me/
mẽto quõ ambulauerim i veritate coã te ꝛc̃.
s Hũq̃ cũ lu. dissolute & inhoneste. t Miscui
me. me ingerẽdo. Uix aũt cũ timore tuo. i. amore p
lis ad cultũ tuũ educãde. v Nõ cũ li. mea. i. libi
ne mota. x Cõsensi. parẽtib⁹ meis ꝺ volẽtib⁹.
y Suscipe. i. cõingũ. z Et aut ego ꝺigna fui
illis. ꝓ pctis occult⁹ meis. a Aut illi for. ꝛc̃. ꝺ di
cit qz ꝺ indignitate alioꝝ nolebat temere iudicare.
b Quia forsi. viro alij cõseruasti me. i mea virgi
nitate. c Nõ ẽ ei i bois ꝛc̃. q. d. de cã bui⁹ rei co
gnita tibi soli nõ possum⁹ certitudinaliter aliq̃ scire. d Hoc aũt ꝓ certo habet. fidei certitudine.
e Bois q̃ colit te. pure & devote. f Quia vita ei⁹
ꝛc̃. i camino tribulationis: sicut aurz in fornace vbi
purgat⁹ & meliorat⁹. g Cozonabit⁹. cozona celestis
glie. h Et si in cozru. fuerit. peccãs ex ignorantia
vel infirmitate. i Ad misericordiã tuã li. veni
re. petã ei hmõi magꝝ sunt remissibilia q̃m illa q̃ pce
dũt ex certa malicia. k Nõ eñ dele. i pdi. nr̃is. & in emẽdatiõib⁹ nr̃is ꝓ flagella. ĩõ subdit⁹: l Quia
post tempestatẽ. tribulationũ. m Tranquillũ fa
cis. cõferẽdo pacis donũ. n Et post lachryma
tionẽ & fletũ. ꝑsentis miserie. o Haudiũ & exul.
infundis. ꝓ donũ gratie & glorie. p Sit nomẽ tu
um de⁹ israel bñdictũ. i. in oibus & ab oib⁹ bñdicat.
q Jn secula. i. vsq̃ in eternũ. nã eternitas que est
tota simul: nõ pot̃ a nobis cõphendi: nisi ꝓ cõpara
tionẽ ad tempus infinitũ. r Jn illo tpe. Hic ꝟr
ponit⁹ dicte narrationis rõ. s. post factũ tobie cuius
oratio & sare habuerunt similitudinẽ ex pte cause: et
& ex mõ dep̃candi: vt ptz ꝑ ꝺicta: fuerũt etiã eodẽ
tpe cozã deo recitate & ab eo exaudite: ꝓpter qđ mis
sus est idẽ nũci⁹. s. raphael angelus ad exequendũ
circa eos effectũ bonitatis diuine: & ꝺ est qđ dicit⁹
vno tpe exaudite sũt ꝓces coz ꝛc̃. & ptz ĩra.

Ca. IIII

Situr cū tobi as ꝛc. Corpus meuz se. Corpora sepeliendo. q. sacrosanctū de/positū terre cōmendamus q̄ reddenda glorificanda in resurrectiōe credimus.

Sūt rndit

a ℣ qui me debes imitari.

Sit cū tobias putaret orationē suā exaudiri vt mori potuisset: vocauit ad se tobiā filiū suū: dixitq̄

ei: Audi fili mi verba oris mei: ꝛ ea i corde tuo quasi fundamēta cōstrue. Cū accesserit dē̄ animā meā: cor/

a ℣ intelligentia. a ℣ religionis. a ℣ nemo vnq̄ carnē su. o. h.

meū sepeli: ꝛ honorē habebis matri tue oi

a ℣ q̄i: ne sis ingrat⁹ maternis laborib⁹: ei redde te qui cū dolore dedi te.

b⁹ dieb⁹ vite ei⁹. Admoneri esse debes: q̄ ꝛ quāta picula ppessa sit ppt te i vtero suo.

a ℣ in bono. b ℣ simul viuūt: sancti simul sepeliunt quoz eadem in vita fides ꝛ eadē in morte requies.

Cū aūt ꝛ ipa cōpleuerit tps vite sue: sepeli

a ℣ nō dicit nocrib⁹ qz tota vita iustorū dies est.

es eā circa me. Oibus aūt dieb⁹ vite tue i

a ℣ vel dñm charitatē dei: spem fidē. b ℣ nō dicā facias.

mēte habeto dēū: ꝛ caue ne aliqn̄ pctō cō/

a ℣ q̄ ē fouere vel tacere cū possis arguere. b ℣ nō ō rapina.

Pro.3 b. Luc.14.b. sentias: ꝛ ꝓmittās ꝓcepta dei nr̄i. Ex sub

a ℣ miscōiam q̄ pr⁹ ē i mēte ḡ̄ i ope: vū q̄ miserek ꝛ cōmodat. b ℣ oi pereti te tribue. ℣ vū: vitas specie tuā nō peccabis.

stātia tua fac elemosynā: nōli auertere fa

a ℣ debes ei diligere ꝓmū tuū. b ℣ iudiciū sine misericordia fiet ei q̄nō facit misericordiā: date ꝛ dabit vobis. ℣ beati cīi misericordes quoniā. i. m. co.

ciē tuā ab ullo paupere. Ita eīn fiet: vt nec

a ℣ fm facultatē nō ex tristicia aut ex necessitate: hilarē ei da. d.

a te auertat facies dñi. Quō potueris ita

esto misericors. Si multū tibi fuerit: abū/

a ℣ volūtas a deo pensat nō dari quātitas.

danter tribue: si exiguum tibi fuerit: etiaz exiguū libenter impartiri stude. Premiū

a ℣ vnde: thesaurizate vobis the. i. c. c ℣ iudiciū vbi nemo suficier si misericordia deficiet.

eīn bonū tibi thesauriças in die necessita/

a ℣ vū: absconditē elemosynā i sinu pau. a ℣ eterna.

De.pcū.di. 1. c. miroī. c. medicina Arcb. dist. 41. parsi/ monta. tis: qm̄ elemosyna ab omni pctō ꝛ a mor/

a ℣ redēptio aie viri ꝓprie diuitie ꝛ alibi: pctā tua elemosynis redime. itē sicut aq̄ extinguit ignē i. e. c. p. b ℣ inferni.

te liberat: ꝛ nō patiet aiam ire i tenebras:

á ℣ ex si nō corā hoibus

fiducia magna erit cōrā sūmo deo elemo/

a ℣ caue

syna oibus facientibus eā. Attēdē tibi fi/

a ℣ mentis et corporis b ℣ expositio.

li mi ab omni fornicatiōne: ꝛ ꝑter vxorem

a ℣ luxurie b ℣ nedū facere c ℣ nō veniat mihi pec. su. initiū omnis peccati superbia.

tuā nūq̄ patiaris crimen scire. Superbiā

a ℣ mente. b ℣ necdū facto. c ℣ et si aliquādo sit nō regnet.

nunq̄ in tuo sensu aut in tuo verbo domi

℣ ibi ceciderūt oēs qui operant iniquitatē. ℣ mentis vel corporis hominis vel angelis.

nari ꝓmittas. In ipsa eīn initiū sūpsit ois

a ℣ nō veniat mihi pes superbie. b ℣ nō mozabit opus mercenarij tui apud te vsq̄ mane: qui meruit orando nō meretur expectando.

Deut.19.b. Deu.24.c. Mar.7.b. pditiō. Quicūq̄ tibi aliquid operatus fuerit stati ei mercedē restitue: ꝛ merces mercēnarij tui apud te omnino nō remaneat.

Moraliter. Tunc tobias ꝛc. Eadē ita q̄ die cōtigit ꝛc. Per sarā q̄ interpꝛat princi/ Ca. IIII

pissa significat aīa: et p eius ancillā caro que debet aīe subijci: sed in multis caro spiritui dominat: ꝛ sic sara ab ancilla turpiter increpat. Ūñ dicit Bern̄. O hō cur aīam tuā vilipendis ꝛ carnē tuā ei ꝓponis dominā ancillari ꝛ ancillā dominari magna abusio est. Et sicut ꝓ remedio querēdo sara accēdit superi⁹ cubiculū ibi oās deuote dominū: sic anima debet in deū p sacrā meditationē ꝛ orationē deuot⁹ eleuari. Jn illo tpe. Sequit. Et missus est angelus raphael ꝛc. Mystice p raphaelē itelligi pōt dīs noster iesus xp̄s qui dr magni cōsilij angelus. Esa. ix. scd̄m trāslationē. lxx. ꝛ venit in mūdū ad curādū in vtroq̄ sexu genus humanū.

Situr cū tobias ꝛc. Descripta cōuersatione tobie Ca. IIII virtuosa. hic ꝓsequēter describit cōsolatio gratiosa: quam quidē fecit deus p angelū filij sui ductorē in terrā medoū: q̄ reuertens attulit diuitias ad releuandū parentū suoz paupertatē: ꝛ ad medicinā ad curandum patris sui cecitatē: sic ergo ꝓceditur: quia primo ponitur filij missio. secdo eiusdem reuersio. x. ca. prima in duas: quia primo tobias mittit filiū suū. secdo filius exequit patris imperiū. ca. v. prima adhuc in duas: qz primo pater filiū instruit. secūdo legationē ei iniungit. ibi: Jndico etiā tibi. Circa filij instructionē primo excitat eius attentionē d. b Audi fili mi verba oris mei, nō tm̄ auribus corporis sed etiam mentis. ideo sequit: c Et ea in corde tuo quasi fundamēta cōstrue. s. edificij spūalis: vt ex eo cōsurgat multiplicatio bone operationis. cōsequenter subdit illā instructionē: qz pater nō solū debet filio nutrimentū: se etiā documentuz: ꝛ primo instruit filiū de reuerentia parentū: vt ex sensibilibus ꝛ magis notis ꝓcedat ad intelligibilia ꝛ minus nota d. d Cū accesserit dē̄ animā meā: mortē enī suā putabat ꝓpinquā: vt dictum est. e Corpus meū sepeli. fm enī fidē nostrā corpora fideliuz resurgent ad vitā imortalē: ꝓpter qđ sancti patres de sepulturis habuerūt rōnabiliter curā bonā. f Et honorē habebis matri tue: nō solū eam reuerēdo sed etiā necessaria ministrādo in vita ꝛ in morte in qua indiget sepultura. ideo subdit: Cum aūt ipsa cōpleuerit ꝛc. subdit: g Omnibus. Hic cōsequēter instruit eum de obedientia ad deū. dicēs: Omnibus aūt diebus vite tue in mente habeto deū: ꝓ veram fidem ꝛ dilectionē. h Et caue ne aliqn̄ peccato cōscientias: licet enī fm Augu. nō sit in potestate nostra quibus ymis tangamur: tm̄ est in potestate nostra ea respuere vel acceptare. i Et ꝓtermittas ꝓcepta dei nostri. ea transgrediendo. k Et substantia. Hic tertio ipsum instruit de misericordia ad ꝓximū. dicens: Ex substantia tua fac elemosynā: ꝛ nō de alieno. l Et noli auertere faciē tuaz ab vllo paupere. q. d. si nō potes exhibere manū. exhibeas tū animū ꝛ cōpassionis signū. nam de huiusmodi impossibilitate nullus se potest excusare. m Jta enī fiet vt nec a te auertat facies dñi: ꝓpter qđ dicit saluator: Luce vj. Date ꝛ dabit vobis: ꝛ qm̄ elemosyna ē discrete facienda. s. fm possibilitatē facientis. ideo subdit: n Quō modo potueris ita esto misericors ꝛc. qz sic nō est elemosyna facienda: vt recipiētib⁹ sit remissio p abundantiā vel sufficientiā: facientibus aūt tribulatio p indigētē: iam vt habet. ij. Cor. viij. nisi qñ ꝓpter christum vult ee paup: vt eū quis religionē ingredit: vt sic pauper christum pauperem ꝓfectius sequat: o Etiā exiguum libēter impartiri stude. nā in hoc magis pensat affectus q̄ cēsus: ꝓpter quod saluator: plus reputauit duo minuta a paupere vidua oblata: q̄ diuine munera magna: Marci. xij. et subdit ratio faciendi elemosynam. cum dicit: p Premium enī bonum tibi thesauriças. tibi ꝓuidendo. q Jn die necessitatis: id est mortis quia sicut dicit Augusti. Sola misericordia comes est defunctorum: ꝛ in die iudicij generalis quia tunc iuder dicet: Venite benedicti patris mei: ꝓcipite paratū vobis regnū. et subdit: Esuriui enī ꝛ dedistis mihi manducare ꝛc. Matth. xxv. ideo subdit: r Quoniam elemosyna ab omni peccato et a morte. s. gehenne. s Liberat. est enī inter alia misericordie opera valde satisfactoria: Dan. iiij. Peccata tua elemosynis redime. Cetera patent. t Attende tibi. Hic quarto instruit filium de innocentia de seipso dicēs: Attende tibi fili mi ab omni fornicatione. s. corporali et spirituali q̄ est idolatria: ꝛ sub fornicatione corporali intelligit adulteriū: ꝛ omne carnis peccatum. ideo subditur: Et ꝓter vxorem tuam nunq̄ patiaris ꝛc. Cōsequēter instruit eū de humilitate vera dicens: v Superbiam nunq̄ in tuo sensu: id est in tuo corde. x Aut in tuo verbo. id est in exteriori signo vel opere. y Dominari ꝓmittas. non dicit euenire: quia impossibile est quin insurgant elationes aliquē: sed tunc dominant qñ quis impetum earū sequens fm eas operat: quod potest ab homine caueri. z Jn ipsa enī initiū sumpsit omnis perditio. nam primū pctm̄ angeli fuit superbia: ex quo secutū est pctm̄ hois p tēptionē dēmōis. Hen̄. iij. a Quicūq̄ tibi aliq̄d ꝛc. Hic ḡnto instruit filiū de iusticia ad oparīū d. Quicūq̄ tibi aliq̄d opat⁹ fuerit statim ei mercedē restitue: qz tales vt cōiter sūt pauperes de labore suo q̄tidianū victum acqui/

a ℣ qūod tibi non vis alij ne feceris.

Ne pat. in fi. ad. Hier. Ne. Ambro. Aug. Hiero. Ne. Ambro. Aug. Hiero. Ne. Ambro. Aug. Hiero

a Tūc ingressus tobias. Be. Apparuit angel tobie ⁊ sociuz se ꝓbuit ⁊ filij dei homīē assūpsit: ⁊ visibiter cū hoib⁹ conuersat⁹ est: hūanū gen⁹ saluauit: itro duxit tobias angelū ad patrē ⁊c. ⁊ dñs p miracla q̄ in carne fecit ꝓbo iudeoꝝ ex q̄ carnez susceperat ondit: qz ē filij ⁊ angel⁹. i. nūcij⁹ pat⁹ ne volūtatis: cui etiā gaudiū ppetue salutis ꝓdicauit. dicens: Penitentiā agite appropin. eī reg. celoꝝ. ⁊ desperātib⁹ de lumine celesti. Ego sū inquit lux mūdi: q̄ seqūtur me non ambulat in tenebr̄. b Et dixit ei angelus. Bed. Promittit angel⁹ tobie ducere filiū suū ī ciuitatē medoꝝ ⁊ reducē. Promittit xp̄s iudeis credentib⁹ q̄z nis plures sint cecati q: incarnationis sue sacramēta gentib⁹ aperiat: ⁊ in finē tēporū ꝓbo iudeoꝝ latis pandat: comitante ⁊ coopāte diuinitatis sue fide: deduct⁹ ad medos dicit: alias oues habeo q̄ nō sunt ex hoc ouili. De reducēdo dic Apl̄us: Donec plenitudo gēnū intrauē. ⁊ sic omnis isr̄l. s. fieret. Jnt̄rogāte angelū tobias vū eēt: ego sū inq̄t azarias ananie magni filius. Azarias aditor. Ananias gl̄ia dī. xp̄s q̄z fidelib⁹ suis īdicat: qz ip̄e ē de quo dr: Aditor meꝰ ⁊ liberator meꝰ tu es domine ne morer̄: ⁊ vidim⁹ gl̄iam ei⁹ q̄si. v. a patre. c Tūc parat̄. Be. Apparent e dño in carne parata fuit oia q̄ ad redēptionē nr̄am necessaria erāt: ⁊ q̄b⁹ ecclie fides ⁊ vita nutriatur ⁊ firmet donec hui⁹ seculi via finiat. i. virtutes ei⁹ doctria: ⁊ ꝓpatio: passio: resurrectio: ascēsio: spūssct̄i missio: fides credētiū: ꝓsecutio ifideliū: bis in iudea pact̄: mediator dei ⁊ hoim p apl̄os iudeis ⁊ gentib⁹ fuit: ⁊ gēnib⁹ gaudia supne salut̄ ⁊ pac̄ ꝓdicauit: ⁊ his q̄ accipe et credere volebāt p sēm donauit: ⁊ sic ad

Fig. 10.b

Salutē gēnū.

itinera ei⁹ frequēter ambulauit: et a ℣ angeli enim apud sanctos manent. ℣ boni ēm equales angel⁹ coheredes ⁊ cōcines futuri sunt.

mānsi apd gabelū frez nr̄z q̄ moratur ī citate rages medoꝝ: q̄ posita ē a ℣ ciuitas scr̄ꝓ in mōte: scr̄ꝓ ī valle posita est.

in mōte egbathanis. Cui tobias ait: Sustie me obsecro donec hec a ℣ nihil sine cōsilio patr̄ agēdū decreuit.

ipsa nūnciē pfi meo. Tūc ingressus † a
tobias indicauit vniuersa hec pa ℣ qz cito occurrebat qō volebat: vl̄ qz subito.
tri suo. Sup q̄ ammirāt⁹ pat⁹ rogauit vt introiret ad eū. Jngressus b c
itaq̄ salutauit eū et dixit: Gaudi/ a ℣ populus iudeoꝝ.
um tibi sit sp. Et ait tobias: Qua/
le gaudiū mihi erit: q̄ ī tenebr̄s se/
deoꝝ lumē celi nō video? Cui ait
a ℣ appropinquabit enī regnū celoꝝ.
iuuēis: Forti aio esto: i. ꝓpio ē vt a ℣ ℣
deo curet̄. Dixit itaq̄ illi tobias:
Rūq̄d poter̄ ꝓducē filiū meū ad ga
belū in rages ciuitatē medoꝝ? Et
cuz redieris: restituā tibi mercedē
tuā. Et dixit ei angel⁹: Ego ducā g
reducā eū ad te. Cui tobias rūdit:
rogo te īdica mihi de q̄ domo: aut b
de q̄ tribu es tu? Cui raphael an/
gelus dixit: Gen⁹ ḡris mercēnarij
aī ipm mercēnariū q̄ cuz filio tuo
eat? Sz ne forte sollicitū te reddā: k
ego sū azarias ananie magni fili/ l
us. Et tobias rūdit: Ex magno ge
nere es tu: Sed peto te irascar̄ q
voluer̄ cognoscere gen⁹ tuuz. Di/
xit aūt illi angel⁹: Ego sanū ducā
⁊ sanū tibi r̄ducā filiū tuū. Rūdēs
āt tobias ait: Bñ ābulet̄: ⁊ sit do
min⁹ ī itinere vro: ⁊ āgel⁹ ei⁹ comi c
tet̄ vobiscū. Tūc pat̄ oīb⁹ q̄ erāt a ℣ necessaria.
ī via pōrtāda: fecit tobias vale pa
tri suo: ⁊ mr̄i suę: ⁊ ābulauer̄t ābo
sil. Cūq̄ ꝓfecti eēnt: cepit mat̄ ei⁹ F.10.b
flere⁊ dicere: Bāculū senectut̄is nr̄e o
tulisti ⁊ trāsmisisti a nob. Rūq̄ fuis p
set ipa pecūia ꝓ q̄ misisti eū. Suffi
ciebat nob pauptas nr̄a vt diuiti
as cōputarem⁹ b q̄ videbam⁹ filiū q
a ℣ in dño cōfidit cui cōmisit eū.
nr̄m. Dixit eiq̄ tobias: Nōli flere r
Salu⁹ puēret filij nr̄: ⁊ salu⁹ reūtet̄ s
ad nos: ⁊ oculi tui videbūt illū. Cre
do ei q̄ āgel⁹ dei bon⁹ comitet̄ ei:
⁊ bñ dispōit oia q̄ circa eū gerunt:
ita vt cum gaudio reūtat̄ ad nos:
a ℣ susceptra consolatione.
Ad hanc vocem cessauit mater ei⁹
flere et tacuit.

a Et mānsi apud Habelū: nam āgeli sancti libenē morātur cū iustis. Cetera patēt vsq̄ ibi: b Sup que ammiratus pat⁹: q̄ ita cito inuent⁹ fuisset ductor apt⁹. c Ingressus itaq̄. Dic consequenē ductor inuent⁹ examinat: premittitur tñ salutatio senior⁹ Tobie ⁊ eius rūsio: cuz dicitur: d Quale gaudiū mihi erit. ⁊c. Bñ nō dixit ex impatientia sue cecitat̄: sed contēpnens gaudium p̄sentis vite: ⁊ sperans gaudiū future. e Forti aio esto. in patientia persecuerando. f Jn ꝓximo est vt a deo cureris. ad hoc enim erat missus a deo: et iō certitudinaliter sciebat bñ esse futur̄. Cetera patēt vsq̄ ibi: g Ego du. et reduc. ⁊c. Bñ ei futurū eē sciebat ex dīna reuelatione. b Jndica mihi de q̄ domo. ⁊c. i vna ēm tribu isr̄l erāt plures dom⁹: decem etiā tribus erant captiuate: iō Tobias q̄rit de vtroq̄ s. tribu et domo. i Hennus queris mercēnarij. ⁊c. q. d. nō est tibi curandū de genere illi⁹ q̄ debet filiū tuū ducere, ꝓ mercede: bñ de ei⁹ aptitudine et fidelitate: q̄ conditiones sunt ī me. k Sz ne forte sollicitum te reddā id ē dubitz. l Ego sū aça. ananie. magnifili⁹. verum dixit angel⁹: quia sic dictum est: locutio ei⁹ erat figurativa. Azarias aūt int̄pretat̄ adiutor dei: angeli vero sunt adiutores dei: inquantū per eoꝝ ministeriū electi dei dirigunt̄ in salutē: ⁊ hoc mō dicit Apl̄s. i. Coꝝ. iij. de se ⁊ aliis ꝓdicatoribꝰ dei: Adiutores sum⁹. Ananias xo interp̄tat̄ gratia dei cui⁹ filij sunt angeli: eo mō q̄ dicunt̄ filij gl̄ie q̄ est gr̄a ꝓsumata: nō tamē sic intellexit tobias: sed q̄ esset homo filij⁹ cuiusdā viri notabilis de tribubus isr̄ael q̄ sic vocar̄et: nec in b angel⁹ eū decepit: q̄z tobias meli⁹ habuit intentū sū. s. filij sui ductorē bonū q̄si esset hō de genere q̄tūcūq̄ magno. Cetera patēt in lra. m Tūc parat̄. Hic ꝓr describitur tobie iuuenis recessus. cū dr: n Fecit tobias vale patri suo ⁊ matre sue: nō ēm decēs erat q̄ ab eis recederet absq̄ salutatione. ⁊ sequit̄ matr⁹ flet⁹ ex materna pietate. o Baculū senectutis nr̄e. i. sustentamentuz. filij enī senibus parentib⁹ debēt ministeriū reuerentie⁊ ꝓuisionis necessarie si indigeant. p Rūq̄ fuisset pecunia ista ⁊c. hoc dicit materno affectu mota. q Et divitias cōputaremus: id est reputarem⁹ nos habere.
r Hoc q̄ videbamus filium nostrum: id est sensu percipiebamus ipsum esse nobiscum. Pater enim cum est cecus nō poterat eum videre: poterat tamen ipsum tangere et audire: et sic duplici sensu p̄sentia eius cognoscere: quod hic dicitur videre q̄tum est ex parte patris. Filius enī ꝓpter sui nobilitatem aliquando accipit ꝓ aliis sensibus: sicut dicit Exo. xx. Populus autem videbat voces. hic enī accipitur videre ꝓ audire.
s Saluus perueniet filius noster. ad terminū ad quē mittitur. Cetera patent.

Capitulum. V.

Moraliter.

Tunc respondit ⁊c. Sequit: † Tunc ingressus tobias in- m
uenit iuuenem splendidum stantem ⁊ precinctuz et quasi paratum ad ambulan. Per hoc autem q̄ angel⁹ apparuit tobie in humana specie et se exhibuit comitē vie sue prouidum et iocundum: signatur mystice gratiosa societas vel potius gloriosa que erit hominum ⁊ angeloꝝ: cū ad eoꝝ societatē in animabus simul ⁊ corporibus assumēt̄ur. p bñ aūt q̄ hāc associationē significauit angelus tobie seniori. designatur q̄ hoc fuit ꝓmissum patribus veteris testamenti. vnde ꝓmissuz fuit abrae Gen. xv. q̄ semen suum futurum esset sicut stelle celi.
† Tunc paratis omnibus que erant in via pōrtāda. hec fuerunt cyrographus: cassidile et baculus. Per cyrographum qui dicitur a cyros quod est manus et graphos quod est scriptura: significatur sacra scriptura q̄ in manu operis est habenda: propter quod dicitur Romanoꝝ. ij. Non auditores legis sed factores instituti sunt apud deum. Per cassidile quod est repositorium necessariorum: significatur humilitatis virtus que est custos aliarum virtutum et donorum. Per baculum vero signum crucis in corde credendo et ore cōfitendo: ista vero sunt necessaria peregrinantibus in hac vita. † Fecit tobias vale patri suo ⁊ matri sue ⁊ ambulauerūt ambo simul. Per hoc significatur q̄ in principio cuiusliꝫ operis boni deus qui est pater noster per creationem: ⁊ beata virgo que est mater nostra per pietatem debent deuote salutari.

Profectus

salutē gēnū ꝓ apl̄os puenit. La. VI.

Profectus. Be. Dño veniēte ad gētes saluādas ꝓdicatores vestigia ei⁹ sūt secuti: q̄ dō iussit ipleuerūt. Ān: Eūtes docete oēs gētes ⁊c. Domum q̄z conclu ipe de⁹ ꝓmo p se ipleuit spūsctō: ⁊ sic Petr⁹ aqua ꝓfudit: Canes vocāt ꝓdicatores: quia dei domū ⁊ ei⁹ substantiā ⁊ oues spirituales a furibus ⁊ bestialibus spiritibus ⁊ hereticis defendunt. b Mānsit. Dñice passiōis sacramentū manifeste significat: piscis enī q̄ tobiam deuorare cupiēs āgelo docēte occisus ē: diabolum significat: qui dum in redemptore nostro carnē appetijt capt⁹ ē potentia diuinitatis. Tigris est fluui⁹ qui rapidissimo cursu a tigri velocissima bestia sic nominat̄: decursū nostre mortalitatis significat: in quo piscis manis latebat cū diabol⁹ hūani gener⁹ inimicabilis seductor mortis habebat ip̄eria. Mānsit tobias iuxta tigris fluenta: q̄ dñs modo apparēs inter mortales vitā duxit: sed cū peccati vnda nō infundit: nec in eo princeps mūdi veniens quicq̄ habuit. c Exiuit. Be. Christus mortē cui nil debebat accepit vt pedes. s. suos. i. membra sua a cōtagione peti ⁊ mortis ablueret. Occurrit piscis euz deuorare cupiens: ⁊ dño in cruce passo diabolus: q̄ mouente crucifixus erat aduenit: querens si quid peccati in eo inuenisset. d Quē expauescens. Christus imminēte mortis articulo cepit pauere ⁊ tedere: nō diabolū sed mortem: q̄ inuidia diaboli intrauit in orbē naturali carnis fragilitate ꝓhorrescens. Ān: Pater trāsfer calicē hūc a me. e Apprehende. Apprehēdit xp̄s diabolū qui eū capere i cruce voluit: ⁊ mortēdo vicit. Apprehēdit ergo branciā vt caput nequissimū a corpe potētie sue dertera separaret. i. nequicia antiqui hostis ab his q̄s sibi corpus fecerat auferret: et hos corpori suo. i. ecclesie inferret: branciam enī habet piscis in cōfinio capitis ⁊ corpis. ē aūt xp̄s caput ecclie q̄ ē corpus ei⁹: ⁊ diabolus caput iniquoꝝ qui sunt corpus ei⁹. f Nō cū fecisset. Quia cū dñs nequicia diaboli manifestaret molitus est adhuc electis suis pscutionē cōmouere: bi ēm sūt pedes eius p q̄s ambulat in terra qui sup oīa regnat in celo.
g Exētera hūc piscē. Dñs piscē exenterauit cū nequicia diaboli latius sanctis aperuit: ⁊ quasi arcana insidiarū eius referauit. Reposuit sibi corpi ei⁹: quia calliditatē eius ī scripturis indicauit. de quo dicit: Serpens erat callidior cunctis animātibus terre. ⁊ alibi: Rum ignoram⁹ astucias eius. Fel q̄z reposuit: q̄z quāto malicie furore ꝓtra genus hūanum seniat ad cautele studiū scribi ⁊ ꝓseruari voluit. Jecur reposuit: q̄z maligna ei⁹ cōsilia aduersum nos per doctores veritatis insinuauit. Aiunt ei physici: quia calore ⁊ occultavirtute iecoris excoquantur et digerant̄ cibi. Cū vero que agere disponim⁹ sedula cogitatione quo ordine sint agenda exquirim⁹ q̄si acceptos in stomacho cibos ardore iecoris excoquim⁹. h Sunt ēm hec. Astutia diaboli ⁊ nequicia cognita nobis ad medelā ꝓficiunt: quāto ēm ea certi⁹ explorā⁹: tanto certi⁹ declinam⁹. i Assauit carnes. Quic q̄d sibi ex bñ pisce assumpserit: significat eos qui audito dei verbo malunt inter membra sui deceptoris putrida et mortua residere: q̄m in corpus christi venire. Assauit carnes: quia quos carnales inuenit spiritussācti igne spirituales ac fortiores reddidit q̄ super apostolos in ignis visiōe descendit. Tātos dominus de iudea collegit ad fidē quāti sufficerent ad exemplū viuendi vel ad ministeriuz predicandi donec in gentibus ecclesie fundamenta locarentur.

Oportet.

Profectus est aūt tobi La. VI. a
bias. Descripto recessu iunior⁹ to b
bie: hic ꝓr describit̄ ꝓcessus sue c
vie: ⁊ primo ponit illud q̄d circa eū factū d
est in via. secūdo in termio vie. vij. ca. Circa primū describit duplex beneficium tobie exhibitū. q̄z ꝓmo a deuoratiōe piscis⁊ cet
pit. secōdo de ducēda vxore instruit. ibi: Et f
dixit ei. Prima adhuc ī duas: q̄z ꝓmo ponit eripiendi modus. secdo ereptiōis fructus. ibi: Tunc dixit: Circa primū dicit⁊ g
Profectus est aūt tobias: vt patr⁹ imperiū adimpleret. b Et canis secur⁹ ē eū. h
sicut cōiter accidere solet: istud tamē pōtur hic ad maiorē exp̄ssionē veritatis historice. c Et māsit pma mānsione. i. pma dicta ⁊ hospitatione. d Jnxta fluuiuz i
tigris q̄ ē vn⁹ de q̄ttuor fluminib⁹ paradisi Hen. ij. e Et exiuit de domo vbi hospitat⁹ erat cū angelo. f Ut lauaret pedes suos, ad recreandū ex tra labozē itineris. g Et eccē piscis ismanis. i. magn⁹ diuina ꝓuidētia missus. h Exiuit ad deuorandū eū, sic ei ei videbat: eo q̄ apto ore veniebat ex tra eū. i Apprehende branciā ei⁹. i. pennulā que est int̄ caput et corp⁹: q̄b et fecit obedies suo ductori q̄z iuis horridū videret sibi. k Tūc dixit. Hic ꝓr describit̄ sequēs fructus: q̄ duplex est. s. ꝓuisio cibi: ⁊ etiā medicine. ⁊ ptz littera vsq̄ ibi: l Assauit car. eius. nō totas sed illas q̄ poterāt comedi recētes. k
m Cetera saliērunt. ꝓ residuo itinerī. Cetera patent vsq̄ ibi: n Cordis eius ꝓticulā. si super carbones ponas: fumus eius extricat. i. expellit. o Omne gen⁹ demo. Circa q̄d sciendū q̄ si demōes haberent corpora sibi naturaliē vnita: sic dixit Appuleius q̄ demones sūt aīalia corpore aerea: ꝓpe eterna: animo passiua: nō esset ipossibile q̄ res corporales in eis faceret ipressionē rōne corporis: sed q̄z fm fidē nr̄am ⁊ etiā philosophoꝝ doctrinaz sūt substantie simpliciter intellectuales. ideo nulla corporalis creatura potest in eis facere aliquā ipressionē. ꝓpter q̄d fumus iste non expulit demonem: sz figuraliter eius expulsionē: q̄z sicut dictū est: fetā angeli circa tobiā fuerūt in multis figuralia: ⁊ ideo fumus ille ex igne ꝓcedens significauit virtutē oratiōis tobie iuniozis ⁊ sare: cuius merito angel⁹ Raphael expulit demonē a sara. vñ nō dicit. ſ. viij. q̄ fumus ille demonē expulerit: sed q̄ angelus Raphael ipz apprēdit ⁊ religauit in superioꝛib⁹ egypti. Q̄z aūt aliqui demones ab obsessis corporib⁹ recedūt ad deportationē aliq̄z lapidū ⁊ herbarū ⁊ prononnciationē carminū ⁊ hmōi: nō fit virtute talium: sz demōes b fingūt volūtarie: vt teneāt hoies in erroꝛe: tū res sēsibiles pñt aliquā dispositionē facere ī corpe humano: ꝓpter quā ē min⁹ dispositū ad patiendū a demōe: sic dictū fuit pleni. ij. Re/ p
gū. xvj. de recessu demōis a saule ipso dō citharizāte. p Et fel valet ⁊c. nō ei ē incōueniēs q̄ vna res corpal⁹ hēat effectū supaliā corpalē: sic sēsibilia videm⁹. q Et dixit ei. Hic ꝓr tobias istruit de ducenda vxore. vbi ꝓmo ponit angeli monitio. cū dicitur: r Est hic raguel nomine: id ē nominatus in diuitijs ⁊ virtute. s Tibi debetur omnis substātia ei⁹. ꝓ accepti/onem filie sue quā solā habet heredē. secundo ponitur tobie excusatio. t hec duplex. vna ratione periculi mortis sibi imminētis. alia rōne tristicie sup̄uenient̄ parentib⁹ senib⁹ si bñ ꝓtigeret: quā parētū tri/

et oporter eā te accipe ꝓiugē. Pe/
te ergo eā a pfe ei⁹: ⁊ dabit tibi eā
vxorem. Tunc rūdit tobias et di/
xit: Audio q⁹ tradita ē septē viris
⁊ mortui sūt: ſz ⁊ hꝫ audiui: q⁹ ꝺmo
niū occidit illos. Timeo ḡ ne forte
⁊ hꝫ mihi eueniāt: ⁊ cū sim vnic⁹ pa
rētib⁹ meis: deponā senectutē illo
rū cū tristicia ad iferos. Tūc ange
l⁹ raphael dixit ei: Audi me ⁊ ostē
dā tibi q̄ sūt q̄b⁹ ꝑualeſ pōt demo
niū. Hi nāq⁹ q̄ ꝓiugiū ita suscipiūt
vt deū a se ⁊ a sua mēte excludāt:
⁊ suę libidini ita vacent sicē equus
⁊ mul⁹ q̄b⁹ nō ē itellect⁹: habet po
testatē demoniū sup eos. Tu aūt
cū accepis eā ingressus cubiculuz p
tres dies ptinēs esto ab ea: ⁊ nihil
aliꝺ nisi oꝛōnib⁹ vacaꝺ cū ea. Ipa
āt nocte icēſo iecore piſc⁹ fugabit ꝺemoniū. Scꝺa
a ℣ nō carnaliē ne obloquaē ei q̄ inſra dicer virginē.
vero nocte in coniugio ſctōꝝ patriarchaꝝ admit
a ℣ forte erāt cōſti. bñdicti. ad hꝫ: vl̄ a facer. dicēde vl̄ ab aliis ℣ postmodū.
teris. Tertia aūt nocte bñdictionē ꝓcipiēs vt filij ex
a ℣ quia nōdū interuenerat carnalis coniunctio.
vobis ꝓcreent incolumes. Trāſacta āt tertia no/
cte accipies virginē cū tiore dñi amore filioꝝ magl
ḡ libidine duct⁹: vt in semine abrae bñdictionem
in filijs consequaris. La. VII
a ℣ doctores verbi. b ℣ pplm gēlē quē dñs p doctores adūr.
c ℣ pplis quē nō cogno. ſer. mi. in audito auris obediuit mihi.
Ingressi sūt aūt ad rāguelez ⁊ suscēpit eos
raguel cū gaudio. Intueſqꝫ tobiā raguel: dixit an/
ne vxori suę: Q̄ silis ē iuuēis iſte ꝓsobrino meo. Et
cū hꝫ dixisset ait: Ūñ estꝭ iuuenes ffres nri? At illi di
a ℣ ex his scz ℣s niniuite captiuauerāt.
xerūt: Ex tribu neptali sum⁹ ex captiuitate niniue.

La. VII

Dixitqꝫ illis raguel: Nostꝭ tobiaz
fratrē meū? Qui dixerāt: nouim⁹.
Tūcqꝫ multa bōa loquerēt de eo:
Dixit angel⁹ ad raguelē. Tobias
de q̄ interrogas pater isti⁹ est. Et
misit se raguel: et cū lachrymis os/
culat⁹ est eū ⁊ plorās supra colluz
ei⁹ dixit: Bñdictio sit tibi fili mi:
q⁹ boni ⁊ optimi viri filius es. Et
anna vxor ei⁹ ⁊ sara ipoꝝ filia la/
chrymatę sūt. Postqꝫ āt locuti sī:
ꝓcepit raguel occidi arietē ⁊ para/
ri cōuiuiū. Cunqꝫ hortarēt eos di/
scūbere ad prandiū: tobias dixit:
Hic ego hodie nō māducabo neqꝫ
bibā nisi pri⁹ petitionē meā cōfir/
mes ⁊ ꝓmittas mihi dare sarā fili
am tuā. Quo audito ꝭbo raguel
a ℣ gēilis pplus. b ℣ vniuersis doctoribꝰ.
ēxpauit: sciēs ꝺd euenerit illi sēptē
viri: q̄ ingressi sī ad eā ⁊ tiere cepit:
ne forte ⁊ huic silr ꝓtigēt. Et cū nu

sticiam videbatur magis formidare q̄ ꝓpriam mortem.
dicēs: a Deponā senectutē illoꝝ cum tri. nō. timebat ēm
ne si post patris cecitatē cōtingeret in seipo depire parētū
posteritatē: qō oīb⁹ parētib⁹ ē sūme tristabile: ei⁹ parentes
tantā icurrerēt tristiciā q̄ ꝓpatiētiā frāgerent: ⁊ sic nō so
lū corpoaliter ſz etiā spūaliter mozerent. b Tūc ange
lus. b ℣ ponit angeli rūsio p quā ꝓmo assecurat tobias
de acceptioe vxoris. cū ꝺr: c Audi me. diligēter ⁊ attēti
te. d Et ostendā tibi ꝛc. ꝓpter suuz demeritū. e Ibi
nāq⁹ q̄ ꝓiugiū ita suscipiūt ꝛc. q: nō ꝺtrahūt matrimoniuz
amoze ꝓlis educāde ad cultū dei: sed vt satisfaciāt sue libi
dini. scꝺo docet de mō accedēdi ad vxorē. cum ꝺr: f Tu
aūt cū ac. eam p ꝟba de presenti in vxorem. g Ingres/
sus cubiculū ꝛc. q: ꝺcubit⁹ carnalis etiā ꝓiugal⁹ ipedit fer
uoꝛē ⁊ efficaciā oꝛōis. vñ dic Apls. j. Coꝛ. vij. de redditio
ne debiti ꝓiugalis: Nolite fraudare inuicē: nisi forte ex cō
sensu ad tps vt vacet⁹ oꝛōi. delectatio enī venerea absor/
bet vsum rōnis. b Ipsa aūt nocte. i. ꝓma nocte q̄ intrab
cubiculū. i Incenso iecore pi. ꝛc. p modū supi⁹ dictuz.
Sciēdū tñ q. ſ. dixit: cordis ei⁹ pticulā ꝛc. ex q̄ ēt ptz qꝺ
dictū est. ſ. q̄ incēſio ista nō habebat virtutē fugādi demo
nē q̄tū est de se. k Scꝺa vero nocte ꝛc. admitteris. i. cō
cedetur tibi copulatio cū vxore: sicut ⁊ sctis patriarchis:
nō tñ. ꝓtūc carnalē copulā exercebis ſ postea: erat enī ca
sus special ꝓter quez iste fuit ꝓhibit⁹ a tali copula p tres
noctes. ſ. vt p studiū oꝛōnis cuz vxore mererent liberari a
demonis ptāte. l Tertia aūt no. bñ. ꝓsequer⁹. i. mereberē
multiplicatione sane ꝓlis. m Trāſacta aūt ter. nocte. i.
quarta. n Accipies virginē. matrimoniū cōsūmādo.
o Cū timore dñi. qō exponit cū subdit: p Amore fili/
oꝛū. ad cultū dei ꝓcreandoꝝ. La. VI.

Moraliter. Profect⁹ ē āt ꝛc. Sequit: † Et
exiuit vt laua. pedes suos. Per
qō significat q̄ ambulātes ad patriā p hui⁹ vite viā debēt
frequēter lauare ꝓsciētias suas p verā ⁊ purā ꝓfessionē: ſ
qm̄ diabol⁹ hꝫ nititꝭ ipedire sequit: † Et ecce piſc⁹ imanis.
i. crudel⁹: ꝓt qō p ipm diabol⁹ significat: trahit āt in sic
cū ⁊ exenterat cū ei⁹ dolositas aperit. p cor āt ipi⁹ astucia.
p fel nequicia. p iecur apētia q̄ sp tēdit ad malū signifi
cat. † Et valēt ad medicinā vtilit. q: q̄to meli⁹ cognoscū
tur tāto faciliꝰ euitāt: ꝓt qō sūt i cassiꝺili memorie repo
nēda. † Et dixit tobias ꝛc. Per raguelē q̄ pastor dei inꝛ
pretat. bon⁹ ꝓlar⁹ significat: ⁊ hꝫ filiā maritāꝺā. ſ. eccles
am vacātē q̄ p cōsiliū xpi q̄ angel⁹ ē magni ꝓsilij tobie. i. vi
ro bono rōne scie ⁊ vite in ꝓiugiū debet tradi cū bonis ad
eā ptinētib⁹: ⁊ ipe debet eā accipe in timore dñi ⁊ amoꝛe ꝓ
lis spūalis ꝓcreande ⁊ sic a demone nō ledunt. illi vero q̄
ecclias acciplūt nō vt deo fruāt in timoꝛe: sed vt ex bonis
eccle carnaliter viuāt ⁊ pōpose a diabolo p pctā mortalia
suffocant ⁊ in inferno cū diuite epulōe sepeliunt: ⁊ sic ap/
paret mozalitas hui⁹ ca. v. ⁊ etiā. vj. La. VII.

Ingressi sūt āt. Hic ꝓr describit bñficiū tobie col
latū i termlo vie. ⁊ ꝓmo q̄tū ad terminū vie ꝓpie.
scꝺo angelice. ca. ix. ñ cī tobiaſ ꝓcessit vltra domū
raguel: ſ angel⁹ ꝓcessit vsq̄ ad gabelū. Circa ꝓmū describi
bit ꝓmo matrimōij ꝓtract⁹. scꝺo ad vxorē accessus. ca. viij.
ꝓma diuidit in q̄tuoꝛ ptes: q: ꝓmo describit mutua recog/
nitio. scꝺo vxoꝝ petitio. ibi: Cūq⁹ hortarēt. tertio filie cō
cessio. ibi: Tūc dixit raguel. quarto ratificatio. ibi: Et app̄
hēdēs. Circa ꝓmū ꝺr: Ingressi sūt aūt ad raguelē: p peten
do hospitio. r Et suscepit eos raguel cū gaudio. Hā ātiꝺ
ad hospitalitat⁹ grām erāt ꝓni: vt patet ꝺ Abrāā ⁊ Loth
Gen. xviij. ⁊. xix. s Q̄ silis ē iuuēis iste ꝓsobrino meo. i. tobie
senioꝛi: cui fili⁹ erat valde silis corpe ⁊ mēte ⁊ etiā noie: vt
dictū ē. ſ. ca. j. t Ex tribu nep. sum⁹. de q̄ etiā erat ragu
el. v Ex captiuitate niniue. q: indei captiui erāt p diuer
sas ciuitates diſpſi. Cetera patēt vsq̄ ibi: x Et misit se
raguel. ad amplexāꝺū ⁊ osculāꝺū tobiā ex amoze: ⁊ lachry
mādū ex pietate: eo q̄ erat de ei⁹ cognatiōe. y Quia bo
ni ⁊ optimi viri fili⁹ es. q. ꝺ. degenerares nisi bon⁹ esses et
bñdictioe dign⁹. z Et anna vxor ei⁹ ꝛc. nō dicit hꝫ q̄ ꝰple
xate vl̄ osculate fuerint ipm: q: nō sic decet mulieres facere
sicut viros. a Postq⁹ aūt. Hic ꝓr describit vxoꝝ petī
tio: ⁊ ptz ſra vsq̄ ibi: b Hic ego ho. nō mā. ꝛc. sic ei erat
edoct⁹ ab angelo: licet ñ sit. ſ. scriptū: vt añ cibū ⁊ potū fie
ret matrimoniū: vt sic meli⁹ ⁊ sāctiꝰ ꝓtraherēt. c Et cuz
nuta. i. hesitaret de rūsioe dāda: q: graue erat ei denegare
eo q̄ eēt fili⁹ opti viri: vt dictū ē: ⁊ etiā ꝓcedē ꝓt casus ꝓ/
cedentes

De⁹ abrāā. si
cut in baptismo
abrenūciam⁹ di
abolo ⁊ oīb⁹ opi
bus ei⁹: ⁊ ꝓmit
timus ei⁹: ⁊ ꝓmit
timus ei⁹ filiū ⁊ ī spūm
scm̄ nos credeꝛ
ꝓfitemur: ⁊ sym
bolū nr̄e fidei q̄
si chartā accipi/
mus. La. VIII

Postq⁹ vo
ce. Beda.
Introdu
et⁹ tobiaſ ad cu
biculū. ptulit ō.
ꝛc. De⁹ acceptu
r⁹ eccl̄iam ō gē
tib⁹ i despōsatio
nis initio iubet
eaz abrenūciare
diabolo ⁊ oīb⁹
pōpis el⁹: ⁊ ꝓfite
ri i fidē scē trini
tat⁹ in remissio
nē pctoꝝ qō ē in
tima pisc⁹ visce
ra viuis cremar
carbonib⁹. Ra/
phael. Be. quia
post abrenūcia/
tionē diaboli p⁹
ꝓfessionē de fi/
dei seq̄t pctōꝝ
remissio p aquā
baptismi erpul/
so diabolo: dia
bolū liganit: q:
a fidelū lesione
cessādo cōpescu
it: q̄s ⁊ si aliq̄s
tēptare ad ꝓba
tionē ꝓmittit su
pare tñ. ꝓhibeꝛ
c Relegauit.
Desertū ⁊ egyp
tus cordis ifide/
liū significāt q̄ a
deo ꝺeserta: q:
ei⁹ bitatiōe īdi/
gna: ⁊ iuxta int
ꝓtationē egypti
pfidie sue tene/
bris obscurata.
Merito aūt ⁊ q̄
a deo deserit a
demōio replet:
angel⁹ bo ꝺmo/
nē q̄ tobiā occi/
dere volebat in
deſto ligauit q̄
cohibitū a fide/
lib⁹ q̄ sūt mēbra
xp̄i diabolū in ī
fidelib⁹ tñ dña
ri ꝓmittit: ī q̄b⁹
tū tenet eū liga
tū: q: nec ipos
tātū ledē ꝓmit/
tit ꝛ̄ntū nititꝭ.
d Et fac. ē. Lā/
t⁹ pullor son⁹ ē
ꝑdicatoꝝ: q̄ ꝑ
tenebras erroꝝ
diē lucis ānūci/
ant futuꝝ. erāt ī
gēt⁹ q̄ dubita
bāt an dñs xe vi
cisset an,

taret ⁊ nō daret petēti vllū rūsū. di
xit ei angel⁹: Noli timere dare eaz
a ℣ xpo. a ℣ non alij.
isti: qm̄ hūc timēti deū debeꝛ ꝓiuꝝ
a ℣ qui non recte docebar.
filia tua. Propterea ali⁹ nō potuit
℣ cōfirmatus in fide.
hēre illā. Tūc dixit raguel: Nō du/
bito q⁹ de⁹ p̄ces ⁊ lachrymas meas
in ꝓspectu suo admiſerit. Et credo
qm̄ iō fecit vos venire ad me vt et
ista cōiungereꝛ cognationi sue ꝑm
a ℣ ꝑdicēt: ꝓpterā suſcitabit dñs vob ex frib⁹ vr̄is.
legē mōysi. Et nūc noli dubiū gere
re: q⁹ tibi eā tradā. Et app̄hēdēs de
a ℣ de⁹ em opat in nob vr opemur. b ℣ ecclesie.
xterā filię sūę: dexterę tobię tradi/
a ℣ omnium fideliū qui per hos patres significant.
dit. dicēs: De⁹ abrāā⁹ de⁹ isaac: ⁊ de
us iacob vobiscū sit: ⁊ ipe ꝓiungat
vos: ipleatq⁹ bñdictionē suā in vo
bis. Et accepta charta fecerūt scri
ptionē ꝓiugij. Et p⁹ epl̄ati sūt: bñ
dicētes deū. Vocauitq⁹ raguel ad
se ānā vxorē suā: ⁊ ꝑcepit ei vt para
ret alteꝝ cubiculū. Et introduxit il
luc sarā filiā suā ⁊ lachrymata ē. Di
xitq⁹ ei: Forti aio esto filia mea.
Dñs cęli det tibi gaudiuz ꝓ tedio
rib⁹ tuis. Et cū exisset ꝛc. La. VIII

Postq⁹ vo ce. Beda. Introduxit ꝛc. Hic ꝓr describit accessus ad ꝓiugē: vbi q⁹
tuoꝛ ponunt⁹ p ordinē. Primū ē demōis erpulsio.
cū dicit: t Protulit de cassiꝺili suo. i. pera ad modū
retis facta q̄ pastores ⁊ aucupes solēt uti. ⁊ ꝺr a casse. i. re
te. Ūñ Poeta: Decidit in casses ꝓpria petita meos.
v Partē iecoris. ſ. vero. vj. ca. dixit angel⁹: Cordis ei⁹
particulā si sup carbones ponas ꝛc. ex quo videt⁹ q̄ tobi
as posuit sup carbones ptē cordis ⁊ ptē iecoꝛ⁹: ⁊ vna pi
us exprimebaꝭ videlicet. vj. ca. Altera vero hꝫ exprimit: i.
censio eēm illa figuratiua fuit oratiōis: vt dictū est. ſ. vj.
ca. cū oꝛōne vero tobie ꝛcurrit oratio sare: ⁊ sic p duas p/
ticulas figurabant. r Tūc raphael angel⁹ apēhēdit
demonium: ne tobie posset inferre nocumentū. y Et re/
liquit illud in deserto supioris egypti vbi nō ē habitatio
hominū. p quod patet q⁹ demōes deuicti aliq̄n p sanctos
angelos arcent⁹ ab impugnatione hominū. ⁊ subdit oza/
tio coniugū q̄ fuit dicte expulsionis meritoria. cū dicit:
z Sarā exurge ⁊ deprecemur deū hodie ⁊ cras ⁊ secun/
dum cras: vt deuotius possim⁹ deū eꝛorare. a Quia
bis trib⁹ noctib⁹ deo iungimur: id est iungi debemus p
deuotionē ⁊ oratiōnē anteq̄ procedamus ad actum con/
iugalem. b Tertia autem transacta nocte in nostro e/
rim⁹ cōiugio: ipsum cōsummando. c Filij quippe san/
ctoꝝ sumus. id est colentium verum deum. d Et nō
possumus. id est debemus. e Ita coniungi sicut gen
tes idolatre. f Orabant ambo simul vt sanitas dareꝛ
eis: per totalem expulsionem demonis. g Dixitq⁹ to/
bias oꝛando deuote. h Domine deus patrū nostroꝝ.
qui verus es deus et non dij gēliū. i Benedicāt te
celi et terre. et per hoc intelliguntur creature medie.
k Et omnes creature q̄ in eis sūt. tam intellectuales cu
iusmodi sunt angeli ⁊ homines quibus ꝓprie competit
deum laudare q̄s intellectu carentes: que dicuntur bene/
dicere deum eo q⁹ intellectualibus creaturis sūt materia
laudandi deum. l Tu fecisti adam de limo terre. Ge
nesis. j. m Dedisti q⁹ ei adiutoꝛium euam. ad prolis ꝓ/
creationem: ad quam requiritur vis actiua in masculo: ⁊
passiua in femina. Cetera patent. n Et factum est cir/
ca pullozum cantum accersiri iussit raguel seruos suos et
abierunt cum eo pariter vt foderent sepulchruz. Hec est
pars secunda in qua ponitur tumuli preparatio ad ponē
dum tobiam secrete: si ei sicut aliꝭs contigisset: ⁊ paret lit/
tera vsq̄ ibi:

cisset antiquū hostē:et ī fidē noīs ei⁹ obruere atq; abscōdere sati⁹ estimaret ꝑ postmodū agnita ꝛita t luce.q.auroza p̄euēte:t crebescente cātu pullo⁊ id ē voce p̄dicato⁊ ꝛacit ꝛp̄m hoste superato spōsuz esse sctē ecclesie cogauerūt a Bñ.te d. Be. letat⁹ raguel ō vita tobie⁊ ꝓiucti one filie sue: et bñdicens deū occidit duas vaccas et ꝗtuoz arietes. Parat epulas oīb⁹ amic⁹ t vicis suis. Letat ꝑ gētiū ō fidē ꝛp̄i t deuotiōe sue gē t⁹ ī fide dñi .pficietib⁹ vt etiā de ipis doctores fierent q̄ postmodū martyres existerēt:bi vacce fūt q⁊ iugū cuā gelij portauerūt t q̄ portarēt p̄dicādo genuerūt. Arietes sūt tā ꝗs duces t p̄ses ꝑ⁊ vñ: Afferte dño fi.ari. Sunt crassi gr̄a supne dilectionis refertis.vñ:Sic adipe t pi.re. b Duas q̄z vac. Be. Apls gētiū eos q̄ ad fidē venerāt ō stirpe sua tales eē docuit:q̄s ꝓ excellētia ꝛtut⁹ tētaret ī uid⁹ bost⁹ t tētatos ñ viceret:ꝑ victores et martyres faceret. Eos q̄z occidi fecit q̄s carnē suā ꝓ ꝛp̄o crucifigē docuit cū vicijs t concupiscētijs:hoc occisi one epulas pauit:q⁊ vita ꝓfectus passio et corona cōꝛ mult⁹ leticiā tribuūt q̄ epulas ex eis q̄⁊ fīciūt ex ꝛp̄l accipiūt. c Quat tuoz ari.q⁊ sci doctores t martyres.iiij.libros euā gelij fide t ope ꝓseruant prudētia:iusticia:fortitudo rēperātia mūiunt:q̄ ꝗtuoz ꝓtib⁹ mōi ī struūt ecclīaz dī. d Occidi fe.q⁊ alij sponte mortificāt corpora sua vt sint hostia viua:alij inter man⁹ fideliū subeūt martyria:ꝓ arma iusticie a dextris et a sinistris.i. ꝓsper⁹ t in aduersis hostē vincēt⁹ ātiquū e Et adiurauit. Be. Adiuram⁹ ch̄istum vt maneat nobiscū donec pfectionē quiet⁹ ꝓ spiritussancti gratiam conseq̄mur q̄ re quiescam⁹ a peccat⁹ ī coꝛpore:et a p̄auis cogitationib⁹ in mēte. La. IX

Unc vocau. tē. Tū obsecro te. Jsi. Alīq̄s de credētib⁹ fuiētes tibi q̄b⁹ p̄dicādi:omittas offīn ad colligēdas gētes q̄ fidū fīdi mysteriū susceperūt: ꝑ tū famā audierī t talētuz ꝛbi q̄ fama didicerūt ꝓ fidei obedētiā reddant. Nonus q̄tidie ꝓp⁹ī ecclīa coligit: pōt tū spāl⁹ intelligi q̄ lr̄az legis ꝓ.lxx. cersiri iussit raguel fīus suos t abierūt cū eo parik:vt foderēt sepulchꝛ. Dicebat eīm ne sil⁹imodo euenerit ei quo et ceter⁹ alijs septē viris:q̄ sunt ingressi ad eaz. Lunc⁊ passet fossam reuersus raguel ad vxorē suam dixit ei: Mittevnā ex ancill⁹ tuis⁹ t vidēt si mortu⁹ ē:vt sepeliā eū añq̄ illucescat At illa misit vnā ex ancill⁹ suis. Que ingressa cubiculuz:reppit eos saluos t icolumes secū pariter dormiētes. Et reuersa nūciauit bonum nunciū. Et benedixerūt dīm: raguel videlz t annā vxor ei⁹ .t. dixer⁹t:Bñdicim⁹ te de⁹ isr̄l:qz ñ ꝓtigit nob⁹ quēadmodū putabam⁹. Fecisti ei nobiscū misericordiā tuā t exclusisti a nob⁹ inimicū ꝓsequētē nos. Misert⁹ es aūt duo b⁹ vnic⁹. Fac eos dñe pleni⁹ bñdicere te:t sacrificiū laudis tuez suę sanitat⁹ offerre:vt cog̃scat vniūsitas gētiū:qz tu es de⁹ sol⁹ in vniūsa terra. Statimq⁊ p̄cepit ſuis suis raguel vt replerēt ſra fossaz quā fecerāt:ꝑusq⁊ eluceſceret. Vxori aūt suę dixit vt īstrueret ꝙuiuiū: t ꝑpararet oīa q̄ ī cibos erāt iter agētib⁹ necessaria. Duas q̄z pigues vaccas t q̄tuor arietes occidi fec:t pare epulas oīb⁹ vicinis suis cūctisq⁊ amic⁹. Et adiurauit raguel tobiaz:vt duas hebdomadas moraret⁹ apō se. De oīb⁹ aūt q̄ possi-

ꝙ vnde zacheus. dimidiū bonoꝛ meoꝛ do pauperib⁹.

debat raguel:dimidiā ptez dedit tobie:et fec̄ hanc scripturā:vt ps dimidia q̄ superat post obitū eozū tobię dño deueniret. La. IX.

a ꝙ fideles qui membra chriſti sunt.

Unc vocauit tobias āgelū b ꝙ p:ius. c ꝙ cantum. t ad se:quē q̄dē hodiez exīsti-mabat. dixitq⁊ ei: Açaria frat⁹: peto vt auscultes ꝛba mea. Si a ꝙ nō dignā merce. ti. red. b ꝙ ñ sē ꝓdigne pas. hu. tē meipz tradā tibi ſuū: nō ero ꝓdign⁹ puidētię tuę. Tū obsecro te vt assumas tibi aialia siue fuitia:et vadas ad gabelū in rages ciuitatē medoꝛ: reddasq⁊ ei chirographū suū t recipias ab eo pecuniā:t roges eū venire ꝙ ꝛp̄i eccl̄e i q̄b⁹ fac̄ ꝛp̄s ō aq̄ vi. no. i. i le. oñ. spūalē irel. ad nuptias meas. Scis ei ipe qm̄ nūerat p̄ meus dies:t si tardauero vna die pl⁹ ꝓtristaꝛ aīa ei⁹. Et certe vidōs quō adiurauit me raguel cui⁹ adiuramētū spnere ñ possū. Tūc raphael

ꝙ q̄draru aieu⁹ q̄tuoꝛ ſtruū ſtabilitare ꝙ pdicatores de gentib⁹ per q̄s alij colligunt. ꝙ eoꝛum quibus ꝑdicauit. vnde apostolus. seruum omnium me feci.

assumēs quattuoꝛ ex seruis raguel

a At il. mi. y. ex an. suis ad sciēdū statū filie sue et tobie. b Reppit e. sal. t inco. p signa vite māfesta. c Secum pariter dormi. post laboreꝛ oratiōis: d Et bñ. hic ꝓiter describit raguel t āne gratiaꝛactio cū dr̄. e Bñ. te. de⁹. il. licz em̄ ſm veritatem de⁹ esset omniū:erat tñ deus isr̄l specialiter per legem ab eo receptam:et specialē cultum. f Quia nō contigit no. quē pu. id ē timebam⁹. g Et exclusisti. tē. in viris filie nostre. h Miser⁹ es. āt du. vni. erat ei eis sara vnica:t silr tobias vnic⁹ parentib⁹ suis: vt patz ex predict⁹. i Fac eos dñe ple. bñ. te. per augmentū virtutis t gratie k Et sa. lau. tue. Alia vero sacrificia nō poterant extra hierusalē offerre. l Ut cog. vni. gen. inter ꝗs erāt filij isr̄l captiuati. m Quia tu es de. solicitez ver⁹. cetera patēt. n Uxori aūt sue. hec est quarta ꝓs hui⁹ ca. in q̄ ponit nuptiarū celebratio cum dr̄: Uxori aūt sue dir. vt instru. conui. p familiam suā: ipsa tū disponente. t patz littera vsq⁊ ibi. o Et adiura. ragu. to. id ē ad iuranduz induxit. p Ut duas beb. tē. vt sic ī aspectu filie et viri sui gaudēt et de regimīe suo eos docēt: Cetera patēt.

Moraliter. Postq⁊ ꝛo⁊ La. VIII.

tē. Sequit: † Tūc raphael angel⁹ apprehendit demoniū et religauit eū in deserto superior⁹ egypti. Per desertū q̄ est loc⁹ ī fructuosus: significāt homines in bonis operib⁹ steriles. egypt⁹ autez tenebra interpretāt: igitur p desertuz egypti significant homines steriles in bonis et obtenebrati in peccat⁹: in quib⁹ manet diabolus religat⁹ tamē: q⁊ non potest eis nocere quātum vellet t posset:si dimitteret⁹ propie potestati: ꝑ solū quantū ꝙmittit man⁹ dei. † Tūc dixit⁹ ē tobias. tē. Per ꝑ significāt q⁊ sacerdos curat⁹ debet ecclesiā suā tanq⁊ sponsam ad diuinū cultū inducere:t ipa. i. ꝓpls su⁹ debet ei assentire vt sic in ꝑ ꝓfirmenī ꝓpls t sacerdos. ſm vero sensuz litterale docenī ꝛp̄iani q̄liter deb eāt ꝙugio suo vti. † Et factū est circa pullo⁊ cantū iussit raguel accersiri ſuos suos. tē. p ꝑ delignāt q⁊ bon⁹ prelat⁹ q̄ p ragueli delignāt: debet esse sollicit⁹ inārere diligenter circa sacerdotes t eoꝛ parꝛochias quō se habeāt et si inueniāt scandalum remediū adhibere: si aūt status salutiferus in domino congaudere.

Moraliter. Postq⁊ La. IX

Unc vocauit tobias. Postq⁊ La. IX descriptum ē illud:qđ actum ē circa tobiā in termino vie sue. hic ꝓiter describitur qđ actum ē ꝑ eo in termino vie angelice:nā vltra ꝑcessit ad recuperandū debituz a gabelo. t diuidit in tres ptes. q⁊ ꝓmo circa ꝑ ponit humil⁹ tobie depcatio. ſcdo angeli ꝓdescensio. ibi: Tūc raphael. Tertio fraterna ꝙgratulatio. ibi: Cunq⁊ ingressus eēt Circa primū dr̄: Tūc vocauit tobias angelū ad se vt iret ad recupandū debitū. r Si meip. tra. tibi ser. tē. humilit⁹ loquit⁹ t gratant⁹: vt impetret ab eo nouū beneficiū. s Tū ob. te vt as. ti. ani. si. ser. id ē suos ad eundē tecū aptos. t Et va. ad ga. tē. ꝑ ꝛp̄videt ꝓdicere. s. dicr⁹. iij. ca. vbi ō q⁊ sara filia raguel⁹ in rages ciuitate medoꝛ audiuit improperiū ab vna ex ancill⁹ p̄is:t sic videt⁹ q⁊ raguel t gabel⁹ manerēt in eadē ciuitate: ꝙpter qō nō oportebat angelū assumere suos t aialia vt iret ad gabelū q̄si ad multū distātē locū. Ad qō ꝑ dici q⁊ due erāt ciuitates distātes in regno medoꝛ eodē noīe noīate: sic in reg̃ frācie sūt ꝓles ville distāres q̄ tū eodē noīe noīanī t ī vna manebat raguel:t ī alia gabel⁹. Al⁹ aliq̄ ꝑ dici q⁊ p nomē ciuitat⁹ rages nō solū intelligit ipa ciuitas:ꝑ etiā totū territoriū illi subiacēs ciuitati:qđ ē aliq̄n sat⁹ magnū:sic patz ō territoriō ianuēsi:et in ciuitate manebat raguel:in loco vero territorij sat⁹ distante gabel⁹:t subditur ratio petitionis. v Scis em̄ ipse qm̄ nu. pa. me. di. in quib⁹ perfici potest iter nostr⁹. p Et si tardna die plus cō. aīa ei⁹. timēs de morte mea vel infirmitate. t subdit alia rō sumpta ex pte raguel cū subdit: y Et cer. vi. tē. t patz lr̄a. z Tūc ra. b ꝙ rōscribit āgeli ꝓdescēsio: cū dr̄: Tūc ra. assu. tē vt iret honest⁹ ī specie hoīs apparēs.

Et duos ca.

a ꝙ q̄ fraēne ſfirmitat⁹ onera charitate ſbditi portār. rales adiuuāte raphael ꝓducunt gabelus ad nuptias tobie: cum ad vnitatem ecclesie nouos populos christo opitulāte predicatores adducunt.

et duos camelos ī rages citatē medoꝛ pꝛexit: t iuenies gabelū dedit ei chirogꝛphū suuz: t recepit oēm

a ꝙ fidei obedientiam. b ꝙ christo.

pēcuniā. Jndicauitq⁊ ei ō tobia filio tobię oīa q̄ ge-

a ꝙ christi ecclesie.

sta sī:fecꝛ eū secū vēire ad nuptias. Tūc⁊ ingressus b

a ꝙ christum cum ecclesia conuiuantem.

eēt domū raguel⁹:inuenit tobiā discūbētē: t exiliens c d

a ꝙ vñ osculet me o. o. s. b ꝙ occurrit fideles de gētib⁹ xpo: occurrit xps eis sine quo nihil possumus agere. c ꝙ pre gaudio.

e f g h i k l m n o p

ōsculati sūt sēiuicē. Et flēuit gabel⁹: bñdixitq⁊ deū t dixit: Bñdicat te de⁹ isr̄l: qz fili⁹ es opti viri: t iusti t timēt⁹ deū: t elemosynas faciēt⁹. Et dicat⁹ bñdictio sī vxorē suā t sup parētes vos: t videat⁹ filios vros t filios filioꝛ vꝛoꝛ vsq⁊ ī ktā t q̄rtā gñatiōez

a ꝙ carnale: vel opus vꝛ imitatores.

t sit sēmē nr̄m bñdictū a deo isr̄l q̄ regnat ī scla scloꝛū. Cūq⁊ oēs dixissēt amē: accesserunt ad ꝙuiuiū. Sz cū timoꝛe dñi nuptiaꝛ ꝙuiuiū exercebāt. La. X

q r s

a ꝙ in ecclesia de gentibus. b ꝙ christus.

Cum ꝛo moꝛas facēt tobias cā nuptiaꝛ sol t ꝙ ō iudeis sigillati credūt dolēt q⁊ xps rardat redīr ad re. isr̄l

v t

licit⁹ erat pat⁹ ei⁹ tobias dicēs: Putas q̄re moꝛat fili⁹ me⁹ aut q̄re dētēt ē ibi: Putas ne gabel⁹ mortu⁹ ē t nemo reddit illi pecūiā: Cepit āt ꝓtristari nimis ipe t āna vxor ei⁹ cū eo: t cepūt ābo sī flere:

r y z

a

Egis ꝓ.lxx. iter ptes accepert t ideo fidez ci⁹ cius suscepert.

eo q⁊ die statuto mīme fuerterē fili⁹ eoꝛ ad eos. Flebat igit⁹ mat⁹ ei⁹ irre b

a La. X.

mediabilib⁹ lachrymis: atq⁊ dicebat: Heu me fili mi: vt q̄d te misim⁹

a ꝙ solatiū vite nr̄e: spē posteritat⁹ nr̄e.

pegrinari: lumē oculoꝛ nr̄oꝛ: baculū c d e senectut⁹ nr̄e: solatiū vitę nr̄e: spē posteritat⁹ nr̄e: Oīa sil⁹ ī te vno hūtes: f g

a ꝙ be. tobias cecitate sua desigr̄ ifideles fide fideles.

te nō debuim⁹ dimittere a nob⁹. Lūi dicebat tobias: Tace t noli turbari: san⁹ ē fili⁹ nr̄: sat⁹ fidel⁹ ē vir ille cū q̄ misim⁹ eū. Jlla āt nullo mō ꝓsolari poterat: sz ātidie exiliēs circūspiciebat t circūibat vias oēs ꝑ quas spes remeādi videbāt: vt ꝓcul vidēret eū (si fieri posset) veniētē. At ō raguel dicebat ad genē suū: Adhāē b t ego mittā nūciū salut⁹ de te ad tobiā ꝑez tuū. Cui tobias ait: Ego noui q⁊ pr̄ me⁹ t mr̄ mea mō diem cō putāt: t cruciat⁹ spūs eoꝛ ī ipis. Lūcꝛ ꝛbis mīt⁹ rogaret raguel tobiā: t ille eū nlla rōe vellz audīr: tradidit ei sarā t dimidiā ptē oīs ſbstātię suę in

f g h i k l

a

puer⁹ī puell⁹ī pecudib⁹: ī camel⁹ t ī vacc⁹ t pecūia mīt⁹ at⁹ saluū atq⁊ gaudētē dimisit eū a se. dicēs: Angel⁹ do mini sāct⁹ sit ī itinē vꝛo: pducatq⁊ vos icolumes: t iuēiat⁹ oīa rectē circa parētes vros: t videāt ocī mei filios vros priusq⁊ moriar. Et apꝛhēdentes parentes filiā suā: osculati sunt

m n o p q r s t

a Et du. ca. vnū ꝓ se alīū ꝓ gabelo secū adducēdo. Cetera patēt. b Cūq⁊ ingres. b ñr describit fracna ꝙgratulatio cū dr̄: Cunq⁊ ingres. es. do. ra. ſ. gabel⁹ venies cū angelo. c Jnue. to. dis. in quiuio nuptiaꝛ suaꝛ. d Et exili. scz tobias. e Oscu. sūt sein. in signū amicitie. f Et fle. ga. ex pietate. g Bñdi. de. de bonis collat⁹ tobie. h Et di. bñ. te de⁹. i. multiplicet te in bonis spiritualib⁹ t temporalib⁹ i Quia fi. es op. quātū ad scīpm. k Et ius. erga ꝓximū. l Et ti. de. ei⁹ in offensa cauēdo. m Et cle. fa. miseriā paupeꝛ releuādo. n Et di. bñ. su. vr. tu. ꝓpter fecunditatē ei⁹ in ꝓle t moꝛ honestatē. o Et iu. pa. ve. ꝓpter bonitatē vestrā: dr̄ em̄ comunē de bonis filiꝭ t filiab⁹: benedicat p̄ q̄ genuit t mr̄ q̄ portauit. p Et vi. tē de siderāt em̄ parētes videre multiplicationē sui semis in lō ginquū. q Et sit se. ve. b. a deo isr̄l: ipm multiplicādo in ꝓ spiritualib⁹ bonis t temporalib⁹ r Cūq⁊ om. dix. a. opꝛtādo hui⁹ oratiōis implētionē. s Accesserunt ad cō. nuptiale t Sed cū timoꝛe do. et nō cū dissolutionibus et ebrietatib⁹ q̄ a mult⁹ in talib⁹ solent fieri indecenter. La. IX

Moraliter. † Tūc vocauit tobias angelū

tē p ꝑ q⁊ angel⁹ ad p̄es denotas tobie uit ad repetendū debitū gabeli: qđ erat sibi a patre impositū: nec tū bono mō facere poterat: significatur q⁊ sacerdos curat⁹ habēs on⁹ ecclīe impositū sibi qđ ē gñe sat⁹ rogare debet hoīes litteratos t bonos: q̄ p angelū significāt: vt iuuēt eū in onere sibi imposito indūcēdo p̄m suū ad solutionē decē talentoꝛ: p q̄m significāt impletio decē mandatoꝛ t vt veniat de uoto ad nuptiale ꝙuiuium quod

in ecclesia celebꝛatur. La. X

Cum vero mo. fa. tobi. Descripto superi⁹ iter⁹ tobie, pgressu, hic ꝓiter agit de ipsi⁹ regressu. cui⁹ primo describit ordinatio. ſcdo ordinati, ꝑsecutio. ꝛj. ca. tertio diuini secreti reuelatio. xij. ca. Prima in duas. q⁊ primo ponit regressus tobie motiua ratio. ſcdo eiusdem debita dispositio. ibi: Cunq⁊ ꝛbis. Motiua rō regressus tobie iuniozis erat tristicia parentū de mora ei⁹q̄ ꝓmo declarat. Scdo allegat. ibi: At ꝛo raguel. Circa primū primo ponit ꝙrulatio patr⁹ cū dr̄: Cū ꝛo moras faceret ibi. s. in domo raguelis ꝓ nuptijs. p Sollicit⁹ erat pat⁹ ei⁹. more causaz ignoraꝛs ꝙ Putas q̄re mo. fi. me. homini em̄ sollicito t ignoranti causaz rei de q̄ sollicitat⁹ occurrūt mīte cogitationes de varijs causis possibilib⁹: que tū vt in plurib⁹ non sunt vere.

z Aut q̄re detent⁹ ē ibi. timebat ne forte aliq̄d mali fecisset vñ detent⁹ fuisset: vel infirmitatē incurrisset: vel qđ gabel⁹ mortu⁹ fuisset: t sic esset negocīū impeditū. a Et ce. am. si. fle. eo q⁊ die sta. tē. computauerūt em̄ dietas itiner⁹ eūdo t redeūdo t sic dixerāt tñ die poterit⁹ huc reuerti qđ tñ nō fuit factū ꝓpter celebratione nuptiaꝛ. b Fle. igit⁹ ma. ei⁹. hic ꝓiter describit in spāli lamētatio matr⁹. et patet littera vsq⁊ ibi: c Lu. oc. no. qz pat⁹ iā erat cec⁹: et mr̄ ex fletu t senectute disponebat ad cecitatē. d Ba. se. no. nā sic infirm⁹ bacl⁹ sustentat⁹: sic parētes in senectute debent a filijs sustētari. e So. vi. no. multū em̄ consolant parētes ex ꝓsentia bonoꝛ filioꝛ. f Spē po. no. erāt em̄ senes t tobias erat eis vnic⁹: vt. ſ. dictū ē t ideo nulla ꝓperitatis spez habebāt nisi p ipm: ideo excludit. g Oīa sil⁹ in te vno hūtes. i. cū omnia illa nō habeam⁹ nisi p tuā personā. h Te nō debu. di. a no. qz mai⁹ bonū nō ē exponendū piculo ꝓ recuperatione minoris boni: cuius modi erat debitum gabeli. i Cui di. to. ipam ꝓsolando: in q̄ apparet ei⁹ magna pfectio qui posit⁹ in afflictione ꝓ filio: ꝑ cecitate: pro senectute: t etiam paupertate: nihilomin⁹ tamen consolabatur eaz. k Satis fidelis ē vir ille. hoc em̄ firmiter tenebat ꝓpter verba q̄ ab angelo in specie viri apparēte audierat. cetera patent. l At vero raguel. hic consequenter ponitur dicte rationis allegatio: t hoc ꝓpter ꝛba raguel ipsum amplius detinere volentis. et patet littera vsq⁊ ibi: m Ego noui qz pa. me. tē. hoc em̄ sciebat p teneritudinē affect⁹ parentū ad seipm: quā experiētia mīltipliciter certitudinal⁹ cognouerat. n Cūq⁊ ver. mīt. ꝑ ñr describit recess⁹ debita dispositio: per ꝑ q⁊ raguel tradidit tobie filiam suam secum ducendam: t partem bonorum suoꝛum ꝓtunc tobie contingentem. et patet littera vsq⁊ ibi: o In puer⁹ī in puellis: id est in seruis et ancillis: qui sic in scriptura sacra frequenter nominantur. p Dimisit eum a se. vt recederet libere. dicēs: q Angel⁹ dñi sāct⁹ sit ī itinere. ve. q̄ dirigat viā et act⁹ iustoꝛ. r Et ap. pa. fi. su. vt ꝛbā q̄ recedēs ab eis audiret: in corde ipsi⁹ arti⁹ impssa remanerēt.

Anqz re. Ca. XI.
c Precedam⁹. Be. Postq illūiat⁹ est po. gētiū pcedit diuīa gra tia ad illuminādā cecita / tē iudeoz. vt in libris suis cognoscāt xp̄m vez hominē t verū deū: t sic tandē ꝙsi viso angelo t filio suo quos diu nō viderāt mul / tū gaudeāt: tandē. s. se ec / clesie de gētibus cōgrega / te mysterioz cōione contū gāt. b Blādimēto. Be. Canis gaudebat dum te / cta dominorum diu inui / sa reuiseret: gaudēt docto / res cū de effectu sui oper⁹ cū iudeā a dño recolligen / dā itelligāt: gaudēt de p̄ / mio vite eēne t cūct⁹ electi. eodē p̄mio corda exhila / rāda p̄dicūt: t statī aduē turā gr̄az sactilpūs edūt.
c Exurgēs ce. Audito a doctorib⁹ xpo salut⁹: ex / urgit pl⁹ iudeoz de pfi / die sue cecitate longa t a / more currit ad dñz: ꝑ offē / dens gressibus operū do / nec renatus et instructus i xp̄o fidei et opatōis lu / mē pcipiat. d Tūc su. Be. Dūs credētib⁹ apte reuelat q̄nta sit ātiq hostī malicia: q ipz i passiōe de uozare gestiuit: ꝑ p ꝑ occi sus mēbra sua. i. eos q̄s añ tenebat amisit. e Albu go ex o. Be. Habz adhuc pl⁹ iudeoz velamē ante facie cordis vt ꝑ itelligat gr̄az xp̄i. hz albuginē: qz candidus t iustus sibi vi / detur quasi mēbranū oui: quia cecitatez sustinet mē / tis sub spe stultissima chri / sti adhuc nasciturī iudeos liberaturi: t impium ma / gnū daturi. Cū āt velamē ablatū fuerit agnoscēt: qz xp̄s iā vēit t mūdū sāguie redemit. vñ seq̄t: qz visu re / cepto gl̄ificabāt deū tobi / as cū vxore sua. f Albugo tē. albugo designat stulti / ciā pplī sibi placēt⁹ habēt⁹ celū dei: ꝑ ꝙ sciaz ō qb⁹ dz: Suam iusticiā volētes ꝓstituer iusticie dei nō sūt ꝓiecti. Pupilla enī nigra videt: alba tenebrosa ē: t q̄ sibi sapientes videāt t di cūt: Nūq̄d t nos sum⁹ ce / ci? In eis Xitas nō ē. q̄ āt fragilitat⁹ t ignrantie ꝓfij dicūt: dñe de⁹ illūia tene / bras meas. a dño illūiant⁹.
f Egressa ē. Nucē gr̄e spi / ritual⁹ q̄ septiformis ē signi / ficat p⁹. vij. dies illūiatio / nis igredit vxor: qz postq̄ iudea p fidē illūiata fuerit postq̄ gr̄am spūscti acce / pit igredi⁹ ad eā ecclia vt sit vnuz ouile t vn⁹ pas. et sit dom⁹ xp̄i vna vno lapi / de angulari firmata.
Et nunc misit

eā t dimiserūt ire monētes eā ho / nozare soceros: diligere maritū: re / gere familiā: gubernare domum: t / seipam irreprehēsibilem exhibere.
a Cunqz reuerterent Ca. XI
c quenerūt ad charrā q̄ ē in / medio itinere ꝓtra niniuē / vndecio die. Dixitq̄ āgel⁹: Tobia / frat: scis quēadmodū reliqsti pfez / tuū. Si placet itaq̄ tibi p̄cedam⁹: t / lento gradu iseq̄r iter nr̄z familie / sil cū ꝓiuge tua t cū aialib⁹. Cūq̄ ꝫ placuisset vt irēt: dixit raphael ad / tobiā: Tolle tecū ex felle piscis: erit / ei necīū. Tulit itaq̄ tobias ex felle / illoz abiert. Anna āt sedebat secus / viā q̄tidie i supcilio mōt⁹: vñ respi / cere poterat de lōginq̄. Et dū ex eo / dē loco speculare⁹ aduētū ei⁹: vidit / a lōge: t ilico coguit vēiētē filiū su / um: currēsq̄ nūciauit viro suo. di / cēs: Ecce venit fili⁹ tu⁹. Dixitq̄ ra / phael ad tobiā: At vbi itroier⁹ do / mū tuā stati adora dñm deū tuū t / gr̄as agēs ei: accede ad pfez tuū t / osculā⁹ eū. Satisq̄ lini sup oc̄los ei⁹ / ex felle isto pisc⁹ q̄d portas tecū. Sci / as ei qñ mox apienē oc̄li ei⁹: t vide / bit pf tu⁹ lumē celi: t i aspectu tuo
a ℣ qz salut⁹ donū ꝓnunciat t sic dñs corda illūiat. ℣ doctores ecclie q̄ hereticos quasi lupos a fūmi pa / storis ouili fugant.
gaudebit. Tūc p̄cucurrit canis q̄ si / mul fuerat i via: t q̄si nūci⁹ aduēi / a ℣ cauda finis corpis: pfectionē significat vt merce / dem que in fine tribuitur.
b ens blādimēto suē caudę gaudebat
c Et exurgēs cec⁹ pat: cepit offendēs / pedib⁹ currer: t data manu puero: / a ℣ ei q̄ veritat⁹ lumē cognouit. b ℣ christo.
occurrit obuiā filiō suo. Et suspici / ens osculat⁹ ē eū cū vxore sua: t ce / a ℣ qz sero. b ℣ qz credūt in christo.
pert flere ꝑ gaudio. Cūq̄ adorasset / deū t gr̄as egisset: p sederūt. Tunc / sumēs tobias de felle pisc⁹: liniuit / a ℣ iudeoz ppls postq̄ amarissimā antiq̄ hostis ma / licia cognouerit amissā recipiet lucē.
oc̄los p̄ri suo. Et sustinuit q̄si dimi / diā fer horā: t cepit albugo ex ocul⁹ / a ℣ in q̄ spes significat: qz nōdū vnit t inaiarū ē ℣ / sperat: si ār q̄ nō videm⁹ speram⁹ p pariēcia expecta / mus: cuāgelica q̄z pabula sub noīe pāis t vini t ou / res sūmas fructus exhibit charitatē. s. fidē t spem.
ei⁹ q̄si mēbrana ꝙui egredi. Qđ ap / ꝓhendēs tobias traxit ab ocul⁹ ei⁹: / stati visū recepit. Et gl̄ificabāt deū / ipevidelz vxor ei⁹ roēs q̄ sciebāt eū.
Dicebatq̄ tobias: Būdico te dñe / de⁹ isr̄l: qz tu castigasti me t tu salua / sti me. Et ecce ego vidō tobiā filiū
f meū. Ingressa ē cū p⁹ vij. dies sara

a Monētes eā ho. so. nā vir t vxor sūt q̄si vna / psona: t iō sic vir tenet honozare pentes ꝙ / ita t ei⁹ vxor. b Diligere maritū. tanq̄ vnā / psonā secū. c Regere fa. nā in domo aliq̄ sue / agēda q̄ magis decet fieri p mlieres q̄ꝑ viros: / t etiā qz viri circa exteriores occupatiōes sunt / magis intēti: vt circa mercatiōes: agricultrā / t hmōi. d Et seipam irre. exhi. p castita / tē cōiugalē: t p pudētē⁹ honestā ꝙuersationē.
Moraliter. † Cū vo mo Ca. X / ral faceret to. tē. Per / fectū pentū tobie ex eius moza significāt mysti / ce suspiria sctoz patz de moza xp̄i vēturi i mun / dū. Cui dice. to. per qđ significat cōsolatio / ꝓbax ei⁹ aduētū firmit⁹ pdicātiū. † Et app / bēdē. hui⁹ lre sēsus l'ral'ē sumpt⁹ moral'. Ca. XI
Cunqz reuer. Descripta dispositione ad / regressū. b ꝓinde describit ipe regressus. t / ꝓmo q̄tū ad duos pcedētes. scdo q̄tū / ad alios subsequētes. ibi: Ingressa ē etiā. Pri / ma adhuc i tres: qz ꝓmo describit raphael t to / bie reuersio. scdo pōit parētū obuiatio. ibi: Et / exurgēs. tertio bñficij collatio. ibi: Tūc sumēs. / Circa ꝓmū sciēdū q̄ oēs de comitiua tobie in / niozis sil' recesserūt de domo raguelis: ꝫ nō oēs / venerūt sil' ad tobiā seniozē: nā raphael t tobi / as i via dimiserūt alios: vt citi⁹ venirent ad to / biā seniozē ex rōnabili cā: vt videbil' l'ra expo / nēdo: q̄ licet sit in pl⁹ plana: aliq̄ tñ exponēt / breuit⁹ discurrēdo. f Undecio die. ꝫ nō pōt i / telligi a ꝓncipio itiner⁹: naz tobias fuit ꝓ duas / hebdomadas i domo raguelis: vt dictū est. s. / viij. ca. ꝓter qđ intelligit⁹ a recessu de domo ra / guelis. g Scis quēadmodū reliquisti patrez / tuū. scz pauperez t cecū t ignominiosum: nō de / cet q̄ in tali statu ab vxore tua t familia de do / mo diuite t honorabili veniētibus sic inuenia / tur. h Si placet itaq̄ tibi precedamus. scili / cet ad amouendū istos defectus. ex hoc patz q̄ / bonū est honestatē sui status t generis conser / uare. aliter angel⁹ hoc nō docuisset. Cetera pa / tent vsq̄ ibi. i At vbi introieris domū tuam / statim adora dñm deū. ex ꝫ loco habet exēplum / q̄ homines de negociationibus seu peregrina / tionibus reuertentes ꝓius debent gratias age / re de diuina protectione q̄ꝫ se ponāt ad narran / dum rumozes t trufas. k Mox aperient⁹ ocu / li eius. id est cito: scz post quasi per dimidiā ho / ram: vt habet. ℣. l Tunc p̄cucurrit canis. / gaudēs q̄ reuertebatur ad locū vbi fuerat nu / tritus. m Et exurgēs cecus. Hic ꝓsequenter / subditur parētum obuiatio. cū dicitur: n Ce / pit offendēs pedibus currere. nam p̄e gaudio / festinabat occurrere filio suo. o Et data ma / nu puero. dirigenti gressus eius. p Cūq̄ ado / rassent deū. gratias agendo de conseruatiōe fi / lij in via. q Consederunt. ad querendū de / suo statu et de progressu eius t regressu: sicut ei / redeuntes de negociatiōe aut peregrinatiōe pri / us debent deum adorare q̄ꝫ rumozes referre: / vt dictum est: sic amici suos suscipiētes debent / ꝓius deo gratias agere q̄ꝫ de talib⁹ interroga / re. r Tunc sumēs tobias de felle piscis. Hic / ꝓinde describit bñficij collatio: scz tobie seniorꝫ il / lumiatio. cū dz: s Et exurgēs cecus

b ℣ timore. c ℣ humiliati.

Cũq; hęc audissent tũrbati sũt: ⁊ tremẽtes cecide/ a b
runt supẽr terrã in faciẽ suã. Dixitq; eis angelus: c
D Pax vobis nolite timere. Eteni cũ essẽ vobiscuz: d e
p voluntatẽ dei eram: ipsum benedicite⁊ cantate f
a ℣ necessitare quasi comedebam vt familiarior esse vobis non necessitarer: meus enim cibus est panis qui de celo descendit.
illi: videbar q̃dẽ vobiscum mãducare ⁊ bibere: g
sed ego cibo inuisibili et potu qui ab hominib⁹ vi h
a ℣ expleto negocio.
deri nõ potest: vtoz. Tẽp⁹ ẽ ergo vt reuertar ad i+
a ℣ non me.
eũ qui me misit: vos aũt⁊ benedicite dcũ ⁊ narra k
a ℣ quia mirabilis in sanctis suis.
te omnia mirabilia eius: ipsum benedicite ⁊ can/
a ℣ ex letitia.
tãte illi. Et cũ hęc dixisset ab aspectu eoz ablat⁹ ẽ: k
a ℣ trinitati gratias agentes.
⁊ vltra eũ videre nõ potuerũt. Tunc pstrati p hõ l
ras tres in faciẽ: benedixerũt deũ. Et exurgentes m
a ℣ vrilitati ꝓximorum studentes.
nãrrauerunt omnia mirabilia eius. La. XIII. n

A ℣ La. XIII

Periens aũt tobias seni/ o
a Periens. cõfessus est veritatem ⁊ misericordiam docẽs hũficia dei semp p̃di/ 1. Re. 2. 8 Sap. 16. b care ⁊ flagella tiere: ꝓpleruscq; spũ ꝓphetie de supna hierusalẽ multa decã/ tat: pplusq; in/ deoz in fine se/ culi conuersus multos docto/ res habebit et ꝓphetas q̃ mẽ/ tes ꝓriorũ ad supna deside/ ria accẽdũt ce/ lestẽ patrie gau dia p̃dicãdo.
a ℣ canticum tobie senioris.
num: ⁊ dixit: Magnus es a ℣ regni eius non erit finis. p
domie in eternũ: ⁊ in omniã secula regnũ tuuz: qm̃ tu flagellas et sal/ p
a ℣ dns mortificat et viuificat: de. ad in. ⁊ re.
uas: deducis ad iferos et reducis: q
a ℣ que vbiq; est. r
⁊ non est qui effugiat mãnum tuã: s
a ℣ videres deum.
Confitemini dño filij israel: ⁊ in cõ/ t v
a ℣ in exemplum aliꝰ.
spectũ gentium laudate eũ: quoni x
am ideo diſperſit vos iter gẽtes q̃ ignorãt eũ: vt vos enarretis mira/ bilia ei⁹: ⁊ faciatis scire eos: qz nõ ẽ
a ℣ sunt dij multi ⁊ dñi multi: ℣ vn⁹ oipotẽs.
ali⁹ deus õipotẽs ꝓter eũ. Ipse ca y
a ℣ iuste.
stigãuit nos ꝓpter iniq̃tates nr̃as z
a ℣ nõ ꝓpt merita nr̃a. b ℣ admirãtes.
⁊ ipse saluabit nos ꝓptẽr misericordiã suã. Aspicite a
B a ℣ nõ tũ securi. beati oẽs q̃ timẽt dñm
baruch. 2 g g̃ fecit nobiscũ: ⁊ cũ timoze ⁊ tremoze cõfitemi il/ b c
a ℣ nõ vos: ipse ẽ ei qui opat⁹ est in vob. b ℣ quicqd vos faciatis. d
li: rẽgẽq; scloz exaltate i opib⁹ vris. Ego aũt i e f
a ℣ mihi.
ra captiuitat⁹ meę cõfitebor illi: qm̃ ostẽdit maie/
a ℣ peccato.
statẽ suã i gẽtẽ peccatricẽ. Cõuertimĩ itaq; pctõ/
a ℣ declina a malo et fac bonum.
res: ⁊ facite iusticiã cozã dño: credẽtes q̃ faciatvo
a ℣ ratio ℣ coz meũ ⁊ caro mea exultauerũt in deũ viuũ. b ℣ nõ est ꝓpe/cio
sa laus in ore peccatoris. ℣ sensualitas.
biscũ misericordiã suã. Egõ aũt⁊ aia mea i eo leta/ g d
a ℣ in cõscientia. t
bimur. Bñdicite dñm oẽs electi ei⁹: agite dies le/
a ℣ dicentes. b ℣ in qua visio pacis. c ℣ nõ occidit.
ticię⁊ cõfitẽmĩ illi. Hierusalẽ ciuitas dei: castiga/ h+ i
uit te domin⁹ in operibus manuũ tuaz. Cõfitere m n
℣ quia eius sunt: non tua.
domino in bonis tuis: ⁊ bñdic deum seculorum: o

a Cũq; hec audissent tur. sc. l. admirati sũt ⁊ stupefacti ex diuia cõ descẽsione circa ipos. b Et tremẽtes ceciderũt. nã stupos ⁊ admiratio reddũt hoiem tremẽtẽ: ⁊ stare nõ potẽtẽ.
c Dixitq; ei ange. Hic ꝓfr reuelat veritatẽ occultã de his q̃ fecerat in hũana effigie. Primo tñ ꝓsolat⁹ eos dicens:
d Pax vob no. ti. q. d. nõ veni ꝓpt malũ vr̃m ℣ bonum.
e Eteni cũ essẽ vo. cõicãs vt hõ. f Per volũ. dei. Erant ei ab eo miss⁹ ad h. ꝓpt qd sc̃t illi gr̃e ꝑncipalit⁹ agẽde. iõ sb dic: ipz bñ. ⁊c. g Videbar q̃dẽ vo. ⁊c. i cõestiõe ei⁹ ⁊ potatione ẽ sibi: at tracti ꝓuersio p virtutẽ nutritiuã: qõ nõ põt eẽ i ãgel⁹: qz nõ bñt corpa sibi naturaliẽ vnita: nec p̃ns nutribilia. iõ subdit: h Sed ego cibo inuisi. ⁊c. vtoz. i. reficior hũc ci/ bũ inuisibilẽ ⁊ potũ vocat dei clarã visionẽ ⁊ fruitionẽ ad/ uctã. i Ꝑs est ⁊c. pmisit me pfecta mea legatiõe. nõ ẽ ꝓpter b intelligendũ q̃ angeli a deo missi a deo recedãt: qz sp intra deũ cernũt cũ sit vbiq; pñs: ℣ hãc reuersionem vo cat disparitionẽ. iõ sequit: k Et cũ hec dixis. ⁊c. qz pfece rat suã legationẽ. l Tũc ꝓstra. p ho. tres ⁊c. ꝓpt tria be neficia. s. illũiatiõis tobie: directiõis filij sui: ℣ liberatiõis sare a demonio. m Et exurgẽ. a grãzactiõe. n Mar/ rauerũt oĩa mirabilia ei⁹. ad mãifestãdũ dei bonitatẽ: sicut

Moraliter. eis diserat angel⁹. La. XII

Tunc vocauit ad se tobias filiũ suũ ⁊c. Per hoc aũt q̃ pater ⁊ filiꝰ medietatẽ oĩm bonozũ dare voluerũt angelo: docemur esse grati de bñficijs acce/ ptis. Per hoc aũt q̃ ãgel⁹ nihil accepit: sed eos ad dei lau dem induxit: significat q̃ doctor bon⁹ vl p̃dicator q̃ p an/ gelũ significat eo q̃ est nunci⁹ verbi dei: non debz p̃dicare ꝓpter questũ sed ꝓpter gloriã dei ⁊ salutẽ animaz: ⁊ pacta p̃dicatiõe reuerti ad cõtẽplatiõis ociũ: sicut dixit angelus.
† Tẽpus est vt reuertar ad eũ qui misit me. vt in cõtẽpla/ tione hauriat q̃ iterũ pplis effũdat. iõ subdit: Vos ãt be/ nedicite deum. La. XIII

A Periens aũt. Hic ꝓfr describit reuelatio diuini se creti q̃tũ ad futura p donũ ꝓphetie datũ tobie: ad q̃ disponit elevatio mentis p orationẽ: ꝓpt q̃ pri mo ponit tobie oratio. scdo futuri reuelatio. ibi: Hierlm ci/ uitas dei. Circa primũ dicit: Aperiẽs aũt tobias senior os suũ. ad deũ manifeste laudãdũ: ⁊ primo cõfiteꝛ ei⁹ potestatẽ ⁊ eternitatẽ. dicẽs: Magnus es dñe ⁊c. p Quia tu flagel las et sal. qm̃ pene a deo iustis infligere sũt q̃dã medicine.
q Deducis ad inferos. i. ad penã p tuã iusticiam. r Et reducis. per tuã misericordiã. s Et nõ est q̃ effugiat ma. tuã. nã exiẽs de manu sue misericordie incidit in manũ sue iusticie: ꝓfr ĩducit aliosad dei laudẽ. d. t Cõfitemini do mino fi. isral. qz corde credit ad iusticiã: oze ãt fit cõfessio ad salutẽ. Ro. x. v Et in ꝓspectu gẽ. lau eũ. vt nõ timeat⁹ ne/ qz erubescatis laudẽ ei⁹ cozã ifidelib⁹. ⁊ sdit rõ: x Quia tõ dis. vos ⁊c. licz ei de⁹ filios isral ꝓpt pctã sua dispserit inẽ gẽtes: vt sic nõ remaneret dedec⁹ culpe sine decoze iusticie: tñ ex hoc elicuit aliud bonũ. s. q̃ iudei i cultu dei firmi nar rabãt mirabilia que fecit de⁹ pplo isral in exitu de egypto in transitu maris rubri: ⁊ etiã in deserto ⁊ ꝓsilib⁹: q̃b⁹ audit⁹ multi gẽtiles relicta idolatria cõuertebant ad vnũ verum deũ. y Ipse castiga. nos ⁊c. puniẽdo. z Et ipse sal. nos ꝓpter mi. suã. inter gẽtes nos custodiẽdo. ℣m q̃ dr Thren. iij. ca. In vmbra tua viuem⁹ in gẽtib⁹. a Aspicite ergo. diligenter ꝓsiderãdo. b Que fe. nob ꝓ suã iusticiã ⁊ misericordiã. c Et cũ timoze. cozdis. d Et tremoze. cozporis: qz fortis mor⁹ aĩe redũdat ad cozp⁹ e Cõfitemi illi: q̃ sit misericors ⁊ iustus. f Regẽq; se. eral. in opib⁹ vel. oĩa in ei⁹ gliaz faciẽdo. Cetera patẽt vsq; ibi: g Ego ãt. ℣m hominẽ interiorẽ. h Et aia mea. ℣ sensualitatẽ: ⁊ ac cipit hic aĩa ꝓ pte sensitiua: sic Heñ. j. Fact⁹ ẽ hõ in animẽ viuentẽ. i In eo letabimur. qz mor⁹ rõnis interior q̃ est homo redũdat in ptẽ sensitiuã quã mouet sicut intelligen/ tia sperã. iij. de anima. k Hierlm ci. dci. Oratione pmis sa q̃ disponit ad ꝓphetiã. hic ꝓsequenter ponit donũ ꝓphe tie concessuz tobie: per q̃s primo ꝓphetat de hierlm histori/ ca. scdo de mystica. ibi: Aĩa mea. Circa pmũ ꝛ: Hierlm ci uitas dei. i. ad ei⁹ cultũ electa. ij. Para. vj. l Castiga. te do. loq̃t ꝛ futuro p modũ ꝓteriti. ꝓpt certitudinẽ ꝓphetie: nõ ei fuit hierlm ꝛstructa tobia viuẽte: vt ostẽsũ ẽ s. j. ca. m In opib⁹ ⁊c. i. ꝓpt opa tua mala. n Cõfi. do. ⁊c. iuste viuẽdo, o Et be. deũ ꝛuote depcãdo, Et reedi

a ℣ q̃ destrucꝛũ erat q̃ peccatũ. b ℣ tẽplũ dei sãctũ ẽ q̃ estis vos.
vt reedificet in te tabernaculũ suũm: ⁊ reuocet ad te a b
a ℣ diaboli. vñ: Captiuã duxit captiuitatem. b ℣ in futuro c ℣ sine fine
omnes cãptiuos et gaudeas in õia secula seculoruz. c
a ℣ fulgebũt iusti sicut sol. b ℣ sancti finita terremotate. c ℣ honorabũt.
Luce splendida fulgebis: ⁊ oẽs fine terrę adorabũt d
a ℣ qui remote erant in regione peccati
te. Nationes ex lõginquo ad te venient: ⁊ munera de
a ℣ viuentium.
ferẽtes adorabũt i te dñm: ⁊ terrã tuã i sãctificatiõez e
a ℣ magni dei. b ℣ econtra.
habebũt. Nomẽ eñ mãgnũ inuocabũt in te. Maledi/ f
a ℣ ire maledicti in ignẽ eternũ ⁊c. b ℣ in mundo.
cti erũt q̃ ꝓtẽpserint te: ⁊ ꝓdẽmnati erũt oẽs qui blas
a ℣ virtutibus.
phemauerint te: bñdictiq; erũt q̃ edificãuerit te. Tu g
a ℣ saluti⁹. b ℣ qui ante dispersi
aũt letaberis in filijs tũis: qm̃ oẽs bñdicenẽ: ⁊ ꝓgrẽ/
gabunt ad dñm. Beati oẽs qui diligũt te: ⁊ qui gau
a ℣ quicquid alij faciant.
dent sup pace tua. Anima mea benedic dñm: qm̃ li/ b+ l
a ℣ ecclesiam que est supra montem posita.
berabit hierusalẽ ciuitatẽ suã a cunctis tribulationi
a ℣ merces opez vel alij imitatores eoz vel naturaliũ filioz.
bus eius dns de⁹ noster. Beat⁹ ero si fuerint rẽliquię k+
a ℣ id est sancti qui introducunt ad celestẽ hierusalẽ.
seminis mei ad videndã claritatẽ hierlm. Pozte hie l
a ℣ celesti cõuersatõe. b ℣ fidei nitoze. c ℣ beati qui habitãt i domo tua domi
ne in secula seculoz. laudabũt te.
rusalẽ ex sapphyroꝛ ⁊ smaragdo edificabunt: ⁊ ex lapi
a ℣ muri circũeuntes. i. secãm ecclesiam munientes sũt lapides ꝓciosi lapides vi/
ni qui in zacharia voluunt super terram.
de ꝓcioso oĩs circũitus mũroꝛ eius. Ex lapide candi †
a ℣ in domo patris mei mãsiones multe sũt. b ℣ q̃ dilatati sũt charitate sũt in edi
ficio lapides mundi a malo ⁊ cãdidi in bono. c ℣ p diuersos cõuentꝰ fidelitꝰ.
do ⁊ mũndo oẽs platee ei⁹ sternent: ⁊ p vicos ei⁹ alle m
a ℣ laudate nomen dñi. b ℣ cui oĩs ascribẽda. c ℣ non homo.
luia cantabit. Benedictus dñm⁹ qui exaltauit eã:
vt sit regnum eius in secula seculoruz
super eam amen.

La. XIIII

Capitulum: XIIII

a ℣ verba cõsummationis in bono solent acci pi: cõsummant sermones bonoz.

a e Tconsummãti sunt sermo/ nt
nes tobie. Et postq; illumi/ †
natus est tobias vixit annis quadra
a ℣ vt videas filios filioꝛ tuoꝛ pacẽ sup israel.
ginta duobus: ⁊ vidit filios nepotuz
℣ in bono. vnde cõpleri sũt dies marie.
suorum. Cõplẽtis itaq; annis cẽtum
a ℣ q̃ numer⁹ pfect⁹ ẽ ⁊ trãsit a lena in denariã. b ℣ Cor poza sanctoꝛ in pace sepulta sũt. ℣ quali mortuꝰ mũde vixit deo. c ℣ q̃ speciosa dicit mũdũ significat: q̃ ⁊ speci osus. vnde grece cosmos ab ornatu dicitur.
dũobus: sepultus est honorifice i ni/
niue. Quinquagita nãq; ⁊ sex anno/
a ℣ in numero perfecto ⁊ sacrato.
rũ lumẽ oculoꝛ amisit: sexagenari⁹ ve
a ℣ recepto lumine.
ro recepit. Reliquum vero vite suę in o
a ℣ semp aresceno de virtute in virtutem.
gaudio fuit: ⁊ cũ bonõ pfectũ tioꝛ dei p
a ℣ ad dñm. ℣ septiformi spiritu repleros.
prexit i pace. Jn hora ãt mortꝛ suę vo q r
a ℣ p gratiã dei renatos. b ℣ fortes malignos victos.
cauit ad se tobiã filiũ suũ ⁊ sẽptẽ iuuẽ
nes filios suos nepotes. dixitq; eis: s
a ℣ mundo.
ppe erit iterũ⁹ niniue. Nõ ei excidit⁹ t v

a Ut reedificet in te ta. suũ. i. tẽplũ qõ fuit ichoatũ tẽ poze cyri vt patet. j. Esdre. iij. ⁊ ꝓsumatũ tpe darij. j. Es dre. vj. b Et reuocet ad te oẽs cap. qõ fuit tũc ipletũ qz oẽs captiuati de hierlm habuerũt redeũdi licẽtiã: vt patet. j. Esdre. j. c Luce splẽdida fulgeb. hoc fuit pn/ cipaliꝰ ipletũ qñ ꝑps q̃ est luz mũdi fuit ibidẽ oblat⁹: ꝓpter qõ sanct⁹ symeõ tũc exclamauit Luc. ij. Lumen ad reuelationẽ gentiũ ⁊c. d Et oẽs fines terre adora bũt te. qz ex oĩb⁹ mũdi ptib⁹ veniebant ali⁹ adozare in hierlm in dieb⁹ solẽnib⁹: vt habetur Act. ij. e Et ter rã tuã in sãctificatiõne habebũt. vnde terra illa vocat terra sancta. f Maledicti erũt q̃ ꝓtẽpserint te. sic ptz de antiocho qui posuit idolũ in tẽplo hierosolymitano vt habet. j. Machab. j. g Benedictiq; erũt q̃ edi. tẽ. sicut ptz de zorobabel ⁊ Iesu filio iosedech ⁊ alijs edifi/ catoribꝰ tẽpli: ⁊ neemia ⁊ socijs ei⁹ ciuitatẽ reedificãti/ bus. Cetera patent ex dictis. b Alia mea be. do. Hic ꝓfr ꝓphetat de hierlm mystica: q̃ est triũphãs eccl̃a: si cut Esa. xiiij. ꝓpha loquẽs de rege babylonis trãsit ad loquendũ de Iuppiter ⁊ electiõe ꝺmõlis: vt ibidẽ fuit ostẽ sum. dicit igit̃: Aĩa mea bñdic dñm ꝓpt tãtũ bñficiũ.
t Qm̃ liberabit hie. ⁊c. Hoc nõ põt itelligi de hierusa lẽ terrena q̃ adhuc est in manib⁹ ifideliũ: nec de hierlm mystica ꝓut accipit ꝓ militãte eccl̃a q̃ erit in tribula/ tionib⁹ vsq; ad mũdi terminũ: ⁊ ideo intelligit ꝺ hieru salẽ supna: vbi nulla tribulatio habet locũ: ideo subdi tur: k Beat⁹ ero si fue. reli. se. mei ⁊c. q̃ nõ tñ deside rabat ꝓpriã beatitudinẽ sed etiã semis sui. l Porte hierlm ex sa. Per b edificiũ ex lapidib⁹ ꝓciosis ītelligũ tur merita virtutũ: q̃b⁹ electi habebũt ingressũ ad diuer sas mãsiones celestis hierlm ꝛm distinctiões meritoꝛ.
m Ex p vicos ei⁹ ⁊c. i. laudatio dei: ꝛm illud ps. Bea ti q̃ habitãt in domo tua dñe: in scla scloꝛ laudabũt te.

Moraliter † Aperiẽs aũt to La. XIII bias senioꝛ os suũ ⁊c. Hic põ tur eius oratio cuius litteralis sensus est simplicit mo/ ralis. † Hierlm ciuitas. Hic ponit ꝓphetia tobie de destructione hierlm futura p nabuchodonosoꝛ: ⁊ de ei⁹ reedificatiõe p Neemiã: in q̃ significat q̃ edificia virtu/ tũ per malos homies destruunt⁹ ⁊ p bonos reparanꝰ: ⁊ ꝓfr ponit ei⁹ ꝓphetia de hierlm supna. ibi: † Ani/ ma mea bñdic dñm. Jn qua ruine angeloꝛ reparanꝰ p assũptionẽ electoꝛũ ad ordines angeloꝛ. ideo subdit:
† Beatus ero si fuerint reliquie seminis mei ad viden dũ claritatẽ hierusalẽ: que consistit in clara dei visione ⁊ eius fruitione. † Ex lapide ꝓcioso ⁊c. Per b signifi canꝰ merita sctoꝛ q̃b⁹ merenꝰ i celesti hierlm collocari.
n † Cõsumati sũt. Hic ꝓfr ponit ꝓ/ La. XIIII A
phetia tobie tpe mortis sue. ⁊ diuidit in tres p/ tes: qz primo circa decursũ vite tobie senioꝛ⁹ po/ nit breuis epilogatio. scdo ꝓphetalis exhortatio. ibi: Jn hora aut̃. tertio filialis obtẽperatio. ibi: Factuz est aut̃. prima ps patet vsq; ibi: o Reliquũ ẽo vite sue ⁊c. scz spũali i deũ ordiato. p Et cũ bono ꝓfectu ⁊c. scz filialis: q̃ habet charitatẽ ãnerã: qz sicut ꝓcedebat in etate sic ꝓficiebat in charitate. ideo sb dit: q Per/ rexit in pace. s. ad lymbũ patꝛ scoꝛ aduẽtũ xpi expectã tiũ. r Jn hora aũt mo. Hic ꝓfr describit ꝓphetal exhortatio. cũ dicit: Jn hora aũt mortꝛ sue vocauit ⁊c. vt xba q̃ de pñti vita recedẽs diceret in cordib⁹ filij sui ac nepotũ artic⁹ ipressa remanerẽt. s Dixitq; eis. ꝓheti ce: t Adhuc erit ⁊c. Jonas ei. ꝓba pt⁹ denũciaue/ rat niniue subuersionẽ: ℣ qñ ad xbũ ei⁹ egerũt pẽitẽti/ am: iõ subuersio illa fuit dilata. postea xo niniuite reũ/ si fuerũt ad vicia ꝓueta: ꝓpt q̃ destructionẽ ei⁹ iterꝰ di xit dñs p Nahũ ꝓphetã: q̃ destructio facta ẽ p chaldeos: ⁊ hãc destructiõis approꝑiquationẽ p̃dixit b tobias. po stea vero debellatꝰ chaldeis p cyruz regẽ psarũ filiꝰ ei⁹ cãbises q̃ ⁊ nabuchodonosoꝛ dict⁹ ẽ viuẽte adhuc pce cepit regnate sup regnuz assyrioꝛ in ciuitate niniue: vt hr Judith. j. ex q̃ ptz q̃ b citas fuerat iteri reedificata.
v Nõ ei ex. xbũ dei. i. qñ ẽ ꝓphia p̃dictiatiõis: q̃ sp i/ plet: qz denũciat futuꝝ. put ẽ i dispositione diuina q̃ est imutabil⁹: ⁊ tal⁹ fuit ꝓphetia Nahũ ⁊ Tobie de subuersio ne niniue: quando vero est ꝓphetia cõminationis q̃ denunciat aliquod futurum ꝓut est in causis secun/ dis: scilicet in meritis et demeritis hominum non sem/ per impletur: eo q̃ merita ⁊ demerita hoim mutantur:
⁊ talis fuit

a Thobias abcef. Hoc ḡtidie fa
cit r̄ps cū malis relictis ad bono
rū cordia illustrāda quertīt ḡs in
uenerit in senectute bōa: q i bōis
opib⁹ diu studuer̄t: alioſ ät ꝓterit
q̄ diu viuētes nec ꝓfilio sunt ma
turi: nec canicie bone actiōis vene
randi: iʒ pctōr onere incurui. vñ
Esa. Puer centū annor moriet:
r pctōr cētū annor maledicr erit
q̄. ſ. diu vinēs animi leuit atē non
deſerit. b Sepelierūt. Sepultu
ra tobie finē mūdi designat: q̄ do
minr noſter cū corpore ſuo: qđ eſt
eccl̄ia in requiē intrat: angelis de
ſocietate hominū ꝓgratulātibus
Jof.24.c r singulos per diuersas mātiones
ꝓmeritorū qualitate collocānb⁹.

Liber Tobie Finit:

Ra. Querit̄ q̄ tpe q̄busue regi
bus hiſtoria Judith fuerit: ob ſ
ꝑcipue: qr reges q̄ ibi erāt notati
arphaxat r nabucho. apō hiſtori
as aſſyrior r medor i ordīe regū
ſ reperiūt. Apō aſſyrios ei rex p̄
mus magni noīs Nin⁹ fuit: q̄ i re
gione aſſyrior Ninū cōdidit: quā
nininē vocāt hebrei: ſ poſt gētes
plurimas zoroaſtē bactrianorū re
gem: q̄ primr magicas iuenisse ar
tes dr bello cecidit r ipſe deceſſit.
Cui ſuccedēs vxor Semiramis to
tius aſye regna tenuit: babyloni
am inſtauravit: caputq̄ aſſyrij re
gni inſtituit: qđ diu incōcuſſa po
D tentia ſterit. Sz cum arbar⁹ qui et a
ḡarbates ꝓfect⁹ medorum natio
ne medit⁹ ſardanapallū regem ſu
um babylonie interfecit: regni no
men r ſummam i medos trāſtulit.
Jta nim et babylonis regnū i me
dos translatū quando apō latios
Prochas pater Amulij r Rumi
torīs: au⁹ autem rebe ſiluie matr̄
romuli regnare cepit. Partē autē
regni tenuere chaldei q̄ babyloni
am ꝫ medos ſibi vendicauerūt: cu
ius poteſtas apō medos ꝓprietas
fuit apō chaldeos: Chaldei ät ꝓ
pter ätiquā vrbis dignitatē nō illā
ſuam ſ ſe illi⁹ maluerint dicere: vñ
Rabuchodonoſor r ceteri vſq̄ ad
cyrum q̄ſi viribus potētes r no
mine clari leganr i nūero regū nō
habētur illustriū. Eo aūt tempe q̄
Azarias q̄ r ocias ſup duas trib⁹
i hierl̄ regnabat: r hieroboā fili⁹
Joas ſup .x. trib⁹ i ſamaria regnū
aſſyrior p arbatū ē destructū atq̄
ad medos trāſlatū: r iterī ſine ꝑn
cipib⁹ res agebat vſq̄ ad deiocz
regē medor q̄ r bathanā ꝓdidit ci
uitatez. In medio aūt tpe chaldei
ꝓualebāt. Deinde theglatphalaſar
r ſalmanaſar r ſenacherib reges aſ
ſyrior iſdē tpib⁹ in deos vaſtauerr
atq̄ captiuauerūt añs deioc⁹ apō
medos regnaret: poſtea aūt nabu
chodonoſor hieroſolymā vaſtauit
Jnuenim⁹ tn in arbatū r deiocz
aliquor regū medor itroducta in
chronic⁹ nomia vbi referr̄ poſt ar
batū. rxviij. annis regnantē ſoſar
mū. annis. rxx. in medis regnaſſe.
poſt eū medirnū ānis. rl. cui ſucceſ
ſit calduccas annis. rxxj. illi deio
ꝝ cus. liiij.

a ſ viuentium.
bū oſti r ffes nſi q̄ diſpſi ſūt a tēr / a
ra iſrael: reuertētur ad eā. Omnis b
a ſ ꝓtius. b ſ multi filij deſerte.
aūt deſerta terra ei⁹ replebitur: r c
domus dei q̄ in ea incēſa eſt iterū
reedificabit: ibiq̄ reuertent oēs ti d
mētes deū. Et reliquēt gētes ido / e
a ſ eccleſiam.
la ſua r veniēt in hierl̄m r inhabi
tabūt in ea: r gaudebūt in ea: oēs f
a ſ .i. terrenitatis.
reges tērę adorātes deū iſrl. Au /
dite q̄ filij mei p̄cm vr̄m. Seruite
a ſ conſulentes alios.
dño in veritate: r inq̄rite vt facia
tis q̄ placita ſunt illi. Et filijs ve /
ſtris mādate vt faciāt iuſticias et
elemoſynas: vt ſint memores dei
r būdicāt eū i oi tpe i veritate r in
tota virtute. Nūc ergo filij audite
me: r nolite manere h̄. Sed q̄cunq̄
a ſ in mūdo q̄ trāſibit r cōcupiſcentia eius.
die ſepelieritⁿ matrem vr̄am circa
me i vno ſepulchro: ex eo dirigite
a ſ interiōes cordis. b ſ relinq̄t deſideria terrena
greſſus vr̄os vt exēatis hic: video
a ſ trāſgreſſio mādatorr dei q̄ ipſi⁹ orbis exterminatio r ruinēs hūani generis terminabitur.
ei qr iniq̄tās ei⁹ finē dabit ei. Fa / g
ctū ē aūt poſt obitum mr̄is ſue: to b
bias abceſſit ex niniue cum vxore i
ſua r filijs r filior filijs: r reuerſus
eſt ad ſoceros ſuos. Jnuēitq̄ eos
a ſ ad celeſtia deducēs.
icolumes: in ſenectute bōa: r cūrā i
a ſ a ſeculi dilectione ad ꝓperue lucē cōcēpla. diri.
eor geſſit. Et ipe clauſit oc̄los eo / k
a ſ de q̄ dr: ru hereditab⁹ i eib⁹ gērib⁹.
rū: r oēm hereditatē dom⁹ raguel
ipe ꝓcepit: viditq̄ q̄ntā generatio
a ſ vñ r videas filios filio. tuor pace ſup iſrael.
nē: filiōſq̄ filior ſuor. Et cōpletis
annis nonagita r nouē in timore
b dñi cū gaudio ſepeliert eū. Dis ät l
a ſ vna. ſ. generatio p rorū orbē q̄rētiū deū ō q̄ dr: generatio recroz benedicetur.
cognatio ei⁹: r ois generatio ei⁹ i
a ſ q̄ vita melior: q̄ cōuerſatio ſcior q̄s i gloria dei manere ꝓperuo.
bona vita r i ſctā ꝓuerſatiōe pmā / m
ſit: ita vt accepti eēnt tā deo q̄s ho
a ſ angel q̄s nūero ſunt⁹ ſociādi r i ꝓperuū ſupna ſocietate copulādi. b ſ beati mites qm ipi poſſide
būt terrā: r: credo videre bōa dñi in terra viuēriū.
mib⁹: r cūctⁿ habitātib⁹ in terrā.

Liber Tobie Finit:

Prologus ſancti Hieronymi in
librum Judith Jncipit.

n APud hebreos liber iudith iter agiogra
pha legit⁹: cui⁹ auc / a
toritas ad roboran
da illa q̄ i cōtētione
r tak fuit ꝓphetia Jone q̄ dixit: Adhuc
quadraginta dies r niniue ſubuertet. b
enī erigebāt niniuitar pctā: qb⁹ penitē
tibus illa ſubuerſio: tūc nō fuit ſubſecu /
ta. a Et fratres nr̄i tē. reuertentur: qr
oēs q̄ captiuati fuerūt in babylōe babue
rūt redeūdi licētiā: r multi de regno iſrl
q̄ adhuc erāt in regno medor r pſarū re
dierūt. de illis vero q̄ erāt vltra montes
caſphios: dicūt iudei q̄ nulli redierūt.
b Dis ät dcta ter. ei⁹ re. hoib⁹ r aliā
bus. c Et dom⁹ dei tē. reedificabit ꝑ
zorobabel r alios de captiuitate baby lo
nica redeūtes. d Jbiq̄ re. oēs ti. deuz.
illi enī q̄ noluerūt reuerti de babylōe ibi
fuerūt deteri: filior q̄s genuerāt r poſſe
ſionū q̄s acq̄ſierāt amore: ſicut dictū fuit
Eſdre.]. e Et re. gē. ido. ſua. qz ꝑles de
gētilib⁹ relict⁹ idol ſuis venerūt in hieru
ſalē cū redeūtib⁹ de babylone: iſta tū ꝓ
phetia p ꝓdicatione apor multo pfecti
us fuit ꝓplera: r de hac videtur tobias
ꝓncipalit⁹ loq̄. iō ſbdit: f Et gau. in ea.
qz multi reges gaudēt in eccl̄ia iugo r̄pi
ſubmittētes colla ſua: r pleni⁹ iplebit in
fine mūdi qñ p⁹ pſecutionē antir̄pi oēs
generalit⁹ ꝓuertent ad r̄pm: q̄ ē rex oīm
fidelīū noīe iſrael designator. Cetera pa
tēt ex dictis. g Factū eſt aūt. Hic ꝑr
describit filial obtēperatio. cū dicitur:
b Poſt obitū mr̄is ſue tē. ſic ꝓcepat ei
pat. Cetera patēt vſq̄ ibi: i Et curam
eor geſſit. nā erāt parētes ſui rōncyorr
ſue: que cū eo erat vna caro. k Et ipſe
clau. ocu. eor. mos enī tūc erat r adhuc
eſt in plīb⁹ terr̄ q̄ oculi mortuor clauđ
tur p amicos propinq̄s: p ſignantes q̄
obdormiāt in dño. Cetera patēt vſq̄ ibi:
l Cū gaudio ſepelierunt eum. ꝓt finē
eius optimum. Cetera patent vſq̄ ibi:
m At accepti eēnt tē. ſic dr de btō Se /
baſtiano: decebat ei vt quē de⁹ tāta pfu
derat gr̄a ab oīb⁹ amarer̄: r hoc cedit ad
honorē dei q̄ dat gr̄am r gl̄iaz. p̄s. lxxiij.
Cui ē honor r gl̄ia i ſcla ſcl̄or amen.

Moraliter. Ca. XIIII.

† Et ꝓsūmati ſūt fmōes to. loq̄ndo de ꝓsūmatiōe gl̄ie.
† Et poſtq̄ illūiat⁹ ē tē. Numer⁹ q̄dra / o
genari⁹ ſignificat penitētiā r vite ſanctita
tē: eo q̄ moyses helias: r r̄ps legūt ieju
naſſe q̄dragita dieb⁹ r q̄dragita noctib⁹
Deer b q̄ q̄ tobias p⁹ ſuā illūiationē vi /
xit annis. xl. ſignificat q̄ ſi aliq̄s ꝓpria
fragilitate vl diaboli ꝓcuratiōe ꝑmat
fuerit lumine gr̄e r itez illūiat⁹ diuino mu
nere: debet de cetero i pēitētia r ſcritate
viuere: r ſic dies ſuos felicit ꝓſumare q̄
nō cōcedat tē.

Poſtilla fratr̄ Nicolai de lyra ſuper
librum Tobie Finit.

Jncipit expoſitio fratris Britonis or
dinis minorū ſup prologū Judith.

n APud hebreos tē. Ad eui
dentiā iſti⁹ ꝓlogi nota q̄
dicit magiſter in hiſtoriis
q̄ hāc hiſtoriam trāſtulit
hieronym⁹ ad petitionez
paule r cuſtochij de chal /
deo in latinū. ſ liber apud chaldeos int
hiſtorias cōputar̄: r apud hebreos inter
apocrypha. qđ dic̄ hiero. in ꝓlogo q̄ ſic
inchoat: Vigili r duas lr̄as tē. ſi q̄ in ꝓ
logo ſup Judith alicubi legit⁹ int agio /
grapha: vitiū ſcriptor̄ ē tē. Hucuſq̄ ſūt
x̄ba magiſtri. Jſte ꝓlog⁹ habet quattu
or ꝓticulas: in quar ꝓma duplicit oſten
dit q̄ liber iſte nō ē autēticⁿ. ꝓmo qr apō
hebreos

cus. liiij. poſt eū regnauit frabates annis. rx. deinde ſciarſa / a
res ſiue diocles ānis. rxxij. q̄ moriēs imperiū Aſtyagi dedit:
quē cyr⁹ rex pſarū ipſi⁹ ex filia nepor regno priuauit: ac regnū
medor in pſas trāſtulit q̄ babylōiā vaſtauit: occidēs baltha /
ſar abnepotē nabuchodonoſor regis babylōis iuuante dario
(vt teſtat Joſe. ꝓinquo ſuo Aſtya / b
gi filio annos etat̄. lxiij. habēte. His
regū ſucceſſionib⁹ cognit⁹ diligens le / c
ctor facil⁹ indagabit: cui p̄dicto⁹ re /
gū maxie ꝓficiat ordo narratiōis. Sed
euſebi⁹ in chronic⁹ ſuis aſſerit cābiſem
filiū cyri: q̄ p⁹ patrē. rxx. annis regnā d
tē. xiij. annis in pſide regnauit ab he
breis nabucho. vocari ſub q̄ iudith hi /
ſtoria ſcripta ſit. Sz qr iſta hiſtoria di / e
cit arphaxat regem medor nō inuenio
quomodo regnū aſſyrior a medis va
ſtatū atq̄ ꝺſtructū rurſus ipſis medis
ꝓualuerit: ſi cābiſes nabuchodono / f
ſor intelligit⁹ niſi forte dicat q̄ cābiſes
q̄ gētes finitimas ipugnaſſe r egyptū
ſupaſſe ꝺr: cū regnū aſſyrior atq̄ pſa
rū vnū eēt: aliquē regē noīe arphaxat
in media repugnātē vicerit atq̄ ſuo i /
perio ſubiugauerit. Ca. I. g
Aphaxat. Ra. Myſtice. per Myſtice
arphaxat ſupbi erp̄mūt q̄rū
conat⁹ r labor q̄ p vaſtū tu /
mor⁹ r elatiōis agit facile in poteſtatē
nabuchodonoſor. i. diaboli cadit: ipe
eſt enī rex ſup oēs filios ſupbie.
b Egbathanis. Que medie ꝓincie
metropolis ē quā deioc⁹ medorū rex
ꝓdidit: ſ arphaxat mirabilit amplifi /
cauit ſic Daniel ꝓpha r̄m Joſephū ſb
dario rege in eade ciuitate medie man
ſolēū valde ꝓcl arū cōſtructū mira ar /
te poſuit: q̄ quacūq̄ die cernit eadem
ꝺſtructū putat: qr ſic pulchritudo no /
ua r materia ſolida. Jbi vſq̄ hodie re
ges pſar atq̄ medor ſepeliunt̄: r cui
hec cura cōmittit̄ ſacerdos iude⁹ eſt.
℣ Jn glia

Nico.de lyra

hebreos eſt apocryph⁹ qđ notat̄ in ꝓn
cipio. ſcđo q̄ apud chaldeos erat co / m
ruptus. chaldeo enī fmōe erat ſcript⁹
ſic dr b. ſ. cui⁹ corruptio ſeri⁹ exp̄mit
cū dr: Multor codicū varietatē vitio
ſiſſimā tē. Jn ſcđa pte dicit q̄ Nicena ſynod⁹ hūc aut̄eticauit
r ideo ad petitionē Paule r Euſtochij trāſtulit. vñ dicit: Sz
qr hūc libr̄ ſynod⁹ Nicena tē. Jn tertia pte trāſferēdi diligē /
tiā ſubiūgit. vñ dic̄: Et ſemotis occupatiōib⁹ tē. vltio Judith
multiplr cōmēdat: r in ei⁹ cōmēdatiōe ꝓlogū terminat: r iſta
ꝓs incipit ibi: Accipite Judith viduā cuā gelia: vr totidē para
diſi flumia. Harū ꝓma Nicea ſynod⁹. cccxviij. epōr Cōſtātio
augusto ipatore impante pacta ē: in q̄ Arriane p̄fidie ꝓdēnat
blaſphemia: quā ꝺ iequalitate ſctē trinitat̄ idē arri⁹ aſſerebat:
ſ ꝓſubſtātialē deo p̄ri dei filiū. eadē ſctā ſynod⁹ p ſymbolū dif
finit. Scđa ſynod⁹. cl. patr̄ ſb Theodoſio ſeniore ꝓſtātiopolī
ꝓgregata ē: q̄ Macedoniū ſpūmſctm deū ee negātē ꝓdēnās cō /
ſubſtātialē patri r filio ſpūmſctm ꝺmōſtrauit: dās ſymboli for
mā quā tota greco⁹ et latior ecclia ꝓfitet r p̄dicat. Tertia ſy /
nod⁹ epheſina. cc. epōr ſub iunioze theodoſio augusto edita: q̄
Neſtoriū duas pſonas in r̄po aſſerentē iuſto anathemate ꝓdē
nauit: oſtēdēs manere in duab⁹ naturis. vnā dñi nr̄i Jeſu r̄pi
pſonā. Quarta ſynod⁹ chalcedonēſis. dcxxx. ſacerdotū ſub
pſonā. Quarta ſynod⁹ chalcedonēſis. dcxxx. ſacerdotū ſub

ver̄iunt: minuſ idonea iudicat.
Chaldeo tū fmōe ſcript⁹: inter a
hiſtorias cōputat. Sz qr hūc libr̄
ſynod⁹ Nicena i nūero ſctār ſcri b
pturarū legit cōputaſſe: acq̄eui c
poſtulatiōi vr̄e: imo exactioni: r d
ſepoſitis occupatiōib⁹ q̄b⁹ vehe e
mēter artabar: huicvnā lucubra f
tiūculā dedi magl ſenſuz e ſenſu
q̄s ex vbo vbū trāſferēs. Mltor g
codicū varietatē viciosiſſimam
amputaui: ſola ea q̄ intelligētia i / h
tegra i vbis chaldeis iuenire po
tui: latis exp̄ſſi. Accipite iudith
viduā: caſtitat̄ exēplū: r triūpha
li laude ꝓpetuis eā p̄cōijs decla
rate. Hāc ei nō ſolū femis: ſz rvi /
ris imitabilē ꝺdit: q̄ caſtitat̄ ei⁹
remūerator vtutē ei talē tribuit:
vt iuictū oīb⁹ hoīb⁹ viceret: r iſu i
pabilē ſuparet. Finit ꝓlog⁹.

Jncipit liber Judith: q̄ nō eſt
in canone. Ca. I

a ſ ſupbi. b ſ q̄ rpe hiſto
ria iudith ꝓnoratur.

Aphaxat itaq̄ rex k+
medor ſbiugauerat mltas gētes l
a ſ amplificauit deioc⁹ cui cōdidit.
ipio ſuor ipe edificāuit citatē po m
b tētiſſimā quā appellauit egba / n

tatis tpe: vt. ſ. dictū ē ſeq̄t hiſtoria libri Judith q̄ ꝓtigit tpe
cābiſis filij cyri ſm hiſtoriogꝛphos r doctores nr̄os: de q̄ con
ſtat q̄ regnāuit p⁹ patrē. r p ꝓis p⁹ captiuitat̄ babylonice rela
tionē. nā cyr⁹ dedit licētiā hebreis redeūdi. Jn ꝺ igr libro
deſcribit liberatio iſrl a pſecutiōe holofernis. r diuidit i tres
ptes. nā ꝓmo deſcribit hui⁹ pſecutionis occaſio. ſcđo ipa pſe
cutio. ca. v. tertio ꝓpū liberatio. ca. viij. ꝓma adhuc i duas. qr
ꝓmo ponit occaſio pſecutōis mltar gētiū generalit. ſcđo fili⁹
or iſrl ſpāliť. iiij. ca. Circa ꝓmū p̄mit duplex occaſio. ſcđa ibi
Tūc exultatū ē. Circa ꝓmū ſciēdū q̄ regnū aſſyrior ꝺcepit ab
antiq̄ belo: cui⁹ filij nin⁹ ꝓdidit niniuē citatē magnā ex noīe
ſuo appellās eā. r ꝺ impiū durauit vſq̄ ad ſardinapalū iclu /
ſiue: que iterfec̄ arbat⁹ p̄fect⁹ medor regnāuit. p eo r trāſtulit
regnū ad medos: r ſic ꝓmāſit vſq̄ ad Aſtyagē ex cui⁹ filia or /
tus fuit cyr⁹ rex perſar: q̄ iuāte dario anūculo ſuo vicit bal
thaſar regē babylōis. Dañ. v. r mortuo dario tēuit mōarchi
am: cui ſucceſſit cābiſes filij ei⁹ q̄ alio noīe dic⁹ ē nabuch. ſe
cund⁹. qr ſic ꝓm⁹ tēplū deſtruxit: ſic iſte reedificatōez ei⁹ im
pediuit vt dcm ē. Eſdre iiij. ſ aūt cābiſes adhuc viuēte p̄re
regnāuit ſup aſſyrios i niniue: p⁹ mortē ꝺro p̄ris voluit mōarchi
am tenere: ſ eo q̄dā med arphaxat noīe voluit apud medos
regēre: qđ qđ int ipm r cābiſez diſſenſio fuit orta q̄ fuit ſequē
tiū occaſio ꝓma. Circa quā ꝓmo ponit hui⁹ arphaxat eleua /
tio. ſcđo ei⁹ debellatio. ibi: Anno igit. rij. Circa ꝓmū dr: Ar
phaxat itaq̄ rex medor: volēs regēre per violētiā. l Subiu
gauerat mul. gē. p bellatores ſibi adherētes. m Et ipe edi.
ad munimētū ſui ꝺ cābiſez. n Quā ap. egba. qđ nomē int
ꝓtat ſolēne mādatū: eo q̄ ad ei⁹ edificiū gētes ſibi ſubiectas

S cōpulit.

a ¶ In glia qua. Ibi in cur/
rib⁹:t hi in eis tē. Sed de
us currū pharaonis t exer/
citū ei⁹ ,piecit in mare :g̃ q̃
gloriaī in dño gloziet̃ur.
b ¶ In cāpo ma. Moīb⁹ lo/
coz notanī regiões gentiū.
Sicut ei cosmographi scri/
bunt a flumine ido qō ē ab
oriēte vsq; tigrī q̃ ē ab occa
su : Ibe regiões sī araciisia :
parthia: assyria psida: t me
dia: t mōtuose t aspere. A
septēriõe habēt caucasum
mōtem. A meridie mare ru
brū t sinū psicū. In medio
sui flumīa p̃cipua ydaspem
t ardinū. In his ei fūt gen
tes. rxij. ſ3 generalīr oz par
thia sepe t media a tigri vs
q; eufraten. Mesopotamia
est incipiēs a septēriõne in
ter mōtē thaur t caucasiū:
cui a meridie succedit baby
lonia: deīde chaldea: nouiſ
sime arabia: q̃ inī p̃cū t a
rabicum: angusto terre tra
ctu oriētē versus extendi/
tur. In his sūt gentes. rxij.
Sicq; factū est vt duo potē
tissima regna inter se p̃ligē
tia plurimas agentes ex cō
finīs cōparārēt t demū vi
ctorias ad chaldeos vl assy
rios cōcesserint. c ¶ Tunc
exaltatū est regnū. Cū dia/
bolus perditoz multitudi/
nē sue volūtati subijcit: ele/
uatur coz ei⁹ ,prie illud as/
signans virtuti nō diuine p
missioni t eo magis ardescit
ad plurimoz perditoz de/
structionē quo se videt qui/
busdā pualere p prauā sug
gestiões. vnde sequit: Et mi
sit ad oēs. d ¶ Et misit ad
oēs qui habita. Diabol⁹ p
diuersas ,puincias legatos
mittit cū turbā malignoz
spirituū ad seducēdas gen/
tes p totū orbē: q̃ dispgit nec
parcit dignitati nec honori:
omnes ad gehennā trahere
cupit t facere filios p̃ditio/
nis: fideles q̃s esse securos
nō patitur: q̃ p hierm t ioz
danis nomē significāt: nec
satis est ei ethnicos absorbe
re nisi etiam x̃pianos possit
deuozare. vñ Job: Absorbe
bit fluuium t nō mirabit: t
habet fiduciā q̃ influat ioz/
danis ī os ei⁹. Et iter: Esce
ei⁹ electe. ſ3 q̃uis multos su
peret a multi⁹ ꝓtēnit. vnde:
Omnes vno oze cōtradixe.
e ¶ Tūc idigna. Diabol⁹ ,p/
pria ſupbia excecat⁹ cuz det
sibi imperiū toti⁹ orbis ꝓtē
dens vt abstractos a cultu
pietatis cōsortes suos faci/
at ipietatis q̃ de potētia re/
gni exultans. ait: Ascendā
in celum t ponam sedē me/
am in aquilonē et silis e. al.
Et Matth. iij. Hec omnia
tibi dabo si cadens adora/
ueris me.

¶ Tūc holofer.

a ¶ fortitudo. b ¶ stabilib⁹: oīe ei q̃dratū ē
stabile.

thanis. Ex lapidib⁹ q̃dratis et a b

a ¶ pulchritudo i lōgitudie. lxx. ei oīe q̃dra
tū stabile: vt forte: vt pulchra vt inexpugna/
bilis esset.

sectis fec̃ muros ei⁹ i altitudie c
cubitoz septuagita: t i latitu/
dine cubitoz trigita turres ve d
ro ei⁹ posuit i altitudie cubito e

a ¶ magnitudo.

rū cētū. Per quadrū vo eaz la f
tus vtrūq; vicenoz pedū spa
tio tendebaī: posuitq; portas g

b ¶ ex ſope.

ei⁹ in altitudine turriū. Et glo/ b i
a ¶ nō vere quia solus. de⁹ porēs sic ſol⁹ bon⁹.
riabaī q̃si potēs i potētia exer k

a ¶ nō dei a q̃ois potestas. b ¶ nō dei sūe ei
quadrige dei: de quib⁹ oz: q̃drigaī ammirandi.
t alibi: q̃drige salomonis. de q̃b⁹ oz in cātic.

citus sui: t i glia q̃drigaz suaz. l a
Anno igit̃ duodecio regni sui m†

a ¶ que alij cābisē purāt. b ¶ diabolus.
b ¶ demonū. assyria eni dirigēs vl coargues.

nabuchodonoſoz rex assyrioz
a ¶ fortis armatⁱ custodit atriū.

qui regnabat in niniue ciuita/
te magna. pugnit ꝓtra arpha/ n
raī: t obtinuit eū in cāpo ma/ o
gno qui appellaī ragau circa p
euphraten et tigrim t iadason
in campo erioch regis elicoz. q

t. Dā. 1. a signans virtuti nō diuine p
missioni t eo magis ardescit
ad plurimoz perditoz de/
structionē quo se videt qui/
busdā pualere p prauā sug
gestiões. vnde sequit: Et mi
sit ad oēs. d ¶ Et misit ad
oēs qui habita. Diabol⁹ p
diuersas ,puincias legatos
mittit cū turbā malignoz
spirituū ad seducēdas gen/
tes p totū orbē: q̃ dispgit nec
parcit dignitati nec honori:
omnes ad gehennā trahere
cupit t facere filios p̃ditio/
nis: fideles q̃s esse securos
nō patitur: q̃ p hierm t ioz
danis nomē significāt: nec
satis est ei ethnicos absorbe
re nisi etiam x̃pianos possit
Job. 40. c deuozare. vñ Job: Absorbe
bit fluuium t nō mirabit: t
habet fiduciā q̃ influat ioz/
danis ī os ei⁹. Et iter: Esce
ei⁹ electe. ſ3 q̃uis multos su
peret a multi⁹ ꝓtēnit. vnde:
Omnes vno oze cōtradixe.
e ¶ Tūc idigna. Diabol⁹ ,p/
pria ſupbia excecat⁹ cuz det
sibi imperiū toti⁹ orbis ꝓtē
dens vt abstractos a cultu
pietatis cōsortes suos faci/
at ipietatis q̃ de potētia re/
Esa. 14. b gni exultans. ait: Ascendā
in celum t ponam sedē me/
am in aquilonē et silis e. al.
Et Matth. iij. Hec omnia
tibi dabo si cadens adora/
ueris me.

¶ Tūc holofer.

cōpulit p solēne mādatū: t qz fec̃ eā metropoli: t sic
ex ea ōrinabāt mādata reg̃ ad alia loca. a ¶ Ex lapi
dib⁹ q̃. ad ciuitat̃ fortitudinē. b ¶ Et sectis. ad eius
pulchritudinē. c ¶ In altitudie cubi. lxx. In quo ap
paret fortitudo ciuitatis maxima. d ¶ Turres vero
ei⁹. q̃ erāt disposite p murum. e ¶ Posuit in altitu
dine cubi. c. t sic excedebāt altitudinez muroz. rxx.
cubitis. f ¶ Per quadrū vero eaz lat⁹ vtrūq; tē.
erāt aūt iste turres q̃drate ad angulos equales t vi
tra murū ciuitat̃ ,prēdebanī extra p̃ spaciū viginti
pedū t tātū ex opposito intra murū. g ¶ Posuitq;
poz. ei⁹. i. ciuitatis. b ¶ In altitudie tur. i. iuxta tur/
riū altitudinē. ex vtraq; eni pte ciuitatis porte erāt
turres edificate altiozes ceteris turrib⁹ ad faciliuz
,phibendū accessū ad portas. i ¶ Et gliabatur qua/
si potēs. singularīr. k ¶ In potētia exer. sui. i. bella
toz suoz. l ¶ Et in glia q̃dri. suaz. i. currū suoz.
nā antiq̃tus in currib⁹ pugnabāt: vt habeī in libris
Josue Judicū t etiā Regū. m ¶ Anno igit̃. Hic cō/
sequent describit hui⁹ arphaxat debellatio. cū dici/
tur: Anno igitur. rij. regni sui nabuchodonoſoz tē.
Hic ann⁹. rij. nō referī ad tp̃s regni arphaxat: ſ3 ad
tp̃s regni cābisis q̃ oz b nabuchodonoſoz rōe supra/
dicta: sicut patebit. ſ. in p̃cipio. ca. ij. Sed ꝓtra ꝓvi
beī: qz cābises regnauit tm̄ octo annis: sic dixi. ſ. in
epla Hieremie t in daniele: t plibus alijs locis. Di/
cēdū q̃ ibi numeranī tm̄ anni q̃b⁹ regnauit p⁹ mor/
tē patr⁹. hic aūt incipit numeratio a tpe q̃ icepit reg̃
re sup assyrios in niniue viuēte adhuc pre. n ¶ Du
gnauit ꝓtra arphaxat t obtinuit eū. i. totaliī debel/
lauit. o ¶ In cāpo magno. t sic erat loc⁹ apt⁹ ad ca
pieduz tātos exercit⁹. p ¶ Circa eu. i. iuxta sic Tob.
vlti. oz: Sed q̃cq; die sepelieritis matrē vr̃am circa
me. i. iuxta me. q ¶ In cāpo erioch re. eli. erat aūt iste
q̃dā regul⁹ in cui⁹ terra q̃uenerūt duo reges magni
ad pugnādū. r ¶ Tūc exaltatū. Hic ꝓfr ponit ge/
neralis p̃secutiõis occasio. scḋa. t scḋo subdit̃ p̃secu/
tio ipa. ca. ij. Circa ꝓmū oz: Tūc exaltatū ē regnum
nabuchodonoſoz. ex illa notabili victoria. s ¶ Et
coz ei⁹ ele. ē in supbiā. ,prē qō voluit dilatare suā po/
tentiā. iō subdit̃: t ¶ Et misit tē. i. cilicia t damasco:
q̃ est metropol⁹ syrie Esa. vij. Caput syrie damascus.
v ¶ Et libano. q̃ est ēi ꝓfinio terre sctē tē. x ¶ Quo/
usq; puēiaī ad mōtes ethiopie: q̃ sūt ī occidētali pte.
volebat ei dilatare suā monarchiā ab oriēte vsq; in
occidētē. y ¶ Ad hos oēs misit nun. nabuchodo/
noſoz: vt se subijcerēt illi volūtarie. z ¶ Qui om/
nes vno animo ꝺdixerūt. nolētes ei subijci: ſ3 ꝓtra ſ
videt q̃ habeī. ſ. Esdre. iiij. ſ. q̃ habitātes in sama/
ria erāt nati de regno assyriozū t obedientes illi re/
gi: hic aūt inī ciuitates rebellantes ponit samaria:
,pter hoc t multa alia q̃ nō videnī scriptur⁹ canōi/
cis bñ cōsonare: liber iste apud hebreos habeī tan
q̃ omnino apocryphus: pōt tñ ad hoc dici q̃ sama/
ria aliq̃n accipiī stricte ,p ciuitate illa q̃ fuit metro/
polis in regno decē tribuū: t locis ei ,pinq̃s: ī q̃b⁹
habitabāt gētiles dicti. aliq̃n mag⁹ large ,p toto re/
gno decē tribuū: eo q̃ illa ciuitas erat metropolis:
t sic accipitur hic: qz in ptibus a ciuitate remotis re
dierunt aliqui fugitiui de isr̃l ibidē habitātes: scili/
cet in samaria extēso nomine dicta. a ¶ Et remise/
runt eos vacuos. muneribus et tributis. b ¶ Tūc
indignat⁹ nabuchodonoſoz. qz pre supbia putabat
oēs gētes illas ei⁹ obedire mādat̃ sine ꝓtradictiõe.
c ¶ Jurauit p thronū t regnū suū. ad maiozē assertio
nem. d ¶ Qz defenderet se de omnib⁹ regionibus
his. minus dicendo plus signat. Qz defenderet se. i.
nuaderet omnes regiones illas: t est quedam figu/
ira que liptote vocatur. ¶ La. I.

Moraliter. ¶ Arphaxat itaq; rex me/
dorum. Per istum q̃ mul/
tas gentes superauerat: t ciuitatem fortem edifica/
uerat: t de hoc gloziabatur hoc attribuens ,prie po
testati: propt̃ qō debellatus fuit a nabuchodonoſoz
rege: sicut subditur: t ¶ Anno aūt. rij. regni sui na
buchodonoſoz rex assyriozū tē. significāt q̃ qui plu
res tēptatiões diaboli supauit: t etiā edificiū bono
rū operū fecit: de q̃b⁹ instigāte diabolo p supbiā in/
tumescit.

tumescit: et sic a diabolo q̃ per nabuchodonoſoz significatur
debellatur: t sic victoria qua temptatiões diaboli p̃ius supe/
rauerat vertitur in luctū: sicut dicit. ij. Reg. xix. Et versa ē vi/
ctoria in die illa in luctū. Uñ dicit Bern. supmissus ē: Quid
dicis virgo supba: expedit tibi magis virginē nō esse q̃s de vir
ginitate ꝺsolescere. Et Luc. xviij. dicit saluator de pharisco de
suis operib⁹ gloriāte: t publicano sua peccata cōfitēte. Descē
dit hic iustificat⁹ ab illo. i. publican⁹ magis q̃s pharicus.
† Tūc exaltatū ē regnū nabuchodonoſoz t eleuatū ē coz ei⁹.
qz diabol⁹ magis gloriaī de deiectiõe vni⁹ q̃ multa fecerat bo
na q̃s multoz mediocriter viuētiū. Uñ refert Hzego. iij. dialo
go⁹ q̃ quidā iude⁹ de ptib⁹ cāpanie ibat romā: qui ad fūda
nū ciuiū pueniens et nox supueniret intrauit quoddā tēplum
appollinis nō babēs locū aliū ad declinandū: que ptinescēs
licet fidē x̃pi nō haberet: signo tū crucis se munivit: media ve
ro nocte pernigil iacens vidit turbā malorum spirituum vni
principali obsequentiū. t cū inq̃niret q̃d mali singuli fecis/
sent: vn⁹ in medio ,pilij: dicēs se andreā fūdane ciuitat̃ epi
scopū de quadā sanctimoniali in suo episcopatu manentē in
tantum tēptasse q̃ de ipsa turpia cogitaret: t vespe precedēti
ad hoc ei indulsisse q̃ blādiēs eā in tergo palma p̃cusserat: t
tūc ille malign⁹ q̃ ꝺerat inceplt eū laudare t dicere q̃ perfice
ret q̃ inceperat. nā ex hoc inter ceteros palmā victorie obti/
neret. † Et misit ad oēs qui habitabant in cilitia tē. qz q̃s
malignus spūs aliquē sāctitatis excellētie detect: sperat mul
tos alios sibi subijcere: ,pter q̃ de ipo dicit Job. xl. Absor/
bebit fluuiū t nō mirabit: t habet fiduciā q̃ influat iordanis
in os eius. † Qui oēs vno animo ꝓtradixerūt tē. multi ei
sūt boni q̃ resistūt demōi: t p̃ oēs dici p figurā hybole. sic
aliquādo dicit tota ciuitas vadit ad tale spectaculū: ad desi/
gnandū multitudinē euntiū: licet aliquādo non sit quinta vl
sexta pars ciuitatis.

Capitulū II

a ¶ Tūc holo/
fernes vocauit
duces t magi/
stratus virtu/
tis assy. Holo/
fernes ille p̃n/
cipes gentiū q̃
ecclesiam p̃secu/
ti sē significat:
aut ātichristū
p dirisiōis filiū ī
quē tot⁹ satha/
nas ꝺroibit vt
faciat q̃ nō fe/
cerūt p̃es sui
t deū patr⁹ su/
oz nō reputa/
bit q̃ aduersus
oīa regna ꝓsur
get: t veniet in
mīstitudie ma/
gna: vt ꝓterat
t interficiat: t
tabernaculuz
suū sup mōtez
icly tū t sāctū
pōat vbi diui/
nit⁹ ꝓrit⁹ coz/
ruet: ſ3 ē bestia
cui iuxta Apo
cal. draco ꝓtu
tē suā t potē/
tiam dabit vt
oēs adorēt dra
conez q̃ bestie
talēdedit pote
statē. b ¶ Cun
q; ptrāsisset fi/
nes assy. Ra.
,per diuersas
,puincias t no/
mina locoz q̃ ī
historia ꝓtinē/
tur: ꝓsonaz di
stinctiões t gra
duū t dignita
tū designanī:
ex quibus om/
nibus diabo/
lus vendicat si
bi aliquaz par
tez: nec pugne
formidat diffi/
cultatem: sed
grandis potē/
tie grandē cer/
tat efficere rui/
nam.

¶ Preda.

A Nno tertiodecimo La. II a† A
nabuchodonoſoz regis vi/ b
cesima t secūda die mēsis p̃/

a ¶ sententia.

mi: factū ē verbū in domo nabucho/ c
donoſoz regis assyrioz: vt defēderet d

a ¶ demones q̃ minozib⁹ ꝓsunt in quib⁹ cōfidit: t qui/
dus secreta cōmittit.

se. Vocauitq; oēs mājores natu: om ct
nesq; duces bellatoz suos: t habu f

a ¶ secretum. b ¶ aperuit.

it cum eis mystēriuz cōsiliꝺ sui. Dixit/ g

a ¶ ram bonos q̃ malos.

q̃ cogitationē suā in eo esse vt ōmnē

a ¶ sup pecs⁹ ruū gradieris t terrā comedes.

terrā suo sbiugaret iperio: Quod di
a ¶ omnes em̄ demones fūt porēte amatores.

ctū cū placuisset ōmnib⁹ vocauit na/ b
buchodonoſoz rex holofernē p̃cipē
militie suę: t dixit ei: Egredere aduer i
sus oīe regnū occidēt: t ꝓtra eos ꝑ k
cipue q̃ ꝓtēpserūt iperiū meū. Mō p/

a ¶ q: p̃secutionē magnā excitabit inimicus antichri/
stus in vniuerso mundo. ¶ erit ei tal⁹ p̃secutio qual⁹ nec
ante fuit nec erit.

cēt oculꝰ tu⁹ vlli regno: omnēq; vrbē
munitā subiugabis mihi. Tūc holo/ l

a ¶ pleroscp q̃ firmitatē fidei t virtutū excellētiā habe
re videntur.

fernes vocauit duces t mgr̃at⁹ virtū
tis assyrioz: t dinumerauit viros in m
expeditiõe sic ꝑcepit ei rex: cētū vigi/ n
ti milia peditū pugnatoz: t eqtes sa o
gittarios. xxxij. milia. Omnēq; expe/ p
ditionē suā fec̃: ꝑire ī mītitudie innu/
merabiliū camelorꝫ: cū his q̃ exercitū q
b⁹ sufficerēt copiose: boū q̃s armēta: †
gregesq; ouiū: q̃z non erat numer⁹.
Frumētū ex oī syria ī trāsitu suo pa/ r
rari ꝓstituit. Aurꝫ vo t argētū ō do/ t
mo regi assūpsit multū nimis. Et pfe v
ct⁹ ē ipe t ois exercit⁹ cū q̃drigi t eq̃/
tib⁹ t sagittarijs: q̃ cooperī faciē ter x
re sic locuste. Cūq; ptrāsisset fines assy y
rioz vēit ad magnos mōtes āge q̃ si

a ¶ virtutū excellentiam

a sinistro cilicię: ascēditq; oia castel/ 3†
la eoz t obtinuit oēm munitionem.

Nico.de lyra

A Nno tertiodecimo. Positis occasio/ La. II A
nibus persecutionis gētium multarum: hic cō/
sequenter describitur p̃secutio ipsarū: et diuidi
tur in duas partes. quia primo ponitur hec persecutio.
secundo multoz humiliatio. ca. iij. prima adhuc in du/
as: quia primo ponitur dispositio exercitus. secundo ipi
us progressus. ibi: Et ꝑfectus est. prima adhuc in duas
quia primo ponit̃ preceptū regis. scḋo obediētia ducis.
ibi: Tunc holofernes. Circa primum notatur tp̃s. cū di
citur: Anno tertiodecimo nabuchodonoſoz. ex hoc pa/
tet verū quod predictū est. ſ. q̃ annus. rij. erat regni na/
buchodonoſoz. nam anno duodecimo habuit victoriaz
ex qua eleuatus misit nuncios ad dilatandum suā potē/
tiam quibus repulsis posuit se anno. rij. ad hoc obtinē/
dum per violentiā. b ¶ Licesima et secūda die mensis
primi: qui est martius apud hebreos: sicut pleni⁹ decla/
rauī Heñ. vij. t Exo. xij. finis eni huius mensis in quo ē
principium veris est tempus aptū ad disponēdū de bel/
lis maxime in terris calidis: cuiusmodi sunt p̃nomia/
te. c ¶ Factū est verbum. id est diuulgatum. d ¶ Ut de
fenderet se. exponaī vt supra. e ¶ Vocauitq; ad se om
nes maiores natu tē. vt melius fieret p̃secutio negocij
inchoati de eorum consensu. f ¶ Et habuit cū eis myste
rium: id est secretum. g ¶ Consilij sui. tractando cū eis
ꝺ hoc quod cogitauerat. Cetera patēt vsq; ibi: b ¶ Vo/
cauit nabuchodonoſoz rex holofernē tē. vt rex ad custo
diam regni remaneret: t holofernes ad eius dilatationē
ꝑcederet. i ¶ Egredere aduersus omne regnū occiden. Ezech. 9. b
Omnes eni terre supradicte erāt ad plagā occidentalez
respectu regni assyriozū. k ¶ Et contra eos precipue tē.
licet eni omnes renuissent dare tributū: aliqui tñ fecerāt
specialē contēptū eijciendo nuncios nabuchodonoſoz ſi
ne honore: vt predictū est. ſ. cū vituperio: qz min⁹ dicen
do plus signat. l ¶ Tunc holofernes vocauit duces.
Hic cosequenter ponitur obedientia ducis. cuz dicitur:
Tunc holofernes vocauit duces tē. id est illos qui esset
necessarij ad regimē exercitus sub eo. m ¶ Et dinume/
rauit viros in expeditiõe tē. ꝑ tanto negocio necessari/
os. n ¶ Centū viginti mi. peditū pugnatoz. nā in pedi/
tibus cōsistit robur exercitus: vt dicit Vegeci⁹ libro de
re militari. o ¶ Et equites sagit. tē. equites eenim tūc
pugnabāt sagittādo: t maxie in aggressu belli: sic mō fa
ciūt tartari habitātes in ptib⁹ ill. p ¶ Omnēq; expedi/
tionē suā tē. i. illos q̃ puidebāt necessaria exercitui. ideo
subdit̃: q ¶ Cū his q̃ exercitib⁹ sufficerēt co. nā ī castr̃
magis timēda ē fames q̃s gladi⁹: vt dicit Vegeti⁹ li. de
re militari. r ¶ Frumentū ex omni syria. i. ex locis syrie
magis abundantib⁹. s ¶ In trāsitu suo pa. tē. i. deduci
ad loca ꝑ que debebat trāsire. t ¶ Aurū vo t argētuz
tē. ad soluendū bellatoz stipendia. v ¶ Et ꝑfectus ē.
Descripto exercit⁹ apparatu. ꝺ ꝓfr describit eū ꝑgressus
eum dicit: Et profectus est ipe t ois exercit⁹ cū quadri/
gis portātibus tentoria: machinas t alia exercitui neces/
saria. x ¶ Qui cooperuerī facie terre sicut locuste. hy/
perbole est ad exprimendū magnā populi multitudinez.
y ¶ Cunq; pertransisset fines assyriozum venit ad ma/
gnos montes ange q̃ sunt a sini. vbi erat inuadēdum
z ¶ Ascenditq; omnia castella eoz. ita q̃ foztitudo situs
non poterat eos defendere ꝓtra eum.

a predauit/ q3 oēs. Sciēte vtilitatē aufe/rēs: ꝛ cetera q/bus fruire deberāt deo ꝛ ī vſu ſeruicij ſui cōuertēs reſi/ſtētes occidit ī ore gladij: q3 q3 flectere ad cōſensū nequit corporaliter occidit. b Deſcendit in cā. Damaſcus potus ſanguinis interpretat in qua principes gētiū exprimūtur qui ſitiunt ſanguinē fidelium: maxime in tpe meſſis. i. in conſummatione ſeculi debacchāte per latitudinez orbis furoze antichriſti.

a Effregit aūt citatē opiatiſſimā melothi: q/dauitq3 oēs filios tharſis ꝛ filios hiſmael q/ erāt ↄ facie ꝺſerti: ꝛ ad auſtrū terre celō. Et trāſiuit euphraten: ꝛ vēit i meſopotamiā: a ſ ipſos eni paſtores aſtucia ſua frāgit q pſūr vnico gregi. ꝛ fregit oēs citates excelſas q erāt ibi a tor/rēte mābꝛe vſq3quo ꝓueniāt ad mare: ꝛ oc/cupauit termios eiꝰ a cilicia vſq3 ad fines iaphet qui ſūt ad auſtrū. Adduxitq3 oēs fi/ a ſ ſcītie virtutem. lios madian: ꝛ prędauit omnē locupletāti/ a ſ acquieſcere nolentes. b ſ pena corporali onē eoꝝ: oēſq3 reſiſtēntes ſibi occidit ī ore a ſ facile delitioſi vincuntur. gladij. Et poſt hoc deſcēdit in cāpos dama/ a ſ flamma inuidie. b ſ vtile. ſci in diebus meſſis: ꝛ ſuccēdit oīa ſata: a ſ de quib⁹: Exijt q ſemiat ſemiare ſemē ſuū. b ſ iocūdum. c ſ fructuoſū. d ſ gladio pſecutōis. ſ ſubito ōmneſq3 arbores ꝛ vineas fēc incidi: ꝛ ce/ a ſ carnales terrena amātes: alij em̄ his viſis p ppi quū redē/ptoris aduētū expectāt ꝛ arabūdi: q peregrini ꝛ hoſpites ſūt ſup terram. ſ vt ſup inhabitātes terrā. cidit timoꝛ illiꝰ ſup oēs inhabitātes terrā.

Ca. III

Tunc miſerūt legatos ſu/ os vniuerſarū vrbiū ac ꝓuincia/ a ſ elationis. rū reges ac ꝓncipes ſyrie. ſ. ꝛ meſo/ a ſ ſublimis. b ſ vana. c ſ venientes vt intrātes. d ſ cerus lu/cus vel gemitus eius. potamie: ꝛ ſyrie ſobal ꝛ libyē atq3 cilicię: q. veniētes ad holofernē dixerūt: Deſinat i/ dignatio tua circa nos. Meli⁹ eſt enim vt a ſ nos ydolatras mōi. b ſ diabolo. c ſ pricipi tenebraꝝ harū. viuēntes ſeruiamus nabuchodonoſoꝛ rē/ ſ antichriſto. gi magno: ꝛ ſbditi ſum⁹ tibi q3 moriētes cū iteritu nſo: ipi ſuitutꝫ nſe dāna patiamur. Dis citas nſa: oiſq3 poſſeſſio: oēs mōtes ꝛ colles ꝛ cāpi ꝛ armēta boū: gregeſq3 ouiū ꝛ capraꝝ equoꝝq3 ꝛ cameloꝝ: ꝛ vniuſe facul/ a ſ volūtare. ſ vtere vt placeat. tates nſe atq3 familie ī ↄſpectu tuo ſūt. Sit ſ naturales vel imitatores vel opera. oīa ſub lege tua. Mos ēt ꝛ filij nſi ſui tui ſu/ a ſ qui tui pacifici. b ſ nō repugnātib⁹. m⁹. Veni nob pacific⁹ dñs: ꝛ vtē ſuitio no/ a ſ parato tumento. ſtro ſicut placuerit tibi. Tunc deſcendit de/ a ſ in aperū opus. b ſ cōſilio ſuo ſubie. c ſ turba pſecutoꝝ mōntibus cū equitibus in virtūte ma/ a ſ vt putant filij. b ſ cham. gna et obtinuit omnē ciuitatem et omnes a ſ carnalem rerum amatores. inhabitantem terrā. De vniuerſis autē vi/ a ſ pollēres ingenio: corpis virib⁹ pcellētes. bi bus aſſumpſit ſibi auxiliarios viros fo/ a ſ contra ſanctos. b ſ ideo. tes et electos ad bellū. Tantuſq3 metus p/ uincijs illis incubuit: vt vniuerſarū vrbiū a ſ precedentes. b ſ quoꝝ ruina facilior c ſ ſequētib⁹. habitatoreſ: pricipes ꝛ honorati ſim̄ cū pō/ pulis exirēt ī obuiā venięti excipiētes eux/ a ſ ve vobis qui rideris nūc rē. cū coꝛōis ꝛ lāpadib⁹: dicētes: chooꝛos i tym/ panis ꝛ tibijs. Nec iſta tamen facientes ſe/ rocitatē eius pectoris mitigare potuerūt.

a Effregit aūt ciuitatē opinatiſſimā. i. famoſiſſimā noīe melothi: ad quā cōueniebāt mercatoꝛes de diuerſis ꝓtibus oꝛbis: ꝛ ſic eiꝰ fama deportabant ad ꝓtes remotas. aliq3 libri habēt: opinatiſſimā. i. optimā: ꝛ redit in cādē ſentētiā. ex q3 eni q3 erat optia frequētabaſ a mercatoꝛib⁹ diuerſ. b Et filios hiſmael q3 erāt ↄtra facie deſerti antiq3 libri habēt: Et filios hiſmael rē. ꝛ eſt verior lra: q3 agarēi deſcēdētes ab hiſmaele habitabāt tūc in deſertis. c Et trāſiuit euphraten. q3 eſt vnus de quattuoꝛ flumibus paradiſi Geñ. ij. d Vſq3quo ꝓueniāt ad mare. ſ. mediterraneum. e Adduxitq3 oēs filios madian. i. hoīes madianitas ad augmētū ſui exercit⁹. f Et poſt b deſcēdit in cāpos damaſci in diebus meſſis: vt magis poſſet habitatoꝛib⁹ nocere. ideo ſubdit: Et ſuccēdit omnia ſata: omneſq3 arbores rē. g Et cecidit timoꝛ illiꝰ ſup oēs inhabitātes terrā. ꝓpt̄ crebras illiꝰ victorias ꝛ crudelitates magnas.

Capitulum. II.

Moraliter. Anno tertiodecīo nabuchodonoſoꝛ rē. Sequitur † Vocauitq3 omnes maiores natu rē. Scōm q3 dicit Dionyſi⁹ naturalia remanſerunt in demonibus integra: ꝓpter q3 inter eos ſunt aliqui maiores alijs ſub vno ꝓncipe tenebraꝝ: que figurāt per nabuchodonoſoꝛ vt predictum eſt: qui alios incitat ad male faciendū. ꝛ ſimilit alij faciunt ſibi ſubiectis: ſicut dictū eſt ca. precedenti. † Bouꝫ quoq3 armenta rē. Per iſta ſignificanſ illa de quib⁹ demones vtunt ad homines ſibi ſubijciendū. † Aſcendit itaq3 omnia caſtella. ꝑ que ſignificantur doctores et prelati: qui debēt alijs eſſe loca refugij quos diabolus querit ꝓncipaliter ſubuertere. † Effregit autē ciuitatē opinatiſſimā: id eſt famoſiſſimā per quam intelligi poteſt hieruſalē ab antiquis tempoꝛibus famoſiſſima a qua catholicos eiecit ꝛ ibi ſaracenos collocauit. ꝛ ſuccendit omnia ſata ꝛ omnes arbores rē. Per incendiū ſatoꝝ tollitur ſementis et p cōſequens ſpes renouationis bladoꝝ: et p abſciſſionē arboꝝ ꝛ vinearum ſpes renouationis fructuū ꝛ vinoꝝ: ꝛ ideo per hec ſignificatur ſpes renouationis ad gratiam poſt lapſū in culpā: ꝛ hoc maxie querit diabol⁹: ſcz vt inducat peccātes ad deſperationē: q3 tūc peccant ſine freno: q3 iā quaſi vnū pedē habent in inferno. Prouer. xviij. Impius cū in ꝓfūdū venerit peccatoꝝ ↄtēnit: ꝛ ſequitur eum ignominia. Pro nihilo nāq3 habet peccare: ꝛ ſic eū ſeq3/tur ignominia gehenne.

Ca. III.

b Tunc miſerūt. Hic ꝓfr deſcribit multarū gentiū humiliatio. ꝛ ſcōo ſubditur holofernis dura dominatio. ibi: Tunc deſcendit. Circa primū dicit: Tūc miſerūt legatos ſuos rē. ad euadēdū maiora mala. ꝛ ideo ſequit: i Melius eſt eni. i. min⁹ malū: q3 cōparatū ad maius habet rationē boni ꝛ eligibil. k Vtviuētes ſuiam⁹ nabuchodonoſoꝛ regi magno rē. ipi ſuitutis nſe damna patiamur. i. maiora dāna ſuſtineam⁹ q3 ſit ſuitus: q3 ſuit⁹ eſt moꝛs ciuilis: q3 eſt moꝛs ſm q3d tm̄: ꝓpter q3 eſt minus malū q3 moꝛs corporalis q3 eſt moꝛs ſimplicit. l Omnis ciuitas nſa rē. i. oia exteriora bona ꝛ etiaꝫ ꝓpria corpoꝛa ponimus in obediētia tua. m Tunc deſcendit. Hic ꝓfr deſcribitur holofernis dura dñatio: ꝛ patet lra exceptis aliquibus q3 trāſcurrenſ. n Aſſūpſit ſibi auxiliarios viros fortes ad reintegrandū numeꝝ eoꝝ qui de ſuo exercitu moꝛtui erāt: ꝛ etiā ad fortificādū ſuū exercitum. o Exirēt in obuiā. in ſignū reuerentie. p Excipiētes eū cū coꝛonis in plurali. in ſignū multiplicis victorie. q Et lampadibus: id eſt luminaribus. r Ducentos chooꝛos in tympanis et tybijs. in ſignū leticie q3 eſſet magis ficta q3 vera. s Nec iſta tamen facientes. ad ꝓpetrandū eius benivolentiā. t Ferocitatem ei⁹ pectoris miti. potuerūt. ad plenum.

Nā ꝛ ciuitates

a Nā ꝛ ciuitates eoꝝ ōſtruxit. muros interrūpēdo poſtq3 fuerat receptꝰ paciſſe. b Et lucos eoꝝ excidit. in q3bus vacabāt idolatrie. ꝛ ſubdit rō cū dr: c Precepat ei illi nabuchodo. rex rē. Volebat eni ſibi diuinū honoꝛē arrogare ꝛ nimia eleuatꝰ ſuꝑbia: ꝓpt̄ q3 dei iudicio iuſto ꝓdidit regnū. ꝓ ſe ꝛ poſteritate ſua. Ille eni q3 ſibi ſucceſſit ſm latinos fuit dictꝰ filiꝰ byſtaſpis alienꝰ a genere regio: ſm hebreos vero fuit aſſuerus q3 ſiſr ſm eos nō fuit ō ſtirpe regia: q3 dictū i ſuprioꝛib⁹ ſū ſecutꝰ. d Per trāſiēs aūt ſyriā ſobal. erat eni ſyria in plib⁹ dominijs diuiſa. e Et ſedit ibi. i. māſit. ſicut Deut. j. Sediſtis i cades tpe multo. i. māſiſtis. f Per trigīta dies in q3b⁹ dieb⁹ rē. ꝑ3 eni turme ſui exercit⁹ diſpoſe fuerāt ad capiēdum ꝛ ſpoliandū q3a loca ꝛ fortalicia: in q3b⁹ nō erat neceſſe totū exercitū ꝙuēire.

Moraliter. Ca. III

† Tūc miſerūt legatos ſuos rē. Per iſtos ſignificant puſillanimes q3 timoꝛe pdēdi tpalia bona cōſentiūt diabolo ad faciēdum mala: reputātes tpalia bona eē meliora ſub ſeruitio diabuli q3 eterna ſub obſequio dei. ideo ſequit: † Meliꝰ eſt eni vt viuētes. ſ. in b3is tpalib⁹. ſeruiam⁹ nabuchodonoſoꝛ. i. diabolo. Omnis ciuitas nſa ꝛ omnis poſſeſſio nſa rē. naz q3 dominaſ perſonis domiaſ tpalibus bonis. † De vniuerſis aūt vrbib⁹ aſſūpſit ſibi auxiliarios rē. nā q3 diabol⁹ aliquos homies ſupauit: illos ad ſub/uertēdū alios ſecū aſſumit. † Nec iſta faciētes ferocitatē eiꝰ pectoriſ mitigare potuerūt rē. nā ſubmittētes ſe diaboli/ce ſeruituti grauioꝛa ſuſtinēt q3 qui erāt ſub ſeruitute dei: nō ſolū ſpūalia ſz etiā coꝛpoꝛalia. vn⁹ eni apoſtata de religiōe non ſolū ſuſtinet excōmunicationem et aculeum cōſcientie pungentem: ſed etiā coꝛpoꝛalem penā maioꝛem q3 in religione: ſiē erptū ē p plurib⁹ ꝓfeſſionē.

Tunc audiētes. Poſt q3 deſcripta eſt occaſio pſecutionis gentiū pluriuz generaliter. hic ꝓfr pōitur occaſio pſequēdi filios iſrael ſpecialiter: q3 fuit: q3 filij iſrl ſiē ceteri eū nō ſolū nō receperūt: ſz magꝰ ad reſiſtendū ſe ꝓparauerūt. Et diuidit in duas ptes: q3 primo ponit huiꝰ reſiſtentie cā. Secūdo ſūmi ſacerdotis circa reſiſtentiā diligētia. ibi: Sacerdos enim. Circa primū dicit: Tūc audientes filij iſrl hec. ſ. ferocitates holofernis.

b Qui habitabāt terrā iuda. illi enim qui redierāt de captiuitate babylonica habitabāt i hieruſlm ꝛ circa. i Timuerūt valde a facie eiꝰ. ꝓpter magnitudinē et foꝛtitudinē ſui exercitus. k Me boc faceret hieruſlm et tēplo dñi. plus ei timebāt de deſtructiōe diuini cultꝰ q3 ꝓpꝛijs coꝛpoꝛib⁹. Videnſ tñ ea q3 dicuntur hic eſſe falſa: q3 cābiſes q3 dicit b nabuchodonoſoꝛ vt p3 edictū ē: mādauit opus tēpli inchoatū dimitti: vt habeſ j. Eſdre. iiij. ita q3 tēplū non fuit reedificatū niſi vſq3 ad appodiationē hois ſuper terrā vſq3 ad ſcōm annū Darij in q3 fuit opuſ reſūptū: vt habeſ. j. Eſdre. v. ꝛ Aggei. j. ca. q3 fuit poſtea p. rl. anoſ ꝛ ampli⁹. Siſr ciuitas hierꝛ nō fuit reedificata vſq3 ad aduētū Neemie q3 fuit etiā poſtea: ꝛ ideo nō videſ b verū q3 dr de tēplo ꝛ ciuitate hieruſlm. Siſr. j. Eſdre. iiij. dr

Ca. IIII

a ſ munitiōes ꝛ latebras ſimulatiōis q3 ſe ipſe peccare fingebant.

b Nā ꝛ citates eoꝝ ōſtruxit: ꝛ lucoſ/ a ſ antichriſto. b ſ diabolus. eoꝝ excidit. Precepat ei illi nā/ a ſ vult eni ſol⁹ coli: ꝛ adorari. vñ ꝛ chriſto dixit: hec oīa tibi dabo ſi cadēs adoꝛauer⁹ me. buchodonoſoꝛ rex: vt oēs deos trę exꝫmiaret: videlicz vt ipe ſolus diceret de ab his natiōib⁹ q3 potuiſſēt holofernis potētia ſub a ſ ſuperbos. b ſ vanitatē veritatis ſeqntes d iugari. Pertrāſiēſ āt ſyriaz ſobal/ a ſ arroganciam. ꝛ oēz appamiā: oēmq3 meſopōta/ a ſ terrenos. miā vēit ad idūmeos i terra ga/ e baa: accepitq3 citates eoꝝ: ꝛ ſe/ ſ cōtra eos q3 decalogū ſub fide trinitatis debent implere. f dit ibi p trigīta dies i q3b⁹ dieb⁹ a ſ ſeruientes. adunari ꝓcepit vniuſū exercitū virtutis ſue. Ca. IIII a ſ tpe pſecutiōis. b ſ iſraeli/te deum videntes. g Tunc audiētes b filij iſrl † ſ confeſſionis. b q3 habitabāt terrā iuda: timuerūt a ſ inſtantia. b ſ corporis. c ſ animi. i+ valꝺ a facie eiꝰ. Tremoꝛ ēt ꝛ hoꝛ/ a ſ ſpirituales. b ſ ecclie q3 tēplū dei. k roꝛ iuaſit ſeſus eoꝝ ne b facēt hie/ a ſ gētib⁹. b ſ pdicauerūt. ruſalēm tēplo dñi: q3 fecerat cęte/ris citatib⁹ ꝛ tēplis eaꝝ. Et miſe/ a ſ i oēs illos q3 cuſtodire debēt: ſamaria eni cuſtos interſtat. b ſ ne alicubi ſit adit⁹ hoſtis. rūt i ōmnē ſamariā p circūitūz vſ/ a ſ quacūq3 pꝛ ecclia. hierícho ei interſtat luna q3 eccliam ſignificat. b ſ admonitionib⁹. q3 hiēricho: ꝛ ꝓccupauerūt oēs m/ a ſ q3 alios cuſtodirūt ſ robuſtos virol⁹ ꝛ ſtudioſ/ virtutū excelſos. ſ fidei virtutū. ꝛticēſ mōtiū. Et murſ circūdeſt/ a ſ greges ſibi cōmiſſos. b ſ ſciam ſcripturaꝝ vā vicos ſuos: ꝛ ꝙgregauerunt frū/ fideles viuūr. b ſ ꝑs ſacerdos magn⁹ q3 dic: ego ſū reſurrec. ꝛ vita. eliachi ei dei reſurrectio. menta i ꝓparatiōez pugne. Sā/ cerdos ei heliachi ſcꝑſit ad vniū/ a ſ qui ē cōtra delectatiōnē mūdi: q3 ad delectatiōnē ducit. dothaim enī defectiōnē oꝑat. ſos q3 erāt ↄ eſdrelō: q3 ē ↄtrā faciem cāpi magni iuxta dothaim. ꝛ vniuerſis ꝓ quos vię trāſit⁹ eē poterat: vt obtineret aſcēſus mō/ a ſ in b eni diabol⁹ eccliam impugnat. tium ꝓ quos via eē poterat ad hieruſalem: ꝛ illic cuſtodirēt vbi a ſ ſubtile. anguſtum iter eſſe poterat inter montes. Et fecerūt filij iſrael: q3 a ſ admoniti. q3 conſtituerat eis ſacerdos do/ a ſ intentione cordis. mini eliachim. Et clamauit ōm/ a ſ vnanimis. b ſ multū em̄ valet deꝑcario iuſti aſſidua. nis ꝑ populus ad dominū inſtāb

dre. iiij. dr q3 filij iſrl ad mādatū regis dimiſerūt edificia tēpli: ꝓpter q3 non videt ꝓbabile q3 auderēt ei⁹ exercitui reſiſtere: ꝓpter q3 hebrei nō recipiunt hunc libꝝ in canone: nec habetur apud eos. Pōt tñ ad hoc dici: q3 licet tēplū non erat reedificatū nec etiā ciuitaſ hierꝛ: tñ iudei de captiuitate babylonica reuertētes ereꝛerūt ibi altare holocaui/ſti ad ymolandū dño mane ꝛ veſpe: fūdauerūt etiā tēplū ꝛ ereꝛerūt murum ſup terrā vſq3 ad appodiationē hoīs: vt habeſ. j. Eſdre. iij. ꝛ hoc vocaſ hic tēplū dñi: eo q3 fiebāt ibi oblationes deo celi: ſimiliꝫ licet muri ciuitaſ hieruſalē nō eēnt reedificati: nec etiā edificia interi⁹. cōiter tñ erāt ibi facta aliqua habitacula. ꝓ ſacerdotib⁹ ꝛ miniſtꝛ. ꝛ aliꝭ volētib⁹ ibi habitare ex devotiōe: ꝛ b vocaſ hierūm: ꝛ licet ꝓpꝛia reuerſus de babylōe ceſſaſſz edificare tēplū ad cābiſis regis mādatū: tñ magis voluit ſe moꝛt⁹ exponē ꝓiculo q3 q3 deſtruereſ divin⁹ cult⁹ ab eis reſūpt⁹. Et ſiſ legiſ i libꝝ machabeoꝝ ō mathathia ꝛ filijs ei⁹: q3 licet vellēt fuire antiocho regi: tñ ſibi reſtituerī: eo q3 volebat ōſtruer cultū dei: ꝛ ſiſr Joſeph⁹ libꝝ ō iudaico bello refert q3 ꝓpꝛijs habitās in iudea magis eligit moꝛi q3 q3 in tēplo ponereſ ſtatua ꝓatoꝛis Caij. l Et miſerūt i oēm ſamariā. hic non accipiſ ſamaria ꝓ ciuitate metropoli ꝛ locis ſibi ꝓpinq3 in q3b⁹ habitabāt gētiles de regno aſſyrioꝝ: ſz ꝓ ꝓtib⁹ remotis in regno decē tribuū i quib⁹ habitabāt aliq3 iudei: ſiē dictū fuit. ſ. j. ca. m Et ꝓcucu. oēs ver. mōtiū: vt facilī⁹ impedirēt trāſitū aduerſariorū. Et mu. circū. vi. ſuos. i. loca īmunita. n Et ꝙgre. frumēta rē. vt deipſis viuere poſſent in obſidiōe: non em̄ habebāt exercitū q3 ↄtra aduerſarios exire poſſet in cāpū. o Sacerdos etiaz. hic ꝓfr deſcribiſ circa reſiſtentiā hāc ſūmi ſacerdotis diligētia. ꝛ ꝓmo ſcripto. ſcōo ꝛbo. ibi: Tūc eliachim. Circa ꝓmū dr: Sacerdos etiā eliachi rē. Aliq3 dicūt q3 iſte fuit ſūm⁹ ſacerdos: ꝛ ſucceſſit Ieſu filio Joſedech: ſz ꝑ non pōt ſtare cū ꝓcedētib⁹. ſ. q3 ꝑ hiſtoria cōtigerit tpe cābiſis vt cōiter teneāt a doctoꝛib⁹: q3 Ieſus filiꝰ Joſedech cū ꝓmis redijt de babylone vt habeſ. j. Eſdre. ij. ꝛ fuit ſumm⁹ ſacerdos toto tpe cābiſis ꝛ vſq3 ad tpꝰ Darij: ſub q3 conſummatū eſt ſcōm tēplū: vt patet Zacharie. iij. ꝛ ideo oꝑtet dicere q3 iſte eliachiz fuit idē cū dicto Ieſu: ꝛ fuit bi nomine ſicut ꝛ multi alij: vel q3 iſte eliachim fuit alij⁹ ſacerdos ſub ſūmo ſacerdote cōſtitutus ad hec agēda: vel q3 hiſtoria Judith nō ꝓtigit tēpoze cābiſis: ſed ꝓ magnū tpꝰ poſtea: ꝛ huic cōſonat q3 ipe dicitur ſumm⁹ ſacerdos j. eo. ca. Primū aūt videt meli⁹ ꝛ magis cōſonū ꝓcedentib⁹. p Scripſit ad vniuerſos qui erant rē. vt obtinerent aſcenſus montiū per quos via eſſe poterat ad hieruſalē: quia ſicut dictum eſt. ſ. plus timebant de deſtructione cultuſ diuini q3 de ꝓpꝛijs coꝛpoꝛibus. q Et clamauit omnis populus ad dominum inſtantia magna. fecit enim primo quod potuit ſm viaz humanam ne temptaret deum: ꝛ reſiduum quod facere non poterat deo ꝓcibus cōmendabat.

a ℣ in iciunijs.

tia magna: ⁊ humiliauerũt aĩas suas i ie/ a
a ℣ sensualitates ab illicitis desiderijs castigãtes.
iunijs ⁊ orõnib⁹ ipsi ⁊ mulieres eox. Et i/
a ℣ doctores cũ pplo penitẽtiã agẽtes. b ℣ innocẽtes ꝑces in conspectu dñi.
duerũt se sacerdotes cilicijs: ⁊ ifãt℞ ꝓstra b
a ℣ seipos ꝙ hostiã imolãt deo b ℣ cõpũctione penitẽtie.
uerũt ꝓtã faciẽ tẽpli dñi ⁊ altãre dñi ope c
a ℣ sic corde ore et opere b ℣ qui solus saluare potest.
ruerũt cilicio. Et clãmauer℞ ad dñm deus
a ℣ qõ charitatis vnanimitate petit cito �gẽrat. b ℣ a deo cui⁹ ꝓmissiõe fit. c ℣ diaboli. d ℣ inocẽtes simplices.
isr℞ vnãnimit: nẽ dare℞ i ꝓdaz ifãtes eox:
a ℣ debiles subditi ꝓ diuersa vicia. b ℣ ecclesie.
⁊ vxores eox in diuisionẽ: ⁊ citates eox i d
a ℣ qui sancti cẽ videbant. b ℣ peccatoꝝ.
exterminiũ: ⁊ sãctã eox i pollutionẽ ⁊ fie/ e f
a ℣ christus. b ℣ ꝑm ordinẽ melchisedech.
rẽt in opꝓbriũ gẽtib⁹. Tũc eliachi sacer/ g†
a ℣ sug omnes. b ℣ ꝓ se ⁊ ꝓ nũcios suos. ℣ deũ vidẽtes.
dos dñi mãgn⁹ circũuit oẽm isr℞: allocu/ h
a ℣ quasi cõfidite: exaudire fũt orationes vestre.
tusq; est eos dicẽs: Scitote qm exaudiet i
a ℣ assidue. b ℣ actione. c ℣ finis nõ pugna coronat
dñs ꝓces vras: si manẽtes ꝑmãseritis in iẽ
a ℣ vt placeatis dño.
a iunijs ⁊ orõnibus in ꝓspectu dñi. Memo k
res estote moysi serui dñi: q amalech cõfi/
dẽtẽ i ⁊tute sua ⁊ i potẽtia sua ⁊ i exercitu
suo ⁊ i clypeis suis ⁊ i currib⁹ suis: ⁊ i eqti
b⁹ suis ñ ferro pugnãdo: ℣ ꝑcib⁹ sãctis ozã
a ℣ ꝓstrati.
do deiecit. Sic erũt vniuersi hostes isr℞:
a ℣ qui ꝑseuerauerit vsq; in finẽ saluus erit.
si ꝑseueraueritis i hoc ope qd cepist℞. Ad †
a ℣ ꝑdicatoꝝ xꝑi. b ℣ placentes.
hãc igit℞ exhortationẽ ei⁹ dep̃cãtes dñm:
a ℣ in oratione cõfortati. b ℣ bene placentes.
pmanebant in cõspectu domini: ita vt
a ℣ sacerdotes.
b etiã hi qui offerebãt domio holocausta l
ꝑcicti cilicijs offerrẽt sacrificia dño: ⁊ erat
a ℣ memoria fragilitatis. b ℣ mentes. c ℣ coꝝ cõrritum ⁊ humiliatiõ deus non despicit.
cinis super cãpita eorũ. Et ex toto cõrde
a ℣ vnanimes in oratione.
suo omnes oraba̅t deũ vt visitaret popu
lum suum israel. La. V.
a ℣ spirituali.
m† Unciatũq; est holofferni pncipi m
a ℣ fideles.
militie assyrioꝝ q filij isr℞ ꝑpara/
a ℣ malis. b ℣ fidenti animo omnẽ superbiã detestatur per quã maxime aduersarij irrũpere student.
rent se ad rẽsistendũ ac mõntiũ itinera cõ
clusissent: ⁊ furore nimio exarsit in iracun n
a ℣ qui turbidi ⁊ inconsiderati
dia magna. Vocauitq; omnes pncipes o
a ℣ qui sine lege. b ℣ querunt hec persecutores adinuicez qui sint quante constantie.
mõab ⁊ duces ammon. ⁊ dixit eis: Dicite p
mihi quis sit ꝙlus iste qui montana obsi
a ℣ munitiones fidei.
det: aut ꝙ ⁊ ꝙles ⁊ ꝙntę sint cĩtates eox: q
ꝙ etiã sit virt⁹ eox: aut ꝙ sit multitudo eo r s
℣ ꝙs potens.
rũ: vel quis rex militię illox: ⁊ ꝙre ꝑ olb⁹ t
v

a Et humiliauerunt animas suas ⁊c. ⁊ non tm̃ corpora: nã sicut dicit Eccl̃. xxv. Oratio humiliantis se nubes penetrabit. b Infantes ꝓstrauerunt contra faciẽ tẽpli domini: vt respiceret ad eorũ innocentiã. c Et altare dñi operuerunt cilicio. sicut aliquãdo ostiũ ecclesie obstruitur spinis in signũ afflictiõis. d Et vxores eox in diuisionẽ. per raptox violẽtiã. e Et sancta eox. i. loca diuini cultus. f In polluti/onem. exercendo ibi p gentiles idolatriam: sicut factũ fuit postea tpe antiochi illustris. g Tũc eliachim. Hic ꝙr ponit huius eliachim diligẽtia verbo et facto. cũ dicit: h Circũuit omnẽ israel. vt ex ꝑsentia sua ⁊ verbo ꝙdo magis exciteret pplm q̃ solo scripto. i Scitote qm exaudiet dñs ꝓces vras ⁊c. naz oratio q̃ est pia ꝑ se et ꝑseuerans semp exauditur. k Memores estote moysi ⁊c. hec historia hr̃ Exo. xvij. vbi dr̃: Cũq; leuaret moyses manꝰ vincebat isr℞. sin aũt paululũ remisisset ꝰupabat amalech. ⁊ subditur ibidẽ: Et factũ est vt nõ lassarent manꝰ eius vsq; ad occasum solis: fugauitq; iosue amalech et populũ eius in ore gladij. Cetera patẽt vsq; ibi: l Offerebant dño holocausta ꝓcincti cilicijs. ⁊ hoc exterius in signũ afflictionis et humiliationis. Sacrificiũ aũt ecclie qd est euchar̃stia nõ est licitũ offerre nisi in debitis vestimentis ꝓpter reuerentiã sacramẽti. sacrificium vero veteris legis qd erat tm̃ figurale nõ erat tãte reuerentie. Cetera patent. La. VI

Moraliter.

† Tunc audientes filij israel. Per quos significantur boni catholici qui magis timent de bonis spiritualibus amittendis q̃ de corporalibus seu de tẽporalibus. ideo subditur: † Tremor etiam et terror inuasit sensus eorum: ne hoc faceret hierusalem ⁊ tẽplo dñi. ꝛõ sequit: † Et ꝓoccupauerũt omnes vertices montiũ. Per q̃s significantur angeli ⁊ viri sancti ad quoꝝ refugiunt auxilia. † Et muris circũdederũt vicos suos. muniendo se clausuris virtutuz. † Et cõgregauerunt fragmẽta. id est christi ⁊ apostolorum verba: que multũ valent contra demonum iacula. Prouer. xxv. Omnis sermo dñi ignitus clypeꝰ est sperãtibus in se. ¶ Sacerdos ei eliachim scripsit ⁊c. Prelatꝰ enĩ debet roborare subditos in hac pugna scriptis ⁊ verbis ⁊ etiã aliꝭ modis. ideo subditur postea: ¶ Sacerdos domini magnus circũit omnẽ isr℞ ⁊c. ⁊ subdit effectus. cũ dr̃: ¶ Ad hãc igit℞ exhortationẽ ei⁹ deꝓcãtes dñm ⁊c. Hã ꝓ oratione deuotã demões debellant. Unde dicit Jobes os aureũ: Quis nõ hostẽ orando deuicit. orationib⁹ Daniel̃ visa panduntur: sopiuntur flamme: fere ebetescunt. cadunt hostes: inimici vincunt. q̃to enim puriox frequentioꝝ fuerit celebrata oratio: tanto celerius erit de hoste vindicta. La. V.

n Unciatũq; ẽ. ꝓstq̃ descripta ẽ ꝑsecutionis filioꝝ isr℞ special occasio. h ꝙr describit ipa ꝑsecutio. Circa quã ꝓmo pũtur holofernis inq̃sitio. secdo achioꝝ respõsio. ibi: Tũc achioꝝ. tertio assyrioꝝ indignatio. ibi: Et factũ est. Circa ꝓmũ dr̃: Nũciatũq; est holoferni p exploratores suos ad ℣ missos. n Exarsit in iracunda. Hã ex superbia credebat q̃ nullꝰ auderet moueri ad resistendũ sibi. o Vocauitq; oẽs ꝓncipes moab ⁊ duces ãmon. isti enĩ habitabãt ꝓpe iudeã: ꝓpter qd̃ de statu iudeoꝝ melius dicere poterãt ꝛitatẽ. p Dicite mihi q̃s sit ꝙlus iste. q̃tũ ad ei⁹ originẽ. q Et quales ⁊ q̃n te sint ciuitates eox: vt audeãt confidere de defensiõe eaꝝ. r Que etiã sit virt⁹ eoꝝ. in corpib⁹: ⁊ audacia in mẽtib⁹. s Aut que sit multitudo eoꝝ. id est quãta ⁊ qualiter armata. t Vel quis rex militie eorũ. id est q̃s ꝙuidus et bellicosus. v Et quare ꝓe omnibus ⁊c. id est si non confidunt in predictis: que potest tunc esse causa sue rebellionis.

Qui habitans

℣ luce fidei ⁊ scientie dñi⁹ principes tenebrarũ facilĩ⁹ expugnãtur.
qui habitant in ozẽte isti cõtẽpserũt nos ⁊ nõ exierũt a
a ℣ quasi principes hereticorum b ℣ quilibet idolatrie deditus.
i obuiã nobis vt suscipẽrẽt nos cũ pace? Tũc achioꝝ b†
duxꝰ omniũ filioꝝ ammon rñdẽs ait: Si dignerꝛ audire dñe: dicã veritatẽ in ꝓspectu tuo de pplo isto q̃ i
℣ populus dei habitat in montanis: egyptij in campis.
mõtanis habitat: ⁊ non egredieꝛ verbũ falsũ ex ore c
meo. Populus iste ex ꝓgenie chaldeoꝝ est. Hic ꝓmũ d
a ℣ ynde: ⁊ alios.
in mesopotamia habitauit: qm̃ noluerũt sequi deos e
℣ gentium.
pãtrũ suoꝝ qui erãt in terra chaldeoꝝ. Deserẽtes ita
a ℣ religionem. b ℣ mali sunt in multitudine: boni in vnitate.
q̃ cerimonias patrũ suoꝝ quę in mũltitudine deoꝝ
a ℣ mente et corpore.
erant: vnũ deũ celi coluerũt: qui ⁊ ꝑcepit eos vt exirẽt f
inde et habitarent in charrã. Cumq; operuisset omnẽ
a ℣ verbi dei. b ℣ in hierim ascẽdit in egypto descẽdit.
terrã fames descẽderunt in egyptũ illicq; ꝑ quadrin b
a ℣ multiplicati sunt super numerum.
gentos annos sic mũltiplicati sunt vt dinumerari eo i
a ℣ pharao diabolus.
rũ nõ posset exercitus. Cumq; grauasset eos rex egy/ k
a ℣ vel one b ℣ non dei. c ℣ terrenis operib⁹.
pti: atq; in ędificationibus vrbium suarũ in lũto ⁊ la
a ℣ corde et ore. b ℣ non deos.
tere subiugasset eos: clãmauerunt ad dominũ suum
a ℣ vlcionem eorum.
et percussit tõtam terrã egypti plagis varijs. Cumq;
a ℣ plagis superati.
eiecissent eos egyptij a se: et cessasset plaga ab eis: et l
iterũ eos vellent capere et ad suũ seruitiũ reuocare: m
a ℣ summus horũ omniũ. b ℣ rubrũ in quo baptisma significat.
fugientib⁹ his dẽus celi mare aperuit: ita vt hinc inde n
aquę quasi murꝰ solidarent̃ ⁊ isti pede sicco fũdũ ma
a ℣ multitudo vicioꝝ demonuz.
ris pambulãdo trãsirẽt. In q̃ loco dñ inũmerabilꝭ ex/
a ℣ baptismi. b ℣ beati quoꝝ remisse sunt iniquitates ⁊c.
ercitꝰ egyptioꝝ eos ꝑsequereꝛ: ita q̃ aquis cooptus est
vt nõ remaneret vel vnꝰ qui factũ posteris nũciaret.
Egressis etiã mare rubrum deserta syna montis oc/ o
a ℣ ante. b ℣ in deserto huius mundi homines requiescũt: nõ filij hominum.
currerũt: in quibus nũq; homo habitare potuit vl̃ fi p
a ℣ legis q̃ ad litterã est amara. b ℣ indulcati ligno crucis sanguine xꝑi spiritualiter intellecti.
lius hois reqeuit. Illic fõtes amari obdũlcati sunt q
eis ad bibendũ: ⁊ ꝑ annos q̃draginta annonã de ce/
a ℣ vnde: Non em̃ in arcu meo sperabo.
lo ꝑsecuti sũt. Ubicũq; igressi sũt sine arcu ⁊ sagitta r
⁊ absq; scuto ⁊ gladio: deꝰ eoꝝ pugnauit ꝑ eis ⁊ vicit
a ℣ impune.
⁊ nõ fuit q̃ illis resultaret ꝙlo isti: nisi q̃s recessit a cultu dñi s
dei sui. Quotiẽscũq; aũt ꝓter ipm deũ suũ alterꝝ colue
a ℣ a deo suo. b ℣ captiuitatẽ. c ℣ occisionẽ. d ℣ narionib⁹. e ℣ quasi nõ ex toto abiecit sed correxit.
rũt: dati sũt i ꝓdaz ⁊ in gladiũ ⁊ in opꝓbriũ. Quoti
enscunq; aũt pẽituerũt se recessisse a cultura dei sui:
a ℣ inimicis.
dedit eis deꝰ celi virtutẽ rẽsistẽdi. Deniq; chananeũ t
regẽ ⁊ iebuseũ ⁊ phereꝛeũ ⁊ ethẽũ ⁊ eueũ ⁊ ammorreum: ⁊ oẽs potẽtes esebon ꝓstrauerũt: ⁊ terras eox ⁊
ciuitates eoꝝ ipi possiderũt: ⁊ vsq; dũ nõ peccarẽt in
ꝓspectu dei sui: erãt cũ illꝰ bona. Deꝰ enĩ illoꝝ odit ini
a ℣ ꝑceptis
quitatẽ. Nam ⁊ ante hos annos cũ recessissent a viã v
a ℣ ꝑficerent. b ℣ a terra sua.
quã dederat illꝰ deꝰ vt ambũlarent in ea exterminati

a Qui habitãt in ozẽte. Hoc videꝛ esse ꝓta illud qd dicit. s. ij. ca. Egredere aduersus omne regnũ occidentis. Dicẽdũ q̃ licet oẽs terre supra noiate inter quas ẽ hierim et iudea: sint in pte occidẽtali respectu regni assyrioꝝ: tm̃ respectu totiꝰ terre habitabilis iudea ⁊ alie terre quas subiugauerat holofernes magis erãt orienti, ꝙpinque q̃s occidẽti: nec obstat q̃ hierim dr̃ esse i medio terre habitabilis. nã hoc dicit eo q̃ est i quarto climate quod est mediũ. climata vero nõ distinguunt fm distãtiã ab ozẽte in occidentẽ: ℣ fm distãtiã a meridie in aquilonẽ. b Tũc achioꝝ. Hic ꝙr ponit ipsiꝰ achioꝝ respõsio: q̃ primo dat suã respõsionẽ. secundo infert inferẽtã conclusionẽ ibi: Nũc ergo. ¶ Prima in tres. Nam in responsione achioꝝ primo describit hebreoꝝ genꝰ. secundo eoꝝ ꝓgressus. ibi: Cũq; operuisset. Tertio ipoꝝ virtus. ibi: Ubicunq; ingressi sunt. sicut petit erat holofernes. Circa ꝓmũ dicit: Tũc achioꝝ dux omniũ filiorum ammon respõdens ait ⁊c. Erat enĩ ꝓncipalis inter ammonitas: q̃ descẽderãt de Loth nepote abrae: ꝓpter quod sciebat historiã hebreoꝝ: ex eo dẽ genere descẽdẽtiũ: ⁊ ideo obtulit se ad respondẽdũ. c ¶ Populus iste ex progenie chaldeoꝝ est: vt habeꝛ Gen̄. xj. Tulit itaq; Thare abrã filiũ suũ ⁊ Loth filiũ filij sui ⁊ sarai nurũ suã: ⁊ eduxit eos de vr chaldeoꝝ ⁊c. d Hic ꝓmũ in mesopotamia habitauit: post exitus de chaldea: vt habeꝛ Gen̄. xj. e Quoniã noluerũt sequi deos patrũ suoꝝ idola colẽdo. f Et habitarẽt in charrã. sic enĩ nominat℞ ciuitas Act̃. vij. ⁊ Gen̄. xj. nominat arã. Ciuitatũ enĩ nota fm diuersitatẽ tẽpoꝝ ⁊ linguarũ varie ꝓnũciank̃. g Cumq; operuisset. Hic ꝙr describitur ꝓgressus. ⁊ primo q̃tũ ad descẽsũ in egyptũ. cũ dicit: Cumq; operuisset oẽm terrã fames descenderũt in egyptum: vt habeꝛ Gen̄. xlvij. b ¶ Illicq; per quadrigentos annos. qui incipiendi sunt a natiuitate isaac: ⁊ terminandi in exitu de egypto: vt declaratũ fuit Gen̄. xv. i Sic multiplicati sunt ⁊c. vt hr̃ Exo. j. k Cumq; grauasset eos rex egypti ⁊c. de isto grauamine ⁊ egypti ꝑcussione plagis multis: habeꝛ in principio Exo. vs q̃s ad. xiij. ca. l Cumq; eiecissent eos. Hic sẽdo describitur hebreoꝝ ꝓgressus quãtũ ad mirabilẽ exitũ de egypto. cũ dicitur: Cumq; eiecissẽt eos egyptij. tioze mortẽ cõpulsi. Exo. xij. m Et iterũ eos vellẽt capere. ⁊ ad suũ seruitiũ reuocare Exo. xiiij. n ¶ Fugientib⁹ his deꝰ celi mare aperuit ⁊c. ℣ totũ habeꝛ Exo. xiiij. o ¶ Egressis etiã mare rubrũ deserta syna montis occurrerũt: sed cõtrariũ videꝛ Exo. xv. vbi dicit: Tulit ãt moyses isr℞ de mari rubro: ⁊ egressi sũt in desertũ sur. Dicẽdus q̃ ℣ breuiter repetitur historia exitꝰ filioꝝ isr℞ de egypto: ꝓpter qd̃ nõ exprimunt̃ hic oĩa loca: sed solũ notabilia iter que est mons syna: ad quẽ ꝓpius tẽdebat. p ¶ In quibus nunq; hõ habitare potuit. ꝓpter locoꝝ sterilitatẽ: ⁊ loquit̃ hic de habitatiõe in ciuitate vel villa. pastores enĩ aliqui poterãt ibi gregẽ pascere: sicut legit̃ ꝛ moyse Exo. iij. q ¶ Illic fõtes amari obdulcorati sunt eis. Exo. xv. Et ꝑ annos. xl. annonã de celo cõsecuti sũt Exo. xvj. r ¶ Ubicũq;. Hic ꝙr describit̃ hebreoꝝ virtus que nõ erat ex hominib⁹ sed ex ꝓtectione diuina: ꝓpter qd̃ dicit: Ubicunq; ingressi sunt sine arcu ⁊c. licet enĩ pugnauerũt cũ amalech in armis: ⁊ cũ aliꝭ septez gentibus quas expulerũt de terra ꝓmissionis: tamẽ nõ habuerũt victoriã per arma: sed virtute diuina. vnde ⁊ amalech precibus moysi fuit debellatus: vt dictũ ẽ capitulo ꝓcedenti. ⁊ i pugna Josue cõtra reges chanaã lapides grandinis interfecerunt aduersarios: ⁊ sol stetit imobilis spatio vnius diei. Josue. x. s ¶ Quotiẽscũq; aũt ꝓter ipsum deum ⁊c. ista patent ex decursu libri Judicum ⁊. iiij. Regũ. t ¶ Deniq; chananeũ regẽ ⁊c. vt patet Josue. xij. v ¶ Nam et ante hos annos cum recessissent a via quã dederat illis deus. secz tẽpore trãsmigrationis Joakim ⁊ captiuitatis facte sub sedechia exterminate sunt ꝓcijs per reges assyrioꝝ et egypti: vt patet. iiij. Regum. ⁊ plurimi eorum captiui adducti sunt. Primo per teglatphalasar. iiij. Regũ. xv. Secũdo per Salmanasar. iiij. Regũ. xvij. ⁊ h̃ quantũ ad regnũ isr℞. quãtũ vero ad regnũ iuda per regẽ babylonis: primo tempore Joakim filij Josie. secundo tempore Joachĩ filij eius. iiij. Regum. xxiiij. tertio tẽpore sedechie. iiij. Regum. xxv.

sūt plūs a multis nationib⁹ ⁊ plurimi eox captiui abdu
a ſ per penitentiā.
D cti sūt in terrā nō suā. Rup aūt rēuersi ad dñm deū suuz a
ex displīōe q̄ dispsi fuerāt: ⁊ adunati sūt: ⁊ ascēderūt mō b
a ſ visionē pacis.
tana ħ oia: ⁊ iterū possidēt hierl̄z ybi sūt sctā sctox. Nūc c
ergo mi dñe pquire si est aliqua iniquitas eorū in ꝓspe-
ctu dei eorū: ⁊ ascēdam⁹ ad illos qm̄ tradēs tradet illos
deus eorū tibi: ⁊ subiugati erūt sub iugo potentię tuę.
Si vero nō est offensio ppli hui⁹ cozā deo suo nō pote-
7.6.c rimus resistere illis: quoniā de⁹ eorū defendet illos: et
13.d erimus in opprobriū vniuersę terrę. Et factū est cū ces- d
a ſ qui fastu mūdi supbiunt: ꝑconia veritatis audire nō possunt: ⁊ pdicatoribꝰ cū
ceteris fidelibus mortem minantur.
sasset loqui achior verba hęc irāti sūt omnes magnates
holofernis: ⁊ cogitabāt interficere eū. dicētes ad alter-
a ſ cuius temeritatis. b ſ fideles.
utrū: Quis ē iste qui filios israel posse dicat resistere re
a ſ diabolo. b ſ demonijs virūs cuiuslibet malis. c ſ nō enī vident fidei scutum
galeam spei ⁊ gladiū verbi dei.
gi nabuchodonosor ⁊ exercitibus ei⁹: hōmies inermes
a ſ pugnandi.
et sine virtute: ⁊ sine peritia artī pugnę: Ut ergo agno e
a ſ purat fallere.
scat achior quoniā fallit nos: ascēdem⁹ in mōtana: ⁊ cū
capti fuerint potētes eox tūc cū eisdē gladio trāsuerbe
rabit: vt sciat ois gens quoniā nabuchodonosor deus f
a ſ non celi.
terrę: et ꝓter ipsum alius non est. Ca. VI.
A Actū est aūt cū cessassent loqui: indignat⁹ ho- gt
lofernes vehemēter dixit achior: Quoniā pro-
pheтasti nobis. dicēs: q̄ gēs israł defendatur a
deo suo: vt ostēdā tibi qm̄ nō est de⁹ nisi nabuchodono-
sor: cū pcusserimus eos oēs sicut hominē vnū: tūc ⁊ ipe
cū illis assyriorū gladio interibis: ⁊ ois israel tecū pditi
one disperiet: ⁊ probabis qm̄ nabuchodonosor dñs sit
vniuersę terrę. Tunc⁹ gladi⁹ militię meę trāsiet p late- b
ra tua: ⁊ cōfixus cades inter vulneratos israel: ⁊ nō re-
spirabis vltra donec extermineris cuz illis. Porro aūt i
si ꝓphetiā tuā verā existimas nō cōcidat vultus tuus:
⁊ palloz qui faciē tuā obtiet abscedat a te: si verba mea
B hęc putas impleri nō posse. Et aūt noueris q̄ simul cū
a ſ turbe periture ꝑcones veritatis adiungere studēr: pditos enim purant quos a
consortio suo separant: ⁊ fidelib⁹ xpi associant. vnde: Cu discipulus eius sis: nos
autem moysi.
illis ħ experieris: ecce ex hac hōza illoz populo socia-
beris vt dū dignas mei gladij penas exceperint: ipe si-
a ſ persecutoribus fidei.
mul vltioni subiaceas. Tūc holofernes ꝓcepit seruis su k
a ſ quēliber cōfessorē xpi ꝑconeveritatis. b ſ separatū a se.
is vt cōprehēderēt achior ⁊ ducerēt eū in bethuliā ⁊ trā
a ſ quos perdendos purant.
derēt eū in man⁹ filioz israł. Et accipientes eū serui holo-
a ſ cupiūt enī tales per illicita desideria trahere ad vitā larā q̄ ducit ad mortē.
lofernis: pstiti sunt per campestria: sed cū appropinq̄s-
a ſ predicatores testimonia scripturarū cōtra iaculātes. b ſ vo
rum suum implere non valentes.
sent ad mōtana exierūt contra eos fūdibularij. Illi aū- l
a ſ q̄ militem xpi quē seducere nō pūr crucis ac passiōis ei⁹ sociū faciūt.
tem diuertentes a latere mōtis ligāuerūt achior ad ar
borem manibus ⁊ pedibus: ⁊ sic vinctum de restib⁹ di
a ſ non correcti sed peiores augmēto sceleꝝ. ſ ꝓstinū errorē.
miserunt eum: ⁊ reuersi sunt ad dominum suuz. Porro n†
filij israel descendentes de bethulia venerunt ad eum.

a Rup aūt reuersi ad dñm ⁊c. ſ. tpe cyri qui dedit
populo licentiā redeundi. b Et ascēderūt mōta-
na. i. iudeā q̄ est mōtuosa. c Nunc ergo. Narrata
iudeox historia. hic ꝓfr achior cōcludit itērū dicēs:
Nūc ergo dñe mi ⁊c. ad hoc enī ꝑdicta narrauerat:
vt holofernes sciret nō se posse filios israel capere ni
si p offensā dei sui: ⁊ patet littera: d Et factū est.
Postq̄ posita est achior respōsio. hic ꝓfr ponit as-
syrioz indignatio. ⁊ primo quātū ad duces exercit⁹.
secōo quātū ad ꝓncipē eox sequēti ca. Circa primū di-
citur: Et factū est cū cessasset loqui ⁊c. irati sūt oēs
magnates holofernis: ex fine sue narratiōis in qua
cōcluserat eos nō posse ꝓpria virtute iudeos debel-
lare. ⁊ patet sentētia vsq̄ ibi: e Ut ergo agnoscat
achior q̄n fallit nos. i. falsis verbis decipe nos itē-
dit. f Ut sciat ois gēs q̄n nabuchodonosor de
terre est: nō dicūt deus celi ħ terre: videt enī illi⁹ erro-
ris fuisse qui dicebāt diuinā ꝓuidentiā ad celestia se
tñ extendere: sm q̄ dicitur Job. xxij. Circa cardi-
dines celi perambulat nec nostra considerat. ħ au-
tem nomē deus impositū fuit a ꝓuidentia rerū ⁊ gu
bernatione: ⁊ ideo deū terre dicebant: cuius regnū
ad plura terrena se extendit intentio vero regis na-
buchodonosor ⁊ sni exercitus erat omnē terraz suo
iugare dominio: vt dictū c. ħ. ca. ij. ꝓpter quod a su
is denominabatur deus terre. Ca. V.
Moraliter. Nunciatūq̄s est holofer-
ni ⁊c. Quando enī diabo-
lus percipit aliquos se ꝓparare ad resistendū sibi:
tunc grauī⁹ querit eos inuadere ⁊ psequi. ideo sub-
dit: Dicite mihi q̄s sit iste popul⁹ ⁊c. Unde dī
leo papa: nō desinit hostis antiqu⁹ trāsfigurās se in
angelū lucis deceptionē laqueos vbiq̄ ꝓtendere:
omniū discutit cōsuetudines: vērilat curas: scrutat
affectus: ⁊ ibi querit causas nocendi vbi q̄cq̄ vi-
derit studiosius occupari. Tunc achior ⁊c. ꝑ
istum qui gentilis erat et multa de diuinis benefici-
is filijs israł collatis narrauit: quozū sensus mystici i
loc⁹ suis positi sūt ex q̄bus in fine cōclusit ocliū otra
filios israel. ſ. qualiter possent faciliter debellari. si-
gnificātur heretici qui ex verbis xpi studēt catholi
cos impugnare: sicut iulian⁹ apostata ex hoc q̄ chri
stus dicit Luc. xiij. Nisi quis renūciauerit omnib⁹
que possidet nō potest me⁹ esse discipul⁹. facultates
⁊ patrimonia christianoz auferebat: ⁊ sic auaricia
suam ex euāgelij testimonio colorabat ⁊ similiter he
retici errorē suū studēt sacre scripture testimonijs co
lozare. Ca. VI.
Actū est aūt. hic ꝓfr describit idignatio
holofernis. ⁊ primo verbis iniuriosis. se-
cundo factis. ibi: Tunc holofernes. Cir-
ca primū patet littera vsq̄ ibi: b Tunc⁹ gladi⁹
militie mee. Ex quo videtur q̄ intendebat eū interfi
cere plurib⁹ plagis ⁊ cruciatibus: vt exprimit. j. eo.
ca. tūc ⁊ ipsū achior diuersis iubebat interire suppli
cijs. ideo nō dicit militis sed militie: quia intēdebat
eum militū ludibrio exponere. c Porro autē si. ꝓ
phetiā tuā verā existimas ⁊c. non fuit mix si achior
tunc timuit: tum quia inter eos erat sicut agnus in-
ter lupos: tum licet quia firmiter teneret deū hebre
os posse defendere: tamē nesciebat si eum offēdisset
vel non: propter quod hoc inquirere consulverat.
Cetera patent. k Tunc holofernes. Hic consequ-
ter ei⁹ indignatio factis et primo achioz hebreis tra
dendo. secundo eos crudeliter inuadendo: sicut di-
xerat indignatus. secunda incipit ca. vij. Prima di
uiditur in tres: quia primo describitur achior tradi
tio. secundo traditi di⁹quisitio. ibi: Porro filij israł.
tertio disquisiti consolatio. ibi: Cunq̄s vniuersa. pri
ma pars patet vsq̄ ibi: l Exierunt contra eos fun
dibularij. ⁊ dicuntur a funda ⁊ bale grece quod est
proiectio latine: quia cum funda proiciunt lapides
quorum ictus graues sunt marime quando descen-
dunt a superiori parte. m Illi autem diuerten-
tes a latere montis ligauerūt achior ad arborē i ma-
volētes se expedire de achior: cū tali tñ securitate q̄
nō posset man⁹ hebreox effugere. n Porro hic cō
sequēt describit traditi disquisitio. cū subditur:
In medio

a Quē soluētes. Doctores ecclie ad arbo-
rē ligatum sol-
uunt cū cathe
cuminos suos
nec psecutorū
rabiē nec mor-
tē primescere
docēt. q. ad ar-
borē ligatū sol
uūt cū a formi
dine crucis mē
tē pauidā eru-
unt ⁊ ad patiē
dū instruūt: ħ
aūt meli⁹ fit si
(exēplo oīe ⁊
charmi q̄ ꝓfo
tātes achior p
ces deuotas cū
omni plo non
effudert) ma-
gistri ecclie cū
ceter⁹ fidelib⁹
auditores suos
dño cōmenda-
uerit deuot⁹ p
cib⁹ vt ei⁹ do-
no habeat q̄d
hūana ifirmi-
tas nō meretur
a ſ non de se.
tes de tē: ⁊ p̄sumētes de se ⁊ de sua virtute glōriātes
humilias. Finito itaq̄ fletu ⁊ per totā diē oratiōe po- b
a ſ confidētes orationē suam esse exauditam.
pulox cōpleta: cōsolāti sunt achior. dicētes: De⁹ patr i
a ſ remunerator. b ſ qui meruisti.
nostrox cui⁹ tu virtutē ꝓdicasti: ipē tibi hanc dabitvi k
a ſ ꝑ ipsi tuum.
cissitudinē: vt eorū magis tu interitū videas. Cū ve- m
a ſ interemptis hostibus.
ro dñs deus noster dederit hāc libertatē seruis suis:
sit ⁊ tecū de⁹ in medio nostri vt sicut placuerit tibi: ita n
sit ⁊ cū tuis omnibus cōuerseris nobiscū. Tūc oīas fini- o
b to cōsilio suscepit eū i domū suam: ⁊ fe- p
b Et fecit ce-
nā. Cenā ma-
gnā expleto ie
iunio facē q̄ ani
mā diu lāgui-
dā ⁊ pane ver-
bi idignā eu-
gelica doctria
⁊ dapib⁹ virtu
tū reficit. ibu-
ic cōuinio ad-
uocanē oēs ꝓ
byteriyt exhor
tatiōib⁹ ⁊ exē
plis corroborēt
neophiti ad fi-
dē accipiendā
⁊ ꝓseruādā.
cit cenā magnam. Et vocatis omnib⁹ q
presbyteris. simul expleto ieiunio refece r
a ſ ecce q̄ bonū ⁊ q̄ iocundū habitare fratres in vnū.
runt. Postea vero ꝓuocatus omnis po s
a ſ domus mea domus orationis vocabit.
pulus per totā noctē intrā ecclesiā ora- t
a ſ maledict⁹ hō qui cōfidit in ho. ⁊c.
uerunt petentes auxilium a deo israel.
a ſ mysticus.
Holofernes autem Ca. VII. v†
a ſ cōplicibus.
h altera die ꝓcepit exercitib⁹ su- x
a ſ ecclesiā que ē dom⁹ dei.
is vt ascēderēt otra bethuliā. Erāt aūt
pedites bellatox cētū vigiti milia: ⁊ eq
tes vigitiduo milia: ꝓter ꝓparatiōes vi
roz illoz q̄s occupauerat captiuitas ⁊
adducti fuerāt de ꝓuincijs ⁊ vrbib⁹ vniuersę iuuētutł.
Oēs parauerūt se parīt ad pugnā otra filios israł: ⁊ ve- y
nerūt ꝑ crepidinē mōtł vsq̄ ad apicē q̄ respicit sup do
thaim a loco q̄ dicit belma vsq̄ ad chelmō q̄ ē otra es-
a ſ fideles. b ſ humiliter orantes
drelō: Filij aūt israł vt videt multitudiez illox: pstrauert z a

a In medio ppli illū statuētes ⁊c. mirabant enī de
tali ligatiōe ipsius tāq̄ de re insolita. b In dieb⁹
illis erāt illic principes oīas ⁊c. ħ interponit: q̄z co-
rā eis principalit adduct⁹ fuit achior. ⁊ subdit achi-
oz respōsio. cū dicit: Dixit achior oīa ⁊c. ⁊ patet litte-
ra vsq̄ ibi: c Propter hoc q̄ dixisset de⁹ celi de-
fensor eorū est: nō enī credebāt dei celi ꝓuidentiā ad
hec inferioza se extendere: vt prędictum est: nec p ose
quēs eius defensionē. d Cunq̄s achior vniversa.
hic ꝓfr describit interrogati vł disquisiti ꝓsolatio.
⁊ primo p orationē deuotā. cū dicit: e Omnis po
pul⁹ cecidit in faciē humilit⁹ ⁊ deuote deprecātes: vt
deus liberaret eos cū ipso achioz de manib⁹ holofer-
nis. f Respice ad nostrā humilitatē. qui nō cōfidi
mus de nostris meritis vł virtute: sed de tua bonita-
te. g Et faciē sanctox tuox attende. ſ. abrāā: isaac:
iacob ⁊ aliox sanctox patrū: vt eozuz meritis liberē
mur. h Oratiōe populox cōpleta cōsolati sūt achi-
oz: in fine orationis diuinit⁹ ꝓfortat: nā melior est fi-
nis orationis q̄ principiū Eccs. vij. i Deus patr 5.a
nostrorū. cuius tu virtutē prędicasti: assyrijs nunciā
do. k Ipse. remunerator. l Tibi hāc dabit vi-
cissitudinē ⁊c. hoc dixerūt ꝓfidētes de diuio auxilio
m Cū vero. hic secūdo ꝓsolat achior ei cū ipis ha-
bitationē liberā offerendo. dicētes: Cum vero do-
minus de⁹ noster dederit hanc libertatē seruis suis.
i. nos liberauerit de manibus holofernis. n Sit D
⁊ tecū deus in medio nr̄i vt sicut placuerit tibi ⁊c. id
est accipias ritū ⁊ legē nostrā: vł nō accipias: nō enī
gētiles tenebant ad legē mosaicā: sed sufficiebat eis
ad salutē credere vnū deū remuneratorē bonorū sm
consiliū volūtatis sue: sm q̄ dicit Deb. xj. Acceden-
tē ad deū oportet credere q̄z est: ⁊ inquirentib⁹ se remu-
neratox sit: ⁊ in hoc articuli fidei implicite cōtinēt: ta
lis autē erat achior q̄uis esset gentilis: vt sat⁹ patet
ex dictis. o Tunc oīas finito consilio. hic tertio
consolantur achior: cenā ei honorabilē faciendo. cuz
dicitur: Tunc oīas qui princeps erat populi: vt pre-
dictum est. p Suscepit eum in domum suaz. q̄ erat
honorabilior ceteris. q Et vocatis omnibus ꝓby
teris. vt cena esset magis honorabilis. r Refecerē
sez achior ⁊ seipsos ad nature sustentationē. s Po-
stea vero cōuocat⁹ oīs popul⁹. a sacerdotib⁹. t In
tra ecclīam orauerūt. licet enī esset vnicū tēplū i bie-
rusalē in quo licitum erat offerri sacrificium: tamē in
singulis ciuitatibus erāt synagoge: in quib⁹ conuēie
bat populus ad orandū ⁊ audiendū dei verbum.
Moraliter. Et factum est Ca. VI.
quod cuz cessasset loq̄ achi-
oz ⁊c. Per hoc q̄ iste dicēs veritatē incurrit supbox
indignationē: significanē illi q̄ arguūt obstinatos: qz
nō sequit inde correctio: sed contra eos indignatio.
vnde dicit Jobs os aureū. Incurrit odiū qui argu-
it criminosos. Prelat⁹ tū qui tenē ex officio corrige
re: nō debet ꝓpter hoc a correctione cessare. Ma-
ro filij israel ⁊c. Per istos qui descēderunt ad solue-
dum achior vincula. significanē ꝓdicatores ⁊ cōfes-
sores qui ex fraterna charitate condescendunt sol-
uere vincula peccatorum: ⁊ inter iustos dant pecca-
toribus locum: ⁊ faciunt eis de sacramento eucharī-
stie nobile conuiuium.
Capitulum: VII.
Holofernes autem altera die precepit exer- A
citui suo. Hic cōsequenter describitur holofernis in-
dignatio populū israel crudeliter persequē
do: vbi primo ponitur superba oppugnatio vrbis. se-
cundo dura coartatio sitis. ibi: Porro holofernes.
tertio pauida obiurgatio plebis. ibi: Tunc ad oīa.
quarto indiscreta cōuentio ducis. ibi: Et cū fatigari.
Circa primū dicit: Holofernes aūt altera die ⁊c. id
ē in crastino traditionis achior vt citius impleret cru-
delitatem quam prędixerat. p Precepit exercitib⁹
suis. vt ostenderet magnitudinē sue potestatis. Cete-
ra patent vsq̄ ibi: y Et venerunt per crepidinem
montis. i. concauitatem ipsius precipitē. z Filij au
autē israel vt viderunt multitudinē tantā ⁊ sic arma
tam. a Prostrauerunt se super terram, humiliter
et deuote petentes diuinum auxilium.
S ſ Et assumētes

Ca. VII.

a Incidi pce
pit. Doctrinā
euāgelij quā
ex fōte viuo p
cedētē docto
rel spūssci gra
tia illūiati per
otis sui fistulā
i ciuitatē eccle
sie introducūt.
hāc psecutozes
fideliū phibē
do t mortē mi
nādo auferūt:
vt poti⁹ spūal'
indigētia occi
dat. b Erāt
tamen non lō
ge a muris fō.
tē. sic in libzo
Regū philisti
im fabzos fer
rarios aufert
ne faciant he
breis aut lāce
am aut gladiū
Et descēdit oīs
isrl'ad philisti
im vt exacue
ret vomerē: et
ligonē t secu
ri t sarculū. B
eñ marie dia
bolus studet
doctrine fluen
ta t virtutū ar
ma auferat: t
sic nequiciā su
am in interitū
seruoz dei ve
locit expleat:
hic pncipel gē
tiū t iulianus
apostata nō so
lū diuinā fedt
hūanā christia
nis interdicūt
philosophiā.
c Tūc ad oçi
am. carnalesq̄
dicūt. d. d. coz
aūt eoz lōge ē
a me. Sūt enim
in sagena dñi
boni t mali pi
sces vsq; ad li
tus futuri iu
dicij: qui psē
tis vite inco
moda grauit
ferentes malū
psentib⁹ vti
delitijs. ꝯ cele
stia bona sibi i
futuro reserua
ri q̄ magistros
suos importu
nis querimo
nijs affligunt
et sibi ad lucē
seculi assentire
cogunt. vnde
sequit: Et cuz
fatigati his cla
moribus t his
fletibus lassa
ti siluiss. tē.

Et hos ānos

a ſ memoriaz fragilitatis habēres. vñ: Memēto hō qz cinis es t in ci.re.
se sup terrā mittētes cinērē sup capita sua: vnani
mes oratēs: vt de⁹ isrl miscōiā suā ondēret sup po
a ſ virtutū studia. b ſ mentis penetralia ne hostis aditū inueniat p quē
delectationes carnales nocie cogitatiōis inducat.
pulū suū. Et assumētes arma sua bellica sedert p lō a
ca que angusti itineris tramitē dirigūt inter mō
a ſ assidue. b ſ prosperitate. c ſ aduersitate.
tuosa: t erāt custodiētes eā tota diē t nocte. Pozro b+
a ſ querens quē devozet. b ſ vinus.
holofernes dū circumit p gyrū reppit q̄ fons q̄ in
ſ abundabat. a ſ calore spūssancti
fluebat aqueductum illoz a pte australi extra ci c
uitatē dirigeret: t incidi pcepit aqueductū illoz.
a ſ dogmata philosophoz que scientie t honestatis aliqō conferūt solatiū
Erant tñ nō lōge a muris fōtes ex quib⁹ furtiuide b d
bātur haurire aquā ad refocillādū pot⁹ q̄ ad po
a ſ iniqui. b ſ turbidi populi. c ſ exleges.
tandū. Sed filij ammon t moab accesserūt ad ho e
lofernē dicētes: Filij isrl nō in lācea nec in sagitta f
cōfidūt: sed mōtes defendūt illos: t muniūt illos
colles in pcipitio cōstituti. Et ergo sine cōgressiōe
pugne possis superare eos: pone custodes fōtiū
vt nō hauriāt ex eis: t sine gladio interficies eos:
vel certe fatigati tradēt ciuitatē suā quā putāt in
montibus positā superari nō posse. Et placuerūt g
verba hec cozā holoferne t cozā satellitibus eius:
t constituit per gyz cētenarios p singulos fōtes.
Cunqz ista custodia per dies vigīti fuisset expleta:
defecerūt cisterne t collectiones aquarū omnib⁹
inhabitātibus bethuliā: ita vt nō esset intra ciui b
tatē vnde satiarent: vl vna die: quoniā ad mensu
ram dabat populis aqua quotidie. Tunc ad oçiā c i+
cōgregati omnes viri femineqz: iuuenes t puuli:
omnes simul vna voce dixerūt: Judicet deus in
Exo.5.d ter nos t te: qm̄ fecisti in nos mala nolēs loqui pa k
cifice cū assyrijs: t propter hoc vendidit nos de
us in manibus eoz. Et ideo nō est qui adiuuet:
cum prosternamur ante oculos eoz in siti t in p
ditione magna. Et nunc congregate vniuersos q̄
in ciuitate sunt: vt sponte tradamus nos omnes
populo holofernis. Melius est enī vt captiui be n
Thre.4.d nedicamus dñm viuētes: q̄z moziamur t simus
opprobriū omni carni: cū videamus vrozes no
stras et infantes nostros mori ante oculos nfos.
D Contestamur hodie celū et terram et deū patrum o
nostrozum qui vlciscitur nos scōm peccata nostra p
vt iam tradatl ciuitatem in manu militie holofer
nis vt sit finis noster breuis in oze gladij: q̄ longi
oz efficit in ariditate sitis. Et cū hec dixissēt fact⁹
est fletꝰ t vlulatꝰ magnꝰ in eccīa omnib⁹: t p mul
tas horas vna voce clamauerūt ad deū dicētes:
Peccauimus cū patribus nostris: iniuste egim⁹:
iniquitatez fecimus. Tu qui pius es miserere no q
stri: t in tuo flagello vindica iniqtates nfas t noli
tardare pfitentes te pro q̄ ignorat te: vt nō dicāt
a ſ populi.
iter gētes: vbi ē de⁹ eoz. Et cū fatigati his clāmo r
a ſ pastor mercennarius qui dimittit oues et fugit.
ribus t his fletibus lassati siluissent: exurgens ōci

a Et assumentes arma sua bellica tē.
ne omittentes quod facere poterant bu
mana via deum temptare videretur.
b Poro holofernes. Hic consequent
ponitur dura coartatio sitis. cū dicitur:
Poro holofernes dū circuit per gyrū:
aqueductū illoz. i. existētiū in bethulia.
b A parte australi extra citatē dirige
ret scz cursum suum. Erat enim fons il
le extra ciuitatē exquo per aqueductum
fluebat aqua intra ciuitatem. c Et in
cidi pcecepit aqueductū. vt aqua decli
ret alibi. d Ex quibus furtim videbā
tur haurire ꝓpter timozē assyriozū existē
tium in obsidione. e Sed filij ammō
t moab. isti enī odiebāt iudeos: vt patet
ex libris Judicū t Regū: ideo dederūt cō
tra eos psiliū. f Filij israel nō in lan
cea nec i sagitta confidūt. quasi diceret: nō
habēt arma nec exercitū peliādi: propt
quod non venient cōtra nos in campū:
t ideo si ponantur custodes fontiū mozi
entur siti. vel ad se reddendū erunt com
pulsi. g Et placuerunt hec verba cozā
holoferne: quia videbantur sibi vtilia es
se. Cetera patēt vsq; ibi: b Ita vt nō
esset intra ciuitatem vnde satiarentur vl
vna die. si quilibet biberet pro sua volū
tate: verūtamen poterant aque sufficere
per quinqz dies positis in arta necessita
te: propter quod talis terminus fuit po
situs: vt habetur. j. eodē ca. i Tunc
ad oçiā congregati omnes viri femineqz
iuuenes et paruuli omnes simul vna vo.
Hic consequenter pōitur querulosa mur
muratio plebis dicētis ad oçiā pncipē
ciuitatis. k Judicet dominus inter
nos et te quōniaz fecisti in nos mala tē.
multitudo enī afflicta siti volebat q̄ ciui
tas redderet: quod oçias t sacerdotes
ꝓdiebant: propter quod multitudo oçi
am pncipem ad diuinū iudiciū adhoca
bat: imputās superbie defensionē ciuita
tis: ideo subditur: l Et propter hoc. i.
ꝓpter talem rebillionem. m Tedidit
nos deus in manibus eoz. id est totali
ter tradidit subtrahendo nobis suuz au
xilium: ideo concluditur ciuitatis tradi
tio. cum dicitur: Et nunc cōgregate vni
uersos tē. t subditur huius traditionis
ratio. cū dicitur: n Melius est enī vt
captiui benedicamus dñm viuentes tē.
. i. minus malum: quod comparatuz ad
maius habet rationem boni. o Con
testamur hodie celum t terram t deū pa
trū nostrozū. i. contra te t sacerdotes ad
ducimus in testimoniū q̄ inique agitis
nisi tradatis ciuitatem cum sit min⁹ ma
lum. p Qui vlciscitur nos tē. id est
punit sm pctā nostra. Cetera patent vs
q; ibi: q Tu qui pi⁹ es miserere nr̄i.
Vindica iniquitates nostras. i. flagella
nos quātum tibi placuerit: dū tamē non
tradamur in mānibus infidelium. t simili
modo dauid ꝓelegit a deo flagellari q̄z
ab hominibus. ij. Reg. vlti. istō vltiō di
ctū videtur processisse a sacerdotibus et
ab aliquibus iustis magis timentib⁹ de
destructione diuini cultus q̄z de propriis
corporibus. r Et cū fatigati his cla
moribus t his fletibus lassati siluissent.
Hic vltimo ponitur indiscreta comētio
ducis qui promisit ciuitatem reddere ni
si infra quinqz dies veniret eis auxilium.
et patet littera ex dictis. Sciendum ta
men q̄ licet iste oçias bene fecerit dif
ferendo traditionem ciuitatis: t indu
cēdo ad expectationē diuīe misericordie:
tū pfigēdo

Et hos q̄nqz dies tē. Quinqz di
es quiqz sensus corporis quib⁹ psens
vita ducit: quasi. v. diez iducias do
ctoz iners expetit q̄ corporale vitiū so
latiū auditoribus idiscrete ꝓmittit:
quasi in potestate sua sit summi dato
ris magnificētia cū magis tps tribu
endi t modus in dantis q̄z accipien
tis potestate cōsistat: si enī psentis
vite negatur solatiū subditos desert
vt cedentes persecutionibus corpo
rale deuitent supplicium: hanc con
uentionē nostra Judith. i. ecclesia re
spuit et contemnit. Ca. VIII
b Et factū est. Filia merari. id ē
amaritudinis. Ecclesia enim
per amaritudinē et tribulati
onem ad future vite gaudia generat
vbi dominū laudabit in eternū: q̄ ei
xv. generatione ꝓgēita narrat: signi
ficat q̄ ecclesia per ebdomadē legis et
octoadem euangelij de patriarchis
et apostolis ē edita: et ad celestē gra
tiam ascensura. vnde hic numer⁹ gra
duum in psalterio ponitur future ad
celos ascensionis figuratiu⁹ quo san
cti venientes merito dicūt: Ecce nūc
benedicite domio. c Et vir ei⁹ ma.
Manasses interpretatur obliuiosus
vel necessitas cui Judith cōiugio co
pulata quasi decalogo legis vel riti
bus gentiliū obnoxia: sed veniente
christo et luce euangelij clarescēte in
mundo: omnis illa obseruātia cessit
Gal.3.d. t quasi vilis collectio messis veloci
ter transijt. vnde apostolus: Ubi ve
nit fides iam nō sumus sub pedago
go. Omnes enī filij estis per fidem i
Ro.7.a christo iesu. Et ad Romāos ait: Mor
tificati estis legi per corpus christi ie
su vt sitis alterius qui ex mortuis re
surrexit. d Et vir. Manasses chri
stus ecclesie spōsus: Bene manasses
dicitur: quia nos facit obliuiscī cala
mitatis pristine p cōsolationem vite
future: hic i tēpore messis hordeacie:
id est collectionis plebis iudaice cuz
mitteret apostolos suos predicare et
manipulos credentiū cōgregare ve
nit estus persecutiōis super caput ei⁹
. i. super diuinitatē eius. Caput enim
christi deus. Inde enī mazie scādali
Joh.16.f çabantur iudei q̄ dicebat se esse filiū
dei. Unde: Fac' teipm deū. Et alibi:
Qui filiū dei se fecit. Passus ē iesus
in gēte sua t sepult⁹ in horto. huius
sponsa ablato sponso ieiunio t orati
oni operā dat vsq; ad ꝓsummationē
seculi: nec erroribus hereticis digna
tur pollui: cui vir suus reliquit diui
tias spiritualis sapiētie t virtutis et
familiam: id est gentiū multitudinez
aggregauit. e Et habēs sup lum
bos. Qui per continentiā vite t mor
tificationē voluptatū carnē suā cru
cifigit cū vitijs t concupiscentijs vt
future solennitati t sabbato animo
se preparet vbi pro presenti tribulati
one cum sanctis angelis plenuz gau
dium susciperet. f Cui vir suus
reliquerat diuitias multas et famili
am copiosaz. Ex veteris legis t ex p
phetie instructione moralis disciplie
Ecc.11.a multiplices opes ad christū venienz
attulit ecclesia. vnde t Paulus se ad
pedes gamalielis nutritū gloziatur.
t moyses omni sapientia egyptioz
eruditus legitur.

Mō ē iste

as infusus lachrymis. dixit:
Equo animo estote fratres:
a t hos quinqz dies expectem⁹
a ſ tēporale auxiliū.
a dño misericordiā. Forsitā ei
indignationē suā absc̄idet: t
a ſ nō nobis dñe ſ nobis: ſz no. tuo da glo.
dabit gliam nōmini suo. Si
aūt trāsactis q̄nqz dieb⁹ non
venerit adiutoriū: faciem⁹ ħ
ħba q̄ locuti estis. Ca. VIII
b
Et factū est cū audis a+
a ſ ecclia interpret ei cōfitens
vel laudans.
set ħ ħba iudith vi
dua que erat filia merari: filij b+
idoz filij ioseph: filij ocię: filij
elai: filij iānoz: filij gedeon: fi
lij raphoim: filij achitob: filij
melchie: filij enā: filij natha
nię: filij salathiel: filij symeō:
c filij ruben: t vir eius fuit ma
nasses: qui mortuus ē in die
bus messis hordeaceę insta
bat eni super alligantes ma
nipulos in cāpo t vēit estus
super caput ei⁹: et mortuus ē
in bethulia ciuitate sua: t se
pult⁹ est illic cū patrib⁹ suis.
a ſ ecclia mūdi illecebris destituta fidē sctē
trinitatis habēs t opez pfectionē.
Erat aūt iudith relicta ei⁹: vi c
dua iā annis trib⁹ t mensib⁹
a ſ in arce mentis.
ser. Et in superioribus dom⁹ d
a ſ firmā custodiā vt nō p diuersa desideria
desineret.
sue fecit sibi secrētū cubiculū
a ſ cōgregationib⁹ mundis.
in q̄ cū puellis suis clausa mo
rabatur: t habēs sup lūbos e
suos ciliciū: ieiunabat oībus
diebus vitę suę: preter sabba
ta t neomenias: t festa dom⁹
a ſ Vñ: Pulchra es t decora filia hierlm.
israel. Erāt aūt eleganti aspe f+
ctu nimis: cui vir suus reliq̄ f †
rat diuitias multas et fami
liam copiosaz: ac possessiōes
a ſ predicatorum.
armentis bōum et gregibus
a ſ innocentium obedientium.
ouiūm plenas. Et erat hec in
a ſ bonis. b ſ in timore domini. Vñ: Mu
lier timens deum laudabitur: et laudent eā
in portis ei⁹ opera. de hoc timore dicit Esa.
Timor dñi ipe est thesaurus eius.
ōmnibus fāmosissima: quo
niaz timebat dñm valde: nec
ſ ab omni spē mala abstinere vos.
erāt q̄ loqueret de illa verbū
malum. Hec itaqz cū audissz s+

tamen prefigendo terminum quinqz dieruz
male fecit: propter quod de hoc reprehendi
tur ca. sequenti vt videbitur.

Moraliter. † Holo Ca. VII
fernes aūt tē. Per
hoc q̄ iste totū exercitum cōgregauit ad fili
os isrl inuadēdū: eo q̄ sibi resistebāt: signifi
cat q̄ diabol⁹ vltimū de potētia facit ad de
bellandū illos q̄ studēt sibi resistere vigoro
se. † Poro holofernes dum circuit tē.
Per fontē qui influebat aqueductū in be
thulia: significat xps qui fons ē gratie a q̄
aqueduct⁹ gratie fluit in ecclia. hūc aūt fō
tem diabol⁹ nō pōt tāgere: sed gr̄e fluxū. p
nt recipik in hominib⁹ frequēter intercidit
p peccatū mortale. † Erāt tñ loge a muris
fontes. per quos significantur sacre scriptu
re quarū potu refocillank existētes i cordis
amaritudine: ꝓpter quod diabolus nititur
eos ab hoc potu simpliciter arcere vt sic va
leat eos superare. † Tunc ad oçiā congre
gati omnes tē. Per istos significantur que
rulosi de defectu victualiū t potissime reli
giosi qui nō sūt cōtenti de bis q̄ ministrank si
bi: t eoz querimonia aliquādo superiozē in
ducit ad concedēdū aliqua incōuenientia p
que ledit ordinis disciplina. Unde dicit Eze.
in moza. Poro qualitatib⁹ subditoz dispo
nunt acta regentiū: vt sepe p malo gregis eti
am veri boni delinquat vita pastoz.
a Et factū est. Postq̄z de Ca. VIII
scripta est filioz isrl' psecutio. b cōse
quenē describik eoz liberatio que fa
cta est p manū Judith q̄ interfecit holofer
nē. t ideo sic ꝓceditur: qz ꝓmo ponit ipsius
Judith multiplex virt⁹. secōo holofernis ca
sus. ca. x. ibi: Cūqz itrasset. Tertio fuga sui
exercit⁹. ca. xiiij. Prima diuidit in tres: qz
ꝓmo Judith inducit pplm ad spē diuine mi
serationis. secōo se munit armis oratiōis. ca.
ix. tertio se expōit periculo mort'. ca. x. Pri
ma in duas: qz primo describit ei⁹ cōuersa
tio virtuosa. secōo eius locutio gratiosa. ibi:
Hec itaq; cū audisset. Circa primū premitti
tur eius linea parētalis. cū dicit: b Que
erat filia merari filij idoz tē. qd facit ad cō
mendationē Judith. nā isti fuerūt nobiles
genere: t moribus nobiliores: a q̄b⁹ Judith
nō degeneravit sed in meli⁹ pfecit. Secō ꝓ
ditur stat⁹ ei⁹ coniugal'. cū dicit: Et vir ei⁹ fu
it manasses. Tertio stat⁹ vidual'. cuz dicit:
c Erat aūt Judith relicta ei⁹ vidua iā an
nis trib⁹ t mēsib⁹ sex. ex quo patet ei⁹ ꝓtine
tia: qz cū adhuc esset satis iuuenis trāsire tñ
noluit ad secūda vota. d Et in superiozib⁹
dom⁹ sue fecit sibi secretū cubiculū tē. vt sic
aspect⁹ hominū t colloq̄a meli⁹ declinaret t
liberi⁹ orationi vacaret. e Et habēs sup
lūbos suos ciliciū ieiunabat tē. ad repssio
nē ꝓcupiscentie carnalis: parcitas enī vict⁹
t asperitas vestitus sunt custodes castitat'.
f Erat aūt elegāti aspectu nimis: cui vir su
us reliquerat diuitias multas. ex ħ ptz vir
tus sue castitat': qz nec pulchritudo corpor'
nec copia diuitiarū q̄ sūt fomēta libidis per
traxerūt eā ad secūdas nuptias. Cetera pa
tent. g Hec itaqz. Hic cōsequenter pōit ei⁹
locutio gratiosa. Et primo ponit hui⁹ locu
tionis act⁹. Secūdo ipsius effect⁹. ibi: Et di
xerunt illi. Circa primū verbo suo redargui
tur dicta cōuentio que primo repetit. cū di
citur: Hec itaqz cū audisset qm̄ oçias ꝓmisi
set tē. secūdo pro sacerdotib⁹ mittit. cū di
citur: Misit ad presbyteros tē. q̄ autem nō
iuit ad eos non fuit ex defectu humilitatis:
sed ex zelo castitatis et honestatis vidualis
quo refugiebat per vicos discurrere: t i pa
lam coram hominibus apparere.

Quod est ħ

Mō ē iste .i. nec tēpus nec modū ꝓscribere dño ꝺbem⁹ magis arbitrio eius cūcta relinq̄mus. Ūñ q̄dā patrū i oratione sua dixit se legitur: Fili dei sicut scis et sicut vis miserere mei. Reginus tñ querē debem⁹ et oīa adiscient: pñs vita sit fideliꝫbus ihesu: futura fructu: sit res tpal' itinere: desideretur eterna i quieti/one.

qm̄ ocias ꝓmisisset q trālacto q̄nto die traderet citatē assyrijs: misit ad pbyteros chabri et charmi. Et venerūt ad illā: et dixit illis: Aō ē verbū in q̄ ꝓsensit ocias vt a tradat citatē assyrijs: si itra q̄nq̄ dies nō venerit vobis adiutoriū: Et q̄ estis vos b q tēptatis dñm. Mō est iste sermo q miseri/cordiā ꝓuocet: sed potiꝰ q̄ irā excitet et furorē accēdat. Posuistis vos tps miseratiōis dñi: et in arbitriū vīm diē cōstituistis ei. Sz qz patiēs dñm⁹ ē: ibi ipo pe/ c niteam⁹: et indulgētiā ei⁹ fusis lāchrymis postulem⁹. Non eni q̄si hō sic de⁹ cōminabitur: neq̄ sicut filꝰ hois ad iracūdiā in/ d flāmabit. Et ideo humiliem⁹ illi animās e nostras: et in spiritu cōstitūti humiliato seruientes illi

a ꝑ quia omnia nouit.

a ꝑ qui se exaltat humiliabit? ꝛc. b ꝑ nō mō corpora nra.

a ꝑ in spū humiliatis et in aio cōtrito suscipiamur dñe a te.

dicam⁹ flētes dño: vt ꝓut volūtatē suā sic faciat nobiscū f cito misericordiā suā: vt sic ꝓturbatū ē cor nr̄m i supbia eoꝝ: ita etiā de nr̄a humilitate gloriemur: qm̄ nō sum⁹ g secuti pctā patrū nr̄oꝝ q̄ dereliquerūt deū suū: et adorauerūt deos alienos: ꝓ quo scelere dati sunt i gladiuz et i

a ꝑ vnde: Ego sum dominus et non est alter.

rapinā et in ꝓfusionē inimicis suis. Nos aūt alterū deū

a ꝑ longanimiter. vñ: Expecta dñm viriliter age.

nescimus ꝓpter ipm. Expectem⁹ humiles cōsolationē

a ꝑ vindicādo.

ei⁹: et exq̄iret sāguinē nostrū de afflictionib⁹ inimicoꝝ nostroꝝ et humiliabit oēs gētes q̄cūq̄ insurgūt contra

a ꝑ omniū nostrū vnus est pater in celis. vñ: Patrem nolite vocare vobis sup terram.

nos: et faciet illas sine honore dñs de⁹ noster. Et nūnc b

a ꝑ cui rationē reddituri de ouibus. b ꝑ qui. s. speculatores et doctores.

ffes q̄m vos q̄ estis pbyteri i pplō dei: et ex vobis pēdet i

a ꝑ exhortatione consolatione. b ꝑ a desperatiōe qui modo obliti.

aia illoꝝ ad eloquiū vīm corda eorū erigitē vt memo/ k l

a ꝑ a deo. vñ: ēprauit de⁹ abraā. b ꝑ quoꝝ imitatores ēē debem⁹ vt abrae isaac

res sint qz tēptāti sunt pātres nr̄i: vt ꝓbarēt si vere co/

a ꝑ fortia facta patrū: documenta sunt filiorum.

Genē.22.a lerēt deū suū. Memores esse debēt quōmodo pater noster abraā tēptat⁹ ē: et ꝓ mīras tribulatiōes ꝓbat⁹: dei amic⁹ effect⁹ ē. Sic isaac: sic iacob: sic moyses et oēs q̄ pla

a ꝑ vñ: Trāsiuim⁹ p ignē et aquā. ꝑ sic exēplo bonoꝝ admōer ita exēplo malorum terrer.

cuerūt deo ꝓ mīras tribulatiōes trāsierūt fideles. Illi āt m q̄ tēptationes nō susceperūt cū tnore dñi: et ipatientiā suā et

improperiū murmurationis sue ꝓtra do/

a ꝑ diabolo.

1 Cor.10.b Nu.21.b minū ptulerūt: extermiati sūt ab exterminatore

a ꝑ corpalib⁹ et spūalib⁹. b ꝑ q. videmi hec faciētes in dño querere vltionē.

Ecclesia tor: et a ꝓcētib⁹ pierūt. Et nos g nō vl n

a ꝑ b ē via tirat' vt i flagell' alias nr̄as hūiliem⁹ et patiētias habere studeam⁹. b ꝑ inuste egim⁹ iniquitatē fecim⁹.

ciscamur nos ꝓ his q̄ pātimur: ꝑ reputā o

a ꝑ quod mereamur.

tes pctis nr̄is b ipa supplicia mīora ēē: fla

a ꝑ de⁹ nō vult mortē pctōris: ꝑ vt cōuertat et viuat.

gella domini quasi serui qui cōripimur ad emēdationē et non ad perditionē no

b stram euenisse credamus. Et dixerūt illi p

Et dixit

a Nō est b verbū i quo ꝓsensit ocias ꝛc. Ex b videtur q nō erat ibi: qz loquit de eo quasi de absēte: verūtamē sup̄uenit antēq̄ ide recederēt sacerdotes: vt patet. j. eo. ca. pōt etiā dici q a principio fuit ibi. verūtamē Judith direxit sermonē ad sacerdotes quasi magis culpabiles: nā ex illo cōsensu sequebat destructio diuini cult⁹: vt stati dicet: ꝓ quo sacerdotes debēt ꝯelare plus q̄ ꝓncipes. b Et q̄ estis vos ꝛc. Ad intellectū hui⁹ sciēdū q ex captiōe illi⁹ ciuitatis patebat via ad hierl̄m: et ꝓ ipius destructio diuini cultꝰ: ꝓter qđ debebāt ciuitatē illā q̄diu possent defendere etiā in maria afflictiōe: nisi sup b haberēt mandatū dñi ꝓ verbū ꝓphete: sicut Hieremias ꝓsulebat sedechie redditionē ciuitatis regi babylōis: sic autez nō erat i ꝓposito: ꝓter qđ peccauerūt ꝓfigētes redditionis terminū. Si aūt dicat q christiani aliqñ si/ne pctō sic ꝓfigūt terminū redditōis alicui⁹ castri saracenis. Dicēdū q nō ē sile: nā ex b nō sequit̄ generalis cessatio sacrificij ecclie qđ offerri pōt vbiq̄. sacrificiū vero veteris legis offerri nō poterat extra hierusalē nisi ex speciali dispēsatiōe diuīa: sic legit Helias in mōte carmeli sacrificasse. iij. Reg. xviij. ꝓter qđ i ꝓfirione ꝓdicta erat quedā tēptatio diuina inquātū volebāt ꝓ b experiri effectū auxilij diuini. ideo subditur: Nō est iste ⁊mo q̄ misericordiā ꝓuocet ꝛc.

b Et dixerūt. Quecūq̄ loq̄ tur eccl'a i cōfessiōe fidei in doctria religi/onis laudabilia et irreꝓhēsibilia sūt: ꝑ singulos fideles oādo ꝓmonet si q̄s sic ꝓbauit verū ēē qđ docet ita opi/bus ꝓplet. Ūñ subdit: Et dixit ill' Judith.

c Sed qz pati. do. ē. Hic secō verbū Judith ⁊ducit ad penitētiā salutarē allegādo ꝓmo dei patientiā. cū dr: Sed qz patiēs dñs est ꝛc. d Nō eni quasi homo sic de⁹ cōminabit: qđ eni hō cōminat̄ stati iplere conat̄ in q̄ctum potest: deus aūt aliquādo cōminatur qđ inferre nō intendit: sicut Jone. iij. dicit: Adhuc xl. dies et ninive subuertet: quod tamē deus nō ītendebat facere: quia ꝓuidebat penitentiā niniuitarum ex qua parceret eis: et hoc est: quia tales ꝓminatiōes ꝓferuntur nō ꝑm ordinē diuine ꝓsciētie que immutabilis est: sed ꝑm exigentiā demeritorū q̄ est murabilis: et sic fuit in niniuitis. e Et ideo humiliem⁹ illi animas nostras. et nō tm̄ corpora. f Ut ꝑm volūtatē suā sic faciat nobiscū. cōfidebat ei Judith q ex humiliatiōe ppli negociū verteret in oppositū: sicut dictū est de liberatione niniuitarū: et hui⁹ cōfidētie causa subditur. cū dicit: g Quōniā nō secuti sum⁹ pecata patrū nostrorū qui dereliquerūt deū ꝓ multiplicē idolatriā: vt patet. iij. Reg. x. ij. Paral. a reditu vero captiuitatis babylonice nō legitur popul⁹ isrl idolatrasse: nisi aliqui pauci tēpore antiochi epiphanis: et ad hoc inducti timore mortis. h Et nūc fratres. Hic cōsequenter Judith inducit populū ad cōfidentiā: et hoc ꝓ sacerdotes qui erant populi doctores. ideo dicit: i Ex vobis pendet anima illorum. quantū ad firmitatē in bono. k Corda eorū erigite. ad cōfidendū de diuina virtute. l Et memores sint qz tēptati sunt patres nostri vt ꝓbarent. i. vt eorū patientia ꝛclararet ad meritū ipsoꝝ et exēplū aliorum. et inducit ad hoc exemplū abraam q̄ tēptatus fuit in filij ⁊molatiōe: et isaac q̄ ad eandē ⁊molationez se obtulit volūtarie: vt declaratū fuit Genē. xxij. et iacob qui fugiens pſecutionē esau iuit in mesopotamiā syrie. m Illi aūt qui tēptatiōes nō susceperūt ꝛc. exterminati sunt ab exterminatore. Nu. xj. vbi dicit q ignis deuorauit extremā partē castroꝝ ꝓpter murmur ꝑpli ꝓtra dñm. n Et a serpētib⁹ perierūt Nu. xxj. Et nos ergo nō vlciscamur nos retorquendo penas quas sustinemus in deū murmurando ꝓtra ipz. hoc etiā dicit: qz forsitan in ꝓlio erāt alīq̄ tam mali q ex ipatientia ꝓtra deū volebāt traditionē ciuitatis bethulie: vt sic per ꝓpās destrueret diuin⁹ cult⁹ in hierusalē quasi in vltionē ꝓtra deū de penis quas ꝓmittebat ꝓlio iudaico iferri. o Sed reputātes pec. ꝛc. quasi diceret: reputare ꝺbem⁹: qz pctā nr̄a maiorē ex igūt penā: et ꝓ ꝓpās q̄ sūt nobis inflicta ad tps: vt ꝑ b castigari euadam⁹ penā eternā. ideo subdit: Nuq̄ si serui dñi q̄ corripimur ad emēdationē ꝛc. Sequit: p Et dixerūt. Hic ponitur locutiōis Judith gratiose effect⁹: nā ei ꝓfert ꝓnceps et pbyteri aūq̄ māsse xitati. lō dr: Et dixerūt illi oci. ꝛc. nūc g ora ꝓ nob. ex vbis ei ei⁹ sctis ꝓcepert grāz dei i ea ēē: et ei⁹ orationē acceptabilē deo fore. ideo rndit Judith:

Sicut qđ po.

a Sicut qđ potui loq̄ dei esse cognoscit⁹: id est ꝓcedere ex ei⁹ bonitate. b Ita quod facere disposui ꝓbate si ex deo est: non accipit hic ꝓbatio ꝓ acceptiōe experimenti alicuius statim cognoscendi: qz postea sequitur: Nolo vt scrutemini actum meum: sed accipitur hic ꝓbatio pro expectatione effectus futuri. quasi diceret: si sequatur effectus ad liberationē populi per hoc videbitis q̄ illud quod cogitaui facere ex deo est. ideo subditur: c Et vsq̄ dum renunciē vobis effectum. d Nihil aliud fiat nisi oratio pro me. vt deus velit me dirigere.

e Vade in pace. quasi diceret: quod cogitasti facias: nolumus plus inquirere.

f Et reuertentes abierunt ad domos proprias.

Ca. VIII

Moraliter. Et factum est ꝛc. Per quā significat ecclia q̄ tpe ma/ gne tribulatiōis vidua videt eo q̄ ei⁹ spōsus ab ignorātib⁹ eā dr ad tps deserruisse. lō subdit: † Filia merari. i. amaritudīs. ecclia nāq̄ tribulatiōis tpe bene dicit filia amaritudinis: sicut magnus peccator dicitur filius iniquitatis. † Erat enim eleganti aspectu. nā ecclesia non habet macula neq̄ rugam: vt dicitur Ephes. v. cui vir suus reliquerat diuitias multas. Christus enim ecclesie sponsus dedit ei dona spiritussancti que sunt valde preciosa. † Hec itaq̄ cum audisset quoniā ocias ꝛc. ecclesia namq̄ reprobat cōdescensionē irrationabilē superioris pro querela irrationabili subditorū: et similiter querelas eorum: et hortatur superiores ad constantiā: et inferiores ad debitā patientiam: et presbyteros ad instructionē populi et confortationē.

Ca. IX

Quibus absc̄dē. Hic ꝓñr Judith munit se armis ozō is: et qñ orat io/ peritio decentiū a deo: ideo ad petendū ꝓmo se dispōit. cū dicit: b Ingressa est oratoriū suū: qđ erat in superioribus domus sue: vt dictū est ca. precedenti. i Et induens se cilicio. licet enim semp haberet cilicium ad carnē interius: vt dictū est ca. precedenti. ramē etiam tunc indut se cilicio exterius. k Posuit cinerē super caput suū. et vtrūq̄ fecit ad humiliationez sui: sciens q̄ oratio humiliantis se nubes penetrat. Eccl. xxxv. l Domine deus. Hic secundo suam petitionem proponit: in qua petit superbos hostes humiliari. Secūdo constantiā sibi dari. ibi: Da mihi in animo constantiā. Circa primū ad obtinendum quod petit. tria proponit ex dei iusticia facta. Primū est occisio Sychimitarum propter dine filie Jacob violationē. Gen. xxxiij. et hoc est quod dicitur: Domine deus patris mei Symeon patriarche. Sed cōtra hoc videt q̄ in principio ca. precedentis genealogia Judith reducit ad Ruben: ꝓter qđ dicunt aliqui q̄ ex parte patris fuit de tribu Rubē vt ibi dr. ex pte vō mris de tribu Symeō: vt dicit hic. sed melius videt dicendū q̄ simplicit fuerit de tribu Symeon ex pte patris et matris: qz mulieres nō debebāt ꝓiūgi viris alterī⁹ trib⁹ Nu. xxxvj. nec ille Ruben ad quē redūcit genealogia Judith ca. ꝓce. videt fuisse Ruben patriarcha. nā ibi dicit: filij symeon: filij ruben Gen. vero. xlvj. et. j. Paral. v. vbi numerant filij ruben: nō ponit ibi aliās q̄ vocet symeō. Itē qz plures generationes vident fuisse inter ruben et iudith: q̄ ponant ca. ꝓce. nā a nativitate isaac vsq̄ ad exitū de egypto fluxerūt anni quadringenti: vt dictū fuit Gen. xv. Itē ab exitu de egypto vsq̄ ad fūdationē tēpli p Salomonē fluxerūt anni q̄dringenti octoginta: iij. Reg. vj. et inde vsq̄ ad ei⁹ destructionē p nabuchodonosor fluxerunt anni q̄dringenti decē ꝑm Heb. et posset ꝓbari p tpa regū q̄ regnauerūt a tpe Salomōis vsq̄ ad. xj. annū sedechie in quo fuit tēplū destructū: ꝑ ꝓpter pliritatē omitto: et inde vsq̄ ad. iij. annū cyri: in quo fūdatū fuit scōm tēplū fuerūt. lxx. anni: ꝑm minorē cōputationē: et de. viij. vsq̄ ad cābisem: sub quo ꝓtigit hystoria Judith: vt dictū est. ꝑ. in ꝓn. hui⁹ libri. Anni vero ꝓdicti sil'icet sūt mille. ccc. lxviij. a q̄ bus oportet subtrahere annos. c. et. viij. q̄ fluxerūt a nativitate isaac vsq̄ ad nativitatē ruben. nā anno. lx. isaac nati sunt iacob et esau Gen. xxv. Esau vero anno. xl. etat' sue vxores duas accepit Gen. xxvj. et ꝓ ꝓns iacob tūc quadragenarij⁹ fuit q̄ cito post de volūtate parentū iuit ad laban auunculū suū Gen. xxvij. vbi cōpletis. vij. annis sue fuit⁹ accepit lyā vxorē. hui⁹ ꝓmogenit⁹ fuit rubē: et sic iacob videt fuisse. xl viij. anno quo vl circit in nativitate ruben. igit a nativitate isaac vsq̄ ad nativitatē ruben fluxerūt anni. c. viij. vl circit: qb⁹ subtract' de numero annorū supraposito remanēt anni mille. cclx. q̄ faciūt. xxx. generationes et ampli⁹: nā hoies illi⁹ tpis iā generabāt existētes. xl. annoꝝ et miorē tpis. ꝑ etiaz patet ꝓ genealogiam saluatoris Matthei. j. vbi ab abraam qui genuit isaac vsq̄ ad trāsmigrationem babylonis ponūtur viginti octo: et tamen omittuntur ibi tres generationes regum iuda: vt probat Hieronymus in Amelia. et etiā sub nomine booz ponunt ibi tres generationes q̄ vna: vt ibidē ostensū fuit: et iterū a trāsmigratiōe babylonis vsq̄ ad tps cābisis sub quo ꝓtigit hystoria Judith: fluxerūt anni. lxviij. vt patet ex ꝓdict' q̄ bñ faciūt duas generationes: et sic ptz q̄ ille ruben ad quē resolvit genealogia Judith nō fuit rubē patriarcha filij iacob: ꝓter qđ dicēdū q̄ fuit alt⁹ eiusdem nois de tribu symeō: ad quē resolvit genealogia Judith: eo q̄ fuit i illa tribu vir notabil'. m Qui dedisti ꝛc. i. in defectionē sui ab alienigenis et accipit ꝑ defectio ꝓ occisiōe sychimitarum ꝓ violēta oppressiōe dine filie iacob: in q̄ qđē occisiōe symeō fuit ꝓncipal. Gen. xxxiij. Pōt etiā ibi accipi defensio ꝓprie: qz gētiles de alijs ciuitatib⁹ ꝓpinqs nō fuerūt ausi pseq̄ iacob et filios ei⁹ recedētes: territi a deo: et ex facto symeon et fratrū suorum. Gen. xxxv. n Qui celauerūt ꝛc. ꝑ videt falsū: nā iacob reprehēdit illū factū tā q̄ malū. Gen. xxxiij. et sūt Gen. xlix. d. Symeō et leui ffes vasa iniq̄tat' bellātia ꝛc. vt expositū fuit ibidē. Dicēdū q̄ in facto illo duo fuerūt. s. cel⁹ vlciscēdi stuprū: et illō fuit licitū et iustū: qz nō habebāt iudicē q̄ vellet factū punire: cui⁹ auctor erat ꝓnceps ciuitat' et ꝓl's ei⁹ fautor: et sic loquit ꝑ Judith. Alīd qđ fuit ibi fuit mod⁹ vlciscēdi q̄ fuit malꝰ et ꝓditoriꝰ: in q̄ctū filij iacob fregerūt pactū habitū cū sychimit': et sic reprehēdit illō iacob. o Tu eni fecisti ꝓiora. in creatiōe mundi. p Et illa postilla cogitasti. nō sic ītelligēdo q̄ sit priꝰ et posteriꝰ i cogitatiōe dei: q̄ mēsurat nūc eternitat': ꝛ in reb⁹ fact' quarū alie sūt posteriores alijs.

Respice

a Respice castra. Hic allegat secūdū ex vltione diuina factū qđ est sūmersio egyptioꝝ. cū dr: Respice oculo tuo iusticie. b Castra assyrioꝝ nūc. ipa puniēdo. c Sic tūc sup castra egyptioꝝ vide/re dignat⁹ es. ꝛc. Exo. xiiij Respiciēs dñs sup castra egyptioꝝ per columnā ignis ꝛ nubis interfec exercitū eoꝝ. ꝛc. d Et tenebre fa/tiga. eos Exo. xiiij. Erat nubes tenebrosa ex pte egyptioꝝ ꝛ illu/minās nocte ex pte heb: eoꝝ impediēs egyptios ne possent accede re ad hebreos. e Tenuit pedes eoꝝ abyssus. i. maris fund⁹ i eo/rū submersiōe. f Et in contis. i. fustib⁹ ad pugnādū dispositis. g Et nesciunt quia tuipse es deus noster ꝛc. conteris bella ab in itio. i. ab. antiquis tēporibus: sicut patet de amalech contra filios israel pugnante. Exo. xvij. ꝛ de og rege basan: ꝛ seon rege ammo/reoꝝ Nu. xxj. ꝛ de regibus ꝛtra Josue pugnātib⁹. Josue. x. ꝛ i plu/rib⁹ aliꝭ locis. h Erige brachiū. Hic ponit tertiū a Judith al/legatū. s. destructio diuini cult⁹: cui⁹ obseruatio erat ꝓ aliēs deo, iō dicit: Erige brachiū tuū. i. potentiā tuā. i Sicut ab initio. id est ab exitu filioꝝ israel de egypto: vt prędictuꝫ est. k Et allide virtutem eoꝝ: id est ꝓsterne. l Qui ꝓmittunt se violare san/cta tua: sic eīm promiserant nabuchodonoso: regi: vt ipse solus no minaretur deus in terra: vt dictū est. ꝫ. ca. iij. m Fac dñe vt gla dio ꝓprio eius supbia amputet. s. caput holofernis. de cui⁹ pote, state totus exercit⁹ gl̄iabatur: ꝛ videtur hic ꝓphetice loqui: qz sic factū fuit postea: vt videbit. xiij. ca. n Capiat laqueo oculoꝝ suoꝝ in me. i. sic capiatur in aspectu mee pulchritudinis: qꝫ fiā ei sic familiaris qꝫ possun cū ingulare. o Et percuties eū ex labi is charitatis mee. i. ex verbis meis dulcibus ꝛ amorē ꝓtendenti/bus. Ad ītellectū hui⁹ ꝛ etiā sequētiū sciēdū qꝫ dicūt alīq̄ qꝫ in Ju dith duo fuerūt. s. affectio magna ad liberādū ꝑplm de manu ho/lofernis: ꝛ istud fuit licitū ꝛ sāctū: ꝛ aliō qđ ex hac affectiōe secutū est. s. executio hui⁹ affectiōis in qua petiuit ꝛ fecit ꝛ dixit aliq̄ illici ta: ꝛ sic petiuit ardorē libidinis excitari in holoferne: ꝛ ad hoc oꝛ/nauit se: ꝛ plura mēdacia dixit in sequētib⁹ holoferni ꝛ suis satelli tibus: ꝓpter primū tū cōmendaꝛ in scriptura: ꝛ oratio ei⁹ fuit exau dita: ꝛ pulchritudo ei⁹ diuinit⁹ augmētata. sic Exo. j. obstetrices cōmendanꝛ de bona affectiōe quā habuerūt ad fuāda pueros he breoꝝ: nō āt de mēdacio qđ ꝓnr ad ꝟ dixerꝛ se excusādo. Alij vero dicūt qꝫ nō peccauit in oꝛōe ꝑdicta: nec in sui cōpositiōe: nec etiā in verbis qꝫ videnꝛ mēdacia in sequētib⁹. Dicūt enī qꝫ Judith aliud intendebat aliud ꝓuidebat: intēdebat enī se sic fieri gratā holofer ni: vt cū eo posset esse familiarit ad ei⁹ īteritū ꝓpetrādū qđ erat li/citū ꝛ bonū cū esset dei aduersari⁹: vt patet ex ꝓcedētib⁹: ꝛ ꝓuide/bat amoꝛē illicitū holofernis circa se: nō tū debebat ꝓpter hoc bo nū ꝑdictū dimittere: sicut nec de⁹ dimittit pctoꝛē punire: licꝫ ꝓui/deat ipm ex ꝟ deteriozari: sicut patet de pharaone quez ꝓuidebat ex flagellis īdurari. Sed ꝟ nō videꝛ bñ dictū. nā cadē ē i intētio fi nis ꝛ coꝛ qꝫ sunt ad finē qñ apꝑhēdunꝛ vt ad finē ordinata: sic mo bile eodē motu mouet in medio ꝛ terminū. Judith aūt intēdebat morte holofernis tāq̄ finē ītētū: ad quē tēdebat ꝓtingē ꝓ ꝓuitaz familiaritatē cū ipso: ꝛ hāc familiaritatē adipisci ꝑ ardorē ꝓcupi/scētie holofernis i ipam. vñ dicebat: Capiaꝛ laqueo oculoꝝ suoꝝ ī me. ꝓpt qđ sup ꝟ cadebat ītētio Judith cū esset de medijs ad finē ītētū ordiatis. ꝛ iō ꝓcupiscētia holofernis fuit pctm vt ipi dicūt: ꝛ ꝑ ꝓis pctm mortale: ꝛ cū sit tale de genere: oportet ꝓnr ꝓcedere qꝫ petitio Judith q̄tū ad ꝟ: ꝛ ei⁹ oznat⁹ fuerit mortale pctm: licet mi nus graue q̄ pctm holofernis ꝓpter affectionē adiūctā de ꝑplī li/beratiōe. Sed qꝫ ꝟ nullo mō ꝓ̄ot ei qđ. j. ꝟ. ca. se. qꝫ ei⁹ cōpositio nō ex libidine ſ ex virtute pēdebat: ꝛ iō dñs hāc in illa pulchritudi ne ampliauit. Jō ꝑ aliā viā pōt dici qꝫ nō fuit intētio Judith holo fernē allicere ad aliqđ pctm: ſ ītēdebat sic apparere gratiosa coraz ipso qꝫ vellet eā vxōrē habē: qđ nō erat illicitū holoferni: q̄tuis Ju dith nullo mō vellet sibi in ꝟiugiū copulari. ſ ꝑ ꝟ ītēdebat cū ipo talē familiaritatē habere qꝫ posset ipm ītersicere: nec talꝭ ītersectio insidiosa pctm erat. nā in bello iusto licitū ē ĩsidiꝰ vti: sic patet Jo sue. viij. vbi de ꝑcepto dñi Josue posuit ĩsidias post vrbē hay. bel/lū aūt filioꝝ israꝫ ꝛtra holofernē erat iustissimū: qꝫ ītēdebat totalē destruere cultū diuinū: vt patet ex supradict⁹. de verb aūt Judith vtrū debeat excusari a mēdacio dicer. j. in loco suo. p Da mihi. Hic ꝓnr Judith petit ꝓstātia sibi dari: nā iuadere tm tyrannū ꝛ ꝑ mulierē videbaꝛ valde magnū. iō dic: Da mihi ꝛc. i. vt ꝓtēnā illū ꝛc. vt nō timeā nec horreā occidere illū. q Erit enī ꝟ memoriale nois tui ꝛc. cū ꝟ ñ poterit ꝑputari virtuti hūane: sed diuīe. r Nō enī in multitudīe est virt⁹ tua dñe ꝛc. qz solo nutu potes subuerte/re oīa. s Nec supbi placuerūt tibi ab initio. nā angelos supbiē tes deiecit de celo. t De⁹ celoꝝ. creator aquaꝝ: Per ꝟ intelligūt omnes alie creature. v Exaudi me mi. afflictionē enī ꝛ miseriaz sui populi reputabat suā. x Et de tua mifi cordia ꝑsumētē. i. ofi dētē vltra modū mulierē. y Memēto dñe testamēti tui. i. si ꝑ nob nō ꝑcis: saltē parcas ꝓ tuo cultu qđ viget in nob. z Et oēs

Et omnes gen.

Ja.10.a La. X. Actū ē. Abstu/lit a se c. Quia certā ecclīa ali/qñ ꝓ peccat⁹ suis pēitētie ge rit affectū: sed tñ spe remissio nis ꝛ futuri ꝑ/mij exhilarat animū. b Et incōpabili de. Quia iustuz ē vt q̄ dei feruet amoꝛe: oīb⁹ ba beꝫ dign⁹ ho noꝛe. Vñ: Asti tit regīa a de. tuis in vest. de. c. v. c Abze sue. Carnalib⁹ q̄ si fidelīꝫ in p̄ seti fuiert: po/terūt ad veraz libertatē que nire: sicut abza in fine bui⁹ li/bri memoraꝫ li bertatez a dña sua ꝑmeruisse. Sepe eīm cōi/git vt sciētia et moꝛibus min⁹ perfecti ꝓfessi rerūz amo/re allecti sacra mentis cōmu/nicent ecclesia/sticis et spiri/tualibus ma/gistris: coꝛpo/ralibus seruij/ent solacijs ad renunciandu/que possident non sunt ido/nei. Vñ in euā gelio dines q̄ ꝓcepta dei se custodisse re/spōdit: omnia tamen vende/re et dare pau/peribus nō cō fecit. Poꝛtat a bza: id est car/nalium turba ascopam vini: cum sacramen ta: id est coꝛp⁹ domini et san/guinē: et chris/matis vnctio/nem venerabi liter seruat. d Et pānes ꝛ caseum. Nec omnia abza ꝑ dispensatione domine sue ob seruat. Justuz est enim vt qui non nouit mo/deramina vite sue tenere: nō subito fiat re/ctoꝛ aliene.

Dixerunt

b ſ audiro miraculo. a ſ solus

gentes agnoscāt quia tu es deus ꝛ nō ē aliꝰ ꝑter te. La. X

Actū est autē cū cessasset clamare ad dñm: surrexit de loco in quo iacuerat ꝑ strata ad dñm. Vocauitq̄ abzam suā: ꝛ descēdēs ī domū suā abstu/lit a se ciliciū: ꝛ exuit se vestimētis

a ſ lachrymis penitēcie. b ſ opera caruis.

viduitatis sue. Et lāuit coꝛp⁹ suū a ſ carnis mortificatione. b ſ. i. distinxit solerti discretione singulas cogitatiōes mētis.

ꝛ vnxit se myrrho optio: ꝛ discrimi/nauit crinē capitis sui: ꝛ impōsuit a ſ galeā saluris. b ſ mentem. c ſ operibus suis.

mitrām sup capūt suū: ꝛ induit se a ſ spe futuroꝝ bonoꝝ: q̄ dabūt̄ scris i dextera ꝑte collocādis. b ſ cōgressus opeꝝ euāgelicis munit ꝓceptis.

vestimētis iocūditat⁹ sue. Indūit q̄s sādalia pedibus suis: assūpsitq̄ a ſ castitatis. b ſ signaculū fidei: de q̄ annulo suo subarrauit me.

dextrariola ꝛ lilia ꝛ iaures ꝛ ān/nulos ꝛ oīb⁹ ornāmētis suis ozna a ſ a quo omne bonū. b ſ gratie.

uit se. Cui etiā dñm ꝓtulit splēn dorē: qm̄ ois ista cōpositio non ex a ſ ꝑsent⁹ vite b ſ future vite.

libidiē: ſ ex virtūte pēdebat. Et iō dñs hāc in illā pulchritudinē am/pliauit: vt incōpabili decoze oīm a ſ hostem aditura.

oculis appareret. Imposuit itaq̄ abzę sue ascopā vini ꝛ vas olei et a ſ viroꝝ ē fidei. laparē enī dicūr esse cibū oleriboꝝ cō fecrū. b ſ pinguedinē charitatis.

polētā ꝛ lāpates ꝛ panes ꝛ caseū: ꝛ ꝑfecta est. Cūq̄ vēissent ad poꝛ/tas citat⁹: iuenerꝛ expectātē oḡāt ꝑsbyteros ciuitat⁹. Qui cū vidissēt eā: stupētes mirati sūt nimis pul/chritudinē ei⁹. Mihil tñ ī terrogan/tes eā: dimiserꝛ trāsire. dicētes: De us patrū nroꝝ det tibi gr̄az ꝛ om ne ꝓsiliū tui cordis suaꝫ ꝛtute coꝛro boret: ꝛ glorieꝛ sup te hierl̄m: ꝛ sit nomē tuū ī nūero scōꝝ ꝛ iustoꝝ. Et dixerꝛ hi q̄ illic erāt oēs vna voce: Fiat: fiat: Judith ꝟo oraſ dñm trā siuit ꝑ portas: ipaꝫ abza ei⁹. Factū ē āt cū descēderet mōtē circa oꝛtū a ſ philosophi gēnū. i. curiosi ꝑscuroꝝ hūanarū disciplinarum.

Fig.d

diei occurrerūt ei ēxploratores as a ſ renuerūt eā cū ecclīa a iudeis ad gēres trāsceū / rē dogmatib⁹ suis supare cupiebāt.

syrioꝝ: ꝛ tenuerūt eā dicētes: Vñ venis aut quo vadis? Quę rndit: Filia sū hebreoꝝ. Jō ego fugi a fa cie eoꝝ: quoniam futuꝝ agno/uit qꝫ dētur vobis ī depꝛedatiōez

Exo.14.f a Respice castra. Sicut in/curiosos luxu rioſis cōparat tra nūc supbis supbos assyri/os. s. egyptios. qꝫ sic potentia diuina ē in illꝰ ira manifestari pōt ꝛ his ꝟbuer sis: qꝫdē dñs cadē potētia: eadē iusticia.

b Fac dñe. ꝟ nō dic delecta/tione pene sed amoꝛe iusticie. Sic ꝓbe q̄/q̄d in ipū insto iudicio vident futurū in eodē spū ꝓdicāt fa/ciendū: imo ꝓ eos ipe ꝑdirit qui eis reuelat atq̄ facit q̄le ē

Ps.68. illd: Fiat mēsa eoꝝ. coza ipis i

Act.23.a la. ꝛc. Et ꝓcuri et te de⁹ paries

Mystice. dalbate. Mystice. Dis here/ticus vl̄ scismatic⁹ vl̄ iude⁹ vl̄ pagan⁹ q̄ eccle siā ꝟbo vl̄ exē plo corꝛūpe vo luerit: ꝓprio su bdie gladio ca put iniq̄ volū/taris amittit.

Gen.3.c Vñ. Ipsa ꝓte/ret caput tuū.

Jud.10.d Factū est.

post illa cogitasti: ꝛ ꝟ factū ē qđ ipe voluisti. Oēs eniz vię tuę paratę sūt: ꝛ tua iudicia ī a tua ꝓuidētia posuisti. Re/spice castra assyrioꝝ nunc: sic b tūc castra egyptioꝝ vidē di/gnat⁹ es: qñ ꝑ ſuos tuos ar

a ſ nō in domino.

mati currebāt: ꝓfidētes ī quā drigis ꝛ i eqtatu suo ꝛ ī mlti/

a ſ vulꝰ aūr dñi sup samariā.

tudine bellatoꝝ. Sz aspexisti sup castra eoꝝ ꝛ tenebrę fati/ c

a ſ vt cuadere non possent.

gauerunt eos. Tenuit pedes d

ſ maris.

eoꝝ abyssus: ꝛ agꝫ opuerꝛ eos.

a ſ similes illis. ſ puniantur.

Sic fiānt ꝛ isti dñe: q̄ ꝓfidūt ī mlt̄itudie sua: ꝛ i currib⁹ suis ꝛ ī cōtꝛ ꝛ i sagittꝭ suis: ꝛ i lāce/ e is gl̄iāt̄ ꝛ nesciūt: qz tuipe es f de⁹ nr̄ q̄ ꝓterl̄ bella ab initio:

a ſ soli. b ſ porētā quā videꝛl̄ dimisisse.

ꝛ dñs nomē ēst tibi. Erige brā g chiū tuū sic ab initio ꝛ allide h virtutē eoꝝ ī virtute tua. La/dat virt⁹ eoꝝ in iracūdia tua:

ſ iacrant.

q̄ ꝓmittūt se violare sctā tua i ꝛ polluere tabernaculū nois tui: ꝛ deijcē gladio suo cornu b altarꝭ tui. Fac dñe vt gladio k

a ſ ꝑ portā oculoꝝ irrer affectio ꝛcupiscē/tiaz. Vñ: Qui viderit mulie. ad cō. eā. ꝛc

ꝓprio ei⁹ supbia amputet. Lā l piatur laqueo oculoꝝ suoꝝ ī

a ſ dulcia videantur ei labia mea. i. verba.

me: et percuties eū ex lābijs charitatis meę m

Da mihi in animo cōstantiā vt contēnā illū: n

a ſ non nobis dñe non nobis: sed nomini tuo da gloriā.

et virtutem vt euertā illū. Erit enī hōc memo o

a ſ fragilis sexus. a ſ qui se araltat humiliabitur.

riale nominis tui: cū manus fęminę deiecerit

a ſ superbum. a ſ in qua confidit holofernes.

eum. Non enī in mūltitudie est virtus tua do p

a ſ fal'ax equus ad saluꝰ: ꝛ Nolite fieri sicut equus ꝛ mulus qui/bus non est intellectus.

mine: neq̄ in equōrū viribus voluntas tua.

a ſ Vnde: Diabolus ꝛ ꝓim⁹ homo cecidit.

Nec supērbi ab initio placuerꝛ tibi: sed humi/ q liū ꝛ māsuetoꝝ semp tibi placuit deꝓcatio.

a ſ sancroꝝ. b ſ apostolorum. c ſ none.

Deus cęlōꝝ: creator aquārū: ꝛ dñs toti⁹ creā/ r

a ſ afflictam. b ſ nō de viribꝰ meis.

turę: exaudi me miserām deꝓcantem: ꝛ de tuā b s

miſericordia ꝓsumentē. Memento domine t

a ſ promissionis qui promittitis re esse cuz fidelibus tuis. b ſ quo loquoꝝ ad eum.

testamenti tui: ꝛ da verbum in oꝛe meo: et in u

a ſ ex quo procedunt verba. b ſ quam delere vult.

coꝛde meo consiliuum coꝛroboza vt dōmus

a ſ in ererȳum.

tua in sanctificatione permaneāt: et omnes z

Moraliter † Quibus ascēdētib⁹ ꝛc. Per hoc ostēdit qꝫ eccl̄ia tribulatiōis tpe de/bet deū deuoti⁹ exoꝛare et ieiunijs ꝛ asperitatib⁹ penitentie se magis solito coꝛā deo humiliare vt ei⁹ auxiliū ꝑcapiat. A

Actū ē aūt. Postq̄ Judith se muniuit ar La. X. mis oratiōis: hic ꝓnr offert se periculo mortis. ꝛ pri/mo se prēparat ornamento. secūdo sibi ꝓuidet de ali mento. ibi: Imposuit itaq̄. tertio se tradit hostiū cuneo. ibi: Factū est aūt. Circa primū dicit: Factū est aūt cum cessasset clamare ad dñm: oꝛōne sua ꝑfecta. c Surrexit de deo ad/iutorio confisa. d Vocauitq̄ abzā suā. i. ancillā libertā: et oꝛ ab hac ꝓpositiōe ab: ꝛ ara are. nā antiquit⁹ iuxta aram li/bertas seruis donabaꝫ. e Et descēdēs in domū suā. de lo/co oꝛōnis sue q̄ erat in supioꝝ dom⁹ sue: vt dictū ē. ꝫ. vij. ca. f Abstulit a se ciliciū ꝛc. i. vestimēta lugubria. g Et lauit coꝛp⁹ suū. vt meli⁹ reciperet vnguētum. ideo subdit: h Et vnxit se myrto. i. vnguento ex myrrha. ꝓ magna ꝑte cōposito. i Et imposuit mitrā. i. cucullā ad sui capitis oꝛ/namentū. k Et induit se vesti. iocūditat⁹ sue. i. q̄b⁹ vteba/tur ad iocūditatē viro suo viuēte. l Induitq̄ sanda. pe. suis. i. calciamēta cstualia coꝝ desup nō babētia. m Assumptisq̄ dextrariola. i. ornamēta dextre ptis. n Et lilia ornamenta sunt a capite dependentia ad modū lilij facta. o Et in aures. i. ornamenta auriū q̄bus vtū⁹ mulieres ori entales maxime. p Et annulos qui sunt ornamenta digi/torū. q Et omnib⁹ ornamentis suis ornauit se. ſ. dicit ad ostendendū qꝫ nihil omisit de cōtingentib⁹ ad decentē orna/tum. r Cui etiā dñs cōtulit splēdoꝛē. augēdo ei⁹ pulchri/tudinem. s Quoniā ois ꝛc. ꝓ modū ꝑce. ca. dictum. t Imposuit itaq̄. Hic ꝓnr sibi ꝓuidet de alimēto. dicens: Imposuit itaq̄ ꝛc. i. vtrem: ꝛ est nomē grecū. ascopa eīm gre/ce vter est latine. v Et vas olei. ꝓ condimēto potagij. x Et polentā. i. cibū de farina factū. y Et lapates. i. fic⁹ siccas ſm Hug. de talib⁹ enim cibis sibi ꝓuidit: qz nolebat vti cibis gentiliū lege mosaica ꝓhibitis. z Cumq̄ veniſ/sent ꝛc. sicut dixerat eis Judith. ꝫ. in fine ca. vij. a Mi/hil tamē interrogātes eā. dixerat enī eis q̄ nō scrutarenꝛ su/um consiliū. Cetera patēt. b Factū est aūt. Hic ꝓnr se tra dit manibus hostiū. cum dicit: Factū erat autē cū descende ret montē. s. bethulie. c Circa oꝛtum diei. vt videretur fugere populo ciuitatis ignozante. nam illa hora vigiles va dunt ad dormiendum: et sic fugientes habent tempus ma/gis oportunū. d Occurrerunt ei explozatores assyriozū qui erant in circumitu ciuitatis: ne aliquis exiens posset ef/fugere manus eoꝝ. e Ideo ego fugi a facie eoꝝ quo niā futuruz agnoui ꝛc. Hec autē verba Judith et sequentia nituntur aliqui verificare duplici via. Vna est per conditio nalem subintellectā: vt sit sensus: q̄ hebrei sint in tali dispo/sitione positi q̄ tradantur holoferni ꝛ eius exercitui: nisi ci/to veniat eis auxilium a deo. Alia est vt eius verba mystice seu ꝓphetice intelligantur de spoliatione et destructiōe iu/deoꝝ que futura erāt tempoze Tyri per exercitum romano rum: sed ꝓma via non videtur conueniens. nam sequenti ca. Judith affirmat diuinū auxilium ab hebreis sublatū: ꝛ per diuinam prouidentiam missa erat ad hoc nunciandum. Similiter nec secunda. nam Judith non videtur loqui ꝓ/phetice de tempoze tam lōginquo: sed magis historice loqui de casu hebreoꝝ imminenti de propinquo. Item quia ꝑ ter sensum mysticum et figuratiuum oportet habere aliquez sensum litteralem verum: quia quod nihil est non potest ali/quid figurare: nec holofernes turpiter deiectus ab hebreis potest conuenienter dici figura tyri victoriose iudeos debel lantis et captiuantis. nam figura et figuratum in ꝑtum hu iusmodi correspondent: ꝓpter quod saltē meliori iudicio videtur mihi q̄ hec verba Iudith et sequentia saltē in pluri/bus sunt mendacia conficta ad liberationem populi deum colentis: et ad deiectionem superbi cultum diuinuz destrue intendentis: ꝛ tale mendacium est officiosum: et per conse/quens no est mortale peccatum: sed veniale tm: a quo non oportet excusare Judith: quia nec apostoli longe perfectio/res: et maxime post receptionem spiritussancti: non dicun/tur immunes a peccato veniali. j. Johannis. j. ca. Si dixeri/mus: quia peccatum non habemus: nosipsos seducimus et veritas in nobis non est. ꝛ Galath. ij. dicit Paulus de Pe/tro: q̄ erat vere reprehensibilis: scilicet in modo observan/di legalia.

B

D

Et ostendam

a Dixerũtq. Sub dñatione sciarũ pncipũ libere manere pmãlerũt. Sic traian⁹ liez im primis xpi ofessores sect⁹ sit Plynio scõo admonẽte leui ozib⁹ decret'e dictũ suũ tẽpe rauit. Eiusq; adrian⁹ p quadratũ discipulũ apl̃oz & aristidẽ athenien sẽ viz de xpiana religiõe erudit⁹: ad mũitum fudanũ .p. cõsulẽ asie epistolaz misit: vt nemini liceret xpianũ sine criminis obiectione aut .pbatione dãnare.

b Adozauit eũ. Nõ pturbatione rior': sed obstuatiõe ozdinis. Vñ: Et subditi estote ĩ oñi timore do. & deũ timete. regẽ ho. Et Apostol⁹. Qui potestati resistit: dei ordinatiõi resistit. Vñ herodias regẽ impium achaz adorasse legit. Vñ Paulus apud agrippã regem & festũ pñsidem cãm suã agẽs xba mansueta .ptulit. Similiter apd holofernẽ Judith de aduentu suo & iudeozũ casu futuro loquit': ñ adulatorie mẽtiendo: ꝫ futura .pphetice p̃dicendo.

c Ca. XI

t Unc holo. dix.

& Missa sũt

a pe eo q cõtẽnẽtes vos nolueri vltro tradere seipos: vt iuenirẽt miam ĩ pspectu vro. Hac ō cã cogitaui mecũ. dicẽs: Vadã ad faciem pncipis holofernis vt indicẽ illi secreta illoz: & ostẽdã illi quo aditu possit obtiere eos: ita vt ñ cadat vir vn⁹ de exercitu ei⁹. Et cũ audissent viri illi ẽba ei⁹: psidebãt faciẽ ei⁹: & erat ĩ ocul' eo

a ꝫ sinceritatem religionis.

rũ stupoz: qm̃ pulchritudinẽ ei⁹ mirabãt nimis. Et dixerũt ad eam: Cõseruasti aiaz tuã eo q tale repisti cõsiliũ vt descẽderes ad oñm nr̃m. Hoc aũt scias: qm̃ cuz steterĩ in pspectu ei⁹ bñ tibi faciet: & erĩ gratissima ĩ cozde ei⁹. Duxerũtq illã ad tabernaculũ holofernis nũciãtes eã. Cũq itrasset añ faciem ei⁹: statim capt⁹ ẽ in suis oculis holofernes. Dixerũtq ad eũ satellites eius: Quis cõtẽnat populuz hebreozũ qui tã decoras mulieres habẽt: vt ñ p his merito pugnare cõtra eos debeam⁹? Videns itaq; iudith holofernẽ sedẽtẽ ĩ conopeo quod erat ex purpura & bysso & auro: & smaragdo & lapidibus pciosis intextũ: et cũ in faciẽ ei⁹ intẽdisset adozauit eũ prosternens se super terram & eleuauerũt eã serui holofernis iubẽte domino suo.

b

i

Ca. XI.

Unc holofernes dixit ei: Equo animo esto et noli pauere in corde tuo quoniaz ego nunq̃ nocui virũ qui voluit seruire nabuchodonoso regi. Populus autem tuus si nõ cõtempsisset me: non eleuassem lãceã meã super eum. Nunc aũt dic mibi qua ex causa recessisti ab illis: & placuit tibi vt venires ad nos? Et dixit illi iudith: Sume verba ancille tue: quoniam si secutus fueris verba ancille tue perfectã rem faciet domin⁹ tecum. Dixit enĩ nabuchodonoso rex terre: et viuit virtus eius que est in te ad cozde eam: & viuit

k

l

m

n

o

p

a Et ostendã illi quo aditu & verificari nõ põt ad lram: nec verificatio videt cõueniẽs in sensu mystico: vt p̃dictũ est.

b Et eris gratissima in cozde ei⁹. sciebãt enĩ q erat luxuriosus.

c Tunc; intrasset. Postq; descripta est supius hebreoz psecutio: hic ꝑsir ponitur psequẽtis deiectio: & primo q̃tũ ad eius mentẽ: scõo q̃tũ ad ei⁹ vitã corporalẽ. in medio ca. xij. Et factũ est quarto die. prima in duas. nã holofernes primo capit in Judith aspectu. scõo decipit in ei⁹ affatu. xj. ca. Circa primũ dicitur: Cũq; intrasset. s. Judith.

d Ante faciẽ eius. s. holofernis.

e Statim captus est in oculis suis. id est accensus ĩmoderata cõcupiscẽtia ei⁹: verũtamẽ si cõcupierit eam .p concubitu fornicario tm̃: vl cõiugali fm intentionẽ Judith: vt dictum est. s. ca. ix. non habetur clare. nam littera sequens aliquãdo pro vno sensu: aliquando pro altero videtur sonare: prout in sequẽtibus apparebit: quicquid tamen fuerit ex parte holofernis: intentio Judith in orando et se ornando fuit bona: vt dictũ est. s. excusãdo eam a peccato mortali. in mẽdacijs vero sequentibus non oportet eam excusare a peccato veniali: sicut si aliquis querit placere mulieri propter bonũ: si illa exardescat in ei⁹ cõcupiscẽtiã: non propter hoc eius bona intentio deteriozatur. pro quibus tamen non cõmendatur in scriptura: sed pro affectione bona ad populi sui liberatiõez et aduersarij diuini cult⁹ deiectionẽ multũ in scriptura cõmendat: sicut dictum est supra de obstetricibus hebreoz ca. ix.

f Ut non .p bis. habendis ad libitum.

g Merito contra eos pu. debeamus. nam pulchritudo mulieris magis allicit q̃ aurũ et argentum.

h Videns itaq; Judith holo. sedẽtez in conopeo. i. in cathedra supra quã appensũ erat conopeũ ad magnificentiã sedis & decorẽ. Est autem conopeum cortina inferius rotunda et tendens superius in acutum: ideo dicitur conopeuz a cono in quo superius terminatur: fm alios vero dicitur a conopo egypti opido in quo primo fuit inuentum.

i Adozauit eum pro. adoratione dulie .pter reuerentiam magnitudinis et potestatis sue que a deo erat: cuius holofernes abuteretur: sicut hoĩes mali cõmuniter abutuntur gratijs a domino sibi datis

Ca. X.

Moraliter. † Factum est autem &c. Hic post oratiõẽ ecclesie describitur ei⁹ ornat⁹ quo spõso suo debeat placere. cũ dicit: † Et lauit corp⁹ suũ. qd̃ ẽ ꝓgregatio fidelium aquis ꝓtritiõis & deuotiõis. † Et vnxit se myrro optimo. id ẽ vnguẽto de myrrha optia facto: p qd̃ significat virt⁹ castitat': eo q cõseruat; carnẽ a putrefactiõe & ruine & dissolutiõis. † Et discrimiuit crinẽ capitis sui. caput ecclie christus est. et eius crines sũt ecclesie ministri q̃ debẽt adherere capiti: & esse discrimiati. i. p ordines debite distincti: & officijs suis intenti. † Et iposuit mitrã sup caput suum. attribuẽdo rõo q̃d ẽ in ea xtus & boni. † Et induit se vestimẽtis iocũditatis sue. i. virtutib⁹ sctis q̃ diſponũt ad iocũditatẽ patrie celestis Ro. xiij. Induamur arma lucis & in die honeste ambulemus. † Induitq; sãdalia pedib⁹ suis. affectiões suas sacris meditationib⁹ munitẽdo. † Assũpsitq; de xtralia. spõsũ suũ dulciter amplerando. † Vilia. gestus & motus castissimos obseruãdo.

† Inaures. eius verba deuote audiendo. † Et annulos. eius mãdata operib⁹ adimplẽdo. nã annuli sunt ornamenta digitoz quib⁹ manualiter operamur. † Et ornauit se omnibus ornamẽtis suis. Baddik: q: nihil est omittẽdũ de spiritu alib⁹ ornamẽtis suis. † Cui dñs ꝓtulit splẽdoze. i. spũalẽ decoze q̃ a solo deo dat. † Imposuit itaq; abze sue ascopã vini. &c. Per b designat q ecclia nõ ĩcorporat sibi aliq̃d de doctria puersa. † Factũ est aũt cũ descẽderet mõtẽ &c. † Nra sequẽs aliq̃ mẽdacia & adulatoria videt ꝓtinere fm sensũ litteralẽ: sic dictũ fuit in expositiõe lr̃ali. sensus aũt mystic⁹ lr̃ali ꝓrarius nõ videt bñ ꝓuenies. s. vt p pniciosa significent virtuosa: qđ q̃ talẽ modũ exponẽdi mystice ꝓcedẽtib⁹ euitandi: & ex eadẽ cã trãseo vsq; ad. xiij. ca.

Ca. XI.

Unc holofernes. Hic ꝓfitr holofernes decipit Judith affatu quã ꝑmo ꝓsolat'. dicẽs: equo animo esto. & sb̃dit rõ: Quoniã ego nũq̃ nocui viz &c. ipe dicebat falsũ: q: sic dz. s. ij. ca. q̃tũcunq; hoes sibi subiecti erãt: tm̃ ferocitatẽ pectoris ei⁹ mitigare non poterãt: quin eis inferret multa mala. scõo Judith interrogat. cũ dicit: Nũc aũt dic mihi &c. & patet.

m Sume verba ancille tue. Hic ꝓfitr Judith rñdet ad interrogata: vbi primo põit ei⁹ rñsio. scõo respõsiõis approbatio. ibi: Placuerũt aũt. Circa primũ Judith vt fallat fallacẽ: & illudat illusorẽ. ꝑmo magnificat ei⁹ potẽtiã. scõo approbat eius sententiam. ibi: Nec hoc latet. tertio allegat diuinam prouidentiam. ibi: Quod ego ancilla. Circa primum dicit: Sume verba ancille tue. non solum aure corporis: sed et mentis.

n Quoniã si secutus fueris verba ancille tue. eis assentiẽdo & fm ea faciẽdo.

o Perfectã rẽ faciet dominus tecũ. id est te faciet pertingere ad intentum.

p Viuit enim nabuchodonosor rex &c. id est sicut verum est q nabuchodonosor viuit: & tu similiter: ita vera sunt que sequuntur: nec est hoc iuramentũ vt dicunt aliqui: quia nõ excusaretur Judith a iuramento falso: quod est peccatum mortale: sed est simplex

assertio

rectionem omniũ animaz errantiũ: quoniã non solum homines seruient illi p te: sed & bestie agri obtẽperãt illi. Nunciatur enĩ animi tui industria

a

vniuersis gentibus: & indicatum est omni seculo

b

quoniã tu solus bonus & potens es in omni regno eius: & disciplina tua omnibus puincijs p̃dicatur. Nec hoc latet qđ locutus est achior: nec illud ignorat qđ ei iusseris euenire. Constat enim deum nostrũ sic peccatis offensũ: vt mandauerit

c

d

e

f

g

a ꝫ rge Tit & Vespasiani.

per pphetas suos ad populum q trãdat eum p

a ꝫ more christi.

peccatis suis. Et quoniam sciunt se offendisse deum suum filij israel: tremoz tuus super ipsos est.

a ꝫ sicut Josephus in cadẽ obsidione narrat euenisse. b ꝫ inopia.

Insuper etiam fames inuasit eos: & ab aridit̃te aque iam inter mortuos computãt. Deniq; hoc

b

i

a ꝫ hoc ꝫz tunc factum est.

ordinant: vt interficiãt pecora sua & bibãt sanguinem eorum: & sancta domini sui q̃ ꝓcepit deus non ꝓtingi: in frumẽto vino & oleo hec cogitaue

k

runt impendere: & volunt ꝓsumere que nec manibus deberẽt ꝓtingere. Ergo qm̃ hec faciũt: certũ

a ꝫ runc ꝫz christiani admoniti in oppidum pellam trans iordanem fugierunt.

est q in pditionẽ dabunt. Quod ego ancilla tua

l

cognoscens fugi ab illis et misit me dñs hec ipsa

m

nunciare tibi. Ego enĩ ancilla tua deũ colo etiaz nũc apud te: & exiet ancilla tua & adorabo deum: & dicet mihi: quãdo eis reddat peccatuz suum: et veniẽs nunciabo tibi: ita vt ego adducã te p mediam hierusalem. Et habebis omnez populũ isr̃l sicut oues quibus non est pastor: & non latrabit vel vnus canis ꝓtra te: qm̃ hec mihi dicta sunt p

a Missa sum. Prima via salutis fuit gẽtibus p̃dicatores euangelij gratãter recipere & fidez p̃bere: & per eorum doctrinã ad agnitionez Xti⁹ venire.

& Et accepit

a

ꝓuidentiaz dei. Et qm̃ iratus ẽ illis de⁹: hec ipa missa sũ nũciare tibi. Placuerũt aũt oia ẽba hec coram holoferne et corã pueris eius: & mirabãt ad sapiam eius: & dicebant alter ad alterꝝ. Non est talis mlier sup t̃rã in aspectu: ĩ pulchritudie & ĩ sensu ẽbozũ. Et dixit ad illã holofernes. Bñfecit de⁹ q̃ misit te añ pl̃m: vt des illũ tu in manibus nr̃is: et qm̃ bona ẽ pmissio tua: si fecerit mihi b̃ de⁹ tuus: erit

n

o

p

q

& de me⁹: & tu ĩ domo nabuchodonosoz magna eris: & nomen tuũ nominabit̃ in vniuersa terra.

r

ꝫ Holofernes & principes seculi. ꝫ ecclia enĩ requiescit apud eos q intelligẽtiã & fidẽ lanã recipiũt ĩ thesauro mẽt'.

Unc iussit eã introire vbi re-

Ca. XII

s

positi erãt thesauri ei⁹ & iussit illic mane-

a ꝫ de culpa religionis suc. studẽt enĩ ad illecebras carnalium voluptatũ adducere & pertrahere.

re eam: & ꝓstituit qđ daret illi de ꝓuiuio sũo. Cui rñdit Judith & dixit: Nũc nõ potero mãducare ex

t

v

his q̃ mihi ꝓcepisti tribui ne veniat sup me offensio. Ex his aũt que mihi detuli manducabo. Cui

f

a ꝫ id ẽ principes seculi. b ꝫ videt ealib⁹ culp⁹ religiõis vilis & despect⁹.

holofernes ait: Si defecerint tibi ista que tecum

y

assertio falsi ad fallendum fallacem: vt dictum est. a Nũciatur enim animi tui industria: id est prudentia bellica: que bene est in malis hominibus. & in hoc dicit verum. nam holofernes erat famosus in armis.

b Et indicatum est oñi seculo: id est multis valde. & ẽ hic hyperbole.

c Quoniã tu solus bonus & potens es in regno eius: id est valde excellens in regis militibus. & hec bonitas est aliquãdo in malis hominibus. nam sicut dicit. v. metaphysice. Bonũ ad mala trahit̃rim⁹: sicut dicitur bonus latro qui vias accomodas adiunenit ad faciendum latrocinia.

d Et disciplina tua. qua subiecisti multas gentes nabuchodonosoz regi.

e Omnibus prouincijs predicatur. id est multis puincijs.

f Nec hoc latet. Hic consequenter approbat hofernis sententiam de achior ꝓtum ad hoc q debeat occidi cum filijs israel propter offensam dei cõtra eos. & patet littera vsq; ibi:

g At mandauerit per prophetas suos &c. hoc apparet esse falsum ad litteram. nam sic iudith contra mandatum dei scienter feciſſet impediendo traditionez ciuitatis holoferni. supra. viij. ca.

b Insuper etiam fames &c. hec erãt vera saltem ĩ parte magna.

i Deniq; hoc ordinãt &c. Nota q nõ sequitur hic vt videtur quod dicit: quia per sanguinem & sanctorum pollutionem intellerit ciuitatis traditionem quam conceperant priori die compleuisse. & sic ꝓtum in eis erat sanguinem bibissent occisorum: & sancta polluissent. quia ipi fuissent crapulati: qui velit inspiciat: cum omnis actio eius ex virtute pendebat. que non dicit falsum vel facit: sed virtualiter oculos falsorum verbis: & per sentẽtiam veritatis intrinsecam claudit & eruit ne veritatem cõsiderent. Et sic videtur hic metaphorice vel rhetorice loqui: quod patet. quomodo enim posset homo sanguinez bibere: quia si crudum sumeret mozoretur & adhuc non videtur posse extinguere sitim. si decoqueret: non valeret potationi: sed aduersarij ista vt dixi in mysterio verborum fuerunt decepti: eo q non considerabant huius rei impossibilitatem &c. & superioza qui vellet cõsiderare forte inueniret: q nullum vitium ꝓtũcunq; minimũ feciſſet: vel in aliquo defectuoso posset iudicari: hoc videtur etiam esse falsum: quia bibere sanguinem erat eis maxime ꝓhibitum.

k Et sancta domini sui. non vocant hic sancta vasa consecrata ad sacrificandum domino: seu oblationes & sacrificia: vt dicunt aliqui. nam talia non erant nec fiebãt extra hierusalem. sed sancta dicuntur hic primitie et decime que debebantur sacerdotibus & leuitis. in necessitate tamen poterant comedi ab alijs sicut dauid & viri eius comederũt panes ꝓpositionis: & de voluntate sũmi sacerdotis: vt habetur. j. Regũ. xxj. & ideo Judith videtur hic simpliciter falsũ dixisse: cũ subditur: Et volunt cõsumere quod nec manibus deberent cõtingere. et si sancta intelligantur hic vasa sacra. similiter falsum dicit: quia non erant in bethulia.

l Nõ ego. Hic consequenter ad suum ꝓpositum allegat diuinam ꝓuidentiam dicens:

m Et misit me dominus &c. q enĩ venit ad liberationez populi fuit a domino: sed q ad hoc dixit mendacia non fuit ab eo: sed a muliebri malicia. Nõ enĩ indiget deus mendacijs hominum ad perficiendum opera sua.

n Placuerunt autem omnia ver. &c. Hic consequenter ponitur respõsionis Judith approbatio. & primo verbo. secundo facto. ca. xij. Circa primum dicitur: Placuerũt autem omnia verba hec coram holo. &c. quia pretendebant holoferni & eius exercitui prospera.

o Et dicebant alter ad alterum. mirantur eius pulchritudinem & sapientiam.

p Non est talis mulier super terrã in aspectu &c. ex hoc videbant̃ innuere: q esset aptissima coniungi suo principi vinculo matrimonij. & hoc idez videntur sonare verba holofernis que sequũtur:

q Si fecerit mihi hoc deus tuus: erit & deus meus. per hoc enim q consentiebat colere deum Judith: videtur q eam cogitabat accipere in coniugem. vnde & subdit:

r Et tu in domo nabuchodonosoz magna eris. sicut holofernes erat maior post regem.

Capitulum: XII

s Unc iussit eam. Hic consequenter approbatur respõsio Judith per factum. nam holofernes iussit eã introire ad locum vbi erant sui thesauri tanq̃ charissimã sibi: et confidens de ea tanq̃ de coniuge .ppria. Ideo subditur:

t Et constituit quid daretur illi de cõuiuio suo. sollicit⁹ de ea sicut de corpore .ppio.

v Nunc non potero mãducare. q. d. excusatã me habeas paruo tempore.

f Ne veniat sup me offensio. erant enĩ ibi aliqua cibaria lege .phibita.

y Si defecerint tibi ista que &c. Ex hac enim sollicitudine circa victum Judith apparet amor incensus ad eam.

Viuit

a ℣ gratiam diuinā sibi celeriter subuenire repromittit.

detulisti: quid faciemus tibi? Et dixit iudith: Viuit anima a
tua dñe meus: quoniā non expendet oia hec ancilla tua: do
B nec faciat de⁹ ī manu mea hec q̄ cogitaui. Et induxerūt illā
a ℣ hui⁹ seculi. b ℣ nō sit vobis vanū surgere añ lucē.
serui eius in tabernaculū quo ꝓceperat: ⁊ petijt dum introi- b
ret vt dareť ei copia nōcte: ⁊ ante lucem egrediēdi foras ad c
oratione ⁊ depcādi dominū. Et p̄cepit cubicularijs suis vt si
a ℣ catholice ꝓfessionis: p fidē: spem ⁊ charitatē.
cut placeret illi exiret ⁊ introiret adorandū deuz suū pēr tri- d
a ℣ fonte lachrymaꝝ. vñ: Lauabo p singlas noctes lectū meū lachrymis meis strā. meū rī.
duū. Et exibat noctib⁹ in vallē bethulię. ⁊ bāptiçabat se ī fō- b
tē aquę. Et vt ascendebat orabat ad dñm deum israel: vt di
rigeret viam eius ad liberationē populi sui. Et introiēs mū e
da manebat in tabernaculo: vsq̄ dum acciperet escam suaz f
a ℣ luce euāgelij cōzuscante: victoria de hoste speratur.
in vesperū. Et factum est quarto diē holofernes fecit cenam g
L seruis suis: ⁊ dixit advagao eunuchū: Vade ⁊ suade hebreā i
illam vt sponte cōsentiat habitare mecum. Fedum est enim k
apud assyrios si fęmina irrideat virū agendo: vt īmunis ab l
a ℣ que vagao horrak ad illicitas voluptates trinēr.
eo transeat: tunc introiuit vagao ad iudith ⁊ dixit: Mōn ve- m
reaŕ bona puella introire ad dñm meum: vt honorificeť añ
faciem eius: ⁊ manducet cum eo ⁊ bibat vinum in iocūdita-
a ℣ q̄ Judith respōdit cōstantis animi ostēdūt virtutes. b ℣ deo.
te. Cui iudith rēspōdit: Quę ego sum vt ꝓtradicā dño meo? n
a ℣ ambigue illusorem illudit.
Omnē quod erit ante oculos eius bonum ⁊ optimuz faciā.
a ℣ summo deo.
Quicqd aūt illi placuerit hoc mihi erit optimū oibus dieb⁹ o
a ℣ que resurgere horrak a ruina impietatis. b ℣ virtutū opibus.
D vite meę. Et surrexit et oznauit se vestimentis suis: ⁊ ingressa p
a ℣ aliꝰ sumus odor mortis in morte: aliꝰ odor vite in vitam. b ℣ spūales eni virtutes
ad carnales cōcupiscentias multi reflecterunt quas p ꝓdicatores audiunt.
stetit añ faciē eius. Lōz aūt holofernis ꝓcussū ē: erat enim ar q
dens in ꝓcupiscentia ei⁹: ⁊ dixit ad eā holofernes. Bibe nūc r
⁊ accūbe in iocūditate: q̄m inueniśti gr̄am cozā me. Et dixit
iudith: Bibā domine: quoniaz magnificata s
a ē aia mea hodie p̄ oib⁹ diebus meis. Et acce
Cap̄lm: XII pit ⁊ māducauit ⁊ bibit cozā ipo ea q̄ parauе
a ℣ Et accepit ⁊ mā. Nō inā- rat illi ancilla ei⁹. Et iocūd⁹ fact⁹ est holofer t
nak cibis gen- a ℣ de quo: Moliter inebriari vino in quo est luxuria. Et fel draconum vinum eorum
tilū aut supsti
tione. Ecclesia nes ad eā: bibitq̄ vinū multū nimis quātū v
enim inter gen nūq̄ biberat in vita sua. Cap̄lm: XIII
tes habitans
A idolatria non Ut aūt sero factū ē: festinauerūt fu ℣
pollutur: sed illi⁹ ad hospitia sua: ⁊ pclusit vagao z
bis que deuo ostia cubiculi: ⁊ abijt. Erāt autē oēs
tio fidelium p fatigati a vino. Eratq̄ iudith sola ī cubiculo.
obedientiā p- a ℣ id est luxuria.
parat vtitur.
Job.4.c. Unde: Deꝰ ci b Porro holofernes iacebat ī lecto nimiā ebri †
bus est vt faci- ℣ de q̄: Moliter inebriari. ℣ ecclesia c ℣ vniuersis fidelium.
am voluntatē
eius qui misit etāte sopit⁹. Dixitq̄ iudith pūelle sue vt sta- a
me patris. a ℣ ostioꝝ scz custodiā. s. catholice fidei obseruātia cōmisit.
Cap̄lm. XIII ret foris añ cubiculuz ⁊ obseruaret. Stetitq̄
Ut aūt a ℣ aio cōstāri. b ℣ supnū auxiliū. c ℣ intima deuotiōe cordis.
sc. ⁊c.
iudith añ lectū: ozās cū lachrymis ⁊ labiorū
In lecto. Re- a ℣ interiorum. b ℣ infirmā cōsitentē in re.
phandę securi motu ī silētio dicens: Cōfirmā me dñe deus b
tatis: q̄ se im- a ℣ videntiū re. b ℣ velociť exaudi me. c ℣ in q̄ necesse ē.
pune peccare israel: et rēspice in hac hora ad operā manuū
confidit. Añ: a ℣ ecclesiam
Pro.12.a. Impius cū in mearum: vt sicut ꝓmisisti hierusalez ciuitatē c
profundū pec- ab imo vitiorum. ℣ in re.
catorū venerit tuā: erigās et hoc quod credens per te posse
contemnit.
℣ Caput

a Aluit ala tua dñe. i. sicut verus est q̄ tu vi
uis. ita verum est q̄ ego non cōsumam hec ci
baria anteq̄ fecerit deus que cogitaui. et in B
verum dixit: nam ꝓmus interfectus fuit holo
fernes per eam: quod facere cogitabat. holo
fernes autē intellexit de traditione ciuitatis ī
manu sua referens dictum Judith ad ei⁹ ver
ba superiora. b Et petijt dum introiret: id
est dum ire inciperet adhuc presens cozam bo
loferne. c Et daretur ei copia nc. vt deu
tius deum exoraret extra infidelium castra.
d Et baptiçabat se in fontem aque: id est se
lauabat ante orationem: ℣m morem iudeoꝝ.
e Et introiēs munda manebat. a consortio
gentilium. f Usq̄ dum acciperet escā suā
in vesperum. Ex quo patet q̄ ieiunabat vt ei⁹
oratio esset magis exaudibilis a deo.
g Et factum est. Post q̄ descriptus ē holo
fernis casus q̄tum ad mentem: hic cōsequen
ter describit casus eius q̄tum ad vitaz corpo
ralem. Circa quod ꝓmo ponitur ꝓma dispo
sitio. secūdo holofernis iugulatio ca. xiij. Di
spositio vero ad mortez holofernis fuit ardor
libidinis: ⁊ ex eo sequens sopor ebrietatis: ⁊t
hoc notať cum dicit: Et factum ē quarto die.
ab egressu Judith de ciuitate bethulie.
h Holofernes fecit cenam seruis suis: quasi
p nuptijs Judith: cui intēdebat sequenti no
cte copulari. Ideo subdit: i Vade ⁊ suade
hebreā illam vt sponte cōsentiat habitare me
cum p cōcubituz carnalē. k Fedum ē enī.
id est ꝓbrosum. l Si fęmia irrideat virū
nc. id est q̄ fuerit per aliquod tempus in sua
potestate absq̄ carnali copula. m Mon ve
reatur bona puella intrare ad dominū meum
nc. inuitat eā ꝓmo ad cibum ⁊ potum: vt inde
deducať ad carnalem concubitū. n Que
ego sū vt ꝓtradicam dño meo. q̄si dicat: nō de
cet q̄ ego contradicam vllo modo. o Hoc
mihi erit optimū nc. videbat enī p hoc appro
pinquare tēpus opportunū ad interficiendū.
ipm. p Et surrexit ⁊ ornauit se vestimentis
suis. sicut sponsa cozam sponso. q Eo au
tem holofernis ꝓcussum est: id est nimio ardo
re libidinis cōmotū. nam etsi volebat eā cog
oscere tanq̄ vxorem: non tamen mouebať ad
hoc amore ꝓlis: sed ardore libidinis.
r Bibē nunc ⁊ accumbe in iocunditate q̄si
inueniśti gratiaz cozā me. ex hoc videtur q̄ re
putabat eam tanq̄ sponsam sibi gratissimaz.
s Bibam domine quoniaz magnificata est
aia mea. ex ℣ q̄ videbatur appropinq̄re hora
liberatiōis populi sui. t Et iocūdus fact⁹
est bolofernes ad eā. credens ei⁹ frui amplexi
bus. v Bibitq̄ vinū multū nimis. ex ardo
re nanq̄ libidinis iam amiserat discretionem
cauendi sibi ab excessu vini. La. XIII
Ut autē sero factum est. Premissa di
sputatione ad iterfectionē holofernis
hic cōsequenter describit eius iugula
tio. ⁊ secundo iugulationis manifestatio. ibi:
Et dixit. Circa primuz dicit. y Festinaue
runt serui illius ad hospitia sua: id est rētoria
vt ibi requiescerēt ⁊ dormirent. nam oēs a vi
no fatigati erāt: vt subdit postea. z Et con
clusit va. ostia cubiculi. holoferne in lecto suo
posito ⁊ dormiēte. a Dixitq̄ Judith puel.
sue vt sta. fo. añ cu. ⁊ obseruaret. ne forte aliq̄s
superueniret. exierat enī modicū ℣ cubiculo ho
lofernis ad dicendum ℣ ancille sue. nā añ erat
sola in cubiculo: vt dicit in littera. b Con
firma me dñe deꝰ isrl ⁊ re. in hac hora ad opa
ma. me aꝝ. nā in tali facto solet coz et maxime
mulieris expauescere. c Et sic ꝓmi. hierim
el. tuā erigas. sicut enī p ꝓbas pdixit eā p
pter peccata destruēdā. ita etiaz ꝓmisit p eos
post pniam pplī reedificandā. vt ptz in Esaia:
Hieremia: Zacharia: ⁊ plurib⁹ alijs ꝓbis.
Et pugionē

a Caput holofer. Recordatiōes concordant belli sollicite iubet memorari.
1.Pe.1.b Uñ: Sobrij estote ⁊ vigilate nc.
b Venerūt ad. Introitum regni:
Job.10.b ꝓm. s. q̄ dic: Ego sū ostiū et via: per me si q̄s introierit: sal. et p. Et alibi:
Dar.11.b Venite ad me oēs q̄ la. et o. e. et. e. r. v. c Custodi
bus. i. doctorib⁹ q̄ ꝺbo ⁊ exemplo ec
clesiā muniunt: et ad vitā eternā in
troducūt. De q̄b⁹ dr: Super muros
Isa.62.b tuos hierlm ꝓstituī custodes. Vel
angelicę spiritib⁹ q̄ nob̄ ī custodiam
missi maligno⁹ spi
ritus excludunt.
d Apite por. id ē
Apoc.2.b deuotiōez cordis.
Unde dr: Qui ha
bet aures audiēdi
Eccl.15.b audiat: q̄d spi. d.
ec. ℣m illo: Beat⁹
q̄ causā suā loq̄t ī
aure audiēt. Do
min⁹ ꝓtutem ꝓlo
suo dabit: cū q̄ scz
Job.5.b apicē celest⁹ regni
ascendit. Uñ: Ne
mo ascendit in ce
lū. n. q. de. de celo
fi. h. q. est in celo.
e Illa āt al. Ad
celestia dogmata
sermonē q̄uertēs:
⁊ ad laudādū deū
p būficijs suis au
ditores attolens.
f Et interfec. De
Gen.3.c q̄: Ipa cōteret ca
Luce.10.c put nc. Et i euāge
lio. Dabo vobis
ptātez calcādi sup
serpētes: ⁊ scoz. et
sup oēs virtutes
inimici. g Et ecce
co. Quasi scitote
quāta sit maligni
tas: quanta fraus
inimici nr̄i: quāta
pietate a nobis su
peratus sit: q̄ dñs
illesos ab oī frau
de ⁊ erroris conta
minatiōe custodit
vt his inspect⁹ cō
ditor ⁊ redēptor
nr̄o grās agatis.
1.Pe.1.b Uñ: Sobrij estote
⁊ vi. Et timeo ne si
cut serpēs seduxit
Euam astutia sua
ita ⁊ sensus nostri
corrumpantur. Et
Eph.6.b itē: Cōfortamini ī
domino ⁊ in. p. v.
Luce.1.c e. et īduite vos ar.
dei.
℣ Quia

a ℣ deliberatione animi. b ℣ q̄ pseuerauerit vsq̄ in fi. saluus erit.
fieri cogitāui: pficiaz. Et cū hec dixisset accessit ad
a ℣ prauī cordis duriciā que errorem gerunt vane securitatē.
b ℣ i. malicię inique intentionis
cōlūnā q̄ erat ad caput lectuli ei⁹: ⁊ pūgionē ei⁹ q̄ a
a ℣ aperiendo alijs.
i ea ligaťꝰ pēdebat exōluit. Lūcq̄ euaginasset illū
a ℣ elationem superbe mentis.
apphēdit cōmā capitis ei⁹ ⁊ ait: Cōfirma me dñe
a ℣ contumaciam inique actionis.
deꝰ i hac hora: ⁊ pcussit bis ī cernicē ei⁹: ⁊ absidit
a ℣ occasionē prerue rēparationis. b ℣ deregēdo alijs. c ℣ q̄d est rere mu
scarū: id ē insidie dolose cogitationis ꝺbus simplices ⁊ incautos decipit.
d ℣ inimicū infirmū ostēdit ⁊ debilē vt sciār euz milites xp̄i posse supare.
caput ei⁹: ⁊ abstulit cōopeū ei⁹ a colūnis ⁊ euol
a ℣ adepta victoria.
uit corp⁹ ei⁹ trūcū. Et post pusillū exiuit ⁊ trādidit
a ℣ audituribus suis.
a caput holofernis ancille sue: ⁊ iussit vt mitteret il
a ℣ memoriam cordis. b ℣ sponsa ⁊ adolescentula.
lud in pērā suā. Et exierūt due ℣m ꝓsuetudinē suā b
quasi ad orationez: ⁊ trāsierūt castra: ⁊ gyrantes c
℣ ecclesia.
b vallē venerūt ad portā ciuitať. Et dixit iudith a g
a ℣ castroꝝ ecclie b ℣ suffragijs vris. c ℣ celi-Uñ: Apite mihi por.
d ℣ in membris.
lōge custodib⁹ mūroꝝ: Apitē portas q̄m nobiscū b
℣ qui est caput.
est deus: q̄ fecit ꝓtutem in israel. Et factū cum au
a ℣ doctrinā. b ℣ ecclesie. c ℣ maiores.
dissent viri vōcē eius vocauerūt p̄sbyteros ciuita i
a ℣ audiendam b ℣ plebe.
tis ⁊ occurrerūt ad eam oēs a minimo vsq̄ ad
a ℣ maiores. i. doctores. b ℣ tribulationib⁹ oppressam
maximū: q̄m sperauerūt eaz iam nō ee venturam k
a ℣ ptā cordis intentionē vniuersas erroꝝ tenebras expellentē.
Et accēdentes luminaria ꝓgrauerunt circa eam l
e vniuersi. Illa aūt ascēdēs in eminentiorē locum:
a ℣ Uñ: audi isrl ⁊ race. b ℣ attenti. c ℣ a strepitu mūdi.
iussit fieri silentiuz. Cūcq̄ oēs tacuissent: dixit iu n
a ℣ non me nō hominē.
dith: Laudate dñm deū nr̄m: q̄ nō deseruit sperā o
a ℣ Uñ: Ego seruus tuus ⁊ f. a. r.
tes in se: ⁊ i me ancillā suam adimpleuit misericor pq
f diā suā quā ꝓmisit domui israel: ⁊ iterfecit in ma
a ℣ femine. b ℣ diabolum.
nu mea hostem ꝓpli sui in hac nocte. Et ꝓferēs de r
a ℣ hostis. ℣ mentē.
pera caput holofernis ostendit illi. dicēs: Ecce ca
put holofernis ꝓncipis milicie assyrioꝝ. Et ecce s
a ℣ domui in qua confidebat.
conopeū illi⁹ i q̄ recūbebāt i ebrietate sua: vbi ⁊ p
manū femie pcussit illū dñs deꝰ nr̄. Viuit aūt ipe s
dñs: q̄m custodiuit me angelꝰ eiꝰ: ⁊ hinc eūt ⁊ ibi t
cōmorātē ⁊ inde huc reūtētē: ⁊ nō ꝓmisit me dñs
ancillā suā coinq̄nari: ℣ sine pollutione peccati re
a ℣ non me. b ℣ euasi manꝰ hostis
uocauit me i vob: gaudētē i victōria sua i cuasiōe
a ℣ vnanimiter. b ℣ solus.
mea i liberatiōe vra. Cōfitemini illi oēs q̄m bonꝰ: v
a ℣ effectus misericordie.
q̄m i seculū misericōia ei⁹. Uniūsi aūt adorātes dñz: x
dixerūt ad eā: Benedixit te dñs in ꝓtute sua: q̄ z y
a ℣ contriuit inimicū ⁊ satellites eius.
ad nihilū redegit inimicos nr̄os. Porro oculus ꝺn a
a ℣ cui⁹ fides ⁊ cōfessio i toto orbe obtinet palmam.
cepś p̄li isrl. Dixit ad eā: Benedicta es tu filia a dño
a ℣ ℣ mulre filie cōgregauerūt diuitias: ru supgressa es vniuersas.
deo excelso p̄ oib⁹ mulierib⁹ sup terrā. Benedixť dñs b

Nico.de lyra

a Et pugionem eius. i. ensem. ⁊ dr a
pūgēdo. b Et pcussit bis i cer. ei⁹. i.
in collū ad amputādū ceruicem.
c Et euoluit corp⁹ ei⁹ truncū. i. de lecto voluit ad terrā: vt habeť. ℣. xiiij.
vt cū q̄s itrare stārim cū videret de
capitatū. d Et exierūt due ℣m cō
suetutudinē suam. q̄si ad orationē. ⁊
ꝓter b vigiles assyrioꝝ nō fecerunt
circa eas aliquā pscrutatiōez ℣m mā
datū holofernis: q̄ dederat eis banc
libertatē: vt habetur ca. p̄ce. e Et
trāsierunt castra. assyrioꝝ libere ꝓpt
dictā causā. f Et gyrātes vallem.
vt venirēt ad portā bethulie a castrꝭ
assyrioꝝ remotiorē. g Et dixit iu
dith. Hic ꝓfiter ponit mortis holo
fernis manifestatio. ⁊ ꝓmo ꝓpter fide
li. scōo achior gētili. ibi: Porro achi
or vocať venit. Prima in duas. nam
ꝓmo ponit dicta manifestatio. scōo
iudith būdictio. ibi: Uniersi autem
adorātes. ꝓma adhuc in duas. nam
ꝓmo fit manifestatio muroꝝ custodi
bus. scōo alijs ciuib⁹. ibi: Illa autez
ascēdēs. Circa ꝓmum dr: Et dixit iu
dith a longe custodib⁹ muroꝝ. iā enī
sic erat clōgata ab assyrijs q̄ nō potе
rat audiri ab eis. h Apite portas
q̄m nobiscū ē deꝰ q̄ fe. vir. ma. i isrl. ꝓ
hoc āt insinuauit mortē holofernis.
i Uocauerūt p̄sbros ciuitať. vt bo
nozificenť iudith recuperet.
k Cūm sperauerūt eā iā non ee venturā. spes ꝓprie nō ē nisi de bono. ℣
accipit de malo. ⁊ ideo accipitur val
de improprie scilicet ꝓ timore valde
ꝓbabili de morte eius violenta atq̄
ipius retētione. l Congrauerūt
circa eā. nam ex oī pte nitebanť sibi
appropinq̄re. m Illa aūt. Hic ꝓfiter
manifestať mors holofernis ciuib⁹:
cū dr: Illa aūt ascēdēs in eminētiorē
locū: vt posset ab oībus videri.
n Jussu fieri silentiū. vt melius possit
audiri: ⁊ incepit a diuinis laudibus
loqui. dicens: o Laudate dñz de
tum nr̄m q̄ nō deseruit sperātes i se. i.
nos positos in tanta necessitate.
p Et in me. i. ꝓ me instrumēraliter.
q Adimpleuit misericoiaz suā quam
ꝓmisit nc. ꝓmisit enī p ꝓphas: sicut
ptz in pluribus locis. populū isrl ab
hostibus liberare: si tū colerent eum
vere. r Et ꝓferens de pera caput
holofernis. ad declarationez verita
tis. ⁊ ne aliq̄ suspitio oriretur q̄ holo
fernes seu aliąs alius tetigisset eam
inhoneste. Ideo subdit: s Uiuit
aūt ipe dñs deꝰ noster. i. sicut verū ē
q̄ ipe ē vita p essentiaz: ita verū ē q̄d
sequit: t Qui custodiuit me ange
lus eiꝰ nc. ⁊ ptz lra. Et finaliter p tā
tis beneficijs inuitat oēs ad ꝓfessio
nem diuine laudis dicēs: v Cō
fitemini illi oēs nc. x Uniersi
autez. Hic ꝓfiter ponit ipius iudith
būdictio seu cōmēdatio. ⁊ ꝓmo a ple Ps.105.et 106.117
be: cum dr: Uniersi aūt adorantes
dñm. ℣m ipi⁹ iudith ꝓbū. y Dixe
runt ad eā: Benedixit te dñs. i. būdicen
dam te reddidit ab oīb⁹ z Quia
p te ad nihilum redegit inimicos nos
stros. mortuo nāq̄ ꝓncipe reputabāt
exercitū ei⁹ iā periisse. scōo būdicitur
seu cōmēdať a ꝓncipe. cū dicitur.
a Porro oculus nc. et ptz. b Ben
dicť dñs q̄ cre. ce. ⁊ terrā. ⁊ p intel
ligunť

qui creauit celū ⁊ terrā q̄ te direxit i vul
nera capitis p̄ncipis inimicoꝝ nr̄oꝝ: qz
hodie nomē tuū ita magnificauit: vt nō
recedat laus tua de ore hoim: q̄ memo
res fuerit v̄tutis dñi i ęternū: p q̄b⁹ nō pe
pcisti aię tuę ꝓp angustias ⁊ tribulatio
nē generis tui: sed subueniſti ruinę añ ꝓspe
ctū dei nr̄i. Et dixit omnis plus: fiat fiat.
Porro achior vocat⁹ venit. Et dixit ei
iudith: De⁹ isr̄l cui tu testimoniū dediſti
q̄ vlciscat̄ se ō inimicis suis: ipe caput oiz

a ℣ huius seculi.

icredulorū icidit i hac nocte i māu mea.
Et vt ꝓbes qz ita est: ecce caput holofer
nis q̄ i ꝓtēptu supbię suę deum isr̄l ꝓtem
pſit: ⁊ tibi iteritū minabat̄ dicēs: cuz ca
ptus fuerit ꝓlis isr̄l: gladio ꝓfozari pręci
piam latera tua. Videns aūt achior ca
put holofernis: angustiat⁹ ꝑ pauore ce
cidit i faciē suā sup terram ⁊ estuauit aia
eius. Postea vo ꝯ resūpto spiritu recre
atus est: pcidit ad pedes ei⁹: ⁊ adozauit
eaz ⁊ dixit. Bñdicta tu a deo tuo i oi ta
bernaculo iacob: qñ i oi gente q̄ audie
rit nomē tuū magnificabiſ sup te deus
israel. Caplm: XIIII

a ℣ docet ecclesia filios suos qualiter persequa
cur hostem spiritualem.

Jrit aūt iudith ad omnē ꝓplm:

a ℣ aperite conritā esse hostis supbiam.

Audite me fratres. Sūspendite caput h̄
a ℣ doctrinā euāgelij qua muniuntur credentes.
b ℣ intellexerit. c ℣ sol. s. diuię placatiōis ⁊ solatij serenitas.
sup mūros nr̄os: ⁊ erit cū exierit sol: acci
a ℣ scutū fidei loricā iusticie ⁊ galeā saluet̄ q̄b⁹ ē vbū dei.
piat vnusq̄sq̄ arma sua: ⁊ exite cū impe
tu: nō vt descēdat̄ deoꝝ sz q̄si impetū
facientes. Tūc exploratores necesse erit
vt fugiant ad p̄ncipē suū excitāduz ad
pugnā. Cumq̄ duces eoꝝ ꝓcurrerint ad
tabernaculū holofernis: ⁊ inuenerit euz
truncum in suo sanguine volutatū: deci
det sup eos timor. Tūc cognouerit̄ fu
gere eos: ite p⁹ illos securi: q̄n dñs ꝓte
ret eos sub pedib⁹ v̄ris. Tunc achior vi
dens virtutē quā fecit de⁹ isr̄l: relicto gē
tilitat̄ ritu credidit deo: ⁊ circūcidit car
nē p̄putij sui ⁊ appositus ē ad ꝓplm isr̄l: ⁊
ois successio generis ei⁹ vsq̄ i hodiernū

a ℣ sicut fuerat imperatū.

diē. Mox aūt vt ozt⁹ ē dies sūspenderūt
sup muros caput holofernis: accepitq̄
vnusq̄sq̄ vir arma sua et egressi sūt cum

a ℣ ecclie confidētiā cōtra se.

grandi strepitu ⁊ vlulatu. Q̄ videntes
a ℣ principes ꝓsecutoꝝ. a ℣ ad templa idoloꝝ.
exploratores ad tabernāculū holofernis
a ℣ auxilium perenes.
cucurrerūt. Porro hi q̄ i tabernaculo erāt
venientes ⁊ añ igressū cubiculi pstrepētes
ligūt alia corpa media: ⁊ creature in eis existentes.
a Qui te direxit. sua bonitate. b In vulnera. qđ
ē supra ꝓstātia mulier. c At nō re. ⁊c. qđ videm⁹
adimpletū: nā ad ei⁹ laudē p vniuersalē ecclesiam re
colit̄ h̄ factū. d Nō pep. aīe tue. i. vite tue eā ꝓcu
lis exponēdo. e Porro achior vo. ve. Hic ꝓfr vl
timo manifestat̄ mozs holofernis achioz gētili. cum
ō: Porro achior vocat⁹ venit. nō enī ꝓsiliū hebreo
rū audebat igredi: nisi specialit̄ vocaret̄: qz non erat
adhuc ic oꝝpat⁹ illi ꝓpło. f Deus isr̄l cui tu testi.
de. ⁊c. vt habeat̄. s. ca. v. Cetera patēt ex dictis.
g Videś aūt achior caput holo. angu. p̄ pauore. i.
nimia admiratiōe de tanto facto p manū femine.
h Cecidit i faciē suā sup terrā. Passiones enī vehe
mētes ⁊ subite faciūt magnā trāsmutationē i corpe:
⁊ sic frequēter faciūt cadere. i Et estuauit aīa ei⁹:
id ē passa fuit exinanitionē. k Postea ꝯ h̄ re. spi
ritu re. est. trāseunte dicta passiōe. l Procidit ad
pedes ei⁹. et reuerentiaz exhibendo. m Bñdicta
tu deo tuo i oi tra. iacob. i. ab oib⁹ habitātib⁹ i taber
naculo hebreoꝝ: ⁊ a iacob descēdētiū. Ca. XIII

Moraliter.

Et aūt sero factum. sequit̄
† Porro holofernes ia
cebat in lecto nimia ebrietate sopit⁹. p quā signatur
illa ebrietas de qua dicit̄ Apoc. xvij. Vidi mulierē
ebriā de sanguine sanctoꝝ. Tyrann⁹ enī q̄ membrū
est diaboli inebriat̄ de sanguine innocentū aliq̄s rea
liter occidendo ⁊ aliq̄s interp̄tatiue sz bona de q̄b⁹
debent viuere violēter auferēdo. Et talē occidit Ju
dith. i. ecclesia qñ ꝓpter mala sua per excōicationem
sepat eā a cetu fidelīū. ⁊ sicut in holofernis occisiōe
fuit bina ꝓcussio: sic i excōicatione debet ē bina mo
nitio. Potest aūt aliter exponi vt p holofernē signi
ficet̄ hereticarcha. q̄ ebrius ē pestifera doctrina: de q̄
dicit Deut. xxxij. Fel draconū vinū eoꝝ: et venenū
aspidū insanabile: ⁊ iterp̄tatio ꝓsonat. Holofernes
enī iterp̄tat̄ infirmitas discessiōis: tales enī infirma
tur ex discessione a vera fide. ⁊ talis debet ab eccl̄ia
excōmunicari. † Porro achior vocatus venit ⁊c.
p istū q̄ gentilis erat ꝓp⁹ gentiū designat̄: q̄ videns
miracula p̄dicationē fidei ꝓfirmantia reliq̄t cultum
idolatrie ⁊ adhesit firmiter fidei ortodoxe.

Jrit aūt iudith. Postq̄ descp̄t⁹ Ca. XIIII
ē holofernis occubit⁹. hic ꝓfr describit fu
ga sui exercit⁹. ⁊ diuidit̄ in tres ptes. nā pri
mo ponit̄ fugiēdi rō. secō fugientiū deuastatio. ca.
xv. tertio diuīa laudatio. xvj. ca. Circa ꝑmuz iudith
ꝑmo populum instruit. secō populus ei obedit. ibi:
Mox aūt. tertio exercit⁹ ad holofernē recurrit. ibi:
Q̄ videtes. Circa ꝑmū ꝑmo ponit̄ instructio di
cta. secō interponit̄ ipius achior conuersio deuota.
ibi: Tūc achior. Circa ꝑmū dicit iudith. o Su
spendite caput hoc sup muros. in signū exultatiōis
⁊ victorie iam habite partim in re ⁊ partim in spe.
p Et erit cū exierit sol: id est in ꝑmo ortu suo.
q Accipiat vnusquisq̄ arma sua. ꝓfidētes d victo
ria plena dei adiutoria habenda. r Et exite cum
impetu q̄si iā certi de ꝓsecutiōe victorie. s Nō vt
descē. s. paulatim et timide. t Tūc explo. ⁊c. sine
cui⁹ volūtate exercit⁹ nō debet bellū cōmittere. nam
sicut dr̄ libro d iudaico bello. Rō solū bellare sz etiā
vincere sine duce apud romanos erat vituperabile.
v Cūq̄ du. eoꝝ. q̄ ꝑsunt distinctis aciebus.
p Cōcurrerit ⁊c. ex casu p̄ncipis inopinato: ⁊ etiaz
imissus a deo. vnde videt̄ hic saltez ꝯtum ad aliq̄d
ꝓphetice loqui. y Tunc achior. Hic ꝓsequenter
interponit̄ achior cōuersio deuota. cum dr̄: z Ad
dens virtutē quā fecerat deus isr̄l. i. effectus diuine
virtutis p manū mulieris. a Relicto gētilitatis
ritu credidit deo. legē ei⁹ suscipiendo. b Et circū
cidit. i. circūcidi fecit. c Mox aūt. Conuersione
achioz interpolita. hic ponitur obediētia ꝓplm ad iu
dith verba. cū dicit: d Sūspenderūt sup muros
caput holofernis. i signū victorie ⁊ cōmunis exulta
tiōis. e Et egressi ⁊c. ad aduersarios deterrēdū.
f Q̄ videtes. Hic ꝓfr ponit̄ ad holofernē recur
sus. ⁊ secō declarat̄ eius interit⁹. ibi: Tūc igressus.
Circa primum patet littera vsq̄ ibi:

Bullus

excitādi gra in q̄etudinē arte moliebāt: vt nō ab excitātib⁹
ꝑ a sonātib⁹ holofernes euigilaret. Bullus enī audebat cubi
culū virtutis assyrioꝝ pulsando aut itrādo apire. Sz cū venis
a ℣ primi ꝓsecutores. a ℣ gentiliū.
sent ei⁹ duces ac tribuni ⁊ vniuersi maiores exercit⁹ assyrio
a ℣ sacerdotib⁹ idoloꝝ. b ℣ qui auderis q̄bus ē ꝓmissa licentia.
rum: dixerunt cubicularijs: Intrāte ⁊ excitate illū quoniaz
a ℣ opꝓbrioſe. b ℣ pristino rimore.
egressi mures de cauernis suis ausi sūt ꝓuocare nos ad bel
lū. Tūc igressus vagao cubiculū ei⁹: stetit añ cortinā ⁊ plau
sū fecit manib⁹ suis: suspicabat̄ enī illū cum iudith dormire.
Sz cū nullū motū iacētis: sensu auriū capet accessit ꝓmās
ad cortinā: ⁊ eleuās eā vidēsq̄ cadauer absq̄ capite holofer
nis i suo sāguie tabefactū iacere sup terrā: exclamauit voce
magna cū fletu ⁊ scidit vestimēta sua. Et ingressus taberna
culū iudith nō iuenit eam. Et exiliuit foras ad ꝓplm ⁊ dixit:
Una mlier hebrea fec ꝓfusionē i domo regis nabuchodono
sor. Ecce enī holofernes iacet i terra ⁊ caput eius non est in
illo. Q̄ dū audissent ꝓncipes v̄tutis assyrioꝝ sciderūt oēs
vestimēta sua: ⁊ itollerabilis timor ⁊ tremor cecidit sup eos
⁊ turbati sūt animi eoꝝ valde. Et fact⁹ est clamor incōpabi
lis i medio castroꝝ eoꝝ. Ca. XV

Ca. V Unq̄ oīs. Videntes ita. Hedeon ꝙ madianitas pug
natur⁹ non ha
stā nō clypeū
sz tubas ⁊ lam
pades tulit: ꝑ
figuras euan
gelij precones
q̄b⁹ nō ē collu
ctatio aduer
sus carnē ⁊ sā
guinē: sz ꝓtra
spūalia nequi
cie in celestib⁹ ⁊c.
⁊ pugnāt ꝑdi
cationis voce
⁊ miraculoꝝ
fulgore.
b Dis itaq̄. Ad ꝑdicatio
nem verbi dei
ex singulis gē
tib⁹ ⁊ puincijs
ꝓbate ꝑsone.
⁊ virib⁹ accin
cte animi ad
maliciā dñi ve
niūt. Un Esai
as: Ecce isti d
lōge venient:
et ecce illi ab
aq̄lone et ma
ri ⁊c.
℣ Per dies

Judi. 7. c

Esa. 49.

Unq̄ oīs exercit⁹ decollatum holo
fernē audisset: fugit mens et ꝓsilium
ab eis ⁊ solo tremore ⁊ metu agitati fuge ꝑsi
diū sumūt: ira vt null⁹ loq̄ret̄ cū ꝓximo suo:
sed inclinato capite relictis oīb⁹ euadere fe
stinabāt hebreos: q̄s armatos sup se venire
audierāt fugiētes p vias campoꝝ ⁊ semitas
a ℣ ꝑdicatores. b ℣ ecclie cedentes.
colliū. Videntes itaq̄ filij isr̄l fugiēntes se
a ℣ euangelicis.
cuti sūt illos: descēderūtq̄ clāgētes tūbis: ⁊
a ℣ valida ire tiōe. b ℣ fugientes. c ℣ impioꝝ diuersi sūt errores.
vlulātes post ipos. Et q̄n assyrij nō adūnati
a ℣ indiscreti. ℣ multitudinis credētiū c. c. v. et. a. v.
in fugā ibānt p̄cipites: filij aūt isr̄l vno agmie
p sequentes: debilitabant oēs q̄s inuenire po
a ℣ robur dñi. s. strenuitas ꝑdicatoꝝ. q̄ fide confortati p verbū euā
gelij incitāt oēs contra hostes religionis.
tuissēt. Misitq̄ ōias nūcios p oēs ciuitates
⁊ regiones isr̄l. Dis itaq̄ regio oisq̄ vrbs ele
ctam iuuētutē armatam misit post eos: ⁊ pse
a ℣ nō debet miles xp̄i otiosus esse hoste intra patriā manēte.
cuti sūt eos i ore gladij q̄usq̄ puenirēt ad ex
a ℣ cōuersatiōis: cognatiōis: locutionis: actionis.
tremitātē finiuz suoꝝ. Reliqui aūt qui erant
i bethulia: ingressi sunt castra assyrioꝝ et ꝑdaz
quā fugiētes assyrij religārāt: abstulerūt: ⁊ onu
stati sūt valde. Ibi ꝙ q̄ victores reuisi sūt ad
bethuliā: oia q̄ erāt illoꝝ abstulerūt secū: ita vt
a ℣ q̄ morses de egypto vult educere pharao retinere.
nō eēt numer⁹ i pecorib⁹: i iumentis ⁊ vniūsis
mobilib⁹ eoꝝ: vt a minimo vsq̄ ad maximū
a ℣ iesus vel resurrectio dñi qui dicit: ego sum resurrectio ⁊ vita.
oēs diuites fierēt de ꝑdatiōib⁹ eoꝝ. Joachim aūt summus
a ℣ fm ordi. melch. b ℣ descēdit de celis. c ℣ in veterum virginis q̄ domus dei ynde
carnem assumpsit. ℣ discipulis quos elegit.
ꝑontifex de hierl̄z venit i bethuliaz cū vniūsis ꝑsbȳis suis vt
a ℣ pharet ecclesie fidē ⁊ dilectionē. b ℣ deuotionē mēris oparionē demonstrans.
t ℣ dñs bādicit ecclias: cū grāꝝ vberrate repler ⁊ oīb⁹ laudabiliū exhiber. Unde: surrexe
runt filij ei⁹ ⁊ beatissimā ꝑdicauerunt: ⁊ virgines laudauerunt eam.
videret iudith. Q̄ue cū exisset ad illū bñdixerūt illā oēs vna ℣

a Nullus enī audebat cubiculū virtutis assyrio
rū ⁊c. i. ꝓncipis militie in q̄ virtualiter consistit
robur exercit⁹: sicut virtus corpis naturalis in
corde, ꝓpter qđ dicit Vegeti⁹ i libro de re milita
ri: q̄ sicut cor est in medio corpis: sic ꝓnceps de
bet i medio exercit⁹ collocari. b Sz cum ve
nissent ei⁹ duces. ꝑsidentes acieb⁹. c Ac tri
buni. q̄ in vna acie ꝑsunt mille bellatoribus.
d Dixerūt cubicularijs. q̄ familiari⁹ possūt in
gredi cubicula magnatuz. e Mīn egressi mu
res. modus ē enī supbox de alijs ꝓtemptibili
ter loqui. f Tūc ingressus. Hic ꝓfr declara
t holofernis interit⁹. ⁊ ptz īra vsq̄ ibi.
g Exclamauit voce magna cū fletu. ꝓ dñi sui
interitu. h Et exiliuit foras. ad ꝓplm expectā
tem holofernis mādatū. i Et dixit. vna mu
lier hebrea fecit ꝓfusionem. interficiēdo militie
ꝓncipē. Unde ⁊ abimelech vulnerat⁹ a muliere
fecit se interfici p amigerz suū ne dicerēt in eius
opꝓbriū q̄ mulier interfecisset eū. Judic. ix.
k Sciderūt oēs vestimēta sua. i signū dolor⁹.
l Et turbati sūt animi eoꝝ valde. ꝓpter qđ nō
ꝓuiderūt sibi de aliqua defensione. nā turbati
minus ꝓuident: vt dr̄ in elencis. Ca. XIIII

Moraliter.

† Dixit aūt Judith
ad oēs ꝓplm ⁊c. Post
occisionē holofernis Judith ad destructionem
sui exercit⁹ ꝓplm iuitauit. significās q̄ ecclia nō
solum tyrannū vel hereticarchā debet excōicati
onis gladio ferire: sed etiam ei adherētes. ꝓut
pōt extirpare. † Una mulier hebrea fecit ꝓfu
sionē i domo nabuchodonosoꝝ. hebrea trāsiēs
interp̄tat. ꝓpter qđ ecclia militās que ē in via
transeundi ad patriā bene mulier hebrea nomi
nat: ⁊ ipa p suaz ꝑdicationē facit domui diabo
li ꝓfusionem. Potest ꝑ eriaz exponi de virgine
maria ex hebreis nata q̄ diabolum ꝓfudit ei⁹ ca
put ꝓterēdo. sicut ꝑdictum fuerat Gen. iij. Ipa
conteret caput tuū ⁊c. Caplm: XV

m Unq̄ oīs. Postq̄ descripta ē fugiēdi
rō. Hic ꝓfr ponit̄ fugientiū deuastatio.
⁊ secō iudith bñdictio. ibi: Joachim aūt. prima
in duas: qz ꝑmo ponit̄ fugientiū ꝓsecutio in ꝓso
nis. secō in reb⁹ possessis. ibi: Reliq̄ aūt. Circa
ꝑmū patz lra vsq̄ ibi: n Ira vt nul. lo. cū p.
suo. de aliq̄ defensione seu ꝓsidio. o Sz inclina
to capite. cū magna ꝓfusione. p Relictis oī
bus. q̄ poterāt impedire fugā eoꝝ: vt fugerent
expediti⁹. q Per vias cāpoꝝ ⁊ se. colliū. fu
giētes enī de ꝓlio p diuersas vias fugiunt.
r Videtes itaq̄ filij isr̄l fugientes secuti sunt il
los. sicut ꝑcepat iudith. s Clāgētes tubis.
tāq̄ victores. t Et vlulātes post ipos. ad ē
secutionē mutuo se exhortantes. v Misitq̄
oīas nūcios p oēs ciuitates ⁊ regiones isr̄l. p
q̄s poterant trāsire fugientes. x Et ꝓsecuti
⁊c. ad extremitatē finiū suoꝝ. trāsire enim vltra
non erat eis tutū. y Reliqui aūt. Hic conse
quenter ponit̄ persecutio assyrioꝝ in reb⁹ pos
sessis: ⁊ patet lra vsq̄ ibi. z Q̄a q̄ erāt illo
rū: id est assyrioꝝ. a Abstulerūt. nam illi q̄
remanserunt in bethulia non abstulerant oīa:
sed pauca respective. naz vir p. xxx. dies fuerūt
omnia collecta: vt habetur. j. eodem ca.
b Joachim aūt. Hic ꝓsequēter ponit̄ iudith
benedictio. ⁊ primo spūalis. secundo tēporalis.
ibi: Per dies aūt. Circa primū dicit: Joachim
autem sūmus pontifex. iste. s. ilij. ca. vocat̄ eli
achim: vt forte est idem nomen. nam sicut nomi
na latina variātur aliquādo in fine: vt guillel
mus ⁊ guillerus sunt vnū nomen variatus in fi
ne. aliq̄n ꝯo in ꝓncipio: sicut nicolaus colin⁹ ⁊
colet⁹ variatum in ꝓncipio. ⁊ idem videt̄ de eli
achim ⁊ ioachim. q̄d autez mihi videat de hoc
pōtifice dixi. s. ca. iij. c Et videret iudith.
ꝓpter famā sue virtutis. d Benedixerūt
illam. imprecātes sibi bona spūalia ꝓ virtut⁹
sue fama. Ideo subdit̄:

a ℣ Per dies. Qui vniuersum presentis vite tempꝰ significant: quo populꝰ dei de hoste triumphans spiritu alię expoliat. Unde ꝺ eccle-
Dro.31.b sia dicitur: Cōfidit in ea cor viri sui et despondebit. nō indigebit. b ℣ Porro autem vniuersa. Sic populus dei ab egypto recedens ipaz spoliauit vnde tabernaculum cōstruxit. Sic reges iusti sub testamēto veteri q̄ hostibus abstulerūt: in ministerio templi ꝓsecrauerunt. c Iuuenibus in organis et. Quia tūc nec nubent nec nubentur: quia resurgēt omnes in virum perfectum: i mēsurā etatis plenitudinis christi. Unde i resurrectiōe domini iuuenis cooptus stola candida angelus apparuit.
Dr.16.b

Capitulum: XVI

a ℣ Cantate. Exuit enī se. Unde Esaias:
Esa.54.b Confusio ē anxille sue: adolescentie tue obliniscerꝛ: et opprobrij viduitatis tue nō recordaberꝛ amplius: qz dominabit tui q̄ fecit te dñs exercituū nomē eiꝰ. ℣ Horruerūt

voce dicentes: Tu gloria hierusalez: tu lętitia israꝛ: tu honorificentia populi nostri: quia feciſti virilitēr: et ꝓfortātuz est
a ℣ cōtra principē mūdi b ℣ a domino.
a ℣ sinceritatē fidei. vū: Despōdi vos vni viro virginem castam exhibere. c.
cor tuum eo q̄ cāstitatem amaueris et
a ℣ christum. b ℣ hereticoꝝ corruptionem.
post virūm tuum ālterū nescieris: ideo
a ℣ filij ecclesie tam maiores q̄ minores.
a nis pōpulꝰ: fiat: fiat: ℣ Per dies aūt trigi
a ℣ omnes enim fideles quicquid hosti rapiunt ad ecclesie laudem et studium referunt.
b pulo israel. Porro aūt vniuersa q̄ holofernis peculiaria fuisse ꝓbata sūt: dede-
a ℣ sapientie. b ℣ eloquentie.
rūt iudith i aūro et ārgēto et vestibus et
a ℣ ogib⁹ iusticie. b ℣ rerum. c ℣ ornamento variarum disciplinaꝝ.
gēmmis ōmni supęllectili: et tradita sūt
a ℣ oia mēbra xpi. b ℣ hoc ꝓficiet in fine mūdi quādo plenarie exultabūt sancti triūpharo principę suo
c mlierib⁹ et ỿginib⁹ et iuuenib⁹ i ōrganis et citharis. La. XVI
a ℣ iā secura. Bri q̄ habi. in domo tua do. b ℣ confidens et laudans.
ꝺ Unc cantāuit cāticū ꝑ dñō iu- b-
a ℣ mortificationis carnis.
dith dicēs: Incipite dñō i tympanis: cā i
a ℣ spiritualium bonoꝝ.
Dr.16.b sti. Unde i resurrectiōe domini iuuenis cooptus stola candida angelus apparuit. Caplm: XVI
te domino i cymbālis: modulamini illi k
a ℣ boni opis. b ℣ corpe. c ℣ mente.
psālmū nouū: exultate et iuocate nomē l m
a ℣ Dñi: Cōfidite ego vici mundū. b ℣ potens in ꝓlio.
eiꝰ. Dñs ꝓtęrens bella: dominꝰ nomen n
℣ soli. ℣ ecclesiam.
illi. Qui posuit castra sua in medio po- o
a ℣ nationū. b ℣ Iridie paulatim: i fine ꝓfecte liberadie.
pŭli sui: vt eriperet nos de manu om-
a ℣ per se et ꝑ suos de q̄: Virga furoris mei assur. i. diabolꝰ.
nium inimicoꝝ nostroꝝ. Uenit āssur ex p
a ℣ superbie. b ℣ frigore infidelitatis.
ex mōntib⁹ ab aquilone in multitudine q
a ℣ vel virturis. b ℣ exercitus. c ℣ ꝓsecutiōibus.
fortitūdinis sue: cuiꝰ multitūdo obtūra r
a ℣ pdi catores ad oīa iundātes. b ℣ superbia.
uit torrentes et equi eoꝝ cooperuerunt
a ℣ humiles. b ℣ ira libidine.
vālles. Dixit se incēnsuruz fines meos: s
a ℣ possessiōes ecclie. b ℣ fide et opibus robustos. c ℣ ꝓsecutionis.
et iuuēnes meos occisuruz gladio: infā- t v
a ℣ ex ore infan. et lacrāriū ꝓfe. lau. b ℣ pudicas animas. c ℣ viriozū.
tes meos dare in ꝓdam: et ỿgines in captiuitatē. Dñs x
℣ ecclesie.
autē oipotens nocuit eiz: et tradidit eum i manꝰ fęmi- y
a ℣ ligās ancillis suis. b ℣ roboze carnis.
ne: et ꝓfudit eū. Nō enī cecidit potēs eoꝝ a iuuenib⁹ nec z a
℣ sagacitas humani ingenij: aut fortitudo terreni imperij.
filij titā pcussert eū: nec excelsi gigātes iposuert se illi ℣ b
a ℣ id ē cōfessio. b ℣ amaritudinis. c ℣ alacritate. d ℣ frutū. e ℣ i baptismo
iudith filia mērari in spē faciēi sue dissoluit eū. Exuit. n. c ꝺ
a ℣ sacu vereris hois ꝓ quo vir suus eam deseruit. b ℣ nouī hominis. ℣ vnde lerek in ꝓperuum.
sev̄stimēto viduitatꝛ: et iduit sev̄stimēto lęticię i exul e f

a Tu glia. nā diuinū cultū q̄ erat in hierūm de q̄ summe gloriabāt iudei ꝓseruauerat iterficiēdo holofernē q̄ ipm destruere intēdebat: vt ptz ex supradict. xiij. ca. v. iiij. b Tu leti. israꝛ. effectiue. c Tu donauisti. nē. israꝛ nam iterficiendo holofernē dederat ꝓlio israꝛ honoris et leticie materiā. d Ideo et manꝰ nē. i. ꝓpē virtutē castitatis et mūdicie. e Et ideo eris nē. būdictiōe glie. f Et dixit oīs nē. ad ꝓfirmationem dicte būdictionis. g Per dies aūt. Hic ꝓfr ponit benedictio iudith tēporalis: q̄ i scriptura frequēter accipit ꝑ multiplicatiōe bonoꝝ tēporalium. vnde Heñ. xxx. dixit Jacob ad Laban: Modicū habuisti ad me venire ad te: et nūc dines effectꝰ es: būdixitq̄ tibi dñs ad introitum meū. et ꝑ modo ꝓlis iudith būdixit. nam oēs diuitias holofernis sibi dedit. et patet littera.

Capitulum: XV

Mozaliter. Cūq̄ oīs exercitꝰ nē. Cognita holofernis decaptatiōe exercitꝰ eiꝰ fugit: et similiter exterminato hereseiarcha eiꝰ secta deficere incipit: Et subdit modus cum subditur:
† Quā assyrij nō adunati. ꝺ: enī i ecclāstica historia q̄ oziēte hereſi aliq̄ eiꝰ sectatores diuidebant i modos plures: catholici ꝺo erāt i vna regla fidei se tenētes et sic hereſibꝰ ꝓualuit fides. † Joachim āt sūmus pōtifex nē. ꝑ ꝺ autē q̄ iste būdixit iudith: significat q̄ xps pōtifex sumꝰ būdictionē sue gre largit ecclie sue et oibꝰ pſonis i ea existētibꝰ q̄ ꝺ diabolū fortiter ꝓliantur.

Unc cāuit. Adūsarij deiectiōe nē. La. XVI
ꝺ fidelis ꝓlī liberatiōe descripta. hic ꝓfter ponitur rōne ꝓdictoꝝ laudatio diuina. Et diuidit in tres ptes: q: ꝑmo ponit ipī iudith decātatio. secundo populi et ipius oblatio. ibi: Et factū est post hec. tertio Judith felix cōsūmatio. ibi: Et Judith magna. Cāticū vero Judith. in duas partes diuidit. nam ꝑmo ponitur excitatio mentis. secūdo ratio laudis. ibi: Venit assur. Circa ꝑmū dicit Judith excitans se et alios ad diuinam laudem, i Incipite domino in tympanis nē. varia nanq̄ instrumenta musicalia et etiā armonie mentē excitant ad diuersa. aliq̄ enī armonie erectant ad audaciam quibus vtunt homines in bellis. et aliq̄ ad lasciuiaz: quibꝰ vtunt in chorcis. et aliq̄ ad deuotionē: quibus vtūtur in officijs ecclesiasticis. et hoc modo dicit Judith: Incipite domino in tympanis. Est autem instrumentū musicū tympanū quo mulieres vtebantur. et hoc modo maria sozor moysi sumsit tympanum ad excitandum se et alias mulieres ad deum laudandum. dicendo: Cantemus domino gloriose nē. Exodi. xv. k Modulamini illi psalmum nouum. ꝓpter nouam materiā laudandi deum.
l Exultate. cor̄de. m Et iuuocate nomen eiꝰ. oze.
n Dominꝰ cōterens bella. contra suum populū excitata: vt patet in ꝓharaone. Exodi. xiij. et in amalech: Exo. xvij. et in regibus chananeoꝝ libro Josue quasi ꝑ totum. o Qui posuit castra sua: id est angelorū custodiam. vnde Heñ. xxxij. dixit Iacob ꝺ angelis sibi obuiantibus. Castra dei sunt hec. p Uenit assur. Hic cōsequenter ponit ratio laudis. et primo ex aduersariorum deiectione. cum dicit: Uenit assur: id est princeps militie et exercitus assyriorum. q In multitudine fortitudinis sue. totaliter confidens.
r Cuius multitudo obturauit torrentes: id est siccauit ex potu animaliū et hominū. s Dixit se incensurum fines meos: id ē terrā iudee. t Et iuuenes meos: id populi mei. v Occisuruz gladio. de hoc enī et aliis malis holofernes se iactauit. sz nō adimpleuit. Jdeo subdit: x Dominꝰ aūt omnipotēs. cui nullꝰ pōt resistere. y Rocuit eū. occidendo eū ꝑ manuz femine: qd̄ fuit valde cōfusibile: vt dictū ē. ꝑ. ca. xiij.
z Nō enī cecidit potens eoꝝ: id est holofernes.
a A iuuenibꝰ. q̄ solēt facere ꝓlitates. b Nec filij titan. i. gigantis. et ponit hic singulare ꝓ plurali. i. gigantū. sicut Exo. viij. Uenit musca grauissima: id ē multitudo muscarū. c Sed iudith filia merari nē, dissoluit eū ꝓ ardorē cōcupiscentie in eā. ꝑ modū superius dictū. ix. ca. x. x. d Exuit enī se nē. sicut dictū est. ꝑ. in ꝓncipio ca. x. e Et induit se vestimēto leticie. id ē quo vtebaꝝ marito suo viuēte. f In exultatione filioꝝ israꝛ. q̄si diceret nō fecit ꝑ ad dissolutionē sed ad

a ℣ Horruerūt. Horare debet lector vtq̄ opinio vera sit q̄ Cābyses filius Cyri a plerisq̄ iste nabucho/donosor dicitur sit: qui persis: medis: et assyriis ꝺperauit.
b Adonai nē. Unū de decem noib⁹ apud hebreos significās q̄ ꝺū creature dñet. Et notādū q̄ vbiq̄ bis ponitur dñs. ꝑmuz nomen tetragrāmaton ē: et ꝑ ꝓprie ad deū ꝓtinet: et ineffabile ꝺr. scōz commune q̄ cōuenit hoib⁹. Et bū adonai dominꝰ filiꝰ dei ℣ q̄ deꝰ et homo: dñs et deꝰ q̄ oībus dñet vel ab oīb⁹ timeaꝝ
c In carnes. Quas amauerūt: de q̄b⁹ nascit fetor vermium. Caro et sāguis vermes creat: q̄ delectatio carnalis cui sal ꝓtinētie non resistit: pena eternā generat luxuriosus
Esa.66.g Uñ: Vermis eoꝝ non morietur: et ignis nō extinguet.
d Et factū ē. Adepta victoria ꝺ hostibus suis: quisq̄ eius ab omni labe purgat ꝑ perat in supnā dei ciuitatē: vbi vera visio pacis: vbi redditur vota sua cōditori.
e Erat autez. Hāc martyrū et cōfessoꝝ quā colit ecclia vita et moribꝰ gloPs. 117 riosa. Uñ: Cōstituite diē solēnē in frequētationibus: id est frequēter vsq̄ ad cornu: id est q̄az cōmunicationis corporis et sanguinis dñi: nec antea liceat recedere a viuis.
℣ Lentū

a ℣ vt exhilararet faciē le. in oleo le. b ℣ chrismaris.
tatiōe filioꝝ israꝛ. Unxit faciē suam vnguēto: colliga a b
a ℣ fluores morꝰ cogitationū. b ℣ diuino timore et firma spe.
c ℣ in dumūra pedū quibus ꝓparati calciant in ꝓparatione e. pa.
uit cincinos suos mitra ad decipiendū illū. Sādalia c
a ℣ virturum.
eiꝰ rapuerunt oculi eiꝰ: pulchritudo eiꝰ captiuā se
a ℣ voluptatem. b ℣ voluptatem.
a cit aiam eiꝰ: amputauit pugione ceruicē eius. Horz d
a ℣ rēprantes. b ℣ mēticntes. c ℣ poresfatez. d ℣ ecclie.
ruerūt pęrsę ꝓstātią eiꝰ: et mēdi audaciā eius. Tunc e
a ℣ ꝓsecutores. b ℣ dirigentium. c ℣ fidcles.
vlūlauerūt castra assyriozū q̄ñ aparuerūt hūmiles f
a ℣ beati qui esurūt et si. iu. b ℣ ecclesiaz. c ℣ sagittis scripturaz.
mei ārescentes in siti. Filij pūellaruz compūnxerūt
b ℣ gladio verbi.
a ℣ debiles. c ℣ dñs potens in ꝓlio q̄ dat fortitudinez plebi sue.
eos: et sicut pueros fugiētes occiderūt eos: pęrierūt g
a ℣ nouū testamētū q̄ ideo nouū: q: deum incarnatum nulla eras corporeis oculis antea aspexit.
in ꝓlio a facie domini dei mei. Hymnum cātemus h
a ℣ non idolis. sed ꝓdicando alijs.
b domino: hymnū nouū cantemus dēo nro. Adonai i
domine magnus es tu: et ꝓclarus in virtute: et quē k
a ℣ sed ꝑ humiliatrem et subiectionē placare.
superāre nemo potest. Tibi seruiat omnis creatura
a ℣ parer. b ℣ ꝑ filiū. c ℣ verbo dñi celi firmati sūt. d ℣ sancrum.
tua: q: dixisti et facta sunt: misisti spiritum tuum et
a ℣ iussioni. b ℣ superbia ꝓsecutoz.
creata sunt: et nō est qui resistat voci tuę. Montes a l
a ℣ iniquis cōsiljs. b ℣ nc possint implere q̄ cepant. c ℣ subditis: aque
multe ꝓli multi. d ℣ duricia q̄ ℣ insuꝑabile putabat.
fundamentis mouebūt cū aquis: petre sicut cera li m
a ℣ aduersū i iudicio. b ℣ cultores dei: hec ē generatio q̄. do.
c ℣ sicut negligentes minoraf.
quescēt āñ faciē tuā. Qui aūt timēt te: māgni erūt n
a ℣ vel ꝓ oīb⁹. b ℣ ꝓperuū. c ℣ generationi ꝓsue et ꝓuerse de quo: Veniēt hec omnia sup generationē istam.
apud te ꝓ oīa. Uę gēti insurgēti super genꝰ meum. o
a ℣ cui nemo resistit. b ℣ iniquitatē. c ℣ qū dabit vnicuiq̄ ꝓm opera.
Dñs enī omnipotēs vindicabit i eis: in die iudicij p
a ℣ in virga. b ℣ exterꝰ et iterꝰ. c ℣ q̄ nō extinguēt. ℣ q̄ non morietur.
visitābit illos. Dabit enī ignem et vermes i cārnes q
eoꝝ: vt vrank et sentiant vsq̄ in sempiternū. Et fa/ r
a ℣ post morte holofernis: fugam hostis et cetera supradicta.
ctum est post hec ois populus post victoriā venit i s
a ℣ supernam. b ℣ ab omni labe peccati.
hierūsalem adorare dñm: et mox vt pūrificati sunt t
a ℣ seipos quos vouerūt domino.
obtulerūt oēs holocausta et vota et reꝓmissiones v
a ℣ ecclia. b ℣ obtulit. c ℣ q̄ sunt vasa in honorem.
c ℣ alias fraude diaboli deceptas q̄ illi erepte in vsum vertenꝫ ecclesie.
suas. Porro iudith vniūsa vāsa bellica holofernis x
a ℣ fraudes q̄s anathematizat mater ecclesia et damnat.
q̄ dedit illi ꝓlis et: cōopeū quod ipa sustulerat ob/
a ℣ posuit. b ℣ hic spe in futuro ipa re.
tulit in anathema oblīuionis. Erat autez pōpulus y
a ℣ sicut decet sanctos. b ℣ cogitatiōis: locutiōis: operationis: vel fidei spei et charitatis: q̄b⁹ gaudēt fieri in incolatu huius mundi.
iocundus fm faciē sāctoz et ꝑ trēs menses gaudiuz
huius victorię celebrarum est cū iudith. Post dies
a ℣ peracto iudicio. b ℣ ꝓcipere regnū q̄ vobis datū ē ab origine mūdi.
autē illos vnusquisq̄ rediit in sua: et iudith magna z
a ℣ celesti hierusalē. b ℣ fulgebūt iusti sicut sol in re.
facta ē i bethūlia: et ꝓclārior erat vniuersę terrę israꝛ: a b
a ℣ rū. lxx. sue regine et octoginta cōcubine vna columba mea.
b ℣ de qua: Despondi vos vni viro. v. c. exhibere christo.
Erāt etiā vtuti castitas adiūcta: ita vt nō cognosce c d
a ℣ corruptiōez voluptatꝫ et castitatꝫ. b ℣ mūdo ei crucifixo obliuiōi tradito.
ret virūm oībus diebꝰ vitę suę: ex quo dēfunctus
a ℣ passionis: resurrectiōis: ascensionis.
e est manasses vir eius. Erāt autem diebus festis ꝓ e

sed ad ꝓpū sui liberationē. a Unxit faciē sc̄. i. lachryma arboris aromatice: q̄ facit ad decorem vultꝰ: et suauem odorē. b Colligauit cincinos suos. i. capillozū suoꝝ floccellos ad decipiendū illum: non q̄ intenderet inducere eū ad mortale peccatum: sed vt desideraret eā habere vxorem. et ꝑ hoc Judith haberet ad eum familiarem accessum: ꝑ quē cum occidere posset: vt ostendit. s. ca. ix. v. x. c Sandalia eius rapuerunt oculos eiꝰ: quia per aspectu intrauit ꝓcupiscentia ad animū. Cętera patēt ex supradictis.
d Horruerūt pse ꝓstātią eiꝰ. q̄: nullꝰ erāt in eis qui auderet se sibi ꝓponere ad certamen singulare. e Tunc vlulauerūt castra assyriozū. Hic secōdo resumit ratio diuine laudis ex filiozū israel exultatiōe: cū dicit: Tunc vlulauerunt castra assyriozū: vt bene. s. in fine ca. xiij. f Qñ aparuerūt humiles mei. veniētes super assyrios armati. g Perierūt in ꝓlio a facie dñi dei mei. q. d. hec victoria soli deo ē attribuēda. h Hymnū cātemus. Hic tertio sumit ratio diuine laudis ex eiꝰ virtute et magnificētia. cū ꝺr: Et Adonai dne. duo sūt nōia idē significātia: ꝑmum hebraicū: scōz latinū. et sit hec duplicatio ad maiorē expressionem dominatiōis diuine. k Et ꝑclarus i virtute tua: q: lucem habitat inaccessibilē. j, Timoth. vj. l Montes a fundamētis mouebunt aduentu tuo ad iudicū. m Petre sicut cera liquescent. per ignez confagrationis ꝓcedentez aduentū iudicis.
n Qui aūt timent te magni erūt nē. quia tecum erunt in gloria. o Ue genti insurgenti super genus meū. iuste. p Dominꝰ enī omnipotēs vindicabit in eis. inferendo penā eternā. Jdeo subditur: q Et vrank et sentiant vsq̄ in sempiternum. sicut ꝓphetauit Esaias i fine libri sui. r Et factum est. Hic cōsequenter describitur ipius iudith et populi oblatio. et ꝓmo populi: cum dicit: s Dis populꝰ post victoriā venit in hierusalē adorare dominū. reddendo sibi gratias de tāto bñficio. t Et mox vt purificati sunt. aq̄ lustrationis fm formā q̄ habetur Numeri. xix. v Obtulerunt oēs holocaustomata. i. sacrificia totaliter incensa ad honorem diuinū. scōo ponit oblatio iudith. cū ꝺr: Porro iudith vniuersa nē. obtulit in anathema obliuionis. s. sacerdotib⁹: vt ꝺ cetero nullꝰ vterer eis: sz seruarent in loco cultꝰ diuini ad memoriā bñficij. diuini. y Erat aūt vniuersus ꝓlis iocūdus fm faciē sāctoz. ꝑ addit ad ostendendū q̄ hec iocūditas non erat dissolutiōis: sz magis deuotiōis. Cętera patent. z Et iudith. hec est vltima pars huius libri: in q̄ ponit ipī⁹ iudith felix cōsūmatio. cū ꝺr: Et iudith magna facta ē: alꝰ magnificata. in bonis spū alib⁹ et ꝓalib⁹. a Et ꝓclarior erat. in vita et fama. b Uniuerse terre. s. mulieribꝰ. c Erat etiā virtuti. i. ꝓstātie q̄ ꝺcecerat holofernem.
d Castitas adiuncta. s. vidualis. Ꝺo sub dit: Ita vt nō cognosceret vtrū nē.
e Erāt aūt diebꝰ festis ꝓcedes cum magna gl̄ia. i. in decēti apparatu et bonoꝝ comitatiua. Cętera parēt vsq̄ ibi.

a Centum ānos. Pro eterna beatitudine centenarius numerus a leua trāsiit i dextrā. b Abram. Abrā Carnaliū uersati onē q̄ semp timoꝛi obnoxia ē in libertatem gratie: ꝛ ad securitatem charitatis docēdo ꝛ exhoꝛtando pducit: vt non timoꝛe sed amoꝛe seruiat.

Psl.116. Mꝰritq; illā ꝛc. Electi dei p omne tempus: qđ septez dieb⁹ enoluit ꝓt pegrinatiōe psentis ecclie i doloꝛe ꝛ gemitu non affligūt ex desperatōe futuꝛe vite recoꝛdatiōe. iuxta illd: Fleuim⁹ dū recoꝛdaꝛ.sion.

ℭ In dieb⁹

a ℭ sub estu tribulationis. b ℭ mundo.

ℭ q̄ relicto statim emerserūt molestiꝰ tribulatiōis.

cedens cū magna glia. Māsit āūt i dom⁹ viri

b ℭ vnde centenarius numerus a leua transiit in dexteram.

a ℭ horꝛo erroꝛis. c ℭ legi moysi que est in q̄q; libꝛis contenta.

sui ānos cētum q̄inq; ꝛ dimisit abrā suā libe

a ℭ corꝛaliter cōditiōe humani generis. b ℭ sepulti enī sum⁹ cū illo p baptismū in moꝛtē. c ℭ mūdo moꝛtua in baptismo vbi cōmoꝛimur christo vt resurgamus cum christo.

b rā: ꝛ defuncta ē ac sepulta cū viꝛo suo in bethu

a ℭ sepelierūt stephanū viri timoꝛati ꝛ fecerūr plāctū magnū sup eū

lia: lūritq; illā ois pl⁹ dieb⁹ septē. In oi autez

a ℭ vnde: Quis sepabit nos a charitate christi.

spacio vite ei⁹ nō fuit q̄ pturbaret isꝛl: et post

a ℭ temporalē. b ℭ in eternum qñ oīno aufugiet dolor ꝛ gemitus et cum christo regnabimus in eternum.

mōtē ei⁹ ānis mūltis. Dies aūt victoꝛie hui⁹ b

a ℭ trāsiroīb⁹ q̄z vn⁹ dicebat: peregrin⁹ sū sicut oēs patres mei.

festiuitatis ab hebꝛeis in numero sanctoꝛum

a cōfessoꝛib⁹ xpi. b ℭ quo per baptismum inimici prāēr euaserūt.

dierum accipiť: ꝛ colitur a iudeis ex illo tēpo

ℭ dum durat psens seculum.

re vsq; in psentem diem.

Finit liber Judith.

Incipit expositio fratris Britonis ordinis minoꝛū sup̄ ꝓlogū Hester.

Libꝛū hester ꝛc. Sicut scribiť in hist⁹ libꝛū hester trāstulit. Hieronym⁹ ad petionē paule et eustochij de hebꝛeo in latinum: ꝛ qz in greco coꝛruptus erat p varias editiōes: relcuauit eum de archiuis hebꝛeoꝝ: ꝛ diligēter transtulit de verbo ad verbū. pmittit autē ꝓlogum quattuoꝛ particulas cōtinentem: quia scz liber iste a diuersis diuersimode coꝛruptus erat q̄ multa sup̄addiderant hebꝛaice veritati. vnde dicit: Libꝛū hester varijs trāslatoꝛibus vel translationib⁹ cōstat eē vitiatuꝝ. In secūda parte excitat paule ꝛ eustochij attentionē vt diligenter consideꝛēt q̄s fideliter transtulit libꝛū istum. vnde dicit: Vos autē o paula ꝛ eustochium ꝛc. ne autē iactando se dicere crederetur q̄ hunc libꝛū fideliter trāstulisset. tertio loco humiliter se excusat dicens: Nec affectamus laudes hominū ꝛc. vltimo dicit q̄ secutus hebraicā veritatē ꝓlixum in trāslationē lxx. ordinem designauit p quarūdam lrāꝝ appositionē. vnde dicit: Rursum in libꝛo hester. His visis littere insista-

Incipit ꝓlogus sancti Hieronymi in libꝛum hester.

Libꝛū hester varijs translatoꝛib⁹ cōstat esse vitiatū: quē ego de archiuis hebꝛeoꝝ reuelans verbum e verbo expꝛessius trāstuli. Quē libꝛū editio vulgata laciniosis hinc inde verboꝝ finibus trahit: addēs ea q̄ ex tpe dici poterāt: et audiri sicut solituꝝ ē scholaribꝰ discipli-nis sūpto themate excogitare: q̄bus ꝛbis vt potuit q̄ iniuriā pas-sus ē: vel ille q̄ iniuriā fecit. Vos aūt o paula ꝛ eustochiū q̄n ꝛ bibliothecas hebꝛeoꝝ studuistī itrare: ꝛ iterptū certamia cōprobastī tenentes hester hebꝛaicū libꝛū p singla ꝛba nꝛaz trāslatōez aspicite: vt possitī agnoscere me: nihil etiā augmētasse addēdo: ꝛ fideli

a Jn ol aūt ꝛc. ꝛ addiť ad ostēdēdū q̄ bonū pacis i ꝓlo redūdauit p longum tps ex meritis ipi⁹. b Dies āt vi. ꝛc. colit ad laudē dei: cui⁹ virtute facta fuit hec victoria. Cui ē honoꝛ ꝛ glia in secula seculoꝝ: Amen. Capl'm: XVI

Moraliter. Tūc cantauit cāticū ꝛ ꝛc. gꝛatuito de suo ꝓcessu ad ꝓli sui liberationē p holofernis interfectionē: p qđ significať q̄ ecclia de beneficijs sibi collatis a domino debet ei reddere gratiaꝝ actionē. Pꝛoꝛo iudith vniuersa vasa bellica holofernis i anathema oblionis tradidit: id est deo dedicauit. dicit enī anathema ab ana quod est sursum et thesis q̄d ē positio. nam illa q̄ deo dedicabant ab vsu hominū separabant. per hoc autez docemur attribuere deo victoriam cū de mundo carne vel diabolo triumphamus. j. Coꝛ. xv. Deo autem gratias qui dedit nobis victoriam p iesum christum dominū nostrū cui est honoꝛ et gloria in secula seculoꝝ. Amen.

Postilla fratris Nicolai de lyra sup̄ libꝛum Judith finit.

a Simpliciter. i. sine additiōe ꝛ subtractione. b Nec affectam⁹ laudes hominum ꝛc. vnde. ij. Reg. xiiij. dicebat multer thecuites ad regez dauid. Sicut angelus dñi sic est dñs me⁹ rex: vt nec benedictione nec maledictione moueatur. c Et ſm apostolum ad Hab. j. Si enī hominib⁹ placerē christi seruus non essem. d Rursum in libꝛo hester. in translatione. lxx. nos fecimus. e Alphabetū ex minio. i. ex coloꝛe rubeo. f Diuersis in locis. vbi enī incipit primū capitulū in trāslatione. lxx. posuimus. a. et vbi scōm incipit: posuim⁹. b. ꝛ sic de alijs. g Vsq; ad thita lr̄az q̄ est octaua lr̄a greci alphabeti: sz nona i numeris: qz post epsilon ponitur epistimon: q̄ ē nota tm̄ numeri: sic enī scribiť grecū alphabetū: Alpha: vita: gāma: delta: epsilon: epistimō: çita: ita thita. Figure lr̄az sunt be. Volens ergo Hieronym⁹ ostendere ālit̄. lxx. hebꝛaice veritatis ordinē cōseruerunt apposuit literas has p quas ostēdit ordinem capt̄oꝝ ſm. lxx. Nam sicut Jsidoꝛus in. j. etymol. dicit: Oēs lr̄e apud grecos ꝛba cōponūt ꝛ numeros faciunt. nam alpha lr̄a apud eos vocať in numer⁹ vnū. vbi autē scribūt vita ꝛ beta vocatur duo ꝛc. Appoſuit aūt vita vl beta grece figure: q̄ apud eos duo in numeris facit: coꝛrespondēs apud latinos lr̄e. b. ibi: In diebus assueri ꝛc. ca. j. A. Item gāma grece figure apud eos nota ternarij: cui apud latinos coꝛrespondet. g. lr̄a: apposuit. ibi: Sūma epistola hec fuit. iij. ca. B. Jtē epistimon grece figure cū sit apud eos nota tm̄ numeri: vtpote senarij nō babēs coꝛrespōdētiam lr̄e alicui⁹ apud nos: apposuit. ibi: Quid vis hester regia ꝛc. v. ca. B. Jtez ita grece figure in numeris notat octo: cui apud latinos coꝛrespondet. e. longa: apposuit. ibi: Sūmaq; epl'e hec fuit. viij. ca. F. Item thita vel theta grece figure in numeꝛ⁹ nuē facit: cui apud latinos coꝛrespōdent. th. apposuit. ibi: Dixit q̄ mardocheus ꝛc. r. ca. E. Jtē alpha grece figure nota vnitatis apud eos: cui apud latinos coꝛrespondet. a. apposuit. ibi. Anno scōo regnāte artaxeꝛxe ꝛc. rj. ca. B. Jtē delta grece figure: nota q̄ternarij apud eos: cui apō nos coꝛrespōdet. d. apposuit. ibi: Epl'e autē b exemplar fuit ꝛc. rij. ca. H. Jtē epsilon grece figure: nota quinarij apud suos: cui apud latinos coꝛrespōdet. e. breuis: apposuit. ibi: Mardocheus deprecatus dñm ꝛc. ca. riij. E. Item çita grece figure nota septennarij apud suos: cui apud nos coꝛrespōdet. z. apposuit. ibi: Exemplar epistole ꝛc. ry. ca. H. ꝓpter qđ dicit Hieronym⁹: Fecimus alphabetum ꝛc. b Volentes. s. per hoc insinuare: id est intimare: quasi in sinum mittere. i Studioso lectoꝛi ordinem. lxx. interpꝛetum: id est qualiter ordinauerunt libꝛum istum.

k Nos enim iuxta moꝛem: id est consuetudinē nostram quo

Finibus: id est terminis hebꝛaice veritatis. l Laciniosis: id est laceratis vel discontinuatis per additiones a. lxx. Nota q̄ lacinia dicitur vestis lacerata: vel oꝛa vestimenti vel nodus chlamydis. vnde versus. Dicitur a lacero lacerata lacinia vestis. Item grecismus. Aucupis est laqueus chlamydisq; lacinia nodus. Et inde dicť lacinio lacinias: id est lacerare: ꝛ laciniosus sa. sum. id est lacerat⁹ vel pannosus: ita dicit Papias. ſm Jsidoꝛū finis dicť a fune: eo q̄ fines agꝛoꝝ funiculis mensuranť: et ſm hoc possumus exponere. Finibus: id est verboꝝ ꝓtractionibus. Laciniosis: id est pannosis sz ad modum assumentoꝝ panni hebꝛaice veritati appositis: sicut qui assueret aliq̄s panniculos integro panno. vl legať: finibus. ſm cōmuniozem litteraꝝ. nam sinus gremiuꝝ vel collectio vestis dicitur: ꝛ sic ꝓuenientioꝛi modo venit ad determinationē eius quod ē laciniosis: vt sic finibus laciniosis ex translatione ꝓpꝛia confusa discōtinuataq; verboꝝ ꝛ sententiarū congerie ponať: ꝛ redit in idem cum expositione ꝓioꝛi vbi finibus legiť. Cetera q̄ supꝛa sunt

exposita non mutanť. m Addēs ea. hebꝛaice veritati.

n Que ex tpe dici poterāt. i. videri dicta fuisse. o Sicut solitū est scholaribus disci. id est sicut cōsueuerunt scholares facere in causis suis: vbi multa fingūt de suo. p Sumpto themate excogitare. modo loquendi. versus: Dico genus stema: sed materiam voco thema. Stigmaq; toꝛturam signat sc̄a ma figuram. Et simul ornatum dicas per scema notatum.

q Paula ꝛ eustochium. de his inueniens supꝛa in ꝓlogo super Josue versus finez. r Quoniam ꝛ bibliothecas hebꝛeoꝝ studuistis intrare: id est quoniaz hebꝛaicum idioma didicistis: vt possitis studere in libꝛis hebꝛaicis.

s Et interpꝛetum certamina comꝓbastis: id est nouistis que editio vicinioꝛ sit hebꝛaice veritati ō omnibus interpretationibus: que appellanť interpꝛetum certamina: eo q̄ a se inuicem discrepant ꝛ in pluribus locis sibi contrariantur.

t Hebꝛaicū libꝛū. i. iuxta hebꝛaicā veritatē a nobis trāslatā.

v Fideli testimonio. i. fideli assertione hebꝛaice veritat⁹.

Simpliciter

ℭ Incipit liber Hester: Capitulum: I

M diebus assueri. Bab. Liber hester quē hebꝛei inter agiographa numerāt: christi ꝛ ecclie continet sacramēta. Hester enī in typo ecclie populū liberat de periculo: ꝛ interfecto aman qui interpꝛetatur iniquitas: partes conuiuij ꝛ diem celebꝛē cōuertit in posteros. Historiā hester tpe assueri fuisse nō dubitamus: ſ quis fuerit assuer⁹ ignoꝛam⁹: Josephus tñ memoꝛat euz fuisse cyrū Xerſis filiū qui post dariū patrem p̄side regit imperiū. Hunc cyrū dixit artaxerxem apud grecos vocari: q̄ longimanꝰ cognominatꝰ regnauit. xl. annis: sed nō videť hester eo tpe fuisse. Forte enī Esdras non ꝓterijsset eaz: q̄ de his q̄ (captiuis in hierlm redeuntibus de babylone) gesta sunt texit hist⁹riā. Eusebi⁹ vero in chronic⁹ suis arbitraꝝ hunc esse artaxerxem q̄ cognominaꝝ mēnon darij et pharastidis filiū: hic ab hebꝛeis assuerus: a. lxx. interpꝛetib⁹ artaxerxis vocať: q̄ regnauit post dariū patruū cognomento nothum annis. xl. ℭ Susa ciui.

testimonio simplicit: sic i hebꝛeo habeť hist⁹riaz hebꝛaicā latine ligue tradidisse. Nec affectam⁹ laudes hoim: nec vituꝑationes expaueſcim⁹: deo enī placere curātes: minas hoim penit⁹ non timem⁹: qm̄ de⁹ dissipat ossa eoꝝ q̄ hoib⁹ placere desiderant: ꝛ fm ap̄lm q̄ eiusmodi sūt: serui xpi eē non possunt: Rursuz in libꝛo hester alphabetum ex minio vsq; ad theta litteraz fecim⁹ diuersis in locis: volentes scz septuaginta interpꝛetū ordinē ꝓ hoc insinuare studioso lectoꝛi. Nos enim iuxta moꝛem hebꝛaicum ordinē ꝓsequi etiā in septuaginta ēdi-tione maluimus.

Finit prologus.

Incipit liber Hester: ℭa.I

M diebus Assueri q̄ regnauit ab idia vsq; ethiopiaz sup̄ a ℭ que parue erāt. cētū̄igitiseptē ꝓ



Postilla fratris Nicolai de lyra sup̄ libꝛū Hester incipit: Capl'm: I

M dieb⁹ assueri. Postq̄ descripsiť ē ꝓgressus populi ō captiuitate babylonica reducti sub esdra et neemia. hic ꝓsequitur describitur incidēs casus. videlz iudaici ꝓli in periculo positi liberatio p reginā hester. Et circa ꝑ primo ponit ipi⁹ hester promotio. scōo ꝓli sui liberatio. iij. ca. Circa ꝑmū sciendū q̄ sicut i naturalib⁹ coꝛruptio vni⁹ ē generatio alteri⁹: ita suo modo ad electiōez vasthi regie secuta ē sublimatio hester. ꝛ ideo ꝑmo ponit ipius vasthi delectio. scōo hester ꝓmotio. ca. ij. Occasio ꝝo delectiōis vasthi fuit regale ꝓuiuiū: ad qđ ipa renuit itrare. iſo ꝑmo describitur hui⁹ cōuiuij magnificēcia. scōo vasthi regie ꝛobediēcia. ibi: Itaq; die septimo. Circa ꝑmuz. ꝑmo ponit triplex ꝓuiū. scōo ipm ꝓuiuiū. ibi: Cunq; iplerent. Primū ꝓcuiū ē q̄s fuit auctoꝛ huius cōuiuij: qđ notať cum dicit: In dieb⁹ assueri. De ꝑ aūt assuero varie loquūtur expositoꝛes. dicūt enī expositoꝛes nr̄i q̄ iste assuerus fuit octauus rex p̄sarū post cyrū. omissis tñ duobus magis qui post cambysem dicunť regnasse septē mensib⁹ tm̄: sed istud nō videť verū: qz cyr⁹ post monarchiā adeptaz regnauit. xij. ānis ſm minoꝛē cōputationē. Cambyses filij⁹ ei⁹ octo. darius hystaspis. xxxvj. xerxes filij⁹ darij. xx. artaxerxes. xl. xerxes secūdus duob⁹ mēsibus. sogdianus mensib⁹ septem. darius nothus. xix. cui successit iste assuer⁹: vt dicit. si autem isti anni p̄dicti simul cōiungant faciūt annos. cxxxv. ꝙbus si adiungant. lxx. anni captiuitat⁹ babylonice habent. cc. ꝛ. v. anni. igit cū mardocheus captiuat⁹ fuerit cuz iechonia rege iuda: vt habeť. j. ca. xj. oꝑtet cōsequēter dicere ſm istā viā q̄ mardoche⁹ primo anno regni assueri fuerit. ccv. anno ꝛ ad min⁹: ꝛ cū ꝑ oꝑtet addere annos q̄s habebat q̄n fuit in captiuitatē duct⁹: q̄ fuerunt ad min⁹ decē vel circiter: ꝛ. xj. anni q̄bus regnauit sedechias: ꝛ annos q̄bus regnauit assuer⁹ aſſ exaltationē mardochei q̄ fuerunt. xij. non ē autē verisimile q̄ tātū virerit: qz iam añ p multos ānos direraꝛ dauid. Si aūt in potentatib⁹ octoginta anni ꝛ ampli⁹ coꝛ labor ꝛ dolor: et dato q̄ tantū virisset: nō tamen esset tunc tante fortitudinis q̄ posset facere illa q̄ infra scribūť de ipo: videlz q̄ ita magnifice equitaret p ciuitatē: ꝛ domū hester regeret: ac etiaz negocia regni: cū eēt secūdus a rege: vt habeť. j. ꝛ. ca. ſm Josephū ꝛbo libꝛo. xj. antiq̄tatis indaice iste assuerus fuit q̄rt⁹ rex p̄sarū a cyro. dimissis tñ duob⁹ magis vt p̄dictū ē: ꝛ vocat eum artaxerxem: ꝛ ſm ꝑ mardoche⁹ i ꝓncipio regni assueri fuit. c. ꝛ. lvj. anno: vt ꝓz ꝑ p̄dicta: qz supponiť q̄ ad min⁹ habuit decē ānos anteq̄s captiuareť: ꝛ. lxx. tpe captiuitat⁹: ꝛ. xij. tpe cyri: ꝛ. viij. de tpe cambysis: ꝛ. xxxvj. ō tpe darij hystaspis: ꝛ xx. de tpe xerxis filij darij: q̄ simul iuncti faciunt annos. clvj. ꝛ sic adhuc non ē verisimile q̄ tantū virerit: ꝛ dato q̄ virerit: non est verisimile q̄ fuerit tunc tāte fortitudinis q̄ facere potuerit ea que p̄dicta sunt de eo: maxime cum non fuerint facta in ꝓncipio regni assueri: sed per magnam tēpus postea: qz tertio anno regni sui abiecit vasthi: vt habeť. j. eodē ca. ꝛ. viij ānō regni sui accepit hester: vt patebit. j. ij. ca. ꝛ adhuc post ea fuerūt ea que dicta sunt de mardochco. et ideo saluo meliꝛi iudicio videtur q̄ Ba. Sa. verisimilius dicat sc̄z q̄ iste assuer⁹ imediate succesſit cyro in regnū: cuius nō esset ō semie regio: vt dictū ē. ſ. Esdre. iij. ꝛ ſm ꝑ mardocheus in ꝓncipio regni huius assueri fuit nonagintaduoꝝ annoꝝ: vt patet per p̄dicta: sed iste Bab. Sa. Dāū. xj. inter Cyrum ꝛ Assuerum

a Susa ciui. Susa metropolis ē pside quā aiūt hīstorici mēnonis fratrē ǝsti/tuisse: et a susi fluuio nomen accepisse. Ibi ē regia dom⁹ Cyri lapide candido ⁊ vario columnis aureis ⁊ lacunarib⁹ gēmisq; distinctis: celi cōtinens simula/chrum: stellis micantib⁹ insignitū ⁊ incredibilia multa. Ibi assuerus cōuiuiū maximū diuitijs ⁊ copiosum delitijs celebrauit. Virtus nanq; sacri eloquij sic aliquādo transacta narrat vt ventura exprimat: sic factorem approbat vt ei in ministerio contradicat: sic gesta dānat vt hec mystice gerenda suadeat.

b Tertio igitur āno. Tempore scz isti⁹ seculi incarnationis sue sacramētu⁹ patefecit: et spūales epulas ꝑdicatiōis ⁊ corporis ⁊ sanguinis sui abundātissi/me ministrauit. Primum tempus ante legem. Secundū sub lege. Tertiuz sub gratia. c Grande cōuiuiū cunctis.

Dar.22.a Luce.14.d Simile est regnuz celoꝝ ho.r. qui fecit nup. fi.su. Et alibi: Homo q̄dam fe.ce/nia. ⁊ vo.m. d Huius cōuiuij hīsto/ria pompam diuitiaruz ⁊ luxum regis ostēdit: sed christi spūales delitias q̄s vnicuiq; dispēsat allegorice significat. Christus enī est ille ditissim⁹ rex q̄ vo/ris sue: id ē ecclesie p̄cibus exoratus: iu deos: id ē ꝑfessores suos d manu inimi corum liberat: atq; ipos iuste cōdēnat. Neq; enī necesse est vt si aliquorum bo na christum significāt: eoz quoq; mala

Nu.20.b ipi scz christo cōueniāt. Moyses enī in multis christū significauit: scz non in h̄

Exo.32.a 3.Re.11.a q̄ aquas ꝑtradictiōis dubitauit. Sed nec aaron ī factura vituli. Nec salomō in sorde libidinis. Sic assuerus in isto iuditio vel in liberali cōuiuio christum significat sicut esaias in cyro rege psaz/rum christū signat: d quo postea subiū/

Esa.45.a git: Accinxi te ⁊ non cognouisti me ⁊c. Si enī reges iniqui ī malefactis diabo lum significant: cur non reges iusti ī be

Dan.3.a nefactis christū demōstrāt. Nabucho donosoz iussit populos audita sympho niarum ⁊ musicoꝝ voce ꝓstratos sta tuam adorare: ⁊ diabolus seculari dul cedine genus humanum inflectit a mē/tis rectitudine ad sequendā auariciā q̄ est simulachroz seruit⁹. d Dies con uiuij. Magnatū vl primitinoz fidelīū

Mar.15.c qui primi refecti sunt. ſm illud: Hō sū missus nī. ad o. que p. do. israel. e In sa cramento dominice resurrectiōis noui testamēti ⁊ vere circūcisiōis: et octo sūt beatitudines: ad q̄s istud cōuiuiū ꝑdu cit: q̄ sit tū dieb⁹. malī autē cuiuslibū/tur in noctibus. f Et pendebant ex. Byssus mortificatiōe carnis signifi/cat. Purpura sāguinem martyrij. Co/lumne marmoree: firmitatem doctoꝝ: Bene ergo dicit q̄ tentoria diuersi co/loris byssinis ⁊ purpureis funibus per circulos eburneos ī columnis marmo/reis suspendebantur: quia decor eccle/sie in sapientie meditatione et in virtutum ascensione. per carnis mortificationem ⁊ castitatem cum martyrij dignitate in doctoribus debet effulgere: et ipsoꝝ verbo et exemplo ad aliorum noticiam peruenire: vt ab his instructi ⁊ confoz/tati aulam paradisi mereātur introire. g Et columnis marmoreis fulcebā/tur: id ē doctoribus de quibus dictur:

Ps. 74 Can.3.d Ego confirmaui columnas eius. Et ali bi: Columnas fecit argēteas reclinato/rium aureum.

Sup

uiciaſ: q̄n sedit ī solio a† regni sui: susa ciuitas † regni ei⁹ exordiū fuit.

b Tertio igit anno ipij † a ſ assuer⁹. ſ. q̄ ꝑm oñdit noie ⁊ dignitare. interꝓtat eñ aerū meū vel ostiū. christ⁹ aūt dicit: Ego sum ostiū oui. ⁊c.

c sui fecerāt grāde ꝓui/ † uiū cūctī ꝑncipib⁹: ⁊ †

a ſ apli. Vñ: Pueri nūqd pul/mētariū habetis: ⁊ alibi: Quia pueri cōicauerūt carni ⁊ sāgui/ni: ⁊ ipe cōmunicauit eisdem. b ſ q̄s neq; moꝛs neq; vita ſe/parabit a charitate christi.

pueꝛl suis fortissimis psaz ⁊ medoz incly/

a ſ patis. b ſ ecclesiaz.

tis ⁊ ꝑfectis ꝓuinciaz

a ſ cozā se in beneplacito suo.

cōzā se: vt ostēderet di † a ſ scientie ⁊ sapīerie q̄ ducunt ad regnū beatitudinis.

uitās glīe regni sui: ac magnitudinē atq; a ſ ostentionē.

iactātiā potentie sue

a ſ ꝓpter eternā vitā: q̄ centc/narius ꝑfect⁹ ē numerus. ⁊ a le ua transit in dexteram.

mltō tpe: cētū videlz d ⁊ octoginta diebus.

b Cūq; implerēt dies cō c a ſ p aplo. vñ: Ecce conuerti/mur ad gētes. b ſ etiā gētes.

uiuij: iuitāuit oēz pō a

a ſ q̄ est ciuitas gentiū q̄ sino/dochen gens significat.

pulū q̄ inuēt⁹ ē susis f

a maximo vsq; ad mi g

a ſ toto rpe huius vite q̄ septē diebus agitur.

nimū: ⁊ iussit septem k† dieb⁹ cōuiuiū ꝓpari ī

a ſ pūri ecclia in q̄ nos fide et opib⁹ ad introcūdū paradisū ꝑ param⁹: in q̄ ꝟbi dei dapib⁹ ele cti saciam̄. b ſ horti ceꝛne io cūditatis vbi cōsire arbores fru crifere. i. sancti meritē ꝓdari.

vestibulo hoꝛti ⁊ ne/ ‡ ‡

a ſ christi eni regī nr̄i dono ibi sancti fruūr regno ꝓpetuo.

mozi: qō regio cultu l†

a ſ opibus.

⁊ māu cōsitū erat. Et m† pendebant ex omni n†

a ſ specialis ornatus.

parte tentoꝛia aerei

a ſ celestis cōuersationis.

coloꝛis: et carbasini † ac hyacinthini: sustē/

a ſ celestis cōemplationis.

tata funibus byssinis atq; purpureis qui eburneis circul⁹ inser/ti erāt: ⁊ colūnis mar moreis fulciebātur.

ponit cambyses filiū cyri regnasse: ⁊ cogit ad hoc eo q̄ ibidē dicit: Adhuc tres reges stabunt in pside: et quart⁹ ditabit opibus nimijs: ⁊ iste ſm ipm et alios hebreos fuit dari⁹ filj⁹ assueri et hester: cum igit ſm ipm ⁊ oēs alios expositoꝛes cyrus sit primus: opoꝛ tet q̄ inter cyrū ⁊ assuerū ponat vn⁹ ali⁹: aliter non esset q̄rtuoꝛ: sed tres tm: ⁊ sic cū cābyses regnauerit octo annis. mardocheus ī ꝓncipio regni assueri fuit centū anno⁹ vel forte minus: q̄z in ꝓncipio vel i fine alicuius regis dimidius annus ⁊ aliq̄nādo min⁹ pro vno anno cōputat: ⁊ hoc vltimo dictuz verisimilius mihi videt: ⁊ ſm hoc ille q̄ edificationē templi impe diuit non fuit cyrus: ſz cambyses filj⁹ ei⁹. in erate ve ro centū annoꝝ hoies bene cōpleionati ⁊ robuꝛij pos/sunt adhuc multa agere ⁊ pati. Scōz pambulum est de loco vbi factū fuit istud regale conuiuiū: q̄d nota tur cū dicit: a Quādo sedit in solio regni sui: id ē quādo fuit cōfirmatus in regno. b Susa ciuitas regni eius exordiū fuit. q̄z fecit eaz metropolim tot⁹ imperij sui. Tertiuz pambulū est de tpe hui⁹ ꝓuinij: q̄d notat cū dicit: c Tertio igit anno imperij sui fecerat grāde ꝓuiniū ⁊c. vt teneret eos in amoꝛe ⁊ in subiectione cū videret eius magnificentiā ⁊ potētiā. Ideo subdit: Ut ostēderet diuitias glīe regni sui ⁊c.

d Tentū videlz ⁊ octoginta dieb⁹. aliq̄ dicūt hic q̄ tantū durauit primū ꝓuiniū: q̄d fuit in q̄daz mirabi li domo habēte colūnas argēteas: ⁊ testudinē ad si/militudinē celi: gēmis lucētib⁹ ornatā: vt ꝺz ī ſchola stica hīstoria. Scōm aūt ꝓuiniū fuit in vestibulo hoꝛ ti: q̄d durauit septē dieb⁹: sed nō est verisīle q̄ hoies notabiles vacarēt tanto tpe: ⁊ maxime multū remoꝛ ti a terris q̄s debebāt custodire. ⁊ ideo videt ꝓbabi/lius q̄ centū ⁊ octoginta dies referant ad tps ꝓpa/rationis: q̄z apparatus tanti ꝓuiniū durantis septem dieb⁹: ⁊ ꝓ tanta multitudine hoīm: nō potuit cē par uo tpe: ⁊ ſm h̄ nō fuit nisi vnū festū ipi⁹ regī: q̄d fuit in vestibulo hoꝛti. e Cūq; implerent. Positis ꝓ/ambulis ad ꝓuiniū. hic ꝓnter ponit ei⁹ executio: cuz ꝺz: Cūq; implerent dies ꝓuiniū. i. ventilent dies in q̄/bus debebat cē ꝓuiniū. ſm xo opinionē illaz q̄ dicit duo fuisse cōuiuia sic exponit. Cunq; implerēt dies ꝓuinij. i. trāsissent centū octoginta dies primi ꝓuinij q̄d fecerat ꝓncipi⁹ ⁊ nobilib⁹. f Inuitauit omnē populū ⁊c. ad scōm cōuiuiū: q̄d fuit septē dierū tm: sed prima expositio videt melioꝛ. ſ. q̄ fuerit tm vnum cōuiuium in quo fuerūt ꝓncipes ⁊ nobiles: ⁊ etiam ciues ꝺ ciuitate susis: ſz essent distincte situati ſm de centiā statuū suoꝝ. vnde. j. dicit q̄ die septimo conui uij rex mandauit ꝓ vasthi regina: vt ostenderet cun ctis populis ⁊ ꝓncipib⁹ illius pulchritudinez. Con/sequēter ostendit huius cōuiuij magnificētia ex mul tis. cum dicit: g A maximo vsq; ad minimuz. in quo patet magnificētia huius cōuiuij quātū ad inui tatoꝝ multitudinem. h Et iussit. Hic cōsequen/ter ostendit celebritas conuiuij ex apparatu ⁊ nobili tate loci: cū dicit: Et iussit septē diebus ⁊c. i vestibu/lo hoꝛti ⁊ nemoꝛis. i. loci nemoꝛosi: q̄z erant ibi mul te arbores virides ⁊ ramose folijs ⁊ floꝛib⁹ decoꝛate. i Ꝺ regio cultu. i. ꝓut decet magnificētiā regiā. k Et manu. i. ope. m Cōsitū erat. ſ. arboꝛibus fructiferis ⁊ aromaticis. dicit in ſcholastica hīstoria q̄ ibi erat vitis cui⁹ stipites erāt argētei. palmites ve ro aurei: ⁊ botri ex gēmis auro inſertis: accepta aūt videtur ista hīstoria de hīstoria alexādri magni: vbi sūt multa parū babētia de apparētia veritatis.

n Et pendēbāt ex ⁊c. vt ibi comederent inuitati ſm modū illi⁹ regni. o Aerei coloꝛis. Lalbi.

p Et carbasini. i. aurei. q Ac byacinthini. q̄ est coloꝛ filis coloꝛi celesti. r Sustentata. i. extensa. s Funib⁹ byssinis. i. de byſſo factis: q̄ ē ſpecies lini candidissimi. t Qui eburneis circulis. in hebꝛeo habetur: Rotis argēteis. nō enim videt q̄ de eboꝛe possent rote vl circuli fieri: q̄ eēnt tāte magnitudinis q̄ tētoꝛia illa possent desup extēdi: cū ebur sit ꝺ dēte elephāt⁹. accipiūt tn̄ ꝺ rote ⁊ circuli ꝓ circuli media tate: q̄z illa sup q̄ extēdebāt tentoꝛia habebāt figurā semicirculi. v Et colūnis marmoreis fulciebāt. scz illi semicirculi ex vtraq; parte.

Lectuli

a Sup pa. Smaragdus a nimia viriditate sui sic vocat: parnum gen⁹ marmoris cādidissimū. Per vi roꝛē enī fidei ⁊ cādoꝛē castitatis. d ſ humiliratē plato: q̄ minoꝛibus ꝓparant lectū.

a Lectuli q̄z aurei ⁊ argētei: sup pauimē a b c

a ſ viroꝛe fidei. b ſ cādoꝛe castitatis.

tū smarāgdino ⁊ pario stratū lapide: d

a ſ astitit regina a dex. r. i. v. deau. b ſ virtutū. c ſ picturā fecit deus: non homo.

Dan.5.a Luce.14.c dispositi erāt: q̄ mirā varietate pictū

a ſ spirituales cōiuę.

Dar.11.b ra decoꝛabat. Bibēbant aūt q̄ iuitati e

a ſ euāgelicis verbis spūali sapia cōditis. b ſ legis et apostoloꝝ ⁊ ꝓpheraꝝ. a ſ. i. spūa/

Ro.5.a 1.Cor.12.a erāt aūreis poculis: ⁊ alijs atq; alijs vā f

les deliriē d⁹ saginā aie. a ſ ꝟbi dei celestī grdne. c ſ nō paruitate nostra.

sis cibi inferebāt. Vinū q̄z vt māgni/ g

a ſ diuīcōes singulis ꝓpr vult. b ſ abūdāter tribuit ⁊ non imꝓoperat.

ficētia regiā dignū erat ābūdās ⁊ p̄ci/ h

puū ponebāt. Nec erat q̄ nolētes co/ i

Dar.19.b Ibid.c geret ad bibēdū: ſz sicut rex statuerat

a ſ scripturaꝝ. b ſ doctoꝛes. c ſ maioꝛibus ecclesie qui dant in tpe tritici mensuram.

ꝓponēs mēnis singlōs ꝺ ꝓncipibus

Dar.11.a suis: vt sumeret vnusquisq; q̄d vellet. k

a ſ pleds iudaica q̄ regnare videbat cū ī cultu vn⁹ dei ꝓminebat cereri gentibus. b ſ refectionē legis. c ſ sancraz aiaꝝ.

Vasthi q̄z regina fecit ꝓuiniū fęmiaꝝ

Luce.1.c in palatio vbi rex assuer⁹ manere con l

sueuerat. Itaq; die septio cuz rex esset m

a ſ nobis ſm opinionē. b ſ copiosam factiſpūs grām quā apli ꝓperi optat unt. c ſ in apostolis.

hilārioꝝ ⁊ post nimię potiōez incāluiſ/

a ſ spūſſaceri musto: ꝺ q̄ ꝺz. Tu aūt fuasti bonū vi. v a.

set mēro: ꝓcepit maumā et baqatha et n

a ſ ꝑdicatoꝛibus repleris septiformi spū qui: se castraue runt ꝓpter regnum celoꝝ.

arbona et bagatha et abgatha: et ęa/ o

rath ⁊ charchas: ſeptem eunuchis q̄ ī

a ſ verbū dei.

ꝓspectu eius ministābāt: vt it roduce/ p

a ſ iudaicā plebē. ſ b ſ ad cōuiuiū spūale.

rēt reginā vasthi cozā rege: posito sup

a ſ honoꝛe religionis.

Dan.5.a caput ei⁹ diademate: vt ostēderet cū/ f

ſ nationibus. ſ regibus nobilioꝛibus.

ctis ꝑlis ⁊ ꝓncipib⁹ ei⁹ pulchritudinē.

a ſ ꝓgratiua parrū: scia legis ⁊ ꝓpheraꝝ.

Erat enī pulchra valde. Que renuit ⁊ g q

ad regī ipiū q̄ ꝺ eunuchos mādaue/

a ſ saluatoꝛ noster de ſ ꝺ: Cōcupiscet rex decoꝛē tuū.

rat: vēire ꝓtēpsit. Tūc irāt⁹ rex ⁊ nimio r

a ſ docturis spū sepriformis ꝑcellentes.

furoꝛe succēsus: int̄rogauit sāpiētes q̄ s t

a ſ recta fide ⁊ operatione.

ex moze rēgio ei semp aderāt: et illoꝝ

faciebat cūcta ꝓsilio: sciētium leges ac

a ſ ꝓpheraꝝ.

ac iura maiōzum: erant autem ꝓmi et

ꝓximi charsena: et ꝑthar: et admā/

tha: ⁊ tharsis: ⁊ mares ⁊ marsana ⁊ ma

a ſ ꝑdicatoꝛes gentiū.

mucha: septē dūces ꝓsaz atq; medoz

a ſ voluntatem.

q̄ videbant faciē regī ⁊ ꝓmi post eū re

a ſ in regno ecclesie vel celesti.

sidēre soliti erāt: cui snię vasthi regina subiaceret: q̄ assueri regī imperiū: qō

Nico.de lyra

a Lectuli q̄z. i. sedilia ꝓ ꝓuiuantib⁹ ad modū lē ctuloꝝ facta. b Aurei ⁊ argētei. q̄z erāt coopta pannis aurifrigiatis. ⁊ hmōi. c Sup pauimen tū. non ē intelligendū q̄ istud pauimentū esset in hoꝛto vbi erant arboꝛes plātate: sed in lateribus hoꝛti vbi erāt vestibula facta: q̄ gallice dicunt ga leries. d Smaragdino ⁊c. due sunt species mar moꝛis diuersoꝝ colоꝝ ad decoꝛem pauimēti: sicut palatiū regis pariſi⁹ de viridi marmoꝛe pa ratū est. e Bibebāt. Hic ꝓsequenter ostēditur magnificentia cōuiuij ex modo scrutēdi valde sū ptuoso ⁊ abundāti. cū dicit: Bibebāt aūt q̄ inui/ tati erāt aureis poculis. i. cyphis ad poculū ordi natis: ita q̄ ponit ꝓtentū ꝓ ꝓtinēte. f Et alijs ⁊c. q̄z ſm varietatē ferculoꝝ vasa mutabant.

g Vinū q̄z. ſine q̄ non pot esse conuiuiū solenne. h Abundans ⁊ ꝓcipuū ponebat: in q̄ ostēditur bonitas ⁊ abundātia vini. i Nec erat q̄ nolen tes cogeret ab bibendū: q̄ nolebat rex q̄ in aula sua aliq̄s vteret modo incōposito ⁊ irrationabili aliquoꝝ barbaroꝝ: q̄ quātes nimis importune inducebāt hoies ad bibendū. vñ talis modus ve nit in nomaniam: q̄ est ꝑs gallie a barbaris habi tantib⁹ ꝓpe polū articū q̄ terrā illā accipiētes eaz populauerūt. k Vasthi q̄z. Hic ꝓto describit magnificētia ꝓuiuij ex modo ordinandi: q̄z mulie/ res comedebāt segregate a viris: ⁊ h̄ rationabili/ ter. primo q̄z mulieres sūt debilioris cōplexionis q̄ viri: sūt etiā minoris pot⁹ ⁊ cibi. ⁊ ideo ordinati us comedebāt ꝓ se q̄ cū viris. scōo q̄z cōsuetudo erat apud ꝑas q̄ ꝓuinces maxime nobilium non dabāt se aspectib⁹ alioꝝ viroꝝ. ⁊ ideo talis segre/ gatio mulierū a viris in prādio faciebat ad natu/ re ordinationē: ⁊ ad moꝛū bonestates. l Itaq; dic. vij. Hic ꝓsiter describit regine inobedictia. et scōo ꝓ eā snīa. ibi: Vñ irat⁹ rex. Circa ꝓmū ꝺz: Die. vij. dicūt ḥ aliq̄ hebrei q̄ erat dies sabbati: q̄ vocat septimus: ⁊ q̄ iusto dei iudicio permissa est vasthi illo die regē offendere: vt sic puniret de h̄ q̄ diebus sabbatoꝝ faciebat mulieres hebꝛeas ꝺ legē laboꝛare: ꝺ h̄ de nulla scriptura autentica au/ctoritatē habet: nec Josephus dicit. et ideo melī⁹ exponit. Die. vij. scz cōuiuij. m Cū rex esset hi/ la. ⁊ post nimiam potionē incaluisset mero. trāsla tio ista videt in hoc notare regem ꝺ obiectate: q̄ nō ē h̄ verisīle: q̄z ḡtuz ad oēs alios ordiauerat de pot⁹ ſobrietate: vt ꝑz ex dict⁹. ſ. q̄ null⁹ cogeret ad bibēdū: ⁊ ꝓpt̄ h̄ ī hebꝛeo sic habet: In die. vij. cū eēt meli⁹ coz reg⁹ ex vino. i. locūdi⁹. n Ꝺcepit maumā ⁊c. ita q̄ ibi nō notat rex de excessiuo potu: q̄z vinū etiā ſobrie potatū h̄ letificat coz. o Septē eunuchis. i. ministris mēse siue assistenti bus: q̄ dicunt eunuchi nō ꝑ absciſionē genitaliuz ſ ꝓpt̄ ꝓtinētiā castitat⁹ ⁊ honestatē moꝛū. p Ut introduceret reginā vasthi: vt sic magnificentiaz suā ostēderet: nō solū in ꝓpria ꝑsona: ſz etiaz ī sibi ꝑ mīmoniū ꝓiuncta. q Que renuit ⁊c. ⁊ sic ista trāslatio notat reginā ꝺ ꝓtu: q̄ ē grauis culpa. dicit aūt Josephus libro .xj. antiq⁹ tat⁹ iudaice: q̄ nō fecit h̄ ex ꝓtu: ſ ꝓpt̄ honestā ꝓsuetudinē ꝑ sarū: q̄ ꝓinges maxie nobiliū nō se dabāt aspecti/ bus alioꝝ viroꝝ: ⁊ lra hebꝛaica nō notat eā ꝺ ali/ quo ꝓtu: vbi sic habet ⁊ nō pl⁹: Et renuit regī na vasthi venire ſm ꝟbū reg⁹ ī manu eunuchoꝝ. i. ꝑ eunuchos. r Vñ irat⁹. Hic ꝓnr ponit snīa ꝺ reginā. de q̄ ꝓmo ḡrit. ⁊ scōo rñdet. ibi: Rñdit q̄s. Circa ꝓmū ꝺz: Vñ irat⁹ rex ⁊ nimio fu. sue. non tātū ꝓpt̄ factū quātū ꝓpt̄ ꝓncipes ⁊ ꝑlos assistē/ tes: q̄z quāq̄ regina ex verecūdia ⁊ honestate mu liebri fuisset mota: tn̄ ꝓncipes ⁊ ꝑli assistētes pot/ sent statim cogitare q̄ ex ꝓtēptu fecisset: q̄z ꝟbum regis in h̄ casu debebat ꝓsuetudini ꝑualere.

s Int̄rogauit sap. vt nō ꝑcipitāt aliq̄d ageret ꝺ capite suo. t Qui ex moze regio. vt nunq̄ eēt ſi ne bono ⁊ magno ꝓsilio. Cetera patēt vsq; ibi.

v Qui vi. facie regī. q̄z cōiter ei aderāt. vt dictū est. x Et ꝓmi post eū residere soliti erāt in consi lijs ⁊ in mensis ⁊ in alijs locis honoꝛificis.

Rñditq;

Universitätsbibliothek Paderborn

a ¶ Respōditq; Mic nonissim⁹ in ordine septē sapientū numeratus sentētiā pmulgat: t paulū apostolū significat qui dicit Ego sum minimus apostolorum qui non sum dignus vocari apls: t cōtradicentibus in deis t zelo repletis ait: Quia vos indignos iudicastis vite eterne: ecce ꝓuer. ad gētes.

Cor.15.a
Act.13.g

Nico.de lyra

a ¶ Rñditq; mamucha. Mic ponit respōsio. vbi pmo tāgit regine culpa.
b ¶ Nō solū re. lesit regi. vasthi. ex facto suo. s. suspitionē ptēpt regis pncipib⁹ t pplis ingerendo. c ¶ Sz t oēs pncipes t pplos regi subiectos: q; occasione hui⁹ facti qō vbiq; diuulgabitur: multo mag⁹ cōtēnēt alie mulieres viros suos. scdo exponit sntia p modū ꝟsulij: cū dr: Si tibi placet tc.
d ¶ Ut nequaq; vltra regina vasthi ingrediat ad regē: sed sit simpliciter repudiata. Cetera patēt in lra. ¶ Ca. I

Moraliter.

† In dieb⁹ assueri q; regnauit tc. Illū ordinē quē tenui sacraz scripturā exponēdo litteraliter intendo tenere mystice exponendo sez exponēdo pmo libros canonicos: t postea non canonicos: si tñ vita comes fuerit dño cōcedente: ꝓpter qō post expositionē neemie mystica ad librū hester me ꝟuerto. Igit⁹ p regem assuerū christus significat. pmo rone iterptationis: nā assuerus interptat beat⁹. christus aut nō solū beat⁹ ē sed etiā sanctoꝝ aliorū beatitudo. scdo rone regie dignitatis: q; christ⁹ nō solū ē rex sz etiaz rex regū t dns dominantium vt dr Apoc. xix.
† Qui sedit in solio regni sui. Iz autem christus inquātū de⁹ sit etern⁹ non tñ fuit rex vel dns ab eterno: sed qñ creatura habuit subiectā: inter creaturas aūt angelica pnioz est saltē dignitate: t sic in sact⁹ angelis cepit regnare. Jōo subdit: ¶ Susa ciuitas regni ei⁹ exordium fuit. susa enī gandiū vel leticia interptat. De ciuitate vero supna i q; ciues sunt angeli dicit ps. lxxxvj. Sicut letantiū omniū habitatio est in te.
† Tertio igit anno impij sui. p tertiū annū cōuenienter intelligit tps tertiuz qō est tps gre: q; successit tēpori nature t tēpori leg⁹ mosaice. † Fecit grāde conuiuiū. q; tunc instituit eucharistie sacramentū. ¶ Cūctis pncipibus et pueris suis tc. id est aplis. de qb⁹ dicitur ps. xliij. Constitues eos pncipes sup oēm terrā. Et fidelib⁹ aljs i diuersis eccle gradib⁹ cōstitut⁹. † Et ostenderet diuitias glie regni sui. tūc enim ostendit fidelib⁹ suis cibū pciosissimū q; reficiunt angeli glorioſi in specie. p. pria: fideles aūt in ꝟ sacramēto sb specie aliena. ¶ Jnuitauit oēm populū. q; vult oēs homes saluos fieri t p ꝟsequens ad ꝟ sacramentū admitti. † Septē dieb⁹. id ē toto tpe qō septenario dierū reuoluit. ¶ In vestibulo horti. i. ecclie militātis. de q dr Cañ. iiij. Hort⁹ ꝟclusus sozor mea spōsa. ¶ Et nemoris. dr āt ecclesia nemus. nā in ea sūt multe bone ꝟsone tāq; arbores fructifere p sāctā vitā t aromatice p bonā famā. ¶ Ad regio cultu. i. diuino. † Cōsitū erat. nam ipe ē cultor ecclie pncipalis.
† Ea pēdebāt ex omni pte tētoria: id est sanctoꝝ angelorū psidia. sicut tentoria prohibent pluuias et caumata. † Coloris aerij. Per triplicem colorē hic positū: significat ternari⁹ hierarchiarū: t in qualibet hierarchia tres ordines angelorū: qz tñ eorū stabilitas est a deo trino t vno. ideo huiusmodi tentoria sustentari dicunt funibus circulis t colūnis: id ē tribus p sonis que sunt columne omnē creaturā sustentātes. aliter enī

a ¶ Repudiata iudea diuersi ex diuersis pti⁹ mūdi ad societatē regie p pdicatores xp̄i dei ad mīstrātes ad ducūt: et ib māgei q; interptat festin⁹: t custos est regiaꝝ mulieruz traduncti. i. cōmittūt pastorib⁹ qb⁹ fidelium aīaꝝ custodia dat: vt eis xp̄o t exēplo mīstrent q; ad cultū pietatis ne cessitariū videt. Quicūq; āt fide recta ꝟsciētia pura regi altissimo placuerit: ad ipz ingredieꝝ repudiata vasthi.
b ¶ Cui fuit nu. Hester dr absconsa. edissa: miseri⁹ cordiā ꝟsecuta. ꝟ ē gētiuz ecclia q; i absc̄dito cordis nutriēs castitatē fidei t miscōiaz: graz cozā oculis dñi inuenit: repudiata synagoga q; i osee vocabat absq; miscōia. Hanc nutrit mardoche⁹ spūalis et adoptat i filiam q; ē doctor gētiū i fide t xp̄itate: t ē de stirpe gemini: ꝟ ē ō stirpe bēiamin. c Hester. Hāc nabuchodonoſor spūal⁹ t rex ꝟfusionis a natu rali lege et cultu vni⁹ dei i cōfusionē idolatrie trāstulit: ꝟ pietas diuina advīa xp̄itatis p pdicatores reuocauit. d Et septē puelle. i. fideles alias spūsā cti gra regenerātas atq; delicatas q; ei⁹ sequunt vestigia: fide: doctrina t opatiōe bona: de quibus dicit. Adolescentule di. te. ni.

¶ Que noluit

a ¶ Repudiata iudea diuersi ex diuersis pti⁹ mūdi ad societatē regie p pdicatores xp̄i dei ad mīstrātes ad ducūt: et ib māgei q; interptat festin⁹: t custos est regiaꝝ mulieruz traduncti. i. cōmittūt pastorib⁹ qb⁹ fidelium aīaꝝ custodia dat: vt eis xp̄o t exēplo mīstrent q; ad cultū pietatis ne cessitariū videt. Quicūq; āt fide recta ꝟsciētia pura regi altissimo placuerit: ad ipz ingredieꝝ repudiata vasthi.
b ¶ Cui fuit nu. Hester dr absconsa. edissa: miseri⁹ cordiā ꝟsecuta. ꝟ ē gētiuz ecclia q; i absc̄dito cordis nutriēs castitatē fidei t miscōiaz: graz cozā oculis dñi inuenit: repudiata synagoga q; i osee vocabat absq; miscōia. Hanc nutrit mardoche⁹ spūalis et adoptat i filiam q; ē doctor gētiū i fide t xp̄itate: t ē de stirpe gemini: ꝟ ē ō stirpe bēiamin. c Hester. Hāc nabuchodonoſor spūal⁹ t rex ꝟfusionis a natu rali lege et cultu vni⁹ dei i cōfusionē idolatrie trāstulit: ꝟ pietas diuina advīa xp̄itatis p pdicatores reuocauit. d Et septē puelle. i. fideles alias spūsā cti gra regenerātas atq; delicatas q; ei⁹ sequunt vestigia: fide: doctrina t opatiōe bona: de quibus dicit. Adolescentule di. te. ni.

¶ Que noluit

p eunuchos mādauerat: facere noluisset. Rñditq; mamucha au a
diēte rege atq; pncipib⁹. Non solū regem lesit regina vasthi: sz et b
a ¶ quasi publica res agitur.
oēs pl̄os t pncipes q; sūt in cunc
a ¶ ecclesijs.
tis pūncijs regi assueri. Egredieꝝ eni pmo regine ad oēs mulieres vt ptemnāt viros suos t dicāt: Rex assuer⁹ iussit vt regina vasthi itraret ad eū: t illa noluit: atq; ꝟ exēplo oēs pncipum cōiuges plaxaꝝ atq; medoxaꝝ quā pteri
a ¶ synagoga q; cōrēpsit. b ¶ q; sponsa i cubiculi. c ¶ quo regnabat cum rege.
rī illicitū ē: vt neq; vltra regia d
a ¶ ecclesia de gētibus. b ¶ fide t deuotione. de q dr: Astitit regina a dex. tc.
vasthi igrediat ad regē sz regnū
illi⁹ altera q; melior ē illa accipi
a ¶ Jn oēm terrā exiuit sonus eoz.
at. Et hoc i oē qō latissimū est p
a ¶ ecclesiarum.
uinciaxaꝝ tuaxaꝝ diuulgeꝝ iperiuz:
a ¶ subdite plebes. a ¶ apostoloꝝ.
et cūcte vxores tā maioxaꝝ q; mi
a ¶ successoꝝ. b ¶ plaris. c ¶ sez obedientie.
nōxaꝝ deferāt maritꝰ suis honorē.
Placuit ꝟsilium eius regi t pnci
a ¶ coapostolis.
pibus: fecitq; iuxta ꝟsilium ma
a ¶ Pauli. b ¶ p pdicatores. c ¶ admoniciones: correptiones.
mucha: et misit epl̄as ad vniuersas pūncias regni sui: vt quecq; gēs audire t legere posset diuer
a ¶ loqbantur varijs linguis. apo. m. d.
sis lingūis t lr̄is: esse viros pncipes ac maiores i domib⁹ suis: t ꝟ p cūctos pl̄os diuulgari.

Additio.

Expositio doctoꝝ nroꝝ dicētiū: q; Assuer⁹ iste fuerit octau⁹ rex persaxaꝝ post Cyrū ob missis duobus regibus qui tñ septem mensibus regnauerūt: posset bene sustineri tanq; vera: non obstante impugnatione postillatoris: cuius fundamentū in hoc loco est invalidū. Fūdatur. enī impugnatio sua in hoc q; mardocheus captiuatus fuerat cum iechonia rege iuda. t hoc credit probare per illud qō dicitur. j. ij. ca. Erat vir iudeus in susis ciuitate vocabulo mardoche⁹ filius Jair: filij Semei: filij Cis de stirpe. Hemini qui trāslatus fuerat de hierl̄m eo tpe q; Jechonia regem iuda transtulerat Nabuchodonoſor tc. Presupponit enī q; illꝰ relatiuū qui ꝟtentū in hoc dicto. Qui trāslatus fuerat: necessario referāt ad Mardocheū. t sic deducit q; Mardocheus fuisset ducentoꝝ annoꝝ t plus in pmo anno regni assueri qō

est incōueniēs

est incōueniēs: sz recte attēdēti lr̄az ꝟsupponitū suum nō valet Nā ꝟdictū relatiuū posset referri plane ad Cis pauū mardochei: nō aūt ad mardocheū. t ꝟm istū intellectū ꝟr ꝟcedit q; Cis duct⁹ fuit in trāsmigratione cū iechonia: non aūt mardocheus pnepos su⁹. t sic nō oportet ꝟcedere ꝟm istā expositionē: q; mardoche⁹ eēt tot anoꝝ qñ fuisset exaltat⁹ p assueruz: vt postill⁹ intēdit: q; forte p magnū tps post trāsmigratione mardoche⁹ fuit nat⁹ i susan vel alibi: q; aūt relatiuū ꝟdictū posset referri ad Cis pauū mardochei: patz p exēplū: nā si qs diceret q; dauid fuit filꝰ iesse: filij obed: filij booz: q; ptz exerat cū Ruth moabites. talis narratio nō eēt reputāda falsa: cū illū relatiuū cōtentū in illo dicto q; ptz exerat posset referri ad suū imediatū antecedēs. s. booz: nō aūt ad dauid nec ad alios: et sliter pōt itelligi relatio illa in ꝟposito. Ex quib⁹ seq̄t: q; opinio cōis expositoꝝ nroꝝ non ē reiprūeda ꝓpter incōuenientiā quā allegat postillator de etate mardochei tc.

Capl̄m: II

Capitulum II

a ¶ Jn ita gestis postq; regis Assueri indignatio deferbuerat: recordat⁹ ē vasthi: q; fecis
a ¶ repudiationē. b ¶ cōsolantes regē.
set vl̄ q; pāssa eēt: dixēr̄tq; pueri regis
a ¶ nouelle anime. b ¶ a corruptione diaboli.
ac mīstri ei⁹. Querāt regi pūelle ꝟgines
a ¶ apli de q̄b⁹ dr: eccc. e. m. v. b ¶ diligenter.
a ¶ virruribus t opibus.
vniūsas pūncias puellas sp̄ciosas
a ¶ verbo t exemplo. b ¶ nō po. ci. abl. s. m. p.
t ꝟgines: t adducāt eas ad ciuitatez
a ¶ in qua regnabat assuerus.
susan: et tradāt eas i domū femiaꝝ sb manu egei eunuchi q; ē ꝟpositus t cu
a ¶ spōsaꝝ regl magni. b ¶ a deo. c ¶ vicarij t cultū aīaꝝ
stos mulieꝝ rēgiaꝝ: t accipiāt mūdū
¶ q; multi vocari. p. c.
mulieb̄rē t cetera ad vsus necessaria.
Et q̄cūq; inf oēs oculꝰ regl placuerit:
a ¶ vna non multe. multitudinis c. c. c. v.
ipa rēgnet ꝟ vasthi. Placuit sermo regi: t ita vt suggesserat iussit fieri. Erat vir iudeus in susis ciuitate: vocabulo mardoche⁹ filꝰ iair filij semei filij cis
a ¶ psecutor ecclesie factus.
de stirpe gemini q; trānslat⁹ fuerat de
a ¶ spiritali. b ¶ ꝟparatos captiuitati spirituali. iechonias enim ꝟparatio dñi interptatur.
hierl̄m eo tpe q; iechoniā regem iuda
a ¶ diabolus. b ¶ confusionis.
nabuchodonoſor rex babylonis trāsmigr
a ¶ magister. b ¶ ecclie. c ¶ christi qui dicit: nuncia bo nomen ruum. f. m.
tulerat q; fuit nutritius filiē frātrl̄ sui
a ¶ absc̄sa: nesciat enī sinistra tua qd faciat dextra tua.
edisse q; altero noie vocabat hester: et
a ¶ errorē t supstitionem gentilem.
b ¶ pulchra es t decora filia hierl̄m
vtrūq; pēntē amiserat: pulchra nimis t decora facie. Mortuisq; patre ei⁹ ac
a ¶ per verbum euangelij ad salutem generauit eternā. Unde: Filioli mei quos iterum parturio.
mīse: mardoche⁹ sibi eā adoptauit i filiā. Cūq; ꝓcebuisset regl impiū: t iuxta mādatū illi⁹ mīte pulchre ꝟgines
a ¶ castis parentibus.
adducerēt susan: t ē geo traderēt eunucho. Hester q; iter cet̄as puellas ei tradita ē vt ꝟuaret i numero femiaꝝ Que placuit ei t iuenit graz i ꝟspectu
a ¶ sanā doctrinā scripturaꝝ sciaz t vitā etnā t honestā
ei⁹. Et ꝓcepit eunucho vt acceleraret mūdū mīebrē: t traderet ei ptes suas
t septē puellas speciosissimas ō domo

Can.1.a

¶ Que noluit

a Que noluit ei. Quia peccatoꝝ labe ⁊ sordibus idolatrie p baptismuꝫ mūdata opprobrium pristine iniquitatis nō sustinuit vltra. b Ingredientes. Quecunqꝫ ania certat ad thalamum christi ꝓperare: condigis/num a suis doctoribus accipit ornamētum: ⁊ quo magis se deuotam ad agnitionez fidei et exercitiū operis ꝑparet eo ampli⁹ a doctorib⁹ instruitur: vt de cōpetentium numero sancte trinitatis integram fidē ⁊ confessionem ad ꝓceptionē baptismi: ⁊ vnctionem chrismat⁹ vt celesti sponso veraciter iūgatur accedat. c Atqꝫ exinde in se. Qui ab ecclesia p vitioꝝ sordes sepauerit: merito in secūdas edes retrudi/tur vbi concubine regis mozāt: quia sane fidei casus descensū honoris meretur: nec habet vltra potestatem ad regē redire nisi superna gratia visitatus i pristine statum dignitatis restituatur.

d Euoluto autē: id est trāsactis ānꝫ etatibus mūdi: quibus patrum ꝑpago ꝓcesserat: ista bat sexta etas veniēte redemptore: in qua gentiuꝫ multitudo p euangeliū vocāda erat.

e Thebeth. Apō hebreos: adimos apud grecos ianuarius est: apud latinos in quo dominus icarnat⁹. viij. die circumcisus: a magis adoratus: ⁊ mysticis muneribus est honorat⁹: in quo etiam a ioh̄ane baptizat⁹ eē ꝓdicatur.

f Cunqꝫ ⁊ secūdo. Nō sufficit ꝓpo ꝑmitiuā sibi sociare ecclesiaz: ſ p ꝓdicatores ō gētib⁹ multitudinez acq̄siuit copiosā. Vñ: Alias oues habeo q̄ nō ⁊c. et illas. o. m. ad.

Duo eu.

a ſ sponsam. b ſ adolescētulas. c ſ donis virtutū. d ſ vbo ⁊ exēplo.

regi ⁊ tā ipāz q̄ pēdisseqs ei⁹ ornāret atqꝫ excole/

a ſ ecclesia de gentib⁹. b ſ doctores q̄ dicūt: obliuiscere po. r. tē.

a ret. Que noluit indicari ei ꝓpīm ⁊ patriā suā. Mār docheus eni ꝓcepat ei vt de hac re oīno reticeret.

a ſ sollicite exāredo fidē ⁊ opationē cōmisse plebis. b ſ assidue. Vñ apls: Sollicitudo oim ecclesiaz: ⁊ quis infirmat ⁊ ego nō infirmor.

c ſ ante regulā recte fidei. d ſ celestis hierlim.

Qui deambulabat q̄tidiē ān vestibuluz dom⁹ in b

ſ anime.

q̄ electe virgines seruabāt: curā agens salutis hester ⁊ scire volēs q̄d ei accideret. Luz aūt venisset

a ſ tā sponse. b ſ celestem

tps singulaz p ordinē puellaz vt itrārēt ad rēgē: expletis oib⁹ q̄ ad cultū muliebrē ptinebant: mensis duodecim⁹ vertebaſ: ita dūtaxat vt sex mensi d

a ſ nomine fidei ⁊ pinguedine dilectionis.

bus ōleo vngerēt myrtino: ⁊ alijs sex quibusdam e f

ſ bonoꝝ opeꝝ. b ſ virtutum. c ſ in baptismū.

pigmēti ⁊ aromātib⁹ vterēt. Ingrediētesqꝫ ad re/

a ſ a doctorib⁹ prius

gē: q̄cq̄d postulassent ad ornatum ptinēs ac̄cipie

a ſ trinitatis fidei.

bāt: ⁊ vt eis placuerat cōposite: dē triclinio femia

a ſ q̄ post occasum vitioꝝ erurgit fulgor virtutū.

rū ad regi cubiculū trāsibāt. Et q̄ itrāuerat vespe g

egrediebaſ mane: atqꝫ inde i secūdas edes deducebāt: q̄ sub manu sasagaci eunuchi erāt: q̄ ꝓcubi b

nis regis ꝑsidebat: nec habebat ptātē ad regē vltra redeundi nisi voluisset rex: ⁊ eā venire iussisset

a ſ sexta etas vbi venit plenitudo tpis.

ex noie. Euoluto āt tpe p ordinē: instabat diēs q̄ i

a ſ ecclesia de gentib⁹. b ſ doctoꝝ ⁊ ꝓcipue Pauli.

hester filia abiahil fratris mardochei: quā sibi ad

a ſ supza b ſ p baptismū. c ſ q: plus credidit doctorib⁹ q̄ sibi: q̄ vtilia sunt melius nouit medicus q̄ infirmus.

optāuerat i filiā deberet itrāre ad regē. Que non k

ḡsiuit muliebrē cultuz: ſ ḡcunqꝫ voluit egeus eunuchus custos virginuz: ꝟ ei ad ornatum dedit.

a ſ circūdare varietate virtutū.

Erāt eni formosa valde et incredibili pulchritudine: oīm oculis gratiosa ⁊ amabilis videbatur. Ducta ē itaqꝫ ad cubiculū regis assueri mēse decimo l m

a ſ benignitatis anno septiformi gra spūssancti replero.

e q̄ vocatur thebeth: septimo anno regni ei⁹: et ad/

a ſ ecclesiā. b ſ christus. c ſ nationes.

amauit eām rex pl⁹ q̄s omnes mulieres: habuitqꝫ

a ſ virtutū. b ſ remissionē peccatoꝝ.

gratiam et misericordiam coram eo sup oēs mu/

a ſ cōsortē sibi regni fecit. b ſ in mente.

c ſ astitit regina a dextris tuis.

lieres: ⁊ posuit diadema regni i capite ei⁹: fecitqꝫ

a ſ synagoge q̄ regē spernēdo ⁊ crucifigēdo regni dignitatē amisit.

eā regnare loco vasthi. Et iussit cōuiuiū ꝓparari p

a ſ cōuiuiū spūale gaudium in toto orbe vbi epule spūales vbi mysteria corporis ⁊ sanguinis dñi.

māgnificū cūctꝫ ꝓncipib⁹ ⁊ fuis suis: p ꝟictione

a ſ ecclesie b ſ venire ad me oēs q̄ laboratis ⁊c. c ſ deposito onere pec.

nuptijs hester. Et dedit requiē vniuersis ꝓuincijs n

caroꝝ. a ſ spualia. b ſ dedit dona hoibus.

ac dona largitus ē iuxta magnificētiam principa o

lem. Cunqꝫ et secundo quererentur virgines ⁊ cō p f

a ſ doctores qui conuocāe gentes ad introitum fidei ⁊ sacramentum baptismi.

gregarētur mardocheus manebat ad ianuam re

a ſ q: sancta ecclesia nihil agit p arroganciaz. Vñ: Omnis gloria filie regis ab intus. ⁊ alibi: Gloria mea testimoniū cōscientie mee.

gis: necdū ꝓdiderat hester patriā ⁊ populum suū q

a Que noluit ei indicare ꝓpīm et patriā suā de ꝓcepto mardochei. qz iudei tūc erant captiui ⁊ serui: ⁊ si ꝟ scirēt fortitan posset tāqꝫ ignobilis repudiari: cuius ſm Xpitatē esset de genere regali: vt dictuz ē. b Qui deambulabat q̄tidie. sollicit⁹ ingrere de bono ip⁹ hester. c Mēsis duodecim⁹ vertebaſ. ſ. ānōqꝫ aliqua de Xginib⁹ adductis ad regis cubi culū ducerēt: qz primis. d Sex mensib⁹ vngebant oleo myrtino. i. lachryma fluente de arboze q̄ habebat Xpitatē mūdificandi carnem.

e Et alijs sex. ſ. mēsib⁹. f Quibusdā pigmēt⁹ ⁊ aromatib⁹ vterēt. q̄ faciunt carnē mulieris suauē ⁊ r dolētē ad rephēdū fetores q̄ i mulierib⁹ solēt eē. ota ista fiebāt de ꝓsilio medicoꝝ regis: vt sic maiorē delectationē iueniret i eis: vel saltē in aliq̄ eaꝝ. ⁊ sic maior delectatio supueniēs doloꝛē abijceret ꝑcedentē.

g Et q̄ intra tē. vt sic de pluribus vna tāqꝫ delectabilioz et amabilioz eligeret: ⁊ tanqꝫ regina coronaret.

h Qui ꝓcubinis reg⁹ ꝑsidebat. de victu ⁊ de vestitu ꝓuenieti eis ꝓuidēdo. tū verisimile ē: q̄ iste q̄ admisse fuerāt ad cubiculū reg⁹ erant ei⁹ vꝛoz: dicebāt tū ꝓcubine: q̄. ſ. nō erāt ꝓncipales vꝛores sic ⁊ ꝟ abzaā legitur: q̄ sara dz ꝓpria ⁊ ꝓncipalis ei⁹ vꝛoz. alie aūt dicunt ꝓcubine: vt habeat Heſ. xxv. oēs tū erāt ei⁹ vꝛores. i Instabat dies q̄ hester ⁊c. debebat itrare ad regis cubiculum ſm modū ⁊ ordinē supius positu. k Que nō ḡsiuit muliebrē cultū. sicut alie ponēs se totaliter quātū ad ad ꝟ eunuchi dispositiōe. l Vim oculis gratiosa ⁊ amabilis videbat. decoꝛe eni corpis decoꝛ gre et Xpitat⁹ mirabilit augmētabat. m Ducta ē itaqꝫ. Hic ꝓr agit de despōsatiōe et coronatione hester: ⁊ ptz lra vsqꝫ ibi: n Et dedit requiē vniuersis ꝓuincijs: qō dupliciter exponitur. Uno mō q̄ mādauit vniuersis ꝓuincijs vt durantib⁹ nuptijs hester cessarent ab opibus seruilib⁹. Alio modo q̄ dedit eis requiē a solutiōe tributi ꝓ illo anno: vel saltez ꝓ pte anni: ⁊ hoc ē magis ꝓbabile: quia cessatio ab operibus tanto tempoze non esset populo gratiosa: sed magꝭ damnabilis ⁊ onerosa. o Ac dona largitus ē. ꝓncipibus suis: sicut solet fieri in talibus festis. p Cūqꝫ ⁊ secūdo. Hic cōsequēter agit de cōfirmatione amoris ipius reg⁹ ad hester reginam: quod fuit ex hoc q̄ conseruauit sibi vitam suaz denunciando insidias q̄ sibi parabantur: ⁊ hoc a deo factum ē: ne gratia quā hester apud regem iuenerat minueretur: eo q̄ patriam suā ⁊ populum noluerat indicare: ⁊ hoc ē quod dicitur: Cunqꝫ ⁊ secundo quererētur virgines. videlicet post coronatiōez hester: simulādo q̄ rex aliam sibi ꝓponere vellet: eo q̄ patriam et genꝫ prodere nō vellet: ⁊ sic mouerēt ad indicādū. Ideo subdit: q Necdū ꝓdiderat hester patriam et populum suum iuxta mandatuz eius. scz mardochei cuius mandatuz ꝓ nulla re volebat ꝓterire.

Eo igit

Duo eu. Post hec. Hic ꝓr agit de ꝓpīs liberatiōe. ⁊ ꝓmo ponit ꝟ ꝓpīm iniqua machinatio. scdo mira ꝓpīs liberatio. iij. ca. Circa ꝓmū. ꝓmo ponit machinationis occasio. scdo ipa machinatio. ibi: Ad cum audisset. tertio machinationis executio. ibi: Dixitqꝫ aman regi. Occasio aūt machinationis ꝟ iudeos fuit: eo q̄ mardochē nolebat adorare aman: sicut et ceteri: et ꝟ est qō dicit: Post hec rex assuer⁹ exaltauit aman sup oēs ꝓncipes regni sui faciens eū a se scōm. t Qui erat de stirpe agag. iste fuit rex amalech. j. Reg. xv. quē samuel occidit: vt ibidem dz: ⁊ ideo iste aman habebat exosos iudeos: qz Saul rex isrl vastauit regnum agag interficiens amalechitas viros ⁊ mulieres ⁊ ꝓtulos: vt habeť. j. Reg. xv. sed ꝟ hoc videť qō dicitur. j. xv. Aman filius amadathi aio ⁊ gēte macedo. Ad qō dicāt aliq̄ q̄ idē est ꝓpls amalechitaz ⁊ macedonū: sed ꝟ nō videtur verū: qz macedonia ē quedā regio in grecia ſm oēs historiographos. terra vero amalechitaz est inter egyptū ⁊ terram ꝓmissionis: ⁊ ꝓpe terrā edom. ꝓmo eni occurrerūt filijs isrl ad pugnandū ꝓtra eos in deserto: vt habeť Exo. xvij. ⁊ iste terre sunt valde distantes. ⁊ ideo aliter dicit ⁊ melius: q̄ aman dicit aio ⁊ gente macedo ꝓ silitudinē: qz macedones iam rebellabāt imperio persarū: ⁊ alexāder macedo ab eis abstulit monarchiam eam trāsferēs ad grecos: vt habeť. j. Machab. j.

k Solus aūt mardoche⁹ nō flectebat genu neqꝫ adorabat eum: qz ex sugdia sua volebat sibi arripe honoꝛē diuinuz faciens se adorari tanqꝫ deū: vt dicit hic glosa hebraica: ⁊ hoc erat sibi illicitum.

Qō cum

Duo eu. Post fuit in duob⁹ eunuchis scilmati et hereticis notari: q̄ fraudis ⁊ malicie venenū corde gestantes ꝓ Xpitatē psilian tur: vt eā credētibus auferāt ⁊ rpm. i. fidē rpi i ipis fidelib⁹ inficiāt: ſ eoꝝ inigratem sācti doctores mānifestāt vt inocentes sal uent: ⁊ illi iusta vltione puniāt.

b Historijs et. Duob⁹ testamētis i q̄b⁹ scptū ē q̄ iustis ꝑmia q̄ iniustis deleant supplicia. Ān: ibūt hi in supplicū eternū. iusti aūt i vi. et. Et i Ezechiele. Justicia iusti sup eū: ⁊ impietas impij erit sup eū. Ca. III

Post ꝟ. Aman. fi. ama. Notētes seculi q̄ bificijs diuia ptāte collat⁹ abutētes q̄s cōsortes habēt natura dedignāt habere consortes gre: ⁊ honoꝛē et reuerētiā quam soli deo debuerāt in sese transferre cōtēdūt. Eos aūt qui ꝓsentire nolūt: odijs ⁊ cruciatib⁹ ꝓsequūtur: ſ iusto dei iudicio i isdēm suis capitūt iniqui. Ān dz: Justus ō angustia liberať: ⁊ tradit⁹ impi⁹ ꝓ eo. Potest p aman quē Joseph⁹ de stirpe amalech esse cōmemorat iudeoꝝ popul⁹ figurari qui p/phetas occidērūt: ⁊ dñm ꝓphetarum ⁊ apostolos eius generi nobilitatez ꝓt incredulitatez ⁊ duriciaz cordis perdētes: q̄ per Esaiaz ꝓncipes sodomoꝛuz ⁊ populus gomoꝛre dicuntur. Unde Ezech. Pater tuus amoꝛreꝰ et mater tua cethea.

Missa

iurtā mādatū ei⁹. Quicq̄d eni ille ꝑcipiebat ob fuabat hester ⁊ ita cuncta faciebat vt eo tpe so

a ſ q̄ ea primis ecclesie rudimentis instruebat.

lita erat q̄ ea puulā nutriebat. Eo igitur tpe q̄ a

mardoche⁹ ad regis ianuā morabať: irati sūt b

a bagathan ⁊ thares duo

a ſ scribe ⁊ philosophi clauem scie habētes nec irus cūres: nec alios intrare ꝑmitētes. ſ curati sine ro bore animi.

eunuchi regis: q̄ ianito c

a ſ q̄si principes doctrine

res erāt: ⁊ ꝓmō palatij

a ſ collegerūt ꝓncipes ⁊ phā. cō.

limie residebāt: vbi uerť d

a ſ christum

q̄ surgere i rēgē ⁊ occi/

a ſ ordinē ꝓdicatoꝝ

dere eū. Ad mardoche um nō latuit. Statimqꝫ

a ſ fidelibus.

nūciauit rēgine hester ⁊ illa regi: ex noie mardochei q̄ ad se rē detulerat. Quesitū ē ⁊ iuētū e

a ſ adulatores

pūeri regi q̄ ad fozes palatij residebāt. Cui ꝓter ceteros nō obtuas mādatū regis? Cunqꝫ hoc crebrī⁹ dicerēt ⁊ ille nollet audire: nūciauerunt

a Eo igit tempore: quo virgines sic adducebant: ⁊ quo mardocheus sollicitus ꝓo hester ad portā regis morabať. b Irati sūt bagathā ⁊ thares. occulte tū machinantes in eius mortē. causa tū hui⁹ machinationis nō exprimit hic: nec in aliqua glosa hebraica vl latina quā vidi rim: sed frequēter inuentū est: q̄ serui regū machinanť in mortē eoꝝ.

c Qui ianitores erāt. et in ꝓmo palatij limine residebant: ꝓ tota ista lra nō est plus i hebreo. Custodes supellectilis: ⁊ ratio hui⁹ diuersitatis est: qz dictio hebraica que hic ponit ēquoca est ad limē ⁊ supellectilem. trāslatio tū nostra sequit primā significationē. hebrei aūt sequūt aliam cui magis ꝯcordat lra sequēs. cū dz: d Sollicruntqꝫ in regē insurgere ⁊ occidere eū. Janitores eni palatij nō sūt tāte ptātis: q̄ ꝑ arma regem possint occidere cū habeat custodes corꝓis sui: nec sic intrāt familiariter ad interiora q̄ possint sibi venenū ꝓpinare: ſ illi q̄ sunt custodes supellectilis auree ⁊ argētee i q̄ seruit regi: pūt facilit ꝟ facere: cuiusmodi erāt isti: vt dicūt hebrei. e Ō mardocheū nō latuit. dic aūt Josephus q̄ ꝟ sciuit ꝑ quendā hebreū q̄ erat famul⁹ valde familiaris vni⁹ illoꝝ eunuchoꝝ. Ra. Sa. ꝯo dicit q̄ ꝟ sciuit: qz coꝛā mardocheo i idiomate tharsensi de regis introꝛicatione loq̄bant: credētes q̄ mardoche⁹ illud idioma penit⁹ ignoraret. f Quesitū ē ⁊ inuentū. q̄ ita erat ſm veritatē. g Mādatuqꝫ ē his tē. qz ꝑter historias cōmunes vbi scribāť facta notabilia: q̄libet rex ꝓ tpe suo faciebat scribi vnū librū i q̄ facta sui tpis ponebāť: ⁊ ꝟ ad memoriā futuroꝝ: qz ex factis ꝑteritis diligunť hoīes in agendis de futuro.

Caplm: II

Dis itaqꝫ gestis tē. Seqť. † Querāť re/

Moraliter

gi puelle virgines tē. Quis aūt q̄libet psona p seuerans in ītegritate fidei virgo dicať ⁊ dei sponsa. tū ecclia ex personis talibus cōgregata dicitť sponsa dei ꝓdilecta. ⁊ ꝟ significať Can. vj. cum dicit: Sexaginta sūt regine ⁊. lxxx. concubine. ⁊ adolescentularum nō est numer⁹. Una ē colūba mea: ꝑfecta mea. Jgit ꝓ singulas Xgines q̄sitas ꝓ rege significāť singule fideles psone. sed ꝓ hester que fuit ꝑelecta signať ecclia. ⁊ ꝓ nuncios ad querenduz missos apostoli ⁊ ꝓdicatores alij. Pōt etiam ꝓ hester Xgo maria designari. ⁊ ꝓ nūcios angeli eā visitātes: ⁊ specialiter gabriel angel⁹ ad eā specialiter destinat⁹. Luc. j.

† Et tradant eas i domū feminarū sub manu egei: id ē sub disciplina spūssancti a quo custodiunť dicte virgines ⁊ vngūť charismatib⁹ ⁊ virtutib⁹ adornanť. † Ducta est itaqꝫ ad cubiculuz regis tē. Hoc mystice fuit impletū in ascēsione christi. tūc eni ecclesiā iustorum secum duxit ad celestia. vel in assumptione virginis gloriose quā deo fuit super angelos exaltata. † Ac dona largitus est iuxta magnificentiā principalem. christ⁹ eni rex noster ecclesiā secuz ducens ad celestia: dedit suis fidelibus abundāter spūssancti dona. ꝑs. lxvij. ſm translationem. lxx. Ascendens in altum captiuam duxit captiuitatem: dedit dona hominibus. † Eo tempoze quo mardoche⁹ tē. Per duos eunuchos qui voluerunt regem interficere: significati fuerūt pharisei ⁊ saducei: qui post ascensionē christi quesierūt ipm in membris suis occidere et nomen eiꝰ penitus delere. vt patet Act. viij. ⁊ alijs eiusdem libri pluribus locis. Per mardocheū autē qui salutis hester gerebat curam potest Petrus apostolus intelligi qui curā suscepit ecclesie christi: et denūciauit ecclie maliciam pharisеoꝝ ⁊ saduceoꝝ nomen christi delere querentiū: vt super hoc dominū eroꝛaret. Unde Act. iiij. de Petro ⁊ Johāne. Dimissi autē venerūt ad suos ⁊ annūciauerūt eis quāta ad eos principes sacerdotū ⁊ seniores dixissent: q̄ cū audissent vnanimiter leuauerūt voce suā ad dñm tē. † Et annalib⁹ traditū ē coꝛā rege. ꝓ q̄ significať q̄ merita iustoꝝ nō dant obliuioni: ſ registrāť coram rege celesti vt remunerent tempoze competenti.

Caplm: III

Post hec. Descripta ipius hester. ꝓmotiōe. Hic ꝓr agit de ꝓpīs liberatiōe. ⁊ ꝓmo ponit ꝟ ꝓpīm iniqua machinatio. scdo mira ꝓpīs liberatio. iij. ca. Circa ꝓmū. ꝓmo ponit machinationis occasio. scdo ipa machinatio. ibi: Ad cum audisset. tertio machinationis executio. ibi: Dixitqꝫ aman regi. Occasio aūt machinationis ꝟ iudeos fuit: eo q̄ mardoche⁹ nolebat adorare aman: sicut et ceteri: et ꝟ est qō dicit: Post hec rex assuer⁹ exaltauit aman sup oēs ꝓncipes regni sui faciens eū a se scōm. t Qui erat de stirpe agag. iste fuit rex amalech. j. Reg. xv. quē samuel occidit: vt ibidem dz: ⁊ ideo iste aman habebat exosos iudeos: qz Saul rex isrl vastauit regnum agag interficiens amalechitas viros ⁊ mulieres ⁊ ꝓtulos: vt habeť. j. Reg. xv. sed ꝟ hoc videť qō dicitur. j. xv. Aman filius amadathi aio ⁊ gēte macedo. Ad qō dicāt aliq̄ q̄ idē est ꝓpls amalechitaz ⁊ macedonū: sed ꝟ nō videtur verū: qz macedonia ē quedā regio in grecia ſm oēs historiographos. terra vero amalechitaz est inter egyptū ⁊ terram ꝓmissionis: ⁊ ꝓpe terrā edom. ꝓmo eni occurrerūt filijs isrl ad pugnandū ꝓtra eos in deserto: vt habeť Exo. xvij. ⁊ iste terre sunt valde distantes. ⁊ ideo aliter dicit ⁊ melius: q̄ aman dicit aio ⁊ gente macedo ꝓ silitudinē: qz macedones iam rebellabāt imperio persarū: ⁊ alexāder macedo ab eis abstulit monarchiam eam trāsferēs ad grecos: vt habeť. j. Machab. j.

k Solus aūt mardoche⁹ nō flectebat genu neqꝫ adorabat eum: qz ex sugdia sua volebat sibi arripe honoꝛē diuinuz faciens se adorari tanqꝫ deū: vt dicit hic glosa hebraica: ⁊ hoc erat sibi illicitum.

Qō cum

Baman scire cupientes vtrū pseueraret in sna. Dixerat enī eis se esse iudeū. Quod cuz audisset aman t experimento probasset q mardocheus non sibi flecteret genu nec se adoraret: iratus est valde: et pro
a ℣ .i. habuit. b ℣ in vno rm̄. c ℣ ℔z in oēs iudeos
nihilo duxit i vnū mardocheū mittere man⁹ suas: audierat enī q eēt gētis iudeę: magisq; voluit
a ℣ omnē plebem catholicā.
omnē iudeoz q erant in regno assueri pdere natio
a ℣ vltimo tpe qñ erat psecutio qualis non fuit.
nem. Mense primo cui⁹ vocabulz est nisan anno
a Missa est. Qui ad sortē dñi ptinent occidunt: quos significat illebire q ℞m sortem dñi in lege occidebat.
b Tulit ergo. Sic aman epistolas dirigēs regis signaculo eas munire conat: vt faciliꝰ votum expleatur: sic in dei libros dimine legis in quibus ē signaculum sūmi regis id est gra spiritus sancti ad cōprobandā hereſim suaz assumūt in testimonium: reprobātes societatem gētium t christi euangeliuz q̄si diuinis p̄cepti ꝓtrariū.
℣ Que cū
duodecio regni assueri missa est sors
a ℣ psecutorib⁹ fidelium.
in vnā q hebraice dicit phur cōtra aman quo die et quo mēse gens iu
a ℣ confessorum fidei.
deorum deberet interfici: t exiuit mēsis duodecim⁹ q vocat adar. Dixit
a ℣ iudaicus populus. b ℣ christianus.
ꝙ aman regi assuero: Est pōpul⁹ p
a ℣ in oēm terrā exiuit son⁹ eoz. b ℣ vnde Petr⁹ de eis aduenis dis. p̄ncipi galatie. capa. .xiii. t .v.
omnes puincias regni tui dispsus: et
a ℣ nouo testō. vū: mādatū no. d. vo. vt d. i. l. c. di. v.
a se mutuo sepat⁹: nouis vtēs legib⁹
a ℣ legem veterem.
t cerimonijs: insup t regis scita cōn
a ℣ opinione iudeoz: q cōtenit legē q occidit: sequitur spiritū q viuificat. b ℣ quē nihil latet.
temnēs. Et optime nosti q nō expe
a ℣ contra re. b ℣ peccādi.
diat regno tuo vt insolescat p licēntiā. Si tibi placet decerne vt peat: t
a ℣ id ē pfectā obseruantiā legalium observationū.
b ℣ iusto pōdere. c ℣ scribis t pharisęis.
decē milia talentoz appendā archā
a ℣ .i. thesauri sapie t scie dei. b ℣ opinioē iudeoz.
b rijs gazę tuę. Tulit ergo rex ānulum
a ℣ prāte t ogatione b ℣ pmisit
quo vtebatur de mānu sua: et dedit eum aman filio amadathi ō pgenie
a ℣ veroz cōfessorum. b ℣ t sacrificiū t oblationē noluisti ꝛc. t non accipiam de domo t. vi. nec̄ de gregib⁹ tuis hircos.
agag hosti iudeorū: dixitq; ad eum: Argentum qō
℣ sicut diabolo dictū est: oia q̄ habet in manu tua sunt.
tu polliceris tuum sit: de populo age quod tibi plā
cet. Vocatiq; sūt scribe regi mēse pmo nisan tertiadecima die eiusdē mēsis: t scptū ē vt iusserat aman ad oēs satrapas regis: t iudices prouinciaz diuer
sarūq; gentiū: vt quęq; gens legere poterat t audire p varietate linguarum ex nomie regis assueri: t litterę signate ipius ānulo misse sūt p cursores re
a ℣ sicut Paulus accepit epistolas a principibus iudeoz: vt quoscūq; inueniret viros ac mulieres vinctos ꝺduceret in hierlm.
gis ad vniuersas pūncias: vt occiderēt atq; delerēt oēs iudeos a puero vsq; ad senē puulos t mulieres vno die: h ē tertiodecimo mēsis duodecimi q̄ vocatur adar: t bona eorum diriperent. Sūma autem epistolarum hec fuit: vt oēs puincię scirent t pararent se ad p̄dictam diem. Festinabant cursores qui missi erant regis imperiū explere. Statim
℣ vnde: plorabitis t flebitis vos. mūdus aūt gaudebit.
q̄z in susis pependit edictum: rege t aman celebrā
a te conuiuium: et cunctis iudeis qui in vrbe erant
b flentibus.

a Qō cū audisset. Hic ꝓiter ponit ipa machinatio: et nō solū ꝑ mardocheū: sed occasiōe ei⁹ ꝓtra totū populū iudaicū: maxime qz eū iā habebat odiosū ꝓpter interfectionem agag: de cuius stirpe erat: vt p̄dictū ē: t destructionē amalechitaz p iudeos tpe Saulis regis: t patet hīa ex dictis vsq; ibi: b Mēse pmo cui⁹ vocabulū ē nisan: apud hebreos t correspōdet ptim martio: t partim aprili: qz incipit a ꝙinquiozi lunatione eq̄noctio vernali: siue añ eq̄noctiū siue post: sic̄ pleni⁹ dictū fuit Exo. ij.
c Anno. xij. regni assueri. ex q̄ ptz qō dictū est. ℣. in pncipio huius libri. i. q mardoche⁹ in pncipio regni assueri nō fuit elevat⁹: nec fecit ea q̄ sequunt: ꝛz p magnū tps post scilz per. xij. annos ad minus. d Missa est sors in vnā. iste enī aman sortilegus erat. t ideo p modū superstitiosū posuit sortes ad videndū q mēse machinatio sua de interfectiōe iudeoz deberet habere effectū. e Et exiuit mēsis duodecim⁹ q̄ vocat adar. i. cecidit sors sup. xij. mēsem q̄ apud hebreos adar vocat: t correspondet partim martio t ptim februario. Postea misit sortē q die illius mēsis deberet ℣ fieri: t cecidit sors sup. xiij. die. t bis dicus patz hīa ℣ excepto. Missa ē sors in vnā. i. in vas ad hoc deputatū ℣m illu⁹ sortilegij modu: sed q̄s fuerit ille modus mag⁹ i ꝓticulari nō habet ex textu nec ex glosa: nec ē necessariū ad ℣itatē histozie. f Que. ꝛz sors.
g Hebraice dr phur. nō ē p ℣ itelligēdū q phur sit nomē hebraicū: ℣ ē ꝙsicū. vū i hebreo habet phur. i. gozalita q gozal ē nomē hebraicū: t significat sortē: t pōit ꝓ expositiōe noīs ꝙsici. Qz q̄ dr ℏ: q̄ hebraice dr phur: itelligēdū ē in libro hebraico sic scribit: q̄uis sit ꝙsicū: ꝛz tñ statim ibidē p hoc nomē gozal: qō est hebraicū exponit.
h Dixitq; aman regi. Hic ꝓiter describit machinatiōis executio: qz post sortilegiū statim aman incepit ꝓcurare erga regē occisionē iudeoz. i Et ꝓpls p oēs puincias regni tui dispsus. qz lz aliq; eoz zorobabel t esdra redijssent in hierlm: tñ multi remanserāt dispersi p regnū amore vroz q̄s acceperāt: t filioz q̄s in terra illa genuerāt: t possessionū q̄s acq̄sierant: vt dictū fuit Esdre. j.
k Nouis vtēs legib⁹. qz colebāt vnū deū: cum tñ ante legē data et etiā añ abraam gentes cōiter colerēt pluralitatē deoz: qō adhuc fiebat cōiter in regno assueri.
l Insup t regis scita. i. edicta. m Contenens. q. d. sic pōt esse origo rebellionis t ꝓceptionis in regno tuo.
n Et optime nosti. hoc vixit adulādo regi: vt magis inclinaret ad credēdum sibi. o Qz nō expediat regno tuo. cui⁹ bonū i pace oīno ꝙsistit. p Et insolescat. i. i malicia crescat. q Per licētiā. i. p reg⁹ dissimulatiōez.
r Si tibi placet decerne vt pereat. q. d. ꝛz hoc sit regno tuo vtile. tñ depēdet ex tua volūtate. s Et decē milia talēto⁹ appendā archarijs gazę tue. i. thesaurarijs tuis ꝓ tributo qō reddāt tibi: ne p mortem eoz diminuat in aliq̄ ꝓuentu regni tui. t Tulit g̃ rex annulum q̄ vtebat. antiq̄tus enī annulis potentū signabant lr̄e eoz: t ad hoc erat ibi signum expressum: ad hoc ergo tradidit sibi vt scriberet lr̄as t sigillaret ꝓut sibi placeret de interfectione iudeorum: t patet lr̄a ex dictis vsq; ibi:
v Sūma aūt epistolaz: id est sententia in bzeui.
x Ut oēs ꝓuincie scirent t ꝑpararent se armis: t tabulis ad interfectionē iudeoz: quia omnib⁹ dabat licētia hoc faciendi: t bona eoz diripiendi ad qō multi erāt inclinati. y Statimq; in susis pependit edictum qō fecit aman ne rex mutaret consilium. z Rege t aman celebrante conuiuiū: quasi ꝓ regno fuisset ordinatū optimū negociū. a Cunctis iudeis q̄ in vrbe erāt flentibus. ℣m q dicit Job. xvj. Plorabitis t flebitis vos: mūdus autem gaudebit. Ad maiorem intellectum huius ca. et aliquoz sequentiū querit hic: vtrum adoratio que est per genuū flexionem sit soli deo exhibenda. Et arguitur ꝑmo q sic: per hoc q mardocheus noluit hoc modo adorare aman cui⁹ causa in pona eius habet infra. xiij. ca. vbi dicit: Libēter enī ꝓ salute isrl etiā vestigia pedū ei⁹ deosculari parat⁹ essem: ꝛz timui ne honorem dei mei transferrē ad hoīez: t quenq̄ adorare excepto deo meo: nec i ℣ mardoche⁹ reprobat: ℣ magis a scriptura sacra: t doctorib⁹ cōmēdat. Itez Apoc. xxij. dicit beat⁹ Job. Cunq; audissem t vidissem: cecidi vt adorarē añ pedes angeli: q mihi hec ostendebat t dixit mihi: Vide ne feceris. et sequit: Deū adora: er q̄ videt q adoratio p genu flexionē sit soli deo exhibēda. In cōtrariū videt ꝙ ilud qō habet

qō habet. j. Reg. xxv. vbi dr q abigail adorauit dauid: de q̄ ibidē dicit: Et ꝓcidit coz̄a dauid sup faciē suā t adorauit sup terrā: t cecidit ad pedes ei⁹: qō nō potuit fieri sine genuū flexiōe: ergo nō exhibet homini excellēti illicite: qz als dauid fāctus hoc nō sustinuisset sibi fieri: nec abigail hoc feciss̄et q̄ sancta erat: t tenet cōiter a doctorib⁹ in spiritu ꝓphetico tūc cum dauid locuta fuisse. Ad q̄stionē istā dicēdū: q adoratio manifeste ordinatur ad reuerentiam illi⁹ qui adorat: reuerētia aūt deferēda ē alicui ꝓpter excellentiā siue virtutis: t ideo vbi est singularis excellētia: ibi debet singularis adoratio: talis aūt est excellētia diuina: que est infinita: t ideo debet sibi singularis adoratio: q̄ a doctorib⁹ vocat adoratio latrie soli deo debite t exhibēde. Verūtamē qz excellētia diuīa cōicat excellētib⁹ creaturis: nō tñ vnioce ꝛz pricipatiue t diminutiue. inde ē q aliq̄ adoratio deferr̄ creatur̄ excellētib⁹: sic̄ angelis: scitis t ꝙsonis in dignitatib⁹ cōstitutis: q̄ vocat adoratio dulie. De ꝙma vero adoratiōe ē q̄stio. Circa qō sciēdū q licet adoratio ꝓncipaliē ꝙsistat in actu iteriori mēt⁹ deū reuerēt⁹: habet tñ ex ꝙsiti aliquē actū seu aliqō obsequiū exteri⁹: qō ē signū act⁹ interioris: sic̄ act⁹ fidei ꝓmo t ꝓncipaliē ꝙsisti in actu iteriori mētis ꝓme veritati ꝓpter se assentiētis: sc̄dario tñ ꝙsistit in actu exteriori ꝙfessiōis q̄ etiā in casu est necessari⁹ ad salutē. ℣m qō dr Ro. x. Corde ei credit ad iustitiā: oze aūt fit ꝙfessio ad salutē. Etiā i ℣ doctores hebrei t latini ꝓcūr: q sit aliq̄ reuerentia seu seruit⁹ exterior⁹ vna vl plures soli deo exhibēda seu exhibēde: ℣ ꝓcedēdo vlteri⁹ in ꝓticulari q̄ sit illa vl ille varie dr: Dixerūt enī hebrei q genuū flexio vni⁹ vl duoz ē hmōi: ℣ accipientes ex dicto mardochei in ꝑallegato ca. t ℣ in pte securi sūt eos aliq̄ xp̃iani. dicētes: q licet coz̄a ꝙsonis excellētib⁹ licite possit vnū genu flecti: tñ coz̄a solo deo genua sūt flectēda. sed ℣ dictū videt nimis durū: qz nō solū gētiles: ℣ etiaz xp̃iani reuerēdo ꝙsonas excellētes vtūr genu flectiōe nō solū vni⁹ ℣ am bozū: t iō ℣ eēt cōdemnare xp̃ianos saltē in magna pte. Itē ℣i deē ē ꝓtra scripturā sacrā: vt tactū est in arguēdo de abigail t dauid. Itē. iij. Reg. j. exp̄ssi⁹ habet deabdia: q̄ fuit sanct⁹ t ꝓpheta. de q̄ dr: Qui cū veniss̄et curuauit genua ꝓtra bellā: t pcat⁹ est eū qō nō fecisset: nec balias pmisisset: si flexio vni⁹ genu vl ambozū eēt ꝑdicto mō illicita. t iō dicēdū q nō ē illicita rōne ꝑdicta vl rōnib⁹ ꝑdictis: t marie qz ecclia sciēs vbiq; talē adorādi modū nō ꝑdicat ꝓtrariū: sed semp tacet q̄si cōcedens ℣ eē licitū. Ad cui⁹ plenioꝛē intellectū ꝙsiderādū: q aliq̄ genuū flexiōis bonozib⁹ tracta sūt ad creaturas excellētes: ꝑtī timore: ꝑtim adulatiōe: t ꝑtī nimia ℣ilitate: nō tñ sūt eis exhibita tāq̄ deo: ꝛz sicut creaturis ei⁹ excellētiā ꝑticipātib⁹ rōne sācitat⁹ seu dignitat⁹: seu alteri⁹ excellētie de q̄b⁹ ē genuū flexio. t licet hmōi ꝓmo fuerit ex malo motiuo: vl saltē min⁹ bono introducta: tñ ex q̄ ꝙsuetudo ualuit: exhibēt licite creatur̄ excellentib⁹: dū tñ nō sit intētio exhibētis talia hoīb⁹ ill̄ sic̄ deo exhibē: nec recipiēt ℣ mō recipe: t sic p intentionē exhibēt⁹ t recipiēt⁹ tollit ꝓpietas act⁹ ꝭteriorꝛ latrie. p ꝙsuetudiez ꝺo in troductā act⁹ exterioꝛ obseruat: remāet tñ aliq̄ seruit⁹ soli deo exhibēda: q̄ ē act⁹ exterioꝛ latrie: t signū act⁹ interiorꝛ. s. obligatio sacrificij: q̄ in nulla lege exhibet alicui: nisi ei q̄ ꝓ deo hr̄: t ℣ videt sn̄a Aug⁹. de ciui. dei. x. li. iij. ca. vbi dicit sic: Multa deniq; de cultu diuīo vsurpara ſt: q̄ honozib⁹ deferūt hūanis siue hūilitate nimia: siue adulatiōe pestifera: ita tñ vt q̄bus ea deferūt hoīes haberent: q̄ dicūt colēdi t venerandi. si aūt eis multū addit adorādo ꝛc. t sequit: quis ꝺo sacrificādū cēsuit nisi ei qui deū: aut sciuit: aut putauit: aut fixit. q. d. nullⁿ. Ad argumēta dicēdū. Ad ꝑmū dicūt aliq̄ q mardoche⁹ nō renuit flectere genua coz̄a aman: eo q illicitū eēt absolute: ℣ ꝓpt abusū ipsi⁹ aman: q̄ ex ℣ in supbia eleuabat: ℣ ℣ nō videt valere: qz hoīes mali q̄diu tolerant a deo in statu excellēti sūt honorādi. vñ t dō sctūs sanlē p essimū ip̄z psequētē adorauit: vt hr̄ j. Reg. xxiiij. Silr Judith q̄ inē mlieres sctās cōputat: adorauit holofernē pessimū genuū flexiōe: ℣m q hr̄ Judith. x. Adorauit eū ꝓsternēs se sup terrā: t leuauerūt eā fui holofernis iubēte dño suo: ꝓpt qō apls Petr⁹. j. Petri. ij. dic. Serui ℣ diti estote in oī timoꝛe dñis ñ tñ bōis t modest⁹: ℣ etiā discolis. ℣ ē ei grā. aman ꝺo erat in ptāte ꝓstitut⁹. s. a rege scōs: vt s. dictū ē: ꝓpt qō rōne stat⁹ t officij erat adorād⁹: ꝓpt qō aliq̄ dicēdū ē q aliq̄d de se licitū rōne alicui⁹ circūstātie fit illicitū: sic dare elemosynā mulieri paupcule licitū est t meritoriū: si tñ fiat ītētiōe ꝓtrahēdi eā ad luxuriā illicitū ē: sic in ꝓposito licet adoratio ꝓ genuflectiōem licite ip̄sēdat excellētib⁹ creatur̄: tñ reddit illicita p malā ītentionē exhibēt⁹: si hāc exhibeat q̄si deo vl ex pte recipiēt⁹ si exigat isto mō: sic̄ legit de nabuchodonosoꝛ rege assyrioꝛuz Judith. iij. q̄ p̄cepit holoferni vt oēs deos terre extermiaret: vt ipe sol⁹ deꝰ diceret: t ℣ mō q̄rebat adorari aman: vt dicūt hebrei: t habitū ē ca. ꝑce. qz p tres excellēti as machiabak obtinere regnū: vt hr̄. j. Reg. xvj. Ad scōm dicēdū q argumētū ē mag⁹ ad oppositū: qz ō apls tenet ecclia q̄ p⁹ ꝙfirmationē spūsc̄i i die pentecostes ñ peccauer̄ mortalit: ꝓpt qō Jobes tūc ñ peccauit: t marie qz eleuar̄ erat i ꝺtē platiōe ad videndū secreta celestia: peccasset aūt mortaliter si honorē soli deo exhibēdū angelo exhibuisset. nec pōt dici q deū solū in angelo sibi apparēte loquētē adorauerit: qz ℣ angelus nō ꝓhibuisset: ꝓhibitio q̄ angeli nō fuit ad ostendendū illā adorationē eē illicitā: sed ad ostendendū excellētiā quā natura humana ꝙsecuta ē p filiū dei eā sibi i vnitate suppositi assumētē: ℣m q expōit beat⁹ Greg. Omelia. v. euāgeliox.

Ca. III.

Moraliter. ℣ Pō b rex Assuer⁹ exaltauit aman. Post psecutionē iudeoꝛ secuta ē ꝙsecutio ꝓncipū romanoꝛ q̄ multū conati fuerūt nomē xp̃i delere t christianos inficere. Igit̄ p aman q̄ iterp̄tat iniq̄tas pōt Nero nequissimus intelligi: quem rex regū exaltauit ad sublimitatē impij romāi. nā oīs potestas a deo ē Prouerb. viij. Per me reges regnāt. Et ꝓpter dignitatē impij venerabant neronē ppli romanis subiecti. Per Mardocheū aūt q̄ coz̄a aman noluit genu flectere: significat Petr⁹ apls t qui cunq; successoꝛ ei⁹ bon⁹: immo etiā q̄libet ver⁹ christian⁹ qui sacrilegis p̄cipū mādatis noluerūt obedire: ꝓpter qō dicti sacrilegi psecuti sūt grauiter eccliam. excitata tñ fuit ꝑma psecutio p neronē. Nūciauerūt aman. Per istos nūciatoꝛes signant̄ accusatoꝛes christianoꝛ apud impios impatoꝛes.
Et littere ipius anulo signate. Per hunc anulū significatur impialis potestas a deo data: sic̄ ꝑdictū est: quarum nero t alij sibi similes abusi fuerūt in xp̃ianoꝛ psecutiōe.
In ca. iij. vbi dicit in postilla: Quia ex superbia sua volebat sibi accipe honorē diuinū faciēs se adorare tanq̄ deū.

Additio. j. Dicere q aman faciebat se adorari tanq̄ deū: vt dicit glo. hebraica. videt irrationabilit dictū: nā hoc esset ꝓtra regiū honorē: cōe enī est apud oēs etiā idolatras estiare deū vere seu qđ putāt vl fingunt deū esse sup oēs hoīes: etiam reges vl ꝓncipes. vnde si aman honorē diuinū vsurpasset: sequeret ex hoc q honorem maiorē q̄ regiū sibi vendicaret: q ex timore regis ℣ nō auderet attentare: etiā si diuinū amoꝛez postponeret: ideo ꝑdicta glo. nō tenet. vt autētica ab hebreis: ꝛz ad reddendū causā ꝛe mardoche⁹ nō flectebat genua coz̄a aman sic̄ alij serui regis. Sunt apud eos due opiones: vna est q aman postabat ad collū q̄dā idolū: t ex ℣ mardoche⁹ renuebat adorare aman: ne videret idolū adorare. Alia opinio est q cuz Mardoche⁹ esset de stirpe Saulis ꝑmi regis isrl: vt habet. s. i postilla ca. ij. qui q̄dē Saul vastauit amalechitas t cepit regē agag quē occidit Samuel: vt habet. j. Reg. xv. q̄ rōne vt habet in postilla. Aman habebat eros⁹ iudeos: ideo pari rōne intelligendū ē q mardoche⁹ habebat eros⁹ aman tanq̄ descēdētē ab agag t amalech: cui⁹ inimicicie habere memoriā ita vt nō traderet oblioni p̄cepit deus filijs israel. Deu. xxv. vñ mardoche⁹ tanq̄ verax nedū volebat adorare ipsū aman: ꝛz nec etiā ostēdere sibi signa alicui⁹ amicicie ad illū. esset enī ꝓtra illud q̄ in cozde gerebat ex mādato dei: t hec opinio videtur magis cōsona lr̄e. legit enī. j. ca. v. de Mardocheo q nō solū nō assurgebat ante ipm aman: ℣ nec mouebat de loco sessionis sue: cōstat aūt q surgere coz̄a aliq̄ vl moueri de loco ꝓpter reuerentiā alicui⁹ nō est adoratio q̄ nō debet hoīb⁹ fieri: Ex q̄ patet q ex alia causa mardoche⁹ hoc cauebat. Nō aūt habetur. j. xiij. ca. vbi dr: We honorē dei mei trāferrē ad hominē ꝛc. Nō est tenēdū tanq̄ autēticū t in scriptura canonica ꝓtē tū: nō enī habet ab hebreis de isto libro nisi tñ vsq; ad. x. ca. inclusiue ꝛc.
In eodē ca. iij. vbi dicit in postilla: Nouis vtēs legib⁹.

Additio. ij. Non solū ꝓpter cultrā vni⁹ dei dicebant iudei vti nouis legib⁹: ℣ ꝓpter circūcisionē t obseruātiā sabbati t abstinētiā a cibis immundis: t multa hmōi q̄bus gentiles nō vtebant ꝛc.
In eodē ca. iij. vbi dicit in postilla. Tamē ex quo cōsuetudo invaluit exhibent licite creaturis excellētib⁹.

Additio. iij. Cōsuetudo adorādi creaturas per genuflectionē nō videt aliq̄d facere ad ꝓpositū q̄stiōis mote p postilla. nā anteq̄ aliq̄ cōsuetudo de ℣ esset: talis adoratio aut erat licita de iure diuīo aut nō: si aūt erat licita sic tal⁹ ꝙsuetudo ad ℣ nihil oparet: si aūt erat illicita p ꝙsuetudinē ꝛrīā nō fieret licita: nulla enī ꝙsuetudo vim obtinere posset ꝓtra legē diuinā: vt ꝑma scde. q. xcvij.

arti.iij.in rñsiõe ad primũ argumẽtũ. Vñ circa vbi dicẽ alic dicẽdũ.ſ.q adoratio exterior ẽ signũ significãs interiorẽ adoratiõnẽ: nõ naturaliter ſ ad placitũ: ſic locutiões significãt conceptus iteriores ad placitũ inſtituẽtiũ: iõ nõ ẽ inconueniẽs q̃ diuersis tribꝫ seu in varijs regiõibꝫ diuersa sint signa adorationis interiorꝭ tã latrie q̃ dulie: ſic ꝛ diuerse locutiões. vñ licet apõ antiqs ve.te. soluere calciamẽta de se ptinebat ad reuerẽtiã loci sancti: vt hr̃ Exo.iij.ꝛ Josue.v.tũ apõ nos tal reuerẽtia nõ hr̃: vt ptz p cõem vsũ ecclie: ꝛ silr̃ põt dici de adoratiõe cor-

Replica. Burgẽsis ẽt circa tertiũ ca. (pozali. sal' cõpetẽtẽ põit additionẽ: ſ b in ea vi-

deſ dubiũ qõ dicẽ aman descẽdisse ab amalech: qz.j.ca.vl. 8z Aman aõ ꝛ gẽte macedo: nõ igit amalechites: qz macedõia regnũ ẽ grecie: ꝛ fuit primũ ꝛ ꝑtiũ regnũ alexãdri magni. vñ dicunt sanctones traxisse originẽ. vñ scribit q̃dã: Saxo velut credo patria fuit aũ macedo. Letera q̃ notat Bur. ō genuflectiõe nõ sũt magni põderis: in hmõi eni reuerẽtie signis ſtẽtio faciẽtes distinguit' an ptineãt ad latriã duliã vl̃ hyperduliã: q̃ eni ad genuflectiões dulia videt habere potiores modos q̃ latria: nã plerũq; corã papa regibꝫ ꝛ ꝓncipibꝫ flectũt genua: vbi corã sacramẽto eucharistie vir fit ſciliatio: nemo tñ vt puto estimabit aliquẽ ex eis creatorẽ ꝛ ñ potiꝰ creaturã ꝛ dulias eis exhibẽdã.

Glo.ordi.

Nico.de lyra

¶ a Capi. IIII. Que cum au. ꝛc. Usq; adfo. Sic mgr̃ ecclesie ſtercessione regie: de q̃ 8z: Astitit regina a dex.tu.ꝛc. q̃ ꝓpter ingiã in mũdo: ꝛ ꝓpter regnat cũ dño: a rege oĩm sclorũ ōsideratur exaudiri.

b Nõ enim erat licitum i dumẽtũ. Nullus cũ corrupti one põt̃ vitepõt aulã celestẽ itrare: ſ añ obitũ suũ debet quisq; corporis castigatiõe ꝛ cõpũctione cordis regni pulsare ſ troitũ: vt postea habũdãt sup nũ intret palatiũ. Si quis q̃rat quõ rex iustissimus tot mẽta inferat ī nocẽtibꝫ sciat b nõ eẽ ex voto malicie: sed ex sũmi cõsilij nutu ꝓcedere.

Sap.7.d Sapiẽtia eniz

Sap.5.a attigit a fine fortiter ad finẽ fortiter. di.om.ſ.

c Omnia q̃cũq; voluit fecit in celo ꝛ in omnibus abyssis. Duꝫ iusto iudicio agit: vt fideles i manus psecutorũ tradãt: vl̃ ad purgatõez vl̃ ad coꝛeptiõez vl̃ ad meritoꝝ augmentationem. Sic Job sathanę tradit:

2.Coꝛ.11.b Paulꝰ ab angelo sathane colaphizatur.

d Rursum.

a ſ id ẽ necẽ iudeoꝝ. b ſ ministri ecclie. c ſ discrere pscrutãs opa sua ne in aliquod displiceat deo.

La.IIII

Que cũ audisset mardocheꝰ: scidit vestimẽ a ſ lachrymosa cõpũctiõe cordis: teiunijs ꝛ elimosynis. b ſ recordatione humane fragilitatis. vñ: cinis es ꝛ in cinerẽ reuerteris. c ſ mẽtri.

ta sua: ꝛ idutꝰ est sacco: spargẽs cinerẽ cã- a ſ latitudie cõis ecclie: q̃ dic: in tribulatiõe dilatasti mihi. b ſ valida in rennone gestis.

piti ꝛ i plãtea medie citatꝭ voce mãgna clamabat b

a ostẽdẽs amaritudinẽ ãnimi sui: ꝛ b eiulatu vsq; ad a ſ cõpunctionẽ. b ſ anima eius in amaritudine est. e†

b fores palatij gradiens. Nõ ei erat licitũ idutũ sac- a ſ ecclesijs. b ſ fidelium cõuentibus. †

co aulã regi itrare. In oib; q̃ puicisse ōpidis ac lo a ſ lex.

cis ad q̃ crudele regi dogmã puenerat: planctꝰ ī- f g

gẽs erat apud iudeos: ieiuniũ vlulatꝰ ꝛ fletꝰ: sacco h

ꝛ cinere multi ꝓstrato vtẽtibꝰ. Ingresse aũt sunt k

puelle hester ꝛ eunuchi: nũciau erũtq; ei. Qđ audi- l+

ens ꝓsternata est: ꝛ vestẽ misit vt ablato sacco idũ a ſ nuptialẽ. b ſ pallii laudis ꝓ spũ meroꝛ.

eret eã. Quã accipe noluit. Accitoq; athach eunu- m

cho quẽ rex ministrũ ei dederat: ꝓcepit vt iret ad n+

mardocheũ ꝛ disceret ab eo cur b facẽt. Egressusq; a ſ rachel plozãs filios suos noluit cõsolari qz nõ sũt.

athach iuit ad mardocheũ: ꝛ iuẽit eũ stãtẽ i plã- o

tea ciuitatꝭ añ ostiũ palatij: q̃ idicauit ei oia q̃ ac- a ſ fortem in aduersis. b ſ in latitudine.

ciderãt: quõ aman ꝓmisisset vt in thesauros regis ꝓ iudeoꝝ nece inferret argentũ: exemplar q̃q; ẽdi- p

cti qđ pẽdebat in suſis dedit ei vt reginẽ ostende- a ſ ecclesie.

ret: ꝛ moneret eaz vt itrãret ad rẽgẽ: ꝛ deꝓcaret eã ꝓ popꝰo suo. Regressus athach nũciauit hester oia q̃ mardocheꝰ dixerat. Que rñdit ei: ꝛ iussit vt a ſ introduxit me rex. b ſ regum.

diceret mardocheo: Oẽs serui regis: ꝛ cũcte q̃ sub a ſ qui seruitũ ei in timore: ꝛ exultabũt cũ tremore.

ditiõe eiꝰ sũt nouit pudicie: q siue vir siue mulier ñ q

a ſ singule ecclie. b ſ q fortior vñ audacior c ſ debilior vñ submissior.

vocat': iteri ātriũ regis itrauerit: absq; vlla cũcta a ſ ante rempus. b ſ celeste. c ſ non habens vestem nuptialem

tione stati iterficiat: nisi forte rex aureã virgaz ad a ſ spiritualiter. b ſ signũ miserãtis poteꝛtie r

eũ tetẽderit ꝓ signo clemẽtie: atq; ita possit viue- a ſ erare huius vite.

re. Ego igit quõ ad regez itrare potero: q̃ triginta s

iã dieb; ñ sũ vocata ad eũ: Qđ cũ audisset mardo- t

cheꝰ: rursũ mãdauit hester. dicẽs: Ne putẽs q; ani a ſ ne queras q̃ tua sunt: sed que iesu xpi.

mã tuã tñ liberes: qz in dõmo regis es ꝓ cũctis iu- v

deis. Si eni nũc siluẽris: ꝓ aliam occasionẽ libera- a ſ interiori. b ſ summi.

a ſ nõ intercedas ꝓ nobis.

Nico.de lyra

a Que cũ au. Postq̃ La. IIII. descripta est ꝛtra pplm iudaicũ aman machinatio. b ꝓinde describit eius dẽ ꝓpli liberatio: q̃ facta ẽ ꝓ petitionẽ regie hester. circa qđ sic ꝓcedit: qz ꝓmo põit petitiõis dispositio ꝓuia. ꝛ secõ petitio ipa ca. v. Circa primũ ꝓmo põit mardochei lamẽtatio. secõ regine mõitio. tbi: Egressusq; athach. tertio cõis ozõ. ibi: Rursumq;. Circa ꝓmũ 8z: Que cũ audisset mardocheꝰ. ſ. condẽnationẽ iudeoꝝ ꝑdictam p edicti publicationẽ: vt ꝑdictũ est. b Scidit vestimenta sua. in signũ doloris. c Et eductus est sacco. in signũ humiliatiõis. d Voce magna cla. ꝓpter inocẽtiũ cõdẽnationẽ. e Usq; ad fores pa. gra. qz nõ poterat aulã igredi in habitu tali vili. qđ erat statutũ ad magnificẽtiã regalẽ. f Ad q̃ crude. re. dog. ꝑ. i. snĩa vl̃ edictũ. g Plãctꝰ ingens erat. ad ostẽdẽdũ animi amaritudinẽ. h Ieiuniũ ad carnis afflictionẽ. i Ululatus ꝛ fle. ad ipetrãdũ dei ꝓpiationẽ. k Ingresse sũt aũt puelle hester ꝛ eunuchi. ſ. ad ipam hester. q̃ habitabat in pclaui: nec ita exibat ad rumores audiendos: sic domicelle eiꝰ ꝛ ministri. l Qđ audiẽs tẽ. ex insolite rei auditu. m Et vestẽ misit tẽ. vt mardochaeus honestiꝰ icederet: ꝛ aulã regiã igredi posset. n Quã accipe noluit. quia adhuc nõ venerat tps ꝑsolatiõis: ꝓpt qđ hester misit ministrũ sibi familiarez ad mardocheũ vt sciret cãm sue desolatiõis. o Egressusq;. Dic ꝛtr̃ põit regine monitio ꝓma: ꝛ postea secũda. ibi: Qđ cũ audisset. Circa ꝓmũ põit monitio regie: vt ozaret ꝓ ꝓpło suo ī piculo posito: ꝛ ptz lra vsq; ibi: p Exẽplar q̃z edicti. i. copiã: qz exẽplar ꝓprie ẽ ꝓmũ originale. secõ b ponit hester executio. cũ 8z: Que ñdit ei tẽ. ꝛ Sequit: q Qđ siue vir tẽ. absq; vlla cũctatione. i. mora. r Interficiatur. Istud edictũ de consilio aman fuerat positũ: ne machinatio eius de morte iudeoꝝ reuocarẽ ꝑ aliquẽ infoꝛmantẽ regez ad cõtrariũ. s Que triginta iam diebus non sum vocata ad eum. habebat enim rex plures alias vxores: vt dictũ est. ij. ca. ꝛ forte in illo tempore alijs vtebatur. tum ad reddendum eis debitũ. tum qz alternis vti delectabile est: vt dicitur. ij. Machab. xv. sola tamẽ hester erat regina: sicut filia pharaonis inter vxores salomonis. t Qđ cũ audisset. Dic ponit secũda monitio. cũ dicitur: v Ne putes tẽ. a snĩa ꝛtra iudeos data: per hoc q̃ tu es regina. x Si tñ nũc siluẽris. de vita tua tñ cogitans. y Per aliam occasionem liberabuntur iudei: quia deus habet multos modos seruos suos liberandi.

Et tu ꝛ dome

Glo.ordi.

¶ a Rursumq;. Qđ ꝓ se inuicẽ mardocheꝰ ꝛ hester. i. magistri ꝛ discipuli: sic Paulꝰ ꝓ discipulis orat. ꝛ ꝓ se orari obsecrat: ꝛ in actibꝰ Apostolorꝫ ab ecclesia fiebat ozõ sine intermissione ꝓ Petro.

Apo.12.a

a ſ q: filioꝝ curã nõ habes.

liberãbũt iudei: ꝛ tu ꝛ domus a ſ vñ: obluiscere po.r.ꝛ do.pa.r. b ſ pauci vel nulli.

pãtr̃ tui pibitis: ꝛ quis nouit b ſ q: ideo rex ꝛ regina fecit vt nob in psecutione auxiliareris.

vtrũ idcirco ad regnũ venerit: a

vt in tali tpe pararet: Rursũ, c

q̃ hester h mardocheo ꝛba mã dauit: Quade ꝛ cõgrega oĩs iu deos q̃s in suſis repperit ꝛ oza a ſ ieiunio cõmedat. ſ pane desiderũ. ſ in fide scẽ trinitat' cõrra ꝓspera ꝛ aduersa.

b ſ vinũ voluptatis. c ſ qđ fuit filij hois in corde terre.

te ꝓ me. Nõ comedet ꝛ nõ bibẽtis tribus di b

a ſ ecclia. ſ aiabus fidelium humilibus abiect in oculis suis.

eb; ꝛ noctib;: ꝛ ego cũ ãcillul' meis siliter ie- a ſ per cõtinẽtiã munita.

iunabo: ꝛ tũc igrẽdiar ad regẽ ꝓtra legẽ faci- c f

ens nõ vocata: trãdensq; me morti ꝛ piculo. a ſ non digna. b ſ anima mea ponã in manib; meis. g

Ps.13.a **Fuit itaq; mardocheꝰ ꝛ fecit oia q̃ hester ꝓcepat**

La. V.

Die aũt tertio La. V

a ſ tpe gratie: vel post incarnationẽ: post passio. ꝛ resurrecti.

Die aũt tertio a

idũta est hester regalib; vesti- a ſ baptismo. b ſ eccha. c ſ fide spe ꝛ charitate ꝛ alijs virtutibus q̃b; idutа regi dignꝰ societ i

a ſ fortiter.

mẽtis: ꝛ stetit in atrio domꝰ re- k

Dar.28.d

dicit: Data est mihi oĩs potestas in celo ꝛ ī terra. Et alibi:

Philip.2.b

liũ suũ in ꝑsidio palatij ꝓtra a ſ in aduersis.

ostiũ domꝰ. Cunq; vidisset he- m

ster reginã stãtẽ: placuit ocul' eiꝰ: ꝛ extẽdit cõ- n

tra eã virgã aureã quaz tenebat manu. Que o

accedẽs osculata est sũmitatẽ virge eiꝰ. dixit- p

q̃ ad eam rex: Quid vis hester regina? Que q

est petitio tua? Etiãm si dimidiã ptem regni petieris dabitur tibi. At illa re-

a ſ quasi petite et accipietis: querite et inuenietis: pulsate et aperietur vobis.

e Vocate. Cõcordat volũtas regie iuꝫtatis ꝛ regi iubẽti: ſ a ſ diligite inimicos vestros: ꝛ benefacite his qui oderunt vos.

ve illi q̃ itdignꝰ accedit: q̃ licet inuitaꝰ venit: suis tamen obstantibꝰ meritꝫ leticiam conuiuij non habebit. c **Intrabit ergo rex ꝛ videbit discumbentes: et non vestitũ veste nuptiali proficiet in tenebras exteriores. vnde:**

Pro.11.a **In insidijs suis capiẽtur iniqui.**

f **Si inueni**

spondit: Si regi placet ôbse- r

cro vt venias ad me hodie: et s

ſ predicationis largitatem vbi panis qui cõfortat: et vinum quod letificat cor hominis.

aman tecum ad conuiuiuz qđ a ſ fidei deuotionem qua delectatur deus.

paraui. Statiq; rex: vocate in- c

quit cito aman vt hester obediat voluntati. Venerunt itaq; rex et aman ad conuiuium quod eis regia parauerat. Di- a ſ conuiuij quo refficit deus.

xitq; ei rex postq̃ vinũm bibe- **rat abundanter. Quid petis**

Nico.de lyra

a Et tu ꝛ domꝰ patris tui tẽ. diuĩa iusticia: eo q̃ pplm tuũ neglexeris. b Et quis nouit tẽ. vt in tali tpe pararet'. i. in afflictione ppli tui: vt ꝑ te liberaret'. q. diceret a ꝓncipio tue ꝓmotionis nulli hoc cognouit: ſ modo ꝑ effectũ patet: qz a deo facta est tua ꝓmotio ad regnũ vt liberes pplm tuũ. c Rursumq; hester. Hic ꝛtr̃ ponitur ozõ cõis: qz hester obedies mardocheo voluit se periculo exponere ꝓ pplo suo: tũ petiuit vt ꝓ ipsa ꝛ negocio fieret cõis iudeoꝝ oratio: vt sic securiꝰ ꝓcederet in facto suo. d Nõ comedetis neq; bibetis tẽ. nõ est intelligẽdũ q̃ tãto tẽpore abstinuerũt ab omni cibo ꝛ potu: quia talis abstinẽtia esset ī discreta: sed quia semel in die naturali tñ comederũt ꝛ modicũ: scz ad sustentationẽ nature tñ. illud aũt qđ est modicũ quasi nihil reputatur: vt habet'. ij. physicoꝝ. e Et tũc igrediar ad regẽ cõtra legẽ facies innocata. i. nõ vocata. g Trãdesq; me morti. i. exponens me periculo mortis: quia nõ erat certa de euẽtu futuro: cuius cõfideret de diuino auxilio.

La. IIII.

Moraliter. †Que cũ audisset mardocheꝰ scidit vestimẽta sua tẽ. Per mardocheũ significatur bonꝰ ꝓlatꝰ q̃ corpale periculũ vl̃ spuale ꝓgnoscẽs ppli sui: seipm affligit optibus penitẽtie ad ꝓnocãdũ misericordiã dei. † Et hoc eiulatu vsq; ad fores palatij gradiẽs. i. ad respectũ diuine maiestatis ꝓ penitentiã ꝛ oratione appropinquare cupiẽs. † Non enĩ erat licitũ indutũ sacco aulã regis itrare. Per quã significatur palatiũ celeste: quod nullus ingredi potest indutus sacco mortalitatis humane. † Quod audiens Hester constrata est. Nam ecclia audiens afflictionẽ boni ꝓlati debet merito turbari: et mittere sibi vestẽ ꝓ curãdo sibi suis ozõnibus diuinã cõsolationẽ: sicut ecclesia ꝓcurauit Petri liberationem Act. xij. De hac aũt veste dicit' Esa. lxj. Induit me dñs vestimẽto salutis tẽ. Sed qz bonꝰ ꝓlatꝰ cito reuertit' ad fletũ ꝓpter aliquorũ populi sui peccatũ. ideo dicit: † Quam accipere noluit. Per hoc aũt q̃ Hester de accessu ad regẽ ad ꝓcandũ ꝓ liberatiõe populi primo se excusauit: postea vero cõsensit. significat q̃ triumphans ecclia et virgo beata videntes q̃ nõ sit tps liberationis populi fidelis ab afflictione. nã aliquando nõ expedit et ꝓnde cessant ozare: sed postea tpe cõpetenti faciunt. † Tradens me morti. licet enim ecclesia triũphans et beata virgo sint extra mortalitatis statum: tamẽ dicuntur tradere se morti quando periculum mortis eius accipiunt cordi ad amouendũ ꝓ suã interpellationẽ apud iudicem deum: sicut bonꝰ aduocatus illi ꝓ quo ad nocat aliquãdo dicit ꝓ sua cõsolatione: ego sup me accipio periculũ cause tue. † Rursumq; hester tẽ. Per hoc aũt q̃ hester regina mãdauit iudeis q̃ essent in afflictione ꝛ oratione deuota: significatur q̃ ecclia triumphãs vel̃ virgo beata volunt sibi deuotos fieri talia vt orantes ꝓ ipsis regem celi velocius exaudiantur. ꝓ hoc q̃ illi ꝓ qbꝰ volũt ozare ad ipetrationẽ gratie disponunt.

La. V.

b Je aũt. Prepolita debita dispositiõe. b ꝛtr̃ agit de petitionis ꝓpositiõe q̃ duplex ẽ. Prima petitio est ad regiam inclinãdũ. Secũda ad pplm iudaicũ liberãdũ. ca. vij. Pria in tres. qz ꝓmo põit hester postulatio. secõ subdit Aman machinatio. ibi: Egressus est itaq;. tertio machinatiõis frustratio. se. ca. Circa primũ dicit': Die aũt tertio. ſ. post prędictas orationes ꝛ ieiunia. d Induta est hester regi. vel. tẽ. deposita veste lugubri: qua fuerat vsa tpe orationis ꝛ ieiunij. k Et stetit in atrio. confidẽs de dei subsidio. l Contra basilicã. i. aulam regiã: ꝛ dicit' a basileos: qđ est rex in greco. m Placuit oculis eius. tum quia esset omnium oculis amabilis ꝛ gratiosa: vt habet'. ſ. ij. ca. magis tñ in oculis regis cui erat matrimonialiter cõiuncta. tñ qz gratiositas eiꝰ augmẽtata fuit tũc ex speciali gratia dei: sicut dicit' de Judith. x. ca. n Et extẽdit cõtra eã virgã aureã. in signũ benignitatis ꝛ amicicie. o Que accedẽs. libata a periculo. p Osculata ẽ sũmitatẽ virge eius. i. sceptri regij in signũ reuerentie. q Que est petitio tua. q. d. paratꝰ sum eã implere: quod ostẽdit sequẽs littera: r Et si dimidiã ptem tẽ. r Obsecro vt venias ad me. Ideo inuitauit eũ ad conuiuiũ: vt magis inclinaret ad se regis animum: sciebat enim q̃ delitie mulierum emolliunt virile animuz. s Et Aman tecũ. dicit Ra. Sa. q̃ ideo solum Aman cuz rege inuitauit ad hoc q̃ alij principes magis mouerentur inuidia ꝛ odio contra ipsum: videntes q̃ sic bẽbat erga regẽ graz singlarẽ: ita crederẽt eũ regie familiarẽ: ꝛ sic postea ꝓ eo nõ starẽt: ſ magꝭ de eiꝰ deiectiõe gauderẽt: ꝛ licet ī ſ fortitan nõ bene fecerit: tamen cõmẽdatur de facti intentione: quia faciebat hoc ad delectionem superbi: et liberationem innocentis populi: sicut et Judith de mẽdacijs que dixit Holoferni non cõmendatur: sed de intentione liberatiõis populi sui. ꝓsone eni bone magnatũ ꝛ aliox q̃ ꝓdesse põt ex magno zelo ad

a Si inueni gratiã. Dilatio petẽdi ñ deputat segniciei ꝫ patientie. Mõeni in pñti ꝫ in futuro bõis et malis retribuetur merces. Eras enĩ ꝑ futuro ponitur. Unde: Molite solliciti esse de crastino. ⁊ Jacob in Genesi ait: Appebit mihi cras iusticia mea. Et dñs agnoꝺ: Mõ remanebit ex eo quicq̃ vsq; mane. Cũ aũt iudiciuz venerit revelabit q̃ liyeste q̃sq; ad cõuiuiũ intrauerit. b Zares vxo. i. familiaritas peccãdi. Vl ad lr̃az vxores regũ et pncipũ in pscutione fideliuz cõsenserunt.

vt detur tibi: et ꝑ qua re postulas? Etiam si dimidiam partem regni mei petieris impetrabis. Cui respõdit hester: Petitio mea a et preces sunt iste. Si iueni in cõspectu regis gratiaz: ⁊ si regi placet vt det mihi quod postulo: et meam impleat petitionem: veni at rex et aman ad conuiuium qõ
a ſ in futuro.
paraui eis: et crãs aperiam regi voluntatem meam. Egressus est b
a ſ nesciens quid pareret ventura dies
itaq; illo die aman lẽtus ⁊ alacer. Cumq; vidisset mardocheum c sedẽtẽ ante fores palatij: ⁊ nõ solum non assurrexisse sibi: sed nec motũ quidẽ de loco sessionis sue: indignatus est valde ⁊ dissimulata ira reuersus in domum suam: d conuocauit ad se amicos suos e ⁊ cares vxorem suam: et exposuit illis magnitudinem diuitiarũ suarum filiorumq; turbam: et quanta eum gloria super omnes principes et seruos suos rex eleuasset. Et post hec ait: Regina quoq; hester nullum alium vocauit ad conuiuium cum rege preter me: apud quam etiam cras cuz rege pransurus sum. Et cum hec omnia habeam nihil me habere puto q̃diu videro mardocheũ iudeum sedentem ante fores regias. Responderuntq;
a ſ satellites ministri sceler.
ei cares vxor eius et cẽteri amici. Jube parari f excelsam trabem habentem altitudinis quinq̃ginta cubitos: ⁊ dic mane regi vt appendat̃ sup d eã mardocheus: ⁊ sic ibis cum rege letus ad cõ- b uiuium. Placuitq; ei consilium: et iussit excelsã i parari crucem.

La. VI

a ſ non dormitabit neq; dormiet qui custo. israel

Capitulũ: VI.

Octẽz illã duxit rex insomnẽ: iussitq; sibi afferi historias ⁊ ãnales priorũ temporũ. Que cum illo pre-
sente legerent̃: ventũ est ad illuz locum vbi scriptum erat quomõ nunciasset mardoche⁹ insidias bagathan ⁊ thares eunuchorum: regẽ assueruz iugulare cupientiũ. Quod cũ audisset rex ait: Quid ꝑ hac fide honor̃ ac premiũ mardocheus consecutus est? Dixer̃t
a ſ q̃ridie fuit: q̃ cupiũt dissolui ⁊ cẽ xpo.
ei serui illi⁹ ac mistri. Nihil omnino mercedis accepit. Statiq; rex: ꝙs ẽ inq̃t in atrio? Amã q̃pe iter̃ atrium dom⁹ regie itrauerat: vt

Festia. Magistri ecclie omniũ virtutũ cultu ⁊ decore sapientie illustrati honorank dia/demate regie dignitat̃ tãq; mẽbra sũmi regis. Ascẽdũt super equũ regiũ. i. su ꝑ pñm fideliuz i q̃z cordib⁹ residet rex angelorum. Un Aba/cuch .ꝙba. Ascẽdes super eqs tuos: ⁊ eqtatus tu⁹ sanitas. Ihis amã special̃ hostis ꝓpli dei: licz esset inuit⁹ ꝑbet obsequiũ: cũ ꝑsecutores ecclie cogenk eidẽ ec/clesie reddere testimoniũ nõ valẽres occultare qõ mãifestũ ẽ.

b Tulit itaq;. Hec mutatio dꝛtere excelsi: q̃ sibi videbaꝛ gloriosoz infra alios apaꝛet vili/oꝛ ⁊ inferioꝛ: sm illud: Deposuit potẽtes de sede ⁊ exal. xẽ. Sitr Esa. Esaias ait: Cõuertẽt liban⁹ in chermel: ⁊ chermel in saltũ reputabit̃. Sic synagoge cõpel/sa est supbia: ecclesie bũlitas exaltata. Sic pse/cutores fidei adnihilũ sũt redacti. Confessores xp̃i in toto oꝛbe exaltati. Caput in caudã ⁊ cauda in caput versa ẽ: qꝛois q̃se exaltat bũilia.

Capitulũ: VII.

c Itrauit xẽ. Sedã die cõiuij suitat⁹ amanvẽit. Sz vbi hester petitionẽ suam apuit: dãnatus ad penã secessit. In euãgelio enĩ prãdium ⁊ cena memoraꝛtur. Prãdiũ ꝑsens tps ecclie ꝺsignat. cena aũt eternũ ⁊ vltimũ ꝙuiuiũ. Uñ malis sepat̃ ippetuũ letãt̃ boni. Aman nãq; qꝛ vestẽ dignã cõ/
uiuio nõ
suggereret regi: ⁊ iuberet mardocheũ affigi patibulo qõ ei fuerat ꝑ paratũ. Respõderũt pueri: Aman a b stat in atrio. Dixitq; rex: Ingrediatur. Cũq; esset ingressus. ait illi: Quid debet fieri viro quẽ rex honozare desiderat? Cogitãs aũt in c corde suo aman: ⁊ reputãs q̃ nullũ aliũ rex nisi se vellet honozare. rñdit: hõ quẽ rex honozare cupit d+ debet idui vestib⁹ regijs: ⁊ ipõi su e+ ꝑ equũ q̃ de sella regis ẽ: ⁊ accipe f+ regiũ diadema sup caput suũ: ⁊ ꝑ- † mus de regijs pricipib⁹ ac tyrãnis teneat equũ ei⁹: ⁊ ꝑ plateã citat̃ i cedẽs clamet. ⁊ dicat: Sic honorabik quẽcũq; rex voluerit honozar. † g h i k
a Dixitq; ei rex: Festina ⁊ sũpta stola ⁊ equo fac vt locutus es mardocheo iudeo q̃ sedet añ fozes palatij. Caue ne q̃cq; de his q̃ locut⁹ es ꝓtermittas. Tulit itaq; aman stolã ⁊ equũ: idutũq; mardocheũ in b platea citat̃: ⁊ ipositũ equo ꝓcede batq; clamabat: Hoc honoze cõ dign⁹ ẽ quẽcũq; rex voluerit honorare. Reuersusq; ẽ mardoche⁹ ad ianuã palatij: ⁊ aman festiauit ire l i domuz suã lugẽs: ⁊ opto capite: narrauitq; caresꝛ vxoꝛi sue ⁊ amicis
a ſ sepe ei sclares cõuersi ytrarẽ itelligũt ⁊ cõfirẽt.
oia q̃ euenisset sibi. Cui rñdeꝛt sapiẽtes q̃s hẽbat in cõsilio ⁊ vxoꝛ
ſ verorum.
ei⁹. Si ꝺ semie iudeoꝛ ẽ mardoche m us añ quẽ cadeꝛ cepisti: nõ poteꝛl n
ſ in quo deus pugnat.
ei resistere: ſz cades i ꝙspectu eius. Adhuc illꝰ loquẽtib⁹ venerũt eunuchi regis ⁊ cito eũ ad ꝙuiuiũ qꝺ regina parauerat pgere cõpuleꝛt.

Itrauit itaq; La. VII. o† rex ⁊ aman vt biberẽt cũ regia. Dixitq; ei rex ẽt se/ p cunda die postq̃ vino incaluerat. q Que ẽ petitio tua hester vt deꝛ tibi: ⁊ qꝺ vis fieri? Etiã si dimidiaz r ptẽ regni mei petieꝛl ipetrab. Ad quẽ illa rñdit: Si iueni gr̃az i oculs tuis o rex: ⁊ si placet dona mihi a/ s† nimã meã ꝑ q̃ rogo: ⁊ ꝑpl̃m meũ ꝑ q̃ obsecro. Traditi enĩ sum⁹ ego et pꝑpl̃ me⁹ ꝛ ꝓteramur: iugulemurt peam⁹. Atq; vtinã i ꝛuos ⁊ famulas venderemur esset tollerabile malũ: ⁊ gemẽs tacerẽ: nũc aũ hostl t v nr̃ ẽ cui⁹ crudelitaſ redũdat i regẽ.

La. VII

Respõderũtq; pueri. i. regis ministri. b Aman stat in a atrio. q; valde mane venerat: vt appensionẽ mardochei in/petraret: ſz cõiter dicit̃: q; surrectio maturina nõ ẽ bona foꝛ/tuna q̃s cõtigit in ꝓsitro. c Cogitãs aman in corde suo. q; mod⁹ supbi ẽ estimare q; null⁹ nisi ipe debeat honorari.
d Hõ quẽ rex honozare cupit debet indui vestimẽtis regiis. i. quib⁹ nulli licet vti nisi regi. e Et ꝑponi sup equũ q̃ de sella regis est. i. quẽ nullus equitauit nisi rex. f Et accipere regiũ diadema ⁊c. ex quib⁹ satis patet q; aspirabat ad regnũ. g Dixitq; ei rex. Hic ꝙñr ponit̃ ipi⁹ mardochei exaltatio: ⁊ ꝓ ꝙñs aman cõfutatio. cũ dicit̃: b Festina. abſq; aliqua retardatione. i Et sumpta stola ⁊ equo. i. veste regia ⁊ equo regio. de diademate aũt̃ regio tacuit: q; nõ videbatur sibi cõuenient dictũ: q; ali⁹ a rege poterꝛet diadema regiũ. qꝺ aũt. ſ. viij. ca. ꝺr q; mardoche⁹ portabat coronã aurea: illa tñ nõ erat sibis corone regie. k Fac vt locutus es mardo. iudeo: q; tu es pr̃im⁹ inꝛ ꝓncipes regni mei: ⁊ sic paꝛtet exaltatio mardochei: ⁊ ꝓ ꝙñs ꝙfutatio aman: ideo sequitur: l Et aman festiauit ire ꝛ ꝺo. suã lu. sic̃ solẽt hoies ꝙfusi icedere. m Si de semie iu. ẽ mar. xẽ. dic̃ h glosa hebraica: q; sapiẽtes illi ꝙ erãt de ꝙsilio aman viderãt libꝛos legis moysi: q; aliqui iudei captiui iã trãstulerãt eos in linguã ꝓsicã ⁊ ibi viderãt q; hebrei cõparank stellis celi ⁊ terre pulueri: vt habetur Gen̄. xiij. ⁊ xv. ⁊ ideo dixerunt quãdo icipiũt cadere deducunt̃ ad nihilum quasi pulueris. ⁊ quando inciꝑiunt ꝓualere ascendũt sic̃ celi stelle. ⁊ ideo subditur:
n Non poteris ei resistere xẽ. ⁊ patet lr̃a.

La. VI.

Noctem illã duxit rex in somnẽ. Sicut dictũ est. ſ. ꝓ regẽ istũ deꝰ sigD nificaꝛ qui est rex regũ: licet aũt deꝰ sm veritatẽ nũq̃ doꝛmiat. tñ sm moduz loquẽdi humanũ dicit̃ ꝺormire q̃n mala punire dissimulaꝛt: bona remunerare: ⁊ quãdo ꝛrariũ facit puniendo mala vel remunerando bona tũc dicit̃ euigilare. Tunc aũt ipsi⁹ aman iusta punitio ⁊ mardochei remuneratio imminebat de ꝙpinquo: ideo dicit̃ noctẽ illã ꝺuisse in/somnem. † Et iussit sibi afferri historias et annales priorũ temporũ. Tunc enim merita mardochei et demerita aman ꝑterita cozã deo fuerũt per sanctos angelos recitata: sicut de meritis Tobie ⁊ Sare dicit Tobie. iij. In illo tpe eraudite sunt preces ambozum: quozũ vno tempoze sunt oationes in conspectu domini recitate. Homo quem rex. scilicet celestis. † Honozare cupit. scilicet in futuro vbi erit verus honoꝛ. Unde dicit Hegozius Omelia. viij. Si culmen veri honoris queritis ad celeste regnũ tendite. Si gloriam dignitatum diligitis in illa supna angelozum curia vna ascribi festinate. † Debet indui vestibus regijs ⁊c. id est in presenti vita debet ozari virtutibus mozalibus et theologicis.
† Et imponi sup equum qui de sella regis est. id est debet habere coꝛpus totaliter obediẽs spiritui et subiectum.
† Et accipere regium diadema super caput suum. id est in mente sua que caput est hominis debet habere iugem memoriam cozone celestis: pro cuius acquisitione debet continue laboꝛare. † Et primus de regis principibus. id est vnus de angelis hominũ custodibus: sicut Gen̄. j. dicit: Et factus est vespere et mane dies vnus: id est primus. † Et ꝑ plateas ciuitatis. scilicet celestis. † Clamet et dicat cuz ipm ad gloziam introducet. † Sic ꝺonozabitur quẽcũq; rex celestis. † Voluerit honozare. Et sic factũ fuit beato Basilio. per mardocheum significato: et cuilibet bono prelato.

Itrauit itaq; rex ⁊ aman vt biberent. La. VII. o cũ regina. Hic ꝙsequent̃ ponit̃ scꝺa petitio Hester regine ad ꝓpli sui liberationẽ. Circa quã ꝓmo ponit̃ adũsarij cõdẽnatio. scꝺo ꝓpli liberatio i ꝓn. viij. ca. ꝓma in duas: qꝛ ꝓmo ponit̃ ipse⁹ Hester petitio. scꝺo ipi⁹ aman in/sta ꝺdẽnatio. ibi: Rex aũt. Circa ꝓmũ ꝺr: p Dixitq; ei rex scz regine Hester. q Postq̃ vino incaluerat. i. alacrioꝛ factus fuerat. r Que est petitio tua Hester. Ex volũtate adꝑlendi voluit ei⁹ petitionẽ pceuenire. s Dona mihi animã meã. i. vitã meã: quia interfecto ꝓpl̃o iudaico sm aman machiationẽ: vt habet̃. ſ. iij. ca. reputabat stati se moriturã cũ esset de eodẽ ꝓpl̃o. t Et genẽs tacerẽ. si ꝺ honoze regio deberẽ trãsferri ad statũ ancillare. ⁊ in hoc indicauit populum suum de quo supra tacuerat vsq; ad tẽpus oportunum. v Nũc aũt hostis noster xẽ. quia nobis interfectis insidiabit vite ei⁹. vnde in ꝑsona regis ꝺr. j. xvj. de ipo aman. Raz Mardocheũ cui⁹ fide ⁊ beneficijs viuim⁹: ⁊ cõsortem regni nostri Hester cũ omni gente sua nouis quibusdã atq; inauditis machinis expetiuit in mortẽ: hoc cogitãs vt illis ĩterfectis insidiaret̃

uinio nō habuit extra. pñ
ei meruit. a Intrauit in
hortū. Rege in hortū. ꝓ
rāte. i. secū electos ad de
licias paradisi ūitātē: re
ginā. p salute sua depcari
cōtēdit: iz tps oportunuz
nō habuit. Sero enī ḡrun
tur salut' remedia cū mor
tis imīnēt picula. vñ Sa
Pro.1.d lomō. Tūc iuocabūt. t nō
erandiā eos: mane cōsur
gēt. t nō inuenier. b Et
sta. oper. depcatio aman
D oppssio ꝺ: qz die iudicij
iniq; ozō irritatio ē. vñ:
Ps.108. Cū iudicat' exeat cōdēna
t': t o. e. fi. in pec. Tūc op
pressio q̄ humiles oppme
bāt ipīs ꝛproperabit.
c Arbona. Doctores le
gis significat: q̄ scelera et
dolos iudeoꝝ ꝓdixerūt.
Deu.31.g Aīt Moyses: Noui q̄ p'
mortē meā iniq aget'. t de
clinabit' de via quā osten
Job.5.g di vob. Et ī euāgelio: Est
q̄ accusat vos moyse in q̄
spat'. d In domo amā.
Iniq̄s tumultuātes ꝓtra
xpm significat aman. t ei'
eccliam psequētes. xps āt
in lege erat eis ꝓmissus.
lex itaq; q̄ ad custodiā vi
te data ēi ꝑis in mortē x̄
sa est. p quā xpm delere: t
eius ꝓfessores interficere
moliebāt: t q̄ p legē ino
cios oppzimere volebāt:
ipa accusante iusti indicij
Ro.2.b accepere sniam. Qui in le
ge peccauerūt p legē vidi
cabunt. La. VIII
Je illo. Tenet He
ster domū amā ho
stis iudeoꝝ: cū ec
clesia possidet mūdū. quē
posset erat diabol' hostis
Lu.11.c xpianoꝝ. Aīt: Cū fort' ar
mat' cus. atriū suū. t. In
gredit aīt faciē reg'. mar
doche' cū q̄tidie sctōꝝ ani
me de ītolatu pñt' vite in
grediunt ad ꝺ̄ptionē
diuīe maiestat'. d Domū
aman. Dignitatē. t hono
rē quē iudei scia leg'. t. p
phetaꝝ cultu religiōis ba
buerāt. Aīt in ꝓuerbijs.
Pro.15.d Custodit iusto substantia
Mat.21.d peccātis. Et in euāge. Au
ferēt a vob regnū. t dabit
gen.fa.fr.ei'. g Tulitq;
5.3.c rex. Laudāte. t ꝓdicāte ī
stātia mgroꝝ a dño. p gra
ḡram accipiūt ī ꝺspctū cō
ditoris oīm. vñ: Nutrimit
corda fideliū. h Trādi
dit mar. Predicatoribus
gētiū vt. t sibi herēt: et
gētib' mīstrarēt. i Pro
cidit ad pedes. qz sctā ec
clesia. p ereptiōe filioꝝ su
oꝝ āt̄idie deū oīpotētē p
fidēt ministeria īcarnatio
nis exorat: vt hostiū cōp
mat audacia: t fideliū li
beret īnocētia.
Obsecro vt

Respōdensq; rex assuer' ait: a
Quis ē ist' cui' potētię: vt
h audeat facē? Dixitq; hes
ter: hostis t inimic' nr̄ pessim'
iste ē amā. Qō ille audiēs ili b
co obstupuit. vultū regis ac c
regię ferre nō sustinēs. Rex
aūt irat' surrexit: t ꝺ loco cō
uiuij intrauit in hortū arbo
a rib' cōsituz. Amā q̄; surrexit
vt rogaret hester reginā ꝓ
aia sua: itellexit ei a rege sibi
paratū malū. Qui cū reūsus
eēt de horto nemorib' ꝓsito:
t itrasset ꝓuiuij locū: reperit e
aman sup lectuz corruisse in
quo iacebat hester. t ait: Eti f
am reginā vult oppmere me
pīte in domo mea. Hecduz
vbū ꝺ ore regis exierat: t sta g
a ℣ cōfusio: t pudor. fm illō: Induātur cō
fusiōe: t reuereanť q̄ volūt mihi mala.
tim operuerūt faciē ei'. Di
xitq; arbōa vn' de eunuchis c
℣ q̄ fodit foueā incidit in eā: qui voluit la
pidē reuerterur ad eum.
q̄ stabāt ī misterio regis. En b
lignū qō parauerat mardo
cheo q̄ locut' est ꝓ rege: stat
in domo aman: habēs alti d
a ℣ quīquagesimo die post immolationem
agni data est lex in mōte syna.
tudinis. q̄nq̄agita cubitos.
Cui dixit rex: Apēdite eū in i
℣ cōuerteť dolor ei' ī capur ei'. t.
eo. Suspēsus ē itaq; aman ī
patibulo qō parauerat mar
docheo: t regis ira q̄uit. k
Je illo La. VIII 1+
℣ rex verus.
d edit rex assuer' he m
℣ ecclesie.
ster reginę domum f
aman aduersarij iudeoꝝ et n+
mardocheus ingressus ē an
te faciē regis. Confessa ē eñ
℣ parer spiritualis.
ei hester q̄ esset patru' suus
a ℣ signaculū fidei qō recipere noluerūt.
g Tulitq; rex anūlū quem ab o+
a ℣ iudeis. t psecutoriꝫ fidei. b ℣ sicut di
cū ē de iudeis ira ꝑ generaliť de o b' q̄
securoriꝫ ecclie accipi.
h āman recipi iusserat. t trādi p
℣ ecclesia.
dit mardocheo. Hester āt cō †
a ℣ predicatoribus. b ℣ custodiendam.
stituit mardocheū sup domū
suā. Nec his ꝓtēta, pcidit ad q
pedes regis: fleuitq; t locu
ta ad eū ozauit vt maliciam
agagitę. t machinatiōes ei'
pessimas quas excogitaue

fect' ī insidiarer nr̄e solitudini. t̄. Ra. Sa. aliť expōit b. Cu
ius crudelitas redūdat in regē. i. in dānū regis. qz si cōsi
luisset vēdere iudeos in fuiturē pplo alteri' regni: rex in
de habuisset magnā pecuniā in thesauris suis reponēdaz
quā nō posset habere de cadauerib' mortuoꝝ: vl si cōsu
luisset iudeos occupare in operib' fuilib' regis: haberet
rex inde magnā vtilitatē: sic rex egypti de fuiture iudeoꝝ
ciuitates. t castra reg'. edificātiū: vt habeť Exo. j. t sic ptz
q̄ ꝓ ilio aman nō fuit vtile regi: ℣ dānosū. ꝓma tū exposi
tio videť rōnabilioꝛ. a Rūdensq; rex. Hic ꝓ̄ pōit ipi
us aman ꝺdēnatio. t ptz lr̄a vsq; ibi: b Qō ille t̄. Cō
sci' ꝓ̄ malicie quā nō poterat opire. c Aultū regis
ac re. t̄. p nimia ꝓfusiōe. d Rex aūt fur. irat'. nolēť da
re sniam donec aliq̄ntulū trāsiret cōmotio ire. e Reppe
rit aman sup lec. t̄. dicit b Ra. Sa. q̄ angel' ipulit eu:
vt sic rex redīes magis mouereť ꝓtra eu. Pōt tū dici q̄
ex nimia stupefactiōe. t timore ſ poterat se sustētare: t sic
corruit. f Etiā reginā vult oppz. i. strāgulare. g Et
stati opuerūt faciē ei'. tā q̄; ꝺdēnati ad mortē: qz tūc erat
talis mod' t adhuc ē in aliq̄b' regnis q̄ ꝑ aliq̄b' crimi
b' cōdēnat' ad mortē velāt oculi q̄dā bēdello. h En li
gnū qō parauerat mar. Iste eī eunuch' fuerat de ill' q̄ iue
rāt ad vocādū ipm aman ad regine cōuiuiū: vt hr̄ i fi. ca.
p̄ce. t tūc vidit illū lignū in atrio aman fabrefactum.
Appendite eū in eo. t sic sup eū reuersa est sua machina
tio: fm q̄ scribit' ꝓuerb. xxvj. Qui fodit foueā īcidit
in ea. k Et regis ira quieuit: quia facta vindicta ira q̄
escit: cum sit appetitus vindicte. La. VII.

Moraliter. †Intrauit itaq; rex. t aman ad
cōuiuium t̄. Deus qui ꝑ regez
t peccatoꝛ qui ꝑ aman significantur intrāt ad cōuiuiū eu
charistie ſ tū diuersimode: qz de' intrat vt quiuiū faciēs:
peccatoꝛ autē vt abutēs. t indigne sumēs: qz iudiciū sibi
manducat. t bibit. Sequit petitio Hester ꝑ quā significa
tur eccl'ia. cū dicit: † Da mihi animā meā. ꝑ qua' rogo
t populū meum ꝓ quo obsecro. Sic autem petiuit ec
clesia beati Basilij ad eius monitionē: scilicet vt liberare
tur cum populo a morte sibi cōminata per Julianuz apo
statam: t missus fuit sanctus mercurius ad interficiendū
Julianū: sicut Aman de mādato regis suspensus fuit in
patibulo quod parauerat Mardocheo: t vtinam sic acci
dat omnib' malū mahcinātib' aduersus innocētes vt im
pleať illud ps. lx. In laqueo isto quem absconderunt cō
prehensus est pes eorum.
In ca. vij. vbi dicit in postilla. Dona mihi aīam meā.

Additio. In hoc q̄ dicit Hester: Dona mihi a
nimā meā t̄. Indicauit se esse de po
pulo iudeoꝝ de quo tacuerat. vnde ſtati sequitur: Qz ve
nūdati sumus ego. t ꝓplus me'. q. d. Ille hostis nō soluz
voluit emere iudeos: sed etiā me que sū de eadē gēte cum
totā gentē indifferenť emerit. Itē vbi nos habem': Nūc
autē hostis noster est cuius crudelitas redundat in regē:
In hebreo habeť: Nō enī hostis valet in damnū regis: t
est sensus q̄ hostis ille. s. Aman de quo intendebat: non
erat tanti valoris sicut damnū qō regi inferebat destruē
do totā illā gentē sibi subiectā simul cū regina. q̄ aūt di
cit q̄ Aman insidiebāt regi interfect' iudeis: ad qō alle
gatur illud quod dicit. j. xvj. ca. nō habet auctoritatē in
scriptura. nā qō in hoc libro ꝓtineť post. x. ca. nō est de li
bris canonic': nec recipitur ab hebreis. La. VIII.
Je illo. Postq̄ descripta est ipsi' aman cōdem
natio. hic ꝓ̄ describit innocēt' ꝓli liberatio.
Circa quā sic ꝓcedit: quia primo ponitur cozre
ctio ꝑcogitate malicie. scōo vindicatio effrenate audacie.
ca. ix. tertio remuneratio ꝑperrate iusticie. ca. x. Circa pri
mum premittitur mardochei exaltatio. scōo malicie hosti
lis correctio. ibi: Nec his cōtenta. tertio ex hoc surgens
noua exultatio. ibi: Mardoche' aūt. Circa primū dicit:
m Dedit rex Assuerus Hester re. do. aman. i. oēs ipsi'
facultates. n Et mardocheus ingressus ē an. fa. regis.
tanq̄ sibi familiaris. t amabilis: tū qz vitā ei' ꝺuauerat:
vt patet ex p̄cedentib': tum qz regine patruus erat.
o Tulitq; rex anulū quē ab aman recipi iusserat. eum a
dignitate pristina degradando: qz tūc magni homines in
dignitatibus cōstituti talibus anulis vtebantur. p Et
tradi. mardocheo. ipsum loco eius ꝓmouēdo. q Nec
his conten. Hic consequenter describitur correctio mali
cie excogitate per Aman contra iudeos. Circa quā ꝓmo
ponitur hu

a Obsecro vt
t̄. Quia euā
gelica doctria
q̄ xp̄i noie ī to
to orbe ꝺdicat
spūsseti signa
culo ꝓfirmata
declarat: cui'
dono repleti ip
si ꝺdicatorel ꝑ
māserūt ūsque
biles. t hostiū
suoꝝ gliosi tri
umphatores.
b Accitisq;
scri. t̄. Quia
euāgelij doctri
na ita cōdita ē
ꝑ scriptoꝛes no
ui testamti do
mino mediāte
vt sctē trinita
tis fidei plenis
sime in ea ꝓfi
nereť. t totius
decalogi sūma
pfectio in duo
bus ꝑcept' cha
ritatis demon
straretur.
c Qui cētū.
In q̄b' totus
mūdus signa
tur. vbi ā dena
ri' numer' per
duodenarium
multiplicat'. c.
xx. fac: q̄b' sep
tenari' sociat'
tot' sūme ple
nitudinē ꝛclu
dit: ita decalo
gi custodia: a
postolica tra
ditiōe ꝑ totuz
orbez diffusa:
septifomis spi
rit' grā ī cordi
bus fideliū in
fūdit. vl ē ꝓ̄fū
mata. d In
terficerēt. Re
mali germinis
pullularēt re
diuiua plāta
ria. Sūt septē
gētes q̄ habita
bāt in terra. p
missiōis dūs ī
terfici inssit: et
postmodū a
malechitas oī
mode deleri vt
oēm occasionē
scādali aufer
ret eis. Aīt dō
ait: In matu
tino inficiebā
o. p. ter. t̄.
In ſuſis t̄.
In ſuphia mū
di debellāda.
Mā ſuſis equi
tatio vel euer
tēs ītерpretat'.
Unō saluator
ait: Cōfidite e
go vici mūdū.
Et pluri

chinationes ei' pessimas q̄s excogitauerat ꝓtra iude
os iuberet irritas fieri. At ille ex more sceptruz aureū
ꝓtendit manu: q̄ signū clemētię mōstrabat. Illaq; cō
surgēs stetit añ eū. t ait: Si placet regi: t si iueni gram
in oculi ei': t depcatio mea nō ei videť eē ꝓria: obsecro
a ℣ euāgelicis documētis. b ℣ oēs secte veteꝛ erroꝛ. ℣ antiq̄ hostis.
vt nouis ēplis vēteres aman lr̄e isidiatoꝛis. t hostī iu
deoꝝ: q̄b' eos ī cūctis regis ꝓuinciis perire ꝑcepat cozri
gātur. Quō ei potero sustinere necē. t iterfectionē pli
mei? Rūditq; rex assuer' hester regię. t mardocheo iu a
deo. Domū amā ꝓcessi hester regię. t ipz iussi affigi cru
ci: qz auf' ē manū mittē ī iudeos. Scribite q̄ iudeis sic b
vob placet ex regi noie: signātes lr̄as anulo meo. Hęc c
ei ꝓsuetudo erat: vt epistol' q̄ ex regi noie mittebāt. t il
li' anulo signatę erāt nemo auderet ꝺdicere. Accitisq; b
scrib. t librarijs regi: erat āt tps tertij mēsis q̄ appellat f
a ℣ q̄ apō hebreos siban: apud grecos rheen: apud latinos maius nominat.
siban: vicesima. t tertia illi' die scriptę sūt epl̄e vt mar
doche' voluerat ad iudeos. t ad ꝓncipes: ꝑ curatoꝛes q̄
c t iudices: q̄ cētū vigitiseptē. ꝓuinciis ab idia vsq; ethio
a ℣ hm ei doctoꝛes ī his liguis loq̄bat. vñ: Audium' eos loq̄ntes va. li. mag. dei
pia ꝓsidebāt: puicię atq; puicię: pplo. t ꝑplo: iuxta lin g
guas. t lr̄as suas: t iudeis, put legere poterāt. t audi
re. Ꝺpeq; epl̄e q̄ ex regis noie mittebāt anulo ipi' obsi
a ℣ ꝺdicatoꝛes sūmi regis cursoꝛes.
gnatę sūt. t misse ꝑ veredarios: q̄ ꝑ oēs puicias discur
a ℣ predicatoꝛibus.
rētes: veteres lr̄as nouis nūciis ꝓuenirēt. Quib' ipe
a ℣ celi. t terre. b ℣ adducēres in vnitatē fidei. c ℣ spiritu nō carne.
rauit rex: vt quēnirēt iudeos ꝑ singulas ciuitates: t in
a ℣ a'trudis credēciū erat coꝛ vnū. t aia vna. b ℣ fortes in fide. c ℣ saluādis.
d ℣ iudeos q̄ sūt in synagoga sathane: paganos: hereticos: demones.
vnū ꝓcipērēt ꝓgregari: vt starēt ꝑ aiab' suis. t oēs ini
a ℣ voluptatibus. b ℣ operibus.
micos suos cū cōiugib' ac liberi': t vniuersis domib'
a ℣ ambitiose seculari.
itерficerēt atq; delerēt. Et cōstituta ē ꝑ oēs ꝓuincias b
a ℣ q̄ crimiraťi fidē cū custodia decē mādatoꝛ significat. b ℣ nouissime erat' sc'
culi. vñ: Nos sum' in q̄s fines sclōꝝ deuenerūt. c ℣ i. mēsis marcij.
vna vltiōis dies. i. tertiadecia die mēsis duodeci ādar.
a ℣ celestis.
Sūmaq; epl̄e fuit vt ī oīb' terri ac pplis q̄ rēgi assueri
a ℣ dūe in rua ditiōe cūcta sūr posita: t nō ē q̄ true posit resistere volūrati.
ſbiācebāt impio: notū fieret: paratos eē iudeos ad ca
piēdā vindictā de hostib' suis. Egressiq; sūt veredarij i
a ℣ celestis. b ℣ eminēs: supbiā mundi spernens
celeres nūcios ꝑferētes: t edictū regi ꝑpēdit in susis. k l
a ℣ de cōemplatione ad actionem.
Mardoche' aūt de palatio. t de ꝺspectu regi egrediēs m+
a ℣ a sugno rege datis. b ℣ qz celestē gratiā expectāt. c ℣ ferinis
fulgebat vēstib' regijs hyacithinis videlicet. t aerinis: n
a ℣ dignitatē. ereme quā ꝑ sapiaz acq̄rūt. b ℣ mēte. c ℣ regia dignitate quā me
ruerūt purpurati sanguine.
cōronā aureā portās ī cāpite. t amict' serico pallio at
a ℣ gloriosa dicta sūt de re ciuitas dei. b ℣ actiōe c ℣ cōtemplatiōe. d ℣ veris. o+
q̄ purpureo. Oisq; ciuitas exultauit atq; letata est. Iu p
a ℣ leticie. ℣ oculis mentis. b ℣ cognitio fidei. c ℣ in se. d ℣ apud alios.
e ℣ solennitates.
deis āt noua lux ozīri visa ē: gaudiū: honoꝛ. t tripudiū. q
a ℣ christi. b ℣ euangelica.
Apō oēs pplos vrbes atq; puicias q̄cuq; regi ꝑcepta
a ℣ ꝑ ꝺdicatoꝛes. b ℣ exultare deo adiutoꝛi nr̄o. c ℣ spūales. d ℣ ꝺdicatio pu
blica. e ℣ reliquie cogitationū. d. a. f. r.
vēniebāt mira exultatio: epule atq; conuiuia. t festus
a ℣ vt nihil fiat fruſt' opis. b ℣ pagāi. t iudei. c ℣ gētil' superstitiōis. d ℣ xpiane.
dies: itātū vt plures alteri' gēti. t sectę eoꝝ religioi et

ponit humilis regine petio. cū di
citur: Procidit ad pedes regis. t
pia cū dicit: Fleuitq;. t rōnabilis
cū ſbdit: Qzauit vt malicia aman
agagite t̄. t patet lr̄a. a Respō B
ditq; rex assuerus hester regine et
mardo. t̄. Hic ꝓ̄ pōit regis cō
cessio. cū subdit: b Scribite q̄
iudeis sicut vob placet. ꝑ eorū sa
lute. c Signantes lr̄as anulo
meo. vt nullus audeat ꝺdicere.
d Accitisq; scribis. Hic ꝓ̄ de
scribit dicte cōcessiōis accelerata
executio: qz periculū erat in mora: t
b est qō ſ: Accitisq; scribis. q̄ ha
bebāt dictā di officium. e Et li
brarijs. i. scriptoꝛib'. f Erat āt
tps tertij mensis: t sic duo mēses
fluerāt a tpe quo lr̄e ꝓtra iudeos
ipetrate p aman misse fuerāt: qz p
mo mēse posuit Aman sorte q̄ me
se. t quo die iudei debebāt interfi
ci: t statim ille lr̄e fuerūt ipetrate
t misse: vt habeť. s. iij. ca. g Ju
ꝓta linguas. t lr̄as. imperiū enim
Assueri ita erat diffusū q̄ ī diuer
sis. puinciis nō solū erāt idioma
ta diuersa sed etiā in aliquib' loc'
varijs litteris vtebant. h Et cō
stituta est ꝑ omnes puincias vna
vltionis dies t̄. t sic patet q̄ ea
dem dies q̄ ꝑ sortem ipsi' Aman
erat deputata ad interfectionē iu
deoꝝ: ꝑ diuinā puidentiā ordi
ta est ad ꝓtrariū. s. ad interfectio
nē suoꝝ inimicoꝝ. Summaq;
epl̄e fuit. i. sentētia ī breui. t ī gros
so: qz ꝑcussus. t verba littere rega
lis hic nō ponunť sed inferi'. xvj.
ca. fm opinionē aliq̄ū. i Egres
siq; sūt veredarij. i. nuncij sic dicti
a vebo vehis: qz portant nunciuz
vel mandatum. k Et edictū re
gis. de cozrectiōe malicie Aman.
l ꝺpēdit in susis. vbi tūc erat
sedes regis: vt patet ꝑ predicta. j.
ca. m Mardoche' aūt. Hic con
sequenť describit ex ꝑdictis orta
leticia: qz scribit ꝓuerb. xxix. In
multiplicatiōe iustoꝝ letabit vul
gus. cū aūt impij sūpserit ꝓncipa
tū gemet pplus. t ideo sicut exal
tatio Aman impij fuit bonis cau
sa tristicie: ita exaltatio Mardo
chei ꝑ quā fuit multiplicat' in bo
nis rēpozalib' t honoze: fuit cau
sa leticie. t hoc est quod dicitur:
Mardocheus autem de palatio
de conspectu regis egrediens. ad
statum ciuitatis disponendum.
n Fulgebat vestibus regijs t̄.
in signum potestatis sibi date. t di
gnitatis. o Omnisq; ciuitas
exultauit. p depressiōe impij. t ex
altatione iusti. p Judeis autē
noua lux oriri visa est: quia prius
erant in tenebris tristicie.
q Gaudium t̄. honoz de regine
promotione que erat de eodem ge
nere. r Et tripudium. i. gestus
exteriores letus procedens ex interi
oꝛi leticia: intantum vt plures al
terius gentis et secte eoꝝ religi
oni et cerimonijs iungerētur: cre
dentes q̄ haberent deum celi pro
uisorem: qui tam subito et mirabi
li modo hostem eoꝝ deiecerat:
et eos sublenauerat.

Moraliter. ¶ Die illo dedit rex Aſ
suer regine Hester ꝛc. Per ꝟ aũt
fuit figurata ꝓcessio vrbis romãe ferã ecclie in q̃ reḡuerat Ju
lian⁹ apostata figuratus p Aman: ⁊ plures alij ꝓsecutores ppli
xpiani. ¶ Et mardoche egressꝰ. ſic dictꝰ ē. ſ. p mardoche
um ītelligiť beat⁹ Petr⁹: ⁊ eadẽ rõne p eũ põt intelligi q̃libet
bon⁹ ꝓlat⁹ de salute eccle solliciť⁹. Mĩtio boni ꝓlati ꝓter
atrocitatẽ ꝓsecutionis fugerãt de eccl̃ijs suis aũ baptismũ Cõ
ſtãtini: ꝟ ipo baptiçato apte fuerũt eccle: ⁊ reũsi fuerũt ꝓlati
fugitiui vt in eccl̃ijs suis mĩstrarẽt aũ faciẽ regis celeſt⁹: qõ fi
guratꝰ fuit p ingressũ Mardochei aũ faciẽ regꝭ. ¶ Tulit ita
q̃ rex anulũ q̃ ab Aman re. iuſ. ꝛc. Hoc aũt mystice fuit im
pletũ q̃n diuĩa ordĩatõe sublata fuit a ꝓncipib⁹ terrenis po
testas ĩuestiẽdi epos ⁊ abbates p baculũ ⁊ anulũ: ⁊ remansit
ꝓlatis ecclie tm̃. ¶ Hester aũt ꝓsti. mar. ꝛc. Per qõ designať
q̃ null⁹ istituẽd⁹ ē ꝓlat⁹ nisi p ecclam Hester-note figuraz.
Grauitꝫ vt malicĩã Aman ⁊ machiatões eiꝰ ꝛc. ¶ Juberet
irritas fieri. qõ rex noster iesus xps mystice fecit q̃n p Cõſtã
tinũ statura ꝟra xpianos facta p Heronẽ ⁊ alios ꝓsecutores
xpianoꝝ irrĩauit: inhibẽs sub pena ne aliq̃ fieret iniuria xpĩa
nis. ¶ Mardoche aũt egrediẽs de pala. ꝛc. Per ꝟ significa
tur q⁹ ꝓlat⁹ fraterna charitate motꝰ aliq̃n de ꝓlatiõe debet
egredi ⁊ trãsire ad actionẽ p salute ppli sui: ⁊ tũc ꝺbet fulgere
vestib⁹ virtutũ ⁊ corona dignitat⁹ ⁊ amiciri pallio honestať.
¶ Omniq̃ ciuitas exultauit. In ꝓmotiõe nãq̃ boni ꝓlati de
bet ꝓpius letari. Prouer. xxix. In multiplicatiõe iustoꝝ leta
bitur vulgus. cum autem impij sumpserint principatus gemet
populus.

Glo. ordi.

ℭ a Et primũ. Quia doctoꝝ actio lauda
bilis ⁊ potẽtia virtu
tũ: honorẽ ⁊ reueren
tiã tribuit multitudi
ni fidelũ. Unde i ac
Act. 2. ℭ tib⁹ apl̃oꝝ. Fiebãt ꝓ
A digia ⁊ signa multa.
Ibidem. Uñ legiť alibi: fiebat
eni omni anime tĩor.
Itẽ nemo audebat se
ꝓiungere illis: ſz ma
gnificabat eos ppls.
b Itaq̃s pcus. nõ so
lũ alios oparios ini
q̃tatis q̃ pseuerãt in
pcĩs: nec curãt pcipe
remissionẽ pctoꝝ: ſpi
rituſãcti diuĩa sentẽ
tia dãnãdos iudicat
ℭ fetiã carnales iude
os decalogi trãſgres
sores crucis xpi rea
tum: quẽ ex fidia cõ
tra rerũt: i ĩferni cru
ciatibus sensuros.
c Quoꝝ ista sũt no
mina. Nozũ nominũ
interꝓtatiões nõ mul
to ope exquirim⁹ nec
allegorie seruire cogi
mus. Typ⁹ eñ in p
te est: non in toto. Si
eñ in toto est typ⁹ nõ
est: historicũ oportet
rei geste verã seriẽ ex
ponere: nec circa sub
ſistere nec vltra ꝓce
dere. Allegoricũ iter
pretẽ egregias ptes ĩ
spirituali sensu con
uenientes eligere.
d Cui illa ꝛc. Ha
ster que cum tãta cõ
ſtãtia hostes suos ex
tirpare cõtendit: stu
dium atq̃ sollertiam
ecclesie exprimit que
hostes suos pacifica
mente persequitur et
sine fine deo subiice
re conať. Uñ: pseḡr
inimicos meos ⁊ cõ
prehendam illos ꝛc.
Primum quinqꝫ
tos deinde trecẽtos
viros occidit: eos scz
ℭ q̃ nõ curãt remissionẽ
pcti sui accipe: ⁊ q̃ fi
dẽ sctẽ trinitať ñ ad
ozẽt opĩb⁹ bonis p
petua morte dignos
ℭ ostendit.

a ℔ visa xpi poẽtria ⁊ scroꝝ cõſtãria. b ℔ sic in passiõe andree: vicẽrũ: cypriani ⁊ aliorum. ℔ christiani.

cẽrimõijs iũgerent. Grãdis eni cũctos iudaici
a ℔ vñ: timeat eũ omnis terra.
nomis tẽrror inuaserat. La. IX.
a ℔ qñ dei filiꝰ icarnať ē ⁊ euãgelij ꝓdicatio toto orbe dif
fusa est.
Bĩt duodecimi mẽsis quẽ adar vocari a†
a ℔ qñ lux fidei ⁊ bonoꝝ operũ ꝓdicatiõe euãgelij ecclia declarať.
b ℔ veris cõfessoribꝰ. b ℔ a pſecutoribꝰ.
iã aũ dixim⁹ tertiadecia die qñ cũctꝰ iudeis itẽr
a ℔ corpalis ⁊ spũalis. b ℔ vel insidiabant.
fectiõ pabať ⁊ hostes eoꝝ ibi abãt sãguini: ver
a ℔ q̃ videbanť iferiores. b ℔ in q̃bus dñs forzit ⁊ porcos.
℔ accepra glia. c ℔ subiũctores eos sibi q̃ se volebãt subiũcere.
sa vice supiores iudei eẽ cepeŕt: ⁊ se ꝺ aduersari
a ℔ in vnitate fidei. b ℔ spũales ecclias.
is vidicare. Cõgregatiq̃ sũt p singlas citates
a ℔ suburbana. b ℔ heremitaq̃ vl latibula. c ℔ eleuať manibus moy si vincik amalech. d ℔ voce. ℔ facto
⁊ oppida ⁊ lõca: vt extẽderẽt manũ ꝓtra iimicos
a ℔ inimicoꝝ. b ℔ deo q̃ mirabilis ẽ in sanctis suis.
⁊ pſecutores suos. Nũlluſq̃ ausus ẽ rẽsistere: eo
a ℔ spiritualis. b ℔ visis miraculis
q̃ oẽs pplos mãgnitudis eoꝝ formidõ pene
a ℔ adorabũr eũ oẽs reg. terre ꝛc.
trarat. Hã ⁊ puniaꝝ iudices duces ⁊ ꝓcurato
a ℔ reges tharsis ꝛc.
res: ũiſq̃ dignitas q̃ singlis locl ⁊ opib⁹ ꝑerat:
extollebãt iudeos tioze mardochei: quẽ ꝓncipẽ
a ℔ signis ⁊ ꝓdigĩs.
a palatij ⁊ plmũ posse cognouerãt. Fama q̃ no b
a ℔ vnde: annũciaui ⁊ locutus sum. m. ſ. n.
minis eiꝰ crescebat q̃tidiẽ: ⁊ p cũctoꝝ ora voli
b tabat. Itaq̃s pcusserũt iudei inimicos suos pla
a ℔ spũali. b ℔ vt quidã ad bonũ cõuersi desinerẽt eẽ qõ fuerãt: ⁊ ob
stinati eius perirent.
ga mãgna: ⁊ occiderũt: eos rẽddẽtes eis qõ si
bi pauerãt facẽ: itãtũ vt etiã i susis q̃ngẽtos vi
ros interficerẽt: extra decẽ filios aman agagite c
c hostĩ iudeoꝝ: q̃z ista sĩ noia pharsãdathan del d
phon: ⁊ espata: ⁊ phozata: ⁊ adalia: ⁊ aridatha:
℔ nullus electoꝝ nedũ maloꝝ aut actus inirari dignatur.
et ephermescha: ⁊ ariasi: ⁊ aridai: ⁊ vaiçata: q̃s
cũ occidissent ꝑdas de eoꝝ substãtijs agẽ nolu e
erũt: statiq̃ nũer⁹ eoꝝ q̃ occisi erãt i susis ad re
gẽ relať ẽ. Qui dixit regiẽ: In vrbe susis inſfe
a ℔ q̃ non curãt remissionẽ spũſcti. b ℔ carnales iudeos trãſgressores decalogi ꝓ crucifixiõe xpi cruciandos.
ceſt iudei q̃ngentos virõs: ⁊ alios decez filios b
amã. Quãtã putas exercere eos cedẽ i vniũsis
℔ qui tãta exercuere in susis.
puicijs? Quid vltra postulas: ⁊ q̃d vis vt fa f
a ℔ fiat voluntas tua non mea.
d cere iubeã? Cui illa rñdit: Si regi plãcet detur

Nico. de lyra

a Capitulum: IX.
Bitur duodecimi mẽsis. Hic
ꝓr describiť vidicatio effre
nate audacie: q̃z missi p diuer
sas ptes orbis vidẽtes vl audientes
lras ĩs Aman miserat ex noĩe regis
ꝓdiderãt adinuicẽ q̃ iudeos interfi
cerẽt: ⁊ bona eoꝝ diriperẽt: sed p lit
teras reuocatorias p Mardocheũ i
petratas mandatũ ẽ per totũ ĩperiuꝫ
q̃ iudei de suis aduersarijs vindictã
accipẽt: ⁊ q̃ iudices duces ⁊ ꝓfecti p
uinciarũ in ꝺ eis assisterẽt: sic q̃ ꝓce
diť: q̃z ꝓmo pot̃ hmõi vidicatio. se
cũdo erga deũ grãzactio. ibi: Dies
ãt tertiusdecim⁹. Circa ꝓmã ꝓmo po
niť vidicatio generaľ p totũ ĩperiũ Assueri: ⁊ ptz lra ex ꝓdict⁹ vsq̃
ibi: b Fama q̃z no. ci⁹ ꝛc. ſ. ꝓpẽ re
gimĩs bõitatẽ ⁊ ĩperiũ ꝓspitatẽ: a tẽ
poze q̃ fuerat Mardoche ꝓsitꝰ loco
Aman. c Extra. decẽ fi. Amã. i. ꝓ
ter ipos. d Quoꝝ ista sũt no. ꝛc.
isti spãliť noiank: q̃z erãt ꝓncipales
aduersarij iudeoꝝ. vñ dicť ꝺ glo. hebrai
ca q̃ isti filij Aman ꝺ noiati fuerũt cũ
illĩ samaritanis q̃ scripserũt accusatio
nẽ ꝟra filios trãsmigratiõis ad ĩpe
diendũ tẽpli edificationẽ: ĩponentes
eis falso: q̃ sub ꝓtextu tẽpli edifica
bãt ciuitatẽ: vt dictũ fuit Esdre. iiij.
⁊ ꝺ factũ fuit tpe cyri ꝑm hebreos: et
iterũ renouatũ tpe assueri: q̃z dicta i
hibitio itez fuit renouata tpe Assue
ri quẽ dicũt hebrei fuisse filiũ cyri. et
istud ipedimẽtũ fuit factũ de ꝯsilio fi
lioꝝ aman: patre eoꝝ ꝺ pcurãte: ⁊ ac
cipiť ista glosa ꝺ quoꝺã libro hebrai
co q̃ intitulať cedar colã. i. ordo scli.
e Predas de substãtijs eoꝝ agere
noluerunt. ad ostendendũ q̃ nõ erãt
moti cupiditate auaricie: sed ẓelo iu
ſticie: ⁊ ne regẽ offẽderẽt: q̃z bona ta
lium sic ex dispositione regis interfe
ctoꝝ fisco regio applicari debebãt.
f Quid vltra. Hic ponitur vindi
catio specialiter scz in vrbe susis tm̃.
q̃z ibi fuerat machinatio facta Amã
cõtra iudeos: ⁊ ideo facta est ibi ma
ior vindicatio scilicet duobus diebꝰ:
et hoc est quod dicitur: Quid vltra
postulas. quasi diceret: paratꝰ sum fa
cere: ⁊ ideo regia magis fuit ausa vl
tra petere. dicens: Detur potestas iu
deis ꝛc. g Et decem filij Aman
in patibulis suspendantur. Qui fue
rant occisi in die preterita vt sic iusti
cia vniformis fieret in patre et filijs:
et patet littera vsq̃ ibi:
Sed ⁊ p oẽs

℔ ostẽdit. a ℔ simile air abrã: q̃z semel cepi loqui ad dominũ meum.
potestas iudeis vt sic hodie fecerũt i susis: sic ⁊ faciant
cras: ⁊ decẽ filij amã in patibulis suspẽdanť. Precepit s
q̃ rex vt ita fieret: statiq̃ in susis pepẽdit ẽdictũ ⁊ de
cẽ aman filij suspensi sũt. Cõgregať iudeis deciaq̃rta
die mẽsis adar: iterfecti sũt in susis trecẽti viri: nec eoꝝ
a ℔ virtutum.
ab illĩ direpta substãtia est: ꝟ p oẽs puicias q̃ ditioni a
regis subiacebãt ꝓ aiab⁹ suis steterũt iudei: inffectis
a hostib⁹ suis intãtũ vt. lxxv. milia occisoꝝ iplerẽt: ⁊ nul
a ℔ falsa doctrina aut oparione iniqua.
lus de substãtijs eoꝝ q̃cq̃ cõtingeret. Dies aũt tertꝰ b
decimus mẽsis adar vnꝰ apõ oẽs inffectiõis fuit: ⁊ de
a ℔ q̃ pfectã quietẽ significat aiaꝝ. b ℔ labore inuicẽ adepta victoria. c ℔ quia amplius nõ erit lucrus ꝛc. do.
cimãq̃rta die cedere desierũt quẽ ꝓstituerũt eẽ sõlẽnẽ:
a ℔ celesti reflexiõi. vñ: in voce exultatiõis ⁊ cõfessiõis sonus epulãtis.
vt in eo omni deinceps tpe vacarẽt. epũlis gaudio at
a ℔ quasi ꝑdurãtes et cerrãtes et viui vitam eternã expectantes.
q̃ cõuiuũl. At hi q̃ in vrbe susis cedẽ exẽrcuerãt tertio
a ℔ spiritualiũ hostiũ ⁊ corporalium.
decimo ⁊ quartodecio eiusdẽ mẽsis die in eẽde versati
a ℔ qui significat corpis et anime quietẽ: seprenarius eni sabbatũ. i. requiẽ signi
ficat animaꝝ: ⁊ octonarius corꝑis resurrectionẽ ⁊ ẽre et imoralitatẽ.
sunt. Quintodecimõ aũt die pcutere desierũt. Et idcir
a ℔ quia amplius nõ erit lucrus. b ℔ de rorrẽre volũtatis tue porabis eos.
co eũdẽ diẽ ꝓstituerť solẽnẽ epũlaꝝ atq̃s leticie. Hive
ro iudei q̃ i oppidis nõ muratis ac vill⁹ morabãt. Quar
tũdecimũ diẽ mẽsis adar quiuioꝝ ⁊ gaudij decreuerť:
a ℔ qz charitas facit oia coia: ⁊ ommũ erat qõ singulorum.
ita vt exultẽt i eo ⁊ mittãt sibi mutuo ptes epulaꝝ ⁊ ci
℔. i. scriptis hec credẽda cõmẽdauit ersmadara vel furura.
boꝝũ. Scripsit itaq̃s mardoche⁹ oia ꝟ: ⁊ lras cõphensa c
misit ad iudeos: qui in oĩb⁹ regis puicijs morabanť d
a ℔ iudaico ppło. b ℔ gentibus.
tã in vicõ positis q̃s pcul: vt quartãdecimã ⁊ q̃ntãde
a ℔ suscipiẽdos crederent.
cimũ diẽ adar mẽsis ꝓ festis suscipẽrent: ⁊ reuertẽte sp
a ℔ ne aliqua obliuiõe solennitas futura deleak. b ℔ viri sũt deo vicisceře.
ãno sõlẽni celebrarẽt honore: q̃z i ipis dieb⁹ sevlti sũt
a ℔ tristicia vestra verterur in gaudium. b ℔ ibãr gaudẽres a cõspectu cõciũ.
iudei de inimicis suis: ⁊ luct⁹ atq̃s tristicia i hilaritatem
a ℔ spe eni salui facti sumus. ℔ in spe. c ℔ hõ quidã fecit cenã mag. ⁊ vo. mul.
gaudiũq̃s cõuersi sũt: essentq̃s isti dies epulaꝝ atq̃s le
a ℔ interi. ℔ p expectatiõe cõis resurrectiõis ⁊ refectiõis. c ℔ necessitatibus sã
ctoꝝ cõmunicantes.
ticie: ⁊ mittẽrẽt sibi iuicẽ ciboꝝ ptes ⁊ pãupib⁹ munus
a ℔ libenẽ nõ ex eristicia aut necessitate sed largo mẽre.
cula lãrgirẽť. Susceperũtq̃s iudei i solẽnẽ ritũ cũcta q̃
a ℔ ordo ꝓdicatorum.
eo tpe facere ceperãt: ⁊ q̃ mardoche⁹ lris faciẽda mãda
a ℔ hostis ecclie. b ℔ voro. c ℔ facto.
uerat. Amãn ei filiꝰ amadathi stirpis agag hõſtꝭ ⁊ ãd e
a ℔ veroꝝ. b ℔ nõ subito ſz ex deliberatiõe. faciẽdo. c ℔ rã cor
poze q̃ mente.
uersariꝰ iudeoꝝ cõgitauit cõtra eos malũ vt occide
a ℔ de mundo.
b rẽt illos atq̃s dẽleret. Et misit phur qõ nũa ligua ẽtiť i
sortẽ. Et postea igressa ẽ hester ad regẽ obsecrãs vt co
nat⁹ eiꝰ lris regꝭ irriti fierẽt: ⁊ malũ qõ ꝯ iudeos cogi
a ℔ insidijs suis capiẽť inicţ. b ℔ i. crucifãdos ꝓ crucẽ xpi ꝑdixerũt.
tauerat rẽũtereť i caput eiꝰ. Deniq̃s ipz ⁊ filios eiꝰ af
fixerũt cruci: atq̃s ex illo tpe dies isti appellati sũt phu f
rim. i. sortiũ: eo q̃ phur. i. sors i vnã missa fuerit. Et cũ
cta q̃ gesta sunt epl̃e. i. libri huiꝰ volumine cõtinẽť:
queq̃ sustinueŕt ⁊ q̃ deinceps imutata sunt: suscepũt g
iudei super se ⁊ semen suum ⁊ sup cunctos q̃ religioni h

1. Tes. 4. d Mortui qui in christo sunt re surgunt ꝑmi:
2. Tes. 4. d Deide nos q̃ vi. q̃ residui sumꝰ re surgimꝰ cum illis: vl obuiam xpõ in aera ꝛc.
Pro. 16. d Mã. xiiij. q̃ bis septẽ cõtinet q̃tem animaꝝ p fectã significat: quindecima ve ro septenarium ⁊ octonariuz cõplectẽs animaꝝ et corpozum si gnificat quietẽ:
c Et misit. phur quod nostra lin gua vertitur in sortem. Sors in vnam missa dis positionem cu iuslibet rei i ho minis mẽte sig nificat: cuiꝰ ꝓpẽ tũ ñ hũanaꝝ ifz diuiaꝝ regit ar bitriũ. Uñ Sa lo. Sortes mit tũť i sinũ: ꝟ a do mino tẽperanť.
℔ Isti sunt

a ℔ Sed ⁊ per omnes prouincias que ditioni regꝭ ꝛc. istud refertur ad vindicationẽ diei ꝓcedent⁹: q̃z in ciuitate susa tm̃ habuerť iudei licẽtiã iterficiẽdi aduersarios duobus diebꝰ. ſ. die. xiij. ⁊. xiiij. duo decimi mensis. in alijs aũt ciuita tibus ⁊ villis vno die tm̃. ſ. tertia decima die eiusdẽ mẽsis. b Dies aũt. Hic ꝓr ponit erga deũ gratiarũactio: in ꝺ qz dies quartade cima in qua iudei q̃ erãt extra ci uitatẽ susis q̃euerũt ab interfecti one aduersariorũ: ⁊ dies quinta decima eiusdẽ mẽsis in qua iudei qui erãt in susis quieuerũt ab hu iusmodi occisione: cõstitute sũt so lẽnes apud iudeos vniuersos vt essent memores bñficij diuini his diebꝰ eis dati: ⁊ ꝓmo ponit haruz dierũ solẽnizatio: ⁊ scõo hui⁹ solẽ nizatiõis ꝓfirmatio: ibi: Scripsit itaq̃s mardocheꝰ. ſnia ꝑme part⁹ patet ex dict⁹. c Scripsit itaq̃s. Hic ꝓr ponit dicte solẽnizatiõis ꝓfirmatio: ⁊ hoc duplicit. ꝓmo p mardochei lras a iudeis receptas. scõo p lras Hester ⁊ mardochei si mul scriptas. ibi: Scripseruntq̃ Hester. Circa ꝓmũ dicit: Scrip sit itaq̃s Mardocheꝰ ꝺia hec in ꝺ libro conscripta q̃ libꝝ scripsit Mardocheus. d Misit ad iu deos ꝛc. vt omnes clarius cogno scerẽt diuinũ beneficiũ eis collatũ vl potiꝰ diuina beneficia. ꝑut cõ tinek in serie huiꝰ libri: vt quartã decimã ⁊. xv. diẽ. p festis suscipe rent: tãq̃ ex dictis bñficijs grati. Certa patent ex dictis vsq̃ ibi: e Aman ei filiꝰ amadathi. Hic i ꝺ cipit⁹ pcessus in quo ꝓmittit⁹ ꝓcessus to tius huius libri. ſ. de ipsius aman machinatione: ⁊ de eius frustrati one per reginã Hester. a quo aũt iste ꝓcessus in ꝺ cipit⁹ hic ponitur. Dicẽdũ q̃ a Mardocheo q̃ hũc li brũ scripsit ⁊ p modũ cuiusdã re capitulatiõis ꝓdictoꝝ hic inseruit. vel ab Esdra q̃ hũc libꝝ cuz aliis reparauit. Dubiũ est aũt apud ali quos: videť tm̃ ꝓbabiliꝰ q̃ a mar docheo. vñ subdiť cõclusio.
f Atq̃s ex illo tpe dies isti appel lati sunt phurim: id est sortiũ non ab aliquo facto iudeoꝝ quo mens ⁊ quo die ꝺeberet esse: sed ipsius Aman qui misit sortẽ de interfe ctione iudeoꝝm ⁊ sic fuerunt ibi: due sortes. ꝓma de mense ⁊ secũ da de die: vt habeť. ſ. iij. ca. ⁊ ꝓt ꝟ. 3. b hoc appellati sunt dies sortium in plurali: ⁊ ex facto diuine ꝓuidẽ tie: que sortem illã ordinatam ad malum iudeoꝝm conuertit in bo num ipsoꝝm. g Quoq̃ susti nuerunt. in persecutione Aman. h Et que deceps imutata sunt. per procurationem Hester ⁊ mar dochei. i Susceperũt iudei super se ⁊ semen suum. quia paren tes possunt obligare filios etiam futuros ad ea que spectant ad cõ mune bonum. ꝟ. 3. b k Et super cun ctos qui religioni eoꝝ voluerũt copulari vt nulli liceat hos ꝛc. id est ad iudaismum conuerti. Cetera patent ex dictis.
ℭ Scripserũt

Ista sunt dies. Quia quies alaꝝ ⁊ resurrectio corporꝫ merito firmit a fidelibus custodit ⁊ celebrat. Alꝫ de tis animaꝝ ⁊ resurrectiois corporum merito feriato a fidelibus custoditur ⁊ celebratur. La. X.

Ex vero assuer⁹ ⁊c. xps ꝙ exci sus de mõte sine manib⁹ creuit in montẽ magnũ ⁊ impleuit to tũ mundũ: historialiter enĩ nõ omnem terrã tributariã fecit: qz nec habuit.

Nico.de lyra

Scripserunt ꝙ hester regina filia abiahil ⁊ mardoch⁹ ⁊c. Hic ꝓpr põit cõfirmatio dicte solẽniçationis. scda ad mãdatũ hester ⁊ mardochei simul. Sciendum tñ ꝙ istud mandatum differt a primo: quia vt dicunt hebrei hester ⁊ Mardocheus petierũt ꝙ liber iste a sapientibus iudeoꝝ reciperetur in numero libroꝝ sacroꝝ: premiserũt tamẽ huic petitioni obseruationem dicte solennitationis eã iterãdo ad maiorẽ assertionẽ: ⁊ hoc est qđ dicitur:

Et omni studio dies ista solẽnis sanciretur in posterũ. i. cõfirmaretur.

Et haberẽt pacẽ. i. pacifice habitarent inter gentiles: nec insolescerẽt cõfidentes de potentia hester ⁊ Mardochei. Et susciperẽt veritatẽ. scz huius libri inter sacros codices.

Obseruãtes dies sortium. Hic repetitur solennitas istoꝝ dieꝝ ad maiorem assertionẽ.

Jeunia atꝙ cla. ⁊c. i. ꝙ tunc haberẽt memoriã quõ de afflictionib⁹ paratis sibi ab aman fuerant his diebus liberati: ⁊ vlteriꝰ repetit de receptione huius libri. cũ dicitur: ꝙ

Et ola ꝙ huius libri ⁊c. construatur sic littera. Et omnia que in hystoria huius libri continentur. supleter libros sacros reciperẽt.

Qui vocatur hester. i. qui liber ab ipa hester intitulatur: licet Mardoche⁹ ipm scripserit.

Capitulum: IX.

Moraliter.

Igit duodecimi mensis ⁊c. In hoc ca. describit interfectio duplex aduersarioꝝ populi iudaici ꝙ quod figurata fuit duplex interfectio aduersariorũ populi christiani. Prima fuit tempore karoli magni. Secũda tempore Godfridi de bulione sicut in eorum gestis scribitur diffuse. Per decem filios aman suspensos in patibulis figurata fuit damnatio maliciã eius imitantiũ in gehẽne penis. Per interfectionẽ autẽ quingentorũ virorum: significatur mactatio quinqz sensuum quantũ ad illicitos motus eoꝝ. Per hoc autem ꝙ iudei occisoꝝ bona noluerunt prædari. significatur ꝙ christiane pugnantes contra infideles et etiã in quolibet bello iusto mouẽri non debent propter lucrum temporale: sed ẓelo fidei ⁊ amore iusticie.

Quintodecimo autẽ die percutere desierunt ⁊ idcirco eundem diem constituerunt solennem. Per hoc autem ostẽdit ꝙ de victoria corpali ⁊ multo magis de spũali: gr̃e deo sũt reddẽde tanq̃ victori ꝓncipali. Deut. viij. Ne dixeris in corde tuo fortitudo mea et robur manꝰ mee hꝫ omnia mihi ꝓstiterunt. Capitulum: IX.

Moraliter.

Igit duodecimi mensis ⁊c. In hoc ca. describit interfectio duplex aduersariorũ populi iudaici ꝙ quod figurata fuit duplex interfectio aduersariorũ populi christiani. Prima fuit tempore karoli magni. Secũda tempore Godfridi de bulione sicut in eorum gestis scribitur diffuse. Per decem filios aman suspensos in patibulis figurata fuit damnatio maliciã eius imitantiũ in gehẽne penis. Per interfectionẽ autẽ quingentorũ virorum: significatur mactatio quinqz sensuum quantũ ad illicitos motus eoꝝ. Per hoc autem ꝙ iudei occisoꝝ bona noluerunt prædari. significatur ꝙ christiane pugnantes contra infideles et etiã in quolibet bello iusto mouẽri non debent propter lucrum temporale: sed ẓelo fidei ⁊ amore iusticie.

Quintodecimo autẽ die percutere desierunt ⁊ idcirco eundem diem constituerunt solennem. Per hoc autem ostẽdit ꝙ de victoria corpali ⁊ multo magis de spũali: gr̃e deo sũt reddẽde tanq̃ victori ꝓncipali. Deut. viij. Ne dixeris in corde tuo fortitudo mea et robur manꝰ mee hꝫ omnia mihi ꝓstiterunt

eoꝝ voluerũt coplari: vt nulli liceat hos duos dies absq̃ solẽnitate trãsigere quos scriptura testat: et cętera expetũt tpa annis sibi iugiter succedẽtib⁹. Isti sũt dies qs nulla vnq̃ ꝺlebit obliuio. Et ꝓ singu/

a ꝙ singulas generatiões. b ꝙ vl multe.

ꝙ successiones rempoꝝ.

las generatiões cũcte i toto orbe

a ꝙ ecclie. b ꝙ celebritatẽ futurã ꝓsignãres. c ecclesia vel alia a deo dicata.

ꝓuicie cẽlebrabũt: nec ẽ vlla ciuitas in qua dies phurim. i. sortiũ nõ ob

a ꝙ veris. b ꝙ successionibus.

seruenꝫ a iudeis: ⁊ ab eoꝝ pgẽnie

a ꝙ imitatoribꝰ. b ꝙ ꝓpria spõsiõe ⁊ pfessiõe. c ꝙ monentes.

q̃ his cerimõnijs obligata ẽ. Scri/

a ꝙ ecclesia.

pseruntq̃ hester regina filia abia/

a ꝙ doctores.

hil ⁊ mardoch⁹ iudeꝰ etiã scdam

a ꝙ ammonẽres vel ammoniciones.

epam: vt omni studio dies ista solennis sanciret i posterũ. Et miserũt ad oẽs iudeos q̃ in cẽtũ vigintiseptẽ ꝓuincijs regis assueri ꝟsa/

a ꝙ fraternã charitatẽ: ne ꝓ scismata discordent.

bant: vt haberẽt pacẽ ⁊ suscipent

a ꝙ euãgelicã nõ falsitatẽ hereticã.

vitatẽ obꝛuatel dies sortiũ: ⁊ suo tpe cũ gaudio celebrarẽt: sic cõstituerat mardoch⁹ ⁊ hester. Et illi

a ꝙ filij ꝺs gignũt verbo dei. vnde: filioli mei quos iterum. p. d. f. i. v. c.

obseruãda susceperũt a se ⁊ a sẽmi

a ꝙ ieiũia corpalia ⁊ spũalia. b ꝙ orõũ ꝓdicationũ

ne suo ieiuniã: atq̃ clamores ⁊ sor

a ꝙ victorie future. b ꝙ diuini testamenti orum.

tiũ dies: ⁊ omnia q̃ libri hui⁹ q̃ vocat hester historia ꝓtinẽt. La. X.

Ex vero assuer⁹ oẽm ter/

a ꝙ insulas: regesq̃ tharsis ⁊ insule mu. of.

rã ⁊ cũctas marꝫ insulas

a ꝙ vñ: reddite q̃ sũt deo deo: ⁊ q̃ sunt cesaris cesari.

fecit tributarias: cui⁹ fortitudo et iperiũ ⁊ dignitas atq̃ sublimitas

a ꝙ cozã fidelib⁹ ⁊ infidelib⁹. b ꝙ ordinẽ ꝓdicatoꝝ.

qua exaltauit mardocheũ scripta

a ꝙ in memoria omnium nationum.

sunt in libris medoꝝ atq̃ psarũ:

a ꝙ verus iudeus non in manifesto in carne: sed in abscondito in spiritu.

⁊ quomodo mardocheus iudaici generis secũdus a rege assuero fue

a ꝙ gratus ⁊ acceptus.

rit: magnus apud iudeos: ⁊ accẽ

a ꝙ christianorum.

ptabilis plebi frãtrũ suoꝝ: querẽs

a ꝙ eterna. ꝙ quẽ regit.

bona populo suo: ⁊ loquens ea q̃

a ꝙ in hoc seculo ⁊ futuro q̃s speciosi pedes euangelizantiũ p. c. b. ⁊ alibi: rogare que ad pacẽ sunt hierusalem. b ꝙ filiorum spiritualium.

ad pacem seminis sui pertinerẽt.

Liber hester Finit. ꝓut apud hebreos est.

rũt: sz recordaberꝰ dñi dei tui: qz ipse tibi vires ꝓbuerit vt impleret pactuz suũ sup quod iuranit patribus tuis sicut pñs indicat dies.

In ca. ix. vbi dicit in postilla: Jeiunia ⁊ clamores.

Additio.

Hoc qđ dicit: Jeiunia ⁊ clamores exponitur ab hebreis q̃ ex ordinatione hester ⁊ mardochei sicut obseruãdi erãt dies sortiũ ad noticiã solẽnẽ vt dictũ est ita obseruarẽt ieiunia et clamores: sic. s. q̃ ante illã solennitatẽ ieiunarẽt ⁊ se affligerẽt in memoriam ieiuniorũ hester ⁊ indeoꝝ: q̃ illo tpe fuerũt facta: que q̃dẽ ieiunia obseruant vsq̃ in ꝓsentẽ diẽ: sicut ⁊ solẽnitates predictas ⁊c. La. X

Ex vero assuerus. Hic vltimo ponit remuneratio ꝓ ope iusticie quam fecerat Assuerus Aman ⁊ ei⁹ filios suspẽdẽdo: ⁊ mardocheũ exaltãdo: qz ꝓpter hoc deus ei⁹ dilatauit ꝓuinciã: qđ notat. cũ dicitur: k Omnẽ terrã ⁊c. locutio est hyperbolica: qz multe terre ⁊ insule nõ fuerũt sibi subiecte. sic ꝺs: tota ciuitas vadit ad tale spectaculũ: licz magna ps vl maior nõ vadat. l Cui⁹ fortitudo ꝓtra hostes. m Et iperiũ. q̃stũ ad ciues. n Et dignitas. s. imperiale ⁊ regia. o Atq̃ sublimitas. qz multos reges habuit sub ditione sua. p Qua exaltauit mardocheum: qz ꝓ dicta sublimitate potuit ß facere. q Scripta sunt i libris medoꝝ: in q̃b⁹ acta Assueri diligẽti⁹ cõscripta sũt: q̃ in ß libro. r Et quõ mardoch⁹ ⁊c. vt sic memoria boni/tatis eius nõ solũ apud iudeos: sed etiã apud gentiles futur⁹ tpib⁹ remaneret. Cetera autẽ q̃ sequũt ꝛ intẽdo exponere: tũ qz satis apparet eorum sñia ex predictis: tũ qz nõ sunt in hebreo nec de scriptura canonica: ꝙ magis videnꝫ a Josepho ⁊ aliꝭ scriptoribus conficta: ⁊ post ea editioni vulgate inserta: ꝙm q̃ dicit Hiero. in ꝓ logo huius libri. d. Addẽs ea q̃ ex tẽpore dici poterãt ⁊ audiri: sic solitũ ẽ scholaribꝰ disciplinis sũpto themate. i. materia aliq̃ vel casu breui excogitare: quib⁹ verbis vti potuit q̃ iniuriã passus est: querimoniã mouẽdo: vel ille qui iniuriã fecit. s. se defẽdendo: ⁊ hõ mõ videtur fecisse Joseph⁹: quia vidit in hoc libro summã i breui litterarũ missarũ ab aman contra iudeos: ⁊ summã reuocatiõis ꝓ hester impetrate: vt habeꝫ. ē. ca. iij. ⁊. viij. ⁊ ideo excogitauit sicut hõ litterat⁹ et eloquẽs qualit Aman potuit. decenter describere machinationem suam colorãdo apparenti bonitate: ⁊ quõ Mardoch⁹ reuocatorias lras posuit decenter dictare honore regis seruato. ita q̃ nõ notarẽt de irrationabili mutabilitate: qđ patet ex hoc q̃ forma litterarũ Amã: q̃ habeꝫ. j. viij. ca. ⁊ forma litterarũ reuocatoriarũ: q̃ habeꝫ. j. xvj. ca. accepte sunt de xto ad verbum de Josepho libro antiq̃tatum. xj. in quo describit historiam Hester: ⁊ idez ꝓbabiliter videtur de aliꝭ hystoriis scẽptis: q̃ fuerũt ꝓdicto mõ excogitata ⁊ scẽpta: ⁊ postea editioni vulgate inserta. Ad dei laudẽ: cui est honor ⁊ gloria in scla sclorum. Amen.

Rex vero

Moraliter.

Rex vero assuerus ⁊c. La. X. Per regẽ assuerũ significat dñs noster iesus xps sic dictũ ẽ. s. q̃ subiugauit sibi oẽm terrã ꝓ fidẽ. nã aliqui de omni terra iugo fidei christiane submiserũt colla sua vt sit ibi distributio ꝓ generib⁹ singulorum. cũ ꝺ: Omnẽ terrã. sic ꝺ: Omne aial fuit i arca noe. Circa vero finẽ mũdi omnes generalit supponent iugo fidei sicut dicũt doctores nostri ⁊ tũc in omnib⁹ gẽtib⁹ erit deꝰ vn⁹ ⁊ nomen eius vnũ. Zacha. xiiij. ⁊ tũc erit distributio ꝓ singulis generib⁹. cũ ꝺ: oẽm terrã.

Hieronymus. Que habent in hebreo plena fide expressi. Hec aũt que sequunt scripta reperi in editione vulgata que grecoꝝ lingua ⁊ litteris cõtinent: ⁊ interi post finẽ libri hoc capitulũ ferebatur qđ iuxta cõsuetudinẽ nr̃az obelo. i. veru ꝓnotauim⁹. Dixitq̃ mardoch⁹: A deo facta sunt ista. Recordat⁹ sũ somnij qđ videram: hec eadẽ significãtis: nec eoꝝ quicq̃ irritus fuit. Paruus fons qui creuit in fluuiũ ⁊ in lucẽ solez q̃ cõuersus est: ⁊ in aquas plimas redũdauit hester est: quã rex accepit vxorẽ ⁊ voluit esse regina. Duo aũt draco nes: ego sũ ⁊ aman. Gẽtes q̃ cõuenerãt: hi sũt q̃ conati sũt delere nomẽ iudeoꝝ. Gens aũt mea israel ẽ q̃ clamauit ad dñm: ⁊ saluũ fecit ꝓplm suũ: liberauitq̃ nos ab oibus malis ⁊ fecit signa magna atq̃ portẽta inter gẽtes: ⁊ duas sortes esse ꝓcepit: vnã pplo dei: ⁊ alterã cunctaꝝ gentiũ. Venitq̃ vtraq̃ sors in statutũ ex illo iã tpe corã deo vniuersis gentib⁹: et recordatus est dñs pplo sui: ac miserꝰ hereditatis sue. Et obseruabuntur dies isti i mense adar: quartadecima ⁊ quintadecima die eiusdẽ mensis cũ omni studio ⁊ gaudio in vnũ cętũ populi cõgregati in cũctas deinceps generationes populi israel. La. XI

Anno quarto regnãtib⁹ ptolemeo ⁊ cleopatra: attulerꝫ dositheus q̃ se sacerdotẽ ⁊ leuitici generis ferebat: ⁊ ptolemeus filiꝰ ei⁹ hãc epistolã phurim: quã dixerũt interꝓtatũ esse lysimachũ ptolemei filiũ: i hierusalem.

Hiero. Hoc q̃ principiũ erat in editione vulgata: qđ nec in hebreo nec apud vllũ ferꝫ interpretũ. Anno secũdo regnãte artaxerxe maximo: prima die mensis nisan vidit somnium mardoch⁹ filiꝰ iaheri: filij semei: filij cis de tribu beniamin: homo iudeus qui habitabat in vrbe susis: vir magnus ⁊ inter primos aule regie. Erat autẽ de eo numero captiuorũ quos trãstulerat nabuchodonosor rex babylonis de hierusalẽ cũ iechõia rege iuda: ⁊ hoc eius somniũ fuit. Apparuerunt voces ⁊ tumultus: tonitrua ⁊ terremotus ⁊ cõturbatio sup terrã: ⁊ ecce duo dracones magni paratiq̃ contra se in prelium: ad quorũ clamorem cunctę cõcitate sunt nationes: vt pugnarent contra gentẽ iustorum. Fuitq̃ dies illa tenebrarum ⁊ discriminis: tribulationis ⁊ angustie: ⁊ ingens formido sup terrã. Conturbata/

q̃ est gens iustorum timentium mala sua: ⁊ ꝓparata ad mortem. Clamauerunt q̃ ad deum: ⁊ illis vociferantibus: fons paruꝰ creuit in fluuium maximum. et in aquas plurimas redundauit. Lux ⁊ sol ortꝰ est: ⁊ humiles exaltati sũt: ⁊ deuorauerunt inclytos. Quod cum vidisset mardoch⁹ ⁊ surrexisset de stratu: cogitabat qđ deus facere vellet et fixũ habebat in animo scire cupiens quid significaret somnium. La. XII

Morabatur autem eo tempore in aula regis cum bagatha ⁊ thara eunuchis regis: qui ianitores erant palatij. Lunq̃ intellexisset cogitationes eorum et curas diligentius peruidisset: didicit ꝙ conarentur in regez artaxerxem manus mittere: et nũciauit super eo regi. Qui de vtroq̃ habita questione: cõfessus iussit duci ad mortem. Rex autẽ quod gestũ erat scripsit in cõmentarijs. Sed ⁊ mardocheus rei memoriam litteris tradidit. Precepitq̃ ei rex vt in aula palatij moraretur: datis ei ꝓ delatione muneribus. Aman vero filius amadathi bugeus erat gloriosissimus coram rege: ⁊ voluit nocere mardocheo et populo eius ꝓ duobus eunuchis regis qui fuerant interfecti. Hieron. Huc usq̃ prohemium. Que sequũtur in eo loco posita erant vbi scriptum est in volumine: Et diripuerunt bona vel substantias eorum: Que in sola vulgata editione repperimus. Epistole autem hoc exemplar fuit. La. XIII.

Ex maxim⁹ artaxerxes ab india vsq̃ ethiopiam centum vigintiseptez prouinciarum: principibus ⁊ ducibus qui eius imperio subiecti sũt salutem. Cum plurimis gentibus imperarem: et vniuersum orbem meę ditioni subiugassem: volui nequaq̃ abuti potentię magnitudine: sed clementia et lenitate gubernare subiectos: vt absq̃ vllo terrore vitam silentio transigentes optata cunctis mortalibus pace fruerentur. Quę rente autem me a consiliarijs meis quomodo posset hoc impleri: vnus qui sapiẽtia et fide ceteros pręcellebat: et erat post regem secundus aman nomine indicauit mihi in toto orbe terrarum populum esse dispersum qui nouis vterẽ legib⁹: ⁊ ꝓtra oim gẽtiũ ꝙsuetudinẽ faciẽs: regũ iussa ꝓtẽneret: ⁊ vniuersaꝝ ꝓcordiã nationũ

sua dissensione violaret. Q3 cum didicissemus: videtes vnā gētē rebellē aduersus omne hominū genus puersis vti legiꝫ: nr̄isq; iussionibus ꝓtraire: ꝛ turbare subiectaꝫ nob ꝓuinciarū pacem atq; cōcordiā: iussimus vt ꝗscūq; aman qui omnibus ꝓuincijs ꝑpositꝰ est ꝛ secūdꝰ a rege: et quē patris loco colim⁹ mōstrauerit: cū cōiugibꝫ ac liberis deleant ab inimicis suis: nullusq; eorū miserea tur: quarta decima die duodecimi mēsis adar anni ꝑsentis: vt nepharij hoies vno die ad inferos descēdentes: reddāt iperio nr̄o pacē quā turbauerāt. Hic. Hucusq; exēplar epl̄e. Quę sequunt̄ post eū locum scripta reperi: vbi legit̄:

5.4.b Pergensq; mardocheꝰ fecit oia q̄ ei mādauerat hester: nec tamē habent in hebraico: ꝛ apud nullum penitus ferunt̄ interptū. Mardocheus autē deprecatus est dñm: memor omniū operum eius. ꝛ dixit: Domine dñe rex oipotēs: i ditiōe eñ tua cuncta sunt posita: ꝛ non est qui possit tue re

Ps.145. sistere voluntati: si decreueris saluare israel. Tu fecisti cēlū ꝛ terrā: ꝛ q̄cquid cēli ambitu cōtinet̄: dñs omniū es: nec est qui resistat maiestati tuę. Cūcta nosti: ꝛ scis q̄ nō ꝓ superbia ꝛ cōtumelia et aliqua glorię cupiditate fecerim hoc: vt nō adorarē aman superbissimū: libenter enī ꝓ salute israel etiā vestigia pedū eius deosculari paratus essem: sed timui ne honorē dei mei transferrem ad hominē: ꝛ ne quencq; adorarē: excepto deo meo. Et nūc dñe rex deus abraā miserere populi tui: quia volūt nos inimici nostri pdere: ꝛ hereditatem tuam delere. Ne despicias partē tuā quam redemisti de ęgypto. Exaudi deprecationē meā ꝛ ꝓpitius esto sorti ꝛ funiculo tuo: ꝛ conuerte luctum nostrum in gaudium: vt viuentes laudemus nomen tuū dñe: ꝛ ne claudas ora te canentiū. Omnis q̄q; israel pari mente ꝛ obsecratione clamauit ad dominū: eo q̄ eis certa mors impēderet. La. XIIII

A b Ester quoq; regina cōfugit ad dñm: pauēs periculū q3 imminebat. Lunq; deposuisset vestes regias: fletib⁹ ꝛ luctui apta indumenta suscepit: ꝛ ꝓ vnguentis varijs cinere et stercore impleuit caput: ꝛ corpus suū humiliauit ieiunijs: omniaq; loca in q̄bus ante lętari ꝓsueuerat: crinium laceratione cōpleuit. Et deprecabat dñm deum israel. dicēs: Dñe mi q̄ rex noster es solus: adiuua me solitariā: et cuius ꝓter te null⁹ auxiliator est alius. Periculū meū in manibus meis est. Audiui a patre meo

B q̄ tu dñe tulisses israel de cūctis gētib⁹: ꝛ patres nostros ex omnib⁹ retro maiorib⁹ suis: vt possideres hereditatē sempiternā: fecistiq; eis sicut locutus es. Peccauimus in conspectu tuo: ꝛ idcirco tradidisti nos in manus inimicorū nostrorum. Coluim⁹ enī deos eoꝝ. Justꝰ es dñe. Et nūc nō eis sufficit q̄ durissima nos oꝑimunt seruitute: sed robur manuū suarū idoloꝝ potētię deputātes volūt tua mutare ꝓmissa: ꝛ delere hereditatē tuā: ꝛ claudere ora laudātiū te: atq; extinguere gl̄iam tēpli ꝛ altaris tui: vt aperiant ora gētiū ꝛ laudēt idoloꝝ fortitudinē: ꝛ ꝓdicēt carnalē regē in sēpiternū. Ne tradas dñe sceptrum tuū his q̄ nō sūt: ne rideāt ad ruinā nr̄am: sz cōuerte cōsiliū eoꝝ sup eos: ꝛ eū q̄ in nos cepit seuire dispde. Memēto dñe ꝛ ostēde te nobis i tēpore tribulatiōis nr̄e: ꝛ da mihi fiduciā dñe rex deoꝝ ꝛ vniuersę potestatis: tribue ꝓmonē cōpositū in ore meo in ꝓspectu leonis: ꝛ trāsfer cor illius in odiū hostis nr̄i: vt ꝛ ipe pereat ꝛ cęteri q̄ ei ꝓsentiūt. Nos aūt libera in manu tua ꝛ adiuua me nullū aliud auxiliuz habētē: nisi te dñe q̄ habes omniū sciētiā: ꝛ nosti q2 oderim gl̄iaz iniquorū: ꝛ detester cubile incircūcisoꝝ ꝛ oīs alienigenę. Tu scis necessitatē meā ꝙ abominer signū superbię ꝛ gl̄ię meę q3 ē sup caput meū i diebus ostētatiōis meę: ꝛ detester illud q̄si pānum mēstruatę: ꝛ nō portē in diebꝰ silētij mei: ꝛ ꝙ nō comederi in mēsa aman: nec mihi placuerit conuiuiū regis: ꝛ nō biberi vinū libaminū: ꝛ nunq; lętata sit ancilla tua: ex quo huc trāslata sū vsq; in ꝓsentē diē: nisi in te dñe deꝰ abraā. Deꝰ fortis sup oēs exaudi vocē eoꝝ q̄ nullā aliā spē habēt ꝛ libera nos de manu iniq̄tū: ꝛ erue me a timore meo. Hiero. Hęc q3 addita reperi in ēditione vulgata. La. XV.

C T mādauit ei: haud dubiū quin hester mardocheꝰ: vt ingrederet ad regē: et rogaret ꝓ ꝓplo suo ꝛ ꝓ patria sua. Memorare iquit dierū humilitatis tuę: quō nutrita sis i manu mea: q2 aman secūdꝰ a rege locutus est ꝓtra nos in mortē: ꝛ tu iuoca dñm ꝛ loquere regi ꝓ nobis: ꝛ libera nos de morte. Hiero. Hecnō ꝛ ista quę subdita sūt in ēditiōe vulgata reperi

Die aūt tertio deposuit vestimēta ornatus sui: ꝛ circūdata est gloria sua. Lunq; regio fulgeret habitu ꝛ inuocasset omniū rectorē ꝛ saluatorē deū: assumpsit duas famulas: ꝛ sup vnam q̄dem innitebatur quasi prę delitijs ꝛ rimia tenuitudine corpus suū ferre nō sustinēs: altera autē famularū sequebat̄ dñam defluētia in humū indumēta sustentās. Ipsa aūt roseo colore vultū ꝑfusa: ꝛ gratis ac nitētib⁹ oculis tristē celabat animū ꝛ nimio tiore ꝓtractū. Ingressa igit̄ cuncta per ordinem ostia stetit contra regem: vbi ille residebat super solium regni sui: indutus vestibus regijs auroq; fulgens ꝛ ꝑciosis lapidib⁹: eratq; terribilis aspectu. Lunq; eleuasset faciez ꝛ ardentibus oculis furorē pectoris indicasset: regina corruit ꝛ in pallorem colore mutato: lassum sup ancillulā reclinauit caput. Conuertitq; deus spiritū regis in mansuetudinē: ꝛ festinus ac metuens exiliuit de solio et sustentans eam

vlnis suis donec rediret ad se: his verbis blandiebatur. Quid habes hester? Ego sum frater tuus noli metuere: Non morieris: non enī pro te sed pro omnibus hęc lex cōstituta ē. Accede

D igitur et tange sceptrū. Lunq; illa reticeret: tulit auream virgā et posuit super collum eius: et osculatus est eam. et ait: Cur mihi nō loquer̄? Quę respōdit: Vidi te dñe quasi angelū dei: et cōturbatū ē cor meū pre timore glorię tuę. Val de enim mirabilis es dñe: ꝛ facies tua plena est gratiarum. Lunq; loqueretur rursus corruit: ꝛ pene exanimata ē. Rex autē turbabatur: ꝛ omnes ministri eiꝰ consolabant̄ eū. Hic. Exemplar epistolę regis artaxerxis quam pro iudeis ad totas regni sui ꝓuincias misit: qō ꝛ ipsuz in hebraico volumine nō habetur. La. XVI

A 5.1.a Ber magnꝰ artaxerxes ab india vsq; ad ethiopiā centū vigintiseptē prouinciarum ducibus ac principib⁹: qui nostre iussioni obediunt: salutem dicit: Multi bonitate principū ꝛ honore qui in eos collatus ē: abusi sūt in superbiā: ꝛ nō solū subiectos regibus nituntur opprimere: sed datam sibi gloriaz nō ferentes: in ipsos qui dederunt moliuntur insidias. Nec contenti sunt gratias nō agere beneficijs: ꝛ humānitatē in se iura violare: sz dei q3 cūcta cernentis arbitrantur se posse fugere sentētiam. Et intantū vesanię ꝓruperūt: vt eos qui credita sibi officia diligēter obseruant: ꝛ ita cūcta agunt vt omniū laude digni sint: mendacijorum cuniculis conēt subuertere: dū aures principuz simplices ex sua natura alios estimātes:

B callida fraude decipiunt. Quę res ꝛ ex veterib⁹ probatur historijs. Et ex his quę gerunt̄ quotidie: quomodo malis quorūdam suggestionib⁹ regum studia deprauentur. Unde prouidendū est pacē omniū prouinciarū. Nec putare debet̄ si diuersa iubeamus ex animi nostri venire leuitate: sed pro qualitate ꝛ necessitate tēporum vt reipublicę poscit vtilitas ferre sententiā. Et vt

5.1.a manifestius quod dicimus intelligatis. Aman filius amadathi et animo ꝛ gente macedo: alienusq; a pārū sanguine: ꝛ pietatē nostrā sua crudelitate cōmaculans: peregrinus a nobis susceptus est: ꝛ tantam in se expertus humanitatez vt pater noster vocaretur: ꝛ adorarētur ab om-

C nibus post regem secūdus: qui intātū arrogan

5.1.b tię tumorez sublatus est: vt regno ꝓuare nos niteretur ꝛ spiritu. Nam mardocheū cuius fide ꝛ beneficijs viuimus ꝛ cōsortē regni nostri hester cuz omni gente sua: nouis quibusdam atq; inauditis machinis expetiuit in mortem: ꝛ cogitans vt illis interfectis insidiaretur nostrę solitudini: et regnum pārum transferret in macedonas. Nos autē a pessimo mortalium iudeos neci destinatos: in nulla penitus culpa repperi

mus: sed econtrario iustis vtentes legibus: ꝛ filios altissimi ꝛ maximi sempiterni viuentis dei: cui⁹ beneficio ꝛ patribus nostris ꝛ nobis regnuz est traditum: ꝛ vsq; hodie custoditur. Unde eas lit- 5.1.b teras quas sub nomine nostro ille direxerat scias esse irritas. Pro quo scelere ante portas hu- 5.7.b ius vrbis. i. susis: ꝛ ipse qui machinat⁹ est: et omnis cognatio eius pendet in patibulis: nō nob sed deo reddente ei quod meruit. Hoc autē edictum quod nunc mittimus in cunctis vrbibus D proponat̄: vt liceat iudeis vti legib⁹ suis. Quibus debet̄ esse adminiculo: vt eos qui se ad necem eorū parauerant: possint interficere: tertia decima die mēsis duodecimi qui vocatur adar. Hanc enī diē deus omnipotēs meroris et luctꝰ eis vertit in gaudium. Unde et vos inter cętera festos dies hāc habetote diem: ꝛ celebrate eam cum omni lętitia: vt et in posterum cognoscantur: omnes qui fideliter persis obediunt dignam pro fide recipere mercedem: qui autē insidiantur regno eorūz: perire pro scelere. Omnis autē prouincia et ciuitas quę noluerit solennitatis huius esse particeps: gladio ꝛ igne pereat: ꝛ sic deleatur: vt non solū hominib⁹ sed etiā inuia bestijs sit in sempiternū pro exemplo cōtēptus et inobedientię.

Liber Hester cum additionibus apocryphis Finit.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Presentis chartas opis si colligere optas.
Aspice principium: litterulasq; suas.

a
Primū vacat
Incipit
Adamantius
ris: nullo modo

b
tis suis
rarozibus
ufficauit
Regulamq;

c
Omne quod.
Adeo q̄
pacis conteret
adhuc pugnant

d
Mittam vobis
Filiozum neptalim
rum animabus
eyneos et cene.

e
dimentes tempus
minibus erubescas
pheticus qui

f
Da mihi
pio pedes eozum
homines vt

g
iuda vnde
sicut in titulo
occisum: ⁊ hinc
Capitulum: XII

h
In diebus illis
ina Transierunt
bus respondit
galaad: alias

i
ozdinē ꝓphetarum
simum de myrrha
quem dominus
Exultauit coz

k
Capitulum: VI
Capitulum: VII
vocem populi
onem principalem

l
Capitulum: XIIII

Porro ionathas
Penitet me
Dixitq; dominus

m
tuit cunctis
tuo ꝓpheta uimus
tem retulit
bat se ad

n
Et ait dauid
Magos et ariolos
inimicos tuos
⁊ abigail

o
Capitulum: IIII
id est rectozum
trinitatis ad
tam hominibus

p
sinum: quanto
Capitulum: XIII
Ptolomai
uabat eum

q
ops. Alio modo
multum facit
Capitulū: XXI
Hob. Nō

r
ipsa est hierusalem
a me consilium
dis quozum primus
Vade in anathoth

s
Altitudo templi
Infimum vero
rietis in altum

t
vltra querēdum
natozum ⁊ reciacula
sit q̄ restricula
inuicem respectantes

v
Beati viri ⁊c.
Rab. Salomonem
Noraginē ciui.

x
Capitulum: XVI
Capitulum: XVII
et eius populo

y
Erit anima tua
et operuit cilicio
Et lixerunt canes
Capitulum: II

z
sit giezi et semini
Si steterit ca.
egrotabat. Nūcia.
omnia: Abijt igitur

A
eas. Anno tricesimo
Musach sabbati
quasdam sententias
et vxozes sibi

B
samarie et pondus
Contaminauit
vulneratus est
vsurpant. Matha

C
Jacham. Rab.
Post hec
De egla vxoze

D
Filijs autē caath
ro filius eius rapha
Jdithum. Cantoz
Et caput af.

E
Et dicat omnis
Capitulum: XVIII
Congregauit ioab

F
Filij moysi.
His autem the.
cellas ⁊ exedras
verū regem facer.

G
vobis datum est
honorificabit me
na austri ⁊ in

H
Aromatibus ⁊c.
voluntati concordat
Ascensuri enī ⁊c.
Ecce dñs ꝓcutiet

I
Precepitq; ⁊c.
Moraliter. Misit
Edificauit quoq;

K
ira dñi ꝓuocatur
Euentilent api.
Post incendium
nomine ipso se

L
Exemplar epistole
cte ecclesie cre.
Musq; alias

M
autem genua
Et inuenti sunt
iuuabam et orabam
Quia hierusalem

N
Capitulum: VII
Congregatusq;
Septem diebus

O
tes et leuite
Capitulum: XIII
que foris aguntur
sunt fm promissionem

P
Et post hunc
peccato vsq;
Non obedierunt

Q
num: et coz meum
gitabant regnare.
milate sunt flam.
⁊ inhabitantes.

R
Quod ab alio
salutem gentium
Deus abraam

S
eus. lilij. post
tumescit: ⁊ sic
Nam et ciuitates
qui habitant

T
rectionem omnium
Caput holofer.
excitandi gratia
Horruerunt. no.

U
Quod habetur.
Rursumq;
Festina. Magi
Obsecro vt ⁊c.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca